PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 1 (331)
DUMINICĂ
4 ianuarie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
20 PAGINI • 2 LEI

LEGEA INVESTIȚIILOR

REGLEMENTĂRI ÎN CONCORDANȚĂ CU ȚELUL SPORIRII EFICIENȚEI ACTIVITĂȚII ECONOMICE

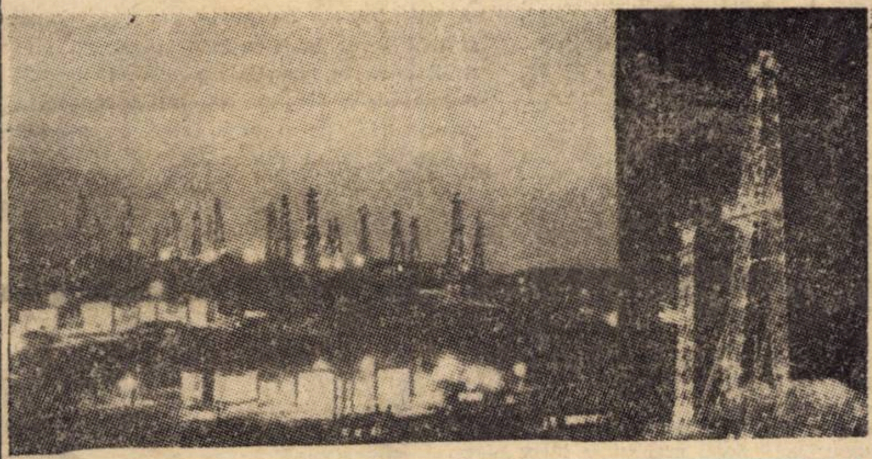

GENERAL ȘI PARTICULAR ÎN CONSTRUIREA SOCIALISMULUI

CUM SE AMORTIZEAZĂ SONDELE AFLATE ÎN EXPLOATARE?

GESTIUNEA ECONOMICĂ PROPRIE

DOCUMENTAR

„CEI MAI MARI 200" DIN AFARA „CELOR 500"

viața economică

Săptăminal editat de Societatea de Științe Economice din România

SUMAR

Nr. 1, din 4 ianuarie 1970

■ ECONOMIE NAȚIONALĂ

Legea investițiilor
— Reglementări în concordanță cu țelul sporirii eficienței activității economice
de prof. univ. ing. **Emanoil Florescu**
(pag. 3)

Puncte de vedere :
— **Cum se amortizează sondele ?**
de **E. Negrea**, asistent Academia de Studii economice și **N. Diaconescu**, economist.
(pag. 4)

— **Gestiunea economică proprie în fața unor noi sarcini**
de **Emil Hatos**, secretar general în Ministerul Finanțelor.
— Reflecții : **Controlul activității de cercetare**
de acad. **Grigore C. Moisil**
(pag. 5)

Turism :
— **„Sezonalitatea" forței de muncă poate fi evitată.**
de **Ilie Curescu**
(pag. 6)

— În 1970, la Centrala cărbunelui Petroșani :
Sporirea productivității muncii — obiectivul nr. 1.
de **Septimiu Pop**
(pag. 7)

— **Științele biologice și economia**
de acad. prof. **Eugen A. Pora**
— Produse și invenții românești apreciate la Tîrgurile și expozițiile internaționale — 1969
de **V. Brăneanu**

— **Probleme și satisfacții proprii.** Răspund directori generali de centrale industriale
(pag. 9)

Dezvoltarea județelor :
— **Suceava, la timpul prezent**
de **Mihail Coleșiu**
— **Vîlcea, pe orbita progresului economic multilateral**
de **Petre Dănică**, prim-secretar al Comitetului județean Vîlcea al P.C.R.
(pag. 10—11)

■ ISTORIE ECONOMICĂ

— **O evoluție divergentă — producția și consumul de textile**
de dr. **Victor Axenciuc**
(pag. 12)

■ TEORII ● IDEI

— **Îmbinarea concret-istorică a generalului și particularului în construirea socialismului**
de prof. univ. dr. **Gh. P. Apostol**
(pag. 13)

— **Venitul național și sectorul serviciilor** (II)
de dr. **Iosif Anghel**, șef de secție în Institutul de cercetări economice
(pag. 14)

— **Șantier științific :**
Preliminări editoriale 1970.
(pag. 15)

■ ECONOMIE MONDIALĂ

— **Se apropie oare sfîrșitul întreprinderilor mici ?**
de lector univ. **Virgil Gheorghiță** — Academia de Studii Economice.
(pag. 16)

Documentar :
— **„Cei mai mari 200" din afara „celor 500"**
de **D. Dragomirescu**
(pag. 17)

— **Tendințe pe termen lung ale comerțului internațional**
de dr. docent **Titus Cristureanu**
(pag. 18)

— **Pași spre „un automobil al Pieței Comune ?".**
de **Liviu Mureșan**
(pag. 19)

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh, Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, I. Olteanu (redactor șef adjunct), V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. S. Stănescu (redactor șef adjunct), C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia

Tiparul : Intreprinderea Poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr„ 23—25.

40 470

FUNDAMENTE ALE UNEI GESTIUNI MODERNE

AM ÎNCEPUT deci un an nou de muncă. Purcedem la îndeplinirea sarcinilor stabilite pentru anul 1970 — sfîrșitul acestui deceniu și ultimul an al cincinalului.

Sarcinile pe 1970 sînt stabilite în așa fel încît nivelele finale prevăzute inițial ca obiective ale efortului național pe perioada 1966—1970 să fie nu numai îndeplinite, ci și depășite. Muncind pentru a desăvîrși aplicarea programului hotărît de Congresul al X-lea al partidului, privim în același timp înainte la sarcinile ce ne așteaptă în viitorul deceniu, la noul cincinal, ale cărui contururi și detalii vor fi definitivate în următoarele 4—5 luni și pentru care trebuie să ne pregătim în modul cel mai temeinic.

Avem îndreptățirea să apreciem că vom dispune de condiții mai bune în acest an pentru a ne face datoria, pentru a avansa spre țelurile pe care ni le-am propus. Am în vedere hotărîrea, subliniata perseverență cu care, în anul trecut, conducerea partidului și a statului a trecut la aplicarea unor măsuri de perfecționare a vieții economice. Reorganizării ministerelor și creării centralelor le-au urmat în această iarnă legile privind relațiile contractuale și activitatea de investiții, măsurile privind cooperativele de producție, hotărîrile Consiliului de Miniștri privind activitatea de comerț exterior. Sînt legi și hotărîri care privesc domenii diferite, dar care, avînd la bază concepția de perfecționare a mecanismului economic elaborată de Conferința Națională din decembrie 1967, au comun importante trăsături definitorii.

Aș remarca, înainte de toate, subordonarea lor față de o anumită optică asupra principiului centralismului democratic, față de acea concepție a aplicării lui care asigură menținerea conducerii unitare pe bază de plan, cu toate imensele ei avantaje, și în același timp, lărgirea atribuțiilor centralelor și întreprinderilor, acele „nuclee de bază ale economiei naționale", cum le denumea tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În lumina măsurilor adoptate în ultimele zile ale anului, devine și mai limpede că înlăturarea fenomenelor de centralism excesiv și apropierea deciziei de locul executării ei este una din principalele direcții ale preocupărilor pentru mai buna adaptare a mecanismului economic la cerințele unei gestiuni moderne și eficiente. Astfel, și legea contractelor economice și legea privind organizarea, planificarea și executarea investițiilor oferă elemente, pe de o parte, pentru o mai bună elaborare a deciziilor pe plan central, iar pe de altă parte pentru ca activitatea unităților de bază să corespundă mai deplin necesităților economiei naționale, încadrîndu-se mai armonios în coordonatele stabilite prin planul de stat. Măsurile adoptate asigură articulații mai bune între planul central și activitatea întreprinderilor, între plan și piață.

Rezultanta o constituie extinderea premiselor pentru o activitate eficientă. Consemnînd acest lucru, ajung la o altă trăsătură comună cu caracter definitoriu, întrucît preocuparea pentru eficiență, conținută implicit în toate măsurile adoptate este într-un anume sens instituționalizată. Desigur și pe viitor se va cere ca sarcinile de plan să fie îndeplinite. Nu ne interesează, însă, orice fel de îndeplinire a sarcinilor de plan. De pildă, o asemenea îndeplinire care înseamnă producție fără desfacere, capacități de producție folosite insuficient, cheltuieli de materiale și de muncă mai mari decît cele ce ar fi fost normal sa fie făcute. De aceea unităților li se lărgește spațiul de manevră, cerîndu-li-se totodată ca prin contracte să-și asigure desfacerea și utilizarea cea mai rațională a fondurilor cu care sînt înzestrate.

Similar, în ceea ce privește investițiile, tocmai pentru că pornesc de la însemnătatea lor excepțională pentru progresul țării, noile reglementări au în vedere măsuri care să reducă la minimum eroarea sau insuficienta motivare a deciziei și să creeze premise pentru ca realizarea ei să se facă în asemenea condiții de durată, de calitate și de cost, încît fiecare leu cheltuit în acest scop să fie cheltuit nu cu un folos, ci cu cît mai mare folos.

Aș releva, de asemenea, în toate măsurile adoptate, preocuparea de a asigura sistemului nostru de planificare și conducere centralizată a economiei mai multă logică interioară și o funcționare eliberată de o serie de împovărătoare elemente de formalism. Contractele sînt rezultatul unei negocieri reale între părțile interesate și nu reproducerea unor dispoziții primite de sus. Avizarea investițiilor are un parcurs mai firesc și mai scurt. Această trăsătură se conjugă cu o alta care înseamnă în fond ridicarea de stavili în calea adoptării de decizii pripite, în calea tendințelor de a trece la executarea unor sarcini fără o pregătire prealabilă temeinică.

Un loc important au în noile măsuri prevederile menite să oblige la executarea ireproșabilă, sub raportul calității, a sarcinilor, atît a celor prevăzute în contracte, cît și a celor care se referă la activitatea de investiții. Astfel, între altele, în acest scop, obiectul unei reglementări minuțioase îl constituie modul în care trebuie să fie efectuată recepția. Nu încape îndoială că și în această direcție se face un pas înainte în sensul ca sistemul nostru economic să încorporeze elemente de natură, dacă nu să elimine cu desăvîrșire, cel puțin să reducă la minimum acele costisitoare deficiențe cu care ne trezim post festum și din păcate nu așa de rar.

Pe linia principiilor fundamentale elaborate de Conferința Națională a P.C.R., reglementările adoptate la sfîrșitul anului trecut acordă o deosebită atenție sporirii răspunderii pentru buna îndeplinire a sarcinilor. Nimeni nu a negat pînă acum importanța răspunderii, dimpotrivă. Dar să o recunoaștem cinstit, noi nu dispuneam de suficiente precizări legale care să stabilească cine și cum răspunde, nu se făcea distincția cuvenită între răspunderea organizațiilor socialiste și răspunderea individuală, personală a angajaților lor pentru daunele pe care ei le pot pricinui, în exercitarea funcțiunii, avutului obștesc. În această privință cred că trebuie să avem în vedere nu o prevedere sau alta, ci întreaga concepție care stă la baza noilor reglementări. Sporirea răspunderii se află în concordanță nu numai cu principiile eticii noastre socialiste, dar și cu o cerință esențială de a cărei satisfacere depinde îmbunătățirea generală a activității economice.

În toate aceste reglementări adoptate se vede efortul de a evita soluțiile unice, formulele general aplicabile care păcătuiesc prin rigiditatea lor. Formele și metodele stabilite sînt diferențiate în funcție de particularitățile și condițiile concrete ale diverselor sectoare din domeniul reglementat. Am în vedere, de pildă, varietatea formelor de contracte. Necesară și utilă, această nuanțare sporește eficiența unor măsuri solide prin baza lor principală.

Este un adevăr banal că o lege fie ea oricît de bună nu face decît să creeze un cadru, să asigure premise pentru atingerea unui țel anumit. Tocmai de aceea, încheind acest scurt comentar, simțim nevoia ca referindu-ne la concluziile rezultate din lucrările Marii Adunări Naționale să subliniem că noile reglementări presupun ridicarea la un nivel superior și a întregii activități de conducere a unităților de producție. Confruntate mai direct cu nevoile și cerințele economiei naționale, angrenate într-un mecanism care reacționează mai prompt și mai sever la proasta gospodărire, ele au nevoie mai mult decît în trecut de o gestiune bazată pe calcul economic atent și profund, pe o concepție de mai largă perspectivă, pe o organizare cu adevărat științifică a producției și a muncii.

Gheorghe DOLGU

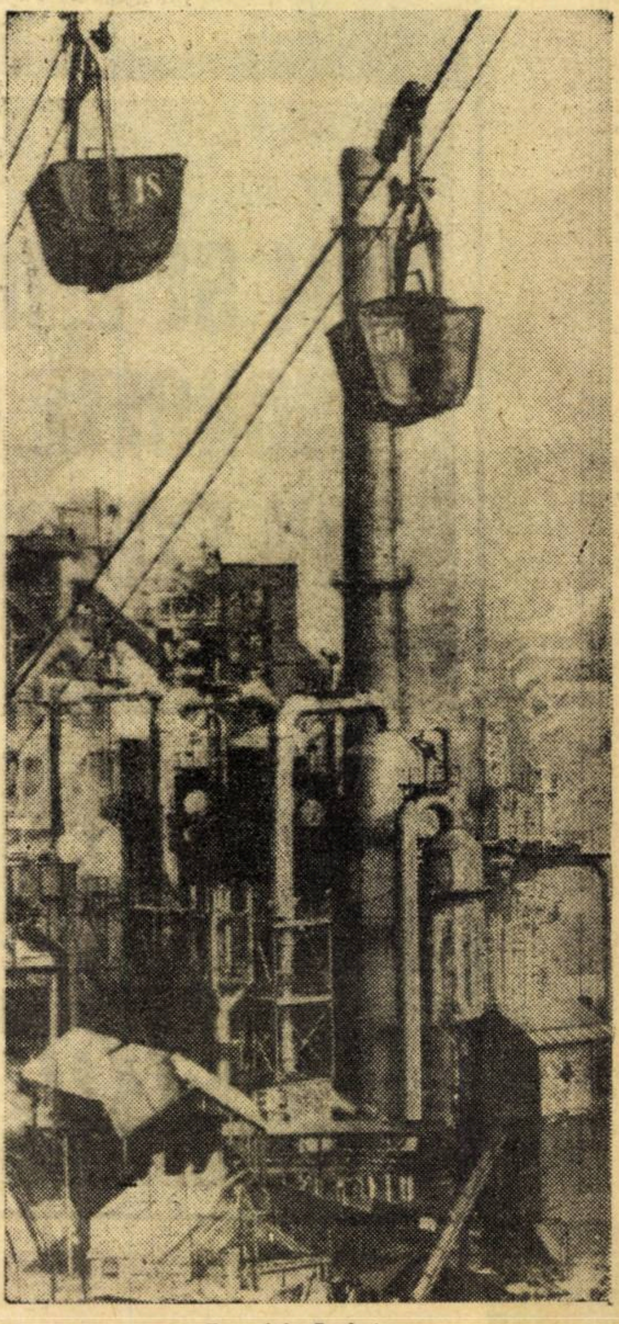

Furnalele Reșiței
Foto : **Mihai Andreescu**

LEGEA INVESTIȚIILOR

REGLEMENTĂRI ÎN CONCORDANȚĂ CU ȚELUL SPORIRII EFICIENȚEI ACTIVITĂȚII ECONOMICE

prof. univ. ing. Emanoil FLORESCU

Foto: Bartha Arpad

ÎN CADRUL activității intense și rodnice depusă de conducerea partidului și a statului pentru a da viață Directivelor privitoare la perfecționarea conducerii și planificării economiei stabilite de Conferința Națională a Partidului din 1967, un eveniment de o însemnătate deosebită și cu ample rezonanțe asupra vieții economice a țării îl constituie adoptarea de către Marea Adunare Națională a „legii privind organizarea, planificarea și execuția investițiilor".

Știința economică marxist-leninistă, ca și întreaga economie a socialismului, au plecat întotdeauna de la recunoașterea adevărului demonstrat în cursul întregii istorii că unul din factorii principali ai progresului material și pe această bază ai dezvoltării spirituale a societății îl constituie volumul și gradul de perfecționare a mijloacelor de muncă. Valabilitatea acestui adevăr — pe care partidul și statul nostru l-au aplicat consecvent o dată cu trecerea țării noastre la economia planificată — nu poate fi pusă sub forma enunțării calitative, dar întreaga evoluție a economiei pe plan mondial îl pune sub o lumină nouă, sub aspect cantitativ.

Orientarea economiei moderne către noi structuri, implicațiile asupra tehnologiilor de producție a revoluției tehnico-științifice actuale, necesitatea valorificării la maximum a resurselor naturale interne și exigențele vieții sociale și spirituale ale maselor populare conduc inevitabil la necesitatea unei înzestrări tehnico-materiale în toate ramurile de activitate cu mult mai mari decît în trecut.

Chimia, metalurgia feroasă și neferoasă, ca ramuri de bază ale producției materiale și care dețin tot mai mult un loc hotărîtor în economie, sînt ramuri a căror dezvoltare nu este posibilă fără investiții mari. Extinderea automatizării, a electronicii și a ciberneticii în economie comportă o dotare tehnică costisitoare. Creșterea ponderii în producția energiei electrice a uzinelor hidraulice și atomice, pentru a se putea economisi hidrocarburile a căror utilizare în chimie e mult mai judicioasă, mărește investiția specifică pe kW istalat. În viața socială apar tot mai mult exigențe legate de însăși progresul industrializării care în trecut aveau o pondere minoră: combaterea poluării apei, a aerului, asigurarea căilor și mijloacelor de transport în comun etc.

Acestea sînt numai cîteva exemple caracteristice, destul de edificatoare, însă, pentru a sublinia justețea postulării prin lege că „progresul neîntrerupt economic și social al țării este determinat în măsură hotărîtoare de realizarea unei rate înalte a acumulării, de volumul de investiții destinat reproducției socialiste lărgite, cerință obiectivă a societății moderne în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, în vederea asigurării satisfacerii, în tot mai largă măsură, a necesităților materiale și spirituale ale poporului".

Tocmai prin acest fapt, legea prevede că politica investițiilor ca **instrument principal al întregii politici economice a țării revine organelor supreme de partid și de stat.**

Programele de investiții au la bază directivele de dezvoltare economico-sociale a țării, în perspectivă și anuale aprobate de partid și de stat. Marea Adunare Națională aprobă aceste programe de investiții prin planurile de perspectivă și anuale.

Elaborarea planurilor de investiții și răspunderea pentru îndeplinirea acestora după aprobarea de către M.A.N. revine Consiliului de Miniștri. Experiența ultimilor ani arată că odată cu creșterea în ansamblu a volumului de investiții, cu amploarea, diversitatea și tehnicitatea tot mai ridicată a obiectivelor de executat, în realizarea investițiilor, cu toate că s-au obținut unele progrese importante, s-au manifestat și numeroase neajunsuri mai ales prin prisma aprecierilor calitative a rezultatelor dobîndite. De sigur nu poate fi trecut cu vederea faptul că dacă între anii 1961—1966 realizarea investițiilor s-a situat între 93—96% din prevederile planurilor anuale, în ultimii ani prin controlul, exigența și ajutorul partidului, planurile de investiții s-au realizat valoric aproape integral, unele ministere reușind să depășească volumele prevăzute prin plan.

Aceste rezultate au fost însă în bună măsură umbrite de unele rezultate nesatisfăcătoare ale unora din aspectele calitative esențiale în realizarea programelor de investiții. An de an planul de stat și departamental de dare în funcțiune a noilor capacități nu au fost îndeplinite, durata de realizarea investițiilor s-a prelungit conducînd la creșterea volumului investițiilor neterminate și sporirea fondurilor imobilizate; costurile de execuție

⟶

SAPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

LA COMBINATUL DE LÎNĂ — BUCUREȘTI

RESURSELE PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

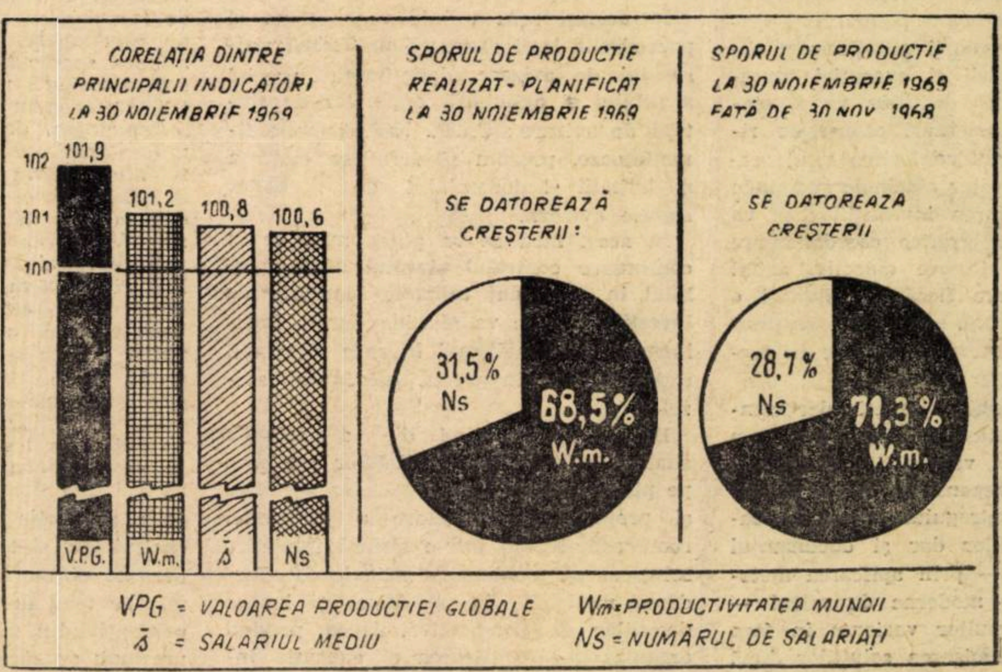

AȘA CUM rezultă din grafic, mai bine de 2/3 din sporul de producție (35 mil. lei), realizat de acest combinat, peste cel planificat, se datorește creșterii productivității muncii, iar la sporul de producție față de perioada corespunzătoare a anului trecut (94,2 mil. lei), cota ce revine acestui factor este și mai mare. Situația se prezintă bine nu numai pe ansamblu, toate cele 7 unități componente ale Combinatului îndeplinindu-și sarcina planificată la acest indicator.

Studiile efectuate în cadrul acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii au evidențiat importante resurse interne, susceptibile de a fi fructificate. Prin mărirea zonelor de deservire în filaturi și țesătorii, prin înlocuirea normelor de muncă determinate cu ajutorul coeficienților de corecție cu norme mai bine fundamentale, s-au valorificat importante resurse de sporire a productivității muncii. La un nivel satisfăcător se situează pe combinat și indicatorul de utilizare a fondului de timp de lucru (92,3%). Media maschează însă întrucîtva situația mai puțin satisfăcătoare de la unele întreprinderi („Postăvăria română", „Textila Grivița"-București) unde absențele (în special învoirile și cele nemotivate) au avut o influență negativă.

Pentru a obține rezultate și mai bune în noul an, se cer continuate eforturile în direcția organizării muncii și producției, fundamentării științifice a normelor de muncă, utilizării la nivelul maxim a mașinilor și utilajelor, a fondului de timp de lucru etc.

ale unor obiective s-au mărit, depășind valorile aprobate; durata de atingere a parametrilor după darea în funcțiune este încă prea îndelungată și uneori eficiența fondurilor fixe realizate a fost scăzută.

Analizele repetate și amănunțite făcute de conducerea partidului și statului au dus la concluzia că diversitatea acestor neajunsuri se datorează în principal următoarelor grupe de cauze: insuficienta fundamentare la alegerea și introducerea în plan a investițiilor; începerea lucrărilor fără o pregătire temeinică prin care să se rezolve toate problemele legate de predarea documentației tehnice, asigurarea utilajelor tehnologice din țară și din import, contractarea execuției cu constructorul și predarea terenului liber de orice servitute; deficiențe în activitatea furnizorilor de utilaje din țară și import, în respectarea termenelor contractuale de livrare, a calității utilajelor livrate, a duratei lungi de însușire a produselor noi, a licențelor și pieselor de schimb; lipsuri în organizarea execuției construcțiilor și montajului pe șantiere și în sfîrșit insuficiența sistemelor de control în realizarea investițiilor.

Fără îndoială, multe din aceste cauze sînt determinate și de condițiile tehnico-materiale din sectoarele ce participă la realizarea investițiilor; de numărul și nivelul cadrelor calificate și specializate în aceste domenii. În planul pe 1970 s-au prevăzut și în continuare la elaborarea planului pe 1971—1975 — aplicînd directivele Congresului al X-lea și indicațiile ulterioare ale conducerii de partid și de stat — se vor avea în vedere mijloacele și sarcinile menite să înlăture aceste rămîneri în urmă.

Numeroase cauze ale deficiențelor arătate își au totuși originea și în natura actualelor reglementări din domeniul investițiilor.

La nivelul de dezvoltare atins de forțele de producție în țara noastră, actualele reglementări în domeniul investițiilor nu mai exprimă realitățile multilaterale și tot mai complexe ce se statornicesc într-o economie modernă în plină expansiune, conțin prevederi depășite și sub multe aspecte au devenit o frînă în calea realizărilor și eforturilor ce se depun în acest domeniu. Aceste reglementări sînt caracterizate printr-un centralism accentuat în planificarea, întocmirea și aprobarea documentațiilor pentru investiții, o metodologie greoaie și complicată pentru elaborarea proiectelor și documentațiilor economice; comportă avize și acorduri numeroase care de multe ori au un caracter formal; nu stabilesc atribuții clare și distincte pentru toți factorii interesați atît pentru realizarea în termene optime dar și pentru obținerea eficienței investițiilor.

Noua reglementare preconizată în legea privind organizarea, planificarea și execuția investițiilor, preluînd toate acele prevederi pe care practica noastră le-a confirmat ca viabile se prezintă totuși ca un **sistem nou** care leagă într-o concepție unitară și sistematică întreaga gamă a multiplelor aspecte și a tuturor factorilor ce concură la realizarea investițiilor.

Pentru prima oară într-un act normativ de stat se statuează pentru toți factorii obligația abordării științifice a organizării, planificării și execuției investițiilor. Eficiența investițiilor va fi stabilită prin „fundamentări economice riguroase", iar pentru conferirea unui realism efectiv planurilor cincinale și anuale de stat nominalizarea investițiilor se va face „pe bază de grafice coordonatoare întocmite pentru fiecare obiectiv, astfel încît să se asigure fiecărei activități o desfășurare normală, un ritm susținut de execuție și punere în funcție în termene cît mai scurte".

Graficul coordonator, sintetic dar complet și precis definit în lege, așa cum s-a arătat mai sus, va constitui nu numai instrumentul indispensabil în organizarea științifică a întregului proces de realizare a investițiilor dar și documentul care va permite — prin aplicarea metodelor matematice moderne de calcul — elaborarea mai multor variante în faza decizională și optimizarea soluțiilor după adoptarea deciziilor.

În ansamblul său „legea privind organizarea, planificarea și executarea investițiilor" are marele merit de a prezenta în mod lapidar, dar metodic și complet. atribuțiile și răspunderile organelor ce participă la realizarea investițiilor, în **succesiunea logică** sau — împrumutînd expresia din conținutul legii — **pe parcursul fluxului tehnologic cel mai rațional** al acțiunilor ce se întreprind în acest domeniu, începînd cu fundamentarea necesității și oportunității, înscrierea în programele de perspectivă și în planurile cincinale și anuale, elaborarea și aprobarea documentațiilor tehnico-economice, pregătirea condițiilor de realizare în termen a obiectivelor, organizarea execuției și urmărirea lucrărilor, recepția capacităților date în funcție și terminînd cu realizarea parametrilor proiectați.

În acest complex de acțiuni multilaterale, pe fiecare etapă succesivă în parte se stabilesc **atribuții și răspunderi** bine definite pentru toți factorii a căror activitate are implicații asupra concepției, pregătirii și realizării investițiilor: C.S.P. ca organ de sinteză, ministerele titulare, centralele industriale, grupurile de întreprinderi, combinatele și întreprinderile ca titulare și beneficiare de plan de investiții, organizațiile de proiectare și organele tutelare ale acestora, organizațiile de construcții și organele centrale sau județene ce le au în subordine, furnizorii de utilaje din țară și Ministerul Comerțului Exterior pentru utilajele din import, Ministerul Finanțelor și băncile finanțatoare, Ministerul Construcțiilor Industriale, Comitetul de Stat pentru Economia și Administrația Locală și C.N.C.S. ca organe de sinteză pentru îndrumarea temeinică în domeniul construcțiilor.

Plecînd de la constatarea ca punctul nevralgic, latura pe care s-au aliniat cele mai numeroase deficiențe constatate în ultimii ani cu efecte negative multilaterale în realizarea și eficiența investițiilor, l-a constituit lipsa unei temeinice **pregătiri** a investițiilor legea accentuează cu deosebită fermitate prin sarcinile, măsurile și răspunderile preconizate, importanța specială ce trebuie să o dețină această etapă în buna desfășurare a procesului de realizare a investițiilor. Titularii și beneficiarii de investiții sînt obligați ca pe baza graficului coordonator, după introducerea lucrărilor în plan să treacă la luarea măsurilor de pregătire, întocmind împreună cu ceilalți factori interesați graficele de eșalonare a realizării investițiilor, să asigure elaborarea și predarea documentației tehnice pentru utilaje și construcții să comande și să încheie contracte pentru furnizarea utilajelor și pentru execuția lucrărilor de construcții-montaj respectînd sucesiunea și termenele prevăzute în graficul coordonator.

Un aspect de o importanță deosebită pentru creșterea operativității, pentru îmbunătățirea activității și sporirea eficienței în folosirea fondurilor de investiții, îl constituie **acordarea prin lege a unor largi atribuții și răspunderi** consiliilor de administrație, comitetelor de direcție sau colectivelor de conducere ale centralelor industriale, combinatelor, grupurilor industriale, întreprinderilor și altor unități beneficiare asupra tuturor aspectelor și etapelor de pe parcursul organizării, planificării și realizării investițiilor. Aceste prevederi vin să dea o pondere și mai mare rolului important ce le revine în economie acestor unități, să asigure deplina folosire a capacității lor tehnice, să consolideze și mai mult condițiile de manifestare a inițiativei însușite direct de la locul unde se creează bunurile materiale.

În același sens rodnic vor acționa și prevederile legii asupra **simplificării procesului de avizare,** delimitarea precisă a rolului și activității organelor de sinteză de avizare: C.S.P., M.F., băncile finanțatoare, precum și definirea clară a modalității și domeniului de probleme supuse avizării.

În acest mod se va putea menține în continuare **controlul statului asupra felului în care sînt utilizate fondurile de investiții** dar se va elimina durata îndelungată și formalismul în care inevitabil cădea uneori în trecut conținutul avizelor.

Document decurgînd dintr-o profundă analiză științifică a tendințelor moderne pe plan mondial și a aspectelor specifice și proprii de dezvoltare a economiei românești, legînd într-o strînsă împletire soluționarea problemelor actuale cu abordarea metodelor în pregătirea și luarea deciziilor de perspectivă, legea privind organizarea, planificarea și execuția investițiilor răspunde unei reale și iminente necesități și completează armonios măsurile organizatorice și reglementările legislative, elaborate pînă în prezent în cadrul amplului program de măsuri în vederea perfecționării conducerii și planificării economiei noastre naționale.

PUNCTE DE VEDERE

CUM SE AMORTIZEAZĂ SONDELE?

Cu toate că nu de mult a intrat în vigoare un nou sistem de amortizare, pentru industria petrolului se mai ridică încă o serie de probleme. Sistemul actual de evaluare a sondelor date în exploatare nu este cel mai potrivit, deoarece nu evidențiază totalitatea cheltuielilor de investiții făcute, așa cum se procedează în mod curent cu fondurile fixe din alte ramuri ale economiei naționale. Aceasta îngreunează modul de calcul și de planificare a amortizării, urmărirea eficienței economice în exploatarea zăcămintelor petrolifere din zona unde sînt puse în funcțiune asemenea utilaje de extracție.

Considerăm indicat că **stabilirea valorii de inventar a sondelor date în exploatare într-o zonă petroliferă să se facă ținîndu-se seama de cheltuielile reale efectuate. Sau, sondele respective să fie evaluate la un preț mediu, calculat la grupul industrial de foraj-extracție respectiv.** În acest fel, se vor elimina diferențele mari ce se întîlnesc în prezent între cheltuielile de investiții efectuate cu forajul de explorare și exploatare și înregistrarea valorii de inventar a sondelor respective.

NOUL SISTEM de amortizare aplicat în anul 1969 a dat posibilitatea **urmăririi recuperării valorice a fondurilor fixe, în funcție de caracteristicile tehnice, durata de funcționare și mediul în care lucrează acestea. O latură importantă a acestui sistem constă în aceea că fondurile fixe se amortizează pe toată durata de funcționare, de la intrarea în producție și pînă la momentul casării lor. Excepție de la regulă fac sondele folosite la extracția țițeiului și gazelor, precum și sondele de injecție care se amortizează numai în primii 10 ani de la data intrării lor în producție, indiferent de perioadele de oprire și de data scoaterii lor din funcțiune. În cazul acestei categorii de fonduri fixe, nu se mai practică continuarea amortizării chiar dacă extracția țițeiului cu ajutorul lor se prelungește peste limitele acestei durate.**

În anumite situații, fondurile fixe nu-și ating durata normată de funcționare, din motive independente de întreprindere. Legislația în vigoare a stimulat întreprinderile să exploateze în condiții cît mai bune aceste fonduri, obligîndu-le să amortizeze întreaga lor valoare, indiferent de faptul dacă se atinge durata normată de funcționare sau nu. Această măsură asigură sporirea fondurilor bănești necesare finanțării noilor obiective de investiții ale economiei naționale.

Remarcăm, de asemenea, faptul că în majoritatea cazurilor, perioada de funcționare efectivă a unei sonde depășește de două, trei sau chiar de patru ori durata normată de funcționare, atît în zona Văii Prahovei, cît și în noile regiuni petrolifere ale țării. Dacă privim astfel lucrurile, putem aprecia că, în acest caz, grupurile industriale de foraj-extracție beneficiază de o scutire de plată a amortizării pentru sondele ce depășesc durata de 10 ani, lucru care nu se întîmplă cu alte întreprinderi din economia națională.

Datorită utilizării în exploatare a factorului natural specific în extracția țițeiului — presiunea de zăcămînt — în primii ani ai funcționării sondelor de țiței și gaze, producția este ridicată, în timp ce cheltuielile sînt relativ reduse, ceea ce permite obținerea unui preț de cost mai mic pe tona de țiței. Pe măsura scăderii pontențialului zăcămîntului, inclusiv a presiunii de zăcămînt, sînt necesare unele lucrări suplimentare pentru menținerea producției la același nivel sau la unul apropiat, ceea ce implică cheltuieli în plus pentru instalații și sonde de injecție, care în esență sînt tot fonduri fixe. De aici, se desprinde clar concluzia că de la o perioadă la alta producția scade, cheltuielile cresc, ceea ce provoacă oscilații foarte mari în prețul de cost al tonei de țiței extras.

Pentru a se asigura un nivel relativ constant al prețului de cost pe tona de țiței, s-a recurs la sistemul de amortizare a sondelor pe o durată normată de 10 ani. Ce neajunsuri de ordin practic prezintă acest sistem? Cercetînd amortizarea sondelor la diferite întreprinderi, s-a constatat că cele care funcționează peste 10 ani sînt mult mai numeroase decît sondele care se casează înaintea expirării acestei durate. În consecință, **considerăm că, din punct de vedere economic, ar fi rațional ca și sondele să fie amortizate pe toată durata lor de funcționare, chiar dacă s-au amortizat integral, înainte de a expira perioada lor de serviciu efectivă.**

Admițînd calcularea cotei de amortizare de 10% din momentul în care sonda începe să dea producție pînă se atinge durata normată și peste această limită, cînd producția de țiței scade, ar însemna că trebuie să includem în mod constant în prețul de cost al țițeiului, o cotă de amortizare egală cu aceea introdusă la începutul exploatării, cînd sondele dau producția cea mai mare. Aceasta ar conduce însă la obținerea unui preț de cost mult prea mare, față de cel admis pentru obținerea eficacității economice a exploatării de hidrocarburi. De aceea, după părerea noastră **ar fi mai just ca sondele să fie amortizate pe toată durata de producere a țițeiului sau gazelor, după o scară neuniformă, descrescîndă (metoda regresivă a cotelor de amortizare), în funcție de volumul producției prevăzute a se extrage conform calculelor din proiectele de exploatare.** Valabilitatea acestei propuneri derivă din faptul că în industria extracției țițeiului uzura fizică a sondelor nu reprezintă un fenomen principal cu influență predominată asupra volumului de producție. Aici factorul decisiv îl constituie mărimea potențială a zăcămîntului, ceea ce impune ca amortizarea să se calculeze pînă la extragerea producției recuperabile din zăcămînt, aplicîndu-se cote regresive în funcție de volumul de producție obținut.

DESIGUR, pentru rezolvarea acestei probleme s-au sugerat și alte soluții. În literatura de specialitate, a apărut și ideea ca amortizarea sondelor să nu fie calculată conform metodologiei actuale a cotelor egale anuale, repartizate asupra producției de țiței obținută, ci ca o cotă fixă aplicată la tona de țiței extras, pe toată durata exploatării zăcămîntului. Aplicarea acestei metode ar însemna ca în cursul exploatării zăcămîntului, să se includă o cotă de amortizare constantă, în prețul de cost al tonei de țiței, indiferent dacă sonda se află în primul an de exploatare sau în anul al 15-lea. Dacă ținem seama de ansamblul cheltuielilor de exploatare ce trebuie incluse în prețul de cost al tonei de țiței, precum și de declinul producției în timp, observăm că prețul de cost al țițeiului va fi diferit la începutul exploatării, cînd producția va fi mare, față de cel înregistrat la sfîrșitul exploatării unei sonde, cînd producția va fi incontestabil mai mică. De aceea, trebuie urmărită nu numai o amortizare uniformă pe tona de țiței extras, ci și un preț de cost relativ constant, ceea ce asigură o recuperare cît mai rapidă a investițiilor prin amortizare. Problema poate fi rezolvată prin calculul amortizării după scară neuniformă descrescîndă, în funcție de producția posibilă de recuperat din zăcămîntul respectiv. După această concepție de calcul, amortizarea va fi mai mare la începutul exploatării și mai mică la sfîrșitul ei, fapt care, va permite, pe lîngă determinarea mai precisă a prețului de cost pe toată durata exploatării, și calcularea mai bună a limitei economice de exploatare rentabilă a unei sonde. De asemenea, în acest mod se asigură și o recuperare a investițiilor din amortizare în proporție de circa 60%, încă din primii ani de exploatare a instalației de foraj.

Pentru situația cînd prevederile din proiectele de exploatare fixează durata de exploatare a unor sonde sub 10 ani, propunem ca amortizarea să se facă pînă la epuizarea zăcămîntului, tot după o scară neuniformă.

Și acum un alt aspect. Analizînd amortizarea sondelor de țiței și de injecție inclusă în prețul de cost al producției, se constată că aceasta este repartizată numai la țiței, nu și la gaze de sondă, care se obțin concomitent. De aceea, avînd în vedere faptul că planul de producție la gaze de sondă în unele regiuni petrolifere este destul de mare, **considerăm normală o repartizare egală a amortizării sondelor asupra celor două produse: țiței și gaze (la echivalentul 1 tonă de țiței = 1000 m.c. gaze).** În acest mod, se va determina mai just prețul de cost al fiecărui produs, precum și urmărirea eficienței economice a investițiilor în extracția țițeiului.

E. NEGREA
asistent universitar Academia de Studii Economice — București

N. DIACONESCU
economist

REFLECȚII

CONTROLUL ACTIVITĂȚII DE CERCETARE

acad. Grigore C. MOISIL

— IȚI PLACE să complici lucrurile. E așa simplu și frumos: „Știința e o forță de producție". N-am spus-o eu! Toată lumea. Ce e o forță? Parcă n-ai ști ce e o forță! Matematicianul, fizicianul, Academia să rezolve problemele pe teren. Că probleme... berechet. Eu iți pun problema, dumneata îmi dai soluția, eu iți plătesc.

— Eu nu spun că n-ar fi bine. Și pentru mine ar fi bine. Numai că nu-i așa. Chiar dacă imi ceri. Eu dacă vin la vie nu pot să lucrez că n-am ce face. Vin cu plăcere. Beau un pahar de vin bun și am plecat. Zic că am fost pe teren. La mine asta se cheamă plimbare: cind umblu pe jos; cind alerg, chiar cu o greutate în spate, se cheamă sport. Un jucător de tenis cind joacă la campionat muncește. Eu dacă aș juca tenis s-ar chema că mă joc.

— Ce faci cind muncești?

— Stau. Stau intins, culcat. Pe pat. Inchid ochii și mă gindesc. Din cind in cind iau creionul și incerc un calcul. Și iar mă gindesc.

— Ușoară muncă.

— Incearcă.

Evident dialogul e imaginar. Nimeni nu neagă că munca de creație științifică e muncă. Nimeni nu crede că munca de cercetare e ușoară.

Nimeni?

Chiar nimeni?

Eu am intilnit cindva un coleg. Tot de virsta mea. Nițel bolnav pe ici, nițel bolnav pe colo Ieșise la pensie.

— Știi, nu mai merge.

— Și nu faci nimic?

— Știi că eram în proiectare. Vreau să găsesc ceva mai ușor. Vreau să intru in cercetare.

Cine controlează rezultatele cercetării?

Alta In Gara de Nord. Cam în vremea examenelor de admitere. O fată tinără, puțin plictisită. Tatăl ei in gară: „vezi de invață la chimie". Discutie. Vrea să intre la agronomie. Se mai ține un examen. La ce ai căzut? La română! Vroiai să fii poetă? Nu! Romancieră! Nu. Abia indrăznesc: profesoară? Nu, vroia să intre in cercetare.

Deci sint unii oameni care cred că „cercetarea" e ceva ușor: bun pentru pensionari sau pentru cei ce cad la examenul de admitere. Evident, institutele Academiei nu primesc pe oricine vrea să intre; iar dacă cineva a fost repartizat „în cercetare" la aceste institute ale Academiei, peste puțini ani, dacă nu face omul descoperiri de seamă, este cu amabilitate condus spre ușă.

Dar „cercetarea" e vastă.

Cine controlează rezultatele cercetării?

În institutele Academiei, de pildă la Institutul de matematică, controlul activității se face prin publicații. Cercetătorul foarte incepător face comunicări științifice originale in seminariile institutului, fiecare cu ședințe săptăminale. Aici rezultatele obținute sint controlate de colegi de-o virstă și de alții mai bătrini. E ușor? Încearcă! De două ori pe lună au loc ședințele de comunicări plenare ale institutului. La ele iau parte și matematicieni din alte secții și matematicieni din alte instituții, de la facultate, de exemplu. Lucrările sînt publicate și în reviste românești și in reviste străine. Ele sînt citite de comitetele de redacție și sînt admise sau respinse. O dată publicate, sint recenzate în marile reviste de recenzii: *Referativnii Jurnal* din U.R.S.S., *Mathematical Review* din S.U.A. și altele. Lucrările sint citite de diferiți matematicieni. Aceștia pot găsi în aceste lucrări sugestii pentru cercetările lor. Lucrările cercetătorilor noștri sint citate de cercetătorii din alte țări. La colocviile naționale, cercetători din alte orașe ale țării ascultă comunicările compatrioților lor; la colocviile internaționale le ascultă cercetători din alte țări. Savanții străini care vin la noi în țară se informează asupra rezultatelor tinerilor. Controlul devine internațional, universitățile străine invită pe cercetătorii noștri să facă conferințe, cursuri.

Controlul activității științifice in cercetarea matematică e foarte serios și dur. Cu greu se rezistă. Din fericire acei care rezistă nu sint puțini. Pentru acest motiv e lăudată școala matematică românească.

Și invidiată.

Dacă trecem la institutele de cercetare departamentale, problema se schimbă cu totul. Să considerăm, de pildă, Institutul pentru îmbunătățirea culturii afinelor. E știut că prin gustul lor savuros, prin culoarea lor pătantă, prin dimensiunile lor drăgălașe, afinele constituie o importantă bogăție națională. De altfel, o curiozitate ecologică: țara noastră este singura țară din lume în care cresc afine. Totuși, pentru creșterea exportului nostru de afine e necesar să mărim cantitatea recoltată. Dar afinele nu cresc decît sălbatice. În acest scop a fost creat un anumit institut: spre a putea crea o specie de afine de cultură. Institutul de care am vorbit are două secții care se ocupă, una cu cultura afinelor pe cîmp, alta cu cultura lor in seră si un sector (căruia i se prevede o importantă dezvoltare ulterioară) dedicat cultivării submarine a afinelor.

Evident că dacă acest institut s-ar mărgini să publice cercetările sale (institutul publică o „Revistă de afinologie și cercetări afine"), el nu și-ar îndeplini rostul. Acest institut nu trebuie să publice, ci să dea o rețetă pentru creșterea afinelor: pe cîmp, pe lîngă casa omului, in seră sau sub mare. Avem nevoie de afine.

Controlul activității institutelor departamentale este producția, după cum controlul activității institutelor Academiei e nivelul internațional al rezultatelor obținute.

Nu e tot producție? Ba da, dar producția de mîine.

GESTIUNEA ECONOMICĂ PROPRIE ÎN FAȚA UNOR NOI SARCINI

Emil HATOS
secretar general în Ministerul Finanțelor

CERINȚELE DEZVOLTĂRII economice a României intr-un ritm inalt au ridicat, în mod obiectiv, creșterea eficienței economice la inălțimea unui obiectiv central al etapei actuale, al unui factor hotăritor al dinamismului economiei noastre în ansamblu și al fiecărui sector de activitate in parte.

Documentele Congresului al X-lea al P.C.R., cuvîntarea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. au subliniat, cu deosebită fermitate, necesitatea intensificării preocupărilor și eforturilor în vederea creșterii eficienței economice pe multiple planuri, prin folosirea intensivă a capacităților de producție, accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor materiale și bănești, inlăturarea oricăror forme de imobilizare a fondurilor, reducerea consumurilor, creșterea productivității muncii, creșterea continuă a rentabilității.

Spre acest țel sint îndreptate și măsurile luate sau aflate în curs de elaborare referitoare la imbunătățirea organizării planificării economiei naționale, realizarea unui sistem rațional de aprovizionare și desfacere, creșterea rolului sistemului financiar-bancar, imbunătățirea sistemului de formare a prețurilor, promovarea și pregătirea cadrelor, extinderea cooperării economice și tehnico-științifice cu toate țările.

În ansamblul acestor măsuri, un loc important il deține infiintarea centralelor, combinatelor și grupurilor de uzine, expresii ale procesului obiectiv de concentrare și diversificare a producției, a necesității extinderii formelor de cooperare. Pentru a răspunde rațiunii care a stat la baza înființării lor, **aceste organisme economice puternice** — in care s-au incadrat atit intreprinderi cu gestiune economică proprie, cît și unități cu gestiune economică internă — **trebuie să exercite largi atribuții in ceea ce privește planificarea activității de cercetare și proiectare, investițiile, organizarea producției și a muncii, aprovizionarea tehnico-materială, desfacerea produselor, promovarea și folosirea cadrelor, organizarea, îndrumarea și controlul activității financiar-contabile precum și în celelalte domenii de activitate.**

În noile condiții, gestiunea economică proprie are condiții mai bune de promovare și capătă o serie de particularități. În primul rînd, prin măsurile ce se traduc în viață se extinde aria gestiunii economice, pe acest principiu fiind trecute sau aflîndu-se în curs de trecere o serie de domenii și unități economice (cercetarea științifică, ocoalele silvice etc.). De asemenea, măsurile aflate in curs de realizare în domeniul aprovizionării, finanțelor, creditului, planificării, perfecționării conducerii și organizării intreprinderilor vor permite o aplicare mai consecventă și mai eficace atit a gestiunii economice proprii cît și a gestiunii economice interne.

Prin apropierea conducerii de producție, prin aplicarea principiului muncii și conducerii colective in consiliile de administrație și prin abordarea multiplelor probleme ce revin acestor mari unități, experiența specialiștilor în activitatea productivă este din ce în ce mai prezentă, mai bine valorificată. Înlăturarea fenomenelor de centralism excesiv, de tutelă măruntă, precum și a paralelismelor dintre verigile organizatorice, lărgirea autonomiei și creșterea răspunderii în executarea sarcinilor permite rezolvarea cu mai mare operativitate a problemelor concrete, simplificarea relațiilor cu organele ierarhic superioare, cu bugetul statului, cu organele de sinteză din economie.

Avind în vedere că aceste organisme sînt încă la începutul activității, este fără îndoială necesar ca ele să fie sprijinite îndeaproape, atit de către ministerele de resort, cît și de aparatul financiar-bancar, în rezolvarea operativă și eficientă a problemelor care se ridică pe parcurs. Această cerință este cu atit mai stringentă cu cit practica dovedește că există încă o serie de probleme nerezolvate sau rezolvate incomplet, care influențează nefavorabil aplicarea principiului gestiunii economice proprii și obținerea pe această cale a unor rezultate financiare sporite.

După cum a subliniat secretarul general al P.C.R. în cadrul vizitei făcute în întreprinderile industriale din municipiul București, este necesară înțelegerea în profunzime a rolului centralei industriale. **Aceasta nu este și nu trebuie să fie o verigă intermediară între unitățile productive și minister, ci un organism de conducere efectivă a întreprinderilor componente, o mare unitate de producție.** Această problemă, care depinde de modul de organizare și funcționare a centralelor industriale, combinatelor și grupurilor de uzine, a fost amplu dezbătută în cadrul consfătuirii de lucru ce a avut loc la Comitetul Central al P.C.R., făcîndu-se un rodnic schimb de experiență în legătură cu activitatea de început a noilor organisme economice și luîndu-se o serie de măsuri privind perfecționarea organizării și funcționării lor.

În urma analizării, de către Ministerul Finanțelor, a activității financiare, contabile și de control, la un număr de centrale, combinate și grupuri de uzine, a rezultat că există unele concluzii care implică rezolvări grabnice. Astfel, caracteristic perioadei in care s-a făcut analiza este faptul că pentru problemele financiare, de evidență și control, centralele, combinatele și grupurile de uzine sînt încă in faza concretizărilor, a căutării unor soluții adecvate condițiilor în care-și desfășoară activitatea. Unitățile în cauză vor trebui sprijinite cu toată atenția, pentru ca soluțiile ce se vor adopta să fie cele mai bune, mai corespunzătoare scopului propus.

În același timp, s-a desprins necesitatea ca organele de resort să aducă o serie de precizări cu privire la planificarea financiară în noile condiții, planificarea și urmărirea mijloacelor circulante, acoperirea cheltuielilor de administrație ale centralelor și organizațiilor economice asimilate acestora, preluarea sumelor din lichidarea fondului de ajutor financiar și a fondului de tehnică nouă (constituit înainte la nivelul fostelor direcții generale), planificarea și finanțarea investițiilor, calcularea și vărsarea impozitului pe circulația mărfurilor, efectuarea vărsămintelor din beneficii, regimul prețurilor, evidența contabilă și controlul financiar.

La unele centrale care au în subordine unități cu gestiune economică internă, se manifestă tendința, ca aceste unități să fie considerate un fel de „secții periferice" care au doar sarcina de a produce indiferent de latura calitativă a activității, centrala fiind aceea care se preocupă de indicatorii valorici — prețul de cost, beneficiul, rentabilitatea — de identificarea posibilităților de sporire continuă a eficienței economice.

Considerăm că a da centralelor numai rolul de organ ierarhic superior, de „prestator de servicii economice" este tot atit de greșit ca și socotirea unităților cu gestiune economică internă ca niște secții de producție, **fără** atribuții și răspunderi nemijlocite în îndeplinirea indicatorilor valorici, nepreocupate de problema esențială, aceea a rezultatelor obținute de pe urma fiecărui leu cheltuit.

Aplicarea gestiunii economice proprii și

→

ȘTIINȚĂ, TEHNICĂ TEHNOLOGIE, INOVAȚII

● **La Uzina de construcții industriale și rutiere „Progresul", din Brăila,** a fost pusă la punct rețeta unui nou amestec de formare folosit în turnătorie. Componentele de bază ale acestuia le formează șpanul de fontă și nisipul de Aghireș, iar ca liant — silicatul de sodiu. Noua compoziție permite o răcire rapidă a pieselor în formele respective, în comparație cu procedeele clasice, și înlocuiește cochilele din fontă, greu manevrabile și costisitoare. La început procedeul va fi folosit la turnarea bronzurilor cu aluminiu, unde experiențele făcute au dovedit că se obțin piese cu un grad superior de finisaj și se reduc cheltuielile cu circa 50%.

● **Specialiștii Centrului de cercetări, aparținînd Centralei industriale pentru minereuri neferoase din Deva,** au experimentat cu bune rezultate o soluție eficientă de susținere cu armături metalice a preabatajelor din cadrul exploatării miniere locale. Aceasta a permis mecanizarea completă a operațiilor de încărcare și transport în abataje, ceea ce a dus la creșterea simțitoare a productivității muncii, reflectată în cele 6,5 tone de minereu extras pe zi și post. Totodată, consumul de lemn de mină s-a micșorat de la 32 mc la 1 000 tone minereu extras la 24 mc. În prezent, aici se experimentează înlocuirea tavanului din lemn cu plasă metalică și extinderea utilizării în abataje a armăturilor metalice care pot fi refolosite la mai multe cicluri de producție, urmărindu-se eliminarea completă a consumului de material lemnos.

● **Laboratorul de electrosecuritate al Institutului de cercetări științifice pentru protecția muncii,** în colaborare cu stația de cercetări pentru securitate minieră, a realizat un dispozitiv pentru protecția împotriva „punerilor la pămînt" în liniile electrice. Dispozitivul este destinat protecției selective a șase linii de medie tensiune. Montat la tabloul de distribuție de medie tensiune, el permite identificarea rapidă a defecțiunii, semnalizarea și deconectarea întrerupătorului pe linia unde a apărut defecțiunea. Folosirea acestui dispozitiv elimină pericolul electrocutării. Aparatul este ușor de manevrat, avantajos din punct de vedere economic, cu posibilități de extindere în multiple domenii de activitate, unde se folosește curentul electric.

● **Un colectiv de ingineri de la Uzina hidroenergetică „16 februarie"-Argeș,** a realizat o instalație prevăzută cu dispozitive de presare hidraulică folosite în galeriile de aducțiune a apei sub presiune, pentru determinarea coeficientului de tasare elastică a rocilor din galerii. Pentru măsurarea deformării masivului de rocă în condițiile galeriilor subterane sub presiune, există diferite instalații care însă prezintă o serie de dezavantaje: nu pot măsura decît deformații de maximum 2—3 mm pe rază și nu pot fi folosite decît pentru presiuni care nu depășesc 10—15 atmosfere. Instalația realizată de specialiștii uzinei hidroenergetice poate măsura deformări ale rocilor de 15—20 mm pe rază, folosind presiuni pînă la 100 atmosfere.

a gestiunii economice interne presupune defalcarea indicatorilor economici și financiari de bază la nivelul fiecărei unități economice, precum și o înaltă responsabilitate a colectivelor de muncă pentru realizarea în bune condiții a acestor indicatori. Acest lucru este înlesnit prin realizarea la nivelul centralelor, combinatelor și grupurilor de uzine a sarcinilor de aprovizionare, desfacere, investiții, cercetare etc. În felul acesta s-au creat condiții propice pentru unitățile componente de a-și spori eforturile pentru reducerea consumurilor specifice, creșterea productivității muncii și mobilizarea rezervelor, de a-și accentua preocupările cu privire la utilizarea cu randament maxim a mijloacelor materiale și bănești încredințate.

În noile condiții de planificare, finanțare și creditare, centralele, combinatele, grupurile de uzine vor avea la dispoziție noi fonduri productive constituite din beneficiile proprii, destinate finanțării unor investiții, nevoilor suplimentare de mijloace circulante, rambursării unor credite ș.a. Din aceeași sursă — beneficiul — urmează a se constitui și fondurile de stimulare materială.

Aceste măsuri conduc la adîncirea conținutului gestiunii economice, contribuie la cointeresarea centralelor și a unităților subordonate în obținerea unor rezultate care să le permită constituirea fondurilor amintite. În acest fel crește răspunderea centralelor, a tuturor întreprinderilor pentru asigurarea bunului mers al activității economice și financiare în tot cursul anului. De fapt, îmbinarea creșterii răspunderii fiecărei unități în parte cu cerințele conducerii centralizate pe bază de plan constituie a trăsătură distinctă a gestiunii economice.

Este limpede că obținerea unor rezultate optime atît la nivel de centrală, cît și la nivelul fiecărei unități cu gestiune economică proprie sau internă, presupune o evidență clară și exactă a mijloacelor economice, a surselor de creare a acestora, a proceselor economice și a rezultatelor financiare obținute. Ținînd seama de aceasta și avîndu-se în vedere că organizarea evidenței contabile este strîns legată de o serie de factori, care diferă de la o unitate la alta, **se impune ca ministerele să analizeze cu grijă măsurile luate pînă în prezent de centrale pe această linie, să dea indicații precise cu privire la alegerea formelor și metodelor celor mai corespunzătoare, de evidență contabilă, la delimitarea operațiunilor ce trebuie evidențiate la nivelul unităților cu gestiune economică internă, la organizarea circulației documentelor justificative etc.**

Măsurile ce se vor stabili vor trebui să urmărească ca — în cadrul noilor condiții — să nu apară situații care să ducă la imobilizări de fonduri, întîrzieri în operațiile de decontare, aglomerarea lucrărilor într-un anumit sector, crearea de paralelisme etc. Dimpotrivă, este necesar ca măsurile ce se vor lua să asigure ținerea la zi a contabilității, cunoașterea modului cum sînt gospodărite fondurile materiale și bănești, cum se îndeplinesc prevederile planului și cum sînt satisfăcute obligațiile financiare față de stat.

Fiind în perioada de efectuare a inventarierii bunurilor patrimoniale, este bine să amintim necesitatea întocmirii cu grijă a tuturor lucrărilor de inventariere prevăzute de dispozițiile legale, ținînd seama de importanța acesteia în asigurarea realității și integrității avutului obștesc. Indiferent de structura organizatorică, numărul și dispersarea unităților din cadrul centralelor și celorlalte organizații similare, trebuie luate toate măsurile pentru organizarea desfășurării în bune condiții a inventarierii patrimoniului.

Cerința asigurării unei ordini și discipline riguroase, a întăririi răspunderii, latură componentă, esențială a gestiunii economice proprii, accentuată în condițiile noilor organisme, impune perfecționarea controlului financiar, exercitarea sa exigentă în toate fazele — preventiv, curent și postum —, astfel încît să se asigure buna gospodărire a mijloacelor materiale și bănești, descoperirea rezervelor interne, înlăturarea oricăror forme de risipă.

În acest sens vor acționa, fără îndoială și măsurile organizatorice. Astfel, deplasarea centrului de greutate al controlului de la ministere la centrale, combinate, grupuri de uzine, va conduce la o sporire a eficacității și operativității acestuia, controlul fiind în mai mare măsură — cum dealtfel este normal — un instrument activ al muncii de conducere a activității economice.

Folosind cu pricepere și discernămînt drepturile acordate, organizîndu-și în bune condiții atît activitatea productivă, de aprovizionare și desfacere, cît și cea financiară, contabilă și de control, se vor întruni toate condițiile pentru traducerea de îndată în viață a sarcinilor cu care au fost investite noile organisme economice, în vederea întăririi gestiunii economice, obținerii unei eficiențe înalte, satisfacerii exigențelor etapei pe care o parcurgem.

NOI OBIECTIVE ECONOMICE

● La Uzina de prelucrare a maselor plastice din Buzău a intrat în producție, cu aproape 30 de zile mai devreme, **a doua linie tehnologică pentru confecționarea, din polietilenă de mare rezistență, a sacilor, pungilor și altor ambalaje** solicitate în industria chimică. Noua linie va produce, de asemenea, folii de 5 metri, destinate protejării legumelor timpurii. Prin intrarea în funcțiune a noii linii, producția anuală a uzinei va spori cu 13 000 tone.

● La Uzinele Tractorul din Brașov a fost dată în exploatare o **linie automată, prevăzută cu mașini-agregat pentru preîncălzirea prin inducție a coroanelor dințate.** Noile agregate automate au fost construite în cadrul uzinei, după proiectul inginerilor I. Moșneag, D. Stanciu și R. Kurt — proiect brevetat ca invenție. Prin intrarea în funcțiune a liniei amintite se scurtează ciclul de călire a pieselor, crește rezistența mecanică a acestora și se îmbunătățește calitatea lor. Noua linie este condusă de un singur muncitor cu înaltă calificare.

● Rețeaua comercială a județului Harghita s-a extins în 1969 cu peste 80 de unități, **cele mai recente fiind inaugurate în comunele Sînmartin - Ciuc, Voșloveni, Mădăraș și Zetea.**

TURISM

„SEZONALITATEA" FORȚEI DE MUNCĂ POATE FI EVITATĂ

DEZVOLTAREA TURISMULUI în România are condiții dintre cele mai favorabile. Baza tehnico-materială, organizatorică și socială a activității în acest domeniu a fost pusă în perioada de după 1950 de cînd se poate vorbi de turism ca o ramură distinctă a economiei naționale. Acest proces s-a produs în condițiile edificării socialismului și astfel de la bun început, s-a putut beneficia de avantajele conducerii planificate, de o politică a investițiilor în concordanță cu celelalte ramuri ale economiei naționale.

Dar baza materială creată, fluxul turiștilor în continuă creștere ca volum și exigențe, trebuie să fie în corelație directă cu o forță de muncă capabilă să satisfacă necesitățile economice și sociale și de folosire a resurselor de care dispunem. Există însă în acest domeniu o rămînere în urmă față de posibilitățile existente, față de volumul investițiilor făcute și mai ales al celor în perspectivă, față de cerințele care rezultă din raportul direct personal de servire-turist.

Este evident că ritmul accelerat al creșterii capacității de cazare și în general al bazei tehnico-materiale a devansat în bună măsură pregătirea cadrelor și a generat unele probleme specifice activităților sezoniere și ca atare folosirii cît mai eficiente a forței de muncă.

Tocmai la efectele „sezonalității" forței de muncă în diferitele sectoare turistice și la unele mijloace de înlăturare a urmărilor negative vreau să mă refer în rîndurile de mai jos. Pentru că, dacă în direcția folosirii capacității de cazare și alimentare s-au luat o serie de măsuri eficiente, problema sezonalității forței de muncă este departe de a fi rezolvată, atît din punctul de vedere al unităților economice turistice, cît și din acela al angajaților.

Recrutarea cadrelor pentru litoral, de exemplu, se face încă defectuos, nu se asigură angajarea de la an la an a acelorași lucrători, iar o serie de unități comerciale și alimentare din alte părți ale țării sînt stînjenite în activitatea obișnuită prin plecarea pe litoral a unora dintre oamenii lor de bază. Uneori se recrutează oameni fără nici o contigentă cu comerțul sau industria hotelieră. fără a mai vorbi de lipsa cunoștințelor strict necesare din limbile străine de largă circulație pe care trebuie să le aibă cadrele.

O posibilitate de asigurare a continuității muncii cadrelor de la an la an ar fi colaborarea strînsă pe bază de contract între sectoarele economice cu producție intensă în sezoanele care nu coincid cu cele de vîrf turistic. De pildă, fabricile de zahăr lucrează din luna octombrie pînă în trimestrul II al anului viitor. Fabricile de conserve au și ele o producție sezonieră. O mare parte din lucrători pot fi calificați în activități turistice și folosiți ca atare asigurîndu-se necesitățile productive ale economiei naționale și interesele salariaților.

De asemenea, în cadrul economiei turismului se pot realiza înțelegeri pe perioade mai îndelungate, privind redistribuirea personalului în cursul anului în funcție de necesitățile sezoniere, în așa fel încît să asigure continuitatea în munca personalului și a unităților turistice. Ar trebui, pe cît posibil, să se urmărească îndeplinirea și a altor condiții, cum ar fi aceea ca întreprinderile participante la colaborare să nu se afle la distanțe prea mari între ele, ca muncile efectuate de angajați să nu solicite două nivele sau direcții de calificare prea diferite unui de altul. Astfel s-ar putea ajunge ca întreprinderile să nu mai mențină în sezonul mort salariații care nu sînt absolut indispensabili, de teama că în plin sezon nu vor putea găsi forță de muncă necesară, iar o parte din salariații astăzi sezonieri ar deveni permanenți.

Demnă de discutat ni se pare și posibilitatea creată de activități neturistice, de producție, în afara sezonului plin, prin care să se folosească forța de muncă disponibilă și să se ajungă la stabilizarea personalului sau măcar a unei părți însemnate a lui. S-ar putea produce pentru piață, articole de artizanat pentru turiști, s-ar putea efectua lucrări de croitorie, broderie, lengerie pentru hoteluri O.N.T. ș.a.m.d.

De importanță egală cu grija pentru asigurarea permanenței cadrelor pentru turism, mi se pare aceea pentru pregătirea lor profesională, aș spune multifuncțională, a celor care lucrează în prezent și a celor necesari pentru viitor. Între dezvoltarea turismului și a forței de muncă necesară ar trebui să existe o corelare mai strînsă, pe baze realiste, pe o perioadă corespunzătoare schiței de dezvoltare a economiei naționale pînă în 1980. Totodată, conținutul și formele de calificare ar trebui să țină seama mai mult de progresul tehnic și cultural al zilelor noastre și de transformările în tehnica turistică ce se conturează de pe acum. În acest sens, apare deosebit de pregnantă necesitatea dezvoltării gîndirii economice și a conștiinței socialiste a cadrelor de conducere din unitățile turistice, pentru dezvoltarea inițiativei și creșterea simțului de răspundere. Ca forme de pregătire a cadelor, care ar putea fi organizate chiar în etapa actuală aș menționa : cursuri de policalificare ca ospătari, bucătari și alte meserii (pentru perioada din afara sezonului) ; școală medie de ospătari ; școală tehnică comercială pentru conducătorii de unități și ghizi ; o secție de turism la facultatea de comerț ; centre de pregătire a pensionarilor apți de muncă și cu studii medii sau superioare pentru funcțiile de recepționeri, șefi de sală etc. ; practica la unități hoteliere străine, pe bază de contract etc. Ar putea fi luată în discuție și introducerea unui curs facultativ de turism la facultatea de filologie, pentru cei ce vor lucra în viitor în turism.

Folosirea judicioasă a cadrelor are repercusiuni directe asupra raporturilor dintre unități și turiști, care în mod firesc își consideră viligiatura ca un act de satisfacție materială și culturală.

Economisirea timpului turistului și eficiența forței de muncă sînt în directă legătură. Cu cît aceasta din urmă este mai ridicată, cu atît timpul turistului este mai bine folosit, spre satisfacția lui. Cred că introducerea formelor moderne de deservire, în special regimul în pensiune, care ar duce la reducerea numărului de salariați, asigurînd servirea într-un timp mai scurt și în condiții civilizate.

Cointeresarea materială a lucrătorilor operativi de servire reprezintă încă un aspect al problemei abordate. Cred că sistemul actual ar trebui revizuit în scopul stabilirii retribuției în funcție de aportul efectiv individual și nu de rezultatele generale care nu depind de personalul respectiv. Cînd clientela este asigurată prin contract cînd ospătarii nu fac altceva decît să transporte de la bucătărie la mesele ce-i sînt repartizate meniul zilnic, cum de este posibil ca aceștia să ajungă la retribuții lunare care depășesc pe cele ale unui director de întreprindere mijlocie ? De ce la asemenea unități sînt necesari ospătari cu remiză și nu se folosește pur și simplu personal de serviciu stilat, format în acest scop ?

Iată doar cîteva aspecte, dar nu dintre cele mai lipsite de importanță — și nu pretindem a le fi enumerat pe toate — privind utilizarea forței de muncă în activitățile turistice și problema „sezonalității".

Ilie CURESCU

CONFIDENȚIAL

● În Delta Dunării au început pregătirile pentru viitorul sezon turistic. **Pe malul lacului „Ciuperca" din Tulcea, se construiește o bază turistică ce va cuprinde un camping, restaurant cu 120 de locuri și un grup sanitar. La Sulina se construiesc 200 de căsuțe, iar la Sf. Gheorghe alte 150 pentru turiștii amatori de cură heliomarină și de excursii în Deltă. Localitățile Maliuc, Mila 23 — Sat și Uzlina vor deveni, de asemenea, baze turistice, iar în pădurea Letea se vor efectua primele amenajări pentru exploatarea turistică.**

● În tot mai multe întreprinderi și instituții clujene se introduc calculatoare electronice. **Între acestea se află Direcția de sistematizare, arhitectură și proiectarea construcțiilor, Fabrica de pielărie și încălțăminte „Clujana", Combinatul de morărit și panificație, Întreprinderea de construcții și montaje. Introducerea recentă a calculatoarelor electronice la această mare unitate de construcții care efectuează lucrări în 7 județe ale țării, a avut ca rezultat eliberarea a 20 de specialiști cu studii superioare și medii, care, încă din primele zile ale anului, vor avea posibilitatea să lucreze în sectoare direct productive și de concepție. Primele programe de calcul se referă la evidența consumului de materiale pe șantiere și loturi de construcții, la calculul salariilor etc.**

● **S-au încheiat operațiunile de cercetare, analize și determinare a** zăcămîntului de ocru de pe Valea Iculul, **în apropiere de Poiana Codrului. Această materie primă are o importanță utilitate economică. Ea este folosită de Întreprinderea „Sătmăreana", din Satu Mare, pentru fabricarea „ocrului galben special" necesar zugrăvelilor interioare și exterioare și pregătirii mortarelor de ciment.**

● Uzina mecanică „Nicolina" din Iași a realizat un nou utilaj necesar deszăpezirii arterelor de circulație : **combina de zăpadă. Omologată anul trecut, combina poate degaja straturi de zăpadă de maximum 15 cm grosime, prin aruncarea laterală liberă sau prin aruncare directă într-un mijloc de transport. Combina va intra în dotarea întreprinderilor de gospodărie orășenească, ea putînd fi folosită pentru deszăpezirea arterelor de circulație înguste sau largi, asfaltate, betonate sau pavate, în stare normală (fără denivelări, spărturi sau corpuri străine de dimensiuni mari).**

● **În urmă cu doi ani, la Întreprinderea** de materiale de construcții „7 Noiembrie" din București s-au făcut încercări pentru continuarea fabricației cărămizilor și pe timpul iernii. **Primele rezultate au arătat că se pot obține cărămizi cu nimic inferioare celor realizate în timpul verii. În prezent, șase unități ale acestei întreprinderi lucrează și în anotimpul friguros. Începînd din ianuarie 1970 se prevede realizarea a 4 milioane cărămizi lunar, cantități ce vor fi livrate șantierelor de construcții.**

● **Numeroase așezări rurale de pe teritoriul patriei noastre pășesc pe calea urbanizării. Printre acestea se numără** și comuna Bodești din județul Neamț. **Recent, în această așezare au fost inaugurate mai multe obiective social-culturale : o centrală termică, un dispensar-staționar, un cabinet stomatologic, un cămin cultural, o creșă de copii și o baie comunală, la care locuitorii și-au adus o contribuție substanțială. Reamintim că, în anii trecuți, în comuna Bodești a fost introdusă lumina electrică, s-au construit școli, magazine, terenuri de sport, s-au asfaltat străzi și trotuare și s-au realizat alte obiective de interes general, în valoare de peste 10 milioane lei. Pentru anii viitori, organele locale au în plan construirea unei case de cultură și a unui complex sportiv, amenajarea unei săli de gimnastică pentru școlari, extinderea lucrărilor de alimentare cu apă, construcția unui complex comercial și asfaltarea altor 4—5 km drumuri.**

● În noul cartier de locuințe „Obor", din municipiul Brăila, a fost **dat în folosință primul bloc cu 95 apartamente, iar alte 6 sînt pregătite pentru recepție. După „Hipodrom" și cartierul gării, unde în ultimii ani s-au construit blocuri cu peste 4 000 de apartamente, „Oborul" va adăuga orașului, pe una din arterele sale circulate, alte 1 600 apartamente cu diferite grade de confort.**

Incepînd din acest an, macaralele de oțel și constructorii unei întreprinderi specializate din Brăila se vor instala în alte două zone, unde vor înălța cartierele „Apollo" și „Viziru", care vor însuma peste 3 200 de apartamente, instituții de cultură, școli și complexe comerciale.

● La Centrala Hidroelectrică de la porțile de Fier **a început operația de betonare la corpul barajului deversor, baraj în lungime de 441 metri cu o înălțime de circa 40 metri, împărțit în 14 cîmpuri cu deschidere de 25 metri. Potrivit proiectelor, pentru realizarea acestui important obiectiv urmează să fie turnate 320 000 mc de betoane. O dată cu începerea construcției la noul obiectiv în această zonă au fost încheiate operațiile de forare, pușcare și excavare.**

● **Ultimele zeci de apartamente, din cele 800 construite în** microraionul Donici-Călugăreni, din Vaslui, **și-au primit locatarii. Părăsind șantierul, constructorii au poposit într-un alt cartier, situat în zona fabricii de confecții. Aici, ei vor ridica 20 de blocuri, însumînd 1 160 de apartamente, care vor fi predate în mod eșalonat pînă la sfîrșitul anului. De asemenea, în curînd va începe construcția cartierului de locuințe Centru-Hală, avînd 3 200 de apartamente cu grad diferențiat de confort. Noile microraioane sînt prevăzute cu dotări social-culturale : școli, așezăminte sanitare, spații comerciale și de deservire.**

In 1970, la Centrala cărbunelui-Petroșani

SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII – OBIECTIVUL NUMĂRUL 1

● Utilizarea mijloacelor mecanizate cu randament sporit — o condiție esențială ● Echipamente moderne de susținere în subteran ● Raport optim între muncitorii productivi și cei auxiliari

EXPLOATĂRILE MINIERE din Valea Jiului au realizat principalii indicatori pe anul 1969. Situația pe 11 luni indică o depășire a producției marfă planificată cu 1% și a productivității muncii cu 3,9. Rezultatele sînt meritorii cu atît mai mult cu cît asigurarea cu forță de muncă ca număr în tot cursul anului 1969, a fost nesatisfăcătoare. Numărul mediu scriptic al muncitorilor a atins, pe 11 luni, doar nivelul de 97,8%, iar la unele exploatări (Lonea, Paroșeni, Uricani), acesta este cu mult sub medie. În condițiile în care efectivele de muncitori din Valea Jiului, care dețin ponderea absolută în cadrul Centralei, au avut o tendință de descreștere, îndeplinirea și depășirea planului de producție s-a datorat, în principal, eforturilor de creștere a productivității muncii.

Există, totuși, pe ansamblul Centralei serioase rezerve interne de creștere a productivității. Ele sînt semnalate de aportul inegal al exploatărilor miniere la obținerea indicatorului mediu. Cîteva unități fruntașe au avut creșteri de productivitate (E.M. Țebea 113,9%, E.M. Anina 117,0%, E.M. Paroșeni 107,7%, E.M. Lupeni 106,4%), care au avut un rol hotărîtor în obținerea unei situații favorabile pe centrală, estompînd rezultatele slabe de la altele (E.M. Dîlja 93,7%, E.M. Vulcan 97,3%, E.M. Petrila 99,3% etc.). Aportul primelor patru unități este și mai semnificativ dacă arătăm că ele participă cu aproape 50% la producția de huilă a Văii Jiului. În condițiile în care productivitatea muncii va trebui să crească în 1970, la exploatările miniere din Valea Jiului, în medie cu 4% față de realizările anului 1969, îmbunătățirea activității la unitățile amintite și relierea lor la nivelul celor cu rezultate bune, se impune cu acuitate.

Care au fost factorii ce au influențat pozitiv productivitatea muncii în 1969 și în ce constă măsurile ce se preconizează a se lua în 1970? Din multitudinea lor ne vom referi doar la cei care au avut rolul determinant și anume: ridicarea nivelului tehnic al extracției — prin dotarea unităților respective cu utilaje de înaltă productivitate — îmbunătățirea pe această bază a tehnologiei de lucru și desfășurarea activității de organizare superioară a producției și a muncii.

● *Mecanizarea lucrărilor — o cerință vitală*

ANUL TRECUT, exploatările miniere, aparținînd Centralei din Petroșani s-au preocupat în mai mare măsură de extinderea mecanizării operațiilor de tăiere și încărcare prin utilizarea combinelor și a plugurilor de cărbune. Cu toate acestea, gradul de mecanizare, este încă redus: numai 6,5% din producția totală de cărbune a centralei (aproximativ 470 000 tone) s-au obținut prin tăiere mecanică. Aceste utilaje de înaltă productivitate s-au folosit doar la acele exploatări miniere (Lupeni, Paroșeni, Vulcan) la care condițiile de zăcămînt (înclinație mică a straturilor de cărbune), permit mecanizarea. Eficacitatea lor este ilustrată de faptul că **la fiecare 1000 tone cărbune extras într-un abataj frontal** se **obține o economie de 74 posturi** (om/schimb). **În întreg anul 1969** s-a **realizat o economie relativă de 71 de muncitori, aferentă creșterii producției extrase mecanizat față de anul precedent.**

Pentru anul 1970, prin procurarea a încă patru combine de înaintare, se prevede extinderea mecanizării la unitățile amintite și introducerea ei și la exploatările miniere Aninoasa și Uricani, ceea ce va face să se dubleze cantitatea de cărbune extrasă prin tăiere mecanică, obținîndu-se pe această cale o economie relativă de aproximativ 260 de muncitori, față de realizările anului precedent. **Exploatarea minieră Paroșeni va ajunge să obțină prin tăiere mecanică peste 50% din producția de huilă a abatajelor, situîndu-se pe primul loc, urmată de E.M. Lupeni (30%) și E.M. Uricani (16%).** Semnalăm însă faptul că deși producția celor patru combine este luată în calculul producției anului 1970, ele nu au fost încă contractate. Prelungirea aceste situații pune un serios semn de întrebare asupra realizării producției planificate.

În momentul de față se studiază posibilitatea introducerii procedeelor mecanice de tăiat și încărcat și în stratul principal de cărbune al Văii Jiului (stratul III). Datorită înclinației pe care o prezintă zăcămîntul, a neregularității și a variațiilor mari de grosime ce nu permite asigurarea unei continuități în exploatare, precum și a existenței a numeroase intercalații dure cu sferosiderită, toate încercările efectuate cu combine de diferite tipuri, chiar și cu cele mai moderne, au dat rezultate nesatisfăcătoare. Găsirea unei soluții convenabile în această problemă, care preocupă specialiștii Institutului de cercetări și proiectări miniere pentru huilă din Petroșani, este cu atît mai arzătoare cu cît 50% din producția de cărbune se obține în acest strat, iar cea mai mare parte a rezervelor se găsesc tot aici.

O atenție deosebită s-a acordat mecanizării lucrărilor și la operațiunile de deschidere și pregătire a exploatării. În 1969 s-a continuat extinderea mecanizării operațiilor de încărcare, realizîndu-se un grad de mecanizare de 25% corespunzător celor 130 000 m.p. de steril și cărbune extrași în acest fel. În același scop, în 1970 vor fi procurate noi mașini de încărcat cu cupă, cu o capacitate de 16 m³/oră, urmînd să se lucreze în medie cu circa 50 de utilaje, care vor ridica gradul de mecanizare la aproximativ 40% (240 000 m.p. rocă). De livrarea la timp a utilajelor de către uzina furnizoare („Unio" — Satu Mare) și de introducerea lor neîntîrziată în procesul de producție depinde în bună măsură, realizarea sporului de productivitate propus pentru anul acesta. De asemenea, în mod experimental s-a folosit un nou utilaj (combină de înaintare) care realizează concomitent tăierea și încărcarea la operațiunile de înaintare. Rezultatele obținute vor servi pentru extinderea în viitor a acestui procedeu. Tot cu titlu de încercare s-a efectuat, la E.M. Petrila, pentru prima dată în țară, cu ajutorul unei foreze importate, operația de foraj mecanic de diametrul mare (813 mm). În comparație cu procedeele clasice de forare (tăiere cu ciocan de abataj, utilizarea explozivului), noul procedeu reduce timpul de execuție pe metru liniar de lucrare la o treime, necesită folosirea unui volum de material de susținere mult diminuat, determină o importantă economie de manoperă, obținîndu-se în același timp și lucrări de o calitate superioară. Eficiența deosebită a acestui procedeu impune dotarea fiecărei exploatări cu cel puțin o astfel de instalație, dat fiind și ponderea importantă a lucrărilor la care forajul mecanic de diametru mare se poate aplica

Scoaterea la suprafață a unor cantități mereu sporite de cărbune a determinat mecanizarea și a transportului pe verticală. La E.M. Aninoasa și E.M. Lonea funcționează primele două instalații de extracție la suprafață multicablu. În montaj mai sînt două la E.M. Vulcan și E.M. Livezeni, iar în viitorul apropiat și restul exploatărilor minere vor fi dotate cu astfel de utilaje. Grăbirea termenului de dare a lor în folosință, constituie o altă rezervă importantă de creștere a productivității muncii.

Ca urmare a măsurilor de extindere a mecanizării și îmbunătățirii corespunzătoare a tehnologiilor de lucru, se preconizează ca, în 1970, să se sconteze pe o creștere a productivității muncii, la exploatările miniere, echivalentă cu munca a 400 de muncitori pe an.

● *Tripticul armării metalice*

FIREȘTE, obținerea unei productivități ridicate în toate exploatările, este strîns legată și de condițiile create la fiecare loc de muncă. În acest sens un factor a cărui acțiune se repercutează pe cel puțin trei planuri este extinderea susținerii metalice a galeriilor și abatajelor. Ea determină în mare măsură posibilitatea introducerii mecanizării; duce la diminuarea consumului de lemn de mină; reduce nemijlocit cheltuielile de manoperă necesitate de montarea numeroșilor stîlpi de lemn. Utilizarea stîlpilor hidraulici, a grinzilor în consoală, podirea cu plasă metalică, degajează frontul de cărbune de stîlpi, creează condiții pentru mecanizarea lucrărilor în front și pentru mutarea prin translație a transportorului, toate avînd efecte importante asupra creșterii productivității pe abataj. **În 1969, producția obținută în abataje cu susținere metalică a fost de peste 2 milioane tone cărbune, iar creșterii față de 1968** (de 300 000 tone) **îi corespunde o economie relativă de aproximativ 50 de muncitori.** Cele mai bune realizări le-au obținut exploatările miniere Lupeni (67% din totalul cărbunelui extras s-a realizat în abataje armate metalic), Paroșeni (60%), Aninoasa (45%) etc.

În 1970, va continua dotarea cu echipament modern de susținere, urmînd ca 75% din producția de cărbune (aproximativ 2,8 milioane tone) **să se obțină în astfel de abataje frontale. Sporul de producție datorat armării metalice, față de anul precedent, va echivala cu o economie relativă de 135 muncitori, realizîndu-se și o reducere a consumului specific de lemn cu peste 3%.** Subliniem, totodată, eforturile de asimilare în fabricație a stîlpilor hidraulici depuse de Uzina de utilaj minier, componentă a Centralei cărbunelui Petroșani, care, anul trecut, a și livrat 6000 stîlpi, urmînd ca în acest an să-și dubleze producția, acoperind practic întreg necesarul și determinînd sistarea totală a importului.

Pasul următor în domeniul susținerii metalice, care se va încerca să se realizeze în 1970, este introducerea susținerii mecanizate în abataje. În cadrul acestui procedeu modern, întreg cadrul susținător, care este de fapt un angrenaj complex, pășește la comanda muncitorului în spre frontul de cărbune, în noua porțiune ce urmează a fi susținută. Economia de manoperă va fi consistentă prin eliminarea muncii manuale de montare a stîlpilor și grinzilor. Se consideră că prin aceasta se va dubla productivitatea muncii în abataje, datorită creării premiselor pentru o utilizare mai bună a utilajului de tăiere, ducînd la creșterea capacității întregului front de lucru, pe lîngă faptul că se asigură o protecție considerabil mai bună a muncitorilor.

● *Organizarea științifică fructifică resursele*

LA CONDIȚIILE specifice ale exploatărilor miniere de un real sprijin în valorificarea eficientă a întregului potențial disponibil, este **organizarea superioară a activității,** atît în subteran, cît și la suprafață. De aceea, prin măsurile de organizare a producției și a muncii luate în tot cursul anului 1969, s-a urmărit crearea unor condiții corespunzătoare pentru extinderea mecanizării lucrărilor și, prin aceasta, îmbunătățirea raportului dintre muncitorii direct productivi și cei auxiliari și de deservire.

Crearea condițiilor pentru extinderea mecanizării s-a concretizat în trecerea, pe o scară tot mai mare, la **metoda de exploatare cu front lung,** în detrimentul vechii metode, în abataje „cameră", cu front mic de acțiune, la care nu se pretează folosirea utilajelor de înaltă productivitate. **În 1969 s-a reușit ca aproximativ 40% din întreaga producție să se obțină în abataje frontale, iar măsurile de dotare cu noi utilaje în 1970 vor face ca peste 48% din producția de cărbune să se realizeze în astfel de abataje.** Noul procedeu a necesitat depunerea unui important efort organizatoric ale cărui efecte vor apărea indirect, prin intermediul productivității sporite, care se va obține cu ajutorul noilor utilaje.

Îmbunătățirea raportului între muncitorii direct productivi și cei auxiliari capătă o deosebită importanță în condițiile în care la exploatările miniere nu s-a reușit să se completeze cadrele necesare. La unele unități serviciile auxiliare au avut efectivele depășite, iar sectoarele de producție au dus lipsă de forță de muncă, gradul de încărcare al activității sectoarelor auxiliare și de deservire fiind deseori sub cel normal. Prin organizarea superioară a procesului de extracție s-a urmărit creșterea producției pe fiecare abataj, prin concentrarea activității în abataje frontale și diminuarea numărului de abataje „cameră", care necesitau un personal auxiliar numeros. S-a urmărit, apoi, creșterea și concentrarea producției pe mină, prin mărirea numărului de abataje frontale ceea ce a dus la o mai bună utilizare a personalului de la transportul pe verticală și în continuare. În prezent se fac studii care să permită reducerea numărului de orizonturi la care se lucrează, respectiv să se realizeze o nivelare a extracției la un număr cît mai redus de orizonturi. Prin aceasta se economisește forța de muncă ocupată cu transportul interior, cu evacuarea apelor, cu aerajul etc. și se creează condiții pentru extinderea mecanizării.

Tot la capitolul reducerii personalului auxiliar amintim folosirea la E.M. Lupeni a unei stații de degazare, cu o capacitate de 17 m³/min., care captează gazul metan din strat înainte de începerea exploatării și a unei stații telegrizumetice pentru măsurarea și semnalarea concentrației de metan din mină. Dotarea tuturor unităților cu astfel de instalații va trebui să fie o preocupare de prim ordin a conducerii centralei datorită importantului volum de muncă economisit prin diminuarea cantității de aer pompat în mină, prin reducerea numărului de „măsurători" manuali de gaze, asigurîndu-se și o protecție mai bună a muncitorilor.

Toate aceste măsuri s-au concretizat în îmbunătățirea treptată a raportului dintre muncitorii direct productivi și auxiliari. Astfel la exploatarea minieră Lonea, în primele 10 luni ale anului trecut 33,2% din numărul de muncitori au lucrat direct la extragerea cărbunelui, la lucrările de pregătire a abatajului și la rambleere, față de 1968 cînd proporția era de 31,6%. În 1970 se prevede creșterea, în continuare, a numărului de muncitori din abataje pînă la 34,1%.

★

DESIGUR, alături de măsurile enumerate, conducerea centralei are în vedere în acest an și inițierea altora, pe bază de studii temeinic fundamentate. Întreaga atenție este îndreptată spre a valorifica marile rezerve pe care le are fiecare exploatare pentru a spori nivelul de realizare a productivității muncii (utilizarea rațională a forței de muncă, a timpului de lucru etc.) și, pe această bază, să ridice în continuare gradul de eficiență economică a întregii activități. Pentru ca dezideratul respectiv să fie înfăptuit, se cere atît la nivelul centralei cît mai ales la fiecare exploatare, să se acționeze ferm pe linia mecanizării lucrărilor, a unei organizări superioare a producției și a muncii, promovînd neîncetat inițiativa proprie, precum și tehnologiile cele mai adecvate și eficiente.

Septimiu POP

ȘTIINȚELE BIOLOGICE ȘI ECONOMIA

acad. prof. Eugen A. PORA

(Urmare din numărul trecut)

Fenomenul de telepatie nu mai este azi negat de nimenea. El e studiat în multe centre ale lumii, fără să se fi ajuns încă la o explicare unică și general admisă. Dar cunoașterea mecanismului său de realizare ar putea înlocui telefonul, telegraful fără fir, radio și chiar gîndurile unui om s-ar putea transmite prin acest mecanism. Ar fi aceasta o realizare mică a omului ?

Autosugestia este o forță pe care medicina o apreciază din plin, dar pe care nu o poate întotdeauna utiliza la comandă. Crede că ești bolnav și te vei îmbolnăvi ; crede că te faci bine și te vei însănătoși ! În ce constă mecanismul acestei forțe ? Nu ar putea ea să vindece atîtea boli grele cum sînt : cancerul, bolile de inimă etc ?

Aș mai vrea să amintesc pe scurt și ceva despre memorie. Ea leagă generațiile de oameni între ele prin transmiterea experienței de viață. În mașinile electronice se pot azi înmagazina o serie de informații, care pot fi redeșteptate la comandă. Este un început. Memoria este însă legată de o mică modificare de structură în componența proteinelor celulei nervoase. În ce constă o astfel de modificare ? Dacă am cunoaște-o, așa numitele „creere electronice" s-ar putea reduce la un volum mic și în ele ar încăpea informații așa de numeroase, încît un om nu le-ar putea înmagazina.

S-ar mai putea da multe exemple de realizări tehnice din lumea animală. Nu cred că mai este necesar. Aș vrea să spun că multe din realizările tehnice actuale se datoresc exclusiv omului, fără să fi fost sugestionate de exemplele lumii vii. Cea mai importantă din aceste descoperiri este, cred, roata. Ea nu există în lumea vie. Ea stă la baza tuturor mijloacelor de locomoție de azi, la baza multor motoare electrice, transformatoare de forță etc. Ea are o însemnătate deosebită pentru tehnică și industria modernă.

Dar aș dori să desprind din toate acestea că în lumea animalelor mai ales, dar și a plantelor, se găsesc realizări „tehnice" de mare eficacitate, ale căror mecanisme ar putea servi industriei omului, atît în randamentul energetic, cît și în mărirea posibilităților de producție. Omul singur, închis în bibliotecă sau laborator, nu rar chiar în uzină, „descoperă" adesea lucruri pe care organismele vii le aplică de mult. Dacă însă căutările tehnice s-ar face pe două planuri : biologic și de uzină, sînt sigur că s-ar putea ajunge la o aplicare mai rapidă a unor „tehnici" verificate în lumea vie, în industrie. Eu nu cred că e rușine să înveți de la animale !...

● Cercetarea fundamentală — tezaur inestimabil

DAR CRED că e cazul ca să pun în discuție însăși esența cercetării științifice de azi. Se pare că sînt unii oameni care acceptă în biologie numai cercetare care duce imediat la aplicarea practică și deci la plata, contravaloarea ei. Cred că acest punct de vedere nu numai că nu e just, dar e și periculos. Nejust, fiindcă toată istoria cercetării biologice arată că tocmai cercetările care au studiat mecanisme curioase, care se păreau că nu au nici o importanță pentru practică, — cum au fost cele cîteva citate (inervația inversă, orientarea liliecilor, vederea cromatică, apărarea ciupercilor), au adus tehnicii și industriei descoperiri că cibernetica, automatizarea proceselor de producție, radarul, fotografia și televiziunea în culori, penicilina etc., care au răsplătit înmiit cheltuielile făcute cu cercetarea fenomenului biologic. Periculos, fiindcă dacă renunțăm la fondul de fenomene pe care ni le aduce cercetarea fundamentală, înseamnă să renunțăm la viitorul aplicării științei în tehnică și în viața practică a omului (inclusiv în agricultură), ceea ce va duce nu numai la o rămînere în urmă față de alte țări, dar la o plafonare dăunătoare întregii economii a țării.

În lumea animală sînt așa de multe adaptări la factorii de mediu, așa de variate, ce se realizează prin mecanisme așa de felurite, încît cercetarea acestora pune la îndemîna omului cunoașterea unor noi procedee tehnice, cu aplicație industrială, pentru producție.

Și aș dori să remarc că nu am amintit în aceste rînduri toată sfera realizărilor chimice, enzimatice, microbiologice etc., ale căror modele vii sînt în parte cunoscute și aplicate în industria materiilor organice și alimentare, dar a căror extrem de numeroase modele din materia vie, nu sînt încă cunoscute și deci nici aplicate. Pentru a putea ajunge și la cunoașterea acestor mecanisme din însăși protoplasma celulelor, trebuie precis să cunoaștem structura biochimică și funcțională a materiei vii, ca să putem înțelege la acest nivel mecanismele de lucru și a le putea astfel oferi tehnicii. Dar pentru a ajunge și aici este nevoie de cercetări fundamentale largi și făcute cu mijloace moderne.

La nivelul animalelor inferioare se pot descoperi fenomenele cele mai variate, pe care le utilizează și animalele domestice. Eu nu știu dacă s-a băgat de seamă faptul că nici o descoperire fundamentală în biologie nu s-a făcut pe vaci sau porci, ci pe broaște, pești, rîme etc. Dar, de pe urma acestor descoperiri a beneficiat și animalul domestic. Interconversiunea produșilor metabolici s-a studiat pe șobolan, broască, dar se aplică azi în hrana cornutelor ; procesul de lactație și cauzalitatea lui s-a studiat pe șoricioaice și se aplică azi la vaci, oi. Nu în obiectul de studiu stă valoarea practică a unei cercetări biologice, ci în mecanismul pe care aceasta îl caută. Rîmele se afundă în pămînt atunci cînd vine un timp secetos ; melcii se ridică pe arbori și se închid în cochilie atunci cînd vine vreme uscată ; insectele comunică între ele la distanță ; broasca Hyla e folosită chiar ca barometru etc. De unde „știu" toate aceste animale inferioare de modificările climatice ce survin sau cum comunică între el la distanțe mari ?

Biologii cercetează aceste fenomene pentru interesul lor științific și pentru a înțelege adaptarea, care este fenomenul central al existenței vieții pe pămînt (ereditatea este transmisiunea acestei adaptări pentru permanența vieții). Rezultatul unor astfel de cercetări de „curiozitate" au fost cele amintite : cibernetica, radarul, antibioticele, automatizarea etc. etc.

Care ramură a biologiei este cea care are interes pentru astfel de cercetări de mecanisme de realizare a unor fenomene biologice de adaptare ? Fără echivoc numai fiziologia. Ea caută să înțeleagă mecanismele de realizare a vieții normale, pentru a putea pe de o parte să le diferențieze de cele patologice (și a ști ce trebuie făcut pentru ca mecanismele patologice să revină la normal), pe de altă parte pentru a putea dirija fenomenul vieții pe un drum util omului (în producție). Consider deci că în primul rînd fiziologia poate fi o sursă de informare pentru tehnică, ca să transmită unele mecanisme din lumea vie în lumea industriei. Serviciul acesta este făcut prin bionică, care prin aspectele ei teoretice poate descoperi noi modalități de realizare a unor procese fizice sau chimice în lumea vie și le poate sugestiona pentru realizarea tehnicii.

● Probleme ale interferenței : biologie — tehnică

AR FI POATE UTIL să enumăr o serie de probleme de interferență între biologie și tehnică care ar putea fi luate în discuție și poate în colaborare.

● Pentru construcția unor aparate ultrasensibile, cu cheltuială minimă de energie, ar trebui studiate organele de simț care recepționează lumină vizibilă, polarizată, infraroșie, sau unde sonore, ultrasonore, sau substanțe olfactive. Aici o energie extrem de mică poate induce fenomene de mare amplitudine (mișcare, reacții chimice, transfer de energie).

● Eficiența energetică și randamentul în contracția musculară, în producția de lumină sau electricitate, în receptarea semnalelor din lumea înconjurătoare.

● Posibilitatea selecției informațiilor într-un mare număr care vin la organism (sau la aparat). Aici se pune problema contrastelor (la ochi) ; selecția informației adecvate dintr-un fond larg de sunete (zgomote și semnale) ; recunoașterea imaginilor obiectelor (cifre, linii, figuri, fotografii) și posibilitatea traducerilor dintr-o limbă în alta.

● Urmărirea obiectelor în mișcare de aparate fixe (pe structuri analoage cu ochiul de broască, de limulus, de insecte).

● Eco-locația sonoră, luminoasă și electrică.

● Transmisiunea de semnale la distanță prin minimă cheltuială de energie.

● Sesizarea unor cîmpuri magnetice extrem de slabe și în general acțiunea dozelor sub prag.

● Reglarea automată și adaptarea la situații noi.

● Raportul om-mașină (o problemă și de psihologie).

● Încărcarea electrică a organismului în activitatea industrială.

● Memoria organică pentru construcția de modele similare.

Cred că o colaborare între laboratoarele de fiziologie, de psihologie și de tehnică, ar fi de foarte mare utilitate pentru a transpune în practica umană o serie de noi mecanisme de realizare a unor procedee fizice de mișcare, de transformare de energie, de construcții etc., sau a unor procedee chimice de utilizare cu mare randament de energie, de obținere a unor produși care necesită procese chimice complexe etc. O astfel de colaborare nu s-a încercat la noi. Dar în străinătate, pe lîngă foarte multe uzine și industrii, există laboratoare de biologie, în care se caută tocmai astfel de rezolvări noi la procese de producție tehnică. Cred că și la noi ar fi cazul să lăsăm deoparte considerentele care ne-au despărțit pînă acum și să încercăm să ne ajutăm reciproc. Noi biologii și mai ales fiziologii o facem cu mult interes și plăcere ; cred că și tehnicienii o pot face cu interes și avantaje.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● I.S.C.E. AUTO-TRACTOR va livra, în anul 1969, în Nigeria, 12 autoutilitare TV și 3 autoturisme de teren M-461. În baza aceluiași contract, în anul 1970, va livra 50 autoutilitare TV și 20 autoturisme de teren M-461. Pentru efectuarea de probe, s-a expediat în Norvegia și R.F. a Germaniei cîte un autoturism de teren M-461, în R.S. Cehoslovacă o cisternă de lapte CL-113 și o cisternă de combustibil CC-113, iar în R.P. Polonă 25 autobasculante. În cadrul contractului încheiat cu R.D. Germană, pentru exportul, în 1969, a 2 000 tractoare pe roți pneumatice, au fost livrate recent 421 tractoare, din care 232 U-651 și 189 U-650.

● I.S.C.E. MAȘINEXPORT a livrat recent 100 strunguri universale în U.R.S.S., Suedia, R.F. a Germaniei și Siria. Către firme din R.F. a Germaniei s-au livrat 2 000 televizoare tip „Mondial", iar în Olanda — 1 500 aparate de radio tip „Perla". În baza contractului încheiat cu R.P. Bulgaria pentru livrarea a 15 locomotive de tip Diesel hidraulice de 1 200 CP, s-au exportat recent primele 5 bucăți ; sînt în curs de expediere, în R.P. Polonă, primele locomotive Diesel hidraulice de 450 CP.

● I.S.C.E. MINERALIMPORT-EXPORT a livrat, în perioada 1—7 decembrie 1969, 2 100 tone mangan în R.D. Germană, 7 800 tone sare în R.P. Ungară, R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Grecia, 230 tone bitum în R.S.F. Iugoslavia și 270 tone barită în Belgia. De asemenea, în această perioadă s-au livrat 9 500 m.l. tapet semilavabil în R.P. Ungară, 400 000 mp covor p.v.c. în U.R.S.S. și Argentina, 150 tone p.v.c. prelucrat în U.R.S.S. și R.S. Cehoslovacă și 15 000 mp covor p.v.c. cu suport textil în U.R.S.S.

● I.S.C.E. ROMÂNOEXPORT a încheiat recent contracte pentru exportul a 10 000 impermeabile din tercot, pentru bărbați, în R.D. Germană, țesături din bumbac în Franța și 16 000 perechi încălțăminte în Olanda.

● I.S.C.E. TEHNOIMPORT a livrat cantitatea de 21 500 bucăți rulmenți în R.P.D. Coreeană, R.D. Germană, R.P. Polonă, R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, iar cantitatea de 23 000 bucăți în Danemarca, R.F. a Germaniei, Belgia și Spania. Cu destinația R.D. Germană s-au exportat 6 000 bucăți obiective domiplan, iar în R.P. Polonă 400 bucăți bile de rulmenți. Totodată, cu firma Scandura Ltd din Anglia, s-a contractat importul a 200 tone fire azbest, iar cu firma belgiană Electro-Nite — importul de diverse capete și lănci de măsură, inclusiv accesorii.

● În perioada 6—12 decembrie 1969, prin agențiile Romtrans din Galați, Iași și Dornești, au intrat în țară următoarele mărfuri importate din U.R.S.S. : 64 000 tone minereu, 20 000 tone metale diferite, 21 000 tone cocs de furnal, 4 400 tone cărbune, 11 000 tone apatită și 180 tone sare potasică.

În aceeași perioadă, prin agențiile Romtrans Galați și Iași au fost livrate în U.R.S.S. : 1 400 tone produse lemnoase, 6 000 tone metale diferite, 600 tone chimicale, 200 tone produse ale industriei ușoare, 800 tone diverse mașini și utilaje, precum și 800 tone din alte produse.

PRODUSE ȘI INVENȚII ROMÂNEȘTI APRECIATE LA TÎRGURILE ȘI EXPOZIȚIILE INTERNAȚIONALE — 1969

ROMÂNIA devine, an de an, un factor tot mai activ în circuitul economic mondial. Este o constatare care decurge din extinderea continuă a ariei geografice a comerțului nostru exterior (România are astăzi relații comerciale cu 106 țări de pe toate continentele), din creșterea volumului schimbului de mărfuri, din îmbunătățirea structurii importurilor și exporturilor. În cadrul mărfurilor românești prezentate la export, produsele finite industriale dețin circa 4/5 din volumul exportului, realitate care se reflectă tot mai pregnant și în structura exponatelor prezentate la tîrgurile și expozițiile internaționale.

ÎNTRE produsele noastre o bună tradiție au instalațiile de foraj, a căror „călătorie" pe meridianele globului a început cu instalația de foraj petrolier 5 D expusă pentru prima oară în 1955 la tîrgul din New Delhi. Familia instalațiilor de foraj, completată ulterior cu noi tipuri (P-50, T-50, 4 LD-150), a obținut de atunci mai multe medalii de aur. Astăzi realizatorii instalațiilor de foraj și de echipament petrolier se pot mîndri că aria geografică a exportului produselor lor cuprinde 15 țări (între care 10 țări socialiste).

Exponatele prezentate în decursul anilor de Industrialexport s-au diversificat, mărfurile respective fiind solicitate de noi parteneri pe piețele externe. Și în 1969 Industrialexport a participat cu numeroase exponate, dintre care 9 în premieră, la 18 tîrguri și expoziții internaționale, la cele din Tunis, Bilbao, Teheran și Sidney țara noastră fiind prezentă pentru prima oară.

PROBLEME ȘI SATISFACȚII PROPRII

Răspund directori generali de Centrale industriale

RECENT, „Viața economică" a adresat unor directori generali de centrale industriale următoarele întrebări:

1. Care a fost problema de conducere cea mai importantă, mai dificilă, cu care ați fost confruntat în anul 1969? Cum ați rezolvat-o și în ce a constat aportul dv. personal la aceasta?

2. Care au fost cele mai mari satisfacții ale dv. în 1969 (profesionale și personale)?

3. Asupra căror probleme apreciați că va trebui să vă concentrați în mod deosebit în 1970?

4. Ce dorințe (profesionale și personale) aveți pentru 1970?

Publicăm în acest număr trei din răspunsurile primite.

C. TROTUȘ

director general al Centralei industriale Hunedoara

1 Centrala Industrială Hunedoara, fiind — pînă de mult — prima unitate de acest gen înființată în ramura industriei metalurgice, ne-a obligat la o activitate stăruitoare și foarte atentă, avînd în vedere că facem primii pași în această nouă formă de organizare și conducere. În privința dificultății problemelor de conducere, eu nu înțeleg imposibilitatea rezolvării lor, ci doar necesitatea ca indiferent de natura ei aceasta să fie privită ca un domeniu important de activitate care impune o minuțioasă și complexă pregătire.

Aș dori să arăt că în activitatea sa, colectivul nostru de conducere a abordat un stil de muncă bazat pe analiză atentă și o judecare minuțioasă a tuturor variantelor posibile. Cît și în ce măsură am contribuit personal la acest lucru cred că nu are importanță atît de mare. Ceea ce interesează în mod direct este ca în condițiile creșterii rolului organelor de conducere colectivă aportul fiecăruia în parte să se facă simțit prin îmbunătățirea muncii.

2 Aș dori ca de la bun început între satisfacțiile colectivului de muncă al centralei și ale mele să nu facem nici o distincție. După cum rezultatele obținute ne-au bucurat deopotrivă, tot așa și greutățile întîmpinate ne-au produs frămîntări și preocupări colective.

Ați întrebat care au fost cele mai mari satisfacții. Într-adevăr avem multe, dar cea mai importantă o socotim realizarea integrală a planului și a angajamentelor luate.

În ce mă privește, reluarea — după o absență de 12 ani — a activității în cadrul întreprinderii unde am făcut primii pași de inginerie, constatarea creșterii competenței și maturității acestui colectiv, reprezintă tot atîtea satisfacții personale.

3 Fără îndoială, eforturile noastre vor trebui concentrate spre îndeplinirea sarcinilor stabilite de către Plenara C.C. al P.C.R. din 10—13 decembrie 1969 și îndeosebi a celor rezultate din expunerea făcută cu această ocazie de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Mă refer, în primul rînd, la ridicarea eficienței activității economice, folosirea — cît mai rațională și cu randament maxim — a capacităților de producție din siderurgie, reducerea substanțială a consumurilor de materii prime și combustibil, ridicarea într-un ritm mai susținut a productivității muncii. Adoptarea unui complex de măsuri pentru a sprijini și ramurile beneficiare de metal să-și realizeze sarcinile ce le stau în față.

Realizarea indicatorilor tehnico-economici planificați pe 1970, reclamă din partea noastră o și mai mare atenție pentru organizarea superioară a producției și a muncii, valorificarea mai eficientă a resurselor de care dispunem și îmbunătățirea continuă a metodelor noastre de conducere. Desigur, îmbunătățirea continuă a activității centralei, preluarea mai hotărîtă și a altor sarcini de conducere și îndrumare a întreprinderilor acesteia, preluarea de la unele instituții centrale a unor sarcini (de cercetare, proiectare etc.) sînt tot atîtea adnotări pe agenda noastră zilnică.

4 Nici mai mult nici mai puțin decît să fim la înălțimea stimei și încrederii de care ne bucurăm și să realizăm ca și în ceilalți ani, oricît de greu ar fi, toate sarcinile ce ne sînt încredințate. Ne propunem ca în 1970, să ridicăm și mai mult renumele Hunedoarei atît în țară cît și peste hotare.

Iosif STEINBACH

director general al Combinatului de confecții și tricotaje-București

1 Cea mai importantă problemă de conducere pe care am avut-o de rezolvat în anul 1969 a fost aceea a organizării combinatului; stabilirea cadrului organizatoric pentru aparatul central și fiecare unitate în parte, cu precizarea posturilor la toate nivelele, în vederea creării unui organ de conducere viabil, apropiat de producție și nu în afara acesteia. O satisfacție deosebită pe care am avut-o în anul 1969, și care a evidențiat puterea de creație tehnică a colectivului nostru, a fost aceea dată de autoutilarea secțiilor de producție, cu mașini destinate procesului de chimizare și mecanizare a execuției operațiilor de confecționare, de producere a pielii artificiale, precum și de construirea unei mașini circulare automate, cu doi cilindri, pentru tricotat ciorapi.

2 Cea mai mare satisfacție pe care o am este faptul că la sfîrșitul anului am putut raporta conducerii partidului și statului nostru că ne-am îndeplinit angajamentele luate, de a da producție de îmbrăcăminte peste plan, reflectată de altfel în felul cum au fost realizați principalii indicatori și în aprecierile primite din partea beneficiarilor noștri, îndeosebi a celor externi.

Cea mai mare satisfacție personală, din anul care a trecut, a fost aceea că fiica mea, cea mai mică, a intrat la facultatea de fizică a Universității din București.

3 În anul 1970 ne concentrăm în mod deosebit atenția asupra următoarelor probleme:

● afirmarea în continuare cu produsele noastre, pe piața mondială, astfel încît acestea să fie cunoscute pe toate meridianele, marca noastră devenind o marcă de prestigiu;

● desăvîrșirea acțiunii (începută în 1969) privind tehnoprezentarea produselor. Prin aceasta se va ridica nivelul calitativ al producției la acela al exigențelor crescînde ale beneficiarilor noștri, dînd un „nume" fiecărui produs, evitînd pericolul ca unele din acestea să se piardă în anonimat;

● intensificarea acțiunii de raționalizare a consumurilor de materii prime și materiale, pe linia directivelor cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara din 10—13 decembrie 1969 a C.C. al P.C.R., prin stabilirea unor norme severe, corespunzătoare nivelului de dotare tehnică și organizare a procesului de lucru. Eliberarea unor cantități importante de materii prime va permite angajarea livrării unor produse suplimentare la export;

● continuarea acțiunii de autoutilare în vederea realizării unor utilaje și dispozitive care să asigure mecanizarea, chimizarea și semiautomatizarea unor noi operații de confecționare. În acest scop, am întocmit un plan complex de autoutilare, care va fi pus în aplicare, în mod organizat, prin concentrarea în cadrul unui compartiment de specialitate a celor mai buni mecanizatori și constructori de dispozitive și utilaje.

4 Dorința mea este ca produsele combinatului, care sînt destinate tuturor cetățenilor țării, să fie purtate cu plăcere de toți cumpărătorii, și în anul 1970 să primim numai aprecieri pozitive pentru calitatea superioară a execuției acestora; linia de croială modernă, coloritul frumos, confortul și tehnoprezentarea atrăgătoare Realizarea acestor obiective va asigura trecerea la viitorul plan cincinal, plan hotărîtor pe linia ridicării gradului de mecanizare a execuției operațiunilor de confecționare și a pregătirii premiselor pentru extinderea semiautomatizării și automatizării complexe a procesului de fabricare a îmbrăcămintei.

Dorința mea personală este ca în anul viitor să devin bunic.

Francisc FOLTICSKA

director general al Trustului de construcții și montaje sidelurgice-București

1 Problemele de conducere de la nivelul trustului sînt foarte complexe și sînt rezolvate, în amănunt, de colective de specialiști. De obicei, eu aleg problemele economice, încercînd să mă încadrez în colectivele de conducere. În acest domeniu, măsurile nu sînt spectaculoase, cu rezultate imediat vizibile, ci reprezintă o suită de măsuri, care, la prima vedere, par neînsemnate. Totuși, aceste mozaicuri, trebuie să ducă în final la constituirea unui tablou de înaltă ținută economică.

Aportul meu personal a constat în montarea cîtorva mozaicuri, care alături de altele au făcut ca tabloul final să arate că toate întreprinderile trustului sînt rentabile, neavînd credite restante etc., realizînd un beneficiu substanțial peste cel planificat.

2 La Combinatul siderurgic Hunedoara în cursul anului 1969, după o perioadă de aproape 14 ani de funcționare, s-a aflat în refacere capitală bateria nr. 1 de cocs. Pentru prima dată s-au fabricat în țară cărămizi silică de foarte mare complexitate din care este înzidită de fapt bateria. Ca orice început, fabricarea acestor cărămizi a ridicat o serie de probleme, dintre care multe au fost rezolvate de noi pe șantier. Cea mai mare satisfacție profesională mi-a fost dată de terminarea acestei reparații la termen și mai ales de faptul că, renunțînd la asistență tehnică din străinătate, un colectiv de specialiști români a reușit să soluționeze o problemă tehnică de o asemenea complexitate.

Satisfacția personală este că sînt sănătos, ceea ce îmi permite suportarea unor suprasarcini, pe alocuri destul de ridicate.

3 Anul 1970 este ultimul an al cincinalului actual. El face de fapt legătura cu cincinalul 1971—1975, cincinal în care noi, constructorii din cadrul Ministerului Industriei Metalurgice, avem sarcini deosebit de importante.

După părerea nea trebuie să ne îndreptăm atenția asupra următoarelor trei probleme:

● creșterea accentuată a productivității muncii pe salariat. Deși Trustul de construcții și montaje siderurgice-București este una din unitățile cu productivitate ridicată, totuși, considerăm că în acest domeniu mai avem încă mari rezerve și foarte multe de făcut;

● creșterea rentabilității, exprimată în cheltuieli totale la un milion lei producție. Consider că foarte important este, din toate punctele de vedere, felul **cum** producem. Randamentul folosirii mijloacelor de producție și a materialelor — în special a metalului și a materialului lemnos — are o importanță hotărîtoare. Trebuie să comparăm mai mult rezultatele cu cele obținute în străinătate;

● Calitate.. calitate... calitate.

4 Să introducem sistemul informațional folosit azi la Hunedoara în toate unitățile trustului. Iar dorința personală — fetița mea să reușească la examenul de admitere în liceu.

ÎN INSTITUTELE de cercetări și de proiectări, în întreprinderi și laboratoare, se perfecționează tehnologiile de producție, se creează noi produse un număr sporit dintre acestea afirmîndu-se pe piața externă! Țara noastră a participat anul trecut, tot prin ISCE Industrialexport, la o serie de saloane de invenții (Londra, Viena, Bruxelles, Nürnberg). Din cele 21 de invenții românești prezentate, au întrunit sufragiile exigente ale juriilor 15, din care 13 au primit medalii de aur, una — medalie de argint și una — medalie „vermeil".

DEȘI industria elementelor de automatizare este o subramură tînără a industriei românești, ea capătă tot mai multe recunoașteri. Astfel elementele de automatizare tip FEA (Fabrica de elemente de automatizare) sînt cunoscute nu numai în țară, ci și peste hotare. Ele se exportă în R.D.G., R.P. Chineză, India etc. Valoarea produselor tip FEA a apărut în evidență și la expoziția de la Moscova, din mai 1969, cu care prilej li s-a conferit prin intermediul expozantului Mașinexport, diploma de onoare. Trebuie menționat că printre țările participante (23 la număr) au figurat țări cu un nivel înalt de dezvoltare a automatizării: U.R.S.S., Japonia, S.U.A., Franța, Suedia, R.F.G., Elveția etc.

Printre premierele industriei românești expuse la tîrgul de la Plovdiv a fost prezentă mașina de dințat pile MDP-400, produsă de FMUAB; pentru caracteristicile ei tehnice superioare, mașina a fost distinsă cu medalia de aur.

Ne-am obișnuit de mult cu ideea că în exportul țării noastre un loc important îl ocupă tractoarele și autoturismele de teren M-461. Meritele multiple ale autoturismului de teren — de a urca pante cu o înclinație pînă la 32°, a depăși obstacole cu înălțimea de 35 cm, a trece prin cursuri de apă cu adîncimi pînă la 70 cm, prin terenuri nisipoase sau mlăștinoase, pe drumuri acoperite de gheață sau înzăpezite — au făcut din el un vehicul apreciat în multe țări din Europa, Asia, Africa, America Centrală și de Sud. Sîntem în anul cînd numărul țărilor importatoare de tractoare românesti a depășit cifra de 60. Au continuat și în anul trecut, și s-au concretizat eforturile constructorilor de tractoare pentru perfecționarea și diversificarea producției. Printre produsele noi prezentate la cele 25 de expoziții de peste hotare la care a participat Autotractor, figurează și tractoarele de 40 c.p. din tipurile U-400, U-401, L-400, V-400. Iar printre distincțiile adjudecate figurează: Diploma Tîrgului agricol de la Maskkleeberg (R.D.G.) pentru tractorul pe șenile S-651; mențiune pentru autoturismul de teren M-461, la același tîrg.

N-au lipsit de la tîrgurile și expozițiile internaționale ale anului 1969 — nici bunurile de consum dintre care multe au fost medalitate: salamul de Sibiu (medalie de aur la tîrgul din Bruxelles), țuica (medalie de aur la tîrgul din Leipzig) sau băuturile alcoolice ca lichiorul de vișine (medalie de aur la expoziția din Pardubice — Cehoslovacia). La același tîrg au mai primit medalii de argint și bronz unele sorturi de coniac, vermut, brandy. De asemenea, cele 24 medalii de aur, 23 de argint, 2 de bronz care s-au adăugat anul trecut la Expoziția de vinuri din Budapesta, numeroasele distincții obținute în anii anteriori sînt o confirmare în plus a calității licorii lui Bachus „Made in Romania".

Să ne bucurăm împreună cu ei și cu toți acei care au înălțat încă o treaptă spre noi afirmări ale produselor și gîndirii creatoare românesti pe plan mondial.

Valentina BRĂNEANU

SUCEAVA — LA TIMPUL PREZENT

Suceava, — azi

MĂ AFLAM, iarăși, la Suceava. De multă vreme nu mai fusesem. Recunoșteam multe din amănuntele locurilor și totuși, în ansamblul său, peisajul urban îmi era de nerecunoscut. Pare un paradox. Suprapuse realității, amintirile se distanțau neverosimil. Pluteau într-o dulce legănare, însoțite de cîntecul, înfiorat de dragoste pentru aceste pămînturi, spus, cîndva, de Eminescu, pentru a se contopi cu timpul din totdeauna:

Fiind băiet, păduri cutreeram
Și mă culcam ades lîngă izvor,
Iar brațul drept sub cap eu mi-l puneam
S-aud cum apa sună-ncetișor.

Pentru că Suceava îmi era un loc bucolic, cu reprezentări de iconografie istorică.

„...se vede că nu ai mai fost de mult pe la noi — mă ia din scurt, pentru vechea imagine mentală, inginerul **Vasile Joldea.** Acum și un an este fantastic de mult în conturarea unei schițe monografice a orașului sau a județului. Era o vreme cînd despre noi se vorbea ca despre niște pădurari, acum însă...".

Nu a mai continuat după acel „acum însă". Poate că nici nu mai era nevoie. Însăși existența funcției sale, metalurg-șef al Întreprinderii de piese de schimb, pe aceste locuri bucovinene, mi se pare a fi cea mai cuprinzătoare fixare în cadrul noilor destine economice ale țării de sus. În locul unei personalități rustice, socialismul a dat și acestui colț de țară o personalitate industrială, cu un nivel de complexitate corespunzător resurselor materiale existente. După un prim start de investiții care a transformat radical vechea cetate de scaun, Sucevii i s-au adăugat, an de an, noi obiective industriale, creîndu-se noi posibilități de folosire a rezervelor de muncă, de accelerare a progreselor sociale, care deschid făgașuri largi pătrunderii civilizației socialiste.

Ocolesc cifrele. Mi se par uneori prea pedante, dar cele referitoare la investiții sînt neapărat necesare pentru a reda

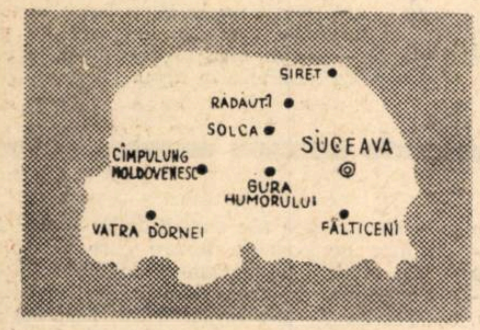

proporțiile interesului acordat dezvoltării acestei regiuni. **Între anii 1950 și 1968 au fost realizate, pe teritoriul județului și orașului Suceava, investiții în valoare de 8,2 miliarde de lei. Ritmul mediu al investițiilor a fost menținut și în 1969 cînd cifra totală reprezenta circa 600 milioane lei.** Aproape 60% din această sumă s-a concretizat în industrie. Consecința: 1,9% din producția industrială a țării este realizată în întreprinderile sucevene (vă amintiți? în vechile anuare pămînturile sucevene erau consemnate ca furnizoare de materii prime, în special lemn; ca industrie erau amintite mici unități a căror pondere nici nu putea fi cuprinsă în statistici...). În combinatele acestui județ se „naște" o pătrime din totalul cantității de celuloză produsă în țară, circa 80% din producția de saci de hîrtie, 26,3% din producția de plăci fibro-lemnoase și mai bine de 70 000 de garnituri de mobilă pe an.

Suceava bucolică nu mai există.

I-a luat locul o Suceavă în plină expansiune industrială.

ÎNTR-UN SCURT răstimp istoric, un oraș patriarhal ca Suceava a străbătut toate etapele construcției desfășurate, devenind (nu exagerez) un exemplu tipic de evoluție în condițiile industrializării socialiste. Pentru un amator de heraldică, emblema orașului vechi înfățișa, cu numai două decenii în urmă, o fortăreață medievală în ruină. Atît și nimic mai mult. Trecutul era singura mîndrie a locuitorilor acestui oraș moldav care avea pe atunci numai 6000 de locuitori. Astăzi, emblema orașului, ce numără peste 66 000 de locuitori cuprinde, alături de falnicele urme ale trecutului de glorie mușatină, imaginile viguroase ale unor întreprinderi industriale care au invadat locuri odinioară pustii, au prefăcut un rîu într-o arteră industrială, au unit extremitățile cuprinse între dealurile Adîncatei, Burdujenilor, Ițcanilor, Scheii, ridicînd, treptat, o nouă vatră a orașului întinerit din temelii.

Nu, nu voi face o listă a noilor unități industriale. Ar însemna să înșir absolut tot ce există. Pentru că, repet, Suceava industrială este o creație integrală a socialismului. Mă voi limita numai să consemnez cîteva din unitățile mari și, mai cu seamă, pe cele recente. Voi porni de la ceea ce a fost logic să se dezvolte mai întîi aici — **industria valorificării superioare a masei lemnoase.** O jumătate din suprafața județului este acoperită cu păduri. Îi este dat acestui pămînt nordic să fie fantastic de darnic cu uriașele harte de molizi: aici pădurile cresc într-un ritm de 6 mc pe hectar într-un an, față de numai 3 mc/ha/an cît este media în restul țării. Acest aur verde pornește pe drumul unei complexe utilități sociale, trecînd prin halele de prelucrare ale Combinatului de celuloză și hîrtie. Capacitatea anuală a acestuia este de 116 000 tone de celuloză și 126 000 tone de hîrtie.

„Prea o iei chiar de la moș Adam — îmi spune cu o ușoară malitiozitate, așa cum îi este în fire moldoveanului, **Valerian Găină,** primarul municipiului. Combinatul reprezintă pionieratul nostru industrial. De atunci...". Fraza rămîne suspendată. Timpul a fost, pentru suceveni, dens. **În mai puțin de 5 ani în peisajul industrial al orașului s-au integrat Combinatul de industrializare a lemnului, Întreprinderea de reparații auto și, în ultimul an, tripticul format** din Întreprinderea de piese de schimb, Fabrica de plăci melaminate, Fabrica de tricotaje „Zimbrul". **Industria dă astăzi 64% din totalul producției județului, iar din aceasta, circa 59,8% este realizată în municipiul Suceava.** În structura socială a orașului, industria a operat mutații esențiale. **Dintr-o mie de locuitori, 235 sînt salariați în industrie!** Raportul este semnificativ și redă profunzimea pătrunderii industriei în viața oamenilor din Țara de sus.

CA UN comentariu la existența Întreprinderii de piese de schimb, aici, în nordul moldovean, am reținut o expresie, spusă cu anume șagă, de strungarul **Mircea Anăstăsoaie:** „Vezi, și la Moldova se nasc metalurgiști..." Era o parafrază modernă la „o spusă" cronicărească. Și nu era vorba numai de metalurgiști, ci de oameni apți, în general, pentru industrie. Anăstăsoaie are doar 24 de ani. Stăpînește însă complexitatea unui carusel pe care prelucrează imense roți de rulare pentru fabricile de ciment.

„Desigur, meseria ai învățat-o altundeva în țară", caut o explicație.

„De ce crezi?! Aici și prin împrejurimi... îmi răspunde și în timbrul vocii intuiesc mîndrie. Că și în Moldova ai unde învăța!".

Moldova are orgoliul (în sensul bun al cuvîntului) de a se ști capabilă să se racordeze integral ca potențial uman și inteligență tehnică la marele circuit al industrializării. Întreprinderea de piese de schimb s-a aliniat, cu posibilitățile sale, platformei industriale din lunca Sucevei, în 1969. (De altfel, 1969 este, după cum am spus, anul de premieră a încă două întreprinderi industriale). Produce roți și conuri dințate, piese pentru screpere, buldozere, poduri rulante și pentru industria materialelor de construcții. Este prea devreme să se vorbească despre eficacitatea acestei investiții; timpul nu a verificat-o încă. Dar, deși nu a trecut nici un an de cînd a intrat „pe producție", specialiștii întreprinderii mi-au vorbit despre studiile pe care le-au întreprins în vederea dublării capacității, despre extinderea halelor, despre noi utilaje. Sucevenii s-au deprins, fantastic de iute, cu lupta contra cronometru cu timpul. Tocmai ei, în mentalitatea cărora, cîndva, timpul era o noțiune fără sens, o trecere ireparabilă și indiferentă.

„Strungarii, rabotorii și oțelarii din întreprindere provin din Suceava și din împrejurimi" — îmi spune inginerul Vasile Joldea. De notat că deși metalurgia este o ramură nouă în profilul industrial al orașului nostru, oamenii nu numai că au reușit să stăpînească o tehnologie complicată, ci să și dea, peste prevederile planului, circa 150 de tone de piese, în condițiile unei reduceri a consumului de metal cu 1%. Cifrele nu sînt de loc mici, raportate la capacitatea totală a întreprinderii: 6140 de tone de piese pe an (circa 12 000 de repere).

Continuare de tradiție, înnobilare a ei, ridicare a lemnului spre finețea unor produse în care greu delimitezi rețeta tehnologică de inspirație artistică. În cadrul Combinatului de industrializare a lemnului a intrat, în anul trecut, în producție fabrica de plăci melaminate. Și în biografia acestei fabrici timpul are valoarea pasiunii oamenilor. În cele 3 luni programate, inițial, pentru probe tehnologice, au fost produși 500 000 mp plăci melaminate. Oamenii, abia „veniți" în industrie, nu acceptă ca mașinile să meargă în gol, pe dibuite. Ei își asumă răspunderea intrării directe pe producție. Garanție că, în cel mai scurt timp, capacitatea proiectată, de 2 600 000 mp pe an, va fi atinsă.

Pe axa orașului, însă în partea opusă, în locul numit Podul cu arini, prinsă în coapsa alinierii de blocuri aerate, moderne, se află cea mai nouă fiică a familiei industriale sucevene: Fabrica de tricotaje „Zimbrul" (capacitate finală, 16 000 000 tricotaje pe an; stadiul actual 3 000 000 tricotaje pe an, ca o verificare a puterilor). Simbolic acest nume. Locuitorii Țării de sus, se vede treaba, nu pot trăi fără istoric. Și nu este rău. Prezentul se așează și mai solid pe glia iubită din străbuni. Corpul industrial reprezintă o construcție „blindată", executată complet din prefabricate. Este prima construcție de acest fel din dotarea industriei noastre textile și de tricotaje.

„Marea noastră grijă — mi-a spus inginerul **Dumitru Mocănescu,** directorul fabricii — a fost să ne asigurăm cadrele...".

„Nu v-a fost prea greu. Există o tradiție, nu?".

„Mda, există, dar nu la condițiile ultramoderne ale fabricii noastre".

3000 de femei, majoritatea localnice, din Suceava și Fălticeni, comunele Scheia, Adîncata, Ipotești au lăsat de o parte fusul și vătalele ancestrale și au învățat o meserie complet nouă. Industria a exercitat asupra lor o mare forță de atracție, le-a schimbat modul de viață. Nu este nimic ciudat — procesul face parte din tectonica care schimbă structura socială a locuitorilor municipiului Suceava și ai localităților megieșe.

LA UN MOMENT DAT, într-o discuție, cineva, pare-mi-se **Petre Moraru,** de la „melaminate", mi-a zis cu bonomia moldoveanului care spune cîte ceva cam „în vîrful furculiței": „stă Suceava pe verticală și este mai înaltă ca turnul Lăpușneanului!". Dincolo de metaforă, adevărul. Industria a determinat o schimbare radicală a profilului urban al orașului. Mai bine de trei pătrimi din locuitorii municipiului locuiesc acum în case noi. În ultimii patru ani au fost construite 6 100 de apartamente. Ocolesc înadins înșiruirea unor cifre referitoare la consum. Termenii de comparație ar părea prea disproporționați. Suceava trăiește sub semnul febrilității industriale, cu implicațiile firești asupra nivelului de bunăstare și civilizație al locuitorilor săi. Iar datele, din orice domeniu contemporan, se învechesc aici ușor, oamenii Țării de sus descoperind în ei înșiși nebănuite rezerve de inteligență și pasiune, pe care le pun în slujba ctitoririi unor edificii economice și social-culturale pe măsura dragostei lor pentru străveche ca și mereu tînăra cetate a Sucevei.

Mihai COLESIU

VÎLCEA — PE ORBITA PROGRESULUI ECONOMIC MULTILATERAL

Petre DĂNICĂ
prim-secretar al Comitetului județean P.C.R. — Vîlcea

CUNOSCUT prin pitorescul peisajului și bogăția resurselor sale naturale, județul Vîlcea s-a înscris pe harta economică a țării ca o prezență de prestigiu numai în urma dezvoltării fără precedent pe care a cunoscut-o în anii socialismului. Prin amploarea programului de dezvoltare, prin ritmul și proporțiile creșterii potențialului său economic, el se numără printre regiunile care prezintă dovezi incontestabile ale grijii deosebite acordate de partid și de stat pentru atragerea lor la o viață economică și social-culturală intensă.

Ritmuri și proporții

PERIOADA de după Congresul al IX-lea al partidului, plină de înfăptuiri cu adînci semnificații, a reprezentat pentru județul Vîlcea o etapă de profunde transformări, bazate pe valorificarea superioară, la scară industrială, a bogatelor resurse de materii prime existente în perimetrul său. **În anii actualului cincinal, datorită importantelor fonduri de investiții alocate de stat, industria județului s-a dezvoltat într-un ritm mediu anual de 16%, urmînd să ajungă la sfîrșitul anului 1970 la o creștere de 2,3 ori, față de 1965.** Combinatul chimic Rm. Vîlcea, Fabrica de talpă și încălțăminte din cauciuc de la Drăgășani, noile capacități intrate în funcțiune la Uzina de produse sodice, Întreprinderea minieră, Fabrica de piele și încălțăminte și multe alte unități, dezvoltate în anii actualului cincinal, sînt expresia puternicei ascensiuni industriale a județului. **Crearea unui potențial industrial puternic, modern, a permis ca în economia județului locul preponderent să-i revină astăzi industriei, care realizează mai mult de 60% din totalul producției.**

În cincinalul următor se prevede dezvoltarea industriei într-un ritm mediu anual de 18%, concomitent cu creșterea susținută a celorlalte sectoare economice.

În preliminările făcute pentru viitorul plan cincinal se pune un accent deosebit pe continuarea și intensificarea lucrărilor de construcții în toate sectoarele, **atenția principală fiind acordată dezvoltării și modernizării industriei,** prioritate impusă de continuarea acțiunii de valorificare mai intensă a resurselor materiale de care dispune județul, precum și a forței de muncă existente. Pentru industria chimică, de pildă, se prevede dezvoltarea, în continuare, a actualului profil, determinat de **necesitatea valorificării rezervelor însemnate de sare, calcar etc. și a condițiilor avantajoase de cooperare pe care le oferă unitățile industriale din zonă.** La Uzina de sodă, lucrările de extindere a capacităților de producție vor fi demarate încă în acest an urmînd ca, pînă în 1973, să se realizeze o nouă fabrică cu o producție de 400 mii tone sodă calcinată pe an; Combinatul chimic începe încă din acest an a II-a etapă de dezvoltare, urmînd a se construi pînă în 1975 încă 10 fabrici, care vor produce 14 sortimente noi. Ca urmare a fondurilor de investiții ce se vor aloca **în cincinalul următor, industriei chimice i se va asigura un ritm mediu de creștere a producției de 25,7% și o pondere de 41,1% în totalul producției industriale a județului.**

Resursele locale, valorificate din plin

PARALEL cu industria chimică, va mai apărea și o altă ramură: energia electrică. **A început valorificarea potențialului hidroenergetic:** Hidrocentrala „Lotru", cea mai mare amenajare hidroenergetică de pe rîurile interioare ale țării, urmează să intre în funcțiune la jumătatea cincinalului viitor, cu o putere instalată de 510 MW. **Producția de energie electrică va fi în 1975 de aproape 5 ori mai mare față de preliminările pentru sfîrșitul anului 1970,** devenind, ca importanță, a doua ramură economică pe județ, după industria chimică. Atingerea acestui nivel al potențialului energetic se va realiza prin intrarea în funcțiune a hidrocentralei de pe Lotru, și a primelor 3 hidrocentrale, din totalul de 5 prevăzute pe rîul Olt, în raza județului nostru. La sporirea producției de energie electrică vor contribui și hidrocentralele de la Dăești, Rm. Vîlcea-Nord și Govora, a căror construcție va începe în anul 1970. De asemenea, pe această linie, o contribuție însemnată va aduce și CET — Rm. Vîlcea la care sînt, de asemenea, prevăzute dezvoltări substanțiale.

Pentru punerea în valoare a bogățiilor subsolului în cincinalul următor, avem în atenție realizarea unor lucrări ample de cercetare geologică, îndeosebi privind hidrocarburile lichide și gazoase, lignitul, feldspatul, mica, tuful vulcanic, marmura, sarea, calcarul, precum și alte substanțe minerale utile. În această acțiune, de certă importanță pentru dezvoltarea economică a județului, considerăm necesar și foarte oportun ca din partea Comitetului de Stat al Geologiei să se stabilească o permanență de specialiști în bazinul Lotrului, unde se vor executa peste 140 km de tunele subterane, pentru a se putea inventaria și cerceta, cu această ocazie, straturile geologice ce vor fi străbătute, spre a se trage concluziile necesare privind creșterea patrimoniului național de rezerve de minerale. În acest mod eficiența folosirii fondurilor de investiții alocate pentru construcția hidrocentralei de pe Lotru va spori substanțial, prin îndeplinirea unei duble destinații: construirea centralei propriu-zise și efectuarea de prospecțiuni și cercetări geologice.

Inexistentă astăzi, pe teritoriul județului, **industria construcțiilor de mașini va fi reprezentată în cincinalul următor printr-un număr de fabrici, amplasate în orașele principale,** între care o uzină de utilaj chimic, a cărei construcție se prevede să înceapă într-un timp scurt.

Fondul forestier, care deține aproape 50% din suprafața județului și formează baza unor îndeletniciri cu tradiție, va continua să fie valorificat la un nivel de eficiență mai ridicat, prin **dezvoltarea activității de industrializare a lemnului în unitățile existente și construirea unor secții noi pentru produse stratificate, mobilă etc.** De asemenea, se impune ca industria materialelor de construcții să valorifice într-o măsură mai mare resursele de calcar, marmură, nisip, agregate de prund și argilă existente în mari cantități în județ. Intensificarea valorificării resurselor specifice acestui gen de activități se poate realiza prin producerea de ciment, placaje superioare pentru construcția de locuințe, sticlă etc. În această direcție vom solicita, în continuare, sprijinul ministerului de resort, pentru a începe chiar din 1970, studiile necesare.

Industria ușoară, reprezentată astăzi prin numai două unități, are largi perspective de dezvoltare în viitorii ani. Avem în vedere, în primul rînd, excedentul de forță de muncă feminină, precum și importantele posibilități de aprovizionare cu materii prime pe plan local. Tradiția și materia primă pentru covoare existente la Horezu, vor putea fi puse mai larg în valoare, prin construcția unei fabrici în această zonă. Prelucrarea maselor plastice, producerea de fire sintetice pe bază de celuloză, filaturile, țesătoriile, confecțiile, tricotajele, producția de încălțăminte, de sticlă pentru ambalaje, izolatori din sticlă, precum și de porțelanuri fine pentru menaj, sînt activități cu largi posibilități de dezvoltare, datorită potențialului de materii prime, materiale și de forță de muncă existent.

Disponibilul de materii prime agro-alimentare, rezultat din dezvoltarea sectorului zootehnic și vitipomicol al județului, asigură o puternică bază pentru **industria alimentară.** În anii viitorului cincinal aceasta își va extinde și diversifica activitatea de producție prin mărirea capacităților existente și prin construirea unor secții noi de prelucrare a cărnii și laptelui, a legumelor, fructelor și strugurilor. De asemenea, o dezvoltare simțitoare va cunoaște **industria locală,** a cărei activitate de producție se va dubla pînă în anul 1975, urmînd să acopere o mare parte din necesarul de materiale de construcții și să se adapteze cerințelor pieței printr-o mobilitate mai accentuată și promptitudine sporită în executarea bunurilor de consum de serie mică. Împreună cu cooperația meșteșugărească, industria locală trebuie să asigure cantități sporite din fondul de marfă pentru comerțul socialist și întregul necesar de servicii pentru populație.

Ținînd seama de condițiile de climă și sol și de baza materială a **agriculturii** din județ, preocupările pentru dezvoltarea acestei ramuri sînt orientate, în special, în direcția **extinderii zootehniei, a pomiculturii, viticulturii și silviculturii.** Amenajările hidroenergetice de pe rîul Olt creează condiții favorabile pentru dezvoltarea legumiculturii și a culturii cerealelor în condiții intensive, în bazine irigate integral. În prevederile noastre pentru viitor, urmărim ca, prin sporirea producțiilor medii la pricipalele produse agricole, să se poată obține în 1975 un spor al producției globale de minimum 13%, comparativ cu realizările prevăzute pentru 1970.

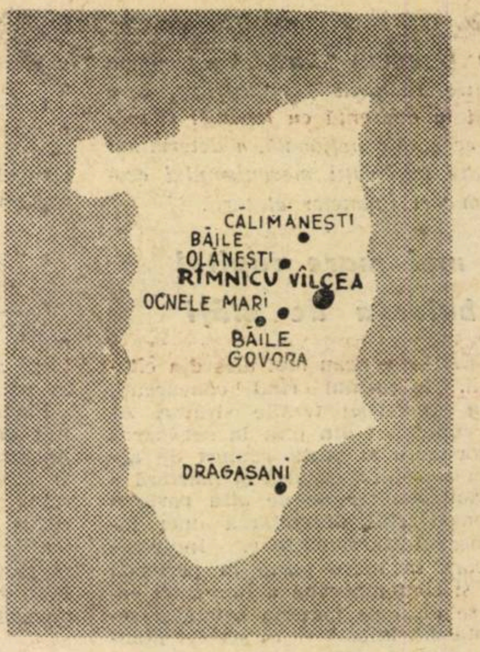

Profunde transformări sociale

AMPLOAREA programului de dezvoltare economică prevăzut pentru viitorul cincinal creează condițiile necesare unor profunde transformări sociale, cu consecințe directe asupra creșterii nivelului de trai și a gradului de civilizație al locuitorilor județului. Astfel, **se prevede ca populația urbană să crească, pînă în 1975, cu aproape 40%,** numărul salariaților la 1000 locuitori sporind în aceeași proporție. Corespunzător dezvoltării economice de ansamblu, se vor produce schimbări pozitive în activitățile social-culturale, extinderea rețelei comerciale și a lucrărilor edilitar-gospodărești. **Baza materială a comerțului de stat și cooperatist va fi extinsă cu o suprafață de aproape 29 000 mp. necesară realizării unui volum de desfacere mai mare cu 48%, decît în 1970.** În orașele județului **se vor construi în perioada 1971—1975, peste 10 000 apartamente convenționale,** din care mai mult de 1 300 din fondurile populației.

Municipiul Rm. Vîlcea și celelalte orașe ale județului vor căpăta o altă înfățișare urbanistică atît prin amploarea construcțiilor de locuințe, cît și prin înălțarea unor importante edificii social-culturale. **La sate se va realiza în cea mai mare parte programul de sistematizare și se vor construi — cu sprijinul statului și din fonduri proprii — un număr de peste 40 așezăminte culturale și de învățămînt.**

Bogatul patrimoniu turistic și proprietățile terapeutice ale apelor minerale din județ vor fi valorificate prin **extinderea bazei materiale a hotelurilor, cabanelor și campingurilor pentru încă 850 locuri și pentru 5 000 de locuri în stațiunile de tratament și odihnă** — Călimănești, Căciulata, Olănești, Govora, Ocnele Mari, Costești. Concomitent cu terminarea lucrărilor de construcții de la Hidrocentrala Lotru, **vor fi date în folosință noile stațiuni turistice de la Voineasa și Vidra, cu o capacitate de peste 5000 locuri,** iar în perimetrul lacurilor de acumulare din jurul municipiului Rm. Vîlcea vor fi create zone de agrement cu o deosebită valoare urbanistică.

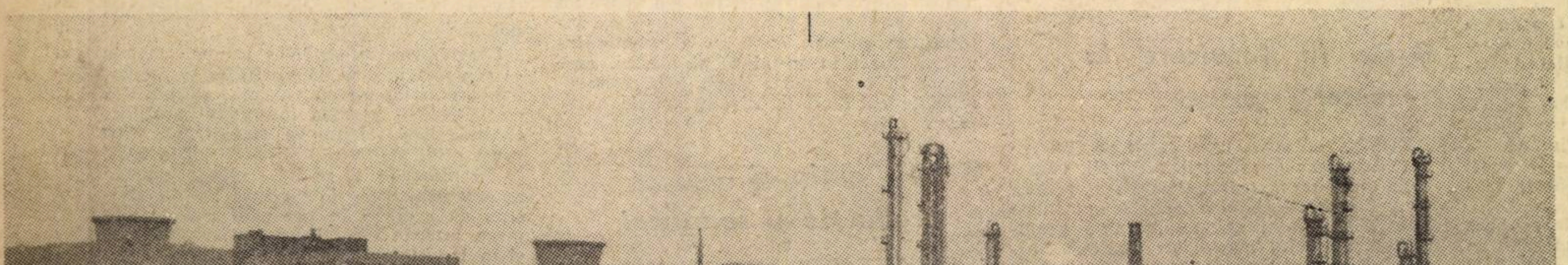

Vedere panoramică a Combinatului chimic de la Rimnicu-Vilcea.

O EVOLUȚIE DIVERGENTĂ — PRODUCȚIA ȘI CONSUMUL DE TEXTILE

INDUSTRIA TEXTILĂ a fost una dintre ramurile industriale, care deși în aparență cu legături simple în economia națională, a determinat multe implicații mecanismului economic și financiar al țării.

Cel mai mare capitol în balanța de plăți

ACESTEA proveneau mai ales din cîteva situații. **În primul rînd** concurența produselor industriei textile străine. Aceasta a contribuit din plin la decăderea unei înfloritoare și vechi ramuri de activitate în economia casnică și marfară a Țărilor Române, iar pe de altă parte a frînat considerabil dezvoltarea unei industrii mecanizate autohtone. Industria textilă, care în mare parte în perioada modernă și contemporană a României capitaliste se baza pe materia primă și semifabricate din import — în special bumbac — a avut de întîmpinat mereu concurența străină și numai cu ajutorul aparatului de stat — al tarifelor vamale, a măsurilor de încurajare — a reușit să devină o ramură cu pondere importantă în industria națională.

În al doilea rînd, industria autohtonă mecanizată a devenit adversarul cel mai periculos pentru industria casnică țărănească, acea ramură tradițională care valorifica munca și materia primă — lîna, inul, cînepa, mătasea din producția indigenă. Cu ajutorul bumbacului importat, industria mecanizată a înlocuit inul, cînepa și a trecut pe planul doi mătasea. Produsele textile importate în perioada capitalistă a României au reprezentat în medie între 25 și 40% din totalul importului. Imense sume, de zeci de miliarde de lei, care depășeau mult sumele cheltuite pentru import de utilaje și mașini, erau plătite străinătății pentru achiziția de bumbac și produse de bumbac. Piața românească de textile era aria unei concurențe ascuțite între firmele engleze, franceze, austriace, germane. Concurența străină a determinat mult timp o rămînere în urmă a dezvoltării industriei textile. Atît timp cît pe piața financiară mondială funcționa etalonul aur, cît nu erau restricții valutare, respectiv **pînă la primul război mondial, importul textilelor a reprezentat cel mai mare capitol al cheltuielilor în balanța de plăți a țării.**

După război situația se complică prin inflația și disproporțiile monetare provocate pe piața mondială, prin îngreunarea funcționării etalonului aur. După criza economică mondială din 1929—1933, mai ales pentru țările insuficient dezvoltate și cu monedă slabă ca România, ca urmare a restricțiilor valutare, a încetării definitive din circulație a aurului, problema procurării sumelor de plată pentru mărfurile importate capătă o deosebită greutate. Ca urmare, încurajarea dezvoltării industriei textile începută în secolul trecut ia proporții tot mai mari.

O ascensiune constantă...

PÎNĂ LA PRIMUL război mondial, industria textilă era doar într-o fază incipientă. Formată din cîteva zeci de țesătorii și fabrici de confecții de dimensiuni mici, ea se întemeia în special pe prime și semifabricate importate, respectiv fire de bumbac și lînă, bumbac brut și lînă fină. În primii ani postbelici majoritatea consumului textil era acoperit de fabricate provenite din import.

În perioada dintre cele două războaie mondiale, dintre toate ramurile industriei prelucrătoare, industria textilă a cunoscut cea mai mare dezvoltare. Ea a înregistrat o creștere susținută, fiind una din puținele ramuri care se dezvoltă și în anii crizei economice. În 17 ani (1922—1938) numărul întreprinderilor crește de 4,5 ori, forța motrice de 5,7 ori, personalul de 4,6 ori, iar valoarea producției de 4,4 ori, depășind, cu excepția industriei petroliere, toate ramurile industriei românești. Esențial este că dacă pînă la criza economică a avut loc o dezvoltare cantitativă a acestei ramuri, respectiv a **producției de țesături**, după criză au loc mutații calitative; ea trece în masă la producerea firului de bumbac și lînă, respectiv a subramurii filaturii, la lărgirea în același timp a țesătoriilor, realizîndu-se în acest fel **o industrie integrată de produse textile.**

În perioada de după criză dezvoltarea se menține în ritm susținut mai ales la investițiile de capital, forță de muncă și valoarea producției. Numărul întreprinderilor crește mult mai puțin decît ceilalți indicatori, atestînd o concentrare mai mare a producției.

Dezvoltarea deosebită a ramurii textile a determinat și creșterea importanței ei în cadrul general al industriei, ilustrată de ponderea indicatorilor săi în totalul industriei prelucrătoare.

Între anii 1922 și 1938 ponderea întreprinderilor a crescut de la 6,2% la 17%, a forței motrice de la 4,5% la 10,6%, iar valoarea producției de la 12,9 la 21,2% din totalul industriei prelucrătoare.

Ocupînd un loc tot mai avansat de la o perioadă la alta — locul patru în 1929 — industria textilă devine în **1938 a doua ramură în ceea ce privește valoarea producției**, în urma industriei alimentare.

...și subtextul ei

ACEASTĂ CREȘTERE deosebită a ramurii textile impune o explicație mai largă asupra factorilor care au favorizat-o în perioada interbelică.

Factorul cel mai important l-a constituit **protecția vamală** sub diferite forme. Așezată cu mai mare eficiență după 1924 și deosebit de puternică asupra importului de produse textile după 1932, ea a redus puterea de concurență a produselor textile străine asupra celor autohtone și în mod absolut importul de textile. După 1932 se introduce un regim de control al devizelor, se reduc cotele de import la produse fabricate ceea ce consolidează poziția industriei autohtone.

Această împrejurare a creat fabricilor textile un cvasi-monopol asupra pieței interne, posibilitatea stabilirii prețurilor ridicate și obținerea unei rate mari a profitului, care a permis în ultimă instanță și o rată înaltă a acumulării capitalului.

Un alt factor, generat de condițiile crizei economice, a fost **scăderea puternică a prețului materiilor prime pe piața mondială** care a asigurat un plus de rentabilitate capitalului acestor ramuri. Prețurile scăzute la materiile prime, bumbac brut sau fire de bumbac și lînă, au fost completate cu tarife vamale relativ scăzute la importul acestora în comparație cu tarifele vamale ridicate la importul de produse finite textile.

De asemenea capitalurile străine, supuse regimului controlului devizelor, au fost îngrădite să iasă din țară atît sub formă de capital cît și sub formă de profit.

Acțiunea concomitentă a acestor factori a stimulat puternic creșterea producției interne textile, care trebuia să acopere consumul pieței interne, rămas descoperit în urma introducerii regimului contingentării importului și a controlului devizelor. După 1932 s-au efectuat investiții masive, s-au importat utilaje din străinătate, s-au creat noi întreprinderi.

Economiștii care au studiat această problemă împart perioada 1932—1938 în două etape distincte din punct de vedere al investițiilor; anii pînă în 1935, cînd a avut loc dezvoltarea puternică a țesătoriilor și fabricilor de tricotaje, ceea ce a determinat un consum mare de fire textile din import, creșterea producției finite de textile, concomitent cu reducerea importului de fabricate; anii 1935—1937 cînd regimul de contingentare se aplica și asupra importului de fire și materii prime, protecția vamală la produsele textile crește și are loc trecerea la dezvoltarea filaturilor. Dacă în 1932 existau numai două filaturi de bumbac, în 1938 numărul lor se ridică la 18 unități cu o capacitate de 22 000 tone fire pe an.

Datorită creșterii capacităților de producție a filaturilor și țesătoriilor, în 1938 acestea puteau acoperi 60% din consumul de fire de bumbac, în întregime consumul de fire de lînă, iută, cît și consumul de țesături de lînă și bumbac.

Într-o situație mai dezavantajoasă se găsea filatul și țesutul materiilor prime indigene, inul, cînepa și firele sintetice (celofibra) care se produceau în țară.

De la fabricate la materii prime

PRIN CREAREA unor secții de finisare a țesăturilor: imprimerii, albitorii, vopsitorii, secții de mercerizat s-a putut realiza o ameliorare a calității produselor textile fabricate, care a situat produsele românești „la nivelul mărfurilor străine". Modificările însemnate în structura producției textile s-au repercutat și asupra structurii importului de textile. Întrucît, marea majoritate a materiilor prime consumate de industria românească provenea din import, **creșterea producției de fire și țesături a dus la deplasarea importului, treptat, de la fabricate la semifabricate și de la semifabricate la materii prime, la toate categoriile de produse.**

Datele statistice ale epocii demonstrează o creștere continuă între 1930 și 1938 a importului de bumbac — materie primă — (de la 3876 tone la 20743 tone); o evoluție diferită la importul de fire; o creștere pînă în 1934 (de la 24176 tone la 27561 tone) și o scădere în ritm și mai mare după această perioadă ca urmare a instalării unei întregi subramuri de filat, ajungînd la 14403 tone. În sfîrșit, se remarcă o scădere a importului de fabricate — țesături, tricotaje atît cantitativ cît și valoric. Valoarea produselor fabricate se reduce la circa o cincime, respectiv de la 3712 mil lei în 1930 la 694 mil lei în 1938. În acest an se mai importau ca fabricate textile doar specialități și articole de lux, rețele de pescuit, ață de in etc.

Pentru a contracara tendința capitaliștilor corespunzătoare intereselor lor de profit — de a folosi pe scară redusă materiile prime indigene statul a intervenit prin legi speciale condiționînd aprobarea importului de lînă străină pentru fabricile de postav de utilizarea unei anumite cantități, într-o proporție stabilită, de lînă indigenă. Aceasta este și cauza pentru care importul de lînă — materie primă — în perioada 1930—1940, spre deosebire de al celorlalte materii prime, scade de la 3272 tone la 2483 tone.

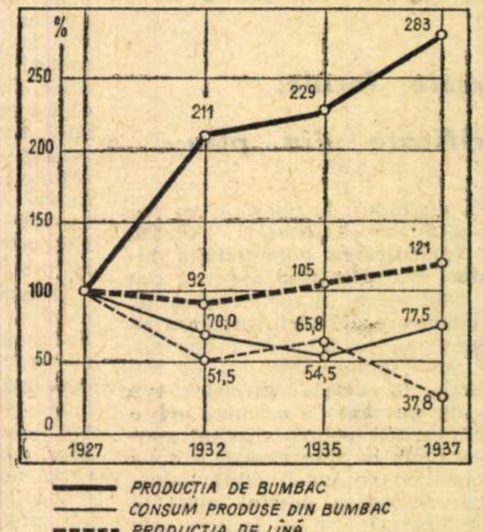

Evoluția producției și consumului de produse din bumbac și lînă

În ceea ce privește cînepa și inul, filatul acestora a crescut în măsură redusă, majoritatea consumului fiind acoperit din import cu toate că în țară se puteau produce orice cantități de materii prime.

Dezvoltarea industriei textile, prin micșorarea sensibilă a importului de fabricate și semifabricate a avut drept consecință obținerea de fapt a independenței acestei ramuri, cît și a pieței interne de furnizorii tradiționali, marile firme textile din țările capitaliste dezvoltate, ca și reducerea cheltuielilor în devize — necesitate de importul de fabricate considerabil mai scump decît al materiei prime. Avînd o protecție însemnată din partea statului, o mare prohibire a importului de fabricate și fire, ea a ajuns să furnizeze peste 21% din valoarea producției industriale; industria textilă s-a dezvoltat concomitent cu o puternică acumulare internă de capital, ceea ce a permis investiții mari în instalații și clădiri, care făcute în mare parte după 1929, erau apreciate ca fiind la nivelul tehnic european.

Doi antipozi — producția și consumul

DEZVOLTAREA producției textile s-a făcut nu prin lărgirea pieței interne și creșterea consumului maselor, ci pe seama reducerii masive a importului. Se impune reținut faptul că principalul consumator al produselor de bumbac era țărănimea, iar reducerea pieței acestui produs însemna o anumită evoluție a posibilităților de achiziție a ei.

La aceasta a contribuit și politica de prețuri instituită de statul burghez. Față de circa 52 lei prețul unui kg de bumbac brut, taxele încasate de stat s-au ridicat de la 4,90 lei în 1934 la 59 lei în septembrie 1940, iar pentru un kg de fire de bumbac taxele au crescut în aceeași perioadă de la 10,90 lei la 64,20 lei. Prețurile ridicate au dus la o reducere a consumului de produse textile pe piața internă, între anii 1927 și 1937. Astfel, la produse de lînă consumul a scăzut de la 0,64 la 0,51 kg pe locuitor, la produsele de bumbac de la 2,82 la 2,20 kg iar la produsele de in și cînepă de la 0,62 la 0,55 kg.

Consumul de produse textile în România a rămas deosebit de scăzut în comparație cu țările avansate, respectiv în 1927 de 25 franci aur față de 74 franci în Germania și 84 în Franța.

Ceea ce a avut o importanță deosebită pentru mecanismul economiei capitaliste a României în acea perioadă de dezvoltare rapidă a monopolurilor este procesul de redistribuire a plusvalorii, prin intermediul statului, din unele ramuri industriale către alte ramuri în care monopolurile erau mai puternice și mai influente asupra politicii economice a statului. În cazul dat, taxele vamale, dar mai ales cele de consumație încasate la produsele textile (ca și la zahăr, alcool etc.), aduceau o mare parte de venituri în bugetul statului. Prin aceleași instrumente cunoscute, comenzi de stat, credite și finanțări, statul ceda o parte a acestor sume industriilor favorizate: metalurgică, chimică etc. ai căror magnați și reprezentanți au început să joace un rol primordial în cadrul oligarhiei financiare.

Pîrghiile și mecanismul dezvoltării susținute a industriei textile, protecția și încurajarea de stat, monopolizarea de fapt a pieței interne și prețurile ridicate obținute în aceste împrejurări au determinat și o anumită structură a mărimii capitalului, anumite particularități ale procesului de concentrare și centralizare. Elementul distinct îl reprezintă menținerea și creșterea alături de un grup restrîns de mari uzine, a numeroase întreprinderi mici și mijlocii, care datorită condițiilor date ale ramurii puteau realiza o plasare avantajoasă a capitalului

Documentele vremii au consemnat zeci și sute de încercări nereușite de cartelare și sindicalizare a diferitelor grupe de întreprinderi textile, determinate în special, de difuzarea relativ mare a producției și greutatea înțelegerii între un număr mare de capitaliști. Numai în ajunul și în timpul celui de-al doilea război mondial, sub directul amestec și sancțiunea statului, industria textilă s-a organizat în carteluri pe subramuri de activitate. În diferite perioade s-au organizat unele înțelegeri ca Uniunea industriașilor de postav din România, „Asolana" etc. care aveau un caracter monopolist în interesul în primul rînd al marilor întreprinderi.

Aceasta a generat o conjunctură foarte instabilă a prețurilor la produsele textile, în unele perioade impunîndu-se prețuri ridicate de monopol care atingeau sensibil nivelul de trai al maselor.

Un rol important atît pentru dezvoltarea, cît mai ales pentru regularizarea producției l-a avut piața de stat. Furniturile de postav, de țesături de bumbac către stat se ridicau la milioane de metri. Ele se plăteau întotdeauna cu un preț mai mare decît s-ar fi procurat de pe piața străină sau decît prețul liber al concurenței pe piața internă, ceea ce a asigurat creșterea profitului fabricanților.

La raporturile industriei textile cu piața internă, cu statul trebuie adăugate și cele cu piața externă de capital. O parte însemnată a investițiilor din această ramură proveneau din străinătate. Atît marile societăți — concernul Buhuși, societățile Scherg, Industria lînii etc. — cît și cele mijlocii și mici aveau participații mari de capital străin. După unele calcule, circa 46% din capitalul social al ramurii, deci o cifră superioară mediei de 30% din industria prelucrătoare — aparținea firmelor străine. Capitalul străin — foarte eterogen de altfel — a exportat multe miliarde de lei sub formă de profit contribuind la reducerea acumulărilor interne, la frînarea dezvoltării economiei naționale

Dezvoltarea integrală a ramurii textile — cea mai însemnată din întreaga industrie prelucrătoare cu excepția rafinăriilor de petrol — a adus însemnate profituri capitaliștilor români și străini, a redus substanțial, de la 11,6 miliarde lei în 1927, la 3,? miliarde lei în 1938, plățile externe pentru achizițiile de produse textile, reușind să acopere în cea mai mare parte piața internă cu fabricate românești. Ca și în industria zahărului, alcoolului, a petrolului, prin taxe și impozite statul a mărit cu aproape 100% prețul de vînzare a produselor textile, contribuind nemijlocit la împovărarea și sărăcirea maselor muncitoare. Protecția și încurajarea industriei textile — favorabilă capitaliștilor — profiturile ridicate ale acestora au contribuit în același timp la urcarea prețurilor și au limitat consumul la un nivel scăzut, unul din cele mai mici din Europa.

dr. Victor AXENCIUC

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN pornește de la postulatul fundamental că succesul activității oricărui partid comunist depinde, în primul rînd, de existența unei linii politice generale care să aplice principiile marxism-leninismului în strictă concordanță cu condițiile istorice concrete ale țării respective. Respectarea acestui principiu asigură îmbinarea intereselor naționale cu cele internaționale, lupta unită a celor mai înaintate forțe revoluționare pentru progres și pace în lume.

În documentele Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român, legitățile general-valabile ale construcției socialiste își găsesc o expresie vie, creatoare, în deplină concordanță cu particularitățile vieții sociale și ale actualei etape de dezvoltare a României pe drumul socialismului.

ÎMBINAREA CONCRET-ISTORICĂ A GENERALULUI ȘI PARTICULARULUI ÎN CONSTRUIREA SOCIALISMULUI

Actualitatea dezbaterii conceptului de economie socialistă

ÎN ULTIMA VREME, se dezbat cu insistență diferitele laturi ale conceptului de economie socialistă. Nu ne referim aici la poziția economiștilor burghezi, care încearcă — ca și în cadrul altor discuții — să denigreze socialismul, realizările și potențele lui. Este vorba de contribuția creatoare a unor economiști marxiști, despre pozițiile de principiu prin care se încearcă o fundamentare teoretică mai solidă a punctelor de vedere, care în judecățile lor de valoare iau tot mai mult în considerare perspectivele economiei socialiste. Viața impune generalizarea experienței, desprinderea. de planul reprezentărilor teoretice, a noi concluzii și trăsături ale economiei socialiste. Acesta este, desigur, un fapt semnificativ pentru progresele ce s-au înregistrat în ultimii ani în abordarea de pe poziții marxist-leniniste a diferitelor aspecte ale economiei socialiste.

Unii autori sînt tentați să explice actualitatea și amploarea dezbaterilor cu privire la conceptul de economie socialistă exclusiv prin faptul că au existat „alterări în ceea ce ar trebui să fie socialismul", alterări care au dus la apariția unor contradicții în unele țări socialiste și au ridicat inevitabil întrebarea: „Cum trebuie să fie economia socialistă ca să evite asemenea situații?". Consider că acesta a fost, într-adevăr, un motiv, o împrejurare care a ridicat mai multe probleme și a determinat — într-o anumită măsură — abordarea mai frontală a conceptului de economie socialistă. Dar nu pot fi în nici un caz omise și alte motive, cu caracter obiectiv sau subiectiv, care și-au pus amprenta asupra acestei dezbateri. În primul rînd, faptul că socialismul are o anumită vîrstă, s-a maturizat sau este pe cale să se maturizeze; aceasta nu mai este perioada începuturilor, ci este vîrsta împlinirilor, a manifestării plenare a atributelor socialismului. **Raportarea teoriei la practică capătă în prezent dimensiuni noi, cu precădere calitative.** Tocmai în această raportare a apărut, deosebit de necesară, sau chiar s-a impus o analiză mai amplă și fundamentată a problemelor economiei socialiste. În al doilea rînd, faptul că socialismul s-a transformat în ultimul sfert de veac într-un sistem mondial, că au apărut și se perfecționează relații de tip nou între țările care au scuturat jugul exploatării capitaliste; a devenit incomparabil mai evidentă — decît atunci cînd socialismul ieșise victorios doar într-o singură țară — **diversitatea de condiții social-economice**: tezele generale despre conceptul de economie trebuie deci confruntate cu aceste realități. În al treilea rînd, aș menționa faptul că socialismul se află într-o deosebită competiție internațională. Țările socialiste trebuie să demonstreze practic și convingător superioritatea noii orînduiri, înainte de toate a sistemului lor economic, deci și a bazei teoretice pe care se întemeiază sistemul economic socialist. Acest lucru are o mare importanță, deoarece el presupune o abordare mai realistă și nuanțată a problemelor economiei socialiste. Desigur, există și o altă latură internațională a problemei: popoarele care se ridică la luptă împotriva imperialismului, pentru o nouă societate, au în vedere și particularitățile ce rezultă inevitabil din evoluția lor istorică. Cum va trebui să arate economia lor în perspectiva istoriei? Acesta este, desigur, un aspect important al vieții sociale contemporane, privită în dinamica ei, la care viața impune un răspuns. Nu trebuie să se uite că trăim într-o lume a confruntărilor, a luptei dintre vechi și nou, într-o lume a valențelor calitative și a schimbărilor rapide nu numai tehnico-științifice, dar și social-politice, economice — epoca trecerii omenirii de la capitalism la socialism. Este firesc ca în atari împrejurări, și în legătură cu perspectivele luptei revoluționare, latura teoretică să capete o importanță cu mult mai mare decît în etapele anterioare.

Chiar și din aceste succinte considerațiuni rezultă că abordarea realistă a trăsăturilor economice socialiste trebuie să pună în centrul preocupărilor **raportul dintre general și specific.** De fapt, nu numai în legătură cu această problemă complexă, dar și în multe alte aspecte ale vieții interne și internaționale, **atitudinea față de raportul dintre general și particular reflectă gradul în care sînt înțelese marile corelații ale lumii contemporane.** Numai înțelegerea corectă, științifică a corelației dintre general și particular poate să ofere soluții atît pentru rezolvarea cerințelor imediate cît și a celor de perspectivă.

Dialectica concret-istorică a construirii noii societăți

ÎN LEGATURĂ cu noțiunea de economie socialistă, esențială este nu numai acceptarea tezei fundamentale a unității dintre general și particular ca punct de plecare, dar și luarea în considerare — pe tot parcursul analizei — a corelațiilor pe care dialectica acestei unități le presupune, le integrează ca o componentă esențială a sa. *Numai prin respectarea unității dintre general și particular este posibilă construirea socialismului, înfăptuirea idealurilor pentru care luptă popoarele sub conducerea partidelor comuniste și muncitorești.* Desigur, generalul și particularul nu trebuie să fie înțelese ca entități opuse, ca două laturi cu existență proprie, susceptibile de a fi luate în considerare în mod independent. Generalul nu există într-o formă „pură" nu ființează ca o entitate detașabilă de particular. Lenin scria că *„generalul nu există decît în particular, prin particular... Orice general este (o părticică sau o latură sau esență) a particularului"*. Tot așa, particularul nu are nici el o existență aparte de general, **„nu există** — cum preciza Lenin — **decît în conexiunea care duce spre general"** [1]).

Este indiscutabil că **economia socialistă, ca latură esențială a construcției noii societăți, are trăsături fundamentale comune în toate țările socialiste**; așa sînt: socializarea mijloacelor de producție și lichidarea exploatării omului de către om atît la oraș, cît și la sat, conducerea vieții economice pe baza unui plan central de stat, rolul conducător al partidului comunist, punerea întregului potențial economic în slujba intereselor poporului, a ridicării standardului său de viață, colaborare economică — reciproc avantajoasă — în primul rînd cu țările socialiste, dar și cu alte țări, indiferent de orînduirea lor socială, pe baza respectării stricte a principiilor suveranității și independenței, a neamestecului în treburile interne, a egalității în drepturi și avantajului reciproc și altele. Aceste trăsături caracteristice comune formează o strînsă unitate și se află într-o adîncă interdependență, toate fiind legate în ultimă analiză de proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție și de exercitarea, în măsură mereu crescîndă, a rolului conducător al partidului marxist-leninist.

Dar generalul — trăsăturile fundamentale comune — există și se manifestă **în** și **prin** particularul din **fiecare** țară socialistă. **Generalul arată sau indică esența soluției, nu însă și forma ei concretă de realizare,** formă care trebuie să corespundă specificului, particularului. Dacă generalul este rupt din contextul firesc al mulțimii de particular care îl definesc și îi conferă viabilitate, atunci cerințele vieții sînt mutilate, realitatea este privită unilateral. Practica arată că în traducerea în viață a acestor cerințe ale construcției socialiste trebuie ținut seama de condițiile concrete din fiecare țară și de aceea nu există rețete unice sau tipare imuabile. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea ținută la Consfătuirea internațională a partidelor comuniste și muncitorești de la Moscova din iunie a.c. **„aplicarea principiilor generale ale marxism-leninismului nu are nimic comun cu stabilirea unor forme unice și tipare imuabile de gîndire și acțiune pentru toate partidele. Absolutizarea oricăror forme și metode ale luptei revoluționare, oricăror experiențe ale construirii socialismului nu poate ajuta partidelor comuniste să rezolve problemele complexe pe care le ridică viața socială, să-și îndeplinească misiunea ce le revine în societate"** [2]).

Socialismul există concret sub formele specifice pe care le îmbracă în diferite țări și în diferite condiții istorice. Aplicînd marxism-leninismul la condițiile specifice, fiecare țară experimentează generalul, prospectează lumea într-o nouă formă, inedită, aduce ceva în plus la înfăptuirea vastei și complexei opere a socialismului, deci particularul îmbogățește generalul.

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție constituie temelia economico-socială obiectivă a noii orînduiri în toate țările socialiste, dar ea există de fiecare dată **într-un anumit cadru național,** rolul ei activ este organic legat de împrejurările istorice concrete care se manifestă în cadrul particularităților fiecărei țări. Aceasta înseamnă că însăși existența proprietății socialiste conferă numai partidului comunist și statului respectiv — ca mandatari ai voinței poporului — dreptul de a elabora și determina direcțiile de dezvoltare, de a dispune în mod suveran de bogățiile țării. Orice organ suprastatal, care și-ar aroga „dreptul" de a decide ce este bine și ce nu este bine pentru un stat sau altul contravine esenței proprietății socialiste, principiilor unanim recunoscute ale independenței și suveranității.

Studiind pe baze științifice relațiile de producție capitaliste, procesul nașterii, dezvoltării și pieirii inevitabile a societății burgheze, Marx nu și-a propus să descopere tiparele concrete în care va trebui să se regăsească în viitor orice țară. Astăzi, în economia mondială se produc numeroase mutații, profunde schimbări în existența socială. Dar nici un fel de cercetare științifică, nici un fel de știință nu-și poate propune să elaboreze tipare în care să „încadreze" asemenea adînci schimbări. „Suma acestor schimbări, în toate ramificațiile lor — scria Lenin — n-ar putea fi cuprinsă, în cadrul economiei capitaliste mondiale, nici de 70 de gînditori ca Marx. Maximum ce s-a putut realiza e că au fost descoperite **legile** acestor schimbări, că a fost dezvăluită în liniile ei mari, esențiale, logica **obiectivă** a acestor schimbări și a dezvoltării lor istorice..." [3]).

Adversari hotărîți ai închistării și dogmatismului, Marx, Engels și Lenin nu și-au propus să elaboreze tipare rigide ale socialismului, valabile pentru toate țările. Măreția concepției lor științifice constă în aceea că au pornit întotdeauna de la cerințele vieții, de la realități. Iată de ce consider că în mod nejustificat în unele lucrări sau articole ale unor economiști marxiști din unele țări socialiste se contrapune economia unei țări socialiste, economiei altei țări socialiste, deși este știut că socialismul nu se poate reduce la forma istorică pe care o are într-o țară sau alta. Contrapunerea este inadecvată și pentru faptul că, la o examinare cît de cît atentă se constată — în afară de preocupări legate de condițiile concrete specifice — numeroase aspecte sau preocupări comune ale acestor țări în legătură cu extinderea și întărirea democrației, perfecționarea conducerii vieții sociale cu folosirea pîrghiilor valorice în condițiile menținerii rolului conducător al partidului comunist.

Deci înțelegerea științifică a conceptului de economie socialistă trebuie să pornească de la îmbinarea concret-istorică a generalului și particularului, pentru că — — așa cum scriau Marx și Engels în „Ideologia germană", „detașate de istoria reală, luate în sine, aceste abstracții nu au nici o valoare..." [4])

A avea în vedere legile generale, nu înseamnă a prelua mecanic forme și metode bune în alte țări și în alte perioade, iar a ține seama de condițiile concrete nu înseamnă a ignora legitățile generale. Oricare dintre aceste greșeli aduce prejudicii nu numai socialismului în fiecare țară, dar și sistemului mondial socialist în ansamblul lui.

Esență comună, forme diferite

ÎN APLICAREA legilor generale ale revoluției și construcției socialiste la condițiile concrete din fiecare țară, în politica științifică a partidelor comuniste și muncitorești capătă viață societatea socialistă în formele în care însuși poporul și le dorește. De aceea, conceptul de economie socialistă poate fi înțeles pe deplin numai în acest amplu context social-politic și în strînsă legătură cu cerințele de perspectivă, cu scopurile și opțiunile societății socialiste.

Partidul nostru consideră că trebuie să se pornească de la realități, să se raporteze totul la realități, să se țină seama de diversitatea de condiții economice, politice, naționale și tradiționale în care se construiește societatea socialistă, de tendințele dezvoltării sociale. Succesul liniei politice generale depinde într-o măsură importantă de înțelegerea particularului, de luarea în considerare a împrejurărilor concrete în care se aplică linia politică generală, principiile universal — valabile ale marxism-leninismului.

Se cunoaște că în toate țările socialiste baza economică este în esența ei aceeași. Conceptul de economie socialistă ca expresie teoretică a relațiilor de producție, nu poate să nu exprime **esența comună** — dar exprimă esența comună **în formele ei istorice concrete de manifestare**; pentru că relațiile de producție, ca și forțele de producție, nu pot avea decît o existență **concret-specifică.** Aceasta înseamnă: a) să se țină seama de faptul că sistemul socialist mondial este format din state naționale și multinaționale independente, suverane, care au un teritoriu propriu, o organizare politică proprie, un complex economic național unitar, format în decursul unui proces istoric îndelungat; b) să se ia în considerație că fiecare țară construiește noua orînduire pe baza legilor obiective ale socialismului și în funcție de particularitățile istorice; c) să se aibă în vedere că țările socialiste sînt legate între ele prin fibrele profunde ale internaționalismului, că ele colaborează multilateral și luptă pentru aceleași țeluri, pe baza învățăturii marxist-leniniste.

Abordarea marxist-leninistă a conceptului de economie socialistă în legătură cu cerințele îmbinării concret-istorice a generalului și particularului nu justifică — după părerea mea — tezele întîlnite în lucrările unor autori din unele țări socialiste după care „generalul este esențial, iar particularul este secundar". Dacă, așa cum s-a arătat, generalul nu există decît **în** și **prin** particular, iar particularul este (într-un fel sau altul) general, atunci aprecierea cu privire la ceea ce **este** și ceea ce **nu este esențial** nu poate să separe cele două laturi ale acestei unități indisolubile. Cînd spunem că generalul este esențial, implicăm în această afirmație și particularul — pentru că generalul există numai **în** și **prin** particular.

Neabordarea corectă a corelației dintre general și particular, i-a făcut pe unii autori să ajungă la cerința „sacrificării intereselor particulare". Or, asemenea idei sînt în contradicție atît cu cerințele legităților generale ale construcției noii societăți, cît și cu idealurile și

Prof. univ. dr. Gh. P. APOSTOL

→

VENITUL NAȚIONAL ȘI SECTORUL SERVICIILOR (II)

IN PRIMA PARTE a acestui articol, apărută în nr. 51—52/1969, am arătat că cele două concepte — muncă productivă și muncă neproductivă — sînt specifice modului de producție capitalist și că ele nu pot sta la baza rezolvării problemei includerii sau neincluderii serviciilor în venitul național.

● Opinii cu privire la servicii în economia socialistă

ECONOMISTUL cehoslovac M. Kontre — în lucrarea citată mai înainte (vezi Viața economică nr. 51—52/1969) — afirmă că revoluția tehnico-științifică impune pe primul plan al preocupărilor economiștilor activitățile sociale nemateriale. Cu toată diversitatea părerilor asupra definirii delimitării și clasificării serviciilor, economiștii par a fi de acord — spune M. Kontre — asupra cîtorva principale caracteristici ale acestora: a) munca depusă pentru prestarea serviciilor se încadrează în diviziunea socială a muncii, dar se situează în afara producției materiale; b) rezultatele acestei munci au valoare de întrebuințare; c) rezultatele muncii depuse în sfera serviciilor nu pot fi obținute în serii mari și nu pot fi depozitate. Luînd în considerare aceste caracteristici, autorul ajunge la concluzia că, în condițiile unei economii evoluate, serviciile nu s-ar deosebi în mod esențial de valorile materiale, din punctul de vedere al consumului social. Ele au, totuși, un anumit specific, care le deosebește de valorile materiale.

După părerea unui alt economist cehoslovac, E. Sada[9]), la baza clasificării activităților economice, în economia socialistă, stă caracterul productiv sau neproductiv al muncii sociale. În general, serviciile sînt considerate a face parte din sfera muncii neproductive. Autorul constată însă ca, în practică, delimitarea dintre sfera muncii productive și cea a muncii neproductive nu coincide cu delimitarea teoretică. O inconsecvență, relevată de autor, este aceea că, în R.D.G. de pildă, se consideră că fac parte din sfera productivă nu numai transporturile de mărfuri, ci și cele de persoane. În sfîrșit, E. Sada opune părerilor care stabilesc o legătură directă între caracterul muncii și natura economică a serviciilor, o concepție proprie — **teleologică**, care are în vedere, pentru clasificarea diferitelor activități, finalitatea acestora: categoria ramurilor și activităților în care se creează produse utile și categoria celor în care se creează servicii utile.

A. Brüzek[10]) propune un indicator propriu, a cărui sferă ar fi mai largă decît sfera venitului național astfel cum este el calculat în țările socialiste; indicatorul propus ar include și amortizările și unele servicii, dar sfera lui de cuprindere ar fi, totuși, mai redusă decît aceea a venitului național calculat în baza conceptului burghez, întrucît ar fi excluse unele activități care nu au nimic comun nici cu producția, nici cu serviciile utile societății.

Economistul sovietic V. A. Medvedev[11]) subliniază că de mai bine de 40 de ani se poartă discuții în literatura economică sovietică cu privire la locul sferei serviciilor în sistemul producției sociale. Unii economiști sovietici consideră că munca din sfera serviciilor nu ar fi productivă, în timp ce alții, dimpotrivă, o consideră muncă productivă. Practica de planificare, ca și practica statistică — spune autorul — consideră serviciile ca un domeniu al muncii neproductive, ca sferă a consumului neproductiv, în care nu se creează produs, ci se consumă, doar, din venitul creat în ramurile producției materiale. „Și, dacă astăzi constatăm o rămînere în urmă a dezvoltării producției de servicii (în U.R.S.S. — I.A.), apoi cauza acesteia trebuie căutată nu numai în condițiile istorice și în dificultățile economice, pe care țara noastră a trebuit să le depășească, dar și în atitudinea noastră neglijentă și disprețuitoare față de ea, ca sferă a muncii neproductive, ca sferă consumatoare"[12]). Mulți economiști sovietici — continuăm să reproducem, cu unele prescurtări, din textul lui V. A. Medvedev — au vorbit despre primejdia care ar decurge din considerarea muncii din sfera serviciilor ca muncă productivă: ar putea fi zdruncinată prioritatea producției materiale, serviciile ar putea crește peste dimensiunile lor raționale, în detrimentul producției materiale. „Noi sîntem convinși că recunoașterea muncii din sfera serviciilor ca muncă productivă, în condițiile economiei socialiste planificate, nu poate duce la creșterea cheltuielilor de muncă peste volumul lor rațional. În același timp, nedefinirea ei în acest fel a dus și va duce continuu la frînarea dezvoltării acestei sfere, la o limitare artificială a cheltuielilor de muncă din această sferă și la alte urmări negative"[13]).

După o argumentare bogată, V. A. Medvedev conchide: „Astfel, ca să restabilim în drepturile ei munca productivă care se cheltuiește în sectorul serviciilor, este necesar să renunțăm la poziția, care a devenit prejudecată, că posibilitatea de a se crea valoarea de întrebuințare și valoare aparține numai muncii din sfera producției materiale. O asemenea abordare naturalistă în înțelegerea categoriei de mărfuri nu împinge înainte teoria și împiedică înțelegerea proceselor care au loc în economie, atît în țările capitaliste, cît și în țările socialiste"[14]). În continuare, V. A. Medvedev afirmă că nu există nici un temei pentru a se exclude munca muncitorilor din sfera serviciilor „din masa acelei munci care creează produs social total și venit național"[15]).

Amintim că, referindu-ne exclusiv la sistemul capitalist — este adevărat — am avansat punctul de vedere, potrivit căruia neincluderea în venitul național a serviciilor-marfă ne furnizează un indicator care, pe scurt, ar putea fi denumit indicatorul **venitului material**, în timp ce, prin includerea lor, acest indicator se mărește cu fondul imaterial de existență al societății și se transformă, prin chiar acest adaos, într-un indicator al forței productive și bogăției unei națiuni. Spre deosebire de noi, V. A. Medvedev susține că serviciile — în economia socialistă — trebuie să fie incluse în venitul național, ceea ce înseamnă că plusprodusul creat în sectorul serviciilor ar reprezenta „un izvor potențial de acumulare". Cu o asemenea dezvoltare a unui punct de vedere — la origină asemănător — noi nu am putea fi de acord, cel puțin în ceea ce privește economia capitalistă. Ne îndoim, de altfel, că el ar putea fi valabil pentru economia socialistă.

● Puncte de vedere ale economiștilor noștri

UNII DINTRE ECONOMIȘTII marxiști din țara noastră au opinii mai rezervate. **Dan Grindea** critică chiar pe acei economiști din alte țări socialiste care au propus includerea în sfera muncii productive a unor asemenea servicii cum ar fi transportul de călători, ocrotirea sănătății, învățămîntul, cultura etc. „Asemenea teze — după părerea noastră — duc inevitabil la o deformare a conținutului venitului național, la ștergerea granițelor dintre munca productivă și cea neproductivă și nu rezistă unei analize critice atît pe plan teoretic, cît și practic"[16]).

Asadar, punctul de vedere al lui Dan Grindea este, în general, cel cunoscut și — după cît ni se pare — și acceptat pînă acum în țara noastră. Adăugăm că Dan Grindea procedează în mod just atunci cînd refuză a pune semnul egalității între sfera muncii productive și sfera producției materiale, dar nu înțelegem de ce, atunci cînd se referă la **relațiile de producție capitaliste**, afirmă că, **după Marx**, trei ar fi condițiile cumulative pentru ca o muncă să poată fi socotită productivă: „1) produce valoare și plusvaloare; 2) creează mărfuri, și nu servicii; 3) se salarizează din capital și nu din venit. Numai aceste trei laturi inseparabile pot defini în capitalism munca productivă"[17]).

Teza dependenței atributului de muncă productivă de natura materială a produsului ei — cuprinsă în condiția a doua de mai sus — aparține lui A. Smith și D. Ricardo și — după cîte am văzut — a fost contestată de Marx. Acesta a explicat și **cauza apariției** acestei idei — marfa fiind forma cea mai elementară a avuției burgheze — idee pe care o caracterizează ca fiind mult mai elementar (ă) decît definiția muncii productive ca muncă producătoare de capital". Observăm că a treia condiție a lui D. Grindea este cuprinsă, în mod implicit, în prima condiție.

Ion Păcuraru susține, în general, același punct de vedere cunoscut și acceptat la noi, respingînd însă includerea în noțiunea de **muncitor colectiv** — cu care operează D. Grindea — a activității direcțiilor generale ale ministerelor economice[18]).

Fără a epuiza lista — destul de lungă — a lucrărilor ai căror autori s-au ocupat în țara noastră, de teoria muncii productive și a muncii neproductive și de problema serviciilor, în economia socialistă, vom aminti de punctul de vedere interesant, exprimat în această privință de **Emilian Dobrescu**. Autorul se referă la serviciile socialmente utile și notează: „Gradul de dezvoltare a acestor servicii constituie, în orînduirea socialistă, un important indiciu al nivelului satisfacerii cerințelor societății, al progresului acesteia"[19]). Acest grad de dezvoltare își găsește în mod indirect expresia în amploarea redistribuirii venitului național, determinabilă — spune E. Dobrescu — prin calcularea „sumei tuturor veniturilor", indiferent dacă ele s-au format în sfera productivă sau în sfera neproductivă. Determinarea acestui indicator — continuă autorul — „nu trebuie desconsiderată mai cu seamă în condițiile socialismului, cînd suma tuturor veniturilor exprimă, în principiu, ansamblul serviciilor din societate, atît productive cît și neproductive"[20]). În sfîrșit, după părerea lui E. Dobrescu, „suma tuturor veniturilor" nu exclude „suma valorilor nou create", întrucît prima exprimă repartiția și redistribuirea venitului național, în timp ce secunda exprimă producția lui. Pentru caracterizarea raportului dintre cele două sume, autorul folosește termenul de „coeficient al redistribuirii venitului național"[21]).

S-ar părea că între această concluzie a lui E. Dobrescu și propriul nostru punct de vedere, formulat mai înainte, există o anumită apropriere. Între cele două puncte de vedere există, însă, și evidente deosebiri. După părerea lui E. Dobrescu, atributul de **valoare** nu ar putea fi conferit decît mărfurilor materiale, în timp ce, după părerea noastră, imaterialitatea serviciilor nu anulează caracterul lor de marfă, în care sînt încorporate valoare de întrebuințare și valoare. Din punctul de vedere al venitului național, conceptul material exprimă fondul național material de subzistență și adaosul net material la capitalul constant, în timp ce **serviciile-marfă** reprezintă fondul imaterial de existență al unei națiuni; însumate, cele două fonduri constituie un indicator al forței productive și al dezvoltării avuției naționale.

În ce ne privește, chestiunea rămîne, bineînțeles, deschisă, mai ales că cele două puncte de vedere se aplică la două moduri de producție distincte și opuse între ele.

dr. Iosif ANGHEL
șef de secție în Institutul de cercetări economice

9) E. Sada, **Natura economică a serviciilor**, în **Politicka Ekonomie**, Praga, nr. 6, 1968.
10) A. Brüzek, **Determinarea unui indicator sintetic optim pentru compararea internațională a economiilor naționale**, în **Politicka Ekonomie**, Praga, nr. 6, 1966.
11) V. A. Medvedev, **Obscestvennoe vosproizvodstvo i sfera uslug**, Izdatelstvo Ekonomika, **Moskva, 1968.**
12) V. A. Medvedev, op. cit., pag. 4.
13) Idem, pag. 4.
14) Idem, pag. 38.
15) Idem, pag. 44.
16) Dan Grindea, **Venitul național în Republica Socialistă România**, Editura științifică, 1967, pag. 68.
17) Idem, pag. 56.
18) Ion Păcuraru, **Cu privire la munca productivă și neproductivă în socialism**, în **Lupta de clasă**, nr. 12, 1966, pag. 59.
19) Emilian Dobrescu, **Ritmul creșterii economice**, Ed. politică, 1968, pag. 56.
20) Idem, pag. 57.
21) Ibidem.

---

năzuințele maselor. Socialismul trebuie să fie așa cum și l-au dorit oamenii care au luptat pentru el. Forța și trăinicia socialismului și comunismului constă în aceea că dă expresie voinței fiecărui popor, intereselor și aspirațiilor sale vitale.

Iată de ce partidul nostru este convins că între interesele naționale și cele internaționale ale țărilor socialiste nu există nici un fel de contradicție, că succesele obținute în construcția socialistă în fiecare țară contribuie la întărirea sistemului mondial socialist în ansamblul lui. **Construirea socialismului potrivit condițiilor concrete din fiecare țară este o datorie internaționalistă, care contribuie la afirmarea prestigiului și forței socialismului în lume.** Fiecare țară are o experiență proprie și, deci, aduce o contribuție originală la tezaurul istoric al marxism-leninismului, perfecționează conceptele fundamentale ale organizării și conducerii societății. În legătură cu aceasta, studierea experienței Uniunii Sovietice și a celorlalte țări socialiste are o deosebită însemnătate. Unul din izvoarele superiorității socialismului îl constituie tocmai faptul de a fi receptiv la tot ce este mai bun în lume, în primul rînd în celelalte țări socialiste de care ne leagă indestructibil unitatea de țeluri, comunitatea orînduirii sociale, ideologia comună marxist-leninistă.

Poporul romîn și-a legat pentru totdeauna destinele, viitorul, de orînduirea socialistă; nimic și nimeni nu-l poate întoarce de pe acest drum.

Formarea economiei socialiste este organic legată de economia modernă. Elementul nou pe care îl aduc Directivele Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român este conturarea mai pregnantă a cerințelor economiei moderne și integrarea mai organică a acestor cerințe în concepția unitară și de lungă perspectivă care caracterizează întreaga noastră politică economică și îndeosebi politica de industrializare socialistă a țării.

Pornind de la faptul, verificat de viață, că în construcția socialismului trebuie să se pornească de la realități, să se țină permanent seama de diversitatea de condiții economice, politice, naționale și tradiționale din țara respectivă, este firesc că nu pot fi copiate mecanic soluțiile adoptate într-o țară sau alta, într-o perioadă sau alta. Experiența construcției socialiste în România a arătat că numai prin justa îmbinare a generalului și particularului este posibilă accelerarea ritmului de dezvoltare. Aceasta nu înseamnă că pot fi ignorate experiența mondială, soluțiile care s-au adoptat în diverse țări avansate din punct de vedere economic. Dimpotrivă, interesele generale ale economiei noastre, actualele exigențe pe care le avem, necesitatea ridicării nivelului calitativ al întregii activități economice, cer să adoptăm și să aplicăm la condițiile noastre tot ceea ce este înaintat în lume. De aceea noi nu putem privi economia națională în mod izolat, în afara dezvoltării forțelor de producție contemporane și este imperios necesar ca țara noastră să participe în măsură tot mai mare la diviziunea internațională a muncii.

Pe baza proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, economia românească se dezvoltă ca un complex național unitar. Construcția socialistă dă noi coordonate manifestării acelor „factori economici dintre cei mai profunzi" care, așa cum sublinia V. I. Lenin, stau la temelia afirmării națiunii — baza economică și baza tehnico-materială, circuitul economic național. Modernizarea economiei, accelerarea dezvoltării forțelor de producție — și, implicit, perfecționarea continuă a relațiilor de producție —, înfăptuirea unei proporționalități raționale în profil teritorial contribuie în chip hotărîtor la realizarea pe un plan superior a complexului economic socialist unitar.

Congresul al X-lea marchează — prin măsurile adoptate — un pas înainte în realizarea unei economii dinamice, de înaltă productivitate, pusă în slujba poporului, a înfloririi națiunii noastre socialiste și totodată a întăririi forțelor sistemului mondial socialist. Partidul nostru este convins, așa cum a subliniat tovarășul Paul Niculescu-Mizil în expunerea făcută în septembrie a.c. la seminarul privind sarcinile ce revin catedrelor de științe sociale, că activitatea de creație originală a fiecărui partid, pentru a realiza **sinteza** dintre adevărurile generale ale marxismului și cerințele particulare specifice, face ca teoria marxist-leninistă **unică** să devină **universal aplicabilă.** Tocmai astfel această învățătură se împrospătează mereu și evită transformarea sa într-o dogmă închistată. O asemenea activitate are o importanță hotărîtoare atît pe plan național, pentru propriul popor, cît și pe plan internațional, pentru îmbogățirea tezaurului teoretic al marxismului, ca o contribuție la experiența colectivă a mișcării muncitorești[5]).

1) V.I. Lenin — Opere complete, vol. 29, Ediția a doua, Editura politică, 1966, pag. 298.
2) Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Consfătuirea internațională a partidelor comuniste și muncitorești, 9 iunie 1969, Editura politică, 1969, pag. 42.
3) V.I. Lenin — Opere complete, vol. 18, ediția a doua, Editura politică, 1963, pag. 341.
4) Karl Marx, Fr. Engels — Opere, vol. 3, Editura politică, 1962, pag. 28.
5) Vezi **Lupta de clasă**, nr. 11/1969, pag. 15.

FIȘE

■ Ultimul număr din REVUE INTERNATIONALE DES SCIENCES SOCIALES, trim. IV. 1969, este consacrat în întregime **prospectivei.** Într-un articol **Previziunea viitorului și revoluția științifică-tehnică,** Radovan Richta și Ota Sulc (R.S.C.) examinează unele aspecte teoretice și practice ale elaborării previziunilor științifice ale viitorului. În evoluția studiilor prospective, s-au impus mai întîi prognozele privitoare la progresul tehnic, elaborarea lor aparținînd specialiștilor în științele exacte. Această orientare în domeniul prospectivei — pragmatică, cum o denumesc autorii — a prevalat, întrucît oferea mai multă certitudine științifică. Prognozele privitoare la aspectele sociale ale viitorului erau considerate prea puțin stabile și determinante în ansamblul unor previziuni complexe. Insuficiențele metodei pragmatice apar deîndată ce se trece de la previziuni unidimensionale la abordarea multidimensională a dinamicii dezvoltării lumii contemporane, cuprinzînd și totalitatea relațiilor sociale. Elaborarea unei viziuni globale a viitorului impune o altă metodă, denumită de autori metoda conceptuală. Autorii consideră că pronosticarea viitorului nu este realizabilă astăzi decît sub forma unor modele globale.

Pentru metoda pragmatică, parametrul determinant al evoluției viitoare este dezvoltarea științei și tehnicii, dar imaginea viitorului astfel obținut va fi incompletă, pentru că se vor estompa influențele pe care modificările condițiilor materiale și sociale le vor exercita asupra capacității creative a omului și a fecundității descoperirilor si inovațiilor scontate. În desfășurarea revoluției științifice-tehnice au loc nu numai mutații tehnologice, ci și mutații universale în caracterul forțelor productive umane și în modul de viață a omului. „Factorul uman" a devenit condiția fundamentală a unor prognoze veritabile, subliniază autorii. Metoda complexă de previziune prospectivă cere o lungă serie de pronosticuri pragmatice speciale, interconectate cu considerații conceptuale. Pentru eliminarea decalajului metodologic (între pragmatic și conceptual), autorii au efectuat cercetări pentru a verifica validitatea unei matrice cu două dimensiuni, care expirmă măsura în care inovațiile tehnice pot fi inhibate sau accelerate prin inovații sociale sau viceversa. Obiectivul ultim este de a elimina decalajul metodologic între prognoza socială și cea tehnologică, pentru a obține un model universal aplicabil și pentru a-l verifica în condițiile practice ale planificării pe termen lung a importantelor mutații interesînd societatea și tehnica.

■ Pornind de la ideea după care calitatea producției este o funcție a nivelului de dezvoltare economică, Z. Bosiakowski și D. Kostrzewa în articolul intitulat **Calitatea producției ca problemă economică** publicat în revista poloneză EKONOMISTA 3/1969 se ocupă de o serie de aspecte teoretice și practice ale acestei probleme. Ei susțin că întregul sistem de motivare a activității întreprinderii socialiste trebuie modificat în așa fel încît să asigure o calitate optimă a producției. Calitatea optimă — menționează autorii — nu este identică cu cea maximă, întrucît calitatea este în funcție de costuri. În cuprinsul articolului autorii caută să elaboreze un sistem de stimulare și de planificare în măsură să asigure creșterea necesară a calității.

■ Revista engleză ECONOMIST relatează asupra rezultatelor Conferinței recent ținute la Madrid, în cadrul căreia 150 de economiști specializați în previziunea economică pe termen scurt au făcut un schimb de păreri asupra activității lor. Ei au trecut în revistă cele trei metode ce se folosesc în această activitate și anume: 1) Modelele econometrice 2) Anchetele de conjunctură și 3) Indicatorii-cheie. Prima metodă constă în a studia raporturile dintre anumiți factori în cursul unei perioade date, de exemplu între venituri și șomaj sau între investiții și rata dobînzii; astfel se pot formula diferite ecuații care pot servi în activitatea previzională. A doua metodă constă în teste care urmăresc a stabili evoluția probabilă a cheltuielilor șefilor de întreprindere ca și a consumatorilor selecționați cu grijă. A treia metodă e folosită mai ales de către americani, care consideră că anumiți indicatori permit a se prevedea evoluția conjuncturii economiei. Printre aceștia se numără: cheltuielile de investiții consacrate creării sau extinderii uzinelor sau achiziționării echipamentului industrial, cursul acțiunilor, prețul materiilor prime industriale, costul mîinii de lucru pe unitatea de produs etc. Această a treia metodă are un mare inconvenient: dacă indicatorii-cheie anunță desigur apropierea schimbărilor de conjunctură, totuși adesea ei provoacă și alarme false.

■ **Zoloto v ekonomike sovremennogo kapitalizma** (Aurul în economia capitalismului contemporan) este titlul unei cărți apărute în editura **Finansî,** Moscova 1968, 255 pag., în care S. M. Borisov abordează multiple probleme ale funcției aurului în condițiile sistemului monetar capitalist actual.

Analizînd dezvoltarea sistemului monetar capitalist și, implicit, rolul aurului în cadrul acestui sistem în procesul concentrării și centralizării capitalului, autorul remarcă faptul că apariția monopolurilor nu a însemnat totodată și monopolizarea metalului monetar, respectiv a aurului. Mult timp după apariția și dezvoltarea monopolurilor, interesele capitalismului monopolist au determinat libera circulație a banilor aur. Monopolizarea lor a apărut pe o anumită treaptă a concentrării și centralizării capitalismului monopolist de stat. Autorul precizează că gospodărirea bănească a fost întotdeauna o prerogativă a statului, inclusiv a statului burghez. Cînd a apărut necesitatea extinderii dominației monopolurilor asupra resurselor de aur, această dominație nu s-a putut realiza altfel decît în cadrul complexului capitalismului monopolist de stat, adică prin concentrarea aurului monetar în mîinile statului imperialist.

■ În studiul, **L'exploitation des nations par les nations,** publicat în REVUE ECONOMIQUE, Paris, nr. 5, sept. 1969, Serge-Cristophe Kolm remarcă faptul că în lumea capitalistă exploatarea unei națiuni de către alta este unul din tipurile cele mai răspîndite de relații internaționale. Astfel de relații de exploatare pot lua diverse forme mai mult sau mai puțin evidente sau ascunse, declarate sau ipocrite, primitive sau subtile, recunoscute sau insidioase, începînd de la exploatarea directă și cea mai brutală, cum este cea colonială și pînă la cea mai subtilă și voalată prin taxe vamale și subvenții pentru propriile importuri și exporturi. Combătînd teza că astfel de mijloace ar avea un caracter „defensiv", autorul consideră și demonstrează că o „taxă vamală pusă de o țară mare și bogată asupra importurilor este o agresiune monopolistă și nu o protecție". Pornind de la constatarea că unele țări capitaliste acordă „ajutoare de dezvoltare" țărilor în curs de dezvoltare, autorul arată că este foarte posibil ca cel ajutat să plătească de fapt ajutorul.

■ În revista L'ÉTUDE DU TRAVAIL (nr. 207, iunie 1969) S. Birn și E. Brightford în articolul **Un défi à la survie** își exprimă regretul față de atmosfera ce se creează în unele țări din Europa în jurul cadrelor ce au ab solvit recent anumite cursuri. Există tendința să se aștepte „miracole" după ce un tînăr ingine sau un cadru capabil a urmat cîteva seminarii. Se așteaptă ca oamenii tineri care, în general, ies de la aceste ședințe plin de vigoare și de idei noi să pună imediat în practică cunoștințele lor proaspete. Dar aceste prime reflecții sînt spulberate cînd tinerii se ciocnesc, la reîntoarcerea în întreprinderile de unde au plecat, de o veritabilă indiferență ș lipsă de sprijin din partea direcțiilor și a cadrelor mijlocii. Aceștia evită de a împuternici cu responsabilități pe tinerii experți. Ei nu înțeleg, se spune în articol, că greșelile sînt prețul plătit pentru formarea viitorilor conducători. Trebuie să se acorde încredere și posibilități tinerilor pentru a lua decizii, chiar dacă, inevitabil o parte din ele vor constitui erori, altminteri se merge sigur spre omorîrea oricărei inițiative. Soluția „seminariilor" nu poate procura rezultate interesante și durabile decît cu sprijinul complet, de la nivelul cel mai ridicat ș pînă jos. Acest sprijin — spune autorul — nu se poate naște de la sine trebuie creat.

ȘANTIER ȘTIINȚIFIC

PRELIMINĂRI EDITORIALE — 1970

În numărul de față continuăm să prezentăm cîteva din lucrările economice ce vor vedea lumina tiparului în anul 1970.

● Dr. IOSIF ANGHEL: **Lumea a treia — Evoluări și ipoteze:** Economia țărilor în curs de dezvoltare — a „lumii a treia" — constituie, de vreo 15 sau 20 de ani, unul din capitolele preferate ale gîndirii economice marxiste și a celei nemarxiste. O lucrare nouă pe această temă nu ar mai putea, deci, să trezească interes decît în măsura în care ar evita descrierea stării de subdezvoltare sau căutarea cauzelor — deja bine cunoscute — ale acestei stări. Avem îndoieli și cu privire la oportunitatea unei lucrări al cărui autor și-ar consacra eforturile elaborării de „remedii", formulării de „rețete" împotriva slabei dezvoltări economice. Și, poate, nici critica teoriilor economice burgheze despre țările în curs de dezvoltare nu ar mai putea exercita vreo atracție, întrucît și despre acestea s-a scris — și în țara noastră — suficient și cu seriozitate. Deși au apărut atîtea lucrări asupra lui, subiectul este, totuși, încă departe de a fi epuizat. Dimpotrivă, el devine, pe zi ce trece, mai complex, mai bogat în implicații internaționale.

Dintre chestiunile economice ale „lumii a treia", încă puțin sau deloc tratate în literatura noastră economică, intenționăm să ne oprim asupra următoarelor: analiza unora dintre principiile și metodele de planificare economică de stat, utilizate în țările în curs de dezvoltare și evaluarea teoretică și metodologică a acestora; analiza și aprecierea „instrumentării" planificării economice, adică, pe scurt, a măsurilor de politică economică al căror obiectiv îl constituie dezvoltarea; analiza, în linii mari, a proceselor economice care s-au desfășurat între timp în unele dintre noile state suverane; încercarea de evaluare, pentru o țară sau alta, a potențialului economic propriu și de determinare a gradului de realizare a acestui potențial; estimarea posibilităților de dezvoltare economică prin forțele proprii ale noilor state și aproximarea necesităților de ajutor străin.

Țin să menționez că împreună cu Sorica Sava și Elena Cosmescu am elaborat lucrarea din planul Institutului de cercetări economice intitulată **Cercetări asupra venitului național — S.U.A., Anglia, R.F.G., Franța.** Obiectivul principal pe care l-am urmărit în această lucrare este acela al descoperirii — dacă termenul nu este prea malițios — a unora dintre mecanismele de funcționare a capitalului sub imperiul revoluției tehnico-științifice și în condițiile capitalismului monopolist de stat. Poate că ar fi fost mai indicat ca cercetările cu un asemenea obiectiv să fi fost începute la nivel microeconomic, adică „pe teren", în birourile și uzinele unor mari trusturi occidentale, pentru că altunde nu ar putea fi găsite informarea și documentarea indispensabile. În ce ne privește, ne-am început investigațiile — ale căror rezultate le vom publica în acest volum — la nivelul macroeconomic al venitului național.

Este vorba de o cercetare analitică, întemeiată, în principal, pe datele statisticii oficiale ale celor patru țări imperialiste menționate. Sperăm ca și această lucrare, care nu figurează deocamdată în vreun plan editorial, să vadă lumina tiparului în 1970.

● COSTIN KIRIȚESCU — **Sistemul bănesc al leului și precusorii lui,** vol. III. Întrucît în primele două volume ale lucrării, publicate ca și acesta din urmă în Editura Academiei, a fost tratată evoluția sistemului monetar național în perioadele presocialiste, al treilea — și ultimul — este consacrat în cea mai mare parte rolului îndeplinit de acest sistem în construcția socialistă din țara noastră. Ca momente principale în desfășurarea istorică a fenomenelor și politicii monetare sînt de menționat, în ordine cronologică: influența participării României la războiul împotriva Germaniei hitleriste, agravarea inflației în primii ani după cel de al doilea război mondial, reformele monetare din 1947 și 1952, trăsăturile funcționării sistemului bănesc al leului în condițiile construirii socialismului.

Încurajat de aprecierile pozitive privind structura volumelor precedente, am căutat și de astă dată să încadrez tratarea istorică propriu-zisă a perioadei, atît în curentele de idei, cît și în evoluția generală a sistemelor bănești naționale și a regimurilor valutare internaționale. Vor exista deci capitole în care se va încerca definirea rațiunii și modalităților utilizării banilor în socialism, a necesității și modalității planificării circulației bănești, precum și expunerea problemelor colaborării monetare dintre țările socialiste membre ale CAER, sau a tendințelor organizării postbelice a sistemelor monetare din țările capitaliste și ale sistemului valutar occidental, de la Bretton Woods încoace.

În felul acesta, cititorul va avea posibilitatea să parcurgă drumul sistemului nostru bănesc, în perioada de după eliberarea patriei de sub jugul fascist, în ambianța generală, teoretică și practică, a domeniului monetar contemporan. M-am străduit și de astă dată să scriu nu numai pentru specialiști și cercetători, ci — așa cum am consemnat încă în primele file ale primului volum — pentru toți cei care, recunoscînd în resursele expresive ale istoriei un mijloc de lărgire a orizontului spiritual, se înclină cu interes și dragoste asupra trecutului patriei, pentru a fi constructori și mai luminați, și mai convinși, ai viitorului ei.

● M. C. DEMETRESCU — **Marketing — studierea pieței:** Mi-am propus să abordez această temă, întrucît, ca fenomen nou, marketingul este încă puțin cunoscut în țara noastră. Esența marketingului? Subordonarea producției nevoilor pe care ea trebuie să le satisfacă și raționalizarea vehiculării mărfurilor în spațiu și timp. El mai poate fi definit și ca așezarea pe baze științifice a tuturor activităților legate de satisfacerea cererii de consum actuale și viitoare.

Noțiunea satisfacerii consumatorului, individual sau industrial, trebuie să pătrundă în fundamentarea deciziilor întreprinderii, orientînd activitățile din diferite sectoare ale unității producătoare.

Marketingul este un concept organizațional, organizare de metode, procedee și tehnici de cercetare, calcul, analiză, previziune și control dar și de organizare și promovare în întreprindere a unui spirit de cunoaștere și anticipare a deplasărilor neîncetate intervenite în concepțiile, atitudinile și condiția cumpărătorilor, în preferințele și aspirațiile acestora.

Cercetările de marketing se află în prezent într-o situație care reclamă sinteze în diferitele lor domenii de aplicații ținînd seama de inegala dezvoltare a diverselor metode și tehnici utilizate. O tendință clară a tuturor acestor cercetări este orientarea prioritară a analizei problemelor complexe ale marketingului către evaluările cantitative.

În obiectul ei final, cartea — care o să apară curînd în Editura politică — pledează pentru necesitatea transformării studierii pieței și cercetărilor comerciale — domeniu tradițional considerat descriptiv — într-o disciplină riguros științifică, dispunînd de o instrumentație matematică pentru descoperirea regularităților și tendințelor care ne explica prezentul și ne permit schițarea viitorului.

SE APROPIE OARE SFÎRŞITUL ÎNTREPRINDERILOR MICI?

CITITORUL OBIŞNUIT al cotidienelor noastre şi cu atît mai mult al literaturii de specialitate întîlneşte destul de frecvent teme ca: epidemia fuziunilor, accelerarea integrării întreprinderilor, concurenţa internaţională şi apariţia unor întreprinderi uriaşe, mariajul „gigantului x" cu „gigantul y" etc. El are astfel ocazia să constate din reviste ca **Fortune, Capital** sau **Entreprise**, care publică anual lista celor mai mari 100, 200, 300, 500 sau 1 000 de întreprinderi din lumea capitalistă — existenţa unor adevăraţi mastodonţi cu o cifră de afaceri de miliarde de dolari şi, în unele cazuri, cu cîteva sute de mii de salariaţi.

În faţa unor asemenea cifre spectaculoase, în fond a procesului de concentrare a producţiei mult accelerat în perioada postbelică, cei care nu se întreabă unde sînt întreprinderile mici şi mijlocii pot rămîne cu o imagine parţial deformată asupra economiei unor ţări capitaliste dezvoltate.

Incontestabil, tendinţa generală a economiei capitaliste — supusă acţiunii procesului legic de concentrare şi centralizare a capitalului, al acumulării de plusvaloare şi luptei de concurenţă şi implicit al monopolizării — este de a se crea întreprinderi de proporţii tot mai mari.

De altfel, o asemenea tendinţă este vizibilă şi în economia socialistă, ceea ce înseamnă că procesul de concentrare a producţiei are un caracter universal. Fireşte că în orînduirea socialistă fenomenul are o altă natură, şi mai ales nu este însoţit de consecinţe nefaste, aşa cum se petrec lucrurile în capitalism.

Dar a ajunge de la această tendinţă generală la absolutizarea concentrării producţiei şi la estomparea rolului întreprinderilor mici şi mijlocii este cel puţin o înţelegere simplistă, fatalistă, a fenomenului şi a raporturilor dintre întreprinderile mari mijlocii şi mici.

Din păcate, analizîndu-se uneori unilateral concentrarea producţiei, întreprinderile mici şi mijlocii sînt prezentate numai ca victime sigure ale marilor întreprinderi. Procesul de concentrare a producţiei mai are însă şi altă faţetă. Dacă unele dintre întreprinderile mici şi mijlocii dispar, cu zecile, cu sutele şi chiar cu miile, rămîne totuşi un număr important dintre ele care îşi menţin existenţa, iar unele chiar prosperă. Mai mult, în timp ce unele dispar, altele noi apar.

Se poate pune în mod justificat întrebarea cum se explică supravieţuirea şi chiar vitalitatea acestor întreprinderi, care mai este raţiunea lor de a fi, îşi mai pot ele găsi un loc sub soare?

Răspunsul este din capul locului afirmativ, fără a fi totuşi general valabil, după cum vom vedea imediat. Dar, mai întîi, cît sînt aceste întreprinderi de numeroase?

Cercetînd statisticile constatăm că în ţările capitaliste dezvoltate numărul întreprinderilor mici şi mijlocii este, fără exagerare, de ordinul zecilor de mii şi chiar al sutelor de mii.

Iată, de pildă, o situaţie concludentă după recensămîntul industrial efectuat în Franţa în anul 1963: din totalul întreprinderilor, 88% folosesc mai puţin de 10 salariaţi. Fireşte că forţa lor economică, luată împreună, este depăşită mult de cea a întreprinderilor mari, deşi acestea din urmă nu reprezintă nici 1% din total. Iar dacă avem în vedere întreprinderile cu pînă la 100 de salariaţi, proporţia acestora în Franţa este de 98,4% din total, cuprinzînd totodată 40,7% din totalul persoanelor ocupate în industrie, procent superior aceluia al întreprinderilor mari (cele care folosesc mai mult de 500 salariaţi), reliefîndu-se astfel că întreprinderile mici şi mijlocii sînt o realitate, în ciuda accelerării procesului contemporan de concentrare a producţiei.

Profesorul Fernand Baudhuin notează că în Belgia, din 39 000 de întreprinderi din industria prelucrătoare 21 500 au mai puţin de 5 salariaţi, iar 5700 au între 5 şi 9 salariaţi, iar în S.U.A., din cele peste 300 000 de întreprinderi industriale recenzate 36,5% au pînă la 5 salariaţi, iar două treimi pînă la 20 de angajaţi.

În Japonia, unde în perioada postbelică s-a desfăşurat un puternic proces de monopolizare, în anul 1966, după aprecierile centralei sindicale Sohyo, capitalul primelor 100 firme reprezenta 39% din capitalul tuturor întreprinderilor; în industria prelucrătoare capitalul celor mai mari 65 de întreprinderi reprezenta 44% din capitalul total al celor 1 400 000 întreprinderi din această industrie. Rezultă deci că în diferenţele de procentaj se găsesc şi întreprinderile mici şi mijlocii. (De altfel, Japonia este recunoscută ca avînd astfel de firme într-un număr incredibil de mare).

Din evoluţia postbelică a capitalismului rezultă că revoluţia ştiinţifico-tehnică accelerînd concentrarea producţiei, crearea de întreprinderi mari şi foarte mari pe măsura nivelului înalt atins astăzi de forţele de producţie, n-a lipsit complet de teren de acţiune întreprinderile mici şi mijlocii. După cum se sublinia la colocviul desfăşurat în luna octombrie 1969 în Belgia, sub egida Camerei de Comerţ şi Industrie din Namur, pe tema „Intreprinderile mici şi mijlocii în faţa Pieţei Comune", anumite domenii de activitate le-au fost închise, dar în acelaşi timp li se menţin perspective în alte domenii, astfel încît decadenţa lor nu este deloc inevitabilă.

Dar este de subliniat şi faptul că înşişi marile monopoluri, ca să nu se risipească în infinite direcţii costisitoare ale necesităţilor de producţie au interesul ca unele produse, semifabricate, piese să fie fabricate de alte întreprinderi, mici şi mijlocii, ceea ce se realizează prin subcontractare. Formula este de altfel larg practicată în S.U.A. General Motors şi Ford, de exemplu, colaborează cu sute sau poate cu mii de subfurnizori. Numai că în prezent, spunea în intervenţia sa la colocviul sus amintit profesorul Baudhuin, există tendinţa de a se recurge la subfurnizori mai ales cînd se înregistrează un aflux deosebit de comenzi, ei fiind expuşi să rămînă fără lucru în caz de deteriorare a conjuncturii, cînd firma mare ia asupra sa şi activităţile mărunte, care pînă atunci erau încredinţate în afară. Subcontractanţii revendică, de aceea, să li se asigure un volum de activitate proporţional cu cel al contractantului principal, indiferent de starea conjuncturii. De remarcat că în presa economică occidentală a început să fie semnalată existenţa unor „burse de subcontractare". În Franţa, de exemplu, există 12 instituţii de acest gen.

Dacă în industrie se menţin asemenea întreprinderi de talie mai modestă, este uşor de înţeles că în alte ramuri (comerţ, transporturi, construcţii etc.) numărul lor este şi mai important. În plus, economia modernă necesită în mod obiectiv dezvoltarea sferei serviciilor. Aceasta fiind foarte aproape de clientelă şi elementul personal intervenind aici mult mai mult decît în alte sectoare, permite organizarea unor asemenea activităţi şi de către numeroase întreprinderi de dimensiuni mai puţin importante. Este cazul micilor ateliere meşteşugăreşti şi de reparaţii, al unor hoteluri etc.

Avantajele incontestabile pe care le au întreprinderile mari asupra celor mici sînt îndeobşte cunoscute, iar întrebarea cum de pot rezista şi ce rol pot avea acestea din urmă nu este nouă. Dar indiferent de răspunsul dat, aceste întreprinderi continuă să existe, în forme mai mult sau mai puţin modificate. Reluarea discuţiilor economiştilor occidentali cu privire la strategia şi tactica întreprinderilor, deşi indică o puternică înclinaţie spre firma mare, nu omit să scoată în evidenţă şi rolul aşa-ziselor întreprinderi „marginale".

În general, se apreciază că întreprinderile mici şi mijlocii sînt mai suple şi mai puţin cuprinse de pericolul „parkinsonismului" şi au un spirit creator destul de dezvoltat. Astfel, dat fiind dimensiunile lor reduse, ele se pot adapta mai rapid la evoluţia pieţei, pot lansa mai operativ unele produse cerute de piaţă decît întreprinderile „mamut", care uneori au nevoie de 1—3 ani pentru aceasta. De asemenea, în perioadele de avînt întreprinderile mici reuşesc adeseori să-şi sporească producţia cu mai multă uşurinţă decît cele mari. Avînd o organigramă şi o scară ierarhică mai simplă, dar un patron polivalent şi omniprezent, deciziile nu mai sînt intermediate de un lanţ de avizări şi aprobări.

Creativitatea ar fi a treia calitate, demonstrată de faptul, paradoxal poate, că adeseori numeroase invenţii sînt făcute de firmele mici şi medii, marile monopoluri, sprijinite de stat, realizînd de regulă cercetările foarte costisitoare

Chiar dacă întreprinderile mari au destule avantaje, inclusiv sprijinul multilateral acordat de stat în mod direct şi indirect, datorită cărora pun în inferioritate firmele mici şi mijlocii, ni se pare totuşi că există o tendinţă ca din experienţa acestora să se înveţe ceva. Astfel, întreprinderile-gigant încep să se organizeze de aşa natură ca unităţile şi subunităţile componente să aibă supleţea, operativitatea şi creativitatea firmelor mici şi mijlocii. Pentru aceasta, ele trebuie, pe de o parte, să poată fi combinate în diferite feluri în funcţie de tendinţele pieţei, iar pe de altă parte, conduse în mod competent. Interesant de reţinut faptul că sînt numeroase cazuri în care unele întreprinderi mici şi mijlocii, în comparaţie cu altele mai mari, obţin o rată a profitului mai ridicată. Cu alte cuvinte, nu totdeauna întreprinderile cele mai mari sînt şi cele mai rentabile.

Departe de noi gîndul de a idealiza situaţia micilor întreprinderi în general, şi cu atît mai puţin a celor capitaliste. Dar nu trebuie ignorat faptul că procesul de creştere a concentrării producţiei nu poate să ne scutească de a vedea multitudinea fenomenelor, faţetele lor variate.

lector univ.
Virgil GHEORGHIŢĂ
Academia de Studii Economice

NOTE

AL VI-LEA PLAN

FRANŢA se află în faza de pregătire a celui de al VI-lea Plan. În prezent îşi coordonează munca diferitele comisii, care au lucrat fiecare separat. În curînd proiectul va fi supus discuţiei publice. Datele generale de la care porneşte Comisariatul general al Planului sînt de aspect multiplu. Întreprinderile franceze au a ţine seama de relaţiile economice, mereu în extindere, cu lumea din afară; dimensiunea şi natura spaţiului economic al acestora reclamă importante schimbări. Dezvoltarea pieţelor şi concurenţa sporită nu pot rămîne fără efect asupra taliei, structurii întreprinderilor şi metodelor de gestiune. Responsabilii şi tehnicienii planificării nu pot azi ignora nicăieri evoluţia extraordinar de rapidă a lumii şi nici curentul extraordinar de puternic al «romantismului tehnologic» care o străbate. Franţa are sub ochi distanţa enormă parcursă în ultimii cinci, sau chiar zece ani, de economia R.F. a Germaniei sau de aceea a Japoniei. Pe de altă parte, ea consideră că trebuie să ţină seama neapărat de problemele pe care i le pune interdependenţa economică sporită a celor şase ţări din Piaţa Comună. Creşterea continuă a comerţului intracomunitar este un fapt. El reprezintă azi aproximativ 8% din produsul intern brut al ţărilor Comunităţii.

Această interdependenţă expune, din ce în ce mai mult, ţările comunitare, desechilibrelor pe care le cauzează deosebirile de evoluţie ale economiilor lor. Lucrul poate deveni cu atît mai grav, cu cît coordonarea lor politică nu poate fi aşteptată pentru mîine. Frontierele sînt însă deschise, iar soldul schimburilor comerciale externe, rămîne, pentru fiecare, un factor de cea mai mare incertitudine.

Vorbind despre condiţiile şi cadrul elaborării celui de al VI-lea Plan francez şi despre „dinamismul principalilor parteneri" ai Franţei, René Montjoie, comisar general la „Plan", : spune: „Dezvoltarea sectoarelor productive şi în mod special a sectorului industrial, apare ca unul din fundamentele politicii noastre economice şi, în consecinţă, ca una din opţiunile esenţiale ale Planului nostru". Referindu-se la lucrările Comitetului pentru dezvoltarea industrială, René Montjoie consideră că trecerea pe plan secundar a analizei clasice — care pornea de la posibilităţile de creştere ale fiecărei ramuri de producţie — este un lucru explicabil. Accentul, arată el, se va pune în viitor pe competitivitatea industriei, înăuntrul şi în afara frontierelor, performanţele urmînd să fie apreciate nu în termeni de calitate, ci de rezultat.

Comisia pentru industrie instituită în vederea elaborării planului pleacă de la principii şi orientări noi: ea consideră că „Statul şi partenerii săi trebuie să contribuie la crearea unui mediu economic şi social care să favorizeze dezvoltarea industrială" şi să facă ca transformările implicate să devină mai acceptabile „pentru cei pe care acestea îi privesc". O atenţie particulară urmează să fie dată unor factori ca „politica utilizării forţei de muncă, formarea profesională, infrastructurile, cercetarea, informaţia economică etc". Trebuie dezvoltată, în ansamblul societăţii, se spune mai departe, „o stare de spirit industrială", o mentalitate care să arate că „diferiţii parteneri economici şi sociali" au prezente în conştiinţa lor toate exigenţele unei dezvoltări competitive şi rentabile a industriei".

Intenţia autorilor francezi este de a face din plan un instrument suplu, adaptabil. După părerea lor este din ce în ce mai de neconceput „să se fixeze de la început condiţiile dezvoltării economice şi sociale pentru o perioadă de cinci ani". Ei doresc să se sprijine pe „o mai bună diferenţiere şi apreciere a obiectivelor urmărite, a mijloacelor de realizare şi a previziunilor care caracterizează evoluţia probabilă a economiei pînă la sfîrşitul perioadei Planului". Autorii îşi propun, de asemenea, o revizuire a planului la jumătatea termenului său „în cazul că acest lucru se va dovedi necesar". Mijloacele vor putea fi readaptate în chip periodic, în timp ce previziunile ar putea fi cu regularitate revizuite şi ele, pentru a le aduce la zi, şi, la nevoie, „prelungite dincolo de termenul Planului". Ceea ce pare să-i îndemne spre o asemenea orientare este amploarea dificultăţilor întîmpinate în realizarea Planului precedent asupra căreia ei atrag atenţiunea. Ei socotesc că dificultăţile pot surveni din cauza „competiţiei internaţionale, a rezistenţei la schimbări a diverşilor agenţi economici, eficienţei neîndestulătoare a mijloacelor şi politicilor folosite".

Din nou se subliniază că succesul Planului „depinde de o mai bună înţelegere a legăturii care există între partea din roadele dezvoltării care revine fiecărui agent economic (venituri, educaţie, asigurări sociale, infrastructură etc.) şi realizarea obiectivelor generale de creştere şi echilibru, de respectarea exigenţelor şi a disciplinei ce le implică".

Autorii noului plan îl consideră „un contract moral". Evident, ar fi extrem de greu să se dea un avînt nou industriei şi economiei în genere, fără participarea celui mai important „partener economic şi social" care este clasa muncitoare. Dar e îndoielnic că pentru a o obţine, va fi nevoie numai de implantarea în conştiinţă a unei „stări de spirit industriale" şi a „exigenţelor unei dezvoltări competitive şi rentabile".

DEOCAMDATĂ, SUB OBROC

UNII OBSERVATORI politici şi economici, ocupîndu-se de factorii care influenţează relaţiile dintre Japonia şi S.U.A., atrag atenţia asupra faptului că japonezii, sub „umbrela militară protectoare" a americanilor, nu cheltuiesc pentru propriile lor forţe armate decît 1% — şi poate nici atît — din venitul lor naţional. Dar relaţiile dintre cele două ţări nu se rezumă doar la „acordurile de apărare comună" — a căror legitimitate este de altfel contestată permanent de poporul japonez prin mari mişcări de masă — ci includ şi schimburi economice, pe terenul cărora se dezvoltă numeroase contradicţii. Japonezii critică inconsecvenţa politicii americane, care, „pe de o parte se declară pentru promovarea comerţului liber în lume, iar pe de altă parte le cere japonezilor să-şi limiteze exporturile în S.U.A.". Japoniei i se pretinde într-adevăr să aplice cote, în mod voluntar, la exporturile sale de oţel şi textile în S.U.A., la aceste produse preţurile japoneze fiind mai competitive. De fapt, cele mai multe din exporturile japoneze izbutesc să concureze produsele americane, al căror cost este mai ridicat.

Fără îndoială, proporţiile comerţului dintre cele două ţări rămîn însemnate. Dacă în importurile totale ale Japoniei mărfurile americane reprezintă 30%, S.U.A. la rîndul lor absorb 30% din exporturile japoneze. Dar în timp ce mărfurile industriale ale Japoniei concurează puternic pe piaţa S.U.A. produsele interne, importurile celei dintîi se alcătuiesc mai ales din alimente şi materii prime industriale, pe care ea nu le produce. Japonia este azi, de pildă, ca mărime, al doilea producător de automobile şi camioane în lume. În 1968 ea a exportat 684 000 de vehicule. Dar în acelaşi an, prin sistemul cotelor şi al tarifelor ridicate, precum şi prin alte bariere puse în calea importului de automobile, ea a eliminat în mod practic companiile americane de pe pieţele sale.

Un alt teren al înfruntărilor economice dintre cele două ţări, îl constituie investiţiile. Este explicabil interesul capitalurilor americane de a se plasa în economia japoneză, al cărei ritm de creştere îl depăşeşte pe cel al S.U.A. Dar japonezii refuză implantarea acelor filiale care rămîn, pe teritoriul lor, în proprietatea exclusivă a firmelor străine. Investiţiile americane în industria prelucrătoare japoneză se află la un nivel mai redus decît în Argentina de exemplu, sau Brazilia, ţări puţin dezvoltate.

Interesul S.U.A. de a păstra posibilitatea utilizării militare a insulei Okinawa, şi a celorlalte baze din Japonia, inclusiv instalaţiile nucleare, al căror cost, să amintim în treacăt se ridică la trei miliarde de dolari — influenţează desigur poziţia şi reacţiile autorităţilor americane. Dar întreaga armătură de interese pe care-şi bazează în prezent politica lor de parteneritate S.U.A. şi Japonia, ar putea fi profund afectată mîine de o încetare a războiului împotriva Vietnamului. Importanţa strategică a Okinawei, scrie revista americană „U.S. News & World Report" este arătată de războiul din Vietnam. Ea a servit forţelor americane ca bază intermediară şi, de multe ori, chiar de bombardament.

Comandanţii militari americani insistă ca Okinawa să fie păstrată, considerînd că ea este esenţială nevoilor logistice şi de luptă în Pacificul de vest. Dar sub presiunea forţei cu care se manifestă împotrivirea poporului japonez, S.U.A. s-a angajat să restituie Okinawa Japoniei în 1972. Lucrul nu se va întîmpla aşadar mîine şi apoi, potrivit înţelegerii care a survenit între guverne, chiar după retrocedarea insulei, forţele S.U.A. încă vor avea dreptul s-o utilizeze. Totuşi, aceste considerente politice, militare, strategice, ar putea să-şi schimbe întrucîtva însemnătatea dacă s-ar pune capăt războiului împotriva Vietnamului. Atunci însă, disputele economice americano-japoneze, ţinute azi încă sub obroc, ar putea ieşi mai mult la vedere şi ar ocupa avanscena relaţiilor dintre cele două ţări.

A. A.

DOCUMENTAR

„CEI MAI MARI 200" DIN AFARA „CELOR 500"

CA ÎN FIECARE an, din 1963 încoace, cunoscuta revistă americană *Fortune* a publicat lista celor mai mari 200 de corporații din industria prelucrătoare și extractivă din afara S.U.A., pe baza cifrei de afaceri din 1968 (în dolari).

Comparînd-o cu cele precedente, se degajă în primul rînd, concluzia că cifra de afaceri totală a „celor 200" a crescut în 1968 cu 12,4%, pe cînd în 1967 sporise cu numai 8,3%. În general, cifra de 12,4% reprezintă cea mai mare creștere anuală de cînd revista citată publică această listă. Ea egalează aproape „performanța" celor mai mari 500 de corporații din S.U.A.: o creștere a cifrei de afaceri cu 12,9% în 1968, cea mai substanțială creștere anuală realizată vreodată de ele.

Din nou, după trei ani, creșterea anuală a profiturilor „celor 200" a depășit-o pe cea a vînzărilor: profiturile au sporit în 1968 cu 24,6% (față de 6,7% în 1967), ceea ce înseamnă și de aproape două ori mai mult decît cele înregistrate de primele 500 de corporații din S.U.A.

Pe ramuri de activitate industrială, cea mai prosperă din punct de vedere al creșterii cifrei de afaceri, s-a dovedit în 1968 industria electrotehnică (+17,9%), urmată de cea prelucrătoare de petrol (+15,3%) și a automobilelor (+14,4%), pe ultimul loc situîndu-se industria siderurgică (+9,2%). De menționat că șase din cele opt corporații cuprinse în listă care au terminat cu pierderi anul 1968, activează în industria siderurgică (pierderile sînt trecute în tabelul nr. 1 la coloana profit net, dar în paranteză).

Cele 200 de companii cuprinse în listă provin din 21 de țări. Care sînt aceste țări, cu cîte corporații este reprezentată fiecare și care dintre ele este cel mai bine situată reiese din tabelul nr. 2.

„Formația" cea mai numeroasă este cea a Marii Britanii: 47 de corporații. Dintre ele, 43 se regăsesc și în lista anului 1967; cifra lor de afaceri în dolari a crescut între timp cu 3,5%. De remarcat că deși aproape toate au raportat cifra de afaceri și profituri în lire sterline superioare celor din 1967, transformate în dolari (conform parității lirei de după devalorizare), ele s-au dovedit mai scăzute decît în 1967 la peste o treime din companii.

Cifra de afaceri a celor 43 de companii japoneze — care constituie un numitor comun al listelor pe ultimii doi ani — a crescut în 1968 cu 18,6%. În tabelul referitor la 1968, Japonia participă cu 45 de firme.

În ciuda evenimentelor din mai-iunie 1968, cifra de afaceri a 20 de companii franceze (dintr-un total de 21 în 1968) s-a mărit cu 11,1%.

În cazul celor 25 de firme vest-germane (din totalul de 28) cifra de afaceri a sporit cu 10,7%. Se remarcă faptul că nici o firmă vest-germană n-a fost dislocată din rîndurile celor mai mari 200, alte trei reușind să pătrundă în optimea finală a acestui pluton.

În 1968, încă zece companii au intrat în grupul celor cu o cifră de afaceri de peste un miliard de dolari, ridicînd efectivul total al acestora la 48, cu o cifră de afaceri însumînd 92,3 miliarde de dolari, respectiv 53% din cea a totalului „celor 200".

Cele mai multe schimbări survenite în lista pe anul 1968 în raport cu cea din anul anterior sînt datorate fuziunilor și absorbțiilor. În 1968 au părăsit grupul celor mai mari 200 de societăți independente din lumea capitalistă 15 companii, dintre care 10 ca urmare a fuziunilor. Capitalurile acestora din urmă se cuprind de fapt în listă, dar nu cu nume propriu. **British Leyland Motor**, de exemplu, s-a format prin fuziunea, în mai 1968, a lui **Leyland Motor** (locul 58 în 1967) cu **British Motor** (locul 22 în același an), fiind acum al cincilea mare producător de automobile din lumea capitalistă și al unsprezecelea în lista celor mai mari companii din afara S.U.A. O istorie asemănătoare are ocupanta locului imediat următor, **General Electric & English Electric**.

Un alt exemplu: **British Steel**, înființată la naționalizarea industriei siderurgice din iulie 1967, este ocupanta locului 7. Firmele prin fuzionarea cărora s-a născut, se aflau în 1967 pe locurile 126, 132, 142 și 145 din lista „celor 200". O altă firmă engleză, **Gallaher**, din industria tutunului (locul 186 în 1967), a fost înghițită de **American Brands** (locul 85 între „cei 500" din S.U.A.).

În același timp, un număr de alte companii au devenit, după cum s-a văzut, suficient de mari pentru a pătrunde în listă. Printre „noii veniți", în afara celor deja

D. DRAGOMIRESCU

(Continuare în pag 18)

Tabelul nr. 1

PRIMII 100

Locul '68	Locul '67	Compania	Țara	Ramura	Cifra de afaceri (în milioane dolari)	Profitul net (în milioane dolari)	Capitalul investit (în milioane dolari)	Număr de salariați (în mii)
1	1	Royal Dutch-Shell	Ol.—Angl.	petrol, gaze, chim.	9 216	935	7 811	171
2	2	Unilever	Angl.—Ol.	alim., det., furaj, art. toal.	5 534	206	1 804	312
3	3	British Petroleum	Anglia	prod. petrol.	3 260	243	2 907	68
4	4	I.C.I. (Imperial Chemical Industries)	Anglia	chim.	2 970	206	2 047	187
5	7	Volkswagenwerk	R.F.G.	automobile	2 925	125	802	145
6	6	Philips Gloeilampenfabrieken	Olanda	electr., echip. elec., chim.	2685	121	1 416	265
7	●	British Steel [1])	Anglia	sider., con. maș., in. extr.	2 625	(23)[2])	1 989	254
8	8	Montecatini-Edison	Italia	chim., text.	2 316	66	1 374	142
9	5	National Coal Board [1])	Anglia	cărbune	2 302	1	1 780	365
10	12	Hitachi	Japonia	echip. electr., mașini-un.	2 282	116	631	154
11	58	British Leyland Motor	Anglia	autoveh., motoare	2 222	47	572	188
12	105	General Electric & English Electric	Anglia	echip. elec., telecomun.	2 155	74	1 047	233
13	10	Fiat	Italia	autovehic., tractoare, av., locom.	2 136	55	517	158
14	9	Siemens	R.F.G.	echip. electr., electron.	2 097	70	554	256
15	11	Nestlé	Elveția	prod. alim.	1 939	93	971	90
16	14	Farbwerke Hoechst	R.F.G.	chim., farm.	1 907	85	838	91
17	13	Mitsubishi Heavy Industries	Japonia	maș., autov., nave, av.	1 807	49	381	95
18	15	August Thyssen Hütte	R.F.G.	sider.	1 777	37	357	88
19	16	Renault [1])	Franța	autom., tract., maș.	1 733	4	273	122
20	28	Farbenfabriken Bayer	R.F.G.	chim., farm.	1 731	102	835	82
21	17	Daimler-Benz	R.F.G.	autom.	1 699	57	364	108
22	24	Matsushita Electric Industrial	Japonia	echip. electron.	1 688	105	445	73
23	28	Toyota Motor	Japonia	autom.	1 678	80	396	45
24	25	Nissan Motor	Japonia	autom.	1 662	70	400	68
25	27	Tokyo Shibaura Electric	Japonia	echip. electrot.	1 598	51	356	128
26	20	Cie Française des Pétroles	Franța	prod. petr.	1 561	63	510	24
27	21	British-American Tobacco	Anglia	tutun, parfum., cosmet.	1 444	155	1 161	95
28	23	E.N.I. [1])	Italia	prod. petr., chim. text., constr. maș.	1 444	6	1 295	60
29	19	Yawata Iron & Steel	Japonia	sider.	1 443	42	406	59
30	26	B.A.S.F.	R.F.G.	chim.	1 395	84	645	72
31	49	B.H.P. (Broken Hill Proprietary)	Australia	sider.	1 386	52	901	52
32	37	Courtaulds	Anglia	text., sint.	1 383	62	526	151
33	32	A.E.G.-Telefunken	R.F.G.	echip. elec., telecomun.	1 374	27	268	146
34	34	Pechiney	Franța	alum., chim.	1 275	18	406	7
35	52	Citroën	Franța	autom., cam.	1 272	1	355	73
36	31	Fuji Iron & Steel	Japonia	sider.	1 258	39	412	39
37	29	Krupp-Konzern	R.F.G.	sider.	1 216	(6)[2])	155	87
38	60	Associated British Foods	Anglia	prod. alim.	1 207	22	147	107
39	36	Rhône-Poulenc	Franța	text., chim., farm.	1 201	59	888	93
40	38	Nippon Kokan	Japonia	sider., nav.	1 194	28	276	45
41	45	E.L.F. (E.R.A.P.) [1])	Franța	prod. petr.	1 104	53	630	16
42	35	Dunlop	Anglia	prod. cauc., constr. maș.	1 080	28	288	102
43	47	Sumitomo Metal Industries	Japonia	sider.	1 075	22	227	33
44	42	Guest, Keen & Nettlefolds	Anglia	autov., echip. con. și in.	1 041	40	526	101
45	56	Kobe Steel	Japonia	sid., cons. maș., nefer.	1 027	19	226	42
46	39	Mannesmann	R.F.G.	con. maș., sider., cărb.	1 012	16	227	69
47	43	Rheinische Stahlwerke	R.F.G.	sider., constr., maș.	1 008	(3178)[2])	201	88
48	51	Alcan Aluminium	Canada	aluminiu	1 000	66	731	61
49	44	ARBED	Luxemb.	sider.	997	7	365	35
50	40	Gutehoffnungshütte	R.F.G.	cons. maș., prod. met.	989	10	130	67
51	46	Hoesch	R.F.G.	sider., maș.	976	16	268	71
52	48	Peugeot	Franța	autom., maș.	975	20	377	61
53	68	Cie Générale d'Electricité	Franța	echip. electrot.	969	17	276	77
54	54	Pirelli	Italia	prod. cauc., cabluri	950	25	214	69
55	66	Robert Bosch	R.F.G.	echip. elec., ins. de prec.	925	18	112	93
56	61	Brown, Boweri	Elveția	maș., echip. electrot.	919	9	102	88
57	41	Hawker Siddeley Group	Anglia	rach., mot., cons. maș.	918	22	306	98
58	72	A.K.U. (Algemene Kunstzijde Unie)	Olanda	text., chim.	917	40	437	67
59	86	Michelin	Franța	prod. cauc.	910	9	83	68
60	57	Ugine Kuhlmann	Franța	chim., oțel, nefer.	908	14	287	29
61	108	Thomson-Brandt	Franța	echip. electrot.	906	3	157	76
62	63	Metallgesellschaft	R.F.G.	nef., chim., cons. maș.	889	15	108	30
63	70	Petrofina	Belgia	prod. petr.	888	41	283	18
64	●	Italsider [1])	Italia	sider.	887	22	479	37
65	67	Pemex (Petróleos Mexicanos) [1])	Mexic	prod. pet., gz. nat., petr.	884	35	911	67
66	59	Massey-Ferguson	Canada	farm., util. ind. și de constr., locom.	848	26	414	45
67	71	Ishikawajima-Harima Heavy Industries	Japonia	constr. nav., maș.	833	14	138	41
68	80	Mitsubishi Electric	Japonia	echip. electrot.	815	29	196	60
69	65	Saint Gobain	Franța	stic., chim., pet., hîrtie	815	23	461	100
70	55	Charbonnages de France [1])	Franța	cărb., electr.	792	(75)[2])	212	144
71	64	British Insulated Callender's Cables	Anglia	cabluri, constr. maș.	785	23	263	60
72	69	Unigate	Anglia	prod. alim.	776	18	154	39
73	79	Taiyo Fishery	Japonia	prod. alim.	769	200	65	21
74	75	International Nickel	Canada	nichel, cupru	767	144	918	33
75	74	Rolls-Royce	Anglia	motoare de av., autom.	767	21	361	88
76	85	Volvo	Suedia	auto., tract., comb., mot.	747	25	138	26
77	167	Wendel-Sidelor	Franța	sider.	745	0	372	47
78	50	Ranks Hovis McDougall	Anglia	prod. alim.	744	25	233	58
79	83	Kawasaki Steel	Japonia	sider.	736	22	238	34
80	76	Canada Packers	Canada	prod. alim.	730	7	93	13
81	81	S.K.F. (Svenska Kullagerfabriken)	Suedia	ruim., oțel.	728	36	296	63
82	87	Hoffmann-La Roche	Elveția	farm.	720	21	177	24
83	89	Idemitsu Kosan	Japonia	prod. petr.	700	3	32	9
84	98	Rio Tinto Zinc	Anglia	extr., chim., oțel, alum.	698	46	530	27
85	92	C.S.R. (Colonial Sugar Refining)	Australia	zah., constr., chim., extr.	693	17	224	12
86	62	Salzgitter [1])	R.F.G.	sid., maș., ind. ext.	692	(21610)[2])	145	53
87	84	Reed Paper	Anglia	prod. din hîrtie ambalaj	678	21	380	53
88	88	Toyo Rayon	Japonia	fibre sint., mase plast.	678	45	294	28
89	111	Petróleo Brasileiro (Petrobrás) [1])	Brazilia	prod petr., petroch.	668	89	747	35
90	82	Imperial Tobacco	Anglia	tutun, cherestea, alim.	665	84	1 101	49
91	90	Solvay	Belgia	chim.	655	31	583	39
92	77	Distillers	Anglia	băuturi alcool.	644	66	582	19
93	116	Thorn Electrical Industries	Anglia	echip. electrot.	642	41	223	72
94	53	Schneider	Franța	maș. și util., echip. electrot. oțel, constr. maș.	641	3	58	54
95	95	Tube Investments	Anglia	cond., al., constr. maș.	633	20	304	70
96	102	J. R. Geigy	Elveția	chim., farm., coloranți	624	7	648	24
97	115	Toyo Kogyo	Japonia	autom., maș-unelte	617	28	198	34
98	103	C.I.B.A.	Elveția	farm., chim. mase plast.	607	11	526	31
99	91	Gelsenberg	R.F.G.	prod. petr., cărb.	603	5	205	32
100	112	De Beers Consolidated Mines	R.S.A.	mine de diam.	600	148	632	16

1) în proprietatea statului. 2) cifrele din paranteză reprezintă pierderi.

1800 • 1900 • 2000 TENDINȚE PE TERMEN LUNG ALE COMERȚULUI INTERNAȚIONAL

UNUL DIN FENOMENELE cele mai interesante din epoca postbelică este, fără îndoială, creșterea deosebit de susținută a schimburilor comerciale internaționale. Este suficient să arătăm că între 1950 și 1969, volumul comerțului mondial a crescut de la 120 la miliarde dolari (cifră preliminată de G.A.T.T. pentru anul 1969), ceea ce înseamnă o creștere de aproape 4,5 ori.

Ritmul mediu anual de creștere (în %), pe diferitele etape, a evoluat astfel:

1950—1960 7,8
1960—1969 8,4

Remarcabil este faptul că fluxul internațional de mărfuri este în pronunțată devansare față de producția industrială mondială, care între 1950 și 1969 a crescut de numai circa 2,5 ori (producția industrială globală a țărilor socialiste nu este calculată în această dinamică, ea fiind mai ridicată decît media mondială).

Dacă vom compara dinamica schimburilor comerciale ale țărilor capitaliste industrializate și ale țărilor în curs de dezvoltare pe perioada 1960—1967, ritmul mediu anual de creștere (în %) este diferențiat după cum urmează:

Tabelul nr. 1

	Total	din care: Produse manufacturate	din care: Materii prime
Țări capitaliste dezvoltate	8,1	9,6	5,5
Țări în curs de dezvoltare	5,4	11,0	4,3

Prin urmare, raportul dintre ritmurile înregistrate la exportul de produse manufacturate și cel de materii prime este în cadrul țărilor capitaliste industrializate de circa 2:1, iar în cadrul țărilor în curs de dezvoltare de aproape 3:1.

Grupa de alimente, băuturi și materii prime și-a redus ponderea în exportul mondial în perioada 1960—1968, de la 34,2% la 23,3% deci cu aproape 11 puncte, pe cînd grupa de produse manufacturate și-a sporit ponderea de la 65,9% la 76,7%, deci cu același punctaj, ponderea majoră în 1968 de 28,6% fiind deținută de mașini și utilaje.

În lumina acestor caracteristici ale comerțului mondial, pare justificată întrebarea următoare: care sînt perspectivele comerțului mondial în noua etapă de 20—30 ani?

Prognozele pe termen lung, desigur, sînt extrem de hazardate. Viața și fenomenele ei social-economice cuprind un număr apreciabil de factori aleatorii, imponderabili și necuantificabili, din cauza cărora, folosind tehnicile moderne de calcul, trebuie elaborate numeroase variante, în funcție de foarte numeroase variabile.

Ținînd seamă de faptul că și în perioada următorilor 30 de ani, piața capitalistă, deși într-o diminuată proporție, va avea încă o pondere majoră în comerțul mondial, prezicerea trendului comerțului mondial pe o perioadă atît de lungă, pe baza elementelor faptice existente, nu poate să-și aroge decît o valoare pur orientativă.

Pe baza datelor de care dispunem, din care unele sînt date evaluate, provizorii sau aproximative, ne putem servi de următorii indicatori: creșterea populației, producția de alimente, producția industrială, consumul energetic și volumul comerțului mondial (Vezi Tabelul nr. 2).

Menționăm că nu numai din cauza lipsei de serii complete de date, dar și pentru faptul că fenomenul acceleratoriu s-a manifestat pronunțat în perioada de mijloc a secolului nostru, intervalele de cîte 50 ani pentru perioada 1800—1900 au fost intenționat micșorate pentru perioada 1900—2000.

Pe baza datelor de mai sus se pot obține următoarele cifre medii anuale de creștere (în %) (Vezi Tabelul nr. 3).

S-ar mai putea reține faptul că între 1960 și 1968 producția de oțel a crescut de la 327 la 512 milioane tone, cea de energie electrică de la 2243 la 4111 miliarde kWh, iar cea de petrol de la 1051 la 2001 milioane tone.

Este neîndoielnic că indicatorii din tabelele de mai sus sînt interdependenți, nedeterminată rămînînd intensitatea legăturii lor reciproce, ponderea interdependenței simple și multiple.

Din confruntarea acestor indicatori, în mărimi absolute, în mărimi relative și ritmuri, se desprinde pregnant faptul că față de „explozia" demografică (începînd cu anul 1960), ritmuri net superioare sînt prevăzute pentru sectoarele agroalimentar, industrial și energetic.
(Vezi Tabelul nr. 4).

Evident, nu întreaga producție va intra în fluxul comercial internațional nici în următoarele trei decenii. Astfel, după evaluările Institutului de cercetări agroeconomice al Universității din Oxford, ritmul mediu anual de creștere a exportului mondial de alimente va fi de 2% în perioada 1960—1970 și de 1,5% în perioada 1980—2000, cu ponderi descrescînde, dar cu certe creșteri absolute. Producția energetică va crește (producția de petrol de exemplu e preliminată de la 2001 milioane tone în 1968 la 3400 milioane tone în 1980 și la 7000 milioane tone în anul 2000 — **Volkswirt**, 28.XI.1969) pentru acoperirea ritmurilor de consum, ceea ce face însă plauzibilă evaluarea sporului mediu anual în exportul-importul mondial de combustibil de aproximativ 2% în perioada 1970—2000.

Sporuri continue în importul mondial, după calculele F.A.O. sînt prevăzute și pentru materiile prime cu toată concurența înlocuitorilor, atît pentru materiile prime din regnul vegetal, cît și cele din regnul animal și mineral.

În ceea ce privește produsele manufacturate, ținînd seama că exportul acestora, în scurta perioadă 1960—1968, a sporit de la 85 miliarde dolari la 186 miliarde dolari, o creștere deci de 2,2 ori în numai 8 ani, (în timp ce volumul total al exportului mondial în aceiași 8 ani a crescut numai de aproape 1,9 ori), incidența acestei mari grupe de mărfuri asupra comerțului mondial va continua fără îndoială să influențeze puternic și în viitor ritmul de dezvoltare a volumului valoric al schimburilor internaționale.

Ca orientare, se prezintă însă valoroase seriile de indici și de ritmuri medii anuale înregistrate de comerțul mondial în această lungă perioadă de peste 150 ani (Vezi Tabelul nr. 4).

În a doua jumătate a secolului trecut și în prima treime a secolului nostru se remarcă ritmuri sporite (4,43 și respectiv 4,61%), care fac loc unei stagnări din cauza ravagiilor crizei economice din anii 1929/33 și celor ale războiului mondial din 1939/45. Pentru ca, în următoarele două decenii, 1950/60 și 1960/69 să se atingă ritmuri medii anuale de creștere a comerțului mondial nemaiîntîlnite în întreaga perioadă de 150 ani (7,85 respectiv 8,40%, în medie 8,20%).

O simplă extrapolare a trendului din ultimele două decenii ni se pare însă nejustificată pentru preliminarea pe anul 2000 a volumului comerțului mondial. Și aceasta pentru că nu putem ignora ritmurile cu mult mai reduse — atît cele realizate cît și cele preliminate pentru cele trei sectoare-cheie, producția agro-alimentară, producția industrială și consumul energetic, — după cum nu putem elimina din formularea prognozei, tendința destul de manifestă în cele mai multe zone industrializate ale lumii capitaliste, de tasare a ritmurilor realizate. Estimațiile par să indice pentru comerțul internațional pentru perioada 1970—2000 un ritm mediu anual între două variante: minimum — 1,1%, maximum — 3,4%.

Tabelul nr. 2

Anul	Populația	Producția de alimente	Producția industrială	Consumul energetic	Volumul comerțului
	(milioane loc.)	(1960 = 100)	(1950 = 100)	(mil. t c.c.)	(miliarde dol.)
1800	906	...	...	...	1,4
1850	1171	...	...	...	3,9
1900	1608	...	...	...	33,1
1929	2250	...	...	1711	116,0
1950	2800	75	100	...	120,0
1960	3017	100	192	4235	260,0
1967	3420	112	247*)	9354	536,0*)
1980	4250	200	...	21543	...
2000	6387	300	...		1700

*) 1969 (Creșterea probabilă a populației a fost calculată de un grup de experți O.N.U.; creșterea producției de alimente pe perioada 1969—2000 a fost evaluată de F.A.O.; consumul energetic a fost evaluat de grupul Millton F. Searl, pentru comisia de energie atomică a S.U.A.; celelalte date provin din buletinele lunare statistice ale O.N.U.)

Tabelul nr. 3

Perioada	Intervalul (în ani)	Populația	Producția de alimente	Producția industrială	Consumul energetic	Volumul comerțului
1800—1850	50	0,51				1,2
1850—1900	50	0,62				4,43
1900—1929	29	1,14				4,61
1929—1950	31	0,95		6,3	3,20	2,63
1960—1967	7	2,00				8,40*)
1968—1980	12	1,73	3,53		4,04	3,40**)
1980—2000	20	2,06	2,05		4,26	

Surse: Documente O.N.U. și publicații periodice O.N.U.; Atlasul statistic Digest 1962; Scientific American, sept. 1963.

*) 1960—1969
**) 1969—2000

Tabelul nr. 4

Perioada	Indici	Ritm mediu (în %)
1800—1850 (1800 = 100)	278	1,20
1850—1900 (1850 = 100)	349	4,43
1900—1929 (1900 = 100)	352	4,61
1929—1950 (1929 = 100)	104	0,17
1950—1960 (1950 = 100)	217	7,81
1960—1969 (1960 = 100)	206	8,40

Prin conjugarea trendurilor și a ritmurilor realizate de comerțul mondial cu aprecierile ponderate privind producția și consumul, între cele două variante de ritmuri previzibile pentru următorii 30 de ani înclinăm, pe baza celor expuse în favoarea ipotezei că va avea loc o creștere medie anuală de circa 3,4%. În această ipoteză, volumul comerțului mondial, de la 536 miliarde dolari în 1969, e probabil că va putea atinge în anul 2000, nivelul de 1700 miliarde dolari.

Evaluarea, pe baza calculelor și a aprecierilor făcute, poartă evident un caracter de probabilitate în condițiile unui „caeteris paribus".

dr. docent
Titus CRISTUREANU

DOCUMENTAR

(Urmare din pag. 17)

citați, mai remarcăm pe **Italsider** (64), **Alfa Romeo** (185), **Mitsubishi Oil** (195) ș.a.

În partea superioară a listei cea mai importantă modificare, pe lîngă apariția lui **British Steel** pe locul 7, este trecerea firmei **Volkswagen** (R.F.G.) de pe locul 7 pe locul 5. Cifra ei de afaceri din 1968, (2925 milioane de dolari, conform vechii parități a mărcii), reprezintă mai puțin de o treime din cea a grupului **Royal Dutch-Shell**, aflat în fruntea listei. Menționăm, cu titlu orientativ, că trei societăți americane au o cifră de afaceri superioară liderului clasamentului societăților din afara S.U.A.: **General Motors** (22,7 miliarde de dolari în 1968), **Standard Oil of New Jersey** (14,1 miliarde) și **Ford Motor** (14 miliarde) și că dacă luăm, în calcul societățile din întreaga lume capitalistă **Volkswagen** ajunge pe locul 26.

Autorii tabelului atrag atenția că metodele de raportare diferă între cele 21 de țări reprezentate în listă și chiar între companiile din aceeași țară, ceea ce conferă o doză de relativitate eventualelor comparații. În orice caz, pentru a fi cuprinsă în listă, o companie trebuie să obțină mai mult de 50% din cifra de afaceri din industria prelucrătoare și sau minieră. Revista **Fortune** cere de asemenea ca în datele raportate să fie incluse numai filialele în care societățile în cauză dețin o cotă de participare mai mare de 50%. În sfîrșit, în cifra de afaceri se cere să nu fie incluse impozitele sau taxele vamale.

Tabelul nr. 2

„Cei 200" pe țări

Țara	Numărul de societăți	între 1—100	între 101—200	Societatea cel mai bine situată	Cifra de afaceri (în mil. dol.)	Locul ocupat
Anglia	47	22	25	British Petroleum	3 260	3
Antilele olandeze	1	0	1	Schlumberger	409	146
R.S.A.	2	1	1	De Beers Consol. Mines	600	100
Argentina	2	0	2	Yacimientos Petroliferos Fiscal	537	111
Australia	2	2	0	Broken Hill Proprietary	1 386	31
Austria	1	0	1	VOEST	293	198
Belgia	3	2	1	Petrofina	888	63
Brazilia	1	1	0	Petróleo Brasileiro	668	89
Canada	12	4	8	Alcan Aluminium	1 000	48
Elveția	8	5	3	Nestlé	1 939	15
Franța	21	15	6	Renault	1 733	19
R. F. a Germaniei	28	17	11	Volkswagenwerk	2 925	5
India	1	0	1	Hindustan Steel	292	199
Italia	8	5	3	Montecatini-Edison	2 316	8
Japonia	45	18	27	Hitachi	2 282	10
Luxemburg	1	1	0	ARBED	997	49
Mexic	1	1	0	Pemex	884	65
Olanda	5	2	3	Philips Gloeilampen	2 685	6
Portugalia	1	0	1	C.U.F.	299	196
Suedia	6	2	4	Volvo	747	76
Zambia	1	0	1	R.S.T.	360	167
Olanda-Anglia	2	2	0	Royal Dutch/Shell	9 216	1
R.F.G.-Belgia	1	0	1	Agfa-Gevaert	371	162

Sursa tabelelor: **Fortune**, 15 august 1969.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● Cotidianul polonez **Trybuna Ludu** (4.XII a.c.) informează că, din inițiativa organizației economice American Management Association, în colaborare cu Biroul comercial al Poloniei din New-York și cu consilierul economic de pe lîngă ambasada polonă din Washington, a fost organizată la New-York o conferință privind relațiile comerciale polono-americane. La conferință a participat o delegație de economiști și lucrători în comerț din Polonia, precum și reprezentanți ai unor bănci, concerne și întreprinderi industriale și comerciale din S.U.A. Au fost dezbătute probleme economice de interes reciproc și — potrivit ziarului citat — reprezentanții cercurilor industriale și comerciale americane s-au pronunțat pentru înlăturarea piedicilor care stau în calea dezvoltării comerțului cu Polonia, manifestîndu-și — totodată — satisfacția pentru colaborarea economică cu Polonia.

● Cu ocazia recentei vizite la Varșovia a delegației britanice condusă de Dr Ernest A. Davies, secretar parlamentar la ministerul tehnologiei, au fost analizate rezultatele îndeplinirii acordului polono-britanic de colaborare în domeniul științelor aplicate și tehnicii, semnat în octombrie 1967. În cadrul convorbirilor — anunță agenția **P.A.P.** — au fost discutate și probleme privind extinderea colaborării tehnico-științifice și cooperării industriale polono-britanice. Cu această ocazie oaspeții britanici au avut convorbiri cu reprezentanți ai industriei poloneze și a fost semnat un acord între Uniunea industrială poloneză „Mera" și Asociația producătorilor de aparate de măsură „Sima" din Anglia, prin care se stabilesc principiile colaborării în domeniul construcției și producției de aparate științifice.

● După cum informează revista **Hungarian Heavy Industries** (noiembrie 1969), Uzina ungară pentru construcții de nave și macarale și Compania de navigație „Otto Müller" din Hamburg au încheiat un acord, potrivit căruia Ungaria va livra firmei germane trei cargouri în valoare de aproximativ 2,1 milioane dolari, cu termenele de livrare în 1970 și 1971.

● În 1969 exportul global al R. P. Ungare a crescut cu 18%, iar importul cu 11%. De asemenea și comerțul cu țările socialiste a cunoscut o dezvoltare simțitoare față de anii trecuți, subliniază ziarul **Nepszabadsag** într-un articol consacrat evoluției comerțului exterior al R.P.U.

În continuare se arată că exporturile Ungariei în țările capitaliste au crescut cu 32% față de anul 1968, iar importurile au sporit cu 18%. Această situație, menționează ziarul, a făcut posibil ca — pentru prima dată în decursul ultimilor ani — balanța comercială a R. P Ungare să fie activă. Ameliorarea balanței de plăți a R. P. Ungare — scrie **Népszabadság** impune însă unele transformări radicale în domeniul producției, precum și o modificare parțială a structurii importurilor, operațiuni care se vor realiza într-o perioadă de timp mai îndelungată. Ungaria urmărește să extindă exportul de produse finite, în special mașini și utilaje, export mai rentabil din toate punctele de vedere.

● La Varșovia a fost semnat protocolul privind livrările reciproce de mărfuri pe anul 1970 între Polonia și R. D. Germană. La baza încheierii protocolului au stat acordul pe termen lung dintre cele două țări pe anii 1966—1970, precum și necesitățile suplimentare ale ambilor parteneri.

Protocolul cuprinde, între altele, livrările legate de acordul recent semnat privind construcția celei de a doua conducte pentru transportul petrolului din Uniunea Sovietică în R. P. Polonă și R. D. Germană și livrările rezultînd din acordurile bilaterale privind specializarea și cooperarea. În anul viitor, schimburile urmează să crească față de nivelul anului 1969 cu 12%.

● În ultimii ani, comerțul polono-japonez a cunoscut o dezvoltare rapidă. Potrivit datelor Direcției Generale de Statistică din R. P. Polonă, valoarea schimburilor dintre cele două țări a sporit de la 5 723 000 dolari în 1966 la peste 25 milioane dolari în 1968. Se apreciază că, în anul 1969, comerțul reciproc dintre Polonia și Japonia va totaliza circa 46 milioane dolari — subliniază agenția **PAP**.

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

PREVIZIUNI 1970: CREȘTERE ÎNCETINITĂ

RITMUL DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ al principalelor țări capitaliste se va încetini în 1970, după indiciile care s-au acumulat în ultimele luni ale anului trecut. Frînarea care se va face simțită în Statele Unite, ca și politica deflaționistă care pare că va fi aplicată în Europa occidentală se numără printre factorii care stau la baza acestei previziuni.

Organizația de colaborare și dezvoltare economică evaluează sporul produsului național brut (în prețuri constante) pe ansamblul țărilor membre la 3,5% în 1970, față de 5% în 1969 și 5,7% în 1968; ritmul mediu anual de creștere la acest indicator în perioada 1958—1967 a fost de 5,2%. Indicele prețurilor derivat din P.N.B. se va urca într-un ritm ceva mai lent decît în 1969 — cu 4,25%, față de 4,75% —, dar totuși mai rapid decît în 1968, cînd sporul a fost de 3,8%, și decît în medie pe anii 1958—1967, cînd a fost de 2,5% În ceea ce privește exporturile zonei O.C.D.E., valoarea lor se va mări cu 10%, în regres față de 1969 (+16%) și față de 1968 (+12,3%), dar în oarecare avans raportat la media anuală a deceniului 1958—1967 (+8,9%).

Atenția principală se acordă, în cadrul previziunilor, evoluției probabile a economiei Statelor Unite, care dă jumătate din producția totală a zonei O.C.D.E. Volumul produsului național brut ar urma să crească în S.U.A., după indiciile existente, cu 1,5%, față de 2,75% în 1969 și 4,9% în 1968. Experții care prezintă aceste cifre în publicația **Perspectives économiques de l'O.C.D.E.** (decembrie 1969) nu exclud eventualitatea unui regres în termeni absoluți al cererii și al producției în următoarele șase luni în Statele Unite, dar subliniază că în momentul de față pericolul mai mare ar fi de a atenua actuala politică economică restrictivă, ceea ce ar da un nou impuls tendințelor inflaționiste. Creșterea încetinită prevăzută va fi însoțită de o revenire a ritmului de urcare a prețurilor la cel din 1968, cînd a fost de 4%, după ce în 1969 se accelerase, ajungînd la 4,9%. Dintre indicatorii calculați de experți se remarcă, pe de altă parte, o schimbare de sens la balanța plăților curente, al cărei sold ar urma să fie excedentar (cu 1,5 miliarde dolari), în comparație cu deficitele de 600 milioane și respectiv 280 milioane dolari în 1969 și 1968.

La acest tablou succint al economiei americane în 1970 se poate adăuga, ca element de apreciere, o previzibilă deteriorare a climatului investițiilor. Ultimul raport al Consiliului experților economici al R.F.G. vorbește despre posibilitatea ca suma totală a investițiilor să se reducă, după ce s-a mărit cu regularitate de-a lungul a opt ani succesivi. Unul din factori ar fi anularea rabatului fiscal de 7% la investiții cu începere de la 1 ianuarie.

În ceea ce privește celelalte țări cu pondere mare în economia zonei O.C.D.E, se prevede că în patru din ele — Canada, Japonia, Franța, R. F. a Germaniei — ritmul de creștere se va încetini, iar în două — Anglia și Italia — se va accelera. Pentru Italia anticipările vorbesc de un spor al P.N.B. de 7,75% în 1970, față de 6% și respectiv 5,4% în 1969 și 1968, iar pentru Anglia de un spor de 3% în comparație cu 2% și 3,6% în aceeași ani. Dar în timp ce în prima țară evoluția aceasta se anunță însoțită și de o creștere mai rapidă a prețurilor, care va ajunge în 1970 la 4,75%, în cea de-a doua indicele de prețuri se va urca mai mult decît în ambii ani precedenți — cu 3%. În țările al căror ritm de creștere a P.N.B. se încetinește, evoluția prețurilor este descendentă, cu excepția cazului R.F.G. unde indicele ar urma să se urce cu 4,25%, față de sporuri de 3% și 2,2% în 1969 și 1968. Proporțiile încetinirii ritmului de creștere al P.N.B. față de anul trecut sînt deosebit de accentuate în Franța, unde scade de la 8,25% la 4% în 1970, și în R.F.G., unde scade de la 7,75% la 4,5%. În Japonia ritmul încetinit va fi de 11,2%, în comparație cu 12,5% în 1969 și 14,2% în 1968.

Reacția previzibilă în domeniul comerțului exterior (+10% pe tot anul 1970) este precizată de experții O.C.D.E. în sensul că primele luni vor sta încă sub semnul impulsurilor primite de importuri și exporturi în cursul anului trecut; în semestrul II, creșterea volumului schimburilor comerciale se va încetini mai mult ajungîndu-se la un ritm de 8%. Parametrii efectiv atinși vor depinde într-o mare măsură de importurile Statelor Unite (care reprezintă 20% din totalul pe zona O.C.D.E.), ale R.F.G. și ale Franței. În ultimele două țări se așteaptă efecte diferite ale schimbărilor de parități monetare din 1969, respectiv o creștere apreciabilă a importurilor vest-germane și o încetinire simțitoare a celor franceze.

Pe ansamblul O.C.D.E., sînt scontate în 1970 rezultate importante pe linia obiectivelor urmărite în materie de plăți externe. Balanța plăților curente este așteptată să se încheie pentru întreaga zonă cu un excedent de 5,4 miliarde dolari, față de 3,9 miliarde în 1969 și 3,7 miliarde în 1968. Aceste previziuni se bazează pe calcule după care țările nemembre ale O.C.D.E. vor înregistra în 1970 un deficit record al plăților curente. Întrucît pronosticurile în acest domeniu sînt deosebit de fragile, se indică, doar cu titlul de „sens general al evoluției" următoarele cifre pentru cîteva țări în 1970 (în paranteză anii 1969 și 1968): Anglia +1,2 miliarde dolari (+0,70 și —0,72 miliarde), Franța (fără tranzacțiile cu zona francului) +0,2 miliarde dolari (—1,30 și —0,86 miliarde), R. F. a Germaniei +0,40 miliarde (+1,50 și +2,84 miliarde), Italia +1,8 miliarde (+2,45 și +2,64 miliarde), Canada —0,80 miliarde (—0,65 și —0,09 miliarde), Japonia + 2,0 miliarde dolari (+ 2,20 și +1,05 miliarde).

PAȘI SPRE „UN AUTOMOBIL AL PIEȚEI COMUNE"?

SĂPTĂMÎNALUL vest-german **Der Spiegel** remarca recent că „industria automobilului din Europa (occidentală) care la primul moment pare tot atît de diversă ca și culorile unei hărți este de mult unită printr-o serie de fire nevăzute, de contacte secrete. Mărci care pe piață apar ca niște rivali de neîmpăcat, aparțin în realitate aceluiași grup de producători".

Începînd din anul 1852 cînd este inventat motorul Otto în patru timpi, 4 100 de constructori de automobile au încercat să supraviețuiască acestei curse care nu s-a terminat nici azi. Au reușit abia 50. Lupta de concurență continuă acerb. Producătorii vest-europeni de automobile se tem acum mai ales de două primejdii: concurența americană, prezentă de mulți ani pe continent, și infiltrarea japoneză, care s-a făcut simțită mai ales în ultimii ani. Între 1962—1967 cota de participare a filialelor S.U.A. la piața vest-europeană a crescut de la 22,7 la 29%. Dintre producătorii continentali doar firmele italiene au reușit să-și sporească desfacerea pe piața C.E.E. și A.E.L.S. de la 12,0 la 19,3%, și aceasta în detrimentul firmelor franceze, vest-germane și engleze. Pe de altă parte, anul trecut Japonia a reușit să producă 4 milioane de automobile, deci cu 1 milion mai mult decît R.F.G., țară ce era situată pînă nu de mult pe locul doi în lumea capitalistă, după Statele Unite.

„Fabrica italiana d'automobili Torino" (Fiat) este cea care dorește să devină dirijorul în viitorul concert al producătorilor vest-europeni. Volkswagen din R.F. a Germaniei a refuzat pînă în prezent să se asocieze italianului Giovanni Agnelli, președintele Fiatului, din considerente de concurență. La începutul lui 1967, președintele lui Citroën, Pierre Bercot, „cocheta" cu VW. Erau perechea ideală atît ca cilindree cît și ca preț. Și totuși, în cele din urmă, s-a unit cu Fiat. Lanțul colaborării și al fuzionării din ultima perioadă este continuu prin cumpărarea lui Glass de către BMW, a lui „Citroën" de către Fiat și a lui Auto-Union de către VW. În urmă cu un an, Lancia a atras atenția marelui producător din Torino prin muncitorii calificați de care dispune. Așa cum confirmă agențiile de presă, unirea s-a realizat de curînd, mai ales pentru că acești muncitori sînt deosebit de necesari Fiatului. Comentatori bine informați apreciază că nu este exclusă într-un viitor apropiat o cooperare a Fiatului cu statul italian, îndeosebi după bilanțul favorabil din 1967 al întreprinderii de stat Alfa Romeo.

Eforturile concernului Fiat pentru colaborare în afara granițelor Italiei sînt cunoscute. În perimetrul granițelor țării nu există o piață suficient de permeabilă pentru a înghiți această avalanșă de mașini, mai ales în condițiile în care se resimte o puternică concurență din partea automobilelor de proveniență străină, iar piața internă este relativ limitată. Această concurență a devenit și mai redutabilă după dispariția barierelor vamale în C.E.E., din partea mașinilor vest-germane și franceze în primul rînd. NSU are o cotă de 4 la sută pe piața italiană și unele modele, cum ar fi Prinz, sînt tot așa de bine văzute ca și Fiat 600.

Aproape fiecare al treilea automobil din Europa este produs de o filială a uneia dintre cele trei mari firme americane: General Motors, Ford și Chrysler. În Statele Unite fronturile sînt stabilizate, cei trei giganți neputîndu-și disputa de la un an la altul decît cel mult cîteva zecimi de procent din piața americană. Privind retrospectiv, ne reamintim că primii au sosit în Europa GM și Ford. Chrysler a încercat să se infiltreze întîi la NSU din R. F. a Germaniei, însă fără succes. La fel s-a întîmplat și la firma vest-germană Auto-Union. Abia după cîtva timp, Chrysler a reușit să participe cu cîte 77% din capitalurile respective la Simca în Franța, la Rootes în Anglia și la Barrientos în Spania.

Producătorii vest-germani de automobile rămîn în continuare adversari ai acestor furnizori, dar au o marjă redusă de acțiune. În același timp, formele din R.F.G. se străduiesc să-și sporească exportul. Astfel, fiecare al treilea VW este vîndut în S.U.A. La rîndul lor, Daimler Benz, BMW și Porsche au piețele lor bine stabilite și nu țin neapărat să colaboreze. „Cooperarea este justificată dacă înseamnă o adevărată complementaritate și nu o simplă sumă de capacități" declara purtătorului de cuvînt al lui Daimler Benz, dr. J. Zahn. „Este ca la cursele de cai: nu cîștigă caii cei mai mari, ci cei mai iuți" ținea să adauge Gerhard Wilcke de la BMW. Însă „căsătoriile" între firme, cu delimitarea strictă a bunurilor, nu sînt respinse — în fapt — nici de BMW și nici de Daimler: tocmai firmele mici cu o înaltă finețe tehnică la execuția automobilelor, pot economisi importante sume de bani prin colaborare în anumite domenii în desfacere și cercetare. Este exemplul lui VW și Porsche, colaborarea lor dovedindu-se fructuoasă atît la desfacere cît și la dezvoltarea unor noi modele. Porsche se folosește de puternicul aparat de vînzare al lui VW, iar acesta primește de la Porsche noutățile tehnice. Micile firme sînt mai puțin sensibile la salturile conjuncturale decît cele mari. Ele au un mai mare spirit novator decît acestea, însă suferă în majoritatea cazurilor de lipsa unor mijloace financiare de anvergură. Marile firme, dimpotrivă, aruncă în joc producția de mare serie pentru a contrabalansa suma de detalii tehnice avansate de care dispun automobilele de serie mică, iar sensibilitatea la conjunctură este compensată prin mari rezerve financiare. În Piața Comună „vor rămîne în cele din urmă cele trei firme americane și una engleză", declara Giovanni Agnelli, președintele Fiat-ului. „Restul se vor uni într-una sau două societăți mari" Firmele mici și mijlocii au trebuit — sub presiunea concurenței — „să se declare de acord" în cele din urmă cu împletirile de capitaluri, cu desfacerea în comun, cu cercetări tehnice și științifice comune, însă cu condiția păstrării independenței, respectiv a numelui firmei și a programului de dezvoltare.

În săptămînalul francez **L'Express** se putea citi de curînd despre apropierea dintre VW și NSU: „Este primul pas făcut în direcția unui General Motors european". Viitorul gigant ar urma să aibă un capital de 33 miliarde de mărci, o producție de 5 milioane automobile pe an și peste 500 000 de angajați. Acest concern mamut ar urma să depășească pe Chrysler, care dispune de un capital (exprimat în mărci) de 30 miliarde, apropiindu-se mai mult de Ford Motor Company (56 miliarde) și de General Motors (91 miliarde). În lunile ce vor urma se vor înfrunta două mari tabere ce s-au și conturat: Fiat-Citroën-Masserati, cu o producție de 2,2 milioane automobile, și VW — NSU — Auto-Union, cu 1,9 milioane.

Ilustrativ pentru mentalitatea actuală, generată de ascuțirea concurenței vest-europene, mi se pare răspunsul lui Giovanni Agnelli dat la o întrebare a săptămînalului vest-german **Der Spiegel**, referitoare la cooperarea firmei sale, Fiat, cu alte firme din interiorul Pieței Comune: „Accept orice partener, chiar și pe VW".

Liviu MUREȘAN

MONDORAMA

ÎNEVITABILA INFORMATICĂ

ÎN cadrul unei reuniuni de studii desfășurată recent în Franța, în legătură cu perspectivele utilizării calculatoarelor în diverse domenii de activitate, a reieșit printre altele, că nu există activitate care să nu fie susceptibilă de a fi îmbunătățită în avantajul omului de către calculator. În sfera circulației bunurilor prezența lui ar permite, de exemplu, evitarea distrugerii unor stocuri alimentare într-o anumită parte a lumii în vreme ce produsele respective ar putea fi indispensabile supraviețuirii populației altei regiuni de pe pămînt. În domeniul previziunilor informatica joacă, de asemenea, un rol dintre cele mai importante. Astfel, un calculator de multe ori mai puternic decît cele ce funcționează la ora actuală în stațiile meteorologice va fi utilizat în curînd și va permite efectuarea cu un avans de opt zile a unor previziuni privind toate regiunile globului. De aici, posibilitatea de a prevedea, dacă nu de a preveni, calamități naturale ca inundațiile, cutremurele de pămînt sau erupțiile vulcanice. Informatica va permite, de asemenea, omului să-și mărească volumul de cunoștințe fără a face în acest scop vreo deplasare. Prin întrunirea televiziunii, telefonului și învățămîntului programat, cultura va putea fi asimilată la domiciliu.

PRIMA EXPOZIȚIE INTERNAȚIONALĂ DIN AMERICA LATINĂ

BRAZILIA va fi prima țară latino-americană care organizează o expoziție internațională. Aceasta urmează să aibă loc în 1972 la Rio de Janeiro, cu ocazia celei de a 150-a aniversări a independenței țării și se va intitula „Progres prin cunoaștere". Recent, Biroul internațional al expozițiilor, cu sediul la Paris, a înregistrat oficial manifestarea de la Rio ca „expoziție internațională specializată". Expoziția se va întinde pe o suprafață de 60 ha în vecinătatea sudică a fostei capitale. O particularitate a ei este că țările participante nu-și vor construi ele însele pavilioane, autorii planurilor expoziției fiind, printre alții, renumiții arhitecți brazilieni Lucio Costa, Oscar Nieneyer și Sergio Bernardes. Spre deosebire de alte expoziții de acest fel, țara organizatoare va pune în mod gratuit o anumită suprafață de teren la dispoziția fiecărei țări care dorește să participe. După închiderea expoziției, construcțiile ei vor adăposti un important centru de cercetări tehnologice și pedagogice.

O STATISTICĂ A ȘTIINȚEI

ÎN Statele Unite, potrivit culegerii statistice „Register of scientific and technical personnel", lucrează aproape 300 de mii de lucrători științifici. Din acest număr, 9% sînt femei. Aproximativ o treime din lucrătorii științifici se ocupă cu munci de cercetare și anume 15% cu cercetări fundamentale, iar 13% dintre ei cu cercetări aplicative. Pe specialități, oamenii de știință se împart în modul următor:

		%
Chimie	93 788	31
Științe despre Terra și mări	23 746	8
Atmosferă și cosmos	5 745	2
Fizică	32 491	11
Matematică	24 497	8
Mașini electronice de calcul	6 972	2
Agricultură	12 740	4
Biologie	46 183	16
Psihologie	23 077	8
Statistică	2 639	1
Sociologie	6 638	2
Economie	11 510	4
Științe politice	5 176	2
Antropologie	1 219	1
Filozofie	1 541	1

ICRE NEGRE... ARTIFICIALE

DEGUSTĂTORII au fost puși în dificultate: aspectul și gustul icrelor negre artificiale produse de laboratorul de fizică a polimerilor din Moscova s-au dovedit a fi identice cu cele ale icrelor naturale. Acest experiment a încheiat prima etapă a cercetărilor în problema fabricării hranei artificiale, inițiată de academicianul sovietic Alexandr Nesmeianov. În curînd va fi dată în funcțiune prima instalație industrială experimentală pentru producerea de icre negre artificiale.

ATRACȚIE TURISTICĂ

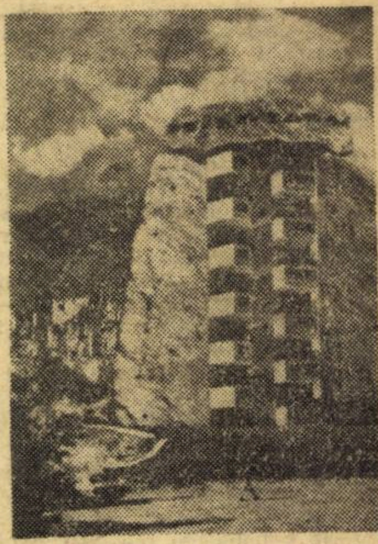

ITALIA este una dintre „marile puteri" turistice ale lumii. Frumusețile sale naturale și comorile artistice de care dispune atrag în fiecare an cîteva zeci de milioane de vizitatori de peste hotare. Veniturile realizate de italieni de pe urma lor ating impresionanta cifră de un miliard și jumătate de dolari pe an. Pentru a face față asaltului de vizitatori, (de circa 75 000 pe zi) și care este în creștere, sînt în curs de construire, în toată Italia, 200 000 de noi hoteluri și campinguri. În fotografie: unul dintre cele mai noi hoteluri turistice din Italia, intrat în funcțiune la Santa Madona dei Monti. Are 13 etaje încastrate între două stînci naturale. Ultimul nivel îl formează imensa „pălărie" de beton care adăpostește „în scorburile" sale un restaurant. După darea în folosință a acestei atracții turistice pe care o reprezintă hotelul amintit, numărul vizitatorilor pitoreștii localități a crescut simțitor.

CINEMATOGRAFICĂ

IN TOATE ȚĂRILE din vestul Europei numărul celor care frecventează cinematografele continuă să scadă, scrie ziarul **La stampa.** În ultimul an numai în Italia au fost închise 104 cinematografe, iar în ultimii 14 ani cinematografia italină a pierdut la ea acasă 260 milioane de spectatori. Dacă înainte costul biletelor de cinema reprezenta 71% din cheltuielile pentru distracții culturale ale cetățeanului italian, astăzi acest capitol nu mai reprezintă decît 43%. Între 1955 și 1968, arată același ziar, numărul biletelor de cinema vîndute în țările din Piața Comună a scăzut de două ori, deși populația lor a crescut în acest răstimp cu 20 milioane. Dacă în 1955 un spectator vest-european viziona în medie 15 filme pe an, azi el nu vizionează decît cel mult de 5 ori pe an. Una din cauzele acestei situații ziarul citat o vede în faptul că erotismul și violența de pe ecran au îndepărtat din cinematografie pe tradiționalii spectatori care veneau cu familia.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

TENDINȚE STRUCTURALE ÎN TRANSPORTURILE DE MĂRFURI

EPOCA ACTUALĂ cunoaște nu numai o creștere rapidă a traficului de mărfuri (în U.R.S.S. acesta a crescut cu 31% între anii 1960—1968, în S.U.A. cu 31% în perioada 1960—1966), ci și modificarea continuă a structurii sale, în funcție de mijlocul de transport utilizat în acest scop. Graficul alăturat ilustrează modul în care a evoluat, în cursul deceniului al șaptelea, corelația dintre principalele patru genuri de transport*) în traficul intern de mărfuri din șase țări industriale mari.

Ca o trăsătură generală, se observă că transporturile rutiere auto și cele prin conducte cîștigă teren în dauna celor feroviare și fluviale. Totodată, se constată că structura transporturilor din fiecare țară este puternic influențată de condițiile naturale, de nivelul de dezvoltare a parcului de autovehicule și a rețelei șoselelor moderne, de structura balanței sale energetice etc. Așa se explică decalajele considerabile, de la țară la țară, între ponderile diferitelor genuri de transport: la traficul feroviar de mărfuri — 25% în Italia (1966) și 84% în U.R.S.S. (1968), la cel autorutier — 2% în U.R.S.S. (1968) și 72% în Anglia (1966), la cel fluvial — o greutate specifică neglijabilă în Italia și Anglia și de 26% în R.F.G. (1965), iar la cel prin conducte — 2% în Anglia (1966) și 19,1% în S.U.A. (1966).

În ceea ce privește competitivitatea comparativă a diferitelor genuri de transport, se apreciază că prețul de cost scăzut, continuitatea și ușurința livrării constituie atuuri considerabile pentru dezvoltarea viitoare a transporturilor prin conducte (în Franța, de exemplu, în perioada 1962—1967 prețul de cost al transportului, pe unitatea de marfă, a scăzut în cazul conductelor cu aproape 39%, în traficul în autorutier — cu 19%, în cel fluvial — cu 6%, iar în traficul feroviar a crescut cu mai mult de 8%). Pe de altă parte, însă, rapiditatea livrării și posibilitatea de a expedia orice fel de produse în cantități mici pledează în favoarea transporturilor aeriene și autorutiere.

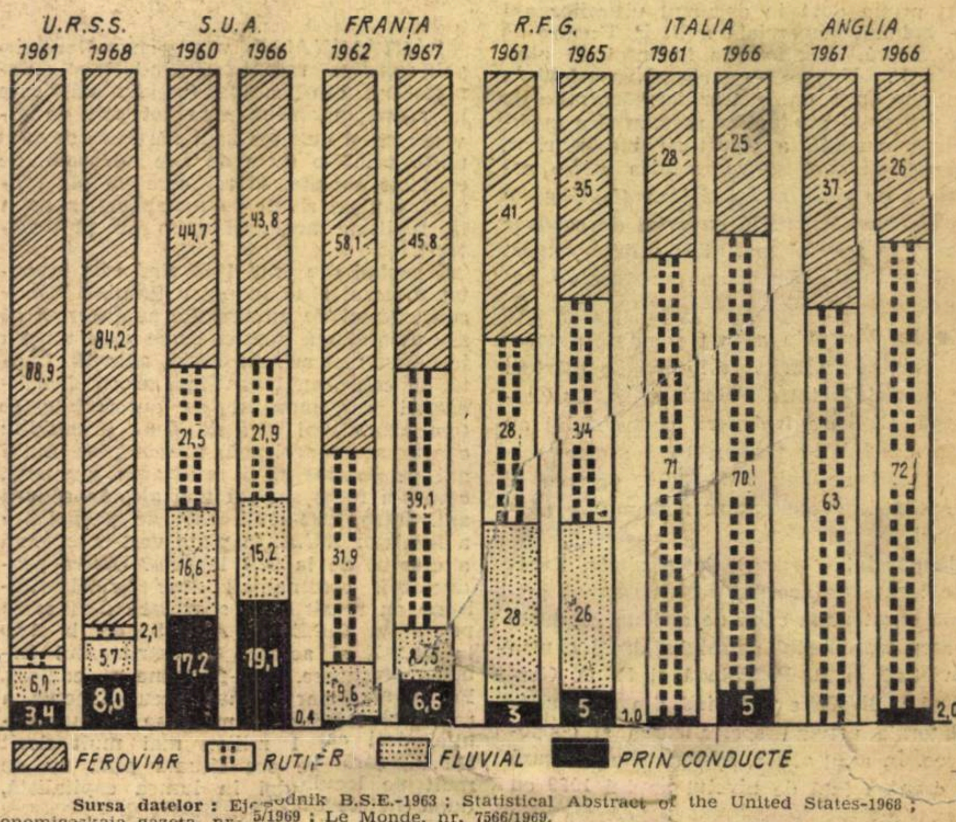

Sursa datelor: Ejegodnik B.S.E.-1963; Statistical Abstract of the United States-1968; Ekonomiceskaia gazeta, nr. 5/1969; Le Monde, nr. 7566/1969.

*) Cu toată dezvoltarea rapidă a transporturilor de mărfuri prin avion, ponderea acestora în volumul total al transporturilor de mărfuri rămîne neglijabilă pentru marea majoritate a țărilor lumii (în S.U.A., de pildă, în 1966 ponderea sa era de 0,1%).

PROLETARI DIN TOATE ŢĂRILE, UNIŢI-VĂ!

viaţa economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAŢIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 2 (332)
VINERI
9 ianuarie 1970
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREŞTI
Telefon 11 78 76
20 pagini • 2 lei,

• Legea contractelor economice: BAZA UNOR RELAŢII NOI ÎNTRE ÎNTREPRINDERI • LISTA UNITĂŢILOR CU STATUT DE CENTRALĂ • Teorii - idei: RELAŢIILE DE CONSUM – PREZENŢĂ PASIVĂ? • „SOCIETATEA CONSUMATORILOR” ŞI DIFUZAREA PROPRIETĂŢII •

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

SUMAR

Nr. 2 din 9 ianuarie 1970

■ ECONOMIE NAȚIONALĂ

Legea contractelor economice — baza unor relații noi între intreprinderi
de **C. Cătuț**, director adjunct Departamentul de aprovizionare tehnico-materială C.S.P. (pag. 3)

Dezbateri :
Ce frinează utilizarea largă a prefabricatelor în construcții
de ing. **N. Popa**, directorul Institutului de prefabricate în construcții (pag. 4)

Reflecții :
Prefață la un seminar
de acad. **Grigore C. Moisil**

Cercetare-aplicare :
„Microproducția“ de cercetare științifică
de **Radu Girlan** (pag. 5)

Îmbunătățirea indicatorilor economici prin experimentarea noului sistem de salarizare
de **M. Epuran** și **I. Dănăiață** — Timișoara (pag. 6)

Studierea pieței — factor activ al promovării exportului
de dr. **A. B. Guha**, Institutul de cercetări economice al Academiei (pag. 7)

Întrebări și răspunsuri :
Regimul conturilor în condițiile centralei, combinatului, grupului de uzine (pag. 8)

Unitățile cu statut de centrală (pag. 9)

■ ÎNTREPRINDEREA

Centrala industrială Hunedoara în fața sarcinilor de plan pe 1970
de ing. **Ioan Dobrin**, director comercial al C. I. Hunedoara
Un imperativ al creșterii productivității muncii :
Aplicarea studiilor de organizare superioară a producției și a muncii
de dr. **Ștefan Ștefănescu**, director adjunct M.I.U. (pag. 10—11)

■ TEORII ● IDEI
Discuții
În legătură cu conceptul relații de producție :
Relațiile de consum — prezență pasivă ?
de **I. Niță**, Institutul politehnic Iași (pag. 12)
Între sociologism și ideografie
de **P. Andrei** (pag. 13)

„Societatea consumatorilor“ și difuzarea proprietății
de **L. Stroja**

Șantier științific :
Mihai Capătă, director în D.C.S. (pag. 14)

■ ISTORIE ECONOMICĂ
Confruntări idelogice cu privire la :
Politica economică a statului în domeniul dezvoltării industriei în perioada dintre cele două războaie mondiale
de lector **Marcela Iovanelli**
Academia de studii Economice (pag. 15)

■ ECONOMIE MONDIALĂ

S.U.A. : Schimbări fiscale modeste
de **I. Vianu** (pag. 16)

Mecanismele capitalismului monopolist de stat :
Creditul bancar (Politica resurselor și a plasamentelor)
de dr. **Costin Kirițescu** (pag. 17)

Din țările socialiste :
R. P. Albania : Modificări în comerțul exterior
R. S. Cehoslovacă : Chimia în perspectiva 1980 (pag. 18)

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu**, membru corespondent al Academiei, **P. Năvodaru, R. Negru, I. Olteanu** (redactor șef adjunct), **V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth**, membru corespondent al Academiei, **V. Rausser, N. S. Stănescu** (redactor șef adjunct), **C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia**

Tiparul : Întreprinderea Poligrafică „Informația“, str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

CURIER

● Cînd nu se cere stagiul de doi ani

GH. MARIAN, București. *Intr-adevăr, în anexa IV B la H.C.M. nr. 328/1967 (pct. 6) se prevăd următoarele : pot ocupa funcții economice medii (planificator II, contabil II etc.) absolvenții școlilor medii de cultură generală care au un stagiu de cel puțin doi ani în funcții de calculator, facturist, casier sau în alte funcții similare (pe baza verificării cunoștințelor economice). Absolvenților învățămîntului mediu de cultură generală care la data de 1 martie 1967 (data aplicării Hotărîrii menționate mai sus) erau încadrați în funcții economice medii, nu li se mai cere stagiul de doi ani prevăzut la pct. 6 al anexei IV B. Încadrarea lor în aceste funcții se bazează pe prevederile legale în vigoare înainte de data aplicării Hotărîrii. Funcțiile de calculator, facturist, casier sau alte funcții similare acestora sînt considerate că fac parte din categoria personalului administrativ și nu economic (cu excepția casierilor de la unitățile de credit). Vă mulțumim pentru semnalarea trimisă.*

● Încadrări

GHEORGHE V. STĂNESCU, București. — *1) Fiind student al învățămîntului superior economic, nu puteți fi încadrat ca tehnician II. 2) Pentru a fi încadrat statistician I este necesar să fiți absolvent al învățămîntului economic superior (fără frecvență, fără examenul de diplomă). În acest caz nu se mai pune condiția de a avea un stagiu prealabil de cinci ani în funcții economice medii. Fiind student în anul V la cursurile fără frecvență ale învățămîntului superior economic, nu îndepliniți condițiile de studii și stagiu susmenționate.*

● Compensarea cheltuielilor de transport

NICOLAE IORDACHE, Buzău. — *H.C.M. nr. 1598/1967, care reglementează compensarea cheltuielilor de transport efectuate de angajații care sînt trimiși în interes de serviciu în alte localități și care folosesc autoturisme proprietate personală, se referă* **exclusiv** *la aceste mijloace de transport. Fiind vorba de o reglementare expresă, nu este posibil ca, pe cale de interpretare, să se aprobe compensarea cheltuielilor de transport în cazul proprietarilor de motociclete.*

● Vechimea în specialitate

P. TEOFIL, Hunedoara— *Intrucît în unitatea unde lucrați se aplică noul sistem de salarizare, în cazul dv. sînt aplicabile prevederile pct. 5 din anexa IX la H.C.M. nr. 914/1968, cu modificările ulterioare. În consecință, perioada cît ați lucrat ca tehnician și ca maistru în specialitatea corespunzătoare studiilor superioare ce ați absolvit, poate fi luată în calculul vechimii necesare pentru promovarea în funcția de inginer principal, în proporție de cel mult 50% din timpul lucrat în funcțiile tehnice medii susmenționate.*

● Pensie cu vechime incompletă

V. RĂDULESCU, București. — *Aveți o vechime în muncă (aproape 13 ani) cu mult sub cea minimă de 20 de ani, necesară pentru acordarea unei pensii pentru limită de vîrstă în procentele stabilite prin Legea nr. 27/1966. Fiind însă în vîrstă de peste 57 ani, puteți solicita acordarea unei pensii cu vechime incompletă.*

● Întreruperea vechimii

NICHIFOR UTANU, Tulcea. — *Interpretarea dată de întreprinderea unde lucrați este corespunzătoare normelor legale în vigoare. Față de conținutul adeverinței, eliberate de fosta întreprindere „Centrofarm“, în care se precizează că temeiul desfacerii contractului de muncă (în anul 1950) a fost demisia dv., întreprinderea unde lucrați în prezent (care aplică prevederile normelor stabilite prin H.C.M. nr. 914/968), nu are posibilitatea să reconstituie împrejurările care au determinat această demisie. Eventual, vă puteți adresa unității care a preluat arhiva filialei Tulcea a „Centrofarm“, cu cererea de a se verifica dacă în actele existente în arhiva unității nu este posibil să se reconsidere, și să se completeze adeverința ce vi s-a eliberat în anul 1950, cu precizarea elementelor arătate de dv.*

● Cazarea gratuită

DUMITRU STROESCU, Timișoara. —*Conform prevederilor circularei fostului Comitet de stat pentru probleme de organizare și salarizare cu nr. 2422/1968, drepturile de șantier acordate pe baza H.C.M. nr. 1053/1959, au, în principal, scopul de a compensa cheltuielile suplimentare pe care angajații nelocalnici le suportă pentru întreținerea gospodăriei și familiei în localitatea în care își au domiciliul permanent, precum și cheltuielile suplimentare pentru întreținerea lor personală în localitatea unde lucrează. În circulară s-a precizat că în cazul în care mențiunea din buletinul de identitate cu privire la domiciliul unui angajat, cazat individual (singur sau cu familia), nu mai reflectă realitatea (datorită faptului că acesta n-a solicitat organelor de miliție mutația corespunzătoare și atunci cînd există suspiciuni în legătură cu această situație) unitatea trebuie să analizeze condițiile reale și situația domiciliului angajatului și să sisteze acordarea drepturilor de șantier dacă constată că acesta este — în fapt — „localnic“ sub raportul prevederilor H.C.M. 1053.*

N. DULAMITA, Cluj. — *Potrivit dispozițiilor normative în vigoare, cuantumul bursei ce vi s-a stabilit înainte de aplicarea H.C.M. 2841/1968 rămîne neschimbat. Numai doctoranzii deveniți bursieri* **după** *aprobarea acestei hotărîri beneficiază de bursa majorată.*

ECOURI · ECOURI · ECOURI · ECOURI

FINANȚAREA LUCRĂRILOR DE TEHNICĂ NOUĂ

REGLEMENTAREA modului de realizare și executare a instalațiilor experimentale, a stațiilor pilot și a standurilor de probă experimentale, a fost dată prin instrucțiunile nr. 112510/1967, de aplicare a prevederilor H.C.M. nr. 121/1963 și H.C.M. nr. 1683/1967. Din acestea menționăm : realizarea instalațiilor experimentale, a stațiilor-pilot și a standurilor de probă experimentale, care necesită lucrări de construcții-montaj, se face în cadrul repartițiilor de materiale și a fondurilor de salarii aprobate ministerelor și organelor centrale tutelare de investiții (pct. 19 din instrucțiuni) ; executarea instalațiilor experimentale, a stațiilor-pilot și a standurilor de probă experimentale, prin organizațiile de construcții-montaj ale altor ministere sau consilii populare, se va face pe bază de protocol de predare-primire a planului de producție construcții-montaj și a materialelor și fondurilor de salarii aferente (pct. 20 din instrucțiuni) ; decontarea lucrărilor pentru instalațiile experimentale, stațiile-pilot și standurile de probă se face în aceleași condiții ca și lucrările de construcții-montaj (punctul 24 aceleași instrucțiuni).

Fondurile pentru introducerea tehnicii noi, rămase neutilizate la sfîrșitul anului, vor fi reportate (pct. 48 din instrucțiuni), în anul următor, constituind surse de finanțare a obiectivelor din planul tehnic și deci nu se varsă la buget.

MINISTERUL FINANȚELOR

MODIFICAREA UNOR INSTRUCȚIUNI

LUÎND ACT de semnalările pentru simplificarea și îmbunătățirea sistemului de raportare a producției rezultate din realizarea obiectivelor de plan tehnic, finanțate din fondul pentru introducerea tehnicii noi, Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor, Direcția Centrală de Statistică și Banca Națională *ne-au trimis următoarea scrisoare :*

„Instrucțiunile nr. 112510/1967, pentru aplicarea prevederilor H.C.M. nr. 121/1963 și H.C.M. nr. 1683/1967, se completează și se modifică după cum urmează :

— pct. 22 se completează astfel: pentru aprovizionarea tehnico-materială se vor vira, de asemenea din acest fond, sumele necesare pe baza documentațiilor prezentate de întreprinderi. Determinarea necesarului de fonduri pentru finanțarea aprovizionării materiilor și materialelor în scopul de mai sus, se va face luînd ca bază de calcul valoarea totală a acestora prevăzute în devizele de cheltuieli a obiectivelor de plan tehnic.

— pct. 33 se completează astfel : pentru obiectivele executate din fondul pentru introducerea tehnicii noi, din care au rezultat produse pentru care întreprinderea ce le-a executat are din partea organului tutelar repartiții de livrare, aceasta se consideră drept aprobarea organului tutelar pentru valorificare. Organele tutelare ale întreprinderilor pot da cu ocazia aprobării listei obiectivelor ce se finanțează din fondul pentru introducerea tehnicii noi (anexa 1 la aceste instrucțiuni) aprobarea ca întreprinderile să valorifice direct unele produse sau alte elemente materiale rezultate din procesul realizării obiectivelor respective.

— pct. 34, alin. prim se înlocuiește cu următorul text : obiectivele de plan tehnic terminate, finanțate din fondul pentru introducerea tehnicii noi, care au caracter de producție industrială, se raportează ca producție globală și marfă numai partea A din postcalcul, corespunzător literei A din lista obiectivelor (anexa 1 la aceste instrucțiuni) la prețul cu ridicata al întreprinderii care este egal cu prețul de cost efectiv. Pentru obiectivele terminate la care, la finele perioadei de raportare nu este calculat prețul de cost efectiv, la raportarea în producția marfă se va utiliza ca preț cu ridicata al întreprinderii prețul de cost planificat, urmînd ca diferențele ce vor apărea între aceste prețuri să fie operate în perioada următoare asupra producției marfă. Obiectivele care la finele perioadei de raportare sînt în curs de executare, se includ în producția globală ca diferență de stoc de producție neterminată. Raportarea ca producție marfă vîndută și încasată a obiectivelor de plan tehnic incluse în producția marfă se va face numai în condițiile în care acestea au fost valorificate efectiv cu respectarea prevederilor pct. 33 de mai sus“.

ECONOMIE NAȚIONALĂ

LEGEA CONTRACTELOR ECONOMICE

BAZA UNOR RELAȚII NOI ÎNTRE ÎNTREPRINDERI

ÎN contextul măsurilor multilaterale elaborate de Conferința Națională și de Congresul al X-lea al P.C.R. privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, un loc important îl ocupă îmbunătățirea relațiilor dintre întreprinderi. În această direcție, respectarea riguroasă a obligațiilor ce decurg din contractele economice, constituie un factor de prim ordin pentru înfăptuirea sarcinilor din planurile de stat, pentru obținerea unei înalte eficiențe economice. **Legea contractelor economice, adoptată de Marea Adunare Națională în decembrie 1969, conține o abordare principial nouă, menită să transforme contractul într-o pîrghie puternică a unei aprovizionări tehnico-materiale normale, într-un mijloc de întărire a disciplinei de plan și a tuturor obligațiilor asumate de organizațiile socialiste contractante.**

PRIN CONTRACTELE economice se concretizează o multitudine de raporturi privind aprovizionarea tehnico-materială a organizațiilor socialiste, precum și desfacerea producției acestora. Or, corespunzător sarcinilor și obiectivelor fundamentale ale dezvoltării economiei naționale, necesității lărgirii și perfecționării bazei tehnico-materiale, s-a impus perfecționarea raporturilor contractuale între organizațiile socialiste, prin creșterea inițiativei părților contractante, concomitent cu întărirea răspunderii celor care participă la realizarea producției de bunuri materiale, pentru realizarea ritmică și în cît mai bune condițiuni a sarcinilor de plan.

Reglementarea legală a contractelor economice în vigoare pînă la 1 martie a.c. (respectiv Decretul nr. 265/1949 și H.C.M. nr. 524/1951) nu mai corespundea sarcinilor actuale ; ea devenise un cadru îngust, care genera fenomene de centralism excesiv și îngrădea inițiativa organizațiilor socialiste. Caracterul pronunțat de obligație administrativă, sancțiunile nesemnificative aplicate, care nu erau nici pe departe la nivelul consecințelor ce derivau pentru economia națională din neexecutarea unor clauze, au făcut din contractul economic un instrument formal, neeficient. Aspectele negative cu privire la respectarea disciplinei contractuale, manifestate mai frecvent în ultima perioadă (consemnate de nenumărate ori și de revista „Viața economică") s-au datorat tocmai acestui caracter formal și administrativ al contractelor economice, faptului că ele nu țineau seama cu exactitate de posibilitățile de producție ale furnizorilor și de cerințele concrete ale beneficiarilor. De aceea se impunea adoptarea unei noi legi a contractelor economice, care să răspundă mai bine sarcinilor actualei etape de dezvoltare.

Perfecționarea relațiilor contractuale dintre organizațiile socialiste — așa cum se stipulează în legea votată recent de Marea Adunare Națională — se înscrie în contextul preocupărilor partidului și statului de a asigura forme și metode de organizare, conducere și planificare, în concordanță cu nivelul atins în dezvoltarea economiei noastre socialiste, cu cerințele ridicării eficienței întregii activități economice. **Prin noua lege se conferă contractului economic caracterul de instrument de planificare, care servește la fundamentarea planurilor anuale** — pe baza prevederilor cuprinse în planul cincinal — **precum și la concretizarea și desfășurarea relațiilor economice dintre organizațiile socialiste cu privire la furnizarea de produse, executarea de lucrări și prestarea de servicii.**

Prin conținutul lor, contractele economice vor trebui să asigure satisfacerea cerințelor beneficiarilor, precum și utilizarea integrală și rațională a potențialului tehnico-economic al furnizorilor. Astfel, contractul economic se încheie, pe de o parte, în baza prevederilor planului cincinal defalcat pe ani, iar pe de altă parte, servește la fundamentarea planurilor anuale, care au drept suport propunerile făcute de organizațiile socialiste. Totodată, contractului economic îi revine rolul de a contribui, prin conținutul său, prin termenele stabilite pentru livrări, la organizarea desfășurării raționale a procesului de producție al organizațiilor socialiste, în scopul realizării sarcinilor ce le revin din planul de stat.

CONTRACTUL ECONOMIC își va îndeplini în bune condiții rolul de instrument de planificare numai în măsura în care se va încheia în timp util, înainte de definitivarea planurilor de stat anuale. De aceea, **prin lege s-a stabilit încheierea contractelor înainte de începerea perioadei de plan, în funcție de specificul producției.** Pentru materiile prime de bază, precum și pentru mașini, instalații și utilaje, a căror fabricație necesită o durată mai îndelungată de pregătire tehnică și organizatorică, contractele economice se vor încheia cu minimum 6 luni înainte de începerea perioadei de plan. Această obligație, coroborată cu prevederile art. 7, potrivit cărora pentru utilaje tehnologice și instalații complexe, părțile au și obligația de a stabili în contracte termenele de predare a documentației tehnice complete pentru întregul obiectiv sau pe ansamble sau subansamble ce se pot executa independent (în raport de care urmează a se stabili termenele de livrare), precum și prevederea conform căreia beneficiarul răspunde de calitatea documentației tehnice predate furnizorului, sînt de natură a asigura, în viitor, respectarea termenelor de livrare a utilajelor și instalațiilor necesare realizării programului de investiții, punerea în funcțiune a noilor obiective la termenele planificate.

Pentru produsele sezoniere sau cu ciclu scurt de fabricație, legea a prevăzut ca în contracte să se fixeze termenele la care se vor prezenta specificațiile și detaliile pentru aceste produse. De asemenea, legea a stabilit că, în principiu, contractele vor avea formă scrisă, iar pentru raporturi întîmplătoare, comanda urmată de acceptare sau executare, echivalează cu încheierea de contract. În acest mod, s-a creat posibilitatea pentru organizațiile socialiste de a folosi în practică, pentru produse sezoniere sau pentru nevoi întîmplătoare, forme operative de contractare.

O DEOSEBITĂ importanță are prevederea legală, conform căreia organizațiile socialiste furnizoare au obligația să-și asigure portofoliul de comenzi, care să le permită folosirea integrală și eficientă a capacităților de producție. **Această obligație este de natură a determina furnizorii să adopte o atitudine activă pentru a-și acoperi din timp capacitățile de producție, întrucît nu vor putea pune în fabricație decît produse care au asigurată desfacerea prin contracte economice.** Efectul imediat al acestei reglementări constă în aceea că nu se va mai produce pentru stoc că, în viitor, se va adînci dezideratul ca producția nu constituie un scop în sine, ea fiind utilă numai în măsura în care va corespunde unor nevoi sociale determinate, avînd desfacerea asigurată.

Contractele economice se vor încheia de către organizațiile socialiste cu gestiune economică proprie, persoane juridice, părților contractante revenindu-le obligația să cunoască felul produselor ce formează obiectul contractului. În acest scop, ele trebuie să participe la tîrguri și expoziții, să întocmească cataloage, albume și prospecte. Prin discuții directe, părțile vor stabili condițiile de calitate ale produselor, modalitățile de efectuare a recepției, formele de asistență tehnică, regimul de garanții, termenele de livrare și celelalte clauze contractuale. În acest mod, se va înlătura în viitor caracterul formal, administrativ al contractelor, ele exprimînd posibilitățile tehnico-economice concrete ale furnizorului și nevoile justificate ale beneficiarilor, determinant în stabilirea conținutului contractului fiind acordul de voință al părților.

Noua reglementare prevede că, în conformitate cu acordul părților și prevederile planului de stat, contractele economice pot fi de lungă durată, anuale sau pentru perioade mai scurte. Desigur, dată fiind legătura strînsă între plan și contract, în viitor ponderea contractelor de lungă durată va crește, legea reglementînd posibilitatea actualizării acestora prin acordul părților, în funcție de modificările intervenite în cursul definitivării planurilor anuale sau de cerințele noi impuse de progresul tehnic.

REGLEMENTAREA prin lege a contractelor de cooperare, prezintă, de asemenea, o deosebită importanță, întrucît pe măsura dezvoltării economiei naționale, industria noastră are posibilități sporite de a realiza utilaje și instalații complexe, necesare acoperirii nevoilor interne și pentru piața externă. Or, aceste utilaje și instalații complexe se realizează prin colaborarea mai multor unități și de aceea s-a simțit necesitatea reglementării modului în care furnizorul principal va colabora cu celelalte unități care participă la realizarea produsului complex.

Pentru cazuri în care între părți s-ar putea ivi neînțelegeri cu prilejul încheierii contractului (neînțelegeri care ar împiedica încheierea contractului și ar periclita îndeplinirea unor sarcini de plan), **s-a reglementat prin lege modul de rezolvare a acestora în faza precontractuală de către organele ierarhic superioare, în raport cu competențele legale ale acestora** (în 10 zile dacă părțile sînt din aceeași localitate sau în 15 zile, dacă sînt din localități diferite). Dacă organele ierarhic superioare ale părților contractante, la nivelul conducerii ministerelor, celorlalte organe centrale sau a comitetelor executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, nu cad de acord, sau obiectul neînțelegerii îl constituie indicatori de plan sau obiective de importanță deosebită, se vor adresa, pentru rezolvare, Consiliului de Miniștri. **Acest mod de soluționare a neînțelegerilor precontractuale** (experimentat încă de la 1 ianuarie 1969, în baza art. 16 din H.C.M. nr. 2256/1968), **asigură operativitate și competență și este de natură să cointereseze organele ierarhic superioare ale părților în cauză în luarea celor mai corespunzătoare măsuri, care să asigure executarea contractului.**

Ca un principiu general, se stabilește că în contractele economice nu pot fi înscrise clauze contrare legii, asemenea clauze fiind nule, urmînd a fi înlocuite cu prevederi legale corespunzătoare ; contractul va fi în întregime nul numai dacă înlocuirea clauzei nule nu va fi posibilă. Această prevedere este menită a asigura, concomitent cu sporirea inițiativei părților în stabilirea conținutului contractelor economice, respectarea cu strictețe de către acestea a legalității socialiste, a intereselor generale a economiei naționale. Principiul executării în natură a contractelor economice, precum și interdicția modificării sau denunțării unilaterale a acestora, vor asigura îndeplinirea întocmai a obligațiilor asumate. **Atunci cînd situații deosebite impun modificarea contractelor economice, aceasta se poate face numai cu acordul părților, urmînd ca partea care a cerut modificarea să acopere cheltuielile suportate de celălalt partener.**

LEGEA PUNE un accent deosebit pe **efectuarea recepției cantitative și calitative a produselor, fără de care acestea nu se vor putea livra, modalitățile de recepție urmînd a fi stabilite de comun acord în contracte cu respectarea prevederilor legale.** Se instituie dreptul beneficiarului de a controla pe parcursul executării produsului contractat, modul în care furnizorul respectă calitatea, precum și obligația beneficiarului ca pentru utilaje tehnologice, instalații și alte produse de com-

C. CATUȚ
director adjunct
Departamentul de aprovizionare tehnico-materială — C.S.P.

⟶

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

În unitățile Ministerului Industriei Ușoare

DOTAREA TUTUROR SUBRAMURILOR CU UTILAJE MODERNE

SPORIREA ȘI DIVERSIFICAREA producției industriei ușoare, necesită dezvoltarea capacităților de producție existente, cît și crearea altora noi, dotate cu utilaje moderne de mare randament. Asigurarea acestora a fost posibilă prin crearea în țară a unui puternic sector pentru producția de utilaje tehnologice specifice ramurii atît în cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, cît și în cel al Ministerului Industriei Ușoare.

Producția de utilaje tehnologice din cadrul unităților Ministerului Industriei Ușoare a crescut de la 3300 tone în 1965 la 9900 tone în 1969, prevăzîndu-se să ajungă în 1970 la 11000 tone. Ele produc în prezent mașini de bobinat, războaie de țesut lînă, rampe de control pentru țesături, mașini de metrat, rolat și dublat, mașini de tricotat, aparate de vopsit, jiggere, uscătoare pentru industria de pielărie, hașpele etc. **Demn de subliniat este și faptul că sectorul de utilaje tehnologice al industriei ușoare asigură pe perioada 1966—1970 circa 49% din producția de utilaje necesară, față de 45% cît a fost prevăzut prin plan.**

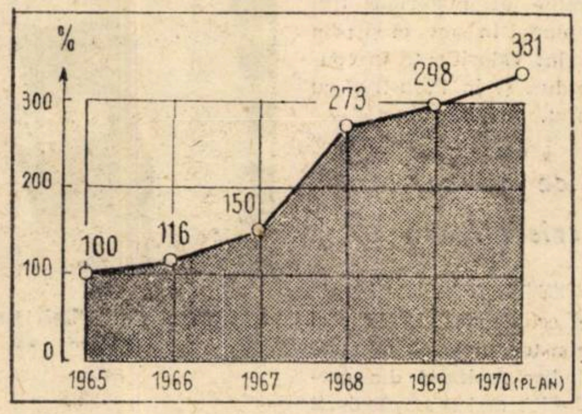

Creșterea producției de utilaje tehnologice în unitățile Ministerului Industriei Ușoare

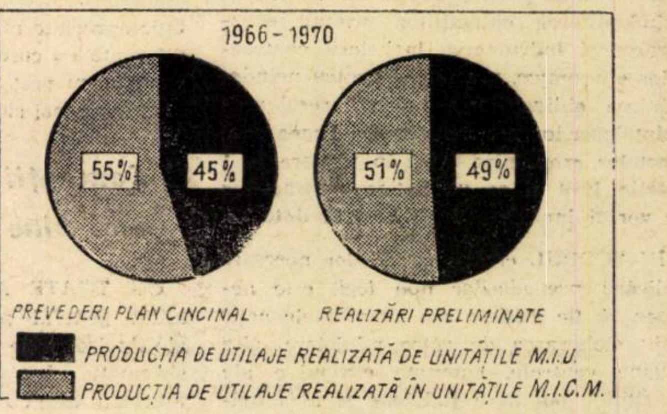

Ponderea producției utilajelor tehnologice realizate în cadrul unităților M.I.U. în totalul producției de utilaje fabricate în țară

Acest lucru a contribuit la economisirea unor importante fonduri valutare. **Prin realizarea în perioada 1966—1969 a unei producții de utilaje, în cadrul Ministerului Industriei Ușoare, peste prevederile planului cincinal de 322 mil. lei, s-a obținut o economie de 98 mil. lei valută.**

Acțiunea de ridicare a performanțelor tehnice a fost strîns îmbinată cu preocuparea pentru micșorarea consumului de metal. **În primele nouă luni ale anului 1969, norma globală de consum pe tona de utilaje a fost redusă cu circa 3%, corespunzînd unei economii totale de circa 150 tone de metal.** Această economie putea fi și mai mare dacă unele întreprinderi nu depășeau norma de consum. Astfel, în perioada amintită, întreprinderea „Inox" din București a consumat peste normă la produsele din planul departamental o cantitate de 17 tone, iar întreprinderea „Metalotehnica" din Tîrgu Mureș — 4,4 tone. Iată de ce este necesar ca în acest an să se ia, în continuare, măsuri pe linia reproiectării unor utilaje și îmbunătățirii tehnologiilor de fabricație, astfel încît să se asigure o reducere și mai substanțială a consumului de metal.

plexitate tehnică ridicată, să efectueze recepția chiar și pe faze de producție. Totodată, **recepționarea și acceptarea de către beneficiar a unor produse necorespunzătoare din punct de vedere calitativ, atrage răspunderea asupra sa, urmînd a suporta, alături de furnizor, paguba adusă avutului obștesc.**

Furnizorul răspunde de calitatea produselor înlăuntrul perioadei de garanție, precum și pentru vicii ascunse, în condițiile legii. **Reglementarea recepției, a obligațiilor ce revin părților contractante în această privință, arată grija deosebită pe care legea o acordă calității produselor, fiind interzisă punerea în circuitul economic a unor produse necorespunzătoare prevederilor stabilite în contractele economice.** Totodată, se instituie răspunderea cărăușului pentru asigurarea integrității produselor pe parcursul transportului.

Legea contractelor economice **reglementează posibilitatea livrării produselor contractate cu anticipație, sau a celor întîrziate, după termen, numai cu acordul părților, respectiv al beneficiarului.** Acesta poate renunța la produsele contractate dacă furnizorul nu a respectat termenul de livrare, dacă datorită întîrzierii este pus în imposibilitate de a le mai folosi.

În scopul asigurării îndeplinirii planului, legea stabilește că în cazurile în care, după încheierea contractului, se constată ivirea unor cauze, altele decît forța majoră, ce ar pune una din părți în imposibilitatea de a-l onora, organul căruia partea îi este subordonată are obligația să ia măsurile cuvenite pentru a se asigura executarea contractului. Pentru producția destinată exportului, unitățile producătoare sînt obligate să-și asigure direct, sau prin intermediul întreprinderilor de comerț exterior, contracte și comenzi ; pentru produsele ce se aduc din import, organizațiile socialiste sînt obligate să-și asigure contractarea și livrarea la termen a acestora. Obligațiile stabilite prin lege pentru produsele destinate exportului sau provenite din import, privesc numai relațiile din interior, contractele de comerț exterior fiind supuse unor reglementări speciale.

O însemnătate deosebită se acordă răspunderii patrimoniale a organizațiilor socialiste pentru neexecutarea contractelor economice potrivit cu clauzele pe care le conțin. În acest sens, **legea însumează o serie de dispozițiuni, substanțial diferite de cele în vigoare, în scopul de a întări disciplina contractuală, răspunderea patrimonială a organizațiilor socialiste, a conducerii acestora și a salariaților vinovați de nerespectarea sarcinilor ce decurg din contractele economice încheiate, instituindu-se răspunderi materiale, disciplinare și penale.** Concomitent cu majorarea amenzilor contravenționale și penalităților, se prevede ca, **în caz de neexecutare în natură a obligației contractuale, acoperirea pagubei efectiv suferite și a beneficiului nerealizat să se facă în funcție de rata rentabilității planificate a produsului nelivrat sau, după caz, a lucrării neexecutate sau a serviciului ce nu a fost prestat, independent de penalitățile de întîrziere sau nelivrare stabilite.** Legea definește răspunderea organelor în subordinea cărora se află părțile contractante, pentru neîndeplinirea obligațiilor privind organizarea și îndrumarea încheierii contractelor economice, precum și pentru neîndeplinirea obligațiilor privind rezolvarea neînțelegerilor precontractuale. **Legea contractelor economice intră în vigoare la 1 martie 1970 și se va aplica contractelor ce vor fi încheiate după această dată.**

ÎN SCOPUL creării condițiilor necesare aplicării prevederilor noii legi, este necesar să fie inițiate din timp unele acțiuni : elaborarea de către ministere, alte organe centrale, comitete executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, a contractelor tip prevăzute de art. 25 din lege ; stabilirea limitei minime a penalităților prevăzute de art. 20 și a cazurilor ce urmează a fi sancționate ; stabilirea cuantumului amenzilor contravenționale prevăzute în art. 24, precum și modul de rezolvare a neînțelegerilor precontractuale în aplicarea art. 10. Totodată, este necesar să fie luate măsuri pentru încheierea tuturor contractelor economice pentru anul 1970 pînă la 1 martie a.c., în scopul de a se crea organizațiilor socialiste condițiile necesare organizării încheierii acestora pentru anul 1971, în termenele prevăzute de lege.

DEZBATERI

CE FRÎNEAZĂ UTILIZAREA LARGĂ A PREFABRICATELOR ÎN CONSTRUCȚII

AMPLUL PROGRAM DE INVESTIȚII, edificarea de noi capacități de producție, precum și de locuințe și obiective social-culturale, presupun accentuarea industrializării construcțiilor — singura cale de obținere a unei înalte productivități a muncii, de accelerare a ritmului de execuție și de scurtare a termenelor de dare în funcțiune. **Un element principal în procesul de industrializare a construcțiilor, îl constituie introducerea pe scară largă a prefabricatelor.** *De altfel,* **în noua lege adoptată recent de Marea Adunare Națională** *cu privire la organizarea, planificarea și executarea investițiilor, se subliniază* **că pentru reducerea normelor de consum și creșterea productivității muncii în construcții, un factor de prim ordin îl constituie creșterea gradului de industrializare a executării, folosirea soluțiilor cu grad înalt de prefabricare.**

Criteriul de apreciere : eficiența economică

INDUSTRIALIZAREA CONSTRUCȚIILOR și, în cadrul ei, prefabricarea, trebuie judecată, în primul rînd, prin prisma eficienței economice a investițiilor. Din punct de vedere al intereselor economiei naționale, industrializarea construcțiilor, în general, și prefabricarea, în special, aduc certe avantaje economice, mai ales în două direcții. În primul rînd, **prin scurtarea duratei de execuție, în medie cu circa 15%, se obține reducerea timpului de imobilizare a fondurilor de investiții, precum și darea în funcțiune, în avans, a noilor capacități de producție.** În al doilea rînd, **prin prefabricare se realizează importante economii de materiale, îndeosebi de lemn și oțel.** La realizarea unei suprafețe totale de 1 000 000 mp de hale industriale pe an din prefabricate, de exemplu, **se înregistrează o reducere a duratei de execuție cu circa 5000 zile/om lucrătoare, într-un singur schimb pe an, a consumului de masă lemnoasă cu circa 20 000 mc/an și de oțel cu circa 10 000 tone/an.** Reduceri mai spectaculoase se obțin la construcțiile de locuințe.

Prin folosirea, în anul 1968, a unui volum de prefabricate de 1 700 000 mc, s-a obținut, pe ansamblu, o economie de cherestea de 900 000 mc, de metal — de 70 000 t și de forță de muncă — de 22 000 muncitori. Economiile de materiale trebuie apreciate nu numai în sine, ci și prin diferența cu care sînt valorificate în construcții, cu preț redus, și în industrie, cu preț mult mai ridicat.

Concepții ce se cer mai bine cristalizate

CU TOATE ACESTE AVANTAJE de ordin general pe economie, cifrele seci ale devizelor de construcții arată aproape sistematic că o clădire realizată din prefabricate este cu 2—5% mai scumpă, decît dacă s-ar fi obținut prin procedee tradiționale. De ce ?

Sub aspectul costului specific se constată că elementele de construcții echivalente sînt mai scumpe în cazul prefabricării decît prin procedee tradiționale. Mai multe cauze concură la această stare de lucruri. În primul rînd, **utilajele folosite în construcție nu sînt suficient diversificate, ceea ce atrage după sine un mare volum de muncă.** Nu puține sînt situațiile cînd cu o macara de mare capacitate, de exemplu, se montează atît piesele mari — avantajos, dar puține — cît și cele mici și ușoare dezavantajos și multe, ceea ce afectează negativ randamentul utilizării acestora.

O altă cauză o constituie **concepția destul de confuză a fabricilor de prefabricate în ce privește aspectul precizării capacităților optime, a profilului, procesului tehnologic, echipamentului, consumurilor specifice și al regiilor de fabricație.** Aceasta generează și adaptarea greoaie la frecventele modificări de sortimente cerute de progresul construcțiilor, în timp ce — în țările avansate — o condiție esențială a rentabilității întreprinderilor o constituie tocmai posibilitatea de adaptare rapidă, din mers aproape, la aceste necesități. **La noi, procesul de asimilare a unui produs nou durează cel puțin 3 ani, durată pe care o apreciem ca foarte lungă.**

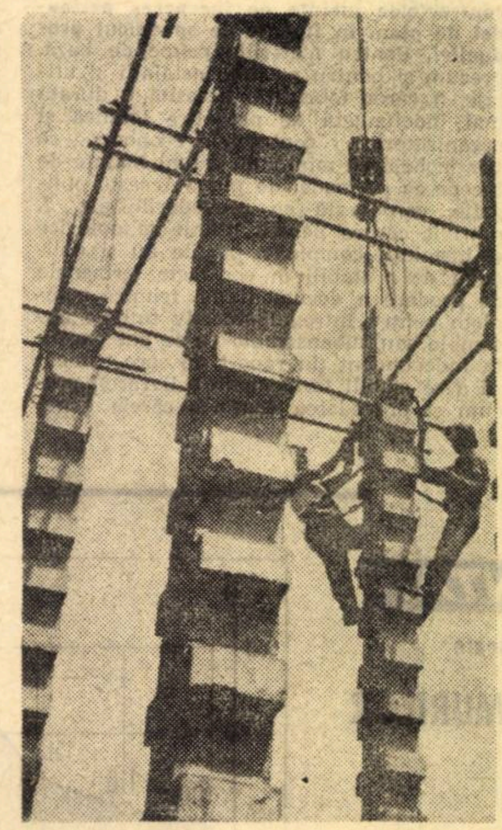

Montarea de stîlpi prefabricați pentru turnurile de răcire

În sfîrșit, este **vorba de însăși concepția construcțiilor ce se vor realiza din prefabricate.** Concepția clădirilor nu a condus sistematic și pe scară largă la producerea de prefabricate, care să asigure serie mare și număr mic de tipuri de elemente, ce condiționează o producție industrială rentabilă și o diversificare complexă.

În construcțiile de locuințe și social-culturale, se impune o diversificare de expresie și stil, o încadrare în personalitatea specificului local. Pentru construcțiile industriale apare, pe lîngă necesitatea de mai sus, și o gamă foarte variată de necesități funcționale : distanțe între stîlpi, înălțimi libere, microclimat, iluminat, încărcări speciale etc., rezultînd din împletirea, din participarea construcției însăși la procesul funcțional de producție.

În opoziție cu aceste necesități de diversificare, industrializarea producției de elemente de construcții impune o sarcină care — cel puțin în modul de rezolvare practicat pînă în prezent — conduce la o monotonie de dimensiuni și alcătuire. Serierea este absolut necesară pentru a se asigura pentru fiecare tipodimensiune un volum mare, specific utilizării eficiente a puternicelor mijloace de producție industrială. Aceasta duce însă la restrîngerea numărului de tipuri de elemente, ceea ce implică adoptarea unei modulări cu pas mare la lungimile de elemente și la distanțele între ele, ceea ce intră în contradicție cu necesitatea realizării unei suprafețe minimum necesare. În asemenea situații, sîntem constrînși să adoptăm dimensiunea imediat superioară și astfel ajungem — din păcate, în cîteva cazuri am și ajuns — la situația cînd o hală industrială realizată din prefabricate este mai scumpă, decît una din monolit, perfect mulată pe necesități. La primele fabrici de tuburi din azbociment, de exemplu, pentru rezolvarea unei deschideri necesare de 20 m, am fost nevoiți — din lipsă de sortiment de prefabricate — să adoptăm deschiderea de 24 m, cu sporul de suprafață corespunzător de circa 20%.

Premise ale diversificării producției

TOATE ACESTEA se explică și prin faptul că industria prefabricatelor este tînără — de circa 15 ani — și, ca atare, nu se bucură de posibilitățile altor ramuri sau subramuri industriale de valorificare a unei lungi experiențe acumulate. Totul fiind nou, practic toate problemele specifice pot și trebuie să fie obiect de cercetare. În primul rînd, **apreciem ca absolut necesar să se întocmească un studiu amănunțit pe subramuri, care să precizeze în condițiile specifice economiei noastre și ale previziunilor de creștere a volumului de construcții, tipul de fabrici de prefabricate, condițiile optime de amplasament, posibilitățile de cooperare cu alte industrii, echipamentul specific pe sortimente de produse etc., cu precizarea clară a implicațiilor asupra concepției construcțiilor alcătuite din aceste produse prefabricate.**

În al doilea rînd, nu se poate concepe o autentică industrializare a construcțiilor și nici existența fabricilor de prefabricate **decît în condițiile producerii de către industria constructoare de mașini, a unor utilaje de producție, de manipulare, de transport și de montaj, ieftine, diversificate, de mare randament și de bună calitate.** Considerăm că, în prezent, industria noastră constructoare de mașini are toate condițiile pentru realizarea unui astfel de echipament industrial.

Pe de altă parte, se **impune diversificarea și extinderea producției de elemente prefabricate, care să permită generalizarea rezultatelor bune obținute pînă în prezent, precum și lărgirea domeniului de utilizare a acestora.** De altfel, din studiile elaborate rezultă că :

- la executarea clădirilor de locuit, la blocuri cu mai mult de 4 etaje și la clădiri individuale, se cere lărgită folosirea panourilor mari. **Există condiții ca la clădiri de locuit, soluția cu panouri mari să fie extinsă de la 21,7% în 1969, la 50—60% în 1971—1975. În 1975, s-a prevăzut a se realiza 45 mii apartamente integral din panouri mari și 35,5 mii apartamente din structuri mixte cu panouri mari ;**
- la clădiri de locuit în mediu rural **este prevăzut ca, în 1975, la circa 30—40 mii de locuințe, planșeele și acoperișurile să fie executate din elemente prefabricate.** Aceste elemente trebuie să aibă dimensiuni mici pentru a corespunde condițiilor specifice de transport și montaj ;
- se prevede, de asemenea, **folosirea la clădirile de producție și depozitare din cooperativele agricole și din gospodăriile membrilor acestora, elemente de prefabricate în proporție de 60—70%.**
- la construcțiile industriale propriu-zise, ca și la cele cu caracter industrial din agricultură, se preconizează o mărire substanțială a gradului de prefabricare.

REFLECȚII

PREFAȚĂ LA UN SEMINAR

acad. Grigore C. MOISIL

A ÎNCEPUT la Institutul de matematici al Academiei Republicii Socialiste România o muncă de lungă durată: un seminar privind aplicațiile matematicilor în arheologie. Iau parte, în afară de Institutul de matematici — gazdă și inițiator — Institutul de arheologie al Academiei și Centrul de statistică matematică al aceleiași academii, precum și Centrul de calcul al Universității din București.

Acum mai bine de cinci ani, la 24 mai 1964, Comisia de automatizări a Academiei (al cărei președinte eram), împreună cu Institutul de arheologie, au organizat o conferință în care tînărul arheolog Alexandru Vulpe expunea cercetările efectuate în diferite țări asupra aplicațiilor matematicilor în arheologie; discutase îndelung problema cu tînărul matematician A. Deleanu. Remarcabila expunere a tînărului arheolog n-a avut însă urmări. Nici un matematician, nici un arheolog nu și-au consacrat munca acestei probleme. Îndoiala arheologilor asupra perspectivelor metodei? Asupra interesului ei pentru arheologie? Îndoiala matematicienilor asupra perspectivelor descoperirilor matematicii în acest domeniu? Să credem oare că problemele ce vor ridica matematicilor metodele întrebuințate pentru descurcarea problemelor arheologiei vor fi destul de interesante pentru a fixa prelungit atenția matematicianului? Pentru a-i permite să se dezvolte matematic?

Matematicienii au impresia că arheologii sînt cei ce trebuie să învețe matematică. Lor le folosește matematica, ei vor trage profitul rezolvării problemelor lor. Arheologii aveau impresia că matematicienii sînt cei ce trebuie să învețe arheologia. El, matematicianul cunoaște instrumentul a cărui întrebuințare o propune arheologul. Nu-i pot cere arheologului să-și piardă vremea învățînd fundamentele unei metode atît de îndepărtate de uneltele lui tradiționale, fără să-i asigur perspectivele unor rezultate neîndoielnice.

După strălucirea unei străfulgerări ce pare a lumina un orizont nou, te întorci la uneltele tale. Așa sînt începuturile oricărei cercetări interdisciplinare.

E întîia epocă de îndoială, epoca aplauzelor pure. Toată lumea exclamă: ce frumos! Ce frumos ar fi! Dar nimeni nu se apucă de această treabă. E nou? Rămîn la lucrurile vechi, dar sigure. Ce frumoase ar fi lucrurile noi! Cine le-ar face! Eu nu. Sînt angajat într-o muncă despre care știu că rodește. Cine se angajează în marea aventură?

Sînt și voci contra? E bine să fie. De cîte ori a apărut o preocupare științifică nouă, ea a fost negată. Cine va scrie istoria tuturor dovedirilor imposibilității științelor noi? Recent am trăit succesele unor noi discipline. Succese neîndoielnice și numai de vechii specialiști tăgăduite.

Succesul economiei matematice. Toate școlile economice tăgăduiau fenomenelor economice dreptul de a fi desecate cu instrumentul matematic. Azi? O știm cu toții.

Succesul lingvisticii matematice. E drept că-l cunosc mai puțini. De lingvistica matematică n-au nevoie nici marile întreprinderi, nici marile instituții. Limbile formale sînt limbi tăcute, în care oamenii se înțeleg cu mașinile.

Succesele logicii matematice? Mi-aduc aminte. Era în toamna 1933; la universitatea din Iași începeam un curs numit Logica și teoria demonstrației. De atunci am continuat. În 1941, toamna tîrziu, s-a creat la Universitatea din București o catedră de Analiză superioară și Logică matematică. De-atunci am continuat. În primăvara 1949 am aflat că logica matematică se poate întrebuința și în inginerie, aplicațiile ei constituind o teorie algebrică a mecanismelor automate. De-atunci am continuat.

E logica matematică un capitol al logicii? Filozofii ziceau că nu. Cu simpatie pentru mine, cu toleranță pentru ea. E logica matematică un capitol al matematicilor? Matematicienii ziceau că nu. Cu îngăduință pentru mine, cu neîncredere pentru ea.

Dacă logica matematică stîrnea neîncrederea și a matematicienilor și a filozofilor, ce să mai spun de logicile cu mai multe valori: ele stîrneau cel puțin neîncrederea celor ce făceau logică matematică. Și parcă numai în logica matematică am trăit aceste începuturi!

Să nu uităm neîncrederea cu care au fost privite timp îndelungat și automatizarea și, mai tîrziu, calculatoarele. Să avem întîi o industrie, și apoi vom automatiza-o. Fraza am auzit-o. Economia noastră n-are nevoie de calculatoare mari. Prea sîntem la început ca să avem nevoie de calculatoare. Costă scump. De unde? Am mai proiectat noi și fără calculatoare. Și fraza asta am mai auzit-o. Cîți tineri profesori de inginerie își trimit studenții în strada Ștefan Furtună nr. 125, să învețe munca la calculator? Cînd? Zilnic. Cît? Cît pot. Și Institutul Politehnic din Galați și Institutul Politehnic din Brașov o fac.

Totdeauna e așa? Numai la început. Pe urmă vine îndoiala cea mare. Nu a celorlalți. A ta. Începi să te întrebi: oare?

Vorbești de judecăți care au mai multe valori, nu sînt neapărat adevărate sau false. Ai un exemplu? Construiești o serie întreagă a lor, dar nu știi să-mi dai un exemplu. Și dai un exemplu, și nu merge, și mai dai un exemplu și nu merge.

Vorbești de gramatică algebrică și nu știi: e ea gramatica vreunei limbi naturale? Măcar a unui fragment de limbă naturală? Măcar a limbilor celor mai simple, a țipătelor animalelor și păsărilor?

Și lumea merge înainte, și tu te întrebi. Uneori ai răspunsuri, alteori îți răspund alții, alteori îndoiala se stinge. Nu mai e azi o problemă ceea ce ieri era. Ce-ai înțeles numai tu, azi înțelege toată lumea. Ai vrea să povestești: știi tu programul cursului de algebră cînd eram eu student? Dar al cursului de Calcul diferențial și integral? Știi tu măcar ce se preda sub acest nume? Știi tu că eu am dat examen la un curs de un an de „geometrie descriptivă" și la un curs de un an de „funcții eliptice"?

Și voi, cei care veniți la acest prim seminar despre aplicațiile matematicilor în arheologie, îndrăzniți să credeți că peste cîțiva ani el va fi un curs obligator la facultatea de istorie, că facultatea de istorie va avea un calculator?

Că atunci cînd tinerii de azi, ajunși bunici, vor povesti ca mine despre cursurile tinereții lor, vor fi întrebați: cum, voi făceați istorie altfel?

Trebuie asociată posibilitatea de realizare integrală din prefabricate a tuturor părților componente ale halelor industriale curente, inclusiv pereții.

Prin sistemele arătate, **se poate estima ca, în 1975, să se ajungă la un indice de consum de prefabricate de 190 mc la 1000 locuitori.** În ce privește tipurile de elemente prefabricate, trebuie specificat că există o gamă sortimentală, relativ mare — 50 de familii de produse — din care 80% sînt tipizate. **Nu se produc încă sortimente specifice unor genuri de lucrări, iar pentru altele gama de sortimente este insuficientă.**

În multe cazuri, supradimensionarea unor construcții se datorește deficiențelor de concepție și dimensionare a elementelor prefabricate, iar în altele, soluțiilor de ansamblu ale proiectelor de construcții. În scopul îmbunătățirii acestei situații, **este necesară studierea unei serii de construcții sătești din elemente prefabricate** (locuințe, pătule, grajduri); **înlocuirea tipurilor de prefabricate grele și voluminoase cu altele mai simple cu caracteristici superioare** (extinderea pînă la generalizare a folosirii prefabricatelor eficiente de beton precomprimat pentru acoperișurile de hale industriale, grinzilor principale de rezistență cu inimă plină T și dublu T pînă la deschideri de 24 m, și elementelor de suprafețe plane sau curbe); **proiectarea și producerea de elemente prefabricate și pentru acele părți ale construcțiilor, la care pînă în prezent gradul de prefabricare este foarte redus** (elemente de pereți, canale subterane, șarpante la construcțiile civile ș.a.); **diversificarea gamei de panouri mari și folosirea acestora pe mai mult de 5 nivele cu un grad superior de finisare.** În această direcție trebuie revizuit și simplificat sistemul actual de îmbinare antiseismică.

ÎN LEGATURĂ cu stabilirea eficienței tehnico-economice a diferitelor soluții noi de prefabricate, înaintea introducerii lor în practică, **considerăm că actualul mod de calcul al prețului de cost, care prevede asimilarea noilor tipuri, cu altele vechi, este neadecvat.** Acest mod de calcul nu poate da imaginea reală a eficienței noului produs, fiind în general eronat, atît prin faptul că prețurile nu pot fi corelate între ele, prețul unui element prefabricat nefiind direct proporțional cu volumul de beton sau greutatea armăturii.

Pentru remedierea acestor situații și dinamizarea producției de prefabricate larg diversificate, se cere aplicată o metodologie specifică pentru calculul prețului real de cost, în care să se ia în considerație, pe lîngă investițiile necesare creării de noi capacități, și costurile reale ale materialelor, fondurilor fixe și circulante aferente volumului anual de lucrări etc.

ing. Nicolae POPA

directorul Institutului de proiectări pentru industria materialelor de construcții

---

CERCETARE-APLICARE

„MICROPRODUCȚIA" DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ

ÎNTR-UN ANUME stadiu și la o scară relativ restrînsă, o parte din activitatea unităților de cercetare se finalizează în producerea unor materiale, substanțe, chimicale, dispozitive, aparate etc. destinate acoperirii nevoilor proprii — autodotare —, sau acoperirii unor solicitări manifestate de alte unități de cercetare sau celelalte ramuri ale economiei naționale. Realizarea acestor produse oferă cercetătorilor posibilitatea verificării în practică — înainte de intrarea în producție — a cercetărilor efectuate, dă posibilitatea unor valorificări imediate a acestora și în plus conduce la creșterea gradului de utilizare a aparaturii și instalațiilor de care dispun unitățile de cercetare. Această activitate, analizată și pusă în evidență de Consiliul Național al Cercetării Științifice într-un studiu elaborat în acest scop, a fost denumită „Microproducție".

Asemenea realizări se justifică îndeobște prin caracteristică de noutate în cazul materialelor, substanțelor sau chimicalelor, sau de unicat și serie mică în cazul unor aparate și instalații pentru care apare nevoia de a le concepe pe baza celor mai recente realizări în domeniul respectiv și prin cerința de a le experimenta temeinic în vederea perfecționării.

SE DESPRIND o serie de preocupări specifice activității de microproducție și anume:

- posibilitatea valorificării imediate a cercetărilor prin transpunerea în viață a rezultatelor acestora, înainte de însușirea și introducerea lor în producția de serie;
- realizarea unor produse și aparate cu tehnologii noi, cu un înalt grad de tehnicitate și de muncă de concepție, originală, care nu se produc în unitățile industriale;
- realizarea unor produse și aparate solicitate de cercetare și alte ramuri ale economiei naționale, în cantități reduse și pentru care nu este rentabilă crearea unor capacități industriale;
- realizarea unor produse și aparate destinate autodotării unităților de cercetare;
- evidențierea — în vederea trecerii la producția industrială — a performanțelor noilor produse, prin intrarea lor în circuitul economic și respectiv prin concurarea calitativă a celor existente în acest circuit;
- degrevarea importului și eliberarea unor fonduri valutare ce pot fi utilizate pentru procurarea de produse și aparate neasimilate în țară;
- utilizarea forțelor și capacităților de muncă din unitățile de cercetare, prin desfășurarea rațională a preocupărilor de cercetare, proiectare, asimilare și finalizare a diverselor produse și aparate.

În acest fel, activitatea de microproducție se poate dezvolta în strînsă legătură cu munca de cercetare a unităților respective, fiind influențată direct de către aceasta și contribuie la strîngerea legăturilor dintre cercetare și producție, oferind acesteia din urmă noi posibilități de dezvoltare.

Contribuția acestei activități la acoperirea unor nevoi proprii cercetării și, în parte, a altor sectoare ale economiei naționale, este însemnată în special prin prisma diversității mari a produselor și aparatelor ce se obțin.

Cele 139 produse, instalații și aparate prevăzute a fi realizate în 1969, precum și cele 298 care urmează să se realizeze în anul 1970, demonstrează dinamica acestor preocupări. Valoarea producțiilor respective este, de asemenea, însemnată.

STUDIUL AMINTIT a evidențiat unele elemente care pot conduce la producții mai mari decît cele înscrise în preocupările curente ale unităților de cercetare și care pot fi obținute pe seama unor măsuri ce urmează să fie aplicate de instituțiile centrale și ministerele tutelare.

Un aspect deosebit de interesant este cel prezentat de existența unor produse și aparate, realizate prin activitatea de microproducție a unităților de cercetare, care, datorită caracteristicilor și performanțelor realizate, pot conduce la înlocuiri de produse și aparate care în mod obișnuit se importă. În vederea analizării posibilității unor asemenea înlocuiri au fost luate o serie de măsuri concrete. Printre altele, organizațiile de comerț exterior sînt în prezent în posesia unor nomenclatoare complete cuprinzînd produsele și aparatele realizate prin activitatea de microproducție a unităților de cercetare. O serie de măsuri propuse de Consiliul Național al Cercetării Științifice, care vizează și dezvoltarea activității de microproducție, au fost supuse analizei ministerelor și instituțiilor centrale interesate, ele referindu-se în special la obținerea unor microproducții suplimentare, la organizarea unor nuclee de microproducție acolo unde ele nu există, la fixarea unui cadru organizat în vederea asimilării, perfecționării și realizării a noi produse și aparate prin această activitate.

Radu GÎRLAN

NOI OBIECTIVE ECONOMICE

- La Uzina de fibre sintetice—Săvinești **au fost terminate lucrările de montaj la toate secțiile de producție ale noii fabrici Melana 3. Au fost încheiate probele tehnologice la secția carbonat de etilenă și au început probele mecanice la secțiile polimerizare și filare, precum și la secția recuperare a carbonatului. Specialiștii au pregătit noile tehnologii de producție în laboratoarele și în stațiile-pilot proprii, evitînd cumpărarea de licențe precum și a unor utilaje, ceea ce a permis economisirea unor importante fonduri valutare.**

- La Uzina nr. 3 de geam tras din Tîrnăveni, **unul din cele mai mari obiective ale planului de investiții din județul Mureș, au fost realizate primele produse. Dotată cu utilaje de înaltă tehnicitate, noua uzină va realiza anual 5,3 milioane mp geam tras, astfel încît producția întreprinderii din Tîrnăveni se va dubla. Pe aceeași platformă industrială se află în construcție o uzină similară, care va intra în funcțiune în primul trimestru al acestui an.**

- **După efectuarea cu succes a probelor tehnologice,** la Uzina de produse chimice „Sinteza" din Oradea **a fost dată în funcțiune o nouă secție de produse organofosforice, substanțe ce se folosesc pentru combaterea dăunătorilor în agricultură. Primele tone de substanțe realizate sînt de calitate superioară, confirmînd reușita tehnologiei de fabricație și funcționarea în condiții bune a utilajelor cu care este dotată noua secție. Noul obiectiv sporește capacitatea Uzinei „Sinteza" cu 800 tone substanțe active anual.**

- Capacitatea instalației de fabricare a clorurii de metilen din **cadrul Uzinei chimice a Grupului industrial petrochimic Borzești a fost dublată. Creșterea potențialului acestei instalații de la 500 tone anual la 1 000 tone a fost posibilă datorită aplicării unor studii privitoare la mărirea diametrului reactorului de clorurare, sistematizării fazelor de condensare și absorbție a acidului clorhidric, ca și prin modificările tehnologiei de producție. Realizarea este cu atît mai remarcabilă cu cît investițiile alocate nu depășesc 1% din valoarea inițială a instalațiilor. În plus, aplicarea acestor studii a creat posibilitatea ca, în lunile următoare, capacitatea instalației să atingă 1 500—2 000 tone clorură de metilen anual.**

ŞTIINŢĂ, TEHNICĂ, TEHNOLOGIE, INOVAŢII

● **Inginerii Al. Stoica şi F. Cimpeanu, de la Uzina de vagoane din Arad,** au conceput şi realizat o instalaţie electronică pentru reglarea automată de la distanţă a temperaturii din cuptoarele de forjă, încălzite cu combustibil gazos. Cu ajutorul instalaţiei se asigură optimizarea regimului termic, prin reglarea automată a temperaturii, în funcţie de încărcătura şi capacitatea cuptorului, ceea ce asigură realizarea unor piese forjate de calitate superioară. Noua instalaţie ale cărei elemente de automatizare au fost executate în laboratorul electronic al Uzinei de vagoane din Arad, rezolvă pentru prima dată în ţara noastră, problema măsurării, reglării şi dirijării automate a temperaturii în cuptoarele alimentate cu combustibil gazos, ea găsindu-şi o largă utilitate în industria de prelucrare la cald a metalelor.

● După cum se ştie, **rezistenţa sudurilor** constituie o problemă larg dezbătută în construcţiile metalice. Căutînd o soluţie optimă, **prof. dr. ing. Dumitru Mocanu,** şef de catedră la Institutul politehnic din Iaşi, a reuşit să stabilească o relaţie matematică cu ajutorul căreia se poate calcula exact rezistenţa tuturor tipurilor de îmbinări sudate. Comunicarea, susţinută pe această temă la recenta sesiune ştiinţifică a Institutului politehnic din Cluj, a stîrnit un deosebit interes, constituind o noutate pe plan mondial. Pînă acum se credea că rezistenţa este direct proporţională cu mărimea defectelor din structura sudurilor. Or, colectivul din Iaşi a dovedit că pentru calcularea rezistenţei trebuie să se ţină seama de alte elemente — ca forma, poziţia, natura defectului respectiv, oferind astfel criterii absolut ştiinţifice de apreciere a coeficientului de rezistenţă.

● **Cercetările efectuate la Centrala industrială Hunedoara în scopul ridicării calităţii oţelului** s-au soldat cu cîteva rezultate remarcabile. La oţelurile pentru rulmenţi s-au redus incluziunile nemetalice cu 40% faţă de normele tehnice stabilite, iar la cele pentru axe, datorită sporirii indicilor de calitate, s-au micşorat pierderile de metal la uzinele prelucrătoare cu 70%. De asemenea, în scopul îmbunătăţirii calităţii oţelului aliat, au fost făcute cercetări şi s-a experimentat cu bune rezultate procedeul de insuflare a argonului în şarja lichidă de oţel.

● **La Întreprinderea pentru mecanizarea agriculturii din Botoşani** a fost experimentată o interesantă inovaţie care aduce importante economii. Este vorba de staţia de precurăţire a uleiurilor de transmisie în vederea refolosirii lor. Procedeul constă în trecerea uleiului folosit prin cîteva baterii de filtre succesive. Practic, aceasta permite prelungirea cu încă jumătate a perioadei normale de ultilizare. Prin aplicarea noului procedeu se pot economisi anual peste 30 000 litri ulei.

● Printre liniile tehnologice complexe însuşite de industria noastră constructoare de maşini se numără şi **instalaţia de morărit cu o capacitate de 220 tone în 24 ore,** omologată anul trecut. Moara se compune din utilajele tehnologice de bază, care se folosesc la măcinarea grîului sau a altor cereale, precum şi din transportoare mecanice şi pneumatice, instalaţii de aspiraţie, bascule şi balanţe, instalaţii electrice de comandă, semnalizare şi automatizare şi accesorii de montaj.

● **Industria electrotehnică** îşi lărgeşte continuu gama sortimentelor necesare fabricaţiei de locomotive româneşti. Răspunzînd cerinţelor constructorilor de locomotive Diesel hidraulice, colectivul Uzinei de maşini electrice din Bucureşti a asimilat noi tipuri de motoare electrice de 0,25 kW cu caracteristici tehnice perfecţionate. Utilizarea lor va spori atît siguranţa, cît şi randamentul de exploatare a locomotivelor. Tot pentru acest tip de locomotive au fost fabricate diferite instalaţii de control şi chei de comandă cu mai multe poziţii.

Seria reperelor fabricate pentru locomotivele Diesel electrice a fost, de asemenea, completată cu diferite instalaţii pentru circuite electrice şi ventile electropneumatice. Se produc, totodată, mai multe tipuri de cabluri de conexiuni speciale, prize bipolare cu contract de protecţie şi inversoare de sens, produse necesare locomotivelor electrice.

● **Un colectiv de specialişti de la Întreprinderea mecanică din Roman** a reuşit, pentru prima dată în ţară, să elaboreze o nouă tehnologie de turnare a nervurilor de la pereţii pieselor din fontă, tehnologie prin care se reduce substanţial greutatea maşinilor fabricate. Ca urmare a preocupărilor pentru economisirea metalului au fost reproiectate unele maşini şi repere tehnice importante, ceea ce a avut ca efect peste 180 tone de metal economisite.

● **Inginerul Gh. Săninoiu, de la Schela de petrol Băicoi,** este autorul unui dispozitiv brevetat în ţară, cu ajutorul căruia se poate măsura de la suprafaţă nivelul de ţiţei al sondelor aflate în pompaj. Operaţiile de manevrare se efectuează automat. Prin utilizarea noului dispozitiv se obţine un randament de aproape două ori mai mare decît în cazul folosirii altor procedee.

● **Ing. V. Doboşan şi tehnicianul N. Caşcaval, de la Uzinele de autocamioane din Braşov,** sînt autorii unei valoroase invenţii, recent brevetată. Este vorba despre un agregat automatizat pentru sudura roţilor de autocamion. Aplicarea invenţiei a dus la mecanizarea operaţiilor şi la îmbunătăţirea condiţiilor de muncă, realizîndu-se în acest fel o productivitate a muncii de două ori mai mare şi economii anuale de 1 500 000 lei.

ÎMBUNĂTĂŢIREA INDICATORILOR ECONOMICI PRIN EXPERIMENTAREA NOULUI SISTEM DE SALARIZARE

NOUL SISTEM DE SALARIZARE reprezintă un mijloc important prin care se asigură cointeresarea materială în vederea creşterii continue a eficienţei economice în fiecare întreprindere. El prezintă o serie de îmbunătăţiri printre care amintim: creşterea rolului sistemului tarifar ca element de bază al sistemului de salarizare, creşterea ponderii salariului tarifar la peste 90% şi asigurarea unei mai raţionale diferenţieri a salariilor tarifare, stabilirea unor norme de muncă şi normative de personal fundamentate ştiinţific, constituirea unui fond de premiere pentru realizări deosebite obţinute în cursul anului şi acordarea de gratificaţii anuale pentru reducerea suplimentară a preţului de cost.

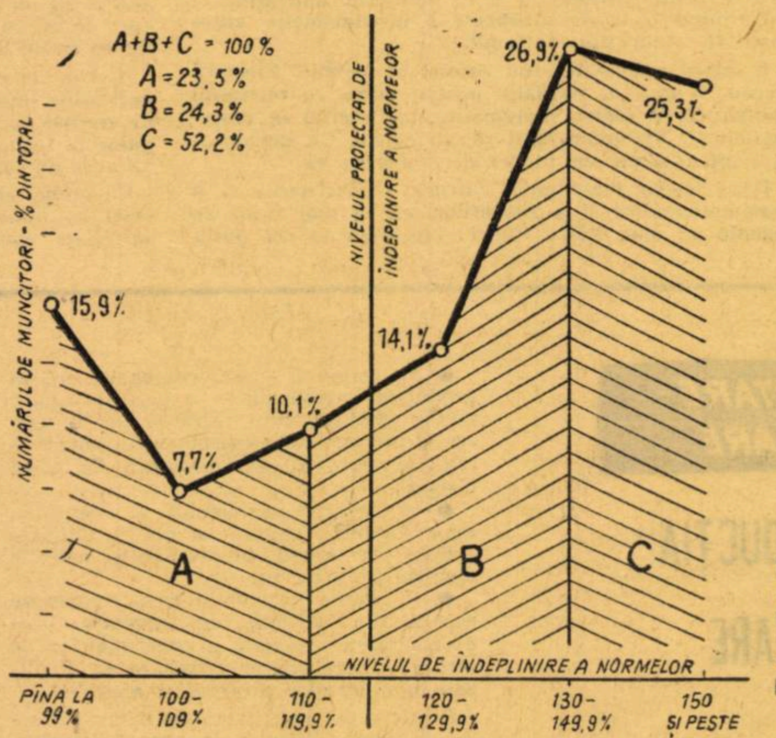

Dispersia numărului de muncitori pe grupe de îndeplinire a normelor-medie în perioada ianuarie-noiembrie 1968

Uzina **Electromotor** — Timişoara, care face parte din centrala industrială **Maşini şi Materiale Electrice,** şi are ca profil de fabricaţie motoare electrice pentru uz industrial, echipament electric auto-tractor şi aparate electrice de uz casnic a trecut la experimentarea noului sistem de salarizare începînd de la 1 decembrie 1968.

Pe baza datelor din perioada de experimentare se pot desprinde cîteva aspecte prin care se atestă avantajele economice ce se pot obţine prin aplicarea corectă a principiilor noului sistem de salarizare.

O dată cu trecerea la aplicarea sistemului îmbunătăţit de salarizare se impunea analiza critică a structurii organizatorice pentru a se face delimitarea strictă a competenţelor şi răspunderilor, eliminarea fărîmiţării compartimentelor, care să asigure o subordonare precisă a fiecărei funcţii şi precizarea locului şi rolului care-i revin în activitatea întreprinderii etc.

Ca urmare a îmbunătăţirii structurii organizatorice a întreprinderii structura salariaţilor în trimestrul IV.1969 s-a îmbunătăţit faţă de perioada dinainte de experimentarea noului sistem de salarizare; ponderea muncitorilor de bază a crescut de la 45,8% cît a fost înainte de experimentarea noului sistem de salarizare la 48,5%.

O NORMĂ DE MUNCĂ se poate considera corespunzătoare dacă reflectă timpul efectiv necesar pentru efectuarea operaţiei sau lucrării în condiţiile tehnico-organizatorice stabilite. Aceasta presupune ca ea, în cazul respectării tuturor condiţiilor tehnico-organizatorice avute în vedere la elaborarea normei, să fie îndeplinită în proporţie de 100%.

La uzina **Electromotor**-Timişoara, media de îndeplinire a normelor în anul 1968, pînă la începerea experimentării, a fost de 131,8%, secţia de motoare electrice avînd o îndeplinire de 140,3% iar secţia de micromotoare şi bunuri electrocasnice de 125,5%, aspecte ce scot în evidenţă calitatea necorespunzătoare a normelor practicate.

Normele tehnice folosite în primele 10 luni de experimentare a noului sistem de salarizare au fost îndeplinite pe total uzină în proporţie de 100,5%, la secţia motoare — 103,2% iar la secţia micromotoare — 98,7%. Se constată, de-a lungul celor 10 luni, limitele restrînse ale variaţiei îndeplinirilor de normă şi apropierea lor de nivelul proiectat de 100% şi relevă nivelul superior al normelor elaborate în vederea experimentării noului sistem de salarizare.

Situarea unor sectoare sub nivelul proiectat se datoreşte neasigurării tuturor condiţiilor tehnico-organizatorice stabilite, precum şi existenţei unui număr mare de muncitori în formare — în special la secţia micromotoare — care nu au încă calificarea şi îndemînarea necesară executării lucrărilor.

Dispersia complet necorespunzătoare a muncitorilor după gradul de îndeplinire a normelor — chiar dacă aceasta este influenţată şi de nivelul de calificare şi îndemînare a muncitorilor — indică şi ea calitatea necorespunzătoare a normelor practicate înainte de începerea experimentării noului sistem de salarizare. În acest scop, se prezintă grafic în figurile 1 şi 2 dispersia numărului de muncitori în grupele de îndeplinire a normelor — folosite la raportările în dările de seamă — în primele 11 luni ale anului 1968 şi respectiv primele 10 luni de experimente (dec. 1968 — sept. 1969).

Se constată că în figura nr. 1 ponderea muncitorilor nu este în grupele de îndeplinire de 110—119,9% şi 120—120,9%, care sînt cele mai apropiate de media planificată de îndeplinire a normelor — 120%, ci este în grupa 130—149,9%. Prin aplicarea noilor norme se constată că această deficienţă s-a eliminat, numărul cel mai mare de muncitori (figura 2) este cuprins în grupa 100—104,9%, grupă care este cea mai apropiată de nivelul proiectat de îndeplinire a normelor — 100%.

În zona B considerată ca fiind zona cu dispersie normală (± 10% faţă de îndeplinirea medie proiectată), înainte de experimentare se încadrau numai 24,3% din numărul total al muncitorilor, ceea ce reprezenta o situaţie nesatisfăcătoare. După introducerea noilor norme în această zonă se încadrează 60,25% din numărul total al muncitorilor, ceea ce denotă o îmbunătăţire substanţială a normelor. Numărul muncitorilor care se vor încadra în viitor în această zonă va fi cu mult mai mare (68—70%), după ce se va reduce numărul încă mare al muncitorilor din zona A, care nu îndeplinesc normele stabilite. În cea mai mare parte aceasta se datoreşte faptului că muncitorii sînt în formare. Dar sînt şi muncitori cu vechime care nu au calificarea şi îndemînarea necesară executării lucrărilor.

Din cele prezentate rezultă că aplicarea noilor norme de muncă a scos în evidenţă importante rezerve de creştere a productivităţii muncii, unele din ele fiind imediat puse în valoare, iar pentru altele s-au stabilit măsuri cerute de utilizarea lor.

Sarcina de creştere a productivităţii muncii la uzina **Electromotor,** după introducerea normelor tehnice, a fost realizată astfel: în luna decembrie 1968 în proporţie de 104,7% iar în perioada ianuarie—octombrie 1969 în proporţie de 103,3%.

După aplicarea normelor tehnice la majoritatea operaţiilor tehnologice, productivitatea muncii a crescut. Astfel, la operaţia de strunjire de finisare umeri la carcasa motoarelor ASI 160 productivitatea muncii a crescut cu 13,5%, la operaţia de strunjire palier la motoarele ASI 160 cu 11,5%, la operaţia de găurire palier la motoarele ASI 200 cu 14%, la operaţia de bobinare stator la motoarele ASI 80 cu 7,3%.

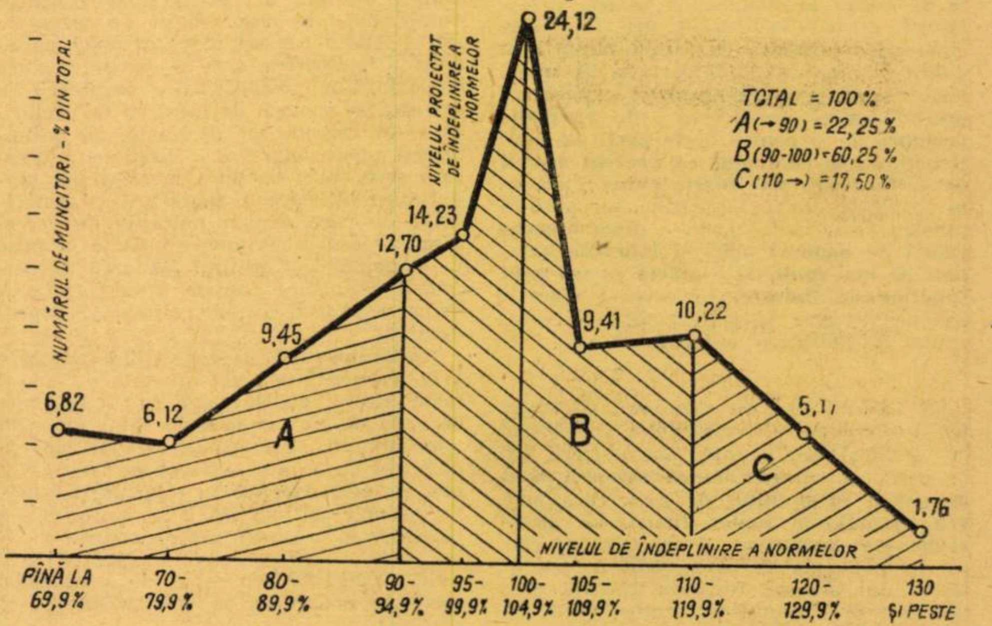

Dispersia numărului de muncitori pe grupe de îndeplinire a normelor-medie în perioada decembrie 1968 — septembrie 1969

NOUL SISTEM de salarizare a reuşit să asigure o cointeresare mai bună a tuturor categoriilor de salariaţi. La aceasta a contribuit defalcarea principalilor indicatori de plan (producţia globală, producţie marfă, numărul de salariaţi, producti-

vitatea muncii, cheltuieli pentru executarea producției) la nivelul secțiilor, precizarea prin „Regulamentul privind acordarea salariilor tarifare ale muncitorilor și personalului tehnic-administrativ în condițiile nerealizării sarcinilor stabilite" a indicatorilor de plan sau a sarcinilor a căror realizare condiționează plata integrală a salariului.

Principalii indicatori de plan pe uzină, în perioada experimentării sistemului, au fost realizați, obținîndu-se depășiri de plan mult mai substanțiale în raport cu cele obținute în aceeași perioadă a anului anterior. Astfel producția marfă a fost realizată în proporție de 104,49% față de 100,0% în anul trecut; beneficiul — 113,7% față de 101,0%, iar productivitatea muncii/salariat — 103,3% față de 100,0%. Aceasta a făcut ca în întreaga perioadă de experimentare să nu se reducă salariile pentru nerealizarea sarcinilor de plan. În schimb, s-au stabilit salarii diminuate față de salariile tarifare și s-au redus cîștigurile realizate în acord, pentru nerealizarea sarcinilor individuale de către unii muncitori, respectiv nerespectarea proceselor tehnologice și producerea de rebuturi. Principiul de stabilire a salariului în funcție de realizarea sarcinilor de plan și individuale se dovedește a fi mobilizator, cazurile de repetare a nerealizării sarcinilor fiind în număr redus.

În aceeași perioadă au fost premiați pentru contribuția deosebită adusă la realizarea indicatorilor de plan și creșterea eficienței economice un număr de 308 salariați, din care 230 muncitori și 78 de salariați din personalul tehnico-administrativ.

Se poate constata din cele prezentate că noul sistem de salarizare nu se rezumă la o normare corespunzătoare a muncii ci cuprinde în afara acesteia schimbări importante în toate elementele sistemului de salarizare, prin care se asigură o mai bună cointeresare a tuturor categoriilor de salariați.

Desigur, rezultatele ce se pot obține de întreprindere sînt influențate de un număr mai mare de factori, în afară de cei legați de folosirea forței de muncă și remunerarea muncii, cum sînt aprovizionarea tehnico-materială, dotarea tehnică și alți factori care însă au influențat și realizările din perioadele anterioare iar la stabilirea sarcinilor de plan au fost luați în considerare pentru fundamentare. Rezultă deci că principalul element nou care s-a introdus și a influențat rezultatele întreprinderii a fost noul sistem de salarizare, de cointeresare a angajaților.

M. EPURAN
I. DĂNĂIAȚĂ
Timișoara

STUDIEREA PIEȚEI — FACTOR ACTIV AL PROMOVĂRII EXPORTULUI

DINAMICA FĂRĂ PRECEDENT a comerțului internațional în perioada postbelică, diversificarea continuă a structurii sale, prefacerile permanente care caracterizează acest domeniu al activității economice ridică probleme din ce în ce mai acute în ceea ce privește găsirea unor piețe de desfacere, atît pentru produsele noi cît și pentru cele tradiționale. În aceste condiții, promovarea cu succes a exporturilor presupune prospectarea obiectivă și rațională a pieței externe, studierea și înțelegerea în profunzime a evoluției conjuncturii, a complexității pieței externe și a posibilităților de desfacere a mărfurilor, detectarea cauzelor și efectelor fluctuației prețurilor pe piața internațională; respectarea riguroasă a clauzelor contractuale etc.

● Evoluții semnificative și sarcini complexe

AȘA CUM s-a arătat în raportul C.C. al P.C.R. la Congresul al X-lea al partidului, în anii 1966—1968 volumul comerțului exterior al României a cunoscut o creștere medie anuală de peste 12%. Totodată, s-a îmbunătățit structura exporturilor: mașinile, utilajele și produsele chimice au o pondere de 27,5% în exportul țării, iar întreaga grupă a produselor industriale — de peste 75%. Trasînd sarcina sporirii volumului comerțului exterior cu 40—45% în viitorul plan cincinal, Congresul a subliniat, printre altele, că la întocmirea planurilor economice este necesar să se aibă în vedere asigurarea cu prioritate a mărfurilor pentru export și că „extinderea exportului impune... studierea aprofundată a conjuncturii pieței externe, a tendințelor dezvoltării economiei mondiale, a cerințelor actuale și de perspectivă ale vieții internaționale".

Traducerea în viață a acestor directive presupune, pe plan extern, îmbunătățirea radicală a activității organelor de comerț exterior și, în cadrul acesteia, a cercetării și prospectării piețelor, iar pe plan intern întărirea controlului asupra calității produselor de export, îndeplinirea riguroasă a obligațiilor contractuale cu privire la calitate și la termenul de livrare.

În acest context, este necesar ca preocuparea lucrătorilor din comerțul exterior să se îndrepte cu precădere spre găsirea celor mai eficiente căi de a promova exporturile românești într-un ritm susținut și spre realizarea în condiții optime a planului la import. Acest lucru trebuie subliniat cu atît mai mult cu cît — prin efectul de propagare în economie, ca urmare a conexiunilor dintre diferitele ramuri și sectoare economice — neîndeplinirea sarcinilor de export și de import poate influența negativ nu numai activitatea sectoarelor care sînt în directă legătură cu comerțul exterior, dar și cea a celorlalte sectoare. O distorsiune în comerțul exterior poate să însemne o afectare a economiei nu numai în prezent, ci și în viitor.

● Factorii esențiali ai competitivității

SE POATE SPUNE că problema prețurilor de export și de import joacă un rol primordial în tranzacțiile comerciale externe, în cadrul cărora fiecare marfă este confruntată cu produse similare pe piața mondială.

Deoarece prețul reprezintă un element esențial în vinderea sau cumpărarea unui produs pe piața internațională, luarea lui în considerare în mod simplist, fără să se țină seama de raportul dintre prețul național și nivelul lui internațional, de implicațiile prețurilor complete de import sau de export asupra comerțului exterior al țării respective, poate avea urmări nefavorabile pentru economia națională. Cu alte cuvinte, se impune o cunoaștere serioasă a prețurilor pe piața internă și internațională atît din punct de vedere analitic (în profunzime), cît și previzional (în tendințele lor). Această cunoaștere deschide posibilitatea alinierii la prețurile cele mai competitive de pe piața internațională, ceea ce în fapt presupune realizarea unui nivel ridicat al productivității naționale a muncii și un preț de cost scăzut în grupa respectivă de produse.

Pe lîngă preț, un rol important în vînzarea mărfurilor pe piețele externe îl joacă caracteristicile acestora: calitatea, parametrii tehnici, marca, culoarea, desenul, ambalajul etc. La unele produse, prezența sau absența unor anumite caracteristici poate constitui un factor mai decisiv decît nivelul prețului, chiar dacă acesta este ridicat.

Astfel, de pildă, datorită îmbunătățirilor calitative și schimbărilor aduse ambalajului, stilului de prezentare, culorii, dimensiunilor și termenelor de livrare la unele produse japoneze (cum sînt: televizoarele, radioreceptoarele, aparatele de fotografiat, magnetofoanele etc.), se observă pătrunderea tot mai pregnantă a acestora nu numai pe piețele afro-asiatice, ci și în țările dezvoltate din punct de vedere industrial. Pe lîngă eleganță și o calitate superioară, produsele respective beneficiază de multe ori de un gust și un desen specific japonez, care atrage atenția chiar de la prima vedere. Cercetări efectuate în Anglia și R.F. a Germaniei arată că 80% din deciziile de cumpărare în supermagazine se bazează pe „impulsul" provocat de modul în care sînt prezentate mărfurile în magazin, de aspectul exterior al acestora, de calitatea ambalajului lor. Ținînd seama de înclinația cumpărătorilor spre produsele care atrag în mod deosebit atenția, ca urmare a unei prezentări atractive, a unor calități noi, a unor efecte utile neîntîlnite încă la alte produse similare, prospectarea pieței externe ar trebui — după părerea noastră — să pornească de la studiul caracteristicilor cererii interne din țara în care se intenționează să se exporte, ar trebui să fie orientată spre cunoașterea preferințelor cumpărătorilor din acea țară.

● Modalități și tehnici de prospectare

AVÎND ÎN VEDERE că gusturile și preferințele diferă de la o țară la alta, de la o regiune la alta și, în ultimă analiză, chiar de la un grup socio-economic la altul, de foarte mare utilitate în prospectarea pieței sînt studiile cu caracter psihologic și de comportament în funcție de specificul fiecărui cumpărător, considerat ca o entitate socială distinctă. Dar asta nu înseamnă însă totul. O dată lansat pe o piață un produs nou, este necesar să se studieze reacția cumpărătorilor față de acesta, urmărindu-se — de la caz la caz — determinarea fie a calităților care au atras pe cumpărători, fie a lipsurilor produsului care au provocat o reținere din partea acestora. Aici putem avea două situații. În cazul în care produsul este cerut pe piață și așa-numita **„partidă de probă"** [1] a mărfii întrunește sufragiile pieței (adică ale cumpărătorilor) exportatorul are într-o anumită măsură certitudinea că și alte partizi de mărfuri vor putea fi desfăcute pe piața respectivă. Volumul cererii reprezintă însă un element a cărui evoluție trebuie în permanență cunoscută de exportator, astfel încît să se poată prevedea momentul în care cererea va fi saturată și exportul produsului în cauză pe piața respectivă va înceta.

Cea de a doua situație, într-un fel mai simplă, constă în slaba vînzare a mărfii pe piață sau refuzul ei. Întrucît orice exportator nu renunță la o piață decît în caz extrem, cînd orice posibilitate de a reuși dispare, el trebuie să caute cu asiduitate, consecvență și perseverență cauzele care au provocat insuccesul mărfii respective și să le înlăture, dacă este cu putință, el trebuie să fie în permanență preocupat de soarta mărfii sale atît în prezent cît și în viitor. Cercetarea pieței este cea care îi furnizează informațiile necesare și prețioase privind gusturile, obiceiurile și preferințele consumatorilor străini, care impun deseori anumite schimbări și ajustări în producția țării exportatoare.

Concepțiile moderne asupra promovării comerțului exterior pun un accent deosebit tocmai pe studierea fenomenelor de piață, unde are loc confruntarea producelor cu consumatorul lor final. Evident că cercetarea pieței nu presupune numai o studiere a faptelor înseși, ci și o serie întreagă de tactici și strategii de a lansa un produs nou pe piață. Este un fapt cunoscut că, în prezent, țări ca Anglia, Franța, Japonia, R. F. a Germaniei, S.U.A. ș.a., cheltuiesc sume uriașe pentru in-

dr. A. B. GUHA
Institutul de cercetări economice al Academiei

→

1) Prin „partidă de probă" se înțelege o cantitate de mărfuri, contractate de exportator cu vînzătorul mai mult în scop experimental, adică pentru a vedea dacă marfa respectivă trece sau nu prin examenul de verificare la care o supune cumpărătorul.

CONFIDENȚIAL

● Specialiștii Fabricii de radiatoare și cabluri din Brașov au început pregătirile pentru asimilarea noului tip de radiator destinat autoturismelor Dacia—1300. În prezent, în această întreprindere se produce întreaga gamă de radiatoare pentru toate tipurile de motoare cu ardere internă fabricate în țară. Printre cele mai noi realizări se numără și asimilarea radiatorului pentru locomotiva Diesel electrică.

● Rețeaua unităților de panificație din județul Mureș s-a îmbogățit în 1969 cu noi capacități de producție. După intrarea în funcțiune a Fabricilor de pîine și produse de panificație de la Sighișoara și Reghin, la Tg. Mureș a început construcția unei fabrici de pîine cu o capacitate zilnică de 40 de tone. O dată cu punerea în funcțiune a acestei unități, industria de panificație a municipiului Tg. Mureș va produce 70 de tone pîine pe zi, precum și însemnate cantități de specialități de panificație. Se lărgește, de asemenea, rețeaua unităților de panificație din mediul rural. În cursul acestui an au fost construite brutării în comunele Apoldu, Eremitu, Băgaciu, Dumbrăvioara și Răstolița.

● La Botoșani, în partea centrală a orașului, a început construcția unui hotel turistic cu 170 de locuri. Noul local va dispune, în afară de spațiile de cazare, de un restaurant, un bar de zi, un bufet și alte servicii auxiliare.

● În cursul anului 1969, la Bîrlad au fost date în folosință blocuri de locuințe cu grad diferențiat de confort, însumînd circa 350 de apartamente. În peisajul străvechei așezări moldovenești s-au integrat, de asemenea, un liceu cu 20 de săli de clasă și laboratoare moderne, precum și cîteva complexe comerciale și de deservire. În zona centrală a orașului se află în stadiu de finisaj un hotel O.N.T. cu 135 de locuri și se construiește Casa de cultură a sindicatelor.

● Specialiștii din întreprinderile industriale ale județului Brașov au conceput anul trecut peste 900 de mașini și agregate complexe pe care le-au realizat în cadrul programului de autoutilare. Aproximativ 50% dintre noile utilaje au înlocuit importul de mașini. Rezultate bune în acțiunea de autoutilare au obținut specialiștii de la Uzinele de tractoare și cei de la Uzinele de autocamioane, care au realizat 170 de agregate și 88 utilaje. De asemenea, colectivul Fabricii de cabluri și radiatoare a conceput și construit trei mașini de cablat care, prin rezultatele obținute, rivalizează cu cele mai bune agregate de acest fel.

● În vederea asigurării unei valorificări superioare a producției agricole și sporirii eficienței activității economice a unor cooperative agricole, în județul Botoșani a luat ființă o asociație intercooperatistă cu profil zootehnic. Ea reunește 100 de cooperative agricole, care vor construi împreună un mare complex de creștere și îngrășare a porcilor, amplasat la Trușești, cu o capacitate finală de 60 000 animale anual.

● Căile Ferate Române au fost dotate în 1969 cu 30 de vagoane restaurant, realizate în două variante, avînd cîte 42 de locuri, respectiv 56 de locuri. Ele sînt prevăzute cu instalații de aer condiționat, lumină fluorescentă, precum și cu echipament tehnic, modern destinat conservării și preparării produselor culinare. Interiorul vagoanelor este acoperit cu plăci melaminate, de culoarea și modelul mahonului, iar canapelele sînt tapisate cu piele artificială. Noile tipuri de vagoane au intrat în componența trenurilor rapide, accelerate și internaționale.

REGIMUL CONTURILOR ÎN CONDIȚIILE CENTRALEI, COMBINATULUI, GRUPULUI DE UZINE

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

IN NUMĂRUL 50/1969 al revistei arătam ce conturi și subconturi pot să deschidă la bancă centralele industriale, combinatele, grupurile de uzină, trusturile și unitățile aparținînd de acestea.

Dintr-o analiză făcută de unitățile Băncii Naționale a rezultat că pînă la 1 dec. 1969 cu mici excepții, centralele, combinatele, trusturile, grupurile de uzine și unitățile cu gestiune economică internă au depus documentațiile necesare pentru revizuirea situației conturilor existente și pentru deschiderea noilor conturi sau subconturi, precum și pentru închiderea celor ce nu mai erau necesare.

Trebuie să subliniem că datorită gradului diferit de organizare a unor unități economice, precum și faptului că unitățile bancare nu au impus o formă unică de lucru, pentru a nu se crea greutăți în prima etapă a organizării au apărut modalități de lucru diferite de la un județ la altul pentru unități economice cu profil identic. Astfel, în timp ce unele combinate au calculat normative și au defalcat mijloace proprii unităților în subordine, autorizîndu-le să-și mențină conturi la bancă și să facă încasări și plăți, altele au permis ca unitățile competente să facă numai încasări, iar altele — numai plăți; trebuie menționat că au fost și cazuri cînd combinatele deși au permis unităților componente să introducă în bancă documente pentru produsele livrate au cerut ca în aceste documente să se indice contul combinatului pentru ca încasările să fie făcute direct în acesta. Altă categorie de combinate au procedat la preluarea întregii activități pentru încasări și plăți pentru o parte din unitățile subordonate.

Pentru clarificarea unor situații ivite în practica economică, am primit la redacție o serie de întrebări privind relațiile de plăți care au apărut între aceste noi organisme economice. Arătăm mai jos, modul lor de soluționare.

● **Decontările pentru livrările între unitățile cu gestiune economică internă ale aceluiași combinat sau pentru livrările efectuate de acestea către combinat se efectuează prin bancă sau numai prin decontare internă în contabilitatea combinatului?**

— În cazul cînd unei unități cu gestiune economică internă i s-au defalcat mijloace circulante proprii și la cererea unității i s-a deschis **cont**, această unitate este obligată să întocmească facturi și să efectueze decontarea acestora prin bancă chiar pentru livrările efectuate altor unități cu gestiune economică internă din cadrul combinatului, deoarece trebuie să-și reîntregească mijloacele circulante consumate prin livrările efectuate. În caz contrar, la un moment dat livrînd și neîncasînd, contul său la bancă ar ajunge să nu mai aibă disponibilități pentru efectuarea de plăți.

Nu tot astfel se prezintă situația în cazul unităților cărora nu li s-au defalcat mijloace circulante proprii și cărora li s-au deschis de unitățile bancare **subconturi**. În această situație nu mai este cazul să se facă decontare prin bancă, deoarece plătitor și încasator nu este decît unul și același cont. Aceste livrări fiind interne urmează a se evidenția numai în contabilitatea combinatului într-un cont de decontări interne.

● **În legătură cu modul de prezentare a documentelor de decontare la bancă s-a ridicat problema dacă în cazul cînd întocmirea facturilor se face de către subunități din aceeași localitate se acceptă pe numele combinatului mai multe facturi în aceeași zi pentru un singur plătitor știut fiind că normele de lucru bancare nu permiteau o asemenea practică?**

— Temporar, s-a admis o asemenea practică în sensul că pe numele combinatului să se depună într-o zi mai multe facturi pentru un singur plătitor, deoarece în condițiile în care livrările se fac de întreprinderi cu gestiune internă cu activități diferite, concentrarea datelor din facturi ar putea produce unele dificultăți și chiar întîrzieri în efectuarea decontărilor. Pe parcurs, după luarea unor măsuri organizatorice în legătură cu circuitul documentelor, urmează să se reanalizeze această situație și să se găsească noi soluții care să reducă numărul operațiunilor generate de aceste documente.

● **În situația mai susamintită, se pot acorda credite pe documente de decontare în cazul acestor livrări și care este modalitatea de urmat?**

— În această problemă sînt două căi:

a) În cazul cînd unitățile cu gestiune economică internă cu subcont întocmesc facturi indicînd contul combinatului, acestea se pot depune de către subunități direct la banca unde are cont combinatul, concentrate într-un borderou în baza căruia, unitățile bancare pot acorda credite pe documente de decontare combinatului.

b) Se recomandă însă o a doua variantă în care pentru obținerea creditelor, unitățile cu gestiune internă cu sau fără subcont, care întocmesc facturile, vor depune un borderou la combinat, urmînd ca acesta la rîndul său să facă un borderou centralizator pe care să-l depună la unitatea băncii unde are contul. În acest caz, unitatea bancară verifică facturile cu borderourile întocmite de fiecare subunitate, după care reține numai borderoul centralizator pe baza căruia face, spre deosebire de prima variantă, o singură operație de acordare a creditelor pe documente de decontare.

● **În cazul deschiderii de subconturi de decontare și de împrumut pe documente de decontare unei unități cu gestiune economică internă situată în altă localitate se poate admite ca aceasta să introducă direct refuzuri de plată la banca unde își are deschis subcontul?**

— Deși în relațiile contractuale cu furnizorii intră numai unitatea cu gestiune proprie de care aparține, totuși ținînd seama de faptul că pentru accelerarea decontărilor unele unități cu gestiune internă pot fi autorizate să facă plăți, s-a admis ca acestea să introducă și refuz de plată direct în numele unității de care aparțin. În acest sens, însă subunitatea trebuie să fie împuternicită expres de către unitatea căreia îi este subordonată.

● **La centralele la care, deși toate întreprinderile din cadrul și în afara județului sînt organizate pe principiul gestiunii economice proprii, activitatea de import de materiale și utilaje se realizează de către centrală, s-a pus problema cum se vor efectua creditarea și decontările pentru această activitate?**

— Avînd în vedere că activitatea de aprovizionare din import privește toate întreprinderile producătoare din cadrul centralei și pentru a antrena direct centrala în această activitate care diferă ca specific de activitatea de bază, operațiunile de creditare și decontări pentru aprovizionările din import se vor face printr-un cont distinct de împrumut ce se va deschide centralei și care va funcționa după aceleași reguli ca și contul special de împrumut al bazelor de aprovizionare și desfacere existente în prezent și pentru care există norme bancare bine delimitate.

---

vestigații în vederea cuceririi de noi piețe de desfacere, deși aceste țări dispun de debușee importante pentru exporturile lor. Prospectarea periodică a pieței, precum și analiza profundă a tuturor celorlalte fenomene și procese economice mai mult sau mai puțin legate de evoluția pieței scot în evidență cauzele reducerii sau creșterii vînzărilor la o anumită marfă, permițînd producătorului sau țării exportatoare să adopte măsuri adecvate pentru a extinde piața deja existentă prin tehnici și mijloace noi.

Informarea despre piață și studierea acesteia sînt două aspecte absolut necesare promovării exporturilor, care se întrepătrund tot mai mult în zilele noastre. Dacă **activitatea informațională** referitoare la piața externă constă în transmiterea și colectarea sistematică de date privind natura cererii și preferințele cumpărătorilor din țările importatoare, prețurile, taxele vamale, problemele fiscale și valutare, restricțiile la import etc., studierea pieței reprezintă o etapă ulterioară și superioară, constînd în prospectarea și proiectarea cererii pe termen scurt, mediu și lung. În țările dezvoltate economic apar din ce în ce mai multe agenții centrale și institute pentru studierea pieței externe; ele elaborează instrumente analitice și tehnici noi în domeniul exportului și furnizează (la cerere) celor interesați o serie întreagă de date referitoare la situația social-economică a țării sau a partenerului comercial (venit pe locuitor, populație, nivel de trai, politică vamală și comercială, prețuri, programe de dezvoltare economică, nivel al producției, tipuri de produse, obiceiuri, preferințe, gusturi etc.). În țările socialiste întreprinderile de comerț exterior efectuează cercetări și prospectări ale pieței externe (referitor la datele statistice despre producție, la cantitățile importate etc.), colaborează cu diferite întreprinderi sau instituții de comerț exterior nesocialiste în ceea ce privește furnizarea reciprocă de date și informații, privind schimburile comerciale.

Instrumentul cel mai obiectiv și util al studiului pieței rămîne însă cercetarea la locul desfacerii, întrucît ea se efectuează nemijlocit asupra cumpărătorilor și populației din țara respectivă și oferă posibilitatea elaborării celor mai economice și eficiente mijloace de promovare a vînzării. Cercetarea pieței la fața locului permite cunoașterea veridică a naturii concurenței, a sensurilor și nuanțelor acesteia, a perioadelor în care trebuie prezentate și orientate vînzările pe piață. De aceea, în cercurile de specialitate se consideră că tocmai experiența personală, contactul direct cu piața externă, observațiile la fața locului, realizarea unor anchete etc. creează condițiile pentru obținerea unor rezultate optime.

Nu este lipsită de interes o practică foarte răspîndită în Occident, cunoscută sub denumirea de „commission agent", care constă în numirea sau angajarea de agenți comerciali chiar din rîndul cetățenilor țării în care se exportă. Deoarece agentul comercial din străinătate este remunerat în funcție de vînzarea mărfurilor din țara pe care o reprezintă, el este interesat în cel mai mare grad să-și îndeplinească misiunea cu maximum de randament în ceea ce privește găsirea de noi cumpărători și extinderea pieței. Studierea atentă a experienței altor țări în domeniul exportului ar permite promovarea cu succes a unor forme noi, moderne de comercializare a produselor pe piețele externe, cum sînt crearea de societăți comerciale mixte, vînzarea în consignație, expoziții cu vînzare etc.

În epoca contemporană, în care sfera și conținutul schimburilor internaționale se lărgesc mereu, munca de cercetare a piețelor externe devine din ce în ce mai dificilă și mai complexă. Atunci cînd în cadrul ei inteligența și talentul cercetătorului se îmbină cu o informare comercială multilaterală și la zi, ea oferă concluzii și sugestii veridice, care — prelucrate în mod judicios și aplicate la momentul oportun — pot aduce o contribuție însemnată la îmbunătățirea parametrilor comerțului exterior.

Materiale plastice BASF

®Ultramid BASF
®Lupolen BASF ®Novolen BASF
®Vinoflex BASF
®Palatal BASF ®Lucobit BASF
®Styropor BASF ®Luran BASF
®Luran S BASF
®Terluran BASF
®Oppanol BASF
Polystyrol BASF

Proiectanții, specialiștii în ambalaje și specialiștii în construcții sînt în permanentă căutare a unor noi materiale care pot fi folosite în mod rațional și economic.
Materiale plastice BASF se afirmă ca materiale moderne în toate domeniile de aplicare.

®Lupolen	polietilenă de densitate mare și mică
®Lucobit	copolimer etilic bituminos
®Novolen	polipropilenă
®Oppanol	poliizobutilenă
Polistirol standard	polistirol
Polistirol rezistent la șocuri	polistirol modificat cu cauciuc butadienic
®Luran	copolimer acrilonitril-stiren
®Luran S	copolimer acrilonitril-stiren-ester acrilic
®Terluran	copolimer acrilonitril-butadienă-stiren
®Ultramid	poliamid
®Vinoflex	policlorură de vinil
®Palatal	rășini poliesterice nesaturate
®Styropor	polistirol pentru prepararea materialelor spongioase
Schaumharz	rășină formaldehidă pe bază de uree

In afară de acestea mai livrăm:
Plastifianți și solvenți, coloranți solvabili, pigmenți și prepararea de pigmenți

Badische Anilin- & Soda-Fabrik AG
6700 Ludwigshafen
Republica Federală a Germaniei

BASF

PUBLICOM

K-1080-169 rum

UNITĂȚILE CU STATUT DE CENTRALĂ

CA URMARE A HOTĂRÎRILOR Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1967, în anul 1969 s-a desfășurat pe un front larg acțiunea de reorganizare a conducerii economiei naționale. În cadrul acestei acțiuni un loc important l-a ocupat constituirea unităților cu statut de centrală. După ce în aprilie-mai au început să funcționeze experimental cîteva centrale, în octombrie acțiunea a fost extinsă, fiind cuprinsă în noua formă organizatorică majoritatea întreprinderilor din diferitele ramuri ale economiei naționale. Venind în întîmpinarea solicitărilor vizînd cunoașterea noii structuri, publicăm în numărul de față situația unităților cu statut de centrală, existentă la data de 31 decembrie 1969. Menționăm că — așa cum se subliniază în documentele de partid — acțiunea nu este încheiată, ea continuînd și în 1970.

Ministerul Industriei Metalurgice

- Centrala industrială (C.I.) de țevi și trefilate-București
- C.I. de produse refractare-Alba Iulia
- Centrala siderurgică-Galați
- Centrala industrială-Hunedoara
- Centrala siderurgică-Reșița
- Grupul de fabrici și produse refractare-Brașov
- Trustul de construcții și montaje siderurgice-București

Ministerul Minelor

- Centrala sării—București
- Centrala minelor de fier și nemetalifere-Cluj
- Centrala minereurilor neferoase-Deva
- Centrala minelor și metalurgiei neferoase-Baia Mare
- Centrala cărbunelui-Petroșeni
- Centrala cărbunelui-Ploiești
- Combinatul cărbunelui-Oradea
- Combinatul cărbunelui-Tg. Jiu
- Combinatul minier-Bacău
- Combinatul minier-Baia Mare
- Combinatul minier-Suceava
- Trustul de construcții și montaje miniere-București
- Trustul metalelor rare-București
- Trustul de prospecțiuni și explorări miniere-București

Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

- Centrala industrială (C.I.) electronică și automatizări-București
- C.I. mașini agricole-București
- C.I. de mașini unelte-București
- C.I. de mașini și materiale electrotehnice-București
- C.I. materiale de instalații și echipament metalic-București
- C.I. utilaj chimic și rafinării-București
- C.I. de utilaj energetic, metalurgic și de construcții-București
- C.I. autocamioane și tractoare-Brașov
- C.I. pentru construcții navale-Galați
- C.I. de utilaj petrolier-Ploiești
- Grupul de uzine (G.U.) pentru construcția de vagoane-Arad
- G.U. de autoturisme-Pitești
- G.U. pentru fabricația de rulmenți-Brașov
- G.U.-Reșița
- G.U. pentru aparataj și mașini electrice-Craiova
- G.U. pentru utilaj minier-Satu Mare
- Trustul de construcții și montaje-București

Ministerul Energiei Electrice

- Centrala industrială (C.I.) de producere a energiei electrice și termice-București
- C.I. de transport și distribuție a energiei electrice-București
- Trustul de construcții și montaje energetice-București
- Trustul electromontaj-București

Ministerul Petrolului

- Centrala pentru condiționarea, livrarea și transportul produselor petroliere-București
- Centrala industrială pentru prelucrarea țițeiului-Ploiești
- Centrala de construcții, montaje și reparații în petrol-Ploiești
- Centrala industrială a gazului metan-Mediaș
- Grupul industrial (G.I.) pentru foraj și extracția țițeiului-Pitești
- G.I. pentru foraj și extracția țițeiului-Moinești
- G.I. pentru foraj și extracția țițeiului-Tg. Jiu
- G.I. pentru foraj și extracția țițeiului-Bolintin (București)
- G.I. pentru foraj și extracția țițeiului-Ploiești

Ministerul Industriei Chimice

- Centrala industrială (C.I.) de anvelope și mase plastice-Popești Leordeni (București)
- C.I. de medicamente și coloranți-București
- C.I. de petrochimie-Pitești
- C.I. de îngrășăminte chimice-Făgăraș
- C.I. de fibre chimice-Săvinești
- Grupul industrial (G.I.) de lacuri și vopsele-București
- G.I. de petrochimie-Borzești
- G.I. al uzinelor de prototipuri, reparații utilaj chimic și piese de schimb-Găești
- G.I. de chimie-Tîrnăveni
- G.I. de aluminiu-Slatina

Ministerul Construcțiilor industriale

- Trustul de mecanizare-București

Ministerul Industriei Materialelor de Construcții

- Centrala industrială (C.I.) a prefabricatelor din beton-București
- C.I. de utilaje și piese de schimb pentru materiale de construcții-București
- C.I. a geamurilor și materialelor izolatoare-Ploiești

Ministerul Transporturilor

- Centrala mecanică de material rulant-București
- Centrala industrială de reparații auto-București
- Centrala de transporturi auto-București
- Trustul de construcții (T.C.) căi ferate-București
- T.C. drumuri, poduri, porturi și aeroporturi-București
- Regionala de căi ferate (R.C.F.) București
- R.C.F.-Brașov
- R.C.F.-Cluj
- R.C.F.-Craiova
- R.C.F.-Deva
- R.C.F.-Galați
- R.C.F.-Iași
- R.C.F.-Timișoara

Ministerul Industriei Lemnului

- Grupul de întreprinderi (G.I.) de reparații și construcții utilaje pentru industria lemnului-București
- G.I. pentru construcții forestiere-Brașov
- Combinatul de celuloză și hîrtie (C.C.H.)-Bacău
- C.C.H.-Brăila
- C.C.H.-Călărași
- C.C.H.-Dej
- C.C.H.-Zărnești
- Combinatul de industrializare a lemnului-Pipera (București)
- Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului (C.E.I.L.)-Pitești
- C.E.I.L.-Bacău
- C.E.I.L.-Brașov
- C.E.I.L.-Cluj
- C.E.I.L.-Caransebeș
- C.E.I.L-Tg. Jiu
- C.E.I.L. Miercurea Ciuc
- C.E.I.L.-Sighet
- C.E.I.L.-Tg. Mureș
- C.E.I.L.-P. Neamț
- C.E.I.L.-Ploiești
- C.E.I.L.-Suceava
- C.E.I.L.-Focșani
- C.E.I.L.-Sebeș
- C.E.I.L.-Arad
- C.E.I.L.-Oradea
- C.E.I.L.-Bistrița
- C.E.I.L.-Brăila
- C.E.I.L.-Constanța
- C.E.I.L.-Deva
- C.E.I.L.-Iași
- C.E.I.L.-Turnu Severin
- C.E.I.L.-Satu Mare
- C.E.I.L.-Sibiu
- C.E.I.L.-Timișoara
- C.E.I.L.-Rm. Vîlcea

Ministerul Industriei Ușoare

- Centrala industrială (C.I.) a prelucrării cauciucului și maselor plastice-București
- C.I. a articolelor casnice, utilajelor și pieselor de schimb-București
- Centrala de achiziții și preindustrializare a materiilor prime pentru industria ușoară-București
- Combinatul de bumbac (C.B.) nr. 1-București
- C.B. nr. 2-București
- C.B. nr. 3-București
- Combinatul de lînă-București
- Combinatul de mătase-București
- Combinatul de in-cînepă-București
- G.I.C.-Gheorghieni
- C.I.C.-Fălticeni
- Combinatul textil (C.T.)-Arad
- C.T.-Pitești
- C.T.-Buhuși
- C.T.-Odorhei
- C.T.-Iași
- C.T.-Cisnădie
- C.T.-Botoșani
- C.T.-Brașov
- C.T.-Cluj
- C.T.-Galați
- C.T.-Sighișoara
- C.T.-Sibiu
- C.T.-Satu Mare
- C.T. nr. 1-Timișoara
- C.T. nr. 2-Timișoara
- C.T.-Oradea
- C.T.-Constanța
- C.T.-Sf. Gheorghe
- C.T.-Lugoj
- Combinatul de confecții și tricotaje-București
- Combinatul de tricotaje (C.Tr.) nr. 1-București
- C.Tr. nr. 2-București
- C.Tr.-ciorapi-Sibiu
- Combinatul de confecții-Craiova
- Combinatul de confecții-Vaslui
- Combinatul de pielărie și încălțăminte (C.P.I.) nr. 1-București
- C.P.I. nr. 2-București
- C.P.I.-Cluj
- C.P.I.-Oradea
- C.P.I.-Sibiu
- C.P.I.-Timișoara
- Combinatul de sticlă (C.S.)-București
- C.S.-Turda
- C.S.-Mediaș
- Combinatul de sticlă-faianță-Sighișoara
- Combinatul de porțelan-Cluj

Ministerul Industriei Alimentare

- Grupul de întreprinderi de utilaje și construcții-București
- Combinatul industriei cărnii, laptelui, conservelor și frigului-București
- Combinatul industriei uleiului, zaharoaselor și cosmeticelor-București
- Combinatul industriei băuturilor și tutunului-București
- Combinatul industriei alimentare (C.I.A.)-Constanța
- C.I.A.-Dolj
- C.I.A.-Timișoara
- C.I.A.-Arad
- C.I.A.-Argeș
- C.I.A.-Bacău
- C.I.A.-Bihor-Oradea
- C.I.A.-Brasov
- C.I.A.-Brăila
- C.I.A.-Buzău
- C.I.A.-Cluj
- C.I.A.-Galați
- C.I.A.-Ialomița-Slobozia
- C.I.A.-Iași
- C.I.A.-Ilfov-București
- C.I.A.-Mureș-Tg. Mureș
- C.I.A.-Olt-Caracal
- C.I.A.-Prahova-Ploiești
- C.I.A.-Sibiu
- C.I.A.-Suceava
- C.I.A.-Tulcea
- C.I.A.-Neamț-Roman
- C.I.A.-Botoșani-Suceava
- C.I.A.-Harghita-M. Ciuc
- C.I.A.-Maramureș-Baia Mare
- C.I.A.-Satu Mare
- C.I.A.-Vaslui-Bîrlad

Ministerul Agriculturii și Silviculturii

- Centrala lucrărilor de îmbunătățiri funciare-București
- Centrala valorificării legumelor și fructelor-București

Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă

- Centrala industriei poligrafice-București
- Centrala cărții-București

Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum

- Centrala de contractări și achiziții-București
- Centrala de producție, prestări și aprovizionare-București

Consiliul Popular al Municipiului București

- Combinatul industrial de morărit și panificație-București

CENTRALA INDUSTRIALĂ HUNEDOARA ÎN FAȚA SARCINILOR DE PLAN PE 1970

DIN primele zile ale noului an în care am intrat, colectivele de muncă din unitățile centralei industriale-Hunedoara (furnaliștii de la Hunedoara, Călan și Vlahița, oțelarii și laminoriștii de la Hunedoara, muncitorii din celelalte secții și unități) au pornit hotărîte la înfăptuirea sarcinilor stabilite prin planul de stat, dînd economiei noastre naționale mii de tone de metal. Startul bun luat în acest an, are o semnificație deosebită nu numai pentru centrala industrială în ansamblu, ci și pentru fiecare uzină în parte. **În 1970, uzinele componente ale centralei vor trebui să asigure o creștere a producției față de 1969 cu 10 000 t fontă, 119 000 t cocs metalurgic, 191 000 t laminate finite pline. Producția de oțel va depăși substanțial nivelul prevăzut prin planul cincinal în condițiile în care producția de oțeluri aliate va marca o creștere de 54%.** *Sporuri importante sînt prevăzute la piese de schimb, utilaj tehnologic pentru industria siderurgică, utilaj de turnare, centrala noastră industrială avînd o pondere însemnată în acoperirea necesarului întregii ramuri cu asemenea produse.* **Concomitent cu sporurile fizice de producție, productivitatea muncii va trebui să crească pe ansamblul uzinelor din centrală cu peste 13%.**

● *Indici înalți de utilizare a agregatelor*

ÎN CUVÎNTAREA ținută la plenara C.C. al P.C.R. din 10—13 decembrie 1969 tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia faptul că **în industria siderurgică, pentru a cărei dezvoltare statul nostru a făcut eforturi însemnate, trebuie să se pună un accent deosebit pe creșterea indicilor de utilizare a agregatelor.** Această sarcină majoră este reflectată în însuși modul în care este fundamentat și orientat planul la fiecare unitate componentă a centralei. La C. S. Hunedoara, de pildă, **creșterea producției de fontă se bazează pe îmbunătățirea indicilor de utilizare a cuptoarelor înalte, iar sporul de oțel** (de peste 100 000 tone), **pe atingerea parametrilor proiectați la cuptoarele electrice de 50 t puse în funcțiune în trimestrul III 1969 și intensificarea proceselor de elaborare la oțelăria Martin II. De asemenea, sporirea cu aproape 200 mii tone a producției de laminate finite și diversificarea gamei sortimentale urmează să se obțină, în totalitate, pe seama îmbunătățirii indicilor intensivi și extensivi.**

Trebuie relevat faptul că atît la Combinatul siderurgic-Hunedoara, Uzina „Victoria"-Călan, cît și la celelalte unități din centrală folosirea agregatelor se caracterizează prin indici înalți, cu o dinamică ascendentă. Dacă, în 1965 la furnalele de la Uzina „Victoria"-Călan se realizau 1,205 t fontă pe mc volum util și zi calendaristică, în 1969 s-a ajuns la 1,340 t. La C.S. Hunedoara s-a obținut în 1969, față de 1965, cu 0,181 t mai multă fontă pe fiecare mc de volum util de furnal. De asemenea anul trecut, la cuptoarele Martin de la oțelăria nr. II de la același combinat s-a realizat o producție suplimentară pe mp suprafață vatră și zi calendaristică de 2,18 tone oțel față de 1965.

Tot ca rezultat al preocupărilor existente pentru valorificarea resurselor interne, în sectorul de laminoare al C.S.H. s-au produs în 1969 peste nivelul anului 1968 —pe seama creșterii indicilor intensivi și extensivi — circa 185 000 t laminate — marfă, în condițiile asimilării a 9 mărci noi de oțeluri și a 4 noi profile solicitate de beneficiarii interni. Așadar, acțiuni pe linia utilizării mai depline a capacității agregatelor au existat și în anii trecuți, dovadă fiind rezultatele dobîndite.

● *Măsuri eficiente pe întreg fluxul producției*

LA O ANALIZĂ aprofundată a gradului de folosire a tuturor capacităților de producție, rezultă că în acest domeniu există încă posibilități multiple de sporire a producției și de obținere, pe această bază, a unei eficiențe mult sporite. **La fabricile de aglomerare,** de exemplu, staționările accidentale în 1969 au reprezentat 28 de zile, ceea ce a echivalat cu o pierdere de producție de 116,6 t aglomerat. Funcționarea defectuoasă a utilajelor și nerespectarea disciplinei tehnologice a condus și la declasarea calitativă a circa 8% din producția de aglomerat. Măsurile luate încă din anul trecut pentru întărirea disciplinei tehnologice, executarea la un nivel calitativ corespunzător a reparațiilor, va asigura, în 1970, condiții îmbunătățite pentru valorificarea deplină a capacității tuturor instalațiilor și, prin aceasta, sporirea în aceeași unitate de timp a cantității de minereu aglomerat.

Și în ce privește funcționarea furnalelor au existat în anul trecut unele deficiențe ce s-au repercutat negativ în bilanțul producției. Mersul neuniform cu care au funcționat, de pildă, furnalele de la secția I a Hunedoarei au condus la o pierdere de producție de circa 1 000 t/lună. Aceasta s-a datorat în mare măsură inconstanței în aprovizionarea tehnico-materială. Eforturile făcute de conducerea de partid și de stat pentru asigurarea resurselor materiale necesare producției de fontă impun o preocupare mai susținută din partea organelor centrale de aprovizionare și de comerț exterior pentru asigurarea ritmică — fără goluri și suprastocuri — cu minereu, cocs, cărbuni cocsificabili, în vederea unui consum cît mai rațional și cu randament tehnico-economic maxim. **În această privință, consider de mare eficiență eșalonarea aprovizionării DIRECT DE CENTRALA INDUSTRIALĂ CU ORGANELE DE COMERȚ EXTERIOR, în cadrul cotelor din balanța livrărilor din import, eliminîndu-se din acest circuit bazele de desfacere ale Ministerului Industriei Metalurgice care, în prezent, sînt de fapt intermediari pasivi.**

Există rezerve însemnate de creștere a indicilor de utilizare și în **oțelării.** Se poate vorbi chiar de două categorii de rezerve: **active și imediate** — care sînt condiționate de factorii de organizare a proceselor de producție și de muncă, de competența profesională a cadrelor — și de rezerve **potențiale,** condiționate de nivelul de dotare tehnică, de procedeele aplicate pe diferite faze ale procesului de prelucrare. **În prima grupă aș situa duratele de elaborare a șarjelor. În condiții de tehnologii identice, acestea prezintă variații mari, ceea ce face ca și indicii de utilizare pe cuptoare să difere.** În trimestrul IV.1969, la OSM 1-Hunedoara indicii de utilizare realizați pe cuptoare au variat între 5,87 și 7,29, ceea ce echivalează cu o diferență de producție de 2,4 tone oțel pe mp și zi calendaristică. La OSM 2, tot din Hunedoara, staționările cuptoarelor din lipsă de încărcare solidă, au totalizat, în 11 luni ale anului trecut, 55 ore, ceea ce este echivalent cu o pierdere de 2 148 tone oțel.

Cît privește **rezervele potențiale,** valorificarea lor implică o orientare de perspectivă mai lungă. **Din calculele efectuate rezultă că prin generalizarea procedeelor de elaborare cu oxigen** (prin darea în funcțiune a unui nou grup de oxigen de 5 500 Mm.c/h), **raționalizarea activității în halele de turnare, creșterea gradului de pregătire a fierului vechi livrat de Întreprinderea de colectare a metalelor, se va asigura, pînă la sfîrșitul cincinalului viitor, un spor total de circa 400 000 t oțel.**

Firește cele arătate sînt valabile și pentru activitatea din sectorul de laminoare. O analiză completă impune luarea în considerare a unor factori complecși care acționează convergent asupra indicilor de utilizare intensivă și extensivă a liniilor de laminare: necesitatea satisfacerii nevoilor consumatorilor într-o gamă calitativă și dimensională mai variate, o periodizare cît mai stabilă și echilibrată a profilelor în programele lunare și trimestriale în vederea reducerii schimbărilor de cilindri și calibre etc. **Este o problemă amplă, mai ales dacă ținem seama că numai C.S. Hunedoara livrează pe piața internă și externă cca. 36 000 sortimente și tipodimensiuni de laminate și că, lunar, pe liniile finisoare se execută între 22—28 de campanii de profile.** Dar chiar în asemenea condiții, se ridică cu o deosebită acuitate problema unor indici de utilizare cu valori tot mai ridicate care se pot obține numai prin valorificarea maximă a timpului intensiv și extensiv. Ce înseamnă practic aceasta? **La nivelul producției trim.VI.1969, păstrînd același indice intensiv, dar sporind fondul de timp calendaristic cu o zi pe întregul sector de laminoare, s-ar fi putut obține o producție suplimentară de cca. 5800 t laminate finite, ceea ce ar fi echivalent cu consumul trimestrial de profile laminate ale unei întreprinderi mari, cum este Uzina de vagoane din Arad.**

Aceasta presupune însă, o organizare superioară a producției — de la dimensionarea și asortarea stocurilor de semifabricate pînă la întocmirea programelor de recepție și livrare și a graficelor de executare a lucrărilor de întreținere și reparații. Pentru că fiecare minut pierdut în acest circuit complex, înseamnă tone de laminate (în luna octombrie 1969, lipsa de ritmicitate în producția liniei de profile mijlocii și benzi s-a soldat cu o pierdere de producție de cca 900 t laminate), iar opririle și staționările accidentale în 11 luni din anul trecut la liniile de laminare au reprezentat 3 136 ore din timpul calendaristic.

Centrala noastră industrială, cu sprijinul ministerului, a elaborat măsuri în direcția creșterii indicilor de utilizare. În sectorul de aglomerare-furnale sînt prevăzute măsuri de îmbunătățire a pregătirii șarjelor și de intensificare a parametrilor tehnologici. **În sectorul oțelării, se va generaliza tehnologia de elaborare a oțelului prin insuflare cu oxigen la oțelăria Martin II.** Creșterea indicilor de utilizare la bluminngurile C.S.H. este susținută prin măsuri complexe privind creșterea greutății lingourilor, asigurarea în proporție de 70—80% cu lingouri calde, printr-o circulație ritmică a trenurilor de turnare și extinderea capacității subsecției de încălzire a lingourilor. De asemenea, pentru sporirea producției de țagle de relaminare necesare alimentării laminoarelor finisoare, vor fi terminate, încă la începutul acestui an, lucrările pentru creșterea vitezei de laminare pe linia „750" la 3,3 m/sec. **În scopul unei mai bune organizări a proceselor de producție în sectorul de laminoare, urmează a fi definitivate lucrările de specializare a laminoarelor pe grupe de produse și de elaborare a nomenclatoarelor de produse cu laminare trimestrială, semestrială și anuală în vederea reducerii numărului de schimbări.** Totodată sînt în curs ample lucrări de creștere a capacităților de finisare și ajustare a laminatelor, ceea ce va asigura o mai bună corelare a capacităților de laminare cu exigențele calitative ale beneficiarului.

● *Norme de consum științific fundamentate*

RIDICAREA INDICILOR de utilizare a agregatelor nu epuizează nici pe departe căile de obținere a unei înalte eficiențe economice. Am în vedere în acest context **necesitatea deosebit de stringentă pentru toate unitățile Centralei de a reduce cheltuielile materiale de producție, ținînd seama că cele aferente consumurilor de materii prime, materiale, combustibili tehnologici, reprezintă 74—76% din prețul de cost.** Iată, de ce, **aprecierile critice conținute în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1969 cu privire la caracterul larg al unor norme de consum, cu precădere al consumurilor specifice de metal constituie pentru toți lucrătorii Centralei noastre direcții principale în care va trebui să acționăm cu fermitate.** În condițiile planului de producție pe anul 1970 al Centralei noastre, realizarea acestui obiectiv are o dublă semnificație; pe de o parte, micșorarea normelor de consum de materii prime și materiale se va răsfrînge direct asupra reducerii costurilor de producție și creșterii eficienței economice; pe de altă parte, stabilirea unor norme de consum raționale, conduce nemijlocit la creșterea fondului de metal, la utilizarea și valorificarea superioară a acestuia în economia națională.

● Sporuri mari de producție pe baza îmbunătățirii indicilor intensivi și extensivi ai utilajelor

● Micșorarea cheltuielilor — un obiectiv major

● Cît metal bun se obține dintr-o tonă de materii prime?

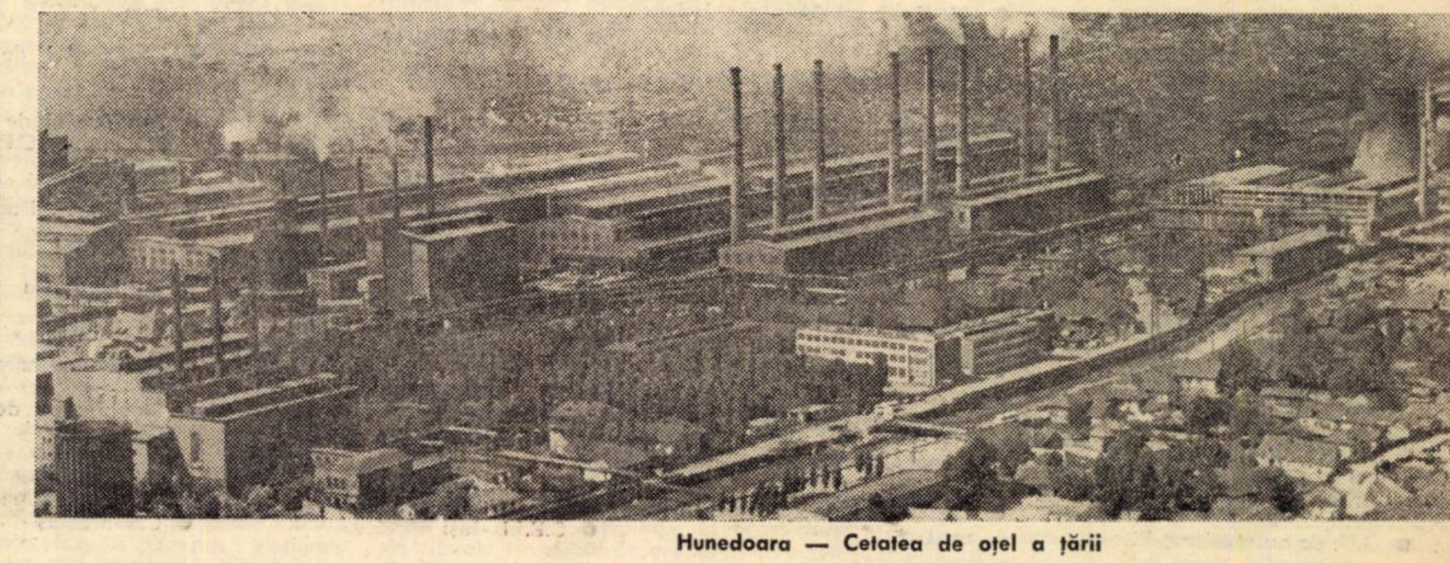

Hunedoara — Cetatea de oțel a țării

În ambele direcții au fost întreprinse, an de an, acțiuni complexe, menite să ducă la o structură cît mai rațională a consumurilor, în general, și la reducerea consumului de cocs și metal, în special. Realizările obținute reflectă, de altfel, acest lucru: **în ultimii doi ani, consumul de cocs s-a redus la Hunedoara cu aproape 35 kg/t fontă.** De asemenea, **consumul de metal în șarjă de oțel Martin a fost micșorat în 1969, față de 1967, cu aproape 10 kg/tona oțel lingou și, respectiv, 6 kg/tona oțel lingou electric.** Consumul de cărămizi refractare pe tona de oțel Martin, în condițiile extinderii tehnologiei de elaborare cu oxigen, s-a redus în 1969 față de 1968 cu peste 3 kg/t oțel. Trebuie subliniată totodată tendința constantă în cursul acestui cincinal de reducere a consumului specific de utilaj de turnare pentru oțel Martin și electric în lingou, care constituie efectul unei cooperări ample între producători — adică uzinele aparținînd Centralei — și consumatorii atît de la Hunedoara, cît și de la alte unități. S-au obținut unele rezultate pozitive și în ce privește consumul de oțel lingou pe tona de semifabricate de relaminare. **Față de normele de consum realizate în anii precedenți, în 1969 se poate evidenția realizarea unui consum redus cu cca 10 kg/t la blumurile din oțel carbon calmat și slab aliate, de cca 60 kg/t la blumurile de relaminare din oțel aliat.**

Comparația cu nivelele anterioare este în mod evident favorabilă. Dar ne putem oare mulțumi cu aceste rezultate? Nicidecum!

În 1969, la două din uzinele centralei — Călan și Aiud — consumurile de cocs au fost depășite. La C.S. Hunedoara, lipsa unor condiții corespunzătoare de manipulare și depozitare a cocsului duce la menținerea unui procent ridicat de mărunțire ce grevează direct asupra nivelului consumului specific de aglomerat. În multe faze ale procesului de prelucrare a metalului se înregistrează încă un volum important de pierderi tehnologice, prin antrenarea lui în gazele de ardere, în zguri, sub formă de deșeuri de turnare etc. **Numai la oțelăria Martin II, pierderile tehnologice de oțel au reprezentat anul trecut peste 13 000 tone. Cantități însemnate de metal sînt scoase din circuitul economic și ca urmare a unor deficiențe calitative care, la nivelul anului 1969, s-au ridicat la peste 3500 tone.**

În lumina indicațiilor plenarei C.C. al P.C.R., **comitetele de direcție ale unităților au elaborat, cu sprijinul direct al Centralei, măsuri complexe pentru reducerea substanțială a consumurilor materiale și, în mod deosebit, a celui de metal.** Corespunzător ponderii pe care o ocupă în ansamblul consumului de metal, atenția principală este acordată Combinatului siderurgic — Hunedoara. Pentru reducerea consumului de cocs la furnale și fabricile de aglomerare, sînt prevăzute măsuri în vederea ridicării calității cocsului și calcarului livrat de la cariera proprie de la Crăciunești. Punerea în funcțiune a unor depozite și instalații va permite eliminarea pierderilor și degradărilor de cărbuni, cocs și minereu și asigurarea constanței calitative a șarjelor încărcate în furnale.

Un factor esențial în reducerea consumului de cocs îl va constitui aplicarea măsurilor preconizate pentru atingerea temperaturii aerului suflat în furnale de 1050°C la furnalul 8, 1000°C la furnalele 5 și 7 și, respectiv, 970°C la furnalul nr. 6.

În oțelării, reducerea consumului de metal se va realiza, în primul rînd, prin promovarea unor procedee tehnologice moderne. **Astfel, se prevede ca din totalul producției de oțel, minim 1,2 milioane tone să se realizeze prin turnarea oțelului calmat cu plăci termoizolante și prafuri unguente.** Paralel cu intensificarea proceselor de elaborare a oțelului cu oxigen, se vor optimiza parametrii geometrici ai capului de lovire cu debit de 1000 M mc/h HO_2 corespunzător reducerii la minim a pierderilor de metal prin antrenare în timpul insuflării. Pentru reducerea recirculărilor de metal în halele de turnare, se prevede trecerea treptată la turnarea pe vagoneți de 180 t, cu creșterea corespunzătoare a greutății lingoului turnat.

Aceste măsuri vor fi continuate în sectorul de laminoare prin punerea în funcțiune a mașinii de flamat în flux la laminorul bluming 1300, eliminarea șutării suplimentare în fluxurile laminoarelor bluming, reducerea pierderilor prin oxidare în cuptoarele de încălzire (prin asigurarea funcționării normale a instalațiilor de control termotehnic), precum și reducerea pierderilor de metal în procesul de laminare (prin revizuirea schemelor de laminare), perfecționarea calibrării unor profile și altele.

Consider că acțiunea de reducere a consumului de metal trebuie să fie abordată și prin prisma aplicării unor pîrghii mult mai eficace în cadrul procesului de planificare a consumurilor specifice. În mare măsură anomaliile care caracterizează planificarea valorii producției globale se regăsesc sub alte forme și în planificarea multor consumuri specifice. În siderurgie, se lucrează cu zeci de norme de consum defalcate pe faze de prelucrare, procedee tehnologice și chiar grupe de oțeluri, dar care nu pot da răspuns la o întrebare elementară: cu ce consum de metal se obține o tonă de fontă, de oțel lingou, sau de laminate finite? **Este o necesitate a actualei etape ca și în acest domeniu să aplicăm metode eficiente de planificare a consumului.**

Sporirea producției de metal, diversificarea sortimentelor de oțeluri și laminate, obținerea unor indici înalți la agregatele siderurgice, precum și reducerea consumurilor specifice de materii prime și materiale — obiective majore pentru realizarea unei eficiențe economice ridicate — sînt facilitate și de aplicarea, din luna decembrie 1969, a sistemului îmbunătățit de salarizare în industria siderurgică. Încă din prima lună de aplicare, noul sistem de salarizare și-a dovedit eficiența în unitățile Centralei, întrucît are la bază o strînsă împletire a cîștigurilor fiecărui salariat cu rezultatele obținute în producția și în activitatea economică generală a întreprinderii.

● *Gamă largă de mărci de oțeluri, laminate la lungimi fixe și multiple*

RECENT, la consfătuirea organizată de Centrala industrială Hunedoara cu beneficiarii de metal din economie, s-a scos în evidență în mod deosebit faptul că gospodărirea judicioasă a fondului de metal trebuie să se bazeze pe o conlucrare permanentă între producător și consumator, în vederea satisfacerii cît mai complete a nevoilor imediate ale acestuia din urmă. **Această idee a fost exprimată cu o deosebită claritate la plenara din decembrie 1969 a C.C. al P.C.R. care a trasat ca sarcină principală industriei siderurgice de a extinde gama sortimentelor și mărcilor superioare de oțel livrate economiei naționale, de a spori ponderea laminatelor livrate la lungimi fixe și multiple, de a extinde livrarea laminatelor cu toleranțe negative etc.**

Evident că toate aceste domenii sînt deosebit de vaste, ele avînd implicații multiple de ordin tehnologic, economic și organizatoric, dar de pe urma cărora are de cîștigat întreaga noastră economie națională. Unitățile Centralei noastre vor depune eforturi sporite pentru traducerea în fapt a acestor sarcini. **Socot, totodată, că aceste probleme își vor găsi o rezolvare și mai bună, mai ales ca urmare a adoptării de către Marea Adunare Națională, a legii contractelor economice, prin care vor spori considerabil răspunderile furnizorilor și beneficiarilor, creîndu-se astfel climatul necesar unei conlucrări armonioase atît în procesul de producție, cît și în procesul de circulație a metalului.** Așezarea pe baze economice a legăturilor dintre producători și consumatori, va elimina deficiențele manifestate pînă acum în acest domeniu, va permite ca mijloacele de producție să fie utilizate cît mai eficient va avea repercusiuni din cele mai pozitive pentru ansamblul economiei naționale.

Ing. Ioan DOBRIN
director comercial Centrala industrială — Hunedoara

Un imperativ al creșterii productivității muncii

APLICAREA STUDIILOR DE ORGANIZARE SUPERIOARĂ A PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII

ÎN ACEST AN, sarcinile de plan ale Ministerului Industriei Ușoare sînt mai mari cu 10% față de realizările din 1969. Din sporul de producție prevăzut, peste 84% va trebui obținut pe seama creșterii productivității muncii.

Experiența anului trecut a demonstrat pregnant faptul că o cale importantă pentru obținerea unei producții și productivități înalte și, în general, pentru ridicarea eficienței economice a activității întreprinderilor, **o constituie aplicarea operativă în practică a studiilor elaborate în cadrul acțiunii de organizare superioară a producției și a muncii.** Anul trecut au fost aplicate în unitățile industriei ușoare circa 1000 asemenea studii. **Pe această bază, a fost posibil să se obțină producții peste prevederi de mai bine de 3 miliarde lei și beneficii suplimentare de 560 milioane lei.**

Multe din studiile aplicate s-au soldat cu o înaltă eficiență economică. Iată cîteva exemple:

● **La Unitatea textilă „Tîrnava-Mediaș"** s-au înregistrat anul trecut unele deficiențe în calitatea produselor. Studiul întreprins a scos la iveală faptul că acestea se datorau, în principal, neajunsurile existente în organizarea locurilor de muncă. **Punerea la punct a acestei probleme, care n-a necesitat nici un fel de investiții, a permis să se obțină un beneficiu suplimentar de 1 milion lei, îndeosebi ca urmare a îmbunătățirii calității țesăturilor și a micșorării cantității de cupoane.**

● Un studiu amplu elaborat la **Fabrica de stofe din Brașov** a urmărit reamplasarea războaielor de țesut de la unitatea II la unitatea I, în vederea reducerii manipulărilor suplimentare de materii prime și materiale și îmbunătățirii circulației în fluxul producției a țesăturilor crude. Studiul a avut ca obiect, în principal, să stabilească soluții optime de sistematizare și amplasare a utilajului existent și crearea condițiilor necesare îmbunătățirii zonelor de deservire. **Prin aplicarea lui în trimestrul II, s-a obținut o creștere cu 10% a productivității muncii și o economie suplimentară la prețul de cost de 260 000 lei anual.**

● Raționalizarea procesului tehnologic în vederea atingerii parametrilor proiectați la 8 aparate de vopsit a constituit baza studiului efectuat la **Fabrica de tricotaje „Unitatea" din Sighetul Marmației. Numai prin stabilirea, în trimestrul I al anului trecut, a unor grafice raționale de lucru la fiecare aparat, s-a realizat o economie de peste 150 000 lei la prețul de cost și, în plus, s-a îmbunătățit simțitor operația de vopsit.**

Rezultate demne de consemnat au fost dobîndite, ca urmare a aplicării în practică a unor studii elaborate în cadrul acțiunii de organizare superioară a producției și a muncii și la **„Flamura roșie" din Sibiu, Fabrica „1 Septembrie" din Satu Mare** și altele.

Unele studii, care au avut ca obiect determinarea zonelor optime de deservire a mașinilor și utilajelor de bază, îmbunătățirea tehnologiei de lucru și mecanizarea unor operații manuale — căi de seamă pentru sporirea productivității muncii — și-au găsit, prin intermediul organizării de consfătuiri trimestriale pe subramuri cu specialiștii compartimentelor de organizare a producției și a muncii, o largă aplicare. Astfel, a fost generalizat studiul privind „Organizarea producției și tehnologiei de confecționare a cămășilor", elaborat de **Combinatul de confecții și tricotaje București. Prin aplicarea sistemului preconizat la un număr de 5 întreprinderi de confecții** (din Mediaș, Botoșani, Iași, Brăila și Bîrlad), **s-a realizat în 1969 — cu aceleași utilaje și forță de muncă — o producție suplimentară de 1,8 milioane de cămăși.**

DIN PĂCATE, în unele locuri, studiile elaborate, deși puteau aduce o contribuție de seamă la sporirea eficienței economice, au fost aplicate cu mari întîrzieri. Iată cîteva cazuri:

● În cursul trimestrului I al anului trecut, la **Uzinele textile „30 Decembrie" din Arad** s-a elaborat un studiu privind îmbunătățirea sistemului de reparații planificate a utilajelor de bază din filatură, țesătorie și finisaj. De fapt, în ce au constat îmbunătățirile aduse? S-a stabilit exact numărul necesar de muncitori pentru fiecare tip de reparație precum și numărul de muncitori din brigăzi în așa fel încît timpul de reparații să fie scurtat față de cel prevăzut în normativele tehnice în vigoare. Dar măsurile respective au fost tergiversate aplicarea lor făcîndu-se abia în trimestrele III și IV. Chiar așa, s-a obținut o economie anuală de 450 000 lei începînd din trimestrul III. **Dacă studiul ar fi fost pus în practică chiar din momentul elaborării lui, s-ar fi putut realiza, în 1969, o producție suplimentară de circa 100 000 ml de țesături de bumbac.**

● **La Uzinele „Emailul roșu" din Mediaș** s-a efectuat, tot în trimestrul I al anului trecut, un studiu în legătură cu mai buna organizare a producției la unul din produsele de bază. Dar el a fost aplicat abia în trimestrul III diminuînd astfel serios eficiența economică scontată.

CE ARATĂ, așa dar, experiența anului trecut și, mai ales, ce trebuie făcut în 1970 pentru ca planul să fie îndeplinit la toți indicatorii și în condițiile unei eficiențe economice sporite? Este nevoie să se persevereze pe calea studierii atente a resurselor și a găsirii căilor de atragerea acestora în circuitul economic. **„Pentru punerea largă în valoare a rezervelor și posibilităților de creștere a productivității muncii, de ridicare a eficienței economice** — a spus tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la plenara C.C. al P.C.R. din 10—13 decembrie 1969 — **este necesar să se analizeze permanent situația fiecărui loc de muncă, asigurîndu-se adaptarea continuă a organizării producției și a muncii la cerințele tehnicii și organizării moderne"**

Asemenea studii ar avea darul să scoată la iveală deficiențele care se manifestă încă în unele întreprinderi ale industriei ușoare în domeniul folosirii mașinilor și utilajelor, a forței de muncă și a timpului de lucru și, în lumina lor, adoptate măsuri de remediere a unor atari situații. Acesta ar fi un lucru esențial, dar nu și singurul. **Principalul este ca studiile ce se elaborează să se materializeze** — cu sprijinul activ al centralelor industriale și al combinatelor — **cît mai grabnic în practică pentru ca efectele lor să influențeze în mod favorabil întreaga activitate de producție și gospodărire.**

Perfecționarea metodelor de organizare a producției și a muncii în întreprinderile industriei ușoare oferă un cîmp larg de activitate specialiștilor care lucrează în acest domeniu. De altfel, pentru a-și perfecționa cunoștințele și a fi la curent cu ultimele noutăți ce se pun în această direcție, **anul trecut au luat parte la cursurile Centrului de perfecționare a cadrelor (C.E.P.E.C.A.) circa 600 de specialiști din unitățile industriei ușoare, iar la Centrul școlar de pregătire a cadrelor din ministerul nostru — 1200 de specialiști.** Contribuția lor activă și inovatoare la acțiunea de organizare temeinică a producției și a muncii — alături de activitatea ce o desfășoară celelalte cadre din întreprinderi — este de natură să creeze condiții optime îndeplinirii planului pe 1970 și obținerii unei înalte eficiențe economice.

dr. Ștefan ȘTEFĂNESCU
director adjunct
Ministerul Industriei Ușoare

DISCUȚII

În legătură cu conceptul de relații de producție

RELAȚIILE DE CONSUM – PREZENȚĂ PASIVĂ?

ESTE, DESIGUR, un progres incontestabil pentru gîndirea economică românească faptul că, în ultimul timp și în mod tot mai insistent, se recunoaște existența în cadrul relațiilor de producție, și a relațiilor de consum [1]). Spre discuție rămîne însă problema locului și rolului ce li se rezervă relațiilor de consum în cadrul acestui sistem. După cum rezultă din literatura de specialitate, soluțiile de perfecționare sînt căutate mai ales pentru relațiile din domeniul producției, schimbului și repartiției. Fără a nega legitimitatea acestei poziții, observăm însă că, o dată cu diversificarea structurii economiei contemporane, cu accentuarea interdependenței dintre ramurile acesteia, capătă o însemnătate tot mai mare studiul echilibrării fluxurilor de ramură ale producției și al elementelor utilizării finale a produsului social. Astăzi mai mult ca oricînd realizarea producției pînă la consumul final (neproductiv și acumulare) este o sarcină deosebit de complexă. În cele ce urmează notăm cîteva aspecte privitoare la prima componentă a consumului final.

RELAȚIILE DE PRODUCȚIE socialiste, pun în noi termeni și problema locului relațiilor de consum în mecanismul de ansamblu al reproducției. **Creșterea funcției relațiilor de consum în acest mecanism** se evidențiază într-un sistem de corelații de care depinde tot mai mult înfăptuirea echilibrului economic general. Precum se știe, s-a admis ca o axiomă faptul că necesitățile economice obiective de consum ale oamenilor se formează și evoluează în dependență cauzală de dezvoltarea producției materiale. Dar la fel de evident este și faptul că producția trebuie să corespundă unor necesități reale ale societății, necesități care se găsesc într-o permanentă expansiune și diversificare ; altfel producția realizată ar deveni inutilă, am avea de a face cu o producție de dragul producției. Este vorba așadar de un raport de determinare reciprocă între producție și consum, chiar dacă producția constituie elementul fundamental.

Pe de altă parte, creșterea veniturilor populației, nu poate avea ca efect cointeresarea materială maximă decît dacă veniturile respective își găsesc, pe piață, drept corespondent, un volum și o structură corespunzătoare de bunuri și servicii. Este demonstrat doar că de modul în care oamenii își refac și dezvoltă forța de muncă prin intermediul consumului de bunuri și servicii, de felul în care reușesc să-și ridice calificarea și nivelul de cultură pe măsura cerințelor progresului tehnico-științific, depinde în mod hotărîtor eficiența muncii lor.

Drept urmare, stabilirea științifică a dimensiunilor și structurii producției se poate face numai pe baza cunoașterii temeinice a necesităților și resurselor societății și în concordanță cu acestea, **iar modul în care sînt satisfăcute nevoile sociale urmează să constituie unul dintre criteriile obiective de apreciere atît a eficienței producției cît și a repartiției și schimbului.** Numai astfel consumatorul — individ sau colectiv — poate apare ca beneficiar al oricărei activități sociale. Aceasta înseamnă că în fiecare compartiment trebuie să se aibă permanent în vedere impulsul fundamental al acțiunii economice a oamenilor — nevoia de consum a comunității sociale — care face din producția materială baza existenței societății umane.

Cunoașterea multilaterală a modificărilor intervenite în evoluția consumului populației, a tendințelor lui de dezvoltare, se înscrie astfel ca o cerință de bază în stabilirea justă a planurilor economice anuale și de perspectivă în ceea ce privește nivelul și structura producției materiale, a prestărilor de servicii, a circulației mărfurilor. Desigur, pentru a servi acestui scop, cercetarea consumului nu se poate limita la reflectarea doar a evoluției lui, ci ea se impune astfel concepută, încît concluziile rezultate să furnizeze elementele necesare estimării cît mai reale a gradului de acoperire a necesităților de consum ale populației, înțelegerii tendințelor apărute în dinamica acestor necesități și pe o asemenea bază să indice direcțiile orientării activității economice în dependență nemijlocită de sarcinile fiecărei etape istorice.

Participarea crescîndă a relațiilor de consum la modernizarea mecanismului economiei noastre se reflectă și în noile direcții pe care le impune evoluția legăturilor între consumator și producător : în condițiile unei economii dinamice, aceste legături trebuie să fie cît mai directe. Justificarea acestei direcții de perfecționare rezultă din faptul că în condițiile expansiunii producției și cererii, elaborarea și executarea planurilor de producție și desfacere reprezintă un lanț de decizii care trebuie să devină suplu și simplu. Esențial este ca în raporturile dintre cele două părți să se simtă prezența consumatorului cu toată multitudinea preferințelor sale, pe care comerțul să le cunoască și producția să fie în măsură să le satisfacă fără frîne.

EXERCITÎNDU-ȘI FUNCȚIILE asupra celorlalte momente ale reproducției, relațiile de consum vizează, în ultimă instanță, optimizarea nivelului de trai al populației ca scop final al întregii activități depuse de societate. Departe de a fi o chestiune de modă în cercetarea economică, activitatea de optimizare a consumului populației — apare ca o necesitate pe care societatea socialistă o ridică în fața științei, la fel ca pe oricare alta din problemele edificării armonioase a întregii economii.

Deși, în perioada actuală, această activitate se desfășoară și în țările capitaliste, ea reprezintă acolo doar un mijloc — atît cît și cînd este necesar — pentru realizarea țelului real al producției capitaliste — obținerea de plusvaloare. Pentru orînduirea noastră ea are însă mobiluri sociale care țin de natura sistemului, de rațiunea internă a existenței sale. „Îmbunătățirea condițiilor de viață ale poporului, creșterea gradului de civilizație și bunăstare a națiunii noastre — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul la X-lea, — este țelul suprem al politicii partidului nostru, rațiunea întregii sale activități, obiectivul central al construcției socialismului" [2]). Dacă la acest mobil care ține de natura sistemului, de rațiunea internă a existenței sale, adăugăm faptul demonstrat de experiența țărilor avansate din punct de vedere economic, și anume că, complexitatea elementelor ce privesc consumul populației este determinată, în ultimă instanță, de stadiul dezvoltării societății, sensibilizarea crescîndă a economiei românești, în etapa pe care o parcurgem, la problemele consumului, apare pe deplin justificată.

Determinarea cadrului consumului optim necesită întîi de toate **delimitarea sferei acestui concept, fixarea criteriului optimizant și a unui sistem de referință** caracterizabil prin mărimi precise, pe fondul trăsăturilor specifice ale economiei socialiste.

Ca și în cazul altor categorii și pentru consumul populației se disting în literatura de specialitate mai multe accepțiuni. Uneori, se lasă a se înțelege că această categorie se referă numai la domeniul bunurilor materiale, excluzîndu-se serviciile. Alteori, consumul populației se limitează la cel realizat pe seama veniturilor proprii, prezentarea celui obținut pe baza fondurilor sociale rezumîndu-se de regulă la unele generalități, incluse de obicei la alte componente ale modului de trai. Deși în prezent, în evidențierea acestor componente se întîmpină o serie de greutăți, datorate îndeosebi practicii statistice utilizate, sîntem de părere că numai într-o examinare unitară — atît bunuri materiale cît și servicii, realizate fie pe baza veniturilor proprii, fie pe baza fondului social — se poate realiza o imagine completă a evoluției consumului populației într-o anumită etapă. Fără a analiza aici problema, menționăm doar că specificitatea diferitelor forme ale consumului populației nu pot constitui motive de excludere din cercetare a vreunui element. După cum se știe, creșterea forțelor de producție și dezvoltarea pe această bază a economiei este conjugată cu divizarea în asemenea forme și subforme speciale, care în îmbinarea lor complexă reproduc întregul sistem de condiții materiale și nemateriale ale existenței societății.

Se înțelege că preocupările pentru elucidarea conținutului sferei acestei categorii trebuie extinse, întrucît în epoca contemporană conceptul de consum al populației se îmbogățește deosebit de rapid. Așa, de pildă, deplasarea accentuată a cererii populației spre produsele de folosință îndelungată, sporirea solicitărilor ei pentru servicii, și alte asemenea mutații, nu pot să nu influențeze evoluția proporțiilor de ramură ale economiei, în sensul diversificării structurii fondului de consum, indicator care, alături de alții, caracterizează nivelul de dezvoltare economică a unei anumite țări.

DISCUTÎND STRICT teoretic, parametrii criteriului optimizant ai consumului populației ar putea fi : 1) realizarea unui caracter rațional sub aspectul nivelului și structurii lui în perioada dată și 2) stabilirea unui sistem de obiective ierarhizate după anumite priorități politico-economice, care să-i asigure evoluția corespunzător progresului social. Optimizarea consumului populației într-o anumită perioadă necesită, desigur, luarea în discuție atît a considerentelor biologice cît și a celor de ordin social și economic. Spre exemplu, în cazul consumului alimentar, specialiștii apreciază că din punct de vedere biologic este rațională acea alimentație care conține tot ceea ce este necesar ca material energetic, plastic și catalitic și care asigură o dezvoltare economică a tuturor funcțiilor organismului, ținînd seama de particularitățile fiziologice ale acestuia și de condițiile mediului extern în care se desfășoară viața și munca ; în timp ce acoperirea corespunzătoare a volumului și diversității solicitărilor populației pentru servicii se judecă prin gradul de satisfacere a implicațiilor sociale ale vieții moderne și prin echilibrul realizat între timpul de muncă și cel rămas pentru activitățile extraprofesionale — echilibru care trebuie să conducă, pe de o parte, la sporirea randamentului în muncă al fiecărui angajat, iar pe de altă parte la dezvoltarea multilaterală a personalității membrilor societății socialiste.

Sub aspect economic intervin elemente care, în principal, se referă la nivelul și structura existentă a consumului de bunuri și servicii precum și evoluția lui în profil teritorial și social, elemente care se găsesc în directă legătură cu gradul de dezvoltare al forțelor de producție și particularitățile condițiilor de viață și de muncă ale poporului respectiv. Optimizarea consumului populației se înfățișează astfel ca un proces dinamic, cu multiple dimensiuni cantitative și calitative, care trece prin mai multe etape și se realizează treptat, pe măsura creșterii potențialului economic și perfecționării întregului mecanism social.

Pe baza acestor parametri, cu ajutorul unui sistem de funcții, se pot elabora prognoze pentru optimizarea consumului. Un model dinamic și pentru poziții complexe ar putea avea următoarea formulă : [3]).

$$y = a_0 \cdot x_1^{a_1} \cdot x_2^{a_2} \ldots x_n^{a_n} \cdot b^t, \text{ unde :}$$

y = nevoile, respectiv consumul ; a_0 = parametru absolut : $x_1, x_2 \ldots x_n$ = factori care determină nevoile ; $a_1, a_2 \ldots a_n$ = elasticități parțiale ; b = rata de creștere medie anuală, care intră independent de factorii atrași în perioada de cercetare ; t = indicele anului respectiv, începînd cu zero.

Activitatea de modelare necesită cunoașterea temeinică a numărului și structurii consumatorilor potențiali (grupați pe tipuri de gospodăriri, grupe de venituri, de vîrstă), a schimbărilor ce se întrevăd în evoluția structurii sociale și profesionale a populației, precum și a nivelului, tendințelor evoluției ofertei de mărfuri și servicii. De o mare utilitate în acest sens sînt datele furnizate de organele care cercetează cererea de consum a populației. În legătură cu aceasta se impune însă o observație. După organizarea existentă în mai multe țări, printre care și în țara noastră, în prezent cercetarea statistică a necesităților este redată, în principal, de studierea consumului. Implicit însă, în acest fel se acceptă ipoteza studierii necesităților prin intermediul acțiunilor efective ale consumatorilor. Pe de altă parte, datele pe care le furnizează procesul de realizare nu sînt suficiente și totdeauna edificatoare. Chiar și o bună desfășurare a procesului de realizare nu dovedește încă faptul că consumatorii sînt mulțumiți, cîte o dată ei cumpărînd pentru că pur și simplu nu au altă alegere și amînarea eventuală a satisfacerii unor necesități este limitată. Mai trebuie avut în vedere că rezultatele analizei pieței nu dau de loc relații despre cererea nesatisfăcută și cu atît mai mult, despre necesitățile în formare.

În aceste împrejurări, singura bază reală a elaborării modelului de consum apare ca fiind necesitățile văzute prin prisma socială generală și în dinamica dezvoltării lor, lucru ce se poate realiza numai studiind multilateral cererea de consum a populației, prin întregul sistem de forme și metode cunoscute pe plan mondial. Apare astfel necesitatea intensificării cercetării cererii populației, nu numai de către organele comerțului ci și direct de către producătorii de bunuri și servicii, ceea ce ar corespunde stabilizării unor relații directe între producție și consum — necesitate stringentă a dinamismului contemporan. Producția nu poate și nu trebuie să se limiteze numai la primirea și examinarea comenzilor prevăzute de comerț, ci este datoare să facă cercetări proprii pentru a ști ce și cît să producă, și a asigura o programare operativă și eficientă a activității.

Rezultă deci că optimizarea consumului populației trebuie concepută ca o activitate complexă, care permite alegerea și îmbinarea creșterii consumului cu posibilitățile producției și ridicarea eficienței ei, obținîndu-se în felul acesta proporțiile cele mai indicate în toate domeniile dezvoltării continue a economiei naționale și ale ridicării nivelului de trai al populației. Acest echilibru dintre producție și consum, prestabilit în plan, nu poate și nici nu trebuie admis ca ceva static, imuabil, consumul populației fiind un act extrem de mobil. De asemenea, această activitate nu poate fi înțeleasă ca o tendință de raționare sau limitare a necesităților gusturilor și orientărilor personale ale cetățenilor în materie de consum. Dimpotrivă, ea trebuie să exprime legitățile consumului de masă în cadrul cărora pot încăpea diferențierile individuale ale consumatorului care hotărăște în mod liber limitele cererii sale solvabile.

UNEORI, PORNINDU-SE de la scopul principal pe care relațiile socialiste îl pun în fața producției sociale, se consideră că realizarea consumului optim al populației presupune asigurarea unui fond de consum cît mai mare posibil în condițiile economice date. Este cunoscut că problema echilibrului real dintre fondul de acumulare și fondul de consum și fluxurile producției de ramură este una din cele mai importante probleme pentru economia oricărei țări, motiv pentru care descoperirea proporțiilor obiective în economie și a raporturilor interramuri devine tot mai frecvent obiectul cercetării economice.

Experiența țărilor avansate din punct de vedere economic, propria noastră experiență, dovedesc că determinarea cadrului unui consum rațional al populației și realizarea lui treptată, corespunzător cerințelor fiecărei etape istorice impune, o dată cu modernizarea întregului angrenaj al societății, eforturi materiale susținute din partea economiei. Înscriindu-se în coordonatele majore ale progresului social, întreaga politică a partidului și guvernului nostru promovează cu fermitate linia creșterii economice, singura capabilă să asigure sporirea producției materiale și spirituale, premise esențiale pentru ridicarea bunăstării poporului. Realizările obținute în acest domeniu se oglindesc sintetic în sporirea venitului național pe cap de locuitor de peste 4 ori în perioada 1950—1968. Sporirea venitului național în perioada 1971—1975, cu 7,7—8,5 la sută în medie pe an, va duce la dezvoltarea în continuare a acestor premise.

Ritmul ridicat de creștere a venitului național în țara noastră și, pe această bază, a veniturilor populației, reprezintă desigur o premisă puternică pentru o tot mai deplină satisfacere a cerințelor membrilor societății. Valorificarea maximă a acestei premise depinde însă de utilizarea venitului național, de găsirea unor proporții optime în dezvoltarea producției sociale. Statul nostru a reușit în anii construcției socialiste să stabilească o justă repartizare a venitului național și să adopte măsurile ce se impun în vederea sporirii și diversificării producției de mărfuri, — condiție indispensabilă pentru satisfacerea în tot mai largă măsură a necesităților societății.

În aceste condiții necesitățile economice

FIȘE

■ Sub redacția economistului american Walter W. Heller a apărut culegerea de studii **Perspectives on Economic Growth** (Perspective ale creșterii economice) Vintage Books N. Y.1968. 237 pag. Volumul cuprinde studii ale unor economiști americani apropiați de Partidul Democrat, care au participat, mai cu seamă în perioada administrației Kennedy, la formarea politicii economice oficiale. Cititorul capătă o imagine de ansamblu asupra concepției generale care stă la baza politicii economice tradiționale a numitului partid. Totodată, se poate desprinde o caracteristică esențială a gîndirii economice nemarxiste contemporane și anume teoretizarea intervenției masive a statului în desfășurarea producției, pledoaria în favoarea considerării creșterii economice drept un obiectiv de prim plan al politicii guvernamentale.

I. Tobin, unul dintre coautorii volumului, prezintă o serie de probleme dificile ridicate, în S.U.A., de creșterea economică, probleme a căror relevare dezvăluie caracterul contradictoriu al procesului studiat în economia capitalistă. În acest sens autorul arată că între interesele creșterii economice în economia capitalistă și cele ale utilizării complete ale forței de muncă există adesea o opoziție. Utilizarea completă a forței de muncă, spune el, cere realizarea unui anumit nivel al cererii agregate, nivel diferit de cel pe care o rată de creștere preferată îl presupune. Aceasta înseamnă că, în anumite condiții, nu se poate realiza o înaltă rată de creștere decît pe seama utilizării incomplete a resurselor.

■ „Cele zece milioane de taleri pe care le-au plătit consumatorii interni în anul 1849 pentru zahărul indigen... mai există încă, deși — ceea ce este cu atît mai îmbucurător — nu în mîinile celor care i-au primit prima dată, ci în a suta sau în a mia mînă, căci acești bani au fost cheltuiți pînă la ultimul groș pentru muncă și cine a primit măcar un taler din această muncă a trebuit, fiindcă nu a putut mînca sau bea monetă... să-l cheltuiască pentru alte produse ale muncii...; la fel și următorii care au încasat banii. Astfel fiecare taler pus în circulație pentru muncă, trecînd din mînă în mînă, trezind pretutindeni munca, imboldind și resplătind, reușește mereu, de o sută și de o mie de ori să determine pe cineva să depună o muncă în valoare de un taler"... Prin acest citat Karl Georgzinn demonstrează în studiul său **Staatstätigkeit und Multiplikator in den Schriften Ludwig Galls — eine dogmengeschichtliche Ergänzung zur Seschöftigungstheorie** (Activitatea de stat și multiplicatorul în scrierile lui Ludwig Gall — o completare istorico-teoretică la teoria ocupării resurselor) publicat în KYKLOS nr. 4 1969 că teoria multiplicatorului și a interventiei de stat formulată de Keynes are printre precursorii săi pe Ludwig Gall (1794—1863) un gînditor multilateral, aproape cu desăvîrșire dat uitării.

■ RIVISTA INTERNAZIONALE DI SCIENZE ECONOMICHI E COMMERCIALI, nov. 1969, publică studiul **Development Banks: A Catalyst for Economic Progress** (Băncile de dezvoltare : Catalizator al progresului economic) semnat de Karel Holbik. Definind, la începutul studiului, băncile de dezvoltare, autorul arată că acestea trebuie considerate ca fiind acele bănci care, pe de o parte, acordă credite în condiții avantajoase și, pe de altă parte oferă, pe lîngă capital, asistență tehnică și experți în problemele conducerii care urmează să elaboreze o strategie a dezvoltării. Băncile de dezvoltare, se arată, sînt chemate să joace un rol important în propulsarea creșterii economice a țărilor în curs de dezvoltare.

Băncile de dezvoltare, se subliniază, pot fi naționale sau internaționale, private sau de stat, pot avea diferite surse de finanțare, iar împrumuturile acordate pot fi de cele mai diverse tipuri. Autorul își exprimă opinia că țările în curs de dezvoltare trebuie să atragă ajutorul tuturor băncilor, indiferent de sursa de finanțare. În același timp, el avertizează însă, că guvernele acestor țări trebuie să elaboreze o legislație care să reglementeze strict activitatea băncilor pentru a le împiedica să comită abuzuri.

■ Revista internațională ECONOMETRICA, Vol. 37, nr. 2 1969 publică studiul lui Claude Fourgeaud **Contribution à l'étude du rôle des administrations dans la théorie mathématique de l'équilibre et de l'optimum** (Contribuție la studiul rolului administrațiilor în teoria matematică a echilibrului și optimului) în care se elaborează un model econometric bazat pe o teorie lărgită a echilibrului și optimului economic, introducîndu-se în mod explicit **rolul statului în echilibrul economic general.** Luarea în considerație a operațiunilor statului și a rezultatelor matematice care decurg din aceasta permite o interpretare mai judicioasă a anumitor condiții clasice de echilibru. Totodată, permite clarificarea problemelor întîlnite în determinarea optimului pe care le introduce fiscalitatea indirectă, operațiile de repartiție și producția bunurilor destinate consumului social. În dezacord cu majoritatea economiștilor occidentali autorul afirmă că nu se poate stabili echivalența între optimum și echilibru. Echilibrul nu este în mod necesar un optimum, ci corespunde unei rațiuni mai restrînse, pe care el o denumește „optimum particular". De asemenea, teza că orice optimum este un echilibru nu poate fi demonstrată decît pe baza unei ipoteze destul de limitative în ceea ce privește natura preferințelor pentru bunurile destinate consumului social.

■ În conferința **Pas de problèmes d'argent, mais de gestion de fonds** publicată de **SCIENCE ET VIE** (nr. 622 din iulie 1969) Giscard d'Estaing susține că cercetarea științifică în Franța trebuie considerată nu ca o chestiune de investiții de fonduri, ci **de gestiune de fonduri.** Franța, în loc să-și mărească creditele pe care le consacră cercetării, trebuie să-și supravegheze și să-și organizeze cît mai bine folosirea lor. Propunînd un nou sistem de organizare și repartizare a creditelor (70% pentru realizările pe termen scurt și 30% pentru explorarea viitorului) Giscard d'Estaing arată că s-ar evita defectuoasa repartizare a creditelor, fie asupra unei multitudini de probleme secundare, fie asupra cîtorva mari operațiuni de prestigiu.

În ceea ce privește toate problemele de cercetare-dezvoltare — arată autorul — ele trebuie tratate în contextul economic real al țării, întrucît de 10 ani domeniile asupra cărora s-au concentrat eforturile în materie de cercetare-dezvoltare, corespund nu unui studiu al posibilităților obiective ale economiei franceze, ci dorinței de a răspunde sistematic deciziilor, inițiativelor și programelor Statelor Unite.

■ A. Rake analizează sub raport economic în revista JEUNE AFRIQUE nr. 463/1969 problema faimoaselor rezervații pentru populația de culoare (bantustane) din Africa de Sud. Concluzia și-o formulează succint în titlul articolului la care ne referim : **„Bantustanele" — un non-sens economic.** Iată și argumentația sa : scopul instituirii bantustanelor doctorului Verwörd era de a dispersa populația neagră pe 250 de parcele de pămînt și a o separa de populația albă. Industriașii albi erau autorizați să-și instaleze uzinele la marginea bantustanelor (pentru a putea utiliza mîna ieftină de lucru a populației africane), dar nu și în interiorul lor. Necesitățile dezvoltării economice a dus însă la crearea a numeroase locuri de muncă și deci la angajarea populației de culoare în alte regiuni decît cele din preajma bantustanelor și de multe ori chiar în interiorul lor. După 21 de ani de apartheid, numărul negrilor în ceea ce se numește Africa de Sud „albă" s-a dublat și se preconizează că se va redubla în următorii 20 de ani. Actualul prim-ministru, B. J. Vorster, a fost nevoit să autorizeze instalarea industriașilor albi și în **interiorul** rezervațiilor și chiar să le acorde acestora anumite stimulente economice. O dată cu industriașii albi pătrund în bantustanle și consilierii și tehnicienii albi. Legile economice se dovedesc a fi mai tari decît dispozițiile segregaționiste.

■ În AMERICAN ECONOMIC REVIEW Vol. LIX, nr. 2/1969 — profesorii Richard F. Attiyek, de la Universitatea din California, G. L. Bach și Keith G. Lumsden, de la Universitatea Standford, publică studiul : — **The Efficiency of Programmed Learning in Teaching Econom:.:s : The Results of a Nationwide Experiment** (Eficiența învățăturii programate în predarea economiei politice : rezultatele unui experiment pe scară națională), în care redau concluziile unui experiment efectuat la 48 de școli și 4 121 de studenți. Rezultatele majore ale studiului sînt următoarele :

1) În medie, cheltuind 12 ore pentru studierea unui text de învățare programată studenții ar învăța tot atîta micro — si macroeconomie cît au învățat în timp de 7 săptămîni studenții pe baza cursurilor elementare de tip obișnuit. 2) Studenții care au utilizat numai materiale de învățare programată s-au dovedit mai bine pregătiți în aplicarea teoriei economice în practică decît studenții care au utilizat metodele convenționale. 3) Studenții au avut o atitudine pozitivă față de învățarea programată. În concluzie autorii sînt de părere că prin metoda învățării programate, studenții își pot însuși conceptele și instrumentele de bază ale micro și macro economiei în aproximativ două săptămîni.

---

obiective de consum ale oamenilor se formează și evoluează pe o bază trainică. Ceea ce se desprinde pregnant analizînd statisticile, studiile și documentele consacrate consumului populației este faptul că, în sfertul de veac trecut de la eliberarea țării, pe baza dinamismului neîntrerupt al forțelor de producție, socialismul a schimbat profund modul de existență al poporului, ridicînd pe o nouă treaptă de civilizație populația de la orașe și sate. Punînd în antiteză dimensiunile și profunzimea modificărilor produse, constatăm că ele privesc toți indicatorii principali : nivelul, structura, calitatea, profilele teritorial și social.

Problema centrală de care depinde realizarea în continuare a acestei politici de propășire economică a țării și de prosperitate a populației o constituie realizarea unui raport just între fondul de acumulare și cel de consum, îmbinarea armonioasă a țelurilor imediate și de perspectivă ale societății. Experiența istorică a demonstrat că nesocotirea funcției progresiste a acumulării în dezvoltarea societății conduce la serioase consecințe negative atît asupra ansamblului economiei, cît și asupra nivelului de trai al populației. Numai în aceste condiții se poate asigura dezvoltarea într-un ritm cît mai accelerat posibil a întregii economii, se creează un suport solid pentru îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață ale poporului.

I. NIȚĂ
Institutul Politehnic-Iași

---

[1]) Vezi : **Dezbaterea despre dialectica dezvoltării relațiilor de producție socialiste în țara noastră,** în revista PROBLEME ECONOMICE nr. 7, 8, 1969 ; I. Grădișteanu, **Cu privire la conceptul de relații de producție,** VIAȚA ECONOMICĂ, nr. 41, 1969.

[2]) Nicolae Ceaușescu, **Raport la cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român,** Editura politică, București, 1969, pag. 58.

[3]) A se vedea și : **Exprimarea cantitativă a relațiilor privind consumul final al populației cu ajutorul funcțiilor consumului,** revista „Statistika" nr. 1, 1966 ; Eberhard Lohre și Olaf Schmutzler, **Experiența din munca cu modele de consum,** revista „Wirtschaftswissenschaft" nr. 4, 1966 ; T. Schatteles, **Modelul în științele economice,** Editura politică, București, 1967.

ÎNTRE SOCIOLOGIE ȘI IDEOGRAFIE

J. M. KEYNES SPUNEA cîndva : „Ideile economiștilor și ale gînditorilor politici, și atunci cînd sînt juste și atunci cînd sînt nejuste, sînt mai influente decît se crede în general". Încercînd parcă, să deslușească temeiurile unei asemenea afirmații, Alexander Gerschenkron, într-o comunicare, prezentată la ultima întrunire anuală a economiștilor americani [1]), pledează în favoarea analizei doctrinelor economice în permanentă relație cu istoria faptelor economice. Într-adevăr, studiul conjugat al istoriei doctrinelor economice și al istoriei economiei poate releva mai pregnant adevăratele surse și semnificații ale gîndirii economice. Pe bună dreptate, arată autorul, „istoria analizei economice nu este pur și simplu istoria unor progrese intelectuale" [2]), ci este o privire asupra unor idei care au evoluat într-un anumit cilmat social și au răspuns specific condițiilor ce le prezenta acesta.

Susținîndu-și punctul de vedere, A. Gerschenkron se referă critic la judecățile de valoare pe care Jacob Viner le-a formulat privitor la concepția economică mercantilistă. Anume, acesta din urmă, elaborîndu-și exegeza din punctul de vedere al analizei economice moderne, conchide contestînd mercantilismului orice merite teoretice. A. Gerschenkron își manifestă dezacordul față de o asemenea abordare, subliniind că mercantilismul nu poate fi înțeles și valențele sale nu pot fi surprinse decît dacă este privit într-un context istoric. El se pronunță împotriva unei critici care nu are în vedere decît progresele ulterior înfăptuite și care, de pe noile poziții atinse, neagă în totalitate realizările anterioare.

Concepția lui Gerschenkron, care se opune ideografiei, alunecă însă în continuare — spre sociologism, spre considerarea unui determinism mecanic între realitatea economică și reprezentarea ei pe planul gîndirii. În mod simplist, după părerea noastră, el reduce relația dintre realitate și idee la evoluția *ideologiei*, considerînd că ideile economice suferă influența climatului social doar în ceea ce privește semnificația lor ideologică și, la rîndul lor, ele influențează activitatea conștientă a oamenilor doar prin ideologie. Această viziune creează impresia unei corespondențe mecanice între o anumită realitate și o anumită doctrină. O asemenea imagine estompează momentul de continuitate a gîndirii și îl absolutizează pe acela de discontinuitate ; dacă ideografia nu recunoaște valoarea unor concepții teoretice decît în măsura în care ele cuprind idei ce-și păstrează valabilitatea și azi, sociologismul, pentru care optează Gerschenkron, consideră că valoarea concepțiilor teoretice se reduce la reușita acestora de a răspunde unor interese sociale imediate ale epocii. După el, o dată depășită a anumită etapă istorică, ideile pe care aceasta le-a produs și care sînt mai mult sau mai puțin valoroase în raport cu exigențele pe care ea i le-a impus, își pierd orice valabilitate.

Adoptînd acest punct de vedere, A. Gerschenkron oferă o apreciere deformată asupra marxismului. Potrivit lui, marxismul nu ar fi exercitat influență decît prin ideologia sa, corespunzătoare unei anumite epoci, azi revolută.

Gerscheskron comite însă aci în primul rînd o eroare de raționament care pornește de la considerentul existenței unei opoziții *absolute* între ideologic și științific. Ideologia este prezentată ca împietînd, în orice caz și în orice situație, asupra științei, pe care o subordonează. Or ideologicul nu în orice condiții subordonează științificul, ci se dezvoltă într-o permanentă relație de interdependență cu acesta ; această relație poate fi favorabilă sau nefavorabilă științei, în funcție de pozițiile de pe care este elaborată ideologia, de faptul dacă ea este sau nu o „falsă conștiință". Realitatea istorică dovedește că ideologia marxistă se dezvoltă într-o deplină concordanță cu știința și, de aceea, ea continuă să exercite și o influență benefică asupra științelor sociale care o adoptă.

Concluzia lui Gerschenkron se află în dezacord atît cu realitatea istorică, cît și cu opinia unora dintre cei mai influenți economiști nemarxiști. Este bine cunoscut, de pildă, modul în care J. Schumpeter tratează această problemă în a sa „Istorie a analizei economice", lucrare în care, fără a se situa pe poziții marxiste, el subliniază îndelung și cu competență contribuția vastă și profundă pe care Marx a adus-o la dezvoltarea științei economice.

Referindu-se la aceleași studii ale lui Jacob Viner privitoare la mercantilism, la care se referă și A. Gerschenkron, economistul american J. M. Letiche [3]) optează și el pentru aprecierea tuturor doctrinelor prin raportare la analiza economică contemporană. Este departe de noi intenția de a nega interesul ce-l poate prezenta o eseistică economică care întreprinde studiul, adesea pasionant, al prefigurărilor ideilor contemporane și al formulărilor *avant la lettre* sau formalizarea unor teorii mai vechi, dar ne permitem să remarcăm că asemenea încercări, ce pot fi în sine meritorii, se depărtează de obiectul istoriei doctrinelor economice și pătrund în alte domenii de cercetare. Lectura celor două studii amintite prilejuiește reflecții care conduc către afirmarea fertilității unei abordări a istoriei doctrinelor economice de pe poziții marxiste și pledează în favoarea considerării dialectice a determinismului social, a raportului dintre ideologie și știință și a raportului dintre continuu și discontinuu.

P. ANDREI

[1]) Alexander Gerschenkron, **History of Economic Doctrines and Economic History,** American Economic Review, mai 1969, pag. 1—18.

[2]) Lucr. cit. pag. 1.

[3]) J. M. Letiche, **The History of the Economic Thought in the International Encyclopedia of Social Sciences.** „The Journal of Economic Literature", iunie 1969, pag. 406—425.

ȘANTIER ȘTIINȚIFIC

MIHAI CAPĂTĂ

director în Direcția Centrală de Statistică

● Ce loc atribuiți cercetării statistice în ansamblul cercetării economice contemporane?

— De multe ori, și nu fără un anumit temei, statistica este considerată ca o activitate de rutină, o tehnică a înregistrării faptelor. Sînt aspecte care apar doar la prima vedere. Solicitată la o contribuție tot mai activă în soluționarea problemelor pe care le pune conducerea economiei, planificarea, fundamentarea măsurilor de politică economică și socială, statistica a trebuit să-și lărgească permanent aria investigațiilor, să-și perfecționeze și multiplice metodele de colectare și prelucrare a informației, să dezvolte metodele de analiză. Una din tendințele actuale ale statisticii este desigur și deplasarea de la modul de abordare descriptiv al fenomenelor spre analiza multilaterală, în profunzime, capabilă să dea explicații unor fenomene deosebit de complexe, cu numeroase incidențe social-economice.

În același timp, nu trebuie să uităm de „șocurile" pe care statistica tradițională le-a primit în ultimii ani pe plan teoretic și operațional din partea unor discipline noi cum sînt cibernetica, informatica, care nu numai că au introdus concepte și idei noi (sistem, informație, entropie și altele), dar, o dată cu extinderea calculatoarelor electronice, au impus o concepție nouă, privind natura, calitatea și utilizarea informației; sau cele datorate „invaziei" matematicii în cîmpul statisticii, prin disciplinele sale moderne, amenințînd însuși dreptul la existență independentă al acesteia așa cum era delimitat mai înainte. În aceste împrejurări părerea despre caracterul rutinier, static al statisticii nu mai poate fi susținută.

...Statistica nu mai poate fi considerată o activitate de rutină...

● Ce elemente caracterizează și definesc preocupările dv. de cercetare în domeniul statisticii?

— Dacă ar fi să definesc preocupările mele în știința statistică și economică ar fi poate potrivit să le consider din categoria a ceea ce în domeniul tehnic se numește **cercetare de dezvoltare.** Urmărind să contribui la aducerea în cîmpul investigației statistice a unor fenomene și procese mai puțin abordate la noi la momentul respectiv, a trebuit implicit să particip la elaborarea concepției și metodelor de lucru, a sistemului de indicatori, de clasificări și de definiții, precum și a metodelor de analiză pe care le implică organizarea oricărei cercetări sociale. Pe această linie se înscriu îndeosebi studiile și unele proiectări în domeniul teoriei, metodologiei și al analizei nivelului de trai al populației, al cercetării timpului liber, al conturării unei statistici a științei (după modelul statisticii altor domenii de activitate), iar în anii din urmă — cele din domeniul analizei macroeconomice.

● Care este, după părerea dv., problema cea mai dificilă din punct de vedere metodologic la abordarea unui nou domeniu de investigare?

— Aceasta este, după mine, construcția variabilelor, adică traducerea conceptelor și noțiunilor în operatori de cercetare bine definiți, cu ajutorul cărora să poată fi surprinse și măsurate aspectele esențiale ale fenomenului studiat. Problema devine și mai dificilă atunci cînd nu există, ca punct de plecare, un sistem de concepte riguros definite în cadrul unei teorii (economice, sociologice etc.), iar elaborarea variabilelor se face numai pe bază de noțiuni, în spatele cărora se ascunde un ansamblu de imagini nesistematizate. Problema constă în a distinge dimensiunile specifice ale fenomenului și de a găsi indicatorii potriviți pentru fiecare dimensiune. Rezultatele mai bune sau mai puțin bune ale oricărei cercetări statistice depind în mare măsură de această muncă inițială de concepție și acest lucru trebuie subliniat deoarece nu i se acordă întotdeauna importanța cuvenită.

● Ce vă preocupă în prezent și ce ați dori să cercetați?

— Preocupările mele actuale sînt îndeosebi îndreptate pe plan teoretic și practic spre analiza input-output și elaborarea balanței legăturilor dintre ramuri a economiei noastre naționale. Pe această linie pregătesc o lucrare de doctorat și particip totodată la lucrările practice organizate de un colectiv interdepartamental în vederea întocmirii unei astfel de balanțe pentru anul 1970. Una din problemele cele mai importante este aceea de a găsi modalitățile de integrare a metodei balanței legăturilor dintre ramuri în sistemul informațional și de planificare existent, pentru a face din ea un instrument eficace de lucru. Mă preocupă îndeosebi găsirea unor noi modalități mai eficiente și poate mai simple decît cele care au fost deja elaborate în alte țări.

Mă gîndesc, de asemenea, la utilitatea adaptării și în practica noastră a metodelor de ordonare a informației cunoscute sub numele generic de sistemul contabilității sociale, contabilității naționale și contabilității regionale. Sînt probleme asupra cărora intenționez să insist în viitor.

V. E.

„SOCIETATEA CONSUMATORILOR" ȘI DIFUZAREA PROPRIETĂȚII

REACȚIILE din publicistica occidentală nemarxistă la amploarea mișcărilor revendicative recente au o notă de perplexitate autentică. De aici provine, în unele cazuri, acea reprobare a „ingratitudinii" consumatorilor, despre care vorbeam într-un articol precedent (*Viața economică* nr 49/1969) și care invocă drept argument faptul că este vizată o societate cu o înaltă capacitate productivă. Perplexitatea sau nedumerirea sînt explicabile cînd această societate este definită ca o societate „a consumatorilor", adică a celor care de fapt se dovedesc a o contesta, dar cauza propriu-zisă trebuie căutată în însăși definiția dată, care nu depășește anumite aspecte de suprafață ale vieții social-economice.

● *Funcția justificativă*

TEORIA „societății consumatorilor" împarte această soartă cu alte caracterizări doctrinale curente ale capitalismului de astăzi. Teoria „societății industriale" de pildă, pornind de la un aspect al bazei tehnice de producție, nu spune nici ea ce relație economică domină în societatea la care se referă, determinînd mobilul producției și repartiția produsului ca oglindire a relațiilor de proprietate. Această teorie apare, în plus, într-o vreme cînd locul industriei în unele structuri social-economice (folosirea populației active, bunăoară) tinde să devină staționar sau să scadă, însă o succesoare a ei ca teoria „societății post-industriale" nu este mai grăitoare din punctul de vedere arătat, deși pretinde că ține seama de actualele prefaceri în acele structuri. Utilitatea amîndurora pentru înțelegerea naturii capitalismului nu este mai mare decît cea a caracterizării lui vagi ca „economie a pieței", denumire de proveniență neoliberală care ținea inițial să afirme indezirabilitatea amestecului statului și care se generalizează cu alt sens, într-o vreme cînd acest amestec a devenit la rîndul său general.

Nici dacă am defini capitalismul prin **toate** aceste elemente— ca o societate industrială sau post-industrială a pieței și a consumatorilor —, nu am obține o explicație a mișcărilor revendicative și în general a mișcărilor sociale actuale. Aceasta în primul rînd pentru că din toate lipsește relația capital, purtătoare și generatoare a contradicțiilor care după nu puțini autori occidentali ar aparține trecutului. Caracterizarea capitalismului drept „societate a consumatorilor" oglindește poate cel mai bine această iluzie, fiind dintre teoriile amintite mai sus cea mai puțin ancorată formal în realitate. Credem într-adevăr că ea are în vedere nu o societate „a consumului" sau „de consum", denumire care superficial ar putea fi pusă în legătură cu evoluții reale privind nivelul de dezvoltare economică sau treapta de civilizație, ci anume *„a consumatorilor"*, adică o societate în care tocmai consumatorii, satisfacerea nevoilor lor, ar fi mobilul activității economice, scopul producției, cheia repartiției. Contrastul dintre o asemenea viziune, dacă e sinceră, ca și realitatea care determină actualmente mișcările revendicative și în general contestatare în capitalism poate fi într-adevăr o cauză de perplexitate.

Teoria „societății consumatorilor" este deci dintre acelea în care funcția justificativă sau direct apologetică se dovedește a predomina asupra funcției cognitive destinate a mări capacitatea de adaptare a capitalismului. Că aceste două funcții nu sînt totuși complet separate reiese din eforturile de a asocia această teorie cu ideea de difuzare a proprietății ca o cale de fortificare a societății capitaliste în fața influenței crescînde a socialismului.

● *Consum și proprietate*

IN LITERATURA și publicistica occidentală capătă o anumită prezență disocierea esențialmente corectă a consumului de proprietate, mai precis a proprietății asupra unor bunuri de consum — oricît de tehnice și durabile ar fi ele — de proprietatea productivă. Ferdinand Lundberg, profesor la Universitatea New York și autor al unei cărți recent publicate sub titlul „Bogații și super-bogății", definește noțiunea atît de discutată de „sărăcie" astfel: „Sărac este, scrie el, acela care nu dispune de o proprietate demnă de menționat, realmente aducătoare de venit; sărac este, de asemenea, acela care, din veniturile sale provenite din muncă, nu poate face economii sau care nu are o poziție bine dotată și de lungă durată". Trăsăturile enumerate se potrivesc întocmai situației masei salariaților în condițiile capitalismului, ele exprimă separația lor — organică în aceste condiții — de proprietatea asupra mijloacelor de producție. Concluzia care își face loc este cea de mult stabilită și verificată pe baza faptelor de către marxiști și anume că **evoluția consumului în cadrul aceluiași mod de producție nu modifică datele esențiale ale acestuia,** iar într-o epocă de înlocuire a unui mod de producție cu altul nu poate înlătura necesitatea acestei înlocuiri.

O seamă de publicații occidentale, fără a duce raționamentul pînă aici, oferă material din care rezultă temeinicia unei astfel de concluzii. Într-o suită de articole care a făcut o oarecare vîlvă, **The Economist** din Londra arăta acum cîțiva ani (1966) că potrivit unor estimații neoficiale, bazate pe veniturile din investiții, circa 88% din contribuabili dețineau 3,7% din suma averilor, următoarele 10 procente din contribuabili dețineau 41% din averi, iar restul de 2% din contribuabili 55,3% din averi, categoria cu media cea mai mare de avere reprezentînd numai 0,1% din populație, dar dispunînd ea singură de 13% din averi.

Cu privire la situația din R.F. a Germaniei, **Die Zeit** arăta recent (12 septembrie 1969) că 11,5% din populația activă — întreprinzători și alte categorii de nesalariați — dețin în proprietate 429 miliarde mărci din avuția națională, evaluată la 922 miliarde. „Și dacă toți salariații, scria săptămînalul din Hamburg, participă laolaltă la cele 922 miliarde mărci numai cu 160 miliarde — și anume exclusiv cu bunuri de consum ca mașini de spălat, televizoare, mobilier, care nu au cîtuși de puțin însușiri productive —, înseamnă că salariații nu posedă, ca întotdeauna, nimic".

Puținătatea datelor de acest fel nu poate să ne mire dacă ținem seama că „nu există alt lucru pe care cei bogați să-l țină atît de secret ca izvorul țîșnitor al bogăției lor" **(Die Zeit).** Statistica oficială care ține cu pedanterie evidența vitelor care au pierdut din greutate în cursul anului, a celor mai neînsemnate soiuri de fructe și a numărului membrilor asociațiilor corale, „nu a fost autorizată niciodată, — scrie un alt săptămînal din R.F.G.—, să cerceteze deosebirile de clasă din societatea vest-germană". Pe de altă parte, în timp ce fișele impozitului pe salariu plătit de muncitori și funcționari sînt nominale, cu indicarea adresei, declarațiile fiscale ale celor bogați sînt trecute înainte de prelucrare pe fișe nenominale, deci fără indicarea identității **(Der Spiegel,** 28 iulie 1969). Chiar și cereri ale Consiliului experților economici de a se solicita contribuabililor — în cadrul declarațiilor lor fiscale — date despre averea declaranților (anonimizați!) au fost respinse de organele statistice, sub motiv că operațiunea ar fi „prea costisitoare".

● *„Remediul"*

ESTE LIMPEDE, în orice caz, că „societatea consumatorilor" se caracterizează printr-o răspîndire foarte limitată a proprietății productive în rîndurile populației, și legătura cu inegalitățile repartiției se impune. Ea se impune astăzi și unor teoreticieni ai acestei societăți care văd, așa cum spuneam, în difuzarea proprietății o cale posibilă de fortificare a capitalismului, de atenuare a protestelor împotriva inechității pe care ea o generează. Tema difuzării proprietății nu este însă nouă în teoriile apologetice, iar inserarea ei în teoria „societății consumatorilor" nu se deosebește în fond de rosturile cuprinderii ei în construcții similare mai vechi. Pentru a cita o motivare caracteristică:

„Concentrarea totalității averilor în mîini puține are drept consecință o concentrare a puterii, iar aceasta produce după un timp oarecare tensiuni legate de pericolul descărcării lor violente. O difuzare largă a averilor, dimpotrivă, este un element de stabilitate nu numai a dezvoltării economice, ci și a celei sociale și politice. Acesta este un motiv suficient pentru a contrapune înmănunchierii centralizate a averii politica de difuzare a averilor. Dacă s-ar putea ca numeroasele familii lipsite pînă în prezent de avere să dobîndească proprietate în decurs de o generație, putînd să dispună liber de ea și să obțină pe baza ei o mai mare securitate în condiții de răspundere proprie cît și un venit suplimentar la cel provenit din muncă, aceasta ar fi cea mai mare realizare socială a vremii noastre".[1]

Găsim în acest text tematica reprezentativă a pledoariilor — mai vechi și actuale — pentru măsuri de „împroprietărire" a salariaților: nevoia de a slăbi încordarea socială dinăuntrul țărilor capitaliste, de a face față confruntării cu socialismul, de a preîntîmpina o explozie a nemulțumirii maselor de salariați față de poziția lor în societate ș.a. Găsim în el ideea iluzorie că măsurile respective ar putea schimba mersul istoric al societății, rezolvînd problemele sociale de bază ale orînduirii capitaliste. Transformarea muncitorilor și funcționarilor în acționari, de pildă, era declarată pînă acum cîțiva ani (mai este declarată uneori și astăzi) un asemenea panaceu. Datele pe care le-am amintit mai sus despre concentrarea averilor arată cît de puțin eficiente au fost strădaniile în direcția aceea, deși s-a vorbit și se vorbește în unele țări de existența multor milioane de acționari. Nu numai cuvîntul acestora în conducerea firmelor este în mod notoriu nul, dar și participarea lor pur cantitativ-monetară este cel mult un sprijin pentru finanțarea întreprinderilor respective. Dacă se afirmă astăzi, în dorința de a consolida „societatea consumatorilor", că „creșterea economică și difuzarea proprietății converg în ultimă instanță"[2], această experiență totuși atît de recentă este vizibil omisă din mijloacele de verificare a teoriei prin criteriul practicii.

Tema difuzării proprietății, întrucîtva un corp străin în teoria „societății consumatorilor", are darul să-i scoată în evidență tocmai prin aceasta un anumit aspect al inconsistenței sale. Atribuind consumatorilor o largă putere de decizie în producția socială, ea nu ia act de existența agenților producției, de rolul lor în economia societății. Raportul dintre agenții producției și consumatori este o altă față a acestei teorii, care ar merita să fie examinată. Reținem pînă atunci că ignorarea rolului agenților producției, ca și afirmația că creșterea economică și difuzarea proprietății converg în condițiile capitalismului, poartă aceeași amprentă a lipsei de realism în generalizările teoretice.

L. STROJA

1) **Werner Bosch.** Vermögensstreuung, Heidelberg, 1965.
2) Neue Zürcher Zeitung, 14 decembrie 1969.

Confruntări ideologice cu privire la

POLITICA ECONOMICĂ A STATULUI ÎN DOMENIUL DEZVOLTĂRII INDUSTRIEI

în perioada dintre cele două războaie mondiale

ROLUL ŞI INFLUENŢA factorului politic, a statului, ca exponent al intereselor clasei dominante în economie, a cunoscut o evoluţie ascendentă, intervenţia sa în viaţa economico-socială a devenit tot mai puternică, mai amplă, căpătînd o formă evidentă în capitalism cînd statul burghez — cum arăta V. I. Lenin — „...acţionează continuu, şi... foarte energic, totdeauna activ şi niciodată pasiv“[1]). Desigur, rolul pe care îl joacă statul burghez, în sfera economică, nu poate şi nu trebuie să fie identificat cu funcţiile complexe şi multilaterale ale statului socialist şi în special cu funcţia sa economico-organizatorică. În condiţiile capitalismului are loc, de fapt, o intervenţie a puterii de stat, prin diferite forme, în viaţa economică în interesul burgheziei, — mai precis în interesul monopolurilor, intervenţie care adesea reuşeşte să obţină unele rezultate, limitate de însăşi natura orînduirii, de esenţa de clasă a statului.

Rolul economic al statului capitalist, intervenţia sa în economie s-au accentuat în deosebi după criza economică din 1929—1933 şi mai ales în preajma celui de-al doilea război mondial. Intensificarea intervenţiei statului capitalist în economie are în esenţă drept scop apărarea cît mai eficientă a intereselor economice şi politice ale burgheziei, proces care s-a desfăşurat şi se desfăşoară în condiţii istorice concrete, care prezintă particularităţi de la o ţară la alta şi în cadrul aceleiaşi ţări de la o etapă la alta a dezvoltării capitalismului.

Multiplele aspecte privind direcţia spre care trebuia să se orienteze economia României şi rolul ce urma să-l deţină statul în dezvoltarea acesteia în ansamblu, şi în mod deosebit a industriei, s-au reflectat diferit şi, de regulă, contradictoriu în gîndirea economică a numeroşilor ideologi si oameni politici aparţinînd claselor existente; aceste deosebiri au ieşit în evidenţă în lupta dintre orientările din domeniul politicii economice practice pe care le implica rezolvarea acestor probleme. Corespunzător poziţiei şi intereselor de clasă urmărite, dezvoltarea industriei şi încurajarea de către stat a acesteia a cunoscut moduri diferite de abordare şi o mare varietate de nuanţe şi diferenţieri de opinii între reprezentanţii aceleiaşi clase sau grupări sociale, aflate temporar la conducerea statului şi care s-au pronunţat pentru progresul industrial al economiei româneşti.

Încă din secolul trecut, o dată cu apariţia şi dezvoltarea relaţiilor de producţie capitaliste, exponenţi ai vieţii politice şi economice, intelectuali de diferite orientări au căutat să dea diverse soluţii problemelor privind perspectivele economiei româneşti. Astfel, combătînd pe adepţii politicii liberului-schimb o serie de economisti au demonstrat, în mod deosebit, necesitatea creării unei industrii naţionale în dezvoltarea căreia vedeau singura condiţie a progresului real al ţării. În concepţia lor statul trebuia să-şi orienteze politica spre protejarea şi încurajarea constructivă a procesului de dezvoltare a industriei prin toate mijloacele.

Problema necesităţii dezvoltării industriei nationale şi a sprijinirii ei mai eficiente de către stat s-a pus cu o şi mai mare acuitate în perioada interbelică îndeosebi după criza din 1929—1933.

Astfel liberalii, reprezentanţi ai burgheziei industriale, au căutat să promoveze în cadrul cunoscutei lozinci „prin noi înşine“, o politică industrială, vamală şi valutară protecţionistă. Astfel, potrivit propriilor lor afirmaţii „Nu e vorba de înfăptuirea acelei autarhii strîmt înţelese, pe care unii au crezut că o descoperă în formula „prin noi înşine“, ci de urmărirea permanentă a maximului de valorificare a bogăţiilor ţării. Necesitatea de a nu dispreţui nici una din posibilităţile naţionale sau conjuncturale pentru a îndruma producţia industrială către acea stare de echilibru ce izvorăşte din reducerea la minimum a dependenţei noastre de pieţele din afară, pentru ca în condiţii internaţionale nepriclnice ţara să poată trăi prin propriile sale puteri“ *).

Măsurile destinate să încurajeze dezvoltarea industrială, impuse de legile concurenţei, ca şi de întreaga conjunctură internaţională, erau luate, desigur, în folosul marii burghezii industriale, care urmărea să se emancipeze de sub dependenta capitalului străin ce îngrădea posibilităţile ei de dezvoltare şi îmbogăţire.

Întrucît dominaţia capitalului străin ducea la încălcarea independenţei economice şi politice a ţării, la jefuirea bogăţiilor ei naturale, tendinţa de limitare a acestei dominaţii corespundea într-o anumită măsură unor cerinţe mai largi de dezvoltare industrială şi apărare a intereselor naţionale. Făcînd această apreciere avem în vedere că diminuarea şi chiar înlăturarea completă a poziţiilor capitalului străin şi consolidarea economică a celui intern nu ar fi putut înlătura exploatarea maselor largi muncitoare din ţara noastră ca şi gravele conflicte de clasă. Pe de altă parte, ar fi exagerat să se creadă că în cadrul politicii „prin noi înşine“ capitalul străin ar fi fost exclus din viaţa economică a ţării ci se urmărea, să i se impună doar anumite condiţii de „colaborare“ în care partea importantă să fie deţinută de capitalul autohton. De altfel, experienţa a arătat că în perioadele în care partidul liberal a fost la guvernarea ţării, dominaţia capitalului străin a continuat să existe şi să se intensifice.

Cert este că o serie de doctrinari şi politicieni ai perioadei respective unii reprezentanţi ai Partidului Naţional Liberal, care s-a aflat în această perioadă (ianuarie 1934 — decembrie 1937) la conducerea ţării, s-au pronunţat, cu unele nuanţe, pentru o politică de dezvoltare industrială a României, pentru protejarea şi încurajarea acesteia de stat — ca instrument al burgheziei. Aşa, spre exemplu, St. Zeletin se pronunţa în favoarea creării şi dezvoltării unei industrii româneşti şi arăta necesitatea sprijinirii acesteia pe o putere politică, care în concepţia sa, nu putea fi alta decît oligarhia financiară. În acest sens arăta că: „...o industrie nu se poate naşte de la sine, ci pentru aceasta trebuie sprijinul principal al unei puteri politice“[2]).

În condiţiile existente după criza din 1929/1933, în ţara noastră ca şi pe plan mondial, devenea tot mai evidentă preocuparea de a se argumenta necesitatea continuării şi accentuării protecţionismului industrial. Subliniind importanţa industriei pentru dezvoltarea economiei, Mihail Manoilescu — spre exemplu — arăta că „întreaga civilizaţie românească este condiţionată de existenţa industriei şi nu poate fi concepută fără ea“[3]). Pornind de la alte premise decît părintele protecţionismului industrial Fr. List, Mihail Manoilescu a încercat, într-o anumită perioadă, să fundamenteze acest protecţionism. Astfel, el susţinea, spre deosebire de Fr. List, că protejarea industriei nu reprezenta un sacrificiu, fie el chiar temporar, argumentîndu-şi teza respectivă pornind de la diferenţele de productivitate în cadrul economiei naţionale, în formarea industriei[4]).

Deşi, iniţial M. Mancilescu a susţinut ideea „statului ca organizator integral“ şi necesitatea ca acesta să dirijeze economia în interesul naţional, evoluţia ulterioară a gîndirii sale îi situează, în perioada premergătoare celui de-al doilea război mondial, pe poziţii reacţionare. Pornind de la recunoaşterea şi acceptarea caracterului de complimentaritate a raportului dintre industrie şi agricultură el arăta că „...funcţiunea economică europeană a României, ia cu totul alt aspect, ...după cum ia cu totul alt aspect şi funcţiunea economică a Germaniei, în ce priveşte estul european“. Ca urmare a acestui fapt, M. Manoilescu ajunge la concluzii străine intereselor economice şi politice ale ţării, susţinînd „...că se poate realiza între Germania şi Europa de Est, un sistem de economie unitară bazată pe avantaje reciproce şi pe favoruri reciproce în interiorul sistemului“... în „...eventualitatea constituirii unei unităţi economice centrale şi est-europene“[5]).

Pornind de la cunoaşterea realităţilor economiei româneşti şi în deosebi a situaţiei defavorabile în care se găsea industria, Mitiţă Constantinescu, în studiile iniţiate şi elaborate, vădind o preocupare deosebită pentru direcţiile de industrializare a ţării, susţinea cu fermitate necesitatea „unei noi politici a producţiei, elaborarea unui plan de creare a complexului industrial naţional, care, pe de o parte, să corecteze viţiile de structură şi funcţiune ce se constată în sectorul industrial existent, iar pe de altă parte, să desăvîrşească împlinirea şi completarea, progresivă, a marelor lacune pe care le înfăţişa acest sector...“[6]).

Crearea complexului industrial naţional, capabil să asigure valorificarea resurselor naturale şi umane ale ţării, el îl concepea, însă, numai ca rezultat al unităţii „...de comandament în execuţie şi control...“[7]), respectiv a unei politici de încurajare, de intervenţie efectivă a statului burghez român şi a dirijării economiei de către acesta. În acest scop Mitiţă Constantinescu arăta că era necesar a se duce „...o raţională şi eficientă politică a creditului, pentru ca să corespundă realităţilor specifice ale economiei naţionale...“ şi care, totodată, să „...creeze cadrul juridic de protecţiune legitimă...“[8]). El era pentru acordarea de credite masive, ieftine şi specializate care să satisfacă necesităţile respective de investiţie. „Politica de credite trebuie deci să stea în chip eficient şi intens în sprijinul şi în slujba politicei de reorganizare a economiei naţionale“.[9])

Acordînd o mare atenţie încurajării factorilor de producţie interni Mitiţă Constantinescu considera că un protecţionism eficient trebuie să constea nu într-un zid de apărare absolut şi artificial, faţă de produsele concurente mai ieftine, fără preocupare de preţul de vînzare intern la care ajungea produsul protejat, ci să se urmărească reducerea costului elementelor componente ale producţiei şi circulaţiei. Deşi admitea colaborarea cu tehnica şi capitalul străin, el sublinia că această colaborare trebuie concepută, de aşa manieră încît să se evite situaţiile în care aceasta din urmă... „să tindă în fapt la desăvîrşirea sau la exercitarea unor acaparări...“. Ea să fie admisă numai „...în măsura în care interesele precumpănitoare ale economiei naţionale pot fi asigurate şi apărate...“ astfel ca „...principiul primordial de independenţă economică să poată fi salvgardat în atari colaborări şi neştirbit...“[10]).

Dar, în perioada la care ne referim, în problema dezvoltării economice s-au conturat şi unele concepţii ale ideologilor şi reprezentanţilor altor cercuri ale burgheziei, îndeosebi ale celei grupate în jurul Partidului Naţional Ţărănist. Trebuie menţionat că este foarte dificil să se facă o caracterizare globală a gîndirii tuturor exponenţilor acestei pături a burgheziei căreia îi corespundea gruparea politică naţional ţărănistă, deoarece conţinea o serie de deosebiri de la un reprezentant la altul[11]).

Un loc de seamă în cadrul acestei grupări l-a deţinut Virgil Madgearu, care s-a preocupat îndeaproape şi de problema industriei şi a rolului ei în dezvoltarea ulterioară a ţării. Cunoscute fiind oscilările şi căutările sale pentru studierea şi explicarea fenomenelor economice româneşti[12]). V. Madgearu se impune în cele din urmă, printr-o poziţie mai realistă, militînd pentru o politică de dezvoltare a industriei. Deşi vedea necesitatea dezvoltării industriei mai mult ca un mijloc de punere în valoare a produselor agricole şi valorificării forţei de muncă, în special a suprapopulaţiei rurale, el se pronunţă, mai ales — după criza din 1929—1933 —, pentru accentuarea protecţionismului de stat. „Politica de industrializare a statelor agrare, ale cărei manifestări s-au produs încă din ultimele decenii ale secolului trecut este expresiunea sforţării lor de a deveni state agro-industriale pentru a crea o bază mai sigură independenţei lor politice“[13]).

Important este şi faptul că V. Madgearu, observînd pericolul pe care-l reprezenta politica expansionistă a fascismului german, care urmărea infeudarea ţării noastre faţă de străinătate, respectiv faţă de Germania[14]) şi menţinerea ei la un stadiu de subdezvoltare industrială, a luat poziţie împotriva acestor tendinţe.

În repetate rînduri, V. Madgearu a criticat pe susţinătorii ideii „...de formare a unui nou spaţiu mare economic...“ care în esenţă ar „... implica unele devieri şi limitări ale procesului de industrializare, care... dacă nu va fi deformat de tendinţe politice, este în acord cu interesele vitale ale unei normale dezvoltări a economiei româneşti“. Dar, el arăta în continuare: „Condiţia sine qua non, ca economia românească să prospere în cadrul unei asemenea ordine economice, este să adopte cu toate consecinţele forma unei economii organizate controlată de stat“[15]).

O concepţie consecvent ştiinţifică în interpretarea fenomenelor economice au abordat-o reprezentanţii gîndirii progresiste, marxiste, atît în coloanele presei democratice şi burghezo-democratice cît şi în unele broşuri, manifeste şi documente de partid. Teoreticienii marxişti au analizat în mod profund ştiinţific caracterul de clasă al puterii de stat, limitele politicii economice a cercurilor conducătore, indiferent de interesele cărui partid le reprezentau, scopurile şi adevăratul rol al statului în dezvoltarea economiei româneşti, în consolidarea capitalismului. „În tendinţele ei monopoliste, în încercarea de a-şi subordona, în întregime şi fără rezerve statul, trebuie văzute adevăratele cauze pentru care acea parte a burgheziei române legată de industria grea a sprijinit făţiş toate mişcările de extremă dreaptă... Limitele între interesele publice şi cele private se ştergeau, în exclusivul profit al celor din urmă“[16]). Beneficiile ridicate obţinute de marii industriaşi (N. Malaxa, Max Auşchnitt etc. în rîndul cărora fostul rege Carol al II-lea deţinea un loc de frunte în calitate de proprietar şi acţionar la cele mai însemnate întreprinderi industriale) se realizau în bună parte pe seama maselor muncitoare, a intensificării exploatării şi înrăutăţirii situaţiei acestora. Este edificator modul în care P.C.R. prin Manifestul Comitetului Central, din mai 1936, dezvăluia politica cercurilor guvernante din acea perioadă: „Guvernul marilor capitalişti, bancheri şi moşieri, care prin politica sa de continuie scăderi de salarii, ...prin politica sa de impozite şi taxe excesive, prin jefuirea ţăranilor, a adus întreaga populaţie a acestei ţări în stare de foamete şi pauperizare, a acordat în acelaşi timp capitaliştilor şi moşierilor miliarde prin diferite premii, compensaţii şi valorificări“[17]).

De asemenea, o serie de articole publicate de revistele şi ziarele perioadei respective demasca subordonarea intereselor economiei naţionale şi a politicii ţării faţă de capitalul străin, în deosebi cel german[18]).

Teoreticienii marxişti au analizat în mod riguros ştiinţific limitele burgheze ale politicii economice, a cercurilor conducătoare, indiferent de interesele specifice ale unui partid sau altul care le reprezenta la un moment dat. Ei au făcut cunoscute scopurile şi adevăratul rol al statului burghez în dezvoltarea economiei româneşti, în consolidarea capitalismului, au preconizat necesitatea dezvoltării industriale independente şi ridicarea întregii economii naţionale. Comuniştii concepeau, însă, acest proces numai în condiţiile unor profunde transformări revoluţionare care să asigure, totodată, apărarea intereselor maselor muncitoare împotriva măsurilor de intensificare a exploatării acestora de către burghezie şi moşierime. Conştienţi de importanta şi rolul industriei în apărarea independenţei economice şi politice a ţării, în asigurarea progresului economic şi social, ca şi în evoluţia sa ulterioară, elementele cu vederi mai largi, comuniştii au dezvăluit adevăratul conţinut al pseudo-teoriei „România — ţară eminamente agricolă“. Analizînd politica partidelor guvernante în problema industrializării, ei au arătat că numai dezvoltarea marii industrii poate asigura independenta şi suveranitatea naţională şi constitui baza formării proletariatului industrial care a devenit o forţă natională, capabilă să-şi asume rolul de conducător al maselor muncitoare în lupta pentru transformarea revoluţionară a societăţii, dezvoltarea României pe calea progresului multilateral.

lector Marcela IOVANELLI
Academia de Studii Economice

---

1) V. I. Lenin: Opere complete, vol. I, Editura politică, 1964, pag. 356.
*) Vezi „Direcţia generală a Arhivelor Statului, Bucureşti, Fondul U.G.I.R.“, dosar nr. 20/1933, fila 103—104.
2) St. Zeletin: „Burghezia română“ 1925, pag. 19.
3) Enciclopedia României, vol. III, p. 260.
4) Vezi M. Manoilescu „O nouă concepţie a protecţionismului industrial“, 1933.
5) M. Manoilescu: „Ideea de plan economic naţional“. Imprimeria naţională, Bucureşti, 1938, p. 12.
6) M. Constantinescu: „Politica economică aplicată“, vol. III. Editura „Tiparul românesc“, 1943, p. 14.
7) Idem, p. 98.
8) Idem, p. 255.
9) Idem, p. 258.
10) Idem, p. 105.
11) Vezi: Zornea, Ţărănismul — studiul sociologic. Editura politică 1969.
12) Vezi în acest sens studiile lui V. Madgearu scrise în perioada 1922—1927 şi cuprinse în volumul „Anarhism, capitalism, imperialism“, apărut în 1936.
13) V. Madgearu: Evoluţia economiei româneşti, Editura Independenţa economică, 1940, p. 203.
14) Vezi: V. Madgearu — Germania şi Sud-Estul Europei. Independenţa Economică, nr. 4—6 din 1938.
15) V. Madgearu: Evoluţia economiei româneşti, Editura Independenţa Economică, 1940, p. 398—399.
16) Lucreţiu Pătrăşcanu. Sub trei dictaturi. Editura Forum, 1944, p. 24.
17) Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1934—1937, E.S.P.L.P., 1957, p. 363—364.
18) Vezi Ştefan Voicu, «Drang nach Süd-Osten» şi relaţiile comerciale Romăno-Germane. In „Independenţa Economică“, aprilie, 1937, p. 112—116.

S.U.A.

SCHIMBĂRI FISCALE MODESTE

În ultimele zile ale anului care s-a încheiat, Senatul Statelor Unite a oferit publicului un dar prezentat în multă poleială și purtînd numele de Legea fiscală din 1969. O dată însă desfăcut din învelișul său strălucitor, cadoul se dovedește a avea un conținut cu mult mai modest decît o promitea ambalajul său.

21 de milionari nu plătesc impozite

INIȚIATĂ cu cîțiva ani în urmă, în concepția promotorilor săi, acțiunea pentru o reformă fiscală urmărea în primul rînd înlăturarea celor mai stridente inechități rezultate din existența a numeroase căi de evaziune fiscală. Deși teoretic destul de drastic — impozitele mergînd pînă la 90% din venituri — sistemul de impunere din Statele Unite este cunoscut ca permițînd în practică neachitarea unei foarte mari părți din aceste obligații și chiar, în unele cazuri, evitarea lor completă de către cei mai bogați dintre bogați. În acest sens un studiu publicat în 1968 de *International Labour Review* arăta că, după evaluări oficiale în S.U.A. proporția din venit consacrată efectiv plății tuturor impozitelor, la persoanele cu venituri de peste 15 000 dolari anual, nu depășește 36%.

Declarația care a pus în mișcare proiectul de reformă a fost aceea a lui Joseph Barr, fost secretar al Trezoreriei în timpul președintelui Johnson. El a arătat că 154 de persoane (după estimări modeste) cu venituri de peste 200 000 dolari anual fiecare — din care 21 milionari — nu plăteau nici un fel de impozite și alte cîteva mii plăteau impozite cu totul nesemnificative față de veniturile pe care le aveau. Fără reformă, avertiza Joseph Barr, Congresul va fi confruntat de nemulțumirea contribuabililor cu venituri mijlocii.

Fără îndoială că această perspectivă, a nemulțumirii categoriilor mijlocii ale populației, de voturile cărora depinde însă în mare măsură soarta partidelor de guvernămînt, a continuat să preocupe serios pe politicieni. Aceasta cu atît mai mult cu cît se apropie alegerile pentru Congres, în 1970, și acelea prezidențiale, în 1972.

În versiunea actuală, legea prevede reduceri de impozite de 5% pentru unele categorii de contribuabili cu venituri medii.

„Omul cu venituri mijlocii, cu căsuța lui plină de copii, asupra căreia apasă o ipotecă voluminoasă, este cel care are cea mai mare nevoie de înlesniri fiscale", declara în cursul dezbaterilor senatorul A. Gore.

Legea acordă de asemenea înlesniri păturilor sociale cu veniturile cele mai scăzute, prin sporirea minimului de venit neimpozabil. Astfel, toți cei cu venituri sub minimumul oficial de trai nu vor mai plăti impozite.

Căile evaziunii

ÎN ceea ce privește însă înlăturarea căilor de evaziune — legea introduce doar unele îngrădiri, cu mult mai timide decît revendicau inițiatorii ei.

Pe parcursul dezbaterilor, sub influența diverselor grupuri de interese, numeroase proiecte de reformă au fost atenuate, iar la altele s-a renunțat complet. Ca urmare, „ceea ce a început, cu destulă sinceritate, ca un efort de reformă tinzînd să înlăture căile de evaziune fiscală, a degenerat într-o încercare de a oferi doar înlesniri fiscale". (*The New York Herald Tribune*, 15 decembrie 1969). Iar publicația londoneză *The Economist* preciza: „reducerea impozitelor folosește în primul rînd contribuabililor cu venituri mijlocii și superioare".

Care erau în sistemul de impunere de pînă acum, principalele căi ale evaziunii fiscale? Acei care cereau reforma se refereau la cîteva zeci de asemenea „portițe de scăpare". Iată cîteva din cele mai importante:

Fundațiile „caritabile". După cum se știe, în Statele Unite există numeroase fundații care poartă numele unora din marii magnați ai business-ului, și al căror scop declarat este asistența pentru știință, pentru dezvoltare, combaterea anumitor boli etc. Aceste fundații fac investiții, iar veniturile obținute nu sînt impozabile. Prevederea era larg folosită de oamenii de afaceri pentru a evita plata impozitelor asupra altor venituri. Edificatoare în acest sens a fost o declarație făcută cu cîtva timp în urmă de John D. Rockefeller în fața Comitetului pentru mijloace financiare al Senatului. El a arătat cu candoare că deși din 1961 încoace nu avea obligația să plătească nici un fel de impozite datorită prevederilor legii fiscale privind fundațiile caritabile, el a făcut totuși acest lucru benevol, contribuind la finanțele statului cu 5—10% din venitul său brut.

Legea fiscală adoptată stabilește pentru prima oară un impozit de 7,50% asupra venitului net obținut din investițiile fundațiilor private.

Rezervele bancare. Pînă în prezent, băncile puteau scădea din veniturile lor impozabile sume pe care le stabileau arbitrar și care erau considerate rezerve pentru acoperirea creditelor a căror restituire este incertă. În viitor mărimea acestor rezerve neimpozabile scade, băncilor permițîndu-li-se să includă în aceste venituri numai sumele ce pot fi justificate pe baza experienței în ce privește pierderile efectiv suferite în trecut.

Uzura averii imobiliare. Proprietarilor de clădiri li se permitea pînă în prezent să scadă din venitul impozabil sume mari care, după cum afirmau ei, erau pierdute datorită uzurii foarte rapide a imobilelor. Actuala legislație reduce proporția de venit deductibilă din acest considerent din suma impozabilă.

„Oil-depletion allowance". Sub această denumire este cunoscută o prevedere din 1926 prin care Congresul S.U.A. a permis industriei petroliere și de gaze să scadă 27,50% din venitul său brut din calculul impozitelor, cu condiția ca suma scăzută să nu depășească 50% din venitul impozabil. Motivul invocat era acoperirea eventualelor pierderi în lucrările de explorare. De-a lungul anilor s-au mai acordat înlesniri asemănătoare, în proporții diferite, pentru extragerea și prelucrarea a încă 100 resurse minerale. Pentru masa contribuabililor „oil-depletion allowance" a devenit un simbol revoltător al privilegiilor fiscale de care se bucură cei bogați.

Cei mai mulți reformatori considerau că fără renunțarea la această prevedere orice reformă fiscală ar fi doar o farsă. Pînă în ultimul moment cercurile petroliere au exercitat presiuni urmărind să împiedice orice modificare a legii. În ultimă instanță s-a ajuns la un compromis, în mod paradoxal chiar la sugestia senatorului democrat Hale Boggs din Louisiana, al cărui stat furnizează mult petrol. Într-o conferință ținută în fața liderilor acestei industrii el a sugerat că este timpul ca industria să cedeze puțin din privilegiile sale pentru a salva cea mai mare parte a lor și că menținerea în continuare a „oil-depletion allowance" discreditează întreaga industrie în ochii publicului.

În forma finală legea stabilește că în calculul impozitelor proprietarii întreprinderilor petroliere vor putea scădea din venit 20% în loc de 27,50%, ceea ce este considerat cu totul nesatisfăcător de reformatori, deși nemulțumește chiar în această formă grupurile petroliere. Dar, după cum comenta un vorbitor oficial citat în presă (nu nominal) „industria petrolieră nu are de fapt de ce să se plîngă. Magnații petrolului ar vrea să nu plătească nici un fel de impozite". De aceeași părere era și un alt comentator care considera că în pofida reducerii înlesnirilor unii magnați ai petrolului, poate chiar mulți din ei vor reuși să evite plata oricăror impozite.

Tranzacțiile bursiere. De un tratament preferențial se bucură în prezent profiturile obținute din tranzacțiile bursiere: numai 50% din beneficii sînt impozabile atunci cînd rezultă din acțiuni deținute mai mult decît 6 luni. Aceasta sub pretextul nesiguranței pe care o implică asemenea tranzacții. Regimul preferențial al tranzacțiilor bursiere este larg folosit în prezent de oamenii de afaceri care preferă să manevreze cu acțiuni decît să facă alte investiții și să plătească astfel impozite mai mici. Legea actuală nu modifică tratamentul profiturilor provenit din tranzacțiile bursiere. Din acest motiv, precum și deoarece lasă neatins capitolul conform căruia sînt scutite complet de impozite profiturile obținute din dobînzile la obligațiunile municipale, legea este criticată de aceia care urmăreau închiderea căilor de evaziune fiscală. „Se încearcă pe această cale să fie apărate privilegiile proprietății", scria cunoscutul economist profesor Paul Samuelson, adăugînd: „apărînd modalități de evaziune fiscală pentru menținerea cărora nu există nici un fel de argumente s-a făcut o eroare tactică... Spectacolul milionarilor care nu plătesc nici un fel de impozite indignează poporul american".

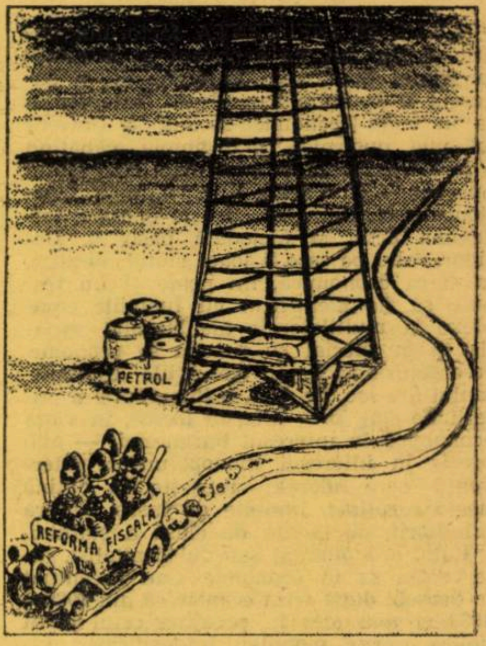

Zonă periculoasă
(după NEWSWEEK)

Singura prevedere a legii adoptată la finele anului 1969 care este considerată a avea o oarecare eficiență este introducerea pentru prima oară a unui *impozit minim* pe venituri. Acesta cere contribuabilului să totalizeze veniturile sale neimpozabile (în baza preferințelor existente). Dacă suma totală depășește 30 000 dolari anual el trebuie să plătească un impozit minim pentru suma suplimentară. Pe această cale chiar cei ai căror statut fiscal preferențial rămîne neatins se vor vedea obligați să plătească un anumit impozit minim. Chiar această prevedere nouă a legii este însă foarte timidă și nu afectează prea mult pe nimeni deoarece impozitul minim este de numai 10%.

Care este, în concluzie, efectul general al legii fiscale? Edificatoare ni se pare în acest sens părerea comentatorului ziarului *The New York Herald Tribune*. Referindu-se la cei 155 contribuabili cu venituri de peste 200 000 dolari anual care nu plătesc nici un fel de impozite federale, comentatorul afirma că există posibilitatea ca majoritatea acestor realizatori de mari venituri să nu plătească nici un fel de impozit.

Irina VIANU

CINE SÎNT FURNIZORII PENTAGONULUI?

INDUSTRIA AMERICANĂ a primit în 1968 comenzi în valoare de 42 miliarde de dolari din partea Pentagonului. În aceste comenzi sînt interesate atît firme gigant cît și întreprinderi de talie mai modestă. Interesul se datorește în principal faptului că armata plătește bine și că ea cumpără de toate, de la șurub și pînă la rachete Polaris. Actualmente s-a ajuns la o situație în care multe firme n-ar putea supraviețui fără comenzi militare. În 1968 sumele cele mai importante din partea Pentagonului le-au încasat General Dynamics, Lockheed și General Electric. În timp ce pentru General Dynamics și Lockheed aceste comenzi sînt vitale, ele reprezentînd 84% din cifra de afaceri, la General Electric ele constituie doar 18%.

Firmele ce primesc comenzi din partea militarilor pot fi executanții direcți sau doar paravanul altor întreprinderi, în spatele unui furnizor oficial putîndu-se ascunde alte zeci de firme. Pentagonul se străduiește de șase ani să obțină din partea furnizorilor săi listele cu întreprinderile subfurnizoare, pînă în prezent însă fără rezultat.

În tabelul alăturat sînt reproduse, după revista vest-germană **Capital**, primele 25 de firme, furnizoare ale Pentagonului, comenzile primite de ele în 1968, produsele contractate, în ordinea ponderei reprezentate de comenzile militare în totalul cifrei de afaceri a firmelor respective.

L. M.

Firma	Comenzile (în milioane dolari)	Produsele	Ponderea comenzilor militare în cifra de afaceri a firmei (%)
General Dynamics	2239	Avioane de luptă F-111, submarine Polaris	84
Lockheed Aircraft	1870	Avioane de transport C-141, C-5, rachete Polaris	84
Ryan Aeronautical	293	Sisteme de comandă, avioane teleghidate, electronică	68
Northrop	310	Sisteme informaționale, avioane	64
Martin Marietta	393	Rachete (Titan III)	58
United Aircraft	1321	Motoare cu reacție, elicoptere	55
Grumman Aircraft	629	Avioane de luptă	55
Engineering Avco	584	Motoare de avion	49
Kaiser Industries	386	Jeepuri	47
Raytheon	452	Rachete	39
Olin Mathieson Chemical	329	Muniții	33
McDonnell Douglas	1101	Avioane Phantom F-4 avioane de luptă Douglas A-4	31
Textron	501	Elicoptere	29
Sperry Rand	447	Calculatoare, aparataj electronic pentru vapoare și rachete	29
Honeywell	352	Electronică pentru avioane, torpile	27
Ling-Temco-Vought	758	Avioane A-7, electronică, rampe de lansare	27
North American Rockwell	669	Aparataj electronic pentru avioane și submarine	25
Litton Industries	466	Vapoare, aparataj electronic	25
Boeing	762	Avioane de bombardament B-52, elicoptere, rachete	23
General Electric	1489	Motoare cu reacție, aparataj electronic	18
American Telephone and Telegraph	776	Rachete, armament submarin	6
General Motors	630	Turbine de avion, tancuri, puști M-16	3
Ford Motor	381	Camioane, rachete, aparataj TV	3
Standard Oil (N.J.)	274	Combustibil	2
Hughes Aircraft	286	Electronică, elicoptere	—

Mecanismele capitalismului monopolist de stat

CREDITUL BANCAR

Politica resurselor și a plasamentelor

UNUL DINTRE procesele care au contribuit activ la transformarea capitalismului liberei concurențe în capitalism monopolist și care, din această cauză, au făcut obiectul unei atenții deosebite din partea lui V. I. Lenin în lucrarea „Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului", a fost transformarea băncilor — potrivit cunoscutei formulări a lui Lenin — din intermediari modești într-un mănunchi de monopoliști atotputernici. La baza acestui proces au stat o serie de factori cum ar fi: acumularea capitalului și concentrarea producției în industrie, care a dus la colectarea în conturile bancare ale marilor întreprinderi a unor disponibilități bănești uriașe; concentrarea bancară, care a dus la creșterea spectaculoasă a ponderii operațiunilor efectuate de marile bănci în totalul operațiunilor aparatului bancar și, mai departe, la crearea monopolurilor bancare; împletirea capitalului monopolist bancar cu capitalul monopolist industrial și uniunea personală a monopolurilor bancare și industriale, care au dus la crearea unor grupuri financiare dominante în economia țărilor capitaliste și foarte influente în politica lor.

Atotputernicia băncilor în capitalismul contemporan își găsește un teren fertil de manifestare în operațiunile de credit. Între toate formele creditului, creditul bancar este cel care joacă în țările occidentale rolul principal în modelarea economiei, el constituind mijlocul prin care împrumutătorii — întreprinderile industriale, agricole, comerciale, de transport etc. — dobîndesc o putere de cumpărare suplimentară. Prin aceasta, creditul bancar lărgește mult sfera schimburilor posibile, el contribuie la crearea de noi valori, la dezvoltarea unor întreprinderi și ramuri în dauna altora, la concentrarea capitalului. Ca urmare, creditul bancar conferă băncilor și îndeosebi marilor bănci un puternic ascendent asupra întreprinderilor, o poziție strategică unică în economia capitalistă.

Fie că este vorba de **creditul pe termen scurt** (avînd scadența peste trei, șase sau nouă luni), destinat comercianților, industriașilor, agricultorilor pentru completarea capitalului circulant și folosit la cumpărarea de materii prime, la plata salariilor etc., fie despre **creditul pe termen mijlociu** (de la doi pînă la cinci ani), folosit în special în agricultură pentru procurarea de inventar, pentru îmbunătățiri funciare, dar și în industrie pentru unele investiții cu amortizare rapidă, fie, în sfîrșit, despre **creditul pe termen lung**, destinat investițiilor industriale și cumpărărilor de terenuri agricole, aceste operațiuni formează un vast și complex domeniu de activitate bancară. Creditul pe termen scurt este afacerea băncilor comerciale, de depozite sau de scont (se știe că instrumentul clasic al creditului bancar pe termen scurt este scontarea cambiilor), în timp ce creditul pe termen mijlociu și lung este domeniul băncilor speciale, ipotecare sau de afaceri.

Operațiunile de credit formează pentru băncile capitaliste o arie tradițională de activitate. Bănci comerciale și bănci de afaceri existau și pe vremea cînd Lenin studia problemele imperialismului, iar tehnica acordării și rambursării creditelor nu se deosebea de cea actuală. Evident, o dată cu dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, volumul afacerilor de credit, îndeosebi ale marilor bănci, a crescut într-un ritm necunoscut înainte, întărind dominația băncilor asupra vieții economice. Capitalismul contemporan a adus însă cu sine nu numai o creștere a volumului creditelor, dar și unele schimbări specifice, calitative, în acest sector de activitate bancară, pe care vom încerca să le schițăm în cele ce urmează.

● *Creditul — creator de monedă*

CA ȘI BĂNCILE de acum cîteva decenii, cele de astăzi primesc capitaluri bănești de la o parte din clientelă și le transmit altei părți a clientelei. Băncile primesc depuneri în cont de la întreprinderile, instituțiile și particularii care au disponibilități bănești temporare, efectuează operațiuni de trezorerie pentru titularii conturilor și alte asemenea operațiuni, iar mijloacele bănești colectate pe aceste canale sînt transmise pe diferite termene solicitanților de credite.

Dacă s-ar fi limitat la această transmitere de mijloace bănești, băncile ar fi rămas în domeniul creditului la stadiul de „intermediari modești". Ele însă l-au depășit, ca urmare a faptului că disponibilitățile bănești depuse de clienți în conturile bancare nu reprezintă decît o parte — și nu cea mai mare — a mijloacelor folosite de bănci pentru acordarea de credite. În realitate, aceste disponibilități formează numai **fermentul** formării mijloacelor bănești de care dispun băncile pentru afacerile lor de credit. În cea mai mare parte, mijloacele bănești necesare sînt create chiar de bănci. Aparatul bancar în ansamblu — și nu numai banca de emisiune — are puterea „fecundă și amenințătoare"[1]) de a crea monedă, iar această monedă nou creată este difuzată în rîndurile solicitatorilor de credite.

Fenomenul creării de monedă de către bănci, deși ele nu sînt investite de stat cu privilegiul emisiunii bănești — un asemenea privilegiu este acordat numai băncii centrale de emisiune — a fost recunoscut cu multă greutate în cercurile de specialiști, croindu-și laborios drumul în teoria monetară și de credit a capitalismului contemporan. Astăzi însă, acest fenomen este îndeobște recunoscut, omologat, el stînd la baza dezvoltării excepționale a afacerilor de credit bancar. Potrivit datelor statistice, proporția numerarului (bancnote și monede divizionare) în totalul masei monetare din țările capitaliste s-a micșorat continuu în perioada de după cel de-al doilea război mondial, în timp ce proporția celorlalte mijloace de plată a crescut, reprezentînd aproximativ două treimi din total.

Banii emiși de bănci (în afara procesului de emisiune a bancnotelor de către banca centrală) sînt cunoscuți sub denumirea de bani de cont (sau „monedă scripturală"). Deși nu se materializează sub o formă oarecare, ci apar numai ca înscrieri în conturile bancare — avînd însă aceeași putere de cumpărare ca numerarul, putînd fi oricînd transformați în numerar și trecuți dintr-un cont în altul sau dintr-o bancă în alta printr-o simplă operațiune contabilă —, banii de cont se bucură de aceeași încredere ca bancnotele sau monedele metalice.

„Emisiunea" banilor de cont de către sistemul bancar are ca punct de pornire depunerile efectuate de clienții băncilor. Din volumul depunerilor o parte stă în rezervă, constituind lichiditatea băncii respective. Cea mai mare parte din depuneri este însă folosită de bancă, așa cum am văzut, pentru acordarea de credite sau pentru alte operațiuni din care să rezulte profitul bancar. Din clipa însă cînd banca a utilizat disponibilitățile clienților pentru acordarea de credite, ea a creat monedă: pe de o parte, titularul de cont care și-a depus disponibilitățile bănești la bancă va putea utiliza aceste disponibilități în continuare după bunul plac, deci și-a menținut intactă puterea de cumpărare, iar pe de altă parte, primitorul creditului, debitorul, a obținut de la bancă o sumă de care poate dispune, cu alte cuvinte a dobîndit o putere de cumpărare pe care nu a pierdut-o nimeni. În acest moment, în conturile băncii se va afla aproximativ o sumă **dublă** de bani față de cea depusă de primul titular de cont. Este însă numai începutul procesului de creare a banilor de cont, deoarece dacă primitorul creditului va dispune virarea sumei într-un cont aflat la o altă bancă pentru a-și achita, să zicem, o datorie, atunci cea de-a doua bancă va putea folosi la rîndul său depozitul astfel creat ca bază pentru acordarea unui credit — și așa mai departe. Se creează în felul acesta o adevărată piramidă de credite, care reprezintă un multiplu al sumei depuse de primul client și care dă adevărata măsură a posibilităților cvasi-nelimitate ale oricărei bănci de a „emite" monedă.

În piramida creditului se află printre altele, rădăcina actualei forțe de care dispune aparatul bancar și în special marile bănci în cadrul economiei capitaliste. Politica de credit a băncilor, avînd ca motor profitul bancar, poate sta la baza dezvoltării sau restrîngerii activității unor întreprinderi și ramuri, a influențării conjuncturii economice. Ea este, de exemplu, una din principalele vinovate ale stării inflaționiste din marea majoritate a țărilor capitaliste în perioada actuală, inflația care agită atît de mult opinia publică în Occident fiind în esență produsul piramidei creditului, adică o inflație de credit.

● *Statul capitalist contemporan și „puterea bancară"*

FAȚĂ DE DOMINAȚIA băncilor asupra economiei, statul capitalist contemporan adoptă poziții diferite, în funcție de convergența sau divergența intereselor pe care le au diferitele pături ale burgheziei. În unele țări, guvernul a recurs la soluția radicală a „naționalizării" unor mari bănci, în sensul trecerii la stat a întregului patrimoniu al acestor bănci. Astfel, în Franța au fost naționalizate încă de acum aproape un sfert de secol principalele bănci de depozite: Credit Lyonnais, Société générale, Comptoir d'escompte și Banque nationale pour le commerce et l'industrie. Totodată, statul francez controlează două dintre cele mai mari bănci de afaceri: Banque de Paris et des Pays-Bas și Banque de l'union parisienne, precum și o altă mare bancă, Crédit national. În asemenea cazuri, statul dispune deci nu numai de banca centrală de emisiune, așa cum se întîmpla într-un trecut mai îndepărtat, ci de un întreg aparat bancar menit să constituie suportul financiar direct al înfăptuirii țelurilor economice și politice pe care și le-a propus.

În țările în care puterea de stat nu a recurs la măsura extremă a „naționalizării", ea și-a rezervat dreptul de a interveni permanent, direct sau prin intermediul băncii de emisiune, în politica de credit a aparatului bancar, canalizînd-o spre obiectivele urmărite. În perioada anterioară primului război mondial și chiar în aceea interbelică, nu era de conceput ca statul să-și pună amprenta pe deciziile băncilor particulare altfel decît sporadic, în funcție de necesitatea rezolvării anumitor situații temporare.

Una din justificările teoretice ale amestecului guvernamental în politica de credit a băncilor o constituie concepția lui J. M. Keynes cu privire la cauzele fluctuațiilor conjuncturii. Se știe că economistul englez a ajuns la concluzia că nivelul utilizării forței de muncă și al venitului național este determinat de cererea solvabilă și că, prin urmare, dacă vrei să stăpînești conjunctura, trebuie să stăpînești volumul cererii, astfel ca el să nu fie nici deasupra și nici sub capacitatea de producție. Cererea efectivă se compune din patru elemente: cererea particulară de consum, cererea particulară pentru bunuri de investiții, cererea statului pentru consum colectiv și pentru investiții publice și, în sfîrșit, cererea externă pentru bunuri autohtone. Dintre acestea, un element — cererea statului — se află în propriile sale mîini: un alt element, cererea de consum particulară, poate fi influențată de stat prin politica veniturilor și a prețurilor; cererea externă poate fi stăpînită prin măsuri de stimulare sau frînare a exportului. Rămîne un element — cel mai important pentru mersul conjuncturii economice: cererea particulară pentru bunuri de investiții, care fluctuează în funcție de calculele capitaliștilor cu privire la profitul care s-ar putea obține în viitor. Aici statul poate, de asemenea, interveni prin subvenții, impozite, dar mai cu seamă prin credite.

Aceasta înseamnă că „stăpînirea" ciclului conjunctural s-ar afla în mîinile statului capitalist contemporan îndeosebi prin instrumentul bugetului și al creditului. Micșorînd cheltuielile bugetare, mărind presiunea fiscală, soldînd bugetul cu excedent, statul va comprima cererea efectivă; pentru a o stimula, el va proceda invers, adică va cheltui mai mult decît va încasa („deficit spending"). De asemenea, modificînd nivelul general al dobînzii, statul va influența cererea de investiții a capitaliștilor. Astfel, dacă va majora dobînzile pe piață, adică va scumpi creditul, statul va reduce cererea de investiții, deci va ajuta ca o economie „supraîncălzită" să-și normalizeze activitatea. Dimpotrivă, măsura de scădere a dobînzii va duce la stimularea cererii de investiții și va înviora o economie aflată în stagnare și amenințată cu recesiunea.

O asemenea politică sistematică de influențare a conjuncturii economice prin pîrghiile creditului și bugetului era de neconceput pe vremea cînd banca de emisiune nu se preocupa decît de punerea la dispoziția economiei a mijloacelor bănești care-i erau necesare și de asigurarea stabilității monedei naționale, iar ministerul de finanțe — de obținerea fondurilor necesare acoperirii cheltuielilor statului. De abia din deceniul al treilea al secolului nostru a început să se contureze timid ideea unei politici de credit și bugetare de „stăpînire" a conjuncturii. În 1925, Schumpeter a fost un precursor al acestei politici atunci cînd scria că „acum nu mai este vorba despre un «management» (dirijare, conducere) al monedei, ci despre un «management» al economiei naționale... Este vorba despre o nouă metodă de planificare a vieții economice, în cadrul căreia politica monetară (implicit, politica creditului — **n.n.**) nu mai are nici o rațiune proprie de a fi, nici obiective autonome, ci devine un instrument pur economic, utilizat în vederea atingerii anumitor scopuri generale"[2]).

Experiența negativă acumulată de-a lungul deceniilor care au urmat a dovedit că entuziasmul începuturilor, în care unii economiști credeau efectiv că politica de credit și cea monetară sînt suficiente pentru a înlătura viciile fundamentale ale economiei capitaliste, nu a avut o bază reală. De aceea, s-a ajuns la concluzia mai apropiată de adevăr că nu este suficient ca statul capitalist contemporan să-și impună controlul asupra „puterii bancare" și nici să ducă o politică monetară corespunzătoare pentru a înfăptui o economie capitalistă „rațională", în care să coexiste utilizarea deplină a forței de muncă, stabilitatea prețurilor, echilibrul balanței de plăți și dezvoltarea economică armonioasă. S-a venit deci ulterior cu

dr. Costin KIRIȚESCU

⟶

1) Vezi Société de Banque Suisse, Bulletin, 5/1968, p. 86.

2) Citat de E. Schneider în cartea sa „Les fondements philosophiques des systèmes économiques", Paris, 1967, p. 341.

3) Idem, p.345.

4) „Vers l'extension des moyens d'action de la Banque Nationale Suisse", in: Société de Banque Suisse, Bulletin, 5/1968, p. 91.

corectivul că politica monetară și de credit trebuie incadrată într-o politică guvernamentală atotcuprinzătoare, care „să coordoneze pe bază de plan diferitele interese (particulare — **n.n.**) și obiectivele fixate de stat“ [3]). Evoluția recentă a economiei capitaliste, ca și cea mai veche, demonstrează însă că nici politica „atotcuprinzătoare“ a guvernelor nu a reușit să rezolve contradicțiile specifice economiei capitaliste.

● *Metode de influențare a resurselor și plasamentelor*

GUVERNELE țărilor capitaliste dispun de o serie de instrumente prin care influențează afacerile de credit ale băncilor. Două dintre acestea sînt oarecum clasice : taxa scontului și așa-zisa politică a pieței libere („open market policy“). Alte două sînt însă de dată mai recentă, ele fiind specifice perioadei de după cel de-al doilea război mondial : politica rezervelor bancare minimale și limitarea creditelor.

Taxa scontului reprezintă de fapt dobînda percepută de banca de emisiune pe perioada pînă la scadența cambiilor și a altor hîrtii de valoare pe termen scurt, pe care ea le cumpără de la celelalte bănci. Scontarea acestor hîrtii de către institutul de emisiune dă băncilor posibilitatea să-și reîntregească disponibilitățile bănești înainte de termenul de plată al hîrtiilor. Taxa scontului, avînd în vedere poziția centrală a băncii de emisiune, este principalul semnal pentru ieftinirea sau scumpirea creditului, deci pentru dilatarea sau contractarea lui. Dacă banca de emisiune, la sugestia guvernului, micșorează taxa scontului, întreaga masă a creditelor din economie se va ieftini și, în principiu, activitatea economică se va intensifica. Invers, dacă taxa scontului este majorată, nivelul general al dobînzilor va crește, iar activitatea economică — tot în principiu — se va restrînge.

Deși manevrarea taxei scontului constituie și în condițiile actuale una din măsurile la care guvernele recurg cu predilecție pentru influențarea ciclului conjunctural (dovadă recentul val de majorări, efectuate în scopul temperării „supraîncălzirii“ inflaționiste a economiei), efectele ei sînt departe de a mai avea promptitudinea de odinioară. Aceasta, deoarece aparatul bancar dispune de suficiente fonduri, astfel încît el nu mai are nevoie în proporții decisive de ajutorul financiar al băncii de emisiune. În ultima vreme, operațiunile de scont nu mai reprezintă decît circa 1—2% din activele băncilor centrale din țările industriale, ceea ce înseamnă că impulsul material pe care îl poate da scontul băncii de emisiune întregului eșafodaj al dobînzilor dintr-o țară este relativ modest.

Mecanismul operațiunilor de **„open market“** funcționează destul de simplu : banca pune în vînzare pe piață hîrtii de valoare, în primul rînd ale statului, atunci cînd vrea să restrîngă cererea solvabilă și invers. Achiziționarea hîrtiilor de valoare de către bănci micșorează lichiditatea bancară și, în consecință, reduce volumul de credite pe care le pot acorda băncile. Dimpotrivă, vînzarea unor asemenea hîrtii de către bănci și cumpărarea lor de către institutul de emisiune mărește lichiditatea bancară și, ca atare, posibilitatea de acordare a creditelor, ceea ce contribuie la creșterea cererii solvabile. Acest mecanism are însă și el o influență limitată asupra conjuncturii economice, deoarece operațiunile „pe piața liberă“ nu pot avea o amploare deosebită.

Ceva mai eficientă decît politica scontului și a pieței libere este **politica rezervelor bancare minimale sau obligatorii.** Ea constă în obligarea băncilor de a păstra în conturile lor la banca de emisiune o parte din resursele lor de creditare. După cum rezervele obligatorii sînt mai mari sau mai mici, plasamentele băncilor în credite sînt micșorate sau mărite.

În sfîrșit, o metodă de intervenție a statului în politica de credit a băncilor — considerată drept cea mai avansată — este **plafonarea creditelor.** Ea restrînge pe cale legală dreptul băncilor de a utiliza disponibilitățile lor bănești pentru satisfacerea cererilor de credite. Tocmai datorită caracterului avansat al metodei, ea nu este folosită decît atunci cînd toate celelalte au dat greș. Însuși faptul că plafonarea creditelor este considerată a fi un mijloc extrem în materie de impietare oficială asupra activității băncilor dovedește că ea nu este de uz curent.

Resursele și plasamentele de credit ale băncilor sînt influențate nu numai de intervenționismul statului, dar și de alți factori care-și manifestă tot mai activ prezența. Este vorba, în primul rînd, despre autofinanțarea întreprinderilor. Întrucît dispun de fonduri proprii tot mai mari, întreprinderile au nevoie într-o măsură relativ tot mai restrînsă de creditul bancar. În al doilea rînd, este vorba despre dezvoltarea activității organizațiilor de finanțare extrabancare. Tot mai multe asociații de investitori, adică de colectare a disponibilităților bănești particulare în vederea finanțării investițiilor — de genul cunoscutei asociații internaționale I.O.S. (Investors Overseas Service) concurează băncile de afaceri în acest domeniu, reducînd nevoile de credit bancar. Întrucît asociațiile de investitori, ca și autofinanțarea, nu sînt îngrădite de dispozițiile care reglementează operațiunile băncilor, dezvoltarea lor constituie totodată o frînare a încercărilor statului de a influența conjunctura economică prin intermediul creditului.

În concluzie, se poate spune că în actualul stadiu de dezvoltare a capitalismului se constată pe de o parte o creștere a puterii bancare, îndeosebi a marilor bănci, precum și o intensificare a eforturilor statului de a utiliza creditul bancar în scopul stăpînirii conjuncturii economice. Rezultatele obținute în acest sens justifică tonul pesimist cu care se încheie un studiu recent cu privire la mijloacele de acțiune ale statului capitalist asupra resurselor și plasamentelor bancare : ar fi o eroare — scrie autorul studiului — să te lași legănat de iluzii [4]).

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

R.P. ALBANIA

MODIFICĂRI ÎN COMERȚUL EXTERIOR

PE MĂSURA dezvoltării și diversificării economiei albaneze în anii care au trecut de la eliberarea țării, a crescut și importanța comerțului exterior în economie. În acest răstimp arată revista **Commerce Extérieur Albanais** (nr. 7/1969), paralel cu mărirea volumului exporturilor, s-a îmbunătățit structura acestora și s-a diversificat gama de articole destinate exportului. Față de 25 de articole cît a cuprins nomenclatorul de produse exportate în 1938, acesta număra 150 de articole în 1968. Importante schimbări cantitative și calitative au cunoscut exporturile albaneze ca urmare a dezvoltării în ansamblu a economiei, a industriei și agriculturii socialiste, a creării de noi ramuri ale industriei extractive și prelucrătoare. În comparație cu anul 1938, volumul exportului a sporit de 9 ori în 1965, iar pentru cel de-al patruiea cincinal (1966—1970) s-a prevăzut ca acesta să crească de circa 12 ori (față de aceeași bază).

Schimbările structurale ale exporturilor albaneze se exprimă în creșterea ponderii articolelor finite și semifinite în comparație cu cea a materiilor prime.

Față de gama produselor exportate în 1938, cea din 1965 oferă o serie de articole noi, dintre care o parte industriale ca : fire de cupru, sodă calcinată, carton, laminate, bitum de petrol lichid etc. Au crescut, în același timp, volumul și numărul articolelor furnizate de producția vegetală și animală, al articolelor de artizanat. Se apreciază că schimbările calitative, îndeosebi în structura și gama articolelor destinate exportului, au fost posibile și ca urmare a înființării unor ramuri noi : industria chimică, metalurgia cuprului, siderurgia, industria constructoare de mașini etc.

Luînd ca termen de comparație același an 1938, cînd în totalul exporturilor produsele finite și semifinite au reprezentat 1,9%, acestea au ajuns la 52% la sfîrșitul celui de-al treilea cincinal (1961—1965). În 1938, ponderea materiilor prime agricole în export era de 68,3%, iar la sfîrșitul celui de-al treilea cincinal — de numai 13%. Această tendință s-a manifestat și ulterior ; ponderea materiilor prime minerale și agricole, care în 1956 a reprezentat 72,7% din export, în 1968 a scăzut la 47,6%. Se prevede că, în anii următori, datorită prelucrării locale mai complexe a materiei prime și în urma intrării în funcțiune a unor noi capacități de producție industriale, va deveni posibil să se extindă contingentele articolelor de export și să se amplifice gama produselor noi.

V. B.

R.S. CEHOSLOVACĂ

CHIMIA ÎN PERSPECTIVA 1980

ÎN CINCINALUL 1966—1970, pentru ramura chimiei s-a prevăzut o sporire a producției și a investițiilor cu aproximativ 50%, față de cincinalul precedent, punîndu-se accentul îndeosebi pe dezvoltarea producției de mase plastice, îngrășăminte și carburanți.

Planul de dezvoltare al industriei chimice pînă în anul 1980 prevede, de asemenea, lărgirea sortimentelor și a volumului producției marfă. În acest fel se creează condiții care vor permite modificarea structurii bazei de materii și materiale, precum și dezvoltarea altor ramuri ale economiei naționale.

Agricultura va beneficia — față de 1965 — de aproape de două ori mai multe îngrășăminte, astfel că, datorită numai chimizării producția agricolă va spori în anul 1970 cu 10 miliarde coroane (în prețurile din 1967), cu 17,5 miliarde coroane în 1975 și cu 26,4 miliarde coroane în 1980.

De asemenea, în balanța energetică va spori ponderea combustibililor lichizi, aceasta urmînd să ajungă în 1980 la 30% din volumul global al resurselor primare de energie — față de numai 13% în 1965.

Industria textilă va cunoaște o extindere apreciabilă datorită sporirii producției de fibre sintetice. Se prevede că pînă în 1980 acestea vor reprezenta peste 25% din consumul global de fibre, față de 9% cît era pînă-n prezent. Concomitent se va dezvolta producția de coloranți necesari acestei ramuri și de produse auxiliare.

În industria pielăriei, chimia — furnizînd aproape 3,5 milioane m^2 de piei artificiale — va permite o economie anuală de devize de ordinul a 15—20 milioane dolari pe seama restrîngerii importului de piei naturale. Această restructurare a bazei de materii prime pentru industria încălțămintei va determina schimbări și în cadrul acestei subramuri, făcînd parte din seria modificărilor structurale de durată din economia cehoslovacă.

Industria construcțiilor, pînă-n prezent resimțea lipsa a 40—50 mii tone de articole din materiale plastice, anual. Așa cum arăta revista *Economic Digest*, se prevede că în 1980 datorită extinderii producției de materiale plastice, cantitatea acestora utilizată în industria construcțiilor să atingă 200—240 mii tone de polimeri pe an.

M. M.

R.D. GERMANĂ

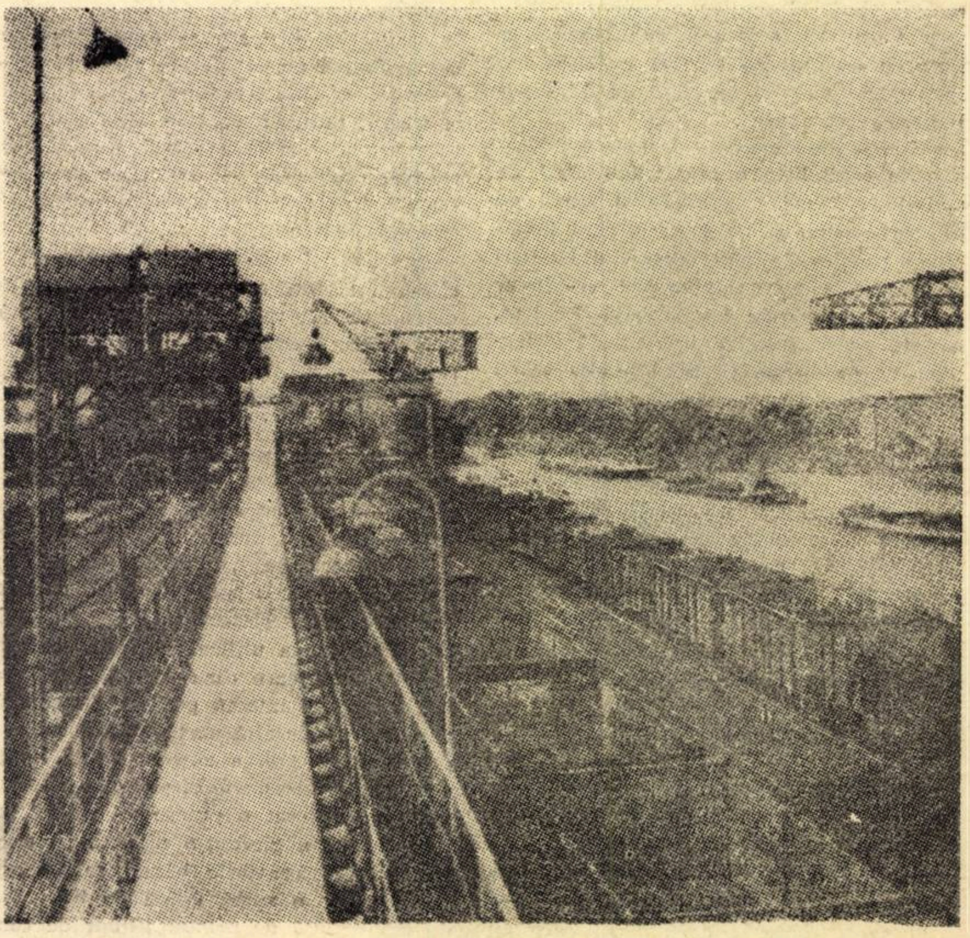

Instalație de descărcare a minereului pe marginea canalului Oder — Spree

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● La Copenhaga a fost încheiat un acord comercial între Danemarca și Uniunea Sovietică pe perioada 1969—1970. Din partea daneză, acordul a fost semnat de Paul Hartling, ministrul afacerilor externe, iar din partea sovietică de Nikolai Patolicev, ministrul comerțului exterior.

Acordul prevede sporirea în continuare a schimbului de mărfuri dintre cele două țări, precum și îmbunătățirea condițiilor de exportare a mărfurilor sovietice în Danemarca, precizează agenția **TASS.**

● Un protocol cu privire la schimburile de mărfuri între Cehoslovacia și Suedia pe anul 1970 a fost semnat la Ministerul Comerțului Exterior din Praga. Noul protocol, apreciază agenția **CTK,** creează condiții pentru extinderea în continuare a schimburilor de mărfuri dintre cele două țări. Cehoslovacia va exporta în Suedia textile, încălțăminte, porțelanuri, laminate și produse ale industriei constructoare de mașini și va importa, materie primă pentru industria pielăriei, celuloză, produse ale industriei metalurgice și în primul rînd oțeluri speciale, instalații pentru întreprinderi de prelucrare a celulozei, diferite tipuri de strunguri și aparatură precum și minereu de fier, pește proaspăt și conservat.

● Reprezentanții industriei ungare de aparatură și ai Asociației științifice a industriei de aparatură din Anglia (SIMA) au discutat la Budapesta posibilitățile de adîncire a relațiilor reciproce și au elaborat un proiect de acord de cooperare.

Acest acord, în concordanță cu acordul de cooperare științifică ungaro-engleză încheiat anul trecut, stabilește principiile fundamentale de adîncire a cooperării tehnice în domeniul cumpărării și schimburilor de brevete, licențe și Know-how. De asemenea, se prevede înființarea de reprezentanțe pentru desfacerea reciprocă a produselor industriale din cele două țări.

● Comitetul pentru stimularea comerțului dintre R.D.G. și Suedia a apreciat, cu prilejul celei de a treia întîlniri anuale, că structura economiei celor două țări creează condiții favorabile pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor lor comerciale. Ziarul **Berliner Zeitung,** referindu-se la aceasta, relatează că exportul R.D.G. se va concentra asupra produselor industriei metalurgice, celor ale industriei chimice, precum și ale industriei electronice și electrotehnice. În ceea ce privește Suedia, pe lista de mărfuri destinate R.D.G. se află — în afară de importurile tradiționale, cum sînt oțelurile și celuloza — în deosebi, mijloacele de automatizare, instalații și echipament pentru diverse sectoare industriale.

● Ca urmare a convorbirilor care au avut loc între delegațiile comerciale guvernamentale ale R.P. Albania și Republicii Cuba, la Tirana a fost semnat un protocol cu privire la schimburile de mărfuri dintre cele două țări pe anul 1970, transmite agenția **A.T.A.** Albania va exporta în Republica Cuba produse ale industriei alimentare, ușoare și altele, primind în schimb zahăr.

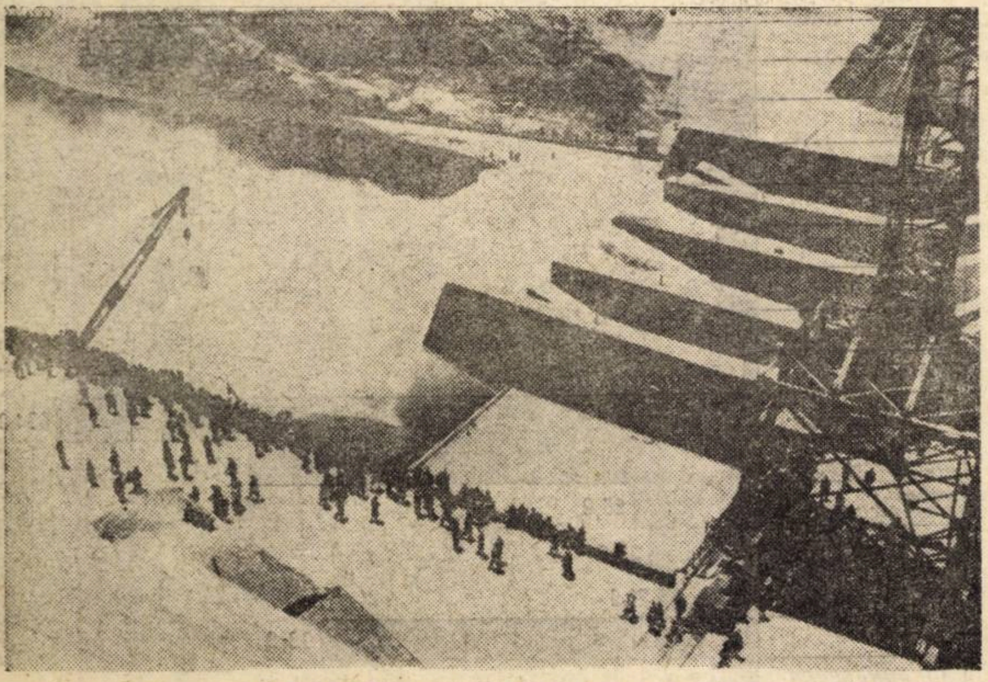

Hidrocentrala de pe rîul Nagla (Afganistan)

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

YENUL ȘI POZIȚIA EXTERNĂ A JAPONIEI

REZERVELE VALUTARE ale Japoniei au atins la sfîrșitul anului 1969 nivelul de circa 3,5 miliarde dolari, cu perspectiva de a ajunge în martie 1970 la 4 miliarde. Evoluția care a dus la această situație s-a accelerat în ultimele luni (în noiembrie 1969 s-a înregistrat un spor record de 242 milioane dolari), provocînd măsuri de contracarare. Astfel de măsuri sînt canalizarea parțială a afluxului de devize spre piața eurodevizelor, introducerea înainte de termen a unor reduceri de taxe vamale asumate de Japonia în cadrul „rundei Kennedy" ș.a. Ideea aflată la baza măsurilor proiectate sau aplicate este că o acumulare rapidă de rezerve valutare poate duce la cereri pe plan internațional de a se revaloriza yenul, așa cum arată precedentul mărcii vest-germane. Or, o revalorizare a yenului în actuala situație nu este socotită utilă de autoritățile japoneze.

Afară de rezervele valutare, și alte elemente ale poziției externe a Japoniei sînt folosite ca argumente în aprecierea situației yenului și a perspectivelor sale apropiate. Pe primul plan se află balanța de plăți, care a cunoscut în ultimul timp o serioasă îmbunătățire și care, spre deosebire de alte perioade, nu dă semne de evoluție în contratimp cu ritmul creșterii economice a țării. Redresarea balanței de plăți a fost urmată sau însoțită în trecutul recent de o plafonare a dezvoltării producției, și invers, înviorarea conjuncturală a producției era urmată sau însoțită de o înrăutățire a balanței plăților externe. Înviorarea economiei japoneze cu începere din al doilea trimestru 1968 nu a împiedicat însă ca balanța de plăți să înregistreze excedente substanțiale care s-au menținut și în 1969.

După ultima analiză O.C.D.E., balanța plăților curente a Japoniei se poate solda pe 1969 cu un excedent de 2,25 miliarde dolari. Pentru comparație servesc următoarele solduri din anii precedenți: + 1048 milioane dolari în 1968, —190 milioane în 1967, + 1252 milioane în 1966. Factorul cel mai important al excedentelor în plățile curente l-a constituit balanța comercială favorabilă, deși contracarată în diferiți ani de caracterul accentuat pasiv al balanței tranzacțiilor invizibile. Ritmul de creștere al exporturilor în medie pe perioada 1961—1968 a fost de 15,9% anual. În această cifră se oglindesc desigur efectele complexe ale dezvoltării interne caracterizate printr-o rată înaltă a investițiilor care a permis modernizarea rapidă a industriei. Ponderea produselor industriei grele și ale industriei chimice în producția globală a industriei prelucrătoare a crescut de la 40% în primul deceniu de după război la 50% la capătul următorilor 10 ani și la 64,1% în 1968. Acestei evoluții i-a corespuns o modificare structurală corespunzătoare a exporturilor, care în 1968 erau formate în proporție de 67,9% din produsele menționate. Alături de intensitatea exportului, a acționat însă și o anumită reducere a dependenței de importuri. Ponderea importului în produsul național brut a scăzut de la 11,7% în 1956 la 9,2% în 1968. La aceasta au contribuit factori ca înlocuirea unor importuri de materii prime prin produse interne, reducerea consumurilor specifice de materii prime ș.a.

Faptul că ritmul susținut de creștere economică este însoțit de o balanță de plăți accentuat excedentară nu este considerat de autoritățile japoneze ca un argument decisiv pentru o eventuală revalorizare. Se citează în special o serie de factori de nesiguranță în materie de export, care ar putea să afecteze balanța comercială și, implicit, plățile curente. Ponderea produselor industriei grele în exporturi, deși sporită în anii trecuți, rămîne încă în urmă față de cea din alte țări industriale capitaliste. Pentru a stimula exporturile sale de bunuri de echipament, Japonia va trebui pe de altă parte să acorde în anii următori credite mai mari și termene de rambursare prelungite, ceea ce înseamnă că mărirea urmărită a ponderii exporturilor de astfel de bunuri se va repercuta temporar nefavorabil asupra balanței de plăți. De asemenea, se menționează dependența exporturilor japoneze de piața americană, care în 1968 a absorbit 31,5% din ele. Principalul factor citat este însă situația Japoniei de „furnizor marginal", adică direct afectat de orice reducere a cererii pe piețele internaționale, ca urmare a unui grad socotit încă insuficient de întrepătrundere cu alte economii, și dezvoltarea relativ mai lentă a pieței interne.

Un alt argument care se opune revalorizării se referă la mărimea rezervelor valutare, apreciate ca reduse — în ciuda creșterii din ultimul timp — atît în expresie absolută, comparativ cu cele ale altor țări, cît și în expresie relativă, raportat la valoarea importului și la obligațiile pe termen scurt față de alte țări. Cu toate acestea, fără a socoti că rezervele de 4 miliarde dolari, așa cum se întrevăd pînă la sfîrșitul lunii martie, ar fi exagerate, autoritățile japoneze par să se orienteze spre menținerea, respectiv reducerea lor, la 3,5 miliarde dolari. Cît privește analogiile cu marca vest-germană, se arată că excedentele balanței de plăți japoneze sînt de dată mult mai recentă și că se obțin cu ajutorul unor măsuri mai accentuat protecționiste, ceea ce face ca avansarea ideii de revalorizare să fie prematură.

● Agenția **France-Presse** anunță că la Rabat a avut loc recent semnarea unui acord aerian între Maroc și R. P. Polonă, potrivit căruia întreprinderea polonă de transporturi aeriene „LOT" urmează să organizeze zboruri regulate între Polonia și Maroc, cu escală la Viena.

● La Budapesta a fost semnat un nou acord comercial și economic pe cinci ani — între Italia și Ungaria. Analizînd dezvoltarea relațiilor comerciale ungaro-italiene, agenția **MTI** relevă că în ultimii ani se înregistrează o intensificare a acestora. Astfel, dacă în 1965 valoarea livrărilor în ambele sensuri a fost de 103 milioane de dolari, în 1968 ele au ajuns la 133 milioane de dolari, iar în anul 1969 se apreciază că vor atinge cifra de 150 milioane de dolari.

Acordul recent încheiat comportă o serie de elemente noi, menite să contribuie la intensificarea schimburilor, prevăzîndu-se, printre altele, sporirea sensibilă a contingentelor, iar din partea Italiei se prevăd măsuri de liberalizare. Partea ungară atribuie o deosebită importanță extinderii exporturilor tradiționale de produse agricole și ale industriei alimentare, mai ales că acestea continuă să reprezinte încă aproape 60% din exportul său. Dar, în vederea lărgirii relațiilor, — subliniază agenția — este necesar ca în cadrul exporturilor să sporească ponderea, actualmente relativ redusă, a produselor industriei construcțiilor de mașini și a produselor industriale și semifabricate.

● La Havana a fost semnat un protocol privind schimburile reciproce de mărfuri între Cuba și R. D. Germană pe anul 1970.

Conform protocolului încheiat, menționează agenția **Prensa Latina.** Cuba va livra Republicii Democrate Germane produse tradiționale, ca zahăr, tutun și unele minerale, și va primi în schimb mașini, echipament electronic și utilaje pentru industria chimică

● Anul 1969 a adus rezultate remarcabile în dezvoltarea comerțului Ungariei cu Iugoslavia, apreciază într-un material de bilanț agenția **MTI.** Schimbul de mărfuri între aceste două țări a atins cel mai înalt nivel realizat vreodată pînă în prezent și va depăși cu aproximativ 30% nivelul anului trecut. Potrivit programului, în anul 1970 se prevede o creștere de 28% a volumului comerțului bilateral față de anul în curs, astfel că el va depăși suma de 100 milioane de dolari.

La extinderea relațiilor economice, inclusiv a celor comerciale, relevă agenția, contribuie în mare măsură cooperarea în producție între cele două țări. Valoarea livrărilor de mărfuri realizate în cooperare se va dubla în anul 1970 față de nivelul anului precedent, ajungînd la 10 milioane de dolari. În afară de aceasta, schimbul cu produse ale metalurgiei feroase va ajunge la 14 milioane de dolari.

MTI arată, de asemenea, că reprezentanți ai unor întreprinderi ungare și iugoslave duc tratative cu privire la extinderea cooperării în domeniul construcțiilor de automobile, în producerea în comun a unor utilaje portuare, a unor centrale electrice, precum și a unor produse ale industriei constructoare de mașini.

● Conducătorul delegației economice ungare care a vizitat recent unele țări din America Latină — Kocsis Jozsef, locțiitor al ministrului metalurgiei, siderurgiei și industriei constructoare de mașini, referindu-se la rezultatele acestei vizite, a relevat că delegația a avut convorbiri în Peru, Ecuador și Columbia în legătură cu dezvoltarea relațiilor economice, a colaborării și exportului de mașini ungare în țările respective. Au fost discutate, de asemenea, posibilitățile creării unor întreprinderi comune.

● Trustul ungar de petrol și gaz natural a semnat recent cu Societatea Internațională de petrol din Irak un acord de cooperare în domeniul forajelor și al extracției petrolului. De asemenea, societatea ungară pentru exportul și importul de autovehicule „Mogürt" va livra Irakului, începînd din anul 1970, vehicule speciale destinate curățirii și întreținerii conductelor de petrol.

REPERE

● **Realizarea unui automobil modern, de la faza de proiect la producția de serie, necesită (după estimațiile marilor firme producătoare americane) patru ani de muncă și circa 50 de milioane de dolari.**

● **În ultimii zece ani prețurile produselor agricole au crescut în Franța cu 28,7%, în timp ce în ansamblu prețurile bunurilor de consum au sporit cu 44,8%.**

● **Utilizarea calculatoarelor în construcția navelor va permite lansarea acestora cu 4—6 săptămîni mai devreme, au declarat experții reuniți la Göteborg la un simpozion internațional pe această temă.**

● **În 1970 în aproape toate țările lumii capitaliste ritmul creșterii economice se va încetini în oarecare măsură, consideră un studiu O.C.D.E. Încetinirea va fi însoțită de continuarea tendințelor inflaționiste care se vor manifesta mai puternic în S.U.A., R.F.G., Italia și Franța.**

● **Bugetul pe anul 1970 al Organizației Națiunilor Unite atinge nivelul record de 168,37 milioane dolari, ceea ce este considerat de către numeroase țări membre ca fiind excesiv de ridicat.**

● **De la 1 ianuarie Administrația S.U.A. a înlăturat unele restricții asupra ieșirilor de capital introduse cu doi ani în urmă. Se bucură de înlesniri cu precădere investițiile directe în țările în curs de dezvoltare și creditele pentru export.**

● **Consumul mondial de mase plastice, estimat la 4,3 kg pe cap de locuitor în 1967, va ajunge la 211 kg în anul 2000. Cifrele comparative pentru fier și oțel vor fi de 17,5 și respectiv 41 kg.**

MONDORAMA

ETICHETA — UN AMĂNUNT ?

COMPLEXITATEA vieții economice contemporane ridică o multitudine de probleme care, deși se situează pe plan secundar, merită o examinare atentă. Făcînd această remarcă, profesorul Fernand Baudhuin de la Universitatea din Louvain se referea ca la un exemplu tipic la eticheta aplicată pe un produs prezentat spre vînzare. Ce rol are eticheta ? Un rol multiplu, principalul fiind însă acela de a informa pe cumpărător. Lămurit în trecut de către vînzător, azi, în sistemele moderne de distribuție, cumpărătorul se află de cele mai multe ori singur în fața produsului El trebuie să ia o hotărîre rapidă numai pe baza percepției vizuale. Eticheta îl va ajuta. Ea trebuie, pe de altă parte, să asigure conformitatea produsului cu legile și reglementările în materie de sănătate publică. În sfîrșit, eticheta este un instrument de promovare comercială, un rol ce pare secundar, dar care este foarte important. Ea are misiunea de a face cunoscut produsul și calitățile acestuia : adică, de a ajuta pe cumpărător să aleagă. Toate acestea pornind de la o suprafață în general minusculă ce pretinde o mare abilitate de la realizatori. Trebuie evitate indicațiile inutile sau cele ce rămîn aproape întotdeauna neinteligibile (compoziția chimică etc.). Deosebit de importantă este înscrierea datelor. Sardelele devin mai bune printr-o conservare de lungă durată, tomatele în cutie se deteriorează ; cărnurile chiar și după zece sau douăzeci de ani sînt bine conservate. Deci, ce dată se va scrie pe etichetă ? Data de fabricație a produsului, cea de punere în vînzare, data pînă la care poate fi vîndut, cea pînă la care poate fi consumat ?... Deoarece, în funcție de aceste date unele produse se vînd repede, altele se acumulează pe rafturile raicanelor.

Inutil de a releva necesitatea corectitudinii elementelor înscrise pe etichetă : comerțul nu poate trăi vînzînd numai o singură dată un produs unui cumpărător.

HOTEL LUNAR

LUNAR HILTON este numele primului hotel ce va fi construit de societatea americană **Hilton** *pe... Lună. Oaspeții primului hotel lunar vor locui la 6—10 m sub suprafața selenară. Aceasta pentru că „Lunar Hilton 1", schițat din însărcinarea respectivei societăți hoteliere de către specialiști de la Universitatea Cornell, ar fi primul hotel subteran. Soluția amintită este preferată datorită faptului că în subsolul lunar domnește o temperatură constantă de —20°C și că, în același timp, oaspeții se vor afla la adăpost de razele cosmice și de meteoriți. Fiecare nou venit va fi dezinfectat, după care va primi haine de hîrtie ce vor fi aruncate după folosire.*

Hotelul este proiectat cu trei nivele și două sute de camere, cu un confort prin nimic mai prejos celui din orice hotel pămîntean. Pentru a evita senzația de claustrare, camerele vor fi de două ori mai spațioase decît de obicei și, în loc de ferestre, fiecare dintre ele va fi prevăzută cu un ecran de televiziune în culori de mărimea unui perete, pe care vor fi prezentate, în transmisiune directă, imagini de pe suprafața Lunii și de pe Pămînt. De notat că pînă în prezent s-au și cerut 800 de rezervări de locuri.

ATLASUL AGROCLIMATIC AL LUMII

O SUTĂ de hărți au fost incluse în „Atlasul agroclimatic al lumii", alcătuit la Observatorul geofizic „A. Voeikov" din Leningrad, pe baza observațiilor asupra climei, temperaturii și precipitațiilor furnizate de cca 5 000 de stațiuni meteorologice de pe întregul glob. În literatura științifică mondială, atlasul citat reprezintă primul îndreptar complet de acest fel.

AOI — MARU ÎN LARG

JAPONEZII au construit un vapor destinat exclusiv transporturilor de automobile. AOI-MARU (acesta este numele vaporului) a fost lansat de curînd și face curse permanente între porturile Nagoya, din centrul Japoniei, și Tomakomai, din nordul ei. Este amenajat cu șapte punți, pe care încap 809 autovehicule (132 de autobuze și camioane și 677 de autoturisme). În interior este prevăzut cu „autostrăzi" în serpentină, pe care au

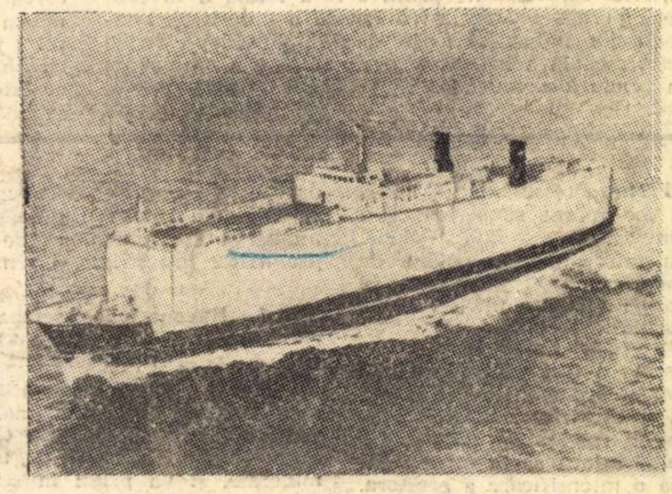

acces automobilele, încărcarea făcîndu-se fără ajutorul macaralelor, direct pe roți, prin podurile mobile care se întind între navă și cheiurile porturilor. AOI-MARU este un vapor rapid, putînd dezvolta o viteză de 22,4 noduri pe oră. Caracteristicile sale : 124 metri lungime, 16 metri lățime, 2759 tone, dintre care 750 tone de balast pentru asigurarea stabilității. Are două motoare a cîte 5900 CP și două elice. Echipaj : 20 de persoane.

PROBLEME CU ZECIMALE

PÎNĂ LA TRECEREA sistemului monetar englez la sistemul zecimal nu a mai rămas mult timp : ea va avea loc luni 15 februarie 1971. După circa 18 luni de la această dată, vechii **șilingi** și **pence** vor fi definitiv scoși din circulație. După cum se știe, lira sterlină va fi divizată în 100 de **pence** noi, în loc de 20 șilingi sau 240 **pence.** Pentru început au și fost emise două monede de 5 și 10 pence, care n-au provocat perturbări.

Reforma, pe lîngă faptul că reclamă cheltuieli mari (cele 5 milioane de automate care trebuie transformate sau înlocuite vor costa peste 120 milioane de lire sterline), implică o serie de măsuri dintre cele mai dificile : modificarea evidenței contabile, emiterea de timbre noi, recalcularea salariilor. După cum scrie săptămînalul **Bussines week,** această din urmă problemă ridică cele mai mari greutăți. Rotunjirea retribuției orare în sus nu ar fi convenabilă marilor companii, iar rotunjirea în jos ar putea să provoace, bineînțeles, greve.

Discuția oficială privind reforma sistemului monetar a început încă în 1853. Dar tocmai complicațiile care însoțesc reforma au făcut ca ea să fie hotărîtă abia în 1966. După frămîntarea în legătură cu reforma monetară, tradiționaliștii cetățeni britanici vor avea parte de încă una : trecerea la sistemul metric, care trebuie desăvîrșită pînă în anul 1975.

AGLOMERAȚIE RUTIERĂ

POTRIVIT statisticilor publicate de Federația Rutieră Internațională, numărul vehiculelor în circulație sporește în toate țările mai rapid decît lungimea rețelei rutiere. Ca urmare numărul vehiculelor cu motor care revin la kilometrul de șosea a ajuns în 1968 la 39,8 în Anglia, 32,1 în R.F.G., 31,8 în Olanda, 31 în Italia, 22,7 în Belgia și 16,3 în S.U.A. De remarcat că, potrivit acelorași statistici, pentru amenajarea șoselelor în Italia, de exemplu, se alocă anual 1,9% din venitul național, iar în R.F.G. 2,23%.

TRANSPORTUL MINEREULUI DE FIER PRIN CONDUCTE

Într-un studiu intitulat „Comerțul mondial cu minereu **de** fier", recent apărut sub egida Comisiei Economice a **O.N.U.** pentru Europa se estimează că necesitățile mondiale de minereu de fier vor crește în intervalul **1970—1980** de la **361** milioane la **515** milioane tone. Cerințele satisfăcute prin import vor spori, în același interval, de la **165** milioane la **214** milioane tone. Comerțul cu minereu de fier înregistrează o evoluție remarcabilă, nu numai cantitativ, ci și ca granulație : tendința este de a se transporta minereu cu o concentrație din ce în ce mai ridicată, pe distanțe sporite, cu vase de calibre mărite, totuși limitate. Raportul constată că limitarea dimensiunilor în construcția „mineralierelor" se datorește nu unor restricții constructive, ci adîncimii pînă la care porturile pot fi dragate în mod rentabil. Limitele impuse de necesitățile dragării porturilor își vor pierde însă din importanță în viitor. Îmbunătățirea procesului tehnologic la transportul și încărcarea minereului de fier în zonele de litoral — așa cum s-a și realizat în cazul superpetrolierelor — va permite evitarea operațiunilor costisitoare de dragare a porturilor și a canalelor de acces.

În acest sens prezintă mare interes procedeul pus în practică de curînd de marea firmă siderurgică japoneză „Nippon-Kokans Asans", de concasare, măcinare și concentrare la conținut de 75% Fe a minereurilor, urmată de refularea lor prin conducte, la mineralierele care staționează în largul coastelor marine, unde marea are o adîncime suficientă pentru a primi încărcături pînă la **500 000** tone și chiar mai mult. Minereul se lasă să se decanteze pînă ce conținutul de umiditate ajunge la 8%, apa fiind apoi evacuată din vasul mineralier. Minereul astfel transportat ajungînd la destinație, este transformat din nou într-un concentrat sub formă de pulpă, cu ajutorul unui jet de apă sub presiune înaltă, pentru a fi pompat în silozuri de decantare pe mal. După decantare, minereul se brichetează, este supus unui proces de reducție și apoi se alimentează cu el furnalele electrice. Folosind această metodă au fost transportate prin conducte cîteva milioane de tone de concentrat de fier, pe o distanță de **91** km, de la exploatarea în carieră a minereurilor de fier din Tasmania pînă la rada de încărcare de pe malul oceanului, concentratul fiind expediat apoi în Japonia. Acest procedeu permite scăderea prețului de cost la transport, încărcare, descărcare și manipulare a minereurilor cu pînă la **90%**. În prezent sistemul este în curs de a fi introdus într-o serie întreagă de exploatări de minereuri, destinate exportului pe cale marină la distanțe mari. În plus, aceleași vase care au servit la transportul concentratelor de minereu de fier pot fi încărcate la întoarcere cu țiței, servind astfel în ambele sensuri la transportul unor încărcături utile și, în consecință, micșorînd prețul de cost al vehiculării acestor materii prime.

Aurel DULA
ing. principal la Institutul de cercetări miniere pentru huilă Petroșani.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

DECALAJE BURSIERE

DATELE PUBLICATE de Uniunea băncilor elvețiene cu privire la volumul tranzacțiilor efectuate în cursul anului 1968 la cele mai importante burse de valori din America de Nord, Europa occidentală, Japonia și R.S.A, ilustrează importanța pieței de valori a New Yorkului. Cu cele 2 burse ale sale (New York Stock Exchange și American Stock Exchange), capitalei financiare a Statelor Unite îi revine mai mult de jumătate din volumul total al tranzacțiilor celor 16 burse prezentate în graficul alăturat (în miliarde franci elvețieni).

Deși structura tranzacțiilor înregistrate la diferitele burse variază întrucîtva și, ca urmare, cifrele globale nu reflectă în toate cazurile riguros activitatea desfășurată, ele oferă o imagine sugestivă asupra ordinii de mărime. Se observă, astfel, că bursa de la Londra își menține rolul de secund în lumea occidentală a afacerilor, în timp ce bursa de la Tokio se afirmă tot mai mult ca un al treilea centru important al tranzacțiilor cu acțiuni, obligațiuni și alte titluri. Se constată, de asemenea, slaba dezvoltare a activității bursiere în țările Europei continentale, valoarea globală a tranzacțiilor la bursele din Elveția, Franța, Olanda, R.F.G., Belgia, Italia și Spania neatingînd nici cel puțin volumul acestora la cea de-a doua bursă new-yorkeză — American Stock Exchange.

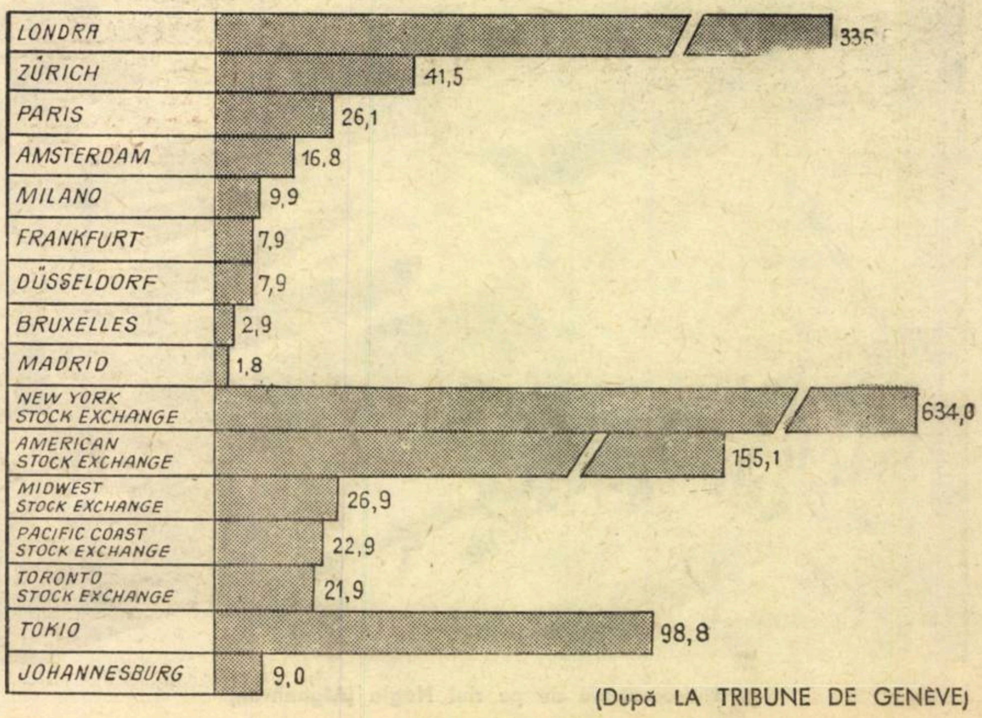

(După LA TRIBUNE DE GENÈVE)

Viața economică

SUPLIMENT

ANUL II, Nr. 2
VINERI
9 ianuarie 1970

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon: 11 28 25

16 PAGINI

CENTRALA INDUSTRIALĂ HUNEDOARA - UNITĂȚI ȘI PRODUSE

În anul 1884, a intrat în funcțiune primul furnal din Hunedoara. Tradiția prelucrării fierului este însă mult mai veche. Primele urme care atestă practicarea meșteșugului de extracție și prelucrare a fierului în jurul Hunedoarei au o vechime considerabilă, situindu-se cu patru secole înaintea erei noastre. În Dacia romană (sec. II—III e.n.), pe aceste locuri, metalurgia a cunoscut o puternica dezvoltare. Activitatea de extragere și prelucrare a fierului a continuat și în timpul migrației popoarelor. În secolul XV—XVI e.n., Hunedoara devine cel mai important centru al producției și comerțului de fier din Transilvania.

În anii socialismului dezvoltarea și diversificarea producției a evoluat în ritm accelerat. O dată cu dezvoltarea Combinatului siderurgic s-a extins și orașul Hunedoara, cu instituții social-culturale noi, cu un fond nou de locuințe. În două decenii, orașul a crescut de la 7000 la 72.000 locuitori.

Astăzi, dezvoltarea metalurgiei bazată pe străvechi tradiții se manifestă într-o formă nouă, de complexă organizare, reprezentată de Centrala Industrială Hunedoara.

Avind ca pivot combinatul, care este o uzină metalurgică cu ciclu siderurgic complet (realizînd 89% din totalul producției), Centrala Industrială Hunedoara cuprinde în aria activității sale încă patru unități:

- **Uzina „Victoria“ — Calan**
- **Fabrica refractare — Baru Mare**
- **Uzina de fier — Vlahița**
- **Întreprinderea metalurgică — Aiud.**

Pentru îmbunătățirea calității și aspectului comercial se va realiza:

- **Creșterea producției de oțeluri aliate și extinderea gamei sortimentale.**
- **Introducerea și extinderea procedeelor de mare productivitate ca: flamarea automată în flux a blumurilor — frezarea la cald a lingourilor — finisarea avansată a laminatelor prin polizare și lărgire cu agregate moderne.**
- **Extinderea utilizării fontei nodulare pentru producția de utilaje de turnare, cilindri de laminor și piese de schimb.**

Redăm mai jos produsele realizate de fiecare unitate în parte:

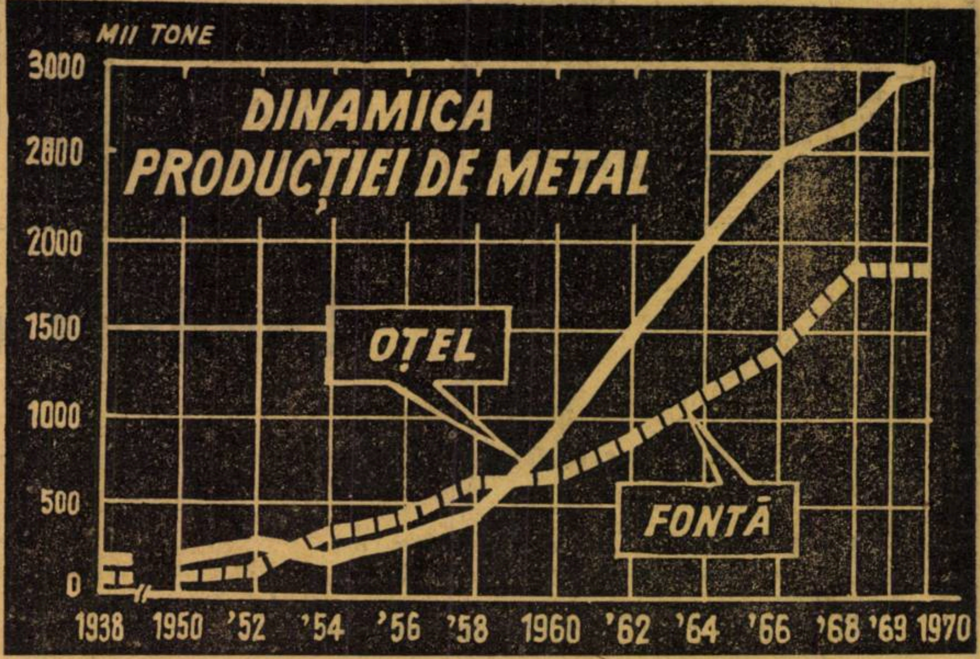

COMBINATUL SIDERURGIC — HUNEDOARA:

- **Cocs metalurgic**
- **Aglomerat**
- **Fontă**
- **Dolomită metalurgică, zgură granulată și expandată**
- **Oțeluri elaborate** (conform standardelor de stat și altor norme străine), printre care:
  - — Oțel carbon de uz general
  - — Oțel carbon de calitate și oțel carbon superior pentru construcții de mașini
  - — Oțel aliat și oțel aliat superior pentru construcții de mașini
  - — Oțel slab aliat pentru construcții
  - — Oțel pentru rulmenți
  - — Oțel pentru țevi
  - — Oțel carbon pentru scule
  - — Oțel aliat pentru scule
  - — Oțel pentru arcuri laminate la cald
  - — Oțel silicios pentru electrotehnică
  - — Oțel fosforos pentru piulițe
- **Laminate din oțel:**
  - — Semifabricate: blumuri, sleburi (brame), țagle, platine, țagle rotunde pentru țevi și țagle patrate pentru țevi
  - — Profile grele: oțel rotund, oțel I, oțel U, oțel cornier cu aripi egale, profile speciale (armături de mină, profile pentru șenile etc.)
  - — Profile mijlocii: oțel rotund, oțel lat, oțel I, oțel U, oțel cornier cu aripi egale. oțel beton cu profil periodic.
  - — Profile mici și sîrmă: oțel rotund, oțel beton rotund neted laminat la cald, oțel beton cu profil periodic laminat la cald, sîrmă laminată la cald, oțel lat, oțel cornier cu aripi egale, oțel T, benzi laminate la cald în rulouri.
- **Produse chimice:** sulfat de amoniu, sulf de cocserie, benzen, xilen, solvent aromatic, sulfură de carbon, naftalină cristalizată, ulei antracenic pentru negru de fum, creozot de huilă, smoală pentru brichetare, smoală pentru electrozi.

UZINA „VICTORIA“ — CALAN:

- Semicocs, cocs de fluidizare, cocs brichete
- Cilindri de laminor
- Utilaj de turnare pentru oțelării
- Piese de fontă
- Radiatoare

FABRICA DE REFRACTARE — BARU MARE:

- Cărămizi refractare
- Plăci termoizolante

UZINA DE FIER — VLAHIȚA:

- Fontă specială de mangan
- Utilaj de turnare
- Piese din fontă
- Carcase pentru motoare electrice
- Cilindri de laminor

ÎNTREPRINDEREA METALURGICĂ-AIUD:

- Piese din fontă și oțel
- Utilaj siderurgic
- Construcții metalice
- Utilaj de turnare

OFERTE DE PRODUSE

LAMINATE-OȚELURI

UZINA METALURGICĂ — IAȘI,
Șos. Tutora nr. 132, telefon: 1 26 20

— Oțel PMS 14×6 (39,42 lei)	25 kg.
— Oțel PMS 35×12 (39,42 lei)	24 buc.
— Oțel PMS 12×12 (40,88 lei)	27 kg.
— Oțel PMS 50×32 (39,42 lei)	149 kg.
— Oțel R 18 8×8 (47,45 lei)	36 kg.
— Oțel W 23 94×7 (forjat) (18,52 lei)	109 kg.
— Oțel W 23 90×7 (forjat) (17,20 lei)	89 kg.
— Oțel Poldy Ec N3 Ø 85 (6,30 lei)	100 kg.
— Oțel W 2547 55×15 (12,60 lei)	200 kg.
— Oțel W 23 65×20 (11,80 lei)	800 kg.

FABRICA DE ȘURUBURI — BRAȘOV,
Str. Zizinului nr. 113, telefin: 2 28 50, telex: 012217

Oțel aliat scule

— H Ø 45 (10,10 lei)	200 kg
— H Ø 55 (10,10 lei)	225 kg
— W 2547 Ø 8 (22,05 lei)	35 kg
— W 2581 Ø 8 (37,62 lei)	100 kg
— W 2419 Ø 10 (18,05 lei)	35 kg

Oțel rapid scule

— W 3355 16×8 (37,60 lei)	89 kg
— W 3355 45×15 (39,42 lei)	37 kg
— RW 180 45×16 (36,90 lei)	50 kg
— W 3265 18×11 (59 lei)	294 kg
— W 3265 18×8 (59,77 lei)	50 kg
— W 3265 16×8 (60,71 lei)	31 kg
— PMS 14×6 (39,42 lei)	8 kg

I.I.L. „PRECIZIA" — BUCUREȘTI,
Sector VIII, Str. Teodosie Rudeanu nr. 12—14, telefon: 15 78 80

— Oțel lat 50×25 OL 60	10.000 kg.
— Oțel 18 MC 10 Ø 140	1.500 kg.
— Oțel RUL 2 Ø 140	3.000 kg.

ÎNTREPRINDEREA JUDEȚEANĂ DE INDUSTRIE LOCALĂ — ODORHEIU SECUIESC,
Județul Harghita, Str. Orban nr. 106, telefon: 202, 203

— Oțel bandă laminat rece 45×1,5 (4,30 lei)	3700 kg
— Oțel patrat 120×120 (2,40 lei)	1300 kg
— Oțel patrat 140×140 (2,30 lei)	700 kg
— Tablă neagră 0,45 mm (4,10 lei)	10000 kg
— Țeavă tip G 25×2,5 (2,75 lei)	9370 kg

COOPERATIVA „TIMPURI NOI" — SIBIU,
Piața Unirii nr. 4, telefon: 1 17 67

— Sîrmă oțel arc 0,025 mm stas 3457—56 (32 lei)	300 kg
— Sîrmă oțel arc 0,35 mm stas 3457—56 (22,20 lei)	104 kg

ÎNTREPRINDEREA ELECTRO-CENTRALE — BORZEȘTI,
Municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, județul Bacău, telefon: 11 00

Profile grele

— [illegible] 2 H 13 Ø 130 mm	150 kg.
— [illegible]xidabil 1 H 13 Ø 130 mm	80 kg.
— [illegible] onoxidabil St 9 H 18 Ø 150 mm	160 kg.
— Oțel inoxodabil 10 TNC 180 Ø 180 mm	250 kg.
— Oțel aliat 25 HMF Ø 90 mm	150 kg.

Profile mijlocii și ușoare

— Oțel inoxidabil 9 H 18 Ø 25 mm	100 kg.
— Oțel aliat 42 Cr. MO—4 Ø 36 mm	200 kg.
— Oțel patrat St 3 Kp 40×40	400 kg.
— Compoziție superioară YSn	300 kg.

UZINA DE SÎRMĂ ȘI PRODUSE DIN SÎRMĂ — BUZĂU,
Aleea Industriilor nr. 1, telefon: 29 97, 29 98

— Tablă groasă din oțel 40 mm grosime OL 34 B.C. mai mic de 1,1% (3 lei) (se află în depozit la Uzina 23 August — București)	71000 kg.
— Margini din tablă groasă de oțel 40 mm grosime OL 34 B.C. mai mic de 0,1% (0,90 lei) (se află în depozit la Uzina 23 August — București)	7100 kg.

ÎNTREPRINDEREA DE PREFABRICATE BETON — CRAIOVA,
Str. Severinului nr. 170

— OL 38 Ø 20 în bare lungi de 12 m	240.000 kg
— OL 38 Ø 22 în bare lungi de 12 m	18.000 kg
— PC 52 Ø 14 în bare lungi de 12 m	30.000 kg
— PC 52 Ø 16 în bare lungi de 12 m	30 000 kg
— PC 52 Ø 18 în bare lungi de 12 m	20.000 kg
— PC 52 Ø 22 în bare lungi de 12 m	8.000 kg
— PC 52 Ø 25 în bare lungi de 12 m	6.000 kg
— PC 52 Ø 6 în colaci	10.000 kg
— PC 52 Ø 8 în colaci	15.000 kg

Menționăm că pentru ridicarea oțelului beton la lungimea de 12 m este necesar autocamion cu peridoc, deoarece întreprinderea nu are posibilități de expediere prin C.F.R.

Relații suplimentare se pot obține zilnic la telefon: 1 31 64 — 1 31 65, interior 141, Serviciul Aprovizionare, între orele 7—15.

Condiții contractuale

1. Revista „Viața economică" publică anunțuri privind:

a) oferte — cereri de materii prime, materiale, produse finite și bunuri de consum;
b) oferte — cereri de utilaje cu chirie sau prin transfer;
c) oferte — cereri privind servicii de prelucrare cu capacități temporar disponibile;
d) oferte — cereri de produse descentralizate;
e) publicitate de oricare altă natură, pentru întreprinderi sau organizații socialiste din Republica Socialistă România, precum și pentru beneficiari din alte țări.

2. Anunțurile vor trebui să cuprindă toate elementele care caracterizează obiectul anunțului (parametrii tehnici), pentru a crea celor interesați o imagine exactă despre oferta sau cererea făcută.

3. Pentru anunțurile publicate se aplică tarifele legale în vigoare.

4. Contractul de prestare a publicității se încheie în baza comenzilor emise de beneficiari sub formă de: adrese, telegrame sau note telefonice (11 28 25).

În comenzi se va înscrie, pe lîngă obiectul exact al publicității solicitate și numărul de cont.

În comenzile privind anunțuri de vînzări, produsele vor fi grupate astfel: laminate-oțeluri, țevi, trefilate, neferoase, produse finite metalice, cabluri, motoare, rulmenți — abrazive, sudură, electrotehnice, piese de schimb, materiale de construcție, chimice-hîrtie, lemn-mobilă, textile, pielărie-cauciuc, sticlă-ceramică, scule, alimentare, diverse.

5. Comenzile privind anunțurile care sosesc la redacție pînă sîmbătă la ora 14, vor fi publicate în numărul de revistă care apare în săptămîna următoare, sau la o dată ulterioară cerută de beneficiar.

În cazul în care comenzile primite depășesc spațiul grafic rezervat publicității în numărul respectiv, vor fi publicate în ordinea cronologică a sosirii lor la redacție. Comenzile aminate vor apărea în numărul imediat următor.

6. Dacă la publicarea unui anunț se vor semnala erori din vina redacției, inserțiile respective vor fi repetate în numărul de revistă imediat următor datei primirii reclamației formulate de beneficiar, fără a se percepe vreo taxă.

ŢEVI

ÎNTREPRINDEREA ELECTRO-CENTRALE — BORZEŞTI,
Municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, judeţul Bacău, telefon: 11 00

Ţevi oţel construcţii

— OLT 35 Ø 23×4	200 kg.
— OLT 45 Ø 38×4	200 kg.
— OLT 45 Ø 127×7	700 kg.
— OLT 45 Ø 133×11	200 kg.
— Fără-sudură Ø 10×3,5	100 kg.
— STAL 45 Ø 159×15	600 kg.
— OAT 3 Ø 133×14	300 kg.
— Aliată 12 HMF 38×6	500 kg.

Ţevi oţel conducte

— Oţel aliat 12 HIMF Ø 273×26	700 kg.
— Oţel aliat 12 HM Ø 273×36	300 kg.
— Oţel aliat 12 HMF Ø 219×28	300 kg.
— Oţel aliat 12 HMF Ø 325×38	1000 kg.
— Oţel aliat 15 HM Ø 273×36	500 kg.
— Oţel A.1. Ø 325×12	1000 kg.
— Oţel A.1. Ø 325×14	3700 kg.
— Oţel A.1. Ø 325×18	2200 kg.

Ţevi alamă

— Ø 14×1×1545	700 kg.
— Ø 19×1×2800	200 kg.
— Ø 19×1×4700	2000 kg.
— Ø 19×1×5000	3400 kg.
— Ø 22×1×6000	1000 kg.
— Ø 24×1×6600	400 kg.
— Ø 25×1×6670	5000 kg.

ÎNTREPRINDEREA DE MONTAJE—BUCUREŞTI

B-dul G-ral Magheru nr. 27

— Ţeavă alamă 30×1,5 (22,60 lei)	269 kg.
— Ţeavă alamă 50×5 (22,60 lei)	135 kg.
— Ţeavă aluminiu 30×1,5 (24,60 lei)	176 kg.

NEFEROASE

UZINA METALURGICA — IAŞI,
Şos. Tutora nr. 132, telefon: 1 26 20

— Bare CU M2 CU 9 t Ø 5 (40,50 lei)	60 kg.
— Bare CU M2 Cu 9 Ø 8 (36,50 lei)	10 kg.
— Bare CU $5\frac{1}{2}$ t 10×10 (41 lei)	50 kg.
— Ţevi CU $5\frac{1}{2}$ — 5×1 (54,50 lei)	70 kg.
— Bare CU $5\frac{1}{2}$ t 50×50 (40,25 lei)	37 kg.
— Bare alamă 581/t 10×10 (24,25 lei)	36 kg.
— Bandă alamă 0,2 (29,25 lei)	18 kg.

I.I.L. „PRECIZIA" — BUCUREŞTI,

Sector VIII, Str. Teodosie Rudeanu nr. 12—14, telefon: 15 78 80

— Ţeavă plumb 13×21	2500 kg.
— Bară alamă hexagon. 36 mm	2000 kg.

ÎNTREPRINDEREA JUDEŢEANĂ DE INDUSTRIE LOCALA — ODORHEIU SECUIESC

Judeţul Harghita, str. Orban nr. 106, telefon: 202, 203

— Alamă bloc (16 lei)	1300 kg.

ANUNŢ IMPORTANT!

Redacţia SUPLIMENTULUI invită întreprinderile beneficiare să comunice în scris (ori la telefon nr. 11.28.25) eficienţa anunţurilor publicate sau orice alte propuneri sau observaţii privind îmbunătăţirea publicităţii economice efectuate.

PRODUSE FINITE METAL

INSTITUTUL DE CERCETĂRI VETERINARE ŞI BIOPREPARATE „PASTEUR"—BUCUREŞTI

Şos. Giuleşti nr. 333, telefon: 18 04 90

— Lanţ din recuperare (2 lei)	40 kg
— Inchizător pt. uşi (68 lei)	6 buc.
— Brăţări de 2" (2,30 lei)	23 buc
— Balamale mobilă (0,50 lei)	94 buc
— Cîrlige plafon (0,66 lei)	200 buc.
— Flanşe cuplare fontă (8,50 lei)	37 buc.
— Lanţ calibrat (5,20 lei)	39 kg.
— Matriţe diferite (4,25 lei)	39 buc.
— Minere ferestre (6,50 lei)	24 buc.
— Pînze circulare	17 buc.
— Piuliţe olandeze (6 lei)	42 buc.
— Prelungitoare (6 lei)	18 buc.
— Paratrăznete	10 buc.
— Snapere cu arc (1,50 lei)	56 buc.
— Snapere cu plăcuţă (4 lei)	85 buc.
— Uşi sobă	3 buc.
— Containere	7 buc.

ÎNTREPRINDEREA DE MONTAJE—BUCUREŞTI
B-dul G-ral Magheru nr. 27

Nituri

— 19×45 (5,15 lei)	350 kg
— 22×50 (4,70 lei)	1895 kg.
— 22×55 (4,70 lei)	1117 kg.

UZINA DE MAŞINI UNELTE „ÎNFRĂŢIREA" — ORADEA
Str. Tuberozelor nr. 26, telefon: 1 43 43

— Ciocan cu coadă 3 kg (36,70 lei)	15 buc.
— Lanţete turnătoare N 2 (32,90 lei)	120 buc.
— Lanţete turnătoare N 3 (32,90 lei)	120 buc.
— Lanţete turnătorie N 4 (32,90 lei)	120 buc
— Trile (26 lei)	120 buc.
— Croşete cu talpă subţire (32,90 lei)	100 buc.
— Croşete cu talpă groasă (32,90 lei)	100 buc.
— Esuri N 3 (24,95 lei)	100 buc.
— Linguri (24,25 lei)	200 buc.
— Cămaşe pt. cablu Ø mm (2 lei)	839 ml.

Şuruburi STAS 920

— 12×140 (1 leu)	2000 buc
— 16×160 (1,77 lei)	1000 buc.
— 18×160 (2,21 lei)	2500 buc.
— Piuliţă stas 922 N 10 (10,80 lei)	30 buc.
— Piuliţă 4071 N 10×1,5 (29 lei)	10 buc.

Nituri STAS 797 Ø

— 2×4 (12,75 lei)	20 buc.
— 2×6 (10,75 lei)	60 buc.
— 2×8 (9,60 lei)	20 buc.
— 2×10 (8,85 lei)	45 buc
— 2×14 (7,85 lei)	10 buc.
— Nituri din aluminiu stas 4020 3×8 (31,90 lei)	5 buc.
— Inele siguranţă N 18 (8,60 lei)	15 buc.
— Inele siguranţă N 22 (8,50 lei)	20 buc.
— Şaibe plate N 8 (9,10 lei)	20 buc.
— Şaibe plate M 22 (9,20 lei)	20 buc.
— Şaibe plate M 24 (9,10 lei)	10 buc.
— Ungător cu bilă M 10 (0,90 lei)	3500 buc.
— Reducţii 1—1/4 (2 lei)	17 buc
— Racord olandez 1/4 (5,20 lei)	200 buc.
— Piuliţă R 3 pt. racord olandez 1/4 (1,60 lei)	74 buc.
— Piuliţă pt racord olandez 1/2 (2 lei)	128 buc.
— Contrapiuliţă exagon. 3/8" (0,60 lei)	110 buc.
— Contrapiuliţă exagon. $1\frac{1}{4}$ (1,50 lei)	19 buc.
— Piuliţă N I 30141—61 (4,18 lei)	100 buc.
— Robineţi de trecere 3/8 (8,80 lei)	20 buc.
— Robineţi de serv. simpli 3/8 (16,50 lei)	5 buc.
— Robineţi de serv. simpli 1/2 (20,70 lei)	10 buc.
— Robineţi pt. lavoare (38,35 lei)	10 buc.
— Sifon din fontă S 50 (16,50 lei)	4 buc.

ÎNTREPRINDEREA DE APROVIZIONARE TEHNICO-MATERIALE NR. 1 BUCUREŞTI,
Sector VI, str. Înclinată nr. 2—4, telefon: 23 14 44

— Fitinguri, mufe fontă Ø 50 STAS 1696/50	40 kg.
— Mufe fontă Ø 50 STAS 1697/50	26 kg.
— Mufe fontă Ø 70 STAS 1696/50	168 kg.
— Robineţi cu flanşe din fontă (diferiţi)	9 buc.
— Teuri fontă 125/50	38 buc.
— Reducţii fontă 150/125	19 buc.

BAZA DE APROVIZIONARE — M.I.U. — BUCUREŞTI,
Sector IV, Str. Lipscani nr. 102, telefon: 15 85 25

Cuie semirotunde

— 18×30	80 kg.
— 30×35	280 kg.
— 25×30	220 kg.
— 16×25	80 kg.
— 20×25	180 kg.
— 20×30	220 kg.
— Cuie turnătorie 18×120	770 kg.

PIESE DE SCHIMB

UZINA DE REPARAȚII — BUCUREȘTI

Șos. Giurgiului nr 3 Jilava, telefon: 23 20 26, 23 55 50

Piese schimb din import pentru S-80 — S-100

— Carcase 73102 (326 lei)	6 buc
— Chiuloase 02240 (140 lei)	7 buc.
— Vilbrochen 03341 (349 lei)	50 buc.
— Piesă cuplaj (bolț) 07310 (3,10 lei)	100 buc.
— Disc ambreiaj 0739 (35 lei)	20 buc.
— Disc ambreiaj 0736 (79 lei)	6 buc.
— Disc ambreiaj 0737 (17,60 lei)	15 buc.
— Ax came mot. aux. 04230 (259 lei)	10 buc.
— Tacheți 04110 (26,90 lei)	20 buc.
— Roată dintată 10497 (49,35 lei)	20 buc.
— Corp rulment 03174 (5,10 lei)	7 buc.
— Cuzinet bielă 03341 (57,65 lei)	50 per.
— Pinion 0764 (140 lei)	11 buc.
— Pinion 07612 (158 lei)	20 buc.
— Roată dintată conică 74116 (73 lei)	20 buc.
— Corp transmisie 74118 (89,30 lei)	10 buc.
— Galerie combustibil 05625 (25,55 lei)	10 buc.
— Roată dintată 08310 (118 lei)	10 buc.
— Tacheți 67225 (30,45 lei)	150 buc.
— Roată dintată distrib. 01457 (271 lei)	3 buc.
— Pinion ax came 04202 (412 lei)	5 buc.
— Talere supape 02248 (4,90 lei)	40 buc.
— Arc tacheti 04213 (61,55 lei)	20 buc.
— Arc pompă ulei 0222 (12 lei)	23 buc.
— Capac pompă ulei 09008 (76 lei)	2 buc.
— Capac 09203 (122,40 lei)	20 buc.
— Arc injecție 3856 (1,80 lei)	159 buc.
— Arc regulator 38340 (4 lei)	100 buc.
— Pinion condus 7127 (19 lei)	45 buc.
— Roată elicoidală 711 (27 lei)	44 buc.
— Coroană volantă 03328 (411 lei)	30 buc.
— Arc conducător 09211 (17,60 lei)	60 buc.
— Arc 09240 (40,60 lei)	10 buc.
— Pinion 09216 (21,30 lei)	80 buc.
— Pinion 09212 (30 lei)	100 buc.
— Pinion pompă 09213 (26,65 lei)	150 buc.
— Arc supapă 38366 (4,55 lei)	150 buc.
— Regulator 06302 (749 lei)	1 buc.
— Pinion viteză V 12310 (245 lei)	123 buc.
— Ax secundar cu pinion 12463 (1360 lei)	4 buc.
— Pinion 12456 (560 lei)	2 buc.
— Pinion 12326 (245 lei)	18 buc.
— Carcasă rulment 12334 (21,50 lei)	2 buc.
— Ax fixare 13336 (22,30 lei)	7 buc.
— Ax schimbător 13336 (34,20 lei)	2 buc.
— Ax viteză I—II 13330 (45,35 lei)	8 buc.
— Ax furcă 13334 (35,10 lei)	5 buc.
— Ax viteza III—IV 13332 (35,48 lei)	9 buc.
— Piuliță 19219 (43,60 lei)	55 buc.
— Piuliță semiaxă 31030 (59 lei)	1 buc.
— Filtru 17350 (23,55 lei)	14 buc.
— Piston 17304 (58 lei)	12 buc.
— Ax pinion 17349 (12,20 lei)	122 buc.
— Roată dintată 17344 (74 lei)	90 buc.
— Pinion 17343 (103 lei)	123 buc.
— Capac 17341 (28 lei)	42 buc.
— Inel 21408 (21,80 lei)	50 buc.
— Sită filtru 50537 (9 lei)	39 buc.
— Bloc motor principal 01493 (6547 lei)	5 buc.
— Carcasă ambreiaj 15270 (844 lei)	27 buc.
— Bucșă 3728005 (8,69 lei)	50 buc.
— Întrerupător 423728500 (32 lei)	16 buc.
— Întrerupător 10512 (34,20 lei)	271 buc.
— Întrerupător 10512 (29 lei)	18 buc.
— Arc reductor 06342 (27,55 lei)	6 buc.
— Furcă roată întindere 06342 (50 lei)	1 buc.

Pieselor provenite din import pentru motorul A 8 M 517 DEUTZ

— Arbore cotit 258663D3 (21913 lei)	1 buc.
— Cămăși cilindru 258273 (273 lei)	40 buc.
— Pistoane complete 23631303 (575 lei)	40 buc.
— Coroană pornire 600057 (519 lei)	6 buc.
— Coroană pornire 30412 (590 lei)	2 buc.
— Coroană pornire 7176 (300 lei)	2 buc.
— Supape evacuare 259966 (70,50 lei)	48 buc.
— Supape evacuare 236574 (61 lei)	6 buc.
— Supape admisie 259966 (38 lei)	54 buc.
— Cuzineți bielă 25448/22 (98 lei)	8 buc.
— Chiuloasă — (1155 lei)	1 buc.
— Pompă apă 222873 (1996 lei)	2 buc.
— Conuri supape A28 M517 (3,20 lei)	16 buc.
— Anticameră — (226 lei)	2 buc.
— Roată dințată 2053134 (397 lei)	1 buc.
— Roată dințată 205434 (159 lei)	1 buc.
— Inel simetric — (8 lei)	1 buc.
— Ventil 1418542006 (46,70 lei)	36 buc.
— Ventil 1418542006 (40 lei)	4 buc.
— Ventil 42990 (56,55 lei)	4 buc.
— Duze — (102 lei)	47 buc.
— Duze DC8 × 160 (44 lei)	40 buc.
— Regulator termic 047615 (455 lei)	1 buc.
— Pompă ulei — (299 lei)	1 buc.
— Pompă injecție — (9392,70 lei)	1 buc.
— Duze 43425009 (51 lei)	45 buc.
— Injectoare f. duse 0430211032 (143,60 lei)	8 buc.
— Dop cu caneluri — (5,80 lei)	2 buc.
— Bielă completă 362373 (818 lei)	2 buc.
— Elemenți filtru ulei 533 (403,70 lei)	1 buc.
— Regulator pompă inj. 10041024 (2468 lei)	1 buc.

Pieselor provenite din import pentru motorul TATRA T. 11/52

— Corp pompă ulei 195040010 (72,25 lei)	1 buc.
— Segmenti compresie 520312 (3 lei)	12 buc.
— Segmenți compresie 520312 (3,50 lei)	148 buc.
— Bucșă bielă 195010010 (6 lei)	14 buc.
— Disc metalic 1517121623 (10,50 lei)	8 buc.
— Disc metalic 1511711116 (15,50 lei)	3 buc.
— Disc ferodou 332193700 (6,50 lei)	4 buc.
— Inel siguranță 99293102 (0,50 lei)	40 buc.
— Carburator 140892 (215 lei)	1 buc.
— Pinion intermediar 1950410 (18 lei)	1 buc.
— Pinion intermediar 1950311240 (18 lei)	2 buc.
— Disc ambreiaj 795150 (12 lei)	1 buc.
— Placă ferodou 0301251 (12 lei)	1 buc.
— Filtru ulei 521296 (83,54 lei)	3 buc.
— Bolț piston 302130 (11,75 lei)	32 buc.
— Supape evacuare 191021260 (15,35 lei)	64 buc.
— Ax pinion 1410124 (201,98 lei)	1 buc.

Pieselor provenite din import pentru utilajul M.A.Z.

— Disc mufă coroană Z. 18 51—3706 (1199 lei)	2 buc.
— Ax rolă rotire — (125 lei)	10 buc.

Pieselor provenite din import pentru utilajul DEMAG-MODAG

— Pinion Z. 34 741181 (2560 lei)	1 buc.
— Corp ventil — (1413 lei)	5 buc.
— Siguranță bolț — (80 lei)	12 buc
— Segmenți compresie 6104 (40 lei)	140 buc.
— Mufă cuplaj — (4194 lei)	2 buc.
— Roată dințată conică 745050 (6426 lei)	1 buc.
— Roată dințată conică 745050 (5417 lei)	1 buc.
— Pinion conic — (3312 lei)	1 buc.
— Pinion conic — (4765 lei)	1 buc.
— Pinion 7412333 (5325 lei)	1 buc.
— Pinion 7412333 (3410 lei)	2 buc.
— Roată conică 740066 (10112 lei)	1 buc.
— Roată dințată conică 745050 (5417 lei)	1 buc
— Roată dintată 741198 (6976 lei)	1 buc
— Roată dințată 745043 (16655 lei)	1 buc.
— Roată dintată 741155 (8506 lei)	1 buc.
— Pinion conic 741232 (3149 lei)	1 buc.
— Roată dințată 745093 (6583 lei)	1 buc.
— Pinion conic 745094 (3629 lei)	1 buc.
— Pinion conic 745009 (3904 lei)	2 buc.
— Elemenți filtru 14402 (250 lei)	35 buc.
— Elemenți filtru 14402 (365 lei)	5 buc.
— Roată dintată 1113 (310 lei)	1 buc.
— Roată intermediară 11121 (947 lei)	1 buc.
— Șurub bielă — (91 lei)	20 buc.
— Ventil refulare — (150 lei)	2 buc.
— Ventil fixare 18000 (305 lei)	2 buc.
— Ventil încărcare 18005 (220 lei)	16 buc.

Pieselor de schimb producție internă pentru utilajul S—80—S. 1000.

— Supape admisie 04234	100 buc
— Supape evacuare 04235	65 buc.
— Ghid supapă 01504	525 buc.
— Siguranță supapă 04119	400 buc.
— Bolț piston 03158	200 buc.
— Șurub 03346	100 buc
— Bucșa 06318	54 buc.
— Șurub reglare 04112	15 buc.
— Siguranță bolț 03159	80 buc.
— Piston mot. aux. 13026	100 buc.
— Bucșă 01514	10 buc.
— Bucșă mot. aux. 03148	300 buc.
— Piston motor princip. 0330	300 buc.
— Turbină pompă apă 08113	25 buc.
— Piuliță reglaj pompă apă 01817	100 buc.
— Arc pompă apă 08309	40 buc.
— Bucșă 01435	25 buc.
— Bucșă bielă 03315	283 buc.
— Siguranță supape 02211	150 buc.
— Supape admisie 02209	200 buc.
— Prezoare 01403	100 buc.
— Bucșă 01133	60 buc.
— Anticameră 02206	25 buc.
— Prezoane chiuloasă 01433	300 buc.
— Elemente filtru 70115	500 buc.
— Ghid supapă 02203	500 buc.
— Simeringuri 72×50 —	201 buc.
— Simeringuri 35×18 —	100 buc.
— Simeringuri 35×18 —	50 buc.
— Tamburi 371.002	4 buc.
— Șuruburi 16137	15 buc.
— Tamburi —	5 buc.
— Arc rolă 21716	7 buc.
— Arc tambur 37100	12 buc.
— Bucșă 17338	139 buc.
— Bucșă 01462	150 buc.
— Bucșă 01459	175 buc.
— Bolț 14326	303 buc.
— Filtru rezervor 25439	91 buc.
— Cămăși cilindru —	22 buc.

I.I.L. „BIHOREANA" — ORADEA

PIESE AUTO

S.R. 101

— Tambur roată față (161 lei)	2 buc.
— Pinion mers înapoi (116 lei)	2 buc.
— Casetă satelit (126 lei)	3 buc.

S.R. 131

— Radiator pentru încălzire (386 lei)	3 buc.
— Butuc roată spate (653 lei)	1 buc.

T.V. 2

— Carter cutie viteză (254 lei)	1 buc.
— Butuc roată (670 lei)	1 buc.
— Filtru aer (570 lei)	1 buc.

Bucegi

— Ax planetar (260 lei)	9 buc.

Pobeda, Warsawa

— Galerie evacuare (226 lei)	4 buc.
— Galerie admisie (162 lei)	4 buc.
— Traversă longeron (500 lei)	2 buc.
— Bobină (29 lei)	12 buc.

Volga

— Ax cu came (152 lei)	1 buc.
— Grup conic (438 lei)	3 buc.
— Bobină (53 lei)	12 buc.

ÎNTREPRINDEREA DE PREFABRICATE „GRANITUL" — BUCUREȘTI

Șos. Vergului nr. 18, telefon: 35 30 40

Vinde din stoc fără repartiție, în temeiul unei comenzi următoarele materiale:

— Piese auto pentru Skoda-Octavia
— Piese auto I.M.S.
— Plăci ceramice plajorate, culoare galbenă
— Șube îmblănite

ÎNTREPRINDEREA DE APROVIZIONARE TEHNICO-MATERIALE NR. 1 — BUCUREȘTI,

Str. Inclinată nr. 2—4, sector 6, telefon: 23 14 44

Oferă piese de schimb pentru mărcile:

— Motocicletă IJ (carter)
— ZIS—105
— Skoda—706
— Pobeda
— Warszawa
— Skoda 110
precum și piese de schimb pentru motoare stabile tip Diesel 110.

INSTITUTUL DE CERCETĂRI VETERINARE ȘI BIOPREPARATE „PASTEUR"—BUCUREȘTI

Șos. Giulești nr. 333, telefon: 18 04 90

— Cilindru cu regulator uzat (450 lei)	4 buc.
— Gresoare auto (3 lei)	48 buc.
— Garnituri aspirație (10,50 lei)	16 buc.
— Lanț distribuție auto (133,26 lei)	16 buc.
— Mufe cuplare (16,35 lei)	2 buc.
— Manometre frînă aer (48 lei)	2 buc.
— Suport arc spate (19 lei)	2 buc.
— Avertizoare (100 lei)	4 buc.
— Curele trapezoidale diferite	81 buc.
— Curele trapezoidale 2650	94 buc.
— Buton tiraj (15 lei)	18 buc.

I.I.L. „BIHOREANA" — ORADEA

Curele trapezoidale

— 1250×22×14 (11,80 lei)	10 buc.
— 3350×22×14 (25,80 lei)	15 buc.
— 1250×25×14 (18,37 lei)	10 buc.
— 2150×17×11 (17,63 lei)	11 buc.
— Santocur (33 lei)	61 kg.

UZINA METALURGICĂ — IAȘI,

Șos. Tutora nr. 132, telefon: 1 26 20

Curele trapezoidale

— 1120×13×8 (5,62 lei)	36 buc.
— 1180×17×11 (9,67 lei)	7 buc.
— 1320×20×13 (13,20 lei)	19 buc.
— 1320×17×11 (14,12 lei)	90 buc.
— 1320×13×8 (10,23 lei)	40 buc.
— 1700×20×11 (25,33 lei)	7 buc.
— 1700×17×11 (18,90 lei)	21 buc.
— 2650×22×14 (39,48 lei)	10 buc.
— 2800×17×11 (20,96 lei)	70 buc.
— 3000×17×11 (32,10 lei)	100 buc.
— 3150×22×14 (46,71 lei)	13 buc.
— 3350×22×14 (49,91 lei)	32 buc.
— 4500×17×11 (36,90 lei)	13 buc.
— 5200×32×20 (74,40 lei)	65 buc.
— 5600×17×11 (81 lei)	12 buc.
— 5600×32×20 (140 lei)	24 buc.

Ați experimentat avantajele pe care vi le oferă publicarea repetată, revizuită, a OFERTELOR pe care le faceți?

Dintr-un sondaj efectuat într-un mare număr de întreprinderi a rezultat că eficiența maximă a ofertelor de produse (sau utilaje) disponibile se obține prin publicarea lor repetată la anumite intervale, în următoarele condiții:

● prima ofertă trebuie să cuprindă lista completă a stocurilor disponibile la un moment dat;

● a doua este indicat să apară la două săptămîni după cea dintîi și trebuie redusă la ceea ce a rămas nevalorificat în baza comenzilor primite ca urmare a primei inserții;

● produsele cu o solicitare mai restrînsă se recomandă să fie republicate la un interval de alte 2—3 săptămîni; testul efectuat dovedește că, chiar dacă la prima sau a doua inserție acestea nu au fost valorificate, ele sînt solicitate, în dese cazuri, de beneficiari iviți ulterior.

Ținînd seama de sondajul amintit, redacția face cunoscut abonaților că primește comenzi cu apariții repetate, cu condiția ca, atît în interesul furnizorilor cît și al beneficiarilor, să ni se comunice, pînă în fiecare simbătă la orele 14, pentru inserțiile care urmează să apară în săptămîna următoare, modificările survenite — privind sortimentele și cantitățile — în urma comenzilor primite pînă atunci.

Modificările respective se operează fără perceperea vreunei taxe.

RULMENŢI-ABRAZIVE

UZINA DE MAŞINI UNELTE „ÎNFRĂŢIREA" — ORADEA,
Str. Tuberozelor nr. 26, telefon : 1 43 43

Rulmenţi seria

— 132—6032 P 6 (930 lei) 1 buc.
— 50204—6204 N (17 lei) 2 buc.
— 224—6224 (320 lei) 5 buc.
— 301—6301 (16 lei) 50 buc.
— 50407—6407 N (53 lei) 4 buc.
— 411—6411 (110 lei) 3 buc.
— 1213 (55 lei) 4 buc.
— 1215 (76 lei) 3 buc.
— 1221 240 lei) 1 buc.
— 1309—1309 (44 lei) 2 buc.
— 11307—1308 K (55 lei) 1 buc.
— 1313—1313 (80 lei) 3 buc.
— 1317—1317 (170 lei) 2 buc.
— 2222—N 222 (365 lei) 1 buc.
— 2304—N 304 (38 lei) 1 buc.
— 2204—N 204 (31 lei) 2 buc.
— 2208—N 208 (46 lei) 4 buc.
— 2209—N 209 (50 lei) 3 buc.
— 2213—N 213 (73 lei) 1 buc.
— 2605—N 2305(51 lei) 4 buc.
— 425—NJ—2216 (163 lei) 1 buc.
— 32311—NU 311 (97 lei) 2 buc.
— 32608—NU 2308 (80 lei) 4 buc.
— 42212—NY 212 (74 lei) 2 buc.
— 3608—22308 (165 lei) 5 buc.
— 3182107—NN 3007 K (120 lei) 4 buc.
— 3182122—NN 3022 KP—5 (660 lei) 1 buc.
— 3182138—NN 3038 KC—7 (1925 lei) 1 buc.
— 3516—22216 (240 lei) 5 buc.
— 3620—22320 (640 lei) 1 buc.
— 36210—46210—7210 (60 lei) 5 buc.
— 36208—46208—7208 (47 lei) 19 buc.
— 36211—46211—7211 (70 lei) 10 buc.
— 36212—46212—7212 (80 lei) 5 buc.
— 36317—46317—7317—MPP—5 (615 lei) 2 buc.
— 36318—46318—7318—MPP—5 (615 lei) 4 buc.
— 36322—46322—7322 C 18 (1395 lei) 4 buc.
— 36206—46306—7306 (40 lei) 14 buc.
— 36308—46308—7308 (50 lei) 6 buc.
— 7201 spP 4 (60 lei) 5 buc.
— 7203 spP 4 (64 lei) 6 buc.
— 7204 sp (66 lei) 8 buc.
— 7205 sp (70 lei) 12 buc.
— 7208 sp AFP 4 (44 lei) 6 buc.
— 7209 (50 lei) 1 buc.
— 7204 sp (100 lei) 10 buc.
— 7212 sp (120 lei) 10 buc.
— 7211 sp 6 (105 lei) 6 buc.
— 7306 P 5 (69 lei) 2 buc.
— 7211—30211 (46 lei) 10 buc.
— 7214—30214 (105 lei) 9 buc.
— 7308—30308 (42 lei) 53 buc.
— 7314—30314 (236 lei) 2 buc.
— 7316—30316 (157 lei) 2 buc.
— 32024 (11 lei) 3 buc.
— 7513—32213 (70 lei) 8 buc.
— 7519—32219 (175 lei) 5 buc.
— 7609—32309 (65 lei) 3 buc.
— 7616—32316 (250 lei) 10 buc.
— 8215—51215 (70 lei) 10 buc.
— 6205—6205 (20 lei) 15 buc.
— 3056305—3305 (56 lei) 5 buc.
— NF—206 (47 lei) 2 buc.
— 8316—51316 (150 lei) 2 buc.
— 8405—51405 (40 lei) 2 buc.
— 18206—5320611 (40 lei) 20 buc.
— 27305—31305 (36 lei) 7 buc.
— 27313—31313 (120 lei) 21 buc.
— 943/25 (37 lei) 3 buc.
— 943/45 (74 lei) 2 buc.
— 943-30 (67 lei) 2 buc.
— 942-20 (30 lei) 3 buc.
— 3875—3820 (60 lei) 2 buc.
— QA 40—Q 208 (54 lei) 2 buc.
— 22308 K (194 lei) 2 buc.
— 22318 (478 lei) 2 buc.
— NNU 4928 K (520 lei) 1 buc.
— Biţel oţel 7/32" (0,08 lei) 200 buc.
— Role ace 4×39,8 (1,18 lei) 200 buc.

Pietre polizor corindon STAS 603/1

— 250× 8×25 25 N (30 lei) 35 buc.
— 250×12×25 24 N (47,50 lei) 100 buc.
— STAS 607 20×15×6 25 M (5 lei) 35 buc.
— neral STAS 601 50×50×16 25 M (7,25 lei) 100 buc.
— 60×40×16 25 M (6,75 lei) 150 buc.
— 70×70×10 25 M (6,75 lei) 60 buc.
— 100×10×20 25 K (6 lei) 38 buc.
— 250×10×75 25 L (22 lei) 72 buc.
— 300×30×127 16 N (77,50 lei) 3 buc.
— 1100×40×127 25 M (178 lei) 2 buc.
— neral STAS 603/3 350×30×90 25 N (292 lei) 25 buc.
— neral STAS 605/3 150×50×20 16 K (41,60 lei) 30 buc.
— neral STAS 606/1 100×10×20 25 M (18 lei) 17 buc.
— neral STAS 607 80×40×30 25 M (18 lei) 30 bue.
— neral STAS 125×60×40 100 K (51 lei) 10 buc.
— Piatră spumă artific. 130×60×60 (6,70 lei) 684 buc.

I.I.L. „PRECIZIA" — BUCUREŞTI,
Sector VIII, Str. Teodosie Rudeanu nr. 12—14, telefon : 15 78 80

— Rulmenţi 8311 360 buc.

UZINA METALURGICĂ — IAŞI
Şos. Ţuţora nr. 132, telefon : 1 26 20

Rulmenţi seria

— 1209 (34 lei) 5 buc.
— 1219 (165 lei) 7 buc.
— 1221 (240 lei) 10 buc.
— 1308 (38 lei) 16 buc.
— 1311 K (63 lei) 5 buc.
— 2203 (28 lei) 9 buc.
— 2212 (70 lei) 5 buc.
— 2213 (80 lei) 4 buc.
— 2215 (149 lei) 1 buc.
— 2216 (120 lei) 6 buc.
— 2311 (75 lei) 15 buc.
— 3215 (180 lei) 6 buc.
— 3216 (240 lei) 10 buc.
— 3307 (70 lei) 15 buc.
— 3311 (120 lei) 2 buc.
— 3312 (140 lei) 10 buc.
— 4212 (100 lei) 2 buc.
— 4310 (100 lei) 1 buc.
— 4922 M (385 lei) 19 buc.
— 6017 (80 lei) 9 buc.
— 6024 (190 lei) 20 buc.
— 6403 (20 lei) 5 buc.
— 6408 (62 lei) 6 buc.
— 7211 (70 lei) 8 buc.
— 7219 (350 lei) 1 buc.
— 16004 (15 lei) 4 buc
— 16006 (18 lei) 9 buc.
— 16015 M (74 lei) 2 buc.
— 21310 (113 lei) 2 buc.
— 21315 (205 lei) 18 buc.
— 21320 (460 lei) 5 buc.
— 22214 (245 lei) 15 buc.
— 22216 (240 lei) 4 buc
— 22217 (260 lei) 2 buc.
— 22220 K (388 lei) 20 buc.
— 22221 (410 lei) 5 buc.
— 22228 (730 lei) 2 buc.
— 22230 (850 lei) 2 buc.
— 22236 (1400 lei) 2 buc.
— 22313 K (262 lei) 3 buc.
— 22328 .1430 lei) 1 buc.
— 22332 (1900 lei) 5 buc.
— 22340 (3690 lei) 2 buc.
— 23122 (400 lei) 5 buc.
— 23124 (490 lei) 6 buc.
— 23130 (870 lei) 6 buc.
— 23134 (1120 lei) 2 buc.
— 23148 (2450 lei) 10 buc.
— SKF 24032 (875 lei) 10 buc.
— 30217 (96 lei) 20 buc.
— 30219 (142 lei) 1 buc.
— 30224 (290 lei) 2 buc.
— 30226 (350 lei) 10 buc.
— 30312 (85 lei) 20 buc.
— 30313 (100 lei) 5 buc.
— 30316 (113 lei) 10 buc.
— 30319 (265 lei) 2 buc.
— 31308 (51 lei) 4 buc.
— 32310 (80 lei) 30 buc.
— 32313 (150 lei) 15 buc.
— 32314 (180 lei) 20 buc.
— 46316 (290 lei) 6 buc.
— 50407 (53 lei) 5 buc.
— 51113 (37 lei) 10 buc.
— 51114 (40 lei) 10 buc.
— 51115 (43 lei) 5 buc.
— 51134 (370 lei) 5 buc.
— 51222 (180 lei) 2 buc.
— 51226 (300 lei) 2 buc.
— 51313 (87 lei) 2 buc.
— 51318 (220 lei) 1 buc.
— 52212 (92 lei) 10 buc.
— 66412 (172 lei) 5 buc.
— 7941 (1780 lei) 5 buc.
— 7951 (4160 lei) 6 buc.
— NU 206 (39 lei) 2 buc.
— NU 218 (145 lei) 10 buc.
— NU 308 (57 lei) 6 buc.
— NU 317 (250 lei) 2 buc.
— NU 319 (340 lei) 7 buc.
— NU 1113 (60 lei) 39 buc.
— NU 1016 (90 lei) 25 buc.
— NU 1017 (100 lei) 10 buc.
— NU 1020 (160 lei) 10 buc.
— NU 1021 (200 lei) 10 buc.
— NU 2209 (66 lei) 32 buc.
— NU 2212 (90 lei) 5 buc.
— NU 2214 (120 lei) 40 buc.
— NU 2215 (135 lei) 15 buc.
— NU 2219 (245 lei) 25 buc.
— NU 2220 (290 lei) 17 buc.
— N 45 (115 lei) 5 buc.
— N 216 (103 lei) 3 buc.
— N 219 (162 lei) 5 buc.
— NA 70 (115 lei) 10 buc.
— NA 110 (316 lei) 10 buc.
— NA 4822 (448 lei) 4 buc.
— NA 4908 (56 lei) 15 buc.
— NA 4922 (385 lei) 20 buc.
— NA 4924 (476 lei) 21 buc.
— NA 6906 (68 lei) 2 buc.
— Ny 206 (41 lei) 3 buc.
— Ny 213 (81 lei) 16 buc.
— Ny 309 (71 lei) 7 buc.
— Ny 312 K (127 lei) 1 buc.
— Ny 318 (310 lei) 16 buc.
— Ny 2210 (76 lei) 5 buc.
— Ny 2213 (110 lei) 16 buc.
— Ny 2315 (284 lei) 3 buc.
— RNA 4912 (73 lei) 15 buc.
— NUP 2213 (116 lei) 14 buc.
— NF 204 (40 lei) 10 buc.
— NH 221 (312 lei) 22 buc.
— Q 309 (70 lei) 12 buc.
— 221311 (125 lei) 5 buc.
— 113528 C (839 lei) 3 buc.
— 2007119 (100 lei) 3 buc.
— 2007128 (122 lei) 2 buc.
— 2007132 (136 lei) 7 buc.
— 2007144 (1694 lei) 3 buc.
— 2007944 (630 lei) 2 buc.
— 4074116 (140 lei) 20 buc.
— 544091—544113 CUP 3175 2 buc.
— 28521— 28580 (154 lei) 1 buc.
— R 50—60×25 (19 lei) 15 buc.
— H 313 bucşe (25 lei) 21 buc.
— H 213 bucşe (27 lei) 4 buc.
— 558—552 A (287 lei) 5 buc.
— NAS 35 (69 lei) 2 buc.
— 2 A P M 25 (70 lei) 2 buc.
— G VLSA 213 (27 lei) 66 buc.
— A 226 (437 lei) 2 buc.
— H 3148 A (1350 lei) 2 buc.
— 23148 C K (2572 lei) 1 buc.
— NKI 32/20 (22 lei) 23 buc.
— RMS 17 (125 lei) 5 buc.
— RMS 20 (135 lei) 4 buc.

FABRICA DE ŞURUBURI — BRAŞOV,
Str. Zizinului nr. 113, telefin : 2 28 50, telex : 012217

Rulmenţi

— NU 2318 (312 lei) 3 buc.
— NF 409 (271,50 lei) 2 buc.
— 46213 — 7213 (90 lei) 2 buc.
— 32219 — 7519 (175 lei) 3 buc.
— 113 — 528 (839,50 lei) 2 buc.
— 4074.108 (61 lei) 2 buc.
— TD 309 K (13,10 lei) 3 buc.
— 6018 (90 lei) 2 buc.
— 2312 (90 lei) 1 buc.
— NK 38.820 (48,51 lei) 6 buc.
— 11.207 (41 lei) 1 buc.
— 11307 (55 lei) 2 buc.
— Q 212 (100 lei) 9 buc.
— 12208 NF 208 (69,50 lei) 1 buc.
— NAF 40×62×20/40 (90 lei) 10 buc.
— K 38×46×20 (9,20 lei) 2 buc.
— Role V 245 LK (123,85 lei) 6 buc.

Pietre polizor

— Veral 601 300×20×75 10 M (52 lei) 6 buc.
— Veral 603/2 125 40 M (16 lei) 135 buc.
— Corindon 601 300×80×127 — 80 P (174 lei) 7 buc.

INSTITUTUL DE CERCETĂRI VETERINARE ȘI BIOPREPARATE „PASTEUR"—BUCUREȘTI

Șos. Giulești nr. 333, telefon: 18 04 90

— Rulmenți 7314 (123,63 lei) 2 buc.
— Rulmenți 804701 (20 lei) 10 buc.
— Segmenți diferiți (8,41 lei) 248 buc.

INTREPRINDEREA COMUNALĂ ORADEA

Rulmenți seria

— 286805 (155 lei) 4 buc.
— 6412 (130 lei) 10 buc.
— 6319 (250 lei) 1 buc.
— 6226 (400 lei) 4 buc.
— 1220 Diesel (200 lei) 3 buc.
— 30876 (180 lei) 2 buc.
— 320 NU (310 lei) 1 buc.
— NU 410 32410 (90 lei) 10 buc.
— 22512 (230 lei) 1 buc.
— 30219 (142 lei) 2 buc.
— 7310 (59 lei) 2 buc.
— 6413 (160 lei) 2 buc.
— 3609 Diesel (180 lei) 3 buc.
— 6230 (600 lei) 2 buc.
— 22316 (340 lei) 2 buc.
— 22217 (260 lei) 2 buc.
— 2410 (90 lei) 38 buc.
— 51410—8410 (130 lei) 1 buc.
— 6313 (75 lei) 1 buc.
— NU 32310 (44 lei) 62 buc.
— 840—905 (180 lei) 4 buc.
— 30313 (128 lei) 2 buc.
— 7312—30312 (84 lei) 8 buc.
— 30218 (125 lei) 4 buc.
— N—218 (145 lei) 7 buc.

SCULE

UZINA DE MAȘINI UNELTE „ÎNFRĂȚIREA" — ORADEA,

Str. Tuberozelor nr. 26, telefon: 1 43 43

Cuțite fellous

— Model 3 (500 lei) 2 buc.
— Model 3 (710 lei) 1 buc.
— Model 3,28 (932 lei) 3 buc.

— Cuțite șenere mod. 3,5 (2882 lei) 3 buc.
— Calibru inel filet M 16 T (115 lei) 1 buc.
— Calibru M 36 NT (185 lei) 5 buc.
— Calibru M 36 T (185 lei) 3 buc.
— Calibru M 14×1,5 T (110 lei) 2 buc.
— Calibru M 16×1,5 T (115 lei) 3 buc.
— Calibru M 24×1,5 T (130 lei) 1 buc.
— Calibru M 24×1,5 NT (130 lei) 1 buc.
— Calibru tr 24×5 T (105 lei) 3 buc.
— Calibru Tr. 84×5 NT (113 lei) 3 buc.
— Calibru M 36 (175 lei) 3 buc.
— Calibru M 42×1,5 NT (200 lei) 3 buc.
— Calibru M 45 ×1,5 T (200 lei) 2 buc.
— Calibru M 45×1,5 NT (200 lei) 2 buc.

Calibru Tampon filetat

— M 4 (115 lei) 2 buc.
— M 5 (117 lei) 2 buc.
— M 14 (139 lei) 1 buc.
— M 20 (150 lei) 1 buc.
— M 27 (160 lei) 3 buc.
— M 12×1,5 (136 lei) 3 buc.
— M 52×3 (211 lei) 1 buc.
— M 100×22 (478 lei) 2 buc.

Calibru tampon

— JE 2 Ø 72 (175 lei) 1 buc.
— JE 3 Ø 80 (210 lei) 2 buc.

Calibru con metric

— M 40 (725 lei) 5 buc.
— M 50 (875 lei) 6 buc.
— M 60 (1145 lei) 5 buc.
— M 70 (1440 lei) 5 buc.
— M 80 (1735 lei) 5 buc.
— Dispozitiv tampon si limitare (467 lei) 2 buc.
— Chei lăcaș hexagon 8 (2,05 lei) 52 buc.
— Chei lăcaș hexagon 12 (3,85 lei) 52 buc.
— Chei lăcaș hexagon 14 (4,20 lei) 55 buc.

FABRICA DE ȘURUBURI — BRAȘOV,

Str. Zizinului nr. 113, telefon: 2 28 50, telex: 012217

— Freze stas 3540 — 16×100 (235 lei) 2 buc.

SUDURĂ

BAZA DE APROVIZIONARE — M.I.U. — BUCUREȘTI,

Sector IV, Str. Lipscani nr. 102, telefon: 15 85 25

Electrozi industriali

— EL 40 Ø 4 55 kg.
— EL 40 Ø 3,25 55 kg.
— EL 40 Ø 2,5 55 kg.

Electrozi supercito

— Ø 5,20 90 kg.
— Ø 4,20 30 kg.
— Ø 3,20 90 kg.
— Ø 4 211 kg.

— Electrozi SSV BF—4 70 kg.

Electrozi sudură

— OKR = 205 E Ø 3.25 29 kg.
— OKR 205 S Ø 2,5 294 kg.
— EL 42 B Ø 4 88 kg.
— EL 42 B Ø 3,25 38 kg.

Electrozi carend

— 347 EL Ø 5 400 kg.
— 347 EL Ø 3,25 330 kg.
— 347 EL Ø 2,5 200 kg.
— Ø 2,5 266 kg.

— Electrozi industriali EBBCB Ø 2 231 kg.
— Electrozi carend LS Ø 2 26 kg.
— Electrozi E Ø 50 3×380 AVOMI 50 kg.
— Electrozi EMONA 5 ×4,50 88 kg.
— Electrozi EMONA 4 ×4,50 56 kg.
— Electrozi EMONA 3,5×4.50 294 kg.

INTREPRINDEREA DE CONSTRUCȚII INDUSTRIALE ȘI MONTAJE — BRAȘOV

Str Carpaților nr. 9, telefon: 2 24 11

— Flux sudură (4,60 lei) 1048 kg.

Vă prezentăm ÎNTREPRINDEREA DE MON

EXISTENŢA în subsolul ţării noastre a unor bogăţii ca: petrol, gaze, sare etc. a determinat dezvoltarea în scurt timp, a industriei petrochimice. „Explozia" acestui sector industrial era însă condiţionată de organizarea unor puternice întreprinderi de construcţii şi, în mod deosebit, de instalaţii şi montaje, specializate. Printre aceste întreprinderi se numără şi ÎNTREPRINDEREA DE MONTAJE—BUCUREŞTI, pe care v-o prezentăm, subliniind, aşa cum se cuvine, unele din succesele înregistrate.

Întreprinderea de montaje-Bucureşti, *a împlinit 10 ani de activitate în luna iulie a anului trecut. Un bilanţ rodnic şi o experienţă rapid însuşită îi permit să realizeze lucrări de un înalt grad de specializare în ceea ce priveşte montarea şi punerea în funcţiune a unei game variate de instalaţii pentru produse chimice şi prelucrarea ţiţeiului.*

● Tipuri de instalaţii tehnologice realizate

Printre instalaţiile tehnologice realizate de întreprinderea pe care ne-am propus să v-o prezentăm, se înscriu:

- Instalaţii pentru prelucrarea ţiţeiului
- Instalaţii petrochimice şi de chimizarea gazelor naturale.
- Instalaţii pentru îngrăşăminte.
- Instalaţii pentru industria anorganică şi a cauciucului.
- Instalaţii pentru industria de medicamente.
- Instalaţii pentru producerea de lacuri, coloranţi, fibre şi fire sintetice, celuloză şi hîrtie.
- Instalaţii pentru construcţii de maşini şi fabrici din complexe siderurgice.

Varietatea acestor lucrări a impus întreprinderii un grad înalt de organizare şi o perfecţionare permanentă a personalului tehnic, de execuţie şi conducere, situaţie rezolvată cu succes, aşa după cum se reflectă în volumul producţiei realizate: de la 262 milioane în 1962 a crescut la 932 milioane în 1968, ceea ce reprezintă un indice de 355%.

Productivitatea muncii pe total angajaţi a crescut, de asemenea, de la 65 mii lei în 1962, la 122 mii lei în 1968.

Pentru realizarea tipurilor de instalaţii arătate mai sus, (care reprezintă sinteza mai multor lucrări) întreprinderea desfăşoară un proces tehnologic care face, în continuare obiectul prezentării.

● Montaje de utilaje tehnologice, maşini şi agregate

Constituie lucrările de bază ce se execută la toate tipurile de instalaţii pe care le realizează întreprinderea. Iată principalele:

- Utilaje tehnologice de tip recipient ca: vase, reactoare, schimbătoare de căldură, coloane de sinteză din oţel carbon şi oţel aliat sau bimetal cu diametre pînă la 8000 mm grosimi maxime, greutăţi pînă la 150 tone şi înălţimi pînă la 60 m.
- Cuptoare de rafinării şi uzine petrochimice.
- Aparate cu dispozitive de amestec: cu tambur rotativ, cu valţ rotativ, mori de diverse tipuri, concasoare, cuptoare de calcinare.
- Filtre de diverse tipuri: cicloane şi hidrocicloane, centrifuge şi supracentrifuge.
- Utilaje de transport şi ridicare: elevatoare, transportoare cu bandă, poduri rulante, macarale turn, macarale portal etc.
- Utilaje specifice industriei de prelucrarea de mase plastice şi cauciuc ca: extrudere, maşini de formare, maşini de vulcanizare, agregate de preparat amestecuri şi calandru.
- Utilaje pentru industria metalelor neferoase: îngroşări, autoclave, clasificatoare, mori cu bile, cuve de electroliză, prese pentru anozi, cuptoare cu propulsie şi cuptoare cu baie, maşini de turnare continuă etc.
- Utilaje tehnologice pentru fibre şi fire sintetice ca: maşini de filare, spălare, bobinare etc.
- Utilaje pentru industria de medicamente.
- Utilaje pentru industria de lacuri şi vopsele.
- Pompe de diverse tipuri, dimensiuni şi materiale, cu presiuni pînă la 325 atm. ca: pompe centrifuge, pompe cu piston, pompe cu roţi dinţate, pompe cu membrană, pompe cu turbină etc.
- Compresoare: de aer sau pentru gaze tehnologice de diverse tipuri şi presiuni: compresoare cu piston orizontale de mare capacitate şi presiune pînă la 325 atm., suflante, turbocompresoare, compresoare cu piston vertical.
- Turbine pentru acţionat pompe şi compresoare sau pentru producerea energiei pînă la 10 000 kw.
- Cazane de aburi şi de regenerare cu capacitate pînă la 120 tone/oră cu presiuni pînă la 120 atm.
- Rezervoare metalice cu capacităţi între 100—10 000 mc. de următoarele tipuri: a) rezervoare cilindrice verticale cu capac fix şi flotant executate prin sudură automată şi înfăşurare sub formă de rulou pînă la 5 000 mc; b) rezervoare cilindrice verticale cu capac fix şi flotant din tole sudate pe şantier cu capacităţi pînă la 10 000 mc.; c) rezervoare din aluminiu şi oţel inoxidabil; d) gazometre umede pînă la 50 000 mc.; e) rezervoare sferice pînă la 1 000 mc.

● Montaje de conducte tehnologice

O altă specialitate a întreprinderii este execuţia şi montajul traseelor de conducte tehnologice, de aburi, aer, gaze, etc. sub presiune pînă la 2 000 atm. Aceste lucrări se execută din oţel carbon, oţel slab aliat, oţel refractar şi inoxidabil, aliaje şi metale neferoase, mase plastice, materiale ceramice, sticle, conducte protejate în interior prin cauciucare şi ebonitare, grafit etc.

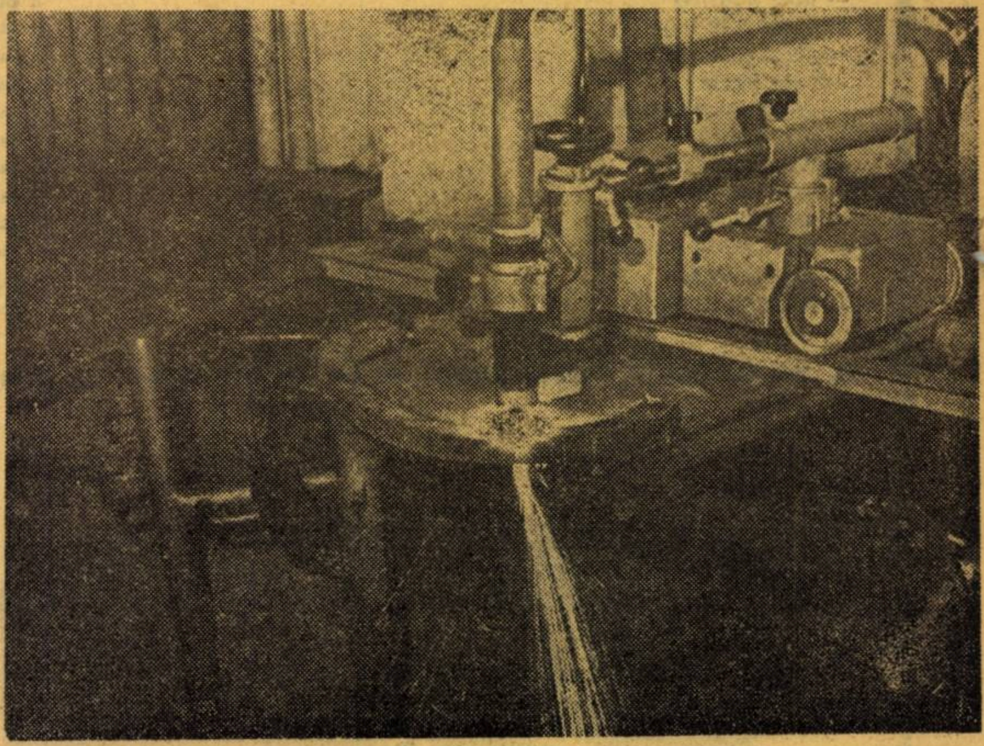

Tăierea metalelor cu ajutorul jetului de plasmă este o metodă curentă de lucru

● Asamblarea şi montajul pentru construcţii metalice

Acest gen de lucrări constau din realizarea susţinerilor de utilaje şi a conductelor precum şi structuri de rezistenţă, estacade de transport, platforme de deservire etc. evident la instalaţiile din combinatele chimice sau rafinării.

● Lucrări de sudură...

În procesul de producţie, specific acestui sector, sudura ocupă cel mai important loc. Prin folosirea de metode moderne **lucrările speciale de sudură şi protecţii anticorozive,** se realizează la un înalt nivel tehnic. Astfel se efectuează:

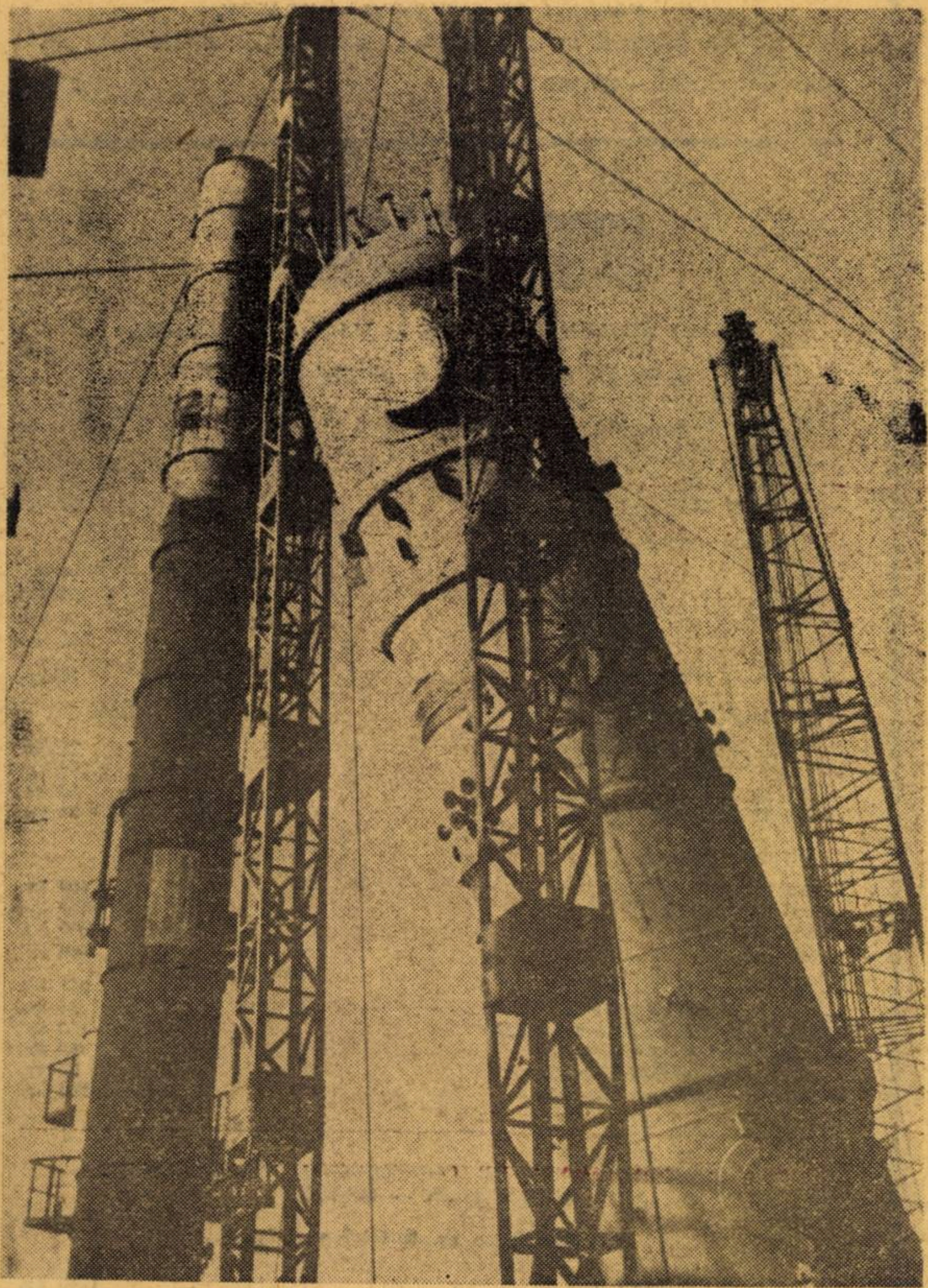

Montajul unei coloane cu ajutorul stîlpilor de montaj

ÎNTREPRINDEREA DE MONTAJE – Bucureşti

cu sediul în bd. G-ral Magheru nr. 27

anunţă întreprinderile interesate că pot solicita orice relaţii suplimentare la telefon: 16.20.64.

Întreprinderea garantează calitatea lucrărilor executate!

AJE-BUCUREŞTI

● tăieri cu jet de plasmă a oţelurilor inoxidabile şi metalelor neferoase ;

● sudare în medii protectoare de argon cu electrod de wolfram, la oţeluri slab aliate, inoxidabile, aliaje şi metale neferoase ;

● sudare semiautomată a oţelului carbon în atmosferă de bioxid de carbon ;

● sudare semiautomată şi automată sub flux ;

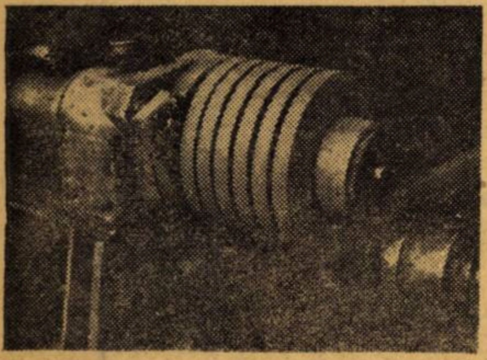

Execuţia flanşelor plate din platbandă ; încheierea se face prin sudură

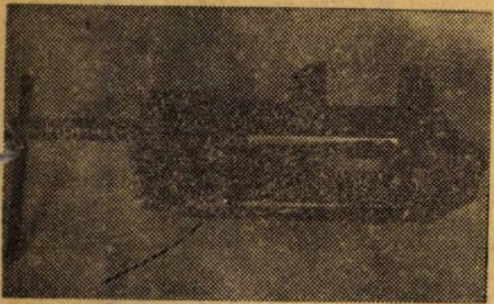

Menghină paralelă cu reglare rapidă, realizată de Întreprinderea de montaje-Bucureşti

● sudare manuală specială cu electrozi înveliţi ;

● tratamente termice de preîncălzire şi recoacere de detensionare şi recristalizare, după operaţia de sudare prin : operaţii de protecţii anticorozive a utilajelor şi conductelor, căptuşiri cu table de plumb, aluminiu, oţel inoxidabil, metalizări cu flacără şi plasmă cu sîrmă şi pulberi din oţel, aliaje şi metale neferoase şi dure.

● ...şi activităţi catalogate drept secundare

În afara activităţii specifice de montaje, întreprinderea mai desfăşoară şi o **activitate de producţie secundară şi prefabricare** necesară activităţii de bază.
Din produsele realizate menţionăm :

● Rezervoare şi vase tehnologice cilindrice, verticale fără presiune din oţel carbon, oţel inoxidabil, realizate prin sudură automată şi înfăşurate sub formă de rulou de la 100 mc. la 5000 mc. inclusiv.

● Coturi din ţeavă de oţel carbon laminate la cald prin dorn, cu Ø între 100 şi 300 mm.

● Flanşe plate din oţel executate din platbandă prin îndoire la rece şi sudare pentru presiuni pînă la 25 atm., şi diametre între 150—600 mm.

● Elemente spaţiale prefabricate de conducte tehnologice după scheme izometrice în gabarite transportabile din oţel carbon si aliat.

● Diverse construcţii şi confecţii metalice (grătare, scări, platforme, construcţii metalice de susţinere, suporţi, conducte din tablă etc.).

● Scule şi dispozitive de montaj după soluţii şi proiecte proprii.

● Lucrări în valută...

Datorită succeselor obţinute şi a gradului de specializare realizat, **Întreprinderea de montaje-Bucureşti**, a obţinut şi a realizat lucrări importante în mai multe ţări.
LA GAUHATI — ÎN INDIA, întreprinderea bucureşteană a montat o rafinărie după proiecte româneşti cu utilaje tehnologice fabricate în ţară şi completate, în mică măsură cu utilaje din import. Este o rafinărie complexă cu distilaţie atmosferică şi în vid, cu instalaţii de cocsare şi desulfurare a motorinei. Pentru consumul propriu s-a montat o centrală termoelectrică şi un mare parc de rezervoare (6000 tone construcţii metalice).
Execuţia s-a efectuat cu personal de conducere şi specialişti români care au încadrat efectivele de muncitori puşi la dispoziţie de statul indian. Datorită climei tropicale umede echipamentul tehnologic şi de lucru a necesitat o protecţie specială împotriva agenţilor climatici. Măsurile luate au rezolvat însă această dificultate, iar calitatea lucrărilor a fost realizată la nivel corespunzător.
Tot în India, în localitatea **BARAUNI**, s-a executat o instalaţie de solventarea petrolului în cadrul unei rafinării montate de specialiştii U.R.S.S. Şi în această localitate lucrările s-au desfăşurat în condiţiuni climatice tropicale, umede, care au fost învinse de tehnologia superioară, adecvată, adoptată.

În REPUBLICA DEMOCRATA GERMANĂ, a fost montată rafinăria **BÖHLEN — LEIPZIG**, o instalaţie de distilarea benzinei din gudroane de cărbune. Montajul a fost condus de personal specializat în **Întreprinderea de montaje-Bucureşti**, iar asamblarea coloanei de distilare s-a realizat de asemenea cu personal muncitoresc din cadrul întreprinderii.

În **R.A.U.**, întreprinderea bucureşteană a montat o instalaţie de acid clor sulfonic, în cadrul unui combinat farmaceutic, situat lîngă Cairo. Partea română a acordat asistenţă tehnică antreprizei de montaj. Echipamentele au fost executate în ţară şi numai aparatura de specialitate s-a asigurat din import.
Tot în această ţară se execută în prezent montarea unei fabrici de sodă, situată în zona Alexandria. Echipamentul industrial este executat integral în ţară la noi, iar conducerea şi montajul este asigurat de specialişti din cadrul întreprinderii pe care o prezentăm.

...şi colaborări în ţară cu firme străine

În afară de obiectivele realizate în ţările arătate mai sus, **Întreprinderea de montaje-Bucureşti** a colaborat cu multe firme străine în executarea unor obiective industriale din domeniul chimiei şi petrolului. Enumerăm cîteva din firmele cu care a colaborat.

● La instalaţia de amoniac din Tîrgu Mureş şi Turnu Măgurele, I.M.B. a colaborat cu firma U.H.D.E. din R. F. a Germaniei.

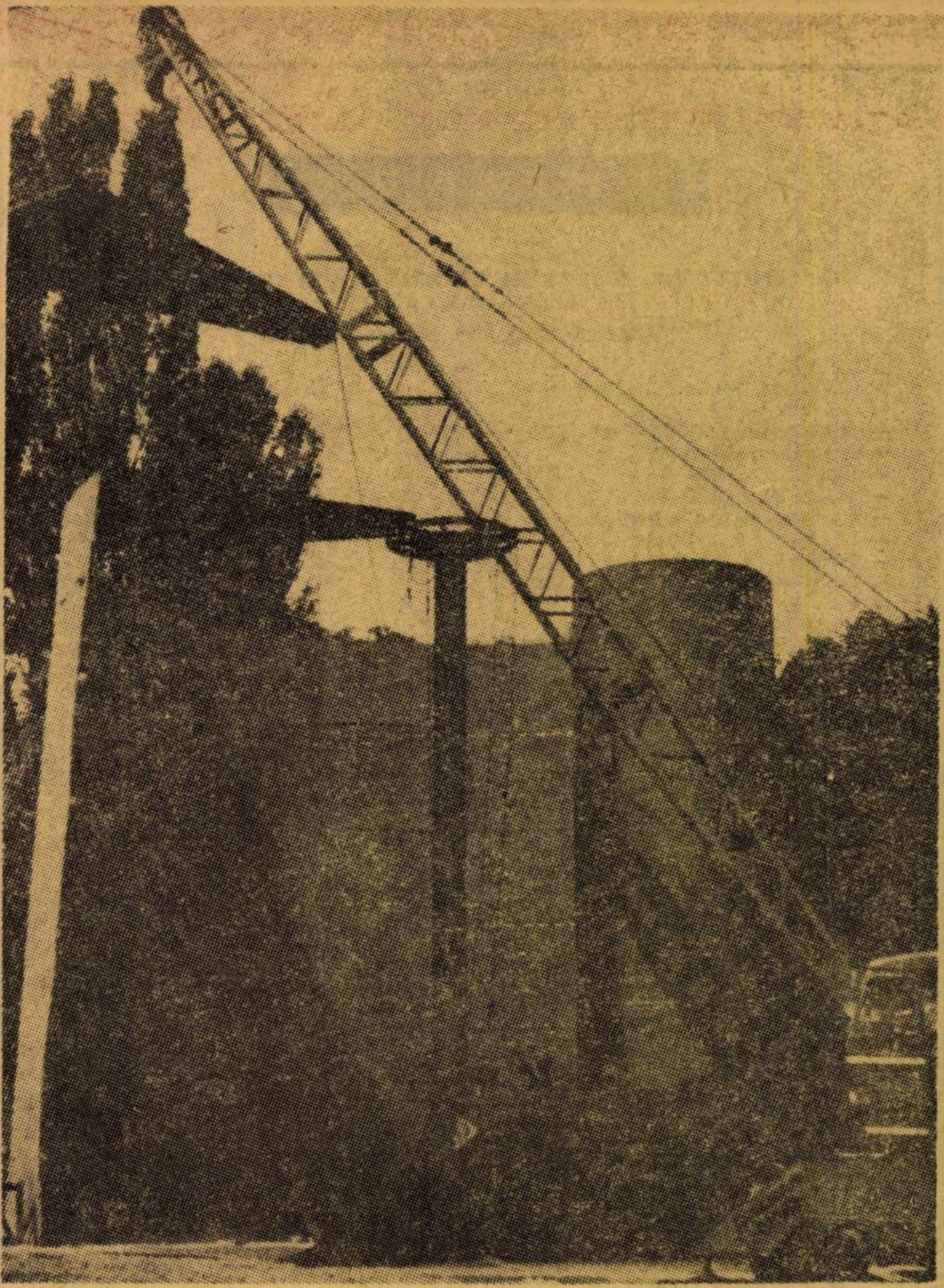

Rezervor de depozitare de 700 m³ executat prin metoda roluirii — Faza de derulare

● Tot la Tîrgu Mureş, la instalaţia de acid azotic şi azotat de amoniu a colaborat cu firma DIDIER din R. F. a Germaniei.

● Cu firma KALTENBACH din Franţa a colaborat — cu partea de montaj — la instalaţii de azotat de amoniu de la Craiova şi Turnu Măgurele. La instalaţiile de acid azotic din aceleaşi localităţi, a colaborat cu firma Grand Paroiss din Franţa.

● La montarea fabricii de oxigen din cadrul Combinatului siderurgic — Galaţi a colaborat cu firma B.O.C. din Anglia.
Alte firme cu care a colaborat şi obiectivele industriale realizate :

● Cu firma S.A.C.M. — Franţa şi Combinatul de hîrtie şi celuloză din oraşul Gh. Gheorghiu-Dej.

● Cu firma HAMPHRY-GLASGOW — Scoţia, la instalaţia de amoniac de la Craiova şi Turnu Măgurele.

● Cu firma Chicago-Bridge, la instalaţia de cracare catalitică — Brazi.

● Cu firma Lydon, la instalaţiile din Combinatul de celuloză şi hîrtie Călăraşi si Suceava

A mai colaborat cu încă alte 10 firme la realizarea de obiective industriale din ţara noastră.
Astăzi **Întreprinderea de montaje-Bucureşti**, este în măsură să-şi asume orice sarcini în domeniul instalaţiilor şi montajelor industriei petrochimice, fireşte, care intră în specialitatea în care este... specializată.

Pagini realizate de
D. ALEXANDRU şi N. VIERU

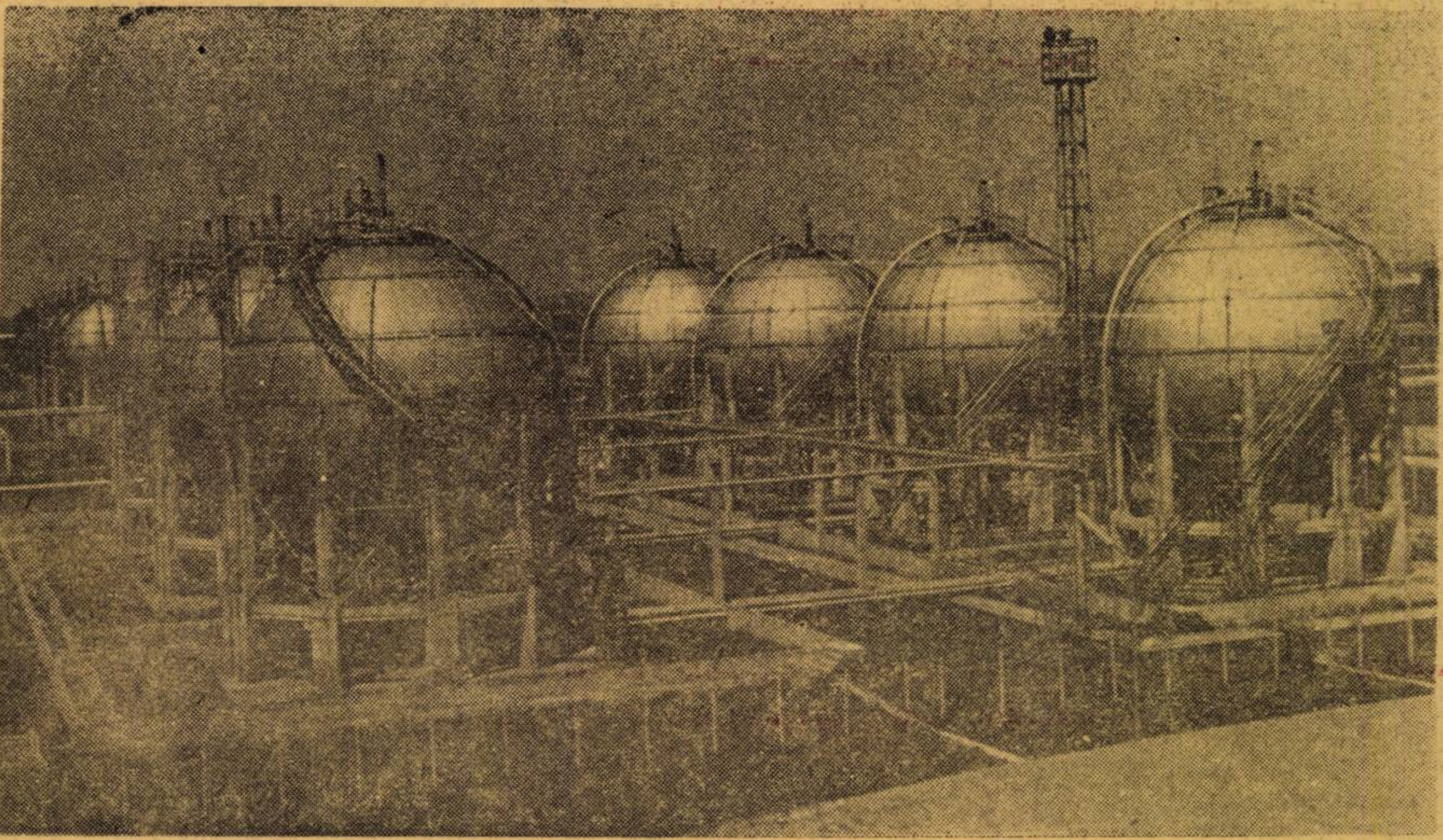

Parcul de rezervoare sferice de la Brazi

CONSTRUCȚII-INSTALAȚII

INSTITUTUL DE CERCETĂRI VETERINARE ȘI BIOPREPARATE „PASTEUR"—BUCUREȘTI

Șos. Giulești nr. 333, telefon : 18 04 90

— Cărămidă izolantă (1,42 lei)	1832 buc.
— Cahle teracotă (2,80 lei)	140 buc.
— Mozaic venețian (0,07 lei)	6010 kg.
— Praf diasil (0,575 lei)	300 kg.
— Rotalit (1,37 lei)	230 buc.
— Țiglă veche (0,20 lei)	585 buc.
— Uși sobe vechi (25 lei)	8 buc.
— Linie cale ferată îngustă	305 ml.
— Cărămizi dialit (0,80 lei)	2235 buc.
— Distribuitori aburi 152/16 A (60 lei)	2 buc.
— Bare de fontă (5,40 lei)	86 kg.
— Mufe 3/8 (1,30 lei)	30 buc.
— Mufe pt. asamblare 1½" (394 lei)	3 buc.
— Profile ceramică (135 lei)	21 buc.
— Bară fier brut (2,70 lei)	685 kg.
— Robineți cu două căi (28,75 lei)	10 buc.

BAZA DE APROVIZIONARE „CARPAȚI" — BUCUREȘTI,

Șos. Pipera nr. 52, telefon : 33 52 54

Tuburi fontă scurgere

— 125× 250	300 buc.
— 125× 500	500 buc.
— 125× 750	300 buc.
— 125×1000	250 buc.
— 125×1500	450 buc.
— 125×2000	300 buc.
— Coturi 125×90	100 buc.
— Coturi etaj 125× 7	20 buc.
— Coturi etaj 125×14	40 buc.
— Coturi etaj 125×20	16 buc.

Ramificații

— 70× 50 la 90 grade	36 buc.
— 70× 70 la 90 grade	40 buc.
— 100× 70 la 90 grade	75 buc.
— 100×100 la 90 grade	27 buc.
— 125× 50 la 70 grade	20 buc.
— 125× 50 la 90 grade	31 buc.
— 125× 70 la 45 grade	10 buc.
— 125× 70 la 70 grade	10 buc.
— 125× 20 la 90 grade	11 buc.
— 125×125 la 45 grade	30 buc.
— Reducții 100/ 70	70 buc.
— Reducții 125/100	100 buc.

ÎNTREPRINDEREA COMUNALĂ ORADEA

— Tub presiune fontă Ø 300 (316 lei)	10 buc.
— Tub presiune fontă Ø 400 (453 lei)	4 buc.
— Tub presiune fontă Ø 325 (356 lei)	6 buc.
— Tub presiune fontă Ø 350 (396 lei)	27 buc.
— Apometru Ø 200 (3530 lei)	1 buc.
— R.S.M.F. 125/125 (213 lei)	1 buc.
— R.S.M.F. 150/50 (228 lei)	3 buc.
— R.S.M.F. 150/125 (252 lei)	2 buc.
— Piesă fontă C.F. 600/90 (1490 lei)	2 buc.
— R.S.M.F. 350/150 (750 lei)	1 buc.
— R.S.M.F. 100/50 (132 lei)	2 buc.
— R.S.M.F. 350/300 (931 lei)	1 buc.
— R.S.M. BB 300/100 (579 lei)	1 buc.
— R.S.M. B 125/50 (186 lei)	1 buc.
— R.S.M. B 200/100 (235 lei)	2 buc.
— R.S.M. B 200/200 (388 lei)	1 buc.
— R.S.M. B 250/80 (436 lei)	2 buc.
— R.S.M. B 250/100 (443 lei)	2 buc.
— R.S.M. B 250/150 (465 lei)	1 buc.
— R.S.M. B 250/125 (465 lei)	1 buc.
— R.C.M. 300/150 (337 lei)	1 buc.
— R.C.M. 300/100 (330 lei)	1 buc.
— Piesă cu flanșă simplă 250 (250 lei)	10 buc.
— Piesă cu flanșă simplă 300 (300 lei)	2 buc.
— Piesă cu flanșă simplă 350 (378 lei)	3 buc.
— Piesă cu flanșă simplă 400 (450 lei)	1 buc.
— Curbă cu mufă Ø 600—60° (1658 lei)	1 buc.
— Curbă cu flanșă Ø 300—90° (407 lei)	8 buc.
— Clape de reținere 125 mm (402 lei)	2 buc.
— Reducție cu flanșă 150/100 (263 lei)	2 buc.
— Piesă cu flanșă F 250 (239 lei)	10 buc.
— R.S.M.F. 150/100 (236 lei)	6 buc.
— Ramificații simple 1380/80 (132 lei)	7 buc.

ELECTROTEHNICE

ÎNTREPRINDEREA JUDEȚEANĂ DE INDUSTRIE LOCALĂ — ODORHEIU SECUIESC,

Județul Harghita, Str. Orban nr. 106, telefon : 202, 203

— Cablu C.C. 2,42 (3,70 lei)	100 ml.
— Cablu CAPBI (55,35 lei)	17 ml.
— Butoane bachelit pt. sobă (175 lei)	1184 buc.

I.I.L. „PRECIZIA" — BUCUREȘTI,

Sector VIII, Str. Teodosie Rudeanu nr. 12—14, telefon : 15 78 80

— Becuri 42/15 W	200 buc.
— Motor 1,1×3350 220—380 V	43 buc.
— Motor 10×1500 220—380 V	15 buc.

UZINA DE MAȘINI UNELTE „ÎNFRĂȚIREA" — ORADEA

Str. Tuberozelor nr. 26, telefon : 1 43 43

— Motor electric 1.5 kw 1500 c/m 220/380 V 50 Hz flanșat (700 lei)	12 buc.
— Motor electric M 2—52—8—7,5 kw 750 r/m 220/380 V (6000 lei)	2 buc.
— Controler CC 401 (750 lei)	3 buc.
— Controler CC 403 (1000 lei)	3 buc.
— Întrerup. stea triunghi 100 A (import) (222 lei)	4 buc.
— Comut. stea triunghi CST 100 A (850 lei)	1 buc.
— Contactor aut. III capos DITA—60 TH 40 A 440 V 50 Hz (1800 lei)	1 buc.
— Separator 1/350 A cod. 1510 (275 lei)	3 buc.
— Întrerup. PACCO III, 60 A (import) (96,60 lei)	70 buc.
— Întrerup. III cu pîrghie 25 A (Ileblu) (35 lei)	4 buc.
— Transformator CIT 0,5 (reductor) 300/5 A (250 lei)	3 buc.
— Transformator CIT 400/5 A (250 lei)	8 buc.
— Transformator CIT 1000/5 A (250 lei)	7 buc.
— Papuci cablu cupru tip A STAS 243—60 4×2,3 (0,48 lei)	400 buc.

Papuci cablu aluminiu

— 25 mmp (8,40 lei)	50 buc.
— 35 mmp (8,40 lei)	75 buc.
— 50 mmp (8,40 lei)	75 buc.
— 120 mmp (13 lei)	40 buc.
— Patron fuzibil 16 A (0,85 lei)	1000 buc.
— Patron fuzibil 35 A (1,55 lei)	500 buc.
— Patron fuzibil 50 A (1,60 lei)	400 buc.
— Patron fuzibil 80 A (3,90 lei)	250 buc.

Patroane siguranță

— MPR 125 A (21,10 lei)	20 buc.
— MPR 200 A (21,10 lei)	20 buc.
— MPR 630 A (42,20 lei)	30 buc.
— MPR 400 A (46 lei)	50 buc.
— MPR 500 A (46 lei)	30 buc.
— Piese contact 25 A (0,20 lei)	350 buc.
— Bec electric 24 V 40 W (3,60 lei)	2500 buc.
— Bec electric 24 V 60 W (4,60 lei)	800 buc.
— Bec electric pt. scală radio 6,3 V 0,2 W (2,50 lei)	100 buc.
— Becuri electrice 12 V 5 W (1,25 lei)	50 buc.
— Bec electric tubular pt. semnaliz. 24 V 15 W B 15 (3,45 lei)	150 buc.
— Bec electric tubular de semnaliz. 230 V 15 W B 15 (3,30 lei)	150 buc.
— Becuri infraroșii 120 V 150 W (57,40 lei)	150 buc.
— Conductori 3×25 mzp (2,50 lei)	200 buc.
— Sîrmă bobinaj cu izolație textilă BB Ø 0,8 (47,80 lei)	690 kg.

Sîrmă bobinaj cu izolație textilă

— Ø 0,9 mm (43,60 lei)	9 kg.
— Ø 0,95 mm (45,70 lei)	10 kg.
— Ø 1 mm (45,10 lei)	22 kg.
— Ø 1,1 mm (44,25 lei)	10 kg.
— Ø 1,15 mm (43,80 lei)	11 kg.
— Ø 1,20 mm (42,40 lei)	25 kg.
— Ø 1,30 mm (42,85 lei)	42 kg.
— Ø 1,35 mm (42,50 lei)	10 kg.
— Ø 1,45 mm (41,95 lei)	11 kg.
— Ø 1,70 mm (45 lei)	20 kg.
— Tub PVC Ø 23 (2 lei)	30 m
— Tub fire sticlă SCS Ih 6 mm (27,10 lei)	150 m
— Micanită colector M 61 mm (434,90 lei)	20 kg.
— Cameră stingere DITA — 25 (17 lei)	7 buc.
— Cameră stingere DITA — 63 (23 lei)	5 buc.
— Cameră stingere DITA — 100 (22 lei)	10 buc.
— Contact mobil DITA — 350 (26 lei)	180 buc.
— Contact fix DITA — 300 (24 lei)	80 buc.
— Întrerup. contact AG 350 A (13 lei)	15 buc.
— Subansamblu cotact mobil AG — 350 A (21 lei)	5 buc.

ÎNTREPRINDEREA DE APARATAJ ELECTRIC PENTRU CONSTRUCȚII BUCUREȘTI

Sector V. Str. Fabrica de Chibrituri nr. 48, telefon : 23 99 50

— Butoni c-dă selectori (78 lei)	30 buc.
— Întrerupător aut. dijunctor (242 lei)	3 buc.
— Furci cu tije 200 A (33 lei)	8 buc.
— Furci cu tije 350 A (47 lei)	200 per.
— Mînere cu silduri (13 lei)	40 buc.
— Piese contact 6 A T N (0,20 lei)	17400 buc.
— Reductori TIB 150/5 (130 lei)	2 buc.
— Reductori TIB 300/5 (130 lei)	2 buc.
— Reductori TIB 600/5 (130 lei)	2 buc.
— Reductori TIB 750/5 (130 lei)	2 buc.
— Reductori TIB 1500/5 (250 lei)	10 buc.
— Reductori TIB 3000/5 (680 lei)	4 buc.
— Carcase pt. bobine CT (9 lei)	41 buc.
— Carcase pt. contor. (8 lei)	5 buc.
— Fund pt. contor (8 lei)	5 buc.
— Capac pt. borne contor (2 lei)	5 buc.
— Tub pertinax 55×60 (63 lei)	59 buc.
— Trafo III 2,5 K.V.A. (1848 lei)	2 buc.
— Separatori sig. 200 A (1214 lei)	2 buc.

INSTITUTUL DE CERCETĂRI VETERINARE ŞI BIOPREPARATE „PASTEUR"—BUCUREŞTI

Şos. Giuleşti nr. 333, telefon: 18 04 90

— Pahare centrifugă, diferite (5 lei)	98 buc.
— Cablu de oţel multifilar (13 lei)	136 kg.
— Cablu telefonic (18,90 lei)	291 ml.
— Cleme bachelită (6,09 lei)	1671 buc.
— Comutatori pt. temelie (10 lei)	35 buc.
— Discuri de cuplare (36,30 lei)	15 buc.
— Dulii lămpi fluorescente (30,30 lei)	374 buc.
— Izolatori porţelan electrici (0,40 lei)	320 buc.
— Microîntrerupător cu bobină (18 m 30 lei	24 buc.
— Patroane 31 A. (3 lei)	400 buc.
— Rezistenţe egalizare (55 lei)	84 buc.
— Sîrmă PLVA (4,05 lei)	1722 ml.
— Cablu de cupru (19,52 lei)	74 kg.
— Fasung 50 mm. (88 lei)	1 buc.
— Automate DITA 100 A (69,80 lei)	1 buc.

ÎNTREPRINDEREA MINIERĂ — CÎMPULUNG MUSCEL.

Judeţul Argeş, str. Negru Vodă nr. 91, telefon: 15 05

— Transformator de putere 1000 Kva 15/04 Kv. (71.240 lei)	2 buc.

UZINA DE SÎRMĂ ŞI PRODUSE DIN SÎRMĂ — BUZAU,

Aleea Industriilor nr. 1, telefon: 29 97, 29 98

— Contactori AC 3—63 A — 380 V cu releu cod 3226 (2500 lei)	17 buc.
— Contactori AC 3—40 A — 380 V cu releu cod 3218 (2000 lei)	15 buc.
— Contactori AC 3—100 A — 380 V cu releu cod 3235 (3000 lei)	16 buc.
— Contactori AC 3—200 A — 380 V cu releu cod 3243 (4250 lei)	22 buc.
— Contactori AC 3—40 A — 380 V fără releu (500 lei)	10 buc.

FABRICA DE ŞURUBURI — BRAŞOV,

Str. Zizinului nr. 113, telefon: 2 28 50, telex: 012217

— Ventil electromagnetic, 100 t/min. 06 atm. cu redresor pentru alimentare (4800 lei)	1 buc.

UZINELE „STEAUA ROŞIE" — BUCUREŞTI

Str. Dr. Istrate nr. 1, telefon: 23 19 10

— Contactori AG 3 imp. 25 A 24 V (322,32 lei)	1500 buc.

CHIMICE-HÎRTIE

INSTITUTUL DE CERCETĂRI VETERINARE ŞI BIOPREPARATE „PASTEUR"—BUCUREŞTI

Şos. Giuleşti nr. 333, telefon: 18 04 90

— Asbest praf (20 lei)	233 kg.
— Carton velin tip E (4,50 lei)	658 kg.
— Bandă izolantă PVC (11,35 lei)	136 kg.
— Azotat de mercur (100 lei)	0,750 kg.
— Acetat de amoniu (65,28 lei)	1,250 kg.
— Adonidină (104 lei)	0,025 kg.
— Anisidin (621 lei)	0,050 kg.
— Ascatrix (72 lei)	25 kg.
— Acid butilic (387,30 lei)	0,001 kg.
— Acid folic (32800 lei)	0,011 kg.
— Acid aminoizobutilic (2333 lei)	0,255 kg.
— Acid diaminetan (3280 lei)	0,100 kg.
— Bloc hîrtie colorat (20 lei)	10 buc.
— Bicarbonat de potasiu (136 lei)	3 kg.
— Bentonită (182 lei)	1 kg.
— Clorură de magneziu (66 lei)	4 kg.
— Crezol roth (1602 lei)	1 kg.
— Calciu glicerofosforic (240 lei)	3,700 kg.
— Kaliu clorat (460 lei)	0,200 kg.
— Dimetrilformamida (120 lei)	6 kg.
— Emulgin (18,52 lei)	8,600 kg.
— Formamidă (2,70 lei)	2,200 kg.
— Fosfat monosodic (68 lei)	10 kg.
— Gonadin (960 lei)	0,150 kg.
— Hiposulfit de sodiu (0,60 lei)	95 kg.
— Inosital	0,150 kg.
— Kaliu bicromic	20 kg.
— Kaliu biftalic	0,100 kg.
— Lacmus papir (25,40 lei)	4 kg.
— Lacmus papir (496,80 lei)	1 kg.
— Metil orange papir (58,40 lei)	1 kg.
— Natriu hidrosulfurat (74 lei)	1 kg.
— Nitrofenol (341 lei)	0,200 kg.
— Natriu clorat (23,31 lei)	8 kg.
— Natriu hiposulfurat (17 lei)	5 kg.
— Neomicin (6664 lei)	2 kg.
— Plăci filtrante 6—14—5 R (5 lei)	1552 kg.
— Pneumosept (0,80 lei)	425 fiole
— Penicilină (1275,60 lei)	0,250 kg.
— Permanganat de potasiu (6 lei)	200 plic.
— Betaprolactamină (304 lei)	1 kg.
— Reactiv analitic (122,40 lei)	0,500 kg.
— Repeadin (624,80 lei)	0,300 kg.
— Talazol tablete (2,45 lei)	50 cut.
— Tiosulfat de sodiu (85,50 lei)	1,5 kg.
— Trifenil (4010 lei)	1 kg.

COMBINATUL DE EXPLOATARE ŞI INDUSTRIALIZARE A LEMNULUI BRAILA

Str. Fabricilor nr. 10, telefon: 1 30 81, telex 015420

Oferă şi livrează din stoc disponibil, pe bază de comandă fermă următoarele materiale chimice:

— Alb ultra acoperitor	138 kg.
— Betanaftol	3 kg.
— Briliant orange	3 kg.
— Auramină	214 kg.
— Crisotenină	194 kg.
— Firniş concentrat	112 kg.
— Galben de crom	180 kg.
— Galben direct	10 kg.
— Maron galben	61 kg.
— Maron roşcat	133 kg.
— Negru direct	16 kg
— Neopren	4 kg.
— Pastă de bronz	2 kg
— Rodamină	113 kg.
— Ton cenuşiu	25 kg
— Verde gălbui	116 kg

UZINA DE MAŞINI UNELTE „ÎNFRĂŢIREA" — ORADEA

Str. Tuberozelor nr. 26, telefon: 1 43 43

— Email, imitaţie lovit. de ciocan gri E 815—8 (17 lei)	100 kg
— Vopsea, ulei galben V 451—3 (13,20 lei)	160 kg
— Grund roşu epoxi 6736—0 (14,80 lei)	100 kg
— Email roşu epoxi E 236—0 (28,50 lei)	200 kg
— Apă de lustruit 0002—21 (3 lei)	400 kg
— Ultramarin (6,60 lei)	25 kg

BAZA DE APROVIZIONARE — M.I.U. — BUCUREŞTI,

Sector IV, Str. Lipscani nr. 102, telefon: 15 85 25

— Nitrolac alb	5200 kg.
— Nitrolac incolor	5100 kg.

BAZA DE APROVIZIONARE „CARPAŢI" — BUCUREŞTI

Şos. Pipera nr. 52, telefon: 33 52 54

— Hîrtie pergament textil pînzat 90 mm	1117 kg.
— Hîrtie pergament textil pînzat 140 mm	372 kg.
— Hîrtie pergament textil pînzat 12 mm	82 kg.
— Hîrtie pergament textil pînzat 110 mm	817 kg.
— Hîrtie ziar suluri a 44 cm	3913 kg.
— Folia colorat role 30 cm	18 role
— Hîrtie milimetrică 20	380 coli
— Hîrtie milimetrică 29	350 coli
— Carton verdol	1300 ml.

COOPERATIVA „TIMPURI NOI" — SIBIU,

Piaţa Unirii nr. 4, telefon: 1 17 67

— Ceară cismărie (37,54 lei)	316 kg

ÎNTREPRINDEREA JUDEŢEANĂ DE INDUSTRIE LOCALĂ — ODORHEIU SECUIESC,

Judeţul Harghita, Str. Orban nr. 106, telefon: 202, 203

— Clei rece măcinat (13,43 lei)	1700 kg
— Lac ICF (19,60 lei)	900 kg
— Clei oase şi piele (6,29 lei)	2 kg
— Antimoniu (15 lei)	200 kg
— Carton triplex 0,4 mm (2,50 lei)	1260 kg

I.I.L. „PRECIZIA" — BUCUREŞTI,

Sector VIII, Str. Teodosie Rudeanu nr. 12—14, telefon: 15 78 80

— Vopsea email albastru	1000 kg.
— Chit cuţit	1000 kg.

ÎNTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ „23 AUGUST" PIATRA NEAMŢ

— Micafoliu (300 lei)	15 kg.
— Hidrat de litiu (75,40 lei)	83 kg.
— Oale de grafit (105 lei)	2 buc.
— Litargă	300 kg.
— Talc măcinat	600 kg.
— Lac siliconic	100 kg.
— Lac ocedol (39 lei)	720 kg.
— Role hîrtie în ulei 15 mm (26 lei)	22 kg.
— Role hîrtie în ulei 20 mm (26 lei)	21 kg.

LEMN-MOBILĂ

UZINA DE MAŞINI UNELTE „ÎNFRĂŢIREA"—ORADEA
Str. Tuberozelor nr. 26, telefon: 1 43 43

— Cozi pt. unelte, semifinisate (5 lei)	2000 buc.
— Cozi ciocan mari (5,90 lei)	200 buc.
— Cozi ciocan (3,56 lei),	300 buc.
— Cozi ciocan (3,56 lei),	150 buc.
— Cozi ciocan (7,56 lei)	240 buc.
— Cozi baros (14 lei)	400 buc.

TEXTILE-PIELĂRIE-CAUCIUC

INSTITUTUL DE CERCETĂRI VETERINARE ŞI BIOPREPARATE „PASTEUR"—BUCUREŞTI
Şos. Giuleşti nr. 333, telefon: 18 04 90

— Sondă cauciuc (3,49 lei)	10 buc.
— Chingi (2,50 lei)	25 buc.
— Franjuri perdele (5,63 lei)	23 ml.
— Frînghie manilla (49,80 lei)	161 kg.
— Garnituri robineţi, cauciuc (1,25 lei)	23 buc.

UZINA DE MAŞINI UNELTE „ÎNFRĂŢIREA" — ORADEA,
Str. Tuberozelor nr. 26, telefon: 1-43 43

Curele mătase

— 1250×60 (82,50 lei)	20 buc.
— 1260×60 (151,20 lei)	2 buc.
— 580×20 (23,20 lei)	2 buc.
— 1100×70 (154 lei)	5 buc.
— 1120×70 (156,60 lei)	8 buc.
— 1270×40 (101,60 lei)	13 buc.
— 1270×70 (177,80 lei)	8 buc.
— 1280×60 (154,20 lei)	13 buc.
— 1300×40 (104 lei)	3 buc.
— 1350×35 (51,97 lei)	2 buc.
— 1480×25 (44,80 lei)	2 buc.
— 1780×25 (44,83 lei)	4 buc.
— 2290×110 (277,09 lei)	1 buc.
— 2350×40 (103,40 lei)	4 buc.
— 1400×40 (112 lei)	6 buc.

COOPERATIVA „TIMPURI NOI" — SIBIU,
Piaţa Unirii nr. 4, telefon: 1 17 67

— Plăpumioare copii (112 lei — minus 14% rabat)	129 buc.
— Rips roşu pvc (15,90 lei)	232 mp.
— Fermoare metalice detaşabile MG—10—55 (17,09 lei)	1430 buc.
— Fermoare metalice detaşabile MG—10—60 cm (18,06 lei)	1496 buc.

FABRICA DE CONFECŢII ŞI TRICOTAJE — BUCUREŞTI
B-dul Armata Poporului nr. 7, telefon: 31 00 70

Oferă din stoc fără repartiţie următoarele:

— Tricot din fire bemberg 69 den, negru, cupoane de cca. 1—10 m lg. şi 1,20—1,70 m lat.
— Piele artificială „Fecetex" G—84" gofrată, diferite culori (cupoane)
— Fire relontex 100/20 den. colorate, bobine
— Fire lînă 36/1 colorate, bobine
— Fire Dralon, bobine
— Fire sintetice supraelastice 70/20 × 2 den. crude (alb) — bobine
— Fire bumbac mercerizat 70/2 bobine, provenite din deşirarea ciorapilor
— Fire bumbac mercerizat 100/2 bobine, provenite din deşirarea ciorapilor
— Fire bumbac cu viscoză, melanjate, bobine
— Apret pentru întărirea marginilor tricoturilor (Kantensteife).

STICLĂ-CERAMICĂ

INSTITUTUL DE CERCETĂRI VETERINARE ŞI BIOPREPARATE „PASTEUR"—BUCUREŞTI
Şos. Giuleşti nr. 333, telefon: 18 04 90

— Sticle penicilină (6,20 lei)	100 buc.
— Flacoane de 3 ml. (0,16 lei)	153343 buc.
— Capsule tuberculină (0,78 lei)	11000 buc.
— Geamuri parbriz diferite	3 buc.
— Geam armat (34 lei)	184 ml.
— Eprubete R.P.G. (20 lei)	60 buc.
— Eprubete Hagedon (13,90 lei)	6 buc.
— Eprubete congelare (7,98 lei)	68 buc.
— Eprubete 130/4 (13,90 lei)	7 buc.
— Eprubete Roux (23 lei)	60 buc.

DIVERSE

COOPERATIVA „TIMPURI NOI" — SIBIU,
Piaţa Unirii nr. 4, telefon: 1 17 67

— Broaşte geamantan, diferite tipuri

OFERTE UTILAJE TRANSFERABILE

PEPINIERA CENTRALĂ SILVICĂ—SATU MARE

— Plug pentru tractor D.T.-54	1 buc.
— Aparat Vermorel	1 buc.
— Maşină de împrăştiat îngrăşăminte	1 buc.

CERERI · CERERI · CERERI

ÎNTREPRINDEREA DE CONSTRUCŢII INDUSTRIALE ŞI MONTAJE—BRAŞOV

Str. Carpaţilor nr. 9, telefon: 23582

Solicită prin transfer:

— Pod rulant cu greifer, capacitate 10—12 tone forţă, greutate greifer plus încărcătura, deschidere 24—30 m, 1 buc.

UZINA METALURGICĂ—IAŞI

şos. Ţuţora nr. 132 telefon: 12620

Cumpără sau preia prin transfer de urgenţă:

— Instalaţie pentru confecţionat garnituri de cauciuc prin vulcanizare, cu încălzire electrică sau gaz metan.

Ofertele se primesc la adresa de mai sus.

OFERTE DE CAPACITĂȚI DE PRODUCȚIE ȘI PRODUSE DESCENTRALIZATE

INTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ – LUDUȘ

Jud. Mureș, str. Avram Iancu, nr. 10, telefon: 344,217

Produce și livrează imediat, pe bază de comandă fermă următoarele:

PRODUSE METALICE

- Vagoneți etajeri, pentru fabricile de cărămizi;
- Vagoneți platformă cu ecartamente de 500—750 mm;
- Roabe metalice (196 lei buc.);
- Sobe de încălzit cu rumeguș (269 lei buc., preț amănunt);
- Bănci școlare, preț conform catalog;
- Diferite dulapuri metalice pentru scule și vestiare;
- Cărucioare „Crocodil" pentru transporturi interne;

PRODUSE DIN MASE PLASTICE

- Plase piață simple;
- Plase piață cu inserție de relon;
- Plase piață cu fir geamăn;
- Coșuri autoservire;
- Coșuri pentru hîrtie și alte tipuri de coșuri, conform comenzilor;
- Covoare baie „Sah" din sina p.v.c.;
- Diferite produse extrudate ca: fire, șine, tuburi, etc. din p.v.c.
- Piese injectate din p.v.c. și polietilenă;
- Preșuri țesute din p.v.c. la dimensiuni și culori dorite;

MATERIALE PENTRU CONSTRUCȚII

- Plăci fibrobeton tip II 85X40X5,2 cm. pentru izolații;
- Plăci fibrobeton tip. III 50X40X3,5 cm. pt. suport parchet (dușumea oarbă);
- Dale beton 50X50X8 pentru trotuare;
- Plăci mozaicate în diferite culori;

PRODUSE CERAMICE

- Diverse ghivece de flori și de seră smălțuite și nesmălțuite în diferite mărimi.

TOPITORIA DE IN – ULMENI

Județul Maramureș

Livrează la cerere cantități nelimitate, fibră scurtă de in, la prețul de 3 lei/Kg., care poate fi folosită pentru fono și termoizolante, ambalaje, fabricare de hîrtie și celuloză etc.

UZINA DE UTILAJ MINIER

orașul Dr. Petru Groza

Județul Bihor, telefon: 329

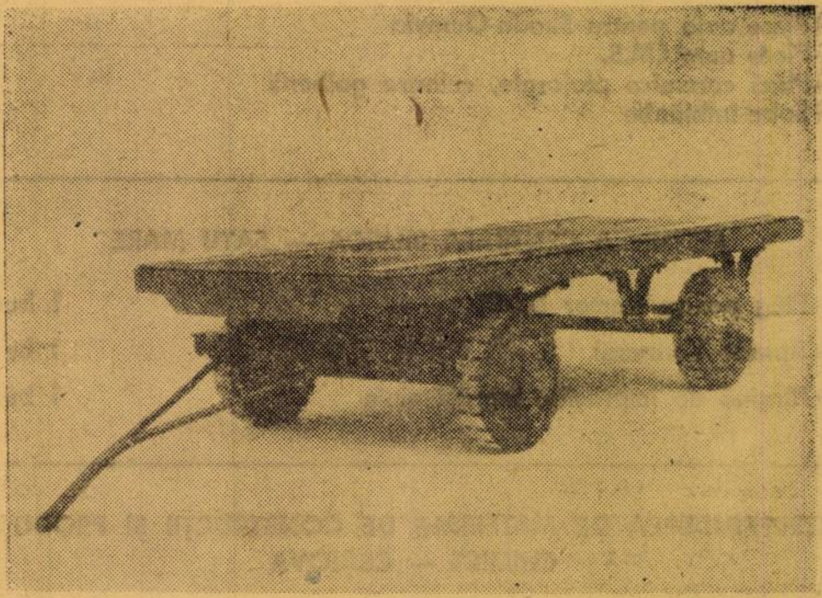

Execută pe bază de comandă fermă, fără repartiție:

- Remorci pentru electrocar tip REc-2, sarcină utilă 1 tonă, cu dimensiunea platformei de 2200X1150 mm (5.100 lei bucata)

CENTRALA INDUSTRIALĂ A PREFABRICATELOR DIN BETON • CENTRALA INDUSTRIALĂ A PREFABRICATELOR DIN BETON •

CIPB

CENTRALA INDUSTRIALĂ A PREFABRICATELOR DIN BETON

cu sediul în București Bd. 1848 nr. 10, sector IV, tel.: 16.22.60

- Livrează într-un sortiment variat prefabricate din beton armat și precomprimat, precum și produse din beton celular autoclavizat realizate la fabricile din București, Brașov, Craiova, Turda, Roman, Călărași, Galați, Doicești, (Dîmbovița) și Deva.
- Asigură asistența tehnică pentru stabilirea soluțiilor de structuri realizate cu prefabricate produse în fabricile proprii.
- Proiectează tehnologii complexe pentru poligoane sau fabrici de prefabricate din beton sau beton celular, livrează instalațiile și utilajele specifice acestei industrii.
- Proiectează elemente prefabricate din beton armat și beton precomprimat, pentru cele mai diverse utilizări.
- Prin studiile și cercetările efectuate în laboratoarele centralei, vă pune la dispoziție ultimele realizări ale tehnicii moderne în acest domeniu.

Comenzile pentru anul 1970, vor fi adresate serviciului de desfacere din centrală sau direct întreprinderilor de prefabricate mai sus indicate.

ANUNȚURI SOSITE LA ÎNCHIDEREA EDIȚIEI

ÎNTREPRINDEREA DE PREFABRICATE „GRANITUL" — BUCUREȘTI

Șos. Vergului nr. 18, telefon : 35 30 40

Vinde din stoc fără repartiție, în temeiul unei comenzi următoarele materiale :

- **Piese auto pentru Skoda-Octavia**
- **Piese auto I.M.S.**
- **Plăci ceramice plajorate, culoare galbenă**
- **Sobe îmblănite**

PEPINIERA CENTRALĂ SILVICĂ — SATU MARE

- **Plug pentru tractor DT-54** 1 buc.
- **Aparat Vermorel** 1 buc.
- **Mașină de împrăștiat îngrășăminte** 1 buc.

ÎNTREPRINDEREA DE MATERIALE DE CONSTRUCȚII ȘI PRODUSE CHIMICE — CRAIOVA

Str. Bucovăț nr. 200

Livrează fără repartiție pe bază de comandă următoarele :
- **Blocuri de beton cu agregate ceramice (2 320 lei/mia buc.) pentru unitățile socialiste și la populație 3,50 lei buc.**
- **Placaje ceramice diferite culori cu dimensiuni de 115 × 60 × 60 gr. 10 mm pentru sectorul socialist și la prețul de 608 lei/mia buc.**
- **Lichid frînă, 25,70 lei/l, cu rabat 14%**

UZINA METALURGICĂ — IAȘI

Șos. Tutora nr. 132, telefon: 1 26 20

— Cap cîntar pentru basculă romană pod CF 100 t, 7 + 10 M tip MB-M-03/20 Balanța Sibiu (30.349 lei)

UZINA DE MEDICAMENTE — BUCUREȘTI

B-dul Ion Șulea, nr. 246, telefon : 21.70.70.

— 72010 Aparat secundar 0—700 FLS	**4 buc.**
— 72011 Aparat Secundar 0—1500 FLS	**1 buc.**
— 72012 Aparat secundar 0—500 FLS	**2 buc.**
— 72013 Aparat secundar 0—1 000 FLS	**1 buc.**
— 72020 Arc taler tip EF 24/12 pt. electrolizor	**12 buc.**
— 72022 Agitator ancoră emailat pt. autoclavă 250	**5 buc.**
— 72023 Agitator ancoră emailat pt. autoclavă 1000	**2 buc.**
— 72035 Arbore cotit AV — 200 pt. compresor amoniac	**3 buc.**
— 72106 Alimentator K2	**18 buc.**
— 72224 Capac reactor	**2 buc.**
— 72234 Cuve de cuarț	**10 buc.**
— 72378 Diafragmă ramă reper : 184—10—03 pentru electrolizor	**69 buc.**
— Diafragmă asbest reper : 6107—52 pentru electrolizor	**48 buc.**
— 72420 Electromotor asincron 220/380 V 40 KW 3000 t/minut	**2 buc.**
— 72425 Electrod bipolar pentru electrolizor	**89 buc.**
— 72524 Garnituri teflon tip. PWWT pentru toate ștuțurile autoclavei tip. E 3000	**3 buc.**
— 72623 Întrerupător automat Dita 400 A 380×200	**4 buc.**
— 72702 Lămpi pentru aparate de comandă tip. MTA	**38 buc.**
— 72953 Oală emailată naghema 250 l.	**1 buc.**
— 72954 Oală reactor 250 l.	**2 buc.**
— 73006 Piston complet pentru compresor H2 Hoffer	**1 buc.**
— 73009 Piese intermediare emailate pentru Lampardt.	**3 buc.**
— 73159 Robinet cu cep (canale) din fontă 100	**4 buc.**
— 73160 Robinet conic din oțel carbon T 300° C PN 16	**78 buc.**
— 73161 Robinet cu ventil conic din oțel carbon Ø 2".	**44 buc.**
— 73191 Rotametre tip. IPROCHIM	**8 buc.**
— 73199 Ramă din 2 buc. pentru electrolizor	**70 buc.**
— 73399/62 Rotor MIL 502—1250	**8 buc.**
— 73418 Supapă siguranță pentru abur	**9 buc.**
— 73503 Termometru industrial din sticlă — 30 + 50°C	**27 buc.**
— 73509 Termometru manometric tip. ECKARDT — 20+30°C	**3 buc.**
— 73514 Termometru manometric TPG 189 0—160°C	**3 buc.**
— 73528 Teacă pentru termometru la autoclavă E 3000	**2 buc.**
— 73532 Tijă termometru email pentru autoclave 2000 l.	**5 buc.**
— 73602 Ventil pentru siguranță	**40 buc.**
— 73621 Ventil reglaj pneumatic cu membrană tip. R.F.G. Ø 15.	**10 buc.**

- **Aveți nevoie urgentă de unele piese de schimb, utilaje sau materiale ?**
- **A apărut eronat anunțul comandat ?**
- **Nu ați primit la timp SUPLIMENTUL ?**
- **Vreți să vă suplimentați numărul de abonamente la Revista „Viața economică", cu primirea SUPLIMENTULUI începînd cu nr. 1/1970 ?**

Telefonați la:

11 28 25

și cererea dv. va fi soluționată în mod operativ.

VĂ PREZENTĂM PRODUSELE UZINEI METALURGICE DE METALE NEFEROASE BAIA MARE

Ajuns în fața uzinei metalurgice de metale neferoase — situată într-un cartier al orașului Baia Mare — aspectul exterior al acesteia, culorile vii în care este zugrăvită, te fac să crezi că te afli în fața unei unități ce numără doar cîțiva ani.

Și totuși — realitatea este alta. Această unitate poartă pe umerii săi o vîrstă respectabilă -- pe actul ei de naștere figurînd anul 1907. Atunci pe suprafața cartierului Ferneziu din Baia Mare, se înființa o fabrică de acid sulfuric și produse chimice, ce purta numele „Phönix". În principal fabrica producea acid sulfuric din bioxid de sulf provenit de la uzinele metalurgice ale statului.

Istoria celor 63 de ani ai uzinei se împarte în etape. Prima, pînă la naționalizare — puțin semnificativă. Celelalte însă: 1948—1959, 1960—1965, 1966—1970, marchează momente de mare însemnătate în dezvoltarea uzinei, în ridicarea producției acesteia pe treptele exigenței economiei moderne.

Astăzi, **uzina metalurgică de metale neferoase — Baia Mare,** este cunoscută și apreciată pentru produsele ei — necesare în diverse sectoare de activitate — în întreaga țară. Vă prezentăm cîteva din ele în rîndurile care urmează.

● Cupru rafinat electrolitic

Se obține sub formă de catozi. Condiții de calitate conform STAS 270—1966. Argintul nu se consideră impuritate, ci se adaugă la conținutul de cupru. Rezistivitatea electrică a catozilor de cupru — calitatea. Cu-E. conform STAS 642—1962, trebuie să fie de maximum 0,01748 ohmi. mm^2/m.

Cuprul electrolitic se utilizează la fabricarea laminatelor de cupru, aliajelor fine de cupru și a conductorilor electrici.

● Pulbere de cupru

Pulberea de cupru cu structură dendritică se obține electrolitic. Condiții de calitate conform normei interne 3879—1967. Granulația și greutatea liber vărsată. Pulberea de cupru este utilizată în industria electrotehnică și constructoare de mașini. Nu se păstrează în atmosferă viciată sau corosivă.

● Laminate de plumb

A. Țevi de plumb:

— de scurgere
— de presiune.

Țevile de plumb se fabrică din calitatea Pb_3 **STAS 663—1968.** La cerere se pot fabrica țevi și din alte calități de plumb standardizate. Dimensiuni, presiuni, greutăți și abateri limită conform STAS 671—1969. Sînt întrebuințate în industria chimică și la instalații sanitare.

Țevile de scurgere se livrează în bucăți, ambalate în lăzi de lemn, iar cele de presiune sub formă de colaci, neambalate.

B. Table de plumb

Se fabrică în mod normal din calitățile Pb_3 și Pb_4 la cerere și din alte calități de plumb standardizate. Calitatea produsului se încadrează în condițiile STAS 490—1969. Dimensiuni de fabricație conform STAS 490—1969, grosime: 0,8—15 mm; lățime 500—2000 mm; lungime 1000, 2000 și 3000 mm. Se folosesc la căptușirea utilajelor care vin în contact cu gaze și soluții acide corosive, la confecționarea ambalajelor de protecție și la instalații sanitare.

PRODUCȚIA CELOR DOUĂ SECTOARE

I. PRODUSE METALURGICE:

- *Cupru rafinat electrolitic*
- *Pulbere de cupru*
- *Laminate de plumb (țevi și table)*
- *Seleniu pur pentru redresori*
- *Telur*

II. PRODUSE CHIMICE:

- *Acid sulfuric de contact*
- *Litargă*
- *Miniu de plumb*
- *Tiosulfat de sodiu cristalizat*
- *Pămînturi decolorante (Bamarin și Sondafin)*
- *Sulfură de sodiu tehnică*
- *Acid clorsulfonic*
- *Bioxid de sulf tehnic lichefiat*
- *Sulfat de magneziu cristalizat*
- *Sulfat de zinc tehnic cristalizat*
- *Bicromat de sodiu tehnic cristalizat*
- *Reactiv de flotație (colector)*
- *Pentasulfură de fosfor*

● Seleniu pur pentru redresori

Se obține în stare cristalină, cu proprietăți semiconductoare. Condiții de calitate conform normei interne 1877—1961. Produsul se folosește în electrotehnică, la fabricarea plăcilor redresoare.

● Acid sulfuric de contact

Condiții de calitate conform STAS 97—1964. Acidul sulfuric se utilizează în industria anorganică la fabricarea îngrășămintelor, fabricarea diferiților sulfați etc. În industria chimică, organică, se folosește ca deshidratant la prepararea esterilor, a nitroderivațiilor, ca agent de sulfonare și de alchilare la rafinarea produselor petroliere etc.

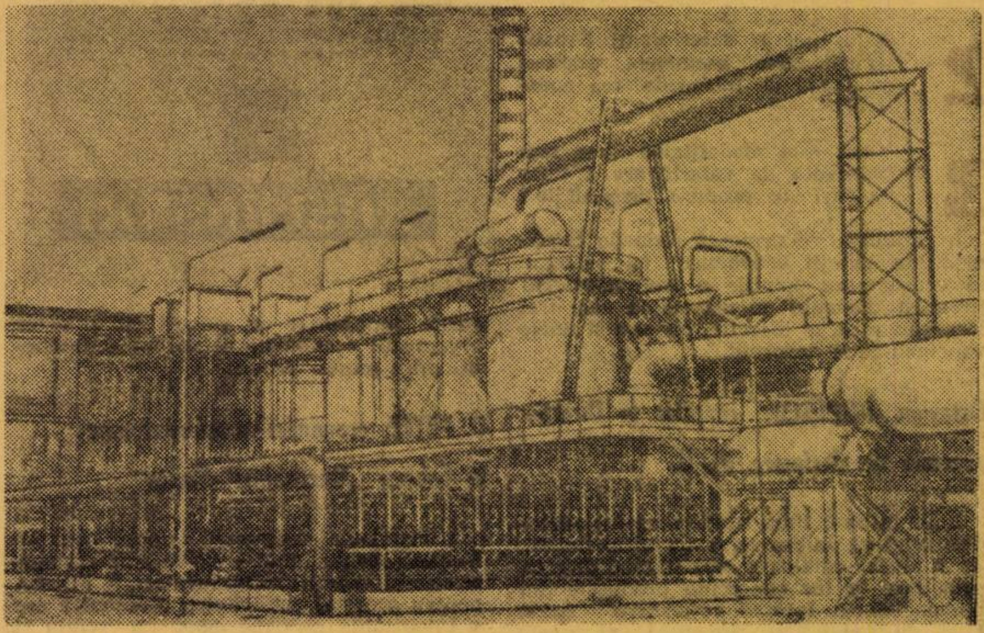

Păienjeniș dens de țevi, conducte, instalații: răcitoarele instalației de contact din cadrul Fabricii de acid sulfuric

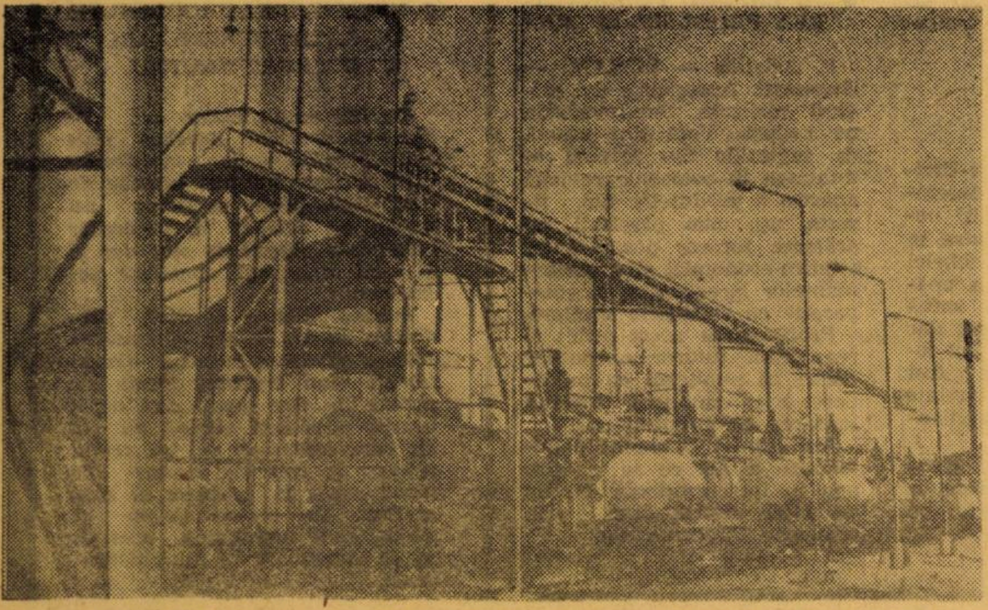

Locul de plecare al acidului sulfuric: depozitul cu linia de cale ferată

● Litargă

Condiții de calitate conform STAS 109—1967. Impuritățile metalice sînt cele corespunzătoare materiei prime. Se utilizează în industria cauciucului, petrolului, coloranților, sticlei și a produselor ceramice. Produsul fiind toxic, la manipulare se va evita prăfuirea.

● Miniu de plumb

Condiții de calitate conform STAS 429—1967. În amestec cu ulei de in fiert se utilizează ca strat protector împotriva coroziunii metalelor, în industria coloranților, la fabricarea sticlei cristal etc. Fiind un produs toxic se recomandă ca la manipulare să se evite prăfuirile.

● Tiosulfat de sodiu cristalizat

Se fabrică în două sortimente: tiosulfatul de sodiu tehnic și pentru uz fotografic. Condiții de calitate conform STAS 1817—1961 și STAS 6394—1961. Tiosulfatul de sodiu avînd proprietăți reducătoare, sortimentul pentru uz fotografic se utilizează ca fixator (în industria fotografică), iar cel tehnic în industria pielăriei și pentru neutralizarea clorului. Trebuie să fie depozitat în așa fel încît să fie ferit de umezeală, la o temperatură de maximum 40°C (peste 45°C se topește în apa lui de cristalizare).

● Pămînturi colorate (Bamarin și Sondafin)

Condiții de calitate conform STAS 1932-1957. Indicații de utilizare: *Bamarin* — produsul se utilizează în proporție de 1—4% la decolorarea uleiurilor vegetale comestibile și a tuturor uleiurilor care necesită strat filtrant cu aciditate redusă. *Sondafin* — produsul se utilizează în proporție de 1—4% la decolorarea uleiurilor minerale, precum și pentru decolorarea vaselinei, parafinei etc. La depozitare și transport pămînturile decolorante trebuie ferite de umezeală.

● Sulfură de sodiu tehnică

Condiții de calitate conform STAS 1941-1953. Produsul se utilizează în industria pielăriei ca depilator, în industria chimică organică pentru fabricarea coloranților de sulf etc. Măsuri de siguranță: se va evita contactul direct al sulfurii de sodiu cu pielea, întrucît produce arsuri. Cu deosebită atenție produsul se va izola de acizi, deoarece în prezența acestora se degajă hidrogen sulfurat, care este toxic.

Bineînțeles, vechiul „Phöenix" își va continua cura de întinerire. Colectivul uzinei și-a propus să aplice în viitor cît mai eficient ***planul de măsuri*** *tehnico-organizatorice, să persevereze în a ridica permanent calitatea produselor respective. În anii viitori se preconizează creșterea capacității de prelucrare a concentratelor cuproase, amplificarea instalației de fabricare a pămînturilor de coloranți în vederea satisfacerii cantitative și calitative a cererilor crescînde ale economiei naționale și altele.*

Sînt, evident, realizări de care vom putea aminti peste cîțiva ani — realizări care vor consfinți mersul înainte — dezvoltarea acestei importante unități a economiei naționale.

Pagină realizată de Modesto FERARINI

APROVIZIONAREA TEHNICO-MATERIALĂ ȘI PUBLICITATEA ECONOMICĂ

Directivele C.C. al P.C.R. privind perfecționarea planificării și conducerii economiei naționale atribuie centralelor obligația asigurării unui portofoliu de comenzi pentru toate întreprinderile ce o compun și care trebuie să stea la baza planurilor de producție.

În acest context se pun o serie de probleme privind aprovizionarea întreprinderilor, mai ales în legătură cu miile și miile de materii prime și materiale ce se produc și circulă în mod descentralizat. Legat de acest aspect al problemei, trei întrebări frămîntă zilnic pe economiștii care activează în sectorul de aprovizionare-desfacere:

1 **Pe ce cale putem cunoaste întreprinderile care fabrică produse noi descentralizate, ce ne interesează?**

2 **Cum pot fi determinați beneficiarii unor asemenea produse realizate de întreprinderea noastră?**

3 **Care este modalitatea cea mai adecvată de valorificare a unor stocuri de produse disponibile?**

În rîndurile ce urmează redacția Suplimentului „Vieții economice" își propune să consemneze opiniile a trei specialiști în acest domeniu cu privire la cele trei întrebări puse în discuție, precum și unele concluzii ce se desprind.

Octavian POPESCU, consilier în Direcția generală de desfacere M.I.U.

1. În ultimul timp numeroase întreprinderi au luat inițiativa, evident lăudabilă, de a tipări cataloage sau numai pliante, prin care se fac cunoscute produsele din nomenclatorul fabricii respective. Acest mod de publicitate prezintă însă unele neajunsuri, derivînd din caracterul său static. El corespunde unui anumit moment economic, unei anumite etape de dezvoltare a întreprinderii. Un anume produs existent în catalog azi, s-ar putea să nu mai fie necesar mîine. De aceea, se impune un corectiv. Am în vedere eliminarea acestui neajuns printr-o informare operativă a celor interesați cu tot ce este nou și posterior acestor cataloage. Această funcție poate și trebuie s-o îndeplinească unica revistă de publicitate economică — SUPLIMENTUL „Vieții economice".

2. În momentul acesta fiecare întreprindere consumatoare are posibilitatea să ia cunoștință de tot ce apare nou — materii prime, materiale, piese de schimb etc. — prin poliofertele apărute în SUPLIMENT. Nu văd altă cale pentru furnizori.

3. Fără să analizăm cauzele care generează stocurile de produse disponibile, un lucru este cert: După un an de la apariția SUPLIMENTULUI, metoda empirică de încunoștiințare a unui număr limitat de întreprinderi, prin „liste de stocuri supranormative" este definitiv înlocuită prin anunțurile „oferte", publicate operativ de revista dv. Orice comentariu este inutil. Dezvoltarea în continuare a rubricii „oferte de produse" presupune o îmbogățire permanentă a informațiilor de acest gen de care profită atît întreprinderile deținătoare de stocuri cît și acele organizații economice ce resimt acut uneori lipsa acestor produse.

3 ÎNTREBĂRI 3 RĂSPUNSURI

D. PETRE, economist cu aprovizionarea la Fabrica „Dezrobirea"-Brașov

1. Problema asigurării unor produse descentralizate impune de la sine cunoașterea furnizorilor-producători. Firește, pentru aceasta, publicitatea economică are o importanță aproape egală cu creația și fabricarea propriu-zisă. Orice conducător de întreprindere, înainte de a investi fonduri în adaptarea procesului tehnologic de producție pentru realizarea noilor produse trebuie, implicit, să se asigure de un anumit volum al desfacerii. Acest rol revine publicității economice, atît timp cît produsele sînt descentralizate și nu pot fi cunoscute pe altă cale. Față de împrejurarea că astăzi SUPLIMENTUL „Vieții economice" pătrunde în toate organizațiile economice, consider că orice produs nou poate fi publicitat cu eficiență maximă numai prin această publicație.

2. Răspunsul la întrebarea aceasta consider că l-am dat, implicit, în cele expuse anterior.

3. Din propria experiență, trebuie să subliniez că „listele de stocuri disponibile" primite de la diverse întreprinderi soseau la noi la intervale mari și, în general, perimate. Așa că, în cele mai multe cazuri, luau drumul „clasării". Este motivul pentru care mă pronunț pentru SUPLIMENT, ca fiind publicația de specialitate indicată să faciliteze o informare operativă în acest domeniu, respectiv al stocurilor disponibile.

C. JORNESCU, consilier juridic la întreprinderea de industrie locală „Snagov"-Periș

1. Pentru întreprinderile de industrie locală, de regulă, producătoare de articole descentralizate, întrebarea „Cine produce" nu are o semnificație deosebită. Pe noi ne interesează însă...

2. Cine sînt beneficiarii? Pentru aflarea lor (în afara celor atribuiți prin actele administrative de planificare) trebuie să intervină publicitatea economică. Pe ce cale trebuie realizată, este o întrebare subsidiară, la care întreprinderea noastră a găsit răspunsul din practica anului trecut. Ori de cîte ori am avut produse descentralizate, fără desfacere asigurată, am apelat la SUPLIMENT. Rezultatele au fost semnificative pentru noi: Am încheiat nenumărate contracte, neanvizajate anterior, în baza cărora întreprinderea noastră a livrat importante cantități de asemenea produse.

Un aspect deosebit de semnificativ privind importanța publicității efectuate: am primit comenzi de la întreprinderi către care nu ne-am fi gîndit niciodată să îndreptăm ofertele noastre. Iată în esență avantajele poliofertării la nivel macroeconomic, respectiv prin SUPLIMENT.

3. În loc de răspuns, date certe: Întreprinderea noastră a avut în stoc cahle teracotă, fire de lînă inferioară etc. etc. Ca urmare ofertării lor prin intermediul SUPLIMENTULUI au fost lichidate în întregime.

★

Răspunsurile formulate de primii noștri interlocutori pe această temă indică drept cale principală pentru poliofertarea produselor noi cît și pentru valorificarea stocurilor disponibile, publicarea în mod operativ a unor anunțuri corespunzătoare în SUPLIMENTUL „Vieții economice".

Evident, posibilitățile de îmbunătățire și de sporire a eficienței publicității realizate de revista noastră nu se limitează numai la formele și căile adoptate pînă în prezent. Pentru îmbunătățirea conținutului SUPLIMENTULUI redacția invită cititorii, specialiști în desfacere și aprovizionare, să-și aducă contribuția lor prin opinii și sugestii privind tematica abordată și mijloacele folosite.

Opiniile și propunerile formulate vor fi puse în dezbatere în cadrul rubricii „3 întrebări — 3 răspunsuri".

SCRISORI TELEGRAME TELEFOANE

● LA MULȚI ANI ȘI... LA MAI MARE!

Este urarea pe care a adresat-o Suplimentului tov. **Nicolae Tudorache,** directorul comercial al Fabricii de nasturi și mase plastice-București. În același timp, corespondentul nostru ne-a comunicat rezultatul unei statistici întocmite la sfîrșitul anului: din totalul produselor disponibile oferite altor întreprinderi, prin intermediul revistei noastre s-au valorificat peste 50%. Redacția Suplimentului îi mulțumește pentru felicitarea de Anul Nou și se obligă, ca un răspuns la încrederea acordată, să publice în mod operativ viitoarele liste cu disponibilități, care dorim să fie din ce în ce mai scurte.

● „REZULTATE PESTE AȘTEPTĂRI"

În urma publicării listelor cu materiale supranormative, rezultatele pe care le-am obținut — ne scrie tovarășul **Ion Lăzărescu,** șeful serviciului de aprovizionare al Întreprinderii de instalații-București — depășesc așteptările. Am valorificat materiale de circa un milion „vă mulțumim".

● CU MATERIALUL CLIENTULUI...

Întreprinderea locală-Urziceni. Prin adresa din 24 decembrie 1969, ne comunicați nemulțumirea dv. cu privire la faptul că fotografia schelei **mobile** publicată, nu a apărut în condiții grafice satisfăcătoare. Aveți dreptate, dar se impune și o explicație: fotografia publicată ne-a fost remisă de dv. Cu alte cuvinte am lucrat cu materialul clientului!?!

Pentru a vă da totuși satisfacție, în numărul următor vom reproduce anunțul... cu materialul nostru.

● SE IMPUNE PUBLICITAREA PRODUSELOR NOI!

F. Aristide — I.C.S.I.M. — București. Aprecierile dv. privind eficiența Suplimentului ne bucură. Vom ține seama de sugestiile dv. privind anunțarea în coloanele revistei noastre a produselor noi, firește, așa cum precizați, cu arătarea tuturor parametrilor tehnico-economici și a performanțelor înregistrate, în comparație cu produsele similare.

Profităm de acest prilej și reamintim tuturor abonaților noștri că publicăm cu precădere orice anunțuri privind lansarea de produse noi.

Nu utitați! O rapidă popularizare a tot ce se creează nou în întreprinderea dv. nu se poate realiza decît prin coloanele Suplimentului.

Pagină realizată de AL. DETEȘAN și E. BIBIRI

SOLUȚII PRIVIND DISCIPLINA CONTRACTUALĂ

● AMBALAJE LIVRATE PE PLAN LOCAL

Recepția la livrările de ambalaje contractate se face în genere la sediul furnizorului.

Cînd livrările de ambalaje au loc pe plan local, recepția se face la sediul beneficiarului, conform pct. 25 lit. b. din Instrucțiunile comune de aplicare a H.C.M. 2335/1967. (Decizia P.A.S. 385 din 17 februarie 1969).

● LIVRĂRI DE BUNURI DE CONSUM NECORESPUNZĂTOARE PENTRU CARE EXISTĂ GARANȚIE

În conformitate cu H.C.M. 1826/1967 și Instrucțiunile M.C.I. nr. 290/A/1967 date în aplicarea hotărîrii, bunurilor de larg consum cu lipsuri calitative datorate procesului de producție, restituite de cumpărători unităților de vînzare cu amănuntul se vor remite direct fabricilor producătoare, care poartă în ultimă instanță, răspunderea.

Cînd apar însă neînțelegeri, și ele trebuiesc rezolvate pe cale arbitrală se au în vedere regulile procesuale și principiile care stau la baza răspunderii contractuale decurgînd din raporturile intervenite între organizațiile socialiste respective. În speță, organizația de desfacere cu amănuntul avînd raporturi juridice numai cu organizația de comerț cu ridicata nu poate acționa direct pe producător, ci numai această organizație care, la rîndul ei, are facultatea de a chema în garanție pe fabricant. (Decizia P.A.S. 318 din 10 februarie 1969).

● LIVRĂRI DE PRODUSE AGRICOLE DE CĂTRE C.A.P.

În conformitate cu aliniatul final al art. 4 din Decretul 172/1953 privind reorganizarea regimului de stabilire al prețurilor, nu sînt obligatorii pentru producătorii-vînzători, prețurile plafon de cumpărare fixate de ministerul achizitor principal.

Ca atare, prețurile de vînzare ale produselor agricole furnizate de C.A.P. nu sînt supuse ordinului M.A.S. nr. 170/1958. (Decizia P.A.S. 3648 din 31 dec. 1968).

● VERIFICAREA PRODUSELOR DE CĂTRE BENEFICIARI CU DELEGAT NEUTRU

Potrivit prevederilor art. 70 din regulamentul aprobat prin H.C.M. 941/1959, la verificarea calității unor mărfuri primite de destinatar, poate participa nu numai un delegat al organelor locale ale puterii de stat dar și al unei organizații socialiste neinteresate.

Primul Arbitru de Stat, prin decizia sa nr. 74 din 18 ianuarie 1969, a admis ca în cazuri excepționale cînd organele locale ale puterii de stat sau o altă organizație socialistă neutră nu pot da curs solicitării și nu trimit delegat la recepție, acesta din urmă poate fi angajat al altei unități din același sistem cu pîrîta, însă activitatea acestuia să se desfășoare în mod neinteresat.

TIPARUL „I. P. INFORMAȚIA" — BUCUREȘTI

viața economică

SUPLIMENT

ANUL II, Nr. 3
VINERI
16 ianuarie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon: 11 28 25
12 pagini

PRODUSELE FABRICII DE MOBILĂ-VASLUI

GARNITURA «ILVA-2»

CU CANTURI FURNIRUITE

ELEGANTĂ · MODERNĂ · REZISTENTĂ

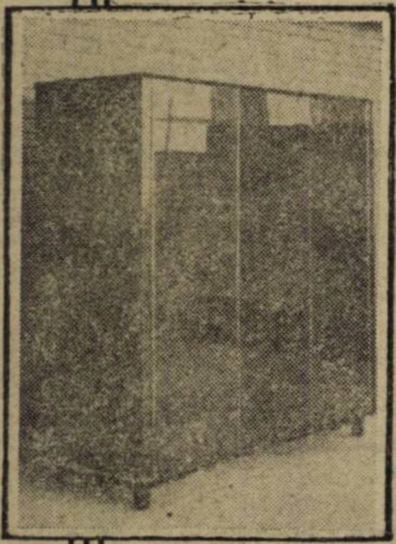

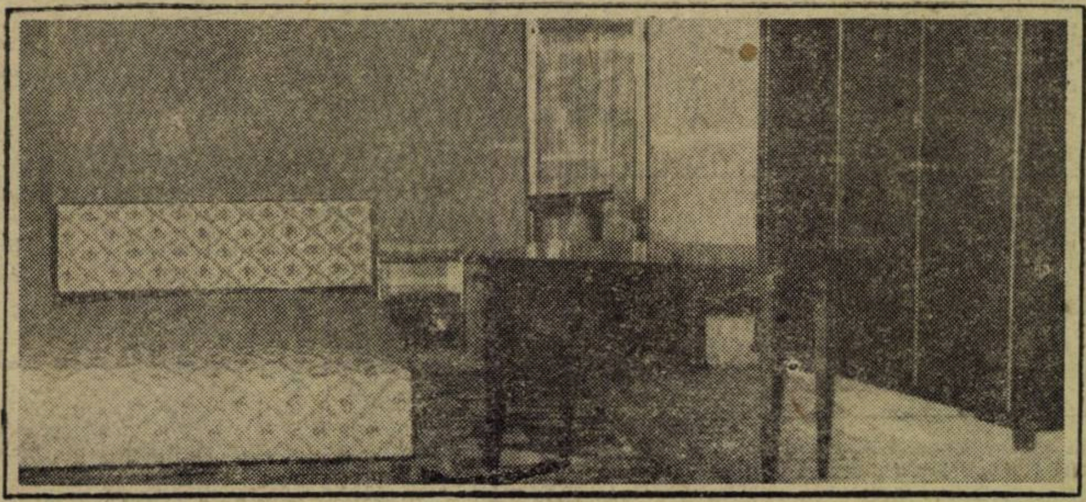

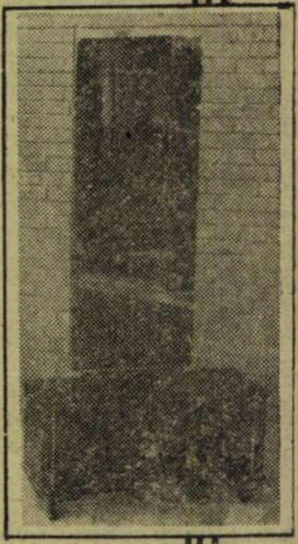

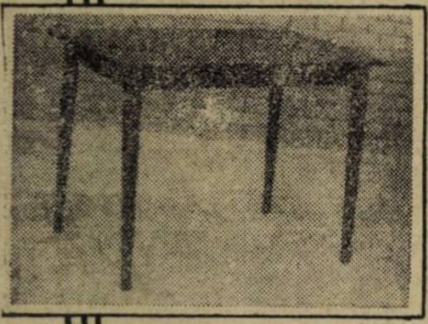

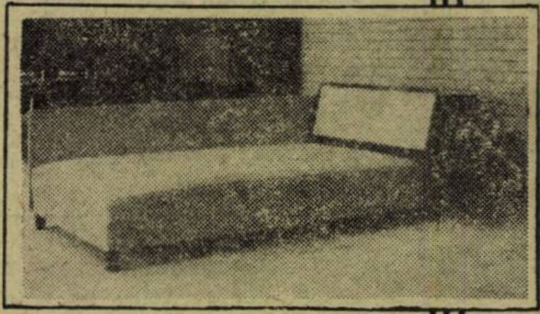

Garnitura „ILVA" este realizată cu canturi furniruite în două variante:

- Furniruită la exterior cu nuc
- Furniruită la exterior cu mahon.

Garnitura în ansamblu, are o linie modernă, un aspect plăcut și se înscrie în forme geometrice perfecte.

Garnitura „ILVA" se caracterizează prin:

- Eleganță și rezistență
- Compartimentarea rațională a spațiilor interioare
- Finisaj exterior de calitate superioară, executat cu lacuri poliesterice.

(Continuare în pag. 2)

GARNITURA «ELEGANT»

CU ACEASTĂ GARNITURĂ SE POATE MOBILA:

CAMERĂ DE TINERET • DORMITOR • CAMERĂ DE ZI
CAMERĂ COMBINATĂ • CAMERĂ DE LUCRU

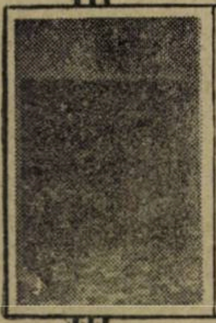

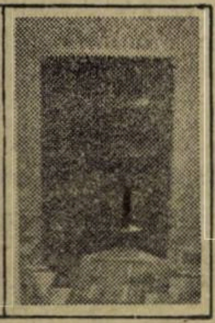

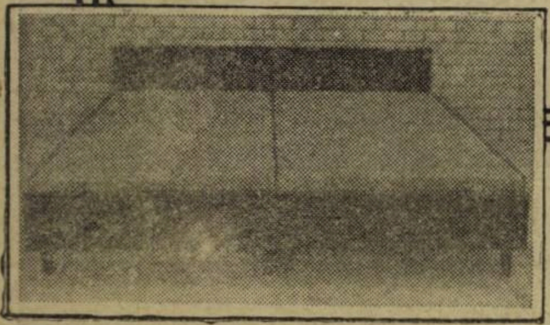

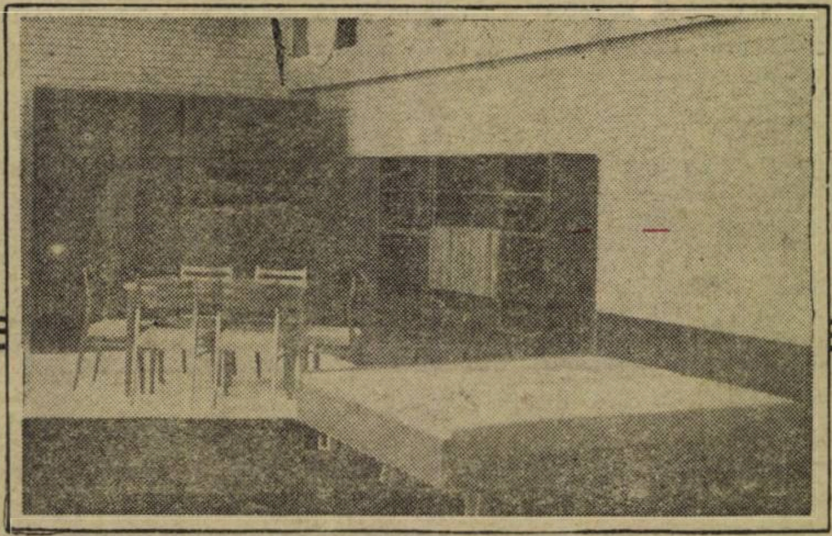

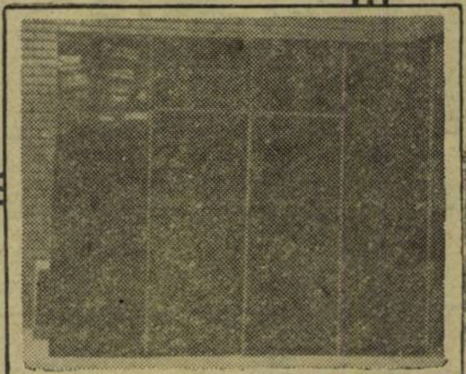

OFERTE DE PRODUSE

LAMINATE-OȚELURI

ÎNTREPRINDEREA DE DESERVIRE ATELIERE REPARAȚII-BAIA MARE

Str. Trenului nr. 23/a, telefon: 3829

— Oțel U tip Iași 60×60×4 (3,35 lei)	10 000 kg
— Oțel U tip Iași 80×60×40 (3.35 lei)	15 000 kg

UZINA METALURGICA — IAȘI,

Șos. Tutora nr. 132, telefon: 1 26 20

— Oțel PMS 14×6 (39,42 lei)	25 kg.
— Oțel PMS 35×12 (39,42 lei)	24 buc.
— Oțel PMS 12×12 (40,88 lei)	27 kg.
— Oțel PMS 50×32 (39,42 lei)	149 kg.
— Oțel R 18 8×8 (47,45 lei)	36 kg.
— Oțel W 23 94×7 (forjat) (18,52 lei)	109 kg.
— Oțel W 23 90×7 (forjat) (17,20 lei)	89 kg.
— Oțel Poldy Ec N3 Ø 85 (6,30 lei)	100 kg.
— Oțel W 2547 55×15 (12,60 lei)	200 kg.
— Oțel W 23 65×20 (11,80 lei)	800 kg.

I.I.L. „PRECIZIA" — BUCUREȘTI,

Sector VIII, Str. Teodosie Rudeanu nr. 12—14, telefon: 15 78 80

— Oțel lat 50×25 OL 60	10.000 kg.
— Oțel 18 MC 10 Ø 140	1.500 kg.
— Oțel RUL 2 Ø 140	3.000 kg

ÎNTREPRINDEREA JUDEȚEANĂ DE INDUSTRIE LOCALĂ — ODORHEIU SECUIESC,

Județul Harghita, Str. Orban nr. 106, telefon: 202, 203

— Oțel bandă laminat rece 45×1,5 (4,30 lei)	3700 kg
— Oțel patrat 120×120 (2,40 lei)	1300 kg
— Oțel patrat 140×140 (2,30 lei)	700 kg
— Tablă neagră 0,45 mm (4,10 lei)	10000 kg
— Țeavă tip G 25×2,5 (2,75 lei)	9370 kg

COOPERATIVA „TIMPURI NOI" — SIBIU,

Piața Unirii nr. 4, telefon: 1 17 67

— Sîrmă oțel arc 0,025 mm stas 3457—56 (32 lei)	300 kg
— Sîrmă oțel arc 0,35 mm stas 3457—56 (22,20 lei)	104 kg

ÎNTREPRINDEREA ELECTRO-CENTRALE — BORZEȘTI,

Municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, județul Bacău, telefon: 11 00

Profile grele

— Oțel inoxidabil 2 H 13 Ø 130 mm	150 kg.
— Oțel inoxidabil 1 H 13 Ø 130 mm	80 kg.
— Oțel onoxidabil St 9 H 18 Ø 150 mm	160 kg.
— Oțel inoxodabil 10 TNC 180 Ø 180 mm	250 kg.
— Oțel aliat 25 HMF Ø 90 mm	150 kg.

Profile mijlocii și ușoare

— Oțel inoxidabil 9 H 18 Ø 25 mm	100 kg.
— Oțel aliat 42 Cr. MO—4 Ø 36 mm	200 kg.
— Oțel patrat St 3 Kp 40×40	400 kg.
— Compoziție superioară YSn	300 kg.

UZINA DE SÎRMĂ ȘI PRODUSE DIN SÎRMĂ — BUZAU,

Aleea Industriilor nr. 1, telefon: 29 97, 29 98

— Tablă groasă din oțel 40 mm grosime OL 34 B.C. mai mic de 1,1% (3 lei) (se află în depozit la Uzina 23 August — București)	71000 kg.
— Margini din tablă groasă de oțel 40 mm grosime OL 34 B.C. mai mic de 0,1% (0,90 lei) (se află în depozit la Uzina 23 August — București)	7100 kg.

ÎNTREPRINDEREA DE PREFABRICATE BETON — CRAIOVA,

Str. Severinului nr. 170

— OL 38 Ø 20 în bare lungi de 12 m	240.000 kg
— OL 38 Ø 22 în bare lungi de 12 m	18.000 kg
— PC 52 Ø 14 în bare lungi de 12 m	30.000 kg
— PC 52 Ø 16 în bare lungi de 12 m	30 000 kg
— PC 52 Ø 18 în bare lungi de 12 m	20.000 kg
— PC 52 Ø 22 în bare lungi de 12 m	8.000 kg
— PC 52 Ø 25 în bare lungi de 12 m	6.000 kg
— PC 52 Ø 6 în colaci	10.000 kg
— PC 52 Ø 8 în colaci	15.000 kg

Menționăm că pentru ridicarea oțelului beton la lungimea de 12 m este necesar autocamion cu peridoc, deoarece întreprinderea nu are posibilități de expediere prin C.F.R.

Relații suplimentare se pot obține zilnic la telefon: 1 31 64 — 1 31 65, interior 141, Serviciul Aprovizionare, între orele 7—15.

FABRICA DE MOBILĂ

Garnitura complexă ELEGANT este formată din elemente modulate.

Elementele componente ale garniturii ELEGANT au multiple funcțiuni și creează diverse posibilități de combinare și organizare în orice tip de apartament.

Divanul de colț cu ladă de așternut se poate transforma în pat de 2 persoane.

În corpurile suprapuse ale dulapurilor se pot depozita geamantane, cutii de pălării, haine de sezon etc.

Dulapul cu două uși este demontabil.

Cele 8 corpuri componente ale BIBLIOTECII ELEGANT se pot asambla în multiple și estetice combinații, după dorința sau ncesități.

Reamintim tuturor beneficiarilor (și furnizorilor) că Fabrica de mobilă — Vaslui face parte din Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului — Iași. Cu privire la modul de livrare a produselor și decontarea lor, a se vedea Suplimentul „Vieții economice" nr. 49/1969, pag. 8—9.

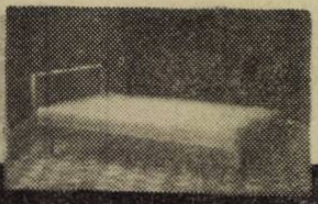

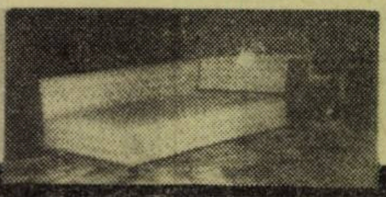

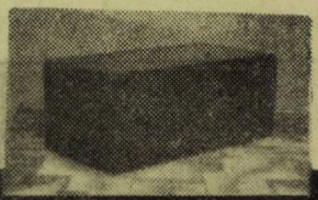

ȚEVI

ÎNTREPRINDEREA ELECTRO-CENTRALE — BORZEȘTI,
Municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, județul Bacău, telefon: 11 00

Țevi oțel construcții

— OLT 35 Ø 23×4	200 kg.
— OLT 45 Ø 38×4	200 kg.
— OLT 45 Ø 127×7	700 kg.
— OLT 45 Ø 133×11	200 kg.
— Fără-sudură Ø 10×3,5	100 kg.
— STAL 45 Ø 159×15	600 kg.
— OAT 3 Ø 133×14	300 kg.
— Aliată 12 HMF 38×6	500 kg.

Țevi oțel conducte

— Oțel aliat 12 HMF Ø 273×26	700 kg.
— Oțel aliat 12 HM Ø 273×36	300 kg.
— Oțel aliat 12 HMF Ø 219×28	300 kg.
— Oțel aliat 12 HMF Ø 325×38	1000 kg.
— Oțel aliat 15 HM Ø 273×36	500 kg.
— Oțel A.1. Ø 325×12	1000 kg.
— Oțel A.1. Ø 325×14	3700 kg.
— Oțel A.1. Ø 325×18	2200 kg.

Țevi alamă

— Ø 14×1×1545	700 kg.
— Ø 19×1×2800	200 kg.
— Ø 19×1×4700	2000 kg.
— Ø 19×1×5000	3400 kg.
— Ø 22×1×6000	1000 kg.
— Ø 21×1×6600	400 kg.
— Ø 25×1×6670	5000 kg.

ÎNTREPRINDEREA DE MONTAJE—BUCUREȘTI
B-dul G-ral Magheru nr. 27

— Țeavă alamă 30×1,5 (22,60 lei)	269 kg
— Țeavă alamă 50×5 (22,60 lei)	135 kg.
— Țeavă aluminiu 30×1,5 (24,60 lei)	176 kg

NEFEROASE

ÎNTREPRINDEREA DE DESERVIRE ATELIERE REPARAȚII-BAIA MARE
Str. Trenului nr. 23/a, telefon: 3829

— Bandă aluminiu 40×5 mm (21,50 lei)	500 kg
— Bandă aluminiu 50×5 mm (21.50 lei)	100 kg
— Bare cupru 35×5 mm (40.75 lei)	150 kg
— Bare cupru 40×5 mm (40.25 lei)	170 kg

UZINA METALURGICA — IAȘI.
Șos. Tutora nr. 132, telefon: 1 26 20

— Bare CU M2 CU 9 t Ø 5 (40.50 lei)	60 kg.
— Bare CU M2 Cu 9 Ø 8 (36.50 lei)	10 kg
— Bare CU 5½ t 10×10 (41 lei)	50 kg.
— Țevi CU 5½ — 5×1 (54.50 lei)	70 kg.
— Bare CU 5½ t 50×50 (40.25 lei)	37 kg
— Bare alamă 58 t 10×10 (24.25 lei)	36 kg.
— Bandă alamă 0.2 (29,25 lei)	18 kg

I.I.L. „PRECIZIA" — BUCUREȘTI.
Sector VIII, Str. Teodosie Rudeanu nr. 12—14, telefon: 15 78 80

— Țeavă plumb 13×21	2500 kg
— Bară alamă hexagon. 36 mm	2000 kg.

ÎNTREPRINDEREA JUDEȚEANA DE INDUSTRIE LOCALA — ODORHEIU SECUIESC
Județul Harghita, str. Orban nr. 106, telefon: 202, 203

— Alamă bloc (16 lei)	1300 kg

PRODUSE FINITE METAL

BAZA DE APROVIZIONARE — M.I.U. — BUCUREȘTI,
Sector IV, Str. Lipscani nr. 102, telefon: 15 85 25

Cuie semirotunde

— 18×30	80 kg
— 30×35	280 kg
— 25×30	220 kg
— 16×25	80 kg
— 20×25	180 kg
— 20×30	220 kg
— Cuie turnătorie 18×120	770 kg

ÎNTREPRINDEREA DE APROVIZIONARE TEHNICO-MATERIALE NR. 1 BUCUREȘTI,
Sector VI, str. Înclinată nr. 2—4, telefon: 23 14 44

— Fitinguri, mufe fontă Ø 50 STAS 1696/50	40 kg
— Mufe fontă Ø 50 STAS 1697/50	26 kg
— Mufe fontă Ø 70 STAS 1696/50	168 kg
— Robineți cu flanșe din fontă (diferiți)	9 buc
— Teuri fontă 125/50	38 buc
— Reducții fontă 150/125	16 buc

UZINA METALURGICA — IAȘI

Șos. Tuțora nr. 132, telefon: 1 26 20

— Cap cîntar pentru basculă romană pod CF 100 t, 7 + 10 M tip MB-M-03/20 Balanța Sibiu (30.349 lei)

PIESE DE SCHIMB

ÎNTREPRINDEREA DE PREFABRICATE „GRANITUL" — BUCUREȘTI
Șos. Vergului nr. 18 telefon: 35 30 40

Vinde din stoc fără repartiție, în temeiul unei comenzi următoarele materiale:

— Piese auto pentru Skoda-Octavia
— Piese auto IMS.
— Plăci ceramice plajorate culoare galbenă
— Șube nublănite

ÎNTREPRINDEREA DE APROVIZIONARE TEHNICO-MATERIALE NR. 1 — BUCUREȘTI
Str. Înclinată nr. 2—4, sector 6, telefon: 23 14 44

Oferă piese de schimb pentru mărcile:

— Motocicletă IJ (carter)
— ZIS — 105
— Skoda—706
— Pobeda
— Warszawa
— Skoda 110
precum și piese de schimb pentru motoare stabile tip Diesel 110.

UZINA METALURGICA — IAȘI.
Șos. Tuțora nr. 132, telefon: 1 26 20

Curele trapezoidale

— 1120×13×8 (5.62 lei)	36 buc
— 1180×17×11 (9.67 lei)	7 buc
— 1320×20×13 (13.20 lei)	19 buc.
— 1320×17×11 (14.12 lei)	90 buc
— 1320×13×8 (10.23 lei)	40 buc
— 1700×20×13 (25.33 lei)	7 buc
— 1700×17×11 (18.90 lei)	29 buc
— 2650×22×14 (39.48 lei)	10 buc
— 2800×17×11 (20.96 lei)	79 buc
— 3000×17×11 (32.10 lei)	100 buc
— 3150×22×14 (46.71 lei)	13 buc
— 3350×22×14 (49.91 lei)	32 buc
— 4500×17×11 (36.90 lei)	19 buc
— 5200×32×20 (74.40 lei)	65 buc
— 5600×17×11 (81 lei)	12 buc
— 5600×32×20 (140 lei)	24 buc

RULMENȚI-ABRAZIVE

UZINA METALURGICĂ –

Șos. Țuțora nr. 132, telefon : [illegible]

Rulmenți seria

— 1209 (34 lei) 5 buc.
— 1219 (165 lei) 7 buc.
— 1221 (240 lei) 13 buc.
— 1308 (38 lei) 16 buc.
— 1311 K (63 lei) 5 buc.
— 2203 (28 lei) 9 buc.
— 2212 (70 lei) 5 buc.
— 2213 (80 lei) 4 buc.
— 2215 (149 lei) 1 buc.
— 2216 (120 lei) 6 buc.
— 2311 (75 lei) 15 buc.
— 3215 (180 lei) 6 buc.
— 3216 (240 lei) 10 buc.
— 3307 (70 lei) 15 buc.
— 3311 (120 lei) 2 buc.
— 3312 (140 lei) 10 buc.
— 4212 (100 lei) 2 buc.
— 4310 (100 lei) 1 buc.
— 4922 M (385 lei) 19 buc.
— 6017 (80 lei) 9 buc.
— 6024 (190 lei) 20 buc.
— 6403 (20 lei) 5 buc.
— 6408 (62 lei) 6 buc.
— 7211 (70 lei) 8 buc.
— 7219 (350 lei) 1 buc.
— 16004 (15 lei) 4 buc
— 16006 (18 lei) 9 buc.
— 16015 M (74 lei) 2 buc.
— 21310 (113 lei) 2 buc.
— 21315 (205 lei) 18 buc.
— 21320 (460 lei) 5 buc.
— 22214 (245 lei) 15 buc.
— 22216 (240 lei) 4 buc
— 22217 (260 lei) 2 buc.
— 22220 K (388 lei) 20 buc.
— 22221 (410 lei) 5 buc.
— 22228 (730 lei) 2 buc.
— 22230 (850 lei) 2 buc.
— 22236 (1400 lei) 2 buc.
— 22313 K (262 lei) 3 buc.
— 22328 (1430 lei) 1 buc.
— 22332 (1900 lei) 5 buc.
— 22340 (3600 lei) 2 buc.
— 23122 (400 lei) 5 buc.
— 23124 (490 lei) 6 buc.
— 23130 (870 lei) 6 buc.
— 23134 (1120 lei) 2 buc.
— 23148 (2450 lei) 18 buc.
— SKF 24032 (875 lei) 10 buc.
— 30217 (96 lei) 20 buc.
— 30219 (142 lei) 1 buc.
— 30224 (290 lei) 2 buc.
— 30226 (350 lei) 10 buc.
— 30312 (85 lei) 20 buc.
— 30313 (100 lei) 5 buc.
— 30316 (113 lei) 10 buc.
— 30319 (265 lei) 2 buc
— 31308 (51 lei) 4 buc.
— 32310 (80 lei) 30 buc.
— 32313 (150 lei) 15 buc.
— 32314 (180 lei) 20 buc.
— 46316 (290 lei) 6 buc.
— 50407 (53 lei) 5 buc.
— 51113 (37 lei) 10 buc.
— 51114 (40 lei) 10 buc.
— 51115 (43 lei) 5 buc.
— 51134 (370 lei) 5 buc.
— 51222 (180 lei) 2 buc.
— 51226 (300 lei) 2 buc.
— 51313 (87 lei) 2 buc.
— 51318 (220 lei) 1 buc.
— 52212 (92 lei) 10 buc.
— 66412 (172 lei) 5 buc.
— 7941 (1780 lei) 5 buc.
— 7951 (4160 lei) 6 buc.
— NU 206 (39 lei) 2 buc.
— NU 218 (145 lei) 10 buc.
— NU 308 (57 lei) 6 buc.
— NU 317 (250 lei) 2 buc.
— NU 319 (340 lei) 7 buc.
— NU 1113 (60 lei) 39 buc.
— NU 1016 (90 lei) 25 buc.
— NU 1017 (100 lei) 10 buc.
— NU 1020 (160 lei) 10 buc.
— NU 1021 (200 lei) 10 buc.
— NU 2209 (66 lei) 32 buc.
— NU 2212 (90 lei) 5 buc.
— NU 2214 (120 lei) 40 buc.
— NU 2215 (135 lei) 15 buc.
— NU 2219 (245 lei) 25 buc.
— NU 2220 (290 lei) 17 buc.
— N 45 (115 lei) 5 buc.
— N 216 (103 lei) 3 buc.
— N 219 (162 lei) 5 buc.
— NA 70 (115 lei) 10 buc.
— NA 110 (316 lei) 10 buc.
— NA 4822 (448 lei) 4 buc.
— NA 4908 (56 lei) 15 buc.
— NA 4922 (385 lei) 20 buc.
— NA 4924 (476 lei) 21 buc.
— NA 6906 (68 lei) 2 buc.
— Ny 206 (41 lei) 3 buc.
— Ny 213 (81 lei) 16 buc.
— Ny 309 (71 lei) 7 buc.
— Ny 312 K (127 lei) 1 buc.
— Ny 318 (310 lei) 16 buc.
— Ny 2210 (76 lei) 5 buc.
— Ny 2213 (110 lei) 16 buc.
— Ny 2315 (284 lei) 3 buc.
— RNA 4912 (73 lei) 15 buc.
— NUP 2213 (116 lei) 14 buc.
— NF 204 (40 lei) 10 buc.
— NH 221 (312 lei) 22 buc.
— Q 309 (70 lei) 12 buc.
— 221311 (125 lei) 5 buc
— 113528 C (839 lei) 3 buc.
— 2007119 (100 lei) 3 buc.
— 2007128 (122 lei) 2 buc.
— 2007132 (136 lei) 7 buc.
— 2007144 (1694 lei) 3 buc.
— 2007944 (630 lei) 2 buc.
— 4074116 (140 lei) 20 buc.
— 544091—544113 CUP 3175 2 buc.
— 28521— 28580 (154 lei) 1 buc.
— R 50—60×25 (19 lei) 15 buc.
— H 313 bucșe (25 lei) 21 buc.
— H 213 bucșe (27 lei) 4 buc.
— 558—552 A (287 lei) 5 buc.
— NAS 35 (69 lei) 2 buc.
— 2 A P M 25 (70 lei) 2 buc.
— G VI.SA 213 (27 lei) 66 buc.
— A 226 (437 lei) 2 buc.
— H 3148 A (1350 lei) 2 buc.
— 23148 C K (2572 lei) 1 buc.
— NKI 32/20 (22 lei) 23 buc.
— RMS 17 (125 lei) 5 buc.
— RMS 20 (135 lei) 4 buc.

FABRICA DE ȘURUBURI — BRAȘOV,

Str. Zizinului nr. 113, telefon : 2 28 50, telex : 012217

Rulmenți

— NU 2318 (312 lei) 3 buc.
— NF 409 (271,50 lei) 2 buc.
— 46213 — 7213 (90 lei) 2 buc.
— 32219 — 7519 (175 lei) 3 buc.
— 113 — 528 (839,50 lei) 2 buc.
— 4074.108 (61 lei) 2 buc.
— TD 309 K (13,10 lei) 3 buc.
— 6018 (90 lei) 2 buc.
— 2312 (90 lei) 1 buc.
— NK 38.829 (48,51 lei) 6 buc.
— 11.207 (41 lei) 1 buc.
— 11307 (55 lei) 2 buc.
— Q 212 (100 lei) 9 buc.
— 12208 NF 208 (69,50 lei) 1 buc.
— NAF 40×62×20/40 (90 lei) 10 buc.
— K 38×46×20 (9,20 lei) 2 buc.
— Role V 245 LK (123,85 lei) 6 buc.

Pietre polizor

— Veral 601 300×20×75 10 M (52 lei) 6 buc.
— Veral 603/2 125 40 M (16 lei) 135 buc.
— Corindon 601 300×80×127 — 80 P (174 lei) 7 buc.

UZINA DE MAȘINI UNELTE „ÎNFRĂȚIREA" — ORADEA,

Str. Tuberozelor nr. 26, telefon : 1 43 43

Pietre polizor corindon STAS 603/1

— 250× 8×25 25 N (30 lei) 35 buc.
— 250×12×25 24 N (47,50 lei) 100 buc.
— STAS 607 20×15×6 25 M (5 lei) 35 buc.
— neral STAS 601 50×50×16 25 M (7,25 lei) 100 buc.
— 60×40×16 25 M (6,75 lei) 150 buc.
— 70×70×10 25 M (6,75 lei) 60 buc.
— 100×10×20 25 K (6 lei) 38 buc.
— 250×10×75 25 L (22 lei) 72 buc.
— 300×30×127 16 N (77,50 lei) 3 buc.

— 1100×40×127 25 M (178 lei) 2 buc.
— neral STAS 603/3 350×30×90 25 N (292 lei) 25 buc.
— neral STAS 605/3 150×50×20 16 K (41,60 lei) 30 buc.
— neral STAS 606/1 100×10×20 25 M (18 lei) 17 buc.
— neral STAS 607 80×40×30 25 M (18 lei) 30 buc.
— neral STAS 125×60×40 100 K (51 lei) 10 buc.
— Piatră spumă artific. 130×60×60 (6,70 lei) 684 buc.

I.I.L. „PRECIZIA" — BUCUREȘTI,

Sector VIII, Str. Teodosie Rudeanu nr. 12—14, telefon : 15 78 80

— Rulmenți 8311 360 buc.

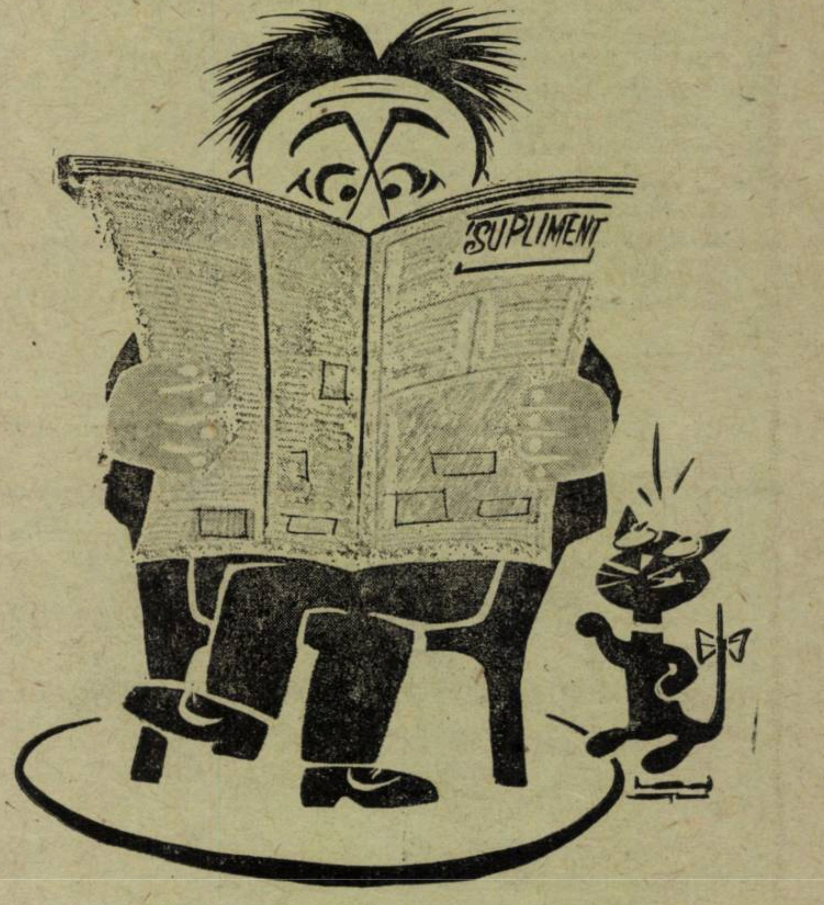

- **Aveți nevoie urgentă de unele piese de schimb, utilaje sau materiale?**
- **A apărut eronat anunțul comandat?**
- **Nu ați primit la timp SUPLIMENTUL?**

Telefonați la:

11 28 25

și cererea dv. va fi soluționată în mod operativ.

SCULE

UZINA DE MAȘINI UNELTE „ÎNFRĂȚIREA" — ORADEA,

Str. Tuberozelor nr. 26, telefon : 1 43 43

Cuțite fellous	
— Model 3 (500 lei)	2 buc.
— Model 3 (710 lei)	1 buc.
— Model 3,28 (932 lei)	3 buc.
— Cuțite șenere mod. 3,5 (2882 lei)	3 buc.
— Calibru inel filet M 16 T (115 lei)	1 buc.
— Calibru M 36 NT (185 lei)	5 buc.
— Calibru M 36 T (185 lei)	3 buc.
— Calibru M 14×1,5 T (110 lei)	2 buc.
— Calibru M 16×1,5 T (115 lei)	3 buc.
— Calibru M 24×1,5 T (130 lei)	1 buc.
— Calibru M 24×1,5 NT (130 lei)	1 buc.
— Calibru tr 24×5 T (105 lei)	3 buc.
— Calibru Tr. 84×5 NT (113 lei)	3 buc.
— Calibru M 36 (175 lei)	3 buc.
— Calibru M 42×1,5 NT (200 lei)	3 buc.
— Calibru M 45 ×1,5 T (200 lei)	2 buc.
— Calibru M 45×1,5 NT (200 lei)	2 buc.
Calibru Tampon filetat	
— M 4 (115 lei)	2 buc.
— M 5 (117 lei)	2 buc.
— M 14 (139 lei)	1 buc.
— M 20 (150 lei)	1 buc.
— M 27 (160 lei)	3 buc.
— M 12×1,5 (136 lei)	3 buc.
— M 52×3 (211 lei)	1 buc.
— M 100×22 (478 lei)	2 buc.
Calibru tampon	
— JE 2 Ø 72 (175 lei)	1 buc.
— JE 3 Ø 80 (210 lei)	2 buc.
Calibru con metric	
— M 40 (725 lei)	5 buc.
— M 50 (875 lei)	6 buc.
— M 60 (1145 lei)	5 buc.
— M 70 (1440 lei)	5 buc.
— M 80 (1735 lei)	5 buc.
— Dispozitiv tampon si limitare (467 lei)	2 buc.
— Chei lăcaș hexagon 8 (2,05 lei)	52 buc.
— Chei lăcaș hexagon 12 (3,85 lei)	52 buc.
— Chei lăcaș hexagon 14 (4,20 lei)	55 buc.

FABRICA DE ȘURUBURI — BRAȘOV,

Str. Zizinului nr. 113, telefon : 2 28 50, telex : 012217

— Freze stas 3540 — 16×100 (235 lei)	2 buc.

SUDURĂ

BAZA DE APROVIZIONARE — M.I.U. — BUCUREȘTI,

Sector IV, Str. Lipscani nr. 102, telefon : 15 85 25

Electrozi industriali	
— EL 40 Ø 4	55 kg.
— EL 40 Ø 3,25	55 kg.
— EL 40 Ø 2,5	55 kg.
Electrozi supercito	
— Ø 5,20	90 kg.
— Ø 4,20	30 kg.
— Ø 3,20	90 kg.
— Ø 4	211 kg.
— Electrozi SSV BF—4	70 kg.
Electrozi sudură	
— OKR = 205 E Ø 3.25	29 kg.
— OKR 205 S Ø 2,5	294 kg.
— EL 42 B Ø 4	88 kg.
— EL 42 B Ø 3,25	38 kg.
Electrozi carend	
— 347 EL Ø 5	400 kg.
— 347 EL Ø 3,25	330 kg.
— 347 EL Ø 2,5	200 kg.
— Ø 2,5	266 kg.
— Electrozi industriali EBBCB Ø 2	231 kg.
— Electrozi carend LS Ø 2	26 kg.
— Electrozi E Ø 50 3×380 AVOMI	50 kg.
— Electrozi EMONA 5 ×4,50	88 kg.
— Electrozi EMONA 4 ×4,50	56 kg.
— Electrozi EMONA 3,5×4,50	294 kg.

ÎNTREPRINDEREA DE CONSTRUCȚII INDUSTRIALE ȘI MONTAJE — BRAȘOV

Str Carpaților nr. 9, telefon : 2 24 11

— Flux sudură (4,60 lei)	1048 kg.

CONSTRUCȚII-INSTALAȚII

BAZA DE APROVIZIONARE „CARPAȚI" — BUCUREȘTI

Șos. Pipera nr. 52, telefon : 33 52 54

Tuburi fontă scurgere	
— 125× 250	300 buc.
— 125× 500	500 buc.
— 125× 750	300 buc.
— 125×1000	250 buc.
— 125×1500	450 buc.
— 125×2000	300 buc.
— Coturi 125×90	100 buc.
— Coturi 70×8	100 buc.
— Coturi etanș 70×7 cm	40 buc
— Coturi etanș 70×14 cm	130 buc.
— Coturi etanș 100×7 cm	60 buc
— Coturi etanș 125×14 cm	60 buc
— Coturi etanș 125×7 cm	20 buc.
— Coturi etanș 125×14 cm	40 buc.
— Coturi etanș 125×20 cm	16 buc
Ramificații	
— 70× 50 la 90 grade	36 buc.
— 70× 70 la 90 grade	40 buc.
— 100× 70 la 90 grade	75 buc
— 100×100 la 90 grade	27 buc.
— 125× 50 la 70 grade	20 buc.
— 125× 50 la 90 grade	31 buc.
— 125× 70 la 45 grade	19 buc.
— 125× 70 la 70 grade	10 buc.
— 125× 70 la 90 grade	11 buc.
— 125×125 la 45 grade	30 buc.
Reducții	
— 100×70	70 buc.
— 125×70	100 buc.

BAZA DE APROVIZIONARE „CARPAȚI" — BUCUREȘTI,

Șos. Pipera nr. 52, telefon : 33 52 54

Tuburi fontă scurgere	
— 125× 250	300 buc.
— 125× 500	500 buc.
— 125× 750	300 buc.
— 125×1000	250 buc.
— 125×1500	450 buc.
— 125×2000	300 buc.
— Coturi 125×90	100 buc.
— Coturi etaj 125× 7	20 buc.
— Coturi etaj 125×14	40 buc.
— Coturi etaj 125×20	16 buc.
Ramificații	
— 70× 50 la 90 grade	36 buc.
— 70× 70 la 90 grade	40 buc.
— 100× 70 la 90 grade	75 buc.
— 100×100 la 90 grade	27 buc.
— 125× 50 la 70 grade	20 buc.
— 125× 50 la 90 grade	31 buc.
— 125× 70 la 45 grade	19 buc.
— 125× 70 la 70 grade	10 buc.
— 125× 20 la 90 grade	11 buc.
— 125×125 la 45 grade	30 buc.
— Reducții 100/ 70	70 buc.
— Reducții 125/100	100 buc.

ÎNTREPRINDEREA DE MATERIALE DE CONSTRUCȚII ȘI PRODUSE CHIMICE — CRAIOVA

Str. Bucovăț nr. 200

Livrează fără repartiție pe bază de comandă următoarele :

— Blocuri de beton cu agregate ceramice (2 320 lei/mia buc.) pentru unitățile socialiste și la populație 3,50 lei buc.

— Placaje ceramice diferite culori cu dimensiuni de 115 × 60 × 60 gr. 10 mm pentru sectorul socialist și la prețul de 608 lei/mia buc.

— Lichid frînă, 25,70 lei/l, cu rabat 14%

VĂ PREZENTĂM

COMBINATUL CHIMIC VICTORIA

...ȘI PRODUSELE SALE

MARI BENEFICIARI DIN ȚARĂ ȘI DE PESTE HOTARE

Produsele Combinatului chimic „Victoria", se livrează, în principal, următorilor mari beneficiari :

- Combinatul chimic Făgăraș
- Toate combinatele de prelucrare a lemnului
- Uzinele de lacuri și vopsele : Color — București și Azur — Timișoara
- Toate uzinele termo-electrice și toate instalațiile care utilizează cazane de aburi (Combinatul chimic „Victoria", le livrează Vionit CS_3 pentru dedurizarea și demineralizarea apelor industriale).
- O serie de mari uzine textile (viopret, pentru apretură).

Principalele țări în care se exportă produsele Combinatului : Austria, Belgia, R. P. Chineză, Danemarca, Irak, Israel, Italia, Turcia, R. S. F. Iugoslavia, Olanda, R. F. a Germaniei, R. P. Ungară, Austria, R.A.U., R.S.C., Ceylon etc.

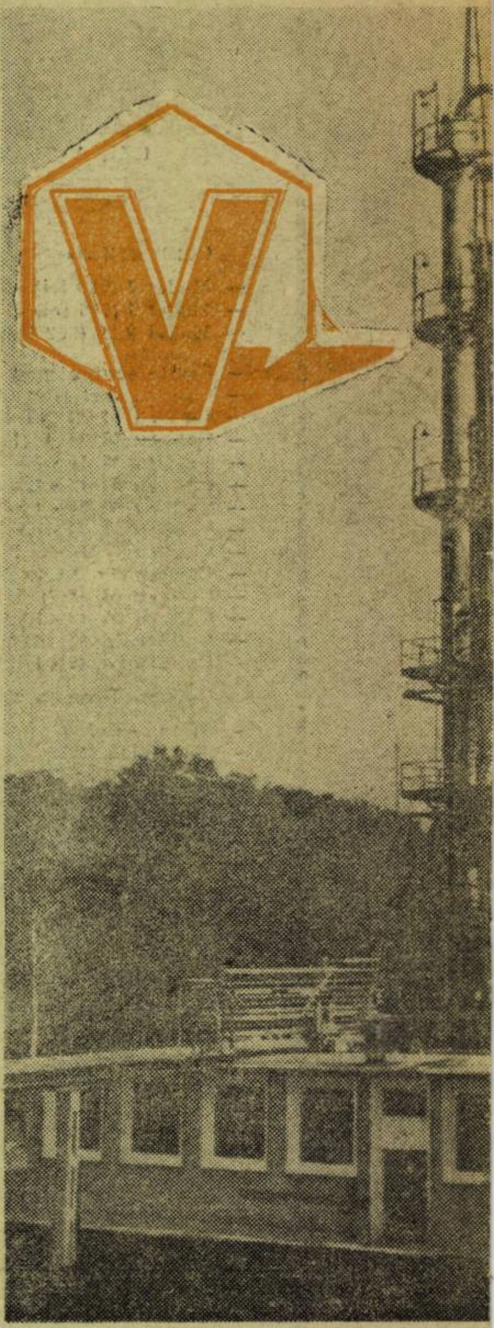

ÎN CÎMPIA FĂGĂRAȘULUI, sub pavăza înaltă a munților este așezat **Combinatul chimic „Victoria"**. Natura generoasă a acestui frumos colț de pămînt transilvănean a fost însuflețită de efortul industrios al omului.

Pus în funcțiune în anii socialismului, Combinatul a fost dotat și modernizat la nivelul tehnicii mondiale, ceea ce a creat premisele necesare ca în anul 1970 producția să fie de 7 ori mai mare decît cea realizată în anul 1955.

Fermentul creator al industriei a polarizat în preajma Combinatului pulsația unei vieți noi ridicînd, ca din pămînt, orașul Victoria.

In cele ce urmează vă prezentăm principalele produse realizate de acest pion al industriei chimice românești.

● *Gaz metan + celuloză... + investiții*

Producția Combinatului chimic „Victoria" — care fabrică peste 50 de produse de bază — este profilată în următoarele direcții :

- Amoniac, uree, îngrășăminte chimice
- Metanol, formol, rășini ureo-formaldehidice
- Nitroceluloze pentru lacuri
- Schimbători de ioni

GARANTEAZĂ MĂRFURILE LIV

AMONIAC ȘI PRODUSE DERIVATE

- Amoniac (lichefiat și soluție)
- Acid azotic concentrat
- Acid azotic diluat
- Azotat de amoniu îngrășămînt
- Azotat de amoniu tehnic
- Uree tehnică cristalizată
- Bicarbonat de amoniu tehnic
- Carbonat de amoniu alimentar
- Sulfat de hidrazină
- Hidrat de hidrazină

ACID SULFURIC ȘI PRODUSE DERIVATE

- Acid sulfuric tehnic
- Acid sulfuric fumans (oleum)
- Acid sulfuric pentru acumulatori
- Sulfit de sodiu anhidru tehnic

METANOL ȘI PRODUSE DERIVATE

- Metanol
- Formaldehidă
- Hexametilentetramină tehnică
- Hexametilentetramină farmaceutică

RĂȘINI SINTETICE

- Adezivi ureo-formaldehidici
  - — Urelit C
  - — Urelit R
  - — Urelit P
- Rășină ureo-formaldehidică pentru hîrtie
  - — (Urelit H.M.)
- Rășină ureo-formaldehidică pentru hîrtie (Urelit H.E.)
- Rășină ureo-formaldehidică „Urelit I.S."
- Rășină melamino-formaldehidică pentru hîrtie
- Rășină ureo-formaldehidică pentru apreturi textile „Viopret"
- Rășină melamino-formaldehidică pentru apreturi textile
- Rășini ureo-formaldehidice pentru metalurgie

NITROCELULOZĂ

- N.C. umectată cu etanol
- N.C. plastifiată
- N.C. A-500 plastifiată
- N.C. pentru celuloid
- N.C. pentru explozivi minieri

SCHIMBĂTORI DE IONI

- Vionit CS-3, cationit puternic acid
- Vionit CC-1, cationit slab acid
- Vionit AT-1, anionit puternic bazic

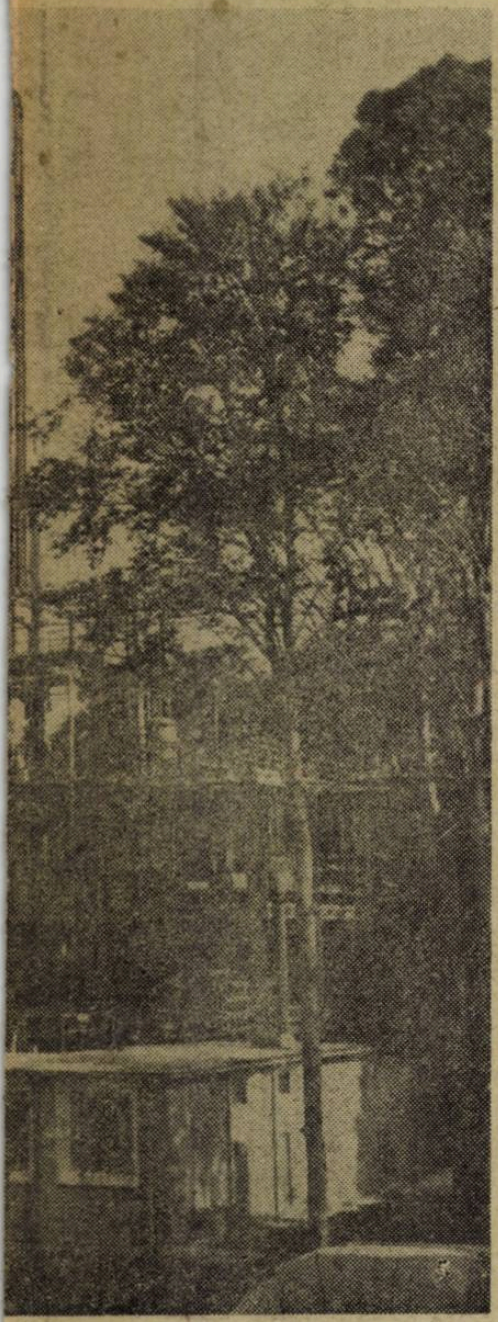

Ce materii prime miraculoase sînt folosite? Pe cei neinițiați răspunsul poate să-i surprindă: Gazul metan + celuloza stau la baza sortimentelor cu ponderea cea mai mare în producția Combinatului. Dar pentru a se obține produsele finite, aceste materii prime sînt supuse unor prelucrări complexe, exemplu de valorificare superioară a unor resurse existente în țară.

Pentru realizarea acestor prelucrări „miraculoase" Combinatul este dotat cu cele mai moderne utilaje. În ultimii ani s-au dat în exploatare instalațiile metanol II și III și instalațiile de formol, iar instalația de adezivi ureo-formaldehidici și-a dublat capacitatea.

Investițiile efectuate nu au întîrziat să dea roade: Calitatea produselor Combinatului, corespunde nivelului cerințelor pe plan mondial. Dintre acestea, metanolul sintetic și carbonatul de amoniu sînt cerute la export în cantități tot mai mari, datorită caracteristicilor superioare. Se exportă, de asemenea, acid azotic concentrat, schimbători de ioni, formol.

● *Un „monopol" al uzinei*

Empiric, procesul de realizare a unuia din produsele de bază poate fi redat în următoarea expresie laconică:

Gaz metan ⟶ amoniac ⟶ uree
Gaz metan ⟶ metanol ⟶ formol =
= **Rășini ureo-formaldehidice**

Cele două procese transformatoare de mai sus, pornind de la gaz metan, își conjugă efectele finale în retortele ciclopice ale Combinatului chimic „Victoria", investindu-l cu o distincție: **unicul producător în țară al rășinilor ureo-farmaldehidice.** Diversificate în sortimente de complexă prelucrare și de mare tonaj ele sînt utilizate în multe ramuri industriale la fabricarea unei mari varietăți de produse pentru export.

Cîteva jaloane care schițează aria de întrebuințare a acestor rășini de tip „Urelit", (evident, sub mai multe forme modificate):

- La articolele finite din industria de prelucrare a lemnului (plăci aglomerate, plăci fibro-lemnoase, placaje, mobilă de diverse feluri etc.).
- La fabricarea împîsliturilor de sticlă produse de Fabrica de carton asfaltat Berceni (din care un mare volum este exportat).
- La fabricarea miezurilor de turnare în industria metalurgică (turnătorii).
- La apretarea țesăturilor în industria textilă.
- La obținerea unei hîrtii de calitate superioară.
- La toată gama de sortimente de lacuri și vopsele pe bază de nitroceluloză (care se realizează avînd ca materie primă nitrocelulozele pentru lacuri produse de Combinatul chimic Victoria).

● *Garanția evoluției tehnologice*

Cadre tehnice și cercetători științifici cu înaltă calificare studiază în permanență elaborarea unor noi tehnologii de fabricație la nivelul tehnicii actuale.

Pentru aceste cercetări Combinatul este dotat cu laboratoare experimentale și utilaje adecvate, unde se realizează, la scara micro, viitoarea macro-producție.

IMPORTANT DE ȘTIUT, DE CĂTRE BENEFICIARI!

Combinatul chimic „Victoria", va produce în anul 1970 — Schimbători de ioni Anionit — AT_1 și AS_1, necesari la demineralizarea apelor industriale.

Aceste produse înlocuiesc cu succes Anionit — AT_1 și AS_1, care pînă în prezent se importau pe relația vest.

De asemenea, începînd cu anul 1970 vor fi introduse în fabricație următoarele produse:

- **Difenilamină**
- **Dietilbenzen**
- **Divinilbenzen**

Preocuparea generală este de a obține îmbunătățirea calității o dată cu un volum sporit de produse diversificate prin lărgirea gamei de sortimente.

Combinatul chimic „Victoria" a fost și este încă o școală a industriei chimice. De aici au pornit numeroase cadre tehnice care azi conduc noile combinate chimice din țară (Tîrgu Mureș, Turnu Măgurele, Craiova).

Perspective de dezvoltare asigurate prin:

— Spațiu larg disponibil pentru amplasarea de noi unități;

— oameni formați, tradiție industrială.

Pagini realizate de N. RADU și D. ALEXANDRU

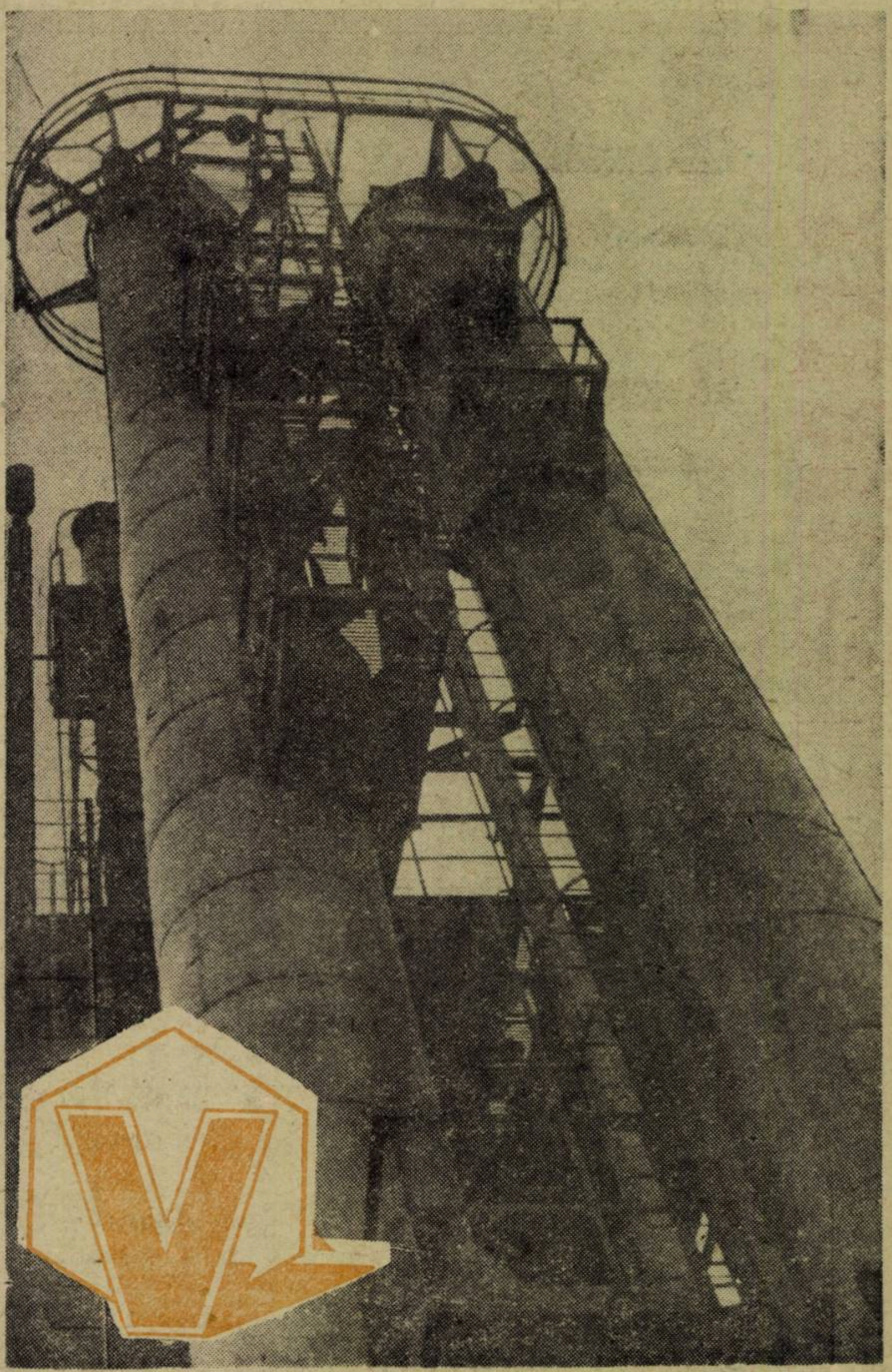

RATE:

- **Vionit AS-1, anionit mediu bazic**
- **Vionit CS-21 și CS-22, cationiți poroși puternic acizi**
- **Vionit CC-21, cationit poros slab acid**
- **Vionit AT-21, anionit poros puternic bazic**
- **Vionit AS-21, anionit poros mediu bazic**
- **Vionit AS-2, anionit cu grupe piridinice**
- **Vionit AS-22, anionit poros slab bazic**

ALTE PRODUSE CHIMICE

- **Oxigen tehnic**
- **Întăritori pentru adezivi: tip I.C., I.R., I.P.**
- **Întăritori F**
- **Copolimer stiren-divinilbenzen**
- **Paraformaldehidă**

ELECTROTEHNICE

ÎNTREPRINDEREA JUDEȚEANĂ DE INDUSTRIE LOCALĂ — ODORHEIU SECUIESC

Județul Harghita, Str. Orban nr. 106, telefon: 202, 203

— Cablu C.C. 2,42 (3,70 lei)	100 ml.
— Cablu CAPBI (55,35 lei)	17 ml.
— Butoane bachelit pt. sobă (175 lei)	1184 buc.

ÎNTREPRINDEREA DE INSTALAȚII — BUCUREȘTI

Calea 13 Septembrie nr. 106, telefon: 31 03 30 / 24

— Comutator voltmetric CVF	208 buc.
— Comutator PACO 3 direcții 5 T.K. 16 amp.	50 buc.
— Comutator PACO 5 TN 3—63—40 amp.	100 buc.
— Contactori tripolari K 12—24 amp. 380 V.	915 buc.
— Contactori tripolari CT 63 amp. 48 V.	48 buc.
— Contactori tripolari 100 amp. 220 V	29 buc.
— Contactori tripolari 63 amp. 380 V	39 buc.
— Contactori tripolari SM—2 25 amp. 380 V	190 buc.
— Contactori tripolari SM—3 40 amp. 380 V	33 buc.
— Dispozitiv DPI 24 V	15 buc.
— Dispozitiv DPI 220 V	11 buc.
— Protector de post tip H.	163 buc.
— Releu EV 380 V tip URSS	15 buc.
— Releu ET 0,2 amp. tip URSS	32 buc.
— Releu contact pasager RCP—2 24 V. curent continuu	20 buc.
— Transformator CIPT 20 Kw 50/5	1 buc.
— Descărcător tubular DTF—6 Kw	15 buc.
— Doze antiexplosive EPZ 1 țol	51 buc.
— Doze antiexplosive DEP 1 țol jumătate	25 buc.
— Doze aluminiu 13 per. 2	39 buc
— Doze aluminiu 16 per. 2	225 buc.
— Izolatori HD—10 kw	300 buc.
— Izolatori HD—15 kw	300 buc
— Izolatori HD—20 kw	300 buc.
— Separatori STI 1 kw 200 amp	20 buc.
— Presostat IP 1,4—1,6 atm	6 buc.
— Presostat 1,3 atm.	6 buc.
— Robinet RV 20—16 atm.	50 buc.
— Termomeetru drept 0—50 grade T—300	150 buc.
— Termometru drept 0—100 grade T—500	20 buc.
— Termometru drept 0—100 grade T—750	25 buc.
— Arzător gaze 0—4 m.c.	105 buc.
— Vană oțel STAS 1147 Ø 350	3 buc.
— Furtun petrolier Ø 32	107 ml.

I.I.L. „PRECIZIA" — BUCUREȘTI,

Sector VIII, Str. Teodosie Rudeanu nr. 12—14, telefon: 15 78 80

— Becuri 42/15 W	200 buc.
— Motor 1,1×3350 220—380 V	43 buc.
— Motor 10×1500 220—380 V	15 buc.

FABRICA DE ȘURUBURI — BRAȘOV,

Str. Zizinului nr. 113, telefon: 2 28 50, telex: 012217

— Ventil electromagnetic. 100 t/min. 06 atm. cu redresor pentru alimentare (4800 lei)	1 buc.

ÎNTREPRINDEREA MINIERĂ — CÎMPULUNG MUSCEL,

Județul Argeș, str. Negru Vodă nr. 91, telefon: 15 05

— Transformator de putere 1000 Kva 15/04 Kv. (71.240 lei)	2 buc.

UZINA DE SÎRMĂ ȘI PRODUSE DIN SÎRMĂ — BUZAU,

Aleea Industriilor nr. 1, telefon: 29 97, 29 98

— Contactori AC 3—63 A — 380 V cu releu cod 3226 (2500 lei)	17 buc.
— Contactori AC 3—40 A — 380 V cu releu cod 3218 (2000 lei)	15 buc.
— Contactori AC 3—100 A — 380 V cu releu cod 3235 (3000 lei)	16 buc.
— Contactori AC 3—200 A — 380 V cu releu cod 3243 (4250 lei)	22 buc.
— Contactori AC 3—40 A — 380 V fără releu (500 lei)	10 buc.

CHIMICE-HÎRTIE

ÎNTREPRINDEREA „MUNCA TEXTILĂ" — BUCUREȘTI

Str. Sadului nr. 35, telefon: 23 28 00

Coloranți

— Portocaliu direct strălucitor 300/100	23 kg
— Albastru marin Lancel O	143 kg
— Albastru acid cromatabil	216 kg
— Brun Lancel 2 — B.N.L.	41 kg
— Metiazol orange 2. G	59 kg
— Alb vole lecht bej S.L.	20 kg
— Diamant schant P.L.C.	65 kg

COMBINATUL DE EXPLOATARE ȘI INDUSTRIALIZARE A LEMNULUI BRĂILA

Str. Fabricilor nr. 10, telefon: 1 30 81, telex 015420

Oferă și livrează din stoc disponibil, pe bază de comandă fermă următoarele materiale chimice:

— **Alb ultra acoperitor**	**188 kg.**
— **Betanaftol**	**3 kg.**
— **Briliant orange**	**3 kg.**
— **Auramină**	**214 kg.**
— **Crisofenină**	**194 kg.**
— **Firniș concentrat**	**112 kg.**
— **Galben de crom**	**180 kg.**
— **Galben direct**	**10 kg.**
— **Maron galben**	**61 kg.**
— **Maron roșcat**	**133 kg.**
— **Negru direct**	**16 kg.**
— **Neopren**	**4 kg.**
— **Pastă de bronz**	**2 kg.**
— **Rodamină**	**113 kg.**
— **Ton cenușiu**	**25 kg.**
— **Verde gălbui**	**116 kg.**

BAZA DE APROVIZIONARE — M.I.U. — BUCUREȘTI,

Sector IV, Str. Lipscani nr. 102, telefon: 15 85 25

— Nitrolac alb	5200 kg.
— Nitrolac incolor	5100 kg.

BAZA DE APROVIZIONARE „CARPAȚI" — BUCUREȘTI

Șos. Pipera nr. 52, telefon: 33 52 54

— Hîrtie pergament textil pînzat 90 mm	1117 kg.
— Hîrtie pergament textil pînzat 140 mm	372 kg.
— Hîrtie pergament textil pînzat 12 mm	82 kg.
— Hîrtie pergament textil pînzat 110 mm	817 kg.
— Hîrtie ziar suluri a 44 cm	3913 kg.
— Folia colorat role 30 cm	18 role
— Hîrtie milimetrică 20	380 coli
— Hîrtie milimetrică 20	350 coli
— Carton verdol	1300 ml.

ÎNTREPRINDEREA JUDEȚEANĂ DE INDUSTRIE LOCALĂ — ODORHEIU SECUIESC,

Județul Harghita, Str. Orban nr. 106, telefon: 202, 203

— Clei rece măcinat (13,43 lei)	1700 kg
— Lac ICF (19,60 lei)	900 kg
— Clei oase și piele (6,29 lei)	2 kg
— Antimoniu (15 lei)	200 kg
— Carton triplex 0,4 mm (2,50 lei)	1260 kg

I.I.L. „PRECIZIA" — BUCUREȘTI,

Sector VIII, Str. Teodosie Rudeanu nr. 12—14, telefon: 15 78 80

— Vopsea email albastru	1000 kg.
— Chit cuțit	1000 kg.

LEMN-MOBILĂ

UZINA DE MAȘINI UNELTE „ÎNFRĂȚIREA" — ORADEA
Str. Tuberozelor nr. 26, telefon : 1 43 43

— Cozi pt. unelte, semifinisate (5 lei)	2000 buc.
— Cozi ciocan mari (5,90 lei)	200 buc.
— Cozi ciocan (3,56 lei).	300 buc.
— Cozi ciocan (3,56 lei).	150 buc.
— Cozi ciocan (7,56 lei)	240 buc.
— Cozi baros (14 lei)	400 buc.

TEXTILE-PIELĂRIE-CAUCIUC

UZINA DE MAȘINI UNELTE „ÎNFRĂȚIREA" — ORADEA,
Str. Tuberozelor nr. 26, telefon : 1 43 43

Curele mătase

— 1250×60 (82,50 lei)	20 buc.
— 1260×60 (151,20 lei)	2 buc.
— 580×20 (23,20 lei)	2 buc.
— 1100×70 (154 lei)	5 buc.
— 1120×70 (156,80 lei)	6 buc.
— 1270×40 (101,60 lei)	13 buc.
— 1270×70 (177,80 lei)	8 buc.
— 1280×60 (154,20 lei)	13 buc.
— 1300×40 (104 lei)	3 buc.
— 1350×35 (51,97 lei)	2 buc.
— 1480×25 (44,80 lei)	2 buc.
— 1780×25 (44,83 lei)	4 buc.
— 2290×110 (277,09 lei)	1 buc.
— 2350×40 (103,40 lei)	4 buc.
— 1400×40 (112 lei)	6 buc.

COOPERATIVA „TIMPURI NOI" — SIBIU,
Piața Unirii nr. 4, telefon : 1 17 67

— Plăpumioare copii (112 lei — minus 14% rabat)	129 buc.
— Rips roșu pvc (15,90 lei)	232 mp.
— Fermoare metalice detașabile MG—10—55 (17,09 lei)	1430 buc.
— Fermoare metalice detașabile MG—10—60 cm (18,06 lei)	1496 buc.

FABRICA DE CONFECȚII ȘI TRICOTAJE — BUCUREȘTI
B-dul Armata Poporului nr. 7, telefon : 31 00 70

Oferă din stoc fără repartiție următoarele :

— Tricot din fire bemberg 60 den, negru, cupoane de cca. 1—10 m lg. și 1,20—1,70 m lat.
— Piele artificială „Fecetex" G—84" gofrată, diferite culori (cupoane)
— Fire relontex 100/20 den. colorate, bobine
— Fire lină 36/1 colorate, bobine
— Fire Dralon, bobine
— Fire sintetice supraelastice 70/20 × 2 den. crude (alb) — bobine
— Fire bumbac mercerizat 70/2 bobine, provenite din deșirarea ciorapilor
— Fire bumbac mercerizat 100/2 bobine, provenite din deșirarea ciorapilor
— Fire bumbac cu viscoză, melanjate, bobine
— Apret pentru întărirea marginilor tricoturilor (Kanteasteife).

DIVERSE

ÎNTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ — URZICENI
Județul Ilfov, telefon : 372 — 373

Vinde fără repartiție din stoc disponibil protapi pentru remorci auto R 3 T, tip Medgidia cu reperul 2. R. 3 T. 2000 — A (400 lei bucata).

CERERI • CERERI • CERERI

ÎNTREPRINDEREA DE CONSTRUCȚII INDUSTRIALE ȘI MONTAJE — BRAȘOV

Str. Carpaților nr. 9, telefon ; 23582

Solicită prin transfer :

— Pod rulant cu greifer, capacitate 10—12 tone forță, greutate greifer plus încărcătura, deschidere 24—30 m, 1 buc.

UZINA METALURGICĂ-IAȘI

șos. Țuțora nr. 132 telefon: 126 20

Cumpără sau preia prin transfer de urgență :

— Instalație pentru confecționat garnituri de cauciuc prin vulcanizare, cu încălzire electrică sau gaz metan.

Ofertele se primesc la adresa de mai sus.

BULETIN DE SONDAJ

privind eficiența anunțurilor publicate în Suplimentul „Viața economică" nr. 1—52/1969

Organizația economică : . . . .
. . . . localitatea . . . .
Str. . . . . nr. . . . .

1. Produsele disponibile valorificate : . . . . lei, ceea ce reprezintă . . . . . . % din ofertele publicate.

2. Utilaje oferite . . . . buc., în valoare de . . . . lei, din care au fost transferate (număr, valoare, individualizarea celor mai importante) :

. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

3. Comenzi primite pentru capacități de producție sau produse descentralizate oferite (valoare, natura produselor sau a lucrărilor etc.) :

. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

4. În ce măsură a fost folosit Suplimentul pentru aprovizionare sau alte informații :

. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

Numele celui care a întocmit buletinul : . . . .

Buletinele de sondaj sosite la redacție, după prelucrarea datelor, vor fi trase la sorți iar cîștigătorilor (dintre cei care au completat buletinul) li se vor acorda diferite premii în bani.

OFERTE DE CAPACITĂȚI DE PRODUCȚIE ȘI PRODUSE DESCENTRALIZATE

INTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ – LUDUȘ

Jud. Mureș, str. Avram Iancu, nr. 10, telefon: 344,217

Produce și livrează imediat, pe bază de comandă fermă următoarele:

PRODUSE METALICE

— Vagoneți etajeri, pentru fabricile de cărămizi;

— Vagoneți platformă cu ecartamente de 500—750 mm;

— Roabe metalice (196 lei buc.);

— Sobe de încălzit cu rumeguș (269 lei buc., preț amănunt);

— Bănci școlare, preț conform catalog;

— Diferite dulapuri metalice pentru scule și vestiare;

— Cărucioare „Crocodil" pentru transporturi interne;

PRODUSE DIN MASE PLASTICE

— Plase piață simple;

— Plase piață cu inserție de relon;

— Plase piață cu fir geamăn;

— Coșuri autoservire;

— Coșuri pentru hîrtie și alte tipuri de coșuri, conform comenzilor;

— Covoare baie „Sah" din sina p.v.c.;

— Diferite produse extrudate ca: fire, șine, tuburi, etc. din p.v.c.

— Piese injectate din p.v.c. și polietilenă;

— Preșuri țesute din p.v.c. la dimensiuni și culori dorite;

MATERIALE PENTRU CONSTRUCȚII

— Plăci fibrobeton tip II 85X40X5,2 cm. pentru izolații;

— Plăci fibrobeton tip. III 50X40X3,5 cm. pt. suport parchet (dușumea oarbă);

— Dale beton 50X50X8 pentru trotuare;

— Plăci mozaicate în diferite culori;

PRODUSE CERAMICE

— Diverse ghivece de flori și de seră smălțuite și nesmălțuite în diferite mărimi.

TOPITORIA DE IN – ULMENI

Județul Maramureș

Livrează la cerere cantități nelimitate, fibră scurtă de in, la prețul de 3 lei/Kg., care poate fi folosită pentru fono și termoizolante, ambalaje, fabricare de hîrtie și celuloză etc.

UZINA DE UTILAJ MINIER

orașul Dr. Petru Groza

Județul Bihor, telefon: 329

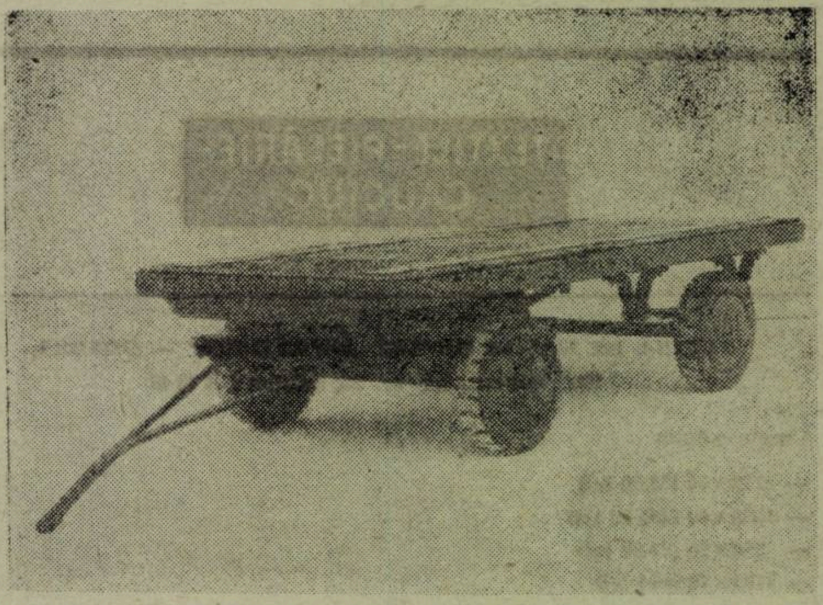

Execută pe bază de comandă fermă, fără repartiție:

— Remorci pentru electrocar tip REc-2, sarcină utilă 1 tonă, cu dimensiunea platformei de 2200X1150 mm (5.100 lei bucata)

CENTRALA INDUSTRIALĂ A PREFABRICATELOR DIN BETON

CIPB

CENTRALA INDUSTRIALĂ A PREFABRICATELOR DIN BETON

cu sediul in București Bd. 1848 nr. 10. sector IV, tel.: 16.22.60

- Livrează într-un sortiment variat prefabricate din beton armat și precomprimat, precum și produse din beton celular autoclavizat realizate la fabricile din București, Brasov, Craiova, Turda, Roman, Călărași, Galați, Doicești, (Dîmbovița) și Deva.
- Asigură asistența tehnică pentru stabilirea soluțiilor de structuri realizate cu prefabricate produse în fabricile proprii.
- Proiectează tehnologii complexe pentru poligoane sau fabrici de prefabricate din beton sau beton celular, livrează instalațiile și utilajele specifice acestei industrii.
- Proiectează elemente prefabricate din beton armat și beton precomprimat, pentru cele mai diverse utilizări.
- Prin studiile si cercetările efectuate în laboratoarele centralei, vă pune la dispoziție ultimele realizări ale tehnicii moderne în acest domeniu.

Comenzile pentru anul 1970, vor fi adresate serviciului de desfacere din centrală sau direct întreprinderilor de prefabricate mai sus indicate.

PRIMA FABRICĂ DE CIMENT DIN ROMÂNIA „STÎNCA"-BRĂILA

CIMENT... CIMENT... CIMENT. Un cuvînt rostit de mii de oameni ai muncii de pe întreg cuprinsul țării noastre. Un cuvînt legat nemijlocit de marile șantiere ale socialismului.

Fără ciment n-ar fi posibile construcțiile care cresc astăzi sub ochii noștri, nu s-ar realiza programul de investiții industriale, locuințele și obiectivele social-culturale.

Fabrica de ciment din Brăila cunoscută sub denumirea de „Stînca" a fost înființată spre finele secolului trecut, mai precis în anul 1889, fiind prima unitate de fabricație a cimentului din țara noastră. Amplasarea ei în Brăila a fost dictată de considerente comerciale. Fiind situat la Dunăre, orașul Brăila a cunoscut o dezvoltare continuă de prin deceniul 80 al secolului trecut prin construcțiile din port și din centrul orașului. De altfel, producția de ciment, la un an de la înființare, a crescut de la 3 000 la 27 000 tone, apropiindu-se de producția proiectată care era de 30 000 tone anual.

La început fabrica brăileană a fost dotată cu cuptoare verticale pentru arderea clinkerului. În anul 1910, a fost modernizată însă prin instalarea a două cuptoare rotative. Abia după 25 de ani fabrica a mai fost dotată cu o moară de mare productivitate. În vederea obținerii unui randament sporit, în anul 1938, a fost modernizat unul dintre cuptoare adaptîndu-i-se un grătar de calcinare. Prin aceasta s-a înregistrat o creștere simțitoare a producției și totodată o reducere apreciabilă a consumului de combustibil prin recuperarea căldurii gazelor arse. Tot atunci s-a mai montat o moară cu productivitate ridicată care și astăzi prezintă indicatori tehnico-economici foarte buni.

Pentru nevoile mereu crescînde ale construcțiilor din țara noastră la Fabrica „Stînca" din Brăila au fost executate în ultimii ani o serie de lucrări de modernizare a utilajelor și de mecanizare a operațiilor grele de muncă. Astfel, în fabrică au fost mecanizate toate operațiunile de descărcare a calcarului și argilei, iar cariera „Topalu" a fost dotată cu excavatoare de mare capacitate. Pentru transportul materiei excavate au fost achiziționate mijloace de transport moderne, s-au construit o șosea pietruită și o stație de concasare chiar pe malul Dunării.

În trecut, descărcarea argilei se efectua cu coșurile duse în spate de muncitori. Astăzi, această lucrare se execută cu excavatoare echipate cu greifere. Calcarul se descărca din ceamuri cu ajutorul roabelor și se transporta pe schele înguste cu permanente pericole de cădere în apă. Acum acest material se descarcă mecanizat în deplină securitate a muncii. De condițiile istovitoare de muncă din trecut vorbesc și astăzi muncitorii care lucrează în fabrică.

Cu mulți ani în urmă fabrica nu avea o carieră proprie de argilă care să-i asigure cantitățile corespunzătoare. Din cauza inundării malurilor de către apele Dunării, argila se exploata din diferite puncte și apoi se încărca în căruțe și toate operațiunile pînă la fabrică erau manuale. În prezent, aprovizionarea cu argilă este cu totul alta. Fabrica dispune de o carieră în zona neinundabilă în care operațiunile de dislocare se execută mecanizat, argila se încarcă cu excavatoare moderne, iar transportul pînă la mal se face pe un drum pietruit la cota neinundabilă.

Din fondurile de investiții primite de la stat s-au adus îmbunătățiri substanțiale în întreaga activitate a fabricii „Stînca". Astfel, stocul de iarnă, în perioada cînd Dunărea este înghețată, cu calcar, argilă și zgură nu mai este o problemă. Astăzi, acest material se depozitează în hale moderne, eliminîndu-se total greutățile cauzate de depozitarea acestora sub cerul liber la discreția intemperiilor. S-a mărit de asemenea, capacitatea de uscare a materiilor prime, s-au adus modificări în funcționarea tehnologică a utilajelor de bază. În anul 1956, s-a montat moara „Vulcan", iar în 1963 s-a realizat dubla circulație a gazelor la unul dintre cuptoare instalîndu-se și un electrofiltru. Tot la cuptorul respectiv au fost executate lucrări de desprăfuire a gazelor, precum și o desprăfuire umedă a gazelor de la secția uscare. Pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă s-a realizat etanșarea și capsularea mijloacelor de transport s-au construit un atelier mecanic spațios, vestiare, dușuri, o baie modernă a fost introdusă încălzirea centrală, iar pentru amatorii de sport s-a amenajat o arenă de popice.

Producția realizată de fabrica brăileană, după 1944, prezintă o curbă ascendentă, marcată de cantitățile din ce în ce mai mari de ciment. Prezentăm, spre exemplificare, următoarele date:

— 1948	57 000 tone
— 1950	107 000 „
— 1960	159 000 „
— 1965	192 000 „
— 1969	205 050 „

Rezultate remarcabile au fost înregistrate și pe linia reducerii cheltuielilor de producție. S-a ajuns, de pildă, ca față de dotația de la buget de 14 000 lei din anul 1952, să se dea beneficii în valoare de 738 000 lei în 1968 și de aproape 1 milion lei în 1969. Evident, aceasta în condițiile reducerii prețului de vînzare a cimentului.

Salariile muncitorilor au marcat, an de an, creșteri substanțiale. De exemplu, față de salariul mediu din anul 1950 de 450 lei lunar, s-a ajuns în jurul cifrei de 1 500 lei lunar în anul 1969.

★

Cine privește astăzi peste cariera „Topalu" poate observa că în cele opt decenii de existență ale Fabricii „Stînca" a fost dislocat un munte de calcar. Oameni harnici l-au transportat și l-au transformat în pulbere fină. Intrat în deceniul 80 de existență, întregul colectiv al fabricii brăilene s-a angajat să nu precupețească nici un efort pentru a da patriei ciment de bună calitate, în cantități mai mari și la un preț de cost mai scăzut.

Em. Z.

CONDIŢII CONTRACTUALE

1. Revista „Viața economică" publică anunțuri privind:

a) oferte — cereri de materii prime, materiale, produse finite și bunuri de consum;
b) oferte — cereri de utilaje cu chirie sau prin transfer;
c) oferte — cereri privind servicii de prelucrare cu capacități temporar disponibile;
d) oferte — cereri de produse descentralizate;
e) publicitate de oricare altă natură, pentru întreprinderi sau organizații socialiste din Republica Socialistă România, precum și pentru beneficiari din alte țări.

2. Anunțurile vor trebui să cuprindă toate elementele care caracterizează obiectul anunțului (parametrii tehnici), pentru a crea celor interesați o imagine exactă despre oferta sau cererea făcută.

3. Pentru anunțurile publicate se aplică tarifele legale în vigoare.

4. Contractul de prestare a publicității se încheie în baza comenzilor emise de beneficiari sub formă de: adrese, telegrame sau note telefonice (11 28 25).

În comenzi se va înscrie, pe lingă obiectul exact al publicității solicitate și numărul de cont.

În comenzile privind anunțuri de vînzări, produsele vor fi grupate astfel: laminate-oțeluri, țevi, trefilate, neferoase, produse finite metalice, cabluri, motoare, rulmenți — abrazive, sudură, electrotehnice, piese de schimb, materiale de construcție, chimice-hîrtie, lemn-mobilă, textile, pielărie-cauciuc, sticlă-ceramică, scule, alimentare, diverse.

5. Comenzile privind anunțurile care sosesc la redacție pînă sîmbătă la ora 14, vor fi publicate în numărul de revistă care apare în săptămîna următoare, sau la o dată ulterioară cerută de beneficiar.

În cazul în care comenzile primite depășesc spațiul grafic rezervat publicității în numărul respectiv, vor fi publicate în ordinea cronologică a sosirii lor la redacție. Comenzile amînate vor apărea în numărul imediat următor.

6. Dacă la publicarea unui anunț se vor semnala erori din vina redacției, inserțiile respective vor fi repetate în numărul de revistă imediat următor datei primirii reclamației formulate de beneficiar, fără a se percepe vreo taxă.

LANSAREA PRODUSELOR NOI O ACȚIUNE DE MARE COMPLEXITATE

O economie dinamică se caracterizează — printre altele — prin marea diversitate de produse ce se concep și se nasc zi de zi. În efortul de diversificare a producției sînt angrenați, sute și mii de specialiști și lucrători, ingineri și tehnicieni. La aceștia se adaugă o nouă categorie de lucrători specializați pe o activitate mai puțin conturată în trecut, dar de cea mai mare importanță în economia contemporană. Este vorba de lansarea produselor noi — o acțiune de mare complexitate, care depășește cadrul de preocupări al întreprinderilor producătoare constituind — pe plan mondial — în cele mai multe cazuri, obiectul activității unor institute sau laboratoare specializate în acest domeniu.

Alături de o serie de acțiuni de mare importanță cum sînt crearea imaginii de produs nou și conceptul acestuia, crearea prototipului și lansarea lui, o acțiune aparte și care constituie actul final de desăvîrșire a procesului de lansare este **publicitatea economică.**

Pe această temă am solicitat pe tov. dr. **Aurel Vainer**, cercetător-șef de secție la Institutul de cercetări comerciale să ne împărtășească opiniile sale privind adaptarea principiilor generale de lansare a produselor noi — acțiune ce se integrează organic în planul unei cercetări de marketing — în condițiile economiei noastre și a existenței unui mijloc publicitar specializat — Suplimentul **„Vieții economice“.**

INTERVIUL NOSTRU

— În lucrarea dv., recent editată de I.D.T., intitulată „Organizarea activității de Marketing a întreprinderilor“, ați acordat un capitol aparte problemei în discuție. Cum vedeți realizarea, cu efect maxim, a actului final al lansării produselor noi — publicitarea acestora?

— Citeva precizări se impun. Într-o economie socialistă, unele etape intermediare, cum sînt ideea, conceptul și prototipul de produs nou — după părerea mea — sînt într-o mare măsură eliminate, prin faptul că producția se dezvoltă și se diversifică tocmai în funcție de cunoașterea nevoilor reale, obiective ale utilizatorilor finali, în speță întreprinderi industriale. Cunoscînd aceste nevoi, întreprinderile industriale au posibilitatea, fiecare pe specificul ei, să-și programeze în planul lor de creație numai acele produse necesare economiei.

— Se pune însă o problemă. Este adevărat că aceste nevoi, în principiu, sînt cunoscute. Elementul necunoscut este însă „aria de consum“. Cu alte cuvinte cine și cît va consuma din produsul nou creat?

— În condițiile reorganizării sectorului industrial, în care centralele economice de diferite tipuri sînt o realitate obiectivă, a progresului economic general și care favorizează emulația în competiția pentru **nou**, răspunsul la întrebarea de mai sus nu poate fi căutat în actele administrative de planificare ale organelor centrale. A devenit un atribut al organizațiilor economice de a promova noul și în același timp de a-l căuta. Dar aici se pune o problemă de mare acuitate. Nevoile sînt, în general, cunoscute pe ansamblu. Dar în condițiile progresului tehnic, cînd zi de zi apar produse de substituție, de exemplu o bucșă de bronz, sau o țeavă de plumb se înlocuiește cu o bucșă de textolit sau o țeavă din mase plastice, aceste produse noi, deși reprezintă nevoi potențiale pentru zeci, sute și poate chiar mii de beneficiari, ele nu sînt cunoscute și nici nu pot fi cunoscute în întregime prin intermediul actelor administrative de planificare.

— Aveți în vedere o soluție care să elimine acest neajuns?

— Cred că soluția este una singură și anume: **crearea unui sistem informațional care să pună în contact pe producătorul unui articol nou cu utilizatorul potențial.**

În condițiile unui organ de presă specializat pe publicitatea economică, cum este **Suplimentul „Vieții economice“**, apreciez că acestuia îi revine, ca o sarcină principală și nu subsidiară, rolul de a face cunoscut operativ, tuturor întreprinderilor interesate de apariția pe piață a unui produs nou, firește, de îndată ce el a fost introdus în fabricație, dacă nu chiar înainte de acest moment. Numai o publicitate economică susținută poate facilita introducerea în consumul industrial al unor produse noi cu parametri tehnici similari sau superiori celor pe care le înlocuiesc.

— Care ar fi cadrul potrivit în care va trebui să acționeze Suplimentul **pentru atingerea acestui deziderat?**

— Consider că o publicație economică de specialitate trebuie să se detașeze net de genul publicității oferite astăzi de cotidiene sau de revistele cu alt profil.

Altfel se pune problema unor prezentări complexe a produsului nou, în care beneficiarul potențial ia cunoștință de o serie de parametri tehnici și funcționali de natură să creeze o imagine completă și adecvată asupra calității și a sferei de utilizare a noului produs.

Pe scurt, consider că o publicitate privind lansarea unui nou produs poate fi apreciată satisfăcătoare numai dacă îndeplinește o condiție esențială și anume: anunțul publicitar trebuie să furnizeze toate elementele care să ducă la decizia de a însuși sau nu produsul respectiv. Evident, pentru atingerea acestui obiectiv fundamental al mesajului publicitar, din anunțul respectiv nu pot lipsi elemente ca: caracteristici tehnico-funcționale; performanțe tehnico-economice superioare, firește în comparație cu produse similare anterioare apariției noului produs; prețul de aprovizionare, element determinant în luarea deciziei de a fi sau nu achiziționat; sfera de aplicabilitate, conjugată cu posibilitățile de satisfacere a cererilor formulate de beneficiarii potențiali etc.

Convorbirea avută cu interlocutorul nostru se înscrie pe preocuparea redacției de a lărgi cît mai mult posibil rubrica LANSĂRI DE PRODUSE NOI, convinși că vom contribui și pe această cale la o informare operativă și reciprocă a întreprinderilor sub aspectul abordat.

Pentru aceasta, redacția oferă coloanele SUPLIMENTULUI, publicînd cu preferință față de alte rubrici, toate ofertele de produse noi. Așa fiind, realizarea desfacerii la un nivel optim de eficiență a produselor noi concepute și create în întreprinderi depinde de atitudinea pe care o veți manifesta față de publicitatea economică pe care SUPLIMENTUL v-o facilitează la cererea dv.

E. BIBIRI și M. FERARINI

STIMAȚI ABONAȚI!

Cu scopul de a cunoaște eficiența anunțurilor publicate în Supliment, în anul 1969, și pentru a îmbunătăți conținutul lui, vă rugăm a completa Buletinul de sondaj, publicat la pag. 9 din acest număr.

După completare vă rugăm a decupa buletinul și a ni-l remite la redacție, menționînd pe plic: „pentru sondaj Supliment“.

Vă mulțumim pentru concursul acordat.

● MULȚUMIM!

Folosim această cale pentru a mulțumi tuturor abonaților, cititorilor Suplimentului, care cu prilejul Anului Nou au transmis SUPLIMENTULUI felicitări și urări de noi succese. Le urăm și noi, cu aceeași căldură, „La mulți ani“, sănătate și realizarea tuturor dorințelor.

● AM VALORIFICAT MATERIALE DE PESTE 1.500.000 LEI

Vasile CREȚU, șeful serviciului de aprovizionare, al Intreprinderii de aprovizionare cu materiale — București, ne-a comunicat: Prin publicarea în Supliment a listelor cu stocurile de care dispunem, în anul 1969 am valorificat materiale de peste 1.500.000 lei. Mulțumim pentru ajutorul primit nu numai în va-

lorificare ci și în găsirea unor materiale. Socotim publicația dv. foarte utilă pentru toate unitățile economice.

● VOM MAI APELA LA SUPLIMENT

GH. UNGUREANU — șeful serviciului de aprovizionare al Centralei industriale de anvelope și mase plastice ne comunică: Mulțumim **SUPLIMENTULUI** pentru sprijinul acordat în lichidarea în anul 1969 a unor însemnate cantități de materiale, dintre care unele stăteau în stoc de mai mulți ani. Vom apela în continuare cu încredere la **SUPLIMENT**, ori de cîte ori vom avea nevoie

● CÎȘTIGĂTORULUI PREMIULUI I

CONSTANTIN SEGĂRCEANU din Craiova, cîștigătorul premiului I la Concursul de cuvinte încrucișate, organizat de redacția Suplimentului la finele anului 1969: ne-a bucurat scrisoarea trimisă, precum și faptul că **SUPLIMENTUL** este apreciat în Craiova, că este socotit foarte util, inclusiv în cadrul uzinei „Electroputere“ unde lucrați. Propunerea Dv. este în obiectiv pentru noi în anul 1970: **continuarea cu consecvență a acțiunii de sprijinire a unităților economice în aprovizionare și lichidare a stocurilor supranormative**

Efectul SUPLIMENTULUI!

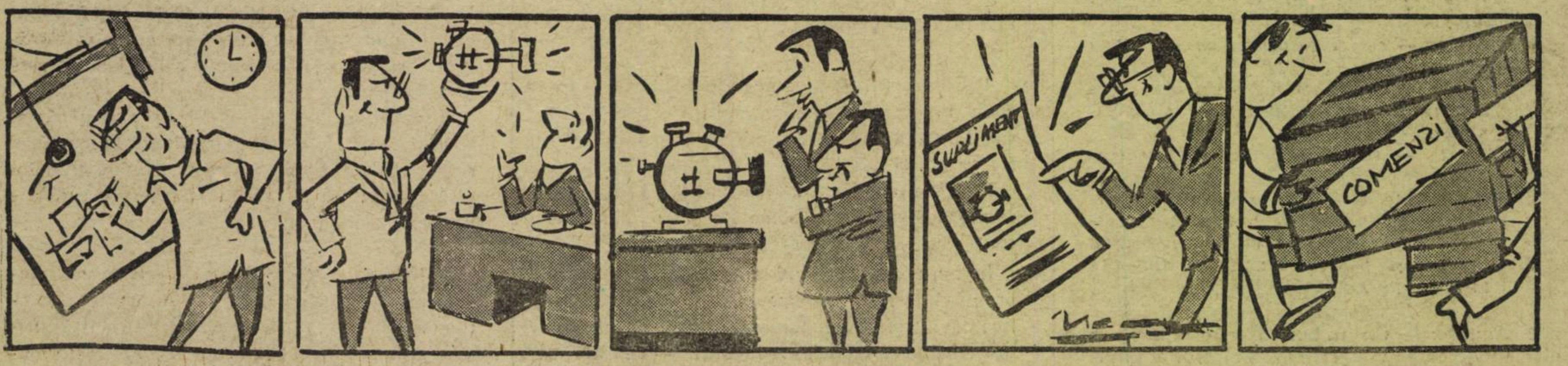

desene de Neagu RADULESCU

TIPARUL „I. P. INFORMAȚIA“ — BUCUREȘTI

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 3 (333)
VINERI
16 ianuarie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
20 pagini • 2 lei,
3

URBANIZAREA ȘI SCHIMBĂRILE DEMOGRAFICE STRUCTURALE

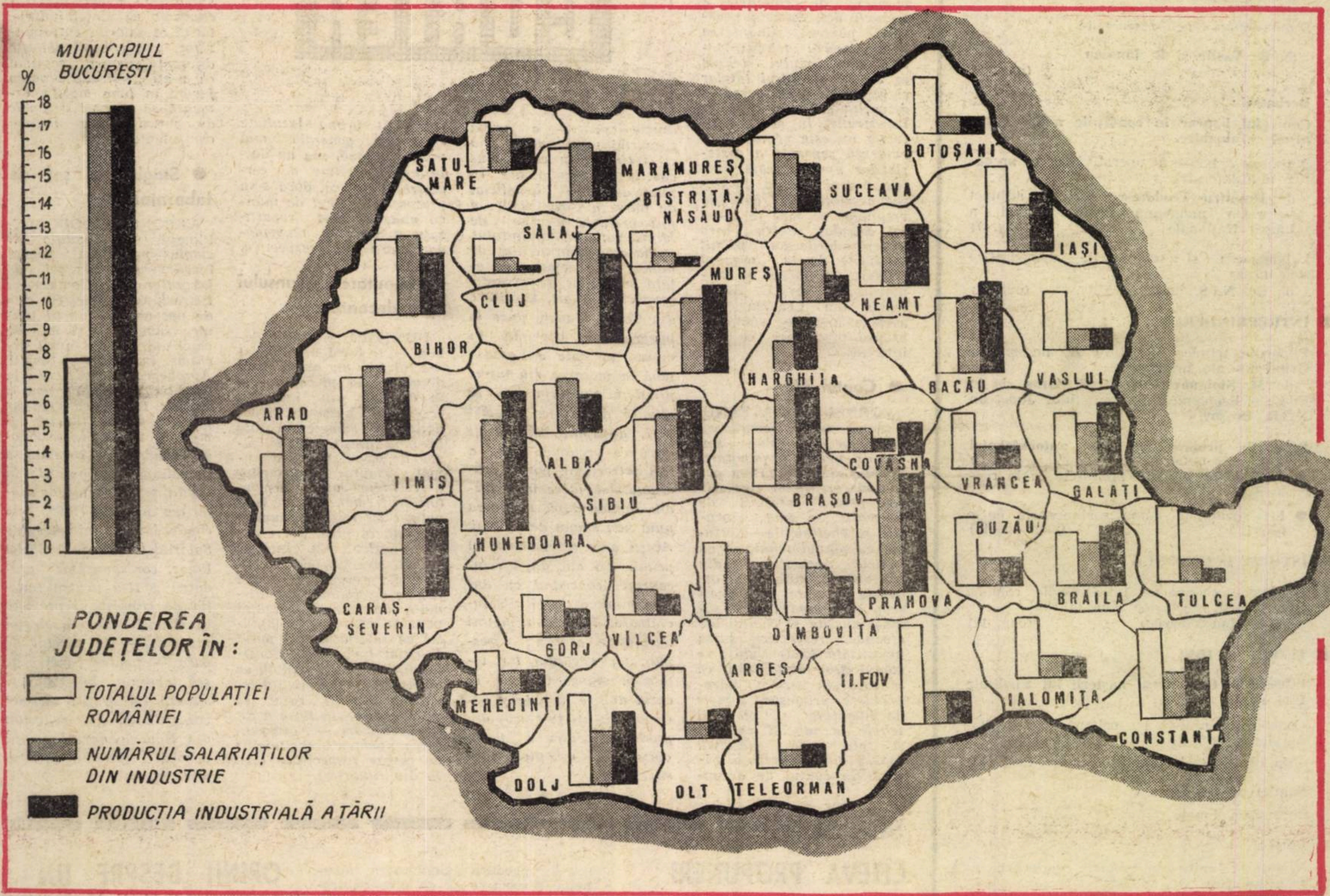

PRINCIPII DE BAZĂ ALE ORGANIZĂRII PRODUCȚIEI ȘI RETRIBUIRII MUNCII ÎN C.A.P.

PLANURILE TEHNICE PE ANUL 1970 ȘI NECESITĂȚILE PRODUCȚIEI

CONCEPȚIA LENINISTĂ CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA PIEȚEI INTERNE

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

SUMAR

Nr. 3 din 16 ianuarie 1970

■ ECONOMIE NAȚIONALĂ

Principii de bază ale organizării producției și retribuirii muncii în C.A.P.
de **D. Dumitriu**, director al Institutului de cercetări pentru economia agrară (pag. 3)

— **Reflecții :**
Drumul cel mai scurt nu e cel care ți se pare...
de acad. **Grigore C. Moisil** (pag. 5)

Puncte de vedere :
Prețurile la noile produse și economisirea materialelor
de **Gheorghe Tiță**, șef de serviciu în Ministerul Finanțelor

Dimensionări... nedimensionate
de **B. Vasile** și **B. Ionescu** (pag. 6)

Dezbateri :
Controlul bancar în condițiile noilor organisme economice.
Activitatea bancară operativă cere pregătire multilaterală
de **Dumitru Teodorescu** director adjunct sucursala județeană Bistrița-Năsăud a Băncii Naționale (pag. 7)

Urbanizarea și schimbările demografice structurale
de dr. **N. S. Stănescu** (pag. 8)

■ ÎNTREPRINDEREA

Planurile tehnice pe 1970 și necesitățile stringente ale producției
de **M. Stoianovici** și **Virgil Baras**, de la Comisia Economică a Comitetului Județean P.C.R. Brașov

Producția proprie sub lupa autoexigenței
- Satisfac pe clienți produsele ce le realizați ?
- Este completă gama sortimentală ce o oferiți ? (pag. 10—11)

■ ISTORIE ECONOMICĂ

Legăturile economice între Țările române de-a lungul veacurilor pînă la 1867
de dr. **Ion Tiberian** (pag. 12)

■ TEORII ● IDEI

1870—1970. Centenarul nașterii lui Vladimir Ilici Lenin
Concepția leninistă cu privire la dezvoltarea pieței interne
de dr. **Costache Sandu** (pag. 13)

Șantier științific :
Constantin Ionete

Cărți :
Virtuți și limite ale tehnicii conducerii întreprinderilor
de **Mircea Oprișan** (pag. 14)

■ ECONOMIE MONDIALĂ

Din presa țărilor socialiste
Perfecționarea prețurilor cu ridicata și stimularea activității economice (pag. 16)

Documentar
Coordonate ale colaborării nordice
de **Șt. Trifănescu**

R. S. F. Jugoslavia O nouă grupare în industria chimică (pag. 17)

„Ambalajul vinde marfa"
Evoluții și tendințe de folosire în comerțul modern
de I. Kun (pag. 18)

Conjunctura economiei capitaliste :
Comerțul internațional (pag. 19)

Redactor șef : Gheorghe DOLGU

Tiparul : Întreprinderea Poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr„ 23—25.

40 470

CURIER

● Excluderi din garanția creditelor

DUMITRU MOLDOVAN, Cluj. — *La pct. 376 alin. 4 din Instrucțiunile nr. 1/1964 ale Băncii Naționale se arată că din garanția creditelor pentru acoperirea creșterii de mijloace circulante se scad stocurile și cheltuielile care privesc mica mecanizare și planul tehnic. La fel se procedează și la acordarea creditelor de plan sau pentru nevoi temporare la materii și materiale, producție neterminată și produse finite, precum și la stabilirea garanției creditelor respective, după caz.*

Potrivit completării nr. 110 175/1968, la Instrucțiunile nr. 112 510/1967, întreprinderile sînt obligate să-și calculeze necesarul de fonduri pentru aprovizionarea materiilor și materialelor, luînd ca bază de calcul valoarea totală a acestora prevăzute în devizele de cheltuieli ale planului de finanțare a tehnicii noi. Sumele necesare pentru finanțarea aprovizionării tehnico-materială a planului tehnic se virează de forul tutelar și rămîn în permanență la dispoziția întreprinderilor industriale. În această situație nu este nevoie de o evidență separată a materialelor aprovizionate pentru planul tehnic. Scăderea acestora din garanția creditelor se face la nivelul calculat pentru care întreprinderile au primit fondurile de la organul tutelar. (Urmărind și răspunsul dat tov. C. Bănățeanu din Craiova veți avea o imagine completă asupra problemei ce vă interesează).

● Contul 370

CORNEL BĂNĂȚEANU, Craiova. — *La acordarea creditelor de plan sau pentru nevoi temporare, precum și la stabilirea garanției creditelor inclusiv cele pentru creșteri de normativ, se scad stocurile și cheltuielile efectuate cu planul tehnic și nu sumele necheltuite din fondurile primite de la organele tutelare în acest scop (diferența între sumele alocate și cheltuielile efective, respectiv sursa neutilizată evidențiată în contul 370). Menționăm că în cazul în care o întreprindere primește sursele de finanțare a planului tehnic la nivelul calculat și efectuează cheltuieli mai puține, diferența rămîne în contul de decontare ca sumă atrasă. În cazul în care o întreprindere efectuează cheltuieli mai mari decît planul de finanțare sau decît suma primită, înseamnă că face deturnări de fonduri de mijloace circulante ce se vor reflecta în împrumuturi restante. Dacă întreprinderea nu are alte surse atrase, este necesar să se adreseze forului tutelar pentru a primi sumele respective.*

● Vechimea în muncă

L. PALADE, Sibiu — *Așa cum am mai răspuns la această rubrică, perioada de frecventare a cursurilor universitare se consideră ca* **vechime în muncă**, *chiar dacă, după doi ani de la terminarea lor, ați părăsit întreprinderea din inițiativa dv. Evident, dacă puteți dovedi cu acte că ați fost scos din producție pentru a urma cursurile universitare (la zi) încheind în acest sens contract de școlarizare. În plus, dacă ați beneficiat de burse a căror plată a fost preluată ulterior de Ministerul Învățămîntului. Desfacerea contractului de muncă prin demisie, în afara situațiilor de excepție prevăzute de art. 133[1] lit. c din Codul Muncii, duce la întreruperea vechimii în muncă pe care ați avut-o pînă la plecarea din întreprindere. Conform art. 12 alin. 5 din Legea nr. 26/1967, angajații reîncadrați după ce vechimea lor a fost întreruptă, pot fi programați să plece în concediu numai după prestarea unui nou stagiu de 11 luni. Acești angajați primesc în primii doi ani după reîncadrare, concediul cu durata minimă de 15 zile lucrătoare. În anii următori durata se acordă corespunzător vechimii lor totale în muncă în care, în cazul dv., se include și perioada cît ați fost scos din producție pentru a urma cursurile învățămîntului superior.*

● A doua facultate

I. ARDELEANU, Arad— *Absolvenții instituțiilor de învățămînt superior au obligația de a efectua un stagiu de trei ani la locurile de muncă unde au fost repartizați. În consecință, ei se pot prezenta la concursul de admitere pentru cursurile de zi ale altor facultăți numai după îndeplinirea stagiului respectiv. Admiterea la cursurile de zi se poate face numai prin promovarea concursului de admitere. Secția de psihologie nu are cursuri fără frecvență. Conform ordinului Ministerului Învățămîntului nr. 340/1969, la facultățile care au organizat învățămînt fără frecvență, absolvenții se pot înscrie în anul I, fără concurs de admitere, înainte de îndeplinirea stagiului de trei ani, dacă au promovat prima facultate cu media generală mai mare de nouă, sau au desfășurat activitate de cercetare științifică, dacă s-au prezentat la locul de muncă unde au fost repartizați și prezintă recomandarea instituției respective.*

● Imputarea avansului spre decontare

DUMITRU SIMION, Sebeș. — *1) Dacă un salariat n-a primit un avans spre decontare la plecarea sa în delegare în interesul serviciului, nu poate fi penalizat la sumele încasate în mod greșit. Penalizările de 0,5% se aplică numai asupra avansurilor nerestituite sau nedecontate în termen. El este însă obligat să restituie sumele încasate în plus, din eroare de calcul. 2) Întrucît H.C.M. nr. 822/1959, republicată, prevede în mod expres necesitatea confirmării de către Consiliul popular comunal a faptului că salariatul n-a putut fi cazat (prin grija Consiliului), nu este posibil ca angajatul trimis în delegare în mediul rural să primească — în lipsa acestei certificări — compensarea pentru cheltuielile de cazare respective (art. 10 din Hotărîre).*

● Stagiul în învățămînt

MARIA NISTOR, Brăila. — *Art. 175 din Statutul Cadrelor Didactice prevede că se consideră vechime în învățămînt, pe lîngă timpul servit în unitățile școlare sau în funcții de îndrumare și control a învățămîntului, și cel servit în alte sectoare de muncă, dacă activitatea desfășurată a avut legătură cu specialitatea predată în învățămînt sau, în general, cu învățămîntul. Perioada cît ați lucrat în funcția de chimist la Combinatul de celuloză și hîrtie Brăila se include deci în stagiul în învățămînt, în raport de care — pe baza H.C.M. nr. 2841/1968, se stabilește salariul ce vi se cuvine. Conform prevederilor art. 118 din Codul Muncii pentru orice pretenții bănești ale angajatului, termenul de sesizare este de un an de la data cînd sumele trebuia să fie plătite. Întrucît, așa cum arătați, inspectoratul școlar, deși recunoaște că sînteți îndreptățită la salariul corespunzător, totuși nu plătește diferența, pentru motivul că n-ați sesizat eroarea făcută în luna martie, urmează să sesizați organele de jurisdicție a muncii competente.*

● Stagiul ca șef de laborator

VERONICA DOROBĂȚ, Ploiești. — *Condiția de stagiu prevăzută pentru încadrarea dv. ca șef de laborator la Combinatul Petrochimic Ploiești este de opt ani în funcții tehnice superioare și nu de cinci ani, atît cît aveți vechime în aceste funcții. Aprobarea derogării de la condiția de stagiu pentru cadrele tinere, cu cel puțin trei ani în funcții nemijlocit legate de producție (condiție pe care dv. o îndepliniți) se poate da în condițiile prevăzute de Hotărîrea nr. 1 053/1960, de conducerea ministerului. Salariul tarifar de 2 100 lei lunar, corespunzător gradației a II-a pentru funcția de chimist, reprezintă în același timp salariul prevăzut — la nivelul de bază — pentru funcția de șef laborant. În ambele situații încadrarea tarifară corespunde prevederilor din Nomenclatorul specific aprobat pentru unitatea unde lucrați.*

SCRISORI

CÎTEVA PROPUNERI PRIVIND FUNCȚIONAREA MAGAZINELOR ALIMENTARE CU AUTOSERVIRE

ANALIZA MODULUI în care se asigură folosirea mijloacelor în dotare și a timpului de muncă a salariaților din magazinele cu autoservire scoate în evidență anumite concluzii. Luate în considerare ar putea servi, după părerea mea, drept căi de îmbunătățire a organizării muncii.

O primă constatare se impune în legătură cu felul în care se face distribuirea sortimentelor de mărfuri între raioanele cu autoservire și cele unde vînzarea se face cu plata la vînzător. Este vorba, de pildă, de lactatele și dulciurile ambalate, care nu se comercializează prin autoservire. În general, vînzarea lor produce aglomerarea raioanelor respective și, ca urmare, irosirea timpului cumpărătorilor. Includerea acestor produse în raioanele cu autoservire ar descongestiona munca vînzătorilor. Natura perisabilă a produselor lactate nu poate constitui o piedică întrucît reîmprospătarea stocului se poate face de către manipulanții de mărfuri direct din frigiderele aflate în magazii.

Și produsele de panificație pot fi comercializate în totalitatea lor în raioanele cu autoservire. Ar trebui însă ca organizațiile comerciale să fie aprovizionate cu produse ambalate în pungi de polietilenă sau de hîrtie, iar sortimentele să cuprindă o gamă largă de greutăți, conform solicitărilor diferitelor categorii de cumpărători.

În vederea deservirii rapide a cumpărătorilor și a completei folosiri a timpului de lucru al vînzătorilor, ar fi bine ca aceștia din urmă să fie degrevați de sarcina încasării banilor. Aplicarea acestei propuneri ar contribui și la creșterea gradului de igienă, fiind exclusă posibilitatea transmiterii microorganismelor, de pe bani asupra mărfurilor neambalate.

asistent univ. Toma HUTIRA
Baia Mare

OPINII DESPRE UN ARTICOL

AM CITIT cu multă atenție articolul „Controlul preventiv — atribuție a conducătorilor de sectoare" din nr. 49 al revistei și doresc să-mi exprim totala adeziune față de ideile expuse de autor. Nu numai eu, dar absolut toți lucrătorii din compartimentele contabil-financiare, cu care am discutat, sau dezbătut această problemă, am ajuns în final la concluziile ce se desprind din articol. Pornind de la aceste constatări, cred că nu greșim dacă afirmăm că de aceeași părere sînt majoritatea lucrătorilor din compartimentele contabile și financiare ale unităților economice și ale întreprinderilor.

Considerăm deci că o reorganizare a controlului preventiv în spiritul ideilor și concluziilor din articolul menționat, este oportună.

Dumitru PINTEA
contabil șef
Combinatul minier — Baia Mare

PRINCIPII DE BAZĂ ALE ORGANIZĂRII PRODUCȚIEI ȘI RETRIBUIRII MUNCII ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE

ÎN VEDEREA TRADUCERII ÎN VIAȚĂ A HOTĂRÎRILOR CONGRESULUI AL X-LEA, conducerea partidului a stabilit recent un program multilateral de măsuri privind dezvoltarea agriculturii cooperatiste. „Acest program — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1969 — pornește de la cerința ca unitățile agriculturii noastre cooperatiste să valorifice mai bine avantajele marii producții socialiste, să se dezvolte ca unități puternice, bine consolidate din punct de vedere economic și organizatoric, cu o producție judicios profilată și un înalt grad de mecanizare a lucrărilor, capabile să contribuie în măsură sporită la formarea fondului central de produse agricole, precum și la ridicarea veniturilor țărănimii". Măsurile adoptate privind perfecționarea organizării producției și a muncii, extinderea activității intercooperatiste, cooperării cu întreprinderile agricole de stat și de redresare a unităților slab dezvoltate, precum și cele de îmbunătățire a normării și introducerii de noi forme de retribuire, sînt menite să ridice pe o nouă treaptă agricultura noastră cooperatistă.

Pe baza măsurilor stabilite de conducerea partidului plenara Consiliului Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole din 22—23 decembrie 1969, a adoptat o hotărîre cuprinzînd măsuri concrete de perfecționare a organizării producției, normării și retribuirii muncii în agricultura cooperatistă.

În prezent aceste probleme fac obiectul dezbaterilor conducerilor cooperativelor și ale adunărilor generale ale membrilor cooperativelor, urmînd ca în fiecare unitate, în funcție de condițiile existente, să fie adoptate măsuri de îmbunătățire a activității de producție, de organizare, normare și retribuire a muncii, în vederea îndeplinirii și depășirii sarcinilor de plan pe anul 1970.

Pornind de la sarcinile care stau în fața agriculturii cooperatiste în etapa actuală, revista își propune să înfățișeze și să dezbată pe larg măsurile adoptate de partid în vederea perfecționării multilaterale a activității cooperativelor agricole de producție.

I. Bazele economice ale cooperației agricole

COOPERATIVELE AGRICOLE, care s-au dovedit cea mai potrivită formă socialistă de producție pentru unirea eforturilor țăranilor și împletirea strînsă a intereselor lor cu cele ale întregii societăți, au un rol deosebit de mare în dezvoltarea economică și socială a țării noastre. Pentru a ne face o imagine asupra locului cooperației agricole este suficient să arătăm că cele 4673 cooperative agricole dețin 60,6% din suprafața agricolă, 75% din cea arabilă și reunesc peste jumătate din populația activă a țării. Chiar aceste date, care redau doar aspecte cantitative, permit să se tragă concluzia că **sporirea aportului agriculturii la dezvoltarea economiei naționale depinde într-o măsură hotărîtoare de nivelul și eficiența producției în cooperativele agricole.**

În dezvoltarea cooperației agricole partidul nostru pornește de la concepția nu a contrapunerii proprietății de stat celei cooperatiste sau neglijării uneia din ele, ci a îmbinării strînse a acestor două forme ale proprietății socialiste într-un tot unitar în ansamblul economiei naționale. Numai pe această bază se pot crea posibilități largi de folosire și valorificare superioară a resurselor materiale și umane ale societății, se poate asigura creșterea în ritm susținut a producției, perfecționarea relațiilor sociale, creșterea continuă a nivelului de trai al întregii populații. Totodată, încadrarea cooperației agricole în procesul general al dezvoltării social-economice necesită luarea în considerare a caracteristicilor proprietății obștești ale cooperativelor, a diversității condițiilor naturale și economice în care acestea își desfășoară activitatea, de nivelul lor diferit de dezvoltare, de raporturile dintre diferitele unități cooperatiste, precum și de natura relațiilor statornicite între cooperative și organizațiile economice de stat.

Pornind de la rolul și locul cooperației agricole în dezvoltarea economică a țării, partidul și statul nostru s-au preocupat în permanență de dezvoltarea și perfecționarea bazei tehnico-materiale, de îmbunătățirea organizării producției, a conducerii și îndrumării cooperativelor agricole, creîndu-se astfel condiții pentru intensificarea producției și consolidarea economico-organizatorică a unităților cooperatiste. Au sporit în mod continuu numărul de tractoare și mașini agricole, cantitățile de îngrășăminte chimice, s-a extins suprafața irigată. În unitățile cooperatiste lucrează aproape 10 000 specialiști cu studii superioare. Pentru dezvoltarea bazei materiale de producție cooperativele au efectuat investiții în perioada 1963—1968 în valoare de 18 800 milioane lei, din care 4 250 milioane din credite pe termen lung.

Dezvoltarea și perfecționarea bazei tehnice-materiale, eforturile depuse de țărănimea cooperatistă, precum și măsurile de îmbunătățire a organizării producției, a conducerii și îndrumării cooperativelor au dus la sporirea producției agricole. Numeroase cooperative situate îndeosebi în zonele cerealiere au obținut o producție globală ridicată, la suta de hectare, apropiindu-se de nivelul atins de întreprinderile agricole de stat. Cu toate progresele înregistrate trebuie arătat însă că rezultatele obținute nu sînt în concordanță cu potențialul material și uman existent, și cu cerințele economiei naționale. În activitatea economică a cooperativelor s-au manifestat o serie de neajunsuri care s-au răsfrînt negativ asupra creșterii producției cît și a eficienței acesteia. În ultimii ani, datorită în parte și condițiilor naturale mai puțin favorabile, creșterea cheltuielilor materiale n-a fost însoțită de sporirea corespunzătoare a producției globale agricole. Creșterea mai rapidă a cheltuielilor materiale decît a producției globale nu a permis sporirea producției nete și, pe această bază, s-au redus posibilitățile de creștere a veniturilor cooperatorilor și a fondurilor de acumulare. Asemenea fenomene negative au apărut mai ales în cooperativele situate în zonele colinare și submontane.

Pentru rezolvarea acestor probleme se dau în mod curent diferite soluții și asupra cîtorva din ele, care sînt mai răspîndite, am vrea să ne oprim pe scurt.

Una din cele mai răspîndite teze constă în aceea că dezvoltarea cooperativelor depinde în mod hotărîtor de creșterea veniturilor membrilor cooperatori. Principial această teză este justă, cunoscîndu-se că, în genere, cointeresarea materială constituie un factor de bază în stimularea țărănimii în creșterea producției și a dezvoltării cooperativelor. Dacă împotriva unei asemenea soluții nu se pot aduce obiecții, rămîne însă să se răspundă **pe ce bază** să se asigure sporirea veniturilor. Trebuie să arătăm că, în medie pe țară, producția globală pe un cooperator participant la muncă este de aproape șase ori mai mică decît producția globală obținută pe un salariat în întreprinderile agricole de stat. Teoria economică a formulat de mult, și noi nu facem decît că repetăm, teza cu privire la **primatul producției** și la caracterul derivat al plății muncii. În același timp, trebuie să ținem seama că nivelul veniturilor depinde nu numai de nivelul producției globale obținute pe un cooperator, ci și de **eficiența** acesteia. În ipoteza în care producția globală ar crește considerabil, dacă aceasta se obține cu cheltuieli materiale ridicate, veniturile nu pot spori, ci pot chiar să se diminueze. De aici decurge că **direcția principală pentru creșterea veniturilor cooperatorilor constă în sporirea producției și a productivității muncii în cooperativele agricole.**

Nu rareori, pentru rezolvarea problemelor dezvoltării cooperației și creșterea cointeresării cooperativelor și a cooperatorilor în sporirea producției este considerată ca o soluție importantă sporirea prețurilor produselor agricole. Fără îndoială, așa după cum s-a subliniat și la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1969, stabilirea prețurilor în toate ramurile și la toate produsele în funcție de cheltuielile de muncă socială, reprezintă un factor important în îmbunătățirea desfășurării activității economice.

În decursul anilor, pornindu-se de la principiul că sistemul de prețuri nu poate fi rigid ci trebuie adaptat condițiilor noi apărute, au fost aduse unele îmbunătățiri și la prețurile produselor agricole. Totodată, trebuie să subliniem însă că abordarea în mod abstract și exagerarea funcțiilor prețurilor nu pot avea decît consecințe negative asupra dezvoltării cooperativelor, și serioase implicații practice asupra dezvoltării economice generale. Privită ca o dezvoltare pe termen lung, activitatea cooperației trebuie să înregistreze scăderea costurilor de producție și pe această bază să asigure obținerea de beneficii, în condițiile reducerii și nu ale creșterii prețurilor. Nu ar fi în nici un caz o politică rațională stabilirea prețurilor la nivelul ridicat al cheltuielilor rezultate din proasta gospodărire a mijloacelor din unele unități cooperatiste. Chiar în ipoteza că prețul laptelui sau al cartofului, de exemplu, s-ar dubla în unitățile care obțin anual 1500 litri lapte pe vacă furajată, sau 7000—8000 kg cartofi la hectar, aceste nivele de producție nu pot asigura un minim de rentabilitate. Mărirea prețurilor în funcție de nivelul cheltuielilor individuale (practic imposibil) nu ar stimula unitățile la reducerea costurilor și nu ar asigura o dezvoltare normală în perspectivă.

Dezvoltarea cooperației agricole, integrarea acesteia în progresul general al agriculturii și sporirea contribuției acesteia la creșterea veniturilor membrilor cooperatori și a economiei naționale nu poate fi asigurată pe bază de soluții unilaterale. Tocmai din aceste considerente programul adoptat de conducerea partidului preconizează un ansamblu de măsuri în cadrul cărora locul central îl ocupă cele cu privire la creșterea producției și a eficienței acesteia, sporirea productivității muncii și, pe această bază, a veniturilor țărănimii.

Pe baza hotărîrilor Congresului al X-lea al P.C.R. se va trece încă începînd cu acest an la acțiunea de **profilare treptată a tuturor cooperativelor agricole.** Această măsură va înlătura o serie de deficiențe din trecut cînd, datorită faptului că nu a fost stabilit profilul producției în fiecare unitate în funcție de condițiile naturale, economice și sociale, nu s-au creat premisele necesare valorificării depline a resurselor materiale și umane existente, ceea ce a dus în multe unități la obținerea unor producții mici și cu cheltuieli ridicate. Stabilirea profilului fiecărei unități, a direcțiilor de producție, va permite elaborarea unor planuri mai realiste — anuale și pe termen lung, — orientarea judicioasă a investițiilor, astfel încît să se realizeze producții mari cu cheltuieli cît mai reduse. Pe baza indicațiilor conducerii partidului privind profilarea și concentrarea producției agricole și folosirea mai eficientă a fondurilor de investiții, uniunile cooperativelor agricole au organizat **asociații intercooperatiste** pentru realizarea unor obiective productive cu o tehnologie modernă și productivitate ridicată. Pînă în prezent, au fost înființate 142 de asociații, din care: 39 pentru producerea de legume în sere, 27 complexe

D. DUMITRIU
director al Institutului de cercetări pentru economia agrară

⟶

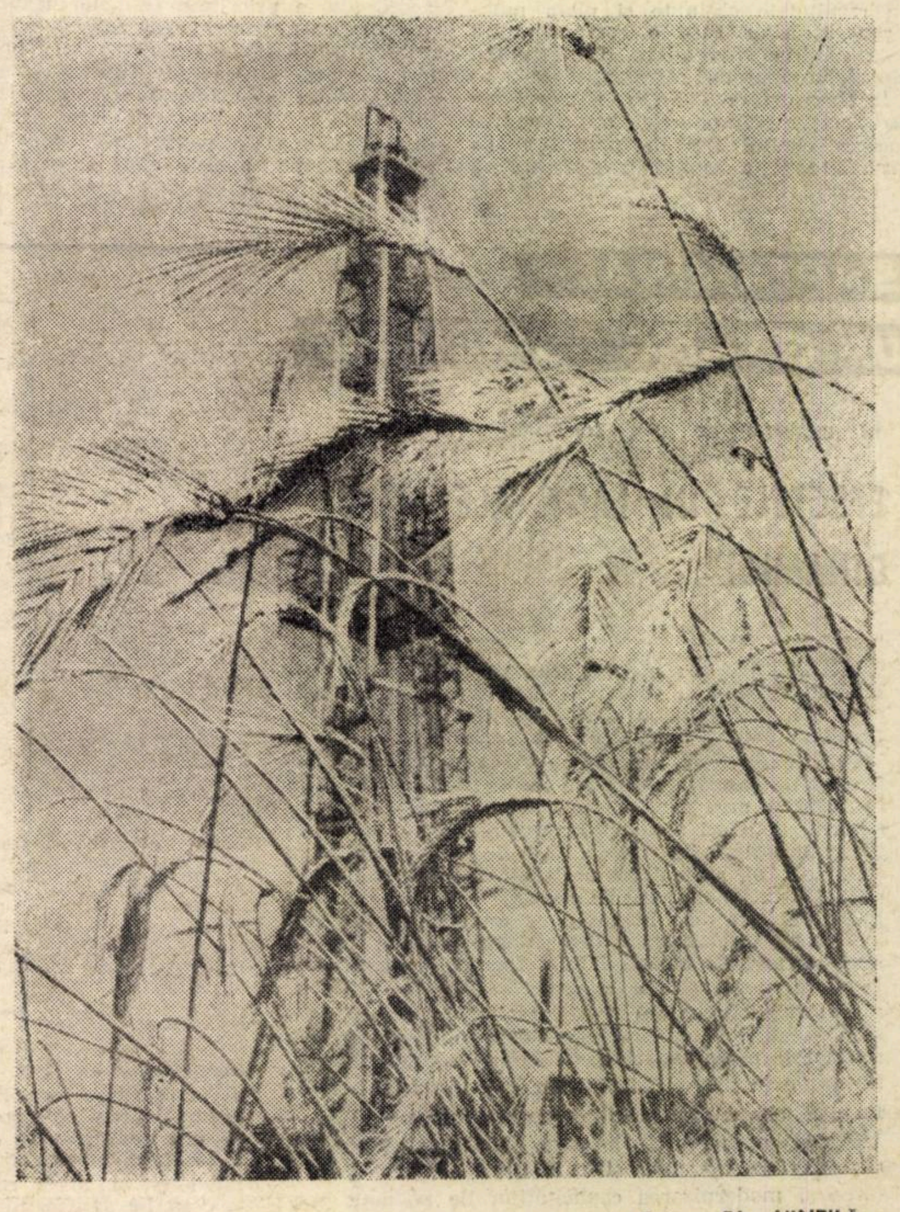

Înălțimi — Foto: Gh. VINȚILĂ

pentru creșterea și îngrășarea porcilor, 5 fabrici pentru producerea furajelor combinate (cu o capacitate de 500 mii tone anual), 33 asociații pentru desfacerea legumelor și fructelor ș.a. **Sînt în curs de organizare** alte 100 asociații pentru construirea de noi obiective zootehnice și legumicole.

Constituirea de asociații intercooperatiste pentru creșterea păsărilor, a porcilor și îngrășarea taurinelor reprezintă calea pentru modernizarea producției și trecerea și în cooperația agricolă la sistemul de creștere industrială a animalelor.

În vederea modernizării și ridicării nivelului tehnic al producției se va trece la organizarea unor forme de **colaborare în producție** între cooperativele cu rezultate economice slabe și întreprinderile agricole de stat, pentru producerea de sămînță și material săditor, efectuarea unor lucrări cu mașini agricole ale întreprinderilor agricole de stat, acordarea de ajutor tehnic în organizarea producției și a muncii.

Subordonarea secției de mecanizare direct conducerii cooperativelor va duce la o îmbinare și la o folosire mai productivă și mai eficientă în tot timpul anului a întregii baze tehnice.

Baza tehnico-materială pusă la dispoziție de către stat, precum și mijloacele de care dispun cooperativele, trecerea la forme superioare de concentrare a producției prin organizarea de întreprinderi intercooperatiste, conlucrarea strînsă cu întreprinderile de stat oferă condițiile necesare pentru introducerea tehnologiilor moderne, creșterea producției și a productivității muncii, reducerea cheltuielilor pe unitatea de produs și sporirea veniturilor cooperatorilor.

II. Perfecționarea formelor de organizare a producției și a muncii

STADIUL ACTUAL de dezvoltare a bazei tehnico-materiale, necesitatea introducerii unor tehnologii moderne și sporirea eficienței producției impun trecerea **la o organizare științifică a producției și a muncii în cooperativele agricole.**

Este cunoscut că în cooperative — pînă în prezent — forma de bază a organizării producției și a muncii a constituit-o brigada. Deși brigada trebuia să funcționeze cu caracter permanent, totuși datorită neasigurării integrale a mijloacelor de producție necesare desfășurării proceselor de muncă, schimbărilor dese în componența și structura acestor mijloace, precum și fluctuației brațelor de muncă, brigada n-a constituit, de fapt, o unitate stabilă de producție. De asemenea, faptul că în cadrul brigăzii nu exista o corelație între rezultatele obținute și plata muncii cooperatorilor care o compuneau, a dus la slăbirea răspunderii și interesului membrilor cooperatori atît pentru executarea la timp și de calitate a lucrărilor, pentru creșterea producției, cît și pentru reducerea cheltuielilor de producție. La această situație a contribuit și faptul că sistemul de organizare a producției și a muncii a fost conceput ca sistem unic, pentru toate cooperativele agricole, fără să existe posibilitatea aplicării și a altor forme, adecvate condițiilor concrete din diferite zone.

Pentru înlăturarea acestor neajunsuri, în organizarea producției și muncii în cooperative se pornește de la principiile **adîncirii specializării și diviziunii muncii,** în funcție de tehnologiile folosite, de nivelul dezvoltării bazei tehnice-materiale. Pentru asigurarea dezvoltării cooperativei în ansamblul său, formele de organizare a muncii trebuie să ducă la **sporirea participării tuturor cooperatorilor la efectuarea lucrărilor agricole,** ridicarea disciplinei și răspunderii în muncă.

În stabilirea formelor noi de organizare a muncii se urmărește realizarea procesului de profilare, concentrare și specializare a producției agricole. Pentru a se asigura condițiile pentru desfășurarea activității economice, aceste subunități de producție trebuie să aibă repartizate mijloacele de producție necesare precum și forța de muncă, ținîndu-se seama de numărul cooperatorilor care participă efectiv la lucru, capacitatea, pregătirea, aptitudinile și preferințele cooperatorilor, urmărindu-se permanentizarea lor în cadrul aceleiași formațiuni de producție.

Pe baza experienței cooperativelor agricole cu rezultatele superioare în producție și a întreprinderilor agricole de stat, în cooperativelele agricole se trece începînd cu acest an la **organizarea fermelor pe principiul gestiunii economice interne.** Spre deosebire de brigările permanente existente pînă în prezent, ferma va avea plan propriu de venituri și cheltuieli, care face parte integrantă din planul de producție și financiar al cooperativei. În organizarea fermelor se pornește de la principiul ca, pe fiecare produs ca și pe întreaga producție a fermei, să se asigure acoperirea cheltuielilor și obținerea de beneficii. Aceasta are o importanță deosebită pentru că încă de la verigile de bază activitatea se organizează pe principii economice, ceea ce va duce la gospodărirea mai bună a mijloacelor și obținerea unor venituri mai mari și stabile de către cooperatori.

Pentru a-și desfășura activitatea, ferma va fi înzestrată cu mijloacele de producție necesare pe o perioadă mai îndelungată, va fi încadrată cu un număr permanent de brațe de muncă, iar în vîrfurile de lucrări va putea atrage alți membri cooperatori din cadrul unității sau din afara acesteia. Pentru a se asigura o conducere competentă, în fruntea fermei se recomandă a fi încadrați specialiști cu studii superioare sau cu pregătire medie de specialitate și care au o îndelungată experiență în producție. Pornindu-se de la posibilitățile existente în ceea ce privește asigurarea cu cadre calificate și de la condițiile concrete din cooperative, organizarea fermelor se va face treptat, acordîndu-se prioritate fermelor legumicole, viticole, pomicole și zootehnice. În constituirea fermelor se pornește de la principiul specializării lor, în funcție de profilul general al cooperativei, organizîndu-se, de pildă, ferme de vaci pentru producția de lapte, pentru îngrășarea taurinelor, ferme avicole etc. Organizarea fermelor trebuie să se facă în funcție de nivelul de dezvoltare a ramurilor. Acolo unde unele specii nu sînt suficient de dezvoltate se pot înființa și ferme mixte.

În acele cooperative în care nu există create condițiile necesare pentru înființarea de ferme, se va menține temporar organizarea producției și a muncii pe brigăzi permanente. Treptat însă trebuie să se creeze premisele pentru organizarea tuturor sectoarelor în ferme bazate pe principiul gestiunii economice interne. Pentru activitățile economice neagricole din cadrul cooperativelor se vor organiza **secții sau sectoare** care își vor desfășura activitatea de asemenea pe principiul gestiunii economice interne.

Pentru desfășurarea activității nu este suficientă însă numai organizarea muncii la nivelul fermei, ci și în interiorul acesteia. În cadrul fermelor sau al brigăzilor organizarea muncii se poate face în funcție de condițiile concrete, pe **echipe,** iar în cadrul acestora, sarcinile de lucru se pot repartiza pe **grupe de familii,** iar în creșterea animalelor chiar pe **cooperatori specializați,** ca activitate, pe anumite profile sau lucrări.

Organizarea temeinică a muncii în cadrul fermelor sau al brigăzilor, măsurarea cantității și calității muncii depuse de fiecare cooperator și întărirea răspunderii fiecăruia pentru executarea unor lucrări de calitate, depinde în mare măsură de **stabilirea corectă a normelor de muncă.** Și în acest domeniu s-au manifestat în decursul anilor serioase neajunsuri. Normele practicate pînă în prezent au fost insuficient fundamentate, multe din ele putînd fi îndeplinite și depășite cu ușurință, ceea ce a dus la o folosire incompletă a zilei de lucru. Recomandările privind stabilirea normelor aveau două limite, stabilite cu diferențe prea mari, iar practic s-a recurs la fixarea acestora la limitele inferioare. Aceasta a avut ca urmare ca mulți cooperatori să lucreze un număr redus de ore din zi, ajungîndu-se la neefectuarea la timp și în bune condițiuni a lucrărilor, cu consecințe nefavorabile asupra producției și a veniturilor.

În vederea înlăturării acestor neajunsuri, Ministerul Agriculturii și Silviculturii împreună cu Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție au elaborat norme îmbunătățite de muncă care urmează să fie introduse încă din acest an. Pe această bază, fiecare cooperativă agricolă, în funcție de condițiile sale concrete urmează să stabilească norme de muncă proprii. La stabilirea normelor trebuie să se pornească de la cerințele organizării raționale a activității de producție, de la progresul tehnic și pregătirea profesională a țăranilor cooperatori. Trebuie, de asemenea, să se urmărească folosirea completă a timpului de lucru și utilizarea la întreaga capacitate a mașinilor și utilajelor. În funcție de complexitatea lucrărilor, de efortul solicitat, noile norme sînt stabilite pe 6 categorii de lucrări, astfel încît să corespundă unei activități de 10 ore pe zi. Elaborarea normelor pe această bază va permite cooperativelor să stabilească tarife de plată corespunzătoare pentru fiecare categorie de lucrări, pe diferite sectoare de activitate.

Introducerea unor tehnologii perfecționate, organizarea producției pe principiul gestiunii economice interne, încadrarea unităților cu un număr sporit de specialiști care vor lucra nemijlocit în producție, îmbunătățirea sistemului de normare, creează condițiile necesare pentru sporirea productivității muncii, gospodărirea mai bună a mijloacelor, ridicarea eficienței producției în fiecare cooperativă agricolă. Toate acestea vor avea urmări favorabile asupra consolidării economice a unităților cooperatiste și vor duce la sporirea veniturilor țăranilor cooperatori.

III. Forme noi de retribuire a muncii

ÎN DECURSUL ANILOR, în cooperativele agricole s-a statornicit retribuirea muncii pe bază de zile-muncă, ca retribuire de bază, și retribuirea suplimentară. Acest sistem de retribuire a avut în general un efect pozitiv mai ales în cooperativele agricole în zonele de șes, cu un grad mai ridicat de mecanizare și unde retribuirea unei zile-muncă era mai ridicată. În același timp, acest sistem aplicat în mod uniform pe țară, fără a ține seama de marea varietate a condițiilor existente, de schimbările intervenite în activitatea cooperativelor, a creat serioase dificultăți în organizarea și desfășurarea normală a proceselor de producție, în obținerea unor producții sporite, în cointeresarea țărănimii cooperatiste. Principalele neajunsuri ale acestui sistem au constat în faptul că nu se asigura un caracter cert al retribuirii, o corelare între perioada de executare a lucrărilor și momentul plății muncii, între nivelul retribuirii și productivitatea muncii fiecărui cooperator, crea disproporții între cantitățile de produse primite de cooperatorii care lucrau în diferite sectoare de activitate. Ziua-muncă nu permitea o legătură nemijlocită între cantitatea și calitatea muncii depuse și retribuirea fiecărui cooperator.

Pentru înlăturarea acestor neajunsuri prin îmbunătățirea organizării producției și a muncii, prin introducerea specializării și organizarea fermelor pe principiul gestiunii economice interne, prin perfecționarea normării s-au creat condiții pentru a se trece la o **apreciere** directă a cantității și calității muncii efectuate de cooperatori, **în expresie valorică,** pe bază de norme și tarife.

Prin introducerea noilor forme se urmărește o aplicare mai corectă a principiului socialist al retribuirii după cantitatea și calitatea muncii, o legătură mai directă între munca depusă și nivelul retribuirii, întărirea disciplinei, a răspunderii individuale și colective, dezvoltarea continuă a proprietății obștești și consolidarea economică a cooperativelor agricole.

Sistemul de retribuire este strîns legat de natura cooperației ca formă socialistă a producției agricole, formele de retribuire aplicate în sistemul de repartiție

⟶

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

În industria de ulei comestibil

EFECTELE ÎN LANȚ ALE UNEI DINAMICI

PRODUCȚIA de ulei și grăsimi vegetale comestibile (margarină) a urmat în dezvoltarea sa, în ultimele două decenii, o curbă exponențială. La baza acestei dinamici a stat politica partidului.

Prin extinderea suprafețelor cultivate cu plante tehnice oleaginoase (564,9 mii ha în 1960 ; 615,9 mii ha în 1968) și prin sporirea producției medii la hectar, datorită aplicării metodelor agrotehnicii avansate, (la floarea soarelui, în 1960 a fost de 10,7 chintale, în 1968 de 14,0), agricultura socialistă a livrat industriei cantități tot mai mari de semințe (340 mii tone în 1960 ; 613 mii tone în 1968), cu un conținut de ulei mereu sporit. Aceasta a determinat creșterea veniturilor bănești ale țărănimii și a fondurilor de acumulare ale cooperativelor agricole.

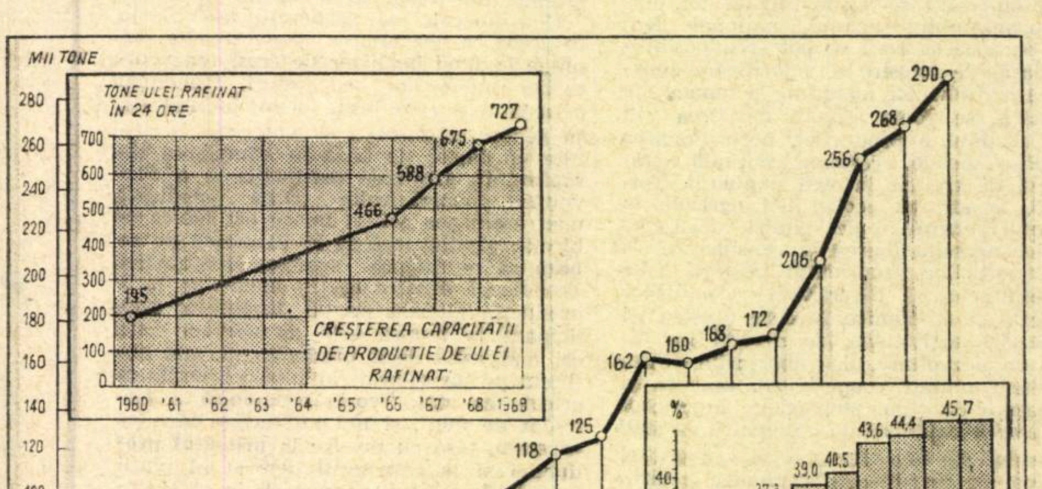

Industria alimentară și-a dezvoltat în aceeași măsură capacitatea de prelucrare a semințelor, fie prin reutilarea unor capacități (fabricile „Muntenia" — București în 1960—1962, „Oltenia" — Craiova — 1962) fie prin construirea de fabrici noi (Unirea — Iași — 1962, Slobozia — 1969), toate dotate cu tehnologii moderne de extracție și rafinare continuă. Dezvoltarea și modernizarea capacităților de poducție asigură creșterea randamentului de prelucrare și îmbunătățirea calității uleiului, diminuarea acentuată a pierderilor tehnologice de fabricație. Creșterea producției de ulei comestibil, care a ajuns în 1969 — așa cum rezultă din grafic — la 290 mii tone, a făcut ca necesarul de consum intern al populației și al altor ramuri ale industriei alimentare să fie satisfăcut pe deplin, a oferit posibilitatea renunțării totale la import și, în plus, a devenit o sursă importantă de valută, prin exportarea părții excedentare (între 1960 și 1968 exportul de ulei vegetal comestibil a crescut de la 30,2 mii tone la 115,8). Și în 1969, cu toate condițiile climaterice nefavorabile, s-a obținut o producție suficientă de sămînță de floarea soarelui, ceea ce acoperă nevoile industriei de a fabrica cantități sporite de ulei comestibil.

REFLECȚII

Drumul cel mai scurt nu e cel care ți se pare...

acad. Grigore C. MOISIL

— Calea între știință și producție s-a scurtat. Nu mai e ca pe vremuri.

— Ce înseamnă oare aceste afirmații ?

— Înseamnă că savanții să iasă din turnul de fildeș și să se apropie de producție. Să se ducă la fabrică ; pe ogor, pe șantier ; acolo sînt adevăratele probleme. Nu în laboratoarele dumnealor.

— Nu e rău să ne înțelegem.Cînd spunem că drumul între Honolulu și Viena s-a scurtat nu înțelegem că distanța între aceste orașe, măsurată în kilometri, e mai mică în 1969 decît era în 1696. Înseamnă că, măsurat în zile de drum, numărul lor a scăzut. Asta e cu totul altceva. Omenirea a inventat mijloace care să mărească iuțeala cu care ne deplasăm, din Viena în Honolulu.

— Și din Honolulu în Viena.

— Nici asta nu trebuie uitat.

Să procedăm în ordine, începînd cu ultima observație. Nu numai știința trebuie să se apropie de producție, ci și producția trebuie să se apropie de știință. Dacă n-o face, dacă produsele producției nu sînt la nivelul științei mondiale, ele nu se pot vinde pe piețele de desfacere care sînt la acest nivel.

— Ele s-ar putea vinde pe piețele care nu sînt la acest nivel.

— În care caz și noi ar trebui să cumpărăm produse care nu sînt la nivel mondial.

Să revenim însă la problema cu care am început. Ce e de făcut ca descoperirile cele mai noi ale științei să ajungă să fie utilizate de producție ? Bineînțeles trebuie mai întîi ca ele să fie acumulate undeva. Dacă ele sînt acumulate la serviciul de documentare al fabricii, atunci, la prima vedere, problema e simplă : proiectantul sau beneficiarul le scoate de la serviciul de documentare și le întrebuințează.

— Le scoate, dacă le găsește.

— Asta e prima problemă. Poate că nu le găsește, că nu știe cum să le găsească.

— Le găsește documentaristul.

— Dacă știe unde să le caute, mai întîi. Dacă sînt în sertarele serviciului de documentare, în al doilea rînd. Și cum le întrebuințează ? Știe cum ? Crezi că e așa de simplu să utilizezi o rețetă ?

— Atunci ? Ce e de făcut ?

— Drumul de la știință la producție e lung în kilometri. Dar omul a ajuns și mai departe decît de la Viena în Honolulu. A ajuns la Lună. Crezi că distanța de la pămînt la Lună a scăzut în ultimii ani ? Crezi că s-a apropiat pămîntul de Lună ?

Altceva s-a schimbat. Tot s-a schimbat ceva, dar altceva. Ca să ajungă omul la Lună nu bate din aripi Ca să ajungă la Lună omul merge mai repede. Ca să ajungi la Lună trebuie ca mulți oameni de știință să rezolve probleme științifice.

— Științifico-tehnice.

— Nu, ci științifice, fără gînd serios de a ajunge la Lună. Doar ca un vis, poate. Să scrii multe ecuații ale mersului unui corp de masă variabilă, de pildă. Să inventezi limbaje formale în care se programează calculatoarele. Cîte și mai cîte. Ai văzut ? Cei care conduc zborul în Cosmos stau la Houston. Pentru trei oameni în spațiu, cîți stau la pîndă, pe pămînt ?

Scurtarea drumului între știință și producție înseamnă perfecționarea mijloacelor de comunicație între oamenii de știință și inginerii și economiștii din producție. Înseamnă crearea unui lanț lung de oameni cu *dublu profil* de oameni care cu un ochi să se uite la progresul științei, cu altul la cel al producției.

— N-au să ajungă șașii ?

— Nu, dacă sînt multe verigi intermediare. Fiecare nu-și deplasează decît puțin punctul de vedere. Altul nu face decît să amestece rezultatele primite și să le transmită mai departe. Drumul cel mai scurt nu e cel care ți se pare. Sînt vești care merg foarte departe, se reflectă pe un satelit artificial și se întorc pe pămînt. Au făcut un drum atît de lung ca să ajungă alături. Și au ajuns înaintea celor ce au pornit pe jos.

trebuind să asigure dezvoltarea cooperativei pe baza reproducției socialiste lărgite. În acest scop, din producția globală trebuie să se acopere cheltuielile materiale de producție, să se constituie fondul de acumulare și celelalte fonduri obștești și fondul necesar plății muncii membrilor cooperatori. Stabilirea unor proporții corespunzătoare între aceste părți componente ale producției globale este absolut necesară pentru desfășurarea normală a procesului reproducției. În cadrul acestor proporții, prin fondul de consum individual, se asigură plata membrilor în raport cu cantitatea și calitatea muncii depuse.

Pentru a se asigura aplicarea corespunzătoare a principiului socialist al retribuirii în stabilirea noilor forme de plată a muncii, s-a pornit de la necesitatea diversificării și aplicării lor de către fiecare cooperativă în funcție de condițiile concrete existente în unitate.

Noul sistem de plată a muncii, care se aplică începînd din acest an cuprinde plata muncii pe bază de norme și tarife în următoarele forme : **retribuirea în natură și în bani, retribuirea muncii în bani și retribuirea procentuală din producția sau veniturile realizate.**

În fiecare cooperativă în funcție de fondul de retribuire a muncii prevăzut prin plan și de numărul de norme de muncă se stabilește tariful de plată pe normă. Acest tarif este diferențiat în 6 categorii de la 1 la 1.8 — în funcție de lucrări. La stabilirea fondului de retribuire se are în vedere dacă plata se face integral în bani sau în natură și în bani. Pentru a se asigura retribuirea periodică și pentru a se evita unele dificultăți ce ar rezulta din obținerea unor producții mai mici decît au fost stabilite prin plan, plata muncii se face chenzinal sau lunar, în proporție de pînă la 80% din sumele prevăzute a fi plătite anual în bani, urmînd ca diferența să se acorde la cunoașterea definitivă a rezultatelor, proporțional cu îndeplinirea planului. Produsele prevăzute a fi repartizate pentru plata în natură se acordă în aceeași proporție la recoltarea culturii respective.

În noul sistem de retribuire, menținerea formei de plată în natură este determinată de necesitatea asigurării cooperatorilor cu unele produse alimentare de bază, precum și de necesitățile de asigurare cu unele furaje pentru creșterea animalelor din gospodăria auxiliară. Chiar în cazul în care în unele cooperative plata se face numai în bani, pentru satisfacerea nevoilor de consum ale membrilor cooperatori, aceștia vor putea primi, contra cost, la preț de contractare, în raport cu producția obținută, o anumită cantitate de produse (grîu, porumb, cartofi, furaje) hotărîtă de adunarea generală în cadrul unor limite stabilite de Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție și Ministerul Agriculturii și Silviculturii.

Treptat însă, pe măsura creșterii veniturilor, a asigurării unei plăți sigure și periodice, a dezvoltării unităților de deservire la sate, plata muncii în bani se va extinde și generaliza în toate cooperativele agricole.

În aplicarea formelor noi de retribuire o deosebită importanță are legarea cît mai strînsă a acestora de rezultatele obținute. Indiferent dacă se aplică forma de plată în natură sau în bani, sau numai în bani, procentual din producția sau veniturile realizate, **retribuirea fiecărui cooperator trebuie să fie corelată cu producția obținută și cu nivelul cheltuielilor de producție pe unitatea de produs.**

În vederea creșterii stimulării materiale, pe lîngă retribuirea pe bază de norme și tarife, în cooperativele agricole se va aplica în continuare și **retribuirea suplimentară.** Pentru a cointeresa țăranii cooperatori în sporirea producției și a eficienței acesteia și a asigura dezvoltarea cooperativei, această formă de retribuire se va aplica nu numai în funcție de depășirea producției planificate ci și de reducerea cheltuielilor de producție.

În stimularea participării cooperatorilor la muncă o importanță deosebită are stabilirea și asigurarea unui caracter cert al veniturilor. Din această cauză, cooperativele trebuie ca încă prin plan și în decursul realizării lui să ia măsurile necesare pentru a asigura plata muncii la nivelul stabilit. Calculele arată că majoritatea cooperativelor dispun de condiții pentru a asigura o plată certă și în decursul întregului an a muncii depuse de membrii cooperatori. Există însă cooperative situate în condiții pedoclimatice mai puțin favorabile și care au în prezent unele dificultăți în asigurarea unor venituri corespunzătoare membrilor cooperatori. Pentru îmbunătățirea activității economice a acestor unități se va acorda un sprijin multilateral din partea statului pentru extinderea mecanizării, asigurarea cu îngrășăminte și credite sporite pentru investiții și pe termen scurt pentru cheltuieli de producție. Fiecare unitate va întocmi un program de măsuri tehnico-organizatorice pentru punerea în valoare a resurselor materiale și umane de care dispune. Înfăptuirea acestui program trebuie să creeze posibilitatea ca în următorii 2—3 ani, începînd din 1970, să se acorde membrilor cooperatori care îndeplinesc minimul de zile calendaristice stabilit de adunarea generală, cel puțin 15 lei pentru norma de muncă.

Diversificarea formelor de retribuire, legarea directă a plății de rezultatele economice obținute, crearea condițiilor pentru venituri certe acordate în tot cursul anului sînt de natură să asigure stimularea țărănimii cooperatiste la o participare mai activă la muncă și la obținerea unor rezultate economice superioare în producție.

★

AMPLUL PROGRAM stabilit de conducerea partidului pentru dezvoltarea agriculturii cooperatiste necesită îmbunătățirea întregului sistem de evidență și de calcul economic. Va trebui simplificată și îmbunătățită metodologia de planificare, evidență contabilă și tehnico-operativă din cooperative, corespunzător noului sistem de organizare și retribuire a muncii. Trecerea la organizarea pe ferme cu gestiune economică internă necesită introducerea unui sistem de calcul și evidență a prețului de cost în toate unitățile. Elaborarea de normative de cheltuieli și de venituri pentru fiecare cultură și produs va permite consiliilor de conducere și șefilor de ferme să urmărească operativ cheltuielile și veniturile și să ia măsurii pentru încheierea întregii activități cu rezultate economice favorabile. Pe această bază se vor putea stabili prin plan și realiza în final corelațiile corespunzătoare dintre creșterea producției, reducerea cheltuielilor, sporirea veniturilor, a fondurilor consumptive obștești și a fondurilor de acumulare necesare asigurării reproducției socialiste lărgite în fiecare cooperativă.

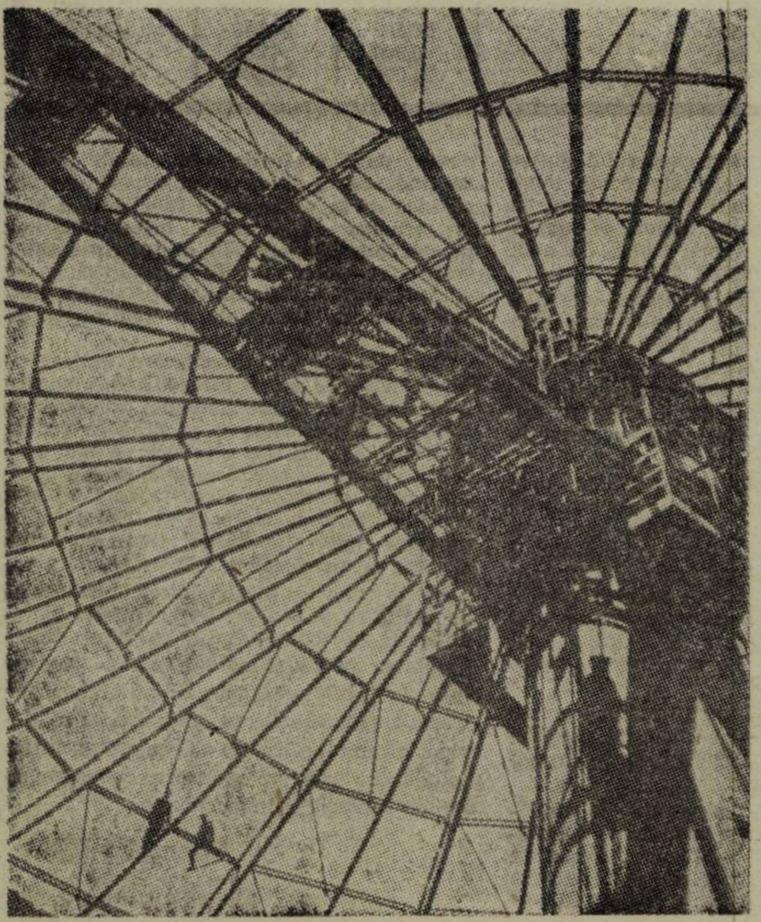

CUPOLA
Foto : Emeric Popper

ȘTIINȚĂ, TEHNICĂ TEHNOLOGIE, INOVAȚII

● În cadrul Fabricii de ciment „Victoria socialistă" din Turda a fost montată **CEA MAI MARE INSTALAȚIE DE EXHAUSTARE** din industria noastră de ciment. Concepută și proiectată de un grup de specialiști, condus de inginerul Ștefan Borza, instalația a fost realizată cu concursul unor mari întreprinderi ca uzinele „Vulcan", „23 August", Atelierele centrale „9 Mai" din București și altele. Numai axul rotor cîntărește peste 6 tone și a fost forjat la o presă de 2 000 tone. Exhaustorul de la Turda este telecomandat și depășește cu peste 40 000 metri cubi pe oră debitul celor mai mari instalații de acest fel existente în prezent în țară. Punerea sa în funcție va contribui direct la creșterea capacității de producție a cuptoarelor, la mărirea randamentului electrofiltrelor și reducerea consumului de gaz metan pe tona de clincher. La Fabrica din Turda vor mai fi montate, în cursul anului 1970, alte două asemenea instalații care urmează a fi generalizate pe ramură.

● La aceeași fabrică a fost aplicată o importantă inovație, aparținînd inginerului Tiberiu Miclăuș și maistrului Traian Șchiopu. Aceasta constă în înlocuirea vechiului sistem de role, de la răcitoarele-grătar, **CU AXE DE RULARE ALE CĂROR LAGĂRE SÎNT MONTATE ÎN AFARA ZONEI DE TEMPERATURI ÎNALTE.** Inovația, experimentată cu succes la răcitorul cuptorului nr. 7 de clincher, reduce de cîteva ori costul reparațiilor curente și elimină în bună măsură stagnările survenite ca urmare a fisurării plăcilor-grătar și deformării axelor de rulare. Economiile realizate prin aplicarea acestei inovații se ridică la peste un milion lei anual.

● O dată cu începutul noului an, uzina de utilaj petrolier „1 Mai" din Ploiești, a început **FABRICAREA ÎN SERIE A INSTALAȚIEI F-125,** prevăzută cu turlă rabatabilă și două motoare de mare forță pentru forări pînă la 2 500 metri. Mecanismele acționate automat asigură utilajului o viteză sporită de lucru și o mai mare siguranță în foraj. Spre deosebire de instalația de foraj 2—DH—75, a cărei variantă este, noul utilaj are o putere mai mare cu 1 000 cp, iar timpul de montaj este mai mic cu 30%. Tot la această întreprindere au fost asimiliate **TIPURI DE SAPE CU ROLE PENTRU STRUCTURI TARI,** echipate cu dispozitive de avansare automată și duze prevăzute pentru forajul cu jet — procedeu modern de săpare a sondelor adînci, care sporește eficiența de dislocare a rocilor cu mai bine de 50%.

● Datorită stratului de acoperire pe care îl posedă, deșeurile din piei de fețe nu pot fi desfibrate complet și uniform și, din această cauză, nu pot fi utilizate la fabricarea tălpii artificiale. Procedeele cunoscute care încearcă să înlăture stratul de acoperire sînt prea complexe și necesită faze tehnologice și utilaje suplimentare la un preț de cost ridicat.

Pentru eliminarea acestor dezavantaje, un colectiv de la Fabrica de pielărie și încălțăminte din Cluj a realizat un **NOU PROCEDEU DE PRELUCRARE** a acestor deșeuri, folosind în acest scop un tratament chimic special. Noul procedeu realizează într-un timp scurt prin utilizarea unor utilaje existente și în condiții tehnice simple și eficace, un produs de calitate superioară folosit cu succes în fabricarea tălpii artificiale.

CONFIDENTIAL

● **La Uzina „Electroputere" din Craiova** a fost terminată construcția primului transformator electric de 190 MVA, destinat echipării centralei hidroelectrice de la Porțile de Fier. Este cel mai mare transformator de acest tip executat pînă acum în țara noastră, constituind o realizare tehnică deosebită a specialiștilor români. În aceeași întreprindere se află în fabricație cel de-al doilea transformator de putere similară urmînd ca, pînă la finele anului viitor, să fie expediate de aici, cu destinația Porțile de Fier, 6 transformatoare de acest tip.

● **Noi sonde din Valea Prahovei, Moldova și Muntenia** au început să producă — din primele zile ale anului — prin erupție artificială — sistem modern și de mare eficiență pentru exploatarea țițeiului. Specialiștii Institutului de cercetări foraj-extracție din Cîmpina, autorii acestui procedeu, estimează că exploatarea sondelor de țiței prin acest sistem — îndeosebi a celor situate în zone mai vechi — poate aduce anual economiei naționale un spor de producție de circa 22 milioane lei. Totodată, prin reducerea unor operațiuni se vor obține economii în valoare de peste 13 000 000 lei pe an.

● **La complexul de prelucrare a lemnului din Reghin** au fost omologate și vor intra în producție în acest an aproape 30 de noi produse. Între acestea se află noi tipuri de instrumente muzicale, ambarcațiuni de agrement și de performanță, materiale sportive și altele. În prezent pe masa de lucru a specialiștilor se află un prim lot de chitare semiacustice electronice. Realizate pentru prima oară în țară, aceste instrumente dispun de calități similare cu ale celor construite în alte țări. Tot în șirul noilor produse fabricate în premieră la Reghin se numără și schiurile cu lamele din fibră de sticlă și duraluminiu. Încercate pe diverse pîrtii internaționale, acestea au trecut cu bine examenele.

● **La Cluj** a fost inaugurat **noul complex hotelier „Napoca".** Amplasat pe malul Someșului, în apropierea parcului municipal, blocul turn al acestui important obiectiv de interes turistic aduce în artitectura Clujului o notă aparte. Arhitecta Domnica Litvin, autoarea proiectului, a preluat din arhitectura populară a Țării moților o serie de elemente interesante. Întreaga fațadă sugerează profilul zvelt al acoperișurilor caselor moțești. Complexul „Napoca" dispune de un hotel cu 300 locuri, restaurant, bar și alte amenajări.

● În primele zile ale lunii ianuarie, **în județul Neamț** au fost inaugurate **două obiective social-culturale** de larg interes : un cinematograf și un motel. Noul cinematograf, deschis în orașul Piatra Neamț, are o capacitate de 650 locuri și dispune de ecran panoramic. El este construit într-un stil arhitectonic specific așezărilor montane moldovenești, oferind iubitorilor celei de-a 7-a arte condiții optime de vizionare și audiție. Motelul „Cristina", situat în mijlocul unui splendid decor natural, în imediata vecinătate a barajului de la Bicaz, dispune de 42 de camere, cu cîte două locuri, bar de zi, restaurant, locuri de parcare, o terasă cu vedere spre lac și o centrală termică. Clădirea este construită în întregime din piatră monumentală, iar interioarele din marmură policromă.

● **În pădurea Crăiasa,** din județul Maramureș, a început construcția unui **complex balneo-climateric** pentru tratarea afecțiunilor reumatice. El va dispune, între altele, de două mari bazine cu apă sărată. De asemenea, se construiește un hotel, un restaurant, o stație pentru încălzirea și pomparea apei și altele. Complexul urmează să fie dat în folosință o dată cu deschiderea noii stagiuni de tratament balnear din primăvara anului 1970

● **La întreprinderea agricolă de stat Băilești,** județul Dolj, a început construcția unui **complex de creștere industrială a animalelor mari.** Primele spații urmează să fie date în funcțiune în luna noiembrie, urmînd ca, în final, aici să fie crescute anual 3 360 vaci de lapte. Complexul este astfel conceput încît să asigure un circuit tehnologic închis, ceea ce va contribui la sporirea producției printr-o furajare științifică și îmbunătățirea sistematică a însușirilor productive ale animalelor. Proiectele prevăd ca operațiunile principale — mulgerea vacilor, furajarea, evacuarea gunoiului de grajd și altele — să se efectueze cu mijloace mecanizate.

PUNCTE DE VEDERE

PREȚURILE LA NOILE PRODUSE ȘI ECONOMISIREA MATERIALELOR

ÎN CUVÎNTAREA rostită la încheierea dezbaterilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 10—13 decembrie a.c. tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia că una din îndatoririle esențiale care trebuie să stea în centrul preocupărilor tuturor ministerelor și unităților economice, ale organelor și organizațiilor de partid este reducerea consumurilor de materiale. Un rol însemnat în determinarea pe cale economică a întreprinderilor de a acționa cu eficiență în direcția reducerii consumurilor de materiale poate fi îndeplinit de prețurile ce se stabilesc pentru noile produse.

După cum se știe, potrivit reglementării în vigoare prețurile pentru produsele noi se stabilesc prin corelare cu prețurile produselor similare, realizîndu-se astfel încadrarea lor în nivelul de prețuri existent.

Formele și metodele de corelare a prețurilor sînt variate și multiple. O sferă largă de aplicare în toate ramurile de producție industrială o are corelarea prin **compararea calculațiilor de preț de cost** care constă în determinarea prețului pentru noul produs pe baza diferențelor de cheltuieli de producție, la nivelul ramurii — în plus sau în minus — față de un produs similar luat ca etalon.

Această formă de corelare permite stabilirea corectă a prețului pentru noul produs numai în măsura în care prețul de cost al produsului etalon, precum și al produsului respectiv au fost determinate în mod cît mai exact.

Pentru examinarea nivelului acestor costuri, o importanță deosebită prezintă în special în ramura industriei construcțiilor de mașini raportul dintre greutatea brută și netă a noului produs față de același raport existent la produsul luat ca etalon. În fapt, acest raport arată care sînt pierderile de materiale ce se înregistrează la noul produs comparativ cu produsul etalon.

În procesul stabilirii prețurilor este necesar să se țină seama de aceste pierderi, întrucît ele influențează direct nivelul prețurilor noilor produse. În principiu, nu se poate admite ca la noile produse să se înregistreze pierderi mai mari de materiale decît la produsele etalon. De aceea, în toate cazurile în care la avizare sau la stabilirea prețurilor apar situații de această natură, se impun, după părerea noastră, măsuri pentru recalcularea costurilor cuprinse în calculațiile de preț respective.

Acest lucru se poate realiza prin diminuarea cheltuielilor cu materialele la produsul nou, într-o asemenea proporție, încît procentul de pierderi să nu depășească pe cel prevăzut la produsul etalon.

Prezentăm în continuare un exemplu concret din ramura industriei construcțiilor de mașini în care, la stabilirea prețului s-a utilizat metoda de corelare prin compararea calculațiilor de preț și la care datorită pierderilor de materiale ridicate a fost necesară recalcularea costurilor.

Astfel, în cursul lunii septembrie anul trecut s-a solicitat Comitetului de Stat al Planificării și Ministerului Finanțelor să avizeze pentru „remorca auto de 3 tone tip 2 R 3 AP" un preț cu ridicata al întreprinderii de 29 300 lei/buc. Din documentația prezentată de către producător rezulta că prețul propus s-a determinat prin corelarea cu prețul remorcii auto de 4—5 tone tip 2 R 5 A de 34.000 lei/buc. (preț stabilit încă din anul 1967 prin ordinul M.I.C.M. nr. 11447/1967).

Corelarea prețului avea la bază elementele constructive și parametrii funcționali ai celor două tipuri de remorci care sînt asemănătoare, avînd aceleași repere, unele dintre ele fiind mai reduse dimensional, corespunzător sarcinii utile mai mici (de 3 tone față de 5 tone).

Calculul de corelare prin compararea costuri la cele două produse se prezintă astfel :

Articolul de calculație	Remorca de 4—5 t tip 2 R 5 A (etalon) plan 1969 — lei —	Remorca de 3 t tip 2 R 3 AP (noul produs) antecalcul — lei —	Diferența
— Materiale	19.346	16.300	—3.046
— Manoperă	1.785	1.785	—
— Cheltuieli speciale	784	784	—
— Regia de fabricație	3.985	3.675	—310
— Regia generală	2.600	2.074	—526
— Total preț de cost	28.500	24.618	—3.882
— Beneficiu 19,32%	5.500	4.682	—818
— Preț cu ridicata al întreprinderii	34 000	29.300	—4.700

Analiza comparativă a raportului dintre greutatea brută și netă ale celor două produse, pune însă în evidență faptul că în timp ce la produsul etalon pierderile de material sînt de numai 8,81%, la noul produs acestea reprezintă 26,44%.

Ținînd seama de greutatea efectivă brută și netă a noului produs care este de 2.379 kg și respectiv 1.750 kg rezultă că în condițiile în care s-ar fi menținut pierderile de la produsul etalon de 8,81%, atunci consumul de materiale ar fi trebuit să fie mai redus cu aproximativ 460 kg.

Efectuînd recalcularea costurilor prin diminuarea lor cu consumul de material în plus, precum și a celorlalte elemente de cheltuieli indirecte (care se determină în calculația de preț pe baza valorii materialelor și a manoperei) rezultă pentru noul produs un preț de cost antecalculat de numai 21.627 lei față de 24.618 lei cît s-a avut în vedere de ministerul producător.

Corespunzător reducerii costurilor s-a procedat și la reducerea nivelului prețului cu ridicata de la 29 300 lei/buc. la numai 26 000 lei/buc.

Din cele de mai sus rezultă însemnătatea deosebită pe care o prezintă la avizarea și stabilirea prețurilor luarea în considerare a pierderilor de materiale la produsele noi față de cele vechi. Într-adevăr, dacă prețurile s-ar stabili fără a se ține seama și de acest aspect, rezultă că încă de la punerea în fabricație a noilor produse s-ar crea întreprinderilor producătoare rezerve în prețul produselor respective, care nu sînt de natură să le stimuleze în lupta pentru reducerea consumurilor de materiale și realizarea de economii la prețul de cost.

În același timp, **considerăm indicat ca între măsurile ce se preconizează pentru perfecționarea metodologiei actuale de stabilire a prețurilor să se aibă în vedere și aceea că, ori de cîte ori se stabilesc prețuri la noile produse pe bază de corelări prin compararea costurilor, nivelul cheltuielilor respective să fie comparat și pe baza raportului dintre greutatea brută și netă a produselor respective.**

Se impune ca organele cu atribuțiuni de stabilire și avizare a prețurilor să analizeze cu toată atenția raportul dintre greutatea brută și netă a noilor produse față de produsele luate drept etalon, urmărind ca prețurile ce se stabilesc să devină pîrghii active de stimulare a întreprinderilor pentru reducerea consumurilor de materiale în economie.

Gheorghe TIȚĂ
Șef de serviciu în Ministerul Finanțelor

CONTRACTE

● La sfîrșitul anului trecut, **Uzina „Laminorul"-Brăila** a rămas restantă, față de beneficiari, cu 102 contracte de livrări, cuprinzînd 603 tone laminate. Din acestea, 51 contracte au fost încheiate cu o serie de uzine constructoare de mașini din țară, față de care a rămas datoare cu 241 tone laminate.

● **Uzina de țevi „Republica"-București** a înregistrat, la 31 decembrie 1969, un număr de 291 contracte restante, avînd ca obiect o cantitate totală de 4 747 tone țevi. Unitățile coordonate de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini (M.I.C.M.) au primit în anul trecut, de la această uzină, o cantitate de țevi mai mică cu 867 tone decît prevederile contractelor încheiate.

● În anul care s-a încheiat, **„Industria sîrmei"-Cîmpia Turzii** a livrat beneficiarilor o cantitate de sîrmă cu 448 tone mai mică decît cea înscrisă în contracte. Față de uzinele constructoare de mașini, întreprinderea amintită a rămas restantă cu o cantitate de 65 tone sîrmă, ce constituia obiectul a 59 contracte.

● **Uzina metalurgică-Iași** a rămas datoare, față de beneficiari, la sfîrșitul anului trecut, cu 114 tone țevi, nerealizînd astfel 46 contracte de livrări. Față de uzinele și fabricile coordonate de M.I.C.M., numărul contractelor restante a fost de 7, nefurnizînd acestora 26 tone țevi.

DIMENSIONĂRI „NEDIMENSIONATE"!

IMENSELE FONDURI de investiții ce se alocă de stat în fiecare an pentru făurirea unei puternice industrii în țara noastră, sînt menite să asigure dezvoltarea armonioasă a ramurilor de producție, a întregului ansamblu al economiei. Una din problemele importante ce trebuie avute în vedere cu ocazia planificării investițiilor este dimensionarea optimă a obiectivelor ce se vor construi. Se întîmplă însă, ca de la această regulă să apară, cînd și cînd, unele „excepții" din care decurg consecințe nefavorabile, în sensul cheltuirii unor fonduri ce nu pot fi recuperate într-un termen scurt, a realizării unui volum suplimentar de produse fără utilizare imediată, care devin un adevărat balast pentru economie.

În anumite sectoare ale economiei, în cazul nostru industria materialelor de construcții și industria lemnului — ramuri ce au cunoscut în anii din urmă o puternică dezvoltare — s-au construit fabrici și linii tehnologice pentru producerea unor tipuri de prefabricate (în special tuburi premo, spalieri, prefabricate grele etc.) și binale (uși, ferestre), care nu au desfacerea asigurată. Și, în timp ce stocurile de produse cresc, cu toate că potențialul fabricilor existente nu este folosit în întregime, se construiesc alte unități de acest gen.

Să analizăm mai concret situația existentă. Producția de prefabricate în unitățile specializate aparținînd Ministerului Industriei Materialelor de Construcții a crescut în 1969 cu 10% față de realizările anului anterior, iar pentru anul 1970 s-a prevăzut o sporire a acesteia cu 13%. De asemenea, capacitățile de producție pentru elemente prefabricate, aparținînd Consiliilor populare județene au înregistrat în 1969, față de anul 1968, sporuri apreciabile: 15% la Consiliul popular județean Constanța, 50% la Consiliile populare ale județelor Dolj, Hunedoara, Iași etc. În perioada 1971—1975 sînt prevăzute fonduri de investiții pentru construirea unor importante capacități de producție la Oradea și Buzău. Totodată, este prevăzută dezvoltarea capacității de producție la fabricile existente din Hunedoara, Craiova, Roman și Călărași.

Dacă studiile privind fundamentarea necesarului de prefabricate, balanțele anuale și de perspectivă, elaborate pentru justificarea investițiilor din acest sector, au ținut seama de necesarul real, atunci cum se explică faptul că unele sortimente de prefabricate nu-și găsesc desfacere? La 1 octombrie 1969, de pildă, existau în stoc în întreprinderile de prefabricate 120 km de tuburi, 17 500 mc prefabricate diverse, 12 200 mc spalieri din beton, 6000 mc stîlpi pentru linii electrice aeriene etc. Întreprinderile „Progresul"-București, Întreprinderile de prefabricate Călărași, Craiova etc. au în prezent depozitele blocate de cantități imense de diferite prefabricate, între care tuburile premo, spalierii din beton etc. Unele cantități din sortimentele amintite stăteau în stoc de anul precedent.

O situație similară întîlnim și în industria lemnului, în sectorul de binale. Și aici există o puternică bază de producție a ușilor celulare, clasice și a ferestrelor: 19 întreprinderi profilate care realizau în anul trecut o producție de 3 290 000 metri pătrați, la care se adaugă și cantitatea de circa 800 000 de metri pătrați ce se fabrică în unitățile consiliilor populare județene. Deși planul producției de binale este corelat, în fiecare an, cu necesarul șantierelor de construcții, totuși apare un fenomen economic negativ, care se perpetuiază de ani de zile: **stocurile mari de binale la producători.** La începutul lunii august 1969, stocurile de uși celulare, de pildă, erau de peste 100 000 metri pătrați. La aceasta s-au adăugat ușile clasice, ferestrele etc. al căror volum imobilizat în stoc ocupau suprafețe mari de depozite și țineau „înghețate" însemnate sume de bani în majoritatea fabricilor producătoare.

Geneza stocurilor este explicată de unii factori de răspundere prin faptul că, mai ales, în semestrul I al fiecărui an, construcțiile nu ating faza în care să fie necesară montarea ușilor și ferestrelor și, în consecință, acestea nu sînt ridicate de la fabricile producătoare. De asemenea, se motivează această stare de lucruri și prin aceea că beneficiarii și proiectanții solicită cu pregnanță uși clasice care sînt realizate din lemn și nu pe cele fabricate din material celular furniruite, că pentru aceste două sortimente prețurile pe mp sînt insuficient fundamentate și corelate. Au suficientă forță de convingere aceste motivări? Realitatea arată că nu toate construcțiile încep la 1 ianuarie în fiecare an la unele din ele faza fundațiilor este depășită încă din anul anterior. În privința calității și prețurilor — problema merită a fi studiată de forurile competente. După toate analizele, cauza adevărată a suprastocurilor o constituie neconcordanța între capacitățile de producție create și cererea pentru produsele realizate, precum și mărirea producției fără a avea desfacerea asigurată.

B. VASILE
B. IONESCU

DEZBATERI

CONTROLUL BANCAR ÎN CONDIȚIILE NOILOR ORGANISME ECONOMICE

ACTIVITATEA BANCARĂ OPERATIVĂ CERE PREGĂTIRE MULTILATERALĂ

În „Viața economică" nr. 40/1969, ancheta redacției sub titlul „Combinatul și atribuțiile sale pe linie financiar-bancară", în afară de unele probleme privind constituirea combinatelor, crearea unui cadru bancar elastic, conturat de noile instrucțiuni etc., a scos în evidență, punînd în discuție și problema orientării în etapa actuală a pregătirii inspectorilor bancari.

Așa cum se arăta în articolul susmenționat, problema privind viitoarea orientare a pregătirii și ca urmare, a folosirii pe linie economico-bancară a inspectorilor, este exprimată prin două păreri diametral opuse: **una, a necesității pregătirii unor inspectori specializați pe un număr limitat de probleme economice și bancare și alta preconizînd inspectori multilateral pregătiți.**

Problema orientării pregătirii și ca o consecință, a modului de desfășurare a activității inspectorilor bancari, prezintă aspecte mult mai complexe și ca nu poate primi, după părerea mea, o rezolvare justă decît în cadrul ansamblului general al sistemului bancar și în mod deosebit la diferite nivele ale organizării acestui sistem.

La formele organizatorice de bază ale sistemului bancar, respectiv la filiale și servicii de credite și venituri de stat din cadrul sucursalelor, care desfășoară o muncă operativă, în contact nemijlocit cu întreprinderile economice, **inspectorul bancar este și trebuie să continue a fi multilateral pregătit,** pentru a fi în măsură să controleze, să îndrume și să sprijine activitatea economico-financiară a întreprinderilor repartizate, sub toate aspectele. Specializarea acestei categorii de inspectori bancari numai pe anumite probleme economico-financiare ar conduce implicit la controlul uneia și aceleiași întreprinderi de mai mulți inspectori, ceea ce nu este de dorit. Dintre dezavantajele unui asemenea mod de control enumerăm cîteva: solicitarea conducerilor întreprinderilor economice de prea multe organe de control, unilateralitatea acestora în pregătire nu permite formarea unei viziuni de ansamblu asupra activității economico-financiare a întreprinderilor în cauză, consecințele finale și cumulate ale diferiților indicatori economici asupra rezultatelor financiare ce se obțin de întreprindere rămînînd în afara posibilității de cunoaștere a fiecărui inspector în parte.

Consider că este necesar ca inspectorii, care controlează și îndrumă nemijlocit întreprinderile economice repartizate, să fie grupați cît mai rațional în servicii, precum și sprijiniți, pe probleme teoretice și practice de către șefii de serviciu respectivi

În același timp, se impune cu necesitate existența, în cadrul sucursalei județene, a unui grup de inspectori specializați pe anumite probleme care să poată clarifica operativ problemele economice, să urmărească aplicarea corectă a instrucțiunilor de lucru și să asigure o interpretare unitară a acestora, să efectueze diferite studii și analize asupra principalelor fenomene economice ce se conturează în cadrul județului, să realizeze rapoartele și sintezele etc., în specialitatea pe care o au atît pentru informarea organelor centrale și locale, cît și pentru îndrumarea economică a întreprinderilor; de asemenea, acest grup de inspectori ar fi necesar să exercite controlul și îndrumarea activității filialelor și serviciilor de credite și venituri de stat, de pe lîngă sucursale.

În ceea ce privește controlul și îndrumarea activității inspectorilor de la filiale și serviciile de credite și venituri de stat, din cadrul sucursalelor, țin să-mi exprim un punct de vedere. Ca lucrător în domeniul bancar am militat pentru prevenirea deficiențelor, pentru executarea încă de la început a lucrărilor cît mai corect. Din această cauză, nu sînt adeptul controlului ulterior și îndeosebi atunci cînd poate fi înlocuit, într-o anumită situație, cu o formă mai eficientă. **Consider că eliminarea completă a controlului și îndrumării ulterioare din partea inspectorilor specializați din sucursală și transferarea, mutarea legiferată a activității acestora, pentru a se desfășura concomitent și combinat cu cea a inspectorilor multilateral pregătiți, după un plan judicios întocmit și bine sincronizat, ar da rezultate mai bune.** În acest sens, controlul ulterior al modului de aplicare a legislației, a instrucțiunilor de lucru, de către organele bancare, pînă la nivelul sucursalelor județene și a eficienței activității acestora în controlul și îndrumarea întreprinderilor, ar fi suficient să se realizeze de către reviziile interjudețene, revizia centralei, inspectorii specializați din centrală. S-ar elimina prin aceasta, în mod cert și unele paralelisme altfel inevitabile, în verificarea și îndrumarea activității filialelor și serviciilor de credite și venituri de stat din cadrul sucursalelor județene.

Munca inspectorului bancar poate fi ușurată, sprijinită și de o înțelegere justă a rolului acestuia, de către conducerile întreprinderilor controlate. Scopul principal, fundamental al controlului bancar, îl constituie sprijinirea întreprinderilor pentru obținerea unor rezultate economico-financiare cît mai bune. De aceea, este necesar ca toate problemele să fie aduse, în mod deschis, în discuția organului bancar de către întreprinderi, pentru a se găsi în comun, cea mai bună rezolvare.

Noua etapă de activitate și muncă ce ne stă în față, ca urmare a reorganizării ministerelor și apariției noilor forme organizatorice economice: centrale industriale, combinate, grupuri de uzine etc., precum și aplicarea corespunzătoare a noilor instrucțiuni bancare, pentru desfășurarea la un nivel calitativ superior a relațiilor bănci-întreprinderi, solicită din partea tuturor lucrătorilor bancari, un efort deosebit, pentru a-și aduce contribuția la întărirea și dezvoltarea continuă a economiei noastre naționale.

Dumitru TEODORESCU
director adjunct Sucursala județeană Bistrița-Năsăud a Băncii Naționale

NOI OBIECTIVE ECONOMICE

• La puțin timp după intrarea în producție a două linii noi de ciment, cu o capacitate anuală de 640 000 tone, la Fabrica de ciment **din Medgidia** a început să producă, zilele acestea, un nou obiectiv din planul de extindere: LINIA DE PLĂCI DIN AZBOCIMENT. Aceasta asigură, anual, șantierelor 4 milioane mp de plăci din azbociment, pentru construcția de pereți despărțitori, acoperișuri și hale ușoare.

• **Toate capacitățile de producție din cadrul etapei a doua de dezvoltare și modernizare a Combinatului de porțelan din Cluj** au început să funcționeze. Astfel, această mare unitate a industriei noastre ușoare a ajuns la capacitatea finală anuală de 4 500 tone porțelan de menaj și 500 tone articole tehnice din porțelan.

• A fost inaugurat PODUL DIN BETON ARMAT, recent **construit peste rîul Mureș,** între localitățile Vințu de Jos și Vurpăr. **El are o** lungime de 200 metri și a fost construit după un sistem ingenios, potrivit proiectului întocmit de specialiștii de la DSAPC Deva, cu grinzi continui din beton armat monolit. Prin realizarea acestei lucrări, s-au îmbunătățit substanțial condițiile de circulație rutieră, precum și accesul populației de pe malul drept al Mureșului spre stația de cale ferată Vințu de Jos și spre centrele industriale din această zonă.

• **La Uzina de utilaj minier din orașul Dr. Petru Groza,** județul Bihor, a început să producă, cu întreaga sa capacitate proiectată, încă din primele zile din acest an, CEL DE-AL DOILEA CUPTOR ELECTRIC PENTRU ELABORAREA OȚELULUI. Față de vechiul cuptor, acesta este realizat în condiții tehnice moderne, fiind adaptat în așa fel, încît să poată efectua, concomitent, și șamotarea bazică, fapt care permite să se obțină oțeluri de calitate superioară.

• **La Mediaș a început** CONSTRUCȚIA UNEI NOI FABRICI DE GEAMURI. În halele spațioase vor fi montate agregate și instalații moderne, care vor asigura o mecanizare și automatizare complexă procesului de producție. La intrarea în funcțiune a noii fabrici, în anul 1971, producția complexului de geamuri va spori cu 70%.

• O dată cu începerea noului an, Întreprinderea construcții transporturi **Brașov** a deschis un nou ȘANTIER PENTRU MODERNIZAREA ȘOSELEI PLOIEȘTI - VĂLENII DE MUNTE - SĂCELE - BRAȘOV. Prin modernizarea acestei artere de circulație se va descongestiona magistrala Brașov — Ploiești, creîndu-se și o cale de acces mai scurtă de la Brașov spre Buzău, Brăila și Constanța. Șoseaua va trece prin cîteva locuri pitorești.

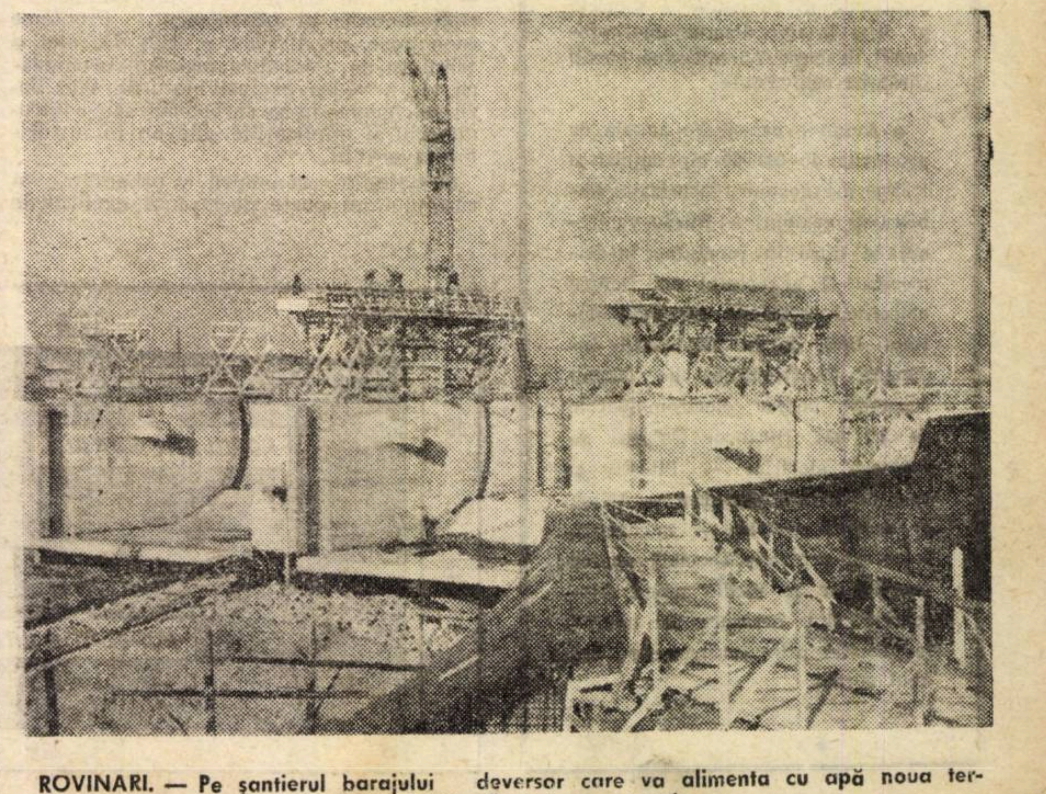

ROVINARI. — Pe șantierul barajului deversor care va alimenta cu apă noua termocentrală aflată în construcție

URBANIZAREA ȘI SCHIMBĂRILE DEMOGRAFICE STRUCTURALE

DESPRE PROCESUL COMPLEX al urbanizării a început să se vorbească atît de mult în ultima vreme încît deseori pletora de afirmații cu caracter axiomatic legată de acest proces pare să scutească fenomenul de o analiză mai profundă, mai multilaterală. Totodată, nu rareori urbanizarea este privită ca un fenomen specific epocii contemporane, în vreme ce el se desfășoară, în ritmuri și spații teritoriale inegale, de-a lungul întregii istorii propriu-zise a omenirii. În rîndurile de față nu ne propunem (ceea ce de altfel ar fi și imposibil într-un spațiu atît de restrîns) să expunem toate aspectele procesului de urbanizare și nici măcar toate aspectele esențiale legate de acest proces, ci vom încerca să schițăm cîteva idei în ce privește raporturile de interdependență dintre urbanizare și schimbările în structura populației, ca urmare a repartizării teritoriale a forțelor de producție.

Ar fi de notat, din capul locului, că problema distribuirii forțelor de producție pe ansamblul teritoriului țării nu este o preocupare exclusivă a economiștilor, sociologilor și oamenilor politici din România, ci a căpătat dimensiuni realmente mondiale, punîndu-se chiar și în țări capitaliste dezvoltate sub forma politicilor de „reamenajare a teritoriului". Cauza profundă a acestor preocupări trebuie căutată, după părerea mea, în contradicțiile determinate, pe de o parte, de decalajul dintre oraș și sat, generator potențial de contradicții sociale și economice (decalaj care în numeroase cazuri se adîncește., exacerbînd contradicțiile și transformîndu-le în conflicte), iar pe de altă parte de efectele nedorite ale excesivei concentrări urbane și ale „depopulării" satelor. Intensitatea cu care se manifestă, într-o țară sau alta, contradicțiile, ca și măsura în care ele se transformă în ciocniri de interese, depind desigur de mulți factori, între care natura orînduirii sociale joacă un rol esențial, iar opțiunile și instrumentele politicii economice au rol deosebit de important.

● *Dezvoltarea economică și urbanizarea*

ANALIZA BAZELOR urbanizării scoate la iveală dependența acestui proces de acela mult mai complex al dezvoltării economice. Pentru a înlătura unele confuzii posibile, precizăm că procesul dezvoltării economice îl concepem ca o amplificare cantitativă a producției (aspectul creșterii economice), dar, în același timp ca o profundă mutație calitativă ce determină modificări în structura economică și socială a unei țări. Este evident că în acest proces creșterea economică reprezintă un aspect, un moment al procesului reproducției lărgite, dar că el antrenează la un anumit punct al creșterii cantitative transformări structurale în însăși calitatea fenomenelor economico-sociale. Tocmai acest lucru caracterizează și interdependența dintre urbanizare și dezvoltare economică. Deși urbanizarea pare o simplă consecință, o derivată a procesului dezvoltării economice, la un moment dat nivelul, proporțiile urbanizării se transformă în factor impulsator al dezvoltării economice. Raportul de interdependență dintre urbanizare și dezvoltare economică presupune o definire **economică** a urbanului și ruralului.

După părerea noastră, definirea orașului și a diferențelor sale față de sat prin prisma confortului și al utilizării social-culturale, nu este suficientă. Mă refer, de pildă, la definiția după care „noțiunea mediu urban efectiv se referă astăzi — în general — la acel cadru construit al societății, organizat intensiv, echipat la nivel ridicat, în care se poate asigura populației respective un confort multilateral de viață, superior celui ce îl poate oferi mediul rural. Orașul este considerat într-adevăr, atît pe plan teoretic cît și pe plan practic, ca o formă superioară de organizare a mediului uman" (prof. arh. G. Gusti, „Sistematizarea teritoriului — factor de accelerare a procesului social-economic al urbanizării". Probleme economice, nr. 10/1969, p. 112). De aici și tendința de a idealiza procesul urbanizării, de a vedea exclusiv laturile sale pozitive, ignorîndu-se caracterul său contradictoriu și implicațiile sale nu în întregime favorabile.

O definiție **economică** a urbanului și ruralului nu poate porni însă exclusiv de la gradul de confort sau de deservire social-culturală, ci și de la funcția pe care o exercită comunitatea umană respectivă în diviziunea socială a muncii. Din acest punct de vedere diferențierea oraș-sat este legată de diviziunea muncii sociale în muncă industrială și în muncă agricolă, separarea industriei de agricultură, și transformarea acestor două ocupații în profesii diferite (așa se și explică de ce separarea meșteșugurilor de agricultură a stat la baza apariției orașelor în antichitatea sclavagistă și tot ea a generat apariția orașelor în evul mediu, după cum constituirea industriei și agriculturii ca **ramuri** independente și separate explică diferențierile urban-rural de-a lungul întregii perioade istorice a capitalismului). Principalul efect al acestei separări este stratificarea populației active, orientarea și specializarea ei pe ramuri de producție, cu toate urmările acestor procese. Divizarea populației active pe ramuri o dată terminată, pe măsura dezvoltării economice, cu alte cuvinte pe măsura creșterii producției industriale, nu stagnează. Au loc, în continuare modificări ale structurii economice ale acestei populații. Un studiu efectuat de doi profesori belgieni pe o perioadă mai îndelungată scoate la iveală următoarele schimbări în țările europene ce s-au industrializat mai de multă vreme (reflectate în tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Schimbări în structura populației active în %

Ponderea în :	1880	1900	1930	1960
agricultură	45,9	39,2	29,7	17,0
minerit	2,2	2,8	3,0	2,2
industrie	25,2	27,9	29,7	33,6
construcții	4,6	5,2	5,3	8,1
comerț	4,7	6,1	10,9	13,7
transport, comunicații	3,2	4,4	5,6	6,0
servicii	14,4	14,6	15,8	19,8
milioane persoane :				
populație activă	81,8	98,0	119,1	125,9
populație totală	184,0	216,5	250,0	286,3

(P. Bairoch, J. M. Limbor, Changes in the Industrial Distribution of World Labour Force, by Region, 1880—1960. International Labour Review, 4/1968, pag. 330).

Este de reținut faptul că ponderea populației active agricole s-a redus de la 45,9 la 17% (în cifre absolute de la 37,5 la 21,4 milioane persoane), paralel cu creșterea populației active din sectorul secundar (de la 29,8 la 41,7%, sau de la 24,3 la 52,5 milioane persoane) și din sectorul terțiar (de la 22,3 la 39,1% sau 18,2 la 49,2 milioane persoane).

Urbanizarea se reflectă în aceste cifre sub un dublu sens: creșterea populației active din sectorul secundar ca și a celei din sectorul terțiar. Căci „orașul" înseamnă nu numai industrie, dar și un sector de servicii de o amplitudine cantitativă și calitativă crescîndă.

În țările socialiste are loc un intens proces de industrializare, în condițiile în care agricultura este cooperativizată. Industrializarea, ca o componentă esențială a procesului modern de dezvoltare economică, are loc pe baza unei creșteri intensive și extensive a forțelor de producție. Ceea ce, desigur, nu poate să nu aibă consecințe și asupra structurii populației active.

Cum se prezintă, statistic, modificările în structura populației noastre active?

Populația noastră industrială crește din punct de vedere al ponderii sale de la 12 la 20,7% între 1950 și 1968, sporind din punct de vedere absolut de peste 2 ori. Construcțiile își măresc capacitatea de absorbție de forță de muncă de la 2,2 la 7,2% în aceeași perioadă, crescînd din punct de vedere absolut de 3,8 ori.

În schimb, **ponderea populației active agricole** se reduce de la 74,1 la 52,8% sau, din punct de vedere absolut, cu 16%.

Populația activă din sectorul terțiar crește continuu, reprezentînd 19,1% din totalul populației noastre active. (Datele au ca sursă: Anuarul Statistic al R. S. România, 1969, p. 118—119).

Desigur, între structura populației active și reflectarea statistică a ceea ce numim în mod convențional urban și rural nu există o juxtapunere perfectă. Populația noastră înregistrată statistic ca urbană a crescut de la 23,4% în 1948 la 40,5% în 1968, iar cea rurală a scăzut de la 76,6% în 1948 la 59,5% în 1968. (Sursa: Anuarul Statistic al R. S. România, 1967, p. 67 și id. 1969, p. 65 și 67). Cu alte cuvinte, populația rurală constituie un procent mai mare decît populația agricolă activă. Acest fenomen are sursa într-o dublă migrație internă de populație: de la sat la oraș (muncitori industriali, constructori etc. sezonieri, care-și păstrează atributele de populație rurală) și de la oraș la sat (personal calificat, cu studii superioare și medii ce se stabilește la sat — profesori, medici etc., care deservește populația agricolă dar nu reprezintă populație agricolă activă, spre deosebire de inginerii și tehnicienii agronomi, zootehnicieni, mecanizatori, care intră în această categorie de populație).

Intervine însă, suplimentar, un fenomen legat de procesul dezvoltării economice și de industrializarea extensivă din punct de vedere teritorial: implantarea unor unități industriale în zone agricole (rurale), ceea ce atrage după sine modificări extrem de diverse și de profunde. Mutațiile demografice vor depinde, în asemenea cazuri, de mărimea obiectivelor industriale, de specificul acestora (dacă ele sînt cu precădere consumatoare de fonduri sau consumatoare de forță de muncă), de natura lor economică propulsivă

⟶

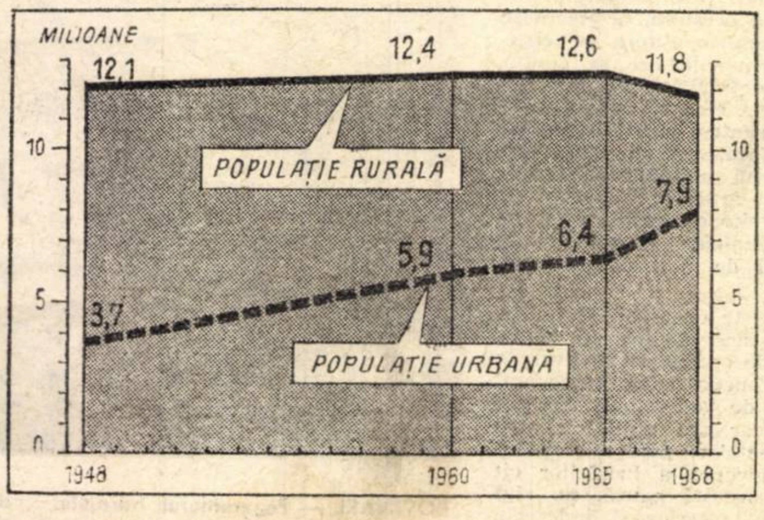

Dinamica populației urbane și rurale în România

ȘANTIERE • TERMENE UTILAJE

● **Fabrica de beton celular autoclavizat,** cu o capacitate anuală de producție de 135 000 mc elemente armate, din cadrul Întreprinderii de prefabricate din beton — Craiova urmează să intre în funcțiune în trimestrul I din acest an. Pentru obiectivul respectiv o serie de utilaje n-au fost însă livrate de furnizori, deși termenul contractual a expirat. Astfel, pînă la sfîrșitul anului 1969 nu s-au primit 112 grătare pentru întărirea blocurilor de beton (termen de livrare — 31 martie 1969) de la Atelierele „9 Mai" — București, 210 capre de armare (termen — 30 septembrie 1969), de la uzina „Independența" — Sibiu. O decalare cu numai un trimestru a începerii producției la capacitatea amintită, ar duce la nerealizarea a 33 750 mc elemente armate.

● În trimestrul II din acest an trebuie să înceapă producția la noua **Fabrică de tuburi din azbociment,** din cadrul Combinatului de materiale de construcții Bîrsești-Tg-Jiu. Uzina „Vulcan"-București a stabilit termene de livrare a filtrelor natriu-cationic și de sare pentru instalația de alimentare cu apă a cazanelor de aburi abia pentru sfîrșitul trimestrului II. Nepunerea în funcțiune a cazanelor ar lipsi fabrica de abur tehnologic și ar provoca, în trei luni, o pierdere de peste 400 km tuburi din beton cu diametrul de 200 mm.

● Așa cum se prevede în planul de investiții al Ministerului Industriei Materialelor de Construcții, în trimestrul II—1970 va trebui să intre în funcțiune **Fabrica de produse ceramice Sătuc-Buzău,** cu o capacitate anuală de producție de 30 milioane bucăți cărămizi echivalente. Deși există repartiție, Uzina de utilaj minier — Baia Mare a refuzat să contracteze pentru acest obiectiv o platformă transbordoare (termenul de livrare, conform repartiției, a fost la sfîrșitul anului 1969). De asemenea, Întreprinderea de confecții metalice și aparataje—București a refuzat să contracteze 110 ventilatoare axiale, deoarece Fabrica de motoare electrice-Pitești nu a asimilat încă seria de electromotoare cu puteri de pînă la 5 kW. O amînare cu un trimestru a punerii în funcțiune a fabricii, ar duce la nerealizarea unei producții de circa 7,5 milioane bucăți cărămizi echivalente.

● Avînd o capacitate anuală de producție de 600 000 mp oglinzi și 150 000 mp geamuri securizate, **Fabrica de geamuri — Buzău** va trebui să intre în funcțiune în trimestrul II al acestui an. Pentru obiectivul respectiv nu s-au obținut încă de la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini repartiții pentru electromotoarele de 2,2 kW (furnizor Fabrica de motoare electrice — Pitești) și cele de 55 kW (furnizor — Uzina de mașini electrice — București), toate cu protecție specială pentru funcționare în mediu umed. Motoarele sînt necesare la montaj la sfîrșitul primului trimestru din anul curent.

(dacă dezvoltarea lor atrage după sine, treptat, apariția altor întreprinderi industriale cu procese tehnologice „în amonte" sau „în aval" față de cea inițială) etc. Este firesc ca noua populație industrială să apară în statistici încă multă vreme drept populație rurală, deși prin structura sa a și devenit urbană: a încetat să se ocupe de agricultură, din producătoare de mărfuri agroalimentare a devenit consumatoarea unor astfel de produse; crește sectorul terțiar. De aici se poate trage o primă concluzie cu privire la limitele oglindirii statistice, am spune chiar cu privire la labilitatea procesului însuși de urbanizare.

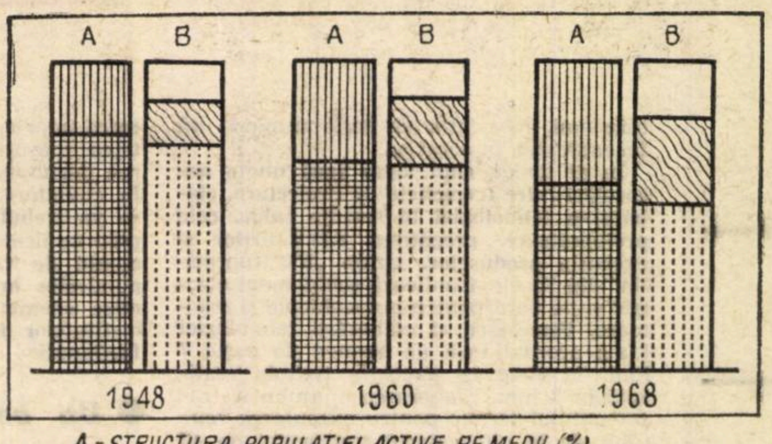

A - STRUCTURA POPULAȚIEI ACTIVE PE MEDII (%)
URBAN RURAL
B - STRUCTURA POPULAȚIEI ACTIVE PE RAMURI (%)
INDUSTRIE ȘI CONSTRUCȚII AGRICULTURĂ ȘI SILVICULTURĂ
CELELALTE RAMURI

Deplasări în structura populației României

● *Două tendințe ale urbanizării*

LUMEA CONTEMPORANĂ, inclusiv România, cunoaște o mișcare de dezvoltare economică și, respectiv, un proces de urbanizare în două forme simultane: centripetală și centrifugă.

Pe de o parte, există **tendința centripetală** a concentrării citadine, dezvoltarea urbană pornind de la așezările existente, fie că ele erau de tip urban, fie de tip rural. Populația Bucureștiului, de pildă, face saltul de la 1 066 769 locuitori în 1948 la 1 525 591 în 1968 (Anuarul Statistic al R.S.R., 1969, p. 66).

Evoluții similare au urmat și alte orașe mari și vechi (mii locuitori) după cum rezultă din tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2 *)

	1948	1966
Cluj	117,9	222,6
Timișoara	111,9	193,0
Brașov	82,9	263,2
Iași	94,0	194,8
Constanța	78,5	199,3
Galați	80,4	151,3
Craiova	84,5	113,3
Ploiești	95,6	190,6
Brăila	95,5	144,3
Arad	87,2	136,9
Oradea	82,2	134,9
Sibiu	60,6	109.4

*) Anuarul statistic R.S.R. 1967,

Importantă este evoluția unor orașe mici care erau și altă dată industriale, dar care s-au dezvoltat deosebit de intens în ultimele două decenii, transformîndu-se în mari centre urbane. Tabelul nr. 3 reflectă atît procesul creșterii urbane mici cît și cazul unor așezări rurale (inclusiv așezări miniere de tip rural) transformate în centre urbane.

Tabelul nr. 3 *)

	1948	1966
Hunedoara	7,0	100,9
Reșița	24.8	121,4
Turda	25,9	69,7
Petroșani	14,1	130,1
Tîrnăveni	7.5	20,3
Gh. Gheorghiu-Dej	4,2	35,6
Lupeni	12,3	29,3
Petrila	10,8	24,8
Săcele	14,9	22,8
Vulcan	7,2	21,9

*) Idem.

Un loc în această creștere îl are natalitatea. Dar cu totul nesemnificativ, deoarece natalitatea la mia de locuitori a avut, în genere, de-a lungul unei întregi perioade o tendință de regres sau, cel puțin, de plafonare în centrele urbane. Sursele principale le constituie: migrația mai mult sau mai puțin spontană a unei populații rurale — inițial, în perioada construirii noilor obiective industriale, numai populația flotantă angajată în construcții, apoi o parte din aceasta se „stabilizează", adăugîndu-se noi contingente **care urmează să se califice; migrația unei** populații urbane din alte centre și anume o populație gata calificată, solicitată prin aparatul de stat și de partid pentru a lucra în noua industrie și pentru a contribui la calificarea altor forțe de muncă, acestora adăugîndu-li-se medici, profesori etc., etc.; înglobarea din punct de vedere administrativ a unor localități rurale în centrele urbane existente.

Din punct de vedere macroeconomic, al unei viziuni la scara economiei naționale, dezvoltarea vechilor orașe industriale constituie o dezvoltare intensivă. Aici investițiile se pot orienta — o bună perioadă de timp — cu precădere către obiective economice și, în primul rînd, către cele din sfera producției materiale. Dezvoltînd în mod prioritar, centrele industriale existente, se ajunge, firesc, la o accentuare a disparităților teritoriale ale forțelor de producție, la o creștere a decalajului dintre regiunile dezvoltate și cele rămase în urmă. Așa, de pildă, între 1955 și 1965 ponderea orașului București în producția industrială globală a țării a crescut de la 19,8 la 20,4%. Apoi a început să scadă, ajungînd la cifra de 17,7% în 1968. (Anuarul Statistic al R.S.R., 1967, p. 170 și ed. 1969 p. 115). La fel, orașul Constanța: din 1960 pînă în 1965 ponderea crește de la 0,9 la 1,2% (Idem).

Pe plan mondial, acest tip de mișcare centripetală se manifestă din plin în momentul de față prin apariția unor orașe în care numărul populației a ajuns echivalent cu acela al unor țări întregi (New York, Tokio, Londra, Moscova ș.a.). A devenit acum un loc comun că dincolo de o anumită limită — care, deși este **foarte** relativă, există în realitate — marele oraș pune probleme economice și sociale deosebit de complicate, solicitînd investiții masive nu atît în obiective economice noi cît mai ales în domeniul așa-zisei infrastructuri, investiții a căror eficiență socială scade sub povara unor creșteri tot mai accentuate și a unei complicări a problemelor sociale, culturale etc.

O tendință opusă este acea **centrifugă**, adică a unei distribuiri teritoriale de tip extensiv a dezvoltării economice și, corolarul ei, a urbanizării. Caracteristice acestei tendințe sînt investițiile distribuite pe o arie geografică tot mai largă pornindu-se de la mici localități rurale existente, iar în unele cazuri de la „loc gol". Se poate remarca faptul că această operațiune de extensiune se face pe fundalul și de-a lungul rețelelor de transport și comunicație care leagă centrele mari existente, ele apărînd ca puncte „intermediare" de concentrare a dezvoltării industriale. Tipică pentru o astfel de dezvoltare centrifugală este cea întîlnită în cazul acelor țări avansate din punct de vedere economic, a căror industrie este răspîndită în numeroase localități mici și mijlocii. În astfel de state, rețeaua de căi ferate are o densitate dublă sau chiar triplă față de cea mondială, ceea ce arată că rolul acestui mijloc de transport se menține important, chiar dacă transporturile rutiere au făcut un adevărat salt în ultimul deceniu. Explicația: acest transport rămîne încă ieftin în raport cu celelalte mijloace interne de deplasare și se menține deosebit de avantajos la transportul unor mase mari de mărfuri (ceea ce este foarte important pentru producția industrială).

● *Direcții ale politicii de urbanizare*

DACĂ PRIVIM urbanizarea ca un proces spontan și necontrolabil, atunci nu putem decît să constatăm tendințele centrifuge și centripetale și să așteptăm ca ele să-și producă toate efectele pozitive și negative. Dacă însă concepem urbanizarea ca o consecință a procesului dezvoltării economice de ansamblu, atunci ea poate fi influențată și orientată către anumite direcții dorite, iar politica economică — și nu numai economică — poate accentua efectele sale pozitive, după cum îi poate contracara (dacă nu anihila) efectele negative. În ce ne privește, considerăm că procesul urbanizării reprezintă o consecință și o reflectare a proceselor dezvoltării economice. Ca atare, modul în care se desfășoară dezvoltarea — din punct de vedere teritorial — va influența hotărîtor modul în care are loc urbanizarea.

O dezvoltare centripetă determină o urbanizare centripetă — cu tendințe spre concentrare mai mult sau mai puțin excesivă. Dimpotrivă, dezvoltarea economică de tip centrifugal va determina o urbanizare cu tendințe de difuziune teritorială.

În țara noastră, paralel cu dezvoltarea intensă a centrelor economice existente și aflate încă de pe acum la un nivel relativ înalt de dezvoltare, este promovată în mod consecvent o politică de repartizare teritorială a forțelor de producție, punîndu-se accentul pe dezvoltarea într-un ritm mai accentuat a acelor regiuni a căror economie este relativ rămasă în urmă.

Deși urbanizarea este un fenomen derivat din dezvoltarea economică de ansamblu, ea nu are rol pasiv. Ea poate, prin forma pe care o îmbracă, prin intensitatea și sistemul său, să accelereze sau să frîneze dezvoltarea economică. Ea poate produce deplasări sectoriale ale forței de muncă de natură să impulsioneze anumite ramuri. De pildă, inițial forța de muncă ce se deplasează de la sat la oraș este — cu puține excepții — necalificată sau slab calificată, suplinind deci nevoile presante ale orașului în ce privește aceste categorii de muncitori. Ulterior, prin abundența acestei forțe de muncă disponibile la oraș, excesivă în raport cu necesitățile, poate determina o lipsă acută a brațelor de muncă în agricultură, după cum lipsa poate fi doar aparentă din cauza unei insuficiente folosiri a forței de muncă agricole.

Este ușor de dedus că fiecare dintre căile de urbanizare — centripetă și centrifugă — are avantaje și dezavantaje. Dar aceste avantaje și dezavantaje nu se prezintă într-un raport de echilibru, ci ca un proces contradictoriu pe care numai o politică economică și socială bazată pe previziune îl poate rezolva. Dezvoltarea teritorială armonioasă, așa cum se arată în documentele celui de-al X-lea Congres al P.C.R. se înscrie într-o astfel de politică de perspectivă, bazată pe punerea în valoare la un nivel superior a tuturor resurselor materiale și umane pe drumul construirii societății socialiste pe întreg teritoriul țării, multilateral dezvoltate.

dr. N. S. STĂNESCU

● I.S.C.E. AUTO—TRACTOR **a livrat 155 semănători pentru plante prășitoare tip SPC-6 în R. P. Ungară, U.R.S.S. și R. D. Germană. În R. P. Ungară a mai livrat și 33 cultivatoare purtate tip CPU-4,2, 153 tractoare, de 65 CP tip U. 650 au fost livrate în Iran, 95 tractoare U-651 în R. S. Cehoslovacă, 50 bucăți tip U-400 și 20 tip U-500 în Franța, iar 12 bucăți tip U-400 în Cipru și Olanda. Cu firma** Motoimport **din R. P. Polonă s-a încheiat un contract pentru exportul a 145 autofurgonete TV 51-F (cu 4 roți motrice) și 255 autoturisme de teren M-461. Cu firma** Mogurt **din R. P. Ungară a încheiat un contract pentru exportul a 100 autocamioane tip TV 51-C (cu 4 roți motrice), precum și 25 autofurgonete tip TV 51-F.**

● I.S.C.E. MAȘINEXPORT **a livrat în U.R.S.S. 70 mașini de lepuit bile MA 10 C. De asemenea s-au livrat în U.R.S.S. mașini de pilit bile tip MPB 30. 4 strunguri carusel au fost exportate în Australia, R. P. Chineză și Suedia, 12 cheppinguri în R. F. a Germaniei, 9 mașini de găurit în R. D. Germană și o mașină de dințat roți F. D. 320 A în Spania.**

● I.S.C.E. TEHNOIMPORT **a contractat cu firma** Asbestos Corporation Ltd.**, Canada, importul a 1 650 tone azbest fibră, iar cu firma** Erica **din Spania a încheiat un contract pentru importul a 20 tone fire de azbest. În baza contractului încheiat cu firma elvețiană** Varion International**, se va importa de la aceasta un filtru de mase quadripolar tip AMP-4. Aceeași întreprindere a încheiat contracte pentru importul unui ansamblu de analiză multiparametrică cu 4096 canale și accesorii de la firma franceză** Intertechnique**, sticlărie de laborator de la firma** Rudolf Brand **din R. F. a Germaniei și o instalație de automatizare pentru condiționarea aerului de la firma elvețiană** Sauter. **La finele anului 1969 s-a realizat exportul a 41 500 rulmenți în R. P. Polonă, R. S. Cehoslovacă, R. P. Bulgaria, R. P. Ungară, R. D. Germană,**

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

U.R.S.S. Cuba, R.P.D. Coreeană și 42 000 bucăți în Franța, Danemarca, Austria, R. F. a Germaniei, Turcia, Pakistan, India, Grecia, Spania.

● I.S.C.E. MINERALIMPORT-EXPORT **a livrat la export, pe cale terestră, 9 000 tone ciment, cu destinația R.S.F. Iugoslavia, R.S. Cehoslovacă și R. P. Ungară, iar pe cale maritimă, cu destinația Malta, 1,7 mii tone. Din grupa materialelor de construcție, s-au livrat în R. S. Cehoslovacă 13 000 mp carton asfaltat, 2 100 mp plăci de marmură și 35,2 mii mp plăci azbociment; în R. P. Ungară 250 tone ipsos și 1,5 tone piatră de gips, iar în R. F. a Germaniei — 350 tone impislitură din sticlă. De curînd, s-au livrat în R. P. Ungară, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia și R. P. Bulgaria 7 200 tone sare, iar în R.S. Cehoslovacă și R.S.F. Iugoslavia 200 tone bitum. De asemenea, s-au livrat către întreprinderi din U.R.S.S. 75 tone p.v.c. prelucrat și 25 mii mp covor cu suport, iar în Anglia 100 mii bucăți fețe de masă din material plastic.**

● I.S.C.E. CHIMIMPORT **va livra pe baza contractelor încheiate, către firme din Belgia, Liban, Anglia, Pakistan, Cuba, India, Siria, R.F. a Germaniei, Austria și Danemarca, substanțe farmaceutice: fenolfalcină, sulfacetamid sodic, acid acetilosalicilic, benzoat de sodiu, sulfatiazol, salicilat de sodiu, streptomicină sulfat, sulfat de bariu pro Roentgen, tetraciclină bază, acid salicilic, vitamina C. Primele contracte pentru exportul a circa 2 500 kg pantotenat de calciu racemic, produs de Fabrica de medicamente „Terapid" din Cluj, au fost încheiate cu firme importatoare din Italia și Argentina.**

Totodată, s-au încheiat contracte pentru exportul în Olanda, Anglia și R.S.F. Iugoslavia a circa 13 000 tone fenol din producția Combinatului chimic din Făgăraș, Grupul industrial petrochimic din Borzești și Combinatului petrochimic din Ploiești.

PLANURILE TEHNICE PE 1970 ȘI NECESITĂȚILE STRINGENTE ALE PRODUCȚIEI

PROMOVAREA progresului tehnic în toate ramurile producției materiale constituie un element principal pentru dezvoltarea în continuare și în ritm susținut a economiei naționale. Măsurile pentru promovarea tehnicii și tehnologiilor înaintate, de înnoire a producției se concretizează, de obicei, în planurile tehnice ale intreprinderilor.

Reflectă în toate cazurile acestea necesitățile reale ale producției? Cum se ocupă consiliile de administrație ale centralelor industriale, combinatelor și comitetele de direcție ale întreprinderilor de înfăptuirea planurilor tehnice? La aceste întrebări vom încerca să răspundem în lumina concluziilor ce s-au desprins dintr-o recentă analiză efectuată în unele întreprinderi industriale din județul Brașov.

Ce termene se practică pentru asimilarea noilor produse?

ÎN ULTIMII ANI, întreprinderile industriale din județ au asimilat o gamă largă de produse cu parametrii tehnici și economici ridicați, competitive pe piața externă. Din această categorie fac parte produsele realizate de întreprinderile constructoare de mașini — tractoarele cu simplă și dublă tracțiune de 65 CP, 3 tipuri de tractoare din familia celor de 40 CP, motoare asincrone, rulmenți și cuzineți pentru tractoare, autocamioane, biciclete de diferite tipuri, cărora li s-au adăugat altele din industria chimică, ușoară și alimentară etc. Modul cum au fost realizate fazele de asimilare, la nivelul județului, pe primele 9 luni din 1969 se vede în tabelul alăturat.

Așa cum rezultă din tabel, toate fazele de asimilare au fost nu numai realizate, dar chiar depășite în proporții însemnate, deși din cele 35 produse cărora li s-au pregătit fabricația, numai 26 au fost puse în producția de serie. Așadar, pe global, situația se prezintă satisfăcător. Dar analizînd în detaliu situația, se poate spune că în acest domeniu mai stăruie o serie de deficiențe, care se cer înlăturate.

În primul rînd, **s-a constatat că termenele de finalizare a asimilării unor produse stabilite prin planul tehnic, sînt foarte largi.** În acest sens pledează numeroase fapte. Uzina „Metrom", de exemplu, asimilează de aproape 3 ani un motofierăstrău pentru economia forestieră. În parte, aceasta se datorește și Institutului de proiectare ce aparține Ministerului Industriei Lemnului care a intervenit cu dese modificări pe parcurs. Cînd prototipul a fost, în sfîrșit, realizat, s-a constatat că el nu corespunde exigențelor actuale, fiind necesară reproiectarea și realizarea altuia nou, fabricația de serie urmînd să înceapă abia în acest an.

În al doilea rînd, **apar încă unele necorelări între termenele de proiectare, elaborarea tehnologiei la secțiile calde, cele prelucrătoare, pregătirea S.D.V.-urilor și execuția produselor.** Uzina „Electroprecizia" din Săcele asimilează echipament electric și de bord pentru autovehicule și tractoare. Proiectării și elaborării tehnologiei i s-a acordat însă un termen de peste 7 luni, în timp ce execuția trebuia realizată în 3 luni. Elaborarea aliajului și tratamentului termic pentru executarea scutului de la alternatorul tractorului de 40 C.P. au ridicat însă probleme deosebite, fapt ce a condus la depășirea termenului de asimilare și, implicit, la întîrzierea punerii în fabricație.

Sînt însă și cazuri cînd **nu se respectă fazele de asimilare prevăzute de metodologia actuală.** Uzina de reparație din Brașov a primit din partea forului coordonator — Ministerul Agriculturii și Silviculturii — la începutul anului trecut, un plan tehnic pentru ca, după 6 luni, să se vină cu însușirea în fabricație a altor produse pentru care nu se prevede faza de lot zero și se trece direct la fabricația de serie. Așa este cazul macaralei girafă pentru o sarcină de 1 000 kg și a unei mașini pentru sortat și calibrat cartofi. Desigur, cu eforturi deosebite produsele respective se realizează, însă, evident, calitatea lor este afectată serios, uzina neavînd posibilitatea verificării și punerii la punct a tehnologiei și a S.D.V.-urilor. Din exemplele arătate, se desprinde cu pregnanță necesitatea stabilirii unor termene reale pentru fiecare fază de lucrări, astfel încît procesul de asimilare a noilor produse să se desfășoare ritmic și în cele mai bune condițiuni.

„Este necesar să se intensifice preocupările pentru valorificarea mai rapidă în ramura construcțiilor de mașini — ca și în alte domenii ale economiei — a licențelor achiziționate din străinătate, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea ținută la plenara C.C. al P.C.R. din 10—13 decembrie 1969, **deoarece durata de punere în producție, de integrare în fabricație a acestora este în prezent exagerat de mare".**

În legătură cu această problemă sînt multe de spus și în județul nostru. Iată un fapt din multe altele. Pentru motorul tractorului de 40 CP s-a achiziționat o licență în vederea fabricării de către Uzina Mecanică-Sinaia a unei pompe de injecție rotative. Cu toate că licența a fost achiziționată încă in 1968, se preconizează ca ea să fie valorificată abia în... 1972 timp în care Uzina „Tractorul" va continua să importe acest ansamblu. Situații similare există și la alte produse fabricate pe bază de licențe, în timp ce o serie de repere continuă să fie importate. Astfel, cilindrii și segmenții de la motorașul motocositoarei fabricat la Uzina „6 Martie" Zărnești se importă, cu toate că Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini a stabilit unor uzine sarcina turnării celor 2 piese — sarcină care nu a fost dusă la îndeplinire însă nici pînă acum. Manifestarea unor asemenea deficiențe atestă justețea măsurilor preconizate de conducerea partidului. **„Pe viitor** — se subliniază în cuvîntarea ținută la plenara amintită **— va trebui să se precizeze chiar prin plan ce licențe urmează să importăm, termenul de valorificare în producție, răspunderile organelor și unitătilor economice chemate să o valorifice, obligațiile institutelor de cercetare de a-i aduce perfecționări".**

Un amplu proces de modernizare

PARALEL cu asimilarea de produse noi, în unele intreprinderi are loc **un amplu proces de modernizare a celor existente din fabricația de serie, în scopul creșterii competitivității acestora pe piața externă.** Așa este cazul tractoarelor de 65 CP cu simplă și dublă tracțiune și a celor pe șenile. Modernizarea se referă la îmbunătățirea unor ansamble și sisteme funcționale. Studiile și experimentările efectuate în 1969 au arătat posibilitatea creșterii puterii motorului cu care este echipat tractorul pe șenile de la 130 CP la 150 CP, fără sporirea consumului specific de combustibil. **În acest fel, se obține și o reducere a consumului specific de metal de la 93,5 kg/CP. la 81 kg/CP.** Se va fabrica un nou tip de autocamion de 5—7 t cu cabina avansată, rulmenți de mare precizie etc.

Sînt însă în județul nostru întreprinderi care fabrică produse ce necesită a fi modernizate prin reproiectarea unor subansamble și repere, pentru ca, sub aspect constructiv și funcțional, să corespundă progreselor înregistrate de tehnica modernă, în domeniul respectiv. Este vorba de mașinile de stropit și prăfuit MSPC-300 și MSPU-900, ce se execută la Fabrica de articole din tablă Codlea, ai căror parametri sînt susceptibili de a fi îmbunătățiți. Însă nici planul tehnic al uzinei și nici Centrala industrială de mașini agricole nu și-au prevăzut deocamdată o asemenea sarcină. La Uzina de reparații din Brașov se fabrică o macara tip girafă a cărei greutate este cu circa 30—40% mai mare decît a unui tip similar realizat în R. F. a Germaniei, care se impune a fi reproiectată neîntîrziat. Aceste exemple, ca și multe altele, demonstrează **necesitatea reproiectării unor produse supradimensionate existente în fabricație, cu greutăți proprii și gabarite ce nu mai corespund tehnicii actuale.**

De dragul datelor statistice....

UNA din căile importante ale introducerii progresului tehnic în întreprinderi, este **perfecționarea neconteniță a proceselor tehnologice și introducerea unor tehnologii moderne.** Modificarea proceselor tehnologice, trebuie să urmărească, în principal, o mai bună utilizare a materiei prime, în condițiile îmbunătățirii permanente a calității produselor și a creșterii productivității muncii.

În întreprinderile județului nostru și în deosebi, în uzinele constructoare de mașini se aplică numeroase procedee tehnologice avansate, care se reflectă pozitiv în activitatea economică. La Uzinele „Tractorul" și Uzina de autocamioane se utilizează în turnătorii procedeul de confecționare a miezurilor în cutii calde. Înainte, la efectuarea miezurilor pentru blocul motor se foloseau 15 oameni; după aplicarea noii tehnologii acestea sînt executate doar de 3 oameni. Concomitent cu creșterea preciziei dimensionale, rebuturile la acest reper au scăzut, față de perioada anterioară, aproape la jumătate. Scăderi însemnate de rebut s-au înregistrat și la alte repere unde se folosește procedeul amintit. La Uzinele „Tractorul", Autocamioane, Rulmentul și Întreprinderea de unelte și scule se aplică, cu rezultate bune, tehnologia de matrițare a unor repere complexe, care a condus la creșterea gradului de precizie, la ridicarea coeficientului de utilizare a metalului și, implicit, la creșterea productivității muncii. Tehnologii moderne se aplică și în secțiile de prelucrări mecanice.

Este greu însă să desprinzi din planurile tehnice ale unor întreprinderi introducerea unor procedee tehnologice noi. **În multe cazuri, ele se referă la procedee tehnologice de mult însușite și care, de fapt, în cazul uzinei respective, nu mai au caracter de noutate, urmărindu-se doar raportarea unor date statistice.** De mai bine de 3 ani, de exemplu, în planurile tehnice ale Uzinei „Tractorul", Uzinei de autocamioane, „6 Martie" Zărnești ș.a., se prevede un anumit tonaj de piese ce trebuie realizat în matrițe cu figuri multiple, tratamente termice cu ajutorul curenților de înaltă frecvență, sau turnarea pieselor avînd maselote cu înveliș exoterm. **Aceasta, in timp ce în secțiile primare ale Uzinei Tractorul, Uzinei de Autocamioane și Uzinei „Rulmentul"-Brașov piesele rebutate au reprezentat in numai 11 luni ale anului 1969, peste 8 500 t. metal.** Ne întrebăm de ce, de pildă, în planurile tehnice ale uzinelor care aplică procedeul de execuție a miezurilor în cutii calde ce permite diminuarea substanțială a rebutului în turnătorii, nu se prevede o generalizare mai rapidă a acestuia? De ce nu se prevăd sarcini exprese pentru preluarea acestei metode și de alte turnătorii unde aplicarea ei ar permite îmbunătățirea substanțială a calității pieselor turnate?

Unele uzine din județ reclamă lipsa de capacitate în sculării, însă în puține locuri există o preocupare susținută pentru extinderea folosirii rășinilor epoxidice la execuția modelelor de copiat (în locul celor din lemn), sau execuția ștanțelor de ambutisare din diferite rășini. De asemenea, în sculării se folosește încă pe scară redusă polistirenul expandat pentru execuția modelelor în cazul turnării de unicate. Așa stînd lucrurile, **considerăm că atît comitetele de direcție, cît și centralele industriale, combinatele, precum și grupurile de întreprinderi nou înființate, ar trebui să înscrie în planurile tehnice procedee tehnologice cu adevărat moderne, care să mobilizeze cadrele competente din întreprinderi la introducerea noului în producție.**

·U/M = bucăți

Denumirea fazelor de asimilat	Planificat	Realizat	Procente
Proiect de execuție	34	40	117,6
Prototip	28	35	125,0
Omologare	59	67	113,6
Pregătirea fabricației	33	33	100,0
Punerea în fabricație de serie	24	26	108,3

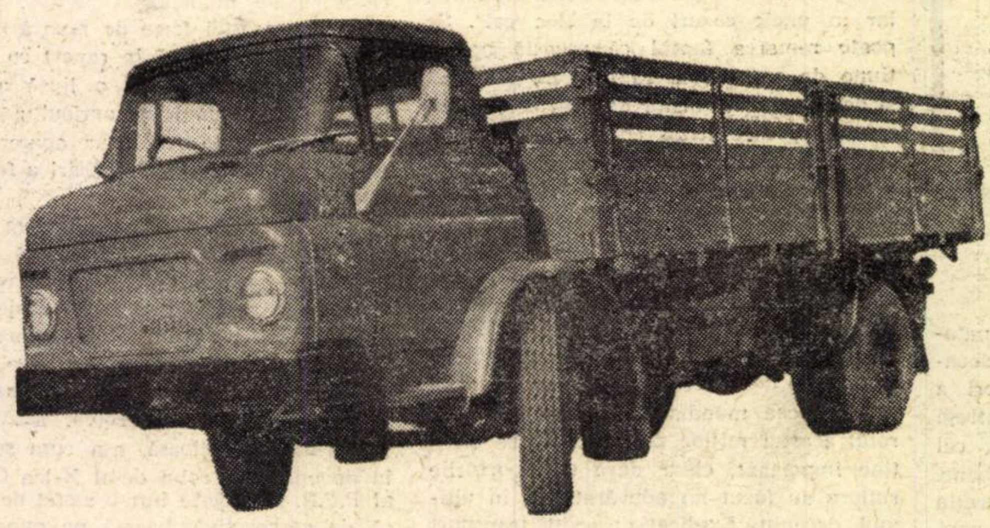

Autocamionul de 7 tone (7 B. AI—L), fabricat la Uzina de autocamioane din Brașov este destinat transporturilor de mărfuri generale. El este construit în 3 variante — scurt, normal și lung — în funcție de necesitățile beneficiarilor

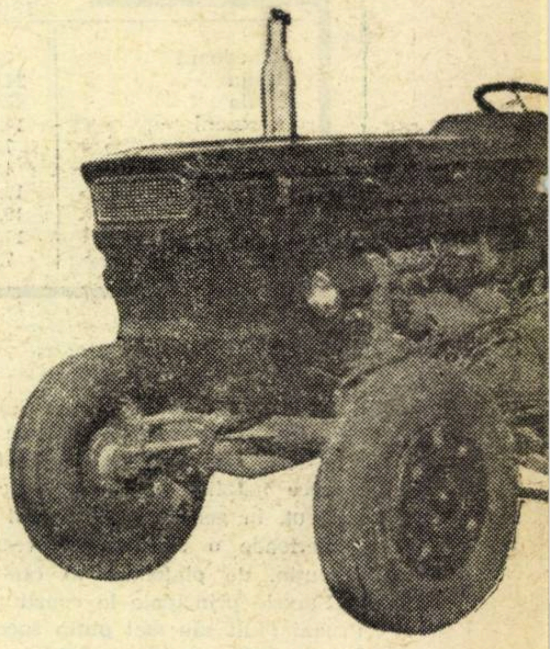

Unul din noile tipuri de tractoare — de 40 C.
din Brașo

Aportul substanțial al cercetării științifice

ASIMILAREA de produse noi, modernizarea celor existente, perfecționarea tehnologiilor de fabricație, sînt nemijlocit legate de desfășurarea unei susținute activități de cercetare tehnico-științifice. În județul nostru există 34 unități, din care 2 institute departamentale de cercetare (Institutul de cercetări și proiectări pentru autovehicule și tractoare și Institutul de cercetări pentru cultura cartofului și a sfeclei de zahăr), două institute de învățămînt superior (Politehnica și Pedagogic), o stațiune experimentală forestieră și laboratoare uzinale, în care își desfășoară activitatea peste 1500 de cercetători și specialiști. Prin munca depusă, ei au adus o contribuție de seamă la ridicarea nivelului tehnic al producției, la creșterea performanțelor tehnico-economice a produselor, diversificarea lor și la ridicarea eficienței economice a întreprinderilor.

Pînă în prezent, multe din temele cercetate au fost aplicate în producție. Astfel, **la Combinatul chimic Făgăraș, unde s-a elaborat o nouă tehnologie de preparare a amestecurilor de miez din mase peliculizate cu rășini termoreactive, s-a obținut reducerea consumului de lianți cu 30% la turnătoria de fontă a Uzinei Tractorul, reducere echivalentă cu o economie anuală de peste 1,8 mil. lei.** La Uzina „Rulmentul", prin înlocuirea uleiurilor de protecție a rulmenților precum și a aditivilor folosiți la operațiile de spălare a acestora cu conservanți și aditivi indigeni, **se obține o economie anuală de peste 1,2 mil. lei, concomitent cu reducerea importului.** Specialiștii Combinatului chimic Făgăraș, în colaborare cu cei de la Uzina de Autocamioane, au elaborat și definitivat rețelele de fabricație a ferodourilor cu materii prime indigene necesare industriei de autovehicule și tractoare, care vor duce la obținerea de economii valutare de ordinul zecilor de milioane lei. Rezultate asemănătoare au obținut și cercetătorii din cadrul institutelor și celelalte laboratoare uzinale.

O atenție deosebită a fost acordată de către unitățile de cercetare măsurilor privind valorificarea operativă în producție a rezultatelor cercetării, reducerea duratei dintre finalizarea cercetării și aplicarea ei, în scopul creșterii eficienței economice. Un exemplu concludent îl reprezintă cercetarea efectuată de ICPAT și UTB la proiectarea unui nou tip de scaun pentru tractoriști, care să corespundă unor cerințe ergonometrice ridicate. Pentru efectuarea părții de calcul, UTB-ul a pus la dispoziția ICPAT-ului calculatorul electronic, iar încercările au fost efectuate în comun.

Se axează însă activitatea de cercetare, în toate cazurile, pe probleme stringente și, mai ales, le rezolvă cu operativitate? O serie de fapte, demonstrează că nu. La Uzina „6 Martie" Zărnești, de exemplu, s-a efectuat timp de 2 ani o cercetare pentru brazarea cadrelor de bicicletă folosind curenții de înaltă frecvență. La încheierea cercetării, s-a ajuns însă la concluzia că aceasta nu poate fi utilizată în condițiile uzinei. O asemenea cercetare

Marin STOIANOVICI
ing. Virgil BARAȘ
de la Comisia Economică a Comitetului Județean P.C.R.Brașov

(Continuare în pag. 15)

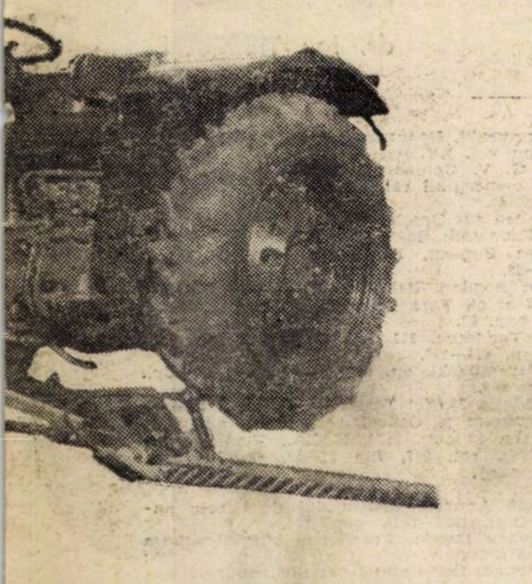

P. — fabricat de Uzina de tractoare
ov

PRODUCȚIA PROPRIE SUB LUPA AUTOEXIGENȚEI

• SATISFAC PE CLIENȚI PRODUSELE CE LE REALIZAȚI?

• ESTE COMPLETĂ GAMA SORTIMENTALĂ CE O OFERIȚI?

Răspunde: ing. L. HÜBNER, șeful serviciului plan de la uzinele „Steaua Roșie" — București

COLECTIVUL uzinei noastre a reușit, mai ales în ultimii ani, să asimileze produse originale, executate pentru prima dată în țară: macarale fereastră, dispozitive de tracțiune, palane cu reductoare planetare etc. De altfel, ne preocupăm intens de accelerarea reînnoirii produselor, înlăturînd la timp pe cele cu tendință de îmbătrînire.

Urmărirea sistematică a încadrării noilor produse în profilul uzinei și realizarea concordanței între acesta și cererile consumatorilor au contribuit la înregistrarea unei dinamici corespunzătoare a principalilor indicatori de plan. **În 6 ani, realizările s-au dublat, beneficiile s-au mărit de 7 ori, exportul reprezintă în prezent 30% din volumul utilajelor executate, iar producția obținută dintr-o tonă de metal a sporit în acești ani cu 80%.**

După acest succint tablou, voi încerca să răspund primei întrebări a revistei: **satisfac pe clienți produsele ce le realizăm?**

Da, răspunde serviciul de desfacere al uzinei. În ultimii ani întregul plan este acoperit cu comenzi și contracte. Nu avem probleme în domeniul desfacerii producției. Dimpotrivă. De multă vreme nu sîntem în măsură să satisfacem cererile crescînde ale beneficiarilor. Uzina livrează la termen și în cantitățile solicitate de beneficiari toate piesele de schimb necesare reparării utilajelor livrate, iar stocul de produse finite se menține sub nivelul normativului.

Da, va răspunde și serviciul de control al calității. De multă vreme nu am primit reclamații privind calitatea producției. De altfel, toate livrările respectă întocmai prescripțiile prevăzute în caietele de sarcini.

Da, va răspunde și constructorul și tehnologul. Studiile tehnico-economice, actele de omologare pentru prototipuri și pregătirea de fabricație sînt toate însușite de organele de specialitate ale beneficiarilor.

Toți au dreptate, și totuși...

...după părerea mea nu este prea modest să se dea răspunsuri atît de categorice. Și iată de ce:

Inițial, la întocmirea studiilor tehnico-economice principalii parametrii ai viitorului produs s-au comparat cu alții de la produse similare oferite de firme din străinătate. Dar de atunci și pînă astăzi au trecut ani și în toată această perioadă știința și tehnica nu au stat pe loc. Nu se poate susține nici că proiectarea noilor produse s-a bazat pe ultimele cercetări și pe ideile cele mai noi. Nu au avut timp și nici cadrele necesare pentru o activitate de cercetare proprie.

Ne-am propus să urmărim produsele livrate în exploatare. Dar nici această acțiune nu a fost dusă cu continuitate. Cu astfel de lacune privind analiza produselor după trecerea lor în fabricația de serie, este hazardant să ne pronunțăm dacă în prezent produsele noastre reprezintă tot ceea ce putem oferi beneficiarilor. Pentru viitor sîntem convinși că astfel de analize devin absolut necesare. Așadar, pentru îmbunătățirea activității noastre va trebui să găsim răspunsuri întrebărilor: ce le lipsesc produselor pentru a fi perfecte din punct de vedere al beneficiarului, la ce nivel sînt produsele similare oferite de furnizorii externi și ce trebuie să facem pentru a fabrica astfel de produse?

Este completă gama noastră de produse?

VOM PRIMI același răspuns de la responsabilul cu desfacerea care, din experiența sa practică, constată că uzina primește foarte rar alte comenzi față de cele prevăzute în programul de producție, iar proiectantul afirmă și el că toate obiectivele privind asimilarea de noi produse au fost realizate în termen.

Totuși, obiectiv privind lucrurile mai avem multe de făcut pentru a putea susține că satisfacem din acest punct de vedere nevoile beneficiarilor. Deși sîntem profilați în fabricarea utilajelor ușoare de construcții și construcții de drumuri, ca profil de bază, și a mașinilor și mecanismelor de ridicat, ca profil secundar, am fost obligați, în urma dispozițiilor primite din partea direcțiilor generale care ne tutelau, să asimilăm și să executăm produse care nu aveau prea multă contingență cu profilul uzinei, cum a fost cazul utilajelor navale și apoi al utilajelor agricole. Menținîndu-ne consecvent pe linia aprofundării specializării am reușit, cu ajutorul conducerii ministerului, să transferăm aceste produse la uzine specializate.

În prezent, profilul uzinei este bine conturat. Ca atare, va trebui să satisfacem integral necesitățile beneficiarilor din gama produselor asimilate. În același timp trebuie descoperite noi solicitări asimilînd produse care prin caracteristicile lor tehnico-economice să ofere un ansamblu de avantaje cumpărătorilor.

În sarcina cui cade studiul nevoilor beneficiarilor?

FIREȘTE, în sarcina centralelor industriale, înființate de curînd, care au în acest scop servicii de specialitate. Politica de dezvoltare a întreprinderii ridică probleme variate cu multiple competențe și este firesc ca ea să pornească de la centrală. Aceasta cu atît mai mult cu cît pe lîngă centrală activează institute de cercetări și proiectări. Ar părea deci că problema asimilării de noi produse revine în întregime centralei. Cred că centrala industrială nu va reuși să cuprindă toate problemele legate de dezvoltare și va fi nevoită să delege unele atribuții întreprinderii. Una din aceste atribuții este studierea nevoilor reale ale beneficiarilor.

Astfel de studii nu avem, dar ele sînt deosebit de importante și ar putea în mare măsură să răspundă la întrebarea pusă. Sînt convins că cu ajutorul lor vom clarifica și unele aspecte ale sortimentului de mașini și mecanisme de ridicat și transportate. Pentru suspendarea pe grinzi a palanelor manuale, de pildă, se fabrică de către uzina noastră cărucioare mobile cu mecanism de acționare a translației căruciorului. Dar nu toți beneficiarii au nevoie de un cărucior atît de complex; pentru ridicări pe verticală într-un punct fix, deci care nu necesită deplasări în lungul grinzii, sînt mult mai indicate dispozitivele articulate de tip clește; iar pentru ridicări pe verticală în diferite locuri de-a lungul grinzii, fără transportul sarcinii (încărcări și descărcări pe sau de pe un mijloc de transport) sînt necesare cărucioare mobile, însă fără mecanisme de translație. Fabricîndu-se un singur mijloc de suspendare pe grinzi a palanelor este evident că beneficiarul nu are ce alege și comandă utilajul care se fabrică.

În altă ordine de idei, sînt numeroase ateliere de prelucrări înzestrate cu mașini unelte noi, care nu dispun de mijloace de ridicat pentru deservirea acestora, iar alegerea tipului de mijloc de ridicat este lăsată la latitudinea fiecărei unități în parte. Mai rău este însă faptul că nu există o uzină care să execute utilaje cum ar fi: macarale de perete cu braț rotitor, macarale cu braț rotitor pe suport fix, macarale cu braț mobil pe sol cu acționare hidraulică, sau alte tipuri de utilaje de ridicat și transportat. Palanele manuale ce le executăm corespund din punct de vedere al gamei de sarcini nu și ca diversificare de tipuri constructive.

Considerente de ordin tehnico-economic au dus la asimilarea unui nou tip de palan manual — palanul manual cu reductor planetar. Față de cele cu melc noile palane sînt mult mai ușoare și cu randament sporit, ușurînd efortul fizic al muncitorului. În schimb, sînt mai scumpe și în condițiile mașinilor unelte clasice necesită o manoperă sporită de prelucrări. Firme străine, cu profil asemănător, construiesc în paralel palane cu melc, palane cu reductor planetar, palane cu levier, palane manuale duble și alte tipuri originale de palane manuale pentru sarcini mici de ridicare. Introducerea în fabricație a palanelor cu reductor planetar constituie o realizare de succes a uzinei care a înțeles să țină pasul cu nivelul tehnicii actuale. Aceasta nu ne îndreptățește să renunțăm la construcția palanelor cu melc, cu atît mai mult cu cît progresele realizate în domeniul materialelor și în organe de mașini, asigură realizarea unor produse mult mai ușoare decît cele realizate în trecut, în același timp îmbunătățindu-se parametrii tehnici.

Alt aspect este că fiecare consumator execută, cu mijloace proprii, de multe ori improvizate, dispozitive de prindere. Mult mai rațional ar fi ca astfel de dispozitive să intre în nomenclatorul de producție al uzinei noastre.

Pentru ridicarea și transportul în ateliere a sarcinilor mari cu mase distribuite neuniform se fac legături după imaginația și priceperea fiecăruia, de multe ori necorespunzătoare din punct de vedere al protecției muncii deși ar fi de dorit ca o uzină să execute dispozitive simple, care se fabrică în mod curent de către firme de același profil în străinătate. Sînt așa-numitele egalizatoare de sarcini.

Pentru ridicarea sarcinilor cu talpa superioară, vinciurile cu cremalieră pot fi înlocuite cu vinciuri hidraulice de tip perpetuum care sînt mai rezistente, nu necesită eforturi fizice și se construiesc la aceeași greutate pentru sarcini mult mai mari decît vinciurile cu cremalieră.

Exemple de acest fel sînt numeroase și duc la concluzia că în domeniul utilajelor și dispozitivelor manuale de ridicat mai sînt multe de făcut. Desigur, nimeni nu a impus și nici nu sînt cereri insistente pentru a introduce în fabricație astfel de utilaje, în primul rînd, pentru că nu sînt în suficientă măsură cunoscute. Consider că este de datoria întreprinderii să asimileze astfel de produse, urmînd ca apoi să îndrume pe cumpărători în achiziționarea și utilizarea acestora.

ÎN CONCLUZIE, răspunsul la întrebarea DACĂ GAMA NOASTRĂ DE PRODUSE ESTE COMPLETĂ, va fi afirmativ dacă ne referim la cantitatea și calitatea produselor din programul de producție al uzinei. Întrebarea rămîne fără răspuns dacă avem pretenția ca ea să se bazeze pe un flux informațional științific și nu doar pe cunoștințele pe care le avem, pe experiența pe care am obținut-o, pe situația de fapt cunoscută. Va fi tot negativ dacă vom consulta prospectele, reclamele, programele de fabricație ale firmelor străine cu profil asemănător.

În viitor va trebui să oferim beneficiarilor și ceea ce în terminologia de astăzi numim „servicii dinaintea vînzării". Aceasta cuprinde sfaturile către beneficiari, studiul problemelor lor, prezentarea produsului care se potrivește cel mai bine în ceea ce privește calitatea, folosirea lor și prețul. Numai astfel vom putea susține că sîntem în măsură să satisfacem sub toate aspectele nevoile acestora.

LEGĂTURILE ECONOMICE ÎNTRE ȚĂRILE ROMÂNE, DE-A LUNGUL VEACURILOR (PÎNĂ LA 1867)

ISTORIA poporului nostru scoate în relief cu deosebită pregnanță caracterul obiectiv necesar al comunității economice de pe teritoriul patriei noastre, manifestat în primul rînd prin permanența legăturilor economice. Comunitatea economică, circuitul economic pe plan național, caracterizat prin legături multiple și dense între toate zonele țării nu s-a creat „pe loc gol", ci reprezintă continuitatea în condițiile orînduirii burgheze a unor legături economice permanente, statornicite istoricește în decursul timpurilor. În cadrul conviețuirii organice, poporul român de pe ambele versante ale Carpaților a întreținut continuu legături economice, de multe ori în pofida unor opreliști impuse din afară. În nici o perioadă a istoriei patriei noastre schimburile de mărfuri între țările române n-au încetat.

Libertăți de negoț avute din vechime

Cercetările arheologice au scos la lumină dovezi concludente privitoare la existența unor legături strînse între triburile daco-gete, încă în îndepărtata epocă a fierului. În perioada formării poporului român apoi a statelor feudale românești, cînd meșteșugurile, agricultura, comerțul și transporturile cunosc un proces permanent de dezvoltare, între Muntenia, Transilvania și Moldova schimbul reciproc de mărfuri este continuu. Numeroase documente ale vremii atestă plenar această realitate. De pildă, prin privilegiul comercial acordat brașovenilor la 1368 de către Vladislav I (Vlaicu) domn al Țării Românești, se întăresc „libertățile" de negoț pe care aceștia le aveau „din vechime" în Țara Românească.

În secolele următoare, schimburile comerciale se intensifică atît sub raportul volumului produselor, cît și al valorii acestora. Din Moldova și Țara Românească erau transportate cantități mari de pește, vite, lînă, piei, miere, ceară și alte produse în Transilvania, de unde se trimiteau produse manufacturate ca: postavuri, încălțăminte, pînză, cojoace, unelte agricole, căruțe, arme de tot felul, obiecte de uz casnic. Totodată, în Moldova și Țara Românească erau aduși și meșteri argintari, zidari, arcari, rotari ș.a., iar unii tineri de aici învățau în Transilvania meșteșugul țesătoriei, postăvăritului, al cismăriei și curelăritului [1].

În prima jumătate a secolului al XV-lea, domnii Țării Românești acordă deplină libertate negustorilor brașoveni pentru a-și desface mărfurile lor, scutindu-le complet de vamă. O expresie a interesului comun de a dezvolta raporturile economice între cele trei țări românești o constituie confirmarea repetată de către voievozii Moldovei și ai Țării Românești a privilegiilor acordate negustorilor transilvăneni, ca și libertățile asigurate în Transilvania pentru negustorii din cealaltă parte a Carpaților.

Printr-o scrisoare adresată la 3 ianuarie 1470 brașovenilor „adevărați prieteni, negustori mari și mici, șoltuzi și primari și tuturor orășenilor" [2], Ștefan cel Mare le dă acestora îngăduința de a veni liber în Moldova, fără nici o piedică, cu toate negustoriile și cu tot avutul lor. În condițiile progresului economic manifestat în țările române cu începere de la mijlocul sec. al XV-lea, cînd dezvoltarea producției meșteșugărești transilvane și celei agricole-pastorale moldo-muntene a creat posibilitatea unor prisosuri sporite, ritmul schimburilor de mărfuri s-a intensificat.

În domeniul construcțiilor, alături de meșterii localnici, o contribuție însemnată au adus-o cei transilvăneni și străini. Din documente se cunosc numeroase cereri ale domnilor din Țara Românească sau Moldova trimise la Sibiu, Brașov sau Bistrița, prin care solicitau meșteri pietrari și zidari. Meșterii transilvăneni specializați în prelucrarea metalelor prețioase executau obiecte de artă pentru domnitori și pentru o parte din marea boierime.

În Țara Românească și Moldova, unde creșterea vitelor constituia un domeniu foarte important al economiei, măcelăritul ajunsese la mare dezvoltare. La începutul secolului al XVI-lea, registrele orașelor transilvane semnalau și ele prezența în aceste orașe a unor măcelari din Principatele Dunărene [3].

„Dacă veți slobozi domnia voastră pe neguțătorii noștri..."

Neagoe Basarab afirmă în 1517 că va asigura brașovenilor deplina libertate comercială în Țara Românească „dacă veți slobozi însă domnia voastră pe neguțătorii noștri să cumpere și să vînză peste tot prin țara înălțimei sale craiului, și la Oradea și la Cluj și la Timișoara și în Rîșnov și în Țara Bîrsei" [4]. Se poate observa că în concepția contemporanilor „țara craiului" era teritoriul patriei noastre de la nord-vest de arcul carpatic, pînă la Oradea și Timișoara, distinct sub toate raporturile de regatul Ungariei. Negustorii munteni și moldoveni frecventau tot mai multe orașe din Transilvania, îndeosebi Brașovul, Sibiul, Bistrița, Clujul, Oradea și Timișoara. Legăturile erau atît de strînse încît, uneori, comercianții se puteau deplasa dincoace și dincolo de munți fără nici o opreliște. Vlad Țepeș scria negustorilor brașoveni că pot circula nestingherit în Țara Românească, „ca și cum ați umbla prin țara voastră" [5]. Aceleași condiții li se ofereau în Transilvania negustorilor moldoveni și munteni, adică intrarea liberă pentru negoț, așa cum se asigura pe timpul lui Matei Corvin prin tratatul încheiat cu Ștefan cel Mare. Uneori din asociațiile meșteșugărești transilvănene făceau parte și meșteri din celalte două țări românești. Bunăoară, în frăția cismarilor sibieni erau incluși și cismarii din Curtea de Argeș și Baia. Unele orașe și tîrguri ca, de exemplu, Brașov, Sibiu, Galați, Cîmpulung-Muscel, Tîrgoviște, Bistrița, au constituit centre în care aveau loc schimburi de mărfuri cu participarea negustorilor din tot cuprinsul țărilor române.

În anii 1500—1550 ponderea mare din comerțul extern al Brașovului, Sibiului și Bistriței — orașe care au jucat un rol extrem de important în schimbul de mărfuri dintre țările române — o dețineau negustorii români.

Învingînd greutățile generate de tendința otomană de a monopoliza comerțul, cele trei țări românești au continuat să intensifice schimburile economice dintre ele. După transformarea Transilvaniei în principat autonom, la 1541, această provincie românească a continuat să-și orienteze comerțul și mai mult spre sud și est. Legăturile între cele trei țări românești în această perioadă erau privite ca o necesitate vitală. Marele vornic muntean Stănilă, apreciind în acest fel legăturile economice între cele trei provincii românești, scria la 1558 brașovenilor: **„Știți bine că fără noi voi nu puteți fi și țara voastră, Țara Bîrsei, fără țara noastră nu poate fi"** [6]. Iar mai tîrziu, la începutul secolului al XVII-lea, vornicul de Cîmpulung, Cristian Rotompan, adresîndu-se bistrițenilor, releva interdependența economică dintre Moldova și Bistrița: **„acest cap de țară a Muldavei nu poate hi fără dumnia-voastră și dumnilor voastre încă are hi îndemănă cu noi"** [7].

Ca urmare a strînselor relații economice care s-au închegat între Transilvania, Țara Românească și Moldova prin mijlocirea Brașovului, Sibiului și Bistriței, aceste orașe au devenit în cursul secolelor XVI—XVII elemente constitutive ale pieței interne comune în formare a țărilor române.

O încercare sortită eșecului

Începutul stăpînirii austriece în Transilvania în primii ani ai secolului al XVIII-lea a avut repercusiuni negative atît asupra dezvoltării vieții economice a acestei provincii, cît și asupra legăturilor sale economice cu Moldova și Țara Românească. Habsburgii urmăreau să transforme această provincie într-o sursă de materii prime și într-o piață de desfacere pentru produsele industriei din vestul imperiului.

În acest scop, cercurile conducătoare ale imperiului habsburgic au luat o serie de măsuri pentru frînarea dezvoltării industriei meșteșugărești în Ungaria, Transilvania și Banat. Pentru realizarea acestor măsuri Maria Tereza indica ca „cel mai sigur" mijloc stabilirea unor astfel de tarife vamale încît întreprinderile din aceste țări, care produc mărfuri cu un grad mai înalt de prelucrare, „să nu mai dorească să se extindă în detrimentul celor din țările germane ale Coroanei". Ea luase măsuri ca toate fabricatele de această natură care sînt trimise „în țările germane ale Coroanei" să fie „supuse, ca și mărfurile străine", cu 30%, nu mai puțin. În același timp a aprobat ca toate fabricatele din țările germane ale Coroanei, dacă sînt destinate pentru țările din Răsărit să fie... impuse cel mult cu vama de consum de 5%. Totodată, împărăteasa cerea cancelariei de stat să utilizeze și alte mijloace eficiente pentru ca să se îngreuieze și, pe cît posibil, să se oprească înmulțirea și extinderea ulterioară a fabricilor în Ungaria și Transilvania [8].

Într-un raport al Cancelariei de stat înaintat Mariei Tereza — document aprobat ulterior de împărăteasă — se considera că „unul din cele mai eficace ajutoare va fi, deci, pentru desfacerea produselor manufacturiere ale țărilor germane ale Coroanei în Ungaria, Transilvania și Banatul Timișoarei și din care va izvorî de la sine moderarea spiritului industrial în aceste țări, dacă pe de o parte se va deschide tranzitul acestor mărfuri spre ultimele (Ungaria, Transilvania, Banat) prin Austria inferioară, pe de altă parte se va stabili că produsele manufacturiere ale țărilor germane ale Coroanei, dacă se dovedește că ele sînt destinate consumului (în Ungaria, Transilvania, Banat) să poată fi aduse în Ungaria, Transilvania și Banatul Timișoarei fără altă plată de vamă trigesimă, ci numai taxa de export" [9]. Monarhia habsburgică crease astfel de condiții deosebit de grele Transilvaniei și Banatului. Măsurile privind frînarea dezvoltării industriei provocaseră mari nemulțumiri în aceste provincii. În același raport se arată că „aceste țări" pretind „un fel de echitate" și vor să obțină „o egalizare avantajoasă".

Cercurile conducătoare ale monarhiei habsburgice au luat o serie de măsuri administrative pentru frînarea legăturilor economice ale Transilvaniei cu celelalte provincii românești. Curînd însă, guvernul de la Viena s-a văzut nevoit să renunțe la aceste măsuri și să constate, așa cum s-a întîmplat la 1779, că între Principatul Transilvaniei și provinciile vecine, Muntenia și Moldova, există o legătură strînsă și că importul diferitelor materii prime, de care are nevoie în cantități însemnate acest principat, este important [10]. Este recunoscut astfel falimentul încercărilor de rupere a legăturilor organice dintre cele trei țări române, legături pe care nu le puteau înlătura măsurile arbitrare.

În pofida tuturor opreliștilor

Stăpînirea străină, otomană și habsburgică, preocupată înainte de toate de jefuirea bogățiilor de pe teritoriul patriei noastre, a constituit o puternică frînă în crearea pieței naționale și în realizarea aspirațiilor de unitate ale poporului român. Dar ea nu a putut opri procesul obiectiv al dezvoltării social-economice a țării. La mijlocul secolului al XVIII-lea s-au ivit germenii destrămării orînduirii feudale; servitutea personală a țăranilor a fost înlocuită cu o formă de dependență întemeiată pe libertatea personală; a început a fi utilizată munca salariată în agricultură, s-a extins arendășitul, a apărut cooperația capitalistă simplă și manufacturile feudalo-capitaliste, s-a format capitalul comercial etc.

Cifrele globale privind comerțul exterior al Transilvaniei în prima parte a secolului al XIX-lea ilustrează cu prisosință intensitatea schimbului de mărfuri între locuitorii celor două versante ale Carpaților, în contrast cu slabele legături ale Transilvaniei cu Ungaria și cu provinciile austriece. În anul 1838, de pildă, comerțul total al Transilvaniei cu Țara Românească și Moldova reprezenta 2 995 091 forinți la export și 4 157 095 forinți la import [11]. În același an, comerțul total al Transilvaniei cu Ungaria și cu provinciile austriece era de 89 144 forinți la export și de 172 408 forinți la import. Exportul spre Ungaria și provinciile austriece reprezenta în anii 1837—1838 abia 2—3% din exportul îndrumat spre Muntenia și Moldova, în timp ce importul din Ungaria și provinciile austriece varia între 4 și 8% din importul făcut din Muntenia și Moldova [12].

Creșterea producției meșteșugărești, ca și a producției agricole destinate schimbului, existența atelierelor bazate pe cooperația capitalistă simplă, a manufacturilor și a cîtorva întreprinderi — e drept, destul de mici — care începeau să folosească mașini, precum și dezvoltarea unei rețele de „drumuri șoseluite" duceau la întărirea legăturilor economice între diferite regiuni ale Principatelor Dunărene și, implicit, spre formarea pieței naționale. Ca urmare a acestui proces obiectiv, s-au desființat vămile dinăuntrul fiecărui principat, iar în 1846 s-a încheiat o convenție specială în baza căreia, începînd de la 1/13 ianuarie 1848, a fost desființată vama între Țara Românească și Moldova.

Pe măsura dezvoltării producției capitaliste și a diversificării ei pe teritoriul patriei noastre, a amplificării economiei în fiecare provincie, s-au dezvoltat relațiile de interdependență manifestate multilateral. Procesul de unificare a pieței naționale își croia drum în pofida tuturor opreliștilor. În 1848, după o conviețuire de cîteva luni în mijlocul românilor transilvăneni, Ion Ionescu de la Brad exprimă semnificația economică a aspirațiilor de unitate politică în următoarele cuvinte: **„Ideea de a se uni toți românii am găsit-o foarte răspîndită chiar între popul; el în rădicarea vămilor dintre Banat, Ardeal și Principate vede foloasele materiale ale Unirii"** [13].

În procesul de formare a statului român modern lupta pentru crearea pieței a premers unității politice. Unirea vamală dintre Țara Românească și Moldova, realizată în 1848, preceda astfel cu 11 ani unitatea politică a celor două țări, înfăptuită în 1859.

În această perioadă legăturile comerciale între o parte și alta a Carpaților erau asigurate în special de către firmele transilvănene, răspîndite pe întreg teritoriul de dincoace de munți. Cercetătorul O. Jickeli indică pentru prima jumătate a secolului al XIX-lea aproximativ 100 de firme comerciale din Transilvania care întrețineau legături economice cu Principatele Dunărene. Negustorii din Brașov aveau prăvălii la București, Ploiești, Galați, Craiova, Brăila, Iași și Tulcea; alții își stabiliseră sediul principal în România, iar în Transilvania mențineau doar filiale. Mai tîrziu, prin anii 1858—1867, potrivit lucrării „Călăuzele comerciale", întocmită de Camera de comerț și industrie din Brașov, numărul firmelor din Transilvania care căutau strîngerea legăturilor comerciale cu Principatele era mai mare decît al firmelor din Principate (circa 600) interesate în schimbul cu Transilvania.

★

Legăturile economice între țările române de pe ambele versante ale Carpaților au fost determinate de necesități obiective, ce își au sursa în condițiile istorice, economice, geografice în care s-a format națiunea română.

Factorul hotărîtor, determinant în menținerea și consolidarea legăturilor de schimb l-a constituit caracterul complimentar al economiei țărilor române — format istoricește. Pe măsura dezvoltării forțelor de producție în țările române, a amplificării vieții economice a fiecăreia dintre ele, s-au dezvoltat și relațiile de interdependență manifestate multilateral, subliniind unitatea în diversitate a economiei de pe ambele versante ale Carpaților. Datorită economiei lor complimentare, legăturilor de schimb intense, statornicite istoricește, pătrunderii și extinderii raporturilor de producție capitaliste, țările române puteau progresa numai într-un tot unitar, prin desființarea granițelor nefirești dintre ele.

dr. Ion TIBERIAN

1) Hurmuzaki, **Documente privitoare la istoria românilor**, vol. XV, partea I, Buc., 1911, pag. 77.
2) N. G. V. Gologan, **Cercetări privitoare la trecutul comerțului românesc din Brașov**, Buc., 1928, pag. 38.
3) Quellen zur Geschichte der Stadt Kronstadt, vol. I, Kronstadt, 1886, pag. 2.
4) Ioan Bogdan, **Documente și regreste...** pag. 80—82.
5) Ioan Bogdan, **Relațiile Țării Românești cu Brașovul și cu Țara Ungurească în secolul XV și XVI**, pag. 93.
6) Gr. Tocilescu, **534 documente istorice**, Viena 1906, p. 445—446.
7) E. Hurmuzaki, **op. cit.**, partea a 2-a, Buc., 1913, pag. 808.
8) Rezoluția Mariei Tereza la raportul Cancelarului suprem al Cancelariei secrete aulice și de stat din 22 oct., 1770, H.K.A., Viena Commerz, Fasz, rot. 947, fila 31—39, 46, 47 (mss. orig. german).
9) Idem.
10) După **Anuarul Institutului de istorie națională**, Cluj, 1936—1938, pag. 144.
11) Kővary Laszlo, **Erdélyorszag Statisztikaja** (Statistica Transilvaniei), Cluj, 1847, p. 278—280; Dr. O. Jickeli, **Der Handel der Siebenbürger Sachsen in seiner geschichtlichen Entwicklung**, Sibiu, 1913, pag. 93.
12) Victor Jinga, **Problemele fundamentale ale Transilvaniei**, vol. I, Brașov, 1945, pag. 304.
13) C. Bodea, în **„Studii privind Unirea Principatelor**, Buc., 1960, p. 128.

CONCEPȚIA LENINISTĂ CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA PIEȚEI INTERNE

1870—1970

CENTENARUL NAȘTERII LUI VLADIMIR ILICI LENIN

Printre problemele teoriei economice analizate de către V. I. Lenin, o semnificație deosebită prezintă cea referitoare la apariția și dezvoltarea pieței interne. Principalele concluzii desprinse din examinarea acestei probleme își păstrează pe deplin actualitatea și constituie baza teoretică pentru interpretarea diferitelor procese economice ale capitalismului contemporan, precum și pentru fundamentarea științifică a diferitelor aspecte ale politicii economice a statului socialist.

SPRIJININDU-SE pe tezele marxiste privind reproducția capitalului social, V. I. Lenin a analizat multilateral procesul formării și dezvoltării pieței interne, în condițiile capitalismului, și rolul acesteia în realizarea produsului social, demonstrînd netemeinicia concepțiilor narodniciste, după care, odată cu dezvoltarea capitalismului, piața internă se îngustează și deci dezvoltarea capitalismului ar fi imposibilă.

În cunoscutul său referat „Cu privire la așa-zisa problemă a piețelor", V. I. Lenin a analizat esența procesului de trecere de la economia naturală la producția de mărfuri, de la aceasta din urmă la producția capitalistă, nașterea și dezvoltarea relațiilor de producție capitaliste. Tezele teoretice evidențiate prin analiza acestui proces economic au fost reluate și ilustrate cu exemple concrete în cartea sa „Dezvoltarea capitalismului în Rusia".

La baza examinării problemei pieței interne a stat conceptul marxist privitor la producția de mărfuri, piața fiind un element inseparabil al acesteia. **Categoria economică de piață nu poate exista independentă, separată, de sine stătătoare față de dezvoltarea economică a societății,** de relațiile de producție corespunzătoare.

Formarea pieței interne și lărgirea ei este condiționată de diviziunea socială a muncii, de specializarea producției care, după expresia lui Marx, constituie temelia generală a oricărei producții de mărfuri. Piața, arăta V. I. Lenin „apare acolo unde și în măsura în care apare diviziunea socială a muncii și producția de mărfuri"[1]). Adîncirea diviziunii sociale a muncii, creșterea gradului de specializare a producției și a muncii, ca formă concretă de manifestare a ei, determină lărgirea producției de mărfuri. Ca o reacție inversă, producția de mărfuri, la rîndul său, influențează diviziunea socială a muncii prin intensificarea procesului de specializare a ramurilor, subramurilor și unităților economice componente. Această intercondiționare determină intensificarea schimburilor între diferite părți ale producției sociale, creșterea dependenței dintre ele. În expresia cea mai generală, rezultatul unei asemenea condiționări reciproce se concretizează în aceea că fiecare ramură sau subramură, în parte, devine o piață de desfacere pentru alta, și invers. **În consecință, piața se dezvoltă, se extinde.**

Pe baza acestui raport de intercondiționare dintre specializarea producției și a muncii și producția de mărfuri V. I. Lenin dă **o indicație metodologică care prezintă o mare însemnătate pentru practica construcției socialiste.** „Pentru ca productivitatea muncii omenești, folosită de pildă, la producerea unei părticele oarecare din întregul produs, să crească, producția acestei părticele trebuie să se specializeze, să devină o producție aparte, care să aibă de-a face cu un produs de masă și care, deci, să permită (și să determine) folosirea mașinilor etc."[2]). Pe baza specializării, a lărgirii diviziunii muncii V. I. Lenin fundamentează și necesitatea obiectivă a organizării unor relații de cooperare între întreprinderi și ramuri cu profil diferit, dar legate între ele.

Înfăptuind în practică teza leninistă privind rolul hotărîtor al productivității muncii în victoria noii orînduiri sociale, prin politica sa economică, **P.C.R. a acordat și acordă o mare atenție specializării și cooperării în producție,** introducerii cuceririlor științei și tehnicii în întreaga economie națională. În țara noastră au apărut noi ramuri și subramuri, întreprinderi industriale specializate. Procesul profilării și specializării se intensifică și în agricultură prin concentrarea producției cerealiere și animaliere în diferite gospodării și zone agricole, prin organizarea de combinate de tip industrial, ferme specializate ale I.A.S. și C.A.P.

În documentele celui de al X-lea Congres al P.C.R. se subliniază că, în perioada următoare, dezvoltarea economiei noastre naționale se va caracteriza îndeosebi prin schimbări calitative, exprimate în îmbunătățirile de structură, crescînd cu precădere, în cadrul fiecărei ramuri, acele domenii strîns legate de progresul tehnico-științific contemporan, care asigură valorificarea superioară a resurselor materiale și umane ale țării, ridicarea productivității muncii sociale[3]). De aceea, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor ședinței plenare a C.C. al P.C.R. din 10—13 decembrie 1969 că, în viitorul cincinal trebuie să se **intensifice concentrarea și specializarea producției, îndeosebi în industria constructoare de mașini.** „Trebuie să se înțeleagă că fără a trece în mod practic la profilarea și specializarea producției în acest sector de activitate nu vom putea obține o îmbunătățire rapidă a condițiilor tehnice de fabricație, o eficiență economică ridicată"[4]).

Pe de altă parte, analiza transformării economiei naturale în economie de schimb pe baza schemelor marxiste ale reproducției, scoate în evidență tocmai procesul apariției și lărgirii continue a pieței interne. Din ea se degajă o serie de concluzii teoretice de mare însemnătate pentru înțelegerea unor probleme ale capitalismului.

În condițiile proprietății private **producătorii se află în raporturi de concurență.** Acțiunea legilor concurenței, apărute odată cu piața, are drept consecință proletarizarea unei părți din producătorii independenți, transformarea majorității lor în muncitori salariați, iar a unei minorități în capitaliști. Producția de mărfuri, piața internă se dezvoltă atît ca urmare a sărăcirii maselor proletare, cît și a consolidării întreprinderilor capitaliste, a puterii burgheziei. Transformarea producătorului independent în muncitor salariat influențează nu în sensul restrîngerii pieței interne, dimpotrivă, al lărgirii ei, deoarece vînzîndu-și forța sa de muncă, cu banii obținuți cumpără mijloace de subzistență necesare, sporind astfel cererea de bunuri materiale. „Într-adevăr — arăta Marx — aceleași evenimente care îi transformă pe micii agricultori în muncitori salariați și mijloacele lor de subzistență și de muncă în elemente materiale ale capitalului, creează totodată pentru acesta din urmă piața internă"[5]).

În direcția lărgirii pieței interne acționează și creșterea puterii economice a burgheziei, sporirea dimensiunilor capitalurilor. Lenin a subliniat că o dată cu dezvoltarea producției capitaliste se lărgește și piața internă, îndeosebi pe seama bunurilor materiale destinate consumului productiv, a mijloacelor de producție.[6]). V. I. Lenin evidențiază o importantă concluzie științifică, după care „dimensiunile pieței interne nu sînt determinate de bunăstarea producătorului ci de mărimea puterii lui de cumpărare. Pentru piață nu are cîtuși de puțin importanță bunăstarea producătorului, ci faptul că posedă mijloace bănești"[7]).

Examinînd problema pieței interne, V. I. Lenin a fost primul economist care **a** făcut o analiză științifică multilaterală a **procesului de reproducție în cadrul micii producții de mărfuri.** Încă Marx a demonstrat că mica producție nu este în stare să dezvolte forțele de producție. „Prin natura ei, proprietatea parcelară exclude: dezvoltarea forțelor productive sociale ale muncii, formele sociale ale muncii, concentrarea socială a capitalurilor, creșterea vitelor pe scară mare, aplicarea progresivă a științei"[8]).

Dar prin sublinirea diferitelor aspecte ale micii producții de mărfuri, Marx nu și-a pus drept scop să analizeze în mod concret modul de înfăptuire a reproducției în cadrul acesteia. De acest aspect s-a ocupat V. I. Lenin în lucrarea sa „Noi schimbări economice în viața țărănească". Pe baza unui bogat material faptic el a arătat că mica gospodărie țărănească, ca urmare a slabei sale înzestrări tehnice, nu poate să înfăptuiască în mod continuu o reproducție lărgită. Această teză este reluată și extinsă și asupra micii producții meșteșugărești în numeroase alte lucrări.

Nici gospodăria țărănească mijlocașă nu posedă o bază economică care să-i asigure înfăptuirea unei reproducții lărgite și, în consecință, este supusă și ea procesului de destrămare, de înlăturare de către marea producție capitalistă.

O astfel de analiză complexă, multilaterală are nu numai o importanță teoretică, dar și o semnificație deosebită practică, revoluționară. **Această concluzie științifică leninistă fundamentează necesitatea alianței clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare, sub conducerea clasei muncitoare, forța socială care sfarmă relațiile de producție capitaliste și instaurează noile relații de producție socialiste.** Ea a fost și este folosită, în condițiile concrete ale țării noastre, de către P.C.R. în formarea și cimentarea alianței dintre cele două clase prietene — clasa muncitoare și țărănimea muncitoare, asigurînd prin aceasta lichidarea exploatării omului de către om și construirea și edificarea societății socialiste.

Din multitudinea de concluzii care se desprind din analiza leninistă a problemei pieței interne **o semnificație de o deosebită actualitate prezintă cea referitoare la legea creșterii necesităților de consum ale societății și ale membrilor săi.** Acțiunea acestei legi este legată de dezvoltarea schimbului de activități. În același timp, sporirea nevoilor materiale și spirituale este influențată și de creșterea gradului de conștiință a maselor, a sentimentului personalității și demnității lor.

Legea creșterii necesităților de consum **constituie baza teoretică a înțelegerii esenței procesului de pauperizare a clasei muncitoare în capitalism,** care, în principal, constă în scăderea gradului de satisfacere a necesităților sociale care cresc pe măsura dezvoltării forțelor de producție.

Legea creșterii necesităților de consum își păstrează valabilitatea și în socialism. Mai mult, aici ea are un cîmp mai larg de acțiune. Creșterea producției sociale determină noi nevoi, care sînt satisfăcute nemijlocit, prin realizarea în practică a scopului producției socialiste. Înfăptuirea cerințelor legii creșterii necesităților de consum își găsește concretizarea în sporirea bunăstării materiale și culturale a tuturor oamenilor.

Multitudinea și complexitatea aspectelor legate de analiza leninistă a problemei pieței interne prezintă o importanță practică nemijlocită și pentru construcția socialistă. Piața, ca parte componentă a economiei naționale, contribuie la mișcarea celei mai mari părți din produsul social total, la realizarea lui. În pofida acestei realități, o bună perioadă de timp, a existat tendința de a ignora rolul pieței în cadrul economiei naționale, piața fiind tratată ca o simplă anexă a altor procese economice — producția, repartiția.

În ultima perioadă, cercetarea aspectelor legate de piață a resimțit o anumită înviorare. În prezent, studierea proceselor de vînzare-cumpărare s-a extins nu numai asupra realizării produselor, dar și asupra cercetării condițiilor de producție și consum, a prețurilor etc. Cererea și oferta de mărfuri, conjunctura pieței sînt tot mai mult în atenția unor organe specializate ce au fost create. În cadrul Institutului pentru cercetări comerciale funcționează o secție de metodologie și de studiere a cererii populației pentru bunurile de larg consum. **În condițiile actuale se impune extinderea cercetării relațiilor de piață legate de aprovizionarea tehnico-materială, componentă principală a circulației de mărfuri,** urmărindu-se aspecte ale producerii, repartizării și desfacerii bunurilor care fac obiectul acesteia. O astfel de necesitate imediată este cerută și de aplicarea recentei legislații privitoare la contractele economice, aprobată de Marea Adunare Națională.

Problema pieței, prin complexitatea ei, stă la joncțiunea științei economice cu alte științe și îndeosebi cu sociologia și psihologia. În această direcție este necesar să se extindă mai mult aria investigațiilor. Desigur, pentru cunoașterea mai profundă a relațiilor de piață trebuie să se apeleze mai mult și la aparatul matematic adecvat.

Numai studierea multilaterală a pieței, în legătură nemijlocită cu ansamblul proceselor caracteristice economiei socialiste, cu legile și tendințele dezvoltării acesteia, permite înțelegerea justă a fenomenelor proprii, a condițiilor ei de dezvoltare și perfecționare. O astfel de cercetare științifică a relațiilor de piață contribuie la dezvoltarea economiei naționale.

La Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1967, tov. Nicolae Ceaușescu referindu-se la unele neajunsuri din domeniul aprovizionării și desfacerii sublinia că „asigurarea unei aprovizionări ritmice a tuturor întreprinderilor impune cunoașterea exactă a necesităților producției, investițiilor, cerințelor pieței interne și a livrărilor pentru piața externă"[9]). Măsurile preconizate pe linia lărgirii autonomiei întreprinderilor și perfecționării sistemului de pîrghii financiar-valorice facilitează organizarea și extinderea legăturilor economice directe dintre unitățile economice, utilizarea lor ca instrument de menținere a proporționalității, de sporire a eficienței economice din cadrul fiecărei întreprinderi, centrale, fiecărui combinat sau grup industrial.

Extinderea legăturilor directe, în limitele determinate, nu contravine principiului conducerii centralizate, unitare a ansamblului economiei naționale. Dimpotrivă, acestea se bazează pe respectarea lui, se îmbină organic cu el și contribuie la realizarea unei legături nemijlocite între nevoia socială și producție, între cerințe și resursele economice. Relațiile directe pe linia aprovizionării și desfacerii corespund necesității folosirii, în interesul societății, a cerințelor legii valorii, a pieței. Este evident că, în astfel de condiții, aprecierea muncii depuse într-o anumită unitate economică va avea în vedere și modul de realizare a producției.

dr. Costache SANDU

1) V. I. Lenin, Opere complete, Vol. I, Editura Politică, București, 1960, pag. 95.
2) Ibidem.
3) Vezi Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român. Editura Politică, București, 1969, pag. 96.
4) Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită la încheierea lucrărilor ședinței plenare a C.C. al P.C.R., din 10—13 decembrie 1969.
5) Marx — Engels, Opere vol. 23, Editura Politică, București, 1966, pag. 751.
6) Vezi V. I. Lenin, Opere complete, vol. 2, Editura Politică, București, 1960, pag. 155; vol. 3, Editura Politică, București, 1961, pag. 39.
7) V.I. Lenin, Opere complete, vol. 3, Editura politică, București, 1961, pag. 26.
8) K. Marx, Capitalul, Vol. III. Partea II-a. ESPLP, București, 1955, pag. 760.
9) Nicolae Ceaușescu. Raport la Conferința Națională a P.C.R., Editura Politică. București 1967, pag. 53.

ȘANTIER ȘTIINȚIFIC

Constantin IONETE

• Cum caracterizați primii dv. pași pe tărîmul cercetării economice ?

— Memoria mă îndeamnă să mă opresc la primul manual de finanțe socialiste („Elemente de finanțe 1950") al cărui redactor coordonator am fost și la „Revista finanțelor" care a apărut într-o formă restructurată în anii 1950—1951. Mai tîrziu, de asemenea, mi-am adus și eu contribuția la apariția unei noi publicații economice : „Finanțe și credit". Interesul în acest domeniu mi l-am păstrat, iar mai recent am avut prilejul să sprijin apariția unei reviste, cunoscută deja, sub numele de „Comerțul modern".

• Ce domenii ale științelor economice v-au captat în mai mare măsură atenția și de ce ?

— O veche preocupare a mea a constituit-o cercetarea categoriilor valorice. Cu toate că aș fi fost poate îndreptățit să mă reprofilez trebuie să mărturisesc că prețul, beneficiul, acumulările bănești, creditul, continuă să exercite asupra mea o mare forță de atracție.

Conferința Națională a P.C.R. cere economiștilor să-și proiecteze fasciculul atenției spre creșterea eficienței economice, unde pîrghiile valorice au un cuvînt de spus.

În acest scop terenul este în continuă defrișare, fiind deja asigurate condițiile cele mai necesare, atît organizatoric, prin crearea centralelor și a marilor combinate industriale, cît și prin unele reglementări ca : legea contractelor economice, reglarea rentabilității și altele.

Punctul de plecare în declanșarea mecanismului pîrghiilor

„Cercetarea categoriilor valorice continuă să exercite asupra mea o mare forță de atracție".

economice îl constituie realitatea formelor valorice, cuantificarea cît mai exactă a muncii sociale prin intermediul lor. Tocmai în acest domeniu cercetarea are multe de făcut. Există încă un număr mare de anomalii de prețuri, identificate mai ales prin volumul exagerat al acumulărilor bănești la unele produse sau prin pierderile nejustificate economic. Acest fapt duce în lanț la denaturarea atît a costurilor, cît și a beneficiilor. Apar astfel două rînduri de forme valorice, unele legale, altele estimate prin calcule interne, care, în final, scad interesul pentru eficiența economică.

De asemenea, beneficiul care nu se mai identifică cu efortul întreprinderii pentru producerea lui nu mai prezintă interes sau acțiune stimulatoare pentru colectiv. De multe ori, acumulările bănești, concentrate în fondurile centralizate, reprezintă imobilizări de fonduri și sînt chiar utilizate pentru finanțarea stocurilor supranormative sau a producției de investiții nedate în funcțiune la termen. Cerințele formelor valorice ridică problema lichidității lor, a posibilității folosirii imediate și în continuare a acumulărilor bănești în producție și nu pentru finanțarea stocurilor fără mișcare.

Învingerea acestor greutăți este de durată și implică nu numai măsuri practice, ci și clarificări teoretice.

În dependență de funcționarea pîrghiilor economice devine tot mai presantă problema depășirii mai accentuate a unei modalități de gîndire care persistă în economie. Concepem uneori exagerat de mult dinamica economică în tone, litri, metri, piese, instalații sau secții noi etc.

Gîndirea economică are însă exigențe mai mari și anume urmărirea obiectivelor și a sarcinilor economice în ansamblul de corelații necesare în care se încadrează acestea, cu complexitatea structurilor dinamice cu care vor intra în interferență. De exemplu, problema autocamioanelor nu se rezolvă nici prin numărul de bucăți, nici prin unii parametri tehnici. Eficientă este analiza lui în perspectiva asimilării unei familii de autocamioane, cu tipuri numeroase în funcție de capacitate, gabarit, fel de comustibil, adaptări la teren și feluri de munci etc. În acest proces apare și problema seriei optime care s-a rezolvat de multe ori simplist, tot cantitativ. Tehnica trebuie chemată în ajutor, pentru a realiza cu procedee avansate, cu costuri cît mai reduse, toată gama de sortimente, dar numai în strictă concordanță cu consumul.

Evident, gîndirea economică în corelații complexe, care să depășească viziunea de balanță cantitativă pe intrări și ieșiri a produselor, îmbracă numeroase alte aspecte care fără îndoială că vor fi analizate.

• Putem deduce din cele spuse, că aceste probleme vor fi analizate într-o lucrare pe care o aveți „pe șantier" ?

— În mare măsura, da. Deși microcercetările cu metode econometrice sînt la modă, și ca unul care le-a folosit le apreciez foarte mult, lucrez în prezent la o cercetare a formelor plusprodusului (beneficiu, impozit pe circulație, dobîndă etc.), care are un aspect mai teoretic, fiind circumscrisă la procesul de ansamblu al economiei noastre în care se distribuie și se redistribuie venitul net prin prețuri sau forme de acumulare, după realizarea produsului.

V. E.

CĂRȚI

VIRTUȚI ȘI LIMITE ALE TEHNICII CONDUCERII ÎNTREPRINDERILOR

ÎNTRE LUCRĂRILE ce abordează problemele conducerii întreprinderilor cu țările Europei occidentale, se numără și recenta carte, **La France et le Management** [1]) a lui Roger Priouret, editorialist la revista L'EXPRESS.

Cartea contine o primă parte — **Le management** (94 pag.) — scrisă de Priouret, celelalte două părți fiind rezervate dialogului cu o serie de conducători francezi, considerați ca fiind în avangarda concepțiilor și practicii manageriale din Franța [2]).

În publicistica economică franceză se face simtit un curent de gîndire foarte combativ care, în linii mari, sustine că, pentru a învinge pe piata internatională, trebuie folosite metodele de organizare si de luptă concurentială care au asigurat succesul întreprinderilor americane, considerate ca marii învingători ai acestei lupte. Partizanii introducerii „management"-lui numără în rîndurile lor pe academicianul Louis Armand, echipa de la săptămînalul L'Express, în frunte cu J. J. Servan-Schreiber si Roger Priouret, echipa de la revista lunară „Hommes et Techniques" etc. Un număr de conducători de întreprinderi industriale și comerciale se alătură acestui curent de gîndire si actiune. Din rîndul acestora Roger Priouret a ales un număr de 11 colocutori, conducători de întreprinderi care au dovedit după părerea sa, că, folosind „managementul" pot fi învingători în lupta concurentială.

Activitățile unei întreprinderi pe piata concurențială sînt încadrate într-o tipologie de „trei strategii posibile și numai trei" (pag. 50—51), se tinde a se demonstra că în această luptă este necesară „concentrarea mijloacelor în conformitate cu doctrina lui Clausevitz" (pag. 55), se arată principii ale strategiei economice concurentiale ca, de exemplu, „a sti să nu se angajeze o bătălie pierdută anticipat" (pag. 65) etc.

Tonalitatea prefeței si a primei părți intitulate „Le management", ambele de Roger Priouret, este destul de dramatică. Începutul ne amintește de retorica ciceroniană „ex abrupto", folosită în prima catilinară : „Franța nu-și iubește propria sa industrie. Majoritatea francezilor ignoră ce este o întreprindere. Iată prima evidență" (pag. 11). Încheierea este tot atît de dramatică și se termină cu reluarea unui citat care exprimă speranță și neliniște. „Nu-i adevărat că atît de repede poate fi prea tîrziu" (pag. 91).

Interlocutorii lui R. Priouret sînt însă învingători în lupta concurentială și învingătorii se recrutează din rîndul optimiștilor. De aceea, o dată cu trecerea la redarea — prin convorbiri — a ideilor conducătorilor de întreprinderi, tonalitatea dramatică a introducerii este uitată.

Să urmărim unele idei care se conturează în convorbirile lui R. Priouret cu conducătorii francezi.

Ca un adevărat leit motiv, insistent și obsedant, apare ideea formulată cu multi ani în urmă de Andrew Carnegie — fondatorul firmei „United Steel Corporation" : „Toată arta într-o întreprindere este de a se înconjura de oameni care stiu să-și facă bine meseria" sau în formularea dată într-un număr recent din L'EXPRES : „Prima treaptă a managementului este investitia umană" (nr. 957/oct. 1969). Sub diferite forme această idee revine la cea mai mare parte din „managerii" consultați de R. Priouret. „Improvizația, din lipsă de pregătire a oamenilor, a fost cauza celor mai multe din pierderile noastre" (F. Dalle pag. 105) ; „în epoca noastră puterea... rezidă cu totul în competentă" (J. J. Servan Schreiber pag. 197) ; „factorul cel mai important pentru un om este creativitatea" (A. Blanchet, pag. 251) ; „vor cîștiga acei ce vor găsi și vor forma oameni" (G. Jasserand pag. 383).

O consecință a acestei idei centrale apare efortul de creare a conditiilor pentru a folosi utilajul cel mai productiv de care dispune economia — creerul uman : „cînd la conducător nu ajung decît problemele capitale, el poate să le consacre ceea ce este mai prețios în om și devine tot mai rar în epoca noastră : reflexia" (pag. 73).

Ca model de „manager" care a știut să aprecieze la justa valoare timpul de gîndire necesar cadrelor de conducere este citat A. Sloan, fostul director general la „General Motors" (considerat făuirtorul succeselor acestei firme cu cea mai mare cifră de afaceri în lumea capitalistă (circa 22 miliarde dolari anual), care, vorbind de munca directorilor care l-au precedat, nota „erau întotdeauna supraîncărcati cu lucru. Importante deciziuni rămîneau suspendate în asteptarea timpului liber al conducătorilor firmei si adesea deciziile se luau în mod impulsiv". Începutul carierei pline de succese a lui A. Sloan a fost faptul că el și-a rezervat timp liber pentru a reflecta asupra „guvernării întreprinderilor" (pag. 45—46).

O altă idee asupra căreia se insistă este aceea a pregătirii minutioase din toate punctele de vedere a oricărei actiuni, atît din punct de vedere tehnic cît si economic (cunoașterea pieței și clienților). „Eșecurile cele mai însemnate au fost aproape întotdeauna rezervate improvizației" spune F. Dalle (pag. 105). Observația este precizată de acelasi „manager" : „orice lansare a unui produs se pregătește mult timp înainte, fie că este vorba de conceptia produsului, de prezentarea produsului sau de lansarea lui pe o piață determinată" (pag. 113). Pentru A. Blanchet, pregătirea acțiunilor se prezintă sub formula : „o altă cheie a succesului — integrarea totală a cercetării, a studiului și a „marketingului" (pag. 247).

În fine, filozofia „management"-ului pentru N. Pouderoux rezidă în trei principii de activitate : căutarea adevărului faptelor și cifrelor, constituirea unei echipe de conducere, stabilirea obiectivelor. Pentru traducerea în viață a acestor principii se cer „cel puțin 2—3 ani, timpul necesar pentru ca cei mai mulți conducători de întreprindere să accepte regula „jocului", să o adopte și să o aplice" (pag. 408).

Această cerință a pregătirii profesionale, a evitării improvizării mai ales pe termen lung continuă — se pare — în pofida eforturilor făcute de adepții „management"-ului din Franta — să rămînă o slăbiciune a întreprinderilor pe care le au în vedere autorii. O statistică făcută de Institutul de studii I.N.S.E.E. din Franta arată că numărul întreprinderilor care au o strategie de investitii pe termen lung (peste 5 ani) este încă destul de mic : 25% pentru întreprinderile mari, 7,7% pentru cele mijlocii și 6% pentru cele mici. P. Bouchaut, directorul de studii al marii întreprinderi metalurgice „Pont à Mousson" declară în L'EXPRESS (oct. 1969) : „coordonarea planurilor noastre previzionale pe 5 ani înainte pentru toate activitățile noastre constituie unul din obiectivele noastre majore. Dar n-am ajuns acolo".

Desigur, conducerea științifică poate asigura reușita unor întreprinderi în lupta de concurentă, dar ar fi o greșeală să se vadă în ea mai mult decît o tehnică. Nici astfel circumscrisă, ea nu este o armă absolută. Ea n-a putut evita nici celor mai mari firme americane eșecuri, nici chiar firmei „General Motors". Chiar Priouret arată că „după ce (General Motors) a ajuns în frunte la productia de automobile, camioane, motoare Diesel și, mult timp, la refrigeratoare, a pierdut partida la motoare de avion și, pentru a încheia, la refrigerator" (pag. 69). O altă firmă gigant americană, „General Electric", a cunoscut eșecuri cînd a cumpărat alte firme, cele mai cunoscute fiind acelea cînd a cumpărat firmele „Bull" și „Olivetti" din Franța, respectiv Italia. Unul din interlocutorii din cartea lui R. Priouret, un „manager învingător" din conducerea retelei comerciale „La Redoute", relatează și el un eșec de „marketing" : „am vrut să ne angajăm în cosmetică. Am fost sfătuiți de fabricantii cei mai calificati. Am selectionat trei produse : eșec total" (pag. 341).

Evoluția recentă a pieței internationale a oferit subiecte de meditație și adepților francezi ai „management"-ului. Este posibil ca faptele să-i pună pe acestia fie în fata îndoielilor asupra eficientei sale scontate, fie să se întrebe „Quousque tandem" ?

Mircea OPRIȘAN

1) Ed. „Hommes et Techniques" et „Denoël", Paris, 1968, 414 pag.

2) François Dalle — **L'Oréal** (cosmetică) : Jean Riboud — **Schlumberger Ltd.** (societate de servicii tehnice, engineering, aparate de măsurători de precizie) ; J. J. Servan-Schreiber — președinte la **Presse — Union** (societate editoare a revistei L'Express) ; Raoul de Vitry — președinte la **Péchiney** (metalurgie neferoasă) ; André Blanchet, președinte la **Télémecanique,** Raymond Sachot, președinte la **Générale Alimentaire;** Sven Nielson — președinte la editura **Presses de la Cité;** Henri Poliet — președinte la **La Redoute** (rețea comercială prin corespondență) ; Guy de Rothschild — bancher ; Gabriel Jasserand — președinte la **Paridoc** (rețea comercială) ; Noël Pouderoux — președinte la CEGOS (societate de consilii de organizare a întreprinderilor.

FIȘE

■ Un bilanț al cercetărilor întreprinse în cadrul variantei britanice a ceea ce americanii numesc „știința regională" a apărut în ultimul număr pe anul 1969 al trimestrialului THE ECONOMIC JOURNAL, permițîndu-ne să ne dăm seama de situația acestor cercetări. Autorul bilanțului, prof. A. J. Brown, începe prin a arăta că „economia regională" comportă semnificații diferite, care se pot materializa prin tot atîtea moduri de abordare a problemelor ei. Pentru unii ea înseamnă de fapt studierea economiei unei anumite regiuni, a unei entități politico-administrative. Pentru alții, ea înseamnă studierea performanțelor relative a mai multor regiuni și a interdependențelor respective. Sursele din care se inspiră „economia regională" sînt tot atît de diferite. Prima sursă o constituie eforturile geografiei economice de a defini limitele și caracteristicile regiunilor economice ale unei țări date. O a doua sursă este știința localizării focarelor economice, avînd o lungă tradiție, începînd cu von Thünen și terminînd cu recentele teorii „gravitaționale". O a treia sursă o constituie, în fine, aplicarea tehnicilor input-output la scara schimburilor interregionale.

Chiar dacă, în Anglia, „economia regională" a intrat mai curînd pe făgașul politicii economice decît pe cel al teoriei economice, ea nu a ajuns încă, după părerea prof. A. J. Brown, să reprezinte „un instrument coherent de analiză", putînd fi aplicată pentru măsurarea și înlăturarea disparităților regionale. Concluzia dezamăgitoare a autorului este că „știm mai puține încă despre legitățile vieții economice a regiunilor decît despre cele ale economiei statelor suverane".

■ Lucrarea **Paletizare—depozite** de Gh. Fețeanu (Edit. Centrocoop 123 pag.) analizează un factor de mare importanță care contribuie la soluționarea problemelor complexe ale circulației raționale a mărfurilor. Practica multor țări cu economie dezvoltată demonstrează că paletizarea constituie cel mai pro-

ductiv mijloc pentru raționalizarea circulației mărfurilor.

Propunîndu-și să prezinte principiile și problemele de bază ale paletizării pe baza unei vaste documentații, autorul a conceput lucrarea ca un instrument de inițiere și informare a lucrătorilor din comerț. Prin aria tematică și conținutul ei, lucrarea prezintă un interes și pentru un cerc mai larg de cititori.

■ Unele din problemele pe care le ridică cel de-al doilea deceniu al dezvoltării recent declarat de Națiunile Unite sînt dezbătute de revista vest-germană INTERECONOMICS (noiembrie 1969) de Edgar Kröller în articolul **Efforts Indispensable on Both Sides** (Eforturile sînt indispensabile de ambele părți). Mai întîi autorul face o apreciere generală asupra primului deceniu al dezvoltării. El consideră că, în linii mari, acesta poate fi considerat drept un succes, în sensul că numeroase țări în curs de dezvoltare au realizat rate de creștere, în sine, mulțumitoare. Judecînd însă în termeni relativi, subliniază el, situația apare mai puțin favorabilă, căci țările dezvoltate au realizat în medie rate de creștere mai înalte decît cele în curs de dezvoltare — aceasta echivalînd cu adîncirea decalajului dintre cele două grupuri de țări.

În continuare, E. Kröller trece în revistă perspectivele celui de-al doilea deceniu al dezvoltării. El arată că obiectivele variate și complexe ce și le-au propus țările în curs de dezvoltare cer o mai bună stabilire și ierarhizare a priorităților. În acest sens ar trebui să se țină seama de faptul că factorul determinant al creșterii îl reprezintă sporirea capacităților de producție, iar aceasta cere atît un mai mare efort de acumulare, cît și un ajutor din afară mai susținut. Într-un cuvînt, se arată, este nevoie de o mai intensă **mobilizare a resurselor.** Pe bună dreptate, conchide Kröller, aceasta presupune eforturi atît din partea țărilor în curs de dezvoltare cît și din partea țărilor dezvoltate

■ În articolul **Isceznet li massovoe proizvodstvo ?** (Va dispărea oare producția de masă ?), apărut în revista MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOȘENIA, nr. 12, decembrie 1969, A. Țighicino atrage atenția asupra faptului că, începînd din anii 50, se desfășoară în S.U.A. un proces de schimbare a metodelor, obiceiurilor, tehnicii și chiar a concepției „învechite" a „producției de masă" (caracterizată prin reducerea sortimentelor și mărirea proporțiilor seriilor), fenomen ce se dezvoltase din al doilea deceniu al secolului nostru. În momentul de față — spune autorul — scopul principal al cercetărilor științifice în industrie îl constituie produsele noi, diferențierea tot mai mare a sortimentelor și îmbunătățirea calității acestora. Accelerarea ritmului de înnoire a producției ridică problema elasticității aparatului productiv, precum și a schimbării radicale a metodelor de producție. Creșterea numărului de piese necesare în condițiile producției de serie mică (la „Ford", de pildă, de la 24 mii repere în 1964, la 60 mii în prezent), cere imperios utilizarea mașinilor electronice de calcul. După autor, fenomenul descris nu este întîmplător, ci se explică prin caracteristicile progresului tehnic actual.

■ Sub titlul **Peut-on être petit a l'échelle mondiale ?** (Poți să fi mic la scară mondială ?), Christian Renoir analizează, în suplimentul pe decembrie 1969 al revistei L'USINE NOUVELLE, experiența întreprinderilor franceze în ceea ce privește exportul de bunuri de echipament.

Autorul apreciază că, în zilele noastre, exportul a devenit o necesitate mai ales în domeniul bunurilor de echipament, unde piața națională este deseori destul de limitată. Dar pentru a reuși să se impună pe piața externă, întreprinderea trebuie să îndeplinească o serie de condiții, și anume : să dispună de o bază tehnică solidă, să aibă o poziție trainică pe plan național, să-și organizeze o rețea comercială eficientă și să adopte o bună strategie la export. Toate acestea pot fi realizate însă, arată autorul, prin : aplicarea unei politici de înaltă specializare, cu obiective precise, care-i permite să evite dispersarea pe piață ; vînzarea nu numai a produsului, ci și a serviciilor aferente ; diversificarea producției pe măsura creșterii potențialului tehnic și financiar al întreprinderii ; cîștigarea unei reputații pentru marca produselor sale. În funcție de obiectivele imediate și de cele pe termen lung, accentul poate fi pus pe unele sau pe altele dintre opțiunile strategice menționate.

INSTITUTUL DE GEOLOGIE ȘI GEOGRAFIE al Academiei și-a înscris în planul de cercetare o temă de importanță majoră pentru dezvoltarea științei și culturii în țara noastră — Atlasul geografic național.

Pentru realizarea acestei vaste lucrări, care, prin proporțiile ei, depășește forțele institutului, Consiliul de Miniștri a adoptat recent o hotărîre prin care se stabilesc sarcinile ce revin instituțiilor centrale implicate.

Lucrarea va cuprinde peste 150 hărți policrome reflectînd principalele aspecte ale domeniului geografiei fizice, dar în special cele ale geografiei economice și umane, adică hărți istorice, ale populației și așezărilor, industriei, agriculturii, transportului, comerțului și social-culturale. Toate acestea vor fi însoțite de texte în limba română, franceză, engleză și rusă

Coordonarea acestei lucrări revenind Academiei, se face printr-un comitet director, format din reprezentanții ministerelor și instituțiilor centrale de resort, în frunte cu președintele Academiei.

ANUAL, Ministerul Învățămîntului acordă cadrelor didactice din învățămîntul superior premii pentru cele mai valoroase lucrări de cercetare științifică, care au însemnătate teoretică sau cuprind soluții aplicabile în diferitele ramuri ale producției materiale (industrie, agricultură, transporturi etc.).

În 1969, printre cele 87 de premii acordate, figurează și două lucrări economice. Astfel, premiul I pentru economie a fost atribuit prof. dr. Dan Grindea de la Institutul agronomic București pentru lucrarea „Venitul național în Republica Socialistă România" apărută în Editura științifică în 1967, iar premiul al II-lea a fost acordat prof. D. Rusu, lector Th. Neagu, lector R. Davidescu de la Institutul politehnic din Iași pentru lucrarea : „Evidența contabilă și analiza activității economice a întreprinderilor industriale", publicată în 1967 în Editura didactică și pedagagică.

Erată

În nr. 1, în articolul **Preliminări editoriale 1970**, pag. 15, col. 3, rîndurile 9—10 se vor citi „dacă termenul nu este prea ambițios" ; în nr. 2 titlul articolului de la pag. 12 se va citi : **Între sociologism și ideografie.**

PLANURILE TEHNICE PE 1970

(Urmare din pag. 11)

a fost făcută și de către ICPAT, împreună cu UTB, referitoare la studiul și proiectarea unor dispozitive pentru ușurarea pornirii motorului de tractor pe timp de iarnă. După terminarea cercetării, s-a constatat că întrucît în țara noastră se înregistrează uneori temperaturi sub 15 grade, sistemul studiat și proiectat este ineficient, rămînind, deci, nefinalizat.

Minusuri în bilanțul valorificării

CUM se prezintă situația în domeniul valorificării temelor cercetate ? Aici se desprind diferite aspecte. Din cele 27 teme ale ICPAT prevăzute în plan pe 1969, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini a fost beneficiarul a 20, în timp ce întreprinderile aceluiași minister numai a 7. Deci, majoritatea temelor nu au fost legate de nevoile curente și de perspectivă ale întreprinderilor, deși pentru cercetarea lor au fost angrenate mari forțe științifice și folosite importante fonduri bănești. **Un exemplu îl constituie faptul că tot la acest institut o serie de teme cu caracter de cercetare general, fără obiectiv concret de aplicare în producție a reprezentat anul trecut 44,5% din capacitatea de cercetare.** Multe din aceste studii ajung, în final, drept material documentar căruia ministerul urmează să-i găsească o posibilitate de valorificare.

Din cele 197 teme de cercetare ale Institutului Politehnic pe anul 1969, numai pentru 71 existau încheiate convenții de colaborare cu întreprinderile pentru a fi aplicate în producție, restul urmau să fie valorificate numai prin publicare în presa de specialitate, sau foarte rar și prin aplicarea în producție.

Pentru ca planurile de cercetare să cuprindă teme strîns legate de nevoile producției, este necesar ca, în viitor, relațiile de colaborare științifică dintre Institutul Politehnic și întreprinderile beneficiare să se realizeze pe bază de contracte și nu pe convenții și protocoale, cum s-a procedat pînă în prezent. Aceasta cu atît mai mult cu cît, așa cum se arăta la recenta plenară **„de la 1 ianuarie 1970, toate institutele de cercetare, cu excepția unora din domeniul științelor sociale, vor funcționa pe bază de gestiune economică proprie. Este neîndoielnic că atunci cînd fiecare organ economic va plăti pentru cercetările comandate, iar cercetătorii vor ști că veniturile lor depind de rezultatele obținute în producție prin aplicarea soluțiilor elaborate, se vor crea premise mai bune pentru legarea activității științifice de practică".**

În județul nostru a crescut, an de an, baza tehnico-materială a cercetării în toate unitățile. **Ea este însă insuficient utilizată.** Există o serie de aparate și utilaje specifice cercetării, care nu sînt încărcate la capacitatea lor sau uneori folosite de loc, în timp ce alte unități nu pot soluționa în condiții optime din lipsa lor, temele luate în studii. La Uzina nr. 2, de exemplu, au fost achiziționate de cîțiva ani 6 frîne Schenk pentru încercarea carburatoarelor. Acestea sînt însă insuficient utilizate în timp ce ar putea fi folosite de către ICPAT, Institutul Politehnic, Uzina Tractorul sau Uzina de Autocamioane. ICPAT a solicitat din import un motor pentru măsurarea cifrei octanice a benzinei, dar un asemenea motor există la Institutul Politehnic și este utilizat foarte rar. De aceea, **în vederea reducerii importului și ultilizării raționale a unor astfel de aparate și utilaje destinate cercetării, de către toate unitățile cu nuclee de cercetare, considerăm că este necesară o inventariere a acestora pe economie, centrale industriale, combinate, grupuri de întreprinderi etc (eventual de către Banca de Investiții) în vederea redistribuirii celor nefolosite sau a utilizării raționale, în comun, contra-cost.**

O altă cauză care influențează ritmul lent al valorificării cercetării, **o constituie lipsa de preocupare a unor unități și colective de cercetare pentru stabilirea și urmărirea eficienței economice în producție.** Întrucît eficiența trebuie să constituie criteriul de bază în alegerea și înscrierea temelor în planul de cercetare, ar fi necesar ca fiecare temă să fie însoțită de o fundamentare tehnico-economică, din care să reiasă efectele obținute prin aplicarea în producție a rezultatelor cercetării. De asemenea, **este necesar ca Consiliul Național al Cercetării Științifice să elaboreze o metodologie unitară pentru determinarea și urmărirea eficienței cercetărilor aplicative și de dezvoltare în diferitele ramuri ale economiei.**

Acțiuni eficiente — pe măsura cerințelor

ÎN ACEST AN, întreprinderile industriale din județ **au de realizat un program complex de asimilare a unor produse.** La Uzina de Autocamioane a început pregătirea fabricației pentru asimilarea unui tip de autocamion dintr-o familie mai mare, echipat cu motor Diesel ; la Uzina Tractorul continuă asimilarea tractoarelor din categoria celor de 40 CP destinate diferitelor lucrări în agricultură și industrie, trecerea la fabricația de serie a tractoarelor U-650 și U-651. La rîndul ei, Uzina Electroprecizie-Săcele continuă asimilarea unui nou echipament electric și aparataj de bord pentru autocamioane, tractoare și turisme, care să corespundă beneficiarilor externi. Se preconizează însușirea unor noi tipuri de rulmenți și cuzineți, radiatoare pentru noile autovehicule și tractoare, noi sortimente de coloranți și mase plastice, o gamă variată de stofe și tricotaje etc.

O mare atenție se cere acordată **scurtării perioadei de asimilare a unor produse.** Aceasta cu atît mai mult, cu cît din analiza planului pe 1970 rezultă că din cele 27 produse la care se realizează pregătirea fabricației, doar 8 sînt prevăzute a fi trecute la fabricația de serie, ceea ce nu corespunde sarcinilor trasate de ultima plenară a C.C. al P.C.R. Nu trebuie să se ajungă la situația de a se pune în fabricație produse îmbătrînite din punct de vedere moral. De aceea, **se cer lichidate neajunsurile ce se manifestă în domeniul proiectării, dar mai ales în cel al pregătirii, respectiv la execuția SDV-urilor, realizată o colaborare mai eficientă între toți factorii care concură la fabricația noilor produse.**

Pe de altă parte, întreprinderile au nevoie de un sprijin mai substanțial din partea ministerelor, centralelor industriale și a organizațiilor de comerț exterior pentru încheierea contractelor și achiziționarea de utilaje în timp util. **Menționăm că, în prezent, valoarea necontractată pentru anul 1970 se ridică la peste 220 mil. lei.** Este necesară, mai ales, urgentarea contractării unor utilaje specifice liniilor de fabricație a motorului pentru tractorul de 40 CP, aceasta cu atît mai mult, cu cît în 1969, pentru fabricația acestora s-a importat un volum mare de piese de ordinul milioanelor de lei, care de fapt trebuiau fabricate în țară. Întîrzierile în contractarea utilajelor necesare dotării liniilor, vor conduce la continuarea importului de piese și în 1970 în valoare de 45 mil. lei, ceea ce va diminua eficiența economică a acestor produse noi și, implicit, nu se va asigura valorificarea corespunzătoare a licenței achiziționate în acest sens.

Referindu-ne la uzinele constructoare de mașini, din analiza planului tehnic pe acest an la capitolul procedee tehnologice moderne, **nu se disting sarcini care să mobilizeze colectivele întreprinderilor la realizarea unor economii de materii prime și materiale și, îndeosebi, de metal.** La Uzina Tractorul, Uzina de Autocamioane etc., sînt incluse și în acest an teme ca : folosirea curenților de inducție la tratamente termice și la tropirea metalelor (care au fost cuprinse în plan, an de an, începînd din 1954 la Tractorul și din 1962 la Autocamioane), fără ca să ne mai referim la forjarea în matrițe cu figuri multiple ce se aplică din anul 1951. Astfel de situații se întîlnesc și la Uzina Rulmentul, Hidromecanica etc. De aceea, **sarcina dată de ultima plenară a C.C. al P.C.R. de a se acorda o atenție sporită selectării judicioase a temelor de cercetare, corespunzător nevoilor reale ale economiei și posibilităților de care dispune țara noastră este deosebit de importantă și aplicarea ei se impune cu stringență.**

Din presa țărilor socialiste

PERFECȚIONAREA PREȚURILOR CU RIDICATA ȘI STIMULAREA ACTIVITĂȚII ECONOMICE

UNA DINTRE PROBLEMELE mult dezbătute în presa de specialitate din numeroase țări socialiste o constituie sistemul de prețuri. Aceasta se explică prin rolul important pe care-l joacă perfecționarea sistemului de prețuri în conducerea și planificarea economiei naționale și în stimularea gospodăririi cu maximum de eficiență a resurselor materiale ale societății.

În cadrul acestor dezbateri un loc important îl ocupă perfecționarea prețurilor cu ridicata ale întreprinderilor, care influențează atît activitatea economică (nivelul rentabilității etc.) a întreprinderilor, cît și circuitul economic interramuri. În articolul de față reproducem unele aspecte referitoare la implicațiile modificării prețurilor asupra balanței legăturilor între ramuri și asupra situației economico-financiare a întreprinderilor, precum și la utilizarea prețurilor în planificarea de perspectivă.

REVISTA sovietică *Voprosî Ekonomiki* **(nr. 11/1969) publică sub semnătura lui S. Turețki, un articol în care problema formării prețurilor în cîteva ramuri de producție este abordată în contextul legăturilor între ramurile producției materiale.**

„Modificarea prețului de cost influențează doar rentabilitatea și finanțele unei întreprinderi, luată aparte — se arată în revistă. — Schimbarea prețurilor cu ridicata însă, se reflectă asupra economiei producției, asupra finanțelor și rentabilității mai multor întreprinderi și ramuri care achiziționează produsele sau le realizează la prețuri noi. Prin creșterea prețurilor cu ridicata sporesc atît cîștigul (deci rentabilitatea) întreprinderilor producătoare cît și, în mod corespunzător, cheltuielile întreprinderilor consumatoare. Ca o «reacție în lanț». modificarea prețurilor afectează economia tuturor stadiilor de producție, pînă la fabricarea produsului finit...

Un interes deosebit prezintă scoaterea în evidență a legăturilor între ramuri, care au apărut ca urmare a modificării planificate a prețurilor în U.R.S.S., în ultimii ani. Reglementarea din 1967 a prețurilor cu ridicata a fost impusă de faptul că, în unele ramuri, în special în industria extractivă (minieră, carboniferă etc.), prețul de cost în decursul unui șir de ani a crescut, din cauza rămînerii în urmă a ritmului de creștere a productivității muncii față de ritmul de creștere a salariilor. Ca urmare, o serie de ramuri lucrau în deficit și primeau dotații de la buget... Pentru restabilirea principiilor gestiunii economice și crearea de condiții normale de lucru, întreprinderile au fost nevoite să ridice prețurile cu ridicata la cărbune și minereuri, ceea ce, la rîndul său, a provocat scumpirea metalului și creșterea prețurilor la produsele din metalurgie, ramură care pînă atunci (adică în condițiile prețurilor scăzute la minereuri și cărbune) aducea beneficii..."

Evidențiind că aceste modificări s-au repercutat asupra construcțiilor de mașini și a obiectivelor de investiții, precum și asupra prețului la ceilalți combustibili — petrol și gaze — autorul conchide că :

„În general, după cum a arătat balanța centralizatoare a influenței factorilor valorici asupra cheltuielilor și rentabilității generale, în anii 1967—1968 nivelul prețurilor cu ridicata în industria grea a sporit în medie cu 15% (modificările variind între plus 80—100% la cărbune și țiței și minus 20—30% la unele produse din ramura petrochimiei și cea a construcțiilor de mașini).

Schimbarea nivelului și sistemului de prețuri n-a afectat prețurile cu amănuntul : lanțul factorilor valorici s-a întrerupt, cu alte cuvinte creșterea prețurilor nu s-a răsfrînt asupra mărfurilor de consum personal și nu s-a reflectat asupra fondului de consum, n-a provocat redistribuirea venitului național...

Răspunzînd la întrebarea : ce reprezintă din punct de vedere economic o asemenea modificare, cu ciclu închis, a nivelului prețurilor cu ridicata ?, autorul scrie :

„Creșterea cheltuielilor, generată de ridicarea nivelului prețurilor într-un șir de ramuri, a fost compensată parțial prin reducerea prețurilor la unele tipuri de produse din petrochimie și la multe tipuri de mașini cu consum redus de metal, care în trecut erau foarte rentabile. Totodată, dacă în trecut compensarea unei părți din prețul de cost al cărbunelui, al minereului și al produselor altor ramuri industriale, precum și compensarea tuturor cheltuielilor efectuate de ramurile respective pentru stimulare și investiții se făcea din bugetul de stat, în prezent — după revizuirea prețurilor cu ridicata — veniturile întreprinderilor industriale au crescut cu suma necesară atît pentru acoperirea totală a prețului de cost, fundamentat din punct de vedere economic, cît și pentru obținerea beneficiului de care au nevoie întreprinderile. Mai tîrziu, o dată cu trecerea ramurilor (ministerelor productive) la gestiune economică, dimensiunea beneficiului va asigura — în fiecare ramură — investițiile necesare pentru construirea unor noi întreprinderi. Această sumă trebuie să fie echivalentă cu reducerea cheltuielilor din bugetul de stat pentru nevoile industriei respective. Ca urmare a modificării prețurilor cu ridicata la mijloacele de producție au apărut stimulenți pentru extinderea folosirii înlocuitorilor și consumarea mai rațională a materiilor prime deficitare, ceea ce contribuie la reducerea cheltuielilor la mijloacele de producție...".

„Corelarea prețurilor și cheltuielilor s-a făcut pe baza reformei prețurilor cu ridicata, care a reclamat utilizarea largă a sistemului complex al legăturilor de balanță pentru asigurarea proporțiilor necesare între cîștigurile bănești și suma cheltuielilor în fiecare stadiu de producție. La revizuirea prețurilor cu ridicata s-a ținut seama nu numai de factorii care au contribuit la scumpire (creșterea salariilor în industria carboniferă, minieră, agricultură etc.) ci și de economiile realizate și de posibilitățile de acumulare internă în toate stadiile de producție, în special într-un șir de ramuri ale construcțiilor de mașini, chimiei, în siderurgie etc. Dacă nu se luau în considerare posibilitățile de redistribuire a economiilor și a rentabilității, dacă nu se ținea cont de soldul scumpirilor și ieftinirilor în balanța între ramuri, ar fi trebuit ca prețurile cu ridicata în industria grea să fie sporite cu cel puțin 40—50%. Aceasta, la rîndul ei, ar fi provocat necesitatea de a majora considerabil prețurile cu amănuntul la mărfurile industriei ușoare și alimentare, adică de a afecta nivelul de trai".

„O influență destul de sensibilă exercită asupra legăturilor de balanță schimbarea nivelului tarifelor la transportul de mărfuri care... afectează nivelul cheltuielilor de circulație și rentabilitatea organizațiilor de aprovizionare și desfacere. În sistemul legăturilor de balanță — arată autorul — trebuie să se țină seama că cheltuielile de transport se raportează direct la cheltuielile de circulație, iar adausurile de aprovizionare și desfacere și rabatul comercial se includ în prețul de cost al producției. Aceasta decurge din faptul că procesul circulației, care unește diferite stadii de producție într-un singur tot, apare în punctul de îmbinare al legăturilor între ramuri. Aici, cheltuielile de circulație ale mijloacelor de producție se transformă în cheltuieli de producție și influențează formarea cheltuielilor materiale. O parte hotărîtoare a acestor cheltuieli de circulație este determinată de cheltuielile de transport și, firește, depinde de tarifele de transport și de modificarea lor precum și de distanța transportului".

Examinînd problema prețurilor în domeniul serviciilor, autorul consideră că posibilitatea reducerii acestora "...va apare înainte de reducerea generală a prețurilor cu amănuntul la mărfurile de larg consum. Este vorba de faptul că — într-o perspectivă apropiată — serviciile pentru populație se vor dezvolta într-un ritm foarte ridicat, ceea ce va influența, fără îndoială, atît gradul de saturare a cererii cît și dinamica prețului de cost...".

Abordînd în finalul articolului, problema modelării prețurilor cu ridicata, autorul subliniază că „procesele formării prețurilor se referă la toate tipurile și formele de relații între ramuri ; proporțiile între ramuri ; interacțiunea diferitelor aspecte ale reproducției (înlocuire, consum și acumulare) ; relațiile care apar în procesul repartiției și redistribuirii venitului național între stat și populație, între diferite pături ale populației ; relațiile teritoriale între diferitele regiuni economice ale țării ; relațiile economice între oraș și sat.

La orice revizuire planificată a prețurilor este necesar să se elaboreze balanța produsului social și a venitului național, care determină modelele raționale posibile ale formării prețurilor. Predeterminînd dinamica și sistemul prețurilor, un model al formării prețurilor trebuie să contribuie la rezolvarea nu numai a problemelor economice, ci și a celor social-politice. Din rîndul lor fac parte limitele creșterii sau scăderii posibile a prețurilor cu ridicata și cu amănuntul, limitele creșterii admisibile a prețurilor de achiziție, fundamentarea științifică a tarifelor la transportul de mărfuri și a prețurilor la servicii. În cadrul modelelor trebuie să se prevadă corelarea prețurilor cu resursele materiale, respectarea principiului retribuirii după muncă, atît pentru lucrătorii din diferite ramuri, cît și pentru lucrătorii de la sate și orașe, precum și din diferite regiuni economice ale țării etc.

Modelul prețurilor cu ridicata trebuie elaborat ținînd seama de necesitatea întăririi cointeresării materiale în cheltuirea cu economie a resurselor materiale și utilizarea rațională a bogățiilor naturale. Modelul prețurilor cu amănuntul are drept sarcină principală elaborarea unui astfel de sistem de formare a prețurilor, care — pe de o parte — să asigure lărgirea cererii și a capacității de absorbție a pieței la mărfurile care există în cantități suficiente, precum și la mărfurile cu destinație social-politică, iar pe de altă parte — să frîneze și să reducă cererea de mărfuri la produsele deficitare sau al căror consum este dăunător (produse alcoolice, tutun etc.). Dacă prețurile cu amănuntul la unele mărfuri, a căror cerere trebuie extinsă, pot fi mai scăzute decît valoarea, la celălalt grup de mărfuri prețurile trebuie să depășească valoarea.

În modelele planificate ale prețurilor la mijloace de producție și obiecte de consum trebuie să-și găsească de asemenea, reflectarea problemele îmbunătățirii valorii de întrebuințare a produselor, întrucît o unitate de produs de calitate superioară satisface un volum mai mare de necesități, ceea ce se reflectă în sistemul relațiilor de balanță. Toate aceste modele trebuie să pornească de la premisa unității structurii materiale și valorice a economiei naționale, a unității sitemului planificat al formării prețurilor și a sistemului balanțelor de plan și de execuție".

FUNCȚIA cea mai importantă a prețurilor de uzină, arată Wladislaw Sztyber în articolul „Funcționarea noului sistem al prețurilor de uzină", publicat în revista poloneză Ekonomista **(Nr. 3/1969)** „...constă în crearea de stimulente economice corespunzătoare, care să acționeze asupra întreprinderii producătoare precum și asupra furnizorilor. Stimulentele trebuie să influențeze atît reducerea prețului de cost cît și structura producției și nivelul tehnico-economic al acesteia iar în consecință să ducă la sporirea producției de mărfuri noi apărute ca rezultat al progresului tehnic și solicitate pe piață.

O altă funcție importantă a sistemului de prețuri de uzină se referă la utilizarea lor ca bază de calcul al eficienței exportului...

În scopul creării unor condiții corespunzătoare pentru realizarea funcțiilor amintite, și în special a celei de «stimulent», indicatorii de plan de care depinde fondul de cointeresare materială în întreprinderi (ca : valoarea producției marfă, reducerea prețului de cost, mărimea beneficiului) se stabilesc cu ajutorul prețurilor de uzină".

„Noul sistem de prețuri de uzină oferă posibilitatea diferențierii cotelor de beneficiu cuprinse în prețurile de producție ale diferitelor produse sau grupe de produse. Se utilizează cote de beneficiu mai mari în stabilirea prețurilor de uzină la produsele de calitate superioară, la articole moderne și realizate la un înalt nivel tehnic, la articolele deosebit de căutate, ca și la articolele deficitare, pentru care se stabilesc prețuri provizorii. Acolo unde este introdus sistemul de clasificare a producției pe grupe (categorii și calități), diferențierea cotelor de beneficiu constituie un imbold pentru ridicarea calității producției".

După ce analizează rezultatele concrete ale aplicării (din 1967) a noului sistem al prețurilor de uzină introdus în întreprinderi aparținînd diferitelor ramuri industriale, autorul ajunge la concluzia că sistemul prețurilor de uzină în vigoare nu corespunde totuși pe deplin prevederilor noului sistem de conducere și planificare. Referindu-se la cauzele care limitează eficiența sistemului de prețuri, el afirmă că

„...prima grupă de cauze rezidă în deficiențele sistemului și relațiilor privind prețurile de uzină, iar a doua grupă este o consecință a faptului că și în actualul sistem de conducere și planificare a economiei naționale a fost menținută practica trasării de sarcini cu caracter de directivă pentru întreprinderi. Deficiențele generate de prima grupă de cauze se datorează unor lipsuri în calculul costurilor de producție, bazei necorespunzătoare de calcul al beneficiului, utilizării unor cote de beneficiu necorespunzătoare din punct de vedere social, precum și abaterii cotelor efective de beneficiu de la cotele stabilite în prețurile de uzină".

În ceea ce privește lipsurile incadrate în cea de a doua grupă, autorul constată că :

„În sistemul de planificare și conducere în vigoare sarcinile cu caracter de directivă, trasate întreprinderii, creează un cadru de acțiune mult prea îngust, limitînd influența sistemului prețurilor de uzină. De pildă, un domeniu unde acțiunea prețurilor de uzină rămîne fără efect — în cadrul sistemului bazat pe directive — este cel al sortimentelor. Ele pot însă să influențeze activ asupra producătorilor dacă sarcinile sînt formulate într-o formă agregată...".

PENTRU prima dată planul de perspectivă al R.D.G., pe perioada 1971—1975, se elaborează pe baza prețurilor din industrie și a costurilor antecalculate, precizează revista Die Wirtschaft **(nr. 34/1969).**

În legătură cu aceasta, Richard Gensicke și Wolfgang Zühlke scriu, în articolul „Sarcini actuale ale planificării prețurilor în industrie", următoarele :

„În procesul de planificare, în special în alegerea variantei celei mai eficiente în ceea ce privește politica legată de structura pe ramuri, este deosebit de important ca mărimea investițiilor pentru dezvoltarea tehnico-științifică și economică și eficiența acestora să fie în concordanță cu evoluția reală a cheltuielilor socialmente necesare în acest domeniu, în perspectivă. Ceea ce înseamnă că introducerea planurilor de perspectivă, ca instrument principal de dezvoltare și de realizare a unei eficiente politici a structurii și de precizare a normelor pe termen lung privind vărsămintele din beneficiu la bugetul statului, poate fi efectuată numai pe baza antecalculării costurilor și a prețurilor din industrie, aceasta fiind soluția optimă în problema respectivă.

Este însă necesar — arată autorii — să se găsească o astfel de metodă de planifcare a prețurilor din industrie care să asigure o legătură strînsă cu planificarea economiei naționale. Aceasta prezintă o importanță deosebită deoarece, pe de o parte, evoluția prețurilor din industrie depinde de prețul materiilor prime și al materialelor și de sarcinile financiare din economie, în general, iar pe de altă parte pentru că stabilirea unor sarcini materiale și financiare corecte reclamă ca ele să se intemeieze pe calculul prealabil al prețurilor din industrie.

În planificarea prețurilor din industrie trebuie să se ia în considerare existența

unor relații multilaterale între grupele de produse. Aceasta se poate petrece numai dacă la elaborarea planurilor toate întreprinderile, atît cele furnizoare cît și cele beneficiare, pot dispune de informații în legătură cu dinamica prețurilor în industrie în cadrul planului de perspectivă.

Complexitatea calculului evoluției în perspectivă a prețurilor în industrie și necesitatea de a se ține seama de această complexitate în elaborarea planurilor de perspectivă reclamă ca stabilirea dinamicii prețurilor din industrie să se facă în două faze, în mod analog cu elaborarea planului de perspectivă.

În prima fază a elaborării planului de perspectivă al prețurilor din industrie, întreprinderile și combinatele fac o antecalculație a schimbării costurilor de producție fără a ține seama de eventuale modificări ale prețurilor materialelor care stau la baza acestor calcule. Conform unui nomenclator al Comitetului pentru prețuri, întreprinderile respective elaborează informări economice cu privire la planificarea producției pe diferite grupe de produse. Aceste informări economice servesc la determinarea centralizată a evoluției prețurilor în industrie, pe diferite poziții de produse în cadrul planului de perspectivă ; ea este efectuată de către Comitetul pentru prețuri pe baza unui model central de prețuri. Modelul central va cuprinde evoluția prețurilor în industrie pînă în 1975 și relațiile complexe reciproce privind 1150 grupe de produse".

Menționînd că operațiunile amintite servesc la stabilirea, în cea de a doua fază a elaborării planului de perspectivă, a unor coeficienți de modificare a prețurilor, autorii scriu că aceștia „...trebuie corectați în mod centralizat, ținîndu-se seama de noile cerințe și de noile cunoștințe cu privire la creșterea productivității muncii, la evoluția prețurilor de cost, a fondurilor de producție, a beneficiului și a condițiilor de realizare a produselor".

După cum relevă autorii, „coeficienții de modificare a prețurilor stabilite de stat nu iau însă în considerare evoluția diferențiată a condițiilor de producție și de realizare a produselor... Cu toate acestea, dezvoltarea diferențiată a producției poate influența costurile și evoluția prețurilor în industrie pe produse și grupe de produse și să ducă astfel la abateri de la media calculată".

DOCUMENTAR

COORDONATE ALE COLABORĂRII NORDICE

COLABORAREA NORDICĂ a ajuns la un stadiu ridicat, influențînd relațiile reciproce și activitatea țărilor din această zonă în domeniul economic, cultural, științific etc. În literatura de specialitate a țărilor din nordul Europei este foarte larg răspîndită aprecierea că datorită raporturilor lor de colaborare internordică aceste țări și-au putut accelera, într-o anumită măsură, dezvoltarea și au putut face față mai ușor unor dificultăți.

Uneori se face simțită în aceste țări tendința de a se exagera proporțiile și eficiența colaborării internordice. Astfel, într-o lucrare scrisă în 1962, cunoscutul om politic finlandez K. A. Fagerholm scria că „țările nordice muncesc împreună și se simt solidare" [1]). Totuși, o apreciere realistă trebuie ca, recunoscînd realizările colaborării nordice și orientarea ei generală, să țină seama de limitele și contradicțiile ei.

Începutul deceniului 1950—1960 marchează o etapă distinctă în evoluția colaborării nordice, cînd ea îmbracă unele forme concrete, sub unele aspecte este mai bine organizată și are mai multă stabilitate, deși trebuie precizat că deseori sînt folosiți în sensuri diferite unii și aceeași termeni. Astfel, în literatura scandinavă, noțiunea de colaborare și cooperare internațională este deseori folosită pentru a exprima tendințele integraționiste suprastatale, ceea ce face necesară preluarea critică permanentă a referirilor la această temă și îndeosebi diferențierea colaborării internaționale de opusul ei — integrarea suprastatală, în funcție de consecințele lor, de situația suveranității și a ansamblului relațiilor internaționale.

În 1952 Danemarca, Norvegia și Suedia au creat Consiliul Nordic (la care a aderat în 1955 și Finlanda). Consiliul a reușit să dea colaborării un contur mai clar și o anumită perspectivă. Mai activă a fost colaborarea în domeniul schimburilor economice, al sprijinirii comerțului reciproc și al taxelor vamale ; în industrie, prin interconectarea sistemelor energetice naționale ; de asemenea în transporturi, comunicații, pescuit, în sectorul turismului etc. Există, totodată, acorduri interguvernamentale multilaterale pentru coordonarea proiectelor și planurilor economice naționale ; se dezvoltă colaborarea zonală între regiunile nordice ale Norvegiei, Suediei și Finlandei ; se lărgește comerțul între regiunile de graniță etc. În alte domenii, cum ar fi cel cultural, științific, al învățămîntului, colaborarea internordică a obținut unele rezultate incontestabile.

O cercetare sumară a condițiilor colaborării nordice scoate în relief rolul important al gradului general de dezvoltare economică și socială, al nivelului de civilizație, tradiția legăturilor reciproce multilaterale, condițiile geografice etc. Trebuie însă subliniată, înainte de toate, importanța primordială a eforturilor constante pentru promovarea în cadrul colaborării a unor principii reciproc avantajoase, în conformitate cu normele dreptului internațional, cu toate că și între țările nordice apar unele dificultăți în acest domeniu. În lărgirea rezultatelor obținute de colaborarea nordică și în depășirea obstacolelor rolul hotărîtor revine atenției ce se acordă respectării independenței și suveranității fiecărui partener.

Pentru a cunoaște mai îndeaproape locul acestor preocupări în relațiile de colaborare dintre țările nordice este necesară examinarea sistemului de lucru al Consiliului Nordic, a raporturilor lui față de guvernele țărilor nordice.

În primul rînd trebuie arătat că, în conformitate cu documentele sale constitutive, limitarea atribuțiilor Consiliului nu permite acestuia, sau vreunui for al său, să devină un organism suprastatal, să poată îngrădi independența vreunui partener. Convenția de la Helsinki a Consiliului Nordic înscrie „năzuința semnatarilor săi de a promova interesele țărilor nordice prin intermediul consultărilor reciproce" [2]). Delegații țărilor nordice la sesiunile Consiliului sînt numiți de către guvernele fiecărei țări, dar ei nu pot angaja cu nimic țările respective, fără împuternicirea specială a guvernului care i-a delegat [3]).

În cadrul sesiunilor Consiliului Nordic, al întrunirilor miniștrilor sau șefilor unor departamente din țările nordice se fac schimburi de informații și opinii neangajante, se coordonează unele acțiuni aprobate de către fiecare guvern interesat. În urma dezbaterilor se pot face recomandări, sugestii, care sînt prezentate guvernelor nordice [4]). Pentru însăși faza dezbaterilor în toate organismele depinzînd de Consiliul Nordic s-a stabilit ca în cazul în care nu se realizează unitatea de păreri asupra unei probleme, să nu se lanseze sugestii către guverne, în legătură cu tema discutată.

Caracterul Consiliului Nordic și atitudinea lui față de atributele naționale ale partenerilor rezultă, de asemenea, din aceea că nici una dintre concluziile desprinse din dezbateri nu este obligatorie, nu constituie dispoziții, constituind numai recomandări. Ele se pot referi doar la acele domenii în care există interese reciproce ale tuturor țărilor nordice, ale unora dintre ele, sau numai ale uneia singure, și aceasta în cazul cînd se obține asentimentul partenerilor interesați.

Din unele date statistice deducem caracterul neobligatoriu al recomandărilor Consiliului pentru guvernele țărilor respective. Astfel, de-a lungul a 13 sesiuni ale Consiliului (de la înființare pînă în 1966) au fost adoptate 250 recomandări în diferite domenii. Dintre acestea aproximativ jumătate și-au găsit aplicarea prin măsurile luate de guvernele țărilor nordice în cadrul unor acțiuni de colaborare. Alte 30% dintre recomandări erau în 1966 încă în faza de studiu. Explicația acestui procent ridicat constă și în faptul că pentru a fi transpuse în practică o mare parte dintre recomandări presupun luarea de măsuri pregătitoare corespunzătoare, care implică — la rîndul lor — mai mulți ani de studii, alocarea de fonduri, de mijloace etc. Pentru restul recomandărilor, sursa care furnizează datele de mai sus precizează încă un element concludent, într-o formă deosebită, pentru a cunoaște caracterul recomandărilor Consiliului : „Pentru circa 20% dintre recomandări guvernele au hotărît că este mai bine să lase la o parte excelentele sugestii ale Consiliului" [5])

Numeroase lucrări scandinave precizează că nici unui organism internordic nu-i este permis să ia hotărîri, sau să pună în discuție vreo problemă care este numai de competența parlamentelor și guvernelor respective, cum ar fi politica internă, externă, de apărare etc. Pe lîngă aceasta, părerile sau sugestiile care exprimă tendințe de încălcare a normelor sus-amintite sau încearcă să se amestece în treburile interne sau externe ale oricărei țări sînt supuse unor aspre critici. Și astfel de cazuri au existat. Un exemplu relativ recent l-au prilejuit dezbaterile de la începutul anului 1969, pe marginea „planului Nordek". Combătînd astfel de concepții, premierul Finlandei, Mauno Koivisto, declara cu acest prilej că „încă de la început s-a căzut de acord ca politica externă și cea referitoare la securitatea țărilor să rămînă în afara colaborării" [6]).

În dezbateri oficiale — inclusiv cele din cadrul Consiliului, în literatura de specialitate din aceste țări se acordă o deosebită atenție principiilor colaborării nordice, fundamentîndu-se necesitatea respectării atributelor naționale, care este definită „condiția fundamentală a colaborării nordice" [7]). Se accentuează, de asemenea, că atît Consiliul Nordic cît și organismele subordonate lui nu trebuie să-și atribuie vreo trăsătură supranațională [8]) și că „viitoarea colaborare nordică nu trebuie să restrîngă în nici un fel, ci să se fundamenteze pe independența deplină a țărilor" [9]).

Cercetarea aspectelor esențiale ale colaborării nordice, a efectelor ei pe diferite planuri scoate, de asemenea, la iveală necesitatea ca aprecierea acestui fenomen modern să țină seama de raporturile dintre țări din punct de vedere al suveranității, de situația economică și politică internă și internațională a tuturor partenerilor, de interesele lor actuale și în perspectivă etc. Este interesant de reamintit opinia cunoscutului om de știință suedez, Gunnar Myrdal, care încă în 1956 arăta, în termeni categorici, că „apărarea suveranității naționale trebuie să fie însoțită de combaterea egoismului țărilor dezvoltate, și a tendinței lor de a-și subordona partenerii mai slabi, acestea constituind un obstacol în calea colaborării" [10]).

Urmărirea evolutivă a modului de abordare a problemelor colaborării internaționale în literatura scandinavă din ultimii ani scoate în relief concluzia că se înregistrează nu o scădere ci o creștere a fermității apărării suveranității și independenței naționale în cadrul raporturilor de colaborare internațională, precum și o intensificare sensibilă a fundamentării lor științifice.

ȘT. TRIFĂNESCU

1) K. A. Fagerholm, La Finlande hier et aujourd'hui. Helsinki, 1962, pag. 105.

2) K. A. Fagerholm, The Helsinki Convention — a Chart of Nordic Cooperation. Helsinki, 1962.

3) Bjorn Bostrup, The Foreign Policy of Norway. Royal Ministry of Foreign Affairs, Oslo, 1968, p. 20.

4) Nils Montan, Nordic Cooperation in the field of International Trade Policy, N.E.S.C., Helsinki, 1967, p. 38.

5) K. A. Fagerholm, La Finlande hier et aujourd'hui. Helsinki, 1962, p. 107 ; Bertil Ohlin, The Nordic Council and the Forms of Nordic Cooperation in comparison with the forms of International Cooperation. Nordic Cooperation Hasselby, 1965, p. 24.

6) „Helsinkin Sanomat", Helsinki, 3 februarie 1969.

7) Eiler Hultin, Scandinavian Cooperation ; Finland in Focus E.F.T.A., Helsinki, 1964, p. 59.

8) J. O. Norbom, The Economic Integration of the Nordic Countries within the Framework of E.F.T.A., N.E.S.C., Helsinki, 1967, p. 20.

9) „Kansan Uutiset", Helsinki, 4 februarie 1969.

10) G. Myrdal, An International Economy, Problems and Prospects, London, 1956, p. 32.

R. S. F. IUGOSLAVIA

O NOUĂ GRUPARE ÎN INDUSTRIA CHIMICĂ

VASTA ACȚIUNE de concentrare a producției, caracteristică în prezent tuturor ramurilor de activitate economică din R.S.F. Iugoslavia, vizează și industria chimică. Revista **Ekonomska Politika** cita, în acest sens, nu de mult, hotărîrea luată de consiliile de conducere din patru fabrici chimice de a acționa — după 1 ianuarie 1970 — ca o singură întreprindere. Este vorba de întreprinderile „Azot" din Gorajd, „Milan Blagojevici" din Lucianim, „Prva Iskra" din Barici și „Slobodan Prințip Selio" din Vitez.

Din dezbaterile anterioare ale reprezentanților celor patru întreprinderi a reieșit că, pe această cale, în perioada următoare vor putea fi considerabil îmbunătățite rezultatele activității de producție ; prin unirea fondurilor, a personalului, se vor putea rezolva mai bine numeroase probleme legate de organizarea muncii și — în special — de dezvoltarea producției.

De fapt, arată revista, aceste întreprinderi au colaborat activ și pînă în prezent. Produsele finite ale unora au servit drept materie primă de bază pentru altele. Așa, de pildă, întreprinderea „Slobodan Prințip Selio" își procura circa 30% din cantitatea necesară de materii prime de la celelalte trei întreprinderi amintite. Proiectul prevede — printre altele — să se acorde o atenție deosebită exportului produselor grupării respective. În acest sens, sarcini sporite vor reveni serviciului unificat de cercetare a pieței, de propagandă și reclamă al noii grupări.

În ceea ce privește obiectivele concrete pe care noua grupare din industria chimică și le propune la diverși indicatori ai activității de producție și financiare, revista menționează că pentru anul 1972, comparativ cu anul 1968, se preconizează o creștere de 2,3 ori a beneficiului și de 3,25 ori a fondurilor de producție, în condițiile creșterii forței de muncă doar cu 18%. În sfîrșit, referitor la modul de organizare și de funcționare a uniunii, se prevede ca fiecare fabrică să aibă statutul unei organizații de muncă independente, să beneficieze de personalitate juridică, astfel încît să poată aproba independent volumul global al veniturilor și modul de folosire a beneficiului.

V. B.

„AMBALAJUL VINDE MARFA"

EVOLUȚII ȘI TENDINȚE DE FOLOSIRE ÎN COMERȚUL MODERN

Poate că niciodată in istoria comerțului cuvintele din titlu n-au cuprins mai mult adevăr. Căci ambalajul este chemat să îndeplinească o serie de funcțiuni: să trezească interesul cumpărătorului, să-i suscite încrederea (anticipată) în marfa oferită să fie lesne de manipulat; de asemenea să asigure ca marfa să călătorească în condiții optime pînă la destinatar, să o ferească de stricăciuni, să-i mențină calitatea. Într-un cuvînt, să ușureze desfacerea mărfii, s-o „vîndă" cît mai avantajos.

Urmărind realizarea acestor obiective, producătorii de mărfuri — și în primul rînd de mărfuri de consum — caută să îmbine avantajele tehnico-estetice ale ambalajului cu cele economice. Ca atare, factorii care determină structura ambalajului, tendințele de dezvoltare a acestora, sînt: capacitatea lor de a menține valoarea de întrebuințare a produsului, greutatea lor (absolută — sub aspectul manevrabilității, și relativă — raportată la greutatea mărfii), precum și prețul lor, care să împace interesele producătorului cu acelea ale consumatorului.

De la materiale clasice la cele moderne

Pornind de la aceste elemente, lupta pentru găsirea de noi ambalaje, frumoase, atrăgătoare, practice și ieftine, se duce pe planul alegerii și folosirii materialelor pentru ambalaj, pe planul trecerii de la materiale așa-zise „clasice" (lemn, sticlă, metal, textile) la materiale noi, moderne, ca masele plastice, cartonul și diferitele combinații ale acestora.

Corespunzător scopului în care sînt folosite, practica comercială internațională distinge două categorii: **ambalaje de prezentare** — în care produsele sînt puse la dispoziția consumatorului — și **ambalaje de transport**, care asigură circulația mărfurilor pînă la locul de destinație, respectiv de desfacere. Tendința de reînnoire a cuprins ambele aceste categorii; de aceea vom căuta să schițăm, înainte de toate, unele aspecte principale ale modificărilor structurale în folosirea diferitelor materiale de ambalaj.

LEMNUL. Deși lemnul (sub forma de cherestea, placaj etc.) este un material folosit prin excelență ca ambalaj de transport, utilizarea lui pentru ambalaje prezintă vădite tendințe de scădere. Astfel, în deceniul 1954—1964, perioadă pentru care dispunem de date comparative, ponderea lemnului în totalul materialelor destinate ambalajelor a scăzut, conform aprecierilor F.A.O., de la 6,2 la 3,8% în R.F.G., de la 6,6 la 1,8% în Suedia, de la 6,1 la 2,7% în Austria etc.

Față de avantajele pe care le prezintă (în special capacitatea de protejare a mărfurilor), se consideră că dezavantajele lemnului sînt mai numeroase și de mai mare importanță și anume: costul ridicat, greutatea, capacitatea redusă de ambalare în comparație cu alte materiale. Astfel, în Franța s-a calculat că ambalajele din lemn, care reprezintă 17,2% din totalul ambalajelor utilizate, reușesc să cuprindă numai 3,7% din totalul mărfurilor ambalate.

METALUL. Puternic concurat de materialele plastice și de carton, metalul prezintă tendințe oarecum constante în ansamblul materialelor folosite pentru ambalaje de transport și de creștere netă în ce privește ambalajele de prezentare; în principalele țări dezvoltate, această pondere variază, în deceniul al 7-lea, între 17 și 24%.

Tendințe de creștere sînt prezente în utilizarea aluminiului, care are numeroase avantaje, legate în primul rînd de greutatea redusă și de rezistența față de agenții externi la ambele categorii de ambalaje.

TEXTILE. Utilizarea textilelor (iută, cînepă, bumbac) pentru ambalaje prezintă o tendință netă de regres, atît datorită reducerii volumului comerțului cu unele produse (cărbune, de exemplu) cît mai ales datorită concurenței maselor plastice.

De pildă, sacii din fibre textile, cu rezistență slabă la intemperii și la uzură, sînt înlocuiți, mai ales pentru mărfurile care se păstrează în depozite, cu saci din material plastic, în special cu saci din polipropilenă, care prezintă o rezistență mecanică de patru ori mai mare la o greutate egală.

STICLA. Handicapată de casabilitatea sa, ca și de greutate și de grosime, sticla tinde să fie înlocuită în măsură din ce în ce mai mare de masele plastice, care prezintă avantaje incontestabile din toate punctele de vedere, în special la ambalajele de prezentare.

Cu toate acestea, consumul de sticlă pentru ambalaje își menține importanța la unele produse la care, cel puțin pentru moment, din considerente de ordin tehnic și uneori psihologic, ambalajul din sticlă nu poate fi înlocuit (în special la vinuri și, în mai mică măsură, la ape minerale).

Menținerea ponderii sticlei — la un nivel care poate fi apreciat în medie la o zecime din totalul ambalajelor, se explică și prin cheltuielile de producție mult mai scăzute în comparație cu ale celorlalte materiale. Cota parte a sticlei se plasează în jur de 7% în Suedia, cca. 10% în R.F.G. și Anglia, cca 13% în Austria.

CARTONUL. Tendința de scădere a greutății ambalajelor și-a găsit expresia în creșterea simțitoare a ambalajelor de carton, care au căpătat o extindere foarte largă. Dintre țările occidentale citate anterior, creșteri substanțiale s-au înregistrat în S.U.A. (de la 47 la 520), Anglia (de la 41 la aproape 50%); în R.F.G., Suedia, Austria ponderea cartonului depășește 50%.

Cartonul înlocuiește în măsură din ce în ce mai însemnată lemnul la produsele cu greutate ușoară și medie, prezentînd avantaje multiple, printre care: preț de cost scăzut, greutate redusă, posibilități de stocare pe un spațiu restrîns (sub formă pliată), deci investiții reduse și spații de depozitare mai economicos folosite. Progresul tehnic realizat în producția de carton destinat ambalajului a dus la realizarea unor tipuri de ambalaje din carton ondulat cu mare rezistență la transport, manevrare, ca și la umiditate și alți agenți externi.

La toate acestea se adaugă și randamentul ridicat față de volumul mărfurilor ambalate. Tot după calcule efectuate în Franța s-a constatat că, la un volum reprezentînd circa 44% din totalul ambalajului utilizat, hîrtia și cartonul cuprind aproape 65% din mărfurile ambalate.

Este deosebit de interesant de menționat că în diferitele sale forme și structuri, cartonul (ceruit, preparat etc.) cîștigă repede teren ca material de ambalaj pentru băuturi. Astfel, într-o serie de țări, laptele, berea, sucurile și alte produse lichide se vînd curent în cutii-butelii de carton, care se aruncă după consumarea conținutului. Metode noi de ambalare asigură acestor produse condiții perfecționate de igienă (sterilitate), de manevrare și de transport.

MATERIALELE PLASTICE. Cea mai spectaculoasă ascensiune în imperiul ambalajelor au realizat-o, în ultima perioadă materialele plastice. Folosite fie ca material de protecție, fie ca ambalaj de transport sau de prezentare, sub forma de folii sau plăci, prelate sau căptușeli, lădițe sau saci, pungi sau cutii sticluțe sau tuburi, materialele plastice (polietilenă, PVC, poliuretan, polistiren etc.) au căpătat o utilizare foarte largă pe plan mondial, cu tendința de a înlocui treptat sticla, lemnul și metalul în toate domeniile unde acest lucru este posibil.

Avîntul materialelor plastice în domeniul ambalajelor se explică prin calitățile pe care le prezintă și care răspund exigențelor actuale ale ambalajului: greutate redusă, capacitate ridicată de rezistență la lovire și la șocuri, capacitate de mulare, plasticul aderînd la profilul materialului ambalat, raport ridicat între greutate și rezistență.

Materialele plastice înlocuiesc metalul la confecționarea ambalajelor clasice pentru transportul lichidelor: bidoane, butoaie, cisterne; înlocuiesc lemnul în confecționarea de casete mulate pentru transportul sticlelor și al fructelor și legumelor; înlocuiesc materialele textile și sacii de hîrtie la transportul unor produse chimice; înlocuiesc sticla la ambalajele intermediare; înlocuiesc toate celelalte materiale la cutii, tuburi, sticluțe ș.a.m.d.

Totuși, în momentul de față, utilizarea pe scara cea mai largă a materialelor plastice este frînată în măsură însemnată de prețurile încă insuficient de competitive, la unele tipuri de materiale plastice, în comparație cu cele ale materialelor tradiționale. Astfel, casetele din material plastic pentru fructe și legume, purtînd denumirea „Moplan-Ro", din Italia, care prezintă o serie de avantaje evidente — cum ar fi greutatea scăzută, durabilitatea, rezistența la umiditate, posibilitatea de a spăla interiorul etc. se ridică la un preț de 500—600 lire italiene, față de lădițele de lemn care, la aceleași dimensiuni, costă numai 200—250 lire.

Se ridică, de asemenea, și o altă problemă care riscă să devină tot mai acută, aceea a distrugerii ambalajelor folosite, lucru mult mai dificil de realizat față de celelalte materiale de ambalaj, ținînd seama de caracteristicile tehnice ale materialelor plastice.

În ultimul timp au căpătat o largă extindere **combinațiile de materiale**, care permit utilizarea combinată a avantajelor pe care le prezintă diferitele materiale, evitînd în același timp unele dintre dezavantajele de ordin tehnic sau economic. Astfel, au apărut pe piața ambalajelor produse ca: hîrtie armată cu fibre de sticlă, cu rezistență foarte ridicată, saci de hîrtie cașerați cu folii de PVG sau polietilenă, utilizați pentru transportul de îngrășăminte, ambalaje din polimeri rezistenți la temperaturi înalte, care permit sterilizarea apei sau a altor lichide în recipiente, benzi din polipropilenă foarte rezistente, utilizate pentru balotarea coletelor grele, înlocuind astfel fierul-balot etc., precum, și o serie de combinații carton-materiale plastice sau metal (aluminiu) — materiale plastice, care asigură prezentarea optimă a produselor în forme și recipiente ușoare și estetice și înlesnesc consumul — fără pierderi — al produselor.

Tendințele mai sus analizate au determinat, în ultimii ani, modernizarea structurii ambalajelor pe plan mondial, ceea ce se oglindește, în mod sintetic, în tabelul alăturat.

Structura ambalajelor în unele țări (1964)

	S.U.A.	R.F.G.	Suedia	Austria	Franța	Canada	Anglia	Japonia *)	Olanda	Italia
Carton-hîrtie	52,3	40,3	52,5	56,1	51,5	45,0	38,3	38,3	39,0	44,5
Metal	24,4	24,1	16,8	17,2	26,7	20,0	23,5	15,2	33,0	25,8
Sticlă	7,4	9,1	7,0	12,8	9,7	7,0	10,0	6,2	8,0	8,2
Lemn	—	3,8	1,8	2,7	6,2	—	5,4	11,6	9,0	3,2
Mase plastice	5.8	11,9	7,3	9,2	12,0	10,0	7,7	5,1	11,0	8,0
Textile	—	—	2,0	2,0	3,9	—	3,8	—	—	—
Altele (combinate)	10,1	0,8	12,6	—	—	18,0	—	23,4	—	9,5

Sursa: Buletinul INCEF — aprilie 1969.
*) 1963

După cum rezultă din datele cuprinse în acest tabel, în țările occidentale se remarcă o orientare puternică spre modernizarea ambalajelor: circa 60—66% din totalul ambalajelor utilizate sînt confecționate din carton și din materiale plastice, la care se mai adaugă cantități importan-

→

Materiale plastice BASF

®Ultramid BASF
®Lupolen BASF
®Novolen BASF
®Vinoflex BASF
®Palatal BASF
®Lucobit BASF
®Styropor BASF
®Luran BASF
®Luran S BASF
®Terluran BASF
®Oppanol BASF
Polystyrol BASF

Proiectanții, specialiștii în ambalaje și specialiștii în construcții sînt în permanentă căutare a unor noi materiale care pot fi folosite în mod rațional și economic.
Materiale plastice BASF se afirmă ca materiale moderne în toate domeniile de aplicare.

®Lupolen — polietilenă de densitate mare și mică
®Lucobit — copolimer etilic bituminos
®Novolen — polipropilenă
®Oppanol — poliizobutilenă
Polistirol standard — polistirol
Polistirol rezistent la șocuri — polistirol modificat cu cauciuc butadienic
®Luran — copolimer acrilonitril-stiren
®Luran S — copolimer acrilonitril-stiren-ester acrilic
®Terluran — copolimer acrilonitril-butadienă-stiren
®Ultramid — poliamid
®Vinoflex — policlorură de vinil
®Palatal — rășini poliesterice nesaturate
®Styropor — polistirol pentru prepararea materialelor spongioase
Schaumharz — rășină formaldehidă pe bază de uree

In afară de acestea mai livrăm:
Plastifianți și solvenți, coloranți solvabili, pigmenți și prepararea de pigmenți

Badische Anilin- & Soda-Fabrik AG
6700 Ludwigshafen
Republica Federală a Germaniei

BASF

PUBLICOM

K-1060-169 rum

te de ambalaje din aluminiu și materiale combinate.

Obiectivul: utilitate, comoditate

O dată cu trecerea la ambalaje noi, corespunzînd într-o măsură mult mai mare cerințelor și necesităților consumatorilor, se caută și se introduc forme și soluții care să înlesnească întrebuințarea (consumul) produsului, să raționalizeze transportul și desfacerea. Astfel, alături de ambalarea produselor în pachete sau cutii mici, cuprinzînd cantități de produse adaptate consumului individual imediat (o singură dată), o răspîndire tot mai largă cunosc „pluri-ambalajele", casete, lădițe sau recipiente care conțin cîte două-trei pînă la șase unități — sticle, cutii etc. Aceste ambalaje îmbină avantajele ambalajului individual cu acele ale deservirii ușoare și comode a unei familii sau a unei persoane pe cîteva zile. Confecționate din carton sau mase plastice, aceste pluri-ambalaje sînt utilizabile de mai multe ori și pot fi folosite și pentru micro-depozitare individuală.

Remarcabilă este soluția cutiilor-butelii de tip „tetrapak", îndeosebi pentru lapte, lansată în Suedia acum cîțiva ani. Forma de tetraedru, care asigură o manipulare ușoară și comodă a pachetului, permite în același timp realizarea unei însemnate economii de spațiu la ambalarea unei partizi mai mari în lăzi de carton (practic, nu se pierde nici un cm^3 din volumul ambalajului de transport, forma cutiilor asigurînd umplerea integrală — fără intervaluri — a spațiului). Ce diferență față de folosirea spațiului la ambalarea laptelui în sticle!

În fine, este demnă de relevat extinderea rapidă a ambalajelor așa-zise „aerosoli". Ele cîștigă teren în special în domeniul produselor cosmestice și de parfumerie, al produselor chimice de uz casnic etc. Permițînd utilizarea foarte economicoasă și comodă, prin pulverizare, a produselor, fiind ușoare și estetice (ele se confecționează cu precădere din materiale plastice elastice sau din aluminiu, sînt frumos colorate și imprimate), ambalajele-aerosoli au cucerit preferințele consumatorilor și-și găsesc mereu noi domenii de aplicare.

Nu putem încheia această sumară trecere în revistă a tendințelor și formelor noi în domeniul prezentării și transportului mărfurilor, fără a aminti pe scurt importanța crescîndă care se acordă **paletizării produselor.** După cum se știe, acest procedeu reprezintă așezarea, în vederea transportului în conteinere sau vagoane, a unui număr mai mare de unități preambalate, într-o structură ușoară de metal sau lemn, ceea ce înlesnește manipularea produselor preambalate (sau uneori chiar neambalate), mărește viteza încărcării-descărcării și contribuie la realizarea unor însemnate economii de material de ambalaj și forță de muncă. La rîndul ei, paletizarea influențează evoluția tehnicii ambalajelor, acestea căutînd să se adapteze condițiilor de paletizare, accentuîndu-se tendința de raționalizare și de mărire a eficienței în sectorul circulației mărfurilor.

I. COSTEA

REPERE

● Dintr-o anchetă efectuată de Uniunea băncilor elvețiene în 22 de sectoare de activitate economică, rezultă că în 1970 expansiunea economiei Elveției se va încetini. Creșterea cifrei de afaceri în ramurile considerate — cu 11,3% în 1969 — este estimată pentru 1970 la numai 6,8%.

● Comerțul Japoniei cu America Latină a cunoscut în ultimul an și jumătate o creștere mai rapidă decît schimburile comerciale ale ale acestei țări cu restul lumii. Japonia a devenit al treilea mare furnizor de produse industriale al țărilor latino-americane, promovînd și o politică mai flexibilă decît în trecut în privința acordării de credite pe termen lung.

● Un centru de studiere a mediului de viață al oamenilor a fost înființat la Paris, sub patronajul Ministerului Afacerilor Culturale, cu scopul de a cerceta și preveni degradarea acestui mediu. El va organiza și o catedră universitară pentru predarea disciplinelor legate de obiectul său de studiu.

● Italia va exporta în lunile următoare 5 milioane de chintale de griu în R.A.U., în cadrul acordului existent între cele două țări. Aceasta reprezintă cea mai mare tranzacție cu griu realizată de Italia.

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

COMERȚUL ÎNTERNAȚIONAL

ÎN NOTA PREVIZIUNILOR referitoare la evoluția de ansamblu a economiei țărilor capitaliste în anul care a început, este așteptată și o oarecare încetinire a ritmului de expansiune al comerțului internațional. Estimațiile actuale cu privire la rezultatele din 1969 vorbesc despre o creștere a volumului comerțului situată între 12% și 15%; pentru 1970 se întrevede un spor de 8—10%, diferența față de anul trecut rezultînd dintr-o încetinire mai accentuată în semestrul al doilea.

În 1968 volumul exportului mondial capitalist crescuse cu 12% — în indici, cu baza 1963 = 100, la nivelul de 149, față de 133 în 1967. După datele pe prima jumătate a anului trecut, Secretariatul GATT apreciază la începutul lunii decembrie sporul din 1969 ca superior celui din anul precedent. Într-o perioadă de 12 luni terminată la mijlocul anului 1969, volumul exportului a crescut cu 15%, din care cel al țărilor industriale cu 16%, iar cel al țărilor în curs de dezvoltare cu 10%. În 1968 sporul fusese ceva mai mare de 13% pentru țările industriale și de 8% pentru țările în curs de dezvoltare

Dintre țările capitaliste dezvoltate, Franța, Japonia și Italia au înregistrat în primul semestru 1969 sporurile cele mai mari, de circa un sfert, față de aceeași perioadă din 1968. Exportul R. F. a Germaniei s-a mărit cu circa o șesime, într-un ritm ceva mai lent decît importul. Anglia, dimpotrivă, și-a ridicat exportul într-un ritm de două ori mai rapid decît importul și anume cu 12%. Tot cu 12% au crescut exporturile Canadei, în timp ce acelea ale Statelor Unite au crescut cu 6%.

În ceea ce privește importurile, ele au crescut în primul semestru 1969, pe ansamblul lumii capitaliste, cu circa 14%, aproximativ în aceleași proporții ca în anul precedent. Discrepanța între ritmurile de creștere este și mai mare la importuri decît la exporturi: în cazul țărilor industriale ritmul a fost de 17%, iar în cel al țărilor în curs de dezvoltare numai de 4% (pe baza raportării indicelui pe trimestrul II/1969 la cel pe trimestrul II/1968). Dintre țările capitaliste dezvoltate, Franța și-a sporit importul cu 36%, ceea ce se atribuie în parte, ca și în cazul sporului însemnat al exporturilor, nivelului scăzut al activității de comerț exterior în perioada cu care se face comparația, ca urmare a gravelor conflicte sociale din mai-iunie 1968. În R. F. a Germaniei și Italia importul a crescut în primul semestru 1969 cu 24%, în Canada cu 18%, în S.U.A. cu 7%, în Anglia cu 6% și în Japonia cu 10%.

Balanțele comerciale ale unor țări industriale au tins în 1969 spre un mai mare echilibru decît în anul precedent. Balanța engleză s-a îmbunătățit considerabil, iar cea vest-germană nu a mai înregistrat un excedent la fel de important. O înrăutățire a cunoscut balanța comercială franceză, în timp ce Japonia și-a majorat soldul excedentar. Excedentul S.U.A. a crescut în semestrul I/1969 cu 500 milioane dolari față de semestrul II/1968, dar a fost mai mic decît în semestrul I/1968.

Datele existente permit unele precizări cu privire la rolul grupărilor economice regionale în comerțul capitalist. În recentul raport al Secretariatului G.A.T.T. despre schimburile internaționale se relevă tendința de încetinire a comerțului dintre țările membre ale fiecăreia din cele două grupări vest-europene — Piața Comună și A.E.L.S. Privit pe o perioadă mai lungă, ritmul de creștere al acestui comerț (intra — Piața Comună și intra — A.E.L.S.) tinde să se apropie tot mai mult de acela al comerțului mondial capitalist în ansamblu. Schimburile dintre țările membre ale celor două grupări au progresat în anii 1960—1964 în medie cu 14,6% anual, iar în anii 1965—1968 cu 11,3%. Întrucît în Piața Comună a fost terminată desființarea taxelor vamale în schimburile dintre țările membre, iar reducerea taxelor vamale externe ale țărilor industriale pe baza hotărîrilor rundei Kennedy continuă, este de prevăzut, cum arată raportul G.A.T.T., că deosebirile între ritmurile de creștere ale schimburilor comerciale intra și extra ale celor două grupări vest-europene se vor reduce mai departe.

Rezultatele cunoscute pînă acum ale comerțului internațional al țărilor Pieței Comune în 1969 indică o creștere a importurilor din țările terțe cu 17%. Balanța comercială a grupării cu ansamblul partenerilor din afara ei s-a încheiat anul trecut cu un deficit, pe cîtă vreme în 1968 înregistrase un excedent de 1,7 miliarde de dolari. Deoarece importurile vor continua să se dezvolte susținut, după evaluările comisiei de la Bruxelles, soldul pasiv al balanței comerciale va crește. În ceea ce privește A.E.L.S., datele pe primele 9 luni ale anului trecut arată că importul total al țărilor membre a crescut cu 9,4%, reprezentînd 32 miliarde dolari, iar exportul total a crescut cu 15%, reprezentînd 27,6 miliarde dolari, pasivul fiind deci de 4,4 miliarde de dolari.

Încetinirea prognosticată a creșterii comerțului mondial capitalist în 1970 rezultă din tendințe variate. O acțiune de frînare asupra ritmului de creștere al schimburilor este așteptată ca urmare a politicii restrictive a S.U.A. pentru temperarea tendințelor inflaționiste. Se consideră, că de fapt, această acțiune a început încă în 1969. În țările vest-europene, cu toate că și aici se vor face simțite influențe restrictive, se întrevede o dezvoltare susținută a importurilor ca urmare a calmării situației monetare după devalorizarea francului și revalorizarea mărcii vest-germane. Extinderea schimburilor va fi favorizată de tendințele de liberalizare a comerțului Est-Vest. Același efect este așteptat de pe urma îmbunătățirii pe care au cunoscut-o în 1969 balanțele comerciale ale țărilor în curs de dezvoltare. Pe de altă parte, este puțin probabil că o asemenea influență ar putea avea ca sursă preferințele vamale cerute de țările în curs de dezvoltare, preferințe care au prea puține șanse de a se realiza în viitorul imediat.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● Cu prilejul semnării, la Moscova, a protocolului sovieto-finlandez privind livrările reciproce de mărfuri în 1970, revista **Nouvelles de Moscou** a publicat un interviu cu ministrul de externe finlandez Ahti Karjalainen, conducătorul delegației guvernamentale a Finlandei. Comerțul dintre Finlanda și U.R.S.S., a arătat ministrul finlandez, se bazează pe acorduri de cinci ani, cel în vigoare fiind al patrulea. Relațiile economice și comerciale se dezvoltă favorabil, sub toate aspectele. Faptul că prevederile acordurilor pe termen lung, semnate pînă în prezent, au fost depășite este o dovadă convingătoare în acest sens; în ceea ce privește acordul încheiat pe perioada 1966—1970 se apreciază că depășirea va fi de circa 20%.

Referindu-se la perspectivele îmbogățirii sortimentului de mărfuri, A. Karjalainen a menționat că noul acord comercial semnat în august 1969 (pe perioada 1971—1975) stipulează 15 poziții noi. La propunerea U.R.S.S., partea finlandeză a inclus în lista de mărfuri sovietice, livrabile Finlandei, licențe pentru operații tehnologice și echipamente. În ceea ce privește relațiile de cooperare dintre cele două țări, ministrul finlandez a amintit, printre altele, construirea unei centrale atomice în Lovisa, în Finlanda. Ca și combinatul siderurgic „Rautaruukki" care funcționează de mai mulți ani (și pentru care U.R.S.S., a livrat mari loturi de mașini și echipamente), centrala atomică prezintă o importanță decisivă pentru viitorul economic al Finlandei. Există și posibilități de cooperare în domeniul marilor șantiere de construcții din U.R.S.S., în sensul livrării instalațiilor de construcție și modernizare pentru exploatarea forestieră Piaozerski, pentru combinatul de hîrtie și celuloză Svetogorsk, pentru hotelul în curs de construcție din Tallin. Traducerea în practică a proiectelor de acest gen, implicînd participarea specialiștilor celeilalte țări și utilizarea posibilităților ei arăta ministrul finlandez, constituie o bază bună de cooperare și stimulează o repartiție a muncii avantajoasă ambelor țări.

U.R.S.S. este unul dintre cei mai importanți parteneri comerciali ai Finlandei — a subliniat Ahti Karjalainen. Ponderea sa în schimburile comerciale externe ale Finlandei a atins 15%—17% în ultimii ani, iar în cadrul noului acord pe termen lung valoarea schimburilor va atinge 2,5—2,6 miliarde ruble. Cu alte cuvinte, schimburile comerciale reciproce vor crește de patru ori în comparație cu cele realizate în cadrul primului acord pe termen lung.

● La Belgrad a fost inaugurat recent biroul „Evropex" de colaborare tehnică și comercială iugoslavo-franceză — arată presa iugoslavă. În atribuțiile acestui birou intră: cooperarea comercială, industrială și tehnică dintre firmele celor două țări, efectuarea de investiții în comun, plasarea în comun a unor mărfuri pe terțe piețe, dezvoltarea traficului feroviar de mărfuri etc. Prin intermediul „Evropex"-ului, Franța va participa la finanțarea reconstrucției combinatului minier Bor.

● Vizita delegației economice guvernamentale franceze la sfîrșitul anului 1969 în capitala R. P. Bulgaria s-a încheiat cu semnarea unui nou acord comercial pe perioada 1970—1974, care va reglementa schimburile comerciale dintre cele două țări.

În legătură cu aceasta, agenția B.T.A. precizează că Franța ocupă locul al treilea în comerțul Bulgariei cu țările capitaliste, după R. F. a Germaniei și Italia. În ceea ce privește structura exporturilor bulgare în Franța, deocamdată, ponderea principală revine produselor agricole, urmate de cele metalurgice. Ponderea mașinilor și utilajelor electronice este încă nesemnificativă, cu toate că în 1968 exportul acestora a crescut la aproximativ 3,4% față de 0,83% în 1967. În încheiere, agenția B.T.A. menționează că dezvoltarea schimburilor comerciale dintre Bulgaria și Franța va depinde de creșterea exporturilor bulgare, în special de mașini, produse chimice, medicamente și echipament electronic.

● Întreprinderea cehoslovacă de comerț exterior „Tehnoexport" va construi, în colaborare cu firma vest-germană „Bukau Wolf", o nouă secție în cadrul fabricii de zahăr din orașul iranian Ahvaz. Noua secție va putea prelucra zilnic 2 500 tone de sfeclă de zahăr. Pentru aceeași fabrică, Cehoslovacia va livra utilaje complete pentru secțiile de producție și reparații, precum și instalații pentru producerea unor sortimente speciale de zahăr.

● O delegație economică iugoslavă condusă de dr. Asen Simitciev, vicepreședinte al Vecei Economice Federale, a vizitat Republica Arabă Unită unde a purtat tratative cu reprezentanți ai comerțului exterior din această țară. Convorbirile s-au purtat în special în problema adoptării sistemului de plată în valută convertibilă în cadrul schimburilor comerciale reciproce, sistem care va intra în vigoare de la 1 iulie 1970. De asemenea, au fost dezbătute și posibilitățile de extindere a cooperării între întreprinderile industriale iugoslave și cele egiptene.

● La Tirana a fost semnat protocolul celei de-a 13-a sesiuni a comisiei mixte pentru colaborarea economică și tehnico-științifică între R. P. Albania și R. P. Chineză. Protocolul prevede schimburi atît de documentații tehnice și de cadre în domeniul științei și tehnicii, cît și de diferite soiuri de semințe agricole și de pomi fructiferi.

● La Sofia a fost semnat un protocol cu privire la schimbul de mărfuri pe anul 1970 între Bulgaria și Finlanda. Exporturile bulgare în Finlanda, precizează agenția B.T.A., vor marca o creștere ca urmare a faptului că de la 1 ianuarie 1970 în Finlanda a intrat în vigoare o liberalizare suplimentară a importului de mărfuri de proveniență bulgară.

● La Praga s-a semnat un acord comercial între Italia și R.S.C.S. pentru perioada 1970—1974 potrivit căruia se asigură condiții de dezvoltare în continuare a schimburilor reciproce, în special în domeniul produselor industriale, anunță revista **Hospodarske Noviny.**

MONDORAMA

COSTUL CERCETĂRII

UN grup de economiști americani au ajuns, după cinci ani de studiu, la o interesantă concluzie, care infirmă o mentalitate des intîlnită, și anume convingerea că firmele mari pot efectua cercetări în condiții mai economicoase decît cele mici.

Este adevărat, spun ei, că între anii 1936 și 1955 inventatorii individuali și micile firme revendicau 40% din totalul invențiilor înregistrate în S.U.A., în timp ce în anul 1963 cota lor a ajuns la numai 27%. Privind însă aceste invenții prin prisma importanței lor, se ajunge la concluzia că dintre invențiile valoroase doar 30% aparțin marilor întreprinderi. Un studiu recent arată că din 61 de mari descoperiri ale secolului XX, jumătate au fost făcute de inventatori individuali în laboratoare proprii sau în cele ale universităților. De menționat că între 1920 și 1950 „giganţii" DuPont de Nemours a realizat 18 noi produse, din care doar cinci erau rodul muncii științifice din laboratoare proprii. Dintre ele au supraviețuit trei: nylonul, neoprenul și orlonul. Situația este asemănătoare și în alte ramuri, ca de exemplu, în industria aluminiului din S.U.A.: în perioada 1946—1957, din 149 de invenții doar 17 au provenit din laboratoarele marilor companii. În industria petrolului toate cele 7 invenții considerate principale au fost realizate de către inventatori individuali.

În urma unor studii privind principalele domenii de activitate economică din S.U.A., prof. Warren Keith Cooper de la Universitatea Harvard prezintă — și revista **Capital** *reproduce — următoarele argumente în sprijinul afirmației că firmele mici și cercetătorii individuali fac cercetare mai avantajos decît marile companii: laboratoarele sînt mai mici, stavilele birocratice mai restrînse, responsabilitatea efortului financiar mult mai mare, iar cheltuielile legate de personal mai mici. Concluzia profesorului american este că pentru a lansa un nou tip de produs o întreprindere mare cheltuiește de 8 ori mai mult decît una mică.*

SCUMP CA... APA!

UTILIZAREA rațională a resurselor de apă potabilă, prevenirea poluării surselor respective, epurarea și reutilizarea apelor industriale constituie o problemă de actualitate stringentă. Se apreciază că insuși viitorul omenirii depinde de concentrarea pe scară internațională a acțiunilor destinate să soluționeze această problemă.

Conform previziunilor elaborate de prof. Müller-Neuhaus, președintele Asociației vest-germane pentru tehnica apelor reziduale, nevoile de apă ale populației globului vor crește de la circa 15 miliarde m^3 anual în prezent la 26,8 miliarde m^3 în anul 2000. Necesitățile industriei urmează să sporească de la 9,3 mlrd. m^3/an la 16,6 mlrd. m^3/an, în timp ce nevoile de apă potabilă pentru consumul oamenilor vor progresa de la 5,6 mlrd. m^3/an la 10,2 mlrd. m^3/an. Or, volumul resurselor nu se va modifica sensibil, el fiind estimat la circa 16 mlrd. m^3/an pentru apele subterane și la 30 miliarde m^3/an pentru apele de suprafață. De unde rezultă că în secolul următor deficitul de apă, resimțit în prezent de zonele industriale și marile aglomerații urbane, va cunoaște tendințe de generalizare.

DISPARITĂȚI FISCALE

DATE statistice furnizate de Comisia Comunității Economice Europene ilustrează că, în anul 1967, cel mai înalt nivel al impozitelor plătite de contribuabilii din țările membre se înregistra în Franța, unde, pe cap de locuitor, totalul contribuției fiscale era de 521 dolari, față de 497 dolari în Luxemburg, 480 în R.F.G., 471 în Belgia, 444 în Olanda și 266 dolari în Italia. Subliniind că decalajul este determinat, în parte, de rolul diferit pe care-l joacă bugetul statului în viața economică și socială a fiecărei țări, experții C.E.E. precizează și ponderea impozitelor în veniturile populației (impozite directe) în cadrul sarcinii fiscale totale: 56% în Olanda, 50% în Luxemburg, 43% în R.F.G., 38% în Belgia, 37% în Franța și 23% în Italia.

O „PIRAMIDĂ" LA PARIS

ÎN CARTIERUL Défence din Paris a fost construită recent o mare centrală termică (în fotografie), avînd dimensiunile bazei de 69×36 m și înălțimea de 24 m (coșul ajungînd la 100 m). Instalațiile din această modernă piramidă asigură încălzirea a 13 000 de apartamente și a peste 10 000 de birouri, producînd 300 000 000 de kilocalorii pe oră. În timpul verii, aceleași instalații sînt folosite pentru condiționarea aerului din imobilele cartierului.

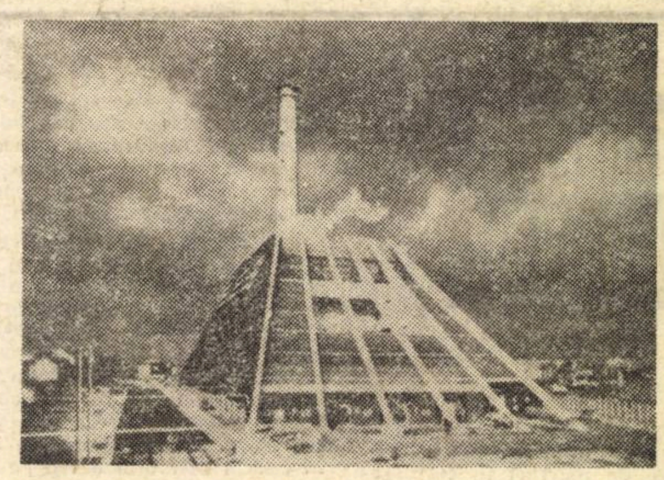

PETROLUL — STIMULENT FIZIOLOGIC

UN GRUP de cercetători de la Academia de științe a R.S.S. Kazahe au reușit să izoleze din petrol o nouă substanță activă din punct de vedere fiziologic. Administrată în cantități chiar foarte mici, această substanță (compusă din săruri ale acizilor naftenici) sporește considerabil masa plantelor cerealiere și legumelor cultivate, iar în cazul oilor supuse tratamentului respectiv, acestea au atins în decurs de un an o greutate cu aproximativ o cincime mai mare decît cea a animalelor „martor".

Noul produs va putea găsi o primă utilizare industrială în fabricarea berei, deoarece scurtează cu două zile perioada de formare a malțului. Fapt care ar permite o creștere simțitoare a productivității muncii în fabricile de bere, fără noi investiții capitale.

CONCENTRAT PROTEIC DIN PEȘTE

LA ABERDEEN, în S.U.A., va intra în funcțiune în acest an prima stațiune experimentală pentru producția industrială a concentratului proteic din pește. Procesul tehnologic va avea la bază extragerea proteinelor din pește cu ajutorul unui solvent puternic. Pentru producerea unui kilogram de concentrat sub formă de pulbere, conținînd 80% proteine, sînt necesare 6 kg de pește. Concluziile Academiei Naționale de Științe a S.U.A. și ale Direcției pentru controlul calității produselor alimentare sînt favorabile recomandării lui în alimentația populației. Rezistent din punct de vedere biochimic, el nu reclamă măsuri speciale de păstrare. Adăugat altor alimente, nu transmite acestora un miros sau un gust specific. Zece grame de concentrat reprezintă necesarul de proteine pe o zi al organismului uman.

ALCOOL ÎN DUBLU SENS

ÎN FRANȚA asistăm la o nouă ofensivă a scotch whiskyului: francezii vor bea în acest an 15 milioane de sticle de whisky, adică de 10 ori mai mult decît acum zece ani, Franța devenind astfel al doilea importator mondial al cunoscutei băuturi englezești, după Statele Unite.

În același an, Franța vinde Angliei vinuri și alte băuturi alcoolice în valoare de 284 milioane de franci.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

DISCREPANȚE NAȚIONALE ÎNTRE VENITURI

DATELE ASUPRA veniturilor populației din diferite țări permit — prin confruntarea lor cu prețurile la bunurile de consum și servicii — să se facă aprecieri comparative asupra nivelului de trai în țările respective. Cînd studiile sînt efectuate pe categorii sau pături ale populației, ele oferă o imagine mai corectă, întrucît este evitată nivelarea extremelor, atît de frecvent utilizată în statistica burgheză.

Un asemenea studiu recent, publicat de Oficiul statistic al Comunității Economice Europene, evaluează venitul anual net al muncitorilor din cîteva ramuri ale industriei în țările membre ale Pieței Comune (pentru anul 1968). Volumul venitului net a fost calculat prin adăugarea alocațiilor familiale la suma venitului brut al muncitorilor, scăzîndu-se apoi impozitul pe venit și cotizația pentru asigurările sociale.

Tabelul alăturat prezintă volumul net al veniturilor pe categorii familiale și pe țările membre ale Pieței Comune, nivelul veniturilor realizate de muncitorii francezi fiind considerat — în fiecare caz în parte — egal cu 100. Se constată că decalaje mai evidente între țări apar în siderurgie, iar mai reduse în construcția de automobile; ele sînt, în general, mai pregnante în cazul muncitorilor cu mulți copii. Se observă, de asemenea, că muncitorii luxemburghezi beneficiază, în majoritatea cazurilor, de un nivel mai ridicat al venitului net, fiind urmați de cei belgieni, francezi, vest-germani, olandezi și italieni.

Categoria și ramura	(în procente) Franța	Luxemburg	Belgia	R.F.G.	Olanda	Italia
Celibatar:						
Siderurgie	100	127,0	124,4	101,4	106,2	94,9
Construcții metalice	100	102,3	100,3	104,9	96,1	72,8
Mașini electrice	100	...	106,2	95,3	93,4	82,5
Alte mașini	100	111,1	101,3	100,9	87,1	81,1
Automobile	100	—	90,4	90,6	78,4	87,7
Cu doi copii:						
Siderurgie	100	125,6	117,8	91,4	102,9	86,9
Construcții metalice	100	99,9	98,0	94,5	93,3	69,5
Mașini electrice	100	...	103,0	87,0	91,5	77,4
Alte mașini	100	109,7	98,7	91,3	85,4	75,9
Automobile	100	—	88,7	82,5	77,3	80,7
Cu 5 copii						
Siderurgie	100	116,4	122,9	89,8	91,0	76,4
Construcții metalice	100	94,0	105,4	91,9	83.7	62,1
Mașini electrice	100	...	109,3	86,5	82,0	68,1
Alte mașini,	100	103,1	106.5	89,8	78,6	67,9
Automobile	100	—	99,7	...	74,0	73,9

Sursa: L'Usine nouvelle, nr. 49/1969, p. 167 (calculul s-a efectuat ținînd seama de paritățile monetare de la începutul anului 1969).

Viața economică
SUPLIMENT
ANUL II, Nr. 4
VINERI
23 ianuarie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon: 11 28 25
12 pagini

URMĂRIȚI OFERTELE DE PRODUSE '70
în paginile 6—7—9—10—11

COMBINATUL CHIMIC CRAIOVA

Forța economică a **Combinatului chimic — Craiova** este ilustrată de următorul indice: realizează 36% din producția de îngrășăminte cu azot a țării. După intrarea sa în funcțiune — 1965 — a contribuit substanțial la îmbunătățirea raportului între îngrășămintele cu azot și cele cu fosfor, fapt de care profită din plin agrotehnica.

Combinatul chimic — Craiova, utilizează ca materie primă gazele naturale și cuprinde 14 fabrici, organizate în două mari grupuri.

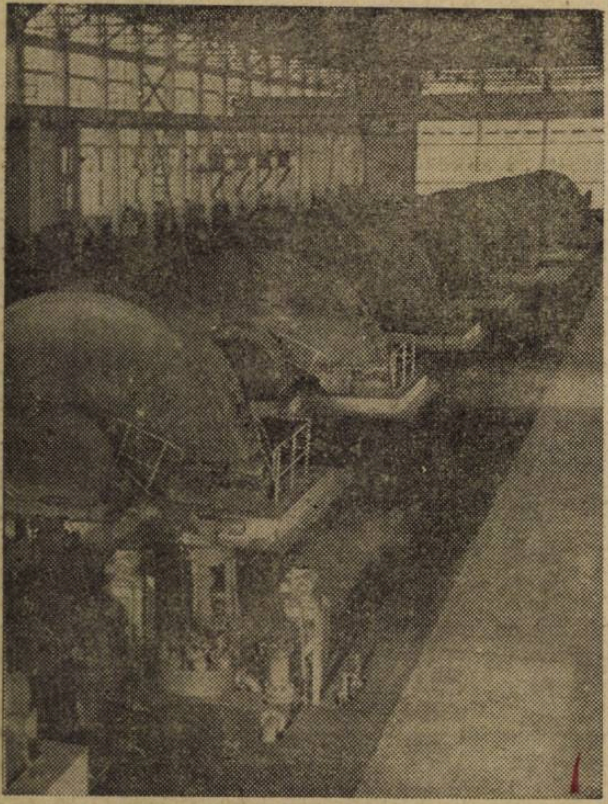

GRUPUL „AZOT"

cu următorul profil de fabricație:

- **amoniac (200 000 t/an)**
- **acid azotic (240 000 t/an)**
- **azotat de amoniu (300 000 t/an)**
- **uree (100 000 t/an)**

GRUPUL „ORGANIC"

cu următoarele instalații:

- **acetilenă (33 700 t/an)**
- **acetaldehidă (43 000 t/an)**
- **acid acetic (20 000 t/an)**
- **butanol (20 000 t/an)**
- **acetat de vinil (20 000 t/an)**
- **poliacetat de vinil (10 000 t/an)**

(Continuare în pag. a 2-a)

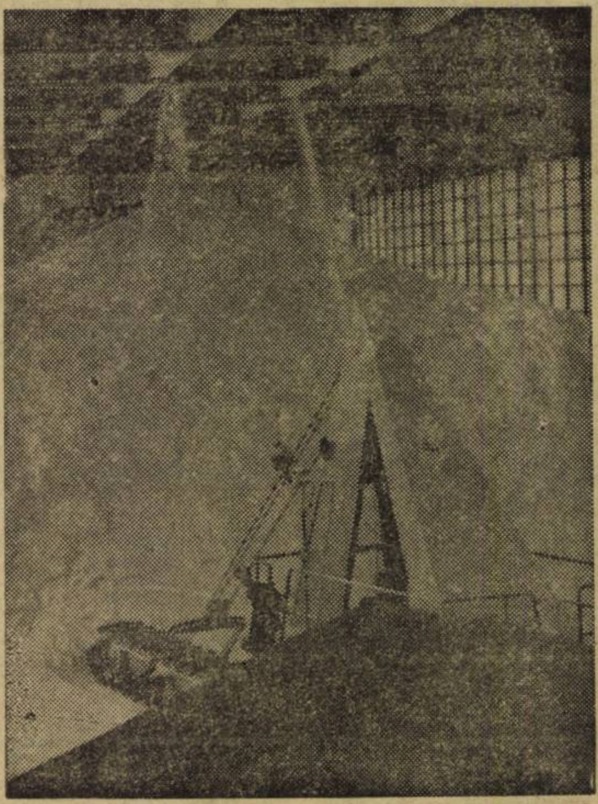

OFERTE DE PRODUSE

LAMINATE-OȚELURI

UZINA MECANICĂ „NICOLINA" — IAȘI

— Oțel Ø 21 41 GR 4	1300 kg.
— Oțel Ø 22 40 C. 10	3000 kg.
— Oțel Ø 48 OL 38	3000 kg.
— Oțel Ø 48 OLC 50	1200 kg.
— Oțel Ø 50 OL 50	4000 kg.
— Oțel Ø 65 OL 42	3500 kg.
— Oțel Ø 60 OLC 35	1100 kg.
— Oțel Ø 70 OLC 35	4000 kg.
— Oțel Ø 70 cojit rul. 2	2200 kg.
— Oțel patrat 45×45 OLC 45	2000 kg.
— Oțel patrat 56×56 OL 42	500 kg.
— Oțel lat 50×12 OL 38	5000 kg.
— Oțel lat 120×16 OL 38	22000 kg.
— Oțel lat 120×25 OL 42	600 kg.
— Oțel lat 140×40 OL 38	15000 kg.
— Oțel lat 150×14 arc 4	200 kg.
— Oțel lat 120×18 OL 38	1000 kg.
— Oțel lat 50×16 OL 38	6000 kg.
— Oțel lat 40×14 OL 42	7000 kg.
— Oțel lat 100×25 OL 50	2500 kg.
— Oțel exag. 17 OLC 45	5000 kg.
— Oțel exag. 36 OL. 50	200 kg.
— Tagle 100×100 OLC 10	10000 kg.
— Tagle 110×110 OLC 10	20000 kg.
— Tagle 120×120 OLC 10	13000 kg.
— Tagle 140×140 OL. 38	410 kg.
— Blumuri 200×200 OL 38	2000 kg.
— Oțel Ø 180 OL 42 AB	1200 kg.
— Oțel patrat 100×100 OLC 10	15000 kg.
— Oțel cornier 160×160×14	2000 kg.
— Oțel Ø 130 41 MOC 17	246 kg.

UZINA METALURGICA — IAȘI,
Șos. Tutora nr. 132, telefon: 1 26 20

— Oțel PMS 14×6 (39,42 lei)	25 kg.
— Oțel PMS 35×12 (39,42 lei)	24 kg.
— Oțel PMS 12×12 (40,88 lei)	27 kg.
— Oțel PMS 50×32 (39,42 lei)	149 kg.
— Oțel R 18 8×8 (47,45 lei)	36 kg.
— Oțel W 23 94×7 (forjat) (18,52 lei)	109 kg.
— Oțel W 23 90×7 (forjat) (17,20 lei)	89 kg.
— Oțel Poldy Ec N3 Ø 85 (6,30 lei)	100 kg.
— Oțel W 2547 55×15 (12,60 lei)	200 kg.
— Oțel W 23 65×20 (11,80 lei)	800 kg.

ÎNTREPRINDEREA ELECTRO-CENTRALE — BORZEȘTI,
Municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, Județul Bacău, telefon: 11 00

Profile grele

— Oțel inoxidabil 2 H 13 Ø 130 mm	150 kg.
— Oțel inoxidabil 1 H 13 Ø 130 mm	80 kg.
— Oțel onoxidabil St 9 H 18 Ø 150 mm	160 kg.
— Oțel inoxidabil 10 TNC 180 Ø 180 mm	250 kg.
— Oțel aliat 25 HMF Ø 90 mm	150 kg.

Profile mijlocii și ușoare

— Oțel inoxidabil 9 H 18 Ø 25 mm	100 kg.
— Oțel aliat 42 Cr. MO—4 Ø 36 mm	200 kg.
— Oțel patrat St 3 Kp 40×40	409 kg.
— Compoziție superioară YSn	300 kg.

CENTRUL DE CALCUL ELECTRONIC — BUCUREȘTI,
Str. Gării de Nord nr. 1, telefon: 17 20 60/3721

— Oțel Ø 20 OL 60 T	23 kg.
— Oțel rapid RW 180 Ø 32 mm	21 kg.
— Sîrmă oțel arc Ø 0,2 mm	3 kg.
— Sîrmă oțel arc Ø 0,25 mm	3 kg.
— Sîrmă oțel Ø 1 mm	5 kg.
— Sîrmă oțel Ø 2,75 mm	5 kg.

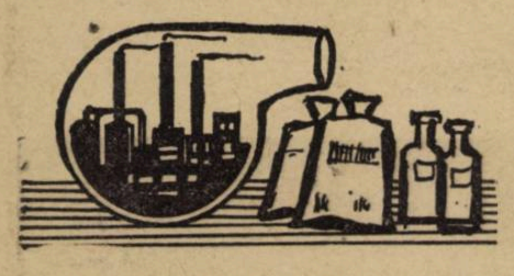

DATE SEMNIFICATIVE

COMBINATUL CHIMIC — CRAIOVA

● Prin punerea în funcțiune a noului grup industrial, producția Combinatului craiovean urmează să ajungă la 1 milion tone îngrășăminte anual, care pot fertiliza aproximativ 4—5 milioane ha.

● În cea de a doua platformă a Combinatului a început producția de acid nicotinic. Evenimentul este cu atît mai important cu cît fabrica de acid nicotinic este prima de acest gen din țară. Producție anuală: circa 120 t.

● Plecînd de la gazele naturale și cele reziduale, azot și oxigen, se obține amoniacul și acidul azotic, produse intermediare în fabricarea îngrășămintelor chimice; grupul de azot a intrat în funcțiune din anul 1965 cu 300 mii tone azotat de amoniu și 100 mii tone uree; în 1968 a intrat în funcțiune și cel de-al doilea grup de azot cu o capacitate de 300 mii tone azotat de amoniu și 300 mii tone uree.

PERFORMANȚE ÎN PREGĂTIRE

Fabrica de amoniac: creșterea randamentelor la coloanele de sinteză prin modificarea interioarelor, în sensul măririi cantității catalizatorului și recuperării exterioare a căldurii de reacție; îmbunătățirea purificării gazului proaspăt prin folosirea precatalizei; îmbunătățirea răcirii.

Fabrica de oxigen: sporirea capacității agregatului de separare prin reducerea temperaturii aerului la intrarea în bloc, precum și posibilitatea obținerii de O_2 lichid mai ales în perioadele cînd consumul de oxigen gaz este redus.

Fabrica de acid azotic: creșterea randamentului elementului de contact prin îmbunătățirea purificării aerului și a amoniacului, folosind în acest sens filtre ceramice.

ȚEVI

ÎNTREPRINDEREA ELECTRO-CENTRALE — BORZEȘTI
Municipiul Gh Gheorghiu-Dej, județul Bacău, telefon: 11 00

Țevi oțel construcții

— OLT 35 Ø 23×4	200 kg
— OLT 45 Ø 38×4	200 kg.
— OLT 45 Ø 127×7	700 kg.
— OLT 45 Ø 133×11	200 kg.
— Fără-sudură Ø 10×3,5	100 kg
— STAL 45 Ø 159×15	600 kg.
— OAT 3 Ø 133×14	300 kg.
— Aliată 12 HMF 38×6	500 kg.

Țevi oțel conducte

— Oțel aliat 12 HMF Ø 273×26	700 kg.
— Oțel aliat 12 HM Ø 273×36	300 kg.
— Oțel aliat 12 HMF Ø 219×28	300 kg.
— Oțel aliat 12 HMF Ø 325×38	1000 kg.
— Oțel aliat 15 HM Ø 273×36	500 kg.
— Oțel A.1. Ø 325×12	1000 kg.
— Oțel A.1. Ø 325×14	3700 kg.
— Oțel A.1. Ø 325×18	2200 kg.

Țevi alamă

— Ø 14×1×1545	700 kg.
— Ø 19×1×2800	200 kg.
— Ø 19×1×4700	2000 kg.
— Ø 19×1×5000	3400 kg.
— Ø 22×1×6000	1000 kg.
— Ø 24×1×6600	400 kg.
— Ø 25×1×6670	5000 kg.

ÎNTREPRINDEREA DE MONTAJE—BUCUREȘTI
B-dul G-ral Magheru nr. 27

— Țeavă alamă 30×1,5 (22.60 lei)	260 kg.
— Țeavă alamă 50×5 (22,60 lei)	135 kg.
— Țeavă aluminiu 30×1,5 (24,60 lei)	176 kg.

NEFEROASE

ÎNTREPRINDEREA DE DESERVIRE ATELIERE REPARAȚII-BAIA MARE
Str. Trenului nr. 23/a, telefon : 3829

— Bandă aluminiu 40×5 mm (21,50 lei)	500 kg
— Bandă aluminiu 50×5 mm (21.50 lei)	100 kg
— Bare cupru 35×5 mm (40.75 lei)	150 kg
— Bare cupru 40×5 mm (40.25 lei)	170 kg

UZINA METALURGICA — IAȘI,
Șos. Tutora nr. 132, telefon : 1 26 20

— Bare CU M2 CU 9 t Ø 5 (40.50 lei)	60 kg
— Bare CU M2 Cu 9 Ø 8 (36,50 lei)	10 kg
— Bare CU 5½ t 10×10 (41 lei)	50 kg.
— Tevi CU 5½ — 5×1 (54.50 lei)	70 kg.
— Bare CU 5½ t 50×50 (40,25 lei)	37 kg.
— Bare alamă 581/t 10×10 (24.25 lei)	36 kg.
— Bandă alamă 0,2 (29,25 lei)	18 kg.

GRUPUL DE ÎNTREPRINDERI UTILAJE CONSTRUCȚII — BUCUREȘTI
Str. Alexandru Sahia nr. 16, telefon : 15 97 98

— Țevi alamă 63—1/2 T—35×1,5×1,5 mm	3396 kg.
— Țevi alamă 63—1/2 T—35×1,5 mm	352 kg.
— Tablă alamă perforată 585×0,62 Ø 06 mm	1515 mp.
— Țeavă alamă 68—1/2 T—38×1,5 mm	860 kg.

CENTRUL DE CALCUL ELECTRONIC — BUCUREȘTI,
Str. Gării de Nord nr. 1, telefon : 17 20 60/3721

— Bară bronz turnat Bz 14 T Ø 25 mm	4 kg.
— Bară bronz turnat Bz 14 T Ø 35 mm	18 kg.
— Bară bronz turnat Bz 14 T Ø 45 mm	23 kg.

PRODUSE FINITE METAL

UZINA MECANICĂ „NICOLINA" — IAȘI

— Șuruburi STAS 1474 10×50	15000 buc.
— Șuruburi STAS 1474 10×55	15000 buc.
— Șuruburi STAS 1474 10×60	2660 buc.
— Șuruburi STAS 925 8×50	35000 buc.
— Șuruburi STAS 925 8×60	5000 buc.
— Șuruburi STAS 925 8×80	7000 buc.
— Șuruburi STAS 925 10×60	35000 buc.
— Șubururi STAS 925 12×70	25000 buc.
— Șuruburi STAS 925 12×110	25000 buc.
— Șuruburi STAS 925 12×130	30000 buc.
— Piulițe STAS 922 M 24	500 buc.
— Nituri STAS 797 13×45	400 buc.
— Nituri STAS 797 13×55	320 buc.
— Nituri STAS 797 13×70	300 buc.
— Nituri STAS 797 19×50	250 buc.
— Nituri STAS 797 22×80	1200 buc.
— Nituri STAS 3165 22×40	1490 buc.
— Nituri STAS 3165 22×50	398 buc.
— Nituri STAS 3165 22×70	1647 buc.
— Nituri STAS 3165 22×90	890 buc.
— Șurub STAS 6403 10×65	5000 buc.
— Șurub STAS 6403 16×65	2000 buc.
— Lanț comercial 1523 4 mm	400 kg.
— Lanț comercial 1523 5 mm	500 kg.
— Lanț comercial 2585 5 mm	200 kg.
— Lanț antiderapant 900×20	400 kg.
— Tub presiune 9 mm	1500 m.

UZINA METALURGICA — IAȘI
Șos. Tutora nr. 132, telefon: 1 26 20

— Cap cîntar pentru basculă romană pod CF 100 t, 7 + 10 M tip MB-M-03/20 Balanța Sibiu (30.349 lei)

PIESE DE SCHIMB

UZINA METALURGICA — IAȘI,
Șos. Tutora nr. 132, telefon : 1 26 20

Curele trapezoidale

— 1120×13×8 (5,62 lei)	36 buc.
— 1180×17×11 (9.67 lei)	7 buc.
— 1320×20×13 (13,20 lei)	19 buc.
— 1320×17×11 (14,12 lei)	90 buc.
— 1320×13×8 (10,23 lei)	40 buc.
— 1700×20×11 (25,33 lei)	7 buc.
— 1700×17×11 (18,90 lei)	21 buc.
— 2650×22×14 (39.48 lei)	10 buc.
— 2800×17×11 (20,96 lei)	70 buc.
— 3000×17×11 (32,10 lei)	100 buc.
— 3150×22×14 (46,71 lei)	13 buc.
— 3350×22×14 (49,91 lei)	32 buc.
— 4500×17×11 (36,90 lei)	13 buc.
— 5200×32×20 (74,40 lei)	65 buc.
— 5600×17×11 (81 lei)	12 buc.
— 5600×32×20 (140 lei)	24 buc.

ÎNTREPRINDEREA UTILAJ TRANSPORT — BUCUREŞTI

Str. Avrig nr. 29, telefon: 35 18 63

Csepel D-450

— Axă planetară dr. (458 lei)	6 buc.
— Axă planetară stg. (565 lei)	9 buc.
— Bucşe super. fuzetă (21 lei)	20 buc.
— Bară dir. transversală (189 lei)	1 buc.
— Bucşe culbutori (9 lei)	8 buc.
— Bobină cimp magnetic dinam (47 lei)	4 buc.
— Capac cutie viteză (154 lei)	2 buc.
— Capac antecameră (41 lei)	20 buc.
— Cilindru compresor (91 lei)	4 buc.
— Cablu kilometraj (57 lei)	15 buc.
— Conductă presiune (25 lei)	20 buc.
— Cruce cardan cu role (278 lei)	10 buc.
— Capac corp filtru fin (34 lei)	20 buc.
— Casetă direcţie simplă (336 lei)	1 buc.
— Chiuloasă compresor (267 lei)	4 buc.
— Cuplaj cu ghiară ppă inj. (23 lei)	2 buc.
— Carcasă pompă apă (108 lei)	4 buc.
— Fuzetă dr. + stg. (471 lei)	4 buc.
— Ghiară manivelă (23 lei)	2 buc
— Ghid supapă motor (7.80 lei)	40 buc.
— Garnitură chiuloasă (2.50 lei)	63 buc.
— Cuzineţi bielă CN (79 lei)	6 per.
— Pinion planetar (56 lei)	40 buc.
— Pinion sateliţi (48 lei)	50 buc.
— Pinion arbore cotit (43,75 lei)	5 buc.
— Pinion c-dă pompă inj. (31 lei)	4 buc.
— Pinion cu ax reductor (406 lei)	10 buc.
— Piston compresor cpl. (111 lei)	4 buc.
— Rolă lagăr cruce cardan (35 lei)	40 buc.
— Tachet motor (18 lei)	24 buc.
— Arbore intermediar (283 lei)	1 buc.
— Termostat (157 lei)	2 buc.

EXPLOATAREA DE REPARAŢII GOSPODĂREŞTI UTILAJE - BUCUREŞTI

Str. Acţiunii nr. 22, telefon: 23 58 05

— Segm. ferod. pastă 11,5×110×401	260 buc.
— Cutie segmenţi auto	150 buc
— Dresoare M—10	10.000 buc.
— Becuri auto 6×35×35	141 buc.
— Becuri 6×3 sofite	106 buc.
— Becuri 6×25	52 buc.
— Becuri 6×20	13 buc.
— Becuri 6×5	28 buc.
— Becuri 6×10	4 buc.
— Becuri 6×3 liliput	66 buc.
— Bec auto 12×35 pară balon redus	700 buc.
— Geam far Ø 170	30 buc.
— Foaie I-a parc. spate SR—101	10 buc.
— Foaie II-a SR—101	50 buc.

CENTRUL DE CALCUL ELECTRONIC — BUCUREŞTI,

Str. Gării de Nord nr. 1, telefon: 17 20 60/3721

Curele trapezoidale

— 11×17× 850	20 buc.
— 8×13×1500	10 buc.
— 8×13×1600	13 buc.
— 8×13×1700	10 buc.
— 8×13×1800	10 buc.
— Cureluşe crom	2 kg.

ÎNTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ — URZICENI

Judeţul Ilfov, telefon: 372 — 373

Vinde fără repartiţie din stoc disponibil protapi pentru remorci auto R 3 T, tip Medgidia cu reperul 2. R. 3 T. 2000 — A (400 lei bucata).

RULMENŢI-ABRAZIVE

UZINA METALURGICĂ — IAŞI

Şos. Ţuţora nr. 132, telefon: 1 26 20

Rulmenti seria

— 1209 (34 lei)	5 buc.
— 1219 (165 lei)	7 buc.
— 1221 (240 lei)	13 buc.
— 1308 (38 lei)	16 buc.
— 1311 K (63 lei)	5 buc.
— 2203 (28 lei)	9 buc.
— 2212 (70 lei)	5 buc.
— 2213 (80 lei)	4 buc.
— 2215 (149 lei)	1 buc.
— 2216 (120 lei)	6 buc.
— 2311 (75 lei)	15 buc.
— 3215 (180 lei)	6 buc.
— 3216 (240 lei)	10 buc.
— 3307 (70 lei)	15 buc.
— 3311 (120 lei)	2 buc.
— 3312 (140 lei)	10 buc.
— 4212 (100 lei)	2 buc.
— 4310 (100 lei)	1 buc.
— 4922 M (385 lei)	19 buc.
— 6017 (80 lei)	9 buc.
— 6024 (190 lei)	20 buc.
— 6403 (20 lei)	5 buc.
— 6408 (62 lei)	6 buc.
— 7211 (70 lei)	8 buc.
— 7219 (350 lei)	1 buc.
— 16004 (15 lei)	4 buc
— 16006 (18 lei)	9 buc.
— 16015 M (74 lei)	2 buc.
— 21310 (113 lei)	2 buc.
— 21315 (205 lei)	18 buc.
— 21320 (460 lei)	5 buc.
— 22214 (245 lei)	15 buc.
— 22216 (240 lei)	4 buc
— 22217 (260 lei)	2 buc.
— 22220 K (388 lei)	20 buc.
— 22221 (410 lei)	5 buc.
— 22228 (730 lei)	2 buc.
— 22230 (850 lei)	2 buc.
— 22236 (1400 lei)	2 buc.
— 22313 K (262 lei)	3 buc.
— 22328 (1430 lei)	1 buc.
— 22332 (1900 lei)	5 buc.
— 22340 (3600 lei)	2 buc.
— 23122 (400 lei)	5 buc.
— 23124 (490 lei)	6 buc.
— 23130 (870 lei)	6 buc.
— 23134 (1120 lei)	2 buc.
— 23148 (2450 lei)	10 buc.
— SKF 24032 (875 lei)	10 buc.
— 30217 (96 lei)	20 buc.
— 30219 (142 lei)	1 buc.
— 30224 (290 lei)	2 buc.
— 30226 (350 lei)	10 buc.
— 30312 (85 lei)	20 buc.
— 30313 (100 lei)	5 buc.
— 30316 (113 lei)	10 buc.
— 30319 (265 lei)	2 buc.
— 31308 (51 lei)	4 buc.
— 32310 (80 lei)	30 buc.
— 32313 (150 lei)	15 buc.
— 32314 (180 lei)	20 buc.
— 46316 (290 lei)	6 buc.
— 50407 (53 lei)	5 buc.
— 51113 (37 lei)	10 buc.
— 51114 (40 lei)	10 buc.
— 51115 (43 lei)	5 buc.
— 51134 (370 lei)	5 buc.
— 51222 (180 lei)	2 buc.
— 51226 (300 lei)	2 buc.
— 51313 (87 lei)	2 buc.
— 51318 (220 lei)	1 buc.
— 52212 (92 lei)	10 buc.
— 66412 (172 lei)	5 buc.
— 7941 (1780 lei)	5 buc.
— 7951 (4160 lei)	6 buc.
— NU 206 (39 lei)	2 buc.
— NU 218 (145 lei)	10 buc.
— NU 308 (57 lei)	6 buc.
— NU 317 (250 lei)	2 buc.
— NU 319 (340 lei)	7 buc.
— NU 1113 (60 lei)	39 buc.
— NU 1016 (90 lei)	25 buc.
— NU 1017 (100 lei)	10 buc.
— NU 1020 (160 lei)	10 buc.
— NU 1021 (200 lei)	10 buc.
— NU 2209 (66 lei)	32 buc.
— NU 2212 (90 lei)	5 buc.
— NU 2214 (120 lei)	40 buc.
— NU 2215 (135 lei)	15 buc.
— NU 2219 (245 lei)	25 buc.
— NU 2220 (290 lei)	17 buc.
— N 45 (115 lei)	5 buc.
— N 216 (103 lei)	3 buc.
— N 219 (162 lei)	5 buc.
— NA 70 (115 lei)	10 buc.
— NA 110 (316 lei)	10 buc.
— NA 4822 (448 lei)	4 buc.
— NA 4908 (56 lei)	15 buc.
— NA 4922 (385 lei)	20 buc.
— NA 4924 (476 lei)	21 buc.
— NA 6906 (68 lei)	2 buc.
— Ny 206 (41 lei)	3 buc.
— Ny 213 (81 lei)	16 buc.
— Ny 309 (71 lei)	7 buc.
— Ny 312 K (127 lei)	1 buc.
— Ny 318 (310 lei)	16 buc.
— Ny 2210 (76 lei)	5 buc.
— Ny 2213 (110 lei)	16 buc.
— Ny 2315 (284 lei)	3 buc.
— RNA 4912 (73 lei)	15 buc.
— NUP 2213 (116 lei)	14 buc.
— NF 204 (40 lei)	10 buc.
— NH 221 (312 lei)	22 buc.
— Q 309 (70 lei)	12 buc.
— 221311 (125 lei)	5 buc.
— 113528 C (839 lei)	3 buc.
— 2007119 (100 lei)	3 buc.
— 2007128 (122 lei)	2 buc.
— 2007132 (136 lei)	7 buc.
— 2007144 (1694 lei)	3 buc.
— 2007944 (630 lei)	2 buc.
— 4074116 (140 lei)	20 buc.
— 544091—544113 CUP 317[illegible]	2 buc.
— 28521— 28580 (154 lei)	1 buc.
— R 50—60×25 (19 lei)	15 buc.
— H 313 bucşe (25 lei)	21 buc.
— H 213 bucşe (27 lei)	4 buc.
— 558—552 A (287 lei)	5 buc.
— NAS 35 (69 lei)	2 buc.
— 2 A P M 25 (70 lei)	2 buc.
— G VLSA 213 (27 lei)	66 buc.
— A 226 (437 lei)	2 buc.
— H 3148 A (1350 lei)	2 buc.
— 23148 C K (2572 lei)	1 buc.
— NKI 32/20 (22 lei)	23 buc.
— RMS 17 (125 lei)	5 buc.
— RMS 20 (135 lei)	4 buc.

UZINA MECANICĂ „NICOLINA" — IAŞI

Rulmenţi ISO, seria

— 6216	24 buc.
— 6324	2 buc.
— 6416	35 buc.
— 2213	4 buc.
— 2302	50 buc.
— 1314	50 buc.
— 804704	100 buc.
— 22317	10 buc.
— 22228	12 buc.
— 22327	1 buc.
— 3610	74 buc.
— N 209	4 buc.
— NU 206	5 buc.
— NU 207	10 buc.
— N 304	6 buc.
— N 308	5 buc.
— N 310	15 buc.
— N 313	20 buc.
— 30202	12 buc.
— 30207	91 buc.
— 30212	18 buc.
— 30306	30 buc.
— 32305	6 buc.
— 31307	90 buc.
— 51102	12 buc.
— 51120	10 buc.
— 51126	13 buc.
— 51201	35 buc.
— 51202	18 buc.
— 51220	35 buc.
— 51222	19 buc.
— 51224	7 buc.
— 51226	6 buc.
— 51405	11 buc.
— 51408	14 buc.
— N 205	146 buc.
— 6228	4 buc.
— NA 55	5 buc.
— 16005	4 buc.
— 108115	30 buc.
— 53205 U	6 buc.
— 1316 K	16 buc.
— H 2313	8 buc.

UZINA DE UTILAJ GREU „PROGRESUL" — BRĂILA

Rulmenți seria ISO

— 1215 K	4 buc.	— 51409	15 buc.
— 1412	1 buc.	— 52208	1 buc.
— 2204	500 buc.	— 53328	3 buc.
— 2209	4 buc.	— 53430	1 buc.
— 2211	2 buc.	— N 211	2 buc.
— 3206	4 buc.	— N 215	3 buc.
— 3218	10 buc.	— N 240	2 buc.
— 6009	200 buc.	— N 408	2 buc.
— 6011	2 buc.	— N 409	4 buc.
— 6014	10 buc.	— N 410	1 buc.
— 6021 C 3	1 buc.	— N 2209	3 buc.
— 6024	10 buc.	— NU 204	1 buc.
— 6238	2 buc.	— NU 248	1 buc
— 6307 N	100 buc.	— NU 418	4 buc.
— 6410	6 buc.	— NU 422	2 buc.
— 7315	13 buc.	— NU 428	4 buc.
— 22226 K	81 buc.	— NU 2326 C 3	2 buc.
— 22230 KC 5	20 buc.	— NU 2330 C 3	2 buc.
— 22232 K	1 buc.	— NJ 217	9 buc.
— 22234 K	4 buc.	— NJ 234 NA	28 buc.
— 22240	120 buc.	— NJ 306	470 buc.
— 22248 A	20 buc.	— NJ 310	22 buc.
— 22260 Na	2 buc.	— NJ 330	4 buc.
— 2309 K	10 buc.	— NN 3015 KMSPp	1 buc.
— 22322 K	1 buc.	— NN 3021 KP 5 C 1	1 buc.
— 23024 C 3	1 buc.	— NF 244	1 buc.
— 23130	2 buc.	— DEK 3520	1 buc.
— 23140 K + H	12 buc.	— QA 40	2 buc.
— 30202	2 buc.	— QB 20	6 buc.
— 30215	340 buc.	— 864904	3 buc.
— 30318	130 buc.	— NA 4912 V	5 buc.
— 31314	2 buc.	— 10409	2 buc.
— 32219	2 buc.	— 21309	4 buc.
— 51188 F	4 buc.	— 21311	2 buc.
		— 21315 K	1 buc.

EXPLOATAREA DE REPARAȚII GOSPODĂREȘTI UTILAJE - BUCUREȘTI

Str. Acțiunii nr. 22, telefon : 23 58 05

Rulmenți seria

— 6020 — 120	30 buc.
— 7520 — 32220	16 buc.
— 23030 K 738	9 buc.
— 7522 — 6211 NR	50 buc.
— NU 2306 — 32606	15 buc.
— 213110	6 buc.
— 21317 — 3317	4 buc.
— 21320 — 3320	2 buc.
— 67728	30 buc.
— 7723	10 buc.
— 7526 — 32226	2 buc.
— 108120	6 buc.
— 807813	10 buc.
— 365 RG 467	16 buc.

Pietre polizor

— 125, gran. 25, durata M	72 buc.
— 150, gran. 25, durata M	50 buc.
— 100, gran. 40, durata M	262 buc.
— 125×10, gran. 120, durata N	800 buc.

GRUPUL DE ÎNTREPRINDERI UTILAJE CONSTRUCȚII — BUCUREȘTI

Str. Alexandru Sahia nr. 16, telefon : 15 97 98

Rulmenți seria

— 3522 — 22222	41 buc.
— 51420	10 buc.

CONSTRUCȚII-INSTALAȚII

ÎNTREPRINDEREA DE MATERIALE DE CONSTRUCȚII ȘI PRODUSE CHIMICE — CRAIOVA

Str. Bucovăț nr. 200

Livrează fără repartiție pe bază de comandă următoarele :

— Blocuri de beton cu agregate ceramice (2 320 lei/mia buc.) pentru unitățile socialiste și la populație 3,50 lei buc.

— Placaje ceramice diferite culori cu dimensiuni de 115 × 60 × 60 gr. 10 mm pentru sectorul socialist la prețul de 608 lei/mia buc.

— Lichid frînă, 25,70 lei/l, cu rabat 14%

GRUPUL DE ÎNTREPRINDERI UTILAJE CONSTRUCȚII — BUCUREȘTI

Str. Alexandru Sahia nr. 16, telefon : 15 97 98

— Bidinele fine 5/12	633 buc.
— Bidinele rotunde 4/10	210 buc.
— Bidinele	214 buc.
— Bidinele rotunde 4/10	510 buc.
— Pensule rotunde 5/10	200 buc.
— Pensule rotunde 3/10	266 buc.
— Pensule rotunde 5/10	665 buc.
— Pensule rotunde 6/6	410 buc
— Guler pentru difuzie	6 buc
— Perii paie cu coadă	684 buc.
— Coșuri nuiele	1200 buc.
— Mături nuiele	120 buc.
— Mături paie cu coadă	2400 buc.
— Mături nuiele fără coadă	1400 buc.
— Mături paie cu coadă	473 buc.
— Mături paie	100 buc.

MOTOARE

UZINA DE UTILAJ GREU „PROGRESUL" — BRĂILA

Motoare electrice

— Tip ASI de 1,5 kw 1000 t/m 500 V cu execuție export TH	1 buc.
— Tip M—3 de 3 kw 1000 t/m 220/380 V	5 buc.
— Tip ASI — F de 3 kw 3000 t/m 220/380 V cu flanșe	1 buc.
— Tip M—2 de 5 kw 1000 t/m 380 V	1 buc.
— Tip ASI de 10 kw 1500 t/m 220/380 V cu flanțe	1 buc.
— Tip ASI de 10 kw 3000 t/m 380/660 V	1 buc.
— Tip M—2 de 11 kw 750 t/m 220/380 V	1 buc.
— Tip M—3 de 23 kw 750 t/m 220/380 V	3 buc.

GRUPUL DE ÎNTREPRINDERI

UTILAJE CONSTRUCȚII — BUCUREȘTI

Str. Alexandru Sahia nr. 16, Tel : 15 97 98

— Electromotor 7,5 kw, 380 V 3 buc.

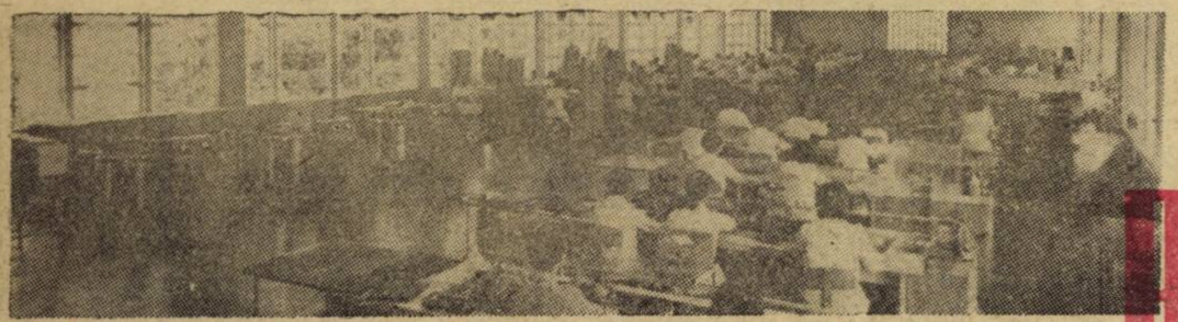

ÎNTREPRINDEREA DE PIESE RADIO ȘI SEMICONDUCTORI BĂNEASA PRODUCE:

PROGRESUL ELECTRONICII PRIN SEMICONDUCTORI

Intrată în funcțiune în anul 1962, Intreprinderea de piese radio și semiconductori — Băneasa produce componente electronice active și pasive.

Dezvoltarea tehnicii semiconductorilor a dus nemijlocit la o serie de avantaje însemnate în toate domeniile de activitate. Aparatele construite cu semiconductori înmagazinează energie magnetică, preschimbă în lumină radiațiile invizibile pentru ochiul omenesc: semiconductorii transformă energia termică și radiantă direct în energie electrică, redresează curenții alternativi, amplifică oscilațiile electromagnetice slabe, măsoară umiditatea aerului, măsoară particulele atomice elementare, transformă nemijlocit energia radiațiilor nucleare în energie electrică, îndeplinind încă multe alte funcțiuni. Cunoașterea funcționării acestor dispozitive prezintă un interes deosebit, solicitînd o înaltă calificare a celor ce lucrează în acest domeniu.

Beneficiarii care doresc dispozitive semiconductoare cu alți parametri decît cei indicați, sînt rugați a comunica întreprinderii acest lucru pentru a se studia posibilitatea satisfacerii cererilor lor.

★

Pentru relații suplimentare privind funcționarea, fiabilitatea și alte caracteristici ale produselor vă stau la dispoziție specialiști de înaltă calificare, ce pot fi consultați la sediul întreprinderii. La cererea beneficiarilor, cadre tehnice de înaltă calificare se pot deplasa să dea relații cu privire la modul de utilizare a produselor întreprinderii.

TRANZISTORI DE ÎNALTĂ FRECVENȚĂ ȘI COMUTAȚIE

Tip	Tehnologie	V_{CBO} (V) $T_{amb} = 25°C$	I_C (mA) $T_{amb} = 25°C$	f_T (MHz) $T_{amb} = 25°C$	P_D (mW) $T_C = 25°C$ $T_{amb} = 45°C$	Capsulă
BC 101	Si npn	40	40	50	260	TO—18
BC 107	Si npn	45	100	300	145	TO—18
BC 108	Si npn	20	100	300	145	TO—18
BC 109	Si npn	20	100	300	145	TO—18
BF 167	Si npn	40	25	350	130	TO—72
BF 173	Si npn	40	25	550	260	TO—72
BF 180	Si npn	30	20	700	130	TO—72
BF 181	Si npn	30	20	600	130	TO—72
BF 182	Si npn	30	20	600	170	TO—72
BF 183	Si npn	30	20	800	170	TO—72
BF 200	Si npn	30	20	500	130	TO—72
BF 214	Si npn	30	30	250	140	TO—72
BF 215	Si npn	30	30	250	140	TO—72
EFT 306	Ge pnp	—18	—100	3	100	TO— 1
EFT 307	Ge pnp	—18	—100	7	100	TO— 1
EFT 308	Ge pnp	—18	—100	13	100	TO— 1
EFT 317	Ge pnp	—20	— 10	40	100	TO— 1
EFT 319	Ge pnp	—20	— 10	20	100	TO— 1
EFT 320	Ge pnp	—20	— 10	35	100	TO— 1

TRANZISTORI DE PUTERE

Tip	Tehnologie	V_{CBO} (V) $T_C = 25°C$	I_C (mA) $T_C = 25°C$	f_T (MHz)	P (mW) $T_{amb} = 45°C$ $T_C = 25°C$ $T_C = 45°C$	Capsulă
AD 152	Ge pnp	—45	—1000	>0,5	6000	F —22
AD 155	Ge pnp	—25	—1000	>0,5	6000	F —22
EFT 212	Ge pnp	—30	—3000	>0,2	30000	TO— 3
EFT 213	Ge pnp	—40	—3000	>0,2	30000	TO— 3
EFT 214	Ge pnp	—60	—3000	>0,2	30200	TO— 3
EFT 250	Ge pnp	—80	—3000	>2	30000	TO—3

TRANZISTORI DE JOASĂ FRECVENȚĂ

Tip	Tehnologie	V_{CBO} (V) $T_{amb} = 25°C$	I_C (mA) $T_{amb} = 25°C$	f_T (MHz) $T_{amb} = 25°C$	P_D (mW) $T_C = 25°C$ $T_{amb} = 45°C$	Capsulă
AC 180	Ge pnp	—32	—1000	1	300	TO—IA
AC 180 K	Ge pnp	—32	—1000	1	250	TO—IAK
AC 181	Ge npn	32	1000	1	300	TO—IA
AC 181 K	Ge npn	32	1000	1	250	TO—IAK
AC 183	Ge npn	32	150	3,8	145	TO—IA
AC 184	Ge pnp	—32	— 500	3	165	TO—IA
EFT 124	Ge pnp	—24	— 500	1	350	B
EFT 125	Ge pnp	—24	— 500	2	350	B
EFT 130	Ge pnp	—24	— 500	1	550	Ba
EFT 131	Ge pnp	—24	— 500	2	550	Ba
EFT 311	Ge pnp	—18	— 250	1,3	150	TO—I
EFT 312	Ge pnp	—18	— 250	1,6	150	TO—I
EFT 313	Ge pnp	—18	— 250	2	130	TO—I
EFT 321	Ge pnp	—24	— 250	1,3	130	TO—I
EFT 322	Ge pnp	—24	— 250	1,6	130	TO—I
EFT 323	Ge pnp	—24	— 250	2	130	TO—I
EFT 331	Ge pnp	—32	— 250	1,3	120	TO—I
EFT 332	Ge pnp	—32	— 250	1,6	130	TO—I
EFT 333	Ge pnp	—32	— 250	2	120	TO—I
EFT 341	Ge pnp	—48	— 250	1,3	130	TO—I
EFT 342	Ge pnp	—48	— 250	1,6	120	TO—I
EFT 343	Ge pnp	—48	— 250	2	130	TO—I
SFT 367	Ge pnp	—32	—1000	1	180	TO—IA
SFT 377	Ge pnp	32	600	1	180	TO—IA

FOTODIODE CU GERMANIU

Tip	V_D (V)	I_D (mA)	P_D max (mW) $T_{amb} = 25°C$	S (mA/1m) $T_{amb} = 25°C$
DF 1	—20	—4	30	50
DF 2	—50	—4	30	50
DF 3	—80	—4	30	50

DIODE DE SEMNAL ȘI COMUTAȚIE

Tip	Tehnologie	V_{RM} (V)	I_{PAV} (mA)	V_F (V)	I_F (mA)	T_{rr} (ns)	Capsulă
AA 112	Ge contact punct.	25	30	<1	5		DO—7
AA 114	Ge contact punct.	25		1	>6		DO—7
AA 117	Ge contact punct.	100	30	<1,9	10		DO—7
AA 118	Ge contact punct.	100	20	<1,5	10		DO—7
AA 131	Ge contact punct.	40	30	1	>2,7		DO—7
EFD 103	Ge contact punct.	30	30	<1	5,5		DO—7
EFD 105	Ge contact punct.	30	30	<1	10	<160	DO—7
EFD 106	Ge contact punct.	25	30	<1	10		DO—7
EFD 107	Ge contact punct.	15	20	1	>5		DO—7
EFD 108	Ge contact punct.	115	30	<1	5		DO—7
EFD 109	Ge contact punct.	100	30	<1,5	10		DO—7
EFD 110	Ge contact punct.	45	30	1	>5		DO—7
EFD 115	Ge contact punct.	45	30	1	>5		DO—7
IN 54 A	Ge contact punct.	80	30	<1	5		DO—7
IN 3541	Ge contact punct.	45	30	1	>4		DO—7
IN 542	Ge contact punct.	45	30	1	>4		DO—7

DIODE REDRESOARE PENTRU CURENȚI MARI

Tip	Tehnologie	I_{FAV} max. (A) $T_C = 90°C$ * $T_C = 100C$ ** $T_C=110 C$	V_{RWM} (V) $T_{amb} = 25°C$	Capsulă
KS 1060	Si dublu difuzat	60 **	100	F 62 m
KS 4060	Si dublu difuzat	60 **	400	F 62 m
KS 6060	Si dublu difuzat	60 **	600	F 62 m
KS 1160	Si dublu difuzat	60 **	1000	F 62 m
RA 120	Si dublu difuzat	20	100	P auto
RA 220	Si dublu difuzat	20	200	P auto
T 31	Si dublu difuzat	300 *	200	S 246
T 32	Si dublu difuzat	300 *	400	S 246
T 33	Si dublu difuzat	300 *	800	S 246
T 34	Si dublu difuzat	300 *	1000	S 246
T 35	Si dublu difuzat	300 *	1200	S 246
T 38	Si dublu difuzat	300 *	1300	S 246

DIODE STABILIZATOARE DE TENSIUNE

Tip	I_Z max. (mA) $T_{amb} = 25°C$	V_Z at $I_Z = 5$ mA (V) $T_{amb} = 25°C$	Capsulă
DZ 308	30	7,4— 8,6	TO—1
DZ 309	30	8,4— 9,6	TO—1
DZ 310	30	9,4—10,6	TO—1
DZ 311	30	10,5—11,7	TO—1

DIODE REDRESOARE

Tip	Tehnologie	I_{FAV} (mA) $T_{amb} = 25°C$	V_{RWM} (V) $T_{amb} = 25°C$	Capsulă
DR 300	Si aliat	250	50	TOI
DR 301	Si aliat	250	100	TOI
DR 302	Si aliat	250	200	TOI
DR 303	Si aliat	250	300	TOI
DR 304	Si aliat	250	400	TOI
DR 305	Si aliat	250	500	TOI
DR 306	Si aliat	250	600	TOI
EFR 135	Ge aliat	800	100	RGH
EFR 135/A	Ge aliat	4000	100	RGH
EFR 135/B	Ge aliat	6500	100	RGH
EFR 136	Ge aliat	1200	50	RGH
EFR 136/A	Ge aliat	5000	50	RGH
EFR 136/B	Ge aliat	7000	50	RGH
F 107	Si dublu difuzat	750	100	DO—13
F 407	Si dublu difuzat	750	800	DO—13

ÎN ATENȚIA BENEFICIARILOR !

Intreprinderea editează în cursul anului 1970, un catalog de dispozitive semiconductoare și un catalog de piese radio. Doritorii sînt rugați să adreseze din timp cererile lor CABINETULUI TEHNIC al I.P.R.S.-Băneasa, (București, sector II, str. Erou Iancu Nicolae nr. 32, Oficiul poștal nr. 30, serviciul desfacere, telefon : 33.38.30, interior 149 sau 124, cont virament 400.60.200, sector II B.N.R.S.R.) pentru a se putea ține seama de ele la stabilirea tirajului.

TIPURI DE CAPSULE

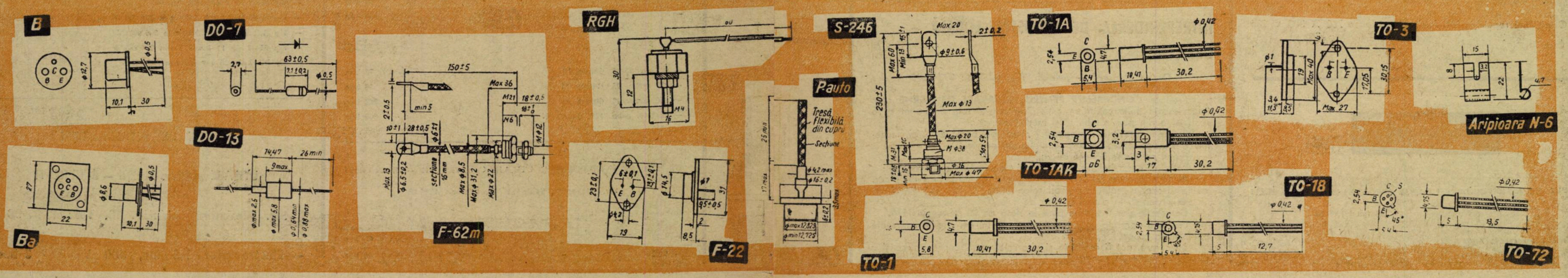

(DIMENSIUNILE IN mm)

CHIMICE-HÎRTIE

COMBINATUL DE EXPLOATARE ȘI INDUSTRIALIZARE A LEMNULUI BRĂILA
Str. Fabricilor nr. 10, telefon: 1 30 81, telex 015420

Oferă și livrează din stoc disponibil, pe bază de comandă fermă următoarele materiale chimice:

— Alb ultra acoperitor	188 kg.
— Betanaftol	3 kg.
— Briliant orange	3 kg.
— Auramină	214 kg.
— Crisofenină	194 kg.
— Firniș concentrat	112 kg.
— Galben de crom	180 kg.
— Galben direct	10 kg.
— Maron galben	61 kg.
— Maron roșcat	133 kg.
— Negru direct	16 kg.
— Neopren	4 kg.
— Pastă de bronz	2 kg.
— Rodamină	113 kg.
— Ton cenușiu	25 kg.
— Verde gălbui	116 kg.

ÎNTREPRINDEREA JUDEȚEANĂ DE INDUSTRIE LOCALĂ — ODORHEIU SECUIESC,
Județul Harghita, Str. Orban nr. 106, telefon: 202, 203

— Clei rece măcinat (13,43 lei)	1700 kg
— Lac ICF (19,60 lei)	900 kg
— Clei oase și piele (6,29 lei)	2 kg
— Antimoniu (15 lei)	200 kg
— Carton triplex 0,4 mm (2,50 lei)	1260 kg

UZINA MECANICĂ „NICOLINA" — IAȘI

— Minium praf	116 kg.
— Nitro gris E 822—1	1000 kg.
— Vopsea roșie V—731—1	15000 kg.
— Email galben epoxi V 436—1	800 kg.
— Email negru E 906—1	2300 kg.
— Vopsea galbenă V 451—3	8000 kg.
— Ceară albine	100 kg.

LEMN-MOBILĂ

FABRICA DE NASTURI ȘI MASE PLASTICE — BUCUREȘTI
Str. Sergent Postolache nr. 1

Oferă fără repartiție lăzi P.F.L. dimensiunea 760 × 380 × 285 (87,7 buc. la m.c.), (31 lei) 2200 buc.

TEXTILE-PIELĂRIE-CAUCIUC

GRUPUL DE ÎNTREPRINDERI UTILAJE CONSTRUCȚII — BUCUREȘTI
Str. Alexandru Sahia nr. 16, telefon: 15 97 98

— Pînză filtru groasă 34694	6223 m.
— Pînză filtru subțire 33694	6625 m.

CERERI • CERERI • CERERI • CERERI

UZINA METALURGICĂ-IAȘI

șos. Țuțora nr. 132 telefon: 12620

Cumpără sau preia prin transfer de urgență:

— Instalație pentru confecționat garnituri de cauciuc prin vulcanizare, cu încălzire electrică sau gaz metan.

Ofertele se primesc la adresa de mai sus.

ÎNTREPRINDEREA COMERCIALĂ DE STAT „ALIMENTARA" — CLUJ
Str. Budai Nagy Atal nr. 1, telefon: 2 26 40

— Reductor de presiune pentru aburi de la 0,5—0,15 atm., Q = 1400, kg 14.

OFERTE DE CAPACITĂȚI DE PRODUCȚIE ȘI PRODUSE DESCENTRALIZATE

UZINA DE UTILAJ MINIER
orașul Dr. Petru Groza

Județul Bihor, telefon: 329

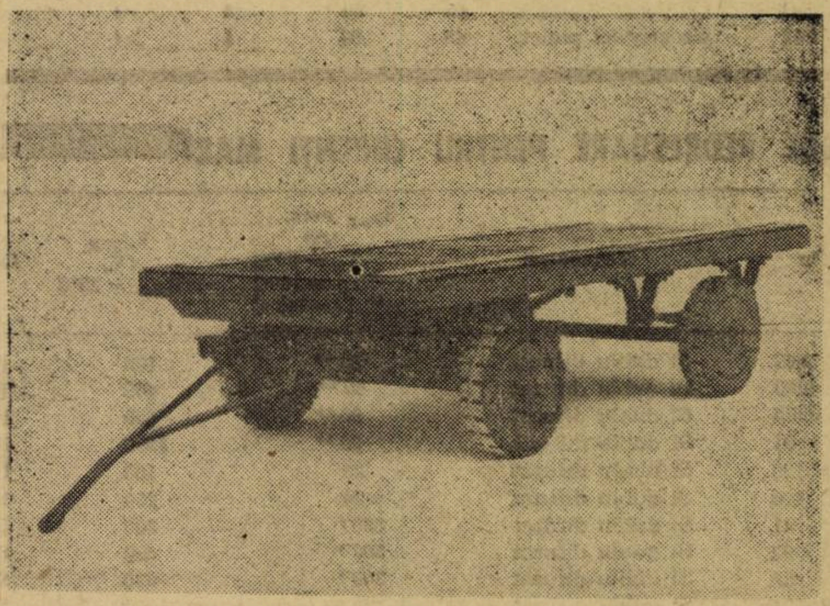

Execută pe bază de comandă fermă, fără repartiție:

— Remorci pentru electrocar tip REc-2, sarcină utilă 1 tonă, cu dimensiunea platformei de 2200X1150 mm (5.100 lei bucata)

ÎNTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ — URZICENI

Orașul Urziceni — județul Ilfov, telefon: 372—373

Produce **CONDIMENTE PENTRU PREPARATE DE CARNE** care înlocuiesc în bune condițiuni piperul. Produsul este omologat și se realizează din plante tehnice și medicinale.

Poate fi folosit la: preparatul cîrnaților, pastă de mici, mezeluri din grupa prospăturilor, semi-afumatelor etc.

Prețul este între 35—45 lei kg.

Folosind acest produs, vă bucurați de următoarele avantaje:

● O economie de 20—25% la prețul de cost, față de piper, realizînd aceeași calitate a produselor finite.

● Economii la planul valutar de import.

Comenzile vor fi trimise pînă la data de 10 februarie 1970.

Pentru a constata calitatea produsului, întreprinderile interesate pot solicita probe.

La cerere, pot fi realizate și alte rețete pentru prepararea și a altor sortimente de condimente.

DIN PRODUSELE OFERITE DE ÎNTREPRINDEREA „11 IUNIE"-GALAȚI

Cunoscuta intreprindere gălățeană, instalată recent într-un local nou pe Calea Prutului, produce in cele 4 sectoare ale sale o gamă largă de peste 600 articole. Pe sectoare produsele se grupează astfel:

- *Sectorul I:* accesorii metalice *(pentru marochinerie, încălțăminte, galanterie, lăcătușerie măruntă).*
- *Sectorul II:* ambalaje din tablă, litografiate și găleți zincate *de 26, 28, 30, 32 l.*
- *Sectorul III:* Unelte agricole, paturi metalice și tîmplărie metalică.
- *Sectorul IV:* utilaj tehnologic și mobilier industrial.

In pagina de față vă prezentăm unele produse— mobilier industrial și utilaj tehnologic — pe care intreprinderea „11 Iunie" — Galați le livrează fără repartiție.

Tîmplărie metalică

Se produce din tablă ambutizată, profile U. M. Iași in dimensiuni diferite — după documentația clientului — in următoarele sortimente:

- **uși**
- **ferestre**
- **glazvanduri.**

Unelte agricole

- **Lopeți ușoare** (N.I. 734—52) din tablă neagră grosimea 1,5 mm. Preț 8,25 lei.
- **Casma presată tip C** STAS 495—49. Tablă groasă de 2 mm. Preț 9,20 lei.
- **Lopeți pentru pămint și pietriș — tip rotund** N.I. 734—52.
- **Lopeți pentru pămînt și pietriș — tip Frankfurter.** Ultimele două se execută din tablă de 1,75 mm. Se livrează la prețul de 8,75 lei Kg. (Au greutate de 1,100—1,200 kg. fiecare).

Mobilier

- **Bancuri metalice pentru una, două și trei menghine.** Sint executate dintr-un schelet din fier cornier completat cu panouri din tablă. Sint prevăzute cu două sertare (cel din figura 1 pentru una menghină),

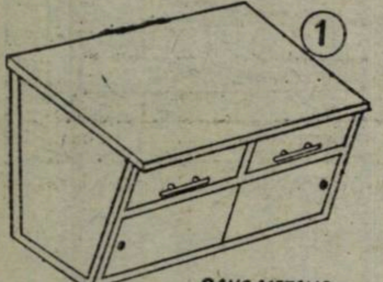

BANC METALIC PENTRU UNA MENGHINĂ

cu 4 sau 6 sertare, usi glisante și polițe de interior. Sint destinate secțiilor productive și auxiliare. Greutate: 142 kg (pentru o menghină). 260 kg (două menghine), 370 kg (trei menghine). Preț: 1763 lei, 2 827 lei și respectiv 3 279 lei.

- **Cuier metalic dublu cu banchetă tip București.** Este construit dintr-un schelet metalic confecționat din țeavă. La partea inferioară sînt montate două banchete confecționate din PAL, în partea superioară agățătoarele din sîrmă avind în capete cîte o bilă de polietilenă. Costă 1324 lei.

- **Dulap metalic tip „A 1" cu casetă (fig. 2) sau pentru acte** (fără casetă). Sint confecționate din tablă de oțel. În interior dulapurile sînt prevăzute cu 3 polițe ce se sprijină pe suporți reglabili. Cel din figura alăturată are la partea superioară o casetă pentru păstrarea documentelor de importanță deosebită, cu broască de siguranță.

2

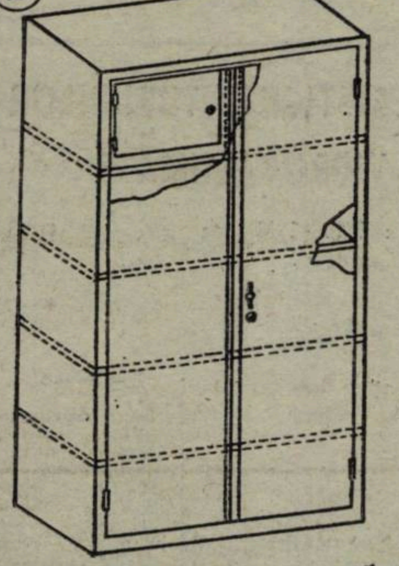

DULAP METALIC Tip A-1 CU CASETĂ

Au ușile în două canate. Pentru protecție dulapul este acoperit cu un strat de email. Greutate: 82,5 kg; preț — pentru ambele — 1440 lei bucata.

- **Masă pentru consiliu — tip 2.** Se confecționează dintr-un schelet metalic din țeavă și cornier pe care este montat blatul din PFL, placat pe față și

3

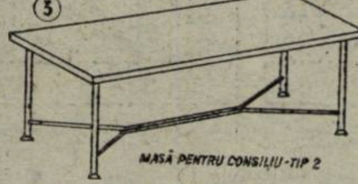

MASĂ PENTRU CONSILIU-TIP 2

canturi. Servesc la dotarea birourilor. Lungimea 2400 mm, lățimea 1000 mm. Preț: 962 lei (fig. 3).

- **Scaun cu melacart Md 2.** Executat dintr-un schelet din țeavă de oțel pe care cu șuruburi se fixează placa pentru șezut și placa-spătar. Pentru secții productive, birouri etc. Are 4,5 kg și costă 175 lei.

- **Container pentru bătătură.** Două din panourile laterale sînt decupate pentru a permite manipularea containerului. Folosește la transportul canetelor de la mașinile de canetat. Are 70 kg. Preț: 571 lei.

- **Dulap metalic tip S 2 pentru scule.** Este din tablă de oțel. În partea superioară are o tăblie din PAL prinsă cu șuruburi. Sub tăblie dulapul are o tăblie mobilă din tablă care serveste, în poziție trasă la desfășurat desenul. În interior are două compartimente, fiecare cu cîte un sertar din tablă. Destinat păstrării sculelor în atelierele mecanice și de montaj. Greutate 40 kg, preț 808 lei.

- **Dulap metalic VS 3 pentru haine.** Confecționat din tablă de oțel, are 3 compartimente, 3 uși cu închizători. Fiecare compartiment are la partea superioară o poliță, 3

4

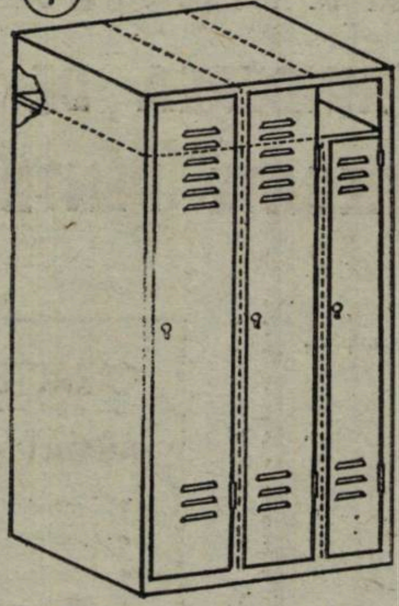

DULAP METALIC VS 3 PENTRU HAINE

cuiere fixe și un cîrlig pentru umeraș. Ușile au 9 orificii pentru ventilație. Este destinat păstrării îmbrăcămintei în secții și birouri. Are 72 kg și costă 1257 lei (fig. 4).

- **Raft cu 5 polițe pentru depozitare** executat dintr-un schelet metalic din tablă de oțel îndoită. Prinderea montanților de picioare se face prin suruburi cu piulițe. Se folosește în magazii pentru depozitarea diferitelor mărfuri in special din material plastic. Cîntărește 67 kg și costă 1100 lei.

- **Container pentru articole de menaj.** Destinat depozitării și transportului de diverse produse în special ceramică. Cîntărește 65 kg și costă 518 lei.

- **Banchetă Md. 2** confecționată din schelet metalic. La partea superioară are o placă din PAL. Pentru dotarea grupurilor sociale. Lungime 2000 mm, lățime 400 mm, înălțime 400 mm. Cîntărește 25 kg. Preț: 481 lei.

- **Masă cantină pentru copii.** Confecționată din schelet metalic din țeavă și cornier. În partea superioară are un blat din PAL lung de 800 mm și lat de 600 mm. Înălțimea mesei ce poate fi folosită în cantine, creșe, cămine ș.a. este de 460 mm. Greutate 12,5 kg. Preț: 204 lei.

- **Banc din lemn pentru mecanică fină** este confecționat din PALi iar părțile vizibile sînt placate. Are 3 compartimente separate, cu trei uși și închizători. Fiecare compartiment are două polițe. Este montat pe schelet din țeavă de oțel. Are circa 80 kg și costă 1302 lei.

Paturi

La comandă, întreprinderea execută diferite tipuri de paturi pentru adulți și copii:

- **tip spital**
- **tip studențesc**
- **pentru copii.**

Toate tipurile sînt metalice, avînd, bineînțeles, unele deosebiri.

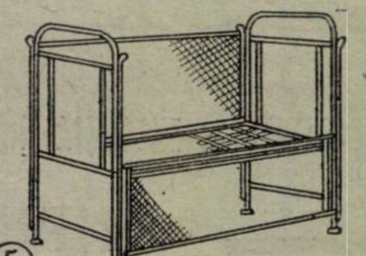

5 PAT METALIC PENTRU COPII

De pildă, cele studențești se combină și cu plăci p.f.l. înobilate, cele pentru copii cu grilaj din sîrmă și fețele tăbliilor desenate. (fig. 5). La acesta lungimea somierei 1400 mm, lățimea somierei 700 mm, înălțimea somierei de la pămînt 485 mm. Preț cu amănuntul 464 lei.

Produse diverse

- **Masă pentru control cu un corp și cu două corpuri.** Cea din fig. 6 este cu un corp, confecționată din PAL placat. În interiorul corpului se află două sertare. Masa montată pe un schelet din țeavă de oțel. Sint destinate secțiilor productive dar

6

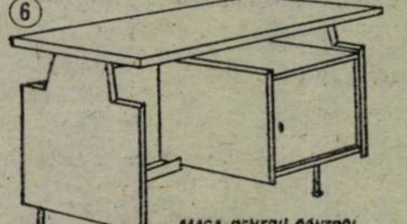

MASA PENTRU CONTROL CU UN CORP

mai pot fi folosite și ca birouri în atelierele de proiectare. Lungime: 1230 mm, lățime 625 mm, înălțime 180 mm (cu un corp); 1500 mm, 750 mm, 180 mm (cu două corpuri). Preț: 1 114 lei și respectiv 2 117 lei.

- **Cuier metalic simplu și dublu tip Cluj.** Mărimile „A" și „a". Sint confecționate din schelet din țeavă de oțel, au

7

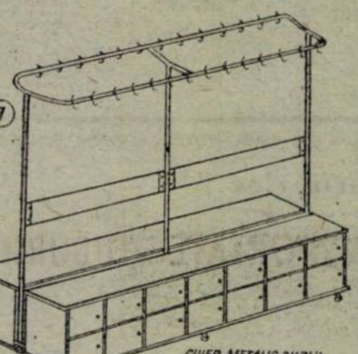

CUIER METALIC DUBLU TIP CLUJ MĂRIMEA „A"

casete cu închizători pentru păstrat lucruri de valoare (in partea de jos) și agățători din tablă pentru haine. Cel din fig. 7 — tip „A" — cîntărește 160 kg și costă 2548 lei fiind dublu (pe o parte și alta); *tipul* „a" cîntărește 57 kg și costă 1189 lei. Are în partea inferioară doar 6 casete.

- **Scaun metalic rotativ Md. 4** (fig. 8). Înălțimea reglabilă minim 540 mm, maxim 770 mm. Format din două părți care se asamblează prin șurub bucsă-filetată. Partea inferioară are

SCAUN METALIC ROTATIV Md.4

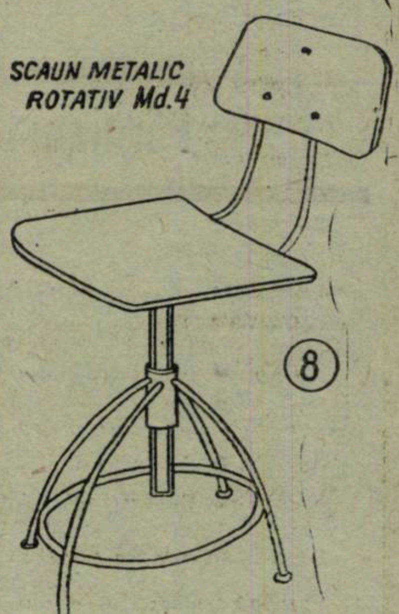

8

scheletul metalic compus din 4 picioare. Plăcile sînt confecționate din placaj. Destinat secțiilor productive și auxiliare. Greutate: 9 kg, preț 196 lei bucata.

- **Masă tip sufragerie Md. 1** (din fig. 9) executată dintr-un schelet metalic din cornier și țeavă pe care se montează prin șuruburi 2 blaturi (unul superior, altul inferior). Mesele sînt destinate dotării sălilor de așteptare, holurilor, căminelor. Are greutatea de circa 18 kg și costă 293 lei. Înălțimea de la pămînt 740 mm, lungimea blatului superior: 800 mm.

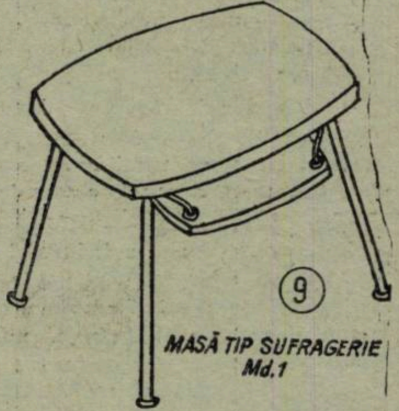

9

MASĂ TIP SUFRAGERIE Md.1

Organizațiile economice interesate vor emite comenzi ferme intreprinderii „11 Iunie" — Galați, cu sediul in Calea Prutului 50 A.

Orice relații suplimentare pot fi obținute la telefon: 1 35 90.

URMĂRIȚI ÎN NUMĂRUL URMĂTOR ALTE PRODUSE DESCENTRALIZATE FABRICATE ȘI LIVRATE DE ÎNTREPRINDEREA „11 IUNIE" — GALAȚI.

M. FERARU

EXECUTATE PRIN VIBROVACUMARE

TUBURILE PREFABRICATE DIN BETON ARMAT DE MARE DIAMETRU ASIGURĂ:

● ECONOMICITATE LA INVESTIȚII ● EXECUȚIA RAPIDĂ DE APEDUCTE ● DURABILITATE

Furnizor: **ÎNTREPRINDEREA DE PREFABRICATE ȘI AGREGATE PENTRU CONSTRUCȚII - BUCUREȘTI**

ÎNFIINȚATĂ ÎN URMĂ CU 12 ANI, Întreprinderea de prefabricate și agregate pentru construcții — București este în prezent profilată pe patru sortimente principale și anume:

- *Prefabricate din beton armat și simplu.*
- *Betoane preparate în stații fixe realizate într-o gamă variată, utilizind mărcile de betoane de la B 50 la B 500.*
- *Agregate de balastiere sortate.*
- *Tuburi prefabricate din beton armat de mare diametru și joasă presiune pentru apeducte și canalizări, realizate prin vibrovacumare.*

În cele ce urmează ,vă prezentăm tuburile prefabricate — produs introdus pentru prima oară în fabricație în țara noastră după o tehnologie prin vibrovacumare — precum și avantajele pe care le prezintă folosirea lor în construcțiile de apeducte și canalizări.

● Apeductele – arterele vieții economice

ESTE ȘTIUT că apa devine din ce în ce mai necesară și chiar indispensabilă, pe măsură ce procesul de industrializare evoluează iar în agricultură irigația devine metodă curentă și generală de lucru.

Întrebări ca:

— de unde s-o procurăm?

— care mijloc de vehiculare de la sursă la locul de consum revine mai economicos?

— cum să asigurăm un debit constant și continuu? preocupă intens atît pe economiști cît și pe tehnicienii de specialitate din toate ramurile economiei naționale.

La „setea" de apă a industriei și agriculturii se adaugă necesitățile mereu crescînde ale așezărilor urbane în continuă dezvoltare. În sfîrșit, nu putem scăpa din vedere preocuparea edililor pentru extinderea și realizarea de noi canalizări, sector de activitate ce necesită importante cantități de tuburi de mare rezistență.

Revenind **Întreprinderii de prefabricate și agregate pentru construcții-București**, sarcina de a realiza tuburi corespunzătoare unor apeducte de mare capacitate de vehiculare a apei, după aprofundate studii și cercetări, ținînd seamă și de experiența în acest domeniu a unor țări cu mare tradiție în construcția de apeducte — Italia, Franța, Suedia, R. F. a Germaniei și Anglia — colectivul acestei întreprinderi a adoptat ca soluție construirea de **tuburi prefabricate din beton armat de mare diametru și joasă presiune prin sistemul de vibrovacumare.**

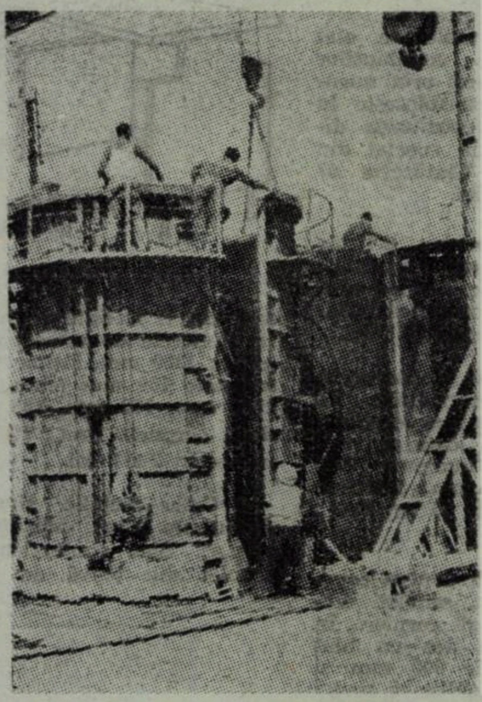

Decofrarea și cofrarea unui tipar de confecționat tuburi

CARACTERISTICILE TUBURILOR DIN BETON ARMAT VIBROVACUMATE

- Diametrul: 1600—2500 mm
- Lungimea maximă: 5 m
- Grosimea peretelui: 16 cm.
- Presiunea de regim: 2 atm.
- Greutatea: 15,5 t., în cazul unui tub cu Ø 2200 mm.
- Pozarea în tranșee: pînă la 3,5 m., acoperite cu pămînt.

În prezent se fabrică tuburi cu Ø 2200 mm, care vor fi livrate șantierului de construcție a apeductului Roșu-Nord București.

DINAMICA PRODUCȚIEI GLOBALE ȘI A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

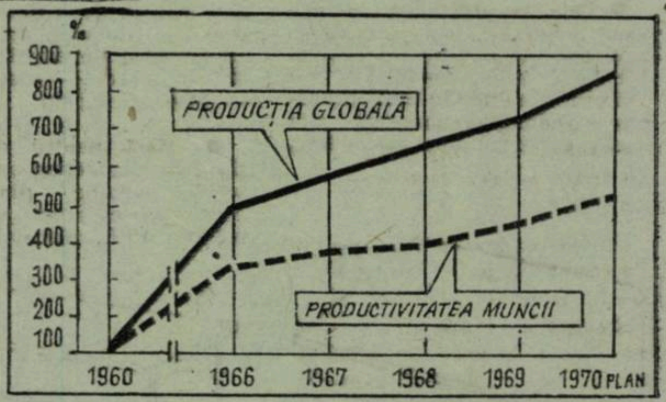

● Mobilul acestei soluții

PRINCIPIUL de vibrovacumare ales se caracterizează printr-o mare eficiență economică datorită unei multitudini de factori și anume:

- *Utilizarea unui număr redus de tipare*
- *Costuri de investiție mai reduse*
- *Caracterul mobil al instalației*
- *Posibilitatea de a realiza și alte produse cu instalație de baze*

La intrebarea beneficiarilor:

CUM POT FI TRANSPORTATE TUBURILE?

răspundem:

Dacă ținem seamă că un singur tub cu Ø 2200 mm (lung de 5 m) cintărește 15,5 t, întrebarea ne pare firească.

Studiile efectuate, confirmate de practică, demonstrează însă că transportul tuburilor-gigant nu mai constituie o problemă. El se realizează cu ajutorul unei macarale portale de 20 th = 13 m la cîrlig, d = 20 + 2 × 5,5 m prin intermediul unui dispozitiv de ridicare vacuum-lifter. Expedierea la șantiere se face cu tailere de 20 t.

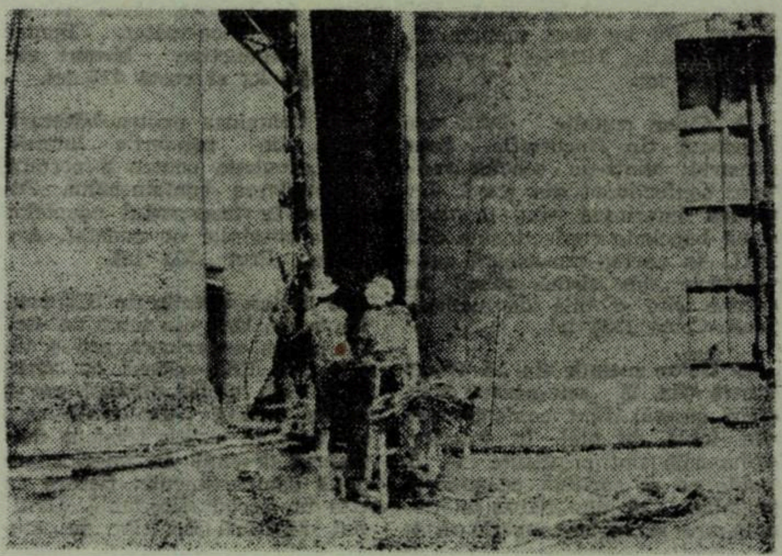

Tub decofrat proaspăt (după 40 minute de turnare beton și 20 minute vacumare)

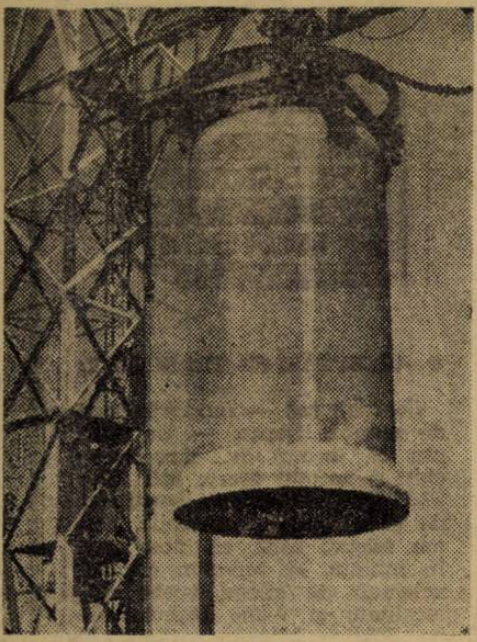

Ridicarea tubului cu un dispozitiv vacum-lifter

- *Tiparele nu necesită o prelucrare specială ca în cazul altor procedee similare.*

perațiunilor de execuție și cheltuielile cu forța de muncă au ponderea mult mai mică ; față de construcțiile monolit, analiza efectuată relevă faptul că forța de muncă utilizată se diminuiază cu 76%, element ce nu poate fi neglijat, cunoscînd ponderea mare ce o au cheltuielile cu munca vie.

● *Cum pot încape 10 luni în 4 luni ?*

RASPUNSUL ni-l dă noul sistem de construcție al tuburilor prefabricate, adoptat de **Intreprinderea de prefabricate și agregate de construcții-București.**

Prin procedeul adoptat, noua fabrică de tuburi prefabricate, asigură un ritm de livrare a produselor sale, care creează premizele necesare realizării planului de investiții în sectorul de apeducte cu o reducere a execuției propriu-zise cu 60%. Cu alte cuvinte ,este întemeiată cea de a doua **concluzie** enunțată mai sus : **Tuburile de prefabricate din beton armat, realizate prin sistem vibrovacumatic, asigură punerea în operă a unui volum de investiții numai în 4 luni care în sistemul clasic (monolit) s-ar realiza în 10 luni.**

AGREGATELE DE BALASTIERĂ-PRODUCȚIE SECUNDARĂ ?

În condițiile de extracție empirică a pietrișului din rîu, era aproape firesc ca această activitate să fie taxată ca „cenușăreasă" a construcțiilor.

Astăzi însă, cînd indicatorii economici în care se realizează producția de agregate impun costuri cît mai scăzute pe m^3 sau tonă, această activitate nu mai poate fi privită ca un efort subsidiar constructorilor.

Așa fiind, pe linia specializării întreprinderilor care concură la construcția marilor obiective industriale și edilitare, în Capitală s-a atribuit întreprinderii de prefabricate și agregate pentru construcții-București sarcina, de importanță capitală, de a asigura întreprinderilor bucureștene agregatele balastiere necesare.

Este de menționat că această întreprindere, avînd un sector specializat, livrează agregate balastiere sortate, care răspund celor mai mari exigențe ale constructorilor și anume :

- Agregate de 0— 1 mm
- Agregate de 3— 7 mm
- Agregate de 0— 7 mm
- Agregate de 7—15 mm
- Agregate de 15—30 mm

Trebuie reținut că sortarea agregatelor balastiere într-o gamă atît de variată se realizează datorită unei tehnologii moderne bazate pe extracția cu drăgi refulante MZ 12, precum și cu drăgi perfecționate, asimilate pe baza tipului „Schreiner". Aceste utilaje au o productivitate ce poate fi înscrisă în următorii parametri : 60 m^3/h—200 m^3/h.

VĂ INTERESEAZĂ PROCESUL DE FABRICAȚIE ?

Pe scurt tuburile din beton armat urmează următoarea tehnologie de fabricație :

Pe pista de turnare sînt amplasate locurile de confecționare a tuburilor în număr necesar pentru producția unei zile.

Pe aceste poziții, pentru fiecare turnare în parte se montează inelul de bază, tiparele și carcasele de armătură și apoi se toarnă betonul care se vibrează și se vacumează.

În timp de 3 ore se confecționează și decofrează un tub. Apoi se tratează termic.

După 24 ore tubul se transportă pe pistă de maturizare, unde se stropește timp de 7 zile.

După 7 zile se transportă pe pistă de produse finite, unde cu ajutorul dispozitivului de probare pe verticală se face proba de presiune și cu alt dispozitiv se răstoarnă tuburile din poziția verticală în poziția orizontală.

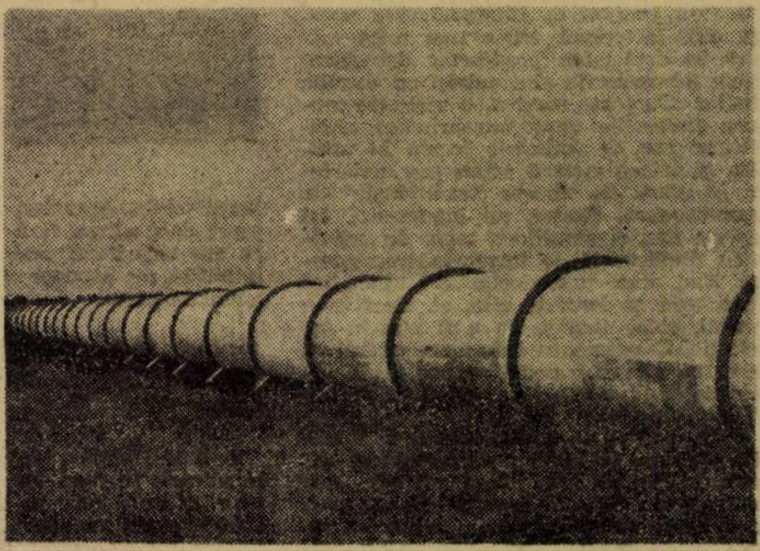

Vedere generală a unui apeduct construit din tuburi cu Ø 2400 mm

De aici rezultă o primă concluzie *cu privire la noile tuburi prefabricate ce vor fi realizate de întreprinderea bucureșteană :* Apeductele și canalizările realizate din aceste tuburi duc la importante economii ale fondurilor de investiții. *Ilustrăm această concluzie cu următoarele date :*

- *Costul unui m.l. de tub prefabricat, comparat cu cel al unui m.l. de tub realizat monolit — luînd ca termen de comparație apeductul Roșu — București Nord — este mai mic cu 112 lei ; ceea ce înseamnă, la fiecare km de apeduct o economie de 112 000 lei.*
- *În același timp, materialul lemnos ce se consumă la construcția acestor tuburi, în comparație cu cele clasice (monolit), prezintă o economie de 87%, fapt care evident se regăsește în prețul de cost al celor prefabricate.*
- *Datorită mecanizării și tipizării o-*

● *O ultimă problemă : calitatea și durabilitatea*

DESIGUR, față de avantajele prezentate, beneficiarii își pot pune problema dacă acest tip de tuburi vor satisface, sub aspect calitativ, toate exigențele pe care le reclamă folosirea lor.

Cîteva elemente pe care le-am selecționat din noianul de date tehnice sînt în măsură să creeze o convingere de natură pozitivă :

- **Inelele de bază și carcasele de armătură, realizate din oțel PC-52, constituie chezășia unui punct de plecare solid care, printr-o perfectă simbioză realizată prin efectul vibrovacumării, asigură tuburilor realizate pe acest principiu o durabilitate care întrece pe acelea construite pe sistemul monolit. Acesta este un alt aspect al economicității urmărite în perspectivă, care, firește se va reflecta în timp, în gestiunea economică proprie a beneficiarilor.**

Iată deci, cea de a 3-a concluzie a anchetei noastre : tuburile de prefabricate prin sistem vibrovacumare, prin durabilitatea lor mărită, aduc economii întreprinderilor beneficiare, **nu numai în momentul investiției, ci și peste ani, cînd, în mod normal, în sistemul monolit** s-ar **impune noi investiții.**

★

SUCCINTA ANALIZĂ, prezentată în rîndurile de mai sus, care se bazează însă pe un important material documentar ne-au convins de un adevăr :

Tuburile prefabricate din beton armat de mare diametru și joasă presiune realizate prin vibrovacumare, constituie, premiza de viitor a oricăror construcții de apeducte și canalizări de mari proporții : utilizarea acestui gen de tuburi va avea ca rezultat direct o eficiență substanțial mărită a investițiilor, în comparație cu alte sisteme de fabricație, o durabilitate, demonstrată de lucrări similare în alte țări, precum și de avantajul unei execuții rapide, ceea ce scurtează considerabil drumul : *înscrierea în plan a investiției — punerea ei în funcțiune.*

Al. E. BIBIȘAN

Secțiune de apeduct

Organizațiile economice interesate pot solicita relații suplimentare, adresîndu-se

ÎNTREPRINDERII DE PREFABRICATE ȘI AGREGATE PENTRU CONSTRUCȚII BUCUREȘTI

Str. Pictor N. Tonitza nr. 13

Telefon : 16 64 30

APROVIZIONAREA TEHNICO-MATERIALĂ ȘI PUBLICITATEA ECONOMICĂ (II)

ANCHETA inițiată de redacția SUPLIMENTULUI, cu titlul de mai sus, prin care am pus în discuție o serie de probleme legate de rolul publicității economice în contextul noilor condiții în care se realizează aprovizionarea tehnico-materială a întreprinderilor a condus la formularea unor opinii din partea cititorilor noștri, din care, în rîndurile ce urmează, sintetizăm cîteva.

Reamintim în acest scop problemele puse în discuție:

1 Pe ce cale putem cunoaște întreprinderile care fabrică produse noi descentralizate, ce ne interesează?

2 Cum pot fi determinați beneficiarii unor asemenea produse realizate de întreprinderea noastră?

3 Care este modalitatea cea mai adecvată de valorificare a unor stocuri de produse disponibile?

● N. POPESCU, șeful serviciului de aprovizionare al întreprinderii „Metalurgica" — București

1 Prin profilul ei, întreprinderea noastră este interesată într-o mai mică măsură în depistarea produselor descentralizate fabricate de alte unități cu specific similar. Cu toate acestea, o serie de produse finite ale altor întreprinderi republicane sau de industrie locală le utilizăm și noi ca materii prime sau materiale. În afară de sursele „tradiționale" de aprovizionare, firește, ne interesează tot ce este nou și nemijlocit legat de activitatea desfășurată de întreprinderea noastră. Dar, acest nou, dorim să-l aflăm nu după luni și luni de zile, ci, dacă este posibil, chiar înainte de a fi pus în fabricație. O asemenea informare operativă apreciem că nu o poate realiza decît publicația săptămînală SUPLIMENTUL „Vieții economice".

2 Cu privire la produsele ce le fabricăm, și care se desfac prin contacte directe cu beneficiarii, răspunsul este clar pentru noi: Ori de cîte ori nu am avut capacitatea de producție acoperită, am recurs la publicitatea prin intermediul SUPLIMENTULUI. Rezultatul a fost în toate cazurile pozitiv. Am primit nenumărate comenzi pentru dulapuri metalice gen „Fischet", pentru vestiare metalice etc.

Practica anului trecut ne-a creat convingerea că acest gen de publicitate economică va trebui să intre în sistemul nostru curent de valorificare a produselor descentralizate fabricate de întreprinderea noastră.

3 Răspunsul la această întrebare îmi permit să-l dau la fel de laconic: De la primul număr al SUPLIMENTULUI și ori de cîte ori s-au format noi stocuri de produse disponibile, am apelat, fără rezerve, la serviciile lui. Dacă primul anunț, din primul număr, nu a avut o eficiență suficient de ridicată, întreprinderile nefiind încă adaptate la acest gen de publicitate economică, poliofertele ulterioare apărute în SUPLIMENT, ne-au dat satisfacții totale. Apreciez, și cred că nu exagerez dacă afirm, fără o analiză detaliată, că am valorificat peste 50% din disponibilitățile de produse oferite prin fiecare anunț în parte.

3 ÎNTREBĂRI 3 RĂSPUNSURI

● Ing. Anton BOGDAN, directorul Întreprinderii de industrie locală — Luduș

1—3 Activitatea întreprinderii noastre se axează în mod special pe producerea unor articole care se desfac pe bază de contracte reglementate, în sensul că, forul tutelar nu este obligat să ne indice beneficiarii. Firește, sectorul nostru de creație, uneori, a fost dezamăgit de faptul că producția de serie ale ultimelor sale realizări nu a cunoscut dezvoltarea necesară, potrivit unor calcule preliminare. Cauza? Cu ani în urmă, nu dispuneam de mijloacele necesare prin care să popularizăm produsele noi create. Ca urmare, nu știam la ce dimensiuni să ne extindem producția noastră și nici în ce măsură vom avea o desfacere asigurată. Trebuie să recunoaștem că am aflat cu destulă întîrziere despre editarea publicației specializate — SUPLIMENTUL „Vieții economice" — dar, după primele anunțuri publicitare, în vara lui '69, ne-am convins de eficiența deosebită pe care a înregistrat-o în valorificarea unor produse disponibile. De aici o primă concluzie pe care am desprins-o: SUPLIMENTUL, pătrunzînd în toate întreprinderile economice, este singurul organ eficient care să vehiculeze informații privind producția întreprinderii noastre pentru anul 1970. Urmarea este firească: Am solicitat, și ca urmare s-a publicat, la rubrica „Oferte de produse descentralizate" întregul nostru program de producție pentru anul acesta. Credem că rezultatele nu se vor lăsa mult așteptate.

● Ing. Gheorghe CHIRICUȚĂ, directorul Fabricii de pile — București

2 Mă rezum a mă referi numai la unele aspecte privind întrebarea a doua.

Încă de la primul număr al SUPLIMENTULUI am intuit eficiența acestei formule noi de publicitate economică, care se bucură de două calități deosebite:

● Operativitate maximă, prin apariție săptămînală;

● Editarea ei de o publicație economică care pătrunde în toate organizațiile economice din țară.

Plecînd de la aceste considerente obiective am apelat, încă de la primele începuturi, la serviciile SUPLIMENTULUI solicitînd publicarea repetată (o dată pe lună) a unei poliofertе privind producția fabricii noastre. Făcînd un bilanț al eficienței acestor inserții publicitare, sîntem bucuroși că putem aprecia pozitiv acest gen de publicitate economică.

Apreciind ca util schimbul de idei pe tema abordată, redacția noastră invită în continuare și solicită pe această cale participarea la discuția deschisă a tuturor celor interesați în promovarea formelor noi de publicitate economică.

„...NU MAI APELĂM LA SERVICIILE SUPLIMENTULUI"

„Lemeta" este denumirea Întreprinderii de industrie locală-Sighișoara, denumire care reușește în mod fericit să sugereze obiectul activității: produse din lemn și metal. Datorită eufoniei ce caracterizează această „firmă" ea îndeplinește în bune condițiuni și funcția de marcă de fabrică. De altfel, prestigiul acestei firme-marcă de fabrică, este de mult bine consolidat, datorită producției de calitate pe care o livrează.

Recent, am avut o convorbire cu directorul întreprinderii — **Cornel BOLUNDUȚIU** — și șeful serviciului aprovizionării — **Andrei SÖVALVI** — pe tema efectelor pe care le-a avut anunturile publicate în coloanele **SUPLIMENTULUI** și măsura în care a contribuit publicația noastră la acoperirea capacităților de producție. Redăm pe scurt, în cele ce urmează, conținutul convorbirii avute.

— Stocurile de produse disponibile pe care le-ați deținut în '69 au fost poliofertate prin intermediul SUPLIMENTULUI în două rînduri. Ce efect au avut aceste inserții?

— Cei de la aprovizionare sîntem obișnuiți să răspundem în cifre: de la disponibilități de peste 500.000 lei,

INTERVIUL NOSTRU

am ajuns la sfîrșitul anului la aproximativ 50—60.000 lei. Mai doriți și alte argumente? Acesta este motivul pentru care, deocamdată... nu mai apelăm la serviciile **SUPLIMENTULUI.**

— Mulțumim pentru apreciere. Să abordăm un alt aspect al publicității realizate de revista noastră. În ce măsură v-a ajutat la aprovizionare?

— În repetate rînduri **SUPLIMENTUL** ne-a scos din încurcătură. Cum bine este cunoscut, întreprinderile de industrie locală nu au asigurată prin plan o aprovizionare la nivelul posibilităților de producție. Datorită însă Suplimentului am reușit în anul care a trecut să ne aprovizionăm cu importante cantități de profile, rulmenți, tablă etc.

— Drumul „oferte SUPLIMENT — aprovizionare efectivă" este lung?

— Ca să utilizez același limbaj arăt că de regulă este scurt, în afară de cazurile cînd nu dăm de o... fundătură. Cu alte cuvinte, am avut situații cînd ni s-a răspuns laconic: „s-au epuizat", „anunțul nu mai are obiect", „regretăm, ieri am livrat ultima cantitate" etc. Pentru a preîntîmpina o asemenea situație **am luat măsura ca în ziua cînd ne sosește SUPLIMENTUL să fie studiat de toți merceologii, după care emitem operativ comenzi și eventual „blocăm" prin telefon cantitățile care ne interesează.**

— Vreo propunere?

— Da, drumul de la primirea listelor la redacție și pînă ce acestea ajung în coloanele **SUPLIMENTULUI** să fie și el mai scurt.

— Vă mulțumim pentru sugestie și vă reamintim că ÎNCEPÎND CU NUMĂRUL 1/1970 ACEST DRUM NU VA DURA MAI MULT DE O SĂPTĂMÎNĂ.

Pagină realizată de Al. DETEȘAN și Modesto FERARINI

SCRISORI TELEGRAME TELEFOANE

● AȘTEPTĂM SĂ NE SCRIEȚI

Contabil șef — Întreprinderea de morărit Reșița. — Ne pare rău că tocmai dv. care apreciați și socotiți foarte util **„SUPLIMENTUL"**, nu ați beneficiat de el o anumită perioadă. Noi am căutat, atîta cît ne-a stat în putință, să reparăm necazul pricinuit de oficiul poștal din localitate și v-am expediat — în două tranșe — ultimele cinci numere apărute în anul trecut. Sperăm că pe anul 1970, Oficiul PTTR din Reșița a rezolvat încurcătura și acum primiți cu regularitate și „Suplimentul". Dacă nu este așa vă rugăm să ne anunțați.

● NE-AȚI AJUTAT EFECTIV

În prima lună a anului în curs am primit veste de la tov. **Puiu Nicolae, șeful serviciului aprovizionare al Întreprinderii de construcții și reparații nr. 8-București.** Și domnia-sa este dintre cei care apreciază eficacitatea **„SUPLIMENTULUI"** ca publicație de mare interes pentru economie. „Noi am apelat la el în 1969 și am avut succes. Dintr-un calcul reieșea la un moment dat că valorificasem stocuri de peste 40 000 lei. Contați pe noi — ne spune în continuare — și în anul 1970. Nu dorim să avem supranormative. Dar dacă le vom avea sîntem convinși că singura cale de a scăpa de ele este publicația dv."

● ÎNCĂ O DOVADĂ

La telefon, **inginerul șef al Întreprinderii metalurgice de morărit-București tov. Piussi Gino.** Nu are, așa cum am dori noi, o situație concretă care să cuprindă și valoarea stocurilor supranormative valorificate după publicarea lor în coloanele **SUPLIMENTULUI.** Compensează totul prin ceea ce ne spune: „Apreciem în mod deosebit „Suplimentul". Îmi pare rău că nu sînt original în ceea ce vă spun întrucît știu că v-au mai adus-o la cunoștință și alții; dar acesta este adevărul. Vă ofer o dovadă în plus pe care o puteți consemna atît pentru evidența dv cît și pentru cei care poate nu cred încă în forța lui. Noi am vîndut o mare parte din produsele publicate. Deci utilitatea **SUPLIMENTULUI** este de netăgăduit. Felicitări".

● NE RESPECTĂM PROMISIUNEA

Unor abonați din Cluj, Craiova, Galați: Da într-adevăr, ne-am propus ca în anul 1970 — printre altele — **SUPLIMENTUL** să contribuie și la popularizarea unor produse noi realizate în țara noastră, la unii înlocuitori, pentru a face un util schimb de informații între întreprinderi. În momentul de față colaborăm în inițierea acestui gen de publicitate cu direcții tehnice din ministere, cu centrale industriale etc. După cum vedeți chiar din acest număr promisiunea a prins viață.

O dată făcut începutul, sîntem siguri că și alte diferite întreprinderi producătoare ne vor solicita sprijinul în popularizarea realizărilor lor.

TIPARUL „I. P. INFORMAȚIA" — BUCUREȘTI

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 4(334)
VINERI
23 ianuarie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
20 pagini ● 2 lei,

INVESTIȚII
COTA '70

TURISM

TINEREȚEA ȘI VIITORUL UNEI NOI INDUSTRII

ÎMBUNĂTĂȚIREA SISTEMULUI DE NORMARE ȘI TARIFARE A MUNCII ÎN C.A.P.

EVOLUȚII ȘI CONTROVERSE PRIVIND

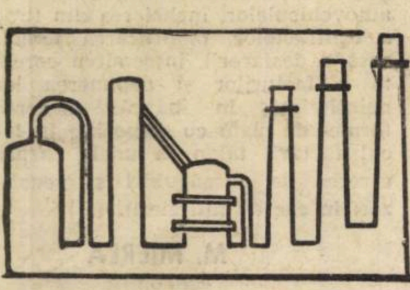
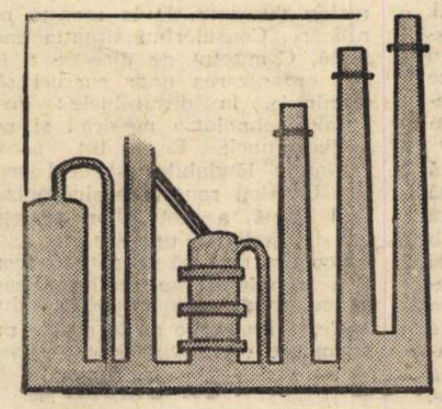
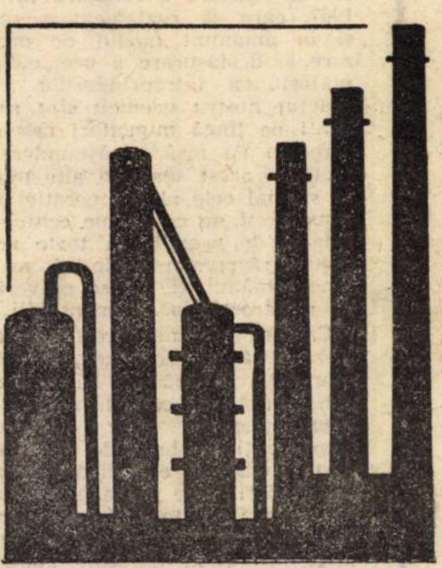

DIMENSIONAREA ÎNTREPRINDERII

America Latină
CONCENTRAREA GEOGRAFICĂ A INDUSTRIEI

viața economică

Săptăminal editat de Societatea de Științe Economice din România

SUMAR

Nr. 4 din 23 ianuarie 1970

■ ECONOMIE NAȚIONALĂ

Industria minieră în 1970: Complexitatea sarcinilor cere acțiuni convergente
de ing. **Ioan Bogdan**, secretar general al Ministerului Minelor (pag. 3)

Reflecții :

Școala continuă (II)

de acad. **Grigore C. Moisil**

Exigențele creșterii eficienței în industria locală și sarcinile organelor bancare

de **I. Beloiu**, director în centrala Băncii Naționale (pag. 5)

Agricultură

Îmbunătățirea sistemului de normare și tarifare a muncii în C.A.P.

de ing. **Fl. Ciocoiu**, șef de sector, Institutul de cercetări pentru economie agrară (pag. 6)

Turism :

Tinerețea și viitorul unei noi industrii

de conf. univ. **Al. Sobaru**, președintele O.N.T. (pag. 7)

Investiții cota '70

Ritmurile începutului de an — decisive!

de **Al. Olteanu**, director adjunct la Banca de Investiții

Tandemul plan de investiții — disciplină contractuală

de ing. **Anton Moldoveanu**, director adjunct în Ministerul Industriei Chimice (pag. 10—11)

■ TEORII ● IDEI

Documentar
Evoluții și controverse cu privire la dimensiunea întreprinderii

de **Ioniță Olteanu** și **L. Mihai** (pag. 12)

Valențe ale economiei matematice
de dr. **M. Horovitz**
Institutul de cercetări economice (pag. 13)

Schimbul de echivalențe și relațiile marfă-bani
de lector univ. **C. Sîrbu** (pag. 14)

● ECONOMIE MONDIALĂ

R.F.G.

Alergii ale politicii economice
de **I. Pădureanu** (pag. 16)

Din țările socialiste :

Evoluția rapidă a transportului în containere
de **M. Melnic** (pag. 17)

America Latină :

Concentrarea geografică a industriei
de **Maria Desmireanu**, doctorand I.C.E. (pag. 18)

Conjunctura economiei capitaliste :

Austria — Industria și exportul (pag. 19)

Statistică internațională :

Evoluții în industria vest-europeană de mașini-unelte (pag. 20)

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

Tiparul: Intreprinderea Poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr„ 23—25.

40 470

CURIER

● Indemnizație de muncă nenormată

NICOLAE MIHĂLCIOIU, Iași — *1) Cota de 20—45% din indemnizația de muncă nenormată ce se plătește conducătorilor de autoturisme (în condițiile H.C.M. nr. 1 505/1954), se calculează asupra salariului tarifar lunar de încadrare și nu asupra unui salariu tarifar — de calcul — reglementat anterior prin H.C.M. nr. 940/1965. 2) Indemnizația pentru munca nenormată nu face parte din categoria „sporurilor" la salariu la care se referă Instrucțiunile de aplicare a H.C.M. nr. 940/1965. Așa cum prevede Hotărîrea 1 505/1954, cuantumul indemnizației se stabilește, însă, prin apreciere de către conducerea unității, de acord cu Comitetul sindicatului, ținînd seama de durata timpului suplimentar care, de regulă, este prestat de conducătorii auto. Conducerea unității are deci dreptul să reanalizeze cuantumul cotei de plată a indemnizației, respectind limita minimă de 20% din salariu. 3) Conform art. 49 din Codul Muncii, funcțiile cu program de lucru care nu se limitează la opt ore se stabilesc prin Deciziile (Ordinele) ministerelor, ale celorlalte organe centrale și ale Comitetelor executive ale Consiliilor populare județene, date de acord cu birourile Uniunilor sindicatelor de ramură. Angajații care dețin funcțiile prevăzute în aceste Decizii (Ordine) pot fi deserviți în interesul serviciului, pe perioada în care desfășoară activitatea de coordonare și control la unități subordonate, de către conducătorii auto, dacă interesele serviciului necesită aceasta.*

● Salarizarea în al doilea an de activitate

MARIA BORȘ, Medgidia — *Prevederile H.C.M. nr. 914/1968 stabilesc, pentru ingineri, salarii tarifare lunare de încadrare atît pentru primul cît și pentru al doilea an de activitate. Cu începere de la al treilea an, încadrarea se face la nivelul de bază prevăzut pentru funcția de inginer. Respectarea și acordarea strictă a salariilor tarifare aprobate prin Hotărîre este obligatorie. Nu este posibil să se acorde salarii tarifare mai mici sau mai mari decît cele prevăzute. Întrucît arătați că ați depășit primul an de activitate în funcții tehnice superioare, sînteți îndreptățită ca, de la data împlinirii acestei perioade de muncă, să fiți încadrată în mod corespunzător și să primiți, retroactiv, diferența de salariu (de la 1 noiembrie 1969) dacă încadrarea dv. s-a făcut la 20 octombrie 1968. Dacă unitatea refuză să vă recunoască acest drept, vă puteți adresa Comisiei de judecată din întreprindere, pentru a vi se restabili dreptul la salariul cuvenit.*

● Concediul de odihnă

I. STOICA, economist, Ploiești. — *1) Concediul de odihnă de care ați beneficiat în anul 1969 se consideră efectuat (în primul rînd) pentru acoperirea restanțelor anului anterior. În conformitate cu art. 15 (1) din Legea nr. 26 din 27 decembrie 1967, urmează ca în acest an să beneficiați atît de concediul restant din anul 1969, cît și de cel cuvenit pentru anul calendaristic 1970. Cele nouă zile neefectuate în anul 1969, se vor adăuga la concediul din acest an. Transferarea de la o întreprindere la alta nu constituie un temei pentru compensarea* în bani a concediului *neefectuat. 2) Art. 12 alin. 5 din Legea nr. 26/1967, se referă la o altă problemă decît cea sesizată de dv. Această reglementare n-are nici o legătură cu stabilirea duratei concediului de odihnă. Concediul pentru noii angajați ca și pentru cei reîncadrați în muncă a căror vechime a fost întreruptă (în primii doi ani după reîncadrare) este de 15 zile lucrătoare, așa cum se stabilește în art. 1 și art. 11 (1) din lege.*

● Program nenormat

GH. IONESCU, Reșița — *Așa cum arătați și dv., nu se mai întocmesc liste anexe la contractul colectiv care să cuprindă funcțiile cu muncă nenormată. Aceste funcții se stabilesc, potrivit prevederilor art. 49 din Codul Muncii, prin ordinele miniștrilor, ale celorlalți conducători de organe centrale și prin deciziile președinților comitetelor executive ale consiliilor populare județene și municipiului București, date de acord cu birourile Uniunilor sindicatelor de ramură. Ordinele (deciziile) cuprind categoriile de salariați cu funcții de răspundere tehnică sau administrativă a căror muncă nu se limitează la opt ore.*

● Concediul de studii

Ing SORIN BUCERZAN, Deva. — *Inginerii de la învățămîntul post-universitar seral și fără frecvență, beneficiază de un concediu anual de studii plătit. Este vorba de 30 de zile calendaristice* în afara concediului legal de odihnă *(H.C.M. 1109 din 19 mai 1967). Acest concediu se acordă pentru participare la cursurile de pregătire și la susținerea examenelor. Reglementarea actuală nu prevede un concediu separat pentru susținerea examenului de diplomă.*

● Vechimea în muncă

CAROL DOBAY, Cîmpia Turzii. — *Dacă puteți dovedi cu acte legale că ați fost trimis la cursurile de învățămînt superior, în condițiile prevăzute de H.C.M. nr. 882/1957, primind o perioadă de timp bursă de la întreprindere, (preluată de Ministerul Învățămîntului), întreaga perioadă de studii se ia în considerare, ca vechime în munca salariată (art. 29 lit. d din H.C.M. nr 252/1967 republicată). Întrucît normele pentru acordarea sporului de vechime neîntreruptă în aceeași unitate, precum și art. 133 din Cadul Muncii prevăd că pentru a beneficia de recunoașterea vechimii neîntrerupte, ar fi trebuit să vă reîncadrați în termen de 90 de zile de la data absolvirii cursurilor și nu a repartiției, vechimea dv. neîntreruptă în muncă se socotește de la data reîncadrării.*

SCRISORI ● SCRISORI ● SCRISORI

Ucenicia la locul de muncă

O ANALIZĂ RECENTĂ întreprinsă la 16 unități economice din Județul Mureș, în care ponderea calificărilor prin ucenicie este cuprinsă între 15—20%, a dus la concluzii demne de reținut. O situație, care de fapt ne îndreptățește să subscriem la părerea majorității factorilor de răspundere din întreprinderi că acest mijloc de pregătire trebuie extins, este aceea că prin ucenicie la locul de muncă se pot crește cadre de muncitori temeinic pregătiți, în măsură să corespundă cerințelor majore ale producției. Dar, dacă lucrurile stau așa, nu pot fi trecute, totuși, cu vederea unele neajunsuri existente în acest domeniu. Este vorba în primul rînd de lipsa instrucțiunilor de aplicare a Hotărîrii nr. 981/1967, care să reglementeze unitar și în amănunt modul de organizare și desfășurare a uceniciei. La majoritatea întreprinderilor din județul nostru ucenicii sînt repartizați pe lîngă muncitori pricepuți, care nu au însă o răspundere directă în acest sens. În alte unități, în special cele ale cooperației meșteșugărești, se constituie echipe sau brigăzi de ucenici. În toate aceste cazuri răspunderea fie că nu revine nimănui, fie că se pulverizează printre atîția... responsabili.

Credem că instruirea practică trebuie să se realizeze pe lîngă muncitori în măsură să transmită cunoștințele pe care le deține, sub supravegherea unor instructori competenți, pe bază de planuri tematice care să cuprindă minimum de lucrări care trebuie executate de ucenici. Peste 90% din persoanele care se ocupă de pregătirea muncitorilor în unitățile analizate, sînt de părerea că la un număr de 40—50 de ucenici este necesar un instructor. În ultimul an de ucenicie se pot forma echipe, cu plan de producție special stabilit, situație în care remunerarea se poate face în funcție de aportul în producție. S-ar elimina în acest fel și influența activității productive a ucenicilor asupra nivelului de îndeplinire a normelor de muncă de către muncitorii care au ucenici spre instruire.

Carențele cele mai serioase apar însă în procesul de instruire teoretică și de cultură generală a ucenicilor. Comasarea cursurilor teoretice la sfîrșitul anului, sau chiar la sfîrșitul perioadei de ucenicie nu dă rezultate. În acest fel tinerii sînt nevoiți „să învețe" meseria fără a avea cele mai elementare noțiuni teoretice despre ea. Așa se petrec lucrurile, din păcate, la unități care pregătesc muncitori în meserii complexe ca strungari, lăcătuși de precizie, tîmplari manuali etc., meserii ce nu pot fi însușite fără o bază teoretică solidă. Fabrica de utilaje pentru industria ușoară „Metalotehnica" din Tîrgu-Mureș, care are un număr apreciabil de ucenici, a primit instrucțiuni de la forul tutelar să organizeze pregătirea teoretică la sfîrșitul celor doi ani de ucenicie. Cu toate demersurile, nu s-a aprobat nici o derogare de la această planificare. Considerînd situația anormală, Comitetul de direcție a inițiat organizarea unor cursuri săptămînale, la disciplinele: desen tehnic, tehnologia meseriei și protecția muncii. Rezultatul acestei inițiative lăudabile este cel scontat. Ucenicii reușesc o sincronizare mai bună a noțiunilor teoretice cu deprinderile practice.

Socotim deci că pregătirea teoretică trebuie să se realizeze paralel cu practica în producție, după aceleași programe ca în școlile profesionale.

Gr. GRAMA
Inspector la Oficiul forței de muncă-Tîrgu-Mureș

Decontarea automată a producției vîndute

NU SÎNT de acord cu propunerile cuprinse în scrisorile publicate sub acest titlu (în nr. 37 și 41/1969), pentru motivele următoare.

— transformarea creditului pe documente de decontare în expediție într-un „alt credit", care să acopere valoarea nominală a documentelor, ar duce la situații ca băncile finanțatoare să dea unităților un volum mărit de semne monetare — diferența de la actualul sistem la cel propus lipsind ori îngustînd finanțarea altor acțiuni ale economiei naționale;

— în metoda propusă, în cazul refuzurilor (8—10% din facturi) risipa de credite va fi mai mare fiindcă se va lucra cu valori de un ordin superior, iar volumul de muncă va fi, de asemenea, mărit pentru că s-ar lucra cu cifre mai multe și cu zecimale;

— metoda propusă obligă băncile să urmărească încasarea facturilor (aidoma livrărilor în tranzit achitat) și lipsește emitentul de factură de interes și inițiativă, adică tocmai de ceea ce poate și trebuie să facă el pentru creșterea vitezei de rotație (încărcarea și expedierea rapidă a vagoanelor și autovehiculelor, încheierea din timp a contractelor, planificarea judicioasă a desfacerii, întocmirea corectă a facturilor și depunerea lor neîntîrziată în bancă, alegerea formei de plată cu dispoziție în locul facturii talon în unele cazuri, cererea de despăgubiri și penalizări în caz de întîrzieri).

M. MIERLĂ
economist
Combinatul de materiale de construcții Tîrgu—Jiu

INDUSTRIA MINIERĂ ÎN 1970

COMPLEXITATEA SARCINILOR CERE ACȚIUNI CONVERGENTE

● Peste 23 milioane tone de cărbune ● 38 noi obiective industriale ● Prin reducerea consumului, o economie totală de 110.000 mc lemn ● Un ritm rapid de creștere a productivității muncii

ing. Ioan BOGDAN
secretar general al Ministerului Minelor

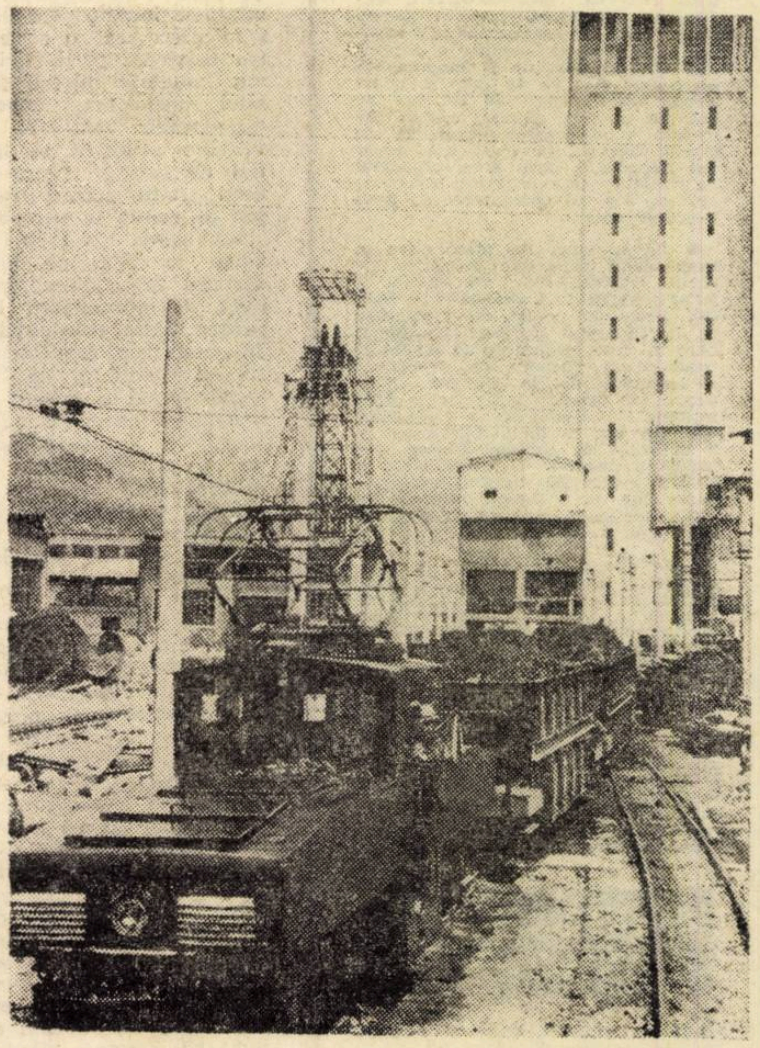

Exploatarea minieră Lonea din Valea Jiului. **Scoaterea cărbunelui din abataj se efectuează cu ajutorul locomotivelor fabricate la Uzinele „23 August"**

ÎN CADRUL PLANULUI de dezvoltare a economiei naționale, pe 1970 industriei miniere îi revin sarcini importante. Producția globală industrială a întreprinderilor din ramura minieră este prevăzută să crească cu 13,8% față de anul 1969, sporuri importante fiind prevăzute la toate produsele de bază. Astfel, **producția de cărbune extras va spori cu 4 milioane tone, depășind cu 1,1 milioane tone nivelul prevăzut în planul cincinal pentru acest an. La producția de metale neferoase se prevăd creșteri cuprinse între 11,8 și 13,4%, la bauxită sporul fiind de 22,0%, iar la producția de substanțe nemetalifere — de 38%.** Totodată, în 1970, **va trebui să se realizeze un volum de investiții de aproximativ 3 miliarde lei și să se pună în funcțiune un număr de 38 capacități industriale, care să asigure creșterea producției de cărbune la peste 23 milioane tone și o dezvoltare a capacităților de producție la minereurile neferoase și nemetalifere etc.**

Lucrătorii din întreprinderile miniere au început noul an de muncă cu hotărîrea fermă de a îndeplini cu succes aceste sarcini și de a înfăptui neabătut indicațiile plenarei C.C. al P.C.R. din decembrie 1969. Realizarea și depășirea sarcinilor de plan pe 1969, organizarea întreprinderilor în 10 unități economice puternice cu statut de centrală, elaborarea de măsuri concrete pe fiecare loc de muncă, urmărirea îndeaproape a realizării ritmice a planului din primele zile ale noului an, sînt condițiile de bază care ne permit să afirmăm că și în acest an prevederile de plan vor fi nu numai îndeplinite, ci și depășite.

ÎN CUVÎNTAREA ținută la plenara C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat: **„Ministerul Minelor și combinatele miniere, au datoria să ia măsuri pentru creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor miniere și mărirea vitezelor de înaintare în galerii, perfecționarea metodelor de exploatare și a tehnologiilor de preparare, să stabilească programe concrete de pregătire a exploatării în fiecare mină în parte. Este adevărat, unele din zăcămintele noastre au un conținut util mai sărac, dar folosind tehnologii avansate, ele pot deveni eficiente, pot sluji intereselor economiei naționale cu rezultate bune și de aceea trebuie asigurată explorarea și utilizarea lor mai intensă".**

În vederea ducerii la îndeplinire a acestor sarcini, care vor avea o influență hotărîtoare asupra îmbunătățirii activității în industria minieră, s-au stabilit, încă din anul 1969, măsuri pentru folosirea completă și intensivă a utilajelor. La fiecare mină se vor stabili locuri de muncă (abataje, galerii, suitori etc.) unde vor fi plasate utilajele de mecanizare și indicatorii minimali ce trebuie realizați. Totodată, s-au luat măsuri ca toate lucrările miniere de bază să fie atacate numai pe baza unui program de dotare și organizare a lucrărilor de execuție, care să conducă la viteze curente de avansare comparabile cu cele din [illegible] cu industrie minieră dezvoltată.

Pe lîngă efectele economice pozitive imediate, realizarea unor viteze de înaintare superioare va conduce la crearea unui decalaj corespunzător la toate utitățile între lucrările de deschidere și pregătire și capacitățile de producție, fapt de importanță deosebită în industria minieră. Aceasta va permite ca programarea producției pe locuri de muncă, organizarea producției și a muncii în abataj și zona respectivă să se poată face mult mai bine, cunoscîndu-se din timp condițiile concrete în care se vor desfășura lucrările, calitatea și cantitatea substanței ce urmează a fi exploatată.

PARALEL cu acțiunile întreprinse pentru crearea condițiilor care să asigure extragerea unui volum sporit de substanță utilă din subteran, **s-au preconizat măsuri pentru îmbunătățirea calității producției extrase, reducerea pierderilor, sporirea indicilor de recuperare la instalațiile de preparare și diversificarea produselor.** În această ordine de idei, o importanță deosebită prezintă stabilirea unor tehnologii de preparare a minereurilor neferoase și de prelucrare metalurgică a acestora la fiecare tip de zăcămînt, care să asigure obținerea unor cantități cît mai mari de metale neferoase în lingou, fapt ce va favoriza reducerea la minim a pierderilor de metal în sterilul de la instalațiile de preparare a minereurilor și în zgurile metalurgice. Pe baza rezultatelor lucrărilor de cercetare întreprinse în țară și străinătate, se vor elabora în cursul anului două studii tehnico-economice prin care se vor definitiva tehnologia optimă de prelucrare a concentratelor polimetalice de tip Leșul Ursului și valorificarea cenușilor de pirită de la uzinele metalurgice neferoase, asigurîndu-se cantități sporite de metale

⟶

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

Construcțiile de mașini în sprijinul agriculturii

TOT MAI MULT UTILAJ PENTRU IRIGAȚII

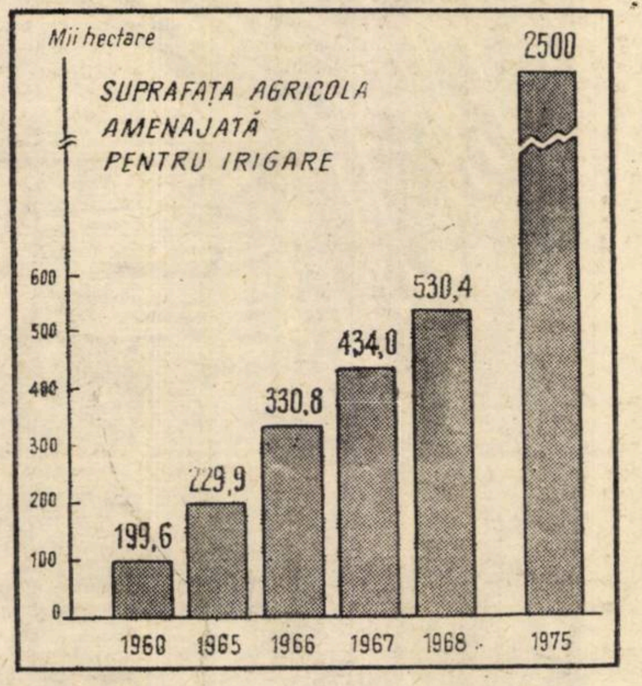

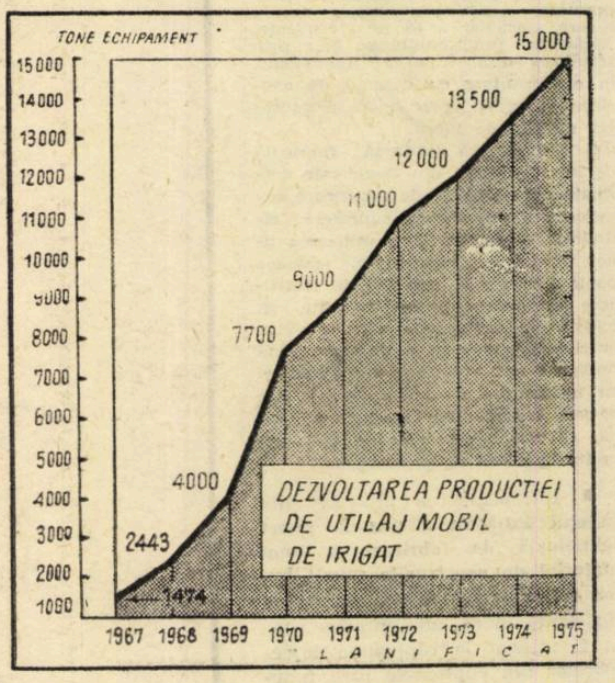

GRAFICUL ALĂTURAT ilustrează corelația dintre producția națională de echipament de irigat și dinamica suprafețelor agricole amenajate cu ajutorul lor. Înainte de 1967, cantității scăzute de utilaj construit în țară îi corespundea o dinamică lentă a suprafețelor irigate care, într-o perioadă de cinci ani (1960—1965), au crescut doar cu 15%, la un nivel ce reprezenta aproximativ 1,4% din întreaga suprafață agricolă a țării.

Pe baza măsurilor stabilite, începînd din 1965, s-a trecut la intensificarea preocupărilor pentru crearea unei industrii proprii de echipament de irigații. În acest sens, Întreprinderea mecanică „Ceahlăul"-Piatra Neamț a fost profilată pe producerea echipamentului mobil pentru irigat prin aspersiune și alte unități — pentru realizarea diferitelor instalații.

La sfîrșitul anului 1969, producția Uzinei mecanice „Ceahlăul", principala unitate în realizarea de echipamente de irigație, atingea cota de 4 000 tone, nivel încă insuficient în condițiile accelerării ritmului de irigare stabilit în documentele de partid și stat. Pentru a furniza echipamentul necesar amenajării celor 2,5 mil. ha teren agricol, prevăzute pentru 1975, întreprinderii din Piatra Neamț i s-au alocat importante fonduri de investiții, urmînd ca în 1974 să ajungă la o capacitate de producție de 1944 tone/an piese neferoase turnate, ceea ce corespunde unei producții de echipament de irigat de aproximativ 13 500 tone.

Paralel cu procesul de creștere, se depun eforturi de diversificare a producției, corespunzător condițiilor specifice existente în diferitele zone ale țării. Astfel, alături de echipamentul de 101,6 mm (4 țoli) existent în fabricație se trece la asimilarea celui de 75 mm (3 țoli) și ulterior, de 89 mm (3,5 țoli). Atingerea nivelurilor prevăzute și diversificarea producției vor constitui un aport esențial al industriei constructoare de mașini la sporirea producției agricole.

● La Uzina de vagoane din Tr. Severin a început fabricația unui nou produs — **VAGONUL TIP BUNKER PENTRU TRANSPORTUL NEGRULUI DE FUM.** Realizat pentru prima oară în țara noastră, vagonul este proiectat pentru o capacitate de transport de 27 tone, avînd un volum util de 80 mc. El poate circula la o viteză de 100 km pe oră. În aceeași unitate, a fost încheiată modernizarea vagonului de marfă acoperit, pe două osii, destinat exportului, prin care consumul de metal pe produs a fost redus cu aproape 150 kg comparativ cu tipul executat anterior.

● La unitatea de mecanizare și transporturi forestiere Pitești a început **FABRICAREA ÎN SERIE A DESPICATORULUI HIDRAULIC DLH 300.** Prototipul creat de specialiștii de la Institutul de cercetări forestiere a fost experimentat cu bune rezultate la Unitatea de exploatare a lemnului de la Stîlpeni. Noul produs va permite mecanizarea operațiunii de despicare a resturilor obținute din sortarea buștenilor și a buturilor cu defecte. Partea mecanică a primelor 14 despicătoare a și fost executată, urmînd ca echiparea lor cu instalații electrice și hidraulice să se facă de către IRUM București.

● Un colectiv de ingineri și tehnicieni de la Unitatea de exploatare și industrializare a lemnului din Comănești a realizat, după proiecte proprii, o **INSTALAȚIE ELECTRICA COMPLEXĂ DE DISTRIBUIRE A BUȘTENILOR DE FAG PE SERII ȘI CLASE DE DIAMETRE.** Instalația, lungă de 120 m, este dotată cu 21 de compartimente, în care sînt sortați și clasați buștenii, înlocuindu-se astfel un mare volum de manoperă în lucrările de manipulare și depozitare. Este suficient de amintit că la manevrarea în depozitul final a întregii producții de bușteni, numărul muncitorilor a fost redus cu peste 50%, creîndu-se posibilitatea utilizării forței de muncă în alte sectoare de fabricație.

ȘTIINȚĂ, TEHNICĂ TEHNOLOGIE, INOVAȚII

● Recent, combinatele textile din țară au aplicat cu succes un **NOU PROCEDEU DE ALBIRE ȘI VOPSIRE CONSECUTIVĂ A UNOR ȚESĂTURI,** îndeosebi cele de catifea și diftină. În urma experimentării și verificării în procesul de producție curentă au rezultat numeroase avantaje tehnico-economice : creșterea randamentului instalațiilor de vopsire cu 30%, o economie anuală de 100 000 lei la coloranți și alte materii prime etc. La activitatea de concepere și introducere în fabricație a acestei noi metode tehnice și-a adus o contribuție importantă colaborarea dintre Combinatul textil Arad și institutele de specialitate ale Ministerului Industriei Ușoare.

● Un colectiv de cercetători de la stațiunea hortiviticolă Iași, de sub conducerea prof. univ. Vasile Juncu, a obținut un **PORTALTOI DE VIȚĂ CU ÎNSUȘIRI SUPERIOARE.** Acest portaltoi, produs în cantități mari de către stațiunea ieșeană, găsește condiții prielnice pentru extinderea sistemului radicular, rădăcinile sale ajungînd la 2,5 metri, ceea ce asigură o aprovizionare abundentă cu elemente fertilizante. Folosirea portaltoiului în viile din nordul Moldovei poate determina obținerea unei recolte anuale de circa 100 000 butași la hectar.

● **Uzina mecanică din Cugir** a început fabricația a două tipuri de freze — universală și verticală — cu comandă automată după program, folosite în construcția de mașini pentru prelucrarea pieselor din metal. Mașinile pot funcționa în ciclu automat prin utilizarea comenzii secvenționale, care face posibilă programarea a 30 de secvențe, sau, la cerere specială, a 60 de secvențe. Alcătuirea programului se face prin stabilirea unui itinerar tehnologic, în conformitate cu desenul de execuție al piesei, precizîndu-se succesiv etapele de lucru.

O altă mașină modernă fabricată de întreprinderea din Cugir este destinată operațiunilor de rectificare exterioară a pieselor cu suprafețe cilindrice și conice. Prin utilizarea unor accesorii suplimentare, mașina poate executa și operații de rectificare interioară. Utilajul poate fi folosit, de asemenea, atît la prelucrări individuale cît și de serie, fiind prevăzut cu posibilități de reglare și cu mecanisme de automatizare care permit ca, printr-o singură comandă, să fie pornite sau oprite mai multe instalații de prelucrare.

● Întreprinderea „Pleașa" din județul Prahova a pus la punct **tehnologia de fabricare a unui material de construcție numit beton refractar supraaluminos.** Avînd rezistență mare, noul produs poate fi utilizat la căptușirea injectoarelor din cuptoarele care funcționează la temperaturi înalte, precum și în instalațiile de prelucrare din rafinării și combinate chimice. Folosirea lui la căptușirea injectoarelor va avea ca efect prelungirea duratei de funcționare a acestora, între două reparații generale, cu 2–3 luni.

neferoase, atît de necesare economiei naționale.

Tot în scopul satisfacerii cerințelor într-o proporție cît mai mare cu unele produse nemetalifere și reducerea la minim a importurilor din aceste produse, s-au preconizat o serie de măsuri pentru **creșterea producției de caolin destinat industriei hîrtiei și industriei ceramice, încheierea experimentărilor de prepararea bentonitei de Răzoare, în vederea utilizării ei la fabricarea hîrtiei de calitate superioară, elaborarea unui stuliu pentru dezvoltarea producției de caolin în perspectivă.**

Realizarea producției la nivelul prevăzut în plan pe 1970 la minereuri, cărbuni și nemetalifere, este **condiționată de dezvoltarea bazei de rezerve pentru toate substanțele minerale utile.** În acest sens, ministerul nostru, împreună cu Comitetul de Stat al Geologiei, urmează să ia măsuri practice pentru lichidarea lipsurilor ce se manifestă în activitatea geologică. Astfel, pentru acest an, se prevăd măsuri care să ducă la **intensificarea lucrărilor geologice în zonele cu o perspectivă favorabilă, îndeosebi pentru minereuri neferoase — sector în care se vor investi circa 60% din fondurile afectate cercetării geologice.** De asemenea, în vederea introducerii în circuitul economic, într-un termen relativ scurt, a noi rezerve, vor fi luate măsuri care să faciliteze gruparea forțelor de exploatare, în scopul cunoașterii rezervelor și pregătirii lor pentru producție, ca și pentru apropierea cercetării geologice de producție. Paralel cu aceste măsuri, vor fi inițiate acțiuni de prospectări complexe, menite să ducă la descoperirea de noi rezerve de minereuri neferoase în munții Rodnei, în bazinele Baia Borșa, Harghita și altele.

LA PLENARA din decembrie 1969 a C.C. al P.C.R. s-a subliniat cu tărie **necesitatea folosirii eficiente, în toate ramurile economiei naționale, a materiilor prime și a materialelor, stabilirea judicioasă a unor norme de consum astfel încît să crească eficiența economică a activității fiecărei unități în parte.** Această sarcină deosebit de importantă vizează în mod direct și industria minieră, în special în ce privește reducerea consumului de lemn de mină. **Consumul de lemn de mină scade în anul 1970, față de 1969, cu 1,5 mc. pe 1000 tone de cărbune și cu 1,2 mc. pe 1000 tone de minereuri neferoase, urmînd să se obțină, pe această bază, o reducere a consumului total de lemn de mină cu 110 000 mc, față de prevederile planului cincinal pentru acest an.** Micșorarea consumului va avea, pe de o parte, o influență pozitivă asupra reducerii costurilor de producție, iar pe de altă parte, lemnul economisit va putea fi dirijat spre alte sectoare pentru a fi valorificat în mod mai eficient.

Ce se prevede pentru micșorarea consumului de lemn de mină? Pe lîngă măsurile ce au fost elaborate pentru gospodărirea lui mai judicioasă (în unele unități se manifestă încă o oarecare risipă), specialiștii din exploatări și cei din activitatea de cercetare vor studia posibilitatea de a extinde pe scară mai largă înlocuitorii (susținerea metalică, procedeul de torcretare și alte metode), care necesită un consum redus, sau înlătură definitiv utilizarea lemnului. De altfel, în acest domeniu ne gîndim și la o perspectivă mai îndepărtată. Activitatea de cercetare își va axa preocupările pe găsirea unor soluții noi pentru înlocuirea lemnului cu alte materiale, în proporție din ce în ce mai mare, astfel încît în anul 1971 — primul an din noul cincinal — **consumul de lemn de mină, cu toate creșterile de producție prevăzute, să fie, pe ansamblul industriei miniere, sub 700 mii mc.**

SARCINI DEOSEBITE stau în acest an în fața industriei miniere **în domeniul sporirii productivității muncii — ea marcînd o creștere de 9% față de prevederile cincinalului — cea mai mare parte a creșterii producției urmînd să se obțină pe această bază.** Aceasta impune, pe lîngă o rațională organizare a producției și a muncii în toate unitățile și ridicarea gradului de dotare tehnică. În acest sens, vor fi efectuate, în prima parte a anului, studii tehnico-economice, care vor urmări, în principal, raționalizarea și modernizarea unităților, în raport cu condițiile specifice de zăcămînt și cu realizările dobîndite pe plan mondial. Vor fi, totodată, dezvoltate capacitățile de concepție și de producție a unităților proprii producătoare de utilaj minier, creîndu-se astfel condiții pentru asimilarea și fabricarea în țară de noi mecanisme și utilaje, necesare pentru mecanizarea lucrărilor.

Dar întrucît furnizorul principal de utilaje este Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, se impune o colaborare mai strînsă între unitățile acestuia și cele miniere, în vederea eliminării deficiențelor care se mai manifestă în domeniul modernizării și asimilării unor noi tipuri de utilaje — deficiențe care se concretizează în special în durata mare de asimilare și modernizare a utilajelor. De asemenea, **se simte nevoia unui sprijin și preocupări mai mari din partea uzinelor furnizoare pentru realizarea mașinilor și utilajelor noi la nivelul tehnicii actuale și pentru continua îmbunătățire a performanțelor acestora.**

Tot în scopul creșterii producției pe seama obținerii unei mai înalte productivități a muncii, o preocupare de prim ordin, atît a întreprinderilor, cît și a organelor din minister, o constituie atragerea și permanentizarea cadrelor. Este cunoscut faptul că, față de celelalte ramuri de activitate, în industria minieră se consumă un volum de muncă mai mare. Salariile reprezintă 40–45% din costurile de producție, ceea ce obligă toate unitățile să acorde o atenție deosebită utilizării forței de muncă, limitării creșterii numărului acesteia, creării condițiilor menite să o atragă și s-o stabilizeze. Generalizarea experimentării sistemului îmbunătățit de salarizare în ramura minieră, ameliorarea condițiilor de cazare, prin construirea a încă 2 500 apartamente în anul 1970 și a condițiilor de transport, sînt o parte din măsurile luate pentru atragerea forței de muncă, care vor contribui și ele la perfecționarea activității economice din această ramură de producție.

NOI OBIECTIVE ECONOMICE

● **La Uzina de reparații Auto din Suceava,** a intrat în funcțiune o MODERNĂ STAȚIE DE ACOPERIRI GALVANICE. Dotată cu utilaje perfecționate, noua stație permite recondiționarea pieselor auto prin cromare dură și nichelare docorativă. Aceste procedee sporesc considerabil calitatea reparațiilor, reduc consumul de materiale și piese, ducînd, în același timp, la scurtarea termenelor de imobilizare a autocamioanelor aflate în reparație.

● **În bazinul petrolifer din Moldova** au intrat în funcțiune NOI CAPACITĂȚI DE PRODUCȚIE, care vor contribui la mai buna valorificare a zăcămintelor de țiței și a gazelor de sondă. În zona Doftana a fost construit un parc de instalații de mare capacitate pentru separarea țițeiului de alte produse, la care au fost conectate 24 de sonde. Tot aici, a fost dată în exploatare o nouă stație de compresoare, cu o capacitate de 180 000 mc gaze de sondă pe zi. Noilor instalații li se adaugă două stații de epurare a apei, avînd o capacitate de 1 000 mc pe zi.

● Au fost puse în funcțiune PRIMELE DOUĂ OBIECTIVE **din perimetrul șantierului de construcție al Fabricii de tricotaje din Miercurea Ciuc** — unitate care va produce anual 2 500 000 de articole din fire de „dralon". Este vorba de o mare centrală termică și de un post electric de transformare. În cadrul probelor tehnologice au fost realizate primele tricotaje. În prezent, în spațiile de producție din prima etapă de construcție și montaj, toate utilajele au trecut cu bine faza de rodaj mecanic.

● La Sibioara, în județul Constanța, se montează instalațiile unei noi stații de concasare și granulare-sortare a pietrei, care va spori producția de piatră a carierei de aici cu 90 000 mc pe an. De asemenea, la Ostrov se montează o instalație pentru prepararea balastului din Dunăre, iar la Cernavodă se amenajează bazine pentru descărcarea acestuia. Alte măsuri luate de **industria locală a județului Constanța,** în vederea îmbunătățirii aprovizionării șantierelor cu MATERIALE DE CONSTRUCȚII, vizează deschiderea unei noi cariere de piatră la Tîrgușor, a unei mari cariere de nisip la Capul Midia, trecerea la exploatarea nisipului de Ciobănița pentru betoanele celulare autoclavizate, reînceperea exploatării pietrei de Techirghiol pentru placaje ornamentale și folosirea nisipurilor de mare în producția cărămizilor ușoare.

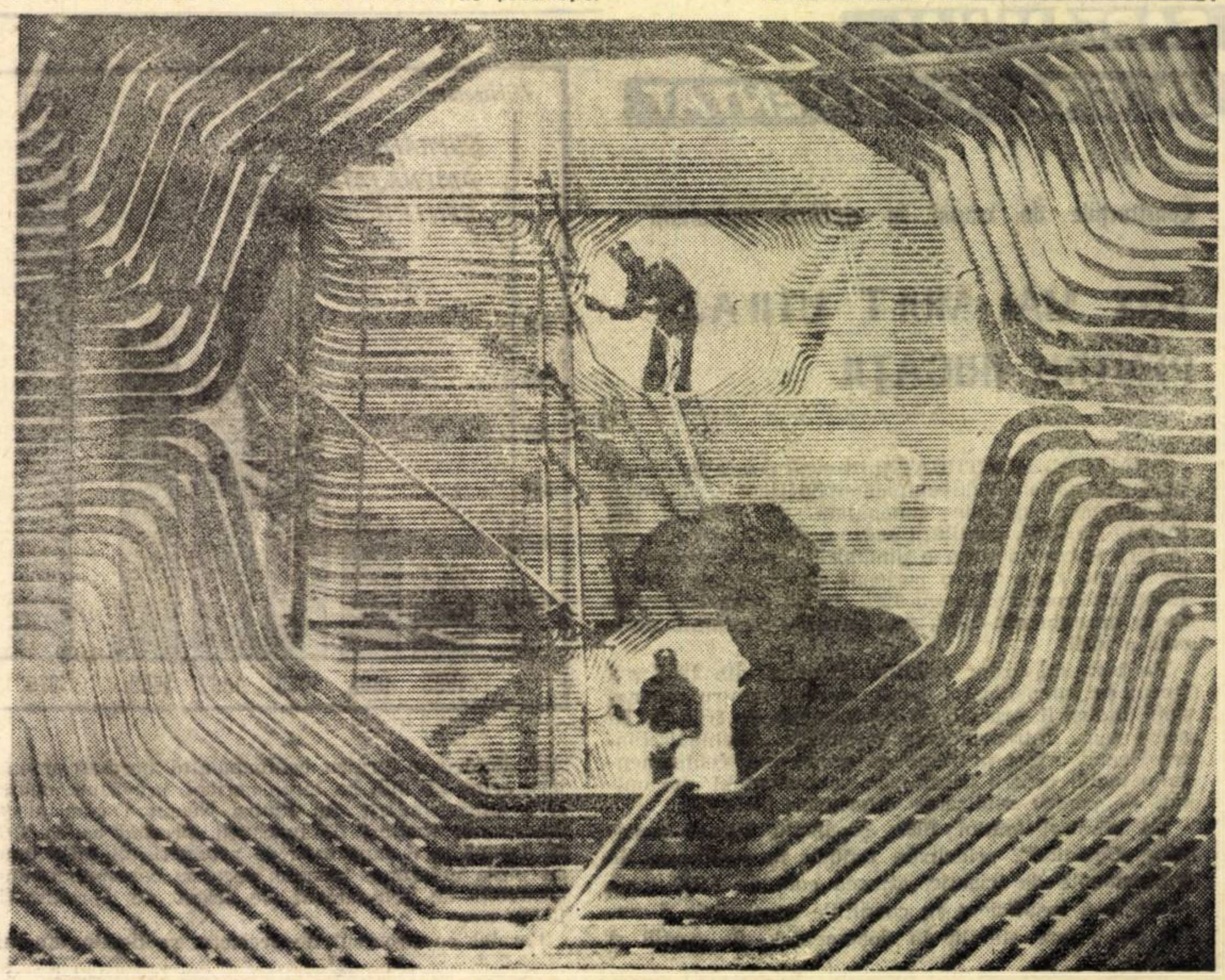

Artizanat energetic (La Mintia-Deva)

Foto : Virgil Caciu

REFLECȚII

ȘCOALA CONTINUĂ (II)

acad. Grigore C. MOISIL

ALTĂ DATĂ *) am arătat cum și profesorii, dacă vor să nu rămînă in urma elevilor lor, trebuie să urmeze cursuri de reîmprospătare și mobilizare a cunoștințelor.

Oare numai ei ?

Inginerii nu ? Economiștii nu ?

Eu nu știu ce ar trebui să invețe inginerul X din combinatul Y. Nu știu să spun nici ce trebuie să invețe directorul combinatului Z.

— Ca să rămînă directorul combinatului ?

— Ca să poată raporta că totul merge bine ?

— Sau ca să meargă bine ?

Evident, pentru ingineri și economiști e nevoie de mai multe cursuri de modernizare :

a) cursuri de modernizare în stricta specialitate : cunoașterea practică și teoretică (insist : și teoretică) a utilajului nou, la care lucrează ; e foarte probabil că astfel de cursuri se și fac ;

b) cursuri de modernizare în stricta specializare vecină ; nici o instalație nelucrind singură, e nevoie să știi și cum lucrează și instalațiile de care instalația ta e legată ;

c) cursuri de informare asupra modernizării întregii întreprinderi ;

d) cursuri de economie matematică pentru ingineri. Astfel de probleme nu au făcut obiectul unor lecții în institutele tehnice superioare. Nici azi eu nu cred că în vreunul din institutele noastre tehnice superioare se invață toate capitolele ce urmează ale economiei matematice : programare liniară, problema transporturilor, programare pseudobooleană, teoria stocurilor, teoria cozilor, programare dinamică, metoda PERT și metoda drumului critic. Aș fi curios să știu în care din ele se învață teoria grafurilor, teoria jocurilor și teoria deciziilor. Dar calculul probabilităților, statistica și controlul statistic al fabricației, în genere al producției ? Evident, aceste capitole ale economiei matematice trebuie să fie predate și în cursurile de modernizare ale economiștilor.

e) cursuri asupra calculatoarelor, programării la calculator, utilizarea calculatoarelor.

Să nu ne înșelăm. Toate cursurile de la punctele c, d, e de mai sus nu fac decît să introducă pe ascultători în spiritul nou al tehnicii. Ele trebuie să fie predate tuturor inginerilor și economiștilor din întreprinderi, ca să suporte introducerea metodelor moderne de conducere a întreprinderilor cu ajutorul metodelor matematice moderne și a calculatoarelor, nu ca s-o facă. Pentru introducerea metodelor moderne se organizează cursuri speciale, de către C.E.P.E.C.A., instituție care a și preluat introducerea acestor metode în cîteva întreprinderi și a ajuns la bune rezultate și care organizează și numeroase cursuri de modernizare a culturii economice a inginerilor și economiștilor. În aceeași direcție lucrează și Centrul de calcul economic și cibernetică economică legat de A.S.E. Pentru pregătirea în domeniul programării pentru calculatoare lucrează Centrul de calcul al Universității, iar pentru problema simulării pe calculator se țin și două seminarii la Institutul de matematică al Academiei.

Greutatea cea mare e de a face să înțeleagă, pe toți cei ce ar trebui să înțeleagă, că această muncă de modernizare este o muncă în folosul întreprinderii. Aceasta înseamnă mai multe lucruri.

Trebuie să fie trimiși la cursurile de modernizare întîi cei mai buni. Azi unii directori sau șefi de personal gîndesc așa :

„De X am mare nevoie, nu merge serviciul fără el : nu-l trimit. Nici de Y nu mă pot lipsi. Z e indispensabil, nu pot să-l trimit să se «perfecționeze». Îl trimit pe N, că mă pot lipsi de el. Nici cu el, nici fără el, nu e altfel. Să-l trimit la (urmează : la cursurile I.B.M., sau la cursurile C.E.P.E.C.A., sau la cursurile Centrului de calcul al Universității, sau alt curs de reciclare), să-l perfecționeze. Dar, „cui prodest" ?

*) Vezi, Viața economică nr. 47-28, nov. 1969.

EXIGENȚELE CREȘTERII EFICIENȚEI ÎN INDUSTRIA LOCALĂ ȘI SARCINILE ORGANELOR BANCARE

INDUSTRIA LOCALĂ ocupă un loc important în economia noastră ; ea completează sortimente de produse pe care industria republicană nu le poate produce, valorifică resurse locale și deșeuri, acoperă, în mare măsură, necesarul de mobilă al fondului pieței și mai ales furnizează întreprinderilor de construcții cantități impresionante de materiale de construcție.

Alături de creșterea continuă și de diversificarea producției, ca sarcini importante ale acestui sector, trebuie să stea la loc de cinste și grija pentru obținerea unor rezultate calitative mai bune, exprimate în creșterea acumulărilor, în gospodărirea tot mai rațională a mijloacelor materiale și bănești.

Cu toate rezultatele pozitive obținute pe această linie, analiza situației economico-financiare a întreprinderilor arată că grija pentru obținerea unui raport optim între eforturi și rezultate, între cheltuieli și venituri nu poate primi în toate cazurile apreciere bună. Nu de puține ori cei însărcinați să respecte cerințele disciplinei financiare dau dispoziții, angajează cheltuieli, fără să obțină în prealabil aprobarea fondurilor necesare, asigurarea unor condiții legale și de eficiență care să motiveze deciziunea.

Ignorînd aceste premise, o întreprindere sau alta ajunge să aibă dificultăți, să suporte efectele insuficienței de fonduri, cheltuite pentru alte destinații decît cele aprobate, să caute tot felul de metode pentru „normalizarea" situației. Astfel, Întreprinderea de materiale de construcții din Baia Mare a folosit anul trecut o parte din fondurile de producție pentru acoperirea unor cheltuieli legate de proiectele și investițiile pentru fabrica de cărămizi ; la fel a procedat și Întreprinderea de industrie locală din Urziceni.

Este însă știut că mai înainte de a se dispune cheltuirea fondurilor trebuie cîntărită atent eficiența ce se va obține, trebuie respectate normele legale în vigoare. Lansarea în producție a unei mărfi, care apoi stă nefinisată luni de zile din lipsa cîtorva materiale sau care nu se vinde pentru că nu trebuie nimănui, constituie un act nefundamentat economic, aduce pagube în gestiunea economică respectivă. Consecința imediată este apariția împrumutului restant. În fața unor asemenea situații, organul bancar nu trebuie să stea pasiv. De pildă, sucursala Băncii Naționale din județul Sălaj, împreună cu direcțiile județene ale industriei locale și gospodăriei comunale și cerînd sprijinul comisiei economice județene a constituit, în luna decembrie 1969, o serie de comisii pentru a analiza situația întreprinderilor de interes local din județ. Rezultatul a fost că numai într-o lună a obținut reducerea împrumuturilor restante de la 4 071 000 lei la 2 800 000 lei. Dar această acțiune nu s-a făcut din inițiativa organului bancar respectiv, ci la cererea conducerii băncii. De ce a trebuit să se aștepte săptămîni de zile ca să se intervină ? Operativitatea nu este cea din urmă cerință pusă în fața aparatului bancar și ceea ce s-a făcut în luna decembrie se putea organiza mai din timp, cînd fenomenele negative erau abia la început.

Grija pentru finalizarea muncii economice nu se manifestă peste tot. Practica muncii în unele întreprinderi locale arată că în evidențele contabile apar posturi de debitori care rămîn nelichidate luni de zile, contrar regulilor de evidență contabilă și cerințelor unei bune gospodăriri a mijloacelor ; situația unor refuzuri nu este clarificată imediat, pentru a se decide ce trebuie făcut pentru satisfacerea clientului, a cerințelor contractelor, pentru recuperarea unor lipsuri, a unor amenzi plătite etc.

O activitate poate fi socotită ca eficientă numai atunci cînd cheltuielile materiale de producție nu depășesc pe cele planificate, ba chiar trebuie să cunoască o descreștere relativă față de nivelul atins în anii precedenți. Dar nu totdeauna se are în vedere cît costă fiecare unitate de produs obținută. De exemplu, la Întreprinderea de industrie locală din Huși costurile au fost depășite cu 400 000 lei în 1969, la Întreprinderea de industrie locală din Vaslui cu 350.000 lei : aceste „devieri" au continuat să crească în tot cursul anului trecut fiind privite ca fenomene de neînlăturat, ceea ce a influențat asupra rentabilității întregii activități.

Este un lucru elementar, sau ar trebui să fie, ca între nevoile producției și aprovizionarea tehnico-materială să existe o corelație strînsă : orice gospodar bun se aprovizionează numai cu strictul necesar, numai cu materii prime și materiale corespunzătoare gamei de produse ce urmează a fi fabricate. Dar la Întreprinderea de industrie locală din Bîrlad s-au făcut aprovizionări peste necesar de 817 000 lei, pentru că încă din faza de planificare s-a manifestat superficialitate, n-au fost luate în calcul toate stocurile existente și de aici s-a ajuns la stocuri inutilizabile, fără mișcare.

Faptul că pentru asemenea greșeli se plătesc penalizări de 12% pare a nu accelera acțiunea de lichidare și de închidere pe viitor a căilor pe care se formează aceste imobilizări de mijloace. Dacă în unele cazuri organele bancare iau măsuri eficiente față de cei care fac aprovizionări peste necesar, așa cum a procedat organul bancar din Pitești în cazul întreprinderilor din Curtea de Argeș și Topoloveni, în alte situații însă se înmagazinează materii prime și materiale fără legătură cu activitatea curentă de producție, sînt suportate dobînzi ridicate la credite, se încetinește viteza de rotație a fondurilor și mai ales se scot din circuitul economic materiale cerute în alte locuri, fără ca întreprinderile respective, direcțiile de industrie locală, să manifeste poziție hotărîtă față de cei care provoacă astfel de stocaje.

Sînt și situații în care unitățile bancare nu manifestă înțelegerea necesară și inițiativă în acordarea unui sprijin financiar prin credite. De pildă, în cazul Întreprinderii de materiale de construcție din Baia Mare, organul bancar putea evita apariția unor împrumuturi restante, dacă ar fi avut în vedere că stocarea unor însemnate cantități de produse de carieră și balastieră s-au datorat timpului nefavorabil care a împiedicat pe beneficiari să ridice și să transporte marfa cu mijloacele proprii. De asemenea, organul bancar din Slatina putea să aibă în vedere, anul trecut, că spalierii de la Întreprinderea de industrie locală pot fi creditați, deoarece exista certitudinea că beneficiarii (respectiv c.a.p.-urile) îi vor ridica și plăti în trimestrul I/1970, adică atunci cînd au efectiv nevoie de ei pentru ridicarea viței de vie.

Apreciem ca pozitiv faptul că în preocupările conducerilor de întreprinderi de interes local stă pe prim plan producția, dar ea este uneori privită ca un scop în sine, fără a se face și corelarea concomitentă și obligatorie cu desfacerea. Astfel, la Întreprinderea de industrie locală Huși au fost lansate în producție cărucțe, deși se știa, de la început, că nu existau cumpărători pentru ele : în același timp s-au lansat în producție cantități însemnate de spițe de roți deși

I. BELOIU

director în Centrala Băncii Naționale

(Continuare în pag. 6)

● **Au început** lucrările de electrificare a liniei ferate principale Filiași — Petroșani — Simeria — Mintia, a cărei lungime este de 201 kilometri. În cadrul primei faze a lucrărilor se execută sistematizarea și centralizarea electro-dinamică a tuturor stațiilor, transformarea unor halte în stații, construirea de noi linii și prelungirea celor existente din raza marilor complexe feroviare.

Pe defileul **Jiului** se întreprind ample lucrări de derocare și asigurare a siguranței trenurilor electrice care vor circula în această zonă.

● În cel mai nou cartier de locuințe inaugurat în municipiul Tîrgu-Mureș, cartierul „Cornișa", în care s-au mutat 250 de familii, constructorii pregătesc darea în folosință a ultimelor cinci blocuri, avînd 268 apartamente. În aceeași zonă edilitară, a **început** construirea unui cămin studențesc cu 300 de locuri și un grup social. În 1970, municipiul Tîrgu Mureș își va întregi aspectul edilitar-gospodăresc prin construcția a peste 1 600 de apartamente, precum și a numeroase obiective social-culturale : teatru de stat, casă de cultură a sindicatelor, hotel-turistic, cinematograf cu 500 de locuri, magazin universal, complex de depozite și altele. De

CONFIDENȚIAL

asemenea, se va lucra la modernizarea de noi artere de circulație și va fi extinsă rețeaua de apă și canalizare.

● **Au fost terminate** lucrările de sporire a capacității centralelor telefonice automate la Tîrgoviște, Brad și Alba Iulia, aceste localități beneficiază în prezent de cîte circa 1 000 de linii suplimentare. Lucrările, executate de Întreprinderea „Teleconstrucția", au avut ca scop satisfacerea cererilor de instalare de posturi telefonice ale întreprinderilor, instituțiilor și populației din aceste orașe, precum și îmbunătățirea recepționării și audiției convorbirilor interurbane și internaționale. Întreaga aparatură, concepută și realizată la nivelul tehnicii actuale, a fost furnizată de uzina bucureșteană „Electromagnetica".

● În ultima vreme, Consiliul popular orășenesc Hunedoara a luat noi măsuri pentru îmbunătățirea alimentării cu apă potabilă a orașului. În apropierea pădurii Chizid s-au recepționat două rezervoare din beton, cu o capacitate totală de 5 000 mc și o stație modernă de pompe, menită să asigure debitul constant și presiunea necesară alimentării cu apă a blocurilor de locuințe și a celorlalte construcții social-culturale din zona a doua a orașului.

● **Departamentul transporturilor auto, navale și aeriene** a dispus începerea lucrărilor de modernizare a drumurilor naționale Băița — Cîmpeni, Bratocea — Săcele, Buzău — Prejmer, Bistrița — Mureșenii Bîrgăului — Vatra Dornei și Borloveni —Oravița. Lungimea acestor șosele este de aproape 400 de kilometri. Modernizarea arterelor respective va cuprinde, pe lîngă lucrările propriu-zise de asfaltare, construirea unor pasaje denivelate, amenajarea de locuri de parcare, precum și rectificarea unor curbe și pante care stînjenesc în prezent desfășurarea în condiții optime a circulației autovehiculelor.

● **La Ploiești** a început construcția unui hotel cu 11 nivele, a cărui capacitate va fi de 266 locuri. Amplasat în zona centrală a orașului, noul obiectiv va fi dotat cu restaurant, baruri de zi și de noapte, diferite unități de prestații. Un alt hotel modern va fi inaugurat, la sfîrșitul acestui trimestru, în perimetrul noului ansamblu de locuințe de la intrarea în orașul Cîmpina.

AGRICULTURĂ

ÎMBUNĂTĂȚIREA SISTEMULUI DE NORMARE ȘI TARIFARE A MUNCII ÎN C.A.P.

ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE DE PRODUCȚIE, volumul muncii cheltuite în producție și realizarea principiului socialist al repartiției după muncă, dau dreptul cooperatorului asupra unei anumite cote din fondul de consum creat în cooperativa agricolă respectivă care este destinată să fie repartizată după muncă între cooperatori. Cu cît volumul de muncă efectuat de un cooperator este mai mare, cu atît mai mare este și partea ce-i revine din producția destinată consumului personal. Dacă fiecare cooperator își aduce o contribuție mai mare la sporirea producției agricole din cooperativă, atunci acea parte a producției care urmează să fie repartizată crește și deci venitul cooperatorului este mai mare. Pe această bază se realizează îmbinarea justă între interesele personale și cele obștești, crește cointeresarea în dezvoltarea producției agricole și sporirea productivității muncii.

Pentru a se realiza acest principiu, în condițiile specifice din agricultura cooperativelor agricole, unde există o gamă largă și variată de ramuri și subramuri, în care se execută o diversitate de lucrări agricole, trebuie ca pentru efectuarea unui volum de muncă în cursul unei zile de lucru, cooperatorii să fie puși în situații cît mai asemănătoare pentru a realiza același venit. Totuși, din punct de vedere social, volumul de muncă al unui cooperator cu o anumită dezvoltare fizică și psihică, cu un anumit nivel de cunoștințe, de îndemînare sau aptitudini, nu poate fi egal cu cel al altui cooperator, care se deosebește de primul. De aceea plata unei munci de o anumită complexitate și greutate, care solicită un anumit grad de calificare, îndemînare sau aptitudini, trebuie să aibă la bază nu numai cantitatea, dar și calitatea muncii, ceea ce se realizează pe calea împărțirii tuturor lucrărilor în anumite categorii și a stabilirii, pentru fiecare din ele, a unor anumite tarife de evaluare.

Evaluarea cantitativă a volumului de muncă este redată prin norma de muncă pentru fiecare lucrare agricolă, iar evaluarea calitativă a lucrărilor în raport cu complexitatea, greutatea și importanța lor pentru realizarea producției este oglindită în rețeaua tarifară. În acest fel lucrările care sînt aproximativ asemănătoare și sînt evaluate la fel, formează o categorie, o clasă din rețeaua tarifară.

În cooperativele agricole de producție din țara noastră s-a folosit încă din anul 1953 o rețea tarifară cu cinci categorii de lucrări, determinată în funcție de mărimea efortului în timpul lucrului, adică de cantitatea de energie, de forță fizică necesară pentru executarea unei lucrări, de calificarea necesară pentru efectuarea diferitelor lucrări și de condițiile de muncă în care se execută lucrarea.

O dată cu gruparea muncilor pe categorii, au fost stabilite și recomandate cooperativelelor agricole norme de muncă orientative pentru principalele lucrări agricole. În decursul anilor, aceste norme au fost îmbunătățite pe baza experienței cooperativelor, fără însă a se preciza și condițiile de lucru în care se prevedea a se executa norma respectivă și fără a se aduce modificări în rețeaua tarifară construită după principiul progresiei aritmetice, cu cinci clase de tarifare și cu un raport al categoriilor externe a coeficienților tarifari de 1:2,33. Această rețea tarifară nu a fost pusă în concordanță cu normele de muncă și cu transformările survenite în activitatea de producție și de muncă din cooperative ceea ce a generat două mari lipsuri în repartiția volumului de muncă și, indirect, în nivelul de retribuire a muncii membrilor cooperatori.

Din studiile efectuate la Institutul de cercetări pentru economia agrară a rezultat că în multe cooperative agricole, pentru lucrările evaluate într-o categorie inferioară, revenea la o zi de lucru de 10 ore o retribuire mai mare decît pentru lucrările mai grele și mai complexe dintr-o grupă superioară. Acest fenomen se manifesta, atît la nivelul cooperativelor de diferite profile ale producției agricole, cît și în cadrul aceleiași cooperative pe ramuri și culturi. O a doua concluzie se referă la repartiția volumului de muncă pe categorii de lucrări, unde se manifestă o tendință tot mai puternică de a se evalua aproximativ la același nivel majoritatea lucrărilor pe baza a 1—2 categorii de tarifare medie, deoarece sistemul tarifar cu 5 categorii și clasificarea lucrărilor agricole pe aceste clase nu permitea o diferențiere mai judicioasă a lucrărilor în funcție de complexitatea, greutatea și importanța lor. Această repartiție a volumului de muncă, mai mare în clasele de mijloc, era accentuată mai ales în cooperativele cu un pronunțat caracter cerealier, unde nu există o diversitate mai mare de lucrări. Oscilații importante în repartiția volumului de muncă existau atît între cooperative, cît și în cadrul aceleiași cooperative.

O dată cu dezvoltarea și consolidarea proprietății obștești a cooperativelor, ridicarea gradului de mecanizare a lucrărilor agricole, creșterea calificării și conștiinciozității membrilor cooperatori, modificările survenite în tehnologia diferitelor procese de producție, introducerea în producția agricolă a rezultatelor obținute de cercetarea științifică, creșterea înzestrării tehnice a producției agricole și perfecționarea formelor de organizare a producției din C.A.P., a fost necesar să se treacă la o îmbunătățire a clasificării lucrărilor agricole, a normelor de muncă și a rețelei de tarifare.

Teza cu privire la necesitatea revizuirii periodice atît a normelor de muncă, cît și a tarifelor de evaluare a lucrărilor în toate ramurile de producție nu presupune însă că o modificare a normei de muncă trebuie însoțită de modificarea tarifelor pentru lucrări similare din aceeași categorie și cu aceeași evaluare. Norma de muncă poate să difere foarte mult de la o cooperativă la alta, în raport cu condițiile concrete de executare, dar categoria lucrării și coeficienții tarifari nu se modifică decît cu aprobarea organelor superioare agricole în funcție de alte condiții care au apărut în activitatea de producție din cooperativele agricole.

În concordanță cu aspectele teoretice ale problemei normării muncii, în scopul înlăturării deficiențelor existente, pentru asigurarea unei creșteri a producției agricole și ridicarea productivității muncii, pe baza indicațiilor conducerii de partid, Plenara Consiliului Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție din 22—23 decembrie 1969 a adoptat măsura ca, în cadrul acțiunilor cu privire la perfecționarea organizării, normării și retribuirii muncii, Ministerul Agriculturii și Silviculturii, împreună cu Uniunea Națională, să elaboreze norme de muncă îmbunătățite, stabilite pe categorii de lucrări, în funcție de complexitatea acestora, de efortul solicitat astfel încît să corespundă unei activități de 10 ore pe zi.

În scopul măsurării cît mai exacte a muncii depuse de fiecare cooperator pentru executarea unei lucrări, acestea au fost încadrate în 6 categorii, în funcție de complexitatea lor și de efortul solicitat pentru realizarea unei norme de muncă, înlocuindu-se astfel rețeaua tarifară cu 5 categorii, folosită pînă în prezent. Pentru eliminarea celor două aspecte negative ale rețelei tarifare din trecut, arătate mai înainte, creșterea absolută a coeficienților tarifari a fost diferențiată de la o clasă la alta (vechea rețea avea o creștere uniformă).

Această diferențiere a coeficienților tarifari va duce în perspectivă la o repartiție mai justă a consumului de muncă atît la nivelul cooperativei cît și pe ramuri și culturi, reducîndu-se tendința de nivelare a retribuirii muncii pentru lucrări din clase diferite de tarifare. Încadrarea diferențiată a lucrărilor agricole pe clase de tarifare, cu o creștere absolută mai mică între clasele inferioare (0,10 între clasa 1 și a 2-a), apoi mai mare de 0,15 între clasa a 2-a și a 3-a, a 3-a și a 4-a și de 0,20 între clasa a 5-a față de a 4-a și a 6-a față de a 5-a este justificată prin faptul că lucrările de complexitate mai mare și care se execută mai greu trebuie retribuite mai bine.

Îmbunătățirea rețelei tarifare din cooperativele agricole, completată cu schimbările care au avut loc în încadrarea unor lucrări pe clase de tarifare, va contribui la asigurarea unei retribuții juste a muncii în raport cu cantitatea și calitatea muncii depuse de fiecare cooperator.

Normele de muncă îmbunătățite, elaborate în prezent, au fost stabilite pentru timpul de muncă de 10 ore și pentru anumite condiții concrete de lucru la locul de muncă. Ele vor fi adaptate de către direcțiile agricole și uniunile cooperatiste județene la condițiile concrete ale unităților din fiecare județ, iar pe baza lor cooperativele vor stabili norme de muncă proprii. Acestea vor fi supuse, la începutul anului, aprobării adunării generale a cooperatorilor, ele urmînd a fi folosite la întocmirea planului de producție. Pentru adaptarea normelor de muncă la condițiile specifice județului, pentru reexaminarea unor norme existente sau pentru stabilirea unor norme corespunzătoare altor condiții de lucru decît cele prevăzute în normatorul elaborat de M.A.S., la nivelul fiecărei direcții agricole se va organiza cîte o grupă de normare, iar la nivelul cooperativei — un colectiv de normare format din 5—7 membri cooperatori.

Activitatea grupelor și colectivelor de normare a muncii va putea deveni foarte utilă pentru elaborarea, în anii următori, a unor norme de muncă cu motivare tehnică dacă aceasta s-ar organiza încă din acest an. Considerăm că este necesar să se treacă și la noi, cum s-a făcut, de altfel, în multe țări socialiste, la elaborarea unor norme de muncă cu motivare tehnică, însoțite de normative de timp pe componente ale timpului de muncă. Avînd în prezent un cadru organizatoric la nivelul fiecărei direcții agricole și cooperative agricole, dispunînd și de experiența destul de fructuoasă a grupelor de normare din Departamentul întreprinderilor agricole de stat, ar fi necesar ca M.A.S., prin specialiștii care se ocupă de această problemă, și Institutul de cercetări pentru economia agrară să prelucreze observațiile cronometrice și cronografice executate de aceste grupe de normare și să elaboreze norme cu motivare tehnică însoțite de normative de timp.

În această situație munca de reexaminare și adaptare a normelor ar fi ușurată considerabil, în sensul că nu ar mai fi nevoie de observații numeroase și de lungă durată. S-ar executa numai scurte observații asupra timpului de bază care este variabil, restul componentelor timpului de muncă fiind luate din normtivele de timp stabilite, care rămîn constante. Pe această bază se pot elabora norme de muncă cu motivare tehnică pentru lucrarea respectivă, care să reflecte nivelul tehnologiei, al organizării producției și a muncii din fiecare unitate agricolă.

Menționăm că există de pe acum elaborată o metodologie operativă de normare a muncii la lucrările manuale din agricultură *), dar lipsa normativelor de timp pentru fiecare normă de muncă a frînat pînă în prezent activitatea de elaborare a unor norme de muncă cu motivare tehnică .

Măsurile care au fost luate pînă în prezent și perspectivele organizării activității de normare a muncii în cooperativele agricole de producție vor duce în mod nemijlocit la creșterea producției agricole, ridicarea productivității muncii și creșterea gradului de cointeresare a membrilor cooperatori.

ing. Fl. CIOCOIU
șef de sector, Institutul de cercetări pentru economie agrară

*) **Probleme de economie agrară. Anale, vol. I, 1965.**

Diferențierile între rețeaua tarifară cu 6 clase (prezentă) și cea cu 5 clase (din trecut)

Specificare	Clasele de tarifare										
	În sistemul actual						În vechiul sistem				
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5
Coeficienți tarifari	1	1,10	1,25	1,40	1,60	1,80	1	1,33	1,66	2,00	2,33
Creșterea absolută a coeficienților tarifari	x	0,10	0,15	0,15	0,20	0,20	x	0,25	0,25	0,25	0,25
Creșterea relativă a coeficienților tarifari	x	0,10	0,13	0,12	0,14	0,12	x	0,33	0,25	0,20	0,16

ÎN INDUSTRIA LOCALĂ

(Urmare din pag. 5)

lipsea lemnul necesar confecționării colacilor de roată. Ambele produse au intrat în stocaje, imobilizînd fondurile întreprinderii.

Exemplele amintite dovedesc lipsa de grijă pentru înlăturarea decalajului creat între volumul producției globale și acela al producției marfă realizată. De aici și o eficiență mai redusă, stocaje, muncă și bani investiți, materialele consumate, efecte economice sub cele scontate.

Nu putem trece cu vederea că uneori nici unitățile bancare nu privesc cu exigența necesară această problemă. Fără a acoperi deficiențele din întreprinderi, dimpotrivă luptînd pentru reflectarea lor în întregime în împrumuturi restante și pentru lichidarea acestora (așa cum a făcut sucursala băncii din Tîrgoviște), unitățile bancare trebuie totuși să dea dovadă de înțelegerea justă a proceselor de muncă din întreprinderi, de cunoașterea temeinică a realităților din economia locală. Aspecte de felul celor arătate duc la concluzia că este necesară o conlucrare mult mai organizată a organelor bancare cu aceste întreprinderi, o cunoaștere mai largă a nevoilor și caracteristicilor lor din domeniul aprovizionării, producției și desfacerii mărfurilor, un control mai temeinic asupra gospodăririi fondurilor și rezultatelor obținute de fiecare secție de producție și de întreprinderi în ansamblu.

Formele de lucru bancare în domeniul finanțării, creditului, decontărilor vor fi simplificate și perfecționate în cadrul măsurilor care se întreprind în prezent, dar hotărîtor mi se pare a fi pentru sporirea contribuției unităților operative ale Băncii Naționale la ridicarea pe o treaptă superioară a rezultatelor financiare, ca în metodele de muncă ale acestora să intre și întîlnirile periodice cu conducători de întreprinderi și reprezentanți ai direcțiilor de industrie locală, pentru a dezbate și găsi împreună soluții multiplelor probleme ce se ridică în acest sector al economiei.

Preocupările pe linie bancară nu se pot rezuma la identificarea unor supranormative, ci trebuie mers spre cauzele acestora, în scopul înlăturării lor neîntîrziate ; aria de preocupări ale filialelor și sucursalelor băncii trebuie lărgită spre problemele sortimentului și calității mărfurilor ce se produc de industria locală, spre creșterea rentabilității produselor, secțiilor și întreprinderilor. Numai în felul acesta, printr-o muncă perseverentă de orientare, prin sprijinul acordat pe calea creditelor, prin controlul faptic și prin analizele economico-financiare asupra problemelor celor mai actuale și mai importante, își va aduce pe deplin contribuția aparatul bancar la buna gospodărire a fondurilor, la creșterea eficienței economice în industria locală.

TURISM

TINEREȚEA ȘI VIITORUL UNEI NOI INDUSTRII

● Cum poate fi definit turismul și industria turistică?

● Care este rata anuală de creștere a fluxului, care sînt prevederile pentru următorii zece ani și care este ponderea încasărilor valutare din turism internațional, în raport cu volumul total al exportului de mărfuri?

● Cum pot fi grupate formele de turism și cum se pot stabili elementele determinante ale opțiunii pentru una sau alta?

● Ce reprezintă forma de turism denumită „Package-Tour”, inițiată de A.C.R.?

● Cum influențează progresul tehnic în domeniul mijloacelor de transport, distanțele, tarifele și calitatea serviciilor, extinderea unor forme de turism internațional?

● Ce determină situarea României printre primele zece țări din lume în ceea ce privește ritmul de dezvoltare turistică și care sînt perspectivele pentru viitorii cinci-șase ani?

● Care sînt noile puncte și zone turistice în curs de amenajare sau extindere?

Iată doar cîteva dintre întrebările cărora conducătorul forului nostru de specialitate le fundamentează și le formulează răspunsuri competente, informîndu-ne astfel asupra prezentului și viitorului tinerei industrii turistice de la noi și din alte țări.

Dat în folosință anul trecut, hotelul „Unirea” din Iași are o capacitate de 358 de locuri

conf. univ. **Al. SOBARU**
Președintele Oficiului Național de Turism

I. Locul și rolul turismului în economie

TURISMUL poate fi definit ca un fenomen social-economic cu caracter de masă care cuprinde relațiile ce au loc în societate înlăuntrul fiecărui stat și în circuitul valorilor materiale și spirituale dintre state în procesul utilizării timpului liber.

Industria turistică, nouă ramură a economiei naționale, cuprinde: activitatea întreprinderilor hoteliere și de alimentație publică; activitatea întreprinderilor pentru transportul turiștilor; activitatea agențiilor, asociațiilor, a organelor turistice de tot felul care se ocupă cu pregătirea, promovarea și realizarea prestațiilor turistice.

Atragerea unui număr tot mai mare din populația fiecărei țări la practicarea turismului intern are loc în strînsă legătură cu creșterea accentuată a turismului internațional. Sînt elocvente în această privință datele din tabelul nr. 1.

În anul 1969, turismul internațional a înregistrat circa 150 milioane persoane, iar încasările valutare au ajuns la peste 15 miliarde dolari. Se poate observa că numărul mediu anual de turiști crește cu circa opt milioane persoane. Conform datelor întocmite de organele internaționale de specialitate în domeniul turismului, peste circa zece ani, numărul turiștilor va ajunge la circa 300 milioane, deci se va realiza o dublare față de 1969.

Aportul turismului internațional în economia mondială și în economia diferitelor țări poate fi exprimat prin ponderea acestuia în volumul total al exportului de mărfuri. În această privință sînt edificatoare cifrele din tabelul nr. 2.

Este de reținut faptul că peste 70% din circulația turistică internațională se realizează în Europa, după cum se vede și din tabelul nr. 3.

Diferențele dintre încasările medii pe un turist realizate de fiecare țară sînt determinate atît de durata de sedere a turiștilor, de cheltuielile fiecărei categorii de turiști, ca și de proporția dintre cei care își petrec vacanța în țările respective sau se găsesc numai în tranzit. În Iugoslavia, de exemplu, din cele 22 milioane de turiști externi, circa 17—18 milioane sînt turiști în tranzit sau cu o perioadă de ședere de numai 24 de ore.

Anul trecut, țara noastră a fost vizitată de circa 1.84 milioane de turiști străini, față de aproape 700 de mii în anul 1965. Ponderea încasărilor valutare din turismul internațional, în raport cu volumul exportului de mărfuri a crescut de la circa 2% în anul 1965, la circa 3,5% în anul 1969. Potrivit calculelor estimative, în anul 1970 țara noastră va fi vizitată de circa 2,3 miloane de turiști străini, iar în anul 1975 de circa 4 milioane, ponderea încasărilor valutare din turism ajungînd la 5—5,5%.

În ce privește turismul intern este de subliniat faptul că acesta se realizează numai parțial prin servicii prestate de O.N.T., la ale cărui servicii în 1969 au apelat 3 milioane de turiști interni. Pe ansamblu, diferitele activități realizate de Oficiul Național de Turism în anul trecut însumează circa 3 miliarde de lei, din care încasările din turismul intern au însumat circa 456,6 milioane lei, față de 184 milioane lei în anul 1965.

Turismul constituie o activitate cu un grad înalt de eficiență economică. Formele de manifestare ale acestei eficiențe sînt foarte diferite. Astfel, comparativ cu alte ramuri din economie, aportul valutar pe care îl aduce turismul, ca urmare a investițiilor realizate este mai ridicat. Potrivit calculelor, rezultă că în ultimii ani în țara noastră la 1000 lei investiții pentru spații de cazare și masă destinate turismului extern se realizează anual încasări de 110—120 lei valută.

Termenele de recuperare a investițiilor din turism sînt relativ scurte. Astfel, investițiile din stațiunile de turism de pe litoral, din țara noastră, se recuperează în circa 10—12 ani, pe seama acumulărilor realizate, hotelurile din restul țării în circa opt ani, iar unele complexe hoteliere, ca de pildă Athénée Palace, Lido, Ambasador, Nord Hotel și altele, în termene mult mai scurte — respectiv circa patru-cinci ani.

Un alt aspect al eficienței economice a turismului îl constituie costurile mai reduse pentru realizarea unui leu valută, comparativ cu exportul unor mărfuri. Costul de 4—5 lei/1 leu valută, comparativ cu costurile realizate la exportul diferitelor mărfuri din alte ramuri ale economiei situează turismul printre ramurile cu o eficiență economică ridicată.

Locul turismului în economie este determinat și de conținutul productiv al acestei activități care situează industria turistică alături de celelalte ramuri ale economiei noastre naționale, în care se realizează o activitate productivă. Este vorba îndeosebi de producția de articole culinare, deci o activitate care adaugă valoare.

În al doilea rînd, în industria turistică se realizează unele din acele activități productive pe care Marx le-a denumit o prelungire a producției în sfera circulației. Este vorba de operațiunile de transport, ambalare și depozitare de mărfuri, acțiuni care — în limitele socialmente necesare — au un conținut productiv fie în sensul că adaugă valoare, fie în sensul că contribuie la păstrarea produsului social.

Elementul cel mai pregnant al conținutului productiv al industriei turistice îl constituie însă procurarea de valută, ceea ce mărește venitul național și contribuie prin aceasta la dezvoltarea în ansamblu a economiei naționale.

⟶

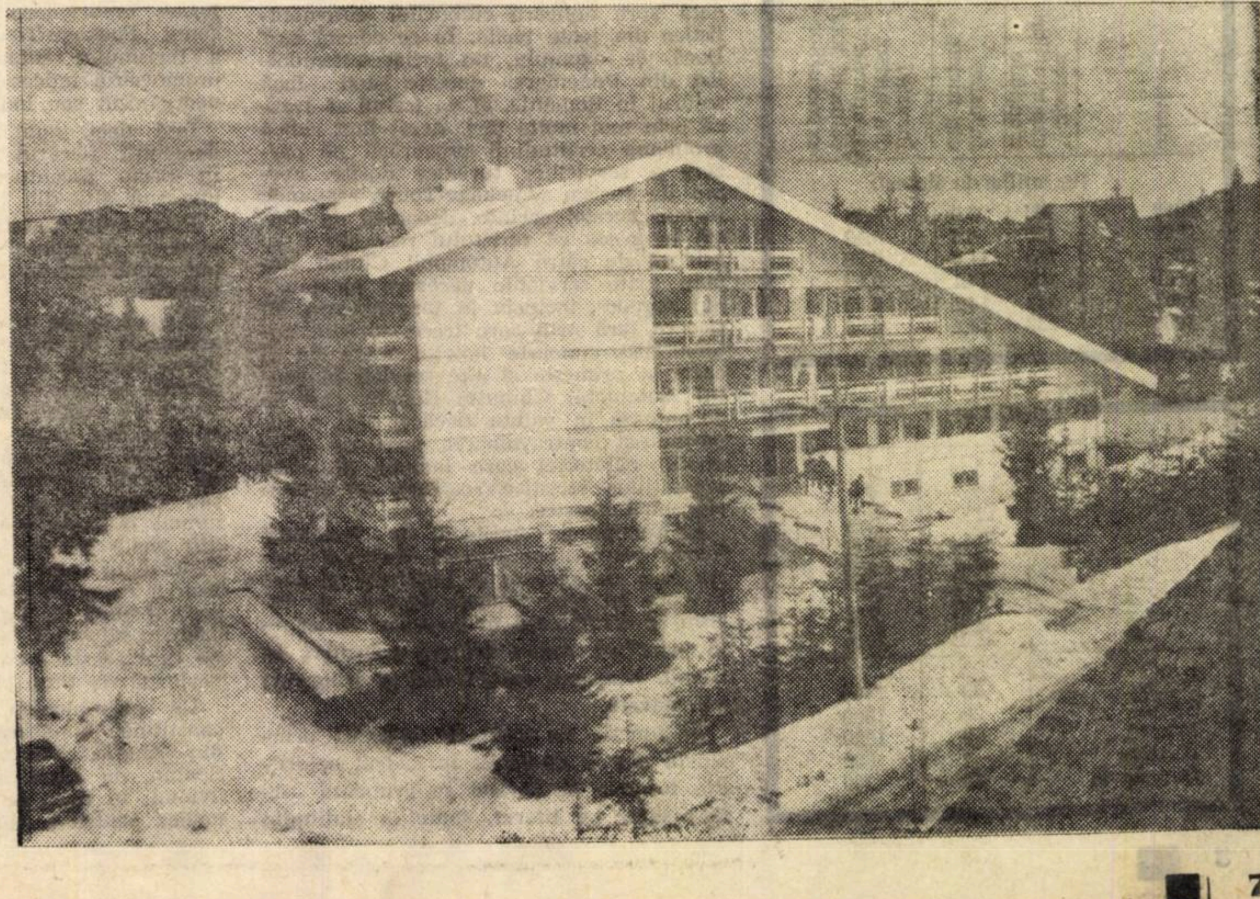

Nou hotel la Predeal

II. Forme de turism, factori determinanți și opțiuni

PUNCTUL DE PLECARE în elaborarea diferitelor acțiuni ce se întreprind pentru dezvoltarea turismului trebuie să-l constituie determinarea științific fundamentată a fluxului turistic.

În condițiile în care fiecare piață turistică are anumite trăsături specifice, analiza cererii pe categorii de populație, în funcție de veniturile bănești și ocupație trebuie să fie completată cu examinarea unor trăsături ce conturează profilul cerințelor turiștilor provenind dintr-o țară sau alta. De aceea, o grupare sistematică a formelor de turism se impune cu necesitate.

O primă grupare a formelor de turism o constituie delimitarea acestora după locul de proveniență al turiștilor. Astfel, deosebim **turismul intern** și **turismul extern** sau **internațional.** Fiecare dintre aceste două forme de turism prezintă anumite particularități, între ele nu există însă o delimitare categorică, ci o interdependență, care servește promovarea în ansamblu a activității turistice. Turismul extern sporește eficiența folosirii bazei tehnico-materiale a turismului intern, iar turismul intern completează eficiența economică a bazei tehnico-materiale destinate turismului extern, prelungind în anumite perioade din an folosirea unei baze materiale pe care turismul extern de regulă nu o mai folosește sau o folosește într-o proporție redusă.

O altă grupare a formelor de turism este legată de momentul și modul de angajare a prestațiilor turistice. Sub acest aspect deosebim: TURISMUL ORGANIZAT, TURISMUL NEORGANIZAT sau INDIVIDUAL și TURISMUL MIXT SAU SEMIORGANIZAT.

Analiza perspectivelor de dezvoltare ale acestor forme de turism a format obiectul principal al celui de al III-lea Congres al Alianței Internaționale de Turism care a avut loc la Bucuresti în luna septembrie 1969. Componența delegaților din cele 37 țări prezente la acest congres (aceștia erau în majoritatea cazurilor conducători ai diferitelor compartimente de activitate turistică avînd bogate cunoștințe teoretice), a permis prezentarea unor lucrări valoroase sub aspect științific în domeniul turismului și elucidarea aspectelor esențiale privind elementele determinante ale opțiunii pentru una sau alta din formele de turism amintite.

TURISMUL ORGANIZAT constituie acea formă de turism în care prestațiile turistice, serviciile la care apelează turistul, precum și perioada în care vor fi prestate aceste servicii, sînt stabilite în prealabil pe bază de contracte sau alte aranjamente comerciale specifice acestui domeniu de activitate.

TURISMUL NEORGANIZAT sau INDIVIDUAL constituie acea formă de turism în care nu are loc o angajare prealabilă a serviciilor turistice și a perioadei de realizare a acestora, ci se concretizează printr-un apel direct al turistului la unitățile de deservire din țara vizitată, în timpul efectuării călătoriei. Este forma practicată mai ales de către turistul automobilist.

De altfel, țările cu tradiție turistică mai îndelungată utilizează într-o mică măsură practica încheierii unor contracte prealabile, contînd pe efectul acțiunilor de propagandă, pe cunoașterea prealabilă de către turiști a serviciilor oferite. În principalele țări cu activitate turistică, automobiliștii reprezintă 70—80% din totalul numărului de turiști străini sau chiar mai mult.

TURISMUL MIXT sau SEMIORGANIZAT îmbină elemente din cele două forme amintite. În acest caz o parte din servicii sînt angajate în prealabil, iar altele în momentul efectuării călătoriei.

De fapt, delimitarea formelor de turism pe cele trei grupe amintite nu poate fi absolutizată, avînd un anumit caracter orientativ, vizînd în esență trăsătura caracteristică a fiecăreia dintre ele.

Un exemplu în această privință îl constituie forma de turism denumită „PACKAGE-TOUR", inițiată de Automobil Clubul Român, a cărei utilitate a fost subliniată în mod deosebit în cadrul celui de al III-lea Congres al Alianței Internaționale Automobilistice și recomandată spre aplicare cluburilor automobilistice din toate țările. În ce constă ea? Dacă, de exemplu, un turist automobilist din Danemarca dorește să-și facă sejurul în România, el va trebui să treacă prin mai multe țări. Acest fapt ridică problema certitudinii procurării pe parcurs a serviciilor turistice dorite. Forma de turism „Package-Tour" răspunde tocmai acestei cerințe, deoarece ea constă în aceea că turistului respectiv i se asigură de către Automobil Clubul Român toate serviciile necesare pe întregul parcurs, inclusiv în țara noastră. În fiecare țară prin care trece, turistul automobilist cunoaște hotelul unde va fi cazat și primește și alte servicii în contul Automobil Clubului Român, care le decontează în valuta fiecărei țări, recuperîndu-și contravaloarea acestora prin tariful călătoriei care include și plata prestațiilor turistice realizate pe teritoriul țării noastre.

În funcție de mijlocul de transport folosit pentru parcurgerea distanței dintre țara de plecare a turistului și țara în care își face sejurul, formele de turism se delimitează în **transport rutier — în principal, automobilistic, transport cu trenul, transport cu avionul și transport cu navele.**

În funcție de prestația turistică principală aleasă de turist în cadrul sejurului, formele de turism se grupează astfel: **sejur pe litoral, sejur în stațiunile de munte, sejur în stațiunile balneo-climaterice, vizitări de orașe, vînătoare, pescuit, croazieră etc.** Proporția diferită de orientare a fluxului turistic spre una sau alta din prestațiile turistice amintite are consecințe directe în dimensionarea și structurarea bazei tehnico-materiale a turismului și în acțiunea de stabilire a ordinei de prioritate în valorificarea potențialului turistic din diferitele zone de interes turistic.

În funcție de vîrsta și ocupația turiștilor, formele de turism pot fi grupate astfel: **turismul pentru tineret, turismul pentru salariați — adulți, turismul pentru pensionari etc.** Importanța acestei grupări constă în faptul că vîrsta și ocupația sînt factori care conturează cerințe diferite pentru prestațiile oferite, ca și o datare calendaristică diferită în cursul anului în ce privește perioada de realizare a călătoriei.

În funcție de scopul călătoriei într-o țară sau alta, formele de turism se grupează în două categorii principale: **turism de sejur** și **turism în tranzit.** Scurtarea perioadei de ședere este o tendință mondială. Turismul devine tot mai mobil. Se tinde către un turism de vizitare, în care programul individual al unui turist automobilist cuprinde 4—5 țări într-o vacanță.

Opțiunea pentru una sau alta din formele de turism este rezultatul acțiunii concomitente a mai multor factori.

Astfel, pe măsura creșterii venitului național și a nivelului de trai, crește partea de cheltuieli din bugetul familial destinată procurării de servicii și, implicit, aceea destinată cheltuielilor pentru turism. Există posibilitatea stabilirii unei corelații dintre fluxul turistic și venitul național, respectiv nivelul de trai al populației. Această corelație poate fi exprimată și cu ajutorul formulelor de calcul statistico-matematice ca, de exemplu, calculul cu ajutorul coeficienților de elasticitate. Nivelul și dinamica dezvoltării economice și sociale influențează, de asemenea, fluxul turistic.

Un alt factor important îl constituie progresul tehnic, în mod deosebit în domeniul mijloacelor de transport. De pildă, dacă ne referim la progresul tehnic în domeniul aviației și reținem faptul că viitorul apropiat aparține avioanelor de mare capacitate și viteză, putem trage concluzia că acest factor determină opțiunea pentru forma turismului organizat. Societățile de aviație, pentru a-și putea asigura folosirea optimă a capacităților de transport ale avioanelor, țintesc să aibă rezolvată în prealabil problema unor importante stațiuni turistice, cu care să fie angajate pentru transportul turiștilor, întrucît mijloacele de transport ale aviației de mari dimensiuni nu se acomodează cu formele mărunte și dispersate de cazare și alimentație publică. De altfel, în cadrul Congresului amintit, se sublinia că viitorul stațiunilor de litoral este al celor de felul stațiunilor de pe litoralul românesc, stațiuni bine închegate, organizate, care permit aducerea turiștilor cu mijloace mari de transport și, respectiv, angajarea prealabilă a serviciilor turistice adecvate. Mai există și sistemul „charter", adică închirierea de avioane pentru utilizarea lor în afara curselor regulate.

Progresul tehnic în domeniul autoturismelor acționează substanțial în direcția promovării formei de turism neorganizat sau individual. Pe măsură ce crește nivelul de echipare în lume cu aceste mijloace, crește și opțiunea pentru formele turismului neorganizat. Se observă și tendințe de promovare a unor forme embrionare semiorganizate de genul „Package-Tour". Tendința generală a turismului automobilistic este că el promovează îndeosebi formele turismului neorganizat sau individual.

Iată deci, cum progresul tehnic în domeniul fiecărui mijloc de transport în parte accentuează opțiunea pentru una sau alta din formele de turism.

Potențialul turistic și mai cu seamă punerea în valoare a acestuia, sînt factori hotărîtori în determinarea fluxului turistic.

Distanțele de transport acționează, de asemenea, în alegerea uneia sau alteia dintre formele de turism. Dacă analizăm situația principalelor țări dezvoltate din punct de vedere turistic, putem observa că cea mai mare parte din fluxul turistic se realizează pe seama atragerii de turiști provenind din țările vecine sau situate la o distanță apropiată și numai o parte mai mică se realizează din țările situate la distanțe mai mari. Fenomenul este firesc, întrucît în utilizarea timpului liber al turistului, transportul pînă la țara aleasă pentru realizarea sejurului, constituie o problemă pe care acesta vrea să o realizeze într-o perioadă de timp cît mai redusă.

Un exemplu în această privință îl constituie, bunăoară, sejurul turiștilor din Anglia. Distanța dintre Anglia și Spania, de pildă, poate fi parcursă cu avionul în timp de o oră. Acelasi turist englez pentru a ajunge în România trebuie să parcurgă o distanță de 1 700 km, ceea ce, în condițiile unui traseu direct, se realizează în circa trei ore. Dacă acest fapt nu are o influență hotărîtoare atunci cînd este vorba de un sejur mai îndelungat, în schimb pentru „week-end", distanța devine un inconvenient important.

Tarifele pentru mărfuri și servicii la care apelează turiștii influențează de asemenea atît în alegerea țării de practicare a sejurului, dar și în forma concretă de turism. De aceea, politica de prețuri se înscrie ca un element important în ansamblul facilităților utilizate pentru dezvoltarea fluxului turistic.

În condițiile în care transportul cu ajutorul autoturismelor a căpătat o largă utilizare în lume, situația drumurilor, respectiv capacitatea acestora și calitatea lor este hotărîtoare în determinarea fluxului turistic.

Facilitățile acordate de o țară sau alta privind trecerea frontierei constituie un factor important de promovare a turismului. În tot mai multe țări s-au luat măsuri în această direcție. În ce privește țara noastră, în afară de celelalte posibilități de obținerea vizei, s-a introdus măsura de a se acorda oricărui turist viza la frontieră, ceea ce constituie o facilitate importantă.

Calitatea serviciilor constituie o condiție prioritară pentru promovarea turismului. Această calitate poate fi asigurată atît prin însușirea unei anumite tehnici specifice prestării unuia sau altuia dintre servicii, dar în același timp și pe calea educației, a comportării. Pentru pregătirea cadrelor necesare turismului capătă o importanță crescîndă organizarea de școli în care pregătirea acestor cadre se realizează printr-o strînsă îmbinare dintre teorie și practică.

(Continuare în numărul viitor)

Tabelul nr. 1

Indicatorii	1964	1965	1966	1967	1968
A. Numărul de turiști (mii)	106000	113900	129300	138000	141000
Ritm de creștere anuală:					
a) indici de bază (1963 = 100)	114	122	139	148	152
b) indici în lanț (comparativ cu anul anterior)	114	107	113	107	103
B. Încasările valutare (în mil. dolari, prețuri curente)	10056	11693	13132	14130	14400
Rata de creștere anuală:					
a) indici de bază (1963 = 100)	114	133	150	161	164
b) indici în lanț (comparativ cu anul anterior)	114	122	112	108	102

Tabelul nr. 2

Anul	Valoarea exporturilor mondiale	Încasări din turism	Încasări din turism comparativ cu volumul total al exporturilor (%)
	(în miliarde dolari)		
1958	105	5,4	5,14
1960	126	6,8	5,43
1965	184	11,6	6,36
1966	200	13,1	6,57
1967	211	14,1	6,69
1968	238	14,4	6,05

Tabelul nr. 3

Țara	nr. de turiști (milioane)	încasări valutare (mil. dolari)
Italia	28	1400
Spania	20	1300
Franța	12	1000
Austria	7	600
Iugoslavia	22	300

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

• I.S.C.E. INDUSTRIALEXPORT. La finele anului 1969 s-au încheiat contracte noi pe baza cărora se vor importa din U.R.S.S. o navă de pasageri, fluvială, cu aripi subacvatice, tip „Kometa", precum și 100 capete de erupție de 140 atm.

• I.S.C.E. ROMANOEXPORT. a încheiat noi contracte pe baza cărora va exporta piei caracul negru către firme din S.U.A., pulovere din P.N.A. pentru femei, către firme din Anglia și 20 000 ml țesături din bumbac către firme din Suedia. Cu o firmă din Turcia s-a încheiat un contract pentru importul a 165 tone tananți, iar din Italia și Anglia se vor importa — pe baza contractelor încheiate — fire viscoză, fire poliester și fibre P.N.A.

• I.S.C.E. INDUSTRIALIMPORT va importa din R.P. Polonă o linie tehnologică pentru producerea cartonului asfaltat.

• I.S.C.E. CHIMIMPORT a livrat recent, către fabrici de coloranți din Franța și India, circa 130 tone betanaftol din producția fabricii „Colorom" din Codlea. Cu firme din Grecia, Belgia, Italia și R.S.F. Iugoslavia s-au încheiat noi contracte pentru export de azotat de amoniu cu un conținut de 35,5% azot, care se utilizează ca îngrășămînt agricol. De asemenea, se va livra către firme din Italia și R.S.F. Iugoslavia, azotat de amoniu cu un conținut de 34,5% azot, avînd utilizări industriale. Peste 4 000 tone Ropol (polietilenă sub formă de granule, obținută prin procedeul de polimerizare la presiune înaltă) sînt în curs de expediere cu destinația Anglia, Turcia și Argentina.

• I.S.C.E. TEHNOFORESTEXPORT a livrat, recent, mobilă în valoare de 5 900 mii lei valută, cu destinația U.R.S.S., R.S. Cehoslovacă, R.D. Germană și R.F. a Germaniei. Către întreprinderi din U.R.S.S. s-au livrat 200 mc lăzi din fag, 300 butoaie de bere, 130 butoaie din stejar, de 500 și 350 litri, iar către întreprinderi din R.S. Cehoslovacă s-au livrat uși și ferestre în valoare de 350 mii lei valută și diverse produse din lemn în valoare de 75 mii lei valută.

• I.S.C.E. MAȘINEXPORT a livrat în R.P. Bulgaria ultimele 3 locomotive Diesel electrice de 2 100 CP prevăzute în contractul pentru livrarea a 15 asemenea locomotive. S-a încheiat un nou contract pentru livrarea în R.S. Cehoslovacă a 35 vagoane basculante de 40 mc; cu firma japoneză Mitzubishi Shoyi Keisha s-au încheiat contracte care prevăd exportul către această firmă, a 12 mașini de dințat roți FD-320 A și shapinguri de tip SH-700.

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

REGIMUL DE CREDITARE A NOILOR ORGANISME ECONOMICE

PE MARGINEA UNOR ÎNTREBĂRI primite la redacție, în numerele 50/1969 și 2/1970 ale revistei s-au arătat ce conturi pot fi deschise la bancă de către centralele industriale, combinate, grupuri de uzină, trusturi și unități aparținînd de acestea care au gestiune internă și s-au dat unele precizări în legătură cu relațiile de plăți care au apărut între aceste noi organisme economice. Pe adresa redacției am primit și alte întrebări în legătură cu efectuarea operațiunilor de creditare, a operațiunilor cu numerar etc.

Prezentăm mai jos problemele ce ni s-au ridicat și modul lor de soluționare. Facem precizarea însă că soluțiile date sînt provizorii; pe măsura depășirii treptate a perioadei de organizare, aceste soluții vor fi reconsiderate și definitivate de centrala Băncii Naționale, ținîndu-se seama de constatările și rezultatele obținute în aplicarea lor în practică.

● **Solicitarea creditelor de la unitățile bancare se poate face numai de unitățile economice care funcționează pe principiul gestiunii economice proprii sau și de unitățile cu gestiune internă din cadrul acestora?**

— Stabilirea și aprobarea creditelor necesare desfășurării activității se face **numai** la cererea unității economice care funcționează pe baza principiului gestiunii economice proprii: centrale industriale, trusturi, combinate, grupuri de uzine, întreprinderi. Acestea **pot utiliza** însă creditele aprobate, în funcție de activitatea pe care o desfășoară, fie direct, fie repartizîndu-le subunităților care funcționează pe baza principiului gestiunii economice interne, dar numai acelora cărora li s-a aprobat deschiderea de **conturi** la bancă.

Subunităților cu gestiune internă, care nu întrunesc condițiile de a avea cont la bancă, și li s-au deschis numai subcont și efectuează încasări sau plăți, soldul debitor al acestora se virează de unitățile bancare în cursul lunii, ori de cîte ori depășește 10 000 lei, în contul unității cu gestiune proprie care este titulară de credite și în contul căreia trebuie să fie preluate aceste operațiuni. În ce privește soldurile creditoare ale subconturilor, acestea trebuie virate periodic de subunitate cu dispoziție de plată, potrivit celor convenite cu unitatea cu gestiune proprie, operațiunea fiind o rambursare de credit.

● **Cine poate face redistribuiri de plafoane de credite între subunități și în ce condiții?**

— Redistribuirea plafoanelor de credite pe subunități cu gestiune economică internă se poate face numai la cererea unității cu gestiune economică proprie, cu condiția confirmării de către unitatea bancară, la care își are contul subunitatea, că plafonul nu este utilizat.

● **Acordarea de credite subunităților se face plafonat sau neplafonat?**

— Acordarea de credite subunităților se face plafonat sau neplafonat, după normele pe baza cărora este creditată unitatea organizată pe principiul gestiunii economice proprii de care aparțin.

În acest scop, unitatea bancară la care își are contul organizația economică cu gestiune economică proprie trebuie să comunice unităților bancare ale subunităților modul în care urmează să se facă creditarea. Combinatelor care au subunități ce se creditează neplafonat li s-au deschis conturi de împrumut neplafonat pentru centralizarea soldurilor **subconturilor** respective.

● **Creditele pentru nevoi temporare se pot acorda și subunităților organizate pe principiul gestiunii economice interne?**

— Subunitățile organizate pe principiul gestiunii economice interne, care au **conturi** la bancă, pot primi credite pentru nevoi temporare direct de la unitatea bancară la care își au contul numai în cazul cînd este vorba de **greutăți în asigurarea mijloacelor de transport** sau **întreruperi temporare ale producției din cauze de forță majoră.** În asemenea situații, termenul creditului respectiv nu poate depăși 30 zile. Pentru celelalte cauze prevăzute de Instrucțiunile nr. 1/1964 ale Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale, creditele pentru nevoi temporare se aprobă, numai la cererea unităților economice organizate pe principiul gestiunii economice proprii, de către unitățile bancare la care acestea își au contul.

● **Creditele pentru lucrări de mică mecanizare se acordă numai unităților cu gestiune economică proprie sau și subunităților?**

— Creditele de mică mecanizare se aprobă de unitățile bancare numai unităților organizate pe principiul gestiunii economice proprii, la cererea lor, atît pentru nevoile proprii cît și ale subunităților. Ca urmare, în principiu, contul de împrumut pentru mica mecanizare se concentrează la unitatea bancară care deservește unitatea cu gestiune economică proprie. Utilizarea creditelor se poate face însă, în perioada acordării, prin unitatea bancară la care există subunitatea cu gestiune internă și care întrunește condițiile de a avea deschise conturi. La terminarea lucrării, soldul creditelor se va vira la unitatea bancară unde are deschis cont unitatea cu gestiune economică proprie, care va face rambursarea.

CABINETE DE ORGANIZARE

SPRIJIN DIRECT ÎN PROBLEME CONCRETE

URMĂRIND îndeplinirea sarcinilor încredințate, cabinetele județene, municipale și orășenești pentru probleme de organizare științifică a producției și a muncii și-au axat în ultimul timp activitatea îndeosebi pe sprijinirea directă a unităților economice, prin inițierea și elaborarea de studii și de măsuri concrete de îmbunătățire a activității productive. În majoritatea lor, cabinetele și-au adus contribuția la realizarea unor importante sporuri de producție, beneficii peste plan și creșterea productivității muncii.

Astfel, multe cabinete au organizat colective care acordă asistență de specialitate întreprinderilor. De exemplu, cabinetul de la Iași a acordat sprijin Trustului județean de construcții în problema perfecționării structurii organizatorice, și Fabricii de țigarete — în proiectarea unui nou stistem informațional; cabinetul de la Bacău a sprijinit întreprinderea de industrializare a lemnului „23 August" în construirea unui atelier nou profilat pe executarea feroneriei de mobilă din metal și mase plastice. Colective similare funcționează și în cadrul cabinetelor de organizare din județele Brașov, Cluj, Dolj, Ilfov, Prahova, Sibiu și Vîlcea.

Lucrătorii cabinetelor din județele Brașov, Cluj, Covasna, Iași, Maramureș, Mureș, Mehedinți, Suceava, Satu-Mare, Timiș, Turda și altele, în colaborare cu specialiștii din institutele de cercetări, din învățămîntul superior și din întreprinderi au participat la elaborarea unor studii în unitățile economice. La Satu-Mare, de exemplu, prin măsurile luate pe baza studiilor elaborate la Întreprinderea „Tricotext", parametrii tehnico-economici proiectați s-au realizat înainte de termen, obținîndu-se un spor de producție de 253 milioane lei. Cabinetul de la Cluj a elaborat și aplicat studiul „Organizarea reparațiilor prin metoda drumului critic în sectorul de morărit", care a adus economii în valoare de aproape 1 500 000 lei an. Cabinetul de la Brașov, în colaborare cu întreprinderea „Reconstrucția" a elaborat și aplică în prezent studiul privind „Mecanizarea operațiilor manuale la cuptoarele Hoffman și la rampele de încărcare-descărcare". Din aplicarea acestui studiu se estimează a se obține economii de peste 45 000 lei/an și o reducere importantă de personal, iar la Tg. Mureș și Rm. Vîlcea cabinetele de organizare au ajutat la elaborarea unor studii la 7, respectiv 5 întreprinderi din județ.

Aceste exemple relevă largi posibilități pentru cabinete de a acorda un sprijin direct întreprinderilor în rezolvarea concretă a problemelor ce le ridică buna organizare a producției și a muncii. Este necesar ca în viitor cabinetele să-și orienteze mai mult activitatea în direcția inițierii de acțiuni practice de organizare științifică a producției și a muncii în întreprinderi, acțiuni legate de îndeplinirea planului, creșterea productivității muncii, a producției, a investițiilor și folosirea mai bună a capacităților de producție, reducerea costurilor de fabricație, folosirea judicioasă a forței de muncă etc. Pentru aceasta este necesară extinderea metodei de constituire a unor colective mixte de specialiști care să elaboreze studii în comun cu specialiștii din întreprinderi și să acorde asistență tehnică de specialitate pentru organizarea rațională a proceselor tehnologice, a transporturilor interne, organizarea șantierelor, a aprovizionării și desfacerii etc.

Mihail RĂDOI

ERGONOMIA ȘI ORGANIZAREA MUNCII

PROGRESUL științelor, este, în genere, consecința adîncirii cercetărilor în domenii limitate, cu tehnici relativ specializate. Cercetarea unilaterală limitează însă posibilitatea cuprinderii integrale a fenomenelor, iar rezultatele ei nu pot contribui la rezolvarea problemelor deosebit de complexe ale vieții. Surmontarea acestei dificultăți a impus studiul multilateral și complex al fenomenelor vieții sociale, prin colaborarea specialiștilor din diverse ramuri științifice, principiul cooperării stînd la baza mai multor științe moderne integratoare cum sînt: cibernetica, informatica, automatica, bionica, scientica ș.a

În acest curent științific integrator se înscrie și apariția ergonomiei ca o nouă orientare a cercetărilor privind relațiile om/muncă. Ca manifestare publică, ergonomia apare în 1947 cînd laboratorul de psihologie al Universității din Bristol de sub conducerea lui K. F. A. Murrell, chemat să avizeze echipamentul militar al Marii Britanii și personalul naval, recurge la colaborarea unui grup de specialiști (fiziologi, medici, igieniști, antropologi și sociologi), fiecare în specialitatea sa trebuind să aprecieze calitățile multiple ale echipamentului — rezistența, comoditatea mișcărilor, întreținerea ușoară, concordanța lor cu dimensiunile corpului și chiar calitățile sale estetice. Acest studiu multidisciplinar constituie actul de naștere al ergonomiei.

La baza apariției ergonomiei stă necesitatea unor studii multidisciplinare pentru problemele economice, biologice și sociale. În acel moment **fiziologia muncii,** ca și **antropologia funcțională** dipuneau de numeroase date experimentale privind adaptarea uneltelor la om. Datele furnizate de aceste științe intră tot mai mult în uzul tehnologiilor, proiectanților și organizatorilor de muncă. Un aport deosebit la cristalizarea concepției ergonomice au adus cercetările de **psihologie aplicată** pentru studiul muncilor cu efort preponderent neuropsihic din industriile mecanizate și automatizate, precum și în problemele de orientare profesională și studiul aptitudinilor de muncă. Pe de altă parte, investigațiile de **psihologie socială** au demonstrat influența condițiilor de viață și a nivelului cultural asupra randamentului muncii. **Antropologia funcțională** a studiat omul în acțiune, mișcările și pozițiile de muncă, în scopul eliminării mișcărilor inutile și a pozițiilor forțate, statice.

Numai un astfel de nivel al cunoștințelor din științele umane aplicate (biologice, medicale, psihologice și antropologice) a făcut posibilă folosirea lor de către ergonomie.

Pe această linie se înscriu și concluziile trase de Simpozionul de ergonomie ținut în octombrie 1967, la Praga care pun la baza apariției și dezvoltării ergonomiei trei factori: unul social, altul științific și al treilea tehnic.

Ca **factor social** determinantă a fost socotită mentalitatea modernă a muncitorilor, constînd din nivelul ridicat al cerințelor lor în ceea ce privește confortul pe locul de muncă și condițiile de viață.

Al doilea factor este legat de **progresele obținute de științele biologice, medicale și psihologice experimentale.**

Al treilea factor a fost considerat **progresul tehnic.** În condițiile tehnologiei moderne, corectarea instalațiilor după ce produsul a fost lansat devine extrem de dificilă și costisitoare. De aceea, se impune ca alături de cunoștințele tehnice, despre instalații, materie primă, flux tehnologic să fie folosite la justa lor valoare și cunoștințele privitoare la om, cunoștințele despre posibilitățile integrării lui în procesul de producție.

Un moment hotărîtor în procesul concentrării științelor aplicate în concepția ergonomică a fost organizarea zborului cosmic. La rezolvarea lui au trebuit însumate cunoștințele biologilor, medicilor, psihologilor și antropologilor pentru a se stabili posibilitatea de suportare a zborului cosmic. Aceasta a dat un impuls puternic cercetărilor ergonomice care au fost extinse apoi în industrie.

Ergonomia reprezintă, după părerea noastră, o **știință de sinteză a unor cercetări multidisciplinare,** fiecare dintre aceste discipline avînd metode de cercetare proprii, verificate în practică. Datele acestor științe aplicate la organizarea științifică a muncii trebuie să servească teoria ergonomică, să contribuie la optimizarea raportului om-muncă cu păstrarea sănătății muncitorilor la un randament al muncii cît mai ridicat.

Progresul ergonomiei, în general, este condiționat de progresul realizat de fiecare știință componentă în parte.

Ergonomia nu poate fi considerată ca o specialitate independentă, întrucît nu este posibil ca un specialist în ergonomie să stăpînească deopotrivă cunoștințe din 5—6 domenii de activitate științifică, ramuri care concură la elaborarea și rezolvarea problemelor ergonomiei solicitate de industrie. În consecință, ergonomia trebuie să figureze ca atribut al specialiștilor științelor ei componente, ca și al conducătorilor și organizatorilor proceselor economice.

Rezultatele cercetărilor acestor specialiști se încadrează fie în **ergonomia de corecție** a unei situații prezente, fie în **ergonomia de concepție,** atunci cînd informațiile lor servesc activității de proiectare pentru o mai bună organizare a muncii.

Apare deci necesitatea precizării poziției ergonomiei față de științele umane aplicate care studiază omul în muncă. Ergonomia nu trebuie să se confunde cu nici una din aceste științe. Ea nu se substituie acestora ci creează numai premisele valorificării datelor științelor aplicate, în scopul optimizării relațiilor dintre om și munca sa. Ergonomia deci nu constituie monopolul biologului, antropologului, psihologului sau al inginerului, ci face apel la acești specialiști pentru a-i furniza maximum de informații privind posibilitatea omului de a se integra în procesul de muncă.

Beneficiarul cercetărilor ergonomice multidisciplinare trebuie să fie **conducătorul și organizatorul procesului de muncă, proiectantul și tehnologul de concepție** și evident fiecare **executant** în parte. Aceștia, ca să poată aplica în mod corect principiile ergonomice trebuie să stăpînească cunoștințele cele mai generale ale științelor umane aplicate la sistemul „om-mașină-mediu". Cît privește specialiștii în aceste domenii, ei trebuie să stăpînească temeinic una din științele de bază și să fie bine orientați asupra științelor care colaborează la realizarea tematicii ergonomiei, să fie deci stăpîni pe concepția ergonomică.

Această interpretare a ergonomiei, după părerea noastră, trebuie să stea la baza cercetărilor de organizare științifică a producției și a muncii. Ne aflăm în faza lansării acestui mod de abordare în studiul și organizarea muncii.

dr. Gr. POPESCU
I. MIHĂILĂ

RITMURILE ÎNCEPUTULUI DE AN — DECISIVE!

DEZVOLTAREA MULTILATERALĂ a economiei noastre naționale, continuarea în ritm susținut și în proporții judicios echilibrate a procesului complex de dezvoltare a tuturor ramurilor, sînt nemijlocit legate de mărirea, an de an, a volumului de investiții. Anul pe care l-am început — ultimul din acest cincinal — se caracterizează prin înfăptuirea unui mare volum de investiții, a unor importante obiective și construcții. **În 1970 este prevăzut să se realizeze un volum de investiții din fondurile statului de 78,6 miliarde lei. Aceasta înseamnă că, într-un singur an, urmează a se înfăptui, ca volum valoric, investiții cu circa 40% mai mari față de cît s-a realizat într-un întreg cincinal (1951—1955).**

Prin proporțiile, complexitatea și însemnătatea lor pentru întregul angrenaj economic al țării, investițiile din acest an au un rol determinant în mersul înainte al economiei naționale. Vom fi cu toții martori la înălțarea unora dintre cele mai importante obiective ale cincinalului în domeniul chimiei, energeticii, siderurgiei și construcțiilor de mașini, care vor intra în funcțiune, vor fi începute sau vor fi în plină construcție. În acest an, va intra în producție primul grup de 170 MW, de la Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier, 2 grupuri a cîte 200 MW. la Centrala termoelectrică Deva, laminorul de benzi la rece de 450 mii tone și laminorul slebing de 270 mii tone de la Combinatul siderurgic Galați. Va fi dată în exploatare noua fabrică de frigidere Găiești, care va produce primele frigidere românești cu compresor (capacitate de 35 000 bucăți anual).

E prevăzută construcția unor noi obiective mari cum ar fi o uzină de alumină, o rafinărie, o fabrică nouă de cabluri de forță, unitatea nouă de acid sulfuric etc. Alte lucrări vor fi în plină construcție: sectorul laminoare pentru profile aliate și laminate de la Combinatul siderurgic Reșița, fabrica de motoare electrice Pitești, hidrocentrala Lotru, Combinatul de îngrășăminte Slobozia etc.

Paralel cu alocarea ponderei principale din volumul total de investiții pentru dezvoltarea ramurilor hotărîtoare ale industriei — siderurgia, construcția de mașini, energia electrică, industria chimică — o atenție deosebită se acordă și investițiilor menite să contribuie la dezvoltarea industriei bunurilor de consum, cu precădere în sectoarele industriei ușoare și ale bunurilor de folosință îndelungată, precum și a agriculturii.

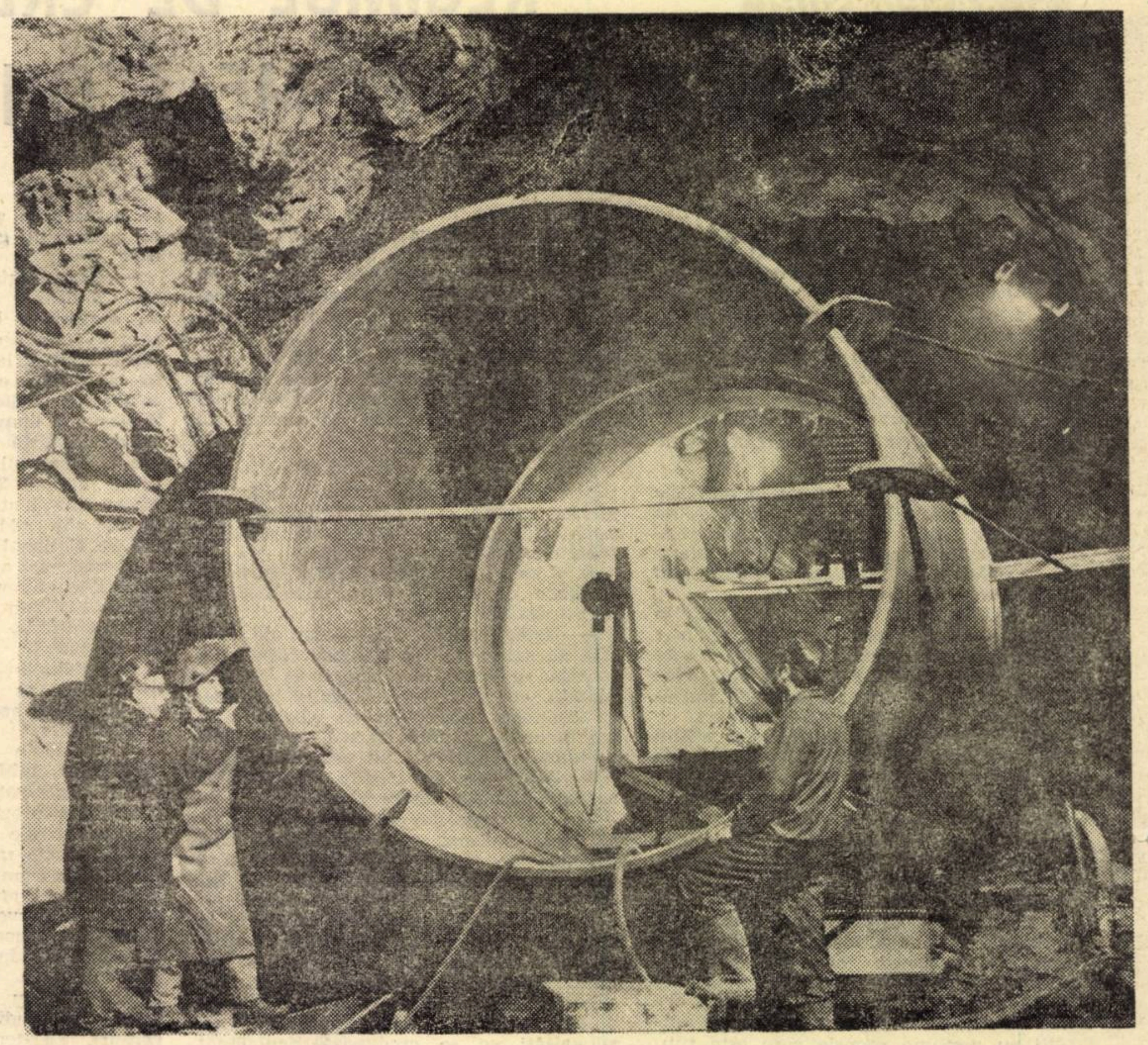

Hidrocentrala de pe Lotru. **A început montarea primelor 10 tronsoane (virole) din cele 200 care vor alcătui, pe o lungime de 1200 m, o solidă căptușeală metalică galeriei forțate de aducțiune. Ea va trebui să strunească uriașa forță de 80 mc de apă pe secundă, care va alimenta sala turbinelor**

Premise favorabile

ÎN CUVÎNTAREA ținută la plenara C.C. al P.C.R. din 10—13 decembrie 1969, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că **o problemă centrală a activității de investiții pe anul 1970 o constituie realizarea integrală și la timp, asigurîndu-se punerea la termen în funcțiune a noilor obiective și atingerea cît mai rapidă a parametrilor proiectați la aceste capacități.**

În înfăptuirea acestor sarcini se pleacă de la premise mai bune decît în anii precedenți. Afirmînd aceasta, ne referim la o serie de măsuri luate la întocmirea planului pe 1970, menite să contribuie la îmbunătățirea, în continuare, a activității de realizare a investițiilor.

Concentrarea eforturilor și a mijloacelor materiale cu prioritate spre lucrările în continuare, constituie una din principalele măsuri luate pentru reducerea imobilizărilor de fonduri în construcții, concretizată în creșterea volumului de plan la obiectivele în continuare, precum și în reducerea numărului acestora și a obiectivelor noi. Astfel, volumul fondurilor repartizate celor **845** obiective în continuare la 1 ianuarie 1970, reprezintă circa 53% din planul de investiții pe acest an, față de aproape **56%** cît era afectat în 1969 celor **881** de lucrări în continuare. De asemenea, pentru cele **275** obiective noi prevăzute a fi începute în acest an, s-au repartizat fonduri de circa **7%** comparativ cu 1969, cînd la cele **360** lucrări noi au fost repartizate fonduri de circa **6%**.

Acțiunea de mare eficiență privind corelarea termenelor de livrare a utilajelor și instalațiilor cu termenele de începere a montajului întreprinsă pentru capacitățile planificate în anul 1969, a fost extinsă și pentru obiectivele anului 1970. **Începînd cu acest an, indicatorii planului de investiții și de construcții cunosc o nouă îmbunătățire, în sensul că aceștia au fost eșalonați pe trimestre, sarcină, în trecut, departamentală.**

Nu putem să nu amintim și măsura de a se aloca organizațiilor de construcții fonduri suplimentare (cu circa 1 miliard mai mult decît în 1969) pentru dotarea acestora cu mașini, utilaje și pentru dezvoltarea bazelor de producție, în vederea realizării sarcinilor sporite în producția de construcții-montaj. **În acest fel, indicatorul de dotare la 1 milion lei producție de construcții-montaj va crește față de cel realizat în 1969 cu circa 5%.**

După cum se știe, **o cerință primordială o constituie realizarea ritmică a planului de investiții, începînd chiar din primele săptămîni ale anului.** Aceasta presupune o pregătire temeinică, asigurarea materialelor, forței de muncă, a mijloacelor de transport etc., necesare fiecărui trimestru. **Acordarea unei atenții sporite pregătirii temeinice a investițiilor se impune cu atît mai mult cu cît în anii trecuți la realizarea unor obiective și capacități s-au manifestat numeroase deficiențe organizatorice.** Ilustrativ în acest sens este unitatea de îngrășăminte cu azot nr. 1 din cadrul Combinatului chimic Craiova (cu o capacitate de 308 000 tone amoniac, 300 000 tone azotat de amoniu și 300 000 tone uree), la care, deși termenul de punere în funcțiune — trim. III 1968 — a fost replanificat în trim. II 1969, n-a fost dată în exploatare nici în prezent, datorită îndeosebi ritmului slab de execuție. În trim. I 1969, de exemplu, realizările au reprezentat numai 35,9% din planul anual față de circa 50% cît trebuia realizat.

Avînd în vedere condițiile actuale este necesar ca eforturile titularilor și beneficiarilor, proiectanților și constructorilor ca și ale furnizorilor de utilaje să fie concentrate spre luarea unor asemenea măsuri care să asigure realizarea investițiilor în condiții de eficiență maximă și cu respectarea termenelor de dare în funcțiune. În acest sens, **se impune întocmirea, avizarea și aprobarea din timp a documentației, contractarea utilajelor și instalațiilor, organizarea șantierelor etc.**

Ne referim la faptul că nici în acest an unii titulari de investiții (Ministerul Industriei Ușoare, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Agriculturii și Silviculturii) nu au asigurat ca toate utilajele să fie contractate și livrate la termenele corelate cu necesitățile de montaj, cît și la alte deficiențe ale beneficiarilor și constructorilor (întîrzieri în eliberarea unor amplasamente, rămîneri în urmă în executarea unor lucrări de construcții-montaje etc.). Tot astfel, documentațiile tehnice aferente lucrărilor noi nu sînt asigurate integral nici în acest an, deși planul a fost cunoscut de ministere încă din luna iulie 1969, astfel că, la 1 decembrie 1969, din cele 275 lucrări noi, numai 106 aveau indicatori tehnico-economici aprobați.

Discrepanțe

LA ORIENTAREA EFORTURILOR într-o direcție sau alta, trebuie să se țină seama de situația concretă a fiecărei lucrări în parte, întrucît unele pot fi problemele ce trebuie rezolvate în cadrul lucrărilor în continuare din anii precedenți și altele în cazul celor ce urmează să înceapă în 1970. Astfel, **pentru lucrările în continuare, atenția principală a titularilor și beneficiarilor de investiții se cere îndreptată spre asigurarea documentației necesare, a frontului de lucru, a utilajelor și a fondurilor necesare, pentru ca să lucreze din plin încă de la începutul anului și să se creeze condiții de dare în funcțiune la termenele planificate.** La lucrările de la Porțile de Fier, de exemplu, ca urmare a unei bune organizări a execuției, s-a menținut un ritm susținut atît în trim. I 1968 — cînd lucrările de construcții montaj s-au realizat în proporție de 25,9%, cît și în trim. I 1969 — cînd s-a obținut 32,2%. Același lucru se poate spune despre lucrările de la trăgătoria nr. 2 de oțel tare de la Uzina Industria sîrmei Cîmpia Turzii, unde s-a realizat 26,9% în trim. I 1968 și 55,1% în trim. I 1969 etc.

După cum se știe, însă, **în construcții realizările din primul trimestru nu au ajuns încă la nivelul mediei realizărilor anuale.** Dacă, în perioada 1966—1968, proporția de realizare a lucrărilor de construcții pe ansamblul economiei a crescut de la 15,2% în 1966, la 18,3% în 1967 și la 19,9% în 1968, în anul 1969 s-a înregistrat o scădere la 17,4%. Iată cum a evoluat acest indicator pe unele ministere (tabelul nr. 1).

Din tabel, rezultă cu mică excepție, o scădere a ponderii investițiilor realizate în trimestrul I 1969 față de anii anteriori.

Pe lîngă cauze obiective — vremea nefavorabilă — **nerealizarea ritmică a planului în primul trimestru se datorește și neluării de către beneficiari și constructori a măsurilor organizatorice necesare, precum și stabilirii unui număr mare de capacități și obiective cu termene de punere în funcțiune în trim. IV, pentru care constructorii își mobili-**

Tabelul nr. 1

	Realizarea procentuală a planului de construcții montaj în tr. I al anilor:			
	1966	1967	1968	1969
Ministerul Industriei Alimentare	12,9	18,7	18,1	14,0
Ministerul Industriei Construcțiilor	13,5	20,5	19,0	14,7
Ministerul Economiei Forestiere	12,4	16,4	16,6	18,4
Ministerul Industriei Chimice	15,6	17,5	24,9	19,7
Ministerul Minelor	19,3	21,0	22,1	20,0
Ministerul Energiei Electrice	18,4	22,3	21,8	22,2

zează toate forțele, neglijînd celelalte lucrări, care asigură frontul de lucru pentru trim. I al anului următor. Față de proporția obiectivelor stabilite a fi puse în funcțiune în anul 1969 (7,7% în trim. I, 22,6% în trim. II, 16,8% în trim. III și 52,9% în trim. IV), în 1970, această proporție în loc să fie îmbunătățită, prezintă, în continuare, tendința de mărire a numărului obiectivelor prevăzute a fi puse în funcțiune în ultimul trimestru (2,7% în trim. I, 21,7% în trim. II, 21,4% în trim. III și 54,2% în trim. IV). În lumina acestei situații, **o problemă căreia trebuie să i se acorde o mare atenție, o constituie eșalonarea proporțională, de către titulari, în cadrul trimestrelor, a punerii în funcțiune a obiectivelor.** Pentru asigurarea execuției ritmice a planului din trim. I, deși ne aflăm în perioada de timp friguros, trebuie luate, în continuare, măsuri tehnico-organizatorice care să asigure desfășurarea normală a execuției lucrărilor.

Sînt necesare măsuri și pentru asigurarea folosirii cît mai intense a utilajelor de construcții. Numai în acest fel se va evita lucrul „în asalt" pentru recuperarea rămînerilor în urmă, așa cum s-a constatat în anii precedenți pe unele șantiere, unde a fost nevoie de eforturi deosebite și cheltuieli suplimentare, pentru punerea în funcțiune la timp a capacităților planificate. **Asemenea măsuri se impun cu atît mai mult în acest an, cînd s-a dat sarcina de a se realiza în trimestrul I a.c. un volum de construcții montaj pe ansamblul economiei de 19% din planul anual și de 18,8% la lucrările de construcții.** La unele ministere sarcina este și mai mare (22% la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, 21,5% la Ministerul Industriei Metalurgice).

Practica a dovedit că ritmul susținut de execuție încă din primul trimestru constituie o chezășie a realizării integrale a planului anual de investiții și de punere în funcțiune. Acest lucru este ilustrat în mod edificator de realizările obținute de organizațiile de construcții din cadrul Ministerului Minelor care, deși execută lucrări mai mult în aer liber, în trimestrul I 1969 au realizat 21,8% din planul anual de producție, ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini (23,3%), ale Ministerului Industriei Metalurgice (23,4%).

Nu același lucru se poate spune despre organizațiile de construcții ale unor ministere cum ar fi, cele din cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale, care au realizat în trim. I 1969 — 16,6% din planul anual, Ministerului Industriei Alimentare — 14,6%, Consiliilor populare — 16,0%.

La întreaga capacitate

REALIZAREA UNUI RITM SUSȚINUT de lucru în trim. I 1970, prin executarea unui volum sporit de lucrări, **presupune folosirea la întreaga capacitate a parcului de utilaje și mecanisme de construcții și a forței de muncă existente pe șantiere.**

Experiența anilor trecuți a arătat că realizarea unui volum scăzut de lucrări a făcut ca unele utilaje și mecanisme de construcții să aibă un grad de utilizare redus. **În semestrul I 1969, de exemplu, pe total sector construcții, gradul de utilizare la screpere a fost de 29,1% din capacitate, la betoniere — 37,2%, la excavatoare și dragline — 35,9%, la buldozere — 37,2%. Slaba folosire a utilajelor s-a manifestat mai pregnant la organizațiile de construcții din cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale.** De asemenea, volumul redus al lucrărilor de construcții executate în trimestrul I a făcut ca muncitorii existenți pe șantiere să fie, în unele cazuri, cu mult peste necesarul aferent volumului lucrărilor executate și astfel să nu poată fi folosiți judicios, fapt ce s-a reflectat negativ și în nivelul productivității muncii realizate. Astfel, **la organizațiile de construcții ale Ministerului Energiei Electrice în trimestrul I 1969 numărul mediu scriptic planificat de muncitori a fost depășit cu 4,1% și, ca urmare, productivitatea muncii planificată a fost realizată abia în proporție de 92,5%.**

Numai prin imprimarea chiar de la începutul anului a unui ritm susținut de lucru pe șantierele de construcții, se poate asigura îndeplinirea cu succes a planului de investiții pe acest an.

Alexandru OLTEANU
director adjunct în Banca de Investiții

TANDEMUL PLAN DE INVESTIȚII — DISCIPLINĂ CONTRACTUALĂ

ÎN ACEST AN, **industriei chimice** i s-au alocat însemnate fonduri de investiții, avînd în vedere ritmul cel mai înalt pe care trebuie să-l înregistreze producția acestei ramuri în 1970 și în cincinalul următor. **În 1970, urmează să intre în funcțiune 47 obiective industriale** de mare importanță pentru economia națională: noua instalație de fibre polinitril-acrilice (melana) la U.F.S. Săvinești, cu o capacitate de 10 000 t/an, dezvoltarea capacității de fibre artificiale cu 15 000 t/an la Combinatul de fibre artificiale Brăila, extinderea capacității de alumină cu 10 000 t/an la Uzina de alumină-Oradea etc.

Totodată, prin plan se **prevăd fonduri însemnate la lucrările, în continuare,** pentru obiectivele cu punere în funcțiune în 1971—1972, cum sînt: o nouă linie de îngrășăminte cu fosfor la Uzina de la Valea Călugărească, instalațiile de îngrășăminte azotoase la C.I.A. Slobozia, dezvoltarea instalației de îngrășăminte fosfatice la U.S.A.S. Năvodari etc.

De asemenea, în acest an, e prevăzut să înceapă lucrările la o serie de **obiective importante noi,** cum sînt liniile de mare capacitate, de îngrășăminte azotoase, de sodă, un nou cuptor de carbid etc.

Efectul restanțelor și al livrării în avans

DE REMARCAT faptul că în structura investițiilor din industria chimică **utilajele reprezintă o pondere de 38—40% din volumul total, fiind relativ mai mare în comparație cu alte obiective industriale, dat fiind faptul că amplasarea instalațiilor se face, în mare măsură, în aer liber.** Prin măsurile luate în ultimii ani, industria noastră constructoare de mașini execută un volum sporit de utilaje tehnologice, avînd sarcina de a asimila, în scurt timp, o mare parte din cele care s-au importat pînă acum. **Pentru obiectivele din planul pe 1970, industria constructoare de mașini a executat integral sau în mare parte și va fabrica, în continuare, în acest an, utilajele pentru liniile de coloranți, medicamente, acid sulfuric, linii de sodă, cuptor de carbid, alumină, aluminiu, îngrășăminte și altele.**

În această situație, cresc rolul și răspunderea tuturor factorilor care contribuie la realizarea în țară a utilajelor și livrarea lor la termenele necesare montajului, pentru asigurarea intrării în funcțiune la timpul prevăzut în plan și, pe cît posibil, mai devreme a noilor obiective.

Experiența din ultimii ani atestă că eforturile depuse de uzinele constructoare de mașini s-au concretizat în rezultate deosebite pe linia livrării la timp a utilajelor necesare îndeplinirii planului de investiții în industria chimică. Concomitent însă s-au manifestat și o serie de fenomene negative, care au provocat întîrzieri în punerea în funcțiune a unor obiective industriale, cu implicații serioase pentru economia națională. **Examinînd situația livrărilor de utilaje tehnologice din țară din anul 1969 sub raportul respectării contractelor, se constată că în fiecare lună a anului s-au înregistrat restanțe, unele ajungînd să fie lichidate după mai multe luni de întîrziere.** În același timp, uzinele furnizoare au executat în avans față de termenele contractuale, un volum apreciabil de utilaje.

O sumară analiză conduce la unele concluzii care merită a fi relevate. Restanțele din trimestrul I/1969 s-au referit în cea mai mare parte la utilajele care trebuiau executate în anul 1968. Rămînînd restanțe la finele anului, potrivit legislației în vigoare, ele au fost replanificate pe 1969. În cursul trimestrelor, restanțele au fost mai mici în primele două luni, atingînd valoarea cea mai mare la sfîrșitul ultimei luni din trimestru. Acest fapt se explică, în mare măsură, prin modul de încheiere a contractelor, care prevăd ca termene, în cele mai multe cazuri, sfîrșitul trimestrului. Restanțele care apar în primele două luni ale trimestrului reprezintă, de cele mai multe ori, aceleași utilaje cu termen de livrare scadent la sfîrșitul trimestrului anterior și neexecutate nici în următoarele luni. **Volumul cel mai mare de restanțe se înregistrează la sfîrșitul trim. IV, cînd obligațiile contractuale sînt cele mai mari** (de pildă, în trimestrul IV.1969, urmau să se execute 8 800 tone de utilaje tehnologice, reprezentînd peste **41%** din planul anual).

Această nerealizare de la sfîrșitul anului, în afara consecințelor ce decurg pentru desfășurarea lucrărilor de montaj, are drept urmare, pe baza acelorași prevederi legale, replanificarea în anul următor a execuției utilajelor restante, la termenele eșalonate pe care uzinele executante le pot oferi. Situația se repetă de cîțiva ani, livrarea utilajelor restante din anul anterior prelungindu-se pe mai multe luni ale noului an de plan, pe considerentul, invocat de fiecare dată, al acoperirii planului de producție pentru trimestrul I cu multe luni înainte de începerea anului, cînd nu se prevedeau restanțele de la sfîrșitul anului în curs.

În oricare situație, **livrările în avans nu compensează restanțele, care se referă la utilajele specifice unui obiectiv și a căror nelivrare provoacă întîrzieri și perturbări în realizarea la termen a obiectivului planificat.** Dacă în cursul trimestrelor, avansurile din primele două luni pot reprezenta livrările de utilaje scadente la sfîrșitul trimestrului și care, evident, nu se pot efectua o dată, în a treia lună, ci pe parcurs, livrările în avans pentru contractele cu termene mai îndepărtate, fără a avea și acordul expres al beneficiarilor (iar aceștia pe al constructorilor), nu conduc totdeauna la rezultate favorabile asupra desfășurării lucrărilor de montaj.

Un exemplu concludent îl constituie livrările de utilaje pentru dezvoltarea producției de coloranți la Uzina Colorom Codlea, cu termen de punere în funcțiune în trimestrul IV 1969. La 30 iunie 1969, Uzina „Grivița Roșie" nu livrase utilaje tehnologice pentru acest obiectiv însumînd 326 tone, scadente la acea dată. În iulie restanța pentru același obiectiv era de 360 tone, în august 360 tone, în septembrie 427 tone. În trim. IV 1969, prin măsurile luate de conducerea M.I.C.M., a Centralei industriale de utilaj chimic și de rafinării și a

ing. Anton MOLDOVEANU
director adjunct în M.I.Ch.

(Continuare în pag. 15)

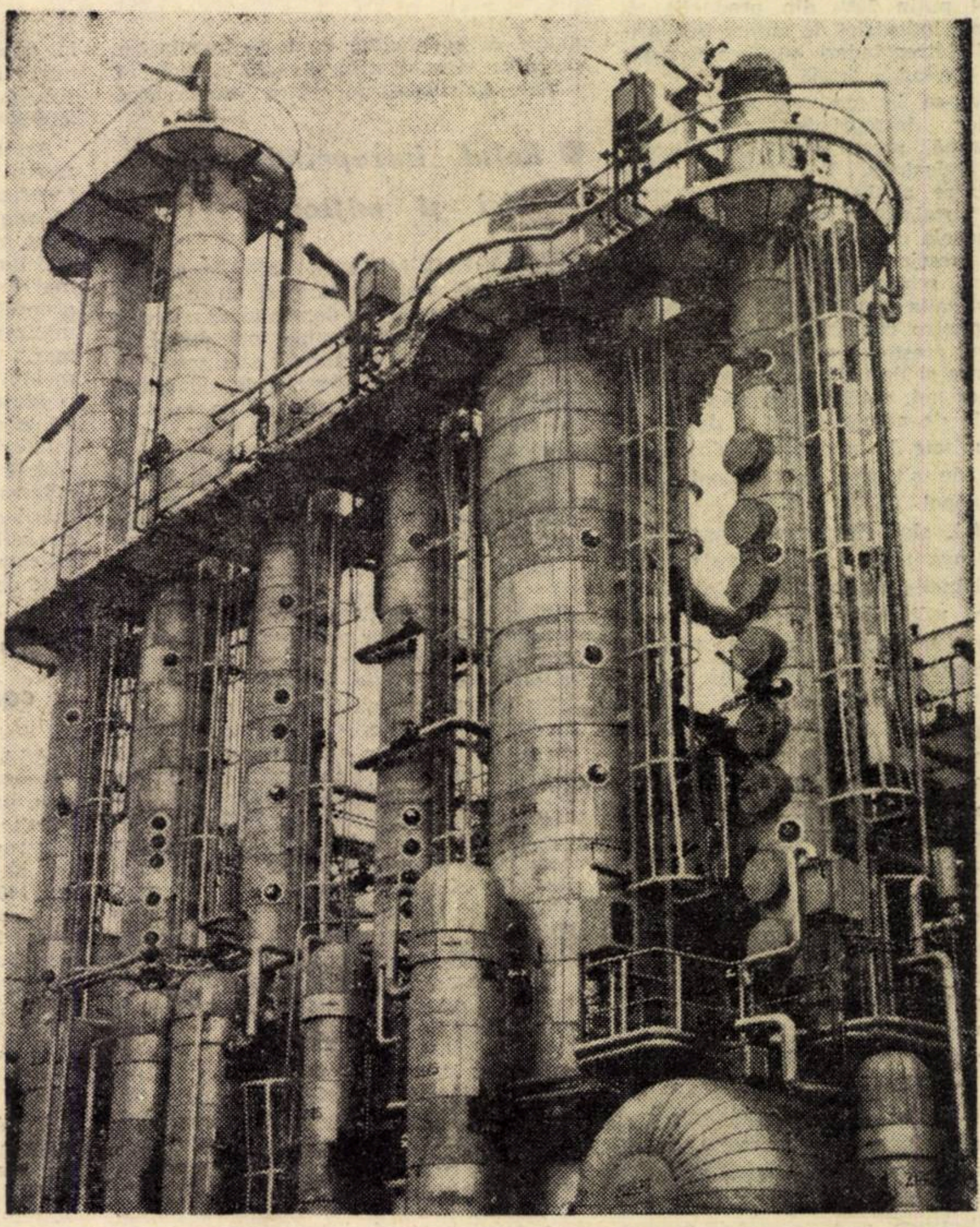

Uzina de fibre sintetice-Iași : **Secția de distilare metanol-glicol** (Foto : Gh. Vintilă)

STABILIREA MĂRIMII ÎNTREPRINDERILOR și găsirea modalității de exprimare cantitativă a acesteia ocupă un rol important în dezbaterile specialiștilor care se ocupă de problemele de micro și macro-economie, atît în țările capitaliste, cît și socialiste. Preocupările au fost orientate pe de o parte, în domeniul micro-economic, spre analiza relațiilor ce există între structura costurilor, volumul producției, al beneficiului și mărimea întreprinderii, iar pe de altă parte, spre analiza unor procese la nivel macroeconomic, cum ar fi concentrarea producției și, în ultimul timp, spre studierea influenței progresului tehnic asupra dimensiunilor unităților economice. Desigur că abordarea acestor probleme trebuie să țină seama de condițiile social-economice, întrucît, deși o serie de factori și trăsături sînt comune (în primul rînd progresul tehnic și tendința de creștere a concentrării producției), relațiile de producție socialiste imprimă evoluției întreprinderii și o serie de deosebiri principiale față de capitalism.

DOCUMENTAR

EVOLUȚII ȘI CONTROVERSE CU PRIVIRE LA DIMENSIUNEA ÎNTREPRINDERII

Dimensiunea întreprinderii și progresul tehnic

ÎN ANII care au urmat celui de-al doilea război mondial, în contextul unei evoluții extrem de rapide a progresului tehnic, la fel ca în perioada începuturilor industrializării, se acreditează ideea că întreprinderile mari sînt avantajate pentru că au posibilitatea de a asimila cu mai multă ușurință tehnica nouă. Numeroși autori scot în evidență faptul că progresul tehnic joacă un rol însemnat în determinarea dimensiunilor întreprinderilor, influențînd creșterea lor. Această constatare, cu valoare de tendință dominantă, nu a împiedicat însă pe unii cercetători să-și exprime părerea că tot progresul tehnic este acela care astăzi permite și uneori chiar necesită, construirea de întreprinderi mici. Asemenea păreri sînt bazate pe faptul că tendința de creștere a capacității agregatelor — generată de progresul tehnic și de criteriul economicității, nu înseamnă întotdeauna că ea trebuie însoțită de sporirea dimensiunilor întreprinderii în aceeași proporție; de asemenea tendința de miniaturizare a unor mijloace de muncă și înlocuirea unor agregate mari cu mașini mai mici specializate în operații multiple a constituit o premisă a construirii unor întreprinderi mici însă eficiente.

Este evident însă că, în general, dimensiunile întreprinderilor au crescut, urmărind să se conformeze particularităților dezvoltării economice din epoca postbelică. De altfel, se constată că și dimensiunea medie a crescut însuși ritmul acestui fenomen fiind în creștere sub influența progresului tehnic și științific (1). Un exemplu concludent îl constituie faptul că în două treimi din ramurile industriei americane, primele patru întreprinderi ale ramurii respective concentrează cel puțin 50% din producția ei, iar în cazul industriei de automobile primele trei întreprinderi realizează peste 80% din producția totală (2).

Referindu-se la motivele creșterii dimensiunilor întreprinderilor în lumea contemporană, președintele lui Imperial Chemical Industries, P. Chambers menționa printre altele: dimensiunea crescîndă a instalațiilor care dau eficiență optimă, nevoia de a răspîndi riscurile industriale crescînde datorită tehnologiilor în continuă schimbare; nevoia de a integra fabricația unui număr de produse înrudite pentru realizarea unui cost global minim; creșterea amploarei lucrărilor de cercetare și dezvoltare a produselor și procedeelor noi, posibilitatea de a reduce cheltuielile de administrație și de desfacere pe unitate de produs și dorința de a beneficia de situația de monopol sau quasi-monopol (3).

De altfel, sînt recunoscute unanim o serie de avantaje ale întreprinderilor mari. Producția de masă favorizează introducerea utilajelor mari și a automatizării ceea ce permite creșterea mai rapidă a capacității de producție decît a fondurilor fixe și a mijloacelor necesare reparațiilor, deci reducerea cotei de amortizare pe unitate de produs și o reducere a costurilor. (4) De asemenea, producția de masă poate asigura utilizarea deplină a unei forțe de muncă îngust specializată cu toate avantajele ce decurg din această situație. În general, unitățile economice mari au posibilități suplimentare de reducere a costurilor producției, nu numai datorită scăderii costurilor fixe, ci și datorită utilizării unor procedee de producție mai ieftine, sau, în cazul economiei de piață, a unor avantaje pe piața de aprovizionare, pe cea a capitalului, ca și a condițiilor mai favorabile în lupta de concurență, aceasta ca urmare a asimilitării mai rapide a progresului tehnic și a rezultatelor cercetării științifice, a diversificării producției și deci a repartizării riscurilor: de asemenea întreprinderile mari au posibilitatea de a efectua cheltuieli însemnate pentru publicitate și reclamă. Uneori, prin depășirea anumitor limite ale concentrării în economia capitalistă se ajunge la situația de monopol sau quasi-monopol, ceea ce creează premisele ca acești „giganți" să beneficieze de toate avantajele ce și le creează prin această situație în dauna consumatorilor și a concurenței.

Rolul întreprinderilor mici și mijlocii

FĂRĂ ÎNDOIALĂ că unitățile economice foarte mari prezintă și unele dezavantaje, îndeosebi în domeniul conducerii lor — proces care devine mai dificil și mai costisitor — și uneori prin scăderea elasticității întreprinderii, prin adaptabilitatea mai greoaie la condițiile externe în continuă schimbare. Astfel, pe lîngă pledoariile pentru concentrarea producției în unități mari și foarte mari, există astăzi și numeroase argumente pentru existența alături de acestea a unui număr suficient de întreprinderi mici și mijlocii.

Mulți specialiști au ajuns la concluzia că: „mica industrie ocupă un loc necesar în economie alături de marile întreprinderi care nu ar putea trăi fără ele"[5] sau că: „marii producători pot supraviețui numai grație faptului că au restrîns gama producției proprii și s-au înconjurat de numeroși subcontractanți"[6] Aceste afirmații se sprijină pe faptul că majoritatea marilor întreprinderi lucrează cu un număr mare de furnizori. De exemplu în S.U.A., „General Electric" avea în 1963 42.000 de subcontractanți din care 38.000 erau întreprinderi mici și mijlocii, iar „General Motors", lucra în anul 1966 cu 30.000 de furnizori în timp ce în 1940 avea numai 12.000, majoritatea lor fiind firme cu sub 100 de salariați[7].

Șirul exemplificărilor poate fi continuat. De pildă, Ford achiziționează de la subcontractanți piese și furnituri care însumează circa 50% din cifra de afaceri anuală[8], iar în Republica Federală a Germaniei A.E.G. și Simens aveau fiecare cîte 30.000 de furnizori, în majoritatea lor întreprinderi mici, Farben-Bayer avînd 17.000 și BASF — 10.000[9].

Deși procesul de concentrare este foarte accentuat în țările capitaliste, numărul fuziunilor fiind ridicat, totuși, concomitent cu acest fenomen se constată și o creștere a numărului întreprinderilor mici și mijlocii. De exemplu în S.U.A., unde procesul de concentrare este cel mai dezvoltat dintre țările capitaliste, în perioada 1945—1964, numărul întreprinderilor de toate categoriile a crescut de la 2.995.000 la 4.900.000, 95% din acest total fiind însă întreprinderi mici și mijlocii.

Sporirea numărului întreprinderilor mici și mijlocii în unele țări capitaliste avansate se explică în primul rînd prin înființarea a numeroase întreprinderi mici al căror număr crește mai rapid decît cel al fuziunilor și al lichidărilor. Dacă luăm de exemplu tot S.U.A., constatăm că în anii 1964, 1965 au fost înființate 197.724 și respectiv 203.897 întreprinderi noi și au dispărut cîte 13.500 de întreprinderi anual. Este vorba de un proces de „primenire" cum este denumit acest fenomen în țările capitaliste. De asemenea, în Republica Federală a Germaniei deși au dispărut cîteva sute de mii de întreprinderi mici în perioada 1950—1961, în ansamblu proporția întreprinderilor mici și mijlocii față de totalul lor s-a schimbat foarte puțin de la 99.8% la 99,6%[10].

Acest lucru nu este de loc surprinzător pentru că existența unităților mici este favorizată, așa cum am văzut, de faptul că cele mari își specializează într-un grad înalt producția, rămînînd însă o serie de oportunități de produse în care ele nu mai sînt interesate și care urmează să fie acoperite de micile întreprinderi. Automatizarea introdusă pe scară largă de „cei mari" este foarte costisitoare și în consecință nerentabilă pentru serii mici de produse sau unicate executate la comandă, care, cel mai adesea, rămîn în seama întreprinderilor mici. Este adevărat că piețele mari favorizează vînzările întreprinderilor mari, care satisfac de fapt pe marii consumatori, dar existînd și cerințe de serii foarte mici de produse sau de unicate acestea urmează să fie satisfăcute de „cei mici".

Compromisul unei controverse

AȘA CUM menționam, opiniile și în consecință pledoariile în privința dimensiunilor întreprinderilor sînt împărțite. În timp ce, de pildă, André Bettencourt, pe atunci ministru francez al industriei, arăta la începutul anului 1969, în prefața unei broșuri oficiale, că ignoranța, neînțelegerea sau timiditatea frînează „progresele substanțiale pe care fuziunile și regrupările le-ar permite întreprinderilor în domeniul competitivității", în S.U.A., Richard Mc.Laren, secretar adjunct al justiției, susținea contrariul, arătînd că administrația americană este îngrijorată de creșterea tot mai rapidă a fuziunilor întreprinderilor[11].

După părerea unor autori[12], țări dezvoltate din punct de vedere industrial, cu un grad mare de concentrare ca S.U.A. și U.R.S.S., se interesează tot mai mult de întreprinderile mici și mijlocii. Aceste păreri sînt confirmate de lucrările și opiniile exprimate de cercetătorii acestor probleme. Astfel specialistul sovietic I.B. Kvașa se întreabă dacă faptul incontestabil în general al avantajului producției mari față de cea mică înseamnă că aceasta din urmă nu trebuie să-și găsească locul în cadrul industriei. Răspunsul este pozitiv, argumentînd că *întreprinderile mici servesc ca o completare necesară celor mari, ele îndeplinind operații care nu sînt avantajoase pentru acestea din urmă*[13]*. Specializarea se poate realiza complet numai acolo unde întreprinderile mici apar ca agenți cu un rol bine definit al producției.* Ori, așa cum arată I.B. Kvașa din analiza clasificării întreprinderilor după numărul salariaților, în U.R.S.S. nu sînt mai multe întreprinderi mari decît în S.U.A., deși dimensiunea medie a întreprinderii industriale este de 12 ori mai mare în Uniunea Sovietică (565 de salariați în medie într-o întreprindere față de 48 în S.U.A. (vezi tabelul 1 și tabelul 2 p. 15). Aceasta se datorește în principal faptului că în Uniunea Sovietică aproape că nu există întreprinderi mici independente[14].

În întreprinderile industriale prelucrătoare cu un număr de peste 1000 de muncitori, în U.R.S.S. sînt ocupați aproape 2/3, iar în S.U.A. doar ceva peste 1/3 din numărul total de muncitori. Despre gradul înalt de concentrare în industria U.R.S.S. stau mărturie datele pe diferite ramuri[15]. De altfel în toate țările socialiste majoritatea muncitorilor se găsesc concentrați în întreprinderi cu peste 500 de salariați, întreprinderi care creează în cele mai multe din aceste țări, peste 50% din volumul producției globale.

Faptul că majoritatea muncitorilor lucrează în întreprinderi cu peste 500 de salariați se explică și prin aceea că producția industrială fărîmițată este incompatibilă cu sistemul complex de planificare și conducere a economiei socialiste. Însă întreprinderile mari nu pot îndeplini funcțiile specifice întreprinderilor mici în producția individuală sau de serie mică, decît asumîndu-și riscul scăderii eficienței economice.

Pentru analiza riguroasă a datelor tabelelor prezentate este desigur necesară cunoașterea amănunțită a criteriilor metodologice care au stat la baza stabilirii dimensiunii și a grupării întreprinderilor, pentru a aprecia în ce măsură acestea reflectă satisfăcător realitatea.

Organizarea rațională a întreprinderilor mari și, îndeosebi, realizarea unui grad înalt de specializare devin dificile uneori chiar imposibile, dacă acestea nu-și bazează o parte din activitatea lor pe mica industrie. Așa cum arată și unii specialiști sovietici, întreprinderile mici și mijlocii, cu tehnica și organizarea lor relativ simplă și mai ales suplă, cu termene reduse de construcție, cu fonduri fixe mai scăzute, pot prezenta în anumite condiții o eficiență economică ridicată, deținînd un rol de neînlocuit în economia socialistă[16].

Evident că în condițiile economiei socialiste problema limitei inferioare a dimensiunii, peste care nu mai este rentabilă întreținerea personalului administrativ de conducere, se pune cu totul diferit decît în condițiile întreprinzătorului particular. I.B. Kvașa emite părerea că pentru industria de stat această limită o constituie întreprinderile cu un personal de aproximativ 50 de persoane care permite existența minimului necesar de personal de conducere și control. Tot el consideră că un număr de salariați de 2—3 ori mai mare poate constitui garanția dintre întreprinderile mici și cele mijlocii.

Referindu-ne la delimitarea întreprinderilor mici, mijlocii și mari am ajuns la o problemă deosebit de spinoasă. În primul rînd, așa cum vom vedea, numărul salariaților nu constituie singura latură a dimensiunii întreprinderii și cu siguranță nu cea mai concludentă. Apoi, părerile privind categorisirea întreprinderilor în mari, mijlocii și mici după numărul salariaților ocupați sînt foarte diferite[17].

Concluzia care se impune tot mai mult în ultimul timp în problema definirii întreprinderilor mici, mijlocii și mari este că înseși noțiunile acestea sînt improprii unor analize științifice riguroase, că ele au doar un conținut calitativ orientativ, nefiind proprii pentru o analiză cantitativă. Aceasta în primul rînd pentru că încercările de a cuantifica diferitele mărimi care caracterizează dimensiunea unei întreprinderi și a exprima mărimea cu ajutorul unei unități de măsură generală, care să faciliteze comparabilitatea între întreprinderi distincte, nu au reușit să găsească o soluție satisfăcătoare. Numeroși autori au ajuns pe bună dreptate la concluzia că întreprinderile au mai multe dimensiuni care fiecare pot fi măsurate cu anumite unități de măsură specifice.

De altfel și clasificările întreprinderilor după mărimea lor au la bază un singur criteriu, fie numărul salariaților, fie volumul desfacerilor, cifra de afaceri, capi-

Ioniță OLTEANU
L. MIHAI

(Continuare în pag. 19)

CONCEPȚIA ECONOMICĂ a proeminentului reprezentant al economiei matematice sovietice Victor Valentinovici Novojilov, laureat al Premiului Lenin, nu este necunoscută în țara noastră. Binevenita inițiativă a Editurii științifice de a publica lucrarea sa de sinteză **Măsurarea cheltuielilor și rezultatelor în planificarea optimă** *) *într-o excelentă traducere românească este menită să facă accesibile unui cerc mai larg de specialiști ideile unuia — după părerea noastră — dintre cei mai originali gînditori din știința economică contemporană și să stimuleze luarea de poziție față de una dintre cele mai controversate probleme ale teoriei și practicii economice socialiste: planificarea optimă.*

VALENȚE ALE ECONOMIEI MATEMATICE

Pe marginea apariției în românește a lucrării lui V.V. Novojilov „Măsurarea cheltuielilor și rezultatelor în planificarea optimă"

ÎN PREZENT, se conturează tot mai mult părerea că este necesar a se trece la un nou stadiu în perfecționarea tehnicilor cantitative ale planificării economice, caracterizat prin aplicarea metodelor matematice și a tehnicii electronice de calcul, în vederea elaborării unui **plan optim**. Tehnicile tradiționale de planificare, în care precumpănește metoda balanțelor, asigură concordanța internă a planului și pot satisface în consecință cerințele echilibrului economic, dar nu pot da nici o indicație despre caracterul optim al variantei de plan. Nivelul de dezvoltare al economiei socialiste contemporane nu mai este însă compatibil cu incertitudinea în privința gradului de eficiență a utilizării resurselor disponibile la un moment dat. **Măsurarea raportului dintre cheltuieli și rezultate** — ideea centrală a lucrării lui V. V. Novojilov — a devenit o premisă inevitabilă în aprecierea oricărei activități economice. În această direcție, nu este posibil de a încerca soluționarea concretă a oricărei probleme fără a recurge la instrumentarul matematic modern și, în primul rînd, la programarea matematică. Lucrarea de față nu conține însă o expunere a acestor metode, ci — și în aceasta constă tocmai valoarea ei științifică — își propune să ofere o interpretare economică a aplicării lor.

Dezvoltarea științei economice confirmă principiul că nu există „măsură fără teorie". Aplicarea metodelor matematice în economie presupune dezvoltarea sistemului categorial al economiei politice pentru a oferi un fundament conceptual riguros științific modelelor de economie matematică. Conținutul lucrării lui V. V Novojilov constituie argumentul cel mai convingător pentru demonstrarea apariției și dezvoltării, la granița dintre economie și matematică, a unei noi discipline științifice — economia matematică.

Varietatea și complexitatea problematicii abordate de V. V. Novojilov nu ar putea fi nici măcar schițată în spațiul restrîns al acestei cronici. Ne vom limita deci a scoate în evidență numai cîteva idei pe care le considerăm deosebit de interesante și actuale.

PORNIND DE LA STUDIUL eficienței investițiilor, V. V. Novojilov ajunge la concluzia că problema aflării maximului efectului investițiilor pe economia națională nu poate fi rezolvată separat de problema utilizării cu eficiență maximă a tuturor mijloacelor de producție, în general. Această interdependență a cauzelor și efectelor îl determină pe autor să depășească în studiul său cadrul investițiilor și să abordeze problema elaborării planului optim al economiei naționale.

Concepția de bază a lui V. V. Novojilov despre planificarea economiei socialiste pornește de la premisa că planul trebuie considerat **imperativ economic** și ajunge la concluzia că singura cale posibilă de realizat optimul economic este **conexarea planurilor economiei naționale cu optimizarea formării prețurilor.** În conformitate cu teorema duală a programării matematice, corelația plan optim — preț optim este centrul de gravitate al sistemului de planificare optimă conceput de V. V. Novojilov. Planul optim și prețurile optime nu pot fi determinate independent unul de altul, ci numai concomitent în procesul de planificare a economiei naționale, deoarece optimul prețurilor constă tocmai în concordanța lor cu producția optimă.

PLANIFICAREA OPTIMĂ este considerată un proces iterativ: diferitele optime parțiale se armonizează cu optimul economiei naționale prin îmbunătățiri succesive, problema planificării de ansamblu a economiei naționale descompunîndu-se într-o serie întreagă de subprobleme, fiecare cu un grad diferit de dezagregare și de amplitudine. Orice subproblemă se soluționează separat, relativ independent, stabilindu-se planurile optime, prețurile și normativele de eficiență a resurselor pentru fiecare secțiune arbitrar izolată din complexul economiei naționale. Discrepanțele dintre prețurile și normativele de eficiență cu caracter local, determinate prin aceste sub-optimizări parțiale, indică direcțiile de îmbunătățire a repartizării resurselor și mărfurilor: redistribuire de la secțiunile economice cu evaluări inferioare la secțiunile cu evaluări superioare. „Cînd în acest proces de iterație — susține V. V. Novojilov — se obține egalizarea prețurilor și normativelor de eficiență a resurselor în planurile diferitelor unități economice, atunci planurile de producție ale tuturor unităților economice ating un optim general pe economia națională" (pag. 63). Mecanismul de funcționare a optimizării conducerii planificate a economiei, preconizat de V. V. Novojilov, ține seama așadar de necesitatea dezvoltării ambelor laturi ale centralismului democratic: atît latura democratizării, cît și cea a centralizării conducerii economice.

Modelul de optimizare a economiei naționale propus de V. V. Novojilov este de tipul modelului de programare matematică. Conținutul economic al modelului său de optimizare constă în minimizarea cheltuielilor totale de muncă pentru obținerea unui sortiment dat de produse. El este, ni se pare, de o mare valoare științifică, de o importanță deosebită teoretică și practică.

ÎN MODELUL lui Novojilov structura produsului final este considerată dată și presupusă rațională; după părerea noastră această problemă de structură a rămas de fapt nerezolvată, admițîndu-se aprioric caracterul optim al structurii date a producției. Descrierea de către V. V. Novojilov a modului de elaborare a balanței optime a producției și consumului nu oferă suficiente elemente din care să rezulte satisfacerea deplină a cerințelor determinării structurii optime a economiei naționale. „Pornind de la cheltuielile presupuse (pe o unitate din fiecare produs) și de la resursele de muncă, se determină necesarul, apoi se află minimul de cheltuieli pentru acoperirea acestuia; în concordanță cu cheltuielile minime aflate, se introduc corective în consum și în programul de producție pentru fiecare produs. Această operație se repetă pînă ce volumul producției coincide la fiecare produs cu nevoile sociale, în condițiile ocupării depline a întregii populații capabile de muncă și ale duratei optime a zilei de muncă" (pag. 375). Din această expunere sumară ar rezulta că structura dată a produsului final se poate corecta în decursul echilibrării planului, ceea ce ar avea drept consecință alterarea caracterului optim al structurii inițiale date; de asemenea, coincidența dintre volumul producției și nevoia socială nu s-ar putea realiza decît prin concesii reciproce, atît din partea ofertei cît și din partea cererii, astfel că planează incertitudine asupra caracterului optim al acestor puncte de echilibru. Totodată, poate fi îndreptățită întrebarea, cum se determină durata optimă a zilei de muncă? Observațiile noastre nu au caracterul unor obiecții principiale, ci sînt unele rezerve care poate că ar dispare în cursul elaborării concrete a modelului.

Criteriul de optimizare ales de V. V. Novojilov rezultă în mod logic din conținutul modelului său, fiind în concordanță cu cerințele economisirii muncii sociale. Autorul este pe deplin îndreptățit să susțină că, în socialism, principiul economiei de muncă nu poate fi realizat decît ca minimul global al cheltuielilor de muncă pentru întreaga producție a economiei naționale. În consecință, varianta cea mai eficientă de obținere a unui produs nu este cea care cere cheltuielile de producție cele mai mici, ci aceea care corespunde unui minim global al cheltuielilor pe întreaga economie națională. Transpunerea în practică a acestui principiu ar părea dificilă, însă V. V. Novojilov găsește o soluție simplă și rațională. Pentru a găsi varianta care corespunde unui minim global al cheltuielilor nu este necesar să se calculeze cheltuielile totale ale economiei naționale ci doar cu cît se majorează aceste cheltuieli prin producerea unui produs dat. Corespunde minimului cheltuielilor globale varianta de producție a unui produs care cere creșterea cea mai redusă a cheltuielilor de producție a întregului produs final. Măsurarea cheltuielilor prin creșterea unor mărimi variabile permite să se denumească **diferențiale** cheltuielile economiei naționale pentru un produs dat. V. V. Novojilov a evitat să denumească aceste cheltuieli ca fiind marginale, deși ele sînt cheltuieli — limită, pentru a para critica economiștilor care confundă teoria economică a marginalismului, bazat pe „utilitatea" marginală, cu calculul matematic al mărimilor marginale care au un conținut economic derivat din teoria valorii — muncă. Analiza conținutului economic al **cheltuielilor diferențiale** și măsurarea acestora este una din problemele cheie în sistemul conceptual elaborat de V. V. Novojilov. Semnificația acestei noțiuni este precizată ca „diferență între munca necesară pentru producția pe întreaga economie națională, inclusiv produsul considerat și munca necesară pentru obținerea aceleiași producții, de data aceasta fără să se mai ia în considerare produsul respectiv" (pag. 137). Se poate constata o asemănare între cheltuielile diferențiale și prețul de producție.

Cheltuielile diferențiale se disting printr-o serie de particularități esențiale, care decurg din utilizarea lor la rezolvarea unor probleme economice de extremă — aflarea minimului cheltuielilor. V. V. Novojilov relieфează două condiții principale la măsurarea cheltuielilor diferențiale: a) pentru a reflecta dinamica cheltuielilor în procesul de producție, este necesară măsurarea cheltuielilor diferențiale ca o creștere a unei mărimi variabile și nu ca o parte a unei mărimi constante; b) pentru măsurarea cheltuielilor diferențiale este necesară luarea în considerare a interdependenței dintre cheltuieli în toate verigile economiei naționale.

Formula cea mai generală a **cheltuielilor diferențiale** explică succint conținutul acestei noțiuni **)

Calculul cheltuielilor după această formulă presupune elaborarea prealabilă a unui **sistem de normative de eficiență** pentru toate resursele materiale (investiții, resurse naturale, fonduri de producție). Normativul de eficiență reprezintă un alt concept de **bază** în sistemul categorial elaborat de V. V. Novojilov. Ca formă matematică, normativele (sau normele) de eficiență prezintă asemănări cu rata medie a profitului și cu renta funciară. Această asemănare se explică prin faptul că și unele și celelalte servesc la măsurarea cheltuielilor de conexiune inversă: între cheltuielile pentru produse diferite există o conexiune inversă atunci cînd creșterea cheltuielilor pentru un produs determină o reducere a cheltuielilor pentru alte produse. În ceea ce privește conținutul lor, normativele de eficiență reprezintă valori limită utilizate pentru aprecierea gradului în care eficiența diferitelor resurse materiale corespunde cerințelor planului optim.

Modelul economico matematic al lui V. V. Novojilov nu reprezintă o simplă construcție algebrică de ecuații și inegalități, ci este fundamentat pe o analiză aprofundată a acțiunii obiective a legilor economice în condițiile socialismului. Ideea limitării legii valorii de către plan, susținută de unii economiști, este criticată pe temeiul că o lege obiectivă nu poate fi limitată în acțiunea sa de factori subiectivi. La stabilirea corelației dintre legea valorii și plan în mecanismul de funcționare a economiei socialiste, V. V. Novojilov acordă prioritate planului, negînd ideea că legea valorii ar putea fi regulatorul proporțiilor producției socialiste.

La construirea modelului matematic al formării prețurilor în condițiile planificării optime, divergențele cele mai mari apar la precizarea restricțiilor modelului, deoarece prezența restricțiilor la resurse determină modificări ale valorii în economia socialistă. V. V. Novojilov susține că fiecărei restricții din model trebuie să-i corespundă un anumit multiplicator auxiliar de tip Lagrange — Kantorovici, care ar reflecta cheltuielile de muncă. Dacă acești multiplicatori similari cu „evaluările obiectiv condiționate" din modelul de optimizare al lui Kantorovici și cu „prețurile umbră" din modele occidentale de optimizare ar fi utilizați la planificarea prețurilor în economia socialistă — preconizează V. V. Novojilov — s-ar realiza un pas hotărîtor în matematizarea elaborării prețurilor și optimizării planurilor economice. Pînă în prezent se constată însă o reticență vădită din partea practicii de a trece la experimentarea unui asemenea sistem de prețuri, motivată prin modificările esențiale pe care le-ar determina în corelațiile existente dintre prețuri. Ni se pare că aceste corecturi ar fi totuși justificate.

DIN FORMULAREA pe care V. V. Novojilov o dă legii generale a formării prețurilor — „prețurile tind totdeauna spre cheltuielile de muncă socialmente necesare diferențiale" (pag. 338) — rezultă că prețul ar trebui să reflecte cheltuielile socialmente necesare pentru sporul producției unei mărfi, iar nu cheltuielile medii pentru producția întregului volum al mărfii respective. În formula prețului în bani din planificarea optimă preconizată de V. V. Novojilov se afirmă că „prețul optim este proporțional cu derivata parțială a minimului condițional al valorii întregului produs final, în raport cu cantitatea produsului dat" (pag. 319).

Formulările lui V. V. Novojilov despre valoare și preț pot șoca economiștii neobișnuiți cu vocabularul pe care economia matematică îl impune în studiul fenomenelor economice. Ar fi totuși inexact dacă am considera că noul pe care V. V. Novojilov îl aduce în cercetarea economică ar fi de natură pur semantică. În realitate, el încearcă să aducă precizări noțiunilor și tezelor marxist-leniniste care sînt în prezent interpretate în alt sens de către majoritatea economiștilor. În această direcție este semnificativă pentru concepția lui V. V. Novojilov afirmația să că „Teoria marxistă a valorii nu constă în aceea că prețurile sînt proporționale cu valorile bazate pe muncă, ci în aceea că prețurile **derivă** (s.ns. — M. H.) din valori. Cu ajutorul matematicii se poate lămuri ce fel de derivate ale valorii sînt prețurile" (pag. 351). În situația actuală, în care literatura economică a fost inundată de zeci de studii care încearcă să demonstreze fără succes că abaterea prețurilor de la valoare nu vine în contradicție cu principiul apropierii prețului de valoare, poate că ideile lui V. V. Novojilov vor aduce o anumită clarificare.

CONCEPȚIA economică a lui V. V. Novojilov poate fi acceptată sau nu, ceea ce este însă neîndoielnic este că ea nu poate fi ignorată.

În modesta recenzie de față a unei asemenea lucrări nu ne-am propus decît un țel relativ limitat, acela de a suscita interesul cititorului român preocupat de problemele economice — indiferent dacă este economist sau tehnician, teoretician sau practician — pentru a înțelege modul de gîndire al unui savant, care și-a publicat **prima sa carte** în cel de-al șaptelea deceniu al vieții sale, după o jumătate de veac de cercetare științifică în domeniul economic. Poate că se vor găsi modalități de a se organiza o dezbatere amplă asupra problematicii abordate în lucrarea profesorului V. V. Novojilov, care să contribuie la elucidarea unora dintre aspectele cele mai discutate din economia matematică contemporană.

dr. M. HOROVITZ
Institutul de cercetări economice

*) V. V. Novojilov. Măsurarea cheltuielilor și rezultatelor în planificarea optimă. Editura științifică. București, 1969.

**) $c_i + k_i r_k + \sum_{g=1}^{m} q_{gi} r_g + \sum_{f=1}^{e} q_{fi} r_f$

unde c_i — cheltuielile de muncă pentru producția produsului; k_i — investițiile necesare pentru producția fiecărui produs final, i fiind numărul produsului final; r_k — normativul de eficiență a investiției k; r_g — normativul de eficiență a utilizării resursei g; r — normativul de eficiență a utilizării mijlocului de producție f în planul optim; q_{gi} — cantitatea resursei naturale g folosită pentru producția produsului i; q_{fi} — cantitatea din mijlocul de producție f, produs anterior, folosit la producția produsului i.

SCHIMBUL DE ECHIVALENTE ȘI RELAȚIILE MARFĂ-BANI

ÎN CRITICA PROGRAMULUI DE LA GOTHA, Karl Marx scria că, în societatea întemeiată pe proprietatea comună asupra mijloacelor de producție, producătorii nu mai fac schimb de produse între ei, iar munca nu mai produce valoare. În socialism continuă să acționeze — după concepția lui Karl Marx — principiul schimbului de echivalente: „...Prin urmare fiecare producător primește, după ce s-au făcut scăzămintele, exact atît cît dă societății, cu alte cuvinte aceeași cantitate de muncă pe care a dat-o societății sub o formă anumită, i se restituie sub o altă formă. **Evident că aici domnește același principiu care reglementează schimbul mărfurilor, în măsura în care este schimbul unor valori echivalente**".

După părerea noastră, principiul schimbului de echivalente — chiar dacă el suferă modificări de formă și conținut — poate să funcționeze numai prin intermediul relațiilor marfă-bani, al circulației monetare, al măsurării muncii cheltuite prin intermediul banilor. Societatea în care este prezent acest principiu, indiferent de nivelul de dezvoltare al forțelor de producție, este o societate producătoare de marfă. Schimbul de mărfuri și categoriile valorice ar fi existat deci și în cazul în care socialismul ar fi fost victorios în țări cu o puternică bază tehnică-materială. Acest lucru încercăm să-l argumentăm în continuare, pornind de la principiul echivalenței și al repartiției după muncă.

Reducerea diferitelor munci la munca omogenă

ÎNFĂPTUIREA consecventă a repartiției după muncă cere în mod obligatoriu să se țină seama de durata muncii cheltuite precum și de intensitatea și calitatea ei. Muncile de complexități diferite din cadrul fiecărei întreprinderi și ramuri trebuie reduse la o muncă omogenă, comună, medie, simplă. În afara acestei reducțiuni, munca superioară celei mijlocii nu poate fi compensată printr-o cantitate suplimentară de produse primite de purtătorul ei. Tot astfel nici munca inferioară celei mijlocii nu este „sancționată" printr-o retribuire mai mică. Inegalitatea faptică a repartiției preconizate de K. Marx, ca urmare a diferențelor de aptitudini și calificări în condițiile aplicării „dreptului egal", este realizabilă doar prin egalizarea muncilor inegale. Altfel, repartiția se înfăptuiește mai mult sau mai puțin nediferențiat și deci egalitar.

Înfăptuirea repartiției după muncă cere, în afară de cunoașterea cantității de muncă medie simplă cheltuită de fiecare lucrător și determinarea sau stabilirea cantității de muncă cristalizată în obiectele de consum supuse însușirii individuale, tot în calitatea ei de muncă nediferențiată, omogenă, mijlocie. Numai așa devine realitate schimbul de echivalente dintre muncitor și societate. Pentru ca muncitorul să primească o cantitate egală de muncă sub formă de mijloace de subsistență în schimbul cantității de muncă livrată sub altă formă (muncă vie), ambele categorii de munci trebuie măsurate cu aceeași unitate, aduse la un numitor comun. Determinarea mărimii muncii cheltuite pentru fabricarea obiectelor de consum este condiționată însă de cunoașterea muncii materializate în mijloacele de producție folosite. Reacția în lanț cere aceeași practică în domeniul producției de mijloace de producție pentru producerea mijloacelor de producție. Calculul în unități de muncă medie simplă a activității omenești cheltuite în producția mijloacelor de producție este o necesitate și pentru comensurarea unitară a economiilor făcute de muncitor în procesul utilizării acestor mijloace, în vederea repartiției după muncă. Cantitatea și calitatea muncii vii, în funcție de care se face repartiția, se oglindește nu numai în volumul și calitatea produselor fabricate ci și în cantitatea mijloacelor materiale consumate pentru a fabrica o masă dată de valori de întrebuințare, în gradul de conservare și de uzură al uneltelor folosite etc.

Munca medie simplă este măsurabilă doar cu ajutorul banilor

IMPUNÎND reducerea diferitelor munci cheltuite de muncitori la munca medie simplă și calculul muncii totale cuprinse în produse în aceeași unitate de măsură, schimbul de echivalente determină, prin aceasta, obligativitatea existenței banilor. Munca medie simplă nu se poate măsura direct, în unități naturale, atunci cînd există o largă diviziune a muncii în interiorul întreprinderii și al societății.

Cunoașterea directă, aproximativă a muncii cheltuite pentru producerea produselor a fost posibilă, așa cum reiese din scrierile lui Engels, doar atunci cînd economia era predominant naturală, cînd în procesul schimbului intrau relativ puține produse.

Dispariția producției de mărfuri în socialism avea să se înfăptuiască, după concepția lui Marx și Engels, pe baza unei economii dezvoltate, complexe, economie în care diviziunea muncii este diversificată, asigurînd producerea unei mari varietăți de valori de întrebuințare.

Premisele economice care favorizau cunoașterea aproximativă dar directă a muncii cuprinse în produse nu reapar prin construirea socialismului. Dimpotrivă, în cadrul lui există și sînt amplificate condițiile care impun intervenția banului ca măsură a valorii. Larga diviziune a muncii, marea diversitate a muncilor concrete utile cheltuite în întreprinderi și economia națională, neomogenitatea acestor munci, greutățile de netrecut care apar în însumarea unitară a muncii vii și trecute, permit numai măsurarea indirectă și imperfectă a muncii medii simple cu ajutorul banilor.

Calculul direct și cît de cît exact al muncii sociale mijlocii cuprinse în fiecare produs (spunem exact, deoarece, cu aproximație, și azi prin diferite mijloace putem afla cantitatea de muncă cristalizată în marfă, pornind de la preț) este nerezolvabil, cu toate succesele care s-au înregistrat în domeniul ciberneticii și al elaborării balanței legăturilor dintre ramuri. Stabilirea directă în ore a muncii medii materializate în mijloacele de producție utilizate în ramurile primare ale economiei — ca premisă a determinării muncii totale vii și trecute cuprinse în produsele acestor ramuri — este marea sarcină imposibil să fie soluționată — un prag de netrecut în prezent și chiar în viitor. Ca urmare, nu reușim să creăm un punct inițial de sprijin pentru a măsura munca totală cheltuită în ramurile prelucrătoare ale economiei naționale. La aceasta se adaugă greutățile care apar în „găsirea" muncii medii simple și reducerea diferitelor activități concrete la același numitor comun. Pe baza diferențelor de salarizare, muncile concrete, utile, de calificări diferite nu sînt reductibile cu bune rezultate la muncă de același fel, deoarece diferențele de salarizare oglindesc în mod obiectiv aproximativ, inexact, inegalitățile în complexitatea muncii. Pornind de la salarii, am introduce, totodată, în calculul muncii directe, în măsură mai mare sau mai mică, imperfecțiunile inerente ale valorii și ale expresiei sale bănești și neajunsurile sistemului de salarizare. A dori să scapi de minusurile formei valorice și a admite, în același timp, sprijinul ei în calculul muncii totale cuprinse în produse, înseamnă a intra inevitabil în contradicții teoretice și practice de nerezolvat.

Banii trebuie să măsoare, după părerea noastră, cantitatea de muncă cheltuită pentru fabricarea produselor și să mijlocească și schimbul acestora — în orice societate socialistă și pentru faptul că în prima fază a comunismului, indiferent de gradul dezvoltării forțelor de producție, nu este imaginabilă o proporționalitate perfectă între ramuri, între producție și cerințe, cerere și ofertă care să creeze condiții pentru schimbul de munci egale în fiecare caz în parte. Corectarea unor neconcordanțe dintre cerere și ofertă, pentru diferite produse, este posibilă doar prin preț, în care își găsește expresia atît valoarea cît și abaterea de la ea. De rolul prețului, care are menirea nu numai de a evidenția valoarea dar și de a regla, prin abateri, o serie de procese economice, nu se poate dispensa nici o economie socialistă. Cerințele interne ale producției pe treapta de dezvoltare în care belșugul și munca necesitate vitală nu constituie încă realități nemijlocite impun relațiile bănești și îndeplinirea de către bani a tuturor funcțiilor prezente azi. Banii reprezintă un mijloc de calcul și de schimb dar și o pîrghie care contribuie la revoluționarea forțelor de producție.

Principiul echivalenței este obligatoriu și între unitățile economice

SCHIMBUL DE ECHIVALENTE dintre individ și societate și relațiile bănești prin mijlocirea cărora el acționează, presupune și impune același principiu și în relațiile dintre unitățile productive.

Dacă fiecare muncitor lucrează după capacități și primește prin mijlocirea repartiției după realizările obținute și întreprinderea privită ca unitate își desfășoară activitatea după același principiu. Totodată, pentru a recompensa pe lucrători după eforturile și rezultatele obținute, unitatea economică trebuie să primească pentru produsele livrate o cantitate egală de muncă sub o altă formă. Autonomia în gestiune, în gospodărirea fondurilor devine astfel inevitabilă. Întreprinderile produc pentru alții dar trebuie să primească, în același timp, atît cît au dat, după muncă. Repartiția directă, fără plată a mijloacelor de producției între unități și înlăturarea schimbului de echivalente dintre ele, n-ar acționa ca stimulent al economisirii muncii materializate și ar micșora eficiența muncii totale.

„Prezența" valorii în toate fazele reproducției

SCHIMBUL de echivalente presupune „prezența" valorii în toate momentele reproducției.

Circulația produselor se face inevitabil pe baza schimbului de echivalente și prin intermediul banilor. Produsele repartizate astfel au în afară de valoare de întrebuințare și valoare. Ele se produc și ajung la alții nu fără plată ci contra unei cantități egale de muncă. Ele sînt prin urmare mărfuri.

Urmarea inevitabilă a schimbului echivalent este consumația încadrată în anumite limite, în barierele cererii solvabile, capabilă de plată, ultima fiind o altă categorie specifică oricărei producții de mărfuri.

Înainte ca repartiția efectivă a produselor să se efectueze pe principiul echivalenței, repartiția „ideală" a produsului nou creat se face în raport de mărimea valorii nou create.

Repartiția, schimbul și consumația, ca momente ale reproducției, mișcîndu-se pe baza valorii presupun același lucru pentru producția nemijocită. Plata după muncă a producătorilor este condiționată de respectarea și încadrarea în timpul de muncă socialmente necesar sub ambele lui aspecte. „Prezența" valorii în procesul nemijlocit de producție se manifestă și prin faptul că valoarea de întrebuințare a produsului și calitatea acesteia este privită atent de fiecare dată nu numai în cadrul relației cu consumatorul, cu efectul util pe care-l satisface ci în raport și cu valoarea, cu munca cheltuită. Munca și valoarea reprezintă, pe de o parte, o limită a valorii de întrebuințare, iar pe de altă parte, constituie factori ce se opun ei. Valoarea de întrebuințare care tinde, sub presiunea cerințelor omenești, să se îmbunătățească, întîmpină în această tendință, opoziția valorii și a timpului de muncă limitat de care dispune societatea. Ea o corectează în numele eficienței economice și îi conturează granița pînă la care are dreptul de perfecționare.

Durata de existență a producției și a circulației de mărfuri se întinde pînă la comunismul deplin, pînă la repartiția după nevoi. Belșugul de produse va determina dispariția schimbului de echivalente și o dată cu aceasta relațiile marfă-bani. Valoarea nu se va impune nici repartiției produselor și nici consumului și producției directe. În toate momentele sale, reproducția va fi liberă de valoare. Planul de producție se va alcătui pornindu-se nu de la valoare ci de la relația dintre produse și efectul lor util, de la studiul atent și multilateral al nevoilor reale ale oamenilor și de la timpul cerut de fabricarea lor nelimitată de valoare și de timp. Ele nu vor corecta efectul util al produsului și prin aceasta gradul de satisfacere a nevoilor oamenilor.

Societatea comunistă nu va fi însă obligată să calculeze, în vederea alcătuirii planului de producție, cantitatea totală de muncă cuprinsă în produs, ca muncă medie simplă și prin aceasta obligată să mențină și banii? La această întrebare putem să răspundem negativ. Pentru a repartiza timpul pe ramuri în funcție de nevoile reale și nu de cele solvabile, în condițiile unor forțe de producție care permit deci belșugul de produse, nu e necesară cunoașterea cheltuielilor totale de producție pe produs, aducerea la același numitor comun a muncii vii și a celei materializate. Ceea ce se cere cunoscut este, pe de o parte cantitatea de mijloace de producție în expresie fizică și pe de altă parte cantitatea concretă de muncă vie, cerute de diferitele faze ale fabricării produsului. Banii ca măsură a muncii totale nediferențiată devin de aceea de prisos.

O dată cu schimbul de echivalente dispar și valoarea și munca abstractă; prin urmare și banii ca măsură a acestei munci. Banii devin inutili nu pentru că putem calcula direct în ore cantitatea totală de muncă medie simplă ci pentru că nu e nevoie de reducerea tuturor muncilor la muncă nediferențiată și pentru că nu mai este necesară cuprinderea într-un tot uniform a muncii vii și a celei materializate.

Putem să presupunem însă că se impune calculul muncii totale cristalizate în produse ca muncă mijlocie și ca urmare și banii, printre altele pentru că va continua să existe schimbul de mărfuri între națiuni. „Banii" cu care am măsura în comunismul deplin munca totală ar fi doar un instrument de calcul; ei n-ar fi bani reali pentru că n-ar fi expresia monetară a valorii, deoarece produsele s-ar repartiza și nu schimba pe baza principiului muncilor egale. Produsele nu s-ar vinde nici direct nici indirect; ele s-ar repartiza și formal și în fond, în funcție de nevoi și independent de rezultatele muncii fiecărui membru și fiecărei întreprinderi.

AM PORNIT ÎN ANALIZĂ de la ideile expuse de Karl Marx în **Critica Programului de la Gotha**, lucrare în care este clar exprimată teza dispariției producției de mărfuri încă din prima fază a comunismului. Nu putem susține însă că această teză este prezentă în întreaga operă a lui Marx și Engels.

Deși nu expres, într-una din operele de tinerețe ale lui K. Marx, întîlnim ideea inexistenței producției de mărfuri abia în comunismul deplin. „Dar pe măsură ce marea industrie se dezvoltă, crearea adevăratei avuții depinde mai puțin de timpul de muncă și de cantitatea de muncă cheltuită, cît mai ales de forța agenților puși în mișcare în decursul timpului de muncă... **Datorită acestui fapt producția bazată pe valoarea de schimb se năruie și însuși procesul nemijlocit al producției materiale pierde forma sa antagonistă, forma sa de producție numai în vederea satisfacerii incomplete a celor mai elementare trebuințe**". După părerea noastră aceste cuvinte ale lui Marx se referă la societatea comunistă.

Aceeași concluzie se degajă și din **Principiile comunismului** scrise de Engels. „Cînd în sfîrșit, întregul capital, întreaga producție și întregul schimb vor fi concentrate în mîinile națiunii, proprietatea privată se va lichida de la sine, banii vor deveni de prisos, iar producția va crește în asemenea măsură și oamenii se vor schimba într-atît, încît vor putea dispărea și ultimele forme de relații ale vechii societăți"[1].

S-ar părea că ideea inexistenței producției de mărfuri în comunismul deplin întîlnită în **Principiile comunismului** contravine tezei din Anti-Dühring despre înlăturarea producției de mărfuri în condițiile socializării mijloacelor de producție la care se face uneori referire în unele lucrări.

Or, o concluzie certă în legătură cu faza comunismului în care lipsesc relațiile de marfă-bani este greu de desprins din Anti-Dühring, pentru că aci întîlnim și următoarea notă. „Încă în 1844 am spus că această evaluare a efectului de utilitate și a cheltuirii de muncă, atunci cînd este vorba de a se lua hotărîri în ceea ce privește producția, este tot ceea ce rămîne într-o societate comunistă din noțiunea de valoare a economiei politice. Argumentarea științifică a acestei teze a devenit însă posibilă, abia prin „Capitalul" lui Marx[2]". Dar de aici nu rezultă în care fază a comunismului va avea loc acest proces.

Ideile cuprinse în rîndurile anterioare le considerăm doar un punct de pornire pentru o discuție teoretică ulterioară. Ele constituie o încercare de răspuns la modul în care tratăm azi necesitatea producției de mărfuri în socialism.

lector univ. C. SÎRBU

[1]) Karl Marx, Fr. Engels, Opere, vol. 4, pag. 376.
[2]) Fr. Engels, Anti-Dühring.

FIȘE

■ Împrumutînd titlul piesei lui Samuel Beckett, laureat al premiului Nobel pentru literatură pe anul 1969, prof. E. Nevin, de la Universitatea din Swansea (Anglia) și-a intitulat lecția inaugurală: „Economia, în așteptarea lui Godot". Tonul lecției publicate sub formă de broșură este la fel de pesimist ca și cel al piesei lui Beckett. Prof. E. Nevin caută explicația eșecului eforturilor depuse de economiștii britanici în direcția formulării deciziilor luate la nivelul economiei naționale, în ultimii patru ani. O primă cauză a acestui eșec este detectată de prof. E. Nevin în neaprofundarea raporturilor dintre variabilele economice și preferințele și deciziile politice. Înclinația economiștilor de a-și da avizul la formularea obiectivelor general-economice ar proveni din faptul că ei nu pot uita confuzia, perpetuată de-a lungul generațiilor, între politica economică și teoria economică. Ce este de făcut „în așteptarea lui Godot ?". După părerea prof. E. Nevin, economiștii britanici trebuie să-și limiteze ambițiile. Ei trebuie să se inspire în mai mare măsură din preceptele logicii, ale logicii matematice la nevoie, și să fie mai precauți în mînuirea indicilor agregați. Mai multă micro-economie este după rețeta prof. E. Nevin, cel mai sigur mijloc de a umple timpul pînă la sosirea lui Godot. O doză de macroeconomie nu poate totuși să strice, adaugă el, dar, pe cît se poate, o doză homeopatică.

■ Astăzi credem cu toții că societatea este în stare, în anumite limite, să determine cuantumul progresului tehnic și că dezvăluirea determinantelor sociale ale acestui progres este un obiectiv legitim al economiei și sociologiei, scrie C. C. von Weizsächer în studiul său publicat în KYKLOS, 3/1969, intitulat **Forschungsinvestitionen und Malevoökonomische Modelle — ein Wirtschaftstheoretisches Dilemma ?** (Investițiile în cercetare și modelele macroeconomice, o dilemă a teoriei economice ?). După ce analizează modelele lui Phelps, Uzawe și Shell, autorul conchide: „Rezistența împotriva modelelor cu o rată de creștere exponențială sau similară va scădea probabil... Privind dintr-o perspectivă istorică am putea spune: multe decenii, pînă în perioada postbelică, a dominat gîndirea în modele economice staționare. Deși nici atunci dezvoltarea economică reală nu putea fi trecută cu vederea, problemele care puteau fi discutate cu ajutorul modelelor staționare prezentau un interes mai mare. După al doilea război mondial raționamentul pe baza modelelor de creștere a devenit predominant. Dar și în această privință putem spune: deși accelerarea seculară a ratei de creștere nu a putut fi ignorată economiștii s-au preocupat mai mult de probleme care au putut fi discutate mai bine pe baza modelelor cu rată de echilibru constantă. Poate că și acest stadiu al cercetării economiei este încheiat și ne îndreptăm către modele cu rate de creștere — cu accelerare seculară. Multe din ideile elaborate în ultimele decenii ar trebui reexaminate din acest unghi de vedere".

● Complexitatea relațiilor dintre populație și economie, arată Al. Pescaru în lucrarea **Populație și economie** (Editura Științifică 1969, 192 pag.), rezultă pe de o parte din faptul că interacțiunea are loc între factori ce nu sînt „eterni" și care acționează unul asupra celuilalt în anumite condiții de dezvoltare a societății iar pe de alta, variabilele demo-

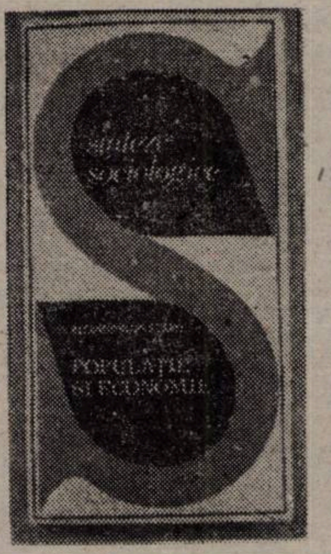

grafice și economice nu se găsesc aproape niciodată singure în legătura lor, comportamentul indivizilor fiind rezultanta mai multor factori (cultural, psihologic, biologic) care pot avea o puternică înrîurire asupra creșterii populației. Ca atare, știința și practica demografică își găsesc rațiunea de existență și de dezvoltare numai ca acțiuni continue și în perspectiva intervalelor mai mari de timp.

■ În studiul, **On the Measurement of Educations contribution to Growth** (Despre măsurarea contribuției educației la creșterea economică), publicat în QUATERLY JOURNAL OF ECONOMICS, nr. 3/1969, Marcelo Selowsky atacă una din chestiunile cele mai dificile ridicate de modelarea creșterii economice: măsurarea aportului educației. Autorul studiului consideră că abordările de pînă acum, pe ale căror calcule se bazau funcțiile agregate ale producției clasice, nu reușeau să surprindă decît efectele educației asupra nivelului calificării forței de muncă nemijlocit productive, neglijînd aportul educației la ridicarea nivelului mediu de pregătire profesională al tuturor membrilor societății. Aceasta a dus la subestimarea rolului educației. În continuare autorul propune o metodă proprie de măsurare și oferă o funcție agregată originală a producției.

■ În articolul **Obșcestvennîi progress v SSSR za 50 let,** (Progresul social în U.R.S.S. realizat în 50 de ani), publicat în revista VOPROSÎ EKONOMIKI, academicianul S. Strumilin afirmă că „noi subapreciem încă bunurile nemateriale ca sănătatea și înțelepciunea, longevitatea activă și însăși viața demnă de om în ascensiunea sa către culmile adevărului, binelui și frumosului. Asemenea valori nu se cotează pe piață... Cum să le estimăm ? Căci în societatea modernă toate sferele muncii și vieții noastre se împletesc atît de strîns în interacțiunea lor, încît, în ultimă analiză, mijlocit sau nemijlocit, ele pot fi comparate și estimate într-un indicator sau altul".

Descompunînd forțele progresului social în elementele sale componente — spune în continuare autorul —, vom găsi printre ele o măsură și progresului tehnic și unor bunuri aparent inestimabile, cum este sănătatea noastră și longevitatea tuturor oamenilor, deoarece ameliorarea sănătății și creșterea longevității își exercită efectele asupra balanței muncii. Pentru academicianul Strumilin prezintă un interes deosebit posibilitatea de a se separa din rezultatele totale obținute în decurs de cincizeci de ani, factori de progres cum este învățămîntul școlar și, în general, știința și cultura — ca unul din principalii factori ai progresului social în etapa actuală.

■ Economiștii indieni J. N. Bhaghati și S. Chakravarty, publică în AMERICAN ECONOMIC REVIEW (vol. LIX, nr. 4, partea 2, septembrie 1969) studiul de mari proporții, **Contributions to Indian Economic Analysis : A Survey** (Contribuții la analiza economică indiană: o trecere în revistă) care tratează chestiuni legate de planificarea în India, de dezvoltarea agriculturii și a comerțului exterior. Cea mai interesantă parte se dovedește a fi aceea dedicată teoriei planificării și tehnicilor de planificare. În acest cadru este subliniată contribuția reputatului economist indian Mahalanobis și este prezentat modelul economic realizat de acesta. Autorii acordă o deosebită atenție felului în care Mahalanobis a asimilat critic elaborările anglo-saxone și a reușit să transpună modelul Harrod-Domar în forma unui model bisectorial.

Alegerea tehnicii, arată autorii, a constituit de asemenea o problemă crucială pentru planificatorii indieni. O importantă contribuție, consideră ei, la elucidarea aspectelor teoretice și practice ale chestiunii a fost adusă de un alt cunoscut economist indian și anume de A. K. Sen. Acesta a arătat că alegerea tehnicii nu trebuie să fie inspirată de păreri șablon, preconcepute, ci trebuie să rezulte dintr-un calcul riguros, bazat pe realitățile esențiale ale economiei, iar în lucrarea sa Alegerea tehnicii el a elaborat principiile și metodologia unui asemenea calcul.

■ **CEREALS IN THE UNITED KINGDOM, PRODUCTION, MARKETING AND UTILIZATION** (Cerealele în Regatul Unit. Producție, Marketing și Utilizare), Pergamon Press 1969 (835 pag.) este titlul unei masive monografii privind producția, comercializarea și prelucrarea cerealelor în Marea Britanie. Lucrarea — rodul muncii unui colectiv sub conducerea prof. D. Britton — reprezintă un raport către Comitetul național pentru cultivarea cerealelor. Lucrarea relevă în ansamblu un aspect deosebit de interesant ce poate fi definit ca fenomen de „reagrarizare". Suprafata cultivată cu cereale în Marea Britanie — se arată — a prezentat o creștere de peste 50%, în ciuda faptului că în aceeași perioadă, o suprafață de peste 2 milioane de acri a fost pierdută de agricultură în favoarea unor utilizări nerurale. Această creștere a fost neuniformă. Orzul a fost cereala care a beneficiat în măsura cea mai mare de această extindere a suprafeței. În același timp, a crescut sensibil producția la hectar. După părerea autorilor, creșterea randamentului s-ar datora în parte politicii guvernamentale, iar în parte progresului tehnic. Probabil că, mai ales în ultimii ani, îmbunătățirile tehnice și factorii de conducere au fost mai importanți decît nivelul subsidiilor. Pe lîngă factorii tehnici care au determinat creșterile în producția cerealieră de după război, concentrarea întreprinderilor agricole și ameliorarea metodelor de organizare și conducere a acestora, în special prin specializare și simplificare, au constituit factori de o importanță majoră.

Monografia cuprinde următoarele capitole: Structura, tendințele și economia producției de cereale; Rolul comerciantului; Importul și exportul de cereale; Utilizarea cerealelor în Anglia (furajarea animalelor, producția de făină și industria berei); Situația cerealelor în lume; Evoluția prețurilor pe piața engleză a cerealelor; Politica engleză în domeniul cerealelor.

TANDEMUL PLAN DE INVESTIȚII — DISCIPLINĂ CONTRACTUALĂ

(Urmare din pag. 11)

uzinei executante la reclamațiile beneficiarului, s-au intensificat și livrările de utilaje, rămînînd totuși la 30 noiembrie 1969 o restanță de încă 52 tone. În aceste împrejurări au fost necesare eforturi deosebite din partea constructorilor pentru a le monta în 2 luni, iar pe altele într-un timp chiar mai scurt, pentru a finisa lucrările și a efectua probele necesare.

Un exemplu de efect pozitiv pe care-l are asupra termenului de punere în funcțiune livrarea coordonată și la timp a utilajelor din țară și a celor din import asupra investiției, îl constituie instalația de fibre poliesterice de la Uzina de fibre sintetice Iași care, datorită acestui fapt, a fost dată în funcțiune cu 6 luni înainte de termenul din planul de stat.

Referitor la cauzele care provoacă restanțele, mai ales la uzinele unde acest fenomen se repetă, este necesar a se analiza influența fiecărui factor, **începînd cu elaborarea documentației de execuție și continuînd cu pregătirea tehnologiei, a S.D.V.-urilor, aprovizionarea metalului la timpul necesar, programarea rațională a fabricației și urmărirea execuției în toate fazele ei.** Numai după cunoașterea temeinică a acestor factori, se poate acționa pentru prevenirea repetării lor în anul de plan următor.

Pentru 1970, acordîndu-se de către beneficiari și de furnizori o atenție specială punerilor în funcțiune planificate în acest an și pentru primul semestru al anului 1971, **s-a urmărit asigurarea repartițiilor și încheierea contractelor la termene corelate, astfel ca, pe cît posibil, livrările să se efectueze eșalonat, în ordinea punerilor în funcțiune.** În cursul lunii august 1969, pe baza dispozițiilor Consiliului de Miniștri, s-a efectuat o analiză în comun, de către beneficiari, proiectanți, furnizori din țară și întreprinderile de comerț exterior, a corelării livrărilor de utilaje și aparate ce urmează a se executa în țară sau a fi importate, cu termenele de punere în funcțiune a obiectivelor din planul pe anul 1970. S-a putut constata că, în privința utilajelor din țară, în marea majoritate a cazurilor, livrările prevăzute prin repartiții au fost corelate, rămînînd un număr restrîns de poziții, ale căror repartiții au fost și ele, ulterior corelate cu graficele de montaj. Pentru utilajele și aparatele din import, în urma acțiunilor speciale întreprinse în comun de beneficiari și întreprinderile de comerț exterior, s-a reușit să se soluționeze, în cea mai mare parte, problemele ridicate, urmărindu-se, în continuare, rezolvarea pozițiilor neasigurate sau care au apărut ulterior. De asemenea, pentru unele utilaje care urmează a se executa în țară și pentru care documentația tehnică urma să fie definitivată ulterior acțiunii de corelare, au fost mobilizate și resursele proprii ale beneficiarilor de execuție în atelierele mecanice din combinate și uzinele de piese de schimb.

Prin măsurile luate din timp pentru asigurarea documentației tehnice și încheierea contractelor de livrări din țară și import, **s-au creat premise mai bune pentru realizarea în termenele stabilite prin plan a punerilor în funcțiune din anul 1970.** De menționat faptul că volumul de utilaje ce trebuie fabricat în țară de către uzinele M.I.C.M. pentru obiectivele cu termen de punere în funcțiune în 1970, reprezintă o pondere mică din volumul total de executat în acest an, și anume cca. **11%.** Această situație indică un progres față de anii anteriori, întrucît, **prin comenzile și livrările realizate în 1969, s-a asigurat cea mai mare parte a utilajelor necesare, ceea ce a contribuit la desfășurarea lucrărilor de construcții și montaj mai apropiat față de graficele întocmite.** Totodată, prin comenzile date și contractele încheiate pentru livrarea utilajelor necesare obiectivelor cu termen de punere în funcțiune în 1971 și 1972, se asigură condițiile necesare desfășurării raționale, coordonate, a lucrărilor de construcții-montaj.

Fondul pozitiv al noii legislații

PRIN Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 2278 din 13 decembrie 1969 și prin recenta lege a contractelor economice se stabilesc răspunderi precise pentru titularii și beneficiarii de investiții, proiectanții, furnizorii de utilaje, constructori, în privința respectării obligațiilor asumate prin contracte. Se prevede, de asemenea, răspunderea beneficiarilor de investiții pentru necorelarea termenelor de livrare a utilajelor și instalațiilor complexe din import cu cele din țară, a beneficiarilor, constructorilor și întreprinderilor importatoare pentru acceptarea devansării livrării față de termenele contractuale, cînd nu sînt asigurate condiții corespunzătoare de începere a montajului.

În lumina noii legi privind planificarea și executarea investițiilor, capătă o importanță deosebită elaborarea, de la început, de către beneficiari, proiectanți și constructori, a unui grafic coordonator de eșalonare corelată a lucrărilor, ținîndu-se seama de necesitatea reducerii perioadei totale de la aprobarea obiectivului pînă la punerea lui în funcțiune și atingerea parametrilor. La întocmirea acestui grafic trebuie avute în vedere condițiile reale de asigurare a utilajelor din țară și import, avizate de furnizori și întreprinderile de comerț exterior, stabilindu-se, pe această bază, corelarea livrărilor în ordinea și la termenele necesare la montaj.

Pentru a se evita întîrzieri sau devansări necoordonate, este necesar ca, în contracte, să se prevadă ca termene date calendaristice, nu numai sfîrșitul trimestrului ca în majoritatea cazurilor de pînă acum, ci eșalonate, conform necesităților și posibilităților furnizorilor, și în celelalte luni.

În condițiile acestui început de an și pentru încadrarea tuturor în disciplina contractuală, este necesar ca utilajele restante din anul 1969 să fie reprogramate pentru livrare în prima parte a anului, în ordinea punerii în funcțiune a obiectivelor de investiții. La realizarea acestor sarcini, de o importanță deosebită este asigurarea aprovizionării tehnico-materiale, conform contractelor încheiate și pregătirea fabricației după graficele interne întocmite.

Titularilor și beneficiarilor de investiții, în mod special centralelor și grupurilor industriale, le revine îndatorirea urmăririi sistematice a îndeplinirii contractelor, nu numai la termenele finale, ci și pe parcurs, pentru a se preveni situații, care pot produce întîrzieri la montaj și la punerea în funcțiune a obiectivului.

R.F. a GERMANIEI

ALERGII ALE POLITICII ECONOMICE

TRAUMATIZAREA POPULAȚIEI GERMANIEI în urma inflației galopante din 1923 a fost adeseori citată, în dezbaterile de politică economică din R.F.G., ca un argument în sprijinul preferinței pentru obiectivul stabilității prețurilor. O notă nouă, sub forma unui argument de inspirație similară, a apărut cu ocazia recentei instalări a președintelui Băncii federale, Karl Klasen, succesorul doctorului Blessing. Dl. Klasen s-a referit la un al doilea traumatism, acela cauzat de șomajul de masă din anii premergători venirii la putere a nazismului. În termenii actualității, evocarea alergiei față de șomaj înseamnă atragerea atenției asupra importanței obiectivului creșterii economice, mai precis asupra posibilității ca neglijarea sau subaprecierea acestuia — concomitent cu o supraapreciere a importanței obiectivului stabilității — să ducă la o fază de stagnare sau recesiune. S-a remarcat că noul președinte al Băncii federale a pus pe același plan alergia față de inflație și alergia față de șomaj, observatorii întrebîndu-se dacă aceasta indică o reorientare în politica economică a guvernului Brandt.

Schimbare de parolă ?

SUBTILITĂȚILE în punerea accentelor, pe care par să le denote cele relatate, țin de fapt de succesiunea continuă de dileme care apare în elaborarea politicii economice a statelor capitaliste dezvoltate. Fără a subaprecia semnificația unor elemente psihologice de origine mai veche sau mai recentă și cu atît mai puțin a unor deosebiri naționale în ceea ce privește prioritățile alese în diferite momente, trebuie spus că „alergia față de inflație“ și „alergia față de șomaj“ sînt oglindiri ale aceleiași opțiuni pe care trebuie să o facă permanent responsabilii politicii economice: între o preferință pentru creștere care riscă să lase prea mult loc tendințelor inflaționiste, și o preferință pentru stabilitate (într-un sens mai larg decît acela strict legat de prețuri) care riscă să nu poată fi realizată decît cu un șomaj ridicat. Dacă alergiile populației pot varia ca intensitate în funcție de antecedentele istorice din țara respectivă, alergiile responsabililor au o mai mare uniformitate. Căci șomajul riscă să transforme stabilitatea economică în instabilitate socială și politică, iar inflația riscă să antreneze creșterea economică spre vîrtejurile unui crah.

Pe fondul acestor dileme, comune capitalismului dezvoltat de astăzi, se pot înțelege mai bine tatonările actuale din R.F.G. în materie de politică economică. Într-un mod surprinzător la prima vedere, sfîrșitul anului 1969 — an cu o conjunctură economică favorabilă — a fost caracterizat printr-o tăcere foarte remarcată a oficialităților de specialitate. În presă s-au făcut speculații cu privire la caracterul diplomatic al unor îmbolnăviri și concedii prelungite, care au redus simțitor recolta obișnuită de prognoze și declarații de intenție. Iar atunci cînd, la mijlocul lunii ianuarie, a fost reluată activitatea unor foruri în care se iau decizii de politică economică, s-a constatat la început o oarecare diversitate de formulări, iar apoi, după unele interpretări, indiciile unei cotituri.

Orientarea de moment în politica economică este exprimată de obicei în R.F.G. — dar nu numai aici — în formule lapidare pentru uzul publicului. Preferința ministrului economiei, Karl Schiller, pentru formulele de genul „creștere fără inflație“ i-a atras chiar caracterizarea drept fanatic al creșterii. În perioada campaniei electorale din 1969, ministrul a acordat însă întîietate „stabilității fără stagnare“, ca expresie a unei frînări a conjuncturii socotită necesară din cauza accelerării creșterii prețurilor. La aceasta, s-au înregistrat reacții ca aceea a influentului bancher Alwin Münchmeyer, care a lansat avertismentul că se poate ajunge la o „stagnare fără stabilitate“. Și iată că în acest început de an secretarul de stat în ministerul economiei Klaus-Dieter Arndt lansează formula „stabilitate și creștere“ care coincide ca idee cu punerea pe același plan de către președintele Băncii federale a pericolului inflației și a pericolului șomajului.

Pentru a se putea socoti „definitivă“ această schimbare de parolă, ar fi necesar desigur să se aștepte și o luare de poziție directă a ministrului economiei. Săptămînalul **Der Volkswirt** (nr. 1/1970), pronunțîndu-se categoric împotriva unui „tabu al stabilității“, are în vedere situația socială cînd scrie: „Pentru noi, șomajul este un rău mai mare decît ritmuri medii anuale de creștere a prețurilor ajungînd la 3%, atunci cînd ritmul real de creștere al economiei este de 4—9%“, căci „numai în condițiile creșterii se poate realiza un echilibru între interesele grupurilor sociale fără fricțiuni excesive care să amenințe întreaga orînduire. Stabilitatea socială o cupă primul loc pe scara noastră de valori“.

Armistițiul imposibil

SAPTAMÎNALUL din Frankfurt exprimă, după cît se pare, o poziție îmbrățișată de largi cercuri de afaceri vest-germane. Pe lîngă aspectul de politică socială acestea vizează desigur și împiedicarea unei politici „prea“ restrictive, care — după opinia lor — ar pune capăt prematur și nejustificat boom-ului. Ele au în vedere, poate, și o tentativă de contracarare — cu beneficii corespunzătoare pentru economia R.F.G. — a tendințelor de frînare a conjuncturii care emană în momentul de față din politica economică aplicată de Statele Unite și care după unele aprecieri riscă să declanșeze o recesiune mondială. Încercarea de a rămîne în afara unei asemenea recesiuni ar permite, în caz de succes, economiei vest-germane să-și mai întărească locul printre puterile capitaliste. Dar aceste obiective nu exclud, ba chiar presupun o politică de opunere sistematică față de revendicările clasei muncitoare, care caută să împiedice agravarea defavorizării sale în repartizarea venitului național.

Rămînerea în urmă a participării salariaților la roadele creșterii economice nu este contestată decît rareori în analizele de specialitate. Comentînd raportul Consiliului experților economici pe anul 1969, **Wirtschaftsdienst** din Hamburg scrie în numărul său pe decembrie: „Pe bună dreptate salariații se pot referi la faptul că avîntul economiei — la fel ca în faza de reconstrucție de după război — a fost obținut pe spinarea lor. Acum, cînd ei își prezintă revendicările justificate, se pretinde o dată mai mult că ar fi prea tîrziu pentru că nu ar mai fi rămas nimic de repartizat“.

Raportul experților economici declară că „la sfîrșitul anului 1969 rămînerea în urmă a salariilor față de creșterea economică generală ar fi fost recuperată. Dar tot acolo se certifică faptul că în decursul avîntului economiei au rămas nefolosite posibilitățile existente de adaptare a salariilor la nivelul în creștere al prețurilor. Se certifică deci că mărirea salariilor, fie și numai în raport cu evoluția costului vieții, nu o asigură nici politica socială a statului, nici cea a întreprinzătorilor, ci se obține înainte de toate prin intensificarea luptei revendicative a muncitorilor și funcționarilor. Și mai reiese că recuperarea este de fapt, chiar dacă se produce, destul de impropriu denumită astfel: ajustarea salariilor la costul mărit al vieții, după scurgerea unui an de exemplu, înseamnă că în cursul acelui an repartizarea venitului național s-a deplasat în avantajul capitalului, care, chiar după ajustare, a rămas cu un beneficiu net.

„Traumatismul ocaziilor pierdute“ numește **Wirtschaftsdienst** efectul acestui mecanism asupra clasei muncitoare. Am putea deci foarte bine, în maniera celor relatate la început, să vorbim despre o a treia alergie cu efecte în politica economică — alergia la inechitate. Dar recomandările pe care ea le sugerează experților oficiali pot părea paradoxale. Raportul amintit preconizează o „strategie a asigurării preventive a veniturilor“ pentru anul 1970 — de fapt un armistițiu între patronat și salariați, care să lase neschimbate proporțiile repartiției, în numele preîntîmpinării unei recesiuni. Sindicatele vest-germane refuză însă să subscrie la această sporire directă a profiturilor, și nu numai pentru că socotesc necompensată rămînerea în urmă **de pînă acum** a salariilor față de ritmul creșterii economice, chiar dacă în comparație cu alte țări vest-europene nivelul absolut al salariilor, ca și puterea lor de cumpărare, sînt mai ridicate în Germania federală. Ele refuză și pentru că creșterea prețurilor continuă, și anume și cu acordul statului cum a arătat recenta scumpire a automobilelor Volkswagen. Iar o experiență îndelungată arată că, chiar legiferată, o înghețare a prețurilor ar fi de mult mai scurtă durată și ar avea o eficiență considerabil mai mică decît înghețarea salariilor.

Imposibilitatea armistițiului prețuri-salarii nu poate să prejudicieze politica economică decît în măsura în care ea se bizuie tocmai pe sporirea părții capitalului din venitul național pe seama păturilor salariate. O asemenea tendință de deplasare corespunde însă unor tendințe obiective ale economiei capitaliste, la fel cum versatilitatea formulelor de politică economică este, în fond, determinată obiectiv de fazele schimbătoare ale conjuncturii. Formula care pare să-și facă loc actualmente în R.F.G.: „creștere și stabilitate“, este în orice caz cel mai greu de realizat dintre toate, pentru că încearcă să îmbine obiectivele cele mai direct opuse, ca efect, dintre cele pe care și le propune politica economică a statelor capitaliste.

I. PADUREANU

NOTE

O NOUĂ DISPUTĂ

O NOUA DISPUTA se face auzită înlăuntrul Pieței Comune; de data asta în jurul «brevetului european». S-a vorbit în mod curent despre o Europă a cărbunelui, despre una a oțelului, despre Europa verde a agriculturii — mai puțin însă despre cea a brevetelor. Deși vechimea proiectului nu e mai mică decît a celorlalte, dosarele «brevetului european» au fost lăsate să doarmă timp îndelungat. La inițiativa guvernului francez, ele au fost scoase din rafturi abia la începutul anului trecut. A fost înființată și o comisie de lucru. Însă, precum citim într-un ziar parizian, „Consiliul francez al brevetelor de invențiuni“ nu este mulțumit că președintele comisiei este un german și că, la rîndul ei, această comisie depinde și ea, de o comisie superioară, „prezidată tot de un german“. Ni se propune, zice Consiliul brevetelor franceze, un brevet european al cărui inspirator să fie un brevet german. Examenul prevăzut pentru brevet, se compune, după cum se arată, din două părți: un examen de «noutate» și apoi unul de «brevetabilitate». Pentru acesta, din urmă, cel mai important, urmează să se creeze un «oficiu european al brevetelor». În ceea ce privește orașul unde urmează să-și aibă sediul acest oficiu european, proiectul întocmit nu face în scris nici o precizare; dar, zice un membru al Consiliului francez, inițiații știu că e vorba de München. Acolo, pentru că după cum spune același, la München se află «corpul cel mai numeros de examinatori, documentarea cea mai bună și cea mai completă».

Dar aceasta scrie același articol, înseamnă încă o primă dată industriei R.F.G. și o nouă piedică în calea industriei franceze. „Cu problema limbilor diferite, a distanței, a deosebirilor de formație juridică, glăsuiește autorul, ar însemna să se admită cu anticipație că invenția europeană va fi invenția germană; fie prin descurajarea conaționalilor noștri și a altor europeni, fie poate prin emigrarea peste Rhin“.

Se pare că francezii ar dori ca Oficiul european al brevetului să-și stabilească reședința într-una din țările mai mici ale Pieței Comune. Dacă nici una din instanțele comunitare nu se află la Paris, atunci n-ar trebui să se afle vreuna nici la München, spun ei. La Luxemburg, Bruxelles, Haga, ar fi, potrivit părerii lor, un loc mai nimerit. Acolo francezii, italienii, germanii s-ar putea afla pe picior de egalitate. În asemenea puncte ale geografiei comunitare — de pe acum centre de gravitate pentru toți — avantajele și inconvenientele s-ar echilibra.

„Europa reclamă un brevet european și nu un brevet de la München“, își încheie rîndurile autorul articolului citat. Dar problemele evocate de acesta, cu privire la instituirea «brevetului european», prevăzută de altfel încă cu zece ani în urmă în Tratatul de la Roma, nu se referă decît la probleme de cadru și de aspect formal, juridic. Deși, într-un fel sugerează și el lupta care începe în domeniul brevetelor și deci al tehnologiei industriale, autorul nu atinge nici pe departe problemele mai mari pe care le va pune această politică, care, desigur, are în vedere armonizarea legislației brevetelor, dar mai înainte de toate stăpînirea piețelor.

BRICOLAJ

IN FRANȚA, cum citim într-un ziar parisian, au fost înființate recent un număr de magazine de un tip special. Scopul acestora este, bineînțeles, să facă afaceri — dar într-un fel nou. Sînt mulți cei care doresc să-și efectueze singuri măruntele munci manuale de reparații sau de întreținere la instalațiile casnice. Unora le place chiar să-și confecționeze prin propriile lor mijloace și cu mîinile lor proprii diferite obiecte utile, sau unele piese de înfrumusețare a căminului. Francezii le spun acestor îndeletniciri **bricolaj**. Numeroși oameni așa dar în Franța, dar nu numai în Franța, fac bricolaj. Atît pentru rezultatul direct, util, al acestei activități, cît mai ales pentru valoarea de igienă a muncii manuale. În cele mai multe cazuri, este vorba de intelectuali sau de funcționari care-și petrec în chip sedentar cea mai mare parte a zilei dinaintea unui birou, pe un scaun. Ei bine, magazinele nou înființate și-au propus să-i sprijine pe bricoleri printr-un sistem interdependent de mărfuri și servicii. Să luăm un exemplu. Un magazin parisian de mobile și de aparate electro-casnice, și-a instalat, ca anexă, pe o suprafață de 1 200 m^2 învecinată, o expoziție permanentă, cu vînzare, de materiale și de unelte pentru bricoleri. Printre standurile expoziției circulă gata să dea sfaturi și îndrumări profesionale un număr de 12 consilieri. Acești îndrumători sînt de profiluri diferite, oferind soluții și modalități fie pentru lucrări de caracter sanitar, fie pentru lucrări electrice, de mobilă sau de alt gen. Clienții pot cumpăra materialele, pot cumpăra sau închiria uneltele, toate fiindu-le, la cerere, transportate acasă.

Ziarul care ne informează despre acestea indică și adresa magazinelor cu pricina. Poate că este o formă disimulată de publicitate la inaugurare. Ba chiar e probabil că reclama își are partea ei în prezentarea lucrurilor. Dar ideea unor asemenea magazine nu rămîne din cauza asta mai puțin interesantă și nici serviciile ce le prestează mai puțin reale.

La un alt magazin de bricolaj, funcționează un birou de îndrumare condus de o decoratoare, asistată de vînzători-consilieri. Raioanele magazinului corespund cu diferite stadii de amenajare a unei locuințe. Ca de pildă: îmbrăcarea pereților, podirea, zugrăvirea plafoanelor, insonorizarea, decorația. Toate aceste lucrări le sînt recomandate bricolerilor prin explicații practice, făcîndu-li-se demonstrații în spațiul magazinului. Se instalează cînd un colț de odaie de zi, cînd o odaie de baie, cînd altă încăpere, folosindu-se diferitele materiale și unelte prezentate spre vînzare. Sfaturile sînt însoțite și de deplasări ale specialiștilor magazinului la domiciliul clientului precum și de schițe de amenajare anume întocmite.

La unul din cunoscutele magazine „Galeries Lafayette“ din Paris, patru etaje au fost consacrate recent bricolerilor.

Un magazin de tapiserie, vechi de 40 de ani, a „descoperit“ și el că clienții preferă să-și pună singuri țesăturile ornamentale pe pereți, să-și facă singuri perdelele și husele de pat. El continuă desigur să vîndă tapiserii, dar și materialele auxiliare de tapițare, plus uneltele. În fiecare miercuri seară, în fața unui zid gol, decoratorul magazinului arată clienților cum se tapisează un perete. Pentru dimensionarea materialelor destinate pentru perdele, huse etc., tapițerul se deplasează la domiciliul clientului. El ia măsurile cuvenite și le croiește apoi la magazin. Clientul le găsește apoi acolo pregătite pe un model — gabarit. Nu-i rămîne decît să le coasă. Dacă nu are, poate să închirieze la același magazin și o mașină de cusut. El economisește cel puțin jumătate din suma pe care ar trebui s-o plătească pentru munca sa unui tapițer.

O formulă de succes pentru bricoleri este și autoserviciul „auto“. Este vorba de o întreprindere care face serviciile unui garaj de tip tradițional dar care permite automobiliștilor bricoleri să-și facă singuri în atelier întreținerea sau alte servicii. Li se închiriază un spațiu individual, li se dă dreptul de a folosi utilajul obișnuit al garajului, dar și unelte specializate pentru fiecare tip de automobil. Îi stau clientului la dispoziție aparate de sudură, pod, macara hidraulică, precum și materialele care sînt de obicei necesare la recondiționarea caroseriei. Clientul poate închiria dacă dorește o cabină specială de vopsire, complet echipată.

Ideile acestea, pe linia lărgirii profiturilor, nu sînt desigur, neinteresante.

★

Scriind aceste rînduri, sîntem conștienți că unii dintre funcționarii care patronează diferite sectoare ale comerțului și meseriilor la noi ar putea să le citească cu interes, dar și cu un ochi strîmb. Le vor socoti poate drept niște ironice aluzii. Dar sperăm să le învingem suspiciunea, să-i convingem să treacă peste acele interese ce nu sînt întotdeauna de apărat și să-i cîștigăm de partea... bricolerilor. Că sînt desigur și la noi destui cei care se resimt de lipsa unor exerciții fizice, și care în loc să se încredințeze mai știu eu cui — să zicem cooperativelor meșteșugărești — pentru unele lucrări de întreținere și reparații s-ar îndeletnici personal cu ele. Poate că le-ar face chiar cu mai multă tragere de inimă și într-un timp, ceva mai scurt. N-ar strica...

A. A.

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

EVOLUȚIA RAPIDĂ A TRANSPORTULUI ÎN CONTAINERE

AMPLIFICAREA an de an a schimburilor comerciale și, în consecință, a transporturilor interne și internaționale de mărfuri accentuează preocuparea pentru scurtarea timpului necesar deplasării mărfurilor de la producător la consumator, pentru realizarea de economii la muncă și spațiu de depozitare, pentru reducerea cheltuielilor legate de manevrarea și ambalarea mărfurilor. În acest context, atenția se îndreaptă spre găsirea de soluții noi, atît pe scară națională cît și la nivel internațional, în ceea ce privește raționalizarea și standardizarea transporturilor și a tehnicii de depozitare. Alături de alte soluții aplicate, capătă o extindere tot mai mare sistemul de transport cu containere.

Prin inițiativa unui număr de 11 organizații de transporturi feroviare din țări vest-europene s-au pus, în 1967, bazele Uniunii internaționale pentru transportul cu containere (Intercontainer), la care în 1968 au aderat și R.D. Germană și R.P. Ungară. În aceste ultime țări problema transportului prin containere este amplu dezbătută în presa de specialitate.

Eficiența transportului cu containere reiese îndeosebi în cadrul traficului în tranzit. Datorită poziției geografice atît a R.D.G. cît și a R.P.U., transporturile în tranzit reprezintă o pondere însemnată în volumul total al traficului lor comercial, containerizarea avînd un rol important în accelerarea dezvoltării acestor transporturi. Potrivit datelor statistice, în R.P.U., de pildă, din volumul total de 115 milioane tone de mărfuri transportate în 1968 pe căi ferate, peste 10 milioane tone au revenit traficului în tranzit, care a adus un venit de 500 milioane de forinți valută.

Deoarece — după cum menționează revista **Figyelö** (nr. 16/1969) — se apreciază că în anii următori transportul în tranzit se va efectua în proporție tot mai mare cu containere, Ungaria a elaborat un program de accelerare a containerizării. Astfel se prevede că Budapesta, prin racordarea sa la rețeaua internațională a liniilor de transport cu containere, va deveni un important centru al acestui sistem de transport în bazinul dunărean. În prezent, ea este legată de portul Hamburg prin serviciul rutier containerizat, efectuat de Întreprinderea de transporturi internaționale auto „Hungarocamion", iar legătura cu Marea Baltică este asigurată de trenurile port-containere pe linia ferată Dresda — Berlin — Rostock (legătură prelungită recent pînă la Budapesta). Pe această ultimă rută circulă regulat în ambele sensuri, cu o viteză de 100 km pe oră, trenuri-containere avînd o încărcătură totală de 500 tone.

Introducerea sistemului de transport cu containere este condiționată de aplicarea unei serii de măsuri tehnice și de amenajarea corespunzătoare a stațiilor feroviare terminus. Potrivit analizelor efectuate în R.P.U., în prezent numai 8—9% din rețeaua feroviară ungară și 12% din mijloacele de transport navale se pretează pentru a fi utilizate în cadrul sistemului de containerizare, a cărui eficiență — în condițiile din această țară — este asigurată numai dacă stația sau portul respectiv are o capacitate de transbordare a cel puțin 4 500 de containere pe an.

Planul de containerizare prevede în acest sens reconstruirea, amenajarea și utilarea specială a unor importante noduri de cale ferată — Budapesta, Györ, Debrecen, Miskolc și Pécs. Se apreciază că în anul în curs cele cinci centre vor atinge la un loc o capacitate de transbordare de 15 800 containere pe an, cifră ce se menține încă — potrivit celor arătate mai sus — sub nivelul cerut de rentabilitate. Conform evaluării specialiștilor, containerizarea va deveni mai eficientă decît sistemele obișnuite de transport începînd din 1975; se prevede că în anul respectiv capacitatea de transbordare a acestor centre va ajunge la 55 000 containere pe an, iar în 1980 numărul lor va depăși 150 000.

În prezent, în R.D.G. sînt în plină desfășurare studiile și pregătirile pentru generalizarea containerizării traficului intern. În acest scop se execută lucrări speciale în porturi, se amenajează nodurile feroviare din centrele industriale, prin dotarea lor cu instalații și macarale mobile cu o capacitate de ridicare de cîteva zeci de tone. De asemenea, au fost create garnituri de trenuri compuse din remorci de construcție specială, utilate cu dispozitive de ridicare și descărcare; crește an de an parcul de autocamioane și remorci, adaptate pentru transportul containerelor.

După cum arată revista **Die Wirtschaft** (nr. 15/1969), lucrările sînt avansate în special în centrele industriei chimice, ramură considerată drept promotor al introducerii pe scară largă a acestui modern sistem de transport. În acest sens, în cercurile de specialiști se apreciază ca deosebit de valoros studiul „Metoda de elaborare a prognozei privind introducerea sistemului de transport cu containere", elaborat de Biroul tehnic de raționalizare în industria chimică, cu sediul la Leipzig.

Potrivit acestei metode, în întreprinderile mai importante din ramura chimiei au fost efectuate analize ale modalităților și mijloacelor de transport și de transbordare, furnizîndu-se valoroase informații Ministerului Transporturilor care răspunde pentru introducerea noului sistem de transport. Ca prim efect — se menționează în literatura de specialitate din R.D.G. — este în curs de realizare o rețea internă de transporturi cu containere, care face legătura permanentă între importante centre industriale și depozite ale comerțului cu ridicata. S-a trecut, de asemenea, la experimentarea utilizării containerelor și în transportul intra- și interuzinal, care s-a dovedit a fi deosebit de eficient mai ales în cazul mărfurilor transportate în vrac. S-a calculat că prin introducerea acestui sistem la uzinele EVW Schwedt, de pildă, în domeniul aprovizionării cu materii prime se va realiza o economie anuală de 3,5 milioane mărci, astfel că recuperarea investițiilor suplimentare va dura mai puțin de un an.

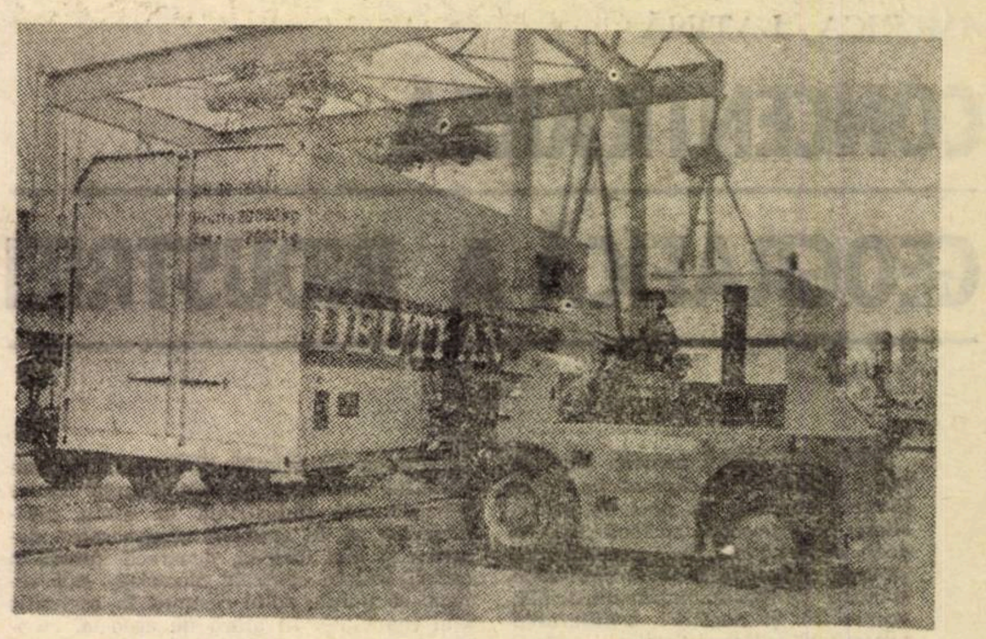

Din avantajele containerizării: economie de timp, de forță de muncă și de ambalaj

Pentru extinderea containerizării pledează și rezultatele obținute de colectivul de cercetare din Ministerul comerțului și al aprovizionării din R.D.G., care a fost însărcinat să studieze structura costului transportului aparatelor de radio și de televiziune în condițiile utilizării containerelor. S-a constatat că — față de sistemul de transport actual — s-ar realiza o scădere cu 30% a costului și o reducere cu 25% a necesarului de forță de muncă pentru transportul aparatelor de la locul de producție pînă la depozitele cu ridicata ale comerțului.

Traficul naval este domeniul în care containerele își găsesc aplicarea cea mai eficientă și în care, de altfel, își are obîrșia acest modern sistem de transport. Ca urmare a introducerii containerelor în transportul naval durata operațiunilor de încărcare-descărcare a unui cargou se reduce de la 5—6 zile la 5—6 ore, ele efectuîndu-se cu un efectiv de forță de muncă cu 20—25% mai redus.

Arătînd că în transporturile de mărfuri viitorul aparține „marilor cutii metalice" și că — conform evaluărilor — în 1975 în R.D.G. vor fi transportate prin containere circa 60 milioane tone de mărfuri, revista **Die Wirtschaft** (nr. 28/1969) subliniază necesitatea includerii în planurile de perspectivă ale întreprinderilor și combinatelor a unor măsuri de raționalizare a transporturilor interuzinale.

Extinderea traficului containerizat impune, de asemenea, crearea unei baze tehnico-materiale corespunzătoare. Astfel, în R.P.U., Șantierele pentru construcții de nave și macarale din Budapesta au lansat producția în serie (pe baza unei licențe vest-germane) a containerelor de diferite mărimi și capacități. La uzina Csepel se fabrică macarale cu o capacitate de ridicare de 35 tone pentru lucrări de încărcare-descărcare în porturi, iar la Fabrica de vagoane de Györ se proiectează fabricarea unor remorci rutiere de construcție specială („in sea"), pe 2 și 3 osii, prevăzute cu dispozitive de ridicare.

Și în R.D.G. s-a trecut la diversificarea tipurilor de containere de 10 și de 20 tone, cu pereții mobili, iar în cursul acestui an se prevede dezvoltarea construcției de macarale în cîteva importante centre industriale, ca Sonneberg, Zwickau, Cottbus și Neubrandenburg, ceea ce va contribui la extinderea rețelei traficului containerizat. Alături de dezvoltarea transportului intern cu containere, care se dublează an de an, se prevede și extinderea traficului internațional cu containere.

M. MELNIC

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● La Belgrad au avut loc lucrările comisiei mixte de colaborare economică iugoslavo-indiene. În comunicatul comun dat publicității se arată că valoarea schimburilor comerciale reciproce va atinge, în anul 1970 cifra de 66 milioane de dolari, majorîndu-se în special importul din India. Pe lîngă mărfurile tradiționale, India va livra Iugoslaviei mai multe articole noi, printre care autovehicule tip jeep, vagoane, instalații de acrisire, cauciuc, mase plastice, articole de larg consum, aluminiu, instalații sanitare și alte produse. Exportul iugoslav în India va cuprinde, în anul curent, uleiuri tehnice, hîrtie industrială, mașini agricole și tractoare, motoare Diesel, avioane pentru agricultură, material fotografic și alte articole industriale.

● La Istanbul a început producția sortimentului de bere Efes-Pilsen cu malț din orzul turcesc și hamei livrat de Cehoslovacia. Slădăria și fabrica, cu o capacitate de 100 000 hl pe an, au fost construite de întreprinderea „Závody Vítězneho Unora" din Hradec Kralové și livrate de întreprinderea de comerț exterior „Tehnoexport" din Praga — informează revista **Le commerce extérieur tchécoslovaque** (nr. 11/1969).

● La sfîrșitul anului care a trecut o delegație economică guvernamentală suedeză a purtat la Sofia convorbiri referitoare la colaborarea economică, industrială și tehnico-științifică dintre cele două țări.

După cum informează agenția **BTA**, Suedia ocupă primul loc în comerțul Bulgariei cu țările scandinave. În ultimii ani, volumul schimburilor bilaterale de mărfuri a sporit de trei ori.

● Întreprinderea cehoslovacă de comerț exterior „Motokov" a contractat pentru anul 1970 achiziționarea a 1 000 de autoturisme din Japonia, anunță agenția **CTK**.

Un prim lot de 100 de autoturisme japoneze marca „Toyota" au și fost expediate, urmînd să sosească în Cehoslovacia în cursul lunii ianuarie a.c.

● După cum anunță agenția **BTA**, între Bulgaria și Turcia a fost realizat un acord în vederea construirii unei linii de înaltă tensiune, care va conecta sistemele energetice ale celor două țări. Linia este destinată livrărilor reciproce de energie electrică în caz de necesitate. Ea va avea lungimea de 120 km și va fi dată în exploatare în anul 1971.

● O delegație economică braziliană a făcut o vizită în Cehoslovacia. În urma tratativelor purtate, la Praga a fost semnat un acord potrivit căruia uzinele „Skoda" vor livra Braziliei echipament pentru o centrală hidroelectrică.

● După fuzionarea firmelor vest-germane „NSU" și „Volkswagen", întreprinderea iugoslavă „Unis" din Sarajevo a început să coopereze cu acest concern nou înființat (colaborarea cu firma „NSU" datează de 10 ani). Primele autoturisme tip „Volkswagen" asamblate la întreprinderea „Unis", apreciază presa iugoslavă, vor fi livrate pe piață la sfîrșitul lunii martie a.c.

● Întreprinderea cehoslovacă „Skoda-export" a încheiat un contract privind livrarea în Finlanda a unui turboagregat cu o putere de 3,5 megawați, anunță agenția **CTK**. Agregatul, al cărui beneficiar va fi municipalitatea orașului Helsinki, este destinat unui crematoriu pentru resturi menajere, care va fi dat în folosință în anul 1971.

Contractul, a cărui valoare se ridică la peste 220 000 de dolari, reprezintă prima tranzacție de după război privind exportul de utilaj energetic cehoslovac în Finlanda.

● Ministrul comerțului exterior și aprovizionării al Indiei, Bali Ram Bhagat a semnat — cu ocazia recentei vizite în capitala R.S. Cehoslovace — un acord comercial și de plăți pe termen lung pentru perioada 1970—1974. Potrivit noului acord, schimburile reciproce de mărfuri dintre India și R.S. Cehoslovacă vor atinge în 1975 un miliard de rupii.

● Referindu-se la apropiata parafare a acordului comercial pe termen lung, încheiat recent între Italia și R.P. Ungară, agenția **M.T.I.** subliniază că în ultimul timp relațiile comerciale dintre cele două țări s-au dezvoltat în mod dinamic, fapt care a făcut ca Italia să devină principalul partener economic al Ungariei dintre țările capitaliste. Intensificarea legăturilor dintre cercurile comerciale și industriale din cele două țări, precum și întîlnirile dintre specialiștii maghiari și italieni, care au fost mult facilitate în urma deschiderii la Budapesta a unui birou al Institutului pentru comerțul exterior al Italiei, au contribuit și ele la aceasta.

În ultimii ani, balanța schimburilor comerciale ale Ungariei, cu Italia a fost activă, cu excepția anului 1968 cînd importurile din Italia au depășit întrucîtva exporturile în această țară. Evoluția amintită s-a datorat, în primul rînd, achizițiilor sporite de instalații și utilaje complete pentru întreprinderi industriale și agricole din Ungaria. În cursul anului trecut balanța schimburilor a devenit din nou activă: Ungaria a exportat în Italia mărfuri în valoare de 53,3 milioane dolari și a importat pentru 40 milioane dolari.

AMERICA LATINĂ

CONCENTRAREA GEOGRAFICĂ A INDUSTRIEI

PREOCUPAREA pentru dezvoltarea industriei a căpătat în țările latino-americane un plus de intensitate în perioada postbelică [1]. În acest context a apărut preocuparea pentru rezolvarea unei probleme spinoase pentru evoluția industrială, economică și socială: echilibrarea repartiției întreprinderilor industrial. pe teritoriile naționale.

Frecvența „petelor albe"

O PARTICULARITATE a industriei țărilor latino-americane este excesiva ei concentrare geografică. Se apreciază, de pildă, că o suprafață pînă la 5 000 km^2 — incluzînd zona metropolitană Buenos Aires (Argentina), zona municipiului Sao Paulo (Brazilia) și Districtul Federal Mexico (Mexic) — concentrează peste o treime din valoarea totală a producției industriale, cu toate că nu cuprinde decît 8—9% din numărul populației. Pe plan național, — exceptînd repartiția geografică a industriei legată de exploatarea subsolului, — regiunea capitalelor, la care se adaugă unul sau două centre urbane mai importante, concentrează de obicei peste 3/4 din industria țării respective, atît ca volum al producției cît și în ce privește atragerea forței de muncă și consumul de energie.

Privind harta industrială a oricărei țări sud-americane ne va surprinde frecvența „petelor albe" de pe suprafața ei. Ele nu reprezintă numai acele regiuni în care condițiile naturale de trai sînt neprielnice (ceea ce ar justifica, pînă la un anumit punct, raritatea sau absența întreprinderilor industriale), ci includ adesea regiuni bogate în resurse naturale și umane.

În țările cu o prezență industrială mai bogată, disparitățile regionale în ce privește repartiția industrială capătă forme de-a dreptul alarmante. Enrique Oteiza, economist argentinian, caracterizează diferențele regionale în evoluția industrială din Mexic, Brazilia și Argentina [2] ca fiind aberante. În Argentina, regiunea capitalei și zona meridională a fluviului Parana concentrează 70% din numărul întreprinderilor industriale, 75% din personalul ocupat și 80% din suma salariilor plătite în industrie, 93% din energia electrică și 76% din combustibilul folosit. Numai capitala, inclusiv suburbiile, concentrează 70% din valoarea producției industriale [3]. Rezultă că pe restul teritoriului țării își desfășoară activitatea productivă nu numai un număr destul de redus de întreprinderi industriale — 30% — ci în același timp unități cu o înzestrare tehnică deosebit de redusă, folosind numai 7% din energia electrică consumată în industrie. În Brazilia, o suprafață redusă, încadrată de orașele Sao Paulo, Rio de Janeiro și Belo Horizonte concentrează întreprinderi industriale care dau aproximativ 80% din valoarea producției țării. Dintre centrele urbane menționate, Sao Paulo reunește 28% din numărul întreprinderilor, 39% din forța de muncă ocupată — dînd 54% din valoarea adăugată a producției [4]. În Mexic, numai în districtul federal activează o treime din numărul întreprinderilor și peste 60% din numărul muncitorilor industriali [5]. În ce privește repartiția teritorială a ramurilor industriale, există cazuri cînd o ramură sau alta poate fi găsită aproape în totalitate într-o singură provincie sau într-un singur oraș. În Argentina, spre exemplu, 98% din industria textilă este amplasată în provincia Buenos Aires (inclusiv capitala); Brazilia, zona orașului Sao Paulo furnizează circa 87% din producția mijloacelor de transport și 84% din producția de cauciuc.

Cauzele acestei situații trebuie căutate în legile capitaliste de dezvoltare economică, a căror acțiune a căpătat în America latină forme specifice datorită influenței capitalului străin, în special nord-american, care nu a întîmpinat rezistența capitalului autohton, slab reprezentat. Industria s-a dezvoltat în interiorul și în jurul marilor orașe unde accesul mai facil la sursele de energie, forță de muncă și căi de comunicație, ca și existența unei piețe de desfacere mai largi, asigura profituri comparativ mai ridicate. Pe măsura perfecționării tehnologiei de fabricație în industrie, ceea ce presupune în primul rînd sporirea consumului de energie, amplasarea noilor întreprinderi industriale în afara perimetrelor să le spunem „consacrate" devenea și mai dificilă, deoarece numai în cazuri izolate centrale electrice noi veneau să umple golul resimțit în regiunile mai înapoiate. În afară de aceasta, crearea unor întreprinderi industriale legate (în ce privește aprovizionarea sau desfacerea) de întreprinderile industriale existente a contribuit și contribuie la excesiva concentrare geografică a industriei.

Un obstacol serios, dar nu insurmontabil

RIDICAREA nivelului industrial al regiunilor mai înapoiate necesită nu numai măsuri directe și indirecte pentru implantarea întreprinderilor, dar și întreaga suită de măsuri care să asigure acestor întreprinderi toate elementele necesare desfășurării activității lor productive. Nu sînt rare cazurile în care implantarea de întreprinderi industriale într-o regiune înapoiată este condiționată de efectuarea de investiții prealabile avînd alt caracter decît cel industrial, ordinea de prioritate a unei investiții sau a alteia fiind în funcție de stadiul dezvoltării economice, de resursele naturale și umane și de rolul ce urmează să-l joace regiunea respectivă în economia țării. Aceasta presupune investiții care deseori depășesc valoarea investiției industriale propriu-zise și constituie o sarcină financiară suplimentară, cu atît mai dificil de suportat cu cît resursele materiale ale țării respective sînt mai reduse. Survin totodată probleme de eficiență a investițiilor efectuate, unde soluția este puternic dependentă de caracterul aprecierii asupra celor două aspecte majore — eficiența imediată și aceea de perspectivă. Cum însă sfera de decizie, pe plan național, a capitalului autohton privat și public este limitată de influența exercitată de capitalul străin, nu sînt rare prilejurile de abandonare a unor proiecte industriale îndrăznețe datorită refuzului sau condiționării acestora fie de către unități financiare ale unei țări terțe, fie de către unități financiare cu caracter internațional. În aceste condiții există permanent posibilitatea accentuării dezechilibrului existent în amplasarea geografică a industriei, fenomen ce poate fi preîntîmpinat și atenuat numai printr-o politică națională fermă de industrializare, izvorîtă din interesele și servind intereselor națiunii respective.

În condițiile disproporțiilor considerabile existente în amplasarea teritorială a industriei, rezultatul măsurilor întreprinse devine sesizabil numai în timp. Or, o politică deliberată de industrializare complexă în America latină capătă contur abia într-o perioadă mai recentă. Cu toate că această politică s-a intensificat pe măsura creșterii rolului economic al statului, la ora actuală nu se poate vorbi încă de atenuarea disproporțiilor în dezvoltarea industrială a regiunilor unei țări. Evident nu au lipsit măsurile în acest sens. Practica impunerii fiscale asupra beneficiilor întreprinderilor industriale — diferențiate pe regiuni, ca și acordarea de scutiri vamale parțiale la importul de mijloace de producție și materii prime — pe baza aceluiași principiu (al diferențierii scutirilor în funcție de amplasamentul geografic al întreprinderii) este frecvent întîlnită în țările latino-americane, cu scopul de a îndruma capitalul spre regiunile deficitare. Nu se poate spune, desigur, că întreprinzătorii autohtoni ar fi dezinteresat înclinați spre asemenea investiții mari în zonele mai îndepărtate sau că ar porni la această acțiune fără nesocotirea criteriului rentabilității imediate. De aceea în acele țări în care sectorul de stat în economie este mai evoluat, măsurile amintite sînt dublate de regulă de investiții ale statului și sau ale statului împreună cu capitalul atras din exterior (în anumite proporții), îndreptate în direcții care să faciliteze accesul întreprinderilor industriale: căi de comunicație, energetică, lucrări edilitare, construcții cu caracter social. Nu lipsesc nici investițiile industriale propriu-zise — amplasate în regiunile înapoiate — efectuate cu capital de stat, cu sau fără participarea capitalului străin.

De cele mai multe ori însă, măsurile amintite se dovedesc insuficiente. Specificul latino-american lichidarea disparităților regionale face necesară o desfășurare uriașă de forțe cu caracter complex, incluzînd toate aspectele vieții economice pentru ca, pe acest fond, întreprinderile industriale să se integreze organic în ansamblu și să-și afle un cîmp adecvat de manifestare. Costul ridicat al soluțiilor de acest gen este însă un obstacol dificil de depășit și, dacă este dublat de o politică de industrializare mai puțin fermă, disproporția dintre regiuni se poate accentua, întrucît regiunile mai dezvoltate rămîn mai atrăgătoare pentru noile investiții.

Amploarea frontului de acțiune necesară pentru ameliorarea unei situații create în decursul mai multor decenii de dezvoltare industrială anarhică este, cum aminteam, un obstacol dificil, dar nu imposibil de depășit. O dovedește cel mai bine unul din cele mai vaste proiecte, aflat în curs de realizare în Brazilia, și care vizează dezvoltarea întinsei regiuni din nord-estul țării, cunoscută sub numele de Nordeste. Importanța acordată acestui program se concretizează, printre altele, prin crearea unui aparat instituțional complex, în frunte cu „Super-Intendencia de Desenvolvimento de Nordeste": (SUDENE) menit să asigure desfășurarea în bune condițiuni a obiectivelor urmărite. Pentru diminuarea disparităților dintre «Nordeste» și «Centro Sul» în ce privește veniturile și bogăția", se realizează și sînt în perspectivă numeroase obiective vizînd diverse ramuri ale economiei [6]. Printre acestea, un loc primordial este acordat obiectivelor cu caracter industrial, fapt justificat prin creșterea lentă a producției industriale a regiunii respective — 5,3% anual în perioada 1949—1954 și 2,2% anual în perioada 1954—1959, în comparație cu creșterile anuale cu 9,6% și respectiv 12,6% realizate de ansamblul industriei braziliene. Crearea de noi întreprinderi industriale în Nordeste va atrage în circuitul economic resursele de materii prime și forță de muncă ale acestei vaste regiuni. FUDINOR — fundația pentru dezvoltarea industrială a regiunii — bazîndu-se pe studierea condițiilor existente, a găsit oportună efectuarea de investiții industriale în ramurile alimentară, lemn și celuloză, construcții civile, metalurgie, aparataj electric de uz casnic, piese pentru mijloace de transport auto [7]. Cu toate că traducerea în viață a proiectului cuprinde o perioadă relativ scurtă — aproximativ un deceniu — dezvoltarea industrială mai accelerată a regiunii a devenit o realitate. Dar nu se poate vorbi încă decît despre modificări structurale neînsemnate atît în ce privește ramurile economice din interiorul regiunii, cît și în ce privește participarea regiunii la producția industrială națională. În condițiile date este explicabil că ponderea agriculturii (care se află în regiunea Nordeste într-un raport de 3,5 : 1 față de industrie) se menține la nivelul său ridicat chiar în condițiile dezvoltării producției agricole în ritmuri mai reduse decît în industrie; creșterea producției industriale în regiunile mai dezvoltate anihilează într-o măsură oarecare eforturile depuse pentru echilibrarea repartiției teritoriale prin dezvoltarea industriei în regiunea înapoiată.

Ca și în cazul altor procese pozitive din evoluția economică a țărilor din America Latină, înlăturarea disparităților regionale în ce privește dezvoltarea industrială se dovedește a avea o intensitate insuficientă pentru o soluționare favorabilă în termen mai scurt.

Maria DESMIREANU
doctorand la Institutul de Cercetări Economice

[1] El proceso de industrialización en América latina, Naciones Unidas, Nueva York 1965, pag. 100.
[2] Enrique Oteiza, „Quelques facteurs déterminants des modèles culturels Latino-américains de l'an 2000", Développement et civilisations, Nr. 37, mars 1969, pag. 41.
[3] L'économie de l'Argentine. Notes et études documentaires nr. 3376 din 1967, pag. 18.
[4] N.U. El proceso de industrialización en América latina, Nueva York, 1965, pag. 101.
[5] Ekonomiceskie problemi stran Latinskoi Ameriki, Moskva 1963, pag. 200.
[6] Rubens Vaz da Costa, „A «festa» de Nordeste", în **Desenvolvimento & Conjuntura** nr. 1, janeiro 1968, pag. 12.
[7] „Oportunidades de investimentos no Nordeste", în **Desenvolvimento & Conjuntura**, nr. 1, janeiro 1968.

Materiale plastice BASF

®Ultramid BASF
®Lupolen BASF
®Novolen BASF
®Vinoflex BASF
®Palatal BASF
®Lucobit BASF
®Styropor BASF
®Luran BASF
®Luran S BASF
®Terluran BASF
®Oppanol BASF
Polystyrol BASF

Proiectanții, specialiștii în ambalaje și specialiștii în construcții sînt în permanentă căutare a unor noi materiale care pot fi folosite în mod rațional și economic.
Materiale plastice BASF se afirmă ca materiale moderne în toate domeniile de aplicare.

®Lupolen	polietilenă de densitate mare și mică
®Lucobit	copolimer etilic bituminos
®Novolen	polipropilenă
®Oppanol	poliizobutilenă
Polistirol standard	polistirol
Polistirol rezistent la șocuri	polistirol modificat cu cauciuc butadienic
®Luran	copolimer acrilonitril-stiren
®Luran S	copolimer acrilonitril-stiren-ester acrilic
®Terluran	copolimer acrilonitril-butadienă-stiren
®Ultramid	poliamid
®Vinoflex	policlorură de vinil
®Palatal	rășini poliesterice nesaturate
®Styropor	polistirol pentru prepararea materialelor spongioase
Schaumharz	rășină formaldehidă pe bază de uree

În afară de acestea mai livrăm:
Plastifianți și solvenți, coloranți solvabili, pigmenți și prepararea de pigmenți

Badische Anilin- & Soda-Fabrik AG
6700 Ludwigshafen
Republica Federală a Germaniei

BASF

K-1080-169 rum

PUBLICOM

REPERE

● Pentru anul fiscal următor Administrația S.U.A. intenționează să reducă alocațiile pentru programul spațial. N.A.S.A. consideră că vor fi afectate în primul rînd proiectele pe termen lung. Astfel, pentru următorii 5 ani nu se mai prevede trimiterea unui om spre Marte și nici instalarea unor stațiuni permanente circumterestre. Termenele Programului Apollo, de explorare a Lunii, au fost distanțate.

● Guvernul brazilian a renunțat la proiectul său de a organiza o expoziție internațională la Rio de Janeiro în 1972, motivînd că termenul era prea scurt și că o acțiune de asemenea amploare reclamă investiții importante, cu o doză ridicată de risc.

● Scăderea în continuare a cursului aurului, considerată inițial un semn de echilibrare a sistemului monetar internațional, provoacă în ultimul timp îngrijorarea unor bănci centrale, deținătoare de stocuri importante. Ele cer permisiunea F.M.I. de a achiziționa aur de la Republica Sud Africană pe piața liberă, fapt care ar contraveni eforturilor S.U.A. de a menține stabilitatea dolarului.

● Vînzarea cu amănuntul a produselor farmaceutice în Suedia va fi dirijată începînd din 1971 de o companie mixtă, cu un capital total de 45 milioane de coroane. Statul va deține acțiuni de 30 milioane de coroane, restul urmînd să aparțină celor 600 de proprietari de farmacii. Măsura va fi extinsă și asupra unor laboratoare din industria farmaceutică.

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

AUSTRIA:

INDUSTRIA ȘI EXPORTUL

RITMUL DE CREȘTERE al economiei austriece în 1969 se situează la nivelul mediei vest-europene și a fost obținut prin acțiunea acelorași factori determinanți. Pe ansamblul țărilor industriale din Europa occidentală, sporul produsului național brut în cursul anului trecut este evaluat la 6,25%; producția industrială a avut un aport deosebit, cu circa 9%, iar sporul exportului a fost de 17%. Institutul austriac de cercetări economice apreciază că sporul produsului național brut al Austriei în 1969 a fost de 6,5%, aportul industriei fiind un ritm de creștere de 11%; exportul este așteptat să înregistreze un spor de 22%. Creșterea mai rapidă a producției industriale și a exportului față de media vest-europeană este explicată de experții Institutului prin tendința economiei austriece de a reproduce cu o ușoară întîrziere mișcările conjuncturale ale economiilor a căror furnizoare este.

Industria a fost în mai mare măsură motorul expansiunii decît în alte faze similare. Ritmul de creștere pe care l-a înregistrat este cel mai ridicat de la mijlocul deceniului al șaselea încoace (1956). Cele mai înalte sporuri le-au cunoscut ramurile industriale care produc bunuri de investiții (15,2% în trim. III, 14,9% în octombrie). Creșterea producției s-a obținut cu o mărire puțin însemnată a forței de muncă angajate: productivitatea muncii pe ansamblul industriei a crescut în trim. III cu 7,5% (producția pe o persoană ocupată).

Cererea externă susținută de bunuri de investiții austriece a impulsionat creșterea producției industriale. În trim. III, 1969 au fost exportate cu 30% mai multe produse ale construcției de mașini și cu 35% mai multe fabricate ale industriei electrotehnice decît în același trimestru din 1968. Exportul de hîrtie, celuloză și articole similare s-a mărit cu 26%. De o conjunctură favorabilă beneficiază îndeosebi hîrtia de ziar.

Evoluția din 1969 contribuie substanțial la deplasările care au loc mai de mult în structura exportului austriac, în sensul măririi ponderii bunurilor de investiții. Exportul acestora a crescut în trim. III cu 36,5%, față de + 25,7% pe ansamblu, + 21,6% la materii prime, + 21,5% la bunuri de consum. După date comparative pe trim. III 1968 și trim. III 1969, ponderea produselor industriale finite în exportul austriac a continuat să crească, ajungînd anul trecut la 59% (față de 58,5% cu un an înainte); creșterea a avut loc datorită urcării ponderii bunurilor de investiții la 21,8% (20,1%), pe cînd cea a bunurilor de consum a regresat ușor la 37,2% (38,4%), sau, într-o altă grupare, datorită urcării ponderii mașinilor și a mijloacelor de transport la 22,4% (20,9%) pe seama celorlalte produse finite. Ponderea semifabricatelor a fost constantă la 22,9%, cea a materiilor prime a scăzut de la 14,3% la 13,9%, iar cea a alimentelor de la 4,3% la 4,2%. Ca repartizare geografică, exportul a tins să se îndrepte în mai mare măsură spre țările vest-europene. Țările Pieței comune au absorbit în trim. III 1969 din exportul austriac 41,2% (din care R.F.G. 25%), iar A.E.L.S. — grupare din care face parte Austria — alte 24%, ponderea însumată a celor două grupări (circa 2/3 din total) mărindu-se cu încă 1 procent față de trim. III 1968.

Creșterea producției industriale a necesitat importuri susținute de materii prime. În trim. III 1969 ele au sporit cu 18% față de aceeași perioadă din anul precedent (fără combustibili). Importul de materii prime și semifabricate textile s-a mărit cu 23%, acela de lemn și produse din lemn cu 14%, în timp ce ritmul importului de minereuri și metal a scăzut, reprezentînd 8%, ca urmare a existenței unor stocuri suficiente. O atenție aparte se acordă capitolului „alte materii prime", care este format mai ales din materiale sintetice și materii de bază chimice și care reprezintă circa 45% din importul total de materii prime. Experții Institutului austriac de cercetări economice au constatat că evoluția acestui capitol oferă indicii cu privire la mersul producției industriale. Deși după ultimele date, importul de „alte materii prime" a continuat să crească susținut, faptul că ritmul său de creștere nu a mai avut tendința de a se accelera este interpretat ca indiciul unei apropiate plafonări și apoi scăderi a ritmurilor de creștere ale industriei.

Datorită sporurilor înregistrate de export, deficitul balanței comerciale în trim. III a fost cu circa 1 miliard de șilingi mai redus (2,45 miliarde) decît în același trimestru din 1968. Pe de altă parte, datorită unor încasări record din turism, balanța plăților curente s-a soldat în trim. III cu un excedent de 3,23 miliarde șilingi, mai mult decît dublul celui din anul precedent. Balanța mișcării capitalurilor a rămas, ca de obicei, pasivă.

DIMENSIUNEA ÎNTREPRINDERII

(Urmare din pag. 12)

talul etc. Imposibilitatea de a găsi pînă în prezent o unitate de măsură sintetică care să exprime printr-o singură mărime concludentă dimensiunea întreprinderii și deci să creeze posibilitatea clasificării lor în funcție de acest criteriu, a determinat pe specialiști să considere că unitatea de măsură trebuie aleasă în funcție de scopul analizei. Valoarea unei categorisiri a întreprinderilor în mici, mijlocii și mari este foarte discutabilă. De altfel, ea nu are pentru practică o utilitate prea mare. Din această cauză cea mai mare parte a efortului de cercetare a fost îndreptat spre clasificarea unei noțiuni operaționale, considerată mult mai importantă pentru practică și anume aceea de „*mărime optimă*".

Deși în spatele conceptului de mărime optimă a întreprinderii se găsește acumulată munca de investigare a numeroși specialiști, timp de mai multe decenii și în această direcție multe probleme sînt încă controversate. O succintă retrospectivă istorică asupra efortului de investigare a acestor probleme ne va da posibilitatea creării unei imagini de ansamblu asupra evoluției și stadiului actual al preocupărilor de cercetare în acest domeniu și a orientării efortului de cercetare în direcții care permit găsirea unor soluții adecvate pentru activitatea practică.

Tabelul 3

Mărimea medie a întreprinderilor industriale calculată după numărul salariaților

Țara	Numărul celor ocupați în medie într-o întreprindere: Industrie *)	Constr. de mașini și prelucr. metal.	Confecții piele încălțăminte, blănuri
U.R.S.S. (1963)	565	2608	872
S.U.A. (1958)	48	74	45
Anglia (1961)	45	193**	83**
R. F. a Germaniei (1963)	83	139	56
Franța (1962)	18	23	10
Japonia (1963)	17	69**	35

*) Vezi observația de la tabelul 2.
**) Nu sînt incluse întreprinderile cu un personal sub 10 persoane.

[1]) Vezi lucrările celui de-al XIV-lea Congres Mondial al C.I.O.S.-ului în Organisation, direction et croissance économique. Edition scientifique Erasme Rotterdam 1968.

[2]) Berle, A. Adolf, „La grande entreprise", în Encyclopedie Francaise, vol. IX, pag. 9.08-13 și 9.08-14.

[3]) Vezi referatul lui Chambers, P. „Formes nouvelles et modifiées d'effort collectif ; tendences d'intégration et de desintégration", în Organisation, direction et croissance économique, Editions scientifique Erasme Rotterdam 1968, pag. 71.

[4]) Avantajele întreprinderilor și agregatelor mari se manifestă în majoritatea întreprinderilor. De exemplu, în cele mai mari întreprinderi metalurgice din Ucraina — bazate pe aceleași surse de combustibil și materii prime, cărbune din Doneț și minereu din Krivoirog — care produc 2,5—4,5 mil. tone fontă pe an, prețul de cost al unei tone reprezintă 30,39 ruble în condițiile unor cheltuieli medii de 3,79 ruble pe o tonă. În uzinele mici, care produc sub 300 mii tone fontă pe an, prețul de cost la o tonă în medie este de 37,78 ruble, iar cheltuielile de 7,25 ruble pentru o tonă, iar la uzinele de dimensiuni medii — care produc aproximativ 1,6 mil. tone fontă pe an fiecare — acestea erau de 33,52 ruble și respectiv 5,45 ruble. De asemenea, potrivit datelor Direcției Centrale de Statistică a U.R.S.S., prețul de cost al unei tone de fontă laminată în turnătoriile mici ajungea pînă la 230 ruble, în condițiile unui preț de cost mediu de 135 ruble, iar prețul de cost în topitoriile mari cu producție de masă era de 85—90 ruble (vezi Livșiț, R. K. Problemî optimalnih razmerov predpriatii v promișlenosti S.S.S.R. — Probleme ale dimensiunii optime a întreprinderilor în industria U.R.S.S. — în Voprosi Ekonomiki nr. 11/1964, pag. 49.

[5]) (Influența extinderii automatizării asupra fenomenelor economice) Usine Nouvelle, aprilie 1962, pag. 24.

[6]) Hermann, W. și Rudolf, O. „Small and medium entreprises in the EEC countries survive ?" în supl. în engleză al revistei Wirtschaftsdienst, 5 mai, 1964, pag. 12.

[7]) Vezi Wynne-Roberts, C.R. „Problemes et défis de croissance propres aux petites et moyennes industries". În Organisation, direction et croissence economique. Editions scientifique Erasme, Rotterdam, 1968, pag. 90—96.

Tabelul nr. 2

Gruparea întreprinderilor industriale după numărul personalului

	U.R.S.S. [1] (1963)	S.U.A. [2] (1958)	Anglia [3] (1961)	R.F.G. [4] (1963)	Franța [5] (1962)	Japonia [6] (1963)
Nr. întreprinderilor din care (în % față de total)	41226	334400	195161	102162	272944	563327
Întreprinderi cu personal:						
pînă la 10	4,1	54,3	71,8	43,4	80,4	73,9
11—50	11,3	30,4	12,0	32,6	13,9	21,1
51—100	14,4	6,9	8,5	10,1	2,6	2,8
101—500	45,8	7,0	6,2	11,2	2,6	1,9
501—1000	12,7	0,8	0,9	1,6	0,3	0,2
peste 1000	11,7	0,6	0,6	1,1	0,2	0,1
Nr. celor ocupați (în mii)	23302	16126	8738	8450	5112	9728
Din care (în % față de total)						
Întreprinderi cu personal:						
pînă la 10	0,07	3,9	6,4	2,0	11,1	16,7
11—50	0,7	14,1	7,2	9,4	17,5	26,1
51—100	1,9	9,9	11,6	8,6	10,0	11,2
101—500	19,8	30,2	29,2	28,2	28,4	21,7
501—1000	15,7	12,2	13,3	13,0	11,0	7,8
peste 1000	61,8	29,7	32,3	38,8	22,0	16,5

[1]) Întreaga industrie fără centrale electrice. Prima grupă de mărime include întreprinderi cu personal pînă la 16 pers., a doua — de la 16—50.
[2]) Industria extractivă și de prelucrare, „Census of manufactures 1958". vol. I., Washington 1961, Census of Mineral Industries, 1958, vol. I, Washington, 1961.
[3]) Industria prelucrătoare ; numărul celor ocupați în grupa de întreprinderi cu personal pînă la 10 pers., și 11—50 pers., obținută prin calcul „Annual Abstract of Statistics", London, 1965, N. 102, pag. 120.
[4]) Industria extractivă și de prelucrare „Statistisches Jahrbuch für die Bundesrepublik Deutschland" ; Wiesbaden, 1965.
[5]) Industria extractivă și de prelucrare. În afară de 230 735 întreprinderi fără personal salariat, „Annuaire statistique de la France. Paris, 1963, XXIX—XXX.
[6]) Industria prelucrătoare, „Japan Statistical yearbook", Tokio, 1965, 180 pag.

[8]) Van den Plas, „Facteurs de specialisation", Usine Nouvelle, supl., septembrie 1966, pag. 159.

[9]) Ulrich, F.H. „Adaptation de la taille de l'entreprise à la croissance économique et financement de cette adaptation", în Organisation, direction et croissance économique, Editions scientifique Erasme, Rotterdam, pag. 59—67.

[10]) Die westedeutschen Klein-und Mittelunternehmen in Industrie und Handwerk, în D.W.I. — Berichte, 9, 1964, pag. 159—174

[11]) În anii 1966—1968 numărul fuziunilor de întreprinderi s-au dublat în anul 1968, fiind mai important decît în ultimii 20 de ani Pujret, Henry, La fusion des entreprises une nécesité ou une „manie" ?, în L'Economie 1084, 24 martie 1969, pag. 29.

[12]) ***Place de PME dans l'economie francaise, leur force et leur faiblesse, în Entreprise, 619 1 feb. 1969, pag. 71.

[13]) Kvașa I.B. Konțentrația proizvodstva i melkaia promișlenost (Concentrarea producției și industria mică) în „Problemele dimensiunii optime a întreprinderilor în industria U.R.S.S.". Edit. Nauka, Moscova 1968, pag. 49—57.

[14]) Kvașa I.B. op. cit. pag. 50.

[15]) În anul 1962, 67,2% din fonta topită în U.R.S.S. a fost obținută în 10 uzine care produceau fiecare peste 2,5 mil. tone fontă anual, iar în S.U.A. capacitatea de producție a unor asemenea uzine reprezenta în 1959 doar 29,7% din capacitatea totală a producției furnalelor. Sau, în industria cimentului din U.R.S.S. întreprinderile cu o capacitate de producție de peste 850 mii tone anual concentra 54%, iar în S.U.A. 14% din capacitatea de producție a industriei cimentului. (Vezi Livșiț, R. op., cit pag. 48).

[16]) Kvașa I.B. op., cit., pag. 56.

[17]) După unii autori : 1—5 salariați constituie limitele unei întreprinderi mici, 6—50 al uneia mijlocii, peste 50 de salariați constituie o întreprindere mare (Vezi Edelmann, W. „Die Betriebsgrösse", Disertație, Nürnberg 1955, pag. 36) ; alții autori sînt de părere că întreprinderile mici trebuie să fie cuprinse între 6—50 salariați, cele mijlocii între 5—500 (Vezi Entreprise, 619, pag. 70) ; după Koch, dacă întreprinderea utilizează peste 50 de salariați aceasta este considerată mare (Vezi Koch, H. „Betriebsgrösse" în Handwörterbuch der Sozialwissenschaften, vol. II, Göttingen 1969, pag. 84), alții o consideră mare dacă ea are mai mulți de 100 de salariați sau întreprinderea are mai mult de 500 000 sau 1 000 000 mărci desfacere (vezi Kalverann, W Industriebetriebslehre 7 Aufl, 1960, pag. 76 ; rezultatele unei cercetări a lui Institutes of Management (Inst. englez pentru conducere) relevă că granița inferioară a întreprinderilor mari diferă de la țară la țară după cum urmează : la americani 12 000 de salariați, la englezi 5 000, la francezi 1 000, la belgieni 3 700 și la olandezi 1 600 (Vezi Gasser, C. Der 9. Internationale Kongres für Wissenechaftliche Betriebsführung, Brüssel—5—11 iulie 1951 — în Zeitschrift für handelwissenschaftliche Forschung Neus Folge, anul III 1951, pag. 427).

MONDORAMA

BANCA REGLEMENTELOR INTERNAŢIONALE — DOI MEMBRI NOI

BANCA NAŢIONALĂ a Canadei şi cea a Japoniei au devenit la începutul lunii ianuarie membre ale B.R.I. Adeziunea celor două bănci centrale la organismul financiar cu sediul la Basel era pregătită de mai multă vreme. Japonia şi Canada sînt semnatare încă din 1961 ale acordului general de împrumut destinat să asigure mijloace de finanţare suplimentară F.M.I. Fără a fi membre ale B.R.I., băncile centrale ale celor două ţări erau invitate, de mai mulţi ani, să-şi trimită reprezentanţii la reuniunile lunare de la Basel ale guvernatorilor băncilor centrale.

PRIMUL SALON AL EDUCAŢIEI PERMANENTE

PRIMUL SALON al formării permanente va fi organizat la Paris între 25 aprilie şi 10 mai. Organizat cu concursul Centrului naţional al formării permanente şi al Camerei de comerţ şi industrie din Paris, acest salon îşi propune „să prezinte marelui public ca şi educatorilor o panoramă completă asupra resurselor multiple ale formării permanente, însumînd toate aspectele educaţiei, de la formarea profesională şi pînă la mai buna utilizare a timpului liber şi a vacanţelor". Un loc deosebit de important va fi rezervat mijloacelor moderne de informare.

KUWEIT

PRIMELE TONE DE PETROL extrase în Kuweit au fost comercializate în anul 1946. În 1950 producţia sa ajunsese la 20 milioane t, iar în 1968 la 120 milioane t. În scurta perioadă de la intrarea în exploatare a terenurilor sale petrolifere, micul stat (15 540 kmp, 0,5 milioane locuitori) a trimis pe piaţa mondială peste un miliard şi jumătate de tone de petrol. În prezent, Kuweitul este al patrulea mare producător de petrol şi al doilea mare exportator mondial. Rezervele subsolului său sînt evaluate la 63 miliarde de tone. Previziunile bugetare pe anul fiscal 1969—1970 vorbesc de un venit petrolier de ordinul a 279 milioane de dinari kuweitieni (773 milioane de dolari), cu 12% mai mare decît în anul fiscal precedent.

În fotografie: un aspect de noapte al instalaţiilor de la Mina al Ahmadi, cel mai mare port petrolier din lume.

HRANA UNEI METROPOLE

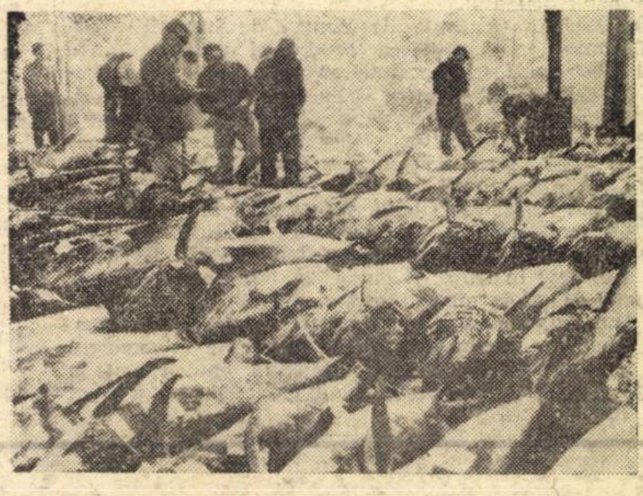

LA 1 OCTOMBRIE 1969 cel mai mare oraş din lume — Tokio — avea 11 453 000 de locuitori (fără suburbii). Hrana de bază a acestei imense aglomerări umane, situată într-o regiune deficitară din punct de vedere al producţiei agricole, este peştele, şi în special tonul. Comerţul de specialitate desface anual pe pieţele din Tokio trei sferturi de milion de tone de peşte, respectiv 1800—2000 de tone pe zi. În fotografie: într-o piaţă „stivele" de peşti (din care mulţi au peste doi metri lungime) sînt predate cumpărătorilor angrosişti. După ce aceştia le controlează cu contoare Geiger, pentru a le descoperi eventualele contaminări radioactive, ei le trec detailiştilor, de la care ajung pe masa acestei mulţimi de consumatori.

ŞEPTELUL AUSTRALIEI

CELE MAI MARI crescătorii de oi din lume sînt cele din Australia, supremaţie deţinută de mai bine de patruzeci de ani. Ultimul recensămînt al animalelor — încheiat în iulie 1969 — a permis constatarea că în Australia există 176 000 000 de oi. În 1965 recensămîntul se încheiase cu cifra de 170 milioane. Dar dintre acestea aproape 20 milioane au pierit din cauza unei secete pustiitoare intervenită în al doilea semestru al anului. Pierderea aceasta a fost recuperată, ajungîndu-se apoi la cifra record menţionată mai sus. Producţia de lînă a sezonului actual va fi, după cele mai optimiste evaluări, de aproape două milioane de baloturi.

PROIECT DE POD — ARTICOL TURISTIC

PRINTRE ILUSTRATELE care se vînd turiştilor la chioşcurile din Messina se găseşte şi aceea care înfăţişează proiectul podului destinat să lege Sicilia cu continentul. De fapt, în ultimii zece ani au fost elaborate mai multe asemenea proiecte. Construcţia podului ar costa aproximativ 300 miliarde lire italiene. După cum afirmă revista *Vie nuove*, investiţia ar fi întru totul rentabilă, ţinînd seama că în prezent 12 feriboturi transportă zilnic 1 400 de vagoane încărcate cu citrice şi alte fructe din insulă pe continent. În toamna anului 1969 proiectele au fost examinate de o comisie instituită de Ministerul Lucrărilor Publice, dar la o hotărîre nu s-a putut ajunge. Deocamdată se ciocnesc prea multe şi dintre cele mai felurite interese: ale industriei, ale organizaţiilor de turism, ale societăţilor de transporturi etc., dar nu în ultimul rînd cele ale constructorilor. Realizarea proiectului unui pod suspendat executat din metal, pentru care pledează industria metalurgică nu ar conveni acelor producători de materiale de construcţii care susţin proiectul podului de beton. De aceea, podul peste strîmtoarea Messina rămîne deocamdată numai... pe ilustrată.

100.000.000

CUNOSCUTUL Henri Ford a construit prima sa maşină în iunie 1903. După 21 de ani — în iulie 1924 — benzile rulante ale uzinelor sale scoteau autoturismul cu numărul 10 000 000. Ambele maşini le vedem în fotografia alăturată, reprodusă după o revistă a timpului, privite de bătrînul Henri Ford şi de fiul său, Edsel Ford. În anul

1969 — la 12 septembrie — uzinele Ford au dat pe piaţă maşina cu numărul 100 000 000. În cei 66 de ani de producţie Ford Motor a adus în circuitul mondial 78 000 000 de autoturisme, 18 000 000 de autocamioane şi 4 000 000 de tractoare, ocupînd astfel, detaşat, locul întîi în lume între producătorii de automobile. Şi pentru a nu rămîne în urmă nici pe graficul preţurilor, odată cu evenimentul jubiliar din septembrie, cumpărătorii au fost încunoştiinţaţi de hotărîrea administraţiei uzinelor de a spori cu 3,6% preţul viitoarelor sale produse.

STATISTICĂ INTERNAŢIONALĂ

EVOLUŢII ÎN INDUSTRIA VEST-EUROPEANĂ DE MAŞINI-UNELTE

CONFORM DATELOR publicate de Comitetul european de cooperare a industriilor de maşini-unelte (C.E.C.I.M.U.), valoarea globală a producţiei ţărilor vest-europene care fac parte din acest organism internaţional a crescut — la această categorie de produse — de la 7458 milioane de franci elveţieni în 1963 la 8917 milioane în 1968, respectiv cu aproape 20%. Pe ţări, dinamica a fost inegală.

După cum se observă din tabelul alăturat, ponderea principalilor cinci producători — R.F.G., Anglia, Franţa, Italia şi Elveţia — în ansamblul producţiei ţărilor membre ale C.E.C.I.M.U. s-a redus uşor, în perioada menţionată: de la 92% la ceva mai mult de 90%. Greutatea specifică a producţiei R.F.G. a scăzut de la 44.5% la 42.7%, cea a Angliei — de la 18,8% la 18%, cea a Italiei — de la 11,2% la 10,4%, cea a Franţei a bătut pasul pe loc, iar cea a Elveţiei a sporit de la 6,5% la 8%. Cu excepţia ultimei ţări (unde creşterea a fost continuă), producţia de maşini-unelte a înregistrat oscilaţii frecvente, ele fiind deosebit de pronunţate în cazul Italiei.

Producţia de maşini-unelte a principalilor producători vest-europeni

Anul	Total C.E.C.I.M.U. (mil. franci)	Din care: R.F.G. mil. franci	R.F.G. %	Anglia mil. franci	Anglia %	Franţa mil. franci	Franţa %	Italia mil. franci	Italia %	Elveţia mil. franci	Elveţia %
1963	7458	3319	44.5	1398	18.8	832	11,1	840	11,2	482	6,5
1964	7785	3312	42.5	1682	21,7	839	10,8	726	9,3	518	6,6
1965	8123	3721	45,7	1721	21,2	844	10,4	490	6,0	573	7,0
1966	8634	3880	44.8	1809	20,9	864	10,0	603	7,0	645	7,5
1967	9221	3830	41,1	1927	20.9	1020	11,0	966	10,5	685	7,4
1968	8917	3812	42,7	1603	18,0	1004	11,2	931	10,4	710	8,0

Sursa: L'Usine nouvelle, nr. 45/1969, pag. 45.

viața economică
SUPLIMENT

ANUL II, Nr. 5
VINERI
30 ianuarie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon : 11 28 25
16 pagini

FABRICA DE RULMENȚI - BÎRLAD

Simbolul rulmentului		Dimensiuni în mm				Capacitatea de încărcare		Greut. în kg
STAS	DIN	d	D	B	r	Statică	Dinamică	
3516	22216	80	140	33	3.0	10200	9500	2,2
3517	22217	85	150	36	3.0	13200	12000	2,8
3518	22218	90	160	40	3.0	16000	14300	3,6
3519	22219	95	170	43	3.5	19000	17000	4,2
3520	22220	100	180	46	3.5	21200	19300	5,2
3522	22222	110	200	53	3.5	26000	25000	7,4
3524	22224	120	215	58	3.5	33500	30000	9,2
3526	22226	130	230	64	4.0	41500	35500	11,4
3528	22228	140	250	68	4.0	47500	40000	14,5
3530	22230	150	270	73	4.0	53000	45000	18,5
3532	22232	160	290	80	4.0	65500	54000	23,0
3534	22234	170	310	86	5.0	71000	60000	29 0
3536	22236	180	320	86	5,0	76500	61000	30,0
3538	22238	190	340	92	5,0	85000	68000	37,0
3540	22240	200	360	98	5,0	95000	75000	45,0
3544	22244	220	400	108	5 0	122000	98000	67,0
3548	22248	240	440	120	5,0	153000	118000	–
3552	22252	260	480	130	6.0	180000	137000	–
3556	22256	280	500	130	6.0	193000	145000	–
3560	22260	300	540	140	6,0	220000	166000	–
3564	22264	320	580	150	6,0	255000	190000	–

NOILE TIPURI DE RULMENȚI OSCILANȚI CU ROLE BUTOI PE DOUĂ RÎNDURI, SERIA UȘOARĂ LATĂ

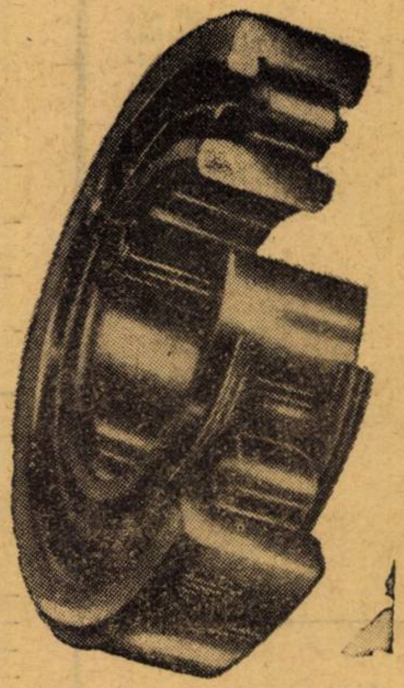

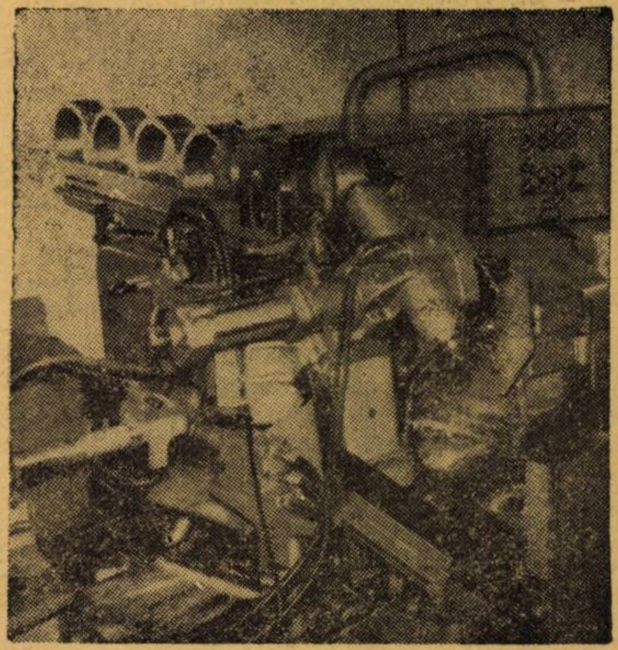

Produce în anul 1970, **într-o mare varietate de tipodimensiuni :**

- **Rulmenți axiali cu bile, cu simplu și dublu efect**
- **Rulmenți radiali cu role cilindrice pe un rînd**
- **Rulmenți radiați oscilanți cu role butoi, pe două rînduri**
- **Rulmenți radiali cu bile**
- **Rulmenți de construcție specială, necesari pentru camioane, tractoare, vagoane de călători și de marfă etc.**

(Continuare în pag. a 2-a)

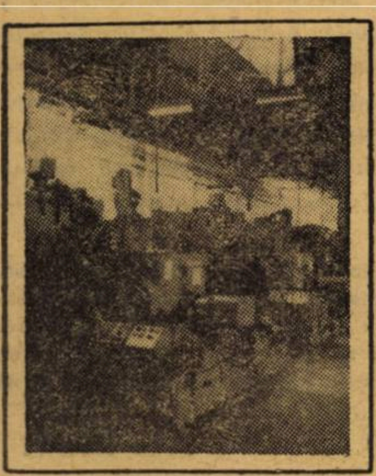

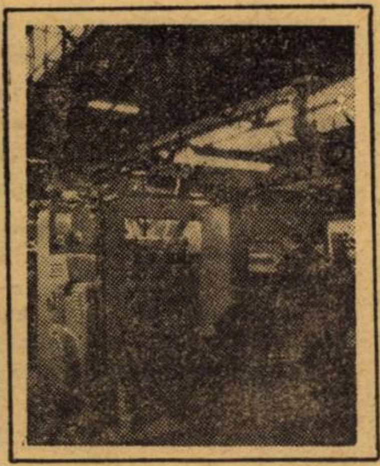

...ȘI PRODUSELE SALE

OFERTE DE PRODUSE

LAMINATE-OȚELURI

ÎNTREPRINDEREA DE APROVIZIONARE CU MATERIALE—BUCUREȘTI

Str. Gutemberg nr. 3, telefon: 14 14 15

— Balot IL 38 70×2 (3 lei)	1650 kg.
— Balot IL 38 70×3 (3 lei)	550 kg
— Oțel lat OL 38 11×6 (3,15 lei)	995 kg.
— Oțel arc 3 45×5 (4,70 lei)	575 kg.
— Oțel arc 3 45×5 (4,70 lei)	1550 kg.
— Patrat 34 MOC nr. 15 200×200 (4,05 lei)	215 kg.
— Bare trase ILC 35 Ø 18 (4,30 lei)	217 kg.
— Oțel carbon scule OSC 7 Ø 6 (4,90 lei)	150 kg.
— Oțel carbon scule OSC 7 Ø 8 (4,80 lei)	100 kg.
— Oțel aliat C. 120 Ø 70 (12 lei)	98 kg.
— Oțel aliat C 120 100×10 (13,45 lei)	50 kg.
— Oțel rapid W 3255 Ø 6 (77,50 lei)	1000 kg.
— Oțel rotund OL 42 Ø 32 (2,80 lei)	200 kg.
— Oțel rotund OL 50 Ø 100 (2,70 lei)	962 kg.
— Oțel rotund OL 42 Ø110 (2,40 lei)	590 kg.
— Oțel rotund OL 38 Ø 160 (2,30 lei)	852 kg.
— Oțel lat 60×40 (2,80 lei)	1920 kg.
— Oțel lat St. 37 45×30 (2,80 lei)	58 kg.
— Oțel lat St 37 90×10 (2,80 lei)	553 kg.
— Oțel patrat OL 38 80×80 (2,40 lei)	3850 kg.
— Tablă neagră cod. 1×800×2000 (3,80 lei)	6160 kg.
— Tablă neagră 1×800×2000 (3,80 lei)	120 kg.
— Tablă neagră dec. 4×1000×2000 (2 lei)	2088 kg.
— Tablă neagră 29 mm (3,15 lei)	8352 kg.
— Tablă neagră 29 mm (3,45 lei)	1190 kg.
— Tablă neagră 44 mm (3,20 lei)	3940 kg.
— Tablă neagră 44 mm (3,20 lei)	3170 kg.
— Tablă neagră 44 mm (3,20 lei)	1605 kg.
— Tablă neagră 76 mm (3,50 lei)	1767 kg.
— Sîrmă neagră oțel arc Ø 6 (3,25 lei)	51 kg.
— Sîrmă oțel arc Ø 5 (8,50 lei)	202 kg.
— Sîrmă oțel arc R 2 Ø 4 (17 lei)	91 kg.
— Sîrmă oțel arc R. 3 Ø 4,5 (8 lei)	203 kg.
— Sîrmă oțel arc R. 3 Ø 10 (6,85 lei)	85 kg.
— Sîrmă oțel arc R. 3 Ø 11 (6,90 lei)	202 kg.

UZINA MECANICĂ „NICOLINA" — IAȘI

— Oțel lat 120×16 OL 38	22000 kg.
— Tagle 100×100 OLC 10	10000 kg.
— Tagle 110×110 OLC 10	20000 kg.
— Tagle 120×120 OLC 10	13000 kg.
— Oțel patrat 100×100 OLC 10	15000 kg.

ÎNTREPRINDEREA DE PODURI METALICE ȘI PREFABRICATE DIN BETON — PITEȘTI

Str. Tudor Vladimirescu nr. 115, telefon: 1 31 00

— Oțel lat 70×30 mm OL 42 (2,80 lei)	5000 kg
— Oțel lat 80×40 mm OLC 45 (3,20 lei)	5000 kg
— Laminate îndoite Z 95×50×75×3 (3,45 lei)	3000 kg.
— Laminate îndoite cornier 80×60×4 mm (3,40 lei)	6000 kg.
— Tablă neagră 12×18000×6 — 12000 mm calit. C. 38 EF (4,60 lei)	3000 kg.
— Tablă neagră 14×18000×12000 mm calit. 52—2K (3,80 lei)	7000 kg.

GRUPUL DE UZINE PENTRU APARATAJ ȘI MAȘINI ELECTRICE CRAIOVA

— Oțel aliat Ø 48 — M Cr. — 12 (9,03 lei)	135 kg
— Bandă oțel arc 4—45×1,75 (12,80 lei)	207 kg
— Bandă oțel arc 4—60×2 (14,66 lei)	55 kg
— Bandă oțel arc 2—70×3,5 (13,51 lei)	562 kg

ÎNTREPRINDEREA ELECTRO-CENTRALE — BORZEȘTI,

Municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, Județul Bacău, telefon: 11 00

Profile grele

— Oțel inoxidabil 2 H 13 Ø 130 mm	150 kg.
— Oțel inoxidabil 1 H 13 Ø 130 mm	80 kg.
— Oțel onoxidabil St 9 H 18 Ø 150 mm	160 kg.
— Oțel inoxidabil 10 TNC 180 Ø 180 mm	250 kg.
— Oțel aliat 25 HMF Ø 90 mm	150 kg.

Profile mijlocii și ușoare

— Oțel inoxidabil 9 H 18 Ø 25 mm	100 kg.
— Oțel aliat 42 Cr. MO—4 Ø 36 mm	200 kg.
— Oțel patrat St 3 Kp 40×40	400 kg.
— Compoziție superioară YSn	300 kg.

MARCA DE FABRICĂ GARANTEAZĂ CALITATEA PRODUSELOR

Inzestrată cu mașini, agregate și aparatură modernă, Fabrica de rulmenți—Bîrlad, aplică pe scară largă procedee avansate de prelucrare la cald a inelelor de rulmenți, prin deformare plastică: matrițare pe mașinile de forjat orizontal, laminare simplă, laminare profilată și altele.

Coliviile de alamă se toarnă exclusiv centrifugal, ceea ce conferă acestora o structură omogenă și rezistentă corespunzătoare rolului lor funcțional.

Corpurile de rulare sînt executate prin presare la rece sau la cald, pe prese automate de mare productivitate, sau prin prelucrare mecanică pe strunguri automate, multiaxe.

In vederea realizării de rulmenți cu parametri calitativ corespunzători claselor de precizie impuse, întreprinderea pune mare accent pe recepția materialelor care urmează să fie introduse în fabricație; ca urmare, analizele chimice și metalografice, precum și încercările fizico-mecanice se efectuează cu aparate moderne de mare precizie.

Procesul de rectificare și superfinisare a inelelor și a corpurilor de rulare se efectuează în asemenea condiții tehnice încît, în final, se înregistrează o abatere extrem de mică pentru microgeometria suprafețelor, în raport cu cele maxim admise de standarde și norme.

Cu o exigență mare decurge procesul de control interoperațional, cît și controlul final și recepția elementelor de rulmenți, respectiv a rulmenților asamblați, prin intermediul numeroaselor și variantelor aparate cu care se pun în evidență abaterile de la dimensiunile nominale și de la forma geometrică.

Pe lîngă aparatele care sînt plasate în fabricație, laboratoarele întreprinderii dispun de o serie de utilaje de foarte mare precizie printre care: microscoape universale și de interferență, aparate pentru determinarea ondulațiilor și rugozității suprafețelor, de tip Talyrond și Talysurf și altele.

Rulmenții, cărora li se impun condiții de silențiozitate mai ridicată se controlează pe o instalație specială pentru determinarea zgomotului de rulare. Atît în țară cît și peste hotare, Fabrica de rulmenți-Bîrlad, se bucură de un bun renume. Pe această linie se impune a fi mentionat că fabrica exportă rulmenți în peste 40 de țări.

Petre ADESPI

ȚEVI

ÎNTREPRINDEREA ELECTRO-CENTRALE — BORZEȘTI,
Municipiul Gh. Cheorghiu-Dej, județul Bacău, telefon: 11 00

Țevi oțel construcții

— OLT 35 Ø 23×4 200 kg.
— OLT 45 Ø 38×4 200 kg.
— OLT 45 Ø 127×7 700 kg.
— OLT 45 Ø 133×11 200 kg.
— Fără-sudură Ø 10×3,5 100 kg.
— STAL 45 Ø 159×15 600 kg.
— OAT 3 Ø 133×14 300 kg.
— Aliată 12 HMF 38×6 500 kg.

Țevi oțel conducte

— Oțel aliat 12 HIMF Ø 273×26 700 kg.
— Oțel aliat 12 HM Ø 273×36 300 kg.
— Oțel aliat 12 HMF Ø 219×28 300 kg.
— Oțel aliat 12 HMF Ø 325×38 1000 kg.
— Oțel aliat 15 HM Ø 273×36 500 kg.
— Oțel A.1. Ø 325×12 1000 kg.
— Oțel A.1. Ø 325×14 3700 kg.
— Oțel A.1. Ø 325×18 2200 kg.

Țevi alamă

— Ø 14×1×1545 700 kg.
— Ø 19×1×2800 200 kg.
— Ø 19×1×4700 2000 kg.
— Ø 19×1×5000 3400 kg.
— Ø 22×1×6000 1000 kg.
— Ø 24×1×6600 400 kg.
— Ø 25×1×6670 5000 kg.

ÎNTREPRINDEREA DE APROVIZIONARE CU MATERIALE—BUCUREȘTI
Str. Gutemberg nr. 3, telefon: 14 14 15

— Țevi plumb 60×66 (7,85 lei) 144 kg.
— Țevi aluminiu 35×5 (28,61 lei) 133 kg.
— Țevi construcții 51×4 (5,43 lei) 500 kg.
— Țevi construcții 108×6 (49,23 lei) 80 ml.
— Țevi construcții 114×6 (59,35 lei) 83 ml.
— Țevi construcții 40×4 MT 45 (22,50 lei) 5 ml.
— Țevi construcții 483×26 (5,27 lei) 3504 ml.
— Țevi construcții 57×4,5 (4,70 lei) 1866 ml.
— Țevi construcții 95×8 (62,90 lei) 5 ml.
— Țevi construcții 95×8 (61,05 lei) 5 ml.
— Țevi construcții 95×8 (54,94 lei) 217 ml.
— Țevi construcții 108×7 (63,22 lei) 817 ml.
— Țevi construcții 108×7×6000 (69,54 lei) 497 ml.
— Țevi construcții 108×7×6000 (62,59 lei) 60 ml.
— Țevi construcții 102×4,5 (39,20 lei) 67 ml.

GRUPUL DE UZINE PENTRU APARATAJ ȘI MAȘINI ELECTRICE
CRAIOVA

Țevi construcții

— 4×0,8 (140 lei) 760 kg
— 7×1 (2,70 lei) 310 kg
— 26×1 (7,55 lei) 257 kg
— 152×11 (134,05 lei) 13 kg.
— 159×6 (70,40 lei) 72 kg
— 63,5×7,1 (38,30 lei) 21 kg
— Țevi de cupru 26×1,5 (43,25 lei) 11 kg
— Țevi de alamă 32×2 (31,45 lei) 36 kg
— !evi de alamă 25×1 (33,75 lei) 8 kg
— Țevi de alamă 30×1,5 (32 lei) 7 kg

ÎN ATENȚIA ÎNTREPRINDERILOR!

CONTUL NOSTRU CURENT ESTE:

Revista „Viața Economică" — 40 80 020 —
B. N. — D. E. C. B. S.

TREFILATE

ÎNTREPRINDEREA DE APROVIZIONARE CU MATERIALE—BUCUREȘTI
Str. Gutemberg nr. 3, telefon: 14 14 15

— Cablu oțel mat. 6×19×3 Ø 46 (6 lei) 3715 kg.
— Cablu oțel mat. 6×19×3 Ø 46 (6 lei) 3718 kg
— Cablu zincat 1×7 Ø 3 (10,95 lei) 100 kg
— Sîrmă alamă Ø 1 (29,25 lei) 238 kg.
— Sîrmă alamă Ø 15 (29 lei) 680 kg
— Sîrmă aluminiu Ø 2 (18,50 lei) 75 kg.
— Sîrmă cupru Ø 5 (36 lei) 499 kg

GRUPUL DE UZINE PENTRU APARATAJ ȘI MAȘINI ELECTRICE
CRAIOVA

— Sîrmă CU PR 2 S — 1,16×4,7 (62 lei) 13 kg.
— Sîrmă CU PR 2 S — 1,56×5,1 (76,20 lei) 3 kg.
— Sîrmă CU 2 S 2,44×5,9 (67 lei) 35 kg.
— Sîrmă CU blanc — 3,53×12,5 (37,65 lei) 21 kg.
— Sîrmă CU blanc — 3,8×10,8 (37,75 lei) 30 kg.
— Sîrmă CU blanc — 7×15,6 (37,25 lei) 79 kg.
— Sîrmă aluminiu emailat 0,64—2,63×4,7 (24,70 lei) 75 kg
— Sîrmă aluminiu emailat 0,98—2,63×4,7 (24,70 lei) 77 kg.

NEFEROASE

ÎNTREPRINDEREA DE APROVIZIONARE CU MATERIALE—BUCUREȘTI
Str. Gutemberg nr. 3, telefon: 14 14 15

Tablă zincată

— 25×1000×2000 (4,20 lei) 2770 kg
— 25×1000×2000 (4,60 lei) 1230 kg.
— 4×1000×2000 (4,60 lei) 440 kg
— Tablă plumb 7 mm (8 lei) 2000 kg
— Benzi alamă 63 ½ T 0,1×360 (37,25 lei) 50 kg
— Benzi alamă 0,1×280 (31,25 lei) 50 kg
— Baie aluminiu Ø 60 (22 lei) 50 kg
— Baie aluminiu Ø 5 (26,75 lei) 52 kg
— Baie bronz presate Ø 8 (45 lei) 61 kg
— Compoz inferioară (8,60 lei) 55 kg
— Baie cupru ½ Ø 5 (37,75 lei) 200 kg
— Baie cupru exagon. 22 (40,25 lei) 77 kg
— Baie cupru 5×18 (41,25 lei) 23 kg
— Baie cupru 100×20 (40,50 lei) 15 kg

GRUPUL DE UZINE PENTRU APARATAJ ȘI MAȘINI ELECTRICE
CRAIOVA

— Bare cupru P 50623 (41,75 lei) 67 kg.
— Benzi cupru 0,2×35 (47,50 lei) 5 kg.
— Benzi cupru 0,3×14 (48,75 lei) 11 kg.
— Benzi cupru 0,3×16 (48,75 lei) 10 kg.
— Benzi cupru 0,4×14 (47,25 lei) 99 kg.
— Benzi cupru 0,45×16 (46,75 lei) 103 kg.
— Benzi cupru 0,15×100×300 (46,75 lei) 109 kg
— Benzi cupru 0,1×22 (50 lei) 142 kg.
— Benzi cupru 0,2×10 (50 lei) 102 kg.
— Benzi cupru 0,2×38 (47,50 lei) 20 kg.
— Benzi cupru 0,25×20 (47,25 lei) 110 kg
— Benzi cupru 0,3×42 (46 lei) 5 kg
— Benzi cupru 0,7×30 (43,25 lei) 15 kg.
— Benzi cupru 1×36 (43,25 lei) 66 kg
— Benzi cupru 1,95×35 (42 lei) 110 kg.
— Bandă alamă 0,2×10 (36,75 lei) 14 kg.
— Bandă alamă AM 63—1/2 — 1×40 (27,25 lei) 23 kg
— Bare alamă 15 c 35 (23,25 lei) 163 kg
— Bandă alamă 0,15×12 (38,50 lei) 11 kg
— Bandă alamă 0,2×20 (35,75 lei) 45 kg.
— Bandă alamă 1×10 (28,75 lei) 33 kg.
— Bandă alamă 1×15 (28,75 lei) 7 kg.
— Bandă alamă 1,5×13 (27,25 lei) 5 kg.
— Bandă alamă 1,5×16 (27,25 lei) 13 kg.
— Bandă alamă 0,15×20 (37 lei) 61 kg.
— Bandă alamă 1×30 (27,25 lei) 40 kg.

PRODUSE FINITE METAL

GRUPUL DE UZINE PENTRU APARATAJ ȘI MAȘINI ELECTRICE CRAIOVA

Nituri cupru cap înecat stas 4021

— 2×5 (48,50 lei)	34 kg.
— 5×13 (42 lei)	113 kg.
— 6×18 (41,10 lei)	49 kg.
— 5×12 (42 lei)	48 kg.
— Șuruburi exagon. stas 4272—27×120 (4,76 lei)	2343 buc.
— Șuruburi forjate stas 920—10×50 (0,30 lei)	5538 buc.
— Piuliță olandeză 22×1,5 (2,40 lei)	37 buc.
— Piuliță olandeză 52×1,5 (2,40 lei)	37 buc.
— Niplu filetat L5—904 (6 lei)	180 buc.
— Niplu filetat RD—40—53x1,5 (1,58 lei)	75 buc.
— Cot cu racord olandez Ø 12 (16,60 lei	133 buc.
— Robinet cu cep cu 2 căi Ø 80 (290 lei)	4 buc.

ÎNTREPRINDEREA JUDEȚEANĂ DE INDUSTRIE LOCALĂ ODORHEIU SECUIESC

Județul Harghita, telefon: 202, 203

— Moară ventilator (21.600 lei)	1 buc.
— Filtru de vid 10 mp. (96.900 lei)	1 buc.
— Pompa de vid V.I.L. 210/mc. h (11,800 lei)	2 buc.
— Transportoare cu melc Ø = 200 mm (58,112,42 lei)	6 buc.

I. M. „ENERGIA" — CONSTANȚA

Șos. Filimon Sirbu nr. 28

— Cremoane ingropate	12 buc.
— Coturi negre 2 1/2	16 buc.
— Minere falä butoiași	72 buc.
— Mufe 1 1/2"	45 buc.
— Mufe 1"	90 buc.
— Mufe 1½"	10 buc.
— Mufe 1¼"	8 buc.
— Mufe 2"	46 buc
— Mufe 2 1/2"	8 buc.
— Mufe Ø 16 panțer	100 buc.
— Niple 3"	8 buc.
— Robineți trecere ingropați	21 buc.
— Robineți control	103 buc.
— Robineți cu ventil 100	2 buc.
— Șaibe plate M. 32	30 kg.
— Șuruburi diferite	24000 buc.
— Tub instinctor	117 buc.
— Roabe cu roți metalice	500 buc.

ÎNTREPRINDEREA DE APROVIZIONARE CU MATERIALE—BUCUREȘTI

Str. Gutemberg nr. 3, telefon: 14 14 15

Nituri stas 797

— 2×8 (10,37 lei)	25 kg.
— 2×12 (8,91 lei)	100 kg.
— 2,2×22 (4,45 lei)	200 kg.
— 2,6×12 (7,56 lei)	150 kg.
— 2,6×16 (6,97 lei)	137 kg.
— 4,2×22 (5,10 lei)	75 kg.
— 18×65 (4,85 lei)	18 kg.
— 22×50 (4,65 lei)	150 kg.
— 22×60 (4,65 lei)	150 kg.
— 22×60 (4,45 lei)	150 kg.
— 25×70 (4,45 lei)	150 kg.
— Nituri alamă 3×9 (36,11 lei	9 kg.

PIESE DE SCHIMB

ÎNTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ — URZICENI

Județul Ilfov, telefon: 372 — 373

Vinde fără repartiție din stoc disponibil proțapi pentru remorci auto R 3 T, tip Medgidia cu reperul 2. R. 3 T. 2000 — A (400 lei bucata).

FABRICA DE RULMENȚI — BÎRLAD

Județul Vaslui, str. Republicii nr. 320, telefon: 1150 — 1390

— Anvelope auto 840×15 mm (420,21 lei)	2 buc.
— Segmenți piston berbec reper 54 (65 lei)	31 buc.
— Segmenți piston compresie reper 47 (70 lei)	20 buc.
— Segmenți piston etanș reper 110 (60 lei)	10 buc.

I. M. „ENERGIA" — CONSTANȚA

Șos. Filimon Sirbu nr. 28

— Amortizor	28 buc.
— Arcuri elicoidale	5 buc.
— Arcuri Ø 12	496 buc.
— Anvelope 520×10	180 buc.
— Anvelope 520×10	285 buc.
— Camere 520×10	461 buc.
— Camere 520×10	127 buc.
— Cămăși tamburi mari	20 buc.
— Cămăși tamburi mici	20 buc.

Curele trapezoidale

— 13×8×975	3000 buc.
— 13×8×875	500 buc.
— 13×8×1400	6000 buc.
— 32×20×1400	1200 buc.
— 17×11×750	2000 buc.
— 1700	1400 buc.
— 1250	600 buc.
— 22×14×1250	3000 buc.
— 25×16×1600	800 buc.
— 1400	800 buc.
— 17×11×825	11 buc.
— 17×11×1050	20 buc.
— 22×14×2500	8 buc.
— 22×14×4000	8 buc.
— Cilindru 2663066	2 buc.
— Distribuitor 3133022	4 buc.
— Distribuitor 265020	3 buc.
— Lagăr 100000×6	2 buc.
— Tambur fontă	1 buc.
— Zăvorul tijelor	10 buc.

GRUPUL DE UZINE PENTRU APARATAJ ȘI MAȘINI ELECTRICE CRAIOVA

— Ax forjat MO 122/1 (4297,70 lei)	5 buc.
— Ax forjat MO 1295 (1396,60 lei)	2 buc.
— Arbore MO 317/3 (6000 lei)	1 buc.
— Arbore MO532 (12000 lei)	1 buc.
— Arbore MO 21 UT (9000 lei)	1 buc.
— Ax generator 575 (1400 lei)	2 buc.
— Cîrlig 0,250 kg (13 lei)	441 buc.

RULMENȚI-ABRAZIVE

I. M. „ENERGIA" — CONSTANȚA

Șos. Filimon Sirbu nr. 28

Rulmenți seria

— NA 50	2 buc.	— 6406	38 buc.
— NA 55	2 buc.	— 6407	33 buc.
— EL 8	15 buc.	— 7056	9 buc.
— 107	2 buc.	— 7205	42 buc.
— MM 318 L 120	4 buc.	— 7203	39 buc.
— 206	3 buc.	— 7206	460 buc.
— UN 212	13 buc.	— 7207	23 buc.
— N 218	3 buc.	— 7211	8 buc.
— NF 306	2 buc.	— 7213	4 buc.
— 1203	1 buc.	— 7215	5 buc.
— 1204	3 buc.	— 7218	8 buc.
— 1207	57 buc.	— 7303	3 buc.
— 1209	8 buc.	— 7404	320 buc.
— 1211	1 buc.	— 7305	40 buc.
— 1303	75 buc.	— 7306	40 buc.
— 1305	33 buc.	— 7307	15 buc.
— 1506	3 buc.	— 7308	60 buc.
— 2205	25 buc.	— 7309	18 buc.
— 2207	3 buc.	— 7310	3 buc.
— 2305	11 buc.	— 7311	3 buc.
— 2309	3 buc.	— 7319	15 buc
— 3509	36 buc.	— 7509	21 buc.
— 3522	13 buc.	— 7513	20 buc.
— 3609	751 buc.	— 7514	30 buc.
— 3614	1 buc.	— 7517	9 buc.
— NA 40	3 buc.	— 7604	9 buc.
— 6000	18 buc.	— 7606	25 buc.
— 6002	18 buc.	— 7612	1 buc.
— 6004	10 buc.	— 7904	1 buc.
— 6006	8 buc.	— 8101	11 buc.
— 6013	6 buc.	— 8104	15 buc.
— 6015	1 buc.	— 8105	5 buc.
— 6200	60 buc.	— 8106	6 buc.
— 6201	57 buc.	— 8107	14 buc.
— 6202	140 buc.	— 8100	4 buc.
— 6204	25 buc.	— 8115	6 buc.
— 6207	70 buc.	— 8116	4 buc.
— 6208	45 buc.	— 8118	30 buc.
— 6209	37 buc.	— 8201	38 buc.
— 6210	55 buc.	— 8203	35 buc.
— 6215	14 buc.	— 8206	17 buc.
— 6217	1 buc.	— 8207	12 buc.
— 6220	9 buc.	— 8209	24 buc.
— 6300	6 buc.	— 8215	23 buc.
— 6302	18 buc.	— 8305	30 buc.
— 6303	8 buc.	— 8307	8 buc.
— 6304	12 buc.	— 67690	3 buc.
— 6305	10 buc.	— 4074117	1 buc.
— 6307	4 buc.	— 46307	7 buc.
— 6310	18 buc.	— 588911	4 buc.
— 6313	6 buc.		

GRUPUL DE UZINE PENTRU APARATAJ ȘI MAȘINI ELECTRICE CRAIOVA

Rulmenți seria

— 113622 (803 lei)	2 buc.
— 223k3 K (262 lei)	1 buc.
— 6321 (380 lei)	9 buc.
— 8—H. Nu—426—32426 (1530 lei)	2 buc.

Rulmenți bucșe seria

— H 6216 (42 lei)	8 buc.
— 7210—46210—36210 (60 lei)	81 buc.
— 7607—32307 (48 lei)	17 buc.
— 7624—32204 (1170 lei)	3 buc.
— 51100—8100 (16 lei)	24 buc.
— 51136—8136 (449 lei)	9 buc.
— 51217—8217 (100 lei)	19 buc.
— 51218—8218 (120 lei)	10 buc.
— 51309—8309 (40 lei)	3 buc.
— 51315 (125 lei)	15 buc.
— 52220—38220 (252 lei)	8 buc.
— 52310—38310 (82 lei)	7 buc.
— 6413 (161 lei)	14 buc.
— N 319—2319 (323 lei)	10 buc.
— 2507—N—2207 (51 lei)	8 buc.
— NN 3008—KO—161 (195 lei)	3 buc.
— NN 3016—KP/5 OI (420 lei)	5 buc.
— NN 3032 KP 161 (1500 lei)	4 buc
— A 3182132 (1150 lei)	2 buc.
— NN 3056 KYP 5 (10200 lei)	1 buc.
— 3617—22317 (390 lei)	14 buc.
— 3619—22319 (520 lei)	8 buc.
— 32210—NU—210 (58 lei)	2 buc.
— 42213—NY—213 NYL 65 (81 lei)	14 buc.
— NY 2206 (51 lei)	23 buc.
— NY 2207 (57 lei)	19 buc.

FABRICA DE RULMENȚI — BÎRLAD

Județul Vaslui, str. Republicii nr. 320, telefon : 1150 — 1390

Rulmenți seria

— 51148—8148 (770 lei)	3 buc.
— 7138 (246 lei)	3 buc.
— 54708 (114 20 lei)	20 buc.
— 941/30 (35 lei)	15 buc.
— 32731 (1491 lei)	6 buc.

ÎNTREPRINDEREA DE PODURI METALICE ȘI PREFABRICATE DIN BETON — PITEȘTI

Str. Tudor Vladimirescu nr. 115, telefon : 1 31 00

Rulmenți seria

— 6022—1252 (160 lei)	120 buc.
— 22226—3526 (630 lei)	30 buc.
— 22311—3611 (210 lei)	90 buc.

- Aveți nevoie urgentă de unele piese de schimb, utilaje sau materiale?
- A apărut eronat anunțul comandat?
- Nu ați primit la timp SUPLIMENTUL?

Telefonați la:

11 28 25

și cererea dv. va fi soluționată în mod operativ.

SCULE

GRUPUL DE UZINE PENTRU APARATAJ ŞI MAŞINI ELECTRICE
CRAIOVA

— Alezor cilindric mînă stas 1263—40 (133 lei)	17 buc.
— Alezor cilindric mînă stas 1263—45 (179 lei)	57 buc.
— Tarozi maşină stas 1153—45×2 (133 lei)	35 buc.
— Tarozi maşină stas 1824—0 2 (151 lei)	9 buc.
— Freză disc detalonată stas 2214—100×16,5 (120 lei)	1 buc.
— Freză disc modul stas 2763 M 4 (59 lei)	22 buc.
— Reducţii 6/4 (35 lei)	15 buc.

CONSTRUCŢII-INSTALAŢII

ÎNTREPRINDEREA DE APROVIZIONARE CU MATERIALE—BUCUREŞTI
Str. Gutemberg nr. 3, telefon : 14 14 15

— Oale cond. termodinam. Ø 10 (268 lei)	24 buc.
— Oale cond. termodinam. Ø 12 (323 lei)	14 buc.
— Ventil scurgere 411 24 (55,25 lei)	33 buc.
— Robinet regul. 751 $^{1}/_{2}$ (24,30 lei)	76 buc.
— Armăt. WC 433 2" (114 lei)	52 buc.
— Giube galv. F.1.G.4. 1 $^{1}/_{4}$ (11,96 lei)	1837 buc.
— Giube galv. F.1.G.4. 1 $^{1}/_{2}$ (16,90 lei)	13 buc.
— Giube negre Fi 3/8 (2,60 lei)	1558 buc.
— Giube negre Fi G4 1 $^{1}/_{4}$ (9,20 lei)	1685 buc.
— Giube negre F2 Gi $^{1}/_{4}$ (2,90 lei)	1009 buc.
— Giube negre F2 Gi 3/8 (2,90 lei)	1602 buc.
— Giube negre F2 Gi 1 $^{1}/_{4}$ (11,30 lei)	757 buc.
— Mufe galv. F2 712 $^{1}/_{2}$ (18,20 lei)	48 buc.
— Mufe negre F 271 1 $^{1}/_{4}$ (5,30 lei)	938 buc.
— Mufe negre 4 (35 lei)	73 buc.
— Mufe negre red. 2401—3/8 (340 lei)	325 buc.
— Tub fontă presiune Ø 700—5000 (5175 lei)	2 buc.
— Tub fontă presiune Ø 400—4500 (2075 lei)	2 buc.
— Tub fontă pres. Ø 400—5000 (2289 lei)	3 buc.

I. M. „ENERGIA" — CONSTANŢA
Şos. Filimon Sîrbu nr. 28

— Nisip făget	14000 kg.
— Perii cărbuni	130 buc.
— Soluţie fosforică	130 kg.
— Racord refulare (PCI)	18 buc.
— Măturici	33 buc.
— Cherestea brad	10 mc.
— Bare alamă 14×14	100 kg.
— Antimoniu	1202 kg.
— Încărcătură (coşuri)	122 pach.

ÎNTREPRINDEREA DE PODURI METALICE ŞI PREFABRICATE DIN BETON — PITEŞTI
Str. Tudor Vladimirescu nr. 115, telefon : 1 31 00

— Cărămidă refractară RC 73—N6 (1272 lei)	20 tone

AVIZĂM ÎNTREPRINDERILE!

PENTRU CERERI SAU OFERTE URGENTE

SE PRIMESC COMENZI TELEFONICE

LA ACELAŞI TARIF (TELEFON : 11 28 25)

SUDURĂ

ÎNTREPRINDEREA DE PODURI METALICE ŞI PREFABRICATE DIN BETON — PITEŞTI
Str. Tudor Vladimirescu nr. 115, telefon : 1 31 00

— Electrozi sudură E. 48—72 Ø 5 mm (4,15 lei)	2000 kg.

GRUPUL DE UZINE PENTRU APARATAJ ŞI MAŞINI ELECTRICE
CRAIOVA

— Sîrmă sudură S 10 MS Ø 0,8 (7,80 lei)	607 kg

ELECTROTEHNICE

ÎNTREPRINDEREA DE APROVIZIONARE CU MATERIALE—BUCUREŞTI
Str. Gutemberg nr. 3, telefon : 14 14 15

— Contactor III 220/63 (R.D.G.) (353 lei)	33 buc.
— Intr. automat Monopoler IJV 6 A (69 lei)	130 buc.
— Intr. automat DITU 220/1 (140 lei)	98 buc.
— Intr. automat DITU 220/1.5 (140 lei)	113 buc.
— Intr. automat DITU 220/2 (140 lei)	113 buc.
— Prize Frans. St. (4,30 lei)	3067 buc.
— Transformatori CIT 3000/5 (350 lei)	146 buc.
— Termocuple TTJ—02/01 FEKO L—1750 (235 lei)	14 buc.
— Intr. stea Triving 16 A (142,15 lei)	364 buc.
— Bobine Intr. DITA 220/1000 (26 lei)	33 buc.
— Bobine contactor CT 200 A (92 lei)	5 buc.
— Comutator CS 8—2 (18,60 lei)	49 buc.
— Intr. DITA EM 220/60—100 (Imp.) (4576 lei)	1 buc.
— Miner Sig. Porţelan 200 A (15 lei)	5 buc.
— Manometru pt. lagometru 0—63 (780 lei)	1 buc.
— Prize III 10 A Bacheltită (6 lei)	10 buc.
— Prize III 25 A (11,55 lei)	2 buc.
— Ruptori EMC 24/150 (500 lei)	5 buc.
— Ruptori EMC 48/150 (500 lei)	5 buc.
— Ruptori EMC 220/150 (500 lei)	70 buc.
— Separator III 1//200 A (270 lei)	37 buc.
— Logometru 0—63 (780 lei)	2 buc.
— Cleme Leg. 16×16 (6 lei)	170 buc.
— Cleme derivaţie capac 25—mm (6,25 lei)	114 buc.
— Cleme legătură LL 120 mm (21,60 lei)	201 buc.
— Derivaţie T 240 (42 lei)	100 buc.
— Cleme STAS—1234 50 (11,50 lei)	141 buc.
— Cleme derivaţie capac 95 (11,50 lei)	150 buc.
— Cleme derivaţie 120 mm (12,50 lei)	170 buc.
— Cleme derivaţie 185 mm (23,70 lei)	100 buc.
— Cleme derivaţie 240 mm (27 lei)	32 buc.
— Cleme derivaţie 70 mm (13,80 lei)	40 buc.
— Cleme derivaţie T 120 mm (24,50 lei)	30 buc.
— Cleme derivaţie rotundă (9,30 lei)	199 buc.
— Cutii terminale ICI 50.70 (27 lei)	518 buc.
— Piese contact TN 35 (0,75 lei)	10809 buc.
— Piese contact TN 45 (0,75 lei)	5497 buc.
— Piese contact TN 60 (0,75 lei)	7373 buc.
— Redresor TMG—220 24—1,2 A (670 lei)	3 buc.
— Cutii terminale 15 kw (500 lei)	10 buc.
— Izolatori TB—6 (22 lei)	50 buc.
— Izolatori SA—6 (5,85 lei)	220 buc.
— Izolatori HD—20 (25 lei)	29 buc.
— Izolatori ancora A—6 (14,70 lei)	289 buc.
— Izolatori HD—6 (7,70 lei)	99 buc.
— Izolatori TIE 6 kw (28 lei)	38 buc.
— Izolatori SC 10 kw (17 lei)	99 buc.
— CSYY 7×1,5 (9,05 lei)	1300 m.
— Sîrmă bobin. BB 0,5 (57,60 lei)	50 kg.
— VLPA 6 (6,60 lei)	97 m.
— VLPA 10 (8,85 lei)	101 m.
— FY 185 (72 lei)	500 m.
— CCHP 14×2 (19,60 lei)	100 m.
— Bec electric E 14 4/5 (2,90 lei)	9 buc.
— Bec electric E 14 6,25 (3,04 lei)	4 buc.
— Bec electric B 15 130/25 (2,90 lei)	1 buc.
— Bec electric B 15 6/25 (2,90 lei)	1 buc.
— Funie aluminiu Ø 150 (20,50 lei)	2685 kg.
— Catalog prod. electroaparataj (112 lei)	1 buc.
— Catalog prod. EL—BA (194 lei)	3 buc.

I. M. „ENERGIA" — CONSTANȚA

Șos. Filimon Sîrbu nr. 28

— Conductori 6×0,75	312 m.
— Cablu forță al MBYYBA 4×4	50 m.
— Conductori VAL 1,5	1217 m.
— Cablu IRS 3×16	64 m.
— Intrerupător antigrizutos	5 buc.
— Motor antiexploziv	2 buc.
— Motoare electrice 22 kw	125 buc.
— Motoare electrice 1,1 kw	120 buc.
— Motor cu explozie NT-6 CP 2200 rot.	10 buc.
— Papuci dubli arcuri far	400 buc.
— Sticlă nivel	60 buc.
— Sîrmă oțel arc 0,3 mm	800 kg.
— Siguranțe 4172/52	15 kg.
— Termocuple	3 buc.

GRUPUL DE UZINE PENTRU APARATAJ ȘI MAȘINI ELECTRICE CRAIOVA

— Cond. bobinaj CU PH 2,83×19,5+6—1,94 (39,30 lei)	361 buc.
— Cond. bobinaj CU PH 8×10,8—3+1—0,51 (39,30 lei)	402 buc.
— Cond. bobinaj AH 1,56×3,05—3+10—0,54 (26,90 lei)	756 buc.
— Cond. bobinaj AH 2,44×16,8—3+2—0,78 (22,40 lei)	20 buc.
— Cond. bobinaj AH—5,1×6,9—5+2—0,98 (22,40 lei)	67 buc.
— Cond. bobinaj AH—7×11,6—3+1—0,54 (22,40 lei)	159 buc.
— Izolatori 20045 (275 lei)	21 buc.
— Izolatori 30081 (23 lei)	212 buc.
— Legături intermediare (23,40 lei)	100 buc.
— Cleme legătură 161×141×6 (24 lei)	50 buc.
— Prize cuple cu 37 contacte (1160 lei)	3 buc.
— Capsule microfon (7 lei)	449 buc.
— Bobine contactori E—54—24552 (80 lei)	20 buc.
— Bobine releu E—290 — 24495 A (26 lei)	40 buc.
— Cuple curbă 9411 (500 lei)	3 buc.
— Mîner acționare K 43—33913 (7,25 lei)	24 buc.
— Mîner acționare E-43-34913 (7,25 lei)	16 buc.
— Subansamblu ventil electrop. (1096 lei)	1 buc.
— Termometre-manometre 27 Ø 52-Ø 150-0-100-0-0 (890 lei)	13 buc.
— Rezistențe poz. 5 a 55 a+0 (147 lei)	29 buc.
— Transformatori 100/5 A—3/66 kv (1325 lei)	1 buc.
— Transformatori IZZ 100×5 A—6/33 kv. (790 lei)	1 buc.
— Transformatori măiusă MVA (2716 lei)	2 buc.
— Bare silită 14×300×230 (559 lei)	3 buc.
— Cilindri pertinax 124×110×1000 (170 lei)	11 buc.
— Cilindri pertinax 131×124×100 (128 lei)	13 buc.
— Indicatori timp. distanță 0—100 (1648 lei)	2 buc.

INTREPRINDEREA DE PODURI METALICE ȘI PREFABRICATE DIN BETON — PITEȘTI

Str. Tudor Vladimirescu nr. 115, telefon: 1 31 60

— Manometru inregistrator 600 atm. (3776 lei)	5 buc.
— Cutii cu inversoare cod. 4360 (1100 lei)	9 buc.
— Cutii cu contactori cod 4315 (4000 lei)	2 buc.
— Reductor de vit. 7 BN stînga, raport 1/24,5 tip Neptun Cîmpina (115000 lei)	1 buc.

CHIMICE-HÎRTIE

INTREPRINDEREA DE APROVIZIONARE CU MATERIALE—BUCUREȘTI

Str. Gutemberg nr. 3, telefon: 14 14 15

— Oleoplast (21,90 lei)	355 kg.
— Electroză OCR Ø 3,25 (2,60 lei)	100 kg.

GRUPUL DE UZINE PENTRU APARATAJ ȘI MAȘINI ELECTRICE CRAIOVA

— Grund epoxy 0—906—1 (12,60 lei)	113 kg.
— Grund incolor 0—006—20 (22,60 lei)	165 kg.
— Azotat de cadmiu (52 lei)	49 kg.
— Stiplex incolor 10 am cal. I (47 lei)	0,33 kg.
— Clei rece (16,40 lei)	100 kg.
— Sare dublă cianură de sodiu și potasiu (15,40 lei)	2100 kg.
— Lac elmoterm pt. impregnare (20,69 lei)	612 kg.
— Hexacloreton (6,96 lei)	385 kg.
— Brentenit (10,38 lei)	179 kg.

COMBINATUL DE EXPLOATARE ȘI INDUSTRIALIZARE A LEMNULUI BRAILA

Str. Fabricilor nr. 10, telefon: 1 30 81, telex 015420

Oferă și livrează din stoc disponibil, pe bază de comandă fermă următoarele materiale chimice:

— Alb ultra acoperitor	188 kg.
— Betanaftol	3 kg.
— Briliant orange	3 kg.
— Auramină	214 kg.
— Crisofenină	194 kg.
— Firniș concentrat	112 kg.
— Galben de crom	180 kg.
— Galben direct	10 kg.
— Maron galben	61 kg.
— Maron roșcat	133 kg.
— Negru direct	16 kg.
— Neopren	4 kg.
— Pastă de bronz	2 kg.
— Rodamină	113 kg.
— Ton cenușiu	25 kg.
— Verde gălbui	116 kg.

LEMN-MOBILĂ

FABRICA DE NASTURI ȘI MASE PLASTICE — BUCUREȘTI

Str. Sergent Postolache nr. 1

Oferă fără repartiție lăzi P.F.L. dimensiunea 760 × 380 × 285 (87,7 buc. la m.c.), (31 lei) — 2200 buc.

Ați experimentat avantajele pe care vi le oferă publicarea repetată, revizuită, a OFERTELOR pe care le faceți?

Dintr-un sondaj efectuat într-un mare număr de intreprinderi a rezultat că eficiența maximă a ofertelor de produse (sau utilaje) disponibile se obține prin publicarea lor repetată la anumite intervale, în următoarele condiții:

- prima ofertă trebuie să cuprindă lista completă a stocurilor disponibile la un moment dat;
- a doua este indicat să apară la două săptămîni după cea dintîi și trebuie redusă la ceea ce a rămas nevalorificat în baza comenzilor primite ca urmare a primei inserții;
- produsele cu o solicitare mai restrînsă se recomandă să fie republicate la un interval de alte 2—3 săptămîni; testul efectuat dovedește că, chiar dacă la prima sau a doua inserție acestea nu au fost valorificate, ele sînt solicitate, în dese cazuri, de beneficiari iviți ulterior.

Ținînd seama de sondajul amintit, redacția face cunoscut abonaților că primește comenzi cu apariții repetate, cu condiția ca, atît în interesul furnizorilor cît și al beneficiarilor, să ni se comunice, pînă în fiecare sîmbătă la orele 14, pentru inserțiile care urmează să apară în săptămîna următoare, modificările survenite — privind sortimentele și cantitățile — în urma comenzilor primite pînă atunci.

Modificările respective se operează fără perceperea vreunei taxe.

PROMOTORUL INDUSTRIEI DE

DUPĂ UN PALMARES PRODIGIOS de 22 de ani, Fabrica de confecții și tricotaje — București constituie axul central al Combinatului de confecții — București, unitate economică de prin rang a industriei ușoare și, fără să greșim, a economiei naționale.

Funcționînd pe baza statutului centralelor economice, Combinatul are în componența sa un număr de 5 unități cu profil similar și anume:

- *Fabrica de confecții și tricotaje — București cu sediul în București, B-dul Armata Poporului nr.7, sector 7, telefon: 31 00 70, o întreprindere cu o complexitate ridicată pe care s-a „grefat":*
- *Fabrica de confecții „Arta modei" — cu sediul în București,*
- *Fabrica de confecții „Tehnica confecției" — cu sediul în București.*
- *Fabrica de confecții Călărași*
- *Fabrica de confecții — Curtea de Argeș.*

În paginile de față prezentăm cititorilor noștri aspectele caracteristice ale activității Combinatului, precum și produsele sale.

Aspect dintr-o sală de confecții-țesături

PROFILARE ȘI SPECIALIZARE

RECENTELE MĂSURI de reorganizare, inițiate de conducerea P.C.R. au condus la o mai judicioasă profilare și specializare. Astfel, Combinatul dispune azi de secții specializate în fabricarea diferitelor produse pentru femei și copii (rochii, fuste, sarafane); cămăși pentru bărbați și copii; paltoane din stofă pentru femei și fete; paltoane și pardesiuri din stofe pentru bărbați și băieți; costume și sacouri pentru bărbați; costume din țesături de fire fine și pantaloni pentru bărbați; îmbrăcăminte exterioară și lenjerie tricotată; ciorapi; îmbrăcăminte de protecție; plăpumi etc.

Nu este lipsit de interes să arătăm că în urma introducerii unei tehnologii perfecționate capacitatea de producție a unității „Arta modei" a crescut cu circa 50%, atingîndu-se nivelul de productivitate realizat în unitatea centrală (F.C.T.B.).

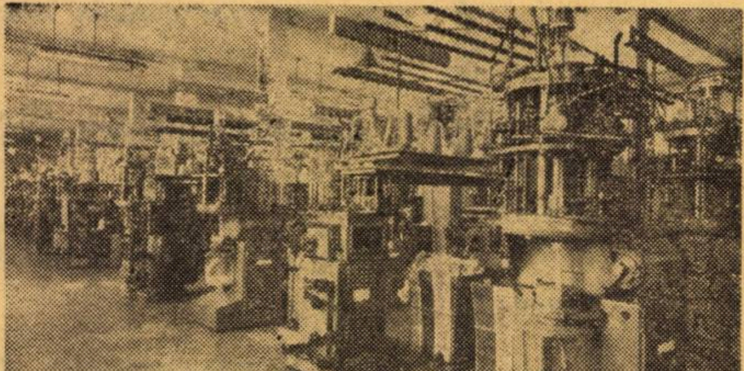

Secția de tricotat ciorapi

În condițiile unei tot mai precise profilări a sectoarelor, prin ample studii de organizare științifică a producției și a muncii, se introduc tehnologii avansate, bazate pe următoarele principii:

- Zonificarea operațiilor de confecționat pentru producerea detaliilor și pentru asamblarea produselor.
- Specializarea operațiilor în cadrul zonelor.
- Centralizarea operațiilor de finisare.
- Modernizarea transporturilor.
- Dotarea locurilor de muncă cu mobilier industrial adecvat fiecărei operații, cu dublu rol, de depozitare și de transport interoperațional.
- Prelucrarea simultană a mai multor modele.

UTILAJE DE MARE PRODUCTIVITATE

Dotat cu utilaje realizate la nivelul tehnicii mondiale, C.C.B., prin multiple căi — autoutilare, inovații, invenții, modernizări — potențialul tehnic al întreprinderii înregistrează o curbă ascendentă cantitativă și calitativă. S-a ajuns astfel ca principalele operații să se efectueze mecanizat, iar elementele de semiautomatizare să cucerească la rîndul lor un teren de aplicare tot mai mare.

Prin creșterea însemnată a gradului de mecanizare a producției durata medie a execuției diferitelor produse ca rochii pentru femei, costume pentru bărbați etc, s-a redus aproximativ la jumătate.

Trebuie relevat în mod deosebit că o serie de utilaje de mare randament au fost realizate chiar de colectivul de ingineri, tehnicieni și muncitori, evidențiate în caseta alăturată.

Dezvoltarea continuă a bazei tehnico-materiale a dus la atingerea unui înalt grad de mecanizare. Astfel, la producția de cămăși gradul de mecanizare a crescut de la 60% cît era în 1950 la peste 90%

MARCA DE FABRICĂ IMPRIMATĂ ȘI PE MATERII PRIME: PIELE SINTETICĂ

În preocuparea de diversificare a producției și de valorificare superioară a unor resurse de materii prime, prin eforturile susținute ale colectivelor de specialiști și creatori s-au introdus în fabricație de masă noi modele de confecții realizate din piele artificială cum sînt:

- **Pardesie pentru femei**
- **Fuste și jachete**
- **Sarafane**
- **Bluze de vînt**

Articolele de mai sus sînt confecționate din piele artificială produsă chiar în secțiile de specialitate ale Combinatului. În acest an se vor realiza peste 177 000 mp piele artificială în următoarele sortimente:

- **Gofrată**
- **Tip șevro**
- **Super — lot**

De menționat că și mașinile prin care se realizează aceste produse sînt rodul creației specialiștilor din C.C.T.B.

ÎNTR-O SINGURĂ ZI

Deși Combinatul este conceput pe serii mari de produse, el dispune de secții care produc singure cît o întreagă fabrică. Cîteva date sînt concludente în acest sens. Într-o singură zi se produc peste 150.000 bucăți confecții și tricotaje din care:

- **Circa 4000 de costume pentru bărbați, confecționate în secțiile de specialitate;**
- **Peste 35000 de cămăși din diferite țesături de bumbac și fire sintetice;**
- **Peste 30 000 de perechi de ciorapi în multiple sortimente.**

ONFECȚII ROMÂNEȘTI

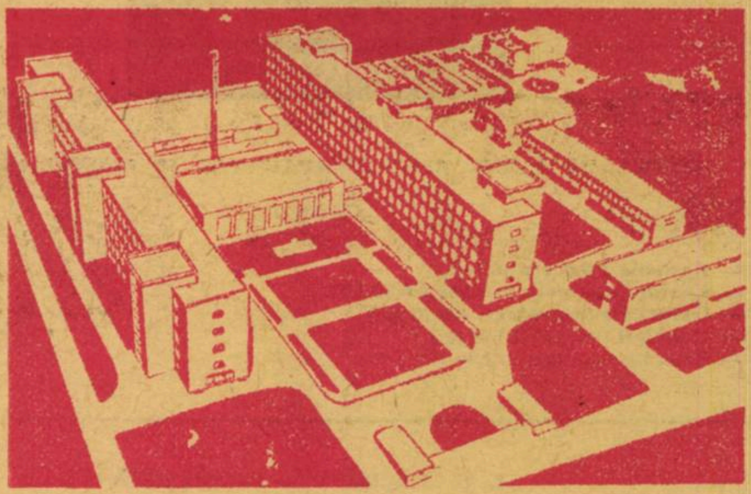

prezent. La confecționarea unui cos-
ım pentru bărbați gradul de mecanizare
crescut de la 43% la 70%.

EPRUBETA ALUNGĂ ACUL ȘI AȚA

Un aspect important care atestă promo-
ırea progresului tehnic îl constituie **chi-
ızarea** unor faze din procesul de pro-
ucție. Se pot menționa chimizările intro-
ıse la operații cum sînt, de exemplu,
ıdarea inserțiilor la gulerele și manșe-
le cămășilor pentru bărbați, termocola-
a unor inserții utilizînd pulberi adezive
costume, paltoane și pardesiuri.

O preocupare permanentă a colectivu-
i de conducere o constituie extinderea
ontinuă a tehnologiei de asamblare prin
rmolipire, polietilenizarea unor inserții,
nbunătățirea tehnologiilor de confecțio-
are, în general, și a tehnologiilor de pre-
ıcrare a materialelor textile cu conținut
are de **fibre** sintetice, în special. Apli-

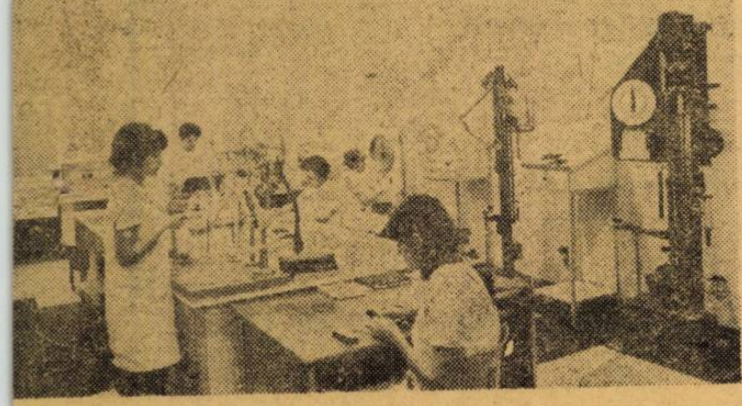

Laboratorul de analize și încercări fizico-mecanice și chimice a materialelor

area pe scară industrială a diferitelor
uporturi textile, cașerate și inserții, va
ermite înlocuirea unor materiale auxi-
are clasice, asigurînd totodată o calitate
orespunzătoare, o întreținere ușoară și
n preț de cost mai redus al confecțiilor.

ZILNIC-ZECI DE MODELE NOI

Măsurile organizatorice luate permit o
are mobilitate în executarea de produse
oi — de modele noi.

În contextul preocupărilor pentru a pune pe piața internă și externă produse cît mai competitive se înscrie și activitatea creatorilor de modele. Avînd o arie de activitate extrem de mobilă, aceștia asigură anual circa 4000 de modele. Activitatea acestora se bazează pe o profundă documentare și cunoaștere a modei de peste hotare, pe o înțelegere aprofundată a principiilor și tehnicii acestei arte.

Prin eforturile colectivului de creație an de an numărul produselor noi crește.

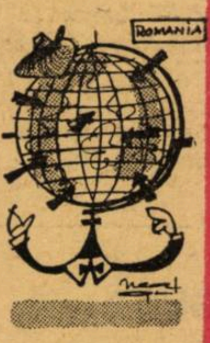

EXPORT ÎN 16 ȚĂRI

Calitatea superioară a produselor și capacitatea intreprinderii de a se adapta și satisface într-o măsură tot mai mare exigențele beneficiarilor interni și externi au dus la creșterea continuă atît a numărului de beneficiari cît și la sporirea tranzacțiilor încheiate.

Este semnificativ în acest sens faptul că peste 50% din volumul producției realizate este exportat în 16 țări. Comparația volumului mărfurilor exportate în ultimii 10 ani pune în evidență o creștere de 7 ori a acestui volum, față de anul 1960.

Executate dintr-o gamă largă de țesături, tricoturi etc. pentru a căror valorificare creatorii folosesc multă fantezie și înțelegere artistică, confecțiile C.C.T.B. se bucură de o bună apreciere și peste hotare. În 1969, de exemplu, au fost create peste 220 modele pentru Anglia, 450 pentru R. F. a Germaniei, 300 pentru U.R.S.S. și aproape 220 pentru S.U.A.

AUTOUTILAREA — PREOCUPARE PERMANENTĂ

Dintre utilajele concepute și realizate de colectivul de specialiști din C.C.T.B ce au contribuit la modernizarea diferitelor tehnologii de fabricație menționăm cîteva:

- **Mașina semiautomată pentru cusut platca la cămăși. Aceasta asigură o creștere a productivității muncii cu 70%.**
- **Mașina pentru peliculizat cu polietilenă care asigură extinderea chimizării la noi detații în confecții.**
- **Mașina automată cu doi cilindri și două sisteme pentru tricotat ciorapi care realizează o producție cu 60% mai mare decît cele mai noi tipuri existente.**
- **Mașina de împrăștiat pulberi adezive pentru chimizarea de noi suporturi textile.**
- **Mașinile de cusut nasturi cu alimentare automată.**
- **Prese speciale pentru tratament umido-**

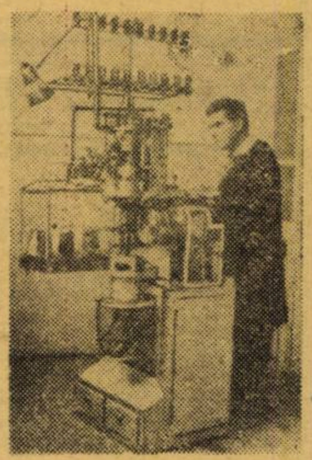

Prin eforturile unite ale întregului colectiv de muncitori, tehnicieni și ingineri, C.C.T.B. își propune să desăvîrșească acțiunile începute pînă în prezent legate de organizarea științifică a producției și a muncii în toate secțiile de producție. De asemenea, se va pune un accent deosebit pe îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, chimizare a confecțiilor constituind de pe acum una din căile principale pentru perfecționarea actualelor tehnologii de asamblare.

Prin intensa muncă de cercetare științifică ce se depune în laboratoarele C.C.T.B., noi soluții constructive și tehnologice vor fi aplicate în mod creator în scopul ridicării continue a nivelului calitativ al întregii activități.

Noi măsuri pentru îmbunătățirea activității comerciale și a activității de prospectare vor contribui la sporirea volumului produselor destinate atît pieței interne cît și a celei externe.

Secția de cămăși pentru bărbați și copii. Zilnic se realizează 35.000 de cămăși

**Pagini realizate de
Al. E. BIBIȘAN și N. VIERU**

ÎN CÎTEVA CIFRE — O IMAGINE DE EFICIENȚĂ

Avînd o marcă de fabrică bine cunoscută atît în țară cît și în numeroase alte țări de pe glob, Combinatul de confecții și tricotaje — București, una din marile construcții industriale din Capitală, pilon al industriei confecțiilor românești, realizează:

- **Un volum al producției globale de 16 ori mai mare în prezent față de 1948.**
- **O productivitate valorică reprezentînd peste 360% în 1969 față de 1948.**
- **O creștere a acumulărilor de la 23 milioane lei în 1948 la circa 594 milioane lei în 1969.**
- **Numărul inovatorilor și raționalizatorilor a crescut în anii ultimului cincinal de la 193 muncitori, ingineri și tehnicieni la 227.**
- **Valoarea medie pe o inovație a crescut de la 46088 lei în 1965 la 214 039 lei în 1969.**
- **Economiile postcalculate, ca urmare a inovațiilor și raționalizărilor aplicate, au crescut de la 1.981.778 lei în 1965 la 7.705.439 lei în 1969.**
- **Fără lărgirea spațiilor de producție, între 1965—1969 s-a realizat suplimentar o producție în valoare de 1.200.000.000 lei.**

TEXTILE - PIELĂRIE - CAUCIUC

GRUPUL DE UZINE PENTRU APARATAJ ȘI MAȘINI ELECTRICE

CRAIOVA

— Basmale Flamura (6 lei)	34 buc.
— Centuri susținere prelată (20,80 lei)	3 buc.
— Galoni electroizolanți (49,75 lei)	11 buc.
— Ochelari tractorist (40 lei)	1 buc.
— Sandale populare (32,50 lei)	26 buc.

I. M „ENERGIA" — CONSTANȚA

Șos. Filimon Sîrbu nr. 28

— Spalț velur	3 m.
— Hufing (cismărie)	2 m.
— Folii PVC	148 ml.

CERERI · CERERI · CERERI

UZINA METALURGICĂ - IAȘI

șos. Țuțora Nr. 132 telefon: 12620

Cumpără sau preia prin transfer de urgență:

— Instalație pentru confecționat garnituri de cauciuc prin vulcanizare, cu încălzire electrică sau gaz metan.
Ofertele se primesc la adresa de mai sus.

INTREPRINDEREA COMERCIALĂ DE STAT „ALIMENTARA" — CLUJ

Str. Budai Nagy Atal nr. 1, telefon: 2 26 40

— Reductor de presiune pentru aburi de la 0,5—0,15 atm., Q = 1 400, kg 14.

INTREPRINDEREA DE CONSTRUCȚII INDUSTRIALE MONTAJ BRAȘOV

Str. Carpaților nr. 9, telefon: 2 35 82

Cere prin transfer sau contra cost următoarele:

— Reductor de acetilenă presiune 16 atm.	2 buc.
— Mașină de tăiat iarbă	1 buc.
— Mașină de găurit radial cu Fl maxim 30—50 mm, lung. brațului 1500—2500	1 buc.

ANUNȚURI SOSITE
LA ÎNCHIDEREA EDIȚIEI

OFERTE

INTREPRINDEREA DE PREFABRICATE DIN BETON — CRAIOVA

Str. Severinului nr. 170

Deține în stoc și livrează pe bază de comandă fermă următoarele materiale:

— Oțel beton OL 39 Ø 20, bare lungi de 12 ml.	200 tone
— Oțel PC 52 de Ø 8, în colaci	35 tone

Oferă piese de schimb pentru următoarele autocamioane și utilaje:

— SR-113, SR-116, SR-131, SR-101
— Tractor U-650
— Buldozer și Excavator

Pentru ridicarea oțelului beton Ø 20, fiind în bare lungi de 12 ml., este necesar autocamion echipat cu peridoc neavînd posibilități de expediere pe C.F.R.

Relații suplimentare se pot obține la telefon: 1 31 64, 1 31 65 interior 141, zilnic între orele 7—15.

INTREPRINDEREA DE CONSTRUCȚII FORESTIERE — CLUJ

Str. Horea nr. 7, telefon: 2 19 53 interior 174 și 177
Oferă utilaje și piese de schimb pentru:

— Autoturism Moskvici
— Autoturism Pobeda
— Autocamioane SR-101, SR-113 și SR-131
— Tractor UTB, UTOS și S-100
— Budozer S-1300
— Autogreder D-144
— Rulou compresor „Progresul" R-12
— Excavatoare „Progresul" E-013 mc.
— Motocompresoare TN-45

Relații suplimentare se pot obține la telefon 1 25 55 sau 1 25 67, serviciul aprovizionare.

PUBLICITATEA ECONOMICĂ VĂ AJUTĂ...

...să lichidați stocurile supranormative

„Pentru valorificarea produselor din stocuri supranormative nu este nevoie de repartiții, ci numai de aprobarea de principiu a organelor tutelare" (vezi „Viața economică" nr. 44/1968, Agenda economistului).

...să evitați casările...

Nu uitați că „Regulamentul privind declasarea și casarea bunurilor" aprobat prin H.C.M. nr. 771/1962, la art. 7 prevede că nu pot fi operate declasări sau casări decît sub condiția ca bunurile în cauză „să nu mai poată fi folosite ...de alte întreprinderi sau organizații economice..."

...să ridicați gradul de folosire a utilajelor prin încheierea lor...

Reamintim că închirierea utilajelor este reglementată de „Condițiile fundamentale pentru încheierea contractelor de închiriere a utilajelor de construcții" și de „Normele generale de închiriere a utilajelor de construcții" (vezi „Viața economică" nr. 46/1968, Agenda economistului).

...să vă acoperiți în întregime capacitățile de producție

Pe măsură ce sfera produselor repartizate centralizat se restrînge, cunoașterea directă, între întreprinderi, a capacităților de producție și a cererii de consum are o importanță din ce în ce mai mare.

CALEA SIGURĂ ȘI OPERATIVĂ PENTRU IDENTIFICAREA ÎNTREPRINDERILOR CARE DISPUN DE PRODUSE, UTILAJE ȘI CAPACITĂȚI DE PRODUCȚIE, PRECUM ȘI A BENEFICIARILOR PREZUMPTIVI ESTE PUBLICITATEA ECONOMICĂ.

OFERTE DE CAPACITĂȚI DE PRODUCȚIE ȘI PRODUSE DESCENTRALIZATE

INTREPRINDEREA MECANICĂ DE UTILAJE — MEDGIDIA

Șos. Tortomanu nr. 3, Județul Constanța

Execută remorci auto de 3 tone capacitate, tip 2R3AP — tractabile de autocamioane SR-101 — SR-113 și SR-131, cu următoarele caracteristici tehnice :

— frînă pneumatică pe 4 roți ;

— platforma de cherestea — dimensiunea 1490 x 3927 mm ;

— obloane metalice H = 500 mm ;

— suprafața utilă a platformei 7,56 m.p. ;

— volumul caroseriei 3,78 mc. ;

— masa remorcii goale 1570 kg ;

— viteza de exploatare max. 70 km/h ;

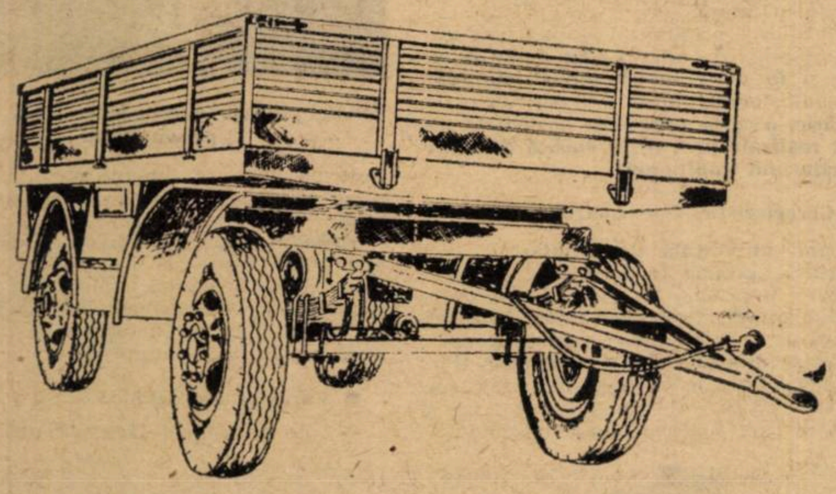

— roțile 5 bucăți — două față, două spate și una de rezervă ;

— lungimea remorcii cu proțap și dispozitiv de remorcare 5845 mm ;

— lungimea remorcii fără proțap 4430 mm ;

— înălțimea remorcii cu sarcină utilă 3000 kgf = 1270 mm ;

— preț = 26.000 lei/buc.

Produsul se execută numai în semestrul I.
Organizațiile economice interesate se vor adresa cu comandă fermă.

TOPITORIA DE IN — „CIRTA"

Județul Sibiu, telefon: 2 Arpaș

Oferă fără repartiție pentru anul 1970, înlocuitor de zegras cu 3,85 lei/kg.

UZINA DE UTILAJ MINIER orașul Dr. Petru Groza

Județul Bihor, telefon: 329

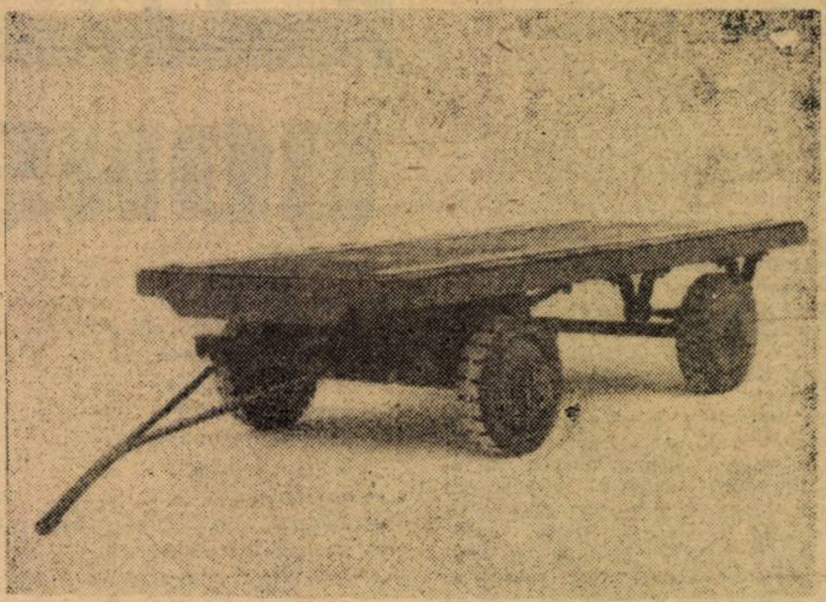

Execută pe bază de comandă fermă, fără repartiție :

— Remorci pentru electrocar tip REc-2, sarcină utilă 1 tonă, cu dimensiunea platformei de 2200X1150 mm (5.100 lei bucata)

ÎNTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ — URZICENI

Orașul Urziceni — județul Ilfov, telefon : 372—373

Produce **CONDIMENTE PENTRU PREPARATE DE CARNE** care înlocuiesc în bune condițiuni piperul. Produsul este omologat și se realizează din plante tehnice și medicinale.

Poate fi folosit la : preparatul cîrnaților, pastă de mici, mezeluri din grupa prospăturilor, semi-afumatelor etc.

Prețul este între 35—45 lei kg.

Folosind acest produs, vă bucurați de următoarele avantaje :

- O economie de 20—25% la prețul de cost, față de piper, realizînd aceeași calitate a produselor finite.
- Economii la planul valutar de import.

Comenzile vor fi trimise pînă la data de 10 februarie 1970.

Pentru a constata calitatea produsului, întreprinderile interesate pot solicita probe.

La cerere, pot fi realizate și alte rețete pentru prepararea și a altor sortimente de condimente.

De asemenea,

Întreprinderea de industrie locală — Urziceni face cunoscut organizațiilor economice interesate că mai primește comenzi pentru

● SCHELE EXTENSIBILE

Acest utilaj are o aplicație largă în sectorul de construcții, reparații la construcții, instalații electrice și sanitare — montaje.

Principalele caracteristici :

- Extensibilitate : 1,40 m — 7,80 m ;
- Pe platformă pot lucra 2 muncitori, la o înălțime de pînă la 9 m ;
- Reduce timpul de montare a schelei cu 80% ;
- Are o greutate de 1250 kg, fixată pe un cadru avînd patru roți cu bandaj de cauciuc, ceea ce permite deplasarea ei rapidă (de numai două persoane).

La cerere, producătorul remite celor interesați schema de construcție cu toate detaliile necesare.
Pentru relații suplimentare organizațiile economice interesate se pot adresa producătorului

PRODUSE '70 OFERITE DE ÎNTREPRINDEREA METALURGICĂ „ENERGIA" CONSTANȚA

Avînd o tradiție semicentenară I.I.L. „Energia"-Constanța, produce, printre altele, o gamă largă de utilaje. In cele ce urmează vă prezentăm utilajele mai importante, pe care le livrează, pe bază de comandă fermă, organizațiilor economice interesate.

● *Tocătoare de furaje grosiere T, F, G, 2*

Utilitatea acestui utilaj rezidă din adevărul bine cunoscut de specialiști și anume că furajele grosiere uscate, fără o prealabilă prelucrare sînt consumate de animale numai în procent de 10—15%.

Cum poate fi evitată această risipă ?

La această întrebare, specialiștii răspund în unanimitate : Inlăturînd pierderile prin tocarea furajelor grosiere, masa furajeră poate fi substanțial mărită, cunoscînd că o dată cu defibrarea, produsul nou rezultat este în întregime consumat de animale.

Pentru realizarea acestui deziderat primordial al unei gospodăriri economicoase a furajelor, **Intreprinderea metalurgică „Energia"-Constanța** a elaborat un utilaj cunoscut sub denumirea de „MAȘINA DE TOCAT FURAJE" care, datorită caracteristicilor tehnice și constructive, asigură o prelucrare rapidă și rațională a furajelor grosiere, cum sînt :

- coceni de porumb ;
- capitule de floarea soarelui :
- paie ;
- lujere de mazăre ;
- știuleți de porumb ;
- ciocălăi de porumb :
- fin etc.

Pentru o cît mai complexă utilizare a tocătoarelor în cadrul cooperativelor de producție agricolă cărora le sînt desti-

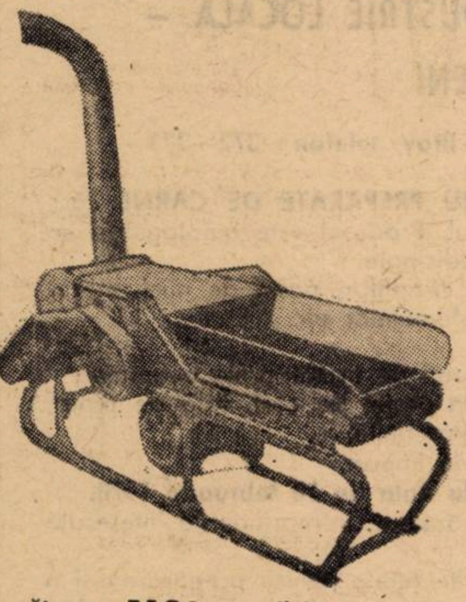

ocătoarea T.F.G.2 — utilaj ce pune în valoare furajele grosiere

nate, în principal, aceste utilaje pot fi folosite cu bune rezultate și pentru măcinarea furajelor menționate mai sus, în granulație de mărimi variabile, necesare hranei păsărilor și animalelor mici (ovine, porcine etc.).

● **Caracteristici functionale**

— Productivitatea (funcție de natura și umiditatea furajului utilizat)	1500—2000 kg/h
— turația tocătorului	1240 rot./min.
— turația rotorului moară	2400 rot./min.
— turația ventilatorului aruncător	2400 rot./min.
— viteza benzii transportoare	29,2 m. min.
— numărul cuțitelor	3 buc.
— numărul contracuțitelor	1 buc.
— numărul ciocănelelor	96 buc.
— numărul valțurilor	1 buc.
— greutatea mașinii inclusiv motor electric asincron trifazat	910 kg.
— puterea	22 KW
— turația	1450 rot./min.
— tensiunea rețelei de racordare a motorului electric	330/660 V.
— comutator stea triunghi	100 A.
— cablu trifazic pentru electromotor pentru varianta cu motor termic	
— motor de tractor U. 650	
— puterea	65 CP
— turația	1100 rot./min.

● **Termen de garanție**

Buna funcționare a mașinii de tocat furaje grosiere este garantată de întreprinderea constructoare timp de 12 luni de la data primirii în stația de destinație, termen în care se include și termenul de depozitare la beneficiar, firește, în condițiile respectării întocmai a instrucțiunilor de exploatare.

De reținut : Intreprinderea constructoare înlocuiește, fără plată, piesele și subansamblele constatate defecte în termenul de garanție.

● *Mașină universală portativă de tîmplărie „T8E" și „T9E"*

Nu există astăzi organizație economică, indiferent de profilul ei, care să nu aibă în componența ei o secție (anexă), de tîmplărie — ambalaj. Procesul de asamblare — expediere, a mărfurilor realizate de orice întreprindere, presupune o activitate ce trebuie să se înscrie în limitele a cîtorva parametri : operativitate, economicitate, estetică.

În cazul ambalajelor netipizate din material lemnos, dezideratele de mai sus nu pot fi realizate fără a dispune de un înalt nivel de mecanizare a prelucrării elementelor componente ale ambalajului cerut de beneficiarul intern sau extern.

Pentru realizarea unei asemenea mecanizări, **Întreprinderea metalurgică „Energia"-Constanța,** a realizat și livrează pe bază de comandă fermă :

Mașina universală portativă de tîmplărie, „T.8.E." și „T.9.E." (ultima are atașat și un strung de Ø 200 mm și în lungime de 400 mm.).

Înainte de a prezenta acest ingenios utilaj se impune o remarcă : **Ea poate fi folosită și în orice sector industrial, unde se impun lucrări mult diversificate de tîmplărie, a căror exactitate și calitate nu pot fi realizate prin trusa clasică de scule a tîmplarului tradițional.**

● **Caracteristici constructive**

Mașina universală de tîmplărie, este construită aproape în întregime din aluminiu, — împreună cu motorul care o acționează nu depășește greutatea de 75 kg — ceea ce o face perfect portabilă.

Mașina propriu-zisă este compusă din :

— două laterale (stînga-dreapta) pe care sînt fixate cele două blaturi, fix și mobil, și care formează baza mașinei ;

— rotorul pe care se montează cuțitele ;

— motorul de antrenare fixat în spațiul dintre cele două laterale sub blatul fix ;

— asincron 380/220 volți f = 50 Herz. 1,1 kw. cu 2850 rot./min. imprimînd axului arbore portcuțit prin raportul de șaibe o turație de 3700 rot./min. ;

— mînerul de comandă al blatului mobil fixat la partea dinainte a mașinei sub blatul mobil.

● **Universalitate în utilizare**

Prin concepția sa constructivă mașina universală de tîmplărie îndeplinește o serie de funcțiuni care ne permit să-i acordăm titulatura de **utilaj universal funcțional** în domeniul tîmplăriei și anume :

— rindelare (abrichtuire)
— grosime — manual
— circular (tăiere benzi)
— găurire (cu burghie)
— freser (cheluit)
— strunjire
— polizare

Am arătat la începutul prezentării acestui produs că **Mașina universală portativă de tîmplărie „T.8.E.", se deosebește de „T.9.E."** prin aceea că are atașat un

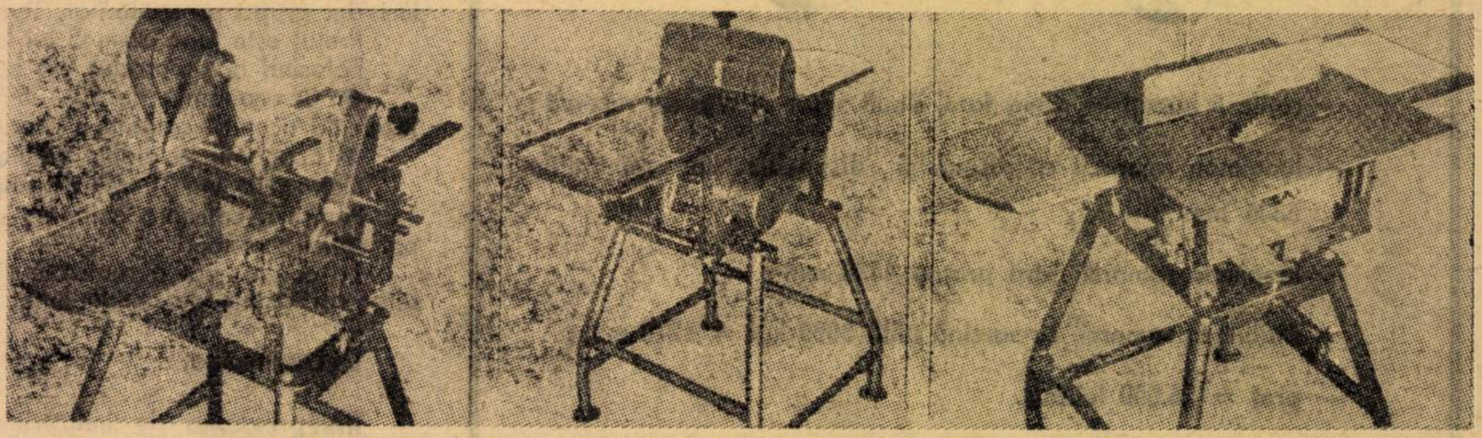

Mașina universală portativă de tîmplărie T9E în trei din multiplele sale funcțiuni

● *Strung portativ pentru lemn SL. 2*

Acest utilaj, pe lîngă faptul că poate face parte din agregatul **„T.9.E."**, este livrat de **Intreprinderea constructoare — „ENERGIA"-Constanța** și ca un produs independent, de mare utilitate în sectorul in-

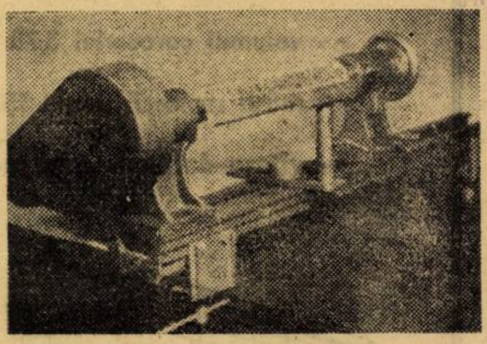

Strung portativ pentru lemn S.L.-2, montat pe un birou

dustriei, unde se impune strunjirea lemnului pentru realizarea de diverse produse.

Strungul S.L.2, are drept caracteristică principală faptul că poate fi montat pe orice masă obișnuită, pînă și pe blatul unui birou, prin stringerea a două clame cu șurub, ușor de manevrat și care asigură poziția de lucru dorită.

● **Caracteristici tehnice**

— cote de gabarit 1200×450×350

— lungime maximă între vîrfurile păpușii fixe și mobile = 800 mm

— diametrul maxim de strunjire = 300 mm

— turația axei păpușii fixe = 1480 rot./min.

— electromotor trifazat asincron 1,1 kw 220/380 V — 2850 rot/min. și greutate 15 kgr.

Pagină realizată de E. BOIERIU

Orice relații suplimentare pot fi cerute de la Întreprinderea Metalurgică „Energia" — Constanța, Sos. Filimon Sîrbu nr. 28

MARCA DE FABRICĂ GARANTEAZĂ CALITATEA PRODUSELOR

DIN PRODUSELE OFERITE DE ÎNTREPRINDEREA „11 IUNIE"-GALAȚI

Cunoscuta întreprindere gălățeană cu un bogat sortiment de produse (peste 600) — se poate mîndri cu faptul că ceea ce produce este apreciat și căutat în diverse sectoare ale economiei naționale. Produsele sale pot fi întîlnite pretutindeni: în creșe sau cămine, în fabrici, în birouri, pe ogoare ș.a.m.d.

După ce în numărul anterior am prezentat cîteva din produsele pe care le va realiza cunoscuta întreprindere gălățeană în anul 1970 — astăzi completăm lista lor cu altele. Pentru multe din ele, la ora actuală există capacități de producție disponibile.

Pentru agricultură...

În atenția membrilor cooperativelor agricole de producție, a muncitorilor din sectorul agricol în general, a muncitorilor din construcții: la „11 Iunie" Galați se produc diferite unelte de bună calitate. Dintre acestea amintim de:

— **lopeți ușoare** (N.I. 734 — 52)

— **casma presată** tip C (Stas 495—49)

— **lopeți pentru pămînt și pietriș** — tip rotund (N.I. 734—52)

— **lopeți pentru pămînt și pietriș** — tip **Frankfurter.**

Toate sînt din tablă neagră groasă de 1,5 mm — 2 mm iar prețul lor variază între 8,25 și 10 lei bucata.

...industrie...

Un variat sortiment de produse stă la dispoziția întreprinderilor productive. Nu le putem prezenta pe toate, dar amintim — reprezentînd alături și schița lor — cîteva:

● **dulap metalic „tip S 2" pentru scule.** Executat din tablă de oțel. În partea superioară are o tăblie din PAL prinsă cu șuruburi. Sub tăblie dulapul are un dispozitiv mobil din tablă care servește în

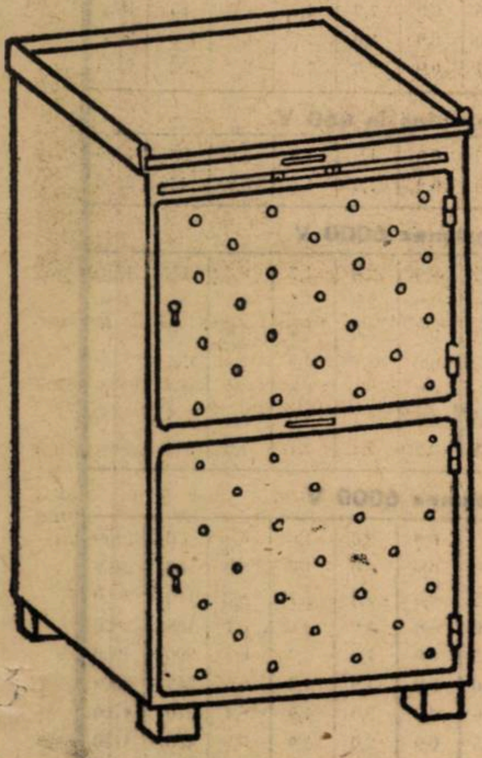

DULAP METALIC TIP S 2 PENTRU SCULE

poziție trasă — la desfășurat desenul. În interior două compartimente, fiecare cu cîte un sertar din tablă. Destinat păstrării sculelor în atelierele mecanice și de montaj.

● **banc metalic pentru trei menghine.** Este din schelet de fier cornier completat cu panouri din tablă. Bancul este prevăzut cu 6 sertare, 6 uși glisante și o poliță în interior. Destinat secțiilor productive și auxiliare. Dimensiuni: 920 mm înălțime, 3750 mm lungime, 920 lățime. Greutate: 370 kg. Preț; 3279 lei. (Întreprinderea produce și bancuri mai mici — de același format — dar pentru două sau chiar o menghină. Prețul acestora este de 2827 lei și respectiv 1673 lei).

● **raft cu 5 polițe pentru depozitare.** Dintr-un schelet metalic din tablă de

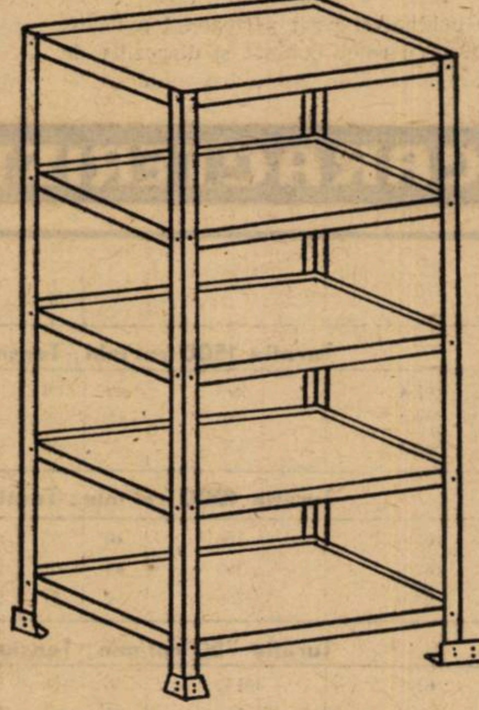

RAFT CU 5 POLIȚE PENTRU DEPOZITARE

oțel îndoită. Prinderea montanților de picioare se face prin șuruburi cu piulițe. Se folosește în special în magazii pentru depozitarea diferitelor mărfuri, în special din material plastic. Cîntărește 67 kg și costă 1100 lei.

● **masă de control cu două corpuri** confecționată din PAL. În interiorul fiecărui corp se află cîte două sertare. Masa

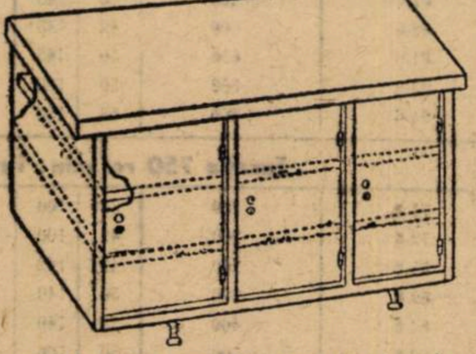

BANC DIN LEMN PENTRU MECANICĂ FINĂ

este montată pe schelet de țeavă. Dimensiuni: 1500 mm — lungime, 760 mm lățime, 780 mm înălțime. Greutate 79 kg., preț 2 117 lei.

● **banc din lemn pentru mecanică fină** confecționat din PAL iar părțile vizibile sînt placate. Are trei compartimente, cu trei uși și închizători cu broască. Fiecare compartiment are două polițe. Are circa 80 kg și costă 1302 lei.

...și transporturi

La dispoziția întreprinderilor stau diferite containere pentru transportul diferitelor articole:

● **container pentru bătătură** servește la

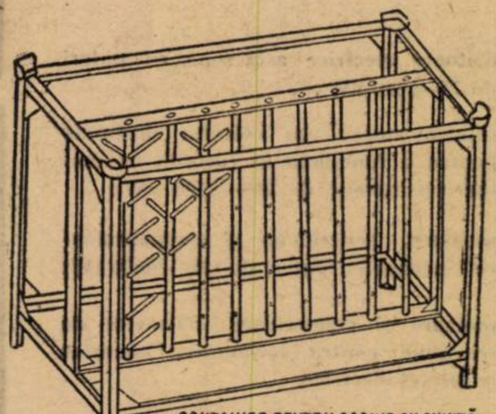

CONTAINER PENTRU BOBINE CU ȘUVIȚĂ

transportul canatelor de la mașinile de canetat.

● **container tip C** destinat transporturilor interne în industria textilă;

● **container pentru articole de menaj**

● **container pentru bobine cu șuviță** (destinat industriei textile pentru depozitatul și transportul a 100 bucăți bobine Flyer sau 200 bucăți bobine laminor).

Cooperativele meșteșugărești — și organizațiile comerciale găsesc la...

... „11 Iunie"-Galați o gamă foarte largă de accesorii metalice deosebit de interesante, necesare reparațiilor executate la diferite articole de larg consum cît și pentru a fi puse în vînzare către populație. De fapt ce sînt aceste accesorii metalice? Iată cîteva precum și sectoarele de utilizare:

● **marochinărie:** rame pentru poșete și serviete de voiaj, broaște pentru geamantane, balamale interioare și exterioare pentru geamantan, broaște pentru serviete, colțare de serviete și geamantane, catarame pentru cordoane, catarame — curele de ceas, butoni pentru marochinărie, capse, catarame pentru centuri speciale etc.

● **încălțăminte:** catarame ștanțate de diferite tipuri — pentru încălțăminte, catarame pentru jambiere, ornamente metalice pantofi femei, ornamente pentru pantofi femei, catarame cu plăcuță pentru șoșoni, placheuri, cîrlige pentru bocanci, șaibe tocuri de cauciuc etc.

● **galanterie:** catarame ștanțate pentru cordoane femei, catarame cu punte îngropată, catarame pentru pantaloni, ochiuri și cîrlige, nasturi din metal, garnitură pentru jartiere bărbătești, șiberediferite modele, catarame pentru corset, cîrlige pantaloni, catarame cu punte mobilă, catarame jartiere și vestă, velvete ș.a.

● **lăcătușerie măruntă:** catarame cu știft, belciuge, verigă cu știft, placă de siguranță, inimioară etc.

Mobilier metalic pentru birouri...

Întreprinderea gălățeană produce și o gamă mare de mobilier metalic, din care menționăm:

● **cuier metalic dublu cu banchetă „tip București".** Confecționat din țeavă, la par-

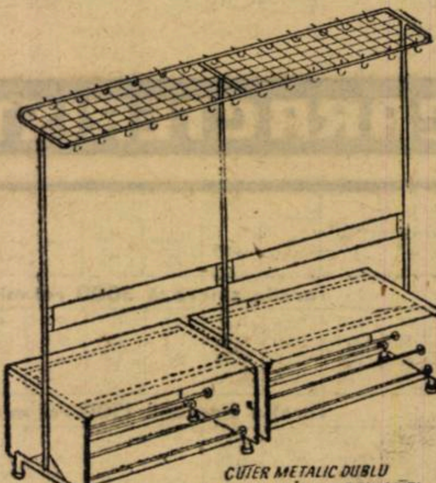

CUIER METALIC DUBLU CU BANCHETĂ „TIP BUCUREȘTI"

tea inferioară se află montate două banchete confecționate din PAL. Vopsit cu email imitație lovitură de ciocan, culoare vernil. Costă 1324 lei și cîntărește 80 kg.

● **dulap metalic „tip A 1" cu casetă sau fără casetă.** Sînt confecționate din tablă de oțel. În interior au 3 polițe ce se sprijină pe suporți reglabili. Unele sînt simple (fără casetă) altele au casetă pentru păstrarea documentelor de importanță deosebită, cu broască de siguranță. Au ușile în două canate. Greutate 82,5 kg. preț 1440 lei bucata (ambele tipuri).

...și pentru dotarea unităților sociale

Spitalele, căminele, cantinele etc. se pot aproviziona de la „11 Iunie"-Galați cu:

● **pătuțuri metalice** cu grilaj de sîrmă și fețele tăbliilor desenate pentru copii

● **paturi tip spital**

● **paturi tip studențesc**

● **masă cantină pentru copii.** În partea superioară are un blat din PAL lung de 800 mm și lat de 600 mm. Se poate folosi în cantine, creșe etc.

● **masă tip sufragerie „Md 1"** cu două blaturi. Destinate sălilor de așteptare, holurilor, căminelor etc.

● **banchetă** pentru grupurile sociale. Lungime 2000 mm, lățime 400 mm, înălțime 400 mm are 5 kg și costă 481 lei.

BANC METALIC PENTRU TREI MENGHINE

Pentru relații suplimentare organizațiile economice interesate se pot adresa producătorului

ÎNTREPRINDEREA „11 IUNIE"-GALAȚI

Calea Prutului nr. 50 A, telefon: 1 35 90

Pagină realizată de Modesto FERARINI

Din produsele anului '70 ale

GRUPULUI DE UZINE PENTRU APARATAJ ȘI MAȘINI ELECTRICE - CRAIOVA

Funcționind potrivit statutului centralelor economice, Grupul de uzine pentru aparataj și mașini electrice — Craiova *are în componența sa :*
- *Uzina de locomotive Diesel ;*
- *Fabrica de mașini electrice rotative ;*
- *Fabrica de transformatoare.*

Cum bine se știe, producția acestui grup de uzine este complexă, iar prezentarea ei detaliată ar necesita zeci de pagini. De aceea, în cele ce urmează, ne vom rezuma în a prezenta numai unele din produsele fabricii de mașini electrice și a celei de transformatoare.

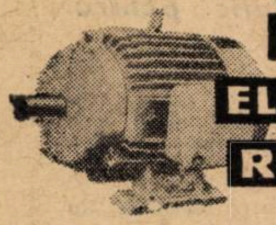

MAȘINI ELECTRICE ROTATIVE

Din această grupă de produse, realizate de fabrica ce poartă același nume, fac parte :

- **motoare electrice asincrone cu puteri de 75—5000 kW ;**
- **compensatoare cu colector destinate pentru a funcționa în cascadă cu motoare asincrone de 200—2500 kW ;**
- **motoare, generatoare și compensatoare sincrone cu puteri de 135—20000 kW;**
- **motoare și generatoare electrice de tracțiune pentru locomotive electrice și Diesel-electrice.**

CARACTERISTICI TEHNICE

Gabarit	Putere KW	Rotor în scurtcircuit (MAB ; MEB) η %	cos φ	M_{max}/M_n	M_p/M_n	I_p/I_n	GD² kgm²	G kg	Rotor bobinat (MAP, MAD ; MEP, MED) η %	cos φ	M_{max}/M_n	Rotor U V	Rotor I A	G kg
Turația sincronă 3000 rot/min ; Tensiunea pînă la 660 V														
315 M	160	92,5	0,92	3,0	1,3	6,5	4,6	800	—	—	—	—	—	—
315 M	200	93,0	0,92	3,1	1,4	6,6	5,4	800	—	—	—	—	—	—
355 M	250	93,0	0,93	3,2	1,4	6,7	8,5	1 250	—	—	—	—	—	—
355 M	320	93,5	0,93	3,3	1,5	6,8	9,8	1 320	—	—	—	—	—	—
Turația sincronă 1500 rot/min ; Tensiunea pînă la 660 V														
315 M	160	92,0	0,88	2,2	1,0	5,3	10,8	900	92,0	0,88	2,2	285	350	1 010
315 M	200	92,5	0,89	2,3	1,0	5,4	12,6	980	92,5	0,89	2,3	330	365	1 100
355 M	250	93,0	0,90	2,4	1,0	5,6	20,0	1 310	93,0	0,90	2,4	362	465	1 480
355 M	320	93,5	0,91	2,5	1,0	5,7	21,5	1 400	93,5	0,91	2,5	401	485	1 570
400 M	400	93,5	0,91	2,5	1,1	5,9	30,0	1 660	94,0	0,91	2,6	500	485	1 920
400 M	500	94,0	0,91	2,6	1,1	6,0	37,0	1 780	94,5	0,91	2,6	630	500	2 020
Turația sincronă 1000 rot/min ; Tensiunea pînă la 660 V														
315 M	132	91,5	0,86	2,0	1,0	6,1	21,0	930	91,5	0,86	2,0	295	270	1 030
315 M	160	92,0	0,87	2,1	1,0	5,3	24,0	1 020	92,0	0,87	2,0	360	260	1 120
355 M	200	92,5	0,88	2,2	1,0	5,3	37,0	1 320	92,5	0,88	2,2	340	355	1 500
355 M	250	93,0	0,89	2,3	1,0	5,4	42,0	1 400	93,5	0,89	2,3	417	358	1 600
400 M	320	93,0	0,89	2,2	1,1	5,2	65,0	1 690	93,5	0,90	2,3	630	310	1 950
400 M	400	93,5	0,89	2,3	1,1	5,3	62,0	1 800	93,5	0,90	2,3	765	325	2 050
Turația sincronă 750 rot/min ; Tensiunea pînă la 660 V														
315 M	110	90,5	0,83	2,0	1,0	4,0	24,0	950	90,5	0,83	2,0	240	280	1 040
315 M	132	91,5	0,84	2,1	1,0	4,1	30,0	1 080	91,5	0,84	2,1	280	290	1 150
355 M	160	92,5	0,84	2,1	1,0	4,1	39,0	1 370	92,5	0,84	2,1	281	350	1 510
355 M	200	93,0	0,85	2,0	1,0	4,0	45,0	1 410	93,0	0,85	2,0	358	349	1 620
400 M	250	93,0	0,85	2,1	1,0	4,2	61,0	1 720	93,0	0,85	2,1	440	360	1 960
400 M	320	93,5	0,86	2,2	1,1	4,3	73,0	1 860	93,5	0,85	2,2	540	375	2 070
Turația sincronă 600 rot/min ; Tensiunea pînă la 660 V														
315 M	75	90,0	0,79	1,7	0,9	3,8	27,0	940	90,0	0,79	1,7	180	225	1 030
315 M	90	90,5	0,80	1,8	0,9	4,0	31,0	1 060	90,5	0,80	1,8	320	240	1 120
355 M	110	91,5	0,80	1,9	0,9	4,0	48,0	1 380	91,5	0,80	1,9	252	282	1 510
355 M	132	92,0	0,81	1,8	0,9	4,1	54,0	1 420	92,0	0,81	1,8	295	285	1 620
400 M	160	92,0	0,82	2,0	1,0	4,0	80,0	1 750	92,0	0,82	2,0	325	295	1 950
400 M	200	92,5	0,83	2,1	1,0	4,2	96,0	1 910	92,5	0,83	2,1	380	305	2 050
Turația sincronă 500 rot/min ; Tensiunea pînă la 660 V														
315 M	55	89,0	0,78	1,7	0,8	3,5	27,0	930	89,0	0,78	1,7	170	170	1 020
315 M	75	89,5	0,79	1,7	0,8	3,5	33,0	1 050	89,5	0,78	1,7	230	175	1 110
355 M	90	90,0	0,80	1,8	0,9	3,6	46,0	1 370	90,0	0,80	1,8	283	215	1 500
355 M	110	90,5	0,80	1,8	0,9	3,6	51,0	1 400	90,5	0,80	1,8	312	240	1 600
400 M	132	90,5	0,81	1,9	0,9	3,8	80,0	1 750	90,5	0,81	1,9	240	340	1 950
400 M	160	91,0	0,81	1,9	0,9	3,9	100,0	1 900	91,0	0,81	1,9	290	355	2 050
Turația sincronă 1500 rot/min ; Tensiunea 6000 V														
450 M	400	93,5	0,91	2,8	1,1	6,4	60,0	2000	93,5	0,91	2,6	615	390	2150
450 L	500	94,0	0,92	2,8	1,2	6,6	75,0	2300	94,0	0,92	2,8	735	406	2400
500 M	630	94,0	0,90	2,7	1,0	6,4	127,0	2650	94,0	0,91	2,43	814	440	2830
500 L	800	94,5	0,92	2,7	1,2	7,5	163,0	3250	94,5	0,92	2,82	1 050	455	3440
Turația sincronă 1000 rot/min ; Tensiunea 6000 V														
450 M	320	93,0	0,90	2,5	0,9	5,5	95,0	1 960	93,0	0,90	2,4	580	330	2100
450 L	400	93,5	0,91	2,6	1,0	5,8	119,0	2 300	93,5	0,91	2,5	715	333	2450
500 M	500	93,5	0,83	2,4	1,0	5,35	205,0	2 700	93,5	0,89	2,62	745	400	2850
500 L	630	94,0	0,893	2,4	1,07	5,7	260,0	3 300	94,0	0,90	2,67	932	405	3460
560 M	800	94,5	0,88	2,6	1,0	5,1	230,0	3 800	94,5	0,88	2,6	1 230	395	4100
560 L	1 000	95,0	0,89	2,6	1,0	5,0	300,0	4 600	95,0	0,89	2,7	730	840	5000
Turația sincronă 750 rot/min ; Tensiunea 6000 V														
450 M	250	92,0	0,88	2,7	0,9	4,75	99,0	2 100	91,5	0,88	2,2	488	306	2 100
450 L	320	93,0	0,89	2,2	1,0	5,0	121,0	2 350	93,0	0,89	2,3	602	318	2 400
500 M	400	93,0	0,853	2,2	0,926	5,0	260,0	2 720	93,0	0,87	2,32	650	370	2 900
500 L	500	94,0	0,88	2,11	1,03	5,14	315,0	3 380	93,5	0,88	2,3	780	382	3 500
560 M	630	94,0	0,85	2,3	1,0	5,2	265,0	3 900	94,5	0,85	2,3	850	480	4 100
560 L	800	94,5	0,86	2,3	1,0	5,1	345,0	4 800	95,0	0,87	2,3	850	585	5 000

Motoarele asincrone trifazate protejate pentru joasă tensiune sînt de tip : MAB — cu rotor în scurtcircuit, MAP — cu rotor bobinat și perii permanent aplicate, MAD — cu rotor bobinat și dispozitiv de ridicare a periilor. Au o frecvență de 50 Hz și o tensiune nominală între 220—660 W.

Din seria motoarelor de înaltă tensiune sînt fabricate tipurile MEB — cu rotor în scurtcircuit, MEP — cu rotor bobinat și periile permanent aplicate și MED — cu rotor bobinat și dispozitiv de ridicare a periilor. Și acestea au o frecvență de 50 Hz, dar o tensiune nominală de 6000 V.

Se produc și motoare asincrone trifazate închise cu răcire prin carcasă și răcire prin țevi. Acestea pot avea o funcționare continuă, putînd fi utilizate la tensiuni nominale de 380/660 V și respectiv 6000 V. De asemenea, sînt fabricate motoarele asincrone trifazate protejate, autoventilate de tip MSA cu polii aparenți și cu funcționare continuă.

În aceleași condiții tehnice se execută și seria de generatoare trifazate sincrone cu tensiunea de 6300 V., avînd scara de puteri aparente (în CVA) mărită cu 10% față de scara de puteri active (în kW) a motoarelor.

Fabrica de mașini electrice rotative execută, de asemenea, un sortiment variat de compensatoare cu colector, cu excitație rotorică, care se livrează împreună cu motoarele asincrone trifazate cu inele de contact asigurîndu-le funcționarea la un factor de putere cuprins între 0,99 și 1,0. Prin utilizarea unui bobinaj special, caracterizat printr-o reactanță de scăpări redusă, se asigură o foarte bună comutație. Construcția simplă și robustă, precum și precizia mare de execuție a colectorului și a ansamblului port-perii, asigură o funcționare îndelungată și o întreținere minimă. Prin conectarea compensatorului în serie cu reostatul de pornire, ca în schema de mai jos, se elimină necesitatea oricăror aparate suplimentare în circuitul de forță. Toate tipurile de compensatoare — de la 2,5 la 20 KVA — sînt antrenate de motoare de 3 kW — 1000 rotații/minut.

Printre produsele recent intrate în fabricație se numără și motorul sincron de 330 kW pe 6 kW, pentru antrenarea compresoarelor. Acest motor prezintă o construcție deosebită fiind fără ax propriu. La utilizare, el este montat pe capul de ax al compresorului. La acest motor sincron s-a aplicat, de asemenea, un sistem nou de ventilație, adaptat la motoare cu volan. Excitația este asigurată de un grup separat. În prezent însă constructorii cra-

CARACTERISTICI TEHNICE

Gabarit Tip MSA	Putere KW	Date de excit. U V	Date de excit. I A	η %	Cos φ cap.	M_{max}/M_n	M_p/M_n	I_p/I_n	GD² kgm²	G kg
Turația 1500 rot/min ; Tensiunea pînă la 660 V										
61-4	200	40	98	92,5	0,9	2,0	1,6	6,5	80	1850
62-4	250	45	98	93,0	0,9	2,1	1,7	6,6	100	2100
63-4	320	51	98	93,5	0,9	2,2	1,7	6,7	125	2400
Turația 1000 rot/min ; Tensiunea pînă la 660 V										
61-6	160	40	97	91,5	0,9	1,9	1,5	6,0	85	1800
62-6	200	45	97	92,0	0,9	2,0	1,6	6,2	106	2050
63-6	250	51	97	92,5	0,9	2,0	1,5	6,2	132	2350
Turația 750 rot/min ; Tensiunea pînă la 660 V										
61-8	132	36	100	90,5	0,9	1,9	1,5	5,6	98	1750
62-8	160	43	100	91,0	0,9	1,9	1,5	5,8	140	2000
Turația 1500 rot/min ; Tensiunea 6000 V										
71-4	250	36	88	91,5	0,9	2,0	1,7	6,3	65	1850
72-4	320	42	88	92,0	0,9	2,0	1,6	6,5	80	2150
73-4	400	50	88	93,0	0,9	2,0	1,9	6,8	100	2150
74-4	500	60	88	93,5	0,9	2,0	1,9	7,0	125	2750
83-4	630	36	145	94,0	0,9	2,1	1,8	6,5	180	3200
84-4	800	40	145	94,0	0,9	2,1	2,0	6,9	230	3600
85-4	1 000	45	145	94,5	0,9	2,1	2,1	7,2	300	4000
Turația 1000 rot/min ; Tensiunea 6000 V										
71-6	200	37	92	91,5	0,9	2,0	1,6	6,0	70	2150
72-6	250	47	92	92,0	0,9	2,0	1,6	6,0	88	2400
73-6	320	51	91	92,5	0,9	2,0	1,7	6,2	110	2650
82-6	400	36	145	93,0	0,9	1,9	1,6	6,1	158	2950
83-6	500	42	145	93,5	0,9	1,9	1,7	6,3	200	3250
84-6	630	50	145	94,0	0,9	1,9	1,8	6,5	255	3600
93-6	800	50	180	94,0	0,9	2,0	1,9	6,4	370	4100
94-6	1 000	58	180	94,5	0,9	2,0	1,9	6,5	450	4750
Turația 750 rot/min ; Tensiunea 6000 V										
71-8	160	36	100	90,0	0,9	2,0	1,5	5,9	78	1800
72-8	200	42	100	91,0	0,9	2,0	1,5	5,9	98	1950
81-8	250	42,5	142	91,5	0,9	2,0	1,6	5,9	140	2400
82-8	320	50	140	92,0	0,9	2,0	1,6	5,9	170	2800
83-8	400	58	140	92,5	0,9	1,9	1,6	6,0	215	3000
92-8	500	50	160	93,0	0,9	2,0	1,6	6,0	325	3500
93-8	630	58	160	93,5	0,9	2,0	1,5	6,0	410	4100
94-8	800	66	160	94,0	0,9	2,0	1,5	6,1	505	4600

ioveni studiază posibilitatea excitației statice.

Au fost asimilate, de asemenea, motoarele asincrone de la 37 kW la 500 rotații/min. pînă la 160 kW la 1500—3000 rotații/min. Mașini închise de tip IP-44, cuprind 3 puteri de turații de 3000—1500—1000—750—600 și 500. Tensiunea la care se pot livra este de 380—400—440—500 și 660 W.

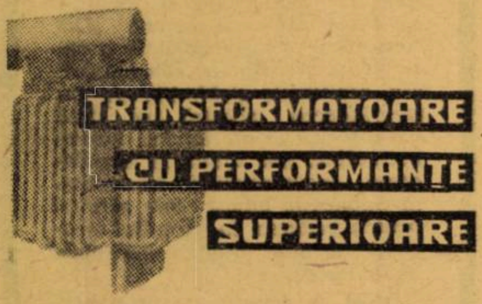

TRANSFORMATOARE CU PERFORMANȚE SUPERIOARE

Lucrările de cercetare și creație în sectorul de transformatoare s-a desfășurat, în ultimii ani, sub imperiul a două deziderate majore : reducerea prețului de cost și mărirea randamentului. Era deci necesar să se găsească soluții de reducere a consumului de metal și a manoperei, cu obținerea concomitentă a unor parametri funcționali superiori.

Cercetările efectuate s-au concretizat în adoptarea unor soluții care, față de tehnologia folosită pînă în 1968, prezintă îmbunătățiri constînd din : **folosirea tablei silicioase M 5 cu pierderi specifice mai mici ; mărirea numărului de trepte la coloană și jug ; adoptarea sistemului de împachetare la 45° ; folosirea conductorilor cu izolare mai redusă ; reducerea grosimii izolației între straturile bobinajului de înaltă tensiune pentru a nu se depăși solicitările electrice pe înălțimea bobinajelor.**

Din calculele efectuate rezultă că în anul acesta consumul de metal la o producție de 6000 transformatoare va scade cu 800 tone. Seria în fabricație este cu **înfășurări din aluminiu, comutatori sub** rapac și cuve cu pereți groși și sistem de răcire cu țevi. Se studiază însă posibilitatea introducerii la miez a îmbinării la 45° și pe coloanele centrale, utilizarea conductorului emailat pentru înfășurări și a comutatorului vertical, între faze. De asemenea, se preconizează trecerea de la sistemul de răcire cu țevi la radiatoare din tablă presată.

Fabrica de transformatoare furnizează :

- **transformatoare de distribuție cu puteri între 100—1600 KVA pînă la tensiuni de 35 KV, avînd înfășurări din cupru sau aluminiu ;**
- **transformatoare cu puteri cuprinse între 2,5—125 MVA pentru tensiuni de 110 KV cu 2 sau 3 înfășurări a căror reglare se execută atît sub tensiune cît și fără tensiune (sînt destinați funcționării în rețea sau ca transformatoare bloc) ;**
- **transformatoare bloc de mare putere pentru tensiuni depășind 110 KV ;**
- **transformatoare automate pentru interconectarea rețelelor de 110, 200 și 400 KV.**

P (kVA)	ÎNALTĂ TENSIUNE (KV)	JOASĂ TENSIUNE (V)	GRUP DE CONEXIUNE	Uk (%)	Io (%)
400	6—10 (11)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0	6,0	2,3
	15—20 (22)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0		
	35 (30)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0		2,7
500	6—10 (11)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0	6,0	2,2
	15—20 (22)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0		
	35 (30)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0		2,6
630	6—10 (11)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0	6,0	2,1
	15—20 (22)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0		
	35 (30)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0		2,5
800	6—10 (11)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0	6,0	1,9
	15—20 (22)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0		
	35 (30)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0		2,3
1000	6—10 (11)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0	6,0	1,8
	15—20 (22)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0		
	35 (30)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0		2,1
1600	6—10 (11)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0	6,0	1,45
	15—20 (22)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0		
	35 (30)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0		1,8

P (kVA)	ÎNALTĂ TENSIUNE (KV)	JOASĂ TENSIUNE (V)	GRUP DE CONEXIUNE	Uk (%)	Io (%)
100	6—10 (11)	400 415 660	Yzo—5 Yyo—0	4,0	3,1
	15—20 (22)	400 415 660	Yzo—5 Yyo—0		
125	6—10 (11)	400 415 660	Yzo—5 Yyo—0	4,0	3,0
	15—20 (22)	400 415 660	Yzo—5 Yyo—0		
160	6—10 (11)	400 415 660	Yzo—5 Yyo—0	4,0	2,8
	15—20 (22)	400 415 660	Yzo—5 Yyo—0		
200	6—10 (11)	400 415 660	Yzo—5 Yyo—0	4,0	2,7
	15—20 (22)	400 415 660	Yzo—5 Yyo—0		
250	6—10 (11)	400 415 660	Yo—5 Yyo—0	6,0	2,5
	15—20 (22)	400 415 660	Yo—5 Yyo—0		
	35 (30)	400 415 660	Yo—5 Yyo—0		2,8
315	6—10 (11)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0	6,0	2,4
	15—20 (22)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0		
	35 (30)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0		2,6
1250	6—10 (11)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0	6,0	1,65
	15—20 (22)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0		
	35 (30)	400 415 660	Dyo—5 Yyo—0		2,0

Cea mai nouă realizare a constructorilor de transformatoare de la Craiova este **transformatoul de putere trifazat în ulei de 190 MVA la 15,75 și 242 KV.**

Noutățile constructive ale acestui transformator constau în următoarele : **miezul este din tablă laminată la rece, are 5 coloane (aceasta pentru ușurarea transportului la locul de destinație), intrarea înfășurării de înaltă tensiune se face prin mijlocul transformatorului pentru a putea scoate pe aceeași parte și ieșirile de înaltă și joasă tensiune, eșirea pe înaltă tensiune este de 200 KV în cablu — nu se mai văd deci izolatorii iar ieșirea de joasă tensiune este capsulată în așa fel încît transformatorul nu mai are nimic sub tensiune pe suprafața sa.**

Răcirea funcționează pe principiul contracurentului. Funcționarea răcitoarelor este automatizată și lucrează în funcție de temperatura uleiului. Bateriile active și cea de rezervă pot fi introduse și manual în circuit.

Important de reținut este și faptul că transformatorul de 190 MVA, poate fi dirijat de la distanță. Pentru aceasta este dotat cu 2 indicatoare magnetice de nivel al uleiului, alte indicatoare pentru controlul stării membranelor, de circulație a uleiului, apei, de rezistență etc.

Primul transformator de acest gen fabricat în țara noastră va fi montat pe barajul de la Porțile de Fier.

În soluții constructive noi sînt fabricate și transformatoarele de 25 MVA — 110 și de 40 MVA. Aceste transformatoare produse în prezent au calități constructive superioare. Prin reproiectare, greutatea totală a unui produs a scăzut cu 20% și va fi mai ieftin — după antecalcule — cu aproape 170 mii lei. La noile transformatoare sistemul de răcire este cu circulație forțată a uleiului și suflaj de aer.

Transformatoarele de putere între 100—1600 KVA pînă la tensiuni de 35 kv sînt pentru frecvența de 50 Hz destinate să funcționeze pînă la altitudinea maximă de 1000 m deasupra nivelului mării. Nucleul magnetic este executat din tablă silicioasă laminată la rece. Cele două înfășurări sînt executate din sîrmă de aramă sau aluminiu avînd ca izolație materiale cu caracteristici superioare ca hîrtie de cablu, pertinax etc. Cuva, capacul și conservatorul sînt din oțel, avînd o construcție sudată dimensionate pentru a rezista la presiuni de pînă la 0,6 atm. Transformatorii sînt prevăzuți cu ieșiri prin izolatori de porțelan sau prin cabluri, precum și cu comutatoare pentru reglarea tensiunii fără greutate. Sînt echipați. de asemenea, cu releuri de protecție, termometre și dispozitive de deshidratare. (Caracteristicile tehnice sînt redate în tabelul nr. 1 pentru transformatorii de cupru și în tabelul nr. 2 pentru cei din aluminiu).

Transformatorii din seria 2,5—125 MVA sînt trifazați fiind destinați pentru funcționarea în rețele la frecvența de 50 Hz atît la interior cît și la exterior pînă la 1000 m altitudine. Sînt echipați cu două sau trei înfășurări de construcție specială care le permit să lucreze bine și în caz de undă de șoc sub formă de scurt-circuit brusc. Transformatorii din această serie au ieșiri prin izolatori, sau la cerere specială pot fi construiți cu ieșiri prin cabluri. (Caracteristicile tehnice în tabelul nr. 3 pentru cei cu trei înfășurări și în tabelul 4 cu două înfășurări).

Fabrica poate executa și transformatori bloc cu puteri între 40 și 400 MVA mono sau trifazați la tensiuni de 200 și 400 kv. (tabel nr. 5). Se mai fabrică și autotransformatoare trifazice a căror puteri sînt cuprinse între 100 și 600 MVA la tensiunea de 220/110 kv și 400/220 kv cu reglajul tensiunii sub sarcină. Construcția nucleului magnetic de calitate superioară evită orice pericol de funcționare greșită.

P (kVA)	ÎNALTĂ TENSIUNE (KV)	JOASĂ TENSIUNE (V)	GRUP DE CONEXIUNE	Uk (%)	Io (%)
100	6	400 525	Yzo—5 Yyo—0	4,0	3,4
	10	400 525	Yzo—5 Yyo—0		
	15	400 525	Yzo—5 Yyo—0		
	20	400 525	Yzo—5 Yyo—0		
160	6	400 525	Yzo—5 Yyo—0	4,0	3,15
	10	400 525	Yzo—5 Yyo—0		
	15	400 525	Yzo—5 Yyo—0		
	20	400 525	Yzo—5 Yyo—0		
250	6	400 525	Dyo—5 Yyo—0	4,0	2,9
	10	400 525	Dyo—5 Yyo—0		
	15	400 525	Dyo—5 Yyo—0		
	20	400 525	Dyo—5 Yyo—0		
	35	400 525	Yyo—0	6,0	3,1
400	6	400 525	Dyo—5 Yyo—0	6,0	2,55
	10	400 525	Dyo—5 Yyo—0		
	15	400 525	Dyo—5 Yyo—0		
	20	400 525	Dyo—5 Yyo—0		
	35	400 525	Yyo—0		2,8
630	6	400 525	Dyo—5 Yyo—0	6,0	2,4
	10	400 525	Dyo—5 Yyo—0		
	15	400 525	Dyo—5 Yyo—0		
	20	400 525	Dyo—5 Yyo—0		
	35	400 525	Yyo—0		2,5
1000	6	400 525	Dyo—5 Yyo—0	6,0	2,0
	10	400 525 6300	Dyo—5 Yyo—0		
	15	400 525 6300	Dyo—5 Yyo—0		
	20	400 525 6300	Dyo—5 Yyo—0		
	35	400 525 6300	Dyo—5 Yyo—0		2,1
1600	6	400 525	Dyo—5 Yyo—0	6,0	1,7
	10	400 525 6300	Dyo—5 Yyo—0		
	15	400 525 6300	Dyo—5 Yyo—0		
	20	400 525 6300	Dyo—5 Yyo—0		
	35	400 525 6300	Dyo—5 Yyo—0		1,8

Pagini realizate de Emil ZAMFIRESCU

În Județul Constanța

ATITUDINI PASIVE FAȚĂ DE STOCURILE SUPRANORMATIVE

O analiză recent efectuată în Județul Constanța, cu sprijinul organelor bancare locale, a relevat faptul că în anul care a expirat au existat preocupări susținute pentru valorificarea stocurilor de produse disponibile deținute de întreprinderilor din acest județ. Cu toate acestea, datorită unor factori a căror analiză nu face obiectul anchetei noastre, mai sînt încă numeroase organizații economice care, din păcate, mai dețin importante valori materiale fără perspectivă de utilizare în cadrul unităților proprii. Evident, asemenea stocuri, aduc prejudicii importante organizațiilor care le dețin, prin imobilizări de fonduri generatoare de dobînzi penalizatoare, prin degradarea lor morală și fizică, precum și prin creșterea inutilă a cheltuielilor de depozitare, conservare și păstrare.

La toate acestea se adaugă un element negativ nu mai puțin important și anume — sustragerea acestor bunuri și valori materiale din circuitul economic.

In acest context se pune problema:

Pe ce cale pot fi valorificate mai operativ asemenea stocuri de produse și ce măsuri se impun a fi luate?

„Diminuarea stocurilor de produse disponibile scoase de la creditare — arată tov. George PETRESCU, inspector principal la Sucursala Băncii Naționale — Constanța — **a constituit o sarcină și deci o preocupare pentru organele bancare. Pe această linie, cu ani în urmă, printre alte măsuri, noi am inițiat un magazin de mostre de produse supranormative în cadrul căruia erau expuse și listele pe întreprinderi cu produsele disponibile. Prin consultarea acestora, de către întreprinderile din raza noastră de activitate s-au valorificat importante cantități. Firește, eficienta acțiunii a fost diminuată de scara redusă la care s-a realizat. Necuprinzînd decît produse și întreprinderi din raza noastră teritorială, multe produse, utile altor întreprinderi din alte zone administrative, rămîneau nevalorificate, pur și simplu și pentru că nu erau cunoscute.**

Ne lipsea, așadar, un mijloc de informare generală care să polioferteze produsele disponibile în județul nostru. Prin apariția Suplimentului această lacună s-a eliminat. Această publicație de publicitate economică constituie un mijloc lesnicios și eficient pentru lichidarea stocurilor supranormative. Noi apreciem aportul Suplimentului la valorificarea produselor disponibile și credem că prin intermediul lui întreprinderile din județul nostru își vor lichida în mare măsură stocurile ce le dețin".

Împărtășind întrutotul opiniile exprimate de interlocutorul nostru nu putem să ne abținem a remarca faptul că pentru realizarea acestei forme publicitare — publicarea anunțurilor în coloanele Suplimentului — inițiativa trebuie să pornească de la unitățile interesate. Ne surprinde însă faptul că o serie de întreprinderi din Județul Constanța, care la 30 septembrie 1969 înregistrau importante imobilizări în stocuri supranormative, care se mențin și în prezent, nu le-au oferit pînă în prezent altor întreprinderi prin intermediul Suplimentului. Amintim numai cîteva dintre acestea: **Întreprinderea de utilaj — Medgidia** care avea imobilizări în valoare de 9.161.000 lei, din care în stocuri de produse disponibile 8.700.000 lei; **Fabrica de ciment — Medgidia** — 2.000.000 lei stocuri; **Întreprinderea de conserve — Munca** — 9.000.000 lei stocuri; **Întreprinderea de prefabricate de materiale pentru construcții** — 2.300.000 lei stocuri; **Întreprinderea de producție alimentară și textile** — 2.600.000 lei stocuri; **Combinatul de morărit și panificație** — 2.200.000 lei stocuri etc.

ANCHETA *noastră*

„Și în sectorul nostru de activitate — ne relata tov. Ion MARINESCU, director adjunct la Sucursalei Județene a Băncii Agricole — **sînt unități care nu au reușit în întregime să-și valorifice pe plan local disponibilitățile de produse existente în stoc. Așa, de exemplu,** Trustul de Construcții și îmbunătățiri funciare — Constanța **deține produse ce nu au perspectivă de a intra în operă în valoare de 7—8.000.000 lei; de asemenea,** Uzina de reparații — Năvodari — **de 1.700.000 lei;** Întreprinderea nr. 9 de aprovizionare — Ovidiu — **de 12.000.000 lei, din care circa 1.000.000 fără mișcare de 3—4 ani. Sînt convins că publicarea acestor stocuri în coloanele Suplimentului „Vieții economice" ar avea o influență deosebit de pozitivă pe linia lichidării lor".**

Aprecierile interlocutorului nostru cu privire la eficienta Suplimentului, subliniate și de primul interlocutor de altfel, sînt confirmate chiar de experiența unor întreprinderi unde am întreprins ancheta.

„Întreprinderea noastră a apelat în repetate rînduri la coloanele Suplimentului — ne declară tovarășul Nicolae GEORGESCU, directorul I.I.L. „Energia" — Constanța. **Rezultatul pentru noi a fost deosebit de favorabil. Am lichidat importante valori materiale, care, potrivit evidenței ținute de serviciul de aprovizionare, reprezintă circa 1.000.000 lei. Ca urmare, a intrat în sistemul nostru de lucru, ca ori de cîte ori se formează, din diverse cauze, noi stocuri, să le remitem de îndată redacției Suplimentului „Vieții economice" în vederea publicării lor".**

Întreprinderea metalurgică „Energia" nu este însă singura întreprindere constănțeană care în anul care a trecut a apelat frecvent la serviciile Suplimentului.

Multe alte întreprinderi, după ce s-au convins de eficienta primelor anunțuri, au revenit cu noi și noi liste, pe măsură ce asemenea stocuri s-au format. Amintim dintre acestea numai cîteva: Fabrica de celuloză „Palas" — Constanța; Întreprinderea de industrie locală-Medgidia, Întreprinderea integrată de lînă — Constanța etc.

★

Așadar, eficiența Suplimentului nu necesită argumente în plus pentru a fi demostrată. Practica unor întreprinderi, chiar din Județul Constanța, o confirmă. În acest context, nu înțelegem atitudinea acelor întreprinderi din acest județ care, deși dețin un volum important de stocuri supranormative mai manifestă încă reticențe în poliofertarea lor beneficiarilor potențiali din întreaga țară?

Reamintim pe această cale, tuturor celor ce dețin stocuri de produse disponibile, că cea mai eficientă modalitate de diminuare a lor o constituie Suplimentul „Vieții economice" singurul organ de acest gen ce pătrunde săptămînal în toate întreprinderile din țară, vehiculînd, operativ, informații privind oferte — cereri de produse, utilaje și capacități de produse.

CENTRALELE ȘI PUBLICITATEA

Recent, la redacție a sosit o scrisoare, prin care cititorul nostru I. RADU, director economic al Întreprinderii de construcții speciale industriale și montaje — București, *ne scrie: „Din consultarea cu regularitate a suplimentului „Vieții economice", din realizările dobîndite de întreprinderea noastră pe linia valorificării materialelor supranormative, am ajuns la convingerea, incontestabilă, că această publicație aduce reale servicii pentru redarea în circuitul economic a unor bunuri materiale imobilizate".*

După ce face unele propuneri valoroase privind creșterea în continuare a eficienței SUPLIMENTULUI (popularizarea lui prin presă, radio, televiziune), pentru a pătrunde în cît mai multe unități economice, corespondentul nostru își încheie astfel scrisoarea: „Mi-aș exprima părerea, ca redacția revistei, să antreneze și organismele noi create în cadrul economiei naționale (centrale industriale, combinate, grupuri de uzine, trusturi), care cunosc aspectele din întreprinderile subordonate, avînd un rol determinant, în mobilizarea acestora, pentru folosirea acestui mijloc de informare economică".

ABONAȚII NE SUGEREAZĂ...

Reținînd aprecierile elogioase la adresa SUPLIMENTULUI ne permitem să facem unele comentarii pe marginea sugestiilor formulate de cititorul nostru.

● *Fiind o revistă de publicitate economică nu putem să contestăm rolul... publicității. Totuși, față de unele realități, considerăm că SUPLIMENTUL nu mai are nevoie de publicitate la radio sau televiziune. Numai după un an de existență și-a dublat, prin autopublicitate, numărul de abonați. Actualul tiraj ne dă convingerea că în prezent SUPLIMENTUL se află, săptămînal, în toate organizațiile economice (poate cu foarte mici excepții).*

● *În ce privește cea de a doua sugestie și anume de a fi antrenate în publicitatea efectuată organizațiile economice cu statut de centrală o găsim deosebit de judicioasă. Astăzi, cînd centralele au devenit unități economice puternice care au, printre altele, și dublul atribut:* de a asigura unitățile componente cu comenzi dar, în același timp, și cu materii prime și materiale. *Așa fiind, în mod obiectiv centralele nu se pot lipsi de o publicitate economică susținută. Acesta este motivul pentru care am făcut și vom face o susținută... publicitate pe această temă. De altfel, din coloanele SUPLIMENTULUI rezultă că au început să apară un număr tot mai mare de inserții privind unități cu statut de centrală. Este însă mult prea puțin față de unele situații reale privind stocurile de produse, utilaje sau capacități de producție disponibile de care dispun. Sîntem deci în așteptare.*

SCRISORI TELEGRAME TELEFOANE

● „SĂ VEDEM CE A MAI RĂMAS..."

Deținînd cantități importante din diferite vopsele, Grupul de uzine de utilaj mi-

nier — Satu Mare, ne-a solicitat telegrafic publicarea unui anunț în nu mai puțin de... zece numere consecutive.

Firește, după a treia apariție am suspendat republicarea pentru a nu provoca cheltuieli inutile unității în cauză, convinși fiind de eficiența publicațiilor efectuate. Solicitînd telefonic relații cu privire la efectele primelor anunțuri apărute, în vederea reluării publicității potrivit comenzii, am primit următorul răspuns: „Să vedem ce a mai rămas... credem că am valorificat în întregime stocurile...".

Răspunsul primit ne permite reiterarea unei concluzii formulate de noi și cu altă ocazie: **eficiența maximă a anunțurilor privind ofertele de disponibilități se obține prin publicarea lor repetată, cu corectarea cantităților rămase nevalorificate după fiecare anunț apărut.**

● CU CHELTUIELI MINIME — EFECTE MARI

Recent, în cadrul unei consfătuiri cu abonații, a fost abordată din nou (pentru a cîta oară?) problema tarifului perceput pentru publicarea anunțului privind oferte de produse disponibile.

Cu acea ocazie, tovarășul C. Romanescu, șeful serviciului plan materiale de la I.C.H.F. — București ne-a relatat: „Am remis redacției un număr de liste care, după aprecierea noastră, urmau să ocupe o pagină din SUPLIMENT. Ne-am așteptat, cunoscînd tarifele legale, să primim o factură de cca. 10 000

lei. Surprinși am văzut un decont de numai 3 400 lei. Cum se explică?" Răspunsul este următorul: **Pentru a facilita valorificarea într-o măsură cît mai mare a stocurilor de produse disponibile, la facturarea inserțiilor apărute se ia în calcul numai spațiul efectiv tipărit, excluzîndu-se spațiile albe și antetul ofertantului, ori de cîte ori acesta apare repetat, în cadrul diferitelor grupe de produse.**

Procedînd astfel, costul total al unor asemenea inserții este mai mic cu 60—70% decît al reclamelor obișnuite. În orice caz, tariful perceput reprezintă o parte minimă din dobînzile penalizatoare pe care le plătesc organizațiile economice care nu apelează la serviciul SUPLIMENTULUI.

● „AVEȚI LITARGA?"

Cu cîteva zile în urmă, am fost chemați la telefon de **Vasile IVANCIUC, de la serviciul de aprovizionare al Întreprinderii de industrie locală — Alejd,** care ne-a adresat următoarea întrebare: „Aveți litargă pe listele de oferte?"

Firește, i-am explicat că pentru a afla răspunsul dorit are două căi: 1. să urmărească cu atenție coloanele SUPLIMENTULUI, ceea ce presupune o stare de așteptare, de pasivitate. 2. Să formuleze o cerere pe care revista noastră o publică cu precădere la rubrica respectivă. Combinînd aceste două căi, șansele de a obține produsul dorit, prin intermediul SUPLIMENTULUI crește considerabil. Aviz amatorilor.

Pagină realizată de
Al. DETEȘAN și E. BIBIRI

TIPARUL „I. P. INFORMAȚIA" — BUCUREȘTI

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 6 (336)
VINERI
6 februarie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
20 pagini • 2 lei,

COMUNICATUL '69

ÎNAINTARE CONSECVENTĂ PE DIRECȚIILE CINCINALULUI

A DEVENIT o obișnuință ca la sfîrșitul lunii ianuarie să luăm cunoștință de rezultatele definitive ale realizării planului pe anul precedent. Faptul, semnificativ în sine, constituie un impuls, un stimulent moral puternic la începutul unui nou an, pentru noi eforturi în procesul complex pe care-l reprezintă edificarea societății socialiste, înaintarea țării pe drumul progresului și civilizației. De fiecare dată cifrele aduse la cunoștință opiniei publice reflectă o realitate economică și socială mai bogată, o economie mai solidă, un nivel mai înalt al forțelor productive, în care munca din fiecare an a poporului nu numai că adaugă noi elemente la realizările anterioare, ci le și potențează pe acestea, astfel încît premisele progresului sporesc în proporții și mai mari.

Realizările anului trecut, ca și cele din ceilalți ani sînt o ilustrare a avantajelor orînduirii noi, pe care o construim, a caracterului științific, realist și mobilizator al programului elaborat de partid pentru dezvoltarea economiei naționale. Aceste realizări materializează munca desfășurată de întregul popor, exprimă atașamentul, încrederea și hotărîrea cu care el urmează politica P.C.R., asigurînd transformarea în realități a planurilor elaborate de partid. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara din decembrie 1969 a C.C. al partidului **„toate succesele dobîndite în acest an în dezvoltarea economică a patriei sînt rodul muncii însuflețite, pline de abnegație a clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, care înfăptuiesc neabătut politica marxist-leninistă a partidului de modernizare continuă a forțelor de producție, sporire a avuției naționale, de asigurare a progresului multilateral al societății noastre socialiste"**.

Una din trăsăturile de bază ale dezvoltării economiei naționale în anul trecut, subliniată de comunicat, este ritmul susținut al creșterii economice, în primul rînd a ramurii conducătoare a economiei noastre — industria. Realizările obținute continuă, consolidează și lărgesc pe cele obținute în cei trei ani anteriori ai cincinalului, făcînd ca la o serie de indicatori și produse să fie depășite prevederile eșalonate pe cei patru ani ai planului cincinal. Produsul social și venitul național — indicatori sintetici ai dezvoltării economice, — au înregistrat în 1969 o creștere de 7,4%, respectiv 7,3% față de 1968, ceea ce face ca pe întreaga perioadă 1966—1969, să revină la un ritm mediu de creștere de 8,9% și respectiv 7,8%. Trebuie menționată și apropierea sensibilă între ritmul de creștere a produsului social și a venitului național (indicele de devansare a primului nemaifiind în 1969 decît de 1,01 față de 1,17 în primii trei ani ai cincinalului) realizată în condițiile în care agricultura, ramură care datorită ponderii mai mari a produsului net în produsul global (55,4% în 1968) poate aduce o contribuție importantă la îmbunătățirea corelației între cei doi indicatori, și-a sporit producția globală cu 4,8%. Aceasta vădește, pe de o parte roadele eforturilor pe linia creșterii eficienței economice, iar pe de altă parte că există premise pentru devansarea creșterii produsului social de către sporirea venitului național planificată pentru 1970.

Gheorghe CREȚOIU

(Continuare în pag. 2)

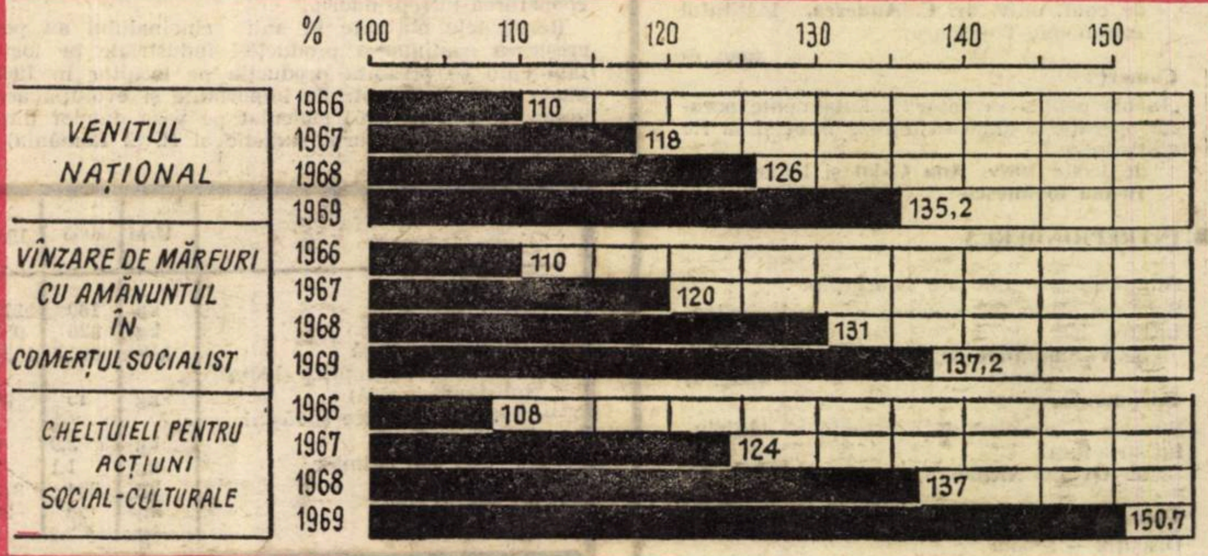

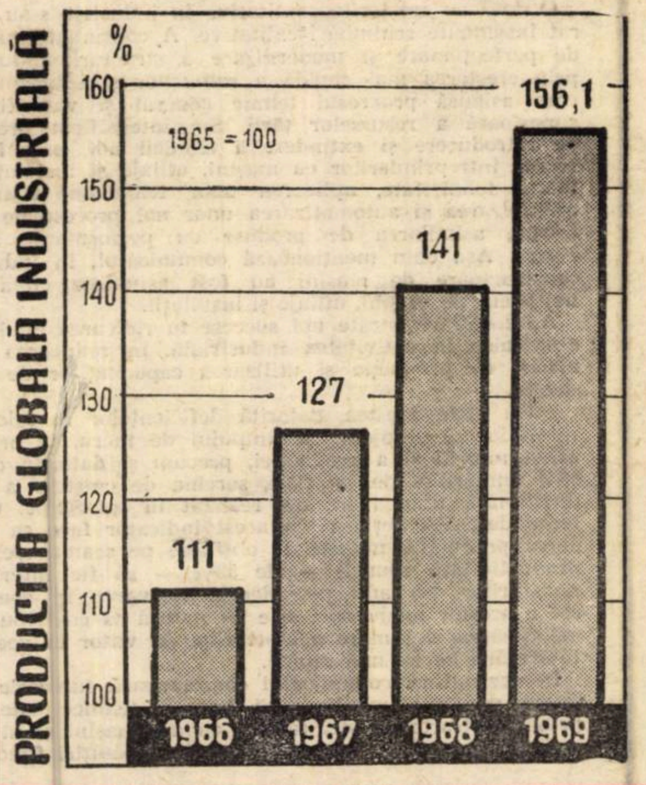

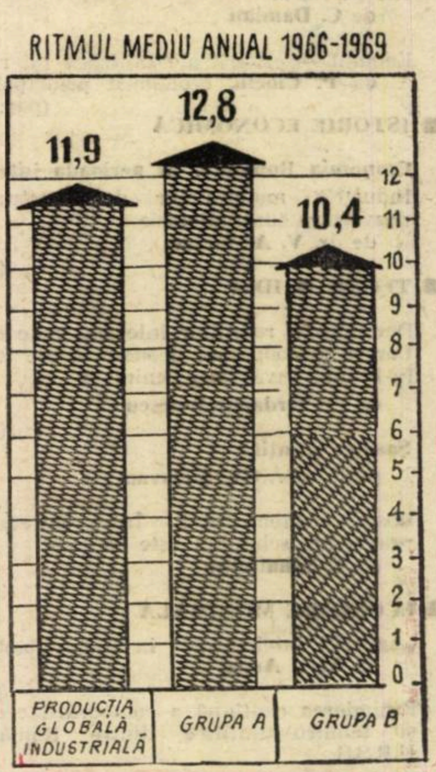

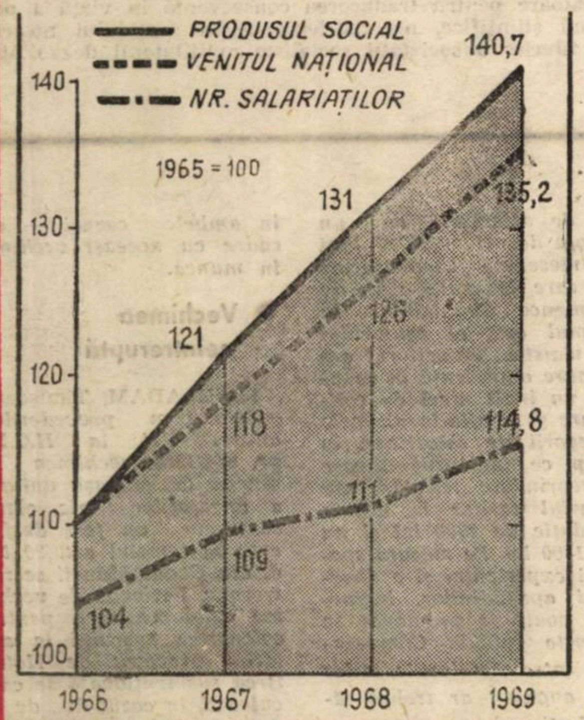

Importante hotărîri ale Consiliului de Miniștri privind

ÎMBUNĂTĂȚIREA PLANIFICĂRII, CREDITĂRII ȘI DECONTĂRII COMERȚULUI EXTERIOR

PREȚURILE DE CALCUL ȘI REGLAREA RENTABILITĂȚII

PROFILUL ȘI SUBORDONAREA ÎNTREPRINDERILOR DE COMERȚ EXTERIOR

viata economica

Săptăminal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

SUMAR

numărul 6 din 6 februarie 1970

■ ECONOMIE NAŢIONALĂ

Importante hotărîri ale Consiliului de Miniştri privind:
Îmbunătăţirea planificării, creditării şi decontării comerţului exterior
de **C. Georgescu**
Preţurile de calcul şi reglarea rentabilităţii
de **Ilie Zaharia,**
(pag. 3)

Profilul şi subordonarea întreprinderilor de comerţ exterior
(pag. 4)

Reflecţii:
O experienţă (II)
de acad. **Grigore C. Moisil**
(pag. 5)

Agricultură:
În C.A.P. din judeţul Timiş:
Profilarea şi concentrarea producţiei
de conf. univ. dr. **C. Anderca,** Institutul Agronomic-Timişoara
(pag. 6)

Comerţ:
„Închis pentru inventar!". Fatalmente această operaţie trebuie să dureze mult şi să fie costisitoare?
de lector univ. **Ana Cojol** şi lector univ. **Ileana Iovănescu**
(pag. 7)

■ ÎNTREPRINDEREA

Adunările generale ale salariaţilor.
Sporirea eficienţei economice — principal obiectiv
de **V. Smărăndescu**
(pag. 8)

Documentar:
Funcţia — element de rezistenţă al edificiului structural
de **Ovidiu Nicolescu,** cercetător I.C.E.

Cabinetele de organizare
Discuţia — şcoală
de econ. **I. Balint**
(pag. 9)

Pe şantierele de construcţii:
Tehnica modernă impune schimbări substanţiale în utilizarea materialelor clasice: Metalul — folosit numai acolo unde este strict necesar
de **C. Damian**

Lemnul — criterii ale utilizării lui raţionale
de **P. Cioclu,** economist principal, C.S.P.
(pag. 10—11)

■ ISTORIE ECONOMICĂ

Economia României în perioada interbelică:
Industria materialelor de construcţii — dezvoltare contradictorie
de dr. **V. Axenciuc**
(pag. 12)

■ TEORII ● IDEI

Dezvoltarea relaţiilor internaţionale de colaborare şi cooperare economică ale României în lumina învăţăturii leniniste
de dr. **Iordache Ionescu**
(pag. 13)

Şantier ştiinţific:
prof. univ. **Gh. Şiclovan**

Rostul economistului. Între teoretician şi practician, schimbul este reciproc
de **T. Schatteles**
(pag. 14)

■ ECONOMIE MONDIALĂ

„Agilităţi intelectuale" în Piaţa Comună
de **Alex. Anca**
(pag. 16)

Extinderea continuă a colaborării economice şi tehnico-ştiinţifice dintre România şi U.R.S.S.
de **Radu Constantinescu,** vicepreşedinte al Comisiei Guvernamentale de Colaborare şi Cooperare Economică şi Tehnică
(pag. 17)

R. P. Ungară:
Probleme actuale ale economiei
de Garam József, redactor şef al revistei „Figyelö"
(pag. 18)

Cele mai mari 50 de bănci comerciale din afara S.U.A.
de **D. Dragomirescu**
(pag. 19)

Redactor şef: Gheorghe DOLGU

Tiparul: Întreprinderea Poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

COMUNICATUL '69

(Urmare din pag. I)

Datele Comunicatului pun în evidenţă cu deosebită pregnanţă creşterea viguroasă şi înaltul potenţial la care a ajuns industria noastră ca urmare a politicii consecvente şi ferme a partidului de industrializare socialistă a ţării, aportul hotăritor pe care ea îl are în valorificarea resurselor materiale şi a capacităţilor creatoare ale oamenilor muncii. Expresia sintetică a acestui potenţial o constituie faptul că producţia globală industrială — de aproape 265 miliarde lei, — realizată în 1969 echivalează cu producţia obţinută în industrie în întreaga perioadă 1951—1956.

Este semnificativ că în cei patru ani ai cincinalului producţia industrială, sporind într-un ritm mediu anual de 11,9%, a depăşit limita superioară — de 11,4%, prevăzută prin planul cincinal pentru această perioadă. În cadrul acestor creşteri, producţia mijloacelor de producţie a sporit în medie cu 12,8% pe an, iar producţia bunurilor de consum cu 10,4%, cu un coeficient de devansare a grupei A de 1,2, faţă de circa 1,5 cît a fost în perioada 1961—1965.

La majoritatea produselor, planul a fost îndeplinit, obţinîndu-se cantităţi însemnate peste prevederi; la unele produse nivelul prevăzut pentru 1970 a fost realizat încă din 1969. Există însă şi produse — din industria chimică, alimentară — la care planul n-a fost realizat, datorită întîrzierilor în punerea în funcţiune a unor capacităţi de producţie, în aprovizionarea cu materii prime sau în cooperarea întreprinderii.

Rezultatele obţinute în anii cincinalului au permis creşterea continuă a producţiei industriale pe locuitor. Iată cum se prezintă producţia pe locuitor în 1969 la unele produse industriale importante şi evoluţia acestui indicator faţă de 1965 (calculat pe baza datelor din comunicat şi din Anuarul statistic al R. S. România):

	U/M	1965	1969
— oţel	kg	180	275
— cărbune extras	kg	635	951
— energie electrică	kWh	995	1537
— îngrăşăminte chimice (100% substanţă activă)	kg	15	36
— materiale plastice şi răşini sintetice	kg	3,9	6,8
— fibre şi fire chimice	kg	1,1	2,8
— ciment	kg	284	373
— ţesături	mp	22,6	28
— încălţăminte	perechi	2,2	3,1

Trebuie menţionat că această creştere a producţiei industriale pe locuitor faţă de 1965 a fost obţinută în condiţiile în care în 1969 sporul natural al populaţiei a fost de 2,3 ori mai mare ca urmare a creşterii natalităţii.

O dată cu creşterile cantitative în industrie s-au operat însemnate schimbări calitative. A continuat procesul de perfecţionare şi modernizare a structurii industriei prin creşterea mai rapidă a ramurilor şi subramurilor care asigură progresul tehnic general şi valorificarea superioară a resurselor ţării. S-a intensificat procesul de introducere şi extindere a tehnicii noi, prin înzestrarea întreprinderilor cu maşini, utilaje şi instalaţii de înaltă tehnicitate, aplicarea unor tehnologii avansate, mecanizarea şi automatizarea unor noi procese de producţie, asimilarea de produse cu performanţe superioare. Aşa cum menţionează comunicatul, în industria constructoare de maşini au fost asimilate circa 540 noi tipuri de maşini, utilaje şi instalaţii.

Au fost înregistrate noi succese în ridicarea eficienţei economice în activitatea industrială, în reducerea costurilor de producţie şi utilizarea capacităţilor de producţie.

Cu toate acestea, datorită deficienţelor în folosirea maşinilor şi utilajelor, a timpului de lucru, în organizarea muncii şi a producţiei, precum şi datorită depăşirii numărului de salariaţi, sarcina de creştere a productivităţii muncii nu s-a realizat în întregime. Creşterea de 5,5% obţinută la acest indicator face ca ponderea producţiei industriale obţinute pe seama creşterii productivităţii muncii — de 53% — să fie inferioară realizărilor din anii precedenţi. Relevarea în comunicat a acestor neajunsuri este de natură să contribuie la mobilizarea mai mare a eforturilor în viitor în vederea înlăturării lor cît mai rapide.

În agricultură comunicatul consemnează succesele obţinute pe linia modernizării bazei tehnice-materiale prin înzestrarea acestei ramuri cu noi maşini şi utilaje, extinderea lucrărilor de irigaţii şi îmbunătăţiri funciare, darea în folosinţă a noi construcţii agro-zootehnice, folosirea unor cantităţi sporite de îngrăşăminte şi substanţe chimice; suprafaţa arabilă ce revine în medie pe un tractor fizic a fost în 1969 de 96 hectare, faţă de 102 hectare în 1968. Creşterea producţiei globale agricole de 4,8% faţă de 1968 se situează peste media obţinută în perioada 1951—1968 (4,4%) şi în 1966—1968 (4,0%). Cu toate că, datorită condiţiilor climatice nefavorabile şi unor deficienţe în organizarea producţiei şi a muncii, recoltele la unele culturi au fost sub cele planificate, totuşi, pe ansamblu, producţia agricolă asigură aprovizionarea populaţiei cu produse agroalimentare şi satisface nevoile economiei naţionale.

Comunicatul scoate în evidenţă creşterea participării României la schimbul internaţional de bunuri materiale. În 1969 volumul comerţului exterior a sporit cu 8,4% faţă de anul precedent. Sporirea comerţului exterior devansează creşterea produsului social şi a venitului naţional, atît pe 1969, cît şi pe întreaga perioadă 1966—1969 (vezi graficul din pag. 3), ceea ce demonstrează intensificarea participării ţării noastre la schimburile internaţionale. Realizările obţinute pe 4 ani plus prevederile pe 1970 în domeniul comerţului exterior asigură îndeplinirea planului cincinal la limita lui superioară.

Pentru dezvoltarea economiei naţionale şi lărgirea bazei materiale a activităţii social-culturale în anul trecut au fost făcute mari investiţii, care au permis darea în exploatare a peste 700 de capacităţi şi obiective importante în industrie, agricultură, transporturi, comerţ, învăţămînt, cultură, etc., pentru continuarea lucrărilor de construcţii pe marile şantiere, ca şi pentru începerea lucrărilor la un număr de 250 obiective industriale. Valoarea fondurilor fixe date în funcţiune depăşeşte cu 14,2% realizările din anul precedent şi trebuie spus că ea depăşeşte sensibil media realizărilor pe primii trei ani ai cincinalului (8%) ca şi pe perioada 1961—1968 (7,2%). Cu toate acestea în realizarea planului de investiţii au existat unele neajunsuri şi greutăţi — întîrzieri în elaborarea documentaţiei tehnice şi pregătirea lucrărilor, nesincronizarea livrărilor de utilaje cu desfăşurarea lucrărilor şi termenele de punere în funcţiune, lipsuri în organizarea muncii pe şantiere etc. — care au făcut ca planul de investiţii pe anul 1969 să nu fie realizat în întregime. Comunicatul menţionează că pînă la sfîrşitul anului nu au fost puse în funcţiune 40 de capacităţi de producţie în industria chimică, agricultură, industria uşoară, alimentară, construcţia de maşini, industria lemnului; au rămas de asemenea, nedate în folosinţă peste 11 000 de apartamente. Aceste rămîneri în urmă pe de o parte au lipsit economia de însemnate cantităţi de produse. Este de menţionat însă că numărul obiectivelor nedate în funcţiune este substanţial mai redus decît în anul trecut.

Ca urmare a dezvoltării economiei naţionale şi a valorificării mai eficiente a resurselor materiale şi umane, oglindite în mod sintetic de creşterea venitului naţional, s-au creat condiţii mai bune pentru ridicarea nivelului de trai al populaţiei. Veniturile băneşti obţinute de populaţie din retribuirea muncii şi din fondurile sociale de consum au sporit cu 6,1% faţă de 1968; ca urmare a generalizării experimentării noului sistem de salarizare într-un şir de ramuri, un număr de 2,7 milioane salariaţi au beneficiat de venituri suplimentare în sumă de circa 2,5 miliarde lei, iar salariul mediu — de 1.300 lei — a înregistrat o creştere de 4,2% faţă de 1968. A crescut volumul mărfurilor desfăcute către populaţie prin comerţul socialist; totodată populaţia a beneficiat de însemnate venituri şi avantaje pe seama cheltuielilor social-culturale făcute de la bugetul statului, a căror sumă pe un locuitor a crescut de la 1175 lei în 1965 la 1678 lei în 1969. Au continuat să se îmbunătăţească condiţiile de locuit ale populaţiei, prin darea în folosinţă a 139 mii de locuinţe, din care 78 mii din fondurile statului.

În anul 1969 au fost adoptate noi măsuri importante pe linia îmbunătăţirii conducerii şi planificării economiei naţionale. Un loc deosebit între aceste măsuri îl ocupă înfiinţarea centralelor, combinatelor şi grupurilor de întreprinderi, care asigură premisele unei mai bune funcţionări a mecanismului economic, ale folosirii cu eficienţă sporită a potenţialului uman şi material de care dispune ţara noastră.

Partidul a acordat şi acordă totodată o atenţie deosebită îmbunătăţirii stilului de muncă al cadrelor din economie, punerii în valoare a tuturor rezervelor menite să accelereze mersul nostru înainte.

O însemnătate deosebită în această direcţie o au hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R. din decembrie 1969, cuvîntarea cuprinzătoare, de o mare valoare teoretică şi practică rostită la plenară de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, prin care s-a dat o concretizare ştiinţifică şi clară a problemelor majore ale economiei noastre în etapa actuală, de a căror rezolvare depinde nu numai îndeplinirea planului pe 1970 şi a actualului cincinal, ci şi trecerea în bune condiţiuni la îndeplinirea programului stabilit de Congresul al X-lea al partidului pentru perioada 1971—1975.

Bilanţul pozitiv al realizărilor din anul trecut, consemnat în Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de stat pe 1969, — izvor de optimism şi încredere, însufleţeşte oamenii muncii din industrie, agricultură, întregul nostru popor, care desfăşoară o activitate vie, creatoare pentru traducerea consecventă în viaţă a politicii ştiinţifice, marxist-leniniste, a partidului nostru, de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

CURIER

● Stagiul în funcţii economice

IOAN PANTEA, Oradea — *Activitatea desfăşurată în calitate de tehnician normator este considerată ca stagiu în funcţii tehnice. Nu se include deci în calculul vechimii în funcţii economice medii.*

● În primii trei ani de activitate

ING. RADU TOIA, Păuleşti — *Nu este posibil ca un absolvent al şcolii profesionale să fie promovat, după un stagiu de numai patru luni, ca ajutor de maistru. În această funcţie pot fi încadraţi muncitorii din ultimele două categorii de salarizare, cu un stagiu de cel puţin 87 luni în meserie. Comparaţiile pe care le faceţi sînt, de asemenea, discutabile. În primul caz, al ajutorului de maistru, muncitorul are o mare experienţă în muncă, un înalt nivel de calificare şi se află la ultimele categorii de salarizare, în timp ce inginerul dintr-o întreprindere textilă are salariul tarifar la ultima gradaţie de 2300 lei şi nu de 1800 lei. Pe măsura sporirii experienţei şi a dovedirii aptitudinilor, inginerul poate fi promovat în diferite funcţii. Comparaţia între salariile celor doi angajaţi ar trebui făcută ţinîndu-se seama — în ambele cazuri — de cadre cu aceeaşi vechime în muncă.*

● Vechimea neîntreruptă

IOAN ADAM, Timişoara — *Conform prevederilor anexei VII la H.C.M. nr. 914/1968, vechimea în muncă în aceeaşi unitate a angajaţilor ale căror contracte au fost desfăcute în temeiul art. 20 lit. d. din Codul Muncii se întrerupe. Perioada de vechime utilă necesară pentru calcularea sporului la salariul prevăzut de Hotărîrea susmenţionată se calculează, în cazul dv., de la data de 10 martie 1967.*

ECONOMIE NAȚIONALĂ

Importante hotărîri ale Consiliului de Miniștri privind

ÎMBUNĂTĂȚIREA PLANIFICĂRII, CREDITĂRII ȘI DECONTĂRII COMERȚULUI EXTERIOR

DEZVOLTAREA CONTINUA a economiei naționale, pe baza continuării susținute a industrializării țării și a intensificării producției agricole, creează condiții tot mai favorabile pentru creșterea participării României la schimburile economice internaționale, pentru lărgirea colaborării și cooperării cu țările socialiste, precum și a legăturilor comerciale și tehnico-științifice cu celelalte state, indiferent de orînduirea lor social-politică. Aceasta își găsește reflectarea în creșterea de la un an la altul a volumului și în diversificarea continuă a schimburilor externe. Astfel, în 1969 volumul comerțului exterior a înregistrat o creștere de circa 2,4 ori față de 1960 și cu 52,8% față de 1965. În anul trecut schimburile externe au marcat o creștere de 8,4%, iar pentru 1970 s-a prevăzut un spor de 11,5%.

Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara C.C. al P.C.R. din 10—13 decembrie 1969, principala problemă în domeniul comerțului exterior asupra căreia este necesar să se concentreze organele economice centrale — Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Comerțului Exterior, precum și celelalte organe centrale și ministere — este eficiența schimburilor economice externe.

Aceasta presupune măsuri concertate în primul rînd pe linia producției, dar și a organizării activității de comerț exterior, a relațiilor economice între producători și organizațiile de comerț exterior.

Ținînd seama de cerințele creșterii eficienței schimburilor externe, în cadrul acțiunilor de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale stabilite de partid, printr-o recentă Hotărîre, Consiliul de Miniștri al Republicii Socialiste România a adoptat o serie de măsuri privind îmbunătățirea activității de comerț exterior. Măsurile cuprinse în această Hotărîre privesc îmbunătățirea planificării comerțului exterior, a creditării, decontării și finanțării operațiunilor economice externe, precum și o mai bună delimitare a sarcinilor în acest domeniu între Ministerul Comerțului Exterior, ministerele producătoare și celelalte organe economice centrale, precum și ale unităților producătoare. Totodată, măsurile adoptate vizează realizarea unei legături mai strînse între rezultatele economico-financiare ale unităților productive și activitatea lor de import-export, utilizarea mai largă a pîrghiilor economice în relațiile dintre acestea și unitățile de comerț exterior.

Așa cum se subliniază în Hotărîre, activitatea de comerț exterior se desfășoară pe baza planurilor de export, de import și a planului de contractări din import. Realizarea acestor planuri constituie o **sarcină comună a producătorilor de mărfuri pentru export — centrale industriale, combinate, și alte unități economice, unități de proiectare și cercetare științifică — a beneficiarilor de mărfuri din import și a unităților de comerț exterior.**

Ministerele, celelalte organe centrale și comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, producătoare de mărfuri pentru export, în locul actualelor sarcini de plan de livrări de mărfuri pentru export, primesc **sarcini de plan de export.**

Așa cum s-a subliniat la Plenara C.C. al partidului din decembrie 1969, trebuie create astfel de condiții în care întreprinderile producătoare să fie determinate a se ocupa nu numai de producție, ci și de desfacerea mărfurilor, să știe cui și mai ales la ce preț se vînd mărfurile produse de ele. În acest spirit prin noua hotărîre exportul se consideră realizat din momentul introducerii la Banca Română de Comerț Exterior a documentelor pentru încasare de la clienții externi a contravalorii mărfurilor, cu respectarea condițiilor prevăzute în contractele externe, planul de export pe ministere, organe centrale și consilii populare județene trebuind să fie îndeplinit atît **cantitativ, cît și valoric, la prețuri efective.**

Pentru unele produse stabilite de Consiliul de Miniștri, planul de export se consideră îndeplinit atunci cînd valoarea de plan s-a realizat pe total, și pe relații, ca urmare a obținerii unor prețuri externe superioare celor planificate.

Recenta Hotărîre stabilește un cadru mult mai precis și mai eficient pentru relațiile între întreprinderile de comerț exterior și unitățile producătoare. Indiferent de subordonarea lor întreprinderile de comerț exterior își desfășoară activitatea pe piața externă acționînd în numele și pe contul unităților producătoare. Mijlocul prin care se reglementează raporturile economice, respectiv drepturile și obligațiile reciproce dintre întreprinderile de comerț exterior și unitățile producătoare de mărfuri pentru export, precum și dintre cele dintîi și unitățile beneficiare de importuri îl reprezintă **contractele economice de comerț exterior.**

Pentru serviciile aduse întreprinderile de comerț exterior vor încasa un **comision,** al cărui nivel se stabilește diferențiat pe grupe de mărfuri și relații, astfel încît el să acopere cheltuielile normale ale întreprinderilor de comerț exterior și să asigure un beneficiu planificat de pînă la 2%.

Comisionul se calculează asupra valorii externe realizate pentru operațiunile de export și asupra valorii interne la operațiunile de import. Nivelul său se stabilește de părțile contractante și se aprobă de Ministerul Comerțului Exterior, Ministerul Finanțelor și de organul central producător.

Hotărîrea stabilește că mărfurile exportate prin întreprinderi de comerț exterior în condiții de comision, trec direct de la unitățile producătoare în proprietatea clienților externi, potrivit clauzelor prevăzute în contractele externe.

Întreprinderile de comerț exterior pot efectua și cumpărări de mărfuri de la unitățile producătoare pentru a le vinde pe contul lor la export. Ele pot, de asemenea, să cumpere mărfuri în vederea prelucrării, sortării, pregătirii în baze sau

C. GEORGESCU

(Continuare în pag. 4)

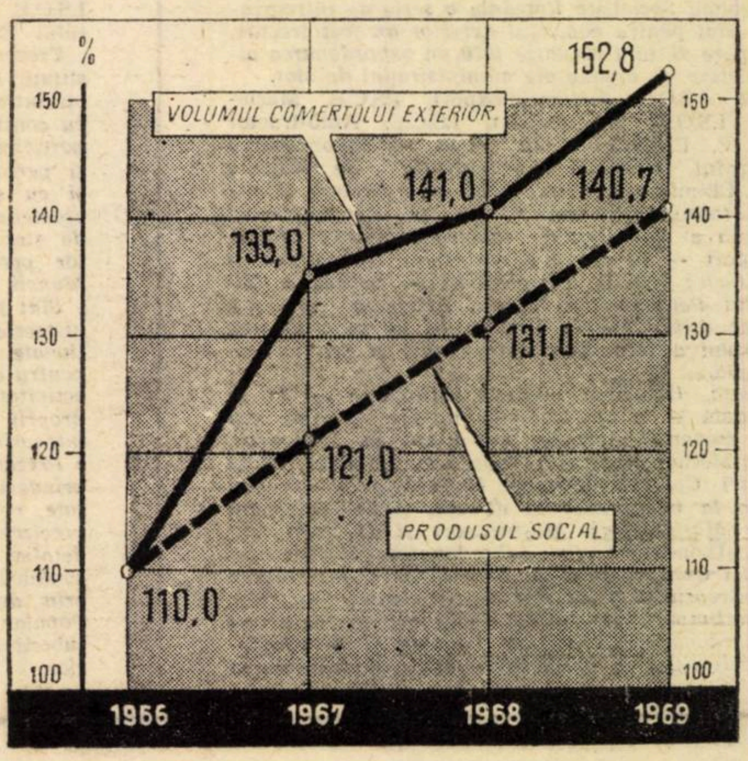

Creșterea produsului social și a comerțului exterior (1965=100)

PREȚURILE DE CALCUL ȘI REGLAREA RENTABILITĂȚII

DUPĂ CUM SE ȘTIE, în sistemul actual, mijloacele de producție se vînd în interior la prețuri cu ridicata ale întreprinderii, iar la export toate produsele, indiferent dacă sînt mijloace de producție sau bunuri de consum, se vînd în aceleași condiții — la prețuri cu ridicata ale întreprinderii. În momentul de față aceste prețuri cuprind beneficii diferite, care variază între limite extrem de mari. Astfel, fenolul are o rentabilitate de 15,4% la Combinatul chimic Făgăraș, de 93,5% la Combinatul de cauciuc sintetic Gheorghe Gheorghiu-Dej și de 176% la Combinatul Brazi.

Este evident că existența unor produse cu rentabilități exagerate nu este de natură să stimuleze întreprinderile la reducerea prețului de cost. În același timp aceste rentabilități fac că produsele exportate să apară scumpe și în felul acesta să denatureze eficiența comerțului nostru exterior.

Pentru a înlătura efectele negative ale rentabilităților exagerate atît pentru produsele vîndute în interior cît și pentru cele exportate, ar exista mai multe posibilități. Într-o ipoteză s-ar putea porni de la ideea ca fiecare întreprindere să adauge la prețul de cost un beneficiu de 10%, stabilindu-se astfel noi prețuri cu ridicata ale întreprinderii. Această ipoteză prezintă următoarele dezavantaje:

Prețurile de livrare ale aceluiași produs nu ar mai fi unice, ci ar fi diferențiate în funcție de costurile întreprinderii producătoare.

Cu cît costurile unei întreprinderi ar fi mai ridicate, la o rată uniformă a rentabilității de 10%, beneficiile ar fi mai mari. S-ar încuraja în felul acesta creșterea costurilor și nu reducerea lor.

Ar fi schimbate toate prețurile din economie și fiecare beneficiar de materie primă sau semifabricat ar trebui, la rîndul său, să-și modifice costurile, respectiv prețurile.

— lei/tonă —

Întreprinderi producătoare	Preț de cost	Situația actuală			Situația propusă		
		Beneficiu	Rentab. %	Preț cu ridicata	Beneficiu	Rentab. %	Preț de calcul
Media pe ramură	**1092**	**808**	**74,0**	**1900**	**108**	**10,0**	**1200**
Uzina Turda	1119	781	69.7	1900	81	7,2	1200
Comb. Rm. Vilcea	1389	511	37,0	1900	—189	—13,6	1200
Grup ind. Borzești	961	939	97,6	1900	239	24,9	1200
Comb. chimic Tîrnăveni	1453	447	30,8	1900	—253	—17,4	1200

O a doua soluție ar fi să rămînă nemodificate actualele prețuri de desfacere ale mărfurilor, iar tot ce depășește o anumită rată de rentabilitate, să zicem 10%, să fie prelevată sub formă de impozit. Această soluție este evident mai avantajoasă decît prima, însă are dezavantajul că pune într-o situație de egalitate întreprinderile mai bine dotate și mai bine gospodărite cu cele avînd un utilaj învechit sau care sînt mai prost organizate și gospodărite.

A treia alternativă, care ar elimina dezavantajele arătate mai sus, ar fi aceea ca menținîndu-se neschimbate actualele prețuri cu ridicata unice ale întreprinderilor, să se determine **prețul de cost mediu pe ramură** pentru fiecare produs. La acest preț de cost mediu pe ramură să se adauge o rată a rentabilității de 10%, iar tot ce depășește această rată să fie vărsată sub forma unui impozit de regularizare. Prin urmare, față de actualul preț cu ridicata de întreprindere, care este stabilit la nivel de ramură, se va determina un preț de calcul tot la nivel de ramură. În raport cu acest preț de calcul întreprinderile dotate cu o tehnică modernă și cu o bună organizare și administrare ar avea un preț de cost mai scăzut și deci vor avea un beneficiu mai mare la produsul respectiv, iar cele în situația contrarie vor avea un preț de cost mai mare, respectiv un beneficiu mai mic sau vor intra chiar în pierdere.

Pentru a fi mai explicit să luăm ca exemplu soda caustică produsă la patru întreprinderi.

Din tabelul de mai sus rezultă că prin reducerea rentabilității medii de la 74% la 10% și prin preluarea sub formă de impozit de regularizare a unei sume de 700 lei/tonă, rentabilitatea întreprinderilor va varia între 24,9% la Borzești și minus 17,4% la Tîrnăveni. Pentru a nu crea o situație în care două din patru întreprinderi ar intra în pierdere, s-ar putea lua ipoteza ca rentabilitatea, în loc de 10%,

Ilie ZAHARIA

(Continuare în pag. 4)

PROFILUL ȘI SUBORDONAREA ÎNTREPRINDERILOR DE COMERȚ EXTERIOR

Printr-o recentă Hotărîre a Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România o serie de întreprinderi de stat pentru comerțul exterior au fost trecute, cu începere de la 1 ianuarie 1970, în subordonarea altor ministere și organe ale administrației de stat.

Astfel, I.S.C.E. Industrialexport, I.S.C.E. Mașinexport, I.S.C.E. Mașinimport, I.S.C.E. Auto-tractor și I.S.C.E. Electronum *au trecut în subordonarea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini;* I.S.C.E. Chimimport *a trecut în subordonarea Ministerului Industriei Chimice;* I.S.C.E. Romănoexport *— în cea a Ministerului Industriei Ușoare;* I.S.C.E. Agroexport *— în cea a Ministerului Agriculturii și Silviculturii;* I.S.C.E. Petrolexport *— în cea a Ministerului Petrolului și* I.S.C.E. Artizanat *(care și-a schimbat denumirea în* Ilexim*) — în subordonarea Comitetului de Stat pentru Economia și Administrația Locală.*

Totodată, Hotărîrea prevede înființarea — la aceeași dată — a următoarelor întreprinderi de stat pentru comerțul exterior, cu sediul în București: I.S.C.E. Mecanoexport *(în subordonarea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini), prin desprindere de la întreprinderile de stat pentru comerțul exterior Mașinimport, Mașinexport și Tehnoimport;* I.S.C.E. Uzinexport *(în subordonarea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini), prin desprindere de la întreprinderile de stat pentru comerțul exterior Industrialimport și Industrialexport;* Aroconstruct *(în subordonarea Consiliului Popular al municipiului București), prin desprindere de la întreprinderea de stat pentru comerț exterior Industrialexport;* I.S.C.E. Terra, *în subordonarea Ministerului Comerțului Exterior.*

Trecerea activităților de comerț exterior care constituie obiectul întreprinderilor menționate se face cu întregul activ și pasiv aferent acestor activități, cu contractele încheiate sau în curs de perfectare, cu participațiile la societățile comerciale din străinătate și personalul român de la aceste societăți, precum și cu spațiile locative deținute. Se efectuează, de asemenea, transferarea personalului întreprinderilor de stat pentru comerțul exterior aferent activităților predate, cu respectarea prevederilor Codului Muncii.

Sînt precizate, printre altele, condițiile în care ministerele și organele administrației de stat, menționate mai sus, precum și întreprinderile de stat pentru comerț exterior subordonate lor, pot desfășura activitatea comercială în străinătate prin delegați proprii sau folosesc în acest scop delegații altor întreprinderi de comerț exterior.

Prezentăm mai jos obiectul de activitate al întreprinderilor de stat pentru comerț exterior transferate, reorganizate sau înființate. Totodată, Hotărîrea precizează că acest obiect va putea fi completat și detaliat pe baza ordinului emis de ministrul sau conducătorul organului administrației de stat ori prin decizia Comitetului Executiv al Consiliului Popular al municipiului București, în funcție de subordonarea fiecărei întreprinderi de comerț exterior.

I.S.C.E. INDUSTRIALEXPORT:

— exportul de utilaje pentru industria petrolieră și a gazelor, de echipamente și instalații complete pentru rafinarea petrolului, inclusiv piese de schimb, studii, documentații și asistență tehnică;

— exportul și importul de construcții navale, inclusiv utilaje navale, piese de schimb și reparații navale;

— exportul de licențe, brevete, tehnologii și documentații tehnice, în afară de cele care se contractează o dată cu exportul de instalații complete;

— importurile de completare pentru produsele din nomenclatorul său de export.

I.S.C.E. MAȘINEXPORT:

— exportul de mașini-unelte pentru prelucrarea metalelor prin așchiere și deformare, pentru prelucrarea lemnului, mașini textile, material rulant, locomotive, mașini electrice, utilaje și aparataje electrotehnice, baterii galvanice, transformatori, inclusiv piesele de schimb aferente produselor exportate.

I.S.C.E. MAȘINIMPORT:

— importul de utilaje pentru prelucrat metale prin așchiere sau deformare, de utilaje electrotehnice și energetice, mașini de ridicat și transportat, material rulant, acumulatori, plăci de grafit, scule, izolatori, electromecanisme, baterii galvanice, armături industriale, utilaje pentru industria minieră, metalurgică, chimică, alimentară, ușoară, industria lemnului, utilaje pentru construcții, cuptoare industriale, instalații pentru tratament termic, mașini de sudură electrică, aparataj electric de înaltă tensiune, materiale electroizolante, mașini și utilaje pentru ambalaje, echipamente pentru irigații, aparate de măsură și control, inclusiv piesele de schimb aferente produselor importate.

I.S.C.E. AUTO-TRACTOR:

— exportul și importul de tractoare de toate tipurile, autocamioane, autobuze, autoutilitare, autofrigorifere, autoturisme, mașini și unelte agricole de toate tipurile, remorci agricole și auto, inclusiv C.K.D. și piesele de schimb aferente produselor exportate și importate;

— importurile de completare pentru produsele din nomenclatorul său de import.

I.S.C.E. ELECTRONUM:

— importul și exportul de echipamente de calcul, calculatoare electronice, echipamente periferice, mașini de scris, de calcul, de contabilizat și facturat, aparate de radio și televizoare, părți ale acestora, lămpi și corpuri de iluminat, elemente de automatizare, aparataj electric de joasă tensiune, inclusiv piesele de schimb aferente produselor exportate și importate.

I.S.C.E. CHIMIMPORT:

— exportul și importul de produse chimice, coloranți, îngrășăminte, cauciuc, anvelope, medicamente, rețea cord;

— exportul de fire și fibre chimice, precum și articole prelucrate din mase plastice realizate de întreprinderile din subordinea Ministerului Industriei Chimice;

— importul de celuloză chimică, materiale plastice expandate și materii prime pentru acestea, precum și importul de fosforite, alumină și sulf.

I.S.C.E. ROMÂNOEXPORT:

— exportul și importul de țesături, covoare mecanice, tricotaje, confecții, fire și fibre naturale, fuior de in și cînepă, încălțăminte, mănuși și articole de pielărie, articole de sticlărie și de uz casnic, bunuri de consum (jucării, păpuși, accesorii);

— importul de bumbac, lînă, piei, tananți, iută și saci de iută, fire și fibre chimice.

I.S.C.E. ILEXIM:

— exportul de articole de menaj, articole de artizanat, covoare, mobilă și

(Continuare în pag. 5)

PREȚURILE DE CALCUL

(Urmare din pag. 3)

să fie de 15%. În acest fel se vor menține diferențierile de rentabilitate între întreprinderi, determinate de prețurile de cost diferite la care se obțin produsele în întreprinderile respective. Această soluție prezintă dezavantajul însă că produsele vînzîndu-se mai departe la prețurile cu ridicata actuale, nu rezolvă denaturările de eficiență a exportului arătate la început.

Remedierea acestei situații se poate face prin livrarea produselor destinate exportului nu la prețurile cu ridicata în vigoare, ci la prețuri de calcul determinate în modul arătat mai sus.

Aceasta este noua reglementare prezentă în Hotărîrea Consiliului de Miniștri privind unele măsuri de reglare a rentabilității pe produse prin stabilirea unor prețuri cu rentabilitate limitată.

În vederea stimulării întreprinderilor de a exporta anumite produse convenabile pentru economia națională, s-a prevăzut posibilitatea ca peste prețul de livrare la export să se adauge o primă de export în limita unei cote de 4% aplicabilă asupra acestor prețuri.

Prin urmare, după noua reglementare, întreprinderile care livrează mărfurile și beneficiarilor interni și clienților din străinătate le vor deconta la două prețuri: produsele care sînt exportate — la prețuri de calcul, produsele care sînt vîndute în țară — la prețurile actuale ale întreprinderii, vărsîndu-se la buget ca impozit de regularizare diferența dintre prețul de calcul și prețul cu ridicata al întreprinderii.

Trebuie să precizăm că produsele care au o rentabilitate mai mică de 10% se vor vinde în continuare atît beneficiarilor interni cît și la export la actualele prețuri cu ridicata ale întreprinderii.

Prevederile noii hotărîri constituie un pas înainte în îmbunătățirea sistemului actual de prețuri. Ele vor necesita la început o muncă suplimentară în special la nivelul centralelor și ministerelor pentru determinarea prețului de cost la nivel de ramură, care în momentul de față nu se calculează.

Consider că este de cea mai mare însemnătate pentru economia fiecărei ramuri cunoașterea acestui preț de cost mediu, deoarece numai în modul acesta se poate aprecia exact nu numai nivelul real al productivității muncii atins în ramura și la produsul respectiv, dar se poate urmări și cum se situează cheltuielile de producție ale fiecărei întreprinderi, ale fiecărui produs în raport cu cheltuielile de producție la nivel de ramură.

Prin această comparare se vor putea degaja multe observații și concluzii pe baza cărora conducerile întreprinderilor, ale centralelor și ministerelor vor lua măsurile de rigoare pentru reducerea prețului de cost în special în întreprinderile unde acesta este mai ridicat decît cel mediu pe ramură.

ÎMBUNĂTĂȚIREA PLANIFICĂRII

(Urmare din pag. 3)

în depozite speciale de export, a ambalării speciale pentru valorificarea lor superioară pe piața externă.

Contractele externe privind exportul se încheie de întreprinderile de comerț exterior și de unitățile producătoare de mărfuri pentru export, sau numai de întreprinderile de comerț exterior. Unitățile producătoare pot să semneze singure și direct contracte externe cu autorizația Ministerului Comerțului Exterior și a ministerului tutelar.

Prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri se stabilesc noi măsuri pentru stimularea, precum și pentru creditarea și decontarea operațiunilor de comerț exterior. Astfel, în vederea stimulării producției și creșterii exportului, la anumite produse sau grupe de produse Hotărîrea prevede posibilitatea acordării unor **prime de export** peste prețurile interne de livrare, al căror nivel maxim va fi de 4% din aceste prețuri. La produsele care se introduc pentru prima dată pe piața externă nivelul maxim va putea atinge 6%, aplicabil pentru o perioadă de cel mult doi ani. Aceste prime se stabilesc — de Ministerul Comerțului Exterior împreună cu ministerele producătoare, cu avizul C.S.P. și al Ministerului Finanțelor, — în cote variabile în funcție de produs, perioadă și destinație, diferențiat pe relații. Volumul primelor ce se acordă pentru întregul export se stabilește anual.

Producția de mărfuri destinată exportului și prestările de servicii se creditează la unitățile producătoare sau prestatoare de servicii la nivelul planificat al prețului de cost, inclusiv cheltuielile de livrare la extern, de către Banca Națională sau de către Banca Agricolă, pînă la încasarea contravalorii în lei a valutei. Cortravaloarea (la prețuri interne de vînzare) a mărfurilor la export se decontează unităților producătoare după încasarea valutei de la clienții externi.

Banca Română de Comerț Exterior acordă credite pentru nevoi temporare întreprinderilor de comerț exterior în vederea acoperirii cheltuielilor administrativ-gospodărești, credite care vor fi rambursate din comisioanele ce se încasează în perioadele ulterioare.

Hotărîrea Consiliului de Miniștri stabilește, de asemenea, răspunderile ce revin pentru realizarea planului de comerț exterior unităților producătoare, întreprinderilor de comerț exterior, ministerelor, celorlalte organe centrale și locale producătoare, Ministerului Comerțului Exterior, precum și Comitetului de Stat al Planificării, Ministerului Finanțelor și Băncii Române de Comerț Exterior.

NOI OBIECTIVE ECONOMICE

● În primele zile ale noului an, în orașul **Vișeul de Sus,** a intrat în funcțiune o FABRICĂ DE PREPARATE DE CARNE. Înzestrată cu mașini și instalații de înaltă productivitate, noua fabrică — a treia cu acest profil în județul Maramureș — va produce, zilnic, peste două tone de preparate din carne, asigurînd aprovizionarea populației din Vișeul de Sus și Borșa, importante centre miniere și forestiere.

● **La Fabrica de scule din Rîșnov** a intrat în funcțiune, cu întreaga capacitate, NOUL SECTOR DE TRATAMENT TERMIC, proiectat pentru o capacitate anuală de 1 400 de tone. Procesul de tratare, răcire, spălare și alte operații complexe se efectuează mecanizat și automatizat. Totodată, în acest sector se aplică un nou procedeu de călire termochimică. Prin inaugurarea sa, capacitatea fabricii de scule din Rîșnov sporește în acest an cu 40%.

● **La noua secție de bare trase de la Uzina siderurgică „Oțelul roșu"** a intrat în funcțiune PRIMUL CUPTOR CU ROLE PENTRU TRATAMENTE TERMICE, proiectat și construit în țară. Prevăzut cu sisteme de reglare și dirijare automată, de la distanță, a regimului termic, acest agregat are o rază de acțiune, împreună cu căile de rulare, de 75 de metri liniari. El asigură recoacerea fără oxidare în mediu protejat a barelor de oțel supuse tratamentelor termice finale, sporindu-le calitățile fizico-mecanice pentru prelucrarea la rece. Noul agregat contribuie la sporirea și diversificarea mai rapidă a producției de laminate la rece, care cuprinde numeroase sortimente de bare hexagonale și rotunde, cu diametru cuprins între 15 și 70 mm.

REFLECȚII

O EXPERIENȚĂ (II)

acad. Grigore C. MOISIL

DACĂ ȘTIU că din centrele de producție P_1, P_2, care produc 400, respectiv 300 vagoane trebuie să trimit către centrele de desfacere D_1, D_2 aceste 700 vagoane, ca din ele să ajungă 500 în D_1 și 200 în D_2, întrebarea care i se pune planificatorului e de a ști cîte vagoane trimite din P_1 în D_1 (fie x_{11} numărul lor), cîte din P_1 în D_2 (fie x_{12} numărul lor) deci, avînd în P_1 400 vagoane

$$x_{11} + x_{12} = 400 \qquad (1)$$

Din P_2 are de trimis x_{21} vagoane în D_1 și x_{22} în D_2, deci, avînd o producție totală de 300 în P_2, avem

$$x_{21} + x_{22} = 300 \qquad (2)$$

Ni se mai spune că în D_1 trebuie să ajungă 500 vagoane, dar în D_1 vin x_{11} vagoane din P_1 și x_{21} din P_2, deci

$$x_{11} + x_{21} = 500 \qquad (3)$$

În D_2 trebuie să ajungă 200 vagoane, din care x_{12} din P_1 și x_{22} din P_2, deci

$$x_{12} + x_{22} = 200 \qquad (4)$$

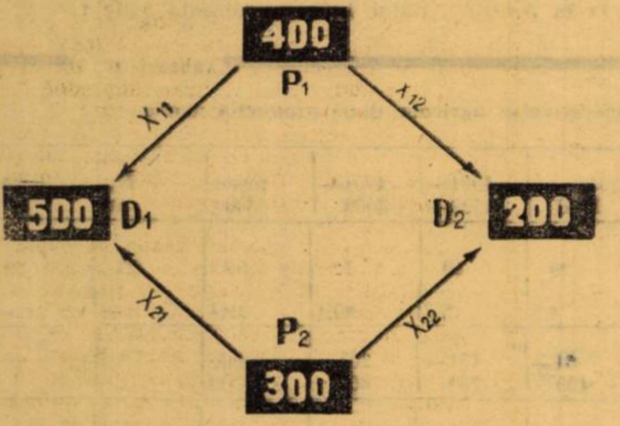

Aceasta e problema dumitale, va întreba matematicianul?

Să nu se mire cînd i se va spune: da. Să nu se mire, dar să se întrebe: o fi oare adevărat?

Fiindcă, așa pusă problema, ea are o grămadă de soluții: o infinitate. Oricine se poate distra și observa că ecuațiile (1) — (4) au multe, o infinitate de soluții. Ecuația (1) dă

$$x_{12} = 400 - x_{11} \qquad (5)$$

iar ecuația (3) dă

$$x_{21} = 500 - x_{11} \qquad (6)$$

Ecuația (2) dă $x_{22} = 300 - x_{21}$ deci, înlocuind pe x_{21} din (6) avem

$$x_{22} = 300 - (500 - x_{11})$$

deci

$$x_{22} = x_{11} - 200 \qquad (7)$$

Valorile (5), (6), (7) satisfac nu numai ecuațiile (1), (2), (3), ceea ce era natural, căci acestea au fost utilizate, ci și ecuația (4), căci

$$x_{12} + x_{22} = (400 - x_{11}) + (x_{11} - 200) = 200$$

Aici ne oprim puțin.

Întrebăm apoi din nou pe economist: nu mai vrei nimic?

Chiar nimic.

Se poate întîmpla să nu obținem nici un răspuns. Aceasta este situația grea în care poate fi pus matematicianul, dacă nu știe dinainte care e problema economistului. Atunci trebuie să alerge din institut în institut să vadă: n-o fi fost alt economist care să fi enunțat problema în întregime?

Se poate întîmpla ca răspunsul să-l ia chiar de la economistul cu care vorbea: vreau să mă coste cît mai ieftin.

Cît costă transportul din P_1 în D_1, din P_1 în D_2, din P_2 în D_1, din P_2 în D_2? Evaluarea poate fi făcută după distanță. Economistul îmi furnizează distanțele: sînt următoarele

din P_1 la D_1 . . . . 500 km
din P_1 la D_2 . . . . 400 km
din P_2 la D_1 . . . . 600 km
din P_2 la D_2 . . . . 300 km

Să mai facem o figură

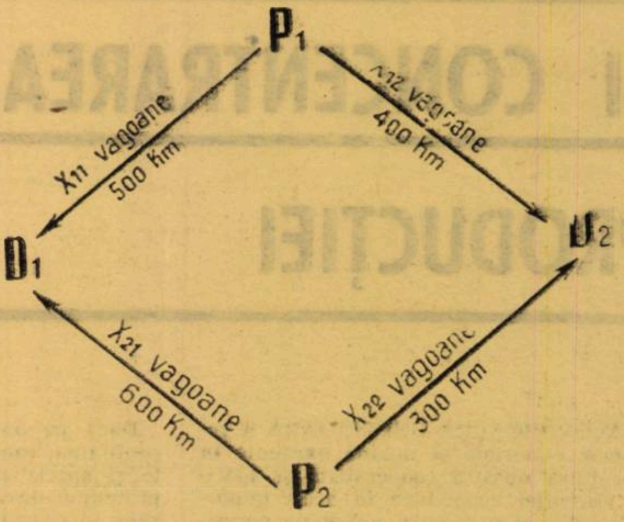

Costul total, evaluat în vagoane-kilometri este

$$500\,x_{11} + 400\,x_{12} + 600\,x_{21} + 300\,x_{22}$$

Problema se pune ca acest preț să fie minim. Cu ajutorul lui (5), (6), (7) această expresie este

$$400\,000 - 200\,x_{11} \qquad (8)$$

deci problema este următoarea: să se găsească x_{11} astfel ca $400\,000 - 200\,x_{11}$ să fie cel mai mic cu putință.

Cu alte cuvinte trebuie ca x_{11} să fie cel mai mare cu putință.

Este oare aceasta problema?

Nu poate fi x_{11} oricît de mare?

---

articole din lemn, instrumente muzicale, împletituri diverse, produse chimice de uz cas[illegible], diverse materiale de extracție și produse de ceramică, articole din cauciuc și mase plastice și alte produse, realizate de industria locală, precum și importul unor materiale destinate acestor producții;

— importul unor articole de sport, de birou și desen, din cauciuc și mase plastice, instrumente muzicale, articole pentru decorațiuni, articole de frizerie și toaletă, marochinărie și accesorii metalice.

I.S.C.E. AROCONSTRUCT:

— executarea în străinătate de lucrări de construcții de locuințe, social-culturale, administrative, edilitare, drumuri și orice alte lucrări care intră în obiectul de activitate al organizațiilor de construcții-montaj subordonate Consiliului Popular al municipiului București;

— întocmirea de studii și proiecte, acordarea de asistență tehnică, servicii de consultare și executarea de orice alte lucrări care intră în obiectul de activitate al organizațiilor de proiectare subordonate Consiliului Popular al municipiului București;

— importul de utilaje, instalații și materiale necesare executării lucrărilor de construcții pe care le execută în străinătate;

— importul de utilaje și instalații și exportul de produse din unitățile economice proprii, în cadrul acțiunilor de cooperare și compensații ce se realizează de Consiliul Popular al municipiului București;

— exportul de produse realizate de organizațiile care produc materiale de construcții, subordonate Consiliului Popular al municipiului București.

I.S.C.E. MECANOEXPORT:

— exportul de rulmenți, moto și electrocompresoare, pompe, ventilatoare și armături industriale și sanitare, fitinguri, biciclete, bascule și cîntare, băi, tuburi și radiatoare din fontă, concasoare, rulouri compresoare, excavatoare, betoniere, poduri rulante, aparate de măsură, optice, piese turnate;

— importul de rulmenți, utilaje pentru turnătorie, instalații pentru acoperiri metalice, pompe, compresoare, ventilatoare, filtre, scule, diamante industriale, materiale optice;

— importul și exportul de piese de schimb aferente produselor din nomenclatorul de export și import.

I.S.C.E. UZINEXPORT:

— exportul de fabrici și instalații complete, linii tehnologice și echipamente pentru industria constructoare de mașini, industria materialelor de construcții, chimică și petrochimică, metalurgică, energetică, alimentară, frigotehnică;

— exportul de studii, proiecte, licențe și execuția de lucrări de construcții-montaj în străinătate pentru aceste sectoare, inclusiv C.K.D. pentru produsele respective;

— importul pentru obiectivele M.I.C.M. de instalații complete și licențe în cadrul importului de instalații, procese tehnologice, documentații și asistență tehnică, piese de schimb pentru prima dotare;

— importurile de completare pentru obiectivele ce se exportă.

I.S.C.E. AGROEXPORT:

— exportul și importul de cereale, fasole, mazăre boabe, deșeuri de trior, diverse semințe, ca: floarea soarelui, dovleac, cînepă.

I.S.C.E. PETROLEXPORT:

— exportul de produse petroliere și aromate, gaze naturale;

— importul de țiței, bitum, uleiuri minerale, unsori speciale, aditivi, etyl fluid și alte produse pentru industria petrolieră.

I.S.C.E. GEOMIN:

— executarea la extern de prospecțiuni și explorări geologice, cercetări, proiectări, studii, expertize, lucrări de deschidere și exploatare și alte prestări de servicii din profilul Ministerului Minelor, precum și exportul de instalații complete miniere, utilaje și echipamente miniere, inclusiv asistența tehnică aferentă.

I.S.C.E. EXPORTLEMN:

— exportul de cherestea, lemn de construcții, lemn pentru celuloză, placaje, plăci aglomerate, plăci fibrolemnoase, parchete, cărbune de lemn;

— importul și exportul de hîrtie, cartoane, mucava și celuloză pentru hîrtie.

I.S.C.E. TEHNOFORESTEXPORT:

— exportul de mobilă, elemente de mobilă, uși și ferestre, case prefabricate din lemn, ambalaje, articole din lemn pentru sport;

— exportul de instalații complete din domeniul economiei forestiere, studii, documentații și asistența tehnică aferentă și importul de completare pentru acestea;

— importul de lemn exotic, feronerie pentru mobilă.

I.S.C.E. MINERALIMPORTEXPORT:

— importul de minereuri de fier, de mangan, de crom, de cupru și concentrate de cupru, cărbuni cocsificabili, cocs, bauxită, cărămizi refractare, magnezită, oale de grafit, abrazive, tuburi de azbociment, caolin, grafit;

— exportul de minereuri, ciment, marmură, geamuri, articole sanitare din faianță și ceramică, sare, bitum, pirită, barită.

I.S.C.E. INDUSTRIALIMPORT:

— importul de instalații complete, inclusiv piesele de schimb pentru prima dotare, importul de licențe, procese tehnologice, documentație și asistență tehnică, cu excepția celor care se efectuează de către și pentru Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini.

I.S.C.E. TEHNOIMPORT:

— exportul de avioane;

— importul de avioane și material de aviație, instalații și mașini poligrafice, aparate de măsură, control și automatizare, medicale și de laborator, materiale și echipamente foto, cinema, optice, scule și produse de mecanică fină, azbest, plută, bunuri de consum.

I.S.C.E. TERRA:

— efectuarea de operațiuni de comerț exterior legate, paralele, de compensație, de reexport de mărfuri, precum și valorificarea de contingente, de disponibilități de clíring și alte operațiuni asemănătoare;

— participarea la societăți comerciale cu sediul în străinătate;

— reprezentarea în țară a unor firme străine, potrivit prevederilor legale.

ȘTIINȚĂ, TEHNICĂ TEHNOLOGIE, INOVAȚII

● **La Uzina de mecanică navală din Galați** a fost asimilată O NOUĂ SERIE DE TABLOURI DE COMANDĂ ȘI DE AUTOMATIZARE PENTRU NAVE, instalații care pînă anul trecut se procurau din import. Pentru fabricarea lor a fost amenajată o linie nouă de producție. În curînd, uzina gălățeană va asimila pompe pentru evacuarea apei, caldarine pentru cargouri de 7 500 tone, răcitoare, preîncălzitoare și butelii pentru aer comprimat, reducîndu-se corespunzător importul de asemenea produse.

● **Un colectiv de specialiști de la Uzina chimică din cadrul Grupului industrial petrochimic — Borzești** au pus la punct O NOUĂ TEHNOLOGIE DE EXTRAGERE A SUBSTANȚELOR CHIMICE ACTIVE DIN PREPARATE ORGANOCLORURATE. Prin aplicarea acestei tehnologii, timpul de extragerea analitică a fost redus de la 8 ore la numai 5 minute, iar cantitatea de clorură de metilen, folosită pentru aceste operațiuni, a scăzut cu peste 50%. Și consumul de energie electrică este considerabil redus, întrucît nu mai este necesară încălzirea băilor de extragere. În plus, erorile de apreciere a compoziției chimice a solvenților sînt eliminate aproape total. Specialiștii apreciază că noua metodă va putea fi extinsă în întreaga industrie chimică pentru controlul de fabricație al produselor organoclorurate.

● **Rafinăria din Teleajen** a început să producă pe cale industrială UN ULEI SPECIAL, necesar obținerii anvelopelor auto și a unor auxiliari pentru industria textilă. Rezultat al inițiativei unui colectiv format din specialiști ai Institutului de cercetări pentru prelucrarea țițeiului din Ploiești și ai rafinăriei amintite, acest ulei, realizat în totalitate din materii prime indigene, atinge parametri tehnici și de întrebuințare comparabili cu cele mai reușite produse similare din străinătate. În prezent, același colectiv se preocupă de asimilarea unor tipuri de uleiuri minerale — aditivate, pentru motoarele de avion.

● **Inginerul C. Farago** a conceput și realizat la Fabrica de cherestea din Ioaniș, județul Bihor, o INSTALAȚIE DE EVACUARE MECANIZATĂ A DEȘEURILOR rezultate din debitarea masei lemnoase. Instalația, realizată din fonduri de mică mecanizare, contribuie la ridicarea productivității muncii cu 10% pe întreaga hală de debitare. Valoarea instalației, care poate fi generalizată la toate fabricile de cherestea din țară, va fi recuperată în mai puțin de doi ani.

AGRICULTURĂ

In C. A. P. din judeţul Timiş

PROFILAREA ŞI CONCENTRAREA PRODUCŢIEI

VALORIFICAREA SUPERIOARA a resurselor materiale şi umane existente în agricultura noastră cooperatistă şi sporirea eficienţei economice în acest important sector al economiei naţionale necesită aplicarea în practică a unui complex de măsuri tehnice, economice şi organizatorice, care să asigure o creştere continuă a producţiei, a productivităţii muncii şi o reducere a cheltuielilor pe unitatea de produs. In acest cadru, profilarea, concentrarea producţiei şi specializarea cooperativelor agricole — se înscriu ca o acţiune economică şi organizatorică complexă, deosebit de importantă şi de cea mai stringentă actualitate.

Necesitatea înfăptuirii acestei acţiuni în agricultura cooperatistă este subliniată cu tărie în documentele Congresului al X-lea al P.C.R. „**Ţinînd seama de experienţa întreprinderilor agricole de stat, ca şi a unui număr mare de cooperative agricole de producţie, socotim** — arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu — **că este timpul să se treacă şi în sectorul cooperatist la profilarea producţiei şi specializarea unităţilor, în vederea realizării unor producţii vegetale şi animale bogate şi sigure**“ [1]).

Rezultatele obţinute în ultimii ani de către marea majoritate a întreprinderilor agricole de stat, precum şi de către cooperativele agricole, care au trecut deja la profilarea şi concentrarea producţiei, ne arată în mod evident că de rezolvarea corespunzătoare a acestei probleme depind într-o mare măsură eficacitatea economică a investiţiilor şi a utilizării bazei tehnico-materiale, sporirea şi rentabilitatea producţiei şi, în ultimă instanţă, dezvoltarea şi consolidarea economică a întreprinderilor agricole socialiste.

Dacă pe ansamblul agriculturii ţării profilarea, concentrarea producţiei agricole şi specializarea unităţilor au la bază principiul dezvoltării complexe, multilaterale, în cadrul şi la nivelul întreprinderilor agricole aceste procese presupun dezvoltarea acelor ramuri, culturi şi specii de animale, care să asigure folosirea cît mai completă şi mai eficientă a pămîntului, a forţei de muncă, a celorlalte mijloace de producţie.

În ultimii ani, o dată cu dezvoltarea bazei tehnice-materiale, cu perfecţionarea tehnologiei diferitelor produse agricole, s-a îmbunătăţit permanent repartizarea pe teritoriu a producţiei agricole şi **în special a producţiei marfă**. In această privinţă o experienţă valoroasă au dobîndit-o cooperativele agricole de producţie din judeţul Timiş. De menţionat că profilarea producţiei nu a fost privită aici ca o simplă mutare a culturilor şi speciilor de animale dintr-o unitate în alta, ci ca un proces complex, determinat de o serie de factori tehnici, economici şi organizatorici, cu largi implicaţii economice şi sociale.

Stabilirea profilului cooperativelor agricole s-a făcut în aşa fel încît ramurile de bază producătoare de produse marfă să fie amplasate în acele unităţi care au condiţiile cele mai favorabile pentru dezvoltarea acestora. Aceasta a permis ca producţia marfă vegetală şi animală să se concentreze an de an într-un număr tot mai restrîns de unităţi, dar pe suprafeţe mari. Iată cum se prezenta situaţia pe judeţ în anul 1968 la principalele culturi tehnice :

Tabelul nr. 1

Cultura	Gruparea cooperativelor agricole după suprafaţa cultivată :				Nr. celor ce nu au cultivat	Total
	10—50 ha	51—150 ha	151—200 ha	peste 200 ha		
1. Floarea soarelui	41	84	10	12	62	209
Supr, în % din total	10	56,1	12,2	21,4	—	—
Grupe	1—45 ha	46—80 ha	81—150 ha	151—200 ha		
2. Sfecla de zahăr	18	42	50	29	70	209
% din supr. totală	4	18,1	37,0	39,7	—	—
Grupe	0—50 ha	51—70 ha	71—100 ha	peste 100 ha		
3. In pentru ulei	21	10	55	7	116	209
% din supr. totală	19,5	13,8	37,0	29,6	—	—
Grupe	0—40 ha	41—80 ha	81—100 ha	peste 100 ha		
4. Cînepă	12	17	11	16	153	209
% din supr. totală	5,0	21,3	21,7	52,0	—	—

După cum rezultă din tabel ponderea cea mai mare a suprafeţelor, deci şi a producţiei, se realizează în cooperativele agricole care cultivă suprafeţe întinse, unde se pot aplica tehnologiile cele mai înaintate. Astfel, la sfecla de zahăr, 76,7% din suprafaţă este concentrat în numai 79 de cooperative agricole din cele 209 existente pe teritoriul judeţului ; la inul pentru ulei, 80,4% din suprafaţă concentrată în numai 72 de unităţi, iar la cultura cînepii 95,0% din suprafaţă este concentrată în 44 de unităţi.

Concentrarea producţiei acestor culturi în cooperativele cu cele mai favorabile condiţii şi profilarea corespunzătoare a unităţilor au influenţat pozitiv nivelul producţiilor obţinute. Datele din tabelul nr. 2 sint edificatoare în această privinţă:

Tabelul nr. 2

Cultura	Unit. de măsură	1967	1968	% de creştere 1968/1967
Sfecla de zahăr				
Suprafaţa	ha	14 894	14 891	100
Prod. medie	kg/ha	21 877	27 602	121,6
Prod. totală	tone	325 841	396 414	121,6
Cinepa de fuior				
Suprafaţa	ha	4 565	5 003	109,5
Prod. medie	kg/ha	5 243	5 628	107,3
Prod. totală	tone	23 937	28 158	117,6
In pentru ulei				
Suprafaţa	ha	3 688	4 279	116,0
Prod. medie	kg/ha	565	631	111,6
Prod. totală	tone	2 086	2 702	129,5
Floarea soarelui				
Suprafaţa	ha	13 276	14 949	112,6
Prod. medie	kg/ha	970	1 279	132,2
Prod. totală	tone	12 884	19 193	148,9

Sînt numeroase exemple de cooperative care confirmă justeţea amplasării acestor culturi în unităţi mai puţine, dar pe suprafeţe mari. La sfecla de zahăr, se poate cita exemplul cooperativei agricole Jimbolia care cultivînd 300 de ha, obţine în mod constant peste 42 000 kg/ha. Cooperativa agricolă Iecea Mare, cultivînd cinepă de fuior pe 220 ha, obţine anual peste 7 500 kg tulpini la ha, iar la in pentru ulei, cooperativele agricole Belinţ, Herendeşi şi altele, care au cultivat circa 100 ha, obţin producţii de 1100—1200 kg sămînţă la ha.

Rezultate evidente s-au înregistrat şi în ceea ce priveşte profilarea şi concentrarea producţiei din sectorul zootehnic al cooperativelor. Situaţia existentă la sfirşitul anului 1968 se prezenta astfel :

Tabelul nr. 3

Gruparea cooperativelor agricole după producţia marfă

Lapte de vacă (hl)	Grupa 1—500	501—1000	1001—1500—	1501—3000	peste 3000	Nu au	Total
Nr. C.A.P.	9	29	19	72	59	21	209
% din cant. totală	0,5	4,2	5,3	40,4	49,4	—	—
Carne (t) total	Grupa 1— 50	51—100	101—200	201—300	peste 300		
Nr. C.A.P.	46	53	77	27	6		209
% din cant. totală	5,9	15,7	40,7	27,2	10,3		

Se observă că în anul respectiv, 78,2 din cantitatea de carne marfă se producea în numai 110 unităţi din cele 209 existente. Această concentrare oferă mari avantaje în organizarea raţională a producţiei, în creşterea randamentelor pe animal, în reducerea consumului pentru 1 kg spor şi în sporirea eficienţei economice.

Acţiunea de profilare şi concentrare a producţiei în cooperativele agricole din judeţul Timiş a continuat şi în anul 1969, contribuind într-o măsură însemnată la sporirea producţiei, la creşterea productivităţii muncii şi la ridicarea eficienţei economice. Experienţa dobîndită în ultimii ani de către cooperativele agricole de producţie din judeţul Timiş în privinţa profilării, concentrării producţiei şi specializării unităţilor, a evidenţiat rolul şi însemnătatea folosirii unor metode şi procedee moderne pentru soluţionarea judicioasă a acestor importante probleme economice şi organizatorice.

În această privinţă experimentarea unor aplicaţii ale metodelor matematice şi a maşinilor electronice de calcul de către catedra de economie şi organizare a Institutului Agronomic din Timişoara s-a dovedit eficace şi deosebit de utilă. Amintim aici, de pildă, cazul cooperativei agricole Ghiroda, cunoscută prin rezultatele sale bune. Problema care s-a ridicat în faţa noastră a fost dacă se poate îmbunătăţi actuala structură a producţiei din cooperativa respectivă prin folosirea metodelor operaţionale şi a calculatorului electronic. Prin elaborarea unui model economico-matematic adecvat — calculînd totodată coeficienţii tehnico-economici, resursele şi restricţiile necesare — s-a ajuns la următorul profil de producţie :

Tabelul nr. 4

Structura producţiei-marfă la cooperativa agricolă Ghiroda

Specificare	Unit. de măsură	Situaţia actuală	V 1	V 2
Grîu	tone	550	—	—
Porumb	tone	280	—	—
Floarea soarelui	tone	94	—	—
Sfecla de zahăr	tone	2500	6445	3600
Legume	tone	868	1381	1381
Carne total	tone	64,5	208	361
din care :				
bovine	tone	53,8	176	73
porcine	tone	1,5	—	156
ovine	tone	4,2	32	59
păsări	tone	5	—	72
Lapte total	hl	7681	17600	8315
Lînă	tone	0,9	3,6	6,5
Ouă	mii buc.	683	—	3000

Datele rezultate ne arată că există posibilitatea de a îmbunătăţi structura de producţie a acestei unităţi, care se află în raza municipiului Timişoara, lîngă fabrica de zahăr şi care trebuie să aibă un profil adecvat pentru aprovizionarea oraşului cu cele necesare. Se observă că în prezent unitatea produce spre vînzare grîu, porumb, floarea soarelui, sfeclă de zahăr, legume, cartofi şi toate produsele animale, dar în cantităţi mici. În soluţiile elaborate cu ajutorul calculatorului electronic se observă că unitatea îşi restrînge numărul de produse marfă, dar sporeşte cantitatea tocmai la produsele cele mai mult solicitate de oraş cum sînt laptele de vacă, carnea, ouăle, precum şi la sfecla de zahăr pentru fabrica de zahăr.

Pentru realizarea acestui profil, desigur că se va modifica atît structura culturilor cît şi efectivele de animale. Grîul şi porumbul se vor cultiva numai pe suprafeţele necesare acoperirii consumului intern al cooperatorilor. Floarea soarelui se exclude din cultură. Suprafaţa cu sfeclă de zahăr se măreşte de la 6,8% la 9,9%, din suprafaţa arabilă ; culturile furajere cresc de la 28,3% la 56,5%, din care ponderea cea mai mare o au lucerna şi orzul. În ceea ce priveşte efectivele de animale, cooperativei agricole i se recomandă să crească 676 vaci complexe în soluţia 1 şi 280 în soluţia 2, faţă de 361 în prezent ; ovinele să crească de la 452 la 1800,

Conf. univ. dr. C. ANDERCA
Institutul Agronomic Timişoara

● În zona centrală a municipiului Baia Mare a început construirea unui nou cartier de locuințe, care va însuma în final circa 12 000 de apartamente, cîteva complexe comerciale și alte obiective economice și social-culturale. Încă din primele zile ale anului 1970 au fost începute lucrările la trei blocuri din complexul celor 438 de apartamente care urmează să fie predate locatarilor în acest an. Se lucrează, de asemenea, în ritm susținut la finisarea altor obiective ce urmează a fi predate în acest trimestru: un spital cu 1 000 de locuri, casa de cultură a sindicatelor, un hotel turistic și altele.

● În localitățile Orăștie și Simeria au fost date în folosință noi clădiri pentru serviciile poștale și de telecomunicații. De asemenea, centralele telefonice de la Deva și Brad și-au mărit capacitatea cu cîte 1 000 linii. În prezent se întreprind lucrări pentru modernizarea rețelei de telecomunicații și în unele localități rurale din județul Hunedoara.

● Au fost terminate lucrările de consolidare a șoselei M. Kogălniceanu — Ovidiu, în lungime de 10,5 km. Într-un stadiu avansat se află și al doilea tronson al acestei magistrale turistice — șoseaua Ovidiu — Constanța care se lărgește pînă la 12 metri. În continuare, pînă la Eforie sud, se execută lucrări de extindere la patru benzi de circulație. Lucrările de extindere, consolidare, asfaltare și marcare pentru reglementarea circulației se vor încheia o dată cu deschiderea noului sezon estival pe litoral.

● REȚEAUA TURISTICĂ A COOPERAȚIEI DE CONSUM se completează în acest an cu noi unități. Ele sînt amplasate la Sovata, Ilișești, Valea Ursului, Bran și Cheia. Construite în stilul arhitectonic local, ele vor dispune de spații de cazare, unități de alimentație publică, locuri de parcare a autoturismelor. De asemenea, la Țăndărei, pe traseul București — Constanța, se vor amenaja

CONFIDENȚIAL

un restaurant și o cofetărie, iar în pădurea de lîngă Babadag — un nou camping.

● UN COLECTIV DE SPECIALIȘTI de la catedra de botanică a Institutului de medicină și farmacie din Tg. Mureș, a întreprins în ultimii ani un amplu studiu asupra răspîndirii plantelor medicinale din flora spontană a zonelor vestice ale munților Harghita. Cu prilejul acestor studii au fost identificate și cartografiate peste 150 de plante valoroase, recomandate a fi utilizate în industria farmaceutică și s-au marcat zonele în care se găsesc plante utile pentru obținerea unor medicamente citostatice, antiinflamatorii, sedative, cu acțiuni cardiovasculare și altele. Au fost identificate, de asemenea, circa 10 specii de plante rare, caracteristice acestor zone montane, ca și covoare întinse de narcise și alte plante de mare valoare decorativă.

● LA SATU MARE, BACĂU, SF GHEORGHE ȘI CLUJ a început construcția unor noi obiective ale cooperației meșteșugărești. Este vorba de o stație de întreținere și reparații auto-moto și trei ateliere de producție. Acestora, li se vor adăuga, în cursul anului, încă 120 de construcții: spălătorii-curățătorii, stații auto-moto, o casă de modă, complexe de deservire, ateliere de producție, amplasate mai ales în localitățile aflate în plină dezvoltare, cum sînt Buzău, Tg. Jiu, Sighet, Slatina, Focșani, Botoșani etc. În vederea realizării lor în termenele prevăzute au fost stabilite din timp amplasamentele, s-au asigurat documentațiile pentru mai mult de 76% din obiective.

COMERȚ

„ÎNCHIS PENTRU INVENTAR!"

Fatalmente această operație trebuie să dureze mult și să fie costisitoare?

PREOCUPAREA pentru creșterea eficienței economice cuprinde nu numai sfera producției, ci și pe aceea a circulației. Este știut că viteza de rotație a fondurilor, a cărei necesitate de accelerare a fost subliniată de Congresul al X-lea al P.C.R. este în funcție atît de timpul de producție, cît și de cel de circulație. Reducerea duratei de realizare a mărfurilor influențează în mod direct mărimea fondurilor totale aflate în mișcare și aceasta, în primul rînd, pe seama factorilor ce țin de sfera circulației mărfurilor, aspect deosebit de pozitiv. Dacă sfera producției se bucură de o mai mare atenție în privința accelerării vitezei de rotație a fondurilor, a reducerii perioadelor de inactivitate și a creșterii eficienței economice, nu același lucru se poate spune despre comerț.

Referindu-ne la timpul necesar realizării mărfurilor — componentă importantă a duratei de rotație a fondurilor — aceasta este influențată negativ prin durata, uneori nejustificat de mare, a efectuării inventarului în unitățile comerciale cu amănuntul. Importanța inventarierii periodice a fondului de mărfuri existent în rețeaua comercială este atît de evidentă încît nu ne gîndim să o constatăm. Dar nu putem să fim de acord cu deficiențele care se manifestă în legătură cu efectuarea lui.

Timpul necesar inventarierii este cuprins de regulă, între 2—3 zile și o săptămînă, dar la unele unități această durată se prelungește la 10—15 zile sau chiar mai mult. Pentru unele magazine este necesară, în mod obiectiv, o perioadă mai mare, avînd în vedere sortimentele foarte variate și numărul mare de produse. Ni se pare însă cu totul nejustificat ca un inventar să dureze 10—15 zile și, mai ales, faptul că majoritatea unităților comerciale depășesc cu mult (pînă la dublare) termenul inițial stabilit.

În toate cazurile, cu excepția magazinelor alimentare și a celor universale, pe toată durata inventarului încetează orice vînzare, ceea ce are efecte negative nu numai asupra eficienței economice a unităților respective — cheltuielile fiind aproape aceleași și în timpul inventarului ca și în perioadele de activitate normală — ci și asupra bunei aprovizionări a populației. Sînt situații cînd într-o localitate, anumite mărfuri se vînd într-un singur magazin, specializat, a cărui întrerupere de activitate, dată fiind durata mare, provoacă serioase dificultăți atît în realizarea mărfurilor produse cît și în aprovizionarea populației.

Considerăm, de aceea, că ar fi deosebit de utilă și necesară extinderea practicii inventarierii pe raioane sau secțiuni, continuîndu-se activitatea comercială, chiar și pentru aceste raioane, cu un număr strict necesar de produse principale, scoase din fondul de marfă de inventariat și puse în vînzare în cadrul altor raioane. În cazul inventarului global, întreruperea activității se poate evita prin transferarea unor mărfuri — în cantități determinate — la alte unități comerciale sau prin vînzarea lor la tonete, iar inventarierea trebuie pregătită încă în perioada de funcționare a magazinului (stabilirea și sigilarea anumitor stocuri, verificarea evidenței etc.), astfel ca magazinul să fie scos din activitate o perioadă cît mai scurtă. Caracterul destul de limitat al rețelei noastre comerciale impune ca inventarierea la anumite unități să fie făcută în cursul unei singure nopți, fără ca practic să fie deranjat orarul magazinului. În acest sens poate fi folosită experiența întreprinderilor productive unde inventarierea nu întrerupe niciodată activitatea unității, deși are loc cu aceeași regularitate și minuțiozitate ca și în comerț.

Inventarul global, în afară de faptul că reprezintă un factor de mărire a duratei, dă și posibilitatea acoperirii unor lipsuri prin mutații în sortimente. Întărirea evidenței și a gestiunii la vînzător ar scurta durata de inventariere, permițînd cunoașterea operativă a situației stocului de marfă la raion și o evidență clară a schimbărilor intervenite în acesta. Vînzătorul, responsabilul de raion, avînd la dispoziție copii ale bonurilor de vînzare și o evidență a mărfurilor ridicate din depozit, poate să opereze zilnic (sau la 2—3 zile) modificările din stocul lui de marfă. Inventarierea poate astfel să fie făcută în orice moment și într-un timp foarte scurt. În plus, vînzătorul poate să-și completeze la timp stocul de mărfuri cu sortimentele cele mai solicitate, să ceară magaziei și, mai departe, depozitelor sau bazelor de aprovizionare, mărfurile cu rulaj mai rapid înainte de epuizarea lor din magazin.

Asupra duratei inventarului acționează, însă, în măsură hotărîtoare și modul lui de organizare și desfășurare. Depășirea termenelor stabilite nu se datorește numai constatării unor lipsuri în gestiune ci și unor cauze de natură subiectivă: participarea efectivă parțială a colectivului la operațiunile de inventariere, ritmul foarte lent al activității, lipsa unei cointeresări în grăbirea lucrărilor etc., ca și verificarea de slabă calitate, care determină, în același moment sau la interval foarte scurt reinventarieri.

Printr-o studiere atentă a condițiilor concrete și a specificului diferitelor unități comerciale, printr-o pregătire mai temeinică a lucrătorilor din comerț ca și a personalului de control însărcinat cu efectuarea inventarului se poate reduce durata inventarierii. În același sens, o influență deosebită asupra duratei inventarului ar putea exercita cointeresarea materială a lucrătorilor care-l efectuează. Stimulînd colectivele care reduc termenul anterior stabilit sau penalizînd pe acelea care îl depășesc, fără a avea o justificare temeinică, se creează un interes nemijlocit al lucrătorilor față de durata inventarului. Chiar numai generalizarea acelor forme de salarizare, care pun în dependență directă veniturile lucrătorilor din comerț de rezultatele economice ale unităților comerciale în care lucrează, ar influența în același sens pozitiv, reducînd perioadele de inactivitate datorită inventarierii mărfurilor.

lector univ. Ana COJOL
lector univ. Ileana IOVĂNESCU

Desen de CIK DAMADIAN

● I.S.C.E. METALIMPORT va livra, pe baza contractului recent încheiat, în R.F. a Germaniei, 3 000 tone profil oțel UNP-INP. Printre contractele de import încheiate enumerăm pe cele cu firma VOEST din Austria pentru 40 tone tablă oțel aliat și cu firma Marrel Frères din Franța, pentru cca. 100 tone tablă aliată AMMO 65. De asemenea, se vor importa din R.P. Ungară cca. 2 740 t tablă decapată St 12 și St 13.

● I.S.C.E. AUTO-TRACTOR a încheiat contracte pentru importul din U.R.S.S., a 11 buldozere 527 și D 493.

● I.S.C.E. TEHNOFORESTEXPORT a încheiat cu reprezentanții firmei Intercontinental din New York, un contract pentru livrarea de mobilier pentru hotel și decorațiuni interioare, în valoare de 383 000 de dolari. Cu firme din Suedia și R.F. a Germaniei s-au încheiat contracte în valoare de 400 mii lei valută, pentru export de mese tip „Bombay", respectiv tocuri de uși furniruite.

● I.S.C.E. MINERALIMPORT-EXPORT. În perioada 1—20 ianuarie a.c. s-au livrat, pe cale terestră, cca. 18 mii tone ciment cu destinația R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, R.P. Ungară și R.P. Polonă. Din grupa materialelor de construcții, s-au livrat la export — în aceeași perioadă — 840 tone piatră de gips și 600 tone ipsos în R.P. Ungară, 9 700 mp dale marmură concasată, cca. 24 000 mp impislitură bitumată și

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

200 tone tub din gresie în R.S. Cehoslovacă, 100 000 mp plăci din azbociment în R.D. Germană și cca. 200 tone articole sanitare în R.S. Cehoslovacă și R.P. Polonă. S-au livrat cca. 40 mii mp geam tras în U.R.S.S. și Italia, și 80 mii mp geam laminat în Italia.

● I.S.C.E. CHIMIMPORT a livrat, recent, în Italia, cca. 40 tone acid azotic, produs al Combinatului chimic Victoria. De asemenea, se va livra în Suedia, Austria și R.F. a Germaniei, acid formic produs de fabrica „Sinteza" din Oradea.

● I.S.C.E. TEHNOIMPORT a încheiat noi contracte cu firme din R.F. a Germaniei, pe baza cărora va importa o mașină universală de copiat filme de 16 și 35 mm, aparatură de fizică nucleară și diverse obiecte și armături sanitare.

● I.S.C.E. ARTIZANAT 7 000 mp covoare tip „Carpați", țesute de mînă, fac obiectul contractului de export recent încheiat cu firme din Anglia.

● I.S.C.E. ROMAGRICOLA a încheiat, de curînd, contracte pentru exportul a 100 tone de semințe de mazăre verde în Olanda. De asemenea, pe baza contractelor încheiate, va livra în Japonia 2 400 kg polen de albine și către firme din R.F. a Germaniei 50 tone vin vărsat de desert.

● I.S.C.E. CONSERVEXPORT a încheiat noi contracte pe baza cărora va importa, de la firme din Turcia, cca. 40 tone alune decorticate.

● I.S.C.E. PRODEXPORT va importa din U.R.S.S. 2 500 tone stavrizi și 500 tone heringi. Către firme din R.F. a Germaniei se vor livra 200 tone acizi grași, iar către firme din Anglia, 200 tone untură de porc.

în soluția 1 și la 3286 în soluția 2, iar păsările de la 8 541 să crească la 21 955. Despre efectul economic al îmbunătățirii actualei structuri de producție, ne vorbesc cu destulă semnificație datele din tabelul ce urmează:

Tabelul nr. 5

Eficiența economică a îmbunătățirii profilului la cooperativa agricolă Ghiroda

Indicatori	Unit. de măs.	Sit. actuală		V 1		V 2	
		Val.	%	Val.	%	Val.	%
Producția globală la 100 ha	mii lei	607	100	719	118	609	101
Producția netă la 100 ha	mii lei	322	100	377	117	347	108
Venit net	mii lei	109	100	131	120	112	102
Producția globală la un cooperator	mii lei	9,8	100	11,6	118	10,2	103
Producția globală la o zi-muncă	mii lei	85,1	100	91,3	107	88,2	103

Din prezentarea acestor indicatori rezultă că unitatea poate obține o producție globală mai mare cu circa 2 milioane de lei. Deși cheltuielile materiale înregistrează o creștere de 1 milion, producția netă crește cu circa 1 milion, iar venitul net crește cu circa 270 000 lei. Paralel cu aceasta, brațele de muncă sînt mai rațional folosite, ceea ce se răsfrînge pozitiv în creșterea veniturilor cooperatorilor.

Iată că prin îmbunătățirea structurii de producție societatea este în măsură să primească un substanțial surplus de produse agricole, realizate în mod eficient, cooperativa își sporește veniturile, ceea ce se regăsește în creșterea ritmului de realizare a reproducției lărgite. Pentru economia cooperativei agricole, cît și pentru întreaga economie națională este important și faptul că sporește eficiența muncii sociale, prin creșterea productivității muncii cooperatorilor.

ADUNĂRILE GENERALE ALE SALARIAȚILOR

INOVAȚIE – SUCCES

La momentul bilanțului, adunarea generală a salariaților de la Uzina chimico-metalurgică „Neferal"-București a consemnat prin intermediul convingătorului limbaj al cifrelor că toți indicatorii de plan și toate angajamentele suplimentare asumate anul trecut s-au realizat cu mult deasupra cotelor stabilite. Depășirea principalilor indicatori în medie cu 8% este, neîndoielnic, un rezultat care onorează. Cu pregnanță se evidențiază puterea de pătrundere pe piețele străine a produselor uzinei. Este elocvent în acest sens procentul de 121% cu care a fost realizat planul de export.

Era normal ca în adunarea generală să se încerce reliefarea factorilor care au contribuit la obținerea acestor succese. Nu de dragul reliefării, ci pentru a fi folosiți pe mai departe. S-au subliniat, printre altele, disciplina și spiritul de colaborare în muncă manifestate de colectivul uzinei, punerea pe baze științifice a conducerii și organizării întregii activități și întoarcerea întregului colectiv cu fața spre viitor, spre inovație.

În darea de seamă prezentată de comitetul de direcție în fața adunării generale — ca de altfel și în cuvîntul multor participanți — s-a subliniat că depășirile masive obținute în 1969 se datoresc în mare parte livrărilor de produse realizate peste plan la cererea beneficiarilor ca și livrărilor de produse noi, asimilate în uzină. S-a menționat că în condițiile de fluctuație atît în cererile beneficiarilor cît și în asigurarea cu materie primă — normală dacă se ține seama de specificul activității uzinei — fără efortul susținut depus pentru punerea la punct și asimilarea noilor produse, ar fi fost pusă în pericol însăși realizarea planului. Adunarea generală a apreciat pozitiv orientarea dată în acest sens de conducerea uzinei. De fapt, această orientare a prins forme foarte concrete, care ar putea fi luate drept exemplu de multe alte conduceri de întreprinderi. La „Neferal" există (nu în discuție, ci în acțiune) un compartiment de marketing în atribuțiile căruia intră: prospectarea și studierea pieței în vederea determinării necesităților de aliaje neferoase ale economiei naționale, popularizarea și promovarea vînzării produselor uzinei, orientarea sectoarelor care se ocupă cu concepția și asimilarea noilor produse, stabilirea de contacte directe cu specialiștii și cadrele de conducere din principalele întreprinderi beneficiare din țară. De asemenea, s-a arătat în darea de seamă, o atenție deosebită a fost acordată anul trecut organizării activității de cercetare-dezvoltare: compartimentul de cercetare a fost înzestrat cu noi cadre de specialiști; s-a creat o grupă de autoutilare care și-a adus din plin contribuția la finalizarea eforturilor de cercetare. Rezultatul este că s-au realizat numeroase aliaje noi, al căror aport valoric la producția industrială se ridică la aproape 50 de milioane lei.

În cunoștință de cauză, pentru anul în curs, în adunarea generală s-a argumentat necesitatea consolidării în continuare a acestui pilon al eficienței care este inovația. Planul M.T.O. și propunerile făcute concretizează această orientare. Măsurile preconizate țintesc, printre altele, utilizarea integrală a capacității tehnice de care dispune uzina, prin mai bună distribuire și utilizare a inginerilor și tehnicienilor; intensificarea propagandei tehnice; îmbunătățirea sistemului de stimulare a inovatorilor; îmbunătățirea structurii organizatorice, atît a întreprinderii în ansamblu, cît și a subunităților componente, ținînd seama de dezvoltarea în perspectivă a uzinei; experimentarea noului sistem informațional; folosirea metodei drumului critic în întreaga activitate de reparații și de asimilare de noi produse.

Lista ar putea fi continuată. Se înțelege, de asemenea, că multe alte probleme au fost dezbătute în adunarea generală de la U.C.M. „Neferal"-București.

Constantin COJOCARU

PRIN NATURA SA, ADUNAREA GENERALA A SALARIAȚILOR este un organ de conducere, de bilanț și de prospectare, în același timp. Privind înapoi ea evaluează. Privind înainte descifrează, construiește, decide. Adunarea generală își realizează scopul în măsura în care aprecierea îmbracă forma satisfacției realizării obiectivelor stabilite în trecut și în măsura în care deciziile ei privind perspectiva se concretizează în obiective realiste, mobilizatoare, la nivelul cerințelor cărora colectivul reprezentat trebuie să le răspundă în noua perioadă.

MATERIILE PRIME – VALORIFICATE SUPERIOR

COMPONENT al Combinatului de lînă nr. 1, colectivul **Fabricii „Textila Grivița" București**, a dezbătut, în lumina rezultatelor fructuoase obținute anul trecut, principalele probleme ale planului pe 1970. Atît darea de seamă cît și discuțiile purtate s-au referit, îndeosebi, la valorificarea superioară a materiei prime, în cazul respectiv, a lînii. E și normal, întrucît „Textila Grivița" este singura întreprindere din țară specializată pe probleme de sortare, **spălare** și producere de pale de lînă pieptănată. Pe porțile fabricii intră 30% din întreaga producție de lînă a țării.

În cadrul dezbaterilor s-au relevat succesele dobîndite anul trecut (exprimate în milioane de lei producție globală și marfă peste plan, economii din reducerea prețului de cost etc.), dar în același timp au fost scoase în relief neajunsurile și posibilitățile de înlăturare a lor, făcîndu-se — în acest sens — numeroase propuneri. Un accent deosebit s-a pus pe **întărirea exigenței la recepționarea lînii.** Întreprinderile de colectare și achiziții a industriei ușoare (I.C.A.I.U.), au trimis fabricii anul trecut o mare cantitate de lînă prost clasată. A fost nevoie de o muncă suplimentară de resortare, clasare etc., iar o importantă parte a lînii a fost folosită ca fiind în întregime de calitate inferioară, deși cuprindea și sorturi superioare.

În timpul campaniei de recoltare a anului 1969, o mare cantitate de lînă a sosit udă, s-a încins și s-a degradat. Neorganizarea recepției pe schimburi, blocarea rampelor și a liniilor de garare la depozitul Militari în zilele de vîrf și dirijarea vagoanelor la altă gară, au agravat situația.

Pierderi importante au fost înregistrate și datorită furnizorilor — I.A.S., C.A.P. — care marchează oile cu substanțe nelavabile (vopsea și smoală) ceea ce degradează lîna, sau furnizează lînă cu scaieți, deoarece nu se întrețin în mod corespunzător pășunile; îndepărtarea acestora făcîndu-se prin carbonizare, lîna rezultată nu mai poate fi folosită decît ca sorturi inferioare. Din discuții a rezultat că în ciuda tuturor eforturilor de valorificare făcute, în fabrică mai există importante stocuri de lînă fără desfacere asigurată, că s-au întîmpinat greutăți în vinderea deșeurilor provenite din cauzele amintite.

Depozitele se prezintă și ele nesatisfăcător. Capacitatea totală de înmagazinare este doar de 2500 tone, în timp ce pe parcursul campaniei de achiziționare se primesc 5000—5500 tone lînă. În același timp, condițiile de păstrare a lînei la depozitul Chitila nu sînt de natură să asigure nealterate proprietățile fizico-mecanice. Dezafectarea unei magazii în anii trecuți, construită de fabrică din fonduri proprii, și punerea ei la dispoziția altor unități ale Ministerului Industriei Ușoare, tărăgănarea de cîțiva ani a construirii unor noi spații de depozitare, prevăzute doar pentru trimestrul II.1971, sînt aspecte negative în activitatea de valorificare superioară a diferitelor materii prime.

Analiza activității a scos în relief existența și a altor neajunsuri. Pentru rezolvarea lor au fost prevăzute importante măsuri în planul M.T.O. pe 1970. Ca urmare a înfăptuirii acestora **colectivul fabricii s-a angajat ca în acest an să obțină suplimentar: 2 milioane lei producție globală și marfă, un milion de lei producție marfă vîndută și încasată, reducere peste plan a prețului de cost cu 400 mii lei, beneficii peste plan de 200 mii lei.**

Septimiu POP

SPORIREA EFICIENȚEI ECONOMICE – PRINCIPAL OBIECTIV

INDUSTRIA județului Bihor a înregistrat, în 1969, o serie de rezultate pozitive, principalii indicatori de plan fiind îndepliniți și depășiți de marea majoritate a întreprinderilor. Totuși, o analiză mai profundă arată că există încă numeroase rezerve care, puse în valoare, pot contribui în mod substanțial la obținerea unei eficiențe economice mai înalte. **Anul trecut în unele întreprinderi timpul de lucru maxim disponibil al muncitorilor n-a fost utilizat din plin.** Volumul orelor de muncă nelucrate a reprezentat 5,6% din timpul maxim disponibil, iar la unele unități (Fabrica de confecții-Marghita, Fabrica de încălțăminte „Solidaritatea", Fabrica de blănuri „1 Mai", Fabrica textilă „Crișana"), această pondere a fost cuprinsă între 11% și 8,2%. Pierderile efective de timp au reprezentat 660 mii om/ore. **Producția nerealizată din cauza acestor neajunsuri s-a ridicat la 40 milioane lei.** În cadrul acestor irosiri de timp, numai absențele nemotivate au deținut o pondere de 36,5%.

În trimestrul IV al anului care s-a încheiat, **a fost utilizat necorespunzător și fondul de timp la un număr însemnat de mașini-unelte.** Dacă în industria republicană au fost mai puține cazuri în care fondul de timp s-a utilizat în proporție de sub 60% (exemplu — 9 ciocane de forjă la Uzina „Înfrățirea", 54%), în schimb, în industria locală, atît în secțiile de bază, cît mai ales în cele auxiliare, s-au înregistrat multe asemenea cazuri. Astfel, la I.I.L. Marghita, la 25 mașini din secțiile de bază (de găurit, frezat universale și verticale și de rabotat cu cuțit mobil) fondul de timp a fost utilizat în proporții care au variat între 18,3% și 27,9%, iar la 13 prese de forjă și 22 strunguri paralele — 43,9%, respectiv, 45,1%. De asemenea, la I.I.L. „Bihoreana" — Oradea, 15 mașini de găurit au fost utilizate în proporție de numai 49,7%, iar în secțiile auxiliare, la un număr de 18 mașini diferite, el a variat în jurul a 33%.

Considerînd că fiecare din mașinile din secțiile de bază trebuie utilizate în proporție de 75%, potrivit sarcinilor trasate pentru anul 1970, timpul irosit, ca urmare a nefolosirii unor mașini la această proporție, echivalează, după calculele făcute, cu un număr însemnat de astfel de utilaje complet neutilizate timp de o lună (vezi tabelul).

Numărul și tipul mașinilor	Procentul de folosire a timpului	Echivalent în număr de mașini asemănătoare nefolosite timp de o lună
Uzina „Înfrățirea" Oradea		
— 20 mașini de găurit	63	peste 9
— 9 ciocane de forjă	54	peste 6
I.S. „Metalica" Oradea		
— 11 mașini de găurit	32	aproape 20
I.I.L. Marghita		
— 22 strunguri paralele	45,1	peste 27

La insuficienta utilizare a unor mașini trebuie adăugat și alt aspect, tot atît de dăunător bunului mers al producției. Potrivit datelor de la sfîrșitul lunii noiembrie 1969, **în județul Bihor existau mai bine de 300 mașini și utilaje în valoare de peste 10 milioane lei, care stăteau inactive.** Menționăm cîteva întreprinderi: „Refractara" Aleșd — 11 — în valoare de 2,6 milioane lei, Uzina de Alumină — 27 — în valoare de 745 mii lei, Combinatul de pielărie și încălțăminte — 70 — în valoare de 1,3 milioane lei și altele. O atare situație se datorește faptului că nu se analizează suficient de atent necesitățile de achiziționare a unor mașini, nu există o preocupare pentru readucerea lor în circuitul economic, se tărăgănează întocmirea formelor pentru aprobarea casării mașinilor uzate sau pentru transferarea celor disponibile.

EFICIENȚA ECONOMICĂ a fost simțitor diminuată nu numai ca urmare a folosirii insuficiente a tehnicii și a timpului de lucru, **ci și datorită unei slabe preocupări pentru gospodărirea judicioasă a materiei prime și a materialelor, pentru reducerea consumurilor specifice.** E drept, anul trecut, în județul Bihor, s-au economisit peste 450 tone metal, mai bine de 300 mc material lemnos, 6150 tone combustibil convențional, 2,4 milioane kwh energie electrică, 17 700 mp piei fețe și altele.

Puteau fi amplificate aceste economii? Faptele arată că da, pentru că, în numeroase cazuri, normele de consum au fost depășite substanțial, din motive mai mult sau mai puțin justificate. Astfel, la Uzina de Alumină, normele de consum pentru producerea aluminei calcinate au fost depășite cu 1210 mii kwh energie electrică activă și cu 2686 tone combustibil convențional, la Fabrica de zahăr cu 2737 mii kwh energie electrică activă și cu 545 tone combustibil convențional, iar la Întreprinderea de echipament metalic pentru binale cu 131 tone oțel bandă laminată la rece la producerea articolelor de lăcătușerie pentru binale.

FAPTELE MENȚIONATE, care se referă numai la o parte din rezervele existente în cadrul întreprinderilor industriale din județul Bihor, îndeamnă la reflecție, impun luarea unor măsuri eficiente. Stabilirea căilor pentru fructificarea lor, ar trebui să constituie un obiectiv important al dezbaterilor din adunările generale ale salariaților care au loc în prezent.

Totodată, este nevoie ca atît conducerile întreprinderilor, ale noilor organisme cît și delegații ministerelor prezenți în județe cu prilejul adunărilor generale ale salariaților, să soluționeze operativ problemele care încă nu și-au găsit rezolvarea, cum ar fi aprovizionarea cu materii prime, nominalizarea și contractarea producției, readucerea în circuitul economic a mașinilor inactive — factori de care depinde utilizarea rațională a forței de muncă, a mașinilor și utilajelor, respectarea normelor de consum, creșterea continuă a eficienței activității economice.

V. SMARANDESCU

DOCUMENTAR

FUNCŢIA — ELEMENT DE REZISTENŢĂ AL EDIFICIULUI STRUCTURAL

PERFECŢIONAREA organizării întreprinderii necesită examinarea permanentă şi sistematică a procesului de conducere şi organizare. Funcţia reprezintă elementul de bază al întregului edificiu al organizării, cu ea trebuind să înceapă acest proces. Ea poate fi definită ca **ansamblul de sarcini de serviciu care, in cadrul anumitor condiţii date de muncă, constituie, activitatea obişnuită a unui salariat.** Funcţia reprezintă cea mai simplă subdiviziune organizatorică a întreprinderii. În termeni organizatorici ea este definită prin sarcinile, autoritatea şi responsabilitatea conferite titularului ei.

Ţinînd cont de conţinutul lor, funcţiile se pot împărţi în două categorii principale: **funcţii de execuţie,** caracterizate prin sfera limitată a competenţei lor — care constă în a efectua lucrări sau a rezolva probleme ce nu implică sarcini de conducere, ceea ce se reflectă în autoritatea circumscrisă, în natura şi mărimea responsabilităţii atribuite (în această categorie sînt cuprinse majoritatea posturilor existente într-o întreprindere) şi **funcţii de conducere,** compuse parţial sau în totalitate din sarcini de conducere. Corespunzător proporţiei îmbinării sarcinilor de execuţie cu cele de conducere şi caracteristicilor acestora din urmă, funcţiile de conducere se pot grupa în trei categorii: funcţii de conducere de nivel superior, mediu şi inferior.

În condiţiile creşterii nivelului de înzestrare tehnică, a amplificării, diversificării şi dinamizării activităţii întreprinderii ce se desfăşoară cu intensitate în ultimele decenii, se constată existenţa unei tendinţe de adîncire a complexităţii funcţiilor. Nivelul cerinţelor calitative la care sarcinile de muncă trebuie să fie realizate a sporit simţitor. Numeroase sarcini de muncă şi chiar funcţii noi în întregime au apărut atît în activitatea de conducere, cît şi în cea de execuţie. O importanţă necunoscută înainte au căpătat activităţile de conducere, creaţie, prevedere a acţiunilor viitoare. În mijloacele şi metodele de muncă utilizate s-a înregistrat o ameliorare considerabilă, fapt ce permite specialiştilor să vorbească de o adevărată revoluţie în acest domeniu. Ritmul în care aceste schimbări se produc este deosebit de accelerat. Toate acestea pun probleme deosebit de dificile pe planul organizării şi raţionalizării activităţilor, al formării şi conducerii personalului, care nu sînt soluţionate întotdeauna la nivelul dorit.

În aceste condiţii, asigurarea unei organizări judicioase a întreprinderii, bazată pe funcţii logic definite şi armonizate, nu mai poate fi asigurată prin mijloace empirice. Instrumentul cel mai indicat pus la dispoziţie de ştiinţa conducerii şi organizării este **analiza funcţiilor.** Ea constă în determinarea părţilor componente ale funcţiei, a calităţilor cerute salariatului chemat să o realizeze şi în consemnarea lor sub o formă practică, uşor utilizabilă.

Conţinut

UN PRIM ELEMENT îl reprezintă **descrierea funcţiei** care constă într-o prezentare a conţinutului ei. O descriere raţională a funcţiei trebuie să răspundă la următoarele probleme fundamentale: ce face titularul funcţiei, cum realizează sarcinile ce-i revin şi în ce scop.

Pentru a satisface aceste cerinţe fundamentale, descrierea funcţiei poate fi structurată în mod diferit. Astfel, specialistul J. Diverrez o concepe ca fiind alcătuită din 5 părţi: denumirea funcţiei, sarcina ei, responsabilităţi şi mijloace, legături şi înlocuitori. Mai recent, un alt specialist francez, J. J. Baron, prezintă descrierea funcţiei divizate în trei părţi: definirea generală, specificarea relaţiilor ierarhice, principalele responsabilităţi.

După părerea noastră, un model al descrierii funcţiei este recomandabil a fi compus din următoarele subdiviziuni:

Definirea funcţiei, care constă în indicarea denumirii ei formale şi a altor denumiri întrebuinţate, în precizarea concisă a ceea ce este ea, în indicarea numărului de persoane exercitînd funcţia şi a calificării lor.

Sarcini, metode, responsabilităţi. Un accent deosebit se pune pe prezentarea sarcinilor principale care determină specificul funcţiei. Concomitent, pentru fiecare sarcină enumerată se precizează şi mijloacele şi metodele de realizare utilizate. Pentru funcţiile de conducere se scot în evidenţă responsabilităţile, corespunzătoare sarcinilor.

Indicaţii valoroase asupra modului de prezentare a sarcinilor de muncă îl conţine setul de reguli elaborat de conferinţa internaţională asupra sarcinilor de muncă ţinută la Geneva. Din acestea, spicuim următoarele:

— fiecare frază trebuie să înceapă cu un verb activ, descriind acţiunea efectuată de titularul funcţiei;

— utilizarea de termeni preciși, descriind în mod exact operaţia efectuată şi nu termeni vagi ca „face", „execută" etc. În plus, întotdeauna cînd este posibil, descrierea să fie completată prin indicaţii de măsuri, greutăţi sau cantităţi;

— din descriere să reiasă legăturile dintre diferitele sarcini componente ale funcţiei;

— ordinea enumerării sarcinilor va varia în funcţie de natura funcţiilor. Ordinea cronologică, este cea mai indicată în cazul funcţiilor de execuţie manuală. Pentru celelalte funcţii, grupările de sarcini este recomandabil să se facă în maniera cea mai logică;

— se evaluează fiecare sarcină sub aspect cantitativ şi calitativ, apreciind procentajul de timp necesar executării ei în raport cu timpul total şi repartizînd fiecăreia o cifră corespunzătoare gradului de calificare cerut.

Relaţii organizaţionale. Se precizează raporturile ierarhice ale titularilor de funcţii, relaţiile funcţionale pe care aceştia trebuie să le contracteze, precum şi raporturile de cooperare şi relaţiile de stat major. Această subdiviziune prezintă o importanţă aparte pentru funcţiile de conducere, a căror activitate se realizează în mare parte prin intermediul relaţiilor amintite. În cazul acestora, se precizează şi persoanele care vor înlocui titularii de funcţii în eventualitatea absenţei acestora, asigurîndu-se astfel principiul permanenţei conducerii.

Dacă analiştii constată anumite probleme ce prezintă o importanţă deosebită, care vor trebui avute în vedere în viitor, se poate introduce o subdiviziune specială de **observaţii.**

Descrierea funcţiei oferă elementele necesare trecerii la elaborarea specificaţiei sau profilului funcţiei. În ea sînt inscrise cunoştinţele, capacităţile şi calităţile necesare titularului funcţiei pentru a o putea realiza cu succes. Acestea pot fi grupate în mod diferit, ca de exemplu: **gradul de responsabilitate** ce revine funcţiei; **experienţa şi formaţia profesională,** la care se poate preciza nivelul lor minim şi nivelul optim; **cunoştinţele profesionale** — incluzîndu-se aici cunoştinţele şi deprinderile practice necesare, fie de execuţie, fie de conducere; **cerinţele mentale,** care se referă la capacitatea de a judeca, spiritul de iniţiativă, capacitatea de adaptare, gradul de atenţie, promptitudinea spiritului etc.; **cerinţe fizice** — ce se determină în funcţie de natura şi intensitatea activităţilor de realizat; **dexteritate şi precizie** — deosebit de importante pentru funcţiile de execuţie manuale; **condiţii de muncă** (temperatură, zgomot, lumină, umiditate, praf etc.) şi **riscuri profesionale.**

Pentru o funcţie de conducere pot fi utilizate următoarele rubrici: competenţă tehnică, competenţă în domeniul relaţiilor umane, abilitate conceptuală şi de decizie, capacitatea de a convinge, competenţă ca formator şi promovator de cadre, abilitate verbală, capacitatea de a realiza.

Profilul funcţiei serveşte ca bază pentru elaborarea **profilului candidatului,** atunci cînd se angajează un nou salariat în această funcţie. Pentru fiecare din cunoştinţele, calităţile şi capacităţile înscrise în profilul funcţiei se va evalua şi nota măsura în care candidatul corespunde în vederea ocupării ei.

Tehnici de culegere a informaţiilor

EFECTUAREA analizei funcţiilor face necesară dispunerea de numeroase informaţii. Sursele lor sînt persoanele cărora le sînt repartizate funcţiile respective, şefii direcţi ai acestora, alţi salariaţi care cunosc aceste activităţi şi analiştii sau observatorii special pregătiţi.

Metodele utilizate sînt variate. Pentru funcţiile de execuţie manuale şi uneori funcţionăreşti o largă utilizare o cunosc **sistemele de determinare în funcţie de mişcare şi timp.** Conceptul care stă la baza lor este că, variaţiile timpului cerut pentru realizarea unei aceleiaşi mişcări sînt în mod esenţial unice pentru diferiţi indivizi cu suficientă practică. Aceasta permite ca analizele făcute la 1—2 titulari de funcţii să fie aplicate la ansamblul salariaţilor ce realizează aceeaşi funcţie. Sistemele de determinare, mişcare, timp constau în definirea unor anumite mişcări de bază (luare, deplasare etc.) şi în determinarea timpilor necesari executării lor. Diferenţele între sisteme constau în stabilirea unor mişcări de bază diferite şi în determinarea, cu anumite grade de precizie, a vitezelor de mişcare în funcţie de limitele considerate raţionale şi utilajul folosit. O altă metodă larg utilizată este **observarea instantanee.** În special pentru funcţii de conducere sau funcţii de execuţie complexe în care activitatea intelectuală este dominantă se foloseşte metoda **autofotografierii.** Acelaşi conţinut îl are şi metoda **fotografierii,** deosebirea constînd că acel care notează este un analist sau o altă persoană special pregătită pentru aceasta, care cunoaşte bine specificul muncii respective. Pentru a furniza informaţii eficiente este necesar ca aceste metode să fie utilizate în cursul unei perioade mai îndelungate, deobicei 2—3 săptămîni.

În vederea obţinerii informaţiilor necesare analizării funcţiilor complexe se utilizează şi **metoda interviurilor.** Aceasta se foloseşte cu precădere pentru completarea sau verificarea anumitor sarcini care compun funcţia respectivă. Metoda interviurilor cere multă abilitate din partea celor care o utilizează. Succesul folosirii ei depinde în mare măsură de ambianţa psihologică în care este intervievat titularul funcţiei respective. Experienţa joacă aici un rol important.

Pentru a obţine informaţii complete şi exacte asupra funcţiilor, se recomandă utilizarea combinată a două sau trei din metodele descrise. Optarea pentru o metodă sau alta se face în funcţie de specificul funcţiei analizate şi de capacitatea personalului care va efectua analiza funcţiilor. Investigaţia va fi aprofundată în special pentru funcţiile care au o substanţială influenţă asupra eficienţei întreprinderii. Se includ aici, în primul rînd, funcţiile de conducere cheie şi funcţiile de execuţie de bază, în care îşi desfăşoară activitatea un mare număr de salariaţi.

Importanţa şi eficienţa metodei

ANALIZA funcţiilor joacă un rol esenţial în procesul de perfecţionare a organizării întreprinderii. Ea constituie un instrument de neînlocuit în **raţionalizarea structurii organizatorice.** Utilizarea ei permite eliminarea activităţilor inutile, divizarea şi combinarea sarcinilor de muncă în funcţii omogene, asigurarea utilizării integrale a timpului de muncă al salariaţilor, precum şi asigurarea corespondenţei între calificarea şi capacitatea acestora şi complexitatea şi dificultatea activităţilor de realizat. Definirea de funcţii raţionale creează premise pentru compartimentarea judicioasă a întreprinderii, pentru cooperare eficientă. Analiza funcţiilor poate contribui, de asemenea, la reducerea şi simplificarea sistemului informaţional, la proiectarea de fluxuri ascendente şi descendente directe şi operative, uşor adaptabile la schimbările impuse de modificarea condiţiilor interne sau externe întreprinderii.

Utilizarea acestei metode constituie pentru analişti, membrii compartimentelor personal şi în special pentru cadrele de conducere, un **mijloc eficient de autoperfecţionare** şi de cunoaştere a activităţii subalternilor. Toate acestea se reflectă în îmbunătăţirea **climatului de muncă din întreprinderi,** în sporirea randamentului acesteia.

Ovidiu NICOLESCU
cercetător I.C.E.

CABINETELE DE ORGANIZARE

DISCUŢIA — ŞCOALĂ

PORNIND de la verificarea în practică a utilităţii lor, evidenţiem unele din acţiunile întreprinse de cabinetul nostru, în speranţa că ele pot fi luate drept exemplu şi urmate şi de alte cabinete pentru probleme de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii.

Poate fi remarcat, în acest sens, cursul de scurtă durată privind organizarea activităţii comerciale, care a reunit 60 de conducători ai compartimentelor de aprovizionare şi desfacere din întreprinderi industriale. Împreună cu lectorii cabinetului, ei au dezbătut o serie de teme ca: „organizarea activităţii de desfacere şi stimularea vînzărilor", „cauzele formării stocurilor supranormative şi căile de înlăturarea lor", „forme şi metode noi folosite în comerţul internaţional pentru stimularea exportului". Cursul s-a bucurat de o bună primire din partea specialiştilor, astfel că la terminarea lui s-a făcut propunerea de a se mai organiza astfel de acţiuni.

O altă acţiune demnă de amintit a fost consfătuirea organizată la uzina **„Emailul Roşu"** *cu specialişti şi conducători ai procesului de producţie, pe marginea rezultatelor obţinute în elaborarea şi aplicarea unor studii de organizare a producţiei şi a muncii. În cursul anului 1969, cele 9 studii elaborate şi aplicate în diverse uzine, au adus o economie de peste 1273 mii lei. În discuţie s-a subliniat că la obţinerea acestui rezultat au contribuit atît colectivele care au elaborat şi pus în practică studiile, cît şi conducerile întreprinderilor.*

O altă formă de discuţie în grup, organizată de cabinetul nostru, este aceea în care unele studii elaborate în întreprinderi sînt supuse unor îmbunătăţiri prin discutarea lor în colective de specialişti din municipiu, determinîndu-se posibilităţile şi locurile unde pot fi generalizate. Asemenea discuţii, au avut loc la Uzinele „Tîrnava", la U.C.M. — Copşa Mică şi la fabrica de geamuri din localitate.

O contribuţie directă a cabinetului la rezultatele obţinute de întreprinderi s-a realizat prin intermediul discuţiilor — şcoală, în care au fost atraşi toţi şefii serviciilor de organizarea producţiei şi a muncii, dezbătîndu-se pe larg metoda drumului critic. În urma iniţierii participanţilor în aplicarea teoriei grafelor, cu sprijinul cabinetului, Întreprinderea de Foraj Gaz Metan a iniţiat o aplicaţie la montajul instalaţiilor 4 L. D., obţinînd o reducere a duratei de montaj cu 5 zile. O experienţă asemănătoare se desfăşoară în prezent şi la Întreprinderea de construcţii montaj gaz metan, unde aplicarea aceleiaşi metode la montarea instalaţiilor de suprafaţă la sonde va avea ca efect reducerea cu circa 50% a duratei de montare.

econ. I. BALINT
directorul Cabinetului municipal Mediaş pentru problemele de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii

PE ȘANTIERELE DE CONSTRUCȚII

TEHNICA MODERNĂ IMPUNE SCHIMBĂRI SUBSTANȚIALE ÎN UTILIZAREA MATERIALELOR CLASICE

METALUL — folosit numai acolo unde este strict necesar

INDISPENSABIL în structurile de rezistență și într-o serie de alte elemente de construcții, în instalații, metalul se cere utilizat cît mai economic. Neurmărirea cu strictețe a acestui imperativ a dus la frecvente exagerări, cu atît mai grave cu cît (spre deosebire de metalul dintr-un utilaj, care, la capătul perioadei de serviciu, poate fi dat la retopit), metalul înglobat în construcții are un ciclu de imobilizare atît de lung încît este, practic, scos din circuitul materiilor prime.

Planul de stat pe acest an prevede o reducere a normelor de consum de metal la lucrările de construcții cu 15% — sarcină ce trebuie considerată ca minimă. *Potrivit hotărîrilor plenarei din decembrie 1969 a C.C. al P.C.R., Comitetul de Stat al Planificării, împreună cu Ministerul Industriei Metalurgice și Ministerul Construcțiilor Industriale vor trebui să elaboreze un program de măsuri care să asigure, începînd cu 1971, reducerea radicală a normelor de consum, corespunzător performanțelor mondiale.*

Surse imediate

ÎN PROIECTELE noilor fabrici de produse ceramice de la Iași, Urziceni, Zalău, Bîrsești și Sătuc, Institutul de proiectări pentru industria materialelor de construcții a prevăzut ca halele să fie executate cu acoperișul din plăci ondulate de azbociment, rezemate pe șarpante ușoare din prefabricate de beton armat. **Față de soluțiile tradiționale, s-au obținut reduceri ale consumului de metal de 35—40%, paralel cu scăderea cu circa 15% a prețului de deviz al clădirilor respective.** La Rafinăria Pitești, se vor executa anul acesta, pentru prima dată în țară, rezervoare de 20 și 30 mii mc ; în comparație cu cele de 10 mii mc, care reprezentau pînă acum limita maximă de capacitate, această soluție — introdusă de Institutul de proiectări pentru instalații petrolifere-Ploiești — **reduce cu 18% consumul de metal pe tona de lichid înmagazinat.**

Am citat două exemple pentru a argumenta o chestiune de principiu : **rolul principal în raționalizarea consumului de metal în construcții revine proiectării.** De la alegerea soluției de plan general pînă la stabilirea schemelor statice ale sistemului constructiv, de la dimensionarea suprafețelor pînă la cea a structurii de rezistență, **lucrătorul de la planșetă — interpretînd cele mai bune realizări prin prisma posibilităților efective de realizare — trebuie să fie călăuzit de criteriul eficienței, folosind metalul numai acolo unde este strict necesar.**

Recent, Ministerul Construcțiilor Industriale a actualizat directivele privind utilizarea rațională a metalului la realizarea lucrărilor de construcții-montaj. **La baza concepției acestei actualizări stă tendința ca, în condițiile dezvoltării industrializării construcțiilor, în special prin prefabricare, să crească ponderea acelor măsuri care conduc la folosirea integrală a calităților fizico-mecanice ale oțelului.** Este o precizare de mare importanță, deoarece în lumina ei trebuie interpretată aparenta contradicție între progresul tehnic și economisirea metalului în construcții.

Sînt, de pildă, larg cunoscute avantajele prefabricării. Ele vizează, în primul rînd, productivitatea muncii, dar și viteza de execuție, calitatea lucrărilor, economiile la anumite tipuri de utilaje, la organizarea de șantier, la cheltuieli indirecte, reducerea pierderilor de materiale prin manipulări și transport. Însă de cele mai multe ori, prefabricatul „înghite" mai mult metal decît elementul din beton monolit sau din zidărie pe care îl înlocuiește. S-a pregătit, de pildă, producția de serie a panourilor termoizolante tip sandviș pentru închideri de hale industriale. Un singur panou, care se montează într-o jumătate de oră, elimină 1,7 mc de zidărie, la care un lucrător cu ajutoarele sale, ar trebui să așeze, bucată cu bucată, peste 800 de cărămizi. Dar același panou cere 34 kg de oțel, de care zidăria n-are nevoie. Înseamnă oare aceasta că trebuie să se renunțe la o asemenea posibilitate de industrializare ? De bună seamă că nu ! În schimb, utilizînd la stîlpii între care se montează panourile nu obișnuitul oțel-beton de marca 38, ci sortimentele superioare PC 52 sau PC 60 (la care consumurile specifice sînt cu 17—35% mai mici) cu dimensionarea corespunzătoare sporului de rezistență, se va compensa consumul suplimentar. Sau : cofrajele metalice plane universale, a căror întrebuințare se răspîndește rapid în construcția de locuințe, solicită o cantitate de tablă și profile, dar — datorită numărului foarte mare de reutilizări posibile — înlocuiesc o cantitate mult mai însemnată de material lemnos, la care sarcina de reducere a consumului este și mai stringentă.

Din bogata gamă a căilor de economisire a metalului, o mențiune specială merită prevederea de a se adopta elemente de construcții și obiecte după tipurile cuprinse în cataloage și proiecte tip. **Această sarcină, indicată expres și în Legea pentru adoptarea planului de stat al economiei naționale pe anul 1970, este determinată nu numai de necesitatea de a economisi capacitatea de proiectare, ci și de faptul că proiectele tip sînt verificate cu strictețe din punct de vedere tehnic și economic, inclusiv sub aspectul folosirii raționale a metalului.** Se cuvine, însă, aici o observație. Datorită în bună parte și faptului că ponderea principală în producția de prefabricate o deține industria, unde schimbarea sortimentelor este mai dificilă și constisitoare, durata de elaborare și de valabilitate a proiectelor tip, practicată actualmente, este exagerat de mare, devenind adesea o frînă în calea progresului tehnic. Iată un exemplu : la ediția 1969 a Expoziției Economiei Naționale a fost prezentată o nouă structură prefabricată din elemente tip H, din care se pot realiza, cu consumuri foarte reduse de metal și alte materiale, clădiri de locuit și alte obiecte. **Larg apreciată, ea nu a depășit însă stadiul experimentării, n-a fost tipizată și introdusă în producția de serie.**

Comparativ reduse față de proiectare, posibilitățile de economisire a metalului în execuție nu sînt nici ele neglijabile. **Cele mai mari surse le oferă organizarea de ateliere în care să se execute în mod centralizat cît mai multe operații de fasonare a armăturilor.** Experiența a numeroase șantiere arată că pe această cale se reduc considerabil pierderile, prin folosirea sortimentelor potrivite de oțel beton, prin recuperarea deșeurilor ; totodată se mărește productivitatea muncii, se îmbunătățește calitatea operațiilor executate.

Un aport mai mare din partea industriei

POSIBILITĂȚILE de reducere a consumului de metal prin proiectare nu sînt inepuizabile. Firește, nu se poate impune în mod mecanic o reducere absolută a consumului de metal, ci raționalizarea acestuia, ținîndu-se seama la fiecare construcție în parte de specificul ei de execuție și de exploatare, ca și de alți factori nu mai puțin importanți. S-a stabilit, de pildă, o proporție maximă (calculată, pe categorii de localități, în procente din suprafața locuibilă totală) de echipare a noilor ansambluri de locuințe cu clădiri avînd mai mult de 5 nivele — care, evident, necesită o armare puternică, deci mai mult oțel. A reduce mai departe această proporție ar însemna să se ajungă, prin mărirea ponderii construcțiilor joase, la o densitate nesatisfăcătoare, la o ocupare nerațională a terenului. Iată, de ce, următorul pas trebuie făcut, în cel mai scurt timp, de către ramurile industriale care aprovizionează construcțiile cu materiale și elemente.

Datorii substanțiale față de constructori are, de pildă, industria prefabricatelor din beton. Sortimentul ei sărac, determinat și de o tehnologie rigidă, pentru a cărei modernizare s-a făcut prea puțin, nu înregistrează mai mult de 2—3 noutăți pe an (dacă excludem din enumerare tipurile de elemente destinate nu construcțiilor, ci altor sectoare ale economiei naționale). Desigur, introducerea în fabricație a grinzilor T și TT, cu consum redus de oțel și beton pe metrul pătrat de suprafață acoperită a constituit un succes; dar de ce n-a fost nici măcar luată în studiu problema unei producții industriale a pînzelor subțiri cu dublă curbură (de pildă, paraboloizi hiperbolici de tipul celor experimentați în condiții de șantier încă în 1964) care, datorită precomprimării, economisesc într-o proporție însemnată metalul ? Dispunem de suficiente resurse de agregate ușoare naturale și artificiale ; de ce întîrzie producția de prefabricate (inclusiv elemente portante) din beton ușor, care, reducînd greutatea construcțiilor, ar permite o armare mai economică a structurilor ? **De** cîțiva ani se vorbește despre fișiile prefabricate de planșeu cu corpuri ceramice, dar industria prefabricatelor și cea a ceramicei brute de construcții încă n-a reușit să pună la punct acest produs, care ar aduce economii de metal în comparație cu actualele elemente de planșeu.

Se progresează încă prea lent în realizarea sarcinii pe care partidul a trasat-o industriei chimice, **de a crea o bogată gamă de produse din mase plastice pentru construcții.** Cu excepția unor experimentări realizate cu material din import, încă nu și-au făcut apariția pe șantierele noastre cofrajele și alte elemente din poliesteri armați cu fibre de sticlă, cupoletele care înlocuiesc luminatoarele cu cadru metalic, țevile de apă caldă din PVC clorurat ș.a.

Cele cîteva exemple date, departe de a epuiza nevoile cele mai stringente, arată adevăratele dimensiuni pe care trebuie să le îmbrace acțiunea de economisire a metalului în construcții. Nu rezolvările limitate și disparate ne vor duce la rezultatele dorite. **Se impune un program coordonat care, tratînd raționalizarea consumului de metal în contextul celorlalți indicatori tehnico-economici ce se urmăresc în construcții-montaj, să angreneze într-un efort comun și unitar cercetarea, proiectarea, diferitele ramuri ale industriei și execuția, pentru a se obține perfecționări radicale ale actualelor sisteme constructive și tehnologii.**

După ce criterii apreciem consumul ?

ÎN PREZENT, institutele de proiectare au primit indicația de a întocmi toate proiectele noi, operînd o diminuare a consumului de metal de cel puțin 15% față de proiecte identice sau asemănătoare elaborate în trecut. Aceleași măsuri se aplică și la lucrările în continuare, pentru obiecte neîncepute. Este, desigur, cel mai simplu criteriu de comparație, care însă prezintă un defect esențial, punînd pe același plan un proiect bine întocmit, la care rezervele de diminuare a consumului sînt minime, cu unul supradimensionat. Cunoaștem un caz recent în care proiectantul și-a „îndeplinit" sarcina de reducere, renunțînd la o conductă care între timp se dovedise inutilă și „economisind" astfel 250 tone de metal la investiția respectivă, ceea ce, judecat prin prisma coeficientului de 15%, i-a permis să nu mai caute alte resurse.

Un alt criteriu de apreciere, utilizat curent, este indicele de consum, exprimat în tone de metal la un milion de lei valoare a lucrărilor de construcții-montaj. Valabil pentru studii de balanță, el nu spune însă mare lucru proiectantului, căci în componența acestui milion pot intra fie lucrări la care metalul e indispensabil, fie altele ce se pot realiza foarte bine fără oțel. Pe bună dreptate numeroși proiectanți consideră că evaluarea ar trebui făcută pe alte baze. Cităm dintre propunerile culese : compararea cu consumurile din proiectele tip sau refolosibile (ceea ce nu acoperă însă decît parțial gama curentă a lucrărilor de construcții) ; stabilirea unor indici pe categorii de obiecte — de exemplu : hale industriale cu sau fără pod rulant, hale etajate, locuințe, școli etc. (cu dezavantajul că, pentru a circumscrie cît mai exact domeniul respectiv, lista ar trebui să fie foarte lungă, întocmirea ei ar fi foarte laborioasă și ar fi necesare reactualizări destul de frecvente) ; determinarea unor consumuri-limită pe unitatea de capacitate sau de folosință a investiției (soluție care nu e nici ea pe deplin obiectivă ; căci dacă se stabilește, de pildă, un consum de metal în construcții pe tona de produs chimic realizată într-o nouă uzină, o perfecționare a tehnologiei de fabricație va putea diminua spațiile construite necesare, economia de metal rezultînd astfel fără vreun efort din partea proiectantului). **Dacă fiecare din aceste propuneri are limitele ei de aplicabilitate, poate că o însumare a lor într-un sistem elastic, capabil să corespundă celor mai diverse situații, ar da rezolvarea căutată.**

Oricum, însă, imprecizia actuală a criteriului de apreciere nu poate frîna sau amîna eforturile pentru o reducere efectivă a consumului de metal. Dovedită în atîtea rînduri, capacitatea cercetătorilor, proiectanților și constructorilor noștri, beneficiind de sprijinul mai apropiat al industriei, va putea asigura nu numai realizarea celor 15 procente ce reprezintă sarcina pe acest an ci, mai cu seamă, o concepție tehnică și economică calitativ nouă, în care să primeze optica realistă a eficienței.

C. DAMIAN

Ovidiu NICOLESCU

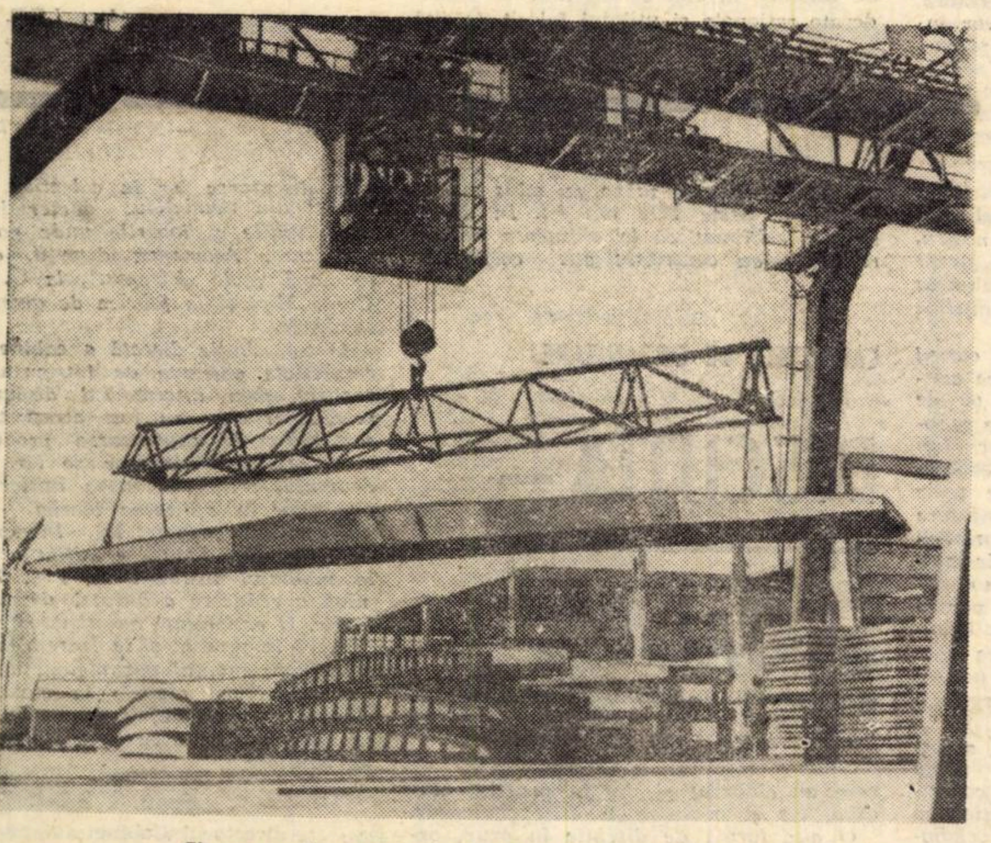

Cheson curb precomprimat cu consum redus de oțel

LEMNUL — criterii ale utilizării lui raționale

REALIZAREA amplului program de investiții din țara noastră, necesită cantități însemnate de materiale lemnoase, în diverse sortimente, care se cer utilizate judicios și cu maximum de eficiență. Aceasta pentru faptul că, în timp ce volumul de construcții crește de la an la an în ritm susținut, resursele de masă lemnoasă nu pot spori în aceeași proporție.

În lumina acestei situații, analiza nivelelor de consum, a căilor folosite pentru reducerea lor, precum și a modului de utilizare a lemnului în construcții se impune cu acuitate, întrucît lemnul va continua să constituie un material de bază pentru numeroase ramuri : industria minieră, industria hîrtiei și celulozei, industria mobilei, industria ambalajelor ș.a.

De la simplu la... dublu

DIN ANALIZA rezultatelor obținute în ultimii 10—15 ani în sectorul de construcții, **reiese că consumul de lemn a avut o permanentă tendință de scădere, atît ca volum total, cît și ca indice de consum la 1 milion lei lucrări de construcții-montaj.** Se știe că lemnul în construcții este folosit în diverse sortimente, unele care se regăsesc ca atare sau prelucrate în uși, ferestre, parchet, stîlpi, traverse, dulapuri înzidite, iar altele, care se consumă treptat în procesul producției construcțiilor (cofraje, schele, elemente de susținere, eșafodaje, balustrade, scări, baracamente ș.a.).

Pentru a putea reda sintetic evoluția consumului global al sortimentelor lemnoase folosite în construcții avînd unități de măsură diferite — mc, mp, t, buc., este necesar ca toate să fie aduse la un numitor comun, adică la metri cubi masă lemnoasă. **Exprimată ca masă lemnoasă, cantitatea totală ce se va consuma în 1970 va însuma peste 1 milion de mc, cu 14,5% mai redusă decît cu 15 ani în urmă, în condițiile în care volumul de construcții-montaj a crescut în același interval de timp de peste 3,8 ori** (graficul nr. 1).

Pentru anul 1975 volumul de construcții-montaj este prevăzut a fi de peste 7 ori mai mare față de cel din 1955, în timp ce masa lemnoasă destinată acestei activități continuă să fie sub volumul consumat cu 15 ani în urmă. Ca urmare, indicele „metri cubi masă lemnoasă pentru 1 milion lei construcții-montaj" va ajunge în 1975 să reprezinte 12,3% din cel realizat în anul 1955 (graficul nr. 1). **Datorită acestei politici de raționalizare a consumurilor, economia relativă de masă lemnoasă pentru anul 1970 se ridică la circa 4 milioane mc, iar pentru 1975 va fi de circa 8,6 milioane mc** (graficul nr. 2).

În ce privește consumul de cherestea de rășinoase — care a stat în mod special în atenția organelor de planificare — în decurs de 15 ani (1955—1970) s-au obținut reduceri considerabile. **Indicele de consum „mc cherestea rășinoase pentru 1 milion lei construcții-montaj" a coborît în această perioadă la circa 13% și se prevede ca în anul 1975 să ajungă la circa 9%, față de indicele de consum realizat în 1955, adică în 20 ani o reducere de 11 ori !** (graficul nr. 1). Ca urmare, **cantitatea totală de cherestea rășinoasă repartizată în acest an pentru construcții-montaj, este mai mică cu peste 1,5 milioane mc față de normele de consum din anul 1955.** În anul 1975, economia relativă calculată, ca urmare a reducerii indicelui de consum va fi și mai mare, adică de circa 3,2 milioane mc (graficul nr. 3).

Înlocuitorilor, acces larg

CĂILE care pot duce la scăderea indicilor de consum de materiale lemnoase în construcții sînt variate. **O cale, care generează mari economii, este înlocuirea lemnului cu prefabricate din beton** (simplu, armat sau armat și precomprimat) **la lucrările industriale, agricole și de locuințe.** Creșterea an de an a gradului de utilizare în construcții a diverselor elemente prefabricate din beton armat executate industrial, a contribuit mult la reducerea și, în unele cazuri, la eliminarea consumului de cherestea rășinoase pentru cofraje și a bilelor-manele rășinoase pentru susținere. **O imagine a acestor reduceri ne-o oferă evoluția indicilor de consum la cherestea de rășinoase** (graficul nr. 1) **și la bile-manele rășinoase, la care consumul s-a micșorat de la 14,1 mc/milion lei în anul 1955, la 4,8 mc/milion lei în anul 1970.**

Mari cantități de materiale lemnoase din cele care nu se încorporează în lucrări, dar servesc la realizarea lor, au putut fi economisite prin substituirea cu mase plastice și alte materiale. Apoi, au fost înlocuite schelele din bile manele rășinoase, care sînt doar parțial recuperabile, cu schele metalice ce se dovedesc a fi practice și integral refolosibile. **Această înlocuire a făcut ca, în răstimpul ultimilor 10 ani** (1960—1970), **consumul de bile și manele de rășinoase să scadă la mai puțin de jumătate, pe cînd dacă s-ar fi menținut normele din 1960, ar fi fost necesar să se consume o cantitate de peste 7 ori mai mare.** Lemnul care se economisește este de cea mai bună calitate și poate fi folosit parțial la producția de cherestea și la cea de celuloză. În urmă cu 10—15 ani, materialul ajutător predominant pentru aproape orice fel de lucrări de construcții era lemnul de rășinoase și, în special, cheresteaua. Schimbarea structurii consumului de lemn în construcții a fost marcată de apariția unor produse superioare : în 1960 placajul de cofraj, în 1959 plăcile aglomerate din lemn (PAL), în 1962 plăcile fibrolemnoase (PFL), în 1963 ușile celulare.

Aceste produse și-au cîștigat un loc binemeritat în toate lucrările de pe șantiere. **Astfel, de la începutul folosirii placajului de cofraj în țară, consumul a crescut de 25 ori.** Marea economicitate a acestui material față de cheresteaua de rășinoase rezultă atît din faptul că el poate fi folosit de un număr de 4—5 ori mai mare decît cheresteaua, cît și din faptul că pentru realizarea aceleiași suprafețe, placajul de cofraj necesită o cantitate mai mică de bușteni. **La nivelul anului 1970, cantitatea de placaj de cofraj prevăzută pentru lucrările de construcții, va înlocui o cantitate de cca. 350 000 mc cherestea rășinoasă.**

Ca material ajutător, **plăcile fibrolemnoase dure** sînt folosite cu succes la închideri provizorii pentru lucrul pe timp friguros, la împrejmuiri, la barăci și alte construcții provizorii pe șantiere, iar ca material încorporat în lucrări, plăcile fibrolemnoase dure, extradure, poroase, emailate, melaminate sînt utilizate la pereți despărțitori, la lambriuri, tencuieli uscate, căptușeli interioare, părți componente ale elementelor de rezistență etc. **În 1970, cantitatea de P.F.L. repartizată construcțiilor va duce la economisirea a cca. 120 mii mc cherestea de rășinoase, iar la nivelul anului 1975 a cca. 300 mii mc.**

Cu mult succes au fost introduse, în special în construcțiile de locuințe, **ușile celulare.** Ele prezintă certe avantaje față de ușile clasice (cu tăblii) prin faptul că au un finisaj superior și măresc gradul de confort al apartamentelor. Producția lor a permis valorificarea cherestelei de rășinoase de calități inferioare, precum și a înlocuitorilor (P.F.L., placaj, P.A.L.), realizîndu-se pe această cale economisirea unor însemnate cantități de cherestea rășinoasă. **La nivelul anului 1970, numai la producția de uși celulare destinate lucrărilor de locuințe, economiile de cherestea de rășinoase de cea mai bună calitate vor fi de peste 15 000 mc.** Pentru a veni și mai mult în sprijinul constructorilor, este necesar ca Ministerul Industriei Lemnului să manifeste o preocupare sporită pentru lărgirea sortimentației materialelor lemnoase destinate șantierelor.

Acțiuni eficiente pentru valorificarea tuturor resurselor

LA PLENARA C.C. al P.C.R. din 10—13 decembrie 1969 s-a subliniat necesitatea utilizării cu maximum de eficiență a fondului de materii prime și materiale, îndeosebi pe calea reducerii consumurilor specifice. Pentru sectorul de construcții, se prevede pentru 1970 reducerea consumului de cherestea cu 12%, paralel cu accentuarea micșorării consumului unitar la celelalte materiale lemnoase. Atingerea acestor obiective de mare însemnătate pentru economia națională necesită amplificarea rezultatelor obținute pînă acum pe linia înlocuirii totale a lemnului cu beton și beton armat și extinderea metodelor moderne de construcții.

Dar în afara acestor căi, care au un rol determinant în politica de economisire a lemnului, întreprinderile de construcții, conducerile șantierelor pot lua o serie de măsuri cu efecte ceva mai puțin spectaculoase, dar ale căror rezultate însumate reprezintă un aport substanțial la această importantă acțiune.

- **ar trebui să intre în practica șantierelor sistemul de mărire a longevității lemnului de rășinoase folosit la cofrări, sprijiniri, podini de circulație, etc. prin antiseptizare, care se poate realiza simplu, adică prin imersie.**
- **creșterea numărului mediu de refolosire a panourilor de cofraj înseamnă, în fond, economii de material lemnos. La nivelul anului 1970, sporirea numai cu o dată în plus a numărului mediu de refolosiri a acestor panouri ar echivala cu o economie de cca. 5 000 mc bușteni de fag ; aceasta se poate obține prin decofrare atentă, depozitare corespunzătoare, recondiționarea la timp și recuperarea părților refolosibile.**
- **organizarea gospodăririi materialelor lemnoase pe tot fluxul producției : recepție, depozitare, manipulare, prelucrare, introducere în lucrări, recuperare, reformare. Aici își găsesc locul măsuri privind : centralizarea lucrărilor de dulgherie** (acolo unde volumul de lucrări o justifică) ; **utilizarea lemnului de foc sau a cărbunilor în sobele de pe șantier spre a nu se da la ars materialul lemnos de construcții ; depozitarea materialelor lemnoase în incinte păzite, evitîndu-se înstrăinarea sau întrebuințarea lor nerațională ; utilizarea materialelor corespunzător valorii lor de întrebuințare** (de exemplu, să nu se facă împrejmuiri din placaj de cofraj etc.).
- **intensificarea acțiunii de înregistrare, ca mijloace de inventar, a unor piese confecționate din lemn** (panouri de cofraj, dulapi impregnați și balotați la capete, podini de circulație antiseptizate, panouri vopsite pentru împrejmuiri ș.a.) **sau din metal** (schele, dulapi, panouri de cofraj, stîlpi și grinzi de susținere etc.).

P. CIOCLU
economist principal
C.S.P.

Graficul nr. 1

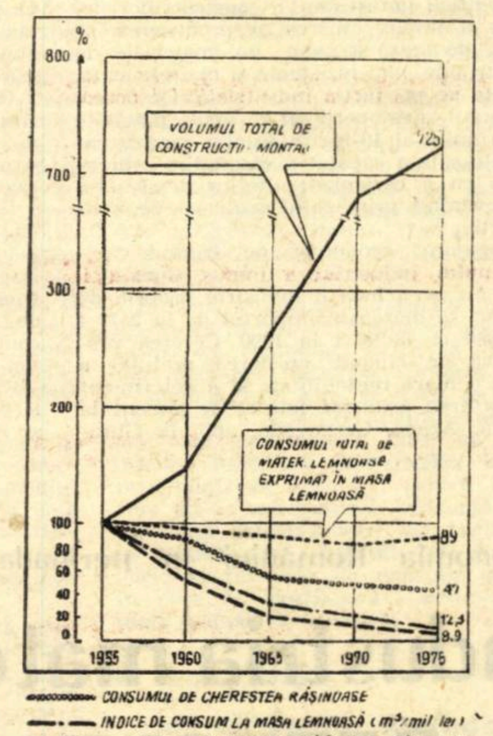

Evoluția volumului de construcții-montaj, a materialelor lemnoase consumate și a indicilor de consum

Graficul nr. 2

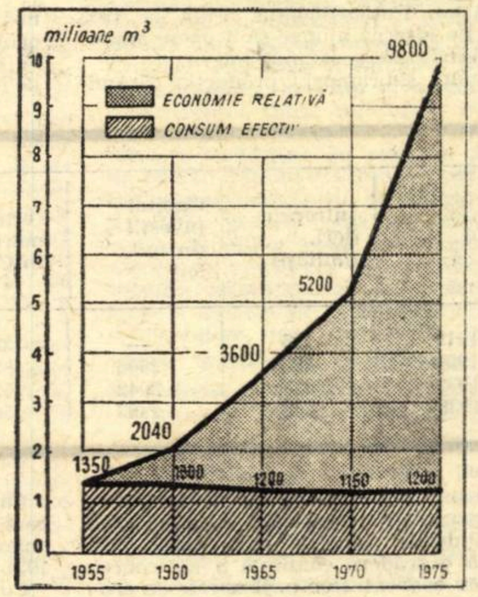

Consumul și economia relativă de materiale lemnoase, exprimate în masa lemnoasă

Graficul nr. 3

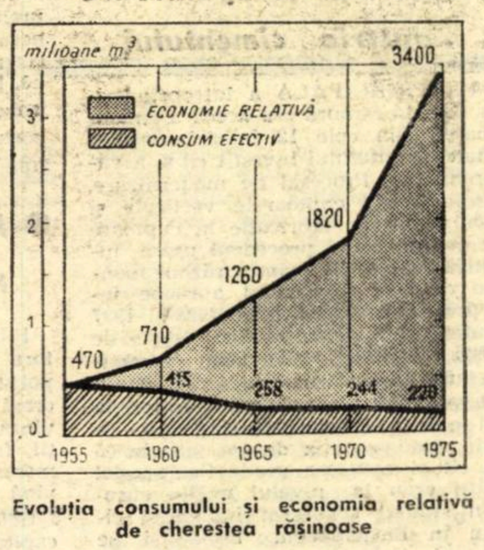

Evoluția consumului și economia relativă de cherestea rășinoase

Economia României în perioada interbelică

Industria materialelor de construcţii — DEZVOLTARE CONTRADICTORIE

PUŢINE ERAU RAMURILE INDUSTRIALE care să dispună de avantaje naturale atît de favorabile ca acelea ale materialelor de construcţii. Producţia cimentului, cărămizilor, a produselor ceramice, a sticlei dispunea de rezerve mari de materie primă, de combustibil şi forţă de muncă ieftină, de capacităţi mari de producţie, de o piaţă asigurată de desfacere. Dezvoltarea lor însă, deşi însemnată privită prin prisma intereselor economiei naţionale, a fost limitată de capitalul autohton şi străin. Evoluţia diferitelor subramuri ale acestei industrii îmbracă caracteristici deosebite.

DEZVOLTAREA capitalismului, a marilor edificii industriale, a construcţiilor urbane a impus crearea şi producerea pe scară de masă a unor noi materiale de construcţie, mai rezistente şi mai eficiente, bazate pe producţia industrială. De aceea, cimentul, descoperit în a doua jumătate a secolului al 19-lea în Anglia, pentru calităţile sale a căpătat o răspîndire echivalentă cu a cărămizii, ulterior depăşind-o şi devenind principalul material de construcţie.

Angajarea economiei pe drumul capitalismului industrial a impus României, care nu avea încă o industrie proprie de ciment să mărească importul de la 2574 t în 1880 la 48 130 t în 1890. Cererea progresivă de ciment, creşterea preţului a creat o mare rentabilitate şi a determinat construirea primelor fabrici de ciment la Brăila, Azuga, Cernavodă, apoi la Gurahonţ-Arad, Putna-Rădăuţi. Pînă la 1905 producţia internă ajunge să acopere aproape în întregime consumul intern.

Celelalte subramuri: producţia cărămizilor, ţiglelor, pietrei de construcţie etc. ca şi a bunurilor de consum — ceramică, sticlărie — se dezvoltă proporţional cu cerinţele pieţei interne, acoperind în proporţii diferite nevoile ei.

O dezvoltare mai mare manifestă industria materialelor de construcţie în perioada interbelică, însoţită de o modernizare a utilajelor, de o diversificare a producţiei şi sortimentelor.

Între elementele noi în economie care au determinat dezvoltarea în continuare a industriei materialelor de construcţii se înscriu dezvoltarea şi modernizarea industriei şi transportului, creşterea gradului de urbanizare, introducerea sistemelor contemporane de construcţii civile în beton armat, a blocurilor etc. [1]).

Expresia acestor modificări a fost creşterea cererii de materiale de construcţie şi respectiv a producţiei. Indicatorii cei mai generali ai evoluţiei acestei ramuri oglindesc curba conjuncturală în funcţie de cei ai economiei naţionale în general de care depind *).

Tabelul nr. 1

Anul	Întreprinderi, (unităţi)	Capital investit (în mil. lei)	Forţa motrice (în C.P.)	Personalul (unităţi)	Valoarea producţiei (în mil. lei)
1919	185	—	38948	11221	—
1929	296	2806	53298	13973	1573
1932	288	3042	52720	9807	862
1938	258	2493	56563	15104	1960

După o creştere, ca de altfel în majoritatea ramurilor industriale, a numărului întreprinderilor pînă la criza economică, urmează o scădere continuă a lor concomitent cu concentrarea mijloacelor de producţie şi a producţiei. Şi aici, criza economică, dar mai ales perioada post-criză, a accelerat procesul de centralizare şi concentrare.

O ramură precumpănitoare — industria cimentului

GRUPA PRINCIPALĂ a întreprinderilor din această ramură era aceea a cimentului care, prin cele 12 fabrici, deţinea majoritatea capitalului investit ca şi a valorii producţiei. Procesul de modernizare, de trecere de la cuptoarele verticale şi procedeul uscat de fabricaţie la cuptoare orizontale rotative şi procedeul umed, început încă înainte de primul război mondial, se extinde cuprinzînd aproape întreaga producţie. Astfel, între 1923 şi 1937 capacitatea cuptoarelor rotative creşte de la 355 000 t la 782 000 t în timp ce capacitatea cuptoarelor verticale scade de la 51 500 t la 24 000 t anual, reprezentînd la sfîrşitul perioadei doar 3% din total. Se relevă în documentaţia de specialitate că **tehnica cît şi calitatea producţiei acestei subramuri erau la nivelul mediu european.** În studiul consacrat industriei cimentului în Enciclopedia României, se menţiona că „industria de ciment din România este cît se poate de modern utilată avînd posibilitatea să dea produse care să rivalizeze cu cele mai bune produse străine" [2]). Se producea ciment Portland, cimenturi speciale aluminoase, feroase, de sondă etc.

Progresele înregistrate de industria cimentului sînt ilustrate de creşterea în perioada 1924—1938 a capacităţilor de producţie de la 407 mii t la 795 mii t, a producţiei efective de la 168 mii t la 511 mii t şi a gradului de utilizare a instalaţiilor de la 24,5% la 64,3% (în 1936).

Ca urmare, piaţa internă s-a lărgit, fapt confirmat de sporirea consumului pe locuitor de la 17,9 kg în 1914 la 26,2 kg în 1938.

Cu toate acestea consumul specific de ciment era considerabil mai redus decît în ţările capitaliste dezvoltate, de circa 11 ori mai mic decît în Belgia, Elveţia, Franţa, de 8 ori ca în Germania, Anglia, de 6—7 ori decît în Austria şi Italia.

Ca şi majoritatea celorlalte industrii prelucrătoare şi cea a cimentului şi în general a materialelor de construcţie produceau aproape exclusiv pentru piaţa internă. Datorită taxelor vamale şi tarifelor de transport pe căile ferate importul şi exportul de ciment erau reduse şi la nivelul zonelor de graniţă între ţări.

Monopolizarea producţiei şi avatarurile ei

PREŢUL RIDICAT al cimentului se datora în acelaşi timp şi organizării monopoliste a acestei ramuri. Încă din 1902 s-a creat sindicatul monopolist „cu oficiu de vînzare", care cuprindea, cu unele excepţii, fabricile de ciment din ţară. Acest monopol a fiinţat, cu unele întreruperi, pînă după 1944.

Cele mai mari fabrici de ciment, cu un capital de peste 65% din total, aparţineau firmelor monopoliste franceze şi belgiene. Interesant este faptul că grupurile monopoliste străine, belgiene în primul rînd, erau conducătorii unor forme de cartel dominante pe continentul european. Datorită taxelor ridicate de protecţie a producţiei interne, capitalul străin a preferat monopolizarea pieţei interne — apărată prin tarife vamale — şi adaptarea producţiei la nivelul ei. Faptul este atestat de gradul redus de folosire a utilajului care pînă în 1936 a fost în medie sub 50%, ajungînd doar în 1936 la cifra maximă în istoria acestei ramuri. În 1927 coeficientul de utilizare a instalaţiilor era mai redus decît al celor mai multe dintre ţările europene. În perioada crizei (1931) coeficientul de folosire se reduce în România pînă la 29%. Neutilizarea cronică a unui procent ridicat din capacitatea de producţie încărca la rîndul său preţul de cost şi scumpea producţia.

Cu toate acestea, fabricile sindicalizate obţineau profituri ridicate pe care le capitalizau sau le exportau, în mare parte, peste graniţă.

În tabelul nr. 2 prezentăm în mod paralel creşterea rentabilităţii, creşterea gradului de amortizare a investiţiilor şi mărirea capitalului.

Tabelul nr. 2

	1930	1932	1936	1938
Rentabilitate	10,9	6,9	18,2	19,3
Procentul de amortizare	37,7	39,1	58,8	60,0
Capital (în mil. lei)	1329	1339	1530	2014

Este evident că profiturile obţinute în această ramură cu excepţia perioadei de criză economică, au fost ridicate, întrecînd alte ramuri ale industriei. Au crescut profiturile, fondul de amortizare concomitent cu mărirea capitalului la aproape o treime. Şi toate acestea prin adîncirea exploatării muncitorilor şi a încasării unor preţuri ridicate monopoliste. Prin goana după profituri înalte se explică preţul mult mai ridicat al cimentului în ţara noastră decît în alte ţări. Preţurile ridicate ca şi tarifele de transport pe căile ferate, de asemeni scump, au constituit o frînă în lărgirea pieţei interne, în extinderea producţiei pe măsura necesităţilor economiei naţionale. O urmare a organizării monopoliste a desfacerii a fost nu numai funcţionarea cu o parte din capacităţile de producţie, dar şi blocarea pentru anumite perioade a capacităţilor de producţie a unor întregi fabrici, cotele lor repartizîndu-se între ceilalţi parteneri.

Puterea monopolurilor

CA ŞI ÎN ALTE RAMURI, şi pentru industria cimentului, piaţa de stat a jucat un rol tot mai mare în realizarea producţiei. Achiziţiile de stat au crescut de la 3870 t în 1933 la 10 310 t în 1936, ajungînd la 53 190 t ciment în 1938. Ulterior consumul de stat a crescut masiv în legătură cu militarizarea economiei naţionale.

Mărirea consumului de ciment al statului a determinat apariţia unui conflict între principalul cumpărător, Căile Ferate Române, şi fabricile de ciment determinat de preţul de vînzare ridicat al cimentului, pentru a cărui cercetare şi mediere este însărcinat Ministerul Economiei Naţionale.

Se fac numeroase rapoarte. Unele, reprezentînd interesele fabricilor, pledau pentru menţinerea organizării monopoliste şi respingeau ideea construirii unei fabrici proprii de ciment de către Direcţia C.F.R. Extragem cîteva argumente din nota informativă asupra discuţiilor avute între reprezentantul Regiei Autonome C.F.R. şi Ministerul Economiei Naţionale, notă aflată în arhiva fostului minister. Autorii notei recunosc că: „1) cercetarea, avînd în vedere varietatea condiţiilor de producţie a fabricilor, este evident greu să fie ideală. De asemeni, preţul rezultat va fi o medie ponderată a preţului diferitelor fabrici... 2) Rolul de fixare a cotelor de producţie rămas în atribuţia cartelului reprezentînd un proces al fabricilor... nu interesează pe consumator deoarece consumul e acoperit iar economia ţării nu are decît de cîştigat, deoarece în mod forţat se ajunge la majorarea cotelor la fabricile moderne şi bine instalate şi deci la eliminarea celor învechite şi neviabile". Acestea sînt plusuri pentru care autorii, de comun acord, constată că desfiinţarea cartelului nu ar aduce nici un avantaj, deoarece funcţiunile de mai sus ar trebui să treacă asupra unui organism oficial, întrucît în cadrul economiei dirijate (după 1940 se accentuează intervenţia statului capitalist în economie) nu se poate lăsa liberă concurenţa între fabrici care ar putea provoca închiderea mai multora din ele cu toate consecinţele ei. „În încheiere reprezentantul M.E.N. conchide că, întrucît capacitatea fabricilor de ciment fiind aproape de 2 ori mai mare decît consumul,... nu ar mai fi cazul să se facă investiţii". Deci nu erau sorţi de izbîndă pentru înfiinţarea unei fabrici de ciment pentru C.F.R.

Pe de altă parte, în raportul întocmit de Regia Autonomă a C.F.R. se arată că scopul principal al înfiinţării de către această instituţie a unei fabrici de ciment este să-şi procure produsul la un preţ mai scăzut, căci preţul cimentului cumpărat de la cartel revenea la 20 600 lei vagonul în timp ce prin import el se obţinea numai cu 11 500 lei. Raportul preciza: „Dacă C.F.R. şi-ar face o fabrică de ciment, preţul ar reveni la jumătate din cel oferit de cartel realizîndu-se o economie de 60 milioane lei anual". Deşi acest referat a fost avizat favorabil, capitaliştii monopolişti au avut instrumente mai puternice de convingere reuşind să-şi realizeze cererea iniţială. Biroul de vînzare al cimentului cît şi comisarul special pe lîngă acest birou au cerut să se revină asupra autorizaţiei date R.A. C.F.R. de a înfiinţa o fabrică de ciment.

Epilogul acestei lupte care a durat doi ani duce la o concluzie generală: monopolul cimentului era destul de puternic nu numai pentru a rezista protestelor opiniei publice dar şi pentru a se opune statului burghez, în realizarea scopurilor sale.

Interesele statului se împleteau cu cele ale unor organizaţii monopoliste şi prin aceea că el obţinea însemnate venituri din taxele pe care le impunea şi încasa la vînzarea produselor acestora.

Iată raportul între preţul de vînzare al unui vagon de ciment (A) şi sarcinile fiscale (B) în lei:

	1932	1935	1937	1939	1941
A	19463	19247	19313	19606	27130
B	463	3647	3713	4006	10130

Deci, dacă în 1932 sarcinile fiscale reprezentau aproape 2,4%, în 1941 ele constituiau peste 37% din preţul de vînzare; ele măreau gradul de exploatare al maselor ca şi veniturile bugetului de stat cheltuit în interesul oligarhiei financiare.

În ramura materialelor de construcţii intrau însă şi producţia cărămizilor, a ţiglelor şi altor produse de acest gen.

Dezvoltarea acestor subramuri nu a fost însemnată. În 1938 numărul întreprinderilor se ridica la circa 160, capitalul doar la jumătate faţă de cel investit în industria cimentului, iar forţa motrice întrecea 16 000 cp şi un personal de aproape 10 000 muncitori.

Producţia cărămizilor răspîndită atunci în condiţii medii şi mici, cu excepţia unor fabrici mecanizate, avea un caracter manufacturier. În ţară funcţionau cîteva mii de cărămidării pentru acoperirea nevoilor locale de construcţii rurale şi urbane. În schimb, industria ţiglelor avea de la început şi în mare parte un caracter mecanizat. Un element nou în industria cărămizilor îl aduce crearea în ţară a unor fabrici de cărămizi refractare a căror producţie ajunge la peste 1 100 mii lei în 1938, care acoperea în întregime cerinţele date de nivelul de dezvoltare de atunci ale economiei naţionale.

Alte grupuri, importante în ramura construcţiilor ca **industria gipsului, ipsosului, varului** obişnuit şi hidraulic, cu materii prime abundente, instalaţii cu capacitate de producţie ce depăşeau consumul, s-au dezvoltat în această perioadă satisfăcînd în întregime cerinţele interne.

Două subramuri, cu o problematică aparte, apropiate de materialele de construcţie dar nedelimitate precis erau **industria ceramicei şi industria sticlei.** Ele produceau atît mijloace de

dr. Victor AXENCIUC

(Continuare în pag. 15)

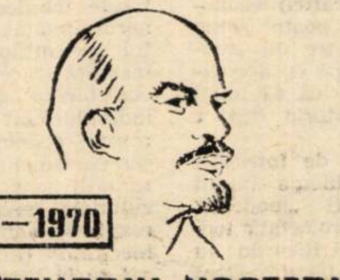

1870—1970

CENTENARUL NAȘTERII LUI VLADIMIR ILICI LENIN

DEZVOLTAREA RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE DE COLABORARE ȘI COOPERARE ECONOMICĂ ALE ROMÂNIEI ÎN LUMINA ÎNVĂȚĂTURII LENINISTE

ÎN ZILELE NOASTRE dezvoltarea societății cunoaște adînci transformări economice și sociale, care exercită o influență deosebită asupra vieții popoarelor și asupra relațiilor dintre state. Clasicii marxism-leninismului au relevat că viața economică se dezvoltă sub influența a numeroși factori obiectivi, interni și externi ; aceștia acționează în mod conjugat, în cadrul unei legături dialectice, asupra căreia fiecare factor își lasă amprenta sa specifică, în raport cu gradul de dezvoltare generală a forțelor de producție ale societății și cu condițiile concrete ale dezvoltării economice a fiecărei țări. Vorbind despre această legătură, Karl Marx arată că **„raporturile dintre diferite națiuni depind de gradul in care fiecare din ele și-a dezvoltat forțele productive, diviziunea muncii și relațiile interne... Dar nu numai raporturile dintre o națiune și alta, ci și întreaga structură lăuntrică a națiunii depinde de gradul de dezvoltare a producției ei și a relațiilor ei interne și externe“ [1]).**

În această conexiune de ansamblu, analiza factorilor obiectivi și a trăsăturilor esențiale care caracterizează dezvoltarea economică contemporană arată că rolul hotăritor în dezvoltarea social-economică a fiecărei țări și a relațiilor sale internaționale revine factorilor interni. Aceasta, deoarece economia națională a oricărei țări constituie entitatea economică, organizatorică și social-politică, în cadrul căreia se desfășoară componentele fundamentale ale procesului reproducției, proces care determină însăși necesitatea, amploarea și structura legăturilor externe ale țării respective. Experiența practică a României, ca și a celorlalte țări socialiste, arată că rezolvarea cu succes a sarcinilor dezvoltării economice depinde, în primul rînd, de folosirea tuturor posibilităților interne ale fiecărei țări, prin mobilizarea intensă și valorificarea cit mai eficientă a resurselor sale materiale, financiare și umane. Înfăptuirea cu succes a sarcinilor fundamentale ale construcției socialiste reprezintă, totodată, aportul esențial al fiecărei țări la întărirea sistemului mondial socialist, la cauza generală a socialismului.

Pornind de la necesitățile și posibilitățile concrete ale economiei românești și de la analiza marxist-leninistă a rolului factorilor interni și externi în dezvoltarea economică, Partidul Comunist Român aplică o politică creatoare de dezvoltare multilaterală și echilibrată a economiei naționale, bazată în principal, pe dezvoltarea — într-o concepție unitară și perspectivă de lungă durată — a industriei, **„unica bază economică a socialismului“**, cum o numea V. I. Lenin[2]). Datorită aplicării acestei politici România a înregistrat în anii construcției socialiste un remarcabil dinamism economic în toate ramurile economiei naționale. Noi și strălucite perspective creează pentru dezvoltarea economiei românești hotărîrile Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român, care a adoptat un amplu program privind lărgirea și perfecționarea continuă a bazei tehnico-materiale a țării, creșterea intensă a forțelor de producție, crearea unei economii avansate, a unei industrii și agriculturi moderne, în stare să satisfacă cerințele mereu sporite ale societății.

Progresul economic și tehnico-științific al fiecărei țări se sprijină în același timp pe dezvoltarea relațiilor sale externe. În acest sens, trebuie relevat faptul că în viața economică a lumii contemporane au loc o serie de procese profunde, de durată și de o tot mai mare intensitate, care relevă importanța crescîndă a relațiilor economice internaționale. Accelerată într-o largă măsură de revoluția tehnico-științifică contemporană, dezvoltarea forțelor de producție ridică, în actuala etapă, numeroase probleme a căror rezolvare necesită o activitate organizată de colaborare și cooperare între state, în domeniul industriei, comerțului, relațiilor financiar-valutare, cercetărilor științifice și tehnice etc.

Ca efect al proceselor amintite, diviziunea internațională a muncii se amplifică și se adîncește necontenit, făcînd ca participarea tot mai intensă a tuturor țărilor la circuitul economic mondial să capete caracterul de necesitate obiectivă, de legitate. În ciuda oscilațiilor și sinuozităților pe care i le impun unele fenomene conjuncturale și contradicțiile care însoțesc dezvoltarea economiei mondiale, schimburile economice internaționale înregistrează cu consecvență o dinamică ascendentă rapidă. Expresia concludentă a acestei dinamici o constituie triplarea în ultimii 15 ani a volumului comerțului internațional, performanță fără precedent în întreaga istorie a schimburilor mondiale.

Ținînd seama de tendințele care se manifestă în economia mondială și de propriile sale nevoi, fiind convinsă că în zilele noastre nici o țară — indiferent de natura orînduirii sale, de mărime sau de nivelul dezvoltării economice — nu-și poate dezvolta economia în mod izolat, România promovează o politică de extindere a relațiilor sale economice cu toate țările, indiferent de orînduirea lor socială, pe baza principiilor fundamentale ale relațiilor dintre state, a căror aplicare cu consecvență constituie o condiție esențială a statornicirii unor relații economice internaționale constructive și durabile. „**Sîntem conștienți** — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român — **că pentru a asigura progresul tot mai rapid al țării și pentru a ține pasul cu cerințele tehnicii mondiale, cu cuceririle științei contemporane, trebuie să lărgim și să dezvoltăm continuu cooperarea și colaborarea internațională“ [3]).**

Întemeindu-se pe astfel de rațiuni principiale, promovarea unei politici active de dezvoltare a relațiilor economice externe reprezintă una din direcțiile principale ale activității României pe plan extern.

ÎN CENTRUL acestei politici România pune extinderea și adîncirea colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice, bilaterale și multilaterale, cu toate țările socialiste. Locul central pe care-l ocupă colaborarea economică cu toate țările socialiste în ansamblul relațiilor economice internaționale ale României se întemeiază nu numai pe faptul că această colaborare aduce o contribuție însemnată la satisfacerea unor nevoi economice, ci și pe semnificația și importanța sa principială pentru mersul construcției socialiste din fiecare țară și pe influența pe care o exercită asupra întăririi prieteniei și unității țărilor socialiste, asupra creșterii prestigiului și forței de atracție a socialismului în lume.

În același timp, în relațiile economice dintre țările socialiste, legătura dialectică dintre factorii interni și externi exprimă unitatea intereselor naționale cu cele internaționale, unitate la temelia căreia stau, în mod obiectiv, caracterul socialist al relațiilor de producție instaurate în țările respective, ideologia comună, identitatea scopului — construirea socialismului și comunismului.

Este un fapt istoricește determinat, că dezvoltarea legăturilor economice între țările socialiste, a cadrului lor principial, a formelor și metodelor concrete de colaborare și cooperare, constituie un proces de o complexitate deosebită, care s-a desfășurat — și continuă să se desfășoare — în bună măsură pe căi necunoscute anterior în practica relațiilor economice internaționale.

Pornind de la realitatea istorică din vremea sa și de la previziunea științifică potrivit căreia deosebirile naționale între țări și popoare și statele **„vor dăinui încă foarte multă vreme chiar și după înfăptuirea dictaturii proletariatului pe scară mondială“ [4]),** V. I. Lenin manifesta o preocupare stăruitoare pentru problemele instaurării între statele și popoarele socialiste a unor relații **„care să fie bazate pe încredere deplină, pe conștiința clară a unității frățești, pe un consimțămînt cu totul liber“ [5]).** Etica înaltă a acestor teze a făcut ca ele să stea la baza elaborării principiilor fundamentale ale relațiilor dintre țările socialiste, care capătă o tot mai largă recunoaștere și pe plan mondial.

Conducîndu-se după tezele și ideile leniniste și aplicîndu-le consecvent în întreaga politică externă a României, Partidul Comunist Român acordă o atenție deosebită principiilor pe baza cărora se desfășoară activitatea sa de colaborare și cooperare economică cu toate țările socialiste — egalitatea deplină în drepturi, respectarea suveranității și independenței naționale, avantajul reciproc și intrajutorarea tovărășească — principii a căror viabilitate se verifică tot mai mult în practica de zi cu zi a relațiilor dintre aceste țări și care corespund necesităților unei colaborări reciproce fructuoase nu numai în prezent, ci și pe o perioadă viitoare îndelungată.

ÎN RELAȚIILE sale economice cu țările socialiste, România folosește atit formele colaborării și cooperării bilaterale, cit și multilaterale.

Amploarea relațiilor economice bilaterale cu celelalte țări socialiste este oglindită, în mod sintetic, de faptul că aceste țări ocupă, cu o pondere de 55% din total, primul loc în comerțul exterior al României. În anul 1968 volumul schimburilor reciproce de mărfuri, în ambele sensuri, era de cca 10 200 milioane lei valută, cu 70,5% mai mare decît în 1960 [6]). Cresc și se diversifică schimburile comerciale ale României cu țările socialiste europene participante la activitatea C.A.E.R. : R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R. D. Germană, R. S. F. Iugoslavia, R. P. Polonă, R. P. Ungară și U.R.S.S. Cu o pondere de circa 29% din totalul comerțului exterior românesc, Uniunea Sovietică se situează pe primul loc printre partenerii comerciali ai țării noastre. Cunoaște, de asemenea, o dezvoltare continuă comerțul exterior cu țările socialiste din Asia : R.P. Chineză, R.P.D. Coreeană, R.P. Mongolă și R. D. Vietnam. Relațiile economice cu R.D. Vietnam reprezintă în același timp o manifestare a solidarității internaționale și a ajutorului frățesc pe care poporul român îl acordă poporului vietnamez. O linie ascendentă urmează și relațiile comerciale ale României cu R.P. Albania și Republica Cuba.

Creșterea schimburilor de mărfuri dintre România și toate celelalte țări socialiste se va menține și pentru anii viitori. Potrivit acordurilor de lungă durată, se estimează că volumul acestor schimburi va spori în anul 1970 cu cca 27% față de realizările anului 1965.

Concomitent cu majorarea volumului schimburilor reciproce de mărfuri s-au produs treptat, pe măsura dezvoltării economice, industriale și tehnice a țărilor socialiste, schimbări pozitive în structura comerțului exterior al României cu țările respective. Aceasta se referă, de pildă, la creșterea volumului exporturilor românești la unele mărfuri cu un grad superior de prelucrare, creștere semnificativă îndeosebi pentru acele produse sau grupe de produse care reflectă rezultatele eforturilor depuse pentru înfăptuirea industrializării socialiste și modernizarea structurii economiei naționale (mașini, utilaje, aparatură, produse ale industriei chimice ș.a.). În același timp exportăm în celelalte țări socialiste o serie de materii prime și produse agricole. Importurile României din țările socialiste reflectă nevoile sale specifice, determinate, în primul rînd, de dezvoltarea în ritm susținut a industriei, și constau îndeosebi din mașini și instalații complexe, utilaj energetic, echipament industrial, produse ale mecanicii fine, precum și unele materii prime minerale.

EXTINDEREA ȘI ADÎNCIREA relațiilor economice bilaterale cu țările socialiste este favorizată de cadrul organizatoric creat prin înființarea comisiilor mixte guvernamentale de colaborare economică și tehnico-științifică. Astfel de comisii există între România și majoritatea țărilor socialiste, activitatea desfășurată de ele permițînd valorificarea unor posibilități suplimentare de livrări reciproce de mărfuri. În prezent o pondere tot mai mare în activitatea comisiilor mixte revine examinării acțiunilor de cooperare în producție într-o serie de ramuri importante, cum sînt construcțiile de mașini, energetica, industria minieră, transporturile și telecomunicațiile, agricultura, turismul etc.

Activitatea rodnică desfășurată de comisiile mixte guvernamentale s-a concretizat în pregătirea, perfectarea și desfășurarea în bune condițiuni a unor acțiuni de cooperare economică și tehnică. În acest sens menționăm cooperarea cu U.R.S.S. privind livrarea și asimilarea în România a unor hidroagregate de 178 MW și cu R. S. F. Iugoslavia pentru realizarea unor echipamente necesare sistemului hidroenergetic de la Porțile de Fier. Cu U.R.S.S. România cooperează de asemenea în producția prevenitoarelor de erupție folosite la extracția petrolului ; într-un stadiu avansat se află și acțiunea de cooperare a celor două țări pentru amenajarea unui nod hidrotehnic pe rîul Prut, în zona Stînca-Costești. Cu R.S. Cehoslovacă a fost angajată cooperarea pentru asimilarea în România a fabricării stîlpilor hidraulici de abataj și pentru producerea de coloranți necesari industriei textile. Cu R. D. Germană s-au realizat acțiuni de cooperare în domeniul industriei optice, al mecanicii fine, al fabricării de mașini unelte și aparate de măsură, fiind în curs de perfectare cooperarea pentru fabricarea în țara noastră a unor mașini de prelucrarea lemnului după documentația furnizată de partea germană. Încheiate sau în curs de perfectare sînt și unele acțiuni de cooperare cu R. P. Polonă — în domeniul producției de elemente și sisteme de automatizare, mașini rutiere și de construcții, utilaj minier ș.a. — precum și cu R. P. Ungară — în domeniul construcției de vagoane restaurant, al producerii în România a unor subansamble pentru linii tehnologice din industria conservelor, fabricarea de utilaje energetice. În cadrul acțiunilor de acest gen se includ, de asemenea, și proiectarea — în cooperare cu R. P. Bulgaria — a nodului hidrotehnic din zona Islaz-Somovit, pe Dunăre, participarea la mărirea capacității de exploatare și îmbunătățirea calității minereului de fier de la minele Ljubija din R. S. F. Iugoslavia, cooperarea cu Republica Cuba în domeniul industriei miniere etc. Experiența și rezultatele obținute de comisiile mixte guvernamentale creează o bază pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor de colaborare și cooperare economică dintre România și celelalte țări socialiste.

Cu bune rezultate se desfășoară de asemenea activitatea comisiilor mixte bilaterale de colaborare tehnico-științifică în domeniul transmiterii reciproce a documentațiilor tehnice și științifice, efectuării schimbului de experiență între specialiști, acordării de consultații tehnice etc. Astfel de comisii există între România și toate celelalte țări socialiste, multe dintre ele funcționînd de aproape două decenii.

dr. Iordache IONESCU

(Continuare în numărul viitor)

[1]) **Karl Marx — Friedrich Engels**, Opere, vol. 3, ediția a II-a, Ed. Politică, 1962, pag. 21—22.

[2]) **V.I. Lenin**, Opere complete, vol. 44, București, Ed. Politică, 1967, pag. 136.

[3]) **Nicolae Ceaușescu**, România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. III, București, Ed. Politică, 1969, pag. 411.

[4]) **V.I. Lenin**, Opere complete, vol. 41, București, Ed. Politică, 1966, pag. 77.

[5]) Ibidem, vol. 40, București, Ed. Politică 1966, pag. 44.

[6]) Calculat pe baza datelor din **Anuarul statistic al R.S. România-1969**, pag. 545—549.

ŞANTIER ŞTIINŢIFIC

Prof. univ. Gheorghe ŞICLOVAN

• Poate doriţi, pentru început, să vă justificaţi preferinţele în domeniul cercetării economice?

— Caracterul tot mai complex al proceselor economice, nevoia îmbunătăţirii continue a formelor de conducere şi organizare a economiei, a rezultatelor ei, oferă posibilitatea şi reclamă în acelaşi timp efectuarea unei analize a cauzelor şi efectelor acestor procese, depistarea problemelor reale şi de actualitate, desprinderea lor din masa manifestărilor nesemnificative sau subordonate şi identificarea soluţiilor optime. Toate acestea m-au împins către abordarea, concomitent practică şi teoretică, a unor teme care, nu o dată, s-a arătat că se pun cu deosebită acuitate economiei noastre. În rîndul acestora situez întrebările puse categoriei eficienţei economice şi căilor de creştere în practică a expresiei sale material valorice, preţurilor, cointeresării materiale.

În lucrările mai recente un loc deosebit l-am rezervat eficienţei economice în diverse ramuri de activitate; în prezent am încheiat un material mai amplu, cu aspecte de ordin teoretic, de analiză şi aplicaţie cu privire la acest subiect.

• Căror necesităţi teoretice şi practice aţi subordonat studiul problemelor de eficienţă economică?

— Mi s-a părut îndreptăţită o atenţie deosebită asupra acestei teme, atît din cauza importanţei sale pentru mersul înainte al economiei, cît şi pentru a contribui la lămurirea însăşi a noţiunii de „eficienţă economică".

În literatura economică a ultimilor ani, acest termen, spre deosebire de deceniile trecute, a primit o largă circulaţie. Dar pentru întrunirea premiselor necesare elaborării criteriilor de apreciere a eficienţei economice, se cere în primul rînd precizarea conţinutului său, cu atît mai mult, cu cît, în numeroase cazuri, trăsăturile sale apar ca fiind diferite la diverşi autori.

...Pentru aprecierea eficienţei economice, se cere mai intîi precizarea conţinutului său...

Este în fond vorba de o categorie economică nouă, constituită în ultimul timp, specifică modului de producţie socialist, sau ea mai poate fi întîlnită şi în orînduirile presocialiste, cu caractere proprii, determinate de natura relaţiilor de producţie ale diferitelor etape de dezvoltare social-economică? Cred că acest din urmă aspect trebuie acceptat, întrucît obţinerea unei eficienţe cît mai ridicate a constituit o preocupare firească a oricărei activităţi omeneşti, preocupare tot mai acută şi cu aspecte mai complexe pe măsura amplificării proceselor economice şi a accelerării ritmului reproducţiei lărgite. În societatea socialistă ea constituie o premisă majoră a dezvoltării economice şi a ridicării nivelului de viaţă.

Se mai pune întrebarea: în economia socialistă se poate lua drept criteriu major al eficienţei, plusprodusul? Sînt de părere că da, deoarece plusprodusul şi nu altă categorie este baza creşterii economice şi a nivelului de trai, el alimentează atît creşterea fondului de retribuire a muncii vii, cît şi investiţiile de fonduri fixe şi circulante, deci mărirea potenţialului productiv al avuţiei naţionale. Acest rol nu poate reveni nici producţiei, din cauza posibilităţilor sale restrînse de a asigura mersul înainte al economiei dacă nu se îndeplinesc concomitent şi cerinţele unui nivel de cheltuieli de producţie acceptabil gradului de dezvoltare a tehnicii contemporane, nici producţiei nete, pentru motive foarte apropiate.

• Strîns legată de problema eficienţei apare şi mult controversata problemă a preţurilor de care v-aţi ocupat în diferite articole?

— Personal, pornind de la conţinutul eficienţei economice şi de la acel al preţurilor într-o economie dezvoltată, de la funcţiile acestora, am pledat pentru alegerea unui sistem de preţuri de tipul preţurilor de producţie, propriu tuturor economiilor în care înzestrarea tehnică are un rol determinant în producţie. Preţurile de tipul preţurilor de producţie sînt o consecinţă firească a extinderii conceptului despre eficienţa economică în acest domeniu, după cum, la rîndul lor, şi preţurile de producţie, datorită structurii şi conţinutului lor, mărimii venitului net cuprins în ele, proporţională cu valoarea fondurilor de producţie, ajung să constituie adevărate norme pentru eficienţa economică a ramurilor şi întreprinderilor. Aceste două categorii nu pot fi realizate separat, fără riscul unor dificultăţi, în calculele economice, în planificare etc.

Şi tot o problemă, care nu poate fi ocolită ori de cîte ori se vorbeşte despre eficienţa economică, este aceea a cointeresării materiale, cale hotărîtoare pentru îmbunătăţirea oricăror rezultate. Este cît se poate de clar, că pentru a obţine un salt calitativ superior în folosirea mijloacelor materiale, trebuie corelate veniturile salariaţilor cu rezultatul adevărat al muncii lor, care este exprimat tocmai de eficienţa economică, nivelul absolut şi rata ei.

• În concluzie?

— Aria problemelor pe care le pune cercetătorului şi practicianului viaţa economică este vastă; această vastitate impune o selectare a materialului faptic şi tratarea lui sub toate unghiurile, teoretic şi ca aplicaţie concretă. Este tocmai ceea ce îmi propun şi mă străduiesc să realizez în lucrările mele.

V. E.

ROSTUL ECONOMISTULUI

— Între teoretician şi practician, schimbul este reciproc —

CEEA CE NE PREOCUPĂ AICI este o problemă de principiu: rostul practic al economistului, atît în activitatea sa ca participant la procesul economic, cît şi ca om al ştiinţei şi cărţii, al studiului şi cercetării. Şi desigur, rostul practic al ştiinţei sale. Problema are mai multe aspecte despre care este cazul să vorbim cît se poate de limpede din punct de vedere noţional. O clarificare de concepte este aici imperios necesară deoarece — şi ne vom strădui să demonstrăm acest lucru — un progres în domeniul practicii economistului şi al ştiinţei sale poate avea loc numai dacă înlăturăm trei categorii de neînţelegeri:

(I) neînţelegerea nespecialistului în ce priveşte rostul economistului, de la care pretinde altceva sau altfel decît e cazul;

(II) neînţelegerea unor specialişti din alte domenii cu care economistul intră în contacte profesionale;

(III) neînţelegerea de către economistul însuşi a rostului său.

Lipsa de claritate şi înţelegere îşi are între altele izvorul şi într-o imprecisă definire a **ocupaţiei** şi **menirii (vocaţiei)** economistului. Oare se poate pune semnul egalităţii între un „economist" care se ocupă cu aprovizionarea şi între — ca să luăm un exemplu din istoria care e neutră — **Ricardo**?

Întregul complex de întrebări decurgînd din problema iniţial formulată poate fi „modelat" prin una singură proiectată tocmai asupra aceluiaşi Ricardo: la ce a servit, ce a făcut? Dacă acum vom spune că a creat o şcoală, şi că discipolii lui au făcut cutare lucru, nu vom face decît să deplasăm întrebarea de la o persoană la mai multe. Vom căuta să răspundem la întrebare, dar mai înainte vom încerca s-o formulăm în mod negativ: „cum ar fi fost dacă n-ar fi fost?" Şi în căutarea unui răspuns, mă voi abate puţin de la buna cuviinţă literară şi-mi voi cita o proprie scriere recent apărută şi în care îmi permit să observ, în legătură cu un alt clasic al ştiinţei noastre, următoarele: „Nici cel mai banal program de producţie dintr-o întreprindere oarecare nu ar putea fi întocmit dacă planificatorul local, care nu o dată se întîmplă să fie un antiteoretician radical, nu ar dispune de un şir de **noţiuni** ce i se par de la sine înţeles dar care poate o dată, pe vremea lui **Adam Smith** erau produse ca rezultat al unui lung şi dificil proces de gîndire şi cercetare".

Şi apoi cititorilor celor mai sceptici le-aşi propune următorul experiment: (a) luaţi procesele verbale ale şedinţelor de producţie ale unor întreprinderi care fabrică macaroane, maşini, cremă de ghete sau automobile; (b) opriţi-vă asupra **noţiunilor economice teoretice,** cu care se operează şi întocmiţi un „vocabular" din ele (tot aşa cum aţi scoate „cuvintele necunoscute" din textul într-o limbă străină pe care o studiaţi); (c) identificaţi originea istorică a noţiunilor la diverşi economişti din trecut; (d) eliminaţi din text aceste noţiuni; (e) recitiţi textul „curăţat" de **noţiunile create de economişti** şi încercaţi să-l înţelegeţi sau să-l reformulaţi în termenii vocabularului rămas. Nici un fel de raţionament asupra unui proces economic nu va fi posibil — în mod corect — fără **noţiunile produse de ştiinţa economică.**

Şi de fapt înţelegerea particularităţii acestei **producţii de noţiuni** va trebui să ne ofere cheia soluţiei la problema noastră.

ÎN LIMBA GERMANA ştiinţele economice sînt incluse în categoria numită „Geisteswissenschaften" adică „ştiinţe ale spiritului", sau traducînd expresia după sensul său adevărat: „ştiinţe ale gîndirii". Denumirea se originează în filozofia clasică germană, dar este menţinută şi astăzi, independent de orice filozofie (de ex. în R.D.G.) şi i se poate atribui o nouă accepţiune. Definirea de **ştiinţă a gîndirii** sau **ştiinţă despre gîndire** (desigur **gîndirea asupra economiei)** nu trebuie să se refere la **obiectul cercetării,** ci la **obiectul aplicaţiei.**

Ceea ce pare în această primă formulare ca ceva curios şi greu de înţeles va fi totuşi mai uşor de priceput dacă ne vom obişnui să definim totdeauna (la toate ştiinţele) cu claritate, deosebirea dintre obiectul cercetării şi cel al aplicării. Într-adevăr, ştiinţa economică — o mare parte a ei în orice caz — este o **ştiinţă socială** în ceea ce priveşte obiectul său de studiu. În schimb, de exemplu, **fizica este o ştiinţă a naturii** în ceea ce priveşte obiectul său, la fel ca şi, să zicem **biologia şi fiziologia.** Dar dacă vom căuta să identificăm obiectele aplicării, deosebirea dintre, de exemplu, biologie, de o parte şi fizică, de alta, va apare cu claritate. Sub ambele aspecte componente, obiectul biologiei este — în linii mari şi admiţînd poate, excepţii — acelaşi. „Practicianul biologiei", medicul bunăoară, luat ca exemplu dar nu drept caz exclusiv, este confruntat cu aceeaşi natură ca şi ştiinţa respectivă, reprezentînd **unul** din instrumentele sale. În schimb, mecanica, electricitatea etc. îşi găsesc aplicaţie în **creaţii tehnice,** înfăptuite prin munca omului şi diferite de domeniul de la care au fost abstrase legile pe care se întemeiază. Această diferenţă este plină de învăţăminte, am mai subliniat-o şi cu altă ocazie, dar voi insista asupra ei.

Economistul nu poate crea obiecte tehnice „exacte" ca inginerul învăţat de fizician. Obiectul aplicaţiilor sale, de ultimă instanţă (!), este acelaşi ca şi al cercetărilor sale — chiar dacă individualizat pe ţări, regiuni, ramuri economice, aspecte ale comportamentului social, ale activităţii economice etc. Totuşi, rezultatele cercetărilor sale nu se reaplică nemijlocit asupra „obiectului" (fie chiar individualizat ca în exemplele de mai sus). Fiecare obiect al cercetării sale cuprinde oameni care desfăşoară o anumită **activitate** sau manifestă un anumit comportament. Aceştia, practicienii propriu-zişi — muncitori sau miniştri, directori de întreprindere sau de magazine — sînt cei care aplică direct ceea ce învaţă de la economist, preiau conceptele economistului, rezultatele cercetărilor sale care le fertilizează intuiţia. Iar aceasta din urmă niciodată nu va putea fi eliminată din economie. **ŞTIINŢA ECONOMICA se aplică la gîndirea** acestor oameni (mulţi ei înşişi „economişti") şi în acest sens ea este o **ştiinţă a gîndirii.** Aceasta nu este unica aplicaţie, dar e în orice caz cea mai importantă: ştiinţa economică, supunînd cercetării structurile economiei, îi defineşte modelele şi conceptele cele mai adecvate pe care le însuşeşte practicianul care, la rîndul său, le aplică „individualizat".

Rolul economistului poate fi comparat astfel, într-un anumit sens, cu acela al logicianului care studiază formele gîndirii corecte şi al gramaticianului care studiază formele vorbirii pe înţeles. Bineînţeles, gîndesc şi oameni care nu l-au studiat pe Aristotel, sau, mă rog, logica matematică. Dar construirea corectă şi consistentă a unui sistem de idei nu e posibilă fără educaţie logică. Desigur, comparaţia cu logica şi gramatica este relativă, servind mai mult la marcarea şi sublinierea unor aspecte decît pentru analogii complicate. Totuşi merită considerată. **A privi ştiinţa economică sub aspectul său aplicativ ca logică, ce-i drept totdeauna concretizată pe obiecte economice, a celui ce „face" economia, înseamnă a releva adevărata menire a ei şi rostul aceluia care o cultivă.**

PRACTICIANUL ÎNCLINĂ adesea să creadă că ar fi deasupra noţiunilor create de economistul teoretician. Acest lucru nu este adevărat, iar cînd e adevărat poate fi şi dăunător (alteori, desigur, poate fi o adevărată binecuvîntare).

Evoluţia istorică, şi cea mai recentă şi chiar de-a-lungul veacurilor, ne arată că în procesul activităţii economice se formează adeseori un decalaj între evoluţia „obiectului" şi cea a teoriei. Despre depăşiri putem vorbi **în ambele sensuri** şi în această ordine de idei e bine să subliniem uriaşa contribuţie a gîndirii matematico-economice la lămurirea unor probleme de structură, complet obscure pînă nu de mult. Bineînţeles, aceste contribuţii trebuie însuşite de practicieni pentru ca să devină o „forţă materială". Soluţiile pentru practică nu pot fi cerute numai de la teoreticieni.

Vreau să subliniez aici nu numai faptul că „omul faptelor" îşi gîndeşte activitatea necontenit în termenii economistului; dar dacă el omite să fie **à jour** cu dezvoltarea teoriei şi se ţine scai de toate noţiunile moştenite din trecut, „practica" lui poate să se formeze anapoda. Acest lucru e recunoscut astăzi în genere, dar să recunoaştem şi noi: nu în aceeaşi măsură şi în acelaşi ritm cu desvoltarea metodologiei şi teoriei economice. Foarte multe concepte noi sînt astăzi însuşite nu numai la nivelul organelor economice centrale, cele mai apropiate de progresul în metodologia şi teoria economică. Noţiunile leontiefiene — de interdependenţă, matrice tehnologice etc. — şi conceptele derivate sînt astăzi familiare celor ce **gîndesc economia şi-i dau viaţă, şi** ei ştiu foarte bine acum că gîndirea corectă în acest domeniu valorează cel puţin **tot atît** cît cifrele. Categoriile de marginalitate, restricţii, programe, funcţii obiectiv etc. sînt asimilate într-o măsură crescîndă de gîndirea practicianului.

Acestea sînt fapte pozitive dar insuficiente pentru a putea răspunde prin activitate eficientă cerinţelor dezvoltării economice. Am înşirat mai sus cîteva din noţiunile devenite familiare în ultimii ani şi reflectate treptat, treptat şi în practică. Dacă ar fi acum posibil să strîngem şi să „numărăm" tot ce poate fi considerat drept contribuţie metodologică în analiza economică şi să ierarhizăm acestea după „puncte" acordate, după frecvenţa utilizării şi chiar cunoaşterii sau gîndirii lor, atunci vom vedea că două categorii de contribuţii vor obţine maximul de puncte. Prima categorie este domeniul modelelor matematico-economice de tip Leontief şi programarea liniară menţionate mai sus, utile ce-i drept dar insuficiente. Succesul lor relativ se datorează între altele şi periculoasei iluzii privind atotputinţa lor. O a doua categorie priveşte modelele de cercetare operaţională care s-au răspîndit graţie inginerilor de întreprindere şi nu economiştilor, de regulă insuficient de pregătiţi matematiceşte pentru însuşirea lor. Drept care un program operaţional este de regulă gîndit ca planul unei maşini, iar dacă economia nu se supune proiectului ca o maşină moartă, de vină e economia. Şi economiştii!

Şi în timp ce „metodele matematice" şi „cibernetica economică" îşi stabilesc prestigiul şi-şi întăresc statutul, teoria economică progresează, ce-i drept fertilizată cu noua metodologie de analiză — dar aplicarea nu totdeauna e în pas cu ea. Nu e oare curios că oameni care ştiu atît de frumos să rezolve un program liniar vorbesc de „optimizarea economiei" în sens absolut fără raportare la criterii-obiectiv? Nu vădeşte oare neglijenţă teoretică să înveţi pe dinafară regulile ecuaţiilor de balanţă şi să le cunoşti bine şi, după aceea, paralel să tratezi problema raporturilor sectoriale ca în manualele de acum 15 ani? Este oare acceptabil să cunoşti analiza „preţurilor umbre" şi să susţii totuşi morţiş că „bine" e atunci cînd „preţurile coincid cu valoarea"? Şi după toate acestea să nu-ţi observi propria inconsecvenţă logică pretinzînd că eficienţa economică a unei întreprinderi e o funcţie a beneficiului său calculat... în aceleaşi preţuri „nereale" care „se abat de la valoare"?

Toate acestea sînt întrebări asupra cărora trebuie gîndit.

T. SCHATTELES

FIȘE

■ Întrucît construirea hidrocentralei de la Porțile de Fier va schimba nu numai înfățișarea zonei respective, ci și fișia de uscat care intră sub apele lacului de acumulare, studierea zonei supuse inundării este de deosebită utilitate atît pentru cercetătorii actuali ai economiei patriei noastre, cît și pentru generațiile viitoare.

Pornind de la aceste considerente, volumul al XIII-lea din colecția Bibliotheca oeconomica intitulat **Economia zonei Porțile de Fier** (Editura Academiei, 1969, 269 pag.), aparținînd unui cerc larg de autori

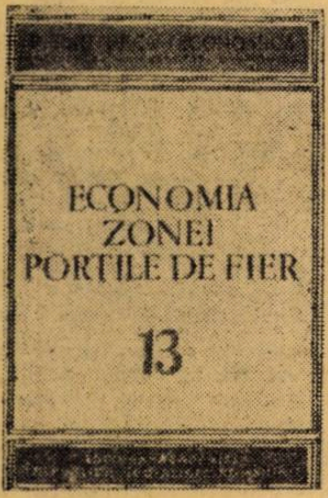

sub coordonarea unui colectiv format din prof. univ. N. N. Constantinescu, C. Grigorescu, C. Băloiu și V. Iordache, înfățișează principalele elemente ce caracterizează viața economică și socială a regiunii. Astfel, în volum sînt analizate populația și forța de muncă, industria, agricultura și silvicultura, transporturile și telecomunicațiile, comerțul, finanțele, dotarea materială și schimbările edilitar-administrative, nivelul de viață material și cultural al populației din zona Porțile de Fier.

■ Lucrarea lui Claude Charmeil, apărută în colecția Centrului de Econometrie a Facultății de Drept și de Științe economice din Paris, **Investissement et Croissance Économique**, Dunod-Paris-1969, 301 pag. se autocaracterizează în subtitlu: „schița unei dinamici macrosecționale". Studiul lui Charmeil își propune să introducă factorul timp în modelele de creștere economică, reflectînd trei ordine de preocupări majore: 1) descrierea rolului investițiilor în procesele de creștere care au loc în prezent în economia franceză; 2) cercetarea relațiilor care există între variabilele fundamentale din economie (producție, investiții, consum, ocuparea forței de muncă, productivitate); 3) analiza metodelor de stabilire a volumului global al investițiilor.

Autorul ajunge la concluzia caracterului inadecvat al modelelor de optimizare pentru determinarea nivelului global al investițiilor, deoarece compararea rezultatelor calculelor efectuate pe baza modelelor cu realitățile economiei franceze sînt dezamăgitoare: din model rezultă o rată a investițiilor de 77%! Date fiind aspectele sociale și politice legate de nivelul investițiilor, autorul afirmă că problema rezolvării acestei probleme este explorarea restricțiilor care limitează dezvoltarea economiei naționale în ritmul cel mai rapid dorit. Aceste restricții se referă la următoarele fenomene: a) distanța dintre productivitatea optimă și productivitatea reală; b) diferența dintre nivelul de trai dorit și cel real; c) volumul cererii de forță de muncă și aptitudinea forței de muncă de a-și schimba utilizarea etc.

■ Există o metodă ideală, și anume una singură în cercetarea fenomenelor economice? Aceasta este întrebarea ce și-o pune J. Havelec în articolul **Despre metodele analizei economice**, publicat în revista cehoslovacă POLITICKA EKONOMIE nr. 12/1969. Pentru a formula un răspuns se trec în revistă diferitele metode de analiză posibile. Problema alegerii metodei de analiză a fenomenelor economice poate fi abordată sub două aspecte: 1) al cercetării originilor, dezvoltării și dispariției lor și 2) al cercetării structurii lor sau al sistemelor ce le constituie. În primul caz, se folosește metoda pe care autorul o numește genetică (numită de obicei istorică sau diacronică), iar în al doilea caz, se folosește metoda analizei structurale sau a sistemelor (care ar putea fi numită și sincronică).

Teza lui J. Havelec este că fiecare metodă de analiză rezolvă probleme diferite și scoate deci la iveală un anumit aspect al realității. În consecință, nu există o metodă unică de analiză a fenomenelor economice, ci metoda trebuie găsită în funcție de obiectivele acesteia.

■ Subliniind procesul de îngemănare treptată dintre știință, învățămînt și producție ca o premisă hotărîtoare a reproducției sociale intensive contemporane, studiul **Considerații teoretice și practice asupra funcției productive a învățămîntului** de dr. Dan Grindea, apărut în FORUM nr. 12/1969 prezintă conținutul actual al învățămîntului ca o activitate socială prin care se realizează transmiterea cunoștințelor furnizate de știință în vederea impulsionării — deopotrivă — a producției, științei și culturii în ansamblu.

Interpretînd conținutul categoriei „muncitorului productiv colectiv" în condițiile revoluției tehnico-științifice — autorul consideră că funcția productivă a învățămîntului se manifestă prin următoarele aspecte, mai importante: a) devine o condiție a realizării reproducției lărgite a forței de muncă din punct de vedere calitativ; b) constituie un veritabil creuzot în care are loc procesul de transformare a forței de muncă simple în forță de muncă complexă; c) condiționează întregul proces al desfășurării reproducției în condițiile contemporane și reprezintă un accelerator al ritmului acesteia; d) activitatea de învățămînt devine o prelungire organică a activității productive.

■ În lucrarea **Les finances publiques**, aparținînd lui Maurice Duverger, profesor la Facultatea de drept și științe economice din Paris, se insistă asupra rolului crescînd al finanțelor publice în condițiile capitalismului contemporan. Liberalismul economic, susține autorul, este mort, și eforturile apărătorilor săi nu-l vor reinsufleți niciodată. Fie că aceasta place sau nu, nici o economie nu se poate concepe astăzi fără o oarecare intervenție a statului. Pot exista păreri divergente asupra gradului și domeniului acestei intervenții, dar însăși existența ei nu mai este discutabilă. Or, după cum se arată, sînt posibile două metode de intervenție: intervenția prin constrîngere sau intervenția financiară.

Dacă, de exemplu, statul vrea să dezvolte întreprinderile de tip A și să limiteze întreprinderile de tip B, el poate interzice primele și obliga crearea celorlalte; dar el poate de asemeni să impună cu taxe foarte grele întreprinderile A și să acorde degrevări fiscale întreprinderilor B.

După autor, intervenția statului prin tehnici financiare prezintă un avantaj față de reglementarea directă deoarece se bazează pe „incitare" și nu pe constrîngere.

ASPECTELE PLANIFICĂRII din țările „lumii a treia" au constituit obiectul unei ample dezbateri publicate de revista **Mirovaia Ekonomika i Mejdunarodnie Otnoșenia.** În numărul din decembrie 1969 sînt expuse două puncte de vedere diferite. După S. Bessonov nu se poate vorbi de o criză a planificării în țările „lumii a treia", ci de **insuccese ale planurilor**. Faptul că planurile complexe și pe termene lungi din mai multe țări în curs de dezvoltare au fost deseori abandonate și înlocuite cu programe simple și pe termene scurte, se datorește absenței unei metodologii științifice, imperfecțiunilor aparatului statal de planificare, neconcordanțelor între politica economică a statelor respective și sarcinile realizării planurilor de perspectivă. Experții-planificatori pornesc tacit de la premisa că planificarea macro-economică e posibilă în orice orînduire socială. Cu toate aceste insuficiențe, **notează** autorul, planificarea economică în **aceste** țări este **un fenomen legic**, eficiența sa fiind în funcție de o serie de elemente, în primul rînd, de dimensiunile și limitele **posibilităților obiective. Ea este aplicabilă** cu precădere în sectorul economic de stat, jucînd un rol pozitiv, deși nu întotdeauna creșterea economică coincide cu indicatorii și termenele stabilite în programele inițiale. Sectoarele privat-capitalist și cooperatist, ca și firmele aparținînd monopolurilor străine se opun reglementărilor statale, care sînt eficiente numai în cazurile cînd coincid cu interesele particulare (și aceasta numai în sectorul capitalului național). În multe țări însă, sectorul de stat păstrează o anumită autonomie față de guverne și de aici derivă adesea neconcordanța între interesele acestuia și programul guvernamental. La aceste limite obiective se adaugă și cele ce țin de **premisele subiective**: stabilitatea politică, capacitatea de a asigura nu numai elaborarea ci și realizarea planurilor, sistemul instituțional corespunzător, care să frineze mecanismul reglării anarhice a proporțiilor economice, confruntarea planurilor cu tendințele social-economice reale, care se formează adesea sub influența conjuncturii pieței. După părerea autorului, rolul pozitiv principal al planurilor de dezvoltare a statelor „lumii a treia" a constat — paradoxal — în permanența lor... realizare, ceea ce a determinat luarea periodică a unor măsuri politico-economice, pentru o mai bună adaptare a structurii și activității aparatului de stat la cerințele realizării planurilor.

Vl. Kondratiev consideră dimpotrivă că optimismul în ce privește triumful ideii de plan în „lumea a treia" nu este justificat. Planificarea practicată aici se desfășoară în condițiile unei aprige lupte politico-ideologice și sub presiunea neocolonialismului, și este mai curînd o manifestare a capitalismului de stat, o metodă de dirijare statală a economiei. Sectorul de stat al economiei, care este baza planificării, e încă lipsit de stabilitatea necesară, iar sectorul privat-capitalist, ca și dependența față de țările capitaliste avansate, creează bariere serioase în calea unei planificări reale. Limitele planificării în aceste țări derivă din faptul că procesul dezvoltării economice se caracterizează printr-o triadă convențională: elaborarea planurilor de perspectivă — încercări de dezvoltare planică — creșterea economică anarhică. Pe măsura consolidării statelor respective și a întăririi rolului economic al guvernelor corelația dintre elementele triadei se va modifica treptat, dar aceasta, va cere timp. În condițiile actuale, planificarea nu creează decît **impulsuri** de dezvoltare. Practic, însă, posibilitățile potențiale sînt insuficient folosite, din cauze de ordin metodologic, precum și datorită deficiențelor aparatului de stat și a îngustimii sferei de manevrare a resurselor (financiare, materiale, de muncă etc.). Absența unei strategii social-economice care să țină seama de nevoile reconstrucției unei economii înapoiate, pe baza mobilizării tuturor resurselor și sectoarelor economice, cu asigurarea rolului diriguitor al statului, grevează practica planificării economice. Premisele pentru aceasta există, cu condiția elaborării unor planuri complexe — teritoriale și pe ramuri —, a distribuirii raționale a forțelor de producție, a elaborării unor programe de dezvoltare socială, și a îmbinării planurilor pe termene lungi cu cele pe termene scurte. Un factor important, se menționează, este de asemenea înlăturarea „barierei psihologice" din calea planificării, prin crearea unui climat social favorabil ideii de dezvoltare planică.

I. P.

DEZVOLTARE CONTRADICTORIE

(Urmare din pag. 12)

producție cît și bunuri de consum. Industria ceramicei cuprinzînd întreprinderi de faianțe și porțelanuri, olărie, teracote, articole sanitare etc., nu a manifestat o modificare însemnată a producției, deși creșterea a fost sensibilă. Ponderea cea mai mare în volumul producției îl aveau atelierele mici și mijlocii. Industria mecanizată și-a făcut loc mai ales în producția teracotei, faianței și porțelanului, a articolelor electrotehnice. Particularitatea evoluției acestei industrii constă în faptul că dacă la început se baza pe materia primă importată — argila de calitate superioară — prin sistemul ridicat de protecție vamală, importul a devenit tot mai dificil pînă la prohibire. Atunci s-a trecut la utilizarea resurselor locale care au dat rezultate bune. Dimensiunile industriei ceramice pot fi constatate prin creșterea forței motrice de la circa 500 cp în anul 1930 la circa 1 000 cp în 1939 și a numărului de salariați care de asemeni se dublează.

● Sticla între impulsuri și frîne

MAI MULT decît în producția cimentului, **în industria sticlei**, capitalul investit redus, materia primă și combustibilul ieftine și din abundență, ca și o piață continuă, deși limitată, făceau să apară mereu noi fabrici și să crească concurența iar prețurile, ca în nici într-o altă ramură să sufere variații foarte mari, ceea ce aducea pentru unii capitaliști cîștiguri iar ruina pentru alții. Se dădea astfel o ascuțită luptă de concurență pentru supraviețuire și acumulare. Rezultatul a fost o mare instabilitate în această ramură la care a contribuit o vreme și concurența străină.

În industria sticlei erau două categorii principale de produse: sticlă turnată și suflată și sticlă trasă sau plană. Pînă la primul război mondial majoritatea necesarului de sticlă era acoperit din import. În țară producția de sticlă plană, pentru geamuri era redusă. În perioada interbelică se dezvoltă pînă la proporțiile cerințelor interne ambele fabricații, de sticlă suflată și de sticlă trasă, prin înființarea unor noi fabrici. Marea concurență făcută de sticlăria de Boemia este înlăturată și, în apropierea cîmpurilor de gaz metan din Transilvania, se creează în primul deceniu de după război o industrie modernă de sticlărie, mecanizată și de mare serie cu o gamă largă de produse. Astfel se ajunge la o capacitate de circa 6 milioane de metri pătrați de geamuri anual, ca rezultat al creării unor fabrici moderne mecanizate, alimentate cu gaz metan. Piața internă s-a lărgit mai ales prin limitarea și îngrădirea importului. Într-un deceniu — 1930—1939 cantitățile aduse de peste graniță se reduc la jumătate. Totuși față de 6 mil. m^2 posibilitățile de fabricație erau folosite în medie numai în proporție de o treime respectiv 1,5—2,5 mil. m^2 anual. Foarte mult s-a discutat în presa de specialitate necesitatea exportului, toate condițiile fiind favorabile. Acesta s-a realizat totuși la scară redusă din cauza concurenței ascuțite de pe piața mondială, a prețurilor uneori de dumping pe de o parte, și pe de alta, ca urmare a condițiilor mult mai favorabile de desfacere pe piața internă a sticlei, apărată de concurența străină. Pentru capitaliști era mai rentabil să nu utilizeze 2/3 din capacitate, să realizeze un preț ridicat la desfacerea internă, decît să folosească întreaga capacitate și să intre în competiție cu marile firme europene, mai ales cehoslovace și franceze.

Deși datele statistice arată o variație redusă a numărului de întreprinderi mari (între 15—25) și o mărime aproape constantă a capitalului, ele nu reflectă schimbarea esențială produsă: înlocuirea întreprinderilor cu utilaje și procedee vechi cu întreprinderi mari, moderne. Majoritatea producției era dată de trei mari fabrici sindicalizate. După constituirea organizației monopoliste „Sorin", 4 din cele 7 mari fabrici de sticlă sînt închise iar cotele sînt preluate de cele în funcțiune. Deci și în această ramură, o dată cu concentrarea industriei în unități mari mecanizate, apare organizarea monopolistă care afectează producția și prețurile.

★

EXAMINAREA industriei materialelor de construcție ne duce la cîteva concluzii, în parte valabile și pentru alte ramuri asemănătoare. În primul rînd, avînd condiții materiale deosebit de avantajoase — materie primă, combustibil, forța de muncă și capacități de producție — această ramură, deși suferă o serie de prefaceri calitative, în sensul ameliorării utilajului și sortimentelor, și cantitative — se dezvoltă pînă la nivelul pieței interne, limitate de un consum redus, eliminînd în cea mai mare parte produsele străine de pe piața românească. În al doilea rînd, deși elementele principale ale producției favorizau o creștere a producției pentru piața externă, marea rentabilitatea a produselor pe piața internă, cu preț de cost ridicat ca și apriga concurență pe piața mondială au frînat transformarea ei într-o industrie de export.

În sfîrșit, o valorificare mai înaltă a resurselor naturale, practic nelimitate, pe care le folosea această industrie, a fost frînată în detrimentul economiei naționale.

Statul prin sistemul de protecție și încurajare a favorizat apariția formelor monopoliste, pătrunderea capitalului străin și intensificarea exploatării muncitorilor acestei industrii și a maselor consumatoare. Numitorul comun al ramurii materialelor de construcție dacă ar fi să-l definim pe scurt era de o parte o creștere a producției la scara pieței interne concomitent cu creșterea prețurilor, profiturilor și acumulărilor în opoziție cu limitele pieței interne și a consumului acestor produse. La toate produsele prețul pieței interne depășea mult prețul pieței mondiale. Contradicția flagrantă dintre interesele capitalului în general și ale celui monopolist în special și interesele economiei naționale se materializa în frînele și limitele sociale în fața dezvoltării forțelor de producție și a ameliorării nivelului de trai.

---

[1]) Vezi articolul M. Avram: Industria construcțiilor, în „Viața economică", nr. 45, 1969.

*) Sînt cuprinse întreprinderile din categoria industriei mari care produceau ciment și produse de ciment, var hidraulic, ipsos, cărămizi, țigle, cărămizi refractare. Ceramica și sticla nu vor fi ilustrate separat.

[2]) **Enciclopedia României**, vol. II, pag. 903.

„AGILITĂŢI INTELECTUALE“ ÎN PIAŢA COMUNĂ

ISTORIA Pieţei Comune continuă să fie agitată. În încercarea de a face faţă angajamentelor şi scadenţelor stabilite la conferinţa şefilor de state şi guverne care a avut loc la Haga, la începutul lunii decembrie 1969, reuniunile ministeriale se succed la intervale din ce în ce mai mici. După întîlnirea de la 22 decembrie şi după ultima de la 19—20 ianuarie, astăzi, la Bruxelles, miniştri celor şase ţări s-au adunat din nou pentru a lua de la început dezbaterile în jurul problemelor rămase în suspensie. Se cunoaşte din ziare că reuniunea de la 19 şi 20 ianuarie, care-şi propusese să finalizeze hotărîrile „acordului“ din decembrie, a eşuat în discuţii încîlcite. Cu cît se scurtează timpul, iar termenele pînă la care statele membre ale C.E.E. trebuiau să ajungă între ele la puncte de vedere concertate — înainte de a se angaja tratativele cu Anglia şi cu celelalte ţări candidate — în cercurile oficiale nervozitatea creşte. În fapt, reglementările financiare privind agricultura, care trebuiau convenite înainte de încheierea anului 1969 — momentul intrării Pieţei Comune în etapa sa definitivă — nu sînt nici azi definitivate. În decembrie, M. J. De Koster, astăzi prim-ministru dar atunci încă ministru de externe al Olandei, declarase că punctele rămase neelucidate în decembrie s-ar datora nu vreunui litigiu de ordin politic ci numai oboselii extraordinare în care s-au aflat miniştri către încheierea sesiunii. Apoi, la deschiderea rundei de la 19—20 ianuarie, Jacques Duhamel, ministrul francez al agriculturii, exprimase părerea că atît din punct de vedere psihologic cît şi din punct de vedere politic, nimeni n-ar putea să-şi imagineze că miniştri se pot despărţi din nou fără să parvină la o înţelegere. Opinia publică, spunea el, este convinsă că acordul s-a produs în mod definitiv la 22 decembrie, deoarece s-a vorbit atunci de un mare succes. Nu era greu însă să discerni, în subtextul acestei declaraţii, persistenţa îndoielii. Fapt este că la capătul a două zile de înfruntări, disputele rămăseseră tot nerezolvate, iar hotărîrile amînate încă o dată, pentru 5 şi 6 februarie. Rămîne să se constate acum dacă reuniunea în curs şi tentativa reînnoită de a depăşi în cele din urmă divergenţele, vor fi mai fericite decît au fost cele anterioare.

APARENŢELE cu esenţa se confundă adesea şi poate că problema finanţării pieţei comune agricole, care se află înscrisă mereu cu literele cele mai groase pe ordinea de zi, să nu fie ea şi cea mai importantă. Cum stau însă lucrurile în această privinţă ? Acordul din decembrie, pe baza unei noi reglementări, stabilise contribuţiile directe ale statelor membre ale C.E.E. la Fondul european de orientare şi garantare agricolă (FEOGA) în procente fixe : R.F.G. 31,7%, Franţa 28%, Italia 21,5%, Olanda 10,35%, Belgia 8,25%, Luxemburg 0,2%. Datorită acestui aranjament, Italia şi Olanda îşi văzuseră reduse, precum doreau, contribuţia la cassa comună. În schimb Franţa, care este de departe principalul beneficiar al Fondului, a acceptat o majorare de 2,8%. Semnînd acordurile iniţiale cu privire la finanţarea pieţei agricole, trebuie amintit că partenerii Franţei nu-şi imaginaseră că operaţiunea va reclama o sumă mai mare de 1,5 miliarde unităţi de cont (egale cu dolarul) şi că se va ajunge cîndva la mai mult decît dublul ei, cum se prezintă situaţia în prezent. Acordul din decembrie prevedea tocmai de aceea că pînă în 1975 contribuţiile nu vor putea creşte cu mai mult de 1% pe an în raport cu procentele fixe menţionate mai sus. Dar e adevărat că, de asemenea, prevedea că nici nu vor putea fi micşorate faţă de ele cu mai mai mult de 1,5%. Acele ţări ale C.E.E. care fac importuri mai substanţiale de produse agricole şi industriale în afara Pieţei Comune, au voit să se asigure astfel că vărsămintele lor la Fondul european nu vor spori pînă atunci decît într-un ritm rezonabil — acceptat fiind totuşi principiul că încasările vamale trebuie afectate în mod progresiv casei comune. La consiliul din 19—20 ianuarie, în ciuda acordului din decembrie au apărut însă iar „deosebiri de interpretare“ şi fiecare dintre parteneri a încercat să-şi reducă încă o dată obligaţiile asumate.

NUMAI oprindu-ne asupra destinaţiei pe care adepţii unificării politice a Europei occidentale înţeleg să o dea fondurilor comune, vom putea descifra în ce constă cu adevărat esenţa divergenţelor. Începînd din 1975, Comunitatea urmează să fie dotată cu „resurse bugetare proprii“, rezultate din prelevările asupra importurilor agricole şi din taxele vamale, care, şi unele şi altele, vor trebui să-i fie afectate direct şi în mod integral. La aceste venituri ar mai urma să se adauge un aşa zis „impozit european“ realizat din prelevarea a unu la sută asupra acelei taxe pe valoarea adăugată, ce este cunoscută prin sigla T.V.A. Potrivit cu o primă evaluare, numai perceperea acestui 1% asupra T.V.A. ar echivala cu aproximativ 16 miliarde de franci francezi. Aceste considerabile „resurse proprii“ urmează să întărească considerabil „puterile bugetare“ ale Adunării parlamentare de la Strasbourg, deoarece după 1 ianuarie 1975 parlamentele naţionale urmează să nu mai exercite nici un fel de control asupra chipului în care vor fi utilizate fondurile. În prezent, resursele Adunării de la Strasbourg îşi au originea numai în contribuţia directă a bugetelor naţionale, iar cheltuielile se găsesc permanent sub controlul consiliului ministerial al Pieţei Comune. În fapt, acesta hotărăşte, în ultimă instanţă, bugetul parlamentului, chiar dacă, în prealabil, au loc unele consultări socotite de rigoare.

La conferinţa la nivel înalt de la Haga, Franţa a făcut să se menţioneze în comunicatul final rezervele sale cu privire la această problemă a «puterilor bugetare». Trebuie făcut, oricum, o distincţie, sublinia ea, între noţiunea de «puteri bugetare» şi aceea de «puteri legislative». Francezii înţeleg să limiteze la maximum pe cele dintîi şi, evident, să le refuze pe cele din urmă. Dacă parlamentul de la Strasbourg ar decide în ce fel să fie cheltuite fondurile, prin aceasta ar hotărî el dacă să fie subvenţionată sau nu agricultura uneia sau alteia dintre ţările membre, dacă programul cercetărilor atomice să fie orientat într-o direcţie sau alta, dacă salariile funcţionarilor «europeni» să fie stabilite potrivit schemei x sau potrivit schemei y. Un drept pe care nici măcar deputaţii naţionali, potrivit Constituţiei franceze, nu-l au. Guvernul de la Bonn face şi el obiecţii. Referindu-se la proiectatul «impozit european» el explică că îi este interzis prin Constituţie să transfere în profitul bugetului comunitar vreo parte din încasările fiscale percepute pe teritoriul federal. R.F.G. consideră de asemeni că efortul material pentru reformarea «structurilor» agricole trebuie în mod esenţial să rămînă în sarcina trezoreriilor naţionale ; că fondurile puse la dispoziţia FEOGA nu pot fi afectate, în mod prioritar, reformelor «de structură» prevăzute în planul Mansholt.

Lectura atentă a dărilor de seamă privind dezbaterile ce au loc în consiliile ministeriale, permite lesne să se observe că problemele în legătură cu finanţarea pieţelor agricole şi cu lichidarea hemoragiei financiare ce o provoacă dezechilibrul dintre ele, cu toată importanţa ce o au, ocupă totuşi faţă de problemele privind crearea uniunii economice şi politice, un loc secundar.

DESIGUR, sarcina ce şi-au asumat-o şefii de state şi guverne la Haga — în acel moment de răscruce al Pieţei Comune, cînd după numai cîteva săptămîni, la 1 ianuarie 1970, urma să se treacă de la «perioada ei tranzitoare» la «perioada definitivă» — nu este deloc uşoară. Cum puteau să fie soluţionate într-un termen extrem de scurt probleme ce nu-şi aflaseră rezolvarea de-a lungul atîtor ani, în ciuda a numeroase şi repetate eforturi. Nu le-a soluţionat, evident, nici conferinţa din decembrie, cu toate aprecierile ditirambice ce s-au făcut la adresa ei. De fapt, momentul intrării în perioada definitivă a fost reportat pentru anul 1975. Ceea ce provoacă însă sentimentul de urgenţă, este că potrivit celor convenite, parlamentele naţionale sînt chemate încă anul acesta să se pronunţe cu privire la modificarea articolului 203 al Tratatului de la Roma, în sensul dotării parlamentului de la Strasbourg cu atît de controversatele «resurse proprii». În dezbatere, aşadar, se află din nou «teribila problemă a supranaţionalităţii» — cum este numită de obicei aceasta în presa occidentală. Nici una dintre ţările C.E.E. nu pare însă să fie astăzi mai convinsă decît ieri de necesitatea abandonării suveranităţii naţionale în favoarea unor instituţii europene aşezate deasupra tuturor. În fond, elementele care au dus la binecunoscuta criză a Pieţei Comune din 1965, continuă să subziste şi în prezent.

RITMUL activităţii diplomatice în sinul ţărilor din C.E.E. este dictat aşadar de calendarul stabilit la Haga şi de scadenţa din iulie pentru începerea tratativelor cu Anglia şi cu celelalte ţări candidate. Mulţi observatori referindu-se la felul în care evoluează lucrurile, apreciază că ar trebui să se producă miracole ca pînă atunci să poată fi înlăturate obstacole de natura celor arătate mai sus. E greu de presupus că Anglia se va afla la tratativele din iulie în faţa unei politici comune definitive a celor „şase“. De altfel, partizanii aderării Angliei la Piaţa Comună întîmpină obstacole, după cum se ştie chiar printre englezi. Vorbind despre opinia publică engleză, un corespondent european scria nu de mult că aceasta „este hipnotizată de problema scumpirii untului pe care o va aduce după sine în Anglia adeziunea la Piaţa Comună“. Dar poate că mai esenţial este faptul că cercurile guvernante engleze se află şi ele pe gînduri în legătură cu rolul instituţiilor europene. „Responsabilii par nelinişitiţi cu privire la gradul de integrare pe care-l va reclama Piaţa Comună“, scrie de la Londra Pierre Drouin, redactor la ziarul **Le Monde**. „Nu întărirea instituţiilor europene va reduce numărul de vaci, sau kilogramele de unt“ se spune în cercurile oficiale engleze cu referire la supraproducţie şi la preţuri.

În tot cazul, vehemenţa ce o punea altădată Anglia în problema admiterii ei în Piaţa Comună este azi resorbită de profundele îngrijorări ce s-au ivit pe parcurs. Dispoziţia în Europa, de partea asta şi de cealaltă a Canalului Mînecii, cu privire la adeziunea Angliei, pare să se fi inversat. La Londra lumea povesteşte întîmplarea cu Bernard Shaw, căruia i se refuzase o dată legitimaţia de intrare într-un club. După ce ulterior, ea i-a fost acordată, acesta spusese : „Acum nu mai ştiu dacă trebuie sau nu să fac parte dintr-un club, în care sînt acceptaţi oameni ca mine“.

AGILITATEA intelectuală a miniştrilor la ultima reuniune, din ianuarie, — consacrată problemelor finanţării agricole dar şi cooperării politice — scria un ziar francez — a fost pusă atunci la grea încercare. În speranţa unui teren de acord, subiectele în discuţie mereu se schimbau. Miniştrii agriculturii şi finanţelor părăsind la un moment dat chestiunile principale trecuseră într-o încăpere vecină să discute despre Piaţa Comună a vinului şi tutunului. Predilecţia miniştrilor de externe a continuat însă să se îndrepte spre temele legate de puterile «parlamentului european». Problemele lărgirii Comunităţii, date fiind scadenţele fixate la Haga, îi sileşte şi azi să încerce o urgentare a soluţiilor pentru obţinerea unui acord prealabil între cei şase în chestiunea unificării politice. Incontestabila „agilitate intelectuală“ a miniştrilor, care în ianuarie n-a dat rezultatele aşteptate, le va servi oare în această nouă încercare pe care o fac la Bruxelles azi ?

Alexandru ANCA

NOTE

ÎNCĂ UN NOD GORDIAN

DUPA DISPUTA cu privire la locul de reşedinţă pe care trebuie să-l capete „Comisia pentru brevetul european“ — despre care s-a scris în cuprinsul acestei rubrici în penultimul nostru număr — una nouă este acum în curs între ţările „Uniunii Europene Occidentale“ cu privire la locul pe care ar urma să fie amplasat «acceleratorul european de particule». Conferinţa ministerială stabilită pentru zilele de 28 şi 29 ianuarie la Geneva, şi care avea să decidă în această chestiune, a fost amînată **sine die**, la cererea R.F.G.

Întîrzierea ce se pune în realizarea acestui proiect — căruia părea că i se deschid perspective noi prin compromisurile intervenite la Conferinţa de nivel înalt al ţărilor Pieţei Comune din decembrie, anul trecut — riscă după părerea observatorilor avizaţi să epuizeze interesul ce l-a prezentat iniţial. Se arată că la Chicago americanii lucrează deja la instalarea unui asemenea accelerator, capabil adică să furnizeze energii de miliarde de electroni-volţi şi menit să ducă la descoperiri de o importanţă extremă asupra cărora repede s-ar institui monopolul. Unii cred chiar că neînţelegerile dintre ţările Europei occidentale şi intransigenţa pe care o manifestă vor sfîrşi prin a face să sucombe proiectul. Cinci propuneri se confruntă : R.F.G. doreşte ca acceleratorul să fie amplasat în localitatea vest-germană Drensteinfurt, regiunea Munster ; Franţa a propus Le Luc, în departamentul francez Var ; Italia în localitatea italiană Doberdo ; Belgia la Focean, Austria la Goetsrietz. Alegerea urmează să fie făcută în primul rînd în funcţie de natura solului. Acceleratorul e de un tip uriaş iar greutatea lui reclamă fundaţii perfect sigure şi stabile. În presa franceză se arată că experţii au numeroase rezerve cu privire la solul din Drensteinfurt, care ar fi expus unor infiltraţii de apă şi mai ales unor pungi de gaze aflătoare dedesubt. În privinţa amplasării acceleratorului la Le Luc, chiar francezii manifestă se pare nehotărîre, deoarece lucrările ar necesita cheltuieli suplimentare de aproximativ 300 milioane de franci, lux incompatibil, după părerea unora, cu actuala politică de austeritate a Franţei. În schimb, Franţa ar fi făgăduit Belgiei, sugerează Le Monde, încă în 1968, să sprijine alegerea localităţii Foecant, drept urmare a faptului că firmei franceze „Aeronautique Marcel Dassault“, firma belgiană SABCA (Société anonyme belge de constructions aéronautiques) i-a cedat 50% din capitalul său şi că Belgia a cumpărat în acelaşi an 105 avioane franceze „Mirage“. În funcţie de alte considerente, acestea nemenţionate însă, un alt acord se pare că a intervenit între Austria şi Italia, în sensul că cea dintîi se va desista în favoarea celei de a doua. Oricum, din motive tehnice, propunerea amplasării în Austria n-avea şanse să fie acceptată. Cum, în ceea ce priveşte televiziunea în culori, sistemul vest-german PAL şi sistemul francez SECAM, se află în concurenţă, unii observatori cred că Italia ar fi dispusă să opteze pentru PAL dacă R.F.G. s-ar desista în favoarea ei în ceea ce priveşte locul de amplasare a acceleratorului. Nimeni nu crede însă că R.F.G. va face într-adevăr aceasta. Franţa, în cazul că localitatea Le Luc, sau cea belgiană Foccant, va fi respinsă de R.F.G., ar putea favoriza însă Italia dacă aceasta va opta pentru sistemul de televiziune francez.

Aşadar, iţele sînt foarte încurcate iar acest alt proiect comun riscă să eşueze pe ascuţişul unor interese ce nu-şi pierd caracterul lor în mod funciar contradictoriu.

În plus, comentatorii pun accentul — şi nu ca pe un factor de ordin secundar — pe înfruntarea politică. Unii o numesc «nod gordian diplomatic». Argumentul oficial prezentat de vest-germani în sprijin, este repartiţia cheltuielilor R.F.G. îi revine într-adevăr procentul cel mai mare: 35,82%. Franţei numai 30,6%, iar Italiei 19,83%. Se mai arată la Bonn că pînă în prezent nici una dintre organizaţiile internaţionale comune nu şi-a ales domiciliul pe teritoriul R.F.G. Cît despre francezi, în presa pariziană se poate afla formulată părerea că „de cîtva timp, poate că de la revalorizarea mărcii, reprezentanţii germani au uneori tendinţa să afişeze atitudini noi, care au rupt-o cu urbanitatea de care dădeau dovadă altădată. Este exprimată ipoteza că intransigenţa Bonn-ului s-ar explica prin „reînnoirea dincolo de Rin a unei anumite voinţe de putere“ (Le Monde 25—26 ianuarie). Sînt şi unii care cred că argumentele menţionate ale R.F.G. urmăresc de fapt să ascundă refuzul unora dintre oamenii de ştiinţă germani faţă de proiectul acceleratorului căruia i-au adus înainte aspre critici.

Toate par, cu adevărat, să amintească dificultăţile unui nod gordian. Dacă va izbuti cineva să-l deznoade sau dacă va trebui cineva să-l taie, acesta nu va mai fi desigur acelaşi lucru.

EXTINDEREA CONTINUĂ A COLABORĂRII ECONOMICE ȘI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE DINTRE ROMÂNIA ȘI U.R.S.S.

Radu CONSTANTINESCU

vicepreședinte al Comisiei Guvernamentale de Colaborare și Cooperare Economică și Tehnică

DEZVOLTAREA CONTINUA a colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice dintre România și Uniunea Sovietică, perfecționarea și extinderea ei în domenii tot mai numeroase constituie mărturia prieteniei trainice dintre cele două țări socialiste vecine, între popoarele român și sovietic. Ea reprezintă totodată o expresie grăitoare a aplicării consecvente a principiilor elaborate de Partidul Comunist Român în domeniul politicii externe, care urmărește lărgirea și adîncirea legăturilor de colaborare cu toate țările socialiste, pentru întărirea sistemului mondial socialist, pentru asigurarea victoriei socialismului și comunismului în lume.

„În spiritul liniei politice tradiționale a partidului nostru — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în raportul prezentat la Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român — **vom acționa și în viitor pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală cu Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, cu Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, aceasta constituind una din temeliile politicii externe a țării noastre".**

Datorită eforturilor depuse de ambele părți, în scopul fructificării posibilităților de care dispun economiile celor două țări, colaborarea și cooperarea economică și tehnico-științifică reciprocă se intensifică și se diversifică tot mai mult. Dispunînd de mari resurse economice, de o puternică bază tehnico-materială și de cercetare științifică, precum și de cadre de specialiști cu experiență, Uniunea Sovietică obține zi de zi rezultate remarcabile în dezvoltarea sa economică și tehnico-științifică. La rîndul său România — prin succesele obținute în dezvoltarea complexă, multilaterală, a economiei sale și prin creșterea potențialului său tehnic și științific — își sporește continuu posibilitățile de participare la o colaborare și cooperare cît mai eficientă.

După cum este cunoscut, la sesiunea a III-a a Comisiei interguvernamentale româno-sovietice de colaborare economică, întrunită la București în zilele de 8 și 9 iulie 1969, au fost examinate numeroase noi probleme ale colaborării și cooperării reciproce în diferite domenii de activitate, stabilindu-se măsuri concrete pentru dezvoltarea acestei activități atît în perioada imediată cît și pe perioada 1971—1975. Prin caracterul său de lucru și rezultatele obținute, sesiunea menționată a constituit un moment important în dezvoltarea relațiilor economice româno-sovietice. Aceasta o dovedește și faptul că, în perioada scurtă care a trecut de la sesiune, în colaborarea economică și tehnico-științifică dintre cele două țări s-au înregistrat o serie de rezultate importante.

Astfel, pe linia lărgirii și adîncirii în continuare a acestei colaborări se înscriu activitățile desfășurate în cadrul grupelor mixte de lucru — constituite încă de la prima sesiune a Comisiei interguvernamentale (în iulie 1967) — din principalele ramuri industriale. Au avut loc întruniri ale grupelor de lucru în domeniile industriei extractive de petrol și al construcției de utilaj chimic și petrolier, al industriei prelucrării petrolului și petrochimiei, iar într-un viitor apropiat urmează să aibă loc noi întîlniri ale grupelor de lucru în domeniile industriei chimice, industriei prelucrării petrolului și petrochimiei, industriei alimentare și ușoare, construcțiilor de utilaje grele, energetice și de transport.

Acțiunile multiple care s-au efectuat în grupele de lucru sus-menționate au permis concretizarea unor posibilități de colaborare și cooperare evidențiate anterior, clarificarea altora și — în același timp — găsirea de noi domenii de colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică, atît pentru perioada imediat următoare, cît și pentru anii 1971—1975.

Printre acțiunile mai importante de colaborare și cooperare economică și tehnică — finalizate sau care se află într-un stadiu avansat de tratare — cu posibilități de concretizare într-o perioadă apropiată, menționăm: colaborarea privind asimilarea în România a fabricației de hidroagregate bulb și realizarea unui laborator pentru încercarea modelelor de turbine hidraulice; colaborarea pentru realizarea în România a unei uzine producătoare de cauciuc poliizoprenic (prin livrări de documentații, utilaje, instalații și acordarea de asistență tehnică de către U.R.S.S.); colaborarea privind construirea în România de obiective siderurgice (livrarea din U.R.S.S. de documentație tehnică, instalații, utilaje și acordarea de asistență tehnică); realizarea prin cooperare a nodului hidrotehnic Stinca—Costești de pe rîul Prut; colaborarea în domeniul producției de vagoane în vederea satisfacerii de către România a unei părți din necesarul U.R.S.S. pe perioada 1971—1975; livrarea din România în U.R.S.S. a instalațiilor de producere a aditivilor alchilfenolici și sulfonatici ș.a.

Activitatea desfășurată în cadrul grupelor de lucru a permis, de asemenea, valorificarea unor posibilități suplimentare în ceea ce privește livrările reciproce de mărfuri atît pe anul 1970 cît și pentru perioada 1971—1975.

Rezultatele obținute pînă în prezent creează perspectiva ca atît grupele de lucru constituite, cît și celelalte organe economice interesate din cele două țări să găsească noi căi pentru perfecționarea în continuare a formelor și metodelor de colaborare, în scopul intensificării pe mai departe a colaborării și cooperării economice și tehnice româno-sovietice. In acest sens se preconizează întreprinderea unor noi acțiuni de colaborare, cooperare, specializare și de livrări reciproce îndeosebi în asemenea domenii importante pentru economiile naționale ale celor două țări, cum sînt: fabricarea de instalații și utilaje de foraj, extracția și prelucrarea țițeiului, construcțiile navale, producția de locomotive electrice și Diesel, fabricarea de diferite articole ale industriei electrotehnice și radiotehnice, realizarea de instalații complexe, producția de materii prime, produse chimice, mobilă și altele.

REZULTATE s-au obținut și în domeniul schimbului de mărfuri. Astfel, Protocolul comercial încheiat la București, în luna noiembrie 1969, prevede un volum de livrări reciproce convenit pentru anul 1970 cu 3% mai mare față de volumul contingentat pe 1969 și cu 4% față de prevederile Acordului de lungă durată — tranșa anului 1970. Volumul schimburilor va ajunge astfel în anul curent la peste 840 milioane ruble. Printre produsele mai importante pe care le va livra România sînt de menționat vase maritime și fluviale, țevi petroliere, produse chimice, cherestea, mobilă și alte mărfuri. Uniunea Sovietică va livra, la rîndul său, în principal utilaje de transport și de ridicat, utilaje rutiere și de construcții, mașini-unelte, cocs, minereu de fier, bumbac și alte mărfuri.

O dezvoltare continuă cunoaște schimbul de produse siderurgice, fiecare din cele două țări asigurîndu-și astfel unele tipodimensiuni de laminate pe care nu le produce. Pentru 1970, la acest capitol s-a convenit un volum de schimburi ce însumează 240 000 tone de fiecare parte, cu posibilități de majorare în cursul anului.

Pentru România și U.R.S.S. prezintă, de asemenea, o mare importanță livrările de mărfuri de larg consum. In acest sens, în luna decembrie 1969 a fost semnat la Moscova, între ministerele de comerț interior din cele două țări, protocolul privind schimburile de bunuri de consum pe anul 1970, care prevede dezvoltarea volumului acestor schimburi. Uniunea Sovietică va importa din România cantități însemnate de confecții și tricotaje, mobilă, încălțăminte etc., iar România va importa televizoare, ceasuri, frigidere ș.a.

Paralel cu preocuparea pentru convenirea și contractarea unui volum sporit de mărfuri prin Protocolul comercial pe anul 1970, organele competente din cele două țări au continuat intens pregătirile în vederea urgentării convenirii noului acord comercial pe termen lung, respectiv pe perioada 1971—1975.

Pe linia organelor de planificare, pînă în prezent părțile română și sovietică au convenit, preliminar, volume însemnate ale livrărilor reciproce pentru cincinalul următor în domenii importante, cum sînt: mașini și utilaje, produse chimice, produse siderurgice, materii prime și altele. Totodată, părțile au căzut de acord să continue examinarea propunerilor reciproce de lărgire a livrărilor la diverse produse care vor forma obiectul schimburilor, preconizîndu-se ca — într-o perioadă cît mai apropiată — să se convină asupra nivelelor livrărilor reciproce la principalele produse care prezintă interes reciproc, iar volumele ce se vor conveni să crească, în general, corespunzător dezvoltării schimburilor comerciale pe care cele două țări o au în vedere pentru perioada 1971—1975. În scopul lărgirii livrărilor reciproce la unele materii prime (minereu de fier, celuloză, azbest fibră etc. — din U.R.S.S.; produse sodice și alte produse chimice — din România) s-a convenit ca specialiștii celor două părți să poarte tratative în continuare, pentru concretizarea unor acțiuni de cooperare în domeniul producției acestor mărfuri.

S-a hotărît, de asemenea, ca părțile să accelereze lucrările de pregătire a propunerilor destinate organelor de comerț exterior pentru ca acestea să poată încheia acorduri sau contracte pe perioade de lungă durată (pentru obiective și instalații complete, mijloace de transport, mașini și utilaje cu ciclu îndelungat de producție și pentru alte mărfuri care prezintă interes reciproc), avîndu-se în vedere perfectarea acestora încă înainte de semnarea Acordului comercial de lungă durată pe perioada 1971—1975.

Trebuie, de asemenea, relevat faptul că — în trimestrul IV/1969 — au avut loc, la Moscova, întîlniri la nivel de conducători ai unor ministere și organe economice centrale din România și Uniunea Sovietică, în scopul examinării de noi posibilități de colaborare, cooperare și livrări reciproce, atît pentru anul 1970, cît și pe perioada 1971—1975 în domeniul industriei chimice, metalurgiei, agriculturii și silviculturii, comerțului interior, științei și tehnicii etc. Este de așteptat ca într-o perioadă foarte apropiată să aibă loc noi întîlniri ale conducătorilor unor ministere și organe economice centrale.

O ACTIVITATE RODNICA continuă să desfășoare România și Uniunea Sovietică în domeniul colaborării tehnico-științifice. La ultima sesiune (a XXIV-a) a Comisiei româno-sovietice de colaborare tehnico-științifică (București, iunie 1969) au fost convenite peste 270 teme de colaborare în favoarea ambelor părți. In ceea ce privește stadiul de îndeplinire a temelor protocolate, se constată că pînă în prezent au și fost realizate cca 210 teme. Paralel cu realizarea tematicii convenite, părțile și-au transmis, între sesiuni, noi cereri de colaborare tehnico-științifică, unele din acestea fiind deja rezolvate.

Temele realizate în ultima perioadă se referă la transmiterea de documentații și trimiteri de specialiști pentru cunoașterea reciprocă a realizărilor și experienței din diverse domenii de activitate ale economiei naționale. Dintre temele realizate în favoarea României menționăm pe cele care se referă la transmiterea de către partea sovietică a documentațiilor tehnice privind: mașina electronică pentru comanda automată a dispozitivelor pneumatice ale lagărelor axiale la laminoare; producția dextranului; instalația de suflare cu abur tip OKU-2 ș.a., precum și la delegările de specialiști români în U.R.S.S. pentru cunoașterea problemelor referitoare la: mecanizarea lucrărilor de ameliorare; proiectarea și execuția podurilor rulante; proiectarea și încercarea aparatelor electrice antigrizutoase; metodele de săpare a puțurilor de mină ș.a. Dintre temele realizate în favoarea U.R.S.S. menționăm pe cele care se referă la transmiterea de către partea română a documentațiilor tehnice privind: determinarea pierderilor de mers în gol la transformatoare și măsurarea forței axiale în transformatoare; construirea depozitelor de materii prime din industria de lînă pieptănată etc., precum și la delegările de specialiști sovietici în România pentru cunoașterea problemelor referitoare la: utilajele și instalațiile sistemului de rafinare a grăsimilor; metodele și mijloacele de combatere a pierderilor interne ale fluidelor de spălare la forajul sondelor de țiței și gaze; arderea cocsului de petrol; construcția și exploatarea unui combinat mecanizat de fabricare a produselor lactate etc.

La ultima sesiune a Comisiei româno-sovietice de colaborare tehnico-științifică, părțile au efectuat, de asemenea, un schimb larg de păreri în legătură cu dezvoltarea în continuare a colaborării în acest domeniu, relevînd că există posibilități ca, pe lîngă formele de colaborare practicate în perioada actuală, să se folosească și alte forme de colaborare tehnico-științifică. Urmare acestui fapt, unele ministere și organe interesate din România și U.R.S.S. au trecut la stabilirea de noi forme de colaborare, convenind, în acest sens, să desfășoare colaborarea tehnico-științifică directă, pe bază de planuri anuale de lucru aprobate de cele două părți în Comisie. Asemenea planuri de colaborare s-au convenit în domeniile metrologiei, construcțiilor și comerțului interior, preconizîndu-se a se perfecta și în domeniul cercetării științifice și tehnice, al agriculturii, cooperației meșteșugărești ș.a. O altă formă de colaborare cu perspectivă largă de aplicare se referă la stabilirea de contracte directe între institutele de cercetări și proiectări din România și U.R.S.S. pentru elaborarea în comun de studii și cercetări în domeniul siderurgiei, extracției și prelucrării petrolului, petrochimiei, construcțiilor de mașini ș.a. Astfel, în domeniul metalurgiei organizațiile corespunzătoare din cele două țări au convenit să efectueze împreună lucrarea de cercetare pe tema „Asimilarea tehnologiei de elaborare a diferitelor mărci de oțel în convertizoarele cu oxigen", iar în domeniul extracției și prelucrării petrolului se preconizează să se efectueze lucrări referitoare la „Elaborarea complexului de utilaje pentru exploatarea termică a zăcămintelor de țiței" și „Cercetări geofizice ale sondelor adînci".

În scopul adîncirii și diversificării activității de colaborare tehnico-științifică se preconizează ca, prin aplicarea de noi forme de colaborare reciproc avantajoasă, organele interesate din cele două țări să convină, în viitor, mai multe acțiuni de cooperare, specifice cercetării științifice, cum ar fi: rezolvarea împreună, în termene cît mai scurte, a unor teme concrete de cercetare de interes reciproc, pe bază de acorduri sau contracte încheiate direct între institutele și organizațiile de cercetare și proiectare din cele două țări; realizarea de prestări tehnico-științifice; schimb de rezultate ale cercetărilor ș.a.

Relatate succint, acestea sînt unele din rezultatele fructuoase obținute în cadrul colaborării economice și tehnico-științifice româno-sovietice și care creează noi perspective pentru dezvoltarea și adîncirea pe mai departe a acesteia. Sînt rezultate care servesc intereselor fundamentale ale ambelor popoare și contribuie la accelerarea progresului în cele două țări, la întărirea unității țărilor socialiste.

REPERE

● Guvernul australian a ridicat embargoul (vechi de 40 de ani) asupra vînzării în străinătate a berbecilor de rasă merinos, autorizînd exportul a 300 dintre ei în cursul anului 1970.

● În Anglia există peste 1000 de firme americane, a declarat la Washington premierul Wilson. Ele efectuează 15% din exporturile țării gazdă, care în 1969 au sporit în ansamblu cu 13%, dar au rămas staționare în direcția S.U.A.

● Alocațiile Belgiei pentru dezvoltarea științei pe anul 1970 marchează o creștere cu 13% în raport cu anul precedent. Alocațiile consacrate cercetării și învățămîntului superior incluse aici, au sporit de 4 ori în ultimii 10 ani.

● În 1984 se vor extrage prin foraj marin 2 miliarde tone de petrol, respectiv 40% din producția mondială. În prezent această proporție nu depășește 20%, respectiv 400 milioane de tone.

● A doua sesiune a conferinței internaționale pentru instituirea unui sistem european de eliberare a brevetelor s-a încheiat prin adoptarea unui anteproiect de convenție, care va fi transmis tuturor organizațiilor internaționale interesate, pentru observații.

● Capitalul străin din industria vest-germană revine în proporție de 43,6% S.U.A., 13,4% Olandei, 12,6% Elveției, 10% Angliei, 6% Franței etc.

R.P. UNGARĂ

PROBLEME ACTUALE ALE ECONOMIEI

GARAM József
redactor şef al revistei „Figyelö"

DEŞI NU DISPUNEM încă de toate datele pentru a face un bilanţ definitiv al anului economic 1969 *), se poate constata chiar şi din datele aflate la îndemînă că ritmul de dezvoltare a ansamblului economiei naţionale a fost satisfăcător. Afirmaţia de mai sus este susţinută şi de datele statistice pe primele 11 luni ale anului 1969 precum şi de calculele care prelimină evoluţia indicatorilor economici pe luna decembrie.

În 1969, venitul naţional a crescut cu circa 6%, în timp ce în anii 1961—1965 creşterea anuală a fost în medie de 4,5%, iar planul cincinal, care îmbrăţişează anii 1966—70, prevăzuse o creştere anuală medie de 4,4%.

În contextul acestei situaţii, favorabile şi prin sine însăşi, este îmbucurătoare afirmarea unei asemenea tendinţe de dezvoltare economică, pe care de pe acum putem s-o înregistrăm drept unul din rezultatele importante ale noului sistem de conducere a economiei. În anii trecuţi, o problemă economică de bază o constituia faptul că realizarea producţiei nu ţinea pasul cu dezvoltarea rapidă a industriei, cu expansiunea producţiei. Pe lîngă produsele necesare, întreprinderile fabricau, într-o ordine de mărime de cîteva miliarde forinţi, utilizînd materiale, maşini şi forţa de muncă, asemenea produse de care societatea nu avea nevoie, pe care nu le cumpăra nimeni şi care se constituiau în stocuri nevandabile.

Cunoaşterea şi înţelegerea acestui foarte important moment economic fac cu putinţă interpretarea justă a unor date statistice privind evoluţia unor indicatori atît de însemnaţi ai vieţii economice, cum sînt producţia industrială sau producţia pe cap de locuitor.

Anul 1969 n-a adus rezultate spectaculoase în creşterea producţiei industriale: în ansamblu, industria şi-a sporit producţia, după cum se prevede, cu circa 3,5—4%; în schimb, pentru prima dată după un timp îndelungat, a crescut într-un ritm mai rapid decît producţia industrială, producţia **realizată** a industriei, prin urmare producţia mărfurilor fabricate nu pentru a zăcea în depozite, ci pentru a fi valorificate în ţară şi peste hotare.

Din motivele semnalate mai sus, se pare că în 1969 s-a reuşit — cu ajutorul indicatorilor economici care s-au afirmat în cursul reformei economice — să se facă paşi înainte în rezolvarea unei vechi probleme a economiei naţionale: este vorba de sistarea creşterii stocurilor imobile. În 1969, la un volum de producţie mai mare decît în 1968, creşterea stocurilor a fost cu circa 10 miliarde forinţi mai mică. Acumularea de stocuri a cunoscut o încetinire într-o mai mare proporţie în primul rînd în industrie.

Creşterea într-o proporţie moderată a ansamblului producţiei industriale a fost, aşadar, într-o măsură însemnată o consecinţă a faptului că o parte mai mare decît pînă acum din cerinţele comerţului interior şi exterior a putut fi satisfăcută cu ajutorul unor stocuri existente. Totodată, îndeosebi în primul semestru al anului, din partea comerţului interior s-a înregistrat o prudenţă oarecum exagerată în ce priveşte comenzile făcute industriei, ceea ce, în unele ramuri, mai ales în industria uşoară, a influenţat nivelul producţiei.

Fără îndoială că o asemenea creştere moderată a producţiei nu este un lucru îmbucurător. Dar, la aprecierea ei, nu trebuie să uităm că creşterea a avut un ritm mult mai rapid decît cel mediu în ramurile aşa numite moderne, mai dinamice, ale industriei. Acesta este, de pildă, cazul industriei energiei electrice, al construcţiilor de maşini şi de aparate electrice, al industriei chimice, a aluminiului şi al celei alimentare.

Principala exigenţă pusă în faţă industriei este ca în stabilirea nomenclaturii produselor ei să efectueze schimbări structurale, care să corespundă necesităţilor interne şi cerinţelor pieţei internaţionale, să accelereze introducerea produselor şi tehnologiilor moderne şi să îmbunătăţească eficienţa economică. Este de înţeles că asemenea schimbări necesită mai mulţi ani. Dar, de pe acum se pot observa schimbări pozitive de structură în cîteva ramuri industriale importante cum sînt metalurgia aluminiului, echipament pentru telecomunicaţii şi tehnica vacuumului, industria instrumentelor de precizie, a vehiculelor rutiere, precum şi industria chimică, organică şi anorganică. În anul ce a trecut s-a îmbunătăţit, în continuare, structura energetică a economiei naţionale, sporind partea petrolului şi a gazului în producţia de energie, care a depăşit cu mult proporţia planificată pentru sfîrşitul anului 1970. O modificare importantă de structură este oglindită şi de dublarea în ultimii doi ani a consumului de mase plastice pe cap de locuitor.

Creşterea venitului naţional a fost influenţată favorabil de faptul că în 1969 producţia agricolă a fost cu 5—6% mai mare decît în 1968. Dar, între dezvoltarea celor două ramuri de bază ale agriculturii discrepanţa este încă foarte mare. În timp ce în cultura vegetalelor s-au obţinut producţii deosebite, de pildă, la grîu, la sfecla de zahăr, la cartofi şi la porumb, zootehnia nici pe departe n-a excelat. Deosebit de nefavorabilă este scăderea şeptelului la cornute. În scopul rezolvării acestei probleme, începînd din 1970 se introduc stimulente economice corespunzătoare.

Datorită măsurilor luate, în 1969 a continuat consolidarea materială a cooperativelor de producţie, care alcătuiesc baza agriculturii. La fel ca şi în anul 1968, au crescut sensibil veniturile ţărănimii, ceea ce, fireşte, a sporit forţa de atracţie a cooperativelor de producţie, chiar şi în rîndul populaţiei tinere. Este caracteristic că în 1969 cooperativele de producţie au primit aproape 100 mii noi membri şi că două treimi dintre aceştia au vîrsta medie sub 40 de ani.

În 1969, ramura cea mai dinamică a economiei naţionale s-a dovedit a fi comerţul exterior care a atins cel mai bun rezultat din ultimul deceniu şi jumătate. Valoarea totală a schimburilor externe s-a ridicat, după cum se prevede, la circa 50 miliarde forinţi-valută, ceea ce depăşeşte cu circa 14% pe cea din anul 1968. În acest cadru, exprimînd volumul schimburilor de mărfuri în dolari, exportul depăşeşte cu aproape 30%, iar importul cu circa 20% nivelul anului precedent.

Venitul naţional obţinut a făcut cu putinţă pe de o parte creşterea într-o măsură însemnată a fondurilor pentru acumulări, iar pe de altă parte îmbunătăţirea, în continuare, a nivelului de trai al populaţiei. Investiţiile din anul 1969 au crescut faţă de cele din 1968 cu 6—7%, în timp ce venitul real al celor care trăiesc din salariu este cu circa 6% mai mare decît în anul precedent. Se estimează că sporirea nivelului preţurilor de consum nu a fost mai mare decît în 1968, adică sub 2%. Alături de orientarea — în ansamblu favorabilă — a dezvoltării, au persistat şi în anul 1969 unele probleme ale dezvoltării economice a căror rezolvare în 1970 necesită sforţări serioase. Printre acestea pe locul întîi se situează evoluţia nesatisfăcătoare a productivităţii.

În acest an sărbătorim cea de-a 25-a aniversare a eliberării patriei noastre de sub jugul fascist. Anul 1970 are o semnificaţie deosebită nu numai din punctul de vedere al comemorării acestui moment de cotitură în istoria patriei noastre, ci şi pentru că se încheie cel de-al treilea cincinal; concomitent, cu dezvoltarea mai departe, cu consecvenţă, a noului mecanism de conducere, în acest an se adoptă cel de-al patrulea plan cincinal, care va indica obiectivele şi direcţia principală a dezvoltării noastre economice.

Sarcina planului economiei naţionale pe anul 1970 este ca, stabilizînd rezultatele obţinute pînă acum, să se propună asemenea obiective care să concorde cu efectele pozitive aşteptate ca urmare a dezvoltării mai departe a mecanismului economic. Dintre aceste obiective fac parte necesitatea îmbunătăţirii, în continuare, a echilibrului pieţei interne de consum, mai buna utilizare a mecanismului de producţie şi a mijloacelor fixe, într-un cuvînt eficacitatea. Trebuie împiedicată, în continuare, prin metode economice, creşterea nemotivată a stocurilor, iar în comerţul exterior trebuie sporită economicitatea exportului şi redusă subvenţia de stat.

Prevederile planului pe anul 1970 scontează ca desfacerile în comerţul cu amănuntul să crească cu circa 9%, investiţiile cu circa 8%, producţia industrială cu circa 6%. În agricultură — presupunînd că vom avea un an climatic mediu — vom putea înregistra drept un succes, dacă vom reuşi să repetăm rezultatele obţinute anul trecut la cultura vegetalelor.

Aşa cum s-a arătat la sesiunea din decembrie a Adunării de Stat a R.P.U., în 1970 nu vor avea loc modificări de preţuri din partea unor foruri de stat. În schimb, pentru unele pături (de pildă pentru lucrătorii din domeniul sanitar, pentru feroviari, pentru personalul universitar) se vor face majorări de salarii. Totodată, va avea loc şi o creştere a pensiilor urmînd apoi ca, anual, acestea să se majoreze cu 2%.

Pentru ca prevederile planului cu privire la acumulare şi consum să fie fundamentate, venitul naţional va trebui să crească faţă de nivelul atins în anul trecut cu 6%.

UNA DIN SARCINILE noului an este şi dezvoltarea sistemului de reglementări pentru înlăturarea unor fenomene negative din economie. Dintre aceste sarcini pe prim plan se situează reglementarea salariilor, respectiv evoluţia productivităţii legată de aceasta. În momentul introducerii reformei economice, sistemul de reglementare a salariilor era de aşa natură ca şi cum, de la început, ar fi urmărit să împiedice întreprinderile în a efectua reduceri mai importante de personal. Din păcate, această reglementare a reuşit „prea bine". Adică, la concedieri nu s-a prea ajuns, dimpotrivă, au avut loc creşteri de personal, adesea nejustificate. În 1968 numărul celor ocupaţi în industrie a crescut cu 4%, iar în primele 11 luni ale anului 1969 — cu peste 3%. Această sporire a personalului este în legătură cu săptămîna de lucru, nou introdusă, de 44 ore. În urma acestei măsuri o parte din întreprinderi au produs cantitatea necesară de mărfuri nu prin creşterea producţiei pe muncitor, ci prin umflarea efectivului.

În interesul lichidării acestei tendinţe nefavorabile, începînd de la 1 ianuarie se introduce un sistem de reglementare a salariilor, în care avantajul material al întreprinderilor să fie legat de creşterea productivităţii, de reducerea personalului superfluu, iar creşterea efectivului să fie însoţită de un dezavantaj material, concretizat în micşorarea cîştigului realizat. Aşteptăm de la noile reglementări îmbunătăţirea productivităţii; pe de altă parte, prin eliberarea unor lucrători, dorim să atenuăm lipsa de forţă de muncă în cîteva ramuri industriale, de pildă în industria construcţiilor.

O ALTĂ SCHIMBARE se referă la cointeresarea materială a întreprinderilor de comerţ interior în mai buna aprovizionare a populaţiei. Pînă acum, dacă întreprinderile de comerţ interior îşi măreau stocurile, avea loc o reducere a cotei de cîştig a lucrătorilor. Aceasta stimula întreprinderile să-şi desfăşoare rulajul cu stocuri sub nivelul celor optime, ceea ce, în unele cazuri, îngusta sortimentul — lucru aflat în contradicţie cu interesele consumatorilor, ale societăţii. Esenţa modificării care intră în vigoare începînd din 1970 constă în aceea că factorul esenţial pentru stabilirea nivelului venitului la întreprinderile de comerţ interior va fi volumul desfacerilor, avîndu-se în vedere nivelul mediu al stocurilor din anii 1968—1969.

Tot spre o mai bună aprovizionare a populaţiei ţinteşte sistemul de preferinţe aplicat, începînd din 1970, la creditarea investiţiilor şi a mijloacelor circulante. Astfel, se vor bucura de creditare preferenţială investiţiile pentru industria confecţiilor din textile, fabricarea de materiale de construcţii, producţia de articole metalice şi prestările de servicii pentru populaţie. De asemenea, se va bucura, începînd din acest an, de avantaje la creditare importul de maşini provenite din ţări socialiste. Această măsură este legată de faptul că, în ultima vreme, balanţa comercială (exprimată în ruble), fiind permanent activă, împiedică tot mai mult lărgirea exportului îndreptat în această direcţie, deoarece ţările partenere tind către o circulaţie echilibrată. Exportul nostru nu poate fi sporit prin urmare, decît prin creşterea cumpărărilor din ţările socialiste.

Aşa cum am mai amintit, în 1970 nu vor avea loc modificări de preţuri din partea forurilor de resort. Unica excepţie este că începînd de la 1 ianuarie se ridică preţul de achiziţie a unor vite de tăiat şi a unor produse animaliere. Acest lucru este necesar, pentru că, în ultimii ani, rentabilitatea zootehniei a rămas considerabil în urma celei a culturii vegetale, ceea ce, în ultimă instanţă, a avut ca rezultat scăderea şeptelului, îndeosebi a şeptelului de vaci.

Prin cele arătate am încercat, fie şi în mod succint, să ofer o imagine asupra problemelor celor mai actuale care preocupă viaţa economică ungară.

---

*) Articolul a fost trimis redacţiei noastre înainte de apariţia Comunicatului Direcţiei Centrale de Statistică a R.P.U. cu privire la îndeplinirea planului economiei naţionale pe anul 1969.

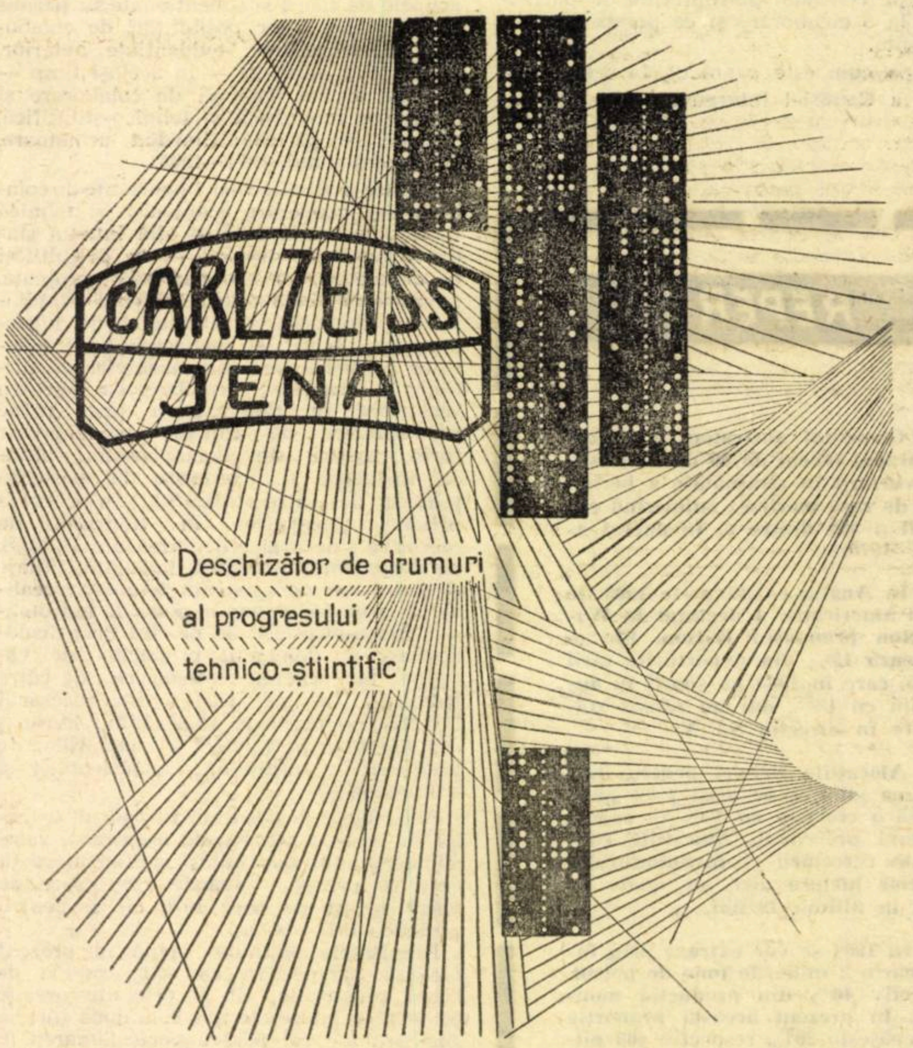

VEB Carl Zeiss JENA

Republica Democrată Germană

Produsele firmei pot fi văzute la
TÎRGUL DE PRIMĂVARĂ DE LA LEIPZIG
1 — 10 martie 1970
în halele 15 şi 15 a

PUBLICOM

CELE MAI MARI 50 DE BĂNCI COMERCIALE DIN AFARA S.U.A.

CUNOSCUTĂ prin publicarea în fiecare an a celor mai mari companii industriale din S.U.A. și din restul lumii capitaliste, revista **Fortune** a inaugurat în 1969 o nouă listă a „celor mai mari", de astă dată privind băncile comerciale din afara S.U.A. în anul 1968.

Metodele de evidență și datele care se cer dezvăluite variază destul de mult de la o țară la alta. Criteriul clasificării adoptat este acela al mărimii depunerilor. Din acest punct de vedere, ca și din acela al mărimii activelor de altfel, pe primul loc între cele 50 de bănci comerciale cuprinse în listă se situează **Barclays Bank** din Anglia, după care, la o oarecare distanță urmează tot o bancă engleză și anume **National Westminster Bank.** Ambele sînt rezultatul unor fuziuni. Astfel, Barclays și-a întărit și mai mult pozițiile înglobînd în noiembrie 1968 pe Martins Bank; National Westminster a apărut prin fuziunea între **National Provincial Bank și Westminster Bank.**

Tot printr-o fuziune s-a născut la 1 ianuarie 1969, și cea mai mare bancă din R.F.G., **Westdeutsche Landesbank Girozentrale,** ocupanta locului 9. Lista mai cuprinde încă două asemenea centrale pentru grupuri de case de economii cunoscute în R.F.G. sub numele de „girozentrale" (pe locurile 44 și 46). Aflate în proprietatea statului, ele au funcții multiple, motiv pentru care **Fortune** le caracterizează ca „hibrizi curioși".

Dar și cele mai mari bănci pur comerciale din R.F.G. — **Deutsche** — (13), **Dresdner** — (21) și **Commerzbank** (28) — au un cuvînt important de spus în lumea afacerilor, întrucît ele sînt investitori în nume propriu de primă mărime.

Locul al treilea în listă, după cele două mari bănci particulare engleze, îl ocupă una din băncile franceze naționalizate în 1945 și anume **Banque Nationale de Paris.** Celelalte două bănci franceze cuprinse în listă, **Crédit Lyonnais** și **Société Générale,** aflate, de asemenea, în proprietatea statului, sînt situate tot între primii zece. Aceasta dovedește, comentează autorii clasamentului citat, că apartenența la stat n-a fost un obstacol în calea creșterii celor trei bănci, care deși naționalizate nu au fost contopite.

În S.U.A. **Barclays** ar ocupa locul al patrulea, după **Bank of America** (depuneri de 21.5 miliarde de dolari), **Trust National City Bank** și **Chase Manhattan Bank** (ambele cu peste 16.5 miliarde dolari), iar **Banque Nationale de Paris** locul al șaselea, după băncile amintite la care se mai adaugă **Manufacturers Hanover Trust** și **Morgan Guaranty Trust.**

Țara al cărei sistem bancar este, de departe, cel mai bine reprezentat în listă este Japonia: 15 bănci. Urmează R.F.G. cu 7 bănci și Italia cu 6, apoi Anglia și Canada, fiecare cu cîte 5. Elveția, una din cele mai mici țări dintre cele 11 cuprinse în tabel, participă cu trei bănci, la fel ca Franța.

Faptul că depunerile au înregistrat creșteri rapide la băncile elvețiene și vest-germane este interpretat ca un reflex al sensibilității sistemului bancar occidental față de nervozitatea de pe piața monetară, oglindind totodată interdependența care s-a creat între marile bănci la scara întregului sistem monetar capitalist. „Zilele cînd băncile puteau activa în izolare s-au dus — scrie **Fortune.** Ele constituie o parte a unei rețele internaționale extrem de sensibile la forțele financiare mondiale. O mare parte din puterea acestei rețele decurge din diversitatea ei, dovedită de marele număr de instituții specializate care poartă azi numele de «bancă»".

D. DRAGOMIRESCU

Locul	Banca	Depuneri (în milioane dolari)	Creșterea față de anul precedent (în %)	Active (în milioane dolari)	Active: Locul	Credite (în milioane dolari)	Filiale și agenții	Număr de salariați
1	Barclays Bank (Angl.)	12 845	31,9	13 196	1	8 866	5 339	53 707
2	National Westminster Bank (Angl.)	9 332	13,2	9 852	2	6 368	3 957	52 045
3	Banque Nationale de Paris (Fr.) [1]	8 157	6,5	8 731	5	7 945	1 722	39 374
4	Banca Nazionale del Lavoro (It.) [2]	7 413	17,1	9 031	3	6 289	255	11 200
5	Royal Bank of Canada (Can.)	7 358	13,2	7 834	9	4 384	1 241	22 059
6	Midland Bank (Angl.)	7 328	8,4	7 710	10	4 956	3 500	36 900
7	Canadian Imperial Bank of Commerce (Can.)	7 051	11,9	7 529	11	4 272	1 450	19 409
8	Crédit Lyonnais (Fr.) [1]	6 953	10,5	8 889	4	8 256	1 964	33 993
9	Westdeutsche Landesbank Girozentrale (R.F.G.) [1]	6 744	...	7 155	15	3 356	4	5 101
10	Société Générale (Fr.) [1]	6 610	10,2	7 909	8	5 485	1 532	25 000
11	Banca Commerciale Italiana (It.) [2]	6 421	26,9	7 414	13	4 351	474	16 710
12	Sumitomo Bank (Jap.)	6 231	13,3	7 938	7	5 341	192	13 212
13	Deutsche Bank (R.F.G.)	6 218	23,3	6 781	16	3 906	977	29 743
14	Fuji Bank (Jap.)	6 203	12,1	8 090	6	5 116	213	15 225
15	Lloyds Bank (Angl.)	6 043	10,0	6 426	17	4 044	2 490	32 700
16	Sanwa Bank (Jap.)	5 862	14,7	7 373	14	4 863	207	15 079
17	Industrial Bank of Japan (Jap.)	5 330	13,4	5 928	19	4 460	12	3 700
18	Mitsubishi Bank (Jap.)	5 920	14,4	7 505	12	4 942	183	14 346
19	Bank of Montreal (Can.)	5 763	11,1	6 095	18	3 790	1 045	16 985
20	Credito Italiano (It.) [2]	4 924	13,6	5 134	24	2 835	296	1 600
21	Dresdner Bank (R.F.G.)	4 841	25,4	5 296	22	2 689	725	21 900
22	Bank of Nova Scotia (Can.)	4 489	27,2	4 738	28	3 226	770	12 217
23	Banco di Roma (It.) [2]	4 278	22,6	4 908	26	2 962	269	8 665
24	Tokai Bank (Jap.)	4 131	11,8	5 466	20	3 639	201	12 996
25	Dai-Ichi Bank (Jap.)	4 068	10,4	5 234	23	3 798	148	10 598
26	Long-Term Credit Bank of Japan (Jap.)	4 065	15,2	4 372	30	3 569	8	1 738
27	Mitsui Bank (Jap.)	3 969	13,5	5 364	21	3 515	146	10 478
28	Commerzbank (R.F.G.)	3 857	23,9	4 175	32	2 404	681	14 477
29	Union Bank of Switzerland (Elv.)	3 799	48,1	4 223	31	2 353	124	7 506
30	Nippon Kangyo Bank (Jap.)	3 713	11,3	4 909	25	3 265	149	10 174
31	Toronto-Dominion Bank (Can.)	3 705	26,2	3 930	34	2 401	717	10 347
32	Daiwa Bank (Jap.)	3 693	15,9	4 530	29	2 967	135	8 968
33	Banco do Brasil (Braz.) [2]	3 661	40,0	4 863	27	3 028	667	41 703
34	Swiss Bank Corp. (Elv.)	3 524	25,2	3 860	35	1 845	103	6 731
35	Banco di Napoli (It.)	3 294	6,6	3 950	33	2 689	499	8 500
36	Swiss Credit Bank (Elv.)	3 264	34,1	3 558	39	1 710	68	5 029
37	Algemene Bank Nederland (Ol.)	3 163	22,9	3 372	43	2 104	520	14 100
38	Mitsubishi Trust & Banking (Jap.)	3 144	17,3	3 342	44	2 849	37	4 426
39	Monte dei Paschi di Siena (It.)	3 137	13,1	3 487	40	1 924	499	4 475
40	Standard Bank (Angl.)	3 132	26,5	3 278	45	1 959	1 204	21 314
41	Société Générale de Banque (Bel.)	3 084	12,3	3 667	37	1 847	872	11 974
42	Sumitomo Trust & Banking (Jap.)	3 057	17,0	3 641	38	2 805	37	4 550
43	Bank of New South Wales (Austral.)	3 049	7,6	3 216	46	1 467	3 697	16 061
44	Hessische Landesbank - Girozentrale (R.F.G.) [1]	2 961	25,4	3 197	47	1 831	4	2 002
45	Deutsche Genossenschaftskasse (R.F.G.)	2 951	25,4	3 071	48	1 598	3	755
46	Deutsche Girozentrale — Deutsche Kommunalbank (R.F.G.) [1]	2 944	52,2	2 996	49	957	1	311
47	Kyowa Bank (Jap.)	2 901	16,0	3 374	42	2 224	222	9 353
48	Mitsui Trust & Banking (Jap.)	2 810	17,6	3 476	41	2 524	36	4 493
49	Svenska Handelsbanken (Sued.)	2 734	18,9	3 796	36	2 742	505	5 825
50	Amsterdam-Rotterdam Bank (Ol.)	2 716	23,4	2 946	50	1 555	571	12 743
	TOTAL	242 988	19,0 (medie)	277 072		178 271		762 497

Notă: Datele se referă în general la anul fiscal terminat la 31 decembrie 1968. În cazul băncilor japoneze datele se referă la anul fiscal terminat la 31 martie 1969; pentru Canada anul fiscal avut în vedere este cel terminat la 31 octombrie 1968, iar pentru Australia cel terminat la 30 septembrie 1968. **Sursa:** Fortune, 15 august 1969.

[1]) în proprietatea statului. [2]) peste 50% în proprietatea statului.

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

URCĂRI DE PREȚURI LA MATERII PRIME

FENOMENELE ÎNREGISTRATE în trimestrul IV.1969 pe piețele de materii prime au confirmat și continuat tendința de creștere a prețurilor din trimestrele anterioare. **Indicele Moody s-a situat la nivelul cel mai înalt — 419** puncte — la 30 decembrie (370 la finele anului 1968), după o creștere cu 2% în cursul trim. IV, iar indicele Reuter a atins nivelul maxim la 8 decembrie — 558,5 puncte (518,5 la finele anului 1968) — după o creștere de 3%. Pe tot anul 1969, indicele Moody a crescut cu 13%, aproximativ de două ori mai repede decît indicele Reuter, în special ca un efect al creșterilor de prețuri la grîu (+9%), porci (+45%) și fier vechi (+50%), care ocupă ponderi mai ridicate în cel dintîi.

Cauzele creșterilor le-au constituit, pe de o parte, achizițiile speculative în diferite perioade de febră valutară, iar pe de altă parte raportul dintre cerere și ofertă favorabil celei dintîi ca o consecință a evoluției conjuncturii economice generale în principalele țări capitaliste industriale. Urcările de prețuri au fost de altfel diferențiate pe categorii de materii prime, dinamica cea mai susținută cunoscînd-o metalele. După indicele săptămînalului **The Economist** din Londra, cifra parțială pentru piața metalelor în trim. IV. a fost de +9%, față de +5% pe ansamblu; pe tot anul 1969 indicele de ansamblu a crescut cu 10%, iar cel al metalelor cu 30—35%. Conform revistei londoneze, indicele la alimente și cel la produse variate a crescut în trim. IV cu 5% și respectiv 3,3%, în timp ce acela al fibrelor textile a rămas staționar. Pe tot anul 1969, fibrele textile au fost singurele al căror indice de prețuri a regresat — cu 4,2%.

Cea mai agitată pare să fi fost evoluția prețurilor pe piețele metalelor neferoase. Cotația oficială a nichelului, de exemplu, a crescut de la 986 la 1220 lire sterline pentru o tonă lungă (= 2240 livre = circa 1016 kg), deci cu circa 24%. Dar în unele momente prețurile efectiv plătite au ajuns aproape la 7000 l. st., sumă apreciată ca prețul cel mai ridicat plătit vreodată nu numai pentru nichel, dar în general pentru un metal neferos. La cupru prețurile s-au urcat în cursul anului 1969 cu 42%, la plumb cu 31%, la cositor cu 18%, la zinc cu 13%. O situație încordată, generatoare de creșteri de prețuri, s-a observat în cursul anului trecut pe piața aluminiului. În primul semestru al anului, consumul lumii capitaliste a depășit producția cu circa 180 000 tone, iar pe tot anul depășirea este evaluată la 300 000—350 000 tone. Diferențele au fost acoperite pentru moment din stocurile producătorilor și din stocuri strategice ale S.U.A. Prețurile au crescut cu 7,7%. Pe alte piețe, conjunctura din țările industriale a permis menținerea prețurilor sau ușoare creșteri ale lor, în orice caz mai puțin însemnate decît la metale, dar și aici cu diferențieri de la produs la produs.

Piața cafelei, de exemplu, se caracterizează printr-o tendință de reducere a ofertei în raport cu cererea, ceea ce s-a tradus pe piața New York-ului printr-o creștere a prețului de la 38,5 cenți livra la sfîrșitul lunii decembrie 1968 la 52 cenți la finele anului 1969. Producția mondială de cafea, după evaluările cele mai recente ale Departamentului agriculturii al S.U.A., este de 63,8 milioane saci a 60 kg pentru sezonul 1969/70, față de 65,1 milioane saci la cît a fost evaluată în septembrie. Sub presiune se află în schimb prețul zahărului — un produs la care se așteaptă o creștere a producției în sezonul 1969/70 cu 2,5%, la peste 71 milioane tone. Stocurile existente au putut fi reduse în cursul anului trecut de la 19 la 17,8 milioane tone. O reducere a stocurilor s-a constatat și la bumbac — de la 22,2 milioane baloturi la ceva mai mult de 20 milioane. Consumul înregistrează totuși schimbări lente, avînd o tendință mai pronunțată — de scădere — numai în S.U.A. O situație oarecum asemănătoare, care se traduce în prețuri puțin ferme, este cea a lînii. O scădere accentuată a prețurilor a avut loc în trim. IV. 1969 la cacao, iar prețul ceaiului, care în 1968 s-a situat la nivelul cel mai scăzut din ultimii 15 ani, are tendința de a se mai deteriora.

În lumina tendinței probabile de încetinire a conjuncturii economice generale din țările occidentale industrializate în 1970, se crede că și tendința de ansamblu a prețurilor pe piețele de materii prime va fi mai puțin fermă, fără ca observatorii să se aștepte la modificări substanțiale într-un domeniu oarecare. Unii dintre ei iau în calcul și posibilitatea unor perturbări valutare mai puțin frecvente sau mai puțin intense, ceea ce ar acționa în aceeași direcție prin temperarea achizițiilor speculative. La unele materii prime, de exemplu la o serie de metale neferoase care au fost pe primul plan al dinamicii prețurilor în 1969, se așteaptă, afară de aceasta, pentru 1970 creșteri mai susținute ale producției. Efectul acestora poate fi chiar apariția unor presiuni asupra prețurilor, fără să fie totuși de așteptat evoluții rapide.

MONDORAMA

„TITLUL“ A REVENIT SELENIULUI

CA ŞI în anii anteriori, tablourile, cărţile rare, mobilele vechi şi alte obiecte preţioase au rămas în 1969 un refugiu în faţa deprecierii monezilor. Metalele neferoase sînt însă cele care au oferit speculatorilor ocazia realizării celor mai mari cîştiguri. Aşa cum indică **Pick's World Currency Report** în darea de seamă anuală asupra mişcării preţurilor, „titlul“ în 1969 a revenit totuşi unui metaloid — seleniul — utilizat tot mai mult în industria electronică, al cărui preţ a marcat o creştere cu 766%. Metalele neferoase au înregistrat în 1969 următoarele creşteri: 592% antimoniul, 361% nichelul, 47% cuprul, 29% plumbul.

În schimb preţurile la diamante, care se situau în fruntea listei pe 1968, au rămas staţionare anul trecut. Preţurile metalelor preţioase au scăzut între 39% în cazul platinei şi 6% în cel al argintului. Preţul timbrelor a sporit cu 20%.

De notat şi varietatea creşterilor de preţ în cazul tablourilor: 40—45% pentru maeştrii vechi, 30—35% pentru impresionişti, 25—30% pentru postimpresionişti şi 25% pentru suprarealişti.

„CLUBUL CELOR 10“ ARE ACUM 11 MEMBRI

CONGO-Kinshasa a intrat în ceea ce se numea pînă acum „Clubul celor zece“ al F.M.I., fiind, după expresia guvernatorului Băncii naţionale congoleze, Albert Ndélé, „prima ţară în curs de dezvoltare cu responsabilităţi monetare internaţionale“. Moneda naţională, zairul, a devenit cu acest prilej convertibilă. După cum se ştie, din acest „club“ fac parte S.U.A., Canada, Japonia, Anglia, Franţa, R.F.G., Italia, Belgia, Olanda, Suedia. Fără a fi membră în club, la reuniunile sale, organizate la Basel, participă şi Elveţia.

ELECTRONICA ÎN TIPOGRAFIE

VECHE de douăsprezece secole (primele instrumente de imprimat şi documente imprimate cunoscute datează din secolul al VII-lea, provenind din China şi Japonia), tehnica tiparului se află în pragul unei revoluţionări prin introducerea calculatorului electronic. Dacă culegerea manuală putea atinge ritmul de un caracter de literă pe secundă, cea mecanizată de 5 caractere/sec., iar prin aplicarea procedeelor fotografice, de 500 de caractere pe sec., culegerea electronică va permite realizarea a 10 000 de caractere/sec. Pe de altă parte, calculatoarele electronice vor putea „redacta“ indici şi bibliografii, anuare telefonice, vor efectua extrase din enciclopedii etc.

Perspectivele de aplicare pe scară largă a sistemului amintit sînt studiate cu atenţie şi în S.U.A., unde industria poligrafică se situează pe locul 8 ca cifră de afaceri (evaluată la 15 miliarde dolari în 1969). Creşterea capacităţilor industriei poligrafice şi reducerea costului imprimării sînt numai cîteva din avantajele oferite de culegerea electronică. Datorită faptului că, prin utilizarea dispozitivelor electronice, durata culegerii şi paginării s-ar reduce la mai puţin de o oră pentru un ziar şi la cîteva ore pentru o revistă, presa cotidiană şi cea periodică vor putea înfrunta cu mai mult succes concurenţa radio-ului şi televiziunii în ceea ce priveşte promptitudinea informării publicului.

SILUETE

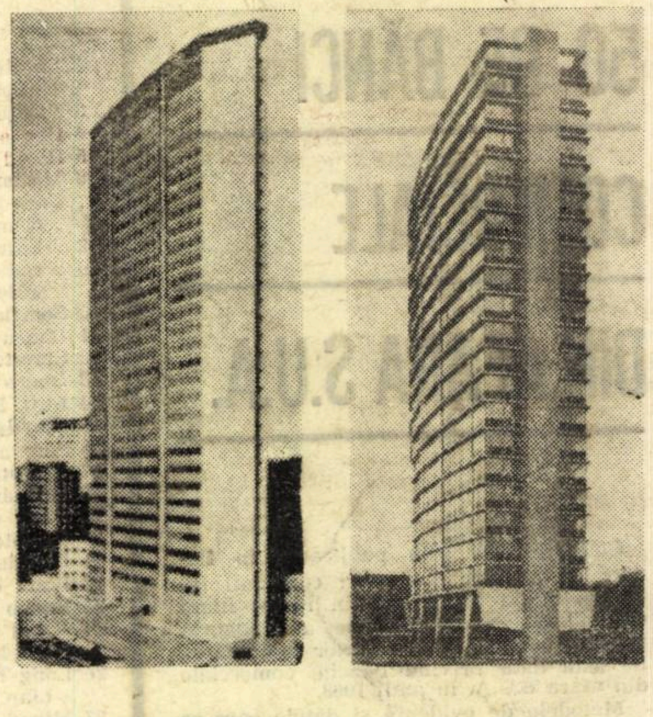

DOI ZGÎRIE-NORI, în două mari centre industriale europene. La un eventual concurs ar putea obţine primele premii de „siluetă“, în specialitate pe continentul nostru.

1- Sediul societăţii PIRELLI, din Milano. Are 31 de etaje. Înălţimea — 124 de metri; lăţimea — numai 16 metri. Construcţie din beton armat precomprimat. În subsoluri, pe două nivele, sînt amenajate săli de conferinţe şi de spectacole. Etajele sînt folosite exclusiv pentru birouri.

2- Palatul TELEFUNKEN, din Berlinul occidental. Numai 21 de etaje şi 80 metri înălţime, dar lăţimea aceeaşi ca la PIRELLI — 16 metri. Construit tot din beton armat. La primele două nivele sînt magazine şi expoziţii permanente. Etajele 3-20 sînt ocupate de birouri, iar ultimul este rezervat cantinei-restaurant a salariaţilor.

Acestea sînt cele mai înguste imobile turn din Europa.

STATISTICĂ INTERNAŢIONALĂ

CONTRASTE ÎNTRE PREŢURI ÎN ŢĂRI VEST-EUROPENE

PARALEL cu studierea evoluţiei recente a veniturilor populaţiei *), Oficiul statistic al Comunităţii Economice Europene efectuează şi analize ale situaţiei preţurilor cu amănuntul la diferite categorii de bunuri de consum în ţările membre ale Pieţei Comune. Datele publicate de oficiu se referă la preţurile practicate în marile magazine şi în magazinele specializate importante din ţările respective; ca atare — după cum subliniază înşişi autorii analizei — ele nu reprezintă nivelul mediu al preţurilor pe grupe de mărfuri, avînd mai mult un caracter indicativ.

După cum se poate vedea din tabelul alăturat, în ciuda desfiinţării barierelor vamale în cadrul Pieţei Comune, se menţin ample discrepanţe între preţurile naţionale la diferite articole de larg consum. Cele mai importante decalaje apar în cadrul grupei „produse alimentare“, cafeaua solubilă fiind de 2,1 ori mai scumpă în Italia decît în Franţa, pătlăgelele — de 2,1 ori mai scumpe în Belgia decît în Italia, pîinea albă — de peste 2 ori mai scumpă în R.F.G. decît în Franţa, conservele de fasole — de 1,9 ori mai scumpe în R.F.G. decît în Italia, ţigările — de 1,8 ori mai scumpe în R.F.G. decît în Luxemburg sau Belgia etc. Asemenea decalaje se întîlnesc şi în cadrul altor grupe, ca, de pildă, la saltele cu arcuri, aparate de radio portative, maşini de gătit electrice, frigidere şi aspiratoare, cămăşi bărbăteşti etc. Luat în ansamblu, nivelul preţurilor este comparativ mai ridicat în Italia şi R.F.G. la produsele alimentare, iar în Franţa — la celelalte grupe de bunuri de consum examinate.

În ceea ce priveşte dinamica preţurilor la bunurile de consum (evaluate în monedă naţională), experţii oficiului statistic amintit apreciază că — în perioada 1966—august 1969 — aceasta a înregistrat ritmul cel mai viu în Olanda, urmată de Franţa, Belgia şi Italia, în timp ce în R.F.G. şi Luxemburg preţurile au crescut mai lent.

*) Vezi **Viaţa Economică**, nr. 3/1970, pag. 20.

Denumirea articolului	(în procente)					
	Franţa	Luxemburg	Belgia	R.F.G.	Olanda	Italia
Produse alimentare						
Cartofi (kg)	100	100	100	114	114	150
Pătlăgele roşii (kg)	100	129	143	80	100	69
Conserve de fasole verde, extrafină (cutie 1/2 kg)	100	102	110	154	106	81
Pîine albă (kg)	100	140	125	205	120	130
Unt (250 g)	100	89	89	86	84	112
Carne de vită, calitate superioară (kg)	100	86	114	106	78	97
Carne de porc calitate superioară (kg)	100	78	98	91	95	103
Cafea solubilă (50 g)	100	108	106	147	106	212
Ţigări, marcă naţională curentă (pachet)	100	87	87	160	137	153
Articole de igienă şi de menaj						
Săpun toaletă (150 g)	100	128	122	167	106	117
Detergent (430 g)	100	95	88	98	83	80
Farfurie plată de porţelan	100	67	86	63	67	69
Vas de sticlă pentru copt în cuptor	100	96	96	96	95	95
Saltea cu arcuri	100	84	86	87	52	89
Linoleum (metru)	100	75	88	73	—	101
Cearşaf de pat din bumbac subţire (metru²)	100	106	138	171	149	131
Benzină super (litru)	100	81	86	76	71	100
Articole tehnice şi aparate electromenajere						
Stilou pentru şcolar	100	132	132	99	177	100
Disc microsillon	100	119	117	112	105	94
Aparat de fotografiat (model 1)	100	103	98	109	102	97
Magnetofon (model 1)	100	87	85	64	104	78
Radioreceptor portativ, cu 3 lungimi de undă (model 1)	100	74	75	52	74	69
Maşină de scris (model 1)	100	80	72	73	92	71
Autoturism (model 1)	100	90	97	87	98	99
Rîşniţă de cafea electrică (model 1)	100	109	104	94	118	89
Maşină de spălat automat (model 1)	100	66	86	67	67	69
Maşină de cusut „Zig-zag“, automată (model 4)	100	72	67	64	63	92
Aspirator	100	—	65	58	62	62
Maşină de gătit electrică	100	—	84	72	55	49
Frigider capacitate 130-160 l. (model 2)	100	75	97	59	78	60
Ceas de mînă bărbătesc, marcă selecţionată	100	80	—	71	67	67
Articole textile						
Costum bărbătesc din lînă pură	100	89	107	75	73	77
Cămaşă bărbătească	100	70	66	74	56	81
Pantofi bărbăteşti	100	78	85	76	67	—
Ţesătură de damă din lînă pură, lăţime 1,40 (metru)	100	106	107	93	83	103
Ciorapi de damă	100	—	78	75	73	81

Sursa: Calculat după **L'Usine nouvelle**, nr. 51/1969, pag. 43.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 7 (337)
VINERI
13 februarie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
20 pagini • 2 lei

6 MARTIE 1945 – 25 DE ANI DE LA INSTAURAREA PUTERII POPULARE

PREȚUL FERM PENTRU LOCUINȚE PROPRIETATE PERSONALĂ

ESCHIMOȘII, PETROLUL ȘI INTEGRAREA ARCTICII

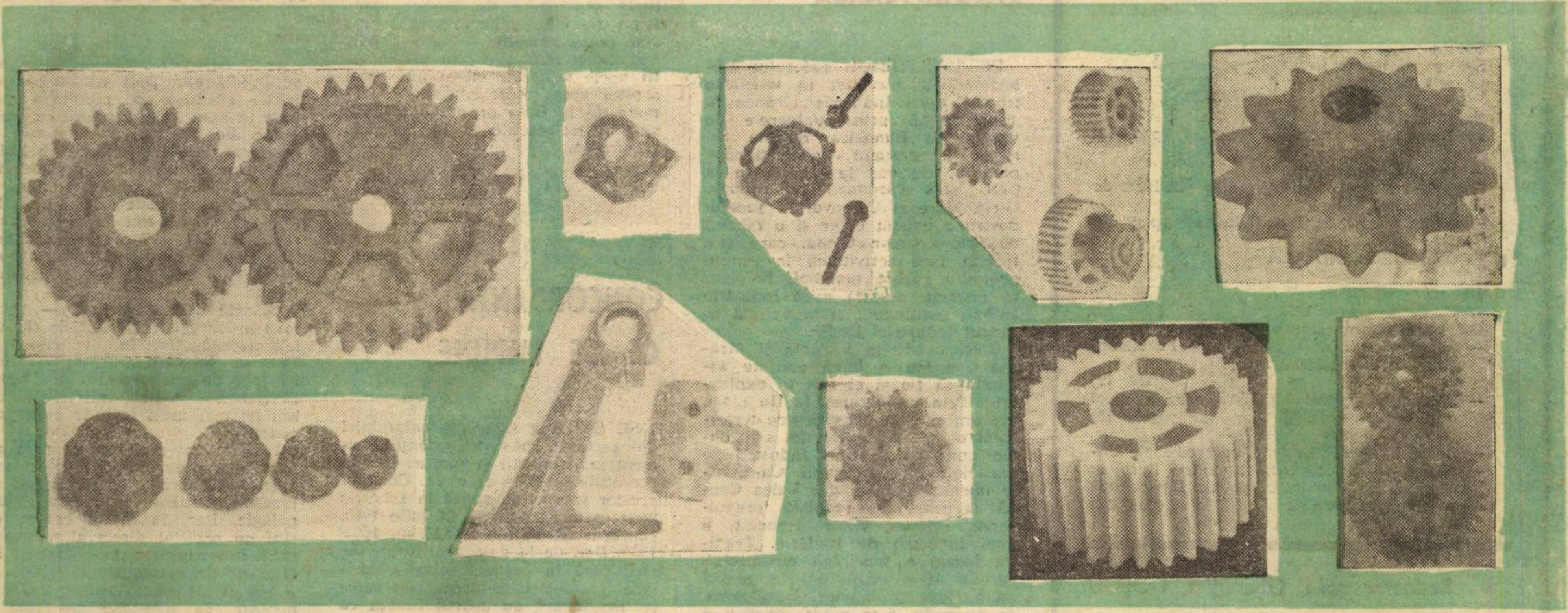

MASELE PLASTICE ÎN CONSTRUCȚIILE DE MAȘINI

viața economică

Săptăminal editat de Societatea de Științe Economice din România

SUMAR

Nr. 7 din 13 februarie 1970

■ **ECONOMIE NAȚIONALĂ**

Puncte de vedere :
— În industria constructoare de mașini
Înlocuirea metalelor cu materiale plastice poate depăși cadrul dezideratului
de ing. **Mihail Lucaci,** director tehnic, Centrala industrială de anvelope și mase plastice (pag. 3)

Reflecții :
— O experiență (III)
de acad. **Grigore C. Moisil** (pag. 5)

Transporturile auto de mărfuri :
— Frine în calea unei funcționări „ca pe roate"
de **C. Comănescu**, economist, Ministerul Finanțelor

— Prețul ferm pentru locuințe proprietate personală
de **Al. Grigore**, Comitetul pentru prețuri (pag. 6)

Agricultură :
— Orientări noi în organizarea și gospodărirea agriculturii cooperatiste
de dr. **Sabin Nica-Sirbești** (pag. 7)

Eficiență :
— În unitățile M.I.U.
Avantajele sporirii producției proprii de piese de schimb
de dr. **Ștefan Ștefănescu**, director adjunct M.I.U. (pag. 8)

★

6 Martie 1945, 25 de ani de la instaurarea puterii populare
O puternică încleștare de forțe (pag. 9)

■ **ÎNTREPRINDEREA**

Concluziile unui studiu :
— Ingineria este în primul rînd creație tehnică
de **Ion Mocanu**, director, Cabinetul pentru problemele de organizare științifică a producției și a muncii — Galați (pag. 10)

Producția proprie, sub lupa autoexigenței :
— Convorbire cu ing. șef **Valentin Cosoroabă** — uzina „Timpuri Noi" — București (pag. 11)

Adunări generale ale salariaților
— La Centrala minelor de fier și nemetalifere-Cluj :
Acțiuni convergente pentru sporirea productivității muncii
de ing. **Gh. Tudor**, director tehnic, Centrala minelor de fier și nemetalifere-Cluj

Cadre și răspunderi :
— Ing. **Ion Geambașu**, director al Uzinelor „Automatica"
de **Constantin Cojocaru** (pag. 12)

■ **TEORII ● IDEI**

— Dezvoltarea relațiilor internaționale de colaborare și cooperare economică ale României în lumina învățăturii leniniste
de dr. **Iordache Ionescu** (pag. 13)

Cărți :
Sensuri și limite în teoria economică
de **I. Cristescu**

Șantier științific :
Prof. univ. dr. **I. Berceanu** (pag. 14)

— Învățămînt-cercetare
Aspecte ale muncii științifice la catedrele de economie politică
de prof. univ. dr. **Dan Grindea** (pag. 15)

■ **ECONOMIE MONDIALĂ**

Din țările socialiste :
— Bilanț economic 1969 (pag. 16)

Din presa internațională
— Economia țărilor capitaliste — Previziuni contradictorii pentru 1970 (pag. 17)
— Eschimoșii, petrolul și integrarea Arcticei
de **Al. Anca** (pag. 18)

— Acad. **Evgheni Mateev**, președintele Comisiei economice O.N.U. pentru Europa : Destinderea climatului politic favorizează colaborarea rodnică (pag. 19)

Redactor șef : Gheorghe DOLGU

Tiparul : Intreprinderea Poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

CURIER

● Modul de calcul al indemnizației de concediu

NICOLAE FIERA, Balș — *Conform prevederilor circularelor cu nr. 317972/1953 și nr. 4529/1957 a fostului Comitet de stat pentru probleme de muncă și salarii, în vigoare și în prezent, indemnizația pentru concediul de odihnă se calculează prin împărțirea cîștigului realizat pe ultimele 12 luni premergătoare concediului, calculate pe luni întregi. De exemplu, de la 1 februarie 1969 — 31 ianuarie 1970, chiar și atunci cînd angajatul pleacă în concediu în cursul lunii februarie. Calculul cîștigului mediu se face ținînd seama de drepturile bănești efectiv încasate în perioada care se ia în calcul, indiferent de timpul pentru care s-au plătit aceste drepturi.*

● Concediul de odihnă

IOAN MANTALE, Brăila — *1) În exemplul dat de dv., indemnizația de concediu pentru salariatul care pleacă la sfîrșitul lunii decembrie și care efectuează o parte cuvenită pe anul 1969 în luna ianuarie 1970, este plătită din fondul de salarii pe anul 1969. În statele de plată a salariilor pe luna decembrie apare atît salariul cuvenit pentru zilele lucrate în cursul acestei luni, cît și suma reprezentînd indemnizația de concediu. Această reglementare ține seama de faptul că fondul de salarii planificat pentru anul 1969, a cuprins și sumele necesare plății indemnizației de concediu. 2) Transferarea angajatului de la o unitate la alta se poate face numai cu consimțămîntul acestuia. În cazul transferării în interesul serviciului, (producției) H.C.M. 914/1968 prevede posibilitatea încadrării angajatului transferat la gradația (treapta de salarizare) avută. Întreprinderea nu este însă obligată să încadreze salariatul respectiv la aceeași gradație, angajatul avînd dreptul să refuze transferul. În cazul transferării la cerere, el este încadrat obligatoriu la nivelul de bază.*

● Bursa școlară

MARCU COPIL, Craiova. — Potrivit reglementărilor în vigoare, elevii școlilor de maiștri au dreptul (în timpul școlarizării) să primească drept bursă o sumă egală cu salariul lor tarifar lunar de încadrare avut înainte de trimiterea la școală. Adeverința la care vă referiți exprimă cîștigul lunar pe care l-ați avut, respectiv salariul tarifar și celelalte drepturi încasate în perioada de referință. În mod justificat, la stabilirea bursei s-a luat în considerare numai salariul dv. tarifar.

● Referent tehnic

GHEORGHE IONESCU, București. — Evident, ați fost greșit încadrat ca „referent tehnic" funcția dv. reală fiind aceea de contabil. Ținînd seama că în perioada cînd ați avut această încadrare se utiliza denumirea de referent tehnic, perioada de muncă respectivă se poate lua în considerare la stagiul în funcții economice. În ipoteza că încadrarea era stabilită pînă la categoria XI inclusiv, stagiul avut se ia în calcul ca vechime în funcții economice superioare.

● Al 4-lea schimb

A. C. și P. C., Baia Mare. — Pentru a putea preciza răspunsul la problema ridicată de dv., este necesar să ne comunicați dacă la unitatea respectivă este organizat și un al patrulea schimb. Dînd exemplu luna ianuarie, să precizați dacă în locul zilelor de repaos săptămînal (duminicile) ați beneficiat de altele în următoarele două săptămîni ; dacă pentru 1 și 2 ianuarie ați beneficiat de alte zile libere, în afara celor de repaos săptămînal.

● Recuperarea cheltuielilor de școlarizare

AUREL PETRAR, Cluj. — Nu există nici o reglementare expresă care să oblige întreprinderea unde absolventul școlii post-liceale a fost repartizat, de a urmări recuperarea cheltuielilor de școlarizare pe care nu le-a suportat din costurile de producție. Aceasta în cazul în care un absolvent n-a lucrat cel puțin trei ani la locul de muncă respectiv, ca urmare a faptului că s-a înscris la cursurile de zi ale învățămîntului superior.

✶

● PETRE SUCIU, Combinatul de îngrășăminte azotoase Tîrgu-Mureș ; GHEORGHE LAZANU, T. C. Instalații 4, Cluj ; ION TRANDAFIR, Fabrica de tricotaje „Crinul"-București ; AL. BUDA și M. GORUNEANU, Trustul de construcții-montaj nr. 1 București — *Intenționăm să publicăm articolele trimise de dv. cu unele prescurtări în cadrul rubricii „Scrisori".*

● PETRE DANCIU, Cluj — *Sîntem de acord cu dv. în ce privește publicitatea ce-ar trebui făcută pentru consumul intens al fructelor împotriva gripei.*

● IOAN VULCAN, Tîrgu-Mureș — *Vom publica, în continuare, informațiile inedite, trimise de dv.*

Abonați-vă la publicația bisăptămînală

INFORMAȚII ECONOMICE EXTERNE

organ de presă al Ministerului Comerțului Exterior și al Camerei de Comerț

În paginile publicației găsiți un bogat material informativ asupra comerțului exterior al țării noastre, asupra piețelor mondiale de mărfuri, cotații de bursă și prețuri de tranzacții, reglementări vamale internaționale, acorduri comerciale și liste de contingente, fișiere economice pe țări, tranzacții comerciale, tîrguri și expoziții internaționale etc.

Costul unui abonament anual (101 numere) este de lei 200.

Instituțiile, centralele și întreprinderile pot face plata prin virament în contul Camerei de Comerț nr. 40801400 B.N a R.S.R., Sucursala Municipiului București, Filiala Sector 4, cu mențiunea : abonament 1970 — la I.E.E.

Informații suplimentare la telefon : 13 56 41 și 33 40 50/394.

SCRISORI ● SCRISORI ● SCRISORI

BOGĂȚII CE-ȘI AȘTEAPTĂ VALORIFICAREA

PE TERITORIUL județului Mehedinți s-a dezvoltat în veacurile trecute mica industrie țărănească, reprezentată prin cuptoarele de var de la Bunoaica, Rudina, Siroca, meșteșugul confecționării pietrelor de var la Vîrciorova, a țiglei și a cărămizii la Hinova, Gîrla Mare și Corcova. În județul nostru a existat chiar și o fabrică de sticlă în comuna Gruia, care și-a încetat însă activitatea în timpul primului război mondial. Evident, în prezent, această mică industrie trebuie continuată și dezvoltată în cadrul industriei locale.

Calcarul de la Vărânic și Mraconia, avînd o bună calitate așteaptă să fie și el pus în exploatare. Prin prelucrarea lui în plăci, precum și prin valorificarea terasitului de pe Valea Iloviței s-ar putea pune bazele unei industrii de materiale de construcții. Cantitățile imense de nisip din Valea Copcii permit, fără îndoială, organizarea, într-un viitor apropiat, a unei industrii de sticlărie. Tradiția locală a fabricării cimentului, varului și a cioplitului în piatră nu trebuie să dispară. La Orșova, de exemplu, s-ar putea construi o fabrică de ciment, care să reia activitatea fostei fabrici de la Gura Văii.

Tot pe linia valorificării superioare a bogățiilor subsolului, amintim apele minerale cu mare putere terapeutică de la Schela Cladovei. Pe Valea Jidoștiței, acolo unde, după terminarea și punerea în funcțiune a Sistemului hidroenergetic și de navigație „Porțile de Fier", va rămîne disponibilă actuala organizare de șantier, constînd din vile, cluburi, cantină etc., s-ar putea amenaja o stațiune balneo-climaterică, avînd în vedere atît apele minerale cît și pitorescul acestei zone. Apreciatele ape termale de la Bala ar putea fi folosite la tratamente și în perioada friguroasă.

ing. Ion ȘOSEA
Tr. Severin

CONCORDANȚĂ CE SE IMPUNE

SE ȘTIE că salariații nelocalnici din sectorul construcții-montaj primesc indemnizații și sporuri pentru condițiile speciale de lucru. Calculul acestor sporuri se aplică la salariile tarifare în vigoare la 31 iulie 1960, conform art. 30 din H.C.M. nr. 1053/1959. Dar, de la data apariției hotărîrii pînă în prezent salariile tarifare în construcții-montaj au suferit modificări, au apărut funcții ce nu existau în nomenclatoare.

Consider că ar trebui să se pună în concordanță sporurile și indemnizațiile de șantier cu noile nomenclatoare și indicatoare tarifare.

I. V. TOADER
economist-București

REBUTUL — PLAGĂ A PRODUCȚIEI

DIN ANALIZA efectuată la nivelul județului Dolj asupra cheltuielilor efectuate cu producția globală în anul 1969, a reieșit că pierderile din rebuturi au deținut o pondere mare în volumul cheltuielilor neproductive. Întreprinderile industriale au înregistrat pierderi în valoare de peste 8 000 mii lei (din care 7 725 mii lei în industria republicană și 327 mii lei în industria locală, reprezentînd circa 30% din totalul cheltuielilor neproductive).

Uzinele „Electroputere" — Craiova au înregistrat astfel de cheltuieli neproductive în valoare de 5 919 mii lei (mai mult cu 2 964 mii lei față de anul 1968), iar Uzina „7 Noiembrie" 1 168 mii lei (cu 189 mii lei mai mult față de anul precedent).

Firește, sînt multe cauze care generează rebuturi, îndeosebi în sectoarele primare, care țin de defectuoasa organizare a procesului tehnologic. Dar, în multe cazuri, ele sînt un rezultat direct al nerespectării prescripțiilor tehnologice. Indiferent de cauze, statul păgubește serios de pe urma rebuturilor. Este necesar ca măsurile generale de ordin tehnic sau organizatoric să fie revizuite în scopul întăririi răspunderii față de îndeplinirea conștiincioasă a sarcinilor de producție.

Carol BORA
expert contabil-Craiova

În industria constructoare de maşini

ÎNLOCUIREA METALELOR CU MATERIALE PLASTICE POATE DEPĂŞI CADRUL DEZIDERATULUI

PE PLAN MONDIAL, industria materialelor plastice este astăzi una din ramurile industriale cele mai noi, prezentind ritmul de dezvoltare cel mai ridicat. Materialele plastice înlocuiesc cu efect tehnico-economic pozitiv o serie de materiale clasice. Datele statistice şi previziunile pentru perioadele următoare pe plan mondial arată menţinerea unui ritm foarte ridicat a producţiei acestor materiale — pentru 1980 se prevede o creştere de 700% a producţiei faţă de realizările anului 1965. Previziunile specialiştilor arată că, în circa 30 de ani, producţia mondială de mase plastice pe locuitor, va depăşi substanţial consumul de oţel.

În general, atunci cînd se apreciază nivelul de dezvoltare a unei ţări în domeniul materialelor plastice, se indică ca element de comparaţie producţia pe un locuitor. Astăzi ţările cele mai dezvoltate din lume în acest domeniu au atins valori cuprinse între 25—40 kg pe un locuitor. Aseastă formă de reprezentare a nivelului atins nu poate însă indica şi consumul pe un locuitor, deoarece majoritatea ţărilor industrial dezvoltate fac export de materiale plastice neprelucrate (sub formă de materie primă), semiprelucrate sau ca produse finite. În plus, o însemnată cantitate de materiale plastice prelucrate sînt exportate sub formă încorporată într-o serie de produse finite complexe ca de exemplu, în autoturisme, instalaţii chimice, aparataj de uz casnic etc.

ÎN ŢARA NOASTRĂ, industria de materiale plastice a început să se dezvolte abia după anul 1955 atît ca producţie de polimeri (materiale plastice ca atare), cît şi sub formă prelucrată, atingînd în prezent o producţie de circa 11,5 kg pe un locuitor. **Pentru 1975 s-a prevăzut dezvoltarea producţiei la circa 22,5 kg pe un locuitor, ceea ce va situa România aproape de nivelul ţărilor cele mai dezvoltate.**

Ritmul de creştere a industriei de mase plastice (producţie, prelucrare şi introducere în consum) a depăşit în ultimii zece ani ritmurile de dezvoltare din toate celelalte ramuri ale economiei naţionale şi se menţine, în continuare, la un nivel foarte ridicat. Progrese deosebite s-au realizat în producţia ţevilor din policlorură de vinil dură, a foilor şi ambalajelor din polietilenă, cît şi a granulelor pentru izolarea cablurilor, creîndu-se un început de tradiţie industrială. Acest fapt se resimte favorabil la nivelul economiei naţionale, atît prin înlocuirea metalului şi a altor materiale, cît şi prin reducerea importurilor.

Deşi, în ansamblu, industria de materiale plastice din ţara noastră a realizat în aproximativ zece ani un salt cantitativ şi calitativ deosebit, **nu putem fi mulţumiţi de nivelul atins în domeniul introducerii lor în industria constructoare de maşini.** În această ramură, nu s-a atins proporţia în care masele plastice au pătruns în alte sectoare de activitate ca, de exemplu, în construcţii, agricultură, industria cablurilor, ca ambalaje în diferite sectoare etc. Ce factori determină o atare situaţie ?

Introducerea largă a materialelor plastice în industria constructoare de maşini ridică o serie de probleme dificile. Ele pornesc chiar de la alegerea materialului plastic ce urmează a fi utilizat, fapt ce impune a se ţine seama de o serie de considerente tehnico-economice : dimensiuni, caracteristici mecanice, termice, electrice şi chimice ; raportul volumelor şi al maselor ; cheltuieli de pregătire a fabricaţiei ; comparaţii privind costurile de prelucrare pentru metal şi masă plastică etc. Totodată, trebuie avut în vedere faptul că materialele plastice au încă domenii restrinse de utilizare la temperaturi ridicate modulul de elasticitate fiind mai redus decît la metale), iar proprietăţile mecanice prezintă o importantă dependenţă de temperatură şi de durata de solicitare. Din aceste motive, gama de polimeri care se utilizează în industria constructoare de maşini este mult mai mare decît în alte domenii, cuprinzînd practic toate tipurile de mase plastice produse.

Industria chimică autohtonă a realizat pînă în prezent polimerii cei mai uzuali : polietilena de înaltă presiune, policlorura de vinil, polistirenul, poliamidele (într-o gamă de tipuri foarte reduse) şi răşinile fenolice. Lipsesc însă unii polimeri foarte necesari în domeniul industriei constructoare de maşini : polietilena de joasă presiune, policarbonaţii, polimetacrilatul de metil (pentru prelucrarea prin injecţie), acrilonitril — butadien — stirenul (ABS), tipurile speciale de poliamide, polipropilena, poliformaldehida etc.

În perioada cincinalului următor, majoritatea acestor polimeri vor fi realizaţi în ţară. Astfel principalele mase plastice utilizate pe plan mondial vor fi puse la dispoziţia industriei din producţia internă. Desigur, obţinerea în circa 20 ani a unei bogate game de polimeri, practic a unei industrii de mase plastice, şi introducerea acestora în consum a reprezentat şi va reprezenta un succes al industriei noastre. Dar trebuie precizat că nici în viitorul mai îndepărtat nu va putea fi realizată pe plan intern toată gama de polimeri. Ţările cele mai dezvoltate din punct de vedere industrial fac importuri de polimeri (ca materii prime) şi de produse auxiliare pentru industria de mase plastice şi, pe această linie după părerea mea va trebui să meargă şi România. De asemenea, pînă la realizarea unui polimer nou în ţară, acesta va trebui importat, pentru ca introducerea lui în industrie să fie pregătită. Industria constructoare de maşini utilizează în special repere din masă plastică realizate prin tehnologia prelucrării prin injecţie, metodă care cere o perioadă mai lungă de pregătire a fabricaţiei şi cheltuieli mai ridicate.

Avîndu-se în vedere specificul maselor plastice utilizate în construcţia de maşini, asimilarea lor în industrie cere timp, de aceea se impune importul unei game largi de polimeri şi, în deosebi, al acelora care vor fi asimilaţi în ţară în perioadele imediat următoare. În momentul de faţă, pentru producţia industrială se folosesc numai doi — trei polimeri importaţi, în afara acelora pe care îi realizăm pe plan intern, ceea ce nu corespunde necesităţilor complexe ale industriei constructoare de maşini.

PUNCTE DE VEDERE

● Profilare, specializare şi dotare tehnică corespunzătoare

UN ALT ELEMENT al introducerii maselor plastice în industria constructoare de maşini îl constituie **situaţia capacităţilor de prelucrare.** Înainte de a analiza acest aspect, este necesar să precizăm că, în general, industria de prelucrare a maselor plastice nu are o stabilitate îndelungată în ce priveşte sortimentele produse, iar tehnologiile utilizate înregistrează progrese rapide, ceea ce imprimă utilajelor o uzură morală în cîţiva ani. În cazul tehnologiilor utilizate curent există la o gamă largă de produse finite o stabilitate mai îndelungată (în producţia ţevilor şi a profilelor, a granulelor, a ambalajelor extruse etc.), care nu utilizează matriţe de complexitate mare. Există însă tehnologia prelucrării prin injecţie, specifică produselor utilizate de industria constructoare de maşini, unde produsele finite sînt de serii relativ reduse, au, în general, o viaţă scurtă, sînt foarte numeroase şi necesită matriţe foarte pretenţioase.

O consecinţă : în domeniul tehnologiilor de prelucrare la care se realizează produse finite cu stabilitate mai mare în producţie şi fără utilizarea unor confecţii de natură mecanică, pretenţioase, s-au înregistrat progrese însemnate în industria noastră, dezvoltările prevăzute în perioadele imediat viitoare urmînd a ridica mult nivelul acestor produse. Dificultăţi serioase şi rămîneri în urmă există însă la produsele realizate prin metoda prin injecţie. Iată şi cîteva cauze :

Ministerul Industriei Chimice dispune de cîteva unităţi mari de prelucrare a maselor plastice, al căror profil complex face ca eforturile cadrelor tehnice să fie dispersate. **La stadiul actual de dezvoltare a industriei noastre, se impune profilarea uzinelor şi crearea cel puţin a unei întreprinderi noi, specializate în prelucrarea prin injecţie. Totodată se impune modernizarea actualei dotări tehnice, în special la uzinele care folosesc tehnologia injecţiei.**

Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini a dezvoltat în cîteva unităţi capa-

ing. Mihail LUCACI
director tehnic Centrala industrială de anvelope şi mase plastice

→

SAPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

LA UZINELE „23 AUGUST" – BUCUREŞTI

RESURSE NEVALORIFICATE ÎN FOLOSIREA MAŞINILOR-UNELTE

RADIOGRAFIA fondului de timp calendaristic al trimestrului IV.1969 scoate în evidenţă la Uzinele „23 August"-Bucureşti, existenţa unor însemnate resurse de timp de muncă insuficient valorificate. În primul rînd este vorba de acel 28,8%, **timp neprogramat** (vezi graficul), care, raportat la timpul de muncă disponibil (nominal), devine de fapt 34%, ceea ce înseamnă că uzina nu a avut, în medie, acoperite complet cu forţă de muncă nici măcar două schimburi. Există, aşadar, utilaje ce au stat şi stau şi în prezent nefolosite integral, fapt ce se repercutează negativ în nivelul realizărilor indicatorilor economici.

O altă resursă este **timpul neproductiv (2,7%)**, care şi el îşi schimbă sensibil mărimea dacă-l raportăm nu la fondul calendaristic, ci la cel planificat (disponibil minus cel neprogramat) devenind 4,9%. Structura sa (reparaţii accidentale, lipsă de energie şi materiale, insuficienţa forţei de muncă etc.) ne indică, în acelaşi timp, şi cauzele care l-au provocat, evidenţiind, în bună măsură, natura lor subiectivă. În valori absolute, numai în secţiile de bază s-au pierdut în acest fel, în trimestrul IV.1969, 44 797 ore/maşină, timp în care s-ar fi putut prelucra în plus mii de repere pentru motoarele Diesel sau alte sute de subansamble.

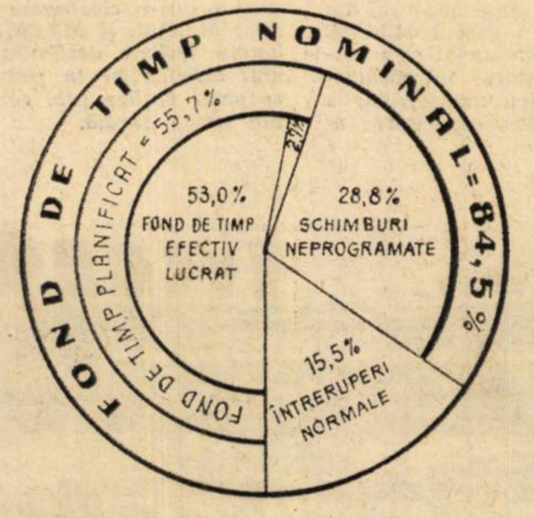

Utilizarea fondului de timp calendaristic în trim. IV/1969

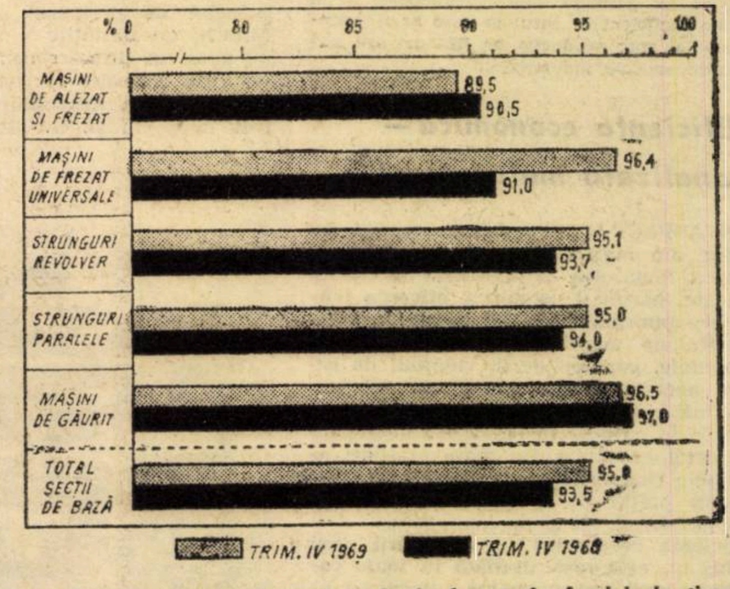

Evoluţia ponderii timpului efectiv lucrat, în fondul de timp planificat la maşinile-unelte din secţiile de bază

Evoluţia ponderii timpului efectiv lucrat în fondul de timp planificat arată că, comparativ cu trimestrul IV.1968, situaţia s-a îmbunătăţit întrucîtva. Aceasta însă nu pe măsura posibilităţilor de care dispune această mare unitate industrială.

De aceea pentru 1970 ar fi necesar ca, alături de întărirea disciplinei în muncă, să se acorde o mai mare atenţie îmbunătăţirii planificării operative, cît şi executării la datele fixate a reviziilor şi reparaţiilor, să se asigure o aprovizionare ritmică cu cele necesare locurilor de muncă, să se promoveze tehnologia avansată în sectoarele cheie şi să ia măsuri pentru continua ridicare a nivelului profesional al tuturor lucrătorilor. Totodată este necesar să se lărgească preocuparea de a încărca maşinile cu sarcini la nivelul parametrilor înscrişi în fişele tehnologice, astfel încît fiecare capacitate de producţie să fie folosită integral şi eficient.

citāți de prelucrare prin injecție (printre altele, la Uzina „Electronica"), însă în ansamblu într-o proporție foarte redusă. Aici se mai întîlnește o anumită mentalitate greșită potrivit căreia piesele din mase plastice urmează a fi livrate de sectorul respectiv al industriei chimice, deși, evident, procesul tehnologic de prelucrare nu este de natură chimică. **Este necesar ca unitățile mari ale construcțiilor de mașini care utilizează un număr larg de repere din materiale plastice, să fie dotate pentru a putea realiza integral cea mai mare parte a acestor produse, urmînd ca unitățile specializate ale chimiei să fabrice reperele care necesită o dotare tehnică specială sau tehnologii complexe.**

Sectorul industriei locale este foarte slab dezvoltat pentru prelucrarea maselor plastice. Astfel în București, există o singură întreprindere — „Victoria" — care și ea dispune de o capacitate redusă de prelucrare prin injecție, capacitate prezentînd totodată un grad foarte avansat de uzură. Acest sector poate contribui substanțial la realizarea unor repere de greutate redusă sau cu complexitate medie și care necesită o manoperă mai ridicată. **Dar, pentru aceasta, este necesar ca industria locală să fie sprijinită să-și dezvolte urgent sectorul prelucrării maselor plastice.**

În prezent, utilajele pentru prelucrarea maselor plastice nu sînt produse în țară. Sub acest aspect există o neconcordanță între dezvoltarea industriei de mase plastice și cea a industriei constructoare de mașini, care trebuie să furnizeze utilajele de prelucrare necesare. În această direcție, merită precizat că nu există nici o țară dezvoltată în industria prelucrării maselor plastice care să nu aibă **un sector important de producție a utilajelor de prelucrare.** E drept, în urmă cu cîțiva ani, la Uzina „23 August"-București, s-au asimilat în fabricație două tipuri de mașini de injecție și două tipuri de linii de extrudere. Producția acestora a fost însă abandonată, pierzîndu-se o perioadă de cîțiva ani în care s-ar fi cîștigat experiență și specializare în producția acestor utilaje. **Problema ar trebui urgent reanalizată, iar M.I.C.M. să specializeze o uzină pentru realizarea de utilaje specifice producerii maselor plastice.** De asemenea, este necesar a fi studiată posibilitatea **de a se produce în țară elemente anexe pentru utilajele de prelucrare** (termo-regulatoare, variatoare continui de turație, micro-întrerupătoare etc.), **ceea ce ar permite autoutilarea întreprinderilor de prelucrare cu utilaje de complexitate redusă.**

O altă problemă care ar trebui clarificată este producția bunurilor de larg consum (B.L.C.) și a celor industriale. Unitățile M.I.Ch. au fost des criticate pentru faptul că produc bunuri de larg consum (ligheane, găleți, băițe etc.), neglijînd producția articolelor industriale. Critica a omis însă unele laturi esențiale. În primul rînd, prin producția acestor articole se realizează o importantă economie de metal; în al doilea rînd, toate unitățile chimiei au plan valoric de livrări către comerțul de stat; în sfîrșit, se ignoră faptul că abandonarea acestei producții ar lipsi piata internă de o serie de articole necesare.

În 1960, prin dispoziția Nr. 85, Consiliul de Miniștri a hotărît profilarea producției de mase plastice pe departamente, dispoziție care nu a fost în totalitate respectată. Deoarece o delimitare precisă între producția de BLC-uri și cea industrială nu poate fi făcută la actualul nivel de dezvoltare a industriei de mase plastice din țara noastră, existînd întrepătrunderi din motive tehnico-economice, **consider că ar fi necesar ca la nivelul economiei naționale, să se asigure o coordonare mai precisă a producției de materiale plastice prelucrate — coordonare care poate fi efectuată la nivelul CSP-ului sau al ministerelor producătoare, prin convenții de lungă durată.** Aceasta cu atît mai mult, cu cît anumite dotări tehnologice ar fi utilizate ineficient în cazul în care ar fi orientate numai spre producția de BLC-uri sau numai spre articole industriale.

Eficiența economică — analizată multilateral

UN ASPECT important al asimilării reperelor din materiale plastice pentru înlocuirea metalului în industria constructoare de mașini îl constituie **eficența tehnico-economică. Pentru determinarea acesteia trebuie analizate multilateral toate elementele, pornind de la volumul de articole necesar pentru pregătirea fabricației pînă la obținerea produsului finit.** În cazurile în care se fac înlocuiri de repere din metal cu altele din mase plastice, avantajele sînt certe, ele reflectîndu-se pozitiv în prețul de cost atît prin economiile de metal, cît și de manoperă.

Eficiența economică a asimilării unui produs nu este însă studiată în toate cazurile în mod corespunzător, înlocuirea cu materiale plastice avînd uneori efecte negative. Asemenea efecte apar, în special, la produsele care se realizează în serie mică și la care cheltuielile de pregătire a fabricației intervin cu o cotă mare în prețul de cost. Astfel, pentru pregătirea fabricației unui produs de complexitate și greutate medie, realizat prin tehnologia injecției, se cheltuiesc cca 25—40 000 lei; această sumă, amortizată la o serie de 1000 de bucăți, intervine în prețul de cost al produsului cu 25 lei/buc. Cu totul altfel se prezintă lucrurile la o serie mare (pînă la cîteva sute de mii buc.), care, practic, se realizează cu aceleași cheltuieli de pregătire. Sînt însă dese cazurile cînd explicațiile date de întreprinderile prelucrătoare de mase plastice privind ineficiența economică a produsului ce se cere a fi asimilat, sînt întîmpinate cu argumentația: **„nu are importanță cît costă".**

În alte cazuri, se cere asimilarea unor produse în serie foarte redusă, pe motivul că acestea fac parte din instalații importate și ar aduce economii valutare. Și în aceste cazuri asimilarea are un efect negativ, deoarece raportul lei/valută prezintă valori inadmisibile. Pentru ilustrare, vom arăta că, în anul 1969, Uzina de prelucrare a maselor plastice-București a realizat o serie de produse în serii foarte mici: pentru „I.O.R." 920 buc. pahare speciale; pentru Uzina de mecanică fină-București — serii de 2000—4000 bucăți la trei tipuri de cutii pentru micrometre; pentru Uzina „Neferal" — 1070 bucăți cutii pentru decapant; pentru Uzina „Electronica" — 1605 bucăți cutii pentru scule etc.

Un alt fenomen economic negativ, legat de studierea incompletă a unui produs, îl constituie **abandonarea asimilării acestuia în diferite faze ale pregătirii fabricației.** În tehnologia prelucrării prin injecție se cheltuiesc, în medie, 200—300 ore de proiectare și 300—500 ore de execuție pentru o matriță. Atît manopera de proiectare, cît și cea de execuție a matrițelor, sînt la ora actuală deficitare în țară. Consumarea inutilă a acestei manopere, pe lîngă paguba efectiv materială, conduce și la ocuparea acestui potențial de creație, care ar putea fi utilizat la alte produse eficiente. La Uzina de prelucrare a maselor plastice-București au fost omologate și introduse în producție în perioada 1961—1969, cca 600 repere industriale și BLC-uri realizate prin tehnologia injecției, din totalul de cca 980 repere, de a căror pregătire s-a ocupat integral sau parțial uzina respectivă. **Rezultă, că cca 380 articole nu au fost finalizate, irosindu-se capacități de pregătire a fabricației.** Din cele 600 repere finalizate în perioada arătată, în cursul anului 1969 uzina a realizat numai cca 250 repere, restul fiind transferate în producția altor unități, iar altele nu au mai fost solicitate de beneficiar. Pentru Uzina „Autobuzul", de pildă, s-au finalizat 14 repere din 24; Pentru „Uzina de Autoturisme-Pitești" — 32 repere din 62 atacate; pentru Uzina „Electromagnetica" — 32 repere din 73 introduse în pregătire etc.

Colaborare strînsă, convenții ferme

O PROBLEMĂ grea, rezolvată pînă în prezent doar parțial, o constituie **colaborarea neeficientă între unitățile chimiei și cele ale construcțiilor de mașini sau între departamentele respective, în construcția matrițelor și în stabilirea unui plan de perspectivă nominalizat al reperelor ce urmează a se asimila.** Dispoziția nr. 85/1960 a Consiliului de Miniștri (amintită înainte), nu a fost respectată nici în privința sarcinilor stabilite privind execuția matrițelor. Astfel, Uzinele „23 August" trebuiau să asigure realizarea matrițelor de peste 800 kg; după anul 1965, M.I.C.M. trebuia să profileze încă o întreprindere din București pentru realizarea matrițelor, iar M.I.Ch. urma să creeze condiții corespunzătoare în matrițeriile U.P.M.P. București și a Fabricii Chimice Orăștie.

În perioada care s-a scurs, colaborările uzinelor de prelucrat mase plastice din M.I.Ch. cu unitățile din cadrul M.I.C.M. au avut un caracter neînsemnat și o desfășurare greoaie. În cadrul întreprinderilor chimice, dezvoltarea matrițeriilor a fost neglijată și, în plus, capacitatea acestora a fost încadrată prin Planul de Stat la poziția „piese de schimb", ceea ce a făcut să se neglijeze realizarea matrițelor pentru prelucrarea maselor plastice. În special a fost mult îngreuiată și prelungită pînă la 2—3 ani realizarea matrițelor mari (2,5—4 t). U.P.M.P. București, cît și Fabrica Chimică-Orăștie au fost nevoite să treacă cu mijloace proprii la execuția acestor matrițe, mulțumindu-se numai cu colaborările realizate cu unitățile industriei construcțiilor de mașini, colaborări obținute parțial și cu eforturi deosebite. Astfel, la matrița pentru produsul „navetă de legume și fructe", s-a obținut la Uzina „23 August", numai prelucrarea de finisare a poansonului, iar la F.M.U.A.B. s-au executat doar rectificările plane; pentru matrița produsului „navete pentru sticle de bere" s-a obținut numai forjarea și turnarea blocurilor la Uzina de mașini grele, iar la Uzina mecanică Teleajen, forjarea pastilelor etc. Un alt exemplu îl constituie realizarea matrițelor grele pentru piesele de îmbinare de 125 și 160 mm unde, din 50 matrițe, Uzina „23 August" a executat numai 6 bucăți.

Lipsa unor convenții de colaborare pe termen scurt (1—2 ani) sau de perspectivă între M.I.Ch. și M.I.C.M., cît și neconsultarea uzinelor de prelucrare a maselor plastice la asimilarea în țară a unor produse în componența cărora intră repere din mase plastice, a avut de asemeni efecte negative. Astfel, problema asimilării reperelor pentru autoturismul „Dacia 1100" și „Dacia 1300" sau pentru frigiderele cu compresor s-a pus numai după contractarea acestor linii de fabricație. Astăzi, unitățile M.I.Ch. sînt puse în fața sarcinii de a realiza cca 200 repere din masă plastică pentru autoturisme și 42 repere pentru frigidere, urmînd să execute singure matrițele sau să le importe, unitățile chimiei neangajînd nici o pregătire a fabricației. Cele 7 matrițe (din totalul de 42) pe care M.I.C.M. le va pune la dispoziție pentru frigidere, sînt și acestea importate. Or, **problema asigurării matrițelor grele sau complexe nu poate fi lăsată numai pe seama industriei chimice, ci este o sarcină a industriei constructoare de mașini, a căror uzine posedă dotare tehnică și experiență în domeniul respectiv.** Păstrîndu-se această optică, unitățile de prelucrat mase plastice din cadrul M.I.Ch. vor fi din ce în ce mai mult în situația de a nu satisface decît parțial cererile de asimilare. De asemenea, în cazul în care cererile de asimilare vor păstra un caracter sporadic, întîmplător, fără o planificare inițială, vor exista, în continuare, mari greutăți și întîrzieri în realizarea reperelor din mase plastice.

DESIGUR, fenomenele relatate nu epuizează toate aspectele introducerii maselor plastice în industria construcțiilor de mașini. După părerea mea, ar fi necesară o analiză a acestei situații la nivelul C.S.P. și al conducerii celor două ministere (M.I.C.M. și M.I.Ch.) pentru ca din experiența cîștigată pînă în prezent să se tragă concluziile și să se stabilească măsurile cele mai eficiente. Această problemă nu poate fi rezolvată la nivelul întreprinderilor sau al centralelor industriale. Este necesar să se înțeleagă că nu este posibil să se utilizeze masele plastice în industria constructoare de mașini, făcîndu-se numai import total de utilaje și parțial de matrițe. De asemenea, trebuie găsită soluția de a se realiza operativ și la un nivel calitativ corespunzător matrițele, fapt ce nu se poate obține decît printr-o colaborare foarte strînsă între M.I.C.M. și M.I.Ch. Această colaborare trebuie desfășurată și în domeniul asimilărilor în perspectivă, fapt ce se poate realiza prin convenții de lungă sau scurtă durată.

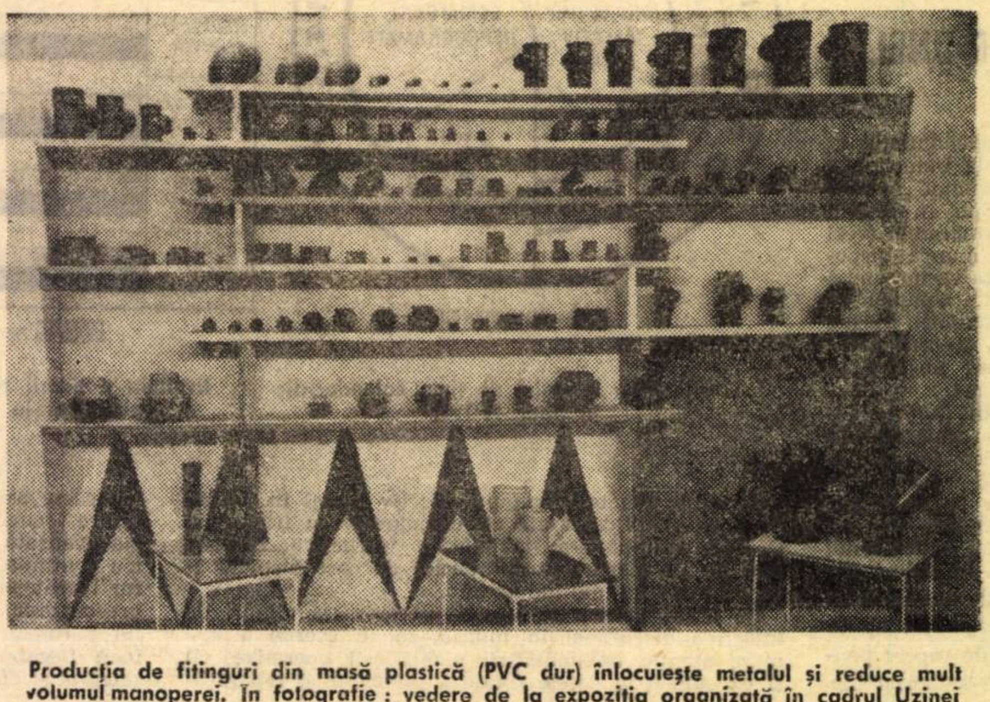

Producția de fitinguri din masă plastică (PVC dur) înlocuiește metalul și reduce mult volumul manoperei. În fotografie: vedere de la expoziția organizată în cadrul Uzinei de prelucrare a maselor plastice-București

● LA FABRICA DE TRICOTAJE „ZIMBRUL" din Suceava a intrat în funcțiune UN MODERN SECTOR DE FINISARE dotat cu utilaje de producție românească. Noul sector, care va avea în final o capacitate de 14 tone tricot finisat pe zi, asigură materia primă pentru secțiile de prelucrare ale întreprinderii. În acest an aici se vor produce peste 10 500 000 bucăți tricotaje.

● De curînd, la ÎNTREPRINDEREA MECANICĂ DIN ROMAN a început construcția unei NOI TURNĂTORII DE FONTĂ, cu o capacitate de 23 000 tone pe an, în cadrul căreia vor fi realizate piese pentru o gamă largă de mașini-unelte, destinate industriei forestiere. Turnătoria va fi înzestrată cu linii de fabricație semiautomate, produse de unitățile specializate din țară.

● RECENT, LA PITEȘTI, a început amenajarea unui POLIGON DESTINAT EXECUTĂRII PANOURILOR PREFABRICATE din beton necesare construcțiilor de locuințe. Noua unitate, care va produce anual prefabricate pentru 600 de apartamente, va dispune de o hală de fabricație, cu o suprafață de 1 500 mp și de depozite pentru materiale.

● LA COMBINATUL TEXTIL DIN LUGOJ a început construcția A DOUĂ HALE INDUSTRIALE, unde vor fi montate peste 800 de războaie automate de țesut, cu o capacitate anuală de producție de 15 milioane mp țesături de bumbac. Totodată, aici se desfășoară ample lucrări de dezvoltare a sectorului de finisaj și sînt modernizate alte sectoare de producție. Înnoirile care se aduc la Combinatul textil din Lugoj asigură, încă în acest an, creșterea producției globale cu 30% și îmbunătățirea simțitoare a calității produselor.

NOI OBIECTIVE ECONOMICE

● LA ALBA-IULIA se construiește O FABRICĂ DE PORȚELAN care va avea, în final, o capacitate anuală de 5 500 tone. Potrivit aprecierilor antreprenorului general, Întreprinderea de construcție-montaj Cluj, ca urmare a executării unui volum mai mare de lucrări față de cel planificat, fabrica va intra în producție chiar în trimestrul IV al anului acesta, respectiv cu circa șase luni mai devreme față de termenul inițial. În prezent, constructorii efectuează lucrările de finisare la principala hală industrială, precum și la unele secții auxiliare. Se află într-un stadiu avansat amenajarea rețelelor de alimentare cu energie termică și electrică, a celor de apă și telecomunicații. Peste puțin timp va începe montajul utilajelor și instalațiilor. Noua unitate va produce, îndeosebi, articole de menaj, pentru piața internă, cît și pentru export.

● LA UZINA „METALUL ROȘU" DIN CLUJ au fost date în funcțiune PRIMELE CAPACITĂȚI DE PRODUCȚIE DIN CADRUL ETAPEI A DOUA de dezvoltare și modernizare. Printre altele, au fost construite o nouă secție pentru fabricarea mașinilor de tricotat, mașinilor de canetat și un sector de sculărie și prototipuri. Suprafața totală a noilor spații de producție depășește 5 000 mp. Înzestrate cu instalații și utilaje moderne, aceste secții aduc un spor de producție de 900 tone utilaje pentru industria ușoară și circa 70 tone diferite piese de schimb.

● În orașul TIMIȘOARA, s-a terminat CONSTRUCȚIA UNEI NOI UNITĂȚI INDUSTRIALE, care va produce panouri mari prefabricate (fișii cu goluri), a cărei capacitate anuală va acoperi necesarul pentru construcția a 600 de apartamente. Întreprinderea, care va intra în funcțiune încă în acest trimestru, dispune de o modernă hală industrială, dotată cu două linii tehnologice.

● La **UZINA DE CONSTRUCȚII INDUSTRIALE ȘI RUTIERE DIN BRAILA,** una dintre cele mai mari unități constructoare de mașini din țară, a început producția în noua hală a sectorului turnătorie. Aceasta a fost proiectată pentru o capacitate anuală de 1 000 tone de piese turnate din fontă, sporind producția uzinei, în acest domeniu, cu circa 25%. Utilajele cu care a fost înzestrată această hală au o înaltă tehnicitate și productivitate, iar procesul tehnologic este aproape în întregime mecanizat. Într-o etapă următoare, aici se vor produce și piese de mare complexitate, turnate din bronz.

REFLECȚII

O EXPERIENȚĂ (III)

acad. Grigore C. MOISIL

UNA DIN DIFICULTĂȚILE esențiale ale colaborării interdisciplinare de care m-am izbit adeseori e cea a condițiilor subînțelese. Asupra ei vreau să atrag atenția. În fiecare colectiv de muncă sînt anume lucruri care se subînțeleg. Cînd spun cuiva: „Bună dimineața", fraza întreagă este „Îți urzez să-ți fie bună dimineața zilei de astăzi". Nu numai urările se prescurtează însă, ci o grămadă de alte lucruri.

În problema ce o analizăm avem de determinat numărul x_{11} de vagoane trimise din stația P_1 la stația D_1, numărul x_{12} de vagoane trimise din stația P_1 la stația D_2 și numerele x_{21}, x_{22} ale vagoanelor trimise din stația P_2 la stațiile D_1 și D_2. Ele trebuie să satisfacă condițiile *).

$$x_{12} = 400 - x_{11} \quad (5)$$
$$x_{21} = 500 - x_{11} \quad (6)$$
$$x_{22} = x_{11} - 200 \quad (7)$$

x_{11} e cel mai mare cu putință (9)

Cine găsește condițiile subînțelese?

Să enunțăm care sînt condițiile subînțelese.

E evident că

a) numărul vagoanelor trimise dintr-o stație în alta nu poate fi negativ.

Cine-mi spune mie asta? Sau mi-o spune cineva sau trebuie s-o ghicesc. Dar experiența care o fac e aceea a implantării metodelor matematice și a calculatoarelor. Eu sînt matematician și pot avea bun simț, deși cînd sînt angajat ca matematician nu sînt angajat fiindcă am bun simț (bineînțeles: bun simț în problemele economice, nu în cele matematice), ci fiindcă știu matematică. Dar dacă mie mi se poate cere bun simț într-o problemă ca aceea de mai sus, nu mi se poate cere să aleg între condiția (a) de mai sus și condiția (b) de mai jos:

b) numărul vagoanelor trimise dintr-o stație în alta trebuie să fie nu numai nenegativ, dar și întreg.

Că se pot da teoreme care să lege cele două probleme e adevărat, dar cele două probleme: cea în care se pune condiția (a) și cea în care se pune condiția (b) sînt două probleme diferite.

Care sînt consecințele condiției (a)? Evident ele se pot scrie

$$x_{11} \geqslant 0$$
$$x_{11} \leqslant 400$$
$$x_{11} \leqslant 500$$
$$x_{11} \geqslant 200$$

x_{11} trebuie să fie cel mai mare cu putință.

Problema a fost redusă la o problemă de tipul următor:

Problema P. Să se găsească cel mai mare număr z care satisface condițiile

$$z \geqslant a_1$$
$$z \geqslant a_2$$
$$\cdots\cdots$$
$$z \geqslant a_m$$
$$z \leqslant b_1$$
$$\cdots\cdots$$
$$z \leqslant b_n$$

În cazul problemei noastre

$$0 < 200 \leqslant x_{11} \leqslant 400 < 500,$$
$$\text{deci } 200 \leqslant x_{11} \leqslant 400,$$

deci dacă x_{11} e cel mai mare cu putință, $x_{11} = 400$.

Formele (5), (6), (7) dau pe x_{12}, x_{21}, x_{22}.

Eu nu fac aici însă un curs asupra problemei transporturilor. Eu povestesc. Și analizez munca de implantare a metodelor matematice. Lecția pe care am analizat-o în aceste trei articole a durat vreo două ore.

Mă pregăteam să trec la probleme de transport mai complicate, care să ducă la probleme în două variabile, apoi în trei. Să arăt cum problemele reale au mai multe zeci sau mai multe sute de variabile. Că deci e nevoie să întrebuințăm calculatorul.

Erau oare la Comitetul pentru prețuri astfel de probleme? De unde vreți să știu! Comitetul pentru prețuri are nevoie să angajeze un matematician. Cel puțin unul. Lui îi dau sfaturile de-aci. Lui și celorlalți matematicieni ce sînt sau vor fi angajați în munci asemănătoare.

În orice problemă, de exemplu problema P.

Dar problema P presupune rezolvată o altă problemă:

Problema Q: Dîndu-se numerele

$$e_1, \ldots, e_r$$

să se așeze aceste numere în ordine crescătoare.

Evident, dacă avem trei, patru, chiar cinci numere ($r = 3, 4, 5$) lucrul e simplu. Dar dacă avem cîteva sute? Atunci ne adresăm Centrului de calcul al Universității din București.

O lecție asupra schemei logice a rezolvării problemei Q. O vizită în str. Ștefan Furtună 125. Tot timpul, obsedant: căutați probleme pe care aveți a le rezolva. Detectați probleme ce se pot duce la calculator.

Data viitoare nu mai vorbesc eu, ci d-voastră: îmi aduceți probleme și încercați să mi le explicați.

După asta mă lăsați să mă gîndesc. Eu nu știu dacă voi ști să vă dau o soluție. O s-o caut.

Întîi căutați să-mi explicați problemele.

*) Numerotarea ecuațiilor este cea din articolul precedent, vezi „Viața economică", nr. 6, febr. 1970.

Transporturile auto de mărfuri

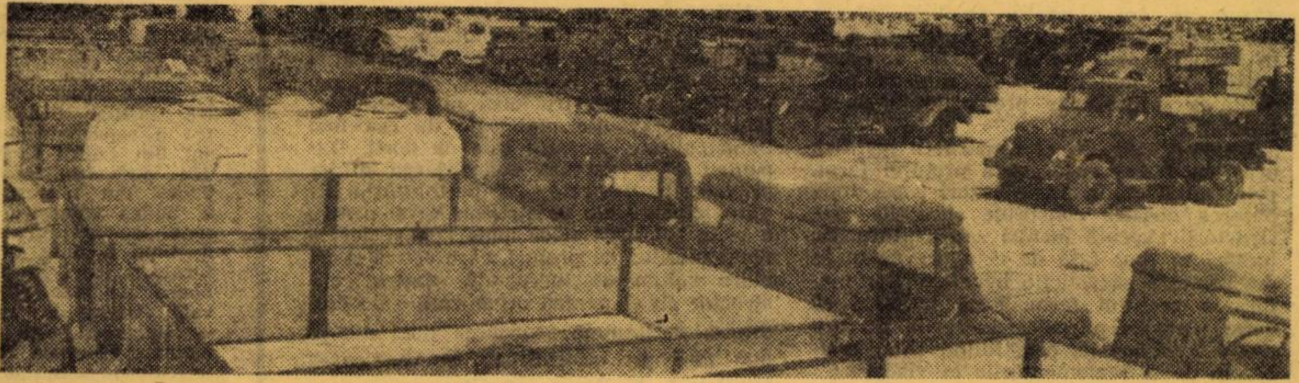

FRÎNE ÎN CALEA UNEI FUNCȚIONĂRI „CA PE ROATE"

O PONDERE însemnată în cadrul transporturilor de mărfuri au în țara noastră cele efectuate cu mijloace auto. Principiile organizatorice de exploatare a parcului auto au fost stabilite în 1960 cînd s-au aplicat unele măsuri menite să ducă la eliminarea exploatării neeconomice în unități mici, cu productivitate scăzută și preț de cost ridicat. S-a făcut atunci o delimitare a sferei de acțiune a parcului auto de folosință generală, aflat în administrarea Ministerului Transporturilor, și a parcului intern din dotarea unităților productive din economie.

● Autorizații emise nejudicios

SARCINILE parcului intern al întreprinderilor au fost restrînse la efectuarea transporturilor pentru deservirea procesului tehnologic, între diferitele secții ale aceleiași unități de producție (combinat, uzină, fabrică etc.) situate în cuprinsul aceleiași localități sau în localități învecinate. S-a procedat la stabilirea necesarului de autovehicule al fiecărei întreprinderi, cu obligația pentru Ministerul Transporturilor de a reexamina anual solicitările care apar și de a aviza dotările noi de autovehicule. Potrivit acestei reglementări, parcul intern nu putea efectua transporturi interurbane decît în cazuri excepționale, pe bază de autorizații.

În cursul aplicării măsurilor stabilite, fiecare minister și întreprindere au căutat să dețină cît mai multe mijloace, fără ca Ministerul Transporturilor să cerceteze cum este folosit parcul de care dispun și să se pronunțe asupra necesității noilor dotări. În schimb, **acesta și-a păstrat dreptul de a elibera autorizații de transport care, însă, datorită modului greoi și defectuos de aplicare, a creat dificultăți întreprinderilor posesoare de autovehicule.** Mari neajunsuri au fost întîmpinate de organizațiile republicane de construcții-montaj și instalații, care au șantiere răspîndite pe raza mai multor județe. Aceste unități s-au lovit frecvent de restricțiile introduse în legătură cu eliberarea autorizațiilor pentru dislocarea parcului de la un șantier la altul, fie în cadrul aceluiași județ, fie în județe diferite, pentru transporturi de produse de balastieră din carierele proprii (cînd acestea se află situate la o distanță mai mare), transporturi de la punctele de descărcare C.F.R. la șantiere, transporturi de utilaje de construcții și de materiale deficitare care reclamă urgență etc. **Neajunsurile s-au amplificat în 1969, în special în semestrul I, cînd mărfurile oferite la transport de beneficiari nu au acoperit capacitatea parcului de folosință generală.** Pentru a îndeplini planul propriu de transport, organele locale și centrale ale Ministerului Transporturilor, folosind pîrghia autorizațiilor au refuzat în mod neîntemeiat satisfacerea unor cereri juste. Iată cîteva exemple. Întreprinderea de produse din beton celular autoclavizat din Doicești avea 5 autobasculante necesare transportului de var și ciment pentru procesul de producție. La dotarea unității cu autovehiculele respective, organele Ministerului Transporturilor nu au făcut nici o obiecțiune, eliberînd autorizațiile de transport. În 1969, aceleași organe au refuzat să mai reînnoiască autorizațiile, astfel că întreprinderea a fost pusă în situația de a nu-și putea folosi autovehiculele. Intervențiile la Centrala Transporturilor Auto din Ministerul Transporturilor nu s-au soldat cu nici un rezultat. Pentru ca să-și poată îndeplini sarcinile de producție, întreprinderea amintită a solicitat autobasculante din parcul de folosință generală de la Întreprinderea de transporturi auto (I.T.A.) Ploiești, dar în loc de autobasculante i s-au oferit autocamioane obișnuite, care necesită forță de muncă și cheltuieli suplimentare. Argumentele aduse de întreprindere în sensul că proiectul de construcție al fabricii și desfășurarea procesului tehnologic prevăd descărcarea mecanizată a materialelor au fost zadarnice.

Un alt caz: Întreprinderea de instalații din București, coordonată de fostul Minister al Construcțiilor pentru Industria Chimică și Rafinării, nu a putut obține în 1969 de la I.T.A. București autorizații de transport decît în proporție de 40% față de nivelul celor din anul 1968. Această situație a fost adusă la cunoștința conducerii Ministerului Transporturilor, arătîndu-se că numărul autorizațiilor și traseele pe care pot circula mijloacele de transport respective, au fost stabilite în 1967, iar pentru 1968 au fost eliberate autorizații în limita celor acor-

C. COMĂNESCU
economist
Ministerul Finanțelor

⟶

CONFIDENȚIAL

● **LA PIATRA NEAMȚ, ROMAN, TG. NEAMȚ, BICAZ,** precum și în comunele Borca și Bisericani se construiesc anul acesta **blocuri însumînd 1 550 de apartamente.** Circa 1 170 de apartamente la care lucrările au și început, se construiesc din fonduri centralizate de stat. În vederea reducerii prețului de cost al locuințelor, constructorii au trecut la industrializarea lucrărilor, începînd de la fundații și pînă la planșeele superioare, utilizînd în execuție metoda „drumului critic", care și-a dovedit din plin eficiența pe șantierele din județul Bacău. În noile cvartale vor fi, de asemenea, construite centrale termice, magazine și unități școlare.

● **CAPACITATEA REȚELEI TELEFONICE a orașelor din țară va spori în acest an cu 30 000 de linii.** Vor fi extinse cu 2 000 de linii centralele telefonice automate din Timișoara, Cluj, Tg. Mureș, Iași, Galați, Pitești și cu cîte 1 000 de circuite cele din Baia Mare, Craiova și Brașov. De asemenea, vor fi instalate primele centrale automate din localitățile de reședință ale unor județe, printre care Slobozia, Alexandria, Sf. Gheorghe, Bistrița, Miercurea Ciuc și Vaslui. În ceea ce privește Capitala, pentru acest an se preconizează instalarea a încă 17 000 de posturi telefonice.

● **La Orșova a început construcția digului** ce va proteja noul oraș de apele lacului de acumulare al Hidrocentralei de la Porțile de Fier. Acesta se execută din pămînt și piatră de rîu și urmează să fie amenajat ca o viitoare faleză a orașului. Pentru a se ajunge la înălțimea prevăzută, pe cei 3 km cît măsoară digul se vor folosi circa 300 000 mc de pămînt și 30 000 mc de piatră. Au început, de asemenea, lucrările de ridicare a gării fluviale — o clădire care, prin soluțiile constructive, va face o armonioasă simbioză cu gara feroviară, precum și cu blocurile de locuințe ce au pus bazele noii așezări de la confluența Cernei cu Dunărea.

● Colectivul Întreprinderii de construcții-montaje din Cluj, unitate care efectuează lucrări în șapte județe ale țării, a predat înainte de termen **noile capacități de producție ale Combinatului chimico-metalurgic de la Baia Mare.** Este vorba de instalațiile de zgură răcită lent, lucrare realizată de constructorii clujeni în numai cinci luni, față de o durată normală de un an, și cu o lună înainte de data prevăzută în angajament. Aceste instalații asigură recuperarea, prin flotare, a cuprului din zgurile rezultate în procesul arderii prin suspensie, eliminîndu-se operațiile costisitoare de granulare, transport și depozitare a zgurei în haldă.

● **173 de cooperative agricole de producție din județul Timiș au format recent o asociație intercooperatistă pentru creșterea și îngrășarea animalelor.** Pentru început, Consiliul de administrație al asociației a hotărît construirea la Becicul-Nou a unui complex de creștere a porcilor cu o capacitate de 30 000 animale pe an și altul la Sag, pentru creșterea păsărilor. O altă asociație intercooperatistă, constituită la Topolovățul-Mare, și-a fixat ca obiectiv amenajarea și exploatarea în comun a unei îngrășătorii de 10 000 de miei.

date în trecut, la care s-au adăugat cele pentru parcul intrat în dotare în perioada respectivă. **Totuşi, în 1969, deşi condiţiile nu s-au schimbat, nu s-au emis autorizaţii de transport decît în proporţie de 30—40%.** Din această cauză, planul de transport nu a fost îndeplinit de către întreprinderea amintită de instalaţii în semestrul I 1969 decît în proporţie de 80%.

Din cele arătate se desprinde faptul **că în loc ca organele amintite să-şi exercite atribuţiile legale în momentul dotării cu autovehicule noi, ele au preferat să lase liberă iniţiativa întreprinderilor în dezvoltarea parcului, pentru ca apoi să le îngrădească utilizarea prin neeliberarea autorizaţiilor de transport.**

Atita timp cit volumul de mărfuri oferite de beneficiari acoperea sau era mai mare decît capacitatea de transport a parcului de folosinţă generală, parcul intern avea posibilitatea să-şi desfăşoare activitatea fără prea multe neajunsuri. Cînd însă situaţia s-a schimbat, făcîndu-se simţită lipsa de mărfuri la transport, ceea ce ameninţa îndeplinirea planului întreprinderilor auto din Ministerul Transporturilor, organele de resort au pus în aplicare frîna autorizaţiilor.

● „Pasări" cu autobasculante

DEFICIENŢELE de exploatare a parcului de autobasculante, care reprezintă 26% din parcul total de autovehicule pentru transporturile de mărfuri, au cauze bine determinate. Din pricina caracteristicilor tehnice, aceste mijloace sînt utilizate pentru transportul produselor de masă din sectorul construcţiilor (balast, nisip, pietriş, betoane, pămînt etc.) pe distanţe scurte, folosirea lor în alte scopuri fiind improprie.

Deoarece transportă astfel de materiale pe distanţe mici (în medie 4—5 km), autobasculantele circulă încărcate numai într-un singur sens. Numărul mare de operaţiuni de încărcare-descărcare, inclusiv timpul de aşteptare la aceste operaţiuni, pe care le necesită transportul pe distanţe scurte, reduc timpul productiv de circulaţie, influenţînd negativ parcursul mediu zilnic. De asemenea, drumurile pe care circulă, în special cele de acces în şantiere, împiedică realizarea de viteze sporite şi contribuie la defectarea frecventă a autovehiculelor, ceea ce are o influenţă negativă asupra coeficientului de utilizare a parcului. Ministerul Transporturilor insistă de cîţiva ani pentru cedarea acestor autovehicule către organizaţiile de construcţii-montaj, care exploatează şi utilajele de încărcare.

Dar acestea preferă situaţia actuală, care le permite să deţină un anumit număr de autovehicule proprii de care să dispună în mod exclusiv, făcînd apel pentru nevoile de vîrf la parcul de folosinţă generală.

Mobilul ce determină amintitele organizaţii ca să procedeze în felul acesta, este întrucîtva explicabil. Posibilităţile de folosire a autobasculantelor sînt mult restrînse în perioada de iarnă, iar cheltuielile de exploatare (salariile personalului operant, amortismentul) se face indiferent dacă mijloacele respective lucrează sau nu

„Pasarea" problemei autobasculantelor de la ministerele economice la cel al transporturilor şi invers, creează dificultăţi în desfăşurarea proceselor productiv — economice. Voi da aici un exemplu. În 1969, Întreprinderea de construcţii-montaj nr. 4 din Iaşi, cu rază de lucru în mai multe judeţe, a solicitat autorizaţii pentru dislocarea parcului propriu în judeţele Bacău şi Neamţ. Întreprinderea de transporturi auto Piatra-Neamţ, nu a fost de acord cu cererea formulată pe considerentul că parcul de folosinţă generală poate satisface orice transport, fie cu autocamioanele, fie cu autobasculantele. Ca urmare autobasculantele întreprinderii ieşene de construcţii-montaj nu au putut fi folosite raţional.

În scopul ridicării indicilor de utilizare a întregului parc auto din ţara noastră, ar fi indicat ca organele Ministerului Transporturilor să exercite efectiv obligaţia de a stabili numărul de autovehicule al fiecărei unităţi pentru efectuarea transporturilor şi să se pronunţe asupra dotărilor cu noi mijloace, (aşa cum se prevede în H.C.M. 329/1960 — pct. 19). Prin îndeplinirea acestei atribuţii, întreprinderile vor dispune de un parc de autovehicule apropiat de nivelul nevoilor proprii, fără a se mai crea capacităţi neutilizate. Apoi, organele de resort din acelaşi minister nu trebuie să stingherească întreprinderile cu tot felul de îngrădiri, care au ca efect, în final, irosirea capacităţii de transport pe întreaga economie.

PREŢUL FERM PENTRU LOCUINŢE PROPRIETATE PERSONALĂ

DUPĂ CUM se ştie, statul nostru sprijină populaţia în vederea construirii de locuinţe proprietate personală prin acordarea de credite pe termen lung, atribuirea de terenuri în folosinţă veşnică, asigurarea de materiale, a lucrărilor de proiectare şi execuţie etc.

Potrivit prevederilor art. 10 din legea nr. 9/1968, locuinţele proprietate personală se proiectează şi se execută prin organizaţii de stat sau cooperatiste pe bază de contracte încheiate la **preţuri ferme de deviz** sau se execută de către beneficiar în regie proprie.

Din multiplele controale şi discuţii avute cu cei ce se ocupă de aceste probleme a rezultat că există diferite puncte de vedere în ce priveşte noţiunea de preţuri ferme de deviz la locuinţele proprietate personală.

Ne propunem, în cele ce urmează, să lămurim această noţiune.

De regulă, constructorii înţeleg prin preţ ferm, **preţul de deviz pe obiect, respectiv pe apartament, stabilit şi contractat cu organizaţia contractantă,** indiferent dacă la predarea locuinţelor s-au executat sau nu, articolele de deviz prevăzute în documentaţia pe baza căreia s-a stabilit preţul ferm, şi indiferent dacă în execuţie s-au folosit sau nu obiectele sanitare şi materialele de dimensiunile, calitatea şi preţurile prevăzute în documentaţie.

Unele organizaţii de construcţii justifică acest mod de înţelegere a preţului ferm, prin faptul că, în unele cazuri (care după părerea noastră constituie excepţii) constructorii execută lucrări sau cantităţi de lucrări în plus faţă de cele prevăzute în devize, fără să solicite beneficiarilor majorarea preţului ferm. Fără îndoială că acest mod de a vedea lucrurile nu are nici o bază legală, constituind chiar o abatere de la reglementările în vigoare.

Executarea de către constructor a unor cantităţi de lucrări mai mari decît cele prevăzute în documentaţie se datorează, în exclusivitate, lipsurilor în organizarea muncii, neverificării documentaţiei în termenul legal, astfel încît omisiunile din deviz, cantităţile de lucrări rezultate din antemăsurători eronate sau încadrările necorespunzătoare de articole de deviz să fie sesizate, conciliate cu organizaţia contractantă, şi apoi să se stabilească preţul ferm de deviz corespunzător.

Preţul de deviz, o dată stabilit şi contractat, devine ferm nu numai ca preţ propriu-zis, ci şi în ce priveşte respectarea de către constructor a prevederilor documentaţiei tehnice, cu alte cuvinte **a executării tuturor articolelor de deviz cu materiale de calitatea celor care au fost cuprinse în preţul ferm.**

Este adevărat că executarea locuinţelor pune în faţa constructorilor numeroase probleme în legătură cu soluţiile de execuţie, necesarul de forţă de muncă de calificare corespunzătoare, probleme multiple pe linia aprovizionării în mod ritmic cu materiale de construcţii în sortimentele şi de calitatea corespunzătoare lucrărilor care urmează a se executa ş.a. Dar toate acestea intră în profilul activităţii constructorilor, pentru aceasta fiind organizaţi şi de aceea nu pot fi scutiţi de respectarea prevederilor documentaţiei tehnice, de asigurarea confortului şi calităţii lucrărilor la nivelul preţului ferm contractat. **Respectarea întocmai a documentaţiei contractate reprezintă o obligaţie contractuală pentru constructor.**

Cunoscute fiind obligaţiile constructorului privind verificarea documentaţiei tehnice înainte de contractare precum şi modul de calculare a preţului locuinţelor, care cuprinde valori pentru diverse lucrări neprevăzute de constructor, reglementările în vigoare (pct. 16 din instrucţiunile metodologice nr. 33.227/1968 cu privire la contractarea, întocmirea devizelor, creditarea şi finanţarea locuinţelor proprietate personală) conţin precizări privind recalcularea preţului ferm contractat şi anume:

„Înlocuirea unor materiale sau neexecutarea unor articole de deviz de către constructor este admisă numai cu consimţămîntul prealabil al beneficiarului, făcîndu-se menţiune despre aceasta în procesul verbal de recepţie provizorie. In aceste cazuri, constructorul va reduce în mod corespunzător valoarea lucrărilor, iar suma rezultată din reducere va fi virată în contul ratelor curente de împrumut în termen de o lună".

Din cele arătate rezultă că preţul ferm trebuie corectat în toate cazurile în care nu se execută toate lucrările cuprinse în documentaţie sau se înlocuiesc, **cu acordul beneficiarului,** unele obiecte sanitare sau materiale, de regulă cu altele de calitate inferioară decît cea cuprinsă în preţul contractat. Constructorul trebuie deci să recalculeze valoarea lucrărilor neexecutate sau rezultate din înlocuirile de materiale. Sumele respective vor trebui comunicate organizaţiei de creditare pentru ca acestea să fie reţinute din încasările constructorului şi reconsiderate în mod corespunzător beneficiarilor.

Întrucît din verificările făcute s-a constatat că în cele mai multe cazuri nerespectarea devizelor (cantitativ şi calitativ) se referă la înlocuiri de obiecte sanitare şi materiale cu altele, este necesar ca, la contractarea lucrărilor, organizaţiile de construcţii să verifice cu atenţie devizele întocmite de proiectanţi şi, în cazurile cînd acestea prevăd anumite materiale şi calităţi care depăşesc posibilităţile de aprovizionare ale constructorilor, să facă propuneri de modificare a documentaţiei încă înainte de contractare. Aceasta nu înseamnă că constructorul nu trebuie să pună în execuţie materiale de cea mai bună calitate. Aceasta este de dorit. Dar pentru a se asigura concordanţa dintre prevederile devizelor cu posibilităţile de aprovizionare ale constructorilor şi pentru a evita folosirea altor materiale şi deci a recalculărilor de preţuri, care ocupă şi un mare volum de lucru atît pentru constructor cît şi pentru organizaţiile de creditare, se impune acordarea unei atenţii mai mari în întocmirea şi verificarea prealabilă a documentaţiilor tehnice, o mai strînsă colaborare între proiectanţi, constructori şi furnizori de materiale de construcţii.

Alex. GRIGORE
Comitetul pentru preţuri

ŞANTIERE • TERMENE UTILAJE

● **In trimestrul II 1970,** urmează să intre în funcţiune, aşa cum prevede planul de investiţii al Ministerului Industriei Chimice, **o capacitate de producţie de 15 000 tone de fibre pe an la Combinatul de fibre artificiale — Brăila.** Este necesar, deci, ca probele tehnologice să înceapă încă din aprilie a.c. Pentru acest obiectiv, Uzina de utilaj chimic „Griviţa roşie"-Bucureşti este restantă cu 150 tone de utilaje diferite, iar Uzina „Independenţa"-Sibiu, cu 3 filtre-prese. Pentru toate aceste utilaje, termenele de livrare au fost replanificate pînă la sfîrşitul lunii februarie a.c. O amînare cu numai un trimestru a începerii producţiei la această dezvoltare de capacitate ar aduce o pierdere de 37 500 tone de fibre artificiale.

● **La Uzina „Colorom"-Codlea** şi la **Fabrica de coloranţi „Getica"-Bucureşti** vor trebui să fie puse în funcţiune, în trimestrul II, două noi capacităţi de producţie: la prima unitate, **o instalaţie de dispersil,** cu o capacitate anuală de 1 200 tone, iar la cealaltă, una de **coloranţi.** Pentru primul obiectiv, Uzina „Griviţa roşie"-Bucureşti este datoare, încă din luna octombrie 1969, cu 8 utilaje, care au fost reprogramate a fi livrate în luna martie a.c., iar pentru cea de a doua, cu 12 utilaje, care au fost replanificate pentru livrare în luna februarie. Probele tehnologice, la ambele instalaţii, urmează să înceapă în aprilie a.c. O întîrziere, cu numai 3 luni, a startului producţiei la instalaţia de dispersil, de pildă, ar aduce o pierdere de 300 tone.

● Una din cauzele amînării punerii în funcţiune a FABRICII DE PLĂCI FIBRE—LEMNOASE (cu o capacitate de 114.000 tone/an) **din cadrul Complexului pentru industrializarea lemnului—Sebeş,** din trimestrul IV/1969 în al doilea trimestru din anul curent, a constituit-o neasigurarea la timp a unor utilaje de către furnizori. Nici în prezent problema nu este pe deplin rezolvată. Uzina de maşini electrice — Bucureşti este datoare cu 8 motoare electrice de diferite puteri (termen iniţial de livrare — 31 decembrie 1969), Uzina de utilaj chimic — Ploieşti cu 14 rezervoare din oţel inoxidabil (termen — 31 decembrie 1969), etc. Totodată, 20 motoare electrice de puteri cuprinse între 0,8 şi 55 KW nu au fost contractate, deoarece Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini nu a emis încă repartiţii.

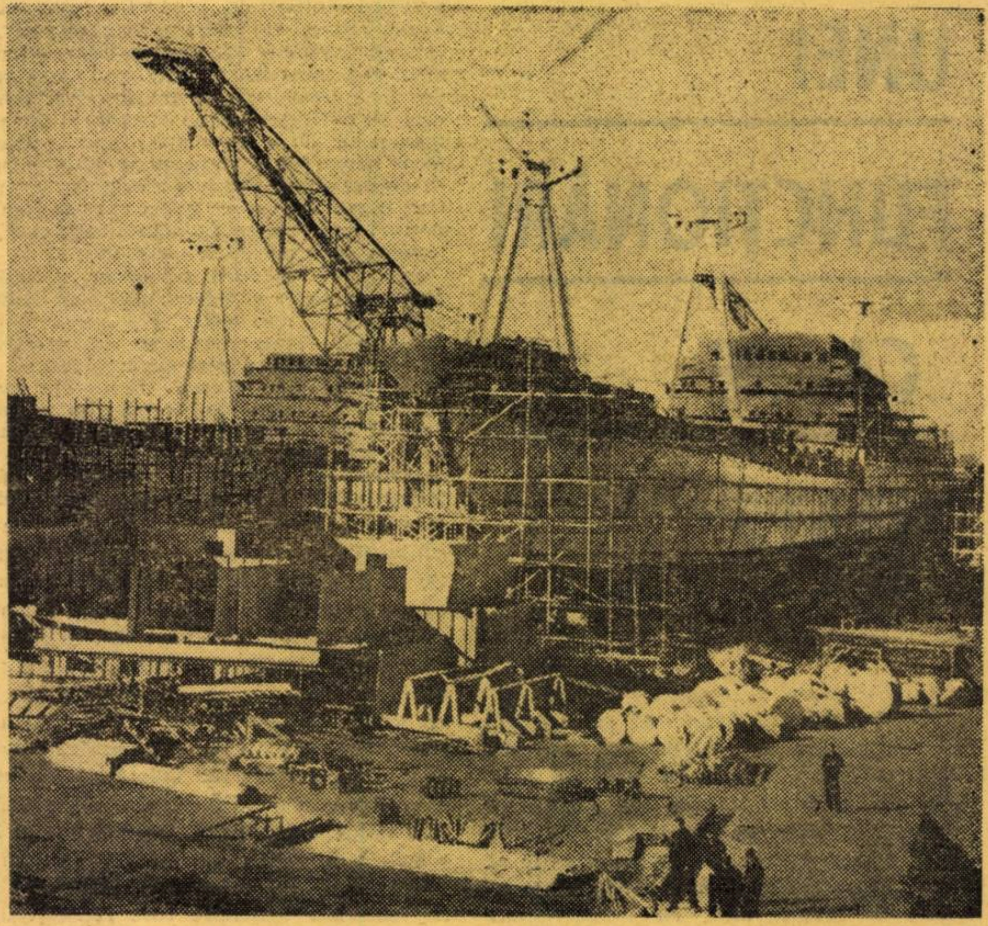

Imagine de la Şantierul naval din Galaţi

AGRICULTURĂ

ORIENTĂRI NOI ÎN ORGANIZAREA ȘI GOSPODĂRIREA AGRICULTURII COOPERATISTE

FĂURIREA SOCIETĂȚII SOCIALISTE multilateral dezvoltate — obiectiv central al dezvoltării economiei noastre în perioada 1971—1980, — necesită dezvoltarea puternică a forțelor de producție, perfecționarea continuă a formelor și metodelor de organizare, de conducere și planificare a activității economice și creșterea susținută a eficienței în toate sectoarele producției materiale. În această direcție o semnificație deosebită o au măsurile de dezvoltare și creștere economică a cooperativelor agricole care, — așa cum se știe, sînt preponderente în agricultura țării, deținînd peste 60,6% din suprafața agricolă, și 75% din suprafața arabilă și peste 52% din întreagă populație activă ocupată în economia națională.

Rezultă că înfăptuirea directivelor Congresului al X-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea agriculturii și creșterea aportului acesteia la progresul economiei naționale depinde în măsură hotărîtoare de nivelul producțiilor ce se obțin în cooperativele agricole și de eficiența economică a activității din cadrul acestor unitiăți. Acesta și explică în fapt preocuparea susținută a conducerii superioare a partidului nostru pentru dezvoltarea și consolidarea agriculturii cooperatiste.

ÎN CEI DOUĂZECI DE ANI de activitate și îndeosebi după încheierea cooperativizării agriculturii, cooperativele agricole au obținut rezultate evidente în creșterea producției vegetale și animale, în dezvoltarea proprietății obștești și în sporirea veniturilor țărănimii. Trebuie însă arătat că aceste realizări nu sînt pe măsura eforturilor pe care statul socialist și cooperativele înseși le-a făcut pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale, nu reflectă condițiile și potențialul real de producție al agriculturii cooperatiste ca formă socialistă de gospodărire și organizare a producției.

Cauzele rămînerilor în urmă din cooperativele agricole în ceea ce privește producțiile obținute și mai ales eficiența scăzută din unele sectoare de activitate, sînt multiple, fiind atît de natură tehnică, cît și economică și organizatorică. Dintre acestea, o influență negativă asupra întregii activități din c.a.p. au avut-o neajunsurile care au dăinuit în organizarea de ansamblu, cît și în cea internă a producției și a muncii.

Deși în documentele de partid, apărute după 1963, s-a subliniat de nenumărate ori necesitatea perfecționării organizării producției din c.a.p. în direcția unei repartiții teritoriale judicioase, care să asigure valorificarea cît mai deplină a condițiilor naturale și economice existente în fiecare unitate, precum și o concentrare pe zone și cooperative a producției și îndeosebi a producției marfă, totuși măsurile întreprinse în acest scop au fost insuficiente, multe din ele nefiind duse pînă la capăt.

Ca urmare, rezultatele obținute în direcția concentrării producției sînt neînsemnate, în multe cooperative agricole activitatea de producție continuînd să se desfășoare dispersat pe un număr exagerat de mare de ramuri și sectoare de activitate. Cîteva date sînt concludente din acest punct de vedere. Astfel, în producția vegetală, în 1968, grîul s-a cultivat în 4632 cooperative din totalul de 4673 unități; porumbul de 4568 cooperative; sfecla de zahăr în 2137, floarea soarelui în 2361, cartofii în 3869, legumele în 3974 cooperative. În condițiile unei asemenea dispersări a culturilor, suprafața medie ce revenea la o cooperativă cultivatoare era destul de mică, fiind de 477 ha la grîu, 465 ha la porumb, 86 ha la sfecla de zahăr, 167 ha la floarea soarelui, 35 ha la cartofi și 30 ha la legume. Desigur, fiind vorba de cifre medii, în multe cooperative aceste suprafețe erau și mai mici. În același an 1968, un număr de 646 c.a.p. au avut în cultură sub 200 ha grîu; 977 sub 200 ha porumb, 829 mai puțin de 50 ha sfeclă de zahăr, 970 cooperative sub 100 ha floarea soarelui, 3304 unități sub 50 ha cartofi, 2712 cooperative sub 30 ha legume.

Prima constatare ce se poate desprinde din analiza acestor cifre este aceea că aproape toate plantele principale de cultură sînt prezente în marea majoritate a cooperativelor, iar a doua concluzie, că acestea, în multe unități, se cultivă pe suprafețe foarte mici, ceea ce nu asigură condiții optime pentru aplicarea tehnicii înaintate, a tehnologiilor moderne și pentru organizarea pe baze științifice a producției și a muncii. Ca urmare, producțiile obținute nu sînt corespunzătoare potențialului real al agriculturii cooperatiste nici ca mărime absolută și nici sub raportul eficienței economice.

În sectorul creșterii animalelor, în unele județe cum sînt Constanța, Tulcea, Timiș, Brașov, Ilfov și altele s-au înregistrat rezultate mai bune în direcția profilării și a concentrării producției. Cu toate acestea, nici aici rezultatele obținute nu sînt încă satisfăcătoare. Și în prezent multe cooperative agricole cresc un număr mare de specii de animale, efectivele pe specii în cadrul unei cooperative fiind mici. Așa de exemplu, în anul 1968 din totalul de 4673 c.a.p. — taurine se creșteau în 4657 cooperative, porcine în 3975, ovine în 4407, iar păsări în 1786 unități. Efectivele medii pe specii în cooperativele crescătoare de animale erau de 437 capete la taurine, 377 capete la porcine, 1220 capete la ovine și numai 2322 capete la păsări. Desigur că, în condițiile acestor cifre medii, în multe cooperative agricole efectivele medii pe specii erau mult mai mici. Așa, de pildă, în anul respectiv 1445 c.a.p. creșteau sub 300 capete taurine, 2385 — sub 300 capete porcine, 2279 — sub 1000 capete ovine și 1120 — sub 2000 capete păsări.

Firește că în condițiile unei asemenea dispersări a efectivelor de animale nu se poate practic vorbi de posibilități reale, pentru aplicarea unor sisteme moderne, intensive de creștere și îngrășare — bazate pe mecanizare și pe tehnologii înaintate de producție, — care să conducă la sporirea randamentelor și a eficienței economice. Experiența mondială, practica din ultimii ani a întreprinderilor agricole de stat din țara noastră, precum și rezultatele cooperativelor agricole care și-au profilat producția agricolă pe un număr redus de culturi și specii de animale, organizate însă pe suprafețe și cu efective mari, demonstrează convingător superioritatea și avantajele economice ale concentrării producției.

Tocmai analiza aprofundată, multilaterală a acestor rezultate a stat la baza stabilirii de către Congresul al X-lea al partidului nostru a sarcinii de a se trece și în cooperativele agricole la profilarea și concentrarea producției și la specializarea unităților, acțiune care va trebui să fie încheiată pînă în anul 1975. Pe temeiul acestei sarcini, organele de specialitate ale Ministerului Argriculturii și Silviculturii și Uniunii Naționale a C.A.P., au elaborat unele studii privind dezvoltarea și organizarea de perspectivă a producției agricole din cooperative. În această privință s-au și elaborat și aprobat studiile referitoare la dezvoltarea legumiculturii și a principalelor specii de animale și sînt în curs de definitivare studiile privind dezvoltarea pomiculturii și viticulturii. Aceste studii, prin care se stabilesc orientările noi și direcțiile principale de dezvoltare în perspectivă a ramurilor de producție din cooperative, constituie importante pîrghii cu ajutorul cărora organele agricole înfăptuiesc în practică acțiunea vastă și complexă de profilare și concentrare a producției cooperatiste.

Care sînt aceste orientări noi și direcții principale ale dezvoltării și organizării viitoare a producției agricole din c.a.p. și în ce constă semnificația lor economică? În sectorul producției vegetale se prevede o mai judicioasă amplasare pe teritoriu a culturilor în raport de condițiile concrete naturale, economice și sociale din fiecare cooperativă. În cadrul acestei acțiuni, culturile destinate pentru producția marfă vor fi concentrate pe suprafețe mari într-un număr restrîns de unități, care dispun de cele mai favorabile condiții. Pentru nevoile proprii de consum aceste culturi se vor menține și în alte cooperative, unde conducerile respective apreciază că ele se justifică din punct de vedere economic. O astfel de orientare vizează o serie de culturi cu mare pondere în economia cooperativelor cum sînt: porumbul, floarea soarelui, sfecla de zahăr, cartofii, tutunul, plantele textile și altele.

În privința legumiculturii problema orientării producției se pune într-un fel pentru culturile din cîmp și în alt fel pentru culturile din sere, solarii și răsadnițe. Astfel, producția marfă de legume cultivate în cîmp, se prevede să fie concentrată într-un număr restrîns de cooperative, amplasate în bazinele legumicole tradiționale și cu perspective sigure de dezvoltare. Dintre aceste cooperative, un număr de unități vor fi profilate pentru a produce marfă la export. În vederea valorificării superioare a producției legumicole obținute în aceste cooperative se vor organiza stații de sortare și întreprinderi de semiindustrializate fie la nivelul unităților cultivatoare, fie cu caracter intercooperatist. Pentru satisfacerea nevoilor proprii de consum ale cooperativelor, legumele se vor putea cultiva, în continuare, în toate cooperativele care dispun de condiții corespunzătoare. În privința legumelor cultivate în sistem protejat (sere, solarii, răsadnițe), direcția de dezvoltare în perspectivă a acestora o constituie concentrarea lor în întreprinderi intercooperatiste.

În pomicultură și viticultură, extinderea plantațiilor noi se va face numai pe bază de documentații fundamentate economic și numai în cooperativele amplasate în bazinele specifice acestor culturi. Orientarea de perspectivă în extinderea plantațiilor de tip intensiv o constituie concentrarea acestora pe suprafețe mari în întreprinderi de tip intercooperatist.

Schimbări structurale de fond se prevăd în privința organizării producției zootehnice. Aici problemele de orientare diferă de la o specie la alta, iar în cadrul aceleiași specii de la o direcție de specializare la alta. Astfel, creșterea vacilor de lapte se va face concentrat în toate cooperativele agricole care dispun de condiții și, în primul rînd, de bază furajeră îndestulătoare și ieftină. În aceste unități se va menține tineretul de prăsilă necesar reproducției, restul urmînd să fie vîndut cooperativelor sau asociațiilor intercooperatiste profilate pentru îngrășare.

Îngrășarea tineretului taurin și a taurinelor adulte se prevede să fie concentrată îndeosebi în mari unități industriale cu caracter intercooperatist, organizate pe principiile tehnicii și tehnologiilor folosite de către întreprinderile de stat cu profil asemănător.

Creșterea porcilor pentru producția de carne necesară fondului de stat, se prevede a fi organizată în exclusivitate în complexe industriale de tip intercooperatist, mergîndu-se în această direcție pe combinate de dimensiuni corespunzătoare sub raportul eficienței economice și al posibilităților reale ale cooperativelor asociate. Pentru satisfacerea celorlalte nevoi locale în producția de carne de porc, creșterea și îngrășarea acestora se va putea face în toate coopeorarativele agricole unde există condiții și posibilități, fără însă ca aceasta să dăuneze activjtății din ramura sau ramurile profilatoare a cooperativei respective.

În privința creșterii ovinelor, orientarea de perspectivă o constituie dezvoltarea acestei specii în toate cooperativele agricole pînă la limita posibilităților reale de furajare. Pentru oile cu lînă fină, amplasate teritorial, în principal, în zonele din sudul țării, se prevede organizarea de fătări extratimpurii, pentru oile cu lînă fină din zonele de deal se vor organiza fătări timpurii, iar pentru oile cu lînă grosieră din zonele montane și premontane se vor organiza fătări de primăvară. Creșterea și îngrășarea tineretului ovin, în special de la oile cu lînă fină și semifină, sînt orientate a se realiza pe viitor în întreprinderi mari intercooperatiste, specializate în producerea cărnii de batal pentru export. Eficiența economică ridicată a îngrășării tineretului ovin și posibilitățile largi pentru export a acestei producții justifică întru totul o astfel de orientare, stabilită de către organele de specialitate.

O altă direcție în dezvoltarea agriculturii cooperatiste, care se va materializa încă din acest an și care va influența pozitiv asupra întregii activități economice din cooperative, o constituie cooperarea economică cu întreprinderile agricole de stat, cu institutele și stațiunile experimentale agricole. În cadrul acestei cooperări, cooperativele agricole vor beneficia de semințe în soiuri de mare randament, de material săditor pomi-viticol, de animale de rasă, de asistență și îndrumare tehnică. Intr-o etapă ulterioară, această cooperare va cunoaște și alte forme, ce se vor concretiza, în final, în întreprinderi comune cu participarea cooperativelor și a unităților de stat.

Un puternic instrument pentru materializarea noilor direcții de dezvoltare și organizare ale agriculturii cooperatiste îl va constitui sistemul îmbunătățit de planificare, care prevede ca începînd cu anul 1971 cooperativele agricole să primească din planul de stat numai sarcini referitoare la realizarea producției marfă.

Trebuie arătat că în multe județe s-a trecut încă din acest an la realizarea unor importante obiective intercooperatiste în legumicultură și creșterea animalelor, ceea ce va spori considerabil producția în aceste sectoare de însemnătate deosebită pentru aprovizionarea populației și sporirea veniturilor țărănimii.

Noile orientări în dezvoltarea producției vegetale și animale din c.a.p. modifică structural conceptul și modul de organizare și gospodărire al agriculturii cooperatiste, creînd premise sigure pentru o puternică dezvoltare și perfecționare a forțelor și relațiilor socialiste de producție, pentru așezarea pe baze științifice a întregii activități ce se desfășoară în acest sector al economiei, pentru obținerea unor rezultate constante în creștere și cu o înaltă eficacitate economică.

Profilarea, concentrarea producției și specializarea unităților, — acțiuni către care se tinde prin aplicarea în practică a direcțiilor noi de dezvoltare și organizare a agriculturii cooperatiste, oferă posibilități și condiții din cele mai favorabile pentru introducerea pe scară largă în producție a progresului tehnic, a cuceririlor științifice și a celor mai înaintate forme, metode și procedee de conducere și organizare a producției și a muncii.

dr. Sabin NICA-SÎRBEȘTI

- **Profilarea, concentrarea producției și specializarea unităților — acțiune obiectiv necesară pentru modernizarea agriculturii cooperatiste.**
- **Producția de cereale și plante tehnice, destinată fondului de stat, concentrată în cooperative cu condiții din cele mai favorabile.**
- **Producția marfă de legume cultivate în cîmp — amplasată numai în bazine consacrate; specializarea unor cooperative pentru producția de legume la export. Producția de legume în sere, solarii și răsadnițe și dezvoltarea plantațiilor intensive de vii și pomi — se vor extinde în mari întreprinderi de tip intercooperatist.**
- **Îngrășarea taurinelor, porcinelor, ovinelor și creșterea păsărilor pentru carne și ouă — vor fi organizate în complexe intercooperatiste de tip industrial.**
- **Sistemul îmbunătățit de planificare — instrument puternic de materializare a noilor direcții de organizare și gospodărire a agriculturii cooperatiste.**
- **Cooperarea economică cu unitățile agricole de stat.**

ȘTIINȚĂ, TEHNICĂ TEHNOLOGIE, INOVAȚII

● **Primele 20 motofierăstraie** concepute și realizate de specialiștii Institutului de cercetări forestiere și ai Uzinei Metrom din Brașov și-au trecut cu succes probele. Agregatele sînt prevăzute cu motor de explozie în doi timpi, avind o capacitate cilindrică de 75 cmc și un potențial de 2 c.p. Primul lot de motofierăstraie de fabricație românească a și intrat în funcțiune la Întreprinderea de exploatare și industrializare a lemnului din Brașov.

● Cercetările întreprinse de către un colectiv condus de inginerii Augustin Belea și Marius Begheceanu, de la Institutul de cercetări pentru chimizarea gazului metan din Mediaș, au dus la obținerea unor **noi sortimente de produse auxiliare solicitate în industria textilă și cea a pielăriei.** Este vorba de produsul denumit „Romacril E.A. 8400", un liant utilizat la cașerarea spumei poliuretanice (burete) pentru țesături textile, de „Romacril E.L.P. 500", liant termoplastic folosit în industria de încălțăminte și „Romacril E.H.C. 1", liant pentru pasta de cretare folosită în industria hîrtiei. Noile produse au trecut cu succes probele efectuate în faza pilot și în faza de experimentare industrială.

● **Procedeul de exploatare a zăcămintelor de țiței greu și viscos** prin metode termice (combustie subterană) experimentat pentru prima dată în țara noastră — ca urmare a studiilor întreprinse de specialiștii Institutului de cercetări foraj-extracție din Cîmpina — se aplică, începînd cu prima lună din acest an, la un nou grup de sonde. După calcule estimative, extinderea acestui procedeu în cursul anului 1970 se va concretiza într-un plus de producție de peste 8 000 000 lei.

EFICIENȚĂ

ÎN UNITĂȚILE M. I. U.

AVANTAJELE SPORIRII PRODUCȚIEI PROPRII DE PIESE DE SCHIMB

CREȘTEREA continuă a numărului de utilaje și mașini în întreprinderile industriei ușoare, necesită un volum tot mai mare de piese de schimb pentru întreținerea lor. **Pentru a putea face față acestei cerințe, în decursul anilor a fost creat un puternic sector propriu de producție.** Au fost profilate pe producția de piese de schimb un număr de opt întreprinderi, printre care **Metalotehnica** din Tg. Mureș (care singură asigură în prezent peste 25% din producția de piese de schimb a Centralei industriale a articolelor casnice, utilaj-piese schimb); **Întreprinderea de utilaje pentru industria ușoară** (I.P.I.U.) tot din Tg. Mureș, **Nicovala** din Sighișoara, **Flamura Roșie**-Sibiu, **Metalul Roșu** din Cluj și altele.

Satisfacerea necesarului de piese de schimb și, îndeosebi, al celor de serie mică sau unicate, a cerut și folosirea capacităților de producție existente în atelierele mecanice ale celorlalte întreprinderi și unități mari ale industriei ușoare. Este semnificativ că, dacă pe total industrie ușoară producția de piese de schimb sporește în 1970, comparativ cu realizările din 1965, cu circa 97% (vezi graficul nr. 1), producția ce se va realiza în atelierele mecanice ale marilor întreprinderi și unități va crește mai mult decît dublu, adică cu peste 152%. Atelierele respective asigură în acest an circa 25% din producția de piese de schimb a Ministerului Industriei Ușoare, față de 19% în anul 1965 (vezi graficul nr. 2).

Graficul nr. 1

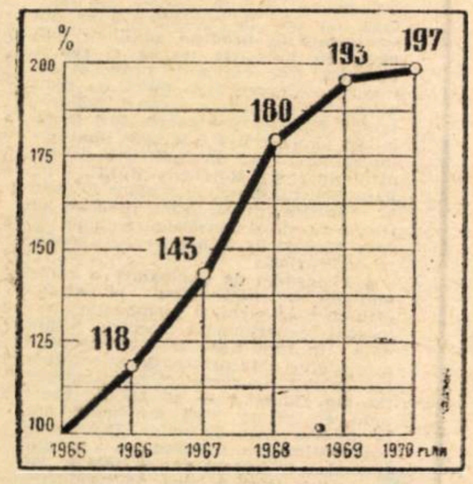

Creșterea producției de piese de schimb în unitățile M.I.U.

Graficul nr. 2

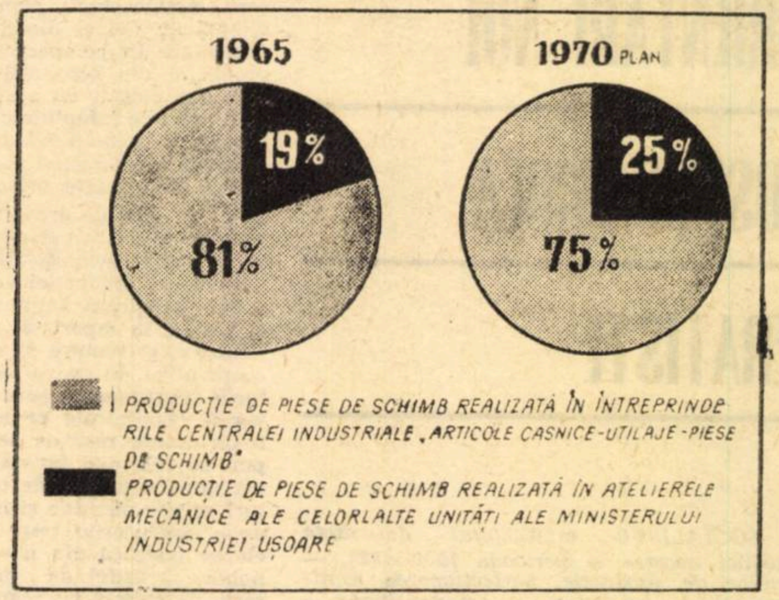

Datorită creșterii producției de piese de schimb din țară, a fost posibil să se reducă, an de an, importul. **Astfel, în 1969 importul de piese necesare ministerului s-a redus, față de 1966, cu peste 20%.** În general, s-au importat numai piese de serie mică sau unicate, a căror producție nu era eficientă în țară, sau cele achiziționate o dată cu unele utilaje noi. Sporirea eficienței economice a necesitat și **trecerea la specializarea producției unor întreprinderi.** Astfel, întreprinderea „Nicovala" din Sighișoara a fost specializată în producția de piese de schimb pentru războaiele de țesut lînă și covoare, I.U.I.U. din Tg. Mureș, pentru utilajele și mașinile din secțiile de preparație și țesătorie bumbac, in-cînepă și mătase, iar Metalul Roșu din Cluj pentru utilajele din secțiile de finisat textile etc.

Cu toate aceste realizări, nu s-a reușit să se mobilizeze, în toate cazurile, întreaga capacitate de producție existentă în atelierele mecanice din întreprinderi. De regulă, capacitatea acestor ateliere a fost folosită pentru producția de piese de schimb necesară lucrărilor curente de întreținere a utilajelor proprii. Cu alte cuvinte, una și aceeași piesă a fost realizată, de mai multe ateliere mecanice, cu un consum mare de forță de muncă, care a făcut ca prețul de cost să fie ridicat. Acest lucru a avut o influență negativă și asupra indicatorilor de utilizare a mașinilor-unelte din aceste ateliere, indicatori care au înregistrat nivele mai scăzute, comparativ cu media realizărilor din unitățile specializate în producția de piese de schimb.

În acest an, există condiții pentru eliminarea acestui neajuns. **Gruparea întreprinderilor din industria ușoară în ultima parte a anului 1969 în combinate sau întreprinderi mai mari, permite ca, în cadrul unor localități unde există mai multe unități aparținînd de același combinat, să se treacă la comasarea atelierelor mecanice.** Prin această măsură se va asigura o eficiență mai înaltă, ca urmare a posibilităților de trecere la producția de serie, la specializarea acestora în realizarea anumitor tipuri sau grupuri de piese de schimb etc. După un calcul făcut, rezultă că **numai prin comasarea celor trei ateliere mecanice care există în cadrul Combinatului textil din Cluj** (toate atelierele fiind în același oraș) **se poate asigura o creștere a productivității muncii la producția de piese de schimb de 50%, o reducere a nivelului de cheltuieli de producție cu circa 25% și, respectiv, o dublare a indicatorului de utilizare a mașinilor-unelte.** Același lucru este valabil și pentru combinatele textile din Oradea, Sibiu, Timișoara etc.

Tot în vederea sporirii eficienței economice **este necesar a se lua măsuri și pe linia tipizării și standardizării în mai mare măsură a producției de piese de schimb.** În acest scop, se impune intensificarea acțiunii de tipizare și standardizare începută în cadrul Ministerului Industriei Ușoare și, în mod deosebit, la piesele cu pondere mare în producție. **Această acțiune va trebui îmbinată și cu reducerea consumului de metal, știut fiind că orice cantitate economisită permite realizarea unei producții suplimentare, cît și reducerea nivelului cheltuielilor de fabricație.** În acest sens, atelierele și grupele de proiectare din unitățile producătoare de piese de schimb vor trebui să treacă de urgență la reproiectarea principalelor tipuri de piese de schimb și, în mod deosebit, a acelora cu pondere mare în producție, în scopul reducerii normelor de consum.

O altă sursă de economisire a metalului o constituie **folosirea în mai mare măsură în producția de piese de schimb a materialelor înlocuitoare și, în special, a materialelor plastice.** De exemplu, prin înlocuirea tălpii naturale la producția de pichere (accesorii care se folosesc în industria textilă) cu polietilenă de joasă presiune, se asigură, pe lîngă economisirea unei cantități importante de piei, și o ridicare a calității acestora (picherele din material plastic au o durată de folosire de 3 ori mai mare decît cele confecționate din piele). Totodată, **din cantitatea de 70 tone piei ce se folosesc în prezent pentru confecționarea de pichere, se poate realiza o producție suplimentară de circa 450 mii perechi încălțăminte.** Asemenea exemple sînt valabile și pentru producția altor tipuri de piese de schimb.

dr. Șt. ȘTEFĂNESCU
director adjunct
Ministerul Industriei Ușoare

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● ISCE ROMÂNOEXPORT a încheiat cu diferite firme din R. F. a Germaniei contracte pentru exportul de costume din lînă în amestec cu poliesteri, costume de protecție din bumbac, pantaloni cu pieptar de protecție din bumbac, combinezoane de protecție din bumbac. Cu firme din Olanda s-au încheiat contracte pe baza cărora se vor exporta 1 000 perechi bocanci cu fețe semianilin și tălpi din cauciuc.

● ISCE MINERALIMPORTEXPORT va importa de la firme din Italia, pe baza contractului încheiat, circa 100 tone carbură de siliciu.

● ISCE METALIMPORT a încheiat recent contracte pentru exportul a 1 200 tone țevi pentru instalații în Elveția și 5 000 tone țevi fără sudură în R. F. a Germaniei. De asemenea, s-a contractat importul a 500 t feromangan afinat 80% Mn din Anglia și 1 000 tone siliconungen 65% Mn din Olanda.

● ISCE CHIMIMPORT, pe baza contractelor încheiate, va livra către întreprinderi din R. P. Ungară, 500 t. bicarbonat de sodiu concentrație 99%. Cu firme din Danemarca și Finlanda s-au încheiat noi contracte pe baza cărora vor fi livrate 800 t p.v.c. suspensie kw 67. Pentru exportul a 75 t deșeuri de filme alb-negru de 16 și 35 mm s-au încheiat contracte noi cu firme din Suedia.

● ISCE PETROLEXPORT. Un nou contract pentru exportul a 11 000 t toluen ANSTMd 841—50 a fost încheiat cu firme din R. F. a Germaniei.

● ISCE EXPORTLEMN va livra către firme din Italia 222 500 mc cherestea de rășinoase.

● ISCE PRODEXPORT. 270 tone ulei de ricin fac obiectul unui nou contract încheiat de întreprindere, pentru a fi exportate în Elveția. De asemenea, s-au încheiat contracte pentru exportul a 30 t boia de ardei furajeră în R. F. a Germaniei și 75 t germeni de grîu în Finlanda.

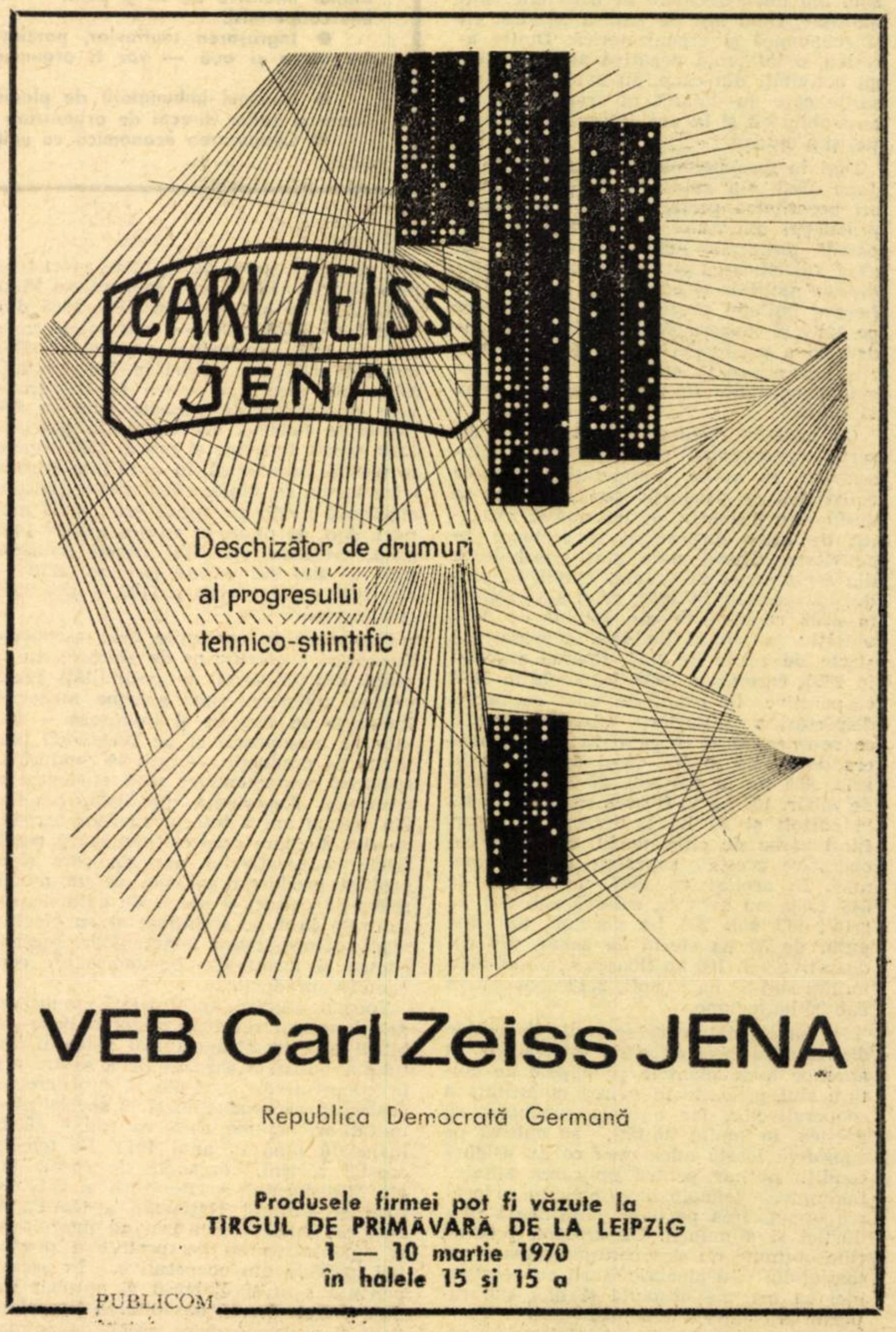

PUBLICOM

25 de ani de la instaurarea puterii populare

6 Martie 1945

O PUTERNICĂ ÎNCLEŞTARE DE FORŢE

S-A SCURS un sfert de veac de cînd, la 6 martie 1945, prin lupta maselor largi populare, pentru prima oară în istoria patriei noastre, a fost instaurat un guvern de largă concentrare democratică în care precumpăneau reprezentanţii clasei muncitoare şi ai ţărănimii.

Răsturnarea dictaturii militaro-fasciste, ca urmare a insurecţiei din august 1944, a dat un nou curs dezvoltării ţării noastre. Avîntul revoluţionar al maselor largi populare conduse de P.C.R. a dus **la transformarea luptei antifasciste de eliberare naţională într-o amplă mişcare socială pentru înfăptuirea unor profunde prefaceri în viaţa politică şi socială a ţării,** care a cuprins principalele forţe revoluţionare ale societăţii — clasa muncitoare, ţărănimea, masele largi populare — hotărîte să pună capăt exploatării burghezo-moşiereşti, dependenţei faţă de puterile străine, să asigure un curs progresist dezvoltării societăţii româneşti.

Un larg program de acţiune

ÎNCA în primele săptămîni după insurecţie, P.C.R. s-a dovedit la înălţimea cerinţelor etapei istorice prin care trecea ţara, afirmîndu-se ca singura forţă politică capabilă să organizeze şi să conducă lupta revoluţionară a maselor. Chemările sale pentru desfiinţarea rămăşiţelor feudale şi împroprietărirea ţărănimii, democratizarea vieţii politice, pentru refacerea economiei, însufleţeau toate forţele democratice şi patriotice ale ţării. Masele largi au pătruns cu impetuozitate în viaţa politică a ţării. Partidul a organizat în această perioadă sindicatele unice, organizaţiile de tineret, continuînd în acelaşi timp lupta pentru consolidarea Frontului Unic Muncitoresc. S-a extins în toată ţara organizaţia ţărănimii muncitoare, Frontul Plugarilor; s-a intensificat activitatea comuniştilor în rîndurile femeilor, intelectualităţii.

În faţa amploarei luptelor revoluţionare care aveau loc, forţele reacţionare îşi intensificau opoziţia încercînd să împiedice consolidarea cuceririlor democratice obţinute de popor. Partidele naţional-ţărănesc şi naţional-liberal, regrupîndu-se în jurul monarhiei, se opuneau cu înverşunare dezvoltării ţării pe calea reformelor sociale iniţiate de partidul comunist, încercînd să excludă participarea maselor populare la înfăptuirea transformărilor social-politice care stăteau în faţa poporului român, să menţină vechile rînduieli.

În aceste condiţii, orientîndu-se consecvent spre o politică de largi alianţe care să includă toate forţele politice interesate în dezvoltarea ţării pe calea progresului, partidul a organizat pe baza unei platforme de transformări social-politice cu caracter general democratic, Frontul Naţional Democrat.

Proiectul de platformă, publicat, în septembrie 1944, subliniind necesitatea angrenării poporului român cu toate forţele în războiul antihitlerist, cuprindea un ansamblu de măsuri menite să ducă la făurirea unui regim în care puterea să aparţină clasei muncitoare şi aliaţilor săi, democratizarea aparatului de stat şi a întregii vieţi publice, desfiinţarea rămăşiţelor feudale din agricultură şi limitarea poziţiilor economice ale marilor capitalişti, lupta împotriva sabotorilor.

Partidul Social Democrat, Frontul Plugarilor, Uniunea Patrioţilor, Uniunea Populară Maghiară, Partidul Socialist Ţărănesc şi alte organizaţii democratice au acceptat să continue colaborarea cu Partidul Comunist Român pe baza acestei platforme şi să acţioneze în comun pentru realizarea ei. Platforma a devenit astfel programul de acţiune în jurul căruia P.C.R. a coalizat forţele democratice în frunte cu clasa muncitoare, pe toţi cei interesaţi să asigure refacerea ţării şi dezvoltarea ei democratică, izolarea de mase a cercurilor reacţionare burghezo-moşiereşti.

COMUNICATUL CONSILIULUI FRONTULUI NAŢIONAL DEMOCRAT

Împotriva demonstraţiei paşnice organizate de F.N.D. în Capitală s-a tras din clădirea Ministerului de Interne, de la Prefectura de Poliţie şi de la fereastra Palatului Regal cu arme şi mitraliere. Generalul Rădescu este autorul direct al asasinatului în masă săvîrşit în Capitala ţării.

Răspunsul împotriva acestui act criminal nu poate fi decît unul singur: demiterea imediată a lui Rădescu şi imediata lui arestare.

Cele petrecute la Bucureşti s-au repetat identic — după acelaşi plan — la Craiova, Caracal şi Braşov, unde în cursul zilei de sîmbătă au căzut morţi şi răniţi dintre paşnicii manifestanţi...

CONSILIUL FRONTULUI NAŢIONAL DEMOCRAT

(România liberă
26 februarie 1945)

Asaltul împotriva reacţiunii

SUB CONDUCEREA partidului comunist mase uriaşe ale populaţiei s-au angajat într-o luptă ascuţită împotriva reacţiunii. La sfîrşitul anului 1944, în condiţiile în care devenise evident că forţele reacţionare din guvern tergiversau luarea unor măsuri energice pentru democratizarea aparatului de stat, din iniţiativa P.C.R. au luat amploare acţiunile de înlăturare pe cale revoluţionară a elementelor vechiului regim de la conducerea întreprinderilor şi instituţiilor, de ocupare a primăriilor şi prefecturilor şi înlocuire a prefecţilor şi primarilor reacţionari cu reprezentanţi ai forţelor democratice, de împărţire a pămînturilor moşiereşti peste capul autorităţilor.

Activişti ai C.C. al P.C.R., ai organizaţiilor judeţene, mii de muncitori au plecat la sate pentru a sprijini şi organiza ţărănimea în lupta sa pentru pămînt. Participarea muncitorilor la înfăptuirea reformei agrare a conferit acestei acţiuni un caracter organizat, a contribuit la creşterea conştiinţei maselor ţărăneşti, la sporirea încrederii în forţele proprii şi în tăria clasei muncitoare. Ţărănimea la rîndul său a participat în număr tot mai mare la acţiunile organizate de muncitori la oraşe. În focul luptelor pentru pămînt şi putere s-a închegat alianţa muncitorească-ţărănească, forţa motrice principală care a hotărît dezvoltarea revoluţiei populare, soarta bătăliei pentru putere.

Concomitent cu realizarea pe cale revoluţionară a reformei agrare, au avut loc acţiuni de ocupare de către forţele democratice a organelor locale ale administraţiei de stat care aveau o conducere reacţionară.

Asalturile asupra acestora se succedau cu înverşunare, cuprinzînd judeţ după judeţ, comună după comună. Încă în toamna anului 1944, la Constanţa mii de cetăţeni, avînd în frunte formaţiunile de luptă patriotică, au ocupat prin luptă prefectura. Prin acţiuni violente au fost cucerite prefecturile şi primăriile de la Galaţi, Tulcea, Tîrgovişte şi din numeroase alte localităţi. Amploarea unor asemenea acţiuni au îngrijorat profund reacţiunea. La 20 noiembrie 1944 şeful guvernului îşi exprima în şedinţa Consiliului de Miniştri teama „ca nu cumva să scăpăm din mînă autoritatea şi să treacă peste noi aceste mase care astăzi vor să-şi aleagă primari, mîine vor cere de lucru etc. şi nu le vom mai putea stăpîni".

În ciuda faptului că nu erau recunoscuţi de Ministerul de Interne, noii primari şi prefecţi, acţionînd peste capul guvernului, au luat măsuri în interesul oamenilor muncii.

Desfăşurarea puternicelor lupte politice, economice şi sociale a determinat o continuă schimbare a raportului de forţe, slăbirea poziţiilor claselor exploatatoare şi ale partidelor burgheze reacţionare şi creşterea rolului şi influenţei maselor populare în viaţa politică.

Un nou val revoluţionar

LUPTA pentru aducerea la cîrma ţării a unui guvern al F.N.D., care să exprime interesele marii majorităţi a populaţiei ţării, a cunoscut o nouă amploare la începutul anului 1945, după publicarea de către F.N.D. a programului său de guvernare. În întreaga ţară s-au organizat puternice demonstraţii şi mitinguri în cadrul cărora masele populare cereau aplicarea neîntîrziată a programului preconizat de P.C.R. Oraşele şi satele se aflau practic sub stăpînirea miilor de demonstranţi, ale căror acţiuni se succedau furtunos.

Epopeea luptelor revoluţionare deschise de insurecţia din august 1944, a cunoscut noi momente remarcabile în cursul asalturilor pentru cucerirea organelor locale ale administraţiei de stat care mai aveau încă o conducere reacţionară. Prin acţiuni pline de jertfe şi sacrificii au fost ocupate prefecturile Dolj, Braşov, Tutova, Teleorman, Caracal, Hunedoara, Mehedinţi.

La Craiova, în februarie 1945, luptele au cunoscut un profund dramatism. La apelul comitetului regional P.C.R.-Oltenia şi a Consiliului F.N.D. populaţia muncitoare a Craiovei „de la tînăr la bătrîn, de la orăşean la sătean, bărbaţi sau femei, din toate categoriile sociale, civili şi militari, ofiţeri şi soldaţi" avînd în frunte muncitorii şi formaţiunile patriotice a încercuit palatul prefecturii pe care apoi l-a asaltat cu succes. Mai mulţi ostaşi au fraternizat cu demonstranţii — în ciuda ordinului dat de generalul Rădescu, şeful guvernului, de a trage în manifestanţi dacă aceştia nu se retrag şi continuă să încerce să ocupe instituţiile.

Deosebit de înverşunate au fost luptele pentru ocuparea prefecturilor la Turnu Măgurele şi Caracal. Cei aproape două mii de jandarmi trimişi la Tr. Măgurele au fost nevoiţi să se supună voinţei populare care pînă la urmă a triumfat.

Lupta maselor este în creştere. Tensiunea maximă este atinsă la 24 februarie 1945, cînd atît la Bucureşti cît şi în alte oraşe din ţară s-a deschis focul împotriva manifestanţilor. Încercarea de reprimare brutală a voinţei populare a fost condamnată nu numai de forţele democratice ci şi de cadre superioare din armată, care au dezaprobat planurile guvernului Rădescu de a folosi armata împotriva poporului, apreciind acţiunile şi declaraţiile şefului guvernului ca dăunătoare intereselor armatei şi poporului român. Reacţiunea se afla practic în imposibilitatea de a conta pe o forţă militară în vederea înăbuşirii luptei revoluţionare a maselor.

„ACADEMICIENII ÎNFIEREAZĂ ASASINATUL ÎN MASĂ DIN PIAŢA PALATULUI"

TELEGRAMA DE PROTEST ADRESATĂ REGELUI LA 27 FEBRUARIE 1945

Subsemnaţii, membri ai Academiei Române, profesori universitari şi foşti sfetnici ai Tronului, cu profund respect ne luăm libertatea de a supune Majestăţii Voastre, dezaprobarea noastră hotărîtă faţă de modul sîngeros în care a fost reprimată manifestaţia paşnică a voinţei cetăţeneşti în ziua de 24 februarie 1945, precum şi faţă de declaraţiunile cu desăvîrşire necorespunzătoare sentimentului general al Ţării, făcute de d. Preşedinte al Consiliului de Miniştri în seara aceleiaşi zile (gen. N. Rădescu — n.n.).

Considerăm că atari acţiuni de reprimare a liberei exprimări a voinţei naţionale... îndrumarea oştirii la acte contrare sufletului şi menirii sale, sînt incompatibile cu interesele naţionale şi cu un regim de adevărată democraţie...

Prof. dr. C. I. PARHON
MIHAIL SADOVEANU
MITIŢĂ CONSTANTINESCU
TRAIAN SĂVULESCU
Prof. dr. D. MEZINCESCU
S. STOILOV
Dr. N. Gh. LUPU
Prof. dr. HORTOLOMEI

(România liberă
din 4 martie 1945)

Sub presiunea forţelor populare, la 28 februarie 1945, N. Rădescu a fost nevoit să demisioneze.

Întreaga ţară, cerea într-un singur glas un guvern F.N.D. În faţa tendinţelor de tergiversare a numirii noului guvern, forţele democratice au acţionat cu fermitate, mobilizînd masele la lupta pentru rezolvarea problemei puterii conform intereselor şi voinţei poporului. Din însărcinarea P.C.R., formaţiuni de luptă patriotică, cu un efectiv de peste 11 000 de combatanţi, se aflau mobilizate gata să intre în luptă pentru a impune numirea guvernului propus de F.N.D.

În faţa acestei situaţii, regele nu a mai putut nesocoti voinţa populară şi a acceptat lista care i s-a prezentat privind componenţa noului guvern avînd în frunte pe eminentul om de stat şi patriot înflăcărat, dr. Petru Groza. Manevrele palatului şi ale partidelor burgheze de a forma un nou guvern cu majoritate reacţionară au eşuat. Uriaşul miting la care au participat sute de mii de cetăţeni din Bucureşti şi din împrejurimi — organizat de F.N.D. — pentru a impune instaurarea guvernului democratic, s-a transformat, după aprobarea listei acestuia, într-o imensă adunare, unde mulţimea şi-a manifestat sprijinul pentru noul cabinet.

Instaurarea primului guvern democrat din istoria ţării noastre — în care comuniştii, social-democraţii, organizaţiile sindicale şi ale ţărănimii muncitoare aveau rolul precumpănitor —, a marcat un moment important în procesul revoluţionar început la 23 August 1944 şi care avea să ducă la smulgerea întregii puteri politice din mîinile claselor exploatatoare şi preluarea ei de către clasa muncitoare, aliată cu ţărănimea muncitoare, la construirea orînduirii noi, socialiste, în România.

Cursul revoluţiei a intrat într-o nouă fază, în care clasa muncitoare a folosit puterea de stat pentru a lărgi drepturile şi libertăţile cucerite de popor, pentru a desăvîrşi transformările economice şi sociale cu caracter burghezo-democratic şi a pregătit condiţiile trecerii la construirea socialismului.

Ion ALEXANDRESCU
cercetător
Institutul de studii istorice
şi social-politice

DIN TEXTUL ORDONANŢEI NR. 1 A PREFECTURII JUDEŢULUI CONSTANŢA

...În seara zilei de 4 noiembrie a.c. muncitorimea constănţeană s-a îndreptat spre Prefectură, avînd în frunte FORMAŢIUNILE DE LUPTĂ PATRIOTICE. Aici, muncitorimea a fost primită cu focuri de armă, ostaşilor ordonîndu-le să tragă comandanţii militari superiori.

Prin luptă, Prefectura a fost ocupată cu asalt. A căzut eroic un vajnic luptător antifascist răpus de gloanţele asasine. Azi Prefectura şi întregul judeţ sînt în mîinile noastre.

Pus aici de voinţa ţăranilor şi muncitorilor ordon:

1) În toate satele şi comunele urbane să se aleagă în mod liber, un primar şi un consiliu comunal, format din cetăţenii cei mai cinstiţi, luptători pentru cauza democraţiei.

2) Vechile sfaturi comunale sînt şi rămîn desfiinţate, nefiind alese de poporul muncitor şi nereprezentînd interesele lui.

3) Jandarmii sînt subordonaţi Comitetelor săteşti alese, încetînd orice activitate de teroare şi intimidare a ţăranilor, mărginindu-se la rolul de poliţie contra răufăcătorilor.

4) Pentru siguranţa, ordinea şi liniştea maselor ţărăneşti şi muncitoreşti, vor lua fiinţă, imediat în sate, acolo unde nu sînt, formaţiunile de luptă patriotice sau gărzile patriotice.

. . . . . .

Dată azi, 4 noiembrie,
orele 11 noaptea

(Arhiva C.C. al P.C.R., fond 49, dos. 9275, fila 16)

Concluziile unui studiu

INGINERIA ESTE ÎN PRIMUL RÎND CREAȚIE TEHNICĂ

INGINERIA ROMÂNEASCA a creat valori care se bucură de un bun renume pe plan mondial. Prin lucrările elaborate, numeroși ingineri români au adus o remarcabilă contribuție la îmbogățirea patrimoniului științei și tehnicii universale.

Industrializarea rapidă a țării, intrarea în funcțiune a numeroase uzine, combinate moderne, ridicarea continuă a gradului de tehnicitate a produselor industriale, creșterea volumului și a gradului de diversificare a producției au solicitat un număr tot mai mare de ingineri cu pregătire înaltă. S-a impus cu necesitate preocuparea pentru formarea, specializarea și integrarea lor în procesul complex, dinamic, al operei de construcție socialistă. În anii acestei construcții, prin politica partidului și statului, s-a asigurat creșterea accelerată a numărului inginerilor, care în momentul de față depășesc cifra de 100 000, revenind astfel la 48 de salariați un inginer. În viitorul apropiat, cifra va spori considerabil, prin noile promoții care vor ieși de pe băncile celor opt institute politehnice care funcționează în țara noastră. În această perspectivă, capătă o deosebită semnificație problema folosirii cu maximă eficiență a importantului factor de progres economic pe care-l reprezintă corpul ingineresc.

Incluzîndu-și în cercul său de preocupări o astfel de problemă, Cabinetul județean Galați pentru probleme de organizare științifică a producției și a muncii a efectuat un studiu asupra modului cum sînt folosite cadrele inginerești în principalele ramuri ale economiei județului. Relevînd contribuția acestora la edificarea noii configurații industriale a Galațiului, studiul evidențiază unele stări de lucruri cu totul nesatisfăcătoare.

Valorificarea integrală a calificării

PROBLEMA folosirii raționale a forței de muncă este în general tratată astăzi de către specialiști atît sub aspect cantitativ (antrenarea tuturor persoanelor apte de muncă) cît și calitativ, urmărindu-se „consumarea" forței de muncă la nivelul real al capacității sale. În acest sens se are în vedere ca folosirea deplină a timpului de lucru să fie corelată cu folosirea calificării la parametrii ei reali, pe tot parcursul timpului de lucru.

Un prim aspect desprins prin intermediul studiului elaborat este acela că din timpul de lucru zilnic al unui inginer, o parte însemnată se consumă cu lucrări cu grad de calificare sub cel ingineresc, lucrări ce pot fi efectuate satisfăcător de către tehnicieni sau alte cadre cu calificare medie. Astfel, din răspunsurile primite de la un număr de 194 ingineri, atît din serviciile productive cît și de concepție, privind utilizarea timpului de lucru zilnic pentru lucrări la nivelul calificării lor, un număr de 15 ingineri menționează că rezolvă probleme inginerești între limitele de 1—10% zilnic; 25 — între 20 și 35%; 25 — între 40—65%; 33 — între 60—65%; 72 — între 75—80% și un număr de 24 de ingineri menționează 90%. Referitor la aprecierile date de ingineri în răspunsurile privind probleme rezolvate zilnic care sînt de competența maiștrilor sau tehnicienilor, au rezultat următoarele limite: 83 ingineri rezolvă zilnic astfel de sarcini în proporție de 5—25%; 50 — 25—50%; 14 — 50—75%; 8 — 75—90%; 39 — nu pot preciza.

Analiza structurii complete a zilei de lucru a tuturor inginerilor de la Întreprinderea de construcții și montaje siderurgice arată că o bună parte a acestora și în special cei din categoria ingineri II, șefi lot și șefi de servicii rezolvă probleme care aparțin cadrelor medii — 83% la șefi de lot, de exemplu. Acestea țin îndeosebi de activitățile de aprovizionare, cooperare, urmărire comenzi, evidențe tehnice etc. Situația este generală. La Întreprinderea „7 construcții-montaj" se apreciază că pentru probleme de nivel ingineresc se consumă zilnic 75% la serviciul relații, 65% serviciul tehnologic, 70% la organizarea producției, 20% protecția muncii, iar în execuție 20—30%. La Șantierul Naval Galați inginerii din serviciile funcționale, constructor șef, tehnologic etc., au arătat că utilizează din timpul alocat la nivelul lor de pregătire 50, 60, 75 și, respectiv, 80%, diferența fiind atribuită unor probleme de nivel inferior de calificare.

În general, la toate întreprinderile industriale în răspunsurile date atît de inginerii care lucrează în serviciile funcționale cît și de cei din subunitățile operative, procentele sînt foarte apropiate. Ele demonstrează încărcarea inginerilor cu sarcini necorespunzătoare nivelului lor de pregătire.

Specific pentru întreprinderile din sectorul transporturi este că majoritatea inginerilor fac parte din serviciile funcționale: Direcția C.F.R., N.A.V.R.O.M., D.R.T.A., I.T.O. Cea mai mare parte a timpului afectat este întrebuințat pentru lucrări de coordonare, urmărire, cu următoarea structură: evidențe tehnice, urmărirea comenzilor între 30—40%; dispecerat — disciplină între 40—50%; informări — cooperare, urmărire între 20—30%; organizare rațională între 20—50%; tehnologie — 20%; soluții noi — 10%. La Direcția regională C.F.R. se apreciază că problemele rezolvate zilnic sînt de nivel superior în proporție de 50—90%, iar la D.N.F. Navrom între 50—80%, diferența constituind-o probleme care aparțin tehnicienilor și maiștrilor.

Concluzia de ansamblu este că o bună parte a fondului de timp ingineresc este consumată pentru lucrări care prin natura lor cer un nivel de calificare inferior celui obținut de un absolvent al unui institut de învățămînt superior tehnic.

Implicațiile utilizării insuficiente a inginerilor la capacitatea lor, potrivit cu specializarea lor, sînt multiple: pierderi bănești, fluctuație de personal, lipsă de motivație, micșorarea productivității muncii, dificultăți în recrutarea și încadrarea inginerilor necesari etc.

Printre cauzele care au determinat apariția unei astfel de situații, sînt și unele de natură obiectivă, mai exact, independente de unitățile economice: lipsa unor dotări, neajunsurile rezultate din pregătirea cadrelor intermediare etc. Faptul că pînă în actualul cincinal nu am avut o corelare strict fundamentată între cerințele producției și pregătirea cadrelor a avut o influență nefavorabilă directă. La acestea se mai adaugă și atenția prioritară acordată folosirii „complete" a forței de muncă, fără a se ține seama dacă această folosire este și rațională. Astfel că în prezent înfruntăm unele consecințe negative care au condus la folosirea unor oameni cu pregătire specială în munci inferioare calificării lor, în timp ce o parte a forței de muncă îndeplinește sarcini superioare calificării ei.

Nu este mai puțin adevărat că asupra folosirii integrale a capacității inginerului au acționat și o serie de cauze de natură subiectivă, pendinte în mare măsură de conducerile unităților economice. În mod practic, pe lîngă exemplele arătate se mai întîlnesc situații cînd, de exemplu, în construcții-montaj, inginerul este pus să coordoneze un punct de lucru (o echipă, o formație de lucru etc.) sau să urmărească realizarea planului de mijloace de transport repartizate.

Întocmirea unor scheme precise de funcțiuni, cu descrierea postului și sarcinilor, precum și revizuirea periodică de către conducere a acestor scheme, ar duce, după părerea noastră, la trecerea unui volum mare de sarcini din atribuțiile inginerilor în cele ale tehnicienilor și maiștrilor, obținîndu-se astfel o mai judicioasă încărcare a ambelor categorii de personal. Nu este rău să reamintim că după aprecierile specialiștilor o muncă de tehnician făcută de un inginer este cu circa 25% mai scumpă, iar aceea de funcționar este cu 40% mai costisitoare cînd o îndeplinește un inginer. Este de datoria conducerii fiecărei întreprinderi să asigure încărcarea activității inginerului (folosind metodele analitice periodice, care au fost aplicate cu succes în unele unități) cu sarcini corespunzătoare specializării și nivelului de pregătire a acestora, respectiv efectuarea în funcție de acesta a unei redistribuiri raționale spre sectoare care reclamă prezența sa.

Studiul a relevat:

● Numai într-o singură zecime din timpul său de lucru inginerul face inginerie.

● 83% din sarcinile șefului de lot ar putea fi îndeplinite de maistru.

● O muncă de funcționar, este de 40% mai scumpă cînd este făcută de un inginer.

● Locul inginerului este în compartimentul de concepție tehnică, nu în cel funcțional.

● Metamorfoze păgubitoare: inginerul siderurg-metalurg a fost la obîrșie specialist în textile, piei-blănuri, exploatare mine, hidro-ameliorații, îmbunătățiri funciare; inginerul constructor a terminat facultatea de hidro-ameliorații, silvicultură, pielărie, specialiștii în chimie alimentară și piscicultură se transformă, în timp, în ingineri exploatare porturi.

● Triplă costisitoare consecință: se pierd cunoștințele vechii specialități; se încurcă treburile într-una nouă; sînt împiedicați adevărații specialiști să-și ocupe funcția potrivită.

Concepție tehnică, nu coordonare

O A DOUA DIRECȚIE în care poate fi urmărit modul în care este utilizată capacitatea creatoare a inginerilor o constituie distribuirea acestora în sectoarele operative și cele de concepție. Din acest punct de vedere, analiza noastră relevă faptul că în ansamblu ponderea inginerilor care lucrează în sectoarele productive este de 36% față de total. Pe întreprinderi procentul variază destul de mult: întreprinderile Textile Galați — 50%, Industria laptelui — 50%, Combinatul Siderurgic și Fabrica de Conserve Tecuci — 40%, Șantierul Naval — 18%. Diferența pînă la 100% o reprezintă inginerii care lucrează în serviciile de coordonare și concepție. Astfel în serviciile tehnic-concepție, sînt concentrați 19% din totalul analizat; 26% la uzina „Laminorul"; 11% — Combinatul Siderurgic; 31% — Șantierul Naval; 50% — Uzina Mecano-Navală; 16% — Întrepr. Textile. Fabrica de Conserve Tecuci și Industria Vinului nici n-au prevăzut astfel de posturi.

Un număr mare de ingineri sînt concentrați în servicii funcționale, cu caracter tehnico-economic, de coordonare și urmărire: planificare, organizarea producției și a muncii, investiții, serviciul mecanic șef, coordonare energetică, programare, dispeceri șefi etc. Ponderea unor astfel de posturi în întreprinderile din sectorul industriei este de 40%, din care: „Laminorul" — 26%; I.S.C.L. — 50%; Combinatul Siderurgic — 36%; Șantierul Naval — 40%; Uzina Mecano-Navală — 30%; Fabrica de Conserve Tecuci — 60%; Industria Vinului 70%. Rezultă, așadar, că ponderea acestor funcțiuni este destul de însemnată. Aceasta în detrimentul serviciilor tehnice de concepție, unde trebuie să se concentreze și să se dezvolte o forță de creație tehnică puternică, capabilă să rezolve problemele majore ale diversificării producției, îmbunătățirii calității produselor și organizării științifice a locului de muncă. Un neajuns al concentrării inginerilor în aceste servicii funcționale este și acela că prin natura obligațiilor de serviciu pe care le au, trebuie să rezolve probleme care țin de alte specialități.

Avînd în vedere orientările recente date de conducerea de partid și de stat, ca și tendințele care se manifestă astăzi pe plan mondial, este imperios necesar ca paralel cu dotarea cu utilaje și agregate moderne a unor mari obiective industriale (în cazul nostru, Combinatul Siderurgic) unde automatizarea, mecanizarea și calculul electronic își spun tot mai mult cuvîntul, să se acționeze cu hotărîre în direcția încadrării inginerilor în serviciile de concepție. Prima etapă în această acțiune trebuie s-o constituie analiza temeinică în fiecare întreprindere a structurii producției la această dată, optimizarea acesteia, analiza structurii organizatorice și respectiv a sistemului informațional și repartizarea cadrelor inginerești în compartimentele unde pot să-și aducă o mai mare contribuție.

Metamorfoza blănar — inginer metalurg

ÎN CADRUL unităților din județ, au fost înregistrate un număr de 467 de cadre de specialiști (inclusiv tehnicieni) care ocupă posturi pentru care se cer alte specializări. Astfel, la întreprinderile analizate activau un număr de 47 ingineri care aveau altă specialitate, respectiv: 17 la Combinatul Tecuci, 3 la Șantierul Naval, 6 la Uzina Mecano-Navală, 2 la I.S.C.L. Aceștia sînt repartizați în: conducere — 5, servicii de concepție — 17, servicii de coordonare — 27, producție — 3.

La fel stau lucrurile și în întreprinderile de construcții montaj; la I.C.M.S.G. — 21, la întreprinderea 7 C.M. Galați — 12, la Trustul de Construcții Locale — 16, repartizați, deasemenea, în conducere, în servicii de concepție, coordonare și producție.

În cadrul întreprinderilor de transporturi, lucrau un număr de 11 ingineri de altă specialitate, din care: 4 în servicii de concepție, 7 în servicii de coordonare la Direcția Regională C.F.R., Direcția Navigației Fluviale N.A.V.R.O.M. și întreprinderea de transporturi AUTO Galați. În unitățile de proiectare există un număr de 16 ingineri de altă specialitate.

Situația capătă contururi mai precise dacă observăm modul concret în care sînt încadrați acești ingineri. **În cadrul Combinatului Siderurgic — Galați, în funcția de inginer siderurg-metalurg și specialități similare, lucrează: 2 ingineri chimiști, 3 cu îmbunătățiri funciare, 3 cu facultate de mine — secție de exploatare, 4 ingineri construcții navale — specialitatea aparate de bord, 2 ingineri specialitatea piei-blănuri și finisare textile, 2 ingineri cu specialitatea hidro-ameliorații.** Semnificativ e faptul că o parte din aceștia lucrează în serviciile C.T.C., laborator, cercetare etc. La întreprinderea de construcții-montaj, posturile de ingineri constructori, sînt ocupate de: 7 ingineri cu specialitatea de hidro-ameliorații îmbunătățiri funciare, 3 ingineri cu facultatea de exploatare minieră, 2 ingineri geodezi, 1 geolog, 1 inginer telemecanică, 1 inginer chimist, 1 inginer silvicultură, 1 inginer aparate de bord avioane și 1 inginer specialitatea pielărie. De asemenea, **la DNF NAVROM pe postul de inginer exploatare porturi, lucrează 6 ingineri specialitate chimie alimentară și 3 ingineri cu specialitatea piscicultură.**

Încadrarea unui specialist de o altă pregătire pe un post necorespunzător pregătirii sale, nu este de natură a fi o garanție a rezolvării problemelor în bune condiții. Faptul operează și asupra cunoștințelor căpătate cîndva — în sensul pierderii lor — și, desigur, și asupra randamentului și calității muncii desfășurate de specialistul respectiv în funcția pe care o ocupă dar pentru care nu este pregătit.

Ar fi necesar ca organele de resort din Ministerul Muncii să găsească posibilități de a nu mai oferi alternative pentru ocuparea de către ingineri a unor posturi în special în servicii economice (planificare, normare) cu atît mai mult cu cît în prezent economia noastră dispune de specialiști în aceste domenii. Subliniem acest aspect al problemei întrucît apreciem că de abordarea lui cu realism și curaj depinde în mod hotărîtor promovarea progresului tehnic, ridicarea calității și competitivitatea produselor executate de întreprinderile noastre. În acest sens redistribuirea cadrelor și repartizarea specialiștilor în posturile și sectoarele hotărîtoare ale producției materiale, trebuie privită cu maximum de responsabilitate de către conducerile întreprinderilor în cauză. Consiliile de administrație ale centralelor și combinatelor trebuie să acorde o mai mare atenție planului de repartizare a cadrelor inginerești, să țină cont de necesarul de specialiști în perspectivă și să înlocuiască pe cei care au derogări sau o altă specialitate pe funcția cerută, spre a se evita și aspectul care se petrece în prezent cînd posturile nu pot fi ocupate de specialiști întrucît pe ele sînt ingineri cu altă specialitate, iar conducerile acordă negații absolvenților repartizați pe motiv că nu sînt locuri.

De asemenea trebuie acordată atenție inginerilor tineri (în special acei cu pînă la 3 ani vechime în producție). Din datele existente la întreprinderile analizate a rezultat că în sectorul industriei lucrează peste 34 ingineri stagiari și 211 cu o vechime pînă la 3 ani (respectiv 30% față de total), în construcții 17 ingineri stagiari, iar 118 cu o vechime pînă la 3 ani (23% din total), în proiectare 13 ingineri stagiari și 66 cu o vechime pînă la 3 ani (22% din total). De aici rezultă că sînt suficiente forțe capabile să-și demonstreze prezența prin soluții tehnice, punerea la punct a unor noi produse de concepție originală, caracterizate prin performanțe tehnice funcționale la nivelul celor mai reușite produse similiare existente pe planul mondial, contribuția la modernizarea produselor introduse ulterior în fabricație și înlocuirea în condiții tehnice și economice avantajoase pe bază de cercetări și experimentări proprii a unor materiale deficitare cu altele, mai ieftine și mai ușor de procurat.

Avînd în vedere indicațiile date în documentele de partid, rezultă că fiecărui inginerilor din activitatea de cercetare, proiectare, laboratoare uzinale, sectoare de concepție, trebuie să i se aprecieze activitatea în funcție de problemele pe care și le-a propus spre rezolvare cu maximum de eficiență pentru producție, de capacitatea de a aborda diferite teme cu o perspectivă largă, de operativitate și perseverența cu care participă la asigurarea aplicării în producție a noilor cuceriri ale științei și tehnicii, la ridicarea nivelului tehnic al producției.

Concluziile acestui studiu sînt deosebit de instructive și atrag atenția factorilor de decizie asupra uneia din problemele cu implicații profunde asupra desfășurării proceselor de producție și asupra eficienței lor economice. Desigur, multiplele aspecte pe care ele le ridică nu se pot rezolva decît treptat. Tocmai din această cauză, pornindu-se de la ele, vor fi elaborate măsuri adecvate îndreptate spre mai eficienta utilizare a fondului de creație tehnică de care dispun în prezent unitățile noastre economice. Orientarea dată de conducerea de partid și de stat de dezvoltarea continuă a economiei noastre naționale ca și de extinderea cantitativă și calitativă a raporturilor noastre economice externe sînt suficiente argumente care pledează pentru abordarea cu responsabilitate a problemei ridicării caracteristicilor tehnice ale produselor noastre industriale. Rezolvarea acestei probleme este însă direct dependentă de numărul și nivelul de pregătire al inginerilor, dar și — mai ales — de raționala utilizare a lor.

ION MOCANU
director,
Cabinetul pentru probleme de organizare științifică a producției și a muncii Galați

PRODUCȚIA PROPRIE SUB LUPA AUTOEXIGENȚEI

● SATISFAC PE CLIENȚI PRODUSELE CE LE REALIZAȚI?

● ESTE COMPLETĂ GAMA SORTIMENTALĂ CE O OFERIȚI?

Convorbire cu ing.-șef VALENTIN COSOROABĂ, Uzinele „Timpuri Noi" — București

● Dată fiind importanța activității proprii de concepție în efortul de obținere a unor produse în măsură să satisfacă cît mai bine pe beneficiari, vă rugăm să ne arătați care este specificul organizării acestei activități și obiectivele ei în uzina dv.?

— Este știut că problemele specifice fiecărui gen de produse ca și tipul fabricației lor au o mare preponderență în stabilirea modului de organizare, astfel încît o generalizare a organizării activității de concepție este foarte dificilă și trebuie făcută cu multă atenție. În primul rînd, ea trebuie să corespundă specificului întreprinderii respective. În uzina noastră activitatea de concepție a fost organizată, cu 2½ ani în urmă, pe ateliere de proiectare în locul serviciilor constructor-șef, tehnolog-șef și metalurg-șef. Prin noua structură s-a urmărit realizarea cît mai bună a două obiective: asigurarea unei asistențe tehnice competente și operative în sensul realizării unei permanente perfecționări constructiv-tehnologice a produselor aflate în fabricația de serie, cu scopul creșterii performanțelor lor tehnice, a productivității muncii și scăderea prețului de cost. În același timp, s-au creat condiții de a se proiecta noi produse care să reprezinte modernizarea celor aflate în fabricație, sau în cazul în care ele nu mai au rezerve, să se realizeze tipuri noi. Aceasta, în așa fel, încît în momentul în care un produs nu mai este competitiv, adică nu mai poate fi vîndut fie din cauza costurilor, fie din cauza performanțelor sale tehnice depășite, să fie terminată pregătirea tehnologică a altuia nou pentru a fi introdus în fabricație.

Pentru ca aceste două obiective să se realizeze cît mai bine am căutat ca proiectarea noilor produse să nu fie făcută de proiectanții care se ocupă de cele aflate în fabricația de serie. Organizînd astfel activitatea, **ritmul de asimilare în uzina „Timpuri noi" a crescut în 1968—1969 cu cca 70—80% față de 1965—1966, iar nivelul tehnic al produselor s-a ridicat simțitor.**

● Progresul tehnic contemporan determină apariția unor noutăți tehnice și științifice în ritm tot mai accelerat, ceea ce conduce la scurtarea perioadei de reînnoire a fabricației. În acest sens, vă rugăm să ne ilustrați modul în care se ține seama în uzina dv. de aceste imperative și ce rezultate ați obținut?

— Într-adevăr, se consideră că perioada de viață a unui motor industrial este 5—7 ani, după care trebuie înlocuit în fabricație. Dacă se ține seama că perioada de asimilare a unui motor durează 3—4 ani, înseamnă că după cel mult 2 ani de fabricație trebuie să se treacă la proiectarea unui nou tip ce urmează să-l înlocuiască. În uzina noastră proiectarea unui nou motor se face pe baza rezultatelor obținute în exploatarea motorului aflat în fabricație, a studiului produselor moderne similare și a tendințelor de dezvoltare a acestora în țările puternic industrializate. Conducîndu-ne în acest mod activitatea de concepție, **am reușit să avem în anul 1970, doar 3 tipuri de motoare și compresoare asimilate înainte de 1965, din cele 18 tipuri de bază din programul de fabricație. În 1970 sînt în curs de asimilare, în diferite faze, 5 noi tipuri de motoare și compresoare.**

Pentru a ilustra saltul calitativ realizat prin asimilarea noilor tipuri de motoare prezentăm, comparativ, în tabel, caracteristicile tehnice ale motorului D 30, executat începînd cu trimestrul I 1969, cu cele ale motorului SD 25, realizat, pînă în 1968, și cele ale motorului D 12, ce se produce începînd cu trimestrul I 1970, cu cele ale motorului D 15, fabricat pînă în 1969.

	Putere CP	Turație rot./min.	Greutate kg	Greutate specifică kg/CP
D 12	11	1200		
	14	1500	290	18.1
	16	1800		
D 15	15	800	600	40,0
D 30	22	1200		
	26	1500	370	12,3
	30	1800		
SD 25	25	800	740	29.6

Se remarcă, în primul rînd, o însemnată economie de metal. În al doilea rînd, noile motoare au cîte trei regimuri de funcționare spre deosebire de vechile tipuri care aveau doar cîte unul singur. În acest fel, domeniul lor de aplicabilitate, numărul de utilaje ce le pot antrena, crește în mod considerabil. În același timp, consumurile specifice de combustibil și lubrifiant sînt inferioare vechilor motoare.

Ceea ce este **caracteristic uzinei „Timpuri Noi" e numărul mare de produse de tehnicitate ridicată.** Aproximativ 40 variante constructive sînt fabricate în serie mică. Realizarea în aceste condiții a unor produse cu performanțe ridicate la prețuri de cost scăzute nu este posibilă decît conducînd în asemenea fel proiectarea încît produsele să aibă un număr cît mai mare de piese comune, iar pregătirea fabricației lor să se facă după tehnologia de grup. Aceasta se poate obține printr-o cunoaștere aprofundată a produselor aflate în fabricație și, mai ales, a condițiilor tehnologice din uzină și perspectiva lor de dezvoltare.

● Cum vedeți corelația dintre activitatea de concepție proprie și cea desfășurată în cadrul centralei, care este locul ei în contextul existenței institutelor de cercetare și proiectare de specialitate și modul în care va trebui să se desfășoare colaborarea dintre întreprindere și institut?

— După părerea noastră, este necesar ca activitatea de concepție să se deplaseze în cadrul uzinei și nu să se transfere unui institut al centralei din care face parte (CIUEMC). Adaug și faptul că uzina are posibilitatea de a colecta observațiile beneficiarilor asupra exploatării produselor pentru a ține seama de ele la proiectarea celor noi. Preluarea activității de proiectare, prin trecerea unuia sau mai multor ateliere de proiectare de la uzină la institut, pentru extinderea activității acestuia, ar conduce, în final, la îndepărtarea activității de concepție de obiectivele pe care le-am menționat și s-ar reflecta îndeosebi în creșterea prețului de cost al motoarelor.

Desigur, sînt numeroase cazuri în care este indicat ca activitatea de concepție să fie centralizată într-un institut al centralei industriale, așa cum ar fi utilajele energetice, de construcții sau petroliere, panourilor de automatizări ș.a., care se fabrică în serie mică sau unicate.

Numărul relativ mai mare al acestor cazuri nu trebuie să conducă, însă, la centralizarea în institute a activității de concepție a unor întreprinderi cu profil de fabricație ca cel al uzinei „Timpuri Noi". Fără îndoială că uzina, desfășurîndu-și activitatea în cadrul centralei industriale, pe lîngă alte avantaje, va beneficia și de îmbunătățirea activității de concepție prin aparatul institutului de specialitate, în cazul nostru, I.C.P.E.T. Se vor putea obține proiectele unor utilaje tehnologice comune pentru mai multe întreprinderi ale centralei, institutul se va ocupa de probleme de perspectivă sau speciale, așa cum sînt: studii de dezvoltare a motoarelor în concordanță cu cerințele utilajelor la care se montează și altele.

Septimiu POP

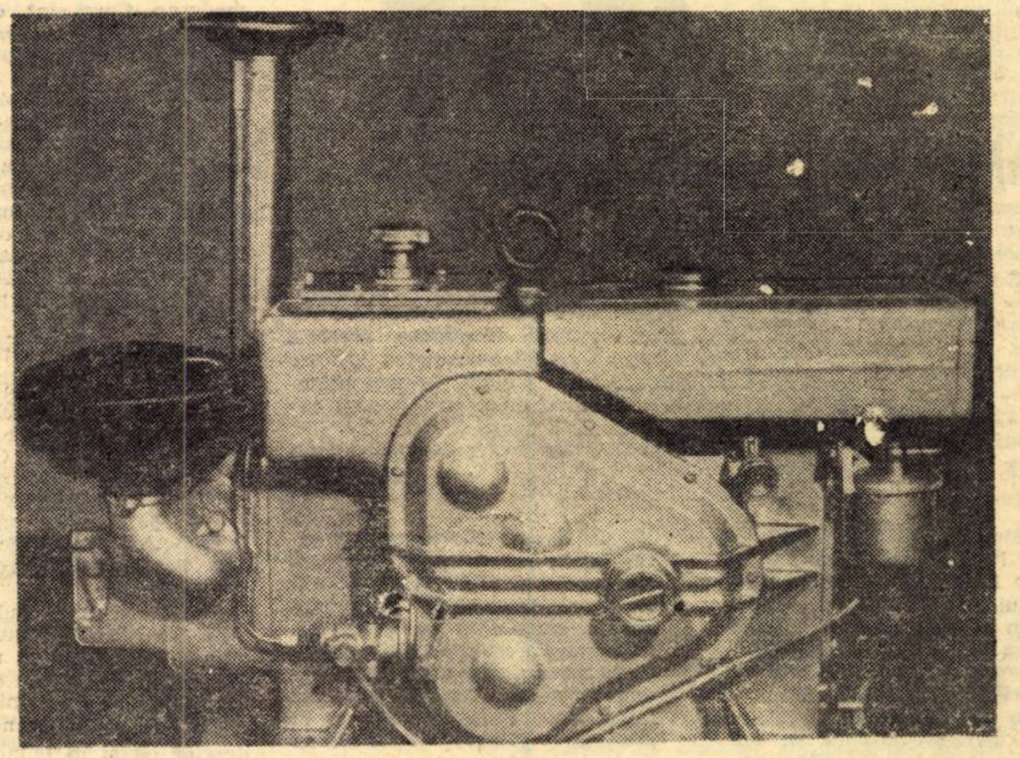

Motorul D — 12, intrat în fabricație în luna februarie a.c., cu turația în trepte, are un cîmp larg de utilizare: la echiparea motopompelor, a generatoarelor, a utilajelor în construcții etc. Caracteristicile sale tehnico-funcționale îl situează printre cele mai reușite produse ale uzinei

ADUNĂRI GENERALE ALE SALARIAȚILOR

La Centrala minelor de fier și nemetalifere — Cluj

ACȚIUNI CONVERGENTE PENTRU SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

CLUJUL, cu vechile sale tradiții culturale și universitare, este astăzi și un puternic centru industrial. Ființează aci numeroase intreprinderi cu caracter divers, de la construcțiile de mașini, industrie ușoară, fabrici de mobilă, și pină la unități de exploatare minieră. Munții Apuseni, cit și imprejurimile lor, cu mozaicul de minereuri de care dispun, sînt explorați și exploatați astăzi din plin. Caolinul de Aghireș, dolomita, calcarul sau talcul, bogat răspîndite in subsol sau la suprafață, minereul de fier de la Căpuș, cărbunele de Ticu-Tămașa etc. sînt minerale utilizate tot mai mult ca materii prime în activitatea intreprinderilor industriale. Această diversitate de resurse, unită prin firul comun al activității miniere, dă explicația logică și necesară prezenței și activității Centralei minelor de fier și nemetalifere.

Și aici, la Cluj, fructificarea maximă a tuturor resurselor, valorificarea superioară a potențelor umane și materiale, constituie dezideratul unanim, rezultatele obținute fiind motiv de analiză și suport de proiecte. Așa cum s-a relevat în recentele adunări generale ale salariaților, dovadă a muncii rodnice privită prin prisma productivității muncii, sînt rezultatele anului 1969: un spor de eficiență de 9.5%, sau în cifre absolute 4650 lei pe salariat realizați în plus față de anul anterior, expresie a 57 milioane lei producție globală suplimentară. *Care au fost mobilurile creșterii productivității muncii în 1969 și cum vor acționa acestea în 1970?*

Treptele mecanizării

ÎN ACEST an dotarea cu mașini de încărcare va fi imbunătățită prin achiziționarea a încă 26 de utilaje, care vor ridica gradul de mecanizare la 35%. Acest nivel este însă susceptibil de a fi imbunătățit mai ales pe seama unităților deficitare (I. M. Orșova și F. M. Suncuiuș). Faptul că este posibil ne-o arată rezultatele obținute de I. M. Hunedoara, care are un grad de mecanizare de 50%.

În cursul lui 1970 vom determina căile concrete prin care în cincinalul viitor nivelul mediu de mecanizare va crește la 60% din volumul total de lucrări subterane. Avem în vedere înzestrarea minelor cu platforme mecanizate pentru săparea puțurilor (în prezent există doar două), imbunătățirea dotării cu mașini de încărcat cu cupă pentru galerii și mașini de încărcat cu siloz pentru abataje etc.

Mecanizarea la lucrările de extracție la suprafață se prezintă în mod diferit. Actuala dotare a carierelor cu excavatoare cu cupă, autobasculante de mare tonaj, buldozere etc., asigură un grad de mecanizare de aproximativ 99%, realizîndu-se o productivitate de circa 10 ori mai mare ca în subteran. Sporul va fi obținut, în acest caz, printr-o mai judicioasă utilizare a capacităților de producție; se preconizează, totodată, trecerea de la tehnologia actuală la cea bazată pe excavatoare cu roată și cupe, și pe transport în sistem de benzi, mult mai productivă. Pentru celelalte exploatări la zi se prevede extinderea pușcărilor masive, ceea ce va asigura o mai bună încărcare a capacității existente.

În sectorul de Instalații de preparare a minereurilor, în care am obținut rezultate bune, în ultima perioadă s-au dat în funcțiune 10 noi linii tehnologice moderne. Asimilarea, în continuare, a unor utilaje de mare capacitate, cu mori de 500 t/zi, clasoare duplex cu spirală de 1—1,5 m diametru, filtre cu suprafața de 25 mp, etc. va asigura o creștere corespunzătoare a potențialului liniilor tehnologice și o eficacitate ridicată a muncii. De asemenea, — potrivit propunerilor reieșite din dezbaterile adunărilor generale ale salariaților — ne preocupă trecerea la o etapă superioară de introducere a tehnicii noi, respectiv la automatizarea proceselor de producție. În cadrul F. M. Aghireș se și află în probe tehnologice o instalație de preparare complet automatizată, care va tripla capacitatea de producție a exploatării, cu o creștere de numai 20% a numărului de salariați.

COEFICIENTUL mediu de folosire a mașinilor de încărcat în subteran la lucrările de înaintare este, pe centrală, la nivelul celui planificat (65—70% în 1969). Există, totuși, importante resurse, unele unități nereușind să se situeze decît la jumătatea indicatorului arătat (F. M. Suncuiuș 33%). Explicația: neasigurarea condițiilor tehnice și organizatorice pentru folosirea tuturor utilajelor, ceea ce a condus la lipsă de front de lucru.

La instalațiile de preparare gradul de folosire a timpului de lucru este de aproximativ 95% din fondul de timp calendaristic. Utilajele au lucrat aproape neîntrerupt, uneori nețiinîndu-se seama nici de programul de reparații planificate, opririle efectuîndu-se doar pentru reparațiile și întreținerea curentă strict necesară. Acest sistem de lucru prezintă și un aspect negativ: deteriorarea prematură a unor utilaje, lucru pe care vom căuta să-l preîntîmpinăm prin sporirea capacității de producție a acestui important sector și prin încadrarea mai strictă în graficele normate de funcționare.

În ceea ce privește utilizarea timpului de lucru al muncitorilor, rezultatele din ultimul trimestru al anului 1969 (grad de utilizare pe centrală a timpului de muncă = 95%), ne conduc la determinarea unei alte importante resurse de creștere a productivității muncii. Din cei peste 600 de salariați care nu au fost efectiv la lucru în această perioadă, o mare parte au lipsit datorită învoirilor și nemotivat. Rezultate și mai slabe s-au înregistrat la I. M. Orșova și F. M. Cluj. În 1970 numărul de salariați este planificat a fi cu 185 mai mic decît cel realizat în 1969, în condițiile creșterii producției cu 70,3 milioane lei, fapt care evidențiază sarcinile grele ce le avem în față. Dar ele sînt pe deplin realizabile.

Printr-o mai bună organizare, milioane de lei economii

DATORITĂ STUDIILOR elaborate și aplicate în 1969, productivitatea muncii a crescut cu peste 1% pe seama reducerii personalului auxiliar și de deservire și prin normarea mai rațională a acestuia. Totodată, printr-o organizare mai bună a aprovizionării locurilor de muncă, eliminarea unor timpi neproductivi și ridicarea calificării muncitorilor, productivitatea la muncitorii din fronturile de lucru a crescut, la diferite unități, cu 1—6%. Dintre studiile mai importante aplicate anul trecut evidențiem: reorganizarea programului de lucru la F. M. Căpuș; metoda de exploatare de mare productivitate la mina Teliuc (I. M. Hunedoara); îmbunătățirea procesului de măcinare — dezintegrare la instalația de preparare Harghita etc.

În vederea sporirii eficienței, ne propunem să aducem în circuitul economic noi resurse: valorificarea haldelor de la I. M. Hunedoara ce va conduce la obținerea în anul viitor a unei economii de 1 milion lei, realizîndu-se o creștere a productivității muncii de 0,5% pe unitate; concentrarea producției la F. M. Suncuiuș, care va avea ca efect o economie de personal auxiliar, echivalentă cu o creștere a productivității de 3,5%; organizarea de cariere la suprafață la mina Muntele Rece (spor de productivitate de 15% pe mină), etc.

De asemenea, în colaborare cu Filiala din Cluj a Academiei, am definitivat un procedeu pentru albirea caolinului de Harghita necesar industriei papetare, care va înlocui în 1970 importul a 2000 tone de astfel de materiale. Totodată, vom da în folosință două instalații moderne de preparare în flux uscat a bentonitei de Valea Chioarului și a talcului de Zlaști, care vor produce sortimente superioare, valorificabile și la export.

Realizarea tuturor obiectivelor propuse este în cea mai mare măsură la îndemîna noastră și constituie mijlocul prin care vom obține în acest an un spor de productivitate de 23,5%, iar valoric de 11 190 lei pe un salariat față de realizările anului trecut.

ing. Gheorghe TUDOR
director tehnic
Centrala minelor de fier
și nemetalifere-Cluj

CADRE ȘI RĂSPUNDERI

ing. Ion GEAMBAȘU

INTRÎND în cabinetul său de lucru constați repede că începînd cu ținuta și terminînd cu cele cîteva grafice care reprezintă tabloul de bord, totul exprimă simplitate, precizie, ordine. Prudent și relativ stînjenit în răspunsuri în primele momente ale discuției, se desface apoi treptat, în așa măsură încît, conștient de valoarea timpului său, începi să-ți reproșezi prelungirea vizitei.

A ținut să trecem mai repede peste datele biografiei sale.

— Este asemănătoare multor altora. După terminarea Facultății de Mecanică din cadrul Institutului Politehnic din București, în 1952, am lucrat scurt timp ca specialist, încredințîndu-mi-se apoi diferite funcții în conducerea procesului de producție: șef de secție, dispecer-șef, inginer șef-adjunct și, din 1965, director, aici, la „Automatica".

● Ați avut de optat între munca de concepție tehnică și aceea de conducere. Care au fost motivele alegerii dv.?

— Primul ține de concluziile investigării propriilor resurse. Mi-am dat repede seama că sufăr de ceea ce ar putea fi denumit gustul acțiunii și al asumării de responsabilități. Îmi place să fiu confruntat cu probleme, să le rezolv, mai ales. Din această cauză am preluat deseori conducerea unor subunități care „nu mergeau". Fără îndoială, și în proiectare există probleme și deci și satisfacția rezolvării lor.

● Vă amintiți, presupun, cu plăcere de multe dintre succesele dv.?

— Aș remarca contribuția adusă la redresarea rapidă a întreprinderii „Optica Română"-București și, mai recent, aportul la succesele „Automaticii", care a reușit, încă în 1968, să-și realizeze sarcinile întregului cincinal actual.

● Antrenarea oamenilor la atingerea obiectivelor se evidențiază tot mai mult ca una din funcțiile esențiale ale conducerii moderne. Care sînt, după părerea dv., calitățile personale cerute pentru îndeplinirea acestei funcții?

— Să știi să „asculți" și, mai ales, să valorifici calitățile colaboratorilor. Îți trebuie o mare doză de calm, discernămînt, dar și de hotărîre în luarea deciziilor. O atenție primordială trebuie acordată alegerii colaboratorilor. Întrucît aceasta presupune cunoaștere, verificare prin rezultate, am evitat întotdeauna „importul" de cadre.

● N-ați luat niciodată o decizie pripită?

— Aș minți, spunînd nu. În majoritatea unor astfel de cazuri am fost însă lipsit de posibilitatea de a face altfel. Cauzele țin în general de imperfecțiunile existente în proiectare și în activitatea de import, care ne aduc deseori în situații dificile.

● Tot aprovizionarea tehnico-materială...

— La noi mai mult decît la alții. Specificul obiectului nostru de activitate este că realizăm o producție de unicate și încă într-o ramură dinamică, unde schimbările, atît în natura produselor cît și în tehnologie, sînt extrem de rapide. Conform reglementărilor actuale, normativele de mijloace circulante sînt stabilite în funcție de indicatori de plan care nu țin seama de acest specific. În acest domeniu nu poți cunoaște totdeauna exact ce și cînd produci. Există anumite riscuri, care presupun mai multă elasticitate în mînuirea fondurilor, a stocurilor. În pătrunderea pe piețele străine, adeseori elementul hotărîtor este termenul, rapiditatea punerii în fabricație a unui anumit produs. Uneori acest termen înseamnă o lună de zile. Or, în condițiile în care trebuie să întocmești cu un an înainte specificațiile de materiale nu poți decît să pierzi ocaziile favorabile.

● Vă iau mult timp problemele de aprovizionare?

— Cam 50%. Multe ar trebui rezolvate de directorul care se ocupă cu această activitate.

● De ce nu le rezolvă el?

— Pentru că este nevoie de prezența mea. El n-are acces unde am eu. Și dacă nu realizăm sarcinile de plan, la sfîrșitul perioadei, sîntem întrebați „D-ta, ca director, ai luat legătură cu directorul de acolo ca să rezolvi această problemă"?

● Ce ar fi dacă: directorul „de-acolo" n-ar mai aștepta prezența dv. și problemele ar fi rezolvate de directorii comerciali: dv. n-ați mai fi întrebat dacă ați luat sau nu „legătura", ci ați fi apreciat numai în funcție de rezultatele întreprinderii?

— Toată lumea ar avea de cîștigat. Aici aș vrea să subliniez că, cel puțin în domeniul nostru, aprecierea asupra activității trebuie făcută la perioade mai mari de timp și prin intermediul unui număr mai redus de indicatori.

● Aproape un sfert din producția dv. este destinat exportului. Cum apreciați noile reglementări în acest domeniu?

— Evident, pozitiv. Aș vrea să remarc însă că eforturile trebuie continuate. Întreprinderea nu este încă suficient stimulată în asumarea de sarcini de export. Între data predării mărfii și aceea a încasării contravalorii ei, se scurge uneori o perioadă foarte lungă de timp, și nu din cauza întreprinderii producătoare. Asta influențează indicatorul producție marfă vîndută și încasată, ceea ce are repercusiuni negative asupra activității noastre.

★

MULTE alte aspecte au fost abordate în discuția purtată cu conducătorul uneia din subunitățile de primă mărime ale Centralei Industriale de Electronică și Automatizări — București. Le-am reținut pe acestea, întrucît mi se par semnificative pentru profilul unui om pentru care problemele nu înseamnă necazuri, ci prilej pentru valorificarea energiei creatoare, a lui și a colectivului la conducerea căruia își aduce aportul.

Chiar dacă sînt puține duminicile cînd nu este găsit în întreprindere, mai găsește timp pentru lectură, pentru un spectacol de teatru, pentru educația unicului vlăstar, de pe urma căruia are — cum spunea domnia sa — suprema satisfacție în viața personală.

Constantin COJOCARU

1870—1970

CENTENARUL NAȘTERII LUI VLADIMIR ILICI LENIN

DEZVOLTAREA RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE DE COLABORARE ȘI COOPERARE ECONOMICĂ ALE ROMÂNIEI ÎN LUMINA ÎNVĂȚĂTURII LENINISTE

CONCOMITENT cu extinderea și adîncirea relațiilor economice bilaterale, România dezvoltă colaborarea și cooperarea economică cu celelalte țări socialiste și pe baze multilaterale, în cadrul unor organizații internaționale, cum sînt: Consiliul de Ajutor Economic Reciproc, Banca Internațională de Colaborare Economică, Direcția centrală de dispecerat al sistemelor energetice interconectate, Parcul comun de vagoane de marfă, Organizația de colaborare a țărilor socialiste în domeniul comunicațiilor poștale și telecomunicațiilor ș.a. Firește că prin aceasta nu se epuizează toate posibilitățile și formele de participare ale organelor economice românești la colaborarea și cooperarea pe baze multilaterale cu organele corespunzătoare din celelalte țări socialiste, această colaborare putînd fi extinsă, de la caz la caz, în funcție de interesul pe care-l vor prezenta pentru economia românească diferitele acțiuni care se inițiază în cadrul relațiilor economice dintre țările socialiste.

În ansamblul colaborării, pe baze multilaterale, a României cu celelalte țări socialiste o greutate specifică preponderentă revine participării la activitatea Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, care joacă un rol important în organizarea colaborării și cooperării dintre țările membre într-o serie întreagă de domenii importante de interes reciproc.

O MARE ÎNSEMNĂTATE pentru dezvoltarea în perioada următoare a activității de colaborare în cadrul C.A.E.R. prezintă recomandările sesiunii a XXIII-a (specială) a C.A.E.R., la care au luat parte conducătorii partidelor și guvernelor din țările membre.

Pornind de la examinarea multilaterală a rezultatelor pozitive obținute în cei peste 20 de ani de la înființarea C.A.E.R., a experienței acumulate și avînd în vedere că activitatea de colaborare dintre țările socialiste constituie un proces viu, susceptibil de o continuă îmbunătățire, sesiunea a stabilit să se treacă la elaborarea direcțiilor principale orientative ale adîncirii și perfecționării în continuare a colaborării economice și tehnico-științifice dintre țările membre, precum și a măsurilor concrete pentru realizarea acestora, pe o perioadă de perspectivă îndelungată. Se are în vedere, în primul rînd, perfecționarea formelor și metodelor de coordonare a planurilor, dezvoltarea și adîncirea în continuare, pe baze stabile, a specializării și cooperării internaționale în producție, extinderea colaborării în domeniul științei și tehnicii, stimularea dezvoltării schimburilor reciproce, folosirea mai activă a relațiilor valutar-financiare și a creditului internațional, îmbunătățirea activității organelor C.A.E.R.

Trasînd orientările către adîncirea și perfecționarea în continuare a colaborării dintre țările membre ale C.A.E.R., sesiunea a reafirmat, așa cum rezultă din comunicatul publicat [7]), caracterul de organizație deschisă a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, în sensul că la activitatea care se desfășoară în cadrul său pot participa — integral sau parțial, în forme corespunzătoare interesului lor — celelalte țări socialiste, sau alte țări care consideră acceptabile pentru ele prevederile Statutului C.A.E.R. În acest sens deosebit de importantă pentru promovarea unei cît mai largi și mai variate activități de colaborare și cooperare în cadrul C.A.E.R. și semnificativă pentru tipul nou de relații care stau la baza acestei colaborări este dorința, unanim exprimată de țările participante la sesiune, ca în realizarea tuturor măsurilor convenite sau urmînd a fi studiate în continuare să se ajungă la asemenea forme și metode de colaborare care să permită participarea tuturor țărilor.

Sesiunea a subliniat că promovarea consecventă a principiilor relațiilor interstatale de tip nou, ale internaționalismului socialist, care stau la baza activității de colaborare economică dintre țările membre ale C.A.E.R., permite îmbinarea armonioasă a intereselor fiecărei țări cu interesele generale ale comunității țărilor socialiste în ansamblu, ceea ce contribuie la întărirea unității lor. Bazată pe respectarea principiilor menționate, activitatea de colaborare în cadrul C.A.E.R. nu este însoțită de crearea de organe sau instituții cu caracter supranațional și nu afectează problemele planificării interne ori ale activității financiare și de gestiune a organizațiilor economice din fiecare țară, desfășurîndu-se în condițiile liberului consimțămînt și ale dreptului fiecărei părți să-și manifeste interesul de a participa la orice acțiune de colaborare inițiată în cadrul Consiliului, în orice moment al desfășurării ei. Se are totodată în vedere că neparticiparea unuia sau mai multor state la anumite acțiuni nu trebuie să influențeze colaborarea și cooperarea reciprocă în alte domenii ale activității comune, precum și faptul că țările membre care inițial nu sînt interesate să ia parte la diferite forme și acțiuni de colaborare au posibilitatea de a participa ulterior, dacă constată că acestea prezintă interes pentru ele.

Acționînd în mod constructiv și animată de dorința de a aduce o contribuție la găsirea celor mai potrivite căi pentru adîncirea și perfecționarea activității de colaborare dintre țările membre ale C.A.E.R., delegația României a participat activ la elaborarea recomandărilor sesiunii, cu convingerea că aceasta corespunde atît intereselor fiecărei țări, cît și întăririi forței și coeziunii sistemului mondial socialist în ansamblu.

Dînd o înaltă apreciere și aprobînd în unanimitate activitatea delegației române, precum și documentele adoptate la sesiune, Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din mai 1969 a subliniat că **„lucrările sesiunii, documentele adoptate cu acest prilej constituie o contribuție importantă la adîncirea colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice dintre statele membre ale C.A.E.R., la perfecționarea activității Consiliului de Ajutor Economic Reciproc pe baza principiilor internaționalismului socialist, egalității depline în drepturi, respectării suveranității și intereselor naționale, avantajului reciproc și intrajutorării tovărășești"** [8]).

ÎN PREZENT, atît în țările membre ale C.A.E.R. cît și în organele Consiliului se desfășoară o amplă și intensă activitate pentru pregătirea de propuneri menite să ducă la concretizarea și aplicarea practică a sarcinilor trasate de sesiunea a XXIII-a (specială) a Consiliului.

După cum ne arată experiența, însemnătatea deosebită a acestor sarcini, faptul că ele vizează o perioadă îndelungată, de perspectivă, precum și faptul că adîncirea și perfecționarea în continuare a activității de colaborare și cooperare dintre țările membre ale C.A.E.R. presupune relevarea și a unor forme noi, nepracticate pînă acum în cadrul acestei activități, reclamă ca — la elaborarea propunerilor pentru traducerea în viață a recomandărilor sesiunii — să se procedeze cu grijă și răbdare, pe baza unei fundamentări economice temeinice, a analizei minuțioase a condițiilor istorice concrete ale etapei în care se află construcția socialistă în țările membre și a stadiului în care se găsesc relațiile economice dintre ele, precum și pe baza evaluării realiste a perspectivelor dezvoltării acestor relații.

Apare astfel necesar ca, în elaborarea formelor și metodelor de colaborare destinate să ducă la unirea mai strînsă a eforturilor țărilor membre ale C.A.E.R. în vederea rezolvării unor importante probleme de interes reciproc sau la coordonarea acțiunilor lor în diferite domenii ale colaborării, să se țină seama de varietatea condițiilor în care se desfășoară opera de construire a socialismului în fiecare țară.

În acest sens se cere ca, în perfecționarea în continuare a relațiilor de colaborare dintre țările socialiste, să se țină seama de faptul că, în virtutea unor împrejurări istorice cunoscute, între aceste țări există încă mari deosebiri în ceea ce privește sarcinile de rezolvat în cadrul înfăptuirii operei de construcție socialistă, resursele economice, structura economiei naționale, nivelul producției (îndeosebi al celei industriale) și al productivității muncii sociale, înzestrarea tehnică a diferitelor ramuri, condițiile de trai ale populației etc.

Această realitate determină necesități și opțiuni specifice pe planul dezvoltării interne și influențează în mod corespunzător activitatea de colaborare și cooperare economică a fiecărei țări, determinînd în mod obiectiv măsura interesului și a posibilităților sale de a participa la o formă sau alta de colaborare. Deși aprecierile cu privire la mărimea acestor deosebiri pot fi diferite, există un consens unanim că ele sînt reale și că, cu toate succesele înregistrate de țările socialiste, apropierea nivelurilor lor de dezvoltare economică rămîne, încă, o sarcină pentru viitor. Această sarcină își găsește reflectarea în statutul C.A.E.R., care prevede că unul din scopurile Consiliului este acela de a contribui la **„accelerarea progresului economic și tehnic în țările membre, la ridicarea nivelului industrializării țărilor cu industria mai puțin dezvoltată"** [9]), precum și în „Principiile fundamentale ale diviziunii internaționale socialiste a muncii" în care se arată că **„țările socialiste consideră ca o datorie a lor internațională să-și îndrepte eforturile spre asigurarea unui ritm înalt de creștere a producției industriale și agricole în fiecare țară, spre egalizarea treptată a nivelurilor lor de dezvoltare economică..."** [10]).

Perfecționarea formelor și metodelor de colaborare dintre țările membre ale C.A.E.R. face necesar, de asemenea, să se țină seama de faptul că organizarea, planificarea și conducerea economiei naționale constituie un atribut exclusiv al fiecărui partid comunist și stat socialist. Determinarea direcțiilor, proporțiilor, nivelurilor și ritmurilor creșterii economice, stabilirea ponderii acumulării și consumului în venitul național, a volumului și structurii investițiilor ,aplicarea unei politici de prețuri corespunzătoare sarcinilor creșterii economiei naționale și nivelului de trai al populației, orientarea relațiilor economice externe etc., au influențe profunde asupra mersului dezvoltării economice și social-politice a națiunii respective și de aceea răspunderea pentru decizia în astfel de probleme revine în exclusivitate partidului și guvernului din fiecare țară socialistă.

Adîncirea și perfecționarea în continuare a colaborării și cooperării economice dintre țările socialiste implică atît folosirea cu o eficiență sporită a formelor și metodelor care și-au dovedit viabilitatea în practică (prin adaptarea lor la varietatea tot mai largă de probleme și condiții care apar pe parcursul desfășurării activității de colaborare), cît și promovarea unor forme noi care ar putea aduce o contribuție mai substanțială la creșterea eficienței acestei activități.

În acest sens, România acordă o atenție deosebită extinderii — în relațiile sale cu toate celelalte țări socialiste, cît și cu alte țări — a cooperării economice și tehnice, pe care practica o atestă tot mai mult ca o formă superioară de dezvoltare multilaterală a relațiilor de colaborare internațională și care, în forme suple, permite inițierea unei mari varietăți de acțiuni de colaborare, în condițiile satisfacerii pe deplin a interesului reciproc al partenerilor. În cadrul deciziilor de politică economică ale fiecărei țări, cooperarea permite extinderea relațiilor de colaborare în strînsă concordanță cu dezvoltarea complexă a economiei naționale, fapt care are o importanță deosebită pentru toate țările.

Ținînd seama de multiplele avantaje pe care le prezintă cooperarea economică și tehnică, plenara C.C. al P.C.R. din martie 1967 a adoptat hotărîri care trasează un amplu program al dezvoltării acestor forme de colaborare internațională [11]). În spiritul acestor hotărîri, România s-a adresat tuturor țărilor socialiste cu propuneri pentru dezvoltarea cooperării în producție, pe baze reciproc avantajoase. Acordurile încheiate în prezent sau cele în curs de perfectare justifică acțiunea întreprinsă în această direcție, evidențiind posibilitățile largi pe care cooperarea le oferă pentru dezvoltarea colaborării, precum și necesitatea continuării investigațiilor în acest domeniu, în vederea inițierii unor noi acțiuni, atît pe plan bilateral, cît și pe cel multilateral.

RELAȚIILE ECONOMICE dintre țările socialiste fac parte în mod obiectiv din ansamblul relațiilor economice internaționale, sînt o componentă a diviziunii socialiste și a celei mondiale a muncii.

În aceste condiții este posibil și necesar ca — pe măsura propriei lor dezvoltări economice și în pofida deosebirilor de orînduire socială — statele socialiste să lărgească relațiile lor cu celelalte state ale lumii, colaborarea și cooperarea economică internațională constituind nu numai un mijloc de stimulare a progresului economic, ci și o condiție esențială pentru promovarea principiilor coexistenței pașnice, pentru apropierea și întărirea prieteniei între toate popoarele lumii.

Dezvoltarea economiilor naționale, diversificarea și îmbunătățirea calității producției sporesc posibilitățile țărilor socialiste de a participa la circuitul mondial. În ultimul timp se constată, totodată, tendința unor state occidentale de a renunța la politica de restricții și discriminări și de a extinde relațiile lor economice cu țările socialiste, adeverindu-se ceea ce arăta V. I. Lenin încă din 1921: **„Există o forță mai puternică decît dorința, voința și hotărîrea oricăruia dintre guvernele sau clasele ostile nouă; această forță o constituie relațiile economice mondiale generale, care le silesc să pășească pe această cale a stabilirii de legături cu noi"** [12]).

În acest context, relațiile economice dintre țările socialiste și cele capitaliste dezvoltate cunosc un reviriment sensibil, schimburile comerciale Est-Vest constituind în prezent unul din compartimentele cele mai dinamice ale comerțului internațional.

Pornind — ca și celelalte țări socialiste — de la necesitatea participării active la viața economică internațională, România dezvoltă, pe baza principiilor avantajului reciproc, al respectului independenței și neamestecului în treburile interne, relațiile sale economice externe cu statele capitaliste industriale și cu țările în curs de dezvoltare.

Extinzînd relațiile sale economice cu țările capitaliste industriale și cu cele în curs de dezvoltare, România militează pentru instaurarea între state a unor raporturi de echitate și egalitate deplină, pentru înlăturarea oricăror obstacole din calea desfășurării normale a relațiilor economice internaționale și pentru ca aceste relații să nu fie afectate de nici un fel de condiții, de natură să aducă atingeri suveranității și independenței naționale sau să permită folosirea relațiilor economice ca mijloc de presiune politică. România consideră, de asemenea, că crearea unor comunități economice închise nu este în interesul adîncirii schimburilor internaționale, ridică bariere artificiale și provoacă dificultăți în calea desfășurării circuitului economic mondial.

Schimburile de mărfuri ale României cu țările capitaliste dezvoltate cunosc, în ultimii ani, o evoluție ascendentă, ca urmare a sporirii posibilităților sale de export, a necesității înfăptuirii amplului său program de investiții, precum și a folosirii creditului comercial pe termen scurt în condițiile uzual practicate pe plan internațional.

Ținînd seama de schimbările profunde care s-au produs în configurația politică a lumii contemporane prin cucerirea independenței de către numeroase popoare aflate în trecut sub dominație colonială și consecventă principiilor politicii sale externe, România sprijină — pe măsura posibilităților sale și pe baza avantajului reciproc — eforturile pe care țările în

dr. Iordache IONESCU

(Continuare în pag. 15)

Vezi începutul articolului în numărul trecut al revistei.

ȘANTIER ȘTIINȚIFIC

Prof. univ. dr: ION BERCEANU

• Cînd ați debutat în activitatea de cercetare științifică în domeniul economiei ?

— Nu aș putea vorbi despre activitatea științifică, desfășurată pînă în prezent ca parte componentă a muncii la o catedră de economie politică din învățămîntul superior, fără a privi cu recunoștință la activitatea ziaristică și de publicistică economică, pe care am îndeplinit-o imediat după 23 August 1944. Pentru mine, dificila muncă de ziarist a constituit o ucenicie extrem de prețioasă, care, în treacăt fie zis, n-ar strica să se practice și azi, în prealabil, de către cei care vor să devină cadre de cercetare. Nu exagerez deloc dacă afirm că gustul cercetării științifice mi s-a format lucrînd între 1944—1947 ca redactor la ziarul „Inainte" al Comitetului județean Dolj al P.C.R. și apoi ca redactor șef al unor publicații economice, ca de pildă: „Cooperația nouă", „Gazeta cooperației" și „Buletinul silviculturii". Spre a da totuși răspuns întrebării ce mi-ați adresat-o menționez însă, că primele manifestări în activitatea de cercetare științifică se înregistrează la mine, mai ales după intrarea în învățămîntul superior în anul universitar 1948—1949.

• În ce anume s-a concretizat activitatea dv. științifică pînă în prezent, ce arie tematică a cuprins și ce formă de valorificare și-a găsit ?

— Cantitativ vorbind, activitatea depusă pînă în prezent pe terenul cercetării științifice și al publicisticii economice, însumează circa 70 de titluri, lucrări efectuate fie în colaborare cu alți specialiști, fie singur.

...Pentru mine, munca de ziarist a constituit o ucenicie extrem de prețioasă...

Este firesc ca obligația principală ce o am, de slujitor al învățămîntului superior, să mă fi determinat de a lucra pentru a pune la dispoziția studenților materialul didactic necesar însușirii cunoștințelor de bază în domeniul economiei politice. De aceea, un prim grup de „piese", ca să mă exprim astfel, în care s-a materializat și munca mea, îl constituie cele 5 tranșe de cursuri și manuale universitare de economie politică (a capitalismului și socialismului) la a căror elaborare mi-am adus contribuția, în calitate de coautor și membru al colegiilor de redacție. Aș menționa că trei dintre aceste manuale au fost distinse cu premiul I al Ministerului Învățămîntului. În ultima vreme, ca efect probabil al unei experiențe didactice acumulate în decursul celor 20 de ani de activitate în învățămînt, mă atrag problemele de metodică a predării, în care am și publicat unele studii; intenționez să le dezvolt într-o broșură de sine stătătoare, consacrată chestiunilor de metodică a predării economiei politice.

Altă parte a muncii mele științifice a fost consacrată studierii relațiilor agrare, mai bine-zis a satului românesc, în trecut și astăzi, problemelor economice ale agriculturii. Dintre lucrările în care aceasta s-a concretizat, lăsînd la o parte diversele referate și comunicări, mi-aș permite a cita: „Monografia asupra cooperativei agricole de producție din Livedea" elaborată împreună cu N. Belli sub egida I.C.E. al Academiei, în 1953, „Cointeresarea materială a cooperatorilor în creșterea producției agricole" în 1967, elaborată în colaborare cu C. Gruici; unele lucrări ca: „Alianța clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare în România", apărută în 1969 ca și recenta monografie intitulată „Economia zonei Porțile de Fier", includ și contribuția mea în domeniile respective.

Cu toate că preocupările mele au fost îndreptate mai ales în direcția problemelor social-economice ale satului, am căutat să răspund și unor solicitări ce presupuneau o altă arie problematică. Astfel, am participat la elaborarea primei machete de istorie a partidului, la care am răspuns de tratarea situației economice a clasei muncitoare în diferite etape istorice; la elaborarea amplei lucrări monografice „Economia României 1944—1964" și altele.

• Planuri de viitor ?

— De mai multă vreme mă atrage în mod deosebit cercetarea complexă a mutațiilor pe care le presupune sistematizarea și urbanizarea așezărilor rurale. Sub imperiul acestor preocupări, încă în urmă cu trei ani, am propus și am obținut includerea în planul de învățămînt al Institutului agronomic a unui curs facultativ de sociologie rurală pentru anul IV. Începînd cu acest an școlar voi preda și această nouă disciplină. Sînt convins că nu va fi deloc ușor. Pentru a mă achita cum trebuie de sarcina, voluntar asumată, am început deci să lucrez la acest curs de sociologie rurală. Cum voi izbuti ? Am să vă rog să-mi rezervați un spațiu mai restrins decît cel de față, spre a vă înfățișa lucrurile în vară.

V. E.

CĂRȚI

SENSURI ȘI LIMITE ÎN TEORIA ECONOMICĂ

ÎN 1967, un grup de economiști de prestigiu [1]) elogiau opera septuagenarului Jacques Léon Rueff (n. la 23 august 1896), membru al Academiei Franceze. Lucrarea omagială, intitulată semnificativ **Bazele filozofice ale sistemelor economice** [2]), include nu numai reflecții asupra fundamentelor teoriei economice a lui Rueff, dar mai ales, și în primul rînd, reflecții de teorie economică la nivelul actual, după părerea noastră, al sintezelor nemarxiste în general. Vom face cîteva reflecții despre eșafodajul de idei al cărții.

O primă caracterizare o face E. M. Claassen, referindu-se la așa-zisul empirism logic, denumire aparent paradoxală dată pozitivismului logic sau neopozitivismului. Aceasta ar fi trebuit să constituie o primă aproximare a ariei teoretice a gîndirii economice burgheze actuale, ceea ce este, după părerea noastră, greșit. Deși acest adagiu este prezent, ar fi unilateral și ușuratic să reducem creațiile de teorie economică nemarxiste din cartea supusă atenției la empirismul celui sărbătorit sau la cel al autorilor respectivelor studii. Dimpotrivă, efortul de exegeză și creație este concentrat pe rosturile teoriei și ale aparatului conceptual.

Primordială apare în preocupările de teorie economică ale lui Rueff problema matematizării judecăților pentru a le putea sistematiza, respectiv ierarhiza și verifica apoi. Descinzînd de la Aristotel, axiomatica este menită să facă economie de gîndire, să permită mai întîi ordonarea și înțelegerea faptelor de viață economică, iar apoi, după O. Morgenstern, elaborarea unei logici a relațiilor economice. Este, așadar, vorba de o taxonomie, de o gnoseologie și de o logică structurală aplicate faptelor de viață economică. În fond, toate aceste operații mentale sînt menite să releve adevărul obiectiv. Acest adevăr obiectiv, care în logica pozitivistă se numește semnificație empirică, este chemat să verifice nu numai validitatea judecăților, dar și „semnificația semnificațiilor convenite", adică a înseși conceptelor, axiomelor, legilor, categoriilor. O „teorie verificată" cu un număr de fapte economice este, totuși, subiect de controversă teoretică, deoarece niciodată nu cunoaștem și nu putem cunoaște conceptual, prin teorie, totul! Astfel, teoria nu este niciodată ceva definitiv. Din punctul de vedere al empirismului logic nu există acceptare apriorică a premiselor de valoare ale unei teorii. Din punctul de acesta de vedere, teoria are un sens, „o valoare" informativă și normativă, și încă, ultima numai pentru propriul ei spirit! Conceptele nu ar putea fi adevărate sau false, ci numai utile sau inutile. Această ultimă aserțiune este într-adevăr restrictivă, frizează agnosticismul, dacă nu cumva dă teoriei un caracter de construcție pragmatic-empirică pentru nevoi curente. Atunci, la ce bun invocarea unei tradiții raționaliste, axiomatice, atît de îndelungate și glorioase ? Sprijinite pe un empirism pragmatic pus în slujba unei concepții idealist-metafizice despre lume, ori, mai rău, în servirea unei concepții conservatoare, apologetice, aserțiunile respective sînt incapabile de a rezista examenului practic al vieții. Înțelese însă dialectic, reflecțiile despre caracterul relativ și corectibil, pînă la autocontestare al teoriei pot avea un sens major constructiv, sau în orice caz pozitiv.

O afirmație care suscită interes este înțelegerea creației științifice ca o „creație de cauze". Formularea poate fi ușor suspectată de apriorism, de încălcarea relației clasice cunoscute dintre teorie și practică, deoarece contravine, printre altele, și tezei că trebuie să căutăm cauzalitatea în faptele însele. Ideile reluate de confrații lui Rueff în cartea la care ne referim se rînduiesc după următorul silogism: „natura lucrurilor" este un artificiu; cauzalitatea este un act de rutină; „creația de cauze" este pătrunderea în realitatea empirică prin mijloacele „construcției spirituale" — propozițiile —, care reflectă nimic altceva decît consecvența spiritului cu sine: axiomele, postulatele (teoremele și particularizările parametriale), definițiile, conceptele. Așadar unei ordini reale, naturale, i se suprapune o „ordine" rațională, decurgînd din necesitățile spiritului de a fi consecvent, în primul rînd necontradictoriu, cu sine. Evident, apare astfel o disociere posibilă între cauzalitatea reală, empirică, determinabilă prin observații nemijlocite și cauzalitatea așa zicînd „rațională" sau ipotetică, subordonînd datele realului în construcții ale spiritului — iar din acest punct de vedere orice creație a spiritului este reductibilă la un numitor comun: convenția spiritului cu el însuși. Nu se poate trage, într-adevăr, între cele două aspecte ale cauzalității nici semnul identității, dar nici un zid despărțitor — dacă între cele două aspecte se stabilește relația, cu adevărat dialectică, de independență relativă.

În procesele de reflectare a realității — în cazul nostru a celei economice — apar necesare diferite „nivele" de abstractizare, invocîndu-se la locul cuvenit modelarea ca moment în pregătirea teoriei, deci ca o creație abstractă. În măsura în care face transpunerea izomorfizată a „obiectului cercetării", în model se pune problema utilizării unui limbaj diferit de cel uzual, curent — ceea ce denotă din nou relativitatea actului reflecției și caracterul relativ independent de realitatea însăși al chiar muncii pregătitoare pentru elaborarea teoriei, în condițiile științelor modern constituite printre care se numără, indiferent de inerția unor slujitori ai ei, economia politică.

Momentul de maximă generalizare în constituirea teoriei este stabilirea „obiectelor generale", a categoriilor, cu care se operează. Un sistem categorial, după René König, nu este încă o teorie constituită, dar nu poate fi nici redus la un sistem, oricît de evoluat, de clasificare. Categoriile sînt pietrele de temelie pentru construcția științei și sînt dovada cea mai concludentă a „creației de cauze".

Evident, toate aceste aparente generalități și abstracții servesc construirii unei teorii în care se îmbină elemente de ideologie cu elemente de metodologie. Indiferent de faptul că prevalează tentativele ideologiza(n)te sau cele de metaștiință, o teorie, mai ales o teorie economică, este un edificiu cu implicații angajante. Așa este cazul teoriei economice a lui Rueff și, evident, al acelor care l-au omagiat. Invocînd raționalitatea în actul economic (pe care o identifică principiului autocorectării pînă la autocontestare), dar menționînd că angajarea pe tărîmul teoriei economice este adesea în contradicție cu principiul acțiunii raționale, Fritz Machlup, Oskar Morgenstern și Karl Popper se consacră relevării virtuților unei economii de piață, față de așa zisul „planism" — ceea ce nu înseamnă negarea acțiunii unui plan indicativ, ci incriminarea „tarelor" unei economii bazate pe „planism" (așadar, socialiste)! Este în aceste aserțiuni și în cele analoage, de lipsa cărora nu suferă cartea în ansamblu, un adagiu răsuflat decurgînd din angajarea autorilor (partea II-a, capitolul III, paragraful A) în exaltarea virtuților „economiei de piață" — deci capitaliste. Or, se știe că „economia de piață" nu este nimic altceva decît o schemă, în condițiile actuale în care rolul monopolismului național și supranațional devine în statele capitaliste avansate tot mai mult un factor coercitiv față de condițiile concurenței clasice pe temeliile căreia a apărut ideologia și politica oricărui liberalism [3]). Pe de altă parte, planificarea din țările capitaliste avansate, ca și cea din țările în curs de dezvoltare demonstrează că planul și piața nu se exclud după principiul polarității, ci, adesea, în bună măsură, se presupun, chiar și într-o economie legată de proprietatea privată. Atunci, rezultă că, într-adevăr, angajarea pe pozițiile apologierii capitalismului, mai mult chiar, ale unui capitalism depășit de experiența istoriei contemporane, este o îndeletnicire contrară principiilor raționalismului, ca de altfel și „critica" implicită ce se adresează socialismului. Desigur, nu putem să nu observăm că în critica adresată intervenției masive a statului capitalist contemporan este cuprinsă și aluzia la „statul beneficiar" a circa 1/4 din venitul național care duce iminent societatea pe panta inflației, acționează ca un factor coercitiv... Dar aceste remarci sînt oricum trecătoare față de obstinația prosternării în fața virtuților unui regim capitalist sau ale unei pretinse „economii mixte"! In această privință nu putem să nu observăm că se „patinează" pe pista lucitoare a convergenței sistemelor sociale și pe cea a contestării caracterizării, mai ales pentru S.U.A., de imperialism. Vedem în obsesia pretinsei evoluții spre o economie „mixtă" — nici liberală, nici protecționistă, dar tot atît de bine nici capitalistă, nici socialistă — o aliniere a liberalismului la comandamentele mari decurgînd din sensul istoriei însăși la care încearcă să adere gîndirea occidentală în general pentru a face față „sfidării" socialismului și comunismului. Pentru nevoile „cauzei" se poate eventual „sacrifica" un Keynes, ca aderent al unor concepții mercantiliste „inelastice", pentru a netezi accesul unei concepții moderne, elastice, inclusiv despre rolul statului ca protector al... concurenței și promotor al progresului tehnic, al acțiunilor publice constructive. Un astfel de stat al echității și reprimării abuzurilor personale apare ca un stat al intervenției compatibile cu condițiile echilibrului concurențial...

O latură importantă a teoriei economice a lui Rueff, iar în lucrarea recenzată a grupului de autori care-l omagiază (partea a II-a, capitolul III, paragraful B), este problema sistemului monetar internațional, cum este denumit actualul sistem valutar al capitalismului. Cramponarea de virtuțile etalonului-aur și de cerințele unei economii mondiale eliberate de dictatul unei valute-cheie cu avatarurile firești pentru celelalte țări-partenere, nu poate fi tratată ca pur și simplu o poziție utopică și lipsită de perspectivă, ci ca o recunoaștere a iminenței unui pericol pentru buna funcționare a economiei mondiale, care devine tot mai mult o entitate a zilelor noastre. Pentru că, putem fi de acord cu Maurice Allais că valoarea, respectiv cotarea unei valute nu pot fi decretate, ci trebuie să decurgă cu necesitate din adevăratul raport al forțelor pieței mondiale.

Pe asemenea coordonate se înscrie lucrarea omagială pe care am încercat s-o prezentăm. Punctele de reper în discuții fiind cunoscute, acum s-ar cuveni să se găsească probleme în care consensul de metodă și de abordare operațională se poate adopta. De pildă, ne interesează reciproc relația dintre logică și dialectică în tratarea problemelor economice, mai ales în domeniul teoriei economice. Ne interesează reciproc instrumentele de investigare de felul modelului sau categoriilor. Ne interesează reciproc performanțele în corelarea dintre plan și piață, atît în aria națională, cît și în cea a economiei mondiale.

Ioan CRISTESCU

---

[1]) Într-o mențiune sumară am putea enumera pe Maurice Allais, Fernand Baudhuin, Maurice Byé, Emil Claassen (redactorul-responsabil al cărții), Ludwig Erhard, Milton Friedman, Henri Guitton, Friedrich Hayek, Michael Heilperin, Friedrich Lutz, Fritz Machlup, Ludwig Mises, Oskar Morgenstern, Giuseppe Ugo Papi, Karl Popper, Wilhelm Röpke, Robert Roosa, René Roy, Erich Schneider, Daniel Villey.

[2] Les fondements philosophiques des systèmes économiques.

[3]) Ar merita o discuție pe problema relației menționate de Engels în „Schița" sa din 1848—4 între monopol și libera concurentă (Cf. Marx-Engels, Opere, vol. 1, 1957, pag. 545—550).

FIȘE

■ Abordînd, printre altele, problema căilor de perfecționare a modelelor decizionale, Gh. Boldur, în lucrarea recentă **Procese informaționale și de decizie** (Editura științifică, 186 pag.) arată că cea mai importantă este aceea a restrîngerii și eventual eliminării aspectelor subiective

în estimarea utilității. Caracterul subiectiv al acesteia (nu există o unitate de măsură și o metodă de estimare general acceptate) ar putea fi diminuat — apreciază autorul — dacă s-ar utiliza o metodă de „codificare" a nivelelor corespunzînd diverselor „obiective" și „stări" ale naturii. O dată cu codificarea, s-ar estima și valorile unităților respective, care ar deveni astfel „utilități sociale". Neîndoielnic, sarcina este de foarte mare anvergură întrucît numărul nivelelor pentru diverse obiective și stări ale naturii este uriaș. Să nu uităm însă, se precizează, că la această operație s-ar putea folosi calculatoarele electronice și că, pentru început, s-ar putea alege obiective importante, selectîndu-se un număr acceptabil de nivele posibile.

■ André Pousset publică în nr. 340/1969 al studiilor CNBOS lucrarea **„Fondements méthodologiques d'une approche cybernetique de la description et la définition des fonctions dans l'entreprise** (Fundamente metodologice ale unei abordări cibernetice a descrierii și definirii funcțiilor în întreprindere). În studiu se arată că definirea și descrierea funcțiunilor sînt etape cruciale în programul schimbărilor și modificărilor organizatorice în întreprindere. Această operație presupune: analiza psihologică a aptitudinilor și caracteristicilor personale ale salariaților care trebuie selecționați pentru anumite funcțiuni; analiza psiho-tehnologică a postului de lucru implicînd funcția ce se studiază; tipul de formație ce trebuie asigurat elementului uman. Avînd în vedere fiecare individ în parte, cu punctele sale slabe se determină calea de urmat în formarea profesională a fiecărui om în parte, deci este vorba de o formație „pe om" și nu de o formație „de serie"; aprecierea activității fiecărui salariat „în vivo" în exercitarea funcțiunii sale; categorisirea tipologică și clasificarea (ierarhizarea evaluativă) a posturilor de lucru și funcțiunilor; numai o descriere într-un limbaj suficient de elaborat și coerent va putea conduce la un clasament și la o evaluare a posturilor și funcțiunilor.

■ În amplul său studiu **Metode de determinare a prețului pămîntului într-un plan central optim** publicat în revista poloneză EKONOMISTA nr. 5/969, K. Leszczynski arată că, în condițiile actuale, prețul pămîntului în socialism nu poate fi stabilit decît aproximativ. Pentru aceasta s-ar putea recurge la planuri optime locale de amplasare a investițiilor sau calculele s-ar putea întemeia chiar și numai pe analiza modurilor de folosire a anumitor loturi de pămînt. Pe măsura acumulării de experiență, s-ar putea trece treptat la determinarea prețului pămîntului din punctul de vedere al întregii economii naționale. În cuprinsul studiului, problemele determinării rentelor diferențiale și ale prețurilor pămîntului sînt tratate pornindu-se de la premise simplificate.

Autorul susține că prețurile și rentele diferențiale pot fi calculate numai ca rezultat al întocmirii unui plan central optim de repartizare teritorială a investițiilor, respectiv a producției și ca atare ele nu pot fi utilizate pentru întocmirea acestui plan. Rentele diferențiale, prețurile pămîntului și prețurile produselor vor putea fi folosite numai în etapa de execuție a planului de către unitățile economice atît în anul în care se alege amplasarea concretă a obiectivelor cît și în anul realizării producției pe loturile de pămînt respective. Rentele și prețurile ar deveni parametri necesari pentru alegerea amplasării celei mai eficiente a investițiilor și pentru utilizarea efectivă a pămîntului de către unitățile economice.

DEZVOLTAREA RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE DE COLABORARE ȘI COOPERARE ECONOMICĂ ALE ROMÂNIEI

(Urmare din pag. 13)

curs de dezvoltare le fac pentru creșterea lor economică. În acest sens România dezvoltă relațiile sale economice cu tinerele state independente din Asia și Africa, precum și cu țările Americii Latine, manifestîndu-și totodată, în cadrul diferitelor organizații sau reuniuni internaționale, solidaritatea cu lupta lor pentru lichidarea subdezvoltării și îmbunătățirea mecanismului internațional al relațiilor comerciale și financiare.

Schimburile comerciale ale României cu țările în curs de dezvoltare înregistrează o creștere și diversificare continuă. În ultimii ani au fost, de asemenea, întreprinse numeroase acțiuni noi de cooperare în domeniul industriei și agriculturii — în vederea valorificării unor resurse naturale (hidrocarburi, minereuri, păduri etc.), a realizării unor unități industriale în țările respective, precum și în domeniul științei, tehnicii și al formării cadrelor.

Instrument al destinderii și înțelegerii pe plan internațional, colaborarea și cooperarea economică își fac tot mai mult loc în cadrul activității Organizației Națiunilor Unite și a instituțiilor sale specializate, a altor organisme internaționale.

Prin participarea sa activă la diferite organisme internaționale, România și-a adus contribuția la promovarea cooperării internaționale într-o serie de domenii care au o importanță hotărîtoare pentru soluționarea unor probleme de o amploare și acuitate deosebită pentru creșterea economică ca, de pildă, industrializarea, planificarea, modernizarea structurilor economice naționale, introducerea progresului tehnic în economie, folosirea rațională a resurselor umane etc. Țara noastră și-a demonstrat astfel dorința de a contribui la cauza progresului economic și social, la promovarea colaborării și păcii între toate statele lumii.

★

POPORUL ROMÂN aniversează centenarul nașterii lui V. I. Lenin sub semnul muncii însuflețite pentru înfăptuirea programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, elaborat de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român. Prin obținerea unor noi și importante realizări în toate domeniile vieții economice și sociale, îndeplinirea sarcinilor trasate de Congres va contribui la îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață ale poporului român și la sporirea aportului României la victoria cauzei socialismului, păcii și progresului social pe plan internațional, la promovarea înțelegerii și colaborării între popoare.

---

7) Comunicat cu privire la cea de-a XXIII-a sesiune specială a Consiliului de Ajutor-Economic Reciproc, Scînteia, nr. 8048 din 27 aprilie 1969.

8) Comunicatul ședinței plenare a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Scînteia, nr. 8072 din 22 mai 1969.

9) Buletinul Oficial al Marii Adunări Naționale a R.P. Române, nr. 7 din 7 mai 1960.

10) „Principiile fundamentale ale diviziunii internaționale socialiste a muncii", Scînteia, nr. 5562 din 17 iunie 1962.

11) Comunicat cu privire la ședința plenară a C.C. al P.C.R., din 27—28 martie 1967, „Scînteia", nr 7295 din 29 martie 1967.

12) V.I. Lenin. Opere complete, vol. 44, București, Ed. Politică, 1967, pag. 308.

ÎNVĂȚĂMÎNT — CERCETARE

ASPECTE ALE MUNCII ȘTIINȚIFICE LA CATEDRELE DE ECONOMIE POLITICĂ

O PARTICULARITATE a cercetării științifice, într-un compartiment atît de complex al activității sociale cum este economia, îl constituie faptul — cel puțin în condițiile actuale — că spre deosebire de alte domenii ale cercetării științifice, aparatajul tehnic este considerabil mai redus. Pe măsura creșterii posibilităților de cibernetizare a proceselor economice și ale utilizării mașinilor de calcul electronice, este de prevăzut că și în acest sector aparatajul tehnic își va spune un cuvînt din ce în ce mai greu. Dar, chiar și în această perspectivă, factorul uman rămîne hotărîtor în desfășurarea celor mai importante etape ale muncii de cercetare științifică în economia politică. În consecință, calitatea lucrărilor de cercetare este indisolubil legată de calitatea cercetătorilor științifici ce se preocupă de problemele economiei politice.

Nicăieri în lume nu există un institut specializat în pregătirea cercetătorilor științifici, după cum nu există institute de pregătire a inventatorilor sau raționalizatorilor. Există însă institute de cercetare în care se formează și se dezvoltă cadrele temeinic pregătite într-o anumită specialitate și înaripate de pasiunea cercetării. Atît seriozitatea pregătirii cît și pasiunea pentru meseria de cercetător științific nu apar — de regulă — în mod spontan, ci ele pot fi cultivate în procesul învățămîntului superior. Cadrele din învățămîntul superior sînt chemate să joace un rol de o deosebită semnificație socială, nu numai prin transmiterea celor mai noi cunoștințe în domeniul specialității pe plan mondial, nu numai pentru educația civică și patriotică a noii generații de intelectuali, dar și pentru insuflarea pasiunii pentru dezvoltarea gîndirii științifice proprii, rod nemijlocit al muncii de cercetare. Pentru aceasta este însă necesar ca încadrarea în învățămîntul superior, stimularea promovării în acest sector de activitate să fie nemijlocit legată de capacitatea și pasiunea pentru cercetarea științifică, materializată în studii sau comunicări științifice încă din perioada studenției.

Astăzi apare mult mai limpede pentru toți, că autoritatea cadrului didactic din învățămîntul superior nu poate fi realizată — exclusiv — pe cale administrativă, ci ea este în primul rînd rezultatul unui efort îndelungat obținut în munca științifică, printr-o contribuție proprie în domeniul de specialitate în care lucrează.

Conducerea muncii științifice ca și alte meserii ce necesită un grad înalt de calificare, presupune o experiență cîștigată printr-o activitate susținută în acest domeniu, recunoscută pe plan social prin publicații, traducerea în viață a propunerilor etc.

În formarea experienței pentru efectuarea unei cercetări științifice corespunzătoare, în domeniul economiei politice este deasemenea necesar ca — alături de pregătire și pasiune — să existe și un contact sistematic cu practica economică. Cu puține excepții, multe cadre de la catedrele de economie politică au trecut direct de pe băncile facultăților în colectivele de catedră, au asimilat satisfăcător arta predării, dar nu au un contact permanent cu practica. Aceasta s-a repercutat negativ și în activitatea lor de cercetare prin direcționarea eforturilor nu întotdeauna spre obiectivele frontale sau concretizarea rezultatelor în concluzii cu caracter general, sinteze festive etc.

Deficiențele la care ne-am referit nu sînt desigur incurabile. Dimpotrivă, perfecționarea continuă a muncii de cercetare în domeniul economiei politice în spiritul sarcinilor trasate de Congres, impune paralel cu găsirea unor forme noi de legături cu practica economică (participarea activă în colegii, consilii, comitete la diferite nivele economice), o reexaminare a colectivelor de catedră, sub unghiul posibilităților de desfășurare a muncii de cercetare.

În vederea înlăturării fărîmițării forțelor sau a paralelismelor în munca de cercetare s-a propus în mod justificat includerea în planurile de cercetare a catedrelor, a unor lucrări colective, care să cuprindă cadrele preocupate de o problemă similară. În acest fel există nu numai o garanție în ce privește executarea lucrării, dar și reducerea termenului de efectuare a ei.

Prin urmare, elaborarea de lucrări colective nu constituie un scop în sine, ea fiind subordonată criteriilor amintite. Din această cauză, merită abordate unele aspecte concrete. În unele colective de catedră există cadre didactice ce manifestă preocupări concretizate în studii sau articole publicate într-o anumită problemă, sau care au strîns deja un bogat material bibliografic, statistic și, pe această bază, și-au formulat o serie de idei sau teze proprii pe care doresc să le valorifice în cadrul muncii de cercetare științifică. În asemenea împrejurări ar fi util, credem, ca pe lîngă acești tovarăși și bineînțeles cu acordul lor, să fie afectate o serie de cadre tinere (sub aspectul capacității și experienței în munca de cercetare) precum și alte cadre care au preocupări similare pentru tema respectivă. Coordonarea unei asemenea teme ar fi indicat să revină cadrului didactic care în acest domeniu are o preocupare permanentă. Ideea că rolul coordonator trebuie să revină automat unor tovarăși cu funcții administrative de răspundere, independent de specializarea lor, nu poate favoriza desfășurarea cu succes a muncii științifice.

Este însă — în toate cazurile — obligatoriu ca lucrările să fie întocmite de colective? În domeniul muncii de cercetare științifică, poate mai mult decît în alte domenii de activitate nu se poate trece cu ușurință peste preferințele, dovedite prin fapte, pentru studierea unei probleme sau alteia. În cazuri bine analizate, sub aspectul garanției efectuării lucrării cred că este firesc să se mențină și teme de cercetare individuală.

În condițiile cînd în unele cocolective de catedră nu există preocupări speciale, atît alegerea temei colective cît și coordonarea ei este de dorit să fie încredințată persoanelor cu autoritate în efectuarea muncii științifice și care vor purta în același timp răspunderea asupra finalizării lucrării. Coordonatorii unor asemenea lucrări, pentru a constitui un exemplu în activitatea colectivului, ar trebui să aibă în cadrul temei partea lor distinctă de cercetare și redactare. Calitatea de coordonator nu trebuie confundată cu aceea de autor.

În sfîrșit, elaborarea de teme colective nu se poate limita la nivelul catedrelor, ci poate fi rodul colaborării mai multor catedre. Asemenea forme de cooperare intercatedre sau interinstituții pot servi în mod eficient concentrării forțelor pe teme majore, înlăturării paralelismelor, fărîmițării, consumării iraționale de timp și de cadre.

După alegerea temei de cercetare, elaborarea graficului de desfășurare a lucrării și trecerea la efectuarea ei, o deosebită importanță are finalizarea lucrării, intrarea ei cît mai rapidă în circuitul de idei științifice și, în măsura posibilului, în practică.

În acest scop, o importanță deosebită o au sesiunile științifice, publicarea investigațiilor parțiale sau totale etc. Sesiunile științifice, publicațiile de specialitate, lucrările tipărite în termene cît mai scurte au devenit o necesitate strigentă pentru desfășurarea muncii generale de cercetare. În această direcție, există de asemenea posibilități largi de îmbunătățire. Programarea de sesiuni științifice anuale pentru comunicări ce pot fi expuse pe parcursul unui an, încărcarea lor cu zeci de referate care nu sînt, de obicei, multiplicate și, deci, sînt foarte puțin studiate de public, îngrămădirea lor în 2—3 zile în care timpul pentru discuții este practic neînsemnat, explică, în bună măsură ineficiența unora din aceste sesiuni, dezamăgirea cercetătorilor a căror muncă trece de multe ori neobservată. În același timp ar trebui creat cadrul organizatoric ca beneficiarii unor lucrări de cercetare să aibă obligația de a-și spune părerea asupra eficienței concluziilor ce ar rezulta din cercetarea efectuată.

Aspectele enunțate privind cercetarea științifică la catedrele de economie politică nu epuizează nici pe departe problemele complexe ce se cer încă soluționate. Ele au mai curînd menirea să prezinte un punct de vedere în cadrul discuțiilor ce se desfășoară astăzi în această problemă.

prof. univ dr.
Dan GRINDEA

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

BILANȚ ECONOMIC 1969

UNIUNEA SOVIETICĂ

LA MOSCOVA a fost dat publicității Comunicatul Direcției Centrale de Statistică cu privire la rezultatele îndeplinirii planului de stat pe anul 1969. Comparativ cu 1968, la principalii indicatori de plan creșterile au fost, după cum urmează: venitul național — cu 6%; producția industrială — cu 7% (din care în grupa A cu 6,9% și în grupa B cu 7,2%); volumul fondurilor fixe, intrate în funcțiune, din investiții de stat, — cu 9%; productivitatea muncii în industrie — cu 4,8%. In comunicat se mai arată că beneficiul realizat în economia națională (în prețuri comparabile) a sporit cu 7%, fondul de salarii în economia națională — cu 7,4%, fondurile sociale de consum — cu 7%.

Într-un ritm mai rapid — arată comunicatul — s-au dezvoltat ramurile industriale care asigură progresul tehnic al întregii economii naționale — producția de energie electrică, construcțiile de mașini, industria chimică și petrochimia. A continuat procesul de trecere a întreprinderilor și ramurilor economiei naționale la noul sistem de planificare și stimulare economică, astfel că, la sfîrșitul anului trecut, în noile condiții au lucrat 36 000 de întreprinderi industriale, care au furnizat 83,6% din întreaga producție industrială și au dat peste 91% din beneficii.

La principalele produse industriale, producția s-a situat la următoarele nivele: energie electrică — 689 miliarde kWh (+8% față de 1968); petrol — 328 milioane de tone (+6%); gaze naturale — 183 miliarde m.c. (+7%); cărbuni — 608 milioane de tone (+2%); oțel — 110 milioane de tone (+4%); țevi de oțel — 11 548 mii de tone sau 1 819 milioane de metri (cu un spor — calculat în metri — de 4%); minereu de fier — 186 milioane de tone (+5%); autocamioane — 504,5 mii buc. (+6%); autoturisme 293,6 mii buc. (+5%).

În comunicat se subliniază că, în ciuda condițiilor climaterice nefavorabile care au cauzat pagube însemnate agriculturii, producția agricolă globală a însumat 79 miliarde de ruble și s-a situat la nivelul mediu al ultimilor patru ani, planul de producție în acest sector al economiei fiind îndeplinit în proporție de 97%. In anul 1969, producția globală de cereale a fost de 160,5 milioane de tone — cu 23% mai mare decît media pe anii 1961—1965.

Circulația mărfurilor în comerțul cu amănuntul, de stat și cooperatist, a sporit, în prețuri comparabile, cu 7,4%. Cu toată creșterea considerabilă a volumului circulației mărfurilor, arată comunicatul, — cererea populației la unele mărfuri, în special la carne, legume, unele țesături din lînă, îmbrăcăminte, materiale de construcție și unele mărfuri de uz gospodăresc, n-a fost satisfăcută pe deplin.

Noi capacități de producție au intrat în funcțiune în toate ramurile economiei naționale — în total 350 de noi întreprinderi industriale mari, precum și numeroase secții în întreprinderile existente.

În domeniul creșterii nivelului de trai material și cultural al poporului sovietic, comunicatul consemnează, printre altele, creșterea cu 3,9% a salariului mediu lunar al muncitorilor și funcționarilor, care este de 117 ruble pe economia națională. Depunerile pe librete de economii ale populației au ajuns, la 1 ianuarie 1970, la peste 38 miliarde de ruble. Numărul mediu anual al muncitorilor și funcționarilor ocupați în economia națională a sporit cu 2,8 milioane de persoane (3%) ajungînd la 87,9 milioane. Un număr de 78 milioane de persoane sînt cuprinse în diferite forme de învățămînt.

R. P. BULGARIA

IN 1969, au fost realizate succese noi în dezvoltarea și sporirea eficienței economice, în construcția bazei tehnico-materiale a țării, arăta cotidianul bulgar **Rabotnicesko delo** (25.I.1970) în legătură cu comunicatul privind realizarea planului de stat pe anul respectiv. Potrivit datelor preliminare, față de anul precedent venitul național a crescut cu 7,7%. Aproape 98% din această creștere s-a realizat pe seama sporirii productivității muncii, al cărei nivel a urcat cu 7,4%. S-a realizat un volum sporit de investiții capitale care au atins o valoare de aproximativ 2,5 miliarde leva; potrivit politicii de concentrare a investițiilor ,acestea au fost alocate în majoritate pentru terminarea obiectivelor începute. În acest fel s-a asigurat extinderea și modernizarea bazei tehnico-materiale în special în industrie, iar volumul construcțiilor s-a mărit cu 4,4% față de 1968.

Ramura cea mai dinamică a economiei naționale este industria, ale cărei întreprinderi au realizat o producție în valoare de 12 miliarde leva (în prețuri din 1962), reprezentînd o creștere cu 10% față de anul 1968. Ziarul citat subliniază că în anul care a trecut a continuat în ritm înalt introducerea progresului tehnic; această tendință este ilustrată, printre altele, de faptul că aproape 900 de noi mașini, produse cu seria zero în 1969, așteaptă să fie lansate anul acesta în producția de serie.

Perfecționarea organizării muncii în industrie și ridicarea nivelului înzestrării tehnice au avut drept urmare sporirea productivității pe un salariat cu 6,3% (pe această cale fiind asigurate 64,5% din sporul producției industriale); salariul mediu în industrie a crescut cu 2%. Creșterea producției industriale s-a datorat în special dezvoltării prioritare, în ritm accelerat, a energeticii, a metalurgiei, a construcției de mașini și a chimiei, ramuri care au asigurat, împreună, 63% din sporul producției industriale.

Producția de energie electrică (de peste 17,2 miliarde kWh) a crescut cu 11,5% față de anul precedent, cea a industriei combustibililor — cu 24,5%, cea a industriei siderurgice — cu 9% (la fontă cu 1,7%, la oțel cu 3,7% și la produse laminate cu 18,2%), iar cea a metalurgiei neferoase — cu 3,8%. Industria constructoare de mașini a realizat în anul 1969 o valoare a producției cu 15,3% mai ridicată, un ritm înalt de dezvoltare înregistrînd industria electronică, construcția de aparataj pentru automatizare și de mașini de ridicat, producția de articole casnice de uz îndelungat. În ceea ce privește industria chimică, aceasta a produs cu 18,4% mai mult, iar în cadrul ei producția de îngrășăminte azotoase (100% substanță activă) a crescut cu 80%, cea de mase plastice — cu 26,8%, cea de fibre sintetice de 3,4 ori etc. Un ritm relativ ridicat de dezvoltare s-a înregistrat și în industria ușoară, volumul producției sporind în 1969 cu 6,5% (+8,7% în industria textilă, +4,6% în industria alimentară etc.).

În agricultură, se arată în comunicat, din cauza condițiilor climatice nefavorabile nu a fost realizată creșterea planificată, producția agricolă depășind în 1969 — potrivit datelor preliminare — cu 2% nivelul anului precedent. În ceea ce privește suprafața irigată, aceasta a fost extinsă cu 153 000 de decari.

Un ritm înalt de dezvoltare a cunoscut sectorul terțiar. Se apreciază că volumul serviciilor prestate populației de către întreprinderile specializate din diferite domenii a înregistrat o creștere de 11,2%.

În domeniul transporturilor realizările (exprimate în t/km) au crescut cu 10,8%. Ponderea transportului feroviar electrificat a sporit de la 49,2% în 1968, la 56% din total.

În 1969 a continuat modernizarea rețelei comerciale; volumul desfacerilor în comerțul cu amănuntul a crescut cu 7,5%, iar cel din rețeaua alimentației publice — cu 9,3%. În comparație cu anul precedent, schimburile comerciale externe au progresat cu 4,5%.

R.S.F. IUGOSLAVIA

INSTITUTUL federal de statistică al R.S.F.I. a publicat rezultatele obținute în anul 1969 în cele mai importante domenii de activitate social-economică. La producția industrială, de pildă, statistica indică o creștere cu 12% față de anul precedent. Cu excepția industriei carbonifere și a industriei tutunului, care și-au redus producția, toate celelalte ramuri industriale au înregistrat sporuri, întîietatea fiind deținută de industria chimică, cu 24%. Urmează, în ordine, industria electrotehnică (+22%), industria cauciucului (+21%), industria metalelor neferoase (+16%), a siderurgiei (+12%), industria energetică (+12%), construcțiile navale (+9%) ș.a. Productivitatea muncii pe întreaga industrie a sporit cu 8%.

În domeniul agriculturii, rezultatele obținute în anul 1969 îi permit Iugoslaviei să renunțe la importul de cereale și plante industriale. Producția globală agricolă — atît în sectorul socialist cît și în cel al gospodăriilor individuale — a sporit, în medie, cu 7%. Producția de grîu și secară, porumb, sfeclă de zahăr, de fructe etc. a înregistrat creșteri sensibile față de anul anterior. În schimb, aproape toate ramurile zootehniei (cu excepția aviculturii), și-au micșorat producția cu cîteva procente.

După o perioadă de stagnare sau chiar de scădere a numărului de noi angajați, în anul 1969 s-a înregistrat o creștere cu 3,2% a numărului de angajați, ceea ce echivalează cu 115 000 carnete de muncă noi. Totodată, un însemnat număr de muncitori au solicitat servicii în alte țări.

Salariul mediu lunar al unui salariat a fost de 992 dinari. Veniturile nominale ale salariaților din sectorul socialist au fost cu 15% mai mari, dar — după cum precizează Institutul federal de statistică — ei n-au putut beneficia decît parțial de această majorare din cauza scumpirii costului vieții în cursul anului trecut: cu 7% la mărfurile de larg consum, cu 12% la servicii, cu 8% la produsele alimentare, cu 19% la plata chiriilor, cu 9% la încălțăminte și îmbrăcăminte. Au rămas la același nivel tarifele la combustibil și curent electric.

În ciuda faptului că importul a scăzut cu 17%, iar exportul s-a situat la nivelul anului trecut, deficitul balanței comerciale nu s-a redus decît cu puțin, fiind de 7,87 miliarde dinari.

Institutul federal de statistică menționează că anul trecut au vizitat Iugoslavia aproape 5 milioane de turiști străini. La sfîrșitul anului 1969, pe libretele de economii ale cetățenilor iugoslavi se aflau depuse peste 12 miliarde dinari ceea ce înseamnă o creștere de 37%.

R. P. POLONĂ

Comunicatul Biroului Central de Statistică din Polonia referitor la îndeplinirea planului de stat oferă un bogat material pentru aprecierea dezvoltării economiei naționale în anul care a trecut. Creșterea mai lentă a venitului național — cu 3,5% față de prevederile planului — se datorește nerealizării planului la producția agricolă și la achizițiile de produse agroalimentare, ca urmare a condițiilor meteorologice nefavorabile. În schimb, la producția industrială situația se prezintă mult mai favorabil; valoarea ei globală (în prețuri comparabile) a sporit cu 8,9%, producția mijloacelor de producție crescînd cu 9,9%, iar cea a bunurilor de consum cu 6,9%.

Comunicatul subliniază dinamismul unor ramuri purtătoare de progres tehnic, ca: industria constructoare de mașini, electrotehnică, a mijloacelor de transport, metalurgică (o creștere medie de 13,5%), precum și industria chimică și a cauciucului (+12,4%). Ponderea acestor ramuri, la un loc, în producția industrială globală a crescut în 1969 la 41,1%, față de 39,7%, cît a fost în 1968.

Comunicatul mai subliniază că, deși în unele ramuri industriale se înregistrează depășiri globale ale prevederilor de plan și ale realizărilor față de anul precedent, în altele ca, de pildă, în producția de zinc, plumb și aluminiu, realizările se află sub nivelul planificat, în parte și din cauza neintrării la termen în funcțiune a unor obiective industriale. De asemenea, în industria chimică, la unele sortimente, ca de pildă, îngrășăminte chimice, acid sulfuric, sodă calcinată, sau mase plastice, nu s-a atins nivelul planificat.

Referindu-se la aprovizionarea pieței cu mărfurile de uz îndelungat de către întreprinderile industriei grele și industriei constructoare de mașini, se menționează că acestea n-au reușit să acopere în întregime cererea pieței sub aspectul sortimentelor.

În ceea ce privește industria ușoară aceasta — se arată în comunicat — a satisfăcut pe deplin cerințele pieței. In special industria textilă a lansat o serie de sortimente noi, mult solicitate, între care țesăturile de bumbac, lînă sau mătase cu fibre sistetice în textură.

Investițiile efectuate în economia națională în 1969 au atins 174,6 miliarde zloți, ceea ce reprezintă o creștere cu 8,2% față de anul precedent; 137,8 miliarde zloți au fost alocate pentru scopuri productive — cu 9% mai mult față de 1968. În ceea ce privește productivitatea muncii în industrie, ea marchează o creștere cu 5,1%, iar valoarea producției globale pe un lucrător cu 5,2%. În 1969 numărul angajaților în industrie a depășit patru milioane, reprezentînd o creștere cu 3,4% față de anul precedent.

Ca urmare a sporirii cîștigurilor medii cu aproximativ 4% și a pensiilor cu 14,1%, s-a ridicat și puterea de cumpărare a populației; volumul comerțului cu amănuntul a crescut (în prețuri curente) cu 7,1%. În comunicat se precizează că, la finele anului 1969, în Polonia existau aproximativ 172 000 de ateliere ale micilor meseriași, adică cu 2,6% mai mult ca în 1968. În ceea ce privește sectorul terțiar, acesta a cunoscut o dezvoltare apreciabilă, valoarea serviciilor prestate populației în diverse domenii a crescut cu 7,5%.

O dezvoltare rapidă se înregistrează și în comerțul exterior — un spor de 11,3% față de 1968. Se subliniază că structura exportului s-a modificat în sensul sporirii ponderii mașinilor și utilajelor de la 37,1% la 39,2%, reducîndu-se concomitent exportul de produse agricole (cu 2%). Prevederile de plan au fost depășite la export cu 5,6%, iar la import cu 2,8%.

În domeniul transporturilor a sporit cu 3,8% volumul mărfurilor transportate și cu 5,9% numărul pasagerilor. A sporit, de asemenea, și ponderea traseelor feroviare electrificate. Merită a fi menționată și mărirea volumului transporturilor efectuate de flota comercială (de mărfuri) sub pavilion polonez — cu 7% față de nivelul anului 1969.

R. D. VIETNAM

ÎNDEPLINIREA planului de stat pe 1969 constituie obiectul unui articol publicat de săptămînalul **Le Courrier du Vietnam** (nr. 249 din 29 decembrie 1969) sub semnătura lui Che Viet Tan, membru în Comitetul de Stat al Planificării al R. D. Vietnam.

După cum se relevă în articol în cursul anului trecut poporul vietnamez, bazîndu-se pe ajutorul prețios al țărilor socialiste prietene, a depus eforturi susținute pentru a elimina rapid consecințele nefaste ale războiului și ale calamităților naturale; pentru a dezvolta producția, în vederea întăririi capacității de apărare și îmbunătățirii condițiilor de trai ale populației.

Dezvoltarea producției agricole a fost însoțită de creșterea productivității muncii. Suprafața terenurilor cultivate cu orez a crescut cu circa 80 000 ha în comparație cu cea din anul 1968. În același timp, suprafețele cultivate cu orez de primăvară — avînd o productivitate sporită și o perioadă de vegetație mai scurtă — s-au dublat comparativ cu cele din anul precedent. In sectorul zootehnic s-a obținut o creștere a efectivului, în special la porcine.

Producția industrială și meșteșugărească s-au dezvoltat în sensul continuării industrializării socialiste a R. D. Vietnam, ținîndu-se seamă de condițiile specifice ale țării. În 1969, valoarea globală a producției industriale și a atelierelor meșteșugărești a sporit cu 6% față de 1968. O atenție deosebită a fost acordată extracției de cărbune, producției de energie electrică (+34% față de 1968), construcțiilor de mașini, industriei materialelor de construcții — ramuri care condiționează dezvoltarea altor sectoare ale economiei naționale.

În ramura construcțiilor de mașini planul a fost îndeplinit sau depășit la numeroase produse, ca motoare Diesel, transformatoare electrice, motoare pentru pompe, mașini de decorticat orezul. Producția de material lemnos a crescut cu 4% față de 1968.

În domeniul transporturilor și telecomunicațiilor — care au avut mult de suferit în perioada bombardamentelor americane — s-au depus eforturi pentru a reface drumurile, gările, căile ferate, parcul auto și alte mijloace de transport, înregistrîndu-se progrese în transportul de mărfuri și de pasageri.

În articol se arată, de asemenea, că s-a îmbunătățit aprovizionarea populației cu mărfuri de consum, reducîndu-se numărul mărfurilor raționalizate. Au continuat de asemenea să se dezvolte activitatea culturală și asistența socială în rîndul populației.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Economia țărilor capitaliste

PREVIZIUNI CONTRADICTORII PENTRU 1970

PE MĂSURĂ ce încep să fie cunoscute rezultatele economiei pe 1969 economiștii își precizează previziunile pe anul în curs. In articolul pe care-l reproducem este prezentată opinia revistei londoneze de autoritate The Economist *cu privire la evoluția pe ansamblu și pe țări. După cum se vede, părerile experților acestei publicații diferă oarecum de punctul de vedere al O.C.D.E. care este de asemenea relatat în pagina de față.*

● „LENTO — LENTO"

„ESTE PROBABIL că în linii generale dezvoltarea economică mondială se va încetini în 1970. Statele Unite ar putea chiar să cunoască o oarecare recesiune. Pentru toate celelalte țări industriale prevederile continuă să se situeze între o creștere de peste 2% (în cazul Angliei) și una de peste 11% (în cazul Japoniei).

Motto-ul pentru 1970 pare că va fi: «lento — lento». Sau am putea afirma pur și simplu că vom avea de-a face cu un an mai puțin neobișnuit. În orice caz, deoarece majoritatea țărilor sînt îngrijorate în legătură cu creșterea prețurilor și a salariilor și adoptă politici anti-inflaționiste, pare cert că anul 1970 va fi mai puțin exuberant în ceea ce privește creșterea economică. Comerțul internațional se va încetini și el.

Produsul intern brut total real al principalelor țări industriale ale lumii va crește cu cel mult 4%, probabil chiar cu mai puțin.

...Există două motive principale pentru a considera că prevederile făcute de data aceasta pot fi considerate mai certe decît cele de anul trecut. Principalul motiv este că în perioada respectivă de acum un an era greu să se știe în ce direcție va evolua economia americană. In prezent însă s-a putut constata că în ultimul an Administrația a aplicat frîne serioase. Deși mai există importante semne de întrebare în ce privește mersul economiei americane în următoarele 12 luni, considerăm că alternativa este doar: o creștere în ritm de melc sau o recesiune reală. Deoarece Statele Unite furnizează aproape jumătate din producția industrială a lumii (capitaliste — n.n.), această prevedere este în sine destul de neîmbucurătoare.

O a doua mare deosebire față de situația de acum un an este aceea că au avut loc modificările așteptate în paritatea valutelor franceză și vest-germană, care dădeau naștere unor speculații periculoase și, deci, unor incertitudini pentru 1969. Ca urmare, Franța s-a alăturat Angliei și Statelor Unite pentru a alcătui un trio de țări care se străduiesc să-și consolideze plățile externe (deși în cazul Statelor Unite adevăratul scop al măsurilor restrictive este frînarea inflației). Acest lucru va însemna o reducere a încasărilor din export ale altor țări. Deoarece R.F.G. și-a revalorizat moneda se poate presupune că exporturile ei vor fi cel mai mult afectate; de asemenea, se poate presupune că datorită importantelor sale rezerve de devize, ea va putea totuși să-și sporească în continuare cererea internă. Dar R.F.G., ca și majoritatea celorlalte țări industriale, încearcă să reducă presiunile asupra costurilor. Economia vest-germană era în supraîncălzire în lunile de dinaintea revalorizării. Capacitățile sale erau supraîncordate. Deși va trece cîtva timp pînă ce presiunile de supraîncălzire vor dispare, ritmul creșterii se va reduce totuși. Este greu de spus cu cît...

Realinierea francului și a mărcii vest-germane are și alte implicații importante pentru anul 1970. Spre deosebire de cei anteriori, în acest an se va evita o criză internațională monetară, iar balanțele de plăți vor avea o situație mai bună.

...Dar dacă băncile centrale și ministerele de finanțe pot spera că anul 1970 va fi pentru ele un an mai liniștit, după doi ani foarte grei, este pe cale de apariție o nouă categorie de tulburări. Guvernele celor mai multe țări mari sînt confruntate de nemulțumiri sociale, greve și cereri de sporire a salariilor. Dirijarea economiei poate deveni mai grea în cazul în care încrederea cercurilor de afaceri în perspectivele economiei va fi zdruncinată. Starea proastă a sănătății Wall Street-ului oglindește astăzi gradul de nervozitate care există.

O altă problemă destul de generală a politicii economice în 1970 va fi aceea că acesta va fi un an de încercare în ce privește eficiența manevrării mai intense a instrumentelor monetare... Aplicate prea puțin timp, politicile respective nu vor reuși să frîneze inflația în perspectivă mai îndelungată; aplicate prea mult timp ele vor aduce cu sine riscurile recesiunii...

● O.C.D.E. PREA OPTIMIST?

PREVEDERILE experților O.C.D.E. sînt prezentate în tabelul de mai jos.

Avem de-a face cu o serie de cifre care reflectă consecvent punctul de vedere că dezvoltarea comerțului mondial din punct de vedere valoric se va încetini de la ritmul neobișnuit de rapid de peste 15% în 1969, la 10% în 1970. Din păcate, părerea noastră este că aceste previziuni ar putea să fie prea optimiste. Pentru Anglia înclinăm să credem că în 1970 creșterea reală va fi de aproximativ 2,25%. Unii din corespondenții noștri din străinătate sînt în dezacord și mai pronunțat cu o serie de prevederi ale O.C.D.E. pentru țările lor.

Astfel, punctul de vedere al corespondentului nostru din New York este că **Statele Unite** vor cunoaște o oarecare recesiune și că de-abia la sfîrșitul anului va avea loc o reînviorare, și aceea de proporții reduse; aceasta în timp ce O.C.D.E. este de părere că produsul național brut al Statelor Unite va crește în continuare în ritm anual de 0,5% în prima jumătate a anului și de 3,25% în a doua jumătate. O.C.D.E. presupune că cererea, mai ales la locuințe, va răspunde rapid la măsurile de înlesnire în politica monetară. Corespondentul nostru consideră însă că vor fi introduse oarecari înlesniri în politica Sistemului Federal de Rezerve în primăvara următoare, dar că efectul economic al acestei modificări a politicii nu se va manifesta decît aproape de sfîrșitul anului 1970. În mod curios, deși experții O.C.D.E. se așteaptă la o creștere mai importantă în Statele Unite decît aceea prevăzută de corespondentul nostru, ei prevăd și o ameliorare a balanței de plăți; în ceea ce privește balanța comercială, O.C.D.E. consideră chiar că va avea loc un progres mai important decît acela prevăzut de Trezoreria S.U.A. — de obicei prea optimistă.

Și în cazul **Italiei** O.C.D.E. este mai optimistă decît opinia oficială din această țară. Pronosticurile sale privitoare la o creștere de 7,75% se bazează pe presupunerea că efectele grevelor din această iarnă nu se vor multiplica prea mult și că în viitor vor fi evitate greve serioase. Ministerul italian al Muncii nu are însă speranțe prea mari în această privință. Despre R.F. a Germaniei, O.C.D.E. prezintă prevederi destul de moderate, presupunînd că în 1970 producția R.F.G. va fi determinată de apariția anumitor strangulări în furnizarea materiilor prime, care nu va permite o creștere de peste 4—4,5% a PNB; de asemenea, experții O.C.D.E. consideră că excedentul balanței de plăți se va reduce în mod dramatic. Dar toată lumea s-a înșelat în trecut în ceea ce privește economia vest-germană deoarece a subestimat resursele sale neutilizate de forțe de muncă și potențialul creșterii productivității. **Ținînd seama de acest fapt, alte previziuni nu sconteazӑ pe o scădere atît de considerabilă a excedentului balanței conturilor curente a R.F.G.**

Prognozele O.C.D.E.

	Ritmul creșterii reale (modificări procentuale față de anul anterior)				Balanța conturilor curente de plăți (miliarde dol.) 4)
	PNB 1)	Consumul privat	Consumul public	Investiții	
S.U.A.					
1968	4,9	5,2	6,0 2)	5,5 3)	—0,28
1969	2,75	3	1 2)	5,25 3)	—0,60
1970	1,5	2,5	— 0,75 2)	0,5 3)	+1,50
Anglia					
1968	3,6	2,5	0,5	3,5	—0,72
1969	2	0,5	0	0,5	+0,70
1970	3	2,5	1	4,5	+1,20
R.F.G.					
1968	7,0	3,6	0,1	7,8	+2,84
1969	7,75	7	4	15	+1,50
1970	4,5	6,5	4,5	8	+0,40
Franța					
1968	4,2	4,5	4,2	5,6	—0,86
1969	8,25	7	5	9,5	—1,30
1970	4	3,5	2	5,5	+0,20
Italia					
1968	5,4	4,3	4,1	7,4	+2,64
1969	6	6	3,5	10	+2,45
1970	7,75	7,5	4	10,5	+1,80
Japonia					
1968	14,2	9,4	6,9	22,9	+1,05
1969	12,5	9	6,25	19	+2,20
1970	11,25	10	6.5	15,5	+2,00
Canada					
1968	4,7	4,5	1,1 2)	—1,8 3)	—0,09
1969	5	5	3,5 2)	5,25 3)	—0,65
1970	4	4	2,5	5,25 3)	—0,75

1) In Anglia, Franța și Italia — produsul intern brut.
2) Cheltuielile publice în total.
3) Investițiile private fixe.
4) Balanța mărfurilor și serviciilor (inclusiv dobînzile, beneficiile și dividendele) plus transferuri nete.
Sursa: Perspective economice O.C.D.E. nr. 6, decembrie 1969.

Calculele O.C.D.E. arată că va avea loc o modificare favorabilă în 1970 față de 1969, de peste 4 miliarde dolari, în balanțele conturilor curente ale S.U.A., Angliei și Franței luate la un loc, care se va realiza numai parțial prin deteriorarea de peste un miliard dolari a excedentului R.F.G., și un excedent similar în balanțele Japoniei și Italiei, luate laolaltă. Cu oarecare aproximație, excedentul balanței conturilor curente ale țărilor O.C.D.E. va crește probabil de la 3,9 miliarde dolari în 1969 la 5,4 miliarde dolari în 1970.

Țărilor în curs de dezvoltare le va fi greu să finanțeze această sumă, în pofida sporirii rezervelor lor în anul care a trecut. Nu se poate aștepta ca încasările din exportul de materii prime să crească în 1970 la fel de mult ca în 1969.

Adevărul este însă că, din fericire, lumea subdezvoltată nu va fi nevoită să finanțeze acest excedent. O dată cu introducerea în circulație a drepturilor speciale de tragere (D.S.T.) în valoare de 3,5 miliarde dolari, această situație de dezechilibru va fi considerabil ameliorată. D.S.T. vor avea în mare măsură un efect similar asupra conturilor externe ca acela pe care l-a avut aurul nou extras în Africa de sud atunci cînd era absorbit în rezervele monetare; acesta figura la capitolul exportului Africii de sud, dar nu printre importurile altor țări (ci numai ca o sporire a rezervelor lor). Intr-un fel, țările puteau să aibă un excedent în balanțele de plăți echivalent cu valoarea acestui aur nou extras și transmis în seifurile băncilor centrale. Acest lucru va fi la fel de valabil pentru țările industrializate după alocarea celor 3,5 miliarde D.S.T. în 1970. În plus este probabil că rezervele băncilor centrale se vor mări în 1970 cu o oarecare cantitate de aur nou extras.

Dar ce se va întîmpla cu ratele de scont în 1970? Cu un an în urmă, scumpetea banilor însemna practic dobînzi de aproximativ 7% pe piața eurodolarilor la împrumuturi acordate pe trei luni. Astăzi dobînda este de 11,5%. În decembrie trecut a crescut dobînda la obligațiunile emise de Trezoreria americană pînă la aproximativ 8%. Nu credem că această dobîndă va scădea repede; totuși, spre mijlocul anului este probabilă o reducere cu 1,5%. Intr-un an în care specula monetară nu pare să promită profituri prea mari, deosebirile în ratele scontului ar putea să devină mai importante...".

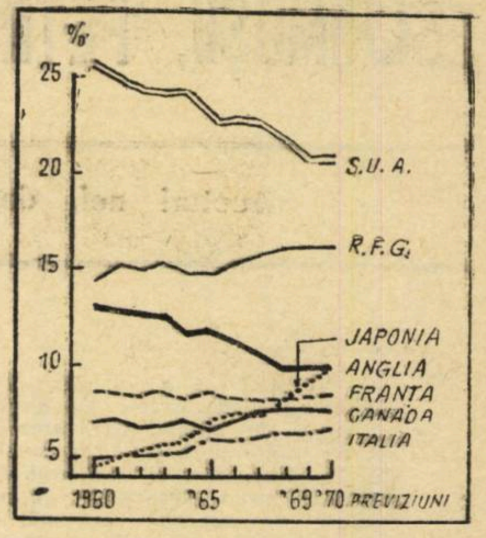

Ponderea în comerț. — Procentul deținut de fiecare țară în exportul total O.C.D.E.

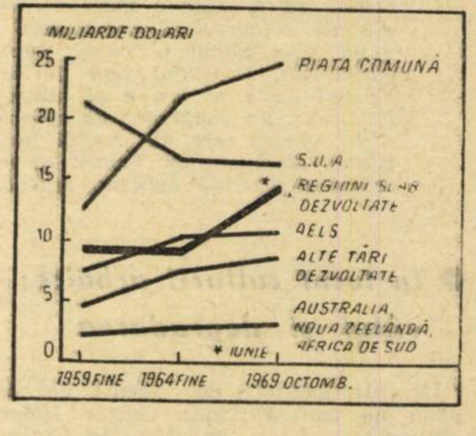

Rezerve (aur, devize și cote la F.M.I.)

ESCHIMOȘII, PETROLUL ȘI INTEGRAREA ARCTICEI...

Structuri noi, dar refuzate. Între „indigeni" și „metropolitani"

IN ARTICA a fost descoperit petrol. Artica e bogată. Lucrul se cunoaşte de multă vreme. In afară de peşte, de foci şi de urşi, sînt acolo zăcăminte de uraniu, fier, aramă, crom. Cîte ispite, într-o lume în care sporesc continuu nevoile de surse energetice, de materii prime, de hrană! Dar în Artica sînt şi eschimoşi. De aproape patru mii de ani ei locuiesc şi stăpînesc acolo nesfîrşitele întinderi de gheaţă, trăind şi rezistînd în condiţii de asprime extremă, nedumerind dar trezind şi admiraţia oamenilor din regiunile civilizate ale lumii. Cînd spunem „regiunile civilizate ale lumii", e un fel de a vorbi. Ca să marcăm diferenţa dintre ei şi noi. Desigur, ea există. De fapt însă, după cum arată etnologii, eschimoşi au o civilizaţie care e tot atît de veche cît şi a Europei: numără vreo patru mii de ani. O civilizaţie, străveche, robustă, nu industrială, evident, dar cu un sistem cultural şi filozofic despre care cei care l-au studiat afirmă să este de o mare coherenţă. In tot cazul, civilizaţia lor le-a făcut posibilă o surprinzătoare putere de adaptare la mediu. E adevărat, eschimoşii n-au căutat niciodată, petrol. Nici uraniu nu au căutat. Au vînat şi au pescuit. Decalajul faţă de societatea industrială e imens. Dar cuvîntul decalaj nu e al lor, e al nostru, şi trădează poate o privire unilaterală a lucrurilor, un simţămînt de superioritate din partea noastră. In el se exprimă nişte opţiuni care nu par să fie şi ale Eschimoşilor — în orice caz nu ale tuturor Eschimoşilor. Pentru că mulţi dintre dînşii cei mai mulţi chiar, refuză să-şi renege existenţa milenară şi să cedeze asimilării.

● În locul culturii arhaice: vidul și degradarea

IN 1884, într-o zi de august, un căpitan de marină danez, Gustav Holm, plutind în sus de-a lungul coastei Groenlandei, pînă la o înălţime încă neatinsă a cercului polar, îi descoperă pe eschimoşii **Amasalimiuţi.** Numele acestora li s-a tras, pare-se, de la o specie de mici peşti, din familia somonilor, pe care obişnuiau să-i pescuiască. Numărul Amasalimiuţilor nu era mai mare de 413. Cel puţin nu mai mulţi numărase căpitanul Holm cînd ajunsese acolo. La 1880 Eschimoşii erau din punct de vedere material încă la vîrsta fierului dar se serveau de cuţite de piatră. În ţinuturile lor, temperatura oscila între —10° şi —30°. Veneau din Siberia, traversaseră, prin lente migraţiuni succesive, America, arctică, apoi pătruseseră în Groenlanda. Focile, urşii, peştele, le asigurau hrana, îmbrăcămintea, căldura şi materialele necesare pentru a-şi construi corturile şi bărcile. Cea mai mare parte a populaţiei eschimose mai locuieşte şi azi în Groenlanda — în zona ei de sud-est. Directorul Muzeului din Paris, Robert Gessain, care a făcut o primă călătorie acolo în 1934, şi apoi a doua în 1966, a publicat de curînd o carte, în care descrie procesul de dezintegrare şi de absorbţie progresivă a civilizaţiei eschimose de către aceea a colonizatorilor. Civilizaţia tehnică şi comerţul, zice el, au avut asupra culturii arhaice a Eschimoşilor din Groenlanda o influenţă „corosivă". Deţinătoarea acestui teritoriu, Danemarca, a făcut eforturi însemnate, arată autorul, în domeniul îngrijirii sănătăţii, şcolarizării şi a asistenţei sociale pentru eschimoşi, practicînd o politică de integrare. El nu ascunde însă faptul că printre rezultatele recoltate se pot constata „proletarizarea, alcoolismul, vidul cultural, bidonvilurile". În tot cazul, în contact cu lumea din afară, coeziunea Eschimoşilor s-a fărîmiţat. Autorităţile daneze se aşteaptau ca eschimoşii să le fie recunoscători, pentru că, în relaţiile cu ei, respectau principii democratice şi liberale. Ideea însă că există „valori" proprii, eschimose, şi care se cer respectate, le era inaccesibilă. Cum spune Robert Gessain, pastorii şi negustorii, Biserica şi Prăvălia, — prin intermediul cărora s-a realizat penetraţia Europei capitaliste în Groenlanda — au fost agenţi foarte eficienţi în procesul de ruinare a civilizaţiei **Amasalimiut.** Odată cu banii au fost difuzate printre eschimoşi noţiunile de profit, de proprietate, de acumulare, de clase sociale — toate străine pînă atunci societăţii lor. Vînătorii s-au transformat în prăvăliaşi, pescarii în funcţionari sedentari. Le-a dispărut — celor care au acceptat încorporarea — cutezanţa, abilitatea, spiritul de invenţie precum şi veselia senină care-i caracteriza înainte.

● Eschimoșii, ceasul și calendarul

LUI Robert Gessain, eschimoşii, care în număr mare refuză integrarea — dar care şi-au părăsit vechile ocupaţii pentru a eşua, mulţi, în delicvenţă — i-au făcut impresia unor „desrădăcinaţi culturali" cărora amintirea măreţiei lor de altădată le împrumută acum un aer de „aristocraţi decăzuţi". Noile lor condiţii de existenţă provoacă probabil eschimoşilor şi nefaste perturbări fiziologice. Carnea de focă era bogată în proteine şi în lipide, însă regimul de făinoase şi lactate la care au fost convertiţi, le răpeşte azi din vigoare şi-i face extrem de vulnerabili la boli. Cismele de cauciuc, îmbrăcămintea de stofă şi cămăşile de nylon le ţin şi ele mai puţin cald. Nu e simplu să transformi nişte oameni care la 1880 încă erau la cuţitele de piatră, în nişte funcţionari conformişti care trebuie să se uite la ceas şi la calendar, să fie punctuali, economi şi să poarte răspunderi care nu le sînt pe măsură.

Incontestabil, simpla bunăvoinţă în politica integrării nu este suficientă. Ea nu izbuteşte să-i pună pe „indigeni" pe picior de egalitate cu „metropolitanii". Mai ales în ceea ce priveşte nivelul de calificare profesională, accesul la slujbe, salariul. Pe măsură ce specificitatea socio-culturală şi dinamismul eschimoşilor pier, ei se transformă, ca să reproducem un eufemism des folosit, în nişte simpli „asistaţi". După părerea unora dintre etnologii care observă procesul „integrării", ocupaţiile oferite eschimoşilor nu corespund temperamentului lor naţional. În ţinuturile lor pătrund industriile şi activităţile terţiare, dar ei nu se pot obişnui cu lucrul în magazine şi birouri; nu se pot adapta muncii în mine. În lipsa unei calificări superioare însă, alte munci nu li se oferă. Încă mai negativ e faptul că atunci cînd primesc alocaţii familiale, pensii, sau alte avantaje de aceeaşi natură, îşi abandonează chiar şi muncile tradiţionale, productive, ale pescuitului şi vînatului.

De fapt, într-o expresie sau alta, fenomenul nu este necunoscut şi nu aflăm acum pentru prima oară de rezistenţa populaţiilor ce au trăit mult timp în structuri arhaice, faţă de pătrunderea civilizaţiei industriale. Chestiunea este însă ce le aduce acestor populaţii, ca civilizaţie materială şi culturală, industria şi comerţul ţărilor dezvoltate? Dificultăţile şi suferinţele nasc din natura concepţiilor şi a măsurilor care prezidează evoluţia, trecerea socială, economică, culturală de la o treaptă la alta. Ele pot fi evitate şi lucrul depinde de cei ce aduc schimbările. Nu e uşor oricum, să asiguri coexistenţa ritmurilor civilizaţiei moderne cu liniştea ţinuturilor virgine ale Arcticei, de veacuri neturburate. „Şi cînd vin cu drum de fier, spunea poetul, toate cîntecele pier".

● „Aceasta este țara noastră... Sîntem goi și acoperiți de rușine"

LUCRURILE merg greu, problemele se înmulţesc, iar antagonismele se dezvoltă. Nu numai pentru Eschimoşii din Groenlanda. Eschimoşi sînt şi în Marele Nord al Quebecului, în Canada, şi încă mai numeroşi în Alaska.

Se înţelege că o revendicare majoră a Eschimoşilor este aceea care se referă la proprietatea asupra pămînturilor. Să-l ascultăm de pildă pe un reprezentant al lor din Alaska! Iată ce spune el: „Deoarece Alaska este locuită de 55.000 eschimoşi, indieni şi aleuţi, şi deoarece pămînturile nu ne-au fost vreodată expropriate printr-un act al Congresului S.U.A., printr-o luptă sau prin abandon, declarăm — proclamăm chiar — că în baza folosinţei istorice şi a dreptului de ocupaţie, aceasta este ţara noastră".

Această declaraţie a fost făcută la un recent congres care a avut loc la Rouen şi Hâvre, organizat de Fundaţia franceză de studii nordice. Au participat reprezentanţi ai lumii economice, profesori universitari, înalţi funcţionari administrativi, din toate ţările cu populaţii eschimose. A ajuns la Congres şi o scrisoare a unui şef indian din Canada, care, între altele, scrie: „noi nu am avut răgazul să abordăm treptat progresul secolului XX, nici să-l digerăm încet. De la început el a fost pentru noi o hrană forţată. Stomacul ni s-a îmbolnăvit şi am fost cuprinşi de greţuri. Acum ne chemaţi şi ne spuneţi: «Veniţi şi integraţi-vă!». Dar cum să venim? Sîntem goi şi acoperiţi de ruşine. Am putea veni oare astfel cu demnitate? Ce apreciaţi voi în cultura noastră; în sărmana noastră comoară? Doar o dispreţuiţi! Vreţi să venim la voi ca cerşetori? Să primim din mîna voastră atotputernică totul?".

● Congresul de la Rouen: „Vie este numai societatea care produce"

ÎN 1957, Organizaţia internaţională a muncii a ratificat, într-o conferinţă generală, o convenţie privind protecţia şi integrarea „populaţiilor indigene". Ea prevede că „dreptul de proprietate colectivă, sau individuală, asupra pămînturilor pe care le ocupă în mod tradiţional le va fi recunoscut membrilor populaţiilor interesate". Aceasta presupune, evident, faptul că aceste populaţii trebuie să fie consultate şi asociate la orice proiect de exploatare a solului, în scopuri industriale sau turistice, şi să primească beneficiile cuvenite.

Congresul de la Rouen, despre care tocmai am amintit, a exprimat numeroase puncte de vedere echitabile şi a făcut propuneri de natură să înlesnească soluţii. Profesorul Mallaurie de la Sorbona, organizatorul congresului, este de părere că pentru a împiedica dezagregarea societăţilor indigene, o cale care trebuie urmată este aceea de a li se da responsabilităţi în gestiunea propriilor lor treburi şi de a se proceda la modernizarea mijloacelor economiei lor tradiţionale, „Vie, spune el, este numai societatea care produce".

Ca realizări exemplare, profesorul Mallaurie a citat Siberia, unde o organizaţie modernă de creştere a renilor a permis dezvoltarea însemnată a nivelului de viaţă al locuitorilor (în Siberia sînt vreo 1500 de eschimoşi) şi a mai citat Marele Nord al Quebecului, unde se practică cu succes creşterea boilor „mosc". Cu deosebire a insistat profesorul asupra necesităţii de a se fixa preţurile materiilor prime, pentru a pune astfel pe eschimoşi la adăpost de variaţia catastrofală a cursurilor. După părerea sa, eschimoşii nu trebuie să părăsească Marea Arctică (pescuitul, culturile marine) şi nici Tundra (creşterea renilor, a boilor „mosc", vînătoarea tradiţională şi modernă) ci, dimpotrivă, înapoindu-se la ele, să stăruie în activităţile ce le sînt familiare şi în care-şi pot regăsi demnitatea firească la care aspiră. Consiliile lor comunale, după părerea congresiştilor trebuie să fie dotate cu resurse financiare constituite pe baza redevenţelor, încredinţîndu-li-se şi responsabilitatea gestionară şi financiară a întregii activităţi.

Printre recomandările adoptate la congres se află ideea organizării unei expediţii ştiinţifice de geografi, arheologi, geologi, climatologi etc., care să studieze „trecutul, prezentul şi viitorul populaţiei eschimose". O primă expediţie în Groenlanda va avea loc încă anul acesta; iar alta, mai importantă, în 1971. Se va organiza de asemenea recenzarea datelor ştiinţifice privitoare la viaţa socială şi economică a eschimoşilor în diferitele ei aspecte: demografic, nivel şi mod de viaţă, schimburi externe, consum, etc. Congresul a cerut guvernului canadian să stabilească de mai multe ori pe an, preţuri de contract pentru blănurile vîndute, în felul în care se procedează şi cu produsele agricole şi de pescuit. S-a cerut guvernelor să pună capăt exterminării industriale a focilor şi s-a recomandat ca o linie aeriană regulată să fie organizată pentru a lega principalele aşezări arctice cu Copenhaga. În ceea ce priveşte educaţia, Congresul a afirmat dreptul Eschimoşilor de a învăţa în limba lor maternă şi a recomandat folosirea tehnicilor audio-vizuale în formarea intelectuală şi profesională a copiilor şi adulţilor.

● Primejdia intrusiunii și ingerințelor persistă

RECOMANDĂRILE cele mai ideale, nu sînt însă suficiente pentru a determina schimbări esenţiale în destinul populaţiei eschimose. Goana societăţilor petrolifere după aurul negru recent descoperit în Arctica e în plină desfăşurare. Milioane şi milioane de dolari sînt gata să invadeze ţinuturile arctice, cu întreg cortegiul de fenomene negative care însoţeşte industrializarea şi exploatarea capitalistă. Puţurile de foraj şi pipe-line-urile, printre eschimoşi, riscă să coloreze în negru nu numai zăpezile, nu numai peisajul alb şi imaculat al ţinuturilor boreale, dar şi perspectivele lor de viaţă. Noile intrusiuni şi ingerinţe riscă să perturbe încă mai mult aspiraţiile de independenţă şi de originalitate etnică, ale populaţiilor locale. După milenii de trai însingurat în universul lor îndepărtat, închis dar armonic, brutalităţile rînduielilor capitaliste pătrund la ele cu viteza şi mijloacele de transport şi de acces pe care le pune la dispoziţie evul modern şi care nu mai îngăduie nici o distanţă şi nici o barieră. Lumea în zilele noastre a devenit într-adevăr foarte mică. Măcar dacă în viitor asta-i va ajuta pe oameni să se ridice spre fericire împreună.

Alexandru ANCA

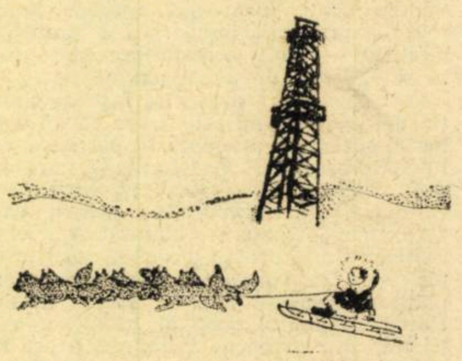

REPERE

● A luat sfîrşit „greva celor 100 de zile" care a opus companiei General Electric pe cei 130 000 de salariaţi ai săi. Noul acord colectiv ratificat de cele 12 sindicate de la G. E. se referă la următoarele 40 de luni.

● În luna ianuarie a.c. R.S.A. a vîndut F.M.I. aur în valoare de 98,3 milioane de dolari, iar Austria de 4,4 milioane, astfel că stocul de aur al F.M.I. ajunsese la sfîrşitul lunii trecute la 2671 milioane de dolari.

● Moneda naţională braziliană, cruzeiro, a fost din nou devalorizată la 3 februarie, cu 1,4%. Este prima schimbare de paritate în 1970, după ce anul trecut suferise opt devalorizări, în total cu 13,7%.

● Un Institutul de dezvoltare industrială a fost creat la Hanovra, în R.F.G. din iniţiativa a 55 de mari firme. Rolul său va fi printre altele acela de a strînge informaţii privind dezvoltarea economică şi tehnică a ţărilor industriale şi a marilor societăţi.

● Preţul oţelului produs în oţelăriile naţionalizate din Anglia (care furnizează 80% din producţia naţională) a fost majorat cu 10%. Firmele în cauză solicitau o creştere de 12%.

● Populaţia agricolă a Franţei se reduce în medie cu 130 000 persoane pe an; în 1969 ea mai reprezenta doar 15% din populaţia activă.

● 7,7 milioane de aparate telefonice sînt actualmente în serviciu în R.F.G. În 1969 au fost instalate 938 000 de posturi noi, cu 32% mai mult decît în 1968. Pentru anul în curs sînt alocate fonduri pentru 1 milion de posturi telefonice noi.

● La cea de a cincea sesiune a Consiliului ministerial al Organizaţiei comune africane şi malgaşe a fost primit ca membru un nou stat, al cincisprezecelea: insula Mauriciu (790 000 de locuitori).

DESTINDEREA CLIMATULUI POLITIC FAVORIZEAZĂ COLABORAREA RODNICĂ

DUPĂ CUM S-A ANUNȚAT, la invitația Ministerului Afacerilor Externe, recent ne-a vizitat țara acad. Evgheni Mateev, *personalitate marcantă a vieții științifice din Republica Populară Bulgaria, președintele Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa. În cadrul vizitei sale, oaspetele a vorbit la Asociația de drept internațional și relații internaționale despre cooperarea economică europeană. La întîlnire au participat* Mircea Malița, *adjunct al ministrului afacerilor externe, funcționari superiori din M.A.E., profesori universitari, oameni de știință și cultură, economiști, juriști. În cele ce urmează, redăm problemele esențiale abordate în cursul întîlnirii.*

Abordind cîteva aspecte de ordin general ale activității Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, acad. Evgheni Mateev a evocat faptul că la sesiunea jubiliară a Comisiei (din 1967) cînd se aniversau două decenii de la înființarea acesteia, a fost adoptată o Declarație-program cu o influență pozitivă asupra activității sale viitoare. „Aș vrea să mă opresc la cîteva principii ale acestei Declarații **— a spus E. Mateev —** care, în modul cel mai precis și într-o expunere cît se poate de concisă, caracterizează esența, destinația, natura Comisiei economice. În preambulul acestei Declarații se arată că, fiind convinse de valoarea pozitivă a activității Comisiei, care reprezintă o importantă tribună pentru cooperarea largă între țările membre ale Comisiei Economice pentru Europa cu sisteme economice și sociale diferite, aceste țări sînt ferm hotărîte să utilizeze Comisia pentru dezvoltarea și întărirea cooperării în interesul salvgardării relațiilor pașnice și prietenești și al menținerii securității. După cum se vede, însuși preambulul indică un element esențial pentru menirea și sarcinile Comisiei: legătura dintre obligațiile ei speciale în domeniul colaborării economice și atmosfera politică în Europa. De aceea, enumerînd trăsăturile caracteristice fundamentale ale activității Comisiei noastre, aș vrea, înainte de toate, să relev însemnătatea ei politică. Ea constă tocmai în aceea că a ajutat și ajută la realizarea unui climat politic favorabil în Europa, cu atît mai mult cu cît acesta este unicul organism economic permanent din Europa, care creează condițiile necesare unui dialog Est-Vest. Din acest punct de vedere ea constituie o tribună de o importanță deosebită...

Abordînd latura politică a problemei, aș vrea să relev și un alt element care caracterizează apropiata sesiune a Comisiei (Geneva, 15—24 aprilie a.c.). Am în vedere importanta inițiativă a țărilor socialiste în legătură cu convocarea unei Conferințe în problema securității europene. După cum se știe, acesta este un pas de o extremă importanță în domeniul politicii externe a țărilor socialiste. El a provocat o profundă reacție în activitatea politică a întregii Europe... Iar ecoul pe care l-a avut această inițiativă în cercurile largi ale opiniei publice este extrem de favorabil și promițător pentru cauza întăririi păcii în Europa.

Avînd în vedere acest pas important, ne putem aștepta ca și în cadrul Comisiei să se manifeste elementele noi, care se observă în atmosfera politică europeană, elemente legate îndeosebi de inițiativa amintită. Acesta este, de asemenea, un element esențial care caracterizează atmosfera politică a activității Comisiei noastre".

Oprindu-se asupra sarcinilor Comisiei în domeniul economic, E. Mateev a arătat că „principala menire a Comisiei constă în a dezvolta, prin toate mijloacele, colaborarea dintre țările europene în domeniul economic, în cel tehnico-științific. Îndeosebi, se remarcă formele colaborării tehnico-științifice, ale dezvoltării comerțului și cooperării în toate domeniile industriei, științei etc. între țările membre ale Comisiei. Se poate afirma că succesele obținute în această direcție cresc an de an. Acțiunile de colaborare se lărgesc. Eu aș sublinia rolul excepțional pe care îl joacă țările socialiste, inițiativele lor. După cum este cunoscut, țările socialiste au dovedit permanent inițiativă în ceea ce privește lărgirea colaborării economice și tehnico-științifice, luptă cu succes pentru extinderea colaborării. Însuși faptul că reușim să îmbunătățim activitatea Comisiei în acest domeniu și să obținem noi succese este o dovadă a rolului și ponderii crescînde a țărilor socialiste. Comisia este organul celei mai dezvoltate regiuni, în comparație cu celelalte comisii regionale. De aceea îi revine o răspundere deosebită. Dezvoltarea colaborării, atît în domeniul economiei, cît și în cel al științei și tehnicii, este legată de uriașul dinamism care caracterizează Europa. Creșterea rolului țărilor socialiste este legată, în special, de dinamismul dezvoltării lor. Aș spune că realizările în acest domeniu reflectă succesele deosebite ale dezvoltării țărilor socialiste înseși, oglindesc politica lor atît pe planul economiei, cît și pe cel al politicii externe. Țările socialiste sînt întotdeauna gata să promoveze măsuri utile și pentru ele, și pentru colaborarea europeană".

Referindu-se la efectul pe care revoluția tehnico-științifică îl exercită asupra activității Comisiei, E. Mateev a subliniat că „schimbul de experiență și de informații în acest domeniu are o pondere mai importantă în activitatea Comisiei. Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa, în ansamblu, este doar un organ de coordonare, iar munca propriu-zisă se desfășoară în comitetele ei. La rîndul lor, acestea dispun de organe de lucru proprii, care desfășoară — conform unui program propus de comitetul respectiv și aprobat de Comisie — cercetări pe anumite probleme, legate în special de revoluția tehnico-științifică. Nu există nici un comitet în cadrul căruia cercetările legate de noile realizări tehnico-științifice să nu dețină rolul principal în activitatea și — după părerea unanimă a tuturor celor care lucrează în Comisie — această parte a activității ei este cea mai importantă și utilă.

Cea mai mare parte a activității organelor de lucru ale comitetului pentru agricultură, de exemplu, constă tocmai în studierea noilor tendințe în dezvoltarea tehnicii agricole sau a mecanizării lucrărilor agricole: cu cîțiva ani în urmă a fost elaborată amănunțit problema irigațiilor etc. Aceasta constituie una din formele de cercetare în domeniul respectiv.

A doua formă, de asemenea esențială și utilă, constă în călătoriile de documentare ale specialiștilor în diferite țări, în cursul cărora ei au posibilitatea să cunoască ultimele realizări ale țării respective în domeniul corespunzător. Aceasta se referă la toate comitetele; asemenea călătorii au fost foarte frecvente, de pildă, în cadrul Comitetului lemnului, Comitetului pentru energie electrică, cărbune etc.".

În continuare, acad. E. Mateev s-a oprit asupra unui organ de lucru al Comisiei, care se compune din consilierii economici principali ai guvernelor țărilor membre, arătînd că acesta „este deosebit de promițător, principala sa sarcină constînd în schimbul de informații asupra realizărilor țărilor europene în domeniul perfecționării conducerii economiei țărilor respective. Prin activitatea sa, acest organ se află la nivelul ultimelor cunoștințe științifice, în special în privința aplicării matematicii la conducerea economiei, în domeniul elaborării prognozelor și al programării etc. Deja în cadrul unei serii de lucrări efectuate de organul menționat s-au oglindit noi momente și elemente esențiale pentru Europa în aceste domenii.

Comisia este deosebit de flexibilă tocmai în dezvoltarea organelor sale în unele direcții care interesează anumite țări membre. Anul trecut au avut loc unele reorganizări administrative ale Comisiei: au fost create organe noi și îndeosebi se extinde organul de care am amintit mai sus. Accentul se pune pe noile procese, pe noile tendințe în dezvoltarea tehnicii, mai ales în domeniul conducerii economice. Acest lucru aș vrea să-l subliniez".

Răspunzînd la o întrebare referitoare la activitatea Comitetului pentru comerț și la lipsurile acesteia, E. Mateev a relevat, printre altele, că „anul acesta Secretarul executiv al Comisiei și-a asumat obligația să elaboreze un raport care va ridica problemele principale referitoare la comerțul exterior și la relațiile Est-Vest. Abordînd aceste probleme Secretarul executiv a vrut să creeze posibilități mai bune pentru discuții între țările socialiste, pe de o parte, și țările pieței occidentale, pe de alta. Raportul este gata și va constitui obiectul unor dezbateri serioase și aprofundate la apropiata sesiune...".

În legătură cu contribuția pe care o poate aduce Comisia la realizarea Conferinței pentru securitatea europeană, E. Mateev a declarat: „La nivelul Comisiei noastre economice, problema securității europene se prezintă astfel: în primul rînd, avînd în vedere că Comisia economică are o însemnătate generală și politică, această problemă figurează printre cele mai importante pe ordinea de zi a ședințelor plenare; în al doilea rînd, această problemă se pune — într-o formă concretă sau alta — în activitatea diferitelor comitete, cum ar fi, de exemplu, Comitetul pentru transporturi... La fel, stau lucrurile în domeniul energeticii: mă refer în special la problema energiei electrice, a gazelor, a energiei atomice ș.a.m.d. Dezvoltînd colaborarea în domeniile amintite, creăm totodată premisele generale pentru îmbunătățirea și a climatului politic, inclusiv în problema securității europene. Aceasta, deoarece legătura este în ambele sensuri: pe de o parte climatul politic asigură posibilitățile colaborării economice și tehnico-științifice, ale dezvoltării comerțului etc., iar pe de altă parte extinderea comerțului, a colaborării tehnico-științifice, legăturile care se creează la nivelul diferitelor comitete constituie un element esențial pentru îmbunătățirea climatului politic".

V.B.

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

ELVEȚIA: INCIDENȚA COMERȚULUI EXTERIOR

SPORUL PRODUSULUI SOCIAL brut al Elveției în 1969 este evaluat la 4,7%, în comparație cu 4,0% în 1968. Constatînd această creștere, un raport guvernamental elvețian despre conjunctura din anul trecut apreciază că creșterea externă de bunuri și servicii s-a dovedit factorul determinant al expansiunii, cu toate că și cererea internă, mai ales cea de bunuri pentru investiții, a cunoscut o înviorare. De altfel, evoluția cererii interne s-a manifestat și printr-o creștere susținută a importului.

Valoarea exportului în 1969 a fost de 20 009,1 milioane franci elvețieni, reprezentînd cu 15,3% mai mult decît cifra pe anul precedent (17 349,5 milioane franci). Comparînd rezultatul din 1969 cu estimația oficială a produsului social brut — 80,3 miliarde franci —, rezultă că exportul a absorbit 25% din producția națională. Circa 38,5% din export a constat din materii prime și semifabricate, alte 31,8% din bunuri pentru investiții și circa 30% din bunuri de consum. Accelerarea creșterii exportului (în 1968 sporul fusese de 14,4%) s-a concentrat la primele două din aceste grupe de mărfuri. Bunurile de investiții au înregistrat un ritm de creștere de 17,2% (în comparație cu 13,9% în 1968), iar materiile prime și semifabricatele — de 16% (față de 15,1% în anul precedent). În același timp, exportul bunurilor de consum s-a încetinit (12,5% față de 14%).

Principalele ramuri ale industriei elvețiene, care și-au mărit anul trecut producția cu peste 11%, au beneficiat în proporții diferite de cererea externă sporită. Metalurgia prelucrătoare, care acoperă ceva mai mult de jumătate din exportul elvețian, și-a putut spori livrările totale cu 14,9% (în 1968: +12%), totalizînd 10 478,8 milioane franci. Creșterea cea mai intensă s-a înregistrat la mașini neelectrice (+18,5%), care alcătuiesc peste 40% din întreg exportul metalurgiei. La mașini electrice s-a înregistrat de asemenea o creștere substanțială, de 16,4%, valoarea reprezentînd aproximativ a opta parte din exportul ramurii. Cu aproape 25% contribuie la exportul acesteia industria de ceasuri: 2 478,7 milioane franci în 1969, echivalentul a 76,7 milioane de ceasuri, față de 72,6 milioane în 1968. Sporul valoric a fost însă în acest caz considerabil mai mic decît media și anume de 7%. Valoarea unui alt export tradițional elvețian — cel de instrumente și aparate — s-a mărit de la 777,4 milioane franci în 1968 la 906,8 milioane în 1969.

Industria chimică este a doua mare furnizoare elvețiană de mărfuri pentru piețele externe, cu peste 21% din totalul exportului în 1969. Cele 4 253,4 milioane franci realizați anul trecut au însemnat un spor de 21,6% față de 1968, cînd sporul fusese de 14,8%. Și aici se observă oarecare abateri de la evoluțiile tradiționale, în sensul că livrările de produse farmaceutice și de coloranți organici sintetici au crescut în ritm mai lent decît cele de chimicale industriale și articole de parfumerie. De altfel, produsele acestei ramuri altele decît medicamentele, coloranții și articolele de parfumerie își măresc rapid ponderea în exportul ei total, din care au reprezentat anul trecut aproape 55%.

Se mai remarcă progresele la export ale industriei textile, care și-a mărit livrările cu 16,5% (+11,1 în 1968), ajungînd la 1816 milioane franci. Sporuri mai însemnate s-au înregistrat la fibre și fire chimice, confecții, tricotaje, pe cînd țesăturile și alte produse de lînă au stagnat.

Orientarea geografică a exportului elvețian s-a modificat ușor în favoarea țărilor europene, care au absorbit anul trecut 67,1% din total (65,8% în 1968). Sporul livrărilor spre țările Pieței Comune (+18,2%) a fost mai mare decît creșterea întregului export, iar sporul lor spre țările A.E.L.S. — din care face parte și Elveția — a fost mai mică (+13,6%). Totodată, balanța comercială cu Piața Comună s-a soldat cu un deficit de 5 721,2 milioane franci, cu 9,6% mai mare decît în anul precedent (grosul acestui deficit — 3 608,2 milioane franci — s-a înregistrat în schimburile de mărfuri cu R.F.G.). În comerțul cu partenerii ei din A.E.L.S., Elveția a avut un sold activ de 25,1 milioane franci (434,3 milioane în 1968).

Pe ansamblu, balanța comercială s-a soldat anul trecut cu un deficit de 2 725,3 milioane franci, un spor de peste 30% față de 1968, cînd a fost de 2 075,4 milioane. Diferența este însă mai mică la rata de acoperire a importului prin export: 88,0% în 1969 și 89,3% în 1968 (rata a fost mai mică în anii precedenți, de pildă 80,7% în 1965). Ușoara înrăutățire din 1969 s-a datorat ritmului mai mare de creștere al importului decît al exportului. Sporul de import (17%) a fost de altfel mult mai mare și în comparație cu creșterea din 1968 cînd a reprezentat 9,2%. Importul a crescut înainte de toate pe seama materiilor prime și a semifabricatelor (+20,7%; în 1968: +6%), a căror pondere în total se apropie de 50%. S-au importat cu 12,6% mai multe bunuri de investiții (+17,9% în 1968), care reprezintă sub 20% din totalul importului, și numai cu 0,1% mai mulți combustibili (+17% în 1968). Importul bunurilor de consum — circa 1/3 din total — s-a mărit cu 17,8% (7,9%).

Avînd în vedere contextul conjunctural internațional, autoritățile elvețiene se așteaptă la o oarecare slăbire a cererii externe pentru produsele țării în 1970. Creșterea probabilă a produsului social brut este evaluată la circa 4%, adică la tot atîta cît în 1968, contîndu-se pe o compensare a incidenței mai reduse a comerțului exterior printr-o înviorare a cererii interne.

MONDORAMA

OȚEL 1969

PRODUCȚIA MONDIALĂ de oțel brut s-a ridicat în 1969 — potrivit cifrelor publicate de Oficiul statistic al Comunităților europene pe baza rezultatelor provizorii care i-au parvenit — la 560 milioane tone, cu 44,4 milioane (8,6%) mai mult decît în 1968. Cu 131,5 mil. t (+7,9%) în 1969, S.U.A. asigură 23,5% din producția mondială. Realizînd 110 mil. t în 1969 (+3,8%), oțelăriile Uniunii Sovietice continuă progresul lor constant, comentează comunicatul Oficiului. Ponderea U.R.S.S. în producția mondială de oțel se situează în 1969 la 19,7%. Celelalte țări socialiste europene au fabricat în 1969 în total 37,2 mil. t (+5,3%). Siderurgia japoneză, care își încetinise ritmul în 1968 (+7,6%), a produs 82,1 mil. t în 1969, cu 22,8% mai mult decît în anul anterior, confirmîndu-și locul al treilea în lume, cu 14,7% din producția mondială de oțel. Țările Pieței Comune însumează 107,1 mil. t, sporul cel mai mare (+27%) realizîndu-l Olanda. Gradul de utilizare a capacităților de producție s-a ridicat în 1969 la 89,7% pe ansamblul „celor șase", apropiindu-se de 96% în Luxemburg și Olanda. Realizînd anul trecut 26,8 mil. t (+2,1%), Anglia n-a reușit să depășească nivelul anterior cel mai ridicat al producției sale: 27,4 mil. t în 1965.

„MODELUL AUTOCONTESTAT"

ESTE Suedia o societate capitalistă „model" în care contradicțiile sociale au fost aplanate, așa cum afirmă mulți teoreticieni occidentali? Un articol cu titlul pe care l-am amintit, publicat în ziarul **Le Monde** amintește de frămîntările sociale din această țară și arată că realitatea este contrarie. „Suedia nu este o societate fără clase sociale, scrie ziarul. Într-adevăr, dl. Iacob Wallenberg — unul din cei mai bogați oameni din țară — cîștigă după plata impozitelor numai de 30 de ori mai mult decît un măturător; totuși dacă avem în vedere și averea sa imobiliară și mobiliară, prăpastia este incomparabil mai adîncă între cei doi... Evantaiul veniturilor este mai mare astăzi decît în 1948. Datele arată că o proporție mai importantă de familii se află sub și peste linia de demarcație a venitului mediu decît în acea perioadă...".

FLUVIUL SUBTERAN

TUNELUL RUTIER MONT BLANC are 11,6 km. A fost construit pe sub muntele al cărui nume îl poartă în decurs de aproape șapte ani, inaugurarea avînd loc în iulie 1965. Pe șoseaua care-l străbate, legînd Italia de Franța, circulația se face cu viteza impusă de 70 de km pe oră. Un număr de 6 300 de lămpi fluores-

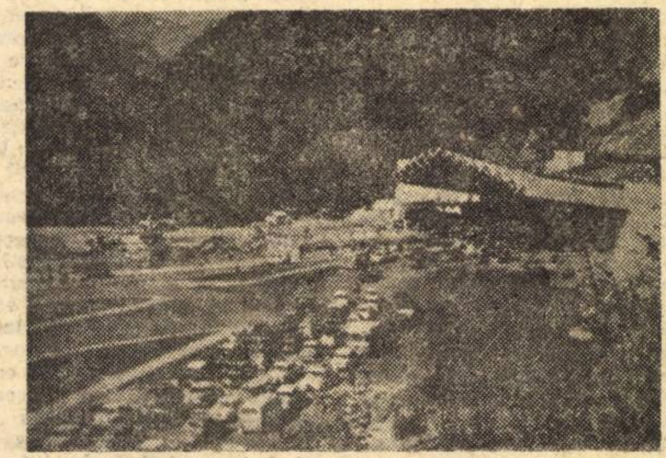

cente asigură o lumină ca de zi în tunel (mijlocul său se află la 2 500 de metri sub vîrful Mont Blanc), iar două instalații uriașe, plasate la ambele intrări, realizează aerisirea necesară în interior. Un bilanț publicat recent de revista ROUTES, menționează că în primii trei ani de exploatare acest „fluviu subteran" a fost format din 2 000 000 de autovehicule. În perioadele de vîrf prin tunel trec pînă la 600 de mașini pe oră.

În fotografie: intrarea tunelului, în partea franceză; în stînga — valea Chamonix.

Cel mai lung tunel rutier din lume va deveni însă cel care se construiește în Elveția, pe sub muntele Saint-Gothard, de 16 km.

SFÎRȘITUL UNEI EPOCI

LA LONDRA a fost anunțată la 28 ianuarie fuziunea între unul din cele mai mari trusturi vest-europene de hîrtie și ambalaj — Reed — și marele grup de presă I.P.C., care controlează 300 publicații, între care și cotidianul cu cel mai mare tiraj din Anglia, **Daily Mirror**. Noua firmă va avea o cifră de afaceri anuală de 230 milioane lire sterline și va ocupa locul opt pe lista celor mai mari întreprinderi engleze. Cazul atrage îndeosebi atenția prin faptul că I.P.C. este înghițit de progenitura sa. Într-adevăr, grupul I.P.C. deținea 27% din acțiunile firmei Reed, care astăzi îi achiziționează, contra 120 milioane lire, acțiunile. Sub titlul nostalgic „Grandoarea și decadența unui imperiu", ziarul **Le Monde** comentează că evenimentul marchează probabil sfîrșitul unei epoci — aceea a marilor „patroni ai presei" ziariști, care sînt nevoiți astăzi să cedeze locul din ce în ce mai des oamenilor de afaceri.

MODIFICĂRI DE SITUAȚIE

ÎN CURSUL anului bugetar încheiat la 31 martie 1969 venitul național pe locuitor a ajuns în Japonia la 1155 de dolari (+13,8% în prețuri constante, față de +13% în 1967 și +11,4% în 1966). Pentru anul bugetar în curs Wataro Kanno, directorul Agenției guvernamentale de planificare economică, care furnizează cifrele citate, estimează că Japonia va trece în ce privește indicatorul amintit de pe actualul loc 19 pe locul 16, depășind Italia, Israelul și Austria.

PROBLEME CU... CÎNTEC

L'INSOLITE, o nouă revistă apărută recent la Paris (apariție semnalată, de altfel, de presa noastră) își propune să atragă atenția asupra unor probleme sociale, economice, istorice etc. trecute sub tăcere de marea presă sau minimizate. Primul număr este consacrat vechilor prăvălii și vechilor meșteșuguri. Noua publicație prezintă un caracter neobișnuit: în fiecare număr, cititorii vor găsi atașat un disc suplu avînd înregistrate cîntece vechi referitoare la subiectele tratate în revistă.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

TENDINȚE ALE ASISTENȚEI FINANCIARE PENTRU DEZVOLTARE

CONFORM DATELOR publicate de Comitetul de ajutorare pentru dezvoltare (C.A.D.) al O.C.D.E (care cuprinde marea majoritate a țărilor capitaliste dezvoltate), volumul total net al investițiilor și creditelor rambursabile și nerambursabile, furnizate de membrii acestei organizații țărilor în curs de dezvoltare, a crescut — în 1968 — cu 15% față de anul precedent, ajungînd la 12,9 miliarde dolari. Se constată, totodată, că aportul capitalului particular a înregistrat o creștere spectaculoasă, atingînd cifra de 6 miliarde de dolari, în timp ce ajutorul public pentru dezvoltare (care reprezintă — după aprecierile majorității beneficiarilor — un mod de finanțare mai favorabil țărilor în curs de dezvoltare) a regresat de la 6,7 la 6,4 miliarde dolari, după cum se poate urmări și în graficul nr. 1. Se poate însă menționa că o parte din acest ajutor — cum este, de pildă, cazul majorității creditelor nerambursabile acordate de S.U.A. unor țări din Asia — se cheltuiește, în ultima analiză, pentru alte scopuri decît dezvoltarea economiei țărilor respective.

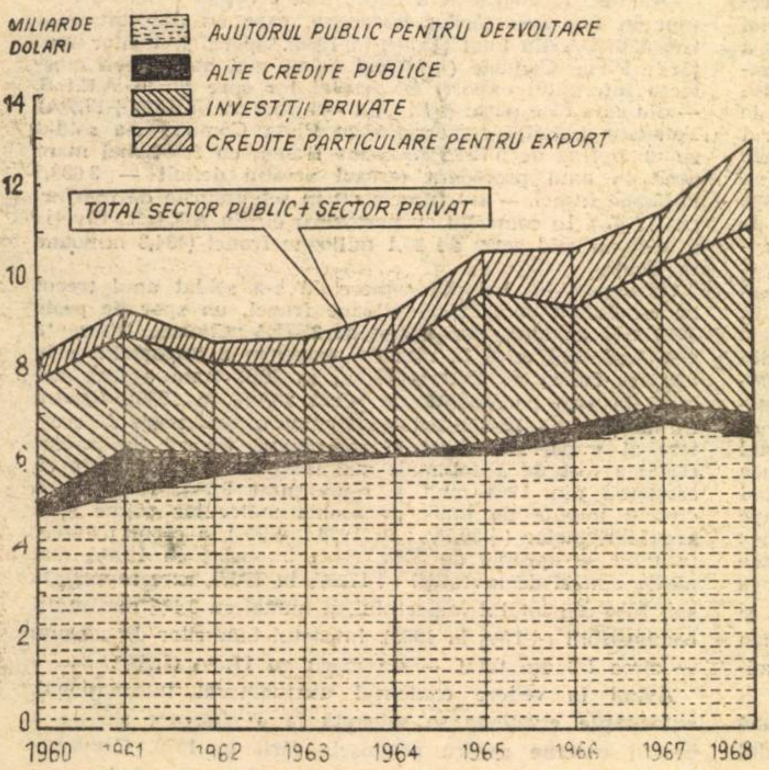

Fluxul financiar net, furnizat de țările membre ale O.C.D.E.

(După LE MONDE)

Evoluția menționată a ajutorului pentru dezvoltare acordat de către țările capitaliste industrializate este determinată îndeosebi de reducerea sau stagnarea practică a ajutorului public furnizat de unii „donatori" principali, cum sînt Statele Unite, Franța și Anglia (care furnizează împreună peste 70% din suma totală a ajutorului public, în cadrul O.C.D.E.). Ca urmare, ponderea creditelor publice a scăzut în 1968 la circa 54% din total, față de 62—65% în anii anteriori.

Graficul nr. 2 evidențiază că — atît pe ansamblul O.C.D.E., cît și pentru majoritatea țărilor industriale care au o contribuție importantă — nivelul ajutorului rămîne sensibil sub obiectivul de 1% din produsul lor național brut, pe care l-au solicitat țările în curs de dezvoltare la cele două Conferințe ale Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare din 1964 și 1968. Fapt, care l-a determinat pe Edwin M. Martin, președintele C.A.D., să aprecieze — în raportul de activitate al comitetului, prezentat în 1969 — că efortul depus de țările O.C.D.E. în vederea dezvoltării „se menține încă într-o stare de criză".

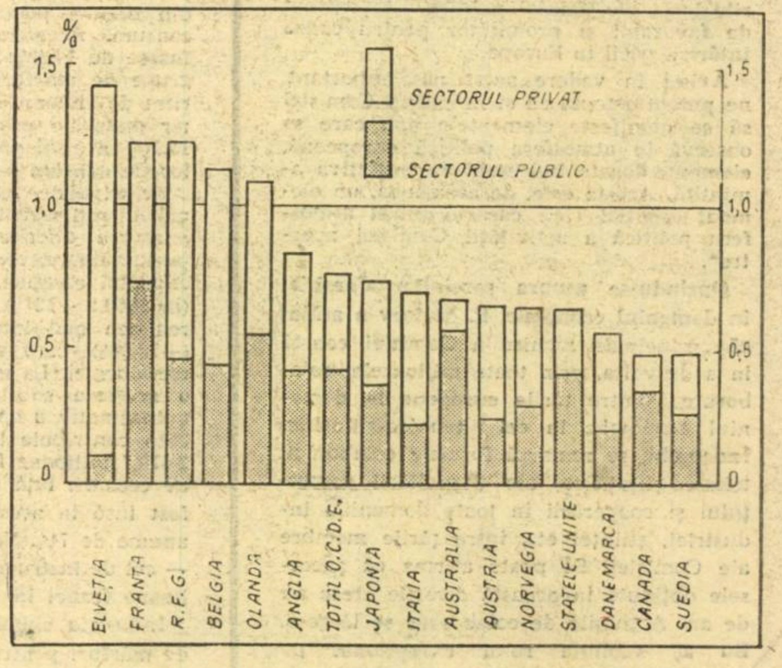

Contribuția netă la dezvoltare, în raport cu P.N.B.-ul țării creditoare (în %).

(După LE MONDE)

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 8 (338)
VINERI
20 februarie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
20 pagini • 2 lei

s-a născut o idee...

cum o valorificăm?

INVENȚII ȘI INVENTATORI

SIMBIOZA PLAN – APROVIZIONAREA TEHNICO – MATERIALĂ

6 MARTIE 1945
LUPTA PRESEI COMUNISTE PENTRU PROGRES SOCIAL

ACTUALITATEA TEORIEI LENINISTE A REALIZĂRII

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

SUMAR

numărul 8 din 20 februarie 1970

6 Martie 1945 — 25 de ani de la instaurarea puterii populare
Din contribuția presei comuniste la afirmarea gîndirii economice înaintate
de **V. Iota** (pag. 3)

■ **ECONOMIA NAȚIONALĂ**

Invenții ● Inventatori
Ce impiedică valorificarea intensivă a patrimoniului de inteligență și ingeniozitate tehnică
de dr. ing. **C. Negoiță**, expert, C.N.C.S. (pag. 4)

Banca agricolă în fața unor noi atribuții
Sporirea eficienței controlului financiar gestionar in C.A.P.
Interviu cu **Ion Rușinaru**, președintele Consiliului de administrație al Băncii Agricole (pag. 5)

Forme noi de organizare a producției și a muncii in C.A.P. și I.M.A.
Ferma cu gestiune economică internă
de **Tatiana Condratenco** cercetător științific principal, Institutul de cercetări pentru economia agrară
Secție de mecanizare cu caracter permanent în fiecare cooperativă
de **Florian Trică**, cercetător științific, Institutul de cercetări pentru economia agrară (pag. 7)

Reflecții :
O revistă
de acad. **Grigore C. Moisil**

Foileton :
„Vreți să înmormîntați o idee? Aveți la dispoziție 22 de mijloace“ (pag. 8)

■ **ÎNTREPRINDEREA**

Noi jaloane pentru activitatea compartimentelor de organizare
de ing. **Const. Mihăescu**, serv. organizării producției C.I.A.T.-Brașov

Cadre și răspunderi :
ing. Ladislau Frumosu
de **C. Constantin** (pag. 9)

Ancheta noastră
Cum rezolvă centralele industriale noile lor atribuții
Simbioza dintre plan și aprovizionare tehnico-materială
de **V. Boescu** și **I. Bumbea** (pag. 10—11)

■ **TEORII ● IDEI**

Semnificația actuală a teoriei leniniste a realizării (I)
de dr. **Sandu Costache**
Academia de studii economice (pag. 12)

Tehnologia în societatea modernă
de **Lee A. DuBRIDGE**, Asistentul președintelui S.U.A. pentru știință și tehnologie (pag. 13)

Șantier științific :
conf. univ. Armand Popper

Matematica — accelerator al progresului
interviu cu acad. **M. Lavrentiev** (pag. 14)

Efecte ale investițiilor de capital din fondul de amortizare
de dr. **Iosif Anghel** (pag. 15)

■ **ECONOMIE MONDIALĂ**

Cronica săptăminii (pag. 16)

Două decenii de colaborare tehnico-științifică romăno-sovietică
de **C. Stanca**, consilier la Comisia Guvernamentală de Colaborare și Cooperare Economică și Tehnică (pag. 17)

Controverse în jurul raportului de schimb al țărilor în curs de dezvoltare
de conf. dr. **Al. Puiu**, asist. **Mihaela Șumski**,
Academia de studii economice (pag. 18)

Piața Comună nordică a muncii
de **Șt. Trifănescu** (pag. 19)

Pe copertă : Se naște o idee
Sculptură de **Szobotka Andrei**

Redactor șef : Gheorghe DOLGU

Tiparul : Intreprinderea Poligrafică „Informația“, str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

CURIER

● Stagiul în funcții tehnice

MARIN POPESCU, Slatina. — Indicatorul de studii și stagiu aprobat pentru cadrele de specialitate ale Băncii de Investiții prevede cerința ca inspectorul tehnic șef al unei unități județene să fie absolvent, cu diplomă de stat, a învățămîntului superior tehnic și să aibă un anumit stagiu în funcții tehnice superioare. Absolvenții fostului Institut Forestier, declarați ingineri, se consideră că îndeplinesc cerința de studii susmenționată, Institutul Forestier avînd, la timpul său, caracterul unei instituții de învățămînt superior tehnic. Numirea în funcția de inspector tehnic șef este însă condiționată de aprecierea organelor competente că angajatul poate îndeplini în bune condiții sarcinile corespunzătoare.

I. PALLIU, București. — Conform Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 779/1961, perioada enunțată de dv. nu se include în stagiul care se ia în considerare pentru stabilirea vechimii în funcții economice medii.

● Vechimea neîntreruptă în muncă

LIVIA MOLDOVAN, Ocna Mureș. — Dat fiind faptul că reîncadrarea dv. în muncă la sucursala Alba Iulia a Băncii de Investiții s-a făcut în termen de trei luni de la data desfacerii contractului de muncă, în temeiul H.C.M. nr. 352/1968 și că trecerea de la o unitate la alta, efectuată ca urmare a aplicării acestei Hotărîri se consideră transferare în interesul serviciului (dacă această trecere a avut loc în termen de 90 de zile), vechimea dv. în muncă se consideră neîntreruptă. Faptul că, în cursul intervalului de trei luni, ați fost încadrată temporar la o altă unitate nu modifică dreptul inițial de a fi considerată ca transferată în interesul serviciului. Esențial de reținut este faptul că, trecerea de la unitatea la care s-a aplicat H.C.M. nr.352/1967, la unitatea unde sînteți încadrată în prezent s-a făcut în termenul de 90 de zile.

● Cheltuieli de cazare

NICOLAE VASILIU, Ploiești. — 1) Conform circularei Ministerului Finanțelor și Ministerului Muncii cu nr. 183240 din 3 august 1968, suma maximă care se decontează pentru salariații aflați în deplasare, în interes de serviciu, și cazați prin grija O.N.T. în case particulare este de 35 lei. Hotelul din orașul unde ați fost cazat nu este o casă particulară și sînteți îndreptățit să decontați contravaloarea costului integral al cazării pentru una cameră cu un pat de 37,50 lei. 2) Biletele de autobuz pentru circulația în cadrul localității unde se face deplasarea se decontează numai de la gară la unitatea unde se face deplasarea și — la terminarea delegării — de la unitate la gară. Celelalte cheltuieli pe care angajații le au, eventual, cu mijloacele de transport în comun nu se decontează.

● Promovare

GEORGE MATEI, Turda. — Pct. 5 din Indicațiile cuprinse în anexa IX-a la H.C.M. nr. 914/1968, se referă, exclusiv, la promovarea în funcțiile de inginer principal, geolog principal, economist principal și alte funcții similare. Faptul că ați lucrat, cel puțin 12 luni, înainte de a vă înscrie la cursurile de învățămînt superior, a dat posibilitate unității să vă încadreze — direct — la salariul prevăzut pentru al doilea an de activitate. Pentru a fi încadrat la nivelul de bază este necesar să aveți efectiv un an de activitate ca economist. Dacă datele arătate de dv. corespund situației de fapt, puteți fi încadrat la acest nivel la 1 martie a.c.

● Trecerea de la o facultate la alta

L. D., Suceava. — În conformitate cu art. 48 din „Regulamentul privind activitatea profesională a studenților“, — aprobarea pentru cazurile de transfer între facultăți din instituții de învățămînt superior diferite, este de competența rectorului instituției de învățămînt superior de unde pleacă studentul și al celui unde solicită a fi înscris. În cazul de față, fiind vorba de un transfer la o secție unică pe țară cu un anumit specific, unde recrutarea și apoi selecționarea studenților prin concursul de admitere se face cu o deosebită exigență, examenele de diferență ce le are de susținut cel transferat sînt multe la număr și atît de diferite în conținut față de celelalte facultăți, încît condițiile de medie cu greu pot fi îndeplinite. În concluzie, după 3 ani de stagiu puteți să vă prezentați la concursul de admitere la secția Economia comerțului exterior, care are organizate numai cursuri de zi. (Răspunsul aparține Ministerului Învățămîntului).

● Concediul medical în timpul celor 90 de zile

MANDICA BACIU, Focșani. — Așa cum arătați și dv., angajatul care s-a reîncadrat în termen de 90 de zile de la data desfacerii contractului, în temeiul art. 20 lit. b din Codul Muncii, beneficiază de recunoașterea vechimii neîntrerupte în muncă și în aceeași unitate (anexa VII la H.C.M. nr. 914/1968). Dacă în intervalul de 90 de zile ați fost în incapacitate temporară de muncă, dovedită cu certificat medical eliberat de organele competente, zilele calendaristice de concediu se adaugă la cele 90 menționate mai sus. Este evident că în perioada cît ați fost bolnavă n-ați avut posibilitatea să vă reîncadrați în muncă. În consecință, data de la care se calculează termenul de 90 de zile este, în cazul dv. 20 martie 1969, zi în care a încetat concediul medical și nu data de 15 martie 1969, cînd vi s-a desfăcut contractul de muncă.

Este necesar să obțineți de la unitatea unde ați fost încadrată o adeverință din care să rezulte că în arhiva unității se află certificatul medical pentru zilele de 16—19 martie și că în această perioadă ați primit ajutorul material pe linia asigurărilor sociale de stat. Această adeverință urmează s-o depuneți la întreprinderea unde lucrați în prezent pentru a vă recalcula drepturile corespunzătoare vechimii neîntrerupte pe care o aveți. Perioada cît n-ați lucrat nu se include ca vechime neîntreruptă la calcularea sporului la salariu prevăzut de H.C.M. nr. 914/1968. (între 20 martie și 20 iunie 1969).

● Cel puțin 12 luni

Ing. ALEXANDRU CHISEEV, Reșița. — Întrucît înainte de înscrierea la cursurile învățămîntului superior tehnic n-ați fost angajat — în sensul Codului Muncii — cel puțin 12 luni, veți fi salarizat în primul an de activitate la fel cu ceilalți absolvenți, respectiv cu limită de salariu stabilită pentru cei care se află în primul lor an de activitate.

SCRISORI ● SCRISORI ● SCRISORI

FIRMA...

TRANSFORMĂRILE înregistrate o dată cu crearea centralelor, combinatelor sau grupurilor au creat unele confuzii în rîndul salariaților care se ocupă de evidența relațiilor cu unitățile terțe. Pentru înlăturarea acestora consider că ar fi bine ca întreprinderile (inclusiv centralele, combinatele sau grupurile), o dată cu înscrierea firmei la Ministerul de Finanțe, să-și înregistreze și o emblemă. De asemenea, în relațiile cu terții întreprinderile să utilizeze imprimate cu antetul firmei. Antetul să cuprindă numele întreprinderii, emblema, sediul, banca și numărul contului de virament, numărul de înregistrare al firmei.

T. IFROSIE
economist — București

...ȘI ȘTAMPILA

UNA DIN CERINȚELE unui document oficial este de a fi prevăzut cu ștampila unității de la care emană. Menționăm însă că în prezent ștampilele au un text prea larg, cuprinzînd forul tutelar, întreprinderea, localitatea și, din acest motiv, foarte multe dintre ele sînt neciteţe. O asemenea ștampilă devine fără valoare și dă naștere la reveniri, tergiversări etc. În plus se știe că documentele angajează valori, obligații cum ar fi adeverințele de vechime, încasări și plăți, etc. Ștampilele trebuie să redea denumirea unității și localitatea și, după caz, inițialele organului superior.

Gheorghe P. LĂZANU
economist Cluj

PROFILUL ECHIPELOR DE CONTROL

PRIN VERIFICĂRILE efectuate anul trecut pe o serie de șantiere de construcții, s-a sesizat existența unor cantități importante de materiale în stoc. Organele de control au analizat cauzele provenienței lor și, de comun acord cu conducerile unităților verificate, au luat măsuri operative pentru lichidarea acestora. Numai la trei șantiere s-au introdus în operă sau livrat altor unități materiale fără mișcare sau cu mișcare lentă în sumă de aproape un milion lei din totalul stocului existent de circa 2.5 milioane lei.

La îmbunătățirea și creșterea eficienței muncii de control a serviciului de specialitate din trust a contribuit cel mai mult faptul că comitetul de direcție a dispus ca în echipele de control să activeze și cadre tehnice de specialitate. Aceștia au participat efectiv la depistarea și definitivarea unor constatări, în special în ce privește consumurile specifice de materii și materiale, determinarea unor stocuri de agregate pe teren, etc. Colaborarea dintre organele de control și cele tehnice de specialitate a fost fructuoasă și în ce privește stabilirea răspunderii materiale a unor salariați. Așa, bunăoară, organele de control au apreciat că la șantierul de construcții din Tg. Jiu era în stoc, degradată, cantitatea de 989 kg vopsea. Prin recondiționare însă s-a redat producției cantitatea de 725 kg vopsea. În ultimele 20 de luni, de pildă, s-au înregistrat în gestiuni plusuri în valoare de 475 mii lei ; lipsuri materiale de 398 mii lei, s-au depistat și luat măsuri pentru recuperarea unor cheltuieli de transport și penalizări plătite eronat în sumă de lei 152.057 etc. Și asemenea exemple, ar putea fi date în continuare.

Cornel BĂNĂȚEANU
economist
Trustul de Construcții
Craiova

POSTURILE VACANTE SĂ FIE CUNOSCUTE

UN MIJLOC de asigurare a județelor și orașelor mai mici cu specialiști avînd studii superioare ar fi, după părerea mea, popularizarea posturilor vacante. Mă gîndesc, de pildă, la publicarea lunară, trimestrială sau chiar semestrială a necesarului de cadre dintr-o localitate sau județ, într-o revistă cum ar fi „Viața economică“. Sînt convins că o asemenea rubrică ar avea efecte pozitive atît în cazul tinerilor absolvenți, cît și în cel al cadrelor cu vechime în cîmpul muncii. Această părere este împărtășită și de alți colegi de specialitate pe care i-am consultat.

D. MARTON
economist
Centrala industrială de fibre chimice-Săvinești

6 MARTIE 1945

25 de ani de la instaurarea puterii populare

DIN CONTRIBUŢIA PRESEI COMUNISTE LA AFIRMAREA GÎNDIRII ECONOMICE ÎNAINTATE

PERIOADA cuprinsă între 23 august 1944 şi 6 martie 1945 este, fără îndoială, una din cele mai frămîntate şi totodată una din perioadele glorioase ale istoriei poporului român Această perioadă, mai mult decît oricare alta, pune în evidenţă profundul adevăr după care făurirea istoriei este opera maselor populare. Mase imense de oameni, activizate şi mobilizate de Partidul Comunist Român, erau literalmente stăpîne pe stradă, provocau căderea guvernelor, schimbau prefecţii şi primarii reacţionari, confiscau mărfurile speculanţilor, demascau pe sabotori, înfăptuiau în ordine cea mai profundă şi mai democratică reformă agrară din istoria ţării, au devenit stăpîne pe destinele ţării.

Perioadele istorice de incandescente lupte revoluţionare au generat întotdeauna — şi cu atît mai mult în perioada de care ne ocupăm — şi cele mai aprige confruntări şi lupte ideologice. Lupta ideologică este cu atît mai aspră cu cît fiecare grupare politică sau socială este obligată — prin forţa împrejurărilor — să-şi expună cît mai concis ideile fundamentale, ştiind că aceste idei devin imediat şi nemijlocit programul unor acţiuni practico-politice. În aceste condiţii, un rol de o excepţională însemnătate pentru orientarea forţelor revoluţionare, pentru afirmarea concepţiei proletare despre lume şi societate a avut presa comunistă printre care un loc de frunte l-a avut ziarul „Scînteia", organul Partidului Comunist Român (al cărui prim număr legal apare la 21 septembrie 1944), de care ne vom ocupa în cele ce urmează.

Problemele economice majore ale perioadei, ca analiza caracterului relaţiilor economice, necesitatea ridicării rapide şi substanţiale a producţiei în vederea sprijinirii cu toate forţele a războiului antihitlerist, problema agrară, controlul democratic asupra sectoarelor de bază ale economiei etc. îşi găsesc zilnic reflectarea în paginile Scînteii ; în jurul lor se desfăşoară o ascuţită luptă de idei, se afirmă cu hotărîre superioritatea concepţiei economice marxiste care a stat la baza acţiunilor practice iniţiate de partid. Fireşte, nu întîlnim în această perioadă largi dizertaţii strict toretice pe marginea proceselor şi fenomenelor economice ; ritmul vertiginos al desfăşurării evenimentelor cerea soluţii practice imediate. Dar la baza acestor soluţii, a argumentelor susţinute în focul polemicii cotidiene împotriva diverselor orientări, poate fi uşor depistată o concepţie economică teoretică bine închegată, care prin coordonatele şi fundamentele ei se înscrie pe linia gîndirii marxiste creatoare.

O PROBLEMĂ de esenţială însemnătate pentru stabilirea strategiei şi tacticii luptei revoluţionare a partidului era clarificarea conţinutului principal al etapei date, a caracterului şi sarcinilor ei pe tărîm economic, social şi politic. Este ştiut că, în linii mari, problemele structurii social-economice a României, ale fazei de dezvoltare în care se afla, au fost analizate mai profund încă la Congresul al V-lea al P.C.R. Declanşarea procesului revoluţionar nemijlocit impunea însă adîncirea acestor caracterizări, completarea sau, eventual, corectarea lor în funcţie de desfăşurarea concret-istorică a evenimentelor. Acestei necesităţi i-au răspuns o serie de studii şi articole publicate în coloanele „Scînteii".

Sînt deosebit de interesante şi valoroase, prin conţinutul lor ştiinţific, studiile publicate chiar în primele numere ale „Scînteii" (nr. 3—4) de către fruntaşul comunist Lucreţiu Pătrăşcanu sub titlul „Caracterul capitalist al economiei industriale româneşti". Pornind de la adevărul după care „problemele de bază ale economiei româneşti nu pot fi nici fixate nici descifrate decît plecînd de la elementele de natură economică care constituie însuşi fundamentul lor", L. Pătrăşcanu sintetizează rezultatele unei îndelungate cercetări proprii asupra caracterului şi structurii social-economice a României. El respinge teza lui Otto Schlier după care România ar fi o ţară „eminamente agricolă", precum şi teza lui Ernest Wagemann şi Virgil Madgearu după care România „a rămas un stat semicapitalist, cu o ordine economică social-agrar-ţărănească", demonstrînd preponderenţa relaţiilor capitaliste în economia românească. Eroarea lui Madgearu în ce priveşte aprecierea caracterului industriei, arăta L. Pătrăşcanu, constă în aceea că „a cuprins în rîndul meseriaşilor pe toţi acei a căror întreprindere numără pînă la 20 de lucrători", apoi a exclus din sectorul capitalist marele număr al muncitorilor la domiciliu, precum şi întreprinderile de stat şi cele mixte. Autorul studiului afirmă, pe bună dreptate, că „mica şi mijlocia industrie se încadrează din plin regimului capitalist", că „imensa majoritate a acestor «meseriaşi» (la domiciliu — n.n.) nu sînt altceva decît salariaţi ai capitalului", că „întreprinderile statului şi cele în care statul colaborează cu capitalul privat cunosc formele întreprinderii capitaliste, bazate pe muncă salariată". La capătul acestor demonstraţii se formulează concluzia după care „în economia industrială prevalează la noi în ţară marea industrie care, împreună cu mica şi mijlocia întreprindere, împreună cu întreprinderile statului dau preponderenţa netăgăduită a raporturilor de producţie capitaliste, constituind formele de exploatare specifice regimului economic actual".

Un prim pas spre rezolvarea problemei agrare

CERCETAREA caracterului relaţiilor agrare a constituit şi ea obiectul a numeroase articole, infirmîndu-se teza naţional-ţărănistă despre preponderenţa gospodăriilor „agrar-ţărăneşti", ca un sector specific ţării noastre, care ar trebui să stea la baza unui viitor „stat-ţărănesc", necapitalist. Colaboratorii „Scînteii" arată cu cifre statistice oficiale să cele circa 25 000 de moşii cu peste 50 ha deţin o suprafaţă mai mare de teren decît 2 460 000 gospodării ţărăneşti ; că cea mai mare parte a celor mai mari moşii sînt cultivate prin forme semifeudale de exploatare ca dijma, claca etc. „Numai o mică parte din moşierii români — se apreciază într-un articol — îşi exploatează moşiile pe baze capitaliste, adică folosesc braţe salariate şi maşini perfecţionate". Cercetîndu-se structura formelor proprietăţii private, se arată că în România „coexistă proprietatea moşierească, proprietatea ţărănească şi a micului meseriaş, bazate pe muncă". Cea mai înapoiată formă este proprietatea moşierească, care generează relaţii semifeudale pe o mare parte din moşii ; aceasta este principala piedică în calea progresului ţării şi în consecinţă trebuie lichidată în primul rînd. „Nu poate fi vorba de refacerea economică a ţării şi îmbunătăţirea stării materiale a întregului popor — spunea ministrul comunist Gheorghe Gheorghiu-Dej la o mare adunare populară —, nu poate fi vorba de a deschide căi largi progresului şi culturii în ţara noastră, căi largi de bunăstare materială tuturor categoriilor sociale sincer ataşate, de ideea de democraţie fără înlăturarea rămăşiţelor feudale".

Subliniindu-se în diverse articole că desfiinţarea marii proprietăţi moşiereşti va aduce o adîncă transformare socială şi politică în favoarea tuturor păturilor muncitoare, publiciştii comunişti evidenţiau totodată caracterul limitat al soluţiei împroprietăririi, avînd în vedere perspectiva. „Soluţia propusă de F.N.D. — se precizează într-un articol destinat să respingă încercările moşerimii de a minimaliza însemnătatea unei eventuale reforme agrare — nu are pretenţia de a fi soluţie definitivă, dar e singura soluţie justă în condiţiile de astăzi". După cum se menţiona în Apelul Consiliului F.N.D. din 1 ianuarie 1945, reforma agrară constituia în concepţia partidului comunist, doar primul pas spre rezolvarea problemei agrare.

Concluzia teoretică ce se degajă din analizele întreprinse de publicistica comunistă este că România era **o ţară capitalistă cu importante rămăşiţe feudale în agricultură** şi că principala sarcină de moment a luptei revoluţionare era desăvîrşirea revoluţiei burghezo-democratice, în primul rînd prin lichidarea rămăşiţelor relaţiilor feudale din agricultură. Această apreciere a caracterului economiei a constituit totodată fundamentul teoretic al luptei pentru o reformă agrară democratică. În numeroase articole, cu multiple argumente se demonstra că exproprierea moşierilor şi împroprietărirea ţăranilor este o necesitate obiectivă : sub aspect economic, ar ridica bunăstarea maselor ; **sub aspect politic, ar constitui baza materială a alianţei clasei muncitoare cu ţărănimea şi a democratizării ţării ;** sub aspect naţional, ar spori elanul ostaşilor ţărani pe frontul antihitlerist ; sub aspect moral-istoric ar lichida o seculară nedreptate. Rînd pe rînd sînt demascate toate pretextele presei burgheze şi moşiereşti, încercările de împiedicare sau amînare a reformei.

Industrializarea — singura cale de progres

PRECIZÎND caracterul economiei româneşti şi schiţînd perspectivele ei imediate şi mai îndepărtate, publiciştii comunişti au acordat o deosebită atenţie demascării caracterului diversionist al diferitelor teorii burgheze despre viitorul ţării şi în primul rînd al teoriei „statului ţărănesc" reafirmată cu o deosebită vigoare de către conducătorii naţional-ţărănişti în primele luni de după victoria insurecţiei armate. Istoria a cunoscut patru tipuri de stat — scria Pavel Chirtoacă, unul din colaboratorii activi ai „Scînteii" din această perioadă : statul sclavagist, feudal, capitalist şi socialist. Fiecare dintre ele corespunde unei anumite trepte de dezvoltare a societăţii omeneşti şi are anumite misiuni istorice. Statul socialist, scrie autorul „este instrumentul cu ajutorul căruia muncitorii în alianţă cu ţărănimea lichidează exploatarea omului de către om şi pun temelia unei societăţi fără clase". Autorul combate pretinsul caracter „specific" necapitalist al statului ţărănesc, punînd faţă în faţă tezele contradictorii din înseşi formulările lui I. Mihalache. Pe de o parte se susţine, arată autorul, că „pămîntul va aparţine celor ce-l cultivă" (chiar şi această formulă a fost viu criticată deoarece şi arendaşul sau moşierul în regie îşi „cultivă" pămîntul, dar nu-l munceşte cu braţele sale) iar pe de altă parte, se susţine că se va împiedica fărîmiţarea proprietăţii, că se vor încuraja marile ferme — model „de stat şi particulare" ; pe de o parte se neagă caracterul capitalist al acestui stat, iar pe de alta se afirmă că „capitalistul va asculta de frîul ţinut în mîna muncitorului".

Teoria naţional-ţărănistă pretinde că în acest stat „va merge muncitorul călare pe capital", dar nu precizează cum s-ar putea realiza aceasta dacă totuşi capitalistul rămîne stăpîn pe capital". Autorul conchide, pe bună dreptate că „statul ţărănesc este astăzi o manevră diversionistă menită să împiedice masele ţărăneşti de a se uni cu muncitorii de la oraşe în lupta lor pentru pămînt şi libertate".

Autorul dezvăluie însă şi o altă latură reacţionară, antinaţională a teoriei „statului ţărănesc". Potrivit tezelor expuse de Mihalache, în „statul ţărănesc" se vor dezvolta şi unele industrii agricole, zootehnice, textile, din acelea care pot ocupa forţa de muncă ţărănească pe timp de iarnă, iar mai tîrziu se vor crea treptat şi acele industrii mari care vor avea o piaţă internă sigură prin creşterea puterii de cumpărare a maselor consumatoare. „Pentru crearea unor industrii producătoare de mijloace de consum — scria P. Chirtoacă — este însă nevoie de mijloace de producţie. Este adică nevoie de o industrie grea şi în primul rînd metalurgică. Dacă o asemenea industrie lipseşte, ţara noastră va trebui să-şi procure utilajul din străinătate. Într-o asemenea situaţie a fost România pînă acum... urmările le cunoaştem cu toţii...". Slaba dezvoltare a industriei „a dus la subjugarea mai întîi din punct de vedere economic, iar apoi din punct de vedere politic. Fasciştii germani, afirmă autorul, se străduiau să ne convingă că e în avantajul nostru să nu avem o industrie grea. **România, continuă autorul, are nevoie de o industrie şi încă de una puternică... aceasta e singura cale care deschide perspectivă de dezvoltare poporului român** ca oricărui alt popor". Ideea industrializării României prin dezvoltarea cu precădere a industriei grele se va afirma şi reafirma în publicistica comunistă **ca singura cale sigură pentru progres şi bunăstarea poporului, pentru o dezvoltare rapidă, multilaterală şi independentă.**

Numeroase alte probleme economice practice sînt abordate în coloanele „Scînteii" prin prisma concepţiei economice marxiste : înţelegerea corectă a raportului între salariu, preţ, profit ; definirea corectă a salariului ca preţ al mărfii forţă de muncă permite dezvăluirea mecanismului exploatării capitaliste şi fundamentează teoretic legitimitatea luptei de clasă a muncitorilor împotriva exploatării capitaliste ; dezvăluirea procesului de concentrare şi centralizare a capitalurilor, explicarea formării capitalului financiar şi a rolului oligarhiei bancare fundamentează teoretic revendicarea inclusă de P.C.R. în platforma F.N.D. de a se trece la controlul trusturilor şi naţionalizarea marilor bănci din ţară.

Adoptarea soluţiilor practice corespunzătoare cu cerinţele şi raportul de forţă ale momentului, lansarea şi schimbarea lozincilor de luptă potrivit cu mersul procesului revoluţionar, explicarea marxist-leninistă a proceselor economice şi sociale majore ale epocii, schiţarea realistă a perspectivelor de viitor, privite în retrospectiva unui sfert de veac pun în evidenţă gradul de maturitate politico-ideologică a partidului comunist, capacitatea lui de a organiza şi a conduce masele la victorie, capacitatea de a aplica în mod creator tezele generale ale marxism-leninismului la condiţiile concret istorice din ţara noastră.

V. IOŢA

Exponentă a intereselor întregului popor, muncitorimea a sprijinit cu fermitate lupta pentru pămînt a ţărănimii. Aspect de la o demonstraţie din Bucureşti

INVENŢII • INVENTATORI

CE ÎMPIEDICĂ VALORIFICAREA INTENSIVĂ A PATRIMONIULUI DE INTELIGENŢĂ ŞI INGENIOZITATE TEHNICĂ

Aria problematicii din articolul pe care-l publicăm cuprinde aspecte esenţiale ale evoluţiei mişcării de invenţii din România. Sînt abordate, comparativ cu rezultatele cele mai valoroase obţinute pe plan mondial, evoluţia cantitativă, structura şi eficienţa invenţiilor, raportul dintre ritmul, amploarea, viteza de asimilare în producţie şi cerinţele procesului de industrializare.

Autorul relevă efectele negative ale modului greoi de organizare şi funcţionare a filierei de elaborare, aprobare, experimentare şi aplicare, care generează pericolul uzurii morale a soluţiilor, lipseşte economia naţională de aportul creaţiei tehnice originale, la nivelul de care aceasta ar fi în stare, obligă statul la eforturi valutare suplimentare. Sînt semnalate şi unele deficienţe ale politicii de fructificare prin licenţă în străinătate a invenţiilor româneşti, ale modului lor de protejare conform uzanţelor practicate pe plan internaţional.

În încheiere, autorul preconizează o serie de soluţii, menite să servească factorilor de decizie la remedierea diferitelor aspecte negative semnalate.

SFERA, conţinutul, sensul noţiunii de **invenţie** sînt acceptate de cele mai multe legislaţii naţionale ca reprezentînd rezolvarea unei probleme tehnice din oricare ramură a economiei, ştiinţei, culturii, ocrotirii sociale sau apărării ţării, care prezintă noutate şi progres, faţă de stadiul cunoscut al tehnicii mondiale. Stimularea mişcării de invenţii se realizează şi prin protejarea cu ajutorul brevetelor care acordă autorilor drepturi exclusive de exploatare sau de valorificare.

Pentru a nu limita progresul tehnic, această protecţie este valabilă 15 sau 20 ani. Drepturile exclusive sînt menţinute prin plata unor taxe anuale. La expirarea brevetului, sau în situaţia cînd nu se plătesc taxele, invenţia devine publică şi poate fi aplicată de oricine. Brevetul asigură protecţia numai în ţările în care se face brevetarea şi se plătesc taxele; în celelalte, invenţia nefiind protejată, poate fi aplicată de oricine, folosind pentru documentare chiar descrierea tipărită a brevetului de invenţie din ţara de origine, ca şi orice altă publicaţie.

În cele mai multe cazuri, autorii invenţiilor nu pot exploata sau aplica direct invenţiile, ci le valorifică prin cesionare unor întreprinderi industriale interesate. Generalizarea aplicării invenţiilor se face apoi prin acordarea de licenţe de exploatare a brevetului, în limitele unui anumit teritoriu sau ale unui anumit domeniu de fabricaţie şi de desfacere a produselor.

În ţările capitaliste, statul nu intervine în valorificarea invenţiilor, lăsînd această acţiune la iniţiativa întreprinzătorilor.

În contrast cu aceasta, **legislaţia ţării noastre prevede sprijin material inventatorilor pentru realizarea ideilor originale, valoroase; invenţiile cesionate statului, pot fi experimentate şi aplicate în producţie de întreprinderile sale, autorii primind recompense stabilite pe baza unor criterii precise, în funcţie de economiile aduse în decursul anului cel mai favorabil din primii cinci de exploatare.** De asemenea, statul protejează invenţiile autohtone prin brevetare atît în ţară, cît şi în străinătate.

Condiţiile create au determinat, mai ales în ultimii ani, o creştere a numărului de invenţii, unele din acestea prezentînd interes deosebit nu numai pentru economia ţării noastre, ci şi pentru ţări puternic dezvoltate din punct de vedere industrial. Iată cum se prezintă dinamica valorificării invenţiilor româneşti, cît şi economiile efectiv realizate, prin aplicarea lor în diverse sectoare de activitate. (Vezi tabelul).

Anul	Total invenţii aplicate	din care: invenţii rezultate din institute de cercetare	Economii, postcalculate, în milioane lei
1966	428	189	500
1967	647	420	650
1968	960	632	800
1969	1040	640	1000

Desigur, datele prezentate în tabel, ilustrează progresele înregistrate în direcţia valorificării materiei cenuşii autohtone, atît sub raportul numeric, cît şi al eficienţei economice. Reprezintă însă aceasta un nivel corespunzător atît din punct de vedere al condiţiilor existente, cît şi al cerinţelor economiei naţionale? Răspunsul comportă o analiză mai amplă. Din studiile efectuate rezultă că mişcarea de invenţii nu a urmat, ca intensitate, dezvoltarea industrială a ţării, diversificarea problematicii ridicate de diferite sectoare de activitate. Cauzele sînt multiple.

• Cursă cu obstacole

UNA din cauze o reprezintă **rămînerea în urmă a înregistrărilor de invenţii.** Faptul se datoreşte, în bună măsură, lipsei de interes manifestată timp de mulţi ani faţă de activitatea inventatorilor. **Patrimoniul de invenţii al României era constituit, la sfîrşitul lunii septembrie 1969, dintr-un număr de 4 557 invenţii şi 2 496 propuneri în curs de examinare** la Oficiul de Stat pentru Invenţii şi Mărci. Din numărul total de invenţii: 1704 erau aplicate, 1058 se găseau în diferite faze de experimentare (proiectare, construcţie prototip, experimentare, laborator, pilot, semi-industrială), 1035 erau în faza de studiu tehnico-economic, în vederea admiterii pentru experimentare sau respingere, iar alte 760 erau depăşite.

Structura stadiilor în care se aflau diversele invenţii, evidenţiază o serie de aspecte calitative, de principiu. In primul rînd, **că valorificarea invenţiilor în ţară, adică asimilarea în producţie, se face într-un ritm extrem de lent, atingînd perioade între 2 şi 7 ani.** Faza de studiu tehnico-economic se desfăşoară cu mari întîrzieri, deoarece specialiştii se pronunţă foarte greu asupra invenţiilor şi, în multe cazuri, referatele sînt sterile, lipsite de elementele pe baza cărora să se poată lua hotărîri. Aceste studii sînt efectuate în afara sarcinilor de plan şi fără remunerare, cu toate că comportă o documentare amplă, o analiză temeinică a stadiului atins de dezvoltarea tehnicii în domeniul respectiv, a oportunităţii şi posibilităţilor de realizare a invenţiei în ţară şi angajează în mod direct specialistul. Din această cauză, **15% din invenţiile aflate în faza de studiu tehnico-economică, deşi au o vechime de peste 1 an, nu au fost în nici un fel soluţionate.**

Un alt obstacol în calea rezolvării invenţiilor îl reprezintă **întîrzierile în luarea de hotărîri pentru admiterea acestora la experimentare.** De multe ori, hotărîrile necesare, pe baza studiului tehnico-economic, sînt luate de către titularii de brevet după un timp îndelungat, cu mari reţineri, mai ales în cazul invenţiilor care depăşesc condiţiile normale de realizare în cadrul planului de producţie sau al tematicii de cercetare. În concepţia multor conducători de unităţi nu există încă definitiv şi clar încetăţenită ideea că de ritmul de aplicare a invenţiilor depinde dezvoltarea procesului de producţie, chiar dacă această aplicare impune sarcini suplimentare.

Unele greutăţi în întocmirea documentaţiei le provoacă şi efectuarea lucrărilor de proiectare. Nu de puţine ori, acestea se realizează în intervale de timp exagerat de prelungite, deoarece nu există capacităţi de proiectare disponibile la data apariţiei invenţiei şi, în conformitate cu legislaţia în vigoare, nu sînt create posibilităţi de plată pentru execuţia proiectelor în afara orelor de program. In acelaşi fel se prezintă lucrările şi la întocmirea prototipurilor necesare experimentării. Inventatorul întîmpină multe greutăţi în procurarea materialelor, asigurarea mîinii de lucru calificate, toate acestea neputînd fi incluse totdeauna în planurile de activitate ale unităţilor productive.

dr. ing. C. NEGOIŢĂ
expert
Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice

(Continuare în pag. 6)

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

LA UZINA „AUTOBUZUL" — BUCUREŞTI

RESTANŢE ŞI PULS NERITMIC ÎN FABRICAŢIE

ATÎT producţia de autobuze, cît şi cea de autoutilitare realizată în prima lună din acest an la Uzina „Autobuzul"-Bucureşti s-a situat sub nivelul prevederilor planului, înregistrînd o neritmicitate accentuată. În prima decadă a lunii ianuarie a.c. — aşa cum rezultă din grafic — nu s-a fabricat nici un autobuz şi nici o autoutilitară, în decada a II-a a fost realizată cea mai mare parte din producţia întregii luni, iar în a III-a decadă, s-a înregistrat din nou o scădere. Aceasta a făcut ca, pe întreaga lună, producţia de autobuze să fie mai mică cu 64,4% faţă de prevederi, iar cea de autoutilitare cu 61,1%.

Care sînt cauzele acestei stări de fapt? **Carenţele ivite în cooperarea dintre secţiile uzinei** au constituit unul din factorii dereglării procesului de fabricaţie. Datorită „strangulărilor" de la secţia II — mecanică (în special la freze), au apărut restanţe la montaj. Uzina este nevoită, totodată, să trimită piese spre prelucrare la alte întreprinderi, pentru care se consumă lunar între 7 000 şi 10 000 ore-normă.

Pe lîngă aceasta, **unele repere şi subansamble livrate uzinei bucureştene de către alte întreprinderi, în cadrul relaţiilor de cooperare, au sosit cu întîrziere, iar o parte de loc.** Astfel, de la uzina „Electroprecizie"-Săcele nu a sosit întreaga cantitate de alternatoare, iar de la Uzina mecanică-Mija cea de cutii de viteză.

Serioase neajunsuri s-au manifestat şi în **sfera aprovizionării tehnico-materiale.** Astfel, M.I.C.M. nu a emis repartiţii pentru 5 tone ţeavă de 24×4 mm necesare confecţionării barelor de direcţie şi a celor transversale şi pentru 7,2 tone de ţeavă de 25×5 mm destinate realizării manetelor schimbătoarelor de viteză. Desfăşurarea neritmică, în „asalt", a producţiei, a determinat, pe lîngă o suprasolicitare a maşinilor şi utilajelor, şi rebutarea unor subansamble (122 bolţuri de amortizare şi 127 axe de magnetou, la secţia II mecanică, 773 semibalamale pentru uşi la secţia sculărie etc.).

Ţinînd seama de consecinţele nefavorabile ale desfăşurării neritmice a producţiei şi de necesitatea de a se recupera restanţele, se impun măsuri eficiente în cadrul uzinei, un sprijin mai substanţial din partea întreprinderilor cu care cooperează, cît şi a Centralei industriale de automobile şi tractoare-Braşov din care aceasta face parte.

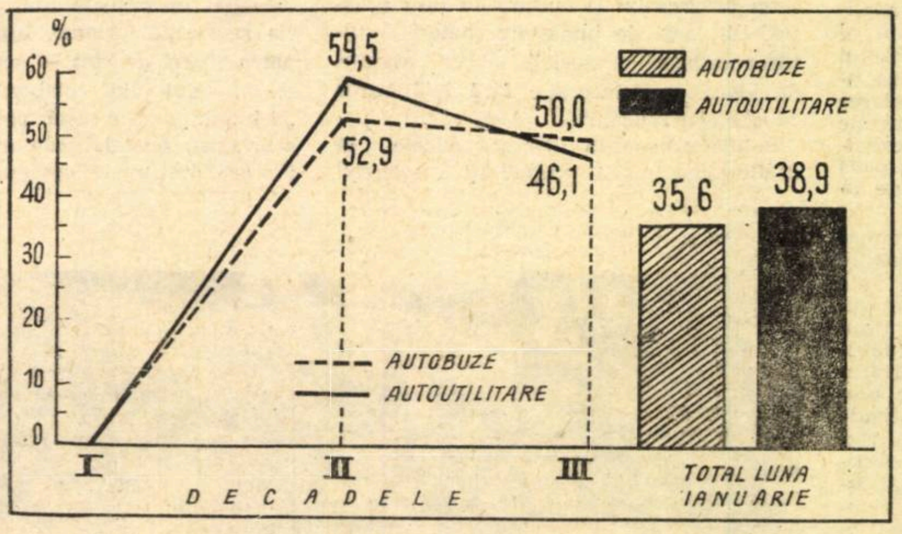

Realizarea producţiei fizice (plan = 100%)

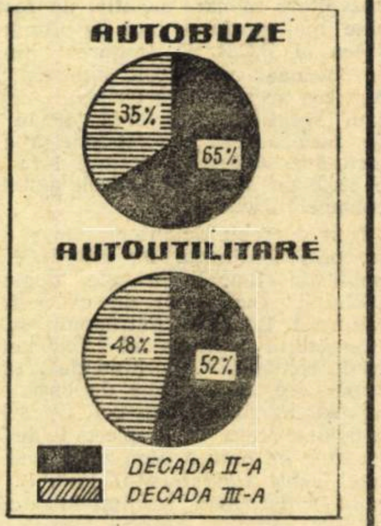

Ponderea în producţia întregii luni

● **Constructorii de locuințe din Valea Jiului** au predat în centrul minier Lonea, cu 25 de zile înainte de termen, un bloc cu 20 de apartamente, iar în orașul Brad, altul cu 30 de apartamente. În orașele și centrele industriale din județul Hunedoara se află în prezent în construcție peste 1 100 de apartamente care urmează să fie predate locatarilor în primul semestru al anului.

● **La Mamaia** a început construcția a 30 de obiective noi, printre care hotelul „Miorița" cu 392 de locuri, 10 minihoteluri, restaurantul „Dacia" și mai multe căsuțe turistice. Alte hoteluri, vile, căsuțe de odihnă, campinguri, restaurante și unități de deservire se află în construcție la **Mangalia Nord** și **Eforie.** Realizarea noilor obiective va permite stațiunilor de pe litoral să asigure anul acesta posibilități pentru găzduirea a peste 500 000 de turiști.

● **Colectivul Întreprinderii „Prodcomplex" din Tg. Mureș** a introdus în fabricație un nou produs răcoritor, reconfortant și plăcut la gust, denumit „Bem-Bem". Realizat pe bază de sucuri de portocale, mere, zmeură, morcovi etc., această băutură răcoritoare este vitaminizată și puternic acidulată. Zilnic, la Tg. Mureș vor fi îmbuteliate și expediate consumatorilor circa 5 000 de sticle cu acest produs. Ca urmare a extinderii unor stații de producție, „Prodcomplex" va livra în acest an consumatorilor circa 9 milioane sticle de sucuri de tipul „Fructo", „Bem-Bem", „Fructade", „Turist" și altele.

● **A fost recepționată** noua porțiune a drumului internațional E 15 București-Constanța, care face legătura între Hîrșova și Podul transdanubian Vadul Oii — Giurgeni. Noua variantă a acestei șosele, de mare importanță economică și turistică, are o lungime de 7 km și este prevăzută cu două benzi de circulație și spații de parcare auto. Ea va înlocui, după terminarea construcției podului, actuala porțiune a drumului dintre Hîrșova și punctul de trecere a Dunării de la Vadul Oii.

● **Localitățile rurale din județul Botoșani** au cunoscut în ultimii ani o continuă înnoire. Din datele statistice rezultă că fiecare al treilea sătean locuiește astăzi în casă nouă. În 1969, au fost elaborate

CONFIDENȚIAL

schițe de sistematizare pentru un număr de 10 localități, între care comunele George Enescu, Vorona, Mihăileni, Mihail Eminescu. O parte din proiecte au și devenit realitate. Pentru acest an, arhitecții definitivează schițele de sistematizare a încă 13 localități.

● **De la începutul** anului și pînă în prezent, rețeaua de desfacere a cooperativelor de consum din județul **Argeș** s-a îmbogățit cu încă 6 magazine universale sătești. Pînă la sfîrșitul lui 1970 vor fi date în folosință alte 15 magazine de acest fel, cărora li se vor adăuga complexul turistic de la Valea Ursului și complexul pentru prestări de servicii din comuna Poiana Lacului.

● **Stațiunea Soveja,** amplasată într-o zonă deosebit de pitorească a munților Vrancei, și-a sporit capacitatea în acest an cu încă 150 locuri. De asemenea, în vile se fac lucrări de reparații și reamenajări. La terminarea acestora, un număr de 16 vile vor fi dotate cu mobilier nou.

● **S-au terminat** lucrările de modernizare a drumului Voila — Sîmbăta de Sus, a cărui lungime este de 30 km. S-au creat astfel condiții pentru îmbunătățirea traficului rutier de călători și mărfuri între localitățile din această parte a județului Brașov. Noul drum facilitează totodată dezvoltarea turismului în masivele Urlea, Podragu, Bîlea, Negoiu și Moldovanu din Carpații Meridionali.

● **FLOTA FLUVIALA DE PASAGERI** va fi dotată anul acesta cu **două nave de mare viteză,** de 300 de locuri fiecare. Prima dintre acestea, „Muntenia", își va începe cursele peste circa două luni. Durata de parcurs cu un astfel de vas a distanței dintre Galați și Tulcea va fi de numai două ore și jumătate, față de patru ore cît este în prezent. Pentru voiajele de agrement, „Navrom" va achiziționa încă un hidrobuz de 81 de locuri.

● **PE INTINSA TERASĂ A BRĂILEI,** unde se află în curs de aplicare proiectul de irigare a peste 72 000 ha teren agricol, a început **construcția canalului magistral.** Acesta străbate 48 km de la Dunăre la rîul Buzău, după ce „scaldă" Gropenii, Valea Cînepii, Urleasca, Movila Miresii și Gemenele. Utilajele terasiere antrenate la această lucrare au executat numai în luna ianuarie săpături și terasamente care însumează peste 100 000 mc, urmînd să se treacă treptat la restul lucrărilor din rețeaua hidrotehnică a sistemului. Pînă acum au fost executate complet lucrări și amenajări pentru irigații pe circa 10 000 ha.

● **Au fost terminate** lucrările privind combaterea eroziunii în bazinele hidrografice Greuceanca și Valea Teanculul din județul Buzău. Un număr de 32 de baraje înlătură alunecările de teren și stabilizează torenții din această zonă. Ca urmare, peste 60 ha de teren degradat vor fi transformate într-o zonă silvică, unde a și început plantarea pinilor și a salcîmilor.

Banca Agricolă în fața unor noi atribuții

SPORIREA EFICIENȚEI CONTROLULUI FINANCIAR GESTIONAR ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE

Interviu cu ION RUȘINARU, președintele Consiliului de administrație al Băncii Agricole

Este cunoscută importanța controlului gestionar, în organizațiile socialiste, scopul lui principal fiind de a asigura buna gospodărire a fondurilor materiale și bănești, integritatea avutului obștesc. În cooperativele agricole de producție acest control are un rol și mai important cu atît mai mult cu cît, în unele unități agricole, evidența contabilă nu se ține încă la nivelul cerințelor actuale, iar pe de altă parte, controlul preventiv nu este asigurat în cele mai bune condiții; în plus, trebuie avut în vedere că unele din aceste unități economice nu sînt încadrate cu personal de specialitate în domeniul economic și financiar.

Întrucît în ultima perioadă au fost adoptate unele măsuri menite să contribuie la mai buna organizare și efectuare a controlului, precum și la valorificarea constatărilor reieșite din control ,am considerat util să cunoaștem părerea conducerii Băncii Agricole, instituție ce poartă în prezent răspunderea efectuării acestui control.

● **DUPĂ CUM ESTE cunoscut, ca urmare a măsurilor luate pentru îmbunătățirea și delimitarea activității U.N.C.A.P., sarcina de control financiar gestionar în cooperativele agricole de producție și unitățile economice intercooperatiste a fost trecută cu începere de la 1 noiembrie 1969 la Banca Agricolă. Cum s-a aplicat, în practică, această atribuție pînă în prezent, de către unitățile teritoriale ale Băncii Agricole?**

— Încă din momentul preluării acestei sarcini, a existat preocuparea ca activitatea de control financiar gestionar în cooperativele agricole de producție să se desfășoare fără întrerupere și în bune condiții, acordîndu-se totodată sprijinul necesar comisiilor de revizie din aceste unități în exercitarea atribuțiilor lor statutare. Cunoscînd că, la data preluării de către bancă a sarcinii de control financiar gestionar, exista un număr de 1622 cooperative agricole la care nu se efectuase în cursul anului verificări de fond, s-a luat măsura ca sucursalele Băncii Agricole să continue verificările care erau în curs la data respectivă, să valorifice toate constatările reieșite din control și pe cît posibil, să recupereze unele nerealizări în îndeplinirea planului de control.

Pentru mai buna coordonare, în etapa imediat următoare, a activității aparatului de control transferat la Banca Agricolă, acesta a fost încadrat provizoriu în structura organizatorică a sucursalei, verigă superioară la nivel județean. Totodată, apreciindu-se importanța noilor atribuții preluate de bancă, activitatea acestui aparat a fost trecută sub răspunderea directă a conducătorului sucursalei băncii. Prin măsurile luate, unitățile teritoriale ale băncii au reușit să efectueze în unele județe toate verificările gestionare de fond prevăzute, iar în altele, ca Teleorman, Dîmbovița, Harghita, Suceava, Iași, Vaslui etc., să recupereze unele rămîneri în urmă în efectuarea controlului. Totodată s-a rezolvat o bună parte din sesizările referitoare la unele abateri prin care s-au adus prejudicii avutului obștesc.

● **De curînd a apărut Decretul privind organizarea și funcționarea Băncii Agricole. Ca urmare a acestui Decret, au fost introduse norme îmbunătățite de organizare a muncii aparatului de control din unitățile teritoriale ale băncii. În noile condiții, cum vedeți organizarea și desfășurarea controlului de fond gestionar în cooperativele agricole, cunoscînd că un singur inspector va efectua în viitor atît controlul gestionar cît și cel bancar?**

— Potrivit Decretului de organizare și funcționare, Băncii Agricole îi revin sarcini deosebite în domeniul finanțării și creditării investițiilor, producției și circulației mărfurilor. Pe baza noilor reglementări au fost introduse norme îmbunătățite de organizare a muncii aparatului din unitățile teritoriale ale băncii, menite să asigure o creștere a eficienței controlului bancar în întreprinderile și organizațiile economice finanțate și creditate de bancă. Pe această bază, s-a luat măsura ca, începînd cu data de 1 februarie să se unifice controlul în cooperativele agricole de producție, în sensul ca același organ de control să exercite atît controlul bancar, cît și cel financiar-gestionar. Această formă de organizare a controlului creează, după părerea noastră, condiții optime pentru desfășurarea controlului în cooperativele agricole de producție.

Prin lărgirea sferei de cuprindere a controlului în cooperativele agricole, se dă posibilitatea organelor bancare să cunoască mai temeinic problemele economice și financiare privind activitatea acestor unități, modul cum se gospodăresc mijloacele materiale și bănești, precum și cum se respectă prevederile statutare și normele legale. Cunoscînd în ansamblu activitatea și rezultatele obținute de cooperativele verificate, cauzele care determină unele neajunsuri, organele de control vor fi în măsură să intervină mai prompt și eficient în vederea înlăturării acestora.

Întrucît în conținutul controlului bancar există unele laturi de interferență cu controlul financiar gestionar, care țin mai ales de domeniul gestionării mijloacelor bănești și respectării disciplinei operațiunilor de casă, gestionării stocurilor și bunei conservări a celor procurate prin credite, gestionării fondurilor fixe și utilizării cu eficiență a celor dobîndite pe calea creditului pe termen lung, valorificării produselor și respectării disciplinei contractuale, a decontărilor, precum și rambursării la scadență a creditelor pe termen scurt și altele, inspectorii băncii vor avea posibilitatea să realizeze o împletire a controlului bancar cu cel financiar-gestionar, care va asigura ridicarea activității de control în general, pe un plan calitativ superior.

● **Potrivit noii organizări a direcțiilor agricole județene, acestea răspund de îndrumarea metodologică privind evidența și controlul preventiv în cooperative, iar uniunile județene asigură îndrumarea pe linie organizatorică. Care vor fi zonele de contact și de colaborare între sucursalele Băncii Agricole și aceste foruri județene, cum se va asigura valorificarea constatărilor rezultate din verificările gestionare de fond?**

— Rezolvarea în mod corespunzător a problemelor ce se ridică în activitatea cooperativelor agricole de producție și sprijinirea acestora pentru realizarea indicatorilor economici și financiari necesită o conlucrare între sucursalele Băncii Agricole și unitățile agricole județene. Aceasta a existat și pînă în prezent, însă, ținînd seama de sarcinile importante indicate de conducerea de partid și de stat pentru dezvoltarea activității economice a cooperativelor agricole de producție, se impune o colaborare și mai strînsă.

Cunoscînd că pentru exercitarea unui control gestionar financiar eficient este necesar ca în unitățile verificate să existe o evidență economică (contabilă, tehnic-operativă și statistică), corectă, clară și ținută la zi, unitățile teritoriale ale băncii vor solicita sprijinul direcției agricole județene pentru a lua măsuri corespunzătoare în cazul cooperativelor agricole de producție care mai prezintă neajunsuri în ceea ce privește această evidență.

Avem în vedere, de asemenea, și faptul că în efectuarea controlului de către bancă pot fi sesizate nu numai aspecte negative de natură financiar gestionară, ci și unele care privesc organizarea producției și a muncii, disciplina în muncă și altele, care pot avea consecințe dăunătoare asupra păstrării integrității avutului obștesc. Astfel de deficiențe vor trebui analizate în comun cu uniunile județene ale cooperativelor agricole care au competența să ia măsuri de remediere.

Informarea reciprocă a organelor chemate să sprijine cooperativele agricole de producție cuprinde, deci, o sferă largă de probleme, iar colaborarea strînsă dintre acestea pentru înlăturarea neajunsurilor care mai există în activitatea unor cooperative, constituie, după părerea noastră, un factor determinant de îmbunătățire a activității lor.

Valorificarea constatărilor reieșite din control se va face la nivelul cooperativei agricole prin consiliul de conducere al acesteia sau adunarea generală, după caz. Atunci cînd constatările prezintă un caracter mai deosebit sau necesită o rezolvare la nivel județean, valorificarea se va face cu sprijinul uniunii județene a cooperativelor agricole de producție și direcției agricole, precum și a altor organe județene.

● **Cum vedeți perfecționarea controlului de fond gestionar în cooperative și ce măsuri au fost sau sînt în curs a se lua pentru a spori eficiența acestui control și a se preveni risipa și slaba gospodărire, pentru întărirea simțului de răspundere în păstrarea integrității avutului obștesc?**

— Ridicarea la un nivel calitativ superior a controlului de fond financiar gestionar în cooperativele agricole ne preocupă în mod deosebit. Pentru înfăptuirea acestei cerințe urmează să se acționeze în mai multe direcții. În primul rînd se vor întreprinde unele măsuri pentru ridicarea nivelului cunoștințelor inspectorilor băncii care verifică activitatea cooperativelor agricole. Sînt în curs de organizare instructaje cu acest aparat, care vor avea loc pînă la finele acestui trimestru. În cadrul instructajelor urmează să se trateze și să se dezbată probleme referitoare la metodologia de planificare și de evidență în cooperativele agricole de producție, metodologia de creditare și de analiză economico-financiară și, bineînțeles, aceea care privește controlul financiar-gestionar în cooperativele agricole.

Ne preocupăm, de asemenea, ca în viitor să organizăm, în colaborare cu Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, instructaje și cu președinții comisiilor de revizie din cooperativele agricole, care să-i ajute în îndeplinirea sarcinilor statutare de control.

O altă măsură se referă la îmbunătățirea metodologiei de control financiar gestionar care constituie, de asemenea, una din noile atribuții ale Băncii Agricole. În acest scop, se procedează în prezent la actualizarea și îmbunătățirea îndrumarului de control existent, în așa fel încît să se concretizeze mai bine obiectivele de control și să se dea o orientare mai cuprinzătoare în îndeplinirea acestora. Îndrumarul revăzut și îmbunătățit va fi pus atît la îndemîna organelor de control ale băncii, cît și a comisiilor de revizie din cooperativele agricole.

În afară de aceste măsuri, în prezent, se procedează la elaborarea unor indicații privind cadrul organizatoric de desfășurare a activității unităților teritoriale ale băncii în legătură cu controlul în cooperativele agricole.

Măsurile care se vor lua atît în ce privește adîncirea controlului, cît și valorificarea cu exigență și operativitate a constatărilor, trebuie să ducă, pe de o parte la înlăturarea abuzurilor și întărirea răspunderii în ceea ce privește gospodărirea averii obștești, iar pe de altă parte la prevenirea lor pe viitor. În scopul valorificării cît mai depline și eficiente a constatărilor reieșite din control, împreună cu U.N.C.A.P. și Ministerul Agriculturii și Silviculturii, se vor da unităților teritoriale indicații concrete de înfăptuire a colaborarării între sucursalele Băncii Agricole, uniunile județene ale cooperativelor agricole și direcțiile agricole, care, așa cum s-a mai arătat, pot acorda un sprijin prețios pentru luarea măsurilor de combatere și de prevenire a tuturor manifestărilor de slabă gospodărire în utilizarea mijloacelor materiale și bănești sau de lezare a integrității avutului obștesc. În centrul activității aparatului băncii există preocuparea permanentă de sprijinire a comisiilor de revizie din cooperativele agricole atît în efectuarea controlului, cît și în valorificarea constatărilor reieșite din control, precum și de atragere a întregii mase de cooperatori la sporirea grijii față de avutul obștesc și creșterea combativității în cazul manifestărilor de abuzuri și slabă gospodărire.

Avem convingerea că măsurile pentru ridicarea nivelului de cunoștințe al aparatului, îmbunătățirea metodologiei de control și introducerea unui stil de muncă corespunzător vor fi de natură să sporească eficiența controlului de fond financiar gestionar în cooperativele agricole, unitățile economice intercooperatiste și, implicit, contribuția Băncii Agricole la consolidarea și dezvoltarea acestora.

Interviu consemnat de
Maria IONIȚĂ

INVENȚII – INVENTATORI

(Urmare din pag. 4)

Lipsa posibilității de a cointeresa sub aspect material toți factorii care concură la proiectarea. execuția prototipului, experimentarea și aplicarea unei inv[illegible], reprezintă, de asemenea, un impediment care contribuie la ritmul lent de parcurgere a diferitelor faze ale invențiilor. Repartizarea unei cote fixe de 0,25% asupra fondului de salarii, pentru acoperirea cheltuielilor de proiectare, experimentare, propagandă, protejare și recompensare nu se dovedește satisfăcătoare, întrucît de multe ori ea nu acoperă cheltuielile cerute.

Dar, chiar după ce aceste obstacole au fost trecute, pe parcurs apar altele. **Există invenții (circa 40% din totalul anului 1969) ale căror lucrări de experimentare s-au încheiat cu 3—4 ani în urmă, cu rezultate concludente, dar care nici pînă în prezent nu sînt aplicate industrial sau, în cel mai bun caz, se valorifică la scară redusă.** Motivul constă, mai ales, în modul defectuos de finanțare, la care se mai adaugă adesea și reținerea organelor de planificare față de eventualele riscuri în ceea ce privește eficiența lor.

Ritmul lent de parcurgere a fiecărei faze în parte și lungimea excesivă a perioadei totale de timp, necesară pentru pronunțarea unei aprecieri valabile privind valoarea unei invenții date, impedimente de ordin material și insuficiențe ale sistemului de remunerare. toate acestea, generează pericolul ca în momentul brevetării, sau chiar înainte, soluțiile să intre în uzură morală.

● Balanță activă în comerțul cu materia cenușie!

COMERȚUL DE LICENȚE joacă un rol foarte important în schimburile internaționale și în balanța de plăți a țărilor industriale. Așa se explică, între altele, avansul ritmului de creștere înregistrat de comerțul cu licențe, comparativ cu celelalte sectoare. Între anii 1950—1960, de pildă, în țările capitaliste el a crescut de 4—5 ori, în timp ce exportul de produse a crescut de 2 ori, iar producția mondială capitalistă cu numai 65%. Rentabilitatea înaltă a comerțului cu licențe este demonstrată și de faptul că, în 1960, din totalul veniturilor S.U.A. obținute prin investiții directe de capital în străinătate, 1/5 reprezentau veniturile din exportul de licențe. Explicația balanței active a S.U.A. constă, între altele, și în importanța care se acordă problemei experimentării fie a invențiilor proprii, fie a celor obținute prin cesiune din alte țări.

Valorificarea în străinătate a invențiilor românești a început foarte tîrziu. În anul 1957 s-au făcut primele brevetări în străinătate, iar în 1965 s-a organizat un serviciu de licențe la întreprinderea de comerț exterior „Industrialexport". Din păcate, unele măsuri ce se cereau a fi luate în continuare, nu au mai fost perfectate. În prezent, **nu există birouri de brevete la nici una din întreprinderile industriale exportatoare.** Așa se și explică faptul că în perioada 1964—1969 s-au valorificat în străinătate prin licență doar 12 invenții românești, totalizînd o sumă de 2 758 000 lei valută.

În contextul import-export comerțul românesc de licențe este deficitar. Dacă se ține seama însă că, din cele 12 invenții, 6 au fost valorificate numai în 1969 rezultă o tendință de ameliorare. Rămîne însă valabilă constatarea că în acest domeniu sînt încă mari posibilități, atit prin raționalizarea importului de licențe, aplicîndu-se mai mult invențiile românești în rezolvarea diferitelor probleme tehnice, cît și prin valorificarea mai multor invenții autohtone în străinătate. Pentru realizarea acestui deziderat, se impune o mai bună organizare a activității de valorificare a lor în cadrul întreprinderilor și, în special, o schimbare radicală a condițiilor de proiectare, experimentare și aplicare.

În anii din urmă, așa după cum am mai arătat, s-au întreprins unele acțiuni pe linia fructificării mai intense a invențiilor proprii. Dar, din cauza inconsecvenței cu care sînt aplicate, nu s-a ajuns la efectul economic scontat. Pînă la 31 martie 1968, Camera de Comerț a satisfăcut, de pildă, toate cererile de protejare a titularilor de brevete de invenții. De la această dată însă, sumele alocate nu au mai fost suficiente, ajungîndu-se la imposibilitatea brevetării în străinătate a invențiilor românești. Ca urmare, lucrările de înregistrare a acestora în străinătate au fost sistate, deși unele ca, de exemplu, stiren, fenol, acetonă, motor cu combustie internă și altele, erau în faze avansate de tratative de licență cu firme de peste hotare. Firește, această situație dăunează economiei naționale, blocînd exporturile viitoare de produse noi, conducînd la imposibilitatea valorificării în perspectivă a rezultatelor cercetării. Pe drept cuvînt ne întrebăm de ce atunci cînd pentru protejarea invențiilor străine în România, din taxe și onorarii, se realizează importante încasări anuale în devize, nu se poate constitui un fond corespunzător pentru protejarea invențiilor românești în străinătate?

Creșterea însemnată a volumului comerțului exterior al țării noastre impune realizarea unei corelații raționale între exportul de produse industriale și politica de brevete. Acest lucru este posibil, deoarece experiența a arătat că invențiile românești oferite la export se află la un nivel tehnic ridicat, avînd o valoare comercială competitivă. Din cele 24 invenții, prezentate la saloanele internaționale specializate de la Bruxelles, Viena, Nancy și Londra, 21 au obținut medalii (15 de aur, 5 vermeuil, 1 de argint).

Cu toate că măsurile, luate în comun de Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci și Ministerul Comerțului Exterior, de a impulsiona valorificarea invențiilor românești în străinătate au dus la unele rezultate pozitive, acțiunea nu se desfășoară totuși în condițiuni satisfăcătoare. O deficiență care contribuie la menținerea unei asemenea stări de lucruri o constituie și faptul că **institutele de cercetări și proiectări, unitățile industriale, unde se realizează marea majoritate a invențiilor, nu sînt încadrate cu personal specializat în probleme de valorificare a invențiilor, care să cunoască tehnica de brevetare în alte state și modul de prezentare a exportului acestora.**

● Legislația în vigoare e susceptibilă de îmbunătățiri

PENTRU ca activitatea de invenții din țara noastră să capete o mai mare amploare, pentru ca materia cenușie să fie larg valorificată peste hotare, este necesară, după părerea mea, o intervenție hotărîtă a forurilor de specialitate în anumite direcții. Ar fi utilă reconsiderarea unor dintre prevederile legislației actuale.

În cadrul unităților de cercetare și proiectare, precum și acolo unde se elaborează utilaje, aparate sau procese tehnologice noi, ar fi util să se organizeze urmărirea sistematică a literaturii de brevete din profilul unității, pentru depistarea realizărilor originale proprii și evitarea încălcării unor brevete străine (pentru produsele și procedeele destinate exportului sau protejate în România de firme străine). De asemenea se impune o mai bună organizare a sistemului de informare curentă asupra stadiului tehnicii mondiale. Unitățile de cercetare și proiectare să stabilească, încă din faza de studiu și de elaborare a documentației, care sînt soluțiile originale proprii ce pot fi protejate prin brevete și să le înregistreze atît în țara noastră, cît și în alte țări unde se prevede obținerea de avantaje economice prin vînzări de produse, export de licențe, know-how etc.

Omologarea în fază de prototip să se încheie numai pentru acele procedee și utilaje, care s-au înregistrat la O.S.I.M. ca propuneri de invenții cu soluții originale. În acest scop, avizul de omologare va trebui să cuprindă o mențiune specială. Orice documentație pentru utilaje și procedee noi, care va fi prezentată spre avizare să fie însoțită de o specificație a brevetelor sau cererilor de brevete românești sau străine aplicate efectiv.

Publicarea, pe orice cale, a unor materiale (scheme, desene, descrieri, modele etc.) după care ar fi posibilă realizarea — parțială sau integrală a unei soluții constructive sau a unui procedeu tehnologic nou de concepție proprie — să fie interzisă pînă la pronunțarea asupra brevetării în străinătate. Totodată, se impune să se revadă modul de stimulare a autorilor și colaboratorilor lor și felul în care se face plata experimentării invențiilor.

NOI RESURSE ÎN CIRCUITUL ECONOMIC

DEȘEURI INDUSTRIALIZABILE

ÎN SCOPUL obținerii volumului de mobilă prevăzut pentru 1970, au fost repartizate cantități însemnate de materiale lemnoase (cherestea PAL, PFL, placaj, furnir, panel). **Pentru fabricile aparținînd Ministerului Industriei Lemnului, ele însumează aproape 400 mii mc, iar pentru cele din cadrul industriei locale — circa 300 mii mc.** Dar numai o parte din aceste cantități de lemn se regăsesc în piesele de mobilă, întrucît indicele de utilizare mediu, pe total materiale lemnoase, este de circa 0,600, restul reprezentînd deșeuri. Așadar, la nivelul acestui an, **cantitatea totală de deșeuri la fabricile de mobilă corp ale ministerului va însuma circa 140 mii mc.** Precum se vede cantități deloc neglijabile!

Este drept că pentru reducerea cantităților de deșeuri rezultate în procesul de producție al mobilei, se acționează continuu, printr-o mai judicioasă dimensionare, croire și prelucrare a lemnului. Dar întrucît deșeurile nu pot fi eliminate în întregime în procesul de producție al mobilei, se pune problema ca ele să fie întrebuințate cît mai judicios, mai economic.

O parte din deșeuri sînt și în prezent valorificate, dar diferit și pe scară destul de redusă. **În cele 12 fabrici de mobilă integrate din cadrul Combinatelor de industrializare a lemnului, din cantitatea de circa 40 000 mc deșeuri industrializabile provenite de la croirea și prelucrarea mecanică a cherestelelor, numai circa 15 000 mc se utilizează ca materie primă la producția de PAL și PFL la fața locului, adică în cadrul combinatelor. Restul de 25 000 mc sînt folosite drept combustibil la centrale proprii.** În cele 23 fabrici de mobilă independente, cantitatea de deșeuri industrializabile este de circa 65 000 mc. Dar în prezent se valorifică abia circa 6000 mc la obținerea unor produse mici (obiecte de artizanat, jucării, tocuri de pantofi, dibluri pentru traverse de cale ferată, parchete lamelare etc.), restul folosindu-se drept combustibil fie la obținerea energiei termice în întreprinderile respective, fie la populație.

Valorificarea deșeurilor este minoră dacă avem în vedere și faptul că la producția de PAL și PFL se consumă încă în proporție destul de mare lemn brut (lobde). Astfel, la producția de PAL, în structura materiei prime proporția lobdelor reprezintă actualmente aproape 70%, iar la PFL proporția a ajuns la aproape 60%.

Rezultă, așadar, **că deșeurile industrializabile de la producția mobilei** (problemă asupra căreia revista „Viața economică" revine pentru a nu știu cita oară) **ar putea fi utilizate în întregime în procesul de producție al PAL și PFL, rămînind să fie folosite drept combustibil în centralele proprii, rumegușul, așchiile etc.** Pentru a se ajunge însă aici, este nevoie de realizarea unor instalații mici de produse PAL, amplasate în cadrul fabricilor mari de mobilă (Iași, Codlea, Rădăuți, Vaslui, Satu Mare ș.a.), care să consume cea mai mare parte a deșeurilor industrializabile. La fabricile cu consum mic de cherestele (București, Arad, Timișoara, Tg.-Mureș, Sibiu, Cluj, Dej, ș.a.), s-ar putea studia posibilitatea tocării deșeurilor la fața locului și trimiterea tocăturii la fabricile de PAL și PFL din zone apropiate.

În afară de aceste posibilități, care ar necesita investiții minime, ce s-ar solda însă cu rezultate economice apreciabile atît la nivelul întreprinderilor respective, cît și la cel al economiei naționale, s-ar putea iniția și alte acțiuni menite să readucă în circuitul economic mari cantități de deșeuri:

- **organizarea sortării și livrării rămășițelor apte de a fi folosite la producția de piese mici la unitățile industriei locale și ale cooperației meșteșugărești;**
- **sortarea și livrarea rămășițelor ce pot fi utilizate la producția de celuloză;**
- **stabilirea unor prețuri diferențiate, în funcție de categoria deșeurilor pentru valorificarea optimă a acestora;**
- **reducerea cantităților de deșeuri folosite drept combustibil propriu, corelată cu măsura ca în centralele termice ale unităților să nu se mai producă decît abur tehnologic pentru încălzire, urmînd ca energia electrică să fie adusă din exterior.**

Măsurile preconizate pentru Ministerul Industriei Lemnului își găsesc aplicabitate deplină și în fabricile de mobilă litatea deplină și în tabricile de mobilă ale industriei locale. Eficacitatea economică a utilizării deșeurilor industrializabile de la mobilă la producția de PAL și PFL, este dovedită și demonstrată de rezultatele obținute în CIL-uri, care, în loc să valorifice aceste deșeuri drept combustibil cu 110 lei/tonă, le folosesc în locul lobdelor de foioase ce se achiziționează la un preț de peste 200 lei/tonă. În acest fel, o importantă resursă care, în prezent, se pierde sau se valorifică într-un grad cu totul insuficient, ar putea fi integrată în circuitul economic, obținîndu-se o eficiență ridicată.

Dorel ECOVESCU
economist

NOI OBIECTIVE ECONOMICE

● Noul obiectiv industrial din județul Harghita, **Fabrica de ață de cusut** din municipiul Odorheiului Secuiesc, a intrat în producție. Fiind înzestrată cu aparatură de înaltă tehnicitate, ea va realiza 2200 tone de ață de cusut pe an. În zona acestui tînăr obiectiv, constructorii au început pregătirile în vederea înălțării unei filaturi, care va realiza peste 3 000 tone de fire de bumbac cardate.

● Pe lîngă **Combinatul de îngrășăminte chimice de la Slobozia,** a cărui construcție este în plină desfășurare, anul acesta în județul Ialomița se vor ridica alte unități industriale. Printre acestea se află Filatura de bumbac, a cărei construcție a început în toamna anului trecut, o Fabrică de lapte praf și una de brînzeturi, o stație de calibrat porumb, de mare capacitate, și altele. Se prevede, de asemenea, extinderea unor unități existente și dotarea lor cu utilaje moderne, organizarea de noi secții de producție.

● În cadrul **Combinatului chimic de la Făgăraș** au fost puse în exploatare trei calculatoare electronice. Calculatoarele vor efectua mai bine de 15 000 de operații și poziții, printre care operații de programare, calculare a salariilor, a mișcării materialelor, materiilor prime și altele. Și în alte sectoare, cum sînt fabricile de fenol și azotat de amoniu, au fost introduse și puse în funcțiune noi instalații de automatizare, cu ajutorul cărora o serie de operații sînt conduse de la distanță. Un sistem modern semnalizează orice avarie sau defecțiune în producție, fapt care dă posibilitate instalației să se oprească automat. Sînt, de asemenea, în curs de montare, peste 100 de dispozitive și mașini de reglare.

● La **Combinatul de hîrtie și celuloză din Dej** a început construirea unei instalații industriale de recuperare avansată a fibrelor celulozice din apele reziduale. Instalația a fost concepută și proiectată de un grup de specialiști ai combinatului, condus de inginerul **Andrei Lazăr.** După calculele efectuate, prin punerea ei în funcțiune vor fi date peste sarcinile anuale de plan 500 de tone de celuloză pentru hîrtie. Atît instalația, cît și tehnologia îmbunătățită pusă la punct de inginerii și tehnicienii din Dej pot fi generalizate în toate combinatele de hîrtie și celuloză din țară cu minime investiții.

● **Murfatlarul** este nu numai un furnizor de vinuri nobile, ci și o localitate... minieră. De aici se extrag importante cantități de cretă. Recent, în cadrul uneia dintre cele mai tinere exploatări au început lucrări pentru dezvoltarea producției. De asemenea, au fost luate măsuri pentru extinderea capacităților de uscare a cretei, pentru dezvoltarea potențialului de care dispun instalațiile de preparare și măcinare și pentru completarea liniei de deprăfuire-măcinare. Prin realizarea acestora, exploatarea minieră Murfatlar își va spori producția anuală la 20 000 tone de cretă măcinată.

Forme noi de organizare a producţiei şi a muncii în C.A.P. şi I.M.A.

FERMA CU GESTIUNE ECONOMICĂ INTERNĂ

ÎN CONDIŢIILE desfăşurării activităţii de producţie în cadrul unor unităţi mari, adesea de cîteva mii hectare, şi ale dezvoltării şi modernizării bazei tehnico-materiale folosite în agricultură, organizarea raţională a producţiei şi a muncii joacă un rol hotăritor în întărirea economică a cooperativelor agricole. Ea trebuie să asigure folosirea integrală şi chibzuită a mijloacelor de producţie şi a forţei de muncă de care dispune unitatea, în vederea obţinerii unei producţii agricole din ce în ce mai mari şi cu cheltuieli minime pe unitatea de produs. În final, organizarea producţiei şi a muncii trebuie să conducă la realizarea unui echilibru corespunzător între cheltuielile de producţie şi veniturile realizate în fiecare sector de activitate al cooperativei agricole.

În aceste condiţii, s-a ivit necesitatea perfecţionării formelor existente de organizare a producţiei şi a muncii în cadrul cooperativelor agricole. Trecerea treptată, începînd cu anul 1970, de la sistemul de organizare pe brigăzi, la ferma agricolă de producţie, răspunde tocmai acestei cerinţe a practicii. Ferma agricolă se organizează în cadrul cooperativelor agricole, ca unitate de producţie ce funcţionează pe principiul gestiunii economice interne şi îşi desfăşoară activitatea pe baza unui plan propriu de venituri şi cheltuieli, care face parte integrantă din planul de producţie şi financiar al cooperativei.

Principiul care călăuzeşte deci întreaga activitate a fermei, este principiul gestiunii economice interne; principalul său conţinut rezidă în asigurarea acoperirii cheltuielilor de producţie, precum şi realizarea de beneficii, din propriile venituri ale fermei. Transpunerea în viaţă a acestui deziderat, este condiţionată de respectarea unor importante principii. Astfel, fermele agricole pot fi organizate în toate sectoarele de producţie din cadrul unei cooperative (acordîndu-se însă prioritate sectorului horticol şi celui de creştere a animalelor), cu condiţia atingerii unei anumite limite minime de concentrare a producţiei.

Întreaga activitate de producţie a fermei se desfăşoară pe baza unui plan de producţie şi a unui plan de venituri şi cheltuieli, întocmit de către şeful de fermă, în colaborare cu economistul fermei. Pornind de la profilul determinat al fermei şi de la tehnologia care va fi aplicată, se întocmesc devize amănunţite pentru fiecare cultură sau categorie de animale. Pe baza acestor documentaţii, se determină viitoarea structură a culturilor, printr-un calcul de rentabilitate, pornind de la un profil iniţial, care este apoi supus unei serii de transformări succesive.

Pentru a da viaţă prevederilor planului, fermei îi sînt necesare mijloace materiale şi forţă de muncă. La propunerea consiliului de conducere al cooperativei, adunarea generală a acesteia atribuie fermei baza materială necesară, constituită dintr-o suprafaţă de teren, animale de producţie, animale de muncă, maşini agricole, clădiri şi construcţii speciale etc. precum şi forţa de muncă necesară, în conformitate cu sarcinile ce-i revin prin plan. Dotarea se face pentru o perioadă minimă de 3—5 ani ceea ce asigură fermei un grad superior de stabilitate şi de independenţă operativă. Dar, pe linia respectării principiului gestiunii interne, dotarea fermei trebuie să se facă în limite care să asigure eficienţa sporită a folosirii acestei dotării. Astfel, pentru a evita supradotările cu unele maşini agricole folosite o perioadă mai scurtă de timp în ferma agricolă, acestea rămîn la dispoziţia întregei cooperative. Principalele mijloace pentru mecanizarea lucrărilor se asigură de către conducerea cooperativei, prin secţia de mecanizare, organizată de întreprinderea de mecanizare în cadrul cooperativei agricole.

În cadrul fermelor cu gestiune economică internă, munca este organizată pe echipe şi grupe de familii. În fermele zootehnice sarcinile de producţie sînt repartizate pe cooperatori. Spre deosebire de brigăzile permanente de producţie, numărul de braţe de muncă permanente, care se atribuie fermelor de către consiliul de conducere al cooperativei, este inferior celui necesar pentru întreg anul. In perioadele de vîrf, ferma este sprijinită cu forţă de muncă sezonieră, devenită disponibilă în alte sectoare sau ferme ale cooperativei. De pildă, graficul necesarului lunar de forţă de muncă, pentru ferma legumicolă de 100 ha. din care 50 ha tomate, 35 ha ceapă uscată şi 15 ha rădăcinoase, relevă că, în perioada de vîrf, acestei ferme îi sînt necesare circa 5—6000 z.o. lunar; forţa de muncă care se va atribui acestei ferme se va situa însă la un nivel inferior, care să asigure efectuarea a circa 300—3500 z.o., necesare în 7 din cele 12 luni ale anului (vezi graficul alăturat).

În acest fel, se asigură folosirea mai raţională a forţei de muncă.

Ferma agricolă din cadrul cooperativelor poate să fie specializată sau să aibă un caracter mixt. Organul colectiv de conducere al fermei este adunarea membrilor acesteia, care analizează periodic rezultatele obţinute, aprobă planul de producţie şi economic financiar, stabileşte măsurile pentru realizarea lui şi dezbate toate problemele care interesează bunul mers al activităţii din fermă. Conducerea nemijlocită, operativă a fermei agricole este asigurată de către un specialist cu studii superioare sau medii în domeniul respectiv de activitate, sprijinit de către economistul de fermă şi, în unele cazuri, de 1—2 ajutori de şefi de fermă, specialişti cu răspunderi concrete în producţie.

În concluzie, se poate spune că acest nou cadru de activitate, — ferma agricolă din C.A.P. —, oferă condiţii optime pentru afirmarea iniţiativei creatoare a cooperatorilor şi specialiştilor care lucrează în agricultura cooperatistă, punînd bazele unei activităţi eficiente, capabile să răspundă cerinţelor la nivelul economiei naţionale şi al fiecărei cooperative în parte.

Tatiana CONDRATENCO
cercetător ştiinţific principal
Institutul de cercetări pentru economia agrară

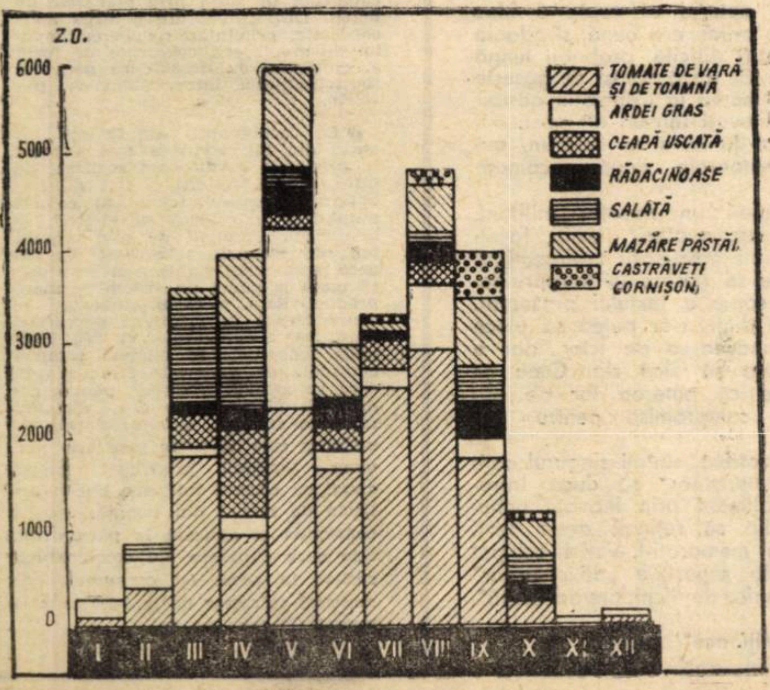

Graficul necesarului lunar de forţă de muncă. Profilul de producţie al fermei legumicole: aprovizionarea centrelor urbane

SECŢIE DE MECANIZARE CU CARACTER PERMANENT ÎN FIECARE COOPERATIVĂ

MĂSURILE INIŢIATE de conducerea de partid, care au stat la baza dezbaterilor Plenarei Consiliului Uniunii Naţionale a Coperativelor Agricole de Producţie din 22—23 decembrie 1969, prezintă o importanţă deosebită pentru îmbunătăţirea activităţii economice din cadrul cooperativelor agricole de producţie.

În scopul folosirii depline a utilajelor şi maşinilor întreprinderilor pentru mecanizarea agriculturii, cît şi ale cooperativelor agricole, în hotărîrea adoptată se prevede organizarea pînă la începutul campaniei din primăvara anului 1970, a SECŢIILOR DE MECANIZARE CU CARACTER PERMANENT în fiecare cooperativă agricolă.

Organizarea şi dotarea secţiilor de mecanizare

ÎNTREPRINDERILE pentru mecanizarea agriculturii organizează în fiecare cooperativă cîte o secţie de mecanizare cu caracter permanent, dotată cu tractoarele şi maşinile necesare executări lucrărilor agricole, a transporturilor şi a tuturor celorlalte lucrări de care are nevoie cooperativa. Elementul nou al acestei organizări constă în aceea că secţiile de mecanizare vor funcţiona ca **sector mecanic** al cooperativei, revenindu-le sarcina de a executa atît lucrările mecanizate în cîmp, cît şi exploatarea utilajelor de irigat, a mijloacelor de transport, introducerea mecanizării în fermele zootehnice, executarea reparaţiilor şi întreţinerilor la maşini, precum şi efectuarea oricăror altor lucrări de care are nevoie cooperativa.

Înfiinţarea în cooperative a fermelor specializate pe sectoare de activitate necesită diversificarea lucrărilor agricole specifice fiecărei ferme. În acest sens sectorul mecanizării din cadrul Ministerului Agriculturii şi Silviculturii a luat măsuri ca în funcţie de volumul de lucrări mecanizate, solicitate de cooperative şi de perioadele agrotehnice în care trebuie executate, să întregească şi să diversifice dotarea secţiilor de mecanizare şi a atelierelor mecanice din cadrul întreprinderilor pentru mecanizarea agriculturii.

La nevoie, secţiile de mecanizare pot folosi cu acordul consiliului de conducere al cooperativei agricole atelierul, utilajele şi forţa de muncă din cooperativă.

Analizînd organizarea fermelor de producţie cu gestiune economică internă şi paralel organizarea secţiei de mecanizare cu caracter permanent în C.A.P. Ceacu, se desprind o serie de aspecte calitativ superioare privind organizarea muncii şi a producţiei. Dotarea secţiei de mecanizare cu tractoare şi maşini agricole s-a făcut ţinîndu-se cont de următoarele elemente: suprafaţa, planul de culturi, tehnologia fiecărei culturi şi timpul calendaristic optim de executare a lucrărilor, mărimea sectorului zootehnic, posibilităţile de extindere a suprafeţelor irigate şi exploatarea raţională a acestora. In funcţie de aceste elemente s-a stabilit necesarul de tractoare cu care trebuie dotată secţia de mecanizare, din cooperativă.

Rezultatele au arătat că există totuşi unele imobilizări de utilaje în anumite perioade ale anului. Aceste aspecte ale folosirii în mod nejudicios a parcului de maşini şi tractoare, ce apăreau în trecut, vor fi eliminate prin noua formă de organizare şi planificare operativă. Planificarea se va face săptămînal în funcţie de lucrările necesare a se executa cu mijloace mecanizate în fiecare fermă sau pe cooperativă de către secţia de mecanizare cu caracter permanent.

Relaţiile secţiei de mecanizare cu cooperativa agricolă şi inginerul şef al acesteia

SECŢIA DE MECANIZARE, ca unitate de bază a întreprinderii pentru mecanizarea agriculturii, îşi desfăşoară activitatea în cooperativă pe baza contractului de lucru încheiat între întreprindere şi cooperativa agricolă.

Inginerul şef al cooperativei agricole ca reprezentant al statului, se ocupă şi de exploatarea raţională a utilajelor din dotarea secţiei de mecanizare. El răspunde atît de realizarea producţiilor planificate de cooperativă, cît şi de îndeplinirea planului de producţie şi economic al secţiei pentru lucrările contractate cu cooperativa.

Noile reglementări subliniază necesitatea recepţionării cu maximă exigenţă a lucrărilor executate, deoarece în cazurile de nerespectare a obligaţiilor contractuale sînt prevăzute penalizări. Un element nou care se desprinde privind noile relaţii dintre cooperativă şi secţia de mecanizare este responsabilitatea mecanizatorilor în realizarea planului de producţie şi economic al cooperativei agricole.

În cadrul relaţiilor de producţie dintre C.A.P. şi I.M.A. o deosebită însemnătate o prezintă respectarea obligaţiilor contractuale. Atît întreprinderile de mecanizare cît şi cooperativele au obligaţia să asigure realizarea integrală a prevederilor stabilite în contract.

În baza noului contract-tip de lucru cooperativelor le revin îndatoriri privind folosirea la întreaga capacitate a utilajelor din dotarea secţiei pentru lucrările contractate, pregătirea terenului pe care urmează să se execute lucrările mecanizate, eliberîndu-le de recolte, coceni, tulpini, rădăcini de arbori etc. Cooperativele sînt deasemenea obligate să repartizeze la timp numărul corespunzător de cooperatori ca mînuitori de maşini, să transporte la locul de muncă cantitatea necesară de sămînţă şi materiale etc. Cooperativele au datoria a plăti integral şi la termen costul lucrărilor executate de I.M.A.

În baza aceluiaşi contract I.M.A. au obligaţii ferme privind executarea corespunzătoare a lucrărilor la termenele stabilite şi în condiţiile de calitate solicitate. Pentru orice întîrziere în începerea sau terminarea lucrărilor faţă de termenele stabilite se vor aplica penalizări.

Consecinţa aplicării acestor noi măsuri se va concretiza într-o folosire mai bună a parcului de tractoare şi maşini agricole, garanţia realizării unor producţii superioare şi a unei retribuţii mai bune atît pentru membrii cooperatori cît şi pentru mecanizatorii agricoli.

Cointeresarea mecanizatorilor

PENTRU REALIZAREA şi depăşirea producţiilor planificate în cooperativele agricole de producţie, o însemnătate deosebită au prevederile referitoare la stimularea mecanizatorilor ce obţin rezultate deosebite în activitatea pe care o desfăşoară.

Astfel, pe lîngă salariile cuvenite, lucrătorii din secţiile şi întreprinderile de mecanizare, se premiază dintr-un fond constituit în limita unei cote de maximum 20% din valoarea producţiilor obţinute peste plan de cooperativele deservite, cotă ce se stabileşte de către consiliul de conducere al cooperativei şi conducerea întreprinderii pentru mecanizarea agriculturii.

Aplicarea acestor măsuri şi reglementări sînt menite să asigure un cadru corespunzător activităţii secţiilor de mecanizare, să contribuie la creşterea producţiei agricole şi la consolidarea economică a cooperativelor prin folosirea mai deplină a mijloacelor mecanice şi a personalului secţiilor, prin executarea lucrărilor agricole în condiţii mai bune şi prin organizarea mai corespunzătoare a muncii.

Florian TRICĂ
cercetător ştiinţific
Institutul de cercetări
pentru economia agrară

REFLECȚII

O REVISTĂ

acad. Grigore C. MOISIL

EVIDENT undeva ar trebui să se anunțe apariția revistelor noi și a cărților noi; nu numai a celor în limba română, ci și a celor în limbi străine.

Despre curentele filozofice și literare din lume vorbesc multe reviste din diferite orașe ale țării. Bine fac. Departe de mine să le neg importanța. Ar fi oare greu, cum avem „Contemporanul" și „România literară", „Teatrul", „Cinematograful", „Luceafărul", Tribuna", „Argeșul" ș.a. (nu-mi vin toate în minte și îmi pare rău), ar fi oare greu ca, pe lîngă revistele de popularizare a științei și pe lîngă revistele Academiei, ce publică cercetările științifice, să avem și una sau mai multe reviste de largă informare științifică? Reviste care să nu confunde știința cu romanul ficțiune. Reviste în care să se anunțe conferințele pe care le țin cercetătorii români și oaspeții străini, atît înainte, să știe lumea ce-o să fie, poate că cineva e interesat, cît și după, cu un rezumat sau o analiză. Să afle matematicienii ce se întîmplă prin chimie, fizicienii să afle ce se întîmplă prin geologie, și așa mai departe.

E drept că activitatea la noi în țară e bogată, dar prea s-au compartimentat oamenii de nu mai știu unii de alții. Și știința e una.

E drept că avem oameni puțini, dar parcă tot s-ar putea. Vinerea apare „Viața economică" și „Contemporanul", joia „România literară" și „Lumea", Marțea și Miercurea sînt libere. N-ar fi bine?

Pînă atunci voi ruga „Viața economică" să-mi publice acest anunț al apariției unei reviste ce poate să intereseze pe mai mulți ingineri și matematicieni. E vorba de publicația „Systèmes logiques"; e o publicație cu aspect de revistă, dar e menționat pe ea că e „aperiodică" Aceasta înseamnă că redactorii nu-și iau angajamentul s-o scoată la o dată fixă. Pentru revistele științifice de cercetare originală problema scoaterii lor la o dată fixă poate fi uneori o piedică de neînlăturat. Noi am putea publica în țara noastră mai multe reviste de înalt nivel științific, dacă comitetul de redacție n-ar simți teama periodicității. Sînt discipline la noi în țară bine evoluate, de pildă matematica. Ea are asigurat un volum anumit de pagini pe lună. Se poate publica în fiece lună numărul de pagini planificat. Este și aci o hibă. În multe luni numărul de pagini ce s-ar putea publica, pentru care există manuscrise, e mai mare decît cel planificat. Tipărirea întîrzie. Lucrările așteaptă. Uneori nu mai așteaptă și fug.

Nu aceeași este situația, de pildă, în logica matematică pură și aplicată. Aci numărul cercetărilor fiind mic, nu se poate omogeniza tipărirea lucrărilor. În acest caz autorii nici nu ar mai redacta lucrările lor cu speranța că ele ar putea apărea la timp. Iată de ce nu mi-aș lua sarcina de a publica o astfel de revistă.

Dar dacă aș fi putut pune „apariție neperiodică"... De-atîția ani ea ar fi putut deveni periodică.

Revista „Systèmes logiques" e publicația „Catedrei de sisteme logice" a Școlii Politehnice federale din Lausanne (Elveția). Profesorul de la această catedră este D. Mange, iar revista are ca redactor responsabil pe primul asistent, J. Zahnd. Ea cuprinde două părți: orientare, pe de o parte, pe de alta — cercetare și dezvoltare. În primul număr profesorul Mange arată că această catedră a fost creată în toamna 1968, izvorînd din grupul de cercetări depinzînd de catedra de electronică a prof. R. Dessoulavy.

E interesant să extragem din articolul d-lui Mange următoarele informații privind cursurile ce se țin la această „Școală Politehnică". Studenții electrotehnicieni au 3 semestre de curs „Sisteme logice" (semestrul V, VI, VII), un semestru de „Mașini secvențiale" (semestrul VIII), și unul de „Calculatoare digitale", cu un laborator de „Sisteme logice" (semestrul VII) și un proiect (la alegere).

Se vorbește despre:

„Pătrunderea tot mai importantă a informaticii în toate sectoarele activităților omenești și interesul direct pe care ea îl prezintă pentru dezvoltarea industriei și economiei". Un al doilea articol „Comentarii asupra conceptului de sistem", datorat d-lui Zahnd, pune în relief „meritul ciberneticii de a fi analizat în gîndirea științifică anume noțiuni de bază, avînd uneori un caracter atît de fundamental încît cei mai mulți autori nu le mai definesc nici chiar în expunerile lor cele mai fundamentale".

Al treilea articol, al lui J. D. Nicoud, ar merita să fie mult meditat. Textul său este „Ordinateurs ou calculatrices specialisées?" Omul a reușit să construiască rachete care să-i permită să-și înmulțească iuțeala cu 2000, prese hidraulice care-i înmulțesc puterea cu 200 000, dar „ordinatoarele" moderne îi înmulțesc iuțeala de calcul cu 20 000 000. Sînt însă numeroase cazurile ,spune autorul, cînd o astfel de iuțeală nu e necesară. În afară de marea muncă de calcul și de gestiune, omul dorește să se dezbare de sarcini al căror număr crește și care sînt impuse de civilizația noastră.

Autorul citează: calculatoare de buzunar, ceasornice pur electronice, telefon cu claviatură, „aide-mémoire", mașină de învățat, aparate digitale de măsură în laboratoare, comanda automată a operațiilor ce se repetă în uzine, calculatoare de medii în școli, sisteme de supraveghere în spitale. „Dacă regiunea noastră, spune asistentul din Lausanne, nu are un potențial economic satisfăcător pentru a se arunca în cursa marilor ordinatoare, ea poate găsi în calculatoarele specializate un cîmp nesfîrșit de dezvoltare, care-i oferă vitalității sale toate posibilitățile de expresie". Subiect de reflec‸re.

FOILETON

„VREȚI SĂ ÎNMORMÎNTAȚI O IDEE?"

„Aveți la dispoziție 22 de mijloace"...

PUTEREA DE INOVAȚIE este tot mai mult considerată de specialiști drept una din calitățile esentiale ale conducătorului modern.

În economie nu este suficientă existența ideii. Între acest moment și cel al obținerii bunului economic se întinde un drum uneori extrem de lung și dificil. „Hopul" cel mare este însă cel al **acceptării** noilor idei de către cel investit cu dreptul de decizie. De multe ori, la această poartă invitația dantescă îmbracă haina unei crude realități. Interesante ni se par, în acest sens, observațiile cunoscutului specialist **E. Webster** cuprinse în cartea sa: **Comment gagner la bataille du management** (Cum să cîștigăm bătălia conducerii), apărută recent la Paris. O parte din acestea sînt reluate și comentate de autor în numărul din noiembrie 1969 al revistei „Hommes et Techniques".

După opinia lui Webster, un cadru de decizie poate să omoare o idee înainte chiar ca ea să prindă viață. El dispune pentru aceasta de 22 de mijloace. Le reproducem cît mai succint posibil:

1. **Ignorați-o.** Dacă opuneți o tăcere de moarte unei propuneri, veți timora cu siguranță pe autorul ei, cu condiția ca acesta să nu fie din cei mai încăpățînați.

2. **Intuiți-o și eludați-o.** Puteți presimți apariția unei sugestii chiar și numai privind încurcătura și neliniștea celui care se pregătește să v-o prezinte. Schimbați subiectul, sau, cel mai bine, ridicați ședința.

3. **Tratați-o cu dispreț.** Ridicați sprîncenele cu mirare spunînd: „Cu siguranță că nu susțineți în mod serios o astfel de idee...". Asta face minuni. În cazurile grave, adăugați cu vocea clară: „absolut irealizabilă". Este însă esențial s-o faceți repede. Respingeți sugestia înainte ca ea să fi fost bine explicată, altfel riscați să apară realizabilă.

4. **Ironizați-o.** Spuneți rîzînd: „O, e foarte bună, prietene! A trebuit probabil să nu dormi toată noaptea pentru a ajunge la o astfel de idee". Imaginați-vă că nu există nimic mai neplăcut pentru autor.

5. **Asasinați-o prin elogii.** După ce veți fi ridicat în slăvi timp de cinci minute meritele propunerii, ea va fi dezagreată de toată lumea și va deveni suspectă chiar și în ochii autorului ei.

6. **Subliniați că n-a fost niciodată pusă la încercare.** Dacă este vorba de o idee realmente nouă, asta va fi adevărat; subliniați însă că dacă ea ar fi fost valabilă, ar fi fost de mult găsită.

7. **Demonstrați că nu este nouă.** Dacă reușiți să dați ideii prezentate un aer de înrudire cu o alta, cunoscută, faptul că ea este mai bună va putea trece cu ușurință neobservat.

8. **Faceți să se observe că ea nu corespunde politicii întreprinderii dumneavoastră.** Cum puțini cunosc exact care anume este această politică, nu riscați prea mult să fiți contrazis.

9. **Vorbiți insistent despre cheltuielile pe care le-ar putea produce acceptarea.** Faptul că economia scontată este de șase ori mai mare va scăpa din vedere. Atenție însă la propunerile care nu costă nimic. Pe acestea le puteți extermina subliniind că o idee care nu costă nimic, nici nu valorează mare lucru.

10. **Loviți cu „Am și încercat așa ceva".** Este foarte eficient cînd ofensiva vine din partea unui nou venit, asta făcîndu-l să simtă că încă nu-i „la curent"; cînd lucrurile stau altfel, acest mod de evitare devine, desigur, mai puțin utilizabil.

11. **Învățați să folosiți dușul.** Comentarii, ca de exemplu „nu e puțin abracadabrant?", „este chiar utilă o astfel de sofisticare?", sau „să ne ferim a fi prea pretențioși!", vă vor atrage aprobarea și sprijinul colegilor.

12. **Găsiți o contra-propunere care s-o blocheze.** Este un mijloc periculos pe care nu e bine să-l folosiți decît dacă sînteți un om cu experiență; altfel, veți risca să vă pomeniți cu propria propunere în brațe.

13. **Găsiți douăzeci de rațiuni pentru care ideea „să nu țină".** Fiți sigur, că, în felul acesta, singura rațiune pentru care „ar ține" va fi trecută cu vederea.

14. **Modificați propunerea pînă în punctul unde ea se stinge de la sine.** Aveți aerul că ajutați autorul să-și precizeze ideea, aducîndu-i unele mici retușuri: „N-am putea face asta, sau asta? Bineînțeles, va trebui să revedeți anumite lucruri, ici, colo".

15. **Semănați îndoială asupra paternității ideii.** „N-ai avut tu, Jim, ultima dată, o sugestie analoagă celei a lui Harry?". În timp ce toată lumea o să caute să afle cine a fost primul care a gîndit, ideea va scăpa din atenție.

16. **Condamnați-o prin asociație de idei.** Dacă reușiți s-o asociați, oricît de străveziu, cu gogorița unui oarecare, ați cîștigat partida. Întoarceți-vă spre cel ce prezidează ședința și spuneți-i cu-n aer detașat: „Este tocmai genul de idee pe care ar fi putut s-o aibă John". E foarte eficient cînd cunoașteți aversiunea conducătorului ședinței pentru John, pe care de altfel, l-a concediat de curînd.

17. **Străduiți-vă să verificați minuțios ideea pentru ca apoi s-o faceți zob.** Dacă puteți manipula o idee suficient de mult timp, la sfîrșit n-o să mai rămînă decît cioburi.

18. **Lansați-vă într-un atac personal împotriva autorului ideii.** În momentul cînd ideea ar mai fi reluată, autorul ei n-o să-și mai amintească c-a avut-o vreodată.

19. **Cîștigați prin tehnica knock-out-ului.** Există mai multe modalități. Astfel: pretindeți că încalcă o oarecare reglementare, insuficient de clară; serviți-vă de tehnologie ca de un ciomag. Spuneți, de exemplu, că „pentru a face asta ar trebui un oscilograf cu pulsații, cuplat la un interferometru emisferic și, în cazul acesta, ar avea loc în primul reostat o retroacțiune negativă, de nedorit, desigur".

20. **Amînați pentru mai tîrziu decizia.** Dacă nu reușiți să distrugeți propunerea încă din fașă, duceți-l pe autor cu vorba. Din zi în zi, ideea va apare învechită și uzată chiar celui care a avansat-o.

21. **Însărcinați un comitet să examineze problema.**

22. **Încurajați autorul să caute o idee mai bună.** Dacă prima era bună, strădania suplimentară va fi dificilă, probabil lungă și descurajantă. Și dacă totuși el găsește una, vă rămîne mereu la dispozitie posibilitatea să-l promovați într-un alt post.

În comentariul la care ne referim, autorul face următoarele două recomandări:

1) „Dacă sînteți un novator militant, înconjurat de „conservatori" înrăiți, faceți în așa fel ca toți adversarii sclerozați ai progresului care se găsesc în întreprindere să aibă o copie a textului prezentat. Vor strînge din dinți, s-ar putea să plece sau să se-mbolnăvească de icter, dar e posibil să învețe să zică da. Ceea ce este sigur, este că puterea lor de obstrucție va fi compromisă pentru totdeauna.

2. Dacă, dimpotrivă, sînteți singurul care se opune „aventuriștilor" să ducă întreprinderea la faliment prin inovații nebunești, aveți grijă să rețineți acest text. Studiați-l bine și memorați-l. Veți fi echipat pentru a torpila sugestiile „adversarilor" dv, alegînd tehnica de lichidare adecvată".

„Mijloace" relatate de
Constantin COJOCARU

ȘTIINȚĂ, TEHNICĂ TEHNOLOGIE, INOVAȚII

● Inginerul I. Bence și tehnicianul D. Crăciun, de la Direcția de investiții a Centralei industriale Hunedoara, au depus la cabinetul tehnic documentația unei inovații privind **valorificarea unor însemnate rezerve de metal.** Ei au stabilit soluțiile și posibilitățile de realizare. pe plan local, a unei instalații originale, cu ajutorul căreia poate fi recuperat, în proporție de 80%, praful evacuat pe coșurile cuptoarelor Martin de mare capacitate, praf avînd un conținut de 90% oxid de fier și care în prezent poluează atmosfera.

Recuperarea prafului, cît și curățirea gazelor emanate de oțelărie urmează să se facă prin barbotarea fumului în apă. Prin valorificarea oxidului de fier recuperat — se preconizează obținerea unei economii anuale de aproape **23 000 000 lei.**

● În baza studiilor întocmite de specialiștii săi, Întreprinderea mecanică „Ceahlăul", din Piatra Neamț, a realizat **patru tipuri de cochile pentru turnarea pieselor necesare fabricării instalațiilor de irigat prin aspersiune.** Avînd miezuri metalice, noile cochile permit turnarea pieselor la dimensiunile stabilite, fără a mai fi nevoie de o prelucrare ulterioară așa cum se întîmplă în cazul pieselor turnate în cochile cu nisip sau pămînt. Noile forme de turnare sînt ușoare, pot fi manevrate fără efort și reduc consumul de metal cu aproximativ 2%.

● C. Rahoveanu, inginer-șef al Centralei termoelectrice din Deva, a realizat o valoroasă invenție brevetată de Oficiul de standarde pentru invenții, inovații și raționalizări. Ea constă dintr-un **dispozitiv** de formă dreptunghiulară, **utilizat la trecerea cablurilor de forță prin planșeele de beton.** Dispozitivul are o largă aplicabilitate, prilejuind reducerea timpului de montare a cablurilor de forță și eliminînd cu desăvîrșire pericolul scurtcircuitului între cablurile paralele.

● La Combinatul de faianță și sticlă din Sighișoara a fost aplicată în producție o valoroasă realizare de ordin tehnic. Autorii ei sînt A. Ciubotaru, directorul tehnic al combinatului și un colectiv de maiștri și tehnicieni. Studiind de mai mulți ani raționalizarea tehnologiei de ardere, specialiștii sighișoreni au reușit să pună la punct un **sistem de mare productivitate, a cărui eficiență se concretizează în creșterea suprafeței de ardere a cuptoarelor cu 20%.** Prin noua tehnologie se elimină complet capsulele de material refractar în care se așezau produsele pentru ardere cu plăci simple din material refractar indigen, a căror durată de utilizare este de peste șase ori mai mare. Volumul producției crește anual cu circa 5 milioane bucăți articole de menaj din faianță. Soluția concepută și aplicată la patru din cele șase cuptoare ale combinatului reduce în acest fel consumul de material refractar de la 3 000 tone la numai 120 tone pe an.

NOI JALOANE PENTRU ACTIVITATEA COMPARTIMENTELOR DE ORGANIZARE

ÎN APLICAREA pe scară largă a științei conducerii și organizării în activitatea economică un rol important revine compartimentelor de organizare din centrale industriale și întreprinderi. După inerentele tatonări caracteristice oricărui început, pe baza experienței acumulate, aceste colective sînt chemate să-și demonstreze eficiența, trecînd la o etapă nouă în activitatea lor. Prin ce ar trebui să se deosebească această etapă de cea precedentă ?

În primul rînd, printr-o mai mare eficiență. Acest deziderat se poate realiza prin legarea principială a activității compartimentelor de organizare de indicatorul de productivitate. Evoluția acestui indicator, direct influențată și controlată de compartimentul de organizare, va putea în viitor să-i reflecte fidel calitatea și eficiența activității.

Trebuie observat că dacă pentru operațiuni de calcul la nivelul organelor centrale de conducere a economiei naționale, indicele productivității muncii este suficient să fie exprimat printr-o fracțiune, avînd producția la numărător și munca prestată la numitor, la nivelul întreprinderii el este greu de folosit sub această formă. Înțelegerea, analizarea și influențarea conștientă a fenomenelor principale care-l determină, fac necesară definirea mai în amănunt, descompunerea sa în factori parțiali, în scopul cunoașterii și interpretării naturii lor concrete. Trebuie luați în considerare factori ca : randamentul net al mașinilor, numărul mașinilor deservite de un muncitor, numărul salariaților care desfășoară o activitate direct productivă față de numărul total al salariaților, manopera pe unitatea de produs, factori care depind în mare măsură de modul în care este organizată producția. Urmărirea evoluției acestor factori parțiali ai productivității muncii și compararea lor cu cei înregistrați anterior sau la alte întreprinderi similare din țară și străinătate, pot da organizatorilor indicații prețioase asupra direcției în care trebuie să-și concentreze eforturile. Un randament scăzut al mașinilor poate fi ameliorat, în principal, prin specializarea și profilarea producției pe game mai mici de produse de înaltă tehnicitate și serie mare, reducerea numărului total de repere fabricate prin tipizarea și standardizarea lor, mărirea loturilor de fabricație etc. Numărul de mașini deservite de un muncitor poate fi mărit prin reamplasarea convenabilă a mașinilor, reducerea numărului și duratei medii a întreruperilor etc.

Organizînd „creșterile de productivitate" (oglindite, de exemplu, indirect, prin scăderi corespunzătoare ale cheltuielii de manoperă pe produs) printr-o mai bună utilizare a mijloacelor materiale și umane disponibile, compartimentele de organizare vor funcționa cu mai multă eficiență, iar posibilitatea evidențierii clare a acesteia pe bază de indicatori parțiali va mări răspunderea lor în muncă.

În al doilea rînd, noua etapă, credem că se va deosebi de cea anterioară prin legături mai strînse ale compartimentelor de organizare cu cele de concepție și în special cu personalul tehnic al secțiilor de producție — șeful secției, maiștri principali, tehnologi și normatori. Prin cursuri periodice de scurtă durată, instructorii organizatori și în special cei care au absolvit cursurile C.E.P.E.C.A., sînt datori să inițieze acest personal în tehnici de organizare științifică cu aplicabilitate imediată, așa încît numărul celor care le folosesc să crească continuu.

Experiența unor mari uzine ca „Steagul Roșu"-Brașov, „Tractorul"-Brașov și altele a demonstrat că se pot obține rezultate pozitive dacă fiecare specialist din compartimentul de organizare, prin exemplul său personal și lucrările executate determină pe muncitorii, inginerii, maiștrii și tehnicienii din secții să-și studieze ei înșiși propria muncă, apelînd la metodele oferite de știința organizării. Crearea unui limbaj comun între specialiștii organizatori și colaboratorii lor din secții — care aplică și execută ameliorările propuse —, aplicarea principiului muncii colective la elaborarea lucrărilor de ameliorări organizatorice în scopul inițierii și perfecționării continue a executanților în practica metodelor științifice, sînt chezășii ale reușitei, experimentate și confirmate de practică.

- **Legarea activității compartimentelor de organizare de indicatorul productivității ;**
- **Relații strînse cu personalul tehnic al secțiilor de producție ;**
- **Completarea cu cadre corespunzătoare ;**
- **Simplificarea metodologiei de avizare a studiilor ;**
- **Extinderea domeniului de investigare.**

În al treilea rînd, pentru a asigura pătrunderea metodelor și preocupărilor de organizare științifică în toate sectoarele de activitate ale întreprinderii și la toate nivelele, este necesară completarea compartimentelor de organizare cu cadrele cele mai potrivite. De calitatea instructorului organizator depinde în mare măsură succesul acestei acțiuni ; el trebuie să fie ales cu grijă. Nu trebuie să se ezite a scoate, cu consimțămîntul său, din funcția importantă pe care o deține la un moment dat acea persoană de înaltă calitate care corespunde cel mai bine muncii delicate și pline de răspundere de organizator, întrucît roadele ei vor justifica și „amortiza" repede sacrificiul făcut. Instructorul trebuie să fie dinamic și calm, bun cunoscător al tehnicilor organizării, cu o vie dorință de a le pune în practică și de a și le reînnoi permanent ; să aibă o temeinică pregătire economică, o solidă cultură generală și o experiență practică vastă în fabricația specifică întreprinderii. Fiind chemat să fie în contact cu toate nivelele ierarhice, el trebuie să fie în egală măsură apreciat și acceptat de toți. Totodată, instructorii organizatori trebuie să fie permanent sprijiniți de conducerile întreprinderilor, stimulați și cointeresați proporțional cu eforturile depuse. Noul sistem de salarizare, oferă multiple posibilități pentru aceasta.

În al patrulea rînd, metodologia de prezentare și avizare a studiilor de organizare trebuie revizuită și simplificată în așa fel încît drumul și perioada de timp de la nașterea ideii de ameliorare pînă la aplicarea ei să fie mult scurtate. Practica studiilor de organizare „ca la carte", cu voluminoase descrieri ale „situației actuale" și ale „soluției propuse", însumînd uneori zeci de pagini dactilografiate, trebuie abandonată acolo unde mai dăinuie. Este suficient ca în urma unei analize a situației existente și a discutării ei la fața locului cu cei interesați, organizatorul să prezinte sintetic concluziile rezultate sub forma unor grafice, schițe sau machete factorilor de decizie care să stabilească tema de proiectare sau măsurile necesare aplicării practice a îmbunătățirii propuse.

În sfîrșit, domeniul de investigare al specialiștilor în organizare trebuie extins. Pînă în prezent, simplificarea muncii a dat rezultate bune mai ales în secții și ateliere. Acestea reprezintă și pe viitor vaste cîmpuri de activitate. Studiile s-au condus aici fie prin analiza circuitelor de materii prime în curs de transformare, fie printr-o analiză mai amănunțită a activității industriale a muncitorilor operînd pe posturi fixe ori, asigurînd aprovizionarea, întreținerea sau controlul locurilor de muncă direct productive.

Organizarea științifică a pătruns mai puțin în activitatea tehnico-administrativă, în birouri, al căror nivel organizatoric a rămas mult în urmă. Or, este necesar, așa cum se subliniază în documentele de partid și de stat, să fie luate măsuri energice pentru lichidarea manifestărilor de birocratism care mai dăinuie în activitatea economică, pentru simplificarea aparatului administrativ- funcționăresc, pentru raționalizarea muncii de conducere și îndrumare, pentru reducerea hotărîtă a numărului de acte normative și soluționarea rapidă a problemelor creșterii producției.

ing. Constantin MIHĂESCU
Serv. Organizării Producției
C.I.A.T.-Brașov

CADRE ȘI RĂSPUNDERI

ing. LADISLAU FRUMOSU

ÎN TIMP ce-mi vorbea de realizările și perspectivele întreprinderii „Neferal", al cărei director este de aproape un deceniu și jumătate, m-am gîndit că din listele cuprinse în diverse tratate de știința conducerii privind calitățile cerute conducătorilor, lipsește, de cele mai multe ori, una fundamentală : entuziasmul. Este trăsătura de caracter dominantă a interlocutorului meu. Te întîmpină această imagine și ți se consolidează apoi treptat pe parcursul discuției și al cunoașterii rezultatelor practice obținute în activitate.

● **Entuziasmul dv. se explică oare prin faptul că sînteți încă foarte tînăr ?**

— Brâncuși spunea, o dată, că „atunci cînd nu mai sîntem copii, am murit de mult". Proporția de adevăr este aceeași dacă se înlocuiește copii cu entuziasm. Entuziasmul conducătorului este poarta deschisă inovației. Dacă am realizat ceva este pentru că, animat permanent de dorința de a călca pe drumuri nebătătorite, mi-am împărtășit întotdeauna ideile și am răspuns cu sinceritate celor ale colaboratorilor mei.

● **Am evidențiat într-un articol recent consecințele acțiunilor inovatoare asupra rezultatelor întreprinderii dv. Ne-ați putea spune cînd și cum au început aceste acțiuni ?**

— Cu mai mulți ani în urmă, imediat după intrarea în funcțiune la întreaga capacitate a noii uzine, ne-am trezit în fața unei prăpăstii : nu mai aveam ce și pentru cine să producem, nu mai puteam acoperi integral capacitatea, nici a utilajelor, nici a personalului, mai ales a celui de concepție.

● **Lipsea cererea ?**

— În aparență numai. Intuitiv, am admis că nu se poate ca în contextul dezvoltării accelerate a industriei constructoare de mașini din țară să nu fie nevoie de aliaje de metale neferoase, în care eram profilați. Am încercat să căpătăm informații de la direcțiile din minister, care au în atribuțiile lor determinarea și cunoașterea necesarului de materiale și de la întreprinderile de comerț exterior, care știau ce se importă. Am constatat repede că primele nu cunoșteau situația din uzine, iar celelalte ne-au răspuns laconic că datele de care dispun sînt secrete. Atunci am luat totul pe cont propriu.

● **Se poate și așa ?**

— Fără îndoială. Trebuie însă să vrei și să ai curaj. Îți asumi destule riscuri. În cazul nostru, am dislocat o parte din specialiști și i-am trimis în întreprinderile apreciate de noi ca mari consumatoare de aliaje neferoase, pentru a cunoaște situația la fața locului. Rezultatele acestei investigații au transformat presupunerile noastre în certitudini : în general, o „foame" acută, însoțită de un import nejustificat de aliaje pe care noi le puteam produce. A urmat apoi, tot prin forțe proprii, conceperea tehnică și asimilarea noilor aliaje, care au presupus dezvoltarea corespunzătoare a activității de cercetare, a tehnologiei, realizată printr-un sector adecvat de proiectare și de autoutilare.

● **Deci, o reorganizare generală a activității...**

— Într-adevăr. Treptat, treptat am schimbat complet nu numai structura activității, dar și atitudinea, modul nostru de a gîndi. **Esența schimburilor este racordarea noastră la necesitățile reale ale economiei naționale, ale pieței.** Din acest punct de vedere, țin să subliniez că realitatea ne-a învățat să renunțăm cu hotărîre la adoptarea de scheme rigide în organizarea activității. Legea este : cunoașterea necesarului — în continuă schimbare — și adaptarea rapidă a activității și, deci, și a organizării.

● **Întreprinderea poate cunoaște acest necesar ?**

— Noi am reușit, cum am spus mai sus, s-o facem. Din păcate, destul de nesistematic. Apreciez că una din cele mai mari dificultăți întîmpinate în activitatea noastră este produsă de lipsa unui sistem informațional corespunzător. Nu știm ce să producem, nu cunoaștem posibilitățile de absorbție ale pieții interne. Și invers, nu se cunosc cu suficientă precizie posibilitățile de producție. Cunoaștem mai bine ce se face în străinătate decît la noi.

● **Care ar fi soluția ?**

— Nu știu exact care ar fi cea mai bună. Întrevăd însă cel puțin două : sau niște caiete selective, întocmite la nivel de minister și difuzate operativ în întreprinderi, care să cuprindă produsele noi sau care se prevăd a fi asimilate în unitățile economice și produsele cerute ; sau, cu același obiectiv, un organ de publicitate de felul Suplimentului „Vieții economice". Ne-ar fi de mare folos. De nenumărate ori mi-a fost dat să aud : „Tovarășe director, habar n-aveam că «Neferalul» poate produce așa ceva".

Reprezentant al țării noastre în diverse organisme internaționale (C.A.E.R., Secția U.N.I.D.O. a O.N.U.) ca specialist în metalurgie neferoasă, inginerul Ladislau Frumosu îmbină pasiunea pentru tehnică cu aceea pentru organizare, căreia îi acordă — cum a ținut domnia-sa să precizeze — prioritate. Convins că unui conducător modern îi trebuie o sănătate de fier, alocă multe ore din timpul său liber tenisului, iar concediile și le petrece cu regularitate pe schiuri în aerul tare al munților.

C. CONSTANTIN

ANCHETA NOASTRĂ

CUM REZOLVĂ CENTRALELE INDUSTRIALE NOILE LOR ATRIBUȚII

SIMBIOZA DINTRE PLAN ȘI APROVIZIONAREA TEHNICO-MATERIALĂ

AȘA cum precizează statutul cadru de organizare și funcționare a centralelor industriale, una din importantele lor atribuții este de a asigura întreprinderilor în subordine condiții optime pentru buna desfășurare a procesului de producție, în speță o ritmică și rațională aprovizionare cu materii prime și materiale. Concentrarea, în cadrul centralelor, a aprovizionării tehnico-materiale face cu putință nu numai o mai bună organizare a acestei activități, dar permite și o simplificare serioasă a sistemului de relații furnizor-beneficiar. Dispunînd de depozite proprii, facilitînd legătura directă dintre întreprinderea beneficiară și cea furnizoare, centralele industriale poartă întreaga răspundere pentru modul în care fiecare unitate componentă este asigurată — la timp și în condițiile solicitărilor — cu cele necesare.

Prin măsurile recent stabilite, care sporesc gradul de răspundere în tranzacțiile ce au la bază încheierea de contracte economice, întreaga activitate de aprovizionare tehnico-materială a căpătat un cadru nou, menit să înlăture neajunsurile de pînă acum. In legătură cu aceste probleme redacția noastră a întreprins la Ploiești o anchetă pe tema: „Cum rezolvă centralele industriale problemele pe care le ridică aprovizionarea tehnico-materială a întreprinderilor componente ?“

Cotitură de 90 grade

PERIOADA ce a trecut din momentul în care centralele industriale din Ploiești au fost organizate, este scurtă. Timp suficient totuși (unele exemple confirmă acest fapt) pentru ca ele să preia principalele atribuții, să acționeze ca organe de sine stătătoare, răspunzătoare direct de activitatea de producție și economico-financiară a unităților subordonate. Încheierea anului 1969 le-a pus în față numeroase probleme. Repartizarea și definitivarea sarcinilor de plan pe 1970, în funcție de capacitățile existente din fiecare întreprindere, cît și asigurarea condițiilor tehnico-materiale pentru înfăptuirea exemplară a acestora, s-au impus ca obiective principale. Investigația făcută în rîndul cadrelor de răspundere, care se ocupă de problemele aprovizionării tehnico-materiale, a reliefat cîteva aspecte pozitive, care dovedesc eficiența activității noilor organisme în rezolvarea competentă a sarcinilor lor. Unele centrale, preluînd în întregime atît de la ministere cît și de la întreprinderi sarcinile în direcția aprovizionării, au întocmit din timp, pe baza propunerilor întreprinderilor subordonate, balanțe de materiale, proiecte ale planurilor de aprovizionare, au defalcat pe unități cotele în limita repartițiilor, au încheiat contracte cu furnizorii, au reevaluat stocurile existente, dîndu-le o mai rațională destinație, au contribuit la determinarea științifică a unor norme de consum etc.

Referindu-se la activitatea desfășurată de **Combinatul de exploatarea și industrializarea lemnului** (în componența căruia intră U.I.L. București, Buzău, Cîmpina, Măneciu, Nehoiu și Tîrgoviște) în privința organizării aprovizionării tehnico-materiale, tov. N. BREAHNA, șef serviciu de aprovizionare, ne spunea, printre altele, că **„în noile condiții, cînd întreaga răspundere este concentrată la combinat, activitatea a făcut, în sens pozitiv, o cotitură de 90 de grade.** Preluînd la sfîrșitul lui 1969 planurile de aprovizionare ale întreprinderilor componente și repartițiile pentru materialele dirijate, conducerea combinatului a desfășurat o activitate intensă pentru o mai bună determinare a necesarului fiecărei unități. Au fost luate măsuri pentru inventarierea strictă a stocurilor supranormative și redistribuirea lor atît în cadrul unităților proprii, cît și la alte centrale din ramura industrializării lemnului. Totodată, printr-o mai strînsă colaborare cu furnizorii, s-a stabilit măsura ca pentru toate materialele vagonabile stațiile de destinație să fie cît mai aproape de unitățile beneficiare, eliminîndu-se astfel transporturile încrucișate, care generau un volum important de cheltuieli. Combinatul primește în depozitele sale proprii numai materialele solicitate în cantități mici și care nu fac obiectul unui consum permanent în unitățile productive.

Modul în care este organizată întreaga activitate de aprovizionare a permis tuturor unităților ce intră în componența combinatului să-și realizeze în luna ianuarie 1970 sarcinile de plan la principalii indicatori. **Combinatul a realizat prevederile planului la producția globală în proporție de 121,7%, la producția marfă vîndută și încasată 103%, la export 117,6%, la productivitatea muncii 106,8%.** Faptul este deosebit, dacă avem în vedere situația din anii trecuți, cînd cele mai multe întreprinderi consemnau, în lunile de iarnă, rămîneri în urmă mai ales la capitolul producție-marfă vîndută și încasată“.

Firește, nu putem afirma că în decursul celor cinci luni de cînd ființează combinatul toate lucrurile au fost puse temeinic la punct. Totuși, concentrarea activității conducerii spre cîteva din principalele atribuții ce-i revin, studierea și rezolvarea diferitelor aspecte cu maximum de răspundere, constituie un început bun, ceea ce dă perspectiva ridicării eficienței întregii activități de producție și economice.

Acțiuni pozitive, în funcție de specificul activității unităților componente, pe linia unei raționale aprovizionări tehnico-materiale, a desfășurat și conducerea **Centralei industriale de prelucrare a țițeiului.** Valorificînd experiența existentă (întreprinderile de prelucrare a țițeiului erau grupate și înainte), conducerea centralei a preluat întreaga sarcină de aprovizionare, începînd de la întocmirea planului, încheierea de contracte cu furnizorii, repartizarea și livrarea în raport cu nevoile de materiale ale fiecărei unități componente etc.

„Centrala noastră cuprinde — ne relata tov. C. BUCHERU, director economic — **toate întreprinderile din țară, care se ocupă cu prelucrarea țițeiului, în afară de Rafinăria din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Avem patru întreprinderi cu gestiune internă, iar celelalte au gestiune economică proprie. Centrala dispune de o bază modernă de aprovizionare la Ploiești. Existînd condiții optime, toate operațiile care privesc aprovizionarea și desfacerea sînt efectuate în prezent de centrală, întreprinderile ocupîndu-se în mod exclusiv de producție. Dacă în trecut neajunsurile ce se manifestau erau discutate de întreprinderi cu direcția generală de specialitate din minister, după aceea cu cea de aprovizionare-desfacere, așteptîndu-se apoi soluțiile ce urmau să fie date de acestea, în prezent centrala, folosindu-se de drepturile ce îi sînt conferite, rezolvă operativ toate sesizările și neajunsurile, ea purtînd de fapt întreaga răspundere. De asemenea, pentru unele produse dirijate** (ex. chimicalele) **centrala noastră a luat legătură din timp cu centrala industrială a chimiei, punînd la punct, pe baza repartițiilor primite de la minister, condițiile de livrare sub raport cantitativ, calitativ, termene etc.**

Lucrînd ca o unitate de sine stătătoare, a conchis interlocutorul, **centrala noastră își dovedește pe deplin viabilitatea, rezolvînd toate problemele imediate și de perspectivă din domeniul aprovizionării-desfacerii. Că lucrurile merg bine, o dovedește faptul că, în luna ianuarie, întreprinderile componente ale centralei au realizat peste plan o producție globală de peste 3,4 mil. lei, iar la producția marfă vîndută și încasată peste 34,6 mil. lei“.**

Lucruri demne de remarcat ne-au fost prezentate și la **Grupul industrial de foraj-extracție a țițeiului** (aici au fost luate unele măsuri de centralizare a magaziilor și depozitelor de materiale), la **Combinatul industriei alimentare.** La ambele organisme, cu statut de centrală, au fost organizate servicii de aprovizionare și desfacere și înfăptuite multe din atribuțiile ce le revin ca mari unități industriale, atît în privința asigurării cu materii prime și materiale, cît și în direcția desfacerii produselor.

Cînd se mențin metode învechite

ÎN CONTRAST cu situațiile evident îmbunătățite din centralele amintite, investigațiile făcute au depistat unele neajunsuri, de fapt vechi, dar nerezolvate. Unele centrale industriale din Ploiești fie că nu au reușit să preia în întregime atribuțiile pentru a acționa ca un organism cu depline drepturi, fie că s-au împotmolit în soluționarea diverselor probleme pe care le ridică viața, activitatea din întreprinderi, întrucît au acționat după vechiul obicei de a aștepta intervenția ministerului de resort. Să dăm cuvîntul faptelor.

Centrala de utilaj petrolier — în componența căreia intră Uzina „1 Mai“, Uzina de utilaj petrolier-Tîrgoviște, Uzina mecanică Cîmpina, Uzina „Neptun“-Cîmpina, Uzina metalurgică Bacău — reprezintă o unitate economică importantă. Potrivit planului de stat pe 1970, ea va trebui să asigure realizarea de utilaje petroliere atît pentru nevoi interne, cît și pentru export.

Ținînd seama de nivelul tehnic și diversitatea produselor ce le fabrică, se presupune că în toate compartimentele măsurile luate încă din 1969 trebuie să asigure desfășurarea normală a activității,

> **● Demaraj promițător în activitatea centralelor industriale din municipiul Ploiești; în ianuarie 1970, producția globală s-a realizat în proporție de 101,7%; producția marfă vîndută și încasată — 103,2%; export — 104,6%; productivitatea muncii — 100,8%**

înlăturarea unor vechi practici care, în anii din urmă, au influențat negativ procesele de producție (ritmicitatea, economicitatea, calitatea etc.), rezultatele economico-financiare.

Un fenomen căruia cu greu i-au putut face față în trecut unele colective de muncă din unitățile acestei centrale, l-a constituit **nenominalizarea din vreme a sarcinilor de plan.** Din această pricină planurile de aprovizionare tehnico-materiale nu puteau fi întocmite pe baze reale, nu se puteau încheia contracte ferme, uneori întreprinderile recurgînd la apro-

Dar de ce fel de nominalizare dispunem ?

vizionări suplimentare, plăteau penalizări pentru stocurile supranormative etc. Dar nu numai atît. Influența nefastă a nenominalizării producției se repercuta negativ și în procesul de producție: nu puteau fi aplicate măsuri eficiente de organizare ci, dimpotrivă, în multe cazuri, se recurgea la activități în asalt, care reclamau efectuarea de ore suplimentare și suprasolicitarea mașinilor și a oamenilor. Am amintit toate acestea, întrucît menținerea lor, datorită existenței în diferite întreprinderi a unor neclarități la pozițiile de plan din acest an nu asigură revirimentul așteptat, centrala avînd de luptat cu aceleași neajunsuri pe care, dintr-un motiv sau altul, mai mult sau mai puțin justificat, ministerele nu reușeau să le rezolve.

„Firește, ne spunea tov. VLADIMIR SIRIANU, directorul economic al Centralei industriale de utilaj petrolier, **dacă sîntem întrebați cum stăm cu planul, cu determinarea concretă a obiectivelor, se poate răspunde: bine, deoarece în proporție de peste 99% el este nominalizat. Vom face sape de foraj, instalații și alte diverse produse. Ca specialist, care lucrez în domeniul de aprovizionare și desfacere, cu asemenea „nominalizare“ eu nu pot acționa în sensul asigurării întreprinderilor cu cele necesare. Pentru mine trebuie să fie clar, negru pe alb, ce tipuri de sape de foraj vom produce, cîte din fiecare sortiment, diametrele lor, cîte pentru beneficiarii interni sau externi, la care din ele merg duze ceramice etc. La fel trebuie să stea lucrurile și cu celelalte produse. Fără asemenea nominalizare, nu putem să punem la punct, decît în mare, planul de aprovizionare, nu putem contracta materialele necesare producției“.**

Evident, aspectele relevate de către tov. Sirianu constituie „amănunte“ de mare însemnătate. Activitatea sectorului economic din centrală este îngreunată, fiind pusă în fața unor probleme care ar fi trebuit să fie rezolvate din timp, poate chiar cu un an înainte. Uzinele constructoare de mașini, mai ales cele care realizează produse cu ciclu lung de fabricație, nu pot să-și desfășoare organizat activitatea și să respecte obligațiile contractuale, decît dacă întregul complex de probleme pe care le solicită producția sînt rezolvate în cele mai mici detalii. Că așa stau lucrurile, ne arată și realizările din prima lună a anului 1970 ale întreprinderilor centralei respective care, cu toate că au realizat indicatorii de plan la producția globală, producția marfă vîndută și încasată, au rămas datoare la capitolul export. Bunăoară, Uzina „1 Mai“, cea mai reprezentativă din centrală, nu a realizat planul de export cu circa 4 milioane lei.

Eforturile depuse pentru rezolvarea unor probleme curente se cer împletite strîns cu activitatea de perspectivă. Ne referim, în special, la acelea pe care le impune aprovizionarea tehnico-materială pentru trimestrele următoare din 1970, cît și pentru anii viitori. Nominalizarea pozițiilor de plan, concret, pe întregul an, asigurarea de contracte pentru livrări de produse pentru perioade mai lungi — 1—2 ani — pot asigura continuitatea proceselor de producție, rezolvarea tuturor cerințelor din timp și în condiții optime. **„Avem o situație grea și pentru trimestrul II din 1970,** a adăugat tov. Sirianu, **întrucît nici acum nu avem definitivate unele poziții de plan privind sortimentele, tipurile de produse etc. Sperăm însă ca acest impediment să fie trecător și, într-un viitor apropiat, prin preluarea tuturor atribuțiilor de către centrala noastră, așa cum prevede statutul-cadru, întreaga activitate să cunoască îmbunătățirea calitativă așteptată“.**

Sînt și alte aspecte care fac ca unele centrale să nu poată rezolva o serie de probleme de care răspund. În cazul **Centralei cărbunelui,** de pildă, un asemenea fenomen îl reprezintă **emiterea cu mare întîrziere a repartițiilor de materiale de către minister.** Nici acest fenomen nu este nou. Nu rareori unele întreprinderi nu au putut încheia la timp contracte cu furnizorii, fie pentru că repartițiile erau emise la date mult întîrziate față de perioada realizării sarcinilor de plan, fie pentru că ele nu au avut o suficientă acoperire la furnizor. Și într-un caz și în altul, apăreau numeroase consecințe negative. Întreprinderea beneficiară nu putea — la rîndul ei — să-și organizeze producția, să realizeze și să livreze ritmic produsele contractate cu terții.

„La centrala noastră, ne spunea tov. N. GAVRILESCU, șeful serviciului de aprovizionare, **asigurarea cu materiale a unităților în subordine pe baza repartițiilor, constituie o problemă-cheie. Pentru nevoile anului în curs, am primit repartiții abia în ultimele zile din 1969 și altele chiar în primele zile ale lui ianuarie 1970. Experiența ne arată că în asemenea cazuri încheierea contractelor cu furnizorii se prelungește pînă la sfîrșitul lunii martie a.c. De aici se nasc serioase divergențe, unele întreprinderi fiind lipsite de materialele necesare producției, în primul trimestru nu-și realizează sarcinile de plan, diminuînd la rîndul lor, nivelul livrărilor către diferiți beneficiari.**

De altfel trebuie să arăt că de ani de zile repartițiile de la Ministerul Minelor și, mai ales, de la cel al Construcțiilor de Mașini, ne soseau cu foarte mari întîrzieri. Normal este ca centrala să fie în posesia lor cu cel puțin 40 de zile înainte de începerea noului an de plan. Poate cineva să se întrebe cum reușim totuși, în asemenea situații, să ne descurcăm ? Foarte greu, uneori cu cheltuieli mari și cu alergătură. În cele mai multe cazuri, prin colaborarea cu alte unități, cu „vecinii“ cum spunem noi, învingem aceste impasuri. Dar asta nu poate să meargă la infinit. Este riscant și neeconomic“.

La neajunsurile subliniate, a continuat interlocutorul, se mai adaugă adesea și **nerespectarea unor repartiții și contracte de către unii furnizori.** Bunăoară, **Combinatul chimic-Tîrnăveni** livrează aproape sistematic beneficiarilor săi cote reduse la unele produse, în special la carbid. **„De la Centrala minieră din Ploiești** — ne relata tot tov. Gavrilescu, **se deplasează aproape zilnic la Tîrnăveni cîte un camion pentru a obține, după insistențe, cîte un butoi de carbid, deși unitatea respectivă ne este datoare din 1969 cu 20 tone. Apoi, Combinatul de cauciuc „Jilava“-București aproape că nici nu vrea să ne bage în seamă, atunci cînd prezentăm repartiții pentru diferite articole de cauciuc. Un caz tipic îl prezintă și Uzina Metalurgică-Buzău.** Pe ianuarie a.c. această unitate, din cele 3600 topoare de mină, 2400 tîrnăcoape, contractate pentru 1970, nu ne-a livrat nici o bucată, deși avem nevoi stringente. De altfel, cu întreprinderile amintite, reușim cu greu să încheiem contracte (lucru petrecut și în acest an), repartițiile fiindu-ne onorate abia la jumătate din cantitățile prevăzute. Pentru rest ni se spune să ne descurcăm cum putem, să solicităm importuri“.

Modul birocratic de a se emite repartiții, precum și insuficienta înțelegere de care dau dovadă unii furnizori, pun pe drumuri mulți beneficiari pentru a face tot felul de demersuri — deseori infructuoase. Toate acestea costă, desigur, timp și bani.

Tot pe seama unor vechi obișnuințe, unele direcții din minister intervin în activitatea întreprinderilor, obligîndu-le să satisfacă diferite cerințe, indiferent de consecințele economice. **„Avem un plan de producție, contracte ferme de livrare, sarcini de beneficiu etc. Cu toate acestea,** ne relatau mai mulți tovarăși de la Centrala cărbunelui din Ploiești, **nu de puține ori sîntem puși în situația să livrăm cărbunele nu la C.E.T.-Ișalnița, unde avem contracte, ci la C.E.T.-Oradea, sau în alte localități. De aici consecințe: penalizări datorită schimbărilor de rute în transportul pe C.F.R., cheltuieli suplimentare pentru creșterea distanțelor de transport etc.“.**

Desigur, unele nevoi ale economiei naționale impun modificări în livrările de produse. Dar, în acest caz, cine suportă cheltuielile suplimentare ? De ce este nevoie ca de la Ploiești să se trimită cărbuni la Oradea, cînd necesitățile de acolo pot fi acoperite de alte unități carbonifere mult mai apropiate ? Centralele industriale sînt organisme cu gestiune proprie, fiind direct interesate în valorificarea maximă a posibilităților, în sporirea eficienței lor economice. Cu ce drept, deci, se amestecă în activitatea lor diferite persoane dintr-o direcție generală din minister ? La asemenea metode de conducere trebuie să se renunțe. Pe baza sarcinilor planului de stat, centrala trebuie să poarte întreaga răspundere pentru gospodărirea activității sale, să analizeze toate aspectele de producție și economice în așa fel încît să-și asigure permanent condiții optime. Așa cum se stipulează în noua lege a contractelor economice, fiecare unitate furnizoare și beneficiară trebuie să analizeze din timp posibilitățile și cerințele ce le au, să respecte strict obligațiile ce și le asumă, astfel încît contractul, o dată încheiat, să asigure îndeplinirea întocmai și la timp a tuturor prevederilor.

Metodologii perfecționate în determinarea necesarului

PERFECȚIONAREA metodologiei sistemului de aprovizionare tehnico-materială și de desfacere a produselor, constituie la ora actuală, după părerea multor interlocutori, una din problemele-cheie. Practica, potrivit căreia unitățile productive să-și întocmească planul de aprovizionare pentru anul viitor în primele luni ale anului curent, fără a cunoaște precis planul de producție (acesta se concretizează abia spre sfîrșitul anului), atrage după sine serioase neconcordanțe. Adesea una se prevede în planul de aprovizionare și alta în cel de producție. De aici apar în multe cazuri stocuri supranormative, consumuri neeconomice de materiale.

„După părerea mea, ne spunea ing. Const. CIOCAN, secretar cu probleme economice al Comitetului municipal P.C.R. Ploiești, **trebuie găsite soluții pentru perfecționarea metodologiei de aprovizionare tehnico-materială. În dezbaterile avute cu cadrele care se ocupă în întreprinderi, la centrale, de această activitate, au fost semnalate multe neajunsuri. Problema se pune, în special, nu pentru întreprinderile care au, în general, o anumită continuitate în producție, ci pentru celelalte, unde obiectul activității suferă modificări de la an la an, și chiar în decursul acestuia. Propunerile converg în special spre concluzia ca mai întîi să se întocmească planul de producție (operație care ar trebui încheiată în primele luni ale anului) și, dependent de acesta, să se stabilească și prevederile pentru aprovizionarea tehnico-materială. In acest mod s-ar înlătura multe hîrtii, neprevederile ar deveni prevederi, unitățile productive nu s-ar mai încărca cu materiale în stoc“.**

Evident, în acest sens pot exista păreri diferite. Practica de pînă acum însă dovedește că aducerea mai aproape de realitate a metodologiei de stabilire a planului de aprovizionare tehnico-materială, a devenit stringentă. Desigur, în domeniul respectiv trebuie să existe multă elasticitate, posibilitatea de a solicita unele materiale în plus sau de a se renunța la altele. Aceasta însă numai în cazuri speciale — cerințe stricte ale economiei sau pentru export. De aici necesitatea existenței — fie la furnizor, fie la întreprinderile de aprovizionare județene — a unor materiale în stocuri cu anumite limite din care să se livreze cantitățile și sortimentele solicitate; tot ele să preia și să dirijeze operativ toate materialele nenecesare.

Ideea, ca întîi să fie stabilit planul de producție și apoi, în funcție de el, cel de aprovizionare, pare a fi o propunere justificată. Întreprinderile, centralele, cît și ministerele, ar putea pleca de la aprecieri mai realiste, în funcție de care să se poată da repartiții certe, să se poată stabili relații contractuale ferme între furnizori și beneficiari.

Angrenajul aprovizionării implică, evident, **existența unui sistem informațional corespunzător,** care să poată furniza, în orice moment, date privind gradul de acoperire a necesarului, dimensiunile stocurilor, sursele de aprovizionare, schimbările de structură intervenite în nomenclatoarele sortimentale de materii prime, apariția a noi tipuri de materiale etc.

„La ora actuală, ne-a precizat în ancheta efectuată, mai mulți interlocutori, **în afară de evidența curentă din fiecare centrală industrială și de suplimentul „Vieții economice“, nu există alte surse de informare operative. Se mai practică încă, pe scară mare, sistemul relațiilor personale. Este un sistem rutinier. Dar, în condițiile progresului tehnic actual, cînd proporțiile activității de aprovizionare cresc, ritmul se intensifică, cînd se urmărește obținerea unei înalte eficiențe economice, apare în mod pregnant insuficiența mijloacelor tradiționale de informare“.**

Pentru corelarea justă a secțiunilor de plan, pentru cunoașterea operativă a noutăților care apar în domeniul surselor de aprovizionare, în scopul stabilirii, pe această bază, a unui echilibru rațional, este necesar să existe și alte căi de informare. În acest sens, **ar fi util să se editeze cataloage, prospecte, pliante, care să ofere celor care lucrează în domeniul aprovizionării date privind noile mașini, utilaje, semifabricate sau materii prime a căror producție a început recent. Pentru realizarea practică a acestei cerințe, se impune elaborarea sistematică a noilor mijloace de informare și, mai ales, asigurarea unei circulații operative și raționale a lor, care să permită compartimentelor interesate accesul la datele respective.**

V. BOESCU   I. BUMBEA

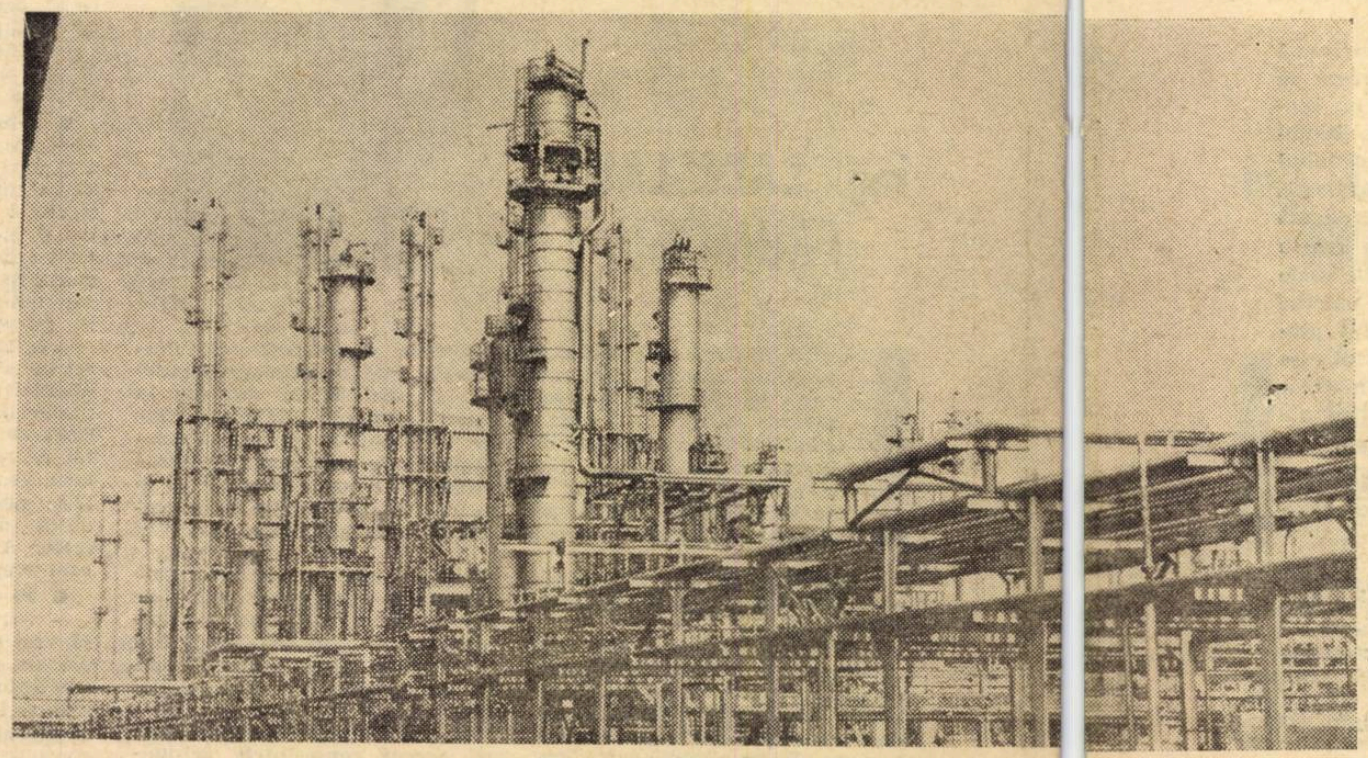

Rafinăria Brazi: Instalația de separare a aromatelor

● La sfîrșitul lunii ianuarie a anului 1970, **Uzina „Vulcan“** a rămas restantă cu 31 contracte de livrări din cele 69 scadente. 25 contracte n-au fost onorate datorită minusurilor în asigurarea forței de muncă, a ambalajelor și neatingerii indicatorilor tehnico-economici proiectați la unele instalații, iar 6 — ca urmare a aprovizionării nesatisfăcătoare cu materii prime și materiale.

● Din cele 68 contracte ale **Uzinei „Electronica“** scadente în prima lună a acestui an, au rămas neonorate 59. Cauza: aprovizionarea neritmică cu materii prime și materiale.

● Valoarea celor 276 contracte de livrări ale **Uzinei de mașini electrice,** scadente în ianuarie a.c., s-a ridicat la 43 885 mii lei. Cele 13 contracte restante, în valoare totală de 694 mii lei, au fost urmarea intrării în funcțiune cu întîrziere a unor capacități de producție (8 contracte), aprovizionării sub necesar cu materii prime și materiale (3) și defecțiunilor ivite în funcționarea utilajelor (2).

● **Întreprinderea „Izolatorul“,** nu a onorat, din cele 665 contracte de livrări scadente în prima lună din acest an, 158 contracte, a căror valoare a însumat peste 800 mii lei. Din acestea contracte 76 n-au fost îndeplinite datorită neasigurării cu întreaga forță de muncă necesară și neatingerii unor indicatori tehnico-economici proiectați, 62 ca urmare a aprovizionării nesatisfăcătoare cu materii prime și materiale, iar 20 — din lipsă de vagoane pentru expedierea produselor finite.

CONTRACTE

Municipiul București

● Cele 109 contracte restante ale **Întreprinderii de confecții metalice și aparataje** — din cele 635 scadente în ianuarie a.c. — au însumat 1350 mii lei, cauza constituind-o carențele ivite în aprovizionarea cu materii prime și materiale.

● În prima lună din anul curent, **Combinatul de sticlă,** a avut scadente 606 contracte de livrări, a căror valoare a însumat 33 502 mii lei. Din acestea, n-au fost onorate 176 contracte în valoare de 2.256 mii lei. Cauzele au fost defecțiunile ivite în funcționarea utilajelor (86 contracte) și nepunerea la dispoziția de către C.F.R. a tuturor vagoanelor de marfă solicitate (90 contracte).

● **Unitatea „Metaloglobus“,** a avut pînă la 1 februarie a.c. 126 contracte de livrări scadente. Din acestea n-au fost onorate 90 contracte, în valoare totală de 2 326 mii lei, datorită aprovizionării sub necesar cu materii prime și materiale (71 contracte) și defecțiunilor apărute în funcționarea ultiajelor (19 contracte).

● Valoarea celor 23 contracte restante în luna ianuarie 1970 ale **Combinatului de bumbac nr. 3** a fost de 1 558 mii lei. Din această valoare 126 mii lei reprezintă contractele neonorate către fondul pieții (întreprinderile cu ridicata de comerț interior). Cauzele au fost: aprovizionarea nesatisfăcătoare cu materii prime și materiale (7 contracte), lipsa vagoanelor de marfă (12), renunțări din partea beneficiarilor sau neprezentări ale acestora pentru ridicarea produselor (2) și altele (1 contract).

TEORII * IDEI

CONCEPŢIILE ECONOMICE ALE LUI V. I. LENIN, expuse îndeosebi în lucrările sale din ultimul deceniu al secolului trecut, au avut drept scop, pe de o parte, evidenţierea principalelor aspecte privind formarea şi dezvoltarea relaţiilor de producţie capitaliste, a legităţilor dezvoltării orînduirii burgheze, iar pe de altă parte, apărarea şi dezvoltarea teoriei economice marxiste. Un loc important, în cadrul acestora, îl ocupă problemele reproducţiei şi realizării produsului social total. **Sprijinindu-se pe teoria marxistă, V. I. Lenin a supus unei critici sistematice concepţiile lui Sismondi şi ale narodnicilor referitoare la realizarea producţiei, apărînd şi dezvoltînd, în noile condiţii istorice, tezele marxiste.**

1870–1970

CENTENARUL NAŞTERII LUI VLADIMIR ILICI LENIN

SEMNIFICAŢIA ACTUALĂ A TEORIEI LENINISTE A REALIZĂRII (I)

Premisele metodologice

PUNCTUL DE PLECARE în rezolvarea multiplelor şi complexelor aspecte ale realizării l-a constituit împărţirea produsului social, după forma naturală, în **două subdiviziuni** — producţia mijloacelor de producţie şi producţia bunurilor de consum, iar după forma valorică în **trei părţi constitutive** — capital constant, capital variabil şi plusvaloare. Pe baza acestor principii ale metodologiei marxiste, V. I. Lenin a demonstrat netemeinicia concepţiilor lui Sismondi şi ale discipolilor lui, ale narodnicilor liberali.

Abordînd problema formării pieţei interne printr-o optică neştiinţifică, narodnicii, ca şi Sismondi, au considerat că singura cale de ieşire din impas, de rezolvare a dificultăţilor legate de realizarea plusvalorii ar putea fi piaţa externă. O astfel de concepţie îşi are rădăcina în faptul că la baza teoriei reproducţiei a lui Sismondi şi a narodnicilor a stat „dogma lui Smith", potrivit căreia valoarea produsului social total este formată din venituri, respectiv din salariu, profit şi rentă.

Greşeala fundamentală a lui Smith constă din excluderea din valoarea produsului social total a capitalului constant, identificînd valoarea întregului produs $(c+v+p)$ cu valoarea nou creată $(v+p)$. Şi aceasta, pentru că el nu a făcut distincţie între munca concretă şi munca abstractă, nu a înţeles dublul caracter al muncii creatoare de marfă. Neputinţa lui Smith de a delimita capitalul de venit se datoreşte faptului că el a privit produsul numai sub forma sa valorică, a ignorat forma sa naturală.

„Dogma lui Smith" a constituit fundamentul teoretic a două concepţii burgheze diferite în problema reproducţiei capitalului social ,inclusiv a realizării. **O primă concepţie** este reprezentată de gîndirea lui Smith, Ricardo, Say, J. Mill ; **a doua**, de Sismondi, Malthus, Chalmers, Kirchmann, cărora li s-au raliat şi narodnicii liberali ruşi. Ei au luat, cu unele mici excepţii, tezele eronate ale lui Sismondi, care decurg din „dogma lui Smith" şi au căutat să le aplice la situaţia din Rusia, trăgînd concluzii reacţionare, neştiinţifice. În vorbe ei se considerau marxişti ; în fapte, ignorau cu desăvîrşire teoria economică marxistă. Aceştia nu au înţeles teoria marxistă a valorii, care în esenţă se deosebeşte de cea a lui Ricardo, nu au înţeles dublul caracter al muncii întruchipate în marfă, nu au acordat atenţie analizei marxiste a valorii.

Rolul consumului productiv

ELIMINÎND din valoarea produsului social total partea capitalului constant, narodnicii au exclus consumul productiv, neînţelegînd rolul şi importanţa producţiei şi reproducţiei mijloacelor de producţie în ansamblul dezvoltării economiei, reducînd astfel producţia socială numai la consumul individual. Copiindu-l pe Sismondi, narodnicii încercau să demonstreze că în urma micşorării veniturilor muncitorilor, a acumulării unei părţi din plusvaloare, capitalismul ar duce la o restrîngere continuă a pieţei interne. Ca şi Sismondi, ei considerau drept cauză esenţială a unui asemenea proces ruinarea şi destrămarea micii producţii de mărfuri.

Criticînd concepţiile eronate ale narodnicilor, V. I. Lenin a arătat că, din punct de vedere teoretic, greşeala lor fundamentală consta în aceea că **au considerat drept scop al producţiei capitaliste — consumul.** Plecînd de la o asemenea greşeală, ei nu au înţeles procesul formării şi dezvotării pieţei interne, reducîndu-l la problema consumului personal. De aici, au dedus şi concluzia falsă şi anume că, trăsătura caracteristică a capitalismului ar fi existenţa unor crize permanente de producţie şi, în consecinţă, dezvoltarea capitalismului în Rusia nu ar fi posibilă.

Modul de abordare, de către narodnici, a problemei realizării diferitelor componente ale producţiei demonstrează că aceştia, ca şi Sismondi, nu au înţeles legile dezvoltării capitalismului. Dificultăţile în realizarea producţiei se referă — în egală măsură — la toate părţile producţiei capitaliste. În acest sens, V. I. Lenin sublinia „Dificultăţile de acest gen, care rezultă din neproporţionalitatea repartizării diferitelor ramuri de producţie, se ivesc în mod constant nu numai la realizarea supravalorii, ci şi la realizarea capitalului variabil şi a celui constant, nu numai la realizarea produsului sub formă de mijloace de consum, dar şi la realizarea produsului sub formă de mijloace de producţie [1]).

Lenin, plecînd de la teoria marxistă a reproducţiei şi dezvoltînd-o în mod creator, a demonstrat că reducerea problemei realizării numai la greutăţi legate de plusvaloare este complet eronată şi plină de contradicţii. **Conţinutul problemei realizării este mult mai complex şi constă din înlocuirea tuturor componentelor produsului social total, atît în expresie valorică, cît şi în expresie naturală.**

Reducînd producţia socială numai la producţia bunurilor de consum, narodnicii considerau că plusvaloarea se materializează numai în acestea, legînd astfel realizarea ei exclusiv de consumul individual al membrilor societăţii. Dar, sublinia V. I. Lenin, plusvaloarea, ca şi celelalte elemente valorice ale produsului social (capitalul constant şi capitalul variabil) se concretizează atît în bunuri de consum, cît şi în mijloace de producţie. Acea parte a plusvalorii materializată în mijloace de producţie este destinată, în principal, consumului productiv. O altă parte a ei se schimbă cu obiecte de consum necesare capitaliştilor ocupaţi în producţia mijloacelor de producţie. Drept urmare, arăta V. I. Lenin, **greutăţile care apar în procesul realizării se referă, înainte de toate, la realizarea capitalului constant.** Practic, realizarea capitalului constant înseamnă refolosirea lui în procesul de producţie. Avînd în vedere forma sa materială, **procesul realizării poate avea loc nemijlocit** — pentru acea parte a capitalului constant care în formă naturală se concretizează în mijloace de producţie —, **şi mijlocit,** prin schimbul între cele două subdiviziuni ale producţiei sociale, pentru acea parte a valorii capitalului constant care este materializată în bunuri de consum. Logic, aceasta presupune delimitarea în formă naturală a celor două subdiviziuni ale producţiei sociale.

De aceea, privită în ansamblul său, **problema realizării poate fi rezolvată numai pe baza metodologiei marxiste.** Împărţirea producţiei sociale în cele două sectoare permite delimitarea capitalului de venit din punct de vedere social, a consumului productiv de cel individual [2]). Arătînd că venitul social îl constituie produsul destinat consumului, **Lenin face o demarcaţie clară între noţiunea de consum individual şi cea de consum productiv.** Din punct de vedere al întreprinzătorului individual ea nu are importanţă. În schimb, din punct de vedere social ea are o deosebită semnificaţie. „Problema care se pune aici — arăta V. I. Lenin — este tocmai aceasta : cum are loc realizarea, adică înlocuirea tuturor părţilor produsului social. De aceea... punctul de plecare trebuie să fie împărţirea produsului social în două feluri de produse cu totul diferite : în mijloace de producţie şi obiecte de consum. Primele pot fi consumate numai în mod productiv, iar celelalte numai în mod individual. Primele pot servi numai drept capital, iar celelalte trebuie să devină venit, adică să fie nimicite în procesul de consum al muncitorilor şi capitaliştilor. Primele revin în întregime capitaliştilor, iar ultimele se repartizează între muncitori şi capitalişti". [3])

În plină actualitate

ŞI ÎN SOCIALISM, ca urmare a existenţei producţiei de mărfuri, **această demarcaţie a sferelor realizării, deşi prezintă anumite trăsături specifice îşi păstrează pe deplin valabilitatea.** Problema realizării produsului social total şi problema realizării unui produs fabricat de o anumită întreprindere socialistă sînt organic legate între ele. Unitatea lor se exprimă în aceea că realizarea produsului social are loc, concret, prin procesul de vînzare-cumpărare a produselor diferitelor întreprinderi socialiste.

Dar, această unitate nu exclude prezenţa unor trăsături proprii, a unei anumite independenţe relative, care impun analiza unor aspecte economice la diferite nivele, determinate de însuşi procesul real al dezvoltării economice. Realizarea unui produs al unei anumite întreprinderi înseamnă înstrăinarea lui prin actul de vînzare în scopul satisfacerii unei anumite necesităţi sociale cu caracter productiv sau neproductiv, care depinde de forma naturală şi de destinaţia economică a respectivului produs. Realizarea, în acest caz, constituie un moment necesar al reproducţiei în cadrul unităţii economice date şi, îndeosebi, a fondurilor de producţie şi de circulaţie de care acestea dispun. Înfăptuirea actului realizării presupune ca veniturile obţinute de către întreprindere să asigure **în primul rînd,** procurarea elementelor materiale necesare continuării procesului de producţie, **în al doilea rînd,** plata salariilor lucrătorilor în vederea cumpărării de către aceştia a bunurilor necesare compensării cheltuielilor de forţă de muncă pentru reproducţia ei normală şi, **în al treilea rînd,** să se obţină un beneficiu, care să reflecte gradul ei de eficienţă economică. Fără îndoială, în acest sens, problemele depăşesc cadrul intern al întreprinderii, unele aspecte fiind de competenţa organelor centrale.

În schimb, cînd este vorba de **realizarea produsului social total** se are în vedere atît înlocuirea componentelor sale valorice, cît şi a formei sale naturale, ceea ce **presupune în mod necesar, existenţa anumitor proporţii** în dezvoltarea economiei naţionale, între ramurile şi subramurile producţiei sociale. Cu alte cuvinte, **realizarea la nivelul societăţii este un moment esenţial al procesului de reproducţie social.**

Funcţiile pieţei externe

PE FUNDAMENTUL concluziilor ştiinţifice care decurg din conţinutul procesului realizării, V. I. Lenin demonstrează netemeinicia modului de abordare de către narodnici a problemei pieţei externe prin prisma realizării produsului social.

Însuşi Marx, în analiza schemelor sale privind reproducţia capitalului social a făcut abstracţie de piaţa externă. Meritul lui V. I. Lenin constă în aceea că a dat o fundamentare ştiinţifică a necesităţii folosirii acestei abstracţii, subliniind conţinutul economic şi însemnătatea pieţei externe în dezvoltarea istorică a omenirii.

Piaţa internă şi piaţa externă se află într-o strînsă interdependenţă şi intercondiţionare. Pentru înţelegerea acestei legături organice, V. I. Lenin a evidenţiat sensul economic al procesului de **„dezvoltare a producţiei capitaliste în adîncime"** şi **„în lărgime"**, dezvăluind astfel cauzele care au dus la contrapunerea, de către narodnici, a pieţei interne celei externe ca sfere diferite — capitalistă şi necapitalistă.

Dezvoltarea capitalismului în „adîncime" şi în „lărgime" sînt două momente ale dezvoltării pieţei pentru capitalismul mondial. **Primul stadiu** este caracterizat prin crearea şi lărgirea pieţei interne; **al doilea,** prin crearea şi lărgirea pieţei în afara graniţelor ţării, prin atragerea în circuitul economic capitalist a altor ţări În esenţă, piaţa externă constă din lărgirea pieţei interne peste graniţele statelor capitaliste, ceea ce constituie un proces obiectiv, determinat de dezvoltarea şi adîncirea diviziunii sociale a muncii.

Necesitatea pieţei externe, sublinia V. I. Lenin, nu este condiţionată de legile realizării produsului social, cu atît mai puţin de realizarea plusvalorii, ci de un complex de cauze mult mai profunde. **„În primul rînd** (subliniat de noi), de faptul că capitalismul nu apare decît ca rezultat al unei circulaţii de mărfuri foarte dezvoltate, care depăşeşte graniţele unui stat" [4]). **În al doilea rînd,** de disproporţionalitatea şi inegalitatea dezvoltării economice, trăsătură caracteristică capitalismului, determinată de proprietatea privat-capitalistă. Fiecare ramură de producţie constituie o piaţă de desfacere pentru alta şi invers. Dezvoltarea lor inegală impune, în condiţiile unei anumite repartizări a capitalului social pe ramuri şi subramuri, apelarea la piaţa externă în vederea realizării producţiei. **În al treilea rînd,** de tendinţa spre creşterea nelimitată a producţiei capitaliste. Dacă în orînduirile precapitaliste trăsătura caracteristică a dezvoltării o constituie reproducţia simplă, în capitalism ea se caracterizează prin înfăptuirea reproducţiei lărgite. Creşterea producţiei şi circulaţiei de mărfuri dezvoltate sfarmă închistarea proprie orînduirilor precedente şi împing ţările capitaliste să-şi lărgească sferele de influenţă prin cucerirea de pieţe externe. Tocmai acest lucru, sublinia V. I. Lenin, caracterizează aspectul istoric progresist al orînduirii capitaliste.

În prezent, unele cauze care determină necesitatea pieţei externe îşi păstrează pe deplin valabilitatea. Mai mult, **în condiţiile actuale participarea ţărilor, indiferent de orînduirea lor socială la circuitul mondial de valori materiale şi spirituale, este o necesitate inexorabilă, determinată de diviziunea mondială a muncii.** Pentru ţara noastră, ca şi pentru celelalte state ale lumii, lărgirea schimburilor externe are o deosebită însemnătate pentru progresul general. Prin intermediul său se asigură mai deplin satisfacerea nevoilor producţiei materiale, precum şi cele ale consumului individual al populaţiei.

dr. Sandu COSTACHE
Academia de studii economice

---

1) **V. I. Lenin,** Opere complete, vol. 3. Editura Politică, Bucureşti, 1961, pag. 32—33.

2) **V. I. Lenin,** vol. 2, Opere complete, Editura Politică, Bucureşti, 1960, pag. 141.

3) **V. I. Lenin,** Opere complete, vol. 2. Editura Politică, Bucureşti, 1960, pag. 142.

4) **V. I. Lenin,** Opere complete, vol. 3. Editura Politică, Bucureşti, 1961, pag. 52.

FIȘE

■ În cercetarea cauzelor care determină decalajul economic, mai ales în ceea ce privește eficiența, între Statele Unite și Europa Occidentală, se încadrează și studiul lui F. H. Phelps Brown **The Brookings' Study of the Poor Performance of the British Economy** (Studiul Brooking despre slaba eficiență a economiei britanice) publicat în ECONOMICA, august 1969. După o analiză a diverselor sectoare și domenii de activitate economică, autorul consideră că performanțele mai slabe ale economiei britanice se datorează, în ultima analiză, deficiențelor în ceea ce privește calitatea personalului de conducere și de execuție și ineficienței provocate de aceasta la nivelul firmelor și al relațiilor dintre ele. Starea de lucruri nu poate fi explicată prin factori asupra cărora guvernul ar putea acționa prin măsuri fiscale sau monetare. Remediile ar fi următoarele : promovarea mobilității forței de muncă, promovarea eficienței întreprinderilor prin înlăturarea restricțiilor de concurență în domeniul prețurilor ; intervenții selective în vederea unor reorganizări sau integrări locale ; ridicarea nivelului profesional al cadrelor de conducere ; îmbunătățirea utilizării forței de muncă etc.

■ ÉCONOMIE ET POLITIQUE (decembrie 1969) publică un document intitulat **La Comptabilité nationale s'adapte à de nouveaux besoins** (Contabilitatea națională se adaptează unor noi nevoi), elaborat de Serviciul contabilității naționale din I.N.S.E.E. Referindu-se la limitele actuale ale contabilității naționale și la dificultățile pe care trebuie să le învingă pentru a satisface noile necesități, materialul relevă că descrierea sferei administrației publice este cu totul insuficientă, limitîndu-se la considerarea acestei sfere ca un consumator final. Transpusă în termenii contabilității naționale, politica statului își pierde caracterul specific ; conturile naționale anuale nu pot să „lumineze" politica pe termen foarte scurt (mai puțin de un an); contabilitatea națională nu permite o analiză suficient de detaliată a comportării agenților economici.

De asemenea, contabilitatea națională franceză nu este direct comparabilă cu contabilitățile din alte țări. Pornind de la aceste limite, s-au căutat soluții într-o dezvoltare directă a cadrului contabilității naționale, fie prin detalierea conturilor, fie dîndu-le noi dimensiuni geografice și în timp. Pentru viitor, se întrevăd cîteva orientări generale : adaptarea cadrului central al contabilității naționale cît mai aproape de sistemul aplicat pe scară internațională ; construirea de sisteme intermediare pentru analiza detaliată a anumitor categorii de agenți ; elaborarea de conturi referitoare la ansamblul operațiunilor efectuate în diferite domenii particulare (locuințe, sănătate, cercetare etc.).

■ O carte consacrată metodelor de măsurare a fenomenelor economice este lucrarea lui L. S. Kazinet intitulată **Izmerenie strukturnîh sdvigov v ekonomike** (Măsurarea schimbărilor structurale în economie), Ekonomika, Moscova 1969, 165 pag. După ce analizează indicatorii prin intermediul cărora se poate ilustra structura economiei, autorul acordă o importanță deosebită studierii diferitelor intercondiționări dintre indicatorii structurii. Cunoașterea acestora este considerată importantă, deoarece ea poate să ducă la efectuarea de analize interesante chiar și atunci cînd nu dispunem de date absolute pentru aceasta. Pentru a ilustra acest lucru, autorul folosește un exemplu ipotetic. Dacă sînt cunoscute greutatea specifică a producției mijloacelor de producție în volumul total al producției industriale (grupa A) și greutatea specifică a mijloacelor de muncă și a obiectelor muncii (fiecare separat) în producția totală de mijloace de producție industriale, cum se poate cunoaște greutatea lor specifică în totalul producției industriale ? Indicatorul căutat se poate obține ca produs între cele două cifre ce reprezintă greutatea specifică în cadrul unei grupe mari și greutatea specifică din cadrul subgrupei, ceea ce constituie, în fond, un aspect de intercondiționare în cadrul structurii economice.

■ Într-un articol publicat în FRANKFURTER HEFTE, decembrie 1969, despre fetișul tineretului și puerilismul în societatea modernă a consumului și a timpului liber, Horst W. Opaschowski relevă faptul că tineretul, datorită ponderii sale crescînde în masa populației R.F.G. — și nu numai în R.F.G. —, a devenit obiectivul nr. 1 al „marketing"-ului industriei bunurilor de consum. O presiune publicitară abil orchestrată urmărește să extindă cu orice preț acest nou „front al consumului". Generația în vîrstă pînă la 25 ani reprezintă 36% din populație, cea de peste 60 de ani — numai 18%, restul — „mediul al treilea" — în vîrstă între 25—60 ani.

Dinamica structurii demografice pînă în 1985 prevede o creștere numerică a generației de 15—25 de ani cu 42%, pe cînd numărul celor între 25—45 de ani va scădea cu 4%. Fondurile cheltuite de tinerii pînă la 25 de ani pentru bunuri de consum — de la confecții și cosmetică pînă la băuturi și turism — sînt apreciate la peste 20 miliarde mărci în 1969. Sarabanda publicitară este astfel organizată — arată autorul — încît să asigure consumului un loc prevalent absolut în preocupările generației tinere. Dar nu numai atît ! Se cultivă, și nu fără succes, tendința de a extinde gusturile tineretului și în mediul generației adulte, în rîndurile căreia se manifestă un intens „puerilism snob". Efectele urmărite au o dublă semnificație : mai întîi, extinderea pieței propriu-zise, apoi crearea unor posibilități mai bune pentru „centrele puterii" de a se sustrage controlului opiniei publice și de a-și asigura o mai bună „manipulare" a societății, prin exacerbarea „euforiei consumului".

LUNI 16 februarie, la Academia de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu", au început dezbaterile științifice pe tema „Relațiile economice externe ale României și sporirea eficienței lor", **organizate de Facultatea de economie din cadrul Academiei de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu", Institutul pentru studierea conjuncturii economice internaționale și Facultatea de comerț din A.S.E.**

Dezbaterile au fost deschise de către conf. dr. Gheorghe Badrus, care a precizat sfera tematică : problemele teoretice, metodologice și practice ale planificării și studierii relațiilor economice internaționale contemporane și de perspectivă, probleme ale eficienței relațiilor economice externe ale României.

„Viața economică" va publica în paginile sale rezumatele intervențiilor, care urmează să apară ulterior într-un volum.

Următoarea ședință va avea loc joi 26 februarie a.c. orele 18,00.

TEHNOLOGIA ÎN SOCIETATEA MODERNĂ

Lee A. DuBRIDGE
Asistentul președintelui S.U.A. pentru știință și tehnologie

INVENTIVITATEA umană poate fi găsită pretutindeni, de la triburile cele mai primitive pînă la statele cele mai complicate, industrializate, capitaliste sau socialiste. Caracteristic speciei care se numește homo sapiens este faptul că descoperă continuu noi unelte și procedee tehnice care îi înlesnesc supraviețuirea sau realizarea unei vieți mai bune. Se poate afirma că a fost imens saltul în gîndirea umană pentru a ajunge de la prima măciucă, sau bumerang, sau sabie, la prima pușcă, sau prima bombă atomică. Inventarea alfabetului și a numerelor a constituit un salt la fel de mare ca și crearea primului calculator.

Cu toate că întreaga istorie a omenirii a fost străbătută de inventivitatea tehnologică, trebuie să recunoaștem că în ultimii 300 de ani s-a produs o schimbare importantă în ritmul descoperirilor tehnologice și în felul în care diferite societăți și națiuni au încurajat, au stimulat și au folosit noile descoperiri.

N-aș putea să explic de ce începuturile tehnologiei științifice moderne se situează cu 300 de ani în urmă în Europa și nu în Asia, Africa, sau America. Adevărul este că așa se prezintă astăzi lucrurile. Statele Europei, în care au avut loc aceste începuturi, nu puteau fi numite democratice și nici capitaliste în sensul modern al cuvîntului. Unii din regi sau împărați au fost prieteni sau patroni ai oamenilor de știință și ai inventatorilor, alții le-au fost dușmani.

Totuși sămînța ideii libertății umane a germinat în Europa în perioada Renașterii — perioadă în care au activat Copernic, Galilei, Kepler și Newton — și de atunci încoace fața lumii s-a schimbat. Acești oameni au demonstrat potențialul enorm al gîndirii umane neîngrădite. Cred că nu este un simplu accident faptul că după apariția operei revoluționare a lui Newton, ideea omului liber din punct de vedere intelectual s-a răspîndit, a prins rădăcini și s-a asociat cu ideea individului liber din punct de vedere politic.

Tehnologia modernă se bazează pe știință. Iar știința modernă s-a născut din faptul esențial descoperit de Galilei, Newton și alții care spun că natura poate fi studiată, poate fi înțeleasă în mod sistematic și exhaustiv. Națiunile avansate din punct de vedere tehnologic — și prin urmare prospere din punct de vedere economic — sînt acelea care au găsit căile, metodele de stimulare a descoperirilor științifice și de folosire a dezvoltării tehnologice.

Astăzi, Statele Unite se află într-o poziție avantajoasă din punctul de vedere al acestor strădanii. De ce ? Istoria lor este lungă și complexă. Însă faptul că este lungă și complexă și că la ea au concurat o mulțime de factori ne ajută să explicăm de ce multe țări subdezvoltate nu reușesc să atingă în mod instantaneu un nivel industrial și tehnologic. Acesta este un proces încet și complex. Iar rafinamentele tehnologice nu sînt ușor exportabile.

Trebuie să admitem că America a avut noroc deoarece ea este o țară bogată. Enormele sale resurse de pămînt, apă, minereuri, păduri, completate de o climă temperată, au dat posibilitatea oamenilor, care au exploatat aceste resurse cu tenacitate, nu numai să supraviețuiască, ci și să prospere.

Totuși, resursele Americii nu au fost ușor de exploatat. A fost nevoie de pionieri voinici, hotărîți și dotați care să înlăture sălbăticia, să pună bazele agriculturii, să descopere, să transporte și să folosească minereurile, să dezvolte mijloacele de transport. Inteligența și inventivitatea au fost necesare, și și-au dat roadele pentru respectivii indivizi : fermierul, meșteșugarul sau omul de afaceri inventiv au putut să profite ei înșiși de pe urma eforturilor depuse.

Toate acestea și multe altele i-au ajutat pe americani să pună bazele unei societăți prospere. Marile ferme produceau hrană suficientă nu numai pentru familia fermierului, ci și pentru a vinde în orașul din apropiere acelora care se ocupau cu meșteșugurile, cu transporturile, cu învățatul și predicatul ca și celor care aveau tot felul de alte profesii.

Da, America a avut noroc. A avut o bază solidă de resurse, inițiative și idei necesare construirii unei societăți cu o știință și o tehnologie avansată. America a avut noroc și din punctul de vedere al istoriei. Coloniștii se stabileau pe locurile care astăzi poartă numele de Statele Unite, în timpul lui Galilei și Newton. Mașina cu aburi a fost dezvoltată în Europa după revoluția americană — și aceasta a devenit literalmente forța propulsivă a noii națiuni — dînd viață fabricilor, căilor ferate, vapoarelor, mașinilor agricole.

Credința în puterea educației a fost fără îndoială un factor cheie al vieții și progresului american. Universitatea Harvard a fost fondată în 1636 ; în jurul anului 1776 funcționau în cele 13 colonii alte opt colegii. Acestea, precum și cele care au fost înființate ulterior, au fost canalul prin care revoluția intelectuală europeană a pătruns direct în America. Prin documentul „The Morril Land-Grant College Act" din 1862 a fost stabilit sistemul de funcționare a universităților noastre de stat, prin care acestea aveau ca sarcină principală studiul agriculturii și al „artelor mecanice". Acest lucru a însemnat o ruptură radicală cu tradiția universităților europene care, atunci și mulți ani după aceea, ignorau tipul „vulgar" de studiu și cercetare, respectiv cel practic.

Fără îndoială, pare straniu și contradictoriu faptul că școlile noastre de inginerie și agricultură ignorau studiul științific propriu-zis. America a lăsat aceasta pe seama Europei, astfel că pînă în preajma anului 1930 universitățile europene le întreceau cu mult pe cele americane în studiul și cercetarea științifică. America a dat mari inventatori : Robert Fulton, Cyrus McCornick, Alexander Graham Bell, Thomas Edison. Europa a dat mari oameni de știință : Helmholtz, Maxwell, Rutherford și mulți alții. Acest dezechilibru a fost corectat abia în ultimii 30 de ani.

Nu e nevoie să trec în revistă ceea ce s-a întîmplat în America în ultimii 30 de ani. Partea cea mai remarcabilă a evoluției noastre este colaborarea multilaterală dintre sistemul de educație, economia propriu-zisă și guvern. Aceasta a fost cheia de boltă a dezvoltării economice și a hotărîrii noastre de a îmbunătăți substanțial societatea americană și condițiile de viață.

Colaborarea dintre știință și tehnologie — precum și aceea dintre universitate, guvern și industrie — și-au dovedit eficiența în timpul celui de-al doilea război mondial și în anii postbelici. Industria și-a dezvoltat propria cercetare științifică fundamentală, a făcut posibilă o strînsă colaborare între cercetătorii din industrie și cei din universități, a ajutat universitățile în îmbunătățirea programelor științifice și de educație. Dacă privești mașinile de calculat și sistemele industriale automatizate, noile materiale plastice și aliaje metalice, noile procedee de măsurare și control, noile practici farmaceutice și medicale, avioanele supersonice sau navele spațiale îndreptate spre Lună sau Marte — îți dai seama că sînt rodul științei și al tehnologiei în interacțiune. Se înțelege de la sine că multe din aceste lucruri sînt rezultatul întreprinderilor particulare. La fel, este evident că nu s-ar fi putut face prea mult fără sprijinul guvernului.

În mod paradoxal, tehnologia și știința modernă au nevoie de atît de mult capital, încît capitalismul de tip vechi n-ar putea-o face. De aceea, în acele domenii care și-au dovedit eficiența națională, guvernul a investit un imens capital.

Știm cu toții că universul fizic este infinit și imens de complex. Știm de asemenea, că în secolele următoare vom afla lucruri noi și vom avea de rezolvat noi dileme. Dar avem uneltele și experiența necesară pentru a o face. Acum știm cum să ne folosim cunoștințele.

Însă în momentul în care cunoaștem un avînt atît de mare al științei și tehnologiei, au apărut fenomene noi spre care trebuie să ne îndreptăm atenția. Dezvoltarea industrială și creșterea populației au creat noi probleme : poluarea aerului și a apei, șosele și aeroporturi congestionate, slums-urile urbane. De asemenea, există multe ramuri industriale care încă nu beneficiază de noile procedee tehnologice.

Cum vom rezolva toate aceste probleme ? Unele din ele solicită noi invenții tehnologice. Majoritatea lor necesită însă noi invenții de ordin social, economic și politic. Poate oare națiunea noastră să-și dovedească inventivitatea și în acest domeniu, așa cum și-a dovedit-o în tehnologie ? Problemele acestea sînt mult mai dificile decît cele tehnologice. Metodele științifice ca atare nu pot fi aplicate. Însă inventivitatea spiritului uman, da. Și aceste probleme cer cu insistență răspunsuri ingenioase. A găsi răspunsuri, noi idei, nu e în primul rînd o problemă de bani. Problema se pune în sensul exploatării și folosirii ideilor.

ȘANTIER ȘTIINȚIFIC

Conf. univ. Armand POPPER

● Ocolind deliberat o întrebare ce s-a uzat prin exces de utilizare, dacă ați vrea să intrăm direct în actualitate. Spre care domenii s-au îndreptat în ultima vreme preocupările dv. ?

— Aș pomeni două direcții principale. În primul rînd, în cadrul colectivului catedrei de istoria doctrinelor economice am depus eforturi pentru îmbunătățirea cursului ce va apărea în lunile ce urmează. În ceea ce mă privește, mi-am concentrat atenția asupra unor chestiuni privind gîndirea economică contemporană, încercînd să privesc cu mai multă obiectivitate și într-un spirit științific mai riguros aceste probleme și să ofer studenților o imagine cît mai completă și mai realistă. În acest spirit am căutat să redactez capitolele despre gîndirea economică neoclasică și econometrie. În ceea ce privește gîndirea economică neoclasică am axat întreaga expunere în jurul procesului de eroziune a economiei politice neoclasice. Înțeleg prin aceasta îndepărtare ei de scopurile și preocupările inițiale — în special renunțarea la construirea unei teorii a valorii — care a mers în paralel cu un real progres realizat în domeniul cercetărilor concrete și al tehnicii de formalizare. Am prezentat, în lumina acestei idei, eșecul teoriilor subiective ale valorii și repartiției, dar și contribuția pozitivă pe care marginalismul a adus-o instrumentarului analizei economice contemporane. Am insistat asupra interesului ce-l prezintă curbele de indiferență și elaborările legate de cerere, ofertă, mișcarea prețurilor.

Ocupîndu-mă de econometrie am subliniat progresul esențial pe care l-a reprezentat apariția și dezvoltarea ei

...Adesea, discuțiile noastre, ale economiștilor, s-au transformat într-o suită de monologuri. Trebuie să învățăm să dialogăm...

în sistemul științelor economice și faptul că econometria reprezintă, înainte de toate, o metodă de exprimare a teoriei economice, dacă vreți, un „limbaj" care permite o exprimare mai bogată și mai riguroasă. În același timp, diferitele concepții econometrice trebuie analizate nu numai din punctul de vedere al felului în care spun anumite lucruri, ci și din acela al conținutului, conținut care, în ciuda aparențelor, are un caracter de clasă.

În al doilea rînd, pregătesc o lucrare mai amplă despre planificarea în țările capitaliste dezvoltate, care va acorda o atenție specială gîndirii despre planificare și metodologiei de obținere a informației, de stabilire a obiectivelor, de comunicare a informației și de traducere în viață a obiectivelor stabilite. Fără îndoială că nu vor lipsi nici referirile la realizările și eșecurile concrete ale planificării capitaliste.

Mă preocupă, de asemenea, în mod special, faptul că în țara noastră, deși există toate condițiile pentru traducerea în fapt a obiectivelor fixate prin plan, metodele de obținere a informației și de stabilire a obiectivelor sînt adesea „meșteșugărești", în condițiile în care în lumea contemporană, în unele țări, aceste metode au cunoscut o dezvoltare deosebită. Se confundă uneori două aspecte distincte: stabilirea planului și instrumentarea sa. De aceea, unele eșecuri ale planificării capitaliste se pun pe seama unei metodologii insuficiente de planificare cînd, de fapt, ele se datorează obiectului „rebel" căruia i se aplică. Voi încerca să desprind aspectele valoroase ale teoriilor și metodologiei occidentale ale planificării și, cu discernămînt, să relev ceea ce se cuvine a fi considerat cu mai multă atenție de planificatorii noștri.

● Știm că sînteți și „practician". Care sînt problemele care v-au reținut atenția în acest domeniu ?

— Ca finanțist m-am ocupat îndeaproape de problema beneficiului pe care-l consider pîrghie importantă în stimularea desfășurării activității economice — opinie pe care am exprimat-o într-un articol, încă în urmă cu trei ani. După părerea mea, este necesar să avem mai mult în vedere, mai ales acum, în procesul de experimentare a noii legislații privind beneficiul, elaborată ca urmare a indicațiilor date la Conferința Națională și Congresul al X-lea al P.C.R., modul prin care putem asigura acestuia, și întregului sistem de pîrghii valorice, locul pe care trebuie să-l ocupe în cadrul realizării obiectivelor planului, în stimularea creșterii eficienței întregii activități economice.

● Alte proiecte ?

— În ultima vreme, am participat la unele dezbateri în care s-au ridicat numeroase chestuni care prezintă un deosebit interes; dar ceea ce m-a frapat este că, în bună măsură, noi economiștii am uitat ce înseamnă dialogul. Adesea discuțiile s-au dispersat, s-au transformat într-o suită de monologuri. Trebuie să învățăm să dialogăm. Personal mă gîndesc să contribui la satisfacerea acestui deziderat prin redactarea, periodică, a unei cronici a ideilor economice contemporane, care să supună atenției unele idei „la modă", constituind, eventual, un prilej pentru confruntări și discuții.

V. E.

CERCETĂRILE EFECTUATE DE MATEMATICIENI în institutele de matematică, în principalele direcții ale științei moderne; influența matematicii asupra altor domenii de cunoaștere; orientările de perspectivă ale acestei științe; rolul tineretului în dezvoltarea matematicii și alte aspecte au constituit obiectul convorbirii purtate de N. Iampolskaia, corespondent al Agenției de presă Novosti cu președintele Filialei siberiene din Novosibirsk a Academiei de Științe a U.R.S.S., academicianul MIHAIL LAVRENTIEV, laureat al premiului Lenin, Erou al Muncii Socialiste, unul din matematicienii proeminenți ai timpului nostru. Redăm, cu unele prescurtări, textul acestei convorbiri.

MATEMATICA - ACCELERATOR AL PROGRESULUI

Interviu cu acad. MIHAIL LAVRENTIEV

Dezvoltînd ideea că în matematică descoperirile „senzaționale" apar frecvent, acad. M. Lavrentiev consideră că totuși cel mai remarcabil eveniment în matematică a fost crearea „mașinilor inteligente". După aprecierea sa, „ele au determinat o cotitură spectaculoasă în numeroase ramuri ale activității umane. Fără aceste mașini ar fi fost de neconceput, de pildă, energetica nucleară și zborurile cosmice. Sub influența matematicii (începînd cu abordarea problemelor și terminînd cu calculele complicate, efectuate de mașinile electronice) au apărut noi descoperiri în biologie. Se pare că cea mai importantă dintre ele ar fi mecanismul de transmitere către urmași a însușirilor ereditare.

Formulele matematice, aparent abstracte, au adus chimiștilor economie de timp și de fonduri. Așa s-a întîmplat la Institutul siberian de cataliză, condus de academicianul Gheorghi Boreskov. Se știe că orice reacție chimică, fie că are loc în eprubetă sau într-un reactor industrial, se poate exprima sub forma unei ecuații. Se știe, de asemenea, că aproape toate reacțiile se desfășoară cu ajutorul catalizatorilor. Poate oare mașina, pe baza unei ecuații „să aleagă" cel mai bun catalizator și să prevadă ce dimensiune și tip de reactor sînt necesare pentru ca reacția să se desfășoare cu maximum de eficiență ? S-a dovedit că da, poate. Oamenilor de știință li s-a oferit astfel posibilitatea să proiecteze reactoare chimice industriale, reducînd numărul de experiențe costisitoare.

Fără matematică nu se pot descurca nici economiștii. O dovedesc cercetările comune de la Institutul de matematică, Institutul de economie și de la Centrul de calcul. Folosirea metodelor matematice în planificare permite economisirea unor fonduri uriașe. Dacă, de pildă, încărcarea optimă a laminoarelor ar fi calculată după metode noi, s-ar putea economisi o sumă din care s-ar putea construi cîteva laminoare noi. Cu ajutorul matematicii se pot crea diferite modele dinamice ale economiei naționale. Se poate rezolva orice: de la problemele referitoare la tariful optim pentru taxiuri pînă la dezvoltarea cea mai rațională a 180 de ramuri economice, legate între ele. Exemplul cu taxiul este ilustrativ în acest sens. Cum s-au format relațiile „șofer-pasager" și „stat-populație" înainte de intervenția matematicienilor ? Pasagerul ocupa loc în taxi, indica adresa și, la destinație, plătea o anumită sumă. Matematicienii au alcătuit o hartă proprie a stațiilor și au propus un nou tarif: 10 copeici de fiecare kilometru, la care se adaugă cele 10 copeici înregistrate la pornire. Asta-i totul. Iar după ce propunerile oamenilor de știință au fost aplicate în întreaga Uniune Sovietică, s-a dovedit că pasagerii plătesc anual cu 100 milioane de ruble mai puțin, deși călătoresc tot atît de mult ca și în trecut, iar statul realizează aceleași venituri din exploatarea parcului de taxiuri. Cîștigul constă în faptul că s-au redus cursele în gol, care nu foloseau nici statului, nici populației.

În prezent, sub conducerea academicienilor Leonid Kantorovici și Guri Marciuk, a membrului corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S. Abel Aganbeghian, se fac noi calcule și cercetări. Cu ajutorul așa-numitelor programe lineare au fost calculate planurile optime privind dezvoltarea și amplasarea industriei carbonifere a R.S.F.S.R., a metalurgiei feroase, a industriei materialelor de construcție, a complexelor pentru industrializarea lemnului. Se alcătuiesc planuri de perspectivă pentru dezvoltarea părții nord-estice a Siberiei și regiunilor bogate în petrol din depresiunea vest-siberiană. Din însărcinarea Gosplan-ului al U.R.S.S. se calculează planul cincinal de dezvoltare a peste 20 de ramuri pe perioada 1971—1975".

Răspunzînd la o întrebare legată de influența matematicii asupra economiei și a altor științe, de rolul ei, acad. M. Lavrentiev s-a referit la Emmanuel Kant, care spunea că „orice știință încorporează atîta știință, cîtă matematică conține" și la academicianul sovietic Serghei Sobolev, după opinia căruia „ramuri ale științei sînt multe, dar există una fără de care este de neconceput oricare alta. Aceasta este, desigur, matematica". „Sfera de activitate a intelectului uman — **spunea M. Lavrentiev** — este prea vastă. Nu se poate admite, de pildă, că numai gîndirea matematică e capabilă să rezolve problemele importante. Cu ajutorul metodelor matematice nu poate fi înfăptuită, de pildă, sudura prin explozie. Nu matematicienii sînt cei care construiesc avioane și rachete. Această știință nu dispune de capacitatea de creație constructivă. Ea ajută doar ca, din milioane de variante, să se aleagă cea optimă. Ea este un fel de accelerator. De aceea, nu întîmplător în planul cincinal, primul loc în rîndul orientărilor principale ale progresului tehnico-științific este rezervat cercetărilor în domeniul matematicii teoretice și aplicative".

Relativ la problemele pe care le rezolvă în prezent colaboratorii Institutului siberian de matematică, M. Lavrentiev menționa că „se dezvoltă în continuare orientări considerate clasice: analiza matematică, teoria funcțiilor, teoria ecuațiilor diferențiale. S-au format importante școli siberiene de geometrie, algebră, analiză. In studierea numeroaselor capitole teoretice și aplicative, siberienii au ales o cale independentă. Este vorba, între altele, de lucrările privind automatizarea și conducerea. În primul rînd, a fost creat un limbaj nou pentru mașini, cu ajutorul căruia se poate înscrie ușor și comod o problemă matematică, fără grija pentru felul în care o va rezolva mașina. În al doilea rînd, a fost creat un translator pentru acest limbaj. El transpune sarcina în program și oferă mașinii posibilitatea de a-l îndeplini. Translatorul alcătuiește programe de foarte bună calitate, de aceea sistemul a fost adoptat în întreaga țară.

Au început cercetări teoretice în legătură cu noile sisteme de mașini. Cred că progresul științei este legat, în mare măsură, de evoluția acestei orientări. În viitor, mașinile izolate vor fi înlocuite prin familii întregi de mașini. Productivitatea muncii unei astfel de familii va depăși de multe ori productivitatea tuturor mașinilor similare care funcționează izolat".

În ceea ce privește limbajul pentru mașini, M. Lavrentiev a arătat că „este necesar un limbaj care îl va ajuta pe om să stabilească dialogul direct cu mașina. Nu de mult, la Akademgorodok din Novosibirsk s-a desfășurat un simpozion unional pe tema «Noile limbaje algoritmice». Au fost dezbătute rezultatele activității cu limbajele „ALGOL-60" și „FORTRAN" care au devenit standarde internaționale. S-au discutat perspectivele limbajelor universale „PL-1" și „ALGOL-68". În viitor omul va avea cerințe mai mari față de mașini... Iar mașinile au de pe acum cerințe sporite față de om... S-a dovedit că pentru conducerea lor, oricît ar părea de paradoxal, e nevoie de o calificare mai înaltă decît pentru conducerea oamenilor-calculatori sau a birourilor de calcul. Pentru a aplica metodele matematice la probleme de fizică, biologie sau tehnică este nevoie de specialiști capabili să traducă esența fizică, mecanică a problemelor, în limbajul matematic — să construiască, deci, un model. Se cer cadre de înaltă calificare și cu un profil esențial deosebit de cel care era necesar cu 15—20 de ani în urmă. Vechea formulă, că fiecare trebuie să știe din toate cîte puțin, s-a perimat. Astăzi trebuie să știi dacă nu totul, în orice caz foarte mult din ceea ce se referă la profesiunea pe care o ai...

A devenit limpede pentru toată lumea că principalul în învățămînt este de a ajuta tineretul să gîndească la o vîrstă cît mai fragedă. Cu alte cuvinte, să-i învățăm pe tineri să se orienteze rapid în avalanșa de informații. Cu cinci ani în urmă, noi am organizat la Akademgorodok o școală-internat de fizică-matematică și, prin intermediul olimpiadelor siberiene de fizică, matematică și chimie găsim și primim la această școală pe cei mai înzestrați copii..."

Răspunzînd la o întrebare despre modul în care ar trebui pregătiți mai bine matematicienii, nu numai pentru munca științifică, ci și pentru laboratoarele uzinale, pentru învățămîntul superior, M. Lavrentiev remarca: „Să căutăm talentele, să le cultivăm, să le cruțăm, să le încredințăm cu curaj probleme complexe. În prezent, în jurul Akademgorodok-ului încep să apară birouri de proiectare și stații-pilot pentru aplicarea descoperirilor științifice realizate în ultimul deceniu la institutele din Akademgorodok. Construirea lor se va termina în anul 1972. Unele birouri de proiectare vor intra în funcțiune mai repede. Activitatea lor începe de pe acum și, în mare măsură, este legată de pregătirea cadrelor. Avem nevoie de tineret care să lucreze în aceste noi instituții și întreprinderi. De aceea, vrem să înființăm încă o instituție de învățămînt superior, care va pregăti specialiști în domeniul ciberneticii tehnice. La universitate, care se ocupă de pregătirea în domeniul științelor fundamentale, se va crea o facultate pentru tehnica cea mai modernă, bazată pe descoperirile științifice contemporane".

Pornind de la faptul că în lume există în prezent 1200 de ramuri ale științei și că majoritatea acestora au contingențe cu matematica, acad. M. Lavrentiev a făcut unele aprecieri asupra modului în care se orientează matematicienii în acest „torent" de informații. „Dacă matematicienii și-ar consacra tot timpul studierii acestor informații — **spunea el** — probabil că 90% din ele tot n-ar putea fi prinse în obiectivul cercetărilor. Pentru a ne orienta mai bine în direcțiile principale ale științei contemporane, sînt necesare contacte directe cu oamenii de știință de peste hotare. Acest lucru e valabil în egală măsură pentru biologi, pentru fizicieni, ca și pentru matematicieni. Matematicienii siberieni caută să dezvolte legături creatoare cu oamenii de știință de peste hotare, și în primul rînd din țările socialiste, participînd frecvent la congrese, colocvii, simpozioane internaționale și făcînd schimb de lectori".

EFECTE ALE INVESTIȚIILOR DE CAPITAL DIN FONDUL DE AMORTIZARE

FENOMENUL creșterii considerabile a amortizărilor de capital fix — și deci și a investițiilor care se finanțează din acest fond — în condițiile capitalismului monopolist de stat este îndeobște cunoscut. Înregistrîndu-l, Simon Kuznets spune că ritmul de creștere a consumului de capital a fost apreciabil mai mare decît acela al acumulării brute de capital, astfel încît raportul dintre amortizare și acumularea brută a crescut și el: de la 0,4 în perioada 1869—1888 la 0,65 în perioada 1946—1955. „Cu alte cuvinte, în prima perioadă au fost necesari 1,7 dolari de acumulare brută pentru a se crea 1 dolar de acumulare netă, adică un adaos net la stocul de capital; în deceniul recent, au fost necesari aproape 3 dolari de acumulare brută pentru a se obține același rezultat"[1]. În continuare, S. Kuznets este preocupat de explicarea cauzelor fenomenului. După părerea noastră, acestea ar putea fi rezumate în două propoziții principale: creșterea masivă a capitalului în funcțiune și efectele progresului tehnic. Dar, poate că la fel de importantă pe cît este aflarea cauzelor fenomenului este și aflarea efectelor pe care creșterea amortizărilor le produce asupra creșterii venitului național și asupra profitului și ratei profitului. Acesta este obiectivul căruia îi consacrăm rîndurile de mai jos[2].

Să începem cu efectele asupra creșterii venitului. Se știe că prin investiții **brute** de capital se înțelege **suma** investițiilor din fondul de amortizare și a investițiilor **nete** din venitul național. Presupunem, în deplină conformitate cu realitatea, că ambele tipuri de investiții se realizează la același nivel al tehnicii (noi) sau că, pentru ambele este valabil același coeficient marginal al capitalului. După cum se va vedea imediat, problema este rezolvată prin chiar formularea acestei ipoteze. Mai avem, totuși, nevoie și de o a doua ipoteză, care se întemeiază și ea pe realitățile și statisticile țărilor capitaliste industriale: fondul de amortizare este în întregime reinvestit.

Notăm: $Y = PNN$ = produsul național net; I_n = investițiile nete, din Y; I_A = investițiile din fondul de amortizare; $I_b = I_n + I_A$ (investițiile brute); I_A = partea din Y creată prin efectul I^A.

Conform ipotezei cu privire la coeficientul marginal al capitalului:

$$\Delta Y - I_n \Big/ \frac{I_b}{\Delta Y} = \Delta Y_A$$

ceea ce poate fi scris și în felul următor:

$$\Delta Y\left(1 - \frac{I_n}{I_b}\right) = \Delta Y_A$$

$$1 - \frac{I_n}{I_b} = \frac{\Delta Y_A}{\Delta Y}$$

$$\frac{I_b - I_n}{I_b} = \frac{I_A}{I_b} = \frac{\Delta Y_A}{\Delta Y}.$$

Așadar, raportul dintre creșterea venitului prin investițiile din amordizări și creșterea totală a venitului este egal cu raportul investițiilor din amortizare față de investițiile brute.

Pentru perioade mai mari de un an, calculul statistic poate fi efectuat pe baza formulei:

$$\sum_0^{t-1} I_A \Big/ \sum_0^{t-1} I_b,$$

unde indicele **O** este anul de bază, iar (t-1) este anul penultim al perioadei considerate.

Aplicarea concretă a acestei formule întîmpină, firește, dificultăți de ordin statistic. În ce ne privește, am efectuat calculele pe următoarea bază: pornind de la produsul național net și de la investiția brută totală, care cuprinde suma investițiilor de capital constant productiv și a investițiilor în construcțiile de locuințe, am obținut, prin scăderea ultimelor, valorile investițiilor brute de capital constant productiv (inclusiv variația stocurilor); din amortizările totale, am scăzut apoi — cu ajutorul unor calcule aproximative — amortizările în construcțiile de locuințe, obținînd astfel amortizările la capitalul constant productiv. Diferența dintre investiția brută de capital constant productiv și amortizările de capital constant productiv, respectiv investițiile din aceste amortizări, reprezintă investiția netă. A putut fi determinat, în felul acesta, raportul I_A/I_b

Raportul $I_A/I_b = \Delta Y_A/\Delta Y$ în S.U.A., R.F.G., Franța și Anglia (în procente)

	1951—1957	1957—1965
S.U.A.	54,3	73,1
R.F.G.	41,5*	40,2**
Franța	50,9	44,8
Anglia	55,8	47,3

*) 1951—1960; **) 1961—1966.
Surse: anuarele statistice ale țărilor.

pe perioada anilor 1950—1965, perioadă care a fost împărțită în două subperioade.

Deși numai în S.U.A. se înregistrează o accentuată creștere a raportului considerat în cea de-a doua subperioadă, mărimea lui absolută rămîne, și în celelalte țări, apreciabilă, iar fenomenul efectului investițiilor de capital din fondul de amortizare asupra creșterii venitului nu poate să nu pună într-o lumină nouă problema acumulării de capital în țările capitalului monopolist și în condițiile revoluției tehnico-științifice. Ne mulțumim, aici, a atrage doar atenția asupra faptului în sine al implicațiilor multiple posibile ale fenomenului, pentru a putea trece imediat la efectele creșterii amortizărilor și ale creșterii investițiilor din amortizare, asupra profitului și ratei profitului.

Folosim următoarele notații:

Y = „valoarea adăugată" netă, adică valoarea de după scăderea amortizărilor, sau $= Y_A + Y_n$; Y_A = partea din Y creată prin efectul I_A; Y_n = partea din Y creată prin efectul I_n; P_n = profitul capitalist din Y_n; P_A = profitul capitalist din Y_A; $P = P_A + P_n$; $m = P/Y$; S = suma salariilor funcționarilor plătibile din P; T = suma impozitelor directe plătibile din P; $P_l = P - S - T$; $P_{1A} = \frac{P_A}{P} P_1$; $P_{1n} = \frac{P_n}{P} P_1$;

$$m_A = \frac{P_{1A}}{Y_A} : m_n = \frac{P_{1n}}{Y_n};$$

K_n = valoarea reală netă a capitalului în construcții industriale și echipament în anul precedent plus investiția netă pentru anul respectiv; $pr' = P_{lA}/K_n$, unde K_n este constant la nivelul anului de bază; $pr'' = P_{ln}/K_n$, unde K_n este variabil, îmbrăcînd, adică, valorile fiecărui an al seriei considerate.

Atragem atenția că **m** exprimă ponderea profitului în valoarea adăugată netă și că din datele statistice ale S.U.A., pentru industria prelucrătoare, prelucrate de noi, rezultă o tendință apreciabilă de creștere a acestei ponderi (de la 0,58 în anul 1950 la 0,68 în anul 1965), ceea ce echivalează cu o creștere a ratei plusvalorii (de la 138% în 1950 la 212% în 1965). În cele ce urmează, vom presupune, totuși, exclusiv în scopurile demonstrației teoretice, că **m** rămîne constant. Pentru verificările statistice, vom considera însă, bineînțeles, situația reală. Să începem cu influența asupra profitului.

Deci:

$$(1)\quad dP = mdY = m(dY_A + dY_n),$$

$$(m = \text{constant})$$

Și, dacă în același scop al demonstrației, îl considerăm și pe Y_n constant,

$$dP = mdY_A.$$

împărțind ambii termeni la P și la dt (t = timpul), obținem:

$$(1')\quad \frac{dP}{dt}\frac{1}{P} = \frac{dY_A}{dt}\frac{1}{Y} = \frac{dY_A}{dt}\frac{1}{Y_A}\frac{Y_A}{Y}.$$

Am stabilit deci că **P** poate să crească fără consum suplimentar (în scop de investiție) din **Y**, respectiv din **P**, și menținînd chiar pe **m** (și pe Y_n) constante. Ritmul de creștere al lui **P** nu depinde decît de efectul investițiilor din amortizare asupra lui **Y**.

Acum, în ceea ce privește rata profitului. În scopurile pe care le avem aici în vedere, putem defini rata profitului ca raport între profit și capitalul fix net. Se înțelege că, dacă am adăuga și capitalul variabil la numitor, mărimea absolută a ratei profitului ar scădea întrucîtva, dar ceea ce ar rezulta după această adăugire nu ar face decît să accentueze tendințele care apar și fără includerea capitalului variabil.

Întrucît investițiile din amortizare — presupuse egale valoric cu înseși amortizările — nu pot modifica, prin definiție, valoarea capitalului în funcțiune, va trebui să considerăm — în cazul lui **pr'** — drept constantă — la nivelul anului de bază al seriei considerate — valoarea lui K_n:

$$(2)\quad pr' = \frac{P_{1A}}{K_n} = m_A \frac{Y_A}{K_n}$$

$$(K_n \text{ și } m_A = \text{constante}) \text{ și}$$

$$(2')\quad \frac{dpr'}{dt}\frac{1}{pr'} = \frac{dY_A}{dt}\frac{1}{Y_A}.$$

Deosebirea între ritmul de creștere al lui **P** și ritmul de creștere al lui pr' este că ultimul crește mai repede decît primul, întrucît în cazul lui P, ritmul lui Y_A trebuie înmulțit cu raportul Y_A/Y, care, prin definiție, este subunitar.

Am stabilit, așadar, că în cazul profitului provenit din Y_A, respectiv din investițiile din amortizare, ritmul de creștere a ratei profitului — chiar dacă m_A rămîne constant — nu este limitat decît de însuși ritmul de creștere al lui Y_A.

Să trecem, acum, la efectul investițiilor **nete** asupra ratei profitului:

$$(3)\quad pr'' = \frac{P_{1n}}{K_n} = m_n \frac{Y_n}{K_n}$$

$$(K_n \text{ variabil și } m_n \text{ constant}) \text{ și}$$

$$(3')\quad \frac{dpr''}{dt}\frac{1}{pr''} = \frac{dY_n}{dt}\frac{1}{Y_n} - \frac{dK_n}{dt}\frac{1}{K_n}.$$

Chiar dacă ritmul lui Y_n ar fi la fel de rapid ca cel al lui Y_A, ritmul lui pr" va fi micșorat cu ritmul lui K_n. S-ar putea ca preferințele capitaliștilor pentru I_A sau pentru I_n să fie determinate nu numai de mărimile absolute ale celor două rate ale profitului, ci și de tendințele lor de creștere. Oricum, în medie, pe ansamblul economiei, ritmul lui pr' este mai mare decît cel al lui pr", ceea ce nu înseamnă însă că în anumite ramuri și în anumite perioade, **pr"** să nu poată fi nu numai în mod absolut mai mare decît **pr'**, dar și să crească mai repede decît acesta, cel puțin pentru o bucată de vreme.

Vom prezenta încercările noastre de verificare statistică a celor ce preced numai pentru industria prelucrătoare a S.U.A., folosind în acest scop datele statistice cele mai recente de care am putut dispune (1968). Facem această precizare, pentru că aceste date cuprind unele modificări apreciabile față de datele anterioare. Bineînțeles că nici verificările pe baza acestora din urmă nu modifică concluziile noastre, dar valorile numerice sînt altele. Repetăm, totodată, că pentru aceste verificări vom considera **situația reală**, abandonînd, adică, ipoteza unui **m** constant și, în expresia (1), și a unui Y_n constant.

Să începem cu expresia (1'), care, în cazul situației reale devine:

$$(1'')\quad \frac{dP}{dt}\frac{1}{P} = \frac{dY_A}{dt}\frac{1}{Y_A}\frac{Y_A}{Y} + \frac{dm}{dt}\frac{1}{m}\frac{Y_A}{Y} + \frac{dY_n}{dt}\frac{1}{Y_n}\frac{Y_n}{Y} + \frac{dm}{dt}\frac{1}{m}\frac{Y_n}{Y}.$$

Datele statistice pe care le-am utilizat în scopul verificării sînt, în principal, cele pe care ni le furnizează diferitele tabele din **Statistical Abstract of the United States**, 1968. După prelucrarea acestor date, am obținut, pe bază de prețuri constante (1958), următoarele valori [notăm ritmurile cu r (...), de exemplu: pentru $\frac{dY_A}{dt}\frac{1}{Y_A}$ scriem $r(Y_A)$] pentru perioada anilor 1950—1965:

$r(Y_A) = 5{,}8\%$

$r(m) = 1{,}1\%$

$r(Y_n) = 2{,}1\%$

$r(P) = \boxed{6{,}04\%}$

$Y_A/Y = 0{,}78$ (media perioadei)

$Y_n/Y = 0{,}22$ (media perioadei)

Dacă reținem numai variabilele independente din expresia (1") și efectuăm numai pentru acestea însumarea cifrelor obținute din datele statistice, obținem un r(P) de 6,09%. După cum se vede, față de un r(P) de 6,04%, obținut statistic direct coincidența este aproape perfectă.

Pentru expresiile (2) și, respectiv, (3) situațiile reale se exprimă astfel:

$$(2'')\quad \frac{dpr'}{dt}\frac{1}{pr'} = \frac{dY_A}{dt}\frac{1}{Y_A} + \frac{dm_A}{dt}\frac{1}{m_A} \text{ și}$$

$$(3'')\quad \frac{dpr''}{dt}\frac{1}{pr''} = \frac{dY_n}{dt}\frac{1}{Y_n} + \frac{dm_n}{dt}\frac{1}{m_n} - \frac{dK_n}{dt}\frac{1}{K_n}.$$

Rezultatele comparate ale celor două rate ale profitului între valorile statistice și cele determinate pe baza acestor două expresii sînt următoarele:

	Pe baza calculului statistic direct	Pe baza expresiilor matematice
r(pr')	8,00%	7,93%
r(pr")	0,87%	0,85%

Să revenim, pentru un moment, asupra ritmului de creștere al lui **P**: dacă, potrivit ipotezei inițiale, atît **m** cît Y_n ar fi fost constante, ritmul lui **P**, pentru perioada anilor 1950—1965, ar fi fost — ca efect exclusiv al investițiilor din amortizare — de **4,52%** (conform expresiei (1')), în loc de **6,04%**, cît a fost el în realitate, ca efect combinat și al creșterii lui m și al creșterii lui Y_n (adică al investițiilor nete). După cum se vede, ponderea efectului I_A în ritmul efectiv a fost de 75%. La fel, în ceea ce privește r(pr'): conform expresiei (2'), ca efect exclusiv al $r(Y_A)$, r(pr') ar fi fost de 5,8%, în loc de 8,0%, cît a fost el în realitate, adică în cazul adăugirii efectului $r(m_A)$. Ponderea efectului Y_A (adică al I_A) a fost, deci, și în acest caz, de aproape 73%. În sfîrșit, conform expresiei (3'), r(pr") ar fi fost de — **0,70%**, ca efect exclusiv al investițiilor nete; r(pr") nu devine pozitiv decît prin efectul creșterii lui m_n întrucît $r(m_n) = 1{,}55\%$.

Așadar, atît asupra venitului, cît și asupra profitului și ratei profitului, investițiile de capital din amortizări în industria prelucrătoare a S.U.A., în perioada anilor 1950—1965, au produs efecte care depășesc în măsură apreciabilă pe cele ale investițiilor nete. Acestea sînt, fără îndoială, consecințe ale volumului mare de capital în funcțiune, dar, totodată, și ale revoluției tehnico-științifice. În întreg procesul reproducției capitalist-monopoliste de stat, rolul investițiilor din amortizări pare că a devenit astfel precumpănitor. Un calcul al însăși creșterii acestor investiții — datorită procesului compus al amortizării (și reinvestirii) înseși investițiilor din amortizare — ar scoate și mai mult în evidență acest rol.

dr. Iosif ANGHEL

---

[1]) Vezi: **Simon Kuznets**. Capital in the American Economy — Its Formation and Financing. Princeton University Press, 1961. pag. 395. După propriile noastre calcule referitoare însă exclusiv la industria prelucrătoare a S.U.A și întemeiate pe datele statistice cele mai recente de care am putut dispune (1968), raportul dintre investițiile din fondul de amortizare și investiția brută a variat, între 1956 și 1966, între 0,66 și 0,96; dar tendința a fost mai întîi de creștere (de la 0,86 în 1956 la 0,96 în 1960 și 1,00 în 1961, an de criză), și apoi de scădere: de la 0,96 în 1962 la 0,66 în 1966.

[2]) La această cercetare au colaborat: S. Sava, cercetătoare științifică principală, și E. Cosmescu, cercetătoare științifică, ambele din Institutul de cercetări economice al Academiei Republicii Socialiste România.

ECONOMIE MONDIALĂ

Algeria

VIRTUȚILE INDUSTRIALIZĂRII

INTRAT ÎN VIGOARE cu putere de lege la 1 ianuarie, primul plan algerian pe patru ani (1970—1973), al cărui conținut a fost prezentat recent opiniei publice, se remarcă printr-o orientare hotărîtă în direcția industrializării, pentru care se alocă 40% din totalul celor 26,7 miliarde de dinari (la cursul oficial 1 dinar = 1,1 franci) al investițiilor. Pe această bază, față de un ritm mediu anual de creștere a produsului intern brut de 9%, producția industrială ar urma să sporească în această perioadă cu 13,4% pe an. „Este un program ambițios, declară Abdallah Khodja, director general al Planului, dar necesar pentru a putea spera să cîștigăm cursa dezvoltării". Realizarea acestui plan, întocmit de un grup de economiști algerieni, ar marca un nou pas pe calea asigurării independenței economice a țării.

Din perioada colonială, de care Algeria e despărțită de mai puțin de opt ani, ea a moștenit o industrie slabă și eterogenă, o agricultură dezechilibrată, o școlarizare insuficientă. În concepția autorităților responsabile algeriene, tocmai înlocuirea acestor structuri purtînd pecetea colonialismului constituie obiectivul strategic al planificării. Sînt așteptate progrese importante printre altele în ce privește producția de oțel și valorificarea hidrocarburilor. Extracția de petrol, actualmente de 49 milioane de tone, ar urma să atingă 65 milioane în 1973, la aceasta aducîndu-și contribuția și un grup de specialiști români. Dar Algeria nu se limitează la a rămîne doar un mare producător de petrol. Practic inexistentă în momentul obținerii independenței, industria prelucrătoare a petrolului are la activul său realizarea unui combinat petrochimic la Arzew, actualmente în curs de extindere. Tot la Arzew, societatea algeriană de stat „Sonatrach" va construi pînă în 1973 o nouă uzină de lichefiere a gazelor naturale — a treia — în vederea exportului.

Gama premierelor industriale algeriene urmează să includă în acești patru ani laminate, motoare termice și electrice, tractoare, mașini-unelte, transformatoare, frigidere, motociclete, fibre sintetice, obiecte sanitare etc. Paralel se va lărgi considerabil producția de îngrășăminte. Sporuri sînt prevăzute și la o serie de produse ale industriei alimentare, textile și de pielărie. Se apreciază că dacă aceste ultime prevederi se vor realiza în întregime, Algeria ar putea renunța la importul respectivelor produse, căruia în prezent îi este tributară.

Agricultura, care ocupă încă 75% din cei aproape 15 milioane de locuitori ai țării, va beneficia de circa 16% din totalul investițiilor din plan. Se subliniază că niciodată pînă acum efortul consimțit în favoarea acestui sector nu a fost atît de mare, mai ales dacă se au în vedere și investițiile făcute în industrie și infrastructură în folosul agriculturii.

În același timp, alocînd 11% din totalul investițiilor pentru învățămînt și formarea profesională a cadrelor naționale, Algeria se preocupă de crearea unei premise fundamentale pentru traducerea în viață a obiectivelor de perspectivă pe care și le-a propus.

Dinu DRAGOMIRESCU

Piața Comună

CONFLICTUL „INUTIL"

REZULTATELE cu care s-a încheiat ultima dezbatere a consiliului ministerial al Pieței Comune (6—7 februarie) nu sînt chiar atît de înecate în confuzie precît le-au prezentat unii. Dimpotrivă, divergențele, și esența lor, au rămas tot atît de clare ca în trecut. Evident, din nou au fost elaborate compromisuri și încă o dată a fost salvată iluzia de mișcare și continuitate.

În fond, nici unul din cei șase miniștri de finanțe prezenți la Bruxelles nu avea mandat să asume, în numele țării sale, obligația de a transfera din bugetul național în bugetul «parlamentului european», fonduri asupra cărora nu consiliul ministerial ci acesta ar avea să decidă. Deși olandezii lăsaseră să se înțeleagă că nu vor ratifica acordul privind finanțarea politicii agricole comune dacă Adunarea de la Strasbourg nu-și capătă rolul stabilit inițial, stăruința lor n-a mers prea departe. Concesia făcută de francezi e fără mari consecințe. Parlamentul nu va căpăta depline puteri asupra fondurilor comunitare. Nici măcar asupra bugetului de cheltuieli administrative nu va putea decide singur. Comisia de la Bruxelles va stabili ea, anual, o rată maximă de creștere a cheltuielilor administrative, calculînd-o în funcție de evoluția produsului național brut al fiecărei țări membre, de rata medie a sporurilor bugetare pe plan național, de indicele privitor la costul vieții.

De altfel, proporția cheltuielilor administrative asupra cărora Adunarea de la Strasbourg va avea să ia asemenea hotărîri limitate, reprezintă față de bugetul total de 15,5 miliarde de franci francezi al Comunității doar 3,5%.

Desigur e vorba de amănunte, dar cu o semnificație politică majoră. Într-o problemă esențială ca aceea a puterilor «parlamentului european» compromisul la care s-a ajuns nu poate fi înscris la activul „instituționaliștilor", adică al doctrinarilor care promovează ideea organismelor integrate, supranaționale, independente de statele respective.

În schimb, aranjamentele privind finanțarea politicii agricole comune vor putea intra acum în vigoare, potrivit cu schema procentelor fixe stabilite în decembrie. În ce o privește, Franța pare satisfăcută. Acest lucru a și fost urmărit de partenerii ei, care doresc ca dînsa să coopereze fără dificultăți la admiterea Angliei și a celorlalte țări candidate în Piața Comună.

În pofida noilor compromisuri din activitatea „Comunității Europene", nimeni dintre fruntașii organizației nu se declară optimist față de perspectivele unei unificări economice și politice reale. E adevărat că un ziar francez — referindu-se la recenta reuniune a consiliului ministerial și la „primejdia care o amenințase ca cearta în jurul supranaționalității să reînvie" — scria că miniștrii au izbutit să înăbușe în fașă „un conflict inutil". Nu pare deloc sigur că ceea ce nu mai e de mult în fașă, a fost înăbușit cu adevărat. Și nu e suficient să spui că un conflict este „inutil" pentru ca el să înceteze cu adevărat de a mai exista. Dacă adjectivele ar putea ele să rezolve problemele politice, nici n-am mai avea azi în dicționarul diplomaților alte părți ale vorbirii.

A. A.

India

„TRANȘEELE" DREPTEI

DUPĂ O SCURTĂ ACALMIE, scena Parlamentului central din New Delhi a reintrat în atenția observatorilor politici și, evident, a celor mai largi pături ale populației indiene. Elementul intervenit, de natură să catalizeze opinia publică, de altfel foarte activă în această țară confruntată cu serioase probleme economice, nu este nou: legea pentru naționalizarea principalelor 14 bănci din țară.

Proiectul de naționalizare a principalelor 14 bănci indiene, pregătit de primul ministru Indira Gandhi și susținut de aripa de stînga a Congresului, a constituit, începînd din vara anului trecut, principalul subiect de discuție și, după cum se știe, principala sursă de conflict între cele două aripi ale partidului de guvernămînt. Față de ideea instituirii controlului de stat asupra a 25% din rezervele bancare ale țării, față de intenția de a bara calea influenței monopolurilor în viața economică și politică a Indiei, forțele de dreapta din cadrul Congresului, în înțelegere cu dreapta și extrema dreaptă din afara partidului de guvernămînt (partidele Iah Sangh și Swatantra), au inițiat o întreagă mișcare de boicot, pe diverse planuri, care s-a soldat însă cu un eșec. Alegerile prezidențiale au impus un președinte cu vederi democratice, parlamentul a promulgat legea naționalizării, tabloul de forțe din conducerea partidului C.N.I. s-a precizat în favoarea aripei de stînga.

Împotriva „filtrului" obstrucționist al dreptei conducerile partidelor progresiste și democratice au organizat un larg front comun nu numai pentru a condamna invalidarea, în diverse modalități, de la mișcarea grevistă la demonstrația de stradă, ci și anunțîndu-și hotărîrea de a susține pe primul ministru în vederea prezentării în fața parlamentului, întrunit astăzi în sesiune bugetară, a proiectului de naționalizare a **tuturor** băncilor din țară și de instituire a „controlului social" asupra băncilor străine care activează în India. Consfințirea la 14 februarie de către președintele Republicii a legii promulgate de parlament clarifică, în contextul puternicelor fricțiuni care însoțesc punerea în practică a acestei reforme democratice, caracterul poziției acelor forțe care, servind interesele marelui capital, acționează împotriva sensului limpede al timpului.

Radu BUDEANU

CRONICA SĂPTĂMÎNII

Sistemul monetar occidental

CURSURILE FLEXIBILE — O NOUĂ SOLUȚIE

LA ULTIMA REUNIUNE de la Basel, a guvernatorilor băncilor centrale, la sfîrșitul primei decade a lunii, a figurat din nou — spre surprinderea observatorilor — problema deficitului balanței de plăți a S.U.A. și studierea posibilității de a introduce cursuri de schimb flexibile în locul sistemului actual de cursuri fixe.

Cum se explică asemenea preocupări tocmai în momentul în care numeroși economiști occidentali socoteau că anul trecut a avut loc o victorie neechivocă a dolarului în lupta sa cu aurul și că s-a trecut în practică de la etalonul aur-devize la etalonul dolar? După cum se știe, diferitele aranjamente adoptate de grupul celor zece sau în cadrul F.M.I. au redus treptat importanța aurului. Crearea drepturilor speciale de tragere a sporit lichiditățile internaționale, iar piața dublă a aurului, în funcțiune din martie 1968, a constituit un pas spre demonetizarea metalului prețios. Intr-un amplu studiu publicat săptămîna aceasta în ziarul **Le Monde**, cunoscutul economist Jacques Rueff amintea că angajamentul luat la acea dată de băncile centrale, de a nu cumpăra sau vinde aur pe piața liberă, echivala cu crearea unui mecanism prin care transformarea dolarilor deținuți de ele în aur nu mai putea fi efectuată decît cu acordul autorităților americane. Prin această măsură, spunea Rueff, „dolarul a devenit o monedă neconvertibilă și etalonul aur și devize s-a transformat în fapt într-un etalon — dolar".

În acest context, pare ciudată preocuparea pentru o modificare a cursurilor fixe în cursuri flexibile.

Atît Jacques Rueff cît și alți economiști consideră că explicația constă în natura însăși a noului etalon. Acesta, deși a fost impus de Statele Unite, nu posedă totuși calitățile aurului, valoarea lui nefiind imuabilă și obiectivă ci modificîndu-se în funcție de politica țării emițătoare.

Într-adevăr consilierii economici ai Washingtonului se arată deosebit de îngrijorați de accelerarea procesului inflaționist — creșterea prețurilor ajungînd anul trecut la 6,1% — și de deficitul record al balanței de plăți, apreciat preliminar la 7 miliarde dolari pentru același an. În plus, perspectivele de combatere eficientă a inflației în 1970 sînt incerte, deoarece măsurile adoptate vor fi inevitabil timide în preajma alegerilor din noiembrie.

În aceste condiții, pentru experții monetari pare inevitabilă apariția de noi valuri speculative împotriva dolarului, în favoarea unor monede a căror putere de cumpărare nu este erodată. Tocmai pentru a evita asemenea momente critice autoritățile americane sprijină trecerea la cursuri flexibile. Acestea ar permite o marjă cu mult mai importantă de variații a cursului în jurul parității oficiale (± 2—3% în loc de ± 1% în prezent) pe piață, fără ca acest lucru să necesite intervenția băncii centrale respective. Fără îndoială o asemenea modificare ar înlesni apărarea dolarului. Dar, de pe acum propunerea a suscitat reacții vii din partea unora dintre membrii „clubului monetar" occidental nemulțumiți de menținerea privilegiilor unilaterale pentru dolar.

Irina VIANU

Cacaoa

SCĂDEREA CURSURILOR

PRINTRE MATERIILE PRIME cotate la bursele de mărfuri occidentale, cea care produce mari amărăciuni este cacaoa. Cauza — scăderile tot mai brutale ale cursurilor pe piața mondială. Evoluția actuală a prețurilor la care este vîndută cacaoa pe piața internațională este rezultatul atît al unor influențe pe termen lung cît și al unora ce s-au manifestat în mod pregnant îndeosebi în ultimii doi-trei ani. În ce privește factorii de durată, ca produs agro-alimentar rezultat al monoculturii, ea se înscrie în rîndul acelor mărfuri exportate de către țările în curs de dezvoltare ale căror prețuri sînt reflectate de înrăutățirea raportului de schimb din comerțul respectivelor state. Din 1954, cînd a atins prețul maxim postbelic (1070,2 dolari tona), cacaoa a suferit o deteriorare de cotare la bursă — cu oarecari oscilații — ajungînd la un preț derizoriu — 396,3 dolari în 1965, considerat că nu acoperea nici măcar costul la producător. De atunci, prețul încetase să scadă, îndeosebi sub influența rezistenței crescînde a țărilor producătoare, nemaiatingînd însă nici măcar valorile medii ale anilor 1950—1960. Sfîrșitul anului 1969 a înregistrat o brutală cădere de prețuri la burse, tendință continuată pînă în momentul de față.

Motivele prăbușirii cursurilor sînt puse în legătură cu o serie de factori ce au acționat în ultima perioadă. Astfel, se apreciază că totalitatea consumului mondial manifestă o tendință de reducere, ceea ce va duce, desigur, la o creștere a stocurilor la producători. Se apreciază, de pildă, că în 1970 producția mondială va fi cu 4% mai mare, pe cînd consumul cu 4% mai mic, ceea ce ar însuma o sporire a stocurilor cu circa 8%. Pe de altă parte, unii dintre consumatorii de cacao și derivați ai prelucrării ei (untul de cacao), au trecut la folosirea unor înlocuitori în perioada în care recoltele mondiale fuseseră relativ mai scăzute. Ca atare, ei ezită să revină la utilizarea produselor naturale, probabil și din pricina diferențelor de beneficiu asigurat de înlocuitori.

Pierderile totale, la o scădere a prețurilor cu 10% (cît a reprezentat căderea prețurilor din decembrie 1969 pînă la 15 februarie 1970) sînt estimate, la ansamblul producției și exportului anului 1969, la peste 100 milioane de dolari. Piața mondială a produsului agro-alimentar cacao cunoaște însă o situație aparent paradoxală: în vreme ce materia primă (boabele) suferă scăderi de prețuri, produsele derivate (pulberea și untul de cacao, ciocolata) cunosc creșteri apreciabile de prețuri la consumatorul intern din țările capitaliste dezvoltate. Diferențele, substanțiale, sînt încasate, în cea mai mare parte, de către monopolurile internaționale ce acționează pe piața mondială a acestui produs.

Încercări de a contracara tendințele de scădere a prețurilor au fost făcute de către țările producătoare pe mai multe direcții: limitarea producției, scăderea stocurilor, încheierea unui acord internațional. Ele nu au avut succes, pînă în momentul de față, în primul rînd pentru faptul că, fiind obiect al monoculturii, producția de cacao reprezintă o sursă vitală de venituri pentru respectivele țări, silite să vîndă — indiferent de nivelul prețurilor — pe piața mondială.

dr. N. S. STĂNESCU

DOUĂ DECENII DE COLABORARE TEHNICO-ŞTIINŢIFICĂ ROMÂNO-SOVIETICĂ

LA 17 FEBRUARIE a.c. s-au împlinit 20 de ani de la semnarea Acordului privind colaborarea tehnico-ştiinţifică între Republica Socialistă România şi Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, prilej de evocare şi subliniere a prieteniei trainice dintre România şi Uniunea Sovietică, dintre popoarele român şi sovietic. In conformitate cu prevederile Acordului a fost constituită Comisia româno-sovietică de colaborare tehnico-ştiinţifică, a cărei sarcină de bază constă în organizarea acestei activităţi îndeosebi pe calea schimbului de documentaţii tehnice şi a vizitelor de studiu ale specialiştilor pentru schimb de experienţă şi cunoaşterea reciprocă a realizărilor tehnico-ştiinţifice din cele două ţări.

Trebuie relevat faptul că în aceşti 20 de ani continua creştere a potenţialului economic şi tehnico-ştiinţific al României şi Uniunii Sovietice, sporirea complexităţii industriei şi accentuarea procesului de diversificare a producţiei în cele două ţări au creat largi posibilităţi pentru desfăşurarea colaborării tehnico-ştiinţifice, care s-a dezvoltat cu succes, înregistrîndu-se realizări din cele mai fructuoase. În activitatea Comisiei româno-sovietice de colaborare tehnico-ştiinţifică se înscrie organizarea celor 24 sesiuni ale Comisiei — întrunite alternativ în România şi Uniunea Sovietică — cu care prilej au fost convenite şi realizate numeroase teme de colaborare în favoarea ambelor părţi.

Experienţa transmisă U.R.S.S. de către România cuprinde îndeosebi probleme din domeniul industriei chimice, industriei petrolului, industriei construcţiilor de maşini, siderurgiei, industriei lemnului, agriculturii, industriei uşoare şi alimentare. Ea se referă, în principal, la transmiterea de documentaţii tehnice privind: tehnologia de fabricare a sodei; fabricarea anhidridei acidului silicic; staţia pilot de extragere a hidrocarburilor aromate; sistemul de circulaţie de la instalaţiile de foraj 4 DH-315; staţii plutitoare pentru irigaţii; prelucrarea inelelor şi a barelor pentru inelele de rulmenţi; instalaţii pentru producerea şi uscarea furajelor verzi; industrializarea construcţiilor rurale; instalaţii pentru răcirea cimentului, apretarea ţesăturilor textile; procesul tehnologic pentru finisarea şi tratarea ciorapilor etc. Totodată, specialiştilor sovietici li s-a oferit posibilitatea de a cunoaşte o serie de probleme referitoare la: instalaţiile pentru producerea acidului adipic şi a anhidridei ftalice; proiectarea şi construirea întreprinderilor în industria chimică; fabricarea sapelor de luare a probelor mecanice; tehnologia de producţie a oţelurilor pentru rulmenţi; producerea utilajului pentru prelucrarea lemnului; ajustajul laminatelor din metal; producerea tablelor din oţel la laminorul de 3300; forajul sondelor de gaze; aparatura automată de prelucrare a datelor seismice; organizarea unui combinat zootehnic; organizarea lucrărilor de tăiere a pădurilor în zonele muntoase; utilaje şi elevatoare pentru morărit; exploatarea stratelor carbonifere groase ş.a.

Temele de colaborare în favoarea României sînt, îndeosebi, din domeniul industriei construcţiilor de maşini, industriei chimice, siderurgiei ,energiei electrice, industriei petrolului şi gazelor, industriei miniere, industriei alimentare, agriculturii etc. Dintre acestea se pot menţiona, ca mai importante, primirea de documentaţii tehnice privind: fabricarea rulmenţilor cu role şi a rulmenţilor cardanici; tehnologia de execuţie a grupurilor sincrone de la autocamionul ZIL 130; fabricarea anvelopelor radiale; fabricarea dextranului; încălzitorul de abur central vertical al instalaţiei tip TP-60; cazanele recuperatoare de abur tip KV-60-2 şi KV-80-3; canalizările în sistemele de irigaţii şi desecări ş.a.

În cadrul colaborării tehnico-ştiinţifice, specialiştilor români li s-a oferit posibilitatea de a cunoaşte experienţa U.R.S.S. într-o serie de domenii importante pentru economia noastră naţională cum sînt, de pildă, cele referitoare la: cercetările teoretice şi experimentale privind ghidajele hidrostatice; exploatarea cuptoarelor electrice de 50 de tone; asigurarea funcţionării combinatelor siderurgice şi în perioadele grele de iarnă; cuptorul tunel de scurt metraj şi mare capacitate pentru arderea produselor refractare; repararea turbinelor hidraulice; organizarea întreprinderilor pentru repararea agregatelor energetice; unele realizări în domeniul prelucrării petrolului; traversarea peste fluvii a conductelor magistrale; conservarea şi păstrarea cerealelor pe termen lung; construcţia şi utilizarea plugurilor de mare viteză; rafinarea continuă a uleiurilor vegetale; instalaţii de prăjire magnetizantă a minereurilor de fier ş.a.

Colaborarea tehnico-ştiinţifică dintre România şi Uniunea Sovietică a cunoscut an de an o evoluţie mereu ascendentă, datorită grijii permanente manifestată de ambele părţi pentru a o îmbunătăţi, pentru a căuta forme noi şi eficiente de colaborare. Astfel, în ultimii ani s-a utilizat — şi continuă să se dezvolte cu succes — colaborarea directă dintre diferite ministere şi organe centrale interesate din cele două ţări. Pe această linie se reliefează activitatea ce se desfăşoară în cadrul grupelor de lucru româno-sovietice, constituite în scopul examinării posibilităţilor de colaborare şi cooperare economică şi tehnico-ştiinţifică în industria chimică, industria de prelucrare a petrolului şi petrochimică, construcţia de utilaje chimice şi petroliere, construcţia de utilaje grele, energetice şi de transport, siderurgia, industria alimentară şi uşoară, construcţiile.

Colaborarea şi cooperarea tehnico-ştiinţifică directă a cuprins, de asemenea, şi alte domenii de activitate ca, de pildă, industria cărbunelui şi comerţul interior, preconizîndu-se extinderea ei — atît pe principiul gratuităţii cît şi pe baze contractuale — în domeniul metrologiei, agriculturii şi silviculturii. Astfel, în industria cărbunelui, părţile au convenit să colaboreze, pe baze contractuale, în vederea efectuării în comun a lucrărilor de cercetare privind: stabilitatea taluzelor carierelor şi haldelor din bazinul carbonifer Rovinari din România; perfecţionarea metodelor de exploatare a stratelor groase de cărbune; prevenirea şi lichidarea focurilor endogene subterane etc.

În domeniul agriculturii se preconizează perfectarea unei colaborări directe între ministerele corespunzătoare din România şi Uniunea Sovietică, care să cuprindă în principal: efectuarea, în condiţii reciproc avantajoase, a unor schimburi de seminţe şi material săditor; trimiteri şi primiri de specialişti, cercetători, oameni de ştiinţă pentru studierea anumitor probleme actuale ale ştiinţei şi tehnicii agricole; realizarea de cercetări şi experimentări în colaborare, cu stipularea în contracte a modalităţilor de realizare şi folosire a rezultatelor obţinute.

Rezultatele obţinute pînă în prezent în colaborarea şi cooperarea tehnico-ştiinţifică dintre România şi U.R.S.S. creează noi premise pentru dezvoltarea, în continuare, a activităţii în domeniul respectiv. În acest sens, la ultima sesiune a Comisiei româno-sovietice de colaborare tehnico-ştiinţifică (Bucureşti, 28 mai—2 iunie 1969), cele două părţi au efectuat un schimb larg de păreri, relevînd că există posibilităţi ca, pe lîngă formele de colaborare tehnico-ştiinţifică practicate pînă în prezent, să se folosească şi alte forme, pe baza principiului avantajului reciproc.

Se preconizează ca organele interesate din cele două ţări să convină, în viitor, asupra unor multiple acţiuni de cooperare, specifice cercetării ştiinţifice, cum ar fi: rezolvarea împreună — în termene cît mai scurte şi cu economii de forţe materiale şi umane de ambele părţi — a unor teme concrete de cercetare de interes reciproc, pe bază de acorduri sau contracte încheiate direct între institutele şi organizaţiile de cercetare şi proiectare din cele două ţări; realizarea de prestări tehnico-ştiinţifice; schimb de rezultate ale cercetărilor încheiate ş.a.

Relatate succint, acestea sînt doar unele din realizările fructuoase obţinute în cadrul colaborării tehnico-ştiinţifice, care deschid noi perspective pentru dezvoltarea şi adîncirea pe mai departe a acesteia. Sînt rezultate care servesc intereselor fundamentale ale ambelor popoare, contribuind la accelerarea progresului economic, ştiinţific şi tehnic în cele două ţări, la întărirea unităţii ţărilor socialiste.

C. STANCA
consilier la Comisia
Guvernamentală de Colaborare
şi Cooperare Economică şi Tehnică

RELAŢII ECONOMICE INTERNAŢIONALE

● POLONIA — SUEDIA

● Schimburile comerciale polono-suedeze au continuat să crească şi să se diversifice în ultimii ani. În prezent, totalul lor a ajuns la 80 milioane de dolari, informează agenţia **P.A.P.**

Exportul polonez în Suedia cuprinde aproximativ 400 de produse şi grupe de produse, între care diverse semifabricate, materii prime şi mărfuri alimentare. Suedia livrează Poloniei diferite tipuri de maşini, semifabricate, materii prime şi alte mărfuri.

În perioada 1960—1968, în cadrul acestor schimburi exportul polonez a crescut în expresie valorică cu circa 93%, iar importul cu aproximativ 103%, menţionează agenţia.

● BULGARIA — ALGERIA

● La Sofia a avut loc sesiunea Comitetului bulgaro-algerian de colaborare economică şi tehnico-ştiinţifică. Cu acest prilej a fost semnat protocolul referitor la schimburile de mărfuri dintre cele două ţări pe anul 1970, care prevede dublarea lor faţă de anul precedent. A fost semnat, de asemenea, un acord de colaborare în domeniul agriculturii şi silviculturii.

● UNGARIA — ALBANIA

● Protocolul semnat la Budapesta pe anul 1970, relatează agenţia **M.T.I.**, reprezintă o nouă etapă în relaţiile economice reciproce stabilite între Ungaria şi Albania prin acordul de lungă durată, semnat în 1966. Relaţiile între aceste două ţări se caracterizează printr-o constantă creştere a valorii schimburilor în ambele sensuri, care în 1969 a depăşit 6 milioane de ruble, informează agenţia.

Jumătate din exportul Ungariei în Albania se compune din bunuri de consum. Pe primul loc se află produse farmaceutice, articole de uz casnic, textile din bumbac, maşini şi unelte de precizie şi echipament necesar pentru hoteluri şi restaurante. De asemenea, Ungaria mai exportă articole electrocasnice, profile de laminate din aluminiu şi coloranţi; ea importă cabluri din cupru, minereu de crom şi de zinc, diferite conserve şi băuturi spirtoase.

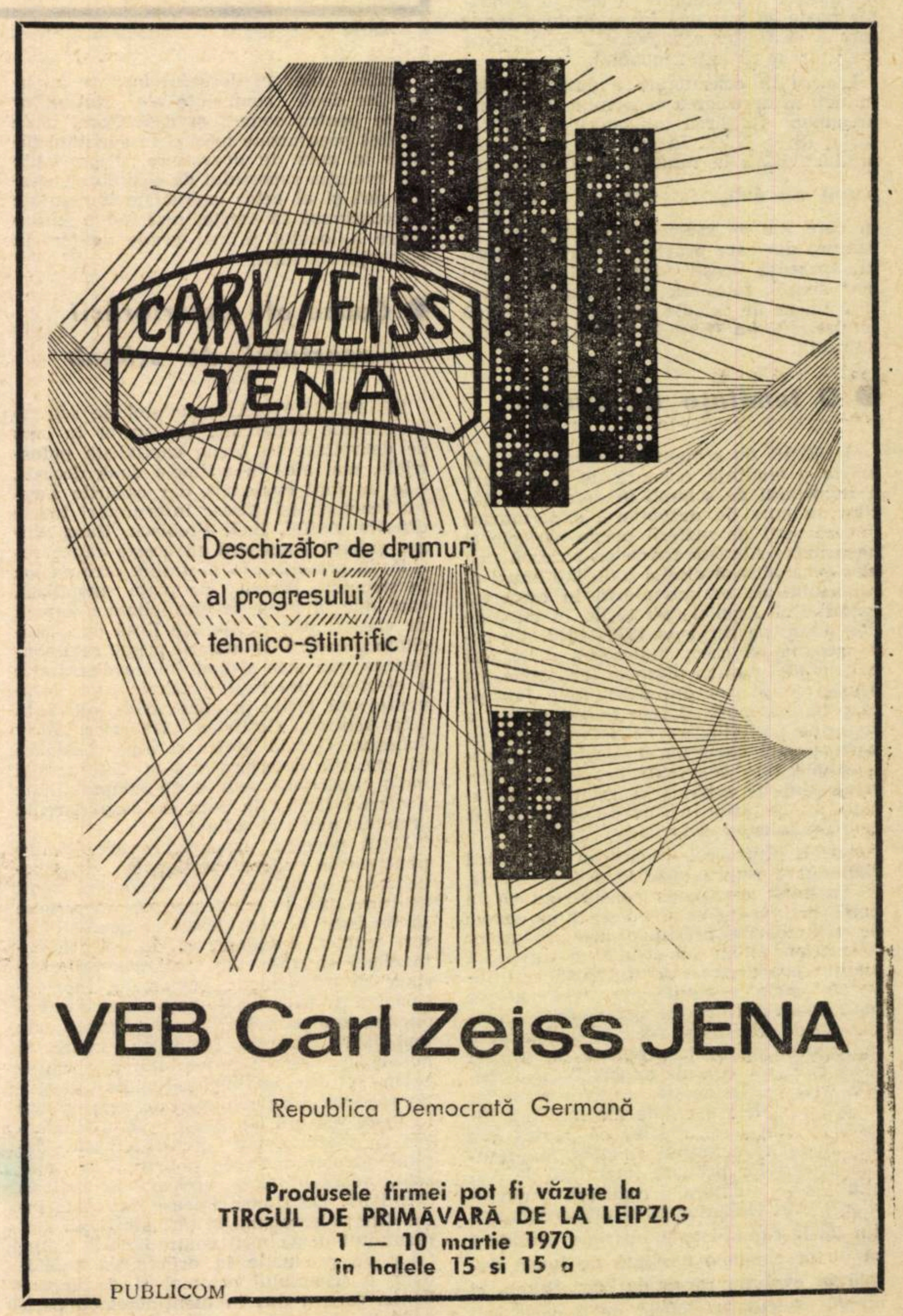

CONTROVERSE ÎN JURUL RAPORTULUI DE SCHIMB AL ŢĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE

PUŢINE PROBLEME din domeniul comerţului internaţional au fost atît de dezbătute şi controversate în ştiinţa economică pe plan mondial ca aceea a raportului de schimb, sau „terms of trade" cum este denumit acesta în mod obişnuit.

Concomitent cu creşterea interesului pentru „terms of trade" — a cărui evoluţie este asociată tot mai mult de către o serie de teoreticieni în domeniul comerţului internaţional cu schimbările în cîştigurile din comerţ şi chiar cu creşterea economică în ansamblul său, au apărut noi concepte şi metodologii de determinare a acestui indicator. Astfel, pornind de la indicatorul „barter brut" care reflectă rata de schimb între totalul importurilor fizice ale unei ţări şi totalul exporturilor ($G = \frac{qm}{qx}$, unde : qm este indicele de volum al importului şi qx al exportului), Taussig a introdus indicatorul „barter net" sau „de marfă" [1]). Creşterea în raportul de schimb marfă ($N = \frac{Px}{Pm}$, unde : Px = indicele de preţuri la export şi Pm la import), reflectă o situaţie favorabilă pentru ţara exportatoare care poate pe baza unui volum dat de exporturi să realizeze un volum sporit de importuri numai ca urmare a schimburilor de preţ. Uneori există tendinţa de a se opune raportului de schimb de marfă, raportul de schimb de venit ($I = N.Qx$, unde : Qx este indicele de volum al exportului). Semnificaţia economică a îmbunătăţirii unui asemenea indicator este foarte redusă dacă ţinem seama că este posibil ca acest proces să reflecte o situaţie în care preţurile mărfurilor importate pot rămîne neschimbate, iar cele ale mărfurilor exportate să se reducă, dar volumul exporturilor să crească în proporţii care anihilează această reducere. În această situaţie, menţinerea capacităţii de import se realizează numai cu preţul scurgerii peste hotare a unei cantităţi sporite de muncă vie şi materializată, astfel incît o îmbunătăţire a acestui indicator poate să însemne în realitate o reducere a eficienţei economice a participării unei ţări la circuitul mondial.

Luarea în considerare a productivităţii muncii în aprecierea raportului de schimb presupune folosirea indicatorului unificatorial ($S = N.Zx$, în care Zx = indicele productivităţii în ramura din care se exportă) sau dublu factorial ($D = N \frac{Zx}{Zm}$ în care Zm = indicele productivităţii în ramura din care provine importul) [2]). Deşi în aparenţă aceşti ultimi doi indicatori sînt simpli, folosirea lor necesită un volum imens de calcule care, cel puţin pînă în prezent, i-a făcut în mod practic inutilizabili.

O tendinţă de durată

O SERIE de economişti susţin că ar exista o tendinţă seculară de deteriorare a raportului de schimb în defavoarea ţărilor în curs de dezvoltare, exportatoare în principal de materii prime agricole şi neagricole. Această teorie se bazează mai ales pe analiza evoluţiei indicelui anual al raportului de schimb marfă în comerţul exterior al Angliei cu ţările în curs de dezvoltare pe perioada 1870—1930, din care rezultă că acest indice s-a deteriorat cu cca 40% pentru ultimele ţări. Mărimea acestei deteriorări este discutabilă, fapt pe care unii economişti l-au folosit pentru a contesta posibilitatea de a se trage, pe baza acestui exemplu, o concluzie cu valabilitate mai generală asupra evoluţiei raportului de schimb în relaţiile comerciale dintre ţările în curs de dezvoltare şi cele capitaliste industriale.

Astfel, profesorul american Gottfried Haberler [3]), referindu-se la aceste calcule, le contestă exactitatea considerînd că în determinarea indicelui nu s-a ţinut seama de schimbările calitative ale produselor industriale şi nu s-a acordat o suficientă atenţie produselor noi. Totodată sînt invocate unele inconsecvenţe metodologice (de pildă, faptul că nu sînt cuprinse cheltuielile de transport), ceea ce denaturează indicatorul analizat, preţurile de import fiind c.i.f., iar cele de export f.o.b. porturile engleze. În aceste condiţii, Haberler invocă calculele agregate ale lui Paul Ellsworth, din care rezultă că partea cea mai mare a declinului existent în preţurile produselor primare importate de Anglia s-ar datora reducerii navlurilor [4]). Atît Haberler cît şi alţi economişti din ţările capitaliste industriale consideră că nu ar exista o tendinţă de lungă durată în evoluţia raportului de schimb, ci numai „fluctuaţii ciclice" de o parte sau alta în relaţiile comerciale dintre cele două grupe de ţări. Unii dintre aceştia recunosc totuşi că instabilitatea afectează mai mult ţările în curs de dezvoltare.

Pe de altă parte, unii economişti admit că ar fi posibil ca în deceniile viitoare, datorită necesităţilor tot mai mari de materii prime şi a caracterului limitat al resurselor, raportul de schimb să evolueze în sens invers şi anume în favoarea ţărilor ce exportă aproape în exclusivitate materii prime.

Faptul că deteriorarea raportului de schimb în defavoarea ţărilor mai puţin dezvoltate nu s-ar fi manifestat ca un proces secular neîntrerupt nu infirmă, după părerea noastră, o tendinţă care — cel puţin pînă în prezent — s-a dovedit ca fiind durabilă. Cît despre posibilitatea schimbării evoluţiei raportului de schimb în favoarea exporturilor de materii prime, aceasta ni se pare a fi o prognoză foarte discutabilă dacă avem în vedere, pe de o parte că cercetările geologice şi cunoaşterea resurselor planetei noastre sînt departe de a fi un proces încheiat, iar pe de altă parte, contribuţia crescîndă a progresului tehnic la economisirea resurselor naturale prin diversificarea fără precedent a producţiei de materii prime sintetice, reducerea consumurilor specifice etc. Aceasta nu înseamnă desigur că diferite ţări şi regiuni ale globului nu întîmpină şi acum greutăţi în satisfacerea necesităţilor lor de materii prime. De regulă însă asemenea ţări sînt tot dintre cele mai puţin dezvoltate din punct de vedere industrial şi care dispun de resurse limitate de plată a importurilor. Chiar în cazul în care calculele vizînd raportul de schimb al Angliei prezintă lacunele menţionate şi posibilitatea generalizării acestor rezultate la alte ţări industriale este limitată, fenomenul deteriorării raportului de schimb în defavoarea ţărilor mai puţin dezvoltate din punct de vedere economic constituie o realitate şi ea se verifică pe o arie geografică largă şi în perioada mai recentă.

Modificări în raportul de schimb pe diferite grupe de ţări în perioada 1960—1967

1955 = 100

	1960	1961	1962	1964	1965	1966	1967
A. Ţări capitaliste dezvoltate, din care :	107	108	109	109	109	110	110
1. Europa de Vest	108	109	110	110	111	109	111
C.E.E.	107	108	110	110	110	109	110
A.E.L.S.	109	110	111	111	112	113	116
2. America de Nord	106	109	106	106	109	110	111
3. Japonia	115	113	105	105	102	102	105
B. Ţări în curs de dezvoltare, din care :	95	91	89	93	91	92	91
Africa	96	91	88	91	88	92	91
Asia	98	94	93	91	91	91	90
America latină	87	86	83	95	92	95	90

Sursa :Gesellschafts — wissenschaftliche Beitrage, 6 iunie 1969, pag. 634.

Astfel, chiar în deceniul în care au avut loc două conferinţe ale Naţiunilor Unite pentru comerţ şi dezvoltare, unde au fost preconizate măsuri în sprijinul ţărilor în curs de dezvoltare, disparităţile din evoluţia raportului de schimb al acestor ţări şi al celor capitaliste industriale au continuat să existe, marcînd o înrăutăţire a locului primei grupe de ţări în comerţul mondial.

Cauze ale deteriorării raportului de schimb

DETERIORAREA raportului de schimb în relaţiile comerciale ale ţărilor în curs de dezvoltare cu ţările capitaliste industriale, mai ales în ultimele două decenii, este un fapt evident [5]), dar cazurile acestui fenomen îşi găsesc interpretări foarte diferite. Astfel, Raúl Prebisch, Hans Singer şi alţii consideră că aceste cauze rezidă, în principal, în mutaţiile care au loc în structura cererii pe piaţa mondială, care duc la lipsa de elasticitate a cererii de materii prime. Această lipsă de elasticitate a cererii de materii prime este consecinţa mai ales a modului de distribuire a efectelor progresului tehnic care dezavantajează ţările în curs de dezvoltare [6]).

În schimb, Gottfried Haberler, Hary Johnson, Gerald Meier şi alţii consideră că această deteriorare s-ar datora mai mult capacităţii reduse de adaptabilitate a ofertei ţărilor în curs de dezovltare la cerinţele pieţei mondiale.

După părerea noastră, fiecare dintre punctele de vedere menţionate, unilateralizează şi simplifică mult cauzele deosebit de complexe, în explicarea cărora trebuie să fie luaţi în consideraţie numeroşi factori tehnici, economici şi de politică comercială şi chiar unii mai generali. Desigur că problemele comerţului internaţional sînt strîns legate de problemele producţiei, ale structurilor economice, ale mobilizării tuturor factorilor umani şi materiali pentru dezvoltarea echilibrată a economiilor naţionale. Evoluţia raportului de schimb este determinată în mare măsură de insuşi nivelul producţiei şi productivităţii muncii de care depinde structura ofertei potenţiale şi realizate, adaptabilitatea acesteia la cererea mondială. Decalajele imense existente între diferitele regiuni şi ţări ale lumii sînt rezultatul dezvoltării contradictorii a forţelor de producţie în orînduirea capitalistă, a sistemului colonial şi de dependenţe, care a dus la menţinerea, o perioadă îndelungată, a unor relaţii inechitabile între naţiuni. Pe fondul acestor decalaje, un loc important între cauzele deteriorării raportului de schimb în defavoarea ţărilor în curs de dezvoltare îl deţine situaţia de monopol pe care ţările capitaliste dezvoltate o deţin pe piaţa mondială la produsele industriale cu un rol cheie în promovarea progresului tehnic, îndeosebi la maşini şi utilaje. Pe această linie trebuie remarcat că tocmai în domeniul în care s-au obţinut succese importante pe linia creşterii productivităţii muncii, preţurile la export nu numai că nu au scăzut, dar într-o serie de cazuri au şi crescut. De exemplu, în perioada 1961—1965 preţurile per kg la maşinile şi utilajele exportate de Austria au crescut de 1,2 ori, cele provenind din Belgia de 1,1 ori, din Elveţia de 1,2 ori, din Franţa de 1,1 ori, din S.U.A. de 1,4 ori, din Suedia de 1,1 ori [7]).

Cauzele acestor creşteri de preţuri pe unitatea de greutate şi pe produs se explică parţial prin îmbunătăţirea performanţelor tehnice ale maşinilor, concomitent cu reducerea însemnată a greutăţii lor, fenomen specific revoluţiei ştiinţifice-tehnice contemporane. Această cauză este absolutizată însă de economiştii burghezi, trecîndu-se sub tăcere politica comercială şi de preţuri a monopolurilor din ţările industriale prin care acestea îşi însuşesc efectele progresului tehnic şi ale creşterii productivităţii muncii în asemenea domenii cheie ale industriei prelucrătoare, cum este cel al construcţiilor de maşini. Şi acesta nu este singurul domeniu. Dar realitatea arată că într-o serie de cazuri creşterea preţurilor la unele produse nu este legată de nici o modificare structurală sortimentală.

Această evoluţie a preţurilor afectează în primul rînd ţările mai puţin dezvoltate în exportul cărora maşinile şi utilajele şi alte produse industriale prelucrate deţin o pondere foarte redusă sau lipsesc totalmente, dar care au necesităţi tot mai mari de import la asemenea produse. Prin urmare, deteriorarea raportului de schimb în defavoarea ţărilor mai puţin dezvoltate este consecinţa în primul rînd a politicii comerciale a monopolurilor din ţările capitaliste industriale atît în calitate de exportatoare de produse manufacturate, cît şi ca importatoare de materii prime din prima grupă de ţări.

Această cauză trebuie completată cu alta şi anume structura nesatisfăcătoare a exporturilor ţărilor în curs de dezvoltare. Deocamdată, în cele mai multe dintre ţările în curs de dezvoltare exporturile cuprind în exclusivitate sau în cea mai mare parte produse primare, iar deteriorarea raportului de schimb se efectuează mai ales pe seama acestor exporturi. Astfel, faţă de 1959 în anul 1965 raportul de schimb marfă s-a redus în ceea ce priveşte exporturile de cacao ale Ghanei de la 91 la 60 (după cum se poate deduce din formulele prezentate mai înainte, cînd indicatorul este mai mic decît 100 el reflectă o situaţie nefavorabilă), la cele de fosfaţi, magnesium şi portocale din Maroc de la 92 la 80, la cele de bumbac din Sudan de la 97 la 95 (1963), la cele de petrol din Iran de la 94 la 87, la cele de cauciuc şi ceai din Malaesia de la 122 la 112, la cele de banane, cafea şi cacao din Costa-Rica de la 90 la 83, la cele de petrol din Venezuela de la 91 la 66 etc. [8])

Dar diferenţele de structură a exporturilor nu sînt suficiente pentru a explica disparităţile în raportul de schimb dintre cele două grupe de ţări. Sesizînd acest fapt, dar fără să tragă concluziile corespunzătoare, C. P. Kindleberger [9]) consideră că problema raportului de schimb între ţările industriale şi cele în curs de dezvoltare nu trebuie identificată cu cea dintre produsele primare şi cele manufacturate deoarece şi ţările dezvoltate exportă produse primare şi cele în curs de dezvoltare exportă uneori produse manufacturate.

Remarca lui Kindleberger poate fi luată numai parţial în considerare şi, în orice caz, în alt sens decît cel pe care i-l atribuie acesta. Astfel, experienţa arată că ţările mai puţin dezvoltate din punct de vedere economic sînt adeseori dezavantajate în raporturile lor de schimb cu ţările industriale capitaliste chiar în cazul exporturilor de produse manufacturate. Totodată, este adevărat că ţările industriale sînt exportatoare şi de produse primare, de materii prime agricole şi neagricole, dar în acest caz intervin o serie de factori care duc la evitarea tendinţei de deteriorare a raportului de schimb. Menţionăm de pildă politica agricolă comună a ţărilor membre ale Pieţei Comune, care prin taxe de prelevare uneori foarte ridicate a afectat considerabil importurile de produse agricole din terţe ţări. Astfel, importurile intracomunitare de produse agricole supuse reglementărilor Comunităţii Economice Europene au crescut în perioada 1965—1968 de la 1,96 miliarde dolari la 2,82 miliarde dolari, în timp ce importurile extracomunitare s-au redus de la 4,53 miliarde dolari la 4,14 miliarde dolari [10]). De asemenea, exporturile de produse agricole subvenţionate ale ţărilor C.E.E. spre terţe ţări precum şi ale altor ţări capitaliste dezvoltate — ca de pildă ale S.U.A. — au crescut simţitor, contribuind şi pe această cale la prejudicierea altor exportatori şi, evident, în primul rînd a ţărilor mai puţin dezvoltate, în exportul cărora predomină materiile prime şi care nu dispun de mijloace financiare care să contracareze măsurile discriminatorii practicate.

Evoluţia raportului de schimb este condiţionată deci în mare măsură de politicile comerciale şi de preţuri promovate mai ales de ţările industriale dezvoltate din punct de vedere economic

★

ACEASTĂ EVOLUŢIE pe diferite fluxuri ale comerţului mondial constituie o dovadă în plus a unor inechităţi care persistă încă în acest domeniu, periclitînd creşterea capacităţii schimburilor comerciale ale ţărilor mai puţin dezvoltate şi dezvoltarea economică a acestora în general. Deteriorarea raportului de schimb are consecinţe defavorabile nemijlocite asupra balanţei comerciale şi de plăţi a respectivelor ţări, dar implicaţiile sînt cu mult mai profunde, ele afectînd nu numai capacitatea de a importa ci şi mărimea absolută a produsului social şi venitului naţional şi, prin aceasta, procesul creşterii economice în ansamblul său.

Preocuparea pentru perfecţionarea sistemului de relaţii comerciale dintre state în vederea transformării acestor relaţii în factori activi ai impulsionării creşterii economice în toate ţările lumii şi mai ales în cele care au de recuperat o mare rămînere în urmă în nivelul dezvoltării economice, apare, de aceea, o cerinţă mereu actuală.

conf. dr. Alexandru PUIU
asist. Mihaela ŞUMSKI
Academia de studii economice

---

1) **F.W. Taussig**, International Trade. Mac Millan Co., 1927.
2) **Gerald M. Meier**, The International Economics of Development, New York — Evanston — London, 1968, pag. 44—45.
3) **Gottfried Haberler**, Terms of Trade and Economic Development, in Economics of Trade and Development, New York, Londra, Sydney, Toronto, 1968, pag. 323—344.
4) **Paul T. Ellsworth**, The Terms of Trade between Primary Producing and Industrial Countries. În Interamerican Economic Affairs, vol. X, 1956, pag. 55—56
5) Cu privire la evoluţia raportului de schimb în relaţiile comerciale dintre cele două grupe de ţări, vezi şi dr. **Iosif Anghel, Sorica Sava, Gheorghe Zaman**. Studii despre comerţul mondial capitalist, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1968.
6) **Hans Singer**, The Distribution of Gains between Investing and Borrowing Countries, în Economics of Trade and Development, New York, Londra, Sydney, Toronto, 1968.
7) Vneşneaia Torgovlea nr. 10/1967.
8) **Roy H. Hensley** şi **Eli Scharwartz**, The Terms of Trade and Balance of Payments and Development Problems. În Weltwirtschaftliches Archiv, nr. 1, 1968, pag. 93—96.
9) **C.P. Kindleberger**, The Terms of Trade, a European Case. Study, New York, 1956.
10) Office Statistique des Communautés Européennes, nr. 5, 1969.

PIAȚA COMUNĂ NORDICĂ A MUNCII

O ANALIZĂ mai atentă a „pieței comune nordice a forței de muncă" — care ocupă unul din locurile cele mai importante în ansamblul raporturilor economice interscandinave actuale — duce la unele concluzii deosebit de interesante, în special din punct de vedere al efectelor tendințelor „integraționiste".

Instituirea acestui fel de „piață comună" între țările nordice a fost avantajată, printre altele, de faptul că migrațiunea brațelor de muncă are și în Scandinavia un istoric suficient de îndelungat, cu unele aspecte mai rar întîlnite.

Deși migrațiunea interscandinavă a existat încă din secolele trecute, totuși unele forme noi ale sale și unele măsuri oficiale legate de ea au apărut în perioada premergătoare primului război mondial, cînd a început să capete un caracter mai larg. Sub influența intensificării crizelor economice, în primul deceniu postbelic, migrațiunea din această zonă s-a lărgit rapid, ceea ce a determinat necesitatea unor măsuri oficiale restrictive. Ulterior, în condițiile economice din perioada precedentă celui de al doilea război mondial, țările scandinave au început să caute mijloace pentru punerea sub control a migrațiunii forțelor de muncă, creînd, printre altele, așa-numitele „comitete de colaborare pentru mobilitatea brațelor de muncă" [1]).

Spre sfîrșitul celui de-al doilea război mondial — care a provocat și în aceste țări o considerabilă migrațiune din celelalte țări scandinave în special spre Suedia — existau în această țară cca 60 000 refugiați. Drept urmare, prin anul 1943 autoritățile suedeze au renunțat la îngrădirile față de cetățenii celorlalte țări nordice în obținerea de locuri de muncă.

Creșterea treptată a migrațiunii a continuat în anii postbelici, paralel cu dezvoltarea legăturilor economice interscandinave.

Tratatul de asistență socială încheiat în anul 1954 între țările nordice este considerat actul de naștere al „pieței comune nordice a forței de muncă". El a fost completat ulterior cu alte tratate și convenții, ca de exemplu, Tratatul de colaborare de la Helsinki, din 1962, referitor la relațiile culturale și sociale dintre Finlanda și Suedia.

În Tratatul încheiat în 1954 există unele prevederi care relevă mecanismul creării și funcționării „pieței comune nordice a muncii". În el se arată, printre altele, că cetățenii țărilor nordice nu sînt obligați să posede o aprobare specială pentru a putea munci în altă țară nordică. În Tratat, țările nordice declară intenția lor de a adera la o politică care să asigure „deplina folosire a brațelor de muncă", pregătirea angajaților și informarea reciprocă referitoare la disponibilitățile și necesarul de locuri de muncă etc [2]).

În perioada tratativelor pentru încheierea acestui tratat, ca și mai tîrziu, apologeții „pieței comune a muncii" au intensificat pledoariile lor, relevînd avantajele „comune" ale țărilor participante și cauzele „obiective" care ar determina crearea ei. În cadrul acestor justificări un loc deosebit îl ocupă teza potrivit căreia în Scandinavia, avînd o populație puțin numeroasă, necesitatea „pieței comune a muncii" ar fi imperioasă. Alte teorii susțin necesitatea ei prin aceea că unele țări scandinave, ca de exemplu Finlanda, nu s-ar putea industrializa suficient de rapid pentru a putea absorbi „toate brațele sale de muncă", în timp ce alte țări scandinave, cum ar fi Suedia, care resimte lipsa acestei prețioase mărfi, devine în mod firesc „debușeul natural" pentru „surplusul" de forță de muncă finlandeză [3]).

Propagarea unor astfel de teorii este facilitată și de faptul că unul din elementele caracteristice ale „pieței comune nordice a muncii" îl constituie inexistența unor foruri supra-naționale care să elaboreze sau să dicteze partenerilor o politică comună referitoare la angajări, salarii, migrațiune, ceea ce ar însemna o știrbire directă a independenței partenerilor. Unii specialiști scandinavi în problemele circulației brațelor de muncă precizează că între țările scandinave s-a constituit „o piață comună a muncii cu o liberă circulație a brațelor de muncă, dar fără o politică comună a pieței muncii" [4]).

Pe lîngă acestea mai trebuie ținut seama că migrațiunea actuală din Scandinavia nu este numai rezultatul Tratatului de „asistență socială" din 1954 ci și o consecință indirectă a diferitelor acorduri și înțelegeri bi și multilaterale dintre țările nordice în domeniul economic, social și cultural. Concret, s-a ajuns la desființarea obligativității prezentării pașaportului pentru trecerea granițelor interscandinave, la recunoașterea reciprocă a diplomelor, la unificarea unor forme de învățămînt etc [5]).

Cercetarea datelor statistice oficiale referitoare la migrațiunea dintre țările scandinave scoate în relief mai întîi observația că în ultimul deceniu ea s-a amplificat în această regiune.

O altă observație care se desprinde din analiza datelor statistice referitoare la migrațiune, pe o perioadă mai lungă, este aceea că fazele ciclului crizelor de supraproducție influențează asupra dinamicii numărului de emigranți.

Deosebit de important este faptul că și în această zonă migrațiunea este o mișcare mono-direcțională de brațe de muncă și de populație care pornește din țările mai puțin dezvoltate către cele mai avansate din punct de vedere economic, al gradului de industrializare și al nivelului de trai. Migrațiunea nu este, deci, un schimb cu caracter de reciprocitate, fapt care scoate în relief netemeinicia teoriilor despre „avantajele reciproce comune" ale participării la „piața comună nordică a muncii", cu toate că nu trebuie neglijate nici unele rezultate imediate pentru țările de emigrație și nici unele dificultăți pe care o migrațiune largă le provoacă țării de imigrație.

Fluxul cel mai puternic al migrațiunii scandiane sau al „relocalizării", cum o denumesc unii teoreticieni scandinavi, pornește din Finlanda spre Suedia, expresie a decalajului existent în dezvoltarea economică și în nivelul de trai între cele două țări. Scurgerea de brațe de muncă din Finlanda spre Suedia, de exemplu, din 1949 pînă în 1967 a sporit de la peste 7 000 la 71 000 finlandezi angajați în muncă, creșterea fiind întreruptă numai în anii 1958—1959, sub influența crizei care a redus numărul de locuri de muncă disponibile în Suedia [6]).

Amplificarea migrațiunii finlandezilor către Suedia sub efectul instituirii „pieței comune nordice a muncii" este ilustrată de faptul că ponderea emigranților de naționalitate finlandeză în ansamblul numărului de emigranți existenți în Suedia a crescut de la 28% în 1953 (an precedent semnării Tratatului de asistență socială), la 40% în 1960 și la 44% în 1964, în condițiile creșterii numărului total al emigranților aflați în Suedia. Surplusul anual net al emigrației în Suedia a fost în 1965 de 30 000, față de 23 000 în 1964 și 10—11 000 în medie anual pentru întreaga perioadă 1940—1963 [7]). La 1 iulie 1967 existau în Suedia 172 000 emigranți angajați (declarați), provenind din diferite țări ale lumii. Dacă adăugăm emigranții care au căpătat cetățenia suedeză, obținem o cifră de aproximativ un milion, fără a mai socoti și membrii lor de familie [8]). Comparînd cu populația țării de cca 7,7 milioane (în 1965), obținem o imagine a proporțiilor acestui fenomen.

În aprecierea efectelor migrațiunii mai trebuie avut în vedere că ponderea lucrătorilor calificați, a specialiștilor și chiar a unor oameni de știință în ansamblul emigranților este suficient de ridicată. Totodată, migrațiunea brațelor de muncă antrenează o puternică migrațiune „secundară" a membrilor de familie, care — parțial — devin forțe de lucru.

Consecințele pe care instrumentul modern „piața comună a muncii" le are asupra Finlandei determină ca unele personalități și specialiști din această țară să dea expresie îngrijorării provocate de proporțiile fenomenului migrațiunii brațelor de lucru.

Unii economiști din Finlanda au ajuns la concluzii identice. Criticînd oficialitățile finlandeze pentru că nu întreprind măsuri eficace care să oprească sau să reducă pierderea de brațe de lucru, economistul V. Koiranen scria că „Piața comună nordică a muncii... a devenit o piață a muncii pentru Suedia industrială, care resimte lipsa forței de muncă și care absoarbe o parte considerabilă a surplusului muncii de la vecinii săi, mai puțin industrializați, în special din Finlanda" [9]). Aceste opinii, care dau expresie adevăratului caracter al „pieței muncii", substratului său, sînt totodată răspunsuri directe la adresa teoriilor apologeților „liberei circulații a forței de muncă în cadrul pieței comune nordice". Mult trîmbițata teorie a „egalizării posibilităților pentru toți" ca urmare a „pieței comune nordice" întîrzie să se facă simțită în practică. Conform surselor statistice scandinave, în perioada anilor 1955—1966 salariul real din aceste țări a înregistrat cea mai mică creștere tocmai în Finlanda.

Migrațiunea a determinat — în special în ultimii ani — o lipsă de brațe de muncă, superior calificate în unele sectoare, care a antrenat o folosire incompletă a capacităților de producție sau de cercetare în unele întreprinderi și institute.

Comparate cu unele avantaje imediate — reducerea numărului de șomeri sau creșterea veniturilor obținute de către unii emigranți — dezavantajele pentru Finlanda sînt incomparabil mai mari. În ceea ce privește țara de emigrație — de exemplu Suedia, sau mai precis capitalurile suedeze — rezultatele favorabile ale participării la „piața comună a muncii" întrec cu mult proporțiile unor dezavantaje, cu toate că în unele lucrări se face simțită tendința de a le exagera pe acestea din urmă. Aprecierea realistă a raportului dintre avantajele și dezavantajele participării la astfel de forme integraționiste trebuie să țină seama de o multitudine de factori, printre care : rezerva de brațe de muncă, influența exercitată de migrațiune asupra nivelului salariilor și ritmului muncii, asupra desfacerii de produse inclusiv asupra importurilor și exporturilor etc. O ilustrare a nivelului la care a ajuns intensitatea muncii și exigențele patronilor suedezi o constituie faptul că sînt suficient de numeroase cazurile cînd emigranți sosiți în Suedia sînt nevoiți să plece în alte țări din cauză că nu au putut face față ritmului de muncă impus. Nu poate fi neglijat nici fenomenul speculei cu forță de muncă din rîndurile emigranților, aspect la care se referă unele lucrări [10]).

„Piața comună liberă a muncii" înseamnă în realitate libertatea monopolurilor de a intensifica exploatarea muncitorilor și de a periclita cuceririle economice și sociale ale oamenilor muncii din țara respectivă. „Piața comună nordică a muncii" este unul din efectele fenomenelor de „integrare economică interscandinavă". Ea este menită să mențină decalajele dintre nivelurile de dezvoltare economică a țărilor din această zonă și contravine principiilor colaborării economice internaționale reciproc avantajoase.

Șt. TRIFANESCU

---

[1]) H. Seip, „Social and Economic Problems in Connection with the Nordic Labour Market", Nordic Economic and Social Cooperation, Helsinki, 1967, p. 45—47.

[2]) I. Gottfarb, „The Social Adjustement of Immigrants — Integration or Assimilation ?", Nordic Economic and Social Cooperation, Helsinki, 1967, p. 55—57.

[3]) W. Panes, „Industrial Cooperation and Integration between the Nordic Countries", N.E.S.C., Helsinki, 1967, p. 22

[4]) B. Ohlin, „The Nordic Council and the Forms of Nordic Cooperation in Comparison with the forms of International Cooperation", Nordic Cooperation, Stockholm, 1965, p. 27

[5]) E. Himle, „Nordic Cooperation in Communications and Traveling" Nordic Cooperation, Stockholm, 1965, p. 63

[6]) V. Koiranen, „Finnish Manpower in Sweden", Economic Review, nr. 4 — 1965, K.O.P., Helsinki, 1965

[7]) The Swedish Economy — 1966—1970, and the General Outlook for the Seventies". Ministry of Finance, Stockholm, 1966.

[8]) I. Gottfarb „The Social Adjustement of Imigrants, Integration or Assimilation ?". Nordic Economic and Social Cooperation, Helsinki, p. 59

[9]) V. Koiranen „Finnish Manpower, in Sweden", Economic Review, nr. 4/1965, K.O.P., Helsinki, 1965, p. 179

[10]) H. Seip, „Social and Economic Problems in Connection with the Nordic Labour Market", N.E.S.C., Helsinki, 1967, p. 53.

6

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

Economii africane

GHANA, ETIOPIA, KENYA, LIBERIA

INFORMAȚIILE statistice puține care se pot culege — de multe ori cu mare întîrziere — despre economia țărilor africane, permit totuși constatarea că, dincolo de diferențierile firești, aceste țări au avut de înfruntat în 1969 un șir de probleme comune în domenii ca : finanțarea dezvoltării economice, exportul unor materii prime, balanțele comerciale și de plăți.

GHANA are de făcut față unei situații preocupante în domeniul datoriei externe. Suma totală a acesteia a depășit 1 miliard de dolari, ceea ce înseamnă că revin circa 125 dolari pe cap de locuitor. Cifra aceasta se compară cu produsul național brut pe locuitor, care (în prețuri constante) este de circa 135 dolari. Exportul, care se sprijină în bună măsură pe cacao, a fost afectat de recolta insuficientă a acestui produs compensată totuși în parte de creșterea prețului la cacao pe piețele internaționale. În perioada ianuarie-septembrie 1969, exportul a însumat 289 milioane cedi, față de 293,5 milioane în aceeași perioadă din 1968. Importul a crescut în același interval de la 231,3 milioane cedi la 256 milioane, reducînd excedentul balanței comerciale la jumătate (32,1 milioane în ianuarie-septembrie 1969, față de 62,2 milioane în perioada corespunzătoare din 1968). În cadrul importului, bunurile de investiții și materiile prime reprezintă circa 2/3.

În comerțul exterior al ETIOPIEI s-a înregistrat anul trecut o deteriorare, resimțită în mod deosebit în domeniul exporturilor. Valoarea acestora în primul semestru 1969 a scăzut cu 10% față de aceeași perioadă din 1968 (de la 170 milioane dolari etiopieni la 153 milioane). O cauză importantă a constituit-o scăderea prețului cafelei, care este articolul principal al exportului Etiopiei. S-au înregistrat, pe de altă parte, creșteri la exportul unor produse ca semințe oleaginoase, piei, leguminoase. Importurile au scăzut și ele — cu circa 8% — în perioada menționată : de la 214 milioane dolari etiopieni în semestrul întîi 1968 la 197 milioane în semestrul întîi 1969. Măsurile luate de autorități pentru frînarea importului nu au dus încă la echilibrarea balanței comerciale, al cărei deficit se menține ridicat : aproape 45 milioane dolari etiopieni în prima jumătate a anului trecut, tot atîta cît deficitul record din 1967. O problemă însemnată rămîne pentru Etiopia și finanțarea cheltuielilor statului, în situația cînd încasările bugetare au fost deosebit de mult afectate de efectele închiderii Canalului de Suez.

Dinamica prețului cafelei a avut unele urmări și asupra economiei și finanțelor KENYEI, dar în mai mică măsură, această țară avînd o producție ceva mai diversificată decît Etiopia. Se scontează, astfel, pe o producție de ceai de 77 milioane livre în 1969 — cu 12 milioane livre mai mult decît în 1968 —, care este o sursă suplimentară de devize. Producția de sisal s-a menținut în 1969 aproximativ la nivelul anului precedent, care fusese însă caracterizat printr-o producție scăzută ca urmare a unei deteriorări sensibile a prețurilor. Pe de altă parte, Kenya dezvoltă turismul, al cărui bilanț preliminar pe 1969 promite depășirea realizărilor din anul precedent cînd țara a fost vizitată de 144 000 turiști străini. Exportîndu-se în ianuarie-iunie 1969 mărfuri în valoare de 56 milioane lire kenyene, față de 43 milioane în perioada respectivă din 1968, s-a putut obține o ușoară reducere a deficitului balanței comerciale. Cheltuielile statului pentru diferite proiecte de dezvoltare s-au ridicat în anul financiar 1968/1969 la 27 milioane lire, față de 21 milioane în anul financiar precedent. Pentru 1969/70 se prevăd cheltuieli de peste 29 milioane, din care 12,7 milioane urmează să fie acoperite din surse externe.

LIBERIA a beneficiat în 1969 de creșteri de prețuri la două din principalele sale articole de export — minereul de fier și cauciucul natural. Datorită și sporurilor de producție la acestea și la alte produse, s-a realizat anul trecut un ritm de creștere de 4%. Producția de minereu de fier pe 1969 este evaluată la 22,4 milioane tone, față de 18,9 milioane în 1968, iar cea de cauciuc natural la 145,6 milioane livre, față de 142 milioane în 1968. Valoarea estimată a exportului a fost de 180 milioane dolari, față de 169 milioane în 1968 ; excedentul asupra importului, deși în ușoară scădere, se menține la un nivel relativ ridicat : 55 milioane în 1969 față de 60,5 milioane în 1968. În momentul de față se desfășoară în largul coastelor Liberiei, prospecțiuni petroliere, ale căror rezultate ar putea introduce elemente noi în evoluția economică a țării.

MONDORAMA

MIT ŞI REALITATE ÎN PROBLEME DE STRUCTURĂ

ÎNTR-UN INTERVIU acordat recent revistei **Hommes et Techniques,** G. de Ligny, consultant al CEGOS în probleme de structura întreprinderilor, subliniază că în funcţionarea mecanismului întreprinderilor cele mai multe deficienţe observate se datoresc nu atît structurii ca atare, cît curentului care o animă. Şi aceasta pentru un motiv fundamental : cel mai adesea „maşina" şi oamenii sînt organizaţi doar pentru a se învîrti şi nu pentru a progresa. În momentul cînd este vorba să se inoveze, să se pună la punct un produs nou sau o metodă nouă de muncă, se constată că sînt prea dispersate competenţele, iar termenele prea lungi pentru producerea schimbărilor cerute de viaţă. Se instaurează în întreprindere ideea că statu quo-ul este sacru, iar conducătorii fac corp comun cu el.

Aproape întotdeauna — spune de Ligny — schimbarea structurii trebuie făcută în două direcţii : separarea rutinei de inovaţie şi constituirea de unităţi care să poată fi apreciate după rezultate. Prima regulă are şi excepţii : sînt cazuri cînd nu se poate vorbi propriu-zis de rutină — o activitate de engineering, de exemplu — unde inovaţia constituie activitatea zilnică. Şi a doua regulă este supusă excepţiilor : rezultatele nu sînt întotdeauna strict afectabile unui om sau unui serviciu. Concluzia lui de Ligny este că în cadrul acestor principii se poate oscila între structuri mai mult sau mai puţin „verticale", mai mult sau mai puţin funcţionale. Această oscilaţie este însă un lucru bun, deoarece permite să aibă cîştig de cauză gîndirea şi nu rutina.

AEROGARĂ CU TUNELURI

COMPANIA Panamerican World Airways construieşte pe aeroportul Kennedy din New-York o aerogară foarte modernă. Lucrările vor fi terminate în vara anului 1971. Clădirile ei sînt prevăzute cu tuneluri, prin care vor putea circula automobilele ce vor duce pasagerii direct la avioane. A fost nevoie de această inovaţie, deoarece avionul Boeing 747, care încarcă 360—400 de pasageri la o singură cursă, are respectabila înălţime de 19 metri. Fără aceste tuneluri-şosele călătorii ar trebui să urce pînă la uşa avionului 70—80 de trepte. Pe acoperişul clădirii principale se va organiza parcarea pentru 500 de automobile, venite, prin rotaţie, în aşteptarea avioanelor. Costul total al uriaşei aerogări — 50 000 000 de dolari.

NOUA VEDETĂ A PUBLICITĂŢII

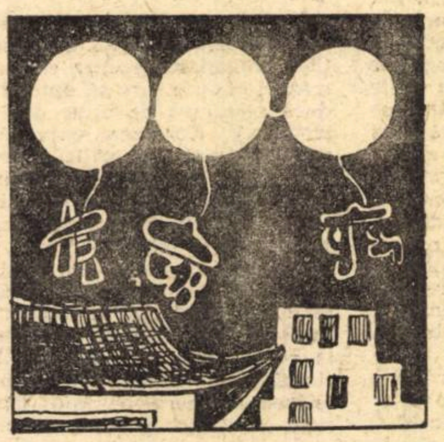

Reclama cu litere luminoase, suspendate de baloane legate între ele, constituie ultima tehnică care se afirmă în Japonia. Purtat de un balon cu diametrul de 4 m la o altitudine de 150 m, un mesaj este vizibil de la 2 km. Anul trecut 34 000 de campanii publicitare pentru magazine, superpieţe şi uzine au fost făcute în acest fel. Nu rare au fost cazurile cînd un singur interesat îşi procura 600 de baloane pentru a-şi lansa marca. În Europa cerul nu este folosit pentru plblicitate în aceeaşi măsură. Aici cîteva avioane înscriu reclame în văzduh cu ajutorul fumului colorat. Procedeul prezintă însă un inconvenient : ultima literă a mesajului nu este încă „scrisă", cînd prima a şi fost dusă de vînt.

CAUZA : DEFICITUL

DEPARTAMENTUL american al Transporturilor a prezentat Casei Albe un proiect de naţionalizare parţială a transporturilor feroviare de călători, avînd în vedere că, în vreme ce traficul de mărfuri pe calea ferată rămîne rentabil, deficitul celui de călători a crescut de la 30 milioane de dolari în 1966 la 170 milioane în 1968. În zece ani (1958—1968) ponderea căilor ferate în transportul de călători s-a redus în S.U.A. de la 27,8% la 9,2%, în timp ce aceea a aviaţiei a crescut de la 43,8% la 70,6%.

STRATEGIA INOVAŢIEI

STRATEGIA inovaţiei este astăzi o cheie a succesului întreprinderii : pentru a reuşi este necesar ca eforturile să se concentreze nu numai spre aşa-numita „piaţă închisă" (aceea a produselor tradiţionale) unde cererea creşte în acelaşi ritm cu restul economiei, ci mai ales spre „piaţa deschisă" (a produselor noi) unde cererea creşte cu mult mai rapid decît media pe economie. Pe prima categorie de pieţe efortul de desfacere poate da roade numai în mică măsură, pe seama altor firme concurente sau a marjei reduse de expansiune anuală, în vreme ce pe a doua categorie de pieţe sînt posibile succese spectaculoase în domenii cu totul noi ale cererii, a căror apariţie este legată de dezvoltarea generală a societăţii.

Elaborînd această idee, specialiştii în marketing atrag atenţia că pentru a descoperi respectivele domenii este nevoie de o cercetare asiduă a noilor tendinţe în tehnică şi de prevederea nevoilor posibile în noul context.

Printre calităţile şi condiţiile de lucru necesare conducătorului pentru a aplica strategia inovaţiei se numără următoarele : intuiţie, entuziasm, perseverenţă, libertate de acţiune şi posibilitatea de a mobiliza rapid resursele financiare indispensabile.

EXPLORAREA ADÎNCURILOR

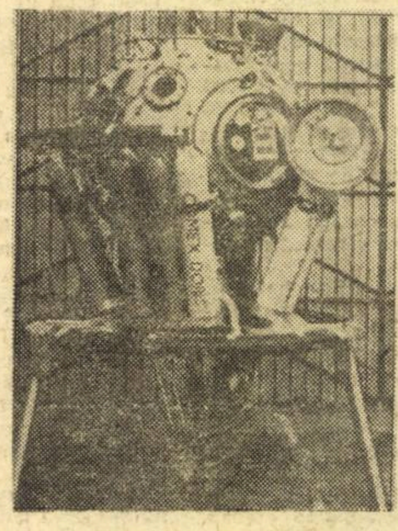

În echipamentul celor peste două sute de platforme de foraj şi al celor patruzeci de vapoare afectate exclusiv prospectării submarine, care există în prezent în lume, a apărut, de curînd, cabina COMEX-DORIS, pe care o vedem în fotografie. Este o cabină pentru plonjat, care duce trei scafandri pînă la adîncimea de 300 de metri. Cu ajutorul ei îşi pot desfăşura mai bine activitatea geologii submarini lucrînd la recoltarea probelor de pămînt pentru determinarea conţinutului lor de cupru, nichel, cobalt sau petrol. O astfel de cabină asigură scafandrilor condiţii de şedere sub apă pentru 80—100 de minute.

STATISTICĂ INTERNAŢIONALĂ

DINAMICA PRODUCŢIEI INDUSTRIALE ÎN LUME

STATISTICILE referitoare la evoluţia producţiei industriale în lume *) evidenţiază o creştere de circa 2,4 ori — în ultimul deceniu şi jumătate — ea dovedindu-se o ramură relativ dinamică a economiei mondiale. La un examen mai detaliat (conform clasificării ramurilor industriale, utilizată în cadrul O.N.U.) se constată, însă, existenţa unor decalaje apreciabile între ritmurile de dezvoltare a producţiei diferitelor ramuri şi subramuri.

După cum se poate vedea din tabelul alăturat, creşterea cea mai rapidă a fost realizată de producţia de gaz şi electricitate — care s-a triplat în aceeaşi perioadă — faţă de o creştere de peste 2,4 ori în cazul industriei prelucrătoare şi de peste 1,9 ori în cel al industriei extractive. În cadrul industriei prelucrătoare, sporuri mai rapide a înregistrat industria grea, a cărei producţie s-a majorat de aproape 2,8 ori, în timp ce industria uşoară a marcat o creştere de numai 1,9 ori. În ceea ce priveşte industria extractivă (fără producţia de minerale nemetalifere), la antipozii creşterii se află producţia de ţiţei şi gaze naturale (de 2,5 ori) şi, respectiv, cea de cărbune (de circa 1,15 ori). Oglindind tendinţa de restructurare a bazei energetice a economiei mondiale, industria cărbunelui a fost singura subramură a cărei producţie a stagnat, practic, în ultimii cinci ani.

Se observă, totodată, că ramurile cele mai dinamice în perioada examinată au fost (alături de producţia de energie electrică) tocmai cele care se situează în fruntea progresului tehnico-ştiinţific, respectiv industria chimică şi a derivatelor din petrol şi cărbune — cu o creştere de circa 3,5 ori — şi industria de prelucrare a metalelor (care include subramurile constructoare de maşini, utilaje şi aparatură) — de aproape 2,9 ori.

Această evoluţie a întărit ponderea industriei prelucrătoare (evaluată la 86,8% în 1963) şi cea a producţiei de gaz şi electricitate (de 4,6%, în acelaşi an) în ansamblul producţiei industriale, pe seama greutăţii specifice a industriei extractive (respectiv, de 8,6%).

*) Total mondial fără producţia industrială a R.P. Chineze, R.P.D. Coreene şi R.D. Vietnam.

(1963 = 100)

Denumirea ramurii	Anii					Creşterea totală, în puncte (1969 minus 1955)
	1955	1958	1964	1968	1969 sem. I	
Pe ansamblul industriei	63	70	108	140	148,5	85,5
Din care :						
1) Industria prelucrătoare	62	70	108	140	149,5	87,5
a) Industria grea	58	65	109	148	160,0	102,0
— Producţia de minerale nemetalifere	54	66	110	140	144,5	90,5
— Metalurgia de bază	72	70	112	137	149,5	77,5
— Prelucrarea metalelor	57	63	109	149	163,0	106,0
— Produse chimice şi derivate din petrol şi cărbune	50	62	110	159	172,0	122,0
— Hîrtie şi articole din hîrtie	66	73	108	135	145,5	79,5
b) Industria uşoară	70	78	105	127	132,5	62,5
— Alimente, băuturi, tutun	69	79	104	125	129,0	60,0
— Textile	73	80	106	124	130,5	57,5
— Confecţii şi încălţăminte	70	77	105	124	129,5	59,5
— Lemn şi mobilă	66	74	107	130	137,0	71,0
2) Industria extractivă	70	77	107	129	134,0	64,0
— Minerale metalifere	71	76	107	129	134,0	63,0
— Cărbune	89	93	102	101	102,0	13,0
— Ţiţei şi gaze naturale	59	68	107	141	147,0	88,0
3) Gaz şi electricitate	52	66	109	150	162,5	110,5

Sursa : United Nations, Monthly **Bulletin of Statistics,** noiembrie 1969 .

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 9 (339)
VINERI
27 februarie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
20 pagini • 2 lei

ACADEMIA DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE

AȘADAR, avem Academie de Științe Sociale și Politice.

Constituirea acestei Academii este un eveniment semnificativ pentru dezvoltarea de astăzi și aspirațiile de progres ale României. Ea exprimă o conștiință acută a rolului științei în această epocă de revoluție tehnico-științifică, aprecierea rolului imens al gîndirii social-politice creatoare în accelerarea mersului înainte al republicii noastre și, totodată, reflectă — ca și celelalte măsuri adoptate de partid în ultimii ani — preocuparea pentru o cît mai bună adaptare a structurilor noastre organizatorice, a mecanismelor vieții noastre publice la cerințele făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, ale construirii unei Românii cu adevărat moderne.

Noua instituție are un caracter de lucru. Ea a fost creată pentru ca — prin reunirea forțelor de cercetare și mai buna lor îndrumare, prin asigurarea osmozei ideilor și stimularea dialogului, prin îmbunătățirea informării, prin antrenarea largă a cercetătorilor din domeniul științelor sociale la o participare mai intensă în rezolvarea problemelor construcției socialiste — să potențeze eforturile economiștilor, filozofilor, istoricilor, sociologilor, politologilor etc., să ridice cercetarea la nivelul cerințelor etapei în care ne aflăm.

Nu ignorăm succesele înregistrate pe temelia marxism-leninismului, de pildă, de științele economice din țara noastră. Dar nu putem ignora nici carențele cercetării în acest domeniu. În economia politică, ne pasionăm în continuare pentru dezvăluirea a ceea ce numim esențe, pentru elaborarea unor definiții cît mai exacte ale fenomenelor, proceselor, legilor, dar ne preocupăm încă puțin de măsurarea acestor procese și fenomene, de studierea relațiilor cantitative cu ajutorul unui instrumentar adecvat. Suferim de globalism. Din cauza pădurii uităm adesea să vedem copacii. Din cauza acestui globalism, domenii și sectoare problematice întregi rămîn neglijate, frînîndu-se ipso facto înaintarea generală a frontului gîndirii economice.

Trebuie să recunoaștem că noi, cercetătorii din institute, din învățămînt, am fost într-o foarte slabă măsură prezenți prin ideile, prin sugestiile noastre la elaborarea concepției de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale, a măsurilor în care se materializează ea în ultimii ani. Or, aceasta este menirea noastră primordială și atîta vreme cît producția noastră științifică nu va cuprinde un bogat material de reflecție, de referință, de inspirație pentru activitatea concretă, pentru elaborarea deciziilor privind conținutul și forma dezvoltării socialiste a economiei noastre, noi nu vom fi răspuns din plin acestei meniri. În crearea Academiei de Științe Sociale și Politice vedem, așadar, o invitație pe care parti-

Gheorghe DOLGU

(Continuare în pag. 2)

COCS-OȚEL

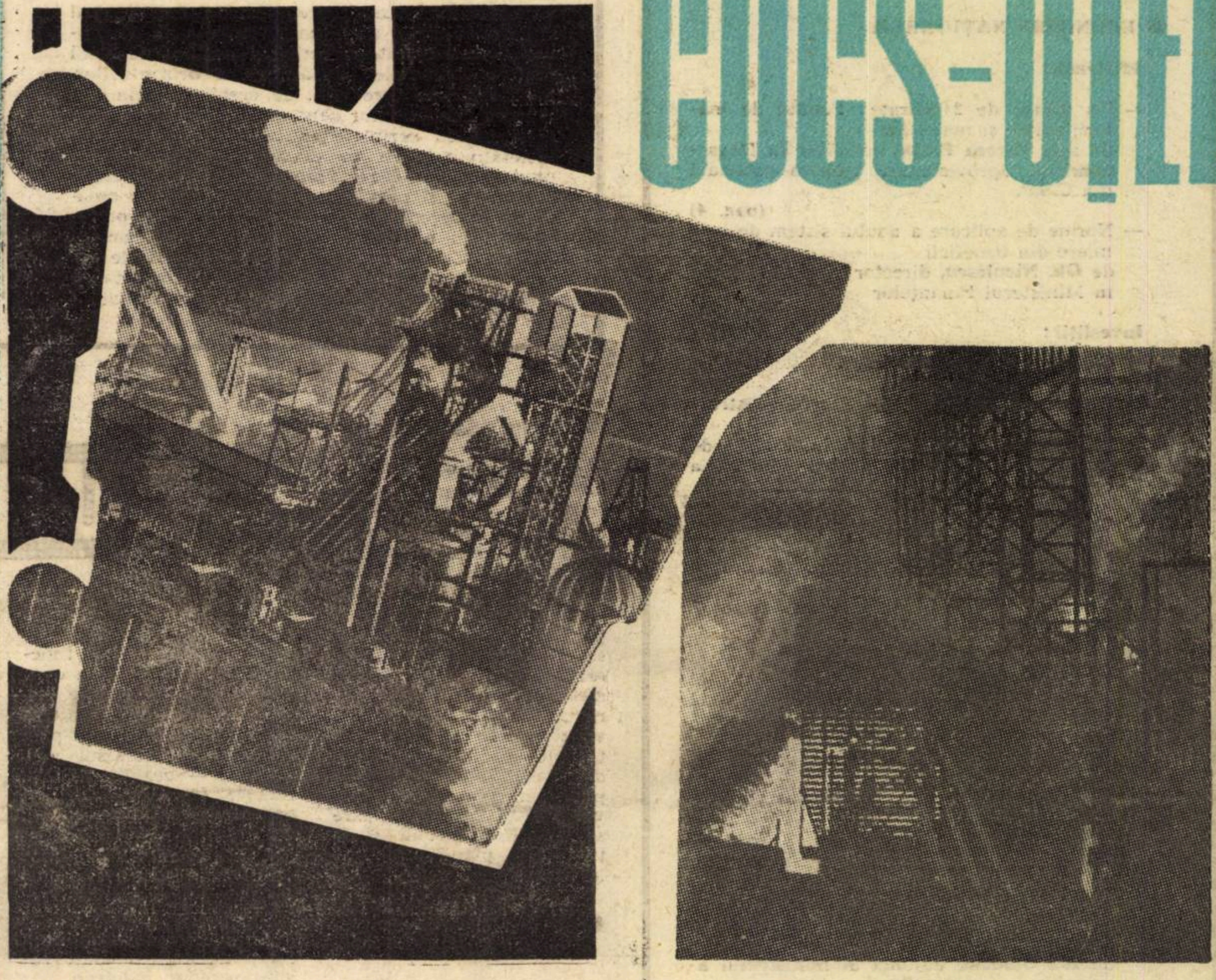

PROPORȚIONALITĂȚI... DISPROPORȚIONATE

DIAGNOSTIC ȘI TRATAMENT PENTRU „BOLILE" SISTEMULUI INFORMAȚIONAL

CRONICA SĂPTĂMÎNII

- G.A.T.T.: ÎMPOTRIVA DISCRIMINĂRILOR
- America Latină: „CAZUL BOLIVIAN"
- S.U.A.: JALOANE ALE MESAJULUI
- Nigeria: PRIORITATE RECONSTRUCȚIEI
- Anglia: NEGOCIERI AGRICOLE

6 MARTIE 1945

25 de ani de la instaurarea puterii populare

FILĂ DE ISTORIE — DIN BĂTĂLIA PENTRU PREFECTURI

viata economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

SUMAR

nr. 9 din 27 februarie 1970

6 Martie 1945. 25 de ani de la instaurarea puterii populare

— Filă de istorie din bătălia pentru prefecturi
de **Paraschiva Nichifor** (pag. 3)

● **ECONOMIE NAȚIONALĂ**

Eficiență :

— Un tezaur de 24 carate : Fondul de materii prime și materiale
de ing. **Mircea Pîrjol,** consilier la Departamentul aprovizionare tehnico-materială din C.S.P. (pag. 4)

— Norme de aplicare a noului sistem de premiere din beneficii
de **Gh. Niculescu,** director general adjunct în Ministerul Finanțelor (pag. 5)

Investiții :

Căi de sporire a eficienței.

— Reducerea ponderii lucrărilor de construcții-montaj
de ing. șef **Voicu Dordea,** Institutul de cercetări și proiectări pentru industria celulozei și hîrtiei

— Extinderea utilizării proiectelor tip
de ing. **L. Veiser,** șeful atelierului studii, Institutul de proiectări pentru construcții tip. (pag. 6)

— Două criterii :

Oportunitate și economicitate
de **S. Crucerescu,** director adjunct al Băncii de Investiții Sucursala județeană Ilfov

Comerț :

— Testele conjuncturale
de **Silvia Năstase Popescu** (pag. 8)

Agricultură :

— Planul de producție și economic al unităților agricole — factor hotărîtor în realizarea cincinalului (I)
de **Ion Stanciu,** adjunct al ministrului agriculturii și silviculturii (pag. 9)

● **ÎNTREPRINDEREA**

— Diagnostic și tratament pentru „bolile" sistemului informațional
de econ. **Ioan Buciuman,** — Baia Mare (pag. 10—11)

● **TEORII — IDEI**

— Șantier științific
conf. univ. dr. Florin Burtan

— O transpunere mecanică a indicatorului „cheltuieli echivalente"
de ing. **I. Iliescu,** I.C.E. (pag. 12)

— Semnificația actuală a teoriei leniniste a realizării (II)
de dr. **Sandu Costache**
Academia de Studii Economice (pag. 14)

● **ECONOMIE MONDIALĂ**

— Cronica săptămînii (pag. 15)

— Orientări în elaborarea celui de-al VI-lea plan al Franței
de **Dinu Hervian** (pag. 16)

Din țările socialiste :

— Bilanț economic 1969 (pag. 17)

Documentar :

— Cocs-oțel : proporționalități... disproporționate
de ing. **I. Barbu,** Institutul de cercetări metalurgice și conf. dr. ing. **I. Ștefănescu,** Institutul politehnic București. (pag. 18)

Redactor șef : Gheorghe DOLGU

Tiparul : Întreprinderea Poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

ACADEMIA DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE

(Urmare din pag. I)

dul nostru ne-o face la o muncă mai rodnică mai intensă, debarasată de conjuncturism și de ispita rezumării la activități de exegeză, de popularizare, oricît de înalt ar fi nivelul acestora. Asemenea activități sînt desigur extrem de utile, dar nu acoperă nici pe departe aria obligațiilor cercetării.

Academia de Științe Sociale și Politice dispune de la început de premise de natură să-i asigure o activitate încununată de succes. Ea va activa sub conducerea Comitetului Central al partidului, a unui partid care prin tumultuoasa sa activitate teoretică și practică ne oferă continuu exemple de lărgime a orizonturilor, de deschidere spre nou, de creativitate în îmbinarea adevărurilor generale ale marxism-leninismului cu cerințele concrete ale progresului societății noastre pe drumul socialismului, a unui partid a cărui linie politică se caracterizează prin și presupune inovație, gîndire creatoare, eliberată de șabloane și scheme prefabricate. În această lumină faptul că tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost ales președinte de onoare al Academiei dobîndește o importanță simbolică. Această alegere este nu numai o modestă recunoaștere a contribuției sale decisive la elaborarea marilor opțiuni ale progresului României, a stilului și metodelor de muncă actuale ale partidului, dar și un angajament al celor ce activează în domeniul științelor sociale de a introduce în munca Academiei trăsăturile care caracterizează activitatea partidului nostru și care-și găsesc un atît de strălucit exponent în persoana secretarului general al partidului.

Avem un potențial bogat de cadre de cercetare valoroase. Reunirea într-un singur for academic a reprezentanților tuturor științelor sociale, statutul acestui for, creează, de asemenea, condiții pentru ca acest potențial să fie pus cît mai bine în valoare, astfel ca gîndirea social-economică și politică să se caracterizeze prin acea eficiență a cărei obținere partidul a transformat-o într-un cuvînt de ordine pentru toate domeniile de activitate.

Urînd deplin succes în muncă noului for academic, colectivul revistei „Viața economică" se angajează să-și intensifice eforturile spre a contribui la atingerea țelurilor puse de partid în fața cercetătorilor din domeniul științelor sociale.

CURIER

● Prețul de cost

AUREL DRAGAN, Cluj. — Potrivit regulilor de bază pentru planificarea, evidența și calcularea prețului de cost al producției industriale, sarcina de reducere a prețului de cost al producției marfă comparabile prevăzută în plan se dă față de cel mediu realizat în anul precedent, considerat an de bază. De regulă, prețul de cost prevăzut pentru anul de plan trebuie să fie mai redus decît cel obținut în anul precedent (dacă nu intervin situații justificate care să modifice nivelul cheltuielilor planificate pe unitatea de produs).

● Ocuparea funcției de normator

IOANA STOICESCU, Ploiești. 1) Aprobarea dată de organele competente, în condițiile prevăzute de lege, pentru ocuparea unei funcții superioare, este valabilă și în cazurile cînd angajatul este trecut pe o funcție inferioară, subordonată celei pentru care a beneficiat de derogare. 2) Funcțiile de contabil I și de merceolog 1, avînd caracterul unor funcții economice medii, pentru care se prevăd aceleași condiții de studii și stagiu, se consideră echivalente. Un salariat care are aprobarea de ocupare a uneia dintre aceste funcții, cu derogare de la condițiile de studii poate ocupa — în aceeași unitate sau alta, unde a trecut prin transfer în interesul serviciului — cea de a doua funcție, fără a mai fi necesar să se dea o nouă aprobare de derogare. Această aprobare este necesară numai dacă unitatea unde se efectuează transferul este subordonată altui organ central sau comitet executiv de consiliu popular județean.

● Acordarea ulterioară a transferului

ERNEST BIRO, Miercurea Ciuc. — Potrivit principiilor care reglementează raporturile contractuale de muncă, transferarea angajatului poate avea loc numai dacă sînt întrunite concomitent atît acordul de voințe al unităților între care are loc transferarea, cît și consimțămîntul angajatului. O unitate nu poate deci consimți la transferarea unui angajat al unei alte unități, angajat care, în urmă cu șase luni, a fost încadrat în acea întreprindere, de la care a plecat prin demisie. În acest sens, în Instrucțiunile nr. 7000/1964 ale fostului Comitet de stat pentru probleme de muncă și salarii se prevede în mod expres că unitățile n-au dreptul să revină asupra cauzelor desfacerii contractului de muncă al unui angajat în sensul rectificării „demisiei" cu aceea a „transferării". O asemenea rectificare este contrară reglementării instituite prin art. 16 și următoarele din Codul Muncii și are și consecințe financiare negative. În cazul relatat de dv., transferarea fiind interzisă, încadrarea salariatului în cauză la nivelul de bază corespunde prevederilor legale și nu poate fi rectificată.

● Vechime și vechime neîntreruptă

AUREL MERLUȘCĂ, Rovinari. — Dacă puteți dovedi cu adeverințe eliberate de la I. M. Comănești că ați fost scos din producție și trimis să urmați cursurile de zi ale Institutului de Mine Petroșani (în care timp ați beneficiat de bursele stabilite prin H.C.M. nr. 882/1957), perioada respectivă se consideră vechime și vechime neîntreruptă în muncă și în aceeași unitate. Pentru a se putea aprecia asupra celei de a doua perioade de studii, cînd ați fost trimis în străinătate, este necesar să ne comunicați dacă după terminarea cursurilor Institutului de mine - Petroșani ați reintrat în muncă, precum și condițiile legale (dispozițiile normative) în care ați fost trimis, drepturile avute, dacă studiile aveau un caracter post-universitar.

★

GH. BOGDAN, contabil șef, I.G.O.-Baia Mare. — Casa de Economii și Consemnațiuni nu împărtășește punctul dv. de vedere ca unitățile sale să primească facturi și să perceapă dobînzi penalizatoare pentru întîrzierea unor plăți. Este de datoria fiecărei întreprinderi furnizoare de a urmări încasarea creanțelor sale și de a calcula penalizări de întîrziere în cazul că debitorii nu au disponibil în cont sau nu-și achită datoriile la timp.

SCRISORI ● SCRISORI ● SCRISORI

CREDITE BANCARE EFICIENTE

PENTRU DIFERITE operațiuni de mică mecanizare întreprinderile au nevoie de fonduri financiare suplimentare. Lor li se pun la dispoziție credite la nivelul devizelor prezentate. În felul acesta unitățile sînt încurajate în a pune în valoare resurse locale.

Fabrica de blănuri „Vidra" a solicitat creditarea a cinci lucrări în valoare de 452 mii lei, dar cu beneficii anuale peste plan de 1 305 mii. Pentru secția de mănuși a fabricii s-au acordat credite de 30 000 lei (sînt realizate astfel în plus 70 000 mănuși destinate exportului) cu beneficii suplimentare anuale de 183 000 lei. Și exemplele ar putea continua. Dar, nu despre acestea am dorit să scriu. Nu știu care să fie explicația că mai sînt unități care manifestă reținere de la utilizarea creditelor de mică mecanizare. Doresc să enumăr dintre acestea Întreprinderea de industrie locală, Cooperativa meșteșugărească, I.G.C.L. din Orăștie. De ce oare?

Nicolae BUCUR
șef serviciu
Banca Națională-Orăștie

TEHNICA DE CONTROL A FONDULUI DE SALARII

LA ELIBERAREA drepturilor de salarii la organizațiile de construcții-montaj și la unitățile care execută lucrări cu profil similar, controlul preventiv și ulterior al fondului de salarii se face pe baza manoperei de deviz.

Sistemul actual de determinare și control al fondului de salarii în sectorul respectiv prezintă însă cîteva inconveniente de ordin practic. Astfel, el nu concordă cu sistemul de planificare a fondului de salarii, nu oferă imaginea exactă a consumului de fond salarii în anumite perioade, reclamă unele evidențe paralele și chiar inutile pentru extragerea manoperei de deviz efective, făcînd abstracție de munca de control propriu-zisă a organelor bancare. Pentru aceste motive consider că instrucțiunile de aplicare a H.C.M. 457/1961, trebuie revizuite și, implicit simplificate instrumentele de control fond salarii și aliniate principiilor elastice ale sistemului îmbunătățit de salarizare.

Propun ca eliberarea salariilor la unitățile de construcții să se facă în concordanță cu realizarea indicatorilor cantitativi de plan (problemă care este mult mai complexă și ar trebui studiată în detaliu de organele interesate). Rezolvarea de fond a controlului fondului de salarii în sectorul de construcții indiferent de formula de control adoptată, constă în respectarea riguroasă a normelor de plată a muncii, precum și în fundamentarea tehnică a fondului de salarii planificat.

V. VISALON
director economic
în Ministerul Construcțiilor Industriale

6 MARTIE 1945

25 de ani de la instaurarea puterii populare

FILĂ DE ISTORIE — DIN BĂTĂLIA PENTRU PREFECTURI

LA FORMAREA guvernului condus de generalul N. Rădescu, reprezentanţii partidelor „istorice" se angajaseră să asigure, alături de Frontul Naţional Democrat, democratizarea de sus, a organelor locale ale administraţiei de stat. Trecuseră aproape două luni de atunci. Promisiunile nu deveniseră fapte. În fruntea unor judeţe continuau să se menţină elemente reacţionare. Acestea, la unison cu majoritatea burgheză din guvern, încercau să îngrădească libertatea de acţiune a maselor şi să împiedice înfăptuirea transformărilor democratice preconizate de forţele revoluţionare.

Pentru a determina rezolvarea fără întîrziere, în interesul oamenilor muncii, a problemelor fundamentale aflate la ordinea zilei, din iniţiativa Partidului comunist, forţele democratice au declanşat, la începutul anului 1945, bătălia generală şi hotărîtoare, pentru a aduce la cîrma ţării un guvern omogen democrat, care să reprezinte voinţa şi interesele maselor populare. În cadrul acestei bătălii au fost organizate numeroase şi uriaşe mitinguri şi demonstraţii politice de masă, s-a generalizat înfăptuirea, de jos, de către masele muncitoreşti-ţărăneşti, a reformei agrare şi s-a trecut, din nou, la schimbarea, prin acţiuni de masă, a prefecţilor reacţionari.

În februarie şi în primele zile ale lunii martie 1945 au fost preluate de către forţele democratice prefecturile judeţelor Teleorman, Dolj, Romanaţi, Mehedinţi, Gorj, Baia, Botoşani, Vlaşca, Vîlcea şi Sibiu.

În unele locuri — la Turnu-Măgurele, Caracal, Craiova, Fălticeni — alungarea prefecţilor şi primarilor reacţionari şi înlocuirea lor cu reprezentanţii poporului s-au făcut prin lupte grele cu poliţia şi cu jandarmeria.

În Teleorman — două centre ale puterii locale

ÎN ZIUA de 11 februarie 1945 în oraşul Turnu-Măgurele a avut loc o mare adunare ţărănească pentru alegerea comitetului judeţean al Frontului Plugarilor. Pe lîngă cei peste 2 000 de ţărani au participat numeroşi muncitori şi intelectuali. S-a discutat despre acţiunea de împărţire a pămînturilor moşiereşti şi despre atitudinea ostilă a autorităţilor reacţionare din judeţ.

Sub impulsul vorbitorilor, adunarea s-a transformat într-o amplă demonstraţie politică de masă. S-au alăturat noi grupuri de muncitori, funcţionari şi meseriaşi. „Vrem un prefect al poporului !", „Vrem guvern F.N.D. !", „Vrem pămînt !", erau lozincile care răsunau pe străzile oraşului.

Manifestanţii s-au îndreptat spre prefectură. Acolo au adoptat o moţiune cuprinzînd vrerile lor şi au hotărît instalarea noului prefect în persoana profesorului Florea Creţeanu, membru al Partidului social-democrat. Sub presiunea maselor, vechiul prefect a părăsit postul. Gărzi cetăţeneşti formate din muncitori şi ţărani au preluat paza sediului prefecturii.

În după amiaza aceleiaşi zile, noul prefect, împreună cu reprezentanţii consiliului judeţean F.N.D., au ţinut o consfătuire în care au hotărît confirmarea primarilor comunali puşi de ţărani şi înlăturarea imediată a celor vechi, reacţionari, care mai rămăseseră în unele locuri. Totodată, au fost luate măsuri pentru a se accelera confiscarea moşiilor şi împărţirea lor la ţărani.

În zilele următoare au fost date primele decizii de numire a noilor primari comunali.

În 14 februarie, în urma ordinului telefonic primit de la Ministerul de Interne, comandantul garnizoanei somează pe prefectul ales de popor să părăsească prefectura. Acesta refuză. Nici ordinul de reocupare prin forţa armată a prefecturii, trimis de Rădescu în noaptea de 15 spre 16 februarie, nu a putut fi executat.

La 17 februarie, comandantul garnizoanei Turnu-Măgurele raporta Ministerului de Interne că „localul prefecturii a fost încercuit de armată", neputînd fi ocupat. Pentru remedierea situaţiei, el propunea trei soluţii : „menţinerea blocării imobilului prefecturii ; scoaterea celor din prefectură cu forţa armată, în care caz va fi vărsare de sînge ; înţelegerea cu F.N.D. şi să se intervină legal pentru aplanarea situaţiei.

— „Să se execute cele propuse la punctul I" a sunat răspunsul lui Rădescu. Şi, localul prefecturii din Turnu-Măgurele, în care pe lîngă prefect se aflau activişti ai Partidului comunist şi numeroşi ţărani din comunele Segarcea-Vale, Slobozia, Mîndra şi altele, a rămas încercuit de armată. Pentru a-i intimida şi izola complet a fost oprit curentul electric, apa, s-au întrerupt legăturile telefonice. Timp de aproape trei săptămîni, noul prefect, apărat de formaţiuni patriotice şi-a exercitat atribuţiile asediat fiind de jandarmi. Masele s-au înfruntat zi şi noapte cu jandarmii, încercînd să despresoare prefectura. În tot acest timp, noul prefect a menţinut legătura cu organele administrative din judeţ prin intermediul unui pandur. Dispoziţiile transmise prin acesta privind instalarea unor primari democraţi şi înfăptuirea reformei agrare erau aplicate cu succes.

Dar, în judeţul Teleorman situaţia continuă să devină cu totul originală. Din ordinul lui Rădescu, fostul subprefect, un legionar notoriu, se instalează ca prefect în localul preturii. De aici, prefectul „legal" cere să fie repuşi în funcţii vechii primari din plasa Zimnicea şi o parte din plasa Vîrtoape îndepărtaţi de cetăţeni. El ordonă jandarmilor să împiedice pe ţărani de a veni la oraş. „Şefii de post vor ţine oamenii obligatoriu în casă — ordona prefectul lui Rădescu. Posturile de jandarmi Olteanca, Odaia şi Măgurele vor interzice trecerea spre Turnu-Măgurele a oricărui cetăţean, recurgînd la represalii imediat contra celor care vor încerca să vină în orice fel la oraş".

Nici asemenea măsuri nu mai puteau stăvili lupta oamenilor muncii. Acţiunile revoluţionare se intensifică, aici ca şi în întreaga ţară. Împărţirea pămînturilor moşiereşti se desfăşura din plin în circa 15 comune din judeţ. La începutul lunii martie operaţiunea de confiscare a moşiilor se apropia de sfîrşit în numeroase locuri.

...La Botoşani, Fălticeni...

ÎN ORAŞUL BOTOŞANI, în ziua de 13 februarie 1945 au avut loc o mare adunare populară şi o demonstraţie de stradă organizate de Consiliul local F.N.D. Au participat muncitori, ţărani funcţionari, ingineri şi elevi. Participanţii au condamnat politica majorităţii reacţionare din guvern şi încercarea prefectului liberal Arapu, din fruntea judeţului lor, de a o aplica. De la sala unde a avut loc adunarea, manifestanţii s-au îndreptat spre prefectură, purtînd pancarte cu inscripţiile : „Jos Rădescu", „Jos Arapu". O delegaţie a lor a pătruns în localul prefecturii şi a instalat prefectul propus de F.N.D.

La Botoşani, poporul şi-a ales un prefect democrat

O mare manifestaţie de solidaritate cu F. N. D.

— Prin telefon dela corespondentul nostru —

La Botoşani a avut loc o mare manifestaţie. Au fost prezenţi 4000 de participanţi, între care 2000 de ... mului FND şi deci şi pentru reforma agrară.

Adunarea a ales un nou prefect.

CÂMPUL

Ediţie specială

Democraţia Teleormanului a triumfat !

O provocare a reacţiunii

ALEGEREA NOULUI PREFECT al Jud. Teleorman

Presa democrată consemnează avîntul revoluţionar al maselor populare

La 18 februarie 1945, mii de cetăţeni din judeţul Baia au participat la adunarea populară ţinută în oraşul Fălticeni pentru a înlocui prefectul reacţionar. În condiţiile în care la bariere erau postate cordoane de jandarmi, iar oraşul fusese împînzit cu armată, participanţii la adunare au ales şi au instalat pe noul prefect.

Reacţiunea alarmată, ameninţă

ÎNTENSIFICAREA acţiunilor revoluţionare ale muncitorilor şi ţăranilor a alarmat burghezia şi pe reprezentanţii ei din guvern. „De cîteva zile, în special mişcarea în capitalele de judeţ s-a accentuat — constata generalul Rădescu în şedinţa Consiliului de Miniştri din 16 februarie 1945. În privinţa primarilor acelaşi lucru. Iar, în ceea ce priveşte agitaţia la ţară pe tema reformei agrare, lucrurile au devenit de o gravitate excepţională". Virgil Solomon, ministrul naţional-ţărănist al lucrărilor publice, declara în aceeaşi şedinţă : „Nu mă pot opri de a nu sublinia gravitatea situaţiei în care ne găsim. În trei judeţe s-au dat asalturi cu succese la prefecturi... În judeţul Ialomiţa au fost daţi afară în cîteva zile o sută de primari. Telegrame sosesc zilnic de la organizaţiile noastre «ba în cutare sat, ba în cutare orăşel, ba în cutare moşie se produc diferite insurecţiuni»".

În aceeaşi zi, generalul Rădescu avea să lanseze în Consiliul de Miniştri cunoscuta ameninţare de dezlănţuire a războiului civil. Totodată, Ministerul Afacerilor Interne comunica tuturor unităţilor în subordine : „Întrucît pe teritoriul ţării încă se mai ivesc cazuri cînd se schimbă autorităţi, prefecţi, primari etc. cu forţa, ordinul domnului Prim-Ministru este ca de la primirea prezentului ordin, întotdeauna la acţiunile de forţă să se răspundă cu forţa... Domnul Preşedinte al Consiliului de Miniştri a dat ordin în acest sens şi domnului ministru de război".

Forţele democrate erau hotărîte să împiedice însă o asemenea evoluţie periculoasă a evenimentelor, care ar fi fost pe placul reacţiunii. Continuînd să organizeze torente de mitinguri şi demonstraţii de stradă şi impulsionînd acţiunile revoluţionare pe plan central şi local, partidele muncitoreşti au îndrumat organizaţiile lor şi cele cu care colaborau să nu răspundă la provocările reacţiunii.

„Nu vrem să fim tîrîţi pe panta războiului civil — declara Gh. Gheorghiu-Dej, în numele Partidului comunist, în şedinţa Consiliului de Miniştri din 21 februarie 1945. Vom împiedica prin toate mijloacele încercarea de a transforma lupta din interior în război civil".

Condamnînd intenţiile reacţiunii de a folosi armata împotriva maselor care-şi alegeau prefecţii şi împărţeau moşiile, fruntaşul social-democrat Lothar Rădăceanu preciza în aceeaşi şedinţă a Consiliului de Miniştri : „Soluţiunea în aceste cazuri nu este scoaterea armatei, ci rezolvarea acestor probleme, adică reforma agrară imediată, schimbarea şi reformarea administraţiei imediate, fiindcă pulsul ţării arată că este nevoie de acest lucru".

La Craiova şi Caracal s-a tras...

ÎN ZIUA de 17 februarie, în cadrul unei mari adunări, populaţia oraşului Craiova şi-a ales prefectul dorit şi l-a instalat în funcţie. Deşi grupe de jandarmi din garnizoana locală au înconjurat prefectura şi au arestat temporar pe prefectul democrat şi pe alţi reprezentanţi ai organelor locale, masele n-au dezarmat. La 24 februarie a avut loc o nouă manifestaţie populară pentru a impune pe noul prefect. Cu toate că şoselele spre Craiova au fost blocate, pentru a ţine oraşul izolat de sate, numeroşi ţărani din judeţele Dolj, Vîlcea şi Mehedinţi au luat parte la această manifestaţie. Cei peste 20 000 de manifestanţi au rupt cordoanele de jandarmi şi, îndîrjiţi şi mai mult de gloanţele trase împotriva lor din ordinul elementelor reacţionare, au pătruns în prefectură şi au instalat pentru a doua oară prefectul ales anterior. Încercările reacţiunii de a reocupa prefectura în zilele care au urmat n-au avut succes.

La Caracal, judeţul Romanaţi, mii de cetăţeni — muncitori, ţărani, intelectuali, meseriaşi, sosiţi la prefectură în ziua de 14 februarie să-şi instaleze prefectul desemnat de ei, au găsit intrările blocate de jandarmi şi mitraliere instalate la ferestre şi pe clădire. Demonstranţii au fost primiţi cu gloanţe. Au căzut ucişi, activistul comunist Ştefan Dobrescu, ţăranul Ion Mincu, iar zeci de cetăţeni au fost răniţi. Masele populare, sprijinite de formaţiunile patriotice de luptă, nu s-au intimidat, au asaltat de cîteva ori, în zilele ce au urmat, clădirea prefecturii, i-au forţat pe jandarmi să se retragă, iar la 3 martie au instalat pe noul prefect.

Şi în alte oraşe, centre de judeţ, unde poliţia şi jandarmii au atacat şi arestat pe aleşii poporului, masele au pătruns cu forţa în prefecturi şi primării, au eliberat pe cei arestaţi, reinstalîndu-i în funcţiile lor.

Astfel, acţiunile de democratizare întreprinse de mase au căpătat atît forme violente, cît şi forme paşnice. Acolo unde reacţiunea a încercat să recurgă la represiuni, masele populare au făcut uz de forţă pentru a-i zdrobi împotrivirea. În această direcţie, un rol important au îndeplinit formaţiunile patriotice înarmate, care cuprindeau în rîndurile lor mii de oameni ai muncii din întreaga ţară. În cele mai multe cazuri, însă, acţiunile de democratizare au luat un curs paşnic. Pînă la începutul lunii martie 1945 cea mai mare parte din organele locale ale administraţiei de stat trecuseră în mîinile forţelor democrate, guvernul Rădescu pierduse controlul asupra majorităţii regiunilor ţării.

Democratizarea aparatului de stat a fost forma specifică sub care a început în România, încă în perioada premergătoare instaurării guvernului în care clasa muncitoare şi ţărănimea au avut rolul precumpănitor, procesul sfărîmării vechiului aparat de stat burghezo-moşieresc şi al creării noului aparat de stat. Menţinînd vechea formă de organizare a statului, vechile organe şi instituţii, masele populare le dădeau un conţinut nou, democratic, făcîndu-le apte să servească ţelurile revoluţiei.

Paraschiva NICHITA

ECONOMIE NAȚIONALĂ

UN TEZAUR
DE 24 CARATE

FONDUL DE MATERII PRIME ȘI MATERIALE

CARACTERISTICA principală a planului pe 1970 este accentuarea preocupărilor pentru sporirea eficienței întregii activități economice, concentrarea eforturilor spre folosirea maximă a capacităților de producție, reducerea consumurilor materiale și a costurilor de producție, creșterea în ritm susținut a productivității muncii. Relația care ilustrează poate cel mai fidel și mai concentrat acest spor de eficiență, o constituie raportul dintre creșterea venitului național, care devansează, în 1970, sporirea produsului social, față de 1969, cu 1,7%. Semnificația profundă a acestei corelații calitative, care este rezultatul unui șir de procese pozitive petrecute în ultimii ani în economia noastră națională și a măsurilor preconizate în continuare, rezultă din implicațiile multiple, la nivel micro și macroeconomic, de care este indisolubil legată.

Dintre acestea, **o poziție prioritară ocupă valorificarea superioară a fondului de materii prime și materiale, reducerea continuă a consumurilor specifice pe unitatea de produs finit.** Ținînd seama de ponderea relativ ridicată a cheltuielilor materiale în totalul costurilor de producție, micșorarea continuă a acestora are o însemnată influență asupra creșterii venitului național, contribuind pe această cale, la accelerarea procesului de reproducție. Este evident că obținerea unui volum sporit de producție, prin utilizarea aceleiași cantități de materii prime, materiale, combustibili, energie, determină o creștere, cu un ritm mai ridicat, a produsului nou creat, și, implicit, a venitului național, în comparație cu creșterea producției. Un exemplu, intenționat simplificat (vezi tabelul), ilustrează această afirmație.

	Anul de bază	Anul curent	%
Producția totală din care:	100	105	105
cheltuieli materiale	50	50	100
Producție netă	50	55	110

● Influențe pozitive asupra creșterii venitului național ● Dintr-o tonă de cocs, de 1,55 ori mai multă fontă ● La fiecare tonă de piese bune turnate, pierderi de 80—100 kg de metal ● Produse ce se cer supuse unei „cure de slăbire" ● De ce premii pentru deșeuri și nu pentru economii? ● Norme care să reflecte realizările pe plan mondial.

În acest caz, **cheltuielile materiale pentru obținerea unei unități de producție se reduc de la 0,50 la 0,47 unități.** Transpunerea practică pe planul vieții economice a problemei reducerii consumurilor de materiale, făcută cu ajutorul cîtorva cifre de sinteză, relevă proporția în care diminuarea acestor consumuri determină influențe dintre cele mai profunde, mergînd pînă la ritmul de dezvoltare și proporțiile de ansamblu ale economiei.

● *Reducerea consumurilor, factor de progres economic*

ÎN CADRUL procesului de industrializare socialistă a țării, o preocupare majoră și permanentă a partidului a constituit-o dezvoltarea unei industrii siderurgice moderne, care să asigure baza de metal necesară economiei. Folosirea în această ramură a unor utilaje și tehnologii la nivel mondial s-a dovedit pe deplin justificată, mai ales în condițiile unor resurse limitate de materii prime autohtone. Folosirea acestor utilaje și tehnologii **a permis ca, în perioada 1960—1970, să se obțină o reducere a consumului specific de cocs, pe tona de fontă de circa 440 kg. Așadar, cu o tonă de cocs, se obține în acest an de 1,55 ori mai multă fontă decît în 1960.** Raportînd aceste cifre la totalul producției de fontă rezultă că, în condițiile în care consumul specific nu s-ar fi redus, **ar fi fost necesar, în 1970, un plus de 1,80 mil. tone cocs, provenit din import.** Echivalentul valutar al acestei cantități corespunde fondurilor pentru achiziționarea utilajelor necesare, de pildă, unei mari uzine chimice complexe.

Un alt domeniu care ilustrează pregnant însemnătatea reducerii consumurilor de materiale îl constituie **producția de energie electrică în marile termocentrale.** Prin instalarea unor grupuri de mare capacitate și cu parametri ridicați, prin asimilarea în producția internă a unor instalații energetice cu indicatori de eficiență la nivelul tehnicii mondiale, au fost diminuate, an de an, consumurile specifice de combustibili. **Reducerea, potrivit prevederilor de plan, cu circa 150 kg în anul 1970, comparativ cu 1960, a consumului specific de combustibil convențional pe 1000 kWh energie electrică produsă echivalează cu o economie relativă de peste 4 mil. tone combustibil convențional.** Menținerea consumurilor din 1960 **ar fi necesitat crearea unor capacități suplimentare pentru extracția de combustibil** — de exemplu lignit — **pentru care ar fi fost necesare investiții de 3—4 miliarde lei; sau, dacă combustibilul suplimentar ar fi afectat exportul sau importul, ar fi necesitat cheltuieli de peste 0,5 mld. lei valută la nivelul unui singur an.** Este evident că cifre de acest ordin de mărime pot infuența atît ritmul, cît și proporțiile de ansamblu ale economiei: **pe seama reducerii consumurilor specifice, au putut fi utilizate fonduri însemnate de investiții, precum și resurse valutare pentru creșterea armonioasă a diferitelor sectoare ale economiei, care au contribuit la menținerea unui ritm susținut de creștere.**

● *Semnificațiile unor evoluții*

TABLOUL general al consumurilor specifice la principalele materii prime și materiale consumate în economie este caracterizat, la majoritatea produselor, **de o tendință constantă de micșorare a acestora.** Totuși, nivelul atins nu poate fi considerat satisfăcător, **nici în raport cu** realizările obținute pe plan mondial, **nici** față de tehnica cu care este înzestrată economia și, mai ales, industria noastră. Pe drept cuvînt sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea ținută la plenara C.C. al P.C.R. din 10—13 decembrie 1969 că **„...normele de consum sînt încă destul de largi la noi, ducînd la utilizarea nerațională a materiilor prime, nestimulînd introducerea unor tehnologii superioare".**

Eficiența relativ scăzută a utilizării metalului este unul din aspectele majore, care trebuia să stea în fața tuturor lucrătorilor din economie. Apare chiar o oarecare contradicție între nivelul tehnic ridicat al producției primare de metal — fontă și oțel — și felul în care acesta este utilizat pe întregul flux de producție siderurgică. Astfel, din totalul producției brute de oțel, **numai circa 60% se regăsește în produse siderurgice finite, iar în industria constructoare de mașini — unul din principalii consumatori de metal — în greutatea totală finală a produselor — se regăsește numai 70—80% din cantitatea supusă debitării.** În această situație rezultă că, de fapt, **dintr-o tonă de oțel brut, regăsim încorporate în produse finite — mașini și utilaje — mai puțin de 500 kg.**

În siderurgie se mențin procese cu pierderi relativ ridicate la prelucrarea metalului care, prin perfecționarea, în continuare, a organizării producției și a tehnologiilor, ar putea fi serios diminuate. Nivelul pierderilor succesive din lanțul tehnologic de prelucrări, se ridică la unele procese metalurgice, la 30—40% pentru laminate cu volum mare de producție, cum sînt profilele grele, tabla groasă și altele. Și în procesele de turnare a pieselor din oțel și fontă, pierderile de metal sînt încă ridicate. Astfel, **în industria constructoare de mașini, pentru a se obține o tonă de piese bune turnate din oțel se consumă circa 1,7 tone metal, iar la piesele din fontă, la fiecare tonă de piese bune, se pierd 80—100 kg.** Unele din mașinile și utilajele produse de industria constructoare de mașini au o greutate proprie ridicată, în comparație cu tipurile similare din alte țări, iar consumul de metal pentru fabricarea lor este și el mare. Este cunoscut faptul că unele tipuri de vagoane, tractoare, excavatoare, autocamioane, unele mașini-unelte produse în țară sînt mai grele decît produsele din aceeași categorie realizate în alte țări. Chiar la un tractor cu înalte performanțe tehnice, cum este cel de tipul U-650 — care se bucură de o bună apreciere pe piețele externe — consumul de metal este de aproape 3,5 tone, în timp ce produsul finit are o greutate de numai circa 3 tone (din care partea metalică 2,7—2,8 tone). Consumuri ridicate de metal se înregistrează și la excavatoarele de 0,3 m^3 și 0,6 m^3 (peste 40 tone/buc.), la o serie de vagoane, remorci auto etc.

→

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

ÎN INDUSTRIA CHIMICĂ

REALIZĂRI CARE CONFIRMĂ ADEVĂRATELE POSIBILITĂȚI

REZULTATELE OBȚINUTE în ianuarie 1970 de unitățile industriale aparținînd de Ministerul Industriei Chimice, indică un incontestabil reviriment față de situația din anul trecut: **un spor de producție globală peste cel planificat de 77 milioane lei.** Valoric, aceste realizări compensează integral rămînerile în urmă din anul trecut (60 milioane lei). Și în cele două decade care au trecut din februarie, rezultatele sînt bune.

Minusul de producție din 1969 s-a datorat, în principal, neintrării în funcțiune la termen a unor capacități la combinatele de la Turnu-Măgurele, Craiova, Rîmnicu-Vîlcea și Pitești, precum și calității necorespunzătoare a unor materiale (pasta de electrozi livrată de Uzina „Carbochim-Cluj"), dereglărilor tehnologice și opririlor frecvente și nejustificate a utilajelor (la Combinatul de fibre artificiale Brăila) etc. Analiza factorilor care au influențat neîndeplinirea sarcinilor pe 1969, stabilirea de măsuri concrete pentru fiecare caz în parte, au făcut ca, în acest an, să se asigure o mai rațională eșalonare a planului în timp și pe unități. Aceasta, ca și eforturile de a se lucra cu maximum de randament încă din primele zile ale lui 1970, au făcut ca în luna ianuarie să se obțină însemnate sporuri la produsele la care în anul trecut s-au semnalat rămîneri în urmă. Au fost obținute peste plan: **6378 tone îngrășăminte chimice cu azot și fosfor** (substanța activă), **92 tone carbid, 313 tone polietilenă, 851 tone materiale plastice și rășini sintetice** etc.

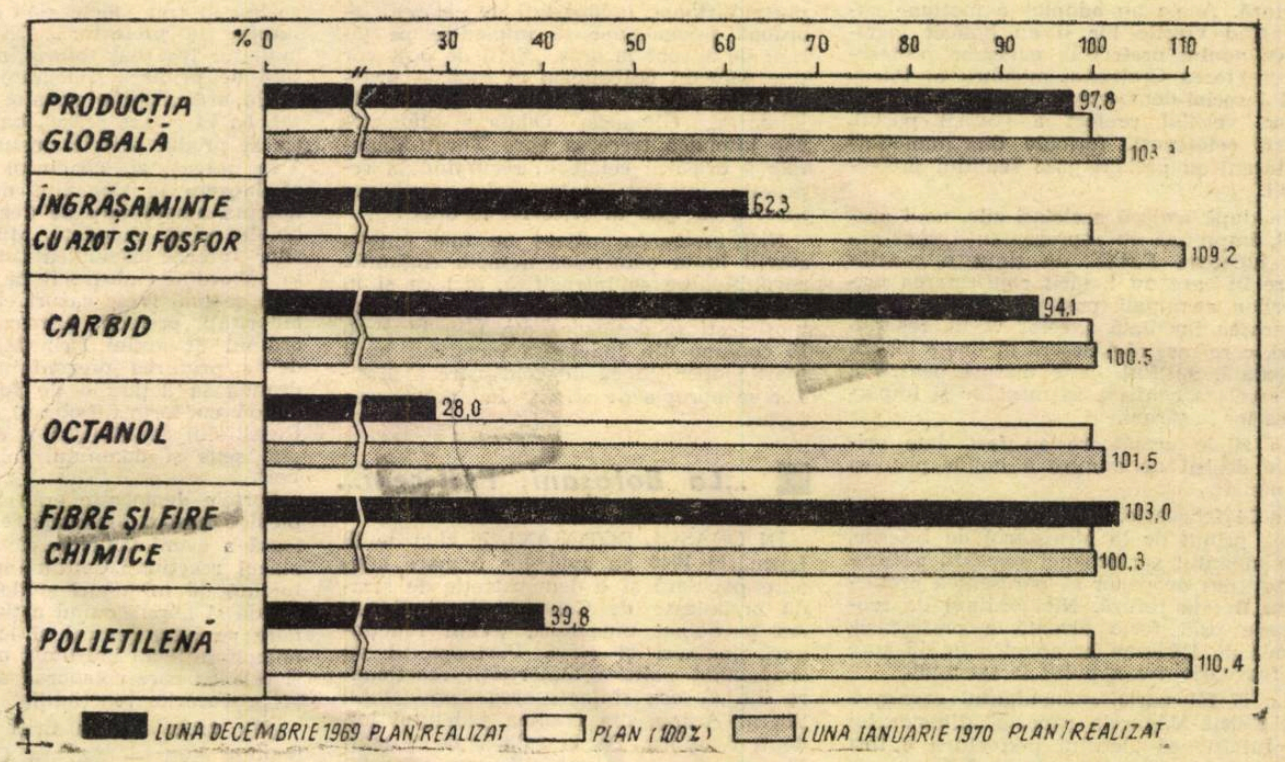

NORME DE APLICARE A NOULUI SISTEM DE PREMIERE DIN BENEFICII

RECENTA Hotărîre a Consiliului de Miniștri prin care se introduce, începînd cu activitatea anului 1970, sistemul de acordare de premii din beneficiile realizate, constituie o măsură menită să sporească în continuare interesul unităților economice și al salariaților acestora, atît în realizarea și depășirea sarcinilor de plan, cît și în obținerea unei eficiențe economice superioare

● *Corelația premii — beneficiu*

DOCUMENTELE Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1967 și ale Congresului al X-lea prevăd necesitatea creșterii rolului pîrghiilor financiare și, în mod deosebit, a beneficiului ca indicator sintetic de comensurare a eficienței activității economice. **Noul sistem de premiere are ca principiu de bază acordarea de premii din beneficiile realizate, ceea ce întărește rolul acestui indicator în perfecționarea gestiunii economice a întreprinderilor. Beneficiul constituie deci atît baza de calcul a fondului de premiere cît și sursa de acoperire financiară a acestuia.**

Legarea sistemului de premiere de beneficiul realizat are o deosebită importanță întrucît acesta reflectă atît rezultatele bune obținute în activitatea unităților economice, cît și deficiențele lor. Fondul de premiere se determină prin aplicarea cotei stabilite la beneficiul realizat. Cu cît unitățile economice vor realiza un volum sporit de beneficii cu atît și fondul de premii va fi mai ridicat. Este evident că în acest fel se stimulează toate unitățile economice să obțină beneficii mai mari decît cele prevăzute în plan, ca urmare a depășirii sarcinilor de producție, a reducerii prețului de cost, a creșterii productivității muncii etc., întrucît, în acest fel vor avea dreptul la constituirea unui fond de premiere sporit și, respectiv, a unui premiu individual mai mare. De exemplu, dacă pentru o unitate s-a stabilit cota de premiere din beneficiu de 10%, unui volum planificat de beneficii de 50 mil. lei îi corespunde un fond de premiere de 5 mil. lei; în ipoteza în care se depășește beneficiul planificat, realizîndu-se 56 milioane lei, fondul de premiere aferent acestui beneficiu este de 5,6 milioane lei. **Fondul de premii crește astfel direct proporțional cu gradul de depășire a beneficiului planificat.**

Depășirea beneficiilor planificate pe anul 1969, analizele făcute la începutul acestui an, precum și angajamentele luate de întreprinderi, confirmă rezervele însemnate care mai există, posibilitățile largi pe care le au unitățile economice de a spori rentabilitatea și de a obține un volum mai mare de beneficii. Documentele de partid au subliniat în repetate rînduri necesitatea de a se reduce consumul de materii prime și materiale corespunzător gradului de dotare tehnică a industriei, folosirea tuturor capacităților de producție, atingerea la termen a parametrilor tehnico-economici proiectați, eliminarea cheltuielilor neeconomicoase și a stocurilor supranormative etc. Noul sistem de premiere îmbină în mod armonios interesele fiecărui colectiv de salariați cu cele generale, stimulează realizarea unui volum sporit de beneficii prin punerea în valoare a rezervelor care există în unitățile economice, pentru sporirea preocupării tuturor factorilor de răspundere în folosirea cu maximum de randament a materiilor prime și materialelor, a capacităților de producție, a forței de muncă.

● *Dimensionare, pe baze economic fundamentate*

VOLUMUL beneficiului este influențat de o serie de factori care acționează independent de activitatea întreprinderii, cum ar fi gradul de dotare tehnică, structura și volumul producției, influența factorilor naturali etc. Ignorarea acestor factori, respectiv stabilirea unei cote unice de premiere care nu ar ține seama de condițiile de realizare a beneficiului, ar fi dezavantajat unitățile cu un număr mare de salariați și un volum redus de beneficii, iar fondul de premiere nu ar fi reflectat pe deplin eforturile depuse de acestea pentru realizarea și depășirea sarcinilor de plan.

Spre exemplificare prezentăm situația diferențierii fondului de premii în raport de fondul de salarii care ar rezulta la trei întreprinderi de industrie alimentară din București, în ipoteza aplicării unei cote unice de premiere de 10% din beneficiu (pe baza cifrelor de plan pe anul 1969):

(în %)

	Fond salarii	Beneficiu	Fond premiere	Premiu mediu pe salariat
„Macul roșu"	100	100	100	100
„Delicia"	156	74,5	74,5	47,2
Bere „Rahova"	341,5	66	66	21,6

Rezultă că în cazul aplicării unei cote unice de premiere, fondul de premii cel mai scăzut s-ar fi constituit la ultima întreprindere, deși aceasta are cel mai mare fond de salarii; de asemenea, și premiul mediu individual ar fi fost foarte diferențiat de la o unitate economică la alta. Este de reținut și faptul că la o depășire procentuală egală a sarcinilor de producție rezulta un volum diferit de beneficii, astfel că aplicarea unei cote unice de premiere ar fi condus la o accentuare a diferențierii fondului de premiere între unități. Aplicarea măsurilor privind reglarea rentabilității pe produse va atenua acțiunea factorilor arătați; volumul beneficiului va continua totuși să prezinte diferențe de la o unitate economică la alta.

Pentru ca sistemul nou de premiere să fie nu numai stimulator, dar și echitabil, respectiv fondul de premiere ce se constituie de fiecare unitate economică în parte să reflecte cît mai deplin eforturile făcute de colectivul de salariați în obținerea beneficiului planificat și a celui peste plan, dimensionarea cotei de premiere din beneficiu are în vedere asigurarea unui raport corespunzător, fundamentat economic, între fondul de premii, fondul de salarii și volumul beneficiului. Cotele de premiere din beneficiu nu vor fi deci unice pentru toate unitățile economice, ei vor fi diferențiate pe ramuri, subramuri și chiar pe întreprinderi; ele vor asigura însă același raport între fondul de premii, fondul de salarii și volumul beneficiului, chiar în condițiile în care rentabilitatea și volumul beneficiului diferă de la o unitate economică la alta, ceea ce creează o bază unitară a sistemului de premiere și, în același timp, echitabilă, pentru toate unitățile din economie.

Realizarea unui volum sporit de beneficii nu poate constitui un obiectiv în sine, izolat, rupt de interesele generale ale economiei. Beneficiile sporite pot fi uneori rezultatul unei activități care să nu corespundă pe deplin cu interesele economiei naționale. Spre exemplu, depășirea beneficiului planificat se poate datora producerii unor sortimente mai rentabile, în detrimentul celor mai puțin rentabile dar care sînt strict necesare economiei. De asemenea, se pot obține beneficii suplimentare ca urmare a realizării unei producții mai mari decît cea prevăzută în plan chiar dacă aceasta se realizează la un preț de cost superior celui planificat. Se înțelege că nu este în interesul economiei să se stimuleze

Gh. NICULESCU
director general adjunct în Ministerul Finanțelor

(Continuare în pag. a 8-a)

● *Filonul rezervelor*

CELE CÎTEVA EXEMPLE date nu epuizează nici pe departe toate laturile problemei. În 1969, **numai în industria constructoare de mașini au fost depășite normele de consum din planul de stat la aproape 50% din normele cuprinse în plan.** Pe ansamblul economiei, ca urmare a depășirii consumurilor normate la unele produse, se irosesc anual bunuri materiale de multe zeci de milioane de lei. Și în alte ramuri de bază ale economiei — minerit, industria materialelor de construcții, industria lemnului, industria ușoară, construcții ș.a. — se înregistrează încă consumuri specifice ridicate.

În prezent, în direcția economisirii consumului de materii prime și materialelor se acționează pe următoarele căi:

- stabilirea prin planul de stat și prin planurile departamentale, a sarcinilor privind normele de consum de materiale, energie, combustibili;
- nivelul cheltuielilor planificate la 1000 lei producție-marfă (fără sarcini exprese în ce privește cheltuielile materiale);
- fixarea prin plan a unor cote și repartiții de materiale, care limitează cantitativ consumul unor produse principale.

Se poate afirma însă că, practic, nici unul din aceste instrumente nu acționează cu suficientă eficiență: **nerespectarea normelor de consum nu influențează în nici un fel veniturile întreprinderii și ale personalului, iar încadrarea în cheltuielile planificate poate fi obținută pe diferite alte căi decît reducerea cheltuielilor materiale.**

Pe de altă parte, faptul că, în general, numărul de norme planificate la care se obțin economii și al celor depășite se află într-un raport aproape de egalitate, evidențiază atît existența unor fenomene subiective în stabilirea normelor planificate, cît mai ales faptul că întreprinderile, în fața unor indicatori largi, nu sînt mobilizate să depună eforturi pentru realizarea lor. De asemenea, repartițiile de materiale sînt calculate pe baza acelorași norme de consum, înscrise în plan și, în consecință, nu constituie, decît în mică măsură, un factor de stimulare pentru obținerea de economii mai mari.

Sistemul de cointeresare al salariaților acționează slab în direcția economisirii materialelor deficitare, a introducerii înlocuitorilor. Există chiar **anomalia că, prin predarea unui volum de deșeuri de metal la nivelul planificat, salariații din întreprinderi, centrale, ministere să primească prime substanțiale, în timp ce, dacă ar reduce volumul de deșeuri, din cauza sistemului complicat de reglementări, ar fi greu de ajuns la plata unor compensații stimulatorii.** În mod firesc, tehnologii, proiectanții, cadrele din producție ar trebui stimulați numai pentru economii de materiale, nu și pentru colectarea de deșeuri.

În condițiile aplicării noii legi a contractelor economice, pe baza căreia întreprinderile vor intra în relații directe și vor contracta materiile prime, materialele și produsele fără emiterea prealabilă de repartiții, se pune mai acut problema: cum se va asigura ca fiecare unitate să contracteze și să consume ceea ce îi este strict necesar?

● *Criteriul cointeresării: volum de benificii*

INSTRUMENTELE economice trebuie să capete un rol hotărîtor în această privință. **Stabilirea prin prețuri mai bine așezate, a unui raport cît mai real între efortul întreprinderilor și beneficiu, îmbinat cu o mai mare cointeresare a tuturor salariaților la realizarea unui volum cît mai ridicat de beneficii, sînt căile prin care se poate regla cel mai eficient consumul de materii prime și materiale.**

În aceste condiții, întreprinderile ar fi direct interesate în proiectarea unor noi produse și introducerea de tehnologii, care reclamă consumuri de materiale cît mai mici. Stabilirea de prețuri stimulative pentru înlocuitori (azi, de exemplu, masele plastice au prețuri puțin diferite față de diversele aliaje din metale neferoase) și de prețuri prohibitive pentru materialele din import pentru care pot fi folosiți înlocuitori din țară pot, de asemenea, contribui la echilibrarea mai bună a necesarului cu resursele. Desigur, asemenea măsuri complexe cu caracter economic, necesită timp pentru aplicare.

Pentru etapa imediat următoare consider că, prin prevederea în planul de stat a unui sistem de norme și de normative de consum dinamice, în concordanță cu progresul tehnic — așa cum se subliniază în documentele de partid — și, mai ales, prin conferirea unui rol mai activ acestor norme în activitatea economică a întreprinderilor se poate substitui, într-o oarecare măsură, lipsa unui instrumentar economic complex, care să acționeze în direcția economisirii materiilor prime și materialelor.

În acest sens ar fi necesar să se aibă în vedere următoarele aspecte:

- **să se prevadă prin plan sarcini normative pe grupe mari de consumuri** (de exemplu, consum de laminate pe 1 mil. lei producție în construcția de mașini, consum de cherestea pe 1 mil. lei producție de mobilă etc.), **care să asigure un grad mai mare de cuprindere decît normele actuale pe produs;** paralel, pentru anumite produse, mari consumatoare de materii prime și materiale, este necesar să se mențină normele de consum pe produs;
- **stabilirea normativelor de consum, ca și a normelor pe produs trebuie să reflecte atît nivelul tehnic de dezvoltare al industriei, cît și realizările pe plan mondial;** dimensionarea lor trebuie să pornească de la întreprinderi, dar să aibă și un pronunțat caracter de **directivă economică și tehnică,** în sensul de a reprezenta cerințele economiei, corelate, bineînțeles, cu posibilitățile efective de realizare;
- alături de îndeplinirea indicatorilor de bază planificați, **respectarea normativelor și a normelor de consum stabilite să devină una din condițiile principale de apreciere a activității întreprinderilor, centralelor și ministerelor și de stimulare a salariaților.** Depășirile de consum ar trebui să afecteze partea de beneficiu care rămîne la dispoziția întreprinderii și, eventual, chiar fondul de salarii, iar economiile suplimentare să fie în parte constituite ca fonduri la dispoziția unității care a realizat economiile. În acest fel, întregul colectiv de muncă ar fi direct interesat în realizarea de economii de materiale, în principal pe seama reducerii normelor de consum:
- treptat, pe măsură ce alte instrumente economice vor acționa în direcția cointeresării mai puternice a întreprinderilor de a economisi materialele, sistemul de norme și normative înscrise în plan ar putea fi restrîns, astfel ca problema însușirii unor produse și tehnologii cu consumuri materiale minime să devină o preocupare de bază a tehnologilor, a proiectanților și a economiștilor din uzine și centrale, în scopul realizării unor indicatori economici cît mai favorabili pe ansamblul fiecărei unități.

ing. Mircea PÎRJOL
consilier în Departamentul aprovizionării tehnico-materiale din C.S.P.

INVESTIȚII

CĂI DE SPORIRE A EFICIENȚEI

REDUCEREA PONDERII LUCRĂRILOR DE CONSTRUCȚII — MONTAJ

● Accelerarea ritmului de execuție prin utilizarea elementelor prefabricate din beton armat ;

● Adoptarea unor soluții cu grad înalt de ocupare a terenului ;

● În anii 1967—1969 : economii de peste 3000 tone de oțel beton ;

UNUL DIN PRINCIPALII INDICATORI ai eficienței economice a unei investiții, este, fără îndoială, ponderea lucrărilor de construcții-montaj raportată la valoarea totală a investiției. Scăderea ei conduce la repartizarea unei părți tot mai mari din fondurile de investiții pentru dotarea cu mașini și utilaje, fapt care asigură creșterea nemijlocită a producției și, în consecință, a venitului național.

În vederea diminuării ponderii valorii lucrărilor de construcții-montaj în totalul investiției, se impun măsuri ferme, începînd de la concepția generală a obiectivelor industriale și pînă la punerea în funcțiune a instalațiilor. Atenția ce trebuie acordată acestei probleme este cu atît mai mare cu cît atingerea în 1970 a unei ponderi de 46,3% urmează a fi realizată în condițiile unor economii însemnate de oțel, lemn, forță de muncă etc.

Proiectanții Institutului de cercetări și proiectări pentru industria celulozei și hîrtiei înțelegînd răspunderea deosebită ce le revine încă de la faza de concepție a unei investiții, au căutat ca, prin soluțiile adoptate, să micșoreze ponderea lucrărilor de construcții-montaj. **De la 45—48%, cît reprezenta această pondere la investițiile proiectate înainte de 1965 în sectorul de celuloză și hîrtie** (CCH Suceava — etapa I, CCH Dej etapa I, CCH Călărași etc.) **s-a ajuns ca, la obiectivele proiectate în 1968—1969, ea să scadă sub 40%** (instalația de hîrtie pergaminată de la Fabrica „Reconstrucția"-Piatra Neamț, CCH Turnu-Severin, instalația de hîrtie innobilată de la FCH Palas etc.).

Pe ce căi au fost dobîndite aceste rezultate ? O mare atenție a fost acordată **utilizării elementelor prefabricate din beton armat,** asigurîndu-se astfel accelerarea ritmului de execuție a lucrărilor, simultan cu reducerea consumurilor de materiale deficitare și, în special, a oțelului beton și a lemnului. În 1969 s-au elaborat proiecte pentru hale industriale de producție etajate complet prefabricate (hala secției de preparare a materialului de la Uzina „Reconstrucția"-Piatra Neamț, hala principală de producție a instalației de hîrtie înnobilată de la FCH Palas, hala secției de cartoane ondulate de la Fabrica de hîrtie-Ghimbav, hala de producție de la IAMC ș.a.). La proiectele pentru construcțiile amintite s-au adoptat soluții originale aplicate pentru prima oară în sectorul de celuloză și hîrtie din țara noastră, în care, după cum se știe, halele de producție sînt, în cele mai multe cazuri, etajate și cu sarcini utile ce depășesc 1500—2000 kg/cm^2.

Totodată, proiectanții institutului s-au orientat spre adoptarea unor soluții cu **un grad de ocupare a terenului cît mai mare.** Astfel, la Uzina de piese de schimb de la Găești a MICh, proiectată de institutul nostru în anul 1968, s-a atins un grad de ocupare a terenului de 78%, iar la Combinatul de celuloză și hîrtie-Turnu Severin, aflat în curs de execuție, gradul de ocupare a terenului a depășit 80%. O serie de instalații noi au fost amplasate în incinta unităților industriale existente, folosindu-se la maximum suprafețele disponibile, fără a mai fi necesare scoateri de terenuri din circuitul agricol. Astfel, au fost construite instalațiile de hîrtie înnobilată de la FCH Palas și CCH Suceava, instalația de hîrtie pergaminată de la FCH „Reconstrucția"-Piatra Neamț, secția de cartoane ondulate de la Fabrica de hîrtie-Ghimbav și altele.

Urmărind in permanență reducerea consumului de metal, **colectivul de specialiști din institut a obținut între anii 1967—1969 economii de peste 3000 tone oțel beton, cantitate din care s-ar putea realiza structurile de beton armat a două hale de mașini de hîrtie.**

Amplasarea în aer liber a cît mai multe utilaje, în funcție de posibilitățile ce le oferă fluxul tehnologic, a constituit, de asemenea, o preocupare de prim ordin. La noul combinat de celuloză și hîrtie de la Turnu-Severin, de exemplu, s-au amplasat în aer liber o mare parte din utilaje. Prin renunțarea la spații închise pentru fierbătorul de celuloză, tocătoarele de lemn și instalațiile secției de caustizare, s-au obținut economii însemnate la lucrările de construcții-montaj. **Numai prin amplasarea în aer liber a secției de caustizare, la combinatul amintit, s-au realizat economii în valoare de circa 10—12 milioane lei.**

Economisirea de suprafețe construite, renunțîndu-se la tendințele de exagerare în dimensionarea spațiilor, constituie, de asemenea, o cale importantă de scădere a ponderii lucrărilor de construcții-montaj în totalul investițiilor. Numai la proiectele de execuție de la instalația de hîrtie pergaminată de la Piatra Neamț, reducerea deschiderii halei mașinilor de hîrtie cu circa 1—1,5 m și micșorarea cu 2 m a înălțimii secției de preparare a materialului, au condus la economii de circa 1 milion lei.

Pentru acest an și pentru cincinalul 1971—1975, atenția noastră se va orienta spre introducerea, în continuare, a unor materiale noi în construcții-instalații și extinderea la maximum a folosirii prefabricatelor, în special a celor industrializate astfel încît, în cel mai scurt timp, șantierele clădirilor industriale să devină șantiere de montaj cu un ritm accelerat de execuție. Pentru a facilita procesul de industrializare a construcțiilor, **consider însă necesară o corelare mai rațională între prețurile diferitelor elemente prefabricate din industrie, astfel încît să se asigure o eficiență sporită atît în producția acestora, cît și în folosirea lor de către organizațiile de construcții-montaj.** O preocupare majoră a proiectanților noștri o va constitui și în viitor găsirea de noi soluții constructive în vederea economisirii materialelor deficitare și, în special, a metalului cu minimum 15%.

În scopul asigurării din timp a șantierelor cu documentații tehnice de bună calitate, ne vom preocupa perseverent de extinderea utilizării proiectelor tip și refolosibile. De asemenea, ne propunem să introducem pe scară largă în atelierele de proiectare, mașinile electronice de calcul pentru birou și să folosim pentru problemele complexe ale sectorului de celuloză și hîrtie ordinatoarele electronice existente în centrele de calcul.

Voicu DORDEA
inginer-șef
Institutul de cercetări și proiectări pentru industria celulozei și hîrtiei

EXTINDEREA UTILIZĂRII PROIECTELOR TIP

● Consumul de manoperă pentru montarea unui mc de beton armat prefabricat — de aproape 8 ori mai mic față de cel monolit ;

● Reducerea la jumătate a numărului de tipuri de planșee din beton armat permite scăderea cu 6,6% a prețului de cost.

PRACTICA din țara noastră și experiența mondială au demonstrat că **extinderea folosirii proiectelor-tip și dezvoltarea corespunzătoare a activității de tipizare și diversificare a elementelor de construcții, constituie factori de seamă în sporirea productivității muncii și grăbirea ritmului lucrărilor pe șantiere.** Prin repetarea unor operațiuni, care constituie esența procesului de industrializare, se accelerează activitatea pe șantiere, se simplifică mult procesul de producție.

Efectul de „rutină" al repetării operațiilor e o funcție care exprimă raportul între timpul de lucru pe unitate de producție și numărul de repetări. Cum se poate calcula în asemenea situație nivelul de creștere a productivității muncii ? Într-un referat prezentat de Ian Van Zwet de la fundația Ratiobow — Olanda, la Congresul al III-lea al Consiliului Internațional al Construcțiilor (Copenhaga — 1965) se indică următoarea formulă experimentată la construcția unui șir de clădiri de cîte 8 apartamente :

N = 1253+853.x—0,712

în care :

N = numărul de ore manoperă/apartament

x = numărul de repetări

Din formula amintită rezultă că, dacă la prima clădire se consumă 2106 ore manoperă/apartament, aceiași muncitori realizează a doua clădire identică cu numai 1773 ore manoperă/apartament, a 10-a clădire cu 1418 ore manoperă/apartament, deci cu circa 28% mai puțin decît la prima clădire. Repetarea întocmai a operațiilor de construcție se realizează în condițiile repetării obiectului ce trebuie construit, prin utilizarea proiectelor-tip.

Creșterea productivității muncii se mai poate realiza și printr-o **organizare mai bună a locului de muncă și a șantierelor.** Dar organizarea științifică a unui șantier, pe baza metodei drumului critic, necesită, printre altele, și un volum mare de muncă pentru detalierea documentației tehnico-economice, elaborarea devizului operațional. defalcarea pe activități, calcule de optimizare etc Aceste operații sînt aproape aceleași, atît în cazul unei clădiri mari, cu o valoare ridicată și, deci, cu un volum important de muncă economisită, cît și în cazul unei clădiri mici, de complexitate similară. Raportul nefavorabil dintre efortul de organizare și avantajele obținute ca urmare a acestuia în cazul clădirilor mici, face ca adesea să se renunțe la organizarea științifică a executării unor astfel de obiecte.

Dacă mai multe clădiri mici se realizează pe baza unui proiect-tip, cea mai mare parte a volumului de muncă consumată pentru organizare, cea referitoare la detalierea documentației tehnico-economice, trebuie prestată o singură dată : raportul menționat mai sus se îmbunătățește și apar premisele organizării științifice a executării acestor clădiri.

O altă cale de creștere a productivității muncii este **industrializarea construcțiilor.** Realizarea pe cale industrială a elementelor de construcție reduce activitatea de pe șantier la o activitate de montaj cu o productivitate ridicată. De exemplu, dacă pentru realizarea unui mc de beton armat monolit se consumă circa 39 ore, pentru montarea unui mc de beton armat prefabricat sînt necesare numai circa 5 ore. Industria de prefabricate de beton armat și de alte elemente de construcție, ca orice alt sector al industriei, trebuie să realizeze produsele sale într-o serie suficient de mare ca să fie eficientă din punct de vedere economic.

Într-un studiu elaborat de Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa se analizează efectele mărimii seriei de producție a diverselor elemente de construcție asupra productivității muncii și prețului de cost. Fără a se putea enunța niște concluzii, datorită caracterului restrîns al anchetei pe care se bazează studiul, se pot cita cîteva exemple. Reducerea la jumătate a numărului de tipuri de planșee din beton armat, produse în R.S.S. Ucraineană, duce la diminuarea cu 18,9% a cheltuielilor cu salariile și cu 6,6% a prețului de cost. În cazul unor planșee de beton armat prefabricat, realizate în R. S. Cehoslovacă, dublarea producției unei fabrici de la 15 000 mc/an la 30 000 mc/an, păstrîndu-se numărul de tipuri produse, duce la reducerea cu 12% a manoperei și cu 10% a prețului de cost.

Așadar, industrializarea construcțiilor presupune neapărat tipizarea acestora, pentru asigurarea seriei minime rentabile. Dacă astăzi aproape întreaga producție a întreprinderilor de prefabricate din țara noastră este de serie, aceasta se datorește tipizării elementelor prefabricate, dar nu numai a acestora, ci și a clădirilor în care sînt utilizate. Tipizarea doar a prefabricatelor, fără a stabili exact condițiile în care vor fi folosite, cere ca ele să fie astfel proiectate, încît să poată fi utilizate în diverse cazuri posibile. Elementele prefabricate pot să fie supradimensionate și mai scumpe în unele cazuri pentru a fi corespunzătoare din punct de vedere tehnic. De exemplu, panourile mari pentru clădirile de locuit sînt proiectate pentru a fi utilizate în zone de gradul 7 seismic și au o variantă cu unele reduceri ale armării în cazul folosirii lor în zone de gradul 6 seismic. Elaborarea unor proiecte de clădiri din panouri mari

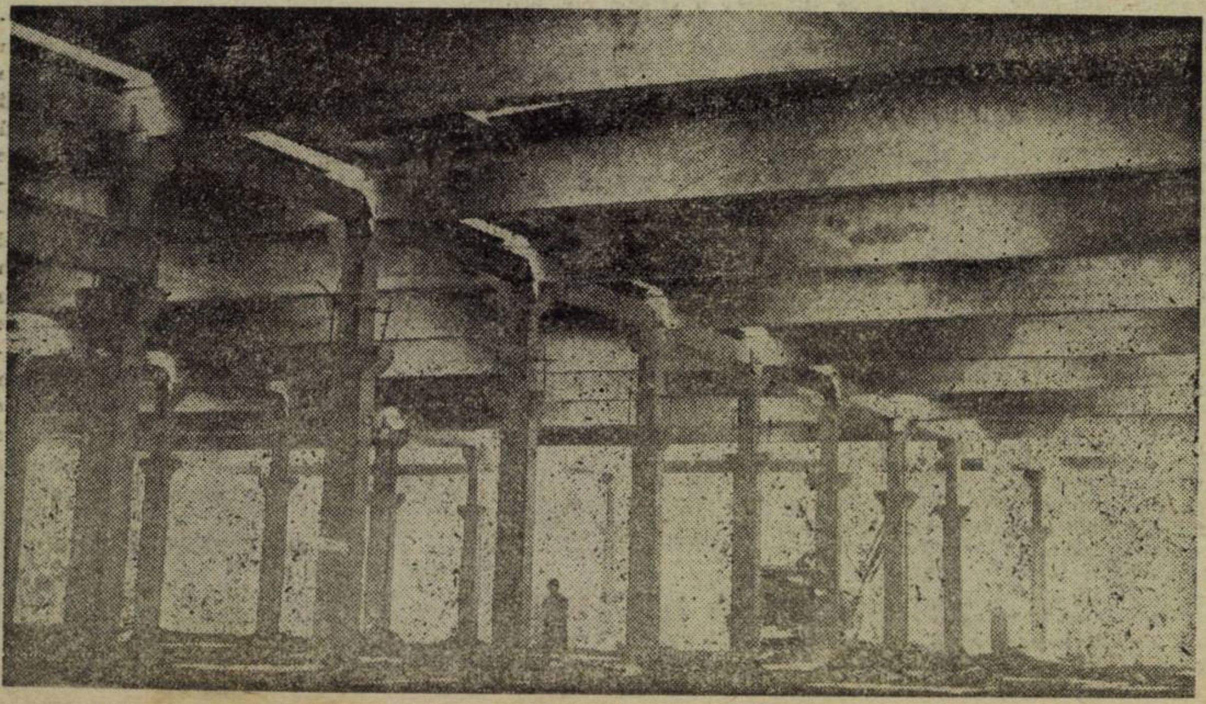

La construcția unei moderne hale la I.I.S. „Electrotehnica"- București cu o suprafață de 15 000 m p, prin înlocuirea betonului monolit cu prefabricate, pe baza unui proiect tip, s-a redus durata de execuție cu 2 luni, economisindu-se totodată 200 mc masă lemnoasă și 100 000 ore manoperă. În fotografie : noua hală industrială

pentru gradul 6 seismic, care e prevăzut pentru anul 1970, va aduce unele simplificări sistemelor de îmbinare, ce vor permite reducerea costului și creșterea productivității la aceste construcții.

Halele industriale urmează uneori să suporte poduri rulante sau diverse instalații suspendate de elementele portante, alteori nu. Utilizarea acelorași elemente în ambele situații duce la risipă în cazul al doilea. Diversificarea elementelor prefabricate pentru construcții are avantajul de a permite folosirea acestora corespunzător funcției pe care trebuie să o îndeplinească, evitîndu-se risipa. Ea nu poate fi însă împinsă dincolo de limita seriei rentabile, pentru că în acest caz nu ar mai fi eficientă din punct de vedere economic. Se impune, deci, ca la introducerea în producție a unor tipuri noi de elemente prefabricate să se facă calculele de eficiență corespunzătoare.

Activitatea de tipizare își are eficiența ei nu numai pe șantiere, ci și în activitatea de proiectare. Capacitatea de proiectare existentă în țara noastră este limitată. Volumul de investiții înregistrează o continuă creștere și, în același timp, sporesc cerințele cu privire la calitatea proiectelor și la economicitatea lor. Se întocmesc mai multe variante, se fac calcule mai exacte (și mai complicate), se iau în considerare multipli indicatori de eficiență, se studiază posibilitatea introducerii a noi materiale de construcție etc. Pentru calculele mai exacte se introduc mașini de calcul perfecționate, dar pentru punerea problemelor și pentru interpretarea rezultatelor e necesară tot munca proiectanților.

Creșterea în aceste condiții, a capacității de proiectare e posibilă, în primul rînd, prin utilizarea unor elemente prefabricate ale proiectelor tip. Pornindu-se de la avantajele certe, de ordin economic și tehnic, ale tipizării, în recenta lege privind organizarea, planificarea și executarea investițiilor, se subliniază cu deosebită pregnanță **necesitatea ca la lucrările pentru care există proiecte și secțiuni tip să nu se elaboreze proiecte unicate.**

La un proiect-tip, datorită calităților care i se cer, se consumă o muncă de proiectare cam de două ori mai mare decît la un proiect similar unicat. E oare justificat acest consum de muncă? Costul unui metru cub de beton armat e echivalent cu salariul unui proiectant pe două săptămîni. E sigur că un proiectant de structuri poate în acest timp, prin studierea mai aprofundată a proiectului, să reducă o cantitate mai mare la proiectul unei clădiri. Dar nu își poate permite totdeauna acest lucru, nu datorită scumpirii proiectării, care ar fi compensată de ieftinirea construcției, ci datorită necesității de a realiza proiectele cerute de toate investițiile planificate. **În proiectarea-tip** însă se poate face acest lucru, deoarece **economia ce se realizează se multiplică cu numărul de utilizări al proiectului respectiv.**

Eficiența tipizării se reflectă și în cheltuielile de proiectare. În comparație cu costul unui proiect unicat, întocmit pentru o anumită clădire, aplicarea la această clădire a unui proiect tip e cu 50—80% mai ieftină, în funcție de modificările ce trebuie aduse acestuia pentru adaptarea la teren. La construcția școlilor, de pildă, unde utilizarea proiectelor-tip e aproape generalizată, se realizează într-un singur an, numai la investițiile făcute din fondul statului, o economie de circa 1,5 milioane lei. La magazinele rurale, de asemenea, utilizarea proiectelor tip duce la o economie anuală de circa 1,5—2 milioane lei.

Ținînd seama de costul său mai redus decît al unui proiect unicat, **un proiect tip se amortizează după numai 4—5 utilizări.** Dintr-o situație întocmită în ultimii ani, rezultă că pentru activitatea de tipizare s-a consumat circa 2,5% din capacitatea totală de proiectare pe țară și, în același timp, s-a economisit prin utilizarea proiectelor-tip și directive peste 10% din această capacitate. Cifrele prezentate arată eficiența tipizării în proiectare și demonstrează necesitatea extinderii activității de tipizare. Aceasta va duce la obținerea unui sortiment mai larg de proiecte-tip, care va permite proiectării de investiții alegerea tipului celui mai corespunzător.

Un ultim aspect, dar nu mai puțin important, este **scurtarea duratei de proiectare în cazul utilizării proiectelor-tip,** fapt care conduce la micșorarea intervalului de timp ce se scurge de la apariția necesității investiției și pînă la intrarea ei în funcțiune, lucru extrem de important acum cînd, datorită ritmului vertiginos de introducere a progresului tehnic, riscul uzurii morale premature a investițiilor este atît de mare.

ing. L. VEISER
șeful atelierului studii
Institutul de proiectări
pentru construcții tip

DOUĂ CRITERII: OPORTUNITATE ȘI ECONOMICITATE

ACCENTUL pus în noua lege cu privire la investiții, pe pregătirea acestora a fost determinat de faptul că au existat cazuri în care unele investiții, insuficient analizate sub aspectul necesității, oportunității și eficienței, a condus la creări de capacități nejustificate, la supradimensionarea unor construcții, la folosirea de materiale scumpe, la nealegerea celor mai bune amplasamente, la prelungirea execuției ca urmare a neasigurării din timp a întregii documentații și a necontractării utilajelor. Toate acestea s-au reflectat, în final, în irosirea unor fonduri alocate.

Legea stabilește că **„introducerea în plan a investițiilor se face pe baza unei fundamentări economice riguroase, a analizei nevoilor interne și a posibilităților de export, urmărindu-se realizarea de capacități cu înaltă eficiență economică".** Această prevedere pune capăt unor anomalii ca, de pildă, aceea întîmplată în 1969, cînd în planul de investiții al Grupului industrial de foraj-extracție țiței de la Bolentin s-a prevăzut execuția parcului separator fără să fie conturată producția de țiței din zonă, pentru ca — în funcție de aceasta — să se stabilească dacă este sau nu necesară investiția respectivă. Sau un alt caz: a fost prevăzută extinderea parcului de utilaj 28 Videle, deși existau posibilități pentru dublarea capacității parcului existent, fără a mai fi nevoie de noi construcții. Dar unii beneficiari încă n-au înțeles că **„la investiții se poate recurge numai după ce au fost epuizate toate celelalte modalități de sporire sau modernizare a producției".**

Începînd cu anul 1970, **o parte din investiții se vor finanța prin credite purtătoare de dobînzi, rambursabile,** în primul rînd din beneficiile obținute sau din fondul de amortizare. Această măsură va contribui la o mai temeinică analiză din partea beneficiarilor care, știind că vor trebui să ramburseze cheltuielile, nu vor mai admite înscrierea în plan decît a acelor obiective care sînt absolut necesare și asigură o eficiență ridicată.

Sporirea eficienței investițiilor, precum și realizarea lor la un cost mai redus, așa cum este stipulat în lege, **trebuie asigurat și prin proiectare.** În proiecte trebuie să se stabilească, în urma unor studii bine documentate, cele mai bune soluții tehnice, funcționale, constructive și de arhitectură, să se urmărească adoptarea tehnologiei și introducerea utilajelor cu caracteristici, la nivelul tehnicii mondiale. Mai este necesar să se țină seama de reducerea la maximum posibil a suprafețelor ce urmează a fi ocupate de construcții, să se evite supradimensionările și să se urmărească reducerea normelor de consum a materialelor și înlocuirea celor deficitare. Din păcate au existat cazuri în care nu s-a ținut seama de aceste lucruri. Astfel, în planul pe anul 1969 al Trustului județean de construcții Ilfov a figurat construcția unei unității industriale de prefabricate din beton armat, pentru a cărei execuție D.S.A.P.C.-ul județean nu a ales cea mai eficientă soluție, prevăzînd folosirea unor tipare metalice care, la o construcție similară, **nu au dat rezultate.** În mod asemănător s-au petrecut lucrurile și la Fabrica de ambalaje metalice-Buftea unde, după punerea în funcțiune a primei etape, s-a impus înlocuirea pardoselilor, întrucît inițial I.P.I.A., cu acordul beneficiarului, nu a ales cea mai bună soluție.

Ca urmare a nestudierii suficiente de către proiectanți a posibilităților de înlocuire a materialelor deficitare, organele tehnice ale sucursalei județene Ilfov a Băncii de Investiții au identificat în 1969 posibilitatea de a se economisi la lucrările proiectate circa 800 tone oțel și fontă. Numai în documentația pentru execuția canalizării de la Combinatul de țesături-Giurgiu era prevăzută folosirea a 400 t conducte din fontă, care puteau fi înlocuite cu conducte de azbociment.

Interzicerea prin lege a elaborării de proiecte unicate la lucrările pentru care există proiecte și secțiuni tip, precum și obligația asigurării la timp a întregii documentații înainte de începerea execuției, garantează, în noile condiții, folosirea cu eficiență sporită a fondurilor de investiții, a timpului destinat proiectării, permite constructorului de a organiza rațional execuția lucrărilor și, implicit, de a scurta duratele de construcție și montaj.

Procurarea utilajelor tehnologice la termenele necesare pentru montaj, calitatea acestora și obligația beneficiarului de a participa la recepția lor, sînt alte importante reglementări prevăzute de lege, care vor **contribui la sporirea eficienței investițiilor.** Se știe că au existat multe cazuri, cînd investițiile nu au fost realizate la termen, tocmai din cauza nepregătirii riguroase a execuției, ceea ce a condus la întîrzieri în punerea în funcțiune sau la darea lor în exploatare cu provizorate costisitoare, care s-au soldat, în final, cu eforturi financiare suplimentare. Așa, de exemplu, datorită necorelării termenelor de livrare a unor utilaje cu cele de punere în funcțiune, Filatura din Oltenița (cu o capacitate de 3810 t/an fire bumbac pieptănate), în loc să înceapă să producă de la 1 ianuarie 1970, este încă în fază de execuție.

În lumina prevederilor noii legi, în fața unităților bancare au apărut sarcini și răspunderi noi. Ele sînt obligate să cunoască bine necesitățile reale de producție și cele social-culturale ale întreprinderilor, în așa fel încît la avizarea înscrierii în plan a investițiilor, să poată face o analiză documentată. Eficiența investițiilor se cere urmărită și asigurată pînă în momentul final, adică pînă ce acestea devin mijloace fixe și sînt date în exploatare. Se știe că, pînă acum, au existat multiple neajunsuri în această direcție. Pentru a se respecta termenul planificat, unele obiective erau predate beneficiarilor fie cu defecțiuni de execuție, fie fără să fie terminate toate lucrările conform documentației. Toate acestea duceau la scăderea eficienței proiectate, produceau pagube serioase economiei naționale. În vederea evitării unor asemenea practici, noile reglementări prevăd, printre altele, **obligația de a se efectua recepția pe faze, iar cea definitivă numai după atingerea parametrilor aprobați.**

S. CRUCERESCU
director adjunct al Băncii
de Investiții Sucursala județeană
Ilfov

● În partea de vest a **municipiului Baia Mare**, cea mai tînără zonă industrială a orașului, a început construcția a 6 noi blocuri de locuințe, cuprinzînd 366 de apartamente. Acestea vor fi primele ce se vor da în folosință, în cursul anului 1970, din totalul de 1 368 apartamente finanțate din fondurile Consiliului popular județean.

● **Direcția regională C.F.R. Brașov** a deschis un nou șantier, în vederea dublării liniei ferate Copșa Mică — Brașov. Pentru început, se construiește a doua magistrală feroviară pe o distanță de 12 km.

● **Întreprinderea „Metalotehnica" din Tîrgu Mureș** a expediat beneficiarilor primul lot dintr-un nou tip de utilaj destinat înzestrării industriei de confecții, utilaj care în acest an va fi multiplicat în aproape 600 de exemplare. Este vorba de mașina de cusut cu trei fire și un ac pentru tricotaje medii și subțiri — utilaj de înaltă tehnicitate și productivitate, produs aici pentru prima dată în țară. La aceeași unitate a fost definitivată tehnologia de fabricație a încă patru noi tipuri de mașini de cusut „Triplo" și „Circulare".

● **În două centre industriale din județul Harghita** — Vlăhița și Gheorghieni — au fost conectate la rețeaua electrică de înaltă tensiune puternice stații de transformare de 110 Kv. Înzestrate cu echipament de dirijare automată, de la distanță, a comenzilor de cuplare și de decuplare, noile stații de transformare asigură plusul de energie electrică pentru noile obiective industriale care vor fi puse în funcțiune în zona văii Homorodului și a depresiunilor Gheorghienilor și Ciucului.

CONFIDENȚIAL

● **În municipiul Baia Mare** au început lucrările pentru extinderea centralei telefonice automate cu încă 1 000 de linii. Ca atare, din trimestrul IV al acestui an, la Baia Mare vor fi utilizate cinci numere pentru formarea apelului urban. Concomitent, se execută lucrări de îmbunătățire a convorbirilor telefonice rurale din județ, urmînd ca pînă la sfîrșitul lui 1970 să fie conectate la rețeaua telefonică încă 12 sate maramureșene.

● **În orașul de la porțile Deltei** a început construcția unui nou cartier, denumit Tulcea-Vest. În 1973, el va dispune de 3000 de apartamente, două școli, un complex comercial și alte unități social-culturale și de deservire a populației. Circa 370 de apartamente din noul cartier vor fi date în folosință anul acesta. În total, la Tulcea, Sulina, Babadag și în alte localități din acest județ vor fi construite în 1970 peste 700 apartamente.

● **În județul Bistrița-Năsăud** se fac ample lucrări de modernizare și asfaltare a drumurilor naționale și locale. Pe șoseaua Bistrița — Vatra Dornei, artera de trafic economic și turistic, lucrările au început în mai multe puncte cuprinse între Mureșenii Bîrgăului și Vatra Dornei. Această șosea, lungă de 90 km, va face legătura între Transilvania și nordul Moldovei și va închide cercul rutier al țării. Continuă, de asemenea, lucrările de modernizare a drumului Reghin — Bistrița, drum care va fi terminat în întregime în acest an, iar pe Valea Sălăuței se asfaltează drumul de mare interes turistic ce duce spre Vișeu.

● **Specialiștii din județul Ialomița** pregătesc proiectele de sistematizare a șapte comune, printre care Grindu, Sălcioara și Ștefan Vodă. Pînă acum, ei au întocmit proiectele de sistematizare a 128 localități rurale situate lîngă șoselele naționale și drumurile județene, precum și a celor din jurul orașelor Călărași, Fetești și Țăndărei. Schițele prevăd ca în zonele centrale ale localităților să se construiască locuințe după proiecte tipizate, vatra satului devenind o zonă compactă, bine conturată. În funcție de posibilitățile locale, se vor înălța case cu un etaj.

● **ÎN ZONA INDUSTRIALĂ A SUCEVEI** se construiește o **modernă policlinică.** Noua unitate sanitară va dispune de secții de chirurgie, stomatologie, radiologie, interne, obstetrică etc. Aici se vor asigura zilnic cîte 200 pînă la 300 de consultații de specialitate.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **I.S.C.E. MAȘINEXPORT — Exportul a 45 de locomotive electrice tip 060-EA, face obiectul contractului încheiat cu o întreprindere din R.S.F. Iugoslavia. Locomotivele au putere mobilă conform condițiilor U.I.C. 614-67 de 5 100 kW și sînt destinate funcționării pe linii electrice cu curent alternativ de 25 kV — 50 Hz.**

● **I.S.C.E. MINERALIMPORT-EXPORT — Dintre contractele recente, enumerăm pe cele încheiate de întreprindere cu firme din S.U.A. pentru importul a 90 000 t cocs mărunt, cu firme din Anglia pentru importul a 6 000 t cocs de furnal și cu firme italiene pentru importul a 108 t carbură de siliciu. Cu firme din Liban s-a contractat exportul a 1 600 t mică fulgi pestriți. În perioada 1—10 februarie 1970 — s-a livrat pe cale terestră în R.S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia și R.P. Ungară 42 000 t ciment, iar pe cale maritimă 25 000 t ciment cu destinația Malta și Argentina.**

● **I.S.C.E. METALIMPORT — Principalele contracte încheiate de curînd prevăd exportul a 1 200 t țevi pentru instalații în Elveția și 5 000 t țevi fără sudură în R.F. a Germaniei. Se vor importa din Anglia 500 t feromangan afinat, din Olanda — 1 000 t silicomangan, din R.P. Ungară — 1 700 t tablă decapată subțire, iar din Franța — 100 t tablă aliată.**

● **A.R.C.O.M. — Antrepriza română de construcții-montaj — a încheiat cu firma Hochtief A.G. din Frankfurt/Main — R.F. a Germaniei, două contracte pe baza cărora va executa următoarele lucrări de construcții: un coș de fum de 90 m înălțime, cuplat cu un rezervor de apă amplasat la înălțimea de 50 m (lucrare care face parte din noul complex universitar din localitatea Marburg/Lahn). Totodată, a fost contractată executarea structurii de beton armat a noului laborator de virologie umană de la Uzinele Behring din aceeași localitate. Cu firma Elba Werk din Ettlingen — R.F. a Germaniei, întreprinderea română a contractat livrarea a 25 de seturi de subansamble pentru stațiile de betonare Elba.**

● **I.S.C.E. CHIMIMPORT a încheiat noi contracte care prevăd exportul a 500 t bicarbonat de sodiu în R.P. Ungară, 800 t p.v.c. în Danemarca și Finlanda și 75 t deșeuri de filme alb-negru de 16 și 35 mm în Suedia.**

● **I.S.C.E. PETROLEXPORT a perfectat un nou contract cu firme din R.F. a Germaniei, pentru exportul a 11 000 t toluen.**

● **I.S.C.E. ROMÂNOEXPORT — 40 000 de costume de protecție, pantaloni de protecție cu pieptar și combinezoane de protecție din bumbac vor fi exportate în R.F. a Germaniei. În Olanda se vor livra 1 000 de perechi de bocanci bărbătești, cu fețe din piele tăbăcită semianilin și talpă din cauciuc.**

● **I.S.C.E. TEHNOIMPORT a definitivat noi contracte pentru importul a 750 t azbest albastru și 5 000 bucăți pînze de fierăstrău Φ 600 x 3,5/1,2 x 35 mm din Austria, precum și diverse motoventile și busole teodolite din Elveția.**

● **I.S.C.E. TEHNOFORESTEXPORT a livrat cu destinația U.R.S.S., R.S. Cehoslovacă și R.D. Germană, mobilier divers în valoare de 6 000 000 lei valută, iar cu destinația Olanda, Belgia, R.F. a Germaniei, Suedia, a expediat mobilier divers în valoare de 1 400 000 lei valută.**

3 000 mc lăzi de fag au fost expediate în U.R.S.S., Grecia, Cipru, iar 500 bucăți butoaie pentru bere și 270 bucăți butoaie din stejar de 350 l au fost expediate în U.R.S.S. Cu destinația U.R.S.S. și R.P. Ungară s-au livrat 18 500 mp uși și ferestre, iar în Danemarca și Olanda s-au livrat diverse produse din lemn, ca ambarcațiuni și jocuri sportive, în valoare de 360 000 lei valută.

COMERȚ

TESTELE CONJUNCTURALE

● Instrument al cercetării pe termen scurt ● O metodă simplă, care poate fi aplicată în toate ramurile de activitate ● Ce întrebări trebuie să cuprindă un chestionar ● Cum se prelucrează răspunsurile, prin stabilirea unor ponderi pentru fiecare întrebare ● Ce este „soldul conjunctural" și variațiile sale ● Cum se efectuează controlul intern și extern al rezultatelor ● Ultima fază: elaborarea previziunilor

EXPERIENȚA ACUMULATA pină acum dovedește că, pentru a avea rezultate cit mai satisfăcătoare, cercetarea cererii de mărfuri a populației trebuie să constituie un sistem în cadrul căruia își găsesc locul și **testele conjuncturale** care reprezintă un instrument al cercetării pe termen scurt.

Aceste teste pot fi aplicate în toate ramurile de activitate și constau într-un chestionar care cuprinde principalele aspecte ale activității.

Caracteristic testelor conjuncturale este faptul că răspunsurile la întrebări **se dau din punct de vedere calitativ și nu cantitativ,** ele reprezentînd de fapt aprecierile unor persoane care dețin o vastă experiență practică și bogate informații asupra principalelor fenomene din domeniul în care lucrează. În mod concret, un chestionar cuprinde întrebări privind aspectele principale din ramura de activitate cercetată. De exemplu:

1. Cum a evoluat nivelul vînzărilor, aprovizionării și stocurilor în luna raportată comparativ cu luna precedentă și cu luna corespunzătoare a anului trecut?

2. Cum se apreciază evoluția vînzărilor, aprovizionării și stocurilor în perioada următoare (trei luni) comparativ cu luna raportată și cu perioada corespunzătoare a anului trecut?

În dreptul fiecărei întrebări sînt indicate trei răspunsuri, care pot fi redate în diverse forme: de exemplu prin pătrățele care se barează sau se hașurează, sau prin săgeți a căror direcție indică sensul evoluției etc. Chestionarul se completează pentru un număr dat de produse și grupe de produse principale; dar, în afara acestor întrebări, care constituie baza unui test conjunctural, se mai cer unele informații care pot da indicații asupra mărimii unității raportate (volumul vînzărilor, numărul de salariați etc.) precum și indicarea factorilor care au contribuit la evoluția conjuncturală (veniturile bănești ale populației, stadiul recoltei, oferta de mărfuri etc.).

Față de anchetele obișnuite efectuate în rîndurile cumpărătorilor, testele conjuncturale prezintă avantajul că înregistrează exclusiv aprecierile unor oameni care pot fi considerați în măsură să facă estimații corespunzînd desfășurării reale a proceselor obiective datorită caracterului activității lor.

Prelucrarea răspunsurilor de către instituția care a inițiat cercetarea, constă în stabilirea unor ponderi pentru fiecare întrebare în parte. Astfel, totalul răspunsurilor obținute de exemplu pentru evoluția vînzărilor la un produs, se consideră egal cu 100, iar numărul aprecierilor de creștere, stagnare, scădere, se raportează la acest total, stabilindu-se cît reprezintă fiecare. De exemplu, răspunsurile se grupează: 50 pentru creștere, 30 stagnare și 20 scădere, soldul dintre creștere și scădere reprezentînd +30 ceea ce indică și sensul general al evoluției pentru produsul sau grupa de produse respectivă în corelație cu mărimea ce indică stagnarea.

Media aritmetică a răspunsurilor ponderate, răspunsuri care, după cum am văzut, se pot referi la aprecieri diferite (creștere, stagnare, scădere) a căpătat numele de „sold conjunctural" și poate varia între 0 și 100.

Testele conjuncturale reprezintă, în esența lor, o anchetă cu caracter permanent. De asemenea, trebuie luate toate măsurile pentru ca răspunsurile la chestionar să reflecte exclusiv modificările aprecierilor adresanților cu privire la situația pieței și nu modificările colectivității acestor adresanți. Aceasta înseamnă că eșantionul, colectivitatea celor cărora li se trimite chestionarul, trebuie să rămînă neschimbat.

Valoarea testelor conjuncturale crește pe măsură ce se obțin serii mai lungi (cronici) de aprecieri. Cronicile mai lungi permit să se elaboreze și previziuni (calitative) mai sigure. Totodată, acumularea unor serii mai lungi permite și controlul mai aprofundat al rezultatelor. Controlul îmbracă două aspecte. Este vorba, în primul rînd, de un **control intern,** care este, de fapt un control al coerenței răspunsurilor. Coerența poate fi verificată atît pe plan orizontal cît și pe plan vertical. Tot în sfera controlului intern se situează și compararea datelor „ex ante" cu cele „ex post", cu alte cuvinte a aprecierilor privitoare la perioadele următoare cu aprecierile făcute la terminarea acestor perioade. **Controlul extern** constă în compararea rezultatelor testelor conjuncturale cu datele obținute din alte surse — de pildă cu datele statistice.

Elaborarea previziunilor privitoare la situația pieței grupelor de mărfuri sau articolelor urmărite pentru perioadele următoare (lună, trimestru), constituie ultima fază a testelor conjuncturale. Metodele de elaborare a previziunilor pe baza soldurilor conjuncturale nu diferă, în principiu, de cele ce ultilizează date statistice. De exemplu, pe baza seriilor soldurilor conjuncturale „ex ante", calculate deci la începutul perioadelor urmărite, se poate calcula trendul, se pot face extrapolări. Acestea nu pot depăși însă în nici un caz un an sau maximum optsprezece luni. De asemenea, pe baza soldurilor conjuncturale „ex post", calculate la finele perioadelor urmărite, pot fi utilizate modelele econometrice adevcate ale funcției cererii, bineînțeles cu completarea datelor oferite de aceste coduri prin date din alte surse privitoare la variabilele explicative luate în considerare.

Aprecierea valabilității testelor conjuncturale se poate întemeia pe răspîndirea destul de mare ce o cunosc ele în numeroase țări europene. Cele mai cunoscute teste conjuncturale sînt cele organizate în Franța de Institutul național de statistică și de studii economice, în Italia de Institutul național pentru studiul conjuncturii (ISCO) și de Uniunea Italiană a Camerelor de comerț, industrie și agricultură, în R.F.G. în special de Institutul de cercetări economice (IFO), din München, în Iugoslavia de Institutul pentru cercetarea pieței, din Belgrad, în R. P. Ungară de Institutul pentru cercetări în domeniul comerțului din Budapesta etc.

Spre sfîrșitul anului 1969 s-au introdus și în țara noastră primele teste conjuncturale în comerțul interior, prin Institutul de cercetări comerciale, în mod experimental la un număr de 148 OCL-uri, urmînd ca în acest an să se perfecționeze, dînd posibilitatea de a se constitui primele serii de date obținute prin această metodă.

În felul acesta, cercetarea cererii de mărfuri în țara noastră va căpăta o amploare mai mare, informațiile obținute prin această metodă venind să completeze și să verifice pe cele obținute prin metodele cunoscute.

Silvia Năstase POPESCU
doctorand,
șef de sector la I.C.C.

PREMIERE DIN BENEFICII

(Urmare din pag. 5)

obținerea pe astfel de căi, a unor beneficii suplimentare.

Neluarea în considerare a tendinței unităților economice de a obține beneficii cit mai mari, indiferent de eficiența activității unităților în cauză, ar fi condus la constituirea unui fond de premiere mare care nu ținea însă seama de interesele economiei naționale. Reflectînd preocuparea pentru asigurarea unei corespondențe cit mai depline între eforturile făcute de unitățile economice în scopul realizării și depășirii beneficiului și mărimea fondului de premii cuvenit, **noul sistem de premiere prevede condiționarea constituirii integrale a fondului de premiere de îndeplinirea sarcinilor de bază care revin întreprinderilor, cum ar fi: realizarea planului producției marfă, valoric și în sortimentele stabilite de organul ierarhic superior, nedepășirea cheltuielilor planificate la 1000 lei producție marfă, realizarea planului de export în lei valută, îndeplinirea obligațiilor asumate prin contracte.** Ministerele și celelalte organe centrale vor putea stabili și alte condiții de premiere specifice activității unităților economice subordonate cum ar fi: realizarea la termenele stabilite a parametrilor tehnico-economici proiectați, nedepășirea normelor de consum aprobate pentru materii prime și materiale, realizarea sarcinii de predare pentru punerea în funcțiune a lucrărilor de construcții-montaj la termenele stabilite etc.

Noul sistem de premiere contribuie atît la creșterea beneficiilor planificate, cît și la realizarea de economii la dotația planificată, din aceste economii acordîndu-se o parte destul de mare (40%), ca premii. Se stimulează și pe această cale folosirea tuturor mijloacelor de a rentabiliza acele unități, reduse ca număr, care mai lucrează cu dotații de stat.

În cazul nerealizării beneficiului planificat sau a condițiilor de premiere stabilite, ca rezultat al unei activități economice nesatisfăcătoare, fondul de premiere constituit pe baza beneficiului realizat, se reduce în anumite proporții. În cazul nerealizării beneficiului planificat, ceea ce denotă existența unor serioase deficiențe în activitatea unității în cauză, fondul de premiere se reduce cu cîte două procente pentru fiecare procent de nerealizare a beneficiului planificat sub limita de 98%. De exemplu, realizarea beneficiului planificat în proporție de 95% duce la diminuarea fondului de premiere cu 6%. Pentru nerealizarea condițiilor de premiere stabilite, fondul de premii se reduce cu cîte 1% pentru fiecare procent de nerealizare a unei condiții. Diminuarea pentru nerealizarea unui indicator care constituie condiție de premiere, nu poate fi însă mai mare de 15% din fondul de premiere. Astfel, dacă un indicator nu s-a realizat cu 20%, fondul de premii se reduce cu 15%; în cazul în care și un al doilea indicator nu s-a realizat de exemplu cu 10%, fondul de premii se reduce pe total cu 25% (15%+ +10%). Acest mecanism stimulează unitățile să realizeze beneficii cit mai mari, dar numai în condițiile în care se asigură o eficiență economică sporită, respectiv se îndeplinesc sarcinile de bază ce revin întreprinderii din planul de stat.

Fondul de premii care se cuvine unităților economice, în funcție de beneficiul realizat și de modul de îndeplinire a condițiilor de premiere stabilite, se utilizează în cea mai mare parte — 75% — pentru acordarea de premii la sfîrșitul anului, atunci cînd se cunosc, de fapt, realizările definitive. **Fondul de premii de la sfîrșitul anului se repartizează la toți salariații, proporțional cu salariul tarifar realizat și timpul efectiv lucrat în cursul anului. Aceasta nu înseamnă însă o repartizare pur matematică a fondului de premii de la sfîrșitul anului. În scopul întăririi disciplinei în muncă, Hotărîrea Consiliului de Miniștri prin care se introduce noul sistem de premiere prevede dreptul pentru organul colectiv de conducere de a reduce și chiar de a nu acorda premiul acelor angajați care au avut abateri disciplinare ce au influențat negativ realizarea sarcinilor de producție.**

În activitatea întreprinderilor, unii salariați pot avea realizări deosebite, care să facă necesară acordarea de premii chiar în cursul anului. **Pentru a stimula obținerea unor astfel de rezultate 25% din fondul de premii cuvenit se poate utiliza în cursul anului pentru premierea acelor salariați care au avut realizări deosebite în muncă (din această cotă nu pot fi premiate cadrele de conducere, care se premiază în cursul anului, de ministere sau de centrale industriale). Utilizarea corespunzătoare a fondului de premiere în cursul anului trebuie să conducă la stimularea acelor realizări cu caracter deosebit, care au o eficiență economică certă și imediată, repartizarea premiilor din cota de 25% făcîndu-se în mod diferențiat, în funcție de contribuția efectivă a salariaților la obținerea acestor rezultate**

Aplicarea și în unitățile cu gestiune economică internă

OBIECTIVUL ridicării eficienței economice trebuie realizat de fiecare unitate în parte, indiferent dacă este organizată pe principiul gestiunii economice proprii sau interne. De aceea, Hotărîrea Consiliului de Miniștri precizează că **noul sistem de premiere se poate aplica și de unitățile cu gestiune economică internă care urmăresc și evidențiază distinct rezultatele activității economice proprii. Acordarea de premii la aceste unități, independent de rezultatele obținute pe centrală, combinat sau grup de uzine, constituie un puternic factor mobilizator în obținerea unor rezultate cit mai bune de către fiecare din aceste unități.**

Îndrumarea și sprijinirea operativă a unităților producătoare constituie o sarcină importantă a noilor organisme economice, întrucît crearea condițiilor pentru mai buna funcționare a întregului mecanism economic trebuie să conducă la obținerea unor rezultate financiare superioare. În acest scop, se prevede că **noul sistem de premiere se aplică și salariaților din centralele industriale, combinate și grupuri de uzine, precum și la ministere și organizații centrale economice. Personalul acestor unități va fi premiat în raport de beneficiile obținute pe ansamblul organizației economice respective și a îndeplinirii pe total a condițiilor de premiere stabilite.** În acest fel, noul sistem de premiere va lega mai mult activitatea centralelor industriale și a ministerelor economice de cea a unităților producătoare, va stimula acordarea unui sprijin calificat și îndrumarea corespunzătoare din partea noilor organisme economice, în vederea obținerii în ansamblu a unor rezultate cit mai bune.

★

ÎN AFARĂ de acordarea de premii din beneficii, recenta Hotărîre prevede și acordarea de premii pentru reducerea consumului de materiale și forță de muncă precum și pentru economiile realizate prin prelungirea duratei normate de funcționare a unor instalații și utilaje. **Pentru realizarea de economii de materiale se acordă premii în mod diferențiat în funcție de importanța materialelor, de dificultatea obținerii economiilor etc. Stimularea economisirii de materiale capătă o importanță deosebită în special pentru materialele deficitare, care provin din import; la acestea premiile ce se acordă pot reprezenta 50% din valoarea economiei realizate. Pentru economii de forță de muncă se acordă premii egale cu 30% din valoarea economiei de manoperă realizate în primele 12 luni; în următoarele 24 de luni premiile din economia realizată sînt mai mici.**

Premiile pentru economii de materiale și forță de muncă se acordă, așa cum este și normal, numai dacă realizarea unor astfel de economii nu conduce la înrăutățirea calității produselor, la depășirea valorică a normelor de consum pentru totalitatea celorlalte materiale utilizate la locul de muncă respectiv etc. Acestea se acordă în limita fondului total de salarii al unității, indiferent dacă aceasta a realizat sau nu beneficii și se includ în prețul de cost al perioadei în care se face plata. Pentru economisirea anumitor materii prime și materiale (de exemplu, minereu de fier, cocs metalurgic, metale neferoase, bumbac fibră, talpă bovine etc.), fondul de premii se eliberează în afara fondului de salarii dacă acestea reprezintă economii nete la nivelul întreprinderii, iar cantitățile economisite sînt puse la dispoziția organului tutelar.

Îmbunătățirea sistemului de premiere aduce o contribuție însemnată la mobilizarea maselor de salariați din toate întreprinderile, centralele industriale, combinatele, grupurile de uzine și ministerele economice, pentru descoperirea și valorificarea cît mai deplină a rezervelor interne, pentru realizarea și depășirea sarcinilor de plan pe anul 1970 și constituirea pe această bază a unor fonduri de premiere cît mai mari.

AGRICULTURĂ

PLANUL DE PRODUCȚIE ȘI ECONOMIC AL UNITĂȚILOR AGRICOLE – FACTOR HOTĂRÎTOR ÎN REALIZAREA CINCINALULUI (I)

Ion STANCIU
adjunct al ministrului agriculturii și silviculturii

ÎN ACEASTĂ PERIOADĂ, în întreaga țară au avut loc adunări ale salariaților din întreprinderile agricole de stat și întreprinderile de mecanizare a agriculturii și adunări generale în cooperativele agricole, în cadrul cărora s-au analizat rezultatele obținute în anul 1969, s-a aprobat planul de producție și economic pentru anul 1970, precum și măsurile ce vor fi luate pentru îndeplinirea prevederilor acestuia. O asemenea acțiune s-a desfășurat și în anii precedenți. Este de subliniat însă faptul că dezbaterea și adoptarea planului pe acest an prezintă o semnificație cu totul deosebită. Și în agricultură, planul de producție pe 1970 este hotărîtor, pentru realizarea sarcinilor actualului cincinal. Aici însă, importanța stabilirii de către fiecare unitate agricolă a unui plan de producție mobilizator, care să valorifice într-un grad superior resursele materiale și de forță de muncă existente, apare și mai evidentă, dacă se are în vedere faptul că în anii 1968 și 1969, din cauza condițiilor climaterice mai puțin favorabile, s-au obținut rezultate sub nivelul prevederilor înscrise în planurile anuale.

Pornindu-se de la acest considerent major s-a urmărit ca dezbaterile privind adoptarea planului pe acest an să constituie pentru fiecare unitate agricolă un mijloc eficient de punere în valoare a tuturor rezervelor încă nefolosite. In acest scop, pe lîngă participarea la dezbateri a cadrelor de conducere, a specialiștilor și economiștilor, s-a pus un accent sporit pe antrenarea masei largi de muncitori și cooperatori, care, prin munca lor concretă, asigură îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan.

Dezbaterea aprofundată a planului de producție și economic de către cadrele investite cu răspunderi concrete pentru realizarea lui a scos în evidență o serie de lipsuri care s-au manifestat în conducerea și organizarea activității economice din cadrul unităților de producție și care, înlăturate, constituie tot atîtea rezerve și mijloace de creștere și ieftinire a producției. Deosebit de semnificativ este faptul că dezbaterea și aprobarea planului pe 1970, a avut loc concomitent cu desfășurarea și aplicarea măsurilor cu privire la îmbunătățirea organizării producției, normării și retribuirii muncii și a altor acțiuni importante aprobate de conducerea de partid și de stat pentru continua consolidare economico-organizatorică a cooperativelor agricole, sector predominant în agricultura țării noastre. Îmbinarea armonioasă și corelarea planului cu măsurile arătate, reprezintă nu numai o cerință, dar și o garanție pentru traducerea lor în viață și obținerea rezultatelor scontate.

Locul și importanța planului pe 1970 în cadrul actualului cincinal

PLANUL DE STAT de dezvoltare a economiei naționale pe anul 1970 stabilește sarcini de mare însemnătate pentru agricultură. Sintetic aceste sarcini se concretizează într-o producție globală agricolă de 86,8 miliarde lei, cu circa 12 miliarde lei, respectiv cu 18%, peste nivelul realizărilor preliminate ale anului 1969. La principalele produse vegetale, în anul 1970, se prevede realizarea următoarelor producții totale în comparație cu nivele din anul 1969 și cu media anilor 1967—1969:

(în mii tone)

Denumirea produsului	Realizări 1967-1969	Realizări 1969	Plan 1970	Creșteri față de: 1967-1969	Creșteri față de: 1969
Cereale	13 033	12 820	15 063	2 030	2 243
Floarea-soarelui	733	750	1 041	308	291
Sfeclă de zahăr	3 855	3 800	4 560	705	760
Cartofi de toamnă	2 624	1 850	3 655	1 031	1 805
Legume	2 098	2 000	3 560	1 462	1 560

Alături de substanțialele creșteri cantitative planul de stat pe anul 1970, cuprinde și importante schimbări calitative, îndeosebi în ceea ce privește structura culturilor și, prin aceasta, orientarea proproducției vegetale. Transformările calitative avute în vedere se concretizează prin aceea că suprafața la grîu-secară se diminuează cu circa 300 mii hectare, în comparație cu cea realizată în anul 1969, reducere pe seama căreia se majorează suprafețele cu porumb și floarea-soarelui, culturi cu o eficiență ridicată în condițiile țării noastre. O asemenea schimbare care va continua și în anii viitori este corelată cu nevoile economiei naționale și cu cele ale agriculturii însăși, pentru că de pe un hectar cultivat cu porumb sau floarea-soarelui se obține o producție globală și un aport valutar substanțial mai mare decît de pe un hectar cultivat cu grîu. O astfel de orientare în dezvoltarea producției vegetale se bazează și pe necesitatea realizării unor cantități sporite de furaje concentrate, de care zootehnia are nevoie.

Modificarea structurii culturilor în sensul reducerii suprafeței cultivate cu grîu impune studierea temeinică a felului în care se amplasează culturile pe zone și unități, precum și luarea unor măsuri deosebite privind organizarea producției și corelarea diferitelor secțiuni ale planului. În această privință va trebui în mod necesar să se țină seama de consumul mult mai ridicat de forță de muncă la prășitoare.

În ultimii doi ani, dezvoltarea zootehniei a fost mult influențată de seceta din anul 1968, de timpul friguros prelungit peste normal în 1969 și de celelalte condiții puțin favorabile ale anului trecut. Efectul acestora s-a concretizat în reducerea efectivelor, mai ales de bovine, înregistrată la gospodăriile populației, reducere ce nu a putut fi compensată decît în parte de creșterea efectivelor în sectorul socialist. Ținînd seama de această situație, de rolul creșterii animalelor în dezvoltarea și intensificarea agriculturii și în aprovizionarea populației cu produse agroalimentare, planul de stat pe anul 1970 stabilește sarcini mari de creștere a efectivelor în sectorul socialist, unde există certitudinea realizării producțiilor și a fondului de stat. Spre exemplu, la bovine și porcine, efectivele planificate la 31 decembrie 1970, comparativ cu cele existente la recensămîntul din 31 ianuarie 1970 se prezintă ca în tabelul de jos.

(în mii capete)

Specificare	Efectiv existent la recensămîntul din 3.1/1970	Efectiv planificat la 31.XII/1970
Bovine — total	5033,8	5430
— din care: — I.A.S.	594,1	630
— C.A.P.	2062,1	2180
Porcine — total	5971,4	7470
— din care: — I.A.S.	1981,6	2230
— C.A.P.	1604,4	2000

În corelare cu creșterea efectivelor, prin planul de stat, sînt stabilite producțiile totale și livrările la fondul de stat, — care se fundamentează și pe o sporire a producțiilor medii.

Analiza pe sectoare social-economice a planului de producție și economic scoate în evidență faptul că în sectorul cooperatist creșterile cantitative și mai ales cele procentuale sînt substanțial mai mari decît cele ale întregii agriculturi. Din planul de dezvoltare a agriculturii pe anul 1970, cooperativelor agricole de producție le revine sarcina să realizeze o producție globală de peste 42 miliarde lei, respectiv cu 25% mai mult decît realizările preliminate pe anul 1969. Pentru aceste unități, ținîndu-se seama de resursele însemnate de care dispun, de densitatea redusă a bovinelor și îndeosebi a vacilor și junincilor la 100 hectare teren agricol, precum și de necesitatea sporirii contribuției lor la formarea fondului central cu lapte și carne, s-a trasat sarcina, ca peste cele 955 mii capete vaci și juninci, prevăzute prin planul de stat, să fie sporit efectivul cu încă 145 mii capete, în așa fel ca la sfîrșitul acestui an să ajungă la 1.100 mii capete vaci și juninci. Prin realizarea acestei importante sarcini se asigură o bază materială puternică pentru dezvoltarea în ritm rapid a creșterii bovinelor în anii viitori.

Sarcinile de sporire a producției vegetale și animale, stabilite prin planul de stat pe anul 1970, sînt pe deplin realizabile. Caracterul realist al planului pe acest an are la bază atît o sporire substanțială a mijloacelor de intensificare a producției, o așezare mai rațională pe teritoriu și unități a sarcinilor de plan, cît și introducerea pe scară largă în practică a tehnologiilor moderne și aplicarea unor metode eficiente de conducere, organizare și gospodărire.

Dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale — caracteristică esențială a planului pe 1970

ÎN VEDEREA așezării producției agricole pe fundamentul eficient al progresului tehnic, planul pe anul în curs continuă, pe o scară mai largă și în ritmuri mai înalte, politica de înzestrare a unităților agricole cu o bază tehnico-materială diversificată și din ce în ce mai perfecționată. În acest scop, în anul 1970, agriculturii îi sînt alocate investiții de peste 8,4 miliarde lei, la care se adaugă credite pe termen lung pentru cooperativele agricole, de 1,6 miliarde lei, precum și sumele importante pe care cooperativele înseși le alocă din fondul lor de acumulare pentru dezvoltarea bazei materiale. Prin folosirea acestor fonduri, în acest an se vor amenaja și da în funcțiune o suprafață de peste 240 mii ha, din care 185,4 mii ha în sisteme mari, pe bază de soluții constructive moderne. În domeniul chimizării, planul prevede o creștere a cantității de îngrășăminte chimice cu aproape 30%, în comparație cu anul 1969. Recent, printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniștri, s-au repartizat suplimentar agriculturii încă 50 mii tone îngrășăminte substanță activă, care vor fi livrate pînă la 31 mai, putînd deci să fie folosite pentru recolta acestui an, cu repercusiuni dintre cele mai favorabile asupra creșterii producției agricole.

În domeniul mecanizării, dotarea cu tractoare și mașini agricole cuprinde, nu numai un salt cantitativ, ci și unul calitativ, concretizat prin repartizarea de tractoare de 40 CP pe roți și șenile pentru legumicultură, viticultură, pomicultură și terenuri în pantă. Înzestrarea unităților agricole cu asemenea tractoare și cu mașinile aferente va da posibilitatea ridicării gradului de mecanizare și în aceste ramuri, — ceea ce va spori și ieftini considerabil producția obținută.

În cadrul acțiunilor privind dezvoltarea bazei tehnico-materiale, este necesar să fie evidențiate anumite măsuri cu totul deosebite care privesc dezvoltarea și consolidarea sectorului cooperatist, a căror traducere în viață va duce la o sporire a producției și la creșterea eficienței, îndeosebi în creșterea animalelor. Experiența întreprinderilor agricole de stat a dovedit că punerea în valoare a condițiilor deosebit de favorabile pe care le oferă marea întreprindere agricolă socialistă are loc numai dacă se realizează o concentrare corespunzătoare a producției agricole și o specializare a unităților, îmbinată cu aplicarea tehnologiilor moderne în toate ramurile. O asemenea orientare în dezvoltarea producției agricole se evidențiază mai pregnant în creșterea animalelor.

Anul 1970 se caracterizează prin desfășurarea unor acțiuni de mari proporții în agricultura cooperatistă, menite să asigure crearea unei zootehnii moderne, în măsură să permită realizarea sarcinilor mari stabilite în acest domeniu de Directivele Congresului al X-lea al P.C.R. Principalele acțiuni ce vor începe încă din acest an pentru dezvoltarea zootehniei se referă la construirea de complexe de creștere și îngrășare a porcilor, îngrășătorii de tineret ovin, combinate avicole pentru ouă și pentru carne, îngrășătorii de taurine. La porcine, spre exemplu, studiile de fundamentare a cincinalului viitor și nivelele stabilite de Directivele Congresului al X-lea al P.C.R. prevăd ca pînă în anul 1975, cooperativele agricole să-și sporească livrările de carne de porc la fondul de stat la 360—370 mii tone, cantitate ce depășește de circa 4,5 ori realizările din ultimii ani. O asemenea sporire a efectivelor și a producției de carne de porc impune renunțarea la organizarea producției și la tehnologia de pînă în prezent aplicată în această ramură și trecerea la dezvoltarea complexelor de tip industrial, potrivit experienței bune dobîndită în acest domeniu de întreprinderile agricole de stat.

Desfășurarea acestei acțiuni de mari proporții va începe încă din acest an. Pe baza studiilor efectuate în 1969 a fost adoptat un vast program care se va încheia la sfîrșitul anului viitor, program care prevede construirea de complexe a căror capacitate oscilează de la 6 000 la 30 000 porci livrabili fiecare și la a căror dare în funcțiune se va realiza o producție de 150—160 mii tone carne de porc, de două ori mai mult decît se livrează în prezent de întregul sector cooperatist. La ovine, în acest an, se vor construi îngrășătorii cu o capacitate de aproape 600 mii capete, pe baza complexului tip de 30 mii locuri. În producția de ouă se va realiza un număr însemnat de combinate de 36 și 72 mii găini ouătoare, și complexe de pui de carne cu o capacitate de cîte 600 mii capete livrabili anual.

Aceste acțiuni de mari proporții ce se încadrează în activitatea de plan a anului 1970, se realizează în principal prin asocierea mai multor cooperative, care aduc investiții pentru realizarea obiectivelor respective, furaje, forță de muncă, la care se adaugă, bineînțeles, creditele pe termen lung acordate de stat. Dezvoltarea asociațiilor intercooperatiste, ca mijloc principal de modernizare a agriculturii, prin unirea eforturilor cooperativelor, ridică probleme deosebite în domeniul planificării, sub aspectul modului de stabilire a sarcinilor de plan ale unităților de producție ce se creează prin asocierea mai multor cooperative, a relațiilor dintre cooperative și asociația din care fac parte, a planificării furajelor ce se livrează pentru complexele de creștere și îngrășare a animalelor etc. Soluționarea justă a acestor importante probleme constituie în prezent una din preocupările de bază ale organismelor de planificare din cadrul M.A.S.

DIAGNOSTIC ȘI TRATAMENT PENTRU „BOLILE" SISTEMULUI INFORMAȚIONAL

CONDUCEREA științifică a întreprinderilor, poate fi concepută numai într-un cadru în care sistemul informațional joacă un rol adecvat. Una dintre calitățile cerute informațiilor necesare conducerii o constituie caracterul lor **cuprinzător.** Informațiile trebuie să fie multilaterale, să conțină toate datele necesare fundamentării deciziilor, alegerii modalităților de lucru ale diferitelor sectoare, stabilirii directivelor și instrucțiunilor necesare pentru atingerea obiectivelor etc. Caracterul cuprinzător al informațiilor nu înseamnă neapărat un volum mare de informații. Conducerea unităților economice și în primul rînd conducerea superioară a acestora are nevoie de materiale de informare, cît mai concise, sintetice. Aceasta înseamnă că pentru cadrele de conducere este necesar să se elaboreze în mod special studii bazate pe prelucrarea complexă a unui număr mare de informații, în vederea sintetizării acestora.

Eficiența informației necesară conducerii este determinată și de **rapiditatea** cu care ea este culeasă, selectată, prelucrată și transmisă. Trebuie avut în vedere că odată cu trecerea timpului începe să scadă noutatea informației și, deci, valoarea ei. De aceea, informarea cadrelor de conducere economică trebuie să fie **operativă** și făcută în timp util. Din materialele furnizate trebuie desprinse evoluția în viitor a problemei și urmările economice pe care le va avea. Informarea capătă astfel un caracter **dinamic,** ea înlesnind prevederea desfășurării faptelor care pot să intereseze întreprinderea și, pe această bază, să permită luarea de măsuri și decizii pentru corectare ca și pentru stabilirea unor planuri de activitate temeinic fundamentate.

Se impune de asemenea **obiectivitatea** informațiilor. Ele nu trebuie să fie tendențioase, ci să reflecte atît aspectele pozitive, cît și cele negative. Imaginea prezentată trebuie să fie justă, chiar dacă este nefavorabilă. Totodată, trebuie acordată importanța cuvenită și formei de prezentare a informației. Materialul trebuie să fie expus **clar,** expresiv și să prezinte o imagine reală a perioadei la care el se referă.

Datele furnizate conducătorilor, trebuie să cuprindă numai ceea ce este indispensabil conducerii întreprinderii, pentru a nu o aglomera cu date inutile. Trebuie făcută deci o **selecție** a datelor, în funcție de problemele pe care conducătorul de pe o anumită treaptă ierarhică trebuie să le rezolve.

În literatura de specialitate, defecțiunile informațiilor sînt numite „boli" ale informațiilor. Cele mai numeroase boli par să fie: proliferarea canceriformă, reticența la difuzare, anarhia patologică și tendința spre „încîlceală", circulație lentă, tendința spre aproximație.

Un proiect întocmit de colectivul de la Întreprinderea de explorări miniere-Baia Mare, pentru activitatea de „Programarea, urmărirea operativă a producției și a cheltuielilor de producție" a avut ca obiectiv studierea acțiunii diverselor boli și prescrierea terapeuticii adecvate.

Proliferarea canceriformă

EXISTĂ, nu o dată, tendința de înmulțire a informațiilor secundare, în detrimentul informației de bază. De exemplu, în urmărirea operativă a producției la Întreprinderea de explorări miniere — Baia Mare, informația de bază, luată direct de la sursă, este cuprinsă în „procesul verbal de recepție". Pe baza acestui document se întocmește în continuare „fișa de producție", unde se calculează producția în valori de deviz. „Fișa de producție", este verificată la nivel de întreprindere cu ajutorul unui document numit „fișa cumulativă de producție", care devine act de bază. În urma verificărilor, „procesul verbal de recepție" — ca prima informare —, își pierde importanța deoarece, de regulă, după aceste verificări, nu mai corespunde cu noul document care a devenit actul de bază. „Fișa cumulativă de producție" servește la întocmirea unui alt document, numit „fișa de preț de cost". Documentele secundare încep să apară atît la nivel de întreprindere, cît și la nivelul secției de producție, ca o explozie în lanț. Majoritatea acestor lucrări sînt repetări, reluări, recalculări și comentarii în jurul ideii de bază, în jurul actului primar. Apariția noilor documente duce în multe cazuri, la denaturarea ideii de bază din documentul primar. Astfel, se constată că denumirea lucrărilor, unitatea de măsură și cantitatea fizică recepționată se scriu și se transcriu de patru ori. Numărul de notații, în funcție de titluri și text, se ridică pe an la 20,8 milioane, față de 5,2 milioane cît este necesar la o singură transcriere.

Pentru a împiedica această proliferare, prima măsură propusă de specialiști a fost aceea de stăpînire a informațiilor încă în stadiul lor de apariție, pentru a evita apariția unui volum uriaș de informații neselecționate, care duc la sufocarea conducătorilor și la abaterea atenției de la activitatea reală de conducere.

Reticența la difuzare

INFORMAȚIA nu numai că se proliferează, dar tinde să rămînă în multe cazuri secretă, deoarece pe plan documentar există unele obstacole care împiedică difuzarea informațiilor. În cazul întreprinderilor de explorări miniere, ca informații secrete pot fi considerate, de pildă, rezervele de minereuri descoperite. Dar pe lîngă acestea, în întreprindere s-au depistat și alte restricții privind informațiile, adică păstrarea lor pentru asigurarea prestigiului în sensul de a ști ce nu știu alții, pentru a-și păstra autonomie, să nu depindă de alt serviciu.

Reticența informațiilor, adică tendința de a nu se face cunoscută este contrară proliferării. Fenomenul este însă tot atît de dăunător deoarece, pe lîngă faptul că sînt lipsite de informații, conducerea și multe alte compartimente din cadrul întreprinderii tind spre întocmirea de tot felul de situații, trecînd ușor spre...

Anarhia patologică și tendința spre „încîlceală"

ACEST FENOMEN se referă la înmulțirea nejustificată a formularelor care cuprind aceeași informație, dar așezate în altă ordine sau amestecate între ele. Pe această cale, în întreprindere s-a ajuns la o evidență paralelă a realizărilor de producție în șase compartimente. Serviciul geologic evidențiază lucrările fizice în „registrul de evidență a lucrărilor fizice". Serviciul minier face același lucru în „registrul cu realizările fizice", iar serviciul topografic întocmește o altă lucrare — „Evidența lucrărilor fizice". Cele trei compartimente urmăresc, așadar, același lucru pe formulare diferite și cu liniaturi diferite. O evidență mai puțin sistematizată se găsește la serviciul de investiții, care face și decontarea producției în „Registrul privind evidența fizică". Serviciul de planificare întocmește o evidență asemănătoare în registrul „Evidența realizării planului de producție, iar serviciul foraj pentru lucrările fizice și valorice are registrul cu „Evidența lucrărilor fizice de foraj". Registre asemănătoare cu cele de la nivelul întreprinderii se găsesc și la nivelul secțiilor de producție. Atragem atenția, din proprie experiență, că această proliferare a informațiilor nu poate fi combătută decît printr-un tratament energic, care impune ca organizatorul să aibă depline puteri.

Circulația lentă

ÎN GENERAL, difuzarea informațiilor a făcut progrese spectaculoase în ultimul secol, în ce privește rapiditatea circulației, datorită în special radioului și televiziunii. Din păcate, informația administrativă circulă încă foarte lent. Între momentul în care se emite informația și cel în care se ia decizia pe baza acesteia trece adesea un timp foarte lung. Beneficiarul informației este deseori silit să ia decizii, mulțumindu-se, cînd primește informația, să o confrunte cu decizia luată.

În întreprinderea de explorări analizată, ciclul în care se prelucrau datele din activitatea de urmărire a producției și a cheltuielilor de producție, avea o durată în medie de 15—20 zile, timp în care se prelucrau toate informațiile pînă la forma lor finală.

Tendința de aproximare

ACEST FENOMEN este acceptabil în condițiile unei prelucrări manuale, însă este supărător sau chiar grav în condițiile prelucrării mecanice. Informațiile false, dau rezultate false unei trepte ierarhice superioare, chemată să ia decizii, cu consecințe mult mai grave decît atunci cînd se execută în atelier o piesă greșit.

Antidot și vindecare

DUPĂ CE s-au diagnosticat fenomenele negative din sistemul informațional în acțiunea de programare și urmărire a cheltuielilor de producție, s-a trecut la întocmirea unui proiect rațional de circulație a informațiilor. Proliferarea canceriformă a informațiilor a fost înlăturată prin introducerea unui document nou, numit „Proces verbal de constatare", care cuprinde toate caracteristicile lucrărilor fizice realizate, precum și valoarea de deviz defalcată pe articole de calculație, adică toate informațiile existente pe cele patru documente întocmite inițial. Noul suport este singurul act primar lunar, în care se reflectă atît informațiile legate de realizarea fizică a procesului de producție, cît și realizările valorice. „Procesul verbal de constatare" proiectat înlocuiește următoarele documente care au fost folosite înainte: procesul verbal de recepție, fișa de producție, fișa cumulativă de producție, fișa de preț de cost.

Fenomenul de anarhie patologică a informației și tendința spre „încîlceală", a fost eliminat prin introducerea unui document unic de evidență a lucrărilor fizice, numit „Fișa de evidență a lucrărilor fizice", pe care se urmăresc realizările de la apariția unei lucrări, pînă la terminarea ei. Fișa de evidență se ține numai într-un singur compartiment, numit de către conducerea întreprinderii, care are obligația de a furniza informații în legătură cu desfășurarea lucrărilor geologice tuturor compartimentelor, necesare la stabilirea diferitelor studii, rapoarte periodice, cît și pentru informarea temporară, atunci cînd condițiile o cer. Celorlalte compartimente li s-a interzis cu desăvîrșire să întocmească evidențe în legătură cu lucrările fizice și să furnizeze informații atît conducerii, cît și organelor ierarhice superioare.

„Fișa de evidență" proiectată, înlocuiește următoarele documente: actul de începere, registrul de evidență al serviciului geologic, registrul de realizări fizice al serviciului minier, evidența lucrărilor a serviciului topografic, registrul de evidență fizică al serviciului investiții, evidența realizării planului a serviciului de planificare, evidența realizărilor lucrărilor fizice a serviciului de foraj.

Eficiența economică a proiectului privind programarea, urmărirea operativă a producției și a cheltuielilor de producție este evidentă. În vechea situație, pentru urmărirea operativă a producției și a cheltuielilor de producție se cheltuiau 73 000 om/ore pe an. În situația proiectată, și aplicată numărul de om/ore s-a redus cu 33%, fiind necesar un volum de numai 56 000 om/ore/an. Ca urmare, 8 salariați angajați în această activitate au fost transferați în procese legate de producție. Numărul documentelor s-a redus de la 47 la 31, ceea ce reprezintă o reducere de 34%. Numărul de caractere în cifre și litere s-a redus de la 73 milioane la 51 milioane, ceea ce înseamnă o reducere de 40%. Noul sistem de programare și urmărire operativă a producției a eliminat în mare parte fenomenul de circulație lentă a informațiilor administrative. Ciclul lucrărilor de evidență și informații a fost redus de la 15—20 de zile la 5 zile în situația proiectată, ceea ce permite conducătorului de unitate să dispună de informații în timp util, cu luarea deciziilor și nu cu verificarea lor.

Începuturile organizării științifice a sistemului informațional sînt destul de promițătoare. Prin perfecționarea lui se va putea ajunge ca informațiile, pentru care se cheltuiește multă muncă intelectuală, să-și atingă scopul, în sensul de a fi un sprijin important în conducerea științifică a întreprinderilor.

econ. Ioan BUCIUMAN
șef serviciu adjunct I.E.M.M.-Baia Mare

INFORMAȚIA „ZUMZET"

ESTE CUNOSCUT că pe lîngă comunicațiile oficiale, formale, între diverși executanți (colectivi sau individuali) iau naștere comunicații neformale, cunoscute și sub numele de „zumzete". În general, în orice sistem de comunicații formale (instituite oficial) datorită unor factori perturbatori, apar și se regenerează permanent și comunicații neformale. Majoritatea comunicațiilor neformale sînt cauzate de perturbații pur aleatorii sau de evenimente a căror producere este de așteptat, dar nu pot fi precizate ca moment. Cu cît sistemul formal este mai defectuos proiectat cu atît volumul remanent de comunicații neformale este mai pronunțat. În actualele condiții de execuție de pe șantierele de construcții, comunicațiile neformale sînt inevitabile datorită multitudinii factorilor aleatori. Se pot lua însă măsuri în vederea transformării unora dintre acestea în comunicații formale.

Pentru studiul acestor comunicații neformale nu se pot da rețete generale valabile, dar prin analiza lor selectivă se pot stabili anumite principii care să ordoneze modul de circulație a informației. Cunoscînd factorii aleatori, este necesar să se proiecteze pentru fiecare perturbare măsuri operative care să contracareze efectul defavorabil asupra bunului mers al producției. Prin acestea, comunicațiile neformale devin comunicații formale. Măsurile trebuie cunoscute de fiecare muncitor la fiecare loc de muncă. În acest scop, este necesară întocmirea unei liste de reacții a muncitorilor în cazul apariției unui factor perturbator.

Evidențierea efectelor comunicațiilor neformale asupra desfășurării procesului de producție în construcții a constituit obiectivul unui studiu elaborat pe șantierul de construcții industriale de la Cîmpia Turzii. Pentru înregistrarea evenimentelor perturbatoare, a surselor, informațiilor, canalelor etc. s-a folosit metoda interogativă. Cu această ocazie s-au selecționat comunicațiile neformale cu frecvență mai mare și s-au analizat posibilitățile de transformare a lor în comunicații formale.

Pentru a evita cheltuielile de timp provocate de deplasări (căutări îndelungate a receptorului) s-au preconizat printre altele: rondul sistematic al maistrului care poartă semne distincte (casca de protecție de altă culoare), la momente planificate; semnalizarea optică, acustică, telefonică etc. S-a observat că în multe cazuri comunicațiile privitoare la avarii din lipsa unor canale stabilite sînt întîrziate sau se întrerup fără a se finaliza. De exemplu, deformația unei roți la un tomberon este raportată de muncitor maistrului. De cele mai multe ori, maistrul nu finalizează, neavînd canale stabilite riguros cu mai multe variante posibile, pentru a vehicula informația pînă la sursa remedierii. Dacă există un stoc de piese de schimb, informația este transmisă magazionerului, dacă nu, mecanicului de intervenție etc. Transmiterea cu întîrziere a acestor informații duce la folosirea în continuare a tomberonului, grăbind scoaterea completă din uz. Pentru o informare cît mai sigură și rapidă a producerii unei avarii s-au preconizat măsuri practice de informare imediată. Astfel, la un loc bine precizat se marchează, se scrie sau se afișează locul apariției și momentul avariei, se așează fanioane, se folosesc semnale sonore (fluier) etc.

De asemenea, s-a dovedit a fi necesar ca unii salariați să marcheze schimbările temporare a locurilor de muncă pentru a putea fi ușor găsiți. În acest scop se utilizează mai frecvent tabla, tabloul de bord, documentele scrise și înștiințările orale.

Pe șantierul amintit s-a constatat că prin neformalizarea marcării pauzelor, a începerii și sfîrșitului schimbului, se produc pierderi de timp de muncă. S-au luat măsuri de formalizare, prin semnale acustice planificate, menite a întări disciplina în muncă. Efectul economic obținut prin sincronizarea începerii lucrului este deosebit de mare. Dacă ținem seama că pe șantier lucrează circa 1200 muncitori, rezultă că numai cinci minute întîrziere pot provoca o pierdere de 100 ore de muncă. Chiar în ipoteza prezentării la lucru a 1100 muncitori, pierderea de timp de muncă este practic de același ordin de mărime, deoarece pe șantierele de construcții munca are un caracter colectiv și nu se poate desfășura în bune condițiuni decît dacă formația este completă.

Toate aceste măsuri din sfera de circulație a informațiilor menite să combată efectele negative ale comunicațiilor neformale și concretizate prin lista de reacții ale muncitorilor, deși se referă la amănunte ale procesului de producție, care par minore, prin frecvența mare cu care intervin, contribuie în mod substanțial la ridicarea productivității muncii și asigurarea unui climat de ordine și disciplină pe șantierele de construcții.

ing. Marcel STOICA
C.C.E.C.E.

ing. Alexandru BRUDER
I.N.C.E.R.C.

CADRE ȘI RĂSPUNDERI

SILVESTRU MOLDOVAN

A INTRAT pe porțile fabricii „Flamura roșie" Sibiu în 1948, în calitate de conducător tehnic. După 10 ani devine directorul întreprinderii, funcție pe care o ocupă și în prezent. Peste două decenii, adică aproape jumătate din vîrsta pe care-o are, le-a dăruit fabricii sibiene. Și dacă „Flamura roșie" este cunoscută astăzi ca o unitate prosperă, acest lucru se datorește și calităților de conducător ale lui Silvestru Moldovan.

N-am „picat" tocmai bine, întrucît se pregătea să plece împreună cu alți trei colaboratori la unitatea din Ocna Mureș, alipită de curînd fabricii. Amabil, ne-a acordat totuși întrevederea solicitată.

● **Din cîte știu, ați fost în mod deosebit pasionat de producție...**

— Într-adevăr. Mi-a plăcut producția propriu-zisă. Rezultatul acestei pasiuni îl constituie 10 invenții brevetate și aplicate în fabrică — care aduc economii de 450 000 lei anual, ca și peste 40 de inovații. Am acordat însă întotdeauna multă atenție, și mai ales în prezent, organizării științifice a producției și a muncii.

● **O problemă de organizare asupra căreia sînteți concentrat în prezent?**

— Concepția și proiectarea produselor. Considerăm actualul sistem nesatisfăcător. Este o activitate hotărîtoare pentru întreprinderea noastră. Pornind de la aceasta am elaborat, din inițiativă și cu forțe proprii, un regulament — cred unic în sector — pentru proiectarea produselor noi. În locul liniei obișnuite: desen-proiectare (fără consultarea literaturii de specialitate) — stabilirea consumului specific (la care se adaugă o „rezervă") — normarea (unde apare, de asemenea, o „rezervă") — stabilirea prețului de cost, „traseu" pe care fiecare pune mereu cîte ceva în plus pentru a nu avea „surprize", noi am stabilit: a) nu fabricăm orice produs: pentru fiecare se cere întîi studierea de către proiectant și raportarea în scris a tot ce a apărut similar pe plan mondial; b) parametrii și prețurile noilor produse se stabilesc în comparație cu cele ale produselor similare din alte țări, c) tehnologia și timpul de lucru necesar să se încadreze în preț, și nu invers.

● **Aceasta presupune organizarea corespunzătoare a sectorului de concepție tehnică și proiectare.**

— Am elaborat pentru acest sector un plan de activitate pentru următorii cinci ani. Pornind de la rezultatele analizei situației actuale, am stabilit lucrările și timpul de muncă necesar pentru această activitate. Am apreciat că circa 40% din timpul celor de la concepție trebuie să fie folosit pentru rezolvarea unor probleme de lungă perspectivă și 60% pentru cele curente. Am luat măsuri pentru mai buna organizare a acestuia din urmă: pentru produsele de serie mică, am înființat un atelier ce lucrează după model sau cu documentații extrem de simplificate; la o serie de produse s-a extins tehnologia de grup; sîntem în plină desfășurare a activității de tipizare a unei părți din S.D.V. Toate aceste măsuri contribuie la scurtarea perioadei de asimilare a produselor noi, asigură operativitate în activitatea de concepție curentă și creează acel 40% destinat gîndirii în perspectivă.

● **Ați vrea să ne enumerați cîteva din realizările întreprinderii dv.?**

— Avem o rentabilitate excelentă. Am luat de mai multe ori drapelul de unitate fruntașă pe ramură; de la naționalizare și pînă în prezent producția a crescut de 6 ori; 11% din utilajele noi, moderne, ale întreprinderii sînt realizate prin autoutilare — multe fiind brevetate ca invenții; nu a existat în viața întreprinderii decadă, lună în care să nu ne fi realizat planul la toți indicatorii; n-avem contracte nerealizate în termen sau uitate.

● **Vă preocupă și organizarea muncii de conducere?**

— Mult. Există la noi tendința ca toți să se preocupe de problemele curente. Eu socot că principala atribuție a muncii de conducere este perspectiva. Procedînd altfel, conducătorul este mereu pus în situația să lege la fire rupte: n-am prevăzut, n-am făcut, n-am cerut etc. — efecte ale lipsei de perspectivă.

Nu-mi place să rezolv ceea ce nu-mi revine. Fiecare trebuie să răspundă de munca lui și să-și rezolve problemele ivite. Am încercat și am și obținut rezultate în instaurarea unui astfel de climat în întreprindere.

● **Vă plac ședințele?**

— Din păcate unii folosesc ședințele pentru a evita asumarea răspunderii rezolvării problemelor. Ședințele sînt utile. Este însă necesar ca ele să fie rare, scurte și cu obiective bine precizate. Produsul nu se face în ședințe. Îmi place să discut cu oamenii care aduc idei. Nu însă cu cei care vin să-mi spună fleacuri, să reclame, pe care-i consider „hoți de timp".

★

Îi place teatrul, muzica, beletristica, dar, din păcate, n-are timp pentru nici una. „Munca de conducere, ne spunea domnia sa, cere timp mult și dăruire totală. Timpul meu liber îl dedic literaturii de specialitate, în special celei privind conducerea și organizarea științifică a producției și a muncii". Și familiei, am adăuga noi, din rîndurile căreia ni s-a pomenit de doi copii: o fată — studentă în anul V la Facultatea de medicină din Cluj și un băiat — elev în clasa a X-a la liceul „Gh. Lazăr" din Sibiu.

Modesto FERARINI

CRONICĂ

„LOCOMOTIVA" industriei noastre constructoare de mașini — **Uzinele „23 August"** — a ridicat și ridică complexe și dificile probleme de conducere. Găsirea omului căruia să-i fie încredințate atribuțiile funcției cheie de **director general** a preocupat în mod deosebit conducerea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini în ultimii ani. Recent, opțiunea ministerului s-a oprit la inginerul **Stelian Grindeanu,** care între 1965 și 1969 a îndeplinit funcția de director general al Direcției generale de mașini agricole și al Centralei industriale de mașini agricole. Se consideră că această numire va contribui la îmbunătățirea activității uriașului organism productiv.

SPECIALIST în mașini agricole, inginerul **Mihai Calotiță** a lucrat aproape un deceniu în Direcția generală de mașini agricole, începînd cu funcția de inginer principal și promovînd pînă la aceea de director tehnic.

Exercitarea unor importante atribuții de coordonare a producției de mașini agricole din țară i-a favorizat atît contactul nemijlocit cît și formarea unei viziuni de ansamblu asupra problemelor ridicate de dezvoltarea acestei ramuri a industriei naționale. Acesta a constituit unul din motivele principale avute în vedere de conducerea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini la numirea lui Mihai Calotiță în funcția de **director general al Centralei de Mașini Agricole-București.**

DE două decenii inginerul **Alexandru Heinrich** și-a legat zi de zi viața de aceea a Uzinei „Electroputere"-Craiova. A îndeplinit succesiv funcțiile de inginer proiectant, inginer principal tehnolog, șef secție proiectare, constructor șef, dispecer șef, inginer șef adj., inginer șef sector, director tehnic și, în ultimii ani, pe aceea de director general. Specialist de rară finețe în electrotehnică el a dovedit, treptat, că posedă și excelente calități de conducător economic. Se apreciază că noul **Grup de Uzine pentru Aparataj și Mașini Electrice-Craiova** va avea în persoana lui Alexandru Heinrich un **director general** la înălțimea sarcinilor ce revin acestui organism economic în dezvoltarea industriei naționale de construcții de mașini.

ÎNCEPÎND cu data de 1 octombrie 1969, **Grupul de Uzine de Autoturisme-Pitești,** unitate cu statut de centrală industrială, are ca **director general** pe inginerul **Dumitru Mihai.** Pînă la această dată, el a lucrat în cadrul Uzinei de piese-auto-Colibași, unitate componentă a noului **grup industrial,** în calitate de director tehnic și director general. În aceste funcții și-a adus o remarcabilă contribuție la modernizarea proceselor de producție, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație. Perseverența în realizarea obiectivelor încredințate se evidențiază ca una din calitățile care-i vor permite lui Dumitru Mihai să conducă începuturile industriei românești de autoturisme.

ŞANTIER ŞTIINŢIFIC

Conf. univ. dr. Florin BURTAN

● În ce cadru circumscrieţi activitatea dv. de cercetare ştiinţifică ?

— Doresc să precizez că activitatea de cercetare ştiinţifică, de investigaţie într-un domeniu mai limitat se încadrează, în cele mai multe cazuri, într-o activitate ştiinţifică mult mai cuprinzătoare, mai bogată. Acest adevăr are pentru învăţămîntul superior anumite particularităţi. Aria ştiinţifică cuprinde, în acest caz şi cu toate rigorile ei, cel puţin întreaga disciplină pe care o predai studenţilor. A fi la curent cu tot ce este nou pe plan mondial în domeniul ştiinţei pe care o profesezi, a selecţiona permanent, dintr-un volum în continuă creştere, acele cunoştinţe care să asigure viitorilor specialişti o bună pregătire, reprezintă o muncă ştiinţifică asiduă.

Astfel, pentru un cadru didactic, specializarea într-un domeniu îngust apare mai dificilă şi se face, de multe ori, în detrimentul cunoaşterii temeinice a altora. Cercetarea este desigur necesară pentru dezvoltarea şi îmbogăţirea ştiinţei, pentru soluţionarea problemelor ridicate de practică, pentru pregătirea noilor specialişti la un înalt nivel. Dar nu se poate, după părerea mea, să pretindem, să măsurăm şi să determinăm cercetarea, exact după aceleaşi criterii, indiferent de cine şi unde o înfăptuieşte, indiferent de pregătirea şi alte preocupări ce se cer celui ce o desfăşoară.

„...Eficienţa economică este problema la ordinea zilei, cu implicaţii asupra tuturor aspectelor vieţii economice..."

● Vreţi să punctaţi cîteva din domeniile ce v-au definit preocupările ?

— Referindu-mă la activitatea mea de cercetare ştiinţifică nu pot să las deoparte cei aproape 20 de ani de activitate didactică, perioadă în care am acumulat material faptic şi teoretic, o experienţă de interpretare. În privinţa preocupărilor numite curent ştiinţifice şi concretizate în anumite lucrări şi studii, am abordat, începînd din 1953, o problematică destul de variată. Unele din rezultatele acestor cercetări mi-au fost publicate. Începînd din 1956 preocuparea principală, ca un domeniu mai larg, a devenit economia politică a socialismului, iar în cadrul acesteia cercetarea problemelor productivităţii muncii şi ale valorii.

Ca teză de doctorat am prezentat lucrarea „Corelaţia dintre creşterea productivităţii muncii şi creşterea fondurilor fixe — expresie a eficacităţii economice", în care, în final, propun folosirea acestei corelaţii ca indicator de plan. Consider că pentru toate capacităţile aflate în funcţiune, tipul predominant de reproducţie trebuie să fie cel intensiv şi, în consecinţă, raportul dintre productivitatea muncii şi fondurile fixe trebuie să fie, pentru aceste capacităţi, supraunitar de la un an la altul. Cum corelaţia pe care o analizez este, în fond, corelaţia dintre producţia globală, numărul de salariaţi şi fondurile fixe, includerea ei ca indicator de plan ar obliga întreprinderile să obţină maximum de rezultate în condiţiile economisirii factorilor. Ca şi alte ţări, ţara noastră, îşi extinde în permanenţă capacitatea de producţie. Cu cît economia este mai dezvoltată, cu atît întregul ei mecanism de funcţionare devine mai complex, pretinde o precizie sporită în funcţionare. Relaţiile dintre toate compartimentele economiei, dintre întreprinderi şi lucrători, dintre întreprinderi şi stat, elementele purtătoare ale acestor relaţii fac parte dintr-un organism în care orice fisură provoacă reacţii în lanţ a căror întindere, deşi variabilă, nu poate fi trecută cu vederea.

● Intenţionaţi să continuaţi vechile preocupări ?

— În prezent studiez unele aspecte ale eficienţei creşterii economice în condiţiile socialismului. Este de fapt o continuare a temei abordată în teza de doctorat. Am amintit de această temă pentru a sublinia că cercetarea „eficienţei economice" este domeniul care mă atrage şi mă pasionează cel mai mult. Cred că pe acest teren foarte vast de cercetare ar trebui să se întîlnească tot mai mulţi economişti din ţara noastră. Eficienţa economică este problema la ordinea zilei, cu implicaţii asupra tuturor aspectelor vieţii economice.

Am făcut această enumerare nu pentru a evidenţia importanţa preocupărilor mele ştiinţifice, de altfel destul de modeste în ansamblul cercetărilor economice din ţara noastră, ci pentru a marca suflul şi noua orientare imprimată cercetării ştiinţifice de Conferinţa Naţională şi de Congresul al X-lea al partidului nostru, şi în care căutăm cu toţii să ne încadrăm.

V. E.

O TRANSPUNERE MECANICĂ A INDICATORULUI „CHELTUIELI ECHIVALENTE"

ÎN Nr. 4 (334) din 23 ianuarie a.c. al VIEŢII ECONOMICE, dr. M. Horovitz din Institutul de cercetări economice face o succintă însă substanţială analiză a lucrării **Măsurarea cheltuielilor şi a rezultatelor în planificarea optimă** a cunoscutului reprezentant al economiei matematice sovietice, V. V. Novojilov, ale cărui concepţii, după justa apreciere a autorului, „pot fi acceptate sau nu, în nici un caz însă ignorate". În încheierea prezentării se emite ideea unei dezbateri ample a problematicii cărţii.

Întrucît indicatorul „cheltuieli recalculate", C+I×r (întîlnit în literaură şi sub denumirea de „cheltuieli echivalente"), care sub diferite aspecte străbate ca un fir roşu întreaga operă a lui Novojilov, este privit de un mare număr de autori ca unul dintre cei mai sintetici indicatori ai eficienţei economice a investiţiilor, şi întrucît aplicarea în practică a acestuia se face de cele mai multe ori eronat, cu influenţe negative de mare amploare pentru economie, analiza sa ni se pare deosebit de importantă şi oportună.

Lansarea acestui indicator nu numai în unele materiale personale, de circulaţie mai restrînsă, ci şi în normative cu caracter obligatoriu, naţionale sau internaţionale, se datoreşte după părerea noastră, ignorării provenienţei expresiei C+I×r şi a realei sale semnificaţii economice. Pot fi menţionate ca mai caracteristice din acest punct de vedere : **Dicţionarul Statistic Economic** (1969), în care, la pag. 371, se menţionează printre indicatorii tehnico-economici ai eficienţei şi indicatorul „cheltuielilor recalculate (echivalente)" definit prin expresia I+R×P, în care I reprezintă volumul investiţiilor, R preţul de cost anual complet al producţiei, iar P „perioada normativă de recuperare pe ramură sau subramură" ; lucrarea colectivă **Eficienţa economică a investiţiilor** Editura Academiei, 1967, în care se scrie la pag. 43 (studiul lui C. Iacobovici-Boldişor) : „de aci rezultă că formula termenului de recuperare (inclusiv formula cheltuielilor echivalate derivată din aceasta), cuprinzînd practic toţi indicatorii valorici de bază **exprimă,** cel puţin în stadiul actual, **eficienţa economică a investiţiilor la un grad superior de generalizare. Ea reprezintă** pentru indicatorii valorici de bază **formula sintetică, cheie,** de determinare a variantei celei mai avantajoase din punct de vedere economic. În acelaşi timp, termenul de recuperare, utilizat în strînsă corelaţie cu mărimea sa normativă, face legătura cu aspecte economice care depăşesc ca amploare pe cele vizate direct la obiectivul analizat, cum ar fi caracterul limitat al fondului de investiţii la un moment dat". În ceea ce priveşte structura indicatorului, ea este arătată la pag. 45, $I+T_n \times C =$ minim în care T_n este termenul normativ de recuperare ; **Metodica de stabilire şi comparare a eficienţei economice a investiţiilor de către ţările membre C.A.E.R.** (1967), în care se indică la pag. 8 utilizarea, paralel cu alţi indicatori, şi a indicatorului cheltuielilor recalculate, pe baza formulei $C+I \times E_n$, în care E_n este coeficientul eficienţei economice comparative folosit în diferitele ţări. (Vezi şi cartea **Investiţiile şi calculul economic,** de I. Saphier, E. Topală, Ed. ştiinţifică, 1969, pag. 33).

ESTE NECESARA încă de la început, sublinierea faptului că, spre deosebire de ceilalţi indicatori uzuali ai eficienţei economice (investiţie specifică ; rentabilitate, coeficient al eficienţei economice absolute sau relative etc.), a căror natură este pur conceptuală, indicatorul „cheltuielilor recalculate" îşi are originea în generalizarea pe o cale originală a unei probleme particulare de optimizare. Cunoaşterea integrală a acesteia este strict necesară pentru sesizarea justei semnificaţii economice şi a sferei de aplicabilitate a indicatorului în cauză şi, în general, pentru discutarea în deplină cunoştinţă de cauză a aspectelor pe care intenţionăm a le semnala.

Deşi menţionat în multe normative şi materiale apărute în literatura economică naţională şi de peste hotare, sînt motive a se presupune că originea acestui indicator este necunoscută majorităţii cercetătorilor economişti de la noi. Lansat de prof. Novojilov prin diverse studii publicate între 1939—1963, pînă la apariţia în limba română a lucrării de bază a acestuia nici un autor român nu s-a ocupat de această problemă.

Problema particulară de optimizare care constituie sursa indicatorului cheltuielilor recalculate constă în următoarele : fiind cunoscută suma totală afectată la o anumită dată pentru investiţii în diferitele ramuri de producţie, precum şi variantele de proiect ale acestora, să se găsească combinaţia de variante care să conducă la cea mai mare eficienţă economică, exprimată prin cele mai mici cheltuieli de producţie corespunzătoare fondului alocat pentru investiţii. Concret, se consideră 5 ramuri de producţie, A, B, C, D, E şi variantele specificate în tabelul nr. 1, preţul de cost al producţiei anuale şi valorile de investiţii corespunzătoare, dispuse în sensul creşterii valorilor de investiţie. Fără a intra în detalii, menţionăm că mecanismul de obţinere a combinaţiei căutate, reflectat în tabelul nr. 2, constă din următoarele :

● se determină (vezi tabelul nr. 1) coeficienţii eficienţei relative a diferitelor variante, atît pe bază constantă (fiecare variantă în raport cu varianta cu investiţii minime, col. 6), cît şi pe bază variabilă (fiecare variantă în raport cu varianta anterioară, cu investiţii imediat mai mici, col. 7) ;

● se delimitează, în cadrul fiecărei ramuri de producţie (sau produs), zonele în care eficienţa calculată pe bază constantă creşte, de zonele în care aceasta descreşte (a se vedea liniile orizontale punctate, tabelul nr. 1) ;

● pentru motivele care vor fi expuse separat mai jos, pe porţiunea eficienţelor crescătoare (calculate pe bază constantă) se ia în considerare numai varianta cu eficienţă maximă, eliminînd variantele cu valori intermediare (respectiv poz. 2, 3, 7, 11 şi 12).

● cu valorile maxime ale eficienţelor relative din zonele cu eficienţă crescătoare (poz. 4, 8 şi 13) şi eficienţele corespunzătoare tuturor poziţiilor din zonele cu eficienţe descrescătoare, dispuse toate în ordine descrescătoare, se întocmeşte tabelul nr. 2, care prin linii orizontale marchează soluţia problemei, respectiv combinaţia de variante care, în limita unui total afectat investiţiilor, conduce la cel mai mic total de cheltuieli anuale de exploatare. Astfel, pentru 420 mil. lei afectat investiţiilor, combinaţia optimă este cea constituită din variantele $V_A + III_B + IV_C + II_D + II_E$ cu un total general de cheltuieli anuale de producţie de 303,1 mil. lei.

În ceea ce priveşte eliminarea investiţiilor intermediare pe porţiunile cu eficienţele în creştere (eliminare esenţială pentru justa aplicare a mecanismului de rezolvare a problemei propuse, necunoscută însă sau greşit indicată de autori în unele materiale), explicaţia de exemplu la varianta III_A este următoarea :

● dacă am reţine în ansamblul variantelor din tabelul nr. 2 această variantă în locul variantei IV_A spre exemplu, aceasta ar cere ca la o majorare a fondului total pentru investiţii, investiţiile afectate producţiei într-una din ramuri, A, să suporte o reducere, ceea ce ar constitui un non-sens ;

● o inadvertenţă şi mai gravă constă în faptul că includerea în tabelul nr. 2 a variantei III_A implică renunţarea, o dată cu aceasta, la alte investiţii suplimentare foarte eficiente ; într-adevăr, trecerea de la varianta IV_A la variantă III_A presupune renunţarea la investiţii suplimentare de 68% eficienţă pe an (după cum arată col. 7, tab. nr. 1), în timp ce în alte ramuri (produse), aceste investiţii, ca urmare a lărgirii fondului total, nu pot fi folosite decît cu o eficienţă de 15%, oricare ar fi limita fondului total disponibil ; varianta III_A nu poate deci intra în tabelul nr. 2, situaţia fiind aceeaşi şi pentru varianta II_A ca şi pentru oricare alta situată în zona eficienţelor crescătoare (calculate pe bază constantă).

Într-o viziune mai largă a problemei de optimizare mai sus expuse, simbolurile A, B, C,... se pot atribui nu numai unor sectoare globale sau ramuri de producţie, ci fiecăruia dintre obiectivele care, în ansamblu, constituie planul de investiţii la o anumită dată, iar simbolurile I, II, III..., variantelor de proiect ale acestora, fondul total disponibil referindu-se la totalitatea obiectivelor componente ale planului de stat. Întrucît în această concepţie determinarea combinaţiei optime prin aplicarea mecanismului expus nu mai este posibilă din cauza numărului mare al simbolurilor necesare la nivelul economiei naţionale, rezultă necesitatea de a se concepe şi elabora un normativ care să permită a se răspunde operativ în fiecare caz concret dacă o anumită variantă a unui obiect oarecare de investiţii poate intra sau nu în combinaţia optimă care ar rezulta prin aplicarea mecanismului menţionat ; un astfel de normativ decurge direct, după V. V. Novojilov, din conţinutul şi semnificaţia tabelului nr. 2. Acesta arată că variantele care intră în combinaţia optimă îndeplinesc următoarele proprietăţi :

● eficienţa fiecăreia este mai mare decît eficienţa oricărei dintre variantele respinse şi mai mare sau egală cu minimul eficienţei variantelor acceptate :

● necesarul de investiţii pentru toate variantele alese este egal sau imediat inferior limitei investiţiilor. O astfel de metodă este caracterizată prin apariţia unui concept economic nou, denumit de Novojilov „normativul eficienţei investiţiilor", în fapt eficienţa minimă a variantelor adoptate, în raport cu care se poate aprecia dacă eficienţa unei variante oarecare e suficient de ridicată pentru a putea intra în combinaţia optimă ; **varianta optimă dintre toate va-**

→

FIȘE

■ În studiul **The Determinants of U.S. Direct Investments in the E.E.C.** (Determinantele investițiilor americane în C.E.E.), AMERICAN ECONOMIC REVIEW, sept. 1969, A. F. Scaperlanda și L. J. Mauer își propun să analizeze factorii care au determinat afluxul investițiilor americane în țările Pieței Comune. Ei pornesc de la ideea că există trei categorii de factori ce pot determina o investiție străină și anume: mărimea pieței în țara în care se face investiția, creșterea economică a acesteia și discriminările tarifare pe care ea le practică. Pe baza unui bogat material documentar (serii de date pentru perioada 1952—1966) și utilizînd metoda celor mai mici pătrate, ei caută să determine importanța relativă a fiecărei grupe în cazul studiat. Mărimea pieței, susțin autorii, a reprezentat factorul care a determinat în cea mai mare măsură creșterea substanțială a investițiilor americane în țările C.E.E., în timp ce discriminările tarifare au avut o influență negativă. Problema dimensiunii pieței, conchid aceștia, este strîns legată de aceea a decalajului tehnologic între țările vest-europene și S.U.A.: pe de o parte, piața țărilor vest-europene nu este atît de mare încît să permită realizarea unei specializări optime a factorilor de producție și **crearea** tehnologiei foarte avansate; pe de altă parte, ea este suficient de mare (spre deosebire de piața țărilor în curs de dezvoltare) pentru a absorbi o tehnologie foarte avansată **gata creată** și pentru a oferi investitorului avantajele de dimensiune.

■ În condițiile intensificării schimburilor comerciale mondiale, industria franceză în loc să-și lărgească debușeele se vede atacată pe propria sa piață. Dînd acest semnal de alarmă în cartea **L'impératif industriel,** (Imperativul industrial) Editions du Seuil 1969, 295 pag., Lionel Stoleru încearcă să răspundă întrebării: care este cea mai potrivită cale pentru o politică industrială proprie condițiilor Franței? Din analiza realităților economice franceze și pe plan mondial, autorul desprinde trei idei dominante: acceptarea economiei concurențiale; conferirea unei eficacități acestei economii, care să ducă întreprinderile la competitivitate; asocierea la acest efort a unei acțiuni coerente a statului. Dar, se întreabă Lionel Stoleru, nu înseamnă însăși aceasta definiția unei politici industriale? Și, pentru a caracteriza această politică, în carte se arată că ea prezintă: strădania de a crea un mediu înconjurător capabil să dea curs manifestării forțelor în concurență, aspecte dirijate prin intervenții selective ale statului pentru a compensa slăbiciunile concurenței și, în sfîrșit, o planificare de ansamblu.

ACADEMIA DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE

Lista membrilor secției de științe economice

Președinte: Alexandru Bîrlădeanu

Membri titulari

1. Iosif Anghel
2. Mircea Biji
3. Alexandru Bîrlădeanu
4. Nicolae N. Constantinescu
5. Ion Desmireanu
6. Emilian Dobrescu
7. Gheorghe Dolgu
8. Mihail Florescu
9. Ervin Hutira
10. Mihail Levente
11. Marin Lupu
12. Vasile Malinschi
13. Roman Moldovan
14. Costin Murgescu
15. Aurel Neguciolu
16. Tudorel Postolache
17. Ion Rachmuth
18. Gheorghe Rădulescu
19. Vasile Rausser
20. Ștefan Voicu
21. Barbu Zaharescu
22. Gheorghe Zane

Membri corespondenți

1. Alexandru D. Albu
2. Gheorghe P. Apostol
3. Victor Axenciuc
4. Gheorghe Badrus
5. Gheorghe Crețoiu
6. Mihail C. Demetrescu
7. Dan Grindea
8. Nicolae Ivanciu
9. Petre Milcomete
10. Ion Romănu
11. Nicolae S. Stănescu
12. Mihai Todosia
13. Iulian Văcărel
14. Ion Zahiu

---

riantele aferente unui obiectiv oarecare de investiții va fi aceea a cărei eficiență este imediat superioară normativului sau egală cu ea. Urmînd o cale cu totul specifică și de mare originalitate, după părerea noastră, expusă la pag. 113—116 a lucrării menționate, se ajunge la concluzia că dintre toate variantele aferente unui obiectiv oarecare de investiții, varianta care satisface această condiție este cea pentru care expresia C+Ixr=minim, r fiind „normativul de eficiență a investițiilor". În ceea ce privește variantele care ar ocupa poziții intermediare în zonele eficiențelor succesiv crescătoare, de care, pentru necesitățile demonstrației a trebuit să se facă abstracție la început, la pag. 115 se demonstrează că în fapt nu este necesară identificarea și eliminarea prealabilă din șir a acestora, deoarece nici una dintre ele nu poate satisface condiția C+Ixr=minim, oricare ar fi normativul de eficiență (cu excepția cazurilor cînd acesta ar afecta și valori negative).

În legătură cu natura și mărimea acestui normativ, rezultă clar din cele expuse că valoarea lui variază în limite foarte largi cu suma totală $I = I_A + I_B + I_C + \cdots$ afectată investițiilor în obiectivele A, B, C... (în cazul exemplului ilustrat în tabelul nr. 2, acesta variază de la 3,0 la sută pe an, în cazul cînd fondul disponibil este de 500 mil. lei pînă la 32,7%/an în cazul cînd acesta este de numai 280 mil. lei), și cu sortimentul de produse A, B, C... necesar a fi fabricat prin investițiile care fac obiectul studiului, adică r=f (I ; A, B, C...).

ESTE EVIDENT, deci, că semnificația economică a „normativului eficienței investițiilor" este specifică, fundamental diferită de valoarea normată a eficienței absolute E_a sau relative E_r, variabile de la o ramură la alta însă constante în cadrul unei ramuri date de producție; nu poate fi vorba deci de o valoare unică a normativului eficienței, ci de o serie de valori, variabile cu sortimentul și cu fondul total afectat investițiilor, după cum arată relația r=f (I ; A, B, C. . .).

Tabelul nr. 1

Tabel comparativ al variantelor de proiect și indicatorilor eficienței economice relative

Produse	Nr. crt.	Variante de proiect	Valoarea de investiție (mil lei)	Preț de cost al producției anuale (mil lei)	Coeficient al eficienței relative: calculat pe bază constantă %/an	Coeficient al eficienței relative: calculat pe bază variabilă %/an
1	2	3	4	5	6	7
A	1	I	50	91	—	—
	2	II	60	90	10	10
	3	III	70	88	15	20
	4	IV	80	81,2	32,7	68
	5	V	100	80	22	6
B	6	I	50	76	—	—
	7	II	70	72,8	16	16
	8	III	80	71	16,7	18
	9	IV	100	70	12	5
C	10	I	50	64	—	—
	11	II	60	63,5	5	5
	12	III	70	62,9	5,5	6
	13	IV	80	60,8	10,7	21
	14	V	100	60	8	4
D	15	I	50	53,2	—	—
	16	II	80	50,7	8,3	8,3
	17	III	100	50	6,6	3,5
E	18	I	50	42,6	—	—
	19	II	80	40,6	6,7	6,7
	20	III	100	40	5,2	3

Înlocuirea în expresia C+Ixr a valorii r prin E_a (sau E_r) și utilizarea acesteia ca indicator a cărui valoare minimă să desemneze varianta cea mai eficientă dintr-un număr de variante de proiect referitoare la un anumit obiectiv de investiții este lipsită de sens și profund eronată, ducînd în final la rezultate care nu au nimic comun cu realitatea economică, din următoarele motive:

a) Utilizarea expresiei C+Ixr nu-și are justificare decît în cazul cînd se pune problema determinării variantei optime a unui obiectiv oarecare de investiții în cadrul unui anumit fond total afectat investițiilor, $I = I_A + I_B + I_C + \cdots$; planificarea investițiilor și studiul eficienței în țara noastră se face însă în cu totul alte condiții, și anume: se presupune cunoscută, pe baza balanțelor legăturilor dintre ramuri, capacitatea și valoarea aproximativă a unui anumit obiectiv și, pe baza unui sistem de indicatori tehnico-economici dat, revine unităților de proiectare sarcina de a analiza și determina varianta cu cei mai avantajoși indicatori.

b) Valoarea normativului eficienței investițiilor r nu are nimic comun cu valoarea normată a eficienței E_a (sau E_r), prima fiind în funcție de fondul total afectat investițiilor și sortimentului de produse necesar a fi fabricate, iar cea de a doua reprezentînd valori convenționale constante în cadrul fiecărei ramuri și variabile de la o ramură la alta. În ceea ce privește valorile acestora, diferența este de asemenea foarte mare, normativul eficienței avînd un cîmp de variații foarte larg (teoretic între 0 și 100% $0 < r < 100\%$), în timp ce valorile normate pentru eficiență sînt fixate în jur de 8%—10%—12%—15%, $8\% < E_a (E_r) < 15\%$. În această privință, însuși Novojilov precizează textual la pag. 129 că nici măcar într-o primă aproximație nu s-ar putea lua $R = E_a$ med. (sau E_r med.) $= \frac{E_{aA} + E_{aB} + E_{aC} + \cdots}{n}$ (avînd în vedere faptul că valoarea exactă a normativului se determină prin reiterații, pe baza unui mecanism pe care autorul îl prezintă în detalii în lucrarea sa). Aplicarea în condițiile economiei noastre a indicatorului C+Ixr constituie o profundă eroare, constînd din **transpunerea mecanică** a soluției unei anumite probleme **particulare** la rezolvarea unei alte probleme, numai aparent asemănătoare, în realitate **esențial diferită.**

c) În afara motivelor expuse la pct. 1 și 2, care demonstrează lipsa de sens a introducerii în țara noastră a indicatorului C+Ixr, mai există și următorul:

Expresia C+Ixr oglindește numai un caz particular al problemei generale a utilizării cu maximum de eficiență a **totalității** mijloacelor de producție în economia socialistă și **nu numai a disponibilului pentru investiții** în diferite ramuri de producție (sau obiective de investiții); în realitate, după cum demonstrează în lucrarea sa Novojilov, expresia C+Ixr = minim trebuie generalizată, adică extinsă la cazul cheltuirii simultane a unui număr mult mai mare de mijloace **limitate**, avînd în vedere că componența mijloacelor de producție limitate este foarte mare, cuprinzînd toate resursele naturale folosite și o mulțime de mijloace de producție reproductibile, a căror cantitate este limitată de acumulări; de aceea, „cheltuielile recalculate" reprezintă numai forma cea mai simplă a „cheltuielilor diferențiale" *), în care pe lîngă normativul de eficiență r a investițiilor trebuie introduse și normativele de eficiență a resurselor naturale r_g și a celor aferente mijloacelor de producție anterior r_f, a căror reproducție, nu mai este eficientă (adică sînt prea învechite pentru reproducție, însă mai pot fi utilizate eficient un timp oarecare), formula exactă a „cheltuielilor diferențiale" (sau a „prețului de cost complet" sau „cheltuielilor de producție reale") fiind

$$C_i + Ixr + \sum_{g=1}^{m} q_{gi}\, xr_g + \sum_{f=1} q_{fi}\, xr_f$$

în care q_{gi} și q_{fi} reprezintă cantitatea din mijloacele de producție g, respectiv f, corespunzătoare producerii produsului i.

Rezultă, credem, necesitatea de a reconsidera recomandarea folosirii în economia țării noastre, ca indicator sintetic de largă semnificație, a indicatorului „cheltuielilor echivalente", C+ExI = minim.

ing. Ion ILIESCU
cercetător principal,
Institutul de cercetări economice

*) Cheltuielile complete (sau reale) de producție constau, după Novojilov, din două părți: cheltuieli de producție propriu-zise C și „cheltuielile de conexiune inversă"; expresia valorică a cheltuielilor diferențiale poate fi considerată „prețul de cost complet", tot așa după cum cheltuielile diferențiale sînt o formă transformată a cheltuielilor de producție.

Tabelul nr. 2

Combinațiile optime ale variantelor corespunzătoare diferitelor limite ale investițiilor

Nr. crt.	Variante	Eficiența comparativă a variantelor (determinată în modul indicat în col. 1) %/an	Investiții parțiale corespunzătoare transelor vizate în col. 2 (mil. lei)	Investiții cumulate corespunzător transelor vizate în col. 2 și 3 (mil. lei)	Cheltuieli totale pentru producția anuală aferentă combinației optime (mil. lei/an)
0	1	2	3	4	5
1	$I_A+I_B+I_C+I_D+I_E$	—	250	250	326,8
2	IV_A/I_A	32,7	30	280	317,0
3	III_B/I_B	16,7	30	310	312,0
4	IV_C/I_C	10,7	30	340	308,8
5	II_D/I_D	8,3	30	370	306,3
6	II_E/I_E	6,7	30	400	304,3
7	V_A/IV_A	6,0	20	420	303,1
8	IV_B/III_B	5,0	20	440	302,1
9	V_C/IV_C	4,0	20	460	301,3
10	III_D/II_D	3,5	20	480	300,6
11	III_E/II_E	3,0	200	500	300,0

Nota: Introducerea în succesiunea de variante din col. 1 a unei variante oarecare, înseamnă înlocuirea prin această variantă a variantei pentru același produs din formația optimă anterioară; spre exemplu combinația optimă din rîndul 2 este $IV_A+I_B+I_C+I_D+I_E$ cea din rîndul 4, $IV_A+III_B+IV_C+II_D+I_E$ ș.a.m.d.

SEMNIFICAȚIA ACTUALĂ A TEORIEI LENINISTE A REALIZĂRII (II)

1870–1970

CENTENARUL NAȘTERII LUI VLADIMIR ILICI LENIN

Conținutul și rolul procesului de realizare a mărfii în socialism are o legătură strînsă cu caracterul muncii. Ca urmare a proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, munca are un caracter nemijlocit social, rezultatele ei fiind folosite în interesul întregii societăți. Dar existența anumitor particularități ale proprietății obștești asupra mijloacelor de producție în socialism determină ca **însușirea rezultatelor să se facă prin intermediul unităților economice.** Pe baza autonomiei lor, întreprinderile socialiste apar ca producătoare de mărfuri. In virtutea acestui fapt, între diferitele elemente ale sistemului intereselor materiale — generale, colective și personale — există o anumită autonomie, în care prioritatea o dețin primele. De aceea, deși munca este nemijlocit socială, aceasta nu înseamnă nicidecum că orice muncă individuală are și un caracter nemijlocit social. Organizarea planificată a economiei naționale asigură încadrarea muncii individuale, încă de la început, în ansamblul muncii sociale. Dar **verificarea și recunoașterea ei definitivă ca muncă socială, au loc numai odată cu realizarea mărfurilor.**

Actul realizării prezintă o triplă semnificație. **În primul rînd,** mărfurile produse intră, prin realizare, în consumul productiv sau neproductiv, satisfăcînd anumite necesități sociale. Dacă nu se înfăptuiește actul realizării, valoarea de întrebuințare nu poate fi utilizată și, în consecință, nu se poate realiza. **In al doilea rînd,** realizarea este o condiție necesară a repartiției valorii produse în societate. Numai o dată cu realizarea mărfii, cu schimbarea formei valorii se pot compensa cheltuielile de producție ocazionate cu producerea mărfurilor și determinarea volumului plusprodusului. **În al treilea rînd,** de durata de timp în care se înfăptuiește procesul realizării depinde desfășurarea normală a următorului ciclu de producție, accelerarea dezvoltării producției sociale. Orice întîrziere în realizarea producției își pune negativ amprenta asupra ritmicității producției — atît la nivelul fiecărei unități economice, cît țială a dezvoltării planificate, de ansamblu, a economiei naționale Insușirea în interesul unităților economice, deși are un caracter subordonat, trebuie să corespundă, prin mărimea sa, necesității asigurării cointeresării materiale a colectivului de lucrători. De asemenea și însușirea în folosul personal trebuie să oglindească aportul fiecărui om la producția socială. În condițiile creșterii potențialului economic al țării, ale dezvoltării societății socialiste, satisfacerea intereselor individuale este tot mai mult condiționată de gradul de satisfacere a intereselor generale și colective. Nerespectarea raportului optim în domeniul însușirii rezultatelor muncii ar însemna o încălcare a unității intereselor materiale, cu repercusiuni negative atît la nivelul economiei naționale, cît și al fiecărei unități economice, al fiecărui individ.

Procesul dezvoltării economice, ca și cel al însușirii rezultatelor muncii, are loc pe baza organizării și conducerii planificate a întregii economii naționale, în condițiile existenței producției de mărfuri și a categoriilor economice ale acesteia. **Prin natura sa, socialismul exclude spontaneitatea în dezvoltare.** Această posibilitate trebuie să fie valorificată în practica economică de către factorul subiectiv. Dominația proprietății socialiste determină necesitatea și posibilitatea folosirii planificate a relațiilor marfaro-bănești în dezvoltarea producției sociale. În momentul în care factorul subiectiv nu ar cunoaște temeinic realitățile sociale, inclusiv cele de pe piață, ar apare și posibilitatea manifestării unor fenomene spontane — ca o formă de manifestare a contradicțiilor mărfii. Neluarea lor în considerație influențează negativ dezvoltarea producției sociale. **În cazul nerealizării — sau realizării mărfurilor prin scăderea prețurilor — efectul economic obținut în procesul fabricației lor va fi pierdut sau diminuat în sfera circulației,** ceea ce s-ar materializa în pierderi pentru societate.

tatea acordării unei atenții sporite cererii și ofertei de mărfuri de bunuri de larg consum atît la nivel macroeconomic, cît și microeconomic. Și în legătură cu această componentă principală a relațiilor de piață, într-o anumită perioadă, au existat unele reprezentări eronate. O perioadă de timp, se considera că optimizarea raportului cerere-ofertă se exprimă prin creșterea mai rapidă a cererii în comparație cu oferta. În ultima perioadă a apărut o părere contrarie, și anume, necesitatea creșterii mai rapide a ofertei față de cerere. O astfel de părere necesită anumite precizări. Fără îndoială, în condițiile în care piața nu este saturată cu mărfuri, consecința este că ritmul de creștere al cererii devansează ritmul de creștere al ofertei. Care va fi situația, în condițiile în care piața devine — la un moment dat — saturată cu anumite mărfuri ? În acest caz, devansarea cererii de către ofertă este necesară numai dacă trebuie să se asigure stocuri de mărfuri pentru desfășurarea normală a comerțului. Dar această mărire a stocurilor este condiționată de volumul cererii, inclusiv de creșterea acesteia față de perioadele anterioare. Și încă o precizare. Ca urmare a scăderii prețurilor la anumite mărfuri, are loc o sporire a capacității pieței, a puterii de cumpărare, ceea ce stimulează creșterea ofertei. Totuși, această împrejurare nu presupune, în mod obligatoriu, o creștere a ofertei la produsele la care au loc reduceri de prețuri ; dimpotrivă, în societate poate apare o mutație a cererii spre alte mărfuri, apărînd necesară o creștere a ofertei numai pentru acestea din urmă. Deci, **devansarea cererii de către ofertă trebuie,** după părerea noastră, **să se încadreze în anumite limite impuse de constituirea stocurilor de mărfuri necesare asigurării în bune condițiuni a comerțului.** Orice depășire a acestei limite înseamnă, în fond, o imobilizare de fonduri în procesul de circulație, diminuînd astfel influența pozitivă a realizării asupra producției. Acest echilibru dinamic între cerere și ofertă poate fi asigurat deoarece, pe de o parte, sub aspectul volumului și structurii, oferta este planificată, iar pe de altă parte, cererea poate fi cunoscută în liniile sale principale și direcționată spre realizarea produselor oferite consumatorilor.

DIN ANALIZA multilaterală și complexă făcută de V. I. Lenin problemei realizării produsului social rezultă **o serie de aspecte care își păstrează valabilitatea și în socialism.**

Amplificarea importanței procesului realizării este legată de înfăptuirea practică a ansamblului de măsuri luate de către Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1967 și de către Congresul al X-lea al P.C.R. Măsurile adoptate, ca și cele în curs de elaborare și aplicare, impun cu necesitate acordarea unei atenții sporite aspectelor teoretice și practice legate de problema realizării bunurilor materiale, care constituie un moment esențial al mișcării produselor de la producător la consumator, o verigă necesară între producție și consum.

Particularități ale realizării în socialism

PROPRIA NOASTRĂ EXPERIENȚA a demonstrat că orice subapreciere a realizării producției se soldează cu consecințe negative în producție și, implicit, în creșterea bunăstării oamenilor muncii. Într-o anumită perioadă de timp, în pofida rolului și importanței sale, actului realizării — atît sub aspect teoretic, cît și practic — nu i s-a acordat atenția cuvenită. În consecință, actul realizării a avut o influență redusă asupra producției materiale.

și pe ansamblul ramurii și economiei naționale.

În acest context, **realizarea mărfii constituie momentul esențial al însușirii rezultatelor muncii și punct de plecare într-un nou circuit economic.** In măsura în care această însușire are loc prin mijlocirea unităților economice autonome, ea constituie un criteriu economic prin care se definește locul întreprinderilor în ansamblul economiei naționale. Luarea în considerație a acestui aspect teoretic, cu mari implicații practice, a determinat perfecționarea modului de repartizare a beneficiului obținut de unitățile economice de stat, la dispoziția întreprinderilor urmînd să rămînă „o parte mai mare din mijloacele financiare rezultate din activitatea lor economică, ceea ce le va permite să asigure mai operativ nevoile desfășurării neîntrerupte a proceselor de producție, realizarea la timp a sarcinilor de plan"[1]).

Planificarea și realizarea

DETERMINAREA raportului optim dintre diferitele părți ale valorii nou create, care asigură îmbinarea armonioasă a întregului sistem de interese materiale, **are o însemnătate principială.** Însușirea în interesul societății are o importanță primordială, ea concretizîndu-se cu formarea resurselor centralizate, condiție esen-

Soluționarea contradicțiilor mărfii exprimă, în ultimă instanță, **înfăptuirea actului realizării.** Folosirea de forme și metode corespunzătoare de înlăturare sau prevenire a contradicțiilor, constituie o problemă extrem de complexă, cu implicații economico-sociale și politice. Dar, rezolvarea lor la timpul oportun, prin folosirea unor măsuri economice și organizatorice eficiente, necesită o cunoaștere temeinică a raporturilor de piață, a ansamblului de factori obiectivi și subiectivi, **ceea ce presupune cercetarea continuă, profundă și multilaterală a problemei pieței, în general, a realizării mărfurilor, în special,** cu scopul de a sesiza și surprinde la timp elementele spontane, contradicțiile care apar și se manifestă și, implicit, de a decide corespunzător în direcția rezolvării sau evitării lor.

În consecință, se impune ca o necesitate obiectivă cunoașterea temeinică a proceselor și fenomenelor economice, care se desfășoară pe piață, a modului de înfăptuire a realizării mărfurilor, prin observații sistematice ale situației și conjuncturii pieței, în scopul luării la timp a măsurilor necesare pentru dezvoltarea normală a pieței.

Cerere — ofertă

DIN ACEST ANSAMBLU al relațiilor de piață, care prezintă o legătură nemijlocită cu procesul realizării, experiența practică evidențiază tot mai mult **necesi-**

Privită sub multitudinea aspectelor sale concrete, **raportul optim dintre cerere și ofertă,** ca formă de manifestare a nevoilor de pe piață și a gradului de satisfacere a lor, **este extrem de complex și constituie o proporție principală a dezvoltării planificate a economiei socialiste.**

În unitatea sa, raportul cerere-ofertă, exprimă forma de manifestare a relațiilor dintre valoarea de întrebuințare și valoare, unitatea actului de vînzare-cumpărare în procesul realizării. Tocmai această unitate și intercondiționările dintre diferitele ei aspecte constituie și esența raportului dintre cererea și oferta de mărfuri.

Uneori, acest raport este interpretat ca o simplă formă de manifestare a legii valorii. Într-adevăr, raportul existent pe piață între cerere și ofertă influențează mișcarea prețurilor, mărimea abaterii lor de la valoare. Acesta este un aspect, desigur important. Totuși, raportul cerere-ofertă are cerințe proprii, mod de acțiune și manifestare specific. Esența constă tocmai în aceea că **prin raportul cerere-ofertă se manifestă relațiile de intercondiționare dintre producție și consum.** Datorită existenței producției de mărfuri, a formei marfă a produsului, acest raport mijlocește mecanismul de ansamblu al realizării cerințelor legii economice fundamentale. Prin cerere nu sînt oglindite toate necesitățile membrilor societății, dar ea reflectă nevoile esențiale, vitale ale lor. De aceea asigurarea satisfacerii cererii crescînde a populației constituie un important indicator care evidențiază modul de înfăptuire planificată a cerințelor legii economice fundamentale.

Folosirea conștientă a cerințelor raportului cerere — ofertă de mărfuri necesită **adaptarea planificată a producției la necesitățile sociale în continuă creștere și schimbare.** Deci, oferta, în orice moment, trebuie să tindă spre satisfacerea cererii populației și producției pentru diferite categorii de produse.

Planul și piața

POSIBILITATEA folosirii cît mai depline a cerințelor raportului cerere-ofertă de mărfuri este asigurată de **utilizarea planificată a relațiilor marfaro-bănești.** Ca moment al conducerii planificate centralizate, aceste relații presupun utilizarea largă a formelor valorice — preț de cost, preț, beneficiu, credit etc. — în scopul accelerării creșterii economice, a ridicării eficienței economice.

Măsurile luate de conducerea de partid și de stat în direcția extinderii legăturilor directe între unitățile economice au sporit competența organelor economice și întreprinderilor în domeniul planificării producției. Consecința directă a unor astfel de legături economice se concretizează, pe de o parte, **în stabilirea fundamentată a planului de producție** de către fiecare unitate, corespunzător cererii de produse, iar pe de altă parte, **în realizarea rapidă a produselor.** Totodată, prin aceste legături directe consumul influențează producția în sensul producerii de noi sortimente de mărfuri cerute.

Prin rolul pe care-l îndeplinesc, legăturile directe dintre unitățile economice, inclusiv cele comerciale, constituie o pîrghie importantă în organizarea planificată a producției, care întregesc planificarea de ansamblu a economiei naționale. Tocmai pornind de la această funcție a legăturilor directe noua lege a contractelor economice conferă contractului economic caracterul de instrument de planificare, contribuind la fundamentarea planurilor anuale pe baza prevederilor planului cincinal, la concretizarea și desfășurarea relațiilor economice între organele și unitățile economice. Incheierea din timp a contractelor economice dintre întreprinderi sau centrale, îndeosebi a celor de lungă durată, asigură o mai mare stabilitate planului de producție și duce la creșterea responsabilității acestora în realizarea producției. De aceea, folosirea largă a pîrghiilor valorice, a relațiilor marfaro-bănești constituie un factor al dezvoltării producției în strînsă legătură cu cererea consumatorilor, cu satisfacarea necesităților sociale.

Această măsură, ca și altele adoptate sau în curs de elaborare, **creează cadrul optim al îmbinării conducerii centralizate a economiei naționale cu o largă autonomie și sporire a inițiativei unităților economice și a organelor locale.** În ansamblul lor, măsurile aplicate, precum și cele care vor fi definitivate și aplicate în acest an, **vor asigura adaptarea întregului mecanism economic la cerințele unei producții moderne, valorificarea superioară** a întregului potențial material și uman de care dispune țara noastră, vor contribui la **sporirea eficienței** conducerii unitare pe bază de plan a economiei naționale.

dr. Sandu COSTACHE
Academia de Studii Economice

1) **Nicolae Ceaușescu,** Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, decembrie 1967. Editura Politică, București, 1967, pag. 41.

ECONOMIE MONDIALĂ

G. A. T. T.

ÎMPOTRIVA DISCRIMINĂRILOR

ASTĂZI, 27 februarie, ședința plenară a Acordului General pentru Tarife și Comerț va dezbate concluziile discuțiilor generale ale celei de a 26-a sesiuni a G.A.T.T. încheiate săptămîna trecută. Semnul sub care s-au desfășurat lucrările poate fi interpretat, dintr-un anume punct de vedere, ca fiind pozitiv. Această concluzie nu se desprinde însă dintr-o unanimitate de opinie a participanților, ci, dimpotrivă, am spune noi, din faptul că o bună parte dintre membrii G.A.T.T. apreciază că actualele condiții de desfășurare a schimburilor internaționale de mărfuri nu sînt satisfăcătoare. Tocmai respectiva lipsă de consens general constituie un indiciu că încep să se profileze unele tendințe noi ce pot fi avantajoase pentru numeroase state ale lumii, membre și nemembre ale G.A.T.T.

Disputa esențială s-a dus în jurul problemei preferințelor vamale. Este știut că propunerea de a se acorda țărilor în curs de dezvoltare a fost inițiată încă la prima sesiune a Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (U.N.C.T.A.D.) de la Geneva, din 1964. Cu acel prilej numeroși reprezentanți ai țărilor în curs de dezvoltare au solicitat ca mărfurile produse de statele lor să nu fie supuse acelorași reguli vamale ca produsele provenite din țările capitaliste dezvoltate.

Necesitatea aplicării unor preferințe are o bază obiectivă: numai cu greu pot face față condițiilor dure ale concurenței internaționale mărfurile țărilor în curs de dezvoltare și mai ales mărfurile tinerei lor industrii. După cum se știe țările capitaliste dezvoltate au refuzat, în marea lor majoritate, să accepte o asemenea propunere, ceea ce a făcut ca ea să nu intre în practica internațională.

Totuși trebuie remarcat că unele preferințe unilaterale există în relațiile internaționale, ele aplicîndu-se îndeosebi în relațiile dintre țările Pieței Comune și statele asociate la această comunitate. Acum, la cea de-a 26-a sesiune G.A.T.T. s-a vorbit destul de mult despre implicațiile unor asemenea preferințe unilaterale care ridică protestele nemembrilor și, totodată, obiecțiile asociatilor Pieței Comune. În ce privește statele asociate, acestea sînt nemulțumite din cauză că modalitatea în care li se aplică preferințele vamale pune numeroase piedici în calea dezvoltării lor economice și, în primul rînd, a industrializării lor. În ce-i privește pe nemembrii, aceștia se ridică împotriva caracterului discriminatoriu al preferințelor aplicate unilateral.

Este de așteptat că sesiunea din anul 1971 a G.A.T.T., ale cărei sarcini au fost trasate la actuala reuniune — discutarea problemelor ce decurg din obstacolele tarifare și netarifare puse în calea comerțului internațional, inclusiv în comerțul cu produse agricole, va angaja o puternică dispută împotriva influenței negative pe care o exercită grupările economice închise asupra circulației mondiale de bunuri materiale.

Eugen ȘERBAN

S.U.A.

JALOANE ALE MESAJULUI

PRIMIT cu destulă răceală, atît în Statele Unite cît și în celelalte țări, mesajul președintelui Nixon referitor la politica externă americană a reținut atenția observatorilor îndeosebi prin tonul declarațiilor și prin promisiunile sale și mai puțin prin faptele citate în sprijinul acestora. Rîndurile de față își propun să se oprească asupra unui singur capitol al mesajului și anume asupra celui dedicat politicii economice internaționale a S.U.A.

În acest sens nu poate fi trecută cu vederea declarația mesajului referitoare la faptul că „pacea are o dimensiune economică" și că „într-o lume de state independente, a nu colabora este costisitor, atît din punct de vedere politic cît și economic". Dar este evident pentru oricine că aici este mai mult o declarație de intenție decît un curs real al politicii economice externe a S.U.A. Este cunoscut faptul că Statele Unite continuă și astăzi să aplice în relațiile economice cu alte țări tot felul de restricții și bariere, care pun numeroase obstacole artificiale în calea comerțului internațional. Dacă astfel de obstrucții sînt deosebit de intense în comerțul S.U.A. cu țările socialiste, ele ridică obiecțiile și a numeroși parteneri occidentali, care suferă de pe urma unor discriminări tarifare și netarifare. Este evident că solicitarea din mesaj cu privire la o circulație internațională a bunurilor „cu maximă libertate" presupune o reciprocitate care este departe de a exista în realitate în momentul de față.

Mesajul se referă, pe de altă parte, la problemele sistemului monetar occidental. Spiritul în care sînt tratate aceste probleme reflectă punctul de vedere binecunoscut al finanțiștilor americani: scăderea rolului aurului, creșterea lichidităților internaționale pe calea drepturilor speciale de tragere etc. Totuși, atrage atenția recunoașterea faptului că „fără îndoială, crearea unor drepturi speciale de tragere nu asigură în sine o cantitate corespunzătoare de resurse financiare acceptabile pe plan internațional", după cum nu rezolvă nici profundele contradicții adîncite de actualul sistem interoccidental între obiectivele dezvoltării economice a diferitelor țări capitaliste și efectele inflaționiste sau cele generatoare de șomaj.

Un capitol larg al mesajului îl reprezintă relațiile S.U.A. cu țările în curs de dezvoltare. Respingînd, în continuare, ideea ca asistența financiară acordată de către țările capitaliste dezvoltate să reprezinte 1% din produsul lor național brut, mesajul pune accentul pe creșterea rolului investițiilor particulare de capital în țările în curs de dezvoltare — ceea ce nu e de natură să stîrnească reacții favorabile din partea acestora, din pricina unei seculare experiențe în ce privește frînarea dezvoltării lor de către monopolurile străine. Caracterul vag al referirilor la sistemul de preferințe tarifare acordate țărilor în curs de dezvoltare nu este nici el de natură să aducă elemente noi în această mult disputată problemă.

La nivelul unor declarații generale se opresc și pasajele referitoare la dezvoltarea comerțului internațional și în special la creșterea schimburilor S.U.A. cu țările socialiste.

Rămîne, desigur, ca politica economică aplicată de Statele Unite, în perioada următoare, să confirme dacă ideile mesajului vor rămâne la stadiul unor declarații sau se vor traduce în fapte.

dr. N. S. STĂNESCU

CRONICA SĂPTĂMÎNII

America Latină

„CAZUL BOLIVIAN"

LOVITURĂ DE TEATRU în raporturile dintre S.U.A. și Bolivia: ambasadorul S.U.A. la Lima, Victor Ernest Siracuza, a declarat că guvernul său va relua furnizarea de echipament militar către Bolivia — pus sub embargo după naționalizarea bunurilor monopolului nord-american „Gulf-Oil" (17 octombrie 1969). Revenirea asupra „sancțiunii", ca și declarația lui Ernest Siracuza în sensul că „guvernul său nu subordonează polica sa intereselor companiei petroliere «Gulf-Oil»" are — chiar și numai ca poziție formală — o semnificație deosebită asupra direcțiilor în care evoluează relațiile. Pentru că, în „cazul bolivian" oficialitățile nord-americane nu mai pot reedita întreaga gamă a presiunilor pe care le exercitaseră asupra Republicii Peru, după exproprierea companiei petroliere „International Petroleum Company". Dacă Republica Peru a fost amenințată cu sancțiuni economice cvasiglobale, prin aplicarea amendamentului Hickenlooper din legislația S.U.A., față de Bolivia s-a adoptat o poziție relativ mai moderată. Aceasta se explică nu printr-o schimbare de fond în poziția S.U.A. față de țările latino-americane care își recuperează resursele naturale, ci prin prudență politică. Solidaritatea latino-americană cu Bolivia, exprimînd direct sau indirect condamnarea politicii de dictat, a fost motivul principal al revenirii asupra uneia din măsurile de constrîngere luate împotriva Boliviei.

În jurul evenimentelor din Bolivia se polarizează, în prezent, o serie de poziții latino-americane cu privire la investițiile nord-americane în sudul continentului. Într-un interviu acordat ziarului „Clarin" din Buenos Aires, președintele Argentinei, Juan Carlos Ongania, subliniază, în sprijinul poziției boliviene, ideea că investițiile străine sînt binevenite numai atunci cînd servesc „strategiei naționale a dezvoltării și respectă suveranitatea țării respective".

Or, în Bolivia „Gulf-Oil" a acționat împotriva intereselor naționale, atît prin scoaterea din țară a unor mari profituri, cît și prin folosirea pozițiilor sale economice, ca instrument de imixtiune în politica internă și externă. „Gulf-Oil" plătea statului bolivian impozite și redevențe totalizînd 20—21 milioane de dolari. „O dată cu preluarea de către stat a exploatării zăcămintelor de țiței și de gaz — declară ministrul minelor și petrolului, Marcelo Quiroga Santacruz, unui corespondent columbian — beneficiile vor putea urca în 1971, potrivit calculelor noastre, la 60 milioane de dolari în ce privește petrolul și la 40 de milioane de dolari în ce privește gazul de sondă". Ministrul adăuga: „existau și rațiuni politice foarte importante pentru naționalizarea societății „Gulf-Oil". Societatea nord-americană se transformase într-un stat în stat... Intervenea în politica țării (...) și a ajuns pînă acolo încît avea propriul ei serviciu de spionaj".

Politica economică actuală a mai multor țări latino-americane dovedește că metodele care lezează interesele naționale nu mai sînt tolerate.

Eugen POP

Nigeria

PRIORITATE RECONSTRUCȚIEI

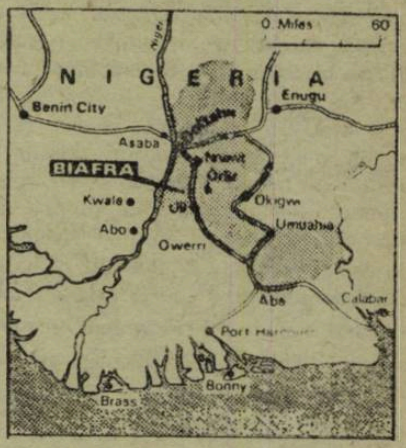

O întreagă zonă trebuie refăcută...

ACUM UN AN, în plin conflict, povara zilnică a războiului s-a apreciat la peste jumătate de milion lire nigeriene (circa 550 milioane dolari anual, lira nigeriană fiind egală cu 2,80 dolari S.U.A.). Războiul „smulgea", astfel, fiecărui nigerian aproape 10 din cei **70 de dolari** (venit național pe locuitor, potrivit datelor O.N.U.).

Autoritățile nigeriene sînt puse, deci, în prezent după terminarea războiului, în fața unei probleme deosebit de importante și dificile — **reconstrucția,** acțiune vastă și complexă, economică dar și politică. Economică — pentru că va urmări refacerea regiunilor distruse, paralel cu dezvoltarea altor regiuni rămase în urmă tot din cauza războiului. Politică — pentru că va trebui să aibă la bază reconcilierea foștilor beligeranți.

Printre primele măsuri ale autorităților federale este angajamentul acestora de a permite foștilor funcționari de stat, comercianți, muncitori, indiferent de apartenența tribală și de angajarea lor politică în trecutul conflict, să se întoarcă la locurile de muncă.

Probleme deosebite pune „absorbirea" monedei biafreze, puternic depreciate ca urmare a situației economice dezastruoase în care ajunsese fosta Biafră. Lipsa generală de resurse financiare constituie una din problemele prioritare ce preocupă autoritățile.

Speranțe într-o contribuție substanțială la procurarea de resurse financiare pentru susținerea refacerii economice sînt puse în extinderea exploatării petrolului, existînd după unele aprecieri, posibilitatea atingerii în scurt timp a unei producții de peste un milion de barili pe zi, ceea ce ar putea aduce venituri anuale de peste 100 milioane lire.

În orice caz, planul reconstrucției anunță un efort considerabil și prelungit — tribut al războiului și subdezvoltării.

Ilie ȘERBĂNESCU

Anglia

NEGOCIERI AGRICOLE

ABANDONÎND tradiționalul calm britanic, agricultorii englezi au ieșit în ultimele săptămîni pe șosele, blocîndu-le cu tractoarele lor, au distribuit automobiliștilor manifeste, au bombardat cu ouă și roșii pe ministrul de interne și au demonstrat în fața Parlamentului.

Prilejul acestei puternice explozii de nemulțumire este deschiderea negocierilor între reprezentanții agricultorilor și guvern pentru revizuirea anuală a prețurilor agricole — **„The Annual price review".** În Anglia, sistemul de subvenții pentru agricultură prevede menținerea unor prețuri scăzute pe piață, la consumatori, statul garantînd totuși fermierilor prețuri minime la contingente stabilite. Diferența între aceste prețuri și cele realizate pe piață este acoperită de la buget.

Agricultura engleză se bucură de una din cele mai ridicate productivități din lume (după S.U.A. și Noua Zeelandă). Cu 3% din populația țării ea satisfăcea înainte de război 1/2 din necesitățile alimentare, iar în prezent 1/2 din ele, în pofida creșterii populației și a consumului pe locuitor. Cu toate acestea, roadele progresului nu au revenit decît în foarte mică măsură agricultorilor, ale căror venituri au sporit în ultimii 10 ani cu 7% (în 1968—1969 s-au redus chiar) în timp ce veniturile altor categorii sociale au sporit cu 45%.

Dacă pentru fermele mari (aproximativ 42 000 din totalul de 430 000) cîștigurile sînt bune, sistemul subvențiilor favorizîndu-le, pentru exploatările mici situația este adeseori disperată, ele avînd de achitat mari datorii afectate de o dobîndă de 10%. „Ne aflăm în pragul celei mai grave crize agricole din 1930 încoace", afirmă Gwilym Williams, fost președinte al Uniunii naționale a fermierilor. „Dacă nu se va acționa, curînd mii de fermieri vor da faliment", adăuga dînsul.

Pe lîngă sporirea subvențiilor fermierii cer restrîngerea importurilor agricole, ceea ce ar permite urcarea prețurilor pe piața internă. Ei susțin că acest lucru ar încuraja satisfacerea unei mai mari proporții din consum din resursele interne și ar ameliora astfel situația balanței de plăți. Adversarii acestui punct de vedere atrag însă atenția că asemenea măsuri ar implica creșterea costului vieții. Pe lîngă neajunsurile aduse populației, agravarea tensiunilor inflaționiste ar amenința puterea de concurență a mărfurilor industriale pe piața externă.

Rezultatul negocierilor agricole va fi anunțat în martie. Deocamdată, discuțiile sînt urmărite cu interes nu numai în Anglia dar și peste Canalul Mînecii, căci o încurajare a producției agricole interne ar modifica în măsură importantă datele problemelor ce vor fi puse de o eventuală aderare a Angliei la Piața Comună.

Irina VIANU

ORIENTĂRI ÎN ELABORAREA CELUI DE-AL VI-lea PLAN AL FRANȚEI

ÎN ELABORAREA propunerilor pentru cel de al VI-lea Plan — a cărui perioadă va debuta la 1 ianuarie 1971 — se manifestă în Franța divergențe de orientare fundamentale. Controversa se poartă, în primul rînd, asupra vitezei, ce ar urma să fie imprimată economiei naționale în viitorii cinci ani. Ca ipoteză de bază a fost avansată o rată medie anuală de creștere de 5,4%. Participă la dezbaterea problemelor economiști, statisticieni, miniștri, patroni, șefi de întreprinderi, reprezentanți sindicali. Au fost extrapolate numeroase tendințe dintr-un trecut mai recent, în special în materie de consum familial, de consum al întreprinderilor și de consum al statului. Proiectate pînă în decembrie 1975 — sfîrșitul perioadei — efectele ratei de 5,4% s-au demonstrat inacceptabile. Comisariatul General al Planului nu a întîrziat să califice tabloul economiei franceze în 1975, obținut prin adoptarea unui asemenea ritm scăzut drept nesatisfăcător.

Nemulțumiți de un asemenea ritm de creștere, experții arată că pînă și Planul al V-lea, considerat îndeobște ca nesatisfăcător — s-a dovedit „mai ambițios și mai dinamic". Într-adevăr, rata de creștere stabilită pentru anii 1966—1970 a fost de 5,7% (5%). Aceasta nu va fi atinsă, se prevede, — dar una de 4,7% da.

Predomină teama că o expansiune insuficientă va duce la mari neajunsuri. Experiența din anii trecuți amintește de șomaj, de o prea lentă progresiune a puterii de cumpărare, de insuficienta utilizare a capacităților de producție, de o slabă dezvoltare a investițiilor și de altele. O rată de numai 5,4%, potrivit previziunilor făcute de specialiști, se va solda cu un deficit de amploare în balanța externă de plăți și în finanțele publice. (Adunat cu un pasiv de 2,9 miliarde de franci în conturile cu țările din zona francului, deficitul balanței s-ar ridica la un total de 4,4 miliarde). Intrările de capital străin, opinează alții, ar putea echilibra situația, dar aceștia omit faptul că asemenea intrări de fonduri nu sînt contabilizate în balanță. Cu atît mai puțin eficient ar fi efectul de reechilibrare pe care l-ar produce capitalurile importate, cu cît, după cum desprindem din declarațiile ministrului economiei și finanțelor, Valery Giscard d'Estaing, Franța își propune să încurajeze în viitor «cu energie» și exporturile franceze de capital.

O parte a presei franceze pledează împotriva ratei de 5,4% cu un argument de caracter deosebit, perspectiva de șomaj. O situație de șomaj, care ar agrava ceea ce în limbajul pudic al unor oameni politici din Occident se cheamă „tensiunile sociale", nu încîntă nici măcar pe cei care tind să evite cu orice preț „supraîncălzirea" și inflația. Al V-lea plan a contat din capul locului pe o anumită rată de șomaj, cu intenția ca aceasta să servească la îndiguirea salariilor și a prețurilor. Dar consecințele acestei orientări, ilustrate de evenimentele din mai-iunie 1968, i-a lăsat pe autori pe gînduri. Și cum acele zile n-au încetat să-și proiecteze umbra lor apăsătoare, nici în prezent, opțiunile economice — care sînt și opțiuni politice — nu sînt chiar atît de lesnicioase.

REPLICA PATRONATULUI la cota de 5,4% este una de 7—8%. C.N.P.F. (Consiliul Național al Patronatului Francez) se pronunță pentru o expansiune masivă. Dacă se vor ivi frîne, spun șefii de întreprindere, n-are decît FIFI (modelul fizico-financiar) să le identifice și să găsească modalități pentru a le debloca.

Patronatul francez are în vedere, se pare, situația din ultimul an și jumătate, în care s-au înregistrat succese în industrie, dar care, spun unii, s-au datorat unor împrejurări excepționale. Ele au fost urmarea unei distribuiri a creditului pe care economiștii francezi o numesc azi „anormal de facilă".După evenimentele din 1968, prin majorarea salariilor a fost de asemenea stimulat și consumul intern — dar măsurile au avut un caracter abrupt. O rată de expansiune prea înaltă întocmai ca și una prea mică, avertizează Comisariatul Planului, ar pune deopotrivă Franței probleme de nerezolvat. Numeroase întreprinderi marginale, insuficient înarmate pentru a face față aprigii concurențe externe, riscă să dispară. Franța va fi în situația de a trebui să folosească mîna de lucru străină într-o măsură mult mai mare ca în prezent. Durata muncii se va prelungi tocmai în circumstanțele actuale, cînd sindicatele muncitorilor reclamă cu insistență, de un am și jumătate, scurtarea ei. Aparent paradoxal este faptul că experții planului au ajuns la concluzia că, cu cît va fi mai mare rata de creștere a P.B.I. cu atît va fi mai mare și rata de șomaj. Pentru un ritm de 6,3% se prevăd 279.000 de șomeri, pentru unul de 6,5% un număr de 402.000. Efortul principal făcîndu-se în industrie, subvențiile statului pentru agricultură vor trebui în mod inevitabil reduse. Se va intensifica exodul rural. Expansiunea în pas de cursă va reclama o mai mare mobilitate a mîinii de lucru iar un număr mare de muncitori vor fi nevoiți să-și schimbe profesiunea, locul de muncă, regiunea.

O rată de 7% a creșterii produsului brut intern, corespunde, pe toată durata planului, cu una de 9% în expansiunea industrială. Ceea ce presupune „pentru noi francezii" remarcă ziarul **Le Monde** „o foarte adîncă modificare a felului de a trăi, de a munci, a raporturilor dintre grupurile socio-profesionale, precum și a raportului demografic dintre oraș și sat".

În ceea ce-i privește pe reprezentanții sindicatelor, ei nu insistă atît asupra unei rate sau a alteia, cît — afirmînd, evident, necesitatea creșterii — atrag atenția asupra caracterului inechitabil al distribuirii fructelor expansiunii și denunță inadmisibilele profituri ale patronatului. „Un plan care va da prioritate absolută rentabilității întreprinderilor — așa cum o cere caietul de revendicări patronale elaborat de Comisia pentru industrie, va fi dezavuat de sindicate și națiune" — declară reprezentanții sindicali. Patronatul este mut asupra aspectului calitativ al creșterii; pe patroni nu-i interesează problema șomajului. Politica industrială și ritmul expansiunii nu pot fi privite ca simple opțiuni calitative. Ele sînt în realitate mijloace în serviciul finalităților umane ale dezvoltării.

„CONFUZIA E LA CULME" constată revista **L'Express**, referindu-se la numeroasele rate de creștere ce sînt propuse a fi așezate la baza noului Plan. Între rata de 5,4% — supusă cea dintîi confruntării cu „modelul" — și aceea de 7 sau 8%, reclamată de C.N.P.F., mai sînt într-adevăr în discuție diferite alte rate intermediare. La o rată moderată, care să țină seama de «imperativul monetar», care să respecte «marile echilibre ale bugetului și comerțului exterior» și care să nu impună necesitatea unor ajustări ce ar face «să se piardă în perioadele de stop ceea ce s-ar cîștiga în perioadele de go» — se gîndește și Ministerul Economiei și Finanțelor. În fond, nu există țară capitalistă care să nu caute azi formula unei creșteri stabile, în condițiile unei sporiri moderate a prețurilor.

După rata de 5,4% i-au fost prezentate «modelului» de asemenea și ratele de 6%, 6,5%, 7%, 8%. S-a dovedit că o rată de 8% ar anula în trei ani toate efectele favorabile ale devalorizării francului din august anul trecut și revalorizării mărcii vest-germane care i-a urmat. Obiectivul cel dintîi al guvernului este industrializarea; și ambiția lui, aceea de „a așeza Franța în fruntea plutonului", adică înaintea R.F.G., Angliei și Italiei. Pentru a evita însă «consecințele catastrofale» ale unei rate de numai 5,4% dar și griparea aparatului de producție la care ar putea duce o rată de 8%, observatorii apreciază că este probabil că guvernul francez se va opri asupra unei rate medii. Pentru a se asigura expansiunea în condiții de echilibru, fără o creștere excesivă a prețurilor și fără un deficit al balanței de plăți, productivitatea globală a muncii va trebui să sporească, potrivit calculelor, cu cel puțin 5,5% pe an. E adevărat că în 1968 rata productivității a fost de 7,5% iar în 1969, potrivit unei cifre preliminare, de 7%. Mai mari așadar. Acești din urmă doi ani au prezentat însă o situație de excepție: pentru că între 1960 și 1965 productivitatea globală anuală n-a fost decît de 4%, iar între 1965 și 1967 de 5%. O rată medie care să nu depășească 6,5%, ca de pildă una de 6% (5,3%), nu reclamă însă, spun experții, sporuri de productivitate ca în anii excepționali amintiți. Ar ajunge, un spor de 5 sau 5,2%. În ipoteza unei rate de 6% s-ar crea numeroase locuri noi de muncă și ar deveni de asemenea posibilă reclasarea țăranilor și a micilor comercianți — obligați, cei dintîi, să-și părăsească cîmpurile, cei din urmă prăvăliile. Însă sub rata de 6%, nu s-ar putea procura de lucru în viitor nici chiar celor 200 000 de tineri (1% din populația activă) care vor apare pe piața muncii an de an.

După confruntarea tuturor ratelor de creștere amintite cu modelul matematic, a rezultat că neajunsuri majore s-ar produce îndată ce s-ar opta pentru o rată superioară celei de 6,5%. Numărul de 90.000 de țărani care părăsesc anual agricultura, de pildă, s-ar ridica cu 50%, iar numărul de 120.000 de muncitori străini care intră anual în Franța, se va dubla. Aceasta în pofida faptului că populația activă franceză va continua să crească.

DEZBATERILE au mai pus însă în relief și faptul că nu toată lumea interesată de orientările generale ale Planului acordă o importanță deosebită și stabilirii ratei de creștere. După cum s-a văzut, personalitățile politice care răspund azi de destinele economiei dar și de politica țării se interesează mai mult de „tipul de creștere" decît de „rata de creștere". Va corespunde acest tip politicii urmărite? Va permite el mutațiile profunde necesare «unei industrializări care să nu antreneze dezordinea și injustiția». Președintele Republicii, deși partizan al principiului planificării, i-a făcut pe experți să înțeleagă — într-o ședință la care i-a convocat pentru „a-i scoate din turnul de fildeș" — că el consideră planul ca o chestiune tehnică și că «gustă mai puțin lucrările savante de econometrie». Se poate observa în general că, de cînd fostul președinte De Gaulle caracterizase planul drept «o obligație arzătoare» a Franței, entuziasmul autorităților politice franceze pentru posibilitățile planificării a scăzut. Planul nu poate prevedea tot ce poate surveni, toate avatarurile la care-l supune timpul pe parcurs, consideră președintele Pompidou. Planul urmează să stabilească doar marile orientări. În prezent, spune președintele, Franța și-a deschis ferestrele asupra lumii exterioare, iar de acolo îi pot veni și furtunile și vremea frumoasă. La urma urmei, consideră el, planul ar putea fi reexaminat la jumătatea drumului (1973) și eventual corijat. În caz de necesitate, la reexaminare, ar putea fi chiar prelungit cu doi ani. Ministrul economiei și finanțelor, nu vede nici el în Plan altceva decît «un mijloc de a defini o politică de ansamblu». La rîndul lui, fostul ministru al economiei și finanțelor, azi ministru al apărării, Michel Debré, — considerat a fi în guvern cel mai fidel adept al orientărilor gaulliste — pune în prezent accentul mai mult pe ideea că Planul „trebuie să explice francezilor marile probleme economice ale Franței...". Mai fermi față de principiul planificării, în mod paradoxal, se arată cei care, la Comisariatul Planului, fac parte din comisia pentru industrie și în rîndurile căreia predomină patronatul. Ei preconizează «un mod nou de a concepe planificarea industrială, marcat de preocuparea pentru concret și eficacitate». Reforma industriei, spun ei, nu poate fi «spontană».Evident, șefii întreprinderilor n-ar vedea în prezent cu ochi buni dezangajarea statului, al cărui sprijin îl doresc.

La 10 martie, miniștrii francezi se vor reuni la palatul Elysée, sub conducerea președintelui Pompidou, pentru a decide. Va fi, în primul rînd, o decizie politică. După obținerea avizului Consiliului Economic, în aprilie, cel de-al VI-lea Plan va fi prezentat spre votare Parlamentului.

Dinu HERVIAN

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

BILANȚ ECONOMIC 1969

R. P. ALBANIA

LA TIRANA s-au desfășurat nu de mult lucrările sesiunii a 9-a a celei de-a șasea legislaturi a Adunării Populare a R. P. Albania. În cadrul sesiunii, Abdyl Kellezi, președintele Comisiei de Stat a Planificării, a prezentat raportul cu privire la realizarea planului economiei naționale și bugetului de stat pe anul 1969, precum și cu privire la sarcinile cuprinse în proiectul planului economic și bugetului pe anul 1970. La producția industrială globală, se arată în raport, prevederile planului pe 1969 au fost realizate și depășite, obținîndu-se o creștere de 11%, față de anul precedent.

Producția agricolă globală a crescut în 1969 cu 10%, în cadrul căreia cea de cereale panificabile — cu circa 8%, iar producția de bumbac — cu aproximativ 35%. În urma lucrărilor efectuate în domeniul hidroamelioraţiilor au fost redate agriculturii 4 500 hectare de teren.

În 1969, venitul național a crescut cu aproape 11% comparativ cu anul 1968. În aceeași perioadă, volumul exportului a înregistrat o creștere de 7%. Se apreciază, de asemenea, că planul construcțiilor de locuințe pe anul 1969 a fost realizat în mod satisfăcător.

Adunarea Populară a R.P. Albania a aprobat planul și bugetul de stat al țării pe anul 1970. Planul de stat prevede, printre altele, ca producția globală industrială și agricolă să crească cu 11,2% față de 1969, iar venitul național urmează să atingă un nivel cu 10% superior celui din anul precedent.

R. S. CEHOSLOVACĂ

BIROUL FEDERAL de Statistică din Praga a dat publicității comunicatul cu privire la dezvoltarea economiei naționale în anul 1969. În comunicat se arată că la începutul anului s-au luat măsuri de stabilizare, care aveau menirea să prevină accentuarea tendințelor negative ce se manifestau în economie. Bilanțul de la sfîrșitul anului arată că, în unele domenii, nu s-au obținut rezultatele scontate, ca de pildă în ceea ce privește consolidarea situației pe piața internă, stăvilirea creșterii frontului de investiții și echilibrarea balanței de plăți în comerțul exterior.

În ceea ce privește creșterea venitului național — deși ritmul său s-a încetinit — ea a fost de 6,5% față de anul precedent. Producția industrială a sporit cu 5,2%, contribuția productivității muncii la această creștere fiind de 84%. În cadrul producției industriale globale, cea a mijloacelor de producție a crescut cu 6,1%, iar a bunurilor de consum — cu 3,8%.

Pe ramuri, în 1969 creșteri dinamice se semnalează în industria combustibililor, prelucrarea cărbunilor și a țițeiului (cu 8,5%), în producția de energie electrică și termică (cu 5,7%). În siderurgie sporul a fost de 3,2%, iar în industria chimică, a cauciucului și a cocsului — de 9,4% (în special pe seama creșterii cu 10,8% a producției chimice de bază). Producția construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor a progresat cu 6,9%, iar cea a materialelor de construcții cu 3,2%, deși n-a reușit să acopere cerințele consumului.

În anul care a trecut a continuat să scadă ritmul angajărilor în industrie, datorită — în parte — și orientării unei bune părți a lucrătorilor spre alte ramuri ale economiei naționale, în special în sfera serviciilor. Creșterea stihinică a salariilor, se subliniază în comunicat, a dus, începînd din anul 1968, la crearea unui raport nefavorabil între creșterea productivității muncii și cea a salariului mediu în economia națională. În cel de-al doilea semestru al anului trecut, situația s-a ameliorat: productivitatea muncii a crescut cu aproape 6%, în timp ce salariul mediu numai cu aproximativ 4%.

Comparativ cu anul precedent, în Republica Socialistă Cehă producția industrială a crescut cu 4,6%, iar în Republica Socialistă Slovacă cu 7,4%, în ambele republici producția mijloacelor de producție fiind mai dinamică decît cea a bunurilor de consum.

Organizațiile de desfacere au livrat în anul 1969 — în prețuri comparabile cu ridicata — cu 6,8% mai multe produse și mărfuri decît în anul precedent. Deși au depășit prevederile de plan (+5,3% față de 1968), livrările pentru piața internă au rămas totuși sub nivelul prevăzut în măsurile de stabilizare a economiei (+13%). În comunicat se subliniază că aceasta s-a datorat îndeosebi situației nefavorabile din industria bunurilor de consum, alimentară și cea de construcții.

Potrivit datelor preliminare, producția agricolă globală a sporit în 1969, deși, față de anii precedenți, ritmul de creștere a fost mai lent.

În comunicat se arată că au sporit și cheltuielile alocate pentru cercetare, atingînd 9,2 miliarde coroane. Potrivit datelor preliminare, în 1969 pe întreaga economie națională s-au efectuat investiții în valoare de 89 miliarde coroane, cu 11 miliarde mai mult decît în anul precedent. La realizarea lor sectorul de stat a participat cu 74,9 miliarde, iar sectorul cooperatist cu aproximativ 9,6 miliarde coroane.

În comerțul exterior s-a înregistrat un ritm viu de creștere față de 1968, volumul total al schimburilor a sporit cu 7,3% (exporturile — cu 9,6%, iar importurile — cu 5,3%).

Veniturile bănești ale populației au crescut, în total cu 11,4%; creșterea salariului mediu nominal a fost de circa 7,3%, iar cea a salariului real — de 3,6%. În anul 1969, se menționează în comunicat, prețurile cu ridicata s-au majorat cu 2,4%, iar în comerțul cu amănuntul și în sectorul serviciilor prețurile au crescut în medie cu 4% față de anul precedent.

balkancar

REPUTAȚIE CRESCÎNDĂ
ÎNCREDERE JUSTIFICATĂ

Peste 100 000 de palane electrice „BALCANCAR" a căror execuție oferă posibilitatea efectuării à 130 adaptări, asigurînd o manevrare rapidă și eficace a încărcăturii, sînt utilizate astăzi în peste 40 de țări din cinci continente.

★

Capacitatea de ridicare:
de la 125 la 12.500 kg
Prin utilizarea palanelor „BALCANCAR"
se realizează economii apreciabile la cheltuielile de manevrare.

Pentru informații și cereri de oferte, vă rugăm să vă adresați la:
BALCANCARIMPEX
Direcția de Export
str. Alabine nr. 56
Sofia — Bulgaria
telex: 386
telegr.: Balcancarimpex — export — Sofia

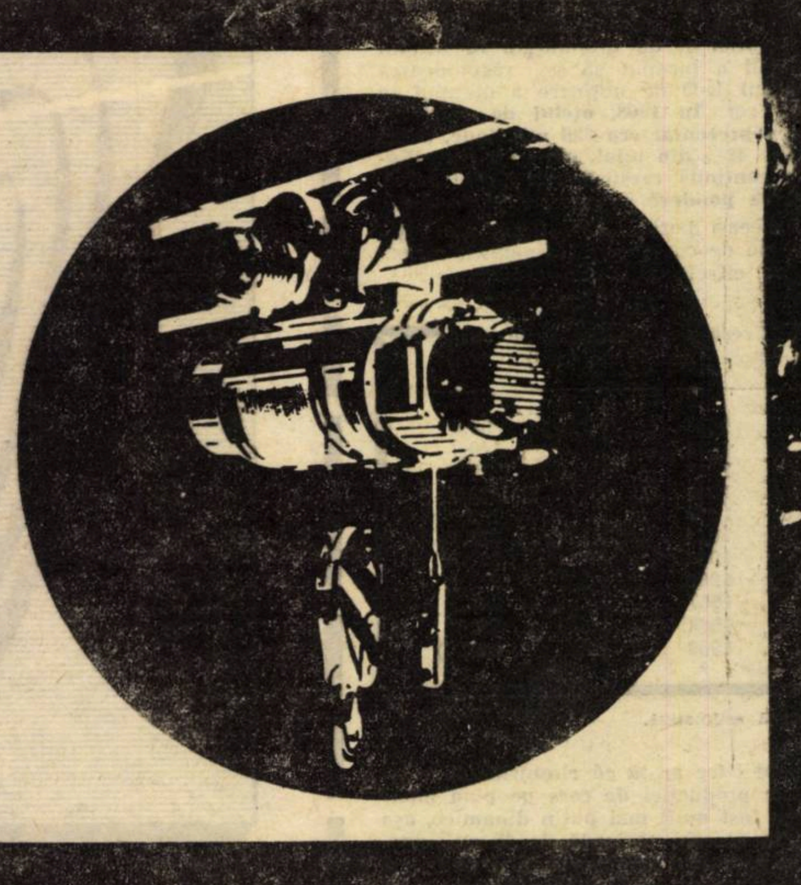

PUBLICOM

DOCUMENTAR

COCS-OŢEL: PROPORŢIONALITĂŢI... DISPROPORŢIONATE

PE PLAN MONDIAL, producţia de oţel marchează creşteri spectaculoase. Întrucît, după sistemele de elaborare practicate, este nevoie de cantităţi mari de fontă, sporirea producţiei acesteia, în proporţiile cerute, este serios handicapată de lipsa cocsului şi de preţul lui în continuă creştere. Autorii articolului, făcînd un larg tur de orizont în această problemă, relevă diferitele aspecte şi tendinţe ce se conturează pe plan mondial pentru a se asigura cărbuni cocsificabili şi de a se utiliza, prin diferite procedee, fie cărbuni energetici mai ieftini şi nedeficitari, fie cocsul de brichete, fabricat prin sisteme moderne, de mare productivitate.

DEZVOLTAREA vertiginoasă a producţiei de oţel pe întregul glob, ca şi creşterea necesarului de cocs pentru celelalte industrii consumatoare (chimia, metalurgia neferoasă, industria feroaliajelor, turnătoriile de fontă etc.), scot în evidenţă o rămînere în urmă a capacităţilor de producţie din industria cocso-chimică, care nu pot acoperi decît o parte din necesarul total de cocs.

Cerinţele cresc, producţia bate pasul pe loc

DE LA începutul acestui secol şi pînă în prezent, producţia mondială de oţel şi fontă a evoluat după cum arată datele din tabel:

mil. tone

Anul	Oţel	Fontă
1900	28,5	42,0
1938	110,0	83,0
1943	162,0	116,0
1945	118,0	80,0
1950	188,0	133,0
1964	438,2	308,0
1965	459,4	325,0
1966	474,5	335,0
1967	498,4	353,0
1968	530,3	377,0
1969	560,0*)	400,0*)

*) Estimat.

Din datele arătate rezultă că dacă pînă în 1945 — timp de 45 ani, în care s-au desfăşurat şi două războaie mondiale — producţia de oţel a crescut cu 90 mil. tone, **în ultimii 5 ani numai sporul realizat a fost de peste 120 mil. tone, deci mai mare decît producţia anului 1945.**

La producţia de fontă — aşa cum rezultă din tabel — s-a înregistrat o dinamică ceva mai puţin rapidă decît la oţel, totuşi suficient de pronunţată în ultimii ani, cînd a început să se răspîndească procedeul L-D de obţinere a oţelului în convertizor. **În 1968, oţelul de convertizor a reprezentat cca 230 mil. tone, adică aproape 42% din total, marcînd o tendinţă de continuă creştere atît cantitativă, cît şi ca pondere în producţia mondială.**

În aceeaşi perioadă de timp, producţia mondială de cocs a avut dinamica reflectată de cifrele tabelului alăturat.

Creşterea producţiei de cocs (milioane tone)	
1900	53,0
1938	140,0
1943	171,0
1945	115,0
1950	182,0
1964	301,5
1965	309,9
1966	308,9
1967	307,2
1968	312,7
1969	320,0*)

*) Cifră estimativă.

Aceste cifre arată că **ritmurile de creştere ale producţiei de cocs pe plan mondial au fost mult mai puţin dinamice, aşa încît, în aceeaşi perioadă de 45 ani, producţia a crescut doar ceva mai mult decît de două ori şi jumătate (cu circa 60 mil. t.), iar în ultimii 5 ani creşterea a fost mai mică de 20 mil. t. şi, deci, nu a depăşit decît cu circa 3% nivelul producţiei anului 1964.**

Datele arată chiar o anumită constanţă a producţiei de cocs între 1965 şi 1967, marcată doar de o uşoară creştere în anii 1968 şi 1969. Această lipsă de dinamism, a producţiei de cocs este în discordanţă cu evoluţia producţiei de oţel.

Una din explicaţiile acestui fenomen este dată de îmbunătăţirile şi perfecţionările aduse tehnicii de elaborare a fontei în furnale, ceea ce a dus la scăderea vertiginoasă a consumului specific de cocs. **Pe plan mondial s-au atins valori de vîrf de 450—480 kg cocs/t fontă, iar în ţara noastră, în 10 ani, consumul de cocs a scăzut la circa jumătate.** În consecinţă, producţia mondială de cocs a reuşit, pînă în 1968, să satisfacă cerinţele, deoarece cu aceeaşi cantitate de combustibil solid s-a putut asigura cantitatea crescută de fontă necesară producerii oţelului.

În aceste condiţii, piaţa mondială a cocsului a fost caracterizată pînă în toamna anului 1968 de o relativă acalmie şi o oarecare depăşire a ofertei faţă de cerere, tendinţă ce a fost întreţinută atît de existenţa unor stocuri de cocs nevîndute în ţările producătoare, cît şi de o anumită criză de desfacere a purtătorilor de energie solidă (cărbuni şi cocs).

Urcarea vertiginioasă a preţului

SFÎRŞITUL anului 1968 a fost marcat însă de epuizarea practic integrală a stocurilor existente din anii anteriori. În R. F. a Germaniei, de pildă, stocul a fost de 7 mil. t în 1960, dar a ajuns la 4 mil. t la începutul anului 1968 şi la numai 0,65 mil. t în martie 1968, fiind alcătuit în acest moment din material degradat, practic nevandabil; în Anglia, de la un stoc de 5,3 mil. t cocs în 1960, s-a ajuns în 1969 la un stoc de numai 0,94 mil. t. Totodată, producţia de cocs în vestul Europei a ajuns la un minim datorită închiderii cocseriilor nerentabile şi a dezafectării celor învechite. **Din acest moment, adică de la sfîrşitul anului 1968, s-au manifestat în lume serioase dificultăţi în aprovizionarea cu cocs, deoarece perioada respectivă a coincis cu o dezvoltare puternică a siderurgiei, fără să se fi luat măsuri corespunzătoare pentru producerea cocsului necesar.**

„Criza“ de cocs s-a manifestat cu putere, deoarece în respectiva perioadă a avut loc extinderea procedeului de afinare a fontei şi de obţinere a oţelului în convertizoare cu oxigen, ceea ce a dus la creşterea necesarului de fontă lichidă, deci şi de cocs, pentru fiecare tonă de oţel produs. Aceste fenomene au coincis şi cu o anumită penurie de huile cocsificabile şi chiar de cărbuni energetici, datorită grevelor din industria minieră din S.U.A. şi Franţa.

Evoluţia situaţiei în continuare a dus la o uşoară creştere a preţurilor la cocs în 1968 şi apoi, începînd cu trim.IV.1968, la o sporire vertiginoasă a acestora. În mai puţin de un an, preţul cocsului pe piaţa mondială a ajuns de la circa 17,50 dolari/tonă FOB, respectiv circa 25 dol./tonă la consumator, la 40—45 dol./tonă FOB, respectiv peste 50—60 dol./tonă la consumator. Această tendinţă de creştere se menţine fermă şi în prezent.

Cauzele acestor modificări vertiginoase de preţ rezidă pe de o parte în fenomenele menţionate mai înainte, iar pe de altă parte, în lipsa de interes a societăţilor carbonifere din Europa occidentală (R. F. a Germaniei, Anglia, Belgia etc.) de a dezvolta producţia de cocs pentru vînzare pe piaţă. Această producţie era strîns legată de cea de gaze pentru uz industrial şi, mai ales, pentru uz casnic; ori, gazul de cocserie nu mai poate găsi un debuşeu rentabil ca gaz de oraş în aceste regiuni ale Europei, din cauza concurenţei resurselor de gaze naturale puse în exploatare în Marea Nordului, care sînt mai avantajoase decît cel de cocserie.

Cocsul produs în uzinele de gaz şi în cocseriile miniere, trebuind să suporte — în aceste condiţii — toate cheltuielile de fabricaţie, a devenit prea scump faţă de preţurile de vînzare practicate pe piaţa mondială a cocsului pînă în trim.IV.1968. **Urmarea firească a acestei situaţii, a fost închiderea masivă a uzinelor de gaz şi a cocseriilor miniere care, de altfel, trecuseră în majoritatea lor de limita de uzură morală.**

Datele publicate arată că, la sfîrşitul anului 1968, nu a mai rămas în funcţiune în R. F. a Germaniei decît o singură cocserie legată de industria minieră, care producea cocs pentru vînzare în exterior. Toate celelalte uzine cocso-chimice aflate în funcţiune sînt legate direct de industria siderurgică şi produc cocs doar pentru satisfacerea nevoilor proprii.

Consecinţa acestei situaţii a fost dispariţia cocsului ca marfă oferită de piaţa mondială, urmată apoi de luarea unor măsuri de repornire a unor cocserii oprite în anii anteriori (de exemplu: cocseria Reden din Saar) şi forţarea realizării unor indici de producţie maximă la celelalte uzine. Stocurile de cocs existente la cocserii şi la uzinele siderurgice au fost consumate practic integral la începutul anului 1969 şi s-a ajuns chiar la importarea în Europa occidentală a diverse cantităţi de cocs produse în alte regiuni (din Spania în R. F. a Germaniei, din Australia în Anglia etc.). În R. F. a Germaniei — ţară clasică producătoare şi exportatoare de cocs — s-a ajuns în iarna anului 1968/1969 la măsuri de raţionalizare a consumului de cocs.

Cărbuni mai ieftini şi nedeficitari

FAŢĂ DE ACEASTĂ SITUAŢIE a pieţii mondiale de cocs şi de perspectivele de creştere a producţiei mondiale de oţel (estimată de către comisiile de specialişti ale comisiei economice pentru Europa a O.N.U., să ajungă în 1980 la circa 830 mil. tone oţel/an, ceea ce va cere o creştere a consumului de cocs de la 220 mil. t/an, la 290 mil. t/an, deci a producţiei de cocs la circa 410—420 mil. t/an), **se impune examinarea tuturor posibilităţilor de asigurare cu cărbuni cocsificabili şi de a mări capacitatea de producere a cocsului, inclusiv procedeele de realizare a cocsului din cărbuni energetici mai ieftini şi nedeficitari.**

După datele O.N.U. şi C.E.E.-O.N.U. producţia de oţel va creşte pînă în 1980 cu 37% în Europa occidentală şi cu 84% în ţările socialiste. Creşterea corespunzătoare a producţiei de fontă va fi de 34% în Europa occidentală şi de 82% în ţările socialiste.

Datorită acestei dinamici de dezvoltare, chiar în condiţiile reducerii consumului specific la furnal la un nivel de 435—550 kg/t de fontă, necesarul de cocs va creşte cu 10% în Europa occidentală (de la 41 la 45 mil. t, plus o cantitate de 10 mil. tone pentru aglomerarea minereurilor şi pentru turnătorii) şi cu 50% în ţările socialiste.

În raportul publicat la 7 iunie 1969 de Comitetul pentru cărbune al Comisiei Economice pentru Europa se prevede o creştere probabilă, în continuare, a preţului cocsului şi se menţionează faptul că în R. F. a Germaniei, unde în anii anteriori s-au închis o serie de uzine, s-a trecut din 1969 la construirea de către societatea „Hibernia“ a unei noi cocserii cu o capacitate de 620 000 tone/an la Gelsenkirchen.

După cum arată datele statistice publicate de Comisia Economică O.N.U., consumul de energie primară a crescut în 1968, faţă de 1967, în proporţii care au variat între 3,4 şi 5,7% în diferitele regiuni economice şi ţări mari ale lumii (Europa, U.R.S.S., S.U.A.), ajungînd la un nivel de 1,5—2 miliarde t.c.c. în fiecare din aceste regiuni. Din cantităţile respective, 48—53% reprezintă cărbuni şi alţi combustibili solizi, iar restul produse petroliere (circa 40%), gaze naturale (7%) şi energie hidroelectrică (3%).

Cu toate că în perioadele anterioare s-a observat o scădere accentuată a cotei de energie asigurate cu cărbune, totuşi, în ultimii ani, această tendinţă s-a atenuat şi s-a remarcat faptul că, **în timp ce in-**

→

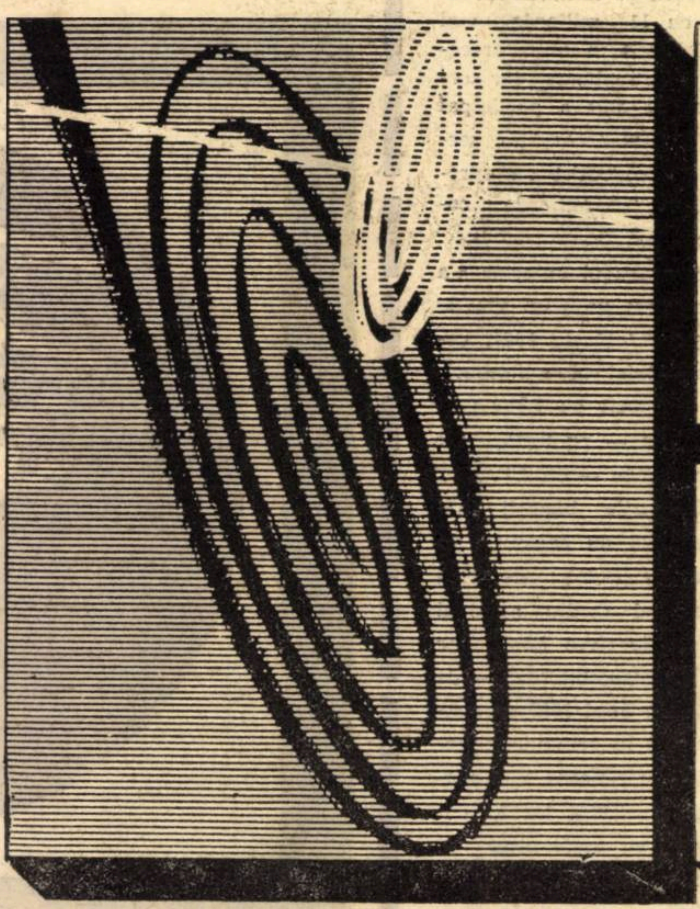

TEHNICA PROPULSĂRILOR LA TÎRGUL DE LA HANOVRA 1970

O privire de ansamblu în oferta internaţională din acest domeniu.
Sînt prezentate aparate şi instalaţii, noutăţi şi soluţii de rezolvare.
O privire generală asupra pieţei de azi şi de miine, contacte preţioase, informaţii şi comenzi sigure.
Puteţi examina necesarul dv. şi al clienţilor dv. şi vă puteţi informa asupra branşelor înrudite.

TÎRGUL DE LA HANOVRA 1970

Sîmbătă 25 aprilie

Duminică 3 mai

Piaţa care oferă o imagine de ansanblu asupra economiei

Prospectul de specialitate cu lista expozanţilor acestei branşe îl obţineţi gratuit prin:
Deutsche Messe und Ausstellungs A.G., D. 3000 Hannover-Messegelände. Tel: (0511) 891; Telex: (0922728).

tensitatea concurenţei dintre cărbune şi produsele petroliere a scăzut, a început să se manifeste cu putere concurenţa gazului natural faţă de produsele petroliere.

Principalii factori care au dus la această situaţie sînt: variaţiile de preţ ale produselor petroliere, lungirea rutelor de aprovizionare, descoperirea unor noi resurse de gaze naturale, cît mai ales faptul că industria siderurgică în plină dezvoltare în toate ţările, consumă cantităţi tot mai mari de cărbune într-un domeniu în care acesta încă n-a putut fi înlocuit.

Deşi consumul specific de cocs este în continuă scădere ajungînd la circa 50% din cit a fost în urmă cu 15—20 ani necesarul de cocs este totuşi în continuă creştere şi, în consecinţă, cererea de huile cocsificabile este o caracteristică constantă a pieţei mondiale.

Toate aceste fapte au dus la menţinerea, în continuare, a preţurilor pentru huilele cocsificabile, care nu pot fi concurate în utilizările lor specifice la fabricarea cocsului pe cale clasică de nici un fel de alţi combustibili de înlocuire.

Preţurile huilelor cocsificabile care s-au ridicat la 11,50—13,50 dol./t FOB şi au ajuns la circa 17—19,50 dol./t la consumatori (la livrările efectuate în anul 1969), arată o netă tendinţă de creştere în continuare. Experţii se aşteaptă ca aceste huile cocsificabile să ajungă în curînd la un preţ de 18—18,50 dol./t la furnizori şi peste 20—30 dol./t la consumatori, în timp ce preţul huilelor energetice şi al celorlalţi cărbuni necocsificabili să se menţină şi în anii viitori la 6—9 dol./t, pentru a putea păstra interesul pentru consumarea lor energetică, chiar în condiţiile extinderii utilizării produselor petroliere şi a gazelor naturale în aceleaşi scopuri.

Un domeniu fertil de investigaţie

IATĂ, de ce, a apărut **necesitatea examinării posibilităţilor de reducere şi acoperire, chiar parţială, a necesarului de cocs prin producerea şi utilizarea cocsului brichete fabricat prin procedee noi, moderne, de mare productivitate.**

Problema fabricării cocsului brichete a fost abordată în unele ţări pe două linii.

- în scopul introducerii la cocsificare a cărbunilor neaglutinanţi, necocsificabili-energetici, ale căror disponibilităţi au crescut ca urmare a micşorării ponderii lor în producerea energiei termice şi electrice şi al căror preţ nu prezintă tendinţele de creştere semnalate la huile;

- în scopul elaborării unor metode noi, de mare productivitate şi mai economice, pentru punerea la punct a procedeelor de „cocsificare continuă" a cărbunilor, chiar în condiţiile utilizării drept materie primă a huilelor cocsificabile, astfel încît, prin reducerea investiţiei specifice şi a cheltuielilor de prelucrare, să se ajungă la preţurile de cost acceptabile.

Întrucît în aceste condiţii fabricarea cocsului pe cale clasică tinde să greveze prea mult preţul de cost al oţelului, **o seamă de ţări au început să se orienteze către valorificarea şi aplicarea industrială a procedeelor de fabricare a cocsului din cărbuni energetici.** Aceste procedee sînt deosebit de importante pentru ţările lipsite de rezerve de huile cocsificabile, dar au început să fie luate în considerare chiar de către ţările producătoare de huile, ca o cale de ieftinire a producerii cocsului. Ample lucrări în această direcţie se efectuează în S.U.A., U.R.S.S., R.F. a Germaniei, Anglia, Polonia etc. **In ţara noastră, cercetările privind fabricarea şi utilizarea cocsului brichete pe baza cărbunilor energetici din Valea Jiului au dus pînă în 1965 la nivelul unei fabricaţii de 44 000 t/an la staţia de cocs brichete de la Călan.**

Dintre rezultatele obţinute la utilizarea cocsului brichete se cer amintite: folosirea cocsului brichete la o proporţie de înlocuire de minim 30% în furnale de 700 m^3 şi de 50—60% în furnale mai mici, se poate face la un coeficient de echivalare de 1:1 faţă de cocsul clasic; utilizarea cocsului brichete în industria sodei, în metalurgia neferoasă sau în cuptoarele electrice de fabricarea carbidului, se poate face în proporţie de 50—100%, fără modificarea indicatorilor de bază.

În furnalul experimental de la Ougrée din Belgia, în încercările efectuate cu diferite cocsuri brichete de fabricaţie franceză sau vest-germană, indicatorii tehnico-economici realizaţi au arătat că, folosindu-se din plin avantajele formei regulate a cocsurilor brichete încercate, performanţele curente ale celor mai moderne furnale pot fi cu mult depăşite.

Nu este surprinzător, în aceste condiţii, faptul că în momentul de faţă are loc pe plan internaţional o profundă discutare a problemelor tehnico-economice ale fabricării cocsului. Asistăm, astfel, la un nou avînt al unei tehnologii ce părea încleştată într-o tradiţie de peste un secol şi jumătate.

ing. I. BARBU
Institutul de cercetări metalurgice

conf. dr. ing. I. ŞTEFĂNESCU
Institutul politehnic Bucureşti

RELAŢII ECONOMICE INTERNAŢIONALE

U.R.S.S. — ITALIA

● Nikolai Patolicev, ministrul comerţului exterior al Utiunii Sovietice, şi omologul să italian Riccardo Misasi, au semnat un nou acord comercial pe perioada 1970—1974 — menţionează revista **Les Nouvelles de Moscou** (nr. 4/1970). La expirarea acordului precedent pe termen lung, schimburile comerciale dintre U.R.S.S. şi Italia s-au cifrat la 1,5 miliarde ruble pentru perioada 1966—1969. Anul trecut ele au depăşit 500 milioane de ruble, ceea ce reprezintă o creştere de 2,5 ori în comparaţie cu 1965.

Într-un interviu acordat publicaţiei susmenţionate, Riccardo Misasi, referindu-se la aspectele calitative şi cantitative ale acordului, a arătat — printre altele — că „spiritul imprimat acestui acord şi conţinutul său garantează o creştere considerabilă a schimburilor bilaterale... Doresc ca acest acord să ne permită să diversificăm schimburile noastre — a menţionat el — în sensul ca acestea să fie extinse în sectoare slab reprezentate pînă în prezent, inclusiv cel al bunurilor de consum. Noi am semnat de curind un acord privind livrările de gaze naturale sovietice către Italia, livrări care vor deţine un loc important în cadrul schimburilor dintre cele două ţări, la fel ca şi livrările italiene către Uniunea Sovietică de produse ale industriei constructoare de maşini (furnituri ale firmei Fiat, conducte etc.) în schimbul gazelor".

IUGOSLAVIA — ITALIA

● La Belgrad a fost semnat planul de colaborare ştiinţifică între Iugoslavia şi Italia pe anii 1970—1971. Programul prevede organizarea de cercetări în comun, colaborarea între instituţii ştiinţifice şi universităţi, schimbul de documentaţie ştiinţifică, de publicaţii şi informaţii şi organizarea de conferinţe şi seminare ştiinţifice.

UNGARIA — SUEDIA

● La Budapesta a avut loc şedinţa constitutivă a Comisiei mixte ungaro-suedeze de colaborare economică şi tehnico-ştiinţifică.

În ultimii 10 ani schimburile de mărfuri dintre Ungaria şi Suedia s-au dublat, relatează agenţia **M.T.I.**, ele realizîndu-se pe baza unui acord comercial de lungă durată. De asemenea, în anul 1969 a fost semnat acordul de colaborare economică şi tehnico-ştiinţifică între Ungaria şi Suedia.

Între unele întreprinderi ungare şi suedeze au fost stabilite legături de colaborare industrială. Astfel, firma suedeză „Elemeriton" şi Uniunea industrială ungară „Budavox" colaborează în producţia de centrale telefonice. „Volvo" colaborează cu întreprinderile maghiare „Mogurt" şi „Ikarusz", care folosesc şasiuri suedeze pentru producţia de autobuze, iar firma „Flyght" produce împreună cu partenerii ei maghiari pompe de imersiune.

POLONIA — R.F.G.

● Colaborarea dintre uzina poloneză de utilaj mecanic „Poremba" şi firma vest-germană producătoare de maşini-unelte de gabarit mare pentru aşchierea metalelor H. A. Waldrich-Siegen" se desfăşoară cu rezultate bune, informează agenţia **P.A.P.** Pe baza acordului de cooperare din anul 1968, uzina „Poremba" a asimilat producţia unui nou tip de maşină-unealtă grea, denumită „Poremba-Waldrich-Siegen". În cadrul acestui acord în cursul anului 1969 a livrat în R. F. a Germaniei maşini-unelte grele pentru aşchierea metalelor, în valoare de un milion de zloţi valută; în anul 1970, conform contractelor, uzina poloneză va expedia în această ţară produse în valoare de aproximativ trei milioane de zloţi valută. Totodată, au loc tratative privind exportul acestor utilaje în alte ţări occidentale.

BÜROMASCHINEN — EXPORT
GmbH Berlin
DDR — 108 Berlin,
Friedrichstr. 61
Republica Democrată Germană

Leipzig: Messehaus Bugra und
Technische Messe, Halle 15
vom 1—10.3.1970

DARO-SYSTEME PROGRAMEAZĂ PENTRU VIITOR

Concentrarea potenţialului tehnico-ştiinţific al industriei de maşini de birou şi de prelucrarea datelor a R.D.G., în Combinatele Zentronik şi Robotron nu hotărăşte doar prin îndrumări profilul de producţie al acestora ci înseamnă, mai ales pentru cei ce folosesc aceste aparate, o prelucrare mai eficientă a informaţiilor.

Expresia vizibilă a acestui proces o reprezintă sistemele Daro; sisteme pentru prelucrarea automatizată a informaţiilor cu ample rezolvări de probleme de tehnica aplicaţiilor, care vor prezenta un interes deosebit la Tîrgul de primăvară de la Leipzig din acest an.

DDR

Producător: VEB Kombinat Zentronik
VEB Kombinat Robotron
Republica Democrată Germană

daro

PUBLICOM

MONDORAMA

zii și al avalanșelor, cu sediul la Davos. Răspîndiți pe întreg teritoriul Elveției, în puncte cît mai reprezentative, 50 de observatori măsoară în fiecare zi, între orele 7 și 8 dimineața, o serie de 20 de factori (grosimea și temperatura zăpezii, temperatura aerului, intensitatea și direcția vîntului, nebulozitatea etc.). Transmise telegrafic la Zürich, în cifre codificate, datele ajung prin teleimprimator la Davos, în mai puțin de 1½ oră de la efectuarea observațiilor. După cartarea și analiza datelor, un buletin al avalanșelor pentru întreg teritoriul Elveției este transmis agențiilor de presă, reluat de ziare și difuzat de stațiile de radio.

DREPTUL DE A SCHIMBA PARITATEA MONEZII

CONSILIUL național (guvernul) elvețian studiază în prezent posibilitatea modificării legii federale asupra monezii care dă Consiliului federal (parlamentul) puterea de a fixa paritatea monezii naționale — francul elvețian, a declarat într-o conferință de presă ministrul elvețian al finanțelor, Nello Celio. Elveția este, împreună cu S.U.A., una din puținele țări în care paritatea monezii (exprimată în aur) nu poate fi modificată decît de parlament (și nu de către guvern).

ENERGETICA NUCLEARĂ ÎN PERSPECTIVĂ

SPRE sfîrșitul anului 1975, puterea instalată a centralelor electrice din lume urmează să ajungă la 1596 milioane kW, din care 112 milioane kW vor reveni centralelor atomoelectrice (în această statistică nu sînt cuprinse datele referitoare la R.P. Chineză). La sfîrșitul anului 1980, puterea instalată a centralelor atomoelectrice va ajunge la 333 milioane kW, reprezentînd 15% din puterea instalată a tuturor centralelor electrice (care urmează să fie de 2259 milioane kW) repartizați astfel: 160 milioane kW în S.U.A. și Canada, 100 milioane kW în țările vest-europene, 35 milioane kW în U.R.S.S. și celelalte țări socialiste din Europa, circa 20 milioane în Australia, Noua Zeelandă și Japonia etc.

Specialiștii consideră că în anul 1980 costul mediu al construcției unei centrale atomoelectrice va fi mai redus decît costul construcției centralelor electrice pe bază de combustibil obișnuit.

O REPREZENTARE CARTOGRAFICĂ A DECALAJELOR

MARILE DECALAJE care împart lumea capitalistă contemporană și-au găsit o reprezentare grafică în alăturatul „planiglob al dezvoltării". Datele O.C.D.E. care au stat la baza alcătuirii lui permit, între altele, constatarea că produsul național brut al Africii reprezintă sub 3/5 din cel al Italiei, iar cel însumat al țărilor capitaliste din Asia (exclusiv Japonia) nu depășește 4/5 din cel al unei țări ca Franța, de exemplu, cu care echivalează

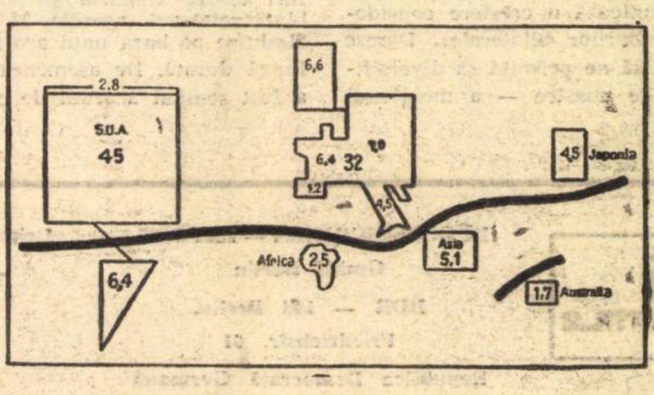

întreaga Americă latină. De notat că o cincime din produsul brut al continentului african provine din Republica Sud Africană, a cărei pondere pe continent ajunge pînă la 75% în cazul producției de oțel și cărbune. Cifrele înscrise pe hartă reprezintă ponderea în procente în produsul național brut al lumii capitaliste.

REȚEA DE PREVEDERE A AVALANȘELOR ÎN ELVEȚIA

TRAGEDIA din stațiunea franceză de sporturi de iarnă Val d'Isère ridică din nou problema perfecționării unei rețele de prevedere, pentru moment nu atît a avalanșelor, cît a condițiilor favorabile declanșării lor. Una din rețelele cele mai organizate este cea elvețiană. În 1942 a fost creat Institutul federal pentru studiul zăpe-

ÎN AJUTORUL GOSPODINELOR

CONSUMUL suedez de alimente conservate prin frig va crește în următorii 5 ani de la 97.260 tone la 191.000 tone, apreciază Oficiul suedez pentru conservare prin frig. Creșterea rapidă a cererii de alimente conservate prin frig este atribuită modificărilor pe care societatea industrială le aduce în modul de viață, mai ales în acela al femeilor: lucrînd în proporție crescîndă în afara căminului, ele dispun de mai puțin timp și de venituri mai mari și, de aceea, recurg cu predilecție la alimente semipreparate. Pentru a răspunde interesului gospodinelor s-a extins cu 72 numărul sortimentelor de produse conservate prin frig, de la 291 la începutul lui 1968 la 363 la sfîrșitul anului trecut.

COPIII ȘI ECONOMIA

ÎN 70% din școlile secundare americane se ține un curs de economie. În cadrul lui este prezentat sistemul monetar, bancar, de credit, piața, resursele de capital, tehnologia etc. Unele state din S.U.A. au introdus învățămîntul economic obligatoriu în școala primară, unde lecțiile iau forma jocurilor, poveștilor, pieselor de teatru, toate axate pe viața cotidiană. Iată un exemplu: pentru a se explica funcționarea unei bănci un copil „devine" casier, în timp ce alții fac depuneri, retrageri etc. În felul acesta copiii se familiarizează încă de mici cu operațiunile financiare. Însușirea noțiunilor economice este facilitată de faptul că încă de la 10 ani mulți copii au în timpul vacanțelor ocupații plătite, cum ar fi, de exemplu, aceea de distribuitori de ziare. Astfel ei învață valoarea banului și a efortului personal și încep să fie introduși în realitățile concurențiale dure ale economiei americane.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

PREMISE CANTITATIVE ALE COMPETITIVITĂȚII

UN STUDIU asupra evoluției comerțului exterior al Japoniei în perioada 1955—1968, publicat de G.A.T.T. la sfîrșitul anului trecut, relevă — printre altele — succesele realizate de această țară în competiția cu alte puteri industriale, pe piața mondială. Analiza datelor scoate în evidență inegalitățile existente în creșterea economică, precum și o serie de factori care determină expansiunea mai rapidă a exporturilor japoneze, comparativ cu majoritatea altor țări capitaliste importante.

Astfel, în Japonia producția industriei prelucrătoare a înregistrat, în perioada menționată, un ritm de creștere de aproape două ori mai rapid decît în Italia, de 2,4 ori decît în Franța, de 2,6 ori decît în R.F.G., de 3,6 ori decît în Statele Unite și de peste 5 ori mai rapid decît în Anglia. Cu un avans similar față de celelalte țări enumerate, se prezintă în industria japoneză și productivitatea per salariat.

În același sens a acționat și scăderea nivelului cheltuielilor legate de forța de muncă (raportate la produs) în industria japoneză, în timp ce în industria celorlalte țări acest nivel a înregistrat o creștere medie anuală variind între 0,7% (în S.U.A.) și 3,8% (în R.F.G.). În fine, valoarea unitară a exporturilor a scăzut, între anii 1955—1968, numai în Japonia (cu 0,2%, în medie anuală) și Italia (cu 1,3%), acuzînd în schimb creșteri în Statele Unite (cu 2,1%), în Anglia (1,5%), în R.F.G. (1,2%) și în Franța (0,7%).

Variația medie anuală (în%) în perioada 1955—1968

Indicele	Japonia	S.U.A.	Anglia	R.F.G.	Franța	Italia
Producția	15,0	4,2	2,8	5,8	6,2	8,2
Productivitatea per salariat	11,3	2,9	2,6	4,2	6,0	5,4
Salariile	9,1	3,8	4,3	8,1	7,8	7,0
Costul forței de muncă per produs	—2,0	0,7	1,6	3,8	1,7	1,2
Valoarea unitară a exporturilor	—0,2	2,1	1,5	1,2	0,7	—1,3
Volumul exporturilor	16,3	4,6	3,5	10,7	8,2	18,1

Sursa: Problèmes économiques, nr. 1152/1970.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 10 (340)
VINERI
6 martie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI

10

20 pagini • 2 lei

6 MARTIE 1945

ÎN PERSPECTIVĂ ISTORICĂ

Pentru sporirea competitivității și micșorarea consumului de metal

OBEZITATEA MAȘINILOR ȘI UTILAJELOR TREBUIE COMBĂTUTĂ ENERGIC

ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL DE PARTID

BALANȚA LEGĂTURILOR ÎNTRE RAMURI

Un model economic — matematic de analiză, planificare și prognoză

viața economică

Săptăminal editat de Societatea de Științe Economice din România

SUMAR

nr. 10 din 6 martie 1970

■ ECONOMIE NAȚIONALA

— Desemnarea fruntașilor în întrecere: Stimulent puternic pentru noi și însemnate realizări. Semnează: **Miu Dobrescu**, prim-secretar al Comitetului județean P.C.R. Iași, **Nicolae Mihai**, prim-secretar al Comitetului județean P.C.R.-Brăila, **Nicolae Ver eș**, prim-secretar al Comitetului județean P.C.R.-Mureș, dr. ing. **Gh. Aldea** directorul Institutului de cercetări pentru foraj și extracție din Cîmpina. (pag. 3—4)

— Pentru sporirea competitivității și micșorarea consumului de metal: Obezitatea mașinilor și utilajelor trebuie combătută energic. de **Vasile M. Popescu**, doctor în economie, C.S.P. (pag. 5)

Agricultura

Planul de producție și economic al unităților agricole — factor hotărîtor în realizarea cincinalului (II) de **Ion Stanciu**, adjunct al ministrului agriculturii și silviculturii (pag. 7)

6 Martie 1945 — în perspectivă istorică

— Moment de seamă pe drumul transformării revoluționare a societății românești de **Gheorghe Tuțui** (pag. 9)

— Economia în procesul revoluției populare de prof. dr. **Ervin Hutira** (pag. 10—11)

— Un act revoluționar, democratic cu însemnate consecințe pentru dezvoltarea României: reforma agrară de conf. univ. dr. **O. Parpală** (pag. 12)

■ ÎNTREPRINDEREA

— Legea organizării și disciplinei muncii
— Acțiunea de organizare științifică (pag. 13)

■ TEORII ● IDEI

Consultație:

— În ajutorul celor ce studiază în învățămîntul de partid
Balanța legăturilor dintre ramuri, — un model economic matematic de analiză. planificare și prognoză de **Mihai Capătă** (pag. 14)

Șantier științific:

— Prof. univ. dr. **Constantin Danciu**, decanul Facultății de economie generală din A.S.E.

Cărți:

— Independență și structură economică modernă de conf. univ. dr. **Eugen Prahoveanu** (pag. 16)

■ ECONOMIE MONDIALA

Documentar:

— Un tribut inutil plătit absurdității: Războiul din Vietnam și economia S.U.A. de **Aurel Ghibuțiu** (pag. 17)

Din țările socialiste:

— Însemnări de călătorie din R.D.G.: Dialogul științei cu producția de **D. Dragomirescu**

— Bilanț economic 1969 (R. P. Mongolă, R. P. Ungară) (pag. 18)

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

Tiparul: Intreprinderea Poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr„ 23—25.

40 470

CURIER

● Economist merceolog principal

ȘTEFAN BUZAȘ, Oradea. — Reglementarea în vigoare nu prevede posibilitatea acordării derogărilor de la condițiile de stagiu necesare pentru ocuparea unor funcții de execuție. Întrucît în unitatea unde lucrați s-a aplicat (cu începere de la 1 februarie a.c.) noul sistem de salarizare, nu îndepliniți condițiile de ocupare a postului de economist merceolog principal pentru care este prevăzută cerința unui stagiu în funcții economice superioare de cel puțin opt ani. Potrivit pct. 5 din anexa IX la H.C.M. 914/1968, dacă în cei patru ani lucrați înainte de absolvirea învățămîntului superior economic ați deținut funcții economice medii, perioada lucrată se poate lua în calculul stagiului necesar pentru promovarea în funcția de merceolog principal, în proporție de pînă la 50%.

● Alocația

ION POPESCU, Pucioasa. — Față de prevederile exprese ale Decretului nr. 150/1969, beneficiarii de alocație de stat pentru copii ale căror salarii tarifare lunare depășesc 1 300 lei, primesc această alocație în cuantum de 100 lei și respectiv 50 lei (cei care domiciliază în mediul rural). Alocația în cuantum de 130, respectiv 80 lei lunar se acordă numai angajaților cu salarii tarifare lunare de pînă la 1 300 lei, indiferent dacă aceste salarii au fost stabilite înainte sau după aplicarea H.C.M. nr. 914/1968, cu modificările ulterioare.

● Funcția de inginer principal

DUMITRU ȘTEFANESCU, Ploiești. — Perioadele prestate în calitate de lăcătuș mecanic, controlor tehnic de calitate și tehnician nu se includ în stagiul necesar promovării din funcția de inginer în aceea de inginer principal. De asemenea, nu intră în calcularea acestui stagiu nici perioadele cînd ați prestat serviciul militar în termen, sau timpul cît ați urmat cursurile învățămîntului superior tehnic. În consecință, nu îndepliniți condiția de stagiu necesară.

● În aceeași unitate

PETRU NEACȘU, Bîrlad. — Conform Codului Muncii (art. 133) și anexei a VII-a la H.C.M. nr. 914/1968, angajatul care s-a reîncadrat în termen de 90 de zile de la data satisfacerii obligațiilor militare se consideră că și-a păstrat vechimea neîntreruptă în muncă și în aceeași unitate. Reglementarea în vigoare nu prevede însă posibilitatea ca angajatul plecat prin demisie din întreprinderea de unde s-a reîncadrat după satisfacerea obligațiilor militare să fie considerat că și-a păstrat vechimea neîntreruptă în muncă dacă a revenit la unitatea de la care provine, chiar dacă această revenire are loc înlăuntrul termenului de 90 de zile. Acest termen este prevăzut exclusiv în favoarea acelor angajați care nu reușesc — temporar — să se reîncadreze imediat după revenirea de la stagiul militar și au nevoie de o perioadă de timp pentru a se angaja într-o altă unitate.

● Precizări suplimentare

UN GRUP DE CONTABILI, Vaslui. — Pentru a vă răspunde este necesar să știm care dintre variantele cuprinse în anexa IV la H.C.M. nr. 914/1968, (privind criteriile de acordare a salariilor tarifare ale muncitorilor și personalului tehnic-administrativ în condițiile nerealizării sarcinilor stabilite) se aplică în întreprinderea unde lucrați. De asemenea, este necesar să ne comunicați dacă sînteți în cadrul unor secții de producție, sau sînteți încadrați în aparatul funcțional al întreprinderii.

● Inginer proiectant șef

M. L., București. — În urma aprobării H.C.M. nr. 44/1970 cu privire la experimentarea noului sistem de salarizare și majorarea salariilor personalului din organizațiile de proiectare, ocuparea funcției de inginer proiectant șef este condiționată de absolvirea învățămîntului superior tehnic și de un stagiu în funcții de specialitate de cel puțin 11 ani.

● Funcții economice

GAVRIL ILEA, Oradea. — Funcțiile de atașamentist principal la un grup de șantiere de construcții, șef birou producție și șef serviciu tehnic nu se includ în calculul vechimii necesare pentru promovarea în funcțiile de economist principal, șef birou sau șef serviciu, pentru care aveți pregătirea necesară.

● Acordarea concediului de odihnă

Ing. MIRCEA MIHALȚEANU, Satu Mare. — Conform pct. 3 și 10 din Precizările cu nr. 2038 din 13 iulie 1968 ale Ministerului Muncii, sînteți îndreptățit ca în anul 1970, să beneficiați atît de concediul restant pe anul 1969, corespunzător lunilor lucrate în acel an, cît și de concediul de 15 zile lucrătoare cuvenit pentru anul 1970. Aceste concedii se acordă, conform programării unității, în tot cursul anului, separat sau cumulat.

● Indemnizația de șantier

I. V. TOADER, economist, București. — Propunerea dv. din scrisoarea „Concordanță ce se impune" (nr. 7) de a se stabili noi cote pentru calcularea indemnizației de șantier acordată conform H.C.M. nr. 1053/1959, este justă. Este adevărat că actualul mod de calcul care se bazează pe salariile tarifare în vigoare în anul 1959 este complicat. Organele competente ne informează că s-au făcut studiile necesare pentru rezolvarea acestei probleme în sensul propunerilor făcute de dv.

● Perioada studiilor

ION POPESCU, Turnu Măgurele. — Întrucît nu ați fost scos din producție și trimis de unitatea unde lucrați pentru a urma cursurile învățămîntului superior, nu sînt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 133 din Codul Muncii și de anexa VII la H.C.M. nr. 914/1968, ca perioada de studii să fie luată în calculul vechimii și al vechimii neîntrerupte în muncă și în aceeași unitate. În ceea ce privește vechimea în muncă, la stabilirea ei se iau în considerare anul lucrat la cooperativa de consum înainte de înscrierea la cursuri, precum și anii lucrați după reîncadrarea în muncă, la terminarea cursurilor universitare.

IMPORTANT!

Reînnoiți-vă din timp abonamentele pe termene cît mai lungi pentru a vă asigura continuitate în primirea revistei VIAȚA ECONOMICĂ.

Prețul unui abonament este:

— pe trei luni 26 lei

— pe șase luni 52 lei

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., la factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

SCRISORI ● SCRISORI ● SCRISORI

SĂ PREVENIM NOI DEBITORI

Propuneri menite să prevină formarea de noi debitori restanțieri

PENTRU a asigura încasarea la timp și integral a ratelor și pentru prevenirea formării de noi debitori restanțieri, consider că ar fi necesar ca în formularul dovadă tip de salariat, cît și în instrucțiunile de aplicare H.C.M. nr. 1087/1959, privind vînzarea de mărfuri cu plata în rate să se includă și următoarele prevederi obligatorii pentru conducerile unităților.

a) obligațiunea organizației socialiste de a comunica organizației comerciale vînzătoare modificările intervenite în situația angajaților; b) consimțămîntul expres al organizației socialiste ca în cazul completării dovezii cu date nesincere, organizația comercială să fie în drept să încaseze ratele devenite restante din aceste cauze; c) în partea de jos a formularului, să se prevadă că datele din dovadă se completează în dublu exemplar, la mașina de scris fără ștersături și corecturi sub semnătura salariatului care a verificat și completat aceste date și cu indicarea citeață a funcției și numelui persoanelor care angajează întreprinderea. Copia dovezii să se păstreze la întreprindere în vederea ușurării controlului ulterior. Ținînd seama de completările de mai sus, propunem ca formularul să fie denumit „Dovadă angajament".

Avînd în vedere că în formularul tip al dovezii, organizațiile socialiste au obligația să menționeze vechimea salariatului în unitate, fără ca în cuprinsul hotărîrii și în instrucțiunile de aplicare să se condiționeze vînzarea mărfurilor cu plata în rate de vechimea în muncă a cumpărătorului, propunem ca în dispozițiunile legale să se prevadă că, de aceste avantaje beneficiază numai salariații permanenți, cu vechime de cel puțin un an în aceeași întreprindere. Presupunem că în această perioadă se poate cunoaște stabilitatea și eventualele datorii către terți ale cumpărătorului.

De asemenea, să se prevadă obligația pentru întreprinderile ai căror salariați cumpără mărfuri cu plata în rate să pună la dispoziția delegatului organizației comerciale vînzătoare cu ocazia punctajului periodic toată documentația necesară.

Marin Gh. MILITARU
șef serviciu plan credite și V. S., din Sucursala județeană Argeș a Băncii Naționale

INFORMAȚII NECESARE

ÎN URMA constituirii combinatelor, centralelor și grupurilor s-au modificat o serie de date necesare serviciilor care au relații cu alte întreprinderi din țară. Propun să se editeze o broșură care să cuprindă date despre unitățile economice indiferent de profil, care au relații de serviciu între ele.

Denumirea unităților, profilul, adresa exactă, numărul conturilor la bancă, numărul telefoanelor, întreprinderile componente cu adresele respective sînt numai cîteva din datele ce interesează un mare număr de salariați. Evident, și o revistă ca „Viața economică" ar putea să publice succesiv datele respective, eventual într-un supliment special.

Ioan POP
Combinatul textil-Buhuși

ECONOMIE NAȚIONALĂ

ÎN CINSTEA Congresului al X-lea al partidului și a celei de a 25-a aniversări a eliberării patriei s-a desfășurat anul trecut o largă întrecere între organizațiile județene de partid, consiliile populare și unitățile de cercetare științifică, avînd ca obiectiv îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, valorificarea largă a rezervelor și posibilităților de care dispun.

Examinînd, pe baza unui mare număr de indicatori, rezultatele obținute în îndeplinirea planului și a angajamentelor asumate și ținînd seama, totodată, de complexitatea și posibilitățile economiei județelor, Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri au desemnat recent cîștigătorii întrecerii. Revista noastră s-a adresat conducătorilor unor județe și institute de cercetări, care au obținut locuri fruntașe în întrecere, cu rugămintea de a răspunde la întrebările:

1. Ce factori și acțiuni au determinat obținerea locului I pe țară în întrecere?

2. Ce întreprindeți pentru ca și în 1970 să ocupați un loc fruntaș?

DESEMNAREA FRUNTAȘILOR ÎN ÎNTRECERE

STIMULENT PUTERNIC PENTRU NOI ȘI ÎNSEMNATE REALIZĂRI

LOCUL I – PENTRU DEPĂȘIREA PLANULUI ÎN INDUSTRIE, INVESTIȚII – CONSTRUCȚII ȘI CIRCULAȚIA MĂRFURILOR

Miu DOBRESCU
prim-secretar al Comitetului județean P.C.R. - Iași

BOGATUL tablou al înfăptuirilor din anul încheiat, corolar al muncii entuziaste, al aptitudinilor și capacității creatoare a întregului nostru popor, constituie pentru fiecare din noi un prilej de mîndrie patriotică. Dar pentru populația județului Iași, rezultatele îndeplinirii angajamentelor au o semnificație deosebită. Avem în vedere faptul că în această mare întrecere, **județul Iași s-a situat pe primul loc la depășirea planului în industrie, investiții - construcții și circulația mărfurilor.** Este o grăitoare dovadă a meritelor colectivelor de muncă de aici, a forței organizatorice și politice a organizațiilor de partid din județ, a consacrării potențialului economic și uman din orașul Iași, așezat pe șapte domoale coline moldovene, unde cu un deceniu în urmă industria abia „se năștea".

Urmare a bunei organizări a muncii, valorificării potențialului tehnic al industriei și al organizațiilor de construcții, hărniciei colectivelor din unitățile economice, **județul nostru a putut raporta conducerii partidului îndeplinirea planului pe 1969 cu 17 zile mai devreme, ceea ce a permis depășirea indicatorilor la producția industrială globală cu 478 milioane lei față de planul inițial și 362 milioane lei,** dacă considerăm și modificările intervenite pe parcursul anului în cifrele de plan. **Angajamentele la acest capitol asumate de organizația județeană de partid au fost întrecute în aceste condiții cu 280 milioane lei.** Au fost depășite cu 6,5% sarcinile de plan la producția marfă și cu 310 milioane lei la producția marfă vîndută și încasată. Sporul amintit s-a concretizat în livrarea unor importante cantități de produse peste plan: **1737 tone țevi din oțel, 3153 tone fibre poliesterice, 1288 tone metanol, 242 mii m.p. țesături de bumbac și mătase, 169 mii bucăți tricotaje de bumbac, 1666 tone ulei comestibil și altele.**

Planul anual de livrări la export a fost îndeplinit integral cu o lună mai devreme, **pînă la sfîrșitul anului realizîndu-se peste prevederile inițiale produse în valoare de 468 milioane lei, iar față de planul de la finele anului, peste 262 milioane lei.**

O confirmare a hărniciei și priceperii muncitorimii ieșene o constituie, de asemenea, **depășirea cu 3,3% a indicatorului productivității muncii, realizările înregistrate aici fiind cu 14,7% mai mari față de cele ale anului 1968.** Anul 1969 din al cărui bilanț consemnăm doar cîteva elemente mai semnificative, a constituit și pentru constructori, proiectanți, pentru toți cei care au răspunderi pe linia materializării fondurilor de investiții, un an de prestigioase înfăptuiri.

Toate aceste rezultate denotă vigoarea industriei județului nostru, atestă capacitatea creatoare a colectivelor de oameni ai muncii care, la chemarea partidului, și-au confruntat cu exigență și înaltă responsabilitate posibilitățile existente, au pus în valoare noi resurse interne onorîndu-și exemplar cuvîntul dat.

Evident, materializarea angajamentelor în întrecerea socialistă este rezultatul firesc al unei intense munci politice, al cărei conținut a fost și este determinat de cunoașterea permanentă a realității din fiecare unitate economică, de orientarea colectivelor de oameni ai muncii spre problemele majore ale producției, în vederea obținerii unei înalte eficiențe economice. Subliniem în acest context rezultatele obținute pe ansamblul județului și în majoritatea întreprinderilor în domeniul reducerii cheltuielilor de producție și, îndeosebi, a celor materiale, precum și în creșterea gradului de rentabilitate, ca o consecință directă a acțiunilor întreprinse. **S-a acționat cu mai multă vigoare pentru stabilirea unor norme de consum în concordanță cu dotarea tehnică și condițiile specifice de muncă, pentru reproiectarea unor repere la piesele de schimb și diverse subansamble, pentru o valorificare superioară a materiei prime.** Este edificator faptul că, pe ansamblul județului, **cheltuielile de producție au fost reduse cu aproape 140 milioane lei peste sarcinile planificate, iar valoarea beneficiului suplimentar depășește 352 milioane lei.**

În contextul bilanțului pozitiv pe care l-am prezentat socotim oportun să subliniem însă și faptul că realizările unităților economice ieșene puteau fi și mai mari. Avem în vedere, atît faptul că nu s-au mobilizat încă toate rezervele interne existente în întreprindere, cît și modul defectuos în care se îndeplinesc planurile de cooperare, intervenția neeficientă, uneori lipsită de operativitate, a unor ministere și organizații centrale. Sînt concludente în acest sens greutățile provocate de „Uzina de vagoane"-Arad și Uzina „Progresul"-Brăila, precum și neasigurarea cantităților necesare de materii prime pentru unele unități economice ieșene de către Ministerul Industriei Chimice.

CU ACESTE împliniri mai reușite, cu experiența încă a unui an rodnic, am pășit de mai bine de două luni în 1970, ultimul an al actualului cincinal. Industria județului nostru este chemată să demonstreze, în continuare, cu și mai multă pregnanță, capacitatea de mobilizare a potențialului său uman și tehnic, capabil să adauge noi valențe cantitative, dar mai ales calitative, procesului neîntrerupt de dezvoltare a economiei naționale.

Înfăptuirea unui asemenea deziderat apare cu atît mai necesară cu cît **producția industrială prevăzută pentru 1970 cunoaște o creștere de peste un miliard lei față de realizările anului trecut.** În cadrul acestui spor, economia națională urmează să primească în plus din județul Iași: 6763 tone țevi din oțel, 3377 tone fibre poliesterice, 1212 tone metanol, 24 tone antibiotice, 4100 garnituri convenționale de mobilă, 15 milioane m.p. țesături de mătase, 48 milioane bucăți cărămizi și blocuri ceramice etc. Bineînțeles că sarcini sporite ne revin și prin planul de investiții, care prevăd darea în exploatare a unui număr însemnat de capacități.

Experiența acumulată constituie pentru colectivele de muncă ieșene o bază trainică pentru realizările din 1970. Desfășurîndu-se o intensă activitate în toate întreprinderile pentru înfăptuirea măsurilor ce se impun în vederea descoperirii și punerii în valoare a unor noi resurse, am reușit să încheiem prima lună a anului 1970 cu rezultate promițătoare. Printre primele realizări ale acestui an, **amintim că planul producției globale pe luna ianuarie a fost depășit cu 2,9%, iar productivitatea muncii cu 1,6%.** Au fost produse peste plan: 90 tone țevi sudate, 78 tone de profile îndoite, 26 boghiuri, 33 tone de fibre poliesterice, 6600 m.p. țesături de bumbac, și altele.

Sub conducerea organizațiilor de partid, colectivele întreprinderilor au folosit mai bine mașinile, forța de muncă și materiile prime, au acordat o mai mare atenție organizării superioare a producției și a muncii, îndeplinirii contractelor, atît cu beneficiarii interni, cît și cu cei externi. Întrecerea socialistă între județe pe 1970, angajamentele luate de Plenara Comitetului județean de partid, au creat o atmosferă de puternică emulație în rîndul tuturor oamenilor muncii, care sînt hotărîți să contribuie cu toate forțele la creșterea producției și, prin aceasta, la dezvoltarea continuă a economiei patriei.

LOCUL I – PENTRU ÎNDEPLINIREA ȘI DEPĂȘIREA PLANULUI ÎN AGRICULTURĂ

Nicolae MIHAI
prim-secretar al Comitetului județean P.C.R. - Brăila

SUCCESUL de prestigiu dobîndit de județul Brăila constituie încununarea activității susținute desfășurată sub conducerea comitetului județean de partid, de organele și organizațiile sale, de lucrătorii din I.A.S. și I.M.A., de țăranii cooperatori și specialiștii din C.A.P.-uri, care s-au avîntat cu toată energia în întrecere, animați de dorința de a aduce o cît mai mare contribuție la sporirea producției agricole și livrarea unor cantități suplimentare la fondul de stat.

Una din preocupările principale ale comitetului județean de partid, al biroului său, a constituit-o încă de la începutul anului 1969 antrenarea permanentă a organelor de specialitate, a Direcției agricole și a Uniunii județene a cooperativelor de producție, a tuturor specialiștilor și cadrelor de conducere din unități, la **elaborarea judicioasă a planurilor de producție.** Întocmirea acestora a fost însoțită, totodată, de organizarea unor ample dezbateri în adunările generale cu toți lucrătorii din unitățile agricole, unde s-au analizat posibilitățile existente și s-au evidențiat noi resurse.

În vederea realizării sarcinilor stabilite, comitetul județean de partid a analizat periodic în ședințe plenare, de birou și secretariat cu activul său problemele esențiale din agricultură, efectuînd studii și luînd măsuri operative pentru înlăturarea neajunsurilor. Această preocupare insistentă a fost imprimată tuturor organelor și organizațiilor de partid, care și-au concentrat eforturile în direcția mobilizării lucrătorilor din agricultură pentru executarea tuturor lucrărilor la timpul optim și de bună calitate, asigurînd pe această cale sporuri importante de produse.

Avînd în vedere că pentru 1969 suprafețele irigate au ajuns la aproape 50 de mii de hectare, ceea ce reprezintă 14% din suprafața arabilă a județului, **o problemă deosebită a ridicat-o asigurarea**

→

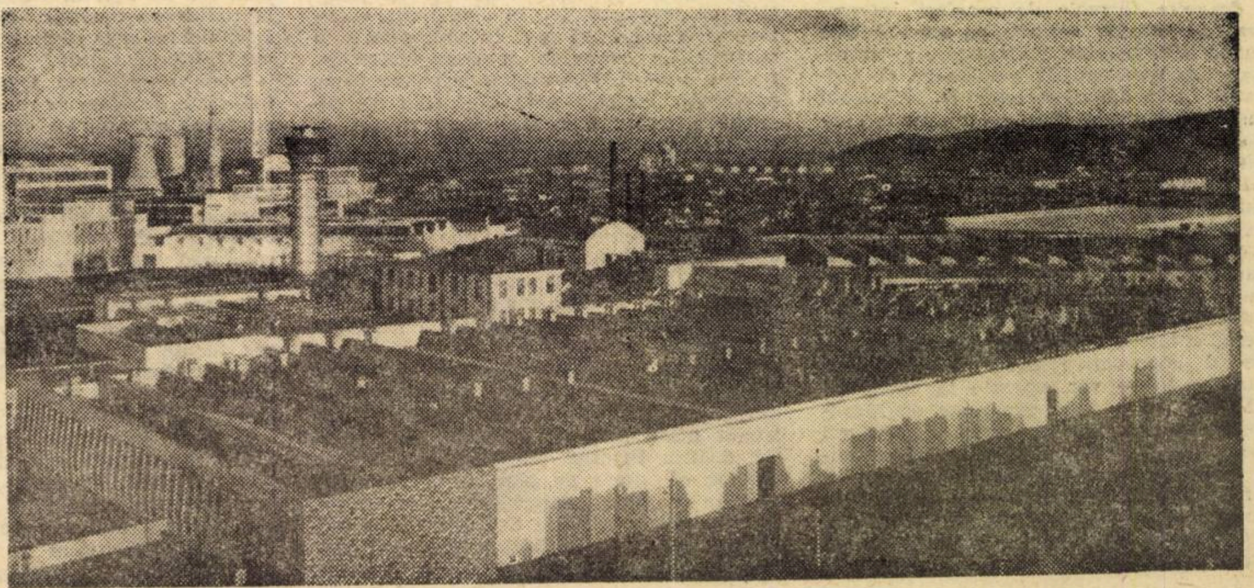

Zona industrială a Iașului

unor cadre calificate capabile să utilizeze mașinile și agregatele din dotare. Pentru aceasta, la indicația biroului județean de partid, s-au pregătit la Casa agronomului, prin cursuri de 12—60 de zile, un număr de aproape 300 de mecanici, mînuitori de agregate și brigadieri din unitățile care au culturi irigate, ceea ce a permis obținerea unor rezultate superioare comparativ cu suprafețele neirigate.

Se cunoaște importanța deosebită a **I.A.S. Insula Mare a Brăilei,** cea mai mare întreprindere agricolă de stat din țară, care în 1969 a avut de recoltat porumb de pe o suprafață de peste 35 mii ha. Pentru recoltarea și scoaterea din insulă a porumbului, biroul județean de partid a întocmit încă cu cîteva luni înainte un plan de acțiune, în colaborare cu Ministerul Agriculturii și cel al Transporturilor, prin care s-au stabilit sarcini precise pe întreaga durată a campaniei. **Aceasta a permis ca, într-un timp scurt, să se recolteze și să se livreze către stat cantitatea de 177 mii tone porumb boabe și să se execute arăturile de toamnă pe întreaga suprafață de 52 mii ha.**

Cunoașterea temeinică a situației existente, experiența pe care am acumulat-o în anii care au trecut, ne-au permis orientarea întregii activități în direcția lichidării unor neajunsuri care produceau greutăți în obținerea unor producții corespunzătoare condițiilor existente în județul nostru. Așa, spre exemplu, s-a constatat că în anii anteriori asigurarea cantităților de furaje n-a fost corelată corespunzător efectivelor de animale în continuă creștere, fapt ce a determinat obținerea de producții nesatisfăcătoare. Ținînd seama de acest lucru, anul trecut s-a afectat o suprafață mai mare pentru cultura lucernei, organizîndu-se o adevărată campanie în vederea recoltării acesteia și depozitării ei în condiții optime. Totodată s-au extins culturile duble și s-au mărit simțitor suprafețele cultivate cu sfeclă furajeră.

Măsurile complexe luate, analizarea operativă a deficiențelor, sprijinul permanent acordat unităților agricole, a făcut posibilă obținerea în anul trecut a unor importante succese, materializate în **depășirea producțiilor planificate la porumb cu 80 mii tone** (din care au fost livrate la fondul de stat 72 mii tone), **în creștere față de 1968 a efectivelor de animale cu 3 500 la taurine și 39 mii la porcine.** Pe baza condițiilor create pentru producția anului 1970 plenara Comitetului județean care a avut loc la sfîrșitul lunii ianuarie a.c., s-a angajat în numele comuniștilor, al tuturor lucrătorilor din unitățile agricole, să dezvolte succesele obținute și să realizeze în acest an, peste prevederile planului, producții suplimentare atît în sectorul vegetal, cît și în acela al creșterii animalelor. Sintetizate, **angajamentele pe 1970 prevăd depășirea sarcinilor de plan cu 15 mii tone la porumb, 2800 tone la floarea-soarelui, 4 mii tone la sfecla de zahăr, 4 mii tone la struguri, 4 mii tone la legume etc. Vor fi livrate în mod suplimentar peste 12 mii tone porumb, 2800 tone floarea-soarelui, 4 mii tone legume, 850 tone carne, 6 mii hl lapte și un milion bucăți ouă.**

În stabilirea angajamentelor s-a ținut seama de condițiile superioare în care se vor desfășura lucrările agricole. În această perioadă, agricultura județului va primi încă 277 tractoare (din care 95 pentru lucrări în vii și grădini de legume), 24 combine de cereale, 107 semănători, 739 remorci și alte mașini agricole. Pentru chimizarea ogoarelor se vor folosi peste 42 mii tone îngrășăminte, cu 10 mii tone mai mult ca în 1969. **În scopul dezvoltării potențialului agricol al județului sînt prevăzute în anul 1970 investiții în valoare de 352 milioane lei.** În această sumă sînt incluse cheltuielile pentru darea in producție a unui complex porcin de 150 mii capete, amenajarea pentru irigații a 3550 ha, construirea a două centre de vinificare, a unor noi spații de depozitare a vinului, a unor sere complexe și altele.

Ținînd cont de rolul asociațiilor cooperatiste, de rezultatele obținute pînă acum și de necesitatea valorificării superioare a resurselor materiale și umane de care dispun gospodăriile agricole, biroul Comitetului județean de partid și-a propus **să dezvolte formele de asocieri intercooperatiste pentru crearea pe această cale a unor întreprinderi de creștere și îngrășare a animalelor, de producere și prelucrare a produselor agricole.** În acest sens, încă din anul 1969 s-a trecut la construirea Complexului de sere intercooperatist Tichilești-Găiseanca, la care participă 20 cooperative agricole de producție. Anul acesta, întreaga suprafață (opt hectare) de sere urmează să fie dată în exploatare. Tot în 1969 a fost constituită o asociație intercooperatistă pentru creșterea și îngrășarea animalelor în complexe de tip industrial și producerea furajelor combinate, la care participă toate cele 81 cooperative agricole din județ. Anul acesta se vor executa la Tichilești și Mircea Vodă două complexe de îngrășarea porcilor cu capacitatea de 30 mii capete fiecare. Pînă la finele trimestrului I se vor perfecta, de asemenea, lucrările pregătitoare pentru începerea construcției complexului intercooperatist de la Gemenele de creștere a berbecuților la care participă 20 de C.A.P.-uri.

Dezbaterile care au avut loc la începutul acestui an în adunările generale ale salariaților din I.A.S. și I.M.A., cu membrii cooperatori din C.A.P. au evidențiat numeroase resurse pe care le vom pune în valoare în acest an.

LOCUL I — ÎNTRE CONSILIILE POPULARE JUDEȚENE

Nicolae VEREȘ
prim-secretar al Comitetului județean P.C.R.
președintele Comitetului executiv al Consiliului popular județul Mureș

ÎN ANII puterii populare, meleagurile cuprinse între Mureș și Tîrnave, locuite de oameni ai muncii, români, maghiari și germani, au cunoscut o înflorire continuă. Alături de modernele combinate și complexe — adevărați piloni ai industriei republicane — economia locală a județului Mureș, a cunoscut o puternică dezvoltare, ceea ce face ca ea să se situeze printre primele județe din țară.

Producția anului 1969 a fost orientată spre satisfacerea mai deplină a cererilor comerțului și a exportului, paralel cu accentuarea cooperării cu industria republicană. Ne-am preocupat, totodată, de autodotarea întreprinderilor, în care scop numai în anul trecut s-au realizat 35 tipuri de diferite utilaje, care și-au adus contribuția la îndeplinirea și depășirea planului de producție. Ca urmare, **în unitățile de industrie locală și de gospodărie comunală, s-a obținut peste plan un volum de producție și prestații de aproape 59 milioane lei, s-au livrat comerțului socialist mărfuri în valoare de 436 milioane lei, din care 14 milioane lei peste prevederile planului.** În același timp, **livrările la export au crescut cu 25%, cu 6 milioane lei peste sarcina stabilită.** Concomitent, **cheltuielile de producție au fost micșorate cu 2 milioane lei peste sarcina de reducere** a prețului de cost și **s-a obținut un beneficiu suplimentar de 6 milioane lei.**

Comitetul executiv al Consiliului popular județean, a pus un accent deosebit pe dezvoltarea industriei locale, prin modernizarea unităților existente, construirea de noi capacități de producție, perfecționarea tehnologiilor de fabricație, care să asigure diversificarea producției, executarea unei game din ce în ce mai variate de materiale de construcții, bunuri de larg consum, articole de artizanat etc. Pe această bază, s-au consolidat platforme industriale puternice pentru întreprinderile industriale de bază și, în contextul măsurilor de organizare științifică, au fost definitivate liniile directoare de sistematizare și profilare a tuturor unităților de producție.

O grijă deosebită a manifestat Consiliul popular județean pentru creșterea capacităților de producție și diversificarea sortimentală în ramura materialelor de construcții. Rezultatele obținute, care în expresie cantitativă se cifrează la aproape 70 milioane cărămizi, cu 5 milioane bucăți peste plan, se datorează măsurilor de permanentizare a producției pe tot parcursul anului, de evitare a oscilațiilor și discontinuităților ce marcau procesul de producție în anii precedenți.

Procesele înnoitoare în industria locală, se afirmă și în asimilarea de noi sortimente și ridicarea gradului de competitivitate a întregii producții. Anul trecut au fost asimilate 67 produse noi, constînd din **bunuri de larg consum, cu aproape 30 de produse mai mult față de angajamentul luat.**

Prin măsurile stabilite de către comitetul executiv, **s-a reușit ca planul de investiții al consiliului popular să fie îndeplinit integral, asigurîndu-se totodată și realizarea tuturor capacităților planificate.** Organizația locală de construcții, a realizat ritmic volumul producției de construcții-montaj, **reușind la 20 decembrie să-și îndeplinească sarcinile inițiale de plan, putînd astfel să obțină un spor de producție de 9 milioane lei.** Semnificativ este și faptul că Trustul local de construcții a realizat în anul trecut importante lucrări industriale și social-culturale în județele Harghita și Bistrița-Năsăud, în volum de aproape 50 milioane lei.

Rezultate bune s-au obținut în cursul anului trecut pe linia activității de prestații către populație, în domeniul edilitar-gospodăresc și de înfrumusețare a municipiilor, orașelor și comunelor din județul nostru. **Volumul prestațiilor către populație, inclusiv cele efectuate de cooperația meșteșugărească, s-au ridicat la 430 milioane lei, revenind 780 lei pe un locuitor.** Pentru îmbunătățirea deservirii populației, Comitetul executiv al consiliului popular județean, a alocat fonduri importante pentru alimentarea cu apă în municipiile Tîrgu-Mureș și Sighișoara, în orașele Tîrnăveni și Sovata, pentru întreținerea și modernizarea rețelelor stradale, zonelor verzi și extinderea locurilor de agrement.

Întrecerea patriotică desfășurată pentru înfrumusețarea și buna gospodărire a municipiilor, orașelor și comunelor, a antrenat mase largi de cetățeni din județul nostru. Printre lucrările de interes obștesc efectuate pe plan local de cetățeni, în frunte cu deputații lor, se numără **construirea a peste 233 mii mp străzi, 302 mii mp trotuare, 54 km drumuri, precum și reparații și întrețineri de drumuri pe 1361 km.** Au fost executate numeroase construcții și amenajări de clădiri. Cu sprijinul tineretului au fost amenajate aproape 250 baze sportive simple. **Valoarea lucrărilor efectuate prin muncă patriotică s-a ridicat la peste 116 milioane lei, mai mult cu 77 lei pe un locuitor față de angajamentul luat.**

În fiecare an, populația din comunele și satele județului, depune eforturi pentru realizarea unor obiective din contribuția bănească a locuitorilor, care întregesc eforturile statului pentru ridicarea nivelului de trai, material și cultural, a populației. **În 1969, s-au realizat asemenea obiective în valoare de peste 7 milioane lei, prin care se numără 56 săli de clasă, 10 cămine culturale, 6 dispensare și puncte sanitare, 5 200 ml conducte de apă și alte diferite lucrări. Au fost electrificate încă 20 de localități, numărul acestora ridicîndu-se la 364 la sfîrșitul anului 1969.**

SUB imboldul rezultatelor obținute în anul trecut, care ne-a situat pe locul I în întrecerea dintre consiliile populare județene, sîntem ferm hotărîți să dezvoltăm pe mai departe experiența dobîndită pentru a ne situa și în 1970 pe un loc fruntaș. În acest sens, au fost create condițiile necesare îndeplinirii integrale a sarcinilor de plan pe anul 1970. Obiectivele principale care stau în fața economiei județului nostru și în anul acesta, sînt creșterea productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale, îmbunătățirea calității produselor și sporirea eficienței activității economice. În vederea realizării acestora, s-au luat măsuri de mai bună folosire a capacităților de producție. **În fiecare întreprindere se efectuează studii și se aplică măsuri concrete pentru raționala folosire a forței de muncă, creșterea gradului de încărcare a utilajelor și îmbunătățirea coeficientului de schimb.** În unitățile de industrie locală se intensifică preocupările de micșorare a consumurilor specifice pe baza valorificării superioare a materiilor prime, reducerea rebuturilor și evitarea oricăror cheltuieli neeconomicoase.

În acest an, va continua acțiunea de utilare și modernizare a capacităților existente. La întreprinderea de industrie locală „Republica"-Reghin, va fi pusă în funcțiune o nouă secție pentru producția de utilaje grele necesare dotării întreprinderilor locale din țară, producătoare de materiale de construcții. De asemenea, se va construi o nouă secție pentru producerea SDV-urilor, în vederea lărgirii sortimentelor de bunuri de larg consum, destinate exportului și fondului pieței. Anul acesta se va da în folosință o nouă fabrică de sticlă artizanală etc.

Rezultatele pe care le-am obținut în primele două luni ale anului — atît în industrie, cît și în celelalte sectoare economice și social-culturale — sînt bune. Sarcinile de plan au fost îndeplinite în totalitate. Ele ne dau certitudinea că vom îndeplini integral sarcinile de plan și angajamentele luate.

LOCUL II — INTRE UNITĂȚILE DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ

dr. ing. Gheorghe ALDEA
directorul Institutului de cercetări foraj și extracție din Cîmpina

INSTITUTUL de cercetări pentru foraj și extracție din Cîmpina aduce, prin activitatea sa, o largă contribuție la progresul industriei extractive de țiței și gaze din România. În întrecerea desfășurată anul trecut între institutele de cercetări din țară, colectivul nostru a dobîndit realizări de seamă, fapt care l-a situat pe locul II.

Activitatea depusă s-a concretizat în obținerea unei eficiențe economice sporite. **Ca urmare a aplicării rezultatelor cercetărilor științifice la exploatarea zăcămintelor de țițeiuri grele și vîscoase prin metode tehnice de la Suplacu de Barcău și Gura Ocniței, s-a obținut în 1969 un plus de producție în valoare de cca. 15 000 000 lei.**

Lucrările de cercetare privind una din cele mai recente laturi ale ingineriei de petrol — ale ingineriei de zăcăminte — pentru punerea în valoare a zăcămintelor noi de gaze sau de țiței, aparținînd Centralei industriale a gazului metan-Mediaș și Grupurilor industriale de foraj și extracție țiței din Ploiești, Bolintin, Tg. Jiu, Pitești și Moinești, au condus la obținerea unor creșteri de producție în valoare de cca 38 000 000 lei și la reducerea cheltuielilor pentru descoperirea de noi rezerve de hidrocarburi cu cca 15 000 000 lei.

S-a scurtat durata cercetării cu 12 luni la tema privind optimizarea procesului de foraj pe două structuri caracteristice, care a condus la reducerea cheltuielilor de săpare a sondelor cu aproape 1 000 000 lei. Scurtarea termenului de cercetare-aplicare cu 15 luni a fost realizată și în cazul temei : tratarea sondelor și țițeiurilor emulsionate cu substanțe tensioactive sintetizate în laboratoarele institutului și fabricate apoi pe scară industrială de Combinatul petrochimic-Brazi. Aplicarea acestor substanțe în conformitate cu tehnologia elaborată, a dus la obținerea de către unitățile operative a unei producții suplimentare de țiței în valoare de 500 000 lei, la reducerea cheltuielilor de producție cu 1 200 000 lei și la diminuarea importului cu cca 15 000 lei valută.

Prin valorificarea temelor de cercetare încheiate înainte de anul 1969, unitățile de foraj au realizat economii de peste 31 000 000 lei prin aplicarea forajului cu jet, iar unitățile extractive au obținut un plus de producție de 38 000 000 lei, ca urmare a efectuării la sonde a peste 4 000 operațiuni de acidizare, tratamente, consolidarea nisipului, fisurarea hidraulică, stimularea termică și altele.

În ce privește trecerea la sistemul de gestiune economică proprie, experimentarea făcută și angajamentul luat în acest sens au fost realizate, Institutul reușind să execute și să factureze lucrări în valoare de cca 16 000 000 lei.

Factorul principal care a permis obținerea rezultatelor amintite, a fost înțelegerea deplină de către colectivul nostru a indicațiilor conducerii de partid și de stat privind rolul pe care trebuie să-l aibă cercetarea științifică în accelerarea progresului tehnic și economic al patriei. În acest sens, consiliul științific al institutului, sub conducerea permanentă a organizației de partid, a acționat pentru a lega strîns activitatea noastră de nevoile reale ale industriei extractive de țiței și gaze.

S-a stabilit o legătură continuă cu unitățile de producție, s-au organizat mai multe consfătuiri cu tematici precise, în urma cărora s-au obținut numeroase idei și propuneri pentru lucrările de cercetare și valorificarea cercetărilor încheiate.

Planul de cercetări astfel întocmit, a devenit principalul instrument de orientare a cercetării spre satisfacerea nevoilor producției.

ANALIZÎND rezultatele obținute în 1969 și ținînd seama de sarcinile de plan ale unităților operative aparținînd Ministerului Petrolului pe anul 1970, comuniștii și întregul colectiv de muncă al Institutului, răspunzînd la chemarea celorlalte institute de cercetări din municipiul București, și-a luat în acest an angajamente sporite, printre care :

- **se vor pune în exploatare zăcăminte noi de țiței și gaze și se va îmbunătăți exploatarea celor existente în unitățile productive pe baza lucrărilor de cercetare ale institutului, obținîndu-se o creștere de producție și o reducere a cheltuielilor în valoare de peste 45 000 000 lei ;**
- **prin extinderea aplicării exploatării prin combustiune subterană a zăcămintelor de țiței greu și vîscos de la Suplacu de Barcău și Gura Ocniței se va obține, în 1970, un plus de producție în valoare de cca 10 000 000 lei ;**
- **datorită aplicării cercetărilor elaborate de institut, legate de îmbunătățirea și extinderea echipamentelor și metodelor de extracție prin gaslift (erupție artificială), pompajului de adîncime și a metodelor de intensificare a producției, unitățile operative de extracție vor obține o creștere a producției de țiței și gaze cu cca 15 000 000 lei ;**
- **realizarea unui aport de valută în valoare de 600 000 lei prin executarea de aparatură de cercetare, aplicarea pe scară semi-industrială în piloții institutului de aditivi necesari forajului și extracției, executarea în afara planului de cercetare a unor lucrări pentru alte țări.**
- **Se va reduce durata cercetării cu peste șase luni la tema : „Micșorarea pierderilor de producție provenite din sistemele și utilajele aplicate în extracție și prin lucrările de intervenție" și cu cîte trei luni la trei teme care se referă la experimentarea procesului de combustiune subterană de la un alt zăcămînt de țiței greu și vîscos, extinderea injecției ciclice de aburi, utilizarea apei reziduale de la Suplacul de Barcău în scopuri tehnice, prin care se obține o reducere a cheltuielilor de cercetare cu cca 100 000 lei.**

Satisfăcuți de aprecierea pe care conducerea de partid și de stat a dat-o activității institutului, vom acționa cu spirit sporit de răspundere în vederea dezvoltării laturilor pozitive ale muncii noastre.

Pentru sporirea competitivității și micșorarea consumului de metal

OBEZITATEA MAȘINILOR ȘI UTILAJELOR TREBUIE COMBĂTUTĂ ENERGIC

Desigur, diagnosticul de „obezitate" se poate pune numai în raport cu performanțele realizate în domeniul respectiv pe plan internațional sau intern. Este însă limpede că excesul la gabarite și greutăți se plătește nu numai prin împovărarea balanței naționale a metalului, ci și prin costuri ridicate ale mașinilor și utilajelor respective, iar uneori și prin nivelul mai coborît al indicatorilor economici de exploatare. Iată de ce, aspectele principiale și practice pe care le prezintă dr. Vasile M. Popescu, în legătură cu problema reducerii gabaritelor și greutății mașinilor și utilajelor se plasează într-o stringentă actualitate.

În concordanță cu sarcinile stabilie în planul de stat, industria construcțiilor de mașini va trebui să asigure în acest an fabricația curentă a peste 80 de produse și grupe de produse noi mai importante, la care se adaugă încă circa 600 produse noi și numeroase modernizări și adaptări cuprinse în planurile tehnice ale centralelor industriale și ale uzinelor. Pentru îndeplinirea cu succes a acestor sarcini, este necesar ca, paralel cu sporirea producției de oțel a țării, constructorii de mașini să depună toate eforturile în vederea valorificării superioare a metalului.

Modelul de referință: tehnica pe plan mondial

UN IZVOR însemnat de economisire a metalului îl constituie **reducerea gabaritelor și greutăților proprii ale mașinilor și utilajelor, concomitent cu ridicarea performanțelor lor tehnico-economice.** Aceasta este o trăsătură principală a evoluției tehnicii contemporane. Apariția unui număr din ce în ce mai mare de oțeluri speciale, de materiale ușoare etc., deschide noi posibilități de concentrare a puterii mașinilor într-un singur agregat, asigurînd reducerea continuă a consumului de metal pe unitatea de putere a mașinii.

Acest fenomen obiectiv, caracteristic progresului tehnic, poate fi observat la numeroase mijloace de muncă fabricate în lume. Astfel, din 1939 și pînă în prezent, greutatea specifică a motoarelor termice Diesel clasa 500 C.P. a scăzut de la circa 30 kg/CP la 5 kg/CP, adică de 6 ori, iar a motoarelor electrice de 4 KW — 1500 rotații pe minut — numai în perioada 1930—1960 — cu 50%. De asemenea, greutatea transformatoarelor de distribuție a scăzut de la 1400 kg/buc. în anul 1924 la 730 kg/buc. în 1964, concomitent cu reducerea pierderilor în gol de la 1150 la 400 W. Asemenea tendințe se manifestă și în alte domenii ale construcțiilor de mașini.

Analizarea critică a fiecărei mașini, utilaj sau instalație în fabricație, atît sub raportul performanțelor tehnico-economice, cît și sub acela al consumurilor specifice de metal, în comparație cu produsele similare cele mai bune realizate pe plan mondial, trebuie să constituie principalul criteriu care să ghideze activitatea proiectanților și constructorilor pentru perfecționarea continuă a produselor respective. Din acest punct de vedere se poate afirma că îndeosebi în urma complexului de măsuri luate după plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966, constructorii de mașini au obținut unele rezultate remarcabile. Proiectanții **Uzinei „1 Mai"**-Ploiești, de pildă, prin reproiectarea în anul 1969 a instalației de prevenire a erupțiilor tip D.F. 14×350, au re-micșorat greutatea de la 9 tone/buc. la 3,5 tone/buc., cea mai redusă greutate cunoscută în prezent pe plan mondial. De asemenea, locomotiva Diesel, motoarele din clasa 500 C.P., tractoarele S 650 și altele, au greutăți specifice și gabarite mici, cît și performanțe de exploatare ridicate, situîndu-se la un nivel apropiat de cel al produselor similare existente pe plan mondial. Pe această linie, firește, mai pot fi date și alte exemple.

Cu toate aceste realizări, în fabricația curentă a unor uzine constructoare de mașini continuă să existe încă produse cu greutăți proprii mari, care depășesc uneori de două ori nivelul unor produse similare de peste hotare. Am ales (vezi tabelul nr. 1), cîteva din produsele realizate în țară în comparație (din punct de vedere al greutății lor specifice) cu altele ce se obțin pe plan mondial.

Trebuie remarcat faptul că și la unele produse relativ recent proiectate sau reproiectate, greutatea proprie a acestora depășește pe cea a produselor similare străine. Dacă analizăm de pildă, vagoanele de marfă fabricate de Uzina din Arad, sînt mai grele cu circa 20% comparativ cu vagoanele de cel mai înalt nivel tehnic mondial.

Efecte economice complexe

DESIGUR, faptul că unele întreprinderi realizează și astăzi unele produse care au gabarite și greutăți mai mari decît cele similare pe plan mondial, nu este de loc bine și mai ales, economic. De aceea se impun luate măsuri împotriva „obezității" unor mașini și utilaje astfel încît, în cel mai scurt timp, acestea să se situeze la un nivel corespunzător. Reducerea gabaritului și greutății proprii a mașinilor și utilajelor, concomitent cu îmbunătățirea performanțelor tehnico-calitative, conduce la obținerea unor avantaje economice multiple.

Dintre avantaje, un efect deosebit de important îl constituie **realizarea unei economii însemnate de metal sau de alte materiale, care participă la fabricarea produsului respectiv,** uzina producătoare avînd posibilitatea ca, din materialul economisit, să obțină o producție suplimentară de mașini, utilaje și alte produse de larg consum. Calculele arată că **efectul economic realizat pe seama reducerii greutății proprii a produsului este mai mare decît procentul de reducere a greutății acelui produs.**

Ni se pare, de asemenea, util să ne oprim pe scurt și asupra **efectelor pe care le are micșorarea greutății proprii a mașinilor în economisirea altor resurse materiale,** ca urmare a îmbunătățirii indicilor de exploatare. În acest sens, este edificator următorul exemplu: autocamionul de 4 tone cu dublă tracțiune tip SR 114 fabricat de Uzina din Brașov, consumă, în medie 32,5 litri la fiecare 100 km parcurși; aceasta înseamnă că pentru fiecare tonă transportată pe distanța de 100 km., se consumă 8,375 litri benzină. Prin reducerea greutății autocamionului cu 500 kg., în condițiile menținerii puterii motorului, capacitatea de transport ar crește de la 4 la 4,5 tone, în care caz consumul de benzină pe tona de încărcătură

Vasile M. POPESCU
doctor în economie
C.S.P.

→

Tabel nr. 1

Produsul	U/M	Fabricate în țară		Fabricate în străinătate	
		kg.	Uzina producătoare	kg.	Firma producătoare și țara
Mașină de frezat roți dințate FD—320	kg/CP	421	Uzina mecanică Cugir	413	P—400 Pfanter-RFG
Mașină de frezat roți dințate FD—500	kg/CP	526	Uzina mecanică Cugir	475	P—630 Pfanter-R.F.G.
Mașină de ronțăit tablă, cu grosimea convențională de 6 mm la 40 kgf/mmp (MR—6)	kg/buc	2000	Uzina „Semănătoarea"-București	1950 960 1300	Sch—6/1260 Triumf—RFG Pulmax-Suedia
Presă cu excentric de 25 tf (PELI 25)	kg/buc	2250	Uzina mecanică-Sibiu	1300 1400 1900	PMS—RP Polonă LNR—RS Cehoslovacă Bolinder-Suedia
Presă cu excentric de 100 tf (PELI 100)	kg/buc	10 000	Uzina „Progresul"-Brăila	7500 6000 7700	Lenp-RS Cehoslovacă Rhodes-Anglia Pih-Italia

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

La Combinatul de celuloză și hîrtie — Brăila

RESURSELE DE MUNCĂ ÎN CONCORDANȚĂ CU NIVELUL DE CREȘTERE A PRODUCTIVITĂȚII!

URMĂRIND evoluția activității productive la Combinatul de celuloză și hîrtie — Brăila, rezultă că, an de an, producția globală și productivitatea muncii au fost realizate și depășite. Pe acest fond pozitiv, însă, corelația dintre acești indicatori și numărul mediu scriptic al salariaților, a înregistrat o evoluție sinuoasă. Ea a fost determinată, în principal, de mișcarea spasmodică a indicelui numărului de salariați.

În 1966, 1967 și 1969 s-a obținut o substanțială depășire a producției planificate, în condițiile realizării și a unei economii la fondul scriptic. Situația a fost diametral opusă în 1968 și la începutul acestui an, cînd au apărut sensibile depășiri la numărul planificat de salariați. Fenomenul respectiv a influențat negativ nivelul de realizare a producției globale și a productivității muncii.

Dacă în 1969 în baza concluziilor trase situația nu a mai fost repetată, în 1970 însă, cu toate că în general s-au realizat prevederile, se observă o scădere a nivelului de îndeplinire a planului față de perioada precedentă. Depășirea numărului mediu scriptic planificat este un fenomen în esență negativ, în condițiile în care unul dintre jaloanele politicii noastre economice — folosirea eficientă a forței de muncă — nu se efectuează la nivelul prevederilor.

Extrapolarea datelor din prima parte a anului arată că dacă nu se vor lua măsuri de încadrare în limita admisă a numărului de muncitori în perioada următoare, Combinatul nu va fi în măsură să asigure o dinamică corespunzătoare a indicatorilor de eficiență. În consecință, se impun măsuri de valorificare mai deplină a resurselor de muncă disponibile.

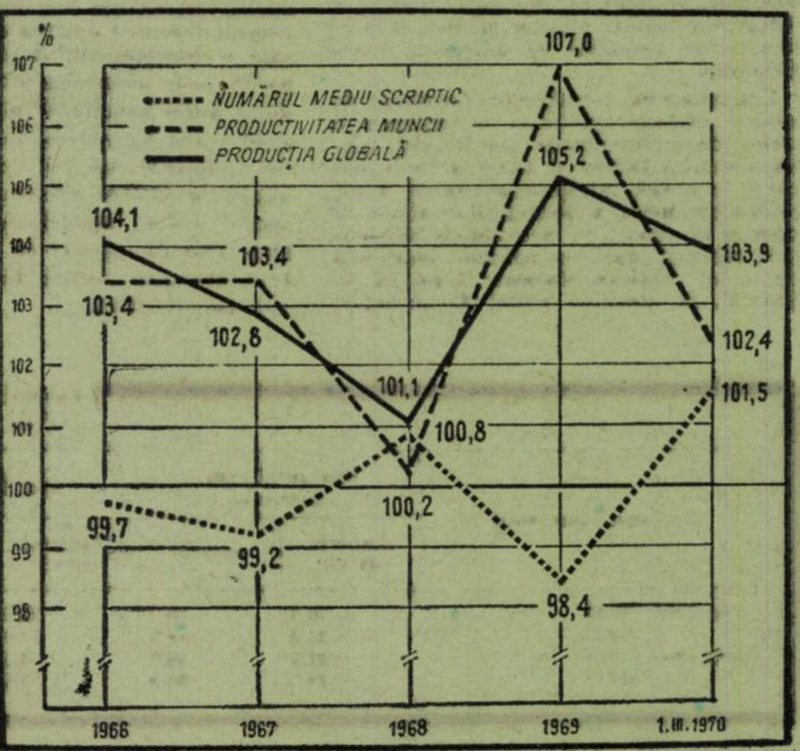

Corelația dintre producția globală, productivitatea muncii și numărul mediu scriptic

transportată s-ar micșora la 7,444 litri la 100 km., adică cu 0,931 litri.

Dacă ținem seama că în 1968, spre exemplu, s-au fabricat un număr de 25461 buc. autocamioane și autobuze și că volumul mărfurilor transportate cu autovehicule a reprezentat 203416 mii tone, **rezultă că, prin aplicarea reducerii greutății acestor autovehicule în medie cu 500 kg/buc. și a micșorării consumului de benzină cu 0,931 litri/tonă de încărcătură transportată, s-ar putea obține anual o economie totală de circa 12,7 mii tone metal și 180 mii tone benzină.**

● Cîteva direcții principale

ÎN VEDEREA reducerii gabaritelor și greutății excesive a mașinilor și utilajelor o deosebită atenție se cere acordată acțiunii de proiectare și de reproiectare. Adoptarea încă din primele faze de concepere a acestora, a unor soluții constructive și tehnologice din cele mai moderne și economice, poate conduce la atingerea deziderat ului scontat. În această direcție un rol deosebit de important revine **proiectanților din institute și întreprinderi, care trebuie să cunoască din timp tendințele noi ce vor apare în tehnica mondială, cît și nivelul posibil la care ar putea să ajungă performanțele tipurilor de produse similare din străinătate.** Totodată, se impune întărirea colaborării dintre specialiștii din întreprinderi și cei din institutele de cercetări sau proiectări, atragerea într-o măsură tot mai mare, în această activitate, a oamenilor de știință, a cadrelor didactice din învățămîntul superior.

Diversificarea producției de mașini și utilaje în principal, trebuie să fie astfel orientată încît **structura producției acestei ramuri să corespundă în cea mai mare măsură unui înalt grad de eficiență la nivelul întregii economii naționale.** Aceasta presupune, în primul rînd, ca pe baza unui studiu de perspectivă, elaborat de M.I.C.M. și întreprinderile industriale interesate, **să se stabilească mijloacele tehnice pe tipuri și dimensiuni, care să satisfacă necesitățile tehnologice reale din economie sau a celor de export,** evitîndu-se astfel cazurile de supradimensionare, de asimilare a unor produse cu gabarite și greutăți mari, necorelate cu aceste necesități.

Tot în această direcție, investigațiile efectuate de către unele țări dezvoltate industrial arată că rezultatele obținute sînt utile pentru orientarea diversificării producției de mașini-unelte, chiar și pentru alte țări. Se poate menționa în acest sens studiul elaborat de către H. Opitz și H. Rohs din R. F. a Germaniei. Autorii studiului au examinat prelucrarea pe strunguri a 6000 piese diferite, corespunzînd unui număr de circa 115 mii ore, la două uzine constructoare de mașini avînd tipul de producție diferit: una cu producție individuală și de serie mică și cealaltă cu producția de serie mare. În urma comparării volumului de piese necesare de prelucrat după diametrul lor, cu parcul de mașini-unelte de prelucrat existent în funcție de același parametru, s-au constatat diferențe apreciabile. De pildă, la întreprinderea cu producția în serie mare 92% din capacitatea de prelucrare a strungurilor avea diametrul între 200 și 500 mm, în timp ce aproape jumătate (49%) din totalul pieselor puteau fi prelucrate pe strunguri cu diametrul sub 1000 mm.

Transpunerea rezultatelor furnizate de studiul respectiv la Uzina de tractoare și Uzina de autocamioane din Brașov, Uzina mecanică-Muscel și altele, a confirmat că și în aceste întreprinderi există o supradimensionare a strungurilor aflate în dotare, în raport cu necesitățile tehnologice reale și, deci, un consum neraționaI de metal. Studiile efectuate arată că, în general, în numărul actual de strunguri ponderea cea mai mare o au cele cu diametrul de 400 mm, deși peste 65% din totalul pieselor ar putea fi prelucrate pe strunguri avînd diametrul sub 300 mm. Cu alte cuvinte, **în multe întreprinderi există astfel o supradimensionare a strungurilor aflate în dotare.** Dacă ținem cont de faptul că strungurile cu diametrul de 400 mm, avînd o greutate mai mare necesită un consum suplimentar de metal și sînt de circa 2 ori mai scumpe decît cele cu diametrul de 200 mm și de circa 1,5 ori decît cele cu diametrul de 300 mm, ne **apare clară necesitatea și importanța stabilirii raționale a dimensiunii mașinilor, în raport cu necesitățile tehnologice reale ale producției.**

Un alt aspect deosebit de important ce se ridică în legătură cu **creșterea eficienței economice a asimilării de noi mijloace de muncă,** constă în faptul că, potrivit documentelor Congresului al X-lea al partidului, acest proces **trebuie să fie orientat spre dezvoltarea mai accentuată a mecanicii fine, inclusiv a instalațiilor electrice și electronice, de automatizare.**

Creșterea ponderii produselor de înaltă tehnicitate, creează cadrul favorabil pentru realizarea unui grad înalt de prelucrare și înnobilare a resurselor materiale, incorporarea în noul produs a unei cantități tot mai mari de muncă complexă.

Totodată, îmbunătățirea calitativă a structurii de producție, prin asimilarea de mașini și utilaje de înaltă tehnicitate și complexitate, **duce nemijlocit la creșterea valorii produselor obținute pe tona de metal și, implicit, a competitivității acestora pe piața externă.** Deși s-au obținut unele rezultate pozitive în lichidarea rămînerii în urmă, a unor disproporții etc., totuși în structura parcului de mașini-unelte predomină încă cele relativ simple și universale, ca de exemplu: mașini de găurit, strunguri paralele, șepinguri, raboteze etc., care au o valoare mică pe tona de utilaj. În schimb, mașinile și utilajele complexe, de înaltă productivitate și precizie (strungurile revolver, mașinile de prelucrat dantură, mașinile de rectificat și altele) care au, în general, o valoare de 4—5 ori mai mare decît valoarea medie a utilajelor produse în țară, dețin încă o pondere mică.

● Creșterea ponderii produselor complexe

MĂSURILE luate în cursul anilor 1968 și 1969 pe linia îmbunătățirii structurii producției de mașini-unelte, și valorificarea la un grad superior a metalului, conduc în prezent la sporirea valorii medii pe tona de produse. Numai la mașinile-unelte așchietoare, în acest an, la o creștere în tonaj de 221%, față de 1965, se va realiza un spor valoric de 336%. **Pe ansamblul mașinilor-unelte, comparativ cu anul 1965, în 1970, la o creștere a greutății medii a unei mașini de la 1,57 tone/buc. la 1,95 tone/buc. (cu 24,2%) se va realiza o sporire a valorii medii pe tona de produse de la 28 mii lei/tonă la 38 mii lei/tonă (cu 35,7%), și, implicit, a valorii medii a mașinii de la 44 mii lei/buc. la 74 mii lei/buc. (cu 68,1%).**

Orientarea spre asimilarea de produse complexe, cu indici tehnico-economici superiori, **va permite să se asigure din producția internă cea mai mare parte a necesarului pentru dotarea economiei naționale și, concomitent, să se diminueze importul unor asemenea produse, degrevindu-se astfel balanța de plăți externe.** Din acest punct de vedere, analiza contribuției industriei noastre constructoare de mașini la dotarea economiei naționale cu mașini-unelte așchietoare în perioada 1961—1965 comparativ cu perioada 1966—1970, așa cum rezultă din tabelul nr. 2, este semnificativă.

Elementul calitativ al îmbunătățirii structurii producției este reliefat, în primul rînd, în raportul valoric care crește de la 42,5% în anul 1965 la 80% în 1970, în condițiile în care raportul fizic cunoaște o creștere de la 85% în 1965 la 94,5% în 1970. În același timp, se remarcă sporirea contribuției industriei constructoare de mașini, asigurînd în 1970 necesarul intern în proporție de 94,5% din punct de vedere fizic și 80% valoric, față de 85% și, respectiv, 42,5% în 1965, scăzînd în mod corespunzător importul de mașini-unelte așchietoare.

În sfîrșit, îmbunătățirea structurii, a varietății tipurilor de mașini și utilaje și realizarea lor la nivelul tehnic existent pe plan mondial, creează posibilitatea creșterii competitivității producției industriei constructoare de mașini și a contribuției acesteia în sporirea exportului.

● Căutări stăruitoare, perseverente

IMPORTANT de subliniat este faptul că atît proiectarea, cît și reproiectarea și modernizarea mașinilor, utilajelor și instalațiilor — și în general, a oricărui produs — trebuie să constituie o acțiune cu caracter continuu. Prin înlocuirea, de pildă, a motoarelor electrice de tipul A.S.I. din gama pînă la 7,5 kW și introducerea în fabricație a noilor tipuri de motoare electrice de aceeași putere, din profilul FMEP, ale căror carcasă și scuturi sînt realizate din aluminiu, uzina „Electroprecizia"-Săcele va putea obține reducerea greutății specifice a acestora, cît și economisirea unor cantități însemnate de metal (vezi tabelul nr. 3).

Posibilități însemnate de reducere a greutății specifice există și la motoarele de 1250 și 2100 CP fabricate de **Uzina constructoare de mașini-Reșița** care, deși sînt bazate pe o concepție superioară din punct de vedere constructiv și tehnologic, au o greutate specifică mai mare decît produsele similare străine. De asemenea, prin asimilarea unui nou tip de boghiu, **Uzina de vagoane-Arad** ar putea obține reducerea greutății specifice a fiecărui vagon cu 300—400 kg.

Acțiunea de reducere a consumurilor specifice de materiale nu trebuie să se limiteze numai la produsele care au greutăți proprii mai mari, decît cele similare străine, ci să se extindă și asupra acelor care, deși în prezent se situează la nivelul tehnicii mondiale, oferă posibilitatea ca, prin adoptarea unor soluții constructive sau tehnologice, să se realizeze economii importante de metal. Așa este cazul motoarelor din clasa 500 CP fabricate de **Uzina „23 August"-București** care, prin perfecționarea tehnologiei de fabricație, ar duce la mărirea stabilității la uzură. Asemenea exemple pot fi date și din alte domenii.

Tehnica modernă evidențiază faptul că o cale din cele mai eficace pentru reducerea greutății proprii și a gabaritului mașinilor o constituie **îmbunătățirea continuă a schemei cinematice și constructive** prin: scurtarea lanțurilor cinematice; perfecționarea diferitelor feluri de transmisii; eliminarea unor dispozitive inutile; proiectarea anumitor piese sau subansamble cu o greutate și gabarit mai reduse, care să poată cumula mai multe funcțiuni, reducîndu-se astfel numărul pieselor principale și suprimîndu-se unele auxiliare; elaborarea unor construcții monobloc; tipizarea, standardizarea și unificarea unor piese și subansamble etc. Aceasta este o tendință modernă în tehnica contemporană și conduce la reducerea considerabilă a consumului de metal, concomitent cu realizarea unor performanțe superioare.

Rezerve importante de reducere a greutății și gabaritelor mașinilor pot fi mobilizate și prin **stabilirea unor coeficienți de siguranță și rezistență admisibili raționali.** Pentru rezolvarea acestei probleme complexe și uneori dificile, o mare însemnătate prezintă folosirea de către proiectanți a metodelor științifice de calcul pentru dimensionarea mașinilor. În acest sens, experiența proiectanților de la Uzina „28 August" este edificatoare: cu concursul unor institute de cercetări ei au aplicat metoda tensometrării la rezervoarele sferice de 1000 mc pentru depozitarea gazelor lichefiate, în urma căreia au ajuns la concluzia că prima construcție era supradimensionată. Aceasta a permis ca noile rezervoare să fie confecționate din tablă mai subțire, dintr-un oțel mai rezistent, scăzînd consumul de oțel pe rezervor în mod succesiv de la 120 tone la 103 tone, iar în cele din urmă la 75 tone. Deși s-au consumat oțeluri superioare, prețul de cost a scăzut, numai de la prima la a doua construcție, cu 35%. Avîndu-se în vedere avantajele economice ale metodelor științifice de calcul pentru dimensionarea mașinilor, se impune extinderea aplicării lor în construcția cît mai multor produse.

Tabelul nr. 2
(%)

Perioada sau anul	Din producția internă: numeric (fizic)	Din producția internă: valoric	Din import: numeric (fizic)	Din import: valoric
Total 1961—1965	78,0	30,0	22,0	70,0
1965	85,0	42,5	15,0	57,5
Total 1966—1970	91,5	66,5	8,5	33,5
1970	94,5	80,0	5,5	20,0

Tabelul nr. 3

1. Puterea motorului (în kW)	1	3	5,5	7,5
2. Greutatea motorului de tipul A.S.I. (kg/CP)	18,2	12,7	10,7	10,4
3. Greutatea motorului nou din profilul FMEP (kg/CP)	10,9	6,7	7,25	6,8
4. Economie de metal				
În cifre absolute kg/CP (rd. 2 — rd. 3)	7,3	6,0	3,45	4,4
În procente rd. 3 : rd. 2×100	59,39	52,75	67,75	60,57

CONFIDENȚIAL

● **ÎN PRIMĂVARA ACESTUI AN,** în centrul orașului Giurgiu va începe construcția unui bloc-turn cu 10 etaje, primul de acest fel din localitate. Alte construcții, însumînd 240 de apartamente, sînt prevăzute a se ridica în cartierul Olnac, precum și în cartierul Policlinicii. Va fi terminată, de asemenea, o stație de termoficare, care va deservi noile construcții. Noi unități comerciale, printre care un restaurant cu 200 locuri, un complex al cooperației meșteșugărești cu numeroase unități de deservire, vor completa seria acestor construcții.

● **Întreprinderile Centralei industriale a prelucrării cauciucului și maselor plastice** au realizat noi articole de mase plastice destinate fondului pieței. Între acestea se află modele de încălțăminte din P.V.C., păpuși și figurine de diferite dimensiuni, nasturi din poliesteri, covoare pe suport textil, jucării simple și mecanizate, produse de menaj, cosmetice, de papetărie etc. Realizatorii acestor noutăți sînt unitățile „Tehnica Nouă", „Unitatea 1-Jilava", „Uzinele chimice române", I.L.S. „Muntenia", Întreprinderea de mase plastice și cauciuc „Dermatina" și Combinatul de articole termice din cauciuc — Pitești.

● **LA FĂGĂRAȘ** a început construcția a 250 de apartamente de două, trei și patru camere. Noile blocuri vor fi amplasate în centrul orașului, în cartierul „13 Decembrie" și în zona stației C.F.R. și vor fi puse la dispoziția muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor de la Combinatul chimic Făgăraș, Uzina de prototipuri de utilaje pentru industria chimică și din alte unități economice. În 1970, comparativ cu anul trecut, se prevede construirea în orașul Făgăraș a unui număr de locuințe cu 25 la sută mai mare.

● **SE DESFĂȘOARĂ** într-un ritm intens lucrările de modernizare a drumurilor naționale Dorohoi—Rădăuți—Prut, Călărași—Oltenița, Bistricioara—Borsesc—Toplița, Miercurea Ciuc—Gheorghieni, Botoșani — Săveni, Turnu-Severin—Ploștina — Motru și Calafat—Bechet. Prin terminarea acestor lucrări, rețeaua șoselelor naționale asfaltate va spori în 1970 cu aproape 500 de kilometri.

● **ÎN MUNICIPIILE CONSTANȚA ȘI TULCEA** a început construcția unor mari magazine universale. Ele vor avea parter și două nivele și vor dispune fiecare de cîte 30 de raioane pentru desfacerea mărfurilor, putînd deservi zilnic circa 20 000 de cumpărători.

TURISM

● Prin ultimele contracte încheiate de Agenția internațională „Hercules" pentru turism montan și balneo-medical cu firme italiene, 1 000 de turiști italieni vor sosi în România în cursul acestui an pentru efectuarea unei cure geriatrice.

● Agenția Centrală O.N.T. pentru turism intern informează că agențiile și filialele din întreaga țară au pus în vînzare locuri la hotelurile din stațiunile de pe litoral pentru perioada 1 mai — 10 iunie, cu 30 și 40 lei pe zi. În perioada amintită se pot procura bilete pentru 12 zile sau mai puține, se pot organiza acțiuni turistice colective. Pe întreaga perioadă menționată se aplică tarife reduse cu 50% pe C.F.R.

● Pe drumul național 15, pe frumoasa vale a Bistriței, turiștii pot găsi găzduire într-un nou și agreabil loc de popas. Motelul „Cristina" amplasat la numai 500 m de barajul de la Bicaz, într-o zonă de un pitoresc deosebit, le pune la dispoziție 80 de locuri în camere confortabile.

● La Viena s-a semnat nu de mult un contract între O.N.T. și Agenția de turism „RUEFA" din Austria. Conform cu acest contract, membrii Casei de asigurări sociale, clienți ai agenției austriece amintite, vor beneficia de o cură într-una din stațiunile balneo-climaterice românești. În acest sens, începînd din luna martie, vor sosi la tratament, în stațiunile Herculane și Eforie-Nord, primele grupuri.

● Stațiunea balneară Băile Felix, se pregătește pentru a-și putea primi oaspeții în condiții și mai bune decît pînă acum. Pentru aceasta se lucrează intens la terminarea unui complex, cu o capacitate de cazare de 950 de locuri. Tot aici se construiește și un alt complex, cu 300 de locuri, legat de o policlinică-spital. Complexul comercial, care va adăposti un restaurant, o cofetărie, un bar de zi, un bar de noapte, o grădină de vară, diverse magazine, se află, de asemenea, în construcție.

AGRICULTURĂ

PLANUL DE PRODUCŢIE ŞI ECONOMIC AL UNITĂŢILOR AGRICOLE – FACTOR HOTĂRÎTOR ÎN REALIZAREA CINCINALULUI (II)

Ion STANCIU
adjunct al ministrului agriculturii şi silviculturii

ÎN SCOPUL realizării unei eficienţe ridicate, planul pe anul 1970 continuă şi aprofundează procesul de aşezare pe teritoriu a culturilor, speciilor şi categoriilor de animale, în deplină concordanţă cu condiţiile pedoclimatice şi social-economice din fiecare zonă şi unitate. Menţionăm că acest proces de mare însemnătate pentru dezvoltarea şi intensificarea agriculturii, a constituit un obiectiv important al măsurilor adoptate în planificarea producţiei agricole, mai ales începînd cu perioada 1965—1966. Ca efect al studiilor efectuate în ultimii ani, prin planurile anuale s-a reuşit ca treptat să se realizeze o repartizare pe teritoriu a producţiei marfă, atît în agricultura de stat, cît şi în cea cooperatistă, potrivit cu cerinţele zonării, mai ales la plantele tehnice, la cartofi şi legume. La floarea-soarelui, spre exemplu, cultura a fost scoasă treptat din 14 judeţe, concentrîndu-se 76% din fondul de stat în numai 12 judeţe din sudul şi sud-estul ţării, cu condiţii favorabile şi foarte favorabile acestei culturi ; la cartofii de toamnă, aproximativ 80% din fondul de stat se realizează numai din 4 judeţe din Transilvania şi Moldova, în care se obţin producţii mari.

Situaţii asemănătoare sînt şi la alte culturi, ceea ce evidenţiază faptul că în anii următori, continuînd studiile cu privire la aşezarea culturilor, speciilor şi categoriilor de animale acolo unde găsesc cele mai favorabile condiţii şi unde se pot obţine produse vegetale şi animale cu cheltuieli minime de muncă vie şi trecută, va fi pe deplin posibil să se realizeze în agricultura ţării noastre zonarea producţiei, sarcină de mare însemnătate trasată prin Directivele Congresului al X-lea.

Procesul de aşezare raţională pe teritoriu a ramurilor de producţie, concretizată în modul de repartizare de către M.A.S. a sarcinilor de plan pe judeţ şi de către organele agricole judeţene pe unităţi de producţie, trebuie continuat prin amplasarea judicioasă a acestora în cadrul fiecărei întreprinderi agricole de stat şi cooperatiste. Numai în acest fel se vor crea premise sigure pentru obţinerea de producţii mari în condiţii de eficienţă economică ridicată. Din acest punct de vedere, paralel cu concentrarea producţiei şi specializarea unităţilor agricole, se impune ca la amplasarea culturilor să se dea anumite priorităţi, luîndu-se în considerare cerinţele acestora şi efectele măsurii respective asupra producţiei şi costurilor.

Potrivit profilului unităţilor şi fermelor, cartoful, sfecla de zahăr şi, bineînţeles, legumele trebuie să fie amplasate cu prioritate pe terenurile cele mai favorabile pentru aceste culturi. În perimetrele irigate trebuie să fie crescută ponderea culturilor care dau sporuri mari de recoltă, cum ar fi porumbul, sfecla de zahăr, plantele de nutreţ etc.

În desfăşurarea acţiunii de repartizare pe teritoriu a culturilor, speciilor şi categoriilor de animale, este absolut necesar să se ţină seama, nu numai de condiţiile pedoclimatice, dar şi de cele social-economice. Dintre acestea asigurarea forţei de muncă pentru executarea la timp şi de calitate a lucrărilor joacă un rol predominant. Cu toate că în ţara noastră mai mult de jumătate din totalul populaţiei active lucrează în agricultură, iar în raport cu alte ţări din Europa pe un locuitor activ revine o suprafaţă mai redusă de teren agricol sau arabil, la actualele nivele de mecanizare din anumite zone şi unităţi, insuficienţa forţei de muncă are serioase repercusiuni asupra producţiei. De aceea, se impune ca aşezarea sarcinilor de plan pe unităţi, amplasarea culturilor în cadrul acestora şi dezvoltarea diferitelor ramuri de producţie, să fie obligatoriu corelate cu dotarea cu tractoare, maşini şi cu forţa de muncă ce poate fi asigurată, atît în ceea ce priveşte numărul cît şi calificarea acesteia.

ELABORAREA fundamentată a planului de producţie şi economic în unităţile agricole, reprezintă numai începutul activităţii ce trebuie să se desfăşoare în cadrul acestora zi de zi, spre a avea garanţia realizării sarcinilor de producţie şi de livrare prevăzute, precum şi a obiectivelor de investiţii necesare dezvoltării bazei tehnico-materiale.

Factorul hotăritor pentru îmbunătăţirea activităţii economice din cadrul fiecărei unităţi de producţie îl constituie munca de înfăptuire a sarcinilor de plan. În această privinţă planul de producţie şi economic trebuie să constituie în fiecare unitate un instrument concret de acţiune în conducerea şi organizarea activităţii productive. În vederea îndeplinirii cu succes a sarcinilor de plan, va trebui ca în toate întreprinderile agricole, în corelare cu sarcinile de producţie şi livrare, să se stabilească măsuri concrete cu privire la folosirea mai bună a fondului funciar, la executarea amenajărilor pentru irigaţii şi exploatarea raţională a acestora, la folosirea tractoarelor şi maşinilor agricole, aplicarea îngrăşămintelor chimice, executarea la timp şi de calitate a tuturor lucrărilor agricole, îngrijirea şi furajarea raţională a animalelor, precum şi altele, care, în ansamblul lor, să ducă la obţinerea de producţii mari cu cheltuieli minime.

Pentru obiectivele de investiţii date în funcţiune, unităţile vor trebui să stabilească măsurile necesare realizării parametrilor proiectaţi, înainte de termenele cuprinse prin studiile tehnico-economice, iar la cele ce urmează a se executa în anul 1970, unităţile agricole beneficiare au sarcina, ca, o dată cu adoptarea planului, să elaboreze toate măsurile corespunzătoare începînd de la pregătirea documentaţiei şi pînă la darea în funcţiune a fiecărui obiectiv.

În contextul măsurilor ce se impun să fie luate pentru realizarea planului, cele referitoare la obţinerea de beneficii maxime şi menţinerea unei corelaţii optime între producţie, venituri şi cheltuieli, trebuie să reprezinte un obiectiv de o deosebită însemnătate.

Pentru cooperativele agricole de producţie, acţiunea de organizare a realizării planului trebuie să fie indisolubil legată de aplicarea măsurilor cu privire la îmbunătăţirea organizării, normării şi retribuirii muncii. Ca urmare, acestea trebuie cuprinse în planurile operative de măsuri ale fiecărei unităţi.

O atenţie deosebită este necesar să se acorde organizării şi funcţionării fermelor agricole cu gestiune economică internă, realizării integrale de către acestea a tuturor indicatorilor de plan. Ca formă organizatorică de gospodărire, ferma agricolă oferă toate posibilităţile şi condiţiile desfăşurării unei activităţi productive eficiente. Va trebui ca aceste condiţii să fie utilizate din plin de către toate cooperativele în care s-au organizat ferme.

Introducerea normelor de muncă îmbunătăţite şi renunţarea la evaluarea muncii prestate de membrii cooperatori în zile-muncă, precum şi aplicarea unor forme variate de retribuire, trebuie să devină în fiecare cooperativă pîrghii eficiente în realizarea planului de producţie şi financiar. Normele de muncă, reprezentînd un prim element important pe care se fundamentează planul cooperativei agricole, trebuie să fie stabilite în strictă corelare cu condiţiile reale existente în fiecare cooperativă. Este important să se facă acest lucru şi pentru a asigura o corelaţie judicioasă între consumul de muncă şi nivelul retribuirii muncii. Se ştie că mărimea retribuirii pe o normă convenţională depinde, pe de o parte, de producţia planificată şi de cheltuielile materiale necesare obţinerii ei, şi pe de altă parte, de consumul de forţă de muncă planificat şi realizat la fiecare cultură, specie şi categorie de animale.

Experienţa de pînă în prezent a dovedit că în multe cooperative agricole, nivelul scăzut al valorii zilei-muncă a fost determinat, atît de producţiile mici obţinute în diferitele ramuri şi sectoare de activitate ale cooperativei, cît şi de consumul exagerat de zile-muncă, mai ales la unele culturi. Stabilirea unor norme de muncă mici — uşor de depăşit la unele lucrări — nu dintre cele mai importante pentru procesul de producţie, precum şi consumul mare de zile-muncă în activităţi auxiliare au diminuat valoarea zilei-muncă, influenţînd negativ participarea la muncă a membrilor cooperatori, îndeosebi la lucrările pricipale, cu repercusiuni hotăritoare pentru sporirea producţiei.

Asemenea fenomene trebuie să fie înlăturate începînd cu anul 1970, realizarea acestui obiectiv depinzînd de însuşi felul în care se elaborează planul de producţie şi financiar şi se stabilesc măsurile ce urmează a fi luate pentru realizarea lui. Stabilirea de norme bine fundamentate, concomitent cu verificarea consumului de forţă de muncă pe fiecare cultură şi cu păstrarea unor corelaţii optime între producţie, venituri şi cheltuieli, reprezintă elemente de o deosebită însemnătate pentru realizarea planului cooperativelor şi fermelor. Din acest punct de vedere, trebuie subliniat faptul că la anumite culturi, gradul de mecanizare din agricultura cooperatistă este asemănător cu cel din sectorul de stat, aşa cum este cazul cerealelor păioase. Cu toate acestea, în timp ce în întreprinderile agricole de stat, la un hectar de grîu se folosesc 3—4 zile-normă, în unele cooperative agricole, la o producţie mai mică la hectar, se folosesc 8—10 sau chiar 12 zile-normă. Ca urmare, nivelul retribuirii este mai scăzut în cooperative, printre altele, tocmai pentru că în total, pe un hectar de grîu, fondul de retribuire a muncii este mai ridicat decît salariile plătite în întreprinderile agricole de stat pentru executarea tuturor lucrărilor.

Consumul de forţă de muncă evidenţiat prin numărul de norme convenţionale pe fiecare cultură şi pe unităţile de produs, trebuie să fie urmărit în permanenţă şi să constituie obiectul unei analize amănunţite în fiecare unitate. Acest indicator, verificat în corelare cu consumul de forţă de muncă din alte unităţi cu condiţii asemănătoare, inclusiv din întreprinderile agricole de stat, permite luarea de măsuri care să ducă la înlăturarea oricăror abateri sau exagerări.

În condiţiile noilor măsuri adoptate pentru îmbunătăţirea activităţii în cooperativele agricole, înfiinţarea secţiilor de mecanizare, are o deosebită însemnătate, prin aceasta creîndu-se o mai strînsă corelare între planul cooperativei şi cel al întreprinderii de mecanizare a agriculturii. Inginerul şef al cooperativei agricole, avînd şi coordonarea secţiei de mecanizare, stabileşte, împreună cu şeful secţiei, volumul de lucrări mecanizate de care cooperativa are nevoie în toate ramurile de producţie şi sectoarele de activitate şi asigură eşalonarea acestora pe perioade, potrivit tehnologiilor ce vor fi aplicate pentru realizarea producţiilor prevăzute. În raport cu volumul de lucrări, se stabileşte programul de dotare cu maşini, deficitul şi excedentul pe perioade, pe baza cărora întreprinderea de mecanizare a agriculturii prevede modul de repartizare a utilajelor pe secţii şi deplasările de maşini între acestea, spre a se asigura atît executarea la timp a lucrărilor, cît şi folosirea raţională a tractoarelor şi maşinilor agricole. Noua formă de colaborare dintre C.A.P. şi I.M.A. oferă condiţii din cele mai favorabile pentru realizarea sarcinilor de sporire a producţiei agricole.

Urmărirea permanentă a felului în care se realizează prevederile planului, reprezintă o necesitate obiectivă, permiţînd ca în funcţie de condiţiile noi ce se creează pe parcursul desfăşurării procesului de producţie să fie adoptate măsuri adecvate, menite să asigure obţinerea de rezultate optime. Potrivit problemelor complexe ce se ridică în activitatea întreprinderilor agricole socialiste, în procesul de urmărire a realizării planului trebuie aleasă metoda cea mai corespunzătoare. În această privinţă se va ţine seama de sectoarele de activitate şi unităţile de producţie la care se organizează urmărirea modului de îndeplinire a sarcinilor, de periodicitatea urmării realizării planului, de sistemul de indicatori pe baza cărora să poată fi trase concluziile necesare asupra rezultatelor obţinute şi a perspectivei îndeplinirii prevederilor planului, precum şi de alte condiţii specifice din unitate.

Urmărirea realizării planului trebuie să înceapă cu ferma de producţie, secţia sau sectoarele de activitate din cadrul fiecărei unităţi, deoarece, activitatea desfăşurată de către acestea este hotăritoare, iar rezultatele pe întreaga întreprindere reprezintă numai o însumare a celor de la subunităţile sale.

Periodicitatea depinde de unitatea la care se referă şi de indicatorii de plan la care trebuie să se urmărească realizarea. Pentru produsele ce se obţin ritmic, precum şi pentru celelalte produse în perioada livrării, urmărirea realizării lor în ferme şi sectoare trebuie să aibă loc zilnic, pe întreaga întreprindere, iar verificarea realizării prevederilor de plan şi a contractelor şi graficelor stabilite prin contracte trebuie să aibă loc semidecadal sau cel puţin decadal. Urmărirea decadală a acestor indicatori trebuie să constituie obiectul analizelor şi la nivel judeţean şi central. Pentru cooperativele agricole, analiza mersului livrărilor în fiecare decadă şi a graficului pe decada următoare trebuie să se facă de organele agricole judeţene cu conducerea cooperativei pe centre de lucru deoarece s-a constatat că verificarea şi analiza pe întregul judeţ, cu toate cooperativele agricole, este greoaie şi nu dă rezultate satisfăcătoare.

Dacă analizele decadale dau posibilitatea de a fi luate măsuri care să asigure realizarea şi livrarea produselor contractate cu statul, ca şi cele de care este nevoie pentru nevoile interne de consum, este necesar ca lunar şi trimestrial să se verifice în fiecare unitate şi rezultatele economice obţinute, să se constate în ce măsură se păstrează o corelaţie corespunzătoare între producţie, venituri şi cheltuieli, cel puţin la nivelul prevăzut prin plan.

Sînt create condiţii ca printr-o muncă susţinută de organizare şi urmărire sistematică a realizării planului, să fie îndeplinite şi chiar depăşite sarcinile puse de partid în faţa agriculturii, ceea ce va spori şi mai mult aportul acestei importante ramuri a producţiei materiale la dezvoltarea de ansamblu a economiei noastre naţionale.

*) Vezi prima parte a articolului în „Viaţa economică", nr. 9/27 februarie 1970.

● I.S.C.E. MAŞINEXPORT a încheiat un nou contract pentru exportul în Iran a 492 vagoane de marfă pentru minereu cu următoarele caracteristici de bază: 4 osii, ecartament 1135 mm, capacitate 55 t, volum 65—70 mc, 20 t sarcina pe osie.

● I.S.C.E. TEHNOFORESTEXPORT — În primele zile ale lunii februarie 1970, a încheiat cu firme din S.U.A., contracte pentru exportul a 100 000 taburete pliante, 20 000 fotolii Grossal, 10 000 scaune curbate. De asemenea, a încheiat contracte pentru exportul în Austria, a 9 900 mp foi de uşi şi 10 000 scaune curbate SWR 1 în Suedia.

● I.S.C.E. CONSERVEXPORT a încheiat la începutul lunii februarie a.c., contracte pentru importul a 150 tone piper negru din India.

● I.S.C.E. METALIMPORT a definitivat contracte pentru importul a 900 t silicomangan 65% Mn de la firme din Belgia.

● I.S.C.E. PRODEXPORT va exporta unor firme din Elveţia 1 000 borcane cremă de faţă Gerovital H-3. De asemenea, a încheiat contracte pentru importul a 100 t malţ de bere şi 580 000 ml maţe naturin, calibru 70 şi 75 din aceeaşi ţară.

● I.S.C.E. INDUSTRIALIMPORT — Printre contractele recente se numără şi cel încheiat cu firma engleză „The Glacier", pentru importul unei instalaţii de turnare continuă a barelor de cupru fără oxigen, pentru Combinatul chimico-metalurgic Baia Mare. Instalaţia are o capacitate de 33 000 t/an. De asemenea, va importa de la firma Degremont-Franţa, o instalaţie de epurare avansată chimico-biologică a apelor reziduale.

TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

● I.S.C.E. ROMAGRICOLA — Pe baza contractelor recent perfectate va exporta 23 000 t vin vărsat în Franţa.

● I.S.C.E. FRUCTEXPORT a încheiat cu firme din Finlanda, Elveţia şi Austria, contracte pentru exportul a 40 t castraveţi de seră.

● I.S.C.E. CHIMIMPORT va exporta în Franţa, cantitatea de 40 t clorură de metilen, iar în Austria cantitatea de 20 t butanol. De asemenea, va livra cu destinaţia Italia — 500 tone minium de plumb, iar cu destinaţia R.F. a Germaniei — 4 000 kg pantotenat de calciu.

● I.S.C.E. ROMANOEXPORT a perfectat noi contracte pe baza cărora va exporta în Japonia şi Elveţia 230 000 ml ţesături de in şi cinepă, iar în Norvegia va livra circa 36 000 ml maiou plasă din bumbac, pentru bărbaţi.

● I.S.C.E. MINERALIMPORT a livrat, pe cale terestră, 42 000 t ciment cu destinaţia R.S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia şi R.P. Ungară. Pe cale maritimă a livrat 25 000 t ciment cu destinaţia Malta şi Argentina. În R.S. Cehoslovacă a mai expediat 620 000 mp impîslitură din fibră de sticlă nebitumată, 140 t tuburi de gresie, 7 500 mp plăci din ceramică glazurată, 1 900 mp placaje marmură, 4 000 mp dale marmură concasată; în R.F. a Germaniei — 85 000 mp impîslitură din fibră de sticlă bitumată; în R.D. Germană — 5 000 mp plăci azbociment; în Malta 2 000 mp plăci de faianţă, iar în R.P. Ungară 1 200 t piatră de gips şi 1 100 t ipsos. De asemenea, a livrat în U.R.S.S., R.S. Cehoslovacă, R.P. Ungară, Italia, Malta şi Cipru cantitatea de 140 mii mp geam tras, iar în R.P. Ungară şi Turcia 90 mii mp geam laminat.

VĂ PREZENTĂM:

INTREPRINDEREA DE STAT PENTRU COMERŢ EXTERIOR „AROCONSTRUCT"

ÎN CADRUL Direcţiei generale construcţii-montaj din Consiliul popular al municipiului București a apărut o nouă întreprindere — AROCONSTRUCT — care are în profilul său de activitate executarea, peste hotare, a unor lucrări de construcţii civile, social-culturale, edilitare, drumuri şi alte genuri de construcţii. Totodată, prin servicii specializate, va elabora studii şi proiecte, acordînd în acelaşi timp asistenţă tehnică şi servicii de consultare.

Pe prim plan se va situa şi importul de utilaje, de materiale şi de instalaţii necesare executării lucrărilor în străinătate, de utilaje şi instalaţii prin compensaţie cu exportul de produse din unităţile economice ale Consiliului popular al municipiului Bucureşti, în cadrul operaţiunilor de cooperare. La toate acestea, se va adăuga exportul de produse ale unităţilor de producţie de materiale de construcţii din D.G.C.M.

În 1968 — de fapt anul de debut al acestei organizaţii de construcţii peste hotare — ea s-a remarcat prin studiul a peste 70 documentaţii de lucrări primite din străinătate, reprezentanţi şi specialişti din D.G.C.M. participind la circa 30 de licitaţii internaţionale în Libia, Irak, Kuweit, R.F.G. etc. Prezenţa constructorilor bucureşteni la aceste licitaţii s-a soldat cu un prim succes, anume acela de a ocupa primul loc la un număr de 12 lucrări, dintre care enumerăm: Universitatea din Bagdad (Irak), complexe sportive la Tripoli şi Benghazi (Libia), lucrări de amenajare în Port Benghazi, drumuri şi canalizări orăşăneşti (Kuweit), complex şcolar Hadamar (R.F.G.) drumuri interurbane (Kuweit), complex de locuinţe în Basrah (Irak) etc.

În acelaşi an au apărut primele impresii despre executarea lucrărilor de către constructorii din Republica Socialistă România. Este vorba de construirea în oraşul Benghazi a unui canal deschis pentru colectarea apelor torenţiale, pe o distanţă de 8 km. Datorită calităţii ireproşabile a lucrării, în toamna anului 1968 oraşul Benghazi a fost salvat de la inundaţii. De altfel, ziarul local „Al Umma" a consemnat în paginile sale eforturile constructorilor români în realizarea canalului, în scopul evitării calamităţilor naturale.

În Libia se execută în prezent numeroase construcţii sociale (şcoli şi clădiri de deservire în oraşul Barce), iar în Benghazi şi Tripoli se află într-o fază de definitivare noi oferte pentru construirea de spitale şi centre administrative ale Institutului Naţional de Asigurări Sociale.

Pe şantierul din Kuweit se execută lucrări de drumuri şi canalizări în trei cvartale ale oraşului şi, în scurt timp, se va deschide un nou şantier pentru construcţia unei autostrăzi cu două sensuri de circulaţie, în lungime de 21 km.

În Republica Federală a Germaniei, „Aroconstruct" a deschis două şantiere pentru construirea unui complex şcolar la Hadamar, în apropiere de Frankfurt pe Main, şi a unui depozit regional cu anexe de deservire la Germering, lîngă München.

În Republica Populară Mongolă, la Ulan-Bator, „Aroconstruct" are un grup de constructori români, care acordă asistenţă tehnică la execuţia circului de stat.

De curînd s-a perfectat un contract pentru proiectarea în Iran a unui baraj. Constructorii români se pregătesc intens pentru executarea acestei lucrări deosebit de importante.

Într-o scurtă convorbire avută cu ing. Gheorghe Dan, directorul întreprinderii, acesta ne-a declarat:

— „Aroconstruct" va cunoaşte în următorii ani o impetuoasă dezvoltare. Întreprinderea noastră beneficiază de un nucleu de cadre tehnice şi de specialitate capabile să activeze cu bune rezultate pe linia cunoaşterii preţurilor şi a conjuncturii pe piaţa mondială. Constructorii care ne reprezintă peste hotare au şi înscris, prin lucrările executate, primele succese care ne dau garanţia că „Aroconstruct" va deveni în cel mai scurt timp o firmă binecunoscută, apreciată de specialişti şi beneficiarii externi".

„Aroconstruct" va exporta în R.S. Cehoslovacă, Anglia, Republica Federală a Germaniei, Izrael, R.D. Germană şi Libia materiale de construcţii, printre care: placaje ceramice pentru faţade, dale pentru pardoseli, cărămidă, mobilier, sticlă metalizată, ceramică, tîmplărie şi obiecte sanitehnice.

Petre GHEORGHIU

„AROCONSTRUCT" EXECUTA PENTRU:

KUWEIT
- lucrări de drumuri şi hidrotehnice
- şosele asfaltate
- canalizări şi alimentări cu apă

REPUBLICA FEDERALA A GERMANIEI
- construcţii inginereşti la Germering
- complex şcolar la Hadamar

R.P. MONGOLA
- circul de stat din Ulan-Bator

LIBIA
- costrucţii inginereşti şi social-culturale
- lucrări hidrotehnice

WADI—GATTARA
- dig
- canal deschis
- baraj

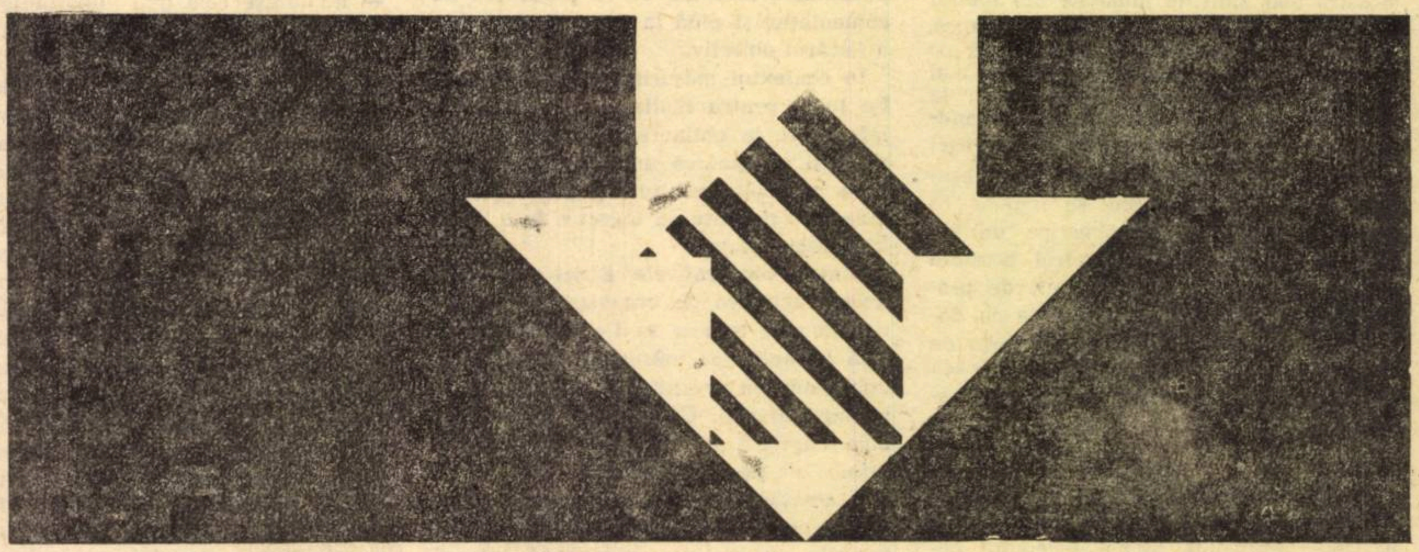

TÎRGUL INTERNAŢIONAL DE LA HANOVRA

CENTRUL DE INFORMARE PENTRU A AFLA „Cum" şi „Ce"

5276 expozanţi, 665 firme reprezentate suplimentar.
Vizitatori specialişti din 111 ţări din lumea întreagă.
Organizaţiile economice româneşti care au participat pînă acum, desigur s-au convins:
Este o vizită profitabilă.

Organizaţiile care n-au participat încă:
Pot participa în 1970!
La Hanovra există ocazia de a analiza toate noutăţile din toate domeniile tehnice, pe un spaţiu restrîns şi într-un interval de timp scurt.

HANOVRA-
Republica Federală a Germaniei
TÎRGUL DE MOSTRE '70
sîmbătă 25.4
duminică 3.5
Piaţa de produse industriale de prestigiu mondial

Sugerăm organizaţiilor economice şi de cercetare din România să folosească prilejul trimiţînd delegaţi specialişti care să viziteze ediţia din acest an a tîrgului.

PUBLICOM

MOMENT DE SEAMĂ PE DRUMUL TRANSFORMĂRII REVOLUŢIONARE A SOCIETĂŢII ROMÂNEŞTI

> **„Instaurarea primului guvern din istoria ţării în care clasa muncitoare are rolul conducător a constituit o mare victorie a luptei revoluţionare din România, asigurind dezvoltarea democratică şi progresistă a societăţii noastre".**
>
> **NICOLAE CEAUŞESCU**

MOMENT CU SEMNIFICAŢII MAJORE în istoria României, instaurarea puterii populare la 6 martie 1945 reprezintă un act de maturitate politică a forţelor revoluţionare din ţara noastră şi exprimă hotărîrea de nestrămutat a poporului de a-şi orîndui viaţa în conformitate cu interesele sale.

Prin actul de la 6 martie 1945, problema puterii în România a fost rezolvată, în esenţă, în favoarea clasei muncitoare şi a aliaţilor săi — participarea la guvern a unor reprezentanţi ai burgheziei şi existenţa monarhiei reprezentînd mai curînd particularităţi în care puterea populară s-a dezvoltat spre o formă a dictaturii proletariatului, decît limite ale acesteia.

Avînd rădăcinile adînc implîntate în istoria milenară a poporului, a luptei sale de veacuri pentru eliberarea socială şi naţională, puterea impusă claselor exploatatoare şi monarhiei acum un sfert de veac a fost o verigă de mare însemnătate în şirul transformărilor economice şi social-politice care au pregătit terenul trecerii la revoluţia socialistă. Noua putere de stat, instaurată la 6 martie 1945 în care clasa muncitoare deţinea rolul conducător, a reprezentat instrumentul principal de care forţele revoluţionare s-au folosit pentru consolidarea şi lărgirea cuceririlor obţinute, pentru refacerea şi dezvoltarea economiei naţionale, pentru apărarea independenţei şi suveranităţii ţării. În acest proces, puterea de stat, în organele căreia a crescut neîncetat ponderea reprezentanţilor clasei muncitoare şi a avangărzii sale marxist-leniniste, s-a maturizat şi dezvoltat, devenind la începutul anului 1948 o putere de tip socialist.

Biruirea greutăţilor economice — piatra de încercare a trăiniciei puterii populare

LA INSTAURAREA puterii populare la 6 martie 1945, act de excepţională însemnătate politică în economia noastră exista o situaţie grea şi complexă. Puterea economică în stat era deţinută şi pe mai departe de clasele exploatatoare, care au folosit din plin aceste poziţii în lupta lor împotriva revoluţiei. Specula şi evaziunea fiscală, sabotajul economic practicate de forţele reacţionare, grefate pe o economie sleită de război şi jaful hitlerist, — cînd nivelul producţiei industriale era numai de 50% iar cel din agricultură reprezenta abia 1/3 din producţia perioadei antebelice, cînd transporturile funcţionau cu o capacitate extrem de redusă — erau numai cîteva dintre problemele de care era confruntată economia.

Împotriva stărilor de lucruri existente, pentru refacerea ţării şi ameliorarea condiţiilor de viaţă ale poporului, puterea populară, a cărei activitate concorda cu cerinţele revoluţiei, a luat încă din primele zile ale existenţei sale o serie de măsuri. Legiferarea reformei agrare la 23 martie 1945, prin care s-a desfiinţat proprietatea moşierească, legislaţia economică din 3—5 mai, privind reglementarea salariilor, înfiinţarea economatelor, stabilirea regimului preţurilor şi a circulaţiei mărfurilor, reprimarea speculei şi a sabotajului economic, începutul activităţii de trecere a industriei de război la producţia de pace, măsurile de asigurare a repartizării judicioase a forţei de muncă şi materiilor prime, au fost paşi premergători trecerii cu toate forţele la acţiunea de refacere a ţării.

Elaborată de C.C. al P.C.R. pe baza studierii situaţiei economice din ţară şi a posibilităţilor de valorificare a resurselor materiale şi umane şi conturată în urma unor ample dezbateri publice, concepţia Partidului Comunist Român privind refacerea şi dezvoltarea economiei naţionale, a fost expusă la Conferinţa Naţională a partidului din 16—21 octombrie 1945.

„La baza acţiunii de refacere şi reconstrucţie a ţării — se preciza în Raportul Comitetului Central — trebuie să stea refacerea şi dezvoltarea industriei grele". Punînd în faţa întregii ţări un program de acţiune imediată pentru refacerea ţării şi stabilind obiectivele de perspectivă ale dezvoltării ei ulterioare, Partidul Comunist Român a chemat clasa muncitoare, ţărănimea, intelectualitatea „tot ce este activ, energic şi competent în ţara noastră" să-şi unească eforturile şi să contribuie la realizarea reconstrucţiei economice şi dezvoltării multilaterale a României.

Aplicat în condiţii vitrege, determinate între altele de seceta consecutivă din anii 1945—1946, de împotrivirea îndîrjită a claselor exploatatoare, programul elaborat de partid şi însuşit şi de către celelalte grupări politice participante la opera de guvernare a prins viaţă mai ales în anii 1946—1947, prin munca eroică, plină de sacrificii a clasei muncitoare şi ţărănimii, forţele principale care au asigurat reconstrucţia ţării, prin sprijinul multilateral acordat acestei acţiuni de intelectualitatea legată de popor. În acest context se impun a fi amintite măsurile cu caracter anticapitalist elaborate şi aplicate de puterea populară începînd din decembrie 1946, etatizarea Băncii Naţionale, crearea oficiilor industriale, controlul economic de stat, reforma bănească etc., măsuri care au cuprins succesiv sfera creditului şi a investiţiilor, îndrumarea şi controlul producţiei, lichidarea capitalului speculativ şi a inflaţiei, îngrădirea exploatării capitaliste în industrie şi agricultură, introducerea controlului economic şi a planurilor de producţie.

Crearea şi dezvoltarea sectorului de stat în industrie, agricultură, în sistemul financiar şi credit, rolul crescînd al statului în dirijarea vieţii economice, în condiţiile cînd puterea economică aparţinea claselor exploatatoare, au reprezentat poziţii însemnate ale forţelor revoluţionare şi sprijin preţios al puterii populare aflate în plin proces de evoluţie şi maturizare, avanposturi ale socialismului.

Dînd viaţă chemărilor Partidului Comunist Român, exprimate sintetic în lozinca „cu faţa la producţie" şi hotărîrilor puterii populare, clasa muncitoare, ţărănimea, masele largi muncitoare, fără deosebire de naţionalitate, au ridicat treptat ţara din ruinele provocate de război şi de jaful hitlerist, au pus baze trainice păşirii mai departe spre o dezvoltare superioară a economiei naţionale. La sfîrşitul anului 1947 pe ansamblul economiei naţionale s-au înregistrat următorii indici faţă de 1938 privind creşterea producţiei: fontă 86%, oţel 79%, industria chimică de bază 100%, ciment 105% hîrtie 94% etc.

Rezultate dintr-o activitate fără preget, plină de sacrificii, din preocuparea constantă a Partidului Comunist Român pentru mărirea producţiei şi productivităţii muncii, pentru stimularea spiritului creator al maselor, desfăşurată în condiţiile unei lupte înverşunate cu reacţiunea şi sprijinitorii săi externi, succesele economice din aceşti ani au reprezentat o contribuţie de preţ la consolidarea puterii instaurate la 6 martie 1945. Ele au reliefat calităţile deosebite, politice şi morale, înalta ţinută patriotică a maselor de oameni ai muncii, hotărîrea lor de a nu precupeţi eforturile pentru dezvoltarea multilaterală a patriei, încrederea lor în justeţea politicii partidului comunist.

Consolidarea puterii populare

PUTEREA POPULARĂ instaurată la 6 martie 1945 ca urmare a luptei revoluţionare a cunoscut în perioada următoare un continuu proces de consolidare şi dezvoltare, caracterizat prin întărirea rolului de conducător al clasei muncitoare şi al partidului său revoluţionar în toate domeniile de activitate, în limitarea treptată, pînă la excludere, a influenţei reprezentanţilor burgheziei şi monarhiei.

Continuarea procesului de democratizare a vieţii publice şi cerinţele impuse de problemele refacerii ţării, ale creşterii rolului statului în dirijarea şi controlul vieţii economice au impus crearea a numeroase instituţii centrale, organe noi de evidenţă şi control.

Alături de funcţia constructivă, economică şi culturală, noua putere a exercitat în acelaşi timp şi funcţia de reprimare a elementelor contrarevoluţionare. Au fost judecaţi şi condamnaţi criminalii de război şi acei vinovaţi de dezastrul ţării, au fost reprimate încercările elementelor fasciste de a se organiza pe baze clandestine şi de a complota împotriva regimului democrat, pedepsite cu severitate specula şi sabotajul economic.

În acţiunea de consolidare a puterii populare, un moment de mare însemnătate îl constituie alegerile generale din noiembrie 1946 şi crearea noului parlament democrat, care au reprezentat în acelaşi timp şi o îndîrjită bătălie politică împotriva reacţiunii. Înfrînte de luptele populare din perioada premergătoare instaurării puterii de la 6 martie 1945, partidele politice de opoziţie, monarhia, îşi puneau mari speranţe în bătălia electorală ca un ultim prilej pentru recucerirea poziţiilor pierdute. Existenţa monarhiei, o anumită influenţă în populaţie, îndeosebi în păturile avute, experienţa îndelungată în acest fel de luptă politică ca şi sprijinul declarat al puterilor occidentale, făceau ca partidele „istorice" să spere într-o victorie uşoară în aceste alegeri. Dar speranţele lor au fost înşelate, planurile lor au fost dejucate de activitatea forţelor revoluţionare conduse de P.C.R.

Aflîndu-se în permanenţă pe linia intereselor reale şi fundamentale ale poporului, grupările democrate componente ale coaliţiei guvernamentale s-au manifestat în bătălia alegerilor activ şi în continuă ofensivă, cîştigîndu-le cu o majoritate zdrobitoare.

Constituirea noului organ legislativ, în care coaliţia guvernamentală deţinea 378 de mandate din totalul de 414, şi activitatea acestuia în condiţiile unei puteri executive în care ponderea şi rolul clasei muncitoare se aflau în continuă creştere, a determinat în mod nemijlocit limitarea prerogativelor regale şi implicit a monarhiei în viaţa de stat.

După alegeri, în viaţa politică a României au loc rapide deplasări şi delimitări de forţe. În vara anului 1947, partidele politice de opoziţie şi-au încetat activitatea, Partidul naţional ţărănist fiind interzis ca urmare a acţiunilor cu caracter complotist ale conducerii sale, iar Partidul naţional liberal dispărînd în urma înfrîngerii suferite în alegeri. La 6 noiembrie 1947 au fost îndepărtaţi din guvern şi ultimii reprezentanţi ai burgheziei, iar ulterior, la 30 decembrie, a fost abolită monarhia şi proclamată Republica.

Evoluţia evenimentelor din perioada dată a influenţat în măsură însemnată şi asupra schimbărilor survenite în compoziţia guvernului. Dacă la 6 martie 1945 clasa muncitoare şi aliaţii săi deţineau 13 ministere din cele 16 existente, P.C.R. şi P.S.D. revenindu-le 7, în decembrie 1947, cele două partide muncitoreşti aveau conducerea în 12 ministere din cele 17, restul fiind încredinţate unor personalităţi politice şi ştiinţifice democrate, care împărtăşeau politica partidului comunist şi recunoşteau rolul său conducător. Astfel în mai puţin de trei ani, puterea populară instaurată la 6 martie 1945, a asigurat înfăptuirea transformărilor revoluţionare care au pregătit condiţiile de trecere la revoluţia socialistă, transformîndu-se şi ea şi în acelaşi timp şi în acelaşi sens.

Izolarea şi zdrobirea succesivă a forţelor reacţionare, întărirea rolului de hegemon al proletariatului în revoluţie, dezvoltarea alianţei muncitoreşti-ţărăneşti au contribuit în mod substanţial ca trecerea la o nouă formă de stat în decembrie 1947, şi ulterior la făurirea orînduirii socialiste, să aibă loc fără o nouă explozie, saltul calitativ producîndu-se în cadrul unui proces revoluţionar unic.

Politica justă promovată de Partidul Comunist Român, modul creator în care el a reuşit să soluţioneze problemele fundamentale, de care depindea programul social al României, au reprezentat chezăşia succeselor obţinute. În acelaşi timp, ca urmare a creşterii încrederii şi stimei de care se bucură partidul în rîndul maselor, a identităţii dintre interesele poporului şi politica partidului, acesta şi-a cucerit locul de forţă politică conducătoare a întregii naţiuni.

ÎN CEI 25 de ani care au trecut de la 6 martie 1945, lupta revoluţionară a maselor, ca şi ampla activitate constructivă desfăşurată de poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, îşi găsesc întruchipare în realităţile României socialiste, pe al cărei pămînt ideile marxism-leninismului aplicate în mod creator la condiţiile social-economice concrete ale ţării, au dat roade bogate. În condiţiile socialismului s-au înfăptuit pentru prima oară de-a lungul istoriei noastre principiile suveranităţii poporului în stat. Întreaga putere în patria noastră aparţine poporului şi se exercită prin reprezentanţi aleşi din rîndul tuturor categoriilor sociale; toţi cetăţenii — fără deosebire de sex, naţionalitate, profesie şi stare socială — participă nemijlocit la elaborarea şi înfăptuirea politicii statului. În lărgirea continuă a democraţiei socialiste îşi găsesc împlinirea idealurile de libertate, egalitate şi echitate socială pentru care au militat neabătut clasa muncitoare, cei mai buni fii ai ţării, minţile cele mai luminate ale acestui popor.

Sărbătorind un sfert de veac de la instaurarea primului guvern din istoria României, în care clasa muncitoare deţinea rolul conducător, oamenii muncii din patria noastră desfăşoară eforturi pline de însufleţire şi abnegaţie pentru înfăptuirea programului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate, elaborat de Congresul al X-lea al P.C.R., pentru a spori necontenit potenţialul economic şi patrimoniul spiritual al României, contribuţia ei la victoria cauzei socialismului, păcii şi progresului în lume.

Gheorghe ŢUŢUI

ECONOMIA ÎN PROCESUL REVOLUȚIEI POPULARE

Prof. dr. Ervin HUTIRA

CELE DOUĂ DECENII ȘI JUMĂTATE care au trecut de la eliberarea României de sub jugul fascist, se înscriu în istoria societății românești ca o perioadă de profunde transformări economice și social-politice în care socialismul a triumfat, realizîndu-se idealurile de libertate națională și socială, de bunăstare materială și spirituală a poporului.

Astăzi, România socialistă oferă imaginea unei țări cu o economie dinamică, în plin proces de creștere și modernizare, în care industria are valența de ramură conducătoare, iar agricultura evoluează cu hotărîre în direcția intensificării producției, a valorificării cît mai depline a rezervelor mari de care dispune. Relațiile socialiste de producție s-au consolidat în întreaga economie, care se prezintă ca o economie socialistă unitară. Pe baza trainică a progreselor realizate în sporirea producției materiale, s-au îmbunătățit neîncetat condițiile de viață, materială și spirituală ale tuturor categoriilor populației. S-a dezvoltat conștiința socialistă, a crescut rolul opiniei sociale; fiecare cetățean are condiții din ce în ce mai bune pentru dezvoltarea multilaterală a personalității sale. Orînduirea socialistă și-a dovedit pe deplin trăinicia și vitalitatea.

Pentru înțelegerea evoluției acestui proces este necesar să fie evocate, acum la a 25-a aniversare a instaurării primului guvern democrat, principalele momente istorice ale luptei revoluționare a clasei muncitoare, a țărănimii, a maselor populare sub conducerea P.C.R. în vederea creării premiselor trecerii la făurirea noii orînduiri.

PROCESUL REVOLUȚIONAR declanșat prin insurecția armată din august 1944 desfășurîndu-se ca un proces neîntrerupt a dus la instaurarea, **la 6 martie 1945,** a guvernului de largă concentrare democratică, condus de dr. Petru Groza. **Primul guvern din istoria țării în care clasa muncitoare avea rolul conducător, a constituit o mare victorie a luptei revoluționare din țara noastră, asigurînd dezvoltarea democratică și progresistă a societății românești.**

Puterea populară statornicită definitiv la 6 Martie 1945 nu a apărut deodată, prin simplul act al instaurării noului guvern. Ea s-a născut și format în mod treptat, în procesul unei lupte neîntrerupte pentru transformări revoluționare dusă de întregul popor, într-un proces revoluționar în care masele muncitoare, conduse de P.C.R., au cucerit succesiv, poziție după poziție. Dialectica acestui proces a fost în condițiile țării noastre deosebit de complexă.

În procesul luptei pentru transformări democratice, în țara noastră au apărut, încă în perioada 23 August 1944 — 6 Martie 1945, elemente, embrioni ai noii puteri democrat-populare: alianța muncitorească-țărănească, Frontul național-democrat, comitetele sindicale de întreprindere, masele muncitoare stăpîne pe stradă, în uzine și fabrici, comitetele țărănești.

Puterea democrat-populară s-a născut în țara noastră sprijinindu-se direct pe cuceriri revoluționare, pe inițiativa directă de jos a maselor populare care, conduse de partid, înfăptuiau cu de la sine putere transformări în care erau vital interesate. **Ea este produsul luptei maselor populare pentru progres social, este opera nemijlocită a luptei poporului.**

Conținutul de clasă al puterii în prima etapă a revoluției populare l-a constituit dictatura revoluționar-democratică a proletariatului și țărănimii, în care rolul conducător l-a avut clasa muncitoare în frunte cu P.C.R.

Instaurarea puterii democrat-populare la 6 Martie 1945 a rezolvat problema fundamentală a revoluției în limitele etapei și condițiilor concret-istorice date. Instaurarea regimului democrat-popular a însemnat: a) schimbarea conținutului puterii, aceasta devenind o dictatură revoluționar-democratică a muncitorilor și țăranilor muncitori, o treaptă de trecere în lupta pentru dictatura proletariatului; b) ridicarea pe o treaptă superioară a rolului conducător al clasei muncitoare, aceasta căpătînd posibilitatea să folosească puterea de stat în interesul desfășurării revoluției (prezența în guvernul instaurat la 6 Martie a grupării ce reprezenta o parte a burgheziei liberale și existența monarhiei, nu a schimbat caracterul puterii populare); c) înfăptuirea pasului hotărîtor, pe drumul desprinderii țării din sistemul imperialist.

Existența rămășițelor feudale în economia națională și în viața de stat a vechii Românii a făcut ca revoluția populară înainte de a trece la rezolvarea sarcinilor socialiste, să parcurgă, în mod necesar, o treaptă premergătoare care, prin conținutul, sarcinile și forțele sale motrice, a însemnat **desăvîrșirea revoluției burghezo-democratice.** Lupta pentru înfăptuirea acestei sarcini s-a împletit organic cu lupta împotriva fascismului și imperialismului. Sarcinile ce se impuneau a fi rezolvate în această etapă a revoluției, sarcini ce decurgeau din condițiile obiective interne și internaționale, au imprimat revoluției populare în prima sa etapă **un caracter agrar, antifeudal și antiimperialist.** Caracterul antifascist al revoluției populare se exprimă și prin participarea armatei române la lupta pentru zdrobirea Germaniei fasciste pînă la obținerea victoriei finale. Înfăptuirea acestor sarcini general-democratice constituia o condiție obiectiv-necesară pentru trecerea la rezolvarea sarcinilor revoluției socialiste.

Acționînd în mod conștient în direcția modificării raportului de forțe pe plan intern, folosind cu curaj posibilitățile create de evoluția raportului de forțe, evitînd, totodată, forțarea desfășurării evenimentelor și sărirea peste etape, înaintînd pas cu pas, P.C.R. a reușit să imprime, în ciuda manevrelor reacțiunii interne și externe de a dezlănțui un război civil, o desfășurare relativ pașnică procesului revoluționar. Folosind toate posibilitățile pentru a asigura înfăptuirea pe cale pașnică a transformărilor revoluționare, partidul a creat în același timp și forțe înarmate care erau în stare să răspundă și să zădărnicească orice acțiune violentă a reacțiunii interne (grupate în jurul partidelor burghezo-moșierești și a monarhiei) sprijinită de forțele imperialiste.

PROBLEMA DELIMITĂRII etapelor parcurse în procesul edificării societății socialiste în țara noastră, a stabilirii trăsăturilor caracteristice fiecărei etape reprezintă, evident, o sarcină științifică complexă, cu atît mai mult cu cît ea vizează nu numai știința economică în sensul ei larg, ci ansamblul științelor sociale.

Cîteva considerațiuni metodologice. Socotim că este de mare importanță aplicarea tezei după care periodizarea istoriei în ansamblu nu trebuie în mod necesar să conducă la o periodizare identică și a diverselor laturi și procese ale vieții sociale cu toate că punctele nodale ale acestora din urmă reprezintă coordonate esențiale ale evoluției istorice a societății în ansamblul ei. E cunoscut că procesul revoluționar în țara noastră cunoaște în esență trei etape principale: a) înfăptuirea premiselor politice și social-economice ale trecerii la revoluția socialistă; b) crearea bazelor societății socialiste și c) făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Diversele laturi ale vieții sociale — economia, cultura, politica, ideologia, raporturile sociale etc. — reprezintă desigur **părți integrante ale procesului revoluționar unitar,** trăsăturile evoluției lor înscriindu-se ca atribute esențiale ale dinamicii pe care o cunoaște dezvoltarea societății în ansamblu.

Evidențiind unitatea procesului revoluționar nu putem face însă abstracție de faptul că în cadrul acestei unități fiecare latură a vieții sociale se caracterizează totodată printr-o anumită independență relativă, prezintă un anumit specific, vizează procese și fenomene diferite care cunosc metamorfoze diferite și legități diferite. De aceea, sarcina etapizării evoluției fiecăreia din aceste laturi nu se poate în nici un caz rezuma la enunțarea etapelor generale parcurse în societate în ansamblu.

Avînd în vedere aceste considerente, sîntem de părere că periodizarea evoluției economiei românești (pe calea socialistă) trebuie tratată de sine stătător, pornindu-se atît de la cadrul concret istoric general, cît și de la resorturile intime ale economiei ca atare.

Pentru a determina în mod științific criteriile de periodizare ale dezvoltării economiei socialiste — caracterizată printr-un dinamism deosebit — se cere, credem, a delimita, a preciza sfera de cuprindere a categoriei, a noțiunii de economie. Fără a intra în numeroasele aspecte dezbătute pe plan internațional privind definirea acestei categorii, considerăm necesar să subliniem următoarea concluzie: dacă interpretarea **limitativă** care reduce economia la relațiile de producție, de altfel larg răspîndită în literatura marxistă, neglijează sau chiar ignorează unele elemente esențiale ale vieții economice (organizarea și conducerea procesului de producție, rolul economic al statului — care devine un agent nemijlocit al vieții economice etc.), interpretarea prea largă reduce posibilitatea determinabilității calitative a economiei și, în planul care ne interesează aci, face imposibilă stabilirea acelor resorturi intime în funcție de care urmează să stabilim etapizarea.

După părerea noastră, evitînd ambele extreme în noțiunea de economie pot fi incluse: a) forțele de producție (avînd în vedere volumul capacităților, nivelul de dezvoltare tehnică și tehnologică și răspîndirea teritorială comparativ cu un stadiu anterior, cu realizările altor economii naționale, precum și cu tendințele ce se conturează pe plan mondial); b) structura pe ramuri a producției materiale și gradul ei de diversificare; c) structura proprietății și ansamblul relațiilor de producție; d) organizarea și conducerea producției (inclusiv ansamblul pîrghiilor economice folosite de către stat pe scară națională în concordanță cu cerințele legilor economice); e) cercetarea tehnico-științifică și pregătirea forței de muncă; f) participarea la circuitul economic internațional; g) stadiul eficienței activității economice și gradul de satisfacere, de acoperire a nevoilor populației exprimat in nivelul de trai.

În raport de conținutul și trăsăturile calitative pe care le prezintă aceste componente esențiale ale economiei, ca domeniu distinct al vieții sociale, se desprind, după părerea noastră, trei etape principale în procesul de construire a economiei socialiste în țara noastră: a) refacerea economică la nivelul potențialului antebelic; b) statornicirea, formarea economiei socialiste unitare; c) făurirea economiei socialiste multilateral dezvoltate.

CONFIGURAȚIA ȘI STAREA ECONOMIEI preluată de puterea populară de la vechiul regim se caracteriza prin: un nivel scăzut al forțelor de producție și o repartizare neechitabilă a acestora pe teritoriul țării, o structură a producției materiale caracterizată printr-o industrie slab dezvoltată, utilată în mare măsură cu mijloace învechite și o agricultură rudimentară în care se mențineau puternice rămășițe feudale. Ponderea industriei în produsul social și în venitul național era redusă. Partea covîrșitoare a populației active era ocupată în agricultură. În structura industriei ramurile hotărîtoare — construcția de mașini, producția de energie electrică, chimia — dețineau o pondere foarte mică. Cea mai mare parte a mașinilor și utilajelor erau importate, ceea ce punea țara în stare de dependență economică față de țările exportatoare. Drept consecință și totodată ilustrare a nivelului scăzut de dezvoltare a economiei pentru majoritatea populației țării standardul de viață era scăzut.

La aceasta s-au adăugat consecințele grele ale războiului ca urmare a distrugerii unor însemnate capacități de producție și jefuirea resurselor naturale și avuției poporului de către Germania nazistă. Toate acestea au condus la dereglarea mecanismului economic; principalii indici ne demonstrează că față de nivelul antebelic, potențialul economic al țării era înjumătățit.

Obiectivul strategic în prima etapă a revoluției populare l-a constituit **desăvîrșirea revoluției burghezo-democratice și crearea premiselor pentru trecerea la înfăptuirea revoluției socialiste.** Esențialul în acest proces îl reprezentau lichidarea rămășițelor feudale din agricultură și desființarea moșierimii de clasă. Pentru realizarea acestui obiectiv, partidul nostru, ținînd seama de tradițiile proprietății private asupra pămîntului, de istoricul luptei țărănimii muncitoare pentru pămînt, de necesitatea închegării alianței muncitorești-țărănești, precum și de o serie de alți factori a trasat linia înfăptuirii reformei agrare **pe calea exproprierii moșierilor și împroprietăririi țăranilor,** cale eficace și revoluționară care s-a dovedit a fi cea mai corespunzătoare pentru țara noastră.

Înfăptuirea reformei agrare s-a caracterizat printr-o serie de trăsături: începerea și înfăptuirea ei în cea mai mare parte încă înainte de legiferare, prin lupta revoluționară a țărănimii în frunte cu clasa muncitoare și cu sprijinul acesteia; organizarea ei nemijlocită de către P.C.R.; împroprietărirea liberă de orice obligații a țăranilor fără pămînt sau cu pămînt puțin; exproprierea pămînturilor moșierești fără despăgubire, confiscarea, o dată cu pămîntul moșierilor și a inventarului agricol; trecerea în proprietatea statului a unei părți din pămîntul expropriat, care a servit ulterior la înființarea fermelor model; aplicarea de către partid în procesul reformei agrare a politicii de neutralizare a chiaburimii, care a contribuit la slăbirea forțelor reacțiunii ce se împotriveau înfăptuirii reformei agrare.

Reforma agrară din 1945 a avut consecințe dintre cele mai importante de ordin economic, politic și social pentru întreaga dezvoltare ulterioară a României.

DUPĂ INSTAURAREA regimului democrat-popular, cînd reacțiunea pierduse bătălia pe plan politic, domeniul principal al luptei de clasă a devenit cel economic. Forțele reacționare grupate în jurul monarhiei, sprijinite de cercurile imperialiste, urmărea să adîncească ruina economică provocată de jaful hitlerist și de război. Ele foloseau pozițiile economice pe care le dețineau ca armă principală în lupta împotriva forțelor democratice, încercau, prin speculă, sabotaj, evaziune fiscală, adîncirea inflației, să dezorganizeze viața economică a țării, să înfometeze poporul și astfel să-l ridice împotriva regimului democrat-popular. Tocmai de aceea, **refacerea și dezvoltarea economiei naționale a constituit o verigă principală în lupta pentru consolidarea cuceririlor revoluționare ale oamenilor muncii.** În aceste condiții sarcina refacerii economice a devenit sarcina centrală care a polarizat activitatea și interesele claselor sociale, confruntările programatice ale partidelor politice.

Realizarea sarcinilor refacerii și dezvoltării economice a țării și-a găsit expresia în **programul elaborat de Conferința Națională a P.C.R. din 1945** și în măsurile luate ulterior de partid, îndeosebi în propunerile din iunie 1947. În cadrul acțiunii de refacere și dezvoltare a întregii economii naționale veriga principală a constituit-o refacerea și dezvoltarea industriei, în primul rînd a industriei grele. În felul acesta partidul nostru a răspuns atît cerințelor arzătoare ale refacerii și reconstrucției economice, cît și necesităților dezvoltării în perspectivă a țării noastre. Desigur că avînd loc în condițiile în care puterea politică era deținută de clasa muncitoare, aliată cu țărănimea muncitoare, iar puterea economică continua să se afle în mîinile burgheziei, procesul refacerii economiei naționale s-a desfășurat într-o situație deosebit de complexă, în focul unei ascuțite lupte de clasă.

În fruntea marii bătălii pentru refacere și dezvoltare a stat clasa muncitoare. Ducînd greul muncii de refacere și dezvoltare a economiei naționale și înfrîngînd greutățile și sabotajul burgheziei, clasa muncitoare a desfășurat o muncă plină de abnegație pentru creșterea producției și productivității muncii. Încă în aceste condiții, ca expresie a germenilor noii atitudini față de muncă, apar întrecerile patriotice, munca voluntară, de interes obștesc. Ca urmare, economia a fost treptat redresată, a sporit producția, au avut loc o serie de îmbunătățiri în situația oamenilor muncii.

Conducerea de către clasa muncitoare, în frunte cu P.C.R., a revoluției populare, a făcut posibilă aplicarea, încă în prima ei etapă, a unor **măsuri cu caracter anticapitalist de ordin politic și economic,** care deveniseră o necesitate arzătoare pentru dezvoltarea revoluției populare. Cea mai mare importanță a avut-o în acest sens instaurarea regimului democrat-popular, ca urmare a căreia, au fost lichidate pozițiile politice dominante ale burgheziei, curățirea și transformarea vechiului aparat de stat, înlocuirea elementelor burgheze reacționare din cadrul lui cu reprezentanți ai maselor. Un pronunțat caracter anticapitalist au avut, de asemenea, legile adoptate de parlamentul democratic pentru limitarea posibilităților de exploatare ale burgheziei, pentru întărirea și extinderea controlului de stat asupra producției, repartiției și circulației.

Totodată, în prima etapă a revoluției populare au fost aplicate o serie de măsuri cu caracter anticapitalist și în domeniul economic. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea la sesiunea jubiliară a Marii Adunări Naționale, consacrată celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei de sub jugul fascist, o dată cu rezolvarea problemelor desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice, au fost luate măsuri ca etatizarea Băncii Naționale, organizarea oficiilor industriale, înfăptuirea reformei monetare și dezvoltarea controlului muncitoresc asupra întreprinderilor, care au întărit rolul economic al statului democrat-popular, au îngrădit exploatarea capitalistă.

Aplicarea acestor măsuri a generat o serie de efecte politice și social-economice, a avut o însemnătate hotărîtoare pentru refacerea și dezvoltarea economiei naționale și pentru trecerea la înfăptuirea sarcinilor revoluției socialiste.

PRIN ÎNFĂPTUIREA programului P.C.R. de refacere și dezvoltare economică **în structura economiei țării a survenit o serie de schimbări calitative.** Alături de sectorul capitalismului privat și mica producție de mărfuri care erau predominante, au apărut și au coexistat sectorul capitalismului de stat și elemente ale proprietății muncitorești țărănești pe care am putea să le numim socialiste.

Elementele socialiste în economia țării au fost reprezentate de mijloacele de producție proprietate a statului democrat-popular. Mijloacele de producție, aflate în proprietatea statului burghezo-moșieresc, au devenit prin instaurarea regimului democrat-popular, proprietate a statului muncitoresc-țărănesc. La acestea s-au adăugat bunurile trecute în proprietatea statului prin legea pentru reforma agrară. Trecînd în proprietatea statului democrat-popular aceste mijloace de producție au încetat de a mai fi capital, instrumente în mîna burgheziei pentru exploatarea celor ce muncesc și obținerea de profituri maxime, ele devenind instrument în mîna poporului pentru construirea unei vieți noi. La sfîrșitul primei etape a revoluției populare, sectorul de stat cuprindea 20% din industria siderurgică, 30% din industria metalurgică, transporturile pe calea ferată și un număr de ferme de stat în agricultură, Banca națională care fusese etatizată. El a reprezentat germenele viitorului sector socialist al economiei format prin naționalizarea socialistă. Relațiile de producție din acest sector erau relații de trecere spre relațiile de producție socialiste. Conținutul lor era determinat de caracterul puterii de stat în această etapă.

Capitalismul de stat a fost reprezentat de întreprinderile mixte la care participau capitalul privat și statul democrat-popular, precum și prin oficiile industriale, constituite pe principalele ramuri de producție. Ele au dat statului posibilitatea să îndrume distribuirea materiilor prime, să reglementeze prețurile de desfacere, să controleze circulația mărfurilor, să asigure orientarea creditelor în primul rînd spre ramurile de producție care interesau refacerea țării, așa cum a preconizat Conferința Națională a P.C.R. din 1945.

Capitalismul de stat în țara noastră a fost caracterizat de o serie de trăsături specifice. El a apărut și a existat în condițiile dictaturii revoluționar-democratice a proletariatului și a țărănimii, manifestîndu-se îndeosebi prin rolul său de control și evidență. Capitalismul de stat în România a cuprins majoritatea ramurilor industriei, statul controlînd producția și desfacerea produselor respective. El a jucat un rol important în accelerarea refacerii economiei naționale și în pregătirea condițiilor favorabile pentru naționalizarea socialistă a principalelor mijloace de producție din industrie, din transporturi, a băncilor.

În procesul de refacere a economiei naționale au avut loc însemnate schimbări și în **dezvoltarea micii producții de mărfuri.** În urma reformei agrare un mare număr de țărani lipsiți de pămînt și cu pămînt puțin au primit pămînt confiscat de la moșieri. Prin aceasta au crescut rîndurile micilor producători în agricultură. În același timp statul democrat-popular a luat o serie de măsuri pentru a apăra pe țăranii muncitori împotriva elementelor capitaliste. Datorită condițiilor noi, a fost limitat procesul de ruinare și pauperizare în masă a micilor producători, căruia îi fuseseră supuși micii producători în condițiile capitalismului. Aceasta nu a anulat bineînțeles tendința generării de elemente capitaliste din rîndurile micilor producători de la orașe și sate.

Schimbările intervenite în economia națională s-au reflectat și asupra **pozițiilor capitalismului privat.** Deși predominant în economia națională, capitalismul privat nu mai avea o sferă atotcuprinzătoare; pozițiile lui au fost subminate prin apariția elementelor socialiste și a capitalismului de stat, îndeosebi prin exercitarea largă a controlului muncitoresc.

În această perioadă cu toate că sectorul particular este încă predominant în economie, datorită pozițiilor politice deținute de proletariat și de aliații săi și datorită măsurilor de dirijare, control și limitare a beneficiilor, **capitalismul este îngrădit** de limitele fixate de stat. Cu alte cuvinte a avut loc o anumită îngrădire, limitare a însăși proprietății privat-capitaliste asupra mijloacelor de producție. Proprietarul capitalist nu a mai dispus în mod liber și nelimitat de capitalul său, nu a mai putut face ce vrea, în mod nestingherit cu mijloacele de producție și forța de muncă cumpărată de el deși acesta continua să încaseze un profit al cărui izvor îl reprezenta munca neplătită a muncitorilor salariați.

Exercitarea controlului muncitoresc a presupus intervenția directă a muncitorilor în organizarea procesului de producție conform intereselor puterii democrat-populare, avînd totodată drept rezultat și o oarecare limitare a gradului de exploatare capitalistă; aceasta s-a realizat atît prin prevederile contractelor colective încheiate între sindicat și conducerea întreprinderii, precum și printr-o serie de măsuri ale statului democrat-popular între care menționăm deciziile cu privire la salarizarea din industrie. La cererea C.G.M., pe baza unor decizii ale Ministerului Economiei Naționale, începînd de la 1 aprilie 1947 s-a reglementat salarizarea muncitorilor și funcționarilor din întreprinderile particulare de toate categoriile. S-au stabilit 4 categorii și 12 clase de salarizare, ceea ce a permis fixarea salariilor după funcții meserii și ocupații, pe clase de salarizare și ramuri de industrie. Aceste decizii, în afară de fixarea anumitor limite minime de salarii, urmăreau, printr-o serie de prevederi favorabile muncitorilor, îngrădirea gradului de exploatare capitalistă.

În urma creării oficiilor industriale, care au marcat desființarea formelor de monopol în țara noastră, în urma reformei monetare și a lichidării „pieței negre", au dispărut condițiile economice care asigurau obținerea unor profituri maxime. Ca urmare, legea economică a plusvalorii a încetat să ia forma profitului înalt de monopol. În acest fel sfera de acțiune și intensitatea legii economice a plusvalorii s-a micșorat tot mai mult.

Toate aceste transformări au dus la întărirea continuă a regimului democrat-popular. Aceasta și-a găsit expresia în primul rînd în creșterea rolului clasei muncitoare, în frunte cu partidul său marxist-leninist, în cadrul puterii de stat și în viața economică a țării. Prin intermediul Ministerului Industriei și Comerțului, al Comisiei de redresare economică și de stabilizare monetară, precum și prin toate celelalte măsuri adoptate de puterea de stat din inițiativa partidului, Partidul Comunist Român orienta dezvoltarea economiei naționale în interesul maselor, al revoluției populare. Sub conducerea organizațiilor de partid, masele muncitoare desfășurau o luptă plină de abnegație pentru învingerea greutăților, pentru realizarea programului partidului de îmbunătățire a situației economice a țării. În această luptă s-au format numeroase cadre din rîndurile muncitorilor în vederea trecerii la conducerea muncitorească a economiei.

CU TOATE SUCCESELE obținute în refacerea și dezvoltarea economiei naționale, caracteristic pentru prima etapă a revoluției populare este faptul că **țara noastră a evoluat pe drumul democrației populare mai repede în domeniul politic, decît în domeniul economic.** Instaurarea puterii democrat-populare la 6 Martie 1945, zdrobirea politică și organizatorică a partidelor burghezo-moșierești în alegerile generale din 1946 și înlăturarea lor de pe arena vieții politice, eliminarea din guvern a ultimilor reprezentanți ai burgheziei în 1947, abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române la 30 Decembrie 1947, ilustrează grăitor procesul continuu, evoluția rapidă pe calea democrației populare în domeniul politic, evoluție întregită și desăvîrșită prin preluarea întregii puteri politice de către clasa muncitoare și crearea statului socialist.

Avînd în față țelul nobil al eliberării oamenilor muncii de exploatare, în concepția partidului nostru, **rezolvarea sarcinilor desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice a avut ca obiectiv principal pregătirea condițiilor social-economice pentru trecerea la socialism.** Ca urmare, **cele două etape ale revoluției populare s-au împletit între ele, constituind un proces revoluționar unic și neîntrerupt.**

În realizarea cu succes a sarcinilor revoluției populare din această etapă și mai ales în refacerea și dezvoltarea economiei naționale, o influență pozitivă au avut-o condițiile internaționale, **stabilirea de relații de prietenie și colaborare strînsă cu Uniunea Sovietică, cu celelalte țări în care se instaurau regimuri de democrație populară.** Acordurile comerciale și de colaborare economică, tratatele și convențiile economice încheiate cu aceste țări, au permis obținerea unor cantități însemnate de materii prime și mașini necesare refacerii și dezvoltării economiei naționale.

În aceste condiții favorabile, factorul hotărîtor care a determinat desfășurarea procesului revoluționar în țara noastră, au fost forțele interne.

MODUL CREATOR, profund realist și științific în care a rezolvat Partidul Comunist Român sarcinile revoluției populare în etapa desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice, avînd permanent în față perspectiva trecerii la revoluția socialistă, demonstrează forța partidului nostru, fidealitatea sa față de învățătura marxist-leninistă, capacitatea sa de a desprinde învățăminte din propria sa experiență și de experiența mișcării comuniste internaționale, priceperea de a întări permanent legăturile sale cu masele, înțelepciunea cu care a stabilit obiectivele luptei tactice, formele și metodele folosite în multiplele domenii și situații ale complexei activități revoluționare desfășurate. Rezolvarea cu deplin succes a sarcinilor revoluției populare în prima sa etapă a asigurat înaintarea rapidă și neîntreruptă a revoluției în etapa următoare — etapa revoluției și construcției socialiste. Experiența acumulată de partidul nostru în lupta pentru rezolvarea sarcinilor politice și social-economice ale desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice în condițiile concret istorice date, reprezintă o contribuție la îmbogățirea experienței colective a mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

Experiența partidului nostru a confirmat încă o dată că rolul conducător al clasei muncitoare în frunte cu partidul său marxist-leninist, alianța clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare și ceilalți oameni ai muncii, instaurarea într-o formă sau alta a orînduirii de stat socialiste, reprezintă legități generale ale victoriei revoluției socialiste, care se realizează în condițiuni optime, atunci cînd se ține seama de condițiile concrete, de particularitățile fiecărei țări în parte.

În fața partidului și poporului nostru s-a ridicat sarcina nouă de a păstra, consolida și dezvolta revoluția populară, înainte de toate prin crearea unei baze economice corespunzătoare, a unei baze socialiste. În acest fel, transformările revoluționare au continuat pe un plan superior, prin trecerea la o etapă nouă, la făurirea economiei socialiste.

Un act revoluţionar, democratic, cu însemnate consecinţe pentru dezvoltarea României

REFORMA AGRARĂ

ÎNFĂPTUIREA pe cale revoluţionară a reformei agrare din 1945 se înscrie în istoria poporului român şi a partidului comunist ca unul din momentele de seamă ale asprei înfruntări de clasă din primăvara anului 1945, ale programului de reforme sociale şi economice cerute de desăvîrşirea revoluţiei burghezo-democratice în România, de necesitatea obiectivă a dezvoltării forţelor de producţie şi de intensificare a procesului de democratizare a ţării.

DE-A LUNGUL milenarei existenţe a poporului român, ţărănimea a reprezentat o importantă forţă a progresului social, fiind în acelaşi timp păstrătoarea năzuinţelor de neatîrnare şi a sentimentului de demnitate naţională. Într-o ţară în care ţărănimea constituia majoritatea populaţiei, iar o mare parte a pămîntului se afla în mîinile marilor proprietari funciari, problema agrară şi mai ales problema pămîntului, a jucat un rol de căpetenie, de a cărei rezolvare depindea progresul societăţii româneşti.

La sfîrşitul primului război mondial, sub presiunea marilor frămîntări sociale şi a necesităţilor economice obiective, burghezia înfăptuieşte reforma agrară, în baza căruia a fost expropriată o suprafaţă de nu mai puţin de 6 milioane de hectare, reprezentînd circa 66% din întreaga suprafaţă de pămînt deţinută de moşierime. Reforma agrară din 1921 a dat impuls dezvoltării capitalismului în agricultură, a slăbit puterea economică a moşierimii, a redus rolul jucat de această clasă în viaţa politică şi socială a ţării. În acelaşi timp însă, s-a accentuat diferenţierea de clasă a ţărănimii, s-au adîncit contradicţiile social-economice la sate, a crescut rolul economic al burgheziei săteşti.

Cu toată existenţa unor trăsături progresiste, reforma agrară din 1921 n-a lichidat nici moşierimea, nici rămăşiţele relaţiilor feudale din agricultură. După datele recensămîntului din 1938, 12 200 de moşieri (0,4% din numărul total al gospodăriilor agricole) posedau o suprafaţă de 5 470 000 hectare, adică aproape tot atît cît 2 460 000 de mici gospodării ţărăneşti. Rămăşiţele semifeudale frînau dezvoltarea forţelor şi relaţiilor de producţie, agricultura rămînînd domeniul cel mai slab al economiei româneşti. Chiar şi în anul 1938, cînd producţia agricolă a atins cel mai înalt nivel cunoscut în România antebelică, înzestrarea tehnică şi randamentul la hectar erau printre cele mai scăzute din Europa.

Creşterea datoriilor, ipotecarea pămînturilor ţărăneşti şi înstrăinarea acestora în favoarea moşierilor şi chiaburilor adînceau procesul de diferenţiere a ţărănimii.

Situaţia agriculturii româneşti din preajma celui de al doilea război mondial era agravată şi de dependenţa ţării faţă de marile puteri imperialiste, de monopolurile internaţionale, care transformaseră România în furnizoare de materii prime şi produse agricole. Această dependenţă, care a accentuat exploatarea şi pauperizarea maselor ţărăneşti, s-a agravat în timpul războiului, prin subordonarea economiei româneşti faţă de interesele fascismului german.

În primăvara anului 1945, agricultura românească secătuită de jaful hitleriştilor, de rechiziţiile din timpul războiului, de distrugerile provocate de acesta, furniza doar o treime din producţia medie de cereale din perioada antebelică.

Prin răsturnarea dictaturii militaro-fasciste, România a intrat într-o nouă perioadă a istoriei sale ; lupta antifascistă şi de eliberare naţională s-a dezvoltat rapid într-o amplă mişcare socială care a cuprins principalele forţe revoluţionare ale societăţii : clasa muncitoare, ţărănimea, masele largi populare — hotărîte să pună capăt exploatării şi asupririi burghezo-moşiereşti, să asigure un curs progresist societăţii româneşti. Sub conducerea partidului comunist, lupta maselor populare se dezvoltă într-o largă acţiune pentru desăvîrşirea revoluţiei burghezo-democratice, prin înfăptuirea reformelor economice şi sociale cerute de nevoile dezvoltării societăţii. Existenţa rămăşiţelor feudale şi a moşierimii ca clasă reprezenta piedica imediată în calea transformărilor revoluţionare cerute de democratizarea reală a ţării. De aceea, Partidul Comunist a pus la ordinea zilei problema înfăptuirii reformei agrare, ca una din direcţiile hotărîtoare ale dezvoltării procesului revoluţionar.

REFORMA AGRARĂ din 1945 a fost o parte integrantă a primei etape a revoluţiei populare în ţara noastră, caracterizînd revoluţia agrară, antifeudală. Ea a avut întrutotul un caracter revoluţionar, înfăptuindu-se cu participarea activă a maselor largi de ţărani, în condiţiile unei ascuţite lupte de clasă. În urma apelului către ţărani, lansat de Partidul Comunist la 11 februarie 1945, de a trece cu de la sine putere la înfăptuirea reformei agrare şi cu sprijinul acestuia, au luat fiinţă comitetele ţărăneşti de reformă agrară care, înfrîngînd opoziţia reacţiunii, au trecut la împărţirea pămînturilor moşiereşti ; astfel reforma a început a fi aplicată pe teren înainte de consfinţirea ei prin Legea reformei agrare. Prin acest act revoluţionar a avut loc în România lichidarea uneia din cele mai conservatoare clase exploatatoare — moşierimea.

Reforma agrară din 1945 s-a înfăptuit în cea mai strînsă alianţă dintre clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare. Zeci de mii de muncitori, trimişi de partid la sate, au ajutat ţărănimea în lupta pentru cucerirea pămînturilor moşiereşti, pentru organizarea vieţii satelor şi a producţiei agricole. Astfel, în focul marilor acţiuni pentru democratizarea ţării, reorganizarea aparatului de stat şi înfăptuirea reformei agrare, s-a închegat şi consolidat alianţa muncitorească-ţărănească — forţă motrice principală care a hotărît dezvoltarea revoluţiei populare.

Realizată în interesul maselor largi de ţărani muncitori, reforma a vizat îndeosebi păturile de jos ale ţărănimii, care reprezentau o importantă forţă socială şi politică. Printre scopurile declarate, decretul-lege pentru efectuarea reformei agrare prevedea mărirea suprafeţelor arabile ale gospodăriilor ţărăneşti existente, care aveau mai puţin de 5 ha, precum şi crearea de noi gospodării individuale pentru muncitorii agricoli fără pămînt. Astfel au fost expropriate 28 218 moşii ce au fost împărţite ţăranilor săraci cu drept la împroprietărire (restul rămînînd proprietate de stat). Au primit pămînt un număr de 495 326 gospodării care nu posedau de loc pămînt (reprezentînd circa 1/5 din numărul gospodăriilor ţărăneşti), precum şi aproximativ o jumătate milion de gospodării ţărăneşti care aveau pămînt puţin. De reţinut că, în cadrul acestor limite, au beneficiat de prioritate participanţii la războiul antihitlerist, văduvele şi orfanii de război.

Democratismul reformei agrare din 1945 este atestat şi de modul de răscumpărare a pămîntului moşieresc expropriat. Decretul-lege pentru reformă a stabilit că preţul pămîntului pentru împroprietărire este egal cu al unei recolte mijlocii anuale la hectar, socotite la 1000 kg grîu sau 1200 kg porumb-boabe. Noii împroprietăriţi trebuiau să plătească la început în bani sau în natură 10% din preţul de răscumpărare, restul urmînd să fie plătit în rate (pentru cei cu pămînt puţin în 10 ani, pentru cei fără pămînt — în 20 ani). Dar, în scopul ajutorării gospodăriilor ţărăneşti împroprietărite, în anul 1949 statul a anulat toate plăţile datorate în contul răscumpărării pămîntului împroprietărit.

Deosebit de semnificativă este şi o altă prevedere a decretului de reformă agrară din 1945. Pentru a evita procesul de sărăcire la sate, s-a hotărît că gospodăriile create în urma reformei agrare din 1945 nu puteau fi împărţite, vîndute, date în arendă sau ipotecate, nici în totalitatea lor şi nici în parte, decît în cazuri cu totul excepţionale, şi numai cu avizul Ministerului Agriculturii. Puţin mai tîrziu, printr-o lege specială, pentru a feri ţărănimea săracă şi mijlocaşă de primejdia de a pierde pămîntul în favoarea burgheziei săteşti, a fost interzisă vînzarea, cumpărarea sau arendarea pămîntului.

În sfîrşit, prin reforma agrară din 1945 s-a realizat exproprierea moşierilor şi împroprietărirea ţăranilor nu numai cu pămînt ci şi cu unelte de muncă. O asemenea măsură a avut o deosebită semnificaţie pentru gospodăriile ţărăneşti nou create, care au dispus de la început de mijloacele de muncă necesare pentru cultivarea pămîntului, ceea ce le-a pus la adăpost de primejdia arendării sau înstrăinării pămîntului primit.

REFORMA AGRARĂ din 1945 a avut însemnate urmări sociale, economice şi politice pentru ţara noastră.

Exproprierea marii proprietăţi moşiereşti şi împroprietărirea ţăranilor fără pămînt sau cu pămînt puţin au lichidat rămăşiţele exploatării semifeudale a ţărănimii şi au creat condiţii social-economice necesare pentru progresul acestei principale ramuri a economiei româneşti.

Ea a deschis un cîmp nou pentru dezvoltarea forţelor de producţie ale agriculturii, pentru creşterea iniţiativei şi cointeresării ţărănimii muncitoare la sporirea producţiei agricole. Pentru prima dată în îndelungata istorie a existenţei ei, ţărănimea muncitoare a fost complet şi definitiv eliberată de exploatarea moşierească la care a fost supusă veacuri de-a rîndul.

Una din cele mai importante urmări sociale, economice şi politice a reformei agrare din 1945 a fost lichidarea celei mai reacţionare clase exploatatoare din ţara noastră — moşierimea. Ca urmare, în raporturile sociale, îndeosebi de la sate, s-au produs serioase modificări. Ţărănimea muncitoare nu numai că a primit pămînt şi şi-a îmbunătăţit situaţia economică, dar a fost eliberată pentru totdeauna de plata rentei (în natură sau în bani) destinată aproape în exclusivitate consumului parazitar al moşierimii. Lichidarea puterii economice a moşierimii a atras după sine şi pierderea completă a puterii politice, care a trecut în mîinile clasei muncitoare aliată cu ţărănimea muncitoare.

Reforma a adus serioase schimbări şi în structura de clasă la sate. Compararea datelor recensămintelor din anii 1941 şi 1948 este edificatoare. Ele arată reducerea apreciabilă a ponderii gospodăriilor care deţineau sub 1 ha teren, precum şi micşorarea substanţială a numărului de ţărani fără pămînt. În acelaşi timp, a crescut simţitor numărul gospodăriilor ţărăneşti care deţineau între 3 şi 5 ha de teren. În felul acesta, reforma agrară din 1945 a favorizat mijlocizarea satului, ţăranul mijlocaş devenind principala figură a satului, realitate de care s-a ţinut seama în procesul de cooperativizare a agriculturii.

Prin împroprietărire, au apărut aproape 500 000 de noi gospodării, iar încă 400 000 şi-au lărgit baza lor de producţie, astfel încît numărul gospodăriilor care posedau pînă la 10 ha teren era în 1948 de 2 880 000. De aici necesitatea de a îndruma mica gospodărie ţărănească pe calea cooperaţiei socialiste, singura cale de făurire a unei vieţi civilizate.

Reforma a influenţat însă şi situaţia economică şi politică a burgheziei săteşti. În perioada imediat următoare reformei (1945—1947), ca urmare a situaţiei economice şi financiare şi a efectelor secetei consecutive din anii 1945—1946, chiaburimea a avut posibilitatea să acapareze o parte din pămînturile ţărănimii sărace şi mijlocaşe, întărindu-şi puterea economică. Pe măsura aplicării consecvente a politicii de îngrădire a chiaburimii, puterea economică a acesteia s-a redus treptat, ceea ce a permis, în anul 1959, desfiinţarea oricăror forme de exploatare în agricultura românească.

Reforma agrară din 1945 are însă o semnificaţie şi mai profundă. Ea a fost nu numai o parte a procesului de desăvîrşire a revoluţiei burghezo-democratice în ţara noastră, ci şi o premisă a procesului de durată de construcţie socialistă la sate. Prin reforma agrară din 1945 s-au pus bazele primelor forme de stat în agricultură. Tractoarele expropriate (în număr de 6 618), precum şi maşinile mari ale Camerelor de agricultură, împreună cu cele expropriate, au fost grupate în centre, luînd fiinţă primele întreprinderi pentru mecanizarea agriculturii în ţara noastră. În octombrie 1948, după ce mai înainte funcţionaseră în cadrul R.E.A.Z.I.M. şi A.F.S.M. au fost organizate 76 întreprinderi pentru mecanizarea agriculturii.

De asemenea, 357 000 ha din terenul expropriat au trecut sub administraţia statului reprezentînd rezerve de stat, care au constituit embrionul viitoarelor întreprinderi agricole de stat. Suprafaţa acestora a fost completată mai tîrziu (1949) prin adăugarea pămînturilor obţinute în urma lichidării fermelor moşiereşti.

Cea mai importantă urmare pe plan politic a reformei agrare din 1945 a constituit-o făurirea şi întărirea alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare, care va urma cu încredere clasa muncitoare pe drumul construcţiei socialiste.

CU TOATĂ însemnătatea ei, exprimată prin transformările sociale, economice şi politice pe care le-a produs în viaţa satelor, reforma agrară din 1945 nu putea rezolva definitiv problema agrară, una din cele mai complexe probleme ale societăţii româneşti, care rămăsese nerezolvată de-a lungul secolelor. Predominarea micii gospodării ţărăneşti nu putea asigura condiţiile necesare modernizării agriculturii româneşti.

De aceea, în centrul politicii agrare a partidului comunist a fost pusă problema cooperativizării socialiste a agriculturii, care a însemnat o profundă revoluţie în viaţa satului. Încheierea cooperativizării agriculturii a constituit punctul de plecare pentru modernizarea agriculturii româneşti.

Împlinirea unui sfert de veac de la reforma agrară din 1945 găseşte agricultura românească în plin efort de valorificare raţională a posibilităţilor de care dispune pentru dezvoltarea intensivă şi multilaterală a producţiei, pentru creşterea productivităţii muncii, pentru transformarea ei într-o agricultură modernă de mare randament, a cărei dezvoltare să răspundă în tot mai mare măsură nevoilor economiei româneşti moderne.

O comisie de împroprietărire în plină activitate

Conf. univ. dr. O. PARPALĂ

LEGEA ORGANIZĂRII ŞI DISCIPLINEI MUNCII

SCHIMBĂRILE produse în ultimii ani în sistemul conducerii economiei naţionale, al vieţii sociale în ansamblu, presupun o serie de modificări şi în cadrul juridic al raporturilor de muncă. Studiile elaborate cu ocazia schimbării structurii organizatorice a conducerii economiei prin constituirea centralelor industriale, perfecţionărilor aduse în reglementarea raporturilor dintre unităţile economice prin adoptarea noilor legi privind contractele economice şi activitatea de investiţii, adoptării generalizării noului sistem de salarizare, au evidenţiat existenţa unor lacune în reglementările privind raporturile de muncă. Cristalizarea şi sistematizarea într-o lege unitară a disciplinei muncii a unor prevederi adoptate în ultimul timp, dar dispersate în diverse acte normative, ca şi îmbunătăţirea acestora cu unele noi centre de viaţă se impuneau cu necesitate stringentă.

Studierea cu atenţie a proiectului de lege relevă obiectivul principal urmărit prin elaborarea sa: statuarea cu mai multă precizie a obligaţiilor conducerilor, a drepturilor şi obligaţiilor, recompenselor şi sancţiunilor salariaţilor unităţilor socialiste de stat. O statuare absolut necesară pentru antrenarea cu maximum de eficienţă atît a unora cît şi a altora la realizarea programului de dezvoltare a ţării, stabilit de al X-lea Congres al partidului.

Proiectul de lege cuprinde prevederi importante referitoare la obligaţiile conducerilor unităţilor socialiste de stat. Investirea acestora cu atribuţiile gestiunii unor „fragmente" ale avuţiei naţionale de mijloace de producţie, proprietate a întreîntregului popor, atrage o dublă răspundere: atît în faţa statului, ca reprezentant general al voinţei poporului, cît şi în faţa salariaţilor unităţii, proprietari reali ai mijloacelor de producţie. Proiectul statuează astfel îndatoririle conducerii unităţilor de a organiza judicios întreaga activitate, de a păstra integritatea avutului obştesc şi buna gospodărire a fondurilor materiale şi băneşti, de a respecta principiile şi normele disciplinei socialiste.

Reflectînd schimbarea esenţială a poziţiei oamenilor muncii în societate, ca urmare a succeselor obţinute sub conducerea partidului comunist în construcţia socialistă, capitolul II al proiectului de lege înserează largile drepturi de care se bucură salariaţii unităţilor socialiste de stat. Evantaiul de drepturi acordat salariatului este funcţie directă de puterea economică de care dispunem în prezent şi de concepţia partidului nostru în rezolvarea problemelor sociale, bazată pe spiritul echităţii şi dreptăţii sociale.

Beneficiar al acestor drepturi, omul muncii poartă răspunderea pentru îndeplinirea exemplară a atribuţiilor de serviciu. Precizarea actelor normative (lege, contract colectiv şi contract personal de muncă, regulament de organizare şi funcţionare al unităţii, regulament de ordine interioară) care reglementează sarcinile salariaţilor este, neîndoielnic, de reală utilitate pentru buna organizare a activităţii la toate nivelele ierarhice din sistemul de conducere a economiei naţionale. Pe aceeaşi linie se înscriu şi prevederile referitoare la recompensele şi sancţiunile pentru modul în care ei îşi exercită îndatoririle de serviciu.

Este ştiut că în ultimii ani unităţile economice au întîmpinat uneori neajunsuri în desfăşurarea activităţii, generate de fluctuaţia şi instabilitatea forţei de muncă. Prevederile proiectului de lege relative la încheierea contractului de muncă, stabilirea vechimii neîntrerupte în aceeaşi unitate şi a vechimii neîntrerupte în muncă, vor contribui cu siguranţă la eliminarea multor deficienţe, vor ajuta unităţile în organizarea mai bună a activităţii.

Hotărîrea Consiliului de Miniştri şi a Uniunii Generale a Sindicatelor de a supune proiectul de lege dezbaterii publice în unităţile economice şi instituţiile de stat se încadrează în spiritul democraţiei socialiste ce caracterizează viaţa politică şi socială a ţării noastre. Încrederea în capacitatea creatoare a oamenilor muncii se dovedeşte şi cu această ocazie a constitui un principiu ferm de acţiune a forţei politice conducătoare a naţiunii noastre.

Este în afară de orice îndoială că prin contribuţia pe care o vor aduce la lichidarea unor canale de risipă şi pierderi, la eliminarea unor fenomene negative, fenomene în contrast cu particularităţile esenţiale ale dezvoltării economiei, ale desfăşurării întregii vieţi sociale, prevederile noii reglementări vor acţiona cu vigoare în sensul sporirii eficienţei întregii activităţi economice.

NORMAREA PERSONALULUI T. A.

ÎN GENERAL, în unităţile economice numărul salariaţilor tehnic-administrativi se stabileşte, de regulă, în mod empiric, pe bază de experienţă sau în limita fondului de salarii planificat. Aceasta duce la situaţia că unităţi cu acelaşi profil, grad de organizare şi complexitate sînt încadrate diferit cu personal tehnic-administrativ, atît ca număr cît şi ca structură profesională.

Se ştie că în prezent se experimentează unele metode moderne de normare a muncii personalului tehnico-administrativ. Demnă de evidenţiat ni se pare experienţa obţinută în această acţiune la Uzina de mecanică fină - Sinaia în cursul anului trecut, cu ocazia introducerii noului sistem de salarizare. Folosind metode de analiză şi măsurare a timpului de muncă cunoscute, specialiştii de la această întreprindere au ajuns la o procedură de ansamblu proprie, suficient de precisă şi uşor de mînuit. Poate fi deci generalizată. Prezentăm principalele caracteristici.

Aparatul matematic folosit este în general cunoscut. O particularitate a procedurii utilizate la U.M.F. - Sinaia este aceea că are ca scop final măsurarea statistică a timpului utilizat neproductiv. Prezintă avantajul că prin eliminarea cronometrării timpului se evită purtarea eventualelor discuţii neprincipiale.

Mecanismul de normare utilizează metoda statistico-matematică globală şi are la bază doi factori de influenţă sintetici: timpul de muncă utilizat productiv şi timpul de muncă utilizat neproductiv. Determinarea timpului de muncă utilizat productiv se face prin autofotografiere iar a celui neproductiv cu ajutorul metodei observărilor instantanee. Ambele metode au fost popularizate îndeajuns în unităţile economice din ţara noastră şi sînt binecunoscute.

Pe scurt, procedura de lucru este următoarea. Se stabilesc compartimentele ce trebuie analizate. Autofotografierea timpului de muncă se execută de către fiecare salariat al compartimentului analizat. Datele se înscriu în fişe individuale tip, stabilite de metodologia de normare în vigoare şi se centralizează de către conducătorul compartimentului. Observările instantanee se fac de către personalul compartimentului de organizare sau chiar de către un salariat al compartimentului analizat, după o instruire prealabilă. Datele se înscriu simbolizat în fişe tip, stabilite de metodologia de normare în vigoare. Simbolizarea permite o încadrare rapidă a diverselor activităţi zilnice şi o înregistrare adecvată a acestora. După transformarea valorilor brute ale observărilor instantanee în mărimi dimensionale se obţin elementele de calcul necesare.

Legătura elementelor se realizează cu ajutorul dependentei exponenţiale de forma:

$$Y_c = A_0 \cdot X_1^{a_1} \cdot X_2^{a_2}$$

în care: Y_0 = normativul de personal calculat; X_1 = numărul de ore productive; X_2 = numărul de ore neproductive A_0 = coeficient complex; a_1, a_2 = constante.

Folosirea acestei metodologii la Uzina de Mecanică Fină - Sinaia pentru analiza şi măsurarea timpului de muncă la un lot de 200 salariaţi a dus la un disponibil de 18 salariaţi. Efectul aplicării ei la nivelul economiei naţionale se poate estima la o economie de peste 3 miliarde lei anual.

Obiectivul folosirii raţionale a personalului tehnic-administrativ în economia naţională nu poate fi atins fără utilizarea metodelor moderne de analiză şi măsurare a muncii. Experimentul de la U.M.F.-Sinaia demonstrează că aceste metode pot fi folosite cu succes.

ing. C. A. STAVARACHE

ACŢIUNEA DE ORGANIZARE

ÎN ANUL 1969 colectivele de specialişti din întreprinderi au continuat elaborarea de studii şi aplicarea concluziilor lor vizînd îmbunătăţirea organizării diverselor sectoare de activitate. Contribuţia lor la rezultatele unităţilor economice s-a materializat în obţinerea unor importante sporuri de producţie şi de beneficii, ca şi în utilizarea mai bună şi reducerea necesarului de forţă de muncă. Sînt revelatoare în acest sens datele de mai jos:

Combinatul de exploatare şi industrializare a lemnului RÎMNICU—VÎLCEA

- Studii întocmite = 84
- Studii aplicate = 58

Eficienţa

- Creşterea valorii producţiei globale (mii lei) = 5.063
- Economii la preţ de cost (mii lei) = 3.270
- Reducere număr salariaţi = 192

Combinatul alimentar-TIMIŞOARA

- Studii întocmite = 49
- Studii aplicate = 49

Eficienţa

- Creşterea valorii producţiei globale (mii lei) = 12.927
- Beneficii peste plan (mii lei) = 3.448

Combinatul de exploatare şi industrializare a lemnului PLOIEŞTI

- Studii întocmite = 25
- Studii aplicate = 16

Eficienţa

- Reducere preţ cost (mii lei) = 1.146
- Beneficii suplimentare (mii lei) = 2.105
- Reducere număr salariaţi = 73

Combinatul de exploatare şi industrializare a lemnului PIATRA NEAMŢ

- Studii aplicate = 49

Eficienţa

- Spor producţie globală (mii lei) = 1.653
- Beneficii suplimentare (mii lei) = 3.408
- Reducere număr salariaţi = 211

ÎN LUME

CUTIA CU IDEI

sau cum să se valorifice sugestiile salariaţilor

APROAPE fiecare salariat al unei întreprinderi, datorită experienţei cîştigate, are cel puţin o dată în activitatea sa profesională o idee susceptibilă să îmbunătăţească funcţionarea unui serviciu, utilizarea unei maşini sau înlesnirea lansării pe piaţă a unui produs. Lipsa unui cadru organizat de culegere a ideilor conduce de multe ori la ignorarea acestora, la pierderea ocaziei valorificării lor. Deşi vechi, **suggestion system-ul** este aplicat cu succes în multe întreprinderi din diverse ţări ale lumii, chiar dacă acestea dispun de sectoare de cercetare şi dezvoltare puternice şi bine organizate. Este adevărat că multe încercări s-au terminat cu eşecuri. Aceasta deoarece nu întotdeauna sistemul este bine pus la punct. Pornind de la experienţa cîştigată de I.B.M. France în acest domeniu, publicistul Remi Sadoux evidenţiază unele principii, prin aplicarea cărora se poate exploata cu succes mina de idei existentă în fiecare întreprindere:

1. Sugestiile trebuie să poată fi emise de toţi salariaţii.
2. Cutia cu idei trebuie folosită în toate sectoarele şi compartimentele întreprinderii inclusiv în cel administrativ, comercial, tehnic.
3. Sugestiile trebuie să poată fi furnizate în permanenţă. (La I.B.M.—France, de exemplu, cutia cu idei este instalată aproape de ceasul de pontaj, adică într-un loc unde personalul o poate utiliza rapid, fără a trebui să efectueze alte demersuri decît să completeze un formular).
4. Orice sugestie reţinută trebuie să fie recompensată şi orice sugestie recompensată să fie aplicată. Aceasta este o condiţie esenţială pentru ca sistemul să fie tratat cu seriozitate, atît de conducere cît şi de salariaţi.
5. Sugestiile recompensate trebuie să fie aduse la cunoştinţa personalului întreprinderii. I.B.M. publică sistematic, în jurnalul său intern, sugestiile făcute şi cele admise. Firma consacră acestei probleme în fiecare lună un supliment de patru pagini, cuprinzînd ilustraţii, nivelul recompenselor şi rezultatele obţinute cu sugestiile recompensate anterior.
6. Trebuie bine definite criteriile de admitere a sugestiilor. În această privinţă, organizatorii americani sfătuiesc întreprinderile să-şi pună următoarele întrebări: ideea este practică, adică realizabilă şi utilă? Ce va aduce ea întreprinderii: economii, beneficiu suplimentar? Cîştigul va fi permanent sau temporar? Ideea poate fi aplicată şi în alte sectoare ale întreprinderii?

În întreprinderile unde este aplicat sistematic, **suggestion system-ul** se dezvoltă în general de la un an la altul. În primele opt luni ale anului trecut I.B.M.-France a primit 6246 sugestii (cu 9% mai mult decît în 1968) şi a recompensat 1835 (o creştere de 23%). După părerea lui Sadoux, cutia cu idei poate fi socotită ca o afacere bună, atît pentru salariaţi cît şi pentru întreprindere.

TEORII * IDEI

CONSULTAȚIE

ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL DE PARTID

BALANȚA LEGĂTURILOR DINTRE RAMURI

Un model economic—matematic de analiză, planificare și prognoză

BALANȚA LEGĂTURILOR DINTRE RAMURI constituie un instrument pentru așa-numita analiză „input-output", cu alte cuvinte, analiza intrărilor și ieșirilor. Metoda input-output este o metodă de analiză a sistemelor. **Analizînd fluxurile care se formează în interiorul sistemelor, relațiile în care intră diferitele lor componente între ele și relațiile în care intră sistemul cu lumea exterioară lui, se determină condițiile care fac ca acel sistem să fie stabil sau echilibrat.**

Sistemul și elementele sale

NOȚIUNEA DE SISTEM se aplică diferitelor ansambluri, indiferent de natura lor, ale căror părți componente se află într-o permanentă interacțiune. Datorită acesteia ansamblul respectiv capătă o serie de proprietăți, de caracteristici, de funcțiuni, care nu se regăsesc întotdeauna la nivelul componentelor luate izolat. Există diferite categorii de sisteme. O categorie aparte o constituie așa-numitele sisteme semi-deschise. Aceste sisteme au două caracteristici : 1) un astfel de sistem este influențat de lumea exterioară, dar numai după ce au loc anumite procese determinate, numite **„intrări"** ; 2) sistemul influențează lumea exterioară, de asemenea, după ce au loc anumite procese determinate, numite **„ieșiri"**.

Studiul sistemelor se poate face cu diferite metode. O metodă din cele mai potrivite este studierea sistemelor cu ajutorul modelelor. Un model reprezintă o construcție fizică sau o construcție matematică care urmărește să prezinte în mod simplificat felul cum funcționează sistemul studiat și în ce relații se află diferitele părți componente ale sale. In cazul modelelor matematice, construirea modelului înseamnă de fapt a descoperi diferitele relații în care se găsesc părțile componente ale ansamblului și a pune aceste relații într-un sistem de ecuații a căror rezolvare permite să se cunoască modul lui de funcționare în diferite condiții date.

ECONOMIA NAȚIONALA constituie un tip de sistem semi-deschis și de aceea ea poate fi studiată cu ajutorul analizei input-output și respectiv a unui model matematic. Ea reprezintă un ansamblu de numeroase unități elementare. Pot fi identificate felurite categorii de unități care compun economia națională. Ne interesează mai mult anumite categorii de astfel de unități elementare, cum ar fi : produsele și serviciile care se produc și se consumă ; unitățile de producție și unitățile de consum. Aceste unități pot intra în diferite relații.

Pentru a putea studia aceste relații am putea porni de la fiecare unitate în parte, dar aceasta este extrem de complicat. Pentru a ușura analiza sistemului reprezentat de economia națională se procedează de obicei la agregarea diferitelor categorii de unități în grupe omogene și se studiază relațiile — nu dintre diferite unități elementare luate separat, ci dintre grupele de unități asemănătoare constituite în anumite agregate, sau grupe. Astfel, produsele și serviciile se pot grupa în ramuri de producție, fiecare ramură constituind o grupă de produse, servicii sau activități similare. Ramurile de producție mai pot fi constituite și prin gruparea unităților de producție, ținînd seama de producția pe care o dă fiecare din aceste unități. Desigur că unitățile de producție au de cele mai multe ori o producție destul de variată care s-ar încadra în grupe omogene diferite ; dar, pentru o anumită simplificare, gruparea pe ramuri a unităților de producție se face în funcție de natura producției lor preponderente, neglijîndu-se cu acest prilej produsele considerate ca secundare sau de mai mică importanță în cadrul diverselor unități de producție. Unitățile de consum pot fi și ele grupate în anumite sectoare de consum în funcție de natura și scopul consumului sau de utilizarea dată produselor și serviciilor respective ; astfel, avem așa-numitul **consum intermediar,** adică consumul productiv al ramurilor sau unităților de producție și așa-numitul **consum final,** adică cel care merge pentru consumul neproductiv al populației, pentru investiții, pentru formarea stocurilor sau pentru export. Unitățile de consum se grupează în două categorii mari, după cum au intrări de produse și servicii pentru consumul intermediar sau productiv sau primesc produse care intră în consumul final sau utilizarea finală a produselor și serviciilor. În prima grupă se repartizează unitățile care formează ramurile sferei producției materiale ; în a doua grupă se delimitează diferitele sectoare ale consumului final : populația, instituțiile social-culturale, unitățile beneficiare de investiții, unitățile deținătoare de stocuri de produse, exportul.

RELAȚIILE din economia națională pot fi și ele împărțite în mai multe categorii. Pe de o parte sînt relațiile din interiorul sistemului, adică relațiile reciproce dintre ramurile de producție care prezintă din punct de vedere economic un interes deosebit. După aceea, sînt relațiile dintre ramurile de producție și sectoarele de consum final al producției. De asemenea, putem să deosebim relațiile sistemului cu lumea exterioară, cu alte cuvinte, relațiile pe care le are economia națională cu restul lumii, prin ceea ce dă din producția sa și, reversul acestora, relațiile economiei naționale cu restul lumii prin ceea ce aceasta primește ca produse și servicii de la economiile altor țări.

Balanța legăturilor dintre ramuri urmărește în general studierea relațiilor care se formează în economia națională și care sînt determinate în principal de două procese care se desfășoară ca niște fluxuri de bunuri materiale și servicii materiale. Primul proces îl constituie **formarea resurselor de bunuri și servicii** de care dispune economia națională într-o perioadă dată. În cursul unui an, de exemplu, sursele de formare a resurselor de bunuri și serviciile reprezintă producția internă, importurile și alte intrări similare, precum și stocurile de la începutul perioadei. Toate acestea dau resursele de care dispune economia pentru satisfacerea diferitelor sale necesități în cursul unui an.

Utilizarea resurselor de bunuri și servicii este al doilea proces, care privește fluxurile de produse de la producător către diferiți utilizatori ai acestora ; după cum am văzut, utilizatorii pot fi în primul rînd ramurile de producție, în cazul produselor care intră în consumul intermediar, fie al însăși ramurii producătoare, fie al altor ramuri de producție din economia națională ; în al doilea rînd, este vorba de fluxurile de bunuri și servicii destinate consumului neproductiv care circulă de la producător către populație, beneficiarii de investiții, export, eventualele pierderi din producția anului respectiv și produsele care rămîn în stoc la sfîrșitul anului.

Relații și coeficienți

ÎN BALANȚA legăturilor dintre ramuri se urmăresc în mod special două categorii de relații din economia națională. **O primă relație** este aceea dintre **resurse și utilizare,** care asigură echilibrul economiei ; mărimea utilizărilor exprimată valoric trebuie să fie aceeași cu mărimea resurselor, altfel nu există un echilibru în cursul anului respectiv. A doua categorie de relații, anume **relațiile tehnologice,** constituie al doilea obiectiv principal al balanței ; ele constituie un element important a cărui cunoaștere face ca balanța să poată fi utilizată în numeroase calcule de planificare și în studii de eficiență. Relațiile tehnologice reprezintă relațiile care se formează în aparatul de producție al economiei naționale între grupele de produse și servicii sau între ramurile care reprezintă grupe de produse și servicii în procesul de producție și de consum productiv.

În legătură cu aceste relații, trebuie să deosebim diferitele categorii de fluxuri de materiale sau de produse și servicii productive. Avem, pe de o parte, **intrările** într-o anumită ramură care asigură consumurile de materii prime și materiale, de fonduri fixe și de forță de muncă, necesare pentru producția unor produse determinate. Pe de altă parte, un alt flux îl constituie **ieșirile** din fiecare ramură, adică producția rezultată dintr-un proces productiv, avînd la bază o serie de intrări sau consumuri specifice, care merge către diferiți destinatari. Intrările pot fi **intrări intermediare,** care corespund consumurilor intermediare, sau alt-

	CEREREA INTERMEDIARĂ							CEREREA FINALĂ						
	AGRICULTURĂ, PESCUIT, INDUSTRII ALIMENTARE 1	METALURGIE ȘI CONSTRUCȚII 2	TEXTILE ȘI ÎMBRĂCĂMINTE 3	INDUSTRII EXTRACTIVE, INDUSTRII CHIMICE ȘI SERVICII PUBLICE 4	COMERȚ 5	SERVICII 6	CERERE INTERMEDIARĂ (TOTAL PARȚIAL)	EXPORTURI	CHELTUIELI DE CONSUM ALE MENAJELOR	CHELTUIELI DE CONSUM ALE STATULUI	FORMAREA INTERIOARĂ BRUTĂ A [illegible] FIX	CREȘTEREA NETĂ A STOCURILOR	CEREREA FINALĂ (TOTAL PARȚIAL)	CERERE TOTALĂ = PRODUCȚIE TOTALĂ
INTRĂRI INTERMEDIARE	I - PRODUCȚIE ȘI CONSUM INTERMEDIAR							II - PROD. FINALĂ A SECTOARELOR DE PRODUCȚIE						
AGRICULTURĂ, PESCUIT, INDUSTRIE ALIMENTARĂ 1	6419	-	39	175	1	352	6986	3532	5576	15	–	–33	9090	16076
METALURGIE ȘI CONSTRUCȚII 2	422	3446	62	399	163	856	5348	2747	842	903	5339	302	10133	15481
TEXTILE ȘI ÎNCĂLȚĂMINTE 3	25	38	1177	55	21	39	1355	790	2146	22	10	94	3062	4417
INDUSTRII EXTRACTIVE, INDUSTRII CHIMICE ȘI SERVICII PUBLICE 4	700	1438	322	2210	448	704	5822	2630	1722	341	147	47	4887	10709
COMERȚ 5	404	685	131	274	66	89	1649	1483	3833	37	509	10	5872	7521
SERVICII 6	268	516	141	417	1241	1046	3629	3893	3735	225	248	65	8168	11795
INTRĂRI INTERMEDIARE (TOTAL PARȚIAL)	8238	6123	1872	3530	1940	3086	24789	15075	17854	1543	6253	485	41210	65999
INTRĂRI PRIMARE	III - INTRĂRI PRIMARE ÎN PRODUCȚIE							IV - INTRĂRI PRIMARE ÎN CEREREA FINALĂ						
IMPORTURI	2547	3293	1161	3016	348	1614	11979	368	1683	319	1856	238	4464	16443
AMORTIZĂRI	403	287	95	623	268	1128	2804	–	–	179	-	–	179	2983
IMPOZITE INDIRECTE MINUS SUBVENȚII	638	525	50	492	1165	224	3094	–	–	–	–	–	–	3094
REMUNERAREA LUCRĂTORILOR	1385	3352	807	1964	1239	3238	11985	–	–	2766	10	-	2776	14761
BENEFICII	2865	1901	432	1084	2561	2505	11348	–	–	106	–	–	106	11454
TOTALUL INTRĂRILOR PRIMARE (TOTAL PARȚIAL)	7838	9358	2545	7179	5581	8709	41210	368	1683	3370	1866	238	7525	48735
TOTAL INTRĂRI	16076	15481	4417	10709	7521	11795	65999	15443	19537	4913	8119	723	48735	

BALANȚA SIMPLIFICATĂ A LEGĂTURILOR DINTRE RAMURI (în unități monetare)

Mihai CAPATĂ

→

FIȘE

■ În **Les éditions ouvrières** a apărut lucrarea lui Thomas Suavet **La vie économique de l'entreprise** (Viața economică a întreprinderii) 1969, 308 p. Ocupîndu-se, printre altele, de concurența între oligopoluri ca o realitate a lumii capitaliste, autorul afirmă că micile întreprinderi dintr-o ramură nu fac mai multă concurență celor mari decît heringii balenelor. Uneori, susține autorul, un gigant industrial absoarbe consoarta sa mai slabă dar, deseori, dimpotrivă, cei mari nu țin la dispariția celor mici, în măsura în care sînt periferici: prețurile lor de cost foarte ridicate nu le procură, la prețul de vînzare curent, decît un beneficiu foarte mic; cei mari, mai bine utilați pentru producție și distribuție, vînzînd la aceleași prețuri, realizează profituri substanțiale. În felul acesta, mica întreprindere slujește ca martor și acoperire. Cît despre lupta între egali, pentru a scoate un concurent de pe piață, pierderile sînt atît de grele încît ea poate fi efectiv asemănată cu războiul. De regulă, susține Suavet, lupta costă atît de scump încît învingătorul nu și-ar regăsi în beneficiile viitoare sumele pierdute în acțiunea dusă pentru distrugerea concurentului. Aceasta explică de ce bătălia pentru înlăturarea de pe piață nu se angajează decît atunci cînd concurentul este strîmtorat și cînd, în consecință, lupta va fi de scurtă durată.

■ V. S. Bealkovskaia și G. A. Breanski semnează studiul **Ekonomiceskie voprosi razvitia mejotraslevîh proizvodstv** (Problemele economice ale dezvoltării producțiilor interramuri) apărut în editura **Ekonomika**-Moscova 1969, 221 pag., în care abordează necesitatea dezvoltării în condițiile actuale a unor astfel de industrii, cum și problemele economice specifice ce le ridică acestea.

Plecînd de la ideea că apariția unor producții interramuri este rezultatul adîncirii specializării și cooperării, autorii analizează, printre altele, raportul dintre specializare și concentrare. În legătură cu aceasta se evidențiază faptul că cele două procese se coordonează foarte greu, ele fiind chiar contradictorii. De pildă, o astfel de contradicție apare cînd sînt concentrate în cadrul unei întreprinderi industriale mai multe procese diferite. În consecință, autorii militează pentru concentrarea în cadrul unei unități de producție numai a unor procese asemănătoare sau înrudite, situație în care se poate obține și specializarea și, de aceea — beneficia și de efectele economice care o însoțesc. Făcînd această precizare, autorii analizează pe larg problemele legate de perfecționarea producției pieselor de schimb, de subansambluri, precum și de centralizarea lucrărilor de reparație a utilajelor.

■ HARVARD BUSINESS REVIEW (septembrie — octombrie 1969) publică, sub titlul **The American Challenge Challenged** (Sfidarea americană sfidată), o replică dată de economistul american John B. Rhodes lucrării binecunoscute „Sfidarea americană" de J. J. Servan-Schreiber. După părerea lui Rhodes, nu numai că Europa nu tinde să devină o putere industrială de mîna a doua ci, dimpotrivă, ea reprezintă din punct de vedere economic o amenințare crescîndă pentru S.U.A. Trecînd în revistă numeroase date privind ratele creșterii economice, creșterea productivității muncii, balanțele comerciale etc., el arată că firmele americane sînt confruntate de concurența tot mai susținută a firmelor europene, concurență caracterizată prin reducerea forței competitive a primelor și a ponderii pe care acestea o ocupă pe piața mondială. Rhodes oferă date din care reiese că firmele europene sînt capabile să producă numeroase mărfuri cel puțin la același nivel calitativ cu firmele americane, oferindu-le și la prețuri mai scăzute; de asemenea, că întreprinderile vechiului continent, datorită faptului că au pornit mai tîrziu la edificarea unei producții moderne, au avut avantajul de a incorpora investițiile în tehnologii foarte avansate pe care, în bună parte, le-au preluat gratuit din S.U.A. Pentru deceniul ce urmează, susține el, firmele americane vor avea de făcut față unor presiuni concurențiale fără precedent și, în același timp, își vor vedea substanțial reduse profiturile provenite din investiții în Europa.

■ Tomul XXII, nr. 4 pe 1969 din ECONOMIE APPLIQUÉE (Archives de L'I.S.E.A.) este consacrat informaticii și aplicațiilor sale în activitatea umană. Din cuprins se remarcă studiul **De la recherche fondamentale à la vie quotidienne: Informatique et amplification de puissance logique**, semnat de Raymond Moch. Subliniind faptul că sistemul informațional modern este de neconceput fără apariția și perfecționarea calculatoarelor (între ele existînd o strînsă interdependență), autorul insistă asupra influenței pe care acestea o au asupra amplificării puterii (forței) logicii. Fie că este vorba de exploatarea unor noi structuri logice, de modele arborescente sau ciclice, R. Moch consideră că ordinatoarele pot să-și aducă contribuția cea mai importantă și în special cea mai originală în cercetarea științifică fundamentală, operațională sau aplicată.

În legătură cu aceasta autorul nu ezită să amintească că eficacitatea logică a ordinatorului depinde în primul rînd de inteligența și abilitatea aceluia ce-l folosește. Acest lucru îl face pe R. Moch să insiste asupra necesității verificării riguroase a ordinelor ce se dau acestui „robot intelectual", precum și controlării rezultatelor ce se obțin și, în special, asupra asigurării că ele sînt acelea pe care le căutăm, deoarece forța logică extraordinară a calculatorului poate să și deruteze.

■ În Colecția CNBOS, nr. 339/1969, cercetătorul Othmar Kaufmann a publicat studiul **La Gestion de l'expansion structurelle: essai d'analyse** (Gestiunea expansiunii structurale; eseu de analiză) în care-și propune studierea corelației dintre structura organizatorică a unei întreprinderi și expansiunea ei. O schimbare a obiectivelor și strategiilor care indică rata expansiunii și cantitatea și compoziția resurselor angajate va contribui la invalidarea structurii valabile anterior. Schimbarea structurii întreprinderii se impune în acest caz, iar reorganizarea ei se izbește de rezistența ierarhiei administrative. Conducerea — scrie el — trebuie să se retragă mai devreme sau mai tîrziu din sectoarele operaționale, care au în vedere conducerea pe termen scurt, pentru a-și asuma funcțiuni de natură strategică: formularea planurilor, controlul, coordonarea etc. de care depinde în perspectivă dezvoltarea întreprinderii. Autorul arată că, în general, cadrele de conducere au tendința de a-și menține preocupările în cîmpul operațional, în loc de a trece la funcțiunile cărora sînt destinate: determinarea direcțiilor de dezvoltare a întreprinderii.

■ **CENTRUL DE STATISTICĂ MATEMATICĂ al Academiei împreună cu Centrala industrială de fibre chimice Săvinești organizează la Piatra Neamț între 6—10 mai a.c. un simpozion privind aplicațiile statisticii matematice în industrie. Propunîndu-și să scoată în evidență utilitatea metodelor statistice matematice în organizarea producției industriale și să stimuleze aplicarea lor, comunicările, la care sînt invitați să participe ingineri, economiști și specialiști din toate ramurile industriale, vor putea fi orientate pe următoarele teme: controlul statistic al calității, fiabilitatea sistemelor, statistică industrială.**

Textul comunicării urmează a fi depus pînă la 20 martie a.c. la una din cele două unități organizatoare.

BISĂPTĂMÎNALUL Informații economice externe, **editat de Ministerul Comerțului Exterior și Camera de Comerț a R.S.R., împlinește 20 de ani de existență. În cele două decenii de activitate laborioasă, bisăptămînalul și-a diversificat continuu paleta preocupărilor, și-a îmbogățit gama informării și analizei economice, ceea ce i-a permis să devină o sursă apreciată de documentare și un instrument de lucru permanent pentru un număr tot mai mare de instituții și întreprinderi, pentru cadrele economice și tehnico-administrative interesate direct sau tangențial în problemele comerțului internațional, în diferitele aspecte actuale ale comerțului exterior al țării noastre.**

Cu ocazia acestei aniversări, redacția „Vieții economice" adresează un cald salut colectivului redacțional al „Informațiilor economice externe", urîndu-i noi succese în muncă, în contribuția ce-o aduce la eforturile presei economice românești de a informa multilateral — și la un nivel tot mai înalt — opinia noastră publică.

---

fel spus, care corespund materialelor, materiilor prime, energiei, serviciilor ce intră într-o anumită ramură, pentru ca această ramură, combinînd și consumînd aceste materiale, să poată produce anumite produse; deosebim apoi așa-numitele **intrări primare,** adică intrări pentru care nu avem o anumită ramură de producție din care provin; în această categorie se consideră intrările de forță de muncă (consumul de forță de muncă) și consumul de fonduri fixe (măsurat cu ajutorul amortizării), ca elemente ale valorii producției, precum și alte elemente asimilate acestora.

Relațiile tehnologice se concretizează în legăturile în care intră diferite ramuri în procesul de producție și consum. Unele ramuri produc, altele consumă din producția acestora pentru produsele pe care ele le fabrică. Natura tehnologică a relațiilor de producție-consum este dată de o anumită rețetă de fabricație, de un anumit **proces tehnologic specific** fabricării diferitelor produse concrete. Acest proces tehnologic are de obicei un caracter constant, în sensul că pentru un produs dat va intra în consum o anumită cantitate de alte produse bine definite, care se combină între ele și astfel se obține produsul urmărit. Desigur că acest caracter constant al rețetei de fabricație sau al procesului tehnologic este relativ și nu absolut, deoarece progresul tehnic și alți factori aduc în timp modificări în relațiile care se formează între ramuri sau între produse, în legătură cu tehnologia și consumurile specifice pentru producția anumitor produse. Relațiile tehnologice pot să apară sub două aspecte: ca **relații directe** între două ramuri sau între două grupe de produse și **relații indirecte** între diferitele ramuri din economia națională. Relațiile directe se formează între o ramură de producție dată și toate celelalte ramuri care îi furnizează materiile prime și materialele necesare pentru producția sa. De exemplu, există o relație directă între ramura energiei electrice și ramura cărbune în cazul centralelor care folosesc drept combustibil cărbunele. De asemenea, între ramura zahăr și ramura agriculturii (sau ramura producției vegetale), deoarece sfecla de zahăr este materia primă cu care se aprovizionează fabricile de zahăr pentru a produce acest produs. Aceste relații directe sînt de fapt exprimate prin însăși rețetele de fabricație, prin procesul tehnologic dat, care stabilește proporția în care diferite materii prime și materiale sînt necesare pentru a produce o unitate de producție dintr-un produs dat. Ele pot fi urmărite ușor ori de cîte ori este vorba să se modifice producția unui anumit produs și să se stabilească ce materii prime sau materiale suplimentare sînt necesare la un volum crescut de producție. Relațiile indirecte, deși în general cunoscute, sînt mai greu de urmărit și de măsurat. Este vorba de relațiile care se formează între o ramură de producție dată și ramurile care furnizează materii prime și materiale ramurilor cu care prima ramură este în relații directe. Să exemplificăm: energia electrică se află în relații directe cu ramura cărbune, dar se află în relații indirecte cu ramura exploatarea lemnului, care furnizează lemn de mină pentru producția de cărbune. Zahărul se află în relație directă cu agricultura care îi furnizează sfecla de zahăr, dar în relație indirectă cu ramura îngrășăminte chimice care furnizează îngrășămintele necesare agriculturii, cu ramurile care produc materiile prime pentru producția de îngrășăminte ș.a.m.d.

Cu alte cuvinte, dacă se modifică sau se prevede a se modifica producția de energie electrică sau de zahăr, va trebui să se modifice în mod corespunzător nu numai producția de cărbune și cea de sfeclă de zahăr cu care trebuie aprovizionate cele două ramuri, dar și producția tuturor ramurilor care asigură materiile prime și materialele pentru ramura cărbune și pentru agricultură și, mai departe, a ramurilor care intră în continuare în acest lanț de implicații, antrenînd în final modificări în întreaga economie națională, în toate ramurile sale. De aceea spuneam că dacă relațiile directe pot fi observate și măsurate cu oarecare ușurință, cele indirecte sînt mai greu de urmărit, pentru că ele provoacă un lanț întreg de reacții în economia națională.

Cele două categorii de relații pot fi exprimate numeric, cantitativ cu ajutorul unor coeficienți. Și anume, avem două categorii de coeficienți: așa numiții **coeficienți tehnici ai consumului** și **coeficienții repartiției producției.** Coeficienții tehnici ai consumului reprezintă cantitățile de produse din diferite ramuri, exprimate în unități naturale sau valorice, care sînt necesare pentru a produce o unitate de producție dintr-o ramură sau dintr-un produs dat. Coeficienții repartiției producției arată cît la sută din producția fiecărei ramuri a mers pentru consumul intermediar — și anume în ce ramuri de producție, și cît la diferiții consumatori finali.

Coeficienții tehnici ai consumului sînt la rîndul lor de două categorii: unii care exprimă relațiile directe dintr-o ramură și cealaltă, sau consumul direct de produse și, alții — **coeficienții consumului total** — care exprimă relațiile unei ramuri cu toate celelalte ramuri, fie că este vorba de relații directe sau indirecte. Tocmai aceștia din urmă au foarte mare valoare pentru calculele de analiză și de planificare.

BALANȚA legăturilor dintre ramuri reprezintă un model matematic, desigur simplificat al economiei naționale. Acest model a fost creat de profesorul Wassily Leontief, de la universitatea Harvard — S.U.A., care a început în 1931 cercetările sale în legătură cu analiza input-output și cu studiul relațiilor tehnologice din economie. Rezultatul acestor cercetări s-a concretizat într-o lucrare apărută prin 1941 denumită: „Structura economiei americane 1919—1939". Ulterior, metoda sa a fost dezvoltată sub aspect teoretic și preluată de organe oficiale de statistică și planificare din diferite țări, în prezent fiind utilizată pe scară largă.

Balanța reprezintă un tabel sintetic și analitic al procesului reproducției sociale, oglindind îndeosebi procesul formării resurselor de care dispune economia națională sub formă materială, al utilizării date acestora și al relațiilor pe care le provoacă această mișcare de bunuri în economia națională, în procesul de producție și în procesul de consum sau de utilizare a producției.

Acest tabel cuprinde 4 cadrane (a se vedea tabelul 1). Primul cadran constituie partea principală a balanței legăturilor dintre ramuri, adică partea în care se sintetizează și se prezintă analitic relațiile care se formează în aparatul de producție al economiei naționale. Datele înscrise aici se referă la cantități sau valori ale produselor care pleacă din ramurile de producție și ajung în alte ramuri de producție pentru a fi prelucrate în continuare.

Tabelul șah în care ramurile sînt puse în aceeași ordine se numește matrice. În această matrice în fiecare rubrică apare legătura dintre două ramuri luate perechi: de exemplu cifra de la întretăierea dintre rîndul pe care este înscrisă industria chimică și coloana în care apare agricultura arată ce a dat chimia agriculturii și cît a consumat agricultura din producția ramurii industriei chimice. Pe această bază se calculează coeficienții consumului tehnic. Al doilea cadran cuprinde diferite sectoare ale consumului final, în care se utilizează diferitele bunuri, fără a mai suferi o prelucrare suplimentară. Aici avem sectorul de investiții, reparații capitale, stocuri și consumul neproductiv al populației, al instituțiilor din sfera neproductivă, și, de asemenea, exportul și eventualele pierderi. În cadranul III avem o serie de elemente valorice care însumate în cadrul fiecărei ramuri împreună cu consumurile de materii prime și materiale ne dau valoarea produselor ramurii respective, la care — dacă se adaugă valoarea importurilor — se obține totalul resurselor.

Dacă urmărim cifrele înscrise pe fiecare rînd putem constata unde și cît a mers din producția fiecărei ramuri.

Pentru determinarea coeficienților repartiției producției calculul se face pe rînduri raportînd datele din fiecare rubrică la totalul aflat în partea dreaptă a tabelului.

Dacă urmărim datele din fiecare ramură pe coloane în jos, putem vedea structura valorică a producției din fiecare ramură, adică cheltuielile pe elemente și beneficiile care compun valoarea producției ramurii.

Coeficienții tehnici ai consumului se calculează pornind de la cifrele valorice în mărimi absolute prin raportarea datelor din fiecare rubrică la cifra totală din josul fiecărei coloane.

Avînd tabelul cu coeficienții consumului direct, printr-un procedeu matematic care poartă denumirea de inversarea matricei, se obțin o serie de alți coeficienți care țin seama [illegible] numai de consumurile directe ale fiecărei ramuri, ci și de cele indirecte din alte ramuri cu care aceasta intră în relație printr-o ramură intermediară cu care are relații directe. Tabelul rezultat poartă denumirea de matricea coeficienților totali.

Cadranul I este componentul principal al balanței în sensul că cu ajutorul lui se determină coeficienții tehnici ai consumului intermediar ce sînt îndeosebi utilizați pentru diferite calcule de planificare.

(Continuare în numărul viitor)

ȘANTIER ȘTIINȚIFIC

Prof. univ. dr. Constantin DANCIU

decanul Facultății de economie generală din A.S.E.

● Avînd o bogată activitate didactică, nu ați ignorat desigur nici munca de cercetare independentă a unor fenomene și procese din domeniul economiei. Ce ne puteți spune despre aceasta ?

— Activitatea de cercetare științifică pe care am desfășurat-o în decursul a peste 20 de ani a fost concretizată în cărți, în numeroase studii și articole publicate (circa 40 de titluri publicate singur și în colaborare) precum și în lecții și manuale puse la dispoziția studenților.

Preocupările mele în domeniul activității de cercetare științifică au fost îndeosebi legate de elaborarea cursului Conducerea planificată a economiei naționale. In cadrul cursului am contribuit la elucidarea unor aspecte cum sînt : probleme teoretice ale planificării, metodologia de planificare, proporționalitatea la nivelul economiei, planificarea introducerii tehnicii noi, planificarea muncii și salariilor, balanța economiei naționale ș.a. ce și-au găsit locul în primul manual elaborat și tipărit de colectivul catedrei, încă în anul 1963. Acest manual a fost premiat la timpul său de Ministerul Învățămîntului.

Nu puteam însă ignora nici cerința tot mai acută pentru noi, cadrele didactice din domeniul economic, de a sprijini activitatea concretă de construcție economică în țara noastră. Ținînd seama de faptul că întreaga activitate de planificare trebuie să fie privită prin prisma eficienței ei economice, m-a interesat îndeaproape problema eficienței economice a tehnicii noi. Astfel m-a preocupat introducerea automatizării în producție, care trebuie să se facă pe baza unor studii de eficiență tehnico-economice temeinic fundamentate. In acest scop, în cadrul unor colective, am studiat această problemă la unele întreprinderi, încercînd să determinăm capacitățile de producție la altele, studii care ne-au dat posibilitatea să generalizăm rezultatele obținute pe ramuri în ceea ce privește metodologia de calcul a eficienței economice. Rezultatele acestei activități au fost de fiecare dată publicate în reviste de specialitate.

„Principalele mele strădanii sînt îndreptate în prezent spre elaborarea unui curs nou de planificare..."

● Pentru care probleme teoretice ați manifestat un interes aparte ?

— Printre problemele teoretice a căror elucidare m-a preocupat s-au situat cele privind aspectele social-economice ale progresului tehnic. Astfel, în definirea unor noțiuni, mult discutate astăzi, cum sînt tehnica, progres tehnic, automatizare ș.a. am încercat să-mi aduc și eu contribuția. De asemenea, am analizat unele probleme social-economice ale introducerii progresului tehnic în țara noastră, strădanii care au fost concretizate într-o serie de studii publicate. Ca o linie de conduită generală, aș putea spune că în întreaga activitate pe care o desfășor am încercat să dau răspuns la soluționarea unor probleme actuale pe care le ridică învățămîntul superior economic ca și practica economică.

● Ce vă preocupă în prezent ?

— Dat fiind faptul că activitatea de bază o am la catedră, principalele mele strădanii sînt îndreptate în prezent spre elaborarea unui curs care să răspundă cît mai bine cerințelor actuale de pregătire și formare a studenților. În ultimii ani, conduc colectivul catedrei de care răspund pentru elaborarea unui curs de Conducerea planificată a economiei naționale, restructurat și mult îmbunătățit față de ediția anterioară. Cursul va conține un aparat metodologic modern. Nu vor lipsi de asemenea probleme cum sînt tehnicile de calcul privind balanța legăturilor dintre ramuri și funcțiile de producție pentru stabilirea proporționalității în cadrul planului ; programarea liniară în stabilirea transportului optim și repartiția teritorială a forțelor de producție etc. De altfel, întreaga problematică a cursului se va axa pe metodologia actuală și de perspectivă a elaborării planului.

Apariția acestui curs, care este prevăzută pentru acest an la Editura didactică și pedagogică, va răspunde unor necesități cerute atît de pregătirea studenților cît și de specialiștii din producție.

Tehnicile moderne de calcul folosite în planificare își găsesc cel mai bine utilizarea lor în planificarea socialistă. Preluarea necritică a unor tehnici de planificare din literatura economică occidentală poate să ducă la unele confuzii. Aceste tehnici uneori nici nu pot fi adaptate structurii economiei noastre. De aceea cred că elucidarea unor asemenea aspecte nu ar putea decît să reprezinte un aport însemnat pentru teoria și practica construcției economice din țara noastră. Poate în viitor asemenea probleme, ca acelea menționate mai sus, vor intra și în preocupările mele.

V. E.

CĂRȚI

INDEPENDENȚĂ ȘI STRUCTURĂ ECONOMICĂ MODERNĂ

FRANÇOIS PERROUX a publicat în octombrie 1969, după lucrări ca **L'économie du XX-e siècle, Économie et société, La coéxistence pacifique, Le pain et la parole** (enumerare care nici pe departe nu epuizează lunga listă de opere consacrată analizelor economice și sociale ce poartă semnătura savantului francez), o nouă carte de foarte mare actualitate : **„Indépendence" de l'économie nationale et interdépendence des nations"** *).

Ce-l determină pe autor să abordeze o problemă cu un astfel de conținut ? De ce o consideră ca fiind de cea mai stringentă actualitate ?

Se poate observa că autorul pune cuvîntul independență între ghilimele. S-ar părea că-l reneagă, sau că-l împrumută dintr-un vocabular ce nu-i aparține. Nici una, nici alta ! Faptul exprimă, în fond, o optică personală în ce privește concluzia la care se ajunge, sau interpretarea ce se dă independenței naționale în actualul context economic și politic occidental. Studiul cuprinde două părți : prima constituie o analiză teoretică-economică a fenomenului ; cea de a doua — o analiză concretă, plecînd de la realitățile economice și politice ale Franței contemporane.

ÎN CONTEXTUL ACTUAL, pe care îl putem numi economie modernă, autorul vede, mai mult ca oricînd, problemele dependenței sau independenței naționale ca fiind în strînsă legătură cu factorii economici. Dreptul popoarelor de a dispune de soarta lor, suveranitatea juridică, neintervenția, sînt apreciate ca principii democratice care însă sînt în contradicție violentă cu inegalitatea ce există între națiunile lumii occidentale : inegalitate sub raport tehnic și industrial, al eficienței economice, al schimburilor comerciale, al cercetării științifice etc. De aci, autorul conchide că suveranitatea națiunilor este „limitată, citeodată cît se poate de crunt, de insuficiența mijloacelor lor și de activitatea națiunilor rivale" (pag. 294). Evident, autorul are în vedere sistemul mondial al unei economii „de piață", bazată pe relații capitaliste de producție, ceea ce se reflectă și în relațiile economice și politice dintre țările care fac parte din acest sistem. Poziția unei națiuni în acest context este strict determinată de locul pe care îl ocupă acea națiune în raportul de forțe de plan mondial.

APROFUNDÎND sub acest aspect cauzele inegalității și, respectiv, ale dependenței unei națiuni față de alta, Fr. Perroux le cuprinde în trei mari grupe de dependență : a) determinată de dimensiune, b) de structura economică (de structura exporturilor, a investițiilor, a fluxurilor monetare), c) de echilibrul balanței de plăți externe. El distinge faptul că dependența unei națiuni față de alta poate fi totală sau parțială, unilaterală sau multilaterală, în funcție de contextul factorilor analizați.

În aceste împrejurări — se întreabă autorul — independența mai poate fi considerată o noțiune viabilă ? Perroux ne dă un răspuns afirmativ. Da, ea există, însă nu într-o formă ideală, absolută, ci tocmai în acest context de dependențe, determinat în fond de o anumită diviziune internațională a muncii. Iată, deci, motivul pentru care autorul folosește încă din titlu cuvîntul interdependență între ghilimele. Este vorba de asigurarea unei independențe în cadrul unei anumite dependențe, în cadrul unei anumite diviziuni a muncii pe plan internațional. Totul este ca o națiune care dorește să fie independentă să lupte pentru o diviziune echitabilă, pentru o anumită structură a economiei naționale care să-i asigure un loc echitabil în cadrul economiei mondiale.

Făcînd această precizare, autorul se ridică cu vehemență împotriva acelora care înțeleg independența sub forma autarhiei sau o etichetează în mod „insidios" și „subtil" ca o acțiune naționalistă și precizează fără echivoc faptul că **independența** nu trebuie opusă pur și simplu **dependenței**, ci să fie pusă în contextul unei concepții mai largi.

ÎNȚELEGÎND în acest sens independența, autorul consacră cea mai mare parte a lucrării soluțiilor care pot să ducă economia unei națiuni — în actuala rețea de legături economice capitaliste — la independență. Problema este analizată atît teoretic cît și aplicativ, punctul central constituindu-l **structura economiei naționale.**

În ciuda faptului că orice economie națională capitalistă este „pulverizată" într-un anumit număr de entități — firme, unități de producție și consum — națiunea există și subsistă **ca o organizație** sau mai precis **ca o structură organizată.** Acest tot organizat intră în relații economice cu alte ansambluri organizate. Pentru ca organizația națională, națiunea, să existe, să-și păstreze ființa sa, ea trebuie să reziste în fața autorității și influenței exterioare. Dacă însă cedează acestei influențe, ea intră în constelația economiilor externe organizate din afară, de o altă entitate. De aici, importanța deosebită acordată de Fr. Perroux structurii economiei naționale, de ea depinzînd raporturile echitabile sau inechitabile ce se stabilesc cu alte ansambluri organizate.

În acest context, Perroux face observația că structura economiei unei țări are un caracter dinamic, ceea ce se aplică însă și totalului de interdependențe. Este suficient, deci ca o anumită structură națională să nu țină pasul cu schimbările ce intervin în ansamblul mondial pentru a apărea pericolul dependenței. Tocmai acesta este, după aprecierea autorului, pericolul căruia trebuie să-i facă față economia franceză.

Cum vede Fr. Perroux structura economică a Franței moderne ? În primul rînd, el arată că dinamismul oricărei economii naționale capătă de-a lungul anilor o puternică amprentă națională. În consecință, nu este vorba de a prelua din alte organizații economice naționale structurile respective și nici tehnicile cu care s-a ajuns la ele. Este necesară găsirea și aplicarea de **căi proprii,** viabile, pentru modernizarea structurii economice franceze, ceea ce îl face pe autor să denunțe pe acei ce militează pentru copierea modelului american. Cu atît mai mult, susține în continuare Fr. Perroux, modernizarea sau restructurarea unei economii nu poate fi efectuată de forțe din afară prin acordarea unor drepturi de exploatare a propriilor resurse naturale și umane, de a reorganiza industria etc.

Fiecare națiune trebuie să-și elaboreze, după aprecierea autorului, o strategie proprie, pentru obținerea unei structuri corespunzătoare, capabile să asigure independența sa. Pentru aceasta este nevoie de multă analiză, de studii, pentru că „nimeni nu se poate dispensa de elaborarea științifică a conceptului independenței naționale și de modalități de interdependență între structurile industriale și de activitate economică organizate. Pentru Occident problema fundamentală astăzi este aceea a raporturilor dintre imperii, națiuni și cvasi-națiuni" (pag. 292). Strategia în vederea obținerii unei structuri moderne este legată, după convingerea autorului, de **industrializare** și de o anumită **structură** a industriei care să fie favorabilă unei politici de independență.

O ATENȚIE deosebită se acordă industrializării, ea fiind apreciată chiar și la nivelul de dezvoltare a industriei Franței, ca un fenomen în continuă actualitate și, totodată, temelia politicii de independență. In concepția autorului, industrializarea este un proces complex, care are drept consecință dotarea unui grup social cu un sistem coerent de mașini. Datorită științei și tehnicii, industrializarea se caracterizează printr-un „dinamism în ritm accelerat" (pag. 210), care **antrenează** alte activități economice și anume : industriile de vîrf antrenează ansamblul activității industriale, aceasta din urmă antrenează și producția agricolă și în sfîrșit, activitatea serviciilor sau a „sectorului terțiar". In acest sens se apreciază că industrializarea este factorul hotărîtor în jurul căruia se grupează o „structură organizată" capabilă să facă față ofensivei economice externe.

Este însă evident că strategia independenței propusă de Fr. Perroux nu se bazează numai pe dezvoltarea industriei ca sector ce antrenează alte sectoare. Ea este completată cu încă trei aspecte considerate ca fiind de o deosebită însemnătate în condițiile dezvoltării contemporane. Este vorba de „alimentarea structurii cu noutăți", de „reînnoirea aparatului economic" și de „structura exporturilor ofensive".

„Alimentarea structurii cu noutăți" este terminologia pe care o folosește autorul pentru a semnala importanța modernizării structurii industriale prin dezvoltarea cercetării științifice, dezvoltarea informaticii, a industriei nucleare și prin asigurarea cadrelor corespunzătoare, capabile de creație, de inovație tehnică și științifică.

„Reînnoirea aparatului economic", sau reînnoirea organizării industriale, este văzută sub două aspecte majore și anume : a) depistarea industriilor moderne care pot juca rolul de motor și **legarea** restului producției de aceste activități pivot și b) restructurarea economiei în **mari unități** cu eficiență sporită.

„Structura exporturilor ofensive" trebuie să urmărească, după expresia autorului, nu numai evitarea sau eliminarea taxelor fiscale care au menirea să frîneze exporturile, ci mai întîi de toate să asigure un rol ofensiv (și nu defensiv) exporturilor și practicarea unei politici mai energice de promovare a acestora.

Descriind aceste direcții de acțiune, Fr. Perroux elaborează în fapt strategia pe care el o socotește ca fiind cea mai adecvată pentru perioada viitoare imediat astfel încît să se asigure economiei franceze o „structură organizată", capabilă să-i întărească independența și suveranitatea națională în contextul interdependențelor dintre națiunile occidentale.

conf. univ. dr. Eugen PRAHOVEANU

*) Fr. Perroux : „Indépendence" de l'économie nationale et interdépendence des nations. Paris, Aubieu Montaigne, 1969, 302 p.

DOCUMENTAR

Un tribut inutil plătit absurdităţii

RĂZBOIUL DIN VIETNAM ŞI ECONOMIA S.U.A.

Războaiele şi preţurile de consum

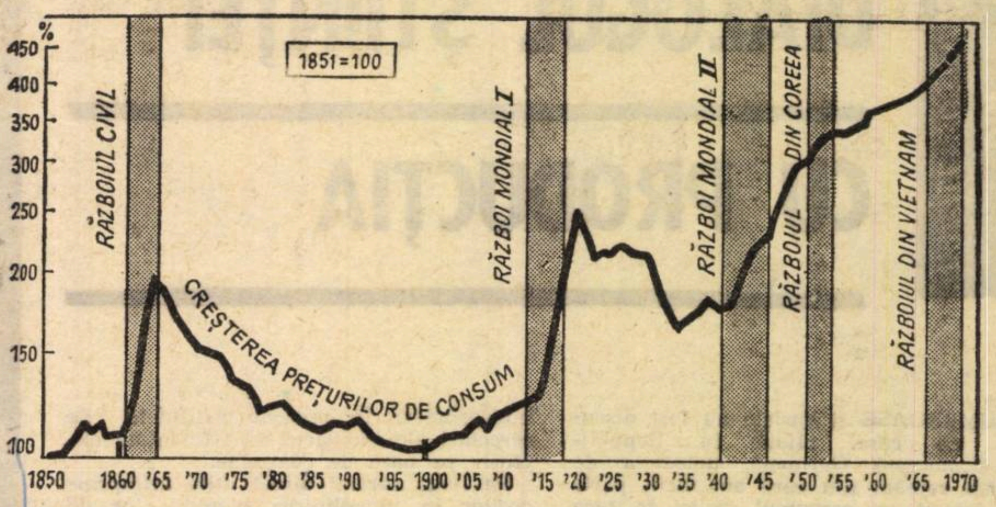

Sursa : MONTHLY ECONOMIC LETT ER, decembrie 1969.

RĂZBOIUL AGRESIV purtat împotriva poporului vietnamez a ajuns să constituie pentru Statele Unite înseşi o povară din ce în ce mai greu de suportat. Pe plan politic războiul este un fiasco complet : s-a demonstrat indubitabil că un popor, chiar mai mic, nu poate fi îngenunchiat nici cu forţa militară uriaşă a celui mai puternic stat capitalist din lume, iar o parte importantă a opiniei publice — din S.U.A. şi din străinătate — este în mod evident împotriva războiului din Vietnam. Pe plan economic, implicaţiile războiului din Vietnam sînt atît de nefaste încît continuarea acestuia apare ca un tribut inutil plătit absurdităţii.

Sinteza documentară pe care o întreprindem intenţionează să prezinte cîteva aspecte ale implicaţiilor economice ale războiului asupra economiei Statelor Unite. Sursele documentare sînt cu precădere americane. În ultimii ani, literatura economică americană este foarte prolifică în analiza efectelor războiului din Vietnam asupra economiei S.U.A. Concluzii foarte clare, fundamentate, inclusiv cu instrumentul obiectiv al matematicii, au fost de mult desprinse de economiştii americani la care ne vom referi. Din ele reiese necesitatea şi posibilitatea virtuală a terminării războiului din Vietnam şi reorientarea efortului public al S.U.A. spre nu puţinele probleme interne care se cer rezolvate.

Escalada miliardelor

LA 3 FEBRUARIE a.c. preşedintele Nixon a prezentat Congresului Statelor Unite proiectul de buget pe anul fiscal 1971, care începe la 30 iunie 1970. Cheltuielile militare, deşi se vor reduce cu circa 5 miliarde faţă de cele actuale, vor fi totuşi de 71,191 miliarde dolari (34,6% din totalul cheltuielilor bugetare). Această sumă cuprinde şi cheltuielile privind războiului din Vietnam, la care se adaugă cheltuielile Pentagonului (de 450 milioane dolari faţă de 300 milioane în exerciţiul actual) pentru „programul de vietnaminizare" a războiului.[1])

După cum se ştie, veniturile bugetare se formează în cea mai mare parte din impozite şi taxe percepute de la populaţie. În bugetul pe anul 1970, 46% din venituri proveneau din taxe pe veniturile individuale 19% din taxe pe venitul corporaţiilor, 23% din vărsăminte pentru asigurări sociale etc.[2]) Din compararea acestor date, reiese că, în cea mai mare parte, veniturile bugetare provin de la contribuabili americani sub forma taxelor pe venit individual şi că aceste venituri sînt cheltuite mai ales pentru finanţarea maşinii militare. Astfel, în acelaşi an, ponderea cheltuielilor militare în bugetul american a fost de 42%, numai cheltuielile războiului din Vietnam constituind 13% din totalul cheltuielilor bugetare. În acelaşi buget se prevedeau cheltuieli de 12% pentru învăţămînt şi alte programe sociale şi de 22% pentru asigurări sociale. Cheltuielile militare depăşesc deci cu mult totalul cheltuielilor pentru promovarea „prosperităţii" interne.

Pe măsura „escaladării" războiului din Vietnam, după anul 1965, cheltuielile militare au crescut şi ele (tabel 1).

Tabel 1

Cheltuieli militare ale S.U.A.[3])

— în milioane dolari —

Ani	Total cheltuieli militare	Cheltuieli militare fără cele pentru războiul din Vietnam	Cheltuieli speciale cu războiul din Vietnam: Total	din care: militare	din care: pentru asistenţă economică
1965	46173	46070	103	103	—
1966	54409	48597	6094	5812	282
1967	67466	47333	20557	20133	424
1968*)	73694	49163	24989	24531	458
1969*)	76658	50874	26264	25784	480

*) estimări.

Tabel 2

Cheltuieli militare în 1966[4])

ŢARA	Total (în mil. dolari)	Pe locuitor (dolari)	Forţa armată (mii)	Forţa armată la 10 000 locuitori	Cheltuieli militare (% din cheltuielile naţionale globale)
S.U.A.	63283	322	3094	15,7	9,1
Anglia	5761	105	438	8,0	6,1
Franţa	4639	94	523	10,6	5,4
R.F.G.	4564	79	440	7,7	4,1
Italia	1815	35	376	7,2	3,5
Japonia	1276	13	246	2,5	1,0

După cum se vede, angajamentele S.U.A. în Vietnam îmbracă două aspecte : cele strict militare, pentru purtarea războiului de agresiune şi cele pentru acordarea „asistenţei economice" regimului marionetă de la Saigon. Dar chiar şi această „asistenţă" economică este disproporţională în cadrul împărţirii cheltuielilor. Noua etapă a desfăşurării războiului, aceea a „vietnamizării", va mări probabil ponderea cheltuielilor cuprinse la capitolul „asistenţă economică".

Statele Unite au cel mai ridicat nivel al cheltuielilor militare, atît din punct de vedere absolut cît şi pe locuitor. O confruntare (pentru anul 1966 — ultimul pentru care dispunem de date comparabile) cu situaţia altor ţări capitaliste dezvoltate, ar permite o serie de concluzii interesante.

Din cele 6 state a căror povară militară este ilustrată în tabelul 2, Statele Unite bat toate recordurile. Efortul economic inutil făcut de S.U.A. în scopuri militare se ilustrează în modul cel mai vizibil prin suma de 322 dolari cheltuiţi pe locuitor.

Din motive lesne de înţeles cheltuielile militare sînt de multe ori camuflate în statisticile publice. Anumite activităţi din industrie sau cercetare ştiinţifică în scopuri militare care ar trebui, în fapt să fie plătite din bugetul militar, sînt incluse în momentul de faţă la alte capitole ale bugetului de stat (învăţămînt, cercetare etc.) „Costul" unui război sau, în general, nivelul real al cheltuielilor militare sînt deci mai greu de calculat. Cheltuielile guvernului american pentru purtarea războiului se concretizează în : cheltuieli pentru întreţinerea armatei şi pentru operaţiuni militare ; cheltuieli pentru achiziţionarea de echipament militar prin contractarea cu diferite corporaţii a furniturilor, cheltuieli pentru cercetarea ştiinţifică, cheltuieli pentru utilarea întreprinderilor specializate în producţia de armament etc. În anul 1968, achiziţiile de furnituri militare au depăşit cu 28 miliarde dolari nivelul atins în 1966.

Cea mai mare parte a cercetării în domeniul militar se realizează prin contracte guvernamentale acordate unor corporaţii. Nivelul cheltuielilor privind cercetarea în acest domeniu se ridica în 1966 la 6,3 miliarde dolari. De la începutul războiului din Vietnam, cheltuielile Departamentului Apărării pentru echipament suplimentar acordat furnizorilor de armament[5]) au crescut de la 57 mil. dol. în 1965 la 330 mil. dolari în 1967.

Războiul din Vietnam are o influenţă nefastă asupra balanţei de plăţi a S.U.A. Deşi în balanţa de plăţi, cheltuielile pentru război se identifică mai greu decît în cadrul bugetului naţional, în baza datelor oficiale, putem remarca faptul că „cheltuielile militare" în străinătate) au fost de 3764 mil. dolari în 1966, 4378 mil. dolari în 1967, şi 4530 mil. dolari în 1968. Cheltuielile militare uriaşe sînt, după cum se ştie, una din principalele cauze ale deficitului cronic a balanţei de plăţi americane.

„Guvernul preia rolul întreprinzătorului privat"

PROFITUL obţinut de furnizorii armatei este mai ridicat decît al altor companii deoarece, alături de alte înlesniri, acestora li se pun la dispoziţie credite în condiţii foarte avantajoase. Făcîndu-se o comparaţie între profiturile obţinute de corporaţii orientate în primul rînd spre producţia militară ca : North American Aviation Inc., Lockheed Aircraft Corp., General Dynamics Corp. etc. cu corporaţii de alt profil, ca : National Dairy Products Corp., Firestone Tire and Rubber Corp., Colgate-Palmolive Co., etc. s-a demonstrat matematic că profiturile sînt net superioare în cazul primei categorii de corporaţii.

Există o acerbă luptă de concurenţă între corporaţii pentru a primi contracte militare. Profesorul M. L. Weidenbaum[5]), de la Washington University, descrie concurenţa dintre întreprinderile cu producţie destinată în mod precumpănitor consumurilor civile şi cele care lucrează cu precădere pentru necesităţile militare în acest fel : „Strînsa legătură dintre aparatul militar şi principalele corporaţii care lucrează pentru aprovizionarea armatei schimbă natura atît a sectorului public a economiei americane cît şi a unei largi ramuri a industriei americane. Intr-o mare măsură guvernul preia rolul tradiţional al întreprinzătorului privat în timp ce companiile implicate se aseamănă mai puţin cu alte corporaţii, însuşindu-şi multe din caracteristicile unei «agenţii guvernamentale»". Concluzia pe care o desprinde autorul citat este că acest tip de întreprindere duce la o încălcare dăunătoare a liberei concurenţe dintre întreprinderile private. De aceea, şi de pe o asemenea poziţie, profesorul M. Weidenbaum s raliază la ideea că : „poate un beneficiu neaşteptat al reducerii înarmării sau al dezarmării ar fi o posibilitate de a micşora această ramură «seminaţionalizată» a economiei americane".

Optică nouă

FORMULÎND această afirmaţie sub forma unei întrebări autorul unui studiu publicat în revista lunară a uneia din cele mai mari bănci din lume : First National City Bank din New York[6]), se răspunde ; „Mulţi oameni cu convingeri moderate par a crede că un buget cu chetuieli militare ridicate este cheia prosperităţii bazate pe deplina folosire a braţelor de muncă". Autorul remarcă însă că „nu există motive teoretice să se creadă că cheltuielile militare uriaşe sînt vitale creşterii economice. Nici din punct de vedere istoric afirmaţia nu rezistă la argumente. Impresia contrară nu decurge din rezultatele economice ale războiului ci mai curînd din rezultatele economice ale unei proaste administrări a economiei în timp de pace". Studiul la care ne referim face o analiză a influenţei pe care au avut-o războaiele — de la războiul civil încoace — şi ajunge la concluzia că în fiecare perioadă de război şi după încetarea ostilităţilor cheltuielilor militare enorme au dus la creşterea inflaţiei. Între august 1939 şi august 1948, preţurile de consum au crescut cu o medie anuală de 7%. În timpul războiului din Coreea, între iunie 1950 şi februarie 1951, preţurile de consum din S.U.A. au crescut cu 12%. Şi, în ultimii ani, acest indice a avut tendinţa de creştere o dată cu escaladarea cheltu-

Aurel GHIBUŢIU

(Continuare în pag. 19)

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

Insemnări de călătorie din R. D. G.

DIALOGUL ŞTIINŢEI CU PRODUCŢIA

NUMEROASE şi variate au fost discuţiile pe care, aflată în Republica Democrată Germană, delegaţia de ziarişti români din care am făcut parte le-a purtat pe parcursul vizitei în ţara prietenă. Dar, fie că ne găseam într-o întreprindere industrială sau într-o unitate agricolă, fie că purtam o discuţie la redacţia unei reviste de specialitate sau la un minister, două teme se regăseau adesea în cuvîntul interlocutorilor noştri germani: pregătirea cadrelor şi cercetarea ştiinţifică pentru nevoile producţiei. Voi încerca de aceea şi eu, în însemnările de faţă, să mă refer în special la aceste aspecte. Nu înainte însă de a caracteriza, în limbajul concis şi expresiv al cifrelor, „terenul" pe care se concepe rezolvarea problemei: faţă de 1949 numărul studenţilor a crescut de 5 ori, iar cel al elevilor din învăţămîntul tehnic de 9 ori.

La rîndul său, pregătirea permanentă, adică perfecţionarea continuă a cunoştinţelor oamenilor muncii devine, aşa cum se arată în documentele oficiale, un principiu fundamental al învăţămîntului in sens larg. De aceea este în curs de definitivare un aşa-numit sistem complet de pregătire permanentă, a cărui bază se va găsi în întreprinderi şi combinate. În momentul vizitei noastre la Combinatul Ost din Eisenhüttenstadt, de exemplu, acolo erau organizate — potrivit relatărilor tov. Rudi Hermann, director pentru probleme de cadre — peste o sută de cursuri diferite de ridicare a calificării.

Preocupări asemănătoare am întîlnit la Uzina de echipament de birou şi calculatoare mici din Sömmerda, aparţinînd Combinatului Zentronik, dar ele există în numeroase alte întreprinderi, nu numai industriale. În afara şcolii profesionale, cu 1400 de elevi, a uzinei, care asigură cadrele de mîine, există o academie uzinală cu 1 300 de cursanţi (din cei 10 000 de salariaţi ai uzinei), fiecare avînd deja profesiunea lui. Iar uzina exportă aproape două treimi din producţia sa, atît în ţări socialiste cît şi în Occident; volumul exporturilor ei s-a dublat în ultimii patru ani, trebuind să sporească cu încă un sfert pînă în 1975. După cum declara ziariştilor Heinz Sroka, director general adjunct al uzinei, „concurenţa internaţională ne forţează să exportăm mereu produse noi. Ultimele ediţii ale tîrgurilor de la Leipzig, Poznan, Hanovra au evidenţiat acest lucru şi dacă veţi veni la următoarea ediţie a Tîrgului de la Leipzig, veţi avea din nou ocazia să-l remarcaţi".

PARALEL, s-a pus un accent deosebit pe formarea şi reciclarea cadrelor de conducere din economie, pe ţinerea lor la curent cu experienţa mondială, aceasta situîndu-se în continuare printre preocupările prioritare.

În general, pentru a face posibilă adoptarea celor mai corespunzătoare decizii de politică economică se va acorda o atenţie deosebită previziunii pe termen lung a dezvoltării ştiinţifice, tehnice şi sociale. În ce priveşte coordonarea muncii ştiinţifice în funcţie de necesităţile economiei — o altă sferă de preocupări prioritare — eforturile vor fi concentrate pentru obţinerea de realizări ştiinţifice şi tehnice de avangardă în sectoarele de vîrf ale economiei naţionale, cum ar fi de exemplu automatica, paralel urmînd să sporească şi preocupările pentru valorificarea economică a rezultatelor cercetării.

În ceea ce priveşte modul cum sînt organizate în R.D.G. relaţiile dintre industrie, universitate şi institutele de cercetări, trebuie făcută precizarea că cooperarea dintre institutele de cercetări şi industrie se efectuează pe principii economice, pe bază de contracte *) Intreprinderile (sau combinatele) transmit institutelor obiective (sarcini) concrete de cercetare, reprezentînd teme legate direct de realizarea planului lor de producţie. Pentru efectuarea cercetărilor respective institutele sînt finanţate de partenerii de contracte din industrie.

Pînă acum cîţiva ani activitatea de cercetare ştiinţifică era în întregime finanţată de stat de la buget, astfel că institutele de cercetări manifestau tendinţa de a efectua o activitate care nu era neapărat cea mai utilă şi mai urgentă pentru întreprinderi. În prezent institutele de cercetări ale industriei sînt finanţate exclusiv pe bază de contracte.

Pe lîngă sarcini direct utile întreprinderilor în îndeplinirea planului lor de producţie, institutele de cercetări mai primesc sarcini de cercetare de perspectivă, care — rămînînd aplicativă — interesează nu numai o anumită întreprindere, ci o întreaga ramură industrială. Temele respective se referă la necesităţi de viitor, putînd merge pînă la o perioadă de zece ani, de exemplu. Aceste sarcini de cercetare vin din partea ministerului interesat, căruia îi revine şi finanţarea.

În sfîrşit, sarcinile privind cercetarea fundamentală sînt repartizate de Ministerul Ştiinţei şi Tehnicii, care le transmite institutelor academice. Prognozele dezvoltării ştiinţei şi tehnicii sînt însă elaborate de Consiliul cercetării, mergînd pînă în 1980 (uneori chiar pînă în anul [illegible]00). Ele sînt discutate în Consiliul de Miniştri şi în Comisia de Stat a Planificării, devenind — după aprobare — o directivă. Pe baza acestor prognoze este elaborată **concepţia privind dezvoltarea ştiinţei şi tehnicii,** care, la rîndul ei, constituie fundamentul planificării pe termen lung atît a producţiei cît şi a cercetării.

Practica, ca şi experienţa străină — ni se spunea în discuţia pe această temă de la redacţia săptămînalului **Die Wirtschaft** din Berlin — arată că pentru rezolvarea unor sarcini complexe de cercetare privind, de exemplu industria construcţiilor navale, industria chimică, prelucrarea electronică a datelor, agricultura sau automatizarea maşinilor-unelte, este necesară colaborarea mai multor întreprinderi şi institute de cercetări. Evident, în felul acesta, un institut de cercetări poate lucra pentru mai multe ramuri industriale, fiind finanţat de fiecare corespunzător sarcinilor stabilite prin contracte. Aceasta constituie, însă, doar un prim nivel de concentrare a cercetării.

Pentru strîngerea legăturilor în activitatea de cercetare se intenţionează, după cum ni se spunea, să se creeze centre de cercetare pe ramură, din care unul există deja în industria electronică. Ele ar urma să depindă de combinate.

În perspectivă centrele de cercetări ar urma să lucreze în strînsă legătură cu ins-

D. DRAGOMIRESCU

(*Continuare în pag. 19*)

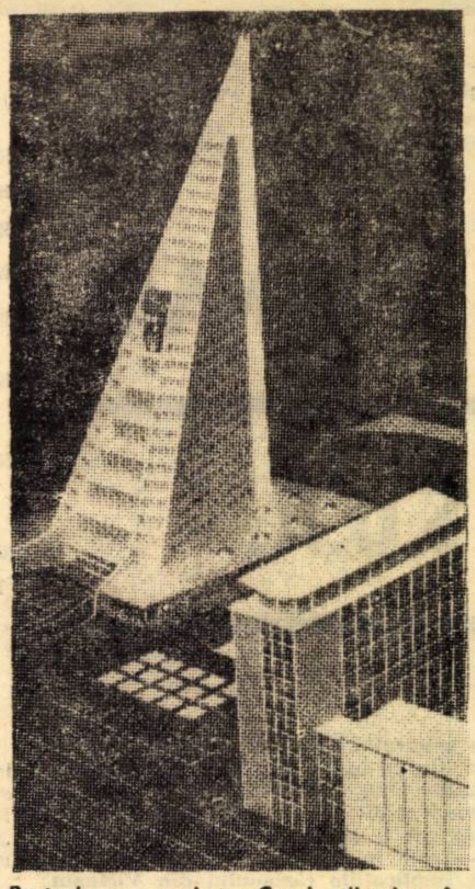

Rostock, — macheta Casei ştiinţelor, învăţămîntului şi culturii

RELAŢII ECONOMICE INTERNAŢIONALE

• U.R.S.S. — FRANŢA

La Moscova a fost semnat un acord pe termen lung între U.R.S.S. şi Franţa cu privire la colaborarea în domeniul ştiinţelor agricole, anunţă agenţia TASS. Acordul prevede efectuarea de experienţe pentru selecţionarea seminţelor, combaterea pe cale biologică a dăunătorilor, cercetări în domeniul virusologiei veterinare şi al obţinerii de noi rase de animale. Se prevede, de asemenea, un schimb larg de specialişti şi de informaţii privind rezultatele cercetărilor. Anual, specialiştii agricoli sovietici şi francezi se vor întîlni în cadrul unor simpozioane axate pe temele studiate.

• IUGOSLAVIA — CHILE

Firma iugoslavă „FAP — Famos", din Belgrad, a încheiat un contract de cooperare tehnică pe termen de cinci ani cu firma chiliană „Pereira Hnos Y Cia", din Santiago de Chile. Contractul prevede vînzarea documentaţiei tehnice pentru producţia şasiului de autobuz „Dubrava-11". Firma chiliană, informează agenţia **Taniug**, intenţionează să extindă cooperarea şi asupra altor subansambluri ale autovehiculului.

• CUBA — FRANŢA

Cuba a contractat din Franţa 30 de nave pescăreşti pentru flota sa de camaromere. Capacitatea congelatoarelor fiecărei nave este de 110 mc. Prima navă a fost livrată recent din portul francez Le Hâvre.

• IUGOSLAVIA — CEYLON

Întreprinderea de construcţii „Konstruktor", din Split, a încheiat un contract privind participarea la construcţia unei hidrocentrale în Ceylon, al cărei cost este evaluat la 20 milioane de dolari. Construcţia va începe în cursul lunii mai şi va fi terminată la mijlocul anului 1973, informează agenţia **Taniug**.

BILANŢ ECONOMIC — 1969

• R. P. MONGOLĂ

ÎN COMUNICATUL Direcţiei Centrale de Statistică a R. P. Mongole cu privire la îndeplinirea planului economiei naţionale pe anul 1969 se arată că venitul naţional a crescut cu 5,9%, fondurile fixe de producţie — cu 8,8%, iar produsul social global cu 6,6%, faţă de anul 1968. Succese de seamă au fost obţinute în domeniul consolidării bazei materiale a creşterii animalelor. Paralel cu sporirea şeptelului şi a productivităţii lui, a fost îndeplinit planul producţiei animaliere; mortalitatea animalelor s-a redus cu 8,2%.

Din cauza condiţiilor climaterice nefavorabile, în special a secetei prelungite, — arată Comunicatul — planul la producţia cerealieră nu a fost îndeplinit.

Producţia industrială a ţării a sporit cu 10,4% în comparaţie cu anul 1968. În principalele ramuri industriale, volumul producţiei a crescut, după cum urmează: la energie electrică — cu 17,5%, în industria combustibilului — cu 23,4%, la extracţia de cărbune — cu 11,7%, la producţia de ciment — cu 63,6%. Principalele organizaţii de construcţii şi-au îndeplinit planul în proporţie de 103%.

La 1 ianuarie 1970, populaţia R. P. Mongole număra 1 227 800 locuitori.

• R. P. UNGARĂ

LA BUDAPESTA a fost dat publicităţii comunicatul Direcţiei Centrale de Statistică cu privire la îndeplinirea planului economiei naţionale pe anul 1969. În comunicat se arată că venitul naţional al R.P. Ungare a crescut cu 6%, iar volumul investiţiilor efectuate în 1969 a depăşit cu 7—8% pe cel din anul precedent. Se apreciază totodată efectul pozitiv al măsurilor adoptate în vederea orientării mai raţionale a investiţiilor. Producţia industrială s-a mărit cu 3%, iar în cadrul ei industria chimică şi producţia de energie electrică au înregistrat ritmuri superioare de creştere (+7%). Industria uşoară a furnizat pieţei interne cu 9% mai multe produse, comparativ cu anul precedent, iar industria constructoare de maşini cu 2%; livrările industriei materialelor de construcţii pentru nevoile interne nu au fost însă în măsură să satisfacă cererea în acest domeniu, iar preţurile materialelor au crescut cu 5%.

În comunicat se subliniază că, în anul care a trecut, producţia de îngrăşăminte chimice a crescut cu 17%. S-a creat astfel disponibilul necesar măririi cu 10% a cantităţii de îngrăşăminte utilizate în agricultură faţă de anul precedent, revenind aproximativ 120 kg/ha (în substanţă activă). În industria metalurgică şi constructoare de maşini şi în cea alimentară, prevederile planului au fost depăşite cu aproximativ 4%.

În cadrul industriei constructoare de maşini, media de creştere pe ramură a fost depăşită în unele domenii, cum sînt tehnica vidului, echipamente pentru telecomunicaţii, industria electrotehnică, precum şi producţia de mijloace de transport — în special de autobuze (cu 8—10%). Comunicatul mai arată că industriile textilă şi de confecţii nu au atins nivelul producţiei din anul 1968.

S-a dezvoltat producţia şi utilizarea prefabricatelor pentru construcţii, precum şi de materiale şi fibre sintetice. În ceea ce priveşte evoluţia structurii bazei energetice, se constată că ponderea hidrocarburilor lichide şi gazoase, utilizate pentru producţia de energie electrică, a depăşit 30% din total (îndeosebi pe seama creşterii cu 43—44% a importului de ţiţei).

În 1969 numărul salariaţilor din sectorul socialist al industriei s-a mărit cu 3%; totodată, deşi — calculat pe un lucrător — numărul orelor lucrate a scăzut faţă de anul precedent, producţia realizată a sporit cu 5%.

Volumul producţiei agricole, potrivit datelor preliminare, a depăşit cu 5—6% nivelul anului 1968. Ca urmare a aplicării unor metode agrotehnice moderne şi a sporirii parcului de maşini agricole, s-au înregistrat sporuri substanţiale la producţia de grîu, porumb şi cartofi, de struguri şi fructe. În sectorul zootehnic, însă, prevederile planului n-au fost realizate.

În transportul mărfurilor s-a acordat, şi în cursul anului 1969, prioritate dezvoltării transportului rutier şi prin conducte, volumul lor sporind cu 4%, respectiv cu 16%, în timp ce traficul feroviar a crescut doar cu 2%.

Veniturile reale ale populaţiei au crescut, faţă de anul precedent, cu aproximativ 7%. Comunicatul scoate în evidenţă modificarea structurii consumului populaţiei. Astfel, scade ponderea consumului de produse alimentare în favoarea celor industriale, însă consumul produselor industriale de uz îndelungat s-a situat sub nivelul anului precedent, în parte şi din cauza ofertei insuficiente.

În 1969 comerţul cu amănuntul (în cifre comparabile) a desfăcut cu 8% mai multe mărfuri faţă de anul precedent, deşi s-a resimţit periodic lipsa unor mărfuri de utilitate curentă, iar preţurile au crescut cu 1—2%.

Balanţa comercială externă a R. P. Ungare a fost — pentru prima dată, după mulţi ani — activă şi în relaţiile cu ţările nesocialiste. Situaţia favorabilă se datoreşte faptului că exporturile au crescut într-un ritm mai rapid (+16%) decît importurile (+7%).

În încheiere, comunicatul menţionează că, potrivit recensămîntului efectuat la începutul anului 1970, populaţia Ungariei era de 10,3 milioane de locuitori.

RĂZBOIUL DIN VIETNAM ŞI ECONOMIA S. U. A.

(Urmare din pag. 17)

ielilor militare. În perioadele de 12 luni terminate în octombrie 1967, 1968 şi 1969, creşterea preţurilor de consum în S.U.A. a fost de 2,5%, 4,4% şi, respectiv, 5,3%, iar pe întregul an 1969 — 6,1%[6]). În ultimele 18 luni, inflaţia a luat asemenea proporţii în S.U.A. încît în actualul buget obiectivul principal a trebuit să fie combaterea acesteia.

Revista citată ajunge la concluzia că „în practică, războiul şi politica economică neinflaţionistă nu pot convieţui".[6])

În rîndul economiştilor americani care se pronunţă pentru reducerea cheltuielilor militare şi sprijină, deci, terminarea războiului din Vietnam, există în general, două tendinţe privind destinaţia resurselor ce ar deveni disponibile. Unii consideră că nu există nici o legătură între nivelul înalt al cheltuielilor militare ale guvernului şi creşterea economică, pronunţîndu-se pentru reducerea cheltuielilor statului, aşa cum face profesorul Murray Weidenbaum şi editorialistul revistei „Monthly Economic Letter". Promotorii acestei păreri înclină spre punctul de vedere că, în afara cazului în care guvernul ar face serioase şi persistente greşeli de politică monetară şi fiscală, economia ar tinde întotdeauna spre folosirea deplină a braţelor de muncă întrucît proprietarii de resurse băneşti şi de capital vor dori să le valorifice cît mai intens pentru a produce mărfuri. „Nu există motive pentru care pacea şi prosperitatea nu ar putea coexista în S.U.A. Nu există nimic în economia americană care ar sugera contrariul", scrie Monthly Economic Letter.

Alţi economişti americani consideră că pentru a evita şomajul şi reducerea ritmului creşterii economiei sînt necesare în continuare mari cheltuieli publice; dar de aici înainte resursele ar trebui să se îndrepte mai mult spre asemenea domenii ca învăţămîntul, urbanizarea, sănătatea publică, programe sociale. Aceşti economişti argumentează că monopolurile, corporaţiile producătoare de armament şi furnituri militare ar putea trece relativ uşor la producţia civilă de bunuri de consum.

★

INFLAŢIA, absenţa fondurilor necesare satisfacerii unor necesităţi publice vitale în Statele Unite, creşterea costului vieţii, deficitele balanţei de plăţi, politica monetară şi fiscală restrictivă şi încetinirea creşterii economice care derivă de aici, — sînt numai cîteva din urmările negative pe care războiul din Vietnam le imprimă economiei americane.

---

1) Relatarea Agenţiei France Presse.
2) „The Economist", 18 ianuarie 1969.
3) The Statistical Abstract of the United States 1968. U. S Department of Commerce, Washington, 1968, pag. 715.
4) **Prof. Emile Benoit.** Costurile monetare şi reale ale apărării naţionale în „American Economic Review", No. 2, mai 1968, pag. 398—417.
5) **Prof. Murray L. Weidenbaum** Armamentul şi economia americană: O ipoteză de convergenţă paşnică, în „American Economic Review", Nr. 2, mai 1968, pag. 428—437.
6) Sînt cheltuielile de apărare masive necesare pentru prosperitate? în „Monthly Economic Letter", editată de First National City Bank, New York, decembrie 1969.

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

SPANIA: INDICII PREOCUPANTE

GREVELE care au avut loc în acest început de an în Spania, îndeosebi în regiunea minieră din Asturia, au atras atenţia asupra unor tensiuni şi semne de labilitate în ansamblul economiei acestei ţări, inclusiv în relaţiile sale economice externe.

După devalorizarea pesetei în noiembrie 1967, conjunctura economică a cunoscut o înviorare, reflectată în 1969 în creşterea produsului naţional brut cu circa 8%, conform estimaţiilor existente. Un studiu al O.C.D.E. despre economia spaniolă, dat publicităţii la începutul lunii februarie, apreciază că această creştere a avut la bază o structură întrucîtva modificată a factorilor determinanţi, în sensul că s-a sprijinit pe o creştere mai accentuată a cererii interne decît în trecut şi că importul a avut o dinamică mai susţinută decît exportul, ceea ce a dus la deteriorarea balanţei schimburilor externe; de asemenea, au rezultat de aici presiuni inflaţioniste mai pronunţate.

Întărirea cererii interne a fost deosebit de netă în domeniul investiţiilor: este posibil ca în 1969 investiţiile în capital fix ale întreprinderilor să fi înregistrat un spor de 10—15% faţă de 1968. În cursul unei perioade de 6 luni care s-a încheiat în septembrie 1969, importul de bunuri de investiţii a fost cu 17% mai mare decît în aceeaşi perioadă a anului precedent. În acest interval de 6 luni, producţia internă de maşini a înregistrat o creştere de 23%. Ultima anchetă conjuncturală a ministerului industriei a arătat că se menţine ritmul de completare a carnetelor de comenzi ale întreprinderilor producătoare de utilaje.

În ansamblul industriei prelucrătoare, sporul producţiei în perioada de 6 luni încheiată în septembrie a fost de circa 17%. Întrucît însă perioada de comparaţie se caracteriza printr-o progresie lentă a producţiei industriale, se apreciază că gradul de folosire a capacităţilor ar putea fi încă scăzut. După ancheta ministerului industriei, într-o perioadă de trei luni încheiată în septembrie 1969 capacităţile de producţie nefolosite reprezentau 16% din total pe întregul sector industrial, gama de cifre pentru principalele ramuri situîndu-se între 22% din capacităţi nefolosite în industria electrotehnică producătoare de bunuri de consum şi 12% în metalurgie.

Producţia agricolă a crescut cu circa 3,5% în 1969, după datele provizorii existente, faţă de sporul de aproape 6% înregistrat în anul precedent. Recolta de grîu a scăzut cu 15%, în parte din cauza reducerii suprafeţelor însămînţate şi în parte din cauza condiţiilor meteorologice nefavorabile. În schimb recolta de orz şi de porumb s-a mărit cu 4% şi respectiv 7% faţă de cea din 1968. În condiţiile menţinerii actualei politici de susţinere a preţurilor produselor agricole, autorităţile se aşteaptă la o creştere a surplusurilor nevandabile faţă de capacitatea de cumpărare actuală a populaţiei.

În legătură cu acest aspect, sînt considerate preocupante, în situaţia existentă, indicii care au apărut în domeniul preţurilor. În anii premergători devalorizării din 1967 a pesetei, mai precis în perioada 1960—1967, creşterea medie anuală a preţurilor fusese de 6,8%. În 1968 preţurile au fost blocate oficial, ceea ce nu a putut împiedica însă urcarea indicelui costului vieţii cu 2,8%. Cifra oficială pentru scumpirea traiului în primele 9 luni din 1969 este de 1,09%. Dar observatorii consideră că în realitate sporul este mult mai mare (**Neue Zürcher Zeitung**, 19 decembrie 1969). Studiul menţionat al O.C.D.E. citează pentru o perioadă de 5 luni încheiată în noiembrie 1969 cifra de 2,6% ca spor al costului vieţii.

Exporturile, care au cunoscut în a doua jumătate a anului o tendinţă de încetinire a ritmului de creştere, au depăşit în perioada de 6 luni încheiată în noiembrie nivelul aceleiaşi perioade din 1968 cu 15%. În ceea ce priveşte produsele industriei prelucrătoare, exportul lor s-a mărit în ianuarie-septembrie 1969 cu circa 19%. Importul total a crescut, pe de altă parte, cu peste 22% în primele trei trimestre, cu o tendinţă de accelerare în ultimele luni ale anului trecut. În aceste condiţii balanţa plăţilor curente s-a soldat în ianuarie-octombrie 1969 cu un deficit de 406 milioane de dolari, în comparaţie cu 219 milioane în ianuarie-octombrie 1968. Excedentul invizibilelor s-a mărit cu 10%, dar nu a putut compensa creşterea deficitului balanţei comerciale sub efectul accelerării importurilor. Deficitul balanţei plăţilor curente pe tot anul 1969 este evaluat la circa 500 milioane de dolari. La sfîrşitul lunii noiembrie, totalul rezervelor oficiale era de 850 milioane de dolari, faţă de 1080 milioane în noiembrie 1968.

DIALOGUL ŞTIINŢEI CU PRODUCŢIA

(Urmare din pag. 18)

titutele de cercetare ale învăţămîntului superior. Primii paşi în această direcţie s-au realizat de pe acum la Jena.

Contracte de cercetare, aplicativă, sau fundamentală, sînt încheiate şi cu institutele de cercetări ale universităţilor. Despre un asemenea contract cu un institut de învăţămînt superior ni s-a relatat la uzina din Sömmerda. El prevede, printre altele, termenul de efectuare a cercetării şi clauze de ordin calitativ. Merită relevat la acest capitol şi faptul că, pentru strîngerea legăturilor şi mai buna cunoaştere a realităţilor, cadrele didactice universitare sînt invitate să lucreze un timp (1—2 ani) în institutele de cercetări ale industriei, iar specialiştii de aici să activeze un timp în corpul profesoral al universităţii.

În munca ştiinţifică sînt antrenaţi şi unii studenţi, care, începînd din anul patru — paralel cu studiul — lucrează în cadrul institutului de cercetări al universităţii pentru rezolvarea unor obiective concrete ale acestuia. În prezent peste 22 000 de studenţi participă la rezolvarea unor teme de cercetare. Rezultatele activităţii lor valorează milioane. Dar cel mai important cîştig este formarea viitorilor cercetători.

Obiectivul esenţial al acestor preocupări este integrarea cercetării ştiinţifice în procesul reproducţiei. După cum subliniau, în concluzie, interlocutorii noştri, ştiinţa nu este o categorie pentru sine, ci ea trebuie să servească cît mai bine dezvoltării economiei socialiste.

---

*) Există mai multe genuri de institute de cercetări: 1) ale Academiilor (de Ştiinţe, de Ştiinţe Agricole, de Medicină etc.) 2) ale universităţilor şi şcolilor superioare, şi 3) care depind de ministerele economice sau de uniunile de întreprinderi de stat, fiind deci cele mai apropiate de nevoile industriei.

NOTE

Disparităţi şi inegalităţi

FIE că fac sau nu parte din alte partide, în Franţa activează numeroase organizaţii care şi-au pus drept scop să intervie pe plan social în favoarea unor categorii sau grupuri de cetăţeni ale căror drepturi şi interese sînt lezate. Multe se consacră problemelor de acest fel considerate pe plan familial. Ca de pildă: Confederaţia sindicală a familiilor; Consiliul naţional al asociaţiilor familiilor laice; Federaţia de într-ajutorare a familiilor muncitoare. Se pare însă că, în ultima vreme, aceste organizaţii sînt profund minate de dezamăgire. La o conferinţă comună, naţională, care a avut loc nu de mult la Paris, s-a constatat că mulţi membri şi chiar organizaţii întregi, absentează. „O schimbare profundă a intervenit în mişcarea familială" — spunea, deschizînd discuţiile, preşedintele uneia dintre organizaţii. Curentul care s-a ivit „pune în cauză structurile şi întreaga politică socială şi economică a ţării". Într-adevăr, după două zile de dezbateri, în care acţiunea familială tradiţională s-a văzut contestată, participanţii au impus o reorganizare şi au adoptat un prim program revendicativ, care prefigurează planul complect de acţiune ce va fi elaborat în cîteva luni. Acest plan porneşte de la ideea că noua organizaţie (Uniunea naţională a organizaţiilor familiale pentru progresul social) «trebuie să abordeze drumul socialismului».

Care sînt neajunsurile pe care le-au denunţat participanţii la Conferinţa organizaţiilor familiale? În primul rînd «grava accentuare a inegalităţilor sociale... demagogia şi insuficienţa măsurilor luate în sprijinul micilor salariaţi... risipa claselor dominante care-şi impun interesele lor proprii claselor dominate».

Această nouă Uniune a organizaţiilor familiale, nu comunică desigur opiniei publice lucruri neştiute de mai înainte. Semnificativ este însă procesul de radicalizare a conştiinţelor în diferitele grupuri sociale nedreptăţite. Programul nou al Uniunii se ridică împotriva stării actuale a lucrurilor în care «dirijarea fenomenelor politice, economice şi sociale este rezervată unei clase privilegiate prin educaţie şi informaţie» şi reclamă „egalitatea de şanse sociale pentru toţi cetăţenii, inclusiv pentru bătrîni şi handicapaţi".

Ca introducere pentru dezbaterile ce au avut loc, a fost ascultat un expozeu al ziaristului economist Gilbert Mathieu, în care acesta s-a servit pentru zugrăvirea situaţiei de statisticile oficiale disponibile. Potrivit acestora, disparitatea veniturilor în Franţa, după scăderea impozitului progresiv, merge de la 1 la 450. Calculul se referă la aproximativ două milioane de bătrîni, (din totalul celor patru milioane de bătrîni) ce nu dispun decît de alocaţia destinată celor «slabi economiceşte», menită să-i ajute să subziste şi la grupul celor cîtorva mii de mari contribuabili. 5% dintre cele 9 milioane de familii care plătesc impozit asupra venitului au declarat pe ultimul an un venit superior cifrei de 4 000 de franci lunar, iar 45% un venit mai mic de 1000 de franci pe lună. Puterea de cumpărare a alocaţiilor pentru copii, pe care le primesc capii de familie — acestea reprezentînd aproximativ o pătrime din salariu în familiile muncitoreşti şi aproape jumătate în familiile salariaţilor agricoli — stagnează, sau este în regres, la şase familii din şapte, de zece ani. În timp ce înalţii funcţionari, cadrele, pot folosi pentru economii, investiţii sau cumpărări de bunuri durabile, 20—25% din venitul lor, funcţionarii obişnuiţi şi muncitorii nu au posibilitatea să consacre din cîştigul lor unor asemenea scopuri decît aproximativ 14—20%. Aceste disparităţi, economice se însoţesc cu nejustificate inegalităţi de ordin cultural.

„Sectorul social familial — a spus în raportul său Claude Lemonnier, din Confederaţia sindicală a familiilor — va fi pentru noua noastră organizaţie un teren de luptă politică şi sindicală, în opoziţie cu organizaţiile lipsite de conştiinţă de clasă".

La Conferinţă s-a cerut «un nivel de viaţă garantat», de minimum 690 de franci pe lună pentru fiecare „unitate de consum". (Prin unitate de consum se înţelege în Occident indicatorul stabilit cu prilejul unui congres ţinut la Oxford, unde statisticienii din diferite ţări capitaliste au convenit că dacă prima persoană într-o familie tip, cu doi copii, consumă 1, a doua cheltuieşte 0,7, celelalte cîte 0,5 — dînd un total de 2,7 unităţi de consum). Ceea ce se traduce prin aproximativ 1600 de franci venit pentru o familie de 4 persoane. Soluţie care, desigur, este departe încă de lichidarea surselor de inegalitate şi suferinţă.

Proprietar de opinie publică

„LIBERA ÎNTREPRINDERE" are, după cum se ştie, darul de a concentra în mîinile unui grup neînsemnat de oameni, şi de multe ori în mîinile unui singur om, o putere considerabilă. Putere economică şi putere politică. E cazul şefului de trust Axel Caesar Springer, din R.F.G., care a izbutit de curînd să cauzeze încă o dată necazuri guvernului de la Bonn. Springer se opune «politicii răsăritene» a cancelarului Willy Brandt, adică stabilirii de bune relaţii cu ţările socialiste.

La urma urmei, orice cetăţean are dreptul să aibă păreri despre politica guvernului său. Nu însă oricare cetăţean dispune în proprietatea sa de zeci de ziare şi reviste în care să şi le expună, ca dl. Springer. Pentru că, domnia sa este patronul unei puzderii de ziare şi reviste, care, împreună, reprezintă nu mai puţin de o treime din întreaga presă a R.F.G. Un vest-german din doi şi un alegător din doi în această ţară, citesc fie una fie alta din cele 19 publicaţii ale sale, cu un tiraj total de 17.500.000 exemplare.

În luna ianuarie, Axel Springer a adresat guvernului o scrisoare deschisă, protestînd împotriva „oricărui dialog cu răsăritul". Bineînţeles că ziarele şi revistele proprietatea lui personală, i-au asigurat acestei scrisori largă difuzare la care patronul lor putea să se aştepte. Şi, tot atît de bineînţeles, e faptul că tonul publicistic de care se serveşte Springer are aerul că se reclamă de la opinia celor aproximativ 16 milioane de cititori ai săi. Cum fericirile nu sînt niciodată depline, sînt unii care încearcă să-i tulbure d-lui Springer plăcerea, ca de pildă „Der Spiegel" — o revistă favorabilă guvernului, şi ea cu un tiraj de un milion exemplare şi care-l întreabă: „Sînteţi sigur, domnule Springer, că dv. îi informaţi pe cititori şi nu că dv. le impuneţi propria dv. opinie?" Profesorul de istorie şi sociologie Golo Mann, referindu-se şi el la monopolul Springer, nu întreabă, ci afirmă: „Primejdia pe care această concentrare o reprezintă pentru libertatea informaţiei şi a discuţiei este evidentă".

În 1968, agenţiile internaţionale de presă au făcut un larg ecou încercării unor studenţi vest germani de a da foc sediilor Springer din Berlinul occidental şi Hamburg. „Gîndurile şi sentimentele a 16 milioane de germani sînt proprietatea privată a lui Axel Springer" se înflăcăra cu indignare studentul Karl Fabig. Însă, de curînd, chiar purtătorul de cuvînt al guvernului, Conrad Ahlers, a declarat, fără urmă vreunui dubiu, că presa Springer „falsifică informaţiile" şi „violează libertatea de opinie". În ianuarie, guvernul de la Bonn s-a opus de altfel ca Springer să ia în stăpînire un nou organ de *mass media*, o societate producătoare de programe de televiziune, iar în prezent, potrivit unor intenţii declarate, urmează să propună parlamentului o legislaţie antitrust, care să-i dea mijloacele de a stăvili puterea şi influenţa insaţiabilului patron al cunoscutului trust de presă.

Unde va duce această înfruntare se va vedea desigur în viitor. Unul din miniştrii guvernului de la Bonn — e vorba de dl. Helmut Schmidt — îl sfătuieşte, după cum citim în ziare, pe cancelarul Willy Brandt, să manifeste prudenţă, deoarece, zice el, „oricine îl atacă pe Axel Springer, se sinucide din punct de vedere politic". Dacă această mărturisită timorare a ministrului socialist al apărării ar reuşi să predomine în orientările viitoare, n-ar fi greu să se deducă că poate nu e vorba cu adevărat de o înfruntare. Deocamdată, nu se ştie nimic despre rezultatele cu care s-a încheiat convorbirea de o oră şi jumătate care a avut loc zilele trecute între cancelarul Brandt şi ambiţiosul Axel Springer.

A. A.

MONDORAMA

PIAȚA ÎN PANTALONI SCURȚI

In epoca noastră segmentarea pieței a devenit o regulă pentru cei care se ocupă cu promovarea desfacerilor. Din totalul unei piețe s-au impus succesiv : clientela feminină, apoi cea a adolescenților, iar mai recent cea a bărbaților. In prezent se impune atenției categoria de consumatori pe care o reprezintă copiii — atit prin ce consumă ei direct cît și prin influența lor crescîndă asupra cumpărăturilor familiale. Cucerirea acestei piețe „în pantaloni scurți" se lovește de o dificultate majoră : aceea a comunicării cu copiii, adică a creării unor mesaje publicitare cu un conținut și un limbaj adecvat.

Ca urmare, o agenție franceză de publicitate a hotărît să înființeze un club reunind vreo 20 de copii între 3 și 12 ani care se vor exprima într-un jurnal alcătuit în întregime de ei, de la articole pînă la anunțuri publicitare. Acest jurnal va fi difuzat marilor întreprinderi producătoare. Astfel, scrie **Les Echos,** se va ajunge la o mai bună cunoaștere a motivațiilor atitudinii copiilor și, prin aceasta, la definirea unui stil propriu al mesajelor adresate lor și, implicit, la o mai mare eficiență a publicității.

UN STUDIU AL AUTOFINANȚĂRII

„DACĂ GRADUL autofinanțării întreprinderilor franceze pare încurajator, nu trebuie să se uite a-l compara cu investițiile. Ameliorarea lui relativă constatată după 1962 rezultă într-o măsură din slăbiciunea investițiilor". Aceasta este concluzia unui studiu al I.N.S.E.E. asupra finanțării investițiilor a 400 de mari întreprinderi franceze în perioada 1957—1967.

Același studiu mai constată că autofinanțarea suferă mișcări mai ample decît cele ale profitului, pentru că atunci cînd profiturile cresc societățile nu majorează dividendele în aceeași măsură (pentru a-și spori posibilitățile de autofinanțare), iar atunci cînd profiturile scad societățile încearcă să mențină dividendele la nivelul anterior, pe seama capacității de autofinanțare.

BILANȚ TURISTIC ELVEȚIA — 1969

CIFRE PRELIMINARE estimează la 31,86 milioane de înnoptări traficul turistic în hotelurile elvețiene, ceea ce reprezintă un spor de 4% față de anul precedent. Dintre acestea, 12,57 milioane au revenit turiștilor interni, 19,29 milioane celor străini. Restricțiile valutare impuse în 1969 în Franța și Anglia au determinat scăderea numărului de turiști din aceste țări, în timp ce a crescut cel al nord-americanilor (cu 25%), scandinavilor (cu 14%) și italienilor (cu 13%). Ca atare, se semnalează o redistribuire teritorială a interesului turistic, întrucît neeuropenii preferă ca destinație marile orașe, pe cînd europenii, francezii în primul rînd, regiunile mai izolate, mai îndepărtate de marile concentrări urbane. Se estimează, cu acest prilej, că aportul valutar de 3,1 miliarde franci elvețieni, obținut de pe urma activităților turistice în 1968, a fost depășit în 1969.

PALATUL ASAHI - SHIMBUN

LA OSAKA, în Japonia, a fost construit un nou imobil de mari proporții, în care s-a instalat redacția ziarului ASAHI-SHIMBUN (tiraj 9 milioane de exemplare zilnic). Soluția edificării imobilului a necesitat mai întîi săparea unui „crater" adînc de 25 de metri, pe o suprafață de teren de 6 267 de mp, în care au fost amplasate primele șase nivele, iar peste acestea deasupra solului încă treisprezece etaje. Înălțimea totală a imobilului este de 82 de metri. Suprafața utilă realizată este de 91 291 mp. O linie de expres trece prin imobil, la nivelul al treilea, fapt care a necesitat un calcul riguros al trepidațiilor și o consolidare specială a fundațiilor. La construcția lui s-a lucrat șase ani (3 400 000 om/ore).

COMERȚUL CU FLORI

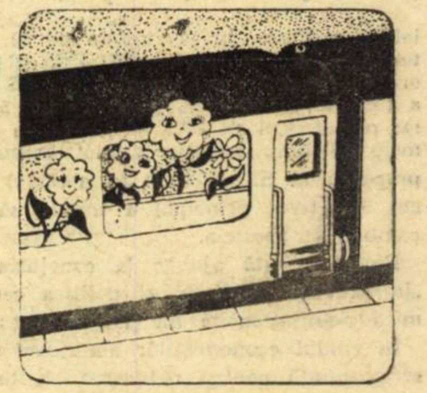

În comerțul mondial de flori pe primul loc între țările exportatoare se situează Olanda (cu 60% din cantitatea totală exportată), urmată de Italia (cu 33%). Principala țară importatoare este R.F. a Germaniei (cu două treimi din total), urmată de Elveția și Suedia (ambele cu cîte 9%), Franța, Anglia, Austria și Norvegia.

UN CONGRES INTERNAȚIONAL PLUTITOR

TREPTATA restrîngere a traficului maritim de pasageri îndeamnă la o folosire mai ingenioasă a pachebotului. Între 25 și 29 aprilie 1970 un congres internațional consacrat exploatării oceanelor se va desfășura pe bordul pachebotului „France", în cursul unei croaziere de la Cannes la Le Hâvre. Instalațiile tehnice ale vasului (radio, televiziune, telex, imprimerie, echipament pentru traducere simultană) vor fi adaptate cerințelor unei atari reuniuni. În program sînt prevăzute mese rotunde, comunicări pe teme tehnico-științifice, un seminar de inițiere în exploatarea oceanelor, fiecare zi fiind consacrată unei teme speciale.

CE REVINE MAI SCUMP ?

MARILE magazine italiene au pierdut anul trecut 10 miliarde de lire, respectiv 2% din cifra lor de afaceri, din cauza furturilor. Acestea cunosc, ca și vînzările, o perioadă de vîrf — sărbătorile de iarnă — și anumite domenii de preferință — îmbrăcămintea și produsele alimentare. Proprietarii marilor magazine ezită totuși să întărească serviciile de supraveghere. Explicația : costul lor suplimentar ar depăși... mărimea pagubelor.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

ANGLIA

REPROFILĂRI STRUCTURALE ALE FORȚEI DE MUNCĂ

MUTAȚIILE DINAMICE care au loc în zilele noastre în structura economiilor naționale, caracterizate prin dezvoltarea prodigioasă a unor ramuri și sectoare pe seama stagnării sau dispariției lente a altora, își au ecoul și în structura forței de muncă ocupate. Sub impulsul aplicării pe scară tot mai largă a cuceririlor progresului tehnico-științific, al modificării continue — în sensul extinderii și diversificării — a cerințelor societății moderne, noi profesiuni se nasc și se afirmă în scurt timp, altele își schimbă treptat conținutul.

Aceste fenomene sînt viu ilustrate de datele statistice referitoare la tendințele evoluției numerice a principalelor profesiuni în Anglia, între anii 1961—1975, date cuprinse într-un studiu elaborat de **Battelle Memorial Institute** din Geneva (vezi graficul alăturat). Se prevede, astfel, că pînă în anul 1975 cele mai substanțiale creșteri de efectiv vor înregistra profesiunile libere și categoria „funcționari și cadre de conducere", cuprinzînd — în mare măsură — specialiști cu calificare superioară în diferite domenii. O progresie sensibilă vor înregistra, de asemenea, maiștrii și muncitorii calificați, precum și categoria ecleziasticilor (!?). În schimb, se contează pe o reducere puternică a numărului de muncitori necalificați în industrie, construcții și agricultură, a muncitorilor semi-calificați și a efectivelor militare. Atrage de asemenea atenția faptul că în decurs de 14 ani totalul forței de muncă ocupate nu va spori decît cu 4%, ceea ce va contribui la scăderea ponderii sale în ansamblul populației Angliei.

Modificările în structura și chiar în conținutul profesiunilor ridică, la rîndul lor, probleme sociale complexe în ceea ce privește pregătirea cadrelor calificate necesare expansiunii diferitelor ramuri și domenii, în ceea ce privește redistribuirea forței de muncă între profesiuni, recalificarea sau „reciclarea" periodică a acesteia.

Tendințe în evoluția profesiunilor în Anglia

Categoria	1961		1975		Schimbarea, în %
	mii persoane	% din total	mii persoane	% din total	
Membri ai profesiunilor libere independente	141	0,6	342	1,3	+ 143
Idem, salariați	567	2,3	1 080	4,2	+ 90
Funcționari și cadre de conducere	701	2,8	989	3,9	+ 41
Proprietari	1 990	8,1	1 918	7,5	— 4
Ecleziastici	6 483	26,3	7 509	29,3	+ 16
Maiștri și muncitori calificați	6 579	26,7	7 661	29,9	+ 16
Muncitori semicalificați	3 721	15,1	2 928	11,4	— 21
Muncitori necalificați	1 883	7,6	1 165	4,5	— 38
Agricultori	365	1,5	351	1,4	— 4
Muncitori agricoli	442	1,8	292	1,1	— 34
Militari și alții	1 778	7,2	1 403	5,5	— 21
TOTAL	24 650	100,0	25 638	100,0	+ 4

Sursa : Problèmes économiques, nr. 1150/ 1970

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 11 (341)
VINERI
13 martie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
20 pagini • 2 lei

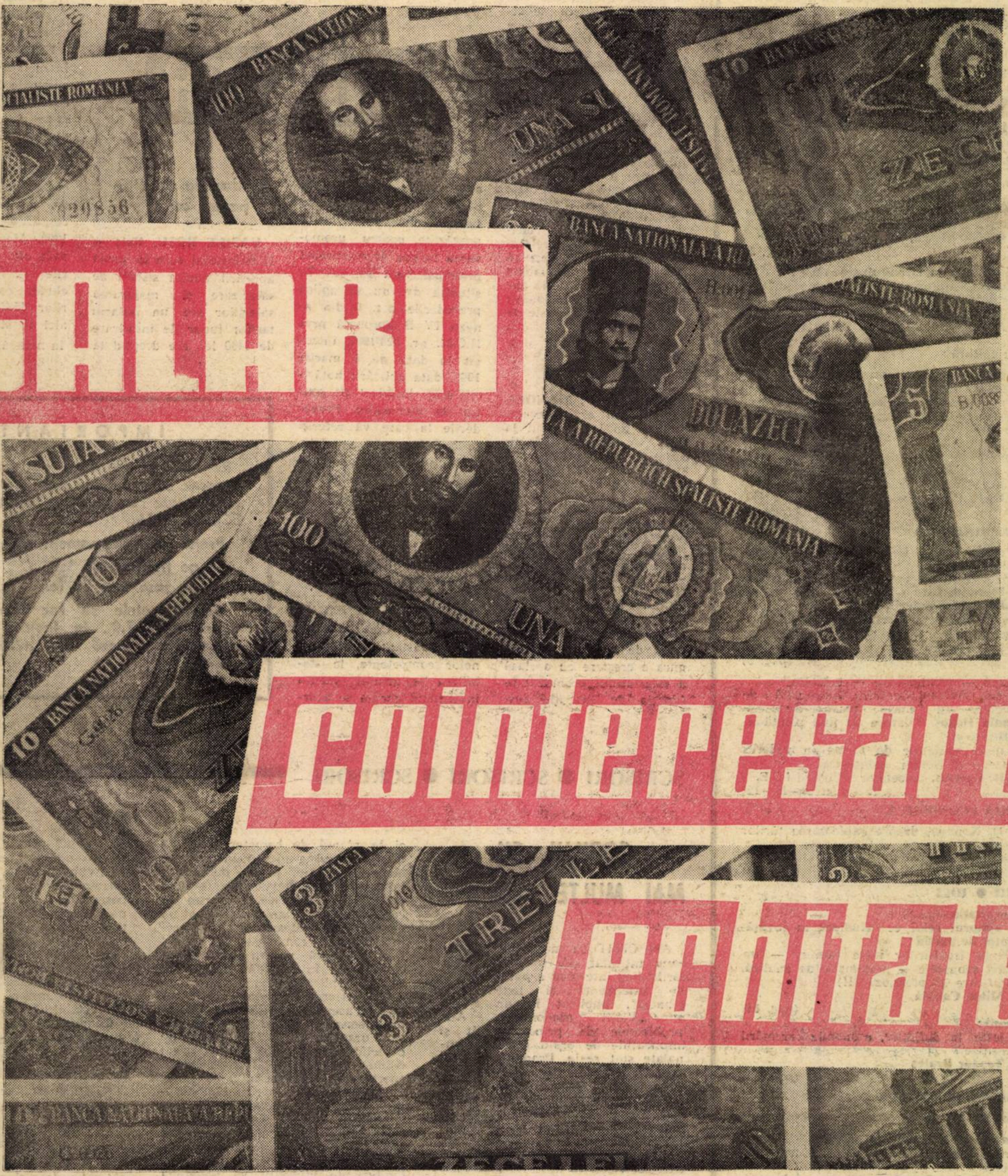

SALARII
cointeresare
echitate

TRIPTICUL SPECIALIZĂRII PE PRODUSE, ANSAMBLE, TEHNOLOGII

A. D. XENOPOL DESPRE EXPLOATAREA ȚĂRILOR AGRARE DE CĂTRE ȚĂRILE INDUSTRIALE

Simpozion internațional

DIRECȚII ALE PERFECȚIONĂRII APROVIZIONĂRII TEHNICO-MATERIALE

viața economică

Săptăminal editat de Societatea de Științe Economice din România

SUMAR

nr. 11 din 13 martie 1970

● ECONOMIE NAȚIONALĂ

— În industria construcțiilor de mașini: Tripticul specializării pe produse, ansamble, tehnologii și avantajele lui economice
de ing. **Ion Crișan**, director general al Direcției de dezvoltare a ramurii și investiții, M.I.C.M.
(pag. 3)

Prețuri:
— Influența prețurilor de calcul asupra indicatorilor economico-financiari ai întreprinderii
de **Luca Năstase**
(pag. 4)

Reflecții:
Propuneri
de acad. **Grigore C. Moisil**
— Impozitul de regularizare și rolul său în reglarea rentabilității
de **G. Gavrilescu**, Ministerul Finanțelor
(pag. 5)

Noi resurse în circuitul economic:
— Terenuri improprii pentru agricultură, „fertile" pentru piscicultură
de **Ferdinand Nagy**, secretar al Comitetului județean P.C.R. — Satu Mare
(pag. 6)

Agricultură:
— Argumente pentru extinderea noilor tehnologii în legumicultură
de prof. univ. dr. **Bujor Mănescu**, membru corespondent al Academiei de științe agricole și silvice
(pag. 7)

Comerț:
— Pe marginea unui studiu privind rețeaua comercială din București
de **Radu Paul**, director al I.C.C.
(pag. 8)

● ÎNTREPRINDEREA

— În dezbatere —. Legea organizării și disciplinei muncii
Concordanța drepturilor și îndatoririlor
de **Romulus Cirn**
Cadre și răspunderi:
— Vasile Negrescu, director general „Metalimport"
de **C. Cojocaru**
(pag. 9)

— Salarii — cointeresare — echitate
de **Ion Velican**, Centrala industrială de anvelope și mase plastice-București
Urania Hogaș, Filatura de lînă pieptănată-București
— O mare varietate de forme în vederea creșterii eficienței economice
de **R. Crețoiu**, cercetător științific I.C.E.
pag. 10—11—12)

● ISTORIA ECONOMICĂ

— A. D. Xenopol despre exploatarea țărilor agrare de către țările industriale
de dr. **Gh. Dobre**
(pag. 13)

● TEORII ● IDEI

Consultație
— **În ajutorul celor ce studiază în învățămîntul de partid:**
Balanța legăturilor între ramuri — un model economic — matematic de analiză, planificare și prognoză (II)
de **Mihai Capătă**
(pag. 14)

Opinii:
— Ce este, în definitiv, economia cercetării științifice?
de **Teodor Brateș**
(pag. 15)

● ECONOMIE MONDIALĂ

Cronica săptămînii

Simpozion internațional despre
— Perfecționarea aprovizionării tehnico-materiale
de dr. **D. Fundătură**
(pag. 16)

— Proiectul „Uniunii economice și monetare europene": În căutarea unui microclimat
de **Dinu Hervian**
(pag. 17)

— Cooperarea internațională pentru dezvoltare: Reflecții pe marginea unui raport al O.N.U.
de **D. Miculescu**
(pag. 19)

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

Tiparul: Întreprinderea Poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

CURIER

● Pensia de invaliditate

STANCU DRAGOMIRESCU, Cîmpulung — Conform prevederilor exprese ale art. 59/1 din Legea nr. 27/1967, pensionarii de invaliditate de gradul III primesc (pe timpul cît sînt angajați) salariu și pensia în întregime. Suma totală nu poate depăși însă salariul tarifar în vigoare, corespunzător funcției avute la data pensionării de invaliditate. Potrivit avizelor constante comunicate de Ministerul Muncii, actualizarea salariilor se face la nivelul de bază stabilit prin H.C.M. nr. 914/1968, cu modificările ulterioare, pentru funcția sau categoria tarifară avută de angajat la data pensionării. Atunci cînd, prin excepție, salariul tarifar de încadrare avut înainte de aplicarea Hotărîrii de introducere a noului sistem de salarizare a fost mai mare decît cel stabilit la nivelul de bază, se ia în considerare salariul tarifar avut. Din cele relatate de dv. rezultă deci că salariul tarifar actualizat al funcției deținute de angajat la data pensionării sale de invaliditate este de 1500 lei lunar.

● Acordarea gradațiilor

NICOLAE MANDIN, Balș — În cazul relatat de dv., dacă salariatul la care vă referiți îndeplinește atît condițiile de studii, cît și cele de stagiu, pentru a putea ocupa funcția de contabil principal, el urmează să fie încadrat cu salariul corespunzător nivelului de bază. Funcția de contabil principal este încadrată — de regulă — cu cîteva clase de salarizare în plus față de funcția de calculator principal. Dacă, prin excepție, încadrarea la nivelul de bază nu ar asigura o creștere cu o clasă a salariatului promovat în funcția de execuție respectivă, urmează ca — potrivit prevederilor pct. 6 din anexa XI la H.C.M. nr. 914/1968 — acest salariat să fie încadrat la una din gradațiile stabilite pentru funcția de contabil principal, astfel încît să i se asigure creșterea cu o clasă.

● Funcția de merceolog principal

DUMITRU RADU, Cîmpina — În cazul dv. nu este necesar să prestați în plus, peste vechimea în funcții economice medii prevăzute pentru promovarea în cea de merceolog principal, încă doi ani. În situația dv. nu se aplică prevederile pct. 6 din anexa IV B aprobată prin H.C.M. nr. 328/1967, întrucît la data de 1 martie 1967, data aplicării hotărîrii, erați încadrat pe postul de merceolog. Prevederile la care vă referiți se aplică numai angajaților absolvenți ai învățămîntului mediu de cultură generală, care se încadrează în funcții economice medii după această dată.

● Indemnizația de concediu

GH. BOGDANEANU, Prejmer — Conform avizelor constante ale organelor competente, la stabilirea salariului mediu în temeiul căruia se acordă indemnizația de concediu, se iau în considerare și sumele încasate în cursul ultimelor 12 luni premergătoare plecării în concediu pentru prestarea orelor suplimentare, precum și sporurile la salariu plătite pentru munca în timpul nopții. Aceste sporuri nu se includ în calculul cîștigului mediu, pentru plata altor drepturi (în cazul indemnizației de transferare etc.).

● Alocația de stat pentru copii

VASILE ROȘU, Balș — 1) Salariatul care în urma aplicării noului sistem de salarizare și majorarea salariilor are un salariu tarifar lunar de încadrare de 1480 lei, are dreptul la alocația de stat pentru copii în cuantum de 100 lei (dacă domiciliază în mediul urban); 2) Perioada de îndeplinire a stagiului militar în termen nu întrerupe vechimea de muncă avută anterior, dar nu se include în calcul vechimii neîntrerupte în aceeași unitate în funcție de care se stabilește sporul la salariu.

● Vechimea neîntreruptă în aceeași unitate

EMIL ADAM, Mediaș — Întrucît înscrierea dv. la cursurile facultății de mecanică nu s-a făcut ca urmare a scoaterii din producție de către întreprindere, vechimea neîntreruptă în muncă și în aceeași unitate se socotește de la data reîncadrării, respectiv de la 1 martie 1969. Menționăm că perioada cît ați urmat cursurile la zi nu se include, conform prevederilor H.C.M. nr. 252/1967 nici la stabilirea vechimii în muncă.

IMPORTANT!

Reînnoiți-vă din timp abonamentele pe termene cît mai lungi pentru a vă asigura continuitate în primirea revistei VIAȚA ECONOMICĂ.

Prețul unui abonament este:

— pe trei luni 26 lei

— pe șase luni 52 lei

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., la factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

SCRISORI ● SCRISORI ● SCRISORI

COPILUL CU MAI MULTE MOAȘE...

AM CITIT cu mult interes articolul intitulat „Ce împiedică valorificarea intensivă a patrimoniului de inteligență și ingeniozitate tehnică", publicat în nr. 8/1970 al „Vieții economice". Atît problemele de principiu, cît și implicațiile de ordin practic, semnalate sînt reale. Propunerile făcute de autor se cer aprofundate, studiate și urmate de măsuri.

Pentru ilustrarea justeței celor cuprinse în articol, voi relata, pe scurt, cazul brevetului nr. 49810 din 1967, autor ing. Stan Lică. Invenția se referă la recuperarea parțială a energiei electrice utilizate la fabricarea sodei caustice și clorului, prin procedeul electrolizei cu catod de mercur.

Pe baza rezultatelor obținute de inventator în faza experimentărilor de laborator, în regim staționar, s-a estimat că, prin aplicarea procedeului, se poate obține o recuperare de circa 30% din energia consumată în celulele de electroliză. Aplicarea pe scară industrială a acestei invenții ar duce la o adevărată revoluționare a procedeelor de electroliză cu catod de mercur, avînd drept consecință o spectaculoasă economie de energie electrică, de investiții, de echipament pentru redresarea curentului electric și de investiții de putere instalată în centralele electrice.

În speranța popularizării invenției și pentru grăbirea introducerii ei în planul de cercetare în fază pilot, autorul a făcut cunoscut subiectul invenției prin publicarea unui articol în Revista de chimie (nr. 6/1968). În 1969, un grup de cercetători americani au publicat un articol care tratează exact subiectul invenției românești. Și acest fapt pledează pentru continuarea cercetărilor în această direcție, în vederea aplicării în industrie.

Introducerea în planul de cercetare a acestei invenții este frînată de o serie de impedimente de natură organizatorică. Institutul de cercetări și proiectări pentru utilaj chimic, precum și întreprinderile specializate în fabricația celulelor de electrolize — aparțin Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, instalațiile de electroliză funcționează în unități ale Ministerului Industriei Chimice, iar de economiile de energie, de combustibil și de fonduri de investiții va beneficia Ministerul Energiei Electrice. Din cauza negăsirii unei căi de cunoaștere a tuturor acestor factori, de armonizare a intereselor lor, introducerea acestei teme în planul de cercetare se tergiversează de multă vreme, iar economia națională continuă să consume cantități mari de energie electrică.

ing. Dumitru TĂNĂSESCU
București

OBLIGAȚII — DAR ÎN AMBELE SENSURI

PRIN H.C.M. nr. 2 424/1969, se precizează că unitățile producătoare de mărfuri pentru export, primesc sarcini de plan în locul sarcinilor de livrări (pînă la 31 ianuarie 1970, întreprinderile trebuiau să intre în posesia lor). Sînt stabilite, de asemenea, răspunderile ce revin unităților în realizarea integrală a sarcinilor de export. Care este însă răspunderea întreprinderilor de comerț exterior, în cazul cînd nu asigură portofoliul de comenzi necesare volumului de plan de export stabilit?

Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului din localitatea noastră are un plan de export de 63 milioane lei. Mai mult de 38% din acest plan nu este acoperit însă cu comenzi și contracte. După cum se știe, aceasta contravine art. 4 din Legea contractelor economice, care precizează că furnizorii au obligația de a-și asigura portofoliul de comenzi, care să permită folosirea integrală și cu maxim de eficiență a capacităților de producție. Neîndeplinirea acestor obligații, se sancționează în condițiile ce se vor stabili.

Pe de altă parte, art. 23 precizează că, în cazul exportului, producătorii sînt obligați să-și asigure fie direct, fie prin intermediul întreprinderilor de comerț exterior, contracte și comenzi. Consider de aceea, că obligațiile în acest domeniu trebuie să opereze în ambele sensuri.

ing. Ion ȘOSEA
Turnu Severin

ECONOMIE NAȚIONALĂ

În industria construcțiilor de mașini

TRIPTICUL SPECIALIZĂRII

• PE PRODUSE • ANSAMBLE • TEHNOLOGII

ȘI AVANTAJELE LUI ECONOMICE

Schițînd principalele direcții și măsuri privind specializarea întreprinderilor constructoare de mașini, autorul articolului demostrează prin exemple concludente că specializarea, sub triplul ei aspect, e un indicator de progres industrial, de eficiență tehnică și economică. Diferitele laturi puse în dezbatere pot constitui un prilej de reflecție, contribuind la precizarea și punerea în practică a acelor măsuri care, prin conținutul lor, pot și trebuie să conducă la o și mai înaltă eficiență a activității industriale.

SPECIALIZAREA PRODUCȚIEI — *cu deosebire în industria constructoare de mașini — constituie o sarcină deosebit de însemnată în etapa actuală. Așa cum se sublinia în cuvîntarea tovarășului* NICOLAE CEAUȘESCU *la plenara C.C. a P.C.R. din decembrie 1969,* „...fără a trece în mod practic la profilarea și specializarea producției nu vom putea obține o îmbunătățire rapidă a condițiilor tehnice de fabricație, o eficiență economică ridicată". *Specializarea nu trebuie privită deci ca un scop în sine, ci ca un mijloc de cea mai mare importanță pentru atingerea unei eficiențe ridicate.*

Există mai multe moduri prin care nivelul de specializare acționează asupra eficienței economice a producției. Cel mai direct este creșterea seriilor de fabricație *cu toate consecințele favorabile aferente: posibilitatea introducerii unor tehnologii avansate, reducerea manoperei de fabricație, micșorarea pierderilor de materiale. Nu mai puțin important este efectul favorabil asupra a ceea ce se numește* elasticitatea *întreprinderii: capacitatea acesteia de a se adapta cu repeziciune cererilor pieței și, mai ales, de a valorifica prompt progresul tehnic. Specializarea producției contribuie direct la* creșterea vitezei de asimilare a produselor noi, *pe numeroase căi, dintre care sporirea capacității de concepție proprie, posibilitățile de adaptare rapidă a utilajului tehnologic la cerințele unui produs nou, sînt cele mai importante.*

• O paletă mai restrînsă

AȘADAR, specializarea industrială apare ca o noțiune complexă, pentru a cărei definire **trei** aspecte merită o considerare diferențiată: **gradul de specializare la nivelul produselor** (mașinilor și aparatelor care se livrează spre exploatare), al **ansamblelor** (părți componente de mașini, destinate a se monta în diferite utilaje), sau al **tehnologiilor** (metodelor de fabricație).

Prin „îmbunătățirea profilării" unei întreprinderi se înțelege de obicei restrîngerea paletei de produse care intră în programul ei de fabricație, ceea ce — în condițiile menținerii volumului de producție — conduce la reducerea numărului de piese diferite în fabricație și mărirea corespunzătoare a seriilor. Un avantaj important al profilului mai îngust îl constituie posibilitatea specializării mai bune a aparatului de conducere și, mai ales, de concepție, ceea ce sporește eficiența acestuia și diminuează cheltuielile generale ale întreprinderii. Experiența a dovedit că uzine cu profil prea larg, eterogen, sînt greu de condus, au o competitivitate scăzută în raport cu altele specializate.

În ultimii ani, în industria noastră constructoare de mașini au fost duse la îndeplinire numeroase acțiuni de **„curățire" a profilului** unor întreprinderi de acest fel. Din profilul **Uzinelor „23 August"** — București, de pildă, a fost scoasă fabricația de vagoane cisternă și de utilaj tehnologic pentru industria chimică, întreprinderea fiind reorganizată în patru mari sectoare de fabricație specializate, cu un grad ridicat de integrare: motoare Diesel, locomotive, utilaje grele, aparataj de frînă. Aceste patru sectoare prelucrătoare, precum și sectorul de ateliere „calde", reprezintă fiecare în parte o unitate industrială cu profil relativ îngust, care dispune, în structura organizatorică a întreprinderii, de oarecare independență. **Uzina „Vulcan"** — București și-a văzut profilul restrîns practic la fabricația de cazane, cedînd altor unități producția de utilaj siderurgic, chimic și pentru industria materialelor de construcții. **Uzina „Hidromecanica"** din Brașov s-a concentrat treptat pe fabricația transmisiilor hidrodinamice și a suflantelor, abandonînd producția de utilaj petrolier.

Procese similare sînt în curs la **Uzina Mecanică** — Timișoara, care va produce în viitor exclusiv mașini de ridicat și transportat, sau la **Uzina Nicolina** din Iași, care se specializează în fabricația unor anumite categorii de utilaje pentru construcții.

În evoluția rapidă a industriei electrotehnice și electronice din țara noastră este caracteristic fenomenul de desprindere din profilul larg al diferitelor uzine a uneia sau mai multor grupe de produse, care devin profilul de bază al altei uzine. Așa, de exemplu, în **Întreprinderea de aparatură electronică industrială din București** — unitate nou construită — se concentrează și se dezvoltă fabricația de acest fel începută în anii trecuți la Uzinele **„Electromagnetica"** și **„Electronica"**. În cincinalul următor, Uzina „Electromagnetica" va spori mult producția de echipamente pentru telefonie (profilul său de bază), ca urmare a preluării de către o nouă întreprindere a fabricației de aparate electrice de măsură.

Considerentul restrîngerii în limite raționale a numărului de grupe de produse diferite în aceeași întreprindere a fost urmărit în mod consecvent la **profilarea uzinelor noi.** Astfel, majoritatea celor a căror construcție a început sau începe în actualul cincinal, nu au în profil decît un număr redus de grupe de produse: **frigidere la Găești, transformatoare de distribuție la Filiași, aparataj de instalații la Titu, garnituri de frînă și etanșare la Rîmnicu-Sărat ș.a.**

Restrîngerea profilelor de fabricație constituie — așa cum se vede — un **proces evolutiv,** care se desfășoară paralel cu creșterea volumului de producție al ramurii, cu construirea de noi capacități. Cîteva cifre arată sintetic această evoluție: **dacă în anul 1965 — 19% din uzinele constructoare de mașini ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini aveau în profil mai mult de 4 grupe de produse, în 1970, această pondere se va reduce la 15%, prevăzîndu-se ca, în 1975, ca urmare a intrării în funcțiune a mai multor unități noi cu profil relativ îngust, indicatorul sus-menționat să coboare la 6%.**

• Elasticitate, mobilitate

TENDINȚA de restrîngere a diversității de produse fabricate în aceeași uzină este în mod obiectiv limitată de necesitatea diversificării continue a producției, de însușirea în fabricație a noi grupe de produse. Totodată, considerente de economie de investiții favorizează **dezvoltarea** unor unități industriale, în detrimentul construirii de întreprinderi **noi,** mai îngust profilate.

Pe de altă parte, în anumite domenii ale industriei constructoare de mașini — ca, de exemplu, în cazul utilajelor grele de mică serie, a căror prelucrare necesită mașini-unelte de performanță — este mai rațional să se dispună de capacități de producție cu profil larg, întrucît acestea sînt mai elastice în raport cu fluctuația cererilor pieței.

Dacă apreciem însă că avantajele esențiale ale specializării industriale derivă din restrîngerea volumului de piese diferite fabricate în aceeași unitate, se poate vedea că aceasta se poate realiza nu numai prin restrîngerea profilului, ci și prin **reducerea gradului de integrare** al unității respective. Într-adevăr, **prin concentrarea producției de ansamble și organe de mașini de uz general în unități specializate, uzinele care fabrică produse complexe își reduc corespunzător numărul de repere diferite simultan în fabricație.** În același timp, în fabricația acestor elemente de uz general, seriile cresc, creîndu-se condiții favorabile de reducere a prețului de cost.

Experiența industrială arată că acest proces **de specializare a fabricației prin dezintegrare** este caracteristic etapei actuale de dezvoltare a industriei constructoare de mașini din țările evoluate. Comparînd situația industriei noastre cu cea din țările cu veche tradiție industrială, constatăm că — în numeroase cazuri — gradul de integrare al uzinelor noastre este sensibil mai mare decît acela al uzinelor similare din străinătate, independent de faptul dacă e vorba de fabricația de autovehicule, de mașini-unelte sau utilaj de construcții. Or, **gradul mai redus de integrare a fabricației, corelat cu concentrarea fabricației de ansamble de uz general,** mărește elasticitatea industriei, îi scade timpul de răspuns la **variațiile de cereri ale beneficiarilor, reduce ciclurile de asimilare a unui produs nou.** Într-adevăr, în condițiile existenței unei producții centralizate de elemente hidraulice, de sisteme de angrenaje (cutii de viteză și punți motoare), de motoare Diesel, de elemente de frînă etc., efortul de însușire al

ing. Ion CRIȘAN
director general al Direcției
de dezvoltare a ramurii
și investiții, M.I.C.M.

→

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

ÎN SIDERURGIE

START BUN ÎN PRIMELE DOUĂ LUNI ALE ANULUI

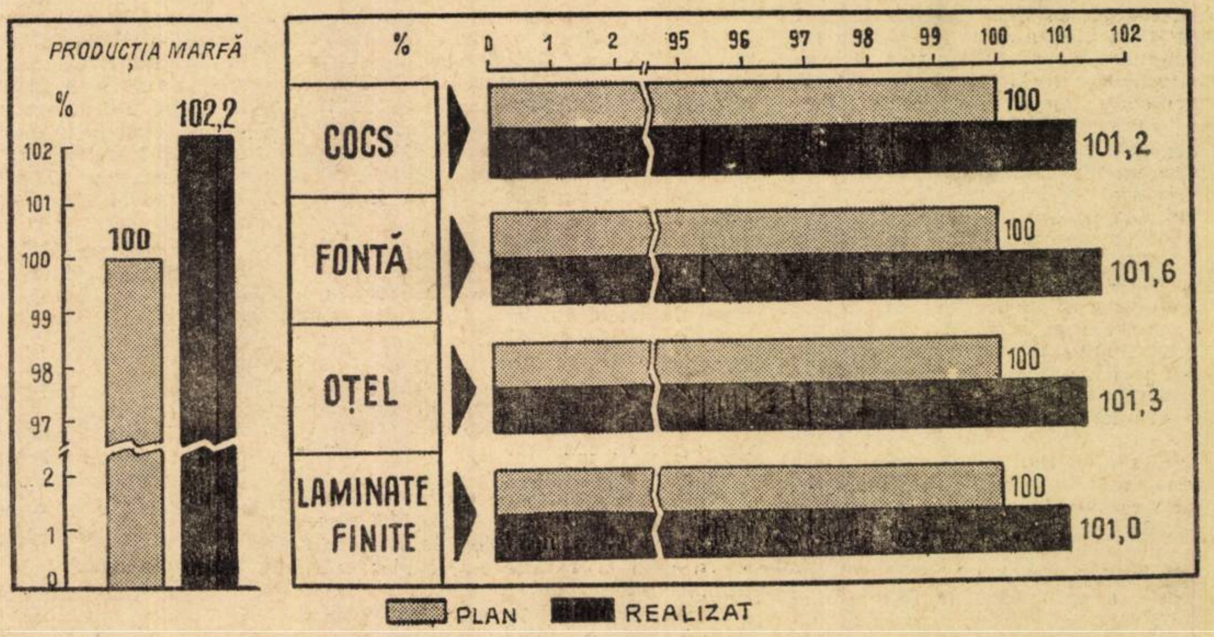

SIDERURGIȘTII au de atins în acest an un obiectiv înalt: **elaborarea a 6,5 milioane tone oțel.** Startul bun luat chiar de la început, ca urmare a măsurilor complexe luate pentru mai buna utilizare a agregatelor, a făcut ca bilanțul încheiat la capătul primelor două luni din acest an să fie pozitiv. Așa cum rezultă din grafic, pe lunile ianuarie-februarie a.c. Ministerul Industriei Metalurgice a realizat sarcina de plan la producția marfă în proporție de 102,2%, ceea ce echivalează cu un plus de produse în valoare de peste 90 milioane lei. În acest context, contractele economice încheiate au fost mai bine respectate, ceea ce a dat putința unităților din celelalte ramuri ale economiei — consumatoare de metal — să desfășoare producția în condiții optime.

Pe întreg fluxul de producție au fost obținute însemnate cantități suplimentare de produse: **1637 tone cocs, 10301 tone fontă, 12340 tone oțel, 6738 tone laminate finite și aproape 850 tone de țevi.** Este semnificativ faptul că toate uzinele și-au realizat și depășit sarcinile de plan ce le reveneau, o contribuție deosebită aducînd Combinatul siderurgic-Hunedoara, Combinatul siderurgic-Galați și Combinatul siderurgic-Reșița. Numai acesta din urmă a produs suplimentar 1 000 tone fontă, 1 500 tone oțel și aproape 1 000 tone laminate finite.

Cele două luni care au trecut din acest an au fost marcate de un eveniment deosebit de important: **la Galați a început construcția celui de-al treilea furnal de 1700 mc.** Cînd va intra în funcțiune — la începutul anului 1972 — va realiza singur o producție de 1 milion tone fontă, adică de peste 7 ori mai mult față de cît producea întreaga industrie siderurgică în 1938.

unui tip nou de excavator (de exemplu) se reduce la asimilarea ansamblelor specifice.

Recunoscînd avantajele concentrării producției de ansamble comune, în cadrul industriei noastre **au fost întreprinse o serie de acțiuni, din care o bună parte** își vor găsi finalizarea în următorii 2—3 ani. Ne referim, îndeosebi, la dezvoltarea fabricației centralizate de reductoare de uz general, de elemente hidraulice, de boghiuri pentru vagoane, de reductoare și punți motoare pentru utilaj de construcții. Considerăm însă că în această direcție se impun pași mai hotărîți. Trebuie să recunoaștem că **uzinele și centralele industriale manifestă rețineri față de unele inițiative de restrîngere a gradului de integrare, în primul rînd din cauza funcționării defectuoase a relațiilor de aprovizionare și cooperare. În același timp, practica de a aproba și menține timp îndelungat prețuri de vînzare care includ o rată exagerată de beneficii descurajează întreprinderea care ar dori să comande la alte uzine părți componente pe care înainte și le făcea singură.**

Aspecte nesatisfăcătoare prezintă și **situația producției centralizate de scule și dispozitive.** În timp ce la noi sculeriile uzinale reprezintă principala sursă de dotare cu SDV, în țările cu industrie puternic dezvoltată fabricația lor se face cu preponderență în unități specializate.

Tendința vădită de restrîngere a producției de scule la nivelul uzinelor se explică prin avantajele economice mari ale centralizării. Ca urmare a creșterii cererilor și utilizării unor tehnologii evoluate, **centralizarea producției creează condiții pentru reducerea costurilor de fabricație,** în principal, **a manoperei specifice.** Din experiența uzinelor de specialitate rezultă că se pot înregistra reduceri de preț de cost de minimum 50% la scule și de 30% la dispozitive și ștanțe, cu creșteri ale productivității muncii de 1,5—2 ori. La fel de semnificativ este aspectul economisirii fondurilor de investiții, în sensul că cu aceleași valori se pot realiza capacități de producție concentrate cu 25—60% mai mari. În fine, e de menționat că dezvoltarea producției centralizate de SDV contribuie direct la scurtarea ciclurilor de asimilare a produselor noi.

Modernizare și în așa-zisele domenii clasice

A TREIA cale de îmbunătățire a specializării, de restrîngere a numărului de repere diferite fabricate în cadrul unei uzine, constă în **concentrarea producției de piese cu specific tehnologic comun,** așa-numita **specializare tehnologică.** E un fapt că specializarea tehnologică a uzinelor noastre, deși a făcut mari progrese în ultimul timp, nu se situează la un nivel corespunzător potențialului productiv în plină dezvoltare. Un aspect tipic de specializare tehnologică îl constituie **concentrarea producției de piese turnate.** Tabelul alăturat arată tendința de concentrare a producției în turnătorii din ce în ce mai mari și, deci, mai eficiente din toate punctele de vedere.

Se observă reducerea cu o treime a numărului de turnătorii mici cu capacitatea sub 3000 tone pe an și înmulțirea turnătoriilor mari (peste 30 000 tone pe an). Totuși, faptul că peste 57% din uzinele constructoare de mașini sînt dotate cu turnătorii, în timp ce această pondere este de 10% în S.U.A., este semnificativ.

Nivelul redus de specializare tehnologică e vizibil și în alte domenii. Astfel, 63% din uzinele M.I.C.M. sînt dotate cu mașini de prelucrat roți dințate, dintre acestea 48% au în parc cel mult 10 mașini de prelucrat danturi, iar la 34% numărul lor este sub 5. Aceasta denotă o dispersie accentuată a parcului, cu influență negativă asupra gradului de utilizare intensivă și extensivă a acestuia. În mod similar, 80% din uzine au ateliere de forje, din care 67% au ateliere mici, cu capacități sub 4000 t/an. Situații analoge apar în ce privește fabricația de piese din mase plastice, de piese turnate sub presiune ș.a.

Capacitatea tone/an	Număr de turnătorii	
	1966	1970
Fontă cenușie și nodulară		
sub 3000	45	31
3000 ... 10000	9	20
10000 ... 30000	4	5
peste ... 30000	1	4
Oțel		
sub 3000	5	3
3000 ... 10000	4	9
10000 ... 30000	5	7
peste ... 30000	—	—
Neferoase ușoare		
sub 100	35	31
100 ... 500	11	13
500 ... 2000	2	4
peste ... 2000	—	1

Sigur, problemele ridicate comportă încă studiu. Esențialul este că acțiunea ce se află în plină desfășurare, să fie continuată prin adoptarea unor soluții care să asigure, concomitent, valorificarea mai deplină a condițiilor existente și o eficiență economică maximă.

PREȚURI

INFLUENȚA PREȚURILOR DE CALCUL ASUPRA INDICATORILOR ECONOMICO-FINANCIARI AI ÎNTREPRINDERII

NIVELUL GENERAL al prețurilor cu ridicata ale întreprinderii în vigoare în țara noastră datează, în mod practic, de la 1 ianuarie 1963, cînd a avut loc ultima reașezare generală a prețurilor și a acumulărilor bănești incluse în prețuri. Unele corectări care s-au efectuat în răstimpul de la 1 ianuarie 1963 și pînă la 31 decembrie 1969, nu au fost de o asemenea amploare încît să modifice acest nivel.

Este evident că în cazul unor rentabilități ridicate pe produse, întreprinderi și ramuri o reducere a prețului de cost de 1—3% — cît se poate obține de regulă într-un an — nu mai poate constitui un stimulent deosebit în acțiunea de mobilizare a rezervelor și în practicarea regimului de economii. Rentabilitatea ridicată, uneori excesivă, îngreuiază posibilitățile unei aprecieri reale a eforturilor făcute de întreprinderi în scopul ridicării necontenite a eficienței economice, sub toate aspectele, a activității lor productive. De asemenea, rentabilitatea ridicată, în cadrul unor ramuri, la unele întreprinderi și produse, determină mari neajunsuri în legătură cu îndeplinirea unor funcții normale ale beneficiului sau în aplicarea, pe baze reale, a sistemului de cointeresare materială care se preconizează în activitatea economică.

PENTRU ELIMINAREA, în cea mai mare parte, a situațiilor anormale în ce privește variația și nivelul rentabilității, pe ramuri, întreprinderi și produse, precum și a neajunsurilor pe care acestea le generează, la finele anului 1969, Consiliul de Miniștri a adoptat o Hotărîre, privind unele măsuri de reglare a rentabilității pe produse prin stabilirea unor prețuri cu rentabilitate limitată.

Principala măsură cuprinsă în această hotărîre în legătură cu reglarea rentabilității pe produse constă în stabilirea de „prețuri de calcul" pentru principalele produse fabricate de industria de stat ale căror prețuri cu ridicata ale întreprinderii includ un beneficiu mai mare de 10%. Prețurile de calcul se vor forma și stabili pe baza prețului de cost calculat la nivel de ramură și a unui beneficiu de 10%. În cazuri excepționale, cînd în cadrul acestei limite unele întreprinderi ar intra în pierdere, rata beneficiului va putea fi sporită dar nu mai mult de 15%.

Prețurile de calcul se vor practica ca atare numai la livrările de mărfuri destinate exportului; livrarea în interior a produselor pentru care s-au stabilit prețuri de calcul se va face în continuare la prețuri cu ridicata ale întreprinderii, însă diferența între aceste prețuri și cele de calcul va constitui impozit de regularizare.

Punerea în aplicare a prețurilor de calcul se face în cursul anului 1970 treptat, în trei etape, începînd de la 1 ianuarie și pînă la 1 iulie a.c., cînd lucrările trebuie terminate.

Prima etapă s-a încheiat la 15 ianuarie, data cînd au fost puse în aplicare, cu efect retroactiv de la 1 ianuarie, prețurile de calcul pentru un număr redus de produse principale fabricate de întreprinderi subordonate Ministerului Industriei Chimice și Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini. În intervalul 1—14 ianuarie, facturarea acestor produse s-a făcut în mod provizoriu — pentru livrările destinate exportului — la prețurile cu ridicata ale întreprinderii.

A doua etapă se încheie la 1 aprilie a.c., dată cînd se vor pune în aplicare prețurile de calcul pentru principalele produse fabricate de întreprinderi subordonate Ministerului Petrolului, Ministerului Industriei Chimice (mai puțin produsele la care s-au stabilit prețuri de calcul în etapa a I-a, precum și lacurile, vopselele și medicamentele). Ministerului Industriei Metalurgice, Ministerului Industriei Lemnului, Ministerului Industriei Ușoare și Ministerului Industriei Alimentare.

În fine, etapa a III-a și ultima se încheie la 1 iulie a.c., dată cînd vor intra în vigoare prețuri de calcul pentru principalele produse fabricate de restul ministerelor și ramurilor necuprinse în etapele anterioare.

În toate cele trei etape, prețurile de calcul vor fi avizate de Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor și Comitetul pentru Prețuri, care vor primi propuneri corespunzătoare din partea ministerelor. Pe baza avizelor primite, ministerele vor da ordine de stabilire a prețurilor de calcul.

Prețurile de calcul, constituite, aprobate și puse în aplicare în condițiile arătate, vor avea o dublă funcție: **funcție de preț cu ridicata,** deoarece ele se vor practica efectiv de către întreprinderile producătoare, la livrările destinate exportului; **bază de calcul a impozitului de regularizare,** deoarece, așa cum s-a arătat, pentru livrările destinate consumului intern, întreprinderile producătoare vor practica

⟶

ȘTIINȚĂ, TEHNICĂ TEHNOLOGIE, INOVAȚII

● Specialiștii Întreprinderii mecanice din Roman au introdus în fabricația de serie O NOUĂ FAMILIE DE MAȘINI UNIVERSALE COMPLEXE PENTRU PRELUCRAREA LEMNULUI, care permit efectuarea simultană a patru operațiuni suplimentare, pe lîngă cele cinci — de bază, — executate cu ajutorul mașinilor obișnuite. Aceste agregate pot efectua lucrări de îndreptare, rindeluire, retezare, găurire, strunjire, spintecare și altele. Dotate cu mese de lucru a căror lățime variază între 250 și 600 mm și dezvoltînd viteze înalte, noile tipuri de utilaje se înscriu printre cele mai perfecționate fabricate pînă acum în țară.

● La șantierul naval din Tr. Severin a început EXECUȚIA PRIMELOR DOUĂ MACARALE DE 16 TONE FORȚĂ, concepute de specialiști din Timișoara în colaborare cu Institutul de proiectări și cercetări pentru mașini de ridicat și transportat. Macaralele sînt destinate autoutilării întreprinderii severinene. Ele au deschiderea de 35 m și pot ridica piese și subansamble cu greutatea pînă la 16 t, la înălțimi de 30 m. Cu ajutorul lor se va ușura manevrarea părților componente ale navelor, aflate pe cala de armare. Două macarale similare se află în execuție și la Șantierul naval din Oltenița.

● O INSTALAȚIE COMPLEXĂ, AUTOMATIZATĂ, cu ajutorul căreia pot fi puse în evidență fenomenele care se petrec în timpul așchierii metalelor, a fost concepută, construită și experimentată la Institutul politehnic din Cluj, de către conf. univ. ing. **Dumitru Tarcea.** Pînă acum, studenții luau cunoștință de procesul de așchiere prin calcule și demonstrații teoretice. Noua instalație a permis să se observe direct pe un ecran momentele intrării în acțiune a cuțitului, ale fluidificării și deformării plastice a metalului prelucrat, insesizabile în practica așchierii datorită vitezelor mari. După cum apreciază specialiștii, pe lîngă valoarea didactică, instalația are o deosebită importanță științifică și practică, deoarece permite explicarea fizică a cîtorva fenomene foarte importante din teoria plasticității, oferind indicii prețioase asupra modificării geometriei sculelor așchietoare în funcție de viscozitatea metalului sau aliajului respectiv.

● Inginerul Nic. Reu, de la Uzina de petrol din cadrul Grupului industrial petrochimic-Borzești, a conceput și realizat un ingenios **mecanism de decocsare a cuptoarelor tubulare din cadrul rafinăriilor.** Mecanismul efectuează arderea cuptorului la o temperatură de 550 grade Celsius, insuflîndu-i totodată, un amestec de abur și aer, cu ajutorul căruia instalația este rapid degajată de impurități. În comparație cu vechile metode, noul sistem prezintă avantajul că reduce timpul de decocsare a cuptoarelor de la 170 ore la 48, utilizînd forța de muncă a numai 3 muncitori, în loc de 10 pe schimb.

● *Un grup de cercetători de la Institutul politehnic din Cluj,* condus de prof. emerit dr. ing. *Bazil Popa,* a construit și experimentat cu succes *primele arzătoare românești cu ultrasunete.* Acestea se remarcă printr-o funcționare silențioasă, nu lasă fum, dau un mare randament caloric, cu un consum minim de combustibil. Ultrasunetele, generate pe o cale extrem de simplă, hidrodinamică, intensifică neobișnuit de puternic procesele de ardere, încît chiar și combustibilii inferiori ard cu flacără albastră, stabilă, asemănătoare celei de gaz metan.

● *Recent a fost omologat un agregat mobil de pompe cu motor de 65 C.P.,* pentru irigare prin aspersiune. El are un debit de 52 litri pe secundă, o înălțime de pompare de 58 m și poate fi utilizat pentru o suprafață de 50—60 ha. Agregatul va înlocui treptat pe cele similare din componența instalațiilor de irigație prin aspersiune existente în unitățile agricole socialiste. Fabricarea în serie a noului agregat va începe din acest an la Uzinele de utilaj petrolier de la Tîrgoviște, unde au fost realizate și prototipurile.

● *La Uzina de prototipuri și reparații a utilajului chimic din Făgăraș* au început pregătirile pentru asimilarea unor noi produse de înaltă tehnicitate. Printre acestea se află recipiente emailate de 6 000 litri și pompe pentru industria chimică. Pentru fabricarea noilor produse, uzina a trecut la utilizarea poliesterilor armați cu fibre de sticlă, care înlocuiesc cu succes metalul. De altfel, acțiunea de economisire a metalului se află aici în centrul atenției colectivului. Prin perfecționarea unor tehnologii, prin extinderea matrițării și prelucrarea prin așchiere, uzina din Făgăraș și-a propus să economisească, în acest an, circa 223 tone metal peste cuantumul stabilit.

● *În laboratoarele uzinei chimico-metalurgice bucureștene „Neferal"* au fost obținute o serie de valoroase *aliaje.* Printre ele se află aliaje de aluminiu cu titan, de plumb pentru acumulatori electrici și de lipit pentru aluminiu. Tehnologia noilor sortimente, realizată de specialiștii întreprinderii, a fost experimentată în stații pilot, urmînd ca aliajele să fie asimilate și introduse în producția curentă în cursul acestui an. Alte asemenea aliaje, cu parametri superiori, de mare importanță pentru economia națională se află în curs de asimilare.

REFLECȚII

ÎNTR-O EMISIUNE LA TELEVIZIUNE, dr. docent N. Dinculeanu, profesor la Facultatea de matematici a Universității din București și director adjunct al Institutului matematic al Academiei, a ridicat problema participării cadrelor didactice ale institutelor tehnice superioare la viața matematică. Oricine citește sumarele revistelor matematice ce apar în țara noastră, sau sumarele revistelor de matematici din alte țări, programele colocviilor de matematici ce se țin în țara noastră sau în alte țări, a congreselor de matematici, este izbit de faptul că matematicienii ale căror nume apar sînt exclusiv ale cadrelor didactice ale universităților noastre sau ale cercetătorilor de la institutele de cercetare. Totuși, numărul total al profesorilor de matematici de diferite grade : profesori, conferențiari, lectori, asistenți din diferite institute tehnice superioare este mai mare decît cel al celor din universități și institutele de cercetare. Ca atare, eficiența științifică în domeniul matematicilor este aproape în întregime concentrată în universități și institute de cercetare.

Este destul să asiști cu o oarecare regularitate la ședințele de comunicări, la cele ale colocviilor și simpozioanelor matematice, la conferințele pe care le fac diferiți oameni de știință cînd vin la noi în țară, pentru a observa că nu numai opera de creație matematică, ci întreaga viață matematică a țării e dusă aproape exclusiv de cercetătorii institutelor de cercetare și de cadrele didactice ale universităților.

În rezumat, cadrele profesorale de toate gradele, de la șefi de catedră pînă la asistenți stagiari ai institutelor tehnice superioare sînt absente din viața matematică a țării. Problema prezintă interes fiindcă afirmația de mai sus este valabilă nu numai pentru cadrele mai în vîrstă care, apropiindu-se de pensionare, nu mai simt nevoia de a participa la viața matematică, ci și pentru cadrele tinere. O concluzie normală va fi următoarea : promovarea cadrelor tinere nu se va mai face pe baza meritelor profesionale.

Nu știm dacă fraza de mai sus trebuie menținută cu verbul la „viitor".

PROPUNERI

acad. Grigore C. MOISIL

Bineînțeles, există și excepții, unele deosebit de valoroase, și chiar mai mult, numărul excepțiilor crește. Nu avem statistici la îndemînă, dar impresia generală este că această creștere este prea lentă pentru a ne lăsa pe grija ei. Nu trebuie uitat că activitatea de cercetare științifică este inerentă profesiei de „profesor în învățămîntul superior". Cum putem să credem că ajutăm la crearea tehnicii noi în țara noastră dacă nu ne gîndim la ținerea la zi din punct de vedere științific a celor ce sînt profesorii viitorilor ingineri și economiști.

Tov. prof. Dinculeanu nu a menționat o altă categorie de cadre didactice, deosebit de interesantă : cea de la institutele pedagogice. Aci e vorba de formarea profesorilor de învățămînt mediu. Profesorii viitorilor profesori de matematici ai învățămîntului de cultură generală trebuie să ducă viața matematică. Altfel, nu-și pot face meseria.

Nu ne vom ocupa de cauzele acestei situații, ci vom expune propunerea făcută în aceeași emisie de televiziune de acad. Gh. Mihoc, pentru reintegrarea cadrelor didactice de la institutele superioare tehnice (pe care o extindem și la cele de la institutele pedagogice) în viața matematică a țării, deci, implicit, în viața matematică a lumii.

Pe cît îmi amintesc, propunerea tov. Mihoc, era următoarea : în ce privește activitatea științifică (inclusiv concepția cursurilor și seminariilor), catedrele de matematici ale institutelor tehnice superioare (și ale celor pedagogice) să fie subsumate unor organizații științifice puternice, de pildă catedrelor universitare. Adaug propunerea mea : sau consiliului științific al Institutului de matematici.

În modul acesta, în special tinerii matematicieni de la institutele tehnice superioare vor putea să capete o calificare egală cu tineretul matematic de la universitate și de la institutele de cercetare. Ceea ce ar fi o garanție a progresului nostru și în viitor.

Evident, mi se va răspunde, efectul unor atari măsuri pentru progresul tehnicii noastre nu se va vedea decît mult mai tîrziu.

Eu nu țin să-l văd eu. După mine au să mai trăiască și alții. Și după ei alții și alții, și alții, et caetera.

Eu scriu pentru et caetera.

în continuare actualele prețuri cu ridicata ale întreprinderii, însă diferența între aceste prețuri și cele de calcul va reveni la bugetul de stat sub formă de impozit.

Așadar, întreprinderile producătoare își vor realiza producția lor marfă la prețuri de calcul indiferent de destinație ; întreprinderile de comerț exterior vor plăti pentru mărfurile achiziționate pentru a fi exportate, prețurile de calcul ; întreprinderile care consumă sau desfac produse fabricate în țară se vor aproviziona, ca și pînă acum, la prețurile cu ridicata ale întreprinderii sau ale industriei, fapt datorită căruia nu vor interveni modificări în cheltuielile de producție sau de circulație.

Ținînd seamă de cele două funcții ale prețurilor de calcul, se poate considera că ele sînt de fapt tot prețuri cu ridicata ale întreprinderii. La aceste prețuri se realizează producția marfă a întreprinderilor și cu ele se vor calcula în viitor indicatorii : „producția marfă fabricată" și „producția marfă vîndută și încasată".

Practicarea de la 1 ianuarie 1970 a prețurilor de calcul și introducerea impozitului de regularizare pentru normalizarea rentabilității la principalele produse industriale, au consecințe asupra unor indicatori economici și financiari planificați pe anul 1970, care trebuie să fie modificați.

Folosirea prețurilor de calcul la livrările de produse care sînt destinate exportului reprezintă o reducere de prețuri, respectiv de beneficiu la întreprinderile producătoare — furnizoare, a valorii mărfurilor cumpărate de întreprinderile de comerț exterior în vederea exportului, exprimată în lei ; de asemenea, reprezintă și o reducere, în planul financiar centralizat, a diferențelor deficitare la export (diferența dintre valoarea exportului exprimată în lei și aceeași valoare exprimată în lei valută). Folosirea în continuare pentru livrările destinate satisfacerii necesităților interne a prețurilor cu ridicata ale întreprinderii cu vărsarea la buget a impozitului de regularizare aferent produselor pentru care s-au stabilit prețuri de calcul, determină, practic, o reducere a beneficiului la întreprinderile producătoare și a valorii producției marfă fabricată, respectiv realizată.

În urma introducerii prețurilor de calcul și a impozitului de regularizare, vor suferi influențe și vor trebui modificați următorii indicatori :

- producție marfă fabricată, respectiv **producția marfă vîndută și încasată,** printr-o diminuare corespunzătoare reducerii prețurilor la livrările destinate exportului și preluării la bugetul de stat a unei părți din beneficiul planificat sub formă de impozit de regularizare, în cadrul livrărilor destinate consumului intern ;
- **beneficiul,** prin diminuarea cu aceleași elemente care influențează producția marfă ;
- **cheltuielile la 1000 lei producție marfă,** care vor crește ca efect al diminuării valorii producției marfă fabricate, așa cum s-a arătat mai sus ;
- **cursul de revenire la export,** în urma reducerii valorii în lei a mărfurilor ce fac obiectul exportului etc.

În același timp, în balanțele de venituri și cheltuieli ale întreprinderilor industriale și planul financiar centralizat, respectiv în bugetul de stat, va apărea o poziție nouă, corespunzătoare impozitului de regularizare.

Luca NĂSTASE

IMPOZITUL DE REGULARIZARE ȘI ROLUL SĂU ÎN PLANIFICAREA RENTABILITĂȚII

DEZVOLTAREA într-un ritm susținut a tuturor ramurilor economiei noastre impune nu numai folosirea pîrghiilor economico-financiare pe care statul le are la îndemînă, dar și perfecționarea lor continuă în vederea creșterii rolului ce-l pot avea în obținerea unei eficiențe sporite. Folosite în mod corespunzător, **prețurile, beneficiul** și **impozitul** trebuie să acționeze în sensul stimulării unităților economice de toate gradele, în direcția creșterii productivității muncii, reducerii la maximum a prețului de cost și pe aceste baze a sporirii acumulărilor în toate sectoarele economice.

După cum este cunoscut, **prețurile** pot acționa pozitiv în vederea folosirii raționale a materiilor prime și materialelor, valorificării la maximum a resurselor interne, agricole și industriale, introducerii tehnicii noi, dezvoltării comerțului exterior în concordanță cu cerințele economiei naționale ; prin nivelul și structura lor se determină volumul valoric al produsului pentru societate creat în producția materială și tot prin intermediul prețurilor au loc redistribuiri ale produsului pentru societate între sectorul de stat și cel cooperatist.

Element al prețului, **beneficiul** constituie cel mai sintetic indicator al eficienței activității economice în întreprinderi; el acționează pozitiv cînd este planificat într-o mărime rațională, justificată de necesarul pentru satisfacerea unor nevoi proprii ale întreprinderii, ca : finanțarea unor investiții, creșterea mijloacelor circulante, asigurarea fondului de premiere precum și un procent minim din beneficiu, cuvenit bugetului de stat ; într-o asemenea situație, beneficiul poate fi folosit ca pîrghie importantă în aplicarea noului sistem de cointeresare materială a colectivelor din unitățile economice, în stimularea acestora la reducerea prețului de cost și a creșterii beneficiului planificat ca urmare a efortului lor.

Impozitul constituie instrumentul prin care se reglează rentabilitatea întreprinderii, pe produse și pe total activitate. În țara noastră, nivelul pețurilor cu ridicata ale întreprinderii n-a mai fost modificat din anul 1963 pînă în prezent și nici impozitul n-a fost folosit în vederea reglării beneficiiilor, deși de la această dată beneficiile au crescut substanțial la nivelul ramurilor, în special datorită fondurilor alocate de stat pentru construcția de noi obiective industriale cu un înalt grad de tehnicitate și randament, modernizării fabricilor, secțiilor de producție existente etc.

Deoarece nici pîrghia prețurilor cu ridicata existente, în special la export, și nici aceea a beneficiilor nu mai acționau în mod corespunzător în sectorul mijloacelor de producție, conducerea de partid și de stat a luat, printre altele, următoarele măsuri :

- stabilirea, începînd cu anul 1970, a unei noi categorii de prețuri „prețuri de calcul", care să cuprindă o rentabilitate de pînă la 10% (în mod excepțional pînă la 15%) la principalele produse din economie în ale căror prețuri cu ridicata ale întreprinderii se află cuprinsă o rentabilitate mai mare. Aceste prețuri se aplică ca atare numai pentru livrările la export ;
- **introducerea „impozitului de regularizare" ca instrument de reglare a rentabilităților exagerate cuprinse în prețurile cu ridicata ale întreprinderii, la produsele pentru care se stabilesc prețuri de calcul și sînt livrate la intern.**

În cele ce urmează vom insista asupra unor particularități ale noului impozit introdus prin H.C.M. nr. 2442/1969.

Impozitul de regularizare prezintă, în general, aceleași caracteristici ca și impozitul pe circulația mărfurilor : este de

G. GAVRILESCU

→

NOI OBIECTIVE ECONOMICE

- **În județul Caraș Severin, lîngă Caransebeș** a început turnarea fundațiilor la o importantă unitate industrială : **Uzina de construcții metalice.** Proiectată în întregime de specialiști români, uzina va cuprinde 6 hale industriale, secții de mecanică și sudură, o fabrică de oxigen și alte anexe tehnice, ce vor fi înzestrate cu mașini și utilaje de mare productivitate, menite să asigure organizarea producției în fluxuri tehnologice. Prevăzută să intre în funcțiune în anul 1971, uzina va realiza în prima etapă 20 000 tone construcții metalice și 2 000 tone subansamble sudate pe an.

- Ultimul an al cincinalului găsește **Uzina mecanică Mîrșa,** județul Sibiu, în plin proces de dezvoltare. În ultimele zile ale lunii ianuarie au început LUCRĂRILE DE EXTINDERE a atelierelor de tratamente termice și de acoperiri metalice, precum și a secției de prelucrări prin așchiere. Totodată, în spațiile de producție eliberate prin construirea, în anul 1969, a unor noi hale, a început amenajarea unei sculării, în care se vor organiza ateliere de prototipuri și de modernizare și reparație a sculelor, dispozitivelor și de verificare a lor. De asemenea, au început lucrările de extindere a atelierului de montaj și asamblat roți și continuă construcția noii hale de producție menită să sporească, cu 2 000 de bucăți anual, producția de autocamioane basculante.

- **Centrala termoelectrică din Tîrnăveni** — obiectiv care a pășit în cel de-al 6-lea deceniu de existență — trăiește o a doua tinerețe. Aici au început ample lucrări de extindere și modernizare prin instalarea unor noi stații de epurare chimică a apei și de reducere a aburului de la presiunea primară la cea secundară. Puterea instalată a centralei a fost mult sporită prin montarea și punerea în funcțiune a unui transformator de 110/5,5 Kv și 25 M.v.A. Un studiu tehnico-economic prevede ca acest principal furnizor de energie electrică și termică pentru Combinatul chimic din localitate să mai fie înzestrat cu un cazan de 50 de tone, precum și cu un grup electrogen de 25 sau chiar de 50 MW.

- **Uzina mecanică de material rulant din Simeria** își lărgește capacitatea de producție. În cadrul întreprinderii a început construcția a două hale industriale, cu o capacitate de 9 000 mp în care vor putea fi reparate circa 4 000 de vagoane. Noile obiective sînt prevăzute cu secții de montaj, atelier de rotărie, stație de compresoare, centrală termică, depozit de carburanți și lubrifianți, magazie de materiale.

aceeași esență economică, deoarece are drept sursă tot produsul pentru societate creat în unitățile economice și se realizează prin prețul încasat din vînzarea mărfurilor; și unul și celălalt sînt folosite ca instrumente de redistribuire a acumulărilor cuprinse în prețuri, în scopul prelevării la bugetul de stat a părții din produsul pentru societate care, depășind beneficiul considerat normal, este utilizat la satisfacerea nevoilor generale ale statului; nici unul, nici celălalt nu se încasează la mărfurile livrate pentru export, fiind exonerate din prețul acestora. Asemănări prezintă și sub aspectul tehnicii de calcul, al exigibilității, termenelor de plată, evidenței și controlului plății, penalizări etc.

Față de impozitul pe circulația mărfurilor, noul impozit prezintă și unele trăsături distincte, proprii. Așa de exemplu, **sfera de acțiune a impozitului de regularizare este cu mult mai limitată decît a impozitului pe circulația mărfurilor, primul aplicîndu-se exclusiv în sectorul I — al mijloacelor de producție, în timp ce al doilea se aplică cu deosebire în sectorul II — al bunurilor de consum; de aceea, primul este așezat în prețurile cu ridicata ale întreprinderii, în timp ce al doilea, de regulă, în prețurile cu ridicata ale industriei.** Și în cadrul sectorului respectiv, **impozitul de regularizare are un cîmp de aplicabilitate limitat numai la întreprinderile și organizațiile economice de stat,** pe cînd impozitul pe circulația mărfurilor are aplicabilitate nu numai în sectorul de stat ci și în cel cooperatist și la organizațiile obștești. În sectorul de stat, impozitul pe circulația mărfurilor se aplică nu numai la prețurile cu ridicata ale unităților de producție ca impozitul de regularizare dar și în întreprinderile de valorificarea produselor agricole, unele baze de aprovizionare-desfacere, edituri, întreprinderi revînzătoare de gaze naturale, la tarifele unităților prestatoare de servicii, realizările unităților de alimentație publică etc. La impozitul de regularizare, în afara scutirii prevăzute pentru livrările la export, nu sînt stabilite alte înlesniri ca la impozitul pe circulația mărfurilor.

Apărînd ca o variantă a impozitului pe circulația mărfurilor, într-o etapă în care pîrghia prețurilor nu poate fi încă folosită cu maximum de eficiență, **după opinia noastră se desprinde o nouă trăsătură a impozitului de regularizare și anume aceea a existenței sale limitate, pînă la reașezarea generală (sau parțială) a prețurilor cu ridicata,** cînd acestea vor putea fi stabilite la nivelul cheltuielilor sociale de producție din etapa respectivă; atunci rolul impozitului de regularizare va putea dispare, de bază rămînînd impozitul pe circulația mărfurilor — sau o altă formă mai îmbunătățită de prelevare la bugetul statului a sumelor ce i se cuvin, în vederea asigurării reproducției lărgite și a îndeplinirii rolului și funcțiilor sale.

MĂRIMEA impozitului de regularizare pe produs se prezintă, în principiu, ca diferență între prețul cu ridicata al întreprinderii și prețul de calcul. Stabilirea acestei mărimi are loc, de regulă, o dată cu stabilirea prețului de calcul, potrivit competențelor legale. Trebuie să subliniem însă că atunci cînd impozitul de regularizare se stabilește în cote procentuale, acestea sînt precizate de Ministerul Finanțelor iar mărimea acestuia în sumă absolută se determină prin aplicarea formulei:

$$I.R. = \frac{p.r.i. \times cota^{*)}}{100}$$

Impozitul **se datorează** pentru toate produsele care se livrează la intern în prețuri cu ridicata ale întreprinderii conținînd acest impozit, indiferent de destinație, adică pentru consum industrial, investiții, reparații și constituirea rezervelor de stat; de asemenea, se datorează și la semifabricatele din producție proprie trecute de la o secție la alta a aceleiași întreprinderi (consum propriu) și care potrivit prevederilor legale se decontează la astfel de prețuri și nu la prețul de cost.

Produsele pentru care s-au stabilit prețuri de calcul sau se încadrează în categoria acestora se vînd potrivit prevederilor legale, la prețuri cu ridicata ale industriei; pentru acestea se datorează atît impozitul de regularizare cît și impozitul pe circulația mărfurilor cuprins în prețul cu ridicata al industriei. **Rezultă din aceasta că impozitul de regularizare este un impozit care, sub aspectul reglării beneficiului, completează impozitul pe circulația mărfurilor, ca un impozit complementar.**

Plătitorii impozitului de regularizare sînt de regulă organizațiile economice de stat care funcționează pe principiul gestiunii economice proprii sau interne și care îl realizează prin prețul cu ridicata al întreprinderii la produsele vîndute și încasate. Sînt însă cazuri cînd plătitori ai acestui impozit nu sînt unitățile vînzătoare ci unitățile cumpărătoare (de exemplu cînd produsele au fost cumpărate pentru export, la prețuri de cost dar prin schimbarea destinației au fost folosite în consum propriu) sau cînd impozitul deși nu s-a realizat prin prețuri de la terți se datorează totuși bugetului de stat (de exemplu în cazul trecerii produselor proprii de la o secție la alta de fabricație, decontarea făcîndu-se la prețuri cu ridicata ale întreprinderii).

Formele sub care se stabilește și se calculează impozitul de regularizare sînt aceleași ca și la impozitul pe circulația mărfurilor: a) prin **cote procentuale proporționale,** care se aplică asupra prețurilor cu ridicata ale întreprinderii legal stabilite pentru produsele care se încadrează în regimul prețurilor de calcul; aceste cote sînt valabile fie numai pentru un sortiment (de exemplu fibră poliesterică tip lînă neagră — 77%), pentru toate sortimentele unui produs (de exemplu fire relon, indiferent de titlu, calitate etc. — 47%) sau pentru o grupă întreagă de produse; b) **prin diferență între prețul cu ridicata al întreprinderii și prețul de calcul stabilit ca atare** și c) **prin sumă fixă stabilită pe unitatea de măsură.**

Metoda de calcul prin cote procentuale pe grupe de produse este mai avantajoasă, atît din punct de vedere al simplificării operațiunilor de calcul în planificarea financiară, al menținerii nivelului prețurilor la produsele noi, cît și al evidenței și controlului justei aplicări a prevederilor legale privitoare la acest impozit. În condițiile nivelului prețurilor cu ridicata existente această metodă nu este însă posibil de generalizat, astfel că se vor folosi, într-o mare măsură, și celelalte două metode; aplicarea uneia din cele trei metode de calcul la produsele noi, care nu se încadrează între produsele prevăzute în listele de impozit, se stabilește de Ministerul Finanțelor.

În ceea ce privește **exigibilitatea** impozitului de regularizare, nu sînt de arătat deosebiri față de regimul aplicat impozitului pe circulația mărfurilor; de notat însă că în cazurile în care impozitul de regularizare este separat în cont distinct la unitățile plătitoare, pentru produsele din producție proprie care se decontează în consum intern la prețuri cu ridicata care conțin impozitul de regularizare, acesta devine exigibil din ziua virării lui din contul 2010 în contul 230/02, însă nu mai tîrziu de termenul prevăzut pentru efectuarea acestei virări.

Și în ceea ce privește **termenele de plată** acestea au fost în general aliniate la cele stabilite pentru impozitul pe circulația mărfurilor. Instrucțiunile Ministerului Finanțelor nr. 1506/1970 prevăd plata chenzinală a impozitului de regularizare cu precizarea că dacă aceeași unitate este plătitoare a ambelor impozite iar impozitul pe circulația mărfurilor se plătește zilnic sau semidecadal, impozitul de regularizare se poate plăti la aceleași termene iar în cazul unităților care pînă la 1 ianuarie 1970 au plătit impozitul pe circulația mărfurilor lunar, ambele impozite se pot plăti chenzinal.

Regimul aplicat impozitului pe circulația mărfurilor s-a adoptat în general și la impozitul de regularizare în ceea ce privește: plata acestuia cu îndeplinirea unor formalități mai simplificate, cînd volumul impozitului de plată este redus, metodele de calcul, rotunjirea impozitului de plată, regularizarea, compensarea, restituirea, evidența, depunerea și verificarea deconturilor, responsabilitatea plătitorilor, constatarea și virarea din cont a diferențelor de impozit neplătite la termenele legale și a majorărilor de întîrziere etc.

Așa cum s-a prevăzut în H.C.M. nr. 1442/1969 privind „unele măsuri de reglare a rentabilității pe produse prin stabilirea unor prețuri cu rentabilitate limitată", prețurile de calcul și impozitul de regularizare se stabilesc în trei etape, pînă la 30 iunie 1970; data aplicării impozitului de regularizare coincide cu cea a aplicării prețurilor de calcul la livrările interne și în consumul intern. Pentru prima etapă s-au stabilit și se aplică acestea, cu începere de la 1 ianuarie 1970 (în industria chimică, prin cote procentuale și în industria construcțiilor de mașini, prin diferență pe fiecare produs și sortiment în parte).

Prelevarea sub forma impozitului de regularizare a beneficului suplimentar, care nu se datorește în întregime efortului colectivelor din întreprinderi, va elimina, în bună măsură, deficiențele pe care le aveau prețurile practicate la export, diminuînd cu o sumă importantă diferențele de preț deficitare la export, acoperite întreprinderilor de comerț exterior de la bugetul de stat (fiind încasate în același timp sub forma de cote din beneficii de la întreprinderile furnizoare).

Nivelul beneficiului și respectiv al rentabilității planificate pe produse și pe întreprinderi va remedia în bună măsură deficiențele semnalate pe linia cointeresării salariaților în obținerea unei eficiențe sporite. **Considerăm însă că măsura limitării rentabilității, prin aplicarea impozitului de regularizare, trebuie completată cu reanalizarea așezării impozitului pe circulația mărfurilor acolo unde nu s-a prevăzut aplicarea prețurilor de calcul, ca în sectorul prestărilor de servicii, unde în multe cazuri rentabilitatea se menține foarte ridicată, ca urmare a nivelului tarifelor practicate;** dacă la produse s-a considerat normală rentabilitatea de 10%, **în sectorul prestărilor de servicii aceasta poate fi limitată la 5—6% și în mod excepțional pînă la 10%.**

Remedierea radicală a deficiențelor pe linia creșterii eficienței se va putea obține la o viitoare reașezare a prețurilor cu ridicata în economie și mai cu seamă în ramurile unde necorelarea, de exemplu, a prețurilor cu ridicata pentru produsele fabricate în țară cu cele importate reduce mult din funcțiile normale ale pîrghiilor economice.

Organelor din economie le revine sarcina de a înțelege spiritul măsurilor luate și de a răspunde sarcinilor ce le revin, prin executarea unor lucrări de calitate și în termenele stabilite. Organele financiare și bancare trebuie să sprijine acțiunea hotărîtă de conducerea de partid și de stat și să urmărească cu atenție respectarea actelor normative elaborate, în vederea obținerii eficienței scontate.

*) în care: I.R. = impozitul pe regularizare
p.r.i. = prețul cu ridicata al întreprinderii.

CONFIDENȚIAL

● Au fost încheiate lucrările de modernizare pe încă trei drumuri naționale: **Cîmpulung Muscel — Bran — Brașov, Calafat — Cetate — Turnu Severin și Gheorghieni — Toplița. Noile artere de circulație, de o deosebită importanță economică, socială și turistică, au fost date în exploatare înainte de termen, datorită bunelor rezultate obținute în producție de șantierele Departamentului transporturilor auto, navale și aeriene, precum și muncii entuziaste prestate, în mod voluntar, de cetățenii care locuiesc în aceste zone ale țării.**
Potrivit unor calcule estimative, prin modernizarea acestor șosele se vor înregistra importante economii, mai ales ca urmare a înlăturării punctelor care îngreunau traficul rutier-bariere, curbe și pante periculoase și traversarea unor locuri supraaglomerate.

● **Cooperația meșteșugărească din județul Mureș** a pus în fabricație în acest an circa **300 de produse de artizanat,** din care 80 produse din metal forjat și lemn, un mare număr de împletituri, vase ceramice și altele. Atrag atenția, prin originalitatea lor, articolele decorative din fier forjat antichizat, precum și unele împletituri din papură și paie de grîu. Pe baza contractelor încheiate, cooperatorii vor livra în acest an fondului pieței produse în valoare de circa 140 milioane lei, cu 20 milioane mai mult decît în anul trecut.

● La Suceava, Tîrgoviște și Botoșani s-au terminat lucrările de sporire a capacității centralelor telefonice automate. **Instituțiile și întreprinderile economice, sociale și administrative, precum și locuitorii din aceste municipii beneficiază astfel de un număr suplimentar de aproximativ 1 000 linii. Echipamentul modern cu care au fost înzestrate aceste centrale este realizat în întregime de uzina „Electromagentica" din București, iar proiectarea, ecuația și reglarea parametrilor de funcționare au revenit unităților specializate ale Ministerului Poștelor și Telecomunicațiilor.**

● **Municipiul Botoșani** cunoaște în ultimii ani o continuă **dezvoltare urbanistică.** Au apărut noi ansambluri de locuințe și au prins contur cartierele „Parc", „Teatrului" și „Mihail Eminescu". Recent, alte 160 apartamente și-au primit locatarii. Apariția noilor cartiere a impus lărgirea rețelei de alimentare cu apă, care numai în acest an va crește cu încă 5 kilometri. Tot în acest an vor fi puse în funcțiune castelul de apă, cu o capacitate de 1 000 mc, și noua stație de pompare.

● **La Întreprinderea „Electromureș" din Tg. Mureș** au fost concepute și realizate, pentru prima oară în țară, mecanisme pentru încălzirea macazurilor în stațiile C.F.R. Acționate electric, ele asigură o funcționare normală a macazurilor în anotimpul friguros. Primele loturi din noile mecanisme au fost montate în stația București Nord, unde au dat rezultatele scontate. În prezent, se fac pregătiri pentru montarea lor și în alte stații C.F.R. cu trafic intens.

NOI RESURSE ÎN CIRCUITUL ECONOMIC

TERENURI IMPROPRII PENTRU AGRICULTURĂ, „FERTILE" PENTRU PISCICULTURĂ

DEZVOLTAREA pisciculturii în apele din interiorul țării reprezintă o problemă actuală și de interes major. Alegerea terenului pentru amenajarea de iazuri și eleștee trebuie făcută cu discernămînt.

Din examinarea situației unor terenuri din județul Satu Mare, s-a desprins că, fără a știrbi patrimoniul funciar ci, dimpotrivă, contribuind la o mai bună valorificare a acestuia, există posibilități de a pune bazele și în acest județ pisciculturii. Este vorba de terenul din bazinul hidrografic al rîului Tur, cuprins între comunele Ghența și Micula, teren ce se întinde pe o suprafață de 646 ha. Relieful lui este aici depresionar, cu pantă foarte bună înspre cursul apei. În zona limitrofă cursului apei, apar numeroase meandre determinate de cursul leneș al rîului. Solurile dominante din acest bazin sînt podzolice cu insuficiență cronică în elementele nutritive, aciditate excesivă și impermeabilitatea orizonturilor. Aceste însușiri determină stagnarea la suprafață a apelor de precipitații — care se îmbină într-un strat fertil foarte subțire, întîrziind lucrările agricole — făcînd, uneori, imposibilă executarea lor. Consecința firească: folosirea inferioară a terenurilor respective, ca pășuni și fînețe de slabă calitate. **Eficiența economică a muncii pe aceste terenuri este scăzută, cu repercusiuni negative asupra veniturilor atît ale cooperatorilor, cît și ale statului. Producțiile medii la hectar se ridică la grîu la maximum 600 kg, iar la masă verde la 2500 kg. de calitate inferioară** (părul porcului, rogoz, pipirig). Dacă adăugăm la cele arătate și faptul că, prin revărsările, destul de frecvente ale rîului Tur, în perioadele cu precipitații ridicate, se înregistrează pagube însemnate, rezultă că folosința agricolă a acestor terenuri este nerentabilă. Elocvent este faptul că pentru despăgubirile cauzate de viituri pe cele 646 ha de teren, A.D.A.S. a plătit, în intervalul 1959—1969, peste 1 100 000 lei.

În asemenea condiții s-a pus problema de a se da o altă desinație acestor terenuri. La solicitarea organelor locale, Ministerul Industriei Alimentare a înto[cmit] încă din 1968 un studiu tehnico-eco[nomic], propunînd o soluție interesant[ă] anume de a se amenaja pe aceste tere[nuri] o unitate piscicolă. Avînd în vede[re] caracteristicile terenului și bogata surs[ă] de apă din imediata apropiere, o asem[e]nea unitate ar rezolva economic probl[e]mele care se ridică aci, motiv pent[ru] care organele locale au acordat imedi[at] avizul lor favorabil.

Întrucît, pînă la ora actuală nu s-a în[]treprins nimic din partea nimănui, cons[i]derăm firească întrebarea: „pe cînd"

Din studiile făcute a reieșit că prin [a]menajarea terenurilor pentru piscicultu[ră] s-ar putea produce anual (față de c[ele] 600 000 lei anual în medie produse ag[ri]cole) cel puțin 825 de tone de pește c[o]mercializabil, cu o valoare ce se ridică peste 8 milioane de lei. În acest scop es[te] necesară o investiție totală de 24 milio[a]ne de lei, deci o investiție de 37,5 mii l[ei] pe ha, care s-ar putea recupera în 7 a[ni].

Din comparația datelor concluzia es[te] unică: a procura fondurile necesare ex[e]cutării lucrărilor pentru a readuce [în] circuitul economic milioanele de lei ca[re] în decursul anilor, s-au scurs pe a[pa] Turului, și a pune la îndemîna populați[ei] locale și din județele limitrofe cantit[ăți] sporite de pește proaspăt.

Este necesar, deci, să se găsească [cît] mai grabnic soluția optimă, încît să î[n]ceapă neîntîrziat lucrările de amenaja[re]. În această direcție sînt chemate să-și [a]ducă contribuția atît Ministerul Agric[ul]turii și Silviculturii, Ministerul Industr[iei] Alimentare, cît și Comitetul de Stat pe[n]tru Administrația și Economia Locală.

Ferdinand NAGY
secretar al Comitetului județean P.C.R. — Satu Mare

AGRICULTURĂ

ARGUMENTE PENTRU EXTINDEREA NOILOR TEHNOLOGII ÎN LEGUMICULTURĂ

prof. univ. dr. Bujor MĂNESCU
membru corespondent al Academiei de științe agricole și silvice

ÎN PREZENT, pe baza sarcinilor trasate de Directivele Congresului al X-lea al P.C.R., cooperativele agricole de producție sînt angajate într-o vastă acțiune de generalizare și extindere a culturilor timpurii de legume în adăposturile și serele solar, fără încălzire, acoperite cu material plastic. Avînd în vedere importanța acestei acțiuni pentru eșalonarea mai rațională în timp a producției de legume și pentru mai buna aprovizionare cu produse proaspete de primăvară a populației, socotim că este bine, și oportun în același timp, să se facă o trecere în revistă a rezultatelor bune obținute, cît și a deficiențelor care mai persistă în acest domeniu.

Sintetizînd experiența de pînă acum în folosirea adăposturilor joase, temporare și fixe, acoperite cu material plastic, se poate afirma că rezultatele de producție și financiar-economice obținute sînt edificatoare. Se remarcă faptul că adăposturile joase dau posibilitatea protejării culturilor cu port scund, care au cerințe moderate față de căldură dar care acoperite primăvara, își grăbesc vegetația.

Din cercetările efectuate la noi și în diverse țări se evidențiază faptul deosebit de important că producția culturilor timpurii de primă apariție (salată, varză, conopidă, sparanghel) poate fi realizată mult mai economic prin folosirea adăposturilor mici, acoperite cu material plastic, decît prin cultivarea lor în sere de tip industrial.

Rezultatele obținute la Stațiunea experimentală agricolă Argeș din Pitești în anii 1966—1967 sînt elocvente în acest sens. Astfel, la cultura de varză timpurie acoperită cu polietilenă recoltarea a avut loc în perioada 1—15 iunie, cu zece zile mai devreme comparativ cu cultura din teren descoperit. Importante sînt de asemenea studiile efectuate și rezultatele obținute la I.A.S. „30 Decembrie", în perioada 1965—1968. Plantările s-au făcut în diferiți ani în perioada 26 februarie—15 martie, iar recoltatul s-a realizat de asemenea diferențiat; începutul între 20 aprilie — 16 mai și sfîrșitul între 22 mai și 5 iunie. Indicatorii economici obținuți pot fi reprezentați pe întreaga perioadă de experimentare astfel: producția medie la ha a fost de 47 000—65 000 kg, cheltuielile de producție 27 000—84 000 lei/ha, valoarea producției obținute 147 000—287 000 lei/ha, prețul mediu de valorificare 2,66—4,41 lei/kg și beneficiul 83 300—203 800 lei/ha.

La C.A.P.-Domnești, din raza orașului București, în anul 1968, de pe suprafața de 10 ha varză s-a obținut un venit total de 348 401 lei, iar la C.A.P.-Anadalchioi — Constanța, de pe 0,5 ha cu varză, s-au obținut 11 150 kg, la o valoare de 77 370 lei, recoltarea desfășurîndu-se între 15 mai și 1 iunie. Rezultate asemănătoare s-au mai obținut la C.A.P.-Macea județul Arad, C.A.P.-Smîrdioasa județul Teleorman și altele.

În experiențele efectuate la diferite stațiuni experimentale, vinetele protejate temporar în adăposturi joase au dat o producție mai mare cu 17,6% și au evidențiat un preț de cost cu 46,6% mai redus, comparativ cu cultura fără protejare. Beneficiul realizat a fost mai ridicat cu 226%, productivitatea muncii mai mare cu 48,0% și rata rentabilității superioară cu 198% la cultura protejată, comparativ cu cea neprotejată. Dintre unitățile cu o bogată experiență în cultivarea legumelor în sisteme protejate cu folie de polietilenă, este demnă de evidențiat practica C.A.P. „Lumea Nouă" din Curtici județul Arad, care cultivă în fiecare an tomate pe suprafețe mari de 6—12 ha, sub adăposturi joase, tip cort. În diferiți ani plantarea s-a făcut aici între 5—15 aprilie, în funcție de condițiile climatice, cu 15—20 zile mai devreme decît la cultura neprotejată. Prima recoltă s-a obținut la cultura protejată în adăposturi în jurul datei de 17 iunie, iar în cultura fără protejare cu 12—13 zile mai tîrziu. Perioada de recoltare a variat între 41 zile (17 iunie—26 iulie) la plantele cultivate sub adăposturi și 48 zile (30 iunie—18 august) la cele neprotejate. Este de remarcat faptul că pînă la data de 2 iulie, din cultura protejată cu plastic s-au recoltat 1514 kg la hectar pe zi, iar din cultura neadăpostită numai 56 kg. Producția totală de tomate realizată la cultura protejată cu material plastic a fost practic egală cu cea din sistemul neprotejat, însă calitativ superioară. Firește, în asemenea condiții și prețul mediu de realizare a fost mai bun. Cîteva date sînt sugestive din acest punct de vedere (vezi tabelul).

Eficiența economică ridicată a cultivării legumelor în sisteme de adăposturi joase, protejate cu material plastic, este demonstrată concludent și de rezultatele obținute în diferite țări. Astfel, cercetările efectuate în R. P. Bulgaria evidențiază efectele favorabile ale adăposturilor tunel din plastic asupra producției de tomate, din soiul „Nr. 10 × Bizon" și parcurgerii mai rapide a fenofazelor necesare obținerii producției. Protejarea s-a făcut aici combinîndu-se epoca de semănat și plantat. Varianta cu semănatul în 25 ianuarie și plantarea la 5 aprilie întrece cu 62% producția martorului plantat în 23 aprilie. Tot la această variantă s-a obținut și producția cea mai timpurie, cu 51% față de același martor. A rezultat de asemenea că folosirea unei soluții de „Tomafix" în concentrație de 1% pentru stropirea florilor pînă la 15 mai, ridică simțitor indicele de precocitate al producției și implicit valoarea acesteia pe ha, ca urmare a realizării unui preț de livrare superior.

Eficiența economică a legumelor cultivate sub adăposturile tunel au preocupat și pe specialiștii din R. D. Germană, lucrări importante fiind efectuate în această direcție la Institutul de legumicultură din Grosseeren. Aici cercetările s-au întreprins în teren încălzit și în teren fără încălzire, la o gamă variată de specii legumicole. Rezultatele obținute la cultura de cartofi timpurii, gulioare, salată și conopidă, evidențiază eficiența acestui mod de protejare în condițiile climaterice din R. D. Germană. În Ungaria adăposturile joase se practică pe suprafețe mari pentru forțarea salatei, guliilor și conopidei în perioada de toamnă și primăvară timpuriu și pentru ardei gras în perioada de primăvară tîrzie.

În numeroase unități cultivatoare din țară și străinătate eficiența economică este influențată în mod pozitiv de folosirea repetată a adăposturilor. Fiind mobile și ușoare, ele se folosesc la 2—3 culturi, atît toamna cît și primăvara. Astfel culturile protejate pot asigura la unitatea de suprafață o producție timpurie foarte mare, egală cu una obișnuită de pe 2—3 ha neprotejate. Faptul că apar cu 10—20 zile mai devreme, permite obținerea unui venit egal cu cel adus de 4—5 ha de legume neprotejate. La Stațiunea experimentală Greaca, județul Ilfov, la 1 ha cultivat cu legume protejate, în cultură succesivă s-au obținut următoarele rezultate: salată — 5000 kg/ha; tomate timpurii — 50 000 kg/ha și castraveți de toamnă — 5 100 kg/ha. Toate aceste rezultate pledează în modul cel mai convingător pentru extinderea cultivării legumelor în adăposturi protejate cu material plastic.

În ceea ce privește **serele-solar** (încălzite la soare), acoperite cu plastic, ele și-au dovedit în mod clar eficiența și locul bine definit pe care îl ocupă în cadrul eșalonării producției de legume din țara noastră. Referitor la acest aspect atît cercetările efectuate, cît și practica unităților cultivatoare au demonstrat că serele-solar completează în mod substanțial producția extratimpurie și timpurie de legume, că ele constituie o verigă necesară între răsadnițele și adăposturile temporare de tip tunel.

Cu toată diversitatea de metode agrotehnice, pînă în ultimii ani nu se foloseau mijloace de a împinge plantatul legumelor termofile, în a treia decadă a lunii martie. Acest fapt era considerat pînă nu de mult ca un mare risc. Folosirea serelor-solar înlătură acest risc, permițînd plantarea timpurie, grăbirea vegetației și obținerea de producții sigure, începînd cu sfîrșitul lunii mai și începutul lunii iunie. Pe baza experienței acumulate, putem afirma că serele-solar deschid noi posibilități de intensificare a legumiculturii, cu investiții reduse și în condițiile unei eficiențe economice foarte ridicate.

Practica din ultimii ani a unităților cultivatoare demonstrează că serele-solar, acoperite cu material plastic, oferă posibilități mari pentru lărgirea sortimentului de legume, ceea ce prezintă o mare însemnătate pentru aprovizionarea populației și sporirea veniturilor țărănimii. În cultura de primăvară plantele de tomate, vinete, ardei gras, fasole verde, dovlecei, pepeni galbeni, se comportă bine, grăbindu-se fructificarea cu circa 15 zile, față de culturile neprotejate. S-a remarcat de asemenea practica încălzirii de către unele unități a serelor din plastic prin conducte cu apă caldă sau abur, ceea ce asigură plantarea și mai timpurie, între 20 februarie—10 martie și începerea recoltărilor încă din a doua decadă a lunii mai.

Analizînd situația producțiilor de tomate într-un număr de nouă cooperative agricole din județele Teleorman, rezultă că eficacitatea economică a serelor-solar depinde în măsură hotărîtoare de perioada de plantare. Plantările în epoca optimă, ținînd seama de starea terenului și pregătirea serelor, au permis cooperativelor din jud. Teleorman să încheie recoltarea, unele la 30 iunie, altele la 15 iulie. Prin aceasta s-au creat condițiile necesare pentru pregătirea culturilor de vară și toamnă. De menționat că indicatorul valoarea producției la hectar are limite superioare la majoritatea unităților analizate, iar valorificarea fructelor la extra și calitatea I-a a variat între 52—92%, din producția totală obținută, ceea ce a determinat obținerea de către cooperative a unor prețuri ridicate de vînzare și sporirea pe această bază a eficienței economice.

Serele-solar acoperite cu material plastic și-au dovedit eficacitatea și în bazinele nordice ale țării. Cîteva date din județul Cluj sînt edificatoare în această privință. Din cele 20 C.A.P. analizate în cadrul acestui județ, 2 au plantat la sfîrșitul lunii martie, 2 în prima decadă a lunii aprilie, 3 în a doua jumătate a lunii aprilie și 3 la începutul lunii mai. În funcție de mocroclimatul local și condițiile specifice de sol, unitățile cultivatoare s-au orientat spre epoci de plantare diferite. Se evidențiază faptul că s-au obținut producții totale ridicate (de 45 000 kg/ha la C.A.P.-Răscruci și C.A.P.-Mihai Viteazu, 35 000—42 000 kg/ha la C.A.P.-Cițcău, C.A.P.-Cășei, și C.A.P.-Frata) și timpurii ridicate (12 000 kg/ha la C.A.P.-Cășei și 8000 kg/ha la C.A.P.-Cițcău).

Valorificarea producției, ca urmare a aplicării unei agrotehnici corespunzătoare, s-a făcut în mod superior, obținîndu-se valori între 35 069—140 000 lei/ha, din care valoarea producției timpurii pînă la 10 VII reprezintă 10—15%.

În sistemul serelor-solar, eficiența economică este condiționată în toate zonele de modul în care se aplică complexul agrotehnic. În solariile unde s-a respectat epoca optimă de plantare între 15 martie și 15 aprilie, recoltările au început între 15 și 20 iunie. Datorită respectării epocii de plantare, adaptate la condițiile locale de microclimă, s-au putut realiza producții de 15 000 kg/ha vinete și ardei gras și 5000 kg/ha ardei iute la C.A.P.-Tîrgoviște județul Dîmbovița, 26 000 kg/ha vinete și 34 000 kg/ha ardei gras la C.A.P.-Palazu Mare, județul Constanța, 45 000 kg/ha la C.A.P.-Bascov, județul Argeș.

Deficiențele în aplicarea tehnologiilor noi de cultivare a legumelor, (întîrzierea la plantare, fertilizarea insuficientă a terenului, conducerea greșită a plantelor), influențează în mod direct și vizibil indicatorii producției. Astfel în 4 C.A.P. analizate din județul Argeș rezultatele sînt diferite, la cultura de tomate. La C.A.P.-Izvoru, deși s-a plantat în epoca optimă, (16.III—2.IV) s-a prelungit mult durata plantării, fapt care s-a constatat și la C.A.P.-Mirghia, însă la epoci mai tîrzii (1—20 IV). Datorită acestei situații, producția timpurie a fost foarte redusă, reprezentînd numai 2,1% la C.A.P.-Mirghia și 1,2% la C.A.P.-Izvoru. In schimb →

... în 1968

Specificare	U/M	C.A.P. „Lumea Nouă" Curtici jud. Arad		
		Sistem protejat	Sistem neprotejat	Diferența ±
Producția medie	kg/ha	24118	25120	— 1002
Calitatea extra și I	%	67	61	+ 6
Prețul mediu de realizare	lei/kg	5,50	3,23	+ 2,07
Venitul pe ha	lei	127950	81300	+ 46650

La C.A.P. Popești Leordeni, suprafețele de legume cultivate în adăposturi joase și solarii, acoperite cu material plastic, cresc an de an, mărind considerabil veniturile unității.

la C.A.P.-Rica și C.A.P.-Bascov, unde plantările s-au făcut la timp și în perioade scurte, producția timpurie a reprezentat 33,3% și respectiv 57,1% din producția totală.

Modul eficient în care se folosesc serele-solar și se aplică măsurile agrotehnice specifice poate fi ilustrat prin rezultatele obținute de C.A.P.-Palazu Mare, județul Constanța. Suprafața de 2,4 ha a fost cultivată în primul ciclu de producție cu salată, spanac, tomate vinete și ardei, ceea ce a dat posibilitatea valorificărilor eșalonate pe piața orașului Constanța. Din analiza situației din această unitate a reieșit că spanacul și salata, semănate din toamnă și protejate o dată cu apariția primelor zile calde de primăvară, au putut fi recoltate la începutul lunii martie și aprilie cu valorificarea producției la limita superioară. După spanac și salată, pe același teren s-au plantat tomate și vinete, la care valorificarea s-a terminat pe 20 iulie și 31 iulie.

Un deosebit interes practic prezintă analiza eficienței economice a serelor pe cele două cicluri de producție. In această privință, studiile efectuate la Stațiunea experimentală Ișalnița și C.A.P. Goicea Mare, județul Dolj, în anul 1967—1969, ne dau unele indicații prețioase. In anul 1967 cultura de tomate din primul ciclu de primăvară a fost foarte eficientă, prezentînd o rată a rentabilității de 155% la Stațiunea experimentală Ișalnița și 150% la C.A.P.-Goicea Mare. In ciclul de toamnă rata rentabilității se reduce la 30% la Stațiunea Ișalnița și 13,9% la C.A.P.-Goicea Mare, iar beneficiile obținute se limitează la 10 000, respectiv 4500 lei/ha. În anul 1969 C.A.P.-Goicea Mare, efectuînd recoltatul tomatelor între 15.VI și 15.VIII, a obținut un venit net de 61 000 lei/ha, ceea ce se consideră un rezultat bun pentru anul respectiv.

Din analiza rezultatelor financiare obținute rezultă că și în perioada de toamnă cultura de tomate este rentabilă. Se constată că prin cheltuieli mai reduse cu circa 35—40% și un preț de cost mai mic cu 20—60% se obțin totuși însemnate beneficii. Rămîne ca în continuare pentru ciclul al doilea să se folosească solurile cele mai corespunzătoare, să se aleagă epoca de plantare cea mai potrivită și să se aplice soluțiile economice de încălzire a serelor în perioada primelor înghețuri și brume de toamnă.

În sprijinul afirmațiilor de mai sus, care dovedesc necesitatea folosirii serelor toamna, vin și rezultatele obținute de Stațiunea experimentală legumicolă Buzău la fasolea de toamnă și cele de la C.A.P.-Anadolchioi și Palazu Mare, la conopidă, salată, spanac, legume cu deosebite calități nutritive și foarte necesare pentru organism în perioada rece a anului.

Rezultatele obținute de către diferitele cooperative agricole și stațiuni experimentale au mai evidențiat legătura nemijlocită dintre mărimea suprafețelor de sere-solar și gradul de eficiență economică a producției obținute. De aceea, considerăm rațională și pe deplin justificată economic măsura de a concentra suprafețele de sere-solar în întreprinderi intercooperatiste, unde se va putea extinde mecanizarea lucrărilor și introduce cele mai moderne tehnologii de producție.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

• ISCE INDUSTRIALEXPORT — Contractele încheiate recent de întreprindere prevăd exportul a două prevenitoare de erupție în R. P. Ungară și 14000 sape cu role în U.R.S.S. De asemenea, a încheiat un contract pentru importul din R. D. Germană a 6 traulere „Atlantic" de 1 400 tdw.

• ISCE AUTO—TRACTOR a contractat recent importul din R. S. Cehoslovacă a 25 motoare pentru autocamioane Tatra 138. Cu firme din Franța a încheiat contracte pentru importul a 300 vitezometre cu Geber scara C-120 Kv/h, Un-12 V și 4000 vitezometre scara O-120 Kv/h Un-12 V Φ 80 mm. Din R. D. Germană va importa diverse matrițe și panouri pentru construirea caroseriei la furgonete și microbuze. Aceeași întreprindere va livra în Iran 200 remorci basculante de 5 t tip RM 2.

• ISCE MAȘINEXPORT — In ultima perioadă a încheiat cu firme din Turcia, contracte pentru exportul în această țară, a 80 motoare de macara M2, 10 motoare cu inele colectoare, 90 motoare cu rotorul în scurt-circuit.

• ISCE MECANOEXPORT va livra în Italia 120 seturi de echipamente autotransportoare, iar în R.F. a Germaniei 5 pompe de beton montate pe camioane și 3 stații semiautomate de beton. De asemenea, va livra în U.R.S.S. 2 buldozere.

COMERȚ

Pe marginea unui studiu privind

REȚEAUA COMERCIALĂ DIN BUCUREȘTI

BUCUREȘTIUL este mai întins decît alte capitale europene și prezintă o densitate mai redusă a populației pe km p, ceea ce generează probleme specifice privind dotarea echilibrată cu rețea comercială a întregului teritoriu. O serie de factori de ordin economic, social și demografic determină unele caracteristici ale activităților de servire a populației prin comerț.

Pentru remedierea situației existente se impune construcția de unități la parterul unor blocuri de locuințe, paralel cu modernizarea centrului comercial al orașului, unde este necesară și construirea unui mare magazin universal.

UN COLECTIV de cercetători de la Institutul de cercetări comerciale elaborat recent un studiu privind rețeaua comercială din București și a cauzelor aglomerării acesteia, bazat pe o informare largă (evidențe statistice și cercetări selective speciale în rîndurile populației — un eșantion de 24,4 mii persoane, prin care s-au comensurat gradul de aglomerare, cauzele aglomerării, mișcarea pendulatorie a clientelei magazinelor ,elemente motivaționale ale deciziei de cumpărare etc.).

● Premise materiale

EXTINDEREA teritorială a orașului constituie o primă caracteristică a dezvoltării Bucureștiului, din punct de vedere al suprafeței, el fiind mai întins decît unele mari capitale europene: Roma, Viena, Budapesta sau Praga.

Ca urmare, există și o densitate redusă a populației pe kmp — mai mică decît în orașele arătate — ceea ce generează probleme speciale și unele dificultăți în privința unei dotări echilibrate cu rețea comercială.

Populației stabile a Capitalei i se adaugă și prezența unui mare număr de salariați cu domiciliul în alte localități, un mare număr de persoane care vin cu diferite ocazii în oraș și cîteva sute de mii de persoane înscrise ca flotanți.

Nivelul mai ridicat al veniturilor bănești și al salariului mediu, ponderea mai mare a salariaților din grupele cu venituri mai ridicate, numărul mare al persoanelor care lucrează în activitățile de deservire, artă, învățămînt, știință, cultură etc, precum și un sold pozitiv al mișcării de numerar care se adaugă veniturilor bănești realizate în București, reprezintă numai cîțiva factori de ordin economic care influențează necesarul de rețea comercială din București.

● Structuri și deservire

ÎN BUCUREȘTI, în special în limitele teritoriale ale orașului dinaintea celui de al doilea război mondial — unde rețeaua a fost construită mai ales între anii 1920-1940 — predomină numărul mare de unități comerciale cu suprafețe reduse. Acestea sînt în mare măsură concentrate pe o arie teritorială restrînsă, în centrul comercial principal fiind situate aproximativ 20% din numărul total al unităților comerciale.

În anii dezvoltării comerțului socialist s-a urmărit adaptarea acestei rețele la cerințele unui comerț modern, la volumul și structura fondului de marfă, precum și la modificările de natură economică și sociodemografică. Concomitent, unele spații comerciale au căpătat alte destinații, iar altele au fost supuse demolării. În dezvoltarea rețelei comerciale din București s-a avut în vedere în primul rînd satisfacerea necesităților primordiale, construindu-se cu preponderență unități alimentare în cadrul noilor cartiere. Necesitățile suplimentare de rețea au fost acoperite într-o măsură însemnată prin creșterea suprafețelor comerciale, pe seama înființării de unități și complexe comerciale situate mai ales în noile cartiere.

Deservirea pe care o asigură rețeaua și, în măsură însemnată, însăși eficiența economică a acesteia, trebuie privită nu numai prin prisma raportului dintre numărul de locuitori și suprafața comercială. În acest sens, trebuie arătat că, în condițiile creșterii suprafeței comerciale, în prezent, numărul de locuitori deserviți, în medie, de o unitate comercială este relativ ridicat: în comerțul alimentar — 796 față de 212 locuitori în 1930; în alimentația publică 1.603 locuitori față de 282; în comerțul nealimentar — 851 față de 151 locuitori.

Totodată, nivelul existent al deservirii populației este influențat de raportul dintre numărul locuitorilor și numărul vînzătorilor (pe ansamblul Capitalei la 1 vînzător revin 140 locuitori, din care în centru 27 locuitori, în semicentru 170 și în zona extracentrală 201 locuitori), precum și de distanțele pe care le parcurg cumpărătorii de la domiciliu la unitățile comerciale. Aproape un sfert din numărul total al persoanelor intervievate în cadrul magazinelor alimentare au arătat că au domiciliul la o distanță de peste 700 m față de magazin, iar la magazinele de textile-încălțăminte proporția celor care parcurg distanțe mai mari de 1.500 m a fost de 56% din total.

În același context, trebuie ținut seama și de aspecte cum sînt: **numărul de magazine vizitate în vederea efectuării unei cumpărături** (peste 50% din numărul total al cumpărătorilor de textile-încălțăminte cuprinși în ancheta efectuată în București au vizitat în prealabil, pentru căutarea mărfurilor dorite, două și mai multe magazine), **numărul clienților deserviți într-o perioadă de timp, măsura în care clienții își realizează intenția inițială de cumpărare** și cauzele care determină nerealizarea sau modificarea acesteia.

● Disparități teritoriale

CERCETAREA la nivel microteritorial (pe zone și cartiere ale orașului) arată existența unor importante disparități în privința gradului de dotare cu rețea comercială (număr de unități, suprafață, număr de vînzători etc.) și a celorlalte elemente care condiționează nivelul deservirii.

Cîteva date, în acest sens, sînt concludente:

În cartierele Militari-Drumul Taberei, de exemplu, la o unitate comercială revin 1615 locuitori, iar în cartierele Ion Șulea-Titan-Balta Albă revin 1110 locuitori.

În zona extracentrală a Capitalei, unitățile comerciale sînt situate la distanțe mai mari unele față de altele: numai 40% din numărul lor total sînt situate la o distanță între ele de pînă la 300 metri, în timp ce în centru ponderea acestor unități este de 66%; magazinele alimentare din zona extracentrală, cu o distanță între ele de peste 1 km reprezintă 9% din total, față de numai 3% în centru.

● Unități la parterul noilor blocuri

PENTRU a îmbunătăți amplasarea pe teritoriul orașului a rețelei comerciale, există orientarea ca în viitor să se pună accentul pe construirea unui număr mai mare de unități cu suprafețe relativ mici la parterul unor blocuri de locuit, realizîndu-se astfel o mai armonioasă distribuire a unităților pe întregul teritoriu al orașului și cartierelor, precum și animarea vieții de cartier.

Deși concentrarea rețelei comerciale nealimentare în perimetrul central al orașului este în mare măsură firească, faptul că centrul este dotat de 5—6 ori mai bine decît semicentrul și zona extracentrală denotă un anumit dezechilibru care contribuie la aglomerarea rețelei comerciale din centru. De aceea, considerăm că înființarea mai multor unități nealimentare (în special pentru mărfurile cu cerere mai frecventă) în noile cartiere din zona extracentrală este întru totul justificată, aceasta fiind de altfel și o tendință pe plan mondial.

Atracția pe care o exercită centrul comercial principal al Bucureștiului asupra populației din celelalte zone ale orașului este concludent ilustrată de faptul că — așa cum rezultă din cercetările selective efectuate — aproape jumătate din numărul total al vizitatorilor magazinelor alimentare din centru își au domiciliu în alte zone ale orașului (în cazul magazinelor de textile-încălțăminte această proporție este de 72%, iar la magazinele universale și generale este de 69%.

Pe lîngă satisfacerea cererii pentru produse de masă — pentru toate categoriile de consumatori — prin magazine universale și generale (alimentare și nealimentare), prin magazinele sale specializate, rețeaua din centrul comercial principal al Bucureștiului va trebui să dobîndească o notă specifică. Prin aceste magazine urmează să se asigure vînzarea unor mărfuri cu însușiri calitative deosebite, cu grad mare de diversitate (articole ce se lansează pentru prima oară pe piață, noutăți ale tehnicii, obiecte de decorațiuni interioare, articole alimentare cu caracteristici superioare, delicatese etc.), care să satisfacă preferințele diferențiate ale diferitelor segmente de cumpărători și a categoriilor de consumatori cu putere de cumpărare mai ridicată.

Din analiza rețelei comerciale din București, a cauzelor aglomerării acesteia, a atracției pe care o exercită centrul asupra cumpărătorilor de pe întregul teritoriu al orașului, precum și asupra cumpărătorilor din împrejurimi și din restul țării a reieșit totodată, necesitatea construirii în centru a unui mare magazin universal. Nivelul existent și perspectivele creșterii și diversificării producției bunurilor de consum, penetrația pe scară tot mai largă a unor produse în consumul tuturor categoriilor de populație, importanța crescîndă, a reducerii timpului afectat cumpărăturilor etc. sînt numai cîteva elemente care orientează opțiunile de viitor ale comerțului nostru socialist.

Radu PAUL
directorul Institutului de cercetări comerciale

	Numărul locuitorilor ce revine pe:					
	o unitate comercială			metru pătrat sală de vînzare		
	centru	semicentru	zona extracentrală	centru	semicentru	zona extracentrală
Total rețea comercială	**147**	**567**	**585**	**2**	**10**	**12**
— Unități alimentare	427	899	852	7	16	17
— Unități nealimentare	233	1535	1873	2	28	40

ÎNTREPRINDEREA

ÎN DEZBATERE — LEGEA ORGANIZĂRII ȘI DISCIPLINEI MUNCII

CONCORDANȚA DREPTURILOR ȘI ÎNDATORIRILOR

RĂSPUNZÎND hotăririi Consiliului de Miniștri și Uniunii Generale a Sindicatelor de a supune dezbaterii publice proiectul de lege privind organizarea și disciplina muncii, comitetul sindicatului din cadrul Ministerului Industriei Metalurgice, încă din prima zi după publicarea proiectului, s-a preocupat de pregătirea condițiilor necesare cunoașterii și înțelegerii prevederilor acestuia. Prelucrarea prealabilă a proiectului în cadrul grupelor sindicale a contribuit la elucidarea multor probleme și cristalizarea propunerilor menite a-l îmbunătăți. Așa se face că în cadrul adunării generale a salariaților organizației sindicale, ținută în 9 martie a.c., dezbaterile au îmbrăcat un caracter constructiv, orientat spre abordarea problemelor de fond, spre emiterea de propuneri concrete de îmbunătățire. Cele douăzeci și cinci de propuneri făcute sînt o dovadă elocventă în acest sens.

Este de observat, în primul rînd, că toți cei care au luat cuvîntul și-au exprimat aprecierea pentru faptul că această lege este supusă dezbaterii publice, expresie a democrației ce caracterizează întreaga noastră viață socială, a încrederii reciproce existente între popor și forța politică conducătoare a societății noastre socialiste.

Participanții la dezbatere au subliniat necesitatea, oportunitatea și actualitatea legii, care vine să reglementeze noua poziție a oamenilor muncii și a conducerilor unităților socialiste de stat din țara noastră în raporturile lor de muncă, poziție de unici proprietari ai mijloacelor de producție, de realizatori și beneficiari ai rezultatelor procesului de producție a bunurilor materiale și spirituale. Această poziție — cum arăta inginerul Traian Țecu, director adjunct — face însă ca scopul fundamental al societății socialiste — ridicarea rapidă și continuă a bunăstării fiecăruia — să nu poată fi atins decit prin întărirea disciplinei și creșterea simțului de răspundere al fiecărui om al muncii în îndeplinirea sarcinilor sale de serviciu.

Mulți vorbitori, printre care econ. Petre Ion, ing. Mioara Pietroșăneanu, au apreciat ca deosebit de pozitivă precizarea în cadrul legii a dublei răspunderi pe care o poartă conducerile unităților socialiste față de stat și față de salariați pentru organizarea judicioasă a activității, păstrarea integrității avutului obștesc, gospodărirea fondurilor materiale și bănești, pentru respectarea principiilor și normelor disciplinei socialiste. La acest capitol s-a propus, de pildă, să fie inserate și sarcinile de serviciu ale conducerilor de unități. Propunerea a fost însă contestată de alți vorbitori prin ideea că aceste sarcini sînt în general specificate în statutul și regulamentele de organizare și funcționare. Considerăm însă că merită reținută ideea precizării mai stricte a obligațiilor conducerilor de unități față de salariați, ca și aceea a atribuțiilor diverselor eșaloane de conducere în reglementarea raporturilor de muncă.

Atît prevederile privind drepturile, cît și cele privind îndatoririle salariaților s-au bucurat de o bună primire din partea tuturor participanților. Largul evantai de drepturi de care se bucură oamenii muncii din țara noastră este un rezultat al eforturilor depuse de întregul popor sub conducerea partidului comunist în cele două decenii de construcție socialistă. S-a subliniat că păstrarea și îmbogățirea acestor drepturi va fi posibilă în continuare numai în măsura în care fiecare salariat, pe locul său de muncă, își va îndeplini cu conștiinciozitate și simț de răspundere sarcinile care-i revin prin lege, contract colectiv și personal de muncă, regulament de organizare și funcționare și cel de ordine interioară al unității, prin dispozițiile organelor de conducere.

Capitolul III al legii, privind încheierea contractului de muncă, stabilirea vechimii neîntrerupte în aceeași unitate și a vechimii neîntrerupte în muncă a suscitat cele mai vii discuții, aici făcîndu-se cele mai multe propuneri de îmbunătățire. În ansamblu, vorbitorii au apreciat că, în acest domeniu, legea conține prevederi importante, necesare, menite a îngrădi fenomenul instabilității și fluctuației cadrelor, care în ultimii ani a provocat multe dificultăți în desfășurarea activității economice. Propunerile făcute, încadrîndu-se în spiritul general al legii, țintesc mai ales spre adîncirea unor prevederi, spre mai multă precizie în formularea acestora. Tehnicianul Dumitru Crețu, de exemplu, observînd că în noua lege apar două noțiuni distincte: „vechimea în muncă" și „vechimea în aceeași unitate", fiecare fiind luată în considerare în alte situații și acordînd drepturi diferite, propune ca legea să nu aibă caracter retroactiv, vechimea în muncă de pînă acum să fie considerată și vechime în aceeași unitate. Aceasta, întrucît este foarte dificil de stabilit astăzi continuitatea în unitate, în condițiile prevăzute de proiectul de lege.

S-a propus de asemenea ca, în cazul transferării dintr-o localitate în alta, pentru a urma familia (soțul sau soția), drepturile care sînt acordate soțului transferat în interesul serviciului să fie acordate și soțului transferat pentru a-l urma. Cînd unul din soți este transferat în interes de serviciu, iar celălalt soț — pentru a-l urma — neputînd obține transferarea, desface contractul de muncă, termenul prevăzut de proiect pentru reîncadrare, cu păstrarea vechimii în muncă, să nu fie limitat la 90 zile, întrucît sînt situații cînd nu din vina salariatului reîncadrarea nu poate avea loc în acest termen. De exemplu — spunea ing. P. Wexler, consilier în minister — astfel de situație apare în cazul cînd soția care-și urmează soțul este medic sau farmacistă și în noua localitate nu găsește nici un loc liber în profesiunea respectivă și este nevoită să aștepte.

În aceeași problemă, vizînd însă lărgirea atribuțiilor conducerilor de întreprindere și mărirea operativității în activitate, s-a propus ca la transferarea în interesul serviciului să fie suficient acordul unității de la care salariatul pleacă și al celei la care se transferă, fără a mai fi necesară aprobarea organului tutelar al primei.

Subliniindu-se gravitatea sancțiunii de desfacere a contractului de muncă, s-a opinat ca aceasta să nu poată fi hotărîtă de director, ci de către organele de conducere colectivă (comitet de direcție, consiliu de administrație etc.). Pe aceeași linie s-ar încadra și elaborarea unui îndrumar, anexat la lege, cu abaterile care pot conduce la desfacerea contractului de muncă, pentru a se evita ivirea unui tratament diferențiat între întreprinderi.

Ne-am referit numai la o parte din opiniile exprimate în adunarea generală. Ele reflectă, pe de o parte, adeziunea salariaților față de proiectul noii legi a muncii, pe de altă parte capacitatea și dorința lor de a contribui la perfecționarea acesteia. Este, de altfel, o expresie concretă a participării oamenilor muncii la conducerea vieții sociale din țara noastră.

Romulus CÎRN

CADRE ȘI RĂSPUNDERI

Vasile NEGRESCU

director general „METALIMPORT"

● **De unde ați pornit ?**

— Dintr-un sat din Moldova cea blîndă, de pe lîngă Vaslui.

● **După modul cum vă mișcați în scaun și învîrtiți țigara, nu-mi amintiți de „moldoveanu' cel moale".**

— Ești răutăcios. Nu știu exact ce vrei de la mine. Încercam să-mi adun forțele...

● **Vă așteptați la o luptă ?**

— Lupta-i meseria mea.

● **Din care ieșiți întotdeauna învingător. Altfel nu văd cum de ocupați acel... scaun.**

— Te înșeli. Cît privește „scaunul", să știi că sînt fericit că n-am avut neșansa să fiu făcut... mai mare. Astfel, nu mi-a fost niciodată teamă. Relativ la luptă, în meseria noastră nu ieși învingător întotdeauna, ci numai „în cele din urmă". Riscul este un element care trebuie luat mereu în calcul.

● **Nu prea înțeleg cum se face operația de adunare cu incertitudinea. Cred însă că-ți trebuie o mare doză de imaginație și de curaj ca s-o poți face.**

— Sînt un om al cifrelor. Cifrele sînt „religia" mea. Din cifre îmi trag ideile, acțiunile, viața. Dar ele spun numai. Nu și fac. Pentru asta trebuie să vrei ceva, să construiești, să imaginezi acțiunea. Și să hotărăști rapid. În comerțul exterior dacă nu iei o hotărîre imediat, pierzi milioane.

● **Și dacă le pierzi luînd hotărîrea ?**

— Aici intervine riscul și curajul de care vorbeai. Îmi amintesc că odată am luat decizia cumpărării unei cantități mari de fontă. Seara. Aveam însă incertitudine asupra nivelului prețurilor de a doua zi. N-am dormit toată noaptea. Am cîștigat. Gîndirea și curajul trebuie plătite.

● **Și, totuși, dacă pierdeați, ce se întîmpla ?**

— Nu știu exact. Ceea ce știu este că poți înfrunta riscul numai dacă în momentul luării deciziei ești convins că acționezi în interesul colectivului pe care-l conduci și, în general, în cazul nostru în special, în interesul țării. Fără curaj n-ai ce căuta într-un post de conducere.

● **În general, cînd intervine eșecul ?**

— Cînd nu cunoști pulsul pieței. Dacă cunoști bine datele pieței și știi să și acționezi negustorește nu poți pierde, sau pierderea este minimă. Cînd dai dovadă de slăbiciune, de nehotărîre, riscurile cresc enorm. Comerțul cunoaște trei parametri variabili: calitatea, prețul, termenul și o constantă: consumul de nervi. Chiar dacă-ți crapă buza pentru o marfă trebuie să poți convinge, fără a arăta că vrei s-o faci, că o ai din abundență.

● **Din cîte știu, treburile n-au mers chiar strună în ultimii ani în comerțul exterior. Care au fost, după dv., principalele deficiențe ?**

— Prima este aceea că nu am avut o producție destinată exportului. Comerțul nostru exterior a avut un caracter, să zic așa rezidual. Nu am produs ca să vindem, ci ca să acoperim niște necesități de balanță.

DIN CIFRE ÎMI TRAG IDEILE, ACȚIUNILE, VIAȚA

- Învingător ieși numai „în cele din urmă".
- Uneori dacă nu iei o hotărîre imediat, pierzi milioane.
- Fără curaj, n-ai ce căuta într-un post de conducere.
- De la „eu produc, dumneata vinzi", la „producem ca să vindem".
- Îl trimit să se gîndească, pînă are o părere.

Asta a dus la a doua deficiență: lipsa de continuitate. Dacă la anul nu mai permitea balanța, nu mai vindeam și, astfel, pierdeam clienții. Și trebuie să se știe că un client se cîștigă de fiecare dată cu sacrificii. În al treilea rînd, raza noastră de acțiune este încă restrînsă. Deși avem relații comerciale cu peste 100 de țări, practic, se poate afirma că facem comerț sistematic cu puțin peste 20. Și asta pentru că nu cunoaștem piața. Acum avem cu ce „ieși". Piețele Africii, Asiei, Americii Latine sînt imense, noi avem cu ce merge pe ele, dar nu le-am prospectat suficient. În sfîrșit, trebuie amintită lipsa de interes din partea producătorilor noștri. Noile măsuri luate de conducerea de partid și de stat vor elimina aceste deficiențe. Producătorii noștri vor trebui să facă saltul de la „eu produc, dumneata vinzi" la „producem, ca să vindem".

● **Referitor la această producție „pentru export". Nu prea pricep de ce trebuie să fie una specială, deosebită de cea destinată consumului intern.**

— A existat și mai persistă din păcate o astfel de idee. Este o mentalitate complet anacronică. Consumatorul intern nu trebuie deosebit de cel extern în ceea ce privește calitățile mărfurilor oferite de producătorul român. De altfel, aș vrea să spun că, din păcate, producătorii noștri n-au reușit să țină seama că în ultimii ani consumatorul intern s-a schimbat fundamental. Este principala cauză a stocurilor de produse de larg consum care nu-și găsesc desfacerea.

● **„Metalimport"-ul este una din unitățile cu succes din comerțul nostru exterior. Prin ce a fost asigurat acest succes ?**

— În rezumat, prin efortul făcut de a contracara deficiențele menționate: am acordat atenție nucleului de prospectare a pieței, mai ales, stăpînirii prețurilor; am introdus principiul de a vinde pentru a cumpăra și a cumpăra pentru a vinde, respectiv „cumpăr de la tine, dacă și tu cumperi de la mine"; am încercat să asigurăm continuitate și forță poziției noastre pe diverse piețe; am început încă de mult să strîngem legăturile dintre uzinele noastre producătoare cu clienții externi. Un rol important l-a avut politica noastră în ce privește formarea și promovarea cadrelor.

● **Care sînt principiile directoare ale raporturilor dv. cu colaboratorii ?**

— Nu ești autoștiutor, dar trebuie să știi mai mult decît oricare colaborator. Altfel nu poți da sarcini clare. Omul trebuie să știe ce are de făcut. Să știi să înveți de la colaboratori. Să fii conducător și coleg în același timp. În orice problemă, colaboratorul trebuie să aibă o părere a lui. Dacă nu are să-l trimiți înapoi pînă vine cu una. Să știi să spui „tovarășe Popescu" dar și „măi Ionele".

● **Ce limbi străine cunoașteți ?**

— Rusa, germana, franceza. În italiană și engleză mă descurc. Atît cît să nu pot fi nici vîndut, nici cumpărat.

● **Arta intră și ea în raportul vînzare-cumpărare ?**

— Iar ești răutăcios. Iubesc teatrul și muzica clasică. Citesc mult, pentru a cunoaște particularitățile spirituale ale diverselor popoare. Dacă vrei, îmi place să fumez și nu mă dau în lături de la un șpriț...

Constantin COJOCARU

SALARII–COINTERESARE–ECHITATE

LA 1 MARTIE s-a încheiat acțiunea de generalizare experimentală în toate ramurile economiei naționale a sistemului de salarizare îmbunătățit și de majorare concomitentă a salariilor. Rezultat al activității desfășurate de un mare grup de specialiști sub îndrumarea conducerii partidului și statului nostru, el înglobează forme și metode extrase din cea mai valoroasă experiență internă și internațională, forme și metode selecționate potrivit exigențelor avansării pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, cerințelor etapei de construcție în care se află astăzi economia națională, țara noastră.

Procentul mediu al creșterii salariilor corespunde posibilităților actuale ale economiei noastre, asigură o cumpănă dreaptă între interesele generațiilor de azi și ale celor de mîine, contribuie la asigurarea premiselor necesare îndeplinirii sarcinii de sporire a salariului real potrivit prevederilor planului cincinal.

Ca expresie a unui domeniu determinat al relațiilor de producție — relațiile de repartiție — sistemul de salarizare îmbunătățit asigură un pas înainte în direcția unei mai bune concordanțe cu cerințele obiective, ale legii repartiției după cantitatea și calitatea muncii, un pas înainte în perfecționarea formelor și metodelor de desfășurare a vieții economice în acord mai deplin cu idealurile noastre, un pas înainte în perfecționarea socialismului în România.

Sporirea ponderii salariului tarifar în totalul cîștigului, sistemul de trepte și gradații, sistemul premial, ca și celelalte componente ale sistemului de salarizare îmbunătățit acționează în spiritul principiilor de echitate promovate cu atîta consecvență de partidul nostru, asigură înlăturarea elementelor de subiectivism în stabilirea corelației dintre aport și remunerare, permit o măsurare mai exactă a muncii depuse și o răsplătire a ei axată mai temeinic pe criterii obiective, stabile. Fiecare om al muncii dispune acum de repere sigure pentru a-și calcula drepturile sale materiale, pentru a-și cunoaște de mai înainte perspectivele.

Sistemul de salarizare îmbunătățit asigură totodată o mai judicioasă îmbinare a intereselor individuale cu cele colective, sau altfel spus transformă preocuparea pentru satisfacerea intereselor individuale într-o pîrghie a satisfacerii intereselor sociale. Căile sporirii cîștigului individual — prin îndeplinirea și depășirea normelor de muncă, prin reducerea cheltuielilor materiale și în general a cheltuielilor de producție, prin perfecționarea calificării, prin continuitatea în muncă în cadrul aceleiași unități — sînt în același timp căi de ridicare a productivității muncii, de sporire a eficienței activității economice în fiecare verigă a economiei naționale, așadar, căi de urmărire și realizare a intereselor întregii societăți. În aceeași ordine de idei, este de remarcat faptul că sistemul de salarizare îmbunătățit pornind de la criterii de dreptate socială și de consecvență în aplicarea principiului cointeresării materiale în ambele sale laturi, asigură nu numai recompensarea îndeplinirii corespunzătoare a sarcinilor, dar și răspunderea materială pentru lipsuri în muncă și daune aduse societății. A neglija această latură a cointeresării materiale ar însemna nu numai a lăsa porți deschise pentru lezarea intereselor sociale, dar și a nedreptăți majoritatea covîrșitoare a oamenilor muncii — pe cei care pun întreaga lor rîvnă și capacitate în îndeplinirea sarcinilor care le revin.

În cursul unui experiment principiile, criteriile, formele sînt supuse examenului practicii. Desigur, pentru o serie de ramuri este încă prematur de vorbit de concluzii. Dar pentru ramurile pioniere, pentru ramurile care s-au numărat printre primele, în care a fost introdus, experimentat noul sistem de salarizare se poate aprecia de pe acum că el a fost confirmat ca valoros în toate componentele lui esențiale, că el acționează ca o pîrghie puternică a progresului economiei noastre naționale.

TREPTELE ȘI GRADAȚIILE — INSTRUMENTE DE SPORIRE A COINTERESĂRII MATERIALE

ÎN CONFORMITATE cu Hotărîrea Consiliului de Miniștri din noiembrie 1969, cu începere de la 1 decembrie 1969, salariile lucrătorilor din întreprinderile industriei chimice, metalurgiei neferoase, de celuloză și hîrtie au fost majorate în medie cu 11,7%. Împreună cu majorarea salariilor mici efectuată în anul 1967, se asigură pe ansamblu o creștere medie de 12,5%.

O noutate a sistemului îmbunătățit de salarizare o constituie **treptele de salarizare a muncitorilor și gradațiile acordate personalului tehnico-administrativ.** Introducerea treptelor urmărește asigurarea așezării salariilor în raport cu aptitudinile personale și experiența profesională a muncitorilor.

În categoria de încadrare, treapta de salarizare constituie instrumentul prin care se diferențiază cîștigurile muncitorilor pe baza rezultatelor obținute în muncă și a calităților personale ale acestora. În **Uzina de anvelope „Danubiana"**, unde a început experimentarea sistemului îmbunătățit de salarizare și majorarea salariilor încă din noiembrie 1968, s-au stabilit șase categorii de încadrare a lucrărilor și pentru fiecare din acestea s-au fixat trei trepte de salarizare (în afara nivelului de bază), salariile diferențiindu-se în funcție de obținerea unei productivități ridicate a muncii, realizarea unor produse de calitate superioară, experiența și aptitudinile personale, vechimea în categorie și treaptă etc.

La anumite locuri de muncă-cheie treapta de salarizare s-a legat de volumul sarcinilor realizate și de nivelul de calificare și îndemînare ale fiecărui muncitor. **Prin stabilirea sarcinilor cantitative pe trepte de salarizare, în cadrul categoriei de încadrare, s-a realizat o corelare mai strînsă între salariul tarifar și producția realizată.** Pentru un confecționer de anvelope avînd categoria a 2-a, treapta a III-a, de pildă, salariul tarifar orar este de 5,90 lei/oră, avînd ca obligație de lucru o producție de 27 anvelope în 8 ore, corespunzător, deci, categoriei a 3-a, treapta I, la care salariul tarifar este de 6 lei/oră, iar sarcina de producție de 27 anvelope în 8 ore.

La acordarea treptelor de salarizare s-a ținut seama de posibilitățile de promovare a muncitorilor în categorii superioare, în sensul de a se asigura, prin trepte, o remunerare corespunzătoare celor cu vechime și experiență, dar care, datorită naturii lucrărilor din sectorul confecționării anvelopelor, au posibilități reduse de promovare. Trecerea muncitorilor de la nivelul de bază la prima treaptă s-a făcut, în condițiile experimentării sistemului îmbunătățit de salarizare, consecutiv, fără salturi, pe baza calităților personale dovedite o perioadă de un an ; promovarea de la o treaptă la alta se va face după doi ani. Cu aprobarea conducerii întreprinderii, această durată minimă poate fi redusă pînă la jumătate pentru muncitorii care au, în mod constant, realizări cu totul deosebite în activitatea lor.

Atît timp cît salariatul este încadrat în aceeași unitate sau prin transfer în interesul serviciului în altă întreprindere, treapta acordată constituie un drept cîștigat al acestuia în categoria sau funcția la care i s-a acordat, dacă îndeplinește condițiile de bază. În situația în care se constată că el nu mai pune în valoare calitățile personale care au stat la baza acordării treptei respective, directorul întreprinderii are dreptul să hotărască trecerea lui într-una inferioară. Aceste prevederi contribuie într-o măsură însemnată la stăvilirea fluctuației forței de muncă, ducînd la creșterea stabilității acesteia în întreprindere, precum și la manifestarea inițiativei creatoare a salariaților.

Diminuarea gradului de fluctuație la uzina „Danubiana", survenită după aplicarea noului sistem de salarizare, a fost facilitată și de prevederea că la plecarea din întreprindere prin demisie, muncitorul încetează să mai beneficieze de treptele obținute. El își va putea recăpăta treptele abia după o perioadă de cel puțin un an, de la angajare la noua unitate, dacă conducerea acesteia constată că îndeplinește condițiile necesare.

Începînd de la aplicarea experimentală a sistemului îmbunătățit de salarizare și pînă la 1 martie a.c., la Uzina „Danubiana" au fost promovați de la o treaptă de salarizare la alta 217 muncitori, sporul anual de salariu acordat fiind de circa 156 000 lei. Trecerea la o treaptă superioară de salarizare este strîns legată de ridicarea nivelului cunoștințelor profesionale. În 1969, de pildă, 304 muncitori din uzină au absolvit cursurile de calificare. În anul școlar 1970—71 cursul de calificare pentru muncitori se diferențiază pe două grade (I și II) fiind urmat de 300 și, respectiv 90 muncitori.

Hotărîrea C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie 1967 a prevăzut, de asemenea, **introducerea unui sistem de gradații la funcțiile tehnic-administrative.** Acestea sînt instrumentul prin care se diferențiază salariile tarifare ale angajaților care ocupă aceleași funcții, în raport cu aptitudinile lor profesionale personale, caracterizate prin : experiența în muncă, capacitatea profesională în funcție, spirit de inițiativă, operativitate în muncă și calitatea lucrărilor efectuate, conștiinciozitatea în realizarea sarcinilor de muncă și contribuția la îmbunătățirea activității colectivului din care fac parte.

Gradațiile angajaților cu funcții tehnico-administrative, au fost acordate pe baza aprecierii șefilor imediat ierarhic superiori. Pentru funcții de conducere (șef birou, serviciu, atelier), s-au stabilit 5 gradații, pentru cele de execuție cu pregătire medie și superioară — 6 gradații, iar pentru cele de execuție, care cer studii elementare — 4 gradații. Promovarea de la o gradație la alta, se poate efectua după o vechime minimă de 3 ani, sau, prin derogare, la 1—1/2 ani, în temeiul caracterizărilor făcute la sfîrșitul anului ce cuprind calificativele activității salariaților în subordine.

Sistemul îmbunătățit de salarizare stimulează ridicarea gradului de pregătire a personalului tehnico-administrativ prin aceea că anajaților de înaltă calificare ce au titluri științifice sau sînt absolvenți ai cursurilor post-universitare etc. și care au obținut calificativul „foarte bun", li se vor acorda cu prioritate gradațiile superioare și reducerea de stagiu.

Fluctuația personalului tehnic-administrativ este stăvilită în mare măsură datorită faptului că la plecarea din întreprindere, prin demisie, angajatul încetează să mai beneficieze de gradațiile obținute pînă la acea dată. În caz de abateri disciplinare, absențe nemotivate etc., conducerea întreprinderii poate hotărî retragerea uneia sau mai multor gradații pentru luna respectivă.

Atît treptele de salarizare ale muncitorilor cît și gradațiile acordate pentru funcțiile tehnic-administrative, ca elemente componente ale sistemului îmbunătățit de salarizare, au adus o contribuție însemnată la sporirea cointeresării materiale, la depășirea sarcinilor de plan.

Ion VELICAN
economist, director-organizare și personal
Centrala industrială de anvelope și mase plastice-București

Condiție fundamentală a corelației productivitate-remunerare

NORMAREA ȘTIINȚIFICĂ A MUNCII SINONIM CU ÎNALTĂ CALITATE !

PRIN conținutul și elementele deosebite ce le conține, noul sistem de salarizare asigură o legătură directă între nivelul veniturilor oamenilor muncii provenite din salarii și rezultatele concrete ale eforturilor depuse pentru îndeplinirea sarcinilor de plan ale întreprinderii sau instituției în care lucrează, înfăptuindu-se astfel mai bine principiul socialist de retribuire după cantitatea și calitatea muncii prestate. O premisă fundamentală a aplicării noului sistem de salarizare și a punerii în valoare a avantajelor sale este stabilirea unor norme cu fundamentare științifică, care să reflecte condițiile obiective, și să măsoare corect aportul în muncă al muncitorilor.

DESIGUR, normele de muncă au cunoscut, în decursul anilor, o îmbunătățire, dar nu la nivelul posibilităților și, mai ales, a condițiilor create. În situația vechiului sistem de salarizare, normele de muncă erau stabilite de așa natură încît, prin depășirea lor, să se asigure muncitorilor nivelul cîștigului mediu planificat. În acest fel, însemnate rezerve de creștere a productivității muncii rămîneau nevalorificate. Prin noul sistem de salarizare și majorarea salariilor, prin care crește ponderea salariului tarifar, s-au creat condiții optime pentru stabilirea unor norme fundamentate științific, astfel încît realizarea integrală a salariului tarifar să fie motivată de îndeplinirea întocmai a acestora.

Normele de muncă trebuie să aibă un caracter dinamic, mobilizator, să reflecte pe deplin schimbările avute în vedere la elaborarea lor, să țină seama de înzestrarea locurilor de muncă cu noi mașini, utilaje sau scule, de schimbarea metodelor de muncă prevăzute inițial, de ridicarea calificării și îmbogățirea experienței muncitorilor. Aducîndu-se normele la nivelul stadiului de dotare și dezvoltare a activității de producție, se asigură o concordanță deplină între condițiile de muncă și nivelul prevăzut de creștere a productivității muncii.

Întrucît principiile generale ale noului sistem de salarizare prevăd drept criteriu de bază stabilirea salariilor în funcție de cantitatea, calitatea și răspunderea în muncă și în întreprinderea noastră, o dată cu trecerea la experimentarea lui (februarie 1969), s-a pus un accent deosebit pe stabilirea pe baze științifice a normelor de muncă, în așa fel încît ele să oglindească cît mai veridic cantitatea de muncă reală, necesară efectuării fiecărei lucrări și operații în parte. Din studiul făcut cu acest prilej au ieșit la iveală o serie de anomalii și neconcordanțe. În 1968, de exemplu, în timp ce normele de la secția filatură — una din unitățile principale ale fabricii — au fost depășite cu 21%, productivitatea muncii a sporit numai cu circa 2%.

Normele largi, nefundamentate științific au avut și alte implicații nefavorabile, în sensul că unii muncitori cu o calificare mai slabă au putut să obțină, fără eforturi prea mari, cîștiguri mari. Acest fapt a dus la slăbirea interesului pentru ridicarea calificării. Într-un cuvînt, se poate spune că asemenea norme n-au putut constitui un criteriu obiectiv care să permită măsurarea fidelă a muncii depuse de fiecare și, deci, de remunerare corespunzătoare a acesteia, și nici să reprezinte un factor de valorificare a întregului potențial tehnic și uman pentru obținerea unei înalte productivități a muncii.

TRECÎND la aplicarea noului sistem de salarizare, normarea muncii a căpătat un conținut nou, îndeplinindu-și astfel rolul său complex : de factor esențial al planificării și organizării producției și a muncii și de instrument de bază al repartiției după cantitatea și calitatea muncii depuse de ficare salariat. **Ca factor al planificării și organizării producției, normarea științifică a permis stabilirea prealabilă a volumului de muncă corespunzător sarcinilor de producție, care să asigure folosirea integrală a capacităților și a forței de muncă existente ; de asemenea, ea a contribuit la asigurarea unei organizări raționale a muncii** (atît în ce privește numărul de mișcări necesare, cît și succesiunea lor în timp), **fapt care a dus la eliminarea oboselii și utilizarea mai eficientă a timpului de lucru.**

Ca instrument al repartiției, normele științifice au constituit etalonul de bază pentru măsurarea cantității reale de muncă necesară executării unei lucrări sau a unei operații. Puse de acord cu modificările ce au intervenit în procesul de producție, normele tehnice au creat condiții favorabile pentru mărirea producției și productivității muncii, paralel cu sporirea cîștigurilor realizate de muncitori. Ca să ilustrez acest fapt, voi cita din nou secția de filatură. **De la aplicarea noului sistem de salarizare și pînă în prezent, la o depășire a normelor cu 5% s-a realizat aci o creștere a productivității muncii tot de 5%, iar cîștigurile muncitorilor au sporit cu circa 3%.**

Urania HOGAȘ
șef-serviciu organizare, normare, salarizare, personal
Filatura de lînă pieptănată — București

→

NOUL SISTEM DE SALARIZARE ÎN ACȚIUNE

O MARE VARIETATE DE FORME ÎN VEDEREA CREȘTERII EFICIENȚEI ECONOMICE

UN LOC important în cadrul noului sistem de salarizare, a cărui generalizare, s-a încheiat la 1 martie a.c., revine formelor de salarizare. Aceasta se explică prin faptul că formele de salarizare joacă un rol deosebit în stimularea ridicării eficienței producției și în stabilirea unei dependențe nemijlocite între cuantumul repartiției, pe de o parte și cantitatea și calitatea muncii, pe de altă parte.

ÎN CADRUL sistemului de salarizare unic forma de salarizare reprezintă un mod de organizare a salariului, care, în condiții de producție concrete, stabilește felul și gradul de dependență între nivelul cîștigului (salariul total) și indicatorii realizărilor în muncă, indicatori ce caracterizează rezultatele muncii.

La realizarea sarcinilor de producție ale întreprinderii concură atît factorii obiectivi — nivelul tehnicii, procesul tehnologic, organizarea producției și a muncii etc. cît și cei subiectivi — gradul de calificare și de cointeresare a forței de muncă. Rezultatele maxime pot fi obținute numai în cazul folosirii complete și îmbinării celei mai raționale a factorilor obiectivi și subiectivi. Prin urmare, formele de salarizare trebuie să asigure o astfel de folosire a factorilor obiectivi și subiectivi, o astfel de utilizare a forței de muncă și a condițiilor tehnice și organizatorice ale producției, care, asigurînd un efect maxim, corespunde atît intereselor individuale ale lucrătorilor, cît și celor sociale.

După cum este știut în industria țării noastre, ca și în celelalte țări socialiste, în funcție de modul de măsurare a cheltuielilor de muncă (prin cantitatea producției sau prin timpul de muncă) există două forme principale de salarizare : în acord și în regie. Între aceste două forme nu există deosebiri principiale, din punct de vedere al esenței lor economice.

Din punct de vedere al stimulării materiale însă între aceste două forme există anumite deosebiri. În timp ce în cazul salarizării în regie (simplă) nu se asigură o cointeresare corespunzătoare pentru economisirea muncii, acordul stimulează reducerea timpului de muncă pe unitatea de produs și creșterea producției. De aceea, pentru a lega cît mai mult remunerarea muncitorilor salarizați în regie de rezultatele muncii, în ultimul timp, se extind tot mai mult și la această formă de salarizare indicatorii productivității muncii, sarcini normate, planuri de producție, în funcție de îndeplinirea cărora se asigură nivelul salariului.

Totodată, fiecare formă de salarizare este eficace numai atunci cînd se aplică în condiții tehnico-organizatorice adecvate. Varietatea acestora determină necesitatea unei mari elasticități în aplicarea formelor de salarizare, prin care se înțelege : posibilitatea înlocuirii unei forme de salarizare cu alta în cazul modificărilor petrecute în condițiile tehnico-organizatorice în sectorul dat de producție ; posibilitatea aplicării unor forme de salarizare diferite pentru lucrători de aceleași profesii ocupați în condiții de producție diferite, precum și a utilizării acelorași forme de salarizare în producții diferite, dar care au principii tehnico-organizatorice comune.

FACTORII care determină dezvoltarea condițiilor de producție și evoluția formelor de salarizare sînt numeroși ; între ei trebuie reținuți în primul rînd progresul tehnic și diviziunea muncii. In afară de aceștia evoluția acordului și regiei în industrie este influențată și de schimbările structurale care au loc în cadrul industriei ca și de nivelul normării muncii. Dezvoltarea ramurilor industriale moderne cu procese de producție continue, automatizate, la care se aplică de regulă forma de salarizare în regie, are drept consecință extinderea acestei forme de salarizare. Extinderea normelor științific fundamentate în diferite ramuri face posibilă introducerea salarizării în acord și duce la creșterea ponderii acestuia la o serie de locuri de muncă unde înainte se aplica salarizarea în regie.

Aceștia au fost factorii care au făcut ca în multe întreprinderi și ramuri industriale să aibă loc o anumită creștere a salarizării în regie, în alte locuri a acordului, dar în general o oarecare tendință de reducere a acestuia, care înainte de trecerea la actualul sistem de salarizare reprezenta sub jumătate din numărul muncitorilor ocupați în industrie [1]).

Ar fi însă eronat și dăunător dacă din cele spuse am ajunge la exagerarea salarizării în regie sau la reducerea artificială a salarizării în acord.

Problema principală constă în crearea unei concordanțe cît mai bune între condițiile și cerințele producției pe de o parte și formele de salarizare pe de altă parte, pentru a ajunge astfel la o valorificare maximă a condițiilor tehnico-organizatorice și a forței de muncă. Or, ponderea acordului în industria țării noastre a scăzut nu numai din cauze obiective, ci și din mai multe cauze de natură subiectivă, printre care amintim : deficiențe în organizarea producției și a muncii ; o parte mare din muncitori în regie se remunerau după salariile tarifare ale acordanților ; rămînerea în urmă a normării muncii la regie față de acord, deși nici aici normarea muncii nu era corespunzătoare.

Normele de muncă și formele de salarizare erau subordonate în primul rînd necesității de a se asigura cîștigul planificat. Normele îndeplineau în mai mică măsură funcția de măsură a muncii, fapt care a atras după sine o creștere a forței de muncă ocupate în industrie și un ritm mai lent în raport cu posibilitățile de creștere a productivității muncii ; în acest fel s-a slăbit rolul formelor de salarizare; în special a acordului, ca stimulent al creșterii productivității muncii, al eficienței producției.

O anumită influență în această direcție a jucat-o și concepția, răspîndită în literatura economică, după care salarizarea în regie ar asigura mai bine, prin sine însăși, calitatea producției. Ca urmare, pînă la actualul sistem de salarizare în multe cazuri s-a renunțat la salarizarea în acord, trecîndu-se la salarizarea în regie pornindu-se tocmai de la premisa că prima formă ar fi stimulat realizările cantitative în dauna calității (ceea ce în practică adesea avea loc, fără îndoială, însă nu din cauza formei de salarizare, ci a insuficientei legături realizate prin normare între laturile cantitative și calitative ale producției). Însă de fapt și la una și la cealaltă formă de salarizare repartiția se face după cantitatea și calitatea muncii, care se exprimă în cantitatea și calitatea producției obținute. Calitatea producției intră organic în aprecierea rezultatelor muncii. Este adevărat, că normarea și legarea de sistemul de retribuire a indicatorilor calitativi ai producției pînă la actualul sistem de salarizare a fost rămasă în urmă. Iar în condițiile, în care indicatorii calitativi ai producției nu sînt normați, salarizarea în regie nu duce în mod automat la ridicarea acestora. Prin urmare și o formă de salarizare și cealaltă poate stimula realizarea indicatorilor calitativi, dacă aceștia sînt normați.

Pornind de la deficiențele manifestate în domeniul formelor de salarizare, Hotărîrea cu privire la îmbunătățirea sistemului de salarizare și majorarea salariilor subliniază că în condițiile actuale ale țării noastre „în majoritatea ramurilor, există posibilități de extindere a muncii în acord pe bază de norme tehnice ; aceasta trebuie introdusă peste tot unde se justifică din punct de vedere economic ca mijloc eficace de creștere a productivității muncii" [2]).

APLICAREA acestei Hotărîri a fost precedată de o serie de măsuri în vederea îmbunătățirii organizării producției și a muncii, a normării. Aceste măsuri erau menite să creeze condiții pentru ca formele de salarizare să permită o bună valorificare a factorilor obiectivi și subiectivi ai producției, a rezervelor în ce privește creșterea productivității muncii. Totodată, au fost elaborate și recomandate întreprinderilor variante noi ale formelor de salarizare care să corespundă mai bine noilor condiții de producție și să răspundă noilor cerințe aflate în fața formelor de retribuire.

Se poate spune că o caracteristică importantă a actualului sistem de salarizare o constituie între altele, **marea diversitate a formelor de salarizare**, care să permită realizarea unei corelații cît mai strînse între nivelul retribuției fiecăruia și rezultatele cantitative și calitative ale muncii sale.

În cadrul acestor măsuri are loc o extindere a variantelor acordului, dar și apariția unor noi variante ale salarizării în regie. Între formele și variantele de salarizare se cuprind :

— acordul simplu, direct, conform căruia tariful unitar se păstrează constant iar salariul muncitorilor crește o dată cu gradul de realizare a sarcinilor de producție ;

— salarizarea pe bază de normă plan, în condițiile căreia plata salariilor se face în raport cu gradul de realizare a planului stabilit, pe sectorul de muncă, atelier, secție etc. ;

— acord combinat în care la plată se ține seama atît de cantitatea muncii, cît și de anumiți indicatori calitativi ;

— acord cu tarife unitare diferiențiate în funcție de gradul de depășire a normei, calitatea produselor executate, de gradul de realizare a consumurilor normate de materii prime, materiale etc. sau în funcție de realizarea altor indicatori tehnico-economici ;

— acord individual și colectiv ;

— Hotărîrea Consiliului de Miniștri cu privire la experimentarea noului sistem de salarizare prevede și posibilitatea aplicării salarizării în acord pe baza rezultatelor ce se obțin în producție pe o perioadă mai îndelungată, în care caz lunar se plătește un salariu fix, iar calculul definitiv al salariului se face la sfîrșitul perioadei.

— acordul progresiv, a cărui aplicare se bazează pe sporirea — la un anumit grad de realizare a sarcinilor de plan —, a tarifului ce se acordă pe unitatea de produs. Se poate însă ca în cazuri bine justificate și necesare pentru societate, majorarea tarifului să se facă pentru întreaga producție, nu numai pentru cea obținută peste plan. Astfel, în Hotărîrea Consiliului de Miniștri privind generalizarea experimentării noului sistem de salarizare în industria minieră se prevede că pentru a stimula producerea unor cantități sporite de metale feroase, neferoase și rare, precum și de cărbune cocsificabil și energetic — produse ce joacă un rol deosebit în dezvoltarea altor ramuri de bază ale economiei naționale, — în această ramură se va menține în continuare salarizarea în acord progresiv diferențiat la lucrările de bază din subteran (abataje, înaintări etc.), acordîndu-se tarife majorate pentru întreaga producție realizată în cazul depășirii sarcinilor de plan cu cel puțin 0,5%. Este interesant de remarcat că această variantă a acordului poate fi aplicată și atunci cînd se urmărește stimularea scurtării termenelor pentru anumite lucrări, față de cele stabilite.

— regia simplă ;

— regia combinată, în care salariul cuvenit pentru timpul efectiv lucrat se recalculează în raport cu gradul de realizare a indicatorului calitativ stabilit ;

— salarizarea mixtă, în care o parte din salariu se plătește în raport cu timpul lucrat, iar celălalt în raport cu gradul de realizare a sarcinilor.

Se ține seama în acest fel de complexitatea condițiilor care determină aplicarea diferitelor forme și variante de salarizare : nivelul tehnic al producției, caracterul procesului tehnologic și tipul producției ; formele de organizare a producției, stadiul de organizare a evidenței producției și a normării muncii etc.

Întrucît varietatea acestor condiții este mare, de la o întreprindere la alta, Hotărîrea Consiliului de Miniștri subliniază că dreptul de alegere a celor mai corespunzătoare forme de salarizare în cadrul sistemului de salarizare unic pe întreaga economie națională, revine întreprinderilor. Prin aceasta se urmărește să se asigure o mai mare operativitate și mai ales, eficiența măsurilor întreprinse în acest domeniu. Sînt necesare, de aceea, măsuri care să ducă la intensificarea preocupărilor întreprinderilor pentru aplicarea unor forme mai eficiente.

LA ALEGEREA FORMEI de salarizare sau a variantei acesteia, potrivit condițiilor și sarcinilor generale și concrete de producție, trebuie realizate simultan două cerințe — forma de salarizare aleasă să fie stimulativă, iar aplicarea ei — eficientă. Îmbinarea acestor două aspecte reflectă unitatea existentă între interesele individuale și colective, sociale. Caracterul stimulativ se bazează pe folosirea intereselor materiale individuale ale lucrătorilor, pe dorința lor de a satisface cît mai deplin necesitățile materiale și spirituale prin realizarea unui cîștig mai mare care nu se poate obține decît în urma unui efort de muncă sporit. Această latură se află într-o strînsă legătură cu interesul social — de a satisface cît mai complet cerințele materiale și spirituale ale tuturor membrilor societății, prin sporirea productivității muncii, dezvoltarea producției și ridicarea calității.

R. CREȚOIU
cercetător științific I.C.E.

→

Fundamentarea științifică a normelor de muncă, împreună cu măsurile tehnico-organizatorice luate au permis, chiar de la început, marii majorități a muncitorilor să le îndeplinească și chiar să le depășească. Dar s-a creat — era inerent acest lucru — și situația cînd unii, mai ales cei cu o calificare mai slabă, să nu-și îndeplinească noile norme. Dar pe măsura creșterii preocupării lor pentru însușirea de cunoștințe tehnico-profesionale la nivelul impus de sarcinile de producție ponderea celor ce nu-și realizau normele a început treptat să scadă. Dacă la începutul aplicării noului sistem de salarizare (respectiv februarie 1969), au existat în secția filatură 78 de muncitori (din totalul de 320) care erau sub normă, în luna februarie 1970 numărul lor s-a redus la 21. Aceasta demonstrează că, în condiții de muncă egale, cîștiguri mari pot și realizează acei muncitori care depun eforturi în producție, se străduiesc să-și ridice calificarea, să folosească din plin mașinile ce le deservesc și timpul de lucru.

PARALEL cu acțiunea de fundamentare științifică a normelor la munca în acord, s-au făcut studii de normare și la cea în regie, stabilindu-se, după caz, sarcini de muncă și sfere de atribuțiuni. Din analizele efectuate a reeșit că forța de muncă nu era în toate cazurile bine repartizată, ducînd la un excedent de muncitori la unele locuri, în timp ce la altele se simțea lipsa lor — gradul de ocupare nefiind corespunzător. Prin măsurile luate, au fost atribuite sarcini precise pe fiecare meserie în parte, ceea ce a permis să se procedeze la o redistribuire judicioasă a acesteia, în așa fel încît gradul de ocupare a fiecărui muncitor să fie la nivel superior. În același mod, s-a procedat și cu personalul tehnico-administrativ al întreprinderii. Drept urmare, s-a făcut, pe de o parte, o redistribuire de personal, iar pe de alta, s-au înlăturat unele suprapuneri și paralelisme în efectuarea lucrărilor. Se înțelege că remunerarea muncii se face în prezent și la aceste locuri de lucru potrivit cu îndeplinirea sarcinilor și a sferelor de atribuțiuni stabilite prin studiile de normare.

Nu avem de gînd să ne oprim însă aici. În continuare ne propunem să reexaminăm normativele de timp la toate operațiile, parametrii tehnici de funcționare a utilajelor, să ne preocupăm de mai buna organizare a locurilor de muncă, raționalizarea proceselor de muncă și, în ultima instanță, de extinderea actualelor zone de deservire a utilajelor. Apreciem că prin aceste acțiuni, care se vor desfășura în timp, vom reuși să punem în valoare noi și importante rezerve de creștere a producției și productivității muncii, în condițiile actualelor capacități de producție și a forței de muncă existente, concomitent cu crearea tuturor condițiilor de sporire, pe această bază, a remunerației salariaților.

SPORUL DE VECHIME-RĂSPLATĂ A CONTINUITĂȚII ÎN MUNCĂ

ÎN URMA cu mai bine de un an, uzina noastră s-a numărat printre acele prime unități care au trecut la experimentarea noului sistem de salarizare. Atît pe baza experienței noastre, cît și a altor unități, unde a avut loc experimentarea, Consiliul de Miniștri a aprobat, printr-o hotărîre generalizarea experimentării noului sistem de salarizare și majorarea salariilor cu începere de la 1 ianuarie 1970 în toate întreprinderile constructoare de mașini. Conform prevederilor hotărîrii, salariile lucrătorilor din această ramură s-au majorat, în medie cu 9,2%; împreună cu majorarea salariilor mici făcută în 1967 s-a asigurat, pe ansamblu o creștere de 9,8%. Totodată, hotărîrea a prevăzut ca, pe lîngă salariile tarifare majorate și sistemul de premiere, constructorii de mașini să beneficieze și de sporuri pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate. Această prevedere, după părerea noastră, este deosebit de importantă, ea avînd pe lîngă un rol stimulator și efectul unei stabilități a salariaților în unitatea în care își desfășoară activitatea.

Practica activității industriale demonstrează că între stabilitatea profilului profesional, a continuității într-o întreprindere dată, perfecționarea continuă a calificării, pe de o parte, productivitatea muncii și cuantumul retribuției, pe de altă parte, există o relație de intercondiționare și influențare reciprocă. **Stabilitatea îndelungată într-un loc de muncă, într-o meserie anumită, permite cunoașterea tainelor tehnicii de execuție, însușirea elementelor constructive și tehnologice noi, aducerea unei contribuții originale la perfecționarea parametrilor tehnico-funcționali și calitativi ai produsului, găsirea unor noi soluții de organizare a locului de muncă, în contextul fluxului de fabricație etc.** În strînsă dependență cu vechimea neîntreruptă în aceeași muncă, cu rezultatele obținute în producție, stă și avansarea muncitorului respectiv pe linie profesională și, implicit, cuantumul venitului său.

Aplicînd prevederile noului sistem de salarizare, Uzina „Semănătoarea" a obținut anul trecut importante succese în muncă: planul de producție a fost realizat integral, livrările la export au fost depășite cu 7,8%. Ca urmare a îmbunătățirii disciplinei în muncă, indicele utilizării capacităților de producție a sporit cu 9% față de 1968, timpul efectiv de muncă a fost folosit mai rațional, productivitatea muncii fiind cu 6% mai mare față de realizările anului anterior.

În rezultatele pozitive dobîndite își găsește expresia și faptul că noul sistem de retribuție asigură stabilirea unei legături directe și permanente între contribuția efectivă a fiecărui salariat la realizarea sarcinilor de producție și mărimea venitului său. **Aplicînd prevederile noilor reglementări de salarizare, cîștigurile efective ale muncitorilor au crescut anul trecut, față de 1968, în medie, cu 8,6%, iar cele ale personalului tehnico-administrativ cu 7,4%. Sporul de 3—10%, acordat salariaților pentru vechime neîntreruptă s-a ridicat la peste 2 470 000 lei**

Așadar, continuitatea în muncă reprezintă un element esențial de stimulare. **Prin sporuri procentuale de vechime neîntreruptă, se diferențiază cîștigurile efectiv realizate de doi angajați încadrați în aceeași categorie, angajatul cu o vechime neîntreruptă mai mare în aceeași întreprindere, beneficiind de un cîștig mai ridicat.** În același timp, **sporul de vechime reprezintă o apreciere și o recompensare pe care societatea o acordă pentru munca trecută, pentru perseverența și contribuția efectivă adusă de salariați la bunul mers al întreprinderii.**

Analiza efectuată de specialiști a reliefat că la angajații care beneficiază de spor de vechime neîntreruptă a crescut stabilitatea în uzină, fluctuație mai mare, precum și un număr mai ridicat de absențe nemotivate de la programul de lucru, înregistrîndu-se mai ales la muncitorii care nu beneficiază de acest spor. Din totalul absențelor nemotivate, înregistrate în 1969, peste 98% sînt datorate angajaților care, neavînd un stagiu mai îndelungat în întreprindere nu beneficiază de spor de vechime. La salariații cu vechime neîntreruptă, procentul redus de absențe atestă preocuparea acestora pentru îndeplinirea obligațiilor asumate prin contractul colectiv de muncă, demonstrînd, totodată, că sporul de vechime reprezintă un factor mobilizator pentru realizarea sarcinilor de plan.

ing. Ion ILIE
șeful serviciului de salarizare
Uzina „Semănătoarea"-București

În lumina eficienței o importanță deosebită o capătă corelația între eforturile individuale și cele colective (pe sector, secție sau întreprindere), corelația între diferitele forme de salarizare aplicate în cadrul întreprinderii. Efectul obținut prin aplicarea unei forme de salarizare stimulative nu trebuie să se piardă pe parcursul procesului de producție. Și invers. Ca o formă de salarizare să aibă efectul scontat ea trebuie corelată cu formele de salarizare existente la operațiile premergătoare.

PRACTICA ÎNTREPRINDERILOR care au făcut cercetări și au luat măsuri pentru perfecționarea formelor de salarizare arată că eforturile se justifică din plin. Ne vom referi în cele ce urmează la diferitele variante ale salarizării combinate, care urmăresc o mai bună stimulare a realizării sarcinilor cantitative în strînsă legătură cu cele calitative. Aceste variante s-au conturat în unele întreprinderi înainte de aplicarea noului sistem de salarizare, fiind impuse de necesitățile producției (de exemplu acordul combinat se aplica la Fabrica de confecții și tricotaje-București încă din anul 1965), dar au căpătat o semnificație și răspîndire mai mare în prezent, în condițiile noului sistem de salarizare. În întreprinderile „Dîmbovița", „Dacia", „Mătasea populară" au fost elaborate regulamente privind acordarea salariilor tarifare în funcție de indicatorii cantitativi și calitativi, aplicarea formei de salarizare combinate sau a acordului diferențiat după calitate.

La Fabrica de încălțăminte „Dîmbovița", o dată cu experimentarea noului sistem de salarizare s-a introdus, pe lîngă formele de salarizare practicate, forma de salarizare combinată pentru muncitorii care lucrează în atelierele de ștanțat piese pentru partea de sus și de jos a încălțămintei. Această formă consta în stimularea muncitorilor pentru reducerea consumurilor normate de materiale. Salariile realizate în acord se majorează sau se diminuează în funcție de economiile sau pierderile realizate. Majorarea sau reducerea se face pe baza unor baremuri. Pentru ca economiile realizate să nu dăuneze calității produselor s-a prevăzut micșorarea salariilor în funcție de piesele returnate ca necorespunzătoare. În 3 luni de experimentare, muncitorii din aceste ateliere au realizat economii de 6100 kg talpă și 2500 mp piele pentru care au primit venituri majorate.

La Fabrica textilă „Dacia" de la 1 aprilie 1969 se aplică forma combinată de salarizare la secția de țesătorie pentru muncitori în acord. Potrivit acesteia salariul cuvenit în acord se plătește integral numai cu condiția realizării planului de calitate (calitățile I, II, III să fie la nivelul planificat) și îndeplinirii obligațiilor de serviciu la locul de muncă. Salariul în acord cuvenit se majorează: cu 2% în cazul cînd producția de calitatea I este la nivelul planificat sau depășește acesta pînă la 5%, iar producția de calitatea a III-a este sub nivelul planificat; cu 4%, dacă producția de calitatea I depășește nivelul planificat cu peste 5%, iar producția de calitatea a III-a este sub nivelul planificat. Majorarea poate ajunge pînă la 10% din salariul realizat în acord. Totodată salariul se diminuează cu 3%, dacă producția de calitatea I este sub nivelul planificat, iar producția de calitatea a III-a este la nivelul stabilit; cu 5%, cînd producția de calitatea I este la nivelul planificat iar producția de calitatea a III-a depășește acest nivel. Diminuarea, de asemenea, se prevede pînă la 10% din salariul cuvenit în acord.

La muncitorii de bază salarizați în regie, salariul tarifar pentru timpul efectiv lucrat poate fi diminuat cu 1%, pentru nerespectarea calității în atelierele de albitorie, vopsitorie și apretură, dacă producția necorespunzătoare calitativ nu depășește 0,3% din totalul producției realizate în luna respectivă; cu 2% cînd nerealizarea calității afectează pînă la 1% din producția realizată, procentul de diminuare ajungînd pînă la 10%.

La întreprinderea „Mătasea populară" regulamentul pentru acordarea salariilor de asemenea prevede diminuarea salariilor tarifare atît la muncitorii în acord, cît și la muncitorii în regie pentru nerealizarea cantității și calității stabilite a produselor. În acest scop s-a elaborat un punctaj de calitate (diferite defecte au fost exprimate convențional prin puncte, ca de exemplu: la operația depănat fiecare 10 mosoare de mătase vegetală defecte constituie 1 punct, fiecare 5 mosoare de mătase naturală defecte — 1 punct, la operația canetat fiecare 20 de canete defecte — 1 punct etc.). Salariul tarifar al muncitorilor de bază în acord se majorează sau se diminuează proporțional cu îndeplinirea normelor în raport cu realizarea calității.

Sarcinile de calitate au fost stabilite pe secții, ateliere, locuri de muncă. Penalizarea pentru nerespectarea calității se aplică sub forma reducerii cu un anumit procent a salariului tarifar de încadrare sau prin reducerea din salariul tarifar a diferenței dintre valoarea defectelor realizate conform punctajului și valoarea defectelor admise la producția controlată în perioada respectivă conform normativului. De menționat este că la muncitorii în acord salariul tarifar se diminuează sau se majorează corespunzător calității realizate, iar la muncitorii salarizați în regie acesta este supus numai diminuării. Aceasta se realizează prin menținerea formei de plată în acord diferențiat după calitate.

Calitatea producției se determină pe baza evaluării în lei a tuturor defectelor constatate la întreaga producție obținută în baza unui normativ (la stabilirea căruia s-a ținut seama de pierderea materială adusă întreprinderii). Normativul stabilește cuantumul admis de defecte exprimat valoric în lei la volumul producției (pe mia de bătăi sau pe metru). Suma care urmează să fie plătită în plus sau să fie redusă rezultă din diferența dintre valoarea defectelor realizate conform punctajului efectuat și valoarea defectelor admise la producția controlată conform normativului.

La muncitorii de bază salarizați în regie în secția de țesătorie salariul tarifar se diminuează în cazul în care suma valorică a defectelor realizate este mai mare decît suma valorică a defectelor admise în felul următor: pentru 0,1—4% de depășire procentul de diminuare este 1%; pentru 4,1—7% de depășire — 2% etc. În alte secții diminuarea salariului tarifar se face în funcție de numărul punctelor. De ex., în laboratorul de preparat paste pentru fiecare 10 puncte de defecte, salariul tarifar se diminuează cu 1%.

Cum reiese din cele de mai sus, stimularea calității se face într-un mod diferențiat, în funcție de condițiile de producție, de posibilitatea evidențierii și evaluării calității și importanței acesteia.

Trebuie menționat însă că în cazul reducerii sau majorării salariului tarifar cu un anumit procent, suma redusă sau acordată pentru același defect este diferită la muncitorii cu salariul tarifar diferit, ceea ce ar impune efectuarea unor calcule pentru stabilirea cît mai exactă a sumei care trebuie să fie redusă sau acordată în plus.

Îmbinarea indicatorilor cantității și ai calității și reflectarea acestora în remunerație constituie o sarcină complexă și importantă. Remunerarea necorespunzătoare a uneia din acești indicatori se reflectă imediat în rezultatele muncii. Posibilitatea unui cîștig mai mare pe baza realizării indicatorului mai avantajos, duce la nerespectarea celuilalt. De exemplu, la F.C.T.-București la începutul experimentării formei de salarizare în acord combinat s-a ajuns la concluzia că nivelul plății stabilit pentru un defect convențional (care, de altfel era corelat bine cu nivelul economiei realizate) permitea muncitorilor să realizeze un cîștig mai mare chiar în condițiile unei cantități mai scăzute de produse (sub normă). De aceea este foarte important ca cheltuielile de muncă necesare pentru realizarea cantității și calității producției să fie corect măsurate și să se reflecte corespunzător în cîștig, cu alte cuvinte ca fondul de remunerare să fie repartizat judicios (optim) în funcție de cantitatea și calitatea producției realizate. Problema poate desigur fi pusă și invers; stimularea excesivă a cantității poate să aibă drept rezultat nerespectarea sau chiar imposibilitatea respectării calității producției. De acest fapt trebuie să se țină seama la alegerea formei de salarizare, a indicatorilor de bază ai repartiției și a mărimii stimulării pentru fiecare dintre ei.

Numai folosirea corectă a tuturor elementelor cîștigului poate duce la manifestarea cea mai deplină a caracterului stimulativ al salariului și la realizarea unor rezultate de producție maxim posibile.

---

[1]) În analiza datelor referitoare la ponderea acordului și regiei trebuie să avem în vedere că în evidențele actuale, în întreprinderi, formele de salarizare se stabilesc în două feluri: ori după numărul mediu scriptic de muncitori care au lucrat peste 50% din timp într-o anumită perioadă în acord sau regie, ori după numărul de ore efectiv lucrate în acord și în regie. În acest fel apar unele diferențe între rezultatele evidenței formelor de salarizare. Calculul efectuat pe baza orelor efectiv lucrate reflectă mai fidel realitatea, deoarece evită influența muncitorilor care au lucrat sub 50% într-o altă formă de salarizare, dar nici el nu este suficient de riguros. Creșterea numărului de muncitori salarizați în regie în legătură cu progresul tehnic are loc mult mai încet, decît înzestrarea tehnică a producției, în producția automatizată numărul de muncitori este scăzut în comparație cu producția mecanizată sau manual-mecanizată. De aceea automatizarea sectoarelor de producție nu atrage după sine, neapărat, reducerea ponderii muncitorilor în acord. Pe de altă parte, trebuie ținut seama și de faptul că productivitatea muncii într-o oră efectiv lucrată în producția automatizată este mai mare decît în cea mecanizată.

Rezultă de aici că analiza datelor cu privire la ponderea formelor de salarizare și la evoluția acestora, atît după numărul mediu scriptic al muncitorilor, cît și după numărul om-orelor lucrate trebuie făcută cu rezervele de rigoare.

[2]) Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie 1967 cu privire la îmbunătățirea sistemului de salarizare și majorarea salariilor", Buc., Ed. Pol., 1967, pag. 16.

ISTORIE ECONOMICĂ

CU PRILEJUL IMPLINIRII a 50 de ani de la moartea lui A. D. Xenopol, savant român de reputație internațională, în ziua de 4 martie a.c. a avut loc la Institutul de cercetări economice, în cadrul ședințelor periodice de comunicări organizate de Secția de istorie a gîndirii economice, o manifestare științifică consacrată acestui eveniment. Referatul de bază intitulat „Semnificația teoretică a studiilor economice ale lui A. D. Xenopol" a fost susținut de dr. GH. DOBRE (Un fragment din comunicare se publică în numărul de față al revistei noastre).

Au fost prezentate coreferatele: „Probleme de istorie a gîndirii economice și istorie economică în Istoria Românilor lui A. D. Xenopol" de C. SÎRBU; „Formația științifică a lui A. D. Xenopol ca element de fundamentare a unor judecăți de valoare" de ANETA SPIRIDON; „A. D. Xenopol și unele probleme ale teoriei finanțelor" de CONSTANȚA BOGDAN.

A. D. XENOPOL DESPRE EXPLOATAREA ȚĂRILOR AGRARE DE CĂTRE ȚĂRILE INDUSTRIALE

ÎN CERCETAREA pe care a intreprins-o în „Studii economice" (ed. I. 1879 și ed. II. 1882) A. D. Xenopol a formulat o seamă de concluzii de natură teoretică, care prin valoarea lor metodologică readuc această operă a sa în centrul actualității noastre științifice. Asupra cîtorva dintre ele ne vom opri în cele ce urmează.

„O atîrnare foarte dăunătoare"

A. D. XENOPOL privea economia românească de pe vremea sa ca o economie precumpănitor agrară, înapoiată, incapabilă să susțină nu numai o dezvoltare pe linia progresului social, dar nici măcar să satisfacă cerințele curente, existente în acel moment. „Noi românii — nota el — deși sîntem puși prin așezarea noastră geografică în apropierea națiunilor civilizate, deși prin formele adoptate pentru viața noastră am voit să imităm popoarele civilizate, nu ne gîndim de loc a introduce la noi și condițiunea civilizației, adică bogăția. Rămînem în privința producțiunei averilor tot în starea strămoșilor, și vroim să concurăm prin formele vieții noastre cu popoarele apusului"[1]). Xenopol își susține această opinie printr-un calcul (volumul exportului României raportat la populația țării și rezultatul obținut comparat cu cifra calculată aidoma pentru alte țări ale Europei) din care reieșea că „puterea productivă a țării noastre este cea mai mică din Europa".

În sine constatarea nu infirma, ci, dimpotrivă, confirma, într-o formă — e adevărat frapantă — o opinie curentă în epocă. Însă prin concluziile pe care A. D. Xenopol le va trage din această constatare, — în lumina concepției sale, aveau să apară deosebiri mari de păreri între el și mulți dintre contemporanii săi. Prima și cea mai de seamă deosebire se datora poziției aparte pe care autorul „Studiilor economice" o va adopta — împotriva curentului dominant — față de rolul relațiilor economice ale României cu străinătatea, respectiv al comerțului ei exterior, în procesul de dezvoltare a economiei țării. Tezele sale în această chestiune erau următoarele:

1. Țările agrare sînt țări dependente de țările cu care fac comerț. „O comunitate de oameni ce se ocupă numai cu agricultura și-și aduce toate celelalte obiecte trebuincioase din țări străine va fi pusă în atîrnarea foarte dăunătoare de piețele acestora"[2]).

2. După A. D. Xenopol „atîrnarea" aceasta nu era o dependență reciprocă, de la egal la egal, ci o dependență de subordonare a țărilor agrare de către țările industriale, subordonare care, nu numai că nu tindea să slăbească cu timpul, dar care, pe măsura intensificării schimburilor comerciale între țările respective, se agrava și căpăta caracter de permanență. „Sporirea importului deci — scria el — în țara noastră nu înseamnă creșterea bogăției, ci stîrpirea tot mai deplină a muncii mai fine a poporului, îndreptarea îndeletnicirilor sale tot mai mult către munca brută și mulțumirea nevoilor sale prin importul tuturor lucrurilor din țările străine"[3]).

3. Schimburile comerciale între țările agrare și țările industriale sînt schimburi neechivalente sub raport valoric. O „țară curat agricolă", scria el, „va vinde ieftin produsele ei agrare și va cumpăra scump obiectele trebuitoare traiului"[4]).

4. Relațiile dintre țările agrare și țările industriale sînt relații de înrobire economică. Vorbind, de pildă, că o țară agrară cultivă numai un soi de muncă, el încheie că aceasta înseamnă „a se pune de bună voie în robirea străinului"[5]).

În „Studii economice", A. D. Xenopol formula, astfel, teoria care va cunoaște o circulație largă în literatura economică de mai tîrziu și anume **teoria exploatării țărilor agrare de către țările industriale prin comerțul exterior.** Elementele acestei teorii le vom întîlni, e adevărat, și pînă la A. D. Xenopol și chiar în epoca lui, însă prima ei formulare mai închegată o găsim aici. În cuprinsul lucrării, A. D. Xenopol își susține tezele cu argumente, în cea mai mare parte cunoscute și deci cu circulație în literatura social-economică a timpului, atît în țară cît mai ales în străinătate. El va folosi însă aceste argumente, într-o interpretare proprie concepției sale de ansamblu asupra economiei naționale a unei țări. Drept urmare, temeinicia științifică a tezelor arătate ni se înfățișează în „Studii economice" sub o lumină particulară, aparte de alți autori ai timpului.

Categoriile valorice și raporturile comerciale

RAȚIONAMENTELE lui A. D. Xenopol converg către două chestiuni de bază: categoriile valorice în procesul schimbului amintit; diviziunea socială a muncii pe plan mondial. Să le urmărim pe fiecare în parte. În „Studii economice" în cîteva rînduri se insistă asupra a două idei. Autorul însuși le formula la un moment dat astfel: „Toată munca țării noastre se duce în schimb, pentru o porțiune foarte neînsemnată a muncii altor țări"[6]). A. D. Xenopol își ilustra asertiunea și cu un calcul concret efectuat pe baza datelor statistice ale timpului. Calculul a intrat de la el încoace în uzul comun al literaturii noastre analitice referitoare la comerțul exterior. Tehnica efectuării lui consta în următoarele operații: a) stabilirea cotei-părți din exportul unei anumite țări străine în România față de întregul export al țării respective; b) stabilirea cotei-părți a exportului României în aceeași țară străină față de întregul nostru export; c) compararea celor două rezultate obținute. Pe baza acestui calcul el arăta, bunăoară, că a patra parte din munca noastră se schimba pe a 83-a parte a muncii poporului englez. Raportul cu Austria era de 3/10, cu Franța de 8/176. Țările luate în calcul reprezentau 79% din volumul total al exportului românesc de atunci.

A doua idee era exprimată în felul următor: „Productele create de silințele noastre fiind de o natură brută, trebuie o mult mai mare cîtime de acestea pentru a reprezenta o valoare pe care un product industrial îl cuprinde în volum sau o greutate foarte mică". Într-o expresie plastică ideea era redată de A. D. Xenopol și în varianta aceasta: „Cîte kile de grîu nu sînt oare cuprinse în un ornic de Geneva?"[7]). Ca și mai sus el își întemeia afirmația pe un alt calcul matematic, folosind în acest scop aceleași surse documentare. Calculul, intrat de asemenea în literatura de specialitate românească, consta din următoarele operații: a) determinarea volumului și greutății mărfurilor importate și exportate; b) stabilirea unei unități valorice comune atît pentru mărfurile importate cît și pentru mărfurile exportate (în lei de ex.): c) raportarea astfel determinată a valorii mărfurilor exportate la valoarea celor importate.

După exemplul adus de el, reieșea că pe vremea aceea valoarea tonei importate de țara noastră era de aproape 8 ori mai mare decît valoarea unei tone exportate. Această nouă idee își găsea explicația teoretică într-o alta după care valoarea și deci prețul produselor importate va fi mai mare decît prețul celor exportate. „Dăm cîtimi și greutăți înzecite pentru a primi în schimb obiecte mult mai ușoare în greutate dar mai grele în preț", sau, formulată într-o expresie de duh: „vindem, cum spuneau Englezii în secolul al XIV-lea, pielea vulpei pentru un farting și-i cumpărăm coada înapoi pentru un shiling". Și toate acestea pentru că, potrivit raționamentului de fond al lui A. D. Xenopol, spre deosebire de țările industriale țara noastră produce numai cu muncă brută.

În concordanță cu scopul și caracterul cercetării sale, A. D. Xenopol nu s-a lansat în comentarii generale asupra valorii, comentarii proprii economiștilor de orientare tradițională în economia politică. În „Studii economice" sînt formulări care denotă că autorul lor ține prea puțin să-și arate virtuțiile în domeniul teoriei economice generale. Nu e mai puțin adevărat însă că în problemele-cheie ale cercetării sale, apartenența sa la teoria valorii-muncă e neclintită și fără dubiu. Deosebirea care o făcea el în carte între „munca brută" și „munca fină" nu ieșea cu o iotă din credința sa în teoria valorii-muncă, ci dimpotrivă se sprijinea în întregime pe această teorie. Respectiva deosebire privită din punctul de vedere al acestei teorii, în ciuda unor aparențe determinate de particularitatea limbajului folosit, nu viza calitatea, ci cantitatea de muncă încorporată într-o marfă. Sub acest raport ea nu se îndepărta de ceea ce înșiși economiștii teoriei economice tradiționale, în special clasicii, sesizează anume că munca se prezintă sub formă de muncă simplă și sub formă de muncă complexă.

În analizele teoretice ale acestora privind capitalismul în general, se știe că ei au luat ca premisă munca simplă, și au făcut abstracție de munca complexă, țelul și natura cercetărilor lor justificînd pe de-a-ntregul un asemenea procedeu. Folosirea însă a aceluiași procedeu de studiu întreprins de ei asupra relațiilor comerciale externe, adică asupra altui obiect de cercetare nu avea să se mai justifice, nici metodologic și nici științific. În „Studii economice" A. D. Xenopol nu-și propune să ia ca obiect de cercetare problemele teoretice ale comerțului exterior, de aceea nici nu putem căuta la el un sistem științific închegat asupra acestui domeniu de activitate economică. Dar prin cercetarea sa, autorul nostru avea să semnaleze și să formuleze — așa cum am arătat mai sus — o seamă de elemente importante ale unui asemenea sistem. Pentru vremea aceea acesta era un pas serios înainte în cunoașterea științifică din țara noastră.

O condiție a schimbului de valori între popoare — cîștigul comun

ÎN CEEA CE privește a doua problemă de bază, anume a diviziunii sociale a muncii pe plan internațional, A. D. Xenopol a formulat, de asemenea, cîteva idei importante. Vorbind de „deosebitele însușiri" cu care natura înzestrează o țară sau alta, el descifra aceste „însușiri" în următorii termeni: „bogățiile fi[illegible] ale pămîntului sau așezarea sa geografică priincioasă, dispozițiunile și talentele locuitorilor săi"[8]). Este clar că aici Xenopol nu vorbea de „natură" numai în sens „cosmic", ci introducea în conținutul ei elemente numeroase cu caracter social-istoric. Așa se și explică, de altminteri, faptul că A. D. Xenopol, în deplin acord cu economiștii teoriei tradiționale, recunoștea existența unor diferențe în gradul de dezvoltare a diviziunii muncii între țări dar, spre deosebire de aceștia, el găsește explicația în istoria societății, în istoria țărilor respective și nu în natura însăși. Dar linia cea mai vizibilă de demarcație față de teoria tradițională era trasată de opinia sa conform căreia deosebirile de nivel de dezvoltare a diviziunii muncii între țări diferite nu reprezintă un avantaj absolut pentru toate țările ci, dimpotrivă, pentru acelea în care diviziunea muncii era slab dezvoltată, deosebirile în cauză le erau net dezavantajoase. Expresia cea mai grăitoare a acestor dezavantaje el o vedea nu numai în schimbul neechivalent, ci și în realitatea istoriei însăși. „Europa întreagă — scria el — trăiește mai ales pe socoteala rămășiței globului, exploatînd prin munca sa inteligentă, munca brută a celorlalte țări. Țările asiatice și africane, republicile din sudul Africii și cîteva țări europene înapoiate, iaca sclavii pe munca cărora se înalță cetatea civilisată a Europei. Aceste țări importă mai mult decît exportă și într-adevăr daraverile lor să soldează întotdeauna prin un deficit bănesc". Între aceste țări, pe care le numește și „nefericite" el enumera și România[9]).

În lumina ideilor sale formulate asupra celor două probleme de bază amintite, A. D. Xenopol își va defini poziția și față de practica politicii economice tradiționale, dominantă pe atunci și în țară la noi, referitoare la procesul de schimb — import — export — al României cu străinătatea. Două teze mai importante călăuzeau această practică: o țară este cu atît mai bogată, cu cît importă mai mult; iar a doua, strîns legată de cea precedentă; avuția într-o țară nu constă în metale nobile, ci în orice fel de produse care ar putea satisface necesitățile țării importatoare.

„Banul — spunea Xenopol — nu poate fi niciodată indiferent unei țări, căci reprezintă o valoare de schimb universală și pururea căutată". Orice produs, explica el, nu poate fi obținut pentru a fi consumat decît prin schimb, iar aceasta se realizează prin intermediul banului. El are acea capacitate că-l „poți preface în orice". În continuare, Xenopol arăta că fără transformarea în bani a produselor create de o țară, nu se poate vorbi că acea țară ar fi bogată. „Să ne închipuim că Anglia ar poseda în fabricile sale de țesut sau în acele de fier, marfă în valoare de miliarde, pe care însă n-ar putea-o desface pe piețele străine. Oare ar fi ea bogată? Desigur că nu"[10]). În motivarea acestei idei el ajunge la concluzia firească pentru un autor care concepea procesul de schimb internațional ca un proces al circulației mărfurilor produse pe o bază capitalist-burgheză — că bunurile fabricate și destinate schimbului tocmai în scopul atragerii de bani au fost create. „Toate valorile acelea... sînt create numai în vederea d-a atrage metale prețioase în o țară, de îndată ce ea perde această însușire ar reprezinta numai un capital mort". Cu alte cuvinte banii reprezentau în acest context, pentru Xenopol, mijlocul de valorificare a ca-

→

TEORII * IDEI

CONSULTAȚIE

În ajutorul celor ce studiază în învățămîntul de partid

BALANȚA LEGĂTURILOR ÎNTRE RAMURI (II)

Un model economic-matematic de analiză, planificare și prognoză

ÎN PRIMA parte a acestei consultații, apărută în nr. 10/6 martie a.c. al revistei noastre, s-au expus principiile balanței legăturilor între ramuri și s-a prezentat un tabel simplificat al acesteia.

CIFRELE care reprezintă coeficienții constituie elemente constante deoarece presupunem că nu se produc schimbări în curs de cîțiva ani în ceea ce privește rețetele de fabricație în diferite ramuri. Dacă știm sau prevedem că se vor produce astfel de modificări, trebuie să aducem corecturile cuvenite coeficienților pe care îi avem în cadranul I, înainte de a-i folosi.

Ne propunem de exemplu, să planificăm producția totală pe diferite ramuri pentru un an de plan viitor. Pentru aceasta cunoaștem coeficienții direcți și totali ai consumului tehnologic, dar trebuie să mai cunoaștem care va fi consumul final pe care trebuie să-l satisfacă producția în anul de plan. Acest lucru se stabilește în afara balanței, pe baza unor studii și cercetări speciale. Dacă am stabilit care va fi valoarea consumului final și structura sa pentru anul care îl planificăm, se face o operație relativ simplă cu ajutorul calculatorului electronic care constă din înmulțirea vectorului consumului final cu matricea coeficienților totali (respectiv cu necesarul de diferite produse pentru a obține o unitate de producție destinată consumului final) ; pe această bază se obține producția totală pe care trebuie s-o dea fiecare ramură a economiei naționale pentru a asigura nivelul și structura consumului final stabilit

Operația descrisă comportă mai multe aspecte tehnice, dar în esență balanța oferă un mecanism relativ simplu în care, pornind de la coeficienții din cadranul I, pe care îi considerăm constanți și de la datele referitoare la consumul final planificat, putem stabili producția necesară din diferite ramuri, astfel încît să se păstreze echilibru între resursele și utilizările date acestora în diferite ramuri și sectoare în cadrul economiei. Se știe că în elaborarea unui plan, una din problemele cele mai dificile este de a asigura echilibrul acestuia,

Balanța poate servi în consecință nu numai pentru a elabora un plan echilibrat, dar și pentru a verifica dacă un plan făcut cu alte metode are asigurat echilibrul perfect între resurse și utilizări, adică dacă este deplin corelat.

În vorbirea curentă spunem „balanța legăturilor dintre ramuri". De fapt nu este vorba de un singur tabel, ci de un sistem de tabele care poartă numele de balanța legăturilor dintre ramuri. Mai întîi avem un tabel în care se înscriu cifrele absolute referitoare la producția diferitelor ramuri, consumurile în diferite ramuri sau în sectoarele de consum final. Pornind de la datele absolute se întocmește un alt tabel care cuprinde coeficienții direcți al consumului ; utilizînd acest al doilea tabel, prin inversarea matricei, se obține un al treilea tabel care cuprinde coeficienții tehnici totali ai consumului. De asemenea, folosind o serie de date suplimentare care privesc consumul de muncă exprimat în unități de **timp de muncă** cheltuit pentru producția diferitelor ramuri, se poate întocmi o variantă de balanță în care exprimarea indicatorilor în unități valorice este înlocuită printr-o exprimare în unități de muncă ; respectiv în fiecare căsuță în loc să avem milioane lei vom avea milioane de ore sau alte unități de măsură cu care se măsoară cantitățile de produse.

Ce importanță are un astfel de tabel exprimat în unități de muncă ?

Este știut că sistemul de prețuri nu exprimă destul de precis cheltuielile de muncă socială din fiecare ramură, iar prin acest sistem o parte din valoarea creată într-o anumită ramură este transferată în alte ramuri. În acest fel, datorită sistemului de prețuri aplicat, eficiența muncii sociale în diferite ramuri, determinată pe baza datelor exprimate în unități valorice nu este întotdeauna concludentă.

Pentru a evita astfel de situații, pentru a aprecia mai corect eficiența diferitelor produse, îndeosebi a celor care se exportă, sau a investițiilor în diferite ramuri, există această posibilitate de a transforma valorile exprimate în lei în balanța inițială în niște unități de măsură mai obiective, cum sînt unitățile de timp. Acestea fac posibilă o comparație mai corectă, mai exactă a ramurilor în ceea ce privește eficiența producției, investițiilor, exportului. Acest lucru este posibil dacă avem la dispoziție date cu privire la timpul de muncă cheltuit pentru producția diferitelor ramuri.

De asemenea, balanța cuprinde o serie de tabele anexă. Unele dintre ele sînt tabele de lucru. Pentru a ajunge la diferiți indicatori din balanță trebuie adunate și prelucrate date din diferite surse care sînt mult mai detaliate decît sînt apoi prezentate în tabelul balanței.

Pe de altă parte, anumiți indicatori care apar sintetic în balanță urmează să fie detaliați în niște tabele mai analitice care să servească pentru analiză, sau anumite calcule. Toate aceste categorii de tabele formează un sistem pe care îl numim «balanța legăturilor dintre ramuri».

Cîteva probleme ale elaborării

O primă problemă o constituie clasificarea și agregarea ramurilor, înțelegînd prin aceasta determinarea numărului de ramuri în care să fie împărțită sfera producției materiale și care să apară distinct în balanță ; a doua problemă este modul de grupare a produselor sau unităților de producție pe diferite ramuri. Balanța se face pornind de la ramuri omogene constituite prin gruparea de poduse și servicii asemănătoare și nu de la ramuri constituite prin gruparea unităților de producție asemănătoare. Ramurile constituite prin gruparea unităților de producție influențează negativ stabilitatea în timp a coeficienților tehnici, datorită faptului că organizarea, structura producției și relațiile întreprinderii cu alte întreprinderi se schimbă mult mai repede decît rețelele de fabricație sau procesele tehnice.

A doua problemă este modul de tratare a producției și alegerea indicatorului cu care măsurăm activitatea, output-ul fiecărei ramuri. În balanța legăturiolr dintre ramuri s-a adoptat un alt indicator pentru a măsura producția diferitelor ramuri decît cel folosit în mod curent în statistică și planificare și anume, **producția brută**, care se deosebește de **producția globală**.

Care este diferența principală între cei doi indicatori ?

Producția globală — în special în industrie — se calculează după așa numita metodă de întreprindere. În balanță lucrurile se judecă la nivelul fiecărei ramuri. Aceasta trebuie înțeles în sensul că : pentru a determina producția dintr-o anumită ramură, de exemplu cărbuni, se ia în calcul și consumul de cărbuni provenit chiar din întreprinderea care produce cărbuni. În cadrul producției globale nu se iau de obicei în calcul produsele care sînt fabricate de aceeași întreprindere și consumate productiv în cadrul aceleiași întreprinderi, cu unele excepții. Acest procedeu este necesar pentru balanță, deoarece din punct de vedere tehnologic, pentru a produce o anumită cantitate de cărbuni, energie sau alte produse, trebuie consumate anumite cantități de materii prime și materiale fără de care nu se poate obține produsul respectiv ; din punct de vedere tehnic nu interesează prea mult dacă aceste materiale provin de la alte întreprinderi sau de la întreprinderea care le-a produs anterior.

Produsele dintr-o ramură consumate pentru producția aceleiași ramuri le denumim **autoconsum al ramurii** și în mod similar, produsele fabricate de o întreprindere pentru producția aceleiași întreprinderi le denumim **autoconsumul întreprinderii.** Așa numitul **autoconsum al ramurii** sau al **întreprinderii** constituie un element suplimentar la calculul producției brute. Legat de acest indicator, se pune problema precizării produselor care trebuie luate în considerare la delimitarea autoconsumului diferitelor ramuri.

Există de asemenea o problemă a așa numitelor **produse asociate** și **produse înrudite.**

Se numesc produse asociate acelea care rezultă în mod obligatoriu din același proces tehnologic. Exemplu : gazele care rezultă dintr-o serie de procese tehnologice în industria siderurgică, a petrolului sau în industria chimică. Ele nu reprezintă un produs principal — urmărit în mod special — dar la fabricarea produselor principale în aceste ramuri (și în altele) apar în mod necesar, din același proces tehnologic și unele produse secundare (cum sînt de exemplu gazele). La fel, din sacrificarea animalelor, care urmărește în principal producția de carne, rezultă pieile brute, produse cu alte caracteristici și întrebuințări ce aparțin de obicei de alte ramuri.

In legătură cu produsele asociate se pune problema cum să fie ele încadrate în diferitele ramuri, astfel ca să fie posibilă culegerea datelor referitoare la structura valorică a acestor produse, precum și urmărirea lor la consumatori. Întrucît aparțin unui anumit proces tehnologic pentru care nu se pot separa cheltuielile de producție, ele se consideră în raportarea datelor de către producător împreună cu produsul principal, în schimb consumatorul care, potrivit exemplului de mai sus, consumă piei și nu carne, le va considera la ramura de care aparțin în mod normal. O altă categorie este cea a produselor înrudite, adică acelea care au aceeași destinație și cam aceeași utilizare cu produsul cu care sînt înrudite, dar se obțin materii prime și cu procese tehnologice foarte diferite. De exemplu : încălțămintea de cauciuc o considerăm ca un produs înrudit cu încălțăminte din piele, în schimb procesul tehnologic și materia primă este diferită și din această cauză cele două feluri de încălțăminte nu se aseamănă în ce privește structura lor valorică. Aceste distincții sînt necesare pentru că generează anumite consecințe în modul de culegere a datelor și în modul de întocmire a balanțelor.

O altă problemă importantă care trebuie rezolvată este problema evaluării indicatorilor. Aici putem întîlni mai multe aspecte. În primul rînd, evaluarea se poate face în prețurile curente ale perioadei, prețurile efective la care au avut loc diferitele vînzări și cumpărări sau decontări de produse în cursul anului respectiv.

Un alt aspect. Indicatorii din balanță pot fi exprimați în așa numitele **prețuri ale producătorului** sau ale **consumatorului**. Diferența între aceste două categorii de prețuri provine din faptul că între prețurile producătorului și ale consumatorului se interpun cheltuielile de transport și cele de comercializare, care măresc valoarea produsului.

Balanța în prețurile producătorului permite să se vadă în mod explicit legătura diferitelor ramuri sau produse cu ramurile de transport și de circulație a mărfurilor. Avînd datele exprimate în prețul producătorului, se poate întocmi o variantă a balanței și în prețurile consumatorului.

O problemă foarte importantă este în legătură cu modul de prezentare în balanță a produselor din import. Există diferite variante. Într-un prim caz produsele din import pot fi amestecate cu produsele din producția internă în cadrul diferitelor ramuri. Această variantă este de obicei varianta principală și servește pentru a cunoaște coeficienții compleți.

Dar există o altă variantă în care, după ce s-au înșirat toate ramurile de producție, pe un rînd separat se înscrie importul ca o ramură globală, care furnizează celorlalte ramuri produsele sale. In această variantă nu se face nici o distincție în ce privește natura produselor din import, dar ea servește pentru a vedea în ce măsură diferitele ramuri depind în poducția lor de import (luat în totalitate). A treia variantă constă în a împărți fiecare rînd din balanță în două și a pune pe rîndul de sus produsele din producția internă consumate în diferite ramuri și imediat sub ele produsele din import. În această variantă se poate vedea nu numai cum depinde de import fiecare ramură, dar și ce categorie de produse din import intră în diferitele ramuri de producție și la consumul final. Există și alte modalități de tratare a importului.

Ce importanță are cunoaștere influenței importului asupra producției ?

S-a arătat că o dată stabilit consumul final pentru un an de plan și utilizînd matricea coeficienților consumului total se poate determina producția pe care trebuie să o facă fiecare ramură pentru a satisface acest consum final. Dacă avem date pentru import separat, putem vedea în ce măsură depinde producția diferitelor ramuri de import și ce implicații are o anumită creștere a producției în diferite ramuri față de necesarul de produse din import.

Există și un alt aspect care poate fi foarte important pentru planificare. Se stabilește, de exemplu, să se mărească exportul anumitor produse. Pentru aceasta, este necesar să se mărească producția ramurii în care se produc aceste produse. Pentru a mări producția unei anumite ramuri sînt necesare resurse suplimentare de materiale care concură la producția ramurii respective. Unele din aceste materiale provin din producția internă, altele din import. Cele din import, care intră direct în consumul ramurii respective, pot fi ușor depistate și studiate în implicațiile lor. Balanța ne ajută să stabilim și produsele necesare altor ramuri care concură indirect la producția destinată exportului.

O altă problemă este cea a reparațiilor capitale, care în mod obișnuit sînt trecute în balanță alături de investiții, la consumul final.

În funcție de modul de rezolvare a problemelor menționate se pot realiza diferite variante ale balanței legăturilor dintre ramuri, fiecare din ele prezentînd un anumit interes în utilizare. Important este să se asigure informațiile într-o formă adecvată unor variate prelucrări.

Mihai CAPĂTĂ

A. D. XENOPOL

(Urmare din pag. 13)

pitalului, adică de obținere a profitului. Vorbind de o țară care mai mult importă decît exportă, el scria : „Dacă în loc de a importa grîne le-ar produce ea singură, deci dacă în loc d-a importa lînă ar tunde-o de pe oile sale, fără îndoială că țara ar cîștiga din asemenea împrejurare".

Aplicate la concret aceste idei îl conduceau pe A. D. Xenopol să afirme că banul „nu vine singur" într-o țară, ci „așteaptă să fie chemat" printr-un „mijloc d-a atrage", adică numai atunci el vine într-o țară, cînd aceasta poate să dea ceva în schimb pentru a-l obține.

La opinia emisă de economiștii tradiționali că toate țările au o balanță comercială pasivă în special țările bogate, A. D. Xenopol opune părerea — cu totul nouă pe atunci la noi — că situația unei țări în relațiile ei economice externe trebuie apreciată nu după soldul balanței comerciale, ci al balanței de plăți cu străinătatea. Termenul — balanța de plăți externe — nu e cunoscut de Xenopol după cum nu era cunoscut nici de practica sau statistica oficială a timpului, însă conținutul lui economic este descris de el exact. „Popoarele — scrie el — importă bani nu numai prin prețul mărfurilor exportate, ci și prin serviciile prestate de ele, prin străinii ce călătoresc sau petrec în sînul lor, prin întreprinderile industriale sau de transport ce le fac la popoarele străine, prin împrumuturile înaintate altora din capitalurile lor și prin multe alte mijloace cari nu trec prin vamă și deci nu pot figura în tabloul importațiunii lor".

Xenopol numea aceste importuri „ascunse". El se va delimita însă net și față de acei economiști care, sub influența ideilor mercantiliste, vedeau în bani bogăția însăși a unei țări. Împotriva lor el avea să scrie că „nu banul în sine face bogăția unei țări, căci nu prezința sa moartă într-o țară dă acesteia putința bogăției, ci facultatea d-al putea atrage și reține la dînsa". Această „putință" era dată numai de muncă. „Nu aurul sau argintul fac bogăția unui popor, ci munca sa". Iar banii, în forma aceasta de metale nobile nu fac altceva decît să „capitalizeze munca" și să reprezinte „capitalul acumulat și nepieritor", menținerea și atragerea lor într-o țară fiind de mare însemnătate pentru progresul acelei țări. E concluzia pe care o trage prin toate raționamentele de mai sus. Pentru activitatea practică această concluzie înseamnă o politică comercială care să urmărească cel puțin o balanță echilibrată, o politică care însă nu putea deveni posibilă decît prin deplasarea centrului de greutate în găsirea izvoarelor de bogăție ale țării spre interiorul ei. Abia după găsirea și folosirea acestor izvoare România dispunea de posibilitatea reală de a intra în relații economice externe, ca partener egal cu alte țări, și de a stabili aceste relații în „interesul cîștigului comun", condiție sine-qua-non „schimbului de valori între popoare".

---

[1]) Studii economice, Craiova 1882, pag. 75.
[2]) Ibidem, pag. 4—5.
[3]) Ibidem, pag. 191.
[4]) Ibidem, pag. 6.
[5]) Ibidem, pag. 254.
[6]) Ibidem, pag. 186.
[7]) Ibidem, pag. 188 și 14.
[8]) Ibidem, pag. 261.
[9]) Ibidem, pag. 262.
[10]) Ibidem, pag. 257.

FIȘE

■ Revista FORTUNE, (august 1969) publică studiul **A Remedy for Monetary Crisis** (Un remediu pentru criza monetară) semnat de Sanford Rose. Autorul prezintă punctele de vedere exprimate de o serie de cunoscuți economiști, printre care M. Friedman, G. Haberler, H. Houthakker, G. Halm și alții, după care remediul esențial al actualei crize a sistemului valutar internațional capitalist l-ar constitui abandonarea cursurilor fixe și apelul, sub o formă sau alta, la cursurile flotante. Principalul argument ce-l aduc partizanii acestui punct de vedere este acela că reglementările de la Bretton Woods presupuneau că nivelul prețurilor, în diferite țări sa rămîne stabil sau se va modifica păstrînd aceleași raporturi de proporționalitate. Realitatea, arată aceștia, este însă cu totul alta : ratele de creștere ale productivității muncii sînt foarte diferite de la o țară la alta și, în consecință, raporturile dintre prețuri, pe plan internațional, sînt în continuă modificare. După părerea experților, aceste modificări ale nivelurilor naționale ale prețurilor trebuie să se reflecte și în cursurile monetare ; întrucît actualul sistem valutar nu permite însă adaptarea promptă a cursurilor monetare la noile condiții, se produc dezechilibre în balanțele de plăți și apar fenomene inflaționiste.

■ În cartea sa **Pour une doctrine de l'entreprise** (Pentru o doctrină a întreprinderii) Ed. Seuil, Paris, 1968, 283 p., profesorul Philippe de Woot arată că sub presiunea evoluției tehnologice concurența se intețește, tinzînd a deplasa lupta economică din domeniul prețurilor și cantităților către cel al inovației. Pentru a face față acestei mutații, întreprinderea dezvoltă o strategie de progres care constă în a crea, înnoi și reînnoi în permanență resursele și acțiunile sale. Organizarea întreprinderii sub influența strategiei de progres tinde a deveni mai suplă și se concretizează în structuri mai flexibile. În situația actuală însă — subliniază autorul — între cerințele organizării întreprinderii și aspirațiile salariaților săi există divergențe, întrucît omul nu are numai capacitatea de a munci, ci și personalitatea sa și, în aceste domenii el suferă privațiuni profunde, ceea ce impietează asupra eficienței strategiei de progres adoptate.

■ Corelația dintre militarizare și dezvoltarea economiei este analizată de V. D. Gherasimov în lucrarea **Voprosî vosproizvodstva obșcestvennogo kapitala v usloviah militarizații ekonomiki** (Problemele reproducției capitalului social în condițiile militarizării economiei) Editura Vîsșaia Școla, Moscova 1969, 110 pag. Analizînd reproducția capitalului social în condițiile cînd o parte din produsul social se materializează sub forma unei producții de război, autorul ajunge la următoarele concluzii :

a) Producția militară poate fi împărțită în două grupe : producția de mijloace de război (tancuri, tunuri, rachete etc.) și producția de obiecte de consum pentru personalul militar.

b) Din punct de vedere teoretic, nu se poate găsi o justificare pentru includerea producției militare în sectorul I și II. Autorul consideră că este mult mai corespunzătoare cuprinderea producției militare într-o sferă separată a producției care să nu facă parte nici din sectorul I și nici din sectorul II, dar să fie analizată în legătură organică cu aceste sectoare. Se consideră, de asemenea, că producția militară nu poate constitui un al treilea sector al producției sociale, deoarece nici una din părțile capitalului nu se reconstituie și nu se schimbă pe alte părți din capital. În ce privește producția mijloacelor de producție pentru producția militară, arată autorul, ele trebuie să facă parte din primul sector.

■ În studiul **The Optimum Lifetime Distribution of Consumption Expenditures** (Repartizarea optimă în decursul vieții a cheltuielilor de consum) de Lester C. Thurow, publicat în THE AMERICAN ECONOMIC REVIEW, vol. LIX, nr. 3/1969, este tratată pe bază statistică o tehnică empirică pentru estimarea repartizării optime în decursul vieții a cheltuielilor individuale de consum. Indivizii pot să facă cu ușurință o redistribuire a consumului lor în viitor prin economii dar nu pot, tot atît de ușor, să obțină credite pentru un consum prezent ; riscurile mari asociate de cîștigurile așteptate în viitor pot să facă dificile împrumuturile destinate consumului personal. Situația actuală a venitului mai curînd decît fluxul total al venitului din cursul vieții domină cheltuielile de consum prezente ; în consecință, individul este incapabil să-și optimizeze repartiția în timp a cheltuielilor de consum. Însemnătatea restricțiilor ce le întîmpină depinde de numărul indivizilor care doresc să-și redistribuie cheltuielile de consum în comparație cu fluxul actual al veniturilor. Concluzia principală a studiului este că familiile americane doresc o redistribuire în timp a cheltuielilor de consum, în favoarea anilor de tinerețe a vieții de familie.

■ În studiul intitulat **Contribuții la problema comparării sistemelor economice pe exemplul criticii teoriei societății industriale** publicat în revista cehoslovacă POLITICKÁ EKONOMIE 11/1969 Jaroslav Jakš, după o analiză critică atentă a lucrărilor unor economiști și sociologi occidentali, susține părerea, potrivit căreia „cu toate dificultățile și riscurile posibile, are o mare importanță cognitivă distingerea fenomenelor, tendințelor și legilor referitoare la forțele de producție și la relațiile de producție care sînt specifice pentru țările capitaliste dezvoltate și reflectă o etapă tranzitorie a evoluției lor, de acele schimbări care — deși se desfășoară sub masca relațiilor capitaliste și în cadrul instituțional al capitalismului, reprezintă prin esența lor de perspectivă germenii negării capitalismului, apărînd astfel ca fiind autonome. În afară de tendințele cu caracter negativ care semnalizează transformarea sistemului, se pot constata în cadrul dezvoltării forțelor și relațiilor de producție capitaliste procese purtătoare ale unor relații de balanță neutre din punct de vedere social, pur funcționale. Acestea se formează între momentele procesului producției și sînt lăuntric conjugate cu un anumit stadiu al societății dezvoltate din punct de vedere industrial sau în anumite faze în interiorul unui stadiu".

■ În cartea **Développement de l'entreprise et l'inovation** (Dezvoltarea întreprinderii și inovația), Hommes et Téchniques, Paris, 1969, 150 pag., Bernard Zimmern apreciază că factorul determinant al dezvoltării unei întreprinderi nu este nici concurența nici managementul, nici marketingul, ci ceea ce el denumește **echilibrul dinamic** al întreprinderii. Desigur ele pot îmbunătăți în oarecare măsură situația economică a unei întreprinderi, dar nu pot fi factorii determinanți ai dezvoltării ei. Echilibrul dinamic se bazează pe stimularea inovației tehnice, care trebuie să ducă la realizarea de noi produse cu performanțe superioare. Acestea pot apărea ca rezultat al aplicării licențelor străine sau ca rezultat al cercetării proprii. Autorul pledează pentru aplicarea unei politici de echilibru : licențele străine pot contribui pozitiv la dezvoltarea întreprinderii, dar determinant trebuie să fie aportul cercetării proprii, care trebuie, după părerea sa, să fie efectuată în afara structurii industriale. În ultimă instanță, produsele noi sînt acelea care împing înainte întreprinderea spre progresul economic.

OPINII

CE ESTE, ÎN DEFINITIV, ECONOMIA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE ?

ÎNTREBAREA din titlul acestor însemnări nu este preludiul unui răspuns categoric, ci, mai degrabă, sublinierea unui deziderat al științei economice : definirea obiectului economiei cercetării științifice. Cred că în condițiile actuale, cînd activitatea din domeniul cercetării științifice se planifică (obiectivele acestei activități sînt indicate expres în planul de stat, în planurile departamentale), a devenit un imperativ de mare acuitate determinarea conceptului de ECONOMIE A ȘTIINȚEI.

O CONTRIBUȚIE interesantă aduce în această direcție un filozof, Uroș Tomin în recenta lucrare **Știință, cercetare, producție,** apărută în Editura Academiei Republicii Socialiste România. Lucrarea nu reprezintă o „imixtiune" a unui cercetător din sfera filozofiei în zona mai prozaică a economiei, ci pur și simplu efectul unei necesități izvorite din logica internă a scienticii. În studiul la care ne referim se arată pe deplin temei că economia științei se află în strînsă legătură cu scientica, aceasta din urmă fiind definită drept sinteză a științelor care se ocupă de creația științifică : istoria, filozofia, sociologia, psihologia științei, informatica, scientometria etc. etc. (pag. 12). Autorul, pornind de la realitatea incontestabilă a aplicării sistematice, neintrerupte a descoperirilor științifice în producție, arată că „tocmai acest fapt a determinat «integrarea» cercetării științifice în economia politică", adăugînd următoarele : „Bineînțeles, economia științei este o disciplină foarte tînără, care se află în formare. Această formare este în legătură directă cu procesul general al dezvoltării scienticii, mai ales în legătură cu introducerea metodelor exacte, cantitative de cercetare a științei" (pag. 183).

DACĂ prima parte a ultimei fraze (legătura directă dintre formarea economiei științei și dezvoltarea scienticii) nu poate trezi obiecții de fond, aprecierea din partea a doua (introducerea metodelor exacte, cantitative) nu poate satisface pe deplin, la o examinare mai atentă. Asistăm, în general, la fenomenul matematizării științei — în biologie, ca și în psihologie — or nu aceasta determină, legătura dintre științele menționate și economie. Nu problemele de metodologie au aici rolul esențial, ele se află și vor rămîne doar în ipostaza de instrumente care permit investigarea unor fenomene. De asemenea, introducerea unor ghilimete privind integrarea cercetării științifice în economia politică (așa cum se face în textul citat) nu poate explica nici măcar la figurat un fenomen care de fapt nici nu există. Economia politică ar reprezenta, în cazul acceptării ideii despre integrare, **o sinteză** a tuturor disciplinelor economice. Or, economia politică reprezintă după cum se știe **baza teoretică** a științelor economice de ramură (o demonstrație amplă a locului economiei politice în sistemul disciplinelor economice este făcută în articolul semnat de Șt. Arsene și V. Nicolae în nr. 3/1966 al revistei „Probleme economice" și nu mai revenim asupra acestui aspect).

Sigur, autorul lucrării „Știință, cercetare, producție", nu și-a propus să aprofundeze multiplele aspecte ale definirii conceptului de economie a științei, dar și sumarele considerații citate au darul să incite la o discuție care să răspundă la întrebarea „ce este, în definitiv, economia cercetării științifice ?" Cu alte cuvinte, filozoful a aruncat mănușa economiștilor.

Să ne încumetăm a încerca un răspuns, sau cel puțin a contura elementele unui răspuns. Cîteva premise au un caracter axiomatic ; deci le vom menționa numai :

—În cercetarea științifică — datorită procesului de transformare a științei într-o forță nemijlocită de producție — capătă un teren de manifestare tot mai larg legile economice ;

— Potrivit raportului dintre economia politică și politica economică, tendințele obiective de ordin economic care apar în sfera cercetării științifice se manifestă drept cerințe obiective pentru politica economică ;

— Deoarece cercetarea științifică constituie o ramură distinctă a economiei naționale, este limpede că și asupra acesteia acționează politica economică generală ;

— Cum, datorită necesităților practice de conducere a economiei naționale au apărut științe economice adecvate, tot necesitatea determină formarea unei științe economice consacrate cercetării științifice.

Acestea sînt premisele (a căror formulare este în genere acceptată în cele mai multe studii de scientică apărute în țara noastră), care ne permit să avansăm în formularea obiectului economiei științei. Dar, cu condiția depășirii unor obstacole.

Primul obstacol. Definirea obiectului scienticii. În lucrarea la care ne referim, deși în introducere (pag. 12) se afirmă că scrientica este sinteza unor științe care au drept obiect știința, pe parcurs se consideră că istoria, logica, metodologia științei etc. sînt părți componente ale scienticii. Deci, nu o sinteză, ci un „depozit" al multiplelor științe care au ca teren de investigare știința. Ca știință de sinteză, scientica utilizează, desigur, rezultatele, concluziile celorlalte științe care au ca obiect știința (iertată ne fie această repetare a substantivului „știință"), integrează asemenea rezultate și concluzii, dar într-un mod care îi este propriu, respectiv prin prisma legilor generale ale dezvoltării creației științifice.

O definiție fundamentată a scienticii ne-ar permite să vedem mai bine legătura dintre aceasta și economia științei și să evităm suprapunerea obiectului lor. După opinia celor mai mulți autori, obiectul scienticii l-ar constitui **organizarea, conducerea și planificarea cercetării științifice.** Ni se pare că astfel se **identifică** pînă la confundare **scientica** și **economia cercetării științifice.** Mai mult. Sînt autori care opinează, nu fără temei, că organizarea, conducerea și planificarea cercetării științifice fac obiectul **științei conducerii.** Acesta ar fi un al doilea obstacol. Economia științei este o parte integrantă a științei conducerii ? Sau, altfel spus, ce relații există între economia științei, pe de o parte, și scientica plus știința conducerii, pe de altă parte ?

Cu excepția economiei politice, observăm, la o cercetare mai atentă, că celelalte științe economice au o anume particularitate, implicată și în considerațiile care au fost expuse pînă acum. Aceste științe au ca obiect acțiunea legilor obiective fie în domenii (de exemplu, planificarea), fie în ramuri distincte de activitate economică (de exemplu, industria, agricultura, comerțul, știința etc.). Ele se constituie într-un sistem de cunoștințe care „traduc" nemijlocit concluziile teoretice din domeniile și ramurile respective în instrumente ale practicii sociale, în instrumente directe de conducere a economiei. Noțiunile **nemijlocit, direct** urmăresc să nuanțeze un aspect care interesează în mare măsură, deoarece avem de-a face realmente cu **știința conducerii economiei.**

Prin urmare, se poate contura ipoteza că economia științei constituie o știință de conducere a unei ramuri economice, ocupînd un loc specific între punctele de contact, de interferență dintre economia politică (baza teoretică a tuturor științelor economice), scientică (sinteza științelor despre știință) și știința conducerii (știință de „frontieră" care are ca obiect dirijarea conștientă a proceselor sociale, îndeosebi a economiei). Care este acest loc specific ? Economia politică îi „furnizează" cunoștințele privind mecanismul de acțiune a legilor economice, scientica îi pune la dispoziție concluzii privind legile dezvoltării creației științifice, știința conducerii îi oferă principiile generale de raționalizare, de dirijare a activității umane conștiente. Relațiile nu sînt, firește, univoce. Economia științei pune la dispoziție economiei politice, scienticii, științei conducerii „material" pentru propriul lor progres, surse de generalizări teoretice.

PUTEM, deci, să adunăm în cîteva considerații sintetice unele dintre ideile emise pînă acum. Economia științei — ca știință — are ca obiect acțiunea legilor economice în sfera de care ne ocupăm, respectiv cercetarea științifică. Folosind categoriile proprii economiei, această știință reprezintă, totodată, un instrument de conducere într-un domeniu esențial al progresului social. Economia științei asigură legătura dintre cercetarea științifică și ansamblul economiei naționale, ca și legătura dintre mecanismul economic al cercetării și cerințele interne de dezvoltare a științei.

În realitate avem de-a face cu un proces complex, cu articulații multiple, care funcționează simultan și unitar. Ar fi însă eronat să considerăm analiza distinctă a unor laturi ale acestui mecanism doar o necesitate de ordin metodologic. Sigur, aprofundarea conținutului unei părți a întregului ajută și la mai buna înțelegere a ansamblului. Dar, în cazul constituirii **economiei științei** este vorba de adîncirea analizei unui fenomen obiectiv : întrepătrunderea științei cu producția, transformarea științei în principal factor al progresului economic. Criteriile eficienței economice dimensionează într-o măsură crescîndă efortul de creație științifică.

Acesta este unghiul de analiză pe care-l propunem în strădaniile colective de definire a obiectului ECONOMIEI ȘTIINȚEI sau, într-o formulare desfășurată, obiectul ECONOMIEI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE.

Teodor BRATEȘ

ECONOMIE MONDIALĂ

CRONICA SĂPTĂMÎNII

R. F. a Germaniei

FRÎNAREA CONJUNCTURII ?

GRUPUL parlamentar social-democrat și „cabinetul economic" al guvernului vest-german nu l-au urmat pe ministrul economiei, profesorul Karl Schiller pe drumul propus de acesta pentru frînarea creșterii prețurilor prin măsuri fiscale. Această poziție, adoptată la 27 februarie după o suită întreagă de reuniuni special consacrate problemei, urmează să fie examinată de guvernul cancelarului Brandt, căruia îi aparține decizia finală. Indiciile existente sînt interpretate în sensul că nici această decizie nu va da satisfacție ministrului economiei.

În conjunctura economică din R.F.G. manifestările de „supraîncălzire" datează de cîtăva vreme, și unele din ele tind să fie privite ca sechele ale revalorizării mărcii din toamna anului trecut. Printre acestea se numără urcările de prețuri, al căror ritm a fost mai rapid decît în lunile corespunzătoare din anii precedenți, fără a fi socotit totuși alarmant pînă acum. Publicarea statisticilor respective pe luna ianuarie a avut darul să schimbe întrucîtva optica unor oficialități. În prima lună a acestui an indicele costului vieții a fost cu 3,5% superior nivelului din ianuarie 1969, iar indicele prețurilor industriale cu ridicata a sporit cu 5,8%. S-a remarcat îndeosebi că, în cadrul prețurilor cu ridicata, cele ale bunurilor de investiții au înregistrat o creștere de aproape 10%.

După publicarea acestor cifre, profesorul Schiller s-a folosit de ocazia oferită de deschiderea Tîrgului internațional de primăvară de la Frankfurt, pentru a declara în alocuțiunea rostită acolo: „Consider că a sosit momentul pentru noi acțiuni ale statului". Se pare că de fapt această convingere este de dată mai veche întrucît în forurile guvernamentale s-au mai discutat în ultimele săptămîni proiecte de măsuri, elaborate în cadrul ministerului economiei, al căror sens era același: introducerea unor factori de stabilizare în tabloul de ansamblu al conjuncturii. Proiectele succesive nu au obținut însă sancțiunea guvernului, fără ca faptul acesta să poată fi interpretat ca semnul unor orientări mai profund divergente în problemele politicii economice.

Cea mai recentă formulă de stabilizare propusă de profesorul Schiller colegilor săi prevedea mai ales o majorare temporară cu 10% a plăților anticipate de impozite pe venit, care ar fi urmat să absoarbă o putere de cumpărare de circa 2,4 miliarde mărci; sumele astfel „înghețate" trebuiau să fie restituite contribuabililor spre sfîrșitul anului — presupunînd bineînțeles că ar fi fost atins obiectivul de a frîna creșterea prețurilor. Propunerea a fost întîmpinată cu obiecții mai mult sau mai puțin explicite în cercuri foarte variate. În sînul guvernului, ambii parteneri ai coaliției îi sînt potrivnici — partea social-democrată din cauza efectului nefavorabil (și unilateral nefavorabil) al măsurii proiectate asupra puterii de cumpărare a salariaților, partea liber-democrată din cauza handicapării economice a păturilor de întreprinzători mijlocii care o sprijină. Patronatul, după oarecare oscilații, a respins ideea, apreciind că abia la toamnă ar fi cazul să se reexamineze dacă sînt necesare majorări de impozite, care în actuala conjunctură s-ar putea dovedi premature. Opinii în același sens exprimă o seamă de analiști de la institutele de conjunctură și de cercetări economice din R.F.G. Ziarul **Industriekurier** (24 februarie) a întreprins o anchetă în cîteva din aceste institute, rezultatul fiind următoarea imagine: Terapia propusă de ministrul economiei ar fi o terapie de șoc, cu efecte imprevizibile, urmarea ar putea fi chiar transformarea abruptă a „supraîncălzirii" în recesiune; măsurile fiscale preconizate ar fi, în orice caz, neadaptate scopului de a încetini imediat creșterea prețurilor, deoarece efectul lor apare cu o întîrziere de cîteva luni, iar în momentul respectiv situația poate să fie alta; aceasta pentru că încă de pe acum unii indicatori „de adîncime" ar prevesti o încetinire a activității economice pentru a doua jumătate a anului.

Un argument hotărîtor ține de domeniul politic, în speță de faptul că în cursul acestui an urmează să aibă loc alegeri în cinci din landurile Republicii federale. Este ușor de înțeles că guvernul nu dorește să se înfățișeze în confruntările electorale ca autorul unor măsuri al căror țel declarat și efect probabil ar fi slăbirea conjuncturii. „O stagnare sau o recesiune, scrie **Der Volkswirt** (27 februarie), ar însemna cu siguranță sfîrșitul P.S.D. ca partid de guvernămînt. În comparație cu aceasta, actualele creșteri de prețuri constituie pentru Brandt — oricît de neplăcute i-ar fi — răul mai mic".

În măsura în care intervin considerentele preelectorale, se remarcă faptul că nici opoziția creștin-democrată nu poate oferi rețete mai atractive sau mai promițătoare de succes. Aceasta lasă guvernului o libertate de acțiune destul de mare în sfera politicii economice. El pare să prefere totuși frînării conjuncturii o frînare a terapiilor conjuncturale propuse de ministrul economiei. Cît despre profesorul Schiller, i se atribuie hotărîrea de a-și continua eforturile pentru intdoducerea unor măsuri de stabilizare, la nevoie recurgînd și la sprijinul Băncii federale, respectiv la pîrghiile monetare. La 5 martie rata scontului a fost urcată de la 6% la 7,5%, ceea ce se poate înțelege tocmai în sensul unui apel la mijloacele monetare în vederea frînării conjuncturii.

I. PĂDUREANU

Italia

PRIORITĂȚI ALE UNUI GUVERN CARE ÎNCĂ NU S-A FORMAT

PARALEL cu criza de guvern — declanșată de demisia guvernului „monocolor" democrat-creștin și întreținută de eșecul demersurilor de constituire a unui guvern cvadipartit de centru-stînga — care durează de cinci săptămîni, fuga capitalurilor, caracteristică întregului an economic italian 1969, continuă și ea, punctată de o serie de fapte care au adus pentru o vreme lira italiană pe primul plan al actualității vest-europene.

Afluxul de capital venit din Italia a fost atît de susținut încît încă la 19 februarie lira italiană a încetat să mai fie cotată la bursa din Viena. În ultima decadă a lunii trecute s-a înregistrat o scădere continuă a cursului lirei, „spargerea" plafonului de 629,69 lire pentru un dolar (paritatea oficială 625 lire = 1 dolar) necesitînd intervenția Băncii centrale. În ciuda acestei intervenții, caracterizată de A.F.P. ca „masivă", cursul ei atinge la 24 februarie la bursa din Milano nivelul fără precedent de 632 lire pentru un dolar, piața devizelor rămînînd animată și în zilele care au urmat.

Fuga capitalurilor din Italia nu este, după cum se știe, un fenomen nou. În ultimii doi ani ea s-a intensificat însă treptat. Numai că s-a modificat pe parcurs contextul general în care ea se înscrie și, așa cum se prezintă perspectivele economiei italiene în 1970, s-ar putea îndrepta spre o înrăutățire.

Încheiată cu un excedent confortabil în 1968, balanța de plăți a Italiei a devenit încă în primul semestru al anului trecut deficitară, soldul pasiv ridicîndu-se pe întreg anul 1969 la aproape 1,4 miliarde de dolari, în ciuda unui excedent de 2,4 miliarde dolari al plăților curente datorat „invizibilelor". Încetinirea activității productive în ultima parte a anului 1969 — urmare a conflictelor sociale — a determinat o sporire a cererii de import (cu 22% în 1969, față de 7,3% în 1968), paralel cu o încetinire spre final a ritmului livrărilor la export, care a rămas totuși ridicat pe ansamblu — 16,5% — în ciuda unei creșteri a prețurilor.

Deficitul balanței de plăți apărut anul trecut se datorează așadar exclusiv migrației capitalurilor. Numai în primele 9 luni ale anului trecut deficitul balanței mișcărilor de capital era cu 187% mai mare decît în perioada corespunzătoare din 1968. Cauzele acestui fenomen sînt multiple; ele nu țin numai de conflictele sociale din ultimele luni și de instabilitatea guvernamentală. O cauză de durată o constituie caracterul mai sever al sistemului fiscal italian în comparație cu cel din alte țări europene față de veniturile acționarilor. Cea mai importantă explicație este însă de ordin conjunctural: disparitățile între nivelurile ratei dobînzii în Italia și în străinătate.

Faptul că pentru acest an se așteaptă o încetinire a comerțului mondial și că în același timp pe plan intern în Italia se prevede o presiune sporită a cererii și, în consecință un ritm mai înalt al importului față de export conduce la ipoteza plauzibilă a deteriorării balanței plăților curente. Un factor în sprijinul exporturilor italiene rămîne încă, pentru o vreme, revalorizarea mărcii vest-germane, dat fiind că R.F.G. este nu numai principalul partener comercial al Italiei dar și un concurent redutabil al ei pe piața mondială. Dar pe ansamblu, reducerea excedentului din operațiuni curente, coroborată cu un nou deficit al balanței capitalurilor, ar putea pune în pericol rezervele de aur și devize, care la sfîrșitul anului trecut asigurau încă importul pe mai mult de 4—5 luni.

Din aceste motive, stăvilirea fugii capitalurilor se recomandă singură printre prioritățile politicii economice a noului guvern asupra formării căruia la ora cînd închidem ediția încă nu se căzuse de acord.

D. DRAGOMIRESCU

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

SIMPOZION INTERNAȚIONAL DESPRE

PERFECȚIONAREA APROVIZIONĂRII TEHNICO-MATERIALE

ÎN TOAMNA anului trecut a avut loc la Tbilisi (U.R.S.S.) cel de-al VI-lea simpozion internațional pentru aprovizionarea tehnico-materială. La lucrări au luat parte 300 specialiști pe tărîmul teoriei și practicii aprovizionării din R.P. Bulgaria, R.P. Ungară, R.D. Germană, R.P. Mongolă, R.P. Polonă, R.S. România, U.R.S.S. și R.S. Cehoslovacă.

Spre deosebire de simpozioanele anterioare, care au avut mai mult sau mai puțin un caracter teoretic, referindu-se la unele aspecte parțiale ale aprovizionării, cel de-al VI-lea simpozion internațional s-a implantat adînc în actualitatea problemelor privind perfecționarea relațiilor economice dintre întreprinderi, în contextul măsurilor ce s-au luat sau sînt în curs în diferite țări cu privire la creșterea continuă a eficienței în toate domeniile de activitate, la îmbunătățirea — pe linia creării unui cadru mai simplu și mai operativ — a metodologiei și organizării aprovizionării tehnico-materiale.

● Repartizarea planificată a mijloacelor de producție o necesitate obiectivă

DEZBATERILE ce au avut loc au subliniat faptul că o condiție importantă a dezvoltării planice, proporționale a economiei socialiste o constituie echilibrarea științific fundamentată a producției și consumului, un rol hotărîtor revenind stabilirii judicioase a necesarului de resurse materiale, potrivit căreia trebuie realizată producția și repartizarea planificată a mijloacelor de producție.

Avînd în vedere faptul că baza științifică a determinării necesarului social pentru principalele mijloace de producție o **formează sistemul de norme și normative de consum, s-a evidențiat necesitatea dezvoltării și perfecționării acestuia, precum și a metodelor de determinare a structurii optime a producției, de cercetare a consumului de mijloace de producție și a tendințelor de schimbare a acestuia în perspectivă, perfecționarea metodelor de planificare a proporțiilor în economia națională și, în primul rînd, a metodei balanțelor, inclusiv elaborarea balanței legăturilor dintre ramuri.**

Totodată, s-a reliefat faptul că stabilirea „de sus", de la centru, a unor sarcini detaliate cu privire la desfășurarea procesului de aprovizionare tehnico-materială, complică stabilirea relațiilor de aprovizionare -livrare dintre furnizori și consumatori, întîrzie circulația materiilor prime și materialelor și îngreunează adaptarea pe parcurs a aprovizionării în funcție de nevoile reale ce apar, ca urmare a precizării sau modificării structurii producției, a îmbunătățirii normelor de consum, folosirii unor materiale cu eficiență economică sporită etc. Inițiativa întreprinderilor la stabilirea relațiilor economice dintre ele se reduce astfel la transcrierea mecanică, în contractele economice, a unor prevederi obligatorii determinate de organele ierarhic superioare și nu cuprinde în sfera ei alegerea soluțiilor care se dovedesc a fi cele mai potrivite pentru desfășurarea cu rezultate din ce în ce mai bune a activității lor.

De aici concluzia unor schimbări metodologice, a unor măsuri de perfecționare, care să creeze condițiile pentru eliminarea centralismului excesiv în repartizarea materiilor prime și materialelor, lărgirea sferei de atribuții și competențe a întreprinderilor în calitate de furnizori și beneficiari — și dezvoltarea inițiativei lor, astfel încît aportul lor la acoperirea necesarului sau la desfacerea producției să fie cît mai mare.

În organizarea acestui sector exista, desigur, deosebiri de la o țară socialistă la alta, determinate de o serie de factori. Dar, așa cum a rezultat la simpozion, s-au concretizat două direcții principale, experimentate practic într-o serie de țări socialiste, care aduc schimbări metodologice și organizatorice importante în sistemul de aprovizionare tehnico-materială a economiei naționale.

● Forme variate de organizare

ÎN R. D. Germană și R. P. Ungară, de pildă, s-a trecut în cea mai mare parte de la repartizarea centralizată a materiilor prime și materialelor, la extinderea legăturilor directe dintre furnizori și consumatori, fără intervenția altui organ superior. Sistemul se bazează pe folosirea în mai mare măsură a pîrghiilor economice, a raporturilor dintre cerere și ofertă etc.

Una din pîrghiile folosite din plin este aceea a prețurilor; în R. P. Ungară sînt practicate următoarele feluri de prețuri:

a) **prețuri fixe, stabilite de stat**, pentru livrările de energie electrică, benzină, unele materii prime pentru industria grea; respectarea acestor prețuri este obligatorie pentru parteneri, orice schimbare a lor producîndu-se numai cu aprobarea conducerii de stat;

b) **prețuri plafonate** (de exemplu pentru metale feroase și neferoase, fire textile, unele produse din lemn și hîrtie etc.). Plafonul stabilit pentru aceste prețuri nu poate fi depășit decît cu aprobarea superioară, dar abaterile în jos, sub plafon, sînt permise fără nici o limitare;

c) **prețuri libere** (de exemplu pentru piei, unele produse chimice și textile, produse de silicat etc.), care se stabilesc de părți la încheierea contractelor economice de livrare. La produsele încadrate în categoria prețurilor libere există anumite directive care stau la baza calculației prețului, dar respectarea lor nu este obligatorie.

Sînt însă situații care fac necesară aplicarea de către stat, în anumite perioade, a unor măsuri cu caracter administrativ; astfel, restrîngerea consumului unor materiale din import ce solicită un volum

Proiectul „Uniunii economice și monetare europene"

ÎN CĂUTAREA UNUI MICROCLIMAT

IEȘIND din perioada de tranziție, care în mod formal se încheia la 31 decembrie 1969, țările tratatului de la Roma s-au aflat în fața unui calendar întîrziat care le cerea să asigure în viitor un ritm mai viu în dezvoltarea cooperării lor. Acesta și fusese scopul conferinței «la nivel înalt» reunită în pripă puțin înainte de sfîrșitul anului trecut, la Haga. Se căuta pentru debutul «perioadei definitive» un suflu nou. Șefii de state și primii miniștri au examinat atunci posibilitatea unui plan pe etape pentru constituirea unei uniuni economice și monetare. Și iată că recent, la 24 februarie, în încheierea reuniunii de la Paris a miniștrilor de economie și finanțe, unii dintre ei au socotit că au suficiente motive să-și exprime convingerea că «uniunea economică și monetară» și-a și luat startul.

Că economia și monetele celor șase țări acționează sub semnul unei interpenetrații sporite mereu e un fapt al realității de toate zilele. Dar că procesul acesta generează, pe planul deciziilor la nivel comunitar, tot mai numeroase coliziuni, este de asemenea un fapt real și cotidian. Aria integrării rămîne circumscrisă între limite extrem de înguste. De altfel, nici chiar Tratatul — vezi articolele 6, 104, 105, 145 — nu are stipulări care să prevadă integrarea țărilor semnatare, ci numai coordonarea politicilor lor economice și monetare.

Ce i-a îndreptățit în acest caz pe unii dintre fruntașii C.E.E. să strige cu atita încredințare: Victorie! Poate numai faptul că reprezentantul R.F.G. — dintre toți el își exprimase fără reticențe în trecut rezerva cu privire la uniunea monetară — se prezentase de data asta cu un plan în care adeziunea părea explicită. Ceea ce nu i-a împiedicat însă pe observatorii avizați să-și dea seama curînd că R.F.G. condiționează moneta comună de realizarea prealabilă a unor obiective economice, ce sînt în fapt, încă pentru multă vreme, intangibile. Înainte de a proceda la înființarea uniunii monetare va trebui mai întîi să înfăptuim unificarea economică — iată orientarea care se desprinde fără greutate din planul lui Karl Schiller, ministrul economiei și finanțelor al R.F.G. Această optică pare de altfel să fie împărtășită și de alți membri ai Pieței Comune, cum sînt de pildă olandezii.

URMÎND a fi desăvîrșită în 1980, uniunea economică și monetară va trebui să parcurgă în concepția autorilor ei mai multe etape. După unii trei sau patru, după alții șapte. Dacă Comisia executivă de la Bruxelles ar dori să vadă startul uniunii monetare chiar de la prima etapă, R.F.G.-ul propune ca aceasta să se petreacă abia în cea de a treia etapă din cele patru ale planului său. Piatra de încercare o constituie modul în care fiecare dintre țările C.E.E. concepe rezolvarea problemelor puse de fluctuația parităților monetare. Ansamblul monetar propus a fi creat ar urma să se caracterizeze prin raporturi fixe de paritate. În principiu, toată lumea e de acord că începutul unificării monetare trebuie făcut prin îngustarea limitelor între care are loc în prezent flotarea cursurilor de schimb intercomunitare. Pentru o mai mare fixitate a parităților încă de la început se pronunță Comisia executivă a Pieței Comune și Belgia. Luxemburgul recomandă să se procedeze la această măsură în etapa a doua. Poziția francezilor e mai rezervată. Divergența de păreri i-a împărțit pe miniștrii țărilor comunitare în două curente: al „monetariștilor" și al „economiștilor". În timp ce vest-germanii pun accentul pe definirea și armonizarea prealabilă a obiectivelor economice, monetariștii insistă asupra unui paralelism între acțiunea economică și cea monetară. Nu putem aștepta, spun ei, timpul ne presează. Raymond Barre, vicepreședinte al Comisiei de la Bruxelles, este de părere că „fiecare an care trece micșorează șansele oferite Europei".

ESTE OARE posibilă o politică consecventă care să asigure în țările Pieței Comune egalitatea evoluției în materie de prețuri, salarii, investiții, cheltuieli publice? Observatorii economici se întreabă dacă „planul Schiller" are vreun substrat realist sau dacă nu cumva însuși calendarul pe care-l stabilește, și constringerile ce rezultă din ierarhizarea etapelor, dovedesc scepticismul autorilor față de posibilitatea realizării lui? Este adevărat că în căutarea șanselor de armonizare, consiliul ministerial acceptase la Bruxelles, în ianuarie, principiul unor consultări cu privire la politica economică pe termen scurt a fiecăreia dintre cele șase țări. Se căuta chiar o definiție care folosind indicatorii principali: produsul brut intern, prețurile, rata maximală de șomaj și soldul balanței externe, să exprime în cifre orientările comune pentru perioada 1971—1975. Rămăsese în sarcina Comisiei de la Bruxelles să întocmească pînă în toamnă un proiect de program care să cuantifice obiectivele comune de creștere și să nominalizeze principalele acțiuni structurale ce ar trebui întreprinse la eșalonul comunitar sau la cel național. Problema însă a rămas aceeași: dacă politicile economice urmate de parteneri sînt sau nu compatibile între ele și dacă pot fi în vreun fel conciliate? După cum știm, nu mai departe decît la sfîrșitul anului trecut, opoziția totală ce s-a manifestat în politica economică urmată de fiecare dintre cele două țări a dus la devalorizarea francului francez și la revalorizarea mărcii vest-germane. Masivele exoduri de capital din acea perioadă de febră, reflectau limpede discordanța în orientări și situații.

TOCMAI teama că evaziunile de capital ar putea reîncepe în viitorul apropiat imboldește activismul de azi al „monetariștilor" și urgentează problema fluctuației parităților. Actuala dezertare a capitalurilor italiene peste graniță este și ea desigur semnificativă. Acordul celor șase țări de la sfîrșitul lunii ianuarie tinde tocmai să pareze primejdiile unor noi degringolade financiare. Deosebit de aranjamentele intervenite mai de mult în cadrul clubului „celor zece", țările C.E.E. — cele ale căror balanțe de plăți s-ar afla primejduite — vor putea acum dispune de un ajutor suplimentar în cadrul comunitar, în valoare de două miliarde de dolari. Măsură care, oricită bunăvoință de cooperare ar încerca ea să demonstreze, nu va putea totuși acționa decît asupra efectelor, nu și asupra cauzelor. În ultimele săptămîni, conducătorii Bundesbankului au putut constata, nu fără surprindere desigur, că exodul capitalurilor din R.F.G. ia amploare. Un prilej pentru toată lumea de altfel de a constata că politica în materie de dobînzi urmată de diferitele țări occidentale, vorbește mai mult decît orice altceva despre precaritatea solidarității și cooperării. Pentru motive de orientare internă, pînă la sfîrșitul săptămînii trecute, cînd au urcat-o dintr-odată, drastic, de la 6% la 7,5%, R.F.G. nu considerase posibil să majoreze rata dobînzii. Ea recomanda cu insistență partenerilor ei occidentali să o reducă pe a lor. În această perioadă, Franța a urcat rata dobînzii la nivelul de 8%: cel mai ridicat azi în marile țări occidentale. Încă de la începutul lunii noiembrie, în Franța, intrau săptămînal devize în valoare de 100 milioane de dolari. De la 900 milioane de dolari cît reprezentau în octombrie 1969, rezervele nete de schimb ale Franței, ele s-au ridicat în prezent la aproximativ 2,4 miliarde. Banca Angliei a înregistrat și ea intrări de capitaluri în valoare de 500 milioane de dolari. În Anglia, de asemenea, rata dobînzii era de 8% pînă la sfîrșitul săptămînii trecute cînd a fost redusă la 7,5%. Amîndouă țările au profitat din plin de inversarea tendinței în mișcarea capitalurilor pentru a rambursa creditorilor o însemnată parte a datoriilor lor pe termen scurt. Egalizarea ratelor la care a procedat acum R.F.G. dezamăgește profund Anglia.

Lumina pe care o proiectează faptele citate asupra perspectivelor de cooperare monetară, nu lasă deci multe iluzii celor care propovăduiesc cu ardoare uniunea monetară. În pofida oricăror acorduri, sau a oricăror pioase dorințe, exprimate într-o conferință sau alta, fiecare dintre țările «micii Europe» își are ochii ațintiți asupra intereselor sale cele mai imediate. Cadrilul rezervelor de schimb are un elan inepuizabil. Dar avantajul unora, după cum constată comentatorul economic al unui ziar francez, este nenorocirea altora.

ORICÎT ar dori-o, țările Pieței Comune nu se pot sustrage influenței pe care o exercită în climatul economic și monetar al Europei occidentale piața financiară a eurodolarilor. Nu e ușor ca ele să-și reducă rata dobînzii pe piețele proprii, cînd capitalurile ce se plasează pe piața eurodolarilor sînt răsplătite cu o dobîndă de aproape 10%? Speranța lor e că băncile americane și-ar putea slăbi o dată interesul lor acut pentru eurodolari — întreținut atît de restricțiile de credit în S.U.A. cît și de existența în Europa occidentală a faimoaselor „balanțe-dolari" denunțate cu atita stăruință de academicianul francez Jacques Rueff. Este adevărat că în urmă cu o lună, băncile americane au fost autorizate de autoritățile federale să ridice dobînda — pînă atunci plafonată — pe care ele o plăteau clienților cu depuneri pe termen limitat, și că astfel apelul lor la piața externă a eurodolarilor ar putea căpăta tendința de a se reduce. Dar cu aceasta, dependența de politica economică a S.U.A. de care

Dinu HERVIAN

→

valutar important, reglementarea distribuirii unor materiale la care resursele prevăzute în balanțe nu permit o extindere a sfereri de consum, asigurarea exportului cu unele produse hotărîtoare etc. Aceste măsuri sînt specifice fiecărei etape, în funcție de condițiile ce apar în economie și de cerințele satisfacerii consumului rațional al mijloacelor de producție și au un caracter tranzitoriu, tinzînd către reducerea lor treptată. În R.P. Ungară, măsurile restrictive cu caracter administrativ aplicate de stat au luat forma contingentărilor. De asemenea, pentru unele produse, statul stabilește circulația închisă a acestora, în cadrul unor relații economice dintre parteneri, delimitate de la centru.

Balanțele materiale rămîn însă, în continuare, instrumentul principal în evaluarea și corelarea resurselor și necesarului economiei naționale, în stabilirea priorităților și a direcțiilor către care trebuie orientat consumul materialelor importante, în luarea unor măsuri care să conducă la folosirea economicoasă a resurselor materiale. Trecerea treptată de la întocmirea unor balanțe pe sortimente sau produse la balanțe pentru grupe mai largi, mai cuprinzătoare de produse similare, dă posibilitatea unei analize mai concentrate, mai adîncite, pe o sferă mai largă de probleme economice.

O cerință actuală în perfecționarea planificării aprovizionării tehnico-materiale este **elaborarea balanțelor materiale într-o viziune modernă, pe o bază calitativ superioară, prin folosirea metodelor statistico-matematice și a mașinilor electronice de calcul.** În această direcție, s-a acumulat o oarecare experiență în țările socialiste, în care s-au organizat centre de calcul ale organelor centrale de planificare și s-a trecut la elaborarea unor lucrări de perspectivă sau la fundamentarea în detaliu a unor indicatori de plan. Astfel, în perioada 1964—1967 a fost posibil ca, în U.R.S.S., să se efectueze calculul necesarului de materiale metalurgice, pe sortimente, folosindu-se ca bază de calcul normele de consum uzinale. Aceasta a permis efectuarea unor lucrări de mare precizie, precum și accelerarea și ușurarea procesului de calcul a necesarului de resurse materiale pe economie.

În alte țări socialiste (spre exemplu în U.R.S.S. și R. P. Bulgaria ș.a.) **tendințele spre descentralizare sînt orientate, în primul rînd, spre perfecționarea organizării sistemului de aprovizionare tehnico-materială.**

Deși sistemele de organizare sînt diferite, în funcție de condițiile create în fiecare țară și de scopul urmărit, se desprind următoarele sisteme organizatorice generale în dezvoltarea rețelei de aprovizionare tehnico-materială:

a) **organe unice pe teritoriu** (regiune, județ, etc.), **care se ocupă cu întreaga aprovizionare a beneficiarilor din zonă, cu toate sortimentele și tipodimensiunile necesare acestora (organe universale).** În cadrul acestui sistem se desprind două orientări delimitate de volumul aprovizionărilor ce intră în sfera de preocupare a organului respectiv și anume:

— în unele țări, aceste organe teritoriale au sarcina realizării tuturor cantităților de materiale (indiferent de volumul lor) pentru beneficiarii pe care îi deservesc; în acest caz, proporția utilizării sistemului de livrări prin tranzit sau depozit se determină de organul teritorial de aprovizionare cu furnizorii și beneficiarii, pe criterii de economicitate; spre exemplu, s-a demonstrat din experiența unor țări că, datorită stabilirii unor corelații juste între formele de aprovizionare cu laminate prin tranzit și depozit, creșterea stocurilor la organele de aprovizionare cu 10%, a dus la reducerea stocurilor la consumatori cu 21,3% și stocului de laminate pe economie cu 7,4%.

— în altele, numai realizarea cantităților mici — de regulă nevagonabile — a materialelor necesare pentru beneficiarii din zonă.

Sistemul de organizare a aprovizionării pe principiul teritorial și universal, presupune în toate cazurile existența unui organ coordonator, pentru conducerea și îndrumarea activității organelor teritoriale (întreprinderi, baze, trusturi etc.).

b) organe de desfacere pe principiul de ramură, răspîndite teritorial, pentru a fi cît mai aproape de consumatori. Acest sistem nu cunoaște o aplicare prea largă, deoarece nu dă posibilitatea unei amplasări optime a rețelei pe teritoriu, din care cauză nu exclude necesitatea unor organe de aprovizionare cu care funcționează în paralel.

Se desprind și în acest sistem două orientări diferite: organizarea unei rețele, subordonate ministerului de ramură, care este în prima etapă unicul cumpărător al întregii producții și importului pe care o dirijează apoi către consumatorii din economie, fără să facă și oficiul de depozitare; organizarea unei rețele, subordonată ministerului de ramură sau unui organ central de aprovizionare, care dispune de depozite teritoriale pentru efectuarea livrărilor către beneficiari.

c) sistemul de organizare mixtă a aprovizionării tehnico-materiale, în care se regăsesc forme organizatorice diferite și care, în general, se deosebesc de la ramură la ramură, prin aplicarea uneia sau alteia din formele organizatorice menționate mai înainte.

Această formă de organizare este totodată specifică perioadei de trecere de la un sistem organizatoric la altul, cînd diferitele forme coexistă, pentru a nu se produce o ruptură în sistemul normal de aprovizionare și în relațiile economice stabilite.

Analiza formelor organizatorice ale sistemului de aprovizionare tehnico-materială a suscitat un viu interes în cadrul simpozionului. Experiența acumulată de fiecare țară și eficiența pe care unul sau altul din sistemele de organizare o aduc, a creat posibilitatea unui schimb de opinii cu privire la criteriile de optimizare în funcție de condițiile concrete și de direcțiile de perfecționare a conducerii și planificării economiei în fiecare țară. Pe această bază se poate elabora o tehnologie organizațională în aprovizionarea tehnico-materială, care să conțină principiile de bază pentru orientarea și dezvoltarea rețelei de aprovizionare și desfacere.

Legături economice de lungă durată și optimizarea stocurilor

CIRCULAȚIA mijloacelor de producție în economia socialistă între producători și consumatori, bazele teoretice și practice pe care se sprijină realizarea produselor cu destinație productivă, este o problemă pe cît de actuală pe atît de importantă. Realizarea unui consens unanim al specialiștilor participanți la simpozion a dovedit preocuparea susținută pentru găsirea celor mai bune soluții care să creeze un cadru optim pentru creșterea inițiativei întreprinderilor, pentru coordonarea operativă a cererii cu oferta și determinarea structurii producției, în funcție de structura cererii, pentru îmbunătățirea continuă a calității produselor și creșterea eficienței întregii activități economice.

Dezvoltarea comerțului cu ridicata a mijloacelor de producție este legată de realizarea măsurilor cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării economiei și îndreptată spre perfecționarea sistemului repartizării și circulației planificate a produselor, cu destinație tehnico-productivă, pe baza acțiunii legilor economice ale socialismului. În legătură cu aceasta, participanții la simpozion au considerat necesară aprofundarea teoretică a unor probleme economice foarte importante: teoria realizării produsului social total în condițiile actuale de dezvoltare a economiei socialiste; formarea cerințelor sociale în economia socialistă, metoda studierii și prognozării lor; circulația mijloacelor de producție ca mărfuri și legitățile dezvoltării acesteia; dezvoltarea relațiilor marfă-bani în condițiile rolului conducător al planului de stat, a conducerii centralizate a economiei și a lărgirii sferei de cuprindere a sistemului de realizare — pe calea nerepartizării centralizate — a mijloacelor de producție; legitățile dezvoltării cererii și ofertei pentru mijloace de producție în economia socialistă; bazele teoretice și metodele de optimizare a structurii legăturilor economice dintre întreprinderile socialiste.

În legătură cu aceste probleme, există în prezent o preocupare susținută la institutele de cercetare economică și la academiile de studii economice din diferite țări.

Direcțiile principale către care se îndreaptă în prezent dezvoltarea comerțului

D. FUNDĂTURĂ
doctor în economie

→

ÎN CĂUTAREA UNUI MICROCLIMAT

(Urmare din pag. 17)

...rile C.E.E. ar dori poate să se emanpeze, încă nu va înceta. Mulți dintre experții monetari ai Pieței Comune privesc cu pesimism perspectivele ajustării paritare acum, cînd într-un total contratimp S.U.A. și Anglia doresc nu o mai mare fixitate a cursurilor ci o lărgire a marjei convenite în cadrul sistemului F.M.I. Unii dintre fruntașii C.E.E. declară : Va trebui să creăm pe continentul european „un subansamblu coerent și solidar" ; va trebui să asigurăm „un microclimat" care să se distingă de conjunctura generală în materie de schimb și care să ne pună la adăpost de contagiunea exterioară a inflației ; va trebui să afirmăm „o personalitate europeană". Cum s-ar putea însă realiza un alt climat monetar în Europa occidentală, fie el și un „microclimat", cînd moneda europeană deja există, și cînd, așa cum însuși autorul planului Barre o declara nu de mult, această monedă este dolarul. Analizele recent publicate în ziarul „Le Monde" de Jacques Rueff sînt în această privință de o elocvență incontestabilă. Dar în timp ce Rueff denunță cu necrutare „spolierea fără precedent în istorie" pe care o constituie impunerea dolarului ca monedă vest-europeană, ziarele franceze informează că în cursul vizitei pe care tocmai a făcut-o dl. Pompidou d-lui Nixon, cei doi președinți, între puține alte lucruri, s-au pus de acord cu privire la rolul dolarului de etalon monetar internațional, subliniindu-se fără echivoc în încheierea convorbirilor «convergența de poziții».

După cum se știe, autoritățile R.F.G. nu manifestă nici ele o atitudine deosebit de combativă în problema deficitului enorm în balanța de plăți americană, povară pe care S.U.A., cum se exprimă Jacques Rueff, o transferă pe umerii celorlalte țări. Pasivitatea lor s-ar explica, după părerea academicianului francez, prin interesul prioritar ce-l acordă R.F.G. «protecției militare americane» ce i se acordă. Între voința de „solidaritate europeană" a țărilor Pieței Comune așadar și atitudinea pe care o ia fiecare dintre ele în parte, în funcție de interesele sale mai mult sau mai puțin conjuncturale, contrastul este izbitor.

DIN CHIAR comentariile forurilor conducătoare ale Pieței Comune, se constată că nu toată lumea se lasă indusă în eroare de desele și simplele declarații de intenții. Augurii unei uniuni economice și monetare în Europa occidentală nu sînt priviți în fond ca fiind deosebit de favorabili. La Paris n-au ieșit în evidență în primul rînd antinomiile de limbaj și deosebirea de interese care-i opun pe cei șase Statelor Unite, ci mai mult propriile lor dezidențe. În problema utilizării fondurilor comune, țările C.E.E. sînt dezunite încă înainte de constituirea lor. În uniunea monetară desigur vor exista țări creanțiere și țări debitoare ; unele din ele ar dori să știe dinainte care va fi cheia repartiției lor. A propune un fond european de rezervă, declara recent Emminger, vice-președinte al Băncii Federale din R.F.G., înseamnă a te ocupa de altceva și a ignora adevăratele dificultăți. În urmă cu cîțiva ani, amintește el, multe iluzii s-au născut în privința politicii agricole, cînd unii credeau că e suficient să fixezi prețuri comune și astfel va fi împiedicată schimbarea parităților monetare ale celor șase. Și azi, arată Emminger, se leagănă unii în iluzii atunci cînd cred că fixînd „obiective comune pe termen mediu, vom izbuti să ne protejăm de riscurile crizei". Atîta nu-i deajuns pentru a obține o ajustare reală a politicilor noastre economice diferite.

Deosebit de fondul comun de rezerve care este propus a fi constituit prin transferul de devize naționale, există propunerea de a se gira în comun și lichiditățile suplimentare apărute prin înființarea «drepturilor speciale de tragere» la F.M.I. Încercarea de a se articula un microsistem monetar al Comunității cu sistemul monetar interoccidental, nu este însă susceptibilă să dea lucrurilor mai multă limpezime și coeziune. Asupra distribuirii și folosirii fondurilor în «uniunea monetară» ar urma să se decidă cu majoritate calificată de voturi. Unele țări din Piața Comună nu par însă să se simtă astfel la adăpost. După cum se desprinde chiar din «planul Schiller» dar și din scrutările observatorilor experimentați, R.F.G. nu ar vedea cu ochi buni instaurarea prea rapidă a unor instanțe comunitare. Circumstanțelor li se mai adaugă și incertitudinea pe care o creează Anglia, care, o dată admisă în Piața Comună, nu se știe dacă va accepta să renunțe la pîrghii ce-i sînt atît de tradiționale și să-și regleze rata scontului, ca și paritatea lirei — mult consolidată azi — doar cu avizul partenerilor ei din C.E.E.

Multă cale mai e, scrie pe un ton dezabuzat un cronicar din presa pariziană, pînă cînd aceleași bilete de bancă vor putea circula în toate țările Pieței Comune. Nu alta de altfel pare să fie și opinia președintelui Pompidou, care, într-o conferință la Clubul Presei Naționale în S.U.A., a răspuns unui ziarist care-l întreba dacă o «monedă europeană» ar putea oferi un punct de echilibru în raport cu dolarul, astfel : „E posibil... Dar încă nu sîntem în această situație".

SIMPOZION INTERNAȚIONAL

(Urmare din pag. 17)

cu ridicata a mijloacelor de producție pe baza repartizării lor planificate și a folosirii relațiilor marfă-bani sînt, în general, următoarele :

a) **realizarea produselor cu destinație tehnico-productivă prin stabilirea unor legături economice de lungă durată între furnizori și consumatori, pe baza portofoliului de comenzi și a sarcinilor rezultate din planul economiei naționale ;**

b) **lărgirea desfacerii produselor fără repartiții către consumatori, atît în cazul livrărilor prin tranzit, cît și a celor prin depozit ;**

c) **lărgirea comerțului prin comision** (consignație), **în scopul mobilizării resurselor materiale excedentare și neutilizate la întreprinderi și șantiere și antrenarea lor activă în circuitul economic.**

O asemenea orientare în desfășurarea activității de aprovizionare și desfacere ridică un complex de probleme ce necesită o pregătire practică temeinică a organelor care vor trebui să efectueze comerțul cu mijloace de producție. **Capătă o tot mai mare importanță activitatea de prospectare a pieței, a consumatorilor obișnuiți și a celor potențiali, în vederea determinării volumului și structurii cererii, a eșalonării în timp a acesteia, a condițiilor de livrare pe care le pun consumatorii.** În același timp, apare necesară și prospectarea producătorilor pentru cunoașterea gamei sortimentale din producția curentă, a posibilităților de adaptare a producției la cerințele pieței, de asimilare a unor produse noi solicitate de întreprinderile consumatoare, a posibilităților de livrare și ritmul impus de cerere.

Fără îndoială că dezvoltarea comerțului cu ridicata a mijloacelor de producție nu este legată strict de organizarea, în toate cazurile, a unei rețele distincte. Întreprinderile producătoare pot trece direct pe o asemenea activitate, în special pentru livrările către consumatorii mari din economie. În această situație, acțiunea de prospectare a consumatorilor le dă cele mai precise informații cu privire la volumul și structura producției, la condițiile de livrare. **Cu cît acțiunea de prospectare este făcută din timp și temeinic, cu atît ea poate furniza informațiile cele mai bune cu privire la măsurile ce trebuie luate de producători pentru a adapta producția lor la cerințele consumatorilor.** Intră aici un ansamblu de măsuri legate de pregătirea din vreme a fabricației și tehnologiei, de organizare a producției, de precizare în perspectivă a nomenclatorului de produse ce ar trebui să formeze obiectul activității producătorului.

În cele mai multe cazuri însă, activitatea de comercializare a mijloacelor de producție este afectată unei rețele distincte de întreprinderi, care se specializează treptat în acest domeniu, devenind o verigă necesară în procesul circuitului economic al produselor în economie. În acest scop, la simpozion s-a subliniat lărgirea preocupărilor științifice și practice pentru formarea structurii raționale, a legăturilor economice și a organelor care realizează comerțul cu ridicata, în vederea alegerii căilor celor mai eficiente de circulație a mărfurilor și, în primul rînd, a legăturilor economice de lungă durată, prin intermediul organelor de aprovizionare și desfacere. Totodată, se consideră că una din direcțiile cele mai importante de perfecționare a organizării comerțului cu ridicata a mijloacelor de producție este lărgirea și îmbunătățirea activității de intermediar, dezvoltarea și îmbunătățirea calității serviciilor prestate consumatorilor. Din experiența prezentată de specialiști a reieșit că în unele țări s-a trecut — în proporții diferite — la aprovizionarea directă, a consumatorilor, fără să mai fie necesare formele clasice anterioare. Organele de aprovizionare și desfacere, pe baza prospectărilor efectuate și a experienței din trecut, își acumulează stocurile necesare de produse din care fac apoi, la cerere, livrăriile solicitate. Limitele de dezvoltare a acestei forme de aprovizionare sînt date, de la țară la țară, de condițiile economice și organizatorice proprii, precum și de problemele pe care fiecare produs le ridică în asigurarea necesarului consumatorilor. Un cuvînt greu de spus îl are sistemul organizatoric și experiența personalului ce activează în acest domeniu. Pentru aceasta este necesară o pregătire temeinică anterioară și o trecere treptată la sistem, pentru a se evita perturbațiile care ar atrage întreruperi sau neritmicități în desfășurarea activității productive a întreprinderilor.

REPERE

• În primele două luni ale anului curent, numărul automobilelor produse în S.U.A. a fost de 1.151.837, față de 1. 557. 433 în perioada corespunzătoare din 1969. Scăderea producției este considerată simptomatică pentru încetinirea generală a creșterii economiei S.U.A.

• Rezervele de aur și devize ale Angliei au sporit în luna februarie cu 64,8 milioane de dolari, ajungînd la 2,66 miliarde de dolari. Acesta este nivelul cel mai ridicat din octombrie 1968 încoace. Cursul lirei este de asemenea cel mai favorabil din ultimii doi ani.

• Numărul calculatoarelor electronice în funcțiune în R.F.G. ar putea ajunge în 1975 la 11.500, față de 4.500 în prezent. Pentru programarea și întreținerea calculatoarelor este nevoie în fiecare an de 9.000 de noi specialiști. În domeniul prelucrării electronice a datelor lucrează azi în R.F.G. circa 50.000 de experți.

• Companiile de talie mondială din industria produselor de cauciuc „Dunlop" și „Pirelli" își vor coordona în viitor activitățile inclusiv activitatea de cercetare și dezvoltare, fără a fuziona, în încercarea de a face față cu mai mult succes concurenței americane.

• În Franța se discută punerea la punct a unui nou indice al prețurilor, în care ponderea alimentelor să fie de 30% în loc de 45% în prezent, ca reflectare a modificării structurii cheltuielilor de consum.

• Republica Sud-Africană a vîndut în luna februarie F.M.I. aur în valoare de 108 milioane dolari, față de 98 milioane în ianuarie ; vînzările R.S.A. se fac ca urmare a acordului care permite acesteia să vîndă aur F.M.I. cîtă vreme prețul metalului galben pe piața liberă se află la nivelul celui oficial.

• Datoria externă pe termen lung a Finlandei a depășit 4853 milioane de mărci finlandeze la sfîrșitul anului trecut. Amortizarea și dobînzile acestei sume reprezintă 12% din valoarea exporturilor anuale de bunuri și servicii ale țării.

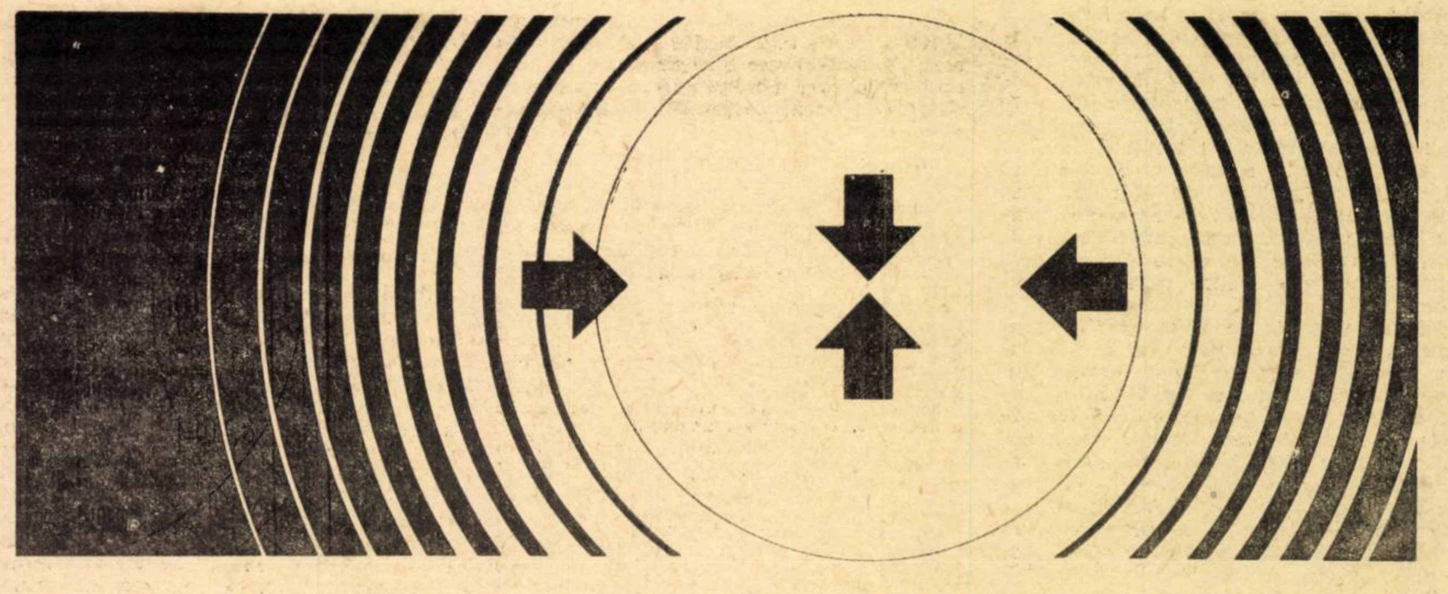

TÎRGUL INTERNAȚIONAL DE LA HANOVRA OFERĂ :

Noutăți tehnice, prilejul unei demonstrări temeinice, posibilități largi de informare și negociere

De reținut :

Numărul mare de cercetări în domeniul tehnic au dublat în ultimii cinci ani cunoștințele omenirii.

La Hanovra există posibilitatea de a avea informații asupra noutăților tehnice într-un interval de timp scurt și în aproape toate domeniile tehnice.

HANOVRA - Republica Federală a Germaniei

TÎRGUL DE MOSTRE '70

sîmbătă 25.4
duminică 3.5

Piața de produse industriale de prestigiu mondial

De aceea direcția tîrgului sugerează organizațiilor economice și de cercetare din România să folosească prilejul trimițînd delegați de specialitate care să viziteze ediția din acest an a tîrgului

PUBLICOM

Cooperarea internațională pentru dezvoltare

REFLECȚII PE MARGINEA UNUI RAPORT AL O.N.U.

DEZVOLTAREA ECONOMICĂ a devenit astăzi preocuparea prioritară a tuturor popoarelor, a tuturor guvernelor responsabile și cu atît mai mult a celor din țările aflate în curs de dezvoltare. Nici o perioadă nu a cunoscut o mai mare frămîntare pentru înscrierea pe orbita progresului și demnității umane, a unei vieți decente, nici o epocă nu a cunoscut atîtea condiții potențiale pentru dezvoltare. Adîncirea decalajului dintre cei dezvoltați și cei ce vor să se dezvolte economicește, reprezentînd aproximativ 2/3 din omenire, este cu toate acestea un fapt, chiar dacă nu are caracterul unei fatalități.

Aniversarea — în acest an — a unui sfert de secol de existență, oferă O.N.U. și instituțiilor sale specializate un bun prilej de a căuta, în limitele competenței lor, răspunsuri la unele întrebări, de a pregăti un program de acțiuni viitoare. Pe această coordonată se află înscrise, deși pe planuri diferite și cu unghiuri de investigație specifice, elaborarea celui de al doilea Deceniu al O.N.U. pentru dezvoltare, ca și studiul amintit privind competența sistemului O.N.U. în problemele dezvoltării, elaborat de șase experți internaționali, sub conducerea lui Sir Robert G. A. Jackson, cunoscut expert australian. Asupra acestui din urmă studiu intenționăm să facem unele reflecții întrucît el va forma în lunile care urmează, obiectul unor ample discuții în cadrul sistemului instituțional al O.N.U. Compus din 2 volume, cele peste 500 pagini ale studiului sînt rodul a 12 luni de anchete, analize, discuții cu reprezentanți autorizați din peste 100 țări și ai celor aproximativ 20 de organizații afiliate sistemului O.N.U. El este destinat să analizeze activitatea, locul și rolul sistemului O.N.U. în domeniul cooperării tehnice internaționale (asistență tehnică) și să facă recomandări cu privire la căile și mijloacele dezvoltării ei viitoare.

Sir Robert Jackson apare ca un adept convins al posibilității, necesității și utilității programelor de cooperare (asistență) tehnică concepute și executate în cadrul P.N.U.D. și, în general, în cadrul sistemului O.N.U. Acest lucru îl expune fără echivoc în mai multe rînduri: „La sfîrșitul studiului — spune el în introducere — am rămas cu multe impresii foarte puternice. Prima este pozitivă. Sînt convins că una dintre cele mai eficiente căi în ajutorarea țărilor aflate în curs de dezvoltare este cooperarea tehnică în realizarea progresului economic și social. Cred că O.N.U., în ciuda limitelor existente, a demonstrat în mod concludent că este instrumentul ideal pentru acest gen de acțiune".

El apare în același timp preocupat de letargia care paralizează multe din guvernele care pot să contribuie fără rezerve la opera cooperării internaționale mai ales în condițiile cînd schimbarea acestei atitudini este mai imperativă ca oricînd. Vorbind despre posibilitatea pe care o au guvernele diferitelor țări de a revitaliza sistemul de dezvoltare economică internațională, R. Jackson relevă: „Guvernele dispun acum de studiul în cauză și de schița programului celui de al doilea Deceniu O.N.U. pentru dezvoltare. Acestea le oferă ocazia, fără precedent, de a-și revizui poziția față de țările în curs de dezvoltare, de a lua măsuri deliberate și susținute pentru a rezolva ceea ce știm cu toții în sufletul nostru că este problema problemelor timpurilor noastre... Și totuși, în mod tragic, prea mulți, printre care prea mulți șefi ai statelor influente, par să creadă că soarta a două treimi ale omenirii ar putea, în toată liniștea, să fie disimulată sub țesătura politicii și lăsată acolo... Și totuși, circumstanțele vor obliga guvernele să acționeze mai devreme sau mai tîrziu. Cu cît vor răspunde mai devreme, cu atît perspectivele pentru o lume mai bună vor fi mai bune. Cu cît vor întîrzia, cu atît riscurile vor fi mai mari".

Această perspectivă îi repugna autorului, mai ales atunci cînd o opune cursei înarmărilor, acest Moloh al vremurilor noastre, care numai în S.U.A., de exemplu, a înghițit — pe calea bugetelor militare și adiționale — aproximativ o mie de miliarde de dolari din 1946 pînă în 1969[2]). Pe bună dreptate în încheierea introducerii la studiu, el scrie fără echivoc: „Secolul al douăzecelea ar putea fi numit, cel puțin după acțiunile de pînă acum, secolul distrugerilor. Niciodată pînă acum n-a distrus omenirea atît de mult din moștenirea sa și nici atît de repede. Mai avem încă timp să întreprindem cea mai constructivă acțiune din istoria omenirii" (cooperarea tehnică și economică internațională — n.n.). Aceste pasaje au meritul de a rezuma ideile de bază care i-au călăuzit pe Sir R. Jackson și pe colegii săi în elaborarea studiului respectiv. Dacă acesta a fost, într-adevăr, firul conducător al investigației, nu poți decît să fii de acord cu luciditatea și realismul unei asemenea poziții de principiu în problemele de prim ordin ale cooperării economice internaționale.

După cum arată în mod explicit autorii înșiși, ceea ce s-a căutat în timpul analizei au fost nu atît realizările sistemului de cooperare tehnică al O.N.U. (de altfel pentru aceasta nu era practic nevoie de un studiu), ci mai ales relevarea deficiențelor sale vizibile sau mai puțin vizibile, de ordin structural, obiectiv sau subiectiv, intern sau extern.

Evident, realizările de pînă acum ale P.N.U.D. nu pot fi în nici un caz ignorate. Programul cooperării tehnice O.N.U. operează în aproximativ 100 de țări, îmbrățișează cele mai variate domenii, antrenează aproximativ 20 000 de experți și funcționari și dispune de resurse de peste 150 milioane dolari. Sistemul cooperării tehnice este poate singura formă de activitate a O.N.U. care poate, în orice moment, întruni un consens al țărilor membre cu privire la stricta sa utilitate. Poate cel mai apreciat merit al acestuia constă în faptul că pentru prima dată în istoria vieții economice s-a imaginat și pus în în practică un sistem de asistență și cooperare internațională multilaterală, între state diverse ca structură social-politică, nivel de dezvoltare economică etc. Valoarea experimentală, de școală și formare de obișnuințe este într-adevăr de apreciat pentru crearea condițiilor instaurării în relațiile economice, materiale, între state, a unor principii fundamentale de justiție și drept, de responsabilitate a respectării unui asemenea tip de relații. Totuși, așa cum spuneam mai sus, obiectivul primordial al studiului l-a constituit analiza deficiențelor și a căilor de lichidare a lor.

Autorii apreciază că pot afirma, după un an de analiză, că sistemul existent, rezultat al unor acumulări cantitative de peste două decenii, a devenit mult prea complex, greoi, ineficient, „scăpat de sub control". De el se ocupă, într-un fel sau altul, nu mai puțin de 30 organisme separate, cu jurisdicție și optică diferită, ceea ce echivalează, practic, cu dispersarea eforturilor și lipsă de control. De aici, remarcă autorii, numeroase consecințe de ordin practic, dintre care cea mai vizibilă este desigur birocratizarea excesivă, obținerea unor rezultate invers proporționale cu resursele afectate etc.

Autorii relevă, de asemenea, că dispersarea eforturilor a mers paralel cu pierderea din vedere a obiectivelor majore și lipsa unor priorități solid și organizat stabilite și urmărite. Întîrzieri, slabe evaluări, competiție greșit înțeleasă între agențiile de execuție, orientări neștiințific fundamentate, procedură greoaie de transfer a cunoștințelor tehnice, iată cîteva din lipsurile semnalate de autori. Dacă acestea sînt carențe „proprii" sistemului, lor li se adaugă rezervele și slaba participare a unor țări membre, în special a celor care au capacitate financiară, ceea ce face ca sistemul de cooperare internațională să nu fie încă o „coparticipare" în adevăratul sens al cuvîntului, așa cum se apreciază că ar trebui să fie.

Ce propun autorii pentru următorii douăzeci și cinci de ani? În primul rînd acceptarea a două premise, fundamentale: a) multe țări vor continua să aibă nevoie de cooperarea tehnică oferită de sistemul O.N.U., cel puțin pentru această perioadă următoare; b) statele membre, ele însele, trebuie să-și asume, direct, responsabilitatea de a reforma și susține sistemul O.N.U. de cooperare.

O dată acceptate aceste premise și înțeles pe deplin faptul că asistența (cooperarea) trebuie să se bazeze pe prioritățile pe care fiecare țară și le fixează, „suveranitatea națională trebuind să rămînă un factor decisiv", autorii consideră că rezolvarea dificultăților ar consta în esență în transformarea P.N.U.D. într-o organizație de execuție propriu-zisă și nu o „casă" de repartizare de proiecte către agențiile specializate, ca pînă acum. Activitatea sa, corelată cu cea a B.I.R.D. sau a altor instituții similare ar oferi, în concepția autorilor, cheia rezolvării dificultăților care stau în calea sporirii eficienței P.N.U.D. În aplicarea practică a acestei recomandări esențiale, autorii expun pe larg un program minuțios pus la punct, „gata de acțiune". Considerăm că toate aceste detalii nu pot interesa decît pe cei chemați direct să le analizeze și să-și spună părerea, de aceea nu ne vom opri asupra lor.

Desigur, la o analiză de asemenea proporții, răspunsurile la întrebarea în ce măsură diagnosticul este corect și medicația indicată nu pot fi complete. Ni se pare totuși că diagnosticarea este în esență, corectă. Ea este confirmată, de altfel, și de alte analize parțiale, efectuate pe alte planuri, în diferite perioade. Deficiențele sistemului sînt recunoscute și de coordonatorii săi cei mai autorizați. Aici se pare că poate fi găsit un consens, după cum credem că același consens există și asupra necesității unor măsuri eficiente, de reformare a sistemului în conformitate cu interesul general. Este de așteptat însă ca unele diferențe de opinii destul de nete să apară cu privire la soluțiile preconizate. Sînt ele cele mai indicate? Aliază ele necesitatea cu realismul și posibilitățile? Țin ele seama suficient de drumul parcurs de instituțiile specializate? Dar de voința statelor? Există alte alternative? Care anume? Sînt ele mai atrăgătoare sau, dimpotrivă, inoperante?

Iată numai cîteva din întrebările care se vor pune, chiar dacă studiul nu ar avea respectivele lacune. Pentru că este inerent să se întrebe, să se compare, să se pondereze, atunci cînd este vorba de o propunere de reformă radicală, cînd este vorba de aproape 130 de state cărora, în ultima instanță, li se va solicita punctul de vedere. La aceste întrebări, sesiunile viitoare ale Consiliului de Administrație al P.N.U.D. vor trebui să indice, în primul rînd răspunsurile. Răspunsuri care se vor preta, la rîndul lor, la alte întrebări la sesiunile E.C.O.S.O.C., ca și în Adunarea Generală a O.N.U. Cît va dura acest proces este greu de spus, dar, așa cum remarcă, pe bună dreptate, autorii, timpul presează. Mîine nu va mai fi același lucru ca astăzi, după cum nici poimîine ca mîine. Putem fi însă optimiști. Credem și noi, o dată cu autorii studiului, că în epoca noastră cooperarea tehnică internațională este un proces inevitabil. Imperfect, dar care face parte integrantă din cerințele contemporane. Pentru perfecționarea, pentru consolidarea lui pe baze realiste, compatibile cu posibilitățile existente, nici un efort nu va fi prea mare sau prea greu.

D. MICULESCU

1) „A Study of the capacity of the United Nations Development System", United Nations, Geneva, 1969.
2) Richard J. Barnet, „The Economy of Death", New York, 1969.

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

PIAȚA ALUMINIULUI

PRODUCȚIA DE ALUMINIU a lumii capitaliste a depășit în 1969 nivelul de 7 milioane tone, ceea ce echivalează cu o dublare față de cifrele înregistrate la începutul deceniului al șaptelea (1960: 3,70 milioane, 1961: 3,62 milioane tone). Cererea, deși inegală sub aspect regional, a fost susținută în cursul anului trecut, mai ales datorită creșterilor înregistrate în Europa occidentală și Japonia. Prețurile au cunoscut o ușoară urcare, mai ales în primele luni din 1969.

Media lunară a producției principalei țări furnizoare de aluminiu din lumea capitalistă — Statele Unite — a fost de 283 000 tone în primele nouă luni ale anului trecut, față de 246 000 tone, media lunară din întregul an 1968. Producția americană a continuat în felul acesta să reprezinte aproximativ jumătate din întreaga producție a țărilor nesocialiste. La cifra medie lunară de peste 65 000 tone aluminiu secundar (în primele opt luni ale anului trecut), în comparație cu 61 800 tone în 1968. Pe locul al doilea printre țările producătoare continuă să se situeze Canada, deși cu o producție medie lunară pe primele opt luni din 1969 ceva mai mare de 65 000 tone față de 74 000 tone. Locul al treilea îl ocupă acum ferm Japonia, care a depășit în 1967 Franța și Norvegia la aluminiu primar și continuă să-și extindă capacitățile în ritm rapid. După ce a produs în 1968 circa 40 000 tone în medie pe lună, industria japoneză a aluminiului a realizat în primele două treimi ale anului trecut o medie lunară de 45 300 tone. Afară de aceasta, Japonia dezvoltă în măsură substanțială și producția de aluminiu secundar, care s-a triplat în perioada 1962—1968, trecînd de la 5,96 mii tone la 18,88 mii tone în medie pe lună, iar în ianuarie-august 1969 la 22,2 mii tone lunar. Franța a fost depășită între timp și de Norvegia care, cu o medie lunară de 39 200 tone în 1968 și 41 800 tone în primele trei trimestre ale anului trecut se menține pe o poziție relativ apropiată de cea a producătorilor japonezi. În ceea ce privește producția de aluminiu primar franceză, ea se situează de mai mulți ani — cu foarte mici oscilații — la nivelul de circa 30 000 tone lunar; în perioada ianuarie-septembrie 1969, cifra a fost de 30 800 tone. Alți producători mai importanți din lumea capitalistă, ca R. F. a Germaniei cu o producție medie lunară de 21 500 tone în 1968, Italia cu circa 12 000 tone, India cu 10 000 tone, nu înregistrează evoluții deosebit de rapide și ca atare nu participă la deplasările în ierarhia principalelor țări. O ascendență notabilă a avut între țările din grupul menționat la urmă Australia, care produce aluminiu din 1955 și a atins în 1968 nivelul de 8110 mii tone în medie pe lună, iar în prima jumătate a anului trecut a produs aproape 10 000 tone lunar.

Apariția Australiei printre țările producătoare de aluminiu este legată de extinderea rapidă a exploatării bauxitei. În medii lunare, extracția de bauxită a trecut de la 2500 tone în 1962 la 152 300 tone în 1966, 353 600 în 1967, 413 400 în 1968 și 626 200 tone în trimestrul al doilea al anului trecut. După datele statisticii O.N.U., Australia a depășit astfel pe toți ceilalți producători de bauxită din lumea capitalistă, inclusiv Surinamul (aproape 500 000 tone în medie pe lună în 1969) și Guyana (ceva mai puțin de 400 000 tone). În acest context, are loc în ritmuri susținute lărgirea capacităților de producție ale industriei aluminiului, astfel încît o prezență mai masivă a producției australiene pe piețele internaționale este o probabilitate de care începe să se țină cont în prognozele pe anii următori.

Pe ansamblul pieței mondiale capitaliste a aluminiului, previziunile indică în momentul de față creșterea capacităților de producție cu circa 4 milioane tone în următorii patru ani, pornind de la cifra de 7,7 milioane tone (estimație) pentru 1969. Zonele producătoare nu coincid în totul cu zonele consumatoare, cum arată și cazul Europei occidentale, care abia în 1972 va putea să-și acopere integral necesarul din producția proprie. Pe țări există diferențe simțitoare între producție și consum, ca de pildă în R. F. a Germaniei, care a consumat 880 000 tone de aluminiu în 1969 și a trebuit să importe circa 420 000 tone de aluminiu primar. În alte cazuri, în special ale Canadei și Norvegiei, producția este destinată în proporție considerabilă exportului. Norvegia a produs anul trecut circa 500 000 tone de aluminiu, iar exportul a atins aproximativ 480 000 tone.

MONDORAMA

MÎINE, LA OSAKA, SE DESCHIDE EXPO '70

POTRIVIT previziunilor efectuate pe baza statisticilor pe ultimii optzeci de ani, 14 martie va fi la Osaka (3,1 milioane de locuitori) o zi frumoasă. 12 000 de invitați, și alături de ei posesorii a 21 878 851 de televizoare, din care 3 193 179 în culori, vor asista la ora 11 la ceremonia inaugurală a expoziției internaționale de la Osaka. În cele 183 de zile cît va rămîne deschisă se așteaptă ca ea să fie vizitată de 50 milioane de persoane, dintre care 1 milion de străini.

Expoziția internațională de la Osaka avînd ca temă progresul și armonia umanității se anunță a fi nu numai cea mai mare organizată pînă acum pe plan mondial, dar și cea mai costisitoare. Costul ei este estimat de presa japoneză la 2 777 milioane de dolari. Cel puțin 48 de ore vor fi necesare turiștilor pentru vizitarea celor 115 pavilioane, (din care 32 japoneze), reprezentînd 77 de țări, O.N.U., O.C.D.E., Piața Comună, Banca asiatică de dezvoltare etc., întinse pe o suprafață de 3,3 milioane mp. Deplasarea vizitatorilor este facilitată de un monorai și de „străzile pe bandă rulantă" cu o capacitate de zece mii de persoane pe oră. În orele de vîrf ar urma să se găsească simultan în expoziție 161 500 de persoane, cărora, după atîta umblat, se vor strădui să le astimpere foamea 160 de restaurante japoneze și 51 străine.

CITY-UL LONDONEZ DEMISTIFICAT

ÎNCA O TRADIȚIE britanică a încetat să mai existe ! la 20 februarie cele patru mari bănci din City-ul londonez — Barclays, National Westminster, Lloyds și Midland — au dat pentru prima oară publicității mărimea beneficiilor lor reale înainte de alocarea fondurilor de sporire a rezervelor. Cercurile financiare au putut cunoaște cu această ocazie cu precizie și rezervele totale ale băncilor, a căror mărime constituia pînă acum un secret. S-a aflat astfel că cele patru bănci au realizat în 1969 profituri brute (înainte de plata impozitelor) de 212 milioane de lire sterline. Beneficiul net, adică după plata impozitelor, depășește 112 milioane de lire. Rezervele ating 900 milioane de lire, în vreme ce băncile vorbeau pînă acum de numai 450 milioane.

„UNCHIUL SAM CUMPĂRĂ EUROPA"

INVESTIȚIILE americane în străinătate au sporit în 1969 cu 26%, dar 91% din aceste investiții au fost finanțate cu credite obținute în afara S.U.A. Acest fenomen a luat o amploare deosebită în Europa apuseană. „Pînă nu de mult — comentează revista **L'Expansion** în articolul intitulat „Cum cumpără Unchiul Sam Europa" — europenii investeau mai mult în S.U.A. decît americanii în Europa. Dar ei se mulțumeau să cumpere acțiuni și oricine știe că acționarul de rînd, chiar și în America, nu are nici o autoritate. Americanii în schimb ridică uzine, rezervîndu-și puterea de decizie".

Îngrijorarea cea mai mare o trezește însă orientarea acestor investiții. În țările Pieței Comune industria prelucrătoare primește astăzi 70% din investițiile americane, față de 60% în 1954, în vreme ce investițiile în industria petrolului (35% din investițiile americane în Piața Comună) reprezintă în prezent numai 23% din total.

„O dată cu dezvoltarea investițiilor americane, țările europene se văd deposedate progresiv de puterea lor economică. Faptul este cu atît mai grav — conchide **L'Expansion**, referindu-se la preferința investitorilor americani pentru ramurile de vîrf de înaltă tehnicitate, ca electrotehnica, electronica, construcțiile de mașini — cu cît sectoarele în care americanii ocupă un loc din ce în ce mai important sînt cele care condiționează viitorul industrial al Europei".

„GOLURI DE AER" ÎN CURSA DUPĂ PROFIT

LUMEA AERONAUTICĂ vede în deceniul care ne stă în față deceniul transporturilor aeriene planetare de masă prin avioane ce trec de la tipul mare la tipul

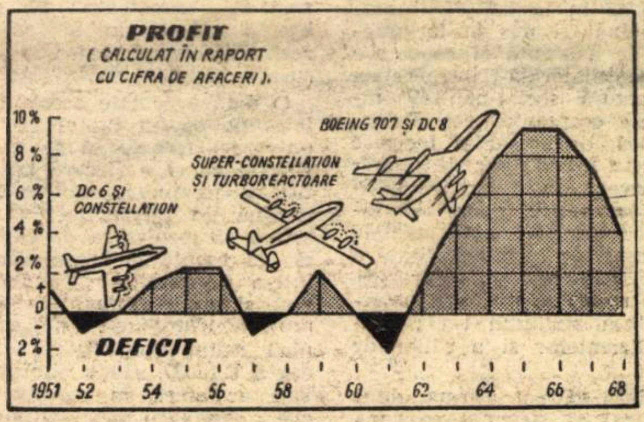

enorm. Înfruntînd riscul unor cheltuieli exorbitante, o serie de companii aeriene occidentale s-au lansat în acest salt. Nu este lipsit de interes să observăm motivația financiară a acestei hotărîri. Ziarul american **International Herald Tribune**, relata declarația directorului companiei aeriene Pan American, Najeeb Halaby, după care compania sa a înregistrat un beneficiu de 49 milioane dolari în 1968 dar în 1970 o pierdere de 25 milioane dolari. Pentru prima oară în 1969 Pan American a fost depășită de o altă companie — și anume de Trans World Airlines — în ce privește traficul transatlantic. In plus, în vreme ce TWA și un alt concurent notabil al lui Pan American deservesc și liniile aeriene interne, Pan Am se ocupă numai de traficul internațional, fiind astfel lipsită de posibilitatea subvenționării acestuia din veniturile „interne".

Profitul este deci în pericol și în jurul lui marile companii aeriene au început o nouă luptă. „Pe planul concurenței achiziționarea avioanelor B-747 este o necesitate". Această concluzie laconică a directorului comercial al firmei producătoare Boeing a fost rostită după lansarea avionului gigant Boeing-747, ale cărui caracteristici sînt impunătoare: 322 t greutate proprie plus încărcătură, 1006 km/oră pe o distanță de 10 000 km și 350—400 pasageri, costul — peste 25 milioane dolari. Pan American a comandat 25 de avioane B-747, TWA 15, Air France 8, urmate de alte companii aeriene. Concurenții firmei Boeing — Lockheed și McDonnel-Douglas, — au pornit grabnic la construirea unor trireactoare gigant (250—300 locuri) care își vor disputa și ele cerul în anii următori. Cheltuielile fiind enorme — costul aparatelor, investițiile pentru lărgirea aeroporturilor și descongestionarea plusului de călători și bagaje etc. — companiile aeriene s-au grupat sau au fuzionat. Deși la început handicapate de spirala costurilor, aceste companii știu că după lansarea noilor tipuri de avioane profiturile vor compensa larg pierderile așa cum s-a întîmplat și pînă acum, așa cum rezultă și din graficul alăturat.

ÎN AMURG

PROBLEMELOR sociale ale persoanelor în vîrstă le este consacrat în Franța în fiecare an un raport, alcătuit pe baza unor observații culese „pe teren": în întreprinderi, în aziluri de bătrîni etc. Raportul citat, adus de curînd la cunoștința opiniei publice, atrage atenția — printre altele — asupra coborîrii progresive a „pragului neangajării". Pentru multe întreprinderi acest prag se situează la 45 de ani, pentru ca în unele să coboare la 30 și chiar 25. Rezultă de aici „o veritabilă risipă de calificare și de aptitudini dobîndite". În felul acesta se explică faptul că persoanele în vîrstă de peste 50 de ani formează 40% din solicitanții de serviciu și numai 18% dintre salariații activi.

Inspecția generală pentru probleme sociale — autoarea raportului — cere autorităților și conducătorilor de întreprinderi să se aplece asupra acestei probleme a muncitorilor mai in vîrstă, „pentru a evita ca tendințele actuale, nefaste atît pe plan economic cît și pe plan social, să se accentueze în anii următori".

PELERINAJUL ÎN CIFRE

MUSULMANII care merg în pelerinaj la Mecca trec, în majoritatea lor, prin orașul Djeddah, unde se află singurul aeroport internațional al Arabiei Saudite. In 1969, pe aeroportul din Djeddah au aterizat peste 400 de avioane „cursă specială", iar pentru transportarea credincioșilor (pe care statistica internațională îi înregistrează tot ca turiști) la Mecca și înapoi au fost folosite aproximativ 160 000 de automobile. În perioada pelerinajului la Djeddah apar piețe și magazine temporare. În total se apreciază că acest eveniment aduce orașului un venit net de pînă la 25 de milioane lire sterline pe an.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

DISPARITĂȚI IN CADRUL F.M.I.

DUPĂ CUM SE ȘTIE, în septembrie 1969 a fost creat un nou instrument de plată în relațiile internaționale: drepturile speciale de tragere (D.S.T.), cărora li s-a mai spus și aur-hîrtie. Înființat în cadrul Fondului Monetar Internațional, sistemul D.S.T. constituie un instrument de rezervă pentru băncile țărilor membre ale acestui organism.

Prima alocație anunțată la începutul anului curent — echivalentă cu 3414 milioane de dolari (din cuantumul total al drepturilor speciale de tragere, stabilit la 9,5 miliarde) — a fost distribuită unui număr de 104 din cele 115 țări membre ale F.M.I. Întrucît repartiția s-a făcut proporțional cu cota de participare a fiecărei țări la rezervele F.M.I. (cuantumul tragerii reprezentînd 16,8% din cotă), se constată că principalul beneficiar al noului sistem este grupul „celor zece" țări, dintre cele mai bogate din lumea capitalistă, cărora le revin aproape două-treimi din întreaga sumă (vezi tabelul 1). În același timp, țările în curs de dezvoltare, care resimt o penurie mai mult sau mai puțin acută de devize liber convertibile, au obținut sume cu totul modeste față de nevoile lor: India — 126 milioane de dolari, Mexic — 45,4 milioane etc.

Consiliul de administrație al F.M.I. a recomandat, de asemenea, ca, începînd din 30.XII.1970, totalul rezervelor de care dispune acest organism să fie sporit de la 21,3 la 28,9 miliarde dolari. Măsura proiectată se va realiza prin majorarea (în proporție diferită) a cotelor de participare ale țărilor membre; ca urmare, unele țări — îndeosebi Japonia și țările Pieței Comune — își vor mări ponderea și, totodată, își vor lărgi drepturile în cadrul F.M.I. După cum apreciază observatorii internaționali, este evidentă legătura dintre interesul diverselor țări de a-și spori cota-parte și drepturile proporționale de tragere.

Tabelul 1

Țara	Cota de tragere atribuită (în mil. dolari)
Statele Unite	867
Anglia	410
R.F.G.	202
Franța	165
Canada	124
Japonia	122
Italia	105
Olanda	87
Belgia	71
Suedia	38

Sursa: Problèmes économiques, nr. 1154/1970.

Tabelul 2

(în milioane dolari)

Țara	Cota parte actuală	Cota parte viitoare
Statele Unite	5160	6700
Anglia	2440	2800
R.F.G.	1200	1600
Franța	985	1500
Japonia	725	1200
Canada	740	1100
Italia	625	1000
India	750	940
Olanda	520	700
Belgia	422	650

Sursa: Problèmes économiques, nr. 1154/1970.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 12(342)
VINERI
20 martie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
20 pagini • 2 lei

PLENARA C.C. AL P.C.R.:

MĂSURI DE IMPORTANȚĂ EXCEPȚIONALĂ PENTRU MODERNIZAREA AGRICULTURII, PENTRU PROGRESUL ECONOMIEI NAȚIONALE

PRIN PROBLEMATICA și hotăririle sale, Plenara C.C. al P.C.R., care s-a desfășurat în aceste zile, demonstrează încă o dată, cu o deosebită forță, înalta responsabilitate a partidului nostru în ceea ce privește destinele și bunăstarea poporului, patriotismul său înflăcărat, deschiderea spre nou, capacitatea sa de a privi departe în viitor.

Materialele plenarei, expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, expunere întemeiată pe o riguroasă și exigentă analiză a factorilor valorificării integrale a potențialului agriculturii noastre, constituie pentru lucrătorii ogoarelor, pentru toți oamenii muncii un puternic imbold în continuarea cu succes a grandioasei opere de ridicare pe noi trepte de progres a Româmei socialiste.

În centrul lucrărilor plenarei s-au situat problemele privind gospodărirea rațională a resurselor de apă ale țării, extinderea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, dezvoltarea zootehniei și sporirea producției animale.

Hotăririle concretizate în programele naționale adoptate de către plenară pentru aceste domenii de activitate jalonează concludent și atotcuprinzător modul concret în care se vor înfăptui în practică în viitorii ani două din direcțiile majore ale progresului tehnic și modernizării producției agricole.

Elaborate din inițiativa și sub îndrumarea directă a conducerii partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, programele naționale care au fost adoptate concretizează în domenii de mare importanță pentru agricultură și pentru economia națională în ansamblu directivele Congresului al X-lea al P.C.R., stabilind pentru prima dată, pe baza unei concepții noi, unitare și de lungă perspectivă, un ansamblu de sarcini și acțiuni de mare anvergură, pe măsura necesităților, a posibilităților și cerințelor mersului ascendent al economiei naționale. Măsurile adoptate se înscriu organic în contextul eforturilor de perfecționare a organizării, conducerii și planificării economiei, de modernizare a tuturor sectoarelor producției materiale și de sporire a eficienței întregii activități economice. Fundamentate pe ample studii și cercetări, sintetizînd tot ceea ce este nou în practica și experiența mondială și avînd asigurată o bază materială trainică, programele adoptate, sînt menite să valorifice superior și multilateral importantele resurse materiale și umane, existente în agricultura țării, contribuind în acest fel la creșterea aportului acestei ramuri în îndeplinirea sarcinii de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, obiectiv central al politicii partidului nostru în etapa actuală.

IN DOMENIUL gospodăririi raționale a resurselor de apă și a îmbunătățirilor funciare, programul național, supus dezbaterii și aprobat de plenara Comitetului Central, abordează în corelație și interdependență toate aspectele și problemele legate de valorificarea complexă a apelor și de sporirea capacității productive a pămîntului, ca principal mijloc de producție în agricultură.

Întrucît din studiile efectuate a rezultat că cerințele multiple și crescînde de apă ale economiei nu mai pot fi asigurate în regim natural, programul național prevede un ansamblu de măsuri îndreptate spre utilizarea complexă a tuturor resurselor hidrologice prin efectuarea unor lucrări de acumularea apelor, de aducțiune din zonele excedentare în cele deficitare, de regularizări a cursurilor de apă, de prevenire și combatere a poluării și de amenajare și extindere a căilor de navigație pe rîurile interioare.

În stabilirea acestor direcții principale de gospodărire a apelor în perspectivă s-au avut în vedere toate nevoile economiei naționale, — în strînsă concor-

(Continuare în pag. 2)

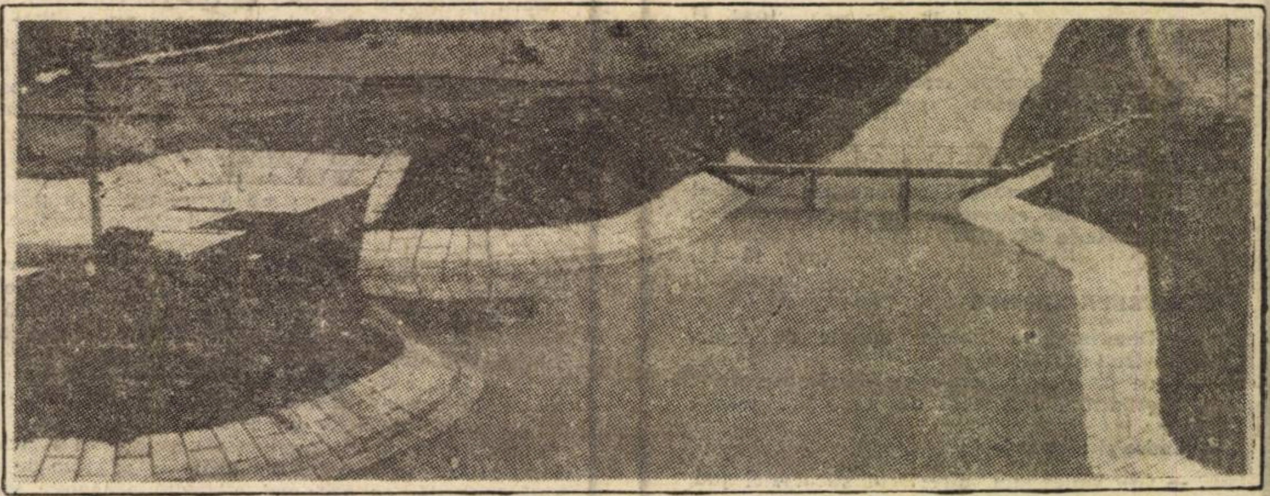

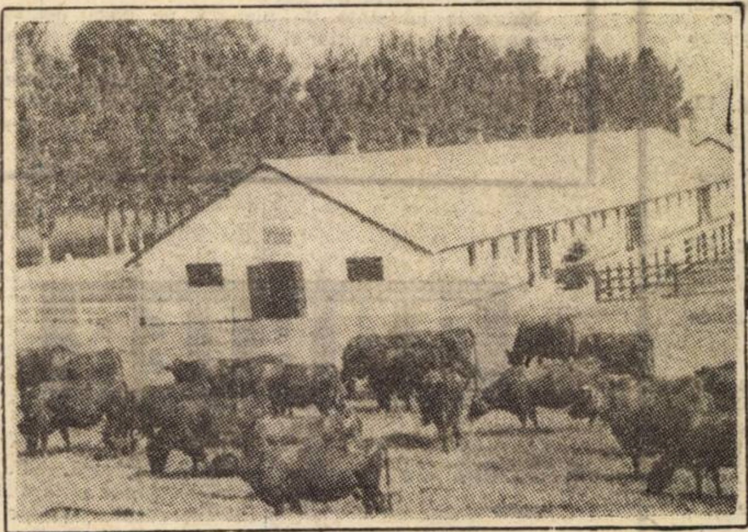

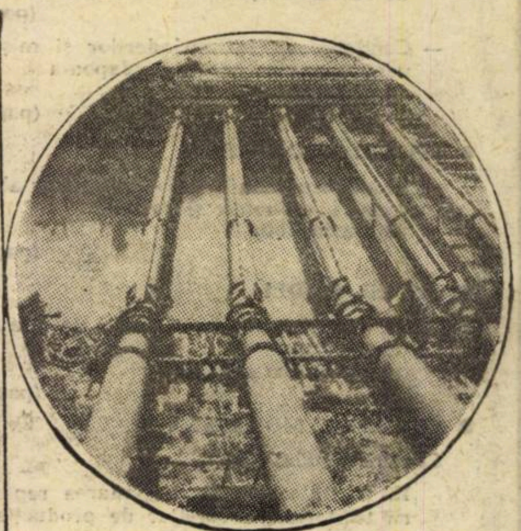

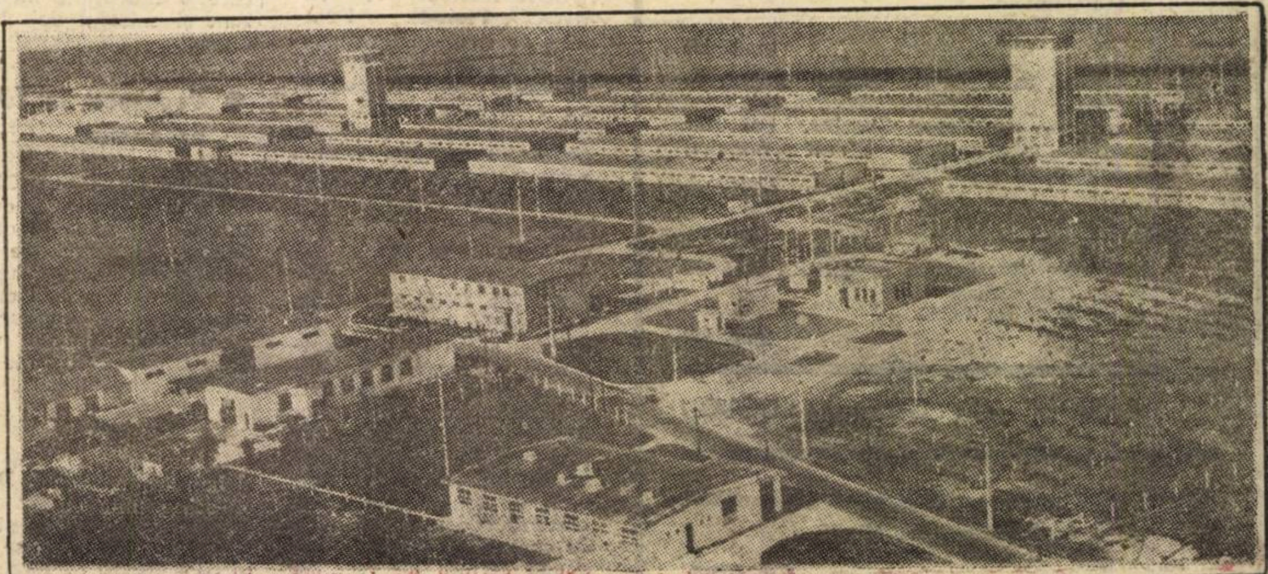

viața economică

Săptăminal editat de Societatea de Științe Economice din România

SUMAR

nr. 12 din 20 martie

● ECONOMIE NAȚIONALA

— Perfecționarea activității și sporirea eficienței economice impun
Ordine și disciplină la toate eșaloanele
de **Ion Cotoț**, secretar al Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor (pag. 3)

Salarii — cointeresare — echitate

Ciștigul — direct proporțional cu gradul de îndeplinire a sarcinilor de producție
de **C. Dumitrescu**, economist Uzinele de autocamioane - Brașov, **P. Septimiu**

În construcții-montaj

— Executarea lucrărilor în acord global pe obiect sau părți de obiect
de **C. Dorin** (pag. 5)

Reflecții :

— Nu te descurca! Învață!
de acad. **Grigore C. Moisil**

Producția proprie sub lupa autoexigenței :
Răspund: ing. **Dumitru Marfievici**, constructor șef al Uzinei „Unirea"-Cluj (pag. 6)

Agricultură :

— Atribuții și răspunderi sporite. Rolul inginerilor și economiștilor din agricultura cooperatistă
Interviu cu ing. **Angelo Miculescu**, ministrul agriculturii și silviculturii (pag. 7)

Turism :

— Rolul și aportul serviciilor suplimentare
de **Ion Ursulescu** (pag. 9)

Dezbateri :

— Relațiile economice externe ale României și sporirea eficienței comerțului exterior (I)
de **Maria Scverțov** (pag. 10—11)

● ÎNTREPRINDEREA

— Determinarea zonelor optime de deservire în țesătorii
de doctorand **Gheorghe Moisă**, cercetător științific, Institutul de cercetări textile

Cadre și răspunderi :

— Gh. Găleșeanu, directorul sucursalei jud. Brașov a Băncii Naționale
de **Maria Ioniță** (pag. 12)

— Conducerea întreprinderilor și mișcarea pentru productivitate în Japonia
de **P. Bașturea** (pag. 13)

● ISTORIE ECONOMICA

— Alexandru Ioan Cuza — promotor al progresului economic și social
de **Maria Totu** (pag. 14)

● TEORII ● IDEI

— Serviciile și utilizarea forței de muncă în țările capitaliste
de **Sorica Sava**, I.C.E. (pag. 15)

● ECONOMIE MONDIALA

Cronica săptăminii :

R. P. Bulgaria: Perfecționarea repartizării teritoriale a forțelor de producție

Anglia: Dezbateri în jurul aderării la Piața Comună
de **Irina Vianu** (pag. 17)

— Priorități în strategia luptei împotriva foametei
Convorbire cu **Henry Chazine**, consilier pentru informație la Biroul regional F.A.O. pentru Europa (pag. 18)

Atlas :

Filipinele. Reorientări în politica față de investițiile străine
dr. **A. B. Guha**, I.C.E. (pag. 19)

Redactor șef : Gheorghe DOLGU

Tiparul : Intreprinderea Poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr„ 23—25.

40 470

(Urmare în pag. 1)

danță cu cerințele fiecărui beneficiar și îndeosebi cu extinderea irigațiilor.

Programul național cuprinde ample acțiuni de îmbunătățiri funciare, în cadrul cărora sint prevăzute măsuri de extindere pe suprafețe mari a irigațiilor, indiguirilor și desecărilor, a lucrărilor de combatere a eroziunii solului și ameliorare a terenurilor nisipoase, sărăturate și a altor suprafețe care în prezent nu produc sau produc puțin. Acțiunile prevăzute pînă în 1975 se vor executa pe o suprafață de 2,5 mil. ha, din care 1,3—1,5 mil. ha amenajări pentru irigații, 500 000 ha îndiguiri și desecări, 430 000 ha combaterea eroziunii solului, 120 000 ha ameliorări de terenuri nisipoase, 30 000 ha ameliorări de terenuri sărăturate.

Prin realizarea în cincinalul următor a măsurilor și acțiunilor cuprinse în programul național se vor crea noi premise pentru făurirea unei agriculturi moderne, așezate pe baze științifice.

Înfăptuirea în practică a unui asemenea program reclamă importante eforturi materiale, financiare și umane. În acest scop, fondurile de investiții totalizează circa 39 miliarde lei, ceea ce înseamnă de circa 3,5 ori mai mult decît s-a prevăzut să se cheltuiască pentru aceste lucrări în actualul cincinal.

Este important de subliniat faptul că efectele economice ce se vor realiza după intrarea în funcțiune a ansamblului de lucrări propuse, asigură o valorificare eficientă a importantelor mijloace materiale, financiare și umane pe care le angrenează. Astfel, numai valoarea sporului total de producție vegetală se estimează la peste 7 miliarde lei, ceea ce înseamnă că, pe ansamblu, investițiile în aceste lucrări vor putea fi recuperate în 11—12 ani. Dacă se are în vedere influența pozitivă nemijlocită a rezultatelor din producția vegetală asupra sectorului de creștere a animalelor, eficacitatea economică a programului național, de gospodărire rațională a resurselor de apă și de îmbunătățiri funciare devine și mai evidentă.

CU MULTIPLE și adînci influențe economice în toate sectoarele producției agricole și cu urmări directe asupra creșterii eficienței economice a întregii agriculturi, se înscriu și măsurile cuprinse **în programul național de dezvoltare a zootehniei și de creștere a producției animale.**

Experiența mondială a țărilor cu agricultură avansată, rezultatele cercetărilor științifice și practica multor unități de producție din țara noastră, evidențiază, în modul cel mai convingător, influența decisivă a dezvoltării creșterii animalelor asupra modernizării producției agricole și sporirii eficienței economice a agriculturii, luată în ansamblu. Este un adevăr, îndeobște cunoscut, că dintre toate ramurile agriculturii, creșterea animalelor este sectorul de producție care se pretează cel mai bine și care se poate adopta cel mai rapid la introducerea și aplicarea unor metode și procedee moderne de organizare, caracteristice muncii și activității de tip industrial. Ca urmare, în acest sector se pot asigura și cele mai mari posibilități de creștere a producției, a productivității muncii și deci și a eficienței economice. În afară de aceasta, sectorul zootehnic constituie domeniul de activitate al producției agricole, care valorifică într-un grad superior rezultatele muncii obținute în sectorul vegetal. Așa cum se subliniază în programul național, pentru producția zootehnică a anului 1975 de 25,3 miliarde lei, se consumă concentrate și furaje de volum în valoare de 16,6 miliarde lei, obținîndu-se astfel un plus de producție de 8,7 miliarde lei, respectiv o creștere de circa 50%. Rezultă deci că cu cît producția vegetală va fi transformată într-o proporție mai mare în produse de origină animală, cu atît mai eficientă economic va fi activitatea producitvă ce se desfășoară în cadrul întreprinderilor noastre agricole.

Măsurile adoptate de plenară pe baza dezbaterii acestui program național, se referă, atît la creșterea efectivelor, a producțiilor medii, totale și marfă, cît și la baza tehnico-materială necesară, la sistemele de organizare a creșterii și îngrășării animalelor, la îmbunătățirea calității producției, la prevenirea și combaterea bolilor, la valorificarea superioară a producției obținute etc.

Una din orientările principale ale programului național, adoptat în acest domeniu și care se înscrie pe deplin în directivele Congresului al X-lea al P.C.R., o constituie sporirea ponderii întreprinderilor socialiste în efectivele de animale, în producția globală și marfă. Înfăptuirea acestui obiectiv are o importanță deosebită, întrucît marea întreprindere socialistă oferă condiții și posibilități largi pentru introducerea și aplicarea în practică a tehnologiilor moderne, pentru folosirea sistemelor și a metodelor de organizare științifică a producției și a muncii, ceea ce conduce la obținerea unor producții superioare, în condiții de eficiență economică ridicată. În vederea extinderii în producție a metodelor și procedeelor industriale de creștere și îngrășare a animalelor, în programul național de dezvoltare a zootehniei se pune un accent sporit pe înfăptuirea procesului de concentrare a producției și de specializare a unităților. Deosebit de important este faptul că acest proces se va extinde și la activitatea zootehnică din cooperativele agricole de producție.

În condițiile concentrării producției și specializării unităților se vor extinde considerabil pentru toate speciile sistemele intensive de creștere și îngrășare în complexe de tip industrial. În sectorul agriculturii cooperatiste cele mai multe dintre aceste obiective vor avea un caracter intercooperatist. Realizarea acestor complexe va deschide largi posibilități introducerii în producția zootehnică a celor mai moderne și mai eficiente tehnologii.

Paralel cu această direcție de dezvoltare a producției animale, care va deveni preponderentă în agricultura socialistă de stat și cooperatistă, se va dezvolta în continuare creșterea în sistem gospodăresc a anumitor specii, precum și dezvoltarea producției animale la membrii cooperatori și la țăranii individuali din zona necooperativizată.

Un amplu sistem de măsuri cuprinse în program se referă la dezvoltarea și perfecționarea bazei tehnico-materiale și îndeosebi la creșterea și îmbunătățirea bazei furajere. Se prevede ca în deceniul următor să se construiască un însemnat număr de fabrici pentru furaje combinate și să se întreprindă acțiuni concrete de ameliorare a pășunilor și finețelor naturale. Valoarea totală a investițiilor prevăzute pentru zootehnie numai în perioada viitorului cincinal reprezintă 20 miliarde lei, de peste 4 ori mai mult decît în actualul cincinal.

Ca urmare a aplicării măsurilor preconizate în program, în perioada pînă în 1975 în sectorul zootehnic se va realiza o producție globală suplimentară în valoare de 44,5 miliarde lei, ceea ce echivalează cu producția globală anuală medie realizată de unitățile socialiste în anii 1961—1966. Față de anul 1969, în anul 1975 se va obține în zootehnie un spor de producție de 14,1 miliarde lei, revenind o producție de circa 700 lei pentru fiecare mie de lei investită. O astfel de corelație ne indică un grad ridicat de eficiență economică a investițiilor, comparativ cu cel realizat în alte sectoare.

Obținerea unor asmenea rezulatte va contribui la dezvoltarea și consolidarea unităților de producție, la satisfacerea nevoilor populației cu produse animale și la creșterea în același timp a disponibilităților pentru export.

Înfăptuirea în practică a acestor ample și atotcuprinzătoare programe reprezintă unele din cele mai vaste și importante acțiuni întreprinse de partidul și statul nostru în vederea intensificării și dezvoltării agriculturii și a întregii economii naționale. Traducerea lor în viață oferă în același timp, așa cum s-a arătat în dezbaterile de la plenară, un cîmp larg de afirmare a tuturor specialiștilor și lucrătorilor din agricultură, a oamenilor de știință, a organelor și organizațiilor de partid, de stat și cooperatiste, care conduc și îndrumă activitatea întreprinderilor agricole socialiste.

Toate eforturile depuse în această direcție își vor găsi cu siguranță o confirmare și o răsplată corespunzătoare în creșterea și ieftinirea producției agricole și în ridicarea pe această bază a bunăstării întregului popor.

CURIER

● Condiții de promovare

CONSTANTIN V. IONESCU, **Ploiești.** — Funcțiile de magaziner principal și șef depozit sint considerate administrative și nu economice medii. Nu îndepliniți deci condițiile de stagiu necesare pentru promovarea în funcția de merceolog principal.

★

AUREL GHIMEȘ, **Călan.** — Funcția de contabil șef al unei secții de grad special sau I, poate fi deținută numai de un absolvent al învățămîntului superior economic cu examen de diplomă. Pentru secțiile de gradul II, III și IV, condiția de studii este aceea prevăzută pentru funcția de contabil I, la care se adaugă cerința de vechime suplimentară în funcții economice medii. Conform celor arătate, dv. aveți vechimea necesară. Pentru a vă răspunde și la a doua întrebare este necesar să ne comunicați funcția pe care o îndepliniți în prezent și salariul de încadrare.

● Vechimea în funcții economice

EMILIA CRAFCIUG, **Ploiești.** — Perioada enunțată de dv. se ia în considerare ca vechime în funcții economice superioare, dacă din adeverința eliberată de conducerea ziarului rezultă că v-ați ocupat de problemele activității economice.

★

VASILE BOARIU, **Dorohoi.** — Perioada cît ați funcționat ca picher și picher hidrotehnic, se ia în considerare ca stagiu de muncitor de înaltă calificare. Absolvind ulterior învățămîntul mediu de cultură generală, cu examen de bacalaureat, încadrarea dv. ca tehnician II, corespunde reglementărilor în vigoare la data respectivă. Avînd numai o vechime de doi ani în funcții tehnice nu este posibil să fiți promovat în funcția de tehnician I (principal).

● Decontări în construcții

INTREPRINDEREA DE NUTREȚURI COMBINATE, Ovidiu — 1) În conformitate cu art. 12 din H.C.M. nr. 1002/64, **în cazul modificării — de către antreprenorul general — a metodelor de executare a lucrărilor, care ieftinesc costul construcției față de cel prevăzut în deviz, nu este** crări, precizăm că, dacă acestea au fost aprobate înaintea S.T.E.-ului investiției respective, ele se includ în valoarea devizelor generale și se decontează ca atare. În cazul în care prețurile derogatorii la produsele de balastieră au fost aprobate după faza de S.T.E., atunci diferențele rezultate se acoperă în limita devizelor generale aprobate și se decontează pe parcursul executării lucrărilor (trimestrial). Conform reglementărilor în vigoare (H.C.M. 3060/66), titularul de investiții are obligația să precizeze capitolele, obiectele și cheltuielile devizului general din care se asigură acoperirea diferențelor și pe care trebuie să le comunice Băncii de Investiții pentru admiterea la decontare.
nevoie de acordul beneficiarului. Decontarea se va face după cantitățile și prețurile prevăzute în deviz pentru lucrările respective, economiile realizate rămînînd în favoarea antreprenorului general. Dacă în devizul inițial lucrările de terasament au fost prevăzute să se execute mecanizat și la obiecțiunile constructorului s-a refăcut documentația pentru execuție manuală, acesta efectuînd-o totuși mecanizat, decontarea se va face conform metodei de execuție prevăzută inițial.

2) Evident, nu se poate accepta decontarea de mai multe ori a unor lucrări sau articole de lucrări ce se execută o singură dată.

3) Lucrarea se decontează în conformitate cu H.C.M. nr. 1002/64, conform prevederilor devizului.

4) Referindu-ne la prețurile derogatorii ale produselor de balastieră pentru anumite lu-

★

● **S. C. Iași** — Credem că răspunsul nostru anterior a fost suficient de clar. Vă rugăm, adresați-vă rectoratului.

● **MIHAI COBZARU**, expert contabil, **Bacău** — Materialul dv. este prea general. Am reținut ideea justă că acolo unde este necesar, trebuie să se lucreze în trei schimburi.

● **VASILE NINI, Timișoara** Proiectul de plan pentru lucrarea dv. este corespunzător. Adresa care vă interesează: Doamna Ghica-Tei 25, sectorul 2.

ECONOMIE NAȚIONALĂ

Perfecționarea activității și sporirea eficienței economice impun

ORDINE ȘI DISCIPLINĂ LA TOATE EȘALOANELE

Ion COTOȚ
secretar al Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor

MENIT să contribuie, alături de celelalte acte legislative apărute în ultima vreme, la îmbunătățirea și perfecționarea conducerii economiei, la ridicarea pe o treaptă superioară a activității în toate compartimentele construcției socialiste, **proiectul de lege a organizării și disciplinei muncii în unitățile socialiste de stat** este o expresie a transformărilor adinci petrecute în societatea noastră, a schimbărilor radicale survenite în situația clasei muncitoare.

În dubla lor calitate de producători și proprietari ai bunurilor materiale și spirituale, oamenii muncii poartă răspunderea pentru dezvoltarea și înflorirea economiei, științei și culturii, pentru prosperitatea întregii noastre națiuni socialiste. Această răspundere se materializează prin contribuția fiecărui salariat la elaborarea și îndeplinirea sarcinilor care revin unității din care face parte, prin respectarea obligațiilor de serviciu, asigurarea ordinei și disciplinei în muncă, apărarea și întărirea proprietății socialiste. Toate acestea își găsesc ilustrarea în proiectul noii legi, care aduce o îmbunătățire evidentă legislației în vigoare, asigură un cadru juridic corespunzător desfășurării în bune condiții a activității, stabilind normele menite să întărească și mai mult ordinea și disciplina în unitățile socialiste de stat.

Importanța acestei legi apare cu atît mai pregnant cu cît, în cadrul unei economii moderne și, mai ales, al unei economii planificate, disciplina fermă are menirea să asigure fructificarea din plin a tuturor avantajelor ce le oferă tehnica modernă. În acest sens, disciplina constituie o condiție hotărîtoare a progresului, o rezervă importantă de ridicare a eficienței întregii activități. Tocmai de aceea se poate aprecia că **legea răspunde unei cerințe imperioase a construcției socialiste, că ea vine să rezolve una din problemele majore ale activității ce se desfășoară în fiecare întreprindere și instituție din țara noastră.**

Este demn de reținut că, încă de la început, legea stabilește în mod precis, pe de o parte, obligațiile conducerilor de unități pe linia organizării producției și asigurării tuturor condițiilor pentru desfășurarea optimă a procesului de producție, iar pe de altă parte, drepturile și îndatoririle salariaților. Acest lucru este deosebit de important, întrucît constituie o expresie a relațiilor de producție socialiste, a dublei calități pe care oamenii muncii o au de producători și proprietari, a răspunderii ce revine acestora atît pentru înfăptuirea obligațiilor personale, cît și pentru îndeplinirea, în ansamblu, a sarcinilor unității din care fac parte.

FAPTUL că încă din primul capitol **legea sabilește obligații ale conducerilor unităților** privind fundamentarea temeinică a planurilor de producție, organizarea științifică a producției și a muncii, aplicarea cuceririlor științei și tehnicii avansate, a tehnologiei și metodelor moderne de lucru, aprovizionarea la timp și în bune condiții cu materii prime și materiale, folosirea rațională a forței de muncă etc., **este de natură să asigure cadrul organizatoric optim pentru desfășurarea unei activități eficiente, pentru o valorificare superioară a potențialului tehnic, material și uman de care dispun întreprinderile și instituțiile.** Toate acestea merită să fie subliniate, deoarece se cunoaște că în unele întreprinderi continuă să stăruie deficiențe în organizarea activității, deficiențe care generează irosirea a însemnate potențe valorificarea insuficientă a unor importante rezerve. În legătură cu aceasta, țin să subliniez că nu toate organele sindicale au manifestat interes suficient pentru rezolvarea unor probleme, sau prevenirea unor neajunsuri. În viitor, ele vor trebui să acționeze mai activ pentru stimularea inițiativei creatoare și mobilizarea salariaților la valorificarea tuturor rezervelor existente, să susțină în organismele de conducere colectivă din care fac parte, luarea măsurilor necesare pentru îmbunătățirea activității din fiecare unitate.

Apreciez ca deosebit de importantă legiferarea obligației conducerilor unităților de a examina cu atenție și a lua în considerare observațiile critice, sugestiile și propunerile de măsuri formulate de salariați în adunările generale sau în alte împrejurări. Este o nouă și puternică ilustrare a procesului de continuă lărgire a democrației socialiste, care asigură și stimulează participarea tuturor membrilor societății la conducerea treburilor unităților socialiste de stat, concomitent cu manifestarea plenară a capacității creatoare a fiecărui individ.

În țara noastră, mijloacele de producție sînt proprietate obștească, socialistă, se află în stăpînirea celor care le-au creat, le mînuiesc și le folosesc în interesul propriu și în interesul general în același timp. În asemenea condiții, este normal ca la organizarea activității de producție să-și aducă din plin contribuția experiența anilor de muncă, gîndirea colectivă, inteligența maselor. În noua calitate conferită de socialism, de proprietar colectiv de producători, dar în același timp și de consumatori, oamenii muncii au tot dreptul, interesul, dar și datoria de a-și uni eforturile și chibzuința pentru luarea celor mai potrivite măsuri ca patrimoniul lor — mijloacele moderne de producție — să dea maximum de randament, să fie folosite la întregul lor potențial. De aceea, alături de instituirea adunării generale a salariaților, de participarea reprezentanților salariaților la activitatea comitetelor de direcție, **prevederea din proiectul de lege a organizării și disciplinei privind obligația rezolvării tuturor observațiilor și propunerilor făcute de oamenii muncii, vine să asigure condiții și mai bune pentru participarea muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor și funcționarilor la organizarea și conducerea producției.**

PRINTRE primele îndatoriri ale salariaților prevăzute în lege se înscrie **respectarea programului de lucru și folosirea integrală a timpului de muncă pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu.** Într-adevăr, folosirea completă și productivă a

⟶

Acordarea distincțiilor întreprinderilor fruntașe și evidențiate

RĂSPLATA MUNCII ȘI HĂRNICIEI

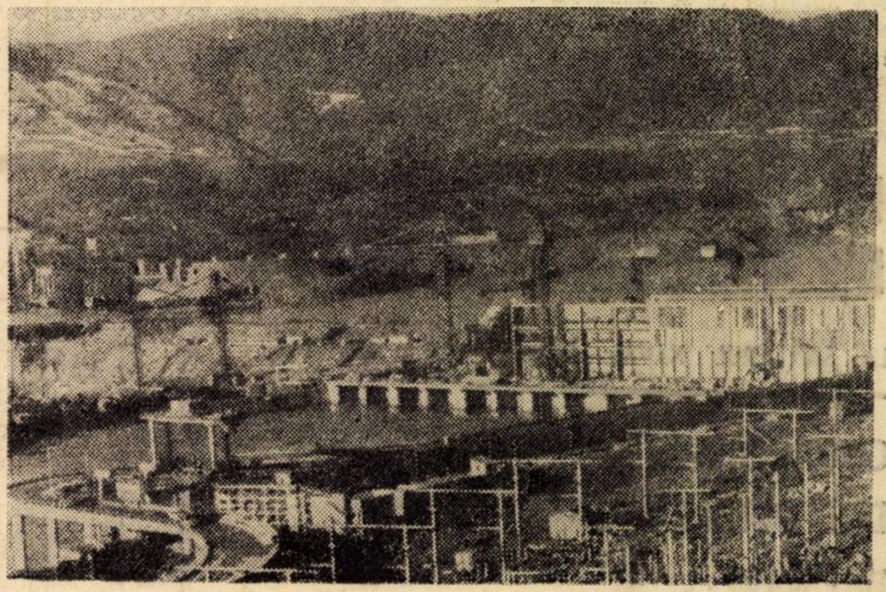

Pe șantierul hidrocentralei de la Porțile de Fier

APLICÎND neabătut principiul socialist de cointeresare materială, partidul acordă o atenție deosebită îmbinării acesteia cu o eficientă stimulare morală a celor care se găsesc în primele rînduri ale luptei pentru realizarea planului, care aduc o contribuție deosebită la ridicarea eficienței economice. În decursul anilor construcției socialiste, în țara noastră au fost luate nenumărate măsuri pentru stimularea morală a oamenilor muncii, printre care și acordarea de distincții întreprinderilor fruntașe și evidențiate în întrecerea socialistă — semn al prețuirii muncii și hărniciei, al contribuției aduse la realizarea exemplară a sarcinilor de plan și a angajamentelor luate.

Recent, Comitetul Executiv al Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, analizînd rezultatele obținute în 1969 în întrecerea socialistă, a stabilit întreprinderile fruntașe pe țară. Totodată, la propunerile Comitetelor Uniunilor Sindicatelor și a ministerelor de resort, a fost aprobată lista întreprinderilor fruntașe și evidențiate pe ramuri de producție. Astfel, **au fost declarate întreprinderi fruntașe pe țară: Combinatul siderurgic-Hunedoara, Complexul pentru industrializarea lemnului „Pipera"-București, Întreprinderea de construcții hidroenergetice-București, Direcția de navigație maritimă „Navrom"-Constanța** și **I.A.S. Insula Mare a Brăilei-Brăila.** Totodată **au fost declarate fruntașe și evidențiate pe ramuri de producție în întrecerea socialistă pe anul trecut 150 de combinate, exploatări miniere și forestiere și întreprinderi din industrie, agricultură, construcții-montaj, industrie locală, comerț-cooperație, institute de proiectări** etc.

O dată cu acordarea distincțiilor, colectivele întreprinderilor fruntașe pe țară, cele fruntașe și evidențiate pe ramuri de producție au fost recompensate cu premii în valoare de 6 milioane lei, acordate din bugetul Consiliului Central al U.G.S.R., în vederea organizării de excursii documentare și recreative pentru fruntașii în întrecerea socialistă.

Pretutindeni, acordarea stimulentelor morale și materiale, reprezintă pentru oamenii muncii un prilej de analiză a muncii, de punere în valoare a experienței dobîndite pentru noi și însemnate succese în îndeplinirea planului pe 1970, pentru înfăptuirea neabătută a politicii partidului de dezvoltare continuă a economiei naționale și de ridicare, pe această bază, a nivelului de trai al poporului.

timpului de lucru este o formă esenţială de manifestare a disciplinei. Folosirea raţională şi eficientă a timpului, atît la scara economiei naţionale, a unităţilor socialiste, şi de către fiecare om al muncii, prezintă o importanţă majoră pentru ritmul creşterii economice, înflorirea economiei şi ridicarea standardului de viaţă al populaţiei. O analiză a folosirii timpului de lucru, scoate în evidenţă că în întreprinderile industriale există însemnate rezerve în acest domeniu. In industrie, anul trecut, indicele de utilizare a timpului de lucru a fost de 94,1%. Este semnificativ — şi nesatisfăcător în acelaşi timp — faptul că numai datorită cauzelor subiective (întreruperi, învoiri, absenţe nemotivate etc.), s-au pierdut aproape 40 milioane ore/om, ceea ce echivalează cu timpul de lucru a circa 16 600 muncitori.

O disciplină înaltă a muncii înseamnă nu numai prezenţa la timp a salariaţilor la locul de muncă, ci şi respectarea cu stricteţe de către fiecare a proceselor tehnologice, dezvoltarea răspunderii fiecărui salariat pentru utilizarea deplină şi eficace a timpului de lucru, îndeplinirea riguroasă a sarcinilor de producţie în condiţii de calitate ireproşabilă. Timpul disponibil neutilizat al maşinilor unelte din toate ramurile a reprezentat, în 1969, de exemplu, mai mult de 66 milioane ore-maşini în secţiile de bază, mare parte datorîndu-se întreruperilor accidentale. Pentru a ne da seama ce rezerve însemnate există în folosirea capacităţilor de producţie, este suficient să arătăm că, din calculele efectuate, rezultă că valoarea producţiei ce s-ar fi obţinut pe maşini şi utilaje în perioada întreruperilor accidentale numai la întreprinderile aparţinînd de Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, echivalează cu 6,5% din producţia globală realizată în 1969.

O DEOSEBITĂ însemnătate are **respectarea cu stricteţe a atribuţiilor cadrelor de conducere, de la director şi pînă la maistru.** Ignorarea acestor atribuţii are repercusiuni nefavorabile asupra bunei organizări a procesului de producţie, generează goluri şi stagnări, pierderi de produse, dezordine, muncă în „asalt", cu toate consecinţele neplăcute. Datorită neasigurării corespunzătoare cu energie, combustibil, metal, aburi şi apă, la **Uzinele „Oţelul Roşu"** — judeţul Caraş-Severin, de exemplu, s-au înregistrat anul trecut 523 ore întreruperi la laminorul la rece, ceea ce echivalează cu timpul necesar obţinerii unei producţii de peste 1000 tone laminate. Şi acesta nu este unicul caz. De aceea, comitetele de direcţie au datoria să ia măsuri hotărîte pentru înlăturarea lipsurilor ce se manifestă în aprovizionarea tehnico-materială, întreţinerea şi repararea corespunzătoare a utilajelor, mărirea coeficientului de schimburi, evitarea strangulărilor şi a locurilor înguste. Fără îndoială că şi organele sindicale sînt chemate să aducă o contribuţie sporită în această direcţie, organizînd acţiuni de masă care să conducă la obţinerea unor indici superiori de utilizare a capacităţilor de producţie.

Nu rareori, consecinţele negative ale indisciplinei se răsfrîng şi asupra cîştigurilor salariaţilor, atît în mod direct, asupra celor care comit acte de indisciplină şi, deci, nu produc, cît şi indirect, asupra celorlalţi muncitori, prin diminuarea nivelului beneficiilor pe baza cărora se plătesc gratificaţiile la sfîrşit de an. După unele calcule estimative, de pildă, cei peste 2 600 muncitori de la **Uzinele „23 August"** din Bucureşti, care au avut una sau mai multe zile de absenţe nemotivate în nouă luni ale anului trecut, au pierdut din această cauză din cîştiguri circa 800 000 lei.

În legătură cu utilizarea eficientă a forţei de muncă şi a capacităţilor de producţie, doresc să mă opresc şi asupra altui aspect: **modul în care se face înregistrarea şi raportarea folosirii timpului de lucru, atitudinea birocratică a unor salariaţi faţă de această problemă.** În unele întreprinderi raportările statistice ale utilizării maşinilor şi utilajelor nu se fac corect, sau nu sînt corelate cu cele ale folosirii forţei de muncă, deformîndu-se astfel realitatea, ceea ce împiedică aprecierea obiectivă a gradului efectiv de folosire a capacităţilor de producţie. La **Uzinele „Semănătoarea"-Bucureşti,** de pildă, deşi în 1969 s-au înregistrat întreruperi însumînd 19 845 ore-maşini pentru reparaţii accidentale, 9 869 ore-maşini din lipsă de energie şi materiale şi 39 694 ore-maşini din alte cauze, totuşi în darea de seamă statistică MS—UM, la capitolul „întreruperi şi stagnări" s-au raportat numai 351 ore.

Asemenea fenomene nu sînt decît expresia indisciplinei unor cadre de conducere de pe diferite trepte, a formalismului şi birocratismului cu care sînt tratate sarcinile de către unii salariaţi, tocmai ceea ce proiectul de lege urmăreşte să înlăture. De altfel, împotriva birocratismului va trebui să îndreptăm toate armele, să concentrăm toate forţele pentru extirparea unor astfel de practici din viaţa şi activitatea noastră. Aşa cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu la adunarea festivă cu prilejul celei de a 25-a aniversări a instaurării guvernului democratic de la 6 Martie 1945: **„lupta împotriva birocratismului trebuie să devină o sarcină a tuturor comuniştilor, a întregului nostru popor. Aceasta este o necesitate şi o condiţie pentru bunul mers al construcţiei socialismului".** În această luptă sindicatele trebuie să se integreze cu toate forţele, să folosească întreaga lor putere de influenţare pentru cultivarea unui climat de înaltă responsabilitate şi intoleranţă faţă de manifestările birocraţiei.

O TRASĂTURĂ **caracteristică a legii, este aceea că îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan, munca disciplinată, într-o atmosferă de ordine, rînduială şi totală disciplină este stimulată prin acordarea unor drepturi şi recompense, că se creează un echilibru judicios între drepturi şi îndatoriri, între recompense şi sancţiuni.** Chiar şi unele îndatoriri ale salariaţilor se pot transforma în drepturi. Aşa este cazul, printre altele, cu faptul că activitatea continuă în aceeaşi întreprindere a salariaţilor atrage după sine importante avantaje materiale la salarizare, conform H.C.M. 914/1968. De asemenea, îndatorirea ca fiecare salariat să-şi ridice necontenit nivelul profesional este de natură să creeze acestuia avantaje legate de posibilităţile de îndeplinire şi depăşire a normelor şi sarcinilor de producţie, să-şi asigure cîştiguri proporţionale cu priceperea şi îndemînarea sa, să-şi atragă preţuirea de care se bucură cei mai buni muncitori care primesc titluri şi stimulente de fruntaşi în întrecerea socialistă.

Consider ca un factor pozitiv prevederile cuprinse în proiectul de lege privind stabilirea sancţiunilor, prevederi care asigură obiectivitatea şi caracterul lor educativ. Va trebui însă să se manifeste mai mult interes şi discernămînt din partea conducerilor unităţilor pentru modul cum se dau sancţiuni, pentru implicaţiile unui astfel de act. Aceasta, deoarece în prezent sînt frecvente cazurile cînd se sancţionează angajaţi pentru abateri disciplinare chiar cu desfacerea contractului de muncă pentru ca, după aceea, să fie reprimiţi în întreprindere. În unele unităţi sînt salariaţi cărora li s-a desfăcut contractul de muncă de mai multe ori. Justificarea unor astfel de măsuri, prin lipsa de cadre, contravine celei mai elementare logici, deoarece persoanele certate cu disciplina constituie totdeauna un prost exemplu, întreţin o atmosferă de toleranţă, speculează slăbiciunile conducerii, antrenează şi pe alţii la comiterea actelor de indisciplină.

Acest mod de a proceda al unor cadre de conducere din întreprinderi nu face altceva decît să discrediteze noţiunea de sancţiune, să diminueze efectul ei educativ, să slăbească starea de disciplină. **Rezultate bune nu se pot obţine decît înlăturînd din colectivele de muncă toate elementele care, cu tot ajutorul ce li s-a dat pe parcurs, nu se încadrează în efortul general.** În această direcţie, un rol însemnat revine sindicatelor. Ele trebuie

(Continuare în pag. 6)

ŞTIINŢĂ, TEHNICĂ TEHNOLOGIE, INOVAŢII

● Un colectiv de specialitate de la **Institutul de cercetări pentru pielărie, cauciuc şi mase plastice din Bucureşti, în colaborare cu specialiştii de la Grupul industrial de chimie din Tîrnăveni,** au pus la punct tehnologia de fabricaţie a unui nou produs chimic românesc. Este vorba de sărurile bazice de crom, produse care îşi găsesc largi utilizări în industria prelucrării fine a pieilor. În prezent, specialiştii lucrează la realizarea unei staţii pilot pentru verificarea tehnologiei propuse.

● **La Institutul de cercetări metalurgice** a fost pusă la punct o metodă radiometrică pentru determinarea originii şi distribuţiei incluziunilor nemetalice produse în timpul desulfurării sau provenite din zgură, în cadrul procesului tehnologic de turnare a lingotierelor de fontă. Metoda constă în marcarea incluziunilor nemetalice cu un izotop radioactiv corespunzător, ţinînd seama de condiţiile de elaborare a fontei, şi măsurarea acestuia cu ajutorul unui contor special sau al filmului Roentgen. Aplicarea metodei permite studierea originii şi distribuţiei incluziunilor nemetalice şi pe suprafaţa lucrătoare a lingotierei. În acest fel se înlătură secţionarea acesteia, care este costisitoare.

● În cursul anului trecut, la **Combinatul chimic-Făgăraş,** au fost realizate 40 de invenţii şi inovaţii, aparţinînd tehnicienilor şi inginerilor acestei unităţi. Printre cele mai importante se află metoda originală de obţinere pe cale industrială a unei răşini plastifiante — material folosit ca suport pentru hîrtia decorativă a plăcilor fibrolemnoase — melaminate, cea de recuperare a apelor fenolice de la fabrica de răşini sintetice, precum şi tehnologiile noi privind obţinerea unor substanţe de calitate superioară destinate fabricării azotatului de amoniu. Aplicarea noilor invenţii şi inovaţii ale chimiştilor din Făgăraş a permis îmbunătăţirea procesului de producţie în numeroase secţii ale combinatului, reducerea consumurilor specifice, obţinerea unei economii în valoare de trei milioane lei.

● **Un colectiv al Staţiunii experimentale Argeş, din cadrul Institutului de cercetări şi proiectări pentru industria lemnului,** alcătuit din inginerii **V. Dragnea, I. Sîrbescu şi C. Călugărescu,** a conceput şi realizat un funicular uşor pentru colectarea lemnului despicat, de mici dimensiuni, denumit FULM-100. Noua instalaţie, destinată valorificării masei lemnoase de mici dimensiuni folosită ca materie primă pentru plăci aglomerate şi plăci fibrolemnoase, este deservită de numai 3 muncitori, putînd fi asamblată şi pusă în funcţiune în numai 40 de minute. Primele 5 instalaţii de acest tip au şi fost executate de unitatea de exploatare şi industrializare a lemnului din Curtea de Argeş şi experimentate cu bune rezultate în sectoarele de exploatare ale acestei întreprinderi. În prezent, noul produs este fabricat în serie.

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

LA ŞANTIERUL NAVAL – BRĂILA

COORDONATE NOI ÎN DEZVOLTAREA CONSTRUCŢIEI DE NAVE

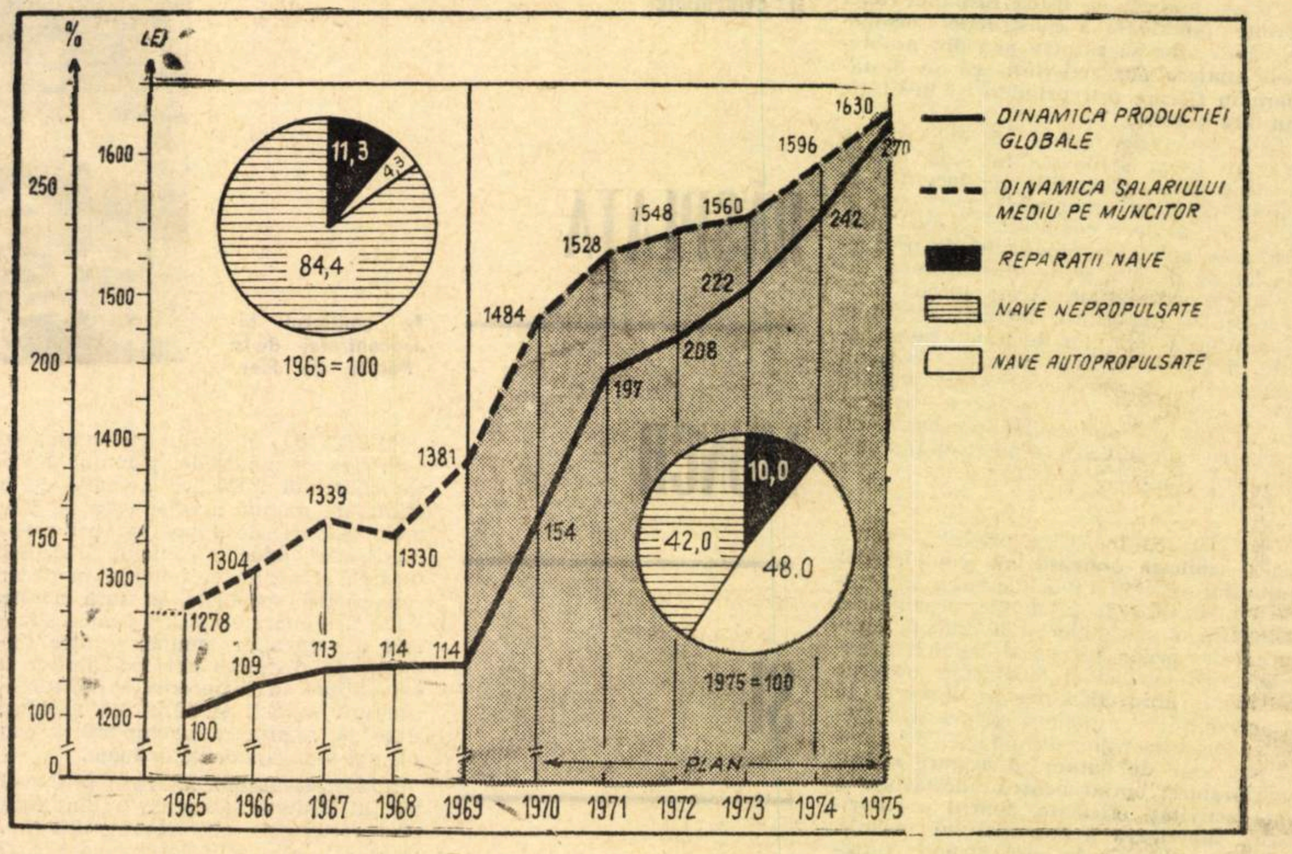

GRAFICUL alăturat ilustrează dubla influenţă pe care o exercită sporirea complexităţii produselor, determinată de creşterea ponderii navelor autopropulsate: o dinamică accentuată a valorii producţiei, pe de o parte, şi mutaţii în gradul de calificare al muncitorilor, exprimat cu ajutorul evoluţiei salariului mediu (făcînd abstracţie de alţi factori), pe de altă parte. Elementul mobilizator îl constituie masivul program de investiţii de care beneficiază, începînd cu 1970, această unitate, ce urmează să devină în viitor unul din principalii furnizori de nave ai flotei noastre fluviale.

Drumul parcurs, de la primele şalupe remorcher de 65 CP şi 150 CP pînă la remorcherul de port şi radă de 1200 CP, sau la cel împingător de 1640 CP şi la şlepul de fructe de 1200 tone, asimilate în perioada 1966—1969, atestă creşterea maturităţii constructive a specialiştilor de nave de aci. 1970 şi 1971 sînt anii unei mari cotituri în viaţa şantierului: vor intra în construcţie cargoul de mărfuri generale de 2000—2500 tone şi şlepurile de 2000 de tone, urmate de altele cu puteri instalate şi tonaj de transport tot mai mari. Paralel se va modifica şi structura producţiei, prin creşterea ponderii navelor autopropulsate, care vor ajunge la aproape jumătate din valoarea producţiei.

Corespunzător procesului de sporire a complexităţii producţiei, va evolua şi gradul de calificare al muncitorilor, sugerat de dinamica salariului mediu, dovadă a legăturii între progresul tehnic şi nivelul de trai, în condiţiile unui cadru social adecvat.

Autocamioane „Carpați" înainte de a pleca în prima cursă

CÎȘTIGUL — DIRECT PROPORȚIONAL CU GRADUL DE ÎNDEPLINIRE A SARCINILOR DE PRODUCȚIE

- **Într-o singură lună, 18 milioane lei în plus pentru salariați ;**
- **Productivitatea muncii sporește mai repede decît salariul mediu ;**
- **Normele științifice de muncă, imbold în ridicarea calificării profesionale.**

LA UZINELE de autocamioane Brașov generalizarea noului sistem de salarizare și majorarea salariilor s-au efectuat o dată cu ramura industriei constructoare de mașini, la 1 ianuarie 1970. După numai două luni, rezultatele confirmă influența pozitivă pe care acesta o exercită asupra ridicării întregii activități la un nivel calitativ superior. **Cotei medii de creștere a veniturilor realizate în luna februarie a.c. de 8,96%, îi corespunde o sporire a productivității muncii, de 12,7% față de perioada corespunzătoare a anului precedent.** Această corelație exprimă în esență efectul dublu al noului sistem de salarizare : o mărire a veniturilor angajaților, pe de o parte, și, prin legarea mai organică a cîștigurilor de contribuția efectivă pe care o aduc aceștia în perfecționarea continuă a activității lor, obținerea unor rezultate economice superioare, pe de altă parte. Retribuirea după criteriul aportului nemijlocit la îndeplinirea sarcinilor permite o aplicare mai consecventă, mai apropiată de spiritul principiului socialist al repartiției după calitatea și cantitatea muncii prestate.

Unul dintre principiile noului sistem de salarizare este **creșterea rolului salariului tarifar de încadrare, ca element determinant în veniturile totale,** astfel ca el să stimuleze, în primul rînd, ridicarea calificării muncitorilor. La Uzinele de autocamioane salariul tarifar reprezenta în 1969 aproximativ 66% din cîștigul total, restul fiind realizat atît prin depășirea normelor, care nu reflectau întotdeauna consumul de muncă real, cît și prin sistemul premiilor, care și ele erau acordate de multe ori pe baza unor criterii subiective. Pentru obținerea, în aceste condiții, a salariului mediu planificat pe uzină, de 1412 lei, era necesară o depășire în medie cu peste 30% a normelor la muncitorii care lucrează în acord. Iată dispersia muncitorilor care lucrau în acord după gradul de îndeplinire a normelor în decembrie 1969 :

Tabel 1

Gradul de îndeplinire a normelor	pînă la 99,9	100—109,9	110—119,9	120—129,9	130—139,9	140—149,9	150 și peste
ponderea muncitorilor	8,9	20,1	18,0	21,0	17,4	8,2	6,4

Totodată, au existat numeroase locuri de muncă unde normele au fost „corectate" pentru a se asigura forța de muncă deficitară sau pentru compensarea condițiilor grele de lucru. În acest fel, s-a deteriorat însăși calitatea normelor orientîndu-se eforturile muncitorilor spre depășirea lor cantitativă și nu spre ridicarea calificării și perfecționarea nivelului profesional, care să le permită promovarea într-o categorie de salarizare superioară. În același timp, nu s-a ținut întotdeauna seama de modificarea condițiilor tehnico-organizatorice în procesul de producție, de înzestrarea locurilor de muncă cu noi scule și utilaje, de acumularea unor noi deprinderi profesionale de către muncitori, ca urmare a creșterii seriei de fabricație, introducerea de măsuri tehnico-organizatorice etc., care toate contribuie la modificarea cantității de muncă necesare în mod real pentru executarea unei operații sau lucrări.

Aplicarea noului sistem de salarizare a necesitat fundamentarea unor noi norme, elaborarea lor pe baze științifice, care să reflecte consumul de muncă efectiv. Îndeplinirea în proporție de 100% a acestor norme, în condițiile avute în vedere la stabilirea lor, asigură realizarea integrală a sarcinilor de producție, precum și a salariului tarifar sporit. Depășirea lor urmează să fie rezultatul priceperii și îndemînării mai mari a unor executanți, care să se concretizeze într-un spor de productivitate.

Elaborarea noilor norme s-a făcut în cadrul unei acțiuni largi care a cuprins, în principal, revizuirea tehnologiilor de fabricație, întocmirea normativelor de timp și de regimuri, a unor fișe de studiu a muncii pentru fiecare operație în parte, urmate apoi de aplicarea ipotetică a lor, pentru a se confrunta cu realitatea. S-a efectuat astfel măsurarea muncii la peste 45 000 de operații, ținîndu-se seama de condițiile tehnico-organizatorice nou apărute.

Aplicarea ipotetică a normelor, care a avut loc în luna octombrie 1969, a condus la constatarea că ele se îndeplinesc în proporție de 96,8%, asigurîndu-se realizarea planului și a cîștigului mărit. Aceste rezultate au fost confirmate și în prima lună de aplicare a noului sistem de salarizare. **În ianuarie 1970, normele de muncă au fost îndeplinite în proporție de 95.7%, iar pe secții între 90—98,2%, obținîndu-se un spor al cîștigului mediu de 9%, ceea ce în cifre absolute înseamnă peste 18 milioane lei.** În februarie, pro-

C. DUMITRESCU
economist Uzinele de autocamioane Brașov
P. SEPTIMIU

(Continuare în pag. 8)

SALARII — COINTERESARE — ECHITATE

In construcții — montaj

EXECUTAREA LUCRĂRILOR ÎN ACORD GLOBAL PE OBIECT SAU PĂRȚI DE OBIECT

O PUTERNICĂ pîrghie de mobilizare a celor peste 550 000 de salariați din unitățile de construcții-montaj la înfăptuirea vastului program de investiții al țării o constituie noul sistem de salarizare, a cărui experimentare s-a generalizat la nivelul întregii ramuri cu începere de la 1 februarie 1970. În cadrul unei majorări a salariilor în medie cu 8,9%, pentru care s-a acordat pe 11 luni din acest an un fond suplimentar de peste 700 milioane lei, noul sistem de salarizare adîncește și perfecționează retribuția după cantitatea, calitatea și răspunderea socială a muncii, prin forme specifice, capabile să stimuleze și mai mult eforturile constructorilor și montorilor pentru predarea la termen și înainte de termen a obiectivelor de investiții.

Ținînd seama de marea varietate a muncii în construcții, se prevede că, o dată cu aplicarea noului sistem de salarizare, se introduc **forme mai elastice de retribuire a muncii, printre care salarizarea în acord global pe obiect, părți de obiect sau părți de lucrare complet terminate.** În acest sens, s-au efectuat încă din anul trecut experimentări care au demonstrat cu prisosință eficiența noii forme, iar recent a fost aprobată metodologia pentru extinderea ei.

Ideea de la care s-a pornit este aceea de a încredința unei formații de muncitori (echipă, brigadă) executarea în totalitate a unui obiect (construcție distinctă — clădire industrială, școală, drum, pod) sau părți de obiect (tronson de hală, o scară la un bloc de locuințe etc.), ori a anumitor categorii de lucrări aferente acestora (structură, finisaj, instalații) — astfel ca, prin cunoașterea precisă a sarcinilor fizice, prin organizarea în consecință a muncii, prin evitarea fluctuației de la un front de lucru la altul, prin corelarea lucrărilor de specialitate după un lanț tehnologic optim, să se asigure un ritm de lucru rapid, un consum redus de manoperă, sporirea corespunzătoare a cîștigurilor individuale ale membrilor formației. Bineînțeles, în aceste condiții crește considerabil răspunderea personală și colectivă, se simplifică în mare măsură evidențele și calculele în vederea plății salariilor, se corelează programarea producției cu organizarea muncii prin aplicarea aceleiași unități de măsură — obiectul (sau partea de obiect) finit.

Așadar, executarea lucrărilor în acord global este potrivită, în primul rînd, pentru construcțiile cu caracter repetitiv, ca și pretutindeni unde se poate asigura o activitate continuă a muncitorilor de meserii și specialități diferite, unde muncitorii sînt policalificați și, în orice caz, unde există condițiile unei organizări raționale a locurilor de muncă : proiecte, materiale, utilaje, front de lucru. Între conducerea șantierului și conducătorul formației de lucru (care — pentru lucrări de o tehnicitate și complexitate deosebită, ce se realizează cu un număr important de muncitori — poate fi și un maistru, tehnician sau inginer), se încheie un contract-angajament care precizează lucrările de executat, termenul, sumele cuvenite ca plată, obligațiile fiecărei părți etc.

S-a stabilit posibilitatea ca, la calculul sumelor cuvenite formației de lucru, să se aplice fie normele de muncă (și prețurile unitare), republicane, departamentale și locale pentru lucrări de bază, de reparații aferente și de deservire, fie — pe baza grupării acestora — norme tehnice de muncă determinate global și unificate pe șantier, grup de șantiere sau întreprindere, pentru lucrări ce se execută în condiții similare (obiect, parte de obiect, lucrare de specialitate). În ambele cazuri, la prețurile unitare se pot aplica de către șeful de șantier, în limita fondului de salarii aprobat, corecturi de pînă la plus sau minus 15% — majorînd sau micșorînd astfel suma cuvenită formației de lucru, în funcție de condițiile locale, de necesitatea de a atrage în anumite perioade, prin stimulente speciale, unele categorii profesionale de muncitori. O modalitate aparte de stabilire a sumei cuvenite formației de lucru se aplică la lucrările contractate la preț ferm sau la cele cu grad mare de repetitivitate ; ea utilizează prețurile pentru manopera de bază, prevăzute în cataloagele de prețuri de deviz, la care se adaugă valoarea manoperei de deservire. Practica arată că, pe această cale, se accentuează cointeresarea formațiilor de a se specializa, pentru a reduce consumul efectiv de manoperă și, deci, pentru a spori cîștigul individual.

Trebuie subliniat faptul că diferitele indemnizații și sporuri legale se mențin, indiferent de modul de stabilire a sumei. În ce privește repartizarea acesteia între membrii formației, ea se face în

C. DORIN

(Continuare în pag. 8)

REFLECȚII

NU TE DESCURCA! ÎNVAȚĂ!

Acad. Grigore C. MOISIL

GREU NU E SĂ AI DREPTATE, greu e să convingi pe alții. Nu întotdeauna e greu, ci numai cînd ai dreptate. Şi mai ales e greu să convingi pe cei care spun că s-au convins.

Să luăm un exemplu.

Toată lumea zice că e convinsă de rolul calculatoarelor în economia modernă. Mai poți să spui că nu? Te faci de rîs. Eşti un înapoiat. Pînă şi copiii ştiu că una din caracteristicile lumii moderne e utilizarea calculatoarelor.

— Electronice?

— Bineînțeles!

— Digitale?

— ? Adică cum altfel? Toată lumea ştie că digitale.

Acum se ştie şi mai mult; se ştie şi de software şi de hardware. Se ştie că cuvîntul „informatică“ e mult mai la modă decît cel de „cibernetică“. Se vorbeşte şi de „sistemul informațional“.

— De ce n-avem, dom-le, şi noi un institut de informatică, să coordoneze toată munca, să nu mai existe paralelisme. Costă, e drept, dar aduce foloase mari. Să facem şi noi software, că oameni deştepți avem. N-avem bani să cumpărăm maşini, dar cap avem şi software-ul se face cu capul. O să înceapă să iasă calculatoarele de producție românească şi n-o să avem software la ele. Şi mai putem şi vinde să facem dolari; ce numai I.B.M.-ul? Asta-i momentul.

— Spune-mi: crezi că specialişti avem?

— Cum să n-avem specialişti; nu vezi cîți scriu la gazete despre calculatoare? Nu citeşti gazetele? Nu umbli pe stradă să vezi cîte centre de calcul avem? Lucrează, dom-le, băieții. Numai eu am trei prieteni care erau să fie numiți directori la institutul ăla. Buni băieți. Experți, specialişti, tot ce vrei.

— Spune-mi, te rog, la ce şcoală au învățat şi şi cît timp?

— Aşa sînteți voi profesorii ăştia. Musai să înveți la şcoală. Altfel nu se poate? Sînt băieți buni. Se descurcă.

Cum pot să conving pe oameni că la calculatoare nu poți să te descurci, că trebuie să înveți? Multe. Multe trebuie să înveți. Sînt cursuri care nu se predau decît în 2—3 săli în țară, fiecare cu puține locuri; îi ştii pe toți cei care le-au învățat.

Ora la calculator se apreciază la 4000 lei. Deci toate orele cît un calculator stă trebuie socotite cîte 4000 lei una.

Ziua calculatorului are 24 ore.

Dar ce e grav e falsa ocupare a calculatorului. Cel care nu învață bine cum să lucreze, întrebuințează de 10 ori timpul care ar trebui să-l întrebuințeze. Obține rezultate bune şi obține economii. Numai că el păgubeşte poporul nostru cu toate orele cît lucrează prost.

Şi mai păgubesc şi cei care nu lucrează la calculator, fiindcă nu vor să învețe să lucreze.

Cine a făcut socoteala să vadă cît de mari pot fi aceste „pagube neimputabile“? Nimeni nu fură nimic. Toată lumea lucrează; lucrează mai mult decît e nevoie. Calculele sînt făcute corect de calculator. Rezultatele sînt economii reale.

Şi totuşi calculatorul lucrează prost şi în realitate trebuie socotit că produce pagubă.

— Niciodată nu eşti mulțumit.

— Înapoi la şcoală; dacă eşti expert sau specialist, începe să înveți: şi dacă nu eşti, începe de asemeni să înveți; desbară-te de răul obicei de „a te descurca“.

Nu te descurca; învață!

ORDINE ŞI DISCIPLINĂ

(Urmare din pag. 4)

să ia măsuri de educare a fiecărui angajat în spiritul eticii socialiste și, în acelaşi timp, să creeze o atitudine de intoleranță a maselor împotriva celor care săvîrşesc abateri de la disciplină, să dezbată operativ în colectivele de muncă sancțiunile ce se dau, pentru a le transforma într-un mijloc educativ.

Doresc să subliniez ca o măsură deosebit de înțeleaptă, dezbaterea publică a legii. Aceasta este încă o dovadă a largului democratism care caracterizează societatea noastră, a politicii partidului şi statului de a antrena masele de oameni ai muncii la dezbaterea unor măsuri şi legi de importanță națională, care îşi găsesc o formă definitivă numai după această acțiune. În acest fel, se asigură un larg schimb de opinii, se confruntă păreri, se afirmă tot ce este mai înaintat, se valorifică experiența tuturor salariaților. Este cunoscut, că în întreprinderi şi instituții au fost organizate de către sindicate, sub conducerea organelor de partid, adunări ale angajaților care au luat în discuție proiectul de lege. **Participarea la cele peste 10 000 adunări a mai bine de 1,5 milioane salariați, din care 61 mii au luat cuvîntul, dovedeşte largul ecou şi interes pe care legea le-a stîrnit în masele largi de oameni ai muncii. Răspunderea şi seriozitatea cu care a fost dezbătut fiecare capitol din proiectul de lege, rezultă nu numai din cele circa 12 000 de propuneri făcute pentru completarea acesteia, ci şi din acele sugestii date pentru întărirea imediată a activității la toate eşaloanele.** Fără îndoială că o atît de largă participare a maselor la emanarea unei legi, constituie o manifestare a voinței acestora, o garanție că o lege care exprimă adeziunea generală va fi însuşită şi aplicată neabătut, va avea efecte din cele mai binefăcătoare asupra ordinei, disciplinei şi rînduielii din fiecare unitate.

În proiect se subliniază că „un rol important în înfăptuirea prevederilor noii legi îl au sindicatele — ca organizații de masă ale oamenilor muncii — **în dezvoltarea conştiinței acestora de proprietari ai mijloacelor de producție, în creşterea răspunderii lor pentru buna organizare şi desfăşurare a activității unităților socialiste, în stimularea inițiativei şi capacității lor creatoare“.** De aceea, sindicatele consideră ca o datorie a lor ca, sub conducerea organizațiilor de partid, să desfăşoare o amplă activitate de popularizare, astfel încît prevederile legii să fie temeinic cunoscute şi însuşite de fiecare salariat, de către toți oamenii muncii. Ele vor organiza o intensă muncă politică şi educativă pentru a cultiva în rîndul tuturor muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor, funcționarilor, sentimentul răspunderii pentru sarcinile încredințate şi realizarea lor la un înalt nivel de exigență, îndatorirea de a organiza mai bine activitatea fiecărei unități.

PRODUCȚIA PROPRIE SUB LUPA AUTOEXIGENȚEI

• SATISFAC PE CLIENȚI PRODUSELE CE LE REALIZAȚI?
• ESTE COMPLETĂ GAMA SORTIMENTALĂ CE O OFERIȚI?

Răspunde: ing. Dumitru MARFIEVICI, constructor-şef al Uzinei „Unirea“-Cluj

ALĂTURI de alte unități constructoare de maşini textile, UZINA „UNIREA“-CLUJ, componentă a Centralei industriale de maşini-unelte, ocupă un loc însemnat în efortul de înzestrare a industriei uşoare cu tehnică modernă. Începînd cu anul 1949, ea s-a dezvoltat şi specializat continuu, deținînd în prezent, în cadrul ramurii, locul de unitate de bază pentru utilaje de filaturi, producînd în subsidiar şi utilaje pentru țesătorii.

• O „rachetă“ cu trei trepte

ÎN EVOLUȚIA uzinei se disting trei etape de dezvoltare, corespunzătoare procesului de adîncire a specializării şi de sporire a complexității şi a nivelului de tehnicitate a utilajelor. De la o producție mixtă de maşini textile şi diverse, din prima etapă, caracterizată printr-un nivel redus al complexității lor (doar 554 repere pe maşină) şi un stadiu inferior de precizie (clasele 4—6), s-a trecut treptat la o fabricație profilată pe utilaj pentru filaturi şi țesătorii, calitativ superioară.

În etapa a doua (1959—1965) au fost abandonate tipurile produse anterior, asimilîndu-se în fabricație altele, proiectate aproape integral de uzină. S-a realizat o sensibilă creştere a gradului de complexitate, a preciziei de lucru şi o îmbunătățire a parametrilor tehnico-funcționali. În etapa a treia, care se încheie anul acesta, modernizarea afectează aproape toate tipurile de maşini aflate în fabricație şi se asimilează altele noi. Îşi fac loc elemente complexe de comandă şi automatizare, organe de maşini de mecanică fină şi alte componente de înaltă productivitate, ceea ce face ca produsele noastre să se situeze la un nivel competitiv pe piața externă. Redăm sub formă de tabel o sinteză a activității desfăşurate, ilustrînd etapele parcurse.

(Continuare în pag. 8)

Etapa	Complexitatea medie (număr de repere)	Coeficient de complexitate	Nr. de maşini produse pe an		Raportul: nr. de utilaje din etapele II şi III la cel din etapa I	
			În valoare absolută	Convenționale	În valoare absolută	Convenționale
I	554	1	65	65	1	1
II	1054	1,9	683	1298	10,5	20
III	1437	2,6	1413	3680	21.7	57

CONFIDENȚIAL

• Întreprinderea de prefabricate şi materiale de construcții din Constanța a trecut la realizarea primelo[illegible] apartamente complet echipate „din [illegible]abrică“ cu tîmplăria, instalația electrică şi celelalte accesorii necesare. După montarea lor, constructorilor nu le va rămîne de executat decît finisajul interior. Întreprinderea constănțeană va putea livra, în prima etapă, cîte patru astfel de apartamente pe zi. La mai mult de jumătate din cele peste 2 400 de apartamente prevăzute a se construi anul acesta în județul Constanța, se vor utiliza metode industriale: panouri şi apartamente prefabricate şi cofraje glisante.

• În partea de sud a municipiului Focşani a început recent **construcția unui nou microraion**, care va însuma **1 410** apartamente, din care **320** vor fi date în folosință în acest an. Aici se vor mai înălța în **1971** o şcoală cu **16** săli de clasă, o grădiniță de copii, un complex comercial şi diverse ateliere ale cooperației meşteşugăreşti. Sînt, de asemenea, avansate lucrările de construcție a blocurilor din cartierul Bahna. Din cele **995** de apartamente cît prevăd actualele proiecte, **500** îşi vor primi locatarii în cursul acestui an.

• În județul Sibiu a început **construcția drumului modernizat** care va lega localitatea Arpaş de barajul Hidrocentralei de pe Argeş. Drumul va traversa, de-a lungul a **95** km. munții Făgăraş, pe traseul Bîlea—Cascadă, Bîlea—Lac, Valea Caprei, la o altitudine care va depăşi p[illegible]nele porțiuni **2 000** m. Pe o dista[illegible]ță de **600** m, drumul va trece printr-un tunel care va fi săpat în Vîrful Caprei. În scopul valorificării turistice a căldării glaciale Bîlea, vor fi construite trei teleferice şi un hotel, care, împreună cu cabana existentă, va putea asigura găzduirea a **400** de persoane.

• Paralel cu electrificarea noilor localități şi extinderea rețelelor existente, în județul Botoşani urmează să se execute **racordarea la rețeaua de iluminat** a încă **90** de şcoli, **20** de dispensare şi case de naşteri, **19** cămine culturale, **10** sedii ale consiliilor populare şi cîteva băi comunale. La **30** dintre obiectivele menționate, documentațiile au şi fost încheiate, trecîndu-se la execuția lor. La sfîrşitul acestui an, numărul localităților rurale din județul Botoşani care vor dispune de curent electric va creşte cu încă **40**. De asemenea, se vor realiza încă **120** km rețele electrice de joasă tensiune.

• La Lovrin, Variaş şi Timişoara a fost dată în producție o suprafață **de 11 ha de sere industriale,** aparținînd asociațiilor intercooperatiste pentru cultura legumelor din județul Timiş. În alte cooperative agricole de producție din zonele legumicole Timişoara, Lugoj, Sînicolaul Mare, au fost amenajate încă **20** ha de solarii. La acestea se vor adăuga alte **8** ha de sere industriale şi **20** ha de solarii, aflate în construcție. O dată cu noile amenajări, legumicultorii din județul Timiş, care s-au angajat să livreze peste prevederile contractuale pe **1970** mai mult de **50 000** tone legume, au însămînțat întreaga suprafață de răsadniță.

• În acest an, în rețeaua cooperației de consum vor fi date în folosință **200 de construcții comerciale săteşti.** Ele vor cuprinde aproape **400** de unități de desfacere cu amănuntul şi prestări de servicii, totalizînd circa **100 000** mp. Pe lîngă unitățile de desfacere, rețeaua cooperației de consum va cuprinde numeroase unități de alimentație publică, amplasate mai ales în punctele turistice.

AGRICULTURĂ

ATRIBUȚII ȘI RĂSPUNDERI SPORITE

ROLUL INGINERILOR ȘI ECONOMIȘTILOR DIN AGRICULTURA COOPERATISTĂ

Interviu cu ing. ANGELO MICULESCU, ministrul Agriculturii și Silviculturii

● În cadrul programului de măsuri adoptat recent de către conducerea partidului privind dezvoltarea și consolidarea agriculturii cooperatiste, se acordă o atenție deosebită creșterii rolului și răspunderii specialiștilor agricoli și economiștilor din cooperative în gospodărirea și organizarea mai bună a activității economice. Pentru început, am dori să ne vorbiți care au fost considerentele tehnico-economice avute în vedere la stabilirea acestor măsuri?

— Modernizarea producției și trecerea pe scară largă la sisteme intensive de organizare a activității productive constituie în prezent pentru agricultura cooperatistă o necesitate obiectivă, determinată de mersul ascendent al economiei noastre naționale. Și aici, ca de altfel în întreaga agricultură, cerința esențială și obiectivul economic central al activității unităților îl constituie creșterea producției, îmbunătățirea continuă a calității acesteia și reducerea cheltuielilor pe unitatea de produs. În condițiile actuale ale dezvoltării forțelor și relațiilor de producție din agricultura cooperatistă, consider că realizarea unor asemenea obiective impune cu necesitate adoptarea unei concepții noi în organizarea și conducerea activității economice din cooperativele agricole. În acest cadru, prezența specialiștilor agricoli și a economiștilor cu înaltă calificare la conducerea efectivă a producției constituie o necesitate stringentă, deoarece numai aceștia sînt în măsură să asigure organizarea pe baze științifice a producției și a muncii, și realizarea pe acest temei, a unei eficiențe maxime.

Pentru a răspunde acestei necesități, conducerea partidului a luat măsura de a asigura toate cooperativele agricole cu specialiști salarizați de stat. Numărul acestora a crescut an de an. În prezent la o cooperativă agricolă revin în medie circa 2 specialiști agricoli cu pregătire superioară, față de 1,1 în 1963. Pentru folosirea rațională a specialiștilor existenți în cooperative și creșterea aportului lor la dezvoltarea și consolidarea unităților erau necesare măsuri care să precizeze atribuțiile și răspunderile concrete ale acestora în conducerea și organizarea producției, măsuri care să asigure statornicirea lor la locurile de muncă și legarea nemijlocită a retribuției lor de rezultatele obținute.

În această direcție, conducerea partidului a stabilit ca în fiecare cooperativă să se asigure un specialist agricol cu pregătire superioară, care să coordoneze și să răspundă de activitatea de producție și economică pe întreaga unitate, avînd funcția de inginer-șef. Tot în acest cadru s-a hotărît ca restul de specialiști agricoli din cooperativă să fie repartizați și să li se fixeze răspunderi directe în organizarea și conducerea efectivă a fermelor și sectoarelor de producție.

● Ați arătat că în cadrul măsurilor de creștere a rolului și răspunderii specialiștilor agricoli din cooperative în organizarea producției, s-a hotărît ca unul dintre aceștia să îndeplinească funcția de inginer-șef. Care este semnificația acestei hotărîri?

— Măsura creării în fiecare cooperativă a funcției de inginer șef și încadrarea în acest post a specialiștilor agricoli cu vechime și experiență a fost luată pentru a răspunde cerinței acute de modernizare a producției cooperatiste, proces reclamat în mod imperios de necesitatea integrării cooperativelor agricole în dezvoltarea de ansamblu a economiei naționale. Utilizarea rațională, științific-coordonată a tuturor factorilor și condițiilor de producție și asigurarea unui efect economic maxim, impune prezența la conducerea și organizarea producției a specialistului agricol investit cu sarcini și răspunderi concrete în coordonarea întregii activități productive.

Sarcinile noi ce revin c.a.p. în dezvoltarea de ansamblu a agriculturii, impun ca indicațiile și măsurile tehnice să fie indisolubil legate de răspunderile economice, aceasta pentru că ele se îmbină și se condiționează reciproc și, ca urmare, răspunderea pentru realizarea lor trebuie să revină aceleiași persoane, respectiv specialistului agricol, inginer-șef. Ca reprezentant al statului în cooperativa agricolă și ca membru al consiliului de conducere sau vicepreședinte, inginerul șef are datoria de a sprijini consiliul și pe președinte în alegerea, adoptarea și aplicarea celor mai potrivite măsuri tehnice, economice și organizatorice care să asigure dezvoltarea și consolidarea continuă a cooperativei, sporirea eficienței în toate ramurile și sectoarele de activitate și realizarea în întregime a planului de producție și economic, aprobat de adunarea generală a cooperatorilor. El poartă răspunderea directă pentru organizarea producției și aplicarea tehnologiilor moderne în toate ramurile, la toate culturile, speciile și categoriile de animale, în vederea obținerii unor producții sporite cu cheltuieli minime.

Inginerul-șef nu este numai sfătuitorul consiliului de conducere și al președintelui, ci organizatorul nemijlocit al activității productive; indicațiile și măsurile tehnice stabilite de el au un caracter obligatoriu. În asemenea condiții și răspunderea pentru organizarea producției și rezultatele obținute, nu mai sînt generale și nedefinite, ci concrete și directe, cu repercusiuni nemijlocite asupra retribuirii muncii și a veniturilor pe care le realizează.

● Cum se concretizează atribuțiile și răspunderile inginerului-șef în actuala etapă de dezvoltare a c.a.p.?

— Atribuțiile și răspunderile concrete ale inginerului-șef sînt multiple și de cea mai mare însemnătate pentru dezvoltarea și creșterea economică a cooperativelor agricole. Voi sublinia însă pe cele esențiale și de cea mai stringentă actualitate. În primul rînd inginerul-șef are atribuții concrete pe linia orientării și planificării producției. Pentru a așeza producția din cooperativă pe temeiuri științifice, este necesar ca inginerul-șef să întocmească studii cu privire la dezvoltarea în perspectivă a cooperativei, în baza cărora, potrivit condițiilor pedoclimatice și social-economice, să propună orientarea producției, profilarea și specializarea unității. În desfășurarea acestei acțiuni, inginerul-șef trebuie să urmărească realizarea unei îmbinări armonioase a intereselor cooperativei agricole și a membrilor săi cu cele ale economiei naționale, în sensul ca, prin orientarea producției și specializarea unității, să fie puse pe deplin în valoare resursele materiale și de forță de muncă și, în același timp, să fie realizate produsele de care economia are nevoie.

O dată stabilită și definitivată orientarea producției, inginerul-șef trebuie să elaboreze programul de aplicare a profilului, în care să fie incluse toate acțiunile cu caracter tehnic, economic și organizatoric, necesare înfăptuirii lui în practică. Ținînd seama de programul de orientare a producției, de profilul și specializarea unității, precum și de sarcinile de livrare către fondul de stat al produselor agricole, inginerul-șef, împreună cu ceilalți membri ai consiliului de conducere, participă efectiv și răspunde de întocmirea planului cincinal și a planurilor anuale de producție și economice, pe care le supun spre aprobare adunării generale a cooperatorilor. Împreună cu ceilalți specialiști, elaborează proiectul planului de producție și economic al fermelor și sectoarelor de producție, urmărind încadrarea organică a acestora în planul de ansamblu al cooperativei. Totodată, inginerul-șef, împreună cu conducerea cooperativei și cu șefii subunităților de producție, stabilește, defalcate pe campanii agricole și pe luni, măsurile tehnice și organizatorice ce trebuie aplicate în cursul anului în vederea realizării producțiilor, a livrărilor și a celorlalți indicatori tehnici și economici prevăzuți prin plan.

Nu de mai mică importanță sînt atribuțiile și răspunderile ce-i revin inginerului-șef în domeniul utilizării eficiente a fondurilor de investiții. Astfel, pe baza programului de orientare a producției, de profilare și specializare, precum și a planurilor de perspectivă și anuale, inginerul-șef, împreună cu consiliul de conducere și cu ceilalți specialiști, stabilește planul de investiții și urmărește darea la timp în funcțiune a obiectivelor planificate.

Vorbind de atribuțiile și răspunderile inginerului-șef din c.a.p. în domeniul orientării, planificării producției și a investițiilor, subliniez totuși că sarcina principală a acestuia o constituie promovarea și generalizarea progresului tehnic în toate ramurile și sectoarele de activitate. În acest cadru, potrivit cu prevederile programului de perspectivă și a planului anual pe care l-a întocmit, inginerul-șef stabilește o structură corespunzătoare a culturilor, o amplasare judicioasă a lor pe teritoriu și se ocupă nemijlocit de introducerea și extinderea în producția vegetală și animală a tehnologiilor moderne, asigurînd executarea tuturor lucrărilor și măsurilor cerute de către acestea. Răspunderi directe revin inginerului-șef pe linia aplicării progresului tehnic și în ceea ce privește asigurarea cooperativei cu semințe și material săditor de calitate, cu animale de rasă.

Modernizarea producției este indisolubil legată în cooperativa agricolă de gospodărirea și folosirea rațională a fondului funciar. În această privință atribuțiile și răspunderile inginerului-șef sînt de cea mai mare însemnătate. El are datoria să stabilească și să aplice efectiv în practică un program complex de măsuri privind valorificarea superioară a tuturor categoriilor de folosință a terenului agricol.

Este îndeobște cunoscut faptul că în condițiile asigurării unei baze tehnico-materiale corespunzătoare, rezultatele ce se obțin depind în măsură hotărîtoare de gradul de cuprindere, de organizare și utilizare a forței de muncă. Problema centrală pentru toate cooperativele agricole este ca această resursă importantă a producției să fie organizată și utilizată în mod eficient.

Se știe, de asemenea, că în cooperativa agricolă, organizarea producției și a muncii este strîns legată și, într-o măsură tot mai mare, dependentă de activitatea secției de mecanizare a I.M.A. Inginerul-șef răspunde de activitatea și realizările secției de mecanizare a I.M.A., care îi este direct subordonată.

Pe lîngă atribuțiile și răspunderile ce-i revin în mod nemijlocit, inginerul-șef are obligația să conlucreze și să sprijine efectiv pe ceilalți membri ai consiliului de conducere și îndeosebi pe președinte și contabilul șef în soluționarea judicioasă și operativă a problemelor de care aceștia răspund direct și de care depind în mare măsură rezultatele finale, economico-financiare, ale cooperativei. În această direcție, menționez că îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale și a valorificării producției, dezvoltarea activităților anexe și a prestărilor de servicii, gospodărirea rațională a fondurilor de producție și asigurarea în permanență a unui echilibru corespunzător între venituri și cheltuieli, — sînt cîteva din problemele mari ale activității economice din cooperative, la care inginerul-șef este chemat să-și aducă o contribuție la nivelul calificării și a calității sale de membru al consiliului de conducere.

● Din cele spuse de dv. am reținut că inginerul-șef rezolvă majoritatea sarcinilor ce-i revin, conlucrînd cu ceilalți specialiști din cooperativă și îndeosebi cu șefii de fermă și de sectoare de producție. Ce atribuții și răspunderi directe revin șefului de fermă?

— Activitatea inginerului șef din cooperativa agricolă se bazează, într-adevăr, pe o strînsă colaborare cu șefii de fermă și sectoare de producție. Aceștia sînt de fapt factorii de execuție, prin care se materializează în practică indicațiile, acțiunile și măsurile stabilite de conducerea cooperativei. În cadrul acestei colaborări șefului de fermă îi revin atribuții și răspunderi de cea mai mare însemnătate, care decurg din însăși forma de organizare a producției și a muncii pe principiul fermelor cu gestiune economică internă. Activitatea ce se desfășoară în fiecare fermă urmărește ca prin sporirea producției să se obțină asemenea venituri, din care să fie acoperite integral cheltuielile de producție și să se realizeze și un venit net cu care ferma să contribuie la formarea fondurilor obștești și la dezvoltarea și consolidarea întregii unități. Pînă în prezent au fost organizate 3165 ferme de producție, din care: 1886 zootehnice, 718 legumicole, 95 pomicole, 132 viticole.

În cadrul atribuțiilor ce-i revin, șeful de fermă are obligația să-l ajute pe inginerul șef în fundamentarea și elaborarea studiilor de orientare și profilare a producției, în întocmirea planurilor de perspectivă și a celor anuale, în asigurarea unei cît mai eficiente utilizări a fondurilor de investiții.

Organizarea temeinică, minuțioasă a producției și a muncii, cu stabilirea de măsuri concrete pentru fiecare loc de muncă, pe campanii agricole, pe luni, săptămîni și pe zile, cu precizarea răspunderilor directe pe echipe și membri cooperatori și analiza perioadică, sistematică a îndeplinirii tuturor lucrărilor și acțiunilor — constituie principala atribuție și, firește, sarcina curentă, cu caracter permanent a șefului de fermă. În vederea organizării pe baze științifice a producției și a muncii în subunitatea pe care o conduce, șeful de fermă trebuie să asigure crearea condițiilor necesare aplicării în practică a tehnologiilor moderne de producție, recomandate de către inginerul șef. În această privință însă șeful de fermă are obligația de a aplica în mod creator aceste tehnologii și de a le adapta în permanență la condițiile și posibilitățile concrete ale fermei. Evident, șeful de fermă poartă răspunderea pentru felul cum este gospodărită și utilizată baza tehnico-materială cu care este dotată ferma.

Răspunderi deosebite revin șefului de fermă în ce privește controlul și recepționarea lucrărilor efectuate. În această privință, pe baza lucrărilor executate, el trebuie să stabilească drepturile cuvenite membrilor cooperatori cu maximum de corectitudine și obiectivitate, verificînd cu exigență modul în care sînt întocmite și completate documentele de evidență primară, pe baza cărora se calculează volumul lucrărilor efectuate și cuantumul retribuirii.

Introducerea în practică a tehnologiilor moderne, reclamă, fără îndoială, o ridicare continuă a gradului de calificare a forței de muncă. De aceea, șeful de fermă este chemat să se preocupe în permanență de ridicarea nivelului de cunoștințe profesionale ale membrilor cooperatori din ferma pe care o conduce, efectuînd în mod sistematizat instructaje și demonstrații practice, îndrumări la locul de muncă și organizînd schimburi de experiență.

În scopul desfășurării în fermă a unei activități rentabile, șeful fermei se ocupă și răspunde direct de gospodărirea fondurilor ce i se pun la dispoziție, precum și de modul cum se valorifică producția pe care o obține.

Desigur, pentru soluționarea optimă a tuturor acestor sarcini șeful de fermă trebuie să dea dovadă în permanență de spirit gospodăresc, de curaj și inițiativă creatoare, de disciplină și fermitate în aplicarea măsurilor și acțiunilor înscrise în planurile operative de muncă.

● În competențele actuale ale Ministerului Agriculturii și Silviculturii privind conducerea și îndrumarea c.a.p. — se includ și cele referitoare la evidența contabilă și analiza activității economice. Avînd în vedere acest lucru, am dori să ne spuneți părerea dv. în privința rolului și atribuțiilor contabilului șef din cooperativa agricolă.

— Orientarea nouă în ce privește organizarea și gospodărirea agriculturii cooperatiste ridică pe o treaptă superioară rolul contabilului șef, mărindu-i răspunderea pentru desfășurarea întregii activități a cooperativei agricole și mai ales pentru rezultatele economice obținute de aceasta.

În actuala etapă, consider că preocuparea principală a contabilului șef este să asigure o gospodărire judicioasă a fondurilor de producție, o evidență corectă a cheltuielilor, a livrărilor de produse și

Interviu consemnat de
dr. Sabin NICA-SÎRBEȘTI

(Continuare în pag. 8)

PRODUCȚIA PROPRIE

(Urmare din pag. 6)

Satisfacerea beneficiarilor sub aspectul performanțelor mașinilor textile și al caracteristicilor tehnico-funcționale a urmat și ea o dinamică ascendentă. **Ne preocupăm intens de sporirea vitezei fuselor, creșterea laminajelor firelor, de reducerea continuă a suprafeței ocupate și a consumului de metal, avînd ca obiectiv obținerea unor utilaje suple, bine dimensionate, cu înalte randamente orare.**

Relevăm, ca fiind deosebit de important în efortul de creare a unor utilaje moderne, rezultatele obținute în reducerea consumului de metal. Mijloacele care au permis diminuări substanțiale au fost: **utilizarea pe scară din ce în ce mai largă a unor laminate calibrate, a procedeelor de turnare cu precizie, aplicarea înlocuitorilor de metale, respectiv introducerea pe scară industrială a pieselor din material plastic.** În 1960 am aplicat primul reper de relon; în 1969 numărul lor s-a cifrat la 275, folosindu-se peste 1 200 000 de astfel de repere. Toate acestea au făcut ca **greutatea medie a utilajelor textile să scadă de la 3,6 tone în 1950 la 2,3 tone în acest an.** Experiența cîștigată ne permite să realizăm și în etapa următoare alte reduceri ale greutății mașinilor, concomitent cu menținerea performanțelor atinse. Mașina de filat bumbac va fi mai ușoară cu 10%; la carda de bumbac o mică creștere în greutate va fi compensată de dublarea capacității de producție.

● *Amprenta propriei personalități*

REALIZĂRILE dobîndite au fost posibile datorită existenței în cadrul uzinei a unui puternic **compartiment de concepție și încercări** (proiectare și tehnologie, bancuri de probă etc.). Periodic produsele din fabricație au fost analizate, studiate, comparate cu cele mai bune realizări similare străine. Am urmărit modul de comportare la beneficiari a utilajelor, am ținut cont și de sugestiile și pretențiile lor. Facem apel la cunoștințele de estetică industrială și de ergonomie, cu ajutorul cărora încercăm să obținem un stil arhitectonic propriu, armonizat cu o deplină funcționalitate.

În perioada care urmează (etapa a patra) Uzina „Unirea" își va adînci specializarea în construcția de mașini pentru filaturi. Aparent aceasta se prezintă și ca o îngustare deoarece se va abandona fabricația războaielor de țesut. **Determinarea precisă a profilului prezintă o mare importanță pentru noi și pentru beneficiarii noștri, deoarece ea creează posibilitatea diversificării producției de mașini, lărgind sortimentele și cuprinzînd în sfera activității întreaga gamă de filaturi, de la cele de lînă pieptănată și de bumbac,** (la care ne-am limitat pînă în prezent), **pînă la filaturile de lînă cardată și semipieptănată.** Mașinile textile pe care le vom fabrica vor deveni din ce în ce mai complexe, mărindu-și gradul de automatizare, pînă la integrarea lor în linii semiautomate sau automate. La realizarea unor astfel de utilaje vom apela tot mai mult la elementele de mecanică fină, elemente de comenzi automate, hidraulice și pneumatice, precum și de electronică miniaturizată.

În aceste condiții, **dezvoltarea cercetării științifice proprii este o condiție sine qua non a progresului tehnic.** Sînt în curs de construcție laboratoare și standuri de încercare ale uzinei. Dotarea lor cu aparatură specializată în vederea rezolvării unor teme complicate și de maximă importanță pentru evoluția noastră viitoare (în domeniul vibrometriei, al sonometriei, tensiometriei, automatizării etc.) constituie pentru noi o importantă preocupare.

● *De ce nu într-o singură centrală?*

S-AR PUTEA enumera și alte domenii care vor influența în bine construcția de mașini textile. În prezent, ne preocupă rezolvarea unui aspect organizatoric, de perspectivă. Este știut că în cadrul Ministerului Industriei Ușoare se produc multe sortimente de utilaje textile (de preparații, finisare și tricotaje), în serii mici sau unicate (la „Metalul Roșu"-Cluj, I.U.I.U.-Tîrgu Mureș, „Tehnometal"-București etc.). Toate aceste întreprinderi s-au grupat într-o centrală (Centrala industrială a articolelor casnice, utilajelor și pieselor de schimb), care a absorbit și fabricația războaielor de țesut de la uzina „Unirea" în vederea specializării noastre pe utilaj de filatură. Unitățile acestei centrale vor cunoaște în cincinalul viitor o dezvoltare importantă și, în acest cadru, vor beneficia de rezultatele actitivătății de cercetare și proiectare centralizată.

În aceste condiții, Uzina „Unirea" vă rămîne stingheră în cadrul unei centrale aparținînd de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, cu care nu are nimic comun. Ea va putea cu greu beneficia de avantajele asigurate centralizat pentru întreprinderile dintr-o centrală cu specific textil.

Considerăm că **va trebui găsită o modalitate ca întreaga construcție de mașini textile să fie organizată într-un grup de uzine cu un program unitar, capabil să răspundă nevoilor de viitor ale acestui sector.** Menținerea actualei structuri ar putea duce la asigurarea întregului necesar de utilaj textil prin unitățile industriei ușoare, iar utilizarea capacităților uzinelor „Unirea" pentru alt specific. Aceasta ar dăuna economiei naționale, pentru că experiența colectivului nostru, dobîndită în zeci de ani de specializare într-un anumit domeniu, s-ar pierde, alte unități trebuind să ia lucrurile de la început.

CÎȘTIGUL

(Urmare din pag. 5)

centul de îndeplinire s-a îmbunătățit (99,7%). Există, așadar, încă rezerve de creștere a productivității muncii în însuși nivelul de atingere a normelor, care vor fi valorificate treptat, pe măsură ce noul sistem de salarizare va fi mai bine cunoscut și aplicat.

Pentru a ilustra sintetic rezultatele aplicării noului sistem, prezentăm o repartizare a muncitorilor după mărimea cîștigului orar realizat în lunile ianuarie și februarie 1970, față de cel din decembrie 1969:

Rezultă din tabel că, marea majoritate a angajaților au depășit cîștigul orar realizat înainte de aplicarea noului sistem de salarizare. Există totuși, 8,50% în ianuarie și 7,80% în februarie, muncitori în acord care au avut un cîștig orar sub cel realizat în luna decembrie. Fenomenul se manifestă exclusiv la munca în acord unde înainte exista posibilitatea practică de a obține venituri pe seama depășirii cantitative a sarcinilor. Ne avînd calificarea cerută, aceștia au putut fi încadrați doar în categorii și trepte inferioare, remunerate corespunzător. Este un exemplu convingător a influenței pe care o va exercita noul sistem de salarizare asupra nivelului profesional.

La muncitorii care lucrează în regie nu s-a înregistrat nici un caz în care noile cîștiguri orare să fie mai mici decît cele obținute anterior. Acesta se datorează faptului că, în trecut, s-a ținut cont într-o mai mare măsură la acordarea salariului tarifar de gradul de calificare și vechimein muncă, el nefiind influențat decît indirect prin prime, de depășirile cantitative.

Prezentarea datelor din tabelul nr. 2 ar putea conduce la concluzia că există un procent însemnat de salariați care, practic, nu numai că nu au beneficiat de majorarea veniturilor, dar nici nu obțin cîștigurile dinainte. Concluzia ar fi greșită pentru că datele nu conțin în întregime sumele pe care le obțin în conformitate cu noua reglementare, (spor de vechime, de dificultate a locului de muncă etc.), în conformitate cu noua reglementare. O nouă grupare a personalului, de data aceasta, după mărimea salariului tarifar orar, inclusiv sporul de vechime cuvenit, comparat cu cîștigul total realizat anterior, ne arată situația reală. **La toate categoriile de muncitori nu se semnalează nici un procent de venituri mai mici ca în decembrie. Pe total 27,2% au obținut cu 5% mai mult, 34,2% au realizat cîștiguri între 105—109,9%, iar 38,6% între 110—120%.**

Aplicarea consecventă a principiului cointeresării materiale implică, **alături de retribuirea după cantitate și calitate, și răspundere pentru neîndeplinirea obligațiilor.** Transpunînd în practică acest deziderat, noul sistem de salarizare prevede ca plata muncitorilor să se facă direct proporțional cu gradul de îndeplinire a sarcinilor de producție, iar în cazul nerealizării integrale a lor, acesta să se reflecte corespunzător în venituri. În luna ianuarie 1970, un număr de 38 de muncitori care lucrează în acord au fost penalizați pentru neîndeplinirea sarcinilor proprii cu diminuarea salariului tarifar cu 5%. Au fost penalizați și alți salariați care lucrează în regie și personal tehnic administrativ, pentru nerealizarea unor indicatori sintetici cantitativi.

Noul sistem de salarizare este și un mijloc eficient de combatere a indisciplinei. Măsurile luate în ianuarie 1970 de retragere a treptei sau a gradației și de anulare a sporului de vechime (la 324 persoane) au avut drept urmare o micșorare simțitoare în luna următoare a numărului de cazuri (131 persoane). Au scăzut în același timp și absențele nemotivate. Față de cele avute în decembrie 1969, în prima lună a anului s-au înregistrat mai puțin cu 1117 om/ore, iar în a doua cu încă 7122 om/ore.

Așadar, generalizarea noului sistem de salarizare la Uzinele de autocamioane Brașov a avut efecte favorabile multiple pe linia creșterii eficienței activității economice și a sporirii productivității muncii. **În luna ianuarie a.c., de exemplu, producția marfă a fost realizată în proporție de 100,9%, iar în februarie de 100,3%. În același timp productivitatea muncii a crescut cu 2% și, respectiv, 1%.** Desigur datele pe cele două luni sînt doar o ilustrare a posibilităților deschise de noua reglementare. Aprofundarea și cunoașterea mecanismului de acționare a acestei importante pîrghii de cointeresare materială, aplicarea ei corectă, va permite în viitor să se obțină noi și importante realizări.

Tabel 2

(în %)

Cîștigul orar în noul sistem de salarizare față de cel anterior	luna ianuarie: Total muncitori	luna ianuarie, din care: în acord	luna ianuarie, din care: în regie	luna februarie: Total muncitori	luna februarie, din care: în acord	luna februarie, din care: în regie
pînă la 85 %	2,40	4,00	—	2,60	4,40	—
85— 89,9%	2,30	3,90	—	1,20	2,10	—
90— 94,9%	1,70	2,90	—	1,60	2,60	—
95— 99,9%	2,10	3,60	—	2,40	4,00	—
100—104,9%	18,30	14,50	23,30	23,30	20,10	27,30
105—109,9%	23,50	17,30	33,10	24,60	20,50	31,20
110—114,9%	21,20	17,20	27,10	21,30	18,70	26,30
115—119,9%	14,50	13,30	16,50	14,00	12,70	15,20
120—124,9%	3,50	5,70	—	2,80	4,70	—
125 și peste	10,50	17,60	—	6,20	10,20	—
Total (numai la muncitorii care și-au îndeplinit sarcinile de producție)	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

ATRIBUȚII ȘI RĂSPUNDERI

(Urmare din pag. 7)

o urmărire sistematică a veniturilor. Periodic, el trebuie să efectueze analize economice din care să rezulte situația reală a îndeplinirii planului de venituri și cheltuieli. Pe baza acestor analize, contabilul șef, are obligația să prezinte consiliului de conducere propuneri concrete, fundamentate, cu privire la măsurile ce trebuie luate în vederea îmbunătățirii activității economico-financiare.

Conducînd în mod direct sectorul economic-comercial din cadrul cooperativei, contabilul șef trebuie să urmărească și să asigure realizarea obligațiilor ce revin cooperativei din contractele încheiate cu întreprinderile beneficiare, sau cu cele de la care se aprovizionează. Totodată, el trebuie să vegheze la respectarea obligațiilor contractuale și de către unitățile contractante, îndeosebi în ceea ce privește prețul, aprecierea corectă a calității produselor, termenele și condițiile de livrare.

Sarcini de mare răspundere revin contabilului șef în privința respectării disciplinei financiare în toate compartimentele activității din cooperativă, precum și în domeniul păstrării, dezvoltării și apărării integrității avuției obștești. În acest scop, el trebuie să controleze și să analizeze sistematic situația din fiecare fermă și sector de producție, luînd cele mai energice și corespunzătoare măsuri pentru înlăturarea neajunsurilor și a lipsurilor constatate.

Desigur, sînt și alte atribuții și sarcini care revin contabilului șef și care, alături de cele menționate mai sus, executate la termen și cu rigurozitate, pot și trebuie să contribuie la îmbunătățirea rezultatelor economice din cooperativele agricole de producție.

ACORD GLOBAL

(Urmare din pag. 5)

raport cu salariul tarifar de încadrare și cu timpul efectiv lucrat, aplicîndu-se de către șeful formației — cu avizul majorității membrilor acesteia — corecturi în plus sau în minus de pînă la 20%, pentru a evalua mai corect aportul personal. O cotă de 10—20% din drepturile bănești ale formației pentru lucrarea respectivă este prevăzută în contract și reținută la avansurile ce se plătesc chenzinal și lunar, ca o garanție pentru executarea lucrărilor la termen și de bună calitate; dacă nu este cazul să se aplice penalizări, garanția se restituie la executarea integrală a contractului, iar dacă formația de lucru obține realizări deosebite în ce privește scurtarea termenelor și calitatea, ea poate fi premiată.

Practica întreprinderilor și șantierelor care au experimentat pînă acum această formă de salarizare oferă concluzii clare asupra eficienței sale. **Întreprinderea de construcții-montaj nr. 1 a Consiliului popular al municipiului București a aplicat lucrul în acord global pe bază de contract-angajament la șantierul 4, pentru executarea lucrărilor de specialitate (montarea panourilor prefabricate, tencuieli, zugrăveli-vopsitorii, mozaicuri etc.) — pe cîte un bloc de locuințe întreg. În comparație cu vechiul sistem, s-a obținut o creștere substanțială a producției de construcții-montaj realizate cu același număr de salariați, productivitatea pe muncitor s-a mărit** (bineînțeles, și prin influența unor factori tehnico-organizatorici) **de la 6341 la 10 080 lei/om/lună, cheltuielile de fond de salarii la 1000 lei producție s-au redus cu aproape o treime, în timp ce cîștigul mediu pe muncitor a sporit cu circa 13%.** În activitatea formațiilor de lucru s-a întărit disciplina, a scăzut fluctuația au apărut preocupări constante pentru planificarea de perspectivă a muncii. Nu s-au mai înregistrat reclamații în legătură cu normarea muncii, cu încheierea situațiilor de lucrări; de altfel, prin raționalizarea sistemului de evidență primară, de calculare și plată a salariilor, s-au eliminat ori simplificat 6 documente, a căror întocmire răpea mult timp maiștrilor, normatorilor și altor cadre de la șantier. Efecte similare au fost înregistrate și la o altă unitate bucureșteană — Întreprinderea de construcții-montaj nr. 2.

Ca formă de salarizare specifică activității de construcții-montaj, executarea lucrărilor în acord global pe bază de contract-angajament realizează un angrenaj în care interesele întreprinderii se îmbină optim cu cele ale fiecărui salariat, ducînd la îmbunătățirea indicatorilor tehnico-economici, la valorificarea tuturor posibilităților pentru punerea în funcțiune la termen și înainte de termen a obiectivelor de investiții.

TURISM

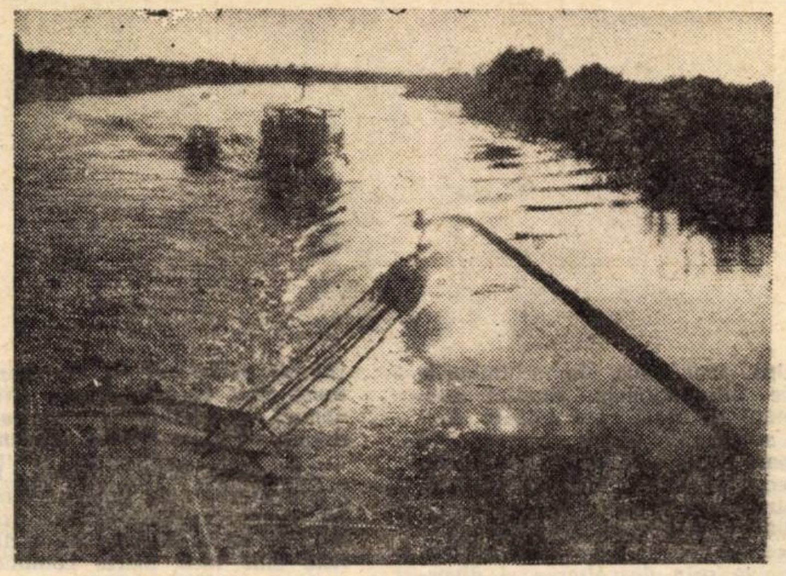

În Deltă, pe canalul Litcov

ROLUL ȘI APORTUL SERVICIILOR SUPLIMENTARE

ÎN LARGA GAMĂ de servicii puse la dispoziția turiștilor, ca și în întreaga activitate de turism, un loc însemnat îl ocupă serviciile suplimentare. Noțiunea de „suplimentar" își are explicația în faptul că în afara serviciilor obișnuite (transport — cazare — masă), organizația de turism mai oferă turiștilor și alte servicii pe care aceștia nu le cunosc exact în momentul cumpărării vacanței, care reprezintă pentru ei elementul de surpriză, curiozitate sau necesar și pe care urmează să le plătească în momentul cînd beneficiază de ele.

Serviciile suplimentare aduc organizației de turism un substanțial și imediat surplus valutar. Dar ele trebuie pregătite minuțios, cu mult tact și prezentate în variate forme, pentru ca turistul să fie tentat să le folosească.

În acest scop organizația de turism își axează politica de pregătire și prestare a acestor servicii în funcție de categoria de turiști, numărul lor, naționalitățile componente și proporționalitatea acestora, categorii sociale, unele obiceiuri, gusturi, pasiuni și capricii, sărbătorile la care țin mai mult etc. ca și pentru determinarea unui echilibru în privința prețurilor practicate.

Baza materială

ȚINÎND SEAMA de potențialul bazei materiale proprii (hoteluri, moteluri, corturi, campinguri, restaurante) precum și de acela al altor sectoare (muzee, cetăți, mănăstiri, rezervații naturale, terenuri de vînătoare și pescuit, orașe medievale, fabrici și uzine, ferme și întreprinderi agricole moderne etc.) care concură la activitatea turistică, de repartizarea lor geografică, organizația de turism oferă unul dintre serviciile suplimentare cele mai frecvente și rentabile: **excursiile**.

Pe traseele spre obiectivele respective și la punctele de destinație, au fost create micro-unități care desfac produse cu caracter local și specific românesc, punîndu-se astfel în valoare arta artizanală.

Ceea ce s-a făcut este însă insuficient față de solicitări și în această direcție se impune o analiză mai atentă și inițierea unor acțiuni menite să stimuleze creația meșterilor artizani, răspîndirea artei naționale, ca și creșterea încasărilor valutare.

Totodată, se știe că turiștii nu se pot mulțumi cu serviciile „tip" de cazare-masă pe care le-ar putea avea oriunde. E deci necesară activizarea și stimularea elementului „distracție" sub variate și complexe forme. De aceea, se pun la dispoziția turiștilor servicii supilmentare sub forma închirierii de terenuri de sport, cu tot echipamentul necesar, se organizează competiții pe discipline cu participarea unor parteneri care să suscite interes etc.

Totuși, dat fiind modernele puncte sau obiective de agrement din unele stațiuni din țară, cu un substanțial potențial material, o valorificare mai intensivă a acestora prin sporirea serviciilor suplimentare ar determina în mai mare măsură creșterea încasărilor pe această linie. Este vorba, de pildă, de numărul insuficient de ambarcațiuni sportive de pe litoral sau de nevalorificarea posibilităților existente în unele localități pentru practicarea hipismului sau a vînătoarei.

De la an la an s-a observat că turiștii sosiți în stațiunile balneo-climaterice din țară sau în diverse orașe, manifestă dorința de a cunoaște locuri pitorești și zone cu obiective turistice, prin deplasări personale sau în grupuri mici. In întîmpinarea acestui deziderat, ce solicită mijloace de transport cu plată imediată în valută, a apărut în prestarea de servicii suplimentare și forma închirierilor de autoturisme cu și fără șofer. O mai rapidă sporire a parcului de autoturisme ar fi neîndoielnic eficientă, investițiile putîndu-se amortiza într-un minimum de timp, cu maximum de randament.

De la om la om

EXTINDEREA ritmică a prestărilor de servicii suplimentare este de neconceput fără o propagandă bine susținută și care se face prin mijloace îndeobște cunoscute. Cea mai eficientă propagandă este însă aceea făcută chiar de către turiști. Pentru a se ajunge la această propagandă, serviciile suplimentare trebuie să satisfacă necondiționat exigențele turistului prin punctualitate, promptitudine, corectitudine, abundență, diversitate.

Evident că prețurile practicate trebuie să fie competitive, bazate pe o analiză comparativă cu prețurile acțiunilor suplimentare asemănătoare din alte țări.

Practicarea unor prețuri avantajoase provoacă o creștere a solicitării serviciilor suplimentare oferite și, în final, se răsfrînge atît asupra creșterii încasărilor valutare, cît și asupra numărului de turiști pentru sezonul următor.

S-a constatat și la noi că serviciile suplimentare au o deosebită însemnătate în activitatea economică, fapt care a făcut din ele un indicator de plan care reprezintă circa 20% din planul de încasări valutare ale Oficiului Național de Turism.

Din punct de vedere al aportului valutar, serviciile suplimentare determină încasări care intră imediat în patrimoniul organizației de turism și, implicit, în bugetul statului, în sensul că turistul le achită „cash" la ghișeu în momentul solicitării lor, spre deosebire de încasările din costul sejurului care revin economiei abia după prestarea serviciilor obișnuite, pe baza regularizării conturilor cu partenerii externi.

Serviciile suplimentare contribuie și la o mai mare stimulare a activității unor sectoare ale vieții sociale și cultural-artistice, sportive, construcții (șosele și drumuri naționale) artizanat, hoteluri și restaurante, agrozootehnie, etc., la mărirea numărului de mijloace fixe ale unor întreprinderi colaboratoare cu organizația de turism care le închiriază, la stimularea elementului creator în domeniul artei populare etc.

Din punct de vedere social și propagandistic, ele contribuie la dezvoltarea relațiilor dintre oameni, la un schimb de păreri asupra unor probleme de specialitate din diferite domenii de activitate, la satisfacerea dorințelor turiștilor de a îmbina odihna cu lărgirea orizontului lor cultural.

Ion URSULESCU

DE LA MUNTE LA MARE

● La Mamaia a avut loc prima ședință a consiliului de administrație al Centralei de turism „Litoral", în cadrul căreia s-au dezbătut probleme esențiale legate de activitatea acestui organism: planul economic pe 1970, planul de investiții pe 1970 și indicațiile privind această activitate în 1971, statutul centralei și structura sa organizatorică.

● În luna martie, 400 de turiști din R. F. a Germaniei, își petrec concediul în stațiunea balneo-climaterică Herculane, unde efectuează un tratament specific.

● Parcul auto din dotarea O.N.T., închiriază și în acest an turiștilor străini care își petrec concediul în țara noastră mașini fără șofer. Noutatea acestui an o constituie faptul că printre cele peste 200 de turisme de diverse mărci se vor afla și mașini „Dacia 1100" și „Dacia 1300".

● Pînă la 30 iunie, vor fi date în folosință la Mangalia noi hoteluri și căsuțe, cu un număr de 5 555 locuri. 1 500 de locuri în camping și 12 noi restaurante, alte unități comerciale, centrale de distribuție, terenuri de sport etc. Numărul locurilor în hoteluri și căsuțe de la Mamaia va spori cu încă 795. De asemenea, se vor deschide noi unități comerciale, trei noi restaurante și se vor face diferite dotări de plaje. La Eforie Nord se vor da în folosință noi hoteluri și căsuțe cu 1570 de locuri de cazare, două restaurante, o grădiniță turistică, un club cu jocuri mecanice, terenuri de sport etc. La Eforie Sud și Costinești, numărul de locuri în hoteluri va crește cu peste 900, se vor deschide noi unități comerciale, încă un restaurant, terenuri de sport.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **I.S.C.E. MECANOEXPORT** va livra cu destinația Iran, R.S. Cehoslovacă și Kuweit 60 t armături sanitare din alamă. Cu firme din Liban a încheiat contracte pentru exportul a 20 000 mp radiatoare de fontă. 400 t capace și rame din fontă vor fi livrate cu destinația Elveția. Alte contracte încheiate prevăd exportul în R.P. Polonă a 65 t piese forjate (blocuri matrițe) și 18 t armături sanitare în R.S. Cehoslovacă.

● **I.S.C.E. AUTOTRACTOR** a încheiat noi contracte pentru exportul a 10 motoare SR-211 în R.P. Polonă. 400 semănători SPC 6 în R.S. Cehoslovacă și R.D. Germană și 20 000 diferite bujii auto în Grecia.

● **I.S.C.E. MINERALIMPORT-EXPORT** a livrat la export, în perioada 24—28 februarie 1970, 18 000 t ciment — în R.S.F. Iugoslavia și R.P. Ungară și 8 000 t în Argentina. În aceeași perioadă, a livrat în R.P. Ungară, U.R.S.S. și Italia, 150 000 mp geam mecanic tras, iar în Italia și Turcia 70 000 mp geam laminat. Din grupa materialelor de construcții, a expediat 100 t ipsos în R.P. Ungară, 6 700 mp dale marmură concasată și 20 t tub din gresie în R.S. Cehoslovacă, 40 mc marmură blocuri în Japonia și R.P. Ungară, 1 500 mp placaje din marmură în Liban, 5 700 mp plăci din azbociment în R.P. Ungară, R.S. Cehoslovacă și R.D. Germană și 65 t articole sanitare în Cipru, Iran, R.F. a Germaniei și R.P. Polonă.

● **I.S.C.E. PETROLEXPORT** va livra în R.F. a Germaniei 100 000 t benzină C O 98 și C O 90 nat.

● **I.S.C.E. CHIMIMPORT** va exporta în R.S.F. Iugoslavia, 1 200 t carbid, iar în India 50 t negru de fum.

● **I.S.C.E. INDUSTRIALIMPORT** a încheiat cu firma Péchiney — Franța un contract, pe baza căruia va importa documentația pentru dezvoltarea capacității de producție a Uzinei de aluminiu Slatina.

● **I.S.C.E. TEHNOIMPORT** a încheiat contracte noi, pe baza cărora va importa, de la firma Fr. Sauter A.G., Elveția, aparatură electrică de măsură și control. De asemenea, va importa, de la firma Parking Developement Ltd., Anglia, o instalație de taxare automată.

● **I.S.C.E. PRODEXPORT** a perfectat contracte noi pentru livrarea a 500 t ulei de ricin albit în Anglia, 700 t rădăcini de cicoare în Elveția și 100 t tărîțe de porumb în Belgia.

● **I.S.C.E. ILEXIM** a definitivat recent contracte pentru exportul în Libia a 40 000 cămăși tip Timiș și pijamale bărbătești tip Zenit. De asemenea, va exporta în Danemarca 500 mp covoare orientale.

● **ICECOOP** va livra 8 000 poșete din foi de porumb în R.F. a Germaniei, 2 000 capete de pat tip K.100 în Canada și 3 000 mp covoare orientale tip Mureș în Belgia.

● **I.S.C.E. MERCUR** — Pe baza contractelor încheiate recent, va importa din Grecia 1 100 t lămîi.

● **I.S.T.E.I. ROMTRANS.** În perioada 1—6 martie a.c., au intrat în țară prin Agențiile Romtrans din Galați, Iași și Dornești, următoarele mărfuri: 66 000 t minereu, 27 000 t metale diferite, 6 000 t cocs furnal, 480 t cărbune și 10 400 t apatită.

În aceeași perioadă, au fost livrate la export, prin agențiile Romtrans din Galați și Iași, următoarele mărfuri: 4 000 t metale diferite, 2 500 t mașini și utilaje, 4 200 t produse lemnoase, 600 t produse ale industriei ușoare, 1 250 t produse ale industriei chimice, 1 500 t minerale și 130 t produse petroliere.

RELAȚIILE ECONOMICE EXTERNE ALE ROMÂNIEI ȘI SPORIREA EFICIENȚEI COMERȚULUI EXTERIOR (I)

DESCHIZÎND PRIMA ȘEDINȚĂ *de dezbateri științifice pe această temă la Academia de învățămînt social-politic „Ștefan Gheorghiu" (vezi „Viața economică", nr. 8/1970),* conf. dr. GHEORGHE BADRUS *a subliniat că scopul dezbaterii* „este de a contribui la elucidarea unor probleme deosebit de importante ale relațiilor economice externe ale țării noastre, probleme ale creșterii eficienței comerțului exterior pentru a răspunde la îndemnurile conducerii partidului, de a lega mai strîns cercetarea științifică de nevoile economiei noastre naționale.

După cum ne arată experiența, — *a spus vorbitorul* — colaborarea și cooperarea economică și tehnico-științifică joacă și vor juca un rol tot mai important în dezvoltarea țării noastre, avînd o funcție însemnată și în afirmarea ei tot mai viguroasă pe arena internațională. În același timp, extinderea și diversificarea formelor de colaborare și de cooperare economică și tehnico-științifică între România și alte state trebuie să țină pasul cu procesul general de perfecționare a conducerii, a organizării și planificării economiei noastre naționale. Aplicarea măsurilor stabilite de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1967 și a altor măsuri, între altele a celor stabilite de Plenara C.C. din decembrie 1969, a creat un cadru mai favorabil pentru desfășurarea legăturilor noastre economice externe. Aceasta ridică însă numeroase probleme de ordin practic și teoretic, care se cer a fi soluționate în spiritul concepției marxist-leniniste a partidului nostru.

Dacă examinăm situația teoriei și cercetării relațiilor economice internaționale din țara noastră, nu putem să nu constatăm o sensibilă rămînere în urmă în acest domeniu față de nivelul practicii și, de asemenea, față de alte țări. Această rămînere în urmă apare și mai evidentă dacă ținem seama de contribuția adusă de partidul și statul nostru la perfecționarea relațiilor economice dintre statele socialiste, de aportul său la statornicirea unor principii echitabile în relațiile economice internaționale, la extinderea colaborării economice și tehnico-științifice, printr-o serie întreagă de inițiative remarcabile".

Vorbitorul a relevat că — poate mai mult decît în alte domenii ale teoriei economice — în cel al relațiilor economice internaționale se resimte cu acuitate lipsa de legătură dintre teorie și practică și și-a exprimat speranța că dezbaterea va permite un schimb util și constructiv de opinii între cercetători științifici și cadre didactice, pe de o parte, și cadrele care lucrează în diverse verigi ale aparatului economic, pe de alta.

În intervenția sa, conf. dr. CONSTANTIN MOISUC *a arătat, printre altele:* „Putem afirma că astăzi nu avem o teorie a relațiilor economice externe. Aș îndrăzni să spun că nici teoria economică burgheză n-a mers mai departe de teoria costurilor comparative a lui Ricardo, în diferite variante și diferite modele, de teoria înzestrării cu factori a lui Ohlin și Herchschel (care pornesc de la Ricardo) și, în fine, de teoriile mai recente axate pe concepția integrării economice.

Aș vrea să mă raliez la punctul de vedere exprimat de tov. Badrus, conform căruia la noi există un decalaj între stadiul actual al teoriei și practică. Am încercat să răspund la întrebarea: de ce teoria relațiilor economice externe a rămas în urmă, spre deosebire de alte capitole ale științei economice marxiste. Cred că explicația rămînerii în urmă rezidă și în faptul că Marx, în teoria sa economică, nu a acordat un loc deosebit de important relațiilor economice externe; de altfel, pe timpul lui, aceste relații ocupau un loc cu totul subsidiar în economia statelor. Lenin, dimpotrivă, a acordat o atenție deosebită relațiilor internaționale, concentrîndu-se în special asupra imperialismului".

Menționînd o serie de factori care au frînat dezvoltarea teoriei relațiilor economice externe în țările socialiste, vorbitorul a insistat mai mult asupra unor aspecte principale ale diviziunii internaționale contemporane a muncii. „Cu cît o țară este mai dezvoltată, cu atît ea simte nevoia și are posibilitatea de a participa mai mult la schimburile economice internaționale. Studiul istoriei societății ne arată că, o dată cu dezvoltarea acesteia, odată cu progresul tehnic apare o contradicție: contradicția dintre necesitățile crescînde și posibilitățile restrînse de a satisface aceste necesități din producția proprie a unei țări. Această contradicție — în mod evident — se rezolvă prin dezvoltarea și diversificarea economiei naționale, dar, în orice caz, nu este posibil să se acopere toată gama de necesități la nivelul tehnic mondial și, de aceea, apare nevoia de a se apela la piața externă, ceea ce se reflectă în creșterea exportului și importului în produsul intern brut. În Anglia, la mijlocul secolului trecut ponderea exportului în venitul național era de 2—3%; astăzi este de 20—25%. Se pare că această tendință se accentuează. Ea se verifică și în România: în ultimii 20 de ani comerțul exterior a crescut într-un ritm superior venitului național, însă nu mai repede decît ritmul producției industriale.

Un alt fenomen, semnificativ, caracteristic perioadei postbelice, este acela că relațiile economice externe au încetat să mai constituie un act exclusiv al sferei circulației. Astăzi, ca urmare a diversificării relațiilor comerciale, a apariției cooperării, comerțului cu brevete și licențe, a fluxului investițiilor economice, a transformărilor petrecute în sistemul valutar internațional ș.a., ar fi greșit să privim relațiile economice internaționale numai prin prisma comerțului exterior. Deci, relațiile economice externe sînt legate cu toate sferele reproducției sociale.

Aș vrea să-mi expun părerea cu privire la o idee, care deseori este vehiculată în literatura noastră de specialitate, de altfel foarte săracă în domeniul relațiilor economice externe. Cînd se analizează comerțul exterior, i se atribuie drept funcție principală cea de aprovizionare a economiei naționale. Consider aceasta ca o concepție unilaterală. Funcția comerțului exterior — și nu numai a lui, ci a tuturor relațiilor economice externe — trebuie să fie ridicarea eficienței economice, sporirea venitului național, mărirea acumulării socialiste, precum și, bineînțeles, aprovizionarea economiei naționale...

Aș vrea să ridic în discuția noastră o altă problemă, anume aceea ca relațiile economice externe să fie privite în interdependența lor. Oricît venit, oricît cîștig ar aduce o vînzare bună, dacă ea este făcută în condiții valutare necorespunzătoare, evident efectul pozitiv este anihilat; aceeași observație este valabilă pentru o cooperare care nu se bazează pe un flux de tehnică modernă. Deci, se pune problema de a optimiza nu numai importul și exportul, ci și alte fluxuri în cadrul sistemului relațiilor economice externe. Desigur, problema nu este ușoară...

Vorbitorul s-a referit apoi la unele fenomene ale vieții economice în perioada postbelică, cum ar fi intervenția statului în reglementarea relațiilor economice externe. În acest context, el a abordat problema definirii conținutului noțiunii „integrare economică" în capitalism și în socialism, făcînd totodată aprecieri asupra funcțiilor statului în ceea ce privește coordonarea relațiilor economice externe.

DUMITRU EFTIMESCU, consilier juridic-șef la Ministerul Comerțului Exterior, lărgind sfera tematică a dezbaterii, a abordat problema cadrului juridic necesar dezvoltării relațiilor economice externe. El a spus: „Relațiile economice externe îmbracă întotdeauna un cadru juridic, începînd cu convențiile internaționale, tratatele de comerț și navigație, acordurile de schimb și de plăți și terminînd cu contractele încheiate între diferite părți (organizații de comerț exterior din România și persoane fizice sau juridice din străinătate), contracte care reprezintă instrumentul juridic de concretizare, de materializare a relațiilor economice externe". *Acest aspect — a relevat vorbitorul — are importanță atunci cînd vorbim despre eficiența economică a relațiilor economice externe și despre pîrghiile sporirii eficienței.*

... Consider că ar trebui făcute mai multe eforturi pe linia asigurării cadrului juridic adecvat acestor relații. Contractele ce se încheie cu țările nesocialiste sînt încă foarte complicate și se execută cu dificultăți din cauza inexistenței unor convenții care ar ușura considerabil încheierea lor".

Vorbitorul a arătat, de asemenea, că „în ceea ce privește raporturile interne între organizațiile autorizate să încheie acte de comerț exterior s-a făcut destul de mult de la Conferința Națională a Partidului, apărînd o serie de acte normative care au dus la descentralizarea unor operațiuni de comerț exterior; continuarea acestei acțiuni va ușura și mai mult stabilirea unor relații permanente între organizațiile producătoare de mărfuri pentru export și întreprinderile de comerț exterior".

NICOLAE MARIN: „Printre formele care se menționează în scopul dezvoltării relațiilor economice internaționale este și aceea a relațiilor directe între diverse întreprinderi, organizații, instituții din țara noastră, pe de o parte, și organizații sau instituții similare din celelalte țări, pe de alta". *Arătînd că lărgirea acestei forme contribuie în mare măsură la dezvoltarea colaborării și cooperării tehnice și economice, vorbitorul se pronunță pentru* „reglementarea nivelelor la care întreprinderile, organizațiile și instituțiile respective pot colabora direct cu instituții, organizații și întreprinderi similare din alte țări". *În prezent, sublinia vorbitorul, nu sînt valorificate suficient posibilitățile de rezolvare mai operativă a diverselor probleme care se ridică pe parcurs, fapt care afectează eficiența acestor relații (între inițierea și realizarea unor acțiuni de colaborare tehnico-științifică, de documentație sau schimb de experiență se scurge, uneori, un interval de 1—2 ani).*

În expunerea sa conf. dr. ALEXANDRU ALBU s-a referit îndeosebi la ideile cuprinse în studiul „Coordonate ale politicii P.C.R. privind relațiile economice internaționale" (întocmit în colaborare cu conf. dr. PUIU ALEXANDRU). Vorbitorul a insistat mai întîi asupra rolului hotărîtor al factorilor interni în procesul construirii socialismului, arătînd că „problema raportului dintre factorii interni și cei externi în creșterea economică prezintă o mare importanță, cu atît mai mult cu cît este știut că pînă și unii economiști marxiști din diferite țări socialiste susțin primatul relațiilor externe ca factor determinant în această creștere". *Totodată, gradul de participare a unei țări la diviziunea mondială a muncii este determinat — a subliniat vorbitorul — de industrializarea economiei sale, de dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii, de creșterea economică echilibrată.*

În continuarea expunerii sale vorbitorul s-a oprit asupra politicii țării noastre în domeniul relațiilor externe, scoțînd în evidență faptul că, concomitent cu „mobilizarea prioritară a factorilor interni ai dezvoltării prin valorificarea superioară a resurselor umane și naturale ale țării, Partidul Comunist Român se preocupă în permanență de lărgirea colaborării cu țările socialiste și cu toate țările lumii". *România a dezvoltat continuu legăturile sale economice atît — și în primul rînd — cu țările socialiste cît și cu restul lumii.*

Un loc important a revenit în expunere aspectelor legate de caracterul relațiilor economice și tehnico-științifice din cadrul C.A.E.R., de dezvoltarea și diversificarea formelor colaborării între țările membre, de opiniile formulate în diferite țări cu privire la modalitățile adîncirii și perfecționării acestor relații, cît și la perspectivele relațiilor între țări cu orînduiri social-economice diferite (Est-Vest).

În continuare, conf. dr. Al. Albu s-a oprit asupra unor trăsături privind poziția diferitelor țări socialiste în problema relațiilor economice Est—Vest, tendințele existente referitor la dezvoltarea acestor relații. El a relevat că „în noianul deosebirilor de concepții teoretice (asupra relațiilor Est-Vest — n.n.) își face tot mai mult loc susținerea că progresul tehnico-științific a necesitat lărgirea acestor legături".

În încheiere, vorbitorul și-a exprimat convingerea că dezbaterile ar putea aduce o „contribuție însemnată la elucidarea unor probleme teoretice cu largi semnificații în construcția economică socialistă, la găsirea unor căi și mijloace prin care principiile politicii economice externe a P.C.R. și a statului nostru să-și găsească expresia în conducerea științifică a activității de comerț exterior, în sporirea eficienței sale — cerință centrală a dezvoltării colaborării României cu alte țări".

GHEORGHE BARBU, șef de sector la I.S.C.E.I., s-a referit la problemele pe care le ridică extinderea și diversificarea cooperării întreprinderilor noastre cu firme sau întreprinderi din alte țări, insistînd îndeosebi asupra condițiilor de rambursare a creditelor primite pentru construirea unor obiective. „Creditul, dobînda, termenul și modalitățile de rambursare a creditului — *a arătat vorbitorul* — reprezintă elemente esențiale pentru determinarea eficienței cooperării, în construirea unor obiective. Desigur, rambursarea creditului se poate face fie prin produsele obținute în obiectivul construit, fie prin alte produse pe care le acceptă și partenerul. Ce se constată? Datorită unor limite pe care le întîmpină uneori această formă de cooperare, mai ales pe linia rambursării, se poate adopta facil principiul rambursării în produse, convenabil partenerilor, fără a se analiza în prealabil dacă nu cumva putem comercializa cu ușurință și mai avantajos produsele respective pe piața externă. În asemenea cazuri rambursarea creditului în produse nu constituie întotdeauna soluția de adoptat, dacă se urmărește concomitent și eficiența comerțului nostru exterior. Pentru a putea aprecia oportunitatea acțiunii de cooperare, ar trebui neapărat să coroborăm factorii amintiți și să obținem elemente de sinteză care să ne arate în ce condiții anume un contract de cooperare este eficient și în ce condiții — nu".

În cuvîntul său, VICTOR IONESCU, președintele Camerei de Comerț a R.S.R., a relevat că „discuțiile dintre teoreticieni și practicieni, în materie de comerț exterior pot să fie foarte utile prin precizarea noțiunilor, prin limpezirea tendințelor, prin definirea a înseși sarcinilor teoretice și practice care ne așteaptă".

Exprimîndu-și opinia asupra unor probleme abordate de cei care l-au precedat la cuvînt, vorbitorul a arătat că „nu dispunem de o teorie a comerțului exterior, avem nevoie în general de o teorie a noastră, practică. Dacă este vorba de diversificarea economiei, de diversificarea comerțului exterior, evident că economia României, mai puțin dezvoltată, a avut nevoie de această diversificare. Dar pentru a-și menține ritmurile înalte de creștere, România are nevoie de o piață externă și o specializare a producției". *Remarcînd faptul că specializarea reclamă crearea de noi industrii, cu un conținut foarte înalt de calificare, V. Ionescu a subliniat că, totodată, nu trebuie subapreciate perspectivele pe care le oferă exportul agricol.* „Dacă ne uităm la Olanda, — *a menționat vorbitorul* — cu un lapte foarte ieftin, cu cartofi ieftini și care obține randamente mari, vedem că nu este de disprețuit nici agricultura".

GHEORGHE MARCU, *director general adjunct al Institutului pentru studierea conjuncturii economice internaționale, s-a referit îndeosebi la problemele studierii pieței externe.*

„Participarea țării noastre într-o măsură tot mai mare la diviziunea internațională a muncii impune, mai mult ca oricînd, desfășurarea unei activități permanente de cercetare a conjuncturii pe piețele externe, care să contribuie, atît la creșterea volumului schimburilor comerciale și la extinderea acestora cu tot mai multe țări, cît și la sporirea eficienței comerțului nostru exterior.

Directivele Congresului al X-lea al P.C.R. și ale Plenarei C.C. din decembrie 1969 subliniază sarcinile ce revin ministerelor și centralelor industriale pentru studierea în mod permanent a conjuncturii internaționale și a tendințelor pieței mondiale.

Diversificarea pieței internaționale, ca o consecință directă a sporirii volumului producției și sortimentelor de mărfuri, presupune accentuarea dificultăților pe care le întîmpină exportatorii și importatorii în cunoașterea pieței potențiale și viitoare, precum și a complexului de factori care o influențează. Cunoașterea piețelor externe este în același timp inevitabilă pentru evaluarea exactă a conjuncturii curente și elaborarea de prognoze științifice, ca scop final al cercetării conjuncturale...

Fluctuațiile curente pe care le prezintă piețele de desfacere și de aprovizionare din țările capitaliste ne sînt cunoscute tuturor. Prin urmărirea permanentă a acestor fluctuații și prin descoperirea cauzalității factorilor de influență ai producției, consumului sau exogeni, avem posibilitatea de a prevedea, în timp util, momentele cele mai favorabile pentru a ieși pe piață, în calitate de exportatori sau importatori de anumite produse. Prin evitarea momentelor de scădere la export și a celor de vîrf la import se pot obține importante realizări și, respectiv, economii valutare, care ar contribui în mod substanțial la sporirea rentabilității comerțului nostru exterior.

Un alt aspect — și cel mai important — îl constituie stabilirea pe o perioadă îndelungată a produselor noastre de export pe anumite piețe de desfacere, precum și adaptarea operativă a producției la cerințele pieței externe.

Aceste deziderate nu se pot realiza în condiții eficiente fără o prospectare minuțioasă a piețelor externe, care să cuprindă atît orientarea cererii cît și ofertele și acțiunile întreprinse de concurență...

...Sînt semnificative în acest sens rezultatele la care a ajuns o anchetă întreprinsă în anul 1969 în S.U.A. și Anglia. Astfel:

— din totalul întreprinderilor cu peste 500 de salariați, circa 76% în S.U.A. și 47% în Anglia au unități proprii de cercetare a pieței;

— întreprinderile folosesc studiile de piață în proporție de peste 90% în S.U.A. și 56% în Anglia, înainte de a trece la producerea unui nou produs;

— testele sînt utilizate în proporție de 85% în S.U.A. și 83% în Anglia, înainte de distribuirea pe scară largă a unui produs nou;

— 15% din întreprinderi în S.U.A. și 5% în Anglia acordă responsabilitate maximă unităților de cercetare a pieței, în ceea ce privește politica promovării unui produs nou;

— prospectarea pieței este ignorată în proporție de 9% în S.U.A. și 35% în Anglia".

În continuare, vorbitorul a insistat asupra necesității de a se efectua și la noi „o cercetare conjuncturală cît mai atentă a piețelor externe, care să contribuie la orientarea producției noastre pe termen lung în cadrul diviziunii internaționale a muncii, la adaptarea ei operativă față de cerințele pieței externe, la diversificarea relațiilor comerciale, practicarea unor forme de comerț moderne și eficace — toate acestea în vederea valorificării superioare a produselor noastre la export și a creșterii eficienței comerțului exterior.

Bineînțeles, aceste deziderate nu se pot realiza numai prin studierea conjuncturală a piețelor externe. Pe baza concluziilor rezultate din cercetările efectuate, trebuie întreprinse acțiuni adecvate în întregul circuit economic: creativitate, producție, ambalaj, reclamă și propagandă comercială, transport, rețele de desfacere etc. Într-un cuvînt, trebuie adaptate la cerințele pieței externe toate verigile — de la concepția produsului destinat exportului și pînă cînd acesta ajunge la consumator..

Problemele și deciziile cărora trebuie să le facă față ministerele economice, centralele industriale și întreprinderile de comerț exterior sînt tot mai numeroase. Astfel de decizii se referă atît la oportunitatea investițiilor în domeniul dezvoltării unor noi capacități de producție pentru export, cît și la definirea timpului optim pentru realizarea unui import sau la determinarea potențialului de absorbție al unui produs pe o anumită piață.

Pentru ca deciziile adoptate în favoarea unei anumite operații de comerț exterior să comporte minimum de riscuri și să țină seama de efectele economice prezente și de perspectivă, este necesar ca ele să se sprijine pe efectuarea prealabilă a unei cercetări conjuncturale științific organizate, într-un cadru în care procesele economice sînt în continuă schimbare sub acțiunea factorilor istorici, economici și sociali.

Și dacă astăzi nimeni nu mai pune la îndoială oportunitatea cercetărilor conjuncturale în activitatea macro- și micro-economică a departamentelor economice, a întreprinderilor industriale sau de comerț exterior, mai rămîne încă să se acorde atenția cuvenită conținutului acestei munci".

NICOLAE GHEORGHIU, de la Întreprinderea de comerț exterior TERRA, *s-a referit în intervenția sa mai întîi la problema calității, în special sub aspectul standardizării. Vorbitorul s-a pronunțat asupra necesității de a se elimina disparitățile existente între standardele internaționale și cele în vigoare în țara noastră, relevînd sarcinile ce revin pe această linie. Oficiului de stat pentru standarde și invenții. Ocupîndu-se în continuare de problema ambalajelor, el a arătat că* „un produs de foarte bună calitate poate să fie ratat ca articol de export dacă este realizat într-un ambalaj necorespunzător. Problema amalajului trebuie inclusă în problema calității, asigurîndu-se un ambalaj unic, corespunzător în toate cazurile.

În ambalarea produselor trebuie să se țină seama și de problemele pe care le ridică transportul. Avem foarte multe produse care determină un transport costisitor fie pentru că ele însele sînt prea grele, fie pentru că ambalajul este foarte greu, foarte voluminos; de multe ori, din dorința de a spori rezistența ambalajelor, se ajunge la confecționarea unor ambalaje costisitoare, și aceasta pentru că nu folosim mijloace moderne de ambalare". *În încheierea expunerii sale, vorbitorul s-a referit și la unele laturi juridice ale activității de comerț exterior.*

Luînd cuvîntul la încheierea primei ședințe de dezbateri, conf. dr. GH. BADRUS a relevat utilitatea schimbului de opinii în acest domeniu. „Important este — *a evidențiat el* — să stabilim un dialog între teoreticieni și practicieni, între oameni care lucrează în diferite domenii de activitate, să creăm premisele pentru dezvoltarea mai departe a dialogului".

dr. Maria SCVORȚOV

- **Cercetarea științifică trebuie axată mai mult pe nevoile economiei noastre naționale.**
- **Relațiile economice externe sînt legate de toate sferele reproducției sociale.**
- **Este necesar să se asigure cadrul juridic adecvat dezvoltării relațiilor economice externe.**
- **Raportul dintre factorii interni și cei externi în creșterea economică.**
- **Progresul tehnico-economic și lărgirea relațiilor economice între țări cu orînduiri social-economice diferite.**
- **Sporirea eficienței — cerință centrală a dezvoltării colaborării României cu alte țări.**
- **Participarea la diviziunea internațională a muncii presupune cercetarea permanentă a conjuncturii pe piețele externe.**
- **Toate verigile, de la concepția produsului destinat exportului și pînă la livrarea acestuia către consumator — adaptate la cerințele pieței.**

DETERMINAREA ZONELOR OPTIME DE DESERVIRE ÎN ŢESĂTORII

UNA DIN PROBLEMELE importante de organizare a producţiei o constituie determinarea zonei optime de deservire a utilajelor, pentru a preveni întreruperile şi a asigura ridicarea gradului de utilizare a fondurilor fixe. Pe această linie este interesant de arătat cum Institutul de cercetări textile a stabilit zona optimă de deservire la Ţesătoria de relon „Panduri" folosind teoria liniilor de aşteptare.

In ţesătorii, războaiele de ţesut se ţiuni care trebuie lichidate imediat de opresc uneori datorită diferitelor defec- muncitorul ocupat cu alte lucrări, la altă maşină de ţesut din zona lui de deservire. Utilajele care aşteaptă intervenţia muncitorului formează astfel o linie de aşteptare. In acest timp, au loc anumite cheltuieli (amortizare, întreţinere etc.), care influenţează negativ preţul de cost al producţiei, diminuînd acumulările.

Activitatea muncitorilor care deservesc maşinile de ţesut, precum şi caracterul aleatoriu al apariţiei diferitelor cauze de întreruperi în funcţionarea maşinilor de ţesut se încadrează în teoria liniilor de aşteptare, sistem închis cu o singură staţie de serviciu.

Pentru a stabili zona medie de deservire, folosind această metodă, este necesar a cunoaşte intensitatea de trafic (I) care reprezintă raportul dintre durata de funcţionare a maşinilor între două opriri succesive (D) şi numărul mediu de lucrări executate pe unitate de timp (K). Primul termen, care reprezintă 3,056 opriri/oră, a rezultat la articolul „Posada" din cronometrările efectuate la un număr de 15 maşini, iar al doilea de 45 lucrări/oră prin fotocronometrarea activităţilor desfăşurate de muncitori, la acest articol, în procesul ţeserii (curăţirea de fire a canetelor şi pregătirea lor, lichidarea ruperii firelor de urzeală şi bătătură, încărcarea şi introducerea în rost a suveicii, precum şi destrămarea ţesăturii).

Cu ajutorul acestor mărimi s-a calculat, după aceea, în tabelul 1, o serie de alte elemente şi anume: gradul de ocupare al staţiei (G); numărul mediu de unităţi în linia de aşteptare (N) şi numărul mediu de maşini care staţionează, aşteptînd lichidarea cauzelor de întreruperi (n).

Tabelul nr. 1

Zona de deservire	D	K	J	G	N	n	V
4				0,75212	0,05248	0,30036	6,31104
6	3,056	45	0,067	0,63248	0,14729	0,51448	5.73727
8				0,51720	0,31142	0,79421	5,48974
10				0,40797	0,57181	1,16384	5,68899
12				0,30708	0,96514	1,65805	6,51197
14				0,21746	1,53786	2,32040	8,17418

Valoarea minimă a funcţiei V corespunde unei zone optime, reprezentînd numărul de maşini care să asigure, pe de o parte, un timp de staţionare cît mai redus, iar pe de altă parte, un timp cît mai scăzut de neocupare al muncitorului. Ca atare, problema care se ridică pe linia optimizării zonelor de deservire se referă la stabilirea acelei zone care să întrunească condiţiile funcţiei economice V de optimizare a efectelor combinate ale influenţei mărimii pierderilor de producţie, datorită staţionării maşinilor şi a influenţei pierderilor, ca urmare a ocupării insuficiente a muncitorului.

De aceea, trebuie să cunoaştem încă doi termeni (c_1) costul unei ore de nefuncţionare a utilajului care, la ţesătoria de relon „Panduri", reprezintă 1,998 lei/m) şi (c_2) salariul ţesătorului pe oră, care se ridică în medie la 8,10 lei/oră. Introducînd aceste valori în relaţia funcţiei V, obţinem valorile din tabelul 1 de unde rezultă că zona optimă de deservire este de 8 maşini/ţesător, indicată de minimul funcţiei V= 5,48974. **Prin practicarea acestei zone de deservire se realizează, printre altele, şi un indice de utilizare a războaielor de ţesut de 7464 bătăi/oră ţesător, corespunzător unei creşteri a producţiei de 8%, iar prin extinderea zonelor de deservire de la 4 la 8 războaie, la toate cele 182 maşini „Ruti" se obţin economii pe an, numai la manoperă, de 763 mii lei.**

Dat fiind aceste avantaje, întreprinderea a luat o serie de măsuri care permit trecerea treptată la mărirea zonei de deservire: **la 30 iunie 1969, zona medie reprezenta deja 4,63 războaie pe ţesător, faţă de 4 existentă în 1968, iar economiile realizate, datorită acestei măriri, se cifrau la 201 500 lei.**

doctorand Gheorghe MOISĂ
cercetător ştiinţific principal
Institutul de cercetări textile

CONTRACTE

INDUSTRIA LEMNULUI

● În primele două luni ale acestui an, **Combinatul de exploatare şi industrializare a lemnului (C.E.I.L.) - Tg. Mureş** a avut de onorat 409 contracte de livrări, în valoare totală de 75 456 mii lei. **Din acestea, au rămas restante 27 de contracte cu 10 223 mii lei (din care 8 000 lei pentru export). Cauzele:** aprovizionarea nesatisfăcătoare cu materii prime (7 800 mii lei), intrarea în funcţiune cu întîrziere a unor capacităţi de producţie (1 200 mii lei) şi lipsa forţei de muncă (1 100 mii lei).

● **C.E.I.L. - Cluj** a avut, pînă la 28 februarie a.c., 462 de contracte de livrări scadente, în valoare totală de 79 808 mii lei. Combinatul n-a onorat 64 de contracte în valoare de 8 095 mii lei (7 000 mii lei la export). Rămînerile în urmă se datoresc: neasigurării forţei de muncă necesare (3 000 mii lei), lipsei mijloacelor de transport auto şi a vagoanelor de marfă (200 mii lei); renunţării, din partea beneficiarilor (4 700 mii lei).

● Numărul total al contractelor ce trebuiau realizate de **C.E.I.L. - Iaşi**, în lunile ianuarie şi februarie 1970, a fost de 323, valoarea lor globală ridicîndu-se la 87 000 mii lei. Au rămas neonorate 55 de contracte cu 4 084 mii lei (2 800 mii lei pentru export). **La nerealizarea acestor contracte au contribuit: aprovizionarea, sub necesar, cu materii prime (2 600 mii lei), lipsa forţei de muncă (417 mii lei), neasigurarea mijloacelor de transport auto şi feroviar (368 mii lei), renunţări din partea beneficiarilor (601 mii lei).**

● La sfîrşitul lunii februarie a.c., din cele 406 contracte de livrări ce trebuiau onorate, **C.E.I.L.-Arad** a rămas dator, faţă de diferiţi beneficiari cu 32 de contracte valorînd 4 091 mii lei (3 780 mii lei pentru export). Şi aici au stăruit aceleaşi neajunsuri: aprovizionarea nesatisfăcătoare cu materii prime (580 mii lei), intrarea în funcţiune cu întîrziere a unor capacităţi de producţie (3 410 mii lei) şi lipsa mijloacelor de transport auto şi C.F.R. (101 mii lei).

CADRE ŞI RĂSPUNDERI

Gh. GĂLEŞEANU

directorul sucursalei judeţene Braşov a BĂNCII NAŢIONALE

● **Ce reprezintă Banca Naţională pentru dv.?**

— Totul. De la 18 ani lucrez în această instituţie. Din anul 1930 şi pînă în prezent am parcurs toate treptele ierarhice, de la funcţionar diurnist pînă la director. O dată cu Banca Naţională am trăit toate transformările social-economice şi politice din ţara noastră şi m-am străduit să ţin pasul.

● **Satisfacţii?**

— Multe. Un singur exemplu: inspectorii bancari — „antenele" noastre în întreprinderi — au devenit necesari unităţilor productive. Mai ieri, bineînţeles un „ieri" care reprezintă ani, erau criticaţi de conducerile întreprinderilor că vin prea mulţi în control, că stînjenesc activitatea; azi, aceleaşi conduceri îi solicită, le studiază soluţiile cu interes, îi apreciază. O serie de lucrători din sucursala Braşov au fost solicitaţi în posturi de conducere.

● **Pentru că aţi adus vorba de inspectorul bancar, ce calităţi trebuie să aibă?**

— Să fie **operativ** şi **receptiv** la cerinţele **actuale** ale întreprinderilor. În plus, să nu elaboreze soluţii care nu se potrivesc momentului respectiv.

● **Care este cea mai eficientă metodă în munca cu oamenii?**

— **A convingerii.** Am căutat să-i fac să înţeleagă că trebuie făcut un lucru. Desigur, am avut şi decepţii. Unii mi-au înşelat încrederea şi acestora a trebuit să le impun rezolvarea unor sarcini. Cei mai mulţi însă au muncit cu convingerea că sarcina respectivă trebuie îndeplinită, şi bine.

În acelaşi timp, am încercat să aplic **principiul conducerii colective**. Deşi în sectorul bancar nu există colective de conducere organizate în mod uniform, pe baza unor instrucţiuni ale Băncii Naţionale, la sucursala noastră, am constituit un asemenea colectiv, format din director, directori adjuncţi şi cîţiva şefi de serviciu. Nu întotdeauna însă am reuşit să alegem cele mai importante probleme pe care să le discutăm şi să hotărîm asupra lor. Personal, am considerat că trebuie să discutăm în cadrul acestui colectiv, problemele fundamentale ale muncii sucursalei, ca, de pildă, selectarea cadrelor, relaţiile noastre cu întreprinderile etc. Acest gen de probleme mi se pare esenţial. In celelalte privinţe este necesar să se acorde libertate de acţiune şefilor de serviciu în rezolvarea problemelor, dar în acelaş timp să existe şi o responsabilitate pentru hotărîrile luate. Ar fi bine ca organele noastre centrale să stabilească un **cadru unitar** de aplicare a principiului muncii colective în sucursalele judeţene ale Băncii Naţionale.

● **Ce însuşiri deosebite trebuie să aibă un conducător de sucursală sau filială?**

— Să cunoască bine economia judeţului, a zonei în care munceşte, să sesizeze şi să reţină aptitudinile fiecărui lucrător, să descopere — prin diferite metode de investigaţie, — părţile nevralgice ale aparatului, pentru a putea lua măsuri de remediere.

● **Ce evenimente importante din activitatea dv. v-au rămas întipărite în memorie?**

— Au fost mai multe. M-aş referi la un trecut relativ mai apropiat. In primul rînd, **la naţionalizare.** Banca Naţională a trecut cu succes acest examen, a stabilit relaţii directe cu întreprinderile şi le-a asigurat mijloacele circulante necesare, fără a le crea greutăţi. Apoi, m-aş referi la procesul lung pe care l-au trăit întreprinderile noastre pentru a ajunge să-şi desfăşoare activitatea pe baza **principiului gestiunii economice proprii.** A fost un proces de perfecţionare, Banca Naţională avînd un cuvînt important de spus, îndeosebi în stabilirea limitelor normativului de mijloace circulante. Aş mai aminti momentul **reorganizării teritorial-administrative a ţării**, cînd sucursalele regionale s-au transformat în sucursale judeţene. **Nu a fost o** schimbare doar de titulatură, ci de conţinut, sucursalele căpătînd din acel moment, pe lîngă rolul **coordonator**, şi unul **operativ**.

Doresc să mai relev încă un fapt, care mi-a produs o mare emoţie. Împreună cu tov. Şerban Andreescu, am contribuit şi eu cu sprijinul organelor centrale, în vechea clădire a breslelor din Braşov, la crearea complexului de alimentaţie publică, unic în felul său, — **Cerbul carpatin.** Ne-am asumat amîndoi o mare răspundere, dar rezultatele ne-au arătat că n-am greşit. A fost, la timpul său, un act de curaj.

● **In altă ordine de idei, ce părere aveţi despre structura fondului de timp afectat muncii profesionale?**

— 50% reprezintă munca de legătură cu terenul, cu activitatea economică, iar restul timpului este afectat sarcinilor operative ale băncii. Ar fi de dorit ca sarcinile din urmă să solicite un timp mai scurt. Noile acte normative, care urmează să fie adoptate, vor asigura probabil un raport mai judicios între aceste două categorii de sarcini.

● **Ce vă preocupă în perspectivă?**

— Să asigur raţionalizarea şi îmbunătăţirea calitativă a potenţialului nostru bancar, să elimin muncile paralele şi inutile. În acelaşi timp, să pregătesc aparatul sucursalei, astfel, încît noile reglementări să nu-l surprindă, pentru ca în final să obţinem nu o schimbare de formă ci de gîndire.

Aş dori, de asemenea, să realizez un studiu, la nivelul judeţului nostru, privind optimizarea raportului dintre circulaţia bănească şi fondul de marfă.

● **Cum v-a surprins interviul?**

— Nu-mi prea plac interviurile. Dar, discuţia noastră m-a făcut să-mi reconsider critic, în această jumătate de oră, cei 40 de ani de activitate profesională, să reţin unele aspecte care în viitor îmi vor folosi, dacă voi ţine seama că în munca fiecăruia e loc de mai bine.

Maria IONIŢĂ

CONDUCEREA INTREPRINDERILOR ȘI MIȘCAREA PENTRU PRODUCTIVITATE ÎN JAPONIA

- **Conducerea științifică, resort al creșterii productivității.**
- **Produsul japonez pătrunde pe piețele cele mai exigente ale lumii împins de un flux continuu și puternic de inovații.**
- **Aplicarea noului cu luarea în considerație a particularităților economiei japoneze.**
- **Distribuirea judicioasă și precisă a drepturilor de decizie și a răspunderilor — element de motivație a cadrelor de conducere, condiție indispensabilă a realizării obiectivelor încredințate acestora.**
- **Conducătorii tuturor marilor companii industriale japoneze sînt supuși unui proces continuu de reciclare, de însușire a metodelor moderne de conducere.**
- **O tendință nouă : conducătorii se recrutează îndeosebi din rîndul tinerilor.**

ECONOMIA JAPONEZA a fost deosebit de dinamică în cursul ultimului deceniu și jumătate, realizînd ritmuri înalte de dezvoltare pe o perioadă îndelungată (13,9% în perioada 1955—1968). Japonia se situează din punct de vedere al ritmului de dezvoltare pe primul loc în lumea capitalistă și ocupă locul 3 în ceea ce privește mărimea produsului național brut. În unele ramuri ale industriei ea ocupă locul 2, cum e cazul industriei automobilelor sau al industriei electronice, sau se află chiar în fruntea ierarhiei mondiale — cazul industriei de construcții navale. Produsele japoneze pătrund din ce în ce mai mult pe piețele cele mai exigente din lume.

Studierea a numeroase lucrări privind dezvoltarea economiei japoneze, dar, mai ales, contactul direct cu această economie, prilejuit de participarea la lucrările celui de al XV-lea Congres al Consiliului Internațional de Organizare Științifică, ținut la Tokyo la sfîrșitul anului trecut, ne permit a face aprecierea că unul din resorturile principale ale dezvoltării economiei japoneze îl reprezintă așa-zisa „Mișcare de Productivitate". Evident, asupra evoluției economiei japoneze în ultimele două decenii au influențat mulți alți factori. Nu trebuie omis faptul că la baza dinamismului acestei economii stă efortul deosebit depus în muncă de poporul japonez — efort făcut pentru modernizarea întregii economii — că ritmul de creștere a nivelului de trai al acestuia a rămas în urma celui al economiei, de standardul de viață al muncitorului japonez se găsește încă sub cel al muncitorului din alte țări dezvoltate din punct de vedere economic.

În rîndurile de față ne propunem să abordăm unele probleme ale promovării conducerii și eficienței în economia japoneză cu scopul de a evidenția aspecte ce ni se par a prezenta interes pentru specialiștii și factorii de decizie din unitățile noastre economice.

Obiective

MIȘCAREA pentru productivitate din Japonia a început în anul 1955, cînd economia se afla într-o situație precară, iar balanța comerțului exterior — de importanță vitală pentru această țară, lipsită aproape complet de materii prime — prezenta un deficit important.

Fundamentul teoretic al acestei mișcări a fost teza că **un înalt ritm al creșterii economice nu se poate realiza fără un ritm accelerat de creștere a productivității.** În consecință, mișcarea de productivitate a fost organizată ca o campanie națională. În această mișcare conceptul de productivitate este acceptat în sens larg, de eficiență a muncii sociale.

Kohei Goshi, președintele Centrului Japonez de Productivitate, într-o comunicare susținută la congresul amintit, sublinia că **principiile care au stat la baza mișcării de productivitate** sînt următoarele :

1. Promovarea productivității duce, în ultimă instanță, la folosirea eficientă a forței de muncă, eventualul surplus de personal (rezultat în perioada tranzitorie) putînd fi utilizat în raport cu interesele economiei naționale.

2. Metodele de promovare a productivității sînt adoptate în urma consultării salariaților pentru a corespunde situației reale din fiecare întreprindere.

3. Rezultatele obținute ca urmare a creșterii productivității trebuie să fie judicios și echitabil distribuite între producători și consumatori.

Nu trebuie uitat că — la fel ca în toate țările cu economie capitalistă — beneficiarele acestei campanii de sporire a productivității au fost, în primul rînd, marile companii și întreprinderi japoneze și că rămînerea în urmă a salariilor și a nivelului de trai al muncitorilor, paralel cu creșterea rapidă a profiturilor și a investițiilor particulare, arată că roadele sporirii eficienței muncii nu au fost însușite în mod egal de către diferitele clase ale societății nipone.

Un rol deosebit în desfășurarea acestei acțiuni l-a avut aplicarea metodelor moderne de conducere științifică, între care menționăm : formarea cadrelor de conducere prin cursuri și seminarii ținute în cadrul companiilor și la centre specializate și reciclarea acestora la intervale scurte ; adoptarea de sisteme de conducere eficiente, bazate pe previzionarea activității, introducerea calculatoarelor electronice, simultan cu raționalizarea fluxurilor informaționale și crearea de structuri simple și flexibile ; trimiterea în străinătate a unui număr mare de conducători și specialiști din cadrul companiilor, pentru însușirea metodelor moderne de conducere (management) și adaptarea lor la specificul Japoniei.

Toate acestea au avut la bază un mare efort al economiei Japoniei, de modernizare a structurii industriei și tehnologiilor, sprijinindu-se îndeosebi ramurile economiei în care „valoarea adăugată" este mai ridicată. Se poate afirma că **această perioadă s-a caracterizat printr-un flux continuu și puternic de inovații tehnologice,** ca urmare a promovării asidue a cercetărilor proprii și a importului de licențe.

Constatările personale făcute în companii, observarea modului de lucru a muncitorilor pe șantiere, în întreprinderi și unități de deservire, conduc la aprecierea că unul din factorii cu acțiune favorabilă asupra nivelului productivității și competitivității industriei japoneze îl constituie **disciplina în muncă a muncitorilor și specialiștilor japonezi.** La acesta trebuie adăugate competența profesională și spiritul novator al cadrelor de conducere în aplicarea pe scară largă a metodelor moderne de conducere și organizare.

În mod deosebit atrag atenția realizările obținute în **organizarea locului de muncă** al fiecărui muncitor, ca și în organizarea muncii specialiștilor și funcționarilor. În general, se evidențiază preocuparea pentru stabilirea precisă a atribuțiilor și răspunderilor diverselor funcții și posturi din întreprindere. Fiecare organ colectiv de conducere sau persoană știe ce drepturi și răspunderi are după cum știe că pentru decizia luată îi incumbă întreaga răspundere. Aceasta reprezintă de altfel, și un puternic element motivațional. Deosebit de interesant ni se pare, în acest sens, modul în care japonezii au reușit să organizeze sistemul de luare a deciziilor, să distribuie drepturile de decizie între nivelurile ierarhice. În esență fabrica răspunde și ia decizii pentru realizarea unei producții de calitate superioară, cu minumum de cheltuieli materiale și bănești, conform indicațiilor primite de la companie. Toate atribuțiile și drepturile de decizie privind activitățile de : aprovizionare, desfacere, export, cercetare-dezvoltare, salarizare, marketing, prețuri, strategie și tactică economică, sistem informațional sînt concentrate la nivelul companiei. Deciziile de la acest nivel sînt împărțite pe următoarele trei trepte ierarhice : cele mai importante revin **consiliului de administrație** care se întrunește o dată pe lună ; **comitetul de management,** format din directorii companiei, se întrunește o dată pe săptămînă și ia decizii care privesc activitatea mai multor departamente în afară de acestea, **directorii** au importante drepturi de decizie pentru resoartele de activitate de care răspund.

Instrumentele acțiunii

STATUL MAJOR al complexei acțiuni pentru productivitate sporită îl constituie **Centrul Japonez de Productivitate,** înființat în 1955. El este o instituție specializată, formată din cadre de conducere superioară, reprezentanți ai sindicatelor și oameni de știință. Preocuparea de a-și asigura acoperirea cheltuielilor din activitatea proprie a fost încă de la înființare în atenția conducerii centrului. Activitatea proprie a centrului s-a dezvoltat an de an, astfel că acoperirea cheltuielilor nu a constituit niciodată o problemă.

Companiile și întreprinderile din Japonia, care au printre preocupările lor majore creșterea productivității și realizarea unor produse competitive pe piața mondială, apreciază și sprijină în mod deosebit activitatea Centrului. În calitate de membri, Centrul are 8000 de companii, întreprinderi și persoane particulare, ale căror cotizații anuale acoperă circa 10% din buget. La rîndul său, statul sprijină direct activitatea Centrului de productivitate și finanțează (în anul 1969) circa 5% din cheltuielile acestuia. Restul de 85% din bugetul anual se asigură din activitate proprie.

În prezent centrul are 500 salariați, din care 300 lucrează la sediul central din Tokyo, iar restul de 200 la 7 oficii teritoriale, situate în principalele centre industriale și economice ale Japoniei (Osaka, Sapporo, Nagoya etc.) și la cele 14 consilii de productivitate, organizate la nivelul districtelor industriale.

Conducerea oficiului central din Tokyo ca și a oficiilor regionale este asigurată de consilii de conducere care elaborează și aprobă programe de activitate de perspectivă și anuale. Este de remarcat că, oficiile și consiliile de productivitate primesc indicații asupra planului de activitate de perspectivă și anuale, dar au dreptul să completeze planul cu teme și probleme legate de activitatea locală.

Activitatea desfășuaată de Centru în **domeniul creșterii productivității** este condusă prin Institutul pentru studiul productivității și Departamentul de publicații, care elaborează ample studii și analize asupra realizărilor pe plan mondial și național. Sînt cunoscute astfel rezultatele obținute de companiile japoneze și se fac propuneri de generalizare, indicîndu-se căile și măsurile practice de creștere a productivității.

Institutul are, totodată, preocupări metodologice privind măsurarea productivității, corelația dintre creșterea productivității și nivelul profitului etc. Lunar se tipăresc și se difuzează „statistica productivității", care este un index al productivității pe produs și „statistica privind analiza «valorii adăugate»".

În domeniul perfecționării cunoștințelor cadrelor de conducere la nivel superior și mediu, Centrul desfășoară o activitate ce se concretizează în pregătirea anuală a 2000 cadre. Din acestea, 360 sînt cadre de conducere superioară, care urmează de regulă cursuri cu o durată de 6—12 luni, restul cadre de conducere medie. În afara cursurilor de lungă durată se organizează o varietate de cursuri de scurtă durată.

Tematica acestor cursuri este stabilită în raport cu nivelul de pregătire a cadrelor și cu specialitatea lor. În toate cazurile se urmărește ca la cursuri să participe cadre care pot deveni capabile să poată face față inovațiilor tehnologice contemporane, să poată însuși metodele moderne de conducere.

După metode moderne, se desfășoară în toate marile companii din Japonia și activitatea de reciclare a cadrelor.

Importanța ce se acordă în Japonia introducerii metodelor moderne de conducere și pregătirii viitoarelor cadre de conducere din economie, este subliniată și prin înființarea la 1 octombrie 1969 a „Institutului Internațional de studii și pregătire a cadrelor", care are o capacitate de pregătire de 120 cursanți pe an, fiecare program de pregătire durînd 11 luni. Cursanții se recrutează din companii, cadre tinere, cu o activitate practică de 2—5 ani, vîrstă de 25—30 de ani, din rîndul cărora urmează să se promoveze noua generație de conducători. Se apreciază că trecerea la conducere a unui număr mare de cadre tinere are o importanță deosebită pentru dezvoltarea economiei Japoniei.

Centrul desfășoară de asemenea o largă activitate de **schimburi internaționale în problemele de productivitate și conducere.** Anual, circa 45 echipe, însumînd în jur de 450 specialiști, sînt trimiși anual în străinătate pentru schimb de experiență.

Mentalitatea generală, care domnește în Japonia în ce privește pregătirea cadrelor de conducere ale întreprinderilor, poate fi dedusă din cele spuse de președintele centrului de productivitate : **„O conducere bună se apreciază după rezultatele privind creșterea productivității. De aceea, Centrul de Productivitate Japonez se ocupă și răspunde atît de problemele de conducere, cît și de problemele de productivitate din economia Japoniei".**

Paraschiv BAȘTUREA

CRONICĂ

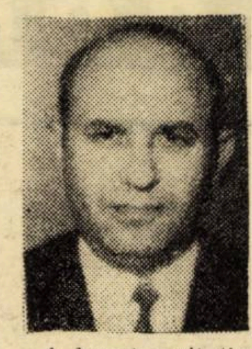

MIRCEA PUPĂZĂ
director general al **Centralei de Mașini-Unelte**

A lucrat mult timp în concepție și proiectare, între anii 1962—1969 ocupînd succesiv funcțiile de : șef atelier proiectare, inginer șef concepție, director tehnic la F.M.U.A.B. Are deci o bogată experiență în conducerea activității de creație tehnică.

Bazîndu-se pe calitățile de organizator dovedite, conducerea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini i-a încredințat noua funcție contînd și pe capacitatea inginerului Mircea Pupăză de a stăpîni problemele economice ale complexului industrial nou constituit.

GHEORGHE BADEA
director general al **Grupului de Uzine pentru Fabricația de Rulmenți-Brașov**

Și-a început cariera la Fabrica de rulmenți din Bîrlad, ca tehnician. A obținut apoi diploma de inginer, specializîndu-se în fabricația de rulmenți. A urcat treptat, dar sigur pînă la funcția de director tehnic. Din 1966 și-a valorificat calitățile în funcția de director general al Uzinei „Rulmentul"-Brașov.

Suferă de „boala" inovației și expansiunii. A contribuit din plin la diversificarea și modernizarea producției uzinelor la conducerea cărora a luat parte. Se apreciază că introducerea acestui spirit în toate uzinele grupului va constitui una din principalele consecințe ale numirii sale în noua funcție de conducere.

ISTORIE ECONOMICĂ

ALEXANDRU IOAN CUZA — PROMOTOR AL PROGRESULUI ECONOMIC ŞI SOCIAL

Al. I. CUZA, domnitorul de numele căruia se leagă primele începuturi ale făuririi României moderne, s-a născut cu 150 de ani în urmă, la 20 martie 1820 la Bîrlad.

Om cu spirit înaintat, el a pătruns cerinţele esenţiale ale evoluţiei societăţii româneşti spre progres, pe drumul căruia crearea statului naţional unitar român se impunea ca o necesitate izvorîtă din condiţiile social-istorice şi economice ale dezvoltării ţărilor române. Al. I. Cuza are meritul de a fi înţeles că pentru a impulsiona acest mers era necesar să-şi identifice năzuinţele sale cu cele naţionale şi sociale ale poporului.

Pornind pe această cale, la 1848, în timpul revoluţiei, îl întîlnim printre fruntaşii mişcării moldovene, iar după aceasta, participă cu entuziasm şi totală dăruire la lupta pentru Unire. Este semnificativă în acest sens demisia sa de la 24 iunie/6 iulie 1857 din funcţia de pîrcălab, în semn de protest împotriva falsificării alegerilor pentru Adunarea ad-hoc a Moldovei, de către caimacanul M. Vogoride cu sprijinul Austriei şi Turciei. Actul său a fost apreciat nu numai din punctul de vedere al importanţei pentru mişcarea unionistă, Cuza contribuind prin răsunătoarea sa demisie la hotărîrea puterilor garante de a anula alegerile falsificate, dar şi pentru că releva trăsăturile unei puternice personalităţi, probitatea şi patriotismul viitorului domn al Unirii.

Activitatea sa revoluţionară la 1848, şi mai ales de după revoluţie, în anii hotărîtori ai luptei pentru unitate de stat l-au făcut cunoscut în interior ca şi dincolo de graniţele ţării. Această popularitate explică în parte şi îndoita alegere la 5 şi 24 ianuarie 1859, ca domn al Moldovei şi Ţării Româneşti, precum şi entuziasmul cu care poporul a salutat vestea alegerii sale.

Prin alegerea ca domn a lui Al. I. Cuza, ideea unirii a triumfat. Prin unirea Munteniei cu Moldova se făcea primul pas pe calea înfăptuirii statului naţional unitar român, proces ce va fi desăvîrşit în 1918.

Prin alegerea aceleiaşi persoane ca domn în cele două Principate, românii nu parcurseseră însă decît jumătatea drumului de luptă pentru Unire; Al. I. Cuza avea greaua şi dificila sarcină ca, sprijinit de popor, să consolideze rezultatul obţinut. Hotărît să nu precupeţească nimic pentru împlinirea voinţei naţionale, Cuza declara la scurt timp după alegerea sa „Unirea este credinţa mea politică, ea este ţinta de mîntuire a naţiunii române, la care părinţii noştri au cătutat a ajunge şi la care sper că vom putea ajunge. Eu trebuie să fac Unirea, sînt dator către naţia care m-a ales şi către istoria către care trebuie să am o responsabilitate"[1]).

Avînd alături de el pe mulţi dintre revoluţionarii de la 1848, Cuza a inaugurat o epocă reformatoare de mare importanţă istorică. În cadrul acestei intense activităţi de reformare burghezo-democratică, primul act la care Al. I. Cuza a adus o substanţială contribuţie a fost desăvîrşirea Unirii Principatelor. Au fost unificate serviciile de seamă, cursul monetelor din Principate, administraţia telegrafelor; se unifică legislaţia, armata etc.

Procesul unificării administrative era desăvîrşit prin organizarea primului guvern unic la 22 ianuarie (3 februarie) 1862, iar la 25 ianuarie (5 februarie) 1862 prin convocarea la Bucureşti a Adunării unice. Şi astfel, la 24 ianuarie/5 februarie 1862, în faţa primei adunări a României, Cuza era îndreptăţit să declare: „credincios misiunii ce mi-aţi dat şi cunoscînd statornica voinţă a românilor de a rămînea pururea uniţi, am proclamat atît înaintea domniilor voastre, cît şi înaintea ţării, unirea definitivă a Principatelor. V-am zis că ea va fi precum România o va dori şi o va simţi"[2]).

NOUL STAT UNITAR avea nevoie însă de instituţii noi şi mai ales de o reformă agrară şi de o lege electorală.

Ca urmare, după desăvîrşirea Unirii, avînd alături de el personalităţi marcante ca Mihail Kogălniceanu, noul domn a păşit cu hotărîre la înfăptuirea unor reforme cu un profund caracter progresist şi democratic. Începea epoca dotării României cu legile şi instituţiile care trebuiau să asigure înflorirea economică şi culturală a noului stat. Mesajul domnesc la deschiderea Adunării la 3/15 noiembrie 1863, anunţa intenţia înfăptuirii legii rurale, a celei electorale, a celei de organizare şi dezvoltare a armatei, a legii comunale, a instrucţiunii publice.

Prima lege a guvernului condus de M. Kogălniceanu a fost cea de **secularizare a averilor mănăstireşti.** La 13/23 decembrie 1863, a început înfăptuirea cunoscutului act de trecere în proprietatea statului a averilor bisericeşti, inclusiv a acelor averi închinate mănăstirilor din Imperiul Otoman. În felul acesta mai mult de un sfert din teritoriul ţării (25—26%) devenea un patrimoniu al statului. Veniturile acestora, care se urcau la jumătate din bugetul ţării, nu se mai scurgeau peste hotare în fiecare an, ci erau folosite în interior. Fusese astfel rezolvată, învingîndu-se o puternică opoziţie externă, una din cele mai spinoase probleme ale domniei lui Al. I. Cuza.

A urmat apoi o bogată acţiune legislativă, concretizată — începînd cu februarie 1864 — prin legea organizării puterii armate, legea pentru instituirea Consiliului de stat, legea comunală, legea consiliilor judeţene etc.

Pregătind condiţiile pentru înfăptuirea reformei agrare, faţă de care se manifestase o puternică opoziţie moşierească, Cuza a elaborat o nouă Constituţie cunoscută sub numele de „Statut dezvoltător al Convenţiei de la Paris". Aşezămîntul electoral ce însoţea noua Constituţie, impusă printr-o lovitură de stat şi aprobată prin plebiscit, deşi păstra caracterul cenzitar, lărgea numărul acelora care aveau drept de vot, cît şi al eligibililor, realizînd astfel un însemnat progres faţă de situaţia anterioară şi totodată o întărire importantă a puterii politice a burgheziei.

În noua situaţie, la 14/26 august, Cuza promulga legea rurală, care avea la bază proiectul lui M. Kogălniceanu prezentat ţării încă din martie. Anunţînd înfăptuirea reformei, Cuza se adresa sătenilor printr-o proclamaţie spunîndu-le, printre altele, următoarele cuvinte: „Claca (boierescul) este desfiinţat pentru d-a pururea şi de astăzi voi sînteţi proprietari liberi pe locurile supuse stăpînirii voastre în întinderea hotărîră prin legile în fiinţă". Caracterizînd ziua de 14 august ca: „scumpă inimii mele" domnitorul Al. I. Cuza sublinia: „De astăzi voi sînteţi pe braţele voastre, voi aveţi o părticică de pămînt proprietate şi moşie a voastră; de astăzi voi aveţi patrie de iubit şi apărat"[3]).

Reforma agrară a fost cea mai importantă dintre reformele lui Al. I. Cuza. Ţăranii deveneau proprietari pe loturile de pămînt la care aveau dreptul conform legilor în vigoare, plătind — prin intermediul statului — o despăgubire moşierilor. În temeiul legii rurale din 1864, au fost împroprietărite în total 511 896 de familii de ţărani cu o suprafaţă de 2 038 640 ha, revenind aproape 4 ha de familie.

Prin eliberarea ţăranilor de servituţiile feudale şi împroprietărirea acestora, reforma agrară, deşi n-a sfărîmat marile proprietăţi moşiereşti, a impulsionat evoluţia României pe calea capitalistă.

DOMNITOR CU IDEI ÎNAINTATE progresiste. Al I. Cuza scrutînd condiţiile timpului său şi pregătind cu încredere în viitor propăşirea României, s-a preocupat intens de multiplele aspecte ale activităţii economice. El nu precupeţea să se adreseze necontenit naţiunii române arătîndu-i, ca şi la 1859, că mai erau multe de făcut pentru ridicarea României. „**Avem a întemeia creditul** — spunea Al. I. Cuza — **a deschide drumuri, a face poduri, a împodobi şi a sănătăţi oraşele, a lărgi porturile, a înflori comerţul, a încuraja industria, a întări armata, a săpa canaluri, a întinde linii de drumuri de fier pe suprafaţa pămîntului nostru pentru înlesnirea comunicărilor şi într-un cuvînt a dezvolta toate stabilimente publice"**[4]).

Cu toată lipsa capitalului intern ca şi a rezervelor manifestate de capitalul străin de a participa activ la opera de înzestrare tehnică a României, o parte din proiectele anunţate au fost totuşi înfăptuite: în 1865 se încheie contractul de construire a primei căi ferate din Muntenia, linia Bucureşti-Giurgiu; ia amploare navigaţia pe Prut şi Siret contribuind la dezvoltarea activităţii portului Galaţi; se contractează cu o casă engleză construirea a 19 poduri metalice; reţeaua de telegraf creşte de la 12 staţii în 1859 la 46 în 1863, iar lungimea liniilor sporeşte şi ea de aproape 3,5 ori. Au luat fiinţă o serie de societăţi de asigurare, atît reprezentanţe ale marilor societăţi europene de acest fel, cît şi societăţi româneşti, dintre care cea mai importantă a fost societatea „Providenţa" din Bucureşti, cu un capital de 200 000 de galbeni. În ce priveşte agricultura, Al. I. Cuza a acordat o deosebită atenţie introducerii maşinilor agricole, dublată de interesul său special pentru sericicultură ca şi pentru cultura bumbacului şi a tutunului.

În acelaşi timp, s-a continuat dotarea ţării cu instituţiile necesare ridicării gradului ei de cultură şi civilizaţie.

S-a promulgat, printre altele, o lege de organizare a instrucţiunii publice care avea la bază principiul democratic al gratuităţii şi obligativităţii învăţămîntului primar. Cuza avea convingerea că „...o instituţie superioară... ni este folositoare, **instrucţia elementară şi primară ni este neapărată spre a răspîndi o viaţă nouă în toată ţara"**[5]) (s.n.). A fost dezvoltat în acelaşi timp şi învăţămîntul superior prin inaugurarea în 1860 şi 1864 a celor două universităţi din Iaşi şi Bucureşti.

Elaborate mai înainte, la 1/13 aprilie 1865, începeau a fi aplicate Codul penal şi Codul de procedură prin care jurisdicţia consulară era înlăturată. Prin aplicarea, începînd din aprilie 1865 şi a Codului civil, apărător al proprietăţii şi familiei burgheze, opera reformatoare a lui A. I. Cuza anunţată la începutul domniei sale, era terminată.

★

În numai 7 ani de domnie, Cuza înscrisese o pagină de o mare însemnătate în istoria României. Prin opera sa reformatoare, domnul Unirii contribuia la progresul societăţii româneşti.

Silit, după detronare, să trăiască departe de ţară, Al. I. Cuza, a continuat să se manifeste în toate împrejurările ca un mare patriot. Mistuit de un dor sfîşietor pentru meleagurile natale, Cuza scria din Paris, la 20 aprilie 1867, cerînd în zadar lui Carol I permisiunea revenirii în ţară ca simplu cetăţean: „...fără a mă lăsa să fiu oprit de încurcăturile din lăuntru şi din afară, am îndeplinit din punct în punct programul pe care-l trasasem; Unirea Moldovei cu Muntenia, crearea unei oştiri naţionale, trei milioane de clăcaşi făcuţi proprietari şi înzestraţi cu toate drepturile politice, înapoierea către ţară a unei cincimi din pămîntul uzurpat de un cler străin, promulgarea unui cod întemeietor al egalităţii civile, constituirea unei biserici naţionale, instrucţia publică făcută gratuită şi obligatorie, concesia unor mari lucrări publice — drumuri, poduri, căi ferate, în sfîrşit, autonomia ţării"[6]).

S-a stins din viaţă pe pămînt străin la Heidelberg la 23 mai 1873. A fost înmormîntat în patrie la Ruginoasa, plîns de o ţară întreagă. În discursul ţinut cu această ocazie, prietenul şi colaboratorul său apropiat, M. Kogălniceanu, sublinia încă o dată meritele istorice ale lui Al. I. Cuza. El a spus: **„Alexandru Ioan I nu are trebuinţă de istoriograf. El singur şi-a scris istoria sa, prin legi, prin actele cu care a făcut un stat, o societate, alta decît aceea ce i s-a fost dat cînd l-am proclamat domnitor"**[7]).

Cu cît momentul istoric al Unirii se îndepărtează cronologic, figura lui Alexandru Ioan Cuza ne apare tot mai luminoasă. „Timpul, acest judecător inexorabil şi drept — scrie acad. C. Giurescu — care aşează pe fiecare la locul ce i se cuvine, nu în raport cu pretenţiile şi larma pe care a stîrnit-o ci cu opera pe care a creat-o şi cu iubirea şi înţelegerea pe care a avut-o, faţă de semenii săi, a dat dreptate lui Alexandru Ioan Cuza. În perspectiva istorică, slăbiciunile sale omeneşti se estompează; rămîne opera sa, de mari proporţii, una din cele mai mari din întreaga istorie a poporului român".

Maria TOTU

---

1) M. Savel, **Domnia marelui domnitor român, Alexandru Ion Cuză şi epoca glorioasă a românilor**, ed. a II-a, Bacău, 1911, pag. 27.

2) **Mesagii, proclamaţii, răspunsuri şi scrisori oficiale de ale lui Cuza Vodă**, Vălenii de Munte, 1910, pag. 63.

3) Op. cit. pag. 126.

4) Ibidem, pag. 14.

5) Ibidem, pag. 22—23.

6) M. Savel, op. cit., pag. 191.

7) Ibidem, pag. 148.

SERVICIILE ŞI UTILIZAREA FORŢEI DE MUNCĂ ÎN ŢĂRILE CAPITALISTE

PUNCTUL DE PLECARE al cercetării noastre[1]) l-a constituit faptul — de altfel binecunoscut — că, în ţările capitaliste dezvoltate, numărul salariaţilor ocupaţi în sectorul „serviciilor" deţine o pondere importantă în totalul numărului de salariaţi. Pentru a putea determina, cu oarecare exactitate, această pondere, am împărţit economia S.U.A., R.F.G., Angliei şi Franţei în două sectoare mari: 1) **sectorul mărfuri**, pe care îl notăm în cele ce urmează cu litera „M" şi care cuprinde agricultura şi silvicultura, industria extractivă, electricitatea, gazul şi apa, construcţiile şi industria prelucrătoare şi 2) **sectorul serviciilor**, pe care îl vom nota cu „S" şi care cuprinde transporturile, comunicaţiile, comerţul, finanţele (băncile) şi asigurările, proprietatea imobiliară, serviciile particulare propriu-zise şi serviciile publice (statul, fără întreprinderile de stat). Am putut astfel stabili că, în anul 1965 de pildă, ponderea angajaţilor în sectorul S în numărul total de salariaţi al celor două sectoare a fost de: 60% în S.U.A., 39,2% în R.F.G., 48,1% în Anglia şi 39% în Franţa. Fenomenul unor asemenea ponderi importante — şi care manifestă tendinţă de creştere — trebuie să-şi găsească o oarecare explicaţie. „Nivelul ridicat de productivitate a muncii" este o explicaţie corectă dar prea generală pentru a putea fi satisfăcătoare. Încercarea de a găsi fenomenului o explicaţie mai precisă şi încercările de determinare cantitativă a influenţei „serviciilor" asupra gradului de utilizare a forţei de muncă sau, mai exact, asupra ritmului de creştere a forţei de muncă ocupate constituie obiectul analizei noastre.

Coeficientul demografic de productivitate

DUPĂ PĂREREA NOASTRĂ, „coeficientul demografic de productivitate", elaborat de noi, permite o anumită măsurare a factorilor care au făcut posibilă — şi necesară — creşterea sectorului serviciilor. El dă şi cîteva prime aproximaţii asupra influenţei sectorului serviciilor în direcţia creşterii numărului de angajaţi.

Notăm:

g = coeficientul demografic de productivitate
P = populaţie totală
Y = venitul naţional
$\bar{y}$ = venitul naţional pe locuitor
F = forţa de muncă angajată, totală
j = productivitatea muncii exprimată sub forma Y/F
F_m = forţa de muncă angajată în sectorul M
b = F_m/F.

Propunem următoarele definiţii:

$$(1)\quad g = \frac{P}{F}\cdot\frac{1}{b} = \frac{P}{F_m}$$

$$(2)\quad P = \frac{Y}{\bar{y}} \text{ şi}$$

$$(3)\quad F = \frac{Y}{j}$$

Înlocuind în expresia (1) pe P cu expresia (2) şi pe F cu expresia (3), obţinem:

$$(1')\quad g = \frac{\frac{Y}{\bar{y}} \Big/ \frac{Y}{j}}{b} = \frac{1}{b}\cdot\frac{j}{\bar{y}}$$

Prin aceste substituiri, am înlocuit în parte variabilele independente demografice din expresia (1) cu variabile independente valorice. Am operat aceste substituiri, pe de o parte, pentru a scoate şi mai mult în evidenţă deosebirea dintre conceptul de „productivitate a muncii" şi cel de „coeficient demografic de productivitate", care include variabila j doar ca una dintre cele trei variabile independente, iar pe de altă parte, pentru a putea urmări, în cursul analizei noastre, evoluţia separată, inegală, a lui j şi a lui g.

Întorcîndu-ne la expresia (1) — care, în cazul comparaţiilor internaţionale, ne dispensează de dificultăţile şi erorile inerente calculelor valorice —, diferenţiind-o în raport cu t (timpul) şi notînd ritmurile cu r (...), obţinem:

$$(1'')\quad r(g) = r(P) - r(F) - r(b).$$

Dacă, prin ipoteză, r(P) = r(F), atunci r(g) tinde totuşi să crească, pentru că b tinzînd să scadă — potrivit realităţilor măsurate statistic — r(b) este negativ.

Am calculat valorile lui g pentru S.U.A., R.F.G., Anglia şi Franţa (pentru anii 1950 şi 1965):

Tabel 1

Valorile coeficientului g

	1950	1965
S.U.A.	5,2	6,8
R.F.G.	4,4	4,1*)
Anglia	4,2	4,4
Franţa	4,0**)	4,6***)

*) Se pare că anul 1965 a fost un an deosebit, pentru că valoarea lui g în R.F.G., în anul 1967, a fost de 4,5;
) anul 1955; *) anul 1964.

Înainte de a comenta tabelul 1, să încercăm a obţine o verificare mai profundă a semnificaţiei coeficientului g. În acest scop, am întocmit seria valorilor lui g în S.U.A., începînd din anul cel mai vechi pentru care am avut date, obţinînd rezultatele pe care le înfăţişăm în tabelul 2, în care includem, pentru interesul pe care îl prezintă, şi valorile lui b.

Tabel 2

Valorile coeficientului g şi ale raportului b, în S.U.A., începînd din anul 1850

Anii	b	g
1850	0,81	3,7
1860	0,79	3,8
1870	0,75	4,1
1880	0,75	3,9
1890	0,71	3,7
1900	0,68	3,9
1910	0,65	3,6
1920	0,64	3,8
1930	0,55	4,5
1940	0,50	4,8
1950	0,50	5,2
1957	0,45	5,8
1965	0,40	6,8

Sursa: Historical Statistics Table D. 57—71 şi Series K 73—82; Statistical Abstract of the United States, 1968, p. 5.

Valorile lui g înfăţişate în tab. 2, le-am comparat cu indicii productivităţii naţionale, începînd din 1889 încoace. Aceşti indici a trebuit să-i calculăm, ţinînd seama de datele disponibile, pe baza raportului dintre „produsul intern brut privat real" şi „numărul de om-ore pentru întreaga economie", pentru perioada 1889—1957; pentru perioada următoare, de pînă la 1965, am utilizat indicatorul „produsul pe om/oră pentru ansamblul economiei private". Ambele calcule de productivitate corespund, în mod general, expresiei $j = Y/F$. Calculînd, atît pentru seria lui g, cît şi pentru seria lui j, ritmurile medii de creştere, am obţinut valorile pe care le înfăţişăm în tabelul 3.

Se pot face acum, pe baza tabelelor 1, 2 şi 3, următoarele observaţii:

1. Dacă comparăm nivelurile coeficientului g în R.F.G., Anglia şi Franţa cu nivelurile aceluiaşi coeficient în S.U.A. de-a lungul vremii, constatăm că primele trei ţări se situează, în anul 1965, la nivelul S.U.A. de prin anii 1930—1940. De altfel, între 1950 şi 1965, primele trei ţări s-au îndepărtat de S.U.A. (vezi tabelul 3 A).

2. Deşi productivitatea muncii creşte, în S.U.A., cu 1,95% în medie pe an de-a lungul a 31 de ani, între 1889 şi 1920, coeficientul g rămîne constant nu numai între 1890 şi 1920 (vezi tab. 3), ci şi — aproximativ constant — în întreaga perioadă de 70 de ani, între 1850 şi 1920 (vezi tab. 2). Abia în anul 1930 — an de criză, de altfel, — g creşte la 4,5 (de la 3,8 în 1920), continuînd apoi să crească continuu.

3. Pentru perioada anilor 1889—1920 (vezi tab. 3), se vede că o creştere a lui j de 1,95% anual nu a fost suficientă pentru a ridica productivitatea la acel nivel care să poată determina o creştere oarecare a lui g; abia între 1920 şi 1950, g creşte, dar într-un ritm lent de 1,05%; chiar şi pentru această „punere în mişcare" a lui g a fost însă necesar un ritm al lui j de 2,70% (mult mai rapid decît cel înregistrat în perioada anterioară — (1,95%). S-ar putea presupune, deci — şi acesta ar fi fenomenul cel mai interesant — că pentru ca să se producă o creştere a coeficientului g, nu este suficientă o oarecare creştere — fie chiar şi relativ rapidă — a lui j, **ci este necesară atingerea unui anumit nivel de productivitate** — nivel pe care nu par să-l fi atins încă nici R.F.G., nici Anglia, nici Franţa, deşi se apropie, fără îndoială, de el — şi că, o dată un asemenea nivel atins, ritmul de creştere al lui g se accelerează. Tabelul 3 arată, pentru S.U.A., creşterea lui r(g) de la zero între 1889 şi 1920 la 2,00 între 1957 şi 1965, ritm aproape egal cu cel al lui j (2,09%). Dar, pentru ca să se ajungă aici, nivelul coeficientului g a trebuit să crească de la 3,8 în 1920 la 5,2 în 1950 şi 6,8 în 1965, sau, într-o exprimare la fel de corectă, coeficientul g a putut atinge asemenea valori tocmai pentru că ritmul relativ rapid de creştere al lui j, din 1920 încoace, a permis să se atingă acel nivel ridicat de productivitate pe care îl exprimă şi, într-un anumit sens, îl măsoară, într-o formă deosebită, însuşi coeficientul g.

Coeficientul g pare, aşadar, să aibă o putere de reflectare oarecum mai precisă a relaţiei de productivitate decît expresia simplă a productivităţii muncii (Y/F) şi, în orice caz, el oferă o explicaţie mai concretă a creşterii considerabile a numărului salariaţilor angajaţi în sectorul serviciilor, decît ne poate oferi ideea generală de nivel ridicat de productivitate a muncii.

Spuneam, mai înainte, că coeficientul g ne poate da şi o primă indicaţie cu privire la influenţa sectorului serviciilor asupra creşterii numărului total de salariaţi. Într-adevăr, conform relaţiei (1"):

$$r(F) = r(P) - r(g) - r(b).$$

Potrivit acestei relaţii — ca, de altfel, şi pe baza calculului statistic direct al lui r(F) — rezultă, pentru cele patru ţări de care ne ocupăm aici, următoarele valori ale variabilelor ei (vezi tab. 4).

După cum se vede, în cazul S.U.A. şi în cel al Franţei, singură scăderea lui **b** a putut determina un ritm pozitiv a lui F. Cazul R.F.G. este un caz cu totul aparte pentru că r (g) este negativ (după cum am arătat în nota la tabelul 1, pentru anul 1967 el este, deşi foarte slab, totuşi pozitiv); dar şi în cazul acestei ţări scăderea lui **b** a jucat un rol important în determinarea ritmului de creştere al forţei totale de muncă angajate. În sfîrşit, în cazul Angliei, r(b) a exercitat o influenţă mai puternică decît r(P) asupra lui r(F).

Două ultime observaţii la tab. 4: În S.U.A. şi Franţa, r(P) > r(F), iar în R.F.G. şi Anglia r(P) < r(F); dar în primele două ţări s-au înregistrat, în comparaţie cu ultimele două, valori absolute ale lui r(b) mai mari. În sfîrşit: în cele trei ţări în care g a crescut (S.U.A., Anglia şi Franţa), această creştere a fost determinată în primul rînd de scăderea lui **b**, adică de creşterea ponderii numărului angajaţilor în sectorul serviciilor în numărul total al angajaţilor, sau invers — ceea ce este mai corect — creşterea coeficientului g pînă la ridicarea lui la un anumit nivel este un indiciu al atingerii acelei mărimi a productivităţii muncii — sau al apropierii de acea mărime — care face posibilă — şi, probabil, şi necesară — dezvoltarea sectorului **S**.

Determinarea valorică a influenţei serviciilor asupra ritmului de creştere a numărului de angajaţi

Utilizăm următoarea notaţie:

$r(Y_m)$ = ritmul de creştere al venitului (Y) creat în sectorul M
$r(j_m)$ = ritmul de creştere al productivităţii în M
$r(Y_s)$ = ritmul de creştere al venitului care, conform conceptului burghez al venitului naţional, ar fi creat în S
$r(j_s)$ = ritmul de creştere al productivităţii în S
F_m = forţa de muncă angajată în M
F_s = forţa de muncă angajată în S
F = $F_m + F_s$

Se înţelege că Y_s şi j_s sînt noţiuni convenţionale, care nu exprimă decît mărimi sau rapoarte înregistrate statistic; acestea nu ar putea fi însă ignorate pentru că ceea ce vrem să aflăm este tocmai influenţa serviciilor. Cifrele referitoare la forţa de muncă angajată în S le redăm în tabelul 5.

Tabel 3

Ritmurile de creştere ale productivităţii muncii, r (j) şi ale coeficientului demografic de productivitate, r (g), în S.U.A., între 1889 şi 1965 (în procente)

Perioadele	r (j)	r (g)	r (j) : r (g)
1889—1920	1,95	0	→∞
1920—1950	2,70	1,05	2,57
1920—1965	2,60	1,30	2,00
1950—1965	2,34	1,80	1,30
1950—1957	2,69	1,57	1,71
1957—1965	2,09	2,00	1,05

Sursa: Historical Statistics, Series W-1-11: Statistical Abstract of the United States, 1968, Table 328.

Tabel 3 A

	1950	1965
S.U.A.	100	100
R.F.G.	85	60
Anglia	81	65
Franţa	77	68

Tabel 4

Ritmurile variabilelor F, P, g şi b pentru S.U.A., R.F.G., Anglia şi Franţa, în perioada anilor 1950—1965 (în procente)

	r (F)	r (P)	r (g)	r (b)
S.U.A.	1,30	1,62	1,80	—1,48
R.F.G.	2,30	1,11	—0,47	—0,72
Anglia	0,84	0,54	0,31	—0,61
Franţa *)	0,50	1,20	1,50	—0,80

Sursa: Anuarele statistice ale celor patru ţări *) 1955—1964.

Tabel 5

Forţa de muncă angajată în sectorul S şi ponderea ei în numărul total al angajaţilor, în 1950 şi 1965

	F_s (mii)		F_s/F	
	1950	1965	1950	1965
S.U.A.	29 157	42559	0,50	0,60
R.F.G.	5 332	9 212	0,32	0,39
Anglia	9 004	11 501	0,43	0,48
Franţa *)	5 463	6 676	0,34	0,39

Sursa: The National Income and Product Accounts of the United States, 1929—1965; pentru celelalte ţări — anuarele statistice ale ţărilor.
*) 1955—1964.

În perioada de 15 ani dintre 1950 şi 1965, respectiv de 9 ani pentru Franţa, creşterea absolută totală (pentru cele patru ţări) a fost de aproape 21 000 000 sa-

Sorica SAVA
Institutul de cercetări economice

→

FIȘE

■ Cea de a șaptezecea aniversare a profesorului indian P. C. Mahalanobis, inițiatorul și promotorul planificării economice a Indiei, a prilejuit apariția unui volum omagial cu participarea unor savanți din numeroase țări, sub redacția lui C. R. Rao, **Essais on Econometrics and Planning** (Eseuri despre econometrie și planificare) Pergamon Press-London, Statistical Publishing Society Calcutta, 354 p. Contribuția lui Mahalanobis la modelarea matematică a economiei este prezentată în studiul lui M. Mukheriee **Scientific Approach in Planning** (O abordare științifică a planificării). Ceea ce se descrie în India ca modelul cu un singur sector al lui Mahalanobis este o dezvoltare a modelului de tip Harrod-Domar, pe baza cărora au fost studiate rata investiților și rata creșterii venitului național în India. În modelul lui Mahalanobis cu două sectoare din 1953 (de același tip cu cel elaborat de economistul sovietic Feldman în 1928) se presupune că întreaga producție a economiei naționale se produce în două sectoare: unul bunuri de investiții și celălalt bunuri de consum; toate industriile de bunuri intermediare sînt împărțite între cele două sectoare, astfel că se poate obține separat producția netă pentru ambele sectoare, care reprezintă producția netă națională. Ulterior, Mahalanobis a dezvoltat un model cu patru sectoare, care a stat la baza elaborării celui de al doilea plan cincinal al Indiei; acesta nu este un model de creștere propriu-zis, ci un **model de alocare,** fiind constituit dintr-un sistem de ecuații simultane, prin a cărui rezolvare se obține repartizarea pe sectoare a forței de muncă, a investițiilor de capital și a creșterii venitului național.

■ În articolul **Les perspectives de croissance des économies occidentales 1970—1980** (Perspectivele de creștere ale economiilor occidentale în 1970—1980) publicat în PREUVES nr. 1/1970, Robert Marjolin, fost vice-președinte al Comisiei Executive a Pieței Comune, consideră că problema-cheie a creșterii economice a țărilor occidentale în deceniul actual rezidă în asigurarea condițiilor de stabilitate, ferite de recesiuni sau stagnări temporare. Pornind de la datele dezvoltării economice din ultimii 25 de ani, autorul prevede reducerea decalajului tehnologic între țările capitaliste europene și S.U.A., sporirea cererii, concomitent cu creșterea productivității, creșterea investițiilor în bunuri de echipament. Dar, în același timp, se va asista în acest deceniu la o creștere a tensiunilor economice și sociale. Pentru atenuarea lor, susține autorul, va trebui frînată presiunea cererii, precum și creșterea veniturilor bănești, ceea ce nu va fi ușor, nici aplicabil în toate țările. Se vor accentua tensiunile între „partenerii sociali" și nu este exclus ca „pe alocuri ele să devină chiar explozive". Ca urmare, intervenția guvernelor în economie — conchide acesta — va trebui să se intensifice.

■ Sub îndrumarea și îngrijirea doctorului în științe economice P. P. Litveakov, în editura Ekonomica, Moscova 1969, 215 p, a apărut volumul **Demograficeskie problemî zaneatosti** (Probleme demografice ale folosirii forței de muncă). Pe lîngă o serie de probleme cum ar fi: resursele de muncă structura populației și caracteristicile forței apte de muncă, particularitățile regionale ale resurselor de muncă, se acordă o importanță deosebită problemelor de reciclaj. Particularitățile specializării profesionale a persoanelor ce aparțin generațiilor mijlocii și mai în vîrstă pot fi cuprinse după aprecierea lui G. V. Sergheev în linii mari în cîteva elemente esențiale care nu pot fi omise în acest proces: a) importanța ce o au pentru majoritatea profesiilor deprinderile, experiența, rutina și stagiul de practică în vechea meserie; b) deprinderile de a munci în anumite condiții determinate de raportul dintre munca fizică și intelectuală, de temperatură și alte condiții; c) rolul deosebit pe care îl capătă noile forme de muncă determinate de introducerea progresului tehnic; d) majoritatea reprezentanților din generațiile menționate au un nivel de cunoștințe generale mai scăzut în comparație cu tinerele generații. Autorul recomandă ca în elaborarea măsurilor de recalificare să se țină seama de toate aceste particularități.

■ Unele din preocupările Institutului American de Conducere s-au concretizat în elaborarea unui sistem de evaluare a conducerii întreprinderilor care, așa cum arată directorul său Lloyd K. Marquis în articolul **A Comprehensive Tramework for Analyzing the Management of a Business Entreprise** (Un cadru cuprinzător pentru analizarea conducerii unei întreprinderi) publicat în NABRASAKA JOURNAL OF ECONOMICS AND BUSINESS, vol. 8, nr. 3, 1969, a și fost utilizat cu succes în peste 5000 întreprinderi. Eficacitatea conducerii este evaluată avînd în vedere 10 categorii de elemente (stabilite pe baza consultării a 100 experți și a verificării lor în peste 100 companii): dinamismul întreprinderii, organizarea, cadrele de conducere, eficacitatea organelor superioare de decizie, politica financiară, eficacitatea producției, nivelul vînzărilor, activitatea de cercetare și dezvoltare, nivelul și stabilitatea încasărilor și profiturilor și relațiile cu acționarii. Categoria „cadre de conducere", este apreciată de autor ca cea mai importantă; ea include în principal asigurarea succesorilor, recrutarea, formarea, perfecționarea, retribuirea, motivarea și promovarea cadrelor de conducere, capacitatea de a conduce, crearea unui climat psihologic adecvat comunicării, munca în grup și exercitarea responsabilității, inovația, crearea și menținerea unei structuri raționale.

■ T. I. Gordon și M. J. Raffenspergher în articolul **A Strategy for Planning Basic Research** (O strategie pentru planificarea cercetării de bază) din PHILOSOPHY OF SCIENCE, iunie 1969, arată că disciplina cunoscută sub numele de analiza sistemelor, prin multiplele posibilități pe care le oferă, este o sursă de instrumente care permite planificarea cercetării fără a-i afecta eficiența. În studiul menționat, sînt descrise cîteva din procedeele pe care ei le-au aplicat în diverse domenii de activitate științifică, principalul dintre ele fiind numit „arbore de relevanță". Autorii cred că planificarea cercetării poate oferi oamenilor de știință idei noi în ceea ce privește găsirea unei direcții de lucru valoroase în disciplinele respective. În loc de a propune o alegere între „cercetarea planificată" și „știința liberă", planificarea în înțelesul dat acestui termen de către autori trebuie privită ca un instrument de adaptare a deciziilor pe care omul de știință însuși îl poate folosi. Pentru planificatorul guvernamental, răspunzător pentru înțelegerea, inițierea și susținerea lucrărilor științifice celor mai promițătoare, tehnicile propuse de autori conțin posibilitatea comunicării care îi permite să ajungă într-o mai bună relație cu cercurile științifice pe care el este menit să le servească.

■ Revista INTERECONOMICS (numărul din februarie 1970) publică articolul **Problems of LDC Collaboration** (Probleme ale colaborări dintre țările în curs de dezvoltare) semnat de Gerald M. Meier, care se ocupă de efectele pe care le are asupra economiilor în curs de dezvoltare crearea unor zone ale liberului schimb. Autorul consideră că, prin înlăturarea barierelor comerciale, apar condiții favorabile pentru realizarea unor economii de dimensiune și pentru o mai bună specializare a forțelor de producție. În același timp, subliniază el aceste efecte pozitive nu trebuie supraestimate pentrucă comerțul intra-regional este, în general, redus și reprezintă doar o mică fracțiune din comerțul exterior al regiunii. În cadrul studiului este relevată posibilitatea ca țările în curs de dezvoltare, membre ale zonei liberului schimb, să nu profite în mod egal în urma desființării barierelor comerciale, cît și riscul ca, datorită renunțării la orice formă de protecționism, unele țări să nu-și mai poată dezvolta o serie de ramuri-cheie ale economiei naționale. În concluzie, autorul își exprimă rezervele și scepticismul în ceea ce privește oportunitatea creării unor asemenea zone și se pronunță în favoarea unei reduceri treptate a restricțiilor comerciale și a unor forme funcționale de colaborare multinațională.

■ Monografia **Teoreticeskie osnovî i metodika postroenia rasciotnîh țen** (Bazele teoretice și metodologia elaborării prețurilor cu ridicata) Ed. „Nauka" Moscova, 1969, 168 p., elaborată de un colectiv de cercetători, fundamentează amplu folosirea în acest scop a prețurilor de decontare, sprijinindu-se pe considerente teoretice și pe un bogat material faptic. Autorii concep prețurile de decontare ca o categorie economică proprie economiei socialiste, care exprimă relațiile ce apar între întreprinderi în procesul de creare a valorii și de redistribuire a venitului net în cadrul ramurii, asigurînd astfel influența stimulativă asupra producției.

Fiind construite pe baza cheltuielilor individuale, prețurile de decontare diminuează rolul de normativ al cheltuielilor sociale pe care îl are prețul unic. Pentru a se contracara acest neajuns, în lucrare se recomandă ca prin prețurile de decontare să se compenseze numai plusul de cheltuieli cauzat de acțiunea factorilor subiectivi. În același scop se consideră necesar ca ele să fie stabilite pe grupe de întreprinderi și revizuite periodic, pe măsura reducerii cheltuielilor individuale de producție. Pentru economiștii practicieni prezintă interes instrucțiunile metodologice generale pentru elaborarea prețurilor de decontare și algoritmul acestora pentru industria cimentului, cuprinse în anexele volumului.

■ Întrucît abordarea și analiza detaliată a modului de trai se află încă la începuturile ei, arată Gh. Trandafir în lucrarea **Sociologia modului de trai,** Editura Științifică 1969, 133 pag., este necesară o analiză care, pornind de la elementele componente ale acestei categorii sociologice să desprindă conținutul și raporturile cu alte fenomene sociale. Astfel, susține autorul, trebuie luat în considerare faptul că avem de-a face cu o noțiune compusă, corelată, care implică o serie de elemente relativ eterogene, profilate la nivelul fiecărei sfere de activitate a omului. El distinge trei sfere principale de manifestare a modului de trai: condițiile de desfășurare a traiului personal; desfășurarea vieții în sfera ocupației; desfășurarea vieții în sfera timpului liber. Definim modul de trai, conchide autorul, prin raportarea la comunități sociale, ceea ce presupune sesizarea specificului național, cunoașterea etapelor istorice succesive și a fenomenelor de repetare.

■ Pentru Pawel Sulmicki, autorul articolului **Eficiența economică, stimularea și alocarea,** apărut în revista poloneză EKONOMISTA 5/969, eficiența nu este o noțiune unitară. El distinge și definește eficiența tehnică prin raportul dintre efect și resursa folosită. În momentul în care se poate stabili o estimație a resurselor rezultînd din caracterul limitat al acestora, eficiența devine economică. Eficiența tehnică exprimă viteza de acțiune a resurselor, iar eficiența economică exprimă pe lîngă aceasta și gradul de organizare a acțiunii. Eficiența mai poate fi și socială, atunci cînd este vorba de produse care nu pot fi estimate bănește, dar pentru care se cheltuiesc resurse.

Eficiența economică pe scara întreprinderii nu poate fi confundată cu cea pe scara economiei naționale. Aceasta din urmă se caracterizează prin organizare și accelerare și necesită nu numai multiple soluții posibile, ci și o soluție optimă. Autorul dă tuturor conceptelor utilizate o expresie riguroasă, recurgînd la formule matematice simple.

---

lariați; ponderile au crescut: în S.U.A. cu 20%; în R.F.G. cu 22%; în Anglia cu 12%; în Franța cu 15%.

După părerea noastră, r(F) poate fi considerat o funcție de ritmurile variabilelor Y_m, j_m, Y_s și j_s:

$$(4)\quad r(F) = \frac{1}{F}\{[r(Y_m) - r(j_m)]\ F_m + [r(Y_s) - r(j_s)]F_s\},$$

unde F, F_m și F_s sînt valori medii ale întregii perioade considerate. Relația (4) decurge, după cum se vede, din relația (3).

Pentru a ilustra posibilitățile de evaluare cantitativă pe care le permite expresia (4), o vom aplica la cele patru țări. Observăm însă că, pentru a ne economisi calculul mărimilor medii pe 15 ani — este vorba de perioada anilor 1950—1965 — vom opera ponderarea cu valorile anului inițial ale lui F, F_m și F_s; ca urmare, nu vom obține un r(F) absolut exact, dar rezultatele sînt totuși suficiente pentru demonstrația pe care o urmărim. Calculele numerice urmează ordinea expresiei (4).

1. S.U.A.

$$r(F) = \frac{1}{58\,323}\{(4{,}95 - 5{,}17)\ 29\,166 + (6{,}40 - 3{,}75)\ 29\,157\} = \frac{1}{58\,323}\{-0{,}22 \times 29\,166 + 2{,}65 \times 29\,157\} = 1{,}22\%$$

Rezultatul exact, determinat în mod direct, statistic, este de 1,30%.

Am detaliat calculul, pentru a arăta că, dacă singur sectorul M ar fi produs efecte, numărul total al angajaților ar fi trebuit să scadă. El a crescut pe seama lui S, a cărui influență provine doar din diferența între $r(Y_s)$ și $r(j_s)$. În momentul în care această diferență ar scădea, ar dispare sau ar deveni chiar negativă — așa cum și este deja în cazul lui M — simpla creștere a lui S oricît de impresionantă ar fi ea, nu ar mai putea pune la adăpost S.U.A. de o creștere masivă a șomajului. Tendința pe care o manifestă diferența $\{r(Y_s) - r(j_s)\}$ ar putea fi considerată, deci, ca un indicator pentru prognosticarea evoluției șomajului.

2. R.F.G.

$$r(F) = \frac{1}{16\,696}\{(10{,}40 - 8{,}70)\ 11\,364 + (11{,}20 - 7{,}23)\ 5{,}332\} = 2{,}42\%$$ (rezultatul exact: 2,30%).

Aici, situația încă nu se aseamănă cu cea din S.U.A. Ambele sectoare au contribuit la creșterea lui F, totuși produsul din dreapta (pentru sectorul S) este întrucîtva mai mare decît cel din stînga (pentru sectorul M).

3. Anglia

$$r(F) = \frac{1}{21\,054}\{(6{,}5 - 6{,}3)\ 12\,050 + (6{,}8 - 5{,}1)\ 9004)\} = 0{,}84\%.$$

Ritmul de 0,84% coincide cu rezultatul statistic exact. În cazul acestei țări condițiile se apropie oarecum de acelea din S.U.A.: influența lui M nu a devenit încă negativă, dar ea amenință să devină în curînd, pe de altă parte diferența $r(Y_s) - r(j_s)\}$ este, de pe acum, mult mai mică decît în S.U.A., din care cauză și r(F) este mai coborît decît în S.U.A.

4. Franța (pentru perioada 1955—1964)

$$r(F) = \frac{1}{16\,296}\{(10{,}3 - 10{,}8)\ 10\,833 + (11{,}6 - 9{,}3)\ 5463\} = 0{,}44\%$$ (rezultatul exact: 0,50%).

Situația pare să fie oarecum mai dificilă decît aceea a S.U.A., pentru că influența negativă a lui M este de 0,50, în timp ce în S.U.A. ea nu este decît de 0,22, și pentru că diferența $\{r(Y_s) - r(j_s)\}$ este mai mică decît în S.U.A. (2,30 față de 2,65).

Expresia (4) nu este singura modalitate de cuantificare a influenței serviciilor asupra gradului de utilizare a forței de muncă. Am mai elaborat în acest scop și un tip de multiplicator, care oferă rezultate interesante și în direcția previziunilor cu privire la evoluția ritmului de creștere a numărului de salariați.

1) La această cercetare au colaborat: dr. Iosif Anghel, șef de secție, și E. Cosmescu, cercetătoare științifică, — ambii din Institutul de cercetări economice al Academiei Republicii Socialiste România.

ECONOMIE MONDIALĂ

R. P. Bulgaria

PERFECȚIONAREA REPARTIZĂRII TERITORIALE A FORȚELOR DE PRODUCȚIE

RECENT, plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar a dezbătut și a adoptat o hotărîre cu privire la „Direcțiile fundamentale ale repartizării forțelor de producție în următorii 15—20 de ani". După cum aprecia ziarul **Rabotnicesko delo**, hotărîrea a trasat un program vast, științific fundamentat, pentru dezvoltarea eficientă, optimă a forțelor de producție în perioada de perspectivă amintită.

„Organizarea teritorială a producției sociale capătă o importanță deosebită în prezent, — se spune, printre altele, în editorialul ziarului — cînd se desăvîrșește construirea societății socialiste, cînd se desfășoară în ritm rapid revoluția tehnico-științifică. Prin repartizarea corectă a forțelor de producție, prin înfăptuirea principalelor sarcini și orientări, trasate la plenară, vor fi puse în valoare uriașe rezerve pentru ridicarea eficienței economiei naționale și pentru înlăturarea unor tendințe negative".

La plenară a fost evidențiată existența unor deficiențe în actuala repartizare a forțelor de producție pe teritoriul Bulgariei, ca urmare a unor manifestări de subiectivism sau a unor tendințe locale. S-a criticat, de asemenea, faptul că la crearea de noi capacități de producție nu s-a ținut seama de influența factorului teritorial, că anumite obiective industriale au fost construite fără să existe o fundamentare economică și socială suficientă, ceea ce a dus la amplasarea nerațională a unor întreprinderi ale industriei prelucrătoare.

După cum s-a relevat la plenară, se constată că dezvoltarea forțelor de producție înregistrează o anumită rămînere în urmă și unilateralitate în districtele Kîrdjali, Smolen, Silistra, Razgrad ș.a., din care cauză — în districtele respective — resursele de forță de muncă nu sînt pe deplin folosite, iar nivelul veniturilor pe locuitor este mai scăzut decît în alte districte. În același timp, s-a produs o concentrare a capacităților de producție în zone și centre industriale ca Sofia, Plovdiv, Varna, Ruse, Burgas, Gabrovo sau Plevna ; creșterea intensă a populației în localitățile urbane respective creează anumite dificultăți în asigurarea locuitorilor cu spațiu locativ, în deservirea lor social-culturală etc. Totodată, această situație se repercutează și asupra agriculturii și populației rurale.

Hotărîrea adoptată de recenta plenară a C.C. al P.C.B. vizează eliminarea treptată a acestor fenomene negative, prin îmbinarea organică a planificării pe ramuri cu cea teritorială, ceea ce va permite utilizarea rațională atît a resurselor naturale cît și a forței de muncă. Ca atare, se prevede, în primul rînd, crearea unui sistem unic de conducere a dezvoltării forțelor de producție și a repartizării lor teritoriale, sub toate aspectele : organe, criterii, indicatori și normative.

În al doilea rînd, au fost stabilite o serie de măsuri pentru asigurarea caracterului rațional al repartiției teritoriale a forțelor de producție și pentru abordarea complexă a problemei dezvoltării diferitelor unități teritoriale. Astfel, — subliniază revista **Ikonomiceski jivot** — „a fost fixată sarcina de a se elabora modele și proiecte de concentrare și specializare teritorială optimă a producției, pe baza datelor furnizate de analiza prin prismă regională a modelelor și prognozelor referitoare la dezvoltarea diverselor ramuri și subramuri". Pe această cale urmează să fie asigurată îmbinarea justă a concentrării și specializării de ramură cu cea teritorială, precum și optimizarea ansamblului legăturilor între diferitele organizații economice din cadrul și dinafara fiecărei unități teritoriale.

Hotărîrea prevede, de asemenea, că „proiectarea concentrării și specializării teritoriale raționale a producției se va efectua pe baza criteriilor generale de eficiență economică". În consecință, strategia repartizării în viitor a obiectivelor industriale va urmări, printre altele, ca întreprinderile care consumă mari cantități de materii prime și materiale să fie amplasate în apropierea surselor de aprovizionare, întreprinderile energetice să fie amplasate în zone cu un nivel ridicat de consum energetic și dispunînd de surse de apă, unitățile industriei ușoare să fie construite de preferință în regiunile în care există forță de muncă neocupată (îndeosebi feminină) etc.

O sarcină importantă reprezintă perfecționarea, în următorii ani, a raionării, concentrării și specializării producției agricole, care să determine, printre altele, mărirea volumului producției pentru acoperirea completă a nevoilor pieței interne și ale exportului, utilizarea rațională a pămîntului, a altor mijloace de producție, precum și a forței de muncă din regiunile rurale.

Dar, după cum se menționează în hotărîrea plenarei C.C., „obiectivul principal al activității organelor de partid, de stat și economice pentru dezvoltarea diferitelor unități teritoriale în următorii 15—20 de ani trebuie să-l constituie ridicarea eficienței producției și apropierea treptată a nivelului dezvoltării social-economice în zonele respective", accentul punîndu-se pe implantarea de întreprinderi industriale într-o serie de zone preponderent agrare.

„Comitetul Central al Partidului Comunist Bulgar consideră — se arată în partea finală a hotărîrii — că rezolvarea problemelor legate de organizarea teritorială rațională a producției sociale va avea o influență binefăcătoare asupra dezvoltării economice și sociale a Bulgariei, va constitui unul din factorii dezvoltării cu succes a societății noastre pe calea spre socialism și comunism".

N. P.

Anglia : Dezbateri în jurul aderării la Piața Comună

COSTURI — CERTE, „EFECTE DINAMICE" — PROBLEMATICE

DOCUMENTUL publicat săptămîna aceasta de Comisia Pieței Comune, cu privire la problemele economice pe care le-ar pune primirea de noi membri în Comunitate și părerea exprimată, în sensul că aceasta nu ar trebui să aibe loc înainte de desăvîrșirea uniunii economice și monetare, a intensificat în Anglia aprehensiunile oponenților aderării. Aceștia atrag atenția asupra pericolului de a pierde din mînă controlul destinelor țării, documentul Pieței Comune furnizîndu-le noi argumente în cadrul dezbaterii aprinse ce se poartă în ultimele luni pe această temă.

CRONICA SĂPTĂMÎNII

Deși „Cartea Albă" publicată în prima parte a lunii februarie trata exclusiv aspectele economice, discuțiile ce i-au urmat, la sfîrșitul lunii trecute în Parlament, și, după aceea, în afara lui, au scos la iveală o dată mai mult că decizia pe care o va adopta în ultimă instanță Anglia va fi în primul rînd de natură politică. Aceasta deoarece în momentul de față o evaluare a eventualelor avantaje economice — îndepărtate — este incertă, în timp ce costul imediat, extrem de ridicat, pe care l-ar implica pentru Anglia aderarea, este sigur.

Baza pe care se poartă în prezent discuțiile pornește chiar de la cifrele oficiale cuprinse în „Cartea Albă". Problema care provoacă cea mai mare îngrijorare este agricultura. Adoptarea politicii comune agricole va afecta în primul rînd nivelul de trai al maselor. Alinierea prețurilor engleze după cele din Piața Comună, considerabil mai ridicate, va însemna o urcare cu 18—26% a prețurilor cu amănuntul la alimente și cu 4—5% a costului vieții. Ca urmare a cheltuielilor mai ridicate pentru importul de alimente, precum și a sumelor cu care Anglia va trebui să contribuie la bugetul agricol al Pieței Comune, balanța de plăți va fi împovărată cu suma de peste 900 milioane lire anual. Plățile externe vor fi de asemenea afectate de scumpirea materiilor prime, pe care în prezent Anglia le importă în condiții preferențiale din Commonwealth. Efectul modificării tarifelor vamale la acest capitol este evaluat între 125 și 175 milioane lire anual, ceea ce urcă aprecierea deficitului posibil total în balanța de plăți la 1100 milioane lire anual. (varianta minimă este de 100 milioane lire).

Nu este deci de mirare că îndată după publicarea documentului guvernamental, Consiliul general al sindicatelor și-a exprimat îngrijorarea privind nivelul de trai al membrilor săi și a cerut ca negocierile să urmărească o reducere substanțială a costului aderării. Alte organizații și, în primul rînd, partidul comunist se pronunță neechivoc împotriva integrării. La ședința Comitetului Executiv din 13 martie s-au discutat modalitățile de amplificare a campaniei împotriva aderării la Piața comună. Pe aceeași poziție se situează cel mai mare sindicat britanic, acela al muncitorilor din transporturi, precum și Comitetul de Salvgardare, reunind parlamentari din toate partidele, personalități din lumea afacerilor și lideri sindicali.

● *Este integrarea o soluție ?*

ÎN PERIOADA 1958—1968 produsul național brut pe locuitor a crescut anual, în medie, cu 4% în cele 6 țări din Piața Comună dar cu numai 2,5% în Anglia ; în aceeași perioadă producția industrială a grupării amintite a sporit cu 68%, în timp ce în Anglia creșterea a fost de numai 37%. Ponderea Angliei în importurile industriale ale Pieței Comune a scăzut în acest timp de la 10,6% la 7,1%. Aceste cifre sînt amintite de adepții integrării care socotesc că precumpănitoare în hotărîrea Angliei de a deveni membră a Pieței Comune, trebuie să fie perspectiva accesului liber la o piață de 235 milioane locuitori și cu o creștere rapidă a potențialului de consum. Ritmurile menționate în ce privește creșterea produsului național brut, a producției industriale și a comerțului sînt considerate „efecte dinamice" ale existenței „spațiilor economice întinse", a competiției, specializării, a apariției unor unități economice de dimensiuni mari, capabile să aplice tehnologia cea mai modernă. Aceste atuuri, spun ei, se aplică îndeosebi în ramurile de vîrf ale industriei — electronică, utilaj electric, chimicale, construcții de mașini — ramuri unde dimensiunea economică optimă crește continuu.

În plus, aceia care consideră că integrarea este o soluție sînt de părere că volte-face-ul spre Europa este singura cale deschisă Angliei în prezent. Legăturile tradiționale cu Commonwealth-ul slăbesc pe zi ce trece, asocierea în cadrul unei uniuni vamale cu Statele Unite ar însemna o colonizare a Angliei, astfel încît singura cale acceptabilă este aceea a unei uniuni economice cu celelalte țări vest-europene, în care Anglia și-ar putea spune cuvîntul atît pe plan economic cît și politic.

Punctul de vedere amintit este în primul rînd acela al Confederației Industriilor Britanice care și l-a expus în 1966 și din nou în decembrie 1968. Dar, remarca revista **The Economist**, „tonul s-a modificat considerabil... CIB este acum cu mult mai îngrijorată în ce privește costurile..."

O oarecare rezervă cu privire la „efectele dinamice" ale integrării răzbate, deși uneori doar printre rînduri, chiar în „Cartea Albă" guvernamentală. Astfel, comparația creșterii PNB pe locuitor în Anglia și țările Pieței Comune este însoțită de un tabel din care reiese că alte țări nemembre în Piața Comună au înregistrat ritmuri similare cu țările dinăuntrul grupării : Suedia — 3,8%, Norvegia — 4%, Danemarca — 4,2%, Austria 3,7%, Portugalia — 5,2%.

Cartea Albă menționează de asemenea existența unor factori speciali nelegați de integrare, care au contribuit la creșterea mai rapidă a economiei celor 6 țări ca reconstruirea industriei pe baza celei mai noi tehnologii. Pornind de la aceste fapte, în mod firesc, oponenții integrării se întreabă : ce a fost determinant în performanța diferită a Angliei și a celor 6 — integrarea, cu așa-zisele ei „efecte dinamice" sau poate structurile industriale diferite și ceilalți factori menționați ? Și chiar dacă pe lîngă avantajele amintite în „Cartea Albă" un anumit rol l-a jucat și integrarea, efectele ei privind stimularea competiției vor acționa oare în viitor numai asupra industriei engleze sau și asupra celorlalte industrii naționale ? Și, în acest caz, ce garanție poate exista că industria engleză, și nu alte industrii, se va dovedi în ultimă instanța mai puternică ? Efectul puternic negativ al aderării asupra balanței de plăți nu va obliga oare guvernul să recurgă la politici deflaționiste care vor împiedica transformarea atît de necesară a structurilor industriale ?

● *Cine va hotărî destinele țării ?*

DEOARECE semnele de întrebare cu privire la „efectele dinamice" sînt atît de numeroase, atît adepții cît și oponenții acordă o importanță hotărîtoare aspectelor politice. Împotriva punctului de vedere oficial al CIB care, după cum am văzut consideră că Anglia își va putea îndeplini un rol politic important numai într-un context vest-european, personalități de seamă din toate partidele politice dau glas îngrijorării cu privire la destinele țării și la dreptul ei suveran de a-și decide politica. Astfel, Enoch Powell atrăgea atenția asupra dezavantajelor renunțării la decizii independente atît în comerțul exterior cît și în politica externă. Răspunzînd acelora care își pun speranțele într-o colaborare economică mult mai intensă cu cei 6, deputatul conservator spunea : „Se pune întrebarea dacă avantajele comerțului nestînjenit cu cei 6 nu vor fi anulate de dezavantajele de a fi separați de restul lumii printr-un zid tarifar comun, hotărît cu preponderență de partenerii noștri de pe continent..." Rolul politic pe care Anglia l-ar putea juca într-un ansamblu vest-european „ar implica o politică și o voință unică..." Guvernul comun va trebui să vorbească „deodată pentru toți... Fiecare țară luată în parte se va afla în minoritate perpetuă, mai ales Anglia. Va trebui să acceptăm și să participăm la realizarea unor politici cu care am putea fi în profund dezacord..."

TRATATIVELE pentru aderarea Angliei la Piața Comună vor începe, se pare, în vara anului 1970. Evoluția lor este însă greu de prevăzut și datorită faptului că ele se vor desfășura într-o perioadă preelectorală. După cum remarcau unii comentatori, nu ar fi exclus ca echipa guvernamentală care va purta tratativele să recurgă la o lovitură de teatru spectaculoasă și să întrerupă negocierile, pe motiv că aderarea ar fi prea costisitoare pentru Anglia, capitalizînd astfel voturi. Se consideră totuși că este mai probabil ca punctul de vedere oficial asupra utilității aderării să nu se schimbe, ci că guvernul va dori să dovedească alegătorilor că a reușit să obțină condiții mai avantajoase decît cele întrevăzute în „Cartea Albă". În orice caz, aprecierile britanice merg pe linia că guvernul va trebui să țină seama de cotitura importantă din opinia publică engleză, mult mai puțin favorabilă aderării astăzi decît a fost cu doi ani în urmă.

Irina VIANU

PRIORITĂŢI ÎN STRATEGIA LUPTEI ÎMPOTRIVA FOAMETEI

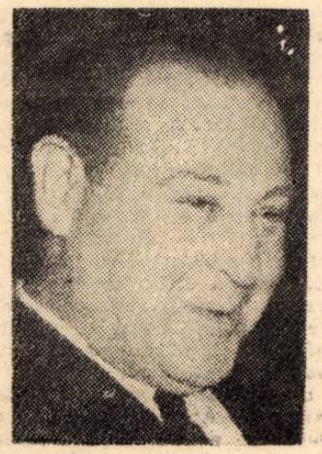

CONVORBIRE

cu HENRY CHAZINE, Consilier pentru informaţie la Biroul regional F.A.O: pentru Europa

LA ÎNCEPUTUL lunii martie ţara noastră a fost vizitată de Henry Chazine, consilier pentru informaţie la Biroul regional F.A.O. pentru Europa. Domnia sa a avut întrevederi cu personalităţi oficiale şi cu ziarişti. Cu acest prilej a purtat o convorbire cu un redactor al nostru cu privire la direcţiile esenţiale ale activităţii F.A.O. în deceniul următor.

„Plantele minune"

• F.A.O. a publicat în 1963 un raport deosebit de pesimist în privinţa perspectivelor situaţiei alimentare mondiale pentru 1980. În lumina evoluţiilor din ultimii şapte ani, ne puteţi spune dacă se menţine acelaşi punct de vedere sau dacă astăzi există motive pentru mai mult optimism?

— Am participat atunci la elaborarea raportului la care vă referiţi. Se arăta într-adevăr că 10—15% din populaţia lumii era subalimentată şi aproape jumătate suferea de foamete sau de malnutriţie şi că, dacă producţia alimentară nu se va dubla pînă în 1980, în condiţiile ritmului de creştere a populaţiei procentul de subalimentaţi ar putea să crească.

În comparaţie cu perspectivele întrevăzute atunci, astăzi avem mai multe motive de optimism. Un factor deosebit de important este introducerea aşa-numitelor „plante minune", cu randament deosebit de ridicat. Mă refer la griul mexican, cu randament de 4—5 ori superior celui obişnuit şi la soiul de orez descoperit în Filipine — care dă o recoltă de 6—7 ori mai mare decît cea obişnuită. Datorită folosirii acestor seminţe au apărut pentru prima oară excedente de orez pe plan mondial. Unele ţări din Asia, care importau în mod curent orez, îşi propun chiar să exporte acest produs peste cîţiva ani.

• Ne puteţi vorbi despre principalele orientări ale activităţii în deceniul care tocmai a început?

— Una din ele va fi tocmai generalizarea folosirii seminţelor acestor plante cu randament foarte ridicat. Cu ajutorul lor sperăm să înlăturăm spectrul foametei în multe regiuni ale lumii.

Folosirea seminţelor de care am vorbit cere însă condiţii tehnice — de mecanizare, irigaţii, îngrăşăminte — foarte bune. De aici, un al doilea obiectiv: răspîndirea folosirii mijloacelor tehnice avansate şi mobilizarea de fonduri interne şi internaţionale pentru investiţiile necesare.

Formarea profesională este o altă direcţie esenţială a activităţii noastre, căci fără oameni bine pregătiţi mijloacele tehnice puse la dispoziţie nu pot fi valorificate. De aceea, programele noastre de formare a formatorilor au o însemnătate deosebită. Aş aminti, cu acest prilej, că un principiu al F.A.O. este să ajute ţările să-şi formeze propriile lor cadre. Efortul principal revine, şi este bine să revină ţării care primeşte ajutorul. Asistenţa F.A.O. trebuie privită ca o investiţie în resursele umane sau materiale ale ţării, cu scopul de a promova progresul economic şi social general, investiţie pe care, în ultimă instanţă, ţara respectivă trebuie să o valorifice ea însăşi.

• Ce alte condiţii consideraţi că se mai cer îndeplinite pentru introducerea metodelor moderne? Oare este ea posibilă în cadrul actualelor structuri agricole?

— Aţi atins un aspect fără îndoială foarte important. Reforma structurilor este o premisă indispensabilă a introducerii maşinilor, folosirii irigaţiilor şi îngrăşămintelor. Chiar acolo unde s-au realizat reforme agrare şi pămîntul a fost distribuit ţăranilor, de cele mai multe ori nu li s-au asigurat şi mijloacele pentru a cultiva raţional pămîntul. În cele mai multe ţări în curs de dezvoltare unităţile familiale îşi satisfac prin mijloacele proprii aproape toate necesităţile alimentare şi vestimentare. Predomină economia de subzistenţă şi nu de piaţă. Unităţile de exploatare foarte mici şi lipsa cererii pe piaţa internă constituie frîne puternice în calea specializării şi modernizării. Din aceste motive, reforma structurilor este o parte integrantă a strategiei globale a F.A.O. pentru combaterea foametei.

Oamenii trebuie să înveţe să se hrănească

Un alt domeniu important de activitate a F.A.O. este acela al nutriţiei. Experţii noştri au ajuns la concluzia că actualele carenţe alimentare se datorează în mare măsură şi unei nutriţii neraţionale. Sînteţi, desigur, la curent cu ultimele experienţe care au dovedit că se poate ameliora considerabil capacitatea copiilor de a învăţa îmbunătăţindu-le alimentaţia, dar aceasta numai dacă se iau măsuri de foarte timpuriu. Sînt hotărîtori primii cîţiva ani de viaţă şi chiar perioada de sarcină a mamei. Deoarece este însă foarte greu să se asigure în toate ţările proteinele animale necesare, s-a optat pentru încurajarea proteinelor vegetale, mai ales a consumului de leguminoase uscate (de exemplu fasole sau linte) care se pot produce în cantităţi suficiente.

• După cum se ştie, o piedică esenţială în calea progresului economiei ţărilor în curs de dezvoltare este lipsa posibilităţilor de a-şi vinde produsele în condiţii echitabile. În acest sens, un rol nefast îl joacă şi grupările regionale închise care încurajează în mod artificial producţia agricolă internă şi frînează importurile din ţările terţe. Ce întreprinde F.A.O. în această privinţă?

— Într-adevăr, această situaţie mă preocupă, F.A.O. a adoptat o serie de recomandări insistînd pentru reducerea barierelor vamale în calea importului produselor de bază. Între timp înlesnim aranjamente oficioase între principalii producători şi consumatori, pentru a coordona cererea şi oferta şi a menţine un nivel acceptabil al preţurilor. În perspectivă mai îndelungată sperăm să ducă la rezultate favorabile. Planul indicativ mondial pentru dezvoltarea agriculturii,

(Continuare în pag. 19)

NOTE

TOTU-I SĂ EXISTE...

ÎN MEDIUL său înconjurător, fizic şi social, omul întîmpină tot felul de adversităţi. Pentru a le înlătura pe cele ce purced din alcătuirile sociale, oamenii au conceput de-a lungul vremurilor, diferite doctrine de organizare politică, juridică, economică etc. Unele evident false, altele valoroase care tind să respecte legile obiective ale dezvoltării. În general însă adversităţile sociale sînt cunoscute. Mai puţin cunoscuţi sînt de pildă agenţii patogeni care pun direct în primejdie organismul uman: microbii, viruşii etc. Deşi progresele medicinei sînt mari, maladiile n-au dispărut. În tot cazul însă, omul consacră şi în acest domeniu eforturi stăruitoare; şi din ce în ce mai multe mijloace. Curios e însă faptul că se acordă întotdeauna mult mai puţină atenţie relelor pe care le generează omul însuşi în mediul său fizic, natural, şi împotriva cărora lupta ar putea fi cu mult mai puţin dificilă cîtă vreme identificarea cauzelor nu pune probleme deosebite. Este poate însă în natura omului să se înverşuneze mai mult împotriva răului nevăzut, decît împotriva celui văzut. Pe cel văzut avem uneori impresia că îl dominăm numai cunoscîndu-l.

E limpede că gazele care emană de la vehiculele cu motor în oraşe; că ceaţa pe care, mai ales în unele oraşe, o răspîndesc în atmosferă coşurile fabricilor; că deversarea reziduurilor industriale în rîurile şi pîriurile din care ne tragem apa de băut şi de spălat; că folosirea iraţională a unor substanţe pesticide; că zgomotele şi stridenţele care cresc zi de zi în jurul nostru, reprezintă tot atîtea agresiuni împotriva fiinţei umane. Unii aruncă vina asupra civilizaţiei industriale şi, de aceea, propovăduiesc idilic întoarcerea la natură. Bine înţeles idei de acest fel au mai fost profesate, în toate veacurile, cînd nu existau încă nici energia atomică, nici electricitate şi nici măcar cazanul cu aburi. Un filozof chinez, din veacul al 5-lea sau al 6-lea înaintea erei noastre, Lao-tse, nu lipsit total de o viziune lucidă asupra societăţii sale, recomanda chiar întoarcerea la comuna primitivă. Despre ideile naturistului Rousseau, care avuseseră atîta ecou, Voltaire spunea că atunci cînd se gîndeşte la ele îi vine să se lase în patru labe. Adevărul e că soluţiile nu se află niciodată în trecut, ci în viitor. De fapt, industria însăşi este aceea care va pune capăt efectelor sale secundare nocive.

În S.U.A., unde problema încărcării atmosferei se pune cu o acuitate deosebită, industria îşi propune să producă în cinci ani un tip de automobil care nu va provoca nici o poluare a aerului. Chiar şi pînă atunci, vor fi puse în aplicare dispozitive care să reducă eşaparea gazelor. Vor fi de asemenea interzise adăugirile de plumb în compoziţia benzinei. Programul în 37 de puncte pe care recent preşedintele Nixon l-a anunţat în mesajul său special către Congres — prevede că fabricile şi uzinele care vor depăşi limita permisă a deversărilor în rîuri să fie amendate cu cîte 10 000 de dolari pe zi. Unii senatori şi deputaţi au considerat însă insuficientă şi această măsură şi au reclamat interzicerea totală a deversărilor în ape. Deoarece grămezile de deşeuri şi gunoaie „care ameninţă sănătatea naţiunii" cum scrie o revistă americană, cresc, în mesaj se propune readaptarea sistemelor care produc rezidii, precum şi fabricarea de ambalaje care să poată fi distruse mult mai repede decît sînt în prezent sticlele şi cutiile de aluminiu. Se proiectează, de asemenea, construirea unor uzine care să asigure o mai mare eficacitate în sistemele de canalizare.

Problema nu-i uşoară în S.U.A. unde legislaţia diferă de la stat la stat, unde patronii preferă să plătească în multe cazuri amenzi mari numai să nu-şi schimbe sistemele sau locul de amplasare a fabricilor şi unde aprobarea pentru fondurile de stat necesare au de parcurs o filieră foarte complicată. De aceea, propunerea făcută congresului, cuprinde 23 de proiecte de lege şi 14 acte administrative suplimentare, dar preşedintele pare hotărît. „Nu mai putem aştepta pentru a repara tot răul care deja a fost făcut... Nu mai e destul să păstrăm ce avem, trebuie să refacem ceea ce am pierdut", spune el.

În prezent, bătălia aceasta pe planul ecologiei, este pornită de fapt şi în alte, numeroase, ţări ale lumii. Combatanţii de specialitate poartă de obicei numele de ecologi. La noi, unde problema desigur n-are aceleaşi proporţii, nu ştim cum li se spune: ecologi, mediologi sau ambiantologi. Li s-ar putea spune oricum. Lucrul n-are importanţă. Totu-i să existe...

POLITICA DEFICITELOR

GREVELE din ianuarie şi februarie în Danemarca au pus sub reflectoare aspecte diferite ale orientării şi politicii economice practicate de autorităţi în ultimii ani. Din 1960, balanţa externă de plăţi a Danemarcei a înregistrat an de an deficite tot mai mari (cu excepţia anului 1963). Cea mai mare debalansare s-a produs în 1969: deficitul s-a ridicat la aproximativ 3 200 milioane coroane (170 milioane lire sterline). În 1968 cifra a fost de 1 835 milioane, iar în 1967 de 2 004 milioane. În ceea ce priveşte deficitul comercial, el a depăşit în 1969 suma de 6 000 milioane de coroane, exporturile totalizînd 22 200 milioane, iar importurile 28 500 milioane.

În chip deliberat, împrumuturile masive efectuate în cursul anilor '60, trebuiau să permită dezvoltarea industriei şi modernizarea economiei, care, pînă nu de mult, depindea în cea mai mare măsură de agricultură. Într-adevăr, în deceniul care s-a scurs, exportul total danez a crescut cu 13—15%, precumpănind mărfurile industriale. Alţi factori însă au împietat asupra succesului în industrializare şi exporturi. Din 1961 cheltuielile publice au crescut în medie anual cu aproximativ 15%. Danemarca s-a aflat în fruntea ţărilor pe lista O.C.D.E. în ceea ce priveşte ritmul de urcare a preţurilor. În 1969 indicele creşterii preţurilor a fost de 5%, iar pentru 1970 se prevede că el va fi de 6%. Automatismul ridicării salariilor o dată cu preţurile mărfurilor de consum, este dat ca explicaţie. În 1969 consumul particular s-a ridicat cu 6%. De asemenea, este considerat inadecvat şi nivelul fiscal. Recordul creşterii producţiei în 1969 (6—7% — din care cea industrială 11—12%) nu a putut asigura în sine echilibrul. În mai 1969, în urma unei reduceri intempestive a ratei dobînzii — în celelalte ţări vest-europene dobînda se urca atunci mereu — rezervele de schimb ale Danemarcei s-au scurs în străinătate. Măsuri rapide s-au impus şi guvernul a operat reduceri în cheltuielile publice, a majorat impozitele, şi a ridicat rata dobînzii la 9%. Se inaugura atunci cea mai severă politică a restricţiilor de credit cunoscută vreodată în Danemarca.

În cea mai mare măsură forurile economice şi financiare îşi pun nădejdea azi într-o nouă politică a salariilor. În ceea ce priveşte veniturile statului se intenţionează majorarea lor în 1970 cu 35%. Stăruie totuşi scepticismul şi se presupune că pînă la urmă Danemarca va trebui să facă apel la Fondul Monetar Internaţional, supunîndu-se, precum a trebuit să facă şi Anglia, condiţiilor severe ale acestuia.

Condiţiile sociale vor tinde, aşadar, să se înăsprească. Greva de la 2 februarie a muncitorilor din industrie, de la şantierele navale şi din docuri, a fost, de la 1957 încoace, cea mai importantă. Presa daneză apreciază că în pofida încercărilor de mediere pe care le face Curtea Muncii — o instituţie creată încă în urmă cu 50 de ani pentru reglementarea disputelor dintre muncitori şi patroni — în cursul anului 1970 turburările şi agitaţia vor spori.

A. A.

ATLAS FILIPINELE

REORIENTĂRI ÎN POLITICA FAȚĂ DE INVESTIȚIILE STRĂINE

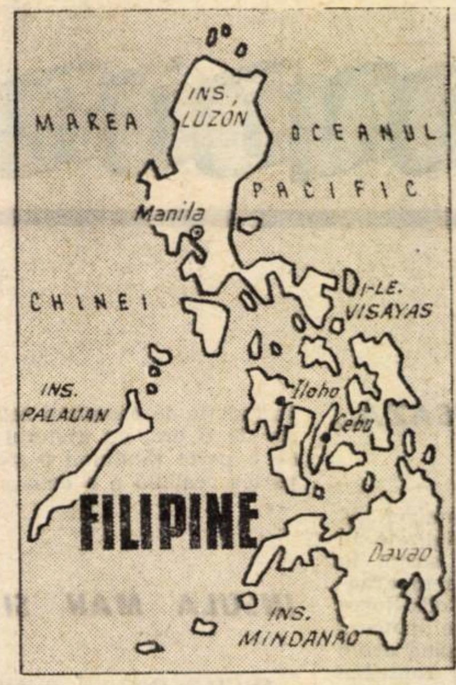

7 000 insule, 300 000 km², 36 milioane locuitori. Acestea sînt Filipinele, unde în prezent masele cer guvernului orientarea spre independență...

FILIPINELE, țara celor 7 000 insule, considerată atît de mult timp un protejat și aliat de nădejde al Statelor Unite în Asia de sud-est, cunoaște în ultimul timp violente manifestații populare. Se revendică din partea guvernului renegocierea tratatelor militare și economice existente, retragerea trupelor filipineze din Vietnam, în general reducerea dependenței țării față de imperialism, acuzat de exploatarea neocolonialistă. Economiști filipinezi care se situează pe poziția apărării independenței naționale, consideră că primul pas în această direcție ar fi limitarea investițiilor străine care constituie, după părerea lor, un factor de menținere a stării de înapoiere economică.

Fațadă și realități

O primă imagine care se oferă privirii în Filipine, în special în capitala țării, ar putea fi aceea de bunăstare și chiar lux. Impresia este creată de siluetele cîtorva zeci de noi zgîrie-nori eleganți, de mașinile lungi cu aer condiționat care circulă pe străzi. Dar în spatele fațadei, sclipitoare pe alocuri, cifrele înfățișează o realitate cu totul diferită.

Economia țării rămîne predominant agricolă: 57% din forța de muncă este ocupată în agricultură și contribuie cu 33% la venitul național. În industria prelucrătoare lucrează numai 11,6% din populație, iar în sectorul terțiar — 23%. Deși creșterea produsului național brut a fost destul de rapidă — 5% în 1967 și 6,3% în 1968, produsul pe locuitor a crescut cu numai 2—3% datorită, între altele, unui ritm record de sporire a populației (3,4—3,8%).

Comerțul exterior, orientat cu precădere spre Statele Unite, se soldează cu deficite din ce în ce mai mari. Iată cum au evoluat schimburile externe în perioada 1965—1968.

(în milioane dolari)

	1965	1966	1967	1968
— import	894	957	1172	1153
— export	794	861	812	863

Venitul pe locuitor este unul din cele mai scăzute din lume — 170 dolari anual, iar șomajul atinge proporții foarte ridicate. Statisticile indică 8% șomeri înregistrați și 25% șomeri camuflați, datorită subfolosirii forței de muncă. După cum scria revista americană **Fortune**, oameni cu studii universitare lucrează în calitate de șoferi sau liftieri, iar o proporție însemnată din cadrele cu studii superioare emigrează din lipsă de locuri de muncă (numai în 1968 au imigrat în Statele Unite 2 563 cadre medicale superioare și medii). Situația descrisă este agravată prin ascensiunea continuă a inflației: din 1962 pînă în 1969 costul vieții a crescut cu 25%. Aceasta a dus la o scădere a venitului real pentru multe categorii de salariați. S-a calculat astfel că puterea de cumpărare a unui muncitor mediu calificat a scăzut cu 15—20% în ultimii 10 ani. Crește disparitatea dintre cei foarte bogați și cei foarte săraci. Sursele oficiale arată că 10% din populație obțin 42,2% din venituri.

Această situație grea în care se află economia țării îngrijorează numeroși economiști filipinezi, care consideră că un motiv foarte important al rămînerii în urmă este dominația monopolurilor străine, în primul rînd al celor nord-americane. 24 din cele mai mari 50 întreprinderi din țară sînt proprietate americană, reprezentînd investiții de 900 milioane dolari.

La sfîrșitul anului trecut a fost dat publicității un studiu intitulat „Aspecte ale investițiilor Statelor Unite în Filipine". Acest studiu se bazează pe date din perioada 1956—1965 privind 108 societăți industriale care reprezintă aproximativ 70% din totalul investițiilor S.U.A. în Filipine. Unele date publicate au avut darul să pună serios pe gînduri pe responsabilii politicii economice. Iată cîteva din ele:

— din totalul fondurilor folosite de societățile americane în Filipine în perioada examinată (490 milioane dolari) „84% au fost furnizate în țară, de filipinezi, sub forma unor credite pe termen scurt, și numai 15% din fonduri au provenit din Statele Unite";

— din cele 672 milioane pesos investiții noi efectuate în 1962 (naționale și străine) numai 5,4 milioane pesos, adică 0,8% au fost americane;

— din profiturile realizate de firmele străine cu ajutorul creditelor filipineze în perioada 1956-1965, au fost repatriate 366 milioane dolari. În aceeași perioadă totalul intrărilor nete de capital a fost de 79 milioane dolari.

Studiul relevă, de asemenea, că rata profitului obținută în Filipine de societățile străine a fost de aproximativ 18%, în timp ce rata obținută în Statele Unite în aceleași domenii era de numai 14%.

Pe baza datelor amintite se ajunge la cîteva concluzii importante. Prima și cea mai de seamă este că, în loc să promoveze industrializarea țării, așa cum sperau unele cercuri filipineze, investițiile străine au constituit mai curînd o frînă în calea acesteia. Motivele sînt orientarea cu precădere spre ramurile extractive și comerț, importul redus de capital din afara țării și frînarea acumulării interne pe calea absorbirii fondurilor existente de către întreprinderile străine. „Analiza diferitelor investiții străine în Filipine arată că ele au avut un efect redus asupra creșterii volumului și repartizării investițiilor în țară... Direcția investițiilor a înșelat speranțele noastre că ele se vor îndrepta spre domeniile mai riscante...", atrage atenția studiul amintit.

Un alt aspect criticat este acela că adeseori societățile sînt puțin dispuse să formeze cadre autohtone, care de obicei nu sînt promovate în munci superioare. Chiar atunci însă cînd există personal de conducere filipinez, acesta este retribuit cu 1/3 din salariile obișnuite ale cadrelor străine.

Recomandarea finală a studiului, de a se limita intrarea capitalurilor străine, a fost reluată într-o formă atenuată și de către președintele Marcos. Într-un discurs recent, domnia sa a formulat doleanța ca societățile străine să-și reducă voluntar repatrierile de capital și totodată a anunțat că va introduce anumite restricții în calea intrării acestora. În același timp se preconizează măsuri interne care urmăresc îmbunătățirea infrastructurii, sporirea calificării mîinii de lucru și încurajarea fuzionării unor bănci comerciale și de investiții cu societăți financiare pentru a constitui mecanisme mai eficiente de mobilizare a capitalurilor interne.

O altă direcție pentru remedierea stării economiei este aceea a modificării situației actuale în domeniul schimburilor externe. În ultima vreme economiști cu funcții de răspundere se pronunță pentru reorientări în comerțul exterior în vederea reducerii dependenței excesive de Statele Unite. Se preconizează, în special, promovarea relațiilor comerciale cu țările socialiste. O inițiativă în acest sens a fost de altfel și vizita, în 1968, a unei delegații economice în România, care a luat cunoștință de progresul tehnico-științific al țării noastre și a studiat perspectivele colaborării și cooperării economice între Filipine și România.

dr. A. B. GUHA

STRATEGIA LUPTEI ÎMPOTRIVA FOAMETEI

(Urmare din pag. 18)

care a fost dat publicității de curînd. El reprezintă contribuția F.A.O. la elaborarea unei strategii globale a dezvoltării care va cuprinde neapărat și problema comercializării. Pornind de la previziunile producției și consumului la sfîrșitul deceniului se sugerează anumite obiective și politici pentru a se asigura o armonizare a producției și desfacerii.

O chestiune deloc neglijabilă este lupta împotriva risipei, ale cărei dimensiuni sînt încă foarte mari. S-a calculat, de exemplu, că în India între o treime și o jumătate din producția agricolă este distrusă de șobolani. Căile de înlăturare a acestui flagel țin de depozitare, răspîndirea metodelor de dezinfecție și conservare și îmbunătățirea distribuției. Eforturile depuse în ultimii 20 de ani au vizat mai ales creșterea producției agricole. Dacă aceleași eforturi s-ar fi depus pentru a evita risipa, fără îndoială că problema foametei ar fi fost astăzi cu mult mai puțin acută.

• O ultimă întrebare: ce părere aveți despre colaborarea cu Comitetul F.A.O. din România?

— Comitetul dumneavoastră este unul din cele mai active și mai eficiente pe care le avem. De altfel, contribuția României a fost recunoscută prin realegerea ei, în 1969 în Consiliul F.A.O. Acreditarea unui reprezentant permanent al României la F.A.O., în persoana ambasadorului Iacob Ionașcu la Roma, va contribui fără îndoială, de asemenea, la o colaborare mai activă între F.A.O. și Comitetul național al României.

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

O.C.D.E.: EVOLUȚII FINANCIARE

FACTORII cei mai nefavorabili ai conjuncturii economiei capitaliste în 1969 au fost persistența și accentuarea tensiunilor inflaționiste, se apreciază într-un raport al Acordului monetar european despre finanțele internaționale, recent publicat de Organizația de cooperare și dezvoltare economică. Creșterea prețurilor a fost mai puternică decît în 1968, an în care ea fusese deja net superioară sporurilor din cei 10 ani premergători. În cursul unei perioade de 12 luni încheiate în septembrie 1969, indicele prețurilor bunurilor de consum în țările O.C.D.E. a înregistrat în general urcări de ordinul a 4%. În unele țări, ca de exemplu R.F. a Germaniei și Elveția, creșterile au fost ceva mai mici — de circa 3% —, în timp ce în altele au fost mai mari, îndeosebi în Franța, Olanda, Anglia și Statele Unite, unde au depășit 5%. Indicele prețurilor din calculul produsului național brut în prețuri constante a crescut, după estimații pe întreg anul 1969, cu 4—6% în majoritatea țărilor, exceptînd Italia și R.F.G. unde creșterea nu a fost totuși mai mică de 3%.

Intensitatea tensiunilor inflaționiste s-a răsfrînt asupra întregii desfășurări a conjuncturii economice, între altele și prin intermediul măsurilor de politică economică pe care le-a necesitat. În Statele Unite creșterea prețurilor a continuat în 1969 într-un ritm mai rapid decît în 1968 în ciuda măsurilor antiinflaționiste care au început să fie aplicate în acel an și cu toate că sub influența acestora creșterea economică s-a întreținut progresiv. Ritmul anual de creștere a PNB în expresie reală, care în 1968 a fost aproape de 5%, a scăzut la 2,5% în primul semestru din 1969, la 2% în trimestrul III și la zero în trimestrul IV.

În afara Statelor Unite, alte 18 țări membre ale O.C.D.E. au luat măsuri monetare și bugetare restrictive între noiembrie 1968 și noiembrie 1969, pentru a contracara tensiunile inflaționiste sau pentru a reduce decalajul între nivelul intern al ratei dobînzii și ratele practicate pe piețele financiare internaționale. La mijlocul anului 1969, rata dobînzii la împrumuturile pe termen scurt practicată în cele mai multe țări din O.C.D.E. depășea cu 1—3 puncte nivelul atins la sfîrșitul anului precedent. În majoritatea țărilor a fost majorată simțitor și rata dobînzii la împrumuturile pe termen lung. În Statele Unite rata de bază („prime rate") a atins nivelul record de 8,5%, ceea ce împreună cu alte reglementări interne a determinat apelul tot mai masiv al băncilor americane la piața eurodolarilor. Împrumuturile contractate de bănci americane au fost cea mai importantă dintre cauzele care au dus la creșterea ratei dobînzii pe această piață, unde a atins la mijlocul anului trecut nivelul de 11%. La această urcare au contribuit și alte cauze, îndeosebi mișcările speculative de capitaluri legate de modificări scontate ale cursului unor monede (marca vest-germană, francul francez, lira sterlină). Revalorizarea mărcii vest-germane din octombrie 1969 a dus la o reducere a încordării pe piața eurodolarilor, dar după o scădere la 9% rata dobînzii s-a urcat din nou pînă la 11,25% în decembrie, menținîndu-se la peste 10% după scăderea sezonieră din ianuarie 1970.

În ceea ce privește plățile internaționale, dezechilibrele lor mari și persistente din anii precedenți s-au atenuat întrucîtva în cazul cîtorva țări. Anglia și Franța au înregistrat o tendință de reducere a deficitelor și chiar de activizare, R.F. a Germaniei — o micșorare a excedentelor ei considerabile. În alte țări se mențin însă dezechilibre excesive. Balanța plăților curente a S.U.A., care, după o perioadă prelungită de excedente masive, s-a încheiat în 1968 cu un deficit de 0,3 miliarde de dolari se încheie în 1969 din nou cu un sold pasiv. Excedentul balanței plăților curente a Italiei pe primele trei trimestre din 1969 a reprezentat în expresie anuală circa 2,5 miliarde de dolari, aproape tot atîta cît în 1968, în timp ce pe de altă parte ieșirile de capital s-au mărit simțitor, depășind cu mult excedentul plăților curente. Soldul activ pe care îl cunoaște Japonia în plățile sale curente a atins anul trecut circa 2,2 miliarde de dolari — mai mult decît dublul excedentului din 1968.

Rezervele monetare (naționale și internaționale) ale lumii capitaliste la sfîrșitul lunii noiembrie 1969 se ridicau la circa 78,5 miliarde de dolari, nivel aproximativ identic cu cel de la sfîrșitul anului 1968. Din acest total, rezervele țărilor O.C.D.E. reprezentau circa 58 miliarde de dolari, în scădere cu aproximativ 1 miliard de dolari față de finele anului 1968. Compoziția rezervelor mondiale capitaliste se prezintă astfel: circa 41 miliarde dolari în aur (52% din total, față de 60% la sfîrșitul anului 1964), 31 miliarde dolari în devize convertibile (40% din total) și 6,5 miliarde dolari în poziții de rezervă la Fondul monetar internațional (8%). Caracterul staționar al rezervelor în 1969 contrastează cu situația din alți ani. În deceniul 1955—1964 rezervele în aur au crescut cu 0,6 miliarde dolari în medie pe an, pentru ca în anii 1965—1966 să nu crească decît puțin, iar în anii 1967—1968 să scadă simțitor. Rezervele în devize au crescut în deceniul 1955—1964 în medie cu 0,7 miliarde dolari pe an, în 1965 au scăzut, iar în 1966—1968 au crescut din nou cu circa 2 miliarde dolari anual.

MONDORAMA

ROLLS-ROYCE ȘI INTER G RIPOSTEAZĂ...

LA SFÎRȘITUL lunii martie se va anunța oficial constituirea unei noi societăți europene specializate în informatică — Système International — cu sediul în Belgia și cu două filiale, una în Anglia și alta în Franța. „Părinții" noului trust sînt societățile Rolls-Royce din Anglia, al treilea producător mondial de motoare de avion, și Inter G din Franța, specializată pînă acum în construcții de mașini. Ambele societăți vor contribui cu know-now în domeniul informaticii la activitatea lui Système International. Fondurile vor fi furnizate de cîteva mari bănci din țările respective. Crearea noii societăți de tel-informatică este considerată o ripostă dată pătrunderii firmelor americane pe piața vest-europeană a acestui domeniu.

„RAPORTUL VERDE" DESPRE AGRICULTURA VEST-GERMANĂ

ÎN 1980 „nu va mai fi loc" în agricultura vest-germană decît pentru 1,4 milioane de agricultori, indică un recent raport al Ministerului federal al agriculturii, care urmează să formeze în curînd obiectul unei dezbateri în Bundestag. Numărul agricultorilor se ridică în prezent la 2,35 milioane. Numai în anul 1969 și-au închis porțile 34 700 de unități agricole, numărul celor rămase fiind de 1 342 000. În total, din 1949 și pînă în prezent au dispărut peste 600 000 de gospodării, toate avînd mai puțin de 15 ha fiecare. Pe de altă parte, se constată că suprafețe însumînd 72% din total sînt cultivate de 36% din gospodăriile agricole.

Deși anul agricol 1969 a fost în ansamblu bun, ponderea agriculturii în produsul intern brut al R.F.G. s-a diminuat de la 3,9 la 3,4%, în agricultură înregistrîndu-se 8,8% din populația activă la sfîrșitul anului 1969, față de 10% la începutul lui 1968.

„PLANUL ZĂPADĂ"

ÎN ANSAMBLUL economiei franceze se consideră că turismul a rămas un sector subechipat. Abia 15% din hoteluri sînt construite după 1960; numai cîteva zeci din cele 14 000 înregistrate dețin peste 100 de camere.

Pentru remedierea acestei situații în 1971 va fi lansat în Franța „planul zăpadă". El își propune dublarea ritmului de investiții în zona muntoasă: 300 000 de paturi se vor adăuga pînă în 1980 celor 135 000 existente, dintre care 45 000 de paturi sînt în construcții vechi, iar 90 000 au intrat în exploatare în cursul celui de al V-lea plan. În ritmul actual de dotare (în medie 18 000 de paturi pe an), echiparea tuturor stațiunilor franceze de sporturi de iarnă ar urma să se realizeze în 20 de ani. „Planul zăpadă" își propune să dubleze acest ritm, căci muntele — alături de zonele rurale — este considerat în Franța „marea șansă" pentru valorificarea resurselor sale turistice.

CUTEZANȚĂ ARHITECTONICĂ

IMAGINEA din fotografie reprezintă cea mai mare „ciupercă" arhitectonică construită pînă în prezent. Ea se află în complexul de clădiri al universității din Illinois (S.U.A.), fiind destinată manifestărilor culturale și

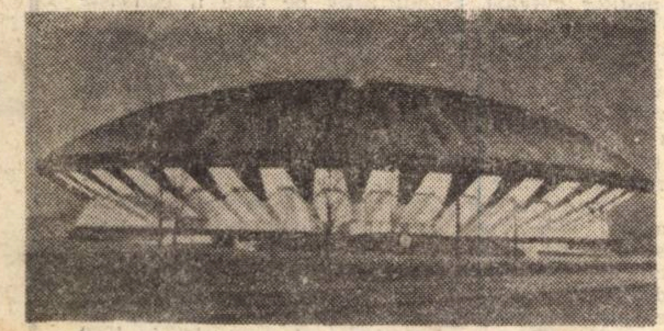

sportive. Construcția, în beton armat, are 41 de metri înălțime și 132 de metri în diametru. Terenul care o înconjoară — 15 hectare — este amenajat ca parking pentru 5 000 de automobile. Capacitatea integrală a sălii: 18 000 de locuri pe scaune și 2 000 de locuri în picioare. În funcție de necesități sala se poate secționa, în mai puțin de o oră, cu ajutorul unor pereți metalici glisanți, de o parte rămînînd o scenă și 15 000 de locuri, iar de partea cealaltă o a doua scenă și 5 000 de locuri.

INSULA MAN ȘI PIAȚA COMUNĂ

MICILE INSULE risipite în jurul Marii Britanii au fiecare tradițiile și ciudățeniile lor. Locuitorii insulelor Jersey și Guernsey din Canalul Mînecii, celebre prin exilul lui Victor Hugo, nu plătesc impozite, pe o altă mică insulă circulația automobilelor este interzisă. Pe insula Man, cu o populație de 50 000 locuitori, se află singurul post de radio comercial din întreaga Marea Britanie. Aici impozitele sînt de două ori mai scăzute decît în restul țării. Veniturile de bază ale locuitorilor provin din turismul străin, care aduce aproximativ două milioane de dolari pe an. Cu toate că nu există partide politice, aici funcționează cel mai vechi parlament din lume — Tinvald — întemeiat cu 1110 ani în urmă de vikingi. După cum scrie revista **Schweizer Illustrierte**, o parte dintre deputați amenință cu ieșirea insulei Man din Regatul Unit în cazul aderării Angliei la Piața Comună.

ROBOȚII LA LUCRU

PE PIAȚA americană a muncii au apărut „oameni" noi — roboți electronici. Aceștia sînt livrați în serie, de către fabrica producătoare, cu „cartea de muncă" respectivă, în care sînt specificate toate cele 180 de operații pe care au învățat să le execute, ireproșabil. Avantaje pentru patroni: întreținerea completă a unui astfel de robot costă numai un dolar pe săptămînă. Dezavantaje: prețul de cumpărare este exorbitant — 25 500 de dolari. Din această cauză n-au fost produși și „angajați" pînă acum decît 300 de „muncitori" electronici. Pronosticuri: în anul 1985 prețul lor unitar va fi de circa 10 000 de dolari și vor exista, în activitate, cel puțin 50 000 de bucăți.

ÎNTREPRINDERI PLUTITOARE

CONSTRUCTORII navali sovietici au proiectat o serie de mari baze plutitoare pentru prelucrarea peștelui, care vor funcționa în apele Oceanului Pacific. Dintre acestea, baza „Erofei Habarov", cu un deplasament de 22 600 de tone, va putea funcționa cu aceeași eficiență atît în zonele tropicale, cît și în cele cu climă temperată. Ea va putea da o producție zilnică de 360 000 de cutii de conserve de pește, languste și alte specii de faună maritimă. O altă bază plutitoare, „Posiet", va produce cîte 120 de tone de făină de pește zilnic, la care se vor adăuga alte produse ca fileul de pește, cantități însemnate de icre, ulei tehnic etc.

Principalele procese tehnologice de pe aceste mari întreprinderi plutitoare de prelucrare a peștelui vor fi mecanizate și automatizate.

● MIRAJUL PARISULUI

PARISUL a rămas în 1969 orașul cel mai vizitat de turiștii străini, cu 4 milioane de înnoptări. Urmează Londra cu 3,5 milioane, New York cu 2,5 milioane, Roma cu 1,3 milioane, Florența cu 1,1, Viena cu 900 000 și Veneția cu 800 000 de vizitatori. 40% dintre turiștii sosiți la Paris au recurs la alte mijloace de cazare decît hotelurile.

Costul serviciilor turistice se situează în prezent în Franța la același nivel cu cel din Italia și Austria și este mai redus decît în Elveția, R.F.G. și Olanda.

ADĂPOSTUL GRĂDINII TROPICALE

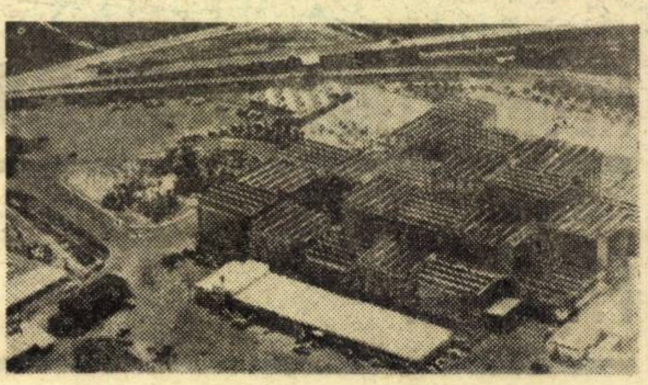

LA MARGINEA orașului japonez Nagoya a fost terminată, de curînd, sera gigantică pe care o vedem în fotografie. Ea acoperă o suprafață de teren de 16 000 mp și este destinată adăpostirii unei grădini tropicale cu 30 000 de plante. Lucrarea, asamblată sub forma unor cuburi legate între ele, a fost realizată din oțel, sticlă și material plastic, în numai 150 de zile. În continuarea serei vor fi construite alte două ansambluri, oarecum asemănătoare, pentru o grădină zoologică închisă și pentru un acvariu.

365 SORTIMENTE DE BRÎNZĂ

NU Olanda, cum s-ar putea crede, ci Franța deține recordul sortimentelor de brînză fabricate pentru consumul intern și pentru export. Explicația: francezul este cel mai mare consumator de brînză din întreaga lume (12 kg, pe an, de fiecare locuitor). Pe locul doi, în această ierarhie, se află italienii, cu 9 kg, iar pe locul trei vest-germanii, cu 8 kg. Producătorii francezi au ținut cu tot dinadinsul ca numărul sortimentelor de brînză „lansate" de ei pe piață să fie egal cu numărul zilelor anului. Și au reușit să întregească lista, ajungînd, recent, la 365. Dintre specialități, camembertul are, pe piața internă a Franței, cea mai mare căutare. Pentru export însă rocfortul are întîietatea. Cantalul — o varietate cunoscută de două mii de ani — continuă să se fabrice sub formă de roți mari de cîte 30—40 de kg. Camembertul, mîndria producătorilor francezi, a fost declarat „regele brînzei", cu ocazia decernării unor premii, în anul 1848, la Viena, președintele juriului fiind Metternich, cunoscut ca mare amator de produse lactate.

DEOSEBIRI DE PĂRERI

CRESCÎND cu 400 000 față de luna ianuarie — dintre care o treime provin din industria automobilului —, numărul șomerilor s-a ridicat în februarie în Statele Unite la 3,8 milioane, respectiv 4,2% din populația activă, față de 3,9% în luna precedentă. Acesta este nivelul cel mai ridicat din octombrie 1965 încoace. Administrația apreciază că încetinirea activității pe care o resimte economia americană nu va antrena sporirea șomajului peste nivelul de 4,5%, în vreme ce centrala sindicală A.F.L.—C.I.O. consideră că dacă actuala politică antiinflaționistă nu se va atenua, șomajul va atinge 6% pînă la sfîrșitul anului 1970.

EXPANSIUNEA TURISMULUI INTERNAȚIONAL ÎN 1969

POTRIVIT estimărilor U.I.O.O.T. (organizație cu caracter tehnic, cu statut consultativ, a Națiunilor Unite, ce cuprinde 103 țări și 83 de organizații naționale și internaționale asociate), numărul turiștilor străini înregistrați în întreaga lume a ajuns, în 1969, la 153 milioane, marcînd un spor de 8% față de 1968, cînd creșterea față de anul anterior nu fusese decît de 2% (de la 139 milioane la 141 milioane).

Rețetele provenind din turismul internațional au atins 15,3 miliarde dolari în 1969, cu 9% mai mult decît în 1968, cînd acest spor nu fusese decît de 4% față de anul precedent.

La scară regională, cele mai mari sporuri au fost înregistrate în Africa — ca urmare a eforturilor întreprinse în cadrul Anului Internațional al Turismului African — și în Asia de Sud (20%), Asia de Est și Pacificul (18%), Marea Caraibilor (16%), Europa (8%) etc.

Prin numărul turiștilor străini înregistrați, România se menține și în 1969 între țările europene cu cel mai ridicat indice de creștere — 33,8% față de anul precedent.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 14(344)
14
VINERI
3 aprilie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
20 pagini • 2 lei

LEGI

PRESA SCRISĂ, VORBITĂ ȘI TELEVIZATĂ a informat pe larg despre lucrările Sesiunii Marii Adunări Naționale și ale Plenarei Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, despre noile legi care au fost date țării.

În contextul faptelor politice și sociale în care ele se înscriu, aceste evenimente ale săptămînii trecute apar lipsite de orice caracter excepțional. Apar astfel pentru că ele se încadrează în coordonate stabilite încă la Congresul al IX-lea al partidului, în coordonate precizate și concretizate în cursul anilor care au trecut.

Un numitor comun al celor trei legi — privind calitatea, organizarea-disciplina și ocrotirea minorilor — ca și al legilor și reglementărilor adoptate, să zicem, în cursul anului 1969, de pildă Legea investițiilor, este preocuparea de a pune mai multă ordine în economie, în întreaga viață socială. Nici o colectivitate, fie ea cît de restrînsă, și cu atît mai puțin o colectivitate națională nu poate trăi fără reguli, fără ordine. Acolo unde regulile lipsesc, sînt insuficiente sau prost întocmite își fac loc arbitrariul și abuzul, aplicarea ineficientă a eforturilor.

Bineînțeles există ordine și ordine. După reguli precise se desfășoară viața socială și în țările cu organizare burgheză. Dar aceste reguli creează o ordine, care fiind a unei clase sociale exploatatoare, îl face pe individ să se simtă străin și stingher, manevrat potrivit unor țeluri străine nevoilor sociale, nevoilor dezvoltării personalității lui. Nu acest lucru îl demonstrează oare ceea ce se întîmplă astăzi în numeroase țări occidentale ?

Ordinea noastră este o ordine socialistă, clădită pe stăpînirea obștească a mijloacelor de producție, izvorîte din puterea de stat a clasei muncitoare, a oamenilor muncii, ordine a unei societăți din care au dispărut exploatatorii și antagonismele de clasă. Țelul preocupărilor în vederea perfecționării ei este de a condiționa în așa fel desfășurarea relațiilor sociale încît să se asigure — la nivelul individului, al unităților de muncă și al țării rezultate maxime, concretizarea muncii în roade cît mai bogate. Țelul preocupărilor în vederea perfecționării ei este a dezvolta continuu premisele în baza cărora se asigură egalitatea de șanse pentru toți cetățenii, în baza cărora în viața obștească își fac loc tot mai larg principiile echității. În ultima analiză, țelul preocupărilor în vederea perfecționării ei este de a pune cît mai deplin în valoare posibilitățile imense ale socialismului.

În numitorul comun, menționat mai sus, aș introduce și faptul că în munca de conducere se pune un tot mai mare accent pe lege, această emanație a voinței poporului cu valoare normativă supremă. Este bine cunoscut cît de intensă a devenit preocuparea Marii Adunări Naționale pentru împrospătarea și îmbogățirea sistemului legilor țării. Dezvoltarea activității legislative reflectă între altele tendința de a stabili mai precis drepturile, atribuțiile și îndatoririle cetățenilor, organelor și organizațiilor socialiste, ca și tendința de a asigura la toate eșaloanele mai multă răspundere față de îndeplinirea sarcinilor încredințate, a obligațiilor către societate. Dezvoltarea activității legislative, creșterea importanței ei demonstrează totodată sporirea maturității orînduirii noastre, pentru că legea înseamnă stabilitate, permanență, pentru că ea îmbogățește sistemul instituțiilor socialismului.

Aceste considerațiuni ar putea fi subsumate unei idei generale, care este una din orientările de bază ale politicii Partidului Comunist Român, anume întărirea legalității socialiste, ceea ce înseamnă și ordine întemeiată pe drepturi, îndatoriri și răspunderi, riguros stabilite în fiecare compartiment al vieții sociale și asigurarea respectării ei atît de către membrii societății cît și de către organele statului oamenilor muncii.

Am putea evoca și alte elemente care fac ca cele două evenimente ale săptămînii trecute să nu aibă un caracter excepțional. Iată despre ce e vorba. Ca și în alte împrejurări, legile adoptate au la bază proiecte întocmite cu participarea și consultarea a numeroși specialiști, a unui mare număr de oameni ai muncii. Proiectul de lege privind organizarea și disciplina a fost supus prealabil și unei largi dezbateri în adunări ale oamenilor muncii, în presă. Acesta este un fapt. Un alt fapt se referă la Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste. După cum se știe la plenară s-au dezbătut printre altele și modul cum sînt rezolvate propunerile făcute de cetățeni în timpul campaniei electorale, și munca desfășurată de consiliile frontului și problema lărgirii contribuției organizațiilor care fac parte din Consiliul Național la mobilizarea maselor pentru înfăptuirea obiectivelor fundamentale ale planurilor și programelor noastre.

Aceste fapte au comună o idee puternic afirmată în politica partidului în ultimii ani, anume ideea de participare, ideea participării maselor la elaborarea politicii, la elaborarea deciziilor, la aplicarea lor. Prin natura sa, socialismul implică o asemenea participare. Progresul socialist presupune înțelegere generală a țelurilor dezvoltării, inițiativă, atitudine activă din partea tuturor. Ar fi oare de conceput ridicarea agriculturii noastre,

Gheorghe DOLGU

(Continuare în pag. 2)

ETALONUL CALITĂȚII

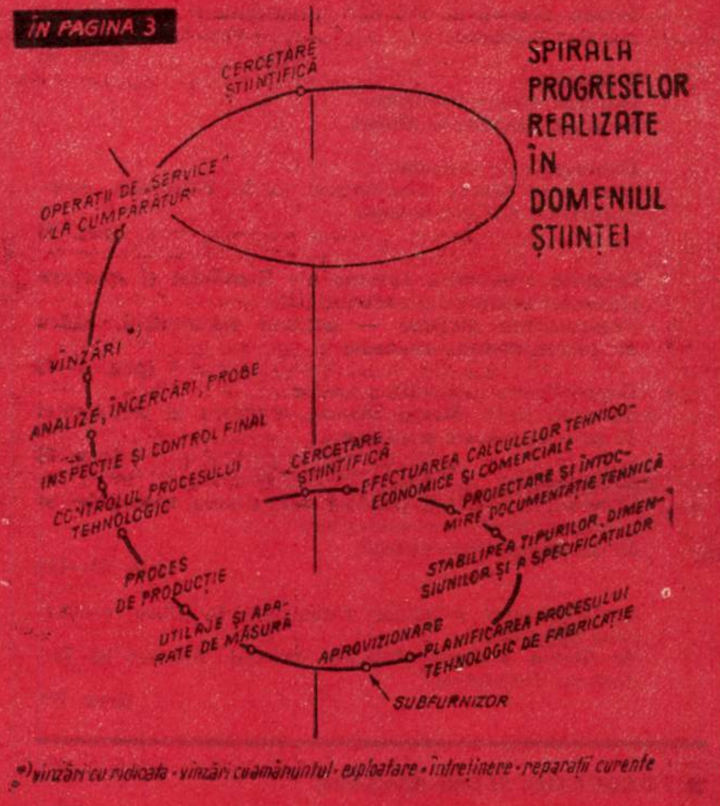

ÎN PAGINA 14

STATISTICA OCCIDENTALĂ A VENITULUI NAȚIONAL - METODOLOGIE ȘI EROARE

ÎN PAGINILE 6-7

RELAȚIILE ECONOMICE EXTERNE ALE ROMÂNIEI ȘI SPORIREA EFICIENȚEI COMERȚULUI EXTERIOR

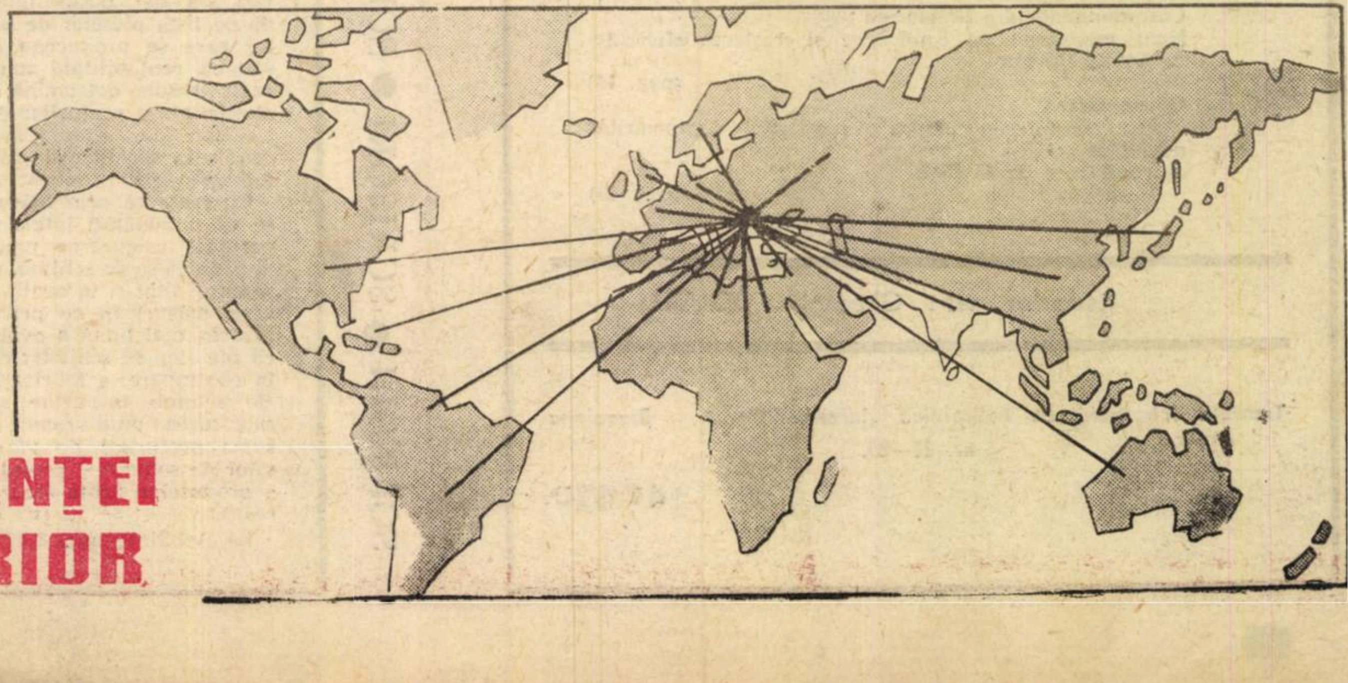

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

SUMAR

Nr. 14 din 3 aprilie 1970

■ ECONOMIE NAȚIONALA

Calitatea-etalon sintetic de apreciere a întregii activități economice
de ing. **Dumitru Niculescu**, inspector general al Inspectoratului de stat pentru controlul calității produselor

Dezvoltare regională :
Județul Neamț — Dinamică ascendentă
de **Ștefan Boboș**, prim-secretar al Comitetului județean Neamț al P.C.R., președintele Consiliului popular județean
(pag. 3)

Reflecții :
Din nou despre doctorate
de acad. **Grigore C. Moisil**

Cooperația de consum :
Specific și divers (Convorbire cu **G. Filoreanu**, vicepreședinte al Centrocoop)
(pag. 5)

Relațiile economice externe ale României și sporirea eficienței comerțului exterior (II) :
Prospectarea piețelor — acțiune sistematică, cadru organizat, metode avansate
(pag. 6—7)

Gospodărirea rațională a apelor
de prof. univ. **Marin Stancu**, membru al Academiei de științe agricole și silvice
(pag. 9)

Consultație :
Programul național privind dezvoltarea zootehniei și creșterea producției animaliere
de dr. **Sabin Nica-Sîrbești**
(pag. 10—11)

Perfecționarea relațiilor financiare în sfera veniturilor populației...
de **Marin Vidroiu**, director general adjunct în Ministerul Finanțelor
(pag. 12)

■ CONDUCERE ȘI ORGANIZARE

Modalități multiple ale contractelor economice
de dr. **Victor Dan Zlătescu**

Cadre și răspunderi :
Victor Cristescu, director al Administrației financiare — jud. Brașov
de **Maria Ioniță**
(pag. 13)

■ TEORII ● IDEI

Statistica occidentală a venitului național ● Metodologie și eroare
de dr. **I. Anghel**, **Sorica Sava** și **Elena Cosmescu** I.C.E.
(pag. 14)

Șantier științific :
conf. dr. **Ion Grădișteanu**

Despre eficiența economică a muncii în agricultura cooperatistă
de prof. dr. **Mihail Levente**
(pag. 15)

■ ECONOMIE MONDIALA

Inerențele „economiei libere"
de **Dinu Hervian**
(pag. 17)

Din țările socialiste
Corespondență din Budapesta :
Noul mecanism de conducere și creșterea eficienței
de **Lovas Márton**
(pag. 18)

Documentar :
Opinii occidentale asupra proporției deprecierilor monetare
de conf. univ. dr. **C. Bichi**
(pag. 19)

Redactor șef : Gheorghe DOLGU

Tiparul : Intreprinderea Poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

LEGI

(Urmare din pag. 1)

potrivit programelor stabilite fără înțelegerea și sprijinul intens al țărănimii, fără înțelegerea și sprijinul întregului popor ? Fără îndoială că nu.

Participarea maselor nu se asigură însă automat, ci presupune crearea unui cadru instituțional și psihologic adecvat, o preocupare susținută în această direcție, din partea organizațiilor de partid, a organelor de stat, a organizațiilor obștești. Tocmai acesta este sensul unor măsuri ca instituționalizarea adunărilor generale ale salariaților, sensul unor metode devenite obișnuite, cum sînt consultarea largă a maselor asupra tuturor problemelor de importanță națională. Și iată de ce tovarășul Nicolae Ceaușescu a găsit nimerit să sublinieze încă o dată că **„prin participarea tot mai vie a organizațiilor obștești, a reprezentanților tuturor categoriilor sociale, a maselor înseși, la întreaga politică a partidului și statului facem pași înainte în perfecționarea democrației noastre socialiste — parte componentă inseparabilă a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate".**

Aceste cuvinte ale secretarului general al partidului exprimă lapidar întreaga semnificație a evenimentelor din săptămîna trecută pentru că întărirea legalității și sporirea participării se numără printre căile de bază ale dezvoltării democrației socialiste și pentru că în perfecționarea acestei democrații, partidul vede o componentă inseparabilă a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

CURIER

● Vechimea în aceeași unitate

VIFOR STANESCU, **București.** — Dacă trecerea la F.C.M.E. s-a făcut în intervalul de 90 de zile de la data desfacerii contractului de muncă, în baza art. 20 lit. b din Codul Muncii, vechimea dv. în aceeași unitate se consideră neîntreruptă. Modificarea ulterioară a cauzei încetării raporturilor de muncă în aceea a „transferării la cerere" — este în contrazicere cu prevederile Instrucțiunilor Ministerului Finanțelor și ale fostului Comitet de stat pentru probleme de organizare și salarizare. cu nr. 7000/1964, și în prezent în vigoare. Drepturile bănești rezultate din aplicarea art. 73 din Codul Muncii sînt prescrise. Intr-adevăr conf. art. 118 din Codul Muncii, termenul maxim de reclamare a pretențiunilor bănești rezultate din executarea contractului de muncă este de un an de la data cînd sumele reclamate trebuiau plătite.

● Funcția tehnică

MARIN DIMA, **București.** — Perioada cît ați funcționat ca impiegat de mișcare, funcție cu caracter operativ, nu se ia în considerare ca stagiu în funcții tehnice de specialitate, astfel că — în cazul dv. — nu se aplică prevederile cuprinse la pct. 5 din anexa IX la H.C.M. nr. 914/1968.

● Alocația de stat

Ing. MIHAI MANOLACHE — Sumele plătite pentru orele prestate în învățămînt, în afara normei de bază, se adună la salariul tarifar lunar de încadrare. Dacă aceste sume nu depășesc 2 500 lei lunar, aveți drept la alocația de stat, începînd cu al doilea copil. Conform reglementărilor în vigoare, această alocație se plătește — în toate cazurile în care ambii soți sînt salariați — tatălui.

★

● **S. ZAHARIA**, cercetător științific, **Iași** — Din păcate poșta nu ne-a remis încă materialul despre care dv. spuneți că l-ați predat de la 5 decembrie 1969.

● **ING. AUREL BRACACESCU**, — **București** — În cazul dv. nu sînt aplicabile prevederile pct. 5 din anexa IX la H.C.M. 914/1968. (înainte de promovarea examenului de diplomă, ați fost controlor tehnic de calitate, încadrat ca muncitor de categoria a VII-a).

SCRISORI ● SCRISORI ● SCRISORI

RAPORTURI NOI ÎN PRODUCȚIA PIESELOR DE SCHIMB

Asigurarea unei exploatări simple, economice, cît mai îndelungate a fabricatelor este una din principalele preocupări ale producătorilor de autovehicule. În acest sens organizarea asigurării pieselor de schimb pentru produsele fabricate este de o importanță capitală.

Pentru înlăturarea multor dezavantaje în producția de piese de schimb au fost binevenite măsurile de centralizare și concentrare a producției acestora prin înființarea unor unități specializate pentru fabricația lor — uzine unde piesele de schimb nu vor apare ca o producție neomogenă și deranjantă în producția de bază, — precum și măsurile de reglementare a stabilirii prețurilor de vînzare aduse prin H.C.M. nr. 2126/1969. Prin aceste reglementări s-a dat posibilitate eliminării de pe lista pieselor de schimb a celor care se produceau cu pierdere sau cu rentabilitate sub 6%. Noua reglementare determină o mai mare elasticitate a prețurilor de vînzare a pieselor de schimb în funcție de condițiile specifice de fabricație ale întreprinderii producătoare.

Cu toate că prin măsurile arătate se va îmbunătăți într-o măsură importantă asigurarea unui sortiment larg de piese de schimb, uzinele furnizoare simt și în continuare nevoia unor măsuri în ce privește : organizarea mai bună a evidenței stocării pieselor de schimb ; concentrarea în continuare a fabricației de piese de schimb în uzine specializate ; asigurarea unui raport just între suma prețurilor de vînzare a pieselor de schimb și prețul de vînzare a produselor finite care le încorporează.

La stabilirea unui astfel de raport va trebui să se țină cont de reducerea pe cît posibil a volumului total de importuri, de necesitatea stimulării sau frînării consumului unor materiale, de disponibilitatea momentană a forței de muncă calificată, de rentabilitatea menținerii sau eliminării din exploatare a unor utilaje vechi etc.

S. MAIER
Uzina Autobuzul — București

NU FOLOSIȚI ANTIRECLAMA !

RECLAMA cu desene pastelate și teste laudative devine, pe zi ce trece, neobservată de omul modern. De aceea țările cu tradiție în comerț și în deservire folosesc antireclama. Efecte neașteptat de contrarii au reclame ca : „Nu vă așteptați la o bună servire în localul nostru" ; „Nu credem să purtați pantofii pînă la pensie", sau „Lenjeria produsă de noi se descoase după primul spălat", cu condiția ca serviciile prin promptitudinea lor și produsele prin calitate să fie ireproșabile.

Și la noi există o anumită tradiție în acest sens. Afișe cu inscripții ca : „Puteți folosi cartea și la prins muște" (inspirată, probabil, din Ion Creangă), au avut succes la vremea lor. În prezent, la noi, exceptînd unele cronici cinematografice, ori sportive (care au adesea defecte neintenționate și cam ciudate asupra afluenței de public), nu este folosit acest procedeu. Deci nu folosiți antireclama ! Vă rugăm insistent !

F. VLADIMIR
economist București

ECONOMIE NAȚIONALĂ

CALITATEA – ETALON SINTETIC DE APRECIERE A ÎNTREGII ACTIVITĂȚI ECONOMICE

ing. Dumitru NICULESCU
inspector general al Inspectoratului general de stat pentru controlul calității produselor

LEGEA PRIVIND ASIGURAREA ȘI CONTROLUL CALITAȚII PRODUSELOR, adoptată recent de Marea Adunare Națională, se încadrează în ansamblul de măsuri luate de partid și de stat pentru perfecționarea organizării și conducerii întregii noastre vieți economice și sociale, sporirea eficienței activității în toate ramurile și unitățile economiei naționale.

• *Ce imperative au determinat adoptarea legii?*

CALITATEA a devenit un atribut esențial al civilizației moderne. Revoluția tehnico-științifică contemporană imprimă activității economice o desfășurare dinamică, determină progrese rapide în producție și exigență sporită față de calitatea produselor. Aceste progrese generează decalaje economice din ce în ce mai adînci și, în final, disparități tehnologice și sociale.

Practica demonstrează că realizarea de produse de înalt nivel calitativ nu este posibilă fără promovarea unei activități unitare în domeniul asigurării și controlului tehnic, de largă perspectivă, care să îmbrățișeze multipli factori de influență. Noua lege adoptată așează problema calității produselor pe prim plan, activitatea pentru asigurarea și controlul calității devenind astfel o problemă de stat.

Calitatea înaltă a produselor reprezintă valorificarea superioară a muncii sociale, satisfacerea necesităților tot mai complexe și variate ale economiei naționale, competitivitate pe piețele externe și creșterea continuă a nivelului de trai al populației; fără perfecționarea neconteniă a calității produselor nu este posibilă participarea țării noastre la circuitul schimburilor mondiale de valori materiale.

În procesul de realizare a tuturor produselor de calitate, distingem ca etape:
— cercetarea și documentarea, în strînsă legătură cu prospectarea pieței interne și externe din punct de vedere al parametrilor tehnico-economici ai produselor, al necesităților și posibilităților de desfacere;
— conceperea și întocmirea documentațiilor constructive și tehnologice corespunzător tendințelor moderne;
— pregătirea și desfășurarea proceselor de fabricație;
— controlul fabricației și al produselor finite;
— livrarea produselor, urmărirea comportării în exploatare, organizarea service-ului unde este cazul.
Întregul proces de cercetare, concepere, execuție și exploatare nu formează un ciclu închis, ci se exprimă sintetic prin spirala calității produselor *.

Prin construirea de noi uzine și fabrici dotate cu utilaje moderne, prin introducerea de tehnologii la cel mai înalt nivel tehnic și prin perfecționarea continuă a calificării profesionale a muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor, în țara noastră sînt create condițiile obiective ca, paralel cu sporirea în ritm susținut a producției și productivității muncii, să se obțină și însemnate rezultate pe linia creșterii nivelului calitativ. An de an, uzinele și fabricile noastre realizează noi produse cu caracteristici calitative superioare, apreciate de consumatori și competitive pe plan mondial. Instalațiile de foraj, diferitele tipuri de mașini unelte, motoare Diesel, tractoare, cargouri, detergenți, tricotaje, mobilă, aparate de radio etc. reprezintă produse cu marcă de fabrică, care se bucură de prestigiu în țară și peste hotare. De altfel, unele din produsele amintite au fost distinse cu medalii de aur și diplome de onoare la diverse tîrguri internaționale. Avem, însă, din păcate și alte situații. Unele întreprinderi, neluînd măsurile necesare în procesele de producție, continuă să realizeze produse cu performanțe tehnico-funcționale nesatisfăcătoare, înregistrînd rămîneri în urmă, constructive sau tehnologice, față de nivelul mondial. Alte întreprinderi nu acordă atenție finisajului produselor, fapt care diminuează de asemenea din valoarea calității lor.

Cea mai mare parte din deficiențele de calitate nu pot fi puse pe seama dotării tehnice a întreprinderilor sau a documentațiilor tehnice; ele se datoresc neglijențelor, indisciplinei tehnologice, abaterilor de la normele de fabricație și lipsei de răspundere manifestată de unele cadre de conducere din întreprinderile producătoare. Remedierea acestor neajunsuri se

(Continuare în pag. 8)

DEZVOLTARE REGIONALĂ

JUDEȚUL NEAMȚ

DINAMICĂ ASCENDENTĂ

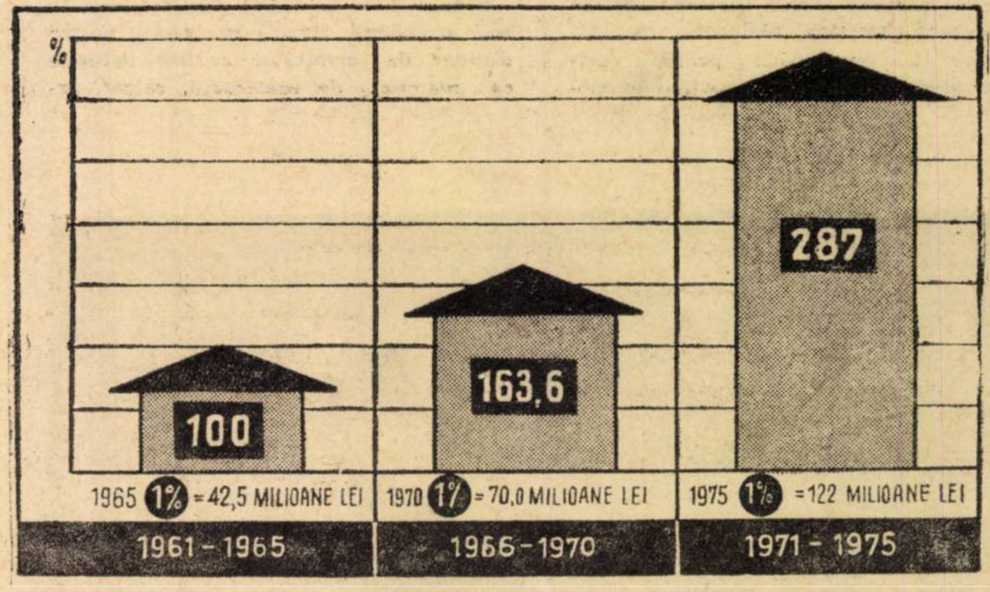

Dinamica creșterii producției industriale a județului Neamț

Ștefan BOBOȘ
prim-secretar al Comitetului județean Neamț al PCR, președintele Consiliului popular județean

PRIN așezarea sa geografică, județul Neamț dispune de multiple resurse naturale și condiții optime de dezvoltare economică și socială. În anii socialismului această parte a țării a cunoscut profunde transformări, situîndu-se astăzi printre județele cu o puternică industrie și cu o agricultură în plin proces de dezvoltare.

Creșteri cantitative – mutații calitative

ACTUALMENTE, peste 80% din producția economiei județului se realizează în industrie, el ocupînd din acest punct de vedere, locul al XIII-lea pe țară. **În 1969**, de pildă, **industria județului a realizat întreaga producție de fibre relon și melană a țării, 62% țevi din oțel fără sudură, 17,8% îngrășăminte azotoase, 8,5% în ramura exploatării forestiere.** Numai în perioada anilor 1966—1970, producția globală industrială prezintă o creștere de 63,6%, cu un ritm mediu anual de 10%.

Sporirea potențialului economic este reflectată și în mutațiile profunde ce au avut loc în structura producției, a bazei tehnico-materiale, a forței de muncă și a calificării acesteia. Printre ramurile industriale care au înregistrat o creștere apreciabilă a producției în actualul cincinal, se evidențiază **industria chimică și a construcțiilor de mașini**, al căror volum a sporit de peste trei ori — și **industria ușoară** — de 4,5 ori. Produsele întreprinderilor, cum sînt firele și fibrele sintetice de la Săvinești, țevile din oțel și burlanele de foraj de la Uzina de țevi, mașinile-unelte pentru prelucrarea lemnului de la Întreprinderea mecanică din Roman, cimentul, precum și produsele economiei forestiere, sînt cunoscute și apreciate tot mai mult, atît pe piața internă, cît și la export.

Dezvoltarea economică a județului a determinat un puternic aflux al populației din agricultură către alte ramuri de producție. Este semnificativ, în această direcție, faptul că **dacă acum 25 de ani 80% din populație era ocupată în agricultură, în 1969, ponderea acesteia a scăzut la 63,5%. Numai în perioada anilor 1956—1970, peste 20.000 salariați au fost atrași din agricultură către alte ramuri de producție.**

Paralel cu creșterea ponderii industriei, în economia județului se observă și **modificări de ordin calitativ**, în cadrul acesteia, modificări care se reflectă sintetic în indicatorii de eficiență. Astfel, **productivitatea muncii în industrie a crescut cu peste 41%.** În același timp, **cheltuielile la 1000 lei producția marfă au scăzut de la 785 lei, în anul 1968, la 746 lei în 1969.** Acestea au condus la creșterea rentabilității și la obținerea, peste plan, a unui volum sporit de beneficii, care în

→

anul precedent au însumat peste 96 milioane lei.

Un factor hotărîtor al dezvoltării economice a județului, ca de altfel și al întregii țări, îl constituie realizarea unui volum tot mai important de investiții. **Valoarea fondurilor fixe productive ce revin pe un lucrător, a crescut în anii actualului cincinal cu circa 27%**, reprezentînd cel mai dinamic ritm de înzestrare tehnică din ultimii 20 de ani.

Ritmul rapid, caracteristică majoră

ÎN ANUL trecut județul nostru a obținut rezultate bune. În industrie planul a fost îndeplinit cu 11 zile înainte de finele anului, rezultînd o depășire de 195 milioane lei la producția globală și producția marfă vîndută și încasată, 79 milioane lei la export, 1,1 procente la productivitatea muncii etc., ceea ce a însemnat, în același timp, depășirea substanțială a angajamentelor.

În 1970, ritmul de dezvoltare și contribuția economiei județului la sporirea avuției naționale vor cunoaște noi creșteri. Potrivit planului de stat, **producția și productivitatea muncii în industrie vor spori cu 13%, ritm superior celui stabilit pe economia națională.** În același timp, va scădea prețul de cost și vor crește beneficiile. **Valoarea fondurilor alocate pentru investiții însumează 1 miliard de lei. Din aceste fonduri, 80% vor fi utilizate pentru construirea a peste 20 obiective industriale.**

Analizînd sarcinile de plan cu înaltă exigență, în spiritul cuvîntării rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1969, plenara Comitetului județean de partid, care a avut loc în ianuarie a.c., a conchis că ele sînt mobilizatoare și pe deplin realizabile. În același timp, plenara a hotărît ca **industria județului să realizeze în 1970, peste plan, 73 000 000 lei la producția marfă industrială, 8 milioane lei valută la export, 19 milioane lei economii la prețul de cost și 23 milioane lei beneficii suplimentare**, acestea constituind răspunsul și angajamentul nostru la chemarea la întrecere lansată de organizația județeană de partid Brașov.

Pentru înfăptuirea acestor angajamente au fost luate o seamă de măsuri, care au și început să-și arate roadele. În acest sens, bilanțul pozitiv încheiat la finele **primelor două luni din anul 1970** este edificator: **planul producției globale industriale a fost depășit cu 34 milioane lei și cu aproape același volum planul producției marfă. Au fost date peste plan 300 tone țevi din oțel, 2 100 tone îngrășăminte azotoase 100% substanță activă, 5 100 mc cherestea rășinoase etc.** Ca urmare a preocupării pentru creșterea eficienței întregii activități economice, **productivitatea muncii a sporit cu 3,8%, față de sarcinile de plan pe februarie.** Desigur acestea sînt primele rezultate. Considerăm însă că, prin aplicarea măsurilor stabilite de plenară, experiența acumulată și hărnicia oamenilor, vor fi puse mai activ în valoare, constituind o garanție a îndeplinirii cu succes atît a sarcinilor de plan, cît și a angajamentelor pe întregul an 1970, premisă a realizării obiectivelor viitorului cincinal.

Cotele perspectivei

ÎN VIITORUL cincinal, 1971—1975, economia județului va cunoaște un ritm înalt de dezvoltare industrială, ca urmare a amplului program adoptat de Congresul al X-lea al partidului. Privită prin prisma sporurilor cantitative, a ritmului, dezvoltarea economică a județului va înregistra un progres substanțial, comparativ cu nivelele atinse în cincinalele anterioare. Astfel, **dacă în 1965, de pildă, un procent de creștere a producției globale industriale reprezenta 42,5 milioane lei, în 1970 valoarea lui va ajunge la 70 milioane lei, urmînd ca în 1975 să depășească 122 milioane lei.** De remarcat **că și în cincinalul următor industria va cunoaște un înalt ritm mediu anual de dezvoltare, respectiv de 11%, ceea ce va permite să se realizeze în 1975 o producție cu 75,5% mai mare, față de 1970.**

Totodată, ca urmare a fondurilor însemnate de investiții ce vor fi alocate de stat, **vor avea loc schimbări structurale semnificative, concretizate în creșterea ponderii unor ramuri în volumul total al producției industriale.** Astfel, industria chimică își va menține, în continuare, locul preponderent în industria județului. În 1975, ea va reprezenta 44% din totalul producției industriale. Creșteri însemnate vor cunoaște, de asemenea, industria construcțiilor de mașini, cu ritm mediu anual de 14,5%, industria ușoară cu 17,7%, iar industria alimentară cu 20%. Dintre obiectivele industriale ce vor fi date în folosință în perioada cincinalului viitor și pe seama cărora urmează să se realizeze însemnate sporuri de producție, amintim: unitatea azot 4, instalația de fibre P.N.A., instalația de fibre poliamidice de la Uzina de fibre și îngrășăminte chimice-Săvinești, dezvoltarea capacităților de producție de la întreprinderile mecanice Roman și Piatra Neamț, Fabrica de tricotaje „8 Martie" Piatra Neamț și Fabrica de zahăr de la Roman.

Preocupat de rezolvarea acestor probleme, Comitetul județean de partid a întreprins **studii, care au scos în evidență importante rezerve de creștere a producției, estimate la aproape 700 milioane** lei. Important de relevat este faptul că din această valoare, peste 500 milioane lei vor putea fi obținute fără nici o investiție. O parte din rezerve (circa 250 milioane lei) au și fost prinse în planul pe 1970.

Din studiile geologice întreprinse în anii precedenți, rezultă că județul nostru dispune de importante resurse naturale ca: materiale de construcții, calcar, argile, marne, balast, etc. În bună măsură, aceste resurse sînt încă de pe acum valorificate de unele întreprinderi din industria materialelor de construcții. **Este însă necesară o mai intensă preocupare pentru atragerea în circuitul economic a acestor resurse și, îndeosebi, a zăcămintelor de săruri de potasiu, care pot fi utilizate în producția de îngrășăminte chimice pentru agricultură.**

O altă importantă bază de materii prime o reprezintă patrimoniul forestier, pădurile ocupînd circa 43% din suprafața județului. Din producția globală industrială a județului, **14,9% se realizează în** unitățile din economia forestieră. Atenția noastră este îndreptată spre obținerea, în continuare, a unor indicatori ridicați în acest sector de activitate. **Numai prin utilizarea pe scară industrială a resturilor de exploatare se pot obține, cu aceeași masă lemnoasă, circa 30 mii mp de PAL.** De asemenea, județul dispune de importante rezerve de materii prime pentru dezvoltarea industriei alimentare. Pentru valorificarea lor, în viitorul cincinal se vor construi și extinde noi unități industriale. Între acestea, un obiectiv principal îl constituie fabrica de zahăr din Roman. La ora actuală, această unitate are un randament scăzut, ca urmare a utilajelor învechite de care dispune, ceea ce generează pierderi importante economiei naționale.

Alături de industria republicană, **o importantă dezvoltare va cunoaște, în continuare, și industria locală, a cărei producție va spori cu peste 36% în anul 1975.** Ea va avea ca obiective principale satisfacerea necesarului de materiale de construcții și adaptarea la cerințele populației a producției bunurilor de consum de serie mică și a prestărilor de servicii. Împreună cu cooperația meșteșugărească, industria locală va asigura cantități sporite de mărfuri destinate comerțului socialist de la orașe și sate.

O importantă ramură a economiei județului o reprezintă și **agricultura.** În cadrul acestei ramuri **vor cunoaște, în viitorul cincinal, o dezvoltare susținută îndeosebi zootehnia, cultura plantelor tehnice** (sfecla de zahăr, inul și altele) **și pomicultura.** Pentru punerea în valoare a rezervelor existente se prevede construirea unor complexe zootehnice de creștere și îngrășare a taurinelor, porcinelor și păsărilor. Urmărim ca, prin creșterea producțiilor medii la principalele produse agricole, să se poată obține un spor de producție globală de minimum 36% în anul 1975, comparativ cu sarcinile prevăzute pentru 1970.

Orizontul larg al civilizației

PROGRAMUL de dezvoltare economică prevăzut pentru viitorul cincinal creează condițiile necesare unor și mai profunde transformări sociale, cu consecințe directe asupra creșterii nivelului de trai și a gradului de civilizație al populației județului. Dezvoltarea industriei și a altor ramuri neagricole va determina o **sporire a populației urbane care, la sfîrșitul anului 1975, va reprezenta aproape 35% din totalul locuitorilor județului.** Concomitent, **va spori populația ocupată în industrie, care la sfîrșitul lui 1975 se prevede a fi de aproape 50% din totalul salariaților.** Dezvoltarea economică de ansamblu va avea o înrîurire pozitivă și asupra activității comerciale, de gospodărire comunală, turism și altele. În raport cu creșterea veniturilor populației și a producției bunurilor de larg consum, **se prevede o creștere de 30,3% în perioada viitorului cincinal a volumului desfacerii mărfurilor cu amănuntul prin comerțul de stat și cooperatist.**

În anii construcției socialiste, orașele județului Neamț, ca și ale întregii țări, și-au schimbat înfățișarea. Continuînd punerea în aplicare a programului de sistematizare și de sporire a volumului de construcții de locuințe, **se vor da în folosință populației de la orașe peste 9 000 de apartamente convenționale, din care 5 450 din fondurile statului. Și la sate se vor construi peste 3 500 locuințe din fondurile populației.** De asemenea, localitățile rurale se vor îmbogăți cu un important număr de obiective social-culturale — școli, cămine culturale, băi comunale etc. Vom continua acțiunea de punere în valoare a importantelor obiective turistice de care dispune județul: Lacul de acumulare de la Bicaz, Cheile Bicazului, masivul Ceahlău etc.

Putem afirma, fără reținere, că județul Neamț are toate condițiile ca, în viitor, să se dezvolte pe măsura potențialului uman și material de care dispune, contribuind astfel la continua înflorire a economiei naționale, a patriei noastre socialiste.

Piatra Neamț: blocuri moderne de locuințe date, în ultimii ani, în folosință populației

NOI OBIECTIVE ECONOMICE

● **Au început lucrările de dezvoltare a țesătoriilor de bumbac** din cadrul unităților „Tehnica Textilă"-București, Întreprinderea textilă „Ardeleana", Uzina textilă „Moldova"-Botoșani și „Teba" din Arad. La terminarea lor se va realiza o producție anuală suplimentară de țesături de peste 22 milioane mp. Echipamentul tehnic necesar va fi asigurat în proporție de 60% de unitățile Ministerului Industriei Ușoare. Toate proiectele au fost executate de Institutul de specialitate al ministerului.

● **Un nou obiectiv industrial** se va adăuga celor existente la Găești. În cadrul Întreprinderii de produse industriale pentru construcții, va fi construit un mare atelier de construcții metalice. El va dispune, printre altele, de o hală pentru construcții metalice cu o suprafață de aproape 10 000 mp, o hală de turnătorie de peste 1 100 mp și diferite anexe. Noua unitate, aparținînd Ministerului Construcțiilor Industriale va furniza anual șantierelor peste 15 000 tone construcții metalice, 5 000 tone de rezervoare metalice asamblate și tole pentru rezervoare, 700 tone piese turnate din fontă și metale neferoase. Este prevăzut ca atelierul de construcții metalice de la Găești să realizeze primele produse în anul 1971.

● În județele Suceava și Botoșani se află în construcție noi obiective menite să ducă la **extinderea rețelei energetice** în această parte a țării. Se trasează astfel cea de-a doua linie electrică de 110 kilovolți Bicaz - Gura Barnarului, care va asigura o cantitate sporită de energie electrică centrelor miniere și forestiere din zona montană a județului Suceava.

La Săveni, a început construcția unei stații de transformare de 110 kilovolți, care va permite racordarea la sistemul energetic național a unui număr mai mare de localități. Paralel cu aceste lucrări, în nordul Moldovei vor fi electrificate alte 95 de sate, iar rețeaua electrică existentă va fi extinsă cu încă 370 kilometri.

● **O nouă și modernă tăbăcărie minerală** a intrat în funcțiune în cadrul Combinatului de pielărie și încălțăminte din Timișoara. Dotată cu mașini și utilaje tehnologice de mare randament, noua unitate asigură dublarea capacității de prelucrare a pieilor pentru fețe de încălțăminte. O dată cu construcția ei, a fost reorganizat întregul sector de tăbăcărie al combinatului, ceea ce a creat noi posibilități pentru extinderea mecanizării principalelor operațiuni ale procesului de producție, îmbunătățirea calității produselor și a condițiilor de muncă.

● **La Fabrica de articole de sticlărie din Turda** a fost dată în funcțiune o nouă secție de producție. Potrivit proiectului elaborat de Institutul de specialitate al Ministerului Industriei Ușoare, noua secție va avea o capacitate anuală de 50 milioane de borcane. În prezent, la această unitate industrială se lucrează intens la darea cît mai grabnică în exploatare a unor noi linii tehnologice profilate tot în execuția ambalajelor din sticlă. Lucrările sînt executate în mare parte prin efortul întreprinderii, iar echipamentul tehnic este furnizat, în proporție de două treimi, de către uzinele constructoare de mașini din țară.

● **În noua zonă industrială a orașului Bistrița** se construiește **prima fabrică românească de textile nețesute**, în care vor fi realizate o serie de sortimente destinate, în special, industriei de automobile. Hala principală de producție va fi construită în sistem monobloc, cu mai multe deschideri independente, în care vor funcționa 7 linii tehnologice complete. Fabrica va fi dotată cu o uzină de condiționat aer, laboratoare, ateliere, magazii și alte construcții anexe. Pe baza unor tehnologii moderne, se vor produce anual 5 milioane mp de clinor colorat și clinor alb, un material fin, înlocuitor al pielei de căprioară care va putea fi utilizat pentru ștersul autoturismelor. Viitoarea întreprindere va fabrica, de asemenea, vată termosudabilă, un nou produs folosit pentru izolarea interioarelor autovehiculelor. Fabrica din Bistrița va mai produce vatir canofas, o căptușeală de confecții, vată pentru haine, pentru tapițerie de mobilă și alte sortimente, producția totală anuală depășind 25 milioane mp de textile nețesute.

REFLECȚII

DIN NOU DESPRE DOCTORATE

acad. Grigore C. MOISIL

SĂ NE ÎNTOARCEM la doctoratul de lingvistică matematică, de care am început să vorbim *).

Ca să ne dăm puțin seama de ce e vorba să considerăm un vocabular al unei limbi. O frază sau o parte dintr-o frază e un șir de cuvinte, dar nu orice șir de cuvinte e o frază sau o parte de frază. O limbă e constituită din toate șirurile de cuvinte care sînt fraze sau parte de frază în acea limbă, e deci o mulțime de șiruri de cuvinte.

Șirurile de cuvinte se pot compune scriindu-le unele după altele. Se spune matematic că șirurile de cuvinte formează un semigrup. Semigrupurile și un caz particular al lor — grupurile — sînt făpturi algebrice de o deosebit de mare importanță în matematica pură și în cea aplicată. N-ar ajunge tot articolul pentru a înșira cazurile de aplicare a grupurilor, de la mecanica cuantică pînă la teoria codurilor, trecînd prin geometrie și mecanica solidelor indeformabile și a sistemelor de astfel de solide. Grupurile au constituit și constituie un mijloc de unificare a diferitelor ramuri ale matematicilor.

Semigrupurile au început să fie studiate mai de curînd, dar sînt trei mari capitole ale matematicilor aplicate moderne: genetica matematică (teoria codurilor genetice), lingvistica matematică și teoria automatelor finite, în care ele apar în mod esențial.

Teoria semigrupurilor este un capitol al algebrei abstracte moderne.

În țara noastră algebra este foarte frumos reprezentată. Sub conducerea profesorului Gh. Galbură, un grup de tineri — printre care menționăm pe N. Popescu — aduc contribuții deosebit de prețioase în teoria categoriilor. Sub 40 ani, I. Bucur e un algebrist de necontestată valoare, cunoscut în toate cercurile de specialiști din lume. Volumul său publicat întîi în românește, Algebra omologică, a apărut tradus și completat în editura John Willey (în colaborare cu Aristide Deleanu și cu matematicianul englez, acum american, J. Hilton).

Algebra este de asemeni un capitol al matematicilor „pure". Un algebrist, cînd își face teoremele lui, nu se preocupă de aplicațiile lor. Dar cel ce face lingvistică matematică le aplică atunci cînd studiază unele aspecte algebrice ale limbilor, fie că ele sînt naturale sau artificiale (de pildă, limbile de programare).

Este interesant de văzut că astăzi cărțile despre limbile de programare încep cu un capitol mare de lingvistică matematică, în sensul descris mai sus. Iată, de exemplu, H. Maurer publică, sub numele Fundamentele teoretice ale limbilor de programare, un volum dedicat tocmai limbilor formale, pe care le studiază lingvistica matematică. Abia în volumul următor, ce va fi dedicat semanticii, vor fi abordate limbile de programare.

Începe, poate, cel ce vrea să înțeleagă, să simtă cum algebra abstractă — teoria semigrupurilor — se leagă de limbile formale ale lingvisticii matematice, acestea de limbile de programare, ca să ajungem la calculatorul electronic de la Centrul de calcul al Universității. Lingvistica matematică a fost o direcție nouă, protejată de mulți oameni de seamă în țara noastră. Comisia de lingvistică matematică a Academiei funcționează de peste 10 ani, acad. Al. Rosetti, lingvist, și acad. Miron Nicolescu, matematician, împreună cu regretatul acad. Emil Petrovici și cu mine, ne-am străduit să facem ca această disciplină să capete credit la noi. Solomon Marcus este autorul unui volum publicat la Paris în limba franceză la editura Dunod, al altuia, publicat de editura Academic Press în limba engleză, al altuia în limba rusă, al unui al patrulea în limba cehă.

Ce fac deci matematicienii pentru dezvoltarea informaticii în țara noastră? Teoreme.

Meseria matematicianului e de a face teoreme. Teoreme și demonstrații.

Matematicienii din țara noastră continuă, precum se vede, să pregătească verigile lor din lanțul ce leagă teoria de practică.

— N-ați putea, tot voi, că sînteți așa căpoși, să faceți tot lanțul? Eu stau, tu să-mi faci tot. Să se apropie teoria de practică.

— Asta-ți arăt: că noi apropiem. Dar trebuie să miști și tu.

O lecuță.

*) Viața economică nr. 13/27 martie a.c.

COOPERAȚIA DE CONSUM

SPECIFIC ȘI DIVERS

Convorbire cu C. FILOREANU, vicepreședinte al CENTROCOOP

Complexul comercial din comuna Chirnogi, județul Ilfov, — una dintre unitățile bine dotate din rețeaua cooperației de consum

SĂPTĂMÎNA viitoare va avea loc cel de-al V-lea Congres al Cooperației de Consum. Proiectul ordinei de zi cuprinde, ca prim punct, Darea de seamă a Consiliului Centrocoop cu privire la activitatea cooperației de consum și sarcinile ce-i revin în perioada următoare. În pregătirea Congresului, în 10 000 de adunări sătești și 1 700 de adunări generale ale cooperativelor s-au dezbătut problemele majore ale cooperației de consum și s-au făcut propuneri pentru perfecționarea activității cooperatiste.

Am adresat cîteva întrebări tovarășului C. FILOREANU, vicepreședinte al Centrocoop, ținînd seama ca prin cooperația de consum se desfac aproape o treime din mărfurile din fondul de mărfuri vîndute de comerțul socialist din țara noastră, că în rîndurile sale cooperația de consum cuprinde peste 7 milioane de membri asociați, în 1 700 de cooperative de consum, a căror activitate se desfășoară printr-un număr de aproape 30 000 de unități de desfacere cu amănuntul și alimentație publică, 20 404 unități de prestări de servicii și 838 unități de panificație.

● **După cum se știe, uniunile județene conduc, îndrumă și controlează întreaga activitate economică a organizațiilor și întreprinderilor subordonate, a prestărilor de servicii, a întreprinderilor comerciale, de alimentație publică a, întreprinderii de producție, atelierelor de întreținere și reparații.**

— Da, Centrocoop afiliază cele 39 de uniuni județene și dispune la rîndul său de unele unități proprii și anume: o centrală de contractări și achiziții, alta de producție — prestări, aprovizionare și transporturi, un oficiu de construcții și proiectări, o întreprindere comercială centrală, precum și 18 centre școlare.

● **Iar în calitate de...**

— Înțeleg ce vreți să spuneți. Evident că Uniunea Centrală a Cooperativelor de consum este o organizație obștească cu caracter economic al cărei principal scop este satisfacerea unor nevoi economice și cultural-educative ale membrilor ei și ale celorlalți locuitori din mediul rural. Ei îi revin, din această pricină, îndatoriri de seamă. Sarcina actuală este ca ea să-și îmbunătățească simțitor activitatea și să asigure o mai bună gospodărire a mijloacelor materiale și bănești destinate aprovizionării populației sătești, concomitent cu manifestarea unei maxime solicitudini și operativități.

Printre aceste se numără, corelarea mai judicioasă a fondului de marfă cu cerințele consumatorilor, repartizarea mărfurilor pe teritoriu în raport cu specificul economic și de consum al județelor, dezvoltarea rețelei comerciale, ținînd seama de faptul că, în condițiile cooperativizării agriculturii veniturile bănești ale țărănimii sînt destinate cu prioritate consumului personal și al familiei. Mai trebuie, de asemenea, reținute o serie de alte elemente de ordin social și demografic: avîntul industriei socialiste, deschiderea de noi șantiere de construcții, mecanizarea agriculturii, extinderea rețelei de școli, unități sanitare și așezăminte culturale, ș.a.m.d.

● **Se poate vorbi fără riscuri despre o influență hotărîtoare a modificărilor de structură a masei consumatorilor din mediul rural asupra activității comerciale și în genere asupra activității unităților Centrocoop?**

— Schimbările menționate au determinat creșterea susținută a cumpărărilor de mărfuri în mediul rural. Concomitent, sporește tot mai mult exigența cumpărătorilor față de calitatea mărfurilor și sortimentul lor, fenomen care reflectă tendința tot mai accentuată de apropiere a cererii de mărfuri a populației sătești de cea a orășenilor. Astăzi cererea populației sătești nu se limitează, ca în trecut, la cîteva articole așa-zise „țărănești", ci se îndreaptă tot mai mult spre întreaga gamă de mărfuri ce se desfac prin comerțul socialist.

Din 1963 — data ultimului nostru Congres — volumul mărfurilor vîndute populației prin rețeaua cooperației de consum a cunoscut un ritm înalt de creștere, valoarea acestora în anul trecut fiind de 59% mai mare decît în anul menționat. Semnificativă pentru creșterea nivelului de trai al locuitorilor satelor, pentru schimbările intervenite în structura cererii de mărfuri în mediul rural, este dinamica desfacerii bunurilor de folosință îndelungată și a altor mărfuri specifice unui trai civilizat. Astfel, în anul 1969 s-au vîndut prin rețeaua cooperației de consum de 4,3 ori mai multe televizoare decît în 1963, de 4,4 ori mai multe frigidere, de 2,1 ori mai multe mașini de spălat rufe, de 3,3 ori mai multe aspiratoare de praf.

● **Așadar, la capitolul „bunuri de folosință îndelungată", stăm bine...**

— Da, fără îndoială, o dovedește și faptul că valoarea mobilei desfăcute prin unitățile noastre a crescut de 1,8 ori, iar a articolelor electrotehnice de 2,3 ori. Deși nu a putut fi satisfăcută pe deplin cererea, este evidentă, de asemenea, creșterea volumului de desfacere la unele materiale de construcții: de două ori la ciment, de 1,6 ori la oțel beton, de 1,4 ori la tablă neagră și zincată.

● **Dar cooperația nu trebuie numai să vîndă marfă, ci să și presteze servicii...**

— Desigur, desigur. Valoarea totală a producției marfă și a prestărilor de servicii ale cooperației de consum a crescut de la 574 milioane lei în 1963, la 1532 milioane lei în 1969, adică de 2,7 ori, iar pentru anul 1970 se prevede un volum de 1770 milioane lei. A sporit substanțial numărul unităților. A fost organizată și dezvoltată producția de serie mică pentru obiecte de îmbrăcăminte cu specific local, articole de artizanat și alte bunuri.

În cei șapte ani care s-au scurs de la Congresul al IV-lea al cooperației de consum, rețeaua unităților prestatoare de serviciu a crescut de aproape patru ori.

● **S-ar părea că totul este în ordine...**

— Ar fi bine, dar la o analiză severă

(Continuare în pag. 12)

ȘTIINȚĂ, TEHNICĂ TEHNOLOGIE, INOVAȚII

● Un colectiv de specialiști în domeniul construcțiilor a pus la punct o originală tehnologie pentru realizarea de **LOCUINȚE DIN BETON UȘOR DIN ZGURĂ EXPANDATĂ.** Noutatea constă în faptul că pereții de beton din zgură expandată sînt realizați cu ajutorul cofrajelor glisante și nu din blocuri fabricate în unități specializate producătoare de materiale de construcții. Metoda elaborată permite turnarea concomitentă atît a pereților, cît și a planșeelor, realizîndu-se astfel dintr-o dată întreaga structură de rezistență a unui nivel al blocului de locuințe.

Tehnologia a fost aplicată experimental, în condiții de șantier, și a dat rezultate bune. Avantajele construirii locuințelor de înălțime mică, pînă la cinci nivele, cu beton ușor din zgură expandată sînt multiple: se reduce cu 30—40%, pe metru pătrat de suprafață construită, greutatea proprie a clădirii, în timp ce se îmbunătățește simțitor izolația termică și fonică. Instalațiile sanitare în interiorul apartamentelor se montează mai ușor, reducîndu-se astfel consumul de manoperă.

● **REDUCEREA CONSUMULUI DE METAL** polarizează astăzi deopotrivă atenția specialiștilor din sectoarele de concepție ca și pe cea a muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor din atelierele și secțiile de producție ale Uzinei de tractoare din Brașov. Printr-o soluție propusă de muncitorul Nicolae Valenciuc la capacul ridicătorului hidraulic se economisește 1,250 kg metal, iar prin modificarea tehnologiei de forjare a capătului de bielă, se obține o economie de 1,200 kg metal pentru fiecare tractor. Prin modificarea constructivă a suportului osiei din față a tractorului U 400, propusă de inginerul Ghia Romulus, se economisesc 10 kg de metal la fiecare piesă, iar prin îmbunătățirea tehnologiei de turnare a roții din spate a tractorului U 650 se realizează o economie de 14 kg. La rîndul lor, specialiștii din domeniul concepției au pornit o largă acțiune de reproiectare și aliniere a fiecărui produs la nivelul celor existente pe piața mondială, acțiune care vizează pentru această primă etapă 600 de repere.

În cursul acestui an, prin modificarea unor procese tehnologice, prin reproiectarea unor piese, prin utilizarea într-o mai mare măsură, a oțelurilor superioare, metalurgiștii uzinei brașovene vor economisi o cantitate de metal echivalentă cu consumul necesar pentru fabricarea a 1 350 de tractoare U 640 M.

● **Specialiștii Combinatului de celuloză și hîrtie din Dej** au rezolvat cu succes, printr-o raționalizare tehnică, problema folosirii mai eficiente a apei industriale. Pînă acum, aici se deversau peste 3 000 mc de apă în fiecare oră. Apa folosită la mașina de hîrtie și instalația de celuloză este trecută în prezent și prin alte faze ale procesului tehnologic, cum ar fi albirea, spălarea și sortarea celulozei. Pe lîngă o economie de 500 000 lei anual, această raționalizare, aplicabilă de altfel în toate combinatele similare din țară, asigură o mai bună aprovizionare cu apă industrială a tuturor secțiilor de producție.

Relațiile economice externe ale României

PROSPECTAREA PIEȚELOR — CADRU ORGANIZAT

DESCHIZÎND DISCUȚIILE celei de-a doua ședințe a dezbaterilor care au loc pe problemele relațiilor economice externe ale României, dezbateri organizate de Academia de învățămînt social-politic „Ștefan Gheorghiu", de Institutul pentru studierea conjuncturii economice internaționale și Facultatea de Comerț din A.S.E., prof. dr. COSTIN MURGESCU, director general al Institutului a propus ca schimbul de păreri să aibă ca temă metodele și tehnicile de prospectare a pieței externe.

In pofida formulării aparent tehnice a subiectului, este de la sine înțeles — a arătat vorbitorul — că scopul pe care ni-l propunem nu este de a înfățișa metode și tehnici de prospectare pentru simpla noastră informare, ci de a orienta direcțiile către ceea ce constituie preocuparea de bază a seminarului : stimularea gîndirii spre rezolvarea problemelor care se pun în momentul de față comerțului exterior al țării, spre sprijinirea efortului pe care-l facem pentru a promova un export în condiții cît mai avantajoase.

Ceea ce documentele Congresului al X-lea și dezbaterile plenarei din decembrie a C.C. al P.C.R. aduc ca element fundamental nou în orientarea politicii noastre de comerț exterior este hotărîrea de a trece de la o situație în care vindeam ce aveam deja produs, unde puteam și cum puteam, la o politică de perspectivă, întemeiată pe specializarea anumitor întreprinderi și secții, în vederea obținerii de produse destinate în mod special exportului, pentru a asigura stabilitatea și o înaltă eficiență a schimburilor noastre cu străinătatea.

ÎN CONTINUARE, **GEORGETA MICU**, șef de sector la Institutul pentru studierea conjuncturii economice internaționale, a arătat în expunerea sa, că realizarea sarcinilor importante privind creșterea continuă a volumului schimburilor cu străinătatea, îmbunătățirea structurii exportului, asigurarea economiei noastre naționale cu debușee externe stabile și surse de aprovizionare avantajoase și pe o perioadă mai îndelungată, impun desfășurarea unei activități organizate, sistematice de cunoaștere a piețelor externe.

Cerințele eficienței comerțului exterior, în condițiile complexe ale schimburilor internaționale în epoca contemporană, exclud practica de a produce mărfuri pentru export fără **o cercetare prealabilă a cererii specifice fiecărei piețe consumatoare și importatoare,** precum și tendința de a realiza desfacerea acestor mărfuri fără **o studiere temeinică a tuturor elementelor care determină rentabilitatea** (momentul conjunctural optim, nivelul prețului, cîștigarea unui debușeu de perspectivă, asigurarea unei poziții avantajoase față de concurenți etc.).

De aceea, în prezent, în condițiile intensificării participării economiei noastre la comerțul internațional, prin antrenarea unui număr tot mai mare de întreprinderi producătoare în a lua parte direct la activitatea de export, o importanță crescîndă dobîndește efectuarea prospectării **sistematice** a piețelor externe, într-un **cadru bine organizat,** cu utilizarea **unor metode și mijloace perfecționate.**

Ca instrument de promovare a unor schimburi comerciale eficiente, prospectarea pieței externe constituie o activitate complexă ; ea trebuie să îmbine în mod unitar **studierea conjuncturii economiei mondiale** și a influenței acesteia asupra evoluției piețelor de mărfuri, în vederea alegerii momentului optim de realizare a vînzărilor și cumpărărilor, la prețurile cele mai avantajoase, cu **prospectarea concretă a diferitelor piețe externe,** care — pornind de la cunoașterea situației conjuncturale de ansamblu a pieței mondiale la un anumit produs — cercetează direct, prin metode specifice de investigare, situația cererii și ofertei pe fiecare piață, în funcție de cerințele consumatorilor (individualizate pe produse, pe tipuri și sortimente). În acest fel se determină volumul cererii actuale și viitoare, precum și metodele cele mai adecvate de înfăptuire a desfacerii.

În legătură cu cerințele care se pun în prezent activității de prospectare a piețelor externe, în condițiile din țara noastră, țin să subliniez două dintre ele care mi se par de o deosebită importanță, și anume :

a) Intensificarea preocupărilor la nivelul tuturor verigilor interesate în activitatea de comerț exterior, pentru a desfășura prospectarea **într-un cadru organizat,** adecvat sarcinilor și competențelor pe care le au aceste verigi. Consider că este oportun să se creeze în cadrul marilor întreprinderi industriale cu sarcini de export, al centralelor industriale, nuclee organizatorice, încadrate cu personal specializat, care să se ocupe exclusiv de prospectarea piețelor. Vorbind de caracterul organizat al prospectării, trebuie să subliniem și necesitatea unei **conlucrări strînse între toți factorii interesați :** unitățile producătoare, întreprinderile de comerț exterior, forurile lor tutelare, precum și Institutul pentru studierea conjuncturii economice internaționale.

b) Necesitatea **utilizării operative a rezultatelor și concluziilor** la care ajung acțiunile de prospectare a pieței, încît acestea să devină elemente de fundamentare a deciziilor privind efectuarea de investiții pentru organizarea producției de export și pregătirea desfacerii viitoare. În această ordine de idei aș dori să subliniez caracterul **prealabil** (elaborării planului de investiții și planului de producție) pe care trebuie să-l aibă acțiunile de prospectare, astfel ca să existe un răgaz suficient pentru adaptarea producției și a exportului la cerințele specifice ale piețelor prospectate.

În același timp, datorită scurtării ciclului de viață a produselor, activitatea de prospectare trebuie să aibă și o anumită **continuitate.** O dată începută într-un anumit domeniu, acțiunea de investigare trebuie să capete un caracter permanent, să asimileze ceea ce apare nou pe piață în domeniul respectiv, precum și să urmărească rezultatele obținute din desfășurarea unor acțiuni anterioare, pentru ca să permită introducerea operativă a corectivelor necesare în procesul de producție sau în activitatea de desfacere.

Locul prospectării în adoptarea deciziei operative și în fundamentarea planului

Prof. dr. COSTIN MURGESCU : — Expunerea tovarășei Georgeta Micu reprezintă o bună introducere în dezbateri. Mi-aș permite cîteva observații. Tovarășa Micu a legat necesitatea studierii pieței de deciziile operative pe care este chemată să le ia întreprinderea de comerț exterior. Problema este extrem de importantă, deoarece unul din sensurile măsurilor care se iau pe baza hotărîrilor Conferinței Naționale a Partidului din 1967 este de a apropia decizia de locul unde se acumulează cantitatea optimă de informații, necesară adoptării ei. În această concepție, este îmbunătățită și activitatea de comerț exterior.

Studierea pieței externe în legătură cu executarea, cu realizarea planului reprezintă un aspect important al problemei pe care o discutăm. Rămîne însă și un alt aspect, cel al **rolului** pe care-l are studierea pieței externe **în fundamentarea planului** la scara întreprinderilor, ramurilor și a economiei naționale. Ce elemente noi trebuie să introducem în activitatea de prospectare a pieței pentru a putea trage concluzii de fundamentare a unui plan ? Datorită rapidității transformărilor ce au loc, un specialist italian spunea că problema care se pune pentru procesul de conducere economică este similară celei ce se pune unui conducător de mașină care accelerează viteza autovehiculului. Pe măsură ce se accelerează viteza mașinii, trebuie să se accelereze și viteza sa de reacție pentru a putea să stăpînească mașina.

În condițiile unei asemenea accelerări, unii specialiști încep să devină sceptici cu privire la posibilitatea planurilor pe termen lung. Practica arată, dimpotrivă, că efortul întreprinderilor care au o mai îndelungată experiență de confruntare cu schimbările pieței, este tocmai de a trece spre **elaborarea de planuri pe termen mai lung.**

Problema pe care ne-o punem noi este aceea de a specializa anume întreprinderi în funcție de procesul de angrenare tot mai puternică a economiei în circuitul mondial. Ce înseamnă să specializezi o întreprindere ? Să faci investiții pentru o producție destinată exportului pe temeiul concluziilor care decurg din studierea pieței și a tendințelor ei. **Iată de ce cred că ar fi util să ne referim atît la aspectul deciziei operative, cît și la aspectul fundamentării planului în legătură cu prospectarea pieței externe.**

A doua observație privește rolul prognozei tehnologice. O decizie de investiție nu se poate întemeia pe o simplă proiecție a trecutului spre viitor. Cînd vreau să pregătesc un produs pentru export și să-l introduc pe piața mondială, trebuie să am o imagine foarte clară a viitorului, sub aspectul aplicațiilor posibile sau probabile ale cercetării științifice în producție în perioada pentru care planific acest aspect.

Prognoza tehnologică a devenit astăzi o componentă organică a prognozei economice, pe care trebuie fundamentată decizia planificatorului.

Prospectarea nu e sinonimă cu ofertarea

VICTOR IONESCU, președintele Camerei de Comerț a R.S.R., s-a ocupat în intervenția sa mai întîi de conținutul noțiunii de prospectare, subliniind că a vinde o marfă care este foarte bine definită cantitativ, a-i căuta piață, a-i optimiza condițiile în momentul vînzării, nu pare a fi o acțiune de prospectare ; este o acțiune de **ofertare** a pieței. O marfă este deja produsă, este dimensionată și am obligația s-o vînd.

În practica noastră, prospectarea la export ar trebui să fie prima relație cu piața externă (în unele cazuri, anterioară planificării exportului). **relație prin natura sa prealabilă producției și vînzării** — uneori cu ani chiar înaintea producției.

În al doilea rînd, prospectarea nu poate apare ca o activitate ocazională, ci ca o **activitate permanentă,** cu acțiune și efect continuu atît pentru studiul pieței externe cît și pentru adaptările necesare producției de export.

Înțeleasă și aplicată în felul acesta, prospectarea poate atenua o parte din incertitudinea care separă producția planificată la export de asigurarea desfacerii.

Pentru o serie de mărfuri cu un grad mai înalt de prelucrare, producătorul nu poate prelua riscul de a pune în fabricație un eventual export nespecificat pentru anii următori, dar nici exportatorul acestor produse nu poate prelua riscul de a emite comenzi interne fără a avea desfacerea asigurată pe piață.

Or, tocmai pe baza documentației și evaluărilor critice aduse de prospectare se pot aproxima, în condiții mai favorabile, dimensiunile producției viitoare sau adaptarea acestei producții la posibilitățile probabile de absorbție ale pieței externe. Corectivele și adaptările propuse de prospectare pe parcurs sporesc nu numai gradul de certitudine a plasării mărfurilor, dar și economicitatea producției și eficiența exportului.

Prospectarea, ca acțiune prealabilă, începe prin evaluarea cantitativă și calitativă a clientelei potențiale, urmărește tendințele pieței externe a produselor și progresele concurenței. **Aceasta implică prospectarea nemijlocită a tehnicii producției, a calității viitoare *) (a tehnicii noi, a brevetelor și licențelor, iar în țară — a cercetării științifice reprezentînd producția de mîine), studiul organizării desfacerii și al publicității necesare, al pieței creditului, al posibilităților de cooperare cu organizații străine etc., în sfîrșit, al rentabilității deschiderii de noi capacități în țară** (evaluată în valori mondiale).

Independent de originea mijloacelor investite pentru deschiderea de noi capacități, prospectarea poate grăbi modernizarea și spori eficiența acestor investiții, gradul de competitivitate al produselor noastre, aducînd treptat, în aproximații succesive, și corectivele necesare pe parcurs producției și planului de export în perspectivă.

Ținînd seama de creșterea și diversificarea exportului nostru în anii următori, a apărut necesară nu numai extinderea activității de prospectare dar și **încadrarea ei într-o disciplină unică, respectiv încadrarea prospectării efectuate de producător în planul de prospectare de perspectivă al comerțului exterior.** Coordonarea și corelarea sarcinilor și mijloacelor de prospectare cu planul de export de perspectivă se realizează eficient în cadrul disciplinei unice de plan. Rezultatele prospectării constituie o bună cale de a determina sau de a influența propunerile de îmbunătățire a unor indicatori ai planului de stat.

Activitatea planificată de prospectare nu reduce inițiativa producătorului sau vînzătorului, nu le alterează puterea de decizie ci, dimpotrivă, le modernizează serviciile și le sporește eficiența în producția pentru piața externă.

În concepția de față disciplina colectivă în prospectare nu impietează asupra planificării de perspectivă ci îi **perfecționează aplicarea,** nu alterează monopolul valutar și monopolul de stat în comerțul exterior, ci îi asigură aplicarea, dar nici nu urmărește să satisfacă dorința unor producători de a avea „în exclusivitate" relații directe cu piața externă. Pentru realizarea politicii economice a statului, urmărirea executării unui asemenea plan sau program constituie totodată faza de documentare pentru pregătirea extinderii relațiilor, pentru inițierea și perfectarea instrumentelor economice.

Față de sarcinile trasate de partid și incluse în prevederile cincinalului 1971—1975 referitor la sporirea volumului și eficienței schimburilor noastre externe, față de rezerva însemnată de forță de muncă în continuă calificare, față de posibilitățile limitate de materii prime și investiții ale economiei, apare utilă extinderea în continuare a colaborării și cooperării economice cu organizații și întreprinderi străine pentru stimularea producției destinate exportului.

Deschiderea de capacități noi și modernizarea capacităților vechi pentru producția de export (orientîndu-ne spre producțiile cu un conținut ridicat de manoperă calificată și ridicînd la nivelul pieței externe gradul de înnobilare a resurselor actuale) se vor putea face folosind parțial mijloacele și experiența pe care ni le-ar putea furniza piața externă, ea însăși.

Cele de mai sus sînt aplicabile și produselor care, real sau în aparență, au vînzarea asigurată la un moment dat. **Prospectarea pieței nu încetează în ziua lansării pe piață a unui produs nou, ci își continuă funcțiunea.** Măcar pentru faptul că un produs cu prospectare și publicitate continuă își sporește vandabilitatea, iar o clientelă formată și apărată prin publicitate constituie un fond comercial, o rentă diferențială în favoarea exportatorului introdus, o cvasi-certitudine pentru continuarea producției.

Folosind deci exportul nu ca o consecință ci ca un stimulent al producției, prospectarea în acest domeniu urmărește

şi sporirea eficienţei comerţului exterior (II)

ACŢIUNE SISTEMATICĂ, METODE AVANSATE

să grăbească ritmul industrializării, prin antrenarea (alături de posibilităţile noastre actuale) a experienţei tehnice, experienţei de piaţă şi posibilităţilor financiare ale firmelor şi organizaţiilor străine.

În fapt, cea mai înaltă productivitate se poate realiza pe baza cercetării proprii. Ea poate fi însă şi importată, fie cumpărînd-o direct (licenţe, echipament, experienţă), fie împrumutînd-o pentru un anumit timp şi răscumpărînd-o treptat (amortizîndu-i costul) din aportul economic adus, împărţind sau neîmpărţind cu creditorul riscurile şi beneficiile. Opţiunile nu pot fi hotărîte decît printr-o abordare concretă.

În enunţările sumare de faţă am ţinut doar să subliniez însemnătatea prospectării în acest domeniu al importului de productivităţi înalte, a grăbirii creşterii exporturilor rentabile prin completări cu import de experienţă (know-how) sau echipament şi prin împărţirea „riscurilor neasigurabile" din afară, importanţa sporirii gradului de înnobilare a mărfurilor noastre de export, aceste cheltuieli acoperindu-se din sporul de preţ obţinut.

În încheierea expunerii sale, vorbitorul s-a referit la etapele succesive prin care ar trebui să treacă elaborarea programului de prospectare de perspectivă al întreprinderii producătoare sau exportatoare. După opinia sa, mai întîi ar trebui întocmit un recensămînt al prospectărilor făcute anterior (pe profilul actual sau de perspectivă al producătorului); apoi, pentru programul de prospectare ar trebui reţinute acele capacităţi existente sau mărfuri, care sînt insuficient specificate la producător, neavînd o vînzare rentabilă asigurată sau prezentînd incertitudini de plasare; în al treilea rînd, producătorul sau valorificatorul la export va trebui să se orienteze spre mărfurile care ar putea fi obţinute din capacităţi potenţiale, neprevăzute în planul de stat, cu evaluarea aproximativă a producţiei şi investiţiilor necesare.

Datele de mai sus, sistematizate pe ţări şi eşalonate în timp, vor trebui completate cu informaţiile privitoare la cooperarea şi colaborarea economică (inclusiv prospectarea mijloacelor financiare externe, care ar putea fi luate în considerare pentru realizarea obiectivelor propuse); pe baza lor, M.C.E. şi C.S.P. ar putea aprecia — într-o a doua aproximaţie — nomenclatura, ordinea de urgenţă şi graficul planului de prospectare, iar producătorul ar putea elabora în detaliu acţiunile şi graficul propriului său program de prospectare.

Prof. dr. ŞTEFAN DUMITRESCU a formulat o serie de reflecţii personale asupra conţinutului noţiunilor „comerţ exterior" şi „schimburi cu străinătatea", optînd pentru utilizarea ultimei categorii.

Cheia succesului — prezenţa cu produse noi

MARIN BĂLAN, de la catedra de comerţ exterior a Academiei de Studii Economice, a subliniat că, după părerea sa, scopul schimbului de păreri în curs este cel de a stabili, de a cunoaşte perspectiva dezvoltării economice a ţării noastre în corelaţie cu dezvoltarea economică a altor ţări. În continuare, vorbitorul s-a referit la „noutăţi", înţelese ca idei materializate în produse noi, evidenţiind rolul deosebit de important al acestora în cadrul schimburilor comerciale internaţionale. El a opinat, printre altele, că cercetarea produselor noi ar trebui să constituie sarcina principală a marketing-ului, fiind necesar ca acesta să se ocupe nu atît de prezentarea evoluţiei pieţelor externe (după cum s-a făcut într-un fel sau altul la noi), cît — aşa cum s-a arătat, de altfel, şi în luările de cuvînt anterioare — de furnizarea de informaţii cu privire la evoluţia tehnologiei moderne, cu privire la perspectiva acestei tehnologii. Informaţiile nu sînt suficiente; ele trebuie să constituie doar un punct de plecare.

Marketing-ul trebuie să constituie ştiinţa care să ofere metodologiile de cercetare a pieţei, a evoluţiei produselor noi în schimburile internaţionale. Mai mult, marketing-ul trebuie să prezinte elementele ştiinţifice care să fie luate în considerare cînd este necesar să se adopte o decizie în legătură cu fundamentarea planului de perspectivă al ţării noastre, în sensul de a prinde în acest plan investiţiile pentru fabricarea produselor care au cerere deschisă pe piaţa mondială.

Subliniind că, în condiţiile diversificării continue a nomenclatorului de produse industriale, ale intensificării concurenţei, cheia succesului pe piaţa externă este dată de prezenţa permanentă cu produse noi, EMILIA ALDEA, şef de secţie la I.S.C.E.I., a arătat, totodată, că la acest proces desfăşurat pe plan internaţional contribuie nu în mică măsură şi uzura morală rapidă a produselor din unele ramuri industriale, ca cea a construcţiilor de maşini sau a chimiei. Aproximativ 50% din produsele chimice comercializate în prezent de marile concerne din Occident nu se produceau deloc în urmă cu 10—15 ani sau se obţineau numai în instalaţii pilot.

Eforturile continue ale firmelor producătoare pentru descoperirea de noi produse se reflectă şi în afectarea unei cote însemnate din volumul desfacerilor — circa 6% pe ansamblul industriei chimice şi 10—12% în unele subramuri ale acesteia, ca sectorul medicamentelor — pentru cheltuielile de cercetare şi dezvoltare de noi produse. Pe lîngă determinarea cuantumului cheltuielilor legate de punerea la punct a noului produs, este absolut necesar ca o investiţie **să fie precedată de întocmirea unui studiu de piaţă,** bine documentat, renunţîndu-se la practica întîlnită încă uneori de a considera oportunitatea realizării unei investiţii — privită prin prizma posibilităţilor de desfacere pe piaţa externă — drept un aspect secundar sau post-factum.

Un astfel de studiu trebuie să releve, în principal, gradul de utilitate a noului produs, consumatorii potenţiali şi capacitatea de absorţie a pieţei externe respective la produsele similare, structura probabilă a cererii pe o perioadă de 5—10 ani, punctele de superioritate ale noului produs faţă de produsele concurente care există deja pe piaţă (calitate, preţ, formă de prezentare). Realizarea unui atare studiu ar putea contribui, de exemplu, la axarea judicioasă a exportului românesc de îngrăşăminte chimice pe sorturile cerute. Ţinînd seama de tendinţele conturate pe piaţa externă, rezultă — pe de o parte — necesitatea de a lărgi gama sorturilor de azotat de amoniu oferite în prezent la export, în concentraţii variind de la 23 la 34,5% conţinut de azot, iar pe de altă parte — de a extinde livrările de uree şi a introduce la export îngrăşăminte complexe şi cu adaos de elemente micronutritive.

O importanţă deosebită pentru eficienţa investiţiilor făcute în vederea exportului prezintă **stabilirea duratei şi a fazei ciclului de viaţă al diferitelor produse,** ştiut fiind că acestea au o viaţă economică limitată. Ciclul de viaţă este cunoscut ca o îmbinare a 4 faze succesive: de introducere a produsului, de creştere a curbei desfacerii sale, de maturitate şi de declin a acesteia. Determinarea cît mai apropiată a ciclului de viaţă ne va permite să răspundem la întrebarea dacă investiţia proiectată va duce la realizarea unor produse cu şanse mari de desfacere pe o perioadă mai îndelungată sau a unor produse cu posibilităţi limitate de desfacere în perspectivă, dat fiind că pe piaţa externă există deja de mult timp produse similare, şi deci capacitatea de absorbţie respectivă se apropie de punctul ei de saturaţie.

Cunoaşterea ciclului de viaţă al unui produs este utilă şi pentru că ea permite stabilirea tacticii de comercializare şi a politicii de preţuri în diferitele faze ale ciclului. Dacă în prima perioadă (de introducere a unui produs) se pune problema de a stimula cererea primară la consumatori, în fazele următoare — de dezvoltare şi maturitate — efortul exportatorului se îndreaptă spre lărgirea cercului de consumatori, distribuţia căpătînd un caracter de masă.

Se pune, de asemenea, problema alegerii corecte a tacticii preţurilor, după o analiză atentă a condiţiilor pieţei externe şi a poziţiei noastre ca exportator. Am pus în discuţie cîteva aspecte legate de examinarea ciclului de viaţă al produselor şi factorii săi determinanţi, deoarece consider că ele ne permit să tragem cîteva concluzii pentru activitatea noastră ca exportatori, şi anume:

— **Introducerea, în flux continuu, de produse noi** este necesară pentru a asigura astfel o curbă permanent ascendentă a vînzărilor pe piaţa externă. În acest scop, cred că ar trebui impulsionată activitatea laboratoarelor şi secţiilor de cercetare de pe lîngă marile uzine producătoare de mărfuri pentru export.

— **Investiţiile trebuie orientate ţinîndu-se seama de faza ciclului de viaţă** în care se află produsul respectiv pe piaţa mondială, de modificările tehnologice probabile care pot stimula hotărîtor cererea şi pot influenţa asupra nivelului preţurilor.

— Apariţia pe piaţa externă a unui produs românesc nou trebuie precedată de **o intensă activitate de propagandă şi reclamă,** care să-i creeze deja consumatorului o imagine adecvată asupra produsului respectiv.

— **Se impune lărgirea gamei mijloacelor de promovare a exportului** (atît pe plan intern, cît şi pe cel extern) şi folosirea unor noi metode de comercializare.

Cercetare macro- şi micro-economică

În cadrul expunerii sale, ION BUJORICĂ, şef de secţie la I.S.C.E.I., a relevat că dezvoltarea comerţului exterior al ţării noastre, cu sporirea concomitentă a eficienţei sale economice, este legată, în primul rînd, de îmbunătăţirea continuă a structurii exportului (în sensul creşterii ponderii produselor cu un grad cît mai ridicat de prelucrare), în condiţiile adaptării producţiei la cerinţele pieţei externe de desfacere.

Acest deziderat poate fi asigurat prin cercetarea evoluţiei în perspectivă a economiei mondiale, pe ţări şi mărfuri, la nivelul macro- şi micro-economic.

Cercetarea conjucturală de perspectivă, care se efectuează la nivel macro-economic, stabileşte direcţiile principale de dezvoltare a economiei mondiale, pe regiuni geografico-economice, pe ţări şi pieţe internaţionale de mărfuri, sub diferite aspecte cum sînt: tendinţe ale progresului tehnic în diferite sectoare economice, orientarea investiţiilor, direcţiile de dezvoltare ale producţiei şi consumului pe anumite produse, orientările de specializare a diferitelor ţări în cadrul diviziunii internaţionale a muncii, modificări în structura comerţului exterior mondial şi pe ţări, nivelul competitivităţii unor produse faţă de altele, corelaţia dintre gradul de dezvoltare economică a diferitelor ţări şi comerţul lor exterior etc.

Prospectarea concretă a pieţelor externe este destinată să stabilească anumite detalii asupra condiţiilor specifice de desfacere a anumitor produse pe pieţele respective, sub aspectul cererii şi al preferinţelor consumatorilor, al ofertei din partea concurenţei şi al condiţiilor concrete de asigurare a desfacerii.

Întrucît aceste două acţiuni de cercetare a pieţelor externe au un caracter prealabil organizării şi realizării producţiei şi a exportului, concluziile care rezultă din această activitate trebuie să stea la baza stabilirii strategiei de participare a ţării noastre la diviziunea internaţională a muncii. Cu alte cuvinte, pe baza acestor cercetări trebuie adoptate decizii cu privire la: orientarea investiţiilor, planificarea producţiei şi a comerţului exterior, întreprinderea unor acţiuni de cooperare internaţională, elaborarea unor măsuri de politică comercială externă, crearea de noi produse şi lansarea acestora pe piaţa externă, depozitare, transporturi, reţele de desfacere, service-ul, propagandă şi reclamă comercială etc.

În afară de cercetarea pieţelor externe sub cele două aspecte menţionate, o importanţă deosebită pentru sporirea eficienţei economice a comerţului exterior prezintă şi cercetarea evoluţiei conjuncturii curente a pieţelor externe. Această cercetare este menită să contribuie la stabilirea unei tactici corespunzătoare pentru relizarea curentă a planului de comerţ exterior, adică la determinarea momentelor favorabile de apariţie pe piaţa capitalistă, în calitate de exportator sau importator pentru anumite produse. Este cunoscut că pe piaţa capitalistă au loc oscilaţii curente ale preţurilor la diferite produse, ca urmare a unor modificări incidentale a influenţei diferiţilor factori de ordinul producţiei, consumului sau exogeni. În multe cazuri, aceste oscilaţii ale preţurilor au o amplitudine destul de mare, ele putînd — în final — să se reflecte substanţial în volumul încasărilor la export şi, respectiv, în cel al plăţilor pentru importul diferitelor produse. Apariţia pe piaţa capitalistă în calitate de exportator cînd preţurile sînt mai ridicate şi în calitate de importator cînd preţurile se situează la un nivel mai scăzut, permite diminuarea influenţei nefavorabile a acestor oscilaţii asupra comerţului exterior.

Pentru ca această tactică să poată fi aplicată pe scară cît mai largă, este necesar să se asigure o mai mare elasticitate în ceea ce priveşte realizarea planului anual de comerţ exterior, pe produse, ca ritmicitate sau orientare pe relaţii, precum şi în domeniul preţurilor cuprinse în planul de comerţ exterior.

Încheind dezbaterea, prof. dr. COSTIN MURGESCU a sugerat ca următorul schimb de păreri să se axeze pe problemele legate de specializarea internaţională şi criteriile de măsurare a eficienţei comerţului exterior.

N. P.

---

*) La export problema calităţii se pune întrucîtva altfel decît la produsele destinate consumului intern.

Astfel, la un moment dat, şi pe o anumită piaţă, la un preţ unic, se vinde o marfă de calitate comercială optimă, respectiv marfa vîndută la cel mai avantajos preţ faţă de costuri. Dacă la tehnică egală se oferă o calitate mai slabă, reducerea de preţ suferită de producătorul respectiv poate fi progresiv mai nefavorabilă decît eventualele economii în costul său de producţie, şi invers, oferind o supercalitate nu este exclus ca plusul de preţ obţinut să fie progresiv mai mic decît costurile suplimentare angajate. Privind în evoluţie, însă, introducerea de către un producător a unei idei noi în tehnica producţiei sau a desfacerii, captează cererea solvabilă a pieţei pentru produsul nou, majorează beneficiile acestui producător faţă de propriile sale costuri, rupe echilibrul anterior al pieţei, micşorînd beneficiile vechilor producători nevoiţi fie să dispară, fie să se alinieze treptat calităţii realizate în condiţiile economice ale produsului nou.

CALITATEA

(Urmare din pag. 8)

face cu cheltuieli suplimentare care, pînă în prezent, au fost suportate doar în mică măsură de cei vinovați. Unor asemenea fenomene, noua lege este chemată să le pună stavilă.

În centrul atenției – obiective majore

ANALIZAREA în Plenara C.C. al P.C.R. și în sesiunea M.A.N. a neajunsurilor existente în domeniul asigurării calității produselor și a unui control eficient, a determinat luarea de măsuri corespunzătoare. Utilajele și instalațiile moderne, capacitatea tehnică, măiestria muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor noștri se cer puse mai bine în valoare printr-o organizare corespunzătoare a producției și a muncii, în toate ramurile, în toate unitățile, la toate produsele și lucrările. În acest scop, legea urmărește coordonarea tuturor eforturilor pentru atingerea unor obiective esențiale:

— perfecționarea pregătirii producției prin elaborarea documentației tehnice (constructive și tehnologice) care să asigure calitatea la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial și instituirea unei stricte discipline tehnologice;

— asigurarea organizării controlului tehnic al calității prin introducerea autocontrolului și folosirea tehnicilor moderne de control, controlul calității produselor transformîndu-se într-o pîrghie pentru conducerea științifică a proceselor de producție;

— stabilirea precisă a îndatoririlor și răspunderilor pentru realizarea calității din partea tuturor celor care activează în procesul producției de bunuri materiale pe toate treptele ierarhice;

— promovarea interesului general pentru calitate, prin mobilizarea inițiativei maselor de oameni ai muncii, ridicarea permanentă a nivelului lor de pregătire, dezvoltarea unei largi opinii de masă împotriva neglijenței și a lipsei de răspundere.

Asigurarea calității trebuie să devină o mișcare de masă. O trăsătură remarcabilă a legii o constituie **îmbinarea factorilor de stimulare morală și materială pentru rezultate deosebite în ridicarea calității produselor cu răspunderea materială pentru pagubele aduse economiei naționale, ca urmare a nerespectării obligațiilor contractuale cu privire la calitate, ca și pentru superficialitate în muncă.**

Calitatea,-o noțiune complexă

NOȚIUNEA de calitate este definită prin totalitatea însușirilor pe care trebuie să le posede un produs pentru a corespunde întru totul destinației sale. **Calitatea constituie, deci, expresia măsurii în care produsele satisfac necesitățile societății prin gradul de utilitate și eficiență economică în exploatare.** Caracterizarea calității unui produs necesită, deci, abordare multilaterală și nu trebuie privită static.

Pentru a se obține produse la un înalt nivel calitativ este necesar să se asigure:

— **calitatea concepției tehnice,** adică proiectarea parametrilor produsului respectiv, care să corespundă nivelului tehnic modern; aceasta presupune optimizarea cheltuielilor de producție (la furnizor) și — la fel de important — optimizarea cheltuielilor de exploatare (la beneficiar);

— **calitatea execuției tehnologice,** care presupune realizarea parametrilor produsului respectiv, în conformitate cu documentațiile tehnice;

— **liabilitatea produsului,** adică îndeplinirea funcțiilor pentru care a fost fabricat, măsura în care el aduce beneficiarului serviciile cerute de acesta.

— **fiabilitatea produsului,** ceea ce indică durabilitatea și siguranța sa în exploatare.

Asigurarea calității constituie, așadar, un proces amplu, care începe din faza stabilirii specificației de către beneficiar și a elaborării soluțiilor tehnice pentru realizare, se desfășoară de-a lungul întregului proces de fabricație și se încheie cu verificarea comportării în exploatare. În mod corespunzător, prin lege se prevăd sarcinile și răspunderile ce revin tuturor factorilor care concură la acest proces, exprimat sintetic prin spirala calității produsului. (Vezi desenul de pe copertă).

Răspunderea întreprinderilor producătoare

PRIN PREVEDERILE sale, legea pune în centrul atenției colectivelor de muncă, necesitatea respectării întocmai a documentațiilor de fabricație. Conducerea atelierelor și a întreprinderii răspunde de asigurarea aprovizionării la timp cu materii prime și scule, de buna funcționare a utilajelor, astfel încît procesul de producție să se desfășoare nu în „salturi", ci în mod ritmic, de-alungul întregii luni.

Conducerilor de întreprinderi și de centrale industriale le revine sarcina de a organiza cercetarea științifică și întreaga activitate pentru asimilarea de noi produse și perfecționarea calitativă a celor aflate în fabricație, potrivit evoluției tehnicii și cerințelor beneficiarilor interni și externi. **Legea interzice să se lanseze în fabricație produse neomologate sau neacceptate de beneficiar și să se introducă în procesul de producție materii prime și materiale neconforme cu prescripțiile de calitate stabilite.**

Conducerile întreprinderilor producătoare răspund din punct de vedere material de pagubele rezultate în cazul cînd lansează în fabricație produse fără o prealabilă pregătire temeinică a fabricației, în vederea realizării indicatorilor de calitate necesari.

Verificarea calității trebuie să se efectueze de toți factorii de producție: muncitorii să efectueze autocontrolul operațiilor și lucrărilor realizate, să întreprindă măsuri imediate pentru înlăturarea cauzelor care generează defecțiuni calitative; maiștrii sînt chemați, la rîndul lor, să exercite controlul calității operațiilor și lucrărilor efectuate de muncitorii din atelierele pe care le conduc, deoarece ei sînt aceia care repartizează sarcinile pe om și confirmă „plata" pentru operațiile și lucrările respective.

Legea atrage totodată atenția asupra rolului covîrșitor pe care îl are calificarea muncitorilor, maiștrilor, tehnicienilor și inginerilor, temeinica lor pregătire profesională. Ei trebuie să cunoască bine „meseria", dar totodată să posede cunoștințe privind aparatele și instrumentele de măsură, precum și metodele de control al calității operațiilor, lucrărilor și produselor pe care le realizează. Pentru temeinica pregătire a noilor cadre, Ministerul Învățămîntului are, prin lege, sarcina să introducă în programele de învățămînt ale școlilor profesionale, liceelor de specialitate și institutelor de învățămînt superior, tehnic și economic, cursuri speciale privind calitatea produselor și controlul calității.

Rolul multiplu al compartimentului C. T. C.

OBȚINEREA de progrese simțitoare pe linia îmbunătățirii calității, este determinată, în primul rînd, de modul cum își fac datoria salariații din compartimentele de concepție (cercetători, proiectanți și tehnologi), precum și cei din atelierele de fabricație. **Totodată, un rol de mare însemnătate revine, compartimentului de control tehnic al calității.** De modul de organizare a acestuia, de exigența manifestată față de calitatea produselor realizate, depinde volumul de comenzi pe care beneficiarii interni și externi le plasează la unitatea respectivă și — în ultimă instanță — dezvoltarea sau restrîngerea activității acesteia.

Tehnicile moderne de analiză statistico-matematică a informațiilor cuprinse în fișele de control al calității contribuie la stabilirea responsabilității muncitorilor, maiștrilor și controlorilor pentru realizarea unei producții de calitate. Faptul că în fișă se înregistrează numărul pieselor produse pînă la luarea probei dă maistrului posibilitatea de a urmări dacă muncitorul lucrează ritmic, de a descoperi posibilitățile de ridicare a randamentului mașinii și de a folosi rezervele interne pentru mărirea productivității muncii. Periodic, compartimentul de control tehnic al calității trebuie să furnizeze conducerii întreprinderii rapoarte fundamentate privind starea calității producției, tendințele manifestate la diferite locuri de producție în ceea ce privește calitatea.

Este necesar ca în ședințele comitetelor de direcție să se acorde dării de seamă privind calitatea produselor aceeași atenție ca și bilanțurilor sau situației beneficiilor și cheltuielilor. Darea de seamă respectivă trebuie să constituie o sinteză a situației pe linie de calitate și să cuprindă următoarele puncte:

— **relațiile cu clienții,** adică analiza reclamațiilor și returnărilor de mărfuri, cazurile de solicitare a operațiilor „service", pierderea clienților și concluzii privind cererile acestora în urma tratativelor pentru noi tranzacții comerciale;

— **măsurile directe luate** în legătură cu produsele, estimarea nivelului calitativ în comparație cu produse similare străine, aprecieri asupra disciplinei tehnologice și fiabilității produselor;

— **cheltuielile legate** de remanieri, rebuturi etc.;

— **rezultatele obținute** în urma studiilor și verificărilor efectuate.

Legea prevede că în compartimentul de control tehnic al calității să fie folosiți cei mai buni maiștri și tehnicieni specializați în mod sistematic prin cursuri de control al calității produselor. C.T.C. răspunde de controlul procedeelor pe toate treptele de fabricație — de la recepția materiilor prime și respectarea tehnologiei de fabricație, pînă la verificarea calității produselor finite. El participă la omologarea produselor, la întocmirea planurilor de îmbunătățire a calității lor, verifică modul cum se ambalează și se expediază marfa la beneficiar și păstrează contacte cu acesta pentru urmărirea comportării produselor în exploatare.

Pentru a se asigura deplină obiectivitate a controlului tehnic de calitate, legea prevede subordonarea sa atît conducerii întreprinderii, cît și Inspectoratului General de Stat pentru controlul calității produselor.

Tot în scopul obținerii de produse de bună calitate, **legea prevede măsuri nu numai pentru întreprinderi, ci și pentru organele centrale coordonatoare.** Ministerele și celelalte organe centrale răspund de organizarea și îndrumarea activității de cercetare și proiectare, în vederea elaborării și îmbunătățirii documentațiilor tehnice, ridicării acestora la nivelul tehnicii moderne. Ele vor trebui să asigure condițiile tehnico-materiale pentru realizarea unei producții de înaltă calitate prin profilarea, specializarea și concentrarea producției și prin prevederea în planurile anuale și de perspectivă a mijloacelor necesare în scopul înzestrării fabricilor cu aparate de măsură și control, aparatură de laborator și standuri de probă. Ministerele și celelalte organe centrale sînt obligate să stabilească programe de măsuri pentru îmbunătățirea continuă a calității produselor și să asigure elaborarea și îmbunătățirea standardelor cu parametri tehnico-economici la nivelul tehnicii moderne; ele aprobă, pentru produsele de importanță deosebită, studiile tehnico-economice, documentele de omologare și introducerea în fabricație de serie.

De asemenea, răspunderi importante revin ministerelor și celorlalte organe centrale în organizarea, îndrumarea și verificarea activității controlului tehnic de calitate în unitățile subordonate, urmărirea verificării parametrilor de calitate prevăzuți în documentațiile tehnice și promovarea metodelor științifice de control. Ministerele și celelalte organe centrale în calitatea lor de beneficiar, poartă și ele răspunderea în ce privește asigurarea calității mașinilor, utilajelor, agregatelor și instalațiilor complexe. Ele trebuie să sprijine unitățile în subordine ca să prevadă în contracte clauze calitative și metode de control corespunzătoare și să exercite dreptul de beneficiar de a controla pe parcursul fabricației, la livrare și înainte de montaj, modul în care furnizorul își îndeplinește obligațiile.

Atribuțiile Inspectoratului general de stat

LEGEA pentru asigurarea și controlul calității produselor pune într-o nouă lumină rolul și atribuțiile Inspectoratului General de Stat. Sfera sa de activitate se va extinde în viitor, asupra întregii producții, nu ca pînă în prezent cînd controla numai produsele de export. Printre noile competențe acordate inspectoratului, un loc important îl ocupă organizarea și îndrumarea metodologică, în colaborare cu ministerele, a activității compartimentelor de control tehnic de calitate din unitățile producătoare. Numirea șefului compartimentului de control de calitate din întreprinderi, sancționarea sau înlocuirea lui, se va face de către comitetul de direcție, cu avizul forurilor ierarhice superioare și cu acordul Inspectoratului General de Stat. Această prevedere este destinată să întărească autoritatea și obiectivitatea compartimentului de control tehnic de calitate, șeful acestuia făcînd parte de drept din organul de conducere colectivă al unității în care își desfășoară activitatea.

Inspectoratului General de Stat îi revin răspunderi în perfecționarea organizării științifice a compartimentelor de control tehnic de calitate, promovarea metodelor moderne de control, inițierea de acțiuni pentru specializarea controlorilor. **Ca organ independent, imparțial în aprecierea calității, I.G.S. are dreptul să interzică livrarea produselor care nu corespund condițiilor calitative înscrise în contracte și să aplice sancțiuni pentru abateri.**

Așa după cum s-a hotărît, noua lege va intra în vigoare peste 3 luni, adică începînd cu trimestrul trei al acestui an. Perioada trimestrului doi constituie un răgaz deosebit de necesar pentru elaborarea, împreună cu ministerele de resort, a unor acte normative absolut necesare pentru punerea în aplicare a prevederilor legii. Mă refer la necesitatea unor mai bune reglementări privind:

— desfășurarea activității de omologare și, în general, de aprobare a documentațiilor tehnice;

— desfășurarea activității de control la nivelul muncitorilor și al maiștrilor, precum și organizarea, structura și funcționarea compartimentului de control tehnic de calitate, relațiile acestuia cu inspectoratele teritoriale I.G.S. etc.

Acestor probleme deosebit de importante li se adaugă și altele, printre care elaborarea de programe analitice pentru cursurile privind controlul tehnic al calității din rețeaua Ministerului Învățămîntului, organizarea cursurilor de specializare în fabrici, organizarea cursurilor de reciclare.

Pe toate treptele – metode înaintate de control

CREȘTEREA volumului producției, sporirea gradului de complexitate a produselor și cererea pentru parametri tehnico-economici superiori — fac necesare măsuri adecvate pentru organizarea controlului calității, atît la nivelul întreprinderilor, cît și la nivelul întregii economii. Asigurarea calității produselor prin aplicarea metodelor clasice ale controlului total, necesită un personal numeros, volum mare de instrumente de măsură și suprafețe de lucru. Sînt nenumărate cazurile în care acest fapt nici nu este posibil. În plus, practica a demonstrat că metoda controlului total, bazat, în principal, pe îndemînarea și experiența controlorului, are un caracter nesigur și subiectiv. Organizarea științifică a controlului tehnic de calitate trebuie să asigure urmărirea permanentă a desfășurării procesului de producție, în așa fel încît să permită descoperirea pericolului de apariție a rebutului înainte de producerea lui și, totodată, a rezervelor de îmbunătățire a calității.

Metodele de control, care corespund proceselor de producție de nivel ridicat, trebuie să aibă la bază criterii științifice, fundamentate pe statistica matematică și teoria probabilităților. Într-un proces de producție stabilizat, regularitatea acestuia determină o legitate statistică care poate fi exprimată matematic sub forma legii de distribuție. Cunoașterea legilor de distribuție a însușirilor calitative, a caracteristicilor și performanțelor produselor oferă posibilitatea folosirii metodelor statisticii matematice pentru perfecționarea proceselor tehnologice, pentru controlul calității, ca și pentru aplicarea unor procedee moderne de recepție.

Desigur, fiecărei ramuri de producție îi corespund metode specifice; dar există o metodologie comună pentru a rezolva problemele — optimizarea procesului de producție, folosirea capacităților de producție, utilizarea economicoasă a materiilor prime și a materialelor, studierea rezervelor de timp de muncă. Astfel controlul statistic devine un instrument important în organizarea rațională a producției. În plus, controlul statistic furnizează date prețioase serviciilor de concepție pentru realizarea unor documentații tehnice de calitate superioară.

Măsurarea siguranței în funcționare — parametru principal al calității — pe baza rezultatelor obținute din încercările de tip ale produselor realizate ca prototip, permite compararea calitativă a acestora, în vederea alegerii soluției optime. De asemenea, analiza operațională a rezultatelor obținute asupra prototipurilor și a seriilor zero, creează condiții pentru îmbunătățirea caracteristicilor tehnice ale produselor din punct de vedere al rezistenței la uzură.

Încercările de tip periodice efectuate asupra selecțiilor de produse luate din fabricația curentă, prelucrarea datelor obținute din aceste verificări permit estimarea siguranței în funcționare a produsului și compararea ei cu indicele calculat în faza de proiectare, cu indicele garantat prin contract. „Teoria așteptării" creează condiții pentru depistarea așa-ziselor vicii ascunse de fabricație și, prin aceasta, stabilirea măsurilor pentru îmbunătățirea calității cercetate. Programarea liniară a loturilor de materii prime, materiale, semifabricate, produse finite permite verificarea riguroasă a calității lor.

★

STUDIIND temeinic conținutul legii cu privire la asigurarea și controlul calității produselor, fiecare conducător de întreprindere are posibilitatea să ia măsuri pentru a face ca, pe întregul flux de producție, să se respecte riguros disciplina tehnologică, pentruca fiecare salariat la locul său de activitate să manifeste maximum de exigență față de calitatea muncii prestate. Prin aplicarea noii legi, se creează cadrul necesar pentru a face ca, fiecare produs, să poarte amprenta măiestriei profesionale, iar marca de fabricație să devină un titlu de garanție și de prestigiu al fiecărei întreprinderi.

---

*) Juran, M. J. Quality Control Handbook (New York, editura Mc Graw Hill, 1962).

GOSPODĂRIREA RAȚIONALĂ A APELOR

prof. univ. Marin STANCU
membru al Academiei de științe agricole și silvice

ÎN CENTRUL lucrărilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 17—19.III. a.c. au stat probleme fundamentale, de o excepțională importanță pentru progresul agriculturii și al întregii economii naționale. În acest cadru a fost dezbătut și aprobat Programul național privind gospodărirea rațională a resurselor de apă, extinderea lucrărilor de irigații, îndiguiri, desecări și de combatere a eroziunii solului în anii 1971—1975 și prevederile generale de perspectivă pînă în 1985.

Faptul că în acest program gospodărirea rațională a resurselor de apă se situează la loc de frunte, subliniază rolul și importanța problemei nu numai pentru dezvoltarea intensivă a agriculturii, ci și pentru satisfacerea unor nevoi multiple ale celorlalte ramuri ale economiei naționale. Evidențiind rolul determinant al utilizării resurselor de apă și îmbunătățirilor funciare pentru progresul întregii noastre agriculturi, tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la plenară, arăta că problemele ce urmează a fi soluționate în aceste domenii în următorii 10—15 ani „privesc nu numai agricultura, ci întreaga politică referitoare la resursele de apă necesare în viitor societății noastre".

Socotesc că această apreciere, pe lîngă faptul că prezintă o importanță excepțională și un interes deosebit pentru practica viitoare, este totodată firească, profund obiectivă, izvorîtă fiind din realitatea vieții și activității noastre.

ÎN TOATE TIMPURILE și din toate punctele de vedere, apa reprezintă un factor vital, cu caracter obligatoriu și de necontestat. Fără apă nu există practic viață și, deci, dezvoltare și progres. De la acest adevăr decurge în primul rînd însemnătatea apei pentru producția agricolă, în al cărei proces de dezvoltare avem de-a face cu lumea ființelor vii, formată din totalitatea plantelor, animalelor și microorganismelor.

Rolul vital pe care îl are apa pentru om, pentru plante, animale și microorganisme, nu diminuează cu nimic însemnătatea ei decisivă în formarea climei (care la rîndul său participă în complexul de factori: climă — sol — vegetație) și nici contribuția obiectiv necesară în dezvoltarea producției de energie electrică, în dezvoltarea altor ramuri și utilități industriale, în alimentarea cu apă a așezămintelor omenești și higienizarea acestora, în dezvoltarea transporturilor, a terapeuticii, a bazinelor de sport, a locurilor de agrement, precum și în satisfacerea altor nevoi care cresc și se diversifică o dată cu dezvoltarea revoluției sociale, tehnice și culturale.

Privite în mod obiectiv, considerentele de mai sus și altele neenunțate dar existente, impun cu necesitate luarea unor măsuri hotărîte în domeniul cunoașterii, stăpînirii și gospodăririi resurselor de apă de care dispunem. Pentru definitivarea și concretizarea acestor măsuri, programul național, adoptat de plenară, care stabilește orientarea generală a actiunilor ce vor trebui întreprinse în diferitele compartimente de utilizare a apelor, oferă o bază bună de pornire. Așa cum se subliniază în documentele recentei plenare a C.C. al P.C.R., caracteristica esențială a programului aprobat este că el dă o imagine concludentă și atotcuprinzătoare asupra legăturilor de interdependență dintre diversele modalități de folosire a apei, dintre diferitele ramuri și sectoare economice interesate în buna ei gospodărire, dintre măsurile ce se impun a fi luate pe diferite linii și direcții de utilizare.

Resursele de apă ale țării și repartiția lor teritorială

PENTRU A AVEA O IMAGINE de ansamblu asupra gospodăririi apelor din țară, socotesc util să înfățișez tabloul general al resurselor de care dispunem și modul de amplasare a acestora pe teritoriu. Totalul mediu anual al precipitațiilor pe teritorul țării este de 600 mm, respectiv 600 litri apă pe m²/an, cu variații între 380 mm în zona litoralului și 1200—1400 mm în zona masivelor înalte de munte. Cele mai mici valori se înregistrează în Dobrogea, Bărăgan și Moldova, care în unii ani s-au redus pînă la 200 mm, influențînd negativ satisfacerea nevoilor de apă ale agriculturii și altor sectoare, cu repercusiuni asupra rezultatelor economice. De aici, măsura pe deplin justificată de a extinde masiv irigațiile în aceste zone. Regimul precipitațiilor din țara noastră se caracterizează printr-o mare variație nu numai în profil teritorial, ci și în timp, fapt are în cursul anului influențează regimul de scurgere al cursurilor de apă și totodată creează, de multe ori, dificultăți în asigurarea agriculturii și altor sectoare economice cu apa necesară.

Variația mare a precipitațiilor în timp și spațiu ridică așadar, problema gospodăririi raționale a celorlalte resurse de apă existente pe teritoriul țării și în primul rînd a cursurilor de apă, fără de care nu se poate concepe asigurarea constantă și echilibrată a nevoilor de apă ale economiei. Potrivit datelor statistice existente, lungimea totală a cursurilor de apă din țara noastră, exceptînd Dunărea, este de 115 000 km, rețeaua hidrografică formată de acestea avînd o densitate de 0,49 km curs de apă pe km². Din situația repartiției pe teritoriu a rețelei hidrografice. rezultă că aceasta este relativ uniform distribuită pe teritoriu, exceptînd Dobrogea și Cîmpia Bărăganului, unde are valori mult mai mici. Faptul că în aceste zone, așa cum am arătat, și precipitațiile sînt mai reduse, indică evident necesitatea executării unor lucrări de mare amploare pentru aducțiunea apei din zonele excedentare. Este una din acțiunile, cuprinse în programul național, care este nu numai necesară, dar și de cea mai stringentă actualitate.

Din măsurătorile hidrometrice efectuate, rezultă că suma debitelor medii ale rîurilor din țara noastră, cu excepția Dunării, este de 1180 m³/sec. Așa cum rezultă din măsurători, contribuția cea mai însemnată din toate rîurile o aduce Siretul, cu o valoare de 210 m³/sec, urmat de Olt cu 165 m³/sec, Mureșul cu 158,8 m³/sec, Tisa și Someșul cu 125 și respectiv 121 m³/sec. Rîuri cum sînt Vedea, deși ca suprafață, cuprinde un mare bazin hidrografic, are un debit mediu multianual de numai 13 m³/sec. Debitele cele mai scăzute le au tocmai cursurile de apă din zonele agricole unde se resimte cel mai mult nevoie de apă. Situațiile menționate în condițiile cînd nevoile multiple de apă cresc, pledează cu și mai multă tărie și justifică în modul cel mai elocvent necesitatea acțiunii, înscrise în programul național ,de aducțiune a apelor din zonele excedentare în cele deficitare.

Regularizarea cursurilor de apă — element major în gospodărirea eficientă a rețelei hidrografice

DATORITĂ caracterului neuniform de repartiție a precipitațiilor în timp și spațiu, debitele cursurilor de apă ale țării noastre prezintă mari variații de la an la an și chiar în cursul aceluiași an. Aceste variații au influențe multiple asupra rezultatelor economice din diferitele sectoare și îndeosebi din agricultură, principalul beneficiar și consumator de apă.

Astfel, datorită caracterului iernilor noastre, cînd precipitațiile sub formă de zăpadă acoperă toate bazinele hidrografice, aproape toate rîurile au mari scurgeri în perioada de desprimăvărare și primăvara, timp în care scurgerile de apă reprezintă 40—65% din totalul debitului lor anual. Datorită acestui caracter al rîurilor primăvara au loc inundații, mai ales pe rîurile de podiș și de cîmpie cu albii leneșe, contur neregulat și scurgere lentă, cum sînt Vedea, Ialomița, Bîrladul și altele, unde anual se produc mari pagube prin inundații atît pentru agricultură, cît și pentru așezările omenești. Din datele existente rezultă că viiturile pe cursurile de apă, exceptînd Dunărea, cauzează anual inundarea unei suprafețe de circa 1 700 000 ha, din care marea majoritate sînt situate în luncile rîurilor Prut, Siret, Argeș, Mureș, Bîrlad, Vedea și altele. În afară de aceste suprafețe, în țară sînt supuse inundării circa 950 localități, 1000 km drumuri, 340 km căi ferate și peste 500 alte obiective sociale și economice. Sînt și cazuri, mai ales la începutul toamnei și iarna, cînd cursurile de apă au debite scăzute, care de asemenea influențează negativ activitatea economică din anumite sectoare. Pagubele cele mai mari însă sînt provocate de scurgerea nestăpînită a apelor ,determinată, în principal, de lipsa unor lucrări de regularizare a cursurilor de apă. Astfel, datorită scurgerilor nestăpînite a apelor, circa 9 mil. ha teren sînt afectate de eroziune, din care aproape 1 milion în forme destul de avansate. Procesul de eroziune se manifestă cel mai intens în bazinele rîurilor Buzău, Putna, Bîrlad, Tîrnave și altele. Materialele rezultate din procesul de eroziune sînt transportate și depozitate în luncile rîurilor sub formă de aluviuni, care totalizează anual circa 28 mil. tone, echivalentul a sute de mii tone cereale. La acestea trebuie să mai adăugăm circa 68 mil. tone de materiale solide rezultate din acțiunea destructivă a apelor din întregul bazin al Dunării.

Toate aceste fenomene care au loc în viața și activitatea întreprinderilor noastre economice, pledează convingător pentru măsurile înscrise în programul național, privind regularizarea cursurilor de apă de pe teritoriul țării.

Acumularea apei în bazine special amenajate — acțiune de o deosebită însemnătate economică

NECONCORDANȚA în timp și spațiu între nevoile de apă ale economiei naționale și debitele reale ale diferitelor resurse, impune crearea unor lacuri de acumulare, care să capteze întregul surplus de apă din perioadele și zonele excedentare. Astfel, pentru mărirea debitelor de apă la nivelul necesar satisfacerii folosințelor sporite ale tuturor sectoarelor economiei naționale, studiile întocmite în această privință pentru o perspectivă mai largă prevăd amplasarea pe teritoriul țării a unui număr de circa 680 lacuri de acumulare, cu un volum total anual de circa 52 miliarde m³, corespunzător unui volum de aproape 1,5 ori mai mare decît întreaga cantitate de apă care se scurge în prezent pe toate rîurile din țara noastră.

Dintre aceste lacuri de acumulare, cele ce urmează a fi amplasate în zona superioară a cursurilor de apă, deși înmagazinează de regulă un volum redus de apă, au totuși posibilitatea de a asigura cea mai complexă și intensivă folosire a apei. Acumulările din aceste zone se pot face în cascade și folosi pentru producerea de energie electrică și pentru alimentarea cu apă în mod succesiv a folosințelor așezate în aval. Deosebit de important din punct de vedere economic este faptul că asemenea acumulări nu condiționează inundarea de terenuri și strămutarea unor obiective social-economice.

Acumulările efectuate pe cursurile mijlocii și inferioare ale rîurilor pot înmagazina cantități mult mai mari de apă, dar cu un grad de utilizare mai redus; de asemenea crearea acumulărilor în aceste zone impune inundarea unor suprafețe agricole și strămutarea anumitor obiective social-economice. Cu toate aceste neajunsuri, necesitatea extinderii în aceste zone a irigațiilor, ca factor de creștere și ieftinire a producției agricole, justifică pe deplin construcția unor lacuri de acumulare pe o suprafață corespunzătoare și în aceste zone.

Condiții deosebit de favorabile pentru amplasarea unor mari acumulări de apă, cu caracterisitici economice ridicate, sînt în zonele de deal și șes pe văile afluenților secundari ai unor rîuri cum sînt văile Snagovului, Cociovaliștei, Vlăsiei, Moștiștei, Bahluiului, Vedei etc., unde se pot realiza lacuri de mare capacitate, prin baraje simple de pămînt de mică înălțime. Rezerve avantajoase de acumulări sînt și în ridicarea nivelului unor lacuri naturale ca Razelm, Amara, Strachina, Balta Albă și altele, care se pot realiza prin simple îndiguiri de pămînt și a unor transferări de apă din cursurile învecinate. Posibilități mari de acumulare a apelor sînt de asemenea într-o mulțime de iazuri și eleștee, situate mai cu seamă în zonele de podiș și deal, unde crearea unor asemenea surse asigură satisfacerea imediată a necesităților reclamate de buna gospodărire a apelor, oferind totodată condiții din cele mai importante pentru piscicultură.

Folosirea eficientă a resurselor de apă subterană

PE TERITORIUL țării noastre resursele de apă subterană totalizează circa 180—360 m³/sec., din care 70—80% sînt ape freatice. Din totalul apelor subterane, circa 50% se găsesc în Cîmpia Română, fapt ce nu poate fi neglijat la elaborarea și amplasarea pe teren a proiectelor de extindere a irigațiilor. Evidențierea acestor resurse în programul național aprobat de plenară constituie încă un argument al profundului său caracter științific.

Important de reținut în problema gospodăririi raționale a resurselor de apă este și faptul că pe teritoriul țării sînt zone ca cele situate între Siret și Prut, în Dobrogea, între Someș și Mureș, în platforma Cotmeana și altele, unde apa subterană este insuficientă și uneori nu corespunde însușirilor unei ape potabile. De aici necesitatea unor măsuri speciale privind asigurarea cu apă potabilă a așezămintelor omenești din aceste zone.

Cunoașterea resurselor de apă subterană și a acțiunii acestora asupra agriculturii prezintă un interes practic deosebit. Din examinarea atentă a raportului dintre pămînt și apă și acțiunea celei din urmă asupra pămîntului s-a desprins concluzia că pe unele suprafețe, din cauza nivelului ridicat al apelor freatice și a condițiilor necorespunzătoare de scurgere ale apelor de suprafață, circa 3 mil. ha, situate în principal în Cîmpia de Vest și Lunca Dunării sînt supuse înmlăștinirii permanente sau periodice, iar circa 300 000 ha sînt sărăturate. De aici înalta semnificație economică a măsurilor de utilizare judicioasă a apelor subterane prin executarea unor lucrări corespunzătoare de îmbunătățiri funciare, în cadrul cărora drenajul se situează la loc de frunte.

Evitarea poluării apelor — problemă vitală de interes național

GOSPODĂRIREA rațională a resurselor de apă presupune și o continuă îmbunătățire a calității apelor, cu deosebire a celor folosite în alimentarea așezămintelor omenești, în piscicultură, și pentru alte folosințe. În legătură cu această problemă trebuie arătat că în prezent calitatea apelor din rîurile țării noastre este puternic influențată de faptul că aceste cursuri de apă sînt folosite în mare măsură ca emisari pentru apele uzate-menajere și industriale, care, de cele mai multe ori, sînt deversate fără o epurare prealabilă corespunzătoare. Datorită acestei practici, o parte din cursurile de apă au devenit insalubre sau improprii utilizării lor pentru satisfacerea diferitelor nevoi ale economiei naționale. În țară avem identificate circa 1500 surse mai importante de murdărire și poluare a apelor. Dintre cursurile de apă unde poluarea este mai intensă menționăm Dîmbovița în aval de București, Săsar, Firiza, Mureșul în aval de Tg. Mureș. Luduș, Ocna Mureș, Jiul, Prahova, Trotușul, Bega în aval de Timișoara, Someșul în aval de Cluj și altele. Toate acestea sînt exemple edificatoare, care subliniază cu deosebită tărie importanța măsurilor preconizate în domeniul evitării și combaterii poluării apelor, indicînd totodată și principalele cursuri de apă asupra cărora vor trebui îndreptate aceste acțiuni.

Acestea sînt principalele direcții ale gospodăririi raționale a resurselor de apă din țara noastră, menționate în programul național și către care va trebui să ne îndreptăm atenția și eforturile în viitorii ani. Nu încape nici o îndoială că realizarea întregului sistem de gospodărire a apelor, care se va definitiva și concretiza în baza programului aprobat, va exercita o puternică influență asupra întregii vieți economice, precum și asupra climatului general al patriei noastre.

CONSULTAȚIE

PROGRAMUL NAȚIONAL PRIVIND DEZVOLTAREA ZOOTEHNIEI ȘI CREȘTEREA PRODUCȚIEI ANIMALIERE

IN CADRUL MĂSURILOR întreprinse de către partidul și statul nostru pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, o importanță deosebită o au acțiunile de ridicare și modernizare a agriculturii. Valorificarea superioară a resurselor materiale și umane existente în agricultură, a constituit, în ultima vreme, o preocupare permanentă a conducerii partidului nostru, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, din inițiativa și sub îndrumarea căruia s-au elaborat studii și analize economice, pe baza cărora s-au stabilit măsuri concrete de dezvoltare a diferitelor sectoare și ramuri ale economiei agricole.

In contextul acestor preocupări permanente se înscriu și măsurile de intensificare și modernizare a agriculturii, cuprinse în programul național de dezvoltare a zootehniei și de creștere a producției animaliere în perioada 1970—1980, dezbătut și adoptat de către Plenara C.C. al P.C.R din 17—19 martie a.c. Prin întregul lor conținut, măsurile și acțiunile prevăzute în acest program se încadrează organic pe linia directivelor și a hotărîrilor Congresului al X-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea creșterii animalelor, îmbunătățirea continuă a potențialului lor productiv, dezvoltarea și perfecționarea bazei tehnico-materiale, concentrarea și specializarea producției, introducerea în producție a tehnologiilor moderne și aplicarea unor metode și procedee înaintate de organizare a producției și a muncii.

O trăsătură esențială a programului național privind dezvoltarea zootehniei o constituie profundul său caracter științific, conținutul său realist și mobilizator. În această privință, trebuie arătat că toate prevederile din program sînt fundamentate pe o bază materială trainică, sînt stabilite cu discernămînt economic, țin seama de condițiile naturale și social-economice ale țării noastre, de tradițiile poporului român în creșterea animalelor, de stadiul actual al dezvoltării științei și tehnicii, ca și de tendințele moderne care se conturează pe plan mondial în acest important domeniu de activitate. Toate acestea imprimă programului național, adoptat de plenară, nu numai o justă orientare tematică, dar și o certitudine a îndeplinirii prevederilor pe care le conține.

Elaborat pe aceste temeiuri, programul evidențiază convingător, pe bază de calcule științifice, rezultatele pe care unitățile noastre agricole le vor obține în creșterea efectivelor, a producțiilor medii, totale și marfă, precum și în sporirea eficienței economice.

De ce dezvoltarea zootehniei este factor hotărîtor în modernizarea agriculturii?

ATENȚIA SPORITĂ pe care partidul și statul o acordă dezvoltării sectorului de creștere a animalelor, izvorește din rolul și importanța covîrșitoare a acestuia în înfăptuirea procesului obiectiv necesar de modernizare a agriculturii. Subliniind legătura nemijlocită dintre dezvoltarea zootehniei și procesul de intensificare și modernizare a producției agricole, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerea rostită la plenară arăta că **„existența unui puternic sector zootehnic reprezintă unul din indicatorii cei mai caracteristici ai unei agriculturi intensive, moderne"**. Într-adevăr, analiza experienței mondiale a țărilor cu agricultură avansată, a rezultatelor obținute de cercetarea științifică și în practica de producție a multor întreprinderi fruntașe din țara noastră, evidențiază în modul cel mai concludent rolul determinant și importanța decisivă a dezvoltării zootehniei în modernizarea producției agricole și în sporirea eficienței întregii agriculturi, ca ramură de bază a economiei naționale.

Influențarea dezvoltării zootehniei asupra ridicării nivelului tehnic al agriculturii rezultă dintr-un fapt, îndeobște cunoscut, că dintre toate ramurile de producție agricolă, creșterea animalelor este sectorul de activitate, care, prin specificul și particularitățile lui, se pretează cel mai bine și se poate adapta cel mai rapid la introducerea și folosirea unor tehnologii de tip industrial, la aplicarea și generalizarea unor metode și procedee moderne de organizare, caracteristice muncii și activității industriale. Pe aceste considerente, zootehnia este ramura agriculturii unde se pot crea și cele mai multe și mai mari posibilități de creștere a producției, a productivității muncii, de reducere a prețului de cost și de sporire a eficienței economice. Un exemplu concludent în această privință ni-l oferă activitatea economică a întreprinderilor agricole de stat, unde extinderea complexelor zootehnice de tip industrial, echipate cu mijloace de producție mecanizate și prevăzute să folosească cele mai noi tehnologii de producție a contribuit în mare măsură la ridicarea nivelului tehnic și la îmbunătățirea rezultatelor economico-financiare în agricultura noastră de stat.

Rolul zootehniei în creșterea economică de ansamblu a agriculturii constă și în aceea că prin intermediul animalelor se asigură o valorificare superioară a rezultatelor obținute în sectorul producției vegetale. Din studiile efectuate în această direcție și de care s-a ținut seama la elaborarea programului național, aprobat de recenta plenară a C.C. al P.C.R., rezultă că o cantitate de concentrate și furaje de volum în valoare de 1 000 lei, valorificate prin zootehnie, asigură realizarea unei producții animaliere în valoare de peste 1 500 lei, ceea ce înseamnă o creștere de peste 50%. Aceste date ne demonstrează grăitor că cu cît producția vegetală va fi transformată într-o proporție mai mare în produse de origină animală, cu atît mai eficientă economic va fi activitatea productivă ce se desfășoară în cadrul unităților noastre agricole.

În condițiile actuale, cînd pe plan mondial este tot mai evidentă tendința de îmbunătățire a structurii consumului alimentar uman, prin creșterea ponderii produselor animaliere, și cînd se intensifică tot mai mult relațiile economice externe, apar și mai concludent rolul, importanța și necesitatea dezvoltării zootehniei, ca factor de cea mai mare însemnătate în aprovizionarea populației cu produse agroalimentare și în creșterea disponibilităților pentru export. Iată de ce măsurile luate de partid și de stat, îndeosebi după 1965, pe linia dezvoltării creșterii animalelor, au o temeinică fundamentare economică și politică.

Rezultatele din zootehnie reflectă în întregime potențialul agriculturii socialiste?

ÎN PERIOADA 1962—1969 întreprinderile agricole socialiste s-au bucurat de un prețios sprijin din partea statului în vederea dezvoltării sectorului de creștere a animalelor. Astfel, întreprinderilor agricole de stat li s-au alocat în această perioadă fonduri de 6,8 miliarde lei, cu ajutorul cărora s-au pus în funcțiune primele complexe de tip industrial, cîteva fabrici de nutrețuri combinate, instalații pentru deshidratarea și granularea furajelor verzi și alt echipament caracteristic unei zootehnii moderne. În această perioadă au fost sprijinite și cooperativele de producție care au primit credite de investiții pentru zootehnie în sumă de 1,6 miliarde lei, unde se adaugă încă 4.5 miliarde lei fonduri proprii, cu care unitățile și-au cumpărat animale și și-au construit adăposturile necesare. Importante eforturi s-au depus și pe linia ameliorării raselor, ajungîndu-se la 87% rase ameliorate la bovine și 57% oi cu lînă fină și semifină la ovine. Unele realizări s-au obținut și pe linia ameliorării la porci și păsări. Toate aceste măsuri și acțiuni s-au concretizat în creșterea efectivelor, a producțiilor medii, a producțiilor totale și a livrărilor la fondul de stat. Astfel, la începutul anului 1970, efectivele de animale au crescut față de 1962 cu 327 mii bovine, 1306 mii porcine, 1551 mii ovine și 8748 mii păsări. Comparativ cu 1938, creșterile sînt și mai substanțiale la toate speciile.

Producția medie de lapte a crescut pe total economie cu 242 litri în 1969 față de 1962, iar greutatea medie de livrare a tineretului taurin destinat livrării a crescut în aceeași perioadă cu 44 kg. Sporuri de producții medii s-au înregistrat și la celelalte produse. Creșterea efectivelor și a producțiilor medii au determinat o sporire a producțiilor totale și marfă, influențînd pozitiv livrările către fondul de stat. În perioada respectivă, 1962—1969, acestea au crescut cu 48% la carne, cu 62% la lapte de vacă, cu 155 la ouă și cu 41% la lînă, asigurînd satisfacerea într-o măsură tot mai mare a cerințelor de produse animaliere ale economiei.

Cu toate rezultatele pozitive obținute, trebuie să arătăm, așa cum se subliniază și în documentele plenarei, că acestea nu reflectă potențialul real al agriculturii noastre socialiste, nivelul lor situînd țara noastră în urma multor țări, atît sub raportul densității efectivelor, cît mai ales a randamentelor pe animal. Desigur că această situație influențează atît eficiența economică generală a agriculturii, respectiv veniturile țărănimii, cît și aprovizionarea populației cu produse animaliere. Fără a minimaliza influența unor factori obiectivi asupra rezultatelor din zootehnie, ca moștenirea grea, rămasă în acest domeniu de la regimul burghezo-moșieresc, trebuie arătat că situația nesatisfăcătoare din sectorul creșterii animalelor se datorește în cea mai mare măsură unor cauze de ordin subiectiv. Astfel, în întreaga perioadă la care ne referim, nu s-a asigurat o corelație economică între efectivele existente, potențialul lor productiv și producția de furaje. Din această cauză producțiile obținute sînt mici față de potențialul biologic al efectivelor, iar cheltuielile de întreținere față de producția realizată sînt în multe unități neeconomice.

Producția de furaje combinate nu s-a dezvoltat într-un ritm corespunzător extinderii complexelor de tip industrial, fapt care a făcut ca acestea să nu-și poată pune în valoare superioritatea și avantajele față de sistemele obișnuite de creștere. De asemenea, au existat lipsuri atît în ceea ce privește producția furajelor cultivate cît și producția de pe pășuni și fînețe; în ambele situații nivelul recoltelor obținute a fost foarte scăzut. Un alt neajuns în dezvoltarea zootehniei l-a constituit faptul că procesul de concentrare și specializare a producției s-a declanșat tîrziu, s-a desfășurat lent și nu a fost însoțit în toate cazurile de asigurarea unor adăposturi corespunzătoare și de aplicarea unor tehnologii înaintate de creștere.

Rezultatele creșterii animalelor, îndeosebi în C.A.P. au fost influențate negativ și de fluctuația personalului de deservire, de neasigurarea cointeresării materiale a îngrijitorilor precum și de lipsa unor forme mai înaintate de organizare a producției și a muncii.

Înlăturarea tuturor acestor neajunsuri și greutăți constituie direcții fundamentale și obiective majore ale programului național privind dezvoltarea zootehniei și creșterea producției animaliere în perioada 1970—1980.

Ce principii și orientări noi vor sta la baza dezvoltării viitoare a zootehniei?

DEZVOLTAREA în viitorii ani a zootehniei se bazează atît pe o creștere substanțială a efectivelor la toate speciile, pe îmbunătățirea calității acestora, cît și pe sporirea randamentelor medii pe animal. Programul național prevede ca în viitorul deceniu efectivele să crească după cum urmează: cu 43% la bovine, 70% la porcine, 12% la ovine și 63% la păsări. Pe baza unei creșteri susținute a producțiilor medii, este prevăzut ca livrările la fondul de stat să fie mai mari față de 1969 de 2,6 ori la carne, de 2,5 ori la lapte și de 3 ori la lînă. Realizarea unor asemenea sporuri va asigura cu certitudine satisfacerea nevoilor populației, a industriei prelucrătoare și va crea în același timp importante disponibilități pentru export. Toate acestea vor contribui la ridicarea substanțială a nivelului de trai al poporului.

Un alt obiectiv de bază în dezvoltarea viitoare a zootehniei îl constituie creșterea în continuare a ponderii sectorului socialist în totalul producției animale (efective, producții, livrări).

Pentru realizarea sarcinilor arătate, programul național stabilește noi orientări în dezvoltarea și organizarea creșterii animalelor, atît în sectorul socialist cît și în gospodăriile personale ale populației. Astfel, pentru I.A.S. și C.A.P. orientarea de bază o constituie concentrarea, specializarea și industrializarea creșterii animalelor, prin extinderea la toate speciile unde este posibil, a complexelor zootehnice de tip industrial. În agricultura cooperatistă accentul se va pune pe organizarea de complexe intercooperatiste, conduse pe baza principiului gestiunii economice proprii.

Noi orientări sînt cuprinse în program și în ceea ce privește repartiția teritorială și organizarea pe specii a producției animale. Se subliniază necesitatea ca producția de carne de porc să se dezvolte prioritar în zonele cu producție mare de cereale furajere; producția de ouă și carne de pasăre se va dezvolta în apropierea centrelor de consum, precum și în zonele cu producție mai mică de cereale, aceasta pentru a consolida cooperativele slabe din aceste zone, știut fiind că această specie, într-un timp scurt consumă puțin și aduce un venit mare, comparativ cu alte specii de animale; se prevede ca vacile și oile să se dezvolte în toate zonele și în toate unitățile cu condiții favorabile, mergîndu-se atît pe sisteme semiintensive de organizare, cît și pe sisteme intensive, îndeosebi la îngrășarea tineretului.

În domeniul construcțiilor zootehnice, programul național prevede folosirea pe scară largă a prefabricatelor și a diferitelor sisteme, metode și procedee moderne de construcții; se urmărește să se reducă la circa un an termenul de execuție, să se micșoreze investiția specifică, iar în cadrul acesteia să crească ponderea echipamentului față de construcția propriu-zisă. Fără îndoială că toate aceste orientări vor conduce la sporirea eficienței economice a investițiilor efectuate în zootehnie, la creșterea aportului acestei ramuri la dezvoltarea de ansamblu a agriculturii.

Importante sînt și precizările din program referitoare la organizarea producției și a muncii. În această direcție se arată că unitatea organizatorică de bază în sectorul socialist al agriculturii va fi ferma zootehnică sau complexul de producție animală, care vor fi conduse de către specialiști cu pregătire superioară.

Promovarea și diversificarea formelor de cooperare în producția zootehnică constituie o altă orientare de bază în dezvoltarea viitoare a acestei importante ramuri a producției noastre agricole. În această privință, programul prevede să se extindă complexele zootehnice organizate pe principiul asociațiilor intercooperatiste și să se dezvolte cooperarea în domeniul producției zootehnice între întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole. Așa cum pe bună dreptate s-a subliniat în documentele plenarei, această cooperare în producție constituie o formă nouă, concretă de ajutor pe care statul socialist, clasa muncitoare îl acordă țărănimii cooperatiste în multiplicarea eforturilor pe care aceasta le depune pentru dezvoltarea și consolidarea C.A.P. Extinderea și diversificarea formelor de cooperare în producție a cooperativelor agricole cu întreprinderile de stat vor cimenta fără îndoială și mai mult alianța muncitorească-țărănească, contribuind și pe această cale la dezvoltarea procesului de omogenizare a națiunii noastre socialiste.

Punînd în centrul atenției dezvoltarea creșterii animalelor din sectorul socialist al agriculturii, programul național stabilește o serie de măsuri și acțiuni și pentru gospodăriile populației. În principal aceste măsuri se referă la stimularea producătorilor, la crearea unor posibilități de îmbunătățire a condițiilor de producție, precum și la organizarea de asociații de creștere.

În totalitatea lor aceste orientări și principii de organizare a zootehniei, au permis ca în programul național să se prevadă în ansamblu și pe specii, obiective și sarcini care să valorifice într-un grad superior importantele resurse și posibilități existente în agricultura țării.

Care sînt obiectivele și sarcinile concrete ale dezvoltării zootehniei în viitorul deceniu?

ÎN STABILIREA obiectivelor și a sarcinilor concrete ale creșterii animalelor pentru deceniul următor s-a pornit de la necesitatea înfăptuirii directivelor Congresului al X-lea al P.C.R., ca în 1980 să se realizeze o producție pe locuitor de 117 kg carne în viu, față de 63 kg în prezent, 309 litri lapte, față de 172 litri și 238 bucăți ouă față de 168 producție actuală. În vederea realizării acestor obiective, programul național stabilește acțiuni și sarcini concrete pentru fiecare specie.

În creșterea bovinelor, orientarea actuală și de viitor are în vedere tendința ce se manifestă tot mai pregnant pe plan mondial de a trece de la animale specializate pentru producția de lapte, la animale cu calități mixte, care să producă viței cu aptitudini de îngrășare, în vederea realizării unor cantități sporite de carne. Pornind de la aceste considerente, se subliniază necesitatea sporirii numărului de bovine din rasele Holstein, Bălțată Românească și Brună de Maramureș, care la producția de carne sînt competitive cu cele mai bune rase din lume. Pentru ca unitățile crescătoare de vaci să-și poată asigura din producție proprie creșterea efectivului matcă și înlocuirea reformei, se vor organiza ferme și complexe cu circuit închis de producție, care vor dispune de suprafețele de teren necesare asigurării furajelor de volum, exceptînd grosierele. Ținînd seama de tradiția și experiența acumulată de către gospodăriile populației din unele zone în creșterea animalelor de prăsilă, programul național, pentru a stimula în continuare această acțiune, stabilește acordarea de premii producătorilor pentru fiecare juncă la prima fătare, diferențiate în funcție de calitatea și rasa animalelor.

Pentru sporirea producției de carne, măsurile adoptate au în vedere îngrășarea întregului efectiv de taurine preluate pentru sacrificare și livrarea acestora la intern sau export la greutăți mari (pentru tineret trebuie să ajungă la 350—400 kg). Pentru bovinele ce se exportă în viu, programul național are în vedere realizarea unor greutăți medii care să asigure cea mai bună conveniență valutară, în raport cu taxele vamale și nivelul pieței externe.

În ceea ce privește **creșterea porcilor,** acțiunile înscrise în programul național au în vedere realizarea unor importante creșteri a producției de carne, care să satisfacă atît nevoile de consum intern, cît și cerințele exportului. În acest scop se va merge în continuare pe concentrarea producerii cărnii de porc în unități cu tehnologie industrială atît în agricultura de stat, cît și în cea cooperatistă, unde se vor extinde îngrășătoriile intercooperatiste cu capacități între 5000—30 000 porci grași anual. Îngrășarea porcilor va continua să se organizeze și în sistem gospodăresc, mergîndu-se pe efective mai mari, de pînă la 5000 porci anual și pe modernizarea adăposturilor existente. La gospodăriile populației sectorul porcin se va dezvolta, în principal, pentru satisfacerea nevoilor personale de consum.

O atenție sporită se acordă în program **creșterii ovinelor.** Aici accentul principal se va pune pe creșterea și îmbunătățirea calitativă a producției de carne, fără a neglija însă sporirea producției de lînă. Organizarea îngrășării ovinelor și îndeosebi a tineretului, se va face în unități de producție cu capacități mari, de 25—30 000 berbecuți pe serie. Avînd în vedere specificul și particularitățile creșterii oilor, acestea se vor menține și extinde în toate întreprinderile agricole unde există condiții pentru asigurarea unor furaje ieftine.

În **domeniul creșterii păsărilor** orientarea de bază o constituie organizarea producției de carne și ouă în combinate și complexe de tip industrial, prevăzute cu tehnologii moderne de creștere și exploatare și asigurate cu material biologic valoros la nivelul celui folosit în țările avansate. Concentrarea, specializarea și industrializarea producției avicole va permite ca în 1975 să se realizeze o producție de carne de pasăre de 4,4 ori mai mare față de 1969. Producția de ouă va crește de circa 3 ori în aceeași perioadă prin introducerea de baterii în spațiile existente în I.A.S. și prin construirea de complexe de tip industrial în cooperativele agricole.

Pe temeiul înfăptuirii măsurilor și acțiunilor prevăzute în program privind dezvoltarea fiecărei specii de animale, se creează premise sigure pentru sporirea producției animaliere, livrările la fondul de stat urmînd să crească după cum se arată în tabelul alăturat.

Tabelul nr. 1

Specificare	U/M	1969 realizări	1970 plan	Prevederi 1975	Prevederi 1980
Carne (greutate în viu)	mii t	839	970	1 640	2 203
Lapte	mii hl	14 078	16 400	30 410	37 230
Ouă	mil buc.	856	1 088	2 050	2 525

Cu asemenea rezultate în zootehnie se va asigura fără îndoială o creștere substanțială a consumului de produse animaliere pe locuitor, ceea ce va contribui la ridicarea nivelului de trai a populației, la creșterea gradului de progres și civilizație al țării noastre.

Ce mijloace se prevăd pentru realizarea obiectivelor stabilite?

ÎNTREGUL PROGRAM privind dezvoltarea zootehniei și creșterea producției animaliere este fundamentat pe o bază tehnico-materială trainică, corespunzătoare cantitativ și calitativ și corelată din punct de vedere economic cu efectivele de animale prevăzute pe specii, cu potențialul real de producție al acestora și cu cerințele așezării pe principii științifice, moderne, de organizare a acestui important sector al producției noastre agricole.

În contextul măsurilor prevăzute pe linia dezvoltării bazei tehnico-materiale, un accent deosebit se pune pe **asigurarea** pentru toate unitățile a **unor animale din rase cu un potențial genetic ridicat.** Îmbunătățirea în continuare a structurii animalelor prin extinderea raselor de mare valoare zootehnică, asigurarea integrală a necesarului de reproducători masculi din efective controlate, înființarea unui număr de ferme elită pentru principalele specii, generalizarea însămînțărilor artificiale la taurine în sectorul socialist și organizarea rețelei unice de reproducție și selecție sînt principalele acțiuni ce se vor întreprinde în această direcție.

Creșterea și îmbunătățirea calitativă a bazei furajere constituie o altă condiție a realizării sarcinilor înscrise în programul național. În acest domeniu sînt prevăzute măsuri radicale atît în ceea ce privește orientarea producției de furaje, cît și în modul de utilizare a acestora. Astfel, se va îmbunătăți structura furajelor cultivate în sensul ca lucerna și trifoiul să ajungă în 1975 la o pondere de 70%. În unitățile agricole cu efective mari de animale se va acorda prioritate irigării culturilor furajere și îndeosebi lucernei destinate pentru fabricile de deshidratare și granulare. Sînt prevăzute măsuri radicale pentru creșterea producției pe pășuni și fînețe, prin lucrări ameliorative și de fertilizare. În vederea echilibrării rațiilor furajere, alături de porumb și orz, se vor dezvolta în proporții corespunzătoare și alte sortimente cu conținut proteic ridicat, ca soia, lucerna granulată, precum și furajele proteice de origine animală, drojdiile furajere și altele.

Pentru asigurarea combinatelor și complexelor zootehnice cu concentratele necesare se va dezvolta industria de furaje combinate, ajungîndu-se în 1975 ca necesarul în asemenea furaje să fie satisfăcut în proporție de 75% la I.A.S. și 66% la C.A.P.

Extinderea mecanizării lucrărilor în fermele zootehnice este înscrisă în programul național ca una din condițiile esențiale pentru creșterea producției și a productivității muncii. Această acțiune vizează atît echiparea adăposturilor existente, cît și a celor ce se vor construi în viitor. În acest scop Ministerul Agriculturii și Silviculturii va organiza unele uzine în care urmează să se producă utilaje de serie mică, piese de schimb și alte instalații necesare mecanizării proceselor de muncă. Sînt prevăzute și măsuri de îmbunătățire a deservirii C.A.P. de către întreprinderile de mecanizare a agriculturii.

Îmbunătățirea asistenței zooveterinare, asigurarea și instruirea sistematică a cadrelor necesare și **dezvoltarea cercetărilor științifice** în strînsă corelație cu nevoile producției, constituie alte mijloace importante avute în vedere la stabilirea obiectivelor și sarcinilor prevăzute în programul național de dezvoltare a zootehniei.

Suportul material al obiectivelor și sarcinilor de sporire a producției animaliere îl reprezintă importantul volum de investiții, care în perioada 1971—1975 va totaliza numai pentru noile construcții zootehnice circa 20 miliarde lei, aproape de 4 ori mai mult decît s-a stabilit să se cheltuiască în actualul cincinal.

În ce constă eficiența economică a programului național?

ACCENTUAREA procesului de concentrare, specializare și industrializare a producției zootehnice, — direcția fundamentală a dezvoltării creșterii animalelor în viitorul deceniu; va crea condiții din cele mai favorabile pentru obținerea unor producții ridicate la un preț de cost redus și pentru asigurarea pe această bază a unui grad sporit de rentabilitate. Producția globală animală ce se va obține în sectorul socialist al agriculturii în 1975 va fi de 2,2 ori mai mare decît realizările din 1969, ceea ce echivalează cu întreaga producție animală obținută de întreprinderile socialiste între anii 1961—1966. Punîndu-se accentul pe creșterea producțiilor medii pe animal, pe reducerea cheltuielilor de producție și pe diminuarea ponderii acestora în valoarea producției globale, se vor realiza la toate speciile importante beneficii atît în I.A.S. cît și în cooperativele agricole.

În întreprinderile agricole de stat beneficiile realizate din producția zootehnică în 1975 totalizează circa 1,5 miliarde lei față de 101 milioane lei realizate în 1969. În aceste condiții numai sporul de beneficii asigură recuperarea investițiilor din anii 1971—1975 în circa 7 ani.

Din calculele de fundamentare a programului național rezultă că importante beneficii vor realiza din zootehnie și cooperativele agricole de producție, care din sporul de venit net își vor putea recupera investițiile făcute în aceeași perioadă în circa 12—15 ani. Dacă la toate aceste date se mai adaugă și contribuția pe care dezvoltarea zootehniei o va aduce la îmbunătățirea aprovizionării populației, la asigurarea unor cantități sporite de materii prime pentru industria prelucrătoare și la crearea disponibilităților pentru export, eficiența economică a programului național privind creșterea animalelor apare și mai evidentă.

Iată de ce înfăptuirea lui în practică constituie în prezent un factor de primă necesitate pentru progresul neîntrerupt al agriculturii, pentru dezvoltarea economiei naționale și ridicarea bunăstării întregului popor.

dr. Sabin NICA-SÎRBEȘTI

PERFECȚIONAREA RELAȚIILOR FINANCIARE ÎN SFERA VENITURILOR POPULAȚIEI...

- **Reducerea impozitelor pentru munca la domiciliu**
- **Simplificarea muncii de evidență și încasare**
- **Penalizări majorate pentru întîrzieri**
- **Taxa de timbru pentru vînzarea de autoturisme invers proporțională cu timpul de posesiune la vînzător**

UNA DIN CARACTERISTICILE de bază ale politicii financiare a statului nostru o constituie ponderea redusă a contribuției populației la formarea veniturilor bugetare, partea covîrșitoare a acestora realizîndu-se în sectorul socialist al economiei.

Transformările social-economice care au avut loc în societatea noastră au necesitat și reexaminarea rolului impozitelor ca factor de promovare a principiilor de echitate socială în sfera veniturilor populației, de echilibrare și de evitare a unor disproporții în constituirea acestora. O expresie a acestor principii o constituie și recentele modificări și completări ale legislației de impozite aduse prin Decretul nr. 27/1970 și prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 142/1970. Deși se referă la un număr mai restrîns de obiective, aceste modificări și completări urmăresc îmbunătățirea reglementărilor existente care să țină seama de unele aspecte noi de ordin economic și social, de necesitatea creșterii eficienței muncii de stabilire, urmărire și încasare a impozitelor și taxelor și de deservirea optimă a contribuabililor de către lucrătorii din aparatul de impozite.

Astfel, pe lîngă alte măsuri care au fost luate sau care se preconizează a se lua pentru **stimularea extinderii muncii la domiciliu pe bază de contracte încheiate de organizațiile socialiste cu cetățenii, formă care, fără a necesita investiții, contribuie la sporirea producției de bunuri materiale și la atragerea în sfera productivă a unui număr însemnat de persoane, s-a prevăzut ca impozitarea veniturilor realizate din această activitate să se facă cu aceleași cote de impozit cu care se impun veniturile din salarii. Pînă în prezent, pentru veniturile realizate din munca prestată la domiciliu pentru organizațiile socialiste — cu excepția cooperativelor de producție meșteșugărească — pe lîngă impozitul calculat cu cotele prevăzute la impozitarea salariilor se percepea și o majorare de 10%.**

Prin anularea acestei majorări, ca urmare a decretului menționat, pe lîngă efectele de stimulare a muncii la domiciliu se va realiza și un regim unitar și echitabil de impunere a veniturilor care provin din muncă, fără a se mai face distincție după sursa plătitoare.

Practica a arătat că existența mai multor termene de plată la unele impozite și taxe, cum și lipsa lor de corelare, provoca unele greutăți în munca organelor financiare și implica îndeplinirea unor formalități repetate care creeau unele neajunsuri în relațiile cu contribuabilii. Ca atare, a fost **necesar ca la unele impozite și taxe să se restringă numărul termenelor de plată și să se coreleze mai judicios, astfel ca, fără să se greveze sarcinile de plată ale contribuabililor, să se realizeze o simplificare esențială a muncii de evidență și de încasare.**

Astfel, **la impozitul pe clădiri și terenuri** (inclusiv pentru clădirile situate în mediul rural) **termenele de plată au fost restrînse, de la patru la două, fiind stabilite la sfîrșitul lunilor martie și septembrie. La aceeași perioadă au fost stabilite și cele două termene de plată existente pentru primele de asigurare, prin efectul legii, a clădirilor din raza orașelor, proprietate a cetățenilor, cum și cele două termene privind impozitul pe veniturile din închirieri de clădiri.**

Taxa anuală asupra mijloacelor de transport a fost prevăzută a se achita într-un singur termen de plată, pînă la sfîrșitul lunii martie, în loc de patru termene cîte existau, date fiind nivelul acestei taxe, posibilitățile de plată ale persoanelor care dețin asemenea bunuri, cum și necesitatea de a simplifica formalitățile ce se cereau contribuabililor și de a înlătura pierderile de timp determinate de prezentarea lor repetată la organele financiare.

La impozitul pe veniturile meseriașilor, cărăușilor și ale altor persoane care exercită activități pe cont propriu s-au menținut patru termene de plată trimestriale, la finele lunilor februarie, aprilie, iulie și octombrie, devansate față de cele actuale pentru a se înlătura unele suprapuneri.

Nivelul redus al impozitelor și taxelor, în general, puterea contributivă sporită și dezvoltarea continuă a conștiinței cetățenești explică rezultatele pozitive obținute în îndeplinirea ritmică a planului de încasări din impozite și taxe, respectarea de către cetățeni a termenelor de plată.

Cu toate acestea, mai există contribuabili — ce-i drept puțini la număr — care neglijează plata sumelor datorate, uneori chiar atunci cînd acestea sînt modice. Majorările de întîrziere pentru neplata în termen a impozitelor și taxelor fiind reduse, mai ales în cazul debitelor mici, nu au constituit un mijloc de respectare a disciplinei financiare. Ca atare, au fost ridicate cotele de majorări de întîrziere de la 0,75% la 1% pentru fiecare lună sau fracțiune de lună de întîrziere pentru organizațiile socialiste și de la 1,50% la 2% pentru persoanele fizice sau juridice altele decît organizațiile socialiste. **În același timp, s-a prevăzut un cuantum minim al majorărilor care nu poate fi sub 10 lei și unul maxim care nu poate depăși nivelul debitului exigibil.**

Ca rezultat al reglementării prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 68/1970 a constatării și sancționării contravențiilor cu privire la impozite și taxe, potrivit normelor generale prevăzute de legea nr. 32/1968 privitoare la stabilirea și sancționarea contravențiilor, au fost abrogate dispozițiile din legislația de impozite care se refereau la problema respectivă.

Așezarea mai corespunzătoare a sarcinii fiscale a necesitat și modificarea, prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 142/1970, a tarifului taxelor de timbru pentru autentificarea actelor de vînzări și donații de autoturisme. Sporirea continuă a numărului posesorilor de autoturisme și în același timp a cererii de autoturisme, ca rezultat al creșterii nivelului de trai, a determinat și o intensificare a tranzacțiilor privind transmisiunea proprietății acestora.

Concomitent cu sporirea, în mod firesc a operațiunilor de vînzări-cumpărări și donații de autoturisme, datorită unor situații de conjunctură, a apărut însă și posibilitatea unor tranzacții speculative avînd drept mobil realizarea de venituri din diferențe de preț rezultate din vînzări-cumpărări repetate, la scurte intervale de timp. În asemenea cazuri, taxa de timbru de 1% din valoarea declarată de părți, percepută pentru autentificarea actelor de transmisiune a proprietății, a devenit nesatifăcătoare. Ca atare, **s-au stabilit taxe de timbru diferențiate în funcție de timpul cît autoturismul s-a aflat în proprietatea celui care îl înstrăinează, a căror mărime este în raport invers cu timpul respectiv. Astfel, taxa de timbru este de 10% pentru autoturismele înstrăinate în primul an de la procurarea lor; de 6% pentru durata de pînă la 3 ani; de 4% pînă la 5 ani și de 2% peste 5 ani.** Taxa se va calcula în raport cu suma declarată de părți dar nu la mai puțin decît o cotă din prețul oficial de vînzare cu amănuntul către populație, stabilită în funcție de vechimea autoturismului după anul fabricației. **Cota variază de la 90% din prețul oficial pentru vechimea de pînă la un an; la 80% pentru vechimea de la 1—3 ani; 70% pentru vechimea între 3 și 5 ani și 50% pentru vechimea de peste 5 ani.** Pentru autoturismele care nu au preț de vînzare către populație, evaluarea în vederea taxării se face prin asimilare, iar pentru cele la care nu există dovezi referitoare la vechime sau pentru cele accidentate evaluarea se face prin expertiză.

Măsurile luate prin actele normative menționate, corespunzînd unor cerințe de echitate socială și de eficiență, de strictă actualitate, vor contribui la perfecționarea relațiilor financiare din sfera veniturilor populației.

Aplicarea în bune condiții a acestor acte normative necesită din partea lucrătorilor din aparatul de impozite o temeinică cunoaștere a prevederilor legale, o largă popularizare a acestora în rîndul contribuabililor, o strictă respectare a legalității socialiste și o deplină solicitudine în prestarea serviciilor către cetățeni.

Marin VIDROIU
director general adjunct în Ministerul Finanțelor

SPECIFIC ȘI DIVERS

(Urmare din pag. 5)

apare că nu prea e așa. Dezbaterile din adunările generale, din conferințele uniunilor județene — menționind, bineînțeles, realizările, n-au omis reversul medaliei. În spirit critic și autocritic — s-a arătat că pe lîngă rezultatele pozitive obținute, în comerțul cooperatist se manifestă încă neajunsuri. Despre unele dintre ele s-a mai scris: aprovizionarea neîndestulătoare cu mărfuri industriale, uneori chiar cu produse care se găsesc din belșug în întreprinderile comerciale. Știm, de asemenea, că în unitățile noastre mai sînt lucrători care nu știu să se poarte cum trebuie, să fie agreabili cumpărătorului, pe scurt nu știu încă bine cum să vîndă.

Evident, nu putem trece cu vederea existența unor greutăți care se răsfring asupra activității noastre: întîrzieri în livrarea mărfurilor de către furnizori, calitatea slabă a unor produse, gama restrînsă la unele sortimente, insuficiența unor mărfuri mult solicitate de consumatori, îndeosebi în sectorul articolelor mărunte de uz gospodăresc. Trebuie să ne concentrăm întreaga atenție către înlăturarea întreruperilor în aprovizionarea unităților comerciale, către realizarea unei corelații juste între stocuri și desfacere, în direcția respectării contractelor încheiate cu furnizorii, îmbunătățirea calității mărfurilor, promptitudinea serviciilor și sporirea sortimentelor — potrivit cu cerințele populației și pieței.

Așadar...

— Așadar, este necesar să acționăm astfel, deoarece, așa cum prevăd Documentele Congresului al X-lea al Partidului, în anii viitorului plan cincinal, volumul desfacerilor prin unitățile comerciale și de alimentație publică ale cooperației de consum va trebui să crească într-un ritm mediu anual de 5,4—6,2%, iar cererea populației să fie satisfăcută în condiții mult mai bune. Se impune deci îmbunătățirea substanțială a cunoașterii cererii de consum din județe și localități, în funcție de creșterea puterii de cumpărare, de sezon, de tradițiile și specificul local, pentru a asigura pe această cale aprovizionarea neîntreruptă a rețelei noastre cu mărfuri și promptitudinea prestării de servicii.

Întru dobîndirea succeselor dorite și scontate, deosebit de importantă este generalizarea sistemului îmbunătățit de salarizare, acțiune de natură să stimuleze lucrătorii din rețeaua noastră într-o muncă mai bună, mai promptă, mai eficientă, pe linia realizării planului și a satisfacerii cerințelor populației.

Convorbire realizată de
Mircea POSTELNICU

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

- **I.S.C.E. ILEXIM a definitivat contracte pentru livrarea a 20 000 de paturi metalice rabatabile cu somieră în Irak și 35 500 de menghine paralele în R.F. a Germaniei.**

- **I.S.C.E. METALIMPORT — Printre contractele de export încheiate în ultima perioadă, se înscrie și exportul de țevi sudate pentru instalații: 165 t în Finlanda și 840 t în Elveția. Totodată, s-a contractat importul a 25 de prăjini grele din oțel aliat și 134 t ferosiliciu din Franța și 200 t feromangan din Anglia.**

- **I.S.C.E. MECANOEXPORT — Au fost perfectate contracte pentru exportul a 1 640 t cutii de hidranți din fontă în R.F. a Germaniei, 130 t fitingărie neagră din fontă și 5 500 mp radiatoare din fontă în Italia, 46 t fitinguri din fontă în R.F. a Germaniei, 175 000 m lanțuri de bicicletă în Franța.**

- **I.S.C.E. TEHNOFORESTEXPORT — Contracte de export încheiate în ultima perioadă prevăd vînzarea în R.F. a Germaniei de mobilier rustic divers, din care: 3 000 de garnituri camere pentru tineret tip „Voroneț", 1 000 de bufete și comode de colț. În Canada vor fi exportate 6 600 de scaune pliante tapisate cu p.v.c.**

- **ICECOOP va exporta 15 000 mp covoare tip „Mioara" în URSS, 180 t miere de albine în diverse sorturi în Austria și R.F. a Germaniei.**

- **I.S.C.E. ROMANOEXPORT a perfectat, în ultima perioadă, contracte care prevăd — printre altele — exportul a 1 430 000 ml țesături din celofibră în Suedia și R.F. a Germaniei, 717 000 ml țesături din bumbac și 300 000 ml țesături tip mătase în Franța, 20 000 mp covoare tip „Moldova" în Kuweit, 78 000 pantaloni în Libia, 19 200 tricotaje din bumbac în Suedia, 16 000 ml țesături imprimate tip rayon în Irak, 6 000 mape din piele de porc în R.F. a Germaniei. Pentru clienți din Franța au fost realizate 85 000 de rochii pentru femei din țesături de bumbac, triacetat și mătase naturală.**

- **I.S.C.E. ROMTRANS — În perioada 14—20 martie a.c., au fost importate din U.R.S.S. 22 300 t metale, 94 400 t minereu de fier, 12 000 t cocs, 11 900 t apatită, 6 860 t cărbuni. În aceeași perioadă au fost exportate în U.R.S.S. 6 130 t metale, 1 160 t mașini și utilaje, 4 500 t produse lemnoase, 830 t produse ale industriei ușoare, 950 t produse ale industriei chimice, 360 t mobilă.**

- **I.S.C.E. MINERALIMPORT-EXPORT — Exporturile efectuate în perioada 11—20 martie a.c. au cuprins: 33 000 tone ciment în R.S.F. Iugoslavia și R.P. Ungară, 16 000 t ciment în Argentina și Nigeria, 45 000 mp geam mecanic tras în R.S. Cehoslovacă, R.P. Ungară, Italia, 85 000 mp geam laminat în R.S. Cehoslovacă, Italia, R.F. a Germaniei, Turcia, 16 000 t sare în R.P. Bulgaria, R.S.F. Iugoslavia și R.P. Ungară. Din grupa materialelor de construcție au fost livrate la export: 532 000 mp carton asfaltat, 27 000 mp plăci azbociment, 5 000 mp plăci ceramică glazurate, 12 000 mp dale marmură concasată în R.S. Cehoslovacă, 2 850 mp placaje din marmură în Japonia și Liban, 90 t articole sanitare în R.D. Germană și Libia, 127 000 mp împîslitură din sticlă în R.F. a Germaniei, 44 mc marmură blocuri în Japonia și R.P. Ungară.**

CONDUCERE ȘI ORGANIZARE

MODALITĂȚI MULTIPLE ALE CONTRAC-TELOR ECONOMICE

SEMNIFICAȚIA MAJORĂ pe care, pe plan juridic, o prezintă noua lege a contractelor economice, constă, după părerea noastră, în primul rînd în reabilitarea noțiunii de contract. Timp de mai bine de două decenii — de la apariția decretului nr. 265/1949 — contractul economic, și cu deosebire așa numitul „contract planificat", era definit ca un instrument juridic specific, deosebit sub diverse și substanțiale aspecte de contractul din dreptul comun, configurat prin liberul acord de voințe al părților. Literatura juridică înlăturase de mult timp teoria contractului ca izvor exclusiv al obligațiilor concrete dintre organizațiile socialiste. În țara noastră, căpătase ascendente, teoria „izvorului de drept complex", care nu recunoștea contractului economic eficiența unui izvor de drepturi și obligații între organizațiile economice socialiste decît atunci cînd își conjuga acțiunea cu cea a actului administrativ de planificare.

Nu trebuie omis, de asemenea, că prevederile actului administrativ nu erau singurele elemente de care părțile trebuiau să țină seama în stabilirea conținutului contractului economic. Acest conținut era determinat (în elementele sale mai însemnate) prin ansamblul de metode pe care literatura de specialitate îl cerceta sub denumirea de „reglementarea centralizată a raporturilor contractuale", dintre care menționăm reglementările care erau aduse pe calea condițiilor fundamentale și a unei serii întregi de dispoziții normative: regulamente, ordine ministeriale, instrucțiuni etc.

● *Izvor exclusiv al obligațiilor dintre părți*

CONTRACTUL planificat apărea astfel ca o relație obligatorie, care nu putea fi nici modificat și nici desființat prin acordul părților, chiar atunci cind necesitățile economice ar fi impus-o. „Ce fel de contract economic este acesta?" întreba, pe bună dreptate, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la plenara Comitetului Central din 10—13 decembrie 1969. Din legarea raporturilor contractuale în acest mod reieșea, din cele arătate cu acest prilej, că organizațiile economice erau lipsite de inițiativă, anihilîndu-se însuși rolul pe care trebuia să-l joace contractul.

Prezentînd Marii Adunări Naționale proiectul de lege, tovarășul Ilie Verdeț arăta: „...potrivit reglementărilor în vigoare, contractele sînt nu rezultatul unui dialog temeinic și fructuos între beneficiar și furnizor, ci mai curînd oglindirea mecanică a unor decizii stabilite de la centru. În mod inevitabil, acestea nu pot să țină seama cu exactitate nici de posibilitățile de producție ale furnizorilor și nici de cerințele concrete ale beneficiarilor. Slaba participare a părților la elaborarea prevederilor contractuale, îngrădirea inițiativei organizațiilor socialiste prin numeroase dispozițiuni, instrucțiuni și circulare, ca și caracterul mai mult simbolic al sancțiunilor prevăzute pentru încălcarea angajamentelor asumate, au transformat încheierea contractelor într-un act formal, fără putere de a influența întărirea disciplinei de plan și realizarea sarcinilor".

Prin apariția noii legi, contractul economic devine izvorul exclusiv al obligațiilor dintre părți. Organizațiile socialiste au posibilitatea de a-și căuta contractanții și de a contracta mărfurile ce le sînt necesare, în cantitățile, sortimentale și la calitățile pe care singure le stabilesc. Ele au putința să dea raportului contractual — respectînd legea — conținutul pe care îl doresc și pot modifica, sau desființa contractul prin acordul lor de voință. În acest sens, lucrările plenarei din decembrie 1969 au arătat: contractul economic trebuie **„să prevadă obligații și de o parte și de alta, inclusiv obligații economice și juridice, așa cum prevede orice contract".**

Folosirea contractului ca instrument unic de concretizare a raporturilor dintre organizațiile socialiste, nu numai că nu exclude ci, din contra, presupune găsirea unor forme contractuale cît mai adecvate scopului consolidării legăturilor de producție dintre organizațiile antrenate în realizarea unor obiective economice comune. În această direcție, noua lege a contractelor economice promovează două modalități contractuale inedite: contractele de lungă durată și contractele în coparticipare.

● *De lungă durată...*

UTILIZAREA contractelor de lungă durată urmărește să asigure producătorilor certitudinea livrărilor, iar consumatorilor primirea la timp a cantităților și sortimentelor necesare. Pentru prima dată, contractele de lungă durată au fost amintite de Statutul centralei industriale, în art. 17, pct. A, lit. c, în legătură cu activitatea de aprovizionare tehnico-materială a centralei. Noua lege a contractelor economice precizează în art. 8, alin. 2, că se vor încheia contracte de lungă durată în două situații: în primul rînd la produsele pentru care s-au format anterior — sau, am adăuga — se formează prin însuși acest contract, relații de continuitate între furnizori și beneficiari, creîndu-se astfel cadrul unei colaborări constante între două sau mai multe organizații socialiste; în al doilea rînd, pentru produsele cu un ciclu lung de fabricație. Primul caz vizează, evident, un șir de livrări succesive, făcute în executarea unui singur contract, în timp ce cel de al doilea privește o singură livrare sau construcție.

Caracteristică este posibilitatea de actualizare permanentă a contractelor de lungă durată.

● *...și de cooperare*

ARTICOLUL 9 din aceeași lege introduce noțiunea de contracte de cooperare. Legiuitorul, folosind experiența acumulată, a generalizat aici soluțiile la care se oprise, cu ani înainte, în reglementarea livrărilor complexe pentru export.

Sistemul adoptat presupune încheierea a două categorii de contracte. Vom deosebi, mai întîi, contractele pe care furnizorul principal al produsului complex le încheie cu beneficiarul acestui produs. În al doilea rînd vom întîlni multitudinea de contracte încheiate de furnizorul principal pe de o parte și fiecare dintre întreprinderile specializate care iau parte, într-o măsură sau alta, la executarea acelui produs, furnizînd anumite subproduse, piese de schimb ori subansamble sau executînd anumite prelucrări necesare în procesul tehnologic al produsului complex, pe de altă parte. Acestea sînt „contractele de cooperare". Am adăuga la acestea și contractele pe care fiecare din aceste întreprinderi specializate le poate încheia în vederea executării obligațiilor ce-i revin, cu anumiți subfurnizori.

Între aceste două categorii de contracte există o interdependență. Conținutul contractelor de cooperare — stabilește legea — trebuie să fie în concordanță cu clauzele principale din contractul de furnizare încheiat de furnizorul principal cu beneficiarul produsului complex. Ca și în cazul livrărilor complexe pentru export, așadar, „concordanța" de care vorbește legiuitorul, trebuie înțeleasă ca obligativitate. Poziția dominantă a contractului încheiat cu beneficiarul produsului complex este determinată de o rațiune de ordin practic: toate „contractele de cooperare", la oricare din eșaloane se încheie, au ca scop executarea completă și la timp a contractului încheiat cu beneficiarul produsului complex. Întreaga activitate internă a întreprinderilor cu care cooperează uzina coordonatoare, trebuie coordonată în concordanță, în sensul executării corecte a acestui contract.

Corelarea nu privește însă, astfel cum arată legea, decît clauzele principale. Ce vom înțelege prin aceasta, care va fi deci criteriul după care se va distinge o clauză principală de una secundară? Considerăm că prin „clauze principale", vor trebuie înțelese toate acele clauze care afectează în mod direct livrarea produsului complex, la un anumit termen și în anumite condițiuni de calitate și cantitate.

Analiza conținutului legii contractelor economice demonstrează o importantă schimbare a opticii cu privire la rolul acestui important instrument economic pentru îmbunătățirea activității unităților socialiste.

dr. Victor Dan ZLĂTESCU

CADRE ȘI RĂSPUNDERI

VICTOR CRISTESCU

director al Administrației financiare a jud. Brașov

INTRAREA mea în biroul directorului Administrației financiare a județului Brașov a coincis cu momentul cînd acesta tocmai termina o discuție cu concluzia: „nu-mi plac oamenii incorecți; vreau adevărul".

● Cinstea este, așadar, la loc de „cinste" în activitatea dv.?

— Cinstea constituie o componentă fundamentală a profilului moral al lucrătorilor din domeniul financiar și al majorității contribuabililor. Din păcate, există și excepții. Mai avem lucrători financiari pe care trebuie să-i deferim procuraturii pentru necinste și mai sînt încă evazioniști de la plata impozitelor și a altor dări către stat. N-am reușit să lichidăm complet acest fenomen.

● Există vreun remediu pentru a stăvili evazionismul?

— Evident sînt mai multe. M-aș referi însă la unul singur care ține de persoana agentului fiscal.

● Cum adică?

— El trebuie totdeauna să controleze la fața locului veridicitatea informațiilor care-i parvin prin diverse surse, să afle adevărul.

● Sînt condiții create pentru aceasta?

— Activitatea pe care trebuie s-o depunem este vastă și complexă. Avem un colectiv de lucrători destoinici, bine pregătiți. Totuși, cu personalul existent, nu pătrundem în toate aspectele vieții social-economice a județului; unui inspector financiar teritorial îi revin, la ora actuală, 3000—3500 de contribuabili. La aceasta se adaugă și „tentația" unora de a-și ascunde veniturile pe care le realizează, ferindu-se de organele fiscale.

● Care este elementul cheie din activitatea unei administrații financiare?

— Omul. De calitatea inspectorului financiar depinde, în mare măsură, încasarea veniturilor cuvenite bugetului de stat. Pe lîngă alți factori, consider că factorul uman a contribuit, în mod hotărîtor la îndeplinirea în primele două luni ale anului a planului de venituri la buget, cu o depășire considerabilă.

● Cum v-ați preocupat de pregătirea profesională a inspectorilor?

— În primul rînd, **angajăm lucrători numai pe bază de concurs.** În funcție de postul scos la concurs, întocmim întrebările specifice funcției. Comisia constituită pentru concurs chestionează candidații și decide angajarea celor mai corespunzători dintre ei. În același timp, am alcătuit un ghid care indică tehnica de lucru și cuprinde diferite precizări privind relațiile pe linie financiară cu persoanele fizice și juridice, pe care l-am pus la îndemîna fiecărui lucrător. În plus, lunar dezbatem problemele noi, ivite ca urmare a practicii pe teren și instruim, în cadrul unor seminarii, întregul aparat de inspectori.

Pentru a stimula schimbul de idei, am organizat un consiliu științific — așa spunem noi — format din contabili șefi (din unități republicane și locale) în cadrul căruia — lunar — dezbatem unele probleme legate de respectarea legalității socialiste, aplicarea evidenței contabile, prevenirea unor pagube, întărirea disciplinei financiare.

● Dorințe pe linie profesională?

— Deocamdată patru: 1. O mai bună raționalizare a aparatului financiar la nivel județean. În prezent, noi îndeplinim o mare parte din sarcinile ADAS-ului — atît în ce privește asigurarea prin efectul legii, cît și asigurările facultative, Consider că rațional ar fi să existe un singur aparat financiar la nivelul județelor; 2. Reînființarea serviciului de finanțare în cadrul Administrației financiare. Existența acestui serviciu permitea cunoașterea resurselor reale ale unităților economice din raza județului, astfel că descopeream rezerve însemnate în faza de proiect a planurilor financiare ale unităților. În prezent, cînd acest serviciu a trecut la direcțiile de specialitate ale consiliului popular, o serie de rezerve rămîn, după părerea noastră nemobilizate, întrucît salariatul care răspunde de aceste planuri financiare nu este cointeresat în obținerea unor variante de plan financiar mobilizatoare, el fiind subordonat conducerii direcțiilor de specialitate care răspund direct de activitatea unităților economice respective; 3. Trecerea Administrației financiare pe principiul gestiunii economice proprii, la început în mod experimental. Consider că la ora actuală există condiții suficiente pentru această trecere; 4. Să introducem un control preventiv de natură valorică în domeniul aprovizionării în ramura construcțiilor O să mă întrebați, de ce în această ramură? Aici am lucrat în tinerețe și ca orice om mă întorc la prima mea dragoste.

● Vînați, pescuiți, vă place să ascultați muzică?

— Îmi place muzica, mă destinde. Dar de ce mă întrebați dacă pescuiesc sau vînez?

Ați intuit că acestea sînt pentru mine o adevărată pasiune în timpul liber?

Maria IONIȚĂ

■ KYKLOS (vol. XXIII, 1970, fasc. 1) publică studiul economistului **suedez** Assar Lindbeck — **Fiscal Policy as a Tool of Economic Stabilization** (Politica fiscală ca un instrument de stabilizare economică) care reprezintă un comentariu pe marginea unui amplu raport publicat de O.E.C.D. și redactat de un grup de experți din diferite țări ce și-au propus să răspundă următoarelor întrebări : în ce măsură politica fiscală a fost utilizată în practică ca un instrument de stabilizare economică în țările occidentale, cît de utilă s-a dovedit o asemenea politică și care au fost principalele obstacole în calea folosirii ei. Analiza, arată Lindbeck, a scos la iveală diferențele care există între diferitele țări occidentale din punctul de vedere al chestiunilor mai sus menționate. Astfel, doar Anglia și Suedia au considerat în mod sistematic politica financiară drept un instrument de stabilizare, în timp ce alte țări, cum ar fi R.F.G. sau S.U.A., au recurs la ea doar în anumite ocazii speciale, cînd s-a manifestat pericolul unei recesiuni. După părerea autorului, imaginea generală care se desprinde, nu este satisfăcătoare. Relativa ineficacitate a utilizării politicii financiare ca instrument de stabilizare se [illegible] unor factori cum ar fi : lipsa de hotărîre și fermitate în luarea la timp a unor decizii, conflictul existent între măsurile necesare atingerii unor scopuri diferite, acordarea de

FIȘE

nejustificate preferințe unor probleme legate de situația economică externă în detrimentul celor legate de situația economică internă.

■ În articolul **Ressources naturelles, espaces de loisir et analyse économique** (Resurse naturale, spații recreative și analiza economică), publicat în REVUE ÉCONOMIQUE nr. 1/1970, Jean-Michel Cusset relevă paradoxul apărut în raporturile dintre mediul natural și dezvoltarea economică. Pe de o parte, sub imperiul dezvoltării tehnologiei are loc o eliberare a economiei de sub constrîngerile mediului natural. Pe de altă parte, însă, ca urmare a amplificării nocivităților industriale și urbane, se pune acut problema evitării unei degradări a resurselor (apa, aerul, peisajul natural etc.), astfel încît s-a ajuns să se vorbească chiar de o „nouă economie a resurselor". Tendințele crescînde spre evaziune din mediul urban au devenit un aspect important al comportamentului orășeanului contemporan. Supraurbanizarea a contribuit considerabil la expansiunea turismului, la dezvoltarea impetuoasă a folosirii intense a spațiilor recreative, dar, în același timp, aceste spații devin — în țările industriale dezvoltate — mai rare. Există azi, notează autorul, o certă presiune a cererii de spații recreative. Pe de altă parte, sporesc riscurile degradării acestora, chiar din cauza unui „consum" recreativ crescînd. Se impune o programare, pe baza unei analize economice minuțioase, a protecției patrimoniului natural, în funcție de nevoile actuale, și mai ales viitoare, și elaborarea unui mecanism și a unor instrumente adecvate de conservare și repartiție a acestor resurse prețioase.

TEORII IDEI

STATISTICA OCCIDENTALĂ A VENITULUI NAȚIONAL. METODOLOGIE ȘI EROARE

ÎNTRE METODELE statistice de evaluare a venitului național, pe care le utilizează diferitele state capitaliste, există unele deosebiri. Statistica O.N.U. încearcă — fără a reuși întotdeauna pe deplin — să elimine deosebirile prin aceea că cere tuturor națiunilor membre să respecte — în rapoartele lor statistice — recomandările formulate în raportul : „Sistemul de contabilitate națională și tabelele conexe — studii metodologice", Seria F, nr. 2, Rev. 1, O.N.U., New York, 1964. În edițiile succesive ale **Anuarului de statistici ale contabilității naționale**[1]) apar, în formă rezumată, cadrul conceptual și definițiile date de „Sistemul" O.N.U.. Aceste anuare cuprind — pentru fiecare din țările membre care furnizează datele necesare — zece „tabele standard" : Produsul național brut la prețurile pieței, Originea pe ramuri de activitate a produsului intern net la costul factorilor, Distribuirea venitului național la costul factorilor, Finanțarea formării brute interne de capital, structura formării brute interne de capital, Structura consumului privat, Veniturile și cheltuielile statului, Tranzacțiile externe etc.

În ciuda acestei abundențe de tabele — ca să spunem așa — posibilitățile de analiză pe care le oferă statisticile O.N.U. sînt limitate sau, mai exact, sînt mult mai limitate decît cele pe care le oferă statisticile naționale ale unor țări dezvoltate ca S.U.A., R.F.G., Anglia, Japonia sau Franța. Avînd în vedere că, în ceea ce privește culegerea datelor, O.N.U. se bazează pe rapoartele țărilor membre, că între metodele utilizate de principalele țări capitaliste nu sînt deosebiri **fundamentale** și că indicatorii venitului național utilizați de O.N.U., sînt în esență, aceeași — deși cu unele variații — ca și indicatorii statisticilor naționale, vom folosi aici, în principal, informațiile pe care le-am putut obține despre metodologia S.U.A.. Această țară dispune, de altfel, printre țările capitaliste dezvoltate și de metodologia cea mai evoluată și de statisticile cele mai detailate.

● *Evaluările*

DATE, ca să spunem așa — exacte, în statistica S.U.A. sînt doar cele obținute pe bază de recensăminte. Acesta nu poate fi cazul, în mod evident, pentru statistica venitului național. De altfel, se consideră că, în general, tehnica enumerării complete, în principiu simplă, nu numai că este supusă „unei surprinzătoare varietăți de erori atunci cînd este încercată într-o țară mare ca a noastră, dar ar fi și mult prea costisitoare pentru a putea fi utilizată în cele mai multe cazuri"[2]). Chiar și culegerile de date pe bază de eșantioane sînt considerate de guvernul S.U.A. ca fiind prea costisitoare și complicate, astfel încît nu se recurge la această metodă decît în unele cazuri.

„Direcția venitului național" din Departamentul comerțului al S.U.A. își pregătește informațiile cu privire la venitul național, pornind de la materia primă pe care o constituie o mare cantitate de date administrative și de recensămînt, care **nu au nici o legătură cu măsurarea venitului național** (aceasta este, de fapt, o exagerare, după cum se va vedea). Ni se spune că acest material eterogen, cules de un mare număr de agenții de stat și agenții private, este supus unui întreg sistem de prelucrări, care permit, în cele din urmă, încadrarea lui în tabelele de venit și de produs național. Sarcina economiștilor și funcționarilor din pomenita Direcție este de a ajusta, corecta și sistematiza toate aceste date variate, „pentru ca nici o activitate productivă să nu fie omisă și nici una să nu fie socotită de două ori"[3]). Ideea evitării dublelor înregistrări nu are sens aici decît în temeiul conceptului burghez al venitului.

Metodele de evaluare sînt ilustrate, de către cei doi autori americani citați mai înainte, prin extrase din documente ale Departamentului comerțului. Mărimea principală, dintre cele care compun „venitul național" — indicator diferit de cel al **„produsului național" — este aceea a salariilor lucrătorilor și funcționarilor.**

În legătură cu această mărime, Departamentul comerțului spune : „Evaluările anuale ale totalului salariilor pentru perioada care începe din 1939 sînt întru totul demne de încredere... Sistemul de raportare care a fost dezvoltat sub imperiul legilor de asigurări sociale și de pensionare la căile ferate se apropie de ideal ca sursă de evaluare a venitului. Ele au avantajele unei acoperiri cuprinzătoare, ale regularității raportării și... întrucît rapoartele fiecărei firme cuprind lista angajaților și a salariilor individuale... posibilitatea omisiunilor și a erorilor de calcul este minimă"[4]).

Exactitatea evaluării sumei salariilor se bazează — contrar afirmațiilor generale de principiu care ni s-au făcut — pe tehnica enumerării complete. Într-adevăr, rapoartele firmelor acoperă aproximativ 80% din totalul salariilor, iar cea mai mare parte a restului sînt salarii plătite de către instituții de stat, asupra cărora se întocmesc de asemenea rapoarte complete. Este adevărat, însă, că acest sistem de raportare nu a fost construit în scopurile statisticii venitului național și că nu a provocat, deci, o cheltuială suplimentară. În ceea ce privește salariile muncitorilor agricoli, ale personalului casnic și ale angajaților instituțiilor nelucrative, evaluările se fac pe baza unor materiale mai puțin cuprinzătoare sau pe bază de eșantioane.

Principala mărime, în cadrul „Produsului național brut", este aceea a **„cheltuielilor de consum personal"** pentru bunuri nedurabile. În anii de recensămînt, de pildă în 1954, evaluarea la acest capitol s-a făcut cu ajutorul metodei „fluxului de mărfuri", metodă care implică „consemnarea datelor cu privire la mărfuri la prețurile producătorilor pe baza producției fabricilor, fermelor, întreprinderilor piscicole ; separarea din fiecare marfă a părților din producție care nu mai necesită o altă prelucrare și care sînt destinate consumului individual ; apoi, urmărirea mărfurilor prin diferitele stadii ale sistemului de distribuție"[5]). Pentru alți ani decît cei de recensămînt, se procedează la evaluări prin mărirea sau micșorarea cifrelor din anul de recensămînt, potrivit informațiilor pe care le furnizează cifrele vînzărilor de detaliu sau ale altor indicatori cu privire la creșterea sau scăderea cumpărăturilor din diferitele tipuri specifice de mărfuri. Cu privire la valabilitatea relativă a acestor estimări, Departamentul comerțului este mai rezervat decît în cazul salariilor din statistica venitului național, dar consideră, totuși, că respectivele date sînt „destul de bune".

Bazele statistice și relativa exactitate ale celorlalți indicatori ai venitului sau produsului național sînt apreciate cam în același fel de către Departamentul comerțului al S.U.A. Ni se spune, în general, că, în primul rînd, ar trebui să se aibă în vedere dacă unitățile care întocmesc rapoartele — firme, agenții de stat sau indivizi — raportează asupra unui indicator reprezentat de tranzacții directe,

dr. Iosif ANGHEL
Sorica SAVA
Elena COSMESCU
din Insitutul de cercetări economice

(Continuare în pag. 16)

■ În revista HOMMES ET TECHNIQUES (Nr. 301/1969) G. Rosen, în articolul **Hommes et Techniques de la Publicité,** scrie că publicitatea a devenit un element strategic important de conducere a întreprinderilor moderne. După o prezentare a diferitelor forme publicitare, a caracteristicilor și modului de funcționare a întreprinderilor specializate, autorul subliniază însemnătatea cercetării și studiilor în acest domeniu, al căror scop este de a furniza informațiile necesare pentru conceperea și organizarea unei acțiuni eficiente. Problematica unor astfel de cercetări constă în : determinarea clientelei asupra căreia trebuie concentrat „tirul" publicitar, a mesajului ce trebuie comunicat (ținînd seama de psihologia și limbajul clientelei); alegerea suportului și elaborarea conținutului mesajului publicitar (bazată pe teste de atenție, înțelegere etc.). Foarte importante sînt, de asemenea, criteriile de alegere a intermediarului („media") între public și emițătorul mesajului publicitar, și anume : aria de acoperire spațio-temporală, comunicarea — contactul, receptivitatea audienței, accesibilitatea. Pe baza acestor criterii este ales intermediarul cel mai apt de a cuprinde clientela, de a vehicula mesajul, în termenele prevăzute și la costul cel mai mic. Publicitatea, a retrogradat ca artă, dar a progresat ca știință, scrie autorul.

FIȘE

■ S. G. Stolenkov în lucrarea **O Tenah i țenoobrazovanii v SSSR** (Despre prețuri și formarea prețurilor în U.R.S.S.), Ed. „Statistika", Moscova, 1969, 203 pag., concepe structurile de prețuri sub forma unei balanțe atît a cheltuielilor globale ale statului pentru producția și circulația anumitor mărfuri cît și a veniturilor obținute din realizarea lor. Structura prețului unui produs oarecare indică, pe de o parte, în sume absolute și ponderi, părțile din prețul cu amănuntul ce revin ca venituri brute în diferite stadii ale procesului de producție și circulație. Pe de altă parte, ea arată rentabilitatea produsului la nivelul economiei naționale, precum și ce forme îmbracă veniturile statului și ale organizațiilor economice, ce relații financiare reciproce există între ele, cît și între ele și stat. Analiza structurii prețurilor cu amănuntul facilitează rezolvarea problemelor legate de modificarea prețurilor, permițînd identificarea verigilor unde este posibilă reducerea cheltuielilor.

Referitor la nivelul diferit al prețurilor bunurilor de consum față de prețurile mijloacelor de producție, autorul consideră că aceasta constituie o realitate incontestabilă care nu poate fi înlăturată prin simpla nivelare a prețurilor cu ridicata din cele două sectoare pe baza unor scheme globale care nu țin seama de caracterul istoric al formării prețurilor și de unitatea sistemului de prețuri.

■ Lucrarea **„Previziunea tehnologică"** apărută sub redacția lui R. V. Arnfield în Edinburgh University Press, 1969, reprezintă darea de seamă a dezbaterilor pe tema de mai sus, cu prilejul unui simpozion internațional. Subiectul care revine cel mai des în luările de poziții ale

(Continuare pag. 16)

ȘANTIER ȘTIINȚIFIC

Conf. dr. Ion GRĂDIȘTEANU

Șeful catedrei de economie politică
Institutul Politehnic — București

● **Cum îmbinați activitatea didactică cu cea de cercetare științifică?**

— Este cunoscut și în general acceptat că munca desfășurată de un cadru didactic în învățămîntul superior trebuie să îmbine armonios trei genuri de activitate: instructiv-educativă, științifică și obștească. Predarea economiei politice este, în sine, o activitate complexă, care presupune o documentare permanentă și amplă pentru a fi la curent cu progresele acestei științe în țara noastră și în alte țări. Ea necesită de asemenea cunoașterea „anatomiei și fiziologiei" vieții economice dinamice din țara noastră, direcțiile evoluției ei. Numai astfel activitatea unui cadru didactic are eficiență, poate contribui la înarmarea pentru viață a viitorilor specialiști — în cazul meu, a viitorilor ingineri. În acest context cercetarea științifică devine o condiție indispensabilă a perfecționării activității instructiv-educative.

● **Asupra căror „obiective" s-au fixat opțiunile dv. în cercetarea economică?**

— Mă voi referi numai la cele principale. Încă din timpul studenției m-au atras problemele productivității muncii. Lor le-am consacrat comunicări în cercul științific studențesc, lucrarea de diplomă, iar mai tîrziu, teza de doctorat. Problematica acestei teme este foarte largă: modul de creștere a productivității muncii, factorii care-i determină evoluția, dinamica ei în industrie și în speță în ramura constructoare de mașini etc. M-a

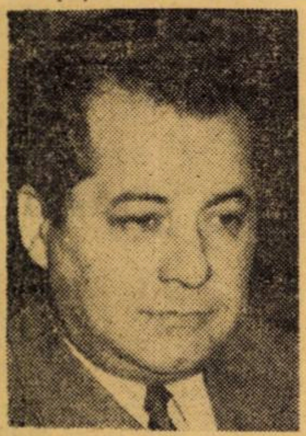

„...Cercetarea științifică devine o condiție indispensabilă a perfecționării activității instructiv-educative".

preocupat și am cercetat, cu ajutorul unei metode proprii, nivelul productivității muncii din industria noastră socialistă în comparație cu nivelul din alte țări. Evident că nu se pot rupe aceste „preferințe" în cercetare de activitatea mea didactică la Facultatea de tehnologie a construcțiilor de mașini, ci, aș spune că dimpotrivă, sînt implicite. Ulterior, am abordat problemele eficienței economice, datorită importanței lor crescînde pe planul practicii și al teoriei economice. Am considerat că de la început trebuie lămurit însuși conceptul de eficiență economică, ca și unele chestiuni legate de metodologia de calcul. Concluziile la care am ajuns le-am comunicat în sesiuni științifice, iar unele au fost publicate.

● **După cîte știm, ați lucrat și la elaborarea unor capitole din manualele de economie politică (capitalism și socialism).**

— Deși această muncă nu este în totalitate o muncă de cercetare, ea cuprinde însemnate elemente de investigație — îndeosebi cele legate de interpretarea teoretică a unor fenomene și procese noi din economie, de aprofundare a unor legi și categorii economice. În urma acestei activități s-a conturat pentru mine un nou domeniu de cercetare: relațiile de producție socialiste și legile economice pe care acestea le generează. Am considerat că tema aceasta — aparent epuizată — necesită în continuare a fi analizată și adîncită. Tratarea simplistă a relațiilor de producție în lecții și manuale, formula „trinitară" (proprietate — situația claselor — repartiție) sărăcea sistemul relațiilor economice. Modul de interpretare a raporturilor de proprietate nu mă satisfăcea. De aceea, am studiat, pornind de la lucrările clasicilor marxism-leninismului și de la fenomenele vieții actuale, verigile sistemului de relații economice socialiste precum și locul proprietății în cadrul acestui sistem.

Cît privește sistemul legilor economice ale socialismului, m-au interesat corelațiile dintre ele, modul de acțiune și de folosire etc. După opinia mea, în acest sistem există mai multe legi decît de obicei se tratează în manuale; acestea ar putea fi categorisite, în afară de grupările cunoscute și ca legi ale relațiilor nemijlocite de producție, legi ale relațiilor de repartiție, legi ale relațiilor de schimb, legi ale relațiilor de consum și legi ale reproducției socialiste în ansamblu. De asemenea, consider că formele (relațiile) economice socialiste sînt în continuă evoluție — sub impulsul mutațiilor care au loc în forțele productive ale societății. Anumite concluzii și concepte teoretice care au surprins — mai mult sau mai puțin — trăsăturile definitorii ale unor fenomene, legi sau categorii au fixat o stare de lucruri la un moment dat; conceptele sînt însă susceptibile de schimbare, de dezvoltare, o dată cu modificarea fenomenelor reale, pe care le reflectă, și cu adîncirea cunoașterii lor științifice.

● **Ce vă propuneți să studiați în continuare?**

— Pe lîngă cele expuse, mă preocupă aplicarea metodelor matematice în cercetarea fenomenelor din economie. Consider că multe dintre acestea, precum și unele legi și categorii economice au nu numai o determinare calitativă, ci și una cantitativă; ambele trebuie studiate în strînsă legătură. Rezultatele acestor cercetări le voi face cunoscute prin publicațiile de specialitate.

Discuție consemnată de
Fl. COSTIN

DESPRE EFICIENȚA ECONOMICĂ A MUNCII ÎN AGRICULTURA COOPERATISTĂ

prof. dr. Mihail LEVENTE

RAȚIONALITATE, eficiență, sînt astăzi, cînd ne aflăm în plin proces de desfășurare a revoluției tehnico-științifice, comandamentele pe care trebuie să le respecte cei ce analizează și emit propuneri în indiferent care sector al economiei socialiste. Definiția eficienței economice ca raport dintre costuri și valoarea — în prețuri de desfacere a produsului — întreprinderii este neîndestulătoare. Pentru a fi eficientă, în economia socialistă, producția trebuie să întrunească mai multe condiții: să exprime cantitativ, calitativ și structural raționalitatea statornicită prin planuri, sau să depășească exigențele stabilite pentru acești indicatori, de cîte ori produsul constă din bunuri (servicii), solicitate, utile consumului productiv sau individual din țară ori care pot fi schimbate rentabil, în afara țării, pe altfel de bunuri, necesare creșterii economice sau consumului poulației.

O „eficiență" care îngroașe stocurile, nu ține seamă de cerere, prilejuiește dereglări în circulația monetară și pagube financiare chiar dacă la nivelul întreprinderii apare ca deosebit de avantajoasă, nu răspunde cerințelor unei economii a cărei raționalitate își găsește expresia în planurile de dezvoltare.

Într-adevăr, numai planul este în măsură să integreze munca colectivităților restrînse într-o viziune coerentă, dată de perspectiva națională.

Care sînt factorii care îi asigură muncii o astfel de eficiență, și care sînt trăsăturile muncii care se obiectivează cît mai eficient, se valorifică în condiții optimale din punct de vedere al lucrătorului, colectivului întreprinderii și societății globale? Vom încerca o înșiruire a lor pentru a parametra elementele de care va trebui să ținem seamă în agricultura cooperatistă a României.

Integrarea în agricultură a unor activități nespecifice acestei ramuri va permite valorificarea continuă a forței de muncă din cooperativele agricole de producție. Asocierea între cooperative, la rîndul său, ar reduce așa numitele „vîrfuri" de muncă agricole și, de asemenea, — în cazul achiziționării și folosirii în comun de mijloace de producție ca și al întrajutorării cu mașini și utilaje — ponderea amortizărilor adică costul produselor.

Este de înțeles că dacă sînt fructificate judicios potențele integrării și asocierii, planificarea producției și a muncii la nivelul unei C.A.P. și unui grup de C.A.P., va putea stimula mai activ creșterea eficienței economice.

Alte măsuri organizatorice cum sînt: amenajarea potențialului pedo-climatic, zonarea producției, stabilirea rațională a profilului și a proporțiilor (volumului) fiecărei C.A.P. precum și regimurile și prețurile în temeiul cărora au loc aprovizionarea tehnico-materială, desfacerea produselor etc., măsuri pe care le-am denumi externe, trebuie incluse în schița cadrului condițional fără de care munca și-ar vedea limitate posibilitățile de a se exprima într-o eficiență maximă.

Se știe, de asemenea, ce importanță are, gradul de înzestrare tehnică a forței de muncă și de dotare a întreprinderilor cu mijloace financiare (fonduri de rulment). Produsele (soiurile, varietățile, rasele de animale, sortimentele) vor trebui astfel alese înăuntrul sistemului de producție adoptat, încît munca productivă să se încorporeze în valori, nu numai utile dar și (exprimate în prețuri) cît mai mari.

Cum nu toate produsele agriculturii sînt destinate consumului în țară, ci și exportului, la alegerea lor este indicat să se țină seamă de modul în care acționează „avantajele comparative". Legea astfel denumită a început a fi contestată îndeosebi pentru caracterul ei static, dar, după părerea noastră, criticile pot fi întemeiate atunci cînd se referă la schimburile externe de produse industriale a căror structură sortimentală vădește în epoca noastră o mobilitate cu adevărat excepțională.

Structura produselor agricole (neprelucrate industrial) este mai stabilă. Fără a fi adepți ai imobilismului, ni se pare indicat ca la proiectarea producției acestei ramuri destinată exportului să-și găsească aplicație componente ale acestei legi cum sînt „proporția resurselor" pe zone agricole și corolarul său „costurile relative", posibilitatea de a obține cu eforturi relativ mai mici o producție mai mare și mai valoroasă decît în alte zone agricole ale țării noastre sau în alte țări.

O ambianță democratică în societate, respectarea cu scrupulozitate și dezvoltarea democrației cooperatiste ca și practicarea cu îndrăzneală a modalităților știute de cointeresare materială și morală a muncii sînt în măsură să stimuleze „dialogul și participarea", să ducă la afirmarea nestingenită a inițiativelor constructive, la orientarea muncii fiecăruia și a colectivelor în direcția ridicării productivității, veniturilor, adică al gradului de eficiență a muncii.

Dacă condițiile înșiruite mai sus — în cea mai mare parte „externe" și predominante — sînt întrunite în totalitatea lor, dacă de asemenea participanții la procesul de producție vor fi bine pregătiți, prin eforturi proprii sau cu sprijinul extern, munca își va spori eficiența în proporții însemnate.

Ținem să subliniem și faptul că prin muncă înțelegem atît munca fizică cît și cea intelectuală, începînd cu cea ce se destină cercetărilor științifice, tehnice (agro- și zootehnice etc.) proiectării și organizării producției și întreprinderilor, aprovizionării tehnico-materiale și desfacerii produselor etc., adică toate genurile, varietățile de muncă utilă individuală sau integrată în colectivele bine structurate și care concură la obținerea unor producții maxime și totodată eficiente.

În acest spirit tratăm și activitățile desfășurate în sfera relațiilor dintre C.A.P. cu întreprinderi și organizații de orice fel, dacă astfel de relații pot exercita o influență favorabilă — direct sau indirect — asupra termenilor raportului:

$$\frac{\text{valoarea produsului}}{\text{cheltuieli totale}}$$

Munca, al cărei obiect și cadru-condițional am încercat să le definim, se va exprima printr-o valoare adăugată mai mare (produsă într-un an sau un ciclu de producție) decît cea obținută în trecut în condiții pedoclimatice identice și de un număr egal de lucrători. Dacă recurgem la această ultimă definiție a eficienței, poate fi cu ușurință sesizată relația eficiență-venit național.

De asemenea, dacă părți din valorile adăugate de către o ramură nu sînt trasferate altei ramuri sau prin comerțul exterior altei țări, dacă contribuția fiecărei ramuri, la cheltuielile comune ale societății este așezată proporțional, echitabil, atunci acumulările ramurii — în cazul de față ale agriculturii cooperatiste — sporesc ca și de altfel bunăstarea cooperatorilor[1]).

Un economist agrar francez, tratînd despre problema eficienței în exploatările agricole, atrage adeseori atenția celor ce le conduc asupra funcției prețurilor; „Les prix décident presque de tout" (...Prețurile pieței hotărăsc aproape totul) în această privință[2]). Fără a nesocoti diferențele esențiale între formele și regimurile în temeiul cărora sînt achiziționate mijloacele de producție și desfăcute produsele agriculturii din economiile capitaliste și cele ale țărilor socialiste, trebuie însă arătat că în calculele de eficiență care ne preocupă sînt avute în vedere prețurile, pornindu-se de la ipoteza că ele exprimă sau pot exprima în economia socialistă valoarea produselor, sau a serviciilor în care se încorporează munca așa cum a fost ea definită mai sus.

În încheierea problemelor tratate succint mai sus, ne exprimăm convingerea că proprietatea socialistă din agricultură, în orînduirea noastră (ca ansamblu social structurat, socialist) dispune de resurse încă nefolosite și a căror valorificare poate imprima un ritm accelerat dezvoltării agriculturii, creșterii economice în general, reducerii pînă la anihilare a decalajelor față de țările capitaliste, poate chiar mai curînd în agricultură decît în industrie.

---

1) În țările industriale avansate „puterea publică" operează transferuri de valori înspre agricultură.

2) Chombart de Lauwe: Nouvelle gestion de l'exploitation agricole.

În cartea **Știință, cercetare, producție** (Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1970, 228 pag.), Uroș Tomin își propune să prezinte cititorului structura și problemele generale ale științei despre știință, precum și să exploreze unele din cele mai importante capitole ale sale (de exemplu, istoria științei și tehnicii, logica și metodologia științei, scientometria, economia cercetării științifice ș.a.). Este prima încercare la noi în țară de a expune sistematic obiectul științei despre știință.

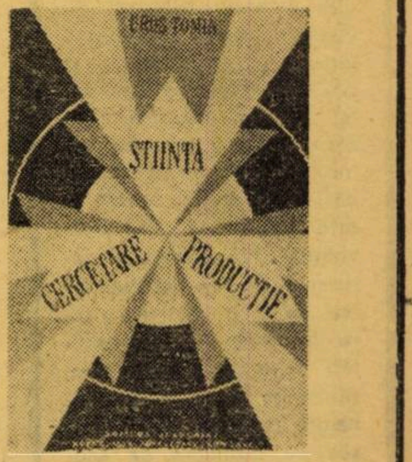

FIȘE

(Urmare din pag. 14)

participantilor la discuții este cel al așa-numitei „tehnici Delphi", practicate în special de „Rand Corp.". La prima vedere, tehnica Delphi apare ca destul de elementară, ea constînd în culegerea sistematică și repetată de mai multe ori a opiniilor unor experți recunoscuți, cu privire la perspectivele unor cercetări începute sau cu șansele de realizare a unor idei tehnice. Se afirmă însă că răspunsul experților la chestionarele trimise pot avea o certă valoare euristică în cazul cînd furnizează un material statistic suficient de revelator pentru studierea opiniilor și intențiilor exprimate. În orice caz, metoda înlătură principalul inconvenient al discuțiilor „la masa rotundă", în care de obicei ascendentul unui participant împiedică luări de poziții independente din partea celorlalți.

■ Un cîmp foarte larg de probleme privind folosirea calculatoarelor în gestiunea întreprinderilor este abordat în articolul **La gestion intégrée : une étape vers l'entreprise idéale** (Gestiunea integrată : o etapă spre întreprinderea ideală) de Marc Boyer, din suplimentul pe luna februarie 1970 al revistei L'USINE NOUVELLE. Ordinatoarele, arată autorul, sînt capabile să aducă la nivelul întreprinderilor o „gestiune integrată", respectiv, o conducere coordonată a activității întreprinderii. Ea presupune integrarea datelor de bază și mecanizarea sarcinilor administrative. Punctul culminant al unei astfel de gestiuni este considerat a fi executarea de către calculatoare a cercetărilor operaționale în vederea punerii la punct a regulilor și a modelelor de gestiune ori de cîte ori apare o astfel de nevoie. Momentul în care calculatorul devine și executantul, respectiv tratează datele zilnice și ia decizii (sau propune o decizie tactică) cum ar fi : comenzile de făcut furnizorilor, bonuri de muncă lansate în ateliere etc., este considerat ca punct de trecere spre o gestiune automatizată.

■ James R. Right, autor al studiului **Evaluating Signale of Technological Change** (Evaluarea semnalelor schimbărilor tehnologice), publicat în HARVARD BUSINESS REVIEW (ianuarie—februarie 1970), pornește de la considerația că în epoca contemporană simpla competență în problemele pur tehnice nu mai este satisfăcătoare, ea trebuind să fie însoțită de capacitatea de a anticipa schimbările tehnologice. Aceasta, arată el, nu depinde numai de cunoașterea progresului tehnic, ci și de cunoașterea ambianței politice, economice și sociale. După părerea autorului, previziunea schimbărilor tehnologice este o artă și o știință „slab dezvoltate". Principalele ei deficiențe țin de incapacitatea de a prevedea măsura în care noile posibilități tehnologice, pe care știința le pune în permanență la dispoziție, vor fi sau nu asimilate de economie și care va fi influența lor.

STATISTICĂ OCCIDENTALĂ

(Urmare din pag. 14)

ușor de definit, sau asupra unuia care necesită calcule complexe din partea lor sau a cărui definiție este întrucîtva vagă.

În al doilea rînd, trebuie să se considere calitatea sistemului de evidență al unităților economice ale căror tranzacții sînt măsurate.

Al treilea factor căruia trebuie să i se acorde atenție este sistemul de raportare, caracterul lui și calitatea datelor pe care le furnizează. „Ultima chestiune care se cere a fi luată în considerare este aceea a măsurii în care articolele cuprinse în conturile de venit și de produs se deosebesc de acelea care sînt efectiv raportate. Asemenea diferențe se datoresc aproape întotdeauna faptului că au fost utilizate procedee de evaluare. Aceasta înseamnă că gradul de valabilitate al cifrelor finale scade, el neputînd fi evaluat decît prin examinarea procedeelor utilizate. În general, un lanț lung de evaluări poate fi considerat ca un semn de slăbiciune statistică, deși această regulă trebuie să fie considerată în lumina măsurii în care datele suplimentare, introduse în calcul, sînt adecvate, și în lumina forței procedeelor adoptate. Totuși, simplitatea acestora din urmă nu ar putea fi privită ca o dovadă a absenței slăbiciunilor statistice. Ea ar putea să însemne doar că nu putem dispune de date demne de încredere, pentru a putea efectua ajustările necesare și că, în locul acestora, au fost utilizate presupuneri sumare și arbitrare"[6])

Autorii volumului care ne-au furnizat aceste citate dintr-un studiu al Departamentului comerțului al S.U.A. — citate din care nu s-ar putea spune că sinceritatea ar fi pe deplin absentă — amintesc cititorului că, în aprecierea fundamentelor statistice ale evaluării venitului național, „perfecțiunea rămîne o calitate mult prea costisitoare, pentru a putea fi căutată cu seriozitate". Ei presupun că o evaluare a produsului național brut, a cărei marjă de eroare ar fi de 1%, îi costă pe contribuabili un sfert de milion de dolari pe an, și se întreabă dacă ar merita să se mai cheltuiască încă un sfert de milion pentru a se obține o evaluare, în care posibilitatea de eroare să nu depășească 0,5%. Există însă și păreri, după care erorile efective sînt mult mai mari. La erorile directe, adică la cele care se produc în evaluările „directe" ale unor indicatori, cum ar fi, de pildă, însuși venitul sau produsul național, se adaugă erorile indirecte, atunci cînd este vorba, de exemplu, de un indicator de o asemenea importanță cum este acela al „produsului național net", pentru care, din cauza amortizărilor, nu există estimări oficiale directe.

● *Erorile*

CELE MAI MULTE STATISTICI economice nu ar trebui să fie prezentate — spune Oskar Morgenstern — cu pretenția unei exactități care este cu totul inaccesibilă. „Ni se prezintă modificări ale puterii totale de cumpărare a consumatorului de pînă la ultimul miliard sau chiar mai puțin (adică variații de mai puțin de jumătate procent) și acestea sînt luate în serios. Indici ai prețurilor de gros și de detaliu sînt înfățișați cu două zecimale, deși au existat atît de multe etape ale calculului, încît numai singura rotunjire a erorilor poate să excludă un asemenea grad de precizie..."[7]). O. Morgenstern cere ca atît publicului, în general, cît și Congresului, în particular, să li se permită să înțeleagă că nu poate exista o exactitate absolută, că trebuie să existe eroare, și că ceea ce este important este de a se încerca să se descopere, să se înlăture sau, cel puțin, să se limiteze eroarea.

Ceea ce spune O. Morgenstern cu privire la cauzele — deliberate sau involuntare — ale erorilor statistice are avantajul unei autocritici din partea unui reprezentant științific de seamă al sistemului american, și ni se pare — din această cauză — ca fiind mai important și înzestrat cu o forță de iluminare mai mare decît orice critică ce ar veni „din afară". El afirmă, fără nici o reținere, că toți cei care culeg date statistice trebuie „să facă prea adesea față unor încercări deliberate de a se ascunde informația". Cu alte cuvinte — spune el — statisticile economice și sociale „se întemeiază în mod frecvent pe răspunsuri evazive sau chiar pe minciuni deliberate". „Minciunile se nasc, în principal, din teama față de autoritățile fiscale, din aversiunea față de amestecul statului sau din dorința de a se înșela concurenții". Dar, în afară de minciunile deliberate și de răspunsurile evazive, există multe alte surse de eroare, care „sînt atît de adînc înrădăcinate", încît este imposibil ca ele să fie eliminate toate și în același timp.

Despre posibilitatea ca erorile într-o direcție să fie anulate de erorile care vin dintr-o direcție opusă — dacă măsura și forța lor se echilibrează — O. Morgenstern spune că s-ar putea ca în felul acesta să se obțină o cifră „adevărată", fără însă ca să se fi făcut efectiv o observație adevărată. Se știe că ideea că erorile s-ar anula reciproc este larg răspîndită, dar — susține, pe drept cuvînt, O. Morgenstern — orice afirmație concretă în acest sens ar trebui să fie dovedită. O altă idee căreia i se acordă credit larg este aceea că statisticile mai recente ar fi mai exacte și mai demne de încredere decît altele mai îndepărtate în timp. Pentru intervale de timp suficient de mari, probabil că aceasta este adevărat într-un mod vag și general, dar „există, totuși, multe cazuri în care statisticile produse astăzi sînt probabil nu mai bune — și ele sînt în fapt mai rele — decît statisticile produse cu decenii înainte". Afirmația aceasta a lui O. Morgenstern — lipsită, de altfel, de orice încercare de argumentare — ni se pare atît de colosală, încît ne permitem a ne îndoi de veracitatea ei.

O. Morgenstern își îndreaptă observațiile critice și împotriva „Direcției venitului național" din Departamentul comerțului al S.U.A., pentru motivul că aceasta nu precizează nici o măsură a erorii posibile și pentru că stă pe poziția, că „pentru statistica venitului național nu pot fi calculate măsuri matematice semnificative de valabilitate a datelor ; numai o evaluare sinceră a surselor și metodelor care stau la baza acestor date poate furniza înțelegerea care este necesară pentru utilizarea lor efectivă în analiza economică"[8]).

În felul acesta — comentează O. Morgenstern — orice evaluare cantitativă a erorilor este lăsată pe seama celui care utilizează datele statistice ale Departamentului comerțului și care ar trebui să-și bazeze evaluarea sa pe cunoașterea surselor și metodelor prezentate în studiile acestuia din 1954. „Este imposibil ca cel care utilizează datele să determine gradul de încredere pe care li-l poate acorda. Faptul că ni se spune puțin sau nimic despre exactitate este mai primejdios decît dacă ni s-ar spune deschis că posibilitățile de eroare sînt foarte mari. A arunca asupra celui care utilizează datele povara evaluării erorilor și a gradului de valabilitate, deși este o metodă foarte convenabilă pentru cel care făurește statisticile, constituie totuși un procedeu cu totul inadmisibil. Cum ne-am putea aștepta ca utilizatorul individual să poată realiza ceva într-un domeniu în care însuși guvernul — cu vastele lui resurse de întocmire a statisticii — eșuează ?".

O Morgenstern citează studiul lui S. Kuznets asupra marginilor de eroare în statistica venitului național — acesta fiind studiul cel mai important efectuat pînă astăzi, în S.U.A., în acest domeniu. Marginile de eroare posibile au fost grupate în patru categorii :

I. 5—10 la sută, cu o medie de 7,5 la sută
II. 11—20 la sută, cu o medie de 15 la sută
III. 21—40 la sută, cu o medie de 30 la sută
IV. 41—80 la sută, cu o medie de 60 la sută

În primele două categorii, cu o margine de eroare de sub 15%, sînt cuprinse industria prelucrătoare și serviciile publice — lumina, energia electrică, căile ferate, tramvaiele, telefoanele și telegraful ; în categoria a III-a intră agricultura, industria extractivă, gazul industrial, conductele, comerțul, băncile, asigurările și ramurile de stat, pentru care informația este vastă dar incompletă. În sfîrșit, a patra categorie, cu margini de eroare de 30 la sută, și mai mult, cuprinde construcțiile, transportul apei, proprietatea imobiliară (chiriile), serviciile directe și compartimentul „diverselor". Ramurile cuprinse în aceste patru categorii — 40 la număr — înmulțite cu cele treisprezece clase de venituri și de utilizare a forței de muncă, constituie cele 520 de „căsuțe" ale venitului național agregat.

Pentru a ne demonstra importanța unei erori de 5%, O. Morgenstern presupune o valoare a produsului național brut de circa 550 de miliarde de dolari, adică o eroare posibilă de plus sau minus 28—30 de miliarde. Această sumă este mai mare, spune el, decît producția anuală a întregii industrii electronice a S.U.A. În cazul unei erori de 10%, s-ar ajunge la o diferență a cărei cifră s-ar ridica la de circa trei ori valoarea exportului S.U.A. Bineînțeles, erorile nu sînt concentrate în maniera acestei exemplificări, ci sînt împrăștiate, într-un mod care nu ne este cunoscut, asupra tuturor activităților ce produc venit național.

Observațiile lui O. Morgenstern și, mai ales, calculele lui S. Kuznets asupra mărimii posibile a erorilor în evaluarea venitului național ar putea exercita o influență descurajatoare asupra economistului dornic să întreprindă cercetări macroeconomice cu caracter analitic. Dar, nici faptul cunoscut al erorii statistice — sau al „minciunii statistice", unul dintre cele trei tipuri de minciuni dintr-o binecunoscută butadă —, nici propriile sale calcule asupra mărimii ei nu l-au putut împiedica pe Simon Kuznets să întreprindă reputatele sale studii empirice asupra venitului național al S.U.A. și să contribuie la elaborarea unor serii statistice istorice care, pentru unii indicatori, merg pînă la începuturile secolului al XIX-lea sau chiar pînă în ultimele decenii ale secolului al XVIII-lea. Numeroși alți cercetători americani, mai ales dintre cei grupați în jurul lui **National Bureau of Economic Research**, au publicat studii privind avuția națională, acumularea de capital în diferite ramuri etc., stabilind serii statistice istorice pentru perioade dintr-un trecut îndepărtat, cu scopul de a face posibile comparațiile în timp pentru cercetările analitice moderne, de a stabili anumite regularități, de a sprijini prognozele și, mai ales, de a furniza un material fundamentat pentru politica economică de stat.

Nu avem intenția — se înțelege — de a interveni în apărarea statisticii oficiale americane, de a-i scuza erorile sau de a-i justifica insuficiențele. O asemenea intenție ar constitui o eroare gratuită, o atitudine deliberat greșită și lipsită de sens. Dar, credem cu toată convingerea, că mult mai gravă ar fi greșeala de partea noastră dacă, la adăpostul erorilor statisticii oficiale, am renunța la încercarea de a întreprinde cercetări asupra venitului național al țărilor capitaliste dezvoltate. Părerea noastră este că, în evaluările oficiale, eroarea nu ar putea să varieze, de la un an la altul și, cu atît mai puțin, pe perioade mai lungi între — să zicem — **plus** zece la sută și **minus** zece la sută. Un asemenea spațiu de variație, **în sensuri opuse**, de 20%, sau chiar numai de 10%, ar face cercetările imposibile, dacă el ar fi efectiv. În realitate însă, variațiile au un sens logic, curba lor nefiind întreruptă decît de crize economice, cînd ea este modificată într-un sens iarăși logic. Încetinirile de ritm sau stagnările, ca și accelerările de ritm sînt în concordanță cu realitățile „pipăibile" ale vieții economice — creșterea sau scăderea șomajului, creșterea prețurilor, scăderea sau creșterea exporturilor, insuficiența ofertei sau a cererii, creșterea sau scăderea comenzilor pentru bunuri de investiții etc. etc. și nu ar putea fi puse pe seama erorii statistice. Firește, este o mare deosebire între un venit național anual, să zice, de 2000 de dolari pe locuitor și unul de 1800 sau altul de 2200 de dolari, iar eroarea statistică nu va face niciodată saltul de la 1800 la 2200 sau de la 2200 la 1800, ci se va menține — sau în plus sau în minus — mai mult sau mai puțin **constantă**, fără a oscila în **ambele** sensuri. În felul acesta, eroarea statistică posibilă afectează mărimile absolute, inclusiv mărimea ritmurilor care se calculează pe baza valorilor absolute, dar ea afectează mult mai puțin — după părerea noastră — **tendințele**.

Ceea ce i se poate cere economistului analist — constrîns să opereze cu cifrele pe care i le furnizează statisticianul — este nu de a rectifica cifrele statistice, nici de a evalua marja de eroare pe care ele o pot conține — pentru care el nu dispune de nici o bază de calcul —, ci de a **utiliza** datele statistice de care dispune, pentru a stabili cele mai variate legături între ele, pentru a le face să „grăiască", prin asocieri numeroase, logice, deși uneori neașteptate, într-un limbaj coherent, revelator pentru tendințele pe perioade mijlocii sau lungi, pe care le manifestă fenomenele economice. Și, dacă prin noțiunea, oarecum restrînsă, de „tendință", înțelegem direcția — ascendentă sau descendentă, constantă sau oscilantă — în care s-au mișcat, în trecut, sau s-ar putea mișca în viitor, un fenomen economic, o structură sau o mărime absolută, un factor cauzal sau o relație cantitativă, o influență sau un efect, un ritm economic etc. — atunci eroarea posibilă, cuprinsă în datele statistice de bază, își micșorează din importanță, fără a și-o pierde, bineînțeles. Dacă mărimea relativă a erorii statistice rămîne mai mult sau mai puțin **constantă**, după cum credem că este de presupus, atunci punctul nostru de vedere ar putea să fie întemeiat.

Dar, toate acestea nu ne dispensează — nici pe autori, nici pe cititori — de obligația de a înțelege că, în materie de statistică occidentală nu poate exista o exactitate absolută, cum spune O. Morgenstern, și că trebuie să existe eroare. Pentru că, așa cum spuneau încă romanii, și cum, după ei, și-a intitulat și O. Morgenstern articolul său, **Qui numerare incipit, errare incipit.**

---

[1]) Yearbook of National Accounts Statistics, Department of Economic and Social Affairs — Statistical Office of the United Nations.

[2]) Betty G. Fishman and Leo Fishman, **The American Economy**, D. van Nostrand Company, Inc., Princeton, 1962, pag. 176.

[3]) Ibidem.

[4]) National Income — 1954 Edition, U. S. Department of Commerce, Washington, citat după lucr. lui B. și L. Fishman, pag. 177.

[5]) Op. cit. pag. 104, în lucr. cit. pag. 177.

[6]) Op. cot. pag. 62, în lucr. cit. pag. 178.

[7]) Vezi capitolul scris de Oskar Morgenstern în volumul **Readings in Economics from Fortune**, Third Edition, Edited by Richard E. Mulcahy, Holt, Rinehart and Winston, Inc., N.Y. 1967, pag. 126.

[8]) Citat de O. Morgenstern în lucr. cit. la pag. 129.

ECONOMIE MONDIALĂ

INERENŢELE „ECONOMIEI LIBERE“

P. A. SAMUELSON, profesor la Institutul de Tehnologie din Massachutess, reputat exponent al «noii şcoli economice» keynesiene americane, e un autor cu simţul umorului. Scriind într-un recent articol despre infinitatea reţetelor pe care le prescriu doctorii în economie, colegii săi, el îi aseamănă cu medicii dermatologi, care „nici nu-i vindecă vreodată pe bolnavi, dar nici nu-i omoară“. Fiind vorba de economia americană, bineînţeles că maladia în discuţie este inflaţia — „inflaţia căţărătoare“, cum i se spune peste Ocean. În 1967, preţurile urcaseră în S.U.A cu 3%; în 1968 cu 5%, în 1969 cu peste 6%. Cursa mercurului în termometrul care măsoară febra produsă de escalada preţurilor şi salariilor nu s-a isprăvit nici azi. Banii, în cantitate prea mare, aleargă după mărfuri în cantitate prea mică. Fenomenul şi formula sînt aproape clasice.

Evident, patronatul aruncă răspunderea instabilităţii asupra muncitorilor, iar argumentul folosit nu e nici de data asta inedit: „Salarii mai mari, înseamnă profituri mai mici; altă soluţie decît să ridicăm preţurile n-avem; ce vreţi? efectul bumerangului!“.

Este adevărat că în S.U.A. s-a procedat în ultimii ani destul de frecvent la majorarea nominală a salariilor. Numai în 1969 muncitorii înscrişi în uniunile sindicale au căpătat un spor mediu anual de 7%. În construcţii, unele acorduri au dus chiar la majorări de 12—14%. Dar chiar din raportul anual al Comitetului consilierilor economici ai preşedintelui S.U.A., avem posibilitatea să aflăm că muncitorul mijlociu nu poate cumpăra azi mai mult decît o putea face cu cinci ani în urmă. Dimpotrivă.

Care era situaţia acum cinci ani? Din 1965 şi pînă în 1968, inflaţia era o politică economică deliberată. Deci nu a fost o epocă în care preţurile şi salariile puteau să se bucure de mai mult echilibru decît acum. Şi totuşi, după cum se poate deduce, veniturile salariaţilor erau atunci mai apărate. În 1966, intensificîndu-se pe scară mare războiul din Vietnam, situaţia a devenit deosebit de complicată. Efective masive au fost angajate dincolo de Pacific în bătălii mereu mai fierbinţi, dar tot mai nedecisive. «Supraîncălzirea» crescuse pînă la incandescenţă. Mai întîi, preşedintele Johnson refuzase să urmeze sfatul consilierilor săi, care-l îndemnau să recurgă la majorarea impozitelor. Acceptînd, ar fi însemnat să împieteze asupra mersului «afacerilor». În acel moment, forţa de muncă se afla aproape de punctul utilizării maxime. La fel capacităţile industriale. Spirala inflaţionistă urca în mod ameninţător. Cu întîrziere, administraţia s-a văzut nevoită să aşeze un supraimpozit de 10%; iar Banca Federală să limiteze creditele. Inflaţia n-a fost însă stăvilită precum se spera. Salariile au continuat să se deprecieze, în pofida încercării lor de a se ţine strîns apropiate de paşii acceleraţi ai preţurilor. Unii dintre economiştii americani i-au făcut răspunzători de situaţia creată pe mănuitorii robinetelor de credit bancar, care, după părerea lor, în mişcări improvizate şi cu efecte nedorite, ba le înşurubau prea tare, ba le deşurubau prea mult. A lipsit, zic ei, ceea ce în limbajul economic modern, american, se numeşte «reglajul fin».

NICI DUPĂ instalarea administraţiei Nixon la Casa Albă, în ianuarie 1969, nu s-a procedat de îndată, cum se aşteptau mulţi, la măsuri drastice. Cu o lună înainte, preşedintele apreciase că „dintre toate impozitele, inflaţia este cel mai nedrept“. Iar această declaraţie fusese interpretată ca avînd o semnificaţie precisă. S-a dovedit însă că e mai puţin complicat să deplîngi şi să înfierezi calamitatea inflaţiei decît să-i pui capăt. Trebuie să recunoaştem însă că soluţia brutală, necruţătoare, a recesiunii, care duce la grave tensiuni sociale, la concedieri, la scăderea salariilor, la limitarea cererii de bunuri şi servicii, nu e uşoară. Pentru nimeni.

În economia ţărilor occidentale are curs pe de altă parte, şi nu de ieri de alaltăieri, teoria după care «o rată moderată de inflaţie» şi care «nu loveşte în toată lumea» ar fi tolerabilă. Profesorul Samuelson de pildă, pe care l-am citat mai sus, este şi el de părere că în mod teoretic o rată a inflaţiei de 4% ar trebui să lovească doar pe cei mai în vîrstă; deoarece ceilalţi luptă în orice condiţii pentru a-şi asigura într-un fel veniturile necesare ca să facă faţă creşterii preţurilor. Cît despre bătrîni, zice el, statul ar putea subveni nevoilor acestora prin alocaţii speciale. Numai pentru a curma inflaţia, „pur şi simplu numai pentru a curma inflaţia“ nu este necesar să fie frînată expansiunea economică şi să se asume astfel riscul recesiunii şi al suferinţelor pe care ea le-ar provoca milioanelor de oameni.

Administraţia Nixon a elaborat şi a pus în aplicare totuşi un program antiinflaţionist. Noua echipă de economişti ai Casei Albe, condusă de Paul McCracken, şi-a propus o manieră fermă în tratarea problemei. Noul buget prezentat indica că armele alese ţin de arsenalul fiscalităţii. Deficitul de 25 miliarde de dolari în anul fiscal 1968 a fost convertit în anul fiscal 1969 într-un surplus de 3 miliarde. Banca Federală, la rîndul ei, a manipulat mai energic levierul creditului. Unele efecte de încetinire s-au manifestat fără întîrziere. Prevederile erau că în prima jumătate a lui 1970 se va produce o stagnare dar că în cea de a doua creştere îşi va relua treptat suflul. Prin stagnare, economiştii nu se fereau să arate că subînţeleg o recesiune, iar prin recesiune, după cum se ştie, economiştii americani înţeleg de obicei două trimestre succesive în care producţia totală (fără a ţine seama de efectele inflaţiei) scade în raport cu nivelul celor trei luni anterioare. În prezent, în ceeace priveşte încetinirea din primul semestru, ea pare să se adeverească. Ba chiar s-a ivit teama de o recesiune gravă. În majoritatea lor, indicatorii economici dezvăluie o încetinire netă a producţiei industriale şi o creştere a şomajului care atinge proporţia de 4,2% faţă de totalul populaţiei active.

DE LA APARIŢIA în 1963 a cărţii lui Milton Friedman, profesor de economie la Universitatea din Chicago, şi intitulată «O istorie monetară a Statelor Unite, 1867—1960» — carte care l-a consacrat pe autorul ei drept şef al «şcolii monetariste» — corul economiştilor împotriva restricţiilor «exagerate» practicate de Banca Federală în domeniul creditului, mai corect spus: împotriva mînuirii inadecvate a creditului, a sporit considerabil. Ei au reproşat noii administraţii — încă de la început — măsuri monetare insuficiente şi şi-au exprimat temerea că în mod inevitabil se vor comite în cele din urmă exagerări. Chiar keynesianul profesor Samuelson, şi-a dat adeziunea la o asemenea interpretare a viitorului. „V-aţi convertit la monetarism?“ a fost întrebat el. „Este Keynes mort?“ La care Paul Samuelson a răspuns: „Keynes nu este mai mort decît sînt Newton şi Einstein. El nu a ignorat politica monetară. Keynes a fost însă un eclectic“. Profesorul Samuelson, o voce atît de respectată şi ascultată în rîndurile economiştilor americani, este de părere aşa dar că o altă orientare decît cea eclectică nu e posibilă. Fapt e că, în prezent, se poate constata un grad crescînd de adeziune la teoria monetaristă în rîndurile tuturor şcolilor şi orientărilor economice din S.U.A.

După cum se cunoaşte, teoria monetaristă consideră că factorul cel mai important al stabilităţii economice îl reprezintă rata de creştere sau de reducere a mijloacelor băneşti furnizate economiei. Potrivit ei, băncile centrale au facultatea de a majora sau diminua masa monetară după voie. Banca Federală a S.U.A. ar putea aşadar determina, prin modificări corespunzătoare în masa monetară aflată în circulaţie, evoluţia dorită în activitatea economică a ţării. Cum însă schimbările, după cum arată monetariştii, nu se pot produce de îndată, ci numai după 6—9 luni de la mişcarea adoptată în domeniul monetar, perspectiva imediată rămîne recesiunea. „Nivelul activităţii economice în prima jumătate a lui 1970, — spunea la începutul anului Leif Olsen, de la First National City Bank, discipol al lui Friedman, — este predeterminat de restricţiile de credit mai vechi“.

DISCUŢIILE purtate în ultima vreme între economiştii americani, — uneori chiar pe un ton destul de virulent — nu au ca temă faptul de a se şti dacă S.U.A. se îndreaptă sau nu spre o recesiune, ci spre ce fel de recesiune anume se îndreaptă ea. Unii dintre ei, socotiţi ca „extremişti“, prevăd o recesiune puternică, de tipul celei ce s-a produs în 1958, cu o rată a şomajului de şase pînă la şapte la sută. Alţii, prevăd o recesiune moderată, ca în 1960—61. Dacă Banca Federală va continua politica ei restrictivă, spunea profesorul Friedman la începutul anului, o recesiune ca în 1957—1958 nu este exclusă. Potrivit teoriei sale, expansiunea monetară trebuie să fie permanentă, constantă, moderată, variind între minimum 3 şi maximum 5%. O asemenea reglare, variabilă, ar permite eco-

Dinu HERVIAN

⟶

REPERE

● Guvernul Finlandei a revenit asupra hotărîrii sale de a semna, la 3 aprilie, tratatul de constituire a grupării Nordek. Un purtător de cuvînt oficial a declarat că înfiinţarea şi aplicarea acestui tratat sînt aleatorii deoarece unele ţări nordice se pregătesc să negocieze aderarea lor la Piaţa comună, astfel că „în actualele condiţii tratatul nu prezintă suficiente garanţii de stabilitate şi permanenţă, chiar ţinînd seama de rezervele făcute de Finlanda“

● Într-o declaraţie dată publicităţii la 23 martie, David Kennedy, secretar de stat al Trezoreriei S.U.A., atrage atenţia, în faţa Comisiei bugetare a Camerei Reprezentanţilor, că deteriorarea în continuare a balanţei de plăţi a S.U.A. şi insuccesul măsurilor antiinflaţioniste riscă să pună din nou în pericol situaţia dolarului.

● În fiecare an au loc în lume 3500 congrese internaţionale la care participă 2 milioane persoane. Oraşele în care se desfăşoară cele mai multe asemenea manifestări sînt: Paris, Geneva, Londra, Roma, Bruxelles şi Washington.

● La 23 martie a luat sfîrşit la Abidjan (Coasta de Fildeş) reuniunea miniştrilor de finanţe ai ţărilor din zona francului. Miniştrii au procedat la un tur de orizont al conjuncturii din ţările lor. Viitoarea reuniune va avea loc la Paris, în septembrie.

● Japonia a acordat Băncii mondiale un nou împrumut în valoare de 100 milioane dolari, pentru a contracara creşterea considerată excesivă a rezervelor în devize ale băncii sale centrale, care atingeau la sfîrşitul lui februarie 3,3 miliarde dolari.

● Deficitul balanţei de plăţi a Danemarcei s-a ridicat în 1969 la 3,1 miliarde de coroane (circa 400 milioane dolari). Pentru a evita sporirea lui în continuare guvernul a hotărît sistarea oricăror investiţii publice noi.

● Ministrul francez al economiei şi finanţelor, V. Giscard d'Estaing, va face o vizită oficială în S.U.A. între 3 şi 5 mai. Problemele ce vor fi abordate: evoluţia recentă a preţurilor şi a dobînzilor şi unele probleme ale sistemului monetar internaţional.

● Datoria externă a Angliei s-a diminuat cu 695 milioane lire în 1969: intrările nete de devize au reprezentat 740 milioane lire, în vreme ce rezervele au sporit cu numai 45 milioane. Majoritatea rambursărilor au fost făcute unor bănci centrale şi Băncii Reglementelor Internaţionale.

● Banca pariziană Crédit Lyonnais şi-a deschis o nouă reprezentanţă în străinătate, după cele din Beirut şi Johannesburg, la Tokio, şi a încheiat cîteva acorduri de asociere cu bănci australiene.

● La Bruxelles s-a redeschis marele magazin universal Innovation, mistuit acum trei ani de un incendiu. Semn al timpului — suprafaţa parkingului interior (31.000 mp) depăşeşte suprafaţa de vînzare a magazinului (27 700 mp).

● Exportul Braziliei a sporit în 1969 cu 37%, în vreme ce exporturile celorlalte ţări ale Asociaţiei latino-americane a comerţului liber au crescut cu 25%.

nomiei să atingă în chip firesc o creștere optimă de 4% pe an, fără a provoca inlație.

Influențată sau nu de monetariști, hotărîrea care a fost luată la 18 martie de către Arthur Burns, noul președinte al Consiliului de direcție al Sistemului rezervelor federale, a făcut vîlvă. El a anunțat o îmblînzire a politicii restrictive, antiinflaționiste, arătînd că în viitor se va practica o rată anuală de expansiune a creditului constantă, de minimum 2 și de maximum 6 la sută. Evident, procentele diferă, dar în principiu, hotărîrea ce s-a luat dă cîștig de cauză școlii monetariste.

Judecînd după unele comentarii ale presei americane, în considerentele ei administrația republicană ține seama și de unele probleme cu caracter strict politic. În toamnă, urmează să aibă loc în S.U.A. alegerile legislative. Climatul de recesiune nu i-ar putea fi favorabil. După cum cred comentatorii politici, președintele Nixon refuză să acrediteze reputația de excesivă rigoare financiară și de marasm economic ce le sînt de obicei atribuite guvernărilor republicane. Poate aceleași să fie și motivele pentru care președintele grupului parlamentarilor republicani în Camera reprezentanților, Gerald Ford, s-a grăbit zilele trecute să anunțe că în urma ultimelor măsuri, inflația poate fi socotită ca virtualmente înfrîntă și că primejdia de recesiune a fost înlăturată.

Nu de aceeași părere însă este și Arthur Burns, președintele Băncii Federale, care declară apăsat: „Nu cred că am ajuns la capătul inflației".

ADEVĂRUL, pe care de altfel îl recunosc aproape toți economiștii americani de frunte ce participă la discuția privind perspectivele și soluțiile, este că au crescut mereu cheltuielile militare și că drumul stăvilirii inflației se întretaie cu acela al încetării războiului din Vietnam. „Mai important decît orice, este să curmăm războiul în Vietnam", afirmă răspicat profesorul Samuelson. Henry Wallich, profesor la Universitatea din Yale, fost membru al Comitetului consilierilor economici ai Casei Albe, în prezent consilier al Ministerului de Finanțe, pune și el în cauză „costurile nelimitate ale războiului". Dealtfel, în cercurile politice americane cele mai înalte se recunoaște azi legătura directă dintre finanțarea războiului și spirala inflației. Unele declarații, urmate de oarecari reduceri în efectivele militare au lăsat să se creadă că un curs nou este pe cale să înceapă. Deocamdată e vorba numai de promisiuni netinute, iar teoreticienii economiști s-au resemnat să judece și să facă previziuni în funcție de situația dată. Starea de inflație este de altfel considerată în general ca o inerență a „economiei libere". Walter Heller, de pildă, cel care de la catedra lui de la Universitatea din Minnesota fusese cîndva invitat de fostul președinte John Kennedy să facă strămutarea cartierului general al „noii școli economice" la Washington, declară: „Să privim lucrurile în față! Trăim azi într-o economie a cărei predilecție este inflația". Keynes „ne-a lăsat cu o problemă nerezolvată" spune și profesorul Samuelson, anume aceea de a ști cum putem avea concomitent o deplină utilizare a forței de muncă și stabilitatea prețurilor? Adevărul, adaugă el, este că nu putem". Plecînd de la un silogism pe care l-a formulat în cartea sa „The New Industrial State", profesorul J. K. Galbraith de la Harvard cerea ca stabilitatea prețurilor să fie asigurată prin lege. El spunea: „În timpul celui de al II-lea război mondial controlul salariilor și prețurilor a funcționat bine; pacea nu diferă de război; ergo — să legiferăm stabilitatea prețurilor". Eșecurile răsunătoare ale „politicii veniturilor" l-au desmințit însă pe profesorul Galbraith. Deși unii economiști în Occident admit că în situații de urgență soluția ar avea o oarecare valoare, toată lumea a putut constata cîte abateri au trebuit să fie acceptate de la această politică ce a fost practicată în atîtea țări occidentale și mai ales cîte nedreptăți și cîtă suferință a cauzat ea populației.

S-a văzut că unii dintre economiștii americani recomandă întîietate pentru politica fiscală, unii pentru politica monetară, alții îngemînarea amîndurora. De fapt ei se recunosc dezarmați. Resemnarea teoreticienilor economiei capitaliste în fața neputinței de a găsi un leac „cancerului inflației" nu-l face însă pe profesorul Samuelson să-și piardă umorul: „Ce să faci? spune el. Nu-l poți urmări pe medic prin Tribunal, pentru incompetență de cîte ori îi moare un pacient. Dacă acest lucru ar avea urmări, am fi cu toții nemuritori".

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

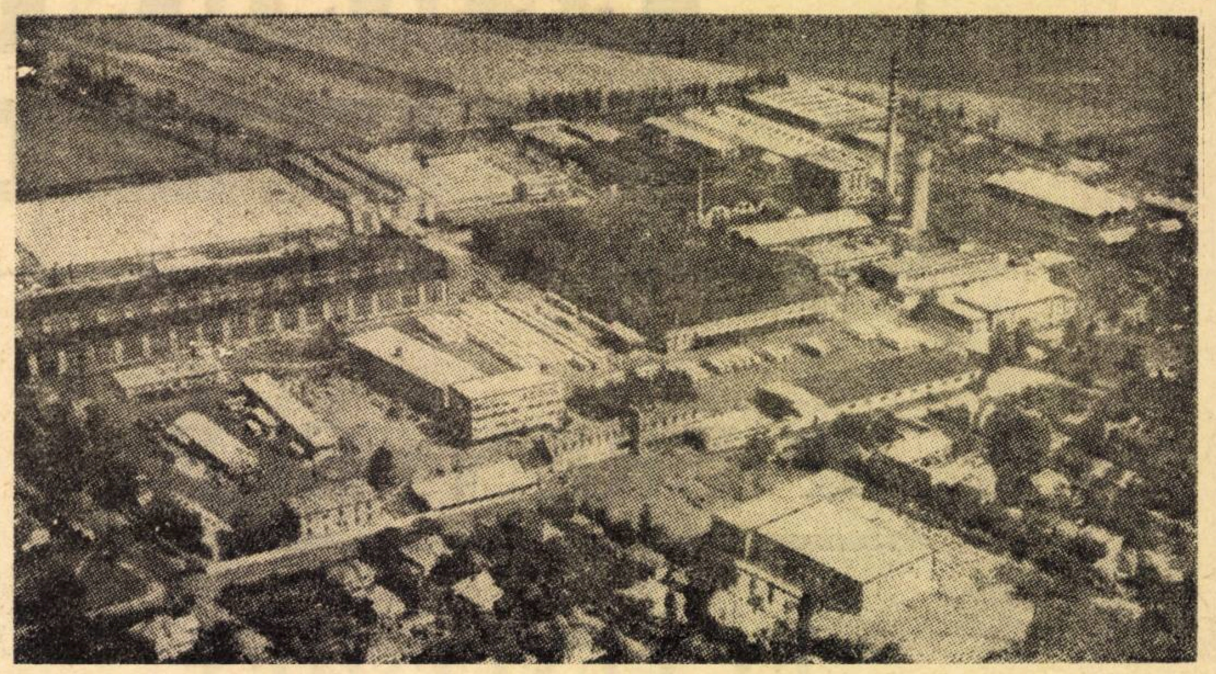

Uzinele „Ikarus" fabrică în acest an circa 7000 de autobuze, 80% din acestea fiind destinate exportului

Corespondență din Budapesta

NOUL MECANISM DE CONDUCERE ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI

NOUL MECANISM ECONOMIC, „noul sistem de orientare economică" sau „reforma economică" — cum au fost denumite măsurile de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale. — conțin o serie de elemente noi dacă încercam să le comparăm cu sistemul anterior de conducere. Ele au fost elaborate de cadre economice din Ungaria, pe baza experienței proprii — nu rareori amare, cît și pe baza studiului experienței dobîndite de alte țări în acest domeniu. Dar principiile care stau la baza reformei economice din Ungaria nu sînt însă deloc noi. Ele au fost proclamate de Lenin aproape cu o jumătate de secol în urmă.

Schimbul și piața sînt inseparabile

INTRODUCEREA în sistemul de planificare a acțiunii pieței în locul directivelor de plan, constituie una din trăsăturile principale ale noului mecanism economic din Ungaria. Această acțiune însă nu se desfășoară anarhic, piața își menține caracterul dirijat, socialist, fiind reglementată prin măsuri de stat. Potrivit reformei economice ,organismele economice de stat (ministerele economice) nu mai dau directive întreprinderilor producătoare. Fiecare întreprindere își elaborează singură planul pentru a cărui realizare este răspunzătoare conducerea întreprinderii respective.

Ca urmare a introducerii acestui sistem, numărul ministerelor economice și al serviciilor — ca și sfera de competențe a acestora — se reduce, în mede, cu 50%. S-a redus lipsa de răspundere în domeniul conducerii economice.

După cum este știut, în perioada de trecere de la capitalism la socialism, Lenin a adoptat o poziție clară cu privire la piață, cînd a afirmat că baza economică a socialismului constă „în schimbul de mărfuri cu țărănimea". Această afirmație are nevoie de două completări, și anume: în prezent, și Ungaria se află încă, parțial, în această fază de trecere, deoarece schimbul de produse proprii realizate de cooperativele agricole de producție și de micii meseriași joacă încă un rol important în aprovizionarea societății; aceste schimburi sînt necesare nu numai între lucrătorii aparținînd diferitelor sectoare sociale. De asemenea, schimbul între lucrătorii din diferite sectoare de producție (extracție minieră, industrie alimentară, textilă etc., deci ramuri ale economiei socialiste) constituie cel mai bun mijloc de realizare a diviziunii muncii. Schimbul este necesar deci și într-o societate socialistă. El nu este posibil fără piață.

Beneficiul și gestiunea economică

CEA DE-A DOUA idee „nouă" cuprinsă în noul mecanism de conducere se referă la utilizarea beneficiului potrivit normelor stabilite de stat, realizarea producției fără pierderi fiind una din obligațiile de bază ale întreprinderii producătoare. Această idee Lenin a subliniat-o de nenumărate ori în lucrările sale despre gestiunea economică.

Beneficiul are un rol multiplu în condițiile actuale, și anume: stimulează creșterea producției și a productivității în întreprinderi, fiind și principalul mijloc de control al activității acestora, unul din regulatorii vieții economice în general; totodată el este un obiectiv esențial al activității de producție (întrucît muncitorii participă la repartizarea beneficiului realizat de întreprindere) și, alături de impozite, constituie o importantă sursă de finanțare a investițiilor destinate dezvoltării producției.

În actuala reformă economică beneficiul va fi în măsură să îndeplinească toate aceste importante funcții economice numai prin utilizarea legii valorii, sau mai precis, în cadrul relațiilor de piață Este drept că, întrucît reforma economică se introduce cu multă prudență în Ungaria și liberalizarea pieței și a prețurilor se realizează treptat. În prezent toți producătorii — întreprinderi de stat, cooperative sau producători individuali — apar pe piață în condiții de egalitate. Natural, comerțul va fi în măsură să satisfacă cerințele cumpărătorilor numai dacă va fi aprovizionat de industrie cu mărfurile cerute de piață. În acest fel comenzile comerțului trebuie să servească drept bază la întocmirea planurilor de producției în întreprinderile industriale, în special în cele de bunuri de consum.

Probleme neprevăzute

PE PARCURSUL aplicării măsurilor preconizate, s-au ivit dificultăți și probleme neprevăzute.

Astfel nu am reușit încă să găsim un regulator al pieței forței de muncă. Economiștii care au elaborat noile măsuri au scontat pe faptul că întreprinderile, în năzuința lor de a realiza beneficii sporite, vor trece în cadru disponibil efectivul excedentar de forță de muncă. Pentru prevenirea șomajului, probabil, ei au elaborat norme de salarizare din cauza cărora întreprinderea, ca să poată plăti corespunzător specialiștii de valoare, este nevoită să angajeze și cadre necalificate, retribuite cu salariu mult mai mic, ceea ce duce la stimularea sporirii efectivelor de salariați în întreprinderi. Deci, în loc de șomaj a apărut o pronunțată lipsă de forță de muncă.

Întreprinderile sînt în permanentă căutare de specialiști și de muncitori auxiliari. În același timp, însă din analizele întreprinse rezultă că majoritatea întreprinderilor dispun, din cauza acestor norme de salarizare, de un efectiv de angajați cu 10—20% peste cel necesar.

Lipsa de forță de muncă a dus la sporirea fluctuației, ceea ce a dăunat disciplinei în muncă, a provocat scăderea productivității muncii și urcarea prețului de cost.

Normele de salarizare introduse recent (de la 1.I.1970) au menirea să determine întreprinderile să treacă în cadru disponibil forța de muncă excedentară. Aceasta va duce la întărirea disciplinei în muncă, la sporirea productivității și la lichidarea fluctuației și a lipsei de forță de muncă.

Pe de altă parte, în unele ramuri industriale (textile, confecții, încălțăminte), comenzile comerțului — luate ca bază în planificarea producției — nu au funcționat fără unele deficiențe. Pentru a preveni formarea de stocuri, comerțul a redus comenzile, iar ca urmare a acestei măsuri s-a resimțit lipsa unor mărfuri pe piață. În trimestrul II al anului 1969, de pildă, deși industria, potrivit comenzilor primite din partea comerțului, a început să lucreze cu toată capacitatea, ea nu a fost în măsură să compenseze reducerea producției planificate din primul trimestru.

Nici introducerea prețurilor libere nu a fost scutită de unele fenomene nedorite. În general, prețurile nu au crescut prea mult; față de creșterea cu 1,5% pe an a indicelui de consum în 1968, în 1969 acestea a atins 2%. Dar în domeniile în care cererea a depășit cu mult oferta — de pildă, în industria construcțiilor — s-a înregistrat o scumpire chiar cu peste 10%. În acest timp unele întreprinderi au găsit un mijloc facil de sporire a beneficiilor, nu pe seama creșterii producției sau a reducerii cheltuielilor, ci pe seama urcării prețurilor și a scăderii calității producției. Au existat uneori și

LOVAS Márton
revista „Figyelö"

(Continuare în pag. 19)

DOCUMENTAR

OPINII OCCIDENTALE ASUPRA PROPORȚIEI DEPRECIERILOR MONETARE

ÎN CONDIȚIILE ACTUALE ale economiei capitaliste inflația a devenit un fenomen cronic, care a cunoscut momente de deosebită intensificare în timpul celui de al doilea război mondial. Estompată doar pentru un moment, în urma reformelor bănești înfăptuite în perioada imediat postbelică într-o serie de țări, inflația se face astăzi tot mai mult simțită, fiind folosită ca mijloc de obținere a unor profituri suplimentare, ca metodă de finanțare a cheltuielilor militare și ca instrument de intensificare a exploatării.

Creșterea costului vieții și scăderea corespunzătoare a puterii de cumpărare a banilor, fenomene economice specifice inflației, sînt întîlnite în prezent într-o măsură mai mare sau mai mică în economia tuturor țărilor capitaliste. O acuitate deosebită au atins ele în America Latină. Conform datelor unui studiu publicat recent de „Chase Manhattan Bank" pe primul loc în creșterea costului vieții se află Uruguay-ul, unde prețurile au sporit anual în deceniul care a trecut cu 49%. Urmează Brazilia cu 48%, Chile cu 24%, Argentina cu 23%.

Pe baza datelor oficiale referitoare la creșterea costului vieții sau a indicelui prețurilor cu amănuntul la bunurile de consum, publicate în perioada 1958—1968 de guvernele diferitelor țări capitaliste, „First National City Bank" din New York a stabilit gradul de depreciere a valorii monedelor celor mai importante țări occidentale. Tabelul alăturat înfățișează evoluția monezilor în ordinea descrescîndă a puterii lor de cumpărare în 1968 față de 1958.

Ritmul mediu anual de depreciere a banilor a variat în perioada 1958—1968; dacă acest ritm a fost pentru dolarul S.U.A. de numai 1,9% el a atins 32,1% pentru cruzeiro-ul brazilian și 58,9% pentru rupia indoneziană.

Dintre monedele țărilor industriale ale Europei Occidentale cel mai ridicat ritm de depreciere a fost înregistrat de francul francez și lira sterlină. În celelalte țări industriale controlul asupra prețurilor și măsurile antiinflaționiste întreprinse de guverne au făcut ca gradul de depreciere monetară să nu sufere în 1968 față de anul precedent schimbări apreciabile.

În anul 1969 însă, indicele costului vieții a crescut aproape în toate țările ceea ce a făcut ca „banii lumii să intre — după cum aprecia revista newyorkeză „Pick's World Currency Report" — într-un ciclu de depreciere și mai accentuată". Datele statistice pentru principalele monede ale țărilor capitaliste confirmă această apreciere. În perioada octombrie 1968-septembrie 1969 lira sterlină s-a depreciat cu 4,9%, dolarul canadian cu 4,3%, francul francez cu 5,7%. În general buletinul lui „First National City Bank", consideră că la 3 din fiecare 5 monede cuprinse în tabel s-a înregistrat în 1969 o accelerare a ritmului de depreciere și, în mod corespunzător, o diminuare a puterii lor de cumpărare. Referindu-se în mod expres la situația dolarului S.U.A., revista „Pick's World Currency Report" subliniază că procesul inflaționist a mîncat dolarul în 1969 cu 6%. Dolarul s-a transformat într-un minidolar (vol. 25, nr. 1, ianuarie 6, 1970, p. 7). Într-adevăr, puterea de cumpărare a dolarului erodată continuu în ultimii 30 de ani a reprezentat în 1969 numai 37,9% din cea a anului 1939.

Începutul anului 1970 s-a caracterizat — în ciuda măsurilor antiinflaționiste aplicate de guvernele țărilor capitaliste — printr-o creștere generală a prețurilor, ceea ce se consideră că va avea drept consecință o accentuare a deprecierii monetare pe scară mondială.

Un efect direct al deprecierii monedelor naționale îl constituie și creșterea ratei dobînzii, care a atins un nivel record în toate țările. „Escalada dobînzii — subliniază «First National City Bank» — a devenit un fenomen mondial". Din cauza deprecierii banilor investitorii bancheri cer dobînzi mai ridicate pentru compensarea eroziunii valorii reale a capitalurilor lor. Trebuie remarcat însă că variațiunile în nivelul dobînzii, după cum reiese din graficul nr. 1, n-au fost nici simultane și nici de aceeași amplitudine.

Principala cauză a creșterii dobînzii pe piața eurodolarilor o constituie măsura de restrîngere a creditului aplicată pe piața americană o perioadă de timp cu scopul de a combate inflația. Programul de restricții asupra creditului a forțat pe solicitatorii de credite străini, inclusiv filialele societăților americane, să apeleze mai mult la sucursalele străine ale băncilor americane sau să se împrumute în afara Statelor Unite.

Creșterea dobînzii pe celelalte piețe este în principal rezultatul inflației și al politicii monetare și de credit restrictive cu scopul de a o combate.

Pentru dezescaladarea nivelului dobînzii, majoritatea economiștilor burghezi sînt de părere că trebuie intensificate eforturile pentru o mai mare stabilitate a prețurilor și luarea unor măsuri mai eficiente împotriva inflației.

Procesul de depreciere a monedelor țărilor capitaliste în ultimii 10 ani, schimbările valorice interne ale monedelor naționale au fost însoțite de numeroase devalorizări monetare. Schimbarea parităților monetare a caracterizat întregul deceniu precedent. Ea a atins însă apogeul în anul 1969 cînd au fost înregistrate aproximativ 60 de reevaluări monetare în 30 de țări. Dacă în perioada dintre cele două devalorizări ale lirei sterline (1949 și 1967), au fost înregistrate 225 de devalorizări monetare, ceea ce revine la o medie de 12,5 devalorizări anual, numărul celor care au avut loc numai în anul 1969 depășește de aproape 5 ori această medie.

Măsurile de combatere a inflației — dovedite a fi insuficiente —, perspectivele incerte ale stabilității monetare în 1970, ca și încordarea existentă pe piața creditului și creșterea generală a taxei de scont în țările vest-europene determină pe mulți economiști să susțină că există posibilitatea unor noi devalorizări în urma unor noi speculații pe piața monetară occidentală.

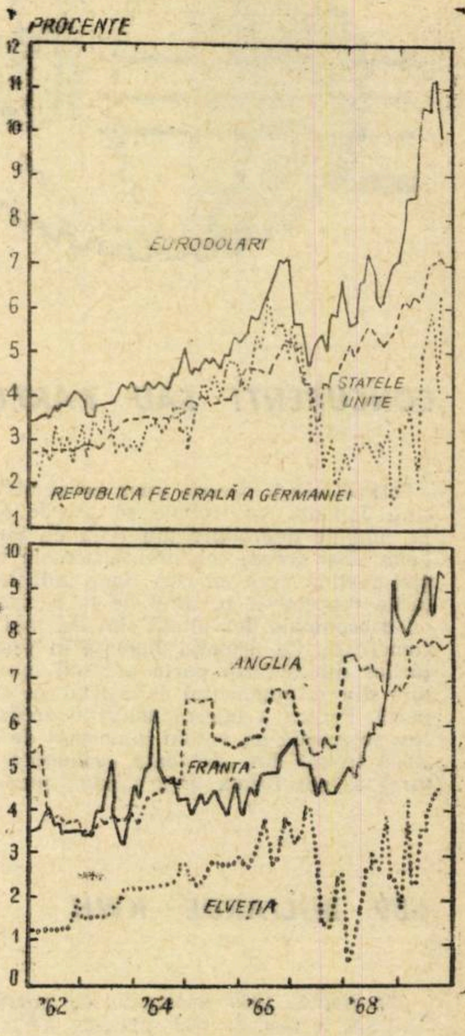

Dobînda la creditele pe termen scurt pe principalele piețe
Sursa: MONTHLY ECONOMIC LETTER, decembrie 1969

conf. univ. dr. C. BICHI

Indice 1958 = 100

Monedele	Indicele valorii monedei		Ritmul anual de depreciere (%)		
	1963	1968	1958/1968	1966/1967	1967/1968
Ketsal-ul guatemalez	100	98	0,2	0,5	1,9
Colon-ul salvadorian	102	97	0,3	1,4	2,5
Bolivarul venezuelean	95	92	0,9	—1,0	1,0
Batul tailandez	101	89	1,2	3,8	2,2
Dolarul S.U.A.	94	83	1,9	2,7	4,0
Drahma grecească	92	83	1,9	1,6	0,4
Lempira hondurasiană	95	83	1,9	2,5	2,2
Francul luxemburghez	95	82	2,0	2,2	2,5
Dolarul canadian	94	81	2,2	3,5	3,9
Randul sud-african	93	80	2,2	3,3	1,8
Marca vest-germană	90	80	2,2	1,7	1,6
Lira australiană	92	79	2,2	3,1	2,6
Francul belgian	94	79	2,3	2,8	2,7
Francul marocan	83	79	2,3	—0,8	0,5
Centavo mexican	90	77	2,5	2,9	2,2
Francul elvețian	90	76	2,7	3,8	2,3
Lira jamaicheză	85	75	2,8	2,8	3,7
Rupia pachistaneză	94	74	2,9	6,5	0,2
Lira sterlină	90	74	2,9	2,4	4,5
Lira nouă-zeelandeză	90	74	3,0	5,7	4,1
Shilingul austriac	87	73	3,0	3,8	2,7
Rialul iranian	79	73	3,1	1,6	0,7
Lira irlandeză	91	73	3,1	3,0	4,6
Guldenul olandez	90	72	3,2	3,3	3,6
Lira italiană	86	72	3,2	3,1	1,4
Escudo-ul portughez	90	72	3,3	5,2	5,7
Coroana norvegiană	88	72	3,3	4,2	3,4
Sucre-ul ecuadorian	87	72	3,3	2,2	4,7
Coroana suedeză	87	70	3,5	4,1	1,9
Francul francez	80	69	3,8	2,6	4,4
Peso-ul filipinez	86	68	3,8	5,7	—0,1
Marca finlandeză	86	62	4,7	5,4	7,7
Yenul japonez	79	62	4,7	3,8	5,1
Lira israeliană	78	61	4,9	1,6	2,1
Coroana daneză	82	60	4,9	7,7	7,1
Peseta spaniolă	78	54	5,9	6,1	4,7
Rupia indiană	87	54	5,9	11,7	3,1
Boliviano bolivian	66	48	7,1	7,1	4,9
Lira turcească	65	47	7,3	12,8	5,6
Coroana islandeză	74	44	7,8	3,2	12,0
Peso-ul columbian	61	37	9,6	7,6	5,5
Sol-ul peruvian	68	37	9,6	8,7	16,2
Escudo-ul chilian	37	11	21,1	15,3	21,0
Peso-ul argentinian	20	7	23,8	22,7	13,9
Cruzeiro-ul brazilian	15	2	32,1	22,8	19,5
Rupia indoneziană	8	sub 1	58,9	62,9	55,6

Sursa: „First National City Bank", Bulletin mensuel économique, septembrie, 1969, pag. 9.

NOUL MECANISM

(Urmare din pag. 18)

excepții, datorită cărora s-a ajuns la sporirea producției în unele domenii în medie cu 2—3%, spor la care producția alimentară (carne, pîine, zahăr etc.) a avut o contribuție substanțială. Situația creată constituie un semnal, în sensul că lipsa unei oferte corespunzătoare duce — în sistemul de prețuri libere — la creșterea acestora, ceea ce impune găsirea unui mod de supraveghere a evoluției prețurilor.

● Perfecționare „din mers"

ÎN 1969 reforma economică a adus și o serie de rezultate pozitive: sporirea producției agricole, îmbunătățirea esențială a balanței comerțului exterior, dezvoltarea cooperării pe plan internațional, sporirea venitului național peste prevederile planului, afirmarea puternică a inițiativei, a spiritului întreprinzător.

Agricultura — urmată de industria alimentară și de exportul de mărfuri — și-a sporit producția în 1969 cu 6%, în cadrul căreia sectorul socialist înregistrează o creștere de peste 10%. Dacă la începutul deceniului al șaptelea Ungaria importa grîu, către sfîrșitul acestuia se ajunge la exportul acestui produs. În agricultură principiile reformei au început să se aplice încă în 1966, astfel că anul 1969 a fost cel de al patrulea an de experiență. În această perioadă, în agricultură producția globală a înregistrat, în medie, un ritm de creștere de 4,9% anual.

Una dintre principalele sarcini stabilite în noul mecanism — descoperirea resurselor economice interne în întreprinderi — a fost îndeplinită. Creșterea volumului beneficiilor realizate peste plan, vărsate la bugetul statului a permis sporirea alocațiilor pentru investiții. Totodată, cotele reținute de întreprinderi au făcut posibilă reducerea, în unele ramuri industriale, sprijinului acordat de stat.

În perioada 1966—1970, venitul național a cunoscut o evoluție mai dinamică crescînd în medie cu 6% pe an (față de 4%, planificat).

Aplicarea măsurilor de simplificare a planificării a contribuit la mărirea venitului real al salariaților în medie cu 28—30% în actualul cincinal. În 1968 planul de beneficii pe întreaga economie națională a fost depășit cu 28%, iar în loc de 50 miliarde forinți prevăzuți, întreprinderile au vărsat statului 64 miliarde forinți sub formă de beneficiu. În general, în cadrul reformei a sporit sensibil eficiența mijloacelor prin care statul dirijează economia.

O importanță deosebită se atribuie succesului obținut în domeniul îmbunătățirii balanței comerțului exterior și de plăți, deoarece înainte de aplicarea reformei economice importurile depășeau exporturile. În 1969 acest [illegible] a fost curmat, volumul exportului a depășit pe cel al importului, sporuri importante fiind realizate îndeosebi la exporturile către țările capitaliste.

Introducerea noului sistem de conducere a stimulat într-o măsură mare spiritul creator și inițiativa întreprinderilor și a oamenilor.

Lenin a considerat că una din principalele caracteristici ale politicii economice în socialism și comunism este continua ei perfecționare pe baza învățămintelor acumulate din experiență. Se știe că marxismul nu este o dogmă; nici reforma economică aplicată în Ungaria nu este o dogmă — ea se perfecționează pe parcurs „din mers".

MONDORAMA

CONCURENȚI SAU PARTENERI ?

ÎMPOTRIVA părerii unor economiști niponi, după care Japonia nu trebuie să acorde asistență țărilor în curs de dezvoltare din Asia de Sud-Est pentru a evita să-și creeze concurenți, actuala politică a Japoniei înclină spre crearea unor industrii puternice în țările respective, pornind de la constatarea că țările cu o economie dezvoltată sînt cei mai buni parteneri comerciali. Ca urmare, Japonia în prezent furnizează țărilor din această parte a lumii aproximativ jumătate din echipamentul industrial pe care ele îl importă. Pentru a înlesni achiziționarea de utilaj japonez se acordă un volum important de credite. În 1968 două treimi din „asistența economică pentru dezvoltare“ a luat forma unor credite pentru export.

689 MILIARDE KWH

ÎN ANUL 1969 producția de energie electrică în U.R.S.S. a fost de 689 miliarde kWh. Puterea totală a motoarelor electrice folosite în agricultură, a atins 19 000 000 kW, ceea ce depășește întreaga capacitate a motoarelor instalate în întreaga industrie sovietică în anul 1940. Lungimea căilor ferate electrificate este de 32 500 kilometri, printre căile ferate electrificate din U.R.S.S. aflîndu-se cele mai lungi magistrale din lume: Moscova-Baikal — 5 500 km, Moscova-Leninakan — 3 500 km etc. Peste jumătate din forța de tracțiune a transporturilor feroviare revine forței de tracțiune electrice. În anul 1969 lungimea totală a liniilor de transport a energiei electrice cu o tensiune de peste 35 kilovolți a depășit 400 000 km.

În Siberia, unde se află 80% din resursele energetice ale Uniunii Sovietice, ritmul de creștere al producției de energie va fi de 3—4 ori mai rapid decît în partea europeană a țării. Resursele hidraulice sovietice sînt estimate la 3 300 000 000 kW; circa 80% din ele se află în Siberia și Asia Centrală. Hidrocentrala Krasnoiarsk, de exemplu, a atins o putere de 5 000 000 kW și în anii viitori va atinge 6 000 000 kW, iar cea de la Saiano-Șușenskoe va avea o putere de 6 300 000 kW.

OLIMPIADA 1972 SE SCUMPEȘTE

SUMA investițiilor prevăzută pentru Jocurile Olimpice din 1972 de la München a trebuit să fie majorată simțitor din cauza creșterii continue a prețurilor. Dacă inițial din bugetul de stat urma să fie acoperită o treime din cheltuieli, acum — scrie Industriekurier — contribuția din buget va trebui să acopere jumătate. În prezent, cheltuielile legate de orga-

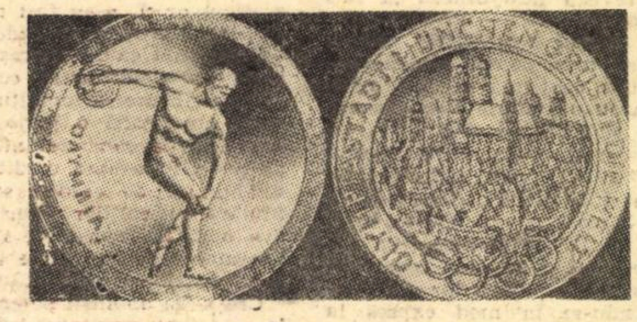

nizarea Olimpiadei sînt evaluate în total la 1582 milioane de mărci vest-germane, din care investițiile în orașul München reprezintă 1150 milioane, în Kiel 67 milioane, iar cheltuielile administrative 365 milioane mărci. Pentru acoperirea acestor sume se contează pe încasări de 250 milioane mărci din loteria „Olimpia“, 250 milioane din emisiunea de medalii „Olimpia“ (vezi fotografia), precum și pe alte venituri obținute din bilete de intrare, drepturi de transmisiuni televizate, valorificarea emblemei ca reclamă etc. — în total 751 milioane mărci, alături de 831 milioane de la buget. Unii experți afirmă că toate cheltuielile ar fi subevaluate, iar pînă la aprinderea flăcărei olimpice mai fiind încă doi ani se pot descoperi multe alte surse de creștere a lor.

GENERAȚIILE SATELIȚILOR DE COMUNICAȚII

TOT MAI MULTE din realizările în domeniul tehnologiei spațiale se aplică azi în activitatea civilă. Spre pildă, în ceea ce privește telecomunicațiile, trei generații de sateliți au fost lansate pînă în prezent: Intelsat I (1965) cu 200 circuite, Intelsat II (1966—67) cu 300 circuite, Intelsat III (1968—69), avînd o greutate de 200 kg și 1200 circuite. Alte două li se vor succeda pînă în 1975: Intelsat IV, care va fi lansată în (1972—73), cu 5000 circuite și o greutate de 500 kg, și Intelsat V (2 000 kg), ce urmează să fie lansată în 1975, cu 40 000 de circuite. Legăturile intercontinentale efectuate în 1965 numai prin cabluri submarine vor putea fi astfel multiplicate de 400 ori. În același timp, fiecare generație de sateliți aduce posibilități tehnice și un randament net superior celei anterioare.

PLANIFICAREA DESCOPERIRILOR ?

ÎNTR-UN ARTICOL consacrat anului științific 1969 în lume și perspectivelor pe care el le deschide, publicat în revista **Entreprise** (nr. 747), Jacques Burko este de părere că rezultatele cele mai neașteptate ar putea veni din acele domenii în care cercetarea este mai puțin sistematică și realizată de echipe restrînse, cu bugete mai modeste. În unele domenii complexe, cum ar fi cercetarea spațială de exemplu, autorul consideră că progresele viitoare ar putea fi într-o anumită măsură planificate, în funcție de efortul material și uman consimțit în favoarea lor... Ceea ce, desigur, este un punct de vedere.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

PONDERI COMPARATIVE ÎN COMERȚUL INTERIOR

COMERȚUL INTERIOR deține un loc important în viața economică a țărilor industriale. Un recensămînt, efectuat în țările Pieței Comune europene și publicat recent în revista franceză „L'Usine Nouvelle“, relevă că în cadrul lor funcționau aproape 2,8 milioane de întreprinderi comerciale, acest sector ocupînd 9 milioane de persoane. În anul 1962, contribuția comerțului interior la formarea produsului intern brut pe ansamblul țărilor C.E.E. era de 12% din total, depășind cu circa jumătate contribuția agriculturii și reprezentînd un sfert din cea a industriei.

În ceea ce privește repartiția întreprinderilor și personalului ocupat pe cele trei verigi existente în comerțul capitalist, ea se prezintă astfel (vezi tabelul):

	Întreprinderi		Nr. persoanelor ocupate	
	mii	în %	mii	în %
Comerțul „en gros“	380	14	2500	28
Comerțul de mijlocire	166	6	326	4
Comerțul „en detail“	2245	80	6200	69
Total pe C.E.E.	2791	100	9026	100

În ceea ce privește numărul unităților comerciale, pe ansamblul C.E.E. au fost înregistrate circa 3 milioane, avînd o distribuție între verigi similară cu cea a întreprinderilor. Recensămîntul a evidențiat, totodată, existența unor discrepanțe considerabile între țările membre în ceea ce privește desimea rețelei comerciale și ponderea persoanelor ocupate în acest sector economic, după cum se poate urmări în graficele alăturate (Evident, pentru a avea o imagine fidelă asupra importanței comerțului interior în economia fiecărei țări, aceste date trebuie completate cu cifra de afaceri realizată).

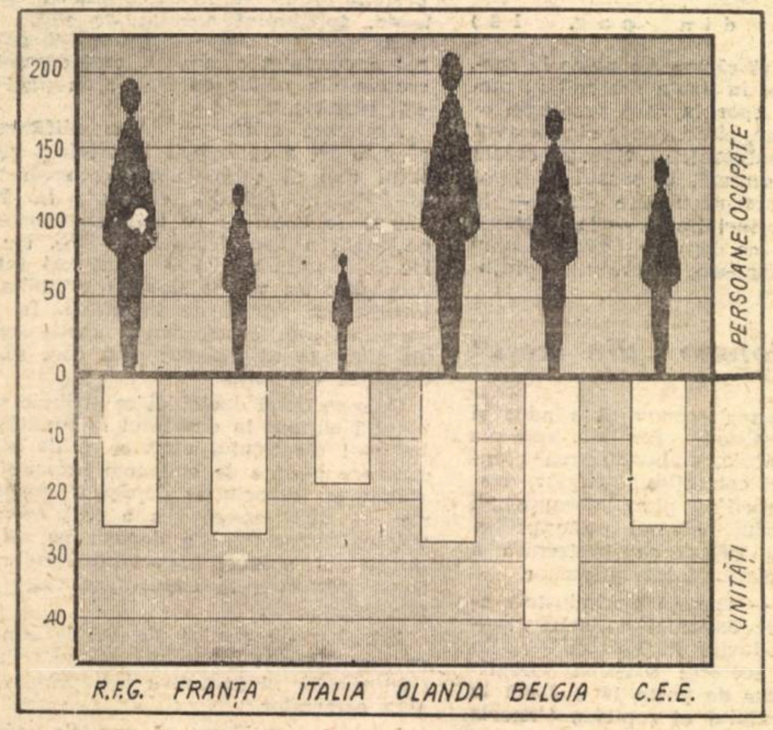

Fig. 1 — **Comerțul „engros“: numărul persoanelor ocupate și al unităților comerciale, raportat la 10 000 locuitori**

(După L'USINE NOUVELLE)

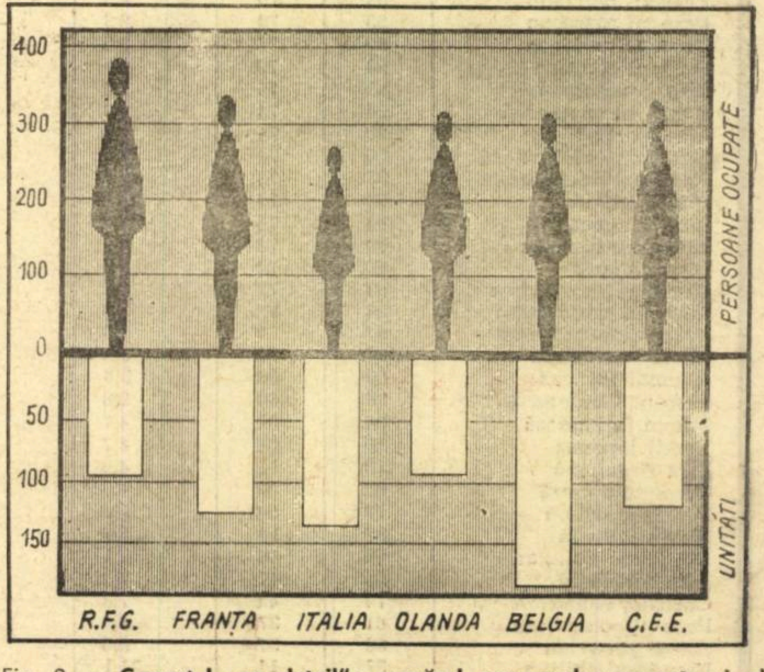

Fig. 2 — **Comertul „en detail“: numărul persoanelor ocupate și al unităților comerciale, raportat la 10 000 locuitori**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 15(345)
15
VINERI
10 aprilie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
20 pagini • 2 lei

SPAȚIILE DE DEPOZITARE

VERIGĂ A JONCȚIUNI

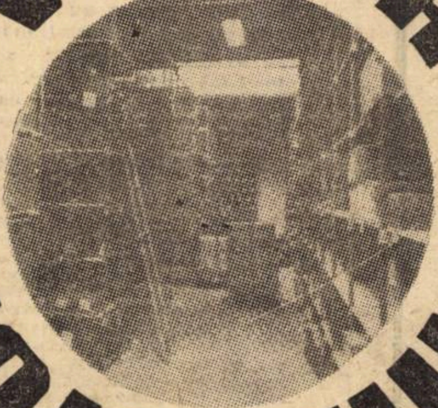

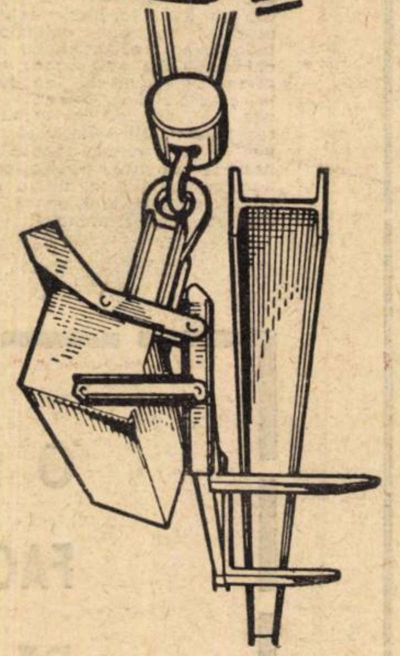

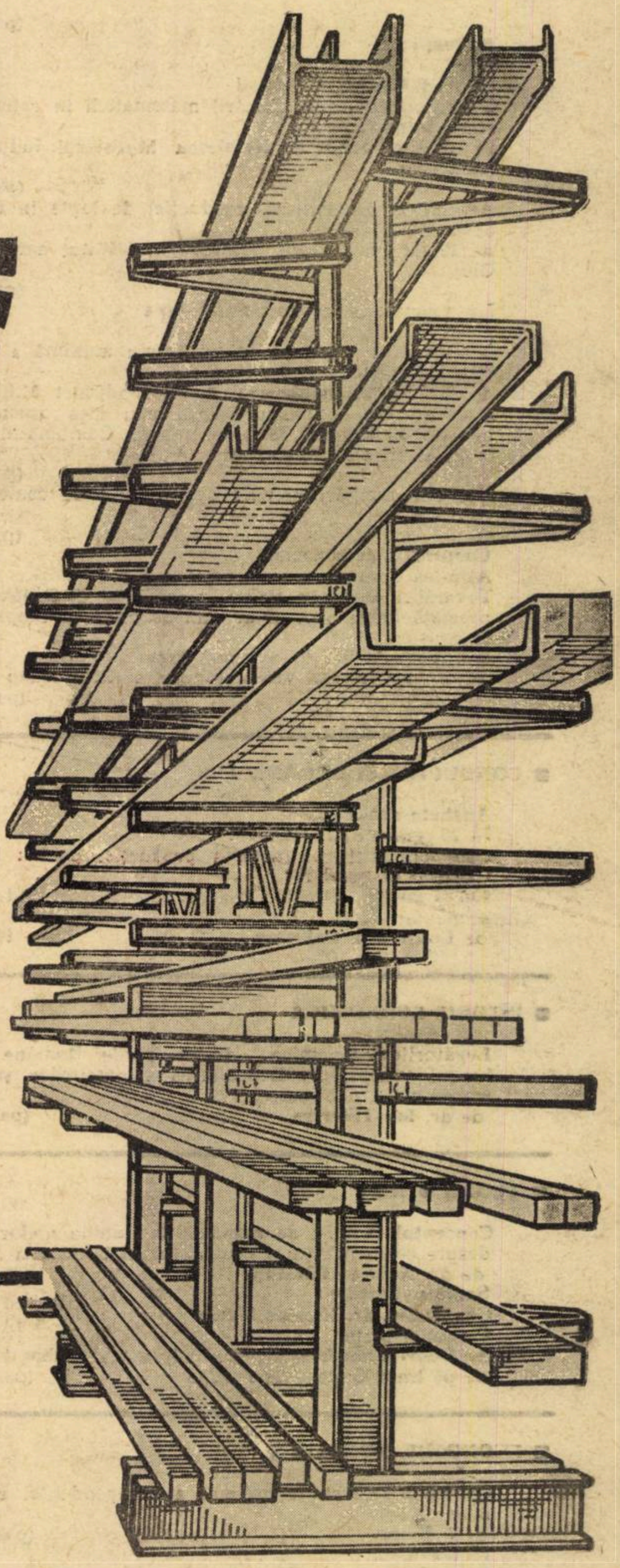

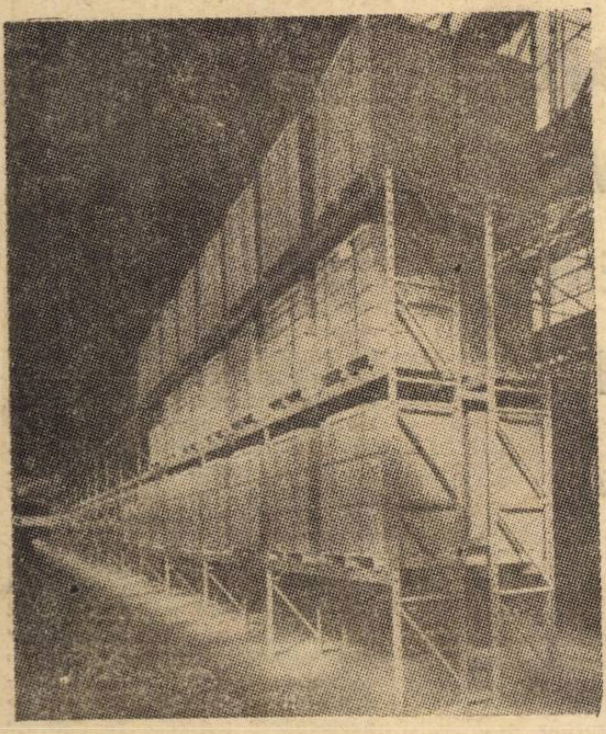

PRODUCȚIE – CIRCULAȚIE

ANCHETA NOASTRĂ
CUM PREGĂTIȚI CONTRACTAREA PRODUCȚIEI PENTRU 1971

CONCEPTUL LENINIST DE MONOPOL
în lumina noilor date despre concentrarea și centralizarea capitalului

Legăturile economice dintre Țările Române de-a lungul veacurilor
DEZVOLTAREA SCHIMBURILOR ȘI FORMAREA PIEȚEI NAȚIONALE

viața economică

Săptăminal editat de Societatea de Științe Economice din România

SUMAR

nr. 15 din 10 aprilie 1970

■ ECONOMIE NAȚIONALA

Forța de muncă:
Calificarea la nivelul actual al progresului tehnic
de **Adrian Mirza**, director general, Direcția generală a forței de muncă, Ministerul Muncii (pag. 3)

Credit:
Noile unități economice și plățile în numerar (pag. 4)

Reflecții:
Troc
de acad. **Grigore C. Moisil**
O experimentare a aplicării matematicii în raționalizarea transporturilor
de dr. **Em. Joiță, N. Niculescu** Ministerul Industriei Alimentare (pag. 5)
Avantajele concentrării producției de lapte în ferme optim dimensionate
de lector univ. **Boris Samochiș**, Institutul agronomic Cluj (pag. 6)
La joncțiunea producție-circulație
Spațiile de depozitare
Nu numai investiții, ci și utilizarea maximă a capacităților existente
de dr. **Ștefan Ștefănescu**, director adjunct M.I.U.
Dimensiunile optime presupun mai ales organizare
de ing. **V. Livianu**, director tehnic, Combinatul confecții și tricotaje-București (pag. 7)
Noi reglementări privind operațiunile de comerț exterior (pag. 8)

Cooperația de consum:
Al 5-lea Congres
Tovarășul **Dumitru Bejan**, președinte al Centrocoop, prezintă unele aspecte privind dezvoltarea cooperației de consum
O bază materială în continuă dezvoltare
de ing. **Ion Bucșa**, vicepreședinte al Centrocoop (pag. 9)

■ CONDUCERE ȘI ORGANIZARE

Ancheta noastră:
În 26 centrale industriale:
Cum pregătiți contractarea producției pentru 1971?
Cadre și răspunderi:
Ion Tomoiag, director general Combinatul industriei alimentare-Cluj
de **Constantin Cojocaru** (pag. 10—11)

■ ISTORIE ECONOMICA

Legăturile economice dintre Țările Române de-a lungul veacurilor: Dezvoltarea schimburilor și formarea pieței naționale
de dr. **Ion Tiberian** (pag. 12)

■ TEORII ● IDEI

Conceptul leninist de monopol în lumina noilor date despre concentrarea și centralizarea capitalului
de dr. **Nedelea Părăluță** (pag. 13)
Șantier științific:
Conf. univ. dr. Nicolae Marcu
Planul și piața
de **Henri Chambre**, director adjunct al Laboratorului de pe lingă College de France (pag. 14)

■ ECONOMIE MONDIALA

Canada: Măsuri de apărare a independenței economice
de **I. Vianu** (pag. 17)
Marketingul în slujba exportului
de prof. dr. docent **Titus Cristureanu**
Evoluția schimburilor comerciale ale R.F.G. cu unele țări socialiste (pag. 18)
Turcia: Pe calea dezvoltării economiei
de **Alexandrina Popa** (pag. 19)

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

Tiparul: Intreprinderea Poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

CURIER

● Depunerea garanției

CONSTANTIN DINCĂ, **Craiova.** — În raport cu atribuțiunile și sarcinile concrete de serviciu încredințate unor merceologi, aceștia pot fi considerați că desfășoară o activitate gestionară. În acest caz au obligația de a depune garanția prevăzută de lege, reprezentînd o sumă care variază între unul și trei salarii lunare. Cadrele de merceologi care-și desfășoară activitatea în cadrul serviciilor de aprovizionare sau de desfacere ale întreprinderilor, fără să aibă atribuțiuni concrete de gestionare a unor bunuri, n-au obligația de a depune garanția instituită prin lege. În instrucțiunile ministerelor și celorlalte organe centrale, se prevăd funcțiunile care au activități cu caracter gestionar. În aceste instrucțiuni s-a precizat — în mod diferențiat — și cuantumul garanției ce trebuie depuse.

● Încadrarea în gradații

TUDOR TOMA, Comuna Roata, Ilfov — În indicațiile cu privire la aplicarea noului sistem de salarizare (anexa IX la H.C.M. nr. 914/1968) s-a prevăzut că acordarea gradațiilor pentru personalul tehnico-administrativ la începerea experimentării se va face ținîndu-se seama de calitățile personale ale salariaților și de stagiul în funcție. La stabilirea încadrării, este necesar să se țină seama și de cîștigul realizat înainte de începerea experimentării, în măsura în care reflecta un aport corespunzător în muncă. La data începerii experimentării nu este obligatorie îndeplinirea condiției de vechime de doi ani pentru trecerea de la nivelul de bază la gradația I-a, respectiv de cîte trei ani pentru încadrarea în gradații superioare. La pct. 21 din aceeași anexă se prevede dreptul pentru conducerea unității ca, într-o perioadă de trei luni de la începerea experimentării să corecteze încadrarea salariaților în gradații, în limitele fondului de salarii planificat.

De asemenea, la pct. 4 din anexa XI la H.C.M. 914/1968, se prevede dreptul pentru conducerea unității de a reduce la jumătate vechimea minimă de doi, respectiv trei ani de la obținerea gradației anterioare, acelor angajați care au obținut calificativul foarte bine și care au adus un aport deosebit la realizările unității, reflectate în activitatea prestată. Din cele de mai sus rezultă că situația relatată de dv. poate fi rezolvată la nivelul unității, pe baza analizei temeinice a problemelor ridicate.

● Cursuri de instruire

F. HODOROGEA — Organizarea cursurilor de instruire a personalului din compartimentele de normare, precum și stabilirea participanților la aceste cursuri este de competența conducerii unității. Programul cursurilor și lecțiile corespunzătoare sînt elaborate, credem noi, pe baza indicațiilor metodologice ale organelor ierarhic superioare. În legătură cu cele semnalate este necesar să sesizați conducerea unității care poate aprecia dacă, ținînd seama de programul cursului și de studiile superioare de specialitate pe care le aveți, este sau nu necesară participarea dv.

● Stagiul în proiectare

Ing. C. MIHAESCU, Galați. — Din punctul de vedere al vechimii în munca de specialitate, îndepliniți condiția prevăzută de indicatorul de studii și stagiu pentru ocuparea funcției de inginer proiectant principal III. Aceasta în măsura în care conducerea întreprinderii apreciază că se poate lua în considerare (potrivit prevederilor pct. 5 din anexa IX la H.C.M. nr. 914/1968, cu modificările ulterioare) și perioadele în care ați deținut funcții medii tehnice, în specialitatea în care lucrați în prezent, în proporție de cel mult ½ din timpul lucrat în aceste funcții. Faptul că îndepliniți condițiile de vechime nu constituie o obligație pentru întreprindere de a vă promova în funcție. Pentru aceasta trebuie să existe și aprecierea că veți îndeplini, în bune condiții, sarcinile care revin funcției respective, precum și posibilitatea încadrării în fondul de salarii planificat.

● Vechimea în muncă

D. IACOB, Deva. — Dacă puteți dovedi că ați fost scoasă din producție și trimisă de unitatea unde lucrați să urmați cursurile învățămîntului superior (primind pe perioada de frecventare a cursurilor o bursă stabilită prin contractul de școlarizare, plata acestei burse fiind preluată ulterior de Ministerul Învățămîntului perioada de frecventare a cursurilor se consideră, conform H.C.M. nr. 252/1967, republicată, ca vechime în muncă. În ipoteza în care v-ați reîncadrat în termen de 90 de zile de la data terminării cursurilor, pe baza repartiției Comisiei Guvernamentale, această perioadă se ia în considerare și ca vechime neîntreruptă în muncă. Întrucît trecerea dv. la Trustul de Construcții Hunedoara nu s-a făcut ca urmare a unui transfer în interesul serviciului și nici soțul n-a fost transferat în această localitate ca urmare a unui asemenea transfer, perioada lucrată înainte nu se include în calculul acestei vechimi.

O ASIGURARE FACULTATIVĂ DE ACCIDENTE, MAI PUȚIN CUNOSCUTĂ

Considerîndu-se pe drept cuvînt, că — printre riscurile majore, cu care este confruntată societatea timpului nostru — riscul accidentării călătorilor din sistemul transporturilor publice (pe căile ferate, rutiere, pe apă și aeriene) are o deosebită importanță socială, s-a introdus în acest sector asigurarea obligatorie a călătorilor. În afară, însă, de transporturile de călători enumerate mai sus, există și alte sfere în care se desfășoară deplasări de persoane, cum ar fi, de exemplu, transportul angajaților proprii cu autovehicule aparținînd organizațiilor socialiste. Pentru acoperirea riscurilor din accidentele ce pot surveni în acest domeniu, Administrația Asigurărilor de Stat a organizat o formă de asigurare facultativă de accidente, pe care o pune la îndemîna organizațiilor socialiste interesate. E vorba de acele organizații socialiste, care au dreptul, pe bază de act normativ, să facă asemenea transporturi de călători.

Pentru punerea în aplicare a acestei asigurări, direcțiile județene ADAS încheie contracte cu unitățile interesate. Sînt cuprinse în asigurare, pentru cazurile de accidente întîmplate în timpul transportului și în legătură cu mijlocul de transport, persoanele care au calitatea de angajați ai unităților respective, transportate la și de la locul de muncă cu autovehicule proprii (în cazul în care transportul se face cu autovehicule ale Ministerului Transporturilor, călătorii sînt asigurați prin efectul legii), pe drumuri publice (naționale, județene, comunale), forestiere, de acces și interioare, pe care este admisă circulația autovehiculelor.

Suma asigurată este de 15.000 de lei pentru fiecare persoană și se plătește în caz de deces al asiguratului sau de invaliditate permanentă totală, ivite în timp de un an de la producerea accidentului. În caz de invaliditate permanentă parțială, se plătește o parte din această sumă, proporțională cu gradul de invaliditate.

Plata primei de asigurare se face de unitatea ce încheie contractul, fie pe baza numărului de locuri al autovehiculului, fie pe baza listei de angajați — călători, la alegerea unității respective. Prima de plată este de 0,50 lei pentru fiecare călător (loc) și transport și se achită prin virament. Ea nu se recuperează de la angajați.

Asigurarea facultativă de accidente a persoanelor transportate la și de la locul de muncă cu autovehiculele organizațiilor socialiste constituie un sprijin pentru angajații accidentați, cum și pentru organizațiile socialiste de care aceștia aparțin.

FORŢA DE MUNCĂ

CALIFICAREA LA NIVELUL ACTUAL AL PROGRESULUI TEHNIC

ECONOMIE NAŢIONALĂ

Partidul nostru acordă o deosebită importanţă forţei de muncă, contribuţiei hotăritoare pe care resursele umane o aduc la creşterea în ritm susţinut a productivităţii muncii, a eficienţei economice şi a venitului naţional. Ţinînd seama de multitudinea şi complexitatea problemelor ce concură la utilizarea judicioasă a muncii în societatea noastră, articolul pe care îl publicăm sub semnătura tov. Adrian Mîrza, se opreşte asupra cîtorva aspecte de stringentă actualitate. Creşterea gradului de ocupare a forţei de muncă, îmbunătăţirea continuă a raportului dintre nivelul şi cerinţele dezvoltării economice, structura şi gradul de calificare a muncitorilor, sînt principalele domenii abordate.

CALCULELE de perspectivă au scos în evidenţă că în următorii 10 ani atît populaţia cît şi acea parte a ei care constituie potenţialul de muncă vor creşte aproximativ în aceleaşi proporţii, dar mărirea efectivă a acestora, în cifre absolute, va fi diferenţiată de la o etapă la alta. **La nivelul ţării, sporul natural al resurselor de muncă în etapa 1976—1980 se prevede a fi de aproximativ 40% din creşterea perioadei 1971—1975.**

Cunoaşterea din timp a acestui fenomen, prezintă o deosebită însemnătate pentru stabilirea măsurilor corespunzătoare în vederea acoperirii creşterii nevoilor de cadre ale economiei, care trebuie să fie diferenţiate de la etapă la etapă. Astfel, dacă în perioada 1971—1975 sporul natural va constitui sursa principală de acoperire a nevoilor suplimentare de forţă de muncă, în perioada 1976—1980 o atenţie deosebită va trebui acordată îmbunătăţirii calitative a structurii sale pentru a putea ridica eficienţa utilizării forţei de muncă, precum şi redistribuirii între ramuri şi, în principal, între agricultură şi ramurile neagricole, a unei părţi din populaţia ocupată.

Progresul tehnic şi ştiinţific contemporan, dezvoltarea economiei pe baze moderne are multiple implicaţii asupra utilizării resurselor de muncă. Construirea noilor obiective la nivelul tehnicii mondiale şi modernizarea celor existente determină realizarea unor însemnate creşteri în productivitatea muncii şi duce, implicit, la eliberarea unei părţi din forţa de muncă care a fost ocupată în unele ramuri ale industriei. În acelaşi timp însă, cresc nevoile de forţă de muncă pentru deservirea producţiei, pentru întreţinerea tehnică a agregatelor şi utilajelor, transportul, manipularea şi desfacerea bunurilor materiale produse etc., cît şi pentru deservirea nevoilor culturale şi materiale ale populaţiei. Desigur, privite prin prisma forţei de muncă aceste efecte ale progresului tehnic conduc, în timp, şi la modificări în ce priveşte repartizarea populaţiei ocupate pe cele trei sectoare: primar, secundar, terţiar — sistem de grupare utilizat în comparaţiile internaţionale. Deşi în calculele de perspectivă a apărut această tendinţă, totuşi este de reţinut faptul că în România ponderea populaţiei ocupate în sectorul terţiar (19—20%) este şi va rămîne mai scăzută faţă de alte ţări europene, dezvoltate.

● Elementul uman şi amplasarea noilor obiective

DACĂ atît asigurarea cu forţă de muncă pe economie, cît şi utilizarea raţională a acesteia îşi găsesc o soluţionare echilibrată prin nivelul şi structura dezvoltării economice prevăzută pentru următorii ani, privite însă în profil teritorial apar diferenţieri, corespunzătoare nivelului şi structurii diferite de dezvoltare economică. Dacă în unele judeţe ca Braşov, Timiş, Caraş-Severin, Prahova, Hunedoara, Sibiu şi municipiul Bucureşti se întîmpină greutăţi în asigurarea cu forţă de muncă (în care scop se folosesc însemnate efective de salariaţi din afara lor), în altele, cum sînt Bistriţa-Năsăud, Botoşani, Buzău, Olt, Sălaj, Teleorman, Vaslui ş.a., actualul nivel de dezvoltare economică nu asigură absorbirea corespunzătoare a ei, fapt care dă naştere migraţiei interjudeţene. Ilustrativ, în acest sens, este locul pe care îl ocupă la nivelul anului 1970, judeţele din cele două grupe arătate. (vezi graficul 1).

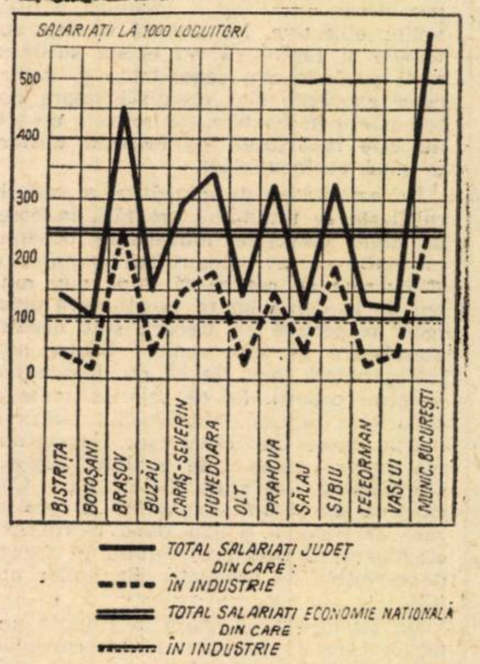

Promovarea consecventă a politicii partidului de amplasare mai echilibrată pe teritoriul ţării a unor noi obiective industriale, va atrage după sine creşterea

Adrian MÎRZA
director general
Direcţia generală a forţei de muncă
din Ministerul Muncii

→

NOI OBIECTIVE ECONOMICE

● RECENT, la **Fabrica de ştofe „Argeşana"** din cadrul combinatului textil — Piteşti, au intrat în funcţiune cîteva obiective noi: o nouă capacitate a secţiei de ţesătorie, care produce anual 4,5 milioane mp ţesături tip lînă, o secţie de finisaj, cu o capacitate anuală de 6 milioane mp şi o vopsitorie de pale de 3000 tone pe an. Pînă la sfîrşitul anului, producţia fabricii va ajunge la 12 milioane mp ţesături tip lînă ceea ce, raportat la numărul locuitorilor ţării, reprezintă cîte un costum pentru fiecare bărbat adult.

● ÎN INCINTA EXPLOATĂRII MINIERE ROVINARI a început construcţia unui atelier central pentru confecţionat şi reparat utilaj minier. Aici urmează să se execute reviziile şi reparaţiile utilajelor din bazinele de lignit din ţară, iar treptat să se asimileze şi să se producă diferite maşini şi utilaje miniere. În noua unitate, cu profil apropiat celui al unei uzine, vor lucra cca 2000 de muncitori.

● LA BRAŞOV, a început construcţia unei fabrici moderne de mobilă, lucrare încredinţată unui colectiv al şantierului 502 din cadrul Trustului nr. 5. Proiectul noii întreprinderi a fost întocmit de specialiştii Institutului de cercetări şi proiectări pentru industria lemnului. Noua fabrică va intra parţial în funcţiune la sfîrşitul acestui an, urmînd să ajungă la capacitatea finală în cea de-a doua jumătate a anului 1971.

● LA COMBINATUL DE FIBRE ARTIFICIALE DIN BRĂILA se construieşte o nouă instalaţie de fabricare a fibrelor artificiale, cu o producţie de 15 000 tone pe an. Într-un stadiu avansat de execuţie se află decantorul nr. 5 al instalaţiei. Acesta va deservi cu apă industrială noua linie de producţie şi va constitui rezerva-tampon de apă pentru întreaga platformă a combinatului.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

Trimestrul I 1970 — în întreprinderile industriale bucureştene

AVANS SUBSTANŢIAL FAŢĂ DE ANGAJAMENTE

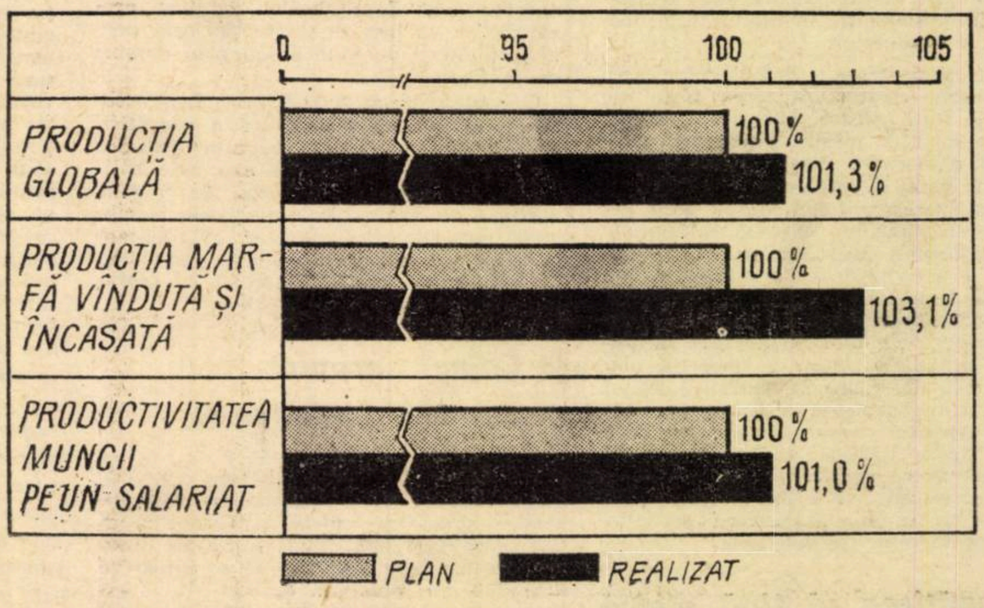

COLECTIVELE de muncă din întreprinderile industriale ale Municipiului Bucureşti au înscris pe graficul întrecerii, în primul trimestru al anului, realizări de seamă în îndeplinirea sarcinilor de plan şi a angajamentelor luate. Aşa cum rezultă din grafic, au fost obţinute depăşiri substanţiale la principalii indicatori de plan, ceea ce a facilitat realizarea unui volum suplimentar de producţie. Între altele, **economia naţională a primit, în plus, 516 tone laminate finite, 420 tone de maşini şi utilaje pentru industria metalurgică, circa 200 tone utilaje tehnologice pentru industria alimentară, cantităţi suplimentare de vagoane de marfă, pompe centrifugale, articole sanitare din porţelan şi faianţă, prefabricate din beton şi multe altele.**

Ca urmare a măsurilor tehnico-organizatorice luate în întreprinderi, a sprijinului efectiv acordat acestora de centralele industriale, rezervele interne au fost mai din plin fructificate, fapt ce s-a concretizat în creşterea, lună de lună, a ritmului realizărilor valorice. **În cursul lunii martie, media zilnică a realizărilor a fost cu 8 milioane lei mai mare decît cea înregistrată în luna februarie.**

Sintetizînd situaţia pe trimestrul I, **rezultă că întreprinderile bucureştene şi-au depăşit pe această perioadă angajamentele luate în întrecere la producţia marfă cu 35,3%.**

Neîndoielnic, pe fondul realizărilor pozitive dobîndite, în ansamblu, de industria bucureşteană, s-au semnalat în unele locuri şi minusuri în domeniul utilizării capacităţilor de producţie, a forţei de muncă şi a timpului de lucru, precum şi în gospodărirea judicioasă a fondului de materii prime şi materiale. Înlăturarea neajunsurilor manifestate va permite fiecărei întreprinderi să dobîndească, în viitor, rezultate şi mai bune, iar industriei bucureştene să adauge noi succese pe graficul întrecerii.

gradului de folosire a rezervelor de muncă in județele care în perioadele trecute și chiar în prezent, constituie surse de recrutare pentru cele deficitare. In acest fel, pe întreg teritoriul țării se vor utiliza mai chibzuit resursele de muncă, reducîndu-se mișcarea migratorie. Nu trebuie uitat nici faptul că în județele în care există un număr însemnat de salariați proveniți din alte județe, poate apărea în următorii ani și fenomenul descompletării efectivelor ca urmare a reîntoarcerii totale sau parțiale a acestora la locul lor de domiciliu, pe măsura creșterii numărului de locuri de muncă.

● *Un imperativ: orientare și reciclare profesională*

APARIȚIA de noi ramuri și subramuri în industrie, dezvoltarea și diversificarea întregii activități economice, sociale și culturale dau naștere în mod firesc nu numai la mobilitatea teritorială a forței de muncă și la redistribuirea ei între ramurile economiei, ci și unui important fenomen calitativ al reproducției forței de muncă — **mobilitatea profesională.** In acest scop, apare necesar ca în pregătirea profesională să se extindă cît mai mult policalificarea, care permite trecerea cu ușurință la meserii înrudite cu cea exercitată **Împrospătarea cunoștințelor dobîndite este,** de asemenea, **o cerință vitală.** In țările avansate din punct de vedere economic a apărut însă din deceniul trecut nevoia reciclării profesionale periodice a forței de muncă și, mai ales a specialiștilor și a cadrelor de înaltă calificare. Acest fenomen a început să se manifeste și în țara noastră și el se va amplifica pe măsura modernizării economiei În aceeași ordine de idei intră preocupările pentru calificarea și recalificarea persoanelor adulte, care își schimbă locul de muncă. Așa este cazul cu cei care trec din agricultură în industrie, construcții, transporturi sau în alte ramuri neagricole, precum și a celor ce încep să lucreze în noi meserii, ca urmare fie a dispariției profesiunilor în care s-au calificat, fie a reducerii numărului de locuri de muncă în anumite meserii, concomitent cu creșterea lor în altele și cu apariția de meserii noi.

Necesitatea asigurării unei juste repartizări a resurselor umane între ramuri economice și pe locuri de muncă, care să țină seama atît de nevoile economiei naționale în specialiști și muncitori calificați, cît și de dorințele și capacitățile tinerilor și adulților, aduc în actualitate problema orientării și selecției profesionale. **Nu este de conceput o activitate fructuoasă fără a se recurge la serviciile orientării și selecției profesionale.** Aceasta presupune rezolvarea pe baze științifice a problemei alegerii de către tineri și adulți a meseriei sau profesiunii, în concordanță cu starea fizică, cu aptitudinile și aspirațiile lor și ținînd seama de interesele societății.

Neglijarea preocupărilor în acest domeniu a determinat unele aspecte social-economice negative ca, de exemplu, faptul că la scurtă vreme după repartizarea în producție, un mare număr de absolvenți de școli profesionale își schimbă meseria sau trec în activități neproductive, cheltuielile suportate de stat pentru pregătirea lor devenind astfel neeficiente. Dealtfel, aceasta este una din cauzele principale care explică de ce un însemnat număr din absolvenții școlilor profesionale, repartizați în producție în ultimii 5 ani, nu mai lucrează ca muncitori calificați. Situații asemănătoare s-au constatat și la absolvenții învățămîntului mediu tehnic și superior.

Pentru remedierea deficiențelor care influențează negativ utilizarea forței de muncă în țara noastră, Ministerul Muncii a luat o serie de măsuri între care menționăm: elaborarea unui proiect de act normativ care să reglementeze înființarea, organizarea și funcționarea unor organisme specializate care să înfăptuiască desfășurarea la scara economiei naționale a activității de orientare și selecție profesională; inițierea și îndrumarea activității de elaborare a unui mare număr de micromonografii profesionale pentru o serie de meserii nou apărute sau deficitare în cadre; editarea de broșuri ce urmează a fi puse la îndemîna elevilor școlilor generale încă înainte de încheierea anului școlar în curs; sprijinirea cu îndrumări metodologice și organizatorice a inițiativelor unor ministere și combinate privind activitatea laboratoarelor psihotehnice.

● *Pregătirea să țină seamă de nevoile reale ale economiei*

ÎN PERIOADA 1949—1969 s-a pregătit un mare număr de cadre prin școli profesionale și cursuri de scurtă durată, cu sau fără scoaterea din producție, fapt ce a condus la creșterea însemnată a ponderii muncitorilor calificați. Numărul celor pregătiți numai prin școlile profesionale este de peste 850 mii, iar cel al tehnicienilor și specialiștilor cu studii medii și superioare depășește 600 mii. Cu toate acestea la calificarea muncitorilor nu s-a ținut seama, în suficientă măsură, de cerințele reale ale producției. Ca urmare, în unele sectoare principale ale economiei — construcții, chimie, construcții de mașini, minier ș.a. — sînt meserii unde se resimte lipsa de cadre calificate, ceea ce favorizează fluctuația de la o întreprindere la alta, în funcție de condiții mai avantajoase. Această situație se datorește, pe de o parte, cerințelor mari de cadre calificate ca urmare a dezvoltării vertiginoase a economiei, iar pe de alta, lipsei de preocupare a unor ministere și organe centrale pentru pregătirea din timp a cadrelor necesare noilor obiective. La această situație contribuie și faptul că nu există suficiente școli profesionale, capacitatea și dotarea celor existente sînt nesatisfăcătoare pentru a acoperi nevoile, iar rețeaua de școli nu este repartizată pe întregul teritoriu în mod corespunzător.

În activitatea de pregătire a cadrelor calificate se întîmpină greutăți, îndeosebi la noile obiective industriale deoarece, în multe cazuri, construirea spațiilor de școlarizare se realizează după mai mulți ani de la darea lor în funcțiune a obiectelor respective și, uneori, sînt necorespunzătoare nevoilor reale. Dintre noile întreprinderi care, fie că nu dispun încă de școli proprii, fie că cele existente au capacitate redusă, menționăm: Uzina de mașini grele din București, Întreprinderea pentru piese de schimb Suceava, Combinatul siderurgic Galați ș.a. Construirea din timp a spațiilor de școlarizare ar permite o mai bună recrutare a elevilor și o instruire unitară în funcție de cerințele de producție ale noilor unități.

Un alt aspect se referă la situația unităților care nu folosesc cadrele corespunzător pregătirii dobîndite la aceste școli. **Analizarea datelor rezultate din înregistrarea cadrelor existente în economie la data de 2 septembrie 1968, pe posturi și specialități, justifică din plin măsurile luate pentru îmbunătățirea structurii organizatorice a aparatului de stat și a compoziției cadrelor, pentru corelarea nivelului de pregătire a acestora cu cerințele posturilor pe care le ocupă.**

Aspectele negative ale utilizării forței de muncă se manifestă și în repartizarea nejudicioasă a forței de muncă calificate și a specialiștilor pe teritoriu, ceea ce determină în unele județe și localități o lipsă accentuată, în timp ce ele ocupă posturi minore sau pe profilul altor specialități.

Pentru pregătirea cadrelor necesare tuturor sectoarelor economice și sociale un rol deosebit revine programului special pentru perioada 1971—1980 stabilit de Directivele Congresului al X-lea al P.C.R., prin care se prevede creșterea numărului muncitorilor calificați prin școli profesionale și ucenicie la locul de muncă, precum și îmbunătățirea raportului dintre numărul muncitorilor, al cadrelor medii de specialitate și al specialiștilor cu studii superioare. În acest scop, la întocmirea planurilor de școlarizare, ministerele și celelalte organe centrale trebuie să aibă în vedere că, prin generalizarea învățămîntului de 10 ani, se creează condiții pentru ca prin școlile profesionale să se pregătească muncitori calificați numai în meseriile complexe, care necesită însușirea de către elevi a unor cunoștințe tehnice într-un volum mare și la un nivel ridicat; pentru acele meserii la a căror însușire ponderea o are formarea deprinderilor practice, pregătirea se va face în producție, prin ucenicie la locul de muncă sau prin cursuri de calificare.

O contribuție prețioasă în cadrul acestor programe de planificare a pregătirii profesionale va aduce balanța cadrelor calificate ce va evidenția aspectele calitative ale reproducției forței de muncă. Aceasta va arăta, pe ramuri ale economiei, meseriile deficitare și excedentare în cadre și va permite o mai judicioasă planificare a pregătirii, corelat cu cerințele fiecărei etape.

● *Climat propice tinerilor absolvenți*

PENTRU CA UN TÎNĂR (sau o tînără) bine orientat profesional, care și-a însușit o pregătire temeinică, să obțină în producție cele mai bune rezultate, este necesar ca după absolvire să se integreze armonios în procesul muncii. In acest scop, este necesar să se creeze în întreprindere un climat favorabil, în care calitățile sale să găsească un teren prielnic de manifestare. Între altele, aceasta presupune să i se asigure tînărului un climat psihosocial, de încredere și de sprijin la locul de muncă, precum și condițiile materiale corespunzătoare. De toate acestea depinde întărirea atașamentului și mărirea stabilității pe locurile de muncă. Ca urmare, considerăm că **este necesar ca în întreprinderi să se țină seama nu numai de factorii economici și tehnologici, ci și de cei psihologici și sociali.**

Folosirea judicioasă a forței de muncă în unități presupune, totodată, respectarea ordinei și disciplinei în producție, utilizarea integrală a timpului de muncă, a mașinilor și utilajelor, utilizarea rațională a materiilor prime și materialelor, ridicarea necontenită a nivelului profesional, apărarea și întărirea proprietății socialiste, stimularea inițiativei și capacității creatoare a salariaților.

Dată fiind complexitatea aspectelor pe care le ridică forța de muncă în dinamica ei, este necesară o mai strînsă colaborare între Ministerul Muncii și celelalte ministere și organe centrale în vederea coordonării eforturilor pentru înfăptuirea obiectivelor și sarcinilor politicii partidului și statului. În acest scop, compartimentul de specialitate din Ministerul Muncii va conlucra cu toate organele care au atribuții pe această linie, va desfășura o activitate susținută de cercetare și studii prin care să se analizeze fenomenele caracteristice fiecărei etape, pentru ca apoi, pe această bază, să se poată acționa operativ; de asemenea, își propune să stabilească o colaborare strînsă cu Academia de științe sociale și politice înființată de curînd, cu Institutul de cercetări economice, cu Institutul de psihologie, cu Institutul de științe pedagogice al Ministerului Învățămîntului, cu Centrul de cercetări pentru problemele tineretului și cu alte institute, care cercetează diferite aspecte ale forței de muncă.

CREDIT

NOILE UNITĂȚI ECONOMICE ȘI PLĂȚILE ÎN NUMERAR

PUBLICĂM în acest număr alte răspunsuri la întrebări primite la redacție în legătură cu aspecte privind relațiile de credit ale noilor unități economice cu organele bancare, precum și efectuarea plăților cu numerar.

● Subunitățile cu gestiune economică internă pot avea deschise conturi de împrumuturi restante?

— Subunităților economice cu gestiune economică internă care au calculate normative și au primit mijloace circulante proprii și care încheie balanță de verificare li se deschid pe lîngă celelalte conturi prin care fac încasări și plăți și cont de împrumuturi restante. Împrumuturile restante ale subunităților care au subconturi nu pot apărea decît la unitatea cu gestiune economică proprie în contul căreia se virează soldurile subconturilor.

● Unde se ține evidența creditelor restante și cum se face rambursarea acestora?

— Evidența creditelor restante se ține la unitatea bancară unde sînt deschise conturi de împrumut. Rambursarea acestor credite se face în cazul unităților cu gestiune economică proprie de unitatea bancară unde aceasta are contul, pe măsura lichidării cauzelor care le-au provocat, potrivit instrucțiunilor nr. 1/1964 ale Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale. În cazurile cînd creditele restante apar la unitățile bancare unde își au **contul** subunitățile economice organizate pe principiul gestiunii economice interne ca urmare a nesincronizării încasărilor cu plățile, deosebit de prevederile instrucțiunilor amintite, se va avea în vedere că rambursarea se poate face fie pe măsura formării de disponibilități în cont, fie **din sumele primite de la unitatea de bază în acest scop.**

Dacă împrumuturile restante apar din cauza existenței unor stocuri peste normativ, rambursarea se poate face pe măsura lichidării acestora sau a majorării normativelor de către unitatea cu gestiune economică proprie și, bineînțeles, a alocării fondurilor corespunzătoare. Această măsură are în vedere reglarea unor eventuale inexactități ce pot apărea în defalcarea normativelor în această etapă.

● Cum se efectuează operațiunile cu numerar de către unitățile cu gestiune economică proprie și de cele cu gestiune internă?

— Unitățile de mai sus, indiferent de felul gestiunii pe care o au, dacă au **deschis conturi la unitățile bancare** vor efectua în continuare operațiunile cu numerar potrivit instrucțiunilor nr. 30/1960 și 33/1965 ale Băncii Naționale.

Pentru unitățile cu gestiune economică internă și subunitățile cărora li **s-au deschis subconturi,** modalitatea și termenele de depunere a încasărilor în numerar, precum și limita soldului de casă, se stabilesc de unitatea bancară la care își are contul unitatea cu gestiune economică proprie de care aparțin, cu consultarea unității bancare la care se află deschis subcontul.

● Cum se eliberează și cine efectuează controlul plăților cu numerar pentru subunitățile cu gestiune internă care au deschise subconturi?

— Numerarul necesar plăților pentru aceste subunități se va putea ridica direct din subconturi sub controlul unității bancare unde este deschis subcontul, sau sub controlul unității bancare care deservește unitatea cu gestiune economică proprie în funcție de competențele atribuite subunităților economice și de modul de remitere a sumelor.

În cazul plăților plafonate (deplasări, cumpărări din afara sectorului socialist etc.) unitatea cu gestiune economică proprie va putea fie să defalce din plafonul de plăți ce i s-a aprobat plafoane pentru subunitățile în subordine, comunicîndu-le acestora, cu viza de diminuare a plafonului său de către unitatea bancară unde își are contul, fie să remită sumele necesare unor astfel de plăți în subconturi, cu efectuarea controlului și afectarea plafonului la virarea sumei.

● Cum se stabilește soldul de casă în noile condiții?

— Limita soldului de casă se stabilește ținînd seama de volumul operațiunilor cu numerar, distanța față de bancă, de operațiunile ce se fac pentru subunități, precum și de alte condiții noi intervenite în funcție de specificul și obiectul unității economice. Limita soldului de casă se stabilește și la unitățile fără cont sau subcont în cazul cînd au casierii proprii.

● Unităților sau subunităților care nu au casierie li se poate stabili sold de casă?

— În toate cazurile apreciate ca necesare, unitățile bancare pot stabili limita soldului de casă și unităților sau subunităților care nu au casierie, dar care efectuează operațiunile de încasări și plăți printr-un titular de avans delegat în mod permanent.

REFLECȚII

TROC

acad. Grigore C. MOISIL

DACĂ OMUL ARE NEVOIE să-și cumpere ceva, se duce în piață și-și cumpără: dă bani și ia marfă. Treaba asta are o poveste lungă.

Cînd omul pleca, zice-se, din caverne, își lua cu el o gîscă pe care o schimba cu un curcan. Asta se cheamă troc sau schimb în natură: îți dau un curcan și tu îmi dai în schimb o gîscă. Apoi s-a introdus moneda. Bănuțul de aur valora cît o gîscă, dar era mai ușor de purtat. Eu îți dau o gîscă, tu îmi dai un ban; pe urmă eu îi dau un ban și el îmi dă o curcă. În fine — hîrtia-monedă. Eu iți dau o gîscă și tu îmi dai o hîrtie, care nu valorează nimic, dar care e garantată de stat: în schimbul ei vei primi o curcă. Acum se utilizează nu numai hîrtiile garantate de stat, bancnotele, ci și cecurile, hîrtii garantate de bănci particulare.

În scurt, sistemul de troc e înlocuit printr-un sistem foarte complex, în care, între gîsca pe care o dau și curca pe care o iau, se amestecă un șir de „abstracții", bucăți de hîrtie mai mici scrise de tipar și de mînă, altele mai mari: borderourile, registrele comerciale, cîte și mai cîte.

Acest sistem complicat al schimburilor în economia modernă e însă în întregime uitat de către unii.

Un prieten al meu propunea cuiva organizarea unor cursuri de vară internaționale. A fost întrebat: ce rost au? Prietenul meu a fost izbit de întrebare. Totuși, profesor, a crezut că e necesar să explice folosul cursurilor de vară internaționale, deși oamenii de știință au impresia că acest lucru e de la sine înțeles.

Nu e? Bine! Să explicăm! Și explici cum la astfel de cursuri vin vorbitori și auditori din diferite țări. Cum alegi profesori oameni foarte pricepuți; cum auditorii și ei sînt dintre tinerii cei mai pricepuți. Ei află despre o grămadă de lucruri care nu sînt încă tipărite. Eu am fost invitat să iau parte, ca vorbitor, la un astfel de curs la Varenna (Italia), în vara lui 1959, împreună cu alți trei vorbitori din trei țări: un american, o austriacă și un francez. Auditorii au avut ocazia să se informeze asupra progreselor făcute în domeniul teoriei algebrice a circuitelor de computație în trei țări diferite.

Altădată am ținut singur un astfel de curs la Jablona, în Polonia, în fața unui auditor format din vreo 30—40 ingineri polonezi, cărora le-am povestit despre utilizarea logicilor cu mai multe valori ale lui Lukasiewicz în teoria circuitelor de comutație.

Eu știu pe cineva care o să mă întrebe: cum, dumneata român, te-ai dus să-i înveți pe polonezi despre ce-a făcut polonezul lor Lukasiewicz? Zău că mult te mai crezi! Așa pusă problema, conversația e întreruptă.

Ascultătorii cursurilor de vară află despre anume descoperiri cu 2—3 ani înainte ca ele să fi fost publicate. Organizatorii cursurilor de vară aleg dintre numeroasele preocupări ale unui domeniu al științei actuale, o problemă asupra căreia cred că trebuie să se insiste, și-și aleg vorbitorii în așa fel încît cursurile să fie de un nivel cît mai înalt.

Auditorii sînt în genere tineri foarte bine informați în acel domeniu, dar care vor să aibă informații în plus, nu numai asupra lucrărilor care sînt tipărite, ci și asupra celor care sînt în lucru.

Cum am spus, eu am avut ca auditori ingineri, o dată italieni, o dată polonezi, foarte pricepuți în circuitele de comutație, dar care voiau să cunoască și cercetările grupului din București, publicate într-o limbă care nu le era accesibilă.

Îndeobște, cursurile acestea se țin dimineața. La Jablona, după amiaza, conf. C. Popovici expunea studiul unor exemple, cu metodele date la curs. Adeseori după amiezile sînt dedicate discuțiilor libere și aceste discuții joacă un rol esențial. Se creează o atmosferă de preocupare centrală pe o anume problemă, preocupare de bază a unora care știu multe, dar nu știu tot, preocupare și a altora care nu știu multe, dar știu destul de mult.

Organizatorii cheltuiesc anume sume de bani; ce profită ei sau țara lor? Evident, prestigiul țării organizatoare crește. Nu-i destul să anunți cursurile de vară și să inviți pe vorbitori. Cine-i invită? Dacă cel care face invitația nu e un om de știință cunoscut, invitatul nu răspunde. Dacă, nefiind un om de știință cunoscut, are o hîrtie cu en tête care dovedește că el deține un post important în țara gazdă, invitatul răspunde, scuzîndu-se că nu poate veni în anul acela... Dacă în invitație se menționează că toate cheltuielile de drum și de întreținere îi vor fi plătite, invitatul vine să facă turism. Dacă însă știe că găsește un grup de oameni de care merită să te ocupi, atunci vine să facă știință.

Nu e ușor să distingi între cel ce vine să facă turism și cel ce vine să facă știință. Am asistat la vizite ale unor oameni care, lucrînd asupra unor capitole ale matematicilor puțin dezvoltate la noi, nu erau informați despre ce se lucra în țara noastră, deci nici asupra nivelului nostru științific. Trăind în țări cu care matematicienii români aveau slabe relații, ei nu erau informați despre țara noastră.

Deschid o paranteză. N-ar fi bine ca O.N.T., care publică atîtea ghiduri frumoase și frumos ilustrate despre „Poiana zimbrului", „Valea corcodușelor" și alte locuri pitorești recunoscute, să publice și „Ghidul matematicianului" în R.S.R., în care călătorul să aibă de la el de-acasă anume informații, fără să piardă vremea aici pînă le capătă. Închid paranteza.

Bucuria mea a fost mare cînd am văzut că, după ce și-a făcut conferința, turistul, stînd de vorbă ca matematicienii noștri, cu numeroșii noștri tineri matematicieni, și-a dat seama că, în afară de Delta Dunării și de mănăstirile din Nordul Moldovei, de plaja de la Mamaia și de panta de schi de la Brașov, în țara noastră turistul, dacă e într-adevăr matematician, merită să vadă și pe matematicienii de la Institutul de matematici al Academiei, și pe cei de la Facultatea de matematici, și pe cei de la Centrul de Calcul al Universității.

O EXPERIMENTARE A APLICĂRII MATEMATICII ÎN RAȚIONALIZAREA TRANSPORTURILOR

INDUSTRIA ALIMENTARA comportă un volum important de transporturi pentru vehicularea materiilor prime de la producători la unitățile de prelucrare, între unitățile de prelucrare care realizează operații tehnologice succesive sau produse derivate și de la producători la beneficiari. Datele statistice arată că la nivelul anului 1970 numai pentru unitățile aparținînd Ministerului Industriei Alimentare se estimează un volum de circa 16,5 mil. tone, ceea ce reprezintă 5,4% din totalul volumului de transport al economiei noastre naționale.

Pornind de la ideea că o organizare rațională a transporturilor poate contribui la realizarea unor însemnate economii care să se reflecte favorabil asupra prețului de cost, analiza modului în care se programează în prezent această activitate duce la constatarea că ea se execută pe baza unor criterii empirice, fundamentate pe experiența acumulată de lucrătorii care efectuează repartizarea materiilor prime, semifabricatelor și produselor finite.

Această constatare face necesară studierea căilor unei mai raționale fundamentări a modului de repartizare și demonstrează necesitatea introducerii unor metode obiective de programare pe baze matematice. Literatura de specialitate indică o serie de soluții de rezolvare a problemelor de acest fel cu ajutorul modelului matematic al problemelor de transport.

Experimentînd aplicarea acestui model matematic la specificul industriei alimentare, s-a constatat că pentru majoritatea materialelor și produselor, metodele sînt aplicabile și dau rezultate bune. Numărul mare de furnizori și beneficiari impune însă utilizarea unei matrice complexe, a cărei rezolvare necesită în condițiile calculului nemecanizat, o muncă laborioasă de una sau mai multe zile. În plus, eventualele erori de calcul, inerente lucrului manual, pot duce la unele concluzii greșite. Pentru a depăși și aceste dificultăți, s-a impus găsirea unor căi care să scurteze timpul de prelucrare a datelor și să asigure precizia în calcul. În acest scop, s-a apelat la colaborarea Centrului de calcul economic și cibernetică din București, care dispunea de programul de rezolvare a problemei.

Cu ajutorul calculatorului electronic s-a trecut la efectuarea optimizării repartițiilor pentru un număr de 8 produse și anume: ulei vărsat, ulei îmbuteliat (de 0,5 și 1 kg), bere vărsată, bere îmbuteliată, săpun de rufe, zahăr tos (vrac și preambalat în pungi de 1 kg). În urma rezolvării matricelor s-a obținut varianta optimă de repartiție, care, comparată cu repartiția elaborată pe baza metodelor folosite pînă în prezent, a permis evidențierea unei posibile reduceri a cheltuielilor de transport cu 1 762 000 lei, reprezentînd o economie de 4,4% din totalul cheltuielilor de transport al acestor produse. Un alt avantaj al aplicării acestei metode îl constituie operativitatea obținerii soluției optime, care după stabilirea elementelor determinante ale matricei (costul pe tonă/km. transportată între furnizor și beneficiar) permite ca prin intermediul calculatoarelor, rezolvarea acestor probleme pentru un produs să se facă în cca. 15 minute.

O dată stabilită matricea, prin intermediul ei se pot face actualizări și repartiții în funcție de diversele modificări ce apar, operație care nu necesită un personal cu cunoștințe matematice speciale, putînd fi efectuată de lucrători cu pregătire obișnuită, dar instruiți în acest scop. Avantajele arătate mai sus, demonstrează utilitatea introducerii metodelor de optimizare care, în comparație cu alte studii de organizare, sînt evident mai economice și mai ușor de abordat, cheltuielile și operațiile necesare pentru aplicarea lor fiind minime, iar rezultatele economice apreciabile. Astfel, în cazul studiului menționat, cheltuielile ocazionate de programarea lucrării și valoarea prestației la calculator au fost de cca. 5 mii lei. Raportată la economia obținută, eficiența este de 320 lei pe leu cheltuit.

Această experiență a subliniat încă o dată posibilitățile largi pe care le are utilizarea metodelor matematice în determinarea și influențarea fenomenelor tehnico-economice, și ne-a determinat să dăm prioritate în preocupările noastre acestei activități. Pentru etapa următoare,

dr. Em. JOIȚA
N. NICULESCU
Ministerul Industriei Alimentare

⟶

ȘTIINȚĂ, TEHNICĂ TEHNOLOGIE, INOVAȚII

● *Inventatorul N. Dragomir*, de la Combinatul de sticlă și faianță din Sighișoara, a devenit posesorul celui de-al șaselea brevet. Cu ajutorul mașinii creată de el, se pot colora, prin pulverizare, produse de ceramică. Combinatul sighișorean obține astfel anual economii care se cifrează la 250 000 lei. Prezentată la Salonul internațional de invenții de la Viena, mașina realizată de N. Dragomir a fost distinsă cu „Marea medalie de aur". Trebuie amintit că inventatorul sighișorean este în același timp autorul a peste 100 de inovații, a căror eficiență economică este evaluată anual la mai multe milioane de lei.

● *Conf. dr. ing. Radu Vîlceanu* și *dr. ing. Walter Schmidt*, de la Baza de cercetări din Timișoara a Academiei, au brevetat un procedeu original de obținere a coloranților. Prin introducerea unui nou catalizator în procesul tehnologic, coloranții bazici se fabrică mult mai simplu și cu un randament superior. Totodată, s-a scurtat timpul necesar preparării coloranților prin eliminarea diferitelor faze intermediare de elaborare, folosite în tehnologiile vechi. Procesul stabilit de specialiștii timișoreni permite obținerea unor coloranți de mare stabilitate pentru fibre artificiale. După calculele anticipate, economiile ce se vor realiza prin aplicarea acestui nou brevet românesc pot ajunge la circa două milioane lei anual.

● *Inginerul E. Halpert* de la Studioul de radio Cluj a publicat de curînd în revista de circulație internațională „Revue du son", din Paris, un studiu care a stîrnit un viu interes în numeroase țări. Specialistul român a făcut măsurători asupra unor parametri de bază ai acusticii sălilor de clasă. Rezultatele comunicate în studiu sînt surprinzătoare: 30% din cuvintele rostite de la catedră rămîn nepercepute de elevii din rîndul al patrulea de bănci, iar în ultimele bănci, acest procent crește la 40%. Efortul subconștient depus de elevi pentru umplerea golurilor din fraze, prin legături logice sau deducții, constituie una din principalele cauze ale oboselii și nu rareori, a nervozității acestora. Inginerul Halpert a experimentat, totodată, tratamente acustice puțin costisitoare și de mare eficacitate. Ele au fost aplicate, pentru prima dată în țară, la liceul nr. 15 din localitate și, paralel, la un liceu din Dresda (R.D. Germană).

Ministerul Industriei Alimentare și-a propus extinderea acestei acțiuni, care aplicată la totalitatea materiilor prime, semifabricatelor, ambalajelor și produselor finite, va determina reducerea într-o proporție însemnată a cheltuielilor de producție.

Urmează ca să se întreprindă o serie de operațiuni, între care trebuie menționată în primul rînd instruirea lucrătorilor din minister care rezolvă probleme de repartiție, în vederea cunoașterii metodelor de optimizare și a căilor de utilizare a lor. Pentru aceasta, se vor organiza cursuri de scurtă durată, cu care ocazie se vor preda noțiuni privind calculul matricial, posibilitățile de aplicare în industria alimentară și modul de colaborare cu calculatorul electronic. De asemenea trebuie să se determine produsele a căror repartiție urmează să se facă prin metode matematice, să se stabilească criteriile de influență pe baza cărora urmează să se facă optimizarea și să se întocmească matricele de bază.

Paralel cu măsurile de extindere menționate mai sus, se preconizează și studierea altor posibilități de optimizare prin utilizarea acestei metode de calcul. În acest scop se vor avea în vedere: stabilirea furnizorilor de materii prime pentru aprovizionarea unităților de producție; repartizarea sarcinilor de producție pe secții și fabrici; repartizarea sarcinilor operative de producție pe linii de fabricație, mașini, mijloace de transport etc.

Practica din acest domeniu permite să se tragă concluzia că folosirea metodelor matematice în activitatea curentă din economie, poate contribui la realizarea unor indicatori substanțial îmbunătățiți.

Datorită simplității lor în aplicare, aceste metode pot deveni tehnici curente de muncă. Pentru aceasta însă este necesară, printre altele și o pregătire psihologică a lucrătorilor, prin demonstrarea consecințelor favorabile ale utilizării noilor metode, a facilității și economicității lor.

TURISM

● În cursul acestui an se vor da în folosință în întreaga țară încă 20 de hoteluri turistice moderne. Iată cîteva dintre orașele care își vor mări capacitatea hotelieră: Bacău, Tg. Jiu, Tg. Secuiesc, Harghita, Craiova, Oradea, C. Lung Moldovenesc.

● Pentru vacanța elevilor, agenția O.N.T.-Prahova are organizate tabere la Cheia și Bușteni, pentru perioade de cîte 7 zile, agenția Mureș — excursii școlare cu vizitarea orașelor Sibiu, Cluj, Oradea, Galați, Baia Mare, Timișoara și București. Pentru elevii din județul Teleorman, agenția turistică din Alexandria organizează excursii cu autocarele pe Valea Oltului, Valea Prahovei și Valea Dîmboviței. Preocupări asemănătoare au și agențiile turistice Dolj, Cluj, Baia Mare și altele.

● Cei 20 000 de angajați care vor lucra, în acest an, în stațiunile de pe litoral, sînt antrenați în aceste zile în diverse forme de învățămînt profesional. Fie că învață limbi străine, sau cum să servească, aceste cursuri de scurtă durată au un singur scop: acela de a fi în măsură să ofere turiștilor români și străini care vor fi oaspeții litoralului, servicii competente și de calitate superioară. Cursurile amintite se desfășoară atît pe litoral, cît și în orașele de proveniență a lucrătorilor sezonieri.

AVANTAJELE CONCENTRĂRII PRODUCȚIEI DE LAPTE ÎN FERME OPTIM DIMENSIONATE

ÎN PROGRAMUL național privind dezvoltarea zootehniei și creșterea producției animale în perioada 1970—1980, aprobat de către Plenara C.C. al P.C.R. din 17—19 III a.c., concentrarea, specializarea și industrializarea producției se înscriu ca o problemă fundamentală de orientare a activității în acest important sector al agriculturii noastre socialiste.

Concentrarea producției agricole este un proces complex, cu adînci implicații în repartizarea și amplasarea teritorială a culturilor și speciilor de animale, în profilarea și specializarea unităților de producție, a cooperării dintre acestea, în intensificarea producției etc. Cu toate trăsăturile generale ale procesului de concentrare în producția agricolă, acesta se desfășoară în mod specific în cadrul diferitelor ramuri, în funcție de particularitățile acestora.

Producția de lapte, respectiv creșterea vacilor pentru lapte, ca ramură a agriculturii, beneficiază într-o proporție ridicată de trăsăturile caracteristice ale creșterii animalelor în general: capacitatea de a putea fi organizată, într-o mai mare măsură decît celelalte ramuri ale agriculturii, în unități cu un nivel ridicat de concentrare a producției, asigurîndu-se astfel introducerea pe scară largă a celor mai moderne tehnologii, asemănătoare, în multe privințe, cu cele industriale.

Concentrarea producției de lapte în unități de dimensiuni mari generează o serie de avantaje tehnice, organizatorice, economice și sociale. În continuare mă voi referi la unul dintre ele și anume la efectul economic pe care îl are sporirea nivelului de concentrare — respectiv de creștere a dimensiunii fermei de vaci — asupra variației volumului producției și cheltuielilor și mai ales a raportului dintre acestea.

Este evident că o dată cu sporirea concentrării numărului de vaci într-o fermă, crește volumul producției și, în același timp, și cel al cheltuielilor. Din examinarea relației care se naște între numărul mediu anual de vaci furajate pe de o parte și volumul producției și al cheltuielilor de producție pe de altă parte — pe exemplul cooperativelor agricole în care s-a calculat prețul de cost în anul 1967 — rezultă o creștere progresivă a ultimelor față de prima. Exprimarea dependenței acestor variabile printr-o funcție de putere a dat relațiile:

— pentru volumul cheltuielilor:

(1) $y_1 = 2,345 . x^{1,09}$

unde:

y_1 = volumul cheltuielilor de producție.

x = nr. mediu de vaci

— pentru volumul producției:

(2) $y_2 = 4,823 . x^{1,27}$

unde:

y_2 = volumul producției (lapte + viței)

x = nr. mediu de vaci

Valoarea supraunitară a coeficienților, demonstrează creșterea progresivă a variabilelor dependente față de sporirea numărului de vaci.

Fig. 1

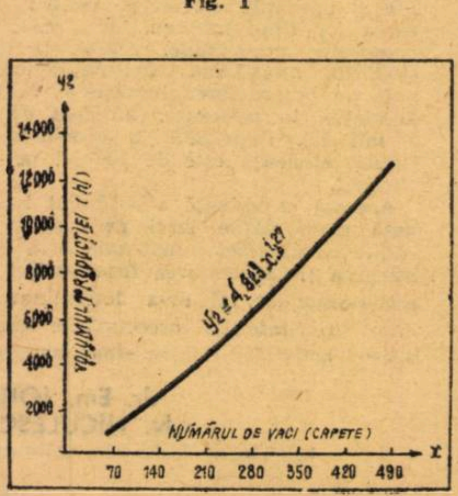

Fig. 2

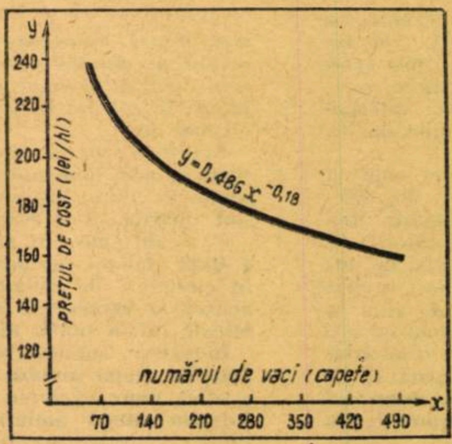

În figura 1 este redată curba variației volumului producției în funcție de dimensiunea fermei exprimată în număr de vaci.

Cum de fapt se cunoaște, esențial este însă, raportul între ritmul de creștere a volumului cheltuielilor și cel al producției. Cei doi coeficienți de la putere (coef. de elasticitate) ilustrează sporirea mai rapidă a volumului producției decît al cheltuielilor, cu efecte favorabile asupra prețului de cost. Avînd în vedere că nivelul prețului de cost pe unitate de produs se obține din raportul $\frac{y_1}{y_2}$, funcția de putere ce exprimă variația acestora față de numărul de vaci a rezultat ca fiind:

(3) $y = 0,486 \; x^{-0,18}$

unde:

y = prețul de cost pe unitatea de produs

x = numărul mediu de vaci

respectiv o variație pronunțat regresivă, ilustrată grafic în fig. 2. Atît relația (3) cît și imaginea grafică a variației prețului de cost pe unitate de produs în funcție de dimensiunea fermei, demonstrează din plin avantajele și din acest punct de vedere al concentrării producției de lapte.

De fapt, examinarea variației nivelului costului mediu unitar în funcție de proporțiile producției, constituie un aspect esențial în fundamentarea deciziei privind dimensionarea fermelor de animale, în general.

Față de imaginea acestei variații redată de aliura clasică a curbei în formă de „U" [1]) cît și a celorlalte variante ale sale formulate pentru producția industrială [2]), în cazul fermelor de animale — cel puțin pentru fermele de vaci cu lapte — se poate considera ca fiind proprie așa-zisa curbă „în formă de farfurie". Conform acesteia, costurile medii unitare sînt mari la dimensiuni mici, ele scad cu creșterea acesteia, atingînd un nivel minim, după care există un domeniu al dimensiunilor alternative unde costul minim rămîne constant, la capătul căruia eficiența începe să scadă, crescînd nivelul costurilor medii, — reliefîndu-se astfel existența unui domeniu (fundul farfuriei), în care ferma va fi egal de eficientă (sub aspectul dimensiunii) la o minimizare a costului mediu.

Calculațiile pe care le-am efectuat în legătură cu variația dimensiunii diferitelor ferme de vaci, ca și datele obținute de alții [3, 4]) atestă forma expusă mai sus a curbei costului mediu.

Este evident că în cadrul celor două coordonate (cost mediu unitar și dimensiune) poziția curbei prin nivelul său și

Fig. 3

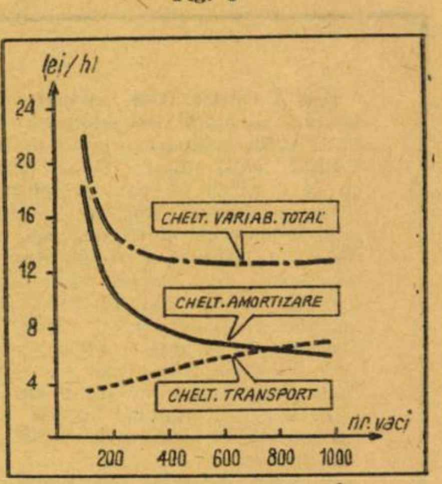

Modificarea cheltuielilor „variabile", în funcție de dimensiunea fermei de vaci (C.A.P. Frata — jud. Cluj)

mai ales prin limitele platoului (intervalul dintre optim minim și eventual maxim) vor varia în funcție de tehnologia utilizată, (sistem de creștere și întreținere), de randamentul exploatației (producții medii animale și vegetale). Cu cît nivelul de intensitate și randamentul sînt mai mari, cu atît platoul va fi mai întins, iar limitele sale se deplasează spre dreapta (spre dimensiuni mai mari).

Prin compararea poziției curbei din fig. 3, construită pentru condițiile obișnuit posibile în prezent într-una din cooperativele agricole din județul Cluj (C.A.P. Frata), la un nivel al producției medii de lapte de 3000 l/vacă/an, teren de fertilitate medie, neirigat, cu o asigurare cu îngrășăminte obișnuită cu poziția curbei din fig. 4, construită pentru situația fermei de vaci (complex) de la I.A.S. Mihai Viteazul din același județ, cu proces tehnologic cu un grad ridicat de mecanizare, producția medie de 4200 l/vacă/an, suprafața furajeră irigată, îngrășarea cu doze sporite etc. se pun în evidență cele de mai sus. (Graficele se

Fig. 4

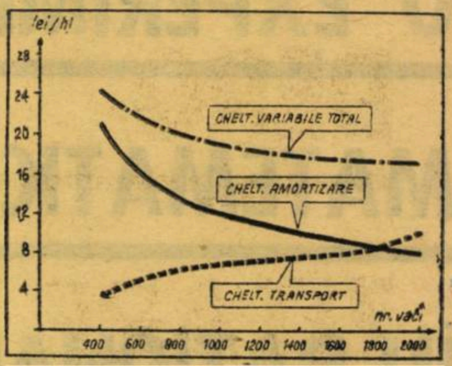

Modificarea cheltuielilor „variabile" în funcție de dimensiunea fermei de vaci (I.A.S. Mihai Viteazu — jud. Cluj)

referă la cele mai importante categorii de cheltuieli ce variază pe unitate de produs și respectiv pe animal, în funcție de dimensiune).

Manifestarea optimului de dimensiune a fermei, din punct de vedere al costului mediu, în domeniul unui interval are consecințe deosebite în precizarea indicatorilor optimului, al procedeelor de determinare a nivelului concret al acestuia pentru fiecare caz în parte, în asigurarea concordanței dintre optimul fermei ca optim parțial și optimul total al ansamblului căruia îi aparține, în asigurarea valorificării la nivelul cel mai înalt al resurselor de care se dispune, în realizarea celei mai înalte relații posibile între factori și efectul economic respectiv.

lector univ. Boris SAMOCHIȘ
Institutul Agronomic Cluj

1. T. Schatteles; Modelul în științele economice, Ed. Politică, București, 1967, p. 99.

2. A. K. Attalah; The economies of scale in theory and reality. Ed. Y. H. Thersmans's, Gravenlage, 1966, p. 26.

3. G. I. Novikov; Metodica rascesta optimaluih rezumerov brigad i ferm, Ed. Kolos, Moscova, 1967, p. 122.

4. T. Condratenco, S. Hartia, B. Samochiș, V. Florea și S. Sotan; Unele aspecte privind metodologia de calcul a dimensiunii optime a fermelor de vaci, Probl. de economie agrară 1/1964, p. 87.

La joncţiunea producţie—circulaţie

SPAŢIILE DE DEPOZITARE

SITUATE, în concepţia de ansamblu a organizării activităţii industriale, la punctul de joncţiune dintre producţie şi circulaţie, spaţiile de depozitare joacă un rol de seamă în desfăşurarea normală a activităţii economice, influenţînd deopotrivă calitatea materiilor prime şi produselor, costurile de fabricaţie, viteza de rotaţie a mijloacelor circulante etc.

Porind de la aceste considerente, autorii articolelor ce le publicăm, ridică unele probleme care vizează importanţa unei juste corelaţii între aceste spaţii şi nevoile reale ale procesului de producţie. Asigurarea unor condiţii optime pentru înmagazinarea şi conservarea, distribuirea şi manipularea materiilor prime şi a produselor finite, sînt elemente hotărîtoare prin care depozitele, considerate uneori inactive sau „spaţii moarte", pot deveni active în procesul de gospodărire eficientă a avuţiei fiecărei întreprinderi. Crearea acestor condiţii presupune nu numai investiţii suplimentare (deşi în unele cazuri acestea sînt necesare) dar şi măsuri variate şi energice pentru organizarea judicioasă a activităţii şi folosirea eficientă a spaţiilor existente.

NU NUMAI INVESTIŢII, CI ŞI UTILIZAREA MAXIMĂ A CAPACITĂŢILOR EXISTENTE

ÎN CONDIŢIILE organizării superioare a producţiei şi a muncii, activitatea de depozitare şi manipulare a materiilor prime şi materialelor nu poate fi tratată separat, rupt de procesul de producţie, întrucît ea constituie o parte integrantă a acestuia. De aceea, **acţiunile ce se iniţiază în întreprinderi pentru a facilita micşorarea consumurilor specifice se cer amplificate şi cu măsuri privind mai buna depozitare şi manipulare a materiilor prime şi materialelor.**

Ţinînd seama de aceste considerente, în cadrul Ministerului Industriei Uşoare au fost luate, în decursul anilor, o serie de măsuri pe linia creării unor spaţii de depozitare şi manipulare corespunzătoare a materiilor prime şi materialelor. Obiectivele noi intrate în funcţiune (Ţesătoria de mătase „Victoria"-Iaşi, Fabrica de confecţii-Craiova, Filatura de bumbac-Olteniţa, Fabrica de sticlărie de ambalaj şi Fabrica de nasturi, ambele din Bucureşti etc.) **au fost prevăzute cu spaţii de depozitare corespunzătoare.** Totodată, unităţile respective au fost dotate şi cu mijloace moderne de transport şi manipulare a materiilor prime şi materialelor — electrostivuitoare, instalaţii de **paletizare etc. Paralel, unităţile existente au fost dotate** şi ele cu asemenea mijloace moderne de transport şi manipulare.

Cu toate acestea, există încă destule **unităţi la care spaţiile de depozitare a materiilor prime şi materialelor se dovedesc** insuficiente. În multe cazuri operaţiile de manipulare şi depozitare se fac **anevoios şi adesea cu riscuri, ca urmare a faptului că, an de an, au sporit** cantităţile de materiale fără să crească în aceeaşi proporţie spaţiile de înmagazinare. **Dacă în 1970 unităţile aparţinînd de Ministerul Industriei Uşoare consumă cantităţi de materii prime mai mari cu circa 50% faţă de 1965, spaţiile de depozitare s-au menţinut aproape la acelaşi nivel.** Situaţia se prezintă aşa întrucît s-a avut în vedere faptul că în aceşti ani au fost luate unele măsuri pe linia mai bunei folosiri a spaţiilor de înmagazinare — stabilirea de planuri de aprovizionare în funcţie de programele optime de producţie şi de desfacere, reducerea continuă a stocurilor, extinderea mecanizării operaţiilor de manipulare a materiilor prime etc.

Insuficienţa unor spaţii de depozitare, a determinat însă, în unele cazuri, serioase neajunsuri în gospodărirea materiilor prime, fapt care a dus, în final, la depăşirea normelor de consum. In 1969, de pildă, norma de consum planificată pe total **industria sticlei la sodă calcinată —** materie primă importantă care se foloseşte în această ramură — a **fost depăşită cu 3%, respectiv cu circa 1350 tone.** Cauza principală a depăşirii a constituit-o atît depozitarea necorespunzătoare, cît şi proasta manipulare. Numai la **Combinatul de sticlă şi faianţă din Sighişoara,** din pricina condiţiilor necorespunzătoare în care s-au efectuat transportul şi depozitarea, norma de consum la sodă calcinată a fost depăşită cu 0,8%, utilizîndu-se astfel în plus peste 65 tone. Tot la acest combinat, datorită lipsei unor spaţii de depozitare corespunzătoare, s-au înregistrat depăşiri ale normelor de consum şi la nisipul de Miorcani. Pe întreg anul 1969, norma de consum la această materie primă a fost depăşită cu 10%, respectiv cu 254 tone. La fabricile de sticlărie, nisipul se depozitează sub cerul liber, fapt care face ca pierderile să fie destul de importante, ele fiind determinate de ploi, vînt, posibilităţi de impurificare etc. Asemenea exemple pot fi date şi din alte sectoare ale industriei uşoare.

În scopul înlăturării acestor stări de fapt se impun, de la caz la caz, măsuri diferite. În unele întreprinderi vor trebui, bineînţeles, pe baza unor studii aprofundate, să se treacă la construirea de noi spaţii de depozitare; în altele — şi acestea sînt în majoritate — este necesar ca în cadrul acţiunii de reducerea normelor de consum, să se prevadă măsuri importante şi pe linia mai bunei folosiri a spaţiilor existente.

Pornind de la ideea, ca în fiecare întreprindere orice acţiune desfăşurată trebuie să aibă în vedere în prim plan eficienţa sa, socot că mai pot fi atrase în circuitul economic resurse importante şi în ce priveşte modul de utilizare a capacităţilor de depozitare. **Una dintre acestea, de altfel cea mai importantă, este aceea a stabilirii unor grafice de livrare a materiilor prime de către furnizori în mod ritmic.** Livrarea materiilor prime, semifabricatelor, a produselor finite în „salturi", urmare a unor insuficienţe în desfăşurarea procesului de producţie, a creat şi creează greutăţi întreprinderilor, întrucît în asemenea situaţii spaţiile de depozitare devin de cele mai multe ori insuficiente. Evident, orice măsură luată în vederea înlăturării neajunsurilor amintite, va avea darul să elimine şi aşa-zisele gîtuiri în utilizarea spaţiilor de înmagazinare.

Tot pe linia utilizării depline a condiţiilor existente se înscriu şi măsurile luate în acest an privind **îmbunătăţirea metodologiei de elaborare şi realizare a planului de aprovizionare tehnico-materială.** Reglementările stipulate în noua lege a contractelor economice vor întări raporturile dintre furnizori şi beneficiari — respectarea termenelor de livrare, cît şi a altor condiţii, devenind obligatorii.

În cadrul măsurilor de folosire mai bună a spaţiilor actuale de depozitare, **în planul ministerului pe acest an, se prevede dotarea unităţilor cu 73 electrocare, 48 electrostivuitoare, 11 motoîncărcătoare, 12 automacarale şi altele.**

Aşadar, manifestînd maximum de răspundere pentru buna gospodărire şi fructificare a condiţiilor existente în fiecare întreprindere, pot fi atrase, bineînţeles, în urma unor largi şi perseverente acţiuni, noi şi noi resurse în circuitul economic. Trecerea la utilizarea unor fonduri de investiţii pentru construirea de depozite, trebuie făcută numai atunci cînd, prin toate măsurile luate, resursele existente nu mai pot acoperi necesarul, cînd considerentele de ordin economic primează.

dr. Ştefan ŞTEFĂNESCU
director adjunct
Ministerul Industriei Uşoare

DIMENSIUNILE OPTIME PRESUPUN MAI ALES ORGANIZARE

ORGANIZAREA modernă a producţiei trebuie să aibă în vedere, în afară de o multitudine de factori legaţi, în primul rînd, de folosirea materiilor prime noi, a utilajelor perfecţionate, a forţei de muncă calificate şi de alţi „auxiliari": **spaţiile de depozitare şi stocurile tehnologice de materii prime şi materiale.** Din păcate, factorii auxiliari sînt uneori consideraţi ca plasîndu-se la periferia producţiei. Or, nu trebuie uitat că procesul de fabricaţie al unei întreprinderi industriale, care comportă o manipulare şi transferare continuă de materii prime, materiale şi semifabricate, de-a lungul unor fluxuri tehnologice, cuprinde o arie foarte largă de activitate. Aceasta începe în spaţiile de depozitare a materiilor prime şi materialelor, parcurge o serie întreagă de spaţii tehnologice şi se termină în cele de depozitare a produselor finite.

În industria de confecţii şi tricotaje, de exemplu, unde se prelucrează materii prime scumpe (avînd o pondere de 70—90% în structura preţului de cost), **trebuie luate măsuri deosebite pentru conservarea şi condiţionarea acestora, în scopul asigurării desfăşurării unui proces de lucru raţional.**

Există o legătură directă între stocuri şi spaţiile de înmagazinare. Acestea din urmă se cer astfel dimensionate, încît să ţină seama de stocurile de materii prime şi materiale necesare bunei desfăşurări a producţiei. Indiscutabil că stocurile trebuie să fie viabile, să aibă la bază norme de consum specific reale, stabilite în mod ştiinţific pe fiecare produs în parte, care să conducă la economisirea materiilor prime şi a materialelor şi nu la risipirea acestora.

Interesant de reliefat este faptul că mulţi factori de răspundere, sînt preocupaţi în mod deosebit de prevenirea şi lichidarea stocurilor supranormative. Lucrul este firesc, întrucît stocurile supranormative sustrag din circuitul economic o serie de bunuri materiale, care stau imobilizate, provocînd pagube serioase atît întreprinderilor în cauză (ca urmare a penalizărilor pe care le plătesc), cît şi economiei naţionale. Aceeaşi grijă ar trebui să manifeste şi în cazul în care nu se respectă normativele privind stocurile tehnologice de materii prime şi materiale. Pornind de aici consider că ar fi oportună stabilirea unui indicator pentru stocurile tehnologice. Ce ar însemna respectarea normativelor privind stocurile tehnologice pe sortimente? **Realizarea unei producţii ritmice, fără stagnări, concretizată într-o calitate superioară şi eficienţă maximă.**

Golirea uneori neraţională a magaziilor de materii prime şi a celor intermediare din secţii are influenţe negative asupra producţiei, deşi aparent viteza de rotaţie a fondurilor circulante creşte. La analiza acestui capitol nu trebuie neglijată o problemă de mare importanţă şi care dă posibilitatea cunoaşterii în orice moment a situaţiei stocurilor pe sortimente, pe culori etc. **Este vorba de mijloacele de calcul mecanizate.** Combinatul nostru, care în anul 1969 a produs confecţii şi tricotaje în valoare de peste 3200 milioane lei (în preţuri cu ridicata de întreprindere), realizînd zilnic peste 150 000 produse a căror executare comportă un consum foarte mare de materii prime şi auxiliare, **nu este în măsură să cunoască situaţia** stocurilor în mod operativ şi în orice moment.

Stocurile calculate cu mijloacele existente îşi pierd actualitatea, nu informează la timp conducerea combinatului pentru a putea interveni în mod eficace. Eficienţa muncii noastre ar fi mult mai mare dacă am dispune de mijloace de informare rapidă în domeniul stocurilor de materii prime, materiale şi produse finite, care constituie averea întreprinderii şi trebuie gospodărite cu maximum de chibzuinţă.

În luna decembrie 1969, analizînd situaţia stocului la magazia centrală de fire din combinatul nostru, am constatat că el reprezintă 57,8% din cel normat. Această stiuaţie a fost fotografiată la sfîrşitul anului, cînd urma să se lichideze o serie de comenzi pentru export şi piaţa internă şi cînd trebuia pregătită trecerea la planul pe anul 1970. **Analiza pe care am efectuat-o, ne-a condus la concluzia că producţia a crescut în perioada 1965—1969 de 4 ori, iar spaţiile de înmagazinare mai puţin de o dată Lipsa unui spaţiu de depozitare la combinatul nostru duce la creşterea consumului unor materiale, îndeosebi la chimicale şi ambalaje, care sînt depozitate în şoproane improvizate.** Astfel, consumul anual de hipoclorit şi apă oxigenată este cu 38% mai mare, datorită faptului că acestea nu sînt conservate în spaţii condiţionate, care să le protejeze în timpul verii de razele solare, iar chimicalele se degradează în urma îngheţului în timpul iernii. **Un calcul economic arată că prin construirea unei magazii** (a cărei investiţie ar putea fi amortizată în cîţiva ani), **problema ar putea fi rezolvată în mod radical, evitîndu-se degradarea, în continuare, a chimicalelor şi efectuarea unor costuri suplimentare.**

Normele Ministerului Industriei Uşoare prevăd că spaţiile de depozitare trebuie să ocupe circa 20% din totalul spaţiilor întreprinderilor. **În cadrul Combinatului de confecţii şi tricotaje Bucureşti — în unitatea centrală — acestea reprezintă însă numai 7,96%. Trebuie relevat că întreprinderile similare din străinătate au destinate pentru spaţiile de înmagazinare pînă la peste 50% din totalul spaţiilor industriale. Corelarea spaţiilor de depozitare cu cele pur tehnologice, constituie o condiţie de prim ordin.** Este necesar să se actualizeze permanent repartiţia spaţiului industrial pe categorii: tehnologice, de depozitare şi alte activităţi, echilibrîndu-se destinaţia acestora, în vederea evitării apariţiei vreunei dereglări în procesul de fabricaţie, care se pot reflecta negativ în activitatea economică a fiecărei unităţi componente şi a combinatului în general.

ing. V. LIVIANU
director tehnic
Combinatul de confecţii şi tricotaje
Bucureşti

CONFIDENȚIAL

● „INTERCONTINENTAL". — Construcția celui mai modern edificiu hotelier din România a ajuns la etajul 20. Uriașul cu laturi concave și-a continuat ascensiunea spre cei aproape 90 de metri (cit va însuma în final) în tot cursul iernii. O dată cu sosirea primăverii, constructorii înfățișează privitorilor o clădire tencuită parțial în exterior pînă la etajul 10 și cu lucrările de zidărie terminate la etajul 18. Utilajele moderne permit ca lucrul să se desfășoare la un înalt nivel de tehnicitate și productivitate. Potrivit calculelor, pînă acum clădirea a comportat turnarea a peste 17 000 mc de beton, precum și executarea a 18 000 mp de zidărie, 27 000 mp de tencuieli, 25 000 mp de glet de ipsos, 6 000 mp pardoseli etc. Hotelul „Intercontinental" început anul trecut în București, urmează a-și primi cei dintîi oaspeți încă înainte de sfîrșitul acestui an.

● INSULA—MUZEU. — Pe insula Simian, noua „Ada-kaleh", au intrat în faza finală lucrările de amenajare a insulei—muzeu. Porțiunea de nord-vest, cea mai interesantă și semnificativă a cetății de la Ada—Kaleh, se realizează întocmai ca aceea de pe vechea insulă. Ea cuprinde galerii longitudinale și transversale, dispuse în formă stelată. Pînă în prezent, constructorii au realizat peste 70% din volumul de lucrări care urmează să fie încheiate pînă la sfîrșitul acestui an. Au fost construite șase porți de acces cu lăcașurile podurilor rabatabile; zilele acestea, a început sădirea primelor flori și plante din vegetația luxuriantă a insulei.

● CONSTRUCȚII DE LOCUINȚE — La Caransebeș, viitor centru industrial al județului Caraș—Severin, oraș în care a început de curînd construcția unor uzine metalurgice și întreprinderi de industrializare a lemnului, au fost date recent în folosință blocuri de locuințe care însumează peste 100 de apartamente. Alte 100 de locuințe vor fi predate noilor locatari pînă la 1 mai, urmînd ca la sfîrșitul acestui an spațiul locativ al orașului Caransebeș să sporească cu aproape 400 de apartamente.

● VALORIFICAREA PRODUSELOR ACCESORII ALE PĂDURILOR. — În ocoalele silvice a început activitatea pentru valorificarea mai bună și într-o gamă mai variată a produselor accesorii ale pădurilor. Se recoltează conuri de molid și alte produse ornamentale, precum și răchită pentru diferite împletituri ce se fac atît în secțiile specializate din cadrul ocoalelor silvice, cît și în unitățile UCECOM și ale industriei locale.

Concomitent, silvicultorii au început organizarea celor peste 2 000 de puncte de achiziționare a fructelor de pădure, pregătirea pentru activitatea de sezon a celor 75 centre de prelucrare și 20 uscătorii de ciuperci comestibile din flora spontană. Valoarea produselor accesorii strînse anul acesta din păduri va depăși 500 milioane lei. Printre altele, vor fi valorificate 34 500 tone smeură, afine negre și roșii, mure, măceșe, 10 000 tone ciuperci, 10 000 tone răchită, precum și cantități mai mari decît în anul trecut, de cetină, rășină, semințe forestiere; crenguțe de mesteacăn, plante medicinale, produse mult solicitate pe piața internă și externă.

● NOI CONSTRUCȚII. — În cartierul Traian, din Rm. Vîlcea, au fost date în folosință primele două blocuri din planul acestui an. O școală generală, o creșă, un complex comercial și alte dotări vor deservi locuitorii celor 3 000 de apartamente cîte va avea cartierul, la sfîrșitul lui 1970. Totodată, întreprinderea județeană de construcții-montaje a început lucrările la fundația primelor blocuri ale viitorului cartier Nord, care va însuma peste doi ani 6 700 de apartamente, din care 800 își vor primi locatarii încă din acest an. Alte cîteva blocuri și vile vor fi amplasate în zona de sud, în cartierul Petrișor, situat lîngă rîul Olănești. Tot în zona de sud, Consiliul popular a acordat cetățenilor 500 de loturi individuale pentru locuințe proprietate personală, executate în regie.

● NOI SORTIMENTE DE PRODUSE DIETETICE, au fost realizate de specialiștii Institutului de cercetări alimentare din București. Datorită calităților sorbitanului — un derivat al glucozei — cu care a fost înlocuit zahărul în prepararea unor compoturi și conserve, acestea au o valoare nutritivă superioară și un gust plăcut. De menționat că sorbitanul este folosit pentru prima oară în țara noastră în prepararea unor produse alimentare dietetice. În cadrul aceluiași institut a fost elaborată în premieră pe țară tehnologia de fabricare a unor conserve din pește oceanic, bogate în proteină, prin folosirea fumului lichid. În curînd, aceste produse vor putea fi găsite în unitățile alimentare.

● UN IMPORTANT BAZIN FORESTIER a fost deschis prin construcția unui drum auto, în partea de sud-est a masivului Retezat. Volumul masei lemnoase din acest bazin, pe care colectivul unității de exploatare Hațeg urmează să o pună în valoare, se ridică, după evaluările specialiștilor, la peste 145 000 mc lemn de fag. Beneficiind de mijloace tehnice corespunzătoare, muncitorii forestieri vor recolta fagul în condiții avantajoase, după metoda de exploatare în trunchiuri lungi și catarge.

NOI REGLEMENTĂRI PRIVIND OPERAȚIUNILE DE COMERȚ EXTERIOR

ȚINÎND seama de cerințele creșterii eficienței schimburilor externe, în cadrul acțiunilor de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale stabilite de partid, prin H.C.M. 2424/1969 s-a adoptat o serie de măsuri care vizează ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități de comerț exterior. Între aceste măsuri un loc important este rezervat celor cu privire la îmbunătățirea planificării creditării și decontării operațiunilor de comerț exterior. În baza hotărîrii amintite, Banca Națională a elaborat de curînd instrucțiunea nr. 17/1970, care tratează modul de efectuare a creditării, a decontărilor precum și controlul bancar privind activitatea de comerț exterior a unităților producătoare și prestatoare de servicii pentru străinătate.

Noua instrucțiune, care se aplică începînd de la 1 martie a.c. stabilește obiectele creditării, prețurile și termenele de creditare, documentația necesară pentru obținerea creditelor și a diferențelor de preț, modalitatea de acordare și rambursare a creditelor precum și controlul ce se efectuează de unitățile bancare cu ocazia creditării și decontării operațiunilor de comerț exterior.

Obiectul creditării

Instrucțiunea precizează că pot primi credite de la Banca Națională centralele industriale, combinatele și alte unități economice cu gestiune economică proprie, producătoare și prestatoare de servicii pentru străinătate pentru: **mărfuri destinate exportului, cheltuieli legate de prestările de servicii pentru străinătate, mărfuri destinate a fi prezentate la expoziții sau tîrguri în țară și străinătate, mărfuri trimise în străinătate în depozite, în consignație, la probe, demonstrații sau service, precum și pentru documente de decontare în expediție privind mărfurile exportate.**

Creditarea stocurilor destinate exportului precum și a cheltuielilor se face distinct de activitatea de bază și de alte activități cu gestiune separată ale unităților producătoare sau prestatoare de servicii printr-un cont simplu de împrumut, care se deschide la cererea unităților economice.

Condiții

Acordarea creditelor se face cu condiția ca mărfurile produse să fie: **contractate la extern, evidențiate separat de activitatea de bază și de celelalte activități, păstrate în bune condiții și depozitate astfel încît să se poată verifica existența lor.** Instrucțiunea prevede și unele excepții pentru produsele petroliere și alte produse care, prin natura lor, nu se pot depozita distinct de cele destinate livrării la intern. **Mărfurile contractate la export se creditează pînă la termenul de livrare prevăzut în contract.** În cazuri bine justificate, cînd livrarea la export a mărfurilor întîrzie din cauze independente de voința unităților economice (impracticabilitatea căilor de transport, greutăți în obținerea mijloacelor de transport etc.) s-a prevăzut că unitățile băncii pot acorda credite pentru nevoi temporare pe termene variind în raport cu natura cauzei care a determinat solicitarea unor astfel de credite.

Mărfurile destinate a fi prezentate la expoziții sau tîrguri se creditează de la data expedierii pe o perioadă ce nu poate depăși de regulă 60 zile de la data închiderii expoziției sau tîrgului și cel mult 100 zile în cazuri bine justificate (distanțe mari de transport, perioade mari de demontare etc.). Cele trimise în depozite sau în consignație, la probe, demonstrații se creditează pe termen de pînă la un an de la data expedierii lor, cu posibilități de prelungire, în cazuri bine justificate, pe încă cel mult 6 luni.

Prețul de creditare

Mărfurile destinate exportului se creditează la preț de cost efectiv fără a depăși prețul de cost planificat **plus cheltuielile suplimentare efective în limita celor legal aprobate.** În ce privește cheltuielile legate de prestațiile de servicii pentru străinătate și pentru asistența tehnică se creditează în limita sumelor prevăzute în planul financiar pentru realizarea serviciilor respective, sau a documentațiilor financiare întocmite pe baza contractelor încheiate cu partenerii străini.

Documentația necesară

Pentru obținerea creditelor s-a prevăzut că unitățile economice trebuie să prezinte o cerere de credit din care să rezulte situația mărfurilor destinate exportului sau a cheltuielilor de efectuat cu indicarea elementelor necesare identificării acestor mărfuri și stabilirii cheltuielilor ce fac obiectul creditului solicitat. Pentru a putea fi luată în considerare, cererea de credit trebuie întocmită pe baza evidențelor contabile sau a datelor operative nu mai vechi de 5 zile față de data prezentării la bancă.

Rambursarea

Creditele acordate pentru stocuri de mărfuri de export se rambursează pe măsura livrării la extern a mărfurilor respective din unitățile producătoare. Acestea pot obține creditele pe documente de decontare pentru export pe care unitățile producătoare le pot obține pe baza unei facturi proforma și a documentelor de transport. De asemenea, creditele mai pot fi rambursate și înaintea termenelor stabilite, ori de cîte ori a fost înstrăinat sau s-a dat altă destinație stocului respectiv, precum și în alte cazuri cînd nu se respectă condițiile de creditare stabilite la acordarea creditului.

În ce privește creditele pe documente de decontare în expediție (export) se acordă pentru mărfurile expediate la extern și se rambursează la încasarea contravalorii în lei a valutei realizate pe seama acestora. În partea finală, instrucțiunea stabilește modalitatea acoperirii diferențelor de preț ce apar la unitățile producătoare între „prețul intern complet de export" și „prețul extern în lei valută" și documentația necesară pentru acoperirea acestor diferențe.

Gh. MARCU
Banca Națională

● **I.S.C.E. MAȘINEXPORT** a perfectat recent un contract pentru exportul a 4 440 motoare electrice ASI cu rotor în scurt-circuit către o firmă din Italia.

● **I.S.C.E. TEHNOFORESTEXPORT** — Cu o firmă din R.F. a Germaniei a fost încheiat un contract care prevede livrarea pe această piață a 5 000 bufete de diverse tipuri, 2 000 birouri, 16 500 dulapuri în diverse modele.

● **I.S.C.E. MECANOEXPORT** — În a doua decadă a lunii martie a.c. au fost definitivate contracte care prevăd exportul a 4 t piese de schimb pentru rulouri compresor și un pod rulant în R.S. Cehoslovacă, 5 moto-încărcătoare M60 în Cuba, 1 040 t alice de sablaj din oțel în Italia și Franța, 68 t armături sanitare din alamă în Iran, 700 t prăjini de foraj în Austria. În aceeași perioadă au fost încheiate contracte pentru importul a 3 mașini de turnat sub presiune din Italia, 97 robinete de reglare din R.F. a Germaniei, 19 800 regulatoare de debite din Olanda, 5 arbori cotiți din Anglia.

● **I.S.C.E. INDUSTRIALEXPORT** — Au fost încheiate contracte care prevăd exportul a 12 motonave fluviale a 3 000 tdw și 4 șalande autopropulsate a 500 mc în U.R.S.S.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

În cadrul acordului comercial cu R. D. Germană a fost încheiat un contract pentru importul a 2 nave colectoare frigorifice de transport de 8 000 tdw fiecare.

● **I.C.E.C.O.O.P.** — Contracte de export perfectate în ultima perioadă prevăd vînzarea în S.U.A. a 10 000 capete de pat strunjite din cherestea de fag și 15 000 scaune pliante, exportul în Franța 20 tone păr de capră (tunsură), exportul în Olanda a 50 t semințe de mac.

● **I.S.C.E. INDUSTRIALIMPORT** — De la firma CHEMOKOMPLEX din R. P. Ungară va fi importată o instalație pentru producerea de alumină inclusiv documentația tehnică, piese de schimb și asistența tehnică. Instalația are o capacitate de 250 000 t/an.

● **I.S.C.E. PETROLEXPORT** — 265 000 t motorină vor fi exportate către o firmă din R.F. a Germaniei.

● **I.S.C.E. AUTO—TRACTOR** — 500 autoturisme de teren M 461 și 2 000 autocamioane SR 113 N vor fi expediate în R.P. Chineză, iar 5 remorci basculante pe 3 părți și 10 remorci cu platformă fixă în Iran.

● **I.S.C.E. CHIMIMPORT** — Va exporta 1 000 t butanol în Olanda și 14 900 t sodă calcinată în R.S.F. Iugoslavia.

Cu prilejul acestui eveniment, tovarășul DUMITRU BEJAN, președinte al CENTROCOOP, prezintă unele aspecte privind dezvoltarea cooperației de consum

COOPERAȚIA DE CONSUM — AL V-lea CONGRES

COOPERAȚIA DE CONSUM cunoaște o creștere continuă a activității sale, aducîndu-și contribuția la dezvoltarea economică a țării, la satisfacerea cerințelor mereu în creștere ale populației. Numai în ultimii 6 ani pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale, cooperația de consum a investit fonduri de 1,8 miliarde lei.

În perioada menționată, capacitatea economico-financiară a organizațiilor noastre a sporit continuu, fondurile proprii ale acestora însumind în prezent peste 6 miliarde lei.

O activitate susținută au desfășurat și cele 972 cooperative de credit asociate începînd din anul 1961 la cooperația de consum. Fondurile proprii ale acestora au ajuns la peste 390 milioane lei, fiind de aproape 2 ori mai mari decît în 1963. În această perioadă, cooperativele de credit au acordat împrumuturi de 2,6 miliarde lei contribuind la satisfacerea unor nevoi gospodărești, ale membrilor cooperatori.

Ca urmare a dezvoltării și diversificării producției bunurilor de consum, pe lîngă îmbunătățirea continuă a structurii și gamei sortimentelor de masă puse la dispoziția populației, s-au introdus în rețeaua de desfacere un număr însemnat de articole și sortimente noi, de calitate mereu îmbunătățită, cum sînt: noi tipuri de mobilă, televizoare și aparate de radio, confecții și tricotaje din fire sintetice, sortimente noi de articole din mase plastice, de articole metalice, noi produse zaharoase, noi sortimente de mărfuri alimentare etc.

Cooperația de consum și-a adus o contribuție însemnată la opera de culturalizare a maselor, punînd, prin unitățile sale, la dispoziția oamenilor muncii în ultimii șase ani, peste 13 500 titluri de cărți în circa 54 milioane exemplare.

A sporit substanțial și volumul vînzărilor de mărfuri alimentare industrializate, creșteri însemnate înregistrîndu-se îndeosebi, la: zahăr și produse zaharoase, conserve de legume, de carne și de pește, compoturi, dulcețuri și gemuri, paste făinoase, orez etc.

O contribuție însemnată își aduce cooperația de consum la aprovizionarea muncitorilor forestieri, unitățile noastre fiind prezente în cele mai îndepărtate guri de exploatare.

În vederea creșterii volumului desfacerilor și asigurării unei mai bune aprovizionări a populației este de dorit ca industria producătoare să analizeze posibilitatea creșterii în continuare a producției, diversificării sortimentelor și îmbunătățirii calității unor mărfuri mult solicitate de consumatori. Avem în vedere, în special, mărfurile de folosință îndelungată. De asemenea, adresăm un apel industriei ușoare să intensifice producția la unele bunuri mult cerute ca: vase emailate, articole mărunte de uz casnic și gospodăresc, jucării, să lărgească sortimentele de mase plastice etc. Solicităm, în același timp, întreprinderilor industriei locale și cooperativelor meșteșugărești să realizeze cît mai multe mărfuri specifice diferitelor zone ale țării și să se adapteze, mai operativ, la producerea unor mărfuri de serie mică, solicitate de consumatori.

În perioada de la ultimul nostru Congres, volumul produselor agroalimentare valorificate prin unitățile cooperației de consum a crescut continuu, ajungînd în anul 1970 la aproape 1 miliard lei, față de 440 milioane lei, în anul 1963.

În anul 1969, s-au valorificat de trei ori mai multe păsări, de două ori mai multă miere de albine, importante cantități de ouă și alte produse.

Organizațiile cooperației de consum și-au orientat activitatea pentru punerea în valoare într-o mai mare măsură a resurselor naturale, în trecut insuficient valorificate. Astfel, numai în anul 1969 s-au achiziționat 7 900 tone plante medicinale din floră spontană, 1 200 tone pene, 187 tone melci, 131 tone broaște și alte asemenea produse, care paralel cu satisfacerea unor necesități ale economiei, constituie și o sursă suplimentară de venituri pentru populație.

Ca urmare a creșterii cantităților de produse agroalimentare achiziționate și prelucrate prin organizațiile cooperației de consum, valoarea produselor livrate pentru export de organizațiile noastre a fost în 1969 aproape dublă față de 1963. Lărgirea gamei de produse și îmbunătățirea continuă a calității acestora, au făcut posibil ca în prezent produsele achiziționate și prelucrate de cooperația de consum să fie livrate în peste 40 de țări.

În perioada 1971—1975, volumul activității de contractări-achiziții a cooperației de consum va trebui să crească într-un ritm susținut.

În anul 1975 achizițiile de ouă vor trebui să ajungă la 650 milioane bucăți, cu o creștere de 27 la sută față de 1970, iar cele de păsări la 9 100 tone, adică cu 57 la sută mai mult.

Volumul plantelor medicinale ce vor fi atrase la fondul de stat, se prevede să ajungă în anul 1975 la 21 000 tone, față de 16 600 tone cît este prevăzut în planul pe acest an.

Concomitent, ne vom preocupa de creșterea continuă a volumului de plante medicinale și de produse animale industrializate, al căror volum va fi de peste două ori mai mare în 1975 față de anul în curs.

Volumul produselor agroalimentare destinate exportului va trebui să fie în 1975 cu aproape 70 la sută mai mare decît în anul 1970. Alături de creșterea exportului la ouă, ne propunem să mărim exportul de carne de iepure, păsări, pene, broaște, melci, punînd în valoare pe această cale importante rezerve ale economiei noastre.

În ultimii patru ani, rețeaua de prestări a cooperației de consum a crescut cu aproape 14 000 de unități, iar volumul serviciilor prestate către populație a fost în anul 1969 de 5 ori mai mare față de anul 1963. A cunoscut de asemenea, o continuă dezvoltare activitatea de producție a pîinii și produselor de panificație cu materia primă a populației sub forma prestațiilor de servicii, volumul acestora fiind în 1969 de 8 ori mai mare decît în anul 1963. Pentru îmbunătățirea aprovizionării populației, s-a organizat producția de mică serie pentru obiecte de îmbrăcăminte cu specific local, încălțăminte din înlocuitori de piele și talpă, articole de artizanat și alte bunuri, a căror materie primă a fost asigurată în cea mai mare parte din valorificarea resurselor locale.

Trebuie arătat că, cu toate progresele realizate în acest sector de activitate, într-o serie de comune și sate, rețeaua de unități prestatoare de servicii nu este suficient dezvoltată, gama serviciilor oferite populației este redusă, calitatea serviciilor nu se ridică peste tot la nivelul cerut, iar volumul încasărilor pe locuitor este încă scăzut.

Pentru perioada 1971—1975 ne propunem ca volumul lucrărilor și serviciilor executate de unitățile cooperației de consum să fie de peste două ori mai mare față de cel realizat în actualul cincinal.

Preocuparea susținută pentru gospodărirea rațională a mijloacelor materiale și bănești, ieftinirea permanentă a activității, prevenirea risipei și a altor forme de păgubire a avutului obștesc, au condus la creșterea continuă a fondurilor proprii, în prezent acestea reprezentînd peste 50 la sută din fondurile totale utilizate.

Îmbunătățirea situației financiare a organizațiilor noastre a făcut posibil ca în perioada la care ne referim, volumul sporit de investiții să se realizeze în întregime pe seama surselor bănești proprii, iar participarea la finanțarea activității economice, să se mențină la un nivel corespunzător.

Cooperația de consum, în conformitate cu legile țării, a contribuit la realizarea veniturilor bugetului de stat în această perioadă cu aproape patru miliarde lei.

Concomitent cu activitatea economică, cooperația de consum a desfășurat o intensă muncă obștească de masă. În această perioadă numărul membrilor cooperatori a crescut cu peste 430 mii, iar fondul social cu 158 milioane lei, ajungînd în prezent la aproape 700 milioane lei.

O condiție hotărîtoare pentru rezolvarea cu succes a sarcinilor complexe care stau în fața organizațiilor cooperației de consum este îmbunătățirea permanentă a muncii cu cadrele. În scopul perfecționării pregătirii profesionale a aparatului au fost luate măsuri pentru ridicarea calificării lucrătorilor existenți și formarea de noi cadre. Prin cursuri scurte și instructaje au fost pregătiți anual, în medie, peste 50 000 lucrători, adică o treime din totalul acestora. Totodată, în ultimii șase ani au fost repartizați unităților circa 2 700 contabili și merceologi absolvenți ai școlilor tehnice ale Centrocoop și peste 14 000 vînzători, ospătari, bucătari și lucrători pentru unitățile de prestări, pregătiți în școlile noastre profesionale. În această perioadă s-au alocat pentru învățămîntul cooperatist fonduri de aproape 300 milioane lei.

★

FĂCÎND un scurt bilanț al activității desfășurate de organizațiile noastre în ultimii șase ani, am înfățișat totodată succint sarcinile de bază care ne revin în perioada următorului cincinal. Ne exprimăm convingerea că lucrătorii din cooperația de consum, avînd sprijinul prețios al organelor și organizațiilor de partid și antrenînd larg masa membrilor cooperatori, vor munci cu abnegație, cu entuziasm și perseverență pentru a da viață marilor sarcini ce ne stau în față.

O BAZĂ MATERIALĂ ÎN CONTINUĂ DEZVOLTARE

ing. Ioan BUCȘA
vicepreședinte al Centrocoop

MODERNIZAREA, lărgirea, diversificarea și îmbunătățirea bazei tehnico-materiale, constituie o preocupare permanentă pentru cooperația de consum.

În primii patru ani ai actualului cincinal au fost date în folosință peste 600 noi obiective comerciale, în care își desfășoară activitatea peste 1200 magazine și unități de alimentație publică.

ACȚIUNEA de modernizare și diversificare a rețelei comerciale nu este însă încheiată. Ea se găsește în plină desfășurare și, sub acest aspect, se impun în continuare eforturi susținute. Astfel, numai în acest an vor fi puse în funcțiune peste 270 de construcții comerciale noi, în care vor funcționa peste 550 magazine și unități de alimentație publică.

Dintre obiectivele comerciale ce vor fi puse în funcțiune în anul 1970 circa o treime vor fi construcții cu etaj — magazine universale, complexe comerciale și supermagazine — care vor putea asigura desfacerea unei game largi de mărfuri alimentare și nealimentare.

În acțiunea de modernizare și diversificare a rețelei comerciale și în general a construcțiilor din cooperația de consum trebuie însă respectate principii riguroase de eficiență economică, fiecare construcție nouă necesitînd o analiză economică atentă, plină de răspundere. Așa bunăoară, în ce privește satele componente ale comunelor, la construirea de noi unități se va examina nu numai urgența de moment, ci și perspectiva acestor localități, avînd în vedere și faptul că sediile noilor comune preiau și îndeplinesc în tot mai mare măsură funcția importantă de centru economic, politic, administrativ, de cultură.

O ACTIVITATE care a luat un mare avînt în ultimii ani și la care cooperația de consum trebuie să-și aducă o largă contribuție este turismul. Pînă la sfîrșitul anului 1969, cooperația de consum a realizat pe lîngă un important număr de unități de alimentație publică, 9 hanuri, 15 cabane, 74 campinguri — toate acestea însumînd peste 20 000 locuri la mese și circa 2 300 locuri de cazare.

Unitățile de deservire turistică nou construite sau amenajate desfășoară o activitate rodnică, se bucură de o bună apreciere din partea vizitatorilor. Unele dintre acestea, datorită cadrului natural în care sînt amplasate, originalității construcțiilor, specialităților culinare, au devenit puncte de atracție mult frecventate. Așa este cazul cu cele peste 40 unități cu specific tradițional-local, construite sau amenajate în ultimii ani.

Contribuția sporită a acestor unități ale cooperației de consum și a altora, la îmbunătățirea deservirii apare evidentă și din dinamica accelerată a creșterii numărului de turiști care folosesc spațiile de cazare ale cooperației de consum. Astfel, în anul 1969, numărul total al celor care au folosit serviciile unităților de cazare ale cooperației de consum a înregistrat o creștere de 205% față de anul 1968 (130.000 față de 63.000), iar numărul călătorilor străini a înregistrat o creștere de 250% (20 000 față de 8 000).

Dar realizările de pînă acum în acest domeniu reprezintă numai un început. Pe baza unui amplu program de măsuri și în condițiile unei eficiențe economice se va continua acțiunea de lărgire a capacității de cazare în hanuri, cabane și campinguri, precum și de îmbunătățire a nivelului de servire. Astfel, vor fi date în funcțiune în anul 1970 (din fonduri centrale) încă cinci hanuri: Valea Ursului-Argeș, Bran-Brașov, Sovata-Mureș, Cheia-Prahova, Ilișești-Suceava, complexul turistic Făget, restaurantul și cofetăria Țăndărei Ialomița, braseria și campingul Babadag-Tulcea.

Se vor construi și amenaja, de asemenea, un număr însemnat de unități de deservire, noi unități cu specific tradițional local.

Paralel cu aceste unități și avînd în vedere experiența anilor trecuți, care au dovedit utilitatea și eficiența sporită a campingurilor, în anul 1970 se va consolida și lărgi baza de campare existentă și se vor construi alte noi campinguri.

★

Experiența acumulată, hotărîrile luate la Congres, vor constitui premise importante pentru perfecționarea activității cooperației de consum, pentru traducerea în viață a sarcinilor și directivelor trasate de Congresul al X-lea al P.C.R., astfel ca sectorul nostru de activitate, alături de celelalte ramuri ale economiei, să-și aducă și mai mult contribuția la procesul dezvoltării economiei noastre socialiste.

CUM PREGĂTIȚI CONTRACTAREA PRODUCȚIEI PENTRU 1971?

POATE că acest titlu surprinde pe unii conducători de întreprinderi și, mai ales, pe cei care trebuie să depună încă eforturi pentru a-și pune la punct unele activități (ne referim la nominalizarea producției, la asigurarea de comenzi) încă pentru anul în curs. Da, condițiile noi create, prin măsurile luate de partid cu privire la perfecționarea conducerii și organizării economiei naționale, permit fiecărei întreprinderi producătoare să se preocupe intens de perspectiva producției nu numai pentru 1971, ci și pentru toți anii viitorului cincinal.

Legea contractelor economice, aprobată în decembrie 1969, subliniază că **„pentru asigurarea condițiilor de realizare a sarcinilor de plan, organizațiile socialiste vor încheia contracte economice înainte de începerea perioadei de plan, în funcție de specificul producției. Pentru materiile prime de bază, precum și pentru mașini, instalații și utilaje, a căror fabricație necesită o durată mai îndelungată de pregătire tehnică și organizatorică, contractele economice trebuie să fie încheiate cu minimum șase luni înainte de începerea perioadei de plan"**.

Așadar, contractul economic, devenit în noile condiții și un instrument de planificare, servește la fundamentarea planurilor anuale pe baza prevederilor cuprinse în planul cincinal și de perspectivă. El servește totodată la concretizarea desfășurării relațiilor economice dintre organizațiile socialiste cu privire la furnizarea de produse, executarea de lucrări și prestarea de servicii, în scopul înfăptuirii integrale a obligațiilor rezultate din planul de dezvoltare a economiei naționale.

Pornind de la aceste cerințe **Viața economică** a organizat, zilele acestea, prin redactorii săi, **V. Boescu, L. Țintea, I. Bumbea, S. Pop,** un raid-anchetă într-un număr de 26 centrale industriale, urmărind răspunsul la întrebarea: **„Cum pregătiți contractarea producției pentru 1971?"**

● *Contacte permanente între furnizor și beneficiar*

CENTRALELE industriale au îndatoriri multiple în ce privește asigurarea condițiilor tehnico-materiale pentru ca unitățile subordonate să-și poată desfășura în bune condițiuni activitatea productivă. Pe prim plan se situează **aprovizionarea cu materii prime și materiale și desfacerea produselor.** Acțiunile ce se desfășoară în acest sens, se cer însoțite de inițiativă, care să dea perspectivă întregii activități. Și în această privință pot fi date multe exemple pozitive.

Contrar obiceiului, cînd totul se aștepta de „sus" (a se citi ministerele), unele centrale (Centrala industrială de mașini agricole, Centrala industrială a articolelor casnice, utilajelor și pieselor de schimb, Grupul industrial de lacuri și vopsele, Centrala industrială a prelucrării cauciucului și maselor plastice, Centrala industrială de mașini și materiale electrice, Centrala industrială mașini-unelte, Centrala industrială de elemente de automatizare și altele) au trecut chiar de la începutul anului la luarea unor măsuri pentru a crea, în cît mai scurt timp posibil, cadrul necesar punerii la punct a activității în domeniul aprovizionare-desfacere pentru 1971. În acest sens au fost întocmite cataloage de produse, pliante care, însoțite de scrisori explicative și solicitări de comenzi au fost expediate tuturor beneficiarilor. Alte centrale (Grupul industrial de lacuri și vopsele, Combinatul de confecții și tricotaje — București, Centrala industrială de mașini și materiale electrice etc.) au organizat întîlniri, consfătuiri cu principalii beneficiari, au purtat discuții în legătură cu cerințele acestora, au fixat (în funcție de solicitări) coordonatele viitoarei activități de producție. Este de subliniat faptul că pe fundalul unei activități susținute, a legăturilor strînse cu beneficiarii, Centrala industrială de mașini agricole și Centrala industrială-Hunedoara **au reușit să încheie de pe acum primele contracte economice pentru anul viitor.** Început de bun augur, care dovedește că, schimbînd vechea practică a așteptării, cu contacte permanente între furnizor și beneficiar, cu prospectarea cerințelor, se asigură drumul spre determinarea din vreme a comenzilor concrete (element principal pentru nominalizarea sarcinilor viitoare de plan), se pun baze solide activității de producție, continuității preocupărilor pentru valorificare maximă a potențialului tehnic și uman din fiecare unitate.

Cunoașterea cerințelor beneficiarilor permite determinarea din vreme și a necesarului de materii prime și materiale. De altfel, trebuie subliniată preocuparea unor centrale (Centrala industrială de articole casnice, utilajelor și pieselor de schimb, Grupul industrial de lacuri și vopsele, Centrala industrială de mașini agricole, Centrala industrială-Hunedoara, Centrala industrială mașini-unelte), care, pe baza prospectării cererilor, a unor certitudini pentru producția anului 1971 și-au întocmit planurile de aprovizionare tehnico-materiale, au luat legătura cu furnizorii și sînt în curs de perfectare a contractelor.

Referindu-se la cadrul nou creat pentru activitatea de perspectivă, tov. **Dănilă Sütö,** director economic la Centrala industrială de mașini agricole, ne spunea: **„Nu este ușor să te desprinzi de unele metode perimate, practicate ani în șir, pentru a acționa în spiritul nou, pentru ca, în locul obișnuitei „așteptări" ca toate problemele să fie rezolvate la C.S.P., minister, direcții generale, să acționezi cu inițiativă și răspundere, să te bați cu unele neajunsuri și greutăți pentru a crea drum liber activității productive. Faptul că acum centralele sînt puse în fața unor sarcini directe pe care trebuie să le rezolve, va determina afirmarea lor ca puternice unități economice, capabile să conducă pe un drum nou activitatea productivă, să pună în valoare multe din resursele care, în trecut, rămîneau nevalorificate. O asemenea situație ca, de pildă, cea existentă în unitățile centralei noastre, de a nu avea acoperite în întregime capacitățile cu sarcini corespunzătoare de producție, va fi pe viitor înlăturată. Acțiunile ce le desfășurăm, primele lor rezultate, ne dau certitudinea că, pentru viitorul cincinal, industria de mașini agricole își va mări considerabil aportul la satisfacerea nevoilor interne, cît și la export".**

● *În așteptare de... noi instrucțiuni*

ÎN CONTRAST cu preocuparea celor mai multe centrale cuprinse în anchetă, altele așteaptă ca problemele de aprovizionare-desfacere să demareze de la sine, sau să fie rezolvate tot de direcțiile generale din ministere. Așa stau lucrurile la Centrala industrială de țevi și trefilate, Centrala industrială de utilaj chimic și rafinării din București, Centrala de anvelope și mase plastice-Popești Leordeni, Combinatul textil-Sighișoara și o bună parte din combinatele alimentare.

Unele din acestea, au greutăți nerezolvate pentru anul în curs. La Combinatul textil-Sighișoara, de pildă, preocuparea de bază o constituie nominalizarea totală a planului pe următoarele trimestre din 1970; alte centrale sînt angrenate în rezolvarea unor probleme curente de aprovizionare, deoarece întreprinderile subordonate întîmpină greutăți din partea unor furnizori; la Combinatele alimentare (datorită diversității producției, ele trebuie să țină legătura cu 4—5 direcții din minister) abia se perfecționează planurile de producție pentru 1971 etc. etc.

Asemenea situații nu sînt normale și nici de natură să pună la punct, în termen util, problemele ridicate de angrenajul aprovizionare-desfacere. Dacă avem în vedere faptul — de altfel subliniat și în legea contractelor economice — că nu un organ administrativ superior, ci părțile contractante sînt acelea care stabilesc sfera nevoilor, condițiile contractuale, de ce oare se așteaptă?

Simptome curioase au apărut și din partea unor beneficiari. Aceștia, în loc să aprecieze inițiativa unor furnizori de a-i invita la discuții, la analizarea posibilităților în vederea stabilirii necesarului de produse, au rămas surprinși de acțiune și au răspuns invers decît ar fi fost normal. „Să mai așteptăm... Este prea devreme... Nu avem aprobate investițiile... etc., etc.". Asemenea răspunsuri nu au venit numai de la beneficiari de talia unor întreprinderi, ci chiar de la unele ministere.

Se cuvine adăugat aici și un alt aspect nu mai puțin important. Este vorba de punerea la punct a cadrului necesar pentru **încheierea de contracte economice de lungă durată.** Adîncirea specializării și creșterea accentuată a gradului de cooperare dintre întreprinderi a dus, în ultimii ani, la stabilirea unor relații de continuitate, tradiționale. Avantajele lor atestă necesitatea încheierii de contracte economice de lungă durată, care oferă beneficiarilor mai multă certitudine în privința continuității aprovizionării, iar furnizorilor o viziune mai clară asupra sarcinilor și posibilităților de utilizare integrală a potențialului de care dispun. Pornind de la aceste considerente, unele centrale industriale au trecut să analizeze cu partenerii lor posibilitatea încheierii unor asemenea contracte (Grupul industrial de lacuri și vopsele-București; Centrala industrială-Hunedoara).

Firește, mai există timp pentru încheierea contractelor de aprovizionare de desfacere de lungă durată. Dar tot atît de adevărat este că întîrzierile în acest domeniu se vor repercuta negativ în concretizarea și definitivarea planurilor de aprovizionare și desfacere. Este necesar ca atributele contractului — instrument economic de planificare, de întărire a disciplinei, de îndeplinire a planului — să fie puse pe deplin în valoare.

● *Miine poate fi prea tirziu*

NU MAI puțin importantă în domeniul aprovizionării și desfacerii este **activitatea de import-export.** În această privință, situația diferă de la o centrală la alta, de la un minister la altul. La Centrala industrială de mașini-unelte, de pildă, în cadrul căreia a fost creat un serviciu de import-export, se fac prospectări în diferite țări pentru găsirea de noi beneficiari, se întocmesc studii pentru lărgirea nomenclatorului de produse și pentru asimilarea în țară a unor materiale care, în prezent, se importă. La Combinatul de confecții și tricotaje-București, specialiștii au purtat și poartă discuții cu parteneri străini pentru concretizarea unor comenzi pentru 1971. Alte centrale (Centrala industrială de mașini agricole, Centrala industrială a prelucrării cauciucului și maselor plastice, Centrala industrială a articolelor casnice, utilajelor și pieselor de schimb), pe baza cunoașterii necesarului de materii prime și materiale, și-au întocmit de pe acum liste de importuri, fiind în tratative de perfectare a contractelor.

Exemple de acest fel pot fi date și de la alte centrale. Sînt însă din păcate prea puține acțiuni desfășurate în răstimpul ce a trecut din acest an pentru punerea la punct a legăturilor de import-export pentru 1971. Nu toate întreprinderile specializate în probleme de import-export, care activează pe lîngă ministere, au trecut la întărirea legăturii necesare cu centralele producătoare și nici acestea din urmă nu au manifestat suficientă inițiativă pentru a le determina să se ocupe intens de popularizarea produselor lor, de prospectarea tendințelor existente în alte țări. În această situație se află marea majoritate a centralelor cuprinse în raidul nostru anchetă.

Concluzia ce se degajă este că centralele și întreprinderile specializate vor trebui să-și multiplice și să-și intensifice acțiunile, mai ales în ce privește exportul de produse. Centralele industriale nu trebuie să aștepte invitații, să lase ca alții să le rezolve problemele, ci să acționeze. Orice întîrziere înseamnă pierdere, îngustarea posibilităților de a încheia contracte cu diverși parteneri, diminuarea posibilităților de lărgire a schimburilor comerciale.

CADRE ȘI RĂSPUNDERI

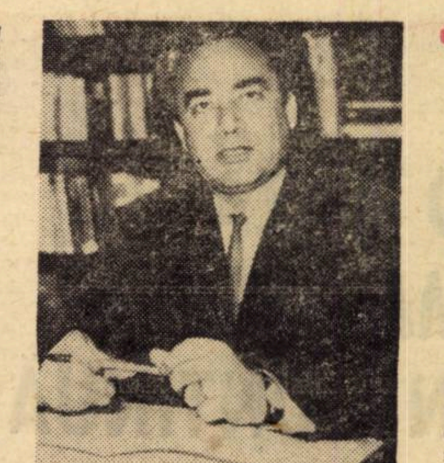

ION TOMOIAG

director general, Combinatul industriei alimentare Cluj

● Sînteți un gurmand sau o pasiune de altă natură v-a atras spre industria alimentară?

— Nu pot zice că nu-mi place să mănînc. În alimentară am ajuns însă așa cum se întîmplă de obicei: fără să-ți dai bine seama în ce fel anume. Marea pasiune rămîne chimia, mai exact, fabricația zahărului din gaz metan. Am în buzunar și diploma de economist și pe aceea de inginer în industria alimentară.

● Cum vă „consumați", de exemplu, dv., timpul. Aveți o regulă în această privință?

— Da. Încă de pe timpul cînd eram student m-am obișnuit să-mi fac un program de lucru pentru ziua, săptămîna, luna, anul următor. Am păstrat mereu acest sistem. Nu mă culc niciodată pînă nu-mi duc la capăt ceea ce mi-am propus în ziua respectivă. De cînd am devenit conducător în economie, întotdeauna am avut un plan personal, dedus din sarcinile de plan ale sectorului de care am răspuns.

● Este o calitate indispensabilă oricărui conducător, deci general valabilă. Mai aveți probabil și alte astfel de reguli. V-aș ruga să mi le spuneți, chiar dacă le considerați „nerețetabile".

— Vizitez des alte unități economice și observ cu atenție ce-aș putea prelua. Mă sprijin mult pe oamenii cu experiență. Trebuie să fii bun gospodar; să privești întreprinderea așa cum privești ograda și... dacă nu iubești oamenii, este mai bine să te lași de conducere.

● Una din marile probleme ale conducătorilor este să se rupă de mărunțișuri. Cum o rezolvați dv?

— Cînd un conducător se bagă în chestiuni mărunte, întreprinderea pierde de două ori: o dată, fiindcă acel conducător nu este folosit la nivelul capacității sale; a doua oară, că nu este folosită capacitatea specialistului în problemă, nu sînt lăsați oamenii să arate ce știu.

Uneori însă trebuie să intervii și în probleme mărunte. Unele laturi ale activității, nu din cele mai importante, devin, la un moment dat, hotărîtoare. Dacă nu se intervine energic, întregul mecanism se dă peste cap. Ca regulă, aș zice că trebuie să fii mereu în locul unde lupta este mai înverșunată. Cînd am venit la conducerea uneia din întreprinderi, problema nr. 1 era creșterea vînzărilor. Am lucrat la tejghea, am vîndut și înghețată pe stradă. Oamenii m-au văzut între ei, au început să lucreze altfel. Trebuie să știi însă să te retragi la timp.

Aș mai face o remarcă. Este bine să eviți a aborda probleme și măsuri asupra cărora nu ai dreptul să iei decizii și să acționezi. Pierzi timpul. Este treaba altora. Să cauți locurile și căile unde poți acționa tu însuți.

● Din observațiile dv. personale, care sînt principalele lipsuri ale conducătorilor care fac unele întreprinderi, să nu dea rezultate?

— Cred că un prim element ce le lipsește este acela că nu citesc. Cu toate strădaniile făcute de conducerea partidului și statului nostru de a-i pune la curent cu noul, mulți se bazează numai pe experiență, pe care o proslăvesc, pentru că n-au altceva mai bun. Acest „ceva mai bun" presupune un plus de efort în domeniul cunoașterii și nu o simplă trecere a anilor. Din acest motiv, există o mare lipsă de receptivitate față de nou, o limitare a orizontului: le este teamă să privească în necunoscut, să iasă din cercul în care s-au obișnuit și să privească de afară, să se ridice și să vadă de sus. Se compară de obicei cu cei mai slabi „Uite — auzi deseori — și ăia merg tot prost". S-au învățat să se ascundă după hîrtii. Se bazează puțin pe munca, pe gîndirea colectivă. Nu știu să-și gospodărească timpul, se pierd în mărunțișuri...

● Nu este cumva aici de vină și tutela măruntă, practicată uneori de organele superioare întreprinderilor?

— Este drept că un timp a fost și multă birocrație și tutelă măruntă. Asta nu i-a stimulat în suficientă măsură să gîndească, să inoveze.

Să fii în locul unde bătălia este mai înverșunată

● Mulți se bazează numai pe experiență.

● Organizarea este șlagăr: nu pentru că se cîntă, ci pentru că nu se mai poate juca fără el.

● Singurul argument — instrucțiunea veche.

● Din acest punct de vedere, care este efectul adoptării noii structuri organizatorice a conducerii economiei naționale?

— Incontestabil este unul pozitiv. Directorul de fabrică gîndește mai mult. În primul rînd, pentru că dispune de mai mult timp și este mai aproape de producție. Concentrarea unor activități — aprovizionare-desfacere, financiar-contabilă — la nivelul combinatului, pune la dispoziția conducerilor de fabrici un plus de timp care poate fi folosit nemijlocit pentru organizarea producției. Un fapt concludent: în cele cîteva luni de la formarea combinatului nostru, directorii de fabrici au făcut mai multe propuneri privind dezvoltarea fabricilor decît în toți ultimii douăzeci de ani.

● Ați întîmpinat greutăți în punerea pe roate a combinatului?

— În general nu. Fondul problemei a fost și continuă să fie schimbarea modului de a gîndi al oamenilor. Din cîte am observat și la alții, demarajul depinde foarte mult de cei puși să conducă noile organisme economice, de modul în care aceștia știu să-și organizeze activitatea în interior. Organizarea este cheia de boltă; este șlagăr — nu pentru că se cîntă, ci pentru că nu se mai poate juca fără el.

● Cum apreciați noul cadru legislativ?

— Complexul de legi elaborate în ultimul timp este foarte bun, oferă posibilități de acțiune mai mari cadrelor din economie. Din păcate s-a creat o anumită discordanță. Acționezi pe baza noii legi însă te pomenești cu omul de la bancă care vine cu instrucțiunea veche și-ți „dă-n cap". Îi explici că așa scrie în statut, el îți răspunde că statutu-i statut, instrucțiunea nr. 7 este instrucțiunea nr. 7. Și uite-așa, ne tot lămurim unul pe altul, pierzînd timpul și frustrînd colectivele pe care le conducem de servicii pentru care de fapt sîntem plătiți. Este absolut necesar un efort de sincronizare a reglementărilor care vizează activitatea noastră. Încă un exemplu. Conform legii, contractul devine un instrument de planificare. Ei bine, aflați că am și primit dispoziții să facem, pînă una-alta, ca și în trecut. Planurile sînt modificate la fel ca înainte ș.a.m.d.

● Vă promit că mă voi strădui să am convorbiri și cu cadre de conducere care iau parte la elaborarea de instrucțiuni. Să vedem și punctul de vedere al celor care au sarcina de a indica modalitățile concrete de aplicare a legislației.

— Ne veți face un mare serviciu. Nu cred că este vorba de altceva decît de tendința de inerție față de cadrul nou creat de către legislația elaborată pe baza directivelor Conferinței Naționale și a hotărîrilor Congresului al X-lea al partidului. Totul este să ne înțelegem reciproc problemele, pentru ca demarajul nostru — este o treabă comună — să fie accelerat.

Constantin COJOCARU

CONTRACTUL ECONOMIC — INSTRUMENT DE PLANIFICARE

PORNIND de la situația existentă și anume că nu la toate unitățile industriale s-a înțeles pe deplin necesitatea asigurării tuturor condițiilor materiale pentru buna desfășurare a activității de producție viitoare, respectiv pe 1971, ne-am adresat tov. D. FUNDATURĂ, dr. în economie, director în Departamentul aprovizionării tehnico-materiale din C.S.P., cu rugămintea de a ne răspunde la întrebările: **Cum acționează contractul economic ca instrument de planificare? Cum și cînd trebuie să acționeze centralele industriale pentru a asigura condițiile materiale, în vederea realizării sarcinilor viitoare de plan — în lumina recentei legi a contractelor economice?**

ÎMBUNĂTĂȚIREA activității de aprovizionare și desfacere — ne-a relatat interlocutorul — este o preocupare continuă a conducerii de partid și de stat. Ea se înscrie în complexul de măsuri ce se iau cu privire la perfecționarea conducerii și planificării în toate domeniile vieții economice și social-culturale din țara noastră. Procesul acesta este dinamic. Înfăptuirea lui are drept scop realizarea sarcinilor și obiectivelor fundamentale ale dezvoltării economiei naționale, lărgirea și perfecționarea bazei tehnico-materiale, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. În acest cadru trebuie localizate și noile reglementări — în vigoare de la 1 martie a.c. — referitoare la stabilirea unor noi raporturi contractuale, la întărirea disciplinei și sporirea răspunderii pentru respectarea cu strictețe a obligațiilor asumate de către părți prin contractele economice încheiate.

Legea contractelor economice definește contractul ca fiind **„un instrument de planificare care servește la fundamentarea planurilor anuale pe baza prevederilor cuprinse în planul cincinal sau de mai largă perspectivă".** Prin aceasta contractul economic capătă valențe noi, generate de rolul care i se atribuie atît în desfășurarea relațiilor de vînzare-cumpărare dintre parteneri, cît și în stabilirea cadrului anual de activitate, a planului economic, a sarcinilor concrete de producție, aprovizionare și desfacere. Ce factori conferă contractului economic rolul de instrument de planificare, utilizat la fundamentarea planurilor anuale? Legea, în întregul ei, prin prevederile ce le cuprinde, răspunde tocmai la acest lucru. În primul rînd, este prevăzut ca **încheierea contractelor economice să aibă loc înainte de începerea perioadei de plan, în funcție de specificul producției.** Un asemenea devans (care în unele cazuri poate fi și de 8—10 luni) presupune atît cunoașterea temeinică a condițiilor concrete în care se desfășoară procesul de aprovizionare tehnico-materială în perioada respectivă, cît și stabilirea din vreme a volumului și structurii activității viitoare. Elementele principale care stau la baza încheierii contractelor economice pentru anul următor în cadrul acestor prevederi, sînt, pe de o parte, sarcinile aprobate prin planul cincinal sau de perspectivă și, pe de altă parte, un bogat volum de informații rezultat din acțiunea de prospectare a pieței, a consumatorilor produselor respective. Toate acestea conduc la nominalizarea și concretizarea acestor sarcini.

Pornind, deci, de la sarcinile stabilite pentru un anume an calendaristic din planul cincinal, furnizorii trebuie să-și precizeze volumul și structura producției, eșalonarea ei în timp; măsurile de îmbunătățire continuă a calității și posibilitatea asimilării unor produse noi. Pe baza unui contact direct cu consumatorii, prin discuții bilaterale și multilaterale, furnizorii își pot asigura portofoliul de comenzi pentru desfacerea producției anului următor. Contractul economic ce se încheie pe această bază trebuie să asigure furnizorului utilizarea integrală și cu maximum de eficiență a capacităților de producție.

Apare, așadar, evident faptul că, ținînd seama de **sarcinile stabilite prin planul cincinal sau de mai largă perspectivă, precum și de nevoile reale de consum, contractul economic concretizează, pînă la detaliu în cele mai multe cazuri, activitatea productivă a întreprinderii furnizoare pe anul următor, precum și relațiile ei cu beneficiarii.** Cu alte cuvinte, contractul economic este cel care arată întreprinderii ce trebuie să producă, — ce produse, calități, sortimente etc. — și cui să le livreze în anul ce urmează.

Caracterul de instrument de planificare al contractului este demonstrat și de o altă prevedere a legii, anume aceea care stabilește **că întreprinderile furnizoare vor pune în fabricație numai produse cu desfacere asigurată prin contracte economice.** În cursul executării planului, ele vor putea introduce în fabricație produse peste cele prevăzute inițial, numai în condițiile în care au desfacerea asigurată prin contracte.

Din cele arătate derivă și o altă concluzie care merită discutată mai mult și într-un spațiu mai larg, și anume aceea a raporturilor dintre plan și piață. **Faptul că contractul economic este un instrument de planificare, servind totodată la fundamentarea planului anual, precum și faptul că el este unul din elementele hotărîtoare la stabilirea planului de producție și desfacere, înseamnă că nevoile sociale vor fi mai bine satisfăcute de producție, că cererea își va găsi, în mod firesc, un corespondent solvabil în ofertă.** Producția nu reprezintă un scop în sine, ci este destinată, în final, asigurării unor nevoi reale.

Contractul economic este un instrument de planificare, în sensul prevederilor legii, și în ceea ce privește stabilirea **planului de aprovizionare al întreprinderilor beneficiare.** La baza dimensionării necesarului de materii prime și materiale — care își găsește reflectarea în contractele încheiate de beneficiari cu furnizorii — trebuie să stea normativele și normele de consum, cu fundamentare tehnico-economică, precum și volumul și structura producției stabilite prin portofoliul de comenzi. Procesul acesta trebuie privit însă în toată complexitatea lui: furnizorul este, în același timp, consumatorul unor materiale pe care trebuie să le contracteze pentru a asigura realizarea producției lui; începerea din vreme a acțiunii de prospectare și contractare pentru anul următor dă astfel posibilitatea întreprinderilor, în dubla lor calitate — de furnizori și de beneficiari — de a-și coordona într-un cadru optim asigurarea materială a producției cu obligațiile ce și le asumă la livrare, pe baza comenzilor primite și a contractelor încheiate.

Prin măsurile luate **s-au creat condițiile necesare pentru încheierea unor contracte economice de lungă durată, îndeosebi pentru produsele la care s-au format relații de continuitate între furnizori și beneficiari, precum și pentru cele cu un ciclu lung de fabricație** (utilaje și instalații). Aceasta demonstrează, totodată, rolul ce se acordă contractelor economice în concretizarea perspectivei activității întreprinderilor, în certitudinea nominalizării producției pe o perioadă îndelungată, creîndu-se astfel posibilitatea organizării din vreme a producției, a stabilirii profilului de activitate, a dezvoltărilor ce rezultă ca necesare, în funcție de volumul cererii și de condițiile de livrare solicitate de beneficiari. Trecerea de la stabilirea sarcinilor pe perioade scurte la elaborarea profilului de activitate al întreprinderii pe perioade lungi conduce la lărgirea conceptului de conducere și organizare a întreprinderilor economice, corespunzător cerințelor și tehnicilor organizaționiste moderne.

Faptul că la baza planului anual al întreprinderilor stau contractele economice încheiate pentru perioada respectivă, nu trebuie să conducă la concluzia că planul economic aprobat reprezintă o sumă a acestor contracte. Pe de o parte, **contractele economice trebuie să asigure desfășurarea activității de producție a întreprinderii în strînsă legătură cu nevoile economiei naționale, să asigure realizarea cantitativă și la termenele stabilite a sarcinilor de producție, creșterea productivității muncii și reducerea prețului de cost, sporirea eficienței economice în toate sectoarele.** Pe de altă parte, planul de stat aduce corecturile și adaptările necesare contractelor economice, atunci cînd acestea nu reflectă corespunzător nevoile economiei naționale și sarcinile ei de dezvoltare, cînd ele nu au asigurat cu precădere îndeplinirea sarcinilor din planul anual sau cînd dinamica procesului de dezvoltare evidențiază necesitatea unor priorități ce nu au fost cunoscute de părți la încheierea contractelor economice. Prin aceasta, planul de stat transmite contractelor economice autoritatea necesară în vederea desfășurării procesului de aprovizionare și desfacere, corespunzător intereselor generale în dezvoltarea economiei.

ISTORIE ECONOMICĂ

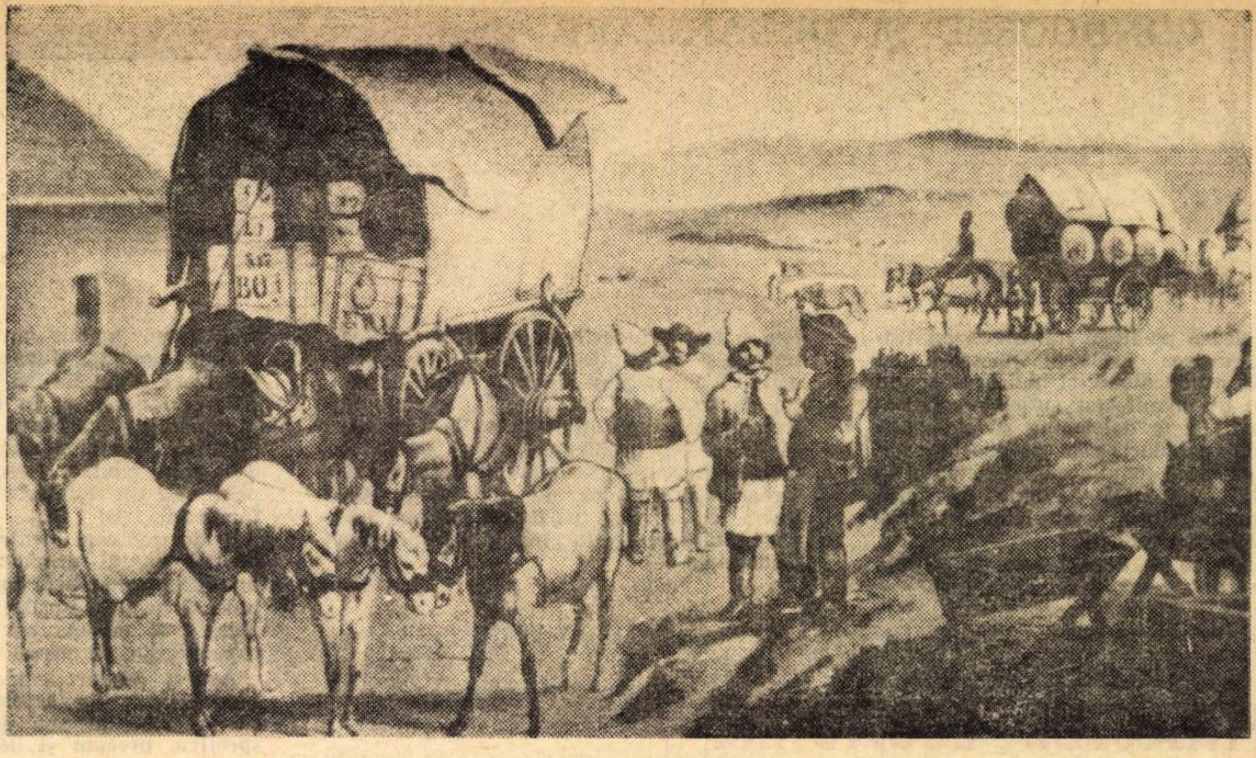

Convoaie de care cu mărfuri transilvănene către Principatele Române (Muzeul Bruckenthal, Colecția de stampe și fotografii)

DEZVOLTAREA SCHIMBURILOR ȘI FORMAREA PIEȚEI NAȚIONALE

Legăturile economice dintre Țările Române de-a lungul veacurilor

AȘA CUM S-A ARĂTAT în articolul anterior (vezi „Viața economică" nr. 3/16 ianuarie 1970), relațiile economice între țările române — Muntenia, Moldova și Transilvania au cunoscut o dezvoltare continuă, în ciuda vicisitudinilor istorice, a condițiilor impuse de separarea celor trei provincii românești. Aceste legături s-au intensificat îndeosebi în deceniile ce au urmat revoluției burghezo-democratice din 1848, Unirii Principatelor în 1859 și reformei agrare de la 1864.

Un nou context istoric

O DATĂ cu instaurarea dualismului s-a deschis o nouă etapă în exercitarea stăpînirii străine asupra Transilvaniei. În urma înfrîngerii suferite de Austria în războiul cu Prusia (1866), prima a fost nevoită nu numai să abandoneze orice pretenție de hegemonie în lumea germanică, ci să iasă din federația statelor germane. Astfel, Imperiul habsburgic și-a văzut retezată definitiv orice posibilitate de expansiune și imixtiune spre nord și vest. Dorind să compenseze această diminuare însemnată a sferei dominației sale, Viena a încercat reașezarea imperiului într-o formulă nouă, împărțind cu magnații de la Budapesta dominația în interiorul unui stat fisurat în adîncuri de eterogenitatea națională extremă a populației din cuprinsul monarhiei.

Aspectele complexe ale dualismului privind reorganizarea întregii structuri politico-administrative a monarhiei s-au manifestat într-o măsură hotărîtoare pe tărîm economic. Moșierimea maghiară își asigură plasarea nestingherită a produselor sale agricole pe piața în dezvoltare a regiunilor industrializate din vestul imperiului. În schimb, burghezia austriacă își putea desface în voie produsele industriale în toată partea de răsărit a acestuia (Ungaria și Transilvania). Ea își asigură în continuare exploatarea materiilor prime ale subsolului Transilvaniei, necesară industriei și construcțiilor de căi ferate. Transilvania a devenit un izvor ieftin de materii prime (cărbuni, fier brut, lemn etc.) pentru capitalul austriac. A continuat procesul acaparării minelor, a altor resurse naturale și a unor întreprinderi industriale de către capitaliștii austrieci. „Periferizarea" economică a Transilvaniei a fost determinată și de rolul sporit cucerit de Ungară o dată cu instaurarea dualismului. Căci, cu toată slăbiciunea ei, burghezia ungară ținea să se emancipeze de sub dominația industriei și comerțului austriac, să-și creeze instituții financiare și o industrie puternică, proprie, îndeosebi în Budapesta.

Subordonînd producția Transilvaniei intereselor claselor dominante din Austria și Ungaria propriu-zisă, statul dualist a tins spre frînarea dezvoltării industriei în Transilvania și orientarea nefirească a fluxului ei economic spre apusul imperiului.

Sub acțiunea factorilor obiectivi

PIEDICILE, provenite cu precădere din sfera suprastructurilor politice, juridice, administrative, n-au putut anula acțiunea factorilor obiectivi. În pofida încercărilor inițiate de guvernanții Imperiului austro-ungar, n-a putut fi anulată gravitarea firească a economiei transilvane spre sud-est. Mai mult, continuarea legăturilor multilaterale între cele două țări române reprezenta factorul determinant al contracarării tendințelor defavorabile dezvoltării Transilvaniei, ce se manifestau tot mai puternic ca urmare a lichidării autonomiei acestei provincii.

În anii 1867—1875, la fel ca și în perioadele anterioare, legăturile economice între Transilvania și vechea Românie, cu toate încercările potrivnice, au fost foarte strînse. Între 1867 și 1872, valoarea mărfurilor trimise din Transilvania în România a crescut de la circa 4 677 700 de florini la 5 828 686 de florini iar a celor primite de la 8 200 000 la peste 15 022 800 de florini. Sporirea substanțială a schimbului de mărfuri se explică, în primul rînd, prin intensificarea dezvoltării capitaliste a Transilvaniei și României în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Extinderea industriei prelucrătoare necesita mai multe materii prime, pe care, de regulă, întreprinderile ardelene le procurau din provinciile românești de peste Carpați. Totodată, principala piață de desfacere pentru produsele industriei din Transilvania destinate exportului este în continuare România. Numai în șase ani, 1867—1872, din Transilvania s-au exportat în România mărfuri în valoare de 33 734 034 de florini, iar de aci s-au adus în Transilvania produse în valoare de 59 548 484 florini [1]). După cum afirma un cercetător, „Comerțul cu România este de cea mai mare importanță pentru piața ardeleană" [2]).

Pe categorii de mărfuri (medii anuale) situația produselor trecute din Transilvania în vechea Românie era următoarea: țesături și tricotaje, articole din mătase, pînzeturi, îmbrăcăminte, pălării etc. — 1 977 549 florini (35,17%); piei, articole de pielărie și similare — 762 283 fl. (13,57%); articole din lemn, os, sticlă, ceramică, — 769 621 fl. (13,70%); combustibil și materiale de construcții — 577 003 fl. (10,26%); metale în stare brută, fabricate și semifabricate (minereuri de fier și plumb, sîrmă de oțel, sîrmă de plumb. fier sub formă de bare și neprofilat, plăci de fier, plăci de oțel, laminate, fontă, șine de cale ferată, diferite articole din metal etc.) — 245 260 fl. (4,39%); diverse — 1 291 621 fl. (22,92%) [3]).

Transilvania, deci, expedia în această perioadă în România îndeosebi produse ale industriei ușoare. Ponderea cea mai însemnată a exportului acesteia în România o reprezenta produsele industriei textile și de tricotaje, după care urmau pielea prelucrată și articolele din piele, lemnul pentru construcții și produsele din lemn. Totodată, analiza detaliată a nomenclatorului de produse aduse de România din provincia sa aflată sub stăpînirea străină, denotă caracterul de masă al acestor produse, destinate în cea mai mare parte satisfacerii nevoilor țăranilor; obiectele de lux sau cele destinate satisfacerii unor nevoi restrînse, episodice aveau o pondere neînsemnată. Astfel, mărfurile aduse din Transilvania în vechea Românie atestă caracterul dens, larg proliferat al schimburilor economice dintre cele două părți ale teritoriului național. român.

Caracterul reciproc al relațiilor economice

ÎN MARE PARTE „exportul" transilvănean în România se efectua cu mărfuri fabricate din materii prime aduse de la sud-est de arcul carpatic. Astfel, posibilitatea de a „importa" mari cantități de lînă, piei crude, animale și cereale de peste Carpați, precum și asigurarea pieței de desfacere pentru articolele fabricate au creat condiții favorabile pentru dezvoltarea acestor ramuri industriale.

Un alt obiect însemnat al livrărilor l-au constituit, după cum reiese din datele menționate, produsele industriei forestiere, care ocupau un rol important în economia provinciei transcarpatine. Exploatarea pădurilor, îndeosebi a celor de stejar, s-a intensificat mai ales o dată cu începerea construirii căilor ferate în Transilvania și în vechea Românie. Peste munți s-a mai trimis lemn pentru construcții, pentru atelierele de căruțe și pentru butoaie de țiței.

Chiar și unele materiale și produse cu o pondere mai mică în schimburile între cele două părți ale teritoriului românesc evidențiază unele aspecte interesante. Astfel, articolele de sticlărie produse în Transilvania nu puteau fi plasate pe piețele din vestul Imperiului austro-ungar. Mai mult decît atît, ele erau concurate tot mai puternic chiar și pe piața locală de către mărfurile din ținuturile mai industrializate ale Imperiului. De aceea, dezvoltarea industriei de sticlărie din Transilvania, cît și a celei de ceramică, erau strîns legate de piața din vechea Românie, unde se valorifica o bună parte din produsele acestor ramuri. Situația este asemănătoare și pentru industria de hîrtie. De relevat ni se pare și faptul că, în marea lor majoritate, mărfurile vehiculate de la nord și vest de Carpați erau produse de industria mică și mijlocie, ceea ce reflectă procesul mai greoi al acumulării și concentrării capitaliste, determinat de rolul subordonat hărăzit acestei provincii în Imperiu, de agravarea produsă sub acest aspect prin instaurarea dualismului.

În condițiile în care clasele dominante ale Imperiului austro-ungar exploatau bogățiile Transilvaniei și frînau dezvoltarea lăuntrică a industriei, debușeul larg de care a dispus această industrie în vechea Românie a limitat efectele distrugătoare produse de concurența mărfurilor din apusul imperiului.

În perioada 1867—1872 s-au adus din România în Transilvania mărfuri în valoare medie anuală de 9 924 747 florini [4]) și anume: lînă pentru industria textilă — 3 142 282 fl. (31,66%); animale (taurine, bovine, ovine, porcine) — 2 806 483 fl. (28,28%); piei crude, blănuri, păr de animale, carne crudă și pregătită, miere, ceară, lapte, brînzeturi — 2 481 809 fl. (25,00%); porumb, grîu și secară, orz, ovăz, fructe proaspete și preparate, semințe uleioase, zarzavaturi ș.a. — 887 694 fl. (8,95%); terbentină, rășină, ulei mineral, țiței, smoală, carton, materiale auxiliare pentru tăbăcit ș.a. — 376 383 fl. (3,80%); diverse — 230 097 fl. (2,31%).

LÎNA CONSTITUIA un capitol de bază al schimburilor în cadrul acestei direcții a fluxului. În cea mai mare parte, ea era adusă din vechea Românie **ca o producție a transilvănenilor înșiși.** Anume, ciobanii, care formau circa 80 000—90 000 familii [5]), ce își cîștigau existența prin creșterea oilor și comerțul cu oi, lînă, piei produse lactate, realizau producția în mod precumpănitor în vechea Românie (își pășteau animalele la

dr. Ioan TIBERIAN

(Continuare în pag. 16)

TEORII
IDEI

1870—1970

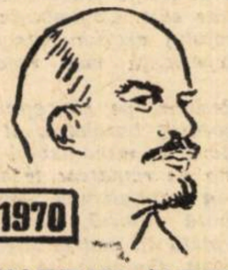

CENTENARUL NAȘTERII LUI VLADIMIR ILICI LENIN

CONCEPTUL LENINIST DE MONOPOL

în lumina noilor date despre concentrarea și centralizarea capitalului

MAREA SA CAPACITATE de sinteză a permis lui Lenin să înțeleagă și să pătrundă, pe baza metodologiei marxiste, în mecanismul funcțional al capitalismului monopolist, să surprindă atît acele modificări cantitative în sfera forțelor de producție, cît și acele schimbări calitative în domeniul relațiilor de producție a căror esență este dată de monopol. „Transformarea concurenței în monopol — arăta Lenin — este unul din fenomenele cele mai importante — dacă nu cel mai important — în economia capitalismului contemporan"[1]), iar nașterea monopolurilor este apreciată ca o lege generală și fundamentală a noului stadiu. Pornind de la ceea ce este esențial Lenin definește, pe scurt, imperialismul ca fiind stadiul monopolist al capitalismului, un stadiu deosebit al dezvoltării capitalismului.

Considerînd monopolul baza economică principală a imperialismului, Lenin scoate în evidență și alte trăsături generale — capitalul financiar și oligarhia financiară, exportul de capital, formarea de uniuni monopoliste internaționale, împărțirea lumii între marile puteri imperialiste — trăsături ce formează tabloul de ansamblu al noului stadiu.

Evidențiind ceea ce este general în afirmarea și statornicirea imperialismului, ar fi greșit dacă procesele și fenomenele ar fi privite static și nu dialectic, prin prisma dezvoltării lor istorice, prin prisma unor modificări survenite în forma lor de manifestare, ca urmare a apariției unor noi fenomene ce își pun amprenta asupra evoluției societății capitaliste. De asemenea, o tratare globală, nediferențiată a trăsăturilor generale ale imperialismului, care nu ar ține seama de condițiile specifice din cadrul țărilor capitaliste ar fi neștiințifică.

Ceea ce desprindem la Lenin ca fiind deosebit de valoros și actual este înțelegerea realității prin prisma diversității și dinamicii fenomenelor, prin prisma manifestării generalului prin particular. Într-un anumit mod a caracterizat el imperialismul francez sau german, într-un mod deosebit pe cel italian și altfel pe cel englez și american, deși, în linii esențiale, principalele trăsături ce caracterizau capitalismul în noul său stadiu se regăseau în toate țările mai sus pomenite. În acest sens Lenin sublinia că **„nu este lipsit de folos să aruncăm o privire asupra diferitelor țări europene, spre a învăța să deosebim variantele și particularitățile naționale ale tabloului general de ceea ce este fundamental și esențial în el"**[2]). Cuvintele lui Lenin au o profundă semnificație și actualitate și astăzi, cînd capitalismul monopolist de stat s-a afirmat în esența sa în principalele state capitaliste dezvoltate, dar se manifestă sub forme specifice de la o țară la alta.

DUPĂ CUM am arătat mai sus, Lenin analizează trăsăturile economice ale imperialismului plecînd de la monopol. „Monopolul — arăta Lenin — o dată format și mînuind miliarde, pătrunde cu inevitabilitate absolută în toate domeniile vieții publice, indiferent de regimul politic și de toate celelalte «aspecte particulare»"[3]). O asemenea apreciere are o certă valabilitate și în zilele noastre. Dacă monopolul continuă să constituie esența capitalismului, totuși această relație trebuie să fie privită în **dinamica sa**. Căci monopolul exprimă astăzi relații mult mai complexe, care nu se mai reduc la acelea dintre monopoluri, dintre monopoluri și întreprinderi nemonopolizate, dintre clasa muncitoare și păturile exploatate și burghezia monopolistă. A apărut în principalele țări capitaliste dezvoltate o relație nouă — sesizată de Lenin — relație care se afla însă în germene în vremea sa: monopol-stat.

Ar fi greșit dacă am considera că formele și sferele de cuprindere și acțiune ale monopolului ar fi astăzi identice cu cele descrise de Lenin acum o jumătate de secol. De unde în perioada afirmării și statornicirii imperialismului, monopolul pătrunsese cu deosebire în industrie și bănci, în prezent el s-a extins și domină în toate sectoarele economice. Aceasta a determinat și unele modificări în însuși conținutul unor categorii economice. De pildă, noțiunea de capital financiar, prin care Lenin înțelegea împletirea, îngemînarea dintre capitalul industrial și bancar, s-a îmbogățit. În prezent, capitalul financiar ca urmare a extinderii dominației monopolurilor, a sferei lor de cuprindere, a legăturilor reciproce deosebit de vaste și complicate, trebuie privit ca un complex de relații ce presupune integrarea tuturor formelor capitalului monopolist. În același timp oligarhia financiară manifestă o tendință contradictorie. Se restrîng grupurile monopoliste spre baza superioară a piramidei, detașîndu-se o pătură subțire reprezentată de vîrfurile burgheziei monopoliste legate strîns de aparatul de stat, iar forța sa de dominație sporește, acaparează principalele sectoare și sfere din ansamblul economiei naționale, depășind totodată și granițele țării.

Fundamentarea teoriei monopolului, a tendinței sale istorice se bazează pe legea concentrării și centralizării producției și capitalului descoperită și analizată de Marx și Engels. „Concurența — sublinia Marx — se termină totdeauna cu dispariția unui mare număr de capitaliști mici, ale căror capitaluri trec în parte în mîna învingătorului și în parte dispar"[4]), iar „într-o anumită ramură de producție centralizarea ar fi atins limita ei extremă, atunci cînd toate capitalurile plasate în această ramură s-ar fi contopit într-un singur capital"[5]). Cu prilejul ediției a IV-a a volumului I, Engels concretizează remarca făcută de Marx, arătind că „trusturile" cele mai noi, engleze și americane au și început să tindă spre această țintă, începînd să reunească cel puțin toate marile întreprinderi dintr-o ramură de activitate într-o mare societate pe acțiuni care să dețină în mod practic monopolul[6]). Fără a putea da o amplă caracterizare monopolului, dat fiind condițiile obiective, Engels a sesizat fenomenul, remarcînd faptul că „mult lăudata libertate a concurenței nu mai are nici o putere și trebuie să-și recunoască pe față falimentul ei scandalos. Și anume prin faptul că în fiecare țară marii industriași dintr-o anumită ramură se grupează într-un cartel pentru reglementarea producției"[7]).

Pentru înțelegerea apariției și evoluției istorice a monopolului, a legilor interne care generează dezvoltarea sa trebuie să urmărim și să cercetăm legătura indestructibilă dintre concentrare și monopol. Concentrarea și monopolul sînt indisolubil legate, se interpătrund și se condiționează reciproc. Legea concentrării prin formele sale de manifestare, în condițiile imperialismului, imprimă monopolului atît impulsul spre progres cît și elemente ale adîncirii contradicțiilor interne proprii orînduirii capitaliste. Există uneori tendința de a trata separat, rupt cele două laturi ale aceluiași proces: concentrare-monopolizare. Or, această separare în condițiile cînd concentrarea se desfășoară pe baze monopoliste este artificială.

Dacă în condițiile capitalismului premonopolist legea concentrării nu ducea la formarea nemijlocită de monopoluri, condițiile de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea fac ca forma principală de manifestare a legii concentrării să fie monopolul. Dacă această lege de dezvoltare a monopolului acționează astăzi într-un cadru nou, ce se manifestă în îngemînarea monopolurilor cu statul, ampla revoluție științifică-tehnică, forța sporită a concurenței, procesele de „integrare" ș.a. În condițiile capitalismului monopolist de stat legea concentrării acționează nu de puține ori cu o intensitate sporită, cu toate că în unele țări a fost adoptată o legislație antitrust.

După cum sublinia și Henri Claude — economist francez marxist — „capitalismul monopolist de stat introduce o modificare calitativă a rolului statului în procesul de concentrare, caracterizată prin intervenția directă și permanentă a statului în economie, pentru a înlătura obstacolele care frînează această dezvoltare a concentrării și pentru a întări bazele economice ale oligarhiei financiare"[8]).

Proprietatea de stat, politica de planificare monopolistă, diferite pîrghii de reglare și dirijare a economiei — ca de pildă, bugetul de stat, politica fiscală, cea de credite politica „veniturilor" — sînt principalele mijloace prin care statul sprijină în mod direct sau indirect procesul de acumulare monopolistă, intensificînd în același timp operațiunile de absorbire, fuziune, interpenetrare dintre diferite companii pe plan național și internațional, toate conducînd la creșterea gradului de monopolizare, la accentuarea internaționalizării capitalului. Dar procesul monopolizării se ridică pe o treaptă superioară în condițiile desfășurării revoluției științifico-tehnice.

REVOLUȚIA științifică și tehnică influențează multilateral și contradictoriu asupra principalelor laturi ale reproducției capitaliste și implicit asupra nivelului de monopolizare. Putem spune că revoluția științifică și tehnică determină în bună măsură ritmul și proporțiile concentrării și centralizării capitalului, existînd după cum este cunoscut o interdependență și reciprocitate între aceste două fenomene. Desigur că trebuie să mai adăugăm lupta de concurență care capătă noi forme și o intensitate deosebită în contextul desfășurării revoluției științifice-tehnice, al creării și funcționării diferitelor organisme suprastatale cît și datorită dezvoltării fluxului de investiții directe, îndreptate spre țări dezvoltate etc.

dr. Nedelea PĂRĂLUȚĂ

(Continuare în pag. 16)

FIȘE

■ La invitația Organizației Națiunilor Unite pentru dezvoltare industrială (O.N.U.D.I.), tov. Costin Murgescu, directorul general al Institutului pentru studierea conjuncturii economice internaționale, a ținut la Viena, vineri 3 aprilie, o conferință cu tema „Mobilizarea resurselor interne și externe în procesul de industrializare al țărilor în curs de dezvoltare". Conferința, întemeiată pe concluziile de ordin principial care se degajează din experiența dezvoltării industriale a României, a fost urmărită cu un deosebit interes de experții țărilor în curs de dezvoltare reuniți la sediul O.N.U.D.I., pentru un ciclu de studii în problemele industrializării.

■ Într-o carte intitulată **L'économie mondiale,** Presses Universitaires de France, 1969, 128 pag., Hubert d'Hérouville, ocupîndu-se și de factorii potențiali care amenință expansiunea economică în lumea occidentală, enumeră printre altele pericolul pe care îl prezintă așa-numita „marjă a transformărilor posibile". Dacă în multe regiuni ale lumii, sau în anumite ramuri de activitate economică — susține autorul — se mai pot obține încă serioase progrese cantitative și calitative, în sectoarele mai evoluate limitele sînt vizibile. În legătură cu aceasta, cartea se referă la repartiția populației active, unde reducerea procentajului activităților primare (mai ales în favoarea celor terțiare) n-ar putea fi fără sfîrșit. Exemplul S.U.A. este deosebit de caracteristic: ponderea activităților primare a scăzut de la 73% în 1820, la 12,5% în 1950; ea va fi cu siguranță mai redusă cu 5% — 6% în 1970.

Este evident, susține autorul, că ajunsă la acest punct, mișcarea nu poate să mai continue decît cu o extremă încetineală în așa fel, încît, cu timpul, să se reducă disparitățile inițiale dintre țări, care — bineînțeles — au ajuns la un anumit stadiu de evoluție. Referindu-se la Franța, autorul este de părere că ea n-a ajuns încă la acest stadiu, și dacă structura sa nu-i va permite să coboare la rate atît de joase, trebuie totuși observat că ponderea celor ocupați în activități primare s-a redus de la 28% în 1956 la 19% în 1966.

■ Revista MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOȘENIA, nr. 2/1970 publică articolul: **Kak oțenivati tehniceski progres?** (Cum poate fi evaluat progresul tehnic?) de V. Zubcianinov. Autorul arată că aprecierea semnificației progresului tehnic la nivelul economiei naționale în publicațiile de specialitate din Occident se face de cele mai multe ori pe baza funcțiilor productive. Folosirea acestei metode în vederea dezagregării fenomenelor economice complexe, (în particular pentru determinarea factorilor progresului tehnic) poate fi privită critic din următoarele considerente: factorii incluși în calculul funcției ca variabile independente au de fapt foarte multe dependente de ordin direct și indirect cu alte fenomene economice; factorii incluși în formulă reprezintă fenomene de ordin deosebit: de pildă capitalul participă în fiecare ciclu economic parțial, în timp ce factorul muncă participă total; pentru folosirea noțiunii de funcție este necesar ca obiectivele să fie precizate cu mult mai multă exactitate, decît se face în prezent în oricare din studiile macroeconomice.

ȘANTIER ȘTIINȚIFIC

Conf. univ. dr. Nicolae MARCU

● **Aria preocupărilor dv. de cercetare s-a înscris, în mare, în domeniul istoriei economiei naționale a României. Dacă vreți să delimitați „obiectivele" ei.**

— Activitatea mea pe tărîmul cercetării științifice s-a concentrat în jurul problemelor dezvoltării capitalismului în agricultura țării noastre. Pornind de la urmărirea producției de mărfuri în acest domeniu încă din perioada descompunerii feudalismului, al transformării acestei producții în producția de mărfuri capitalistă, am întreprins analiza fenomenelor esențiale și specifice epocii capitaliste: diferențierea țărănimii, transformarea treptată a gospodăriei moșierești în întreprindere agricolă capitalistă, accentuarea deosebită a caracterului comercial-lucrativ al agriculturii. Fără îndoială că această mare problemă a dezvoltării timp de mai bine de un secol a capitalismului în agricultura României, constituie unul din capitolele importante ale istoriei economiei noastre naționale.

Acest studiu este absolut necesar nu numai pentru rezolvarea chestiunilor legate de evoluția istoriei noastre agrare, ci și a altor probleme științifice fundamentale ale evoluției economice și politice a României. Să amintesc numai că, de o justă apreciere și interpretare a nivelului dezvoltării capitaliste a agriculturii era legată în bună parte caracterizarea de ansamblu a economiei naționale, a progreselor sale, a dezvoltării social-politice, aprecierea pe planul suprastructurii a unor curente ca junimismul, poporanismul, semănătorismul,

...Consider deosebit de importantă informația statistică pentru studierea istoriei economiei naționale.

țărănismul etc. — fără a mai cita însăși aprecierea orientării mișcării muncitorești în problema fundamentală a alianței muncitorești-țărănești.

Cercetarea științifică a agriculturii capitaliste comerciale a cerut extinderea studiului asupra unor probleme legate strîns de dezvoltarea pieței interne cum erau: creșterea populației industriale și comerciale, a orașelor, dezvoltarea rețelei și a traficului pe calea ferată și pe celelalte căi de comunicație, creșterea rețelei creditului agricol, construirea silozurilor etc. O atenție deosebită am dat-o cercetării rolului și ponderii comerțului exterior al țării noastre cu produse ale agriculturii ca și problemei legăturii dintre agricultură și industrie. De asemenea, m-au mai preocupat crizele agrare din țara noastră.

● **Rezultatele acestor studii le-ați înmănuncheat în două volume, oprindu-vă, se pare, la sfîrșitul deceniului al doilea al secolului nostru?**

— Celor două volume apărute într-adevăr la Editura Științifică în 1956 și 1959 — în colaborare cu I. Adam —le-a urmat teza mea de doctorat „Studii privind evoluția agriculturii și silviculturii României în perioada interbelică (1919—1939)", în care cercetarea se continuă pentru o altă perioadă istorică și cu probleme noi (investițiile și finanțarea agriculturii, structura folosirii fondului funciar, creșterea animalelor și producția zootehnică) aspecte ale politicii economice agrare ce lărgesc aria acestor cercetări.

● **În afara istoriei economiei naționale ați predat și un curs de istoria statisticii. Există o legătură între aceste preocupări pe tărîm științific?**

— Fără îndoială că da. Gîndirea statistică din țara noastră a reflectat, o dată cu problemele teoretice, și cele ale dezvoltării economiei noastre naționale. Să amintim numai de N. Șuțu, D. P. Marțian, Ion Ionescu de la Brad, L. Colescu, G. D. Creangă, N. Georgescu-Roegen, pentru a înțelege cît de importantă este cunoașterea aprofundată a informației statistice pentru sudiile de istorie economică. Consider că cercetarea de istorie economică trebuie să pornească de la o temeinică studiere a tuturor datelor evidenței și statisticii, de la o examinare critică a acestor surse.

În legătură cu problema informației în cercetarea științifică din domeniul nostru aș vrea să precizez că generația noastră este încă datoare cu o importantă contribuție: lărgirea și îmbogățirea informației care să ne dea putința cunoașterii realității economice din trecutul țării. Pe acest tărîm s-a făcut un pas important: s-a întreprins de cîțiva ani culegerea din arhivele unor țări străine a materialului de istorie economică privind țara noastră. S-au adus materiale de o deosebită importanță din U.R.S.S., Franța, Anglia, Polonia, Austria, Italia, Ungaria, Iugoslavia etc. — un adevărat tezaur pentru cercetarea noastră de istorie economică. Am participat la culegerea de asemenea material din arhivele franceze și pot aprecia că acțiunea este menită a da roade extrem de prețioase pentru cercetarea științifică din țara noastră.

● **Proiecte?**

— Continuarea lucrărilor și cercetărilor de care am vorbit mai înainte și, împreună cu membrii catedrei, sub directa conducere a prof. dr. doc. M. A. Lupu, șeful catedrei, un nou curs de Istoria economiei naționale a României.

Discuție consemnată de
Fl. COSTIN

PLANUL ȘI PIAȚA

Henri CHAMBRE
director-adjunct al Laboratorului de pe lîngă Collège de France

ARTICOLUL de mai jos constituie partea esențială a comunicării prezentate de Henri Chambre în cadrul Colocviului româno-francez care a avut loc la București cu tema Planificarea, metodele și tehnicile sale. *Contribuția sa la dezbaterea asupra conținutului și rolului acestor categorii economice se bazează îndeosebi pe experiența mai recentă a economiei franceze.*

Autorul se sprijină, desigur, pe conceptul occidental, larg răspîndit în economia politică burgheză, al pieței, al concurenței și al locului acestora în mecanismul economiei capitaliste. Sînt însă interesante de remarcat tezele despre dispariția „concurenței pure" în capitalismul contemporan, despre limitele pieței, „care ignoră viitorul, inovațiile" etc., precum și despre corelația plan-piață în cadrul mecanismului capitalismului monopolist de stat. Opiniile pe care le reproducem aici confirmă încă odată sprijinul tot mai larg de care se bucură ideea de planificare în gîndirea economică occidentală

● *Cu privire la concept*

„EXPUNEREA noastră va porni de la o definiție, de la conceptul de piață... propus în 1938 de Augustin Cournot în «Cercetări asupra principiilor matematice ale teoriei avuțiilor», cînd, într-o notă la textul său, el scrie: «Se știe că economiștii înțeleg prin **piață** nu un loc determinat unde se consumă cumpărările și vînzările, ci întregul teritoriu ale cărui părți sînt unite prin relații de comerț liber, astfel încît prețurile se nivelează aici cu ușurință și promptitudine» [1]).

Este vorba deci de «un spațiu social al schimburilor» de bunuri și servicii (al căror număr nu a fost precizat de Cournot) și, în aceeași măsură, de «spațiul social al întîlnirilor specifice între agenții economici», pentru a relua o distincție făcută de F. Perroux [2]), aceste întîlniri specifice nefiind însă precizate decît în cazul cînd aici se stabilesc «relații de comerț liber» și cînd «prețurile se nivelează aici cu ușurință și promptitudine».

Cu alte cuvinte, aceasta înseamnă că agenții economici au acces liber pe piață și că ei nu se influențează aici în mod reciproc. Nu există vreo presiune sau constrîngere din partea oricui ar fi în cursul relațiilor de comerț **liber**, care se instituie. Prețurile se nivelează aici, se egalizează prin unicul joc al ofertei și cererii pentru cantitățile de bunuri. Prin urmare, piața este un spațiu economic în care agenții au dimensiuni suficient de restrînse și sînt într-un număr suficient de mare, încît nici unul dintre ei nu influențează asupra producției **oferite** și asupra prețului cerut. În plus, produsele sînt omogene atît pentru a menține această **libertate** a relațiilor care se instituie pe piață, cît și pentru a se putea trata matematic problemele.

W. S. Jevons aduce o precizare, care poate fi considerată ca implicită în conceptul definit de A. Cournot: piața este clară pentru toți agenții economici care se întîlnesc acolo, fără excepție. «Stocurile acestor produse (negociate pe piață) și intențiile co-schimbătorilor sînt bine cunoscute de toată lumea. Este tot atît de esențial ca raportul de schimb între două persoane oarecare să fie cunoscut de toți» [3]).

Prin intermediul acestor cîtorva formulări ale conceptului de piață... se pot sesiza elementele caracteristice ale pieței de «concurență pură», conform expresiei folosite de E. H. Chamberlin [4]) sau de «concurență completă»" [5]).

Henri Chambre amintește de asemenea că „...după cum este acceptat în mod general, piața cuprinde operațiunile de cumpărare și de vînzare care se efectuează într-o anumită perioadă de timp. Astfel, ar dispărea atemporalitatea care caracterizează piața pură și perfectă, în concepția ei riguroasă.

Perfecționînd puțin conceptul inițial, în speranța de a-l apropia astfel de realitatea economică observabilă, vom spune că integrarea activităților economice de către piață are următoarele consecințe:

a) agenții economici adoptă — drept criteriu pentru deciziile lor — mobilul interesului economic, adică căutarea unor soluții care să asigure fiecăruia și tuturora la un loc raportul cel mai ridicat posibil între beneficiu și cost,

b) mobilitatea factorilor de producție permite o asemenea combinare a acestora încît venitul să fie maximizat, ceea ce presupune o redistribuire a factorilor;

c) concurența împiedică orice agent de a căuta și de a ajunge la o poziție strategică de forță;

d) economia este ghidată de prețuri în așa mod încît proiectele tuturor unităților elementare care constituie piața devin întrutotul compatibile [6]).

Cu alte cuvinte, «economia de piață este menită să sporească la maximum avantajul economic al fiecărei unități și al întregului pe care aceste unități îl formează împreună. Această maximizare decurge din interdependența tuturor prețurilor și a tuturor cantităților. Dacă schema (statică) a acestei interdependențe și a acestei maximizări ar fi transpusă într-o situație dinamică, s-ar admite că, de la o perioadă la alta, cel mai bun rezultat economic pentru unitățile componente și pentru ansamblu este realizat de procesele spontante ale cantităților și ale prețurilor» [7]).

Nu vom discuta aici dacă conceptul de piață la care ne-am referit în mod fugitiv și sumar este rezultatul observațiilor efectuate de autorii săi, fructul ideilor dominante sau dacă el a apărut drept singurul care permite transpunerea sa în formule matematice, ținînd seama de dezvoltarea matematicii în epoca respectivă, — oricît de interesantă ar fi această problemă [8]).

Încă din 1927 E. H. Chamberlin demonstrase că nu putem explica «concurența **reală** (care este aproape totdeauna însoțită de elemente monopolistice) prin teoria concurenței **pure**» [9]). De la sfîrșitul deceniului al treilea numeroși alți autori — iar cu mult înainte T. Veblen — și-au exprimat îndoiala în această privință. E. H. Chamberlin se referea în acest sens la piața automobilelor, ca și la cazul mărcilor de fabrică și al brevetelor în Statele Unite [10]).

De fapt, realitatea pe care **o** observăm în economiile dezvoltate din Occident este cu totul diferită. Se constată aici existența:

a) a unor **macro-unități** sau unități complexe;

b) a unor **acțiuni asimetrice** (și nereversibile în decursul unei perioade) între unități;

c) a unor **macrodecizii**, adică a unor decizii adoptate de macro-unități sau de unitățile complexe.

Piața este o instituție care se îmbină cu alte instituții, exprimînd împreună un raport de forțe între diferitele grupuri în cauză, unele durabile, altele temporare, grupuri care dispun de puteri variabile în spațiu și timp. Unitățile constitutive ale pieței nu sînt omogene în ceea ce privește dimensiunea lor, puterea lor etc.

Prin **macro-unitate** se înțelege «o unitate în cadrul căreia o autoritate impune unităților care îi sînt subordonate o valoare determinată a cantităților sau a prețurilor» [11]). **Ea este o instituție privată sau o instituție publică. Statul este o macro-unitate, dar nu singura! el** dispune de monopolul constrîngerii care constituie un «bun economic», avînd un cost precis [12]). El acționează cu ajutorul unei game întregi de mijloace financiare, monetare și altele pentru a modifica schimburile între diferitele unități mari ale pieței și raporturile acestora cu el însuși. În sensul pe care i-l atribuiau A. Cournot și alți economiști, piața — respectiv piața pe care domnește «concurența pură», «concurența completă» — nu apare în cadrul economiilor industriale.

ANSAMBLUL RELAȚIILOR care se instituie prin intermediul pieței nu mai este constituit de cele prinse în formulă de ecuațiile echilibrului paretian, ci el formează o combinație între rețelele de schimburi și între rețelele de influențe și de puteri impuse, care modifică textura spațiului economic: acesta este un spațiu anizotrop, în cadrul căruia presiunile și influențele se deplasează în anumite direcții privilegiate, cu efecte variabile.

Atunci cînd marile unități substituie deciziile lor celor ale unităților elementare și autonome, piața — ansamblul firmelor, centrelor de decizie autonomă, legate între ele printr-o rețea de schimburi, care determină interdependența tuturor prețurilor și tuturor cantităților [13]) — se restrînge. Ea poate fi chiar abolită — cel puțin **in abstracto** — dacă un Centru unic își impune deciziile.

Pe piața pe care o putem observa, unde prețurile nu sînt determinate de cantități, nici cantitățile de prețuri, ci printr-o constelație de factori (printre care prețurile sau cantitățile) interiori sau exteriori spațiului firmelor prezente (respectiv pe piața națională), proiectele și planurile unităților constitutive nu sînt compatibile de la sine, fără luptă, fără conflict și — în cele din urmă — fără compromis. Piețele monopolistice admit diverse combinații între forțele concurenței și cele ale monopolului.

Considerată în dinamica sa, piața, atît cea exterioară cît și cea interioară pentru națiune, se transformă. Regimurile de piață sînt instabile: nu există aici creștere industrială într-un regim stabil de concurență completă. Piața se transformă sub acțiunea marilor firme și a autorităților publice, care nu sînt luate în considerare în cadrul concepției despre piața cu concurență pură și perfectă. Ea se transformă și sub efectul acțiunilor exterioare, de la națiune la națiune, ale firmelor plurinaționale cu centre de aglomerație industrială. Sub aceste presiuni, alocarea resurselor nu se efectuează corect. Ea nu va fi posibilă decît dacă un proiect și un plan, independente de piață, vin să orienteze creșterea și dezvoltarea sa, în așa fel încît firmele mari și puternice să nu devieze în profitul lor individual ceea ce este destinat să servească interesul general.

→

FIȘE

■ Institutul de economie al Academiei bulgare de științe a publicat în volumul **Teoriia ekonomicesko-vo rosta** (Teoria creșterii economice) Sofia, 1969, 246 pag. — lucrările unei conferințe științifice internaționale pe tema creșterii economice. Comunicarea lui Ivan Stepanov — **Razvitie teorii Marksa rossirennogo vosproizvoastva i ekonomiceskogo rosta (Dezvoltarea teoriei marxiste a reproducției lărgite și creșterea economică)** fundamentează teza că teoria marxist-leninistă a creșterii economice este legată nemijlocit de teoria reproducției lărgite. Marx a elaborat un model bisectorial al reproducției lărgite, iar Lenin un model trisectorial. Tendințele care se manifestă în perioada postbelică în domeniul teoriei creșterii economice constă, după autor, în principal în elaborarea de : 1) modele unisectoriale, care pun interdependențele majore ale creșterii economice în funcție de eficiența investițiilor capitale ; 2) modele unisectoriale cu dependențe multiple, care măsoară factorii creșterii economice și, îndeosebi, rolul anumitor elemente din economie : munca, fondurile de producție, pămîntul ; 3) modele multisectoriale în formă matricială și modele dinamice, care iau în considerare progresul tehnic și alte perfecționări în conducerea și organizarea producției materiale, în primul rînd, utilizarea rațională a resurselor economice.

■ Tehnicile marketingului se aplică ușor la produse de larg consum și mai greu la bunuri de echipament industrial, arată F. Baufine-Ducrocq și H. Deslandes în articolul **Le Marketing des produits industriels** (Marketing-ul produselor industriale), HOMMES ET TECHNIQUES no. 303/1970. Spre deosebire de mărfurile de larg consum, ele trebuie să satisfacă exigențe tehnologice precise ; clientela lor fiind redusă, piața trebuie tratată după alte criterii. Desigur, pentru ambele categorii, rămîn în vigoare unii factori comuni ; la mijloacele de producție predomină aspectul tehnologic. Dar deși necesară, condiția tehnologică nu e și suficientă. Funcția comercială în întreprinderile producătoare de bunuri industriale cere o formatie tehnică. Tehnicienii realizează comercializarea, pot aprecia nevoile tehnice ale consumatorilor și adaptările produsului la tehnologia sa ; ei au însă predilecție pentru aspectele tehnologice ale pieței și mai puțin pentru cele economice. Marketing-ul în acest domeniu trebuie să se bazeze pe urmărirea constantă a evoluției economice și tehnologice a cererii, și pe o reconsiderare permanentă a politicii sale, depistînd discordanțele între piață și produs. Piața trebuie urmărită și „înțeleasă". Aceasta înseamnă : cunoașterea evoluției cercetării fundamentale, a tehnologiei aplicate, a ramurilor paralele ; evoluția condițiilor de folosire a produsului de echipament respectiv, iar în politica de inovații să se orienteze în funcție de nevoile pieței ; cunoașterea legăturilor între ramuri și suplețe în adaptare la cerințele pieței. Marketing-ul în sectorul bunurilor industriale înseamnă — după autori — organizarea judicioasă a fluxurilor de informație.

■ Bazîndu-se pe analiza critică a numeroase lucrări teoretice privind teoria politicii economice, Jaroslav Jakš în articolul **Posibilitățile de analiză a problemelor instrumentale în teoria și practica politicii economice** publicat în revista POLITICKA EKONOMIE nr. 2/1970 susține : „criteriul de alegere sau de formulare a unor obiective ale politicii economice nu este numai profilul subiectelor politicii economice, ci și măsura în care, la un moment dat și în condiții date, există procese social-economice care ar putea să îndeplinească în mod eficient funcții instrumentale".

Cercetarea proceselor instrumentale în complexul unei acțiuni de politică economică și cerința ce rezultă de aici de a se realiza o sistematologie amănunțită a instrumentarului economic face parte integrantă din analiza teoretică a politicii economice practice. Autorul subliniază că instrumentele de politică economică nu sînt fenomene izolate, ci procese sau, mai precis, modificări care se produc în cursul proceselor economice. Autonomia proceselor economice care îndeplinesc o funcție instrumentală este relativă și expusă acțiunii unei serii de factori. În analiza politicii economice empirice este dificil să se separe funcțiile instrumentale de funcțiile — obiectiv pe care subiectul politicii economice le încredințează anumitor sectoare ale mecanismelor de productie și de consum. Încheindu-și studiul, autorul afirmă că deși politica economică este o activitate prin excelență practică, analiza teoretică a acesteia precum și a eficienței ei este o condiție a succesului.

■ Într-un interviu acordat revistei L'EXPANSION, nr. 2/1970, Masaru Ibaku, președintele firmei japoneze Sony, se oprește asupra unora din metodele prin care societatea reușește să obțină produse apreciate pe piața mondială atît prin calitatea lor cît și prin costuri. Mai întîi, arată Masaru Ibaku, se fixează obiectivele, de regulă foarte ambițioase și greu de realizat ; la nivelul direcției generale se hotărăște ce produs urmează a fi fabricat și el este impus serviciilor de cercetare. În felul acesta, cercetătorii au de la început un scop precis ; atîta timp cît acest scop nu-i atins, lucrările le sînt returnate. Prin acest mod imperativ de fixare a obiectivelor se urmărește, efectiv, ca organizarea să nu opună rezistență tehnicilor fixate. De aici și neîncrederea în organizări foarte sfructurate, care riscă foarte repede să se fracționeze și să se sclerozeze. Înainte de orice se pune preț pe suplețea și facultatea de adaptare a echipelor.

■ După ce face o analiză interesantă a diverselor căi și mijloace prin care statul francez intervine în domeniul prețurilor, H. Lévy-Lambert în cartea **La verité des prix** (Adevărul prețurilor), Edition du Seuil, 1969, 144 pag., sintetizează factorii care condiționează eficiența acestei intervenții în sensul asigurării echilibrului pieței și stimulării creșterii economice. În primul rînd, arată el, pentru ca măsurile de intervenție să fie mai eficiente, ar trebui ca ele să nu afecteze nivelul prețurilor ca atare, ci să acționeze asupra mecanismului de formare a prețurilor, într-o manieră care să asigure un decalaj suficient între prețul de cost și prețul de vînzare, fără a submina însă interesul pentru ameliorarea productivității. În al doilea rînd, orice măsură de intervenție trebuie să fie cît mai temeinic fundamentată sub aspectul consecințelor posibile atît asupra ofertei cît și asupra cererii. Și, în sfîrșit, autorul consideră necesar ca, înainte de aplicare, fiecare măsură în domeniul prețurilor să fie analizată prin confruntarea ei cu alte mijloace posibile pentru atingerea acelorași obiective. În felul acesta se asigură conjugarea politicii de prețuri cu politica economică și socială, eliminîndu-se orice interventii ineficace sau devenite inutile.

■ Editura Presses Universitaires de France a publicat un volum omagial, în cinstea sociologului Georges Gurvitch, intitulat **Perspectives de la sociologie contemporaine** (Perspective ale sociologiei contemporane), Paris, 1968, 468 pag.

Studiile sînt împărțite în trei tematici : Dinamică și clase sociale ; Ideologie și sociologie a cunoașterii ; Teorii sociologice. Printre autorii studiilor găsim pe Pitirim A. Sorokin, J. L. Moreno, Jean Weiller ș.a. Caracterizînd opera sociologică a lui Gurvitch, unul din autori, G. Balandier, afirmă că ea refuză tratarea formelor sociale „fixate", contestînd pretențiile neopozitivismului, ambițiile unei „metode experimentale cu rezultate științifice sărace", „revendicarea unei tehnicități cu virtuți mai mult descriptive (căci ea eludează problema explicației)" și care „nu se aplică decît la fenomene sociale cu extensiunea redusă". Gurvitch, caracterizîndu-și el însuși metoda, a denumit-o „hiper-empirism dialectic".

SIMPOZION V.I. LENIN

CU PRILEJUL ANIVERSĂRII centenarului nașterii lui Lenin, în zilele de 3 și 4 aprilie s-a desfășurat la Universitatea din București — Facultatea de Filozofie simpozionul „V. I. Lenin și gîndirea social-filozofică contemporană". Cele peste 60 de comunicări științifice au fost prezentate în patru secțiuni : dezvoltarea democrației socialiste, gîndirea filozofică, gîndirea social-economică și gîndirea-psiho-pedagogică.

Comunicările prezentate în secțiunea a treia au abordat următoarele probleme : general și particular în construirea socialismului ; Lenin despre organizarea și conducerea economiei ; actualitatea ideilor lui Lenin cu privire la folosirea pîrghiilor valorice în socialism ; importanța utilizării cointeresării materiale; contribuția lui V.I. Lenin la dezvoltarea teoriei marxiste a reproducției ; industrializarea și repartizarea teritorială a forțelor de producție ; cu privire la obiectul economiei politice ; concepția leninistă asupra progresului tehnic contemporan ; rolul bazei energetice în dezvoltarea economiei naționale. Au fost, de asemenea, prezentate comunicări referitoare la coordonatele metodologice leniniste de investigare a gîndirii economice burgheze, problema agrară în operele lui Lenin, capitalismul monopolist de stat, fenomenele instabilității interne a dolarului.

O serie de comunicări s-au referit la probleme de sociologie : Lenin și partinitatea sociologiei ; știința politică și arta politică în concepția lui Lenin ; Lenin și problema țărănească ; conceptul de macro și microstructură socială la Lenin ; acțiune și structură în lumina „Caietelor filozofice".

Proiectele și planurile sînt cu atît mai necesare cu cît **piețele pe care le putem observa nu sînt suficient de informate** pentru a permite fiecărui agent economic să acționeze pe o anumită bază rațională. Unele bunuri îi scapă pieței ; apa sau aerul, de exemplu, care de la o zi la alta pot deveni resurse rare. Afirmație valabilă și pentru servicii : urbanismul, sănătatea, educația, cercetarea, care trebuie oferite la prețuri obiective sub amenințarea de a fi subevaluate [14]).

Piața ignoră viitorul și nu poate să-i schițeze configurația, fie și aproximativă. Or, această cunoaștere este necesară pentru industria care investește, fiind deci obligată să depășească atemporalitatea pieței, ca și pentru consumatorul care achiziționează bunuri de uz îndelungat. «Mai puțin ca oricînd viitorul reprezintă o prelungire a trecutului» [15]).

Tot astfel, piața ignoră inovațiile, a căror viteză sporită de apariție atrage după sine incapacitatea de a regulariza piața printr-un ansamblu de corecții automate și spontane, fără a mai vorbi de faptul că organele de control nu sînt adaptate pentru a opera corecții suficient de flexibile și la timpul oportun. O întreagă latură a «ciberneticii economice» poate să se grefeze pe această remarcă.

Din partea agenților economici rezultă un reflex de asigurare, de protejare împotriva riscului pe care-l poate provoca stagnarea economiei, permițînd totodată fiecăruia dintre ei să-și sporească cîștigurile prin menținerea tehnicilor sau a procedeelor de fabricație depășite, dar încă rentabile.

● Nu există opoziție între cei doi factori

OBSERVAREA economiilor industriale dezvoltate ne determină să introducem în schema analitică a echilibrului macrounitățile, acțiunea asimetrică și macro-deciziile, adică nedeterminarea.

Introducerea noțiunilor de creștere, de dezvoltare ridică problema viitorului în termeni economici, problemă care nu este insușită pe deplin de către piață.

Avantajul economic al colectivității nu se realizează prin maximizarea avantajelor unităților elementare, cu atît mai puțin cînd piața cuprinde macro-unități alături de altele. Pentru a evita ca acest avantaj colectiv să fie identificat cu suma avantajelor micro-unităților, datorită puterii lor pe piață, **una dintre ele — care deține puterea publică și constrîngerea publică — trebuie să intervină : este vorba de Stat.** În plus, prin intervenții **coerente** el trebuie să urmărească și să depună eforturi pentru a realiza avantajul economic **real** al colectivității. «Lui îi revine să modifice **echilibrele concrete spontane** pentru a promova o structură și a suscita un produs diferit de cele care fuseseră realizate în mod spontan ; adică, îi revine să transforme în realitate **echilibrele concrete dorite**» [16]).

Planul formulează un ansamblu de acțiuni coerente, voluntare și legate între ele, care au drept obiectiv să transforme **produsul** și **structurile** activității economice naționale în scopul de a obține maximizarea practică a avantajului colectiv. În acest sens planul este discreționar, chiar dacă i se întîmplă din lipsă de altceva mai bun să facă uz de cvasi-automatismele economice ; această caracteristică a planului este cu atît mai pregnantă cu cît el este elaborat pentru a realiza un anumit viitor, cu alte cuvinte «pentru o economie dinamică, care comportă riscul și incertitudinea» [17]). Prin acțiuni practicate asupra unor variabile-mijloace, el își propune să modifice variabilele-obiective atît în ceea ce privește dinamica lor cît și nivelul și structura acestora. «Dacă nu renunță la propria sa existență, planul acționează asupra unui ansamblu economic pentru a-i schimba **ritmul de creștere** și **structura,** într-un sens favorabil avantajului colectiv» [18]).

Prin urmare, planul este un **act de politică economică** care se referă la întreaga activitate economică a unei națiuni sau la o parte a acesteia [19]). Acest act de politică economică îmbracă forme diferite în funcție de regimul social și politic, de gradul de participare pe care-l solicită (sau îl propune) diverșilor agenți economici (indivizi, întreprinderi, administrații etc.).

Planificarea este centralizată sau descentralizată. Ea are un caracter administrativ sau «discutat». Toate acestea, cel puțin în teorie. Căci practica a văzut apărînd forme de planificare care, îndeobște, au fost construite cu ajutorul unui amestec de tipuri abstracte, enunțate mai sus. Relația dintre plan și piață capătă forme diverse. În niciun caz, totuși, **nu există o opoziție exclusivă între cei doi factori,** chiar dacă, în anumite epoci, s-a considerat posibil ca unul sau altul din ei să fie exclus din viața economică a unei națiuni.

Fără a intra în analiza procedurilor de elaborare a planului, subliniem că acesta din urmă se bazează pe opțiuni economice **avizate,** adică pe o cunoaștere pe cît posibil precisă a nevoilor populației, a mijloacelor disponibile, a capacităților de expansiune previzibile pe termen mijlociu și termen lung, în funcție de orizontul fixat, precum și pe o ierarhie fundamentată a obiectivelor care trebuie atinse și a deciziilor care trebuie adoptate pentru a realiza cele dintîi [20]).

Dacă are un caracter concret, planul economic este înainte de toate «o experiență socială care **nu se reduce niciodată la o combinație de tehnici neutre**». Menirea sa nu se limitează, nici ea, la ameliorarea educării și informării **economice** a națiunii. Evident el tinde spre aceste două obiective, între altele prin aceea că este sau vrea să fie un plan de dezvoltare economică și **socială,** integrînd în perspectivele sale domeniul învățămîntului, al sănătății publice, al urbanismului etc. Dar, el reprezintă «acea experiență socială» care este utilă întregii națiuni nu numai prin democratizarea procedurilor de discutare a planului, ci — de asemenea, și îndeosebi — prin democratizarea împuternicirilor legate de plan ale acelora care intervin efectiv în fazele de pregătire și de executare a planului [21]). Dacă într-adevăr așa stau lucrurile, lui îi revine nemijlocit să asigure **mutația structurilor economice și sociale** de dorit în cadrul națiunii".

---

1) **A. Cournot,** Recherches sur les principes mathématiques de la théorie des richesses, (1838), Paris, ed. nouă 1938, p. 53, nota 1.

2) **F. Perroux,** L'Economie du XX-è siècle, PUF, Paris, ed. a 3-a, 1969, p. 318.

3) **W. S. Jevons.** La théorie de l'économie politique (trad. fr.), Paris, p. 151.

4) **E. H. Chamberlin,** La théorie de la concurrence monopolistique, (trad. fr.), PUF, Paris, 1963, p. 4.

5) **F. Perroux,** op. cit.

6) **B. Cazes,** La vie économique, col. „U", A. Colin, Paris, 1965, p. 212—213.

7) **F. Perroux,** Les techniques quantitatives de la planification, PUF, Paris, 1965, p. 6.

8) Pentru alte perioade, conform **M. Bernard,** Introduction d'une sociologie des doctrines économiques, Ed. Mouton, Paris, 1963, p. 270.

9) **E. H. Chamberlin,** op. cit., p. 1.

10) **E. H. Chamberlin,** opt. cit., p. 8 și p. 60.

11) **F. Perroux,** Les techniques quantitatives de la planification, p. 8 ; L'Economie du XX-e siecle, p. 38.

12) **F. Perroux,** L'Economie du XX-e siècle, p. 340.

13) **F. Perroux,** op. cit., 318.

14) **C. Jessua,** Couts sociaux et privés, PUF, Paris, 1968.

15) **P. Bauchet,** La régulation par le plan, Revue d'Economie politique, mai 1964.

16) **F. Perroux,** Les techniques quantitatives de la planification, p. 10 : **W. Isard,** „A la base de toute planification, il faut placer les valeurs et les voeux de la population", in Planification économique regionale, OCDE, Paris, 1961, p. 425.

17) **F. Perroux,** Les techniques quantitatives de la planification, p. 12 ; **P. Massé,** Le plan et l'anti-hasard, col. „Idées", Gallimard, Paris, 1965.

18) **F. Perroux,** op. cit., p. 32.

19) Sau a unei regiuni interioare națiunii ori plurinaționale.

20) **G. Caire,** La planification, Ed. Cujas, Paris, 1968, p. 56.

21) **F. Perroux,** op. cit., p. 284 și p. 294–298.

DEZVOLTAREA SCHIMBURILOR

(Urmare din pag. 12)

sud-est de arcul carpatic), iar valorificarea ei o efectuau în Transilvania. Astfel, industria de spălare și prelucrare a lînei din Transilvania folosea în principal materia primă din vechea Românie. După datele statisticii oficiale, numărul oilor care pășteau „dincolo" de Carpați numai în două zone ale Transilvaniei (circumscripția Camerei de comerț și industrie Brașov și comitetul Hunedoara) era de circa 900 000 [6]). Întinsele pășuni din România au contribuit la menținerea acestui mare număr de ovine. Majoritatea ciobanilor luau iarna aconto-uri de la spălătoriile de lînă, iar vara plăteau cu lînă împrumutul și dobînda. De altfel, se cuvine să arătăm aici că, de multe ori, negustorii din vechea Românie nu-și transformau pur și simplu în numerar lîna expediată în Ardeal, ci aduceau de peste munți produse din lînă (postav, flanele, mantale, pături etc.).

Brașovul era centrul comercial și de transformare imediată a lînei brute aduse de la sud și est de munți — aici se făceau de regulă și tîrgul și spălarea și prelucrarea, ce se realizau în întreprinderi specializate; tot la Brașov se creaseră fabricile de postav mai importante. O parte din lîna spălată era vîndută prin comisionari la Viena, cantități mai reduse se desfăceau la Budapesta sub numele de „lînă transilvăneană", de unde erau reexportate pentru fabricile de camgarn din Germania, Elveția, Belgia și Franța.

UN ALT OBIECT important al masivului trafic efectuat prin trecătorile Carpaților, îl constituie pieile în stare brută. Acestea erau achiziționate de către industriașii transilvăneni, mult mai ieftin decît cele din Ungaria. Într-un raport al Camerei de comerț și industrie din Brașov se scria că „masele țărănești vor marfă durabilă. De aceea industria de piele din Brașov are neapărat nevoie de piei brute din România și tot așa întreaga industrie a pielei din Transilvania" [7]).

Pe de altă parte, trebuie menționat că șeptelul din Transilvania scăzuse simțitor, după cum se arată într-un document al vremii „s-a redus aproape la jumătate". Scăderea numărului de vite, se menționează în continuare, se datorește mai multor cauze. Cea mai importantă a constituit-o pauperizarea treptat a maselor de țărani, mulți dintre ei și-au „adus la piață și vita de jug ca să-și poată plăti impozitul și să poată acoperi cheltuielile [8]). Totodată moșierii din Ardeal își vindeau vitele îngrășate pentru tăiat pe piețele Budapestei și Vienei.

Un mare număr de vite era procurat însă din vechea Românie. Cînd acest import era stingherit din diferite cauze (epidemii, măsuri administrative potrivnice) economia Transilvaniei se resimțea acut., Creșterea vitelor vădea în mod pregnant că lanțul carpatic era o graniță nefirească, că cerințele economice o perforau neîntrerupt. Astfel, într-un raport al Camerei de comerț și industrie din Brașov pe 1882 (pag. 68) se nota: „Caracteristica creșterii vitelor aici o constituie faptul — care nu mai apare în nici o țară din lume — că un număr mare de vite de aici sînt ținute pe pămîntul statului vecin".

Cu toată poziția lor potrivnică legăturilor economice ale Transilvaniei cu vechea Românie, autoritățile Imperiului austro-ungar au trebuit să încheie aranjamente oficiale cu Bucureștii, potrivit cărora oile și vitele mari din Transilvania erau aduse la sud-est de arcul carpatic pe timpul pășunatului. Acest procedeu s-a practicat vreme îndelungată.

CONCLUZII ASEMĂNĂTOARE asupra relațiilor economice transilvano-moldo-muntene oferă și comerțul cu cereale. Cantitățile de cereale produse în Transilvania nu satisfăceau pe deplin cerințele industriei alimentare și necesitățile de consum ale populației, ceea ce a determinat „importul" de produse cerealiere din vechea Românie.

Creșterea deosebit de rapidă a cantităților de cereale trimise din vechea Românie în Transilvania a creat condiții pentru dezvoltarea industriei ardelene de morărit și de spirt. Astfel, într-un raport din anul 1879 se arăta: „morile noastre sistematice au reușit să se extindă în părțile Transilvaniei în măsură atît de însemnată, încît azi nu mai este nevoie să aducem făină din alte părți" [9]). Mai mult, s-au înregistrat și trimiteri de făină produsă local — din categoriile de calitate superioară — și la Viena; însă, adăuga documentul menționat — ceea ce subliniază caracterul excepțional, episodic și greoi al schimburilor făcute cu regiunile centrale ale Austro-Ungariei — „nu era prea rentabil din cauza distanței mari și a taxei feroviare ridicate" [10]). Referitor la dezvoltarea industriei spirtului, Camera de comerț și industrie din Brașov raporta guvernului că „importul masiv de porumb din România este necesar în special pentru fabricile noastre de spirt".

★

ÎN DECURSUL veacurilor între țările române a existat o diviziune socială a muncii datorită condițiilor istorice. Deși această diviziune n-a avut un caracter absolut, producția agricolă a fost mai extinsă pe teritoriul românesc de la sud-est de Carpați, iar producția meșteșugărească, manufacturieră și a începuturilor industriei mașiniste era mai dezvoltată în Transilvania. În esență, această diviziune se menține și în perioada de după 1867. Acest caracter complimentar al economiei celor două părți ale teritoriului românesc s-a oglindit, în forma cea mai pură, în comerțul care a avut loc între ele.

---

1) La întocmirea calculelor s-au folosit: **Comunicări statistice oficiale.** Editate de Ministerul Agriculturii, Industriei și Comerțului Regatului Maghiar. Secția Statistică, anul I, caiet IV, 1868), p. 60—111; Ibidem, an III, caiet I, 1870, p. 108—159; Ibidem, an IV, caiet III, 1871, p. 196—235; Ibidem, an V, caiet III, 1872, p. 114—159; Ibidem, an VI, caiet V, 1873; Ibidem, an VII, caiet IV, 1874, p. 192—255. În continuare vom cita **Comunicări statistice.**

2) Otto Jikeli, **Der Handel der Siebenbürger Sachsen in seiner geschichtlichen Entwicklung,** Sibiu, 1913, p. 92.

3) Calculat pe baza **Comunicărilor statistice.**

4) Idem.

5) Raportul Camerei de comerț și industrie din Brașov pe anii 1878 și 1879, Brașov, 1882, p. 97.

6) Ibidem, p. 2 și 97—98.

7) Ibidem, p. 1290.

8) Raportul Camerei de comerț și industrie din Cluj pe anul 1878, Cluj, 1879, p. 21.

9) Ibidem, p. XI.

10) Ibidem, p. XXI.

CONCEPTUL LENINIST

(Urmare din pag. 13)

Concentrarea constituie azi o parte componentă a politicii statelor imperialiste privind dezvoltarea atît a industriei cît și a comerțului, agriculturii, transportului, sistemului financiar etc.

Asistăm în cursul ultimului deceniu și cu deosebire din 1965 la o desfășurare accelerată a concentrării pe baza monopolului, cu prioritate în interiorul frontierelor naționale, fără însă a subaprecia pe cea „transnațională", care atrage după sine și o intensificare a luptei de concurență și a ciocnirilor de interese între țările capitaliste dezvoltate.

O privire asupra dinamicii procesului de concentrare și deci și de monopolizare în cîteva țări ne permite să sesizăm unele tendințe.

S.U.A. — țara cu cel mai înalt grad de concentrare — s-au remarcat în ultimii ani printr-un puternic val de fuziuni și absorbiri. În 1968 au dispărut 2000 societăți, iar numărul fuziunilor și absorbirilor s-a ridicat la 4000 [9]) În cursul primului trimestru al anului 1969 s-au produs 815 concentrări, adică cu 72% mai mult față de aceeași perioadă a anului 1968, fiind prevăzute pe întreg anul 5 700 concentrări. Talia medie a firmelor absorbite a crescut de la 31 mil/dolari în 1934 la 64 mil./dolari în 1968. În prezent — „s-a ajuns pînă acolo încît un director se simte vinovat dacă nu este pe cale să achiziționeze ceva" declară Mac Laren — șeful diviziei antitrust a Ministerului justiției al S.U.A.

În R.F.G. concentrarea — după expresia revistei Business Week — a constituit pentru guvernul vest-german un joc preferat. În afara fuziunilor la nivelul marilor monopoluri, s-a înregistrat în 1968 falimentul a 2371 firme. În Japonia în 1968 au dat faliment 18 000 firme.

Dar, ceea ce caracterizează procesul de ansamblu al concentrării în condițiile dominației monopolurilor în a doua jumătate a secolului nostru este că el se desfășoară în proporții necunoscute și la nivelul liderilor, al întreprinderilor monopoliste de talie considerabilă.

În S.U.A. în 1968 principalele 200 societăți monopoliste dețineau aproape 66% din acțiunile industriale ale țării față de 48% în urmă cu 20 ani, iar 1% din familii dețin 80% din acțiunile industriale. Mai mult, cei „patru": „Standard Oil of New Jersey, „General Motors", „Ford" și „General Electric" realizează numai ei 15% din cifra de afaceri a principalelor 500 societăți americane. În Franța 10 mari grupuri monopoliste domină și orientează corespunzător intereselor lor principalele sectoare ale economiilor naționale. În R.F.G. 2 treimi din venitul global realizat în 1968 au fost însușite de către patroni și numai o treime de către oamenii muncii. Aceeași discrepanță se observă și în Anglia unde numai 1% din populație deține 42% din bogățiile naționale.

O asemenea concentrare puternică a dus la detașarea unei pături restrînse din rîndul burgheziei monopoliste care, prin conlucrarea sa cu statul, lezează adesea înseși interesele burgheziei. Totodată, se reliefează cu pregnanță și acea tendință ce se manifesta încă în perioada vieții lui Marx dar care se afirmă pe o treaptă calitativ superioară, anume faptul că producția devine socială, dar forma de însușire rămîne privată. Mijloacele de producție sociale rămîn proprietatea privată a unui mic număr de persoane — accentuată de intervenția statului monopolist, căpătînd noi semnificații. Monopolul nu cunoaște limite în ceea ce privește sfera de cuprindere și expansiune.

În condițiile capitalismului monopolist de stat, legăturile reciproce dintre monopolurile internaționale cunosc o dezvoltare considerabilă, îmbrăcînd forme ce se ridică pînă la formarea de uniuni monopoliste internaționale interstatale. Dar, indiferent de forma mai simplă sau mai complexă, de caracterul împletirii internaționale a capitalului, la scara Pieței Comune, sau la nivelul sistemului capitalist, scopul urmărit rămîne pe mai departe împărțirea sferelor de influență corespunzător raportului de forțe, lupta pentru cucerirea de noi piețe, subordonarea economiilor partenerilor mai slabi de către cei puternici.

REALITĂȚILE capitalismului contemporan au demonstrat că varietatea formelor de împletire națională și internațională a capitalului nu numai că nu a atenuat contradicțiile și disensiunile economice și politice dintre monopoluri și țări ci generează noi contradicții. Se confirmă încă o dată, în condițiile capitalismului monopolist de stat, valabilitatea aprecierii leniniste cu privire la înțelegerile monopoliste. „Se pune întrebarea — scria Lenin — este oare „imaginabilă" supoziția ca în condițiile menținerii capitalismului (...) asemenea alianțe să nu fie de scurtă durată, să excludă fricțiunile, conflictele și lupta sub toate formele posibile? Este de ajuns să punem limpede această întrebare, pentru ca să nu i se poată da decît un răspuns negativ" [10]).

Și într-adevăr accentuarea concentrării capitalurilor pe plan național, formarea unor gigantice monopoluri supranaționale, nu numai că nu a redus dar a determinat o concurență sporită care se manifestă sub forma unor puternice contradicții între blocurile economice ca și între țările participante la aceste blocuri, fără a înceta nici un moment contradicțiile tradiționale existente între Anglia și S.U.A., între R.F.G. și Anglia ca și între S.U.A. și Japonia etc.

Tendința spre gigantism, este însoțită de un nou fenomen și anume de **diversificarea** sistematică a producției. Combinarea pe care încă Lenin o întrevăzuse și o caracterizase ca o trăsătură extrem de importantă a marilor întreprinderi — ce reunesc ramuri industriale diferite, fie că reprezintă etape succesive ale prelucrării materiei, fie că au una față de alta un rol auxiliar — se manifestă azi cu o deosebită vigoare. Combinarea este tot mai mult utilizată de către fiecare grup monopolist ca important mijloc de lărgire a sferei de dominație, ca o armă puternică în lupta de concurență.

Caracteristic pentru perioada postbelică este tendința companiilor monopoliste de a include în activitatea lor producerea unei game largi de produse aparținînd celor mai diferite ramuri industriale, migrarea unei părți însemnate a capitalurilor lor în diverse sfere de activitate ce depășesc granițele combinării și care se exprimă în diversificare. Această diversificare depășește limitele tradiționale ale companiilor din industrie, presupune extinderea monopolului în domenii de producție cît și în altele cu totul diferite și lipsite de contigență cu sectorul inițial.

Pe fondul acestei diversificări au luat naștere **conglomeratele.**

De pildă, un astfel de conglomerat ca „Litton Industries" fabrică mașini electronice, vinde alimente preparate, construiește nave, administrează restaurante etc. În urmă cu 15 ani, firma menționată reprezintă o mică societate de produse electronice. În 1962, ea se situează pe locul 132 iar în 1968, după revista „Fortune", pe locul 44. Un alt exemplu îl constituie „Textron", întreprindere cu un profil inițial textil. Ca urmare a penetrării și migrării în diverse ramuri, ea este astăzi prezentă în 36 ramuri industriale și ocupă locul 47 în clasamentul celor mai mari societăți industriale americane. Așa dar, conglomeratele depășesc tradiționala combinare și își sporesc dimensiunile și sferele de influență nu atît prin sporirea puterii lor economice pe o cale intensivă, ci primează calea extensivă, absorbirea întreprinderilor sau penetrarea pe diferite căi în alte ramuri de activitate.

Această tendință de lărgire a evantaiului ramurilor în cadrul unuia și aceluiași monopol se explică prin faptul că o specializare strictă în condițiile actualei revoluții tehnico-științifice ar însemna dependența monopolului față de conjunctura pe piață a unui singur produs, iar o poziție astăzi competitivă a unui produs poate fi subminată mîine de apariția unui nou produs.

Progresul tehnic contemporan și lupta de concurență deosebit de violentă constituie principalii stimulenți pentru monopoluri în direcția diversificării producției. Dar la baza diversificării stau și alte cauze, ca, de pildă, sporirea profitului, lărgirea producției, căutarea de noi și noi sfere pentru investirea acumulărilor.

ÎN PROCESUL istoric de formare și dezvoltare dialectică a monopolului se înscriu anumite **etape** ce se disting fie prin perfecționarea și trecerea succesivă pe prim plan a unor anumite forme întrevăzute de Lenin, dar care abia se conturau ca, de pildă, concernul, trustul, fie prin apariția unor noi forme de centralizare, ce apar treptat o dată cu schimbările calitative în însăși dezvoltarea forțelor de producție. Tendința de subordonare de către monopoluri a unui număr important de întreprinderi mici, mijlocii și chiar de o talie mai mare, în calitate de subfurnizori sau subclienți, se accentuează și se impune ca o trăsătură prezentă a actualului proces de monopolizare. Existența acestora depinde în totalitate de interesele de producție ale companiilor monopoliste. Această subordonare economică a unui număr însemnat de întreprinderi și punerea acestora în dependență adîncește inevitabil contradicția dintre mica burghezie și marea burghezie monopolistă. În același timp, continuarea tradiționalei centralizări a întreprinderilor mici și mijlocii, stimulată și accelerată de însuși statul monopolist, a determinat pe de o parte formarea unor atotputernice monopoluri economice, iar pe de altă parte, o situație de dependență, de ruinare a întreprinderilor mici și mijlocii, a căror existență în condițiile revoluției științifice-tehnice devine deosebit de contradictorie — necesare pentru unele ramuri, lichidate în cadrul altor ramuri. Alături de foarte mari întreprinderi există chiar și în cele mai dezvoltate țări capitaliste un număr apreciabil de întreprinderi mici și mijlocii, care la un moment dat pot marca chiar o creștere, dar aceasta nu poate însemna nicidecum o diminuare în intensitatea procesului de centralizare și concentrare a producției și capitalului. În spatele acestui fenomen — al sporirii numărului unor întreprinderi mici și mijlocii —, fenomen interpretat de unii economiști occidentali ca o „deconcentrare a producției", se desfășoară adevăratul și amplul proces al concentrării puterii economice în mîinile cîtorva giganți monopoliști. Se confirmă cuvintele lui Lenin „cîteva zeci de mii de întreprinderi mari sînt totul; milioane de întreprinderi mici — nimic" [11]).

Centralizarea capitalului exercită o presiune permanentă asupra situației clasei muncitoare. Lichidarea unui număr important de întreprinderi mici și mijlocii influențează asupra folosirii brațelor de muncă și asupra remunerării salariaților.

Mai mult ca oricînd se produce astăzi o diferențiere deosebit de pronunțată în rîndul burgheziei, accentuată de intervenția statului, burghezia mică și mijlocie fiind tot mai mult atrasă în frontul antimonopolist.

Procesul de monopolizare a producției se caracterizează printr-un ritm inegal de la o țară, la alta, rezultat al acțiunii dezvoltării economice inegale. Datele statistice privind nivelul de concentrare al producției diferitelor țări, privit prin prisma acelei părți din totalul salariaților ce revine întreprinderilor cu peste 1000 salariați, scot în evidență pe primul loc S.U.A. cu 30,5%, apoi R.F.G. cu 28,2%, Olanda cu 28,1%, Belgia 24,8% și Franța cu numai 17,3%.

Pornind de la metodologia leninistă aș dori să subliniez și faptul că acei indicatori de care Lenin s-a servit în demonstrarea procesului de concentrare în urmă cu aproape 6 decenii, trebuie priviți nu static, ci în dinamica lor și totodată completați cu alți indicatori ce ar reflecta cît mai apropiat nivelul de concentrare și deci, și de monopolizare. Așa, de pildă, dacă Lenin, în lucrarea sa „Imperialismul stadiul cel mai înalt al capitalismului", includea, pe baza statisticii germane, în categoria marilor întreprinderi capitaliste cele în care lucrau peste 50 salariați, iar după statistica americană a vremii — pe cele cu o producție de peste 1 milion dolari, în prezent, în urma procesului intens de concentrare și monopolizare statistica oficială evidențiază drept criterii — întreprinderi cu peste o mie salariați și cu un volum al producției de sute de milioane dolari și chiar miliarde.

Deși numărul de salariați a fost mult timp un criteriu de bază în aprecierea mărimii întreprinderii, astăzi el trebuie să fie luat cu anumite rezerve, fără însă a-l neglija, căci el continuă să evidențieze un anumit aspect al concentrării marilor întreprinderi monopoliste. Inevitabil, întreprinderile caracterizate printr-un grad înalt de automatizare și mecanizare a proceselor de producție vor avea un efectiv de salariați mai redus. De aceea, alături de concentrarea forței de muncă vom lua în considerare și asemenea indicatori ca: **cifra de afaceri, volumul capitalului propriu, producția în unități fizice ș.a.** Numai printr-un ansamblu de indicatori putem aprecia nivelul de monopolizare.

În mod dialectic, creșterea gradului de monopolizare înseamnă implicit sporirea și ridicarea pe o treaptă superioară a socializării producției. Se confirmă previziunea leninistă privind tendința istorică a monopolului. Lenin privea procesul de monopolizare și socializare ca o unitate a contrariilor. „Capitalismul — spunea Lenin — duce de-a dreptul la socializarea integrală a producției; el tîrăște, ca să spunem așa, pe capitaliști, fără știrea lor și împotriva voinței lor, într-un fel de ordine socială nouă, care constituie faza de tranziție de la libertatea deplină a concurenței la socializarea deplină" [12]).

---

1. V. I. Lenin. Opere complete, vol. 27. Ed. Politică 1964 p. 321.
2. Ibidem, p. 14.
3. Ibidem, p. 362.
4. K. Marx, Capitalul vol. I. Ed. pol. 1960. p. 628.
5. K. Marx: vol. I Ed. politică 1960 p. 629.
6. Idem, p. 629.
7. K. Marx, volumul III partea I E.S.P.L.P Buc. 1956, p. 423.
8. Henri Claude. Capitalisme monopoliste d'état et concentration. Economie et politique Nr. 143—144, 1955. p. 51—52.
9. Le nouvel Observateur. 17.XI.1969.
10. Lenin Opere complete, vol. 27. Ed. pol. 1964, p. 371, V. I. Lenin, Opere complete, vol 27, Ed. pol. 1964. p. 423.
11. Lenin. Opere complete, vol. 27, Ed. pol. 1964, p. 320.
12. Lenin. Opere complete, vol. 27. Ed. politică, 1964, p. 329.

ECONOMIE MONDIALĂ

CANADA

MĂSURI DE APĂRARE A INDEPENDENȚEI ECONOMICE

ATUNCI cînd, cu puțin timp în urmă, întrerupînd o dezbatere importantă despre griu, primul ministru canadian a anunțat în parlament că la nevoie va introduce o legislație specială pentru a împiedica trecerea controlului asupra unor mine canadiene de uraniu în mîinile unei firme din S.U.A., el formula o puternică tendință de reorientare în politica economică externă a Canadei.

Într-adevăr, nu la mult timp după declarația primului ministru, ministrul minelor J. J. Greene, fiind întrebat în parlament dacă poate afirma că nu se vor introduce restricții similare asupra proprietății străine în industria petrolului, a răspuns că nu poate da asemenea asigurări.

Guvernul de la Ottawa reexaminează în prezent întreaga problemă a controlului străin asupra resurselor naturale și a industriei canadiene. În ce privește extragerea uraniului se preconizează ca în viitor proprietatea străină asupra minelor să fie limitată la 33% și nici o firmă străină luată separat să nu dețină peste 10% din acțiuni. Una din măsurile luate de pe această poziție este decizia amintită a guvernului privind interzicerea vînzării pachetului de acțiuni deținut de firma „Roman Company of Toronto", pachet ce reprezintă un sfert din acțiunile firmei „Denison Mines Ltd.". Cumpărătorul ce se oferise să le achiziționeze este o firmă controlată în proporție de 65,7% de „Continental Oil Co." din Statele Unite.

Industria minieră este doar unul din domeniile în care există o dependență excesivă a economiei față de Statele Unite. Această dependență derivă în primul rînd din volumul masiv al investițiilor. Pînă nu de mult, în dorința de a satisface nevoia de capital a unei economii ce se dezvoltă într-un ritm relativ înalt, responsabilii politicii canadiene au adoptat o atitudine liberală față de investițiile străine, care nu erau îngrădite, stipulîndu-se doar că unele domenii-cheie, cum sînt băncile, comunicațiile și asigurările trebuie să rămînă sub controlul canadian. Consecința a fost o creștere extrem de alertă a investițiilor străine după război. În prezent firme dinafara țării controlează 97% din industria de automobile și cauciuc, 78% din cea chimică, 74% din cea petrolieră și de gaz metan, 77% din industria de energie electrică.

Din totalul investițiilor străine, 81% provin din Statele Unite, 12% din Anglia, tuturor celorlalte țări revenindu-le doar 7%. (Canada absoarbe 30% din totalul investițiilor Statelor Unite în străinătate).

Ponderea Statelor Unite este de asemenea covîrșitoare, și considerată ca îngrijorătoare și în comerțul exterior. Dacă în 1964 ele furnizau 69% din importurile Canadei și absorbeau 52,6% din exporturi, peste numai 2 ani cifrele ajunseseră la 72,8% la import și 60% la export.

Datele statistice respective sînt comparate, de obicei cu evoluția ponderii Angliei — de la 60% în exportul Canadei în 1900 la 10% anul trecut, și de la 23% la 6% în aceeași perioadă, în importurile țării. Această eroziune lentă dar sigură a legăturilor tradiționale ale Canadei cu Anglia, eroziune ce va fi inevitabil intensificată în cazul aderării britanice la Piața comună constituie, de asemenea, o preocupare a cercurilor politice și de afaceri, prin implicațiile pe care le va avea asupra posibilităților de desfacere a mărfurilor canadiene și asupra dependenței sporite față de piața Statelor Unite.

În aceste condiții, guvernul canadian este serios preocupat de diversificarea orientării geografice a schimburilor economice și de reducerea controlului firmelor străine în Canada. Argumentele celor care revendică o asemenea modificare în cursul politicii țării se bazează atît pe considerente politice fundamentale cît și pe cauze conjuncturale. Dependența covîrșitoare a exporturilor canadiene de posibilitățile de absorbție ale Statelor Unite face economia țării deosebit de vulnerabilă la orice încetinire sau stagnare a economiei vecinului din sud. În același timp, importul masiv din S.U.A. este o cale de transmitere a tendințelor inflaționiste puternice existente în economia Statelor Unite, tendințe ce apar și ca urmare a unei politici externe la care Canada nu se raliază complet. La acestea se adaugă faptul că, drept urmare a proporției extrem de importante de întreprinderi canadiene controlate din afara țării, forurile naționale își văd limitate posibilitățile de a imprima politicii economice cursul dorit de ele. Din aceste motive, primul ministru canadian afirma că la baza măsurilor proiectate se află necesitatea de a apăra independența țării.

Sînt pregătite o serie de măsuri importante menite să limiteze controlul străin asupra economiei. Pînă în luna mai o comisie specială urmează să recomande guvernului o nouă politică față de investițiile străine. Este în lucru un proiect de lege care va limita participarea străină la 25% din acțiuni la societățile de vînzare pe credit; se vor introduce regulamente fiscale preferențiale pentru firmele canadiene, și, implicit, discriminări împotriva firmelor în control străin; în sfîrșit pînă la sfîrșitul anului 1970 va fi creat un **Institut pentru dezvoltare industrială canadiană** care va achiziționa societățile tentate să-și vîndă acțiunile unor societăți străine.

Irina VIANU

REPERE

● **Pentru prima oară contribuția serviciilor în produsul intern brut al S.U.A. va fi mai ridicată în acest an decît cea a industriei.**

● **Exportul olandez de legume proaspete a depășit pentru prima oară 1 milion de tone în 1969, raportînd țării 930,5 milioane de florini (1 florin = 0,28 dolari). În același an, exportul de fructe a sporit cantitativ cu 0,4%, iar valoric cu 17%**

● **Compania** International Business Machines **a lansat de curînd cel mai mic calculator al său, construit în uzina de la Vimercate, lîngă Milano**

● **Japonia va deveni în acest an cel mai mare producător mondial de televizoare în culori, bazîndu-se în special pe piața internă.**

● **Administrația S.U.A. a anunțat ridicarea progresivă pînă la 1 iulie a.c. a embargoului impus vara trecută asupra exportului de nichel**

● **80 de țări se pregătesc în prezent să efectueze recensămîntul populației lor în acest an.**

● **Revista** Entreprise **face în ultimul său număr o scurtă retrospectivă a fuziunilor din industria franceză: 893 în anul 1956, 1088 în 1960, 1590 în 1965, 2250 în 1968**

● **Fondul pentru promovarea cercetării a încurajat anul trecut în Austria 190 proiecte de cercetare a 96 de firme și instituții cu suma de 49 milioane de șilingi. Este vorba de cercetări efectuate mai ales în industria chimică și farmaceutică, în construcția de mașini și în metalurgie**

● **Într-un an, cetățeanul francez cumpără în medie — prin intermediul automatelor — mărfuri în valoare de doi franci, cel vest-german de zece franci, iar americanul de 110 franci.**

NOTE

Chercher midi...

GREVA minerilor din Laponia care tocmai s-a încheiat a realimentat discuția ce se poartă uneori în publicistica socializată din Occident cu privire la natura condițiilor economice și sociale din Suedia. Într-un avînt necenzurat de prea mult spirit critic, unii autori decretaseră deja modelul suedez» ca «model al societății socialiste». Nu încape îndoială că poporul suedez, harnic și talentat, cu numai 50 de ani în urmă încă sărac, a atins azi o treaptă înaintată de dezvoltare, pe care i-o invidiază, după cum se știe, multe din țările apusene avansate. Industria sporește în mod remarcabil, de asemenea agricultura; utilizarea forței de muncă se face la un grad înalt; impozitul pe venituri e așezat mai echitabil decît în celelalte țări capitaliste; fondurile destinate asigurărilor sociale sînt mult mai importante. În ceea ce privește grevele din Suedia, ele nu mai au, e adevărat, violența extraordinară a celor de prin anii 1930. Dar nu au dispărut și continuă să depună mărturii elocvente despre existența luptei de clasă. Așa a fost greva metalurgiștilor din 1945, a salariaților din întreprinderile alimentare din 1954, sau a celor din învățămînt, în 1966. Aripa de stînga a partidului social-democrat suedez care deține de un timp îndelungat puterea denunță și ea în ziarele sale „inegalitățile dintre clase și indivizi", precum și „rolul ce-l joacă în societate complexul financiar și industrial". Printre măsurile propuse, figurează naționalizarea băncilor și întărirea puterii de intervenție a statului în economie.

Neputîndu-se sustrage realităților, cercurile oficiale în Suedia discută și ele în momentul de față, în domeniul politicii economice, dacă ar putea fi întărit rolul statului și sporite prelevările fiscale asupra particularilor și întreprinderilor «fără a provoca criza, fără a rupe adică echilibrul de forțe între guvern, sindicate și capitaliști». În ce măsură este real acest echilibru de forțe și dacă, real fiind, își poate avea asigurată durata, se va vedea în septembrie 1970, cînd, între alții și oficialitățile își propun să tragă concluzii. Cei care în partidul de guvernămînt al social-democraților suedezi se află la stînga, nu escamotează faptul că ceea ce numesc ei «complexul financiar și industrial» dispune de mijloace diverse considerabile și „amenință partajul puterii". Fostul președinte Erlander și actualul ministru de finanțe Strang, se pronunță împotriva curentului politic de stînga din partid, care în afară de naționalizarea băncilor reclamă și un control asupra exporturilor de capital. În Suedia există o legislație care interzice exportul de capital, dar mulți dintre exportatori obțin derogări largi de la lege. Numai în Franța activează 500 de filiale ale întreprinderilor suedeze. Ministrul de finanțe exprimă părerea că Suedia reprezintă o piață prea îngustă și este de aceea obligată să creeze filiale în străinătate. Într-adevăr, Suedia n-are decît o populație de opt milioane de locuitori, dar mai este adevărat și faptul că rezervele de schimb ale țării, de la 6,8 miliarde de coroane în octombrie 1967, au scăzut azi la 5 miliarde.

„E un fapt, scrie într-un articol de analiză un corespondent de la Stockholm, că evantaiul veniturilor este azi mult mai inegal decît în 1948. Mult mai numeroase sînt familiile ce se află dedesubtul și deasupra liniei venitului mediu decît în acel an". Disparitățile între chiar veniturile muncitorilor trezesc nemulțumiri. Un muncitor de la Kiruna, în Nord, unde au avut loc recentele greve, cîștigă cu 30—35% mai puțin decît cel de la Stockholm. Discrepanța între salariile muncitorilor și ale tehnicienlior, ale celor calificați și necalificați variază de la 50 la 150%. Tocmai în industria textilelor, bărbații sînt mai bine plătiți decît femeile.

Muncitorii suedezi nu se declară mulțumiți cu «egalitatea șanselor». Ei cer drepturi egale la învățătură pentru toți, aceleași avantaje sociale, desființarea dreptului la moștenire, ridicarea prioritară a salariilor mici, mai multă grijă pentru cei bătrîni, bolnavi, infirmi etc. „Suedia nu este o țară fără clase sociale" — epilogheazâ corespondentul citat mai sus. Persistența antagonismelor între ele este evidentă. De ce atunci or fi căutînd unii neapărat modelul societății socialiste acolo unde atîtea lucruri te sfătuiesc să n-o faci? **Chercher midi a quatorze heures**, spun francezii.

Conjunctură olandeză

DUPĂ REVALORIZAREA mărcii vest-germane, specula monetară în Occident nu a dezarmat. Unul dintre obiectivele urmărite în continuare l-a constituit florinul olandez. Pentru a împiedica spargerea plafonului parității oficiale, Banca Centrală a Țărilor de Jos s-a văzut nevoită să răscumpere pe piețele de schimb sume considerabile de dolari. În acele zile, ministrul olandez de finanțe declarase că țara sa nu va urma exemplul R.F.G., deoarece poziția balanței externe de plăți a Olandei este în prezent mult mai puțin favorabilă decît a fost în 1961, cînd a procedat astfel cu prilejul schimbării de atunci a parității. Observatorii financiari consideră însă că declarația ministrului era destinată să potolească febra speculațiilor, situația conturilor externe olandeze fiind de fapt favorabilă. În 1968, balanța curentă de plăți a înregistrat un excedent de aproximativ 250 milioane de florini, iar la începutul acestui an Biroul central al Planului aprecia că în 1969 excedentul va fi de 300 milioane. Experții cred chiar că previziunea aceasta ar putea fi realizată nu numai în 1969, dar și în 1970. În această materie însă, observă unii, se impune întotdeauna prudență, deoarece surprizele sînt oricînd posibile.

Fapt este că după deficitele repetate din 1964, 1966 și 1967 poziția balanței olandeze s-a schimbat, și că lucrul acesta se datorează restabilirii balanței comerciale. Într-adevăr, în 1968, rata de acoperire a importurilor prin exporturi a fost de 96%. Un asemenea rezultat nu a mai fost înregistrat din 1960 și se prevede că pe 1969 — chiar și pe 1970 — el va putea fi depășit.

E adevărat că Olanda se află și ea în situația țărilor exportatoare de capital, unde ieșirile de fonduri, cele pe termen lung în primul rînd, pot provoca un dezechilibru în chip inopinat. Cum însă acest lucru nu s-a întîmplat în 1968 și în 1969 ea speră că nu se va întîmpla nici în 1970.

Olanda a avut și alte motive, mai puternice, să nu procedeze la reevaluarea florinului. Pentru a stăvili inflația, ea hotărîse în martie, blocarea prețurilor. Din aprilie 1968 și pînă în aprilie 1969 creșterea prețurilor cu amănuntul depășise 8%. În raport cu luna aprilie, 1969, în iulie costul vieții scăzuse cu 1,1%. Pentru anul 1970 autoritățile economice speră să obțină ca urcarea prețurilor să regăsească ritmul ei anterior, mai mic de 4%. În septembrie 1969 Olanda luase hotărîrea de a relaxa într-o anumită măsură frînele puse în martie. Reevaluarea florinului ar fi dăunat acestei politici a prețurilor; ar fi accentuat tendința de încetinire care a urmat măsurilor împotriva inflației; și ar fi determinat reapariția șomajului pe cale de a fi absorbit. Ritmul de creștere al producției interne, care în 1968 fusese de 6,5%, a scăzut la 4,5% în 1969.

Se prevede că în 1970 el ar putea să mai scadă pînă la 3,5%. Ceea ce înseamnă că progresiunea investițiilor, salariilor și consumului, se va încetini de asemenea. Se constată apoi că producția agricolă și construirea de locuințe în 1969 n-au înregistrat nici o creștere: că investițiile publice, atît în 1969 cît și în 1970, nu vor spori nici ele.

Cauza pentru care se intețește în ultima vreme lupta revendicativă a sindicatelor muncitorești olandeze, devine [illegible] evidentă.

A. A.

MARKETINGUL ÎN SLUJBA EXPORTULUI

OBIECTIVUL ŞI SARCINA „marketingului ştiinţific" este de a descoperi, a cuantifica şi a folosi din plin debuşeele existente, cît şi debuşeele potenţiale, oriunde s-ar găsi acestea. Scopul urmărit constă în a plasa şi desface produsele disponibile şi a procura în condiţii de schimb cît mai favorabile produsele şi mărfurile necesare.

În condiţiile unor capacităţi productive reduse şi al unor necesităţi proprii modeste, în care nivelul n-a depăşit limita unei economii de subzistenţă, evident că nu e nevoie să se recurgă la tehnicile şi metodele complexe şi rafinate reprezentînd, ceea ce am numit mai sus „marketingul ştiinţific". Dar atunci cînd capacitatea de producţie a unei ţări s-a mărit într-o astfel de măsură încît poate acoperi şi nevoile altor colectivităţi, cînd nivelul de trai, venitul naţional, puterea de cumpărare a populaţiei ţării au crescut an de an — ca în cazul dezvoltării în plin avînt a economiei socialiste a ţării noastre şi al creşterii nivelului de trai al populaţiei sale — marketingul se impune drept un instrument util nu numai în scopul de a „plasa eficient şi rentabil" excedentul producţiei, dar şi de a contribui la luarea de decizii, asupra mărfurilor care trebuie produse şi pot fi vîndute rentabil, ceea ce este o problemă cu mult mai dificil de rezolvat.

Pornind de la ipoteza, care de fapt corespunde realităţii, că şi alţi producători oferă produse identice la acelaşi nivel tehnic şi calitativ, cu aceeaşi promptitudine şi la acelaşi nivel al preţurilor, marketingului îi revine cea mai grea şi mai delicată sarcină: **de a furniza elementele generatoare de reuşită în competitivitate;** de a descoperi creator acel factor, care — în condiţii de întrecere generală şi nu în condiţii de monopol — îl determină pe consumator să opteze în favoarea uneia dintre mărfurile oferite.

Va trebui deci să se identifice şi să se indice — pe planul competitivităţii — condiţiile de ofertă a mărfii: sub raport tehnic, al preţului, al ambalajului, al metodelor de desfacere şi de vînzare, al publicităţii, al promovării şi punerii în valoare a respectivului produs, cît şi sub raportul service-ului.

Ca atare, o preocupare esenţială a marketingului trebuie să constituie neapărat exigenţa şi comoditatea cumpărătorului, respectiv ale beneficiarului final. Nimic mai eronat, în efortul de promovare a exportului, decît de a considera că o marfă destinată pieţei interne poate şi trebuie să fie bună pentru orice piaţă externă, că pe primul plan trebuie să stea comoditatea de producţie a producătorului. Este necesar, deci, să nu se piardă din vedere că se urmăreşte, de fapt, ca — la un moment dat — consumatorul străin să renunţe la o marcă cu care s-a obişnuit în favoarea mărfii cu marca noastră, să ne prefere ca furnizor în dauna furnizorului său de pînă ieri.

La fel se pune problema şi în ceea ce priveşte condiţiile de livrare şi de distribuţie, unde comoditatea proprie trebuie să facă loc comodităţii cumpărătorului.

Dificultăţile prin care a trecut exportul unor renumite firme engleze, vest-germane, belgiene ş.a., cu produse de calitate net superioară pe plan mondial, pînă cînd nu s-au dezbărat de comodităţile proprii, pînă cînd printr-o cercetare minuţioasă a pieţei de desfacere nu s-au conformat tuturor exigenţelor acesteia, poate constitui un bun argument în favoarea „comandamentelor" menţionate.

Greşit este, de asemenea, să se creadă că în economia socialistă întreaga activitate de marketing trebuie lăsată în seama statului sau a Ministerului Comerţului Exterior. Este adevărat că, în general, organele de stat creează cadrul legal pentru desfăşurarea relaţiilor comerciale cu o serie de ţări (prin acorduri comerciale, acorduri de plăţi, acorduri de cooperare etc.), precum şi climatul adecvat acestor relaţii de natură economică. Contactul direct cu piaţa, cu cumpărătorul şi cu consumatorul, depistarea în toate detaliile a cererii solvabile şi a celei potenţiale, a tuturor condiţiilor şi precondiţiilor respective, revine însă în întregime întreprinderii comerciale şi producătorului. Aceştia din urmă sînt cei care efectiv pot să aplice marketingul teoretic şi marketingul aplicativ, deci practic.

De asemenea, eronat este să se creadă că marketingul are menirea de a servi numai la plasarea mărfurilor din disponibilul actual pentru export. Căci marketingul nu are numai o chemare static-operativă, ci şi una dinamică, de perspectivă. În acest din urmă caz producţia va fi pusă în măsură să devanseze dorinţele şi exigenţele consumatorilor, preîntîmpinînd orice fază de stagnare în ritmul şi volumul desfacerii în exterior a produselor ei. De aici şi importanţa evaluării corecte a tendinţei pieţei, importanţa elaborării ştiinţifice a prognozei.

O bună punere în aplicare a marketingului se axează pe următoarele trei condiţii esenţiale [1]).

Prima condiţie este de a axa activitatea întreprinderii pe cererea consumatorului, de a fi pregătit să studiezi şi să cucereşti noi pieţe, de a fi în stare să creezi noi produse sau să adopţi produsele existente la exigenţele specifice ale pieţei sau ale unei părţi din piaţă (fracţiune teritorială sau pătură socială).

A doua condiţie o constituie corecta planificare a acţiunii de marketing, care este tot atît de indispensabilă ca şi planificarea producţiei, planificarea financiară sau cea a exportului. O planificare insuficientă sau defectuoasă a marketingului duce cert la eşec şi poate compromite realizarea cuvenită a tuturor celorlalte planuri.

Iar a treia condiţie este folosirea celor mai perfecţionate mijloace şi metode de publicitate, de desfacere, de punere în valoare şi de promovare a produselor.

Pentru toate acestea, pentru fiecare problemă în parte trebuie elaborate studiile necesare, avînd soluţii cu mai multe variante, spre a da posibilitate întreprinderii să pună în aplicare varianta cea mai indicată, după împrejurări şi pe fiecare sector al pieţei externe.

PORNIND DE LA CONSIDERENTUL că în 1970 volumul global al comerţului nostru exterior va trebui să înregistreze un spor de 11,5% (din care volumul exportului va trebui să crească cu 17,1%), aşa cum a arătat tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 10—13 decembrie 1969, o problemă de deosebită actualitate constituie stabilirea neîntîrziată a subramurilor şi produselor cu rentabilitate ridicată şi cu perspective certe la export, aplicarea imediată a măsurilor privind cunoaşterea preţurilor, a conjuncturii, a exigenţelor de moment şi de perspectivă ale pieţelor externe, informarea întreprinderilor care produc pentru export asupra beneficiarilor străini ai produselor lor şi asupra preţurilor la care se desfac acestea din urmă, prospectarea pieţelor şi găsirea celor mai corespunzătoare căi pentru valorificarea produselor noastre peste hotare; toate acestea reprezintă pîrghii de prim rang pentru asigurarea realizării obiectivelor pe 1970 şi a celor din planul de perspectivă.

Este de la sine înţeles că în asigurarea reuşitei activităţi de comerţ exterior un rol dintre cele mai hotărîtoare revine informaţiei — informaţiei exhaustive şi operative, parte integrantă din marketing. În această privinţă, sîntem de părere că ar fi deosebit de utilă înfiinţarea unui „Centru de informaţii" pentru comerţul exterior, care poate fi înzestrat cu cadre competente de la Institutul pentru studierea conjuncturii economice internaţionale, de la Institutul de cercetări economice al Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice şi de la Camera de Comerţ.

Un astfel de centru ar putea să aibă următoarele sarcini:

1) întocmirea unei evidenţe, respectiv a nomenclatorului mărfurilor exportate (pe criteriul marfă-producător) şi a nomenclatorului altor mărfuri pe care le-ar putea livra producătorii în viitor;

2) determinarea cererii mondiale pentru produsele din ambele nomenclatoare;

3) stabilirea condiţiilor de comercializare a acestor produse pe fiecare piaţă externă, în parte;

4) evidenţa preţurilor de bursă şi a preţurilor efectiv practicate la încheierea tranzacţiilor pe pieţele străine de către furnizorii noştri şi furnizori din alte ţări;

5) evidenţa firmelor importatoare;

6) evidenţa licitaţiilor;

7) evidenţa planurilor de dezvoltare a economiei din alte ţări şi a evoluţiei comerţului lor exterior;

8) sistematizarea şi centralizarea datelor rezultate din prospectările făcute de către toate unităţile participante la operaţiuni de comerţ exterior;

9) difuzarea acestor materiale de informare şi documentare, către toţi exportatorii şi producătorii din ţara noastră, precum şi către organele de sinteză şi institutele de cercetări.

Din punct de vedere organizatoric, sar-

prof. dr. docent
T. CRISTUREANU

(Continuare în pag. 19)

EVOLUŢIA SCHIMBURILOR COMERCIALE ALE R.F.G. CU UNELE ŢĂRI SOCIALISTE

SCHIMBURILE comerciale ale R.F.G. cu ţările socialiste au marcat în 1969 o creştere faţă de 1968. După cum arată revista poloneză „Rynki Zagraniczne" din 19 martie a.c., în vreme ce exporturile totale vest-germane s-au dezvoltat în comparaţie cu 1968 mai încet decît importurile, contribuind la reducerea soldului activ al balanţei comerciale a R.F.G. cu 2,8 miliarde mărci vest-germane, comerţul cu ţările socialiste s-a caracterizat prin accentuarea excedentului exporturilor faţă de importuri.

Importul vest-german din toate ţările socialiste a crescut în 1969 cu 18,2%, ridicîndu-se la circa 6 467 milioane mărci vest-germane în timp ce exportul către aceste ţări a crescut cu 22,5%, totalizînd circa 8 946 milioane mărci. Ca rezultat al acestei dezvoltări a schimburilor comerciale, balanţa comercială a R.F.G. cu ţările socialiste a realizat în 1969 un excedent în valoare de 2 479 milioane mărci, adică cu 35,3% mai mult decît în 1968.

Iată cum a evoluat, după aceeaşi revistă, comerţul exterior al R.F.G. cu unele ţări socialiste (în milioane mărci vest-germane):

	1968	1969	Schimbari (în %)
Import			
Total	5 471,6	6 467,8	+18,2
R.D.G.	1 439,5	1 571,0	+ 9,1
U.R.S.S.	1 175,3	1 304,6	+11,0
Iugoslavia	622,0	926,0	+48,9
R.S.C.	460,8	689,3	+49,6
Polonia	478,3	531,4	+11,1
România	416,4	464,0	+11,4
Ungaria	310,8	402,9	+29,6
Bulgaria	212,0	206,6	— 2,5
Export			
Total	7 304,5	8 946,8	+22,5
R.D.G.	1 432,1	2 198,3	+53,5
Iugoslavia	1 360,0	1 666,0	+22,5
U.R.S.S.	1 093,7	1 583,6	+44,8
R.S.C.	707,4	822,6	+16,3
România	740,5	729,4	— 1,5
Polonia	592,6	611,6	+ 3,2
Ungaria	338,7	353,8	+ 4,5
Bulgaria	303,3	246,8	—18,6

După cum rezultă din tabelul de mai sus, în 1969 R.F.G. şi-a sporit mult importul din Cehoslovacia, Iugoslavia şi Ungaria. Exportul vest-german a crescut cel mai mult către R.D.G., Uniunea Sovietică şi Iugoslavia. În importul vest-german, participarea ţărilor socialiste a fost anul trecut de 6,5%, în comparaţie cu 6,6% în 1968, iar în export — 7,3% faţă de 7,2% în 1968. După cum se vede, menţionează „Rynki Zagraniczne", aproape o pătrime din aceste schimburi revine R.D.G., cu care schimburile comerciale se desfăşoară pe baza unor principii deosebite, în comparaţie cu celelalte ţări socialiste.

METRIMPEX

ÎNTREPRINDERE UNGARĂ DE COMERŢ EXTERIOR PENTRU INDUSTRIA DE INSTRUMENTE

BUDAPESTA

prezintă o expoziţie la Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, Pavilionul R, în perioada 15—22 aprilie 1970.

Se vor expune:

- elemente de automatizare
- instrumente de „service" pentru T.V. şi radio
- aparataj electronic
- instrumente nucleare
- instrumente electrochimice
- aparate de laborator
- aparate pentru industria textilă şi controlul materialelor
- heliografe, case de marcat, exportate de întreprinderea industrială de maşini de birou şi de mecanică fină (I.G.V.)
- aparate de fotocopiere, multiplicare şi maşini de scris-calcule.

Programul de funcţionare: zilnic, între orele 10—16
duminica, între orele 10—13

Specialiştii firmei stau la dispoziţia celor interesaţi pentru informaţii tehnice şi comerciale.

PUBLICOM

TURCIA

PE CALEA DEZVOLTĂRII ECONOMIEI

ÎN URMĂ cu cîteva decenii economia turcă era caracterizată încă de rămășițele înapoierii economice și sociale seculare. Schimbarea produsă prin instaurarea în anul 1924 a republicii turce, sub conducerea lui Kemal Atatürk a creat o serie de premise favorabile dezvoltării economiei naționale.

Drumul parcurs de poporul turc pe calea dezvoltării economice, nu a fost și nu este ușor. Rezultatele devin însă din ce în ce mai evidente.

PREOCUPAREA pentru a realiza obiectivul central al politicii economice — industrializarea țării și modernizarea agriculturii s-a reflectat în perioada primului plan economic (1963—67) în creșterea simțitoare a activității industriale.

Volumul total al investițiilor de capital a crescut cu 13,2% pe an, depășindu-se prevederile planului. Aproape 1/4 din volumul acestor investiții a fost afectat dezvoltării industriei prelucrătoare și extractive și circa 20% dezvoltării sistemului energetic și de transporturi. Ca urmare, aportul industriei la formarea produsului național brut a crescut în aceeași perioadă de la 14,8% la 17%, în timp ce ponderea agriculturii s-a redus de la 36 la 30%.

Tendința spre industrializare se reflectă cu și mai multă pregnanță în obiectivele actualului plan (1968—72). Pentru creșterea producției industriale s-a prevăzut un ritm mediu anual de 12% (în anul 1968 s-a realizat o creștere de 10%, iar în 1969 de 8,5%). În acest scop, planul urmărește o mobilizare mai accentuată a resurselor financiare interne, partea acumulărilor pentru investiții capitale urmînd să crească pînă la 23% din totalul produsului intern brut în anul 1972 (față de 16% în 1963). Turcia se va situa astfel printre țările în curs de dezvoltare cu cea mai ridicată rată a acumulărilor.

DIRECȚIA PRINCIPALĂ a activității de investiții este îndreptată spre diversificarea și modernizarea industriei de prelucrare, spre dezvoltarea rețelei de transporturi și a sistemului energetic.

Alături de ramurile industriale tradiționale, respectiv extracția minereurilor și prelucrarea primară a cîtorva materii prime (textile, alimente), pe harta economică a Turciei au apărut în ultimii ani obiective industriale de mare importanță, cum sînt: rafinăriile de petrol de la Batman, Mersin și Izmit care au reușit aproape să dubleze capacitatea de rafinare a țării în decursul ultimilor patru ani; combinatele siderurgice și metalurgice de la Karabuk și uzinele metalurgice Eregli, fabrici de ciment, de hîrtie.

În cursul acestui an urmează să intre în funcțiune primul combinat petrochimic, la Izmit, care va contribui la accelerarea dezvoltării industriei chimice aflată în centrul preocupărilor de politică economică. Importanța deosebită care se acordă sectorului chimie derivă atît din cerințele modernizării producției industriale cît și din necesitatea sprijinirii procesului de chimizare a agriculturii.

ÎN PROCESUL de modernizare a industriei, un rol important revine sectorului de stat. Astfel, aproape 60% din producția minerală totală a țării este controlată de organele guvernamentale, în special de Etibank și TKI (Departamentul cărbunelui). Prezența majoritară a statului în exploatarea principalelor bogății naturale ale țării, în orientarea lor cu prioritate spre unitățile interne de prelucrare, sporește garanția utilizării resurselor economice proprii în interesul național. Prezența sectorului de stat este semnificativă, de asemenea, în industria energetică, precum și în ramurile industriale noi.

ASIGURAREA dinamismului economic dorit, a necesitat sacrificii financiare mari și solicită în continuare suplimentarea fondurilor interne cu mijloace bănești din afară.

Cu toată tendința de diminuare a asistenței financiare străine, aceasta continuă să joace un rol important în economia Turciei. Astfel, după cum menționa ziarul **The Financial Times**, din cele 11 proiecte industriale de cea mai mare importanță pentru dezvoltarea economiei Turciei, cinci sînt înfăptuite cu mijloace financiare străine.

Investițiilor de capital străine li se adaugă un mare volum de credite și împrumuturi primite în decursul anilor din partea unor țări și a unor organisme financiare internaționale. Rambursarea datoriei, grevată de dobînzi mari, generează tot mai multe dificultăți economiei Turciei. În urmă cu doi ani, conducătorul delegației Turciei la cea de-a doua sesiune a UNCTAD semnala faptul că „obligațiile noastre, sub formă de rate și dobînzi asupra datoriei externe se vor ridica în perioada 1968—72 la o cincime din totalul încasărilor din export".

Cercurile conducătoare din Turcia fac eforturi de a atenua dificultățile în domeniul finanțării externe prin sporirea încasărilor din schimburile externe. Se urmărește modificarea structurii actuale a exportului (din care 80% o constituie produsele agricole neprelucrate) prin impulsionarea exportului unor produse cu un grad sporit de prelucrare. Dorind să beneficieze de avantaje tarifare din partea țărilor membre ale Pieței Comune Turcia a devenit în 1964 membru asociat al acestei grupări. Primii patru ani nu au adus însă rezultatele sperate. Astfel, exporturile Turciei spre Comunitatea economică europeană au sporit între anii 1964 și 1968 cu numai 19,4%, procent inferior atît creșterii exporturilor totale (30,9%) cît și a celor spre alte regiuni ale lumii. Creșterea cea mai importantă în această perioadă au înregistrat-o livrările spre țările socialiste (+146,9%). Această creștere, care s-a realizat ca urmare a încheierii unor acorduri bilaterale stimulează eforturile de sporire și mai mare a comerțului cu statele socialiste, astfel încît comerțul exterior să poată asigura în mai mare măsură mijloacele pentru industrializarea țării.

Alexandrina POPA

MARKETINGUL

(Urmare din pag. 18)

cinile menționate se pot defalca pe următoarele două activități: culegerea informațiilor și difuzarea informațiilor.

Culegerea informațiilor. Pînă la introducerea sistemului informațional modern și dotarea Centrului de informații cu echipamentul necesar, această activitate s-ar putea desfășura pe trei sectoare diferite: fișierul nominal, fișierul ofertelor și fișierul cererilor.

„Fișierul nominal" ar cuprinde evidența la zi a unităților producătoare din țara noastră, a unităților exportatoare, precum și lista importatorilor străini, cu toate detaliile utile. Pornind de la nivelul întreprinderii (pe ramuri de producție) această evidență ar urma să fie adîncită pînă la produsul principal și cel secundar sau auxiliar.

„Fișierul ofertelor" ar cuprinde nomenclatorul complet al mărfurilor de primă importanță economică exportate în mod curent, cel al mărfurilor de importanță economică secundară exportate în mod curent și cel al mărfurilor susceptibile de a fi exportate sau care pot fi produse la cerere; acestea ar include toate detaliile necesare (performanțe, parametri tehnici, caracteristici, ambalaj, durabilitate, preț de cost, preț loco-uzină, preț fob etc.).

„Fișierul cererilor" ar fi alimentat cu toate datele privind cererea mondială globală și pe țară/marfă, sub raportul importului cît și sub raportul consumului (producție+import—export), cu aceleași detalii și caracteristici tehnice și merceologice pentru fiecare marfă și piață, inclusiv diferitele prețuri, toate detaliile privind regimurile convenționale regimurile și formalitățile vamale, condițiile de plată și de finanțare, de asigurare și transport, de distribuție și de publicitate, uzanțele și cutumele etc.

Fiecare din cele trei fișiere, permanent îmbogățite și actualizate, ar fi generator de studii și analize aprofundate, bazate și pe materialele suplimentare furnizate de acțiunile de prospectare și marketing; la rîndul lor, acestea din urmă ar putea fi inițiate pornindu-se de la bogata documentare oferită de cele trei fișiere.

Serviciile de difuzare. Pe baza acestui material brut, dar sistematizat, și a analizelor și studiilor elaborate, producătorii și exportatorii din țara noastră ar putea fi „aprovizionați" — la cerere — cu informațiile ce le sînt necesare spre a-și extinde exporturile curente, sau pentru a pătrunde pe piețele străine cu noi produse. Difuzarea informațiilor ar cuprinde următoarele categorii de probleme: tendințe noi în producția și cererea mondială; organizarea desfacerii; condițiile financiare și valutare; regimuri și dispoziții legale de import; publicitate și relații.

Un astfel de organ auxiliar — dar indispensabil — promovării exportului, cum este Centrul de informații prezentat mai sus, reprezintă o formă larg răspîndită, atît ca organizație de stat, cît și ca organism special al unor mari unități industriale și comerciale.

Schema funcțională și organizatorică propusă, adaptată după Centrul național al Mexicului, înființat nu demult (vezi „International Trade Forum", octombrie 1969, Geneva), permite, desigur, ajustări la necesitățile specifice, ea putînd fi extinsă și la domeniul importului, al cooperării, cît și la sectorul comerțului invizibil.

---

[1]) Vezi „Vue d'ensemble sur le marketing à l'intention des exportateurs", în **Forum du commerce international**, iunie 1967, Centre du commerce international — Geneva.

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

ISLANDA:

DEPENDENȚA DE PESCUIT

DUPĂ DOI ANI succesivi de scădere — cu 2% în 1967 și cu 6% în 1968—, produsul național brut al Islandei a înregistrat în 1969 o creștere de 1%, care pare să pună capăt unei perioade de serioase dificultăți economice. Acestea și-au avut sursa principală în dependența accentuată a economiei țării de pescuitul marin, care furnizează împreună cu prelucrarea peștelui aproximativ 90% din produsele de export. În prețurile constante ale anului 1960, producția pescuitului și a prelucrării peștelui s-a redus în 1967 cu circa 21%, iar în 1968 cu circa 18%, în timp ce în cursul anului trecut s-a mărit cu 15%. În cei doi ani de scădere a producției, valoarea exportului de produse ale pescuitului și ale prelucrării peștelui a scăzut cu 45%, între altele și ca urmare a unei reduceri a prețurilor respective pe piețele internaționale. O manifestare a dificultăților întîmpinate au fost și cele două devalorizări ale coroanei islandeze — cu 24,6% în noiembrie 1967 și cu 35,2% în noiembrie 1968. Efectul acestor măsuri, sub forma restrîngerii importurilor, a continuat să se facă simțit și în 1969, ducînd și la o redresare a situației balanței de plăți.

Cu toată proporția neînsemnată a creșterii produsului național brut în cursul anului trecut, faptul ca atare este socotit de bun augur, mai ales că s-a datorat unei îmbunătățiri a situației, atît în ce privește volumul pescuitului cît și sub raportul structurii producției, în sensul unei ponderi mai mari a produselor prelucrate. Cantitatea totală de pește de adîncime obținută în 1969 este evaluată la circa 420 000 tone, ceea ce ar egala recordul precedent înregistrat în 1964. Pescuitul heringilor — ale cărui rezultate foarte slabe în ultimii ani au constituit una din cauzele nemijlocite ale dificultăților economiei islandeze — continuă să se caracterizeze printr-un volum redus: pentru tot anul 1969 se prevede o producție de circa 70 000 tone, adică jumătate din cea a anului precedent. De remarcat că recordul pescuitului de heringi se situează la 770 000 tone anual. A fost intensificat pe de altă parte pescuitul unor specii mai prețioase, ca de pildă morunul, creveta, homarul. La unele specii spre care s-a deplasat pescuitul marin islandez s-a înregistrat în 1969 o abundență excepțională, dar în genere este vorba de pește la care rezultatele economice sînt considerate mai puțin atractive. Pe ansamblu, s-a constatat o redistribuire a flotei de pescuit spre peștele de adîncime, ceea ce a adus modificări și zonelor de concentrare a acestei activități.

Tendința mai veche de scădere a prețurilor la produsele pescuitului islandez a făcut loc în 1969 unei tendințe opuse. În semestrul II 1968, față de trimestrul IV 1964 = 100, indicele prețului de export al făinei de pește ajunsese la 84, cel al uleiului de hering la 43, al fileului de pește congelat la 91. La acest din urmă produs, prețul a crescut cu cîteva puncte la exporturile destinate Statelor Unite — cel mai important debușeu al Islandei —, rămînînd însă departe de nivelul mediu al primei jumătăți a anilor '60. Prețul heringului a crescut ca urmare a producției foarte scăzute, iar cel al crustaceelor a cunoscut în general o evoluție favorabilă. Ca urmare a creșterii cantităților de pește de adîncime și a modificărilor de structură în favoarea speciilor mai căutate, încasările în valută de pe urma exportului islandez de produse marine au crescut în 1969 cu 17—18%. Sporul s-a datorat în proporție de 3/4 produselor congelate.

Din rezultatele celorlalte ramuri ale economiei Islandei, în care se depun eforturi pentru o oarecare diversificare a structurii economiei naționale, nu se desprinde o imagine unitară. Industria prelucrătoare — fără prelucrarea peștelui — și-a mărit producția în 1969 cu 6—7%. A început să producă o uzină de aluminiu cu o capacitate anuală de 30 000 tone, prevăzută să fie mărită în 1970 cu încă 10 000 tone. În construcții activitatea s-a restrîns cu circa 12% în cursul anului trecut, în agricultură (în care predomină creșterea animalelor) cu circa 5%.

Pentru 1970, cum rezultă dintr-un studiu recent al O.C.D.E. se așteaptă o creștere ceva mai mare a produsului național brut decît în 1969, și anume cu 3—4%. Pe lîngă sporirea cantităților pescuite, la acest rezultat este așteptată să contribuie o evoluție în continuare favorabilă a prețurilor la export. Se crede, între altele, că va rămîne fermă tendința prețurilor la produsele congelate și că prețurile la heringi vor fi mai departe ridicate ca urmare a volumului redus al producției.

De la 1 martie 1970 Islanda face parte din Asociația europeană a liberului schimb, urmînd să-și suprime treptat barierele vamale față de celelalte țări din A.E.L.S. în decursul unei perioade de trecere de 10 ani. Se prevăd însă și reduceri de taxe vamale la anumite importuri din alte zone și țări. Actualele taxe la materii prime urmează a fi reduse la jumătate, iar cele la mașini vor fi uniformizate la nivelul de 7%, indiferent de țara de proveniență.

MONDORAMA

MUZEUL TEHNIC DIN BUCUREȘTI ESTE SEXAGENAR

MUZEUL Tehnic din București, care poartă numele fondatorului său, profesorul inginer Dimitrie Leonida, a împlinit șase decenii de existență. Numărul exponatelor sale a ajuns în prezent la 6 000, cifră impresionantă dacă ținem seama de faptul că majoritatea lor sînt piese de dimensiuni și de greutăți uriașe pentru un muzeu. Cea mai nouă achiziție a Muzeului Tehnic este un automobil aerodinamic — primul de acest fel construit în lume — operă a inginerului Aurel Persu. După cum se știe, acest automobil a fost realizat și brevetat în anul 1923, în Germania, după planurile și sub directa supraveghere a inventatorului român. Rezultatele obținute cu insolitul vehicul (pe atunci era socotit mai mult o curiozitate tehnică) au dus la introducerea, treptată, în lume, a liniei revoluționare, aerodinamice, la toate automobilele. Această străbunică a aerodinamicelor a fost donată de inginerul Persu Muzeului Tehnic. În prezent, este recondiționată spre a fi pusă din nou în circulație.

Ultimul bilanț al activității Muzeului Tehnic — siluetă familiară bucureștenilor, la intrarea în Parcul Libertății — ne oferă cîteva cifre demne de reținut: în 1969 sălile sale au primit vizita a 39 000 de persoane, adică în medie 110—130 pe zi. Paralel cu activitatea de prezentare a exponatelor, au fost organizate conferințe de specialitate, cu participarea a peste două mii de auditori. Printre vizitatorii de anul trecut s-a aflat și savantul Henri Coandă, ale cărui invenții se află expuse într-o sală specială.

VREMEA VACILOR SLABE ?

DUPĂ CE a beneficiat de o înaltă prioritate acordată programului Apollo, N.A.S.A. și-a văzut creditele micșorîndu-se cu regularitate din 1966. Se părea că succesul lui Apollo-11 va remedia acest impas financiar. Însă, noua stare de spirit a unei părți din opinia americană și dificultățile economice survenite au determinat o nouă reducere a bugetului spațial. Pînă

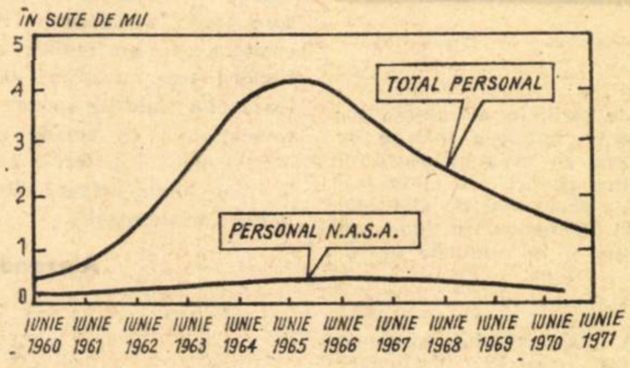

în 1971 alocațiile financiare vor fi reduse cu 40%, iar efectivele totale ale personalului ce lucra pentru N.A.S.A. cu 60%, de la 409 mii persoane în 1965 la 104 mii în 1971. Fapt ce ridică, printre altele, două probleme importante: 1. regiunea Centrului spațial începe să cunoască șomajul și 2. o parte din industria spațială americană trebuie să-și schimbe obiectul, conversiune ce pare a nu fi deloc ușoară.

Graficul alăturat, publicat de ziarul **Le Monde**, prezintă evoluția personalului angajat direct de N.A.S.A. și a personalului total — specialiști ai N.A.S.A. și tehnicieni din industrie lucrînd pentru programul spațial.

HÎRTIE DIN PLASTIC

DUPĂ evaluările actuale, peste 4 ani, hîrtia produsă din material plastic, sub denumirea de **finoplas**, va înlocui pe piața engleză aproximativ 5000 tone hîrtie, economisind 2 milioane lire la importul de hîrtie și cherestea. Prețul finoplas-ului, produs în prezent de firmele British Petroleum și C.K. Adison din Anglia, este cu 22% mai redus decît al hîrtiei obișnuite. Investițiile necesare reprezintă numai a zecea parte din cele care trebuie făcute în industria tradițională a hîrtiei. De aceea chiar firme din țări mari producătoare de hîrtie pe bază de lemn ca Finlanda sau Suedia au inițiat negocieri pentru obținerea de licențe de fabricație.

Hîrtia din plastic este mai ușoară și mai rezistentă decît hîrtia obișnuită. Ea poate fi folosită și pentru ambalaj și pentru tipărituri.

CINE STRICĂ ȘOSELELE ?

UN STUDIU care încearcă să ofere un răspuns la această întrebare ce frămîntă crescînd autoritățile din tot mai multe țări, a fost dat nu demult publicității de către Uniunea internațională a căilor ferate. În urma unei serii de încercări, realizate timp de doi ani în statul Illinois de către autoritățile rutiere americane (șase piste din materiale diferite, care au suportat cîte 1,14 milioane de treceri ale fiecăruia din mai multe tipuri de autovehicule, cu o sarcină pe osie între cîteva sute de kg și 21 t), rezultă că, dacă se ia ca unitate de măsură uzura provocată de trecerea unei osii de 400 kg — cazul autoturismelor mici —, uzura cauzată de trecerea unor osii cu sarcini de 4 t, 6 t, 12 t este de 10 000, 50 000 și respectiv 800 000 de ori mai mare. Altfel spus, gradul de uzură al unei șosele noi pe care au trecut 1 000 de osii a 12 t fiecare, este același cu cel care ar fi fost atins după trecerea a 800 milioane osii de autoturism, respectiv a 400 milioane de automobile.

În Europa aceste concluzii au provocat senzație și au fost contestate, invocîndu-se printre altele că în S.U.A. condițiile climatice în care s-au făcut încercările ar fi diferite, ca și faptul că omogeneitatea tonajului traficului de pe pistele de încercare nu se regăsește pe șoselele obișnuite. Încercările au fost reluate în Franța, dar concluziile au fost similare:

— osiile sub 10 t (80% din numărul total al vehiculelor controlate) provoacă mai puțin de 10% din uzura șoselelor;

— osiile cu o sarcină de 10—13 t (12% din trafic) sînt responsabile pentru 25% din uzură;

— osiile peste 13 t (doar 8% din total) sînt vinovate de 65% din uzura șoselelor.

Studiul francez confirmă că uzura șoselei provocată de trecerea unui singur vehicul greu cu o sarcină de 13 t pe osie este echivalentă cu cea produsă de trecerea unui milion de autoturisme (a căror sarcină variază între 300 și 900 kg pe osie). Un calcul evidențiază că 95% din cheltuielile de întreținere a șoselelor naționale franceze sînt utilizate pentru repararea stricăciunilor produse de cele circa 150 000 de camioane grele aflate în circulație, comparativ cu 5% în urma a 11 milioane de autoturisme.

În R.F.G., unde exista intenția de a ridica limita permisă a sarcinii pe osie, s-a făcut un calcul similar: a reieșit că aceasta ar necesita îngroșarea îmbrăcăminții șoselelor cu 20%, operație care ar costa între 20 și 25 miliarde de mărci.

Soluția este, evident, nu interzicerea traficului rutier greu, ci, așa cum s-a procedat într-o serie de țări, limitarea tonajului admis, pînă cînd înmulțirea necesităților de transport va justifica efortul financiar pe care îl presupune circulația unor vehicule din ce în ce mai grele. Pe de altă parte, nu se poate să nu se observe că studiile efectuate în privința uzării mai mult sau mai puțin rapide a șoselelor reflectă conflictul dintre traficul rutier și celelalte mijloace de transport, între care, desigur, locul central îl ocupă căile ferate.

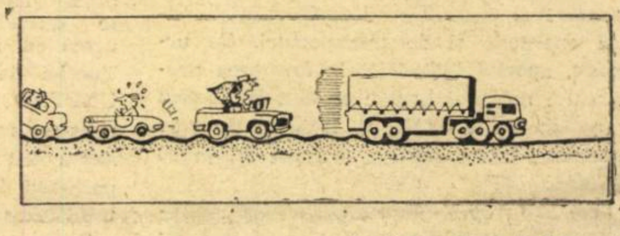

(după **La libre Belgique**)

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

INVESTIȚIILE ÎN AGRICULTURA UNOR ȚĂRI ÎN CURS DE DEZVOLTARE

UN STUDIU elaborat recent de divizia de analiză economică din cadrul F.A.O., pe tema „Formarea capitalului agricol în anumite țări în curs de dezvoltare", oferă o serie de date statistice interesante privind investițiile în agricultură*) și eficiența acestora în perioada 1960—1965. În sfera cercetării au intrat țări situate în trei continente — Africa, America și Asia, cu economii în care rolul agriculturii, contribuția ei la formarea produsului intern brut variază în limite apreciabile. Astfel, din tabelul alăturat se poate vedea că ponderea agriculturii în P.I.B. a fost, în medie, de numai 7,1% în Venezuela, față de 66,1% în Etiopia și 50—60% în Malawi, Sudan, Tanzania; această pondere oglindește, într-o anumită măsură, nivelul de dezvoltare și de diversificare a economiei țărilor respective.

Se constată, de asemenea, că ritmul de dezvoltare a producției agricole (exprimat prin procentul mediu anual de creștere a valorii brute adăugate, în perioada respectivă) oscilează de la țară la țară, între limita inferioară de 1,7% pentru Trinidad-Tobago sau 2,1% pentru Uruguay și limita superioară de 14,8% pentru Siria sau de 12% pentru Cipru.

În ceea ce privește investițiile în agricultură, se observă că în nici una din cele 16 țări examinate ponderea lor (în P.I.B.) nu depășește 4,2%, în ciuda faptului că — în marea majoritate a acestor țări — agricultura constituie ramura de bază a economiei. Din totalul investițiilor interne brute, în agricultură se investesc anual numai 2,1% în Trinidad-Tobago, 3,2% în Bolivia și circa 4% în Senegal sau Etiopia; situația este ceva mai bună în Sudan (23,3%), Tunisia (19,9%), Siria (19,1%) sau Tanzania (18,2%). În toate țările examinate (cu excepția Venezuelei) ponderea investițiilor în valoarea brută adăugată în agricultură este însă minoră sau chiar infimă (Etiopia, Senegal), ceea ce constituie un indiciu al ratei scăzute de acumulare în agricultură sau al transferului acesteia în alte domenii. Evident, un rol determinant joacă aici politica economică practicată în statele respective, precum și nivelul de dezvoltare a agriculturii însăși, care condiționează eficiența capitalurilor investite în acest sector. După cum se vede din tabel, numai în puține țări (Jamaica, Venezuela, Uruguay, Tunisia) investițiile în agricultură oferă beneficii mai substanțiale pentru deținătorii de capitaluri, în 12 dintre țările examinate în studiu randamentul minim al capitalurilor investite în agricultură fiind net inferior celui realizat pe ansamblul economiei lor.

*) Studiul include, în general, în agricultură (bilanțuri de producția vegetală și animală a acesteia) și produsele vînătorii, pescuitului și ale pădurii.

Indicatori ai dezvoltării agriculturii (medii anuale pe 1960—1965)

Țara	Produsul intern brut realizat în agricultură (mil. dolari S.U.A.)	Ponderea acestuia în P.I.B. global (în %)	Ritmul mediu anual de creștere a valorii brute adăugate în agricultură (în %)	Ponderea investițiilor în agricultură (în %): în valoarea brută adăugată în acest sector	în totalul investițiilor interne brute	în produsul intern brut global	Randamentul minim al capitalurilor investite (în %): în agricultură	în întreaga economie
Bolivia	118	26,0	2,9	1,9	3,2	0.5	0,7	2,9
Cipru	61	19,0	12,0	12,1	12,0[1]	2,3	1,0	4,1
Etiopia	648	66,1	3,3[2]	0,8	4,0[3]	0,5	0,3	3,0[4]
Filipine	2304	34,0	3,2	2,3	5,7	0,8	0,7	2,2
Jamaica	87	12,3	2,6	17,9	10,9	2,2	6,8	3,4
Malawi	87	54,2	2,3[5]	3,1	12,0	1,7	1,3	10,7
R.A.U.	1161	30,6	3,4[2]	11,6	16,2	2,7	3,4	2,6
Senegal	178	33,2	6,6[2]	1,2	3,9[3]	0,4	0,2	. . .
Siria	266	32,8	14,8	9,0	19,1[3]	3,0	0,6	2,0
Sudan	649	54,0	4,7[6]	6,3	23,3	3,4	1,3	2,5
Tanzania	375	59,0	2,8	3,7	18,2	2,2	1,9	3,3
Thailanda	1086	36,0	4,6	9,5	17,4	3,4	2,1	2,5
Trinidad-Tobago	64	10,6	1,7[2]	5,6	2,1	0,6	3,3	8,9
Tunisia	197	23,6	3,8	17,8	19,9	4,2	4,7	3,6[3]
Uruguay	214	16,7	2,1	10,7	11,9[7]	1,8	5,1	11,6
Venezuela	430	7,1	5,8	34,0	12,8	2,4	5,9	3,7

1) 1963—1965; 2) Producția agricolă; 3) 1961—1965; 4) 1963; 5) Producția agricolă pe 1960—1964; 6) 1960—1964.

Sursa: F.A.O., Bulletin mensuel — Economie et statistique agricoles, nr. 12/1969.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 16(346)
16
VINERI
17 aprilie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
20 pagini • 2 lei

CENTENARUL NAȘTERII LUI V. I. LENIN

PESTE cîteva zile, la 22 aprilie, se împlinesc 100 de ani de la nașterea lui Vladimir Ilici Lenin, discipol credincios și continuator strălucit al lui Marx și Engels, conducător revoluționar al proletariatului, militant neobosit pentru lichidarea oricărei forme de exploatare și asuprire, pentru libertate socială și națională, pentru triumful socialismului și comunismului.

Așa cum se subliniază în Hotărîrea C.C. al P.C.R. privind aniversarea în România a centenarului lui Lenin, **„viața și opera lui V. I. Lenin constituie un înalt exemplu de slujire devotată a clasei muncitoare, a oamenilor muncii, de fermitate revoluționară și perspicacitate politică, de gîndire cutezătoare ; el a intrat în istorie ca o personalitate remarcabilă, pasionată pentru ceea ce era nou în știința și gîndirea socială a epocii sale, cu un larg orizont de cunoaștere și înțelegere a cerințelor dezvoltării societății omenești, a progresului și civilizației".**

Opera lui Lenin este vastă și are o largă sferă de cuprindere. În cele peste 3000 de titluri care constituie conținutul celor 55 de volume ale operelor complete, V. I. Lenin abordează, într-o viziune largă și cu metode profund științifice, marxiste, cele mai diverse domenii ale ideologiei — filosofie, economie politică, socialism științific, istorie, drept, știința politică etc.

Ceea ce caracterizează în primul rînd opera lui Lenin este legătura strînsă dintre activitatea teoretică și practica revoluționară, dezvoltarea teoriei prin prisma sarcinilor luptei de clasă a proletariatului pentru lichidarea exploatării și făurirea noii orînduiri. Lenin a fundamentat pe toate planurile concepția despre rolul, sarcinile și structura partidului de tip nou al clasei muncitoare — ca partid revoluționar, de avangardă, menit să organizeze și să conducă lupta oamenilor muncii împotriva exploatării, pentru cucerirea puterii și făurirea societății socialiste. El a creat partidul revoluționar al proletariatului din Rusia, în fruntea căruia a condus Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, eveniment ce a deschis o nouă eră în istoria omenirii — era trecerii de la capitalism la socialism. Lenin este fondatorul primului stat socialist din istoria omenirii, a elaborat programul de construire a socialismului în Uniunea Sovietică ; ideile sale s-au concretizat în victoria socialismului în U.R.S.S., în marile realizări ale poporului sovietic în construirea comunismului.

OPERA TEORETICĂ și activitatea de militant comunist desfășurată de V. I. Lenin sînt un model de fidelitate față de marxism în ceea ce acesta are mai profund și revoluționar — metoda de cercetare, o întruchipare a conținutului revoluționar, al caracterului viu și profund dinamic al acestuia.

Așa cum se subliniază în Hotărîrea C.C. al P.C.R., Lenin era un adversar neînduplecat al oricărei osificări a gîndirii, demonstrînd în mod magistral că teoria marxistă nu este o dogmă, o colecție de teze imuabile, ci o metodă revoluționară de cercetare, o strălucită armă teoretică a partidului proletariatului în analiza condițiilor istorice concrete, în lupta pentru transformarea revoluționară a societății. **„Pentru noi,** — sublinia Lenin, — **teoria lui Marx nu reprezintă cîtuși de puțin ceva închegat și intangibil ; dimpotrivă, sîntem convinși că ea a pus numai piatra unghiulară a acelei științe pe care socialiștii trebuie s-o dezvolte mai departe în toate direcțiile, dacă nu vor să rămînă în urma vieții"** [1]).

Această teză a învățăturii leniniste are o deosebită semnificație astăzi, cînd marea majoritate a popoarelor lumii sînt angrenate într-un amplu proces de transformări economice, sociale și politice, cînd revoluția tehnico-științifică antrenează mutații profunde pe toate planurile și cînd gama prefacerilor tehnico-economice și

Gheorghe CREȚOIU

⟶

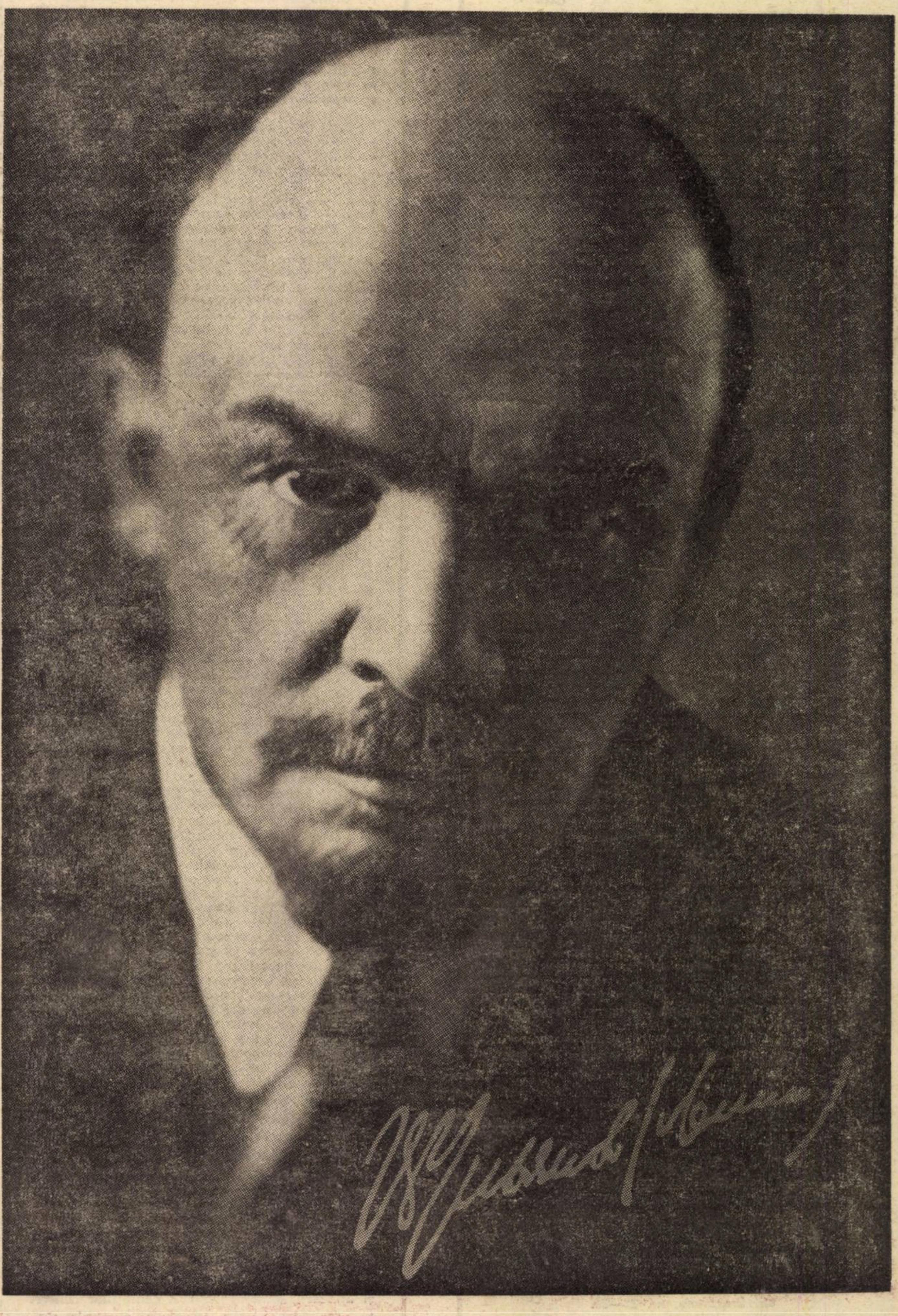

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

SUMAR

nr. 16/17 aprilie 1970

Tezele leniniste ale cooperativizării agriculturii şi aplicarea lor creatoare în România
de conf. univ. dr. **Marin Popescu**, Academia de învăţămînt social-politic „Ştefan Gheorghiu"
(pag. 3)

■ **ECONOMIE NAŢIONALA**

Congresul cooperaţiei de consum. Noi perspective

Eficienţă
Eforturi convergente cu obiectivul: Reducerea cheltuielilor materiale
de dr. **Ştefan Ştefănescu** şi **L. Ţintea**
(pag. 4)

Întrecerea:
La parametrii cei mai înalţi
de **Gh. Năstase**, prim-secretar al Com. jud. P.C.R. Argeş.
Noi coordonate în valorificarea potenţialului tehnic şi uman.
de **Teodor Haş**, prim-secretar al Com. jud. P.C.R. Arad.
(pag. 5)

Planificare:
Reflectarea transporturilor şi telecomunicaţiilor în balanţa legăturilor dintre ramuri
de ing. **Gh. Gîrdu**
(pag. 7)

Un studiu de piaţă privind Încălţămintea
de dr. **Aurel Vainer**
doctorand **Gh. Nistorescu**

Reflecţii:
Comentarii
de acad. **Grigore C. Moisil**
(pag. 9)

Informatica:
Electronica — expresia cea mai înaltă a progresului tehnico-ştiinţific contemporan
de prof. dr. ing. **M. Drăgănescu**, secretarul permanent al Comisiei guvernamentale pentru dotarea cu echipament de calcul şi automatizarea prelucrării datelor

80 de specialişti despre: Unele probleme ale informaticii
(pag. 10—11)

■ **CONDUCERE ŞI ORGANIZARE**

Consultaţie:
Noul sistem de salarizare
Principalele direcţii ale perfecţionării.
de **Constantin Cojocaru**

Cadre şi răspunderi:
— **N. Pretorian**, director al Direcţiei de coordonare şi sinteză din Centrala Băncii Naţionale
de **Maria Ioniţă**
(pag. 12)

■ **TEORII ● IDEI**

Mecanismele capitalismului monopolist de stat:
Datoria publică
de **Ilie Şerbănescu**, **Şerban Bobulescu**
(pag. 14)

— În jurul teoriei politicii economice
de dr. **N. S. Stănescu**
(pag. 15)

■ **ECONOMIE MONDIALA**

Dezvoltarea cooperării româno-ungare în domeniul construcţiilor de maşini. Convorbire cu tovarăşul **Ion Avram**, ministrul industriei construcţiilor de maşini.
(pag. 17)

Franţa:
IDI — un nou instrument al politicii industriale a statului.
de **D. Dragomirescu**
(pag. 18)

Statistică internaţională:
Materiile prime textile
(pag. 19)

Redactor şef: Gheorghe DOLGU

Tiparul: Intreprinderea Poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

social-politice, deci, s-a amplificat considerabil. noile fenomene şi procese cerind o abordare ştiinţifică, creatoare. Răspunsurile la problemele noi ridicate de viaţă nu pot fi obţinute decît pornind de la realitate, de la analiza oricărei probleme sociale şi politice „într-un cadru istoric bine determinat", cum spunea Lenin. „...**Trebuie să ajungem la înţelegerea adevărului incontestabil** — sublinia Lenin, — **că un marxist trebuie să ţină seama de viaţa reală, de faptele precise ale REALITĂŢII şi nu să continue să se cramponeze de teoria zilei de ieri, care, ca orice teorie, în cel mai bun caz nu face decît să desemneze ceea ce e fundamental, general, nu face decît SĂ SE APROPIE de înţelegerea complexităţii vieţii**" [2]).

Numai procedind în spiritul învăţăturii marxist-leniniste partidele comuniste şi muncitoreşti pot rezolva problemele complexe şi variate pe care le pune practica revoluţionară în fiecare ţară, fiecare partid aducind, totodată, contribuţia sa la dezvoltarea teoriei revoluţionare a proletariatului, la creşterea forţei de atracţie a ideilor marxism-leninismului. Aşa cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvîntarea la Consfătuirea internaţională a partidelor comuniste şi muncitoreşti de la Moscova, trebuie să pornim întotdeauna de la adevărul că ceea ce a fost ieri just poate deveni astăzi învechit şi să nu mai corespundă cerinţelor progresului istoric, formele luptei revoluţionare, valabile în anumite condiţii neputind fi aplicate mecanic în alte condiţii istorice sau la alte etape de dezvoltare. „**Aceste adevăruri marxist-leniniste**—a subliniat secretarul general al Partidului Comunist Român, — **sînt confirmate de modul diferit în care s-au înfăptuit revoluţia şi construcţia socialistă în diferite ţări, de multitudinea de forme pe care o îmbracă astăzi lupta revoluţionară a partidelor comuniste şi muncitoreşti din ţările capitaliste, de modul diferit în care acestea preconizează cucerirea puterii şi organizarea societăţii socialiste**" [3]).

PE BAZA analizei creatoare a fenomenelor şi proceselor noi care apăruseră în dezvoltarea societăţii, a noilor probleme pe care le ridica dezvoltarea mişcării muncitoreşti şi valorificind, pe plan teoretic, cele mai avansate cuceriri ale ştiinţei şi culturii epocii sale, V. I. Lenin a îmbogăţit cu noi concluzii materialismul dialectic şi istoric, economia politică-marxistă, tezaurul comunismului ştiinţific. Cu o pătrunzătoare clarviziune el a dezvoltat marxismul în noua perioadă istorică a imperialismului şi a revoluţiei proletare victorioase.

Prin activitatea sa teoretică Lenin a ridicat ştiinţa economiei politice pe o nouă treaptă. În primul rînd V. I. Lenin este creatorul teoriei despre imperialism ca un nou stadiu de dezvoltare a capitalismului. El a adus o contribuţie de seamă la dezvoltarea şi a altor capitole ale economiei politice marxist-leniniste, cum sînt teoria despre reproducţia socială şi problema realizării în capitalism, relaţiile agrare, fiind în acelaşi timp un apărător intransigent al marxismului, împotriva interpretărilor deformatoare. Întreaga operă economică leninistă este o aplicare creatoare a metodei materialist-dialectice de cercetare, evidenţiindu-se permanent rolul contradicţiilor şi al factorilor interni în dezvoltarea socială, caracterul istoric al formaţiunii social-economice şi al relaţiilor din societate, legătura complexă între relaţiile economice şi celelalte raporturi sociale. Cum pe bună dreptate s-a subliniat în literatura noastră economică, în cele două lucrări economice de proporţii mai mari, — „Dezvoltarea capitalismului în Rusia" şi „Imperialismul — stadiul cel mai înalt al capitalismului", — metoda lui Marx este utilizată nu numai în ceea ce are ea fundamental, ci şi în procedeele şi laturile sale mai concrete [4]. O semnificaţie deosebită o are azi, în condiţiile revoluţiei tehnico-ştiinţifice, abordarea de către Lenin, în primul rînd în lucrarea „Cu privire la aşa-zisa problemă a pieţelor", a problemei reproducţiei, cu luarea în seamă a schimbărilor care au loc în baza tehnică a producţiei şi în compoziţia organică a capitalului.

V. I. Lenin a adus o contribuţie de seamă şi în domeniul economiei politice a socialismului: el a elaborat teoretic problematica perioadei de trecere de la capitalism la socialism şi bazele sau principiile fundamentale ale economiei politice a socialismului. Într-o serie de lucrări cum sînt „Sarcinile imediate ale Puterii Sovietice", „Statul şi revoluţia", „Marea iniţiativă", „Economicul şi politicul în epoca dictaturii proletariatului", „Stingismul, boala copilăriei comunismului", „Despre impozitul în natură", „Despre cooperaţie", „Mai bine mai puţin, dar mai bine", V. I. Lenin a analizat structura social-economică a perioadei de trecere de la capitalism la socialism, a fundamentat sarcinile şi direcţiile de bază ale făuririi noii orînduiri, relevind totodată şi o serie de trăsături de bază, care deosebesc orînduirea socialistă de capitalism: scopul fundamental al producţiei socialiste, dezvoltarea pe bază de plan a economiei naţionale, caracteristicile relaţiilor de proprietate în socialism, particularităţile muncii în socialism, rolul şi funcţiile producţiei de mărfuri şi ale relaţiilor valorice în reproducţia socială, necesitatea repartiţiei după muncă, însemnătatea hotărîtoare a făuririi bazei tehnice-materiale prin industrializarea socialistă şi a creşterii productivităţii muncii, rolul statului socialist etc.

În abordarea acestor probleme Lenin a acordat o atenţie deosebită studierii legilor generale ale revoluţiei şi construcţiei socialiste şi aplicării acestora potrivit condiţiilor concrete, economice, sociale, istorice şi particularităţilor naţionale în care-şi desfăşoară activitatea proletariatul, partidul comunist. Lenin a manifestat o preocupare continuă pentru îmbinarea armonioasă a sarcinilor naţionale şi internaţionale ale partidului ca o chezăşie a victoriei socialismului şi comunismului. El pornea de la premisa că generalul nu există decît în particular şi prin particular. „**Noi nu pretindem** — sublinia Lenin — **că Marx sau marxiştii cunosc calea spre socialism în toate amănuntele ei concrete. Ar fi absurd să pretindem aşa ceva. Noi cunoaştem sensul acestei căi, ştim ce forţe de clasă ne duc la ea, dar în mod concret, practic, lucrul acesta ni-l va arăta numai EXPERIENŢA A MILIOANE DE OAMENI atunci cînd ei vor trece la fapte**" [5]). Lenin s-a pronunţat cu fermitate împotriva transpunerii mecanice a oricăror experinţe şi metode dintr-o altă ţară, fără cunoaşterea concretă a condiţiilor, fără a ţine seama de aceste condiţii. Sînt binecunoscute cuvintele lui Lenin că pentru socialiştii ruşi este deosebit de necesară preluarea de **sinestătătoare** a teoriei lui Marx, care nu dă decît principii **călăuzitoare** generale şi „în condiţiile concrete din Anglia se aplică altfel decît în cele din Franţa, în Franţa altfel decît în Germania, în Germania altfel decît în Rusia".

Actualitatea şi importanţa acestor indicaţii leniniste apar în toată amploarea lor azi cînd una din caracteristicile luptei revoluţionare a proletariatului este accentuarea diversităţii de condiţii şi împrejurări în care se desfăşoară activitatea partidelor comuniste şi muncitoreşti. Aceste condiţii determină sarcini şi preocupări diferite de la partid la partid, deosebiri privind linia tactică şi strategică, direcţiile concrete ale luptei revoluţionare şi ale construcţiei socialiste. De modul cum sînt rezolvate aceste probleme depinde succesul luptei revoluţionare, ale construcţiei socialiste în fiecare ţară şi pe această bază, aportul pe care-l aduce fiecare partid, fiecare ţară la experienţa comună.

Măreţia ideilor marxism-leninismului îşi găseşte o întruchipare vie în victoria revoluţiei proletare şi edificarea socialismului în 14 ţări din Europa, Asia şi America şi făurirea sistemului socialist mondial, în realizările de seamă ale popoarelor din ţările socialiste. Totodată ideile lui Lenin trăiesc în realizările mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, care se afirmă ca o uriaşă forţă politică a contemporaneităţii, un factor fundamental al progresului social.

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN — detaşament activ al mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, s-a călăuzit şi se călăuzeşte, în întreaga sa activitate, după concepţia marxist-leninistă despre lume şi societate, militind pentru aplicarea creatoare a adevărurilor fundamentale ale învăţăturii lui Marx şi Lenin la etapele luptei politice şi ale construcţiei socialiste. El a condus cu succes lupta oamenilor muncii din ţara noastră împotriva orînduirii burghezo-moşiereşti, a iniţiat, organizat şi condus insurecţia armată din August 1944. Pe baza politicii profund ştiinţifice a partidului nostru, urmată cu încredere de întregul popor român, au fost generalizate relaţiile de producţie socialiste în industrie şi în agricultură, în întreaga economie naţională, au fost lichidate pentru totdeauna clasele exploatatoare, s-a realizat victoria deplină a socialismului. Forţele de producţie cunosc o dezvoltare neîntîlnită, înfloresc ştiinţa, arta, cultura, se adînceşte democraţia socialistă, se ridică nivelul de trai al populaţiei. Prin aceasta, clasa muncitoare, ţărănimea, intelectualitatea, oamenii muncii din România, fără deosebire de naţionalitate, au demonstrat, prin munca lor plină de abnegaţie, ce operă măreaţă poate înfăptui un popor liber şi stăpîn pe destinele sale. Totodată realizările obţinute de poporul român în cei peste 25 de ani care au trecut de la eliberarea de sub jugul fascist reprezintă o confirmare vie a justeţii politicii ştiinţifice, marxist-leniniste a P.C.R. care, în elaborarea programului construcţiei socialiste, porneşte de la interesele supreme ale poporului nostru.

Sărbătorirea centenarului naşterii lui V. I. Lenin în ţara noastră are loc în condiţiile în care întregul nostru popor este angajat în vasta activitate de înfăptuire a programului elaborat de Congresul al X-lea al partidului, muncind cu însufleţire pentru făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Oamenii muncii îşi mobilizează tot mai intens energiile creatoare pentru dezvoltarea economiei naţionale, a ştiinţei şi culturii, pentru perfecţionarea continuă a conducerii întregii vieţi economice şi sociale, pentru înflorirea mai departe a României socialiste. În acelaşi timp, partidul şi statul nostru militează neobosit pentru dezvoltarea colaborării şi cooperării cu toate ţările socialiste, cu celelalte ţări, indiferent de orînduirea lor socială, pentru întărirea coeziunii mişcării comuniste şi muncitoreşti, a tuturor forţelor care luptă pentru pace şi progres. Prin aceasta, Partidul Comunist Român, poporul nostru aduc o contribuţie de seamă la îmbogăţirea tezaurului gîndirii marxist-leniniste, a experienţei mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, cinstind în acelaşi timp memoria marelui Lenin.

---

[1]) V. I. Lenin — Opere complete, vol. IV, pag. 177.
[2]) V. I. Lenin: Opere complete, vol. 31, pag. 137.
[3]) Nicolae Ceauşescu: Cuvîntare la Consfătuirea internaţională a partidelor comuniste şi muncitoreşti, 9 iunie 1969, pag. 41—42.
[4]) Vezi „Lenin şi economia politică" de Em. Dobrescu şi T. Postolache, în Probleme economice nr. 2/1970.
[5]) V. I. Lenin: Opere complete, vol. 34, pag. 124.

TEZELE LENINISTE ALE COOPERATIVIZĂRII AGRICULTURII ȘI APLICAREA LOR CREATOARE ÎN ROMÂNIA

ÎN GRANDIOASA operă a lui Vladimir Ilici Lenin, problema agrară, în general, și îndeosebi, atragerea țărănimii muncitoare la revoluția și construcția socialistă ocupă un loc de frunte.

Problema agrară a fost abordată de Lenin sub cele mai diverse aspecte. În prezentul material ne ocupăm numai de așezarea pe baze socialiste a agriculturii, de atragerea țărănimii la socialism.

În elaborarea concepției sale privitoare la transformarea socialistă a agriculturii Lenin pornește de la indicațiile date de Marx și Engels. Dar Marx și Engels nu au putut trata multilateral problema transformării socialiste a agriculturii, formele pe care le îmbracă noua orînduire agrară, metodele atragerii țărănimii la socialism. Practica nu ridicase asemenea sarcini în fața lor. Ea le-a ridicat însă în fața lui Lenin, conducătorul primei revoluții socialiste și al primului stat socialist. Pentru Lenin, transformarea socialistă a agriculturii nu mai era o problemă a viitorului mai mult sau mai puțin îndepărtat, ci o problemă la ordinea zilei.

Lenin a trebuit să se ocupe simultan atît de teoria cît și de practica transformării socialiste a agriculturii. Teoria elaborată de el a izvorît din practică, s-a purificat și s-a îmbogățit o dată cu ea, a ajutat practica. Lenin a pornit de la indicațiile lui Marx și Engels, dar nu s-a oprit la ele, nu a considerat că ei au spus ultimul cuvînt. Este semnificativ faptul că tocmai în legătură cu atragerea țărănimii pe drumul socialismului el a arătat: **„Noi nu sîntem doctrinari. Teoria noastră nu este o dogmă, ci o călăuză în acțiune. Noi nu pretindem că Marx sau marxiștii cunosc calea spre socialism. Noi cunoaștem direcția acestei căi, știm ce forțe de clasă ne duc pe ea, dar în mod concret, practic, lucrul acesta ni-l va arăta numai experiența a milioane de oameni atunci cînd ei vor trece la fapte"** [1]).

V. I. Lenin a stabilit atitudinea pe care trebuie să o aibă partidul comunist, clasa muncitoare față de marii proprietari funciari, față de țăranii cu gospodărie mare, față de toate categoriile țărănimii muncitoare. El a exclus calea exproprierii țăranilor muncitori — cu sau fără despăgubire — îmbrățișînd ideea cooperației. Lenin are meritul de a fi dezvăluit conținutul nou socialist al cooperației în condițiile în care puterea politică se află în mîinile clasei muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare, iar principalele mijloace de producție sînt proprietate a statului ca bun al întregului popor. În aceste condiții, arată Lenin, „cooperația coincide aproape întotdeauna și pe de-a întregul cu socialismul" [2]), iar o orînduire de cooperatori civilizați „...este orînduirea socialistă" [3]).

În elaborarea teoriei și stabilirea măsurilor trecerii țărănimii muncitoare la socialism pe calea cooperației, Lenin a urmărit un dublu scop. **În primul rînd** un scop politic și anume atragerea țărănimii muncitoare alături de clasa muncitoare la înfăptuirea societății socialiste, întărirea alianței muncitorești-țărănești. El a fost un luptător consecvent împotriva concepțiilor care nu vedeau în țărănime decît o masă compactă reacționară, refractară socialismului. un apărător ferm al teoriei marxiste despre caracterul revoluționar al țărănimii muncitoare. Evident, între țărănime și proletariat existau anumite deosebiri în ceea ce privește poziția lor revoluționară. Analizînd cu atenție situația țăranului muncitor, Lenin a descoperit dubla natură a acestuia și a atras atenția asupra dualismului intereselor lui și implicit asupra oscilării lui între clasa muncitoare și burghezie.

În vederea realizării scopului politic amintit, Lenin a pus la baza cooperației socialiste asemenea principii care să atragă țărănimea muncitoare alături de clasa muncitoare, sub conducerea partidului comunist, la lupta împotriva exploatării, pentru socialism. El a stabilit ca principiu fundamental al cooperrativizării obținerea liberului consimțămînt al țăranilor muncitori, declarîndu-se împotriva folosirii violenței pe care a considerat-o cel mai mare rău; a susținut necesitatea lămuririi țăranilor muncitori — oameni practici și realiști — de avantajele cooperației prin fapte, prin exemple concrete și nu prin vorbe; a fundamentat rolul industriei în crearea bazei materiale a agriculturii și a acesteia în cooperativizarea țărănimii; a arătat rolul statului în apariția și dezvoltarea cooperației socialiste, care „...trebuie să acorde cooperației o serie de privilegii de ordin economic, financiar și bancar" [4]). Acestea sînt numai cîteva din principiile planului cooperatist care atestă grija deosebită manifestată de V. I. Lenin pentru trecerea la socialism a țăranilor muncitori în calitate de oameni ai muncii, de aliați ai clasei muncitoare.

În al doilea rînd, V. I. Lenin prin cooperativizarea agriculturii urmărea, ca scop social-economic, așezarea agriculturii pe baza marii producții socialiste, instaurarea relațiilor socialiste în agricultură, îmbunătățirea condițiilor de viață ale țărănimii. În numeroase lucrări, Lenin a combătut teoriile burghezo-reformiste care proslăveau mica gospodărie în agricultură, „superioritatea" ei față de marea gospodărire, demonstrînd convingător, pe baza situației din țările capitaliste dezvoltate, ca și din Rusia, că și în agricultură marea producție capitalistă este mai productivă decît mi producție, pe care o înlătură inevitabil.

Lenin a fundamentat bazele teoretice ale trecerii țărănimii muncitoare la socialism, ale organizării pe temelii noi, socialiste a agriculturii. Deși în timpul vieții sale procesul de transformare socialistă a agriculturii a fost abia la început, Lenin a întrevăzut agricultura socialistă a viitorului, a indicat coordonatele fundamentale ale dezvoltării ei în statul societic socialist. Agricultura socialistă trebuie să fie incompatibilă cu exploatarea. Prin transformarea întregii vieți rurale, sătești „...pe terenul muncii comune, unite, colective să nu poată renaște nici un fel de exploatare, nici un fel de dominație a celor bogați asupra celor săraci" [5]). Înlăturarea relațiilor de exploatare înseamnă deschiderea tuturor căilor de acces spre utilizarea cuceririlor științei și tehnicii. Cînd vom trece la marea gospodărie bazată pe munca colectivă — spune el — **„atunci toate cuceririle omenirii în domeniul științei și al tehnicii, toate perfecționările, toate cunoștințele specialiștilor, toate vor trebui să fie puse în slujba muncitorilor uniți"** [6]). Agricultura socialistă urma să aibă un înalt grad de înzestrare tehnică, sarcina principală a proletariatului fiind „...înfăptuirea unui șir de treceri treptate spre marea agricultă mecanizată socializată" [7]). Cu ajutorul industriei, sublinia Lenin, agricultura socialistă va căpăta o asemenea bază materială care va face posibilă o uriașă ridicare a productivității muncii.

Teoria lui Lenin despre transformarea socialistă a agriculturii poartă amprenta condițiilor în care a fost elaborată, a situației din Uniunea Sovietică. Ea are însă o importanță deosebită pentru țările care trec de la capitalism la socialism, fapt demonstrat de experiența țărilor socialiste. În același timp ea nu poate fi privită ca o sumă de dogme care trebuie doar aplicate, ci ca o călăuză în acțiune. Cel mai bun exemplu despre modul cum trebuie privită această teorie ni-l oferă chiar Lenin. Cunoscînd foarte bine agricultura principalelor țări capitaliste, el a făcut dese referiri la modul în care ar urma să fie soluționate diferite probleme ale reorganizării socialiste a agriculturii în aceste țări, în funcție de condițiile lor specifice.

PORNIND de la planul cooperatist a lui Lenin, de la teoria marxist-leinistă a coperativizării, P.C.R. a stabilit la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 martie 1949 un ansamblu de măsuri pentru crearea premiselor materiale și spirituale necesare reorganizării socialiste a agriculturii a adoptat forme și modalități cerute de realitățile și particularitățile social-economice ale satului românesc, de tradițiile istorice și potențele creatoare ale țărănimii noastre muncitoare. Cooperativizarea agriculturii, în condițiile existenței proprietății private asupra pămîntului și a unor tradiții relativ îndelungate a formelor producției simple de mărfuri a necesitat soluționarea originală a numeroase probleme complexe privind trecerea țăranilor muncitori de la gospodăria individuală privată la marea gospodărie socialistă, soluționarea problemelor specifice ale diferitelor categorii sociale de la sate, organizarea relațiilor economice între oraș și sat etc.

Procesul de cooperativizare socialistă a agriculturii în țara noastră s-a caracterizat printr-o serie de trăsături deteminate de situația și condițiile istorice concrete. Astfel, trecerea țărănimii la socialism a avut loc **treptat,** pe măsura convingerii ei de superioritatea noului sistem și pe măsura creării bazei tehnice-materiale.

În procesul cooperativizării au fost utilizate **forme variate de cooperare,** punîndu-se la început accent pe formele simple ale coperației de producție. Aceasta a dat posibilitatea țăranilor muncitori să participe la acea formă a mișcării coperatiste pe care în etapa respectivă o considerau ca fiind cea mai accesibilă pentru ei și să să se convingă practic de superioritatea muncii în comun.

Crearea de noi unități și consolidarea celor existente au constituit laturi inseparabile ale procesului de transformare socialistă a agriculturii în condițiile țării noastre. Numeroase cooperative agricole, prin exemplul rezultatelor obținute în producție și în ridicarea nivelului de trai al țăranilor cooperatori au exercitat o atracție crescîndă asupra țăranilor cu gospodării individuale și a celor din întovărășirile agricole.

Cooperativizarea agriculturii s-a desfășurat în condițiile luptei de clasă și ale îngrădirii posbilităților de exploatare ale țăranilor înstăriți prin sistemul de cote și impozite, limitarea și reglementarea angajării brațelor de muncă, interzicerea liberei circulații a pămîntului, precum și prin alte măsuri. Aplicarea politicii de îngrădire a posibilităților de exploatare a țăranilor înstăriți a avut ca rezultat micșorarea continuă a sferei de exploatare la sate și lichidarea acestei ultime clase exploatatoare, înainte de încheierea procesului de transformare socialistă a agri culturii. Soluționînd într-un mod original problemele țăranilor înstăriți, statul socialist le-a acordat posibilitatea de a se încadra ca oameni ai muncii în opera de construcție socialistă.

O influență mare a exercitat asupra procesului de cooperativizare socialistă a agriculturii organizarea relațiilor economice între oraș și sat. În perioada 1948—1956 relațiile de schimb între oraș și sat nu au putut fi așezate pe deplin pe baze comerciale. Alături de forme de schimb comercial a fost folosit larg sistemul cotelor obligatorii, sistem în care schimbul comercial se îmbina cu impozitul în produse agricole. Desființarea cotelor obligatori începînd cu anul 1957 și așezarea relațiilor de schimb între oraș și sat pe baze comerciale, prin sistemul contractelor pentru vînzarea produselor agricole la prețuri stimulatorii, au contribuit la întărirea alianței muncitorești-țărănești, la sporirea cointeresării țărănimii în creșterea producției agricole și la atragerea acesteia pe făgașul socialismului.

Experiența țării noastre evidențiază rolul hotărîtor al statului socialist în cooperativizarea agriculturii. Această sarcină deosebit de grea, întrucît se referea la schimbarea întregului mod de a produce, de a trăi și de a gîndi al țărănimii, care constituia marea majoritate a populației țării noastre, a presupus măsuri de ordin politic, economic, organizatoric, social-cultural din partea statului socialist. În lumina politicii agrare a partidului comunist, statul socialist s-a preocupat consecvent pentru apărarea țărănimii de exploatarea chiaburilor, pentru îngrădirea și în ultimă instanță. lichidarea exploatării la sate prin măsuri economice adecvate condițiilor din țara noastră. Statul s-a manifestat ca promotor al progresului tehnic al agriculturii, punînd la dispoziția țărănimii muncitoare, în general, și a celei cooperatiste în special, mașini și utilaje necesare mecanizării lucrărilor agricole, semințe, material săditor, animale de rasă cu potențial ridicat, în condiții avantajoase. În același timp statul socialist a desfășurat o amplă activitate pentru pregătirea de ingineri și tehnicieni care să folosească tehnica nouă și pentru ridicarea nivelului de cunoștințe culturale și de specialitate al întregii țărănimi. Subliniem de asemenea sprijinul acordat de stat țărănimii muncitoare pe linia organizării producției și a muncii în cadrul unităților socialiste, în consolidarea și dezvoltarea acestor unități. Rolul statului socialist de a sprijini țărănimea muncitoare nu încetează o dată cu încheierea procesului de cooperativizare a agriculturii, ci, dimpotrivă, sporește.

Ca rezultat al dezvoltării bazei tehnico-materiale a agriculturii, al măsurilor luate pentru sprijinirea multilaterală a țărănimii cooperativizitate, procesul transformării socialiste a agriculturii a fost însoțit în **țara noastră de creșterea producției agricole vegetale și animale, în condițiile reducerii relative și absolute a populației ocupate în agricultură.**

Rezolvarea cu succes în țara noastră a creării orînduirii socialiste la sate se datorește conducerii cu fermitate și competență a acestui proces revoluționar de către partidul comunist. Așa cum sublinia la Plenara C.C. al P.C.R. din 17—19 martie 1970 tovarășul Nicolae Ceaușescu **„transformarea socialistă a satului a fost rezultatul vastei activități politice-educative desfășurate de partid pentru a convinge țărănimea de superioritatea marii proprietăți cooperatiste; în decursul anilor, locuitorii satelor noastre au înțeles pe deplin, pe baza realităților vieții însăși, că drumul arătat de partid corespunde atît intereselor lor fundamentale cît și intereselor întregii națiuni socialiste"** [8]).

Înfăptuirea cooperativizării a însemnat transformarea țărănimii într-o clasă socială nouă, clasa țărănimii cooperatiste, a ridicat pe o treaptă mai înaltă și a conferit un conținut nou alianței muncitorești-țărănești, a marcat generalizarea relațiilor de producție socialiste în întreaga economie, consființind prin aceasta victoria deplină și definitivă a socialismului în patria noastră. Constituind un proces revoluționar deosebit de complex cu vaste implicații economice și sociale, transformarea socialistă a agriculturii nu s-a desfășurat neted, nu a fost lipsită de lipsuri și greșeli, unele inerente, altele care puteau fi evitate. Este meritul P.C.R. că studiind permanent evoluția vieții, sesizind neajunsurile apărute, a adoptat prompt în fiecare perioadă măsurile și soluțiile menite să înlăture lipsurile, să asigure mersul mereu ascendent al construcției socialiste la sate.

★

PARTIDUL ȘI STATUL nostru au privit întotdeauna dezvoltarea agriculturii ca o rezultantă a măsurilor întreprinse atît în domeniul relațiilor de producție, cît și în cel al forțelor de producție. Înfăptuirea procesului de cooperativizare a agriculturii a reprezentat o etapă importantă în realizarea politicii de dezvoltare a agriculturii. Prin acestea agricultura noastră a devenit superioară agriculturii capitaliste în privința proprietății asupra mijloacelor de producție, a relațiilor de producție, care permit aplicarea neîngrădită și pe scară largă a cuceririlor științei și tehnicii contemporane, utilizarea rațională a forței de muncă, a imensului potențial de producție de care dispune această ramură a producției materiale. Dar o agricultură socialistă modernă presupune nu numai relații de producție noi, ci și forțe de producție corespunzătoare. Așa cum sublinia la recenta plenară a C.C. al P.C.R. tovarășul Nicolae Ceaușescu, numai creînd o puternică bază tehnică-materială a agriculturii se poate făuri o agricultură cu adevărat modernă în stare să furnizeze produse agroalimentare în cantități tot mai mari pentru buna aprovizionare a populației, să asigure materiile prime agricole necesare industriei. Aceasta constituie una din tezele fundamentale ale politicii agrare a partidului nostru. Pentru traducerea ei în viață au fost sporite an de an investițiile alocate agriculturii. În procesul industrializării socialiste s-au creat și dezvoltat ramuri care produc și livrează agriculturii tractoare și mașini agricole într-un număr din ce în ce mai mare, într-un sortiment mai variat și cu parametrii tehnico-economici superiori, îngrășăminte și alte substanțe chimice, energie electrică, mijloace de transport mecanice, diferite materiale necesare construcțiilor specifice agriculturii. Se poate aprecia că industria joacă deja un rol hotărîtor în producția agricolă.

Așadar, favorizate de relațiile de producție noi, socialiste, forțele de producție s-au dezvoltat și perfecționat, agricultura parcurgînd un stadiu important pe drumul modernizării producției.

Toate acestea au determinat creșterea producției agricole vegetale și animale. Această creștere s-a realizat, înainte de toate, pe seama sporirii producției medii la unitatea de suprafață, fapt care evidențiază caracterul tot mai intensiv al agriculturii noastre socialiste. O importanță deosebită pentru aprovizionarea mai bună a populației cu produse agroalimentare și a industriei cu materii prime, pentru crearea rezervelor de stat și a unor disponibilități pentru export are faptul că producția agricolă a sporit mai repede decît populația.

La creșterea producției vegetale și animale, alături de întreprinderile agricole de stat, o contribuție importantă au adus-o cooperativele agricole. Agricultura cooperatistă a trecut cu succes examenul practicii. Pornind de la rezultatele obținute de cooperativele agricole de producție, de la marele lor potențial economic,

conf. univ. dr. Marin POPESCU
Academia de învățămînt social-politic „Ștefan Gheorghiu".

(Continuare în pag. 16)

ECONOMIE NAȚIONALĂ

CONGRESUL COOPERAȚIEI DE CONSUM

NOI PERSPECTIVE

DEZBATERILE celui de al V-lea Congres al Cooperației de Consum. desfășurat săptămîna trecută, au prilejuit o trecere în revistă a suceselor obținute în țara noastră în domeniul aplicării uneia din ideile centrale ale planului leninist de construire a socialismului. Lenin, analizînd căile de trecere de la capitalism la socialism, a atribuit un rol de seamă cooperației, de la formele sale cele mai simple pînă la cele superioare. El a subliniat că ea reprezintă una din cele mai accesibile căi de educare a țărănimii muncitoare în spiritul principiilor socialismului, al proprietății obștești asupra principalelor mijloace de producție.

Cooperația de consum, alături de celelalte forme ale cooperației, joacă un rol important nu numai în perioada construcției socialiste, dar și în orînduirea socialistă dezvoltată. Întărirea și consolidarea sa contribuie la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, în special prin aportul său la ridicarea nivelului de viață al țărănimii și la lărgirea democrației socialiste, prin stimularea participării tot mai active a milioanelor de membri la conducerea treburilor obștești, la întreaga activitate a cooperativelor, la conducerea statului socialist.

Politica Partidului Comunist Român, bazată pe ideile leniniste, dă o înaltă apreciere rolului cooperației în procesul de perfecționare a relațiilor socialiste de producție, de dezvoltare a forțelor de producție și asigurare a creșterii nivelului de trai material și cultural al țărănimii cooperatiste. O expresie elocventă a acestei prețuiri o constituie cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la cel de al V-lea Congres al cooperației de consum din țara noastră. În cuvîntare sînt subliniate succesele obținute de cooperația de consum ca și sarcinile mari și de deosebită răspundere ce-i revin acesteia în înfăptuirea politicii de înflorire multilaterală a satului nostru socialist, de satisfacere la un nivel tot mai înalt a cerințelor de viață ale țărănimii, de sporire a contribuției sale la aprovizionarea populației rurale cu produse industriale și la mai buna valorificare a produselor agricole, de intensificare a schimburilor economice dintre sat și oraș.

Este fără îndoială că reprezintă un important succes faptul că astăzi cooperația desface o treime din totalul vînzărilor prin comerțul socialist. Aceasta impune o exigență sporită în ce privește aprovizionarea tuturor localităților rurale, astfel încît să fie satisfăcute cerințele populației în funcție de specificul diferitelor zone și comune, astfel încît desfacerea fondului de mărfuri să se facă în modul cel mai rațional posibil din punct de vedere teritorial. Totodată, trebuie remarcat că exigențele populației sătești nu au crescut numai din punct de vedere cantitativ, dar și calitativ, ceea ce face necesară o grijă deosebită din partea cooperației noastre de consum în ce privește asigurarea unei aprovizionări cu produse de bună calitate, în sortiment variat, cu desfacere sigură. Pentru aceasta, o cerință actuală este lărgirea legăturilor directe dintre cooperative și furnizorii lor. De asemenea, deservirea civilizată și promptă a cumpărătorilor trebuie să devină o preocupare centrală a fiecărei cooperative în parte.

În lumina faptului că satele noastre cunosc o creștere substanțială a cumpărărilor de mărfuri de uz îndelungat. dezvoltarea rețelei prestărilor de servicii apare ca o necesitate stringentă, cu atît mai mult cu cît ea este de natură să stimuleze însuși procesul de dezvoltare a comerțului cu astfel de produse.

O sarcină de seamă a cooperației de consum o constituie dezvoltarea achizițiilor de produse agroalimentare, impulsionarea gospodăriilor țărănești spre o mai bună valorificare a surplusului lor de produse ca și spre intensificarea dezvoltării în aceste gospodării a creșterii animalelor, a pomiculturii și a prelucrării produselor. În plus, organizarea industrializării și semiindustrializării unor produse agricole de către cooperație reprezintă un important mijloc de lărgire a activității sale de producție și a completării fondului de marfă de pe piață cu noi sortimente.

Cooperația de consum din România își lărgește necontenit legăturile cu organizațiile cooperatiste similare din țările socialiste și din toate țările membre ale Alianței Cooperatiste Internaționale, dezvoltînd schimbul de experiență pe plan mondial, aducînd astfel o contribuție importantă la întărirea prieteniei între popoare, la asigurarea păcii și securității internaționale.

Congresul al V-lea al cooperației de consum constituie, fără îndoială, un prilej de îmbunătățire substanțială a activității acestei organizații de masă a țărănimii noastre muncitoare.

EFICIENȚĂ în industria textilă

EFORTURI CONVERGENTE CU OBIECTIVUL:

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

• LA ACEEAȘI SORTIMENTE, NORME DE CONSUM DIFERITE • PIERDERILE TEHNOLOGICE (cupoanele, capetele, fișiile, produsele declasate) POT FI DIMINUATE

ÎN STRUCTURA prețului de cost pe articole de calculație ale produselor fabricate de întreprinderile textile, ponderea cea mai mare — circa 75—85% — o dețin materiile prime și materialele. Ca urmare, obținerea unei înalte eficiențe economice în activitatea acestor întreprinderi este legată, în primul rînd, de reducerea normelor de consum, economiile obținute pe această cale contribuind la reducerea prețului de cost și la obținerea unei cantități suplimentare de produse.

În anul 1969, pe seama reducerii consumurilor specifice în raport cu cele normate, s-au obținut în întreprinderile textile economii la prețul de cost de circa 40 mil. lei. La principalele materii prime s-a realizat un consum mai mic față de plan cu 1000 tone amestec fibre pentru fire tip bumbac, 500 tone fire tip bumbac și vigonie la producerea țesăturilor tip bumbac, 210 tone fire tip lînă pentru țesături tip lînă și altele. Toate acestea s-au reflectat pozitiv în micșorarea cheltuielilor materiale care, anul trecut, au fost mai mici cu circa 3%, comparativ cu 1965. **Semnificativ este faptul că un singur procent de reducere a cheltuielilor materiale reprezintă, pe totalul acestei ramuri, economii de circa 200 mil. lei.**

Realizările obținute în reducerea cheltuielilor materiale sînt urmare a unor măsuri complexe începînd cu mai buna organizare a producției și a muncii, micșorarea pierderilor tehnologice, întărirea spiritului de răspundere în activitatea de recepționare, depozitare și manipulare a materiilor prime. În același sens o influență pozitivă a avut-o și extinderea folosirii fibrelor chimice. În 1970, ponderea fibrelor și firelor chimice din totalul consumului de materii prime textile, crește la 38%, față de 21,2% în 1960. **Dacă ponderea fibrelor și firelor chimice s-ar fi menținut în acest an la nivelul celei înregistrate în 1960, ar fi fost nevoie de un import suplimentar de 50 000 tone de bumbac.** Datorită faptului că fibrele și firele chimice se prelucrează mai ușor, comparativ cu cele naturale, s-a obținut în perioada analizată și o reducere continuă a normelor de consum. Numai la firele cardate de bumbac, în urma folosirii fibrelor chimice, norma de consum a fost redusă cu 6%, iar la cele pieptănate cu 20%.

• *Corespunde nivelul actual al normelor de consum?*

CU TOATE acestea există încă mari posibilități de a se utiliza mai bine materia primă și materialele. Aceasta, pe de o parte, **pentru că nivelul unor norme de consum nu ține seama de noile condiții create prin organizarea științifică a producției și a muncii, de promovarea continuă a progresului tehnic, iar pe de alta, nu exprimă posibilitățile reale din întreprinderi.** În ambele cazuri, normele nu-și îndeplinesc rolul lor mobilizator în folosirea rațională a resurselor materiale, în reducerea substanțială a cheltuielilor de producție, generînd risipă. La filaturile de lînă, de exemplu, se practică norme de consum diferite la același număr mediu de fire (vezi tabelul nr. 1), ceea ce facilitează, prin plan, irosirea unor importante cantități de materii prime.

Dacă comparăm norma de consum de la Filatura unității Industria linii din Timișoara la cele două sortimente de fire, cu cea de la Filatura unității integrate de lînă din Constanța, observăm la primul o normă mai mică cu 29%, iar la al doilea o normă mai mare cu 30%. Același lucru este valabil și pentru alte numere medii de fire. sau chiar pentru alte produse textile similare, dar fabricate în unități diferite.

Pornindu-se de la aceste considerente, în prezent la toate unitățile industriei textile se desfășoară o acțiune de revizuire a normelor de consum, la care participă colective largi de specialiști din serviciile și compartimentele tehnico-economice din unități, centrale, minister și institutul de cercetări. **Pentru a putea da rezultatele scontate, este însă nevoie ca problema normelor de consum să fie abordată într-un spirit nou, în sensul de a nu se merge numai pe linia unei simple „revizuiri", ci fiecare normă să aibă la bază o fundamentare tehnico-științifică, ținîndu-se seama de progresul contemporan și de realizările dobîndite de țările cu o industrie textilă avansată.**

• *Minimum de pierderi tehnologice!*

STABILIREA unor norme de consum reale constituie principalul factor în utilizarea judicioasă a materiei prime. Dar nu e singurul. În această direcție se cere lărgită aria de preocupări, avute în vedere și alte aspecte și domenii, mai ales pierderile tehnologice care, în prezent, favorizează folosirea sub posibilități a fondului de materii prime.

Pentru micșorarea pierderilor tehnologice au fost luate, în decursul anilor, numeroase măsuri, printre care introducerea unor procese prescurtate de filare, folosirea de noi mașini și utilaje cu parametri tehnico-economici de funcționare superiori celor vechi. extinderea metodelor noi de croire în fabricile de tricotaje și de con-

dr. Șt. ȘTEFĂNESCU
L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 6)

Tabelul nr. 1

Denumirea filaturii	Denumirea semifabricatului	Norma de consum
Filatura unității Industria lînii Timișoara	Fire cardate lînă Nm 10 art. 323—04—1	100 *)
	Fire cardate lînă Nm 14 art. 0222—46—1	100 *)
Filatura unității integrate de lînă Constanța	Fire cardate lînă Nm 10 art. 323—04—1	71
	Fire cardate lînă Nm 14 art. 0222—46—1	130

*) Bază de comparare.

ÎNTRECEREA

LA PARAMETRII CEI MAI ÎNALȚI

Gheorghe NĂSTASE
prim-secretar al Comitetului județean P.C.R. Argeș

ANGAJATE în marea întrecere națională pentru îndeplinirea și depășirea planului de stat pe 1970, colectivele de muncă argeșene și-au propus drept obiective obținerea unor rezultate care să le permită ocuparea unui loc cît mai de frunte între județele țării. **Poate că în condițiile cînd trebuie realizată, prin plan, o producție marfă în valoare de peste 9,5 miliarde lei, cu peste 55% mai mare decît în 1969, cînd productivitatea muncii trebuie să crească cu 45%, cînd se cer realizate investiții ce depășesc 2,8 miliarde lei** — deci în condițiile acestui salt spectaculos — **angajamentul de a da în plus o producție marfă de peste 120 milioane lei, de a obține 20 milioane beneficii suplimentare, pare îndrăzneț.** Aș vrea să relev însă că acest angajament, ca și cele privind realizarea mai devreme a indicatorilor tehnico-economici aprobați la 6 capacități de producție, devansarea unor termene la obiectivele în construcție, au fost asumate pe baza unui studiu amănunțit al posibilităților concrete existente în întreprinderi. Tocmai aceasta oferă garanția că ele sînt întru totul realizabile.

Știm însă că posibilitățile existente nu înseamnă încă producție, că pentru atingerea acestui scop ele se cer puse în valoare, fructificate din plin. Pornind de la această idee, Comitetul județean de partid a desfășurat și desfășoară o amplă acțiune pe cîteva direcții principale: organizarea temeinică a muncii, cu convingerea că peste tot este loc pentru mai bine, că orice gen de activitate poate fi îmbunătățit; combaterea oricărei risipe, indiferent dacă ea se referă la materie primă, la timp, la eforturi sau la forță de muncă; intronarea unei stricte discipline de producție și muncă, înțeleasă în sens larg, economic, și la toate nivelele, de la personalul de conducere, pînă la omul de la mașină. Unul dintre obiectivele de seamă ale muncii politico-educative desfășurată în aceste zile în întreprinderi îl constituie sădirea în conștiința tuturor că succesul în întrecere depinde de fiecare colectiv de muncă, de fiecare salariat.

Încheind bilanțul unei prime etape a întrecerii, avem satisfacția să spunem că, pe primul trimestru al anului, au fost înregistrate rezultate bune. Iată cîteva dintre întreprinderile care s-au înscris cu realizări deosebite în bilanțul acestei etape: Uzina de autoturisme, Uzina Mecanică Muscel, Combinatul Textil, I.P.M.P.B., C.E.I.L.

ÎNTRECEREA a creat pretutindeni o atmosferă de emulație, de căutări creatoare, a declanșat noi inițiative valoroase. La Uzina mecanică Muscel, de pildă, printre angajamentele luate se numără și reducerea consumului de metal cu 50 de tone. Dacă ținem cont de faptul că economia de metal s-a ridicat în ultimii ani, aici, la 1 360 tone, în timp ce parametrii produselor realizate au crescut, iese și mai pregnant în evidență semnificația angajamentului. Și totuși specialiștii, toți muncitorii sînt convinși că mai există rezerve însemnate. Comisii organizate pe uzină, pe secții și compartimente, au luat în studiu zeci de repere, descoperind noi mijloace de economisire a metalului. Din inițiativa organizațiilor de partid, întregul colectiv de muncă al uzinei este antrenat în două concursuri. **Pentru inovația sau raționalizarea care să conducă la cea mai mare economie de metal și pentru cea mai valoroasă inovație sau raționalizare a anului 1970.** Este semnificativ că, la scurt timp după lansarea acestora, la cabinetul tehnic au și apărut propuneri de inovație, **una dintre ele vizînd economisirea a 60 tone metal anual, deci mai mult chiar decît angajamentul luat de întreaga uzină.**

Economisirea metalului constituie un obiectiv principal în întrecere și în celelalte întreprinderi. **La Uzina de autoturisme, de exemplu, acțiunea de reproiectare a unor repere, precum și grija sporită pentru utilizarea judicioasă a materiei prime, s-a și soldat cu însemnate economii și se va solda pînă la sfîrșitul anului cu încă 120 tone.** O bună experiență în acest sens a dobîndit și Întreprinderea de poduri metalice și prefabricate din beton. Anul trecut ea a economisit 650 tone de metal, iar în prezent se fructifică noi și importante rezerve în acest domeniu.

Acordăm, de asemenea, o atenție deosebită micșorării consumului de energie electrică, acționînd pe linia stabilirii pe baze științifice a curbelor de putere, condiționate de o mai bună organizare a proceselor de producție, cît și de reducerea pierderilor determinate de mersul în gol, existența unor tipuri de motoare supradimensionate, raționalizarea iluminatului electric etc.

Acțiunea de reducere a consumurilor specifice de materii prime și materiale — și nu este vorba numai de metal și de energie electrică — are în județul nostru un suport solid. În fiecare unitate sînt formate colective speciale care stu-

(Continuare în pag. 6)

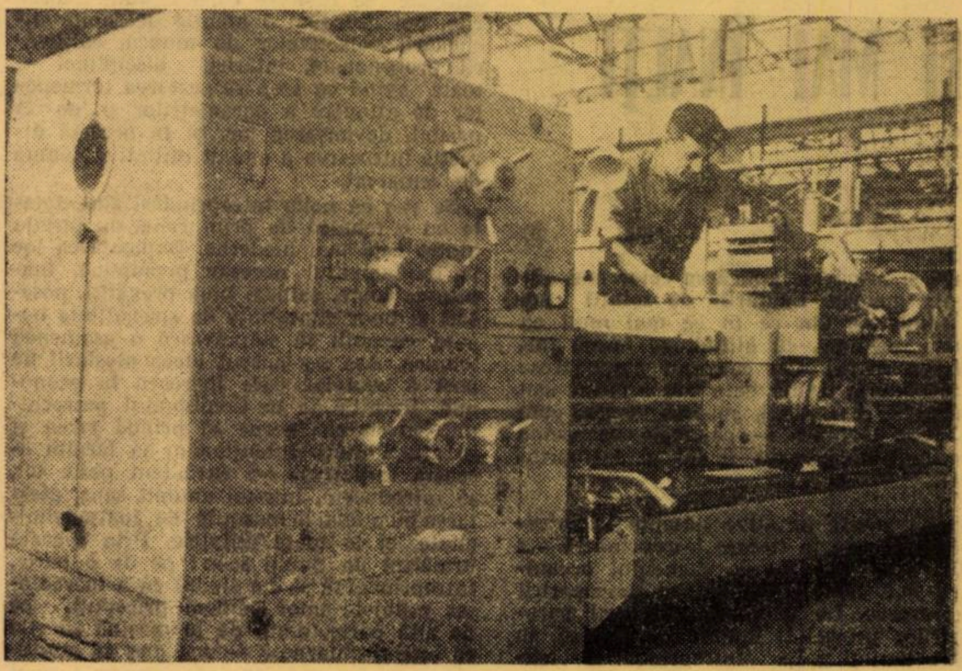

Uzina de strunguri Arad — noul strung S.N. 710

NOI COORDONATE ÎN VALORIFICAREA POTENȚIALULUI TEHNIC ȘI UMAN

Teodor HAȘ
prim-secretar al Comitetului județean P.C.R.-Arad

ARADUL, prin dezvoltarea și structura industriei sale, participă în mod substanțial la realizarea prevederilor planului de stat al țării. Avînd în vedere potențialul de care dispune, experiența acumulată, resursele încă nevalorificate, fiecare unitate și-a propus să obțină în acest an realizări care să întreacă pe cele dobîndite în trecut. Pe baza unor astfel de propuneri a fost formulat și angajamentul pe 1970 la nivelul județului.

Plecînd de la necesitatea de a valorifica superior materiile prime și materialele, în vederea diminuării cheltuielilor materiale și a creșterii eficienței economice a activității întreprinderilor, **ne-am angajat** — în urma unei examinări multilaterale a posibilităților — **să depunem eforturi susținute pentru reducerea consumurilor specifice, îndeosebi la metal, masă lemnoasă și la materii prime din import.** Am apreciat că rezultatele dobîndite în 1969, cînd pentru un milion lei producție s-au utilizat 60,3 tone de metal (cu mult peste media pe țară), nu corespund posibilităților reale ale întreprinderilor existînd condiții pentru reducerea simțitoare a normelor de consum. În acest sens, sub îndrumarea organizațiilor de partid, s-au stabilit planuri concrete de acțiuni care au în vedere **reproiectarea produselor, revizuirea și perfecționarea tehnologiilor de fabricație, micșorarea la minimum a procentului de rebuturi, utilizarea pe scară largă a înlocuitorilor.**

Paralel, acordăm o atenție deosebită **economisirii de materii prime din import, în vederea reducerii efortului valutar.** Îndrumate de Comitetul județean de partid, **conducerile unităților din industria ușoară au adoptat măsuri care duc la înlocuirea bumbacului cu fibre sintetice indigene, prin revizuirea rețetelor de fabricație și elaborarea de noi articole bazate pe materii prime din țară, în așa fel încît economiile să se ridice la cel puțin 30 tone bumbac.** Din această cantitate se vor produce 2000 mii metri țesături, 75 000 bucăți tricotaje și confecții, în valoare de 1,5 milioane lei.

UN ALT OBIECTIV major al întrecerii îl constituie **creșterea productivității muncii în fiecare întreprindere, sector și loc de muncă în parte.** În angajamentul asumat de organizația județeană de partid, în numele tuturor celor ce muncesc, ne sprijinim pe potențialul tehnico-material al industriei județului care, datorită fondurilor de investiții alocate prin grija conducerii de partid și de stat, s-a lărgit și s-a modernizat an de an, precum și pe capacitatea de muncă a cadrelor de muncitori, tehnicieni și ingineri. **Acordăm o atenție primordială valorificării resurselor de creștere a productivității muncii, ținînd seama că, în 1970, întregul spor de producție pe care trebuie să-l realizăm urmează a fi obținut pe această bază.** Măsurile adoptate de Biroul Comitetului județean de partid pentru depășirea sarcinii de creștere a productivității muncii converg spre întărirea disciplinei în producție, folosirea integrală a fondului de timp, încadrarea tuturor întreprinderilor în numărul mediu scriptic și utilizarea deplină a capacităților de producție.

În întreprinderile constructoare de mașini preocuparea se îndreaptă, îndeosebi, spre **folosirea din plin a mașinilor și utilajelor din secțiile de bază, la indici intensivi și extensivi superiori și cu un coeficient de schimburi de cel puțin 2,2—2,4%.** În vederea îmbunătățirii folosirii capacităților de producție și a eliminării locu-

(Continuare în pag. 6)

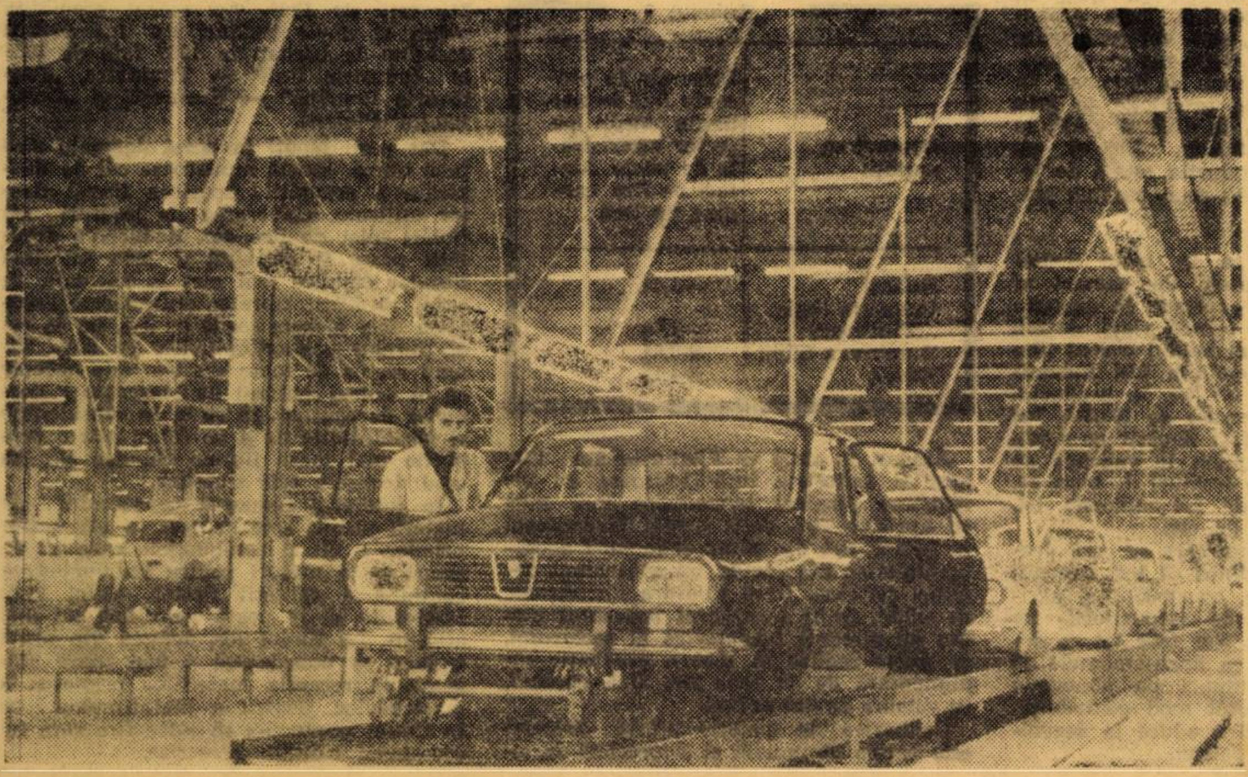

În hala de montaj a Uzinei de autoturisme — Pitești

LA PARAMETRII CEI MAI ÎNALȚI

(Urmare din pag. 5)

diază și urmăresc aplicarea celor mai eficiente metode. **Căutările de soluții noi se împletesc din ce în ce mai mult cu efecte imediate, cu atitudinea fermă împotriva risipei.** Cei care nu gospodăresc bine materia primă, care sub o formă sau alta aduc prejudicii, suportă — așa cum e drept și firesc — pagubele pe seama buzunarului propriu și nu al întreprinderii.

SÎNT multe inițative născute în întrecere. Aproape în fiecare întreprindere s-a adus ceva nou, fie în domeniul organizării mai bune a muncii, al descoperirii de rezerve, fie în cel al atingerii parametrilor proiectați înainte de termen, în noile unități. La Întreprinderea textilă, de exemplu, inginerii. tehnicienii, maiștrii, inclusiv cei din serviciile de coordonare și conducere, au abandonat stilul funcționăresc de muncă de pînă acum, adoptînd un altul mai apropiat de nevoile producției. **Fiecare răspunde concret, patronează o anumită zonă de războaie, asistența tehnică nu mai e prezentă numai dimineața, ci în toate schimburile.** Merită subliniată și ideea degrevării de sarcini inutile a maiștrilor (scriptologie, aprovizionare), aceste sarcini fiind preluate de un singur om pe secție, iar maistrul se ocupă numai cu coordonarea muncii.

O interesantă inițiativă, denumită simbolic **„apel la inteligență"**, s-a născut zilele trecute la Uzina de autoturisme. Este vorba de o chemare adresată cadrelor tehnico-economice de a descoperi noi soluții, care să optimizeze procesul muncii și să-i dea o eficiență maximă, sau, mai exact, **este vorba ca fiecare inginer, tehnician, economist să se preocupe și să găsească fie individual, fie în colectiv, rezolvări la o serie de probleme tehnice, economice și organizatorice, prin aplicarea cărora să crească productivitatea muncii, să scadă prețul de cost, să se îmbunătățească calitatea produselor.**

Poate mai mult ca în alte județe, 1970 poate fi numit pentru județul nostru, **anul atingerii parametrilor proiectați.** Peste 17 obiective nou intrate în producție trebuie să treacă acest dificil examen, care marchează finalizarea deplină a investițiilor. Privind lucrurile din alte puncte de vedere, trebuie spus că respectarea și devansarea termenelor de intrare în funcțiune sînt hotărîtoare pentru îndeplinirea angajamentelor asumate. Se înțelege că, așa stînd lucrurile, noi acordăm o atenție deosebită închegării colectivelor de muncă, calificării profesionale, întăririi disciplinei — toate avînd ca scop respectarea termenelor de atingere a parametrilor și, pe cît posibil, devansarea lor. Și în această direcție întrecerea a născut inițiative demne de remarcat.

Se știe că noile întreprinderi sînt dotate cu o tehnică de prim rang, cu utilaje dintre cele mai moderne. Exploatarea lor la randamentul necesar presupune, înainte de toate, oameni bine pregătiți, posesori ai unor cunoștințe de specialitate bogate, capabili să stăpînească o asemenea tehnică. Așa s-a născut ideea **atestării pe post** a cadrelor care lucrează în economie. Pornită de la Combinatul petrochimic, atestarea începe să prindă teren și în alte unități. Intenționăm să lărgim această inițiativă, s-o extindem peste tot, să introducem, într-un anumit sens, atestarea nu numai la mașinile de înaltă tehnicitate, ci la toate utilajele. Prin aceasta urmărim un dublu scop: pe de o parte, întreprinderea să fie sigură că a încredințat utilajele unor oameni pricepuți, pe de altă parte, omul de la mașină să știe că este răspunzător — mai ales că atestarea este însoțită de introducerea unei anumite gestiuni proprii — de soarta utilajelor.

Sînt numeroase exemple care ne întăresc convingerea că noile întreprinderi vor atinge la termenul stabilit parametrii proiectați. Iată unul dintre ele. **Reanalizînd posibilitățile, filatura „Argeșana", care trebuie să dea în acest an o producție de 2 700 tone fire lînă pieptănată, și-a propus să atingă parametrii proiectați cu 2—6 luni mai devreme decît propriul angajament.** Pentru realizarea acestui scop, în întreprindere se desfășoară o activitate susținută pentru organizarea locurilor de muncă, delimitarea precisă a zonelor de deservire, asistența tehnică calificată, buna organizare a transportului intern, respectarea procesului tehnologic, întărirea disciplinei muncii.

SPAȚIUL nu ne îngăduie să trecem în revistă toate inițiativele născute în întrecere. Ceea ce este important e faptul că ea a scos la iveală noi energii, noi rezerve de creștere a producției, a generat o atmosferă de căutări permanente și — de ce să n-o spunem un climat de ambiție pozitivă pentru a obține mai mult, mai bun. De aici siguranța că întreprinderile argeșene vor obține în acest an succese deosebite, vor contribui într-o mai mare măsură la îmbogățirea bilanțului general al țării. Acesta va fi răspunsul nostru la grija pe care partidul și statul o poartă tuturor județelor și, în acest context, și județului Argeș.

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

(Urmare din pag. 4)

fecții și, în mod deosebit, a metodelor de croire combinată a măsurilor mari cu cele mici etc. Cu toate acestea mai există produse la care se înregistrează însemnate pierderi tehnologice de materii prime (vezi tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Denumirea produsului finit	Pierderi tehnologice (la %) din totalul semifabricatelor sau materiilor prime folosite în industria textilă în 1969.
Tricotaje tip bumbac	23.4
Tricotaje din relon	20,0
Tricotaje din melană	18,5
Tricotaje tip lînă	17,5
Țesături de bumbac	2,5
Țesături de mătase	7,0
Țesături subțiri de in-cînepă	2,0

Așa după cum rezultă din exemplele date, **pierderi tehnologice mai mari s-au înregistrat la producția de tricotaje și, îndeosebi, la cea de tricotaje din bumbac.** E drept, acest lucru se datorește și creșterii ponderii articolelor și a modelelor la care croitul provoacă deșeuri mari. Dar este tot atît de adevărat că, în prezent, există o gamă redusă de dimensiuni în care se realizează tricotul pe mașinile circulare. Din unele analize rezultă că **numai prin lărgirea gamei de dimensiuni a tricoturilor** (care ar permite o mai rațională croire a acestora) **la patru fabrici de tricotaje** („Moldova" — Iași. „Tricoul roșu"— Arad, Fabrica de confecții și tricotaje și „Crinul" din București) **s-ar putea realiza anual economii de 6 milioane lei. Din tricotul economisit la croit** (prin reducerea pierderilor tehnologice), **s-ar putea obține o creștere a producției cu circa 700 mii buc. tricotaje bumbac anual, precum și o economie de fire de bumbac în valoare de 2,3 milioane lei valută** (contravaloarea bumbacului puf care ar trebui importat dacă nu s-ar reduce pierderile tehnologice).

Este semnificativ că la același produs pierderile tehnologice îmbracă mărimi diferite de la unitate la unitate. Dacă pe totalul producției de tricotaje de bumbac,pierderile tehnologice reprezintă o medie de 23,4% din materiile prime folosite, sînt unități la care s-au înregistrat pierderi mai mari. **Astfel Combinatul de confecții și tricotaje — București, a înregistrat în 1969 pierderi tehnologice de 27%, în timp ce unitatea „Moldova" din cadrul combinatului Textil-Iași — de 25,6%.** Cît de important este ca pierderile tehnologice să fie reduse la minimum posibil rezultă din faptul că,**prin diminuarea acestora cu 1% în fabricile de tricotaje de bumbac, ar rezulta o economie de 180 tone fire, din care se pot confecționa 900 mii buc. tricotaje.**

Reducerea pierderilor de asemenea natură pot fi operate și în alte sectoare ale industriei textile. Aceasta cu atît mai mult, cu cît ele variază la același produs de la unitate la unitate. Iată (vezi tabelul nr. 3) cum se prezintă situația la producția de fire cardate tip lînă la unele filaturi în 1969, comparativ cu media pe sector:

Tabelul 3

Denumirea unității	Diferența în procente față de pierderile medii pe sector înregistrate de unele filaturi de fire cardate tip lînă
Buhuși	—1,84
Industria lînii-Timișoara	—1,84
Dumbrava Sibiu	+0,84
Azuga	+4,16

Așadar, în timp ce Filaturile din Buhuși și Industria lînii-Timișoara au înregistrat pierderi tehnologice mai mici cu aproape 2%, decît media înregistrată pe sector, cea din Sibiu și în mod deosebit unitatea din Azuga, au consemnat depășiri serioase. **Dacă Filatura din Azuga, de pildă, ar fi înregistrat procentul mediu de pierderi tehnologice al sectorului, ea putea realiza în 1969 o producție suplimentară de 30 tone fire lînă cardată, în valoare de 210 mii lei.**

Cantitatea de materie primă folosită este serios diminuată și depreciată în unitățile textile din cauza volumului mare de cupoane. capete și fișii și produse declasate. Ele sînt, în general, o consecință directă a nerespectării prescripțiilor procesului tehnologic, a ineficienței controlului tehnic de calitate la toate operațiile și fazele procesului de fabricație, a muncii „în asalt" din anumite perioade etc. **În 1969, la „Dacia"-București, cupoanele au reprezentat 3,6% din totalul producției de țesături, la Unitatea textilă-Pitești 3,9%, la „30 Decembrie"-Arad 4,5%, „Tîrnava"-Mediaș 4,5%, Unitatea Textilă Galați 4,5%, Industria Bumbacului — București 6,1%, „Teba"-Arad 6,2% etc.**

După cum se observă, cantitatea de cupoane variază aproape de la simplu la dublu, fapt ce influențează negativ reducerea cheltuielilor materiale și a beneficiilor.

Pierderi mari de materii prime se înregistrează în unele locuri prin existența capetelor și a fișiilor. Nu o dată s-a constatat la fabrica „Oltul" din Sfîntul Gheorghe că se taie margini laterale la articolele din mușama de peste 5 cm, iar la tricoturile cașerate se ajunge să se elimine la cașerare 10—15 cm din lățimea tricoturilor. Asemenea constatări sînt valabile și pentru alte produse.

În industria textilă se înregistrează, de asemenea, an de an, **însemnate cantități de produse declasate.** În 1969, de exemplu, ele s-au ridicat la o valoare de 12 mil. lei.

Micșorarea greutății produselor

O CALE IMPORTANTA de reducere a consumului de materie primă o constituie **micșorarea greutății produselor, concomitent cu menținerea sau ridicarea calității lor — tendință ce se manifestă intens pe plan internațional.** Într-o perioadă de 21 de ani, de pildă, ponderea țesăturilor „ușoare" prelucrate de industria confecțiilor din S.U.A. a crescut cu 40%, în timp ce ponderea celor „grele" a scăzut, în aceeași perioadă, cu 39%.

Și în țara noastră se manifestă o asemenea tendință. **La țesăturile pentru pături** (articolul 744/12) **realizate de Uzinele textile-Cisnădie, de pildă, s-a obținut în 1969 o reducere a greutății de circa 2% față de 1966.** Au scăzut greutățile medii la unele țesături tip lînă pentru costume de bărbați în 1969 față de 1968 la „Industria lînii" — Timișoara, „Postăvăria Română" — București și „Dorobanțul"-Ploiești.

Dar pașii făcuți în acest domeniu sînt încă timizi. Există numeroase căi de micșorare a greutății: sporirea fineții firelor utilizate, elaborarea de legături cu flotări mici de fire etc. Reducerea greutății poate fi obținută și prin folosirea fibrelor chimice mai ales la tricotaje. În cazul utilizării fibrelor poliesterice greutatea unei jachete scade cu 9%, iar în cel al fibrelor poliacrilonitrilice cu 20%. Ținînd seama de toate acestea, **este necesar ca în cadrul acțiunii de reașezare a normelor de consum, să se ia în considerație și posibilitățile de a se folosi într-o proporție mai mare fibrele chimice și, în mod deosebit, cele sintetice.**

În interesul reducerii consumului de materii prime, este necesar ca atît întreprinderile, cît și combinatele care au filaturi să ia măsuri pentru îmbunătățirea continuă a calității firelor, astfel încît țesătoriile să le poată valorifica tot mai eficient. La rîndul lor, acestea din urmă trebuie să dovedească o mai mare exigență la recepția materiilor prime și a materialelor, pentru a preîntîmpina ca în fluxul producției să intre fire care nu corespund calității prescrise.

VALORIFICAREA POTENȚIALULUI

(Urmare din pag. 5)

rilor înguste, consiliile de administrație, comitetele de direcție, sub îndrumarea organizațiilor de partid, acționează cu hotărîre pentru realizarea unui număr sporit de mașini și utilaje prin autoutilare. **Numai la Uzina de strunguri, se vor realiza prin autoutilare în acest an, 3 agregate de frezat carcase, 3 agregate pentru frezat batiuri, un agregat de rectificat lamele pentru ambreiaje.**

DESFĂȘURAREA ritmică a lucrărilor de investiții, un alt domeniu care stă în atenția Comitetului județean de partid în vederea realizării angajamentelor, **depinde în măsura hotărîtoare de eșalonarea judicioasă a planului pe trimestre și pe luni.** Experiența anului trecut, cînd s-a planificat un volum prea mare de lucrări și de punere în funcțiune în ultima parte a anului, a demonstrat cîte neajunsuri se pot ivi în domeniul aprovizionării tehnico-materiale, în folosirea rațională a forței de muncă și a utilajelor de mecanizare. De aceea, în eșalonarea investițiilor pe acest an, Comitetul județean de partid s-a preocupat de repartizarea echilibrată a volumului de lucrări, în așa fel încît să se asigure îndeplinirea ritmică a fazelor stabilite la toate obiectivele, pentru ca astfel să ne putem respecta angajamentul de a da în exploatare înainte de termen o serie de obiective.

ÎN AGRICULTURĂ, una din ramurile importante în economia județului, oamenii muncii, sub îndrumarea organizațiilor de partid, **își concentrează eforturile pentru mai buna gospodărire a fondului funciar și ridicarea potențialului de producție al acestuia.** Aplicînd întregul complex de lucrări agrotehnice ne-am angajat să depășim planul producției de grîu porumb, floarea soarelui, să sporim contribuția noastră la crearea fondului central al statului. În unitățile agricole din perimetrul județului s-au încheiat pregătirile pentru desfășurarea în condiții optime a lucrărilor agricole și, în primul rînd, a însămînțărilor din campania de primăvară, de a căror bună efectuare depinde în mare măsură soarta recoltei, realizarea și depășirea angajamentelor.

TRADUCEREA în fapt a măsurilor adoptate în vederea valorificării rezervelor materiale și umane existente, în conformitate cu angajamentele asumate, va duce la realizarea unui spor de producție marfă de peste 52 milioane lei. Depășirea planului se va face pe seama creșterii productivității muncii cu 0,6% în întreprinderile republicane, prin economii de materii prime, care vor reprezenta 940 tone metal, circa 2 500 mc masă lemnoasă și peste 30% tone de bumbac. În agricultură planul de producție la grîu va fi depășit cu 2% în IAS și CAP, la porumb boabe cu 1,5% în IAS și cu 1,6% în CAP, iar producția totală de legume va spori cu 2,7% peste sarcina planificată.

Perfecționînd munca în toate domeniile, mobilizînd masele de oameni ai muncii, prevederile cuprinse în angajamente au început să prindă viață. **Astfel, în primul trimestru al anului curent planul la producția globală a fost îndeplinit în proporție de 101,7%, la producția marfă vîndută și încasată de 103,3%, iar planul la export a fost depășit cu 1,3%. S-au realizat, peste plan, 18 vagoane de marfă, 28 mii mp de țesături de bumbac, mobilă în valoare de 2,8 milioane lei, confecții de 500 mii lei etc.**

Este un început bun, care se cere dezvoltat. Avem certitudinea că toți oamenii muncii din industrie, construcții și agricultură, conștienți de răspunderile pe care și le-au asumat, vor face tot ce depinde de ei pentru ca angajamentele să prindă viață, vor munci cu abnegație pentru a spori în acest mod contribuția pe care județul Arad o aduce la dezvoltarea multilaterală a patriei.

PLANIFICARE

REFLECTAREA TRANSPORTURILOR ȘI TELECOMUNICAȚIILOR ÎN BALANȚA LEGĂTURILOR DINTRE RAMURI

BALANȚA legăturilor dintre ramuri, ca instrument științific în munca de planificare, cuprinde întreaga structură a economiei naționale, evidențiind pe larg modul de creare și de utilizare a produsului social. În balanță, legăturile reciproce și fluxurile de bunuri și servicii sînt exprimate sub forma relațiilor dintre ramuri definite după principiul ramurii pure, adică al unor ramuri care cuprind și grupează produse și servicii cu caracter cit mai omogen.

În cadrul ramurilor economiei naționale oglindite în balanță, un loc însemnat îl ocupă activitatea transporturilor și telecomunicațiilor cu ajutorul cărora se realizează deplasarea bunurilor, persoanelor și comunicărilor în vederea satisfacerii nevoilor materiale sau spirituale ale societății omenești. Însemnătatea acestei activități este determinată de legăturile intense ce există între transporturi și telecomunicații și celelalte ramuri ale producției materiale sau ale raporturilor cu populația, legături care se intensifică din ce în ce mai mult o dată cu creșterea rapidă a forțelor de producție, diversificarea economiei naționale și amplificarea rețelei complexe de relații economice între întreprinderile, ramurile și zonele țării, precum și a relațiilor internaționale.

Caracteristicile de bază și implicațiile lor

TRANSPORTURILE și telecomunicațiile aduc o contribuție însemnată la asigurarea unui nivel înalt al reproducției socialiste lărgite, aspect ce se evidențiază prin greutatea specifică a acestei ramuri în crearea produsului social și a venitului național. Astfel, în anul 1968 transporturile și telecomunicațiile au reprezentat 3,3% în produsul social și 4,3% în venitul național (exclusiv transporturile și telecomunicațiile destinate sferei nemateriale).

Reflectarea volumului de servicii de transporturi și telecomunicații în balanța legăturilor dintre ramuri capătă un caracter oarecum particular datorită caracteristicilor specifice acestei activități, reliefate prin aceea că procesul lor de exploatare nu are ca rezultat un obiect cu aspect de sinestătător, separat, atît de producător cît și de consumator. Drept urmare, consumul acestei producții nu poate fi separat de actul de producție, nu poate circula în decursul acestui interval ca marfă.

În acest fel structura materială a produsului brut creat în ramura de transporturi și telecomunicații va fi reflectată pe rîndurile balanței prin suma veniturilor realizate din transportul de mărfuri, bunuri, de călători sau de alte activități legate de acestea (manipulări de mărfuri, închirieri de rampe etc.) și din veniturile obținute de pe urma serviciilor de poștă și telecomunicații prestate diverșilor beneficiari.

Contribuția ramurii de transporturi și telecomunicații la crearea produsului social, evoluția și relațiile ei de interdependență cu celelalte ramuri ale producției materiale precum și caracteristicile procesului de exploatare impun o anumită clasificare a acestora în balanța legăturilor dintre ramuri.

Clasificarea actuală a ramurilor economiei naționale (H.C.M. nr. 483/1962) prevede pentru transporturi și telecomunicații numai două ramuri și anume: ramura **transpo.turi,** al cărui obiect se referă la deplasarea mărfurilor de la locul de producție la locul de consum și deplasarea persoanelor între diferite localități și ramura **telecomunicații,** care se ocupă cu transmiterea comunicărilor între diferite întreprinderi, instituții sau persoane, prin poștă, telefon, telegraf sau colete poștale.

Separarea activității transporturilor de cea a telecomunicațiilor o considerăm just făcută și apreciem ca această delimitare să fie menținută și în cadrul ramurilor ce urmează a se delimita în balanța legăturilor dintre ramuri, deoarece serviciile acestora au caracteristici economice și tehnice diferite unele de altele.

Față de practica actuală, care prevede o singură ramură pentru activitatea de transporturi, **pentru necesitățile balanței legăturilor dintre ramuri ar fi mai bine să se facă dezagregarea acesteia în mai multe ramuri, delimitate în funcție atît de caracteristicile diferitelor mijloace de transport folosite cît și în raport de volumul transporturilor realizate de fiecare categorie de transport.**

În această privință pe plan mondial s-a procedat la agregarea ramurilor de transporturi în mod diferit de către o serie de țări. Astfel, unele țări au creat cîteva ramuri, prin gruparea unor mijloace de transport (auto, calea ferată, tracțiune animală și „alte transporturi"), iar altele au creat ramuri prin care au detaliat și grupa „alte transporturi" (transporturi maritime, fluviale, aeriene etc.). Detalierea prea amănunțită și crearea de multiple ramuri în componența balanței presupun însă lucrări și calcule în plus și îngreuiază posibilitățile de a analiza eficiența datelor pe care aceasta le conține.

Este necesară o delimitare mai riguroasă

În țara noastră, sfera transporturilor, în cadrul balanței legăturilor dintre ramuri, trebuie să rezulte din analiza contribuției acestora, pe categorii de mijloace de transport, la deplasarea mărfurilor și călătorilor și a legăturilor în perspectivă dintre acestea și celelalte ramuri ale economiei naționale.

Cercetînd volumul transporturilor de mărfuri și călători realizat cu diverse mijloace de transport în anul 1968 se desprind unele tendințe **(vezi tabelul din pag. 8).**

Reținînd aceste date precum și caracteristicile procesului de exploatare diferit al transporturilor făcute pe calea ferată față de cele efectuate cu mijloace auto sau cu alte mijloace de transport, precum și structura diferită a cheltuielilor de exploatare ale fiecărei categorii de transport, **considerăm că prezentarea cea mai potrivită a transporturilor în balanța le-**

dr. Gh. GÎRDU

⟶

CONFIDENȚIAL

● **SEMICRISTALE.** Specialiștii de la Fabrica de sticlă din Pădurea Neagră, județul Bihor, au experimentat cu succes fabricarea articolelor de semicristal. Unicatele realizate, supuse probelor de rezistență și conținut, au întrunit aprecierile necesare, avînd calități identice cu produsele similare importate. În prezent se află în stadiu de finalizare tehnologia lor de fabricație.

● **MILDIOGRAF RC-5,** este denumirea noului aparat românesc de avertizare și măsurare a fenomenelor naturale care duc la apariția manei în vii. Proiectat și realizat la unitatea de mecanică fină a Cooperativei „Precizia" din Arad, după o invenție brevetată în țară, aparatul este prevăzut cu elemente grafice de înregistrare a temperaturii, a umidității aerului și a duratei de formare și de stagnare a picăturilor de apă de pe frunzele viței. Cunoașterea din timp a acestor date termo și hidrografice permite viticultorilor să ia măsuri pentru protejarea viilor împotriva bolilor care apar în perioada vegetației și a rodirii. Prima serie de mildiografe, compusă din 32 de astfel de aparate, vor fi livrate unor podgorii din Moldova, Transilvania și din zona viticolă a Aradului.

● **CERAMICĂ EXPORTATĂ ÎN NUMEROASE ȚĂRI.** Meșteșugarii din Dănești, vechi și tradițional centru de prelucrare a ceramicii negre, situat în apropierea orașului Miercurea Ciuc, execută în prezent comenzi primite din Japonia, Cipru, Anglia, Danemarca și din alte țări. Anul acesta, olarii de aici, a căror artă este cunoscută în peste 30 de țări ale lumii, vor livra, pe bază de contracte, peste 50 000 produse decorative, realizate din ceramică neagră și glazurată.

● **FERME APICOLE.** În raza Ocoalelor silvice Dolj, Timiș, Olt, Iași și Sibiu au fost organizate ferme apicole pentru a folosi potențialul melifer al pădurilor. Ele dețin, în medie, cîte 2 500—3 000 familii de albine. Alte ferme sînt în curs de organizare și în Ocoalele silvice Mehedinți și Vaslui. Dotate corespunzător, fermele vor extinde stupăritul pastoral putînd realiza astfel producții sporite de miere și ceară și totodată colonii puternice de albine. Silvicultorii au prevăzut mărirea numărului familiilor de albine, în următorii ani, în zona forestieră de la 40 000 la 70 000, iar a producției de miere de la 500 la 750 tone.

● **COMPLEXE COMERCIALE ÎN STAȚIUNI MONTANE.** În unele dintre cunoscutele stațiuni montane de pe Valea Prahovei au fost date în folosință, în trimestrul trecut, noi unități comerciale. La Azuga, de pildă, cumpărătorii beneficiază de un complex comercial care cuprinde un magazin alimentar cu autoservire, raioane de carne, mezeluri, brînzeturi și un magazin de legume-fructe. La Predeal, pe o suprafață de circa 400 mp., au fost reunite magazine cu produse alimentare și nealimentare, de legume-fructe și un bufet-bar. Un modern magazin alimentar cu autoservire înzestrat cu raioane de băcănie, mezeluri, brînzeturi, carne, pîine, s-a deschis și la Poiana Țapului. Pînă la sfîrșitul anului, vor beneficia de noi unități comerciale și alte stațiuni din această zonă turistică.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

În industria construcțiilor de mașini după primul trimestru:

PRINCIPALII INDICATORI DE EFICIENȚĂ DEPĂȘIȚI

GRAFICUL alăturat ilustrează, pe exemplul unităților aparținînd de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, justețea orientării spre aspectele calitative ale activității economice. Nu întîmplător indicatorii producției marfă vîndută și încasată și ai beneficiului devansează pe cei ai producției globale (104,6 și 102,8 față de 100,8).

Afirmațiile sînt susținute și de faptul că principalele produse date peste plan sînt de o însemnătate primordială pentru înzestrarea economiei naționale cu tehnică nouă: elemente de automatizare, mașini și utilaje pentru industriile alimentară și metalurgică, pompe pentru irigații ș.a.

Un alt element semnificativ este dat de dispersia foarte îngustă a îndeplinirii planului pe cele 16 centrale și grupuri de uzine componente ale ministerului. Nu există discrepanțe, salturi sau scăderi nejustificabile față de indicatorii planificați, demonstrîndu-se astfel realismul stabilirii lor. Dintre cele 16 centrale, 15 și-au depășit sarcinile (evidențiem Centrala industrială a materialelor de instalații și echipamente București, Grupul de uzine autoturisme-Pitești etc.), ceeace pledează în favoarea afirmației că noile organisme și-au preluat cu toată răspunderea obligațiile.

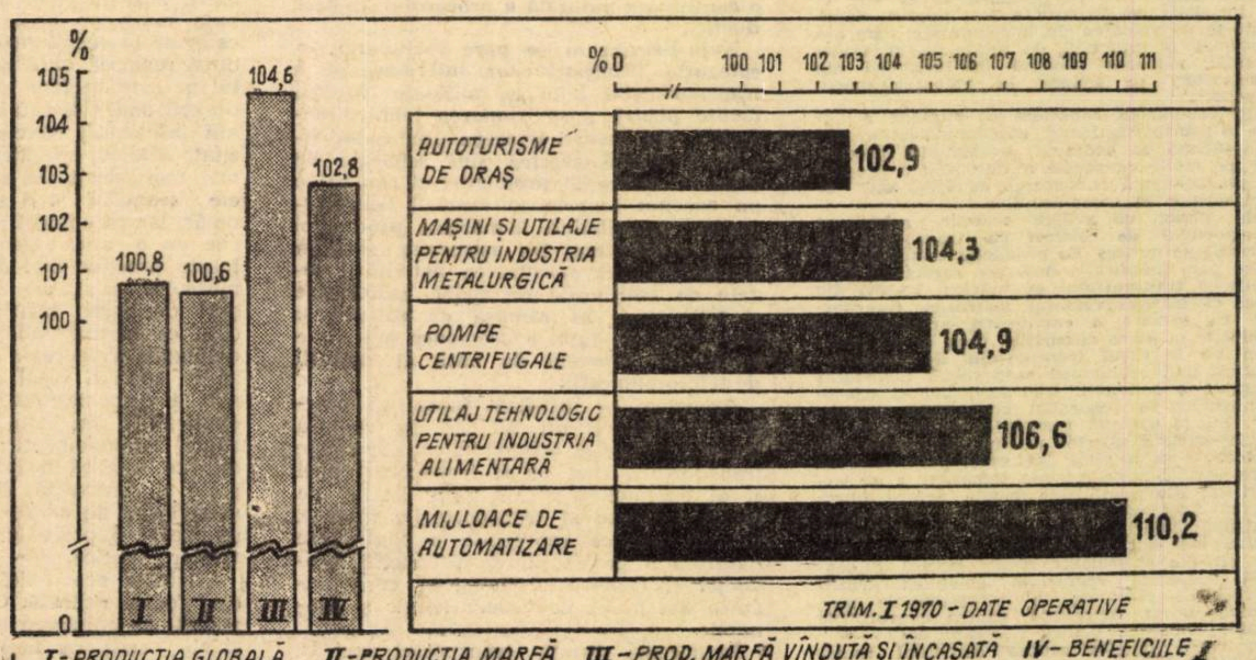

În această primă parte a anului s-a acordat atenția cuvenită și asimilării de produse noi. Față de cele 9 omologări planificate, s-au efectuat 12, iar în loc de 4 pregătiri de fabricație prevăzute s-au executat 7. Cele mai importante sînt: strungul carusel tip SC 1250-1 la F.M.U.A.B., cazanul de apă fierbinte de 10 G. cal./oră la Uzinele „Vulcan"-București, sapa cu role pentru foraj la Uzinele „1 Mai"-Ploiești etc., care urmează să intre în producție de serie.

(Urmare din pag. 7)

Felul mijlocului de transport	% mărfuri	% călători
— mijloace auto	55,4	47,5
— pe calea ferată	40,3	52,1
— alte mijloace	4,3	0,4

găturilor dintre ramuri se poate face prin constituirea a trei ramuri distincte și anume: transporturi pe calea ferată, transporturi auto și alte transporturi.

În ramura „alte transporturi" considerăm că poate fi reunită activitatea transporturilor aeriene, navale, pe cabluri, prin conducte (a țițeiului și gazelor naturale), cărăușia, plutăritul și alte feluri de prestații.

De asemenea, **opinăm ca cele trei ramuri de transporturi să includă atit transporturile de mărfuri, bagaje și mesagerii cît și transporturile de călători sau alte prestații specifice** (manipulări, manevre, pilotaj etc.), **iar ramura „telecomunicațiilor" să cuprindă serviciile de poștă, telegraf, telefon, presă, radioficare, radio și televiziune și lucrările de întreținere și revizii ale instalațiilor de telecomunicații.**

Se poate aprecia că această agregare va permite culegerea datelor necesare cu ușurință, calcularea unor coeficienți ai consumurilor cît mai corespunzători și efectuarea a numeroase analize economice.

● Evidențierea tuturor cheltuielilor în cadrul „consumului productiv"

ÎNTOCMIREA corectă a balanței legăturilor dintre ramuri, atît la nivelul economiei naționale cît și pe anumite ramuri, este condiționată de conținutul activității fiecărei ramuri ce face parte din balanță și contribuie la crearea produsului social.

În practica actuală a statisticii și planificării se consideră că ramurile de transport și telecomunicații contribuie la crearea produsului social numai cu activitatea transporturilor de mărfuri și a telecomunicațiilor care deservesc sfera producției materiale. În ce privește activitatea transporturilor de călători și a telecomunicațiilor destinate instituțiilor și populației, acestea se consideră că nu participă la producerea produsului social, deoarece fac parte din sfera neproductivă.

În legătură cu această problemă s-au purtat mai multe discuții în literatura de specialitate a căror precizare are mare importanță asupra reflectării cît mai corespunzătoare a transporturilor și telecomunicațiilor în cadranele balanței legăturilor dintre ramuri în special în cadrul „consumului productiv" și în cadrul „consumului final".

Unii economiști consideră că în cadranul „consumului productiv" să se includă numai transporturile de mărfuri și telecomunicațiile care deservesc sfera producției materiale, deoarece numai acestea măresc valoarea producției și prin urmare creează produsul social. Valoarea de întrebuințare produsă în transport constă în deplasarea mărfurilor, în efectul util care a determinat ca produsul să se afle în alt loc decît cel în care a fost produs. Separîndu-se de valoarea de întrebuințare, care s-a consumat în procesul de producție al transportului, valoarea produsă de lucrătorii din transporturi se adaugă la valoarea mărfii transportate.

Alți economiști consideră că întreaga activitate a transporturilor și telecomunicațiilor trebuie inclusă în cadranul „consumului productiv" pe motiv că aceste ramuri dau o producție independentă sub formă de efect util al deplasării și al comunicațiilor.

Din punct de vedere teoretic, asimilarea transportului de călători cu transportul de mărfuri, ca proces de producție materială, nu ni se pare justificată, deoarece caracterul productiv al transportului de mărfuri rezultă din aceea că mărește valoarea mărfurilor transportate ca urmare a continuării procesului de producție în sfera circulației, ceea ce nu poate avea loc în cazul transportului de călători.

Există unii economiști care susțin includerea integrală a activității transporturilor și telecomunicațiilor în „cadranul consumului productiv", numai datorită greutăților ce se ivesc cu ocazia culegerii datelor privind cheltuielile de exploatare și a altor indicatori pe cele două sfere. Astfel, este practic imposibil a se urmări cît din cheltuielile făcute pentru întreținerea unei căi ferate reprezintă cheltuielile pentru mărfurile transportate și cît revine pentru călătorii transportați pe această cale sau cît din cheltuielile făcute pentru o centrală telefonică reprezintă cheltuieli pentru convorbirile efectuate de întreprinderile productive și cît reprezintă pentru convorbirile făcute populației, pentru investiții etc.

Separarea datelor asupra activității transportului de mărfuri și asupra activității transporturilor de călători implică o serie de evidențe greu de realizat și care nu se justifică față de influența minimă a cheltuielilor de transport a călătorilor asupra coeficienților tehnici ai balanței legăturilor dintre ramuri din cadranul „consumului productiv", (I) în cazul în care aceste cheltuieli se includ la un loc cu cheltuielile privind transportul mărfurilor.

De altfel sumele înscrise din coloana transporturilor sau a telecomunicațiilor din cadranul I înfățișează consumul de materiale al acestora pe ramuri de provenientă. **Ca atare, pentru analiză interesează, în primul rînd, volumul materialelor ce va fi necesar să-l livreze fiecare ramură a economiei naționale pentru nevoile transporturilor și telecomunicațiilor. Din acest punct de vedere, mai puțin interesează cît din volumul materialelor livrate de fiecare ramură pentru transporturi este destinat transporturilor de mărfuri și cît transporturilor de călători. Totuși, în cazul că lucrările de analiză vor necesita cunoașterea cheltuielilor materiale folosite pentru serviciile de transporturi și telecomunicații, consumate în sfera neproductivă, acestea se pot determina orientativ, luînd ca bază valoarea serviciilor efectuate, care sînt reflectate separat în balanța legăturilor dintre ramuri.** Astfel, valoarea serviciilor de transporturi și telecomunicații, efectuate întreprinderilor productive sînt înscrise pe rîndurile cadranului „consumului productiv", iar cele efectuate populației, instituțiilor și altor organizații neproductive, pe rîndurile cadranului „consumului final".

Față de greutățile de ordin practic ce survin cu ocazia culegerii datelor pe cele două sfere, considerăm că se justifică necesitatea evidențierii cheltuielilor materiale legate de transportul călătorilor la un loc cu cele legate de transportul mărfurilor în cadranul „consumului productiv"

● Delimitarea mai precisă a conținutului acestor ramuri

CLASIFICAREA actuală a ramurilor economiei naționale nu cuprinde, ca obiect al ramurilor de transporturi și telecomunicații, unele transporturi considerate ca o continuare naturală a anumitor procese de producție, acestea fiind incluse în sfera altor ramuri. În această categorie se încadrează transporturile orășenești, transportul prin conducte a gazului metan și altele.

După părerea noastră, excluderea acestor feluri de transporturi din componența ramurilor de transporturi și telecomunicații nu are o bază justificată, deoarece activitatea lor nu reprezintă altceva decît o deplasare de bunuri cărora li se adaugă valoare în timpul procesului respectiv.

Astfel, încadrarea actuală a transportului orășenesc (cu troleibuze, autobuze, tramvaie) **în ramura de gospodărie comunală nu o găsim corespunzătoare, deoarece, în mod firesc, acesta are ca obiect deplasarea bunurilor și persoanelor, integrîndu-se perfect în ramura „transporturilor auto".**

Apreciem ca neconcludentă încadrarea activității de transport prin conducte a gazului metan la ramura industriei extractive, numai pe motivul că s-ar efectua unele operații tehnologice asupra acestuia. Această justificare nu este temeinică, deoarece operațiile respective sînt secundare, aplicabile și în cazul transportului de țiței pe conducte, care, cu toate acestea, este cuprins în ramura transporturilor.

Transportul gazului metan este mai potrivit să fie cuprins ca o categorie de transport și împreună cu transportul prin conducte al petrolului să facă parte din ramura „alte transporturi", deoarece activitatea lor reprezintă o deplasare, un proces de transportare a producției și nu o continuare naturală a procesului de producție.

Nejustificată ni se pare includerea în categoria transporturilor interioare și a transporturilor auto cu mijloace proprii făcute pentru aprovizionarea tehnico-materială sau pentru livrarea produselor finite, deoarece acestea sînt separate de procesul intern al producției și constituie un consum propriu al ramurii transporturilor, contribuind la mărirea producției brute a acesteia. De asemenea, socotim nesemnificativă încadrarea activității legate de emisiunile de radio, radioficare și televiziune în ramura de cultură și artă, cînd, de fapt, o asemenea activitate reprezintă procesul de bază al ramurii de telecomunicații.

Apreciem ca justificat faptul că practica în vigoare nu include în ramura transporturilor și telecomunicațiilor unele transporturi, cum ar fi transportul apei și al energiei electrice prin liniile de înaltă tensiune și transporturile interne, întrucît acestea reprezintă o continuare naturală a procesului de producție, producția și transportul acestora contopindu-se din punct de vedere tehnic și economic.

În această situație, transportul apei la rețeaua de distribuție revine altor ramuri ale industriei; rețeaua de distribuție aparține ramurii de gospodărie comunală iar transmiterea energiei electrice prin liniile de înaltă tensiune aparține ramurii energiei electrice. De asemenea, nu se încadrează în ramura transporturilor și nu formează obiectul acestora, transporturile interioare, deoarece nu reprezintă o deplasare a bunurilor de la locul de productie la locul de consum ci constituie o parte integrantă a procesului de producție al ramurii în interiorul căreia se efectuează. De exemplu, transportul uzinal se integrează în procesul de producție industrială, deoarece activitatea de deplasare a produselor între secțiile din incinta întreprinderilor nu se poate separa de activitatea care le creează, acestea asigurînd desfășurarea normală a procesului de producție specific fiecărei întreprinderi.

Limita transporturilor interioare considerăm că trebuie să fie determinată de distanța permutării în spațiu a produselor și materiilor prime de la depozitele la secțiile de producție și invers. În această categorie se pot considera, pe lîngă transporturile uzinale și transporturile ce se execută în cuprinsul șantierelor de construcție (clădiri, drumuri, îmbunătățiri funciare etc.), șantierelor de exploatări miniere și exploatărilor forestiere, petroliere, balastiere etc., transporturile pentru deservirea procesului de producție agricolă, transporturi specifice rezervelor de stat și altele.

TURISM

GHIDUL CLASIC ȘI MODERN

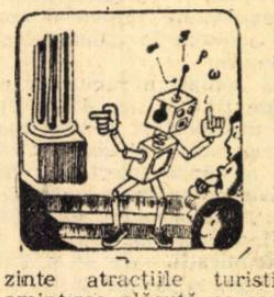

Printre numeroasele meserii specializate fără de care dezvoltarea turismului nu este posibilă, pe un loc foarte important se situează profesiunea de ghid. De modul cum el reușește să prezinte atracțiile turistice vizitate, de amintirea plăcută pe care o păstrează turiștii, depinde în mare măsură intensitatea fluxurilor turistice viitoare. Pregătirea ghizilor trebuie să fie foarte complexă, atît prin bagajul larg de cunoștințe din diferite domenii pe care trebuie să și-l însușească, cît și prin cunoașterea limbilor străine și a culturii popoarelor în a căror limbă prezintă obiectivele turistice.

Controlul modului cum își desfășoară ghizii activitatea în practică este foarte greu de realizat. Doar o reclamație accidentală sau, în alte cazuri, o laudă, permit sesizarea aspectelor pozitive sau negative din activitatea lor.

Tehnica modernă, care a înlocuit în nenumărate cazuri oamenii prin mașini sau aparate, și-a spus cuvîntul și în acest domeniu. Astăzi „ghizii electronici" sînt utilizați aproape în toate muzeele sau bisericile celebre, în expozițiile internaționale sau tîrguri, înlocuind vechii ghizi. Aparatele, de forma unor cutii nu prea mari, au două receptoare de felul celor de la vechile aparate telefonice care, după reglarea unui buton în dreptul limbii în care se face expunerea și a introducerii unei fise sau a unei monezi, transmit informații exacte asupra locului vizitat. Alteori, aparatele sînt mobile. Ceva mai mari decît un aparat cu tranzistori, ele seamănă cu o poșetă atîrnată de umăr, iar receptorul lor este legat de ureche cu o mică clamă. Aceste aparate, foarte practice mai ales pentru vizitarea muzeelor mici, au dispozitive care pot opri derularea benzii în orice moment, ceea ce permite admirarea oricît de îndelungată a operelor de artă ce interesează în special. Apoi, prin acționarea din nou a dispozitivului, aparatele continuă explicațiile din locul unde au fost întrerupte. Amîndouă tipurile de aparate amintite asigură o informare absolut corectă și controlată, elimină orice risc de greșeli sau de confuzii și în acest fel se realizează o prezentare eficientă a obiectivelor turistice.

Eficiența economică a acestor aparate este foarte ridicată. Costul lor este echivalent cu utilizarea a circa două mii de ghizi, ceea ce înseamnă că în cîteva luni de zile valoarea de investiție este recuperată. Un alt avantaj economic rezultă și din posibilitatea de a utiliza fondurile de școlarizare și cadrele astfel eliberate în alte sectoare ale activității turistice.

Introducerea acestor tipuri de aparate în principalele muzee, biserici sau mănăstiri ale țării noastre ar putea constitui una din căile de sporire a eficienței economice a turismului.

Al. BORZA

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● ISCE PETROLEXPORT — Printre contractele de export încheiate în ultima decadă a lunii martie a.c., se înscriu și cele care prevăd livrarea în Pakistan, a 15 500 t uleiuri minerale

● ISCE MECANOEXPORT — Cu o firmă din R.D. Germană a fost semnat recent un contract pentru exportul a 140 t armături industriale din fontă. Contracte de import prevăd cumpărarea unei mașini de strunjit din R.F. a Germaniei și a 2 linii de formare pentru rame (utilaje de turnătorie) din Italia.

● ISCE ILEXIM — Contracte de import încheiate la sfîrșitul lunii martie a.c., prevăd — printre altele — cumpărarea a 202 motoare pentru ambarcațiuni fluviale de la furnizori din Italia și 1 550 000 lame de ras de la firme din Anglia.

● ISCE METALIMPORT — Noi contracte pentru exportul de profile I și U, în cantitate de 3 350 t au fost perfectate de curînd cu firme din R.F. a Germaniei și Iran. Alte contracte de export încheiate prevăd livrarea a 420 t țevi sudate pentru instalații în Elveția și 90 t tablă groasă în Austria. La import, contractele perfectate recent prevăd cumpărarea a 5 075 t bandă laminată la rece din Elveția și Franța, 1 150 t ferosiliciu din Anglia și R.S.F. Iugoslavia, 1 610 țevi pentru extracție din Japonia, 400 t mercur virgin din Anglia, 280 t bandă oțel arc aliat din Elveția, 22 t oțel carbon laminat din Austria.

● ISCE CHIMIMPORT — 2000 t octanol fac obiectul unui contract de export perfectat recent cu o firmă din Olanda. Pentru produse chimice au fost încheiate contracte care prevăd importul a 25 milicurie izotopi radioactivi din Olanda, 70 t zeosil și zeolex — materiale pentru umplutură folosite în industria cauciucului — de la furnizori din Franța.

● ISCE MINERALIMPORT-EXPORT — În ultima decadă a lunii martie a.c. au fost livrate la export 85 000 t ciment în U.R.S.S., R.P. Polonă, R.S.F. Iugoslavia și Algeria, 146 000 mp geam laminat în R.S. Cehoslovacă, Italia, Turcia, 547 500 mp geam mecanic tras în R.S. Cehoslovacă, R.P. Albania, Italia, S.U.A., Cipru, 16 000 t sare in R.P. Bulgaria, R.S.F. Iugoslavia, R.P. Ungară, R.S. Cehoslovacă și Grecia. Din grupa materialelor de construcție au fost livrate 112 t articole sanitare în R.P. Polonă, R.S. Cehoslovacă, Liban, Cipru, Arabia Saudită, 86 mc marmură blocuri în R.S. Cehoslovacă, R.P. Ungară, R.F. a Germaniei, Japonia, Olanda, 2900 mp placaje marmură în R.P. Ungară, Liban, Luxemburg, 90 000 mp plăci azbociment, 13 000 mp dale marmură concasată în R.S. Cehoslovacă, 490 000 mp carton asfaltat în R. P. Albania, R. P. Mongolă, R.S. Cehoslovacă, 692 000 mp împislitură nebitumată în R.F. a Germaniei.

● ISCE MAȘINIMPORT. — Recent au fost definitivate contractele pentru importul unei piese tip 40 ACIR din Franța și importul unei linii de tăiere la lungime și ștanțare în V a tolelor de transformator.

● ISCE ROMAGRICOLA — Contractele de export încheiate în ultima perioadă prevăd livrarea a 630 t vin vărsat în Austria și 120 t miere de albine polifloră și de salcîm în Franța și Austria.

● ARCOM — Antrepriza Română de Construcții-Montaj din subordinea Ministerului Construcțiilor industriale a perfectat recent un contract cu firma sovietică Mașinimport din Moscova, care prevede exportul în U.R.S.S. — în acest an — a 6 seturi cofraje glisante (instalații hidraulice și piese componente) care totalizează 200 t.

REFLECȚII

COMENTARII...

acad. Grigore C. MOISIL

AM LUAT PARTE de curînd la o foarte interesantă sesiune organizată de Facultatea de matematici și mecanică, axată pe tema „Matematica, instrument de cunoaștere în științele naturii și în științele social-umaniste". E impresionant cînd te gîndești în cîte domenii este astăzi matematica instrument de cunoaștere. Să luăm după program:

Cliomatematica precum numele o arată se ocupă de utilizarea matematicilor în studiul istoriei; separat s-a vorbit de întrebuințarea ei în arheologie, în științele juridice și în sociologie, în chimie, în științele geografice, în compoziția muzicală, în teoria deciziilor, în teoria creșterii economice, în mecanica fluidelor, în teoria filtrației, în magneto-hidrodinamică, în teoria elasticității, în teoria plasticității, în hidrodinamica lichidelor vîscoase, în mecanica solidelor deformabile, în astronomie, în filologie, în semantică lingvistică, în studiul teatrului, în teoria gramaticii, în tipologia romanică, în lexicografie, în studiul comportării grupurilor sociale, în întocmirea dicționarului grafo-fonematic, în descifrarea sistemelor cu secret, în genetică, în diagnoza științifică, în seismologie, în geologia economică, în studiul procesului învățării, în psihodiagnostic, în analiza proceselor senzoriale, în aprecierea emisiunilor de radio și televiziune din punct de vedere socio-demografic, în clasificare, în antropologie, în studiul rețelelor de neuroni.

Or mai fi.

Întrebarea ce ne-o punem e alta: pe cine interesează aceste lucruri?

Bineînțeles, primii care ar trebui să fie interesați de schimbarea structurii unei științe prin introducerea utilizării unui instrument nou ar trebui să fie istoricii culturii. Faptul că în studiul comportării grupurilor sociale sau în studiul teatrului se introduc metode matematice constituie un moment în istoria culturii, care merită să fie analizat de cel ce se ocupă de istoria culturii.

Și cel ce se ocupă de istoria culturii în țara noastră trebuie să sublinieze faptul că la distanță de numai doi ani, în 1968 și în 1970, două instituții culturale de importanța Academiei Republicii Socialiste România și a Universității au organizat două sesiuni avînd ca temă: „Relațiile dintre matematică și științele naturii și societății", respectiv „Matematica, instrument de cunoaștere în științele naturii și în științele social-umanistice". Aceasta înseamnă că tema dezbaterii e vie în cultura noastră.

Această temă trebuie să intereseze, de asemenea, pe filozofi. Incumbă filozofului sarcina de a gîndi asupra gîndirii omenești, sub toate formele în care ea se prezintă? Dintre aceste forme gîndirea științifică e o formă de gîndire ce nu poate fi neglijată. Dacă această gîndire științifică se prezintă altfel cînd sînt cercetate fenomenele fizicii și chimiei și altfel cînd sînt cercetate fenomenele economice și lingvistice, acest fapt merită să fie subliniat. Merită să fie subliniat însă și faptul că azi, același instrument de trecere pe plan teoretic — matematica — se întrebuințează și în studiul fenomenelor mecanice sau optice, ca și în cel al organizării unui șantier sau al cercetării unei poezii de dragoste.

O anume restabilire a unității spiritului omenesc se întrevede. E treaba filozofilor să ne-o arate. Pentru aceasta cred că filozofii ar fi trebuit să fie interesați de această sesiune.

Al treilea grup de oameni care ar fi trebuit să fie interesați de sesiunea organizată de Facultatea de Matematici e format din cei ce se ocupă cu organizarea învățămîntului. Învățămîntul se organizează pentru a da posibilitate tinerilor să fie folositori societății cînd ajung la vîrsta de randament maxim. Un om obișnuit dă cel mai mare randament între 35 și 60 ani. Se fac încercări ca această vîrstă să fie prelungită. Sînt unele profesiuni în care nu se ajunge la vîrsta de randament maxim decît mai tîrziu. Pe de altă parte, marii sportivi renunță la practica sportului și devin profesori mult mai devreme. Sensul afirmării făcute de noi mai sus trebuie deci înțeles nuanțat. Un student va trăi vîrsta de randament maxim peste 15—40 ani; un elev de liceu peste 25—50 ani. Pentru atunci îi pregătește școala.

E bine deci să putem prevedea că viitorul medic, viitorul istoric, viitorul muzician va trebui să întrebuințeze calculatorul și va avea nevoie să gîndească în așa fel încît unui matematician să nu i se pară că gîndește fals.

În ultimii ani învățămîntul în liceu s-a bifurcat: secția științifică și secția umanistică. Dacă aci avem două nume, atunci e bine; ar fi fost mai bine să i se spună secția A și secția B. Dacă însă împărțirea se face separînd pe cei ce vor învăța matematică mai multă de cei ce vor învăța-o mai puțin, sau mai prost, sau cu convingerea că nu vor avea nevoie de ea, atunci primejduim evoluția viitoare a culturii noastre, căci această evoluție viitoare nu se va face pe baza împărțirii profesiunilor în cele ce au și în cele ce n-au nevoie de matematică.

— Și au venit masiv la voi la sesiune filozofi, studioși în tipologia culturii, și cei care organizează învățămîntul? Trebuie să fi fost foarte interesant! V-au pus întrebări asupra felului cum se prefac diferitele discipline umaniste și sociale sub impactul matematizării? Asupra felului cum ar trebui organizate cursurile la facultatea de lingvistică (secție de lingvistică matematică și de traducere automată) sau la facultățile de biologie, de medicină?

— Articolul meu e intitulat „Comentarii" nu „Confidențe".

Un studiu de piață privind

ÎNCĂLȚĂMINTEA

CERERE • OFERTĂ • COMERCIALIZARE

LA SOLICITAREA Combinatului de pielărie și încălțăminte din Cluj, Institutul de cercetări comerciale a elaborat un studiu privind piața produselor de încălțăminte, analizată prin prisma evoluției vînzărilor și a factorilor care au influențat cererea și oferta. Informațiile necesare elaborării studiului s-au obținut atît din lucrări statistice și economice de specialitate din țară și străinătate, cît și prin organizarea unui sondaj în rîndul a circa 9.000 de cumpărători.

ÎN CONDIȚIILE creșterii veniturilor bănești ale populației, extinderii pieței interne, ridicării gradului de civilizație și de urbanizare, precum și a dezvoltării industriei, încălțămintea — ca o cerere de primă necesitate — ocupă un loc tot mai însemnat în consumul populației. In ansamblul pieței bunurilor de consum încălțămintea deținea în anul 1969 o pondere relativ mare: 4,4% din totalul vînzărilor de mărfuri prin comerțul socialist, respectiv 8,6% din totalul vînzărilor de mărfuri nealimentare.

Piața produselor de încălțăminte s-a extins în mod continuu, cantitățile vîndute în anul 1969 (50 milioane perechi, din care 27 milioane perechi din piele) fiind de 1,9 ori mai mari decît în 1960, creșterea avînd loc într-un ritm mediu anual de 7,4%. Ca rezultat al extinderii pieței produselor de încălțăminte, vînzările pe locuitor au ajuns în 1969 la 2,5 perechi, din care 1,3 perechi din piele, respectiv de aproape trei ori mai mult decît în anul 1955. Valoarea medie a vînzărilor de încălțăminte pe locuitor a fost de 197 lei în 1969.

În consecință, consumul de încălțăminte pe locuitor se apropie în măsură tot mai mare de nivelul normei raționale de consum, ceea ce face ca atît industria cît și comerțul să caute căi noi de promovare a vînzărilor (diversificare sortimentală, îmbunătățirea calității etc.).

Principalii factori de influență a pieței

FIIND PRINCIPALUL factor de influențare a ofertei, **producția de încălțăminte** realizată în România a crescut continuu, ajungînd la 61,5 milioane perechi în 1968 (37,4 milioane perechi din piele), în medie realizîndu-se o creștere anuală de 7,6%.

Volumul vînzărilor a sporit mult mai repede decît numărul locuitorilor. **Creșterea numărului populației** a contribuit la sporul total al vînzărilor de încălțăminte în perioada 1961—1968 în proporție de circa 9%.

Potrivit unor calcule estimative, **creșterea gradului de urbanizare** a contribuit în proporție de circa 35% la sporul total al vînzărilor de încălțăminte realizat în 1968 în comparație cu 1960.

Modificarea structurii socio-profesionale a populației a influențat în mod indirect cererea. Ponderea salariaților în totalul populației a crescut de la 18% în 1960 la 24% în 1968.

În general, creșterea veniturilor bănești ale populației a manifestat tendința de a devansa creșterea vînzărilor de încălțăminte. În perioada 1961—1968, la zece procente de creștere a veniturilor bănești ale populației au revenit 4—8 procente de creștere a vînzărilor de încălțăminte.

Extinderea pieței produselor de încălțăminte s-a realizat și sub influența **modificării în timp a prețurilor.** În timp ce volumul vînzărilor (cantitativ și valoric) a crescut continuu, prețul mediu al unei perechi de încălțăminte a manifestat o tendință de diminuare, care s-a accentuat începînd cu anul 1967.

Un factor deosebit de important care influențează în mare măsură cererea pentru încălțăminte a populației îl constituie **calitatea produselor.** În această direcție se mai manifestă încă o serie de deficiențe.

Din datele unei anchete efectuate recent în București a reieșit că aproximativ 20% din totalul persoanelor cercetate au arătat că încălțămintea pe care o purtau în momentul vizitării magazinului prezenta cel puțin un defect.

Cauze de nesatisfacere a cererii

NESATISFACEREA cererii s-a localizat în mai mare măsură la încălțămintea pentru femei (jumătate din totalul necumpărătorilor) decît la încălțămintea pentru bărbați (33%) și pentru copii (17%).

Din numărul total al necumpărătorilor care au intrat în magazin cu intenția fermă de a cumpăra încălțăminte, aproape jumătate au motivat necumpărarea datorită negăsirii în magazin a mărimii dorite. Totodată, 41% au indicat ca motiv de necumpărare faptul că nu le-a plăcut materialul din care au fost confecționate fețele sau tălpile.

Numai în proporție de circa 20% necumpărătorii au motivat necumpărarea pe considerentul că nu le-a plăcut o anumită formă a încălțămintei. De altfel, mai mult de trei sferturi din numărul total al persoanelor cercetate și-au exprimat preferința pentru pantofii care se înscriu în actuala linie a modei.

Perspectiva vînzărilor și măsurile ce se impun

ȚINÎND SEAMA de tendințele reieșite din analiza pieței produselor de încălțăminte pe perioada 1960—1969, precum și de direcțiile principale ale dezvoltării economiei naționale în perioada 1971—1975, se estimează că în anul 1975 se va realiza un volum total al vînzărilor de încălțăminte de 65—66,5 milioane perechi, cu aproape 25% mai mult decît în 1970.

În adoptarea măsurilor necesare trebuie să se țină seamă, în primul rînd, de faptul că la produsele cu un grad relativ ridicat de satisfacere a cererii — cum este cazul încălțămintei — extinderea pieței depinde în mod hotărîtor de rezolvarea unor aspecte de ordin calitativ.

De o deosebită importanță este stabilirea judicioasă a cantităților ce trebuie aduse în magazine, a locului în care mărfurile să fie puse în vînzare, a momentului în care acestea să fie aduse pe piață, a modului în care mărfurile să fie vîndute și a prețurilor la care să fie vîndute.

dr. Aurel VAINER
doctorand Gh. NISTORESCU

(Continuare în pag. 13)

ȘTIINȚĂ, TEHNICĂ TEHNOLOGIE, INOVAȚII

• **Un colectiv de specialiști de la Institutul de cercetări și proiectări pentru prelucrarea țițeiului din Ploiești** a primit recent dreptul de autor pentru un **PROCEDEU ORIGINAL DE PREPARARE A CATALIZATORULUI DE TIP PLATINĂ-ALUMINIU,** utilizat în procesele de refacere, aromatizare și izomerizare. Un alt brevet de invenție a primit institutul amintit, pentru **PROCEDEUL DE REACTIVARE A CATALIZATORILOR UZAȚI DE TIP PLATINĂ PE SUPORT DE ALUMINIU.** Aplicarea acestor patente românești, solicitate și peste hotare, va avea un efect economic de peste 30 000 000 lei anual.

• **UN ORIGINAL DISPOZITIV PENTRU TUNSUL POMILOR** a fost creat de către inventatorul bucureștean **Cornel Doru Sava.** Aparatul, de construcție foarte simplă, acționează o lamă de ferestrău într-o mișcare vibratorie, printr-un sistem pneumatic. Dispozitivul poate fi dirijat de pe sol sau o platformă și comandat de la o manetă. Ușurința și comoditatea pe care o conferă manevrării, greutatea redusă și siguranța sa în exploatare fac ca acest dispozitiv să fie superior tuturor celor folosite pînă acum pentru tunsul pomilor.

• **La secția de celuloză și hîrtie a catedrei de macromolecule naturale și sintetice de la Institutul politehnic din Iași** s-au făcut studii pe baza cărora a fost stabilită **TEHNOLOGIA DE FABRICAȚIE A UNEI CELULOZE DE CALITATE SUPERIOARĂ** dintr-o nouă specie de stuf, Arundo Donax, aclimatizată de cîțiva ani la noi în țară. Interesul pentru această plantă este determinat de productivitatea ei ridicată la hectar — 20 pînă la 40 tone — în comparație cu stuful indigen phragmites communis, care dă, în medie, o producție de 10 tone la ha. Eficiența economică a noii specii aclimatizate este determinată și de faptul că prelucrarea ei nu necesită modificări substanțiale ale procesului de fabricație la combinatul de celuloză și hîrtie din Brăila.

• **La Grupul industrial de foraj extracție din Moinești** a fost înregistrată o valoroasă invenție: **UN REDUCTOR DE TURAȚIE,** adaptabil la toate tipurile de turbine de foraj, care permite realizarea unor regimuri de săpare superioare celor cunoscute pînă acum. Acest tip de reductor folosește un sistem cinematic inedit, caracterizat printr-o construcție simplă, fapt care-i permite adaptarea la toată gama de diametre de găuri de sondă. În plus, el poate fi folosit și la forajul cu jet — posibilitate exclusă pentru alte utilaje — evitîndu-se pierderile mari de presiune din sistemul hidraulic de săpare. Aplicarea lui în producție are ca efect înlăturarea unor dificultăți în forajul cu turbina și cu jet, reducerea costului lucrărilor de exploatare și de punere în producție a sondelor.

INFORMATICA

PORNIND de la importanța informării unei mase cît mai largi de cititori asupra dezvoltării informaticii, preocupărilor și realizărilor din acest domeniu în România și în alte țări, Secretariatul permanent al Comisiei guvernamentale pentru dotarea cu echipamente de calcul și automatizarea prelucrării datelor, împreună cu redacția „Vieții economice", organizează apariția periodică a unor articole și materiale cu caracter documentar.

Sperăm că participarea la dezbaterea diferitelor probleme referitoare la utilizarea calculatoarelor electronice în economie, știință, tehnică, administrație etc., atît a specialiștilor în informatică, cît și a beneficiarilor acestei noi tehnici va permite găsirea celor mai bune soluții de folosire a mijloacelor electronice de calcul în țara noastră. Așteptăm cu interes sugestii pentru îmbunătățirea tematicii și conținutului paginilor de informatică.

ELECTRONICA — EXPRESIA CEA MAI ÎNALTĂ A PROGRESULUI TEHNICO-ȘTIINȚIFIC CONTEMPORAN

prof. dr. ing.
M. DRĂGĂNESCU
secretarul permanent al Comisiei guvernamentale pentru dotarea cu echipamente de calcul și automatizarea prelucrării datelor

TRĂIM într-o epocă în care schimbările în tehnologia producției de bunuri materiale aduc, prin reacții înlănțuite, mutații continue în structurile industriale, economice și organizatorice ale societății, influențînd, în același timp, pregătirea, munca și viața unor pături tot mai largi ale populației. Fără îndoială, revoluția tehnică cea mai puternică este produsă astăzi în și prin electronică. Aceasta face posibilă pătrunderea omului în cosmos, funcționarea giganticelor nave aeriene și a sistemelor de navigație modernă și, prin calculatoarele electronice, permite trecerea la automatizarea unui important volum de muncă intelectuală a societății.

Perspectivele de utilizare a calculatoarelor electronice constituie un cîmp deschis, deoarece aproape orice își imaginează mintea umană în principiu, acestea sînt capabile să rezolve. De aceea se poate spune că **omenirea a pășit în era calculatoarelor electronice.** Data apariției calculatorului electronic — anul 1946 — se poate considera ca un eveniment deosebit de important în viața societății umane. Această memorabilă apariție este un rezultat al eforturilor a generații de fizicieni, matematicieni și ingineri în electronică. În secolul trecut, fizicianul **Maxwell,** în anul 1864, a prezis teoretic existența undelor electromagnetice, iar fizicianul **Hertz** (1888) le pune experimental în evidență. O serie de cercetători talentați caută să le aplice în practică sub formă de semnale radio, dar cei care reușesc acest lucru (în anii 1895—1896) sînt Marconi și Popov. Alicarea lor eficientă era însă frînată aproape decisiv de lipsa unor dispozitive cu posibilitatea de a detecta și amplifica aceste semnale. Dar descoperirea unor asemenea dispozitive avea să sosească la timp.

Studiind lămpile electrice, Edison descoperă în 1883 un efect ce-i poartă numele, efect care este înțeles numai după ce J. Thomson pune în evidență electronul (1897). Această descoperire l-a condus pe Fleming (1904) la **construirea primului dispozitiv electronic — dioda cu vid. Tubul electronic a fost urmat apoi de descoperirea tranzistorului (1948) și acesta de circuitul integral (1958). Electronica a parcurs astfel trei generații tehnologice** și, corespunzător acestora, **calculatoarele electronice s-au dezvoltat și ele tot în trei generații.**

Dar, la aproape 70 de ani de existență, electronica trebuie să se supună propriului ei produs: **calculatorul electronic.** Într-adevăr, în etapa următoare, se întrevede că progresul tehnologic în electronică nu va mai depinde de tranzistor, de circuitul integrat și nici de utilizarea altor procese fizice (care pot avea, totuși, un rol important), ci de însăși utilizarea calculatorului în întreaga tehnologie electronică: cercetare, proiectare, fabricare și exploatare.

Și pentru că un calculator electronic nu este numai electronică, adică numai echipament (hardware), ci și programe de calcul (software) trebuie să subliniem că al doilea părinte al său este matematica. Boole (1815—1864) avea să introducă algebra care-i poartă numele și care stă **la baza proiectării ansamblelor de circuite logice ale calculatoarelor electronice moderne.** Dezvoltarea logicii matematice din secolul trecut și în special din secolul nostru a permis de asemenea structurarea logicii sistemelor de calcul de astăzi. Merită să fie amintit faptul că, în anul 1833, Charles Babbage a prezentat, pentru prima oară, **conceptul unui calculator automat care conținea, în embrion, toate elementele calculatorului numeric actual,** preconizat cu dispozitive mecanice, dar nerealizat în practică.

Astăzi, calculatorul electronic, în special cel din generația a III-a ajuns la un stadiu de maturitate, este pus la dispoziția societății, dovedindu-se a fi un instrument de utilitate universală. Totuși, pentru o lungă perioadă de timp, cea mai eficientă utilizare a sa va fi însă în domeniul economiei. Acest lucru se datorește faptului că un sistem de prelucrare automată a datelor, prevăzut cu calculatoare electronice poate culege, transmite, prelucra și organiza un volum mare de informații, așa cum se prezintă, de regulă, situația în economie. In acest mod se pot conduce operativ, eficient, organisme economice tot mai complexe, cu volume tot mai mari de producție și cu un personal tot mai numeros. Totodată, conducerile acestor organisme economice pot primi informațiile necesare pentru luarea, în cunoștință de cauză, a unor decizii majore pentru activitatea viitoare.

Sistemele informaționale actuale din întreprinderi și unități economice lipsite de mijloace de mecanizare și automatizare vor fi înlocuite treptat, cu sisteme de prelucrare automată a datelor. Un astfel de sistem informațional, care utilizează prelucrarea automată a datelor devine un sistem informatic. In acest sens, **informatica înseamnă prelucrarea automată a datelor.** Altfel spus, informatica înseamnă informație automatizată. De fapt, informatica este mai mult decît atît. Ea a devenit astăzi o disciplină cu o metodologie proprie și, se poate spune, cu o tehnologie proprie. Metodele informaticii sînt preluate din matematică, electronică, automatică și din fiecare domeniu în care informatica este aplicată. De aceea se vorbește de o informatică aplicată la economie, la matematică, în medicină, în administrația de stat, în activitatea juridică și așa mai departe. **Un sistem informatic, în oricare domeniu de activitate ar funcționa, este constituit din echipamente de culegere, transmitere, concentrare și prelucrare a informațiilor, din programe de calcul și din fișiere de date transpuse pe suporturi magnetice, în unități speciale de memorare, organizate într-un mod corespunzător.**

Sistemele informatice necesită, în general, investiții importante în echipamente și programe de calcul. Ele implică existența unui personal cu calificare destul de ridicată, în special analiști de sisteme, de modele matematice și programatori. Cheltuielile pentru investiții, întreținere și exploatare fiind destul de ridicate, evident, acestea se justifică numai în cazul în care introducerea unui sistem informatic este eficientă din punct de vedere economic. Larga răspîndire a sistemelor informatice, cheltuielile importante pe care acestea le implică în fiecare unitate economică și la scara întregii economii naționale, determină considerarea informaticii ca o subramură economică de deservire, în mod similar cu cea a transporturilor sau telecomunicațiilor. Această nouă subramură consu-

---

În perioada 9—14 martie a.c. a avut loc la Jablonna, lingă Varșovia, un simpozion științific cu tema **„Modele matematice și identificarea proceselor tehnologice"**, organizat de Institutul de automatică al Academiei Poloneze de Științe.

În baza prevederilor planului anual de colaborare româno-polonez în domeniul utilizării tehnicii electronice de calcul, semnat la **București, la 7 februarie 1970,** la simpozion au participat din partea țării noastre inginerii M. Tertișco și G. Ionescu, șefi de lucrări la catedra de automatică a Institutului politehnic București. Ei au susținut referatele: **„Asupra aplicabilității unor metode pentru determinarea caracteristicilor statice ale proceselor industriale" și „O metodă de identificare a proceselor automatizate funcționind în circuit închis".**

ÎNSERÎND pe baza cifrelor comunicate de către Departamentul pentru comerț al Statelor Unite, William R. Lonergan, președintele Grupului pentru prelucrarea datelor al BEMA, a arătat recent că cheltuielile pentru hardware de prelucrarea datelor se ridică anual la aproximativ 8 bilioane dolari. Cu hardware-ul care reprezintă aproximativ 1/3 din prețul total al unei instalații de calculator, industria de calculatoare depășește anual, probabil, 20 bilioane dolari. El apreciază pentru următoarea decadă, o creștere continuă de aproximativ 15—20% și prevede că industria de calculatoare va depăși pînă în 1980, ca pondere în produsul național global, industria de automobile.

Lonergan arată că majoritatea țărilor avansate apreciază dezvoltarea unei industrii proprii de calculatoare, ca o măsură de o importanță națională.

Președintele grupului prevede că utilizarea transmisiei de date va crește de la 13%, cît reprezintă în prezent, la aproximativ 50% pînă în 1975. De asemenea, tendința spre sisteme multifuncționale de mare capacitate va avea un efect limitat asupra pieței prospere de minicalculatoare. El a acordat, de asemenea, atenție orientării sistemelor de interacțiune om/mașină.

UN COMITET special instituit de către Președintele Algeriei a prezentat recent un raport prin care se subliniază necesitatea creării unui organism guvernamental cu sarcina de a elabora, în primă urgență, o politică națională în domeniul informaticii și de a înființa imediat un centru pentru formarea specialiștilor în acest domeniu. Același raport relevă faptul că, în prezent, pe piața algeriană activează numai firmele Bull-GE și IBM, fiind instalate circa 30 calculatoare electronice utilizate, în ansamblu, neeficient, ca urmare a lipsei de personal calificat.

ană din venitul național un procent care crește an de an; evident cota consumată din venitul național trebuie justificată prin aportul economic adus.

În țara noastră, domeniului informaticii i se acordă mare importanță. Astfel, **în 1967, conducerea de partid și de stat a aprobat un program prioritar de dotare a economiei naționale cu echipamente moderne de calcul.** Directivele Congresului al X-lea al P.C.R. prevăd, de asemenea, măsuri și priorități în domeniul tehnicii de calcul și al utilizării acesteia în economia națională. Aceste prevederi stau la baza direcțiilor de dezvoltare ale informaticii în țara noastră. **Pe baza Programului prioritar au fost luate pînă acum măsurile organizatorice necesare pentru elaborarea și fabricarea de echipamente de calcul de mică și medie mecanizare, precum și de calculatoare electronice universale.** Acum însă, încep să se ridice cu acuitate probleme legate de utilizarea cît mai eficientă a acestor echipamente de calcul.

ÎN CONFORMITATE cu previziunile președintelui societății Grandom Applied System inc., se consideră că piața amerciană de prestări de servicii în domeniul informaticii (prestări de servicii de calcul și de elaborare de software), care, în prezent reprezintă 2,8 miliarde dolari, va crește pînă în 1980 la 16—20 miliarde dolari. Concomitent, se prevede o reducere a numărului societăților specializate în acest domeniu, printr-un proces continuu de fuzionări și concentrări ale acestora.

80 de specialiști despre

UNELE PROBLEME ALE INFORMATICII

FABRICAREA pe scară din ce în ce mai largă a mijloacelor moderne de calcul, înfăptuirea accelerată a prevederilor Programului de dotare a economiei naționale cu echipamente moderne de calcul, reclamă preocupări sporite în vederea asigurării eficienței maxime în utilizarea tehnicii de calcul.

Consfătuirea cu caracter de lucru, inițiată și organizată în prima jumătate a lunii martie a.c. de Secretariatul permanent al Comisiei Guvernamentale pentru dotarea cu echipamente de calcul și automatizarea prelucrării datelor, se înscrie în șirul acțiunilor întreprinse pe linia exploatării eficiente a mijloacelor de calcul, precum și a abordării de noi direcții și concepte în acest domeniu. Participarea amplă — reunind la aceeași masă beneficiari și producători ai utilajelor de calcul, reprezentanți din conducerile compartimentelor de organizare a prelucrării datelor din ministere și organe centrale, centre de calcul, specialiști din mari unități și centrale industriale, din Institutul de electronică și tehnică de calcul (I.E.T.C.), Întreprinderea de întreținere și reparare a utilajelor de calcul (I.I.R.U.C.). cadre din învățămîntul superior, — precum și temele abordate privind utilizarea mașinilor de calcul de medie mecanizare, culegerea și pregătirea datelor și echipamentele electronice de calcul de capacitate mică, au conferit dezbaterilor profunzime și diversitate, permițînd adoptarea unor măsuri concrete în utilizarea eficientă a mijloacelor de calcul.

Referatele prezentate în cadrul primei teme, ca și discuțiile pe marginea lor, **au subliniat necesitatea îmbunătățirii caracteristicilor tehnice** și funcționale **ale mașinilor FELIX în ceea ce** privește **mărirea capacității de memorie, asimilarea tastaturii zecimale auxiliare, sporirea flexibilității de programare** etc., asigurîndu-se astfel lărgirea gamei de lucrări din domeniile contabil-economic și tehnic. Au fost abordate o serie de probleme legate de activitatea de întreținere și programare a mașinilor de calcul, profesionalizarea cadrelor, perfecționarea metodologiei unitare privind evidența tehnico-operativă în vederea adaptării ei la prelucrarea mecanizată.

Evidențiindu-se necesitatea stabilirii unei colaborări permanente între utilizatorii mașinilor de calcul de tip FELIX, sub forma unui **cerc al utilizatorilor,** s-a constituit un colectiv, care să elaboreze cadrul de organizare al cercului, norme de participare, propuneri pentru înființarea unui buletin informativ, bibliotecă de programe etc.

În cadrul celei de-a doua teme, **au fost tratate problemele teoretice generale ale culegerii de date, ca o verigă esențială a operațiilor complexe de prelucrare a acestora,** cît și cele referitoare la aspectele particulare în diversele domenii și sfere de activitate economică. S-a subliniat, că dotarea economiei naționale cu astfel de echipamente trebuie să se facă pe baza unui studiu, la elaborarea căruia să participe un cerc larg de specialiști din cele mai diverse domenii de activitate și care să conducă în final la alegerea — în cadrul general al unei concepții unitare — a variantelor optime pentru sistemele de culegere de date.

Problemele legate de începerea cercetărilor pentru elaborarea și fabricarea în țară a unui calculator de capacitate mică au suscitat un viu interes în rîndul participanților, remarcîndu-se necesitatea unei consultări largi a viitorilor utilizatori, în vederea clarificării cerințelor impuse de economia națională. **Au fost expuse tendințele actuale care se manifestă pe plan mondial în domeniul fabricării și folosirii minicalculatoarelor,** reliefîndu-se că atît sub aspectul utilizării acestor echipamente în mod autonom, cît și ca sateliți ai calculatoarelor de mare capacitate, acestea constituie sub raportul preț/performanță o soluție optimă în condițiile organizării pe principii moderne a sistemelor informatice.

CURSURI DE PREGĂTIRE A CADRELOR DE SPECIALIȘTI

SECRETARIATUL permanent al Comisiei guvernamentale pentru dotarea cu echipamente de calcul și automatizarea prelucrării datelor a organizat cursuri pentru pregătirea programatorilor, a personalului de exploatare și întreținere pentru centrele de calcul teritoriale Timișoara și Cluj și pentru centrul de calcul al Ministerului Construcțiilor Industriale. Aceste centre urmează să fie dotate în cursul anului 1970 cu calculatoare electronice moderne, de capacitate medie. De asemenea, la acest curs participă și personalul altor centre de calcul care vor fi dotate cu calculatoare electronice în 1971.

Instruirea constă dintr-o pregătire comună pentru toate funcțiile (programator, personal de exploatare și de întreținere) și dintr-o specializare pe funcții.

PRIMA MAȘINĂ electronică de contabilizat-facturat realizată de industria electronică românească poartă denumirea de „Felix 15". Data nașterii — 1969. Mașina este compusă din blocuri electronice complet tranzistorizate, fapt ce-i conferă o mare siguranță în funcționare și flexibilitate în executarea diferitelor lucrări de calcul și evidență. Ea poate să fie cuplată cu o unitate auxiliară de perforat bandă (opt canale).

„Felix 15" este **compusă din: o mașină de scris folosită ca dispozitiv de intrare-ieșire a datelor: o unitate de calcul aritmetic cu care se realizează operațiunile de adunare, scădere, înmulțire și împărțire; o unitate de control ce asigură și controlează funcționarea corectă a unității de calcul și a perforărilor din bandă și blocul de alimentare care furnizează ansamblului mașinii tensiunile electrice necesare.**

Ea lucrează cu viteze de ordinul milisecundelor la calculele aritmetice și de 12 semne pe secundă la tipărirea simultană a datelor dorite la ieșire sau la perforarea în bandă a acestora.

Întreprinderea pentru întreținerea și repararea utilajelor de calcul (IIRUC) a desfășurat o activitate deosebită pentru elaborarea de programe, cablarea lor, precum și de instruire a programatorilor pentru unitățile dotate cu astfel de mașini. Astfel au fost realizate pînă în prezent următoarele lucrări: de facturare în diferite variante, atît ca formă cît și sub raportul complexității de facturare, combinate cu situații privind realizarea produselor și jurnale (toate trei lucrări cablate în aceeași casetă), lucrări de devize, de postcalcul; calculul amortizării mijloacelor fixe; lucrări privind consumul de valori materiale pe conturi creditoare și pe conturi și locuri consumatoare; lucrări privind calculul normelor de consum de materiale pe profile; activități privind mișcarea mărfurilor și calculul rabatului comercial asupra stocurilor la o anumită dată; operațiuni de calcul al salariilor brute ale muncitorilor acordanți; întocmirea statului de salarii în specificul întreprinderilor poligrafice și încă multe alte lucrări.

REUNIUNE A GRUPULUI DE LUCRU PENTRU CALCULATOARELE ELECTRONICE ȘI TEHNICA DE CALCUL

LA INVITAȚIA guvernului Republicii Socialiste România s-a desfășurat la București, în cursul acestei săptămîni, lucrările Reuniunii Grupului de lucru pentru calculatoarele electronice și tehnica de calcul, organism constituit de Comitetul consultativ O.N.U. pentru aplicarea științei și tehnicii în folosul dezvoltării. La reuniune au luat parte: prof. Pierre Victor Auger, președintele grupului, prof. Edward Ronald Walker. Stuart Sanford Peters și prof. Irimie Staicu, membri ai Comitetului consultativ O.N.U. pentru aplicarea științei și tehnicii în folosul dezvoltării. Au participat, de asemenea, reprezentanți ai O.I.M., O.M.S., ai Organizației mondiale pentru meteorologie, Organizației Națiunilor Unite pentru dezvoltarea industrială, ca și ai altor instituții specializate din cadrul O.N.U. În afara acestora, au fost prezenți consultanții secretarului general al O.N.U., H.D. Huskey, prof. C. C. Gotlieb, precum și acad. Nicolae Teodorescu, decanul Facultății de matematică-mecanică a Universității din București. Secretarul grupului de lucru a fost B. Barg, reprezentantul Biroului Națiunilor Unite pentru știință și tehnică.

Participanții la lucrările reuniunii au fost salutați, în numele Consiliului Național al Cercetării Științifice și al Comisiei guvernamentale pentru dotarea cu echipament de calcul și automatizarea prelucrării datelor, de Dinu Buznea, vicepreședinte al C.N.C.S.

Reuniunea a definitivat raportul întocmit de experți, care va fi înaintat secretarului general al O.N.U., în vederea prezentării sale viitoarei Adunări generale a O.N.U., în conformitate cu rezoluția „Cooperarea internațională pentru utilizarea calculatoarelor electronice și a tehnicilor de calcul în folosul dezvoltării". Această rezoluție, menită să intensifice cooperarea internațională în domeniul folosirii tehnicilor de calcul pentru accelerarea progresului mondial, a fost adoptată la propunerea României, Franței, Iranului, Chile și Tunisiei, cu prilejul celei de-a 23-a sesiuni a Adunării generale a O.N.U.

CONDUCERE ȘI ORGANIZARE

CONSULTAȚIE

În ajutorul celor ce studiază în invățămintul de partid

NOUL SISTEM DE SALARIZARE

PRINCIPALELE DIRECȚII ALE PERFECȚIONĂRII

NOUL SISTEM EXPERIMENTAL DE SALARIZARE, a cărui aplicare a fost generalizată incepind cu data de 1 martie a.c. in intreaga economie națională, se inscrie pe linia perfecționărilor aduse in ultimii ani in conducerea și planificarea economiei noastre naționale. El nu este o acțiune singulară, ci un element component al unui ansamblu coerent de măsuri menite să mărească gradul de funcționalitate a sistemului de conducere, astfel incît acesta să fie mai eficient și să corespundă mai mult conținutului socialist *al relațiilor de producție existente in societatea noastră. Introducerea noului sistem de salarizare trebuie deci inteleasă in contextul general al perfecționărilor aduse in structura organizatorică, in relațiile dintre unitățile economice, in planificarea activității acestora etc.*

● Elementele novatoare

PENTRU INCEPUT se impune precizarea că noul sistem de salarizare este **esențialmente socialist,** la baza lui stind legea repartiției după cantitatea și calitatea muncii. Ceea ce il diferențiază de cel vechi, este că noul sistem asigură o **mai strictă respectare a cerințelor acestei legi.** Prin instrumentele sale, noul sistem de salarizare asigură, pe de o parte o mai științifică și deci obiectivă măsurare a muncii fiecărui lucrător in parte și pe de altă parte o mai mare corespondență intre munca depusă și rezultatele efective ale acesteia. Este semnificativ in acest sens că funcționarea noului sistem de salarizare presupune elaborarea unor norme tehnice care să reflecte cantitatea reală de muncă necesară pentru efectuarea lucrărilor, norme care să stea la baza stabilirii sarcinilor de producție și productivitate a muncii, astfel ca aplicate in condițiile stabilite și indeplinite integral să se asigure realizarea sarcinilor de producție și de productivitate.

Principalele perfecționări aduse sistemului de salarizare sint:

1) **creșterea ponderii salariului tarifar in salariul total,** prin includerea in salariul tarifar a celei mai mari părți din fostele adaosuri variabile (depășiri de norme și premii lunare și trimestriale);

2) **simplificarea sistemului tarifar de salarizare,** la muncitori prin reducerea numărului de rețele tarifare tip și a numărului de grupe de ierarhizare a salariilor tarifare, precum și prin corelarea mai bună a salariilor pe categorii tarifare, pe baza aplicării unor diferențieri progresive intre aceste categorii, iar la personalul tehnic-administrativ prin reducerea numărului grupelor de ramuri utilizate pentru diferențierea salariilor tarifare ale personalului tehnic și economic și gruparea salariilor tarifare ale tuturor funcțiilor personalului tehnic administrativ in clase de salarizare;

3) **diferențierea salariilor tarifare in funcție de experiență, aptitudini, și contribuție personală la imbunătățirea activității** prin: introducerea in cadrul fiecărei categorii a unui număr de trepte de salarii tarifare la muncitori și introducerea unui număr de gradații pentru toate funcțiile la personalul tehnic-administrativ, pină la șef de serviciu inclusiv, precum și prin acordarea unei indemnizații peste salariul tarifar pentru celelalte funcții de conducere;

4. **diferențierea salariului tarifar in raport cu vechimea neintreruptă in aceeași unitate,** prin acordarea unui spor de vechime;

5. **condiționarea acordării integrale a salariului tarifar de indeplinirea sarcinilor de muncă stabilite;**

6. **acordarea de premii** in cursul anului numai pentru **realizări deosebite,** cu eficiență economică certă și imediată și a unor premii anuale **(gratificații)** pentru creșterea eficienței economice a activității intreprinderilor.

Din punct de vedere structural, in componența ciștigului total al salariatului in-

Constantin COJOCARU

⟶

STUDII • EFICIENȚĂ

● La Combinatul de ingrășăminte azotoase — Tirgu Mureș s-a aplicat studiul privind „**Metoda drumului critic, folosită la efectuarea reviziei generale anuale a fabricii de amoniac II**; el poate fi extins la toate reparațiile planificate ale instalațiilor similare. Prin aplicarea studiului a fost redusă durata totală a reviziei și totodată a fost nivelat necesarul de forță de muncă pe intreaga perioadă a reparațiilor. S-a obținut un spor de producție anual de 900 tone amoniac, reprezentind o creștere a producției globale cu 2,14 milioane lei, mărirea productivității muncii cu 4,7% pe an, și s-a realizat un volum suplimentar anual de beneficii de 1,4 milioane lei.

● Studiul **Determinarea zonei optime de deservire la războaiele de țesut articole din fire tergal prin metoda firelor de așteptare,** aplicat la Combinatul textil Brașov, cuprinde o privire de ansamblu asupra modelului matematic utilizat, adaptarea termenilor la cazul ales, calcularea costului orei de nefuncționare a utilajului, salariului orar al muncitorilor și cheltuielilor convențional-constante la țesut. Studiul poate fi extins și generalizat la toate intreprinderile cu un profil asemănător. Rezultatele obținute la combinatul brașovean se concretizează in: reducerea relativă a numărului de salariați, echivalentă cu o economie la fondul de salarii de 393 mii lei; diminuarea cheltuielilor de producție cu 1,25 milioane lei pe an și un spor anual de productivitate de 467 lei pe salariat.

● La Fabrica de confecții „Mondiala"-Satu Mare s-a elaborat și aplicat studiul: **Extinderea sistemului de lucru «Sincron» la confecționarea rochițelor pentru fete.** El a constat in proiectarea și experimentarea mobilierului industrial adecvat produselor, crearea unei stații pilot in cadrul căreia s-a experimentat modul de organizare a echipei, mărimea pachetelor și numărul optim de muncitori. Acest studiu se aplică in prezent la 16 echipe, insumind 480 muncitori, dar poate fi extins in toate unitățile unde se execută produse de confecții ușoare. Noua organizare a condus la obținerea unui spor la producția globală de 5,6 milioane lei anual, creșterea productivității muncii cu 17%, o reducere relativă de 82 salariați anual, diminuarea prețului de cost cu peste 1 milion de lei pe an.

● Specialiștii din cadrul Centralei industriale de reparații auto — București au intocmit și aplicat studiul **Determinarea timpului de imobilizare in reparații capitale a autocamionului de tipul SR-131 «Carpați», prin metoda drumului critic.** Cercetarea operațională amănunțită a inlănțuirii duratelor pe lucrări a permis evidențierea timpului de imobilizare. Printr-un redus efort de adaptare la specificul organizării și dotării locurilor de muncă și pe tipuri de automobile, studiul poate fi extins la toate reparațiile capitale.

Eficiența realizată constă in obținerea unui spor anual de producție globală de 260 bucăți (exprimat in unități fizice), ceea ce echivalează cu 536.000 lei.

CADRE ȘI RĂSPUNDERI

N. PRETORIAN

director al Direcției de coordonare și sinteză din centrala Băncii Naționale

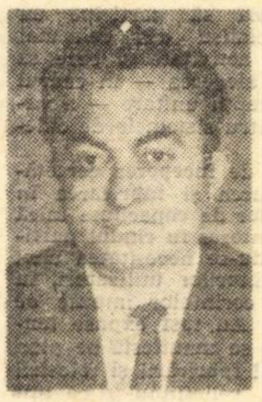

● In ierarhia structurii centralei Băncii Naționale, direcția pe care o conduceți ocupă un loc de frunte. Care sint principalele ei sarcini?

— Perfecționarea metodelor și instrumentelor de creditare și decontare, stabilirea sferei și conținutului controlului bancar. Transpunem in practică principiile și teoriile din domeniul creditului și decontărilor cu scopul ca pirghiile și instrumentele bancare să joace un rol tot mai activ in relațiile economice și in conducerea economiei naționale. Concret, obiectivele de mai sus le realizăm pe trei căi: pe linie de **planificare,** urmărim evoluția creditului ca element esențial al emisiunii bănești; **elaborăm principiile și metodele de creditare, decontare și control** in principalele ramuri ale economiei naționale, efectuăm **studii** asupra experienței acumulate in țara noastră și in alte țări.

● Reușiți, cu ajutorul indicatorilor bancari, să cunoașteți activitatea economică și să orientați controlul in așa fel incit să sprijiniți la timp anumite laturi și sectoare din economie?

— Faptul că toate relațiile bănești intre intreprinderi se realizează prin bancă creează posibilitatea sesizării operative a problemelor pe care le ridică indeplinirea planului economic de către unitățile economice. In plus, este organizat și urmărim un sistem de indicatori și de date statistice cu specific bancar care ne permit să tragem concluzii de ordin economic și financiar. Această documentare de care dispunem se completează, atunci cind este nevoie, cu elemente concrete dintr-un anumit sector de activitate, care prezintă simptome ale unor fenomene negative.

● Care este cel mai elocvent indicator bancar?

— Personal, consider că un asemenea indicator este **volumul total al creditului** pe economie. Evoluția creditului ne pune in situația de a analiza operativ tendințele ce apar in cadrul economiei naționale in ce privește stocurile de valori materiale. Așa, de pildă, s-ar putea ca in cazul creșterii creditelor, să asistăm la o acumulare de stocuri peste calculele stabilite la elaborarea planului economic și respectiv a planului de credite. In aceste situații, putem aprecia dacă fenomenul este pozitiv (stocări de materii prime și materiale necesare economiei) sau negativ (stocuri supranormative de materii prime și materiale, producție neterminată sau fără desfacere asigurată). Aspectul negativ al creșterii creditelor il urmărim și cu ajutorul evoluției creditelor restante, acest barometru al neajunsurilor pe care le mai intilnim in unele intreprinderi.

● Concluziile pe care le trageți mi se par tardive, după ce fenomenul negativ a avut loc. Nu există posibilități ca să sesizați asemenea evoluții in perspectivă și să le preintimpinați? De pildă, prevenirea imobilizărilor in stocuri supranormative?

— In general, s-ar putea să aveți dreptate. Evoluția creditelor arată fapte gata intimplate. Precizez insă că stocurile supranormative evidențiază dereglări in mecanismul economic dintr-un anumit sector și nu in cel bancar. Aceasta nu inseamnă că sistemul nostru bancar este incapabil să ia anumite măsuri de oprire a fenomenului și chiar de prevenire. Intervențiile noastre, in asemenea situații, duc la lichidarea unor deficiențe din anumite sectoare economice. Din păcate, mai sint incă destule cazuri cind lucrurile se tergiversează, anumite fenomene negative se prelungesc cu toate implicațiile de natură financiară pentru intreprinderile in cauză. In practică, mai utilizăm unele metode de acordare a creditelor care creează posibilitatea ca unele intreprinderi să primească un volum de fonduri mai mare decit cel la care sint indreptățite conform sarcinilor din planul economic. Este foarte greu să-ți dai seama, in momentul acordării creditului, dacă produsele respective își vor găsi utilizarea pe cele trei canale cunoscute: investiții, consum intern sau export. Pentru a preveni asemenea situații a fost aprobată legea contractelor economice și se preconizează un sistem de creditare a intreprinderilor diferențiat, in funcție de rezultatele economice obținute. Unităților economice care vor solicita credite peste necesități, li se va aplica un regim de creditare special.

● Se pare că in viitor lucrătorul bancar trebuie să dovedească mult discernămint și competență profesională.

— Meseria aceasta este, in general, accesibilă oricărui om cu pregătire economică. Dar cel care o practică trebuie să cunoască economia națională cu toate relațiile și corelațiile sale, să cunoască teoretic și practic organizarea și funcționarea sistemului economic, financiar și de credit. Lucrătorul de bancă trebuie pregătit in așa fel incit să fie capabil să stabilească exact situația economică la un moment dat a unei unități sau sector și să poată propune cele mai eficace măsuri pe linie economică și financiară. In același timp, competența și experiența sa să-l ajute să prevadă evoluții in viitor și să-și orienteze in așa fel activitatea incit situațiile negative să nu capete cimp larg de acțiune. Să fie animat de dorința de a cunoaște, de a cerceta, de a studia, de a se autodepăși.

● In sistemul bancar munca cu oamenii constituie o problemă dificilă?

— Ca in general in toate sectoarele. Trebuie să cunoști aptitudinile și capacitățile, ambițiile și scăderile fiecărui lucrător și din firi diferite să realizezi un **colectiv sudat,** ceea ce nu este un lucru ușor. Și incă ceva: să ai curajul să nu ceri colaboratorilor să facă ceea ce nici tu nu poți să faci.

● Cind ați indrăgit această meserie?

— Dragostea pentru această meserie mi-au insuflat-o dascălii mei de la facultate. Erau in același timp și lucrători de bancă. In timpul cursurilor audiate imi inchipuiam banca ca o instituție in care are loc o activitate tumultoasă, care te exclude de la stagnare, iți solicită inteligența, te pune in diferite situații ce se cer grabnic rezolvate, te dezvoltă profesional. Am crezut in ei și activitatea ulterioară de lucrător bancar nu m-a dezamăgit. Și eu am lucrat cîtva timp la facultate. In prezent, aș dori să elaborez o lucrare cu privire la organizarea și funcționarea aparatului bancar in țara noastră in etapa actuală, imi propun să studiez sistematic aspectele teoretice ale funcției de emisiune a creditului precum și probleme legate de conducerea și organizarea muncii in unitățile bancare operative. Acum, după tipic, o să mă intrebați ce sporturi imi plac?

— Nu vreau să vă ofer prilejul să-mi spuneți că echipa „Progresul" este pe primul loc in divizia B și că așteptați sfirșitul campionatului să sărbătoriți reintrarea echipei favorite in prima divizie a țării...

Maria IONIȚĂ

tră : salariul tarifar, sporul de vechime, depăşirile de norme, premiile anuale şi din timpul anului pentru realizări excepţionale, diversele sporuri.; personalului tehnico-administrativ i se adaugă, pentru unele funcţii, o **indemnizaţie de conducere.**

● *Ce modificări se produc în conţinutul salariului tarifar ?*

DUPĂ CUM se ştie, salariul tarifar, pînă în prezent a fost determinat la muncitori de apartenenţa la o ramură sau alta a economiei naţionale, prin existenţa unor reţele tip deci nivele diferite de salarii în funcţie de specificul ramurii, de gradul de calificare, care se realizează prin intermediul categoriilor de încadrare şi de importanţa acordată unor întreprinderi pentru complexitate şi tehnicitate deosebită, care se realizează prin intermediul unor grupe de ierarhizare a salariilor tarifare. Aceste trei criterii de diferenţiere a salariilor se păstrează în continuare. Nou este faptul că **se reduce numărul de reţele tip şi de grupe de ierarhizare şi se corelează mai bine salariile pe categoriile de încadrare din diversele reţele tip.**

Cea mai importantă inovaţie adusă sistemului tarifar la muncitori o reprezintă însă introducerea unui **nou criteriu de diferenţiere a salariilor.** Este vorba de **experienţa, aptitudinile personale şi contribuţia personală** adusă de muncitor la îmbunătăţirea activităţii formaţiei de lucru din care face parte. Aceasta a dus la construirea unui instrument nou, necunoscut în vechiul sistem de salarizare: treapta de salarizare. În noul sistem, în fiecare categorie există un nivel de bază şi trei trepte de încadrare.

● *Obiectivele folosirii treptei de salarizare*

LA muncitorii calificaţi, categoria de încadrare reflectă cunoştinţele şi capacitatea necesară pentru executarea în bune condiţiuni a lucrărilor prevăzute în indicatoarele tarifare de calificare, încadrarea muncitorilor în categorii făcîndu-se de către comisiile tehnice de încadrare conform reglementărilor în vigoare; la muncitorii necalificaţi, categoria de încadrare reflectă greutatea muncii prestate, nivelul concret de încadrare stabilindu-se pe baza lucrărilor efectuate, prevăzute în listele de lucrări necalificate.

Treapta de salarizare vine să diferenţieze nivelul salariilor în interiorul aceleaşi categorii de încadrare, în funcţie de rezultatele obţinute în muncă şi de calităţile personale ale muncitorilor, caracterizate prin: **obţinerea unei productivităţi ridicate a muncii, realizarea unor produse de calitate superioară, experienţă şi aptitudini personale, vechimea în categorie şi treaptă, nedepăşirea consumurilor specifice şi a rebuturilor admisibile, conştiinciozitate în realizarea sarcinilor de muncă, contribuţie la îmbunătăţirea activităţii formaţiei de lucru din care fac parte.** Acestea reprezintă obiectivele urmărite prin introducerea treptelor ca element al sistemului tarifar. Se observă legătura strînsă a acestui instrument de diferenţiere a salariilor cu rezultatele efective, practice obţinute în muncă, ca şi caracterul său de stimulent al ridicării continue a gradului de calificare, fără de care nu pot fi atinse obiectivele menţionate.

● *Cum se face încadrarea muncitorului în trepte ?*

PRACTIC, acordarea de trepte este o atribuţie a directorului de întreprindere, întrucît şeful de secţie înaintează propunerile făcute de maistru şi însuşite de el spre aprobare directorului, sau persoanei delegate de acesta, care aprobă. Atît la nivelul de bază cît şi de la treaptă la alta trecerea se face treptat, fără salturi, pe baza calităţilor personale constante, dovedite o perioadă de timp. Această perioadă nu poate fi mai mică de un an pentru trecerea de la nivelul de bază la prima treaptă şi de doi ani pentru trecerea de la o treaptă la alta. În ambele cazuri, durata minimă poate fi redusă la jumătate, cu aprobarea conducerii întreprinderii, pentru muncitorii care în mod constant au realizări cu totul deosebite în activitate.

Treapta acordată unui muncitor constituie un drept cîştigat al acestuia atît timp cît el este încadrat în aceeaşi unitate sau prin transfer în interesul serviciului în altă unitate — în categoria sau funcţia la care i s-a acordat treapta respectivă. Menţinerea acestui drept este condiţionată de trei elemente: îndeplinirea în continuare a condiţiilor care au dus la obţinerea lui; respectarea disciplinei muncii şi nepărăsirea unităţii economice, altfel decît în interesul serviciului. Se relevă astfel triplul obiectiv urmărit prin acordarea treptei: creşterea productivităţii muncii şi a calificării; întărirea disciplinei; creşterea stabilităţii forţei de muncă. Merită evidenţiat că două din inovaţiile esenţiale aduse sistemului de salarizare — **sporul de vechime şi acordarea de trepte şi gradaţii — vizează înlăturarea fluctuaţiei şi a instabilităţii forţei de muncă,** fenomen care a produs neajunsuri în desfăşurarea activităţii economice.

Prin hotărîrea directorului de întreprindere, muncitorul poate fi trecut într-o treaptă inferioară, cînd se constată că el nu mai pune în valoare calităţile personale care s-au avut în vedere cînd i s-a acordat treapta respectivă. Conducerea întreprinderii poate, de asemenea, hotărî retragerea uneia sau chiar mai multor trepte pentru luna respectivă, în caz de abateri disciplinare, absenţe nemotivate etc. În mod automat muncitorul încetează să beneficieze de toate treptele obţinute, atunci cînd pleacă din întreprindere prin demisie. Într-un asemenea caz, treptele pot fi recăpătate după cel puţin un an de la angajarea în noua unitate, dacă conducerea acesteia constată că muncitorul îndeplineşte condiţiile pentru obţinerea lor.

● *Ce este gradaţia ?*

ATÎT din punct de vedere al obiectivelor urmărite cît şi al modului de funcţionare, gradaţia, folosită pentru diferenţierea salariilor tarifare de încadrare ale personalului tehnic-administrativ, este asemănătoare treptei. După cum se ştie, salariile acestei categorii de personal sînt diferenţiate în funcţie de: ramură, ramurile economiei naţionale fiind împărţite, din acest punct de vedere în anumite grupe de salarizare; grad de mărime al întreprinderii; nivelul organizatoric unde lucrează salariatul; specialitatea — un inginer avînd un salariu mai mare decît un fizician sau economist, de exemplu; nivel de calificare — un inginer avînd un salariu mai mare decît un tehnician.

Fiecare criteriu are o anumită motivaţie şi urmăreşte un anumit obiectiv: aprecierea că anumite ramuri, unităţi sau nivele organizatorice sînt mai importante sau mai dificile şi deci atragerea specialiştilor în aceste direcţii prin acordarea unui salariu tarifar mai mare; aprecierea că anumite specialităţi sînt mai importante sau mai valoroase şi stimularea în această direcţie; stimularea ridicării nivelului de calificare etc. Combinarea tuturor acestor criterii a condus la stabilirea unor nomenclaturi de funcţii şi salarii tarifare pe grupe de ramuri ale economiei naţionale. Toate criteriile de diferenţiere menţionate se păstrează în noul sistem de salarizare. **Se produce însă o reducere a numărului grupelor de ramuri, deci modificări în aplicarea primului criteriu.**

Ca şi la muncitori, schimbarea esenţială constă în introducerea unui nou criteriu de diferenţiere — calităţile profesionale individuale caracterizate prin: **experienţă în muncă, capacitate profesională în funcţie, spirit de iniţiativă, operativitate în muncă şi calitatea lucrărilor efectuate, conştiinciozitate în realizarea sarcinilor, contribuţie la îmbunătăţirea activităţii colectivului de muncă.** Gradaţiile se acordă tuturor funcţiilor de execuţie tehnic-administrative şi celor de conducere pînă la şef secţie şi şef serviciu inclusiv.

Metodologia acordării gradaţiilor este, în genere, analogă celei acordării treptelor. Cu unele deosebiri. Gradaţia se acordă de către conducerea întreprinderii pe baza caracterizărilor făcute la fiecare sfîrşit de an de către şeful ierarhic imediat superior dacă este vorba de şefi de secţie sau de servicii şi de către aceştia pentru toate funcţiile de execuţie din subordinea lor. Prin acordarea acestei atribuţii se asigură o creştere a autorităţii şi a răspunderii conducătorilor de la nivelul secţiilor şi serviciilor, lucru care, neîndoielnic, contribuie la mai buna organizare a activităţii şi întărirea disciplinei în muncă.

Caracterizarea făcută de şeful ierarhic se finalizează în acordarea calificativelor de „foarte bun", „bun", „satisfăcător" şi „slab", gradaţia putîndu-se acorda numai celor care au obţinut unul din primele două calificative. La fel ca la muncitori, trecerea de la o gradaţie la alta trebuie făcută treptat, fără salturi. Perioada de timp necesară pentru trecere este mai mare: 2 ani pentru obţinerea primei şi 3 ani pentru fiecare din celelalte două. Această durată minimă poate fi redusă la jumătate, pentru angajaţii cu realizări deosebite, care au obţinut calificativul „foarte bun". Preocuparea pentru stimularea ridicării calificării se evidenţiază şi prin aceea că salariaţii care au titluri ştiinţifice sau sînt absolvenţi ai cursurilor post-universitate etc. şi îndeplinesc condiţia de mai sus au prioritate în obţinerea gradaţiilor şi reducerea stagiului menţionat. Posibilitatea acestei priorităţi provine din faptul că gradaţiile nu se acordă în mod automat la sfîrşitul anului, ci în tot cursul anului viitor, în limita fondului de salarii planificat. Condiţiile de păstrare şi retragere a gradaţiilor sînt analoge celor de la treptele de încadrare pentru muncitori.

Mai trebuie menţionat că salariile tarifare ale tuturor funcţiilor personalului tehnic-administrativ, ţinîndu-se seama de diferenţierea produsă de gradaţii, au fost grupate într-un număr de 42 de clase de salarizare.

În concluzie, îmbunătăţirile aduse sistemului tarifar — parte esenţială a sistemului de cointeresare materială — vizează: **creşterea ponderii şi a importanţei** acestuia; **simplificarea lui, în sensul unei** mai mari elasticităţi în aplicare; creşterea puterii lui de stimulare în obţinerea de rezultate efective, în ridicarea gradului de calificare şi în dezvoltarea calităţilor personale ale salariaţilor; crearea de posibilităţi sporite pentru conducerile de întreprinderi în folosirea instrumentului cointeresării materiale pentru exercitarea atribuţiilor lor.

PRINCIPALELE DIRECŢII ŞI CONSECINTE ALE IMBUNATAŢIRII SISTEMULUI DE SALARIZARE

- creşterea ponderii salariului tarifar în salariul total;
- simplificarea sistemului tarifar;
- diferenţierea salariului tarifar în funcţie de aptitudini şi rezultate personale;
- diferenţierea salariului în raport cu vechimea neîntreruptă în aceeaşi unitate;
- condiţionarea acordării salariului tarifar de gradul îndeplinirii sarcinilor stabilite;
- îmbunătăţirea sistemului de premiere;

→

- stimularea ridicării continuie a calificării;
- creşterea autorităţii şi răspunderii conducerilor de unităţi în mînuirea instrumentelor de cointeresare;
- legarea mai strînsă a cîştigului de rezultatele efective obţinute în muncă;
- reducerea fluctuaţiei şi instabilităţii forţei de muncă.

UN STUDIU DE PIAŢĂ

(Urmare din pag. 9)

Realizarea acestor cerinţe impune:

● **Stabilirea volumului cererii şi, implicit, a fondului de marfă corespunzător, în strînsă legătură cu factorii care influenţează dimensiunea pieţei şi caracteristicile clientelei** (numărul populaţiei, structura acesteia, evoluţia veniturilor, a consumului, a modei etc.).

În acest scop este necesar ca studierea pieţei şi a factorilor de influenţă să aibă un caracter continuu şi să se bazeze pe o informare sistematică şi permanentă. Atît întreprinderile producătoare cît şi cele comerciale ar trebui să fie beneficiare ale unor lucrări periodice (lunar, trimestrial, semestrial, anual) în care să fie prezentate tendinţele evoluţiei principalilor factori de influenţare a cererii.

● **O mai bună structurare a fondului de marfă care se oferă consumatorilor, din punct de vedere al destinaţiei** (pe sexe şi pe feluri de încălţăminte) al materialelor din care se confecţionează, al mărimilor, al preţurilor şi al modei, astfel încît să se asigure satisfacerea într-un grad mai ridicat a cererii populaţiei, diversificarea produselor şi stimularea vînzărilor.

Realizarea acestui obiectiv face necesară studierea — prin forme variate — a cererii populaţiei, practicarea pe scară mai largă a anchetelor repetate în rîndurile consumatorilor. Totodată, cunoaşterea aspectelor de structură ale cererii de încălţăminte s-ar putea realiza cu ajutorul **metodei „etichetei cu talon detaşabil", a cărei punere în practică depinde mai ales de întreprinderile producătoare.** Prelucrarea sistematică, cu ajutorul mijloacelor electronice de calcul, a datelor cuprinse în etichetele cu talon detaşabil permite o informare operativă şi cuprinzătoare asupra evoluţiei stocurilor, intrărilor şi vînzărilor de încălţăminte.

În vederea asigurării unei structuri corespunzătoare a ofertei de încălţăminte, este indicată, de asemenea, îmbunătăţirea sistemului actual de aprovizionare a magazinelor, astfel încît întreprinderile de comerţ cu ridicata, să asigure onorarea într-un timp cît mai scurt a comenzilor primite de la magazine, urmărindu-se evitarea dezasortării unităţilor de vînzare. În acest sens s-ar putea avea în vedere afectarea de către întreprinderea de comerţ cu ridicata a unor mijloace de transport care să poată completa sistematic lipsurile semnalate de unităţi, primind în acelaşi timp mărfurile care nu pot fi vîndute.

● **Adaptarea elastică şi operativă a ofertei la cererea de încălţăminte prin îmbunătăţirea cadrului de relaţii dintre întreprinderile producătoare şi cele comerciale, extinderea sistemului de contractare liberă şi a livrărilor directe fabrică-magazin, stimularea emulaţiei între întreprinderile producătoare.**

● **Preocuparea activă a întreprinderilor producătoare pentru lansarea produselor noi, care să fie precedată de cunoaşterea din timp a cererilor şi a măsurii în care există condiţii favorabile pentru acceptarea produsului de către viitorii clienţi.** Un rol deosebit îl are pregătirea şi modul în care se asigură lansarea pe piaţă a noilor produse, fiind necesară în acest scop utilizarea formelor şi mijloacelor corespunzătoare de informare, publicitate şi reclamă comercială, concomitent cu studierea atentă a evoluţiei vînzărilor la aceste produse, în cadrul unor pieţe de probă.

● **Promovarea pe scară largă de către întreprinderile producătoare a politicii de marcă,** ca un mijloc de extindere a vînzărilor şi de îmbunătăţire a calităţii produselor.

● **Corelarea judicioasă a structurii producţiei de încălţăminte cu tendinţele modei şi cu particularităţile penetraţiei acesteia la diferitele categorii de consumatori.**

Pentru influenţarea activă a consumatorilor şi a comerţului, în vederea creşterii receptivităţii la noua linie a modei, trebuie să se asigure prezentarea organizată în pături cît mai largi ale populaţiei, a caracteristicilor, avantajelor, a penetraţiei în alte ţări etc., folosindu-se pe scară largă publicitatea şi reclama comercială, festivaluri ale modei, întîlniri între creatori, lucrători din comerţ şi consumatori, cataloage de modă etc.

● **Extinderea reţelei de magazine de prezentare ale întreprinderilor producătoare.**

● **Asigurarea comerţului de încălţăminte cu spaţiile necesare, care să fie astfel profilate, dimensionate şi amplasate, încît să se reducă aglomeraţia din magazine, iar pentru consumatori, vizitarea magazinului să reprezinte o atracţie.** În realizarea acestui obiectiv este necesară o mai mare preocupare pentru modernizarea reţelei comerciale existente, extinderea formelor noi de etalare şi de vînzare a mărfurilor, practicarea sistematică a unor acţiuni de promovare a vînzărilor în magazine (vitrina noutăţilor, publicitate vizuală şi sonoră), vînzarea de articole complimentare — poşete, mănuşi, portvizite, cordoane, articole de întreţinere a încălţămintei şi altele.

TEORII
IDEI

■ RIVISTA INTERNAZIONALE DI SCIENZE ECONOMICHE E COMMERCIALI ian. 1970, publică studiul lui Anghel N. Rugina **An End to the Agony of the American Dollar ?** (Se sfîrșește agonia dolarului american ?) Autorul încearcă să dea un diagnostic cît mai cuprinzător crizei actualului sistem monetar internațional și consecințelor ei asupra întregii economii occidentale. El consideră că este vorba în primul rînd despre un dublu proces inflaționist al cărui aspect principal este inflația ce caracterizează însăși economia S.U.A. și care, după părerea autorului, se datorește în bună parte funcționării defectuoase a actualului Sistem Federal de Rezerve. Al doilea aspect este reprezentat de tendința de scădere a cererii de dolari în economia mondială și de aglomerarea unor mari cantități de dolari la diferite bănci din afara S.U.A. Un alt fenomen negativ mai important este considerat de autor menținerea prețului aurului la un nivel extrem de scăzut.

Schițînd un plan de remediere a situației actuale, A N. Rugina își manifestă scepticismul în ceea ce privește oportunitatea reintroducerii cursurilor flotante.

FIȘE

Planul propus de el constă în introducerea unui dolar nou, denumit „dolar greu", care ar urma să fie egal cu zece dolari actuali. În același timp el preconizează ca prețul aurului să fie de 30 dolari noi uncia. Aceasta ar echivala cu o sporire de aproape zece ori a prețului aurului și stabilirea unei noi parități între dolarul nou și diversele monede naționale.

■ I. Ivanov, în studiul **Problemî prognozirovania profesionalno kvalificaționnoi strukturî rabocei silî** (Probleme de prognoză privind structura forței de muncă calificate) MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOȘENIA nr. 3/1970, arată că dat fiind că procesul revoluției tehnice este deosebit de dinamic și de multilateral, nu se poate concepe ca toate consecințele lui să fie prinse într-o rețea stabilă de indicatori. Din această cauză, nici o prognoză privind structura forței de muncă nu poate fi absolutizată. O prognoză se va apropia totuși cu atît mai mult de adevăr cu cît ea se va baza pe un număr mai mare de indicatori. De aci se trage concluzia că perfecționarea prognozelor este legată de corelarea cercului tot mai larg de indicatori tehnico-economici cu structura forței de muncă calificate și de elaborarea, pe baza intercondiționărilor stabilite, a unor modele complicate care iau în considerație un mare număr de factori. Cu cît este mai larg cercul la care se referă factorii pe care se sprijină prognoza structurii celor ocupați, cu atît se consideră că prognoza schimbărilor în structura forței de muncă trebuie corelată cu alte prognoze și planuri conomice și, în conscință, să facă parte din planul-prognoză de mare perspectivă referitoare la evoluția economiei în ansamblul ei.

■ După cum demonstrează D. Duță și T. Popescu, în studiul **Simularea numerică a gestiunii stocurilor de materii prime,** publicat în STUDII ȘI CERCETARI DE CALCUL ECONOMIC SI CIBERNETICA ECONOMICA, nr. 1, 1970, pentru fundamentarea științifică a procesului de stocare pe baza criteriilor economice și eliminarea elementelor subiective sau spontane, se pot utiliza, cu bune rezultate, tehnicile de simulare numerică, în special metoda Monte-Carlo. Modelul matematic al procesului de stocare propus de autori pentru gestiunea stocurilor de materii prime ce urmează a fi folosite la un laminor, pentru obținerea unui singur sortiment de laminate, se prezintă sub forma unui model de așteptare, cu sosiri la intervale de timp neregulate ale unor unități cu o linie de așteptare și o linie de serviciu cu o singură stație.

■ Lucrarea **The R.and. D. Game : Technical Men, Technical Managers and Research Productivity** (Jocurile în cercetare și proiectare : tehnicieni, manageri-tehnicieni și eficiența cercetării) apărută în 1969 sub red. lui D. Allison, în Editura Institutului Tehnologic din Massachussets, cuprinde studii consacrate problemelor adaptării corporațiilor americane la cerințele progresului științifico-tehnic. Ele îmbrățișează aspecte variate ale cercetării științifice în industria S.U.A., atenția au-

FIȘE

torilor centrîndu-se asupra celor „umane" și organizatorice, ceea ce este ilustrat chiar de titlurile celor 3 mari secțiuni ale lucrării: „Omul", „Mediul" și „Organizarea". Printre altele, se relevă că libertatea de alegere a temei de cercetat este mai restrînsă în industrie decît în laboratoarele universitare. Industria pune accentul pe teme care pot da rezultate relevante, eficiente sub aspect comercial. O anchetă întreprinsă arată că rezultatele cele mai bune se obțin atunci cînd temele se aleg pe baza de consultații cu conducerile respective și cu colegii. Cele mai proaste rezultate apar atunci cînd tematica cercetării este hotărîtă numai de șeful ierarhic. Experiența laboratoarelor Ford, comentată de autori, arată că pentru a obține optimizarea eficienței în cercetare și o influență maximă a acesteia asupra realizării scopurilor industriei sînt necesare : asigurarea unei atmosfere de creație, o conducere științifică prestigioasă și îmbinarea științei cu tehnica.

■ Unul dintre marile mituri ale cercetării industriale este credința că, dacă se cheltuiesc suficienți bani, succesul este asigurat. Colette Mathieu — Botsch în articolul **La créativité qu'est-ce que c'est ?** (Ce este creativitatea ?) publicat în L'ETUDE DU TRAVAIL 207/1969, susține că se pot consacra sume importante construirii de clădiri și de laboratoare, utilării perfecționate sau întreținerii unui personal de înaltă calificare, dar ele nu vor garanta originalitatea rezultatelor obținute. **Atunci cînd se pune problema creării „noului"; cea mai fructuoasă bogăție rezidă în calitățile creatoare** ale oamenilor. Creativitatea este facultatea de a găsi „noul", de a crea, de a inova, de a inventa. Ea poate fi trezită, dezvoltată și educată prin metode adaptate. Iar individul educat procesului de creativitate are o șansă mai mare de a realiza inovații decît cel care nu a primit un asemenea învățămînt

Mecanismele capitalismului monopolist de stat

DATORIA PUBLICĂ

„NEUTRALITATEA" finanțelor publice, asigurarea echilibrului bugetar — concepte de bază ale autorității de stat burgheze în timpul „liberalismului" premonopolist, au devenit inutile în perioada capitalismului monopolist de stat, dovedindu-se o dată cu apariția și dezvoltarea intervenționismului masiv al statului în economie, incompatibile cu posibilitatea și obligația finanțelor publice de a servi ca pîrghie de influențare a ansamblului economiei naționale. O importanță deosebită a căpătat, în acest sens, finanțarea deficitară sistematică a bugetului (așa-numitul **deficit spending**) care constituie o depășire regulată a veniturilor de către cheltuieli. O modalitate principală, prin care statul își asigură posibilitatea de a efectua cheltuieli mai mari decît veniturile sale este **datoria publică**. Evoluția istorică a acesteia confirmă procesul transformării, o dată cu dezvoltarea capitalismului monopolist de stat, a unor mijloace financiare, considerate inițial accidentale, excepționale, în pîrghii importante și curente cu care statul burghez manevrează pentru influențarea activității economice.

DATORIA PUBLICĂ este ansamblul angajamentelor contractate de către stat, sub forma împrumuturilor, în vederea acoperirii unor cheltuieli pe termen lung sau scurt. Evidențiată prin emisiunea unor titluri angajate direct de stat sau girate de el, datoria publică reprezintă, din punctul de vedere al statului, pe de o parte, posibilitatea mobilizării unor fonduri disponibile de pe piață în vederea dirijării lor potrivit obiectivelor urmărite, iar pe de altă parte, obligația de a achita la un anumit termen contravaloarea titlurilor și, în majoritatea cazurilor, o dobîndă deținătorilor acestora. În calitate de creditori ai statului pot apărea bănci comerciale, diverse alte instituții bancare și de credit, societăți industriale, cît și particulari. Rambursarea precum și acordarea, în general, a unei dobînzi la fondurile prelevate astfel poate crea impresia (din punctul de vedere al creditorilor mici și chiar mijlocii) a unei situații favorabile și, oricum, mai acceptabile decît impunerile directe, cu titlu nerambursabil — impozitele și taxele. Dar acțiunea de mobilizare, pe această cale, a unor fonduri disponibile dă posibilitate statului burghez nu numai de a controla creditul în țările respective ci și de a influența cererea internă și conjunctura economică. Afectînd direct modul și proporțiile de repartizare a venitului național, acțiunea de îndatorare publică poate adînci **injustiția socială**, pe baza ei realizîndu-se o importantă redistribuire a venitului național în folosul monopolurilor. Faptul apare, cu atît mai evident, atunci cînd fondurile respective sînt cheltuite neproductiv (pentru cursa înarmărilor, de pildă). Trebuie notat însă că chiar atunci cînd sînt folosite pentru finanțarea unor obiective în vederea relansării conjuncturii economice, aceasta se face tot în ramurile și în domeniile în care sînt interesate marile monopoluri.

În legătură cu aceste cîteva aspecte, anumite precizări se impun. Trebuie arătat, în primul rînd, că relația de împrumut realizată pe calea datoriei publice se deosebește, întrucîtva de relația „pură" debitor-creditor, deoarece, în acest caz, creditorii se găsesc, în același timp, și în situația de plătitori impuși de către debitor — statul, care, în general folosește pîrghia impozitelor în așa fel încît cel puțin dobînzile la datoria sa să fie plătite din impozite, ceea ce se soldează cu o sporire cvasi-permanentă a impozitelor. În al doilea rînd, nu trebuie asimilate datoriei publice emisiunile suplimentare de monedă- hîrtie ale autorităților statale, întrucît aceste „injecții" monetare ies din cadrul acțiunii de redistribuire a fondurilor existente. În al treilea rînd, precizăm că vom folosi termenul „datorie publică" în sensul de **datorie a statului**. (În concepția unor economiști occidentali, o interpretare „in extenso" ar putea îngloba și împrumuturile în care nu este angajat statul sau organizațiile acestuia, de pildă cele contractate de diferite companii sau de simpli particulari. De asemenea, ne vom mărgini a trata aspectele datoriei statului pe plan **intern**, făcînd abstracție de cele privind datoria externă.

INIȚIAL, datoria publică a fost considerată o modalitate excepțională, la care statul trebuie să recurgă numai în anumite situații. Aceasta corespundea, după cum arătam, concepției „neutralismului" finanțelor publice în perioada premonopolistă a capitalismului. Ea a devenit însă, cu timpul, pe baza dezvoltării capitalismului monopolist de stat, tot mai mult o practică curentă a intervenționismului statal în economie. Drept mărturie, o curbă în continuă ascensiune a datoriei publice. Astfel, între 1870 și 1960 ea a sporit, de exemplu, în Anglia de 37 de ori, în S.U.A. de 120 de ori, în Franța de aproape 700 de ori. Într-adevăr, creșterile cele mai mari s-au înregistrat în situații „excepționale", respectiv în timpul războaielor. Pentru a ne referi la aceleași țări — pe perioada celui de al doilea război mondial, între anii 1940 și 1945 — datele sînt următoarele : Marea Britanie de la 9 083 la 21 366 milioane lire sterline ; S.U.A. de la 42 966 la 258 682 milioane dolari ; Franța, de la 708 715 la 1 813 879 milioane și la 4 133 000 milioane franci vechi în 1950, după primii ani ai refacerii economiei naționale. Dar nici în perioadele postbelice nu s-a observat vreun semn că autoritățile guvernamentale din diferite țări capitaliste ar încerca măcar să reducă datoria publică. După cel de-al doilea război mondial, dimpotrivă, se înregistrează chiar o tendință de creștere în **cifre absolute** a datoriei publice. De fapt, guvernele nici nu sînt interesate să o micșoreze, cel puțin din două motive : menținerea nivelului înalt al datoriei publice permite statului păstrarea unei importante pîrghii de influențare a economiei ; semnificația datoriei în **valori absolute** se diminuează automat în **valori relative**, datorită proceselor **creșterii producției** (ceea ce se traduce într-o creștere a venitului național și, respectiv, în reducerea relativă a părții din venitul național afectată dobînzilor la datoria publică) și **deprecierii monedelor** (sumele vor „valora" mai puțin la termenul viitor, cînd vor trebui rambursate). Rezultanta acestora este reflectată în scăderea ponderii datoriei publice în produsul național brut (P.N.B.). Astfel, pentru S.U.A. : 1947 — 87% ; 1958 — 44% ; 1968 — 43% ; pentru Marea Britanie : 1952 — 221% : 1958 — 136% ; 1968 — 95%. (Sursa „International Financial Statistics" și „Pick's Currency Year Book".)

STATUL — ca exponent al capitalismului monopolist în etapa actuală — în scopul realizării obiectivelor lui pe plan economic, politic, precum și în alte domenii —exercită un control sporit asupra întregii activități economice. Pentru aceasta statul are nevoie să treacă prin bugetul său o parte apreciabilă din produsul social și să-și creeze mijloacele prin care să efectueze cheltuieli proprii mereu sporite.

Statul are la îndemînă mijloace diverse cu ajutorul cărora să-și mărească cheltuielile. Așa, de pildă, el poate spori veniturile proprii prin creșterea impozitelor — **tendință manifestată cu pregnanță în toate statele capitaliste.** Cum însă impunerile privesc, în primul rînd, marea masă a contribuabililor de rînd, sporirea impozitelor nu poate fi împinsă dincolo de anumite limite (mai ales în

Ilie ȘERBĂNESCU
Șerban BOBULESCU

(Continuare în pag. 16)

PUNCTE DE VEDERE

ÎN JURUL TEORIEI POLITICII ECONOMICE

ÎNTR-UN ARTICOL PRECEDENT[1]) se face aprecierea că închegarea politicii economice ca o ştiinţă de sine stătătoare este un proces în plină desfăşurare. Din cauza „tinereţii" sale, lucrările de sinteză sînt încă rare şi abordează, în cea mai mare parte, probleme ale metodologiei sau privesc un cerc tematic mult mai larg care aparţine, în esenţă, ştiinţelor politice, politologiei în genere. Contestată ca ştiinţă, redusă la o simplă motivare a unor acţiuni practice, politica economică începe, totuşi, în ultima vreme cel puţin, să-şi croiască un drum propriu, cucerindu-şi treptat „drept de cetate" în rîndul ştiinţelor contemporane, înscriindu-se mai ales între acelea ce poartă numele de „ştiinţă de graniţă" sau interdisciplinare, în care se efectuează o fecundă sinteză a unor rezultate ale ştiinţelor economice cu politologia.

Dacă în momentul de faţă politica economică nu s-a conturat încă pe deplin ca o teorie închegată, aceasta se datoreşte unor factori multipli, care merită întreaga noastră atenţie, un rol însemnat jucînd şi faptul că diferitele sale compartimente au fost inegal studiate. Aşa, de pildă, politicile conjuncturale au fost precumpănitor cercetate faţă de cele de lungă perspectivă, politicile fiscale mai mult decît cele ale creşterii ş.a.m.d.

Dintre domeniile politicii economice, cel mai puţin abordat, deşi este un compartiment fundamental, pare să fie cel al teoriei.

O PRIMĂ PROBLEMĂ esenţială care se cere elucidată în ce priveşte teoria politicii economice este aceea a obiectului său şi a particularităţilor ei ca ştiinţă socială praxeologică. Politica economică, în calitatea ei de ştiinţă aparte, organizează, sistematizează şi generalizează practica economică anterioară, reacţiile subiectelor economice în societate. Ea operează asupra experienţei precedente cu mijloacele investigaţiei ştiinţifice, separînd esenţialul de particular, reţinînd însă ambele laturi ale concluziilor sale. Pe această bază, elaborează ipotezele sale, principiile şi legile proprii, cu alte cuvinte analizează, compară şi clasifică faptele, procesele, experienţele. Preconizînd soluţii ştiinţifice, politologia economică face posibilă experimentarea concluziilor sale prin aplicarea anumitor măsuri. În sfîrşit, ea verifică ansamblul concluziilor şi programează corectivele necesare.

Latura teoretică a politicii economice cuprinde o activitate de cercetare ştiinţifică fundamentală şi, totodată, una aplicativă. Fundamentală pentru că ea trebuie să precizeze scările de valoare, sensurile şi scopurile politicii economice; trebuie să verifice compatibilitatea măsurilor preconizate cu esenţa şi sensurile de dezvoltare ale economiei respective; trebuie să dea baza teoretică a opţiunilor şi măsurilor preconizate. În acelaşi timp, ea trebuie să facă o cercetare ştiinţifică aplicativă pentru a urmări diversitatea efectelor aplicării măsurilor preconizate şi pentru a propune măsuri suplimentare sau contramăsuri.

Sarcina politicii economice ca teorie este să explice de ce acţionează şi reacţionează subiectele economice într-un anumit fel în faţa realităţii, în faţa anumitor măsuri de politică economică aplicate la un moment dat. Ea trebuie, în acelaşi timp, să proiecteze mijloacele de acţiune pentru atingerea unui scop fixat în mod deliberat. **Ea elaborează un ansamblu de principii şi legi ale acţiunii în domeniul economic.**

Pentru a-şi îndeplini aceste sarcini, politica economică parcurge anumite stadii inevitabile: porneşte de la înmagazinarea faptelor brute, trece prin generalizarea teoretică, selectarea lor, înlănţuirea lor cauzală, discerne repetabilitatea lor şi termină prin recomandarea aplicării uonr măsuri adecvate. În mod firesc, acest „final" este relativ, pentru că procesul este reluat permanent la o scară superioară, pe baza observaţiei faptelor reale, cărora li s-au „interferat" propriile măsuri preconizate şi aplicate de către instituţiile politice corespunzătoare.

Posibilitatea cuprinderii acestei game de operaţiuni este dată de însăşi realitatea obiectivă şi de particularităţile legilor economice: acestea acţionează prin activitatea oamenilor, prin multitudinea actelor lor economice şi politice. **Cadrul obiectiv al economiei creează posibilitatea subiectelor economice, oamenilor, grupurilor sociale şi claselor, de a folosi legile, dar această folosire presupune acţiunea conştientă şi deliberată a acestor subiecte.**

În elaborarea teoriei economice trebuie să se ţină seama totodată de faptul că rezultatele politicii economice (chiar cînd ea este aplicată într-un domeniu anumit) devin, prin integrarea lor în viaţă, o realitate obiectivă şi, deci, acţionează legic asupra ansamblului economiei naţionale, asupra celorlalte compartimente, ca şi a relaţiilor acesteia cu alte economii naţionale.

OBIECTUL TEORIEI POLITICII ECONOMICE justifică desprinderea ei ca un cîmp de sine stătător al investigaţiei ştiinţifice, fiind reprezentat de:

a) analiza situaţiei economice concrete, în varietatea şi cu particularităţile ei;

b) elaborarea unei judecăţi de valoare asupra evoluţiei fenomenelor economice şi asupra mijloacelor de acţiune, de compatibilitate a acestora cu esenţa economiei respective şi cu direcţiile ei de dezvoltare;

c) alcătuirea inventarului mijloacelor de acţiune şi selectarea, prin opţiune, preferinţă, a celor mai adecvate;

d) fundamentarea necesităţii aplicării măsurilor preconizate, fie direct la ansamblul economiei, fie prin trecerea printr-o fază de experimentare;

e) prognoza efectelor şi preconizarea unor mijloace menite să contracareze efectele nedorite ale aplicării măsurilor iniţiate.

Aşadar, politica economică, plecînd de la diagnosticul unei situaţii economice date, elaborează terapeutica acesteia, aplică tratamentul şi efectuează pronosticuri asupra efectelor. Aceste obiective sînt îndeplinite de politica economică numai pe baza unei realităţi determinate, care-i fixează şi limitele sale ştiinţifice.

Limitele obiective ale politicii economice sînt circumscrise, pe de o parte, de o anumită realitate dată, care limitează direcţiile şi mijloacele de acţiune; pe de altă parte, de tendinţele structurale şi de lungă durată ale respectivei economii. Acestor limite li se adaugă şi unele de ordin subiectiv, care decurg din gradul de cunoaştere şi de cristalizare a teoriei înseşi, ca şi din concepţiile generale economice, cu alte cuvinte din economia politică pe care politica economică se fundamentează.

Prin obiectul ei, ca şi prin ţelurile pe care le serveşte, **teoria politicii economice este o ştiinţă socială,** avînd la bază o anumită ideologie. În această privinţă se poate remarca în politologia occidentală o tendinţă de dezideologizare a politicii economice, corespunzătoare tendinţelor de dezideologizare a economiei politice. O asemenea tendinţă este generată din punct de vedere gnoseologic de faptul că teoria occidentală nu reuşeşte — în cea mai mare parte a sa — să explice raportul dintre caracterul ideologic, de clasă, al ştiinţelor sociale şi caracterul lor ştiinţific, de explicare logică a fenomenelor sociale reale[2]). Evident este însă că lacuna gnoseologică provine — în acest caz — din „pudoarea" sau imposibilitatea necunoaşterii că politologia economică serveşte interesele unei anumite clase şi o anumită orînduire — capitalismul. Pentru politologia marxist-leninistă o astfel de oprelişte nu există, deoarece ea recunoaştre deschis caracterul său de clasă.

Tendinţa dezideologizării are ca pretext încercarea de elaborare a unei ştiinţe „pure", aşa zis obiective, care să înlăture orice „subiectivism". Aşa se face, de exemplu, că în domeniul mai general al politologiei occidentale a apărut un curent care afirmă că ştiinţa politicii „nu este o ştiinţă socială"[3]), criticîndu-se acele teorii politice care tind către explicarea realităţilor de pe poziţiile unei anumite clase.

Dezideologizarea teoriei politicii economice este întîlnită şi la adepţii teoriei convergenţei, care consideră terenul politicii economice drept unul din cele mai concrete domenii ale „apropierii" dintre cele două sisteme mondiale. Astfel, Tinbergen, autorul uneia dintre primele încercări de sinteză a problemelor politicii economice, o defineşte în afara oricărei determinări de clasă: „politica economică reprezintă folosirea conştientă a adaptării mijloacelor la ţelurile fixate"[4]). Într-adevăr, **teoria politicii economice reprezintă o sistematizare logică, ştiinţifică, a principiilor practicii economice. Dar ea este formulată întotdeauna într-o anumită ambianţă socială, care-i determină orientarea şi preferinţele.** Fără îndoială există un pericol de reprezentare subiectivistă şi această primejdie îi determină pe mulţi autori occidentali să ezite să recunoască determinarea de clasă[5]), sub motiv că fiecare om şi, deci, inclusiv omul de ştiinţă este un participant nemijlocit la viaţa socială în calitatea lui de „implicat", „angajat"[6]). Pe bună dreptate lordul Robbins sublinia că „neutralitatea" ştiinţelor politice este o iluzie: „nu poate fi vorba de o teorie a politicii economice care să nu depindă în modul cel mai intim de judecăţile şi evaluările politice"[7]). Chiar şi numai din punct de vedere strict gnoseologic „independenţa" politicii economice faţă de clase este irealistă: politica economică este elaborată în legătură cu ideologia clasei respective, mai precis în funcţie de sistemul de valori din ştiinţa economiei politice, pe de o parte, iar pe de alta în funcţie de sistemul de valori al politologiei.

Pe de altă parte, trebuie remarcat că politologia economică are drept parte componentă inseparabilă investigarea instrumentelor politicii economice, a mijloacelor de acţiune şi a metodologiei praxeologiei, cu alte cuvinte, analiza **aspectelor tehnice** ale politicii economice, al căror caracter de clasă decurge mai de grabă din folosirea lor în interesul unei anumite clase decît din propria lor natură.

EFORTUL teoretic al politologiei economice se îndreaptă în prezent, în primul rînd, în direcţia elaborării principiilor acţiunii practicii economice, aşa numita **praxeologie economică.** Socotit ca părinte al praxeologiei, Tadeus Kotarbinski, o definea ca „ştiinţă ce se ocupă de condiţiile perfecţionării optimale a oricărei activităţi, care tinde să fie raţională"[8]). În realitate, primele încercări de separare în domeniul ştiinţelor economice a celor teoretice de cele praxeologice o face încă la sfîrşitul secolului trecut Alfred Espinas, care inspira o temerară cărticică unui cunoscut economist al acelor timpuri — René Worms[9]) ce poate fi considerat ca un deschizător de drum în ce priveşte praxeologia economică, deşi el nu o numeşte ca atare. De atunci şi pînă în zilele noastre progresele politologiei economice sînt mai mult decît evidente. Aceasta ne permite delimitarea unor compartimente „minime" ale politicii economice ca ştiinţă: **teoria politologiei** economice ca ştiinţă praxeologică; teoria **sferelor** acţiunii economice; teoria **instituţiilor** elaborării, experimentării şi aplicării politicii economice; teoria **opţiunilor** de politică economică; teoria **instrumentelor** şi mijloacelor de acţiune.

RAPORTURILE politicii economice cu economia politică, în calitatea ei de teorie generală a realităţii economice, a sistemului economic al orînduirii sociale, au fost expuse în articolul precedent. Sarcina pe care ne-o propunem acum este de a ne opri asupra relaţiilor politicii economice ca teorie a acţiunii cu practica, acţiunea înseşi.

Dacă primele raporturi au dus la separarea omului de ştiinţă economist-teoretician de politologul-teoretician, raporturile dintre politologie şi acţiunea propriu-zisă au dus la separarea politologului-teoretician de practicianul economiei, omul de acţiune a cărui profesie o constituie conducerea economiei la diferitele sale nivele, sau altfel spus, de „omul politic de profesie" (după cunoscuta expresie a lui Lenin).

Iniţial, politologul-teoretician şi practicianul politicii economice erau una şi aceeaşi persoană. Aşa cum remarca un istoric al doctrinelor economice, primele „pamflete", eseuri economice, apărute în Anglia, erau scrise de către oameni politici sau oameni de afaceri care militau pentru o anume politică economică, încercînd să generalizeze şi să fundamenteze teoretic propria poziţie. Poate tocmai din această pricină se menţin încă multă vreme în domeniul ideologiei politice miturile ce-şi au izvorul teoretic încă în utopia lui Platon a unui stat condus de către înţelepţi, sub motiv că dominaţia savanţilor ar asigura deplina obiectivitate în acţiunea umană şi, implicit, în societate. Diviziunea ulterioară a muncii ştiinţifice a dus la apariţia omului de ştiinţă ale cărui preocupări sînt **elaborarea teoriei** politicii economice, dar nu şi aplicarea ei în practică, aceasta fiind sarcina practicianului, a omului de stat, a omului a cărui profesie este conducerea politică a societăţii. Tot mai mult, politologul teoretician devine chiar în condiţiile capitalismului un tehnician-expert, un „inginer politic", după cum îl caracterizează un politolog[10]), „un strateg care poate propune, dar nu poate dispune"[11]). Tocmai din această cauză nu întotdeauna sînt aplicate soluţiile preconizate de teoria politicii economice, opinia publică şi forurile de decizie neînsuşindu-şi punctul de vedere al politologiei. Este interesantă în acest sens referirea lui W. W. Heller, fostul consilier economic al preşedintelui J. Kennedy la faptul că „noile concepţii ale economiştilor americani au devenit politica economică efectivă a puterii politice" abia după ce au fost acceptate de corpurile politice constituite[12]).

PIEDICILE ce stau în faţa procesului de separare a teoriei politicii economice de teoria economică generală sînt atît de natură socială, cît şi de natură ideologică.

Este firesc ca monopolul exercitat în capitalism de omul politic asupra informaţiei economice să îngreuneze procesul teoretizării politicii economice. În plus, dată fiind împrejurarea că în orînduirea burgheză puterea politică decurge din puterea economică a capitaliştilor, apariţia unor politologi de profesie pare un fel de „uzurpare" a privilegiilor clasei dominante, care nu admite o cercetare efectuată sistematic şi cu mijloace ştiinţifice, a politicii economice promovate de puterea politică instituţionalizată.

Constituirea teoriei politologiei economice s-a izbit totodată şi de faptul că multă vreme sub dominaţia mitului economiei „liberale", cercetarea politicii economice apărea ca inutilă: „pînă în deceniul al treilea nu exista pe scena socială un factor care să se recunoască responsabil de climatul economic şi căruia să i se poată adresa, în consecinţă, indicaţii strategice pentru evitarea deteriorării acestui climat"[13]). O întreagă perioadă dilema centrală a politologiei economice occidentale a fost: „libertate sau ordine?"[14]).

În parte ea nu a reuşit nici astăzi să depăşească dihotomia: mecanisme spontane şi automate sau planificare?; libertatea indivizilor sau reglarea guvernamentală a actelor economice? Aceasta îl făcea pe Gunnar Myrdal să facă observaţia: „în ţările occidentale, controversa purtată pe problema de a şti dacă ne trebuie o economie «liberă» sau o economie «planificată» este una dintre cele mai puţin informate şi mai puţin inteligente ale epocii noastre", subliniind că în vreme ce se desfăşurau aceste dispute teoretice s-au petrecut modificări în înseşi realitate: „ironia este că economiile naţionale au devenit în acest timp din ce în ce mai reglementate, organizate, coordonate, adică «planificate», pînă la un asemenea punct la care nu s-ar fi gîndit nimeni cu un secol sau nici măcar cu o jumătate de secol în urmă". El conchidea în această privinţă: „toată discuţia despre opoziţia dintre economia «liberă» şi economia «planificată» s-a detaşat în mod ciudat de realitate şi de interesele pe care oamenii le urmăresc şi le resimt în viaţa cotidiană"[15]), intervenţia statului precedînd în toate ţările occidentale orice încercare conştientă şi mai cuprinzătoare de planificare.

Nu este de loc ciudat, în aceste condiţii, că o parte dintre economiştii occidentali au început să ţină seama de intervenţia statului burghez în economie, de apariţia şi dezvoltarea marilor grupuri de interese (monopoluri) care elaborează şi aplică împreună politica economică a ţărilor capitaliste contemporane[16]).

O altă dispută teoretică de natură să frîneze naşterea politologiei economice în ţările occidentale a fost (şi în mare parte continuă şi în prezent) dilema legată de definirea subiecţilor economici, a factorilor de decizie din societatea capitalistă. O parte din teoria burgheză consideră că statul nu trebuie să aibă nici un rol economic direct sau, cel mult, statul ar putea să fie un arbitru şi conciliator al intereselor contradictorii din societate. În această viziune, subiecţii economici sînt întreprinderile capitaliste, care constituie factorii de decizie economici în raport cu interesele lor proprii. Medierea acestor interese ar urma să o facă statul burghez, cu condiţia ca el să nu intervină decît în caz de „strictă" necesitate.

O altă parte a teoriei contemporane occidentale reduce factorii de decizie la statul burghez pe care-l investeşte cu forţe pe care el nu le are în realitate, ajungîndu-se pînă la a i se atribui sta-

dr N. S. STĂNESCU

(Continuare în pag. 18)

FIȘE

■ În ce măsură se poate vorbi, în condițiile actualei economii a Poloniei, despre influența „efectului King" ? se întreabă economistul polonez M Pohorille în articolul intitulat **Influența oscialațiilor recoltei asupra veniturilor,** publicat în EKONOMISTA nr. 6 din 1969. „Efectul King", semnalat pentru prima oară de Gregory King într-o lucrare a sa, apărută în 1969, poate fi definit precum urmează : „prețurile produselor alimentare se schimbă invers proporțional cu pătratul ofertei". Astfel definit, „efectul King" explică de ce, în țările capitaliste, „surplusurile" de produse alimentare pot merge mînă în mînă cu scăderea veniturilor țărănimii. În economia socialistă a Poloniei, arată M. Pohorille, nu poate fi vorba de o acțiune generalizată a „efectului King". În măsură, redusă desigur, în care piața țărănească contribuie la aprovizionarea populației, „efectul King" nu poate fi înlăturat cu desăvîrșire. Caracteristic este însă că, acțiunea lui se face simțită în special în anii cu recoltă mai slabă, și pentru un număr redus de produse.

DATORIA PUBLICĂ

(Urmare din pag. 14)

perioade de șomaj și recesiune), aceasta putînd da naștere unor puternice mișcări sociale, ale căror consecințe s-ar întoarce împotriva statului monopolist însuși. De asemenea, statul poate apela la noi emisiuni monetare în vederea sporirii cheltuielilor sale. Și acest fenomen a fost din plin observat în țările capitaliste — mai ales ca urmare a opiniei teoretice că, în limite „acceptabile", ar avea un caracter stimulator al conjuncturii. Limitele sînt cu atît mai evidente cu cît aceste suplimentări sînt răspunzătoare de inflația ce domnește, în prezent, in mai toate țările capitaliste.

Iată de ce, lansarea de către stat a unor împrumuturi în economie (a căror expresie cifrică este datoria publică) apare ca una din căile adecvate în vederea realizării scopurilor menționate. Statul își creează în acest mod, nu numai posibilitatea de finanțare a unor cheltuieli mai mari — peste nivelul veniturilor — ci și capacitatea de control asupra cheltuielilor private și deci, asupra celor globale din întreaga economie. Ca urmare, crește influența statului asupra întregii activități economice. Cu alte cuvinte, prin contractarea de pe piața internă a unor împrumuturi, statul își procură fonduri numai printr-o simplă **redistribuire a venitului național** în favoarea sa și a marilor monopoluri — principalii beneficiari ai destinației pe care o iau cheltuielile de stat. Și ceea ce este important — privind fenomenul în dinamică — datorită faptului că dobînzile la datoria publică sînt acoperite prin sporirea impozitelor ce vor fi suportate în viitor tot de marea masă a contribuabililor de rînd, statul poate subvenționa marile monopoluri fără a cheltui el însuși nimic în acest scop. În consecință, datoria publică este de fapt, un impozit deghizat. Noile împrumuturi contractate servesc la rambursarea vechilor debite, reprezentînd, totodată, impozite pe care vor fi nevoite să le suporte contribuabilii în anii următori. În acest sens, este edificatoare pentru evidențierea semnificației mecanismului îndatoririi publice a statului monopolist — ca mijloc de redistribuire a venitului național în folosul exponenților capitalului monopolist — reflecția economistului american Robert A. Solo : „O mare parte din cele 10 miliarde de dolari dobînzi anuale plătite pentru datoria federală, care în mod sistematic transferă venituri de la cei mai săraci către cei mai bogați, de la cei lipsiți de avere la cei care o posedă în cantități foarte mari, este prețul unui tabu social."

Această redistribuire dă statului și un alt avantaj (după părerea unor economiști occidentali) și anume acela de a-și spori cheltuielile sale și ale întregii economii prin atragerea în circuitul economic a unor fonduri disponibile inactive — fără ca procesul să fie însoțit de o creștere imediată a prețurilor.

LANSAREA împrumuturilor poate avea loc, în principal, în două situații diametral opuse, urmărindu-se efecte diferite asupra activității economice. Astfel, mai ales în situații de război, cînd producția și cheltuielile globale în economie sînt întinse la limită, dar este nevoie în continuare de sporirea celor de stat, atunci lansarea împrumuturilor (de multe ori cu titlu obligatoriu) realizează acest scop în detrimentul cheltuielilor private. Dimpotrivă, în perioadele cînd se urmărește o înviorare a activității economice în general cheltuielile statului sînt mărite în scopul sporirii celor globale pe întreaga economie. Evident, într-un asemenea caz, statul atrage fonduri inactive de pe piață, presupunînd că întreprinderile particulare vor cheltui tot ceea ce își propuseseră să cheltuiască. Se consideră că astfel se poate stimula conjunctura fără a se recurge la măsuri puternic inflaționiste ca, de pildă, emisiunile suplimentare de monedă. Numai că, de multe ori, expansiunea poate fi compromisă în cazul în care particularii nu efectuează cheltuielile presupuse inițial în prognoza orientativă ce stă la baza unei asemenea hotărîri de lansare a unor datorii publice.

Nu se poate tăgădui, totuși, că simpla existență a datoriei publice oferă statului posibilitatea unei manevre pe termen scurt pentru influențarea conjuncturii, potrivit intereselor sale imediate. Astfel, chiar și numai contractarea unei datorii poate urmări scopuri deflaționiste (datorită retragerii de pe piață a unor fonduri potențial active). În anumite perioade, statul poate face **modificări în structura datoriei sale** din punctul de vedere al duratei de rambursare, în sensul că unele titluri pe termen scurt ajunse la scadență, sînt înlocuite prin titluri pe termen lung sau invers. În același scop se poate proceda la **prelungirea duratei unor titluri vechi** și, de asemenea, la **redistribuirea datoriei** între deținătorii de titluri — banca centrală, băncile comerciale, întreprinderile, particularii.

CU TOATE AVANTAJELE pe care le conferă statului îndatorirea sa publică, aceasta prezintă și dezavantaje ce decurg din neconcordanța dintre efectele urmărite și cele efectiv realizate. Astfel, unii economiști occidentali susțin, de exemplu, că lansarea de către stat a unor împrumuturi pe piață subminează obiectivul major al echilibrului economic și argumentează că, în perioadele unei utilizări mai depline a forței de muncă o creștere a cheltuielilor guvernamentale, fără a fi compensată de o scădere a celor particulare ,duce la inflație. Totodată contractarea continuă a unor datorii însemnate poate pune guvernul în situația de a nu fi în măsură să-și onoreze angajamentele asumate, ceea ce ar avea grave consecințe pe plan economic și politic.

COOPERATIVIZAREA AGRICULTURII

(Urmare din pag. 3)

de la perspectivele pe care le deschid satului, partidul nostru consideră cooperativa agricolă ca o formă de organizare a agriculturii socialiste care va juca un rol tot mai important în întreaga perioadă de construire a societății socialiste și comuniste

ANALIZÎND rezultatele obținute în creșterea producției vegetale și animale conducerea partidului nostru a ajuns la concluzia că agricultura prezintă o rămînere în urmă în comparație cu industria, în principal datorită unor greșeli care s-au făcut în trecut în aplicarea politicii agrare juste a partidului, manifestării unei anumite subaprecieri a acestei ramuri și a luat măsuri corespunzătoare pentru accelerarea procesului de intensificare a agriculturii. Pe baza Documentelor Congresului al X-lea al partidului, a hotărîrilor plenarelor C.C. al P.C.R. au loc în agricultură acțiuni de mare anvergură pentru dezvoltarea acestei ramuri la nivelul cerințelor noii etape pe care o străbate țara noastră — etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Se are în vedere faptul că în condițiile României agricultura reprezintă o ramură de bază a economiei naționale că, așa cum subliniа tovarășul Nicolae Ceaușescu, „...**fără o agricultură intensivă, modernă, de înaltă productivitate, organizată pe baza celor mai noi cuceriri ale științei, nu se poate asigura nici făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, nici edificarea comunismului în patria noastră**" [9]).

Amploarea măsurilor preconizate de partidul comunist este oglindită de cele peste 100 miliarde lei destinate agriculturii în cincinalul următor care reprezintă mai mult decît dublul investițiilor făcute în întreaga economie în perioada 1951—1955.

În vederea mecanizării lucrărilor agricultura va primi o gamă variată de tractoare de mare randament și cu un grad ridicat de universalitate. Creșterea numărului de tractoare fizice la 120—123 mii va însemna reducerea sarcinii pe tractor la 85 ha teren arabil, vii și livezi. Mecanizarea se va caracteriza printr-o continuă adîncire și diversificare, prin extinderea ei în ramurile și sectoarele de activitate în care pînă în prezent progresele au fost mai lente. Aceasta va contribui la aplicarea celor mai avansate metode agrozootehnice, la reducerea duratei campaniilor agricole, la sporirea producției și productivității muncii, la reducerea forței de muncă ocupată în agricultură și la ușurarea muncii celor care vor continua să lucreze în această ramură a economiei naționale, la transformarea ei treptată într-o variantă a muncii industriale.

În ierarhia factorilor de intensificare, de modernizare a agriculturii noastre chimizarea ocupă un loc de frunte și aceasta datorită faptului că îngrășămintele contribuie substanțial la sporirea producției și acționează favorabil asupra calității produselor. La sfîrșitul cincinalului următor agricultura va utiliza circa 2 milioane tone de îngrășăminte substanță activă, realizîndu-se astfel un progres însemnat în procesul de chimizare a producției. Consumul de substanță activă socotit în medie pe un hectar de teren arabil, vii și livezi va ajunge la 180—190 kg, ceea ce va situa țara noastră în rîndul țărilor cu un grad avansat de chimizare a agriculturii.

Dar acțiunile de cea mai mare amploare în agricultura noastră sînt cele referitoare la îmbunătățirile funciare în general, la hidroameliorații, în special. Programul național privind gospodărirea rațională a resurselor de apă, extinderea lucrărilor de irigații îndiguiri, desecări și combatere a eroziunii solului în țara noastră în perioada 1971—1980 și prevederile generale de perspectivă pînă în 1985, dezbătut și aprobat de Plenara C.C. al P.C.R. din martie a.c. cuprinde într-o concepție nouă, unitară, un ansamblu de măsuri referitoare la satisfacerea nevoilor economiei prin folosirea mai bună a apei și la ridicarea capacității productive a pămîntului prin lucrări de îmbunătățiri funciare. Pentru progresul agriculturii noastre înfăptuirea acestui grandios program are un rol determinant. Irigațiile reprezintă una din direcțiile fundamentale ale intensificării și modernizării agriculturii, ale sporirii aportului acestei ramuri la progresul general al societății. De aceea la cele 900 mii ha amenajate pentru irigat pînă la sfîrșitul acestui an se vor adăuga în viitorul cincinal alte 1,3—1,5 milioane hectare, urmînd ca în viitorii 15—20 de ani irigațiile să cuprindă întreaga suprafață posibil de irigat. În realizarea planului de irigații vor fi adoptate soluții de amenajare și metode de udare care să permită mecanizarea și automatizarea exploatării sistemelor, reducerea consumului de forță de muncă, micșorarea la maximum a pierderilor de apă, prevenirea fenomenelor de înmlăștinire și sărăturare a solului. Irigarea unor suprafețe de ordinul milioanelor de hectare va determina transformări profunde în agricultura practicată în zonele respective și aceasta nu numai sub aspectul obținerii unor recolte ridicate și constante, ci și al structurii producției, al profilării și specializării unităților agricole, de stat și cooperatiste.

În ansamblul factorilor de intensificare a agriculturii o importanță aparte se acordă îmbunătățirii în continuare a materialului biologic, întrucît numai prin utilizarea unor soiuri de plante și rase de animale cu potențial genetic ridicat, corespunzătoare condițiilor pedoclimaterice din diferite zone ale țării, pot fi valorificați cu bune rezultate ceilalți factori de producție asigurați prin mecanizare, chimizare, irigații, îmbunătățirii funciare.

O caracteristică esențială a agriculturii noastre în etapa actuală o constituie orientarea ei spre o dezvoltare complexă, concomitent cu creșterea producției de cereale sporind producția celorlalte ramuri. În acest cadru o atenție deosebită se acordă creșterii animalelor. Programul național privind dezvoltarea zootehniei și creșterea producției animaliere în anii 1970—1980, cuprinde măsurile menite să îmbunătățească simțitor activitatea acestui sector. Înfăptuirea acestui program va ridica ponderea producției animaliere în totalul producției agricole, îndeosebi a sectorului socialist. În locul unei agriculturi cu un pronunțat caracter cerealier, se creează o agricultură din ce în ce mai complexă care valorifică mai deplin condițiile de care dispunem și contribuie în mai mare măsură la satisfacerea multiplelor nevoi ale economiei naționale de produse vegetale și animale. Pe baza dezvoltării și perfecționării elementelor materiale și umane ale intensificării agriculturii, are loc un proces evident de concentrare a producției, de profilare și specializare a unităților, de introducere pe scară largă a tehnologiilor moderne și de aplicare a metodelor și procedeelor industriale de organizare a producției și a muncii.

★

PE TEMEIUL dezvoltării forțelor de producție din agricultură se perfecționează relațiile de producție. Forțele de producție își exercită rolul lor transformator înainte de toate în interiorul fiecărei unități. Sub impulsul dezvoltării forțelor de producție, al cuceririlor științei și tehnicii sînt perfecționate formele de organizare a producției și a muncii, de cooperare între formațiile de lucru, formele de retribuire a lucrătorilor din aceste unități. Reorganizarea unităților agricole de stat și a celor pentru mecanizarea agriculturii, măsurile hotărîte în decembrie anul trecut pentru sectorul cooperatist au urmărit să pună de acord formele de organizare a producției și a muncii și de retribuire a lucrătorilor cu nivelul de dezvoltare a forțelor de producție, în vederea folosirii mai depline a forței de muncă și a mijloacelor de producție și creșterii pe această bază a producției și productivității muncii.

O dată cu relațiile din interiorul unităților agricole se dezvoltă și se perfecționează relațiile dintre aceste unități. Perioada actuală se caracterizează prin adîncirea și multiplicarea relațiilor intercooperatiste, prin crearea unor unități economice intercooperatiste, de producție, de păstrare, de prelucrare și de valorificare a produselor agricole, de aprovizionare, de desfacere și altele. La sfîrșitul anului 1969 existau deja 142 de asociații. Și numărul acestor asociații va spori în procesul înfăptuirii sarcinilor trasate de Congresul al X-lea al P.C.R., al realizării celor două programe naționale amintite mai sus. Prin crearea de asociații intercooperatiste crește gradul de socializare a mijloacelor de producție, se creează un cadru nou și noi stimulente pentru progresul forțelor de producție, pentru aplicarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, pentru sporirea producției și productivității muncii.

În etapa actuală se lărgesc și se perfecționează și relațiile dintre cooperativele agricole de producție și unitățile statului din agricultură. O expresie a acestui proces este organizarea în fiecare cooperativă a unei secții de mecanizare, cu caracter permanent, dotată cu tractoarele și mașinile necesare executării lucrărilor agricole, a transporturilor și a tuturor celorlalte lucrări de care cooperativa are nevoie. Totodată se extinde cooperarea între întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție. Referindu-se la importanța acesteia, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că prin cooperare între sectorul de stat și cel cooperatist se face un pas înainte spre apropierea celor două sectoare agricole socialiste, spre omogenizarea socialistă a satului. Această cooperare reprezintă o nouă formă de ajutor pe care clasa muncitoare, statul oamenilor muncii îl acordă țărănimii muncitoare, pentru dezvoltarea producției agricole și ridicarea nivelului de trai al cooperatorilor. Prin această cooperare în producție se cimentează și mai mult alianța dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare, se aduce o contribuție importantă la procesul de omogenizare a națiunii noastre socialiste.

Întreaga noastră experiență în construcția socialistă la sate, constituie o dovadă elocventă a justeții ideilor leniniste cu privire la cooperativizarea agriculturii, care aplicate în mod creator asigură transformarea acestei ramuri într-un sector de producție de mare randament, capabil să satisfacă cerințele mereu sporite ale economiei socialiste și să contribuie în acest fel la ridicarea bunăstării poporului.

1) V. I. Lenin, Opere, vol. 25, pag. 274—275.
2) V. I. Lenin, Opere, vol. 33, pag. 467.
3) Idem, pag. 465.
4) V. I. Lenin, Opere, vol. 33, pag. 465.
5) V. I. Lenin, Opere, vol. 29, pag. 25.
6) V. I. Lenin, Opere, vol. 29, pag. 24.
7) Idem, vol. 32, pag. 461.
8) Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R., din 17—19 martie 1970, Ed. politică, 1970, pag. 7.
9) Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 17—19 martie 1970, Ed. politică, pag. 6.

ECONOMIE MONDIALĂ

Convorbire cu tovarăşul IOAN AVRAM, ministrul industriei construcţiilor de maşini

DEZVOLTAREA COOPERĂRII ROMÂNO-UNGARE ÎN DOMENIUL CONSTRUCŢIILOR DE MAŞINI

LA INVITAŢIA ministrului industriei metalurgice şi construcţiilor de maşini din R.P. Ungară ,Horgos Gyula, ministrul industriei construcţiilor de maşini din ţara noastră, Ioan Avram, *însoţit de un grup de specialişti, a făcut recent o vizită în ţara vecină şi prietenă. Solicitat la înapoiere, domnia sa a acordat un interviu redactorului nostru Valentina Brăneanu.*

● Vă rugăm, tovarăşe ministru, să ne vorbiţi despre orientarea şi structura ramurii construcţiilor de maşini din R. P. Ungară.

— În şedinţele de informare reciprocă, în cadrul discuţiilor purtate cu conducerea Ministerului Metalurgiei şi Construcţiilor de Maşini, ni s-a subliniat faptul că în R. P. Ungară, între anii 1950—1968, ritmul mediu anual de creştere a producţiei industriale a fost de 8,8%. În anul 1968 producţia industrială a atins un volum de 7 ori mai mare decît în anul 1938 şi de 4,7 ori mai mare decît în 1950. Construcţiile de maşini au devenit cea mai importantă ramură a industriei, producţia acestei ramuri deţinînd în 1968—1970 o pondere de circa 30—32% din producţia industrială globală.

Creşterea producţiei se realizează, în cea mai mare parte, pe seama ridicării productivităţii muncii, prin aplicarea unor tehnologii înaintate şi a specializării în producţie.

S-a acordat o atenţie prioritară producţiei de aparate electronice şi de telecomunicaţii, instrumente de măsură şi maşini de calcul electronice, maşini-unelte şi vehicule rutiere.

Totodată, ni s-a relatat că au fost acordate investiţii importante pentru modernizarea producţiei în subramurile de bază sus-amintite. Din totalul investiţiilor alocate industriei construcţiilor de maşini, 40—45% au fost repartizate producţiei de autovehicule. Se intenţionează dezvoltarea în special a industriei de autobuze ; de asemenea, se dezvoltă producţia de autocamioane grele.

În producţia acestor autovehicule se preconizează — pentru subansamble — o intensă cooperare cu alte ţări, între care şi cu ţara noastră.

În domeniul tehnicii vidului, în R. P. Ungară se dezvoltă fabricaţia de lămpi incandescente, tuburi fluorescente, tuburi electrice, precum şi de utilaje şi semifabricate (spirale, piese de sticlă, praf fluorescent etc.) necesare acestei producţii, care are o pondere ridicată la export.

În domeniul electronicii, se dezvoltă fabricaţia semiconductoarelor, elementelor de automatizare, aparatelor de radio şi televizoare, circuitelor integrate, a aparatelor electronice de măsură ; s-a început fabricaţia maşinilor de calcul.

În domeniul maşinilor-unelte, se caută înlocuirea tipurilor clasice cu tipuri automate şi cu comandă program, precum şi cu tipuri de înaltă precizie.

În continuare, tov. ministru Ioan Avram s-a referit la experienţa întreprinderilor din ţara vecină în aplicarea noului mecanism de conducere şi planificare. În esenţă, a subliniat interlocutorul nostru, ni s-a relatat că noul mecanism economic dă uzinelor atribuţii sporite în direcţia alegerii soluţiilor de rezolvare a problemelor de producţie şi economice, obligîndu-le totodată să găsească cele mai avantajoase căi care să ducă la creşterea eficienţei economice şi, deci, la asigurarea unor beneficii cît mai mari.

Planul de producţie se stabileşte în principal la nivelul întreprinderilor, acestea avînd obligaţia ca, în cadrul profilului ce le-a fost stabilit ,să realizeze produsele care asigură o desfacere rentabilă. Ministerele şi celelalte organe centrale controlează în permanenţă dacă volumul produselor prevăzute spre realizare de către întreprinderi atinge nivelul cifrelor cadru prevăzute în planurile economiei naţionale.

Cu o atenţie sporită se controlează în ce măsură necesarul intern şi cererile de export se satisfac cu produsele prevăzute a fi realizate de întreprinderi. În cazul unor cereri neacoperite se iau măsuri economice care să stimuleze întreprinderile în direcţia majorării producţiei respective. Ni s-a relatat, spre exemplu, că ani de zile satisfacerea cererilor de piese de schimb a fost o problemă dificilă. În urma măsurilor de stabilire a unor preţuri majorate, corelate cu preţurile pieţei mondiale, întreprinderile satisfac integral cererile de piese de schimb şi chiar se străduiesc să obţină comenzi pentru acestea.

Pentru soluţionarea problemelor financiare pe o anumită perioadă, precum şi pentru finanţarea investiţiilor, întreprinderile pot solicita credite de la bancă (cu avizul ministerului tutelar), dar au scadenţe stricte de restituire a creditelor şi — în caz de nerespectare — plătesc dobînzi ridicate (pînă la 18%) care afectează beneficiul întreprinderii.

● Care au fost formele concrete de cooperare în domeniul industriei construcţiilor de maşini, promovate în ultimii ani între ţara noastră şi R. P. Ungară ?

— În domeniul industriei construcţiilor de maşini, uzinele, întreprinderile şi ministerele din cele două ţări au menţinut contacte la diverse nivele. În urma acelor contacte s-au analizat, de către specialişti, numeroase posibilităţi de cooperare, majoritatea acţiunilor posibil de realizat materializîndu-se prin livrări reciproce de diverse produse ale industriei construcţiilor de maşini.

Ca exemplu putem aminti livrarea din R. P. Ungară a unor linii de fabricaţie şi materiale pentru producerea lămpilor incandescente, diverse utilaje pentru tehnica vidului, diferite maşini-unelte, maşini, utilaje şi instalaţii pentru industria alimentară, industria chimică şi construcţii, tuburi electronice, aparate Röntgen, părţi şi accesorii pentru vagoane ş.a.

La rîndul ei, România a livrat Ungariei : utilaj petrolier şi piese de schimb, maşini agricole, remorci basculante, vagoane de cale ferată, autovehicule, diverse maşini-unelte, pompe de injecţie, utilaje energetice şi echipamente de automatizare, maşini de spălat rufe ş.a.

● După cum s-a mai anunţat, cu ocazia vizitei dvs. s-a semnat la nivel de miniştri, un protocol de colaborare economică în domeniul construcţiilor de maşini. Ce perspective se deschid prin acest protocol pentru dezvoltarea cooperării între România şi Ungaria ?

— Protocolul semnat prevede realizarea de legături directe între centralele industriale din domeniul construcţiilor de maşini din România şi asociaţiile — respectiv întreprinderile — corespunzătoare

(Continuare în pag. 18)

REPERE

● **UNA DIN TEMELE în dezbatere în cadrul vizitei cancelarului vest-german Willy Brandt în Statele Unite** s-a referit la relaţiile dintre Comunitatea Economică Europeană şi Statele Unite, relaţii care s-au deteriorat considerabil în ultimul timp. Se propune crearea unui organism permanent pentru consultări şi pentru reglementarea divergenţelor. **După cît se pare,** Statele Unite doresc ca un asemenea organism să ia fiinţă înainte de primirea de noi membri în Comunitate pentru a avea posibilitatea să-şi spună cuvîntul în privinţa condiţiilor de primire a acestora.

● **LA 15 APRILIE Consiliul de Miniştri din Franţa a luat în dezbatere proiectul celui de al VI-lea plan economic.** Operaţiunile pentru următorii 5 ani privesc corelaţia între dezvoltarea industriei şi a „echipamentelor colective" (infrastructura, educaţia, ocrotirea sănătăţii). După părerea lui Pierre Drouin, aceasta înseamnă renunţarea la tradiţiile keynesiste, de stimulare a creşterii economice pe calea impulsionării cererii interne, şi recurgerea în mai mare măsură la manevrarea ofertei, prin măsuri de sporire a competitivităţii firmelor franceze pe piaţa internă şi externă.

● **PRODUCŢIA DE ENERGIE ELECTRICĂ A TURCIEI va ajunge în 1970 la 243 kwh pe locuitor** faţă de 28 kwh în 1945. În anul 2000 se prevede ca producţia de energie electrică pe locuitor să ajungă la 2.615 kwh.

● **LA 14 APRILIE a fost prezentat în Camera Comunelor proiectul bugetului englez pentru anul fiscal 1970—1971.** Se acordă unele înlesniri fiscale care — se afirmă — au devenit posibile datorită ameliorării situaţiei economice.

● **LA O REUNIUNE FINANCIARĂ DIN FLORIDA Arthur Burns,** preşedintele Sistemului Federal de Rezerve din S.U.A., **a declarat** că **el consideră anacronică plafonarea obligatorie a dobînzilor asupra depunerilor bancare** şi că aceste dobînzi ar trebui să fluctueze în funcţie de cererea şi oferta de capital pe piaţă (este vorba de „reglementarea Q" din S.U.A., în baza căreia băncilor nu li se permite să depăşească un anumit nivel de dobînzi pe care ele le acordă clienţilor pentru depuneri). După părerea experţilor, renunţarea la reglementarea Q şi oferirea unor dobînzi mai mari, la nivelul celor existente pe alte pieţe, ar elimina unele din cauzele dezordinei pe pieţele monetare şi ale proliferării euro-dolarilor. Mai mulţi deţinători de dolari ar depune la băncile americane şi acestea nu ar mai fi puse în situaţia să contracteze împrumuturi în alte ţări. O mare parte din dolarii de pe piaţa vest-europeană ar putea de asemenea să se întoarcă în Statele Unite.

NOTE

UN EPISOD IRITANT

PESTE CÎTEVA ZILE, la 20 aprilie, miniştri de externe ai ţărilor Pieţei Comune se vor întîlni din nou pentru a încerca să se pună de acord cu privire la modificarea Tratatului de la Roma şi la sporirea puterilor bugetare ale «Parlamentului European». Ultima tentativă, de la 20 martie, la Bruxelles, eşuase. Adoptarea unor hotărîri privind finanţarea politicii agricole comune a fost de asemenea amînată. După cum subliniau atunci comentariile din presă, „desăvîrşirea Comunităţii" — căreia conferinţa la nivel înalt de la Haga voise să-i dea un impuls decisiv — continuă a fi blocată.

Imposibilitatea de a învinge dificultăţile din calea unei reglementări în problema vinului este socotită ca un episod deosebit de iritant în istoria tratativelor. Italienii şi-au făcut cunoscută în repetate rînduri poziţia şi anume aceea că nu vor semna acordul privind finanţarea agricolă pînă cînd nu se va fixa o dată precisă în ceea ce priveşte liberalizarea schimburilor în domeniul vinurilor. Partenerii Italiei sînt de acord cu ea în privinţa problemei de fond, totuşi o dată sigură pentru rezolvarea ei nu a putut fi stabilită. I se cere Italiei cu toate acestea să-şi dea semnătura. Reprezentanţii Franţei, ca o garanţie, sînt de acord ca Italia să nu supună ratificării Parlamentului său reglementările financiare cîtă vreme data liberalizării vinului nu va fi fixată în mod definitiv. Francezii, mai ales după recentele incidente cu podgorenii în Sud, nu sînt foarte grăbiţi să-şi vadă frontierele deschise pentru libera circulaţie a vinurilor. Mai ales Republica Federală a Germaniei este însă ţinută răspunzătoare pentru dificultăţile create în această problemă. Angajamente cu privire la liberalizarea pieţei vinului au fost luate de către cei şase încă la 7 februarie, dar ele au fost repuse în discuţie de reprezentanţii vest-germani, care au cerut ca dispoziţiunile privind cupajul, innobilarea şi celelalte practici oenologice, să nu figureze în viitoarea reglementare europeană.

La încheierea reuniunii de la 20 martie, Pierre Harmel, ministrul belgian al afacerilor externe şi preşedinte în exerciţiu al Consiliului ministerial al Pieţie Comune, declarase cu privire la vin : „Dacă se vor mai produce întîrzieri, acest lucru va pune în cauză ansamblul scenariului imaginat pentru ca noua reglementare financiară agricolă să poată intra în vigoare la 1 februarie viitor, după ratificarea ei de către parlamentele naţionale".

La 20 apriile, cînd urmează să aibă loc noua întîlnire, urmează să se pună de asemenea şi problema preţurilor comunitare la produsele lactate şi la carnea de vită — rămasă şi ea de multă vreme nerezolvată. Întreaga problemă a asanării pieţelor a fost amînată în continuare şi se urmăreşte acum ideea ca agricultorii să fie obligaţi a da o contribuţie financiară la cheltuielile angajate în resorbirea excedentelor. În ce o priveşte, Franţa se simte pentru moment la adăpost deoarece o dată cu devalorizarea francului i s-a acceptat ca timp de optsprezece luni ea să aibă dreptul a nu-şi alinia preţurile agricole naţionale la cele »europene«. Fireşte, nu e vorba decît de un răgaz. De un răgaz relativ scurt. Dar francezii au zicala că de fapt ceea ce durează este numai provizoriul.

A. A.

TEORIA POLITICII ECONOMICE

(Urmare din pag. 15)

tului un rol „antimonopolist". Este clar că factorul de decizie economică reprezentat de monopoluri este — în acest caz — cu totul escamotat. În sfîrșit, o altă parte a teoriei burgheze încearcă să reconsidere pozițiile liberaliste și cele exclusiv etatiste, străduindu-se să stabilească un fel de echilibru de putere economică între stat și monopoluri, denumite cu un nume mult mai puțin explicitat — grupuri de interese.

Trebuie remarcat însă că politologia economică se încheagă tîrziu nu numai în condițiile capitalismului. Explicația relativei sale rămîneri în urmă în condițiile socialismului nu are izvoare ideologice, știut fiind că rădăcinile sale de clasă, partinitatea sa, nu sînt în contradicție cu caracterul său științific. Marx, Engels și Lenin au studiat în repetate rînduri raporturile dintre economic și politic, iar indicațiile lor în această privință sînt departe de a fi valorificate pe deplin.

Între cauzele ce determină apariția relativ tîrzie a politologiei economice în socialism trebuie să enumerăm, în primul rînd, cauzele obiective: socialismul ca orînduire economică nouă trebuia să apară, să se dezvolte și să funcționeze pentru a putea fi generalizată practica sa și pentru a se putea studia metodologia sa praxeologică specifică. De asemenea, încrederea în atotputernicia legilor economice obiective i-a făcut pe unii teoreticieni economiști să ajungă pînă la o fetișizare a factorilor obiectivi, considerînd orice intervenție în mersul economiei ca fiind de natură voluntaristă.

Practica socială poate constitui totodată o explicație a încetinirii cristalizării politologiei economice: teoreticianul, politologul și omul politic sînt concentrați multă vreme în socialism în unul și același factor politic. Lucrările lui Lenin „Economicul și politicul în epoca dictaturii proletariatului" și «Stîngismul» — boala copilăriei comunismului" sînt edificatoare în această privință. Pe măsura dezvoltării multilaterale a societății socialiste, procesul diviziunii muncii științifice se adîncește și, în mod necesar, și domeniul științelor economice cunoaște aceeași separare despre care vorbeam mai înainte — teoreticianul economist, politologul economist și omul conducător al practicii economice, devin persoane, grupuri separate, prin funcții sociale, legate însă prin aceleași interese fundamentale: apărarea și dezvoltarea economiei socialiste. Prin aceasta, politologia economică devine un sprijin în fundamentarea științifică a politicii economice a partidului și a statului socialist.

---

1. Vezi **Economia politică și politica economică.** În „Viața economică" nr. 13, 27 martie 1970, pag. 15.
2. **Pierre Dieterlen**, L'Ideologie économique. Editions Cujas, Paris, 1964, Indeosebi cap. I — „Ideologia economică sau ordonarea pasiunilor".
3. **G. A. Almond**, Political Theory and Political Science. In volumul „Contemporary Political Science: toward empirical theory". Edit. de Ithiel de Sola Pool. McGraw-Hill Book Co., New York, 1967, p. 5.
4. **Jan Tinbergen**, Wirtschaftspolitik. Verlag Rombach Freiburg im Breisgau, 1968, pag. 14.
5. **Eugene J. Meehan**, Contemporary Political Thought. A Critical Study. The Dorsey Press, Homewood, Illinois, 1967, p. 80 și 90-93.
6. În acest sens au devenit „clasice" premisele teoretice elaborate de Karl Mannheim încă în perioada antebelică, volumele sale (și îndeosebi cel intitulat Ideology and Utopia: An Introduction to the Sociology of Knowledge) fiind republicate în numeroase ediții.
7. **Lord Robbins**, Politics and Economics. Papers in Political Economy. Londra, Macmillan and Co Ltd, New York, St. Martin's Press, 1963, pag. 19.
8. **T. Kotarbinski**, La praxéologie ou les principes de l'activité efficace. C.N.O.F., nr. 11, noiembrie 1967, pag. 10.
9. **R. Worms**, La science et l'art en Economie politique. V. Giard et E. Briere, Paris, 1896.
10. **Ithiel de Sola Pool**, (ed.), Contemparary Political Science: toward empirical theory, ed. citată, pag. XII.
11. **Bertrand de Jouvenel**, Sur la stratégie prospective de l'économie sociale. In „Analyse et Prévision". Tome II, nr. 4, octombrie 1966, pag. 752.
12. **Walter W. Heller**, Nouvelles perspectives de la politique économique. Collection „Liberté de l'esprit", Calmann-Levy, Paris, 1968, p. 12—13.
13. **B. de Jouvenel**, lucr. citată, pag. 745.
14. **Lord Robbins**, lucr. citată, cap. II, pag. 27—32.
15. **Gunnar Myrdal**, Planifier pour développer. De l'Etat-Providence au Monde-Providence. Economie et Humanisme. Les Editions Ouvrieres, Paris, 1963, pag. 15, 21—23 și 80.
16. **Raymond Barre**, Economie Politique, P.U.F., Paris, 1963, vol. I, pag. 118—119; **P. A. Samuelson**, Economics. An Introductory Analysis. Ed. 7-a. McGraw-Hill Book Co., New York, 1967, pag. 139—140.

FRANȚA

I.D.I. — UN NOU INSTRUMENT AL POLITICII INDUSTRIALE A STATULUI

ALĂTURI de recenta reorganizare a Ministerului dezvoltării industriale și științifice și de constituirea unui comitet interministerial de politică industrială, crearea — la 19 martie — a Institutului de dezvoltare industrială (I.D.I.) se înscrie și ea pe linia amenajării cadrului instituțional pentru accelerarea, urmărită de actualul guvern, a restructurării industriei franceze. Anunțată de primul ministru Jacques Chaban-Delmas la 16 septembrie 1969 în fața Adunării Naționale (vezi **Viața economică** nr. 47/1969), înființarea acestui organism a prilejuit timp de șase luni o serie de dezbateri și luări de poziție în privința rolului care ar trebui să-i revină, ce pot fi reduse în ultimă instanță la confruntarea a două concepții. Una, potrivit căreia I.D.I. n-ar fi urmat să fie decît o „superbancă" a întreprinderilor mici și mijlocii, iar o a doua, mai ambițioasă și care a prevalat, de altfel, care vedea în I.D.I. un instrument menit să facă să demareze activitatea industrială acolo unde se pun probleme temporare de finanțare, dar rentabilitatea apare ca certă. „Scopul acestui organism — declara Maurice Schlogel, director general al celei de a doua mari bănci franceze, „Crédit Lyonnais", numit acum președinte al I.D.I. — nu trebuie să fie de a asigura, din motive politice, supraviețuirea întreprinderilor sortite dispariției". Deși apărut din inițiativa guvernului și finanțat, direct sau indirect, de stat, I.D.I. va dispune de autonomie de acțiune în aplicarea directivelor definite în comun de Ministerul economiei și finanțelor și Ministerul dezvoltării industriale și științifice. Astfel, el va putea refuza să intervină pentru susținerea unor întreprinderi care i se par nesigure, chiar dacă va exista o recomandare favorabilă a guvernului.

Susținînd inițiativa creării I.D.I., ministrul Albin Chalandon argumenta la rîndul său, într-un inteviu publicat de revista **Entreprise** (nr. 750, 24 ianuarie 1970): „Crearea unui asemenea organism mi se pare azi singura cale de a furniza unor întreprinderi mijlocii — individuale sau familiale — finanțarea cu capitalul necesar pentru a-și menține independența. Actualmente ele nu pot decît fie să se adreseze unor bănci sau grupuri industriale care le absorb în timp, fie să se vîndă unor firme străine". Una din misiunile I.D.I. va fi de a sprijini redresarea unor întreprinderi amenințate cu trecerea sub controlul capitalului străin, posibilitate admisă numai cînd soluția franceză nu s-ar dovedi competitivă. Sectoarele cele mai amenințate de pătrunderea capitalului străin sînt considerate, datorită „dispersării", industria alimentară și cea a mașinilor-unelte, ele numărîndu-se printre domeniile prioritare ale activității viitoare a I.D.I. Cităm ca semnificativ faptul că, vorbind împotriva penetrației capitalului străin, M. Schlogel, deși promotor al „integrării", nu face diferență între apărarea contra pătrunderii întreprinderilor străine europene și a celor „mai îndepărtate" (mod eufemistic de a le desemna pe cele americane).

„I.D.I. — declara recent Jacques de Fouchier, președintele lui «Banque de Paris et des Pays-Bas», — se înscrie într-o perspectivă în care statul posedă o vedere de ansamblu asupra economiei. Intervențiile sale sînt inevitabile și adeseori binefăcătoare".

Noul institut nu are aproape nimic comun cu Institutul de reconstrucție industrială din Italia, creat în 1933. Regrupînd și extinzînd participațiile industriale ale statului, I.R.I. a devenit de-a lungul timpului, un vast „conglomerat public", producînd majoritatea fontei și trei sferturi din oțelul italian, construind 70% din autostrăzi și controlînd mai mult de 130 de societăți în sectoarele cele mai diverse. Formula franceză este mult mai apropiată de Corporația de reorganizare industrială (I.R.C.) din Anglia, creată la sfîrșitul anului 1966. Ca și I.R.C., I.D.I. nu este un organism public, deși resursele sale provin în esență din fondurile statului, și dispune de o anumită autotomie. I.D.I. este condus de un consiliu de administrație format din 12 membri numiți de guvern, în majoritate industriași, printre care președinții marilor companii Pont-à-Mousson și Thomson-Brandt.

Spre deosebire însă de I.R.C., care s-a lansat imediat în reorganizarea marilor întreprinderi (prima sa operație a fost crearea printr-o fuziune de răsunet a lui British Leyland, în industria automobilului), obiectul principal al activității I.D.I. îl vor forma întreprinderile mijlocii, care au dificultăți de a accede la diferite surse de finanțare. Cele mici nu vor fi avute în vedere, pentru a evita „dispersarea eforturilor".

Pentru intervențiile sale, I.D.I. va dispune de resurse fixate de guvern la un miliard de franci pentru următorii trei ani (jumătate din resursele I.R.C.), mobilizabili treptat. Dar în loc de a efectua, așa cum procedează I.R.C., mai ales împrumuturi pe termen mijlociu și lung, I.D.I. va obține în special participații temporare în unele întreprinderi, cu condiția ca acestea să fie bine conduse, iar operațiunile propuse să fie rentabile.

Prin crearea I.D.I., cercurile guvernamentale franceze speră să amelioreze performanțele întreprinderilor mijlocii, în fața unei concurențe dure nu numai pe piețele externe, dar și pe cea internă.

D. DRAGOMIRESCU

DEZVOLTAREA COOPERĂRII ROMÂNO-UNGARE

(Urmare din pag. 17)

din Ungaria; se mai prevede realizarea de legături tehnico-științifice directe între institutetele de cercetare și proiectare din industria de autovehicule, de mașini-unelte, mașini agricole, utilaje energetice, electrotehnice, din domeniul electronicii și automatizării.

După părerea ambelor părți, aceste legături directe vor crea condiții pentru soluționarea operativă, pe baza avantajului reciproc, a unor probleme de cooperare și specializare în producție, pentru satisfacerea nevoilor celor două țări ca și pentru terți, vor permite rezolvarea unor teme importante de colaborare tehnică, folosirea optimă a capacităților de producție, colaborarea în domeniul standardizării, tipizării etc.

S-a stabilit ca aceste legături să se materializeze prin contracte de lungă durată și prin sporirea livrărilor reciproce de mașini și utilaje, de dispozitive și accesorii, precum și de părți, piese și subansamble.

Ca exemple concrete în această direcție am putea indica următoarele:

- cooperare privind execuția de mașini-unelte pentru prelucrarea scuturilor de mașini electrice;
- cooperare pentru fabricarea combinelor de porumb, necesare ambelor părți;
- cooperare în producția de utilaje și mașini agricole și avicole;
- înțelegeri pentru livrări reciproce de: părți, piese și subansamble de autovehicule; componente electronice; cabluri, conductori și materiale electroizolante. De asemenea, se vor livra: rotoare pentru generatoare și turbine, precum și piese turnate grele pentru turbine de abur (din R.S.R. în R.P.U.); utilaje pentru industria cablurilor (din R.P.U. în R.S.R.).

În afara exemplelor enumerate, apreciem că mai există alte posibilități care vor putea fi evidențiate și concretizate în cadrul colaborării directe dintre centralele industriale și uzinele ambelor țări. Sîntem încredințați că întreținerea și lărgirea contactelor permanente atît cu organizațiile și întreprinderile din R. P. Ungară, din celelalte țări socialiste, cît și din alte țări ale lumii oferă un cîmp larg de acțiune pentru dezvoltarea relațiilor de cooperare economică și convenirea unor soluții avantajoase pentru participanți.

METRIMPEX BUDAPEST

METRIMPEX

ÎNTREPRINDERE UNGARĂ DE COMERȚ EXTERIOR PENTRU INDUSTRIA DE INSTRUMENTE

BUDAPESTA

prezintă o expoziție la București, Piața Scinteii 1, Pavilionul R, în perioada 15—22 aprilie 1970.

Se vor expune:

- elemente de automatizare
- instrumente de „service" pentru T.V. și radio
- aparataj electronic
- instrumente nucleare
- instrumente electrochimice
- aparate de laborator
- aparate pentru industria textilă și controlul materialelor
- heliografe, case de marcat, exportate de întreprinderea industrială de mașini de birou și de mecanică fină (I.G.V.)
- aparate de fotocopiere, multiplicare și mașini de scris-cules.

Programul de funcționare: zilnic, între orele 10—16
duminica, între orele 10—13

Specialiștii firmei stau la dispoziția celor interesați pentru informații tehnice și comerciale.

PUBLICOM

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

MATERIILE PRIME TEXTILE

Tabelul 1

PRODUCȚIA DE FIBRE ȘI FIRE CHIMICE (MII TONE)

	Artificiale				Sintetice				
	1953	1963	1968	creșterea, în % $\left(\frac{1968}{1953}-100\right)$	1953	1963	1968	creșterea, în % $\left(\frac{1968}{1953}-100\right)$	Total 1968
Total mondial	1870,0	3060,0	3527,0	89	160,0	1330,0	3761,0	2251	7288,0
din care :									
— S.U.A.	542,6	611,8	722,4	33	111,9	524,3	1444,8	1191	2167,2
— Japonia	236,3	462,4	508,8	115	6,5	239,2	692,4	10552	1201,2
— R.F.G.	169,0	265,5	262,0	55	6,4	107,8	361,3	5545	623,3
— U.R.S.S.	57,9	265,8	394,0[1]	582[2]	4,4	42,6	115,8[1]	2532[2]	554,0
— Anglia	181,4	220,8	270,2	49	8,8	105,4	268,3	2949	538,5
— Italia	107,2	200,0	186,5	74	3,6	77,6	195,1	5319	381,5
— Franța	92,2	132,1	117,6	28	5,6	81,2	132,4	2264	250,0
— R.D.G.	112,1	141,3	158,1	41	. . .	15,8	23,0[1]	. . .	. . .
— Polonia	38,5	76,8	79,4	106	2,8	19,5	43,2	1443	122,6
— Canada	29,2	44,0	43,7	50	4,7	26,3	62,4	1228	106,1

1) Anul 1967. 2) $\frac{1967}{1953}-100$.

Sursa : United Nations, Statistical Yearbook 1968 și Monthly Bulletin of Statistics, ianuarie 1970.

Tabelul 2

PRODUCȚIA DE FIBRE ȘI FIRE NATURALE

	Suprafața cultivată (mii ha)				Producția (mii tone)			
	1948—1952	1963/64[1]	1963	Creșterea, în % $\left(\frac{col.\ 3}{col.\ 1}-100\right)$	1948—1952	1963/64[1]	1968	creșterea, în % $\left(\frac{col.\ 7}{col.\ 5}-100\right)$
0	1	2	3	4	5	6	7	8
BUMBAC (fibră)								
Total mondial	31021	34100	31699	+ 2	7479	10716	11332	+ 52
— Statele Unite	9799	5751	4112	— 58	3105	3339	2383	— 23
— U.R.S.S.	2274	2480	2445	+ 7	971[2]	1756	2046	+ 111
— R. P. Chineză	4035	. . .	4978[2]	+ 23	786	...	1453[2]	+ 85
— India	5659	8160	7685	+ 36	485	989	949	+ 96
— Brazilia	2608	3554	3902	+ 50	395	652	667	+ 69
— Pakistan	1245	1486	1757	+ 41	245	422	529	+ 116
— Mexic	676	762	740	+ 9	222	486	537	+ 142
— R.A.U.	761	684	615	— 19	396	442	437	+ 10
— Turcia	474	628	713	+ 50	11?	246	435	+ 266
— Sudan	187	441	483	+ 158	67	102	184	+ 175
IN (fibră)[3]								
Total mondial	2088	1900	1729[4]	— 17	466,0	660,0	725,0[4]	+ 56
— U.R.S.S.	1605	1465	1375[4]	— 14	246,0	380,0	484,0[4]	+ 97
— Polonia	96[5]	116	123[4]	+ 28	40,1[5]	51,7	71,4[4]	+ 78
— Franța	44	61	42	— 5	30,3	71,7	50,8	+ 68
— Olanda	24	27	10	— 58	29,4	33,8	18,7	— 37
— Belgia	29	34	15	— 48	30,0	39,6	17,6	— 41
CÎNEPĂ (fibră)								
Total mondial	1090	700	702[4]	— 36	390,0	340,0	341,0[4]	— 13
— U.R.S.S.	557[6]	300	331[4]	— 41	89,0[2]	...	97,6[2]	+ 10
— India[7]	190	197	182[4]	— 4	70,0	74,9	73,9[4]	+ 6
— Ungaria	23	22	19[4]	— 17	14,0	23,0	22,0[4]	+ 57
— Polonia	14[6]	23	28[4]	+ 100	6,2[6]	13,0	20,1[4]	+ 224
— Iugoslavia	70	44	17	— 76	41,7	39,7	12,0	— 71
IUTĂ, CHENAF ȘI ALTE FIBRE SIMILARE								
Total mondial	1720	2520	2607	+ 52	2280	3240	2993	+ 31
— India	759	1261	1199[4]	+ 58	748	1450	1349	+ 80
— Pakistan (iută)	715	688	953[4]	+ 33	1015	1066	1220	+ 20
— R. P. Chineză[2]	103	. . .	210[4]	+ 104	168	...	460[4]	+ 174
— Thailanda	11	157	289[4]	+2527	11	219	290	+2536
— U.R.S.S. (chenaf)	41	. . .	23[4]	— 44	55[2]	...	75[2,4]	+ 36
FIBRE DURE								
Total mondial	. . .	. . .	. . .	. . .	620	1001[8]	893	+ 45
— Brazilia	. . .	. . .	. . .	. . .	50	202	358	+ 616
— Tanzania	. . .	. . .	. . .	. . .	137	218	197[2]	+ 44
— Mexic	. . .	. . .	. . .	. . .	118	185	160[2]	+ 36
— Filipine	. . .	. . .	. . .	. . .	109	114	84	— 23
— Kenya	. . .	. . .	. . .	. . .	38	72	52	+ 37
LÎNA (brută)								
Total mondial	—	—	—	—	2069[9]	2627	2800	+ 35
— Australia	—	—	—	—	565	810	879	+ 56
— U.R.S.S.	—	—	—	—	227	373	413	+ 82
— Noua Zeelandă	—	—	—	—	193	280	332	+ 72
— Argentina	—	—	—	—	180	185	174	— 3
— R.S.A.	—	—	—	—	121	139	140	+ 16
— Statele Unite	—	—	—	—	138	123	96	— 30
— Uruguay	—	—	—	—	92	88	84	— 9
— Anglia	—	—	—	—	45	58	55	+ 22
— Turcia	—	—	—	—	37	43	48	+ 28
— Spania	—	—	—	—	39	37	36[4]	— 8

1) Anul agricol. 2) Evaluări. 3) Suprafețele includ și culturile pentru sămînță. 4) Anul 1967. 5) Media pe doi ani. 6) Media pe trei ani. 7) Suprafața cultivată totală, indiferent de destinație. 8) Această cifră și următoarele, din aceeași coloană, se referă la anul calendaristic 1963. 9) Idem, anul agricol 1953/54.

Sursa : F.A.O., Bulletin mensuel — Economie et statistique agricoles, 5/1966, 5/1969 și 12/1969 ; United Nations, Statistical Yearbook 1968, p. 153.

Fibrele chimice

ÎN ULTIMELE trei decenii, baza de materii prime a industriei textile cunoaște un spectaculos proces de restructurare. După cum secolul precedent a asistat la afirmarea continuă a bumbacului pe piață, în zilele noastre fabricatele industriei chimice se află într-o competiție tot mai aprigă cu fibrele naturale. Chiar dacă producția mondială de fire și fibre chimice n-a reprezentat, în 1968, decît ceva mai mult de jumătate din cea de bumbac și lînă (luate la un loc), dinamicile respective sînt concludente. În perioada 1948/52 — 1968 recolta mondială de bumbac a crescut cu 52% și cea de lînă cu 35%, în timp ce — între anii 1953 și 1968 — producția de fire și fibre artificiale a sporit cu 89%, iar cea de fire și fibre sintetice — de 22,5 ori *). Datorită unor însușiri superioare, fibrele chimice s-au încetățenit treptat în numeroase domenii de utilizare, rezervate înainte fibrelor naturale.

După cum se poate vedea din tabelul 1, fibrele artificiale (mătase, acetat) au demarat primele, dar au fost depășite în ultimii ani de cele sintetice (nylon, orlon, perlon, saran, terylen ș.a.). Se observă și unele modificări de ponderi în producția mondială, îndeosebi la fibrele și firele sintetice ; în timp ce greutatea specifică a Statelor Unite, R.F.G., Angliei, Italiei, Franței ș.a. a rămas constantă ori a scăzut, cea a Japoniei sau Uniunii Sovietice a crescut simțitor. Țări ca India, România sau Spania, care în 1953 nu produceau deloc fibre sintetice, au ajuns în prezent pe locuri apropiate de primele zece țări producătoare. (Vezi tabelul 1).

Fibrele naturale

STATISTICILE referitoare la producția de fibre vegetale și lînă **) evidențiază o creștere simțitoare a acesteia în ultimele două decenii la toate grupele, cu excepția cînepii. Chiar dacă volumul producției a crescut într-un ritm mai lent decît în cazul fibrelor artificiale, concurența acestora din urmă n-a afectat serios cererea mondială pentru fibrele naturale, care-și mențin — ele singure sau în combinație cu fibrele artificiale — gama largă de întrebuințări : de la țesături pentru confecții sau decorarea interioarelor și pînă la saci, prelate, odgoane etc.

Cele mai substanțiale sporuri s-au înregistrat, în perioada menționată, la in (+56%, în condițiile reducerii suprafețelor cultivate cu 7%), la bumbac (+52%) și la fibre dure (+45%), în timp ce la iută, chenaf etc și la lînă creșterea a fost mai lentă (de 31%, respectiv 35%). Suprafața cultivată cu cînepă și producția de fibre au scăzut aproape în toate țările producătoare (cu 36%, respectiv cu 13%, pe ansamblu) ; datele din tabelul 2 evidențiază că un salt spectaculos au înregistrat indicii respectivi doar în Polonia (+100% și +224%).

Cei mai de seamă producători de fibre naturale sînt : U.R.S.S., Statele Unite, India, R. P. Chineză (care și la producția de lînă se situează pe unul din primele 10 locuri, în lume), Pakistan, Brazilia, Australia, Mexic, R.A.U. ș.a.

Fibrele naturale constituie obiectul unui intens comerț internațional. Exporturile de bumbac ale unui număr de 27 de țări capitaliste au însumat în 1968 (conform statisticilor F.A.O.) 3 114 000 tone, din care S.U.A. au exportat 878 900 tone, Mexic — 315 900 tone, R.A.U. — 264 000 tone, Brazilia — 247 600 tone, Turcia — 224 000 tone etc. La lînă, exporturile unui număr de 13 țări capitaliste s-au ridicat, în același an, la 1 408 000 tone, din care Australia a furnizat 689 500 tone, Noua Zeelandă — 293 600 tone, Argentina — 131 100 tone, R.S.A. — 115 300 tone, Uruguay — 51 800 tone, Franța — 37 900 tone ș.a. Exporturile de articole din iută, chenaf și fibre similare oscilează sensibil de la an la an : în 1967 volumul lor mondial a fost de 1 330 000 tone, pe primele locuri situîndu-se India (769 000 tone) și Pakistanul (383 000 tone). Amploarea comerțului internațional cu celelalte fibre naturale menționate este mult mai redusă ; ponderea exporturilor de fibre dure, de exemplu, în ansamblu exporturilor țărilor producătoare a scăzut puternic în ultimii ani, îndeosebi ca urmare a diversificării producției lor agricole.

N. POPOV

*) Statisticile provizorii pe 1969 evaluează producția mondială de fibre chimice la circa 8 milioane de tone, sporul față de anul precedent fiind de 9%.

**) Date statistice mai recente asupra producției mondiale de gogoși de mătase naturală lipsesc ; se apreciază că producția de mătase naturală s-a redus sensibil în majoritatea țărilor.

MONDORAMA

O ALTĂ „SFIDARE" LA ORIZONTUL VEST-EUROPEAN

DUPA ce, cu cîțiva ani în urmă, „Le défi americain" a lui Jean Jacques Servan-Scheiber a alarmat opinia vest-europeană asupra pericolului pe care îl prezintă decalajul tehnologic uriaș între S.U.A. și Europa de vest literatura economică occidentală remarcă în ultimul timp o altă sfidare care se profilează amenințătoare la orizontul vest-european: cea japoneză. Un studiu publicat recent la Paris în Revue de défense nationale ajunge la concluzia că pînă în 1980 ritmul creșterii economice se va menține la un nivel de două ori mai ridicat decît al celorlalte țări avansate din Occident, producția industrială se va dubla în decurs de 5 ani și este probabil că înainte de 1980 economia „va produce echivalentul unei a doua și poate a uneia a treia Japonii". În ce privește sfîrșitul secolului, autorul consideră că venitul pe locuitor va fi cel mai ridicat din lumea capitalistă.

REZERVELE DE URANIU ALE LUMII CAPITALISTE

REZERVELE cunoscute de uraniu ale țărilor capitaliste sînt echivalente, după estimările Comisiei americane pentru energia atomică cu 980.000 tone de concentrat. Capacitatea de producție actuală va fi, potrivit aceleiași surse suficientă pînă în 1975, ulterior însă, ea va trebui să fie mărită pentru a face față cererii de energie electrică de origine nucleară.

Patru țări: Statele Unite, Canada, Republica Sud-Africană și Franța dețin 86% din rezervele cunoscute de uraniu în lumea capitalistă. Pe țări, conform relatărilor săptămînalului **La Vie française**, rezervele amintite și capacitățile de producție sînt repartizate astfel:

S.U.A.: rezerve echivalente cu 250.000 tone de uraniu concentrat și o capacitate de producție de 15.000 tone pe an.

Canada: 200.000 tone de rezerve cunoscute și o capacitate anuală de 4.500 tone.

R.S.A.: 205.000 tone de rezerve cunoscute și o capacitate de producție anuală de 3.800 tone.

Un zăcămînt de slabă concentrație, descoperit recent în Africa de Sud-Vest (Namibia), ar putea deveni unul dintre cele mai mari centre producătoare de uraniu, ceea ce ar modifica fluxul mondial al aprovizionărilor.

Franța: 72 000 tone de rezerve cunoscute și o capacitate de producție de 2.000 tone pe an. Pînă în 1975, necesarul de uraniu ar putea să depășească ușor capacitatea de producție a Franței, dar partenerii săi africani Gabon, Niger și Republica Africa Centrală vor asigura acest plus de capacități.

Alte țări din lumea capitalistă cu rezerve de uraniu exploatabile sînt: Niger (50.000 tone de concentrat), Australia (15.000 t), Spania (11.000 t), Portugalia (10.000 t), Republica Africa Centrală (10.000 t), Gabon (9.000 t), Argentina (9.000 t), Japonia (6.000 t), Congo-Kinshasa (6.000 t), India (3.000 t) și Italia (1.500 t).

UN MINUT

ÎNTR-UN singur minut, în Uniunea Sovietică se produc 1 214 000 kWh energie electrică (suficientă pentru a lumina o noapte un oraș cu un milion de locuitori ca Novosibirsk-ul), 335 tone de minereu de fier, 150 tone de fontă, 203 tone de oțel, 140 tone da laminate (suficiente pentru 100 de automobile „Volga"). Tot într-un minut se produc în U.R.S.S. 1133 perechi de încălțăminte, se extrag 547,9 tone de țiței, 302 500 mc de gaze naturale, 1132 tone de cărbuni. Un minut aduce 375 mașini de așchiere a metalelor, 15 300 metri de țesături, 2028 bucăți de tricotaje, 18,8 tone de zahăr...

POD ÎNTRE DOUĂ CONTINENTE

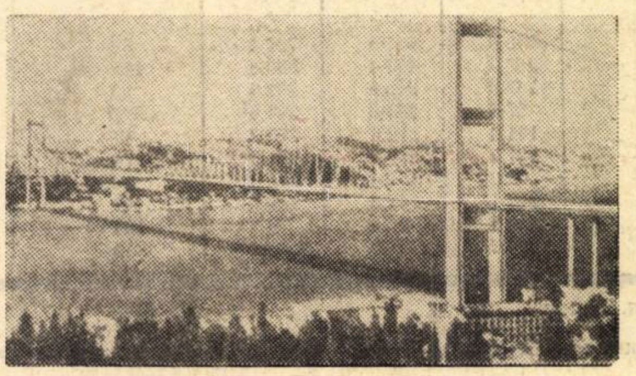

Macheta viitorului pod

ÎN primăvara anului 1973 urmează să fie dat în folosință podul care va lega Asia și Europa peste Bosfor, la Istanbul. Se va realiza astfel un vis de două milenii și jumătate al locuitorilor acestor meleaguri. Încă în anul 513 î.e.n. Darius I, regele perșilor a dat sarcină constructorului Mandrocles din Samos să ridice un pod peste Bosfor. Pe acest pod a trecut armata lui Darius, venind din Asia Mică în Europa pentru a lupta împotriva sciților. Peste trei decenii, sub domnia regelui Xerxes, două poduri alcătuite din vase alăturate au legat cele două maluri la Hellespont — Dardanelele de astăzi. Dar marea furtunoasă a distrus podurile. Se spune că drept pedeapsă, regele Xerxes a poruncit să se aplice mării 300 de lovituri de bici.

Astăzi circulația vehiculelor peste Bosfor, între partea europeană și cea asiatică a orașului Istanbul se desfășoară pe 13 bacuri. Ținînd seama de creșterea continuă a traficului, — arată **Der Spiegel** — s-a calculat că în 1972 pentru traversare vor fi necesare 42 de bacuri.

Noul pod, cu 6 benzi de circulație, sprijinit pe doi piloni înalți de 165 metri cu cabluri avînd grosimea de 15 cm, lung de 1560 m și cu o deschidere de 1074 m, va fi cel mai lung pod suspendat din Europa și al patrulea din lume. Podul va fi construit de un consorțiu de firme engleze și vest-germane. Cheltuielile construcției se vor ridica la aproximativ 134 milioane de mărci. Pentru recuperarea cheltuielilor, autoritățile turcești intenționează să instituie o taxă de trecere peste pod. Ele au în vedere că în 1973 peste pod vor trece aproximativ 22 000 de autovehicule pe zi, iar pînă în 1985 numărul lor va spori la 87 000.

SEISME PE PIAȚA CAFELEI

CU 250 de ani în urmă din Indonezia de astăzi a fost adusă prima rădăcină de cafea în Brazilia. De acolo arborele de cafea s-a răspîndit și în alte țări latino-americane. De atunci producția cafelei a fost nu o dată zguduită de „cutremurele" cauzate de fluctuația prețului pe piața mondială. Supraproducția era considerată de negustorii de cafea aproape ca un flagel. Se știe că nenumărați saci de cafea au fost aruncați în mare sau arși în locomotive numai pentru a menține prețul. În 1917 S.U.A. și Franța au achiziționat 3 milioane de saci de cafea de la Brazilia drept recompensă pentru că a declarat război Germaniei. Supraproducția a continuat să supraviețuiască și după cel de-al doilea război mondial. Guvernul brazilian a recurs atunci la plata unor prime pentru distrugerea culturilor. Din 1962 au fost smulși aproape 1,4 miliarde de arbuști, păstrîndu-se un număr de circa 2,2 miliarde.

Dar iată că anul trecut un val de ger nemaiîntîlnit, urmat de o secetă aspră, a nimicit șiruri nesfîrșite de arbori de cafea în principalele ținuturi producătoare ale Braziliei. În anul agricol 1969/70 recolta a scăzut la 19 milioane de saci față de producția medie anterioară de 25 milioane și tendința se anunță tot de scădere. Guvernul a fost nevoit să acorde acum prime în sens contrar pentru crearea de noi plantații. Dar ele vor da roade abia peste 3—4 ani. Numai în statul Sao Paulo urmează ca pînă în 1971/72 să se planteze 200 milioane de arbori, ceea ce corespunde unei investiții de circa 5 milioane dolari.

PERSPECTIVE BUNE PENTRU AUTOMATE

SPECIALIȘTII sînt de părere că mese mai frecvente în cantități mici conservă mai bine capacitatea de muncă a omului decît mesele mai rare, dar bogate. Acceptînd această idee, numeroase firme mari din R.F.G. ca Siemens, Krupp, BASF și altele au instalat în apropierea locurilor de muncă automate cu mărfuri alimentare pentru continua aprovizionare a muncitorilor. În tot mai multe fabrici aceste automate iau locul cantinelor și al bufetelor mobile. După cum informează **Industriekurier**, actualmente în R.F.G. sînt în funcțiune peste un milion de automate (fără automatele de jocuri de noroc), prin care s-au vîndut în 1969 mărfuri în valoare de șase miliarde mărci. Două treimi din vînzarea anuală de țigări (4,4 miliarde mărci) se face prin 820 000 de automate. 55 000 de automate au servit răcoritoare. Perspective foarte bune se anunță pentru automatele cu băuturi calde: în 1957 erau instalate doar 27, peste doi ani numărul lor a fost de 800, în 1968 16 000. Astăzi se apreciază că numai în întreprinderi funcționează circa 20 000.

Pentru acest gen de comerț un teren încă neexploatat îl constituie, pe lîngă întreprinderi, școlile și instituțiile. Anchetele au demostrat că elevii și salariații, în proporție între 25 și 40%, pleacă de acasă fără să fi luat micul dejun. Rămîne deci ca automatele să-i aștepte dimineața cu cafeaua și tartina.

Un sfert din producția vest-germană de automate ia calea exportului: în Anglia, Elveția, țările Benelux, Spania, ca și într-o serie de țări socialiste.

VÎRSTA ȘI CREATIVITATEA

DEPARTE de a fi handicapate de numărul anilor, persoanele mai în vîrstă sînt deseori capabile de performanțe optime — susține Jack W. Taylor. Aceasta deoarece: la o vîrstă mai înaintată ei sînt mult mai puțin risipitori, păstrînd și conservindu-și cu mai multă grijă energia; munca — fundamentală pentru împlinirea individului — este mai bine dirijată și controlată; experiența vieții face oamenii mai în vîrstă să evite „gafele" pe care le fac deseori tinerii; omul matur posedă tenacitatea, voința și perseverența cerută de activitatea creatoare; persoanele mai în vîrstă acordă îndeplinirii sarcinilor o mai mare atenție și interes precum și o motivare puternică. Nu trebuie omis nici rolul experienței în procesul de creație.

UN NOU RAPORT DIN „SERIA P"

DUPA raportul fostului prim ministru canadian Lester Pearson, cu privire la asistența acordată țărilor în curs de dezvoltare, un al doilea „raport din seria P", astfel intitulată după numele autorilor, a fost publicat în Statele Unite. Analizînd evoluția ajutorului public acordat de Statele Unite în ultimii ani, raportul, întocmit de un comitet condus de Rudolph A. Peterson, fost președinte al Băncii Mondiale, scoate la iveală o serie de date considerate îngrijorătoare: de la 4,6 miliarde dolari în 1961 asistența acordată de S.U.A. lumii în curs de dezvoltare a scăzut la 1,6 miliarde în 1969. Din aceste fonduri numai 42% au fost destinate dezvoltării economice, în timp ce scopurilor militare le-au fost alocate 52%. Raportul preconizează o serie de măsuri concrete pentru ameliorarea acestei situații: întocmirea unor planuri plurianuale de asistență, o strictă delimitare între asistența economică și cea militară, prioritate acordării asistenței pe căi multilaterale, prin intermediul Băncii Mondiale.

CONTRASTE

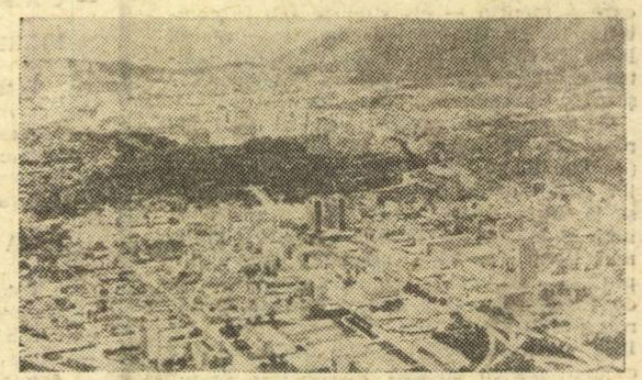

ÎN ANUL 1959 — după numai 120 de zile de lucru — a fost terminat și inaugurat „Centrul Simon Bolivar", amplasat în mijlocul orașului Caracas, Venezuela. Evenimentul a fost socotit ca ieșit din comun, pentru că un ansamblu de construcții de amploarea acestuia ar fi cerut în mod normal un timp dublu sau triplu de execuție. În vremea aceea Caracasul avea 1 200 000 de locuitori. Astăzi, după trecerea a unsprezece ani, are aproape 2 000 000. Dar alături de acest centru modern capitala venezueleană are periferiile cele mai mizere din cîte se cunosc. Se apreciază la o jumătate de milion numărul locuitorilor care trăiesc în cocioabe făcute din tablă, de jur împrejurul modernului Centru Bolivar. La ce a folosit atunci reușita experimentului unic, amintit mai sus, cîtă vreme n-au putut fi eliminate contrastele, ci din contră, ele s-au accentuat?

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 17 (347)
17
VINERI
24 aprilie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
20 pagini • 2 lei

PLUSURI ȘI MINUSURI PE GRAFICELE ȘANTIERELOR DE CONSTRUCȚII-MONTAJ

EFICIENȚA ÎNGRĂȘĂMINTELOR CHIMICE

RECOLTE DIN RETORTE

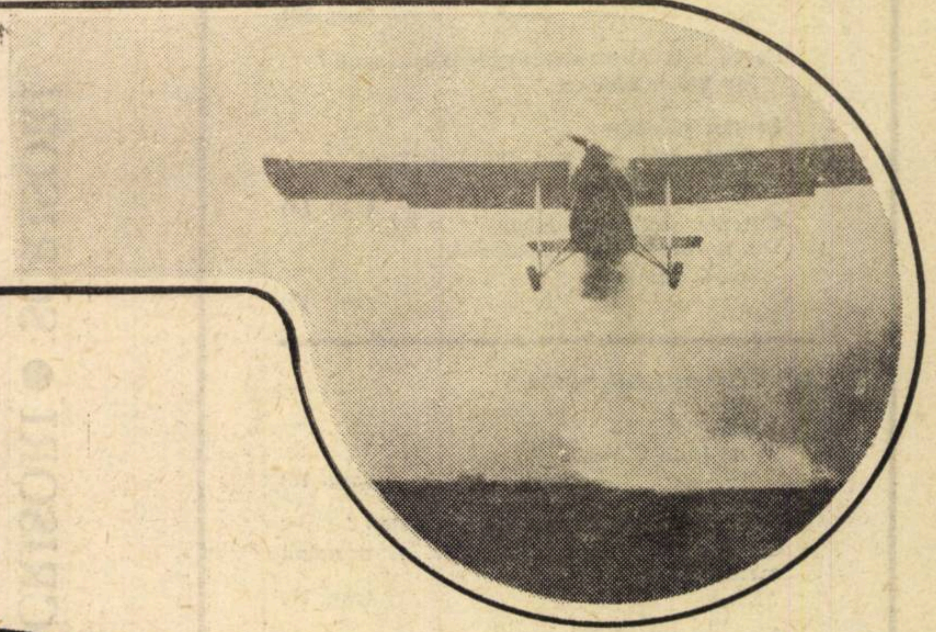

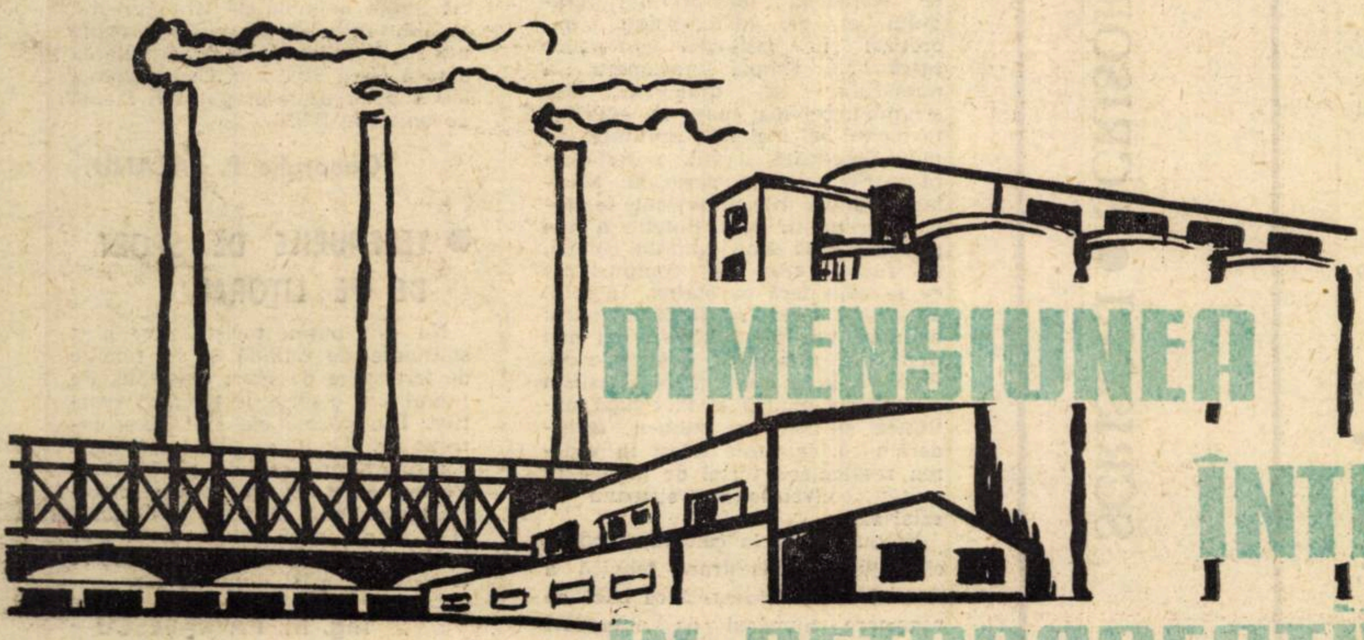

DIMENSIUNEA ÎNTREPRINDERII ÎN RETROSPECTIVĂ ISTORICĂ

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

SUMAR

Nr. 17 din 24 aprilie 1970

■ **ECONOMIE NAŢIONALĂ**

Eficienţă :
În industria construcţiilor de maşini
Eforturi convergente cu obiectivul :
Reducerea cheltuielilor materiale
de ing. **Ion Crişan** (pag. 3)

Puncte de vedere
Amortizările — pirghie financiară
de lector univ. **Florea Staicu, A.S.E.** (pag. 4)

Salarii :
în industria metalurgică : Stimulent puternic de sporire a producţiei de metal
de ing. **Ion Cornea, M.I.M.**

Reflecţii :
După o sesiune...
de acad. **Grigore C. Moisil** (pag. 5)

Eficienţa îngrăşămintelor chimice
de lector univ. **Vidu Bidileanu** Academia de învăţămînt social-politic „Ştefan Gheorghiu" (pag. 7)

■ **CONDUCERE ŞI ORGANIZARE**

Dimensiunea întreprinderii într-o succintă retrospectivă istorică
de **Ioniţă Olteanu** şi **I. Mihai** (pag. 8)

Cadre şi răspunderi
Ion Negrea, director „Carbochim"-Cluj
de **C. Cojocaru** (pag. 9)

Investiţii :
În primul trimestru 1970 : Plusuri şi minusuri pe graficele şantierelor
de **Al. Olteanu**, director în Centrala Băncii de Investiţii ; De ce numai 13,5% ?
de **Petre Gheorghiu** (pag. 10—11)

■ **TEORII ● IDEI**

Discuţii :
Cu privire la sistemul relaţiilor de producţie
de asist. univ. **Corneliu Daminescu**, Institutul politehnic-Bucureşti (pag. 13)

De ce o întoarcere spre micro-economie ?
de **Victor Ionescu**

Şantier ştiinţific :
Prof. univ. dr. doc. **Dumitru Rusu**, Universitatea „Al. I. Cuza"-Iaşi (pag. 14)

Curente, şcoli, economişti
Din preistoria multiplicatorului
de **L. Stroja** (pag. 15)

■ **ECONOMIE MONDIALA**

Vămi, victime...
de **Dinu Hervian** (pag. 16)

Dezbateri în presa ţărilor socialiste :
Calitatea producţiei : indicatori şi principii metodologice (pag. 17)

Însemnări de călătorie :
Trecutul şi prezentul Ulianovsk-ului
de **I. Ionescu** (pag. 18)

Documentar :
Producţia şi exportul de maşini ale R.F.G.
de **I. Burstein** şi **Mariana Malinschi** (pag. 19)

Redactor şef : Gheorghe DOLGU

Tiparul : Intreprinderea Poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

CURIER

● Incadrarea inginerilor în al doilea an de activitate

VASILE STAN, **Baia Mare.** — Conducerea uzinei a aplicat în mod corespunzător reglementarea stabilită prin H.C.M. nr. 914/1968, cînd la introducerea noului sistem de salarizare v-a încadrat ca inginer în al doilea an de activitate. In anexa III/2 la Hotărîrea sus menţionată, care cuprinde nomenclatura funcţiilor şi salariile tarifare de salarizare pentru personalul tehnic-administrativ din unităţile economice cuprinse în grupa II de ramuri, se prevede că inginerul, în al doilea an de activitate, are — dacă lucrează la suprafaţă — salariul tarifar lunar de 1900 lei. Începînd cu al treilea an (în cazul dv. la 1 septembrie 1970) urmează să fiţi încadrat la nivelul de bază al funcţiei deţinute.

● Stagiul în funcţii de specialitate

GHEORGHE PRECUP, **Chişineu Criş.** 1) Perioada cît aţi lucrat ca tehnician veterinar se poate lua în considerare — în condiţiile prevăzute de pct. 5 din anexa IX la H.C.M. 914/1968, — în proporţie de pînă la 50%, ca stagiu în funcţii de specialitate superioare. În consecinţă, conducerea unităţii unde lucraţi, poate aprecia ca la stagiul ca medic veterinar de peste 2 ani, să se adauge jumătate din perioada lucrată ca tehnician veterinar. 2) În indicaţiile cu privire la aplicarea noului sistem de salarizare (anexa IX) se prevede (la pct. 20) ca acordarea gradaţiilor pentru personalul tehnic-administrativ la începerea experimentării, să se facă ţinînd seama de calităţile personale ale salariaţilor respectivi, de cîştigurile realizate înainte de începerea experimentării în măsura în care aceste cîştiguri reflectau un aport corespunzător în muncă, nefiind obligatorie îndeplinirea condiţiei de stagiu corespunzătoare încadrării în gradaţia respectivă.

● Transferare la cerere

DUMITRU MARICAŞ, **Gheorghe Gheorghiu-Dej.** Transferarea la cerere a soţiei angajatului în localitatea unde a fost transferat soţul, de asemenea la cererea sa, duce la întreruperea vechimii în muncă în aceeaşi unitate.

● Echivalarea unor stagii

NICOLAE ROGOZ, **Braşov.** Aşa cum s-a mai răspuns, prevederile pct. 5 din anexa IX la H.C.M. nr. 914 se aplică nu numai în cazul promovării în funcţia de economist principal, ci şi în aceea de inginer principal dacă angajatul are stagiul necesar în funcţii medii tehnice, în specialitatea respectivă. Prevederile menţionate mai sus se referă la toate perioadele lucrate înaintea absolvirii învăţămîntului superior, în funcţii tehnice sau economice medii şi nu numai la perioadele lucrate între absolvirea învăţămîntului superior şi promovarea examenului de diplomă.

● Amortizarea fondurilor fixe

GH. TULBURE, contabil şef, Fabrica „Comuna din Paris", Bacău — Conform prevederilor pct. 26 alin. 3 din regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 139/1969, diferenţele dintre amortizarea calculată cu respectarea dispoziţiilor legale şi cea efectiv vărsată se stabilesc pe o perioadă de cel mult 18 luni anterioare datei la care se efectuează verificarea. Dacă aceasta are loc — în situaţia semnalată de dv. — la data de 1 aprilie 1970, rezultă că diferenţele respective se calculează începînd cu 1 octombrie 1968. In cazul în care pe perioada supusă verificării se constată atît diferenţe vărsate în plus, cît şi în minus, se stabileşte soldul acestor diferenţe, iar în cazul în care soldul reprezintă diferenţe vărsate în minus, acestea se virează, în condiţiile pct. 24, alin. penultim din regulament, o dată cu vărsămîntul din prima chenzină a lunii următoare. Cînd soldul reprezintă diferenţe vărsate în plus, acestea se defalcă pe două subperioade distincte, una începînd de la data de 1 ianuarie a anului în curs pînă la data verificării şi alta anterioară acestui an. Diferenţele aferente subperioadei de după 1 ianuarie a anului în curs, se compensează în condiţiile pct. 24 alin. penultim din regulament. Diferenţele aferente subperioadei anterioare anului în curs, nu se restituie şi nici nu se compensează. Măsura cu privire la nerestituirea sau necompensarea diferenţelor vărsate în plus, aferente subperioadei anterioare anului în curs, este motivată de faptul că acestea nu pot fi utilizate pentru diminuarea cheltuielilor din anul în curs, ci ar trebui considerate ca beneficii aferente perioadei închise şi vărsate la buget. Măsura adoptată simplifică aceste operaţiuni.

● **ŞERBAN ŞTEFANESCU, Mizil** — Tema propusă este prea generală. Un plan al articolului ne-ar fi de folos.

SCRISORI ● SCRISORI ● SCRISORI

● COEFICIENTUL DE ÎNZESTRARE A MUNCII CU FONDURI FIXE DE PRODUCŢIE

In ansamblul indicatorilor pe care practica economică îi utilizează la ora actuală, se înscrie şi „COEFICIENTUL DE ÎNZESTRARE A MUNCII CU FONDURI FIXE DE PRODUCŢIE" — indicator care exprimă volumul fondurilor fixe de producţie ce revin unui muncitor.

În vederea realizării sarcinilor de plan unităţile economice folosesc o masă de muncă foarte eterogenă în privinţa gradului ei de complexitate, concretizat în persoana diferiţilor lucrători. Simpla însumare a numărului de muncitori din schimbul cel mai mare nu exprimă în modul cel mai real cantitatea de muncă pe care aceştia o desfăşoară într-o anumită perioadă. Mărimea reală a muncii prestate se poate exprima în mod sintetic numai prin folosirea unui numitor comun, un anumit grad de complexitate ce se consideră ca etalon. In felul acesta se poate recalcula numărul de muncitori din schimbul cel mai mare în muncitori convenţionali. Pornind de la ideea că în socialism retribuirea muncii se face după cantitatea şi calitatea muncii, considerăm că, se poate folosi în vederea recalculării forţei de muncă în unităţi convenţionale, sistemul de salarizare.

Propunem ca la calcularea coeficientului de înzestrare tehnică a muncii să se folosească ca bază de raportare numărul de muncitori convenţionali. În felul acesta se vor obţine rezultate cu mult mai apropiate de conţinutul indicatorului menţionat.

Vasile MARIAN
cercetător, Centrul de ştiinţe sociale-Cluj

● DUPĂ LIMITA DE UZURĂ

Reglementările în vigoare prevăd ca anvelopele ajunse la o limită de uzură, exprimată prin Km parcurşi, să fie scoase din uz, casate şi scăzute cantitativ şi valoric în urma încheierii documentului care confirmă „arderea" acestora.

Consider că o bună parte din aceste anvelope ar putea fi utilizate la atelajele trase de animale, în cadrul unităţilor agricole. Utilizarea în scopul arătat este posibilă, întrucît limita maximă de Km parcurşi la autovehiculele de viteză permite utilizarea la atelajele hipo, rularea a încă circa 8000 km. Centralizarea anvelopelor uzate ar putea fi făcută de unităţile DCA.

Gheorghe P. LAZANU
Cluj

● TERENURILE DE SPORT DE PE LITORAL

Nu sînt puţini turiştii care aleg staţiunile de odihnă şi în funcţie de terenurile de sport existente. Pe litoral sînt o serie de terenuri sportive. Din păcate ele sînt prost întreţinute. Unul singur l-am găsit corespunzător ; cel de la Mamaia. Pentru acest motiv mi-am planificat concediul în această staţiune. N-ar fi rău dacă cei în drept s-ar îngriji mai mult de bazele sportive şi chiar ar mări numărul lor.

ing. M. PĂTRĂŞESCU
Timişoara

ECONOMIE NAȚIONALĂ

EFICIENȚĂ

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

În industria construcțiilor de mașini

EFORTURI CONVERGENTE CU OBIECTIVUL:

- Valoarea producției obținută dintr-un kg de metal – indicator sintetic
- În calculul valorificării metalului, greutatea specifică a produsului corelată cu randamentul
- Dezvoltarea prioritară a subramurilor caracterizate printr-un grad superior de utilizare a materiilor prime
- Pîrghia prețurilor — folosită din plin

MAREA DIVERSITATE a formelor pe care le îmbracă produsele industriei constructoare de mașini, domeniul larg al metodelor de fabricație utilizate, combinarea în procesele de producție a diferite procedee de prelucrare, creează dificultăți în adoptarea unor indicatori care să exprime sintetic, dar suficient de exact, nivelul tehnic al producției. Se scoate în evidență — pe bună dreptate — că nivelul tehnic al unui produs, sau al unei grupe de produse, se măsoară printr-un număr mare de indicatori: pe lîngă greutatea specifică, e menționat randamentul, exprimat în numeroase feluri, gradul de automatizare, mai recent fiabilitatea, precum și numeroși indicatori specifici care reflectă condițiile de exploatare a produsului respectiv. Pentru a efectua o analiză comparativă, se selecționează dintre aceștia cîțiva, cărora — în condițiile date — li se atribuie un rang prioritar. În alte cazuri importanța acestor indicatori se traduce prin coeficienți de ponderare. În toate cazurile calculul este destul de laborios.

În multe împrejurări însă, anumiți indicatori sintetici pot fi utilizați cu folos pentru a aprecia critic un stadiu atins, sau pentru a orienta adoptarea unei decizii. Dintre aceștia, **gradul de valorificare a metalului, exprimat prin valoarea producției realizată dintr-un kg de metal, prezintă un interes deosebit.** Indicatorul poate fi utilizat atît în analize referitoare la un anumit **produs** examinat aparte, cît și atunci cînd obiectul studiului este o **grupă de produse**, sau chiar **producția unei ramuri.** De fiecare dată creșterea valorii producției pe unitatea de greutate indică o creștere corespunzătoare a nivelului tehnic al producției.

REFERINDU-NE în primul rînd la evoluția acestui indicator pentru un anumit produs, e de clarificat corelația lui cu indicatorul mai uzual: **greutatea specifică.** Într-adevăr, obișnuiți să judecăm un motor după greutate pe cal putere, un vagon după coeficientul de tară etc., ce rost mai are analiza indicatorului lei/kg? Realitatea e că acesta din urmă **corectează** unele din omisiunile caracteristice primului. **Astfel,** ar fi greșit să judecăm nivelul tehnic al unui motor electric exclusiv prin prisma greutății pe kW, fără a extinde comparația și la nivelul randamentului. Cîteva sutimi în minus la valoarea randamentului permit reduceri spectaculoase de greutate specifică care, la scara întregii economii, sînt însă anihilate — într-o perioadă relativ scurtă de timp — de creșterea consumului de energie electrică în exploatare. Indicatorul valoare/kg corectează în parte aceste erori intrinseci ale indicatorului greutate specifică, datorită faptului că reflectă și diferența de preț care se stabilește pe piață în favoarea (sau defavoarea) unui produs cu caracteristici de exploatare modificate.

Un exemplu tipic îl constituie situația în domeniul **motoarelor navale.** În ultimul timp, locul motoarelor clasice (folosite în propulsia navelor, motoare diesel lente 130—150 rot/min), în construcții foarte grele, tinde să fie cucerit de o ge-

ing. ION CRIȘAN

⟶

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

LA UZINELE „VULCAN" — BUCUREȘTI

RESURSE NEEXPLORATE ÎN DIMINUAREA COSTURILOR DE PRODUCȚIE

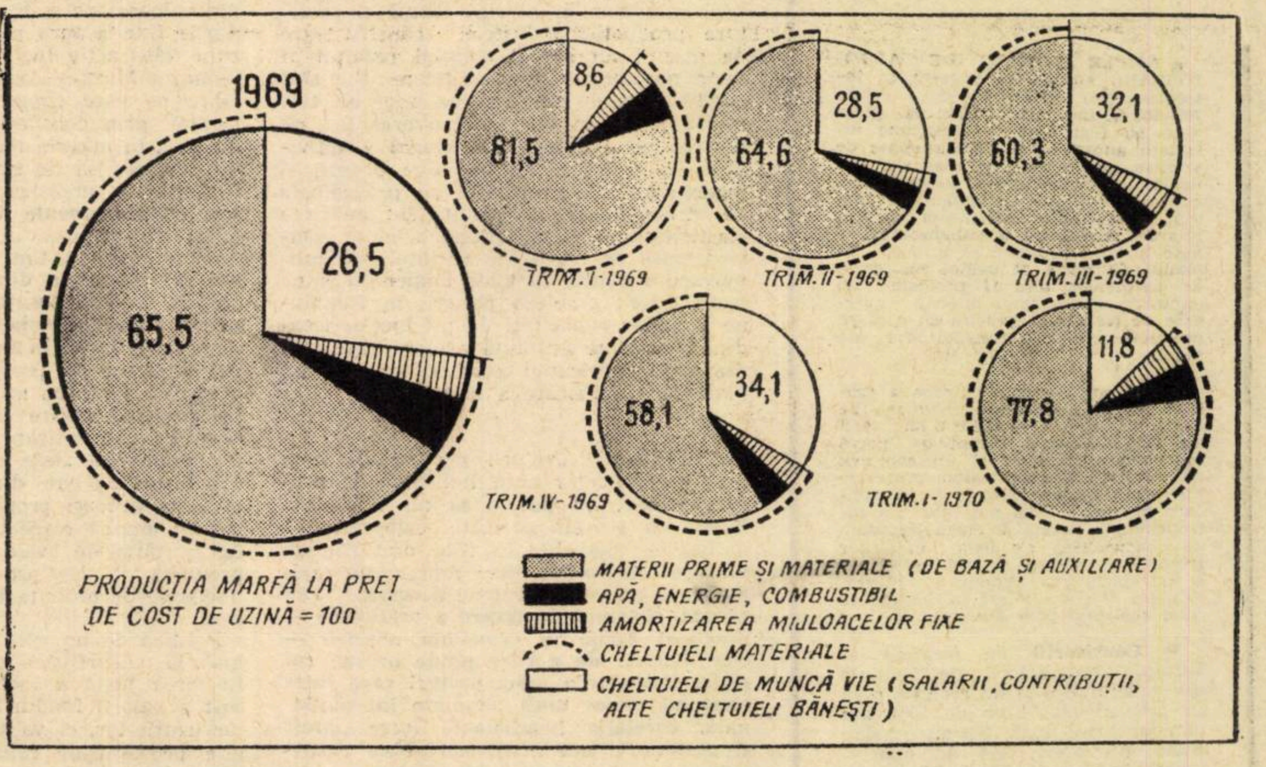

DIMINUAREA ponderii cheltuielilor materiale în valoarea produselor înseamnă în ultimă analiză, creșterea părții de valoare nouă încorporată în rezultatele activității productive. Aceasta este o axiomă unanim acceptată și e firesc ca fiecare colectiv de muncă, să se preocupe de transpunerea în practică a cerințelor ei. Cu totul contrarie se prezintă însă situația la Uzinele „Vulcan"-București (vezi graficul).

Pe întreg anul 1969, din prețul de cost al producției marfă realizate 73.5% reprezintă consumurile de materie primă, energie, apă, combustibil și amortizare. Asupra acestui nivel exagerat au influențat hotărîtor rezultatele din primul trimestru, cînd procentul corespunzător a fost de 91,4. O cauză obiectivă a situației respective o reprezintă structura producției, diferită de la perioadă la perioadă. Dar, între 91,4% și 65,9% pondere a cheltuielilor materiale înregistrate în ultimul trimestru din 1969, diferența este prea mare ca să poată fi explicată doar printr-un singur factor. Mai sînt cel puțin încă două influențe. Prima, negativă, este dată de volumul relativ mare al producției restante din anul anterior, căreia i-a corespuns un consum mare de materiale. A doua și cea mai importantă o reprezintă menținerea nejustificată a unor consumuri specifice ridicate. Pe parcursul celor patru trimestre ale anului trecut s-au efectuat cîteva reduceri succesive în ce privește aceste norme, reduceri bazate mai ales pe reproiectare. Ele au dus la scăderea părții de muncă trecută încorporată în produs, nu însă la nivelul posibilităților.

Rezultatele din primul trimestru al acestui an, în loc să reprezinte o continuare a preocupărilor pentru diminuarea ponderii cheltuielilor materiale, indică, dimpotrivă, o reeditare a vechii situații. Se impune, așadar, o mai mare atenție în direcția valorificării superioare a metalului, modernizării produselor, introducerii de norme de consum științifice, reducerii rebuturilor și pierderilor de orice fel. O analiză a cheltuielilor materiale pe produs, sau la 1000 lei producție marfă, ar scoate în evidență serioase resurse, care, puse în valoare, ar putea contribui la îmbunătățirea situației.

nerație nouă de motoare: motoarele semirapide. Funcționînd la turații în jurul a 400 rot/min, acestea prezintă indicatori de greutate specifică sensibil mai buni decît ai motoarelor lente: față de 30—40 kg pe cal putere, noile motoare au 10—12 kg pe cal putere. **Echiparea unui cargou de tonaj mijlociu cu motor semirapid, înseamnă, față de soluția „clasică", posibilitatea de a transporta cu aceeași cheltuială circa 200 tone în plus, economia fiind realizată atît ca masă cît și ca gabarit, pe seama motorului de propulsie.** Dacă indicatorul de greutate specifică variază, în cele două cazuri, în raportul 3:1, variază oare la fel și indicatorul valoare pe kg de produs? Nu chiar la fel! În acesta din urmă se reflectă influența unor dezavantaje ale motoarelor semirapide, ca de exemplu necesitatea unei supravegheri de calificare mai înaltă, sau consumul ceva mai ridicat de ulei, ceea ce face ca prețul pe cal putere al motoarelor semirapide pe piața internațională să fie ceva mai redus decît al motoarelor lente. În această situație, indicatorul valoare pe kg la un motor semirapid de cca 10.000 CP e cca 168 lei/kg față de 66 lei/kg la motoarele lente, deci un raport de 2,55:1.

EFECTELE progresului tehnic sînt similare și la alte categorii de mașini. Astfel, domină din ce în ce mai mult pe piața mașinilor pentru mecanizarea diferitelor lucrări de mișcare a pămînturilor **utilajele cu acționare hidrostatică.** Ele se impun prin comoditatea de manevră și prin creșterea randamentului de lucru la aceeași capacitate nominală. Așa, de exemplu, excavatoarele hidraulice tind să înlocuiască aproape total vechile tipuri acționate mecanic. La excavatoarele hidraulice ambii factori: greutate și preț acționează în același sens, majorînd indicatorul valoare pe kg. Astfel, adoptînd prețuri comparabile cu piața internațională, noul tip de excavator cu cupă de 0,6 mc acționat hidrostatic, asimilat în 1969 de Uzina Progresul-Brăila, se vinde cu 24% mai scump decît vechiul tip de aceeași capacitate dar cu acționare mecanică. În același timp el cîntărește numai 66% din greutatea acestuia din urmă. **Valoarea pe kg realizată prin producerea de excavatoare hidrostatice este cu 88% mai mare față de situația anterioară.** Este de așteptat ca acționările hidraulice să cîștige tot mai mult teren, nu numai în domeniul utilajelor de construcții, ci și în alte direcții ca: mașini de ridicat, mașini agricole. Adoptarea din timp a acestor noi soluții constructive de către industria noastră constructoare de mașini îi va permite nu numai să producă utilaje cu performanțe superioare, competitive, ci — în același timp — să valorifice superior resursele de metal ale economiei.

DEOSEBIT de utile pot fi analizele referitoare la evoluția indicatorului valoare pe kg făcute la nivelul unor grupe de produse sau chiar la nivelul întregii ramuri. În aceste cazuri valoarea indicatorului este influențată mai puțin de îmbunătățirea soluțiilor constructive ale diferitelor produse, cît de structura sortimentală a producției considerate. **Studiile efectuate asupra dezvoltării producției principalelor grupe de mașini și utilaje tehnologice, necesare dotării prin investiții a ramurilor de bază ale economiei, au arătat în mod invariabil că diversificarea producției prin asimilarea de produse noi de nivel tehnic din ce în ce mai ridicat, cu grad superior de automatizare, inclusiv a utilajelor în care precumpănesc mecanismele complexe, conduce la creșterea valorii per kg a întregii producții.** Astfel, prin organizarea fabricației în țară a agregatelor energetice cu puteri unitare mari, care vor reprezenta în viitorii ani principalele surse de energie ale țării, se prevede ca valoarea per kg a producției acestor utilaje să crească în următorul cincinal cu 60%. De asemenea, în domeniul producției de utilaj pentru industria chimică, prin trecerea la fabricația în țară a unor utilaje de înaltă tehnicitate ca reactoare de sinteză, schimbătoare de căldură de mare randament ș.a., precum și prin diversificarea producției de pompe și armături speciale, creșterea valorii unui kg de utilaj va fi de 24%. Evoluții similare sînt prevăzute și în cadrul altor grupe de utilaje tehnologice, ca: utilaje pentru industria materialelor de construcții, industria siderurgică ș.a. Realizarea efectivă a acestor obiective și — implicit — atingerea indicatorilor propuși, presupun aducerea la îndeplinire a unor programe complexe de asimilare de noi produse, în cadrul cărora un rol esențial revine activității proprii de concepție inginerească.

LA SCARA întregii ramuri constructoare de mașini, creșterea într-un ritm înalt a valorii producției echivalente unui kilogram de metal presupune **dezvoltarea prioritară a unor domenii, caracterizate printr-un grad superior de valorificare a metalului, din care industria electronică, aparatura de automatizare, aparatura de măsură și control, produsele mecanicii de precizie** sînt cele mai interesante. În aceste domenii valoarea producției per kg este de 5...10 ori mai ridicată decît media pe ramură. Totodată este lesne de recunoscut printre domeniile enumerate tocmai pe acelea al căror avînt întruchipează însăși revoluția tehnico-științifică contemporană, ale căror progrese recente reprezintă temelia celor mai reprezentative cuceriri ale tehnicii actuale. Influența directă a unor schimbări în structura producției în sensul promovării sortimentelor de înaltă tehnicitate, în detrimentul produselor convenționale, cu grad redus de prelucrare, rezultă din următorul exemplu: **reducerea cu numai 20% a programului de producție pe anul 1970 la sortimentul „construcții metalice" (produs cu consum mare de metal și cu grad redus de prelucrare) prin înlocuirea acestei producții cu alta de aceeași valoare la nivelul indicatorului mediu de valoare per kg ar conduce la o economie de peste 9000 tone laminate!**

Desigur, că realizarea acestor schimbări calitative în nivelul tehnic și structura producției industriei constructoare de mașini nu pot fi simplul rezultat al unor mecanisme de planificare. Ele sînt condiționate de coordonarea unor eforturi multilaterale în direcții convergente: ridicarea pe o treaptă superioară a activității de cercetare cu mijloace proprii și legarea strînsă a acesteia cu programele de diversificare a producției; mărirea elasticității și receptivității uzinelor constructoare de mașini la cerințele de promovare a noului în toate domeniile și pe toate căile; grăbirea punerii în funcțiune a noilor capacități de producție, acordînd prioritate absolută acelora care sînt destinate fabricației produselor cu grad înalt de valorificare a metalului.

ATRIBUIND „valorii per kg de produs" semnificația unui indicator de progres tehnic, nu putem să nu subliniem faptul că această corelație este valabilă numai în condițiile în care prețurile de vînzare ale produselor reprezintă realmente o măsură a valorii acestora. Din păcate, **sistemul de fixare a prețurilor — practicat astăzi în economia noastră — este departe de a corespunde acestei cerințe. Înghețarea unor prețuri care între timp au variat mult pe piața internațională, corelația insuficientă între „preț" și „calitate", iată neajunsuri bine cunoscute, care denaturează de multe ori rezultatele celor mai savante calcule tehnico-economice.** E rațional să se ceară inginerilor să stabilească acele măsuri care să conducă la mărirea eficienței economice în industrie și să le ducă la îndeplinire. Dar e de datoria **economiștilor** să pună la dispoziția inginerilor acele mijloace de măsură care să permită pe de-o parte orientarea spre anumite ținte prioritare, pe de altă parte evaluarea obiectivă, cît mai precisă, a rezultatelor obținute.

CONFIDENȚIAL

● **AMPLE ACȚIUNI DE AUTOUTILARE** au loc în prezent în întreprinderile industriale din Sibiu. Bunăoară, în cadrul Uzinei de piese auto au fost puse în funcțiune instalații automate și semiautomate de vopsire, proiectate și realizate în uzină, transportoare automatizate, cuptoare speciale de tratament termic, o instalație mecanizată de fosfatare și vopsire a subansamblelor auto și alte agregate și utilaje. În planul de lucru al uzinei figurează, de asemenea, alte 11 proiecte de cuptoare mecanizate, diferite agregate de frezare și găurire cu o mare productivitate și transportoare de piese.

O altă unitate sibiană care a realizat mari avantaje economice pe calea autodotării este I.P.U.M. Aici au fost executate recent o presă hidraulică, precum și un complex de instalații pentru tratamentul termic, care își vor găsi o largă aplicare în cadrul unei noi fabrici a întreprinderii, aflată în fază avansată de construcție. Pe lista unităților fruntașe în aceste acțiuni se înscrie și întreprinderea „Flamura Roșie", 10% din mașinile aflate în dotarea sa fiind realizate prin autoutilare.

● **Construcții de locuințe la Buzău.** Constructorii de locuințe din județul Buzău au realizat pînă în prezent mai bine de 50% din angajamentul luat. Ei au predat, peste prevederi, 144 de apartamente în orașele Buzău, Rm. Sărat și Monteoru. Alte 100 de apartamente se află în finisare, urmînd să fie predate beneficiarilor la sfîrșitul acestei luni. Concomitent cu construcția locuințelor prevăzute în planul pe anul în curs, au început lucrările pentru ridicarea altor 383 de apartamente care vor fi predate locatarilor în 1971.

PUNCTE DE VEDERE

AMORTIZĂRILE — PÎRGHIE FINANCIARĂ

CUNOAȘTEREA conținutului economic al amortizării fondurilor fixe în cazul scoaterii lor din funcțiune înainte de expirarea duratei normate de serviciu sau al folosirii încă o perioadă de timp după durata normată prezintă o mare importanță teoretică și practică, așa cum s-a arătat în materialele publicate în revista „Viața economică" (nr. 12, 35, 50 din anul 1969). În legătură cu „amortizările suplimentare", de exemplu, s-au exprimat opinii diferite. Unii autori au arătat că acestea ar reprezenta cheltuieli materiale de producție, iar alții că ar fi elemente ale producției nete sau o formă de redistribuire a venitului net creat de întreprinderile respective. După părerea noastră, considerațiile făcute asupra problemei în discuție relevă unele aspecte reale, însă insuficient de precise, dîndu-se explicații, în principal, prin prisma necesității unor cheltuieli ce urmează să fie acoperite.

Conținutul economic al amortizării, ca proces economic în sine, independent de influența altor fenomene și procese economice, este clar. Luate ca atare, amortizările reprezintă cheltuieli materiale, de muncă trecută, ce se transferă asupra noului produs. În ceea ce privește, însă, conținutul amortizărilor suplimentare, privite în contextul complex al fenomenelor economice, ele pot exprima și anumite situații deosebite ce se petrec în economie, de care politica de amortizare nu poate să nu țină seama.

Nu putem să lămurim complet conținutul „amortizării suplimentare" și al „subamortizării", natura cheltuielilor pe care le exprimă acestea, dacă nu vom avea în vedere și **funcțiile** pe care le îndeplinește sistemul de amortizare ca instrument financiar, aspect subliniat cu pregnanță de noua lege a amortizării fondurilor fixe.

Ce reprezintă amortizarea ca proces economic? Amortizarea este definită ca expresie bănească a uzurii preliminate a fondurilor fixe. În mod practic, ea se concretizează în anumite sume de bani obținute din vînzarea mărfurilor, corespunzătoare cotelor de amortizare incluse în prețul de cost al mărfurilor respective. Baza obiectivă a amortizării și a normelor de amortizare o constituie uzura mijloacelor de muncă. Conținutul amortizării, ca expresie bănească a uzurii, constă din valoarea ce se transmite de către fondurile fixe asupra produselor create. „Uzura (abstracție făcînd de uzura morală) — arăta Marx — este acea parte de valoare pe care capitalul fix o transmite treptat, prin consumarea sa, asupra produsului, în măsura medie în care își pierde valoarea sa de întrebuințare" [1]).

Uzura și amortizarea fondurilor fixe sînt **două momente distincte**, dar strîns legate de procesul de reproducție a fondurilor fixe. În timp ce **uzura este expresia valorică a diminuării treptate a valorii de întrebuințare, amortizarea exprimă procesul economic-financiar de recuperare a uzurii în formă bănească,** adică de includere în prețul de cost a acelei părți din valoarea mijloacelor de producție corespunzătoare mărimii uzurii acestora. Prin amortizare, valoarea mijloacelor de muncă „iese picătură cu picătură sub formă de bani din procesul de circulație, în aceeași proporție în care mijlocul de muncă respectiv încetează să mai fie purtător de valoare în procesul de producție" [2]). De aceea nu sînt excluse unele neconcordanțe între cele două procese.

Politica de amortizare nu se limitează, însă, la măsuri care să asigure numai reflectarea justă a includerii în prețul de cost a valorii fondurilor fixe corespunzător uzurii lor, ci va trebui să și influențeze procesul de reproducție, să stimuleze întreprinderile în utilizarea cît mai eficientă a fondurilor fixe. Noul sistem de amortizare joacă un rol deosebit de important în reproducția avutului obștesc atît sub formă valorică, cît și materială, precum și în realizarea eficienței maxime a utilizării fondurilor fixe. În acest sens, amortizarea îndeplinește, o serie de funcții economice, și anume: **de reproducție simplă a fondurilor fixe, de formare a cheltuielilor de producție, de pîrghie economică în vederea creșterii gradului de utilizare a fondurilor fixe, de stimulare a folosirii tehnicii noi etc.** Iată de ce la analiza conținutului oricărei amortizări nu putem să facem abstracție de contextul întregului sistem de amortizare, de modul cum acesta este conceput și realizat practic.

În virtutea acestor funcții complexe, amortizările au un conținut mai complex decît apare la prima vedere. Adesea ele exprimă nu numai uzura fondurilor fixe, ci și alte procese economice legate de reproducție. Normele de amortizare exprimă cu aproximație uzura reală a mijloacelor de muncă. Dificultatea stabilirii unor cote de amortizare apropiate de procesul uzurii fizice este determinată de mai mulți factori ca: însușirile constructive diferite ale mașinilor-unelte și utilajelor, gradul de solicitare în producție, modul de întreținere și reparații etc., greu de comensurat cu exactitate. Acești factori, ca și alții, determină, de multe ori, deosebirile între durata normată de serviciu, și cea realizată.

Așa cum arată datele multor întreprinderi, duratele de viață ale mașinilor-unelte sînt mai mari decît duratele prevăzute, amortizările încasate depășind cu mult valoarea de inventar. Cu toate măsurile luate pentru determinarea mai realistă a duratelor normate de funcționare, după părerea noastră, nici în viitor nu vor fi excluse asemenea depășiri.

În cazul funcționării unei mașini-unelte după expirarea duratei normate de serviciu, se pare că amortizarea, în continuare, ar fi o încărcare nejustificată a prețului de cost, întrucît întreaga valoare a mașinii ar fi fost recuperată. De aceea, unii economiști consideră că la data expirării duratei normate de serviciu a unui fond fix ar trebui să fie sistat procesul amortizării, pentru a nu denatura prețul de cost al producției și rentabilitatea întreprinderii.

Dacă avem în vedere că amortizarea este o expresie bănească a uzurii și că aceasta din urmă are loc atît timp cît funcționează mijlocul de muncă, înseamnă că va trebui continuată amortizarea acestuia și după expirarea duratei normate de serviciu. Iată un motiv obiectiv pentru care trebuie continuată amortizarea. Din acest moment apare întrebarea cu privire la conținutul „amortizării suplimentare". Mai înainte am subliniat că uzura și amortizarea sînt două procese distincte ale reproducției fondurilor fixe. Apariția unei neconcordanțe între durata normată și cea efectivă de funcționare scoate la iveală neconcordanța cantitativă între procesul de uzură și acțiunea de amortizare, aceasta din urmă desfășurîndu-se într-un ritm mai rapid decît uzura. Înseamnă că în perioada normată de funcționare procesul real de uzură (înțeles și ca expresie valorică a diminuării valorii de întrebuințare) a fost mai mic decît cel prevăzut la calcularea amortizării, dovada fiind posibilitatea funcționării mașinii pe mai departe.

Acum se cere un răspuns la întrebarea: ce reprezintă amortizarea suplimentară? Conținutul ei este cheltuială materială sau venit net redistribuit sub această formă? Pentru a da un răspuns prin prisma fenomenelor ce au loc în legătură cu funcționarea fondurilor fixe am vrea să amintim faptul că Marx vorbea de un **serviciu gratuit** care apare în folosirea mijloacelor de muncă pe întreaga durată a folosirii lor. Marx preciza că cu cît mașina cedează mai puțină valoare, cu atît ea este mai productivă și cu atît serviciul pe care îl prestează se apropie mai mult de cel al forțelor naturii. Dacă în decursul funcționării mașinile și utilajele sînt întreținute corect, reparate la timp, folosite cu toată grija pentru a nu fi deteriorate, înseamnă că este atenuat procesul uzurii lor (gradul de deteriorare materială, de pierdere a valorii de întrebuințare și de diminuare a valorii). Astfel, sporește venitul net creat de întreprindere, datorită creșterii serviciului gratuit prestat de mașini și utilaje. **Prin intermediul amortizării, inclusiv cea „suplimentară", se prelevă o parte din venitul net creat în întreprindere. Înțelese astfel, amortizările constituie și o pîrghie**

lector univ. Florea STAICU
Academia de Studii Economice

(Continuare în pag. 6)

REFLECȚII

După o sesiune...

acad. Grigore C. MOISIL

ARĂTAM săptămîna trecută [1] cum, după credința mea, cei dintîi interesați să afle despre „Matematică, instrument de cunoaștere în științele naturii și în științele social-umaniste" sînt istoricii culturii, filozofii și organizatorii învățămîntului. Dar cei ce organizează cercetarea științifică, nu ?

Acum douăzeci de ani s-a permis efectiv accesul la munca intelectuală a unui număr imens de tineri care pînă atunci, după mărturisirea unuia dintre ei, „nu se puteau măcar gîndi că au să ajungă la facultate". Această imensă reformă a făcut ca astăzi potențialul intelectual al poporului nostru să fie utilizat într-o mult mai mare măsură decît înainte ; noi mergem pe calea utilizării integrale a acestui potențial. Astfel se face că noi avem tineri care, în momentul în care își dau Examenul de Stat, au publicate lucrări originale în reviste științifice de mare renume din țară și străinătate.

Evident, diferitele discipline științifice nu sînt egal dezvoltate în țara noastră, dar disciplinele cele mai înaintate pot servi ca pildă celorlalte.

Cît privește orientarea cercetării, trăirea pe plan internațional a vieții științifice e, pentru munca de cercetare științifică, o garanție eficientă. Experiența ce o am în viața matematică a țării mi-a dovedit că tineretul nostru știe să se orienteze către domeniile de cercetare cele mai importante și, ceea ce e de asemenea demn de subliniat, oamenii de știință formați nu se închistează de obicei în domenii care și-au pierdut interesul. Aceste observații justifică optimismul meu și al altora asupra viitorului științei în țara noastră.

Ar mai rămîne să analizăm poziția celor două categorii de „beneficiari": matematicienii și specialiștii în științele în curs de matematizare. E nevoie să răspundem la o întrebare preliminară : este un matematician interesat de întrebuințarea matematicilor ca instrument de cunoaștere în științele naturii și în științele sociale ? La această întrebare vom răspunde prin altă întrebare : în ce calitate ?

Un matematician e un om întreg, deci îl interesează și filozofia, și evoluția culturii, și celelalte științe, și tehnica și învățămîntul. După cum îl interesează și arta : poezie, roman, muzică, pictură și altele. Îl interesează și politica. Pe mulți îi interesează și sportul. Și așa mai departe.

La întrebarea pusă se poate răspunde : ca filozof matematicianul e interesat de întrebuințarea matematicilor ca instrument de cunoaștere. Ca profesor e interesat să știe că ține lecțiile sale, de exemplu, de teoria grafurilor, unui grup de matematicieni, sau de filozofi sau de sociologi.

Dar atunci cînd face matematică, este oare un matematician interesat de aplicațiile cercetării sale în alte domenii ? Trebuie mărturisit sincer : unii da, alții nu ; uneori da, alteori nu. Există matematicieni, și unii dintre ei au mare valoare, cărora le place să caute aplicațiile teoremelor lor ; există alții, și unii dintre ei nu au o valoare mai mică decît ceilalți, care rămîn indiferenți la aplicații ; acestora faptul că o cercetare a lor are întrebuințare în altă știință nu le dă decît o bucurie de pură vanitate.

Faptul că o teoremă are aplicații în mecanică, în lingvistică sau în cercetarea operațională, nu e, pentru unii matematicieni, un criteriu de valoare ; mai mult decît atît, pentru unii matematicieni, nici faptul că o teoremă de matematică e mult întrebuințată pentru a demonstra alte teoreme de matematică, nu e un criteriu de valoare. Pentru unii matematicieni valoarea matematică nu e reductibilă la alte valori.

Întrebarea care se pune e următoarea :

Acești matematicieni, care cred că matematica este o valoare autonomă, contribuie ei oare mai puțin la progresul matematicilor aplicate ?

Evident, nu susține nimeni că, dacă toți matematicienii ar face numai matematici neaplicate, matematicile aplicate ar progresa de la sine. Problema e alta. Azi în țara noastră, e un număr însemnat de oameni de știință care se ocupă cu aplicarea matematicilor în diferite alte științe. Avem oare nevoie în aceste condiții de oameni care să facă matematică „de dragul ei" ?

Trebuie să mărturisim că în ultimele sute de ani nu s-a putut găsi un criteriu care să ne permită să distingem o cercetare matematică ce se va aplica de o alta, despre care nu putem spune că „nu se va aplica", ci numai că „nu s-a aplicat încă". Nu putem planifica în cît timp se va aplica o teoremă, o metodă.

Au existat teorii matematice care au fost construite ca să încadreze unele fapte fizice, dar alte teorii matematice s-au născut din evoluția internă a științelor matematice.

Bineînțeles, atunci cînd o teorie matematică și-a găsit o întrebuințare în studiul unor probleme de fizică, de tehnică sau de economie, acea teorie s-a dezvoltat foarte mult, dar alte teorii matematice s-au dezvoltat încă și mai mult fără să li se întrevadă vreo întrebuințare. Ceea ce nu înseamnă că, cu timpul, o astfel de întrebuințare n-a fost găsită.

Iată de ce acei matematicieni care găsesc că matematica este o valoare, independent de aplicațiile ei, nu trebuie să fie tulburați în munca lor. Rezultatele lor vor fi poate foarte prețioase.

Ceea ce nu înseamnă că n-avem dreptul să ne bucurăm atunci cînd luăm parte la o sesiune în care sînt reliefate atîtea aplicații ale matematicilor.

Cum a fost sesiunea facultății noastre.

[1] Vezi „Viața economică" nr. 16/17 aprilie, 1970.

SALARII

Generalizarea noului sistem de salarizare în industria metalurgică

STIMULENT PUTERNIC DE SPORIRE A PRODUCȚIEI DE METAL

● În primul trimestru s-au realizat, peste plan, 5 634 tone cocs, 16 984 tone oțel și 9 854 tone laminate ● Norme de muncă fundamentate științific ● Creșterea productivității muncii a atras după sine mărirea cîștigurilor muncitorilor ● Sporul de vechime, pîrghie puternică de stabilitate a cadrelor și de întărire a disciplinei în muncă.

ÎN CELE 26 de întreprinderi din ramurile metalurgie feroasă și materiale refractare ale Ministerului Industriei Metalurgice s-a trecut de la 1 decembrie 1969 la generalizarea experimentării noului sistem de salarizare și majorarea salariilor. Această acțiune a fost precedată de experimentarea efectuată cu un an înainte la Combinatul siderurgic-Reșița, unitate integrată, înzestrată cu principalele agregate existente în industria siderurgică și materiale refractare.

Pentru pregătirea acțiunii de experimentare în acest Combinat și desfășurarea ei în cele mai bune condițiuni, Ministerul Industriei Metalurgice a deplasat în repetate rînduri specialiști din aparatul central, care au sprijinit și îndrumat organele de specialitate din combinat în rezolvarea diferitelor probleme. Rezultatele experimentării au demonstrat eficiența noului sistem de salarizare : **în 1969, deși majorat simțitor față de anul precedent, planul producției marfă a fost realizat lună de lună în proporție de 100—102%.** Sporirea producției și productivității muncii s-a reflectat pozitiv și în cîștigurile dobîndite de salariați. Astfel, **17% din totalul muncitorilor Combinatului și-au realizat în proporție de 100% noile salarii, 64% în proporție de 100,1—105%.**

Sîntem acum la capătul a patru luni de generalizare a experimentării pe întreaga ramură. Ce arată primele rezultate ? **Ca urmare a avîntului în muncă generat de noul sistem de salarizare, a faptului că veniturile salariaților sînt mai strîns legate de rezultatele cantitative și calitative obținute în producție,** prevederile de plan pe primul trimestru au fost depășite pe minister cu 5634 tone cocs, 16 984 tone oțel și 9 854 tone laminate.

TRECÎND la reliefarea cîtorva din principalele elemente care stau la baza noului sistem de salarizare, merită subliniat faptul că **salariile tarifare de încadrare experimentate nu sînt diferențiate numai în funcție de categoria de calificare obținută pe baza verificării cunoștințelor profesionale, ci și în funcție de îndemînarea, de inițiativa și operativitatea în muncă a muncitorilor respectivi.** În acest scop în cadrul fiecărei categorii de calificare sînt patru nivele de salarii tarifare — un nivel de bază și trei trepte. La personalul tehnic-administrativ, pentru fiecare

ing. Ion CORNEA
Ministerul Industriei Metalurgice

→

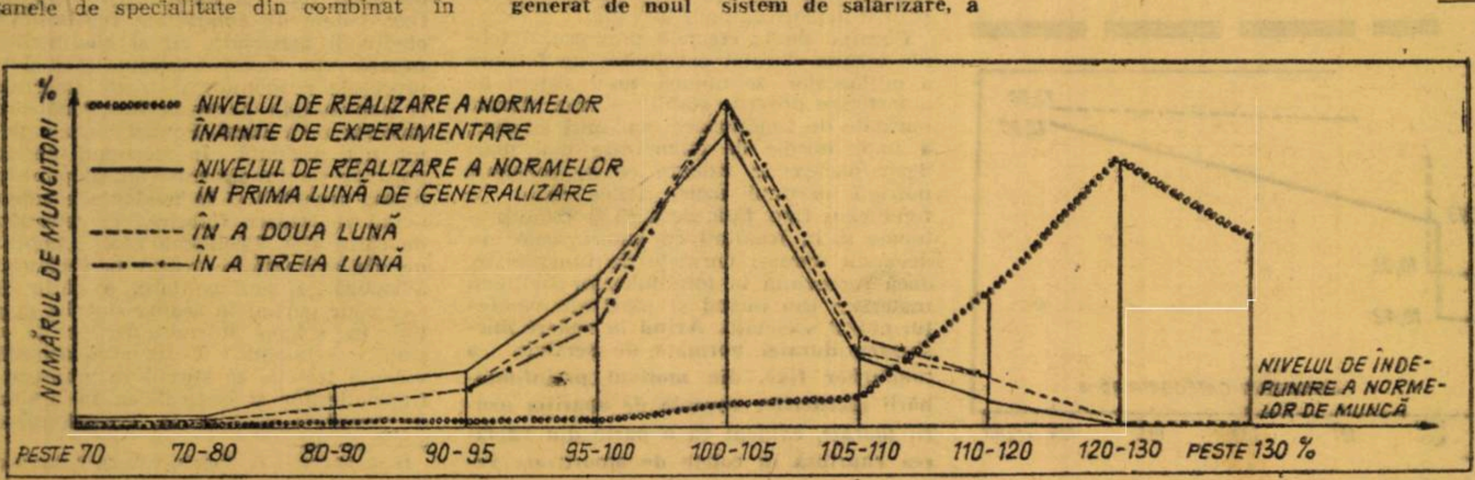

Graficul nr. 1

ȘTIINȚĂ, TEHNICĂ TEHNOLOGIE, INOVAȚII

● Un colectiv de specialiști de la Fabrica de produse chimice „SIN" din București a creat un **PROCEDEU ORIGINAL PENTRU OBȚINEREA DE TANANȚI SINTETICI** utilizați în procesul tehnologic de tăbăcire a pieilor sau de egalizare la vopsitul acestora. O importantă caracteristică a tananților sintetici obținuți prin această metodă o constituie marea lor putere de pătrundere în piei, comparativ cu produsele similare preparate prin alte metode. Tananții sintetici realizați prin metoda de mai sus au totodată proprietăți asemănătoare cu acelea ale tananților vegetali.

● **În galeria principală** de transport a Orizontului 440 din cadrul **Exploatării miniere Dîlja,** a fost pus în funcțiune un cărucior mobil de perforaj, realizat în atelierul mecanic al minei. Autorul inovației este lăcătușul mecanic **Filimon Pop.** Instalația contribuie la extinderea mecanizării unor lucrări miniere, cu ajutorul ei putîndu-se efectua din orice poziție găurile pentru instalarea suporților liniilor de troleu, conductelor și cablurilor.

● **Specialiștii Uzinei de prelucrare a maselor plastice din Buzău** au asimilat un burduf necesar amortizării pulsațiilor care se produc la pompele de noroi utilizate în forajul petrolier. Produsul, avînd caracteristici tehnice superioare, a trecut cu succes examenul omologării și în curînd urmează să intre în producția de serie. Datorită însușirilor sale, acest burduf realizat pentru prima dată în țara noastră, va permite punerea în funcțiune a unor noi instalații proiectate pentru forajul cu viteze sporite și la mare adîncime. Un prim lot de 15 bucăți a și fost comandat de Uzinele „1 Mai" din Ploiești.

● **Mecanicii** *A. Ruck, I. Nicula, K. Kolassovits* **și** *strungarul* **M. Moraru** din Sibiu sînt autorii primei mașini semiautomate de îmbrăcat nasturi din țară, realizată recent la Fabrica de confecții „Steaua roșie", din cadrul combinatului textil din Sibiu. Principalele avantaje economice ale acestei mașini constau în reducerea costului muncii de 10 ori și posibilitatea folosirii deșeurilor textile în locul metrajului la îmbrăcatul nasturilor.

funcţie, sînt prevăzute mai multe gradaţii, care se acordă în raport de aptitudinile personale ale fiecăruia, pe baza unor calificative obţinute anual şi a îndeplinirii unui anumit stagiu. Bine înţeles, **acordarea treptelor sau gradaţiilor s-a făcut ţinîndu-se seama şi de asigurarea cîştigurilor realizate prin vechiul sistem de salarizare, în măsura în care acesta reflecta o remuneraţie justă.** Iată cum se prezintă concret, situaţia muncitorilor pe trepte şi a personalului tehnic-administrativ pe gradaţii (vezi tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1
%

	Total	Treptele de încadrare – Bază	I	II	III
— muncitori	100	39,35	34,56	21,60	4,49

	Total	Gradaţii – Bază	1	2	3	4	5	6
pers. tehn. ad-tiv.	100	10,79	7,44	11,28	18.70	22,62	18,25	10,92

Din datele arătate în tabel, rezultă că **s-a obţinut o diferenţiere corespunzătoare a salariilor în funcţie de capacitatea, pregătirea profesională, experienţa şi aportul în muncă şi, în acelaşi timp, s-a creat posibilitatea creşterii în viitor a salariilor tarifare pentru acele cadre care, prin experienţa acumulată pe parcurs, prin aplicarea în producţie a noi metode de muncă, aduc o contribuţie substanţială la creşterea productivităţii muncii.** Această posibilitate are o importanţă deosebită mai ales că în ramura metalurgie feroasă, procesul de muncă constă în deservirea agregatelor şi instalaţiilor prin posturi fixe, iar încadrarea lucrărilor este legată de postul de deservire. Trecerea de la o categorie de încadrare la alta este legată şi de schimbarea locului (postului) de muncă.

Gradaţiile şi treptele obţinute constituie un drept cîştigat, atît timp cît un salariat rămîne în aceeaşi întreprindere sau este transferat în alta în interes de serviciu. Noul angajat urmează a fi încadrat la nivelul de bază al categoriei obţinute sau al funcţiei pe care este încadrat.

Pentru unele locuri cu condiţii deosebite şi în care se întîmpină dificultăţi în recrutarea şi permanentizarea forţei de muncă, se acordă salarii tarifare majorate cu 5—15%. De aceste salarii majorate au beneficiat **22,7%** din salariaţii ramurei metalurgie feroasă şi **20,3%** din cei din ramura materiale refractare.

ÎN VEDEREA generalizării experimentării noului sistem de salarizare şi majorarea salariilor, **s-a trecut în toate întreprinderile** — pe baza unui grafic aprobat de conducerea ministerului — **la elaborarea normativelor de muncă, normelor de muncă şi normativelor de personal fundamentate ştiinţific, astfel încît ele să reflecte cît mai real consumul de muncă necesar executării fiecărei lucrări şi operaţii în parte.** Fundamentarea documentată a normelor şi normativelor, cu specificarea concretă a măsurilor tehnico-organizatorice ce trebuiesc luate, au asigurat condiţii prielnice ca ele să fie realizate şi chiar depăşite, obţinîndu-se creşteri corespunzătoare a productivităţii pe locul de muncă. În vederea pregătirii acţiunii de elaborare a noilor norme şi normative, au fost şcolarizaţi — prin cursurile organizate de Ministerul Muncii — toţi normatorii din întreprinderi.

Aplicarea normelor cu fundamentare tehnică a permis o echilibrare mai bună a realizării lor — aşa cum rezultă din graficul nr. 1.

Din grafic se poate vedea că, **din totalul de 24 412 muncitori care lucrează în acord 70% şi-au îndeplinit normele în proporţie de 95—105%, iar 21% din aceştia — de peste 105%.** De asemenea, se poate urmări variaţia dispersiei îndeplinirii normelor de muncă înainte şi după aplicarea noului sistem de salarizare. Astfel, **în toate întreprinderile. nivelul de realizarea normelor de muncă în acord se situează, în primele trei luni de experimentare, între 100,5—102,6%, cu o dispersie între principalele secţii între 98—104%.**

În funcţie de îndeplinirea normelor şi a sarcinilor de producţie, **majoritatea muncitorilor care lucrează în acord au realizat cîştiguri sporite faţă de trecut.** Beneficiind de una din caracteristicile fundamentale ale noului sistem de salarizare, care permite folosirea unei game largi de forme de salarizare corespunzătoare particularităţilor din anumite sectoare de producţie, pentru cele mai importante sectoare de producţie siderurgice — oţelării şi laminoare — **se foloseşte forma de salarizare în acord progresiv diferenţiat.** Această măsură contribuie în mod deosebit la stimularea muncitorilor pentru depăşirea planului la oţel şi laminate — produse de mare importanţă pentru economia naţională. Iată, în condiţiile aplicării acordului progresiv diferenţiat la oţelărie, cum a variat cîştigul muncitorilor în cele trei combinate siderurgice — Reşiţa, Galaţi şi Hunedoara — în funcţie de realizările sarcinilor de plan (vezi graficul nr. 2).

În întreprinderile ramurilor metalurgie feroasă şi materiale refractare unii salariaţi beneficiau, pînă la aplicarea noului sistem de salarizare, **de recompensa anuală de vechime. care a avut un efect salutar în stabilitatea cadrelor în aceste unităţi.** Dar întrucît de sporul respectiv beneficiau numai unii dintre salariaţi, aceasta reprezenta o inechitate, deoarece toţi lucrau în condiţii similare. **Prin introducerea sporului lunar de continuitate la toţi salariaţii, care au o anumită vechime în întreprindere, se elimină această inechitate.** Acordarea diferenţiată a sporului pe tranşe de vechime este justă, deoarece salariaţii cu experienţă îndelungată în aceeaşi unitate aduc o contribuţie mai mare în procesul de producţie. **Practica arată că acordarea sporului de continuitate constituie un instrument mai eficient pentru întărirea disciplinei în muncă şi permanentizarea cadrelor în aceeaşi unitate.** În luna februarie 1970, de exemplu, ca urmare a lipsurilor nemotivate de la lucru, un număr de 935 salariaţi au pierdut dreptul la acest spor.

În afară de acestea, pentru stimularea tuturor salariaţilor la sporirea continuă a eficienţei economice a unităţilor în care lucrează, **printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniştri se prevede posibilitatea acordării de premii** (gratificaţii) **la sfîrşitul anului şi premii în cursul anului din beneficiile realizate.** Această hotărîre aprobă şi premierea pentru economii realizate la unele materiale — premii care se plătesc în afara fondului de salarii. Pentru eficienţa economică obţinută de Combinatul siderurgic Reşiţa în cursul lui 1969, de exemplu (an de aplicare a noului sistem de salarizare şi majorare a salariilor) se **vor plăti premii** (gratificaţii) **în cursul lunii aprilie 1970 în valoare de lei 7 082 000.** De asemenea, pentru premiile ce se acordă în cursul anului salariaţilor care au contribuţii directe la realizarea unor economii certe, **s-a constituit pe total minister în primele două luni, un fond de premiere de lei 2 340 300 din care s-au plătit premii în valoare de lei 289 000 salariaţilor care au adus o contribuţie deosebită în muncă.**

CA URMARE a aplicării noului sistem de salarizare, se desprind cîteva concluzii asupra eficienţei acesteia în realizarea sarcinilor de plan. Astfel, pe ansamblul Ministerului Industriei Metalurgice s-au obţinut la activitatea industrială următoarele realizări pe cele trei luni (decembrie 1969 — februarie 1970) de aplicare a lui (vezi tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2
%

Producţia globală	Producţia marfă	Fond de salarii	Numărul mediu scriptic	Productivit. muncii	Salariu mediu
101,95	103,28	101,79	99,79	102,15	101,99

Aşa cum rezultă din tabel, **s-a obţinut o corelaţie corespunzătoare între indicatori, planul producţie-marfă fiind depăşit cu 3,28%, iar productivitatea muncii cu 2,15%.** Merită, de asemenea, subliniat faptul că **indicatorii, de a căror realizare este condiţionată acordarea salariilor tarifare la nivelul întreprinderii, au fost îndepliniţi de către toate unităţile noastre.**

Conducerea Ministerului Industriei Metalurgice apreciază că acţiunea de introducere a noului sistem de salarizare şi majorare a salariilor nu poate fi considerată ca terminată şi de aceia ia, în continuare, măsuri care să asigure condiţii optime atît pentru îndeplinirea şi depăşirea sarcinilor de plan la toţi indicatorii, cît şi pentru creşterea, pe această bază, a cîştigurilor siderurgiştilor.

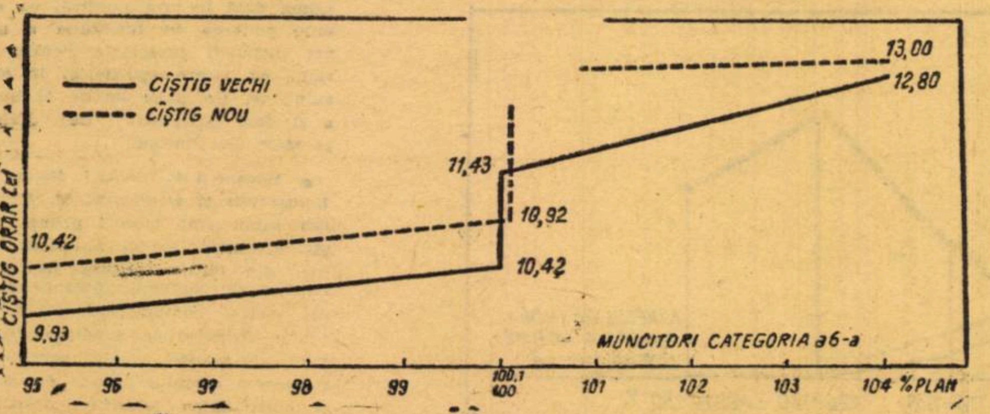

Graficul nr. 2

AMORTIZĂRILE

(Urmare din pag. 4)

de stimulare a interesului întreprinderilor de a folosi mai bine maşinile şi utilajele, de a le prelungi durata efectivă de funcţionare, ştiind că beneficiază de roadele acestei activităţi, aşa cum prevede actuala lege a amortizărilor. Roadele acelui serviciu gratuit al mijloacelor de muncă sînt „recunoscute" în perioada ce depăşeşte durata normată de funcţionare sub forma amortizărilor, care parţial rămîn la întreprindere şi centrală economică, dîndu-li-se unele destinaţii asemănătoare cu cele ale beneficiului (modernizări, investiţii pentru noi fonduri fixe etc.).

În practică, fenomenele legate de reproducţia fondurilor fixe sînt mai complicate decît în situaţia descrisă mai înainte. În condiţiile progresului tehnic rapid din zilele noastre apare frecvent fenomenul uzurii morale, care cauzează pierderi de valori materiale sau cheltuieli de investiţii pentru noi fonduri fixe, pentru modernizarea altora etc.

Pornind de la efectele progresului tehnic asupra duratei economice de folosire a mijloacelor de muncă, noul sistem de amortizare prevede stabilirea unor durate normate de funcţionare mai mici şi, deci, a unor norme de amortizare mai mari decît partea de valoare ce se consumă potrivit mărimii uzurii fizice reale a fondurilor fixe. Iată, deci, că se pune problema şi în legătură cu amortizările în decursul duratei normate de funcţionare, dacă reprezintă în totalitatea lor cheltuieli materiale sau includ şi părţi ale venitului net al societăţii. **Avînd în vedere micşorarea duratei normate de serviciu a fondurilor fixe, din motivul preîntîmpinării pierderilor cauzate de apariţia uzurii morale, evident că o parte din valoarea cuprinsă în cotele de amortizare reprezintă o prelevare din beneficiul întreprinderii.** Acesta este micşorat în mod efectiv cu acea mărime cu care cota de amortizare depăşeşte valoarea transmisă de fondurile fixe potrivit ritmului de uzură fizică a acestora.

În elaborarea noilor norme de amortizare a fondurilor fixe s-a ţinut seama de diferitele aspecte sub care se exprimă uzura morală în procesele economice, tocmai **pentru a se asigura caracterul de pîrghie financiară a sistemului actual de amortizare.** Aceasta nu înseamnă că este vorba de transmiterea valorii care ar urma să fie pierdută ca uzură morală. Luarea în considerare a acesteia se exprimă prin micşorarea normelor de amortizare, ca urmare a scăderii valorii de reproducţie (înlocuire) a mijloacelor de muncă, reducerea duratei normate de funcţionare (în cazul manifestării uzurii morale de forma a doua) şi, deci, mărirea cotelor de amortizare care afectează volumul beneficiului întreprinderii. Trebuie să subliniem că sub influenţa uzurii morale de forma a doua întreprinderile sînt interesate în accelerarea uzurii fizice a maşinilor şi în creşterea amortizării, prin folosirea extensivă (în mai multe schimburi) a maşinilor şi utilajelor. Astfel are loc creşterea vitezei de rotaţie a valorii mijloacelor de muncă, recuperarea mai rapidă a valorii lor.

Înregistrarea sub forma amortizării a uzurii morale nu este altceva decît o repartizare anticipată a unei părţi din venitul naţional în interesul asigurării reproducţiei. Ea este o necesitate obiectivă şi este mai avantajoasă pentru aplicarea gestiunii economice, urmînd ca acoperirea acestor pierderi să se facă dintr-un fond centralizat.

În sistemul actual, cota de amortizare inclusă în preţul de cost al produsului este mai mare decît uzura fizică a mijloacelor de muncă respective. Astfel amortizarea nu corespunde cu uzura (ca expresie valorică a micşorării valorii de întrebuinţare a mijlocului de muncă) decît pînă la un anumit grad. Micşorarea duratei normate de funcţionare a fondurilor fixe este numai una din cauzele devierii ritmului de amortizare faţă de cel al uzurii fizice. Mai pot fi şi alte cauze legate de modul de folosire a fondurilor fixe.

În realizarea funcţiei de reproducţie a fondurilor fixe, dar şi a celorlalte funcţii ale amortizării ca pîrghie financiară, s-a urmărit nu atît cerinţa ca amortizarea să corespundă exact ritmului uzurii, cît determinarea justă a duratei de folosire a fondurilor fixe, aceasta fiind problema esenţială. Astfel se va asigura ca, în cele din urmă, perioada uzării totale să corespundă cu cea a amortizării integrale. Ceea ce trebuie realizat pe parcusul duratei de funcţionare este recuperarea sub aspect financiar a fondurilor fixe folosite.

Iată, deci că în actualul sistem de amortizare **cotele calculate pe baza duratei normate de funcţionare** (în stabilirea căreia s-a ţinut seama de influenţa uzurii morale). **au un conţinut mai complex, fiind nu numai expresia bănească a uzurii, ci şi a valorii unei părţi a produsului net.**

Ţinîndu-se seama de relativitatea momentului uzurii morale luat în calcul, iar pe de altă parte de necesitatea asigurării prin amortizare a reproducţiei simple, rezultă în practică o deviere permanentă, în sensul anticipării, a ritmului de amortizare faţă de uzură. Gradul şi direcţia devierii ritmului de amortizare sînt fixate prin metoda de amortizare potrivit scopului urmărit. Astfel, **în decursul duratei normate de funcţionare, cota de amortizare este mai mare decît uzura reală. în ea se include şi o parte din beneficiu, prelevată pentru acoperirea pierderilor ca uzură morală.** Putem considera, deci, că în perioada normată nu este transmisă întreaga valoare a mijloacelor de muncă, o parte continuînd să fie trecută asupra noului produs după expirarea duratei normate, în cazul funcţionării mijloacelor de muncă după această dată. Aşadar, **amortizările suplimentare exprimă pe lîngă acea valoare ce se transmite, şi o redistribuire anticipată a venitului net pentru acoperirea pierderilor ca uzură morală, pentru finanţarea modernizării maşinilor şi utilajelor respective şi pentru achiziţionarea altora noi.**

Iată deci că în condiţiile reglementate de noua lege a amortizării fondurilor fixe, cotele de amortizare reprezintă atît cheltuieli materiale, cît şi cheltuieli de muncă vie. Acest conţinut este dat de procesele economice pe care amortizarea le exprimă în perioada funcţionării mijloacelor de muncă. Pentru partea de venit net preluată în decursul perioadei normate de funcţionare nu se pune problema separării ei în evidenţa economică, avînd în vedere folosirea ei centralizată de către stat. Problema găsirii unor forme de evidenţă se ridică în legătură cu amortizările suplimentare, a căror folosire cade parţial în seama statului şi parţial în seama întreprinderilor şi centralelor economice. Desigur că această evidenţă trebuie să stimuleze interesul întreprinderilor şi centralelor în obţinerea de rezultate pozitive în această direcţie.

1) K. Marx — F. Engels, vol. 24, Editura politică, Buc. 1967, p. 166
2) K. Marx — F. Engels, opera citată, p. 171.

EFICIENȚA ÎNGRĂȘĂMINTELOR CHIMICE

PLENARA recentă a C.C. al P.C.R. din 17—19 martie a.c. a dezbătut pe larg problemele esențiale ale îmbunătățirilor funciare — apreciind că acestea constituie, în condițiile țării noastre, o coordonată fundamentală a intensificării agriculturii. Eficiența acestor lucrări de ameliorare a pămîntului — ca principal mijloc de producție în agricultură — este strîns legată de acțiunea celorlalți factori ai progresului tehnic și în primul rînd de cantitatea asigurată și modul de utilizare a îngrășămintelor chimice. Iată de ce în complexul de măsuri menit să asigure creșterea potențialului de producție al pămîntului și sporirea pe această bază a gradului de intensificare, chimizarea producției se înscrie ca un factor de cea mai mare însemnătate.

Sporirea eficienței economice a utilizării îngrășămintelor chimice ridică o multitudine de probleme. Soluționarea optimă a acestora trebuie să înceapă în uzinele producătoare cu perfecționarea procesului de fabricație a îngrășămintelor și să se termine în unitățile consumatoare cu aplicarea celor mai înaintate metode de utilizare.

CREȘTEREA concentrației în substanță activă prezintă o importanță deosebită pentru sporirea eficienței economice a îngrășămintelor, deoarece prin reducerea volumului de transport, depozitare și încorporare în sol, scade costul lor pe unitatea de substanță activă. Calculele de care dispunem arată că pentru o tonă substanță activă de fosfor, transportată sub formă de superfosfat simplu, cheltuielile totale se ridică la 1080 lei, în vreme ce sub formă de superfosfat concentrat, cheltuielile sînt numai de 430 lei pe tonă. Concentrația medie în substanță activă a îngrășămintelor va crește în perioada viitorului cincinal la 38—40% față de 28% în 1965.

Concomitent cu creșterea concentrației în substanță activă a îngrășămintelor, sînt prevăzute acțiuni pentru diversificarea producției, astfel că industria noastră chimică va fi în măsură să livreze agriculturii majoritatea sortimentelor cunoscute pe plan mondial. În această direcție se extinde tot mai mult producerea de îngrășăminte complexe, uree, carboamoniacați, superfosfat concentrat etc., a căror introducere în sortiment constituie un fapt deosebit de important pentru creșterea eficienței folosirii lor. Îngrășămintele complexe prezintă avantajul că nu se aglomerează, au stabilitate chimică mai ridicată, au un tonaj redus, fiind mai concentrate și se pretează mai bine la încorporarea mecanizată. Folosirea îngrășămintelor complexe creează condiții mai bune pentru dezvoltarea plantelor, ceea ce înseamnă obținerea de producții ridicate și în același timp dau posibilitatea să se realizeze importante economii la ambalarea, transportul, depozitarea și încorporarea lor. Numai la încorporare se pot reduce cheltuielile de muncă de 2—3 ori, dacă avem în vedere că în loc să se facă 2—3 lucrări se face numai una.

Mari economii se realizează în întreprinderi prin utilizarea îngrășămintelor chimice în formă granulată. În prezent circa 10% din cantitățile de superfosfat praf livrat se pierd prin manipularea și încorporarea în sol. Însemnate efecte economice le dau îngrășămintele sub formă lichidă care sînt utilizate îndeosebi la culturile irigate, introducîndu-se în sol o dată cu apa de irigație. Folosirea în stare lichidă a îngrășămintelor prezintă o serie de avantaje: o răspîndire mai uniformă în sol, o accesibilitate mai mare pentru plante, întrucît în soluție ele se află în stare solubilă; aplicarea lor este mai economică (o dată cu apa de irigare); îngrășămintele se pot aplica în soluții diluate și pe părțile aeriene ale plantelor; au un preț de cost mai redus decît îngrășămintele solide, deoarece la fabricarea lor nu mai sînt necesare fazele de transformare a amoniacului în alte combinații ale azotului folosite ca îngrășăminte etc.

CERCETĂRILE științifice și practica unităților agricole arată că în țara noastră aplicarea îngrășămintelor chimice este eficientă pe toate terenurile, însă nivelul acesteia diferă de la un tip de sol la altul. În această privință, datele din tabelele de mai jos sînt edificatoare: (vezi tabelele nr. 1 și nr. 2).

Atît la cultura porumbului, cît și la grîu se constată că aceeași doză de îngrășămînt are efect economic diferit în funcție de tipul și fertilitatea naturală a solului. Acest efect se evidențiază și este diferențiat la toți indicatorii analizați. Se observă că cele mai mari sporuri de producție la ha, și la kilogramul de îngrășămînt substanță activă și brută, față de varianta neîngrășată se înregistrează pe terenurile mai sărace în substanțe nutritive. De asemenea prețul de cost al sporului de producție este mai redus atît la grîu, cît și la porumb pe terenurile cu fertilitate naturală mai redusă. Ca urmare, pe aceste terenuri se realizează prin chimizare și cel mai mare spor de venit net la hectar.

Pentru activitatea practică din întreprinderile agricole, concluziile de mai sus prezintă un interes deosebit folosirea lor cu discernămînt avînd menirea să contribuie la creșterea gradului de rentabilitate a activității productive.

Tabelul nr. 1

Cultura: porumb — Îngrășămînt: N_{48}

Indicatori	U/M	Localitatea, tipul de sol și anii de experimentare			
		Albota-Argeș brun podzolit (medii pe 4 ani)	Turda cernoziom erodat (medii pe 2 ani)	Tg. Jiu sol aluvionar (medii pe 3 ani)	Mărculești cernoziom castaniu (medii pe 4 ani)
Spor de recoltă	kg/ha	980	1070	880	320
Față de neîngrășat	%	132	122	134	108
Spor la 1 kg s.a.*)	kg	18,5	22,3	18,3	6,7
Spor la 1 kg s.b.**)	kg	6	7,1	5,8	2,1
Prețul de cost	lei/t	360,10	235,70	253,50	290,90
Spor de venit net	lei/ha	441	572	433	27

Tabelul nr. 2

Cultura: grîu — Îngrășămînt: $N_{32}P_{32}$

Indicatori	U/M	Mărculești (medii pe 4 ani)	Săftica brun roșcat de pădure (medii pe 5 ani)	Albota-Argeș (medii pe 4 ani)	Secuieni-Roman brun de pădure (medii pe 2 ani)
Spor de recoltă	kg/ha	367	402	1410	987
Față de neîngrășat	%	119	115	192	147
Spor la 1 kg s.a.*)	kg	5,7	6,3	22,0	16,4
Spor la 1 kg s.b.**)	kg	1,2	1,3	4,7	3,3
Prețul de cost	lei/t	464,0	356,30	365,15	352,65
Spor de venit net	lei/ha	80	113	1049	656

* = substanță activă; ** = substanță brută.

REZULTATELE experimentale și practica demonstrează că aplicarea îngrășămintelor în prezența irigațiilor prezintă efecte economice cu mult sporite față de efectele singulare a fiecăreia dintre aceste două măsuri de intensificare a producției. Cheltuielile suplimentare de irigare și amortismentele sînt compensate pe deplin prin sporul de producție obținut. În condiții de irigare, eficiența economică a îngrășămintelor crește simțitor, chiar în cadrul aceluiași tip de sol, plantele valorificînd în această situație doze sporite de îngrășăminte, concretizate în producții mari la unitatea de suprafață. (vezi tabelul nr. 3).

Se constată că aplicarea îngrășămintelor chimice în condiții de irigare determină o sporire substanțială a eficienței economice a acestora. Astfel, sporul de producție în condiții de irigare față de neirigat a fost de numai 1330 kg/ha porumb boabe, iar dacă terenul a fost și îngrășat cu $N_{128}P_{64}$, acest spor a fost de 3110 kg/ha. Sporul de venit net ce s-a realizat la unitatea de suprafață în cazul aplicării în complex a irigațiilor și a îngrășămintelor a fost de 1643 lei.

Tabelul nr. 3

Eficiența economică a folosirii îngrășămintelor la porumb în condiții de irigare

Specificare	Brăila luncă (medii pe 4 ani)			
	Producția kg/ha	Prețul de cost lei/t	Prețul de cost al sporului lei/t	Venit net lei/ha
Neirigat, neîngrășat	4700	235,00	—	2656
Neirigat + $N_{128}P_{64}$	7800	268,42	379,40	4146
Irigat, neîngrășat	6030	302,30	—	3001
Irigat + $N_{128}P_{64}$	9140	307,70	307,10	4499

Administrarea îngrășămintelor în condiții de irigare îmbunătățește substanțial și calitatea recoltei. Datele din literatură arată că la porumbul irigat și îngrășat conținutul în proteină a crescut o dată și jumătate, în același timp crescînd și greutatea absolută și hectolitrică.

O IMPORTANȚĂ deosebită pentru sporirea eficienței economice a folosirii îngrășămintelor o prezintă respectarea perioadelor optime de distribuire a acestora. Perioada de aplicare a îngrășămintelor chimice trebuie aleasă în funcție de tipul îngrășămîntului și de durata efectului. Astfel, unele îngrășăminte se vor administra o dată cu arătura de toamnă (superfosfatul), iar altele, suplimentar, în etapele de creștere și dezvoltare a plantei (azotatul de amoniu), în așa fel ca eficiența folosirii lor să fie maximă.

Pentru a vedea influența perioadei de administrare asupra rezultatelor obținute, prezentăm în tabelul de mai jos situația la grîu, în medie pe doi ani, la stațiunea experimentală Oradea (vezi tabelul nr. 4).

Datele de mai sus arată că rezultate mai bune de producție și economice se obțin atunci cînd azotatul de amoniu se aplică primăvara, timpuriu, obținîndu-se astfel un spor de venit de 306 lei/ha față de varianta neîngrășată.

Tabelul nr. 4

Specificare	Producția kg/ha	Spor de prod. kg/ha	Prețul de cost lei/to.	Spor de venit lei/ha
Neîngrășat	2270	—	382,2	—
P_{70} toamna + N_{100} toamna	3150	880	495,1	188
P_{70} toamna + N_{100} iarna	3060	790	510,6	96
P_{70} toamna + N_{100} primăvara	3300	1030	482,5	306

ANALIZA comparativă a efectelor chimizării la diferite culturi agricole arată că o rezervă însemnată de sporire a eficienței economice a folosirii îngrășămintelor chimice o reprezintă administrarea acestora la acele soiuri de plante care le valorifică mai bine.

Comparînd comportamentul și reacția la îngrășare a soiurilor de grîu Bezostaia 1 și Triumph, în condițiile stațiunii experimentale Valul Traian — jud. Constanța, se remarcă superioritatea netă a soiului Bezostaia, care la aceeași doză de îngrășămînt aduce un spor mai mare de producție la unitatea de substanță activă, față de soiul Triumph. Efectul diferențiat al îngrășămintelor la cele două soiuri analizate se constată și în ceea ce privește nivelul de producție pe agrofond îngrășat față de neîngrășat. Practic, ambele soiuri au realizat aceeași producție la unitatea de suprafață în condiții normale de cultură, iar dacă s-a aplicat o cantitate de $N_{32}P_{32}$ kg/ha, sporul de producție la soiul Bezostaia a fost mai mare cu 317 kg/ha față de sporul realizat de soiul Triumph. Același lucru se constată și din analiza celorlalți indicatori economici.

MECANIZAREA lucrărilor de transport, de pregătire și administrare a îngrășămintelor, prezintă o latură importantă pentru sporirea eficienței economice a acestora. Prin mecanizarea lucrărilor, productivitatea muncii crește simțitor, fiecare unitate de îngrășămînt se folosește mai rațional, crește producția la hectar și toate laolaltă duc la scăderea prețului de cost pe unitatea de produs.

Pentru mecanizarea transportului și aplicarea îngrășămintelor la plante, în prezent se folosesc mijloace mecanizate acționate de tractor și mijloace de transport și distribuire cu ajutorul avionului și elicopterului. Fără îndoială că împrăștierea îngrășămintelor cu ajutorul avionului este mult mai eficientă din toate punctele de vedere. Productivitatea ridicată a folosirii avionului permite ca lucrarea să se efectueze în termen scurt, independent de condițiile climatice și de sol. Un avion poate distribui zilnic îngrășăminte pe o suprafață de 70—120 hectare, prin aceasta eliberîndu-se zilnic pentru alte lucrări 12—15 tractoare și respectiv 24—30 lucrători.

Eficiența economică a folosirii îngrășămintelor depinde în mare măsură și de gospodărirea lor rațională, urmărindu-se prin aceasta reducerea la minimum a pierderilor de îngrășăminte și evitarea degradării lor, precum și micșorarea cheltuielilor de transport, depozitare și pregătire.

Deoarece industria produce îngrășăminte chimice în mod uniform în tot cursul anului, iar perioada de folosire a îngrășămintelor nu durează decît circa 3 luni, este necesar ca aproximativ 25% din producția anuală de îngrășăminte să fie depozitate. Depozitarea îngrășămintelor în condiții necorespunzătoare duce la pierderi mecanice și pierderi de substanță activă. De asemenea se produce aglomerarea lor, ceea ce determină cheltuieli suplimentare pentru măcinare și deci grevează asupra prețului de cost al producției.

De aceea, socotesc că în viitor este necesar să se prevadă construirea unor spații de depozitare corespunzătoare capacităților de producție din industria producătoare de îngrășăminte chimice, care au intrat sau vor intra în funcțiune. In afară de acestea, unitățile agricole socialiste trebuie să prevadă construirea unor depozite pentru păstrarea în bune condiții a îngrășămintelor, pînă la folosirea lor.

Diversitatea factorilor care influențează asupra sporirii eficienței economice a folosirii îngrășămintelor precum și căile de creștere a acesteia, trebuie să ducă la obținerea unor producții mereu sporite și la un preț de cost cît mai redus. De aceea, este necesar ca atunci cînd se aplică îngrășămintele să se aibă în vedere fiecare factor de creștere a eficienței lor economice.

lector univ. Vidu BIDILEANU

Academia de învățămînt social-politic „Ștefan Gheorghiu"

ORGANELE DE DECIZIE ÎN ACŢIUNE

Colegii ale ministerelor

INDUSTRIA PETROLULUI

În şedinţa din luna martie a.c. colegiul a hotărît aplicarea unor măsuri privind **reducerea normelor de consum** în anii 1970 şi 1971. Astfel, în vederea diminuării consumului de metal, se vor raţionaliza schemele de tubaj. Pentru micşorarea consumului de ciment se va extinde folosirea fundaţiilor prefabricate, recuperabile, din beton armat. În cursul lunii aprilie, brigăzi complexe de specialişti efectuează o serie de controale, prin sondaj, pe baza unei tematici anume stabilite, în vederea elaborării şi aplicării de măsuri care să asigure încadrarea unităţilor petroliere în normele de consum pentru combustibili şi carburanţi.

În cadrul aceleiaşi şedinţe de colegiu s-a analizat şi activitatea de **protecţie a muncii** şi de pază contra incendiilor desfăşurată în 1969 şi în primele luni ale acestui an, modul de rezolvare a **cererilor şi sesizărilor oamenilor muncii**, activitatea de **invenţii şi inovaţii**, precum şi **utilizarea fondului de timp al maşinilor-unelte** şi agregatelor din unităţile coordonate de minister.

INDUSTRIA CHIMICĂ

Principala problemă abordată în şedinţa sa din martie a.c. de colegiul ministerului a fost **realizarea planului de producţie, investiţii şi export pe trimestrul I**, şi perspectivele de realizare pe întregul an. Principalele fronturi de acţiune pentru perspectiva imediată au fost definite prin: recuperarea, în luna aprilie, a unor nerealizări la planul de investiţii, din trimestrul I; darea în funcţiune, pînă la 30 aprilie a.c., a unor noi capacităţi de producţie a policlorurii de vinil; depăşirea de către toate unităţile a planului de export la produsele care se pot vinde pe pieţele externe, la preţuri mai mari decît cele stabilite prin plan.

INDUSTRIA LEMNULUI

Pentru rezolvarea problemei asigurării pieselor de schimb, colegiul ministerului a decis organizarea de **grupe de proiectare a pieselor de schimb la nivelul combinatelor şi grupurilor de întreprinderi**, prin folosirea în primul rînd a cadrelor tehnice din cadrul unităţilor respective.

În vederea îmbunătăţirii **indicilor de utilizare a fondului de timp al maşinilor-unelte şi agregatelor** aflate în dotarea întreprinderilor din industria lemnului, hîrtiei şi celulozei, s-au fixat unele măsuri: redistribuirea de către întreprinderile care nu asigură utilizarea în minim două schimburi (indice de 66%) a tuturor maşinilor-unelte şi agregatelor neîncărcate raţional; comunicarea la minister a celor rămase disponibile; reanalizarea de către Direcţia comercială a cererilor de maşini-unelte şi agregate pe 1970, renunţîndu-se la acele repartiţii care nu mai sînt necesare.

Colegiul a mai dezbătut: normativul privind **durata de stocare înainte de montaj** a utilajelor şi instalaţiilor tehnologice; rezultatele **activităţii economico-financiare** din 1969; situaţia **protecţiei muncii** în primele luni ale anului 1970; **constituirea consiliilor ştiinţifice** la Institutul de cercetări şi proiectări pentru industria celulozei şi hîrtiei şi la Institutul de cercetări şi proiectări pentru industria lemnului ş.a.

INDUSTRIA UŞOARĂ

Analizînd situaţia acoperirii cu comenzi a sarcinilor de export pe trimestrul I.1970, printre altele, colegiul a hotărît: intensificarea acţiunii de prospectare pe pieţele externe, urmărindu-se cu mai multă exigenţă rezultatele obţinute de delegaţiile care se deplasează în străinătate; depunerea de către unităţile M.I.U. (în termen de cel mult 24 ore) a tuturor facturilor „pro forma" pentru livrările efectuate la I.S.C.E. „Românoexport", aceasta urmînd să întocmească documentele cu maximum de urgenţă, pentru ca în cel mult două zile să depună facturile respective la Banca Română de Comerţ Exterior.

Printre problemele care au mai fost înscrise pe agenda colegiului din luna martie se numără şi situaţia **stocurilor supranormative** la 31 ianuarie 1970 şi măsurile luate pentru lichidarea lor; rezultatele obţinute cu prilejul **contractărilor cu beneficiarii fondului pieţei** pentru trimestrele II şi III/1970; **utilizarea fondului de timp al utilajelor** şi maşinilor-unelte din întreprinderile M.I.U. în 1969.

DIMENSIUNEA ÎNTREPRINDERII
ÎNTR-O SUCCINTĂ RETROSPECTIVĂ ISTORICĂ

O PRIVIRE asupra literaturii care tratează problematica „dimensiunii" şi a „dimensiunii optime" a întreprinderii dă posibilitatea să se formeze o imagine generală asupra evoluţiei modului în care s-au pus aceste probleme în diferite momente, în funcţie de realităţile economice, de nivelul forţelor de producţie, de stadiul de dezvoltare a ştiinţei economice în general, ca şi a instrumentelor de cercetare în special.

Printre primele lucrări care conţin unele referinţe şi la mărimea întreprinderilor poate fi citată cea a lui Babbage „On the Economy of Machinery and Manufactures", apărută la Londra în 1832, care se ocupă, de exemplu, de armonizarea proporţiilor lucrătorilor cu mijloacele de muncă în condiţiile creşterii mărimii întreprinderii.

În „Capitalul", dezbătînd teoria acumulării capitaliste şi centralizarea capitalului, Marx include şi aspecte legate de mărimea întreprinderii, subliniind avantajele firmelor mari faţă de cele mici.

În literatura mai veche, cînd se vorbea de mărimea întreprinderii, se avea în vedere de obicei un criteriu calitativ — conducerea, organizarea întreprinderii, gradul de mecanizare — cel cantitativ vizînd numai numărul de salariaţi. Marx, exprimă însă, totodată, ideia că dezvoltarea tehnicii, a maşinismului, va duce la crearea de unităţi tot mai mari. În aceeaşi viziune se încadrează şi concluziile lui Lenin referitoare la dimensiunea întreprinderilor şi raporturile sale cu dezvoltarea monopolurilor, ca şi cu concentrarea producţiei în agricultură, demonstrînd superioritatea marii producţii faţă de cea mică.

Drumul spre conceptul de mărime optimă

CU TOATE că problema mărimii întreprinderii începuse să preocupe pe economişti încă în secolul trecut, în această perioadă nu găsim lucrări care să trateze analitic relaţiile între dimensiunea întreprinderii şi factorii care o determină. Cel mai adesea, lucrările publicate în această perioadă au un caracter monografic sau **scot în evidenţă avantajele întreprinderilor mari** (în concepţia de atunci)[1]. Abia către sfîrşitul secolului întîlnim[2] o tratare ceva mai analitică a mărimii întreprinderii ca şi a limitelor ei, determinate de posibilităţile de absorbţie ale pieţei şi de capacităţile personale ale întreprinzătorului.

Începînd cu primele decenii ale secolului XX, cînd procesul de concentrare şi centralizare a capitalului se accelerează, numeroşi autori urmăresc în lucrările lor fenomenul de creştere a dimensiunilor unităţilor industriale[3].

O dată cu tratarea „legii marii producţii şi a costurilor descrescînde"[4] apar şi premisele analizei mărimii întreprinderii în relaţie cu volumul producţiei şi costurile ei. Mărimea întreprinderii începe să fie abordată tot mai mult în relaţie cu specializarea, combinarea şi integrarea producţiei, ca şi cu costurile, volumul desfacerii, al mijloacelor financiare etc.[5].

O contribuţie importantă la studierea raporturilor existente între volumul producţiei, costuri şi mărimea întreprinderii o aduce Eugen Schmalenbach, care analizează transformarea degresiunii costurilor, o dată cu creşterea volumului de producţie, într-o degresiune a mărimii întreprinderii şi într-una a gradului de ocupare, atrăgînd atenţia şi asupra limitelor degresiunii mărimii întreprinderii.

Studierea amănunţită a funcţiilor de producţie, a substituţionalităţii şi limitaţionalităţii factorilor de producţie[6], ca şi a funcţiilor costurilor, a permis rafinarea aparatului de analiză şi totodată adîncirea studierii relaţiilor dintre producţie, costuri şi mărimea întreprinderilor.

În anii deceniului al patrulea al secolului XX, sub influenţa consecinţelor crizei economice, a frecventelor falimente, studierea mărimii întreprinderii cunoaşte un nou impuls. În această perioadă îşi face loc şi un **curent care acordă o atenţie sporită întreprinderilor mici şi mijlocii**, scoţînd în evidenţă avantajele acestora, între care, în primul rînd, posibilităţile mai mari de adaptare.

În contextul pledoariilor contradictorii, unele în favoarea marilor întreprinderi, altele în favoarea celor mici şi mijlocii, — fără a se fi clarificat riguros ce se înţelege prin întreprindere mare, mijlocie sau mică — **apare un nou concept şi anume acela de mărime optimă**. Faptul că acest concept apare în perioada crizei economice din anii 1929—1933 pare a nu fi întîmplător. Economiştii caută şi în acest domeniu — al dimensionării întreprinderilor — un mod de adaptare mai bună la un sistem economic labil. Unul dintre primii autori care s-a ocupat, încă în anul 1933, de studiul mărimii optime a întrperinderii, a fost Theodor Beste[7].

„Optimul" prin prisma costurilor şi a pieţei

CONCEPTUL de mărime optimă ar putea fi considerat ca un pas înainte în soluţionarea disputei — întreprinderi mari, mici sau mijlocii. Cu toate progresele însemnate făcute însă pe această pistă de cercetare nu s-a ajuns la soluţii deplin satisfăcătoare. În primul rînd pentru că părerile asupra a ceea ce reprezintă „mărime optimă" au fost şi continuă să fie diferite şi funcţiile-obiectiv care stau la baza optimizării de asemenea.

În concepţia unor autori, mărimea optimă a întreprinderii este aceea care permite realizarea producţiei cu costurile cele mai mici pe unitate de produs[8]. Un argument în plus pentru a considera această mărime a întreprinderii ca fiind cea optimă l-a constituit constatarea că, în cadrul unei concurenţe perfecte, mărimea corespunzătoare costurilor minimale este în acelaşi timp şi cea corespunzătoare cîştigului maxim. Aceasta se datoreşte faptului că minimul curbei pe termen lung a costurilor pe unitate de produs este identic cu curba costurilor limită[9]. Critica principală formulată faţă de acest punct de vedere este că o asemenea mărime optimă este relevantă numai pentru întreprinderile care produc un singur produs, pentru că ea presupune existenţa funcţiei costurilor medii, care pot fi stabilite numai în cazul producerii şi desfacerii unui singur produs.

Încă în perioada de început a studierii problemei dimensiunii optime a întreprinderii, în deceniul al patrulea al secolului XX, numeroşi autori[10], criticînd abordarea ei unilaterală, prin prisma costurilor, au relevat faptul că în cadrul economiei capitaliste mărimea optimă depinde nu numai de costuri, ci şi de condiţiile pieţei. Din acest punct de vedere, ei au considerat că mărimea optimă a întreprinderii este cea care corespunde cîştigului maxim şi au studiat evoluţia curbei costurilor, a curbei veniturilor şi a celei a cîştigului în condiţiile pieţei oligopoliste, monopoliste sau ale unei concurenţe perfecte.

Alături de această concepţie, bazată pe maximizarea cîştigului, apar şi alte funcţii-obiectiv în stabilirea mărimii optime a întreprinderii, cum ar fi, de exemplu, maximizarea desfacerii în condiţiile obţinerii unui minim de cîştig pe unitate de produs, urmărindu-se realizarea unei rentabilităţi maxime[11]

În ultimele două decenii, în literatura economică din ţările capitaliste, apare în cercetarea problemelor dimensionării optime a întreprinderilor şi analiza lărgimii şi adîncirea programului de producţie, încă influenţa acestora este analizată separat, nu în cadrul unui model de ansamblu[12].

Modelare bazată pe programare şi teoria investiţiilor

PENTRU a înlătura aceste neajunsuri, o dată cu dezvoltarea instrumentului matematic de optimizare, s-a încercat tot mai mult stabilirea dimensiunii optime a întreprinderii cu ajutorul unor modele bazate pe programarea dinamică[13]. Ceea ce s-a reproşat acestor modele a fost faptul că ele se limitează numai la domeniul producţiei, fără să ţină seama de condiţiile pieţei de aprovizionare, de desfacere şi a capitalului, care, după cum este cunoscut, determină în mare măsură volumul activităţii întreprinderilor, în cadrul economiei de piaţă. Or, tocmai dificultăţile previziunii unor aspecte multiple legate de piaţă, de evoluţia preţurilor şi reacţiile concurenţei, de situaţia de pe piaţa capitalului, fac extrem de dificilă stabilirea dimensiunii optime a întreprinderii în perspectivă, chiar şi în condiţiile utilizării teoriei deciziei şi a probabilităţilor.

Din aceste considerente, unii autori[14] sînt de părere că tratarea problemei mărimii întreprinderii în cadrul teoriei investiţiilor ar avea mai mult succes decît în cadrul teoriei costurilor. În anii din urmă au fost elaborate modele care iau în considerare relaţiile ce există între investiţie şi producţie. Obiecţia care se formulează acestor modele este că ele nu ar fi proprii pentru stabilirea mărimii optime a întreprinderii, cu atît mai mult cu cît conţin unele restricţii exogene, cum ar fi de exemplu „mijloacele de investiţii limitate", care în mod normal ar trebui să rezulte din optimizarea simultană a programului de producţie şi al investiţiei şi să nu fie introdus ca restricţie în model[15].

Modelele construite în scopul stabilirii dimensiunii optime a întreprinderii, au fost în ultimul deceniu continuu perfecţionate. În unele din ele, în cadrul economiei de piaţă s-a încercat să se ia în considerare influenţele pieţei de desfacere şi de aprovizionare, a costurilor finanţării, a impozitului, a condiţiilor de producţie şi chiar a problemei amplasării şi a posibilităţilor de cooperare cu alte întreprinderi[16].

Este cert că studiul dimensionării optime a întreprinderilor a făcut paşi mari înainte, atît privind concepţia economică de abordare a acestei probleme, cît şi a instrumentarului de analiză utilizat. Mai sînt însă de clarificat numeroase aspecte.

Este satisfăcător optimul individual ?

PRESUPUNÎND că modelele amintite vor reuşi să cuprindă toate influenţele care acţionează asupra mărimii întreprinderii în cadrul economiei de piaţă, lucru dificil de realizat, **se pune problema dacă optimul stabilit este satisfăcător atunci cînd este privit în perspectiva mai largă a economiei naţionale, pentru că structura de producţie a unor asemenea optimuri parţiale este adeseori mult diferită de structura şi capacitatea optimă de producţie care rezultă din optimizarea unui ansamblu** (ramură, mai multe ramuri conexe, sau chiar economia naţională).

Adesea poate fi întîlnită situaţia cînd unii economişti erau preocupaţi de determinarea proporţiilor optime ale con-

centrării, alții de găsirea limitelor optime ale combinării producției, o a treia categorie se ocupa de problema nivelurilor optime de specializare a întreprinderilor, o a patra categorie de dimensiunile optime ale întreprinderilor și o categorie aparte cerceta diferitele aspecte metodologice și practice ale determinării eficienței economice a investițiilor.

Cînd este vorba de dimensionarea optimă a întreprinderilor profilate pe fabricarea unui singur produs, cum este, de exemplu, cazul cimentului, uleiului, zahărului, problema este ceva mai simplă și rezolvarea ei poate fi redusă la construirea unui model care să soluționeze simultan problema mărimii optime și a amplasării lor (17). În unele din aceste cazuri poate fi luată în studiu eficiența economică a creșterii numărului treptelor de prelucrare, a extinderii adîncimii programului de fabricație. Problema dimensionării optime a unei întreprinderi se complică însă considerabil atunci cînd întreprinderea are o structură de producție mai complexă, pentru că, ținînd seama de legăturile ce există între numeroase întreprinderi pe linia prelucrării complexe a materiei prime, pot fi concepute diferite variante de structuri și capacități de producție. Cercetînd mai multe alternative de îmbinări ale producțiilor diferitelor întreprinderi și dimensiunile optime corespunzătoare lor, observăm că schimbarea unor variante ale structurilor și capacităților acestor întreprinderi se reflectă într-o anumită măsură asupra dimensionării optime (18).

În aceste condiții, devine evident că optimizarea dimensiunii întreprinderilor se transformă într-o problemă de optimizare a totalității întreprinderilor care alcătuiesc sistemul. Acest lucru implică rezolvarea simultană a proporțiilor optime ale concentrării producției, ale specializării și cooperării și chiar a amplasării întreprinderilor. Structura și capacitatea optimă a întreprinderilor indică în același timp și modul de soluționare optimă a specializării, concentrării, cooperării în producție. Concentrarea, combinarea, specializarea și cooperarea sînt forme de organizare interdependente și așa cum arată A. Vain, „nu se poate obține un efect economic maxim optimizînd doar una din aceste forme"... (19). Concepția de bază în economia socialistă urmărește deci realizarea principiului optimalității economiei naționale nu numai în diferite verigi ale economiei, ci în ansamblul economiei naționale. (20).

Rezolvarea problemei, în ansamblul ei, prezintă desigur în prezent încă numeroase dificultăți. Deși s-au făcut progrese în găsirea unor indicatori care să reflecte cît mai obiectiv corelațiile existente între valori diferite din economia națională, cum este sistemul preconizat de L. V. Kantorovici al „evaluărilor obiectiv-determinate" (21) sau evaluările denumite „prețuri ale planului optim" (22), rezolvarea problemei de ansamblu necesită încă eforturi susținute de cercetare.

În ultimii ani se încearcă abordarea problemei dimensiunii optime a întreprinderii prin prisma unei „teorii a creșterii unităților economice". (23) In aceste modele se cercetează de fapt mai puțin stabilirea mărimii întreprinderii, studiindu-se mai mult „mărimea unor componente ale întreprinderii (ca de exemplu desfacerea, fondurile fixe, numărul persoanelor ocupate) într-o perioadă de timp mai lungă" (24). Se apreciază că în felul acesta este foarte apropiată dezvoltarea unei „teorii dinamice a mărimii optime a întreprinderii".

Ioniță OLTEANU
L. MIHAI

---

1) Vezi lucrările lui **Sinzheimer,** Ludwig: „Uber die Grenzen der Weiterbildung des fabrikmassingen Grossbetriebs in Deutschland", Stuttgart, 1893; **Schulze — Gavernitz** Gerhart „Der Grobbetrieb, ein wirtschaftlicher und sozialer Fortschritt", Leipzig 1892 (citat după Edelmann, Walter: „Die Betriebsgro es (Entwicklung und Stand der Forsenung)", disertație, Nurnberg, 1955.

2) **Marshall,** Alfred: „Principles of Economics", Londra, 1899.

3) Vezi lucrările lui **Beckesath,** Herbert: „Kräfte Ziele und Gestaltungen in der deutschen Industriewirtschaft", ed. II, Jena, 1922; **Marshall,** Alfred: „Industry and Trade", ed. IV, Londra, 1923; **Clark,** J. Maurice: „Studies in the Economics of Overkeas Costs", Chicago, 1923; **Thorp,** Willar: The Integration of Industrial Operation", Census Monograph III. Washington, 1924; **Chamberlin,** Edvard Hastings: „The Theory of Monopolistic Competition", Cambridge, 1933 **Sorgant** Florence P.: „The Logic of Industrial Organisation", Londra, 1933; **Kaldor,** Nicholas: „The Equilibrium of the Firm", in The Economic Journal, 44, 1934.

4) **Bücher,** Carl: „Das Gesetz der Massenproducktion", in Zeitschrift fur die gesamte Staatswissenschaft", vol. 66, 1910, p. 429; **Weld,** L. D. H.: „Do Principles of Large—Scale Production Apply to Merchandising ?", in „American Economic Review", Supl.: 13, 1923; **Schmaltz,** Kust: „Der Finflub der Betriebsgrobe auf Kosten und Gewinn im Handel", in „Zeitscrift für Handels—Wissenschaft und Handelspraxis", 20, 1927; **Harold,** R. F: „The Law of Decreasing Costs", in The Economic Journal, 41, 1931; **Viner,** Jacob: „Cost and Supply Curves", in Zeitschrift für Nationalokonomie, 3, 1931; **Stacheiberg,** Heinrich: „Grundiagen einer reinen Kostertheorie", Viena 1932; **Robinson,** John: „The Economics of Imperfect Competition", Londra, 1933; **Robinson,** F. A. G.: „Betriebsgröbe und productions—Kosten", Viena, 1936; **Kosid,** Frich: „Der Finflub der Betriebsgröbe auf die Kostengestaltung im deutschen Finzelhandel", in „Zeitschrift für handelwissenschaftliche Forschung, 24:

5) Vezi lucrarea lui **Vogelstein,** Theodor: „Die finanziele Organisation der Kapitalistischen Industrie und die Monopolbildungen", in Grundib der Sozialögonomie, VI, Abtlg 1923, pag. 398 (citat după Edelmann, W. op. cit. p. 7).

6) Vezi **Pareto,** V.: „Manuel d'economie politique", **Paris,** 1927; **Frisch,** R: Einige Punke einer Preistheorie mit Boden und Arbeit als Produktionsfaktoren" in „Zeischrift für Nationalökönomie", 1923.

7) **Beste** Theodor: „Die optimale Betriebsgröbe als betriebswirtschaftliches Problem", Leipzig 1933.

8) Vezi **Beste,** T. Op. cit. p 19; **Chamberlin,** E. N. op. cit. p. 230 și următ. (ambii autori se referă însă și la mărimea întreprinderii corespunzătoare cîștigului maxim); **Robinson,** E. A. G., op„ cit. p. 14 și următ.; **Thiede,** Günter, „Die optimale Betriebsgröse in der Industrie", disertatie, Berlin, 1948, p. 141.

9) Vezi **Chamberlin,** E. H., op. cit. p. 21 și urm.; **Sauermann,** Heinz: „Einführung in die Volkswirtschaftslehre", vol. II, in Die Wirtschaftswissenschaften, vol. 57, Hiesbaden, 1964, p. 142 și urm.; **Gutemberg,** Erich: „Grundlagen der Betriebswirtschaftlehre", Berlin — Heidelberg — New York, 1965, p. 229 și urm.

10) **Beste,** T. op. cit. p. 42 și următ.; **Chamberlin,** E. H. op. cit. p. 234; **Robinson** J. op. cit. p. 95; **Gutemberg,** E.: „Betriebsgröse, in Handwörterbuch der Betriebswirtschage" vol. I, Stuttgart, 1956, p. 805; **Hax,** Karl; „Optimale Unternehmungsgrössen in einer sich wandelunden Wirtschage", in „Zeitschrift für betriebswirtschaftliche Forschung" 17, 1965, p. 418 și următ.; **Busse** von Colbe, Walther: „Die Planung der Betriebsgrösse", Wiesbaden, 1964, p. 194 și următ.

11) **Busse** von Colbe, W. op. cit. p. 214, și următ.; **Luche,** Wolfgang: „Betriebs und Unternehmungsgrosse", in Betriebswirtschaftliche studienlücher, **Reihe** I.: „Grundlagen", Stuttgart, 1957, p 78 și urmat.

12) **Busse** von Colbe, W. op. cit. p. 272 și următ.

13) **Boulding,** Kenneth și **Spivey** Allen: „Linear Programming and the Theory of the Firme". New York, 1960. **Boole,** L. și **Liebscher** F.: „Zur Konzentration, Spezialisierung und Standortwahl bei der Production von Betonefertigteilen", in „Wirtschaftswissenschaft", 10, 1966, p. 168 și următ., **Dinkelbach,** W. și **Hax,** H.: „Dir Anwendung der gemiscnt ganzzahligen linearen Programmierung auf betribswirtschaftleichen Entscheidungsprobleme", in Zeitscrift für handel —wissen — schaftliche Forschlung, Neue Folge, 14, 1962, p. 179 și următ.; **Dudkin,** F. M., **Kossenko** T. A. și **Jussupow,** M. C.: „Standortweiteilung, Spezialisierung und Kooperation der industriellen Produktion als Probleme der Linearen Optimierung", in Mathematische Methoden in der sowjetischen Wirtschaft, München — Wien, 1966. p. 199 și următ.; **Hax,** H.: „Kostenbewertung mit Hilfe der mathematischen Programmierung", in Zeitschrift für Betriebswirtschaft, 35, 1965, p. 177 și următ.: **Mas A.** V. K.: „Matematiceskie metodi optimalnovo razmeșcenia predpriatiimnogo etapnih sistemah proizvodstva i potreblenia" in „Voprosi Ekonomiki", 19, 1962, p. 75 și următ. Vezi și lucrarea lui **Brockhoff,** Klaus: „Zum Problem der optimalen Betriebsgrösse in einer sozialistischen Wirtschaft", in „Zeitschrift für Betribswirtschaft", 38, 1963, pag. 17 și următ.

14) Becher, Calus, Optimale Betriebsgrössen, Köln und Opladen, 1969, pag. 17.

15) Ibidem, p. 18.

16) Vezi **Welter,** W. G., An Optimal Plant Sizing and Location Study, 28 ORSA — Tagung. Houston 1965; **Bertoletti,** Mario, **Capiro,** George și **Rieznik,** Horacio, „Optimization of Investisement A Solution by Linear Programming", in „Management Tehnology", 1. 1960. p. 64 și următ.: **Albach,** Horst, „Investitionsentscheidungen im Mehrproduktunternehmen, in Angermann" 1963, p. 26 și următ.; **Gumpel** Rudolf, „Die Behandlung von Standortproblemen mit Methoden der Unternehmungsforschung", Berlin 1966, și altele.

17) **Bode,** L.: „Die Wirkung der Konzentration, der Spezialisierung und des Standorts auf die Wirtschaftlichkeit der Beton fertigteilproduktion", Disertație, **Dresda 1966** (citat după **Brocknoff,** Klaus, op. cit. p. 29).

18) **Vain A.:** Metodologhiceskie problemî optimizații proizvodstvennoi strukturî promișlennih predpriatii" (Probleme metodologice ale optimizării structurii de producție a întreprinderilor industriale), în Voprosi Ekonomiki, 1/1969, p. 17.

19) Ibidem, p. 16; Vezi și lucrarea lui **Maș V. A.** și **Gold G. S.:** „Rationalnie razmeri predpriatii i prințipi optimalnovo planirovannia, ed. Nauka, Moscova 1968, p. 113—125.

20) Vezi **Gatovski,** P. M. op. cit. p. 5—18; **Maș.** V. A. și **Gold** G. S. op. cit. p. 113—125; Vain A. op. cit. p 14—25.

21) Vezi **Kantorivici,** L. V. „Calculul economic al folosirii optime a resurselor". Ed. Științifică, București 1966.

22) Maș. V. A. și Gold. G. S. op. cit. 114 și următoarea.

23) Vezi **Wittmann,** Waldemar: „Unverlegungen einer Theorie der Unternehmens Wachstums", in „Zeitschrift für handels wissenschaftliche Forchung", Neue Folge, 13, 1961, p. 493 și următ.; **Albach,** Horst, „Zur Theorie des Wachsenden Unternehmens", in Krelle, 1965, p. 9—97.

24) **Becker Claus** op. cit. p. 19.

ÎN LUME

ESTE PERIMATA ORGANIZAREA FUNCȚIONALĂ ?

DUPĂ opinia specialistului american Howard M. Carlisle, structurile organizatorice de tip funcțional au devenit, în prezent, perimate din următoarele considerente principale:

1) supraaccentuează elementele funcționale, rupte de problemele de ansamblu ale întreprinderii;

2) în organizarea funcțională nu există un organism care să integreze efectiv activitatea funcțională în vederea realizării obiectivelor generale;

3) există tendința de a nu dezvolta conducători „generaliști", care să cunoască problemele procesului de conducere la nivelul întregii organizații;

4) relațiile funcționale bazate pe ierarhie organizațională verticală sînt supraintensificate în detrimentul raporturilor de cooperare;

5) există tendința de a fragmenta unele procese de conducere cum ar fi planificarea și controlul;

6) favorizează rezistența la schimbări;

7) preocuparea excesivă referitoare la diferitele funcțiuni operaționale duce la concentrarea atenției pe aspectele și relațiile interne ale întreprinderii în detrimentul raporturilor cu exteriorul.

În concluzie, Carlisle susține că la baza organizării întreprinderilor trebuie să stea conceptele organizării „sistem" și „proiect" aplicate acum în multe din întreprinderile cele mai dinamice din S.U.A.

Opiniile specialistului american nu sînt însă nici pe departe împărtășite de alți experți în probleme de management, ceea ce demonstrează că problema organizării cere o judecată concretă, de la caz la caz, și că ea nu poate fi rezolvată pe baza unui rețetar general valabil.

CADRE ȘI RĂSPUNDERI

IOAN NEGREA
director „Carbochim"-Cluj

DIRECTORUL NU ESTE UN DISPECER

- Specialist în arta coordonării specialiștilor
- M-ar tenta un serviciu de organizare
- Ca să faci o centrală trebuie să ai cadre

ZÎMBIND, interlocutorul meu îmi spune: Am văzut că „vă dați tare" la directori... Cu dv. trebuie să fie omul foarte atent...

● **Asta pentru că am observat că în pofida faptului că sînteți oameni practici, de acțiune — cum îmi place să zic — aveți cu toții talentul de a răspunde „pe lîngă" întrebările gazetarului. Jucînd mai tare, încerc să „prind" resorturile intime ale artei dv., pentru a o face să circule, între cei de acum și următoarea generație de conducători din economie. Spuneți-mi vă rog, de exemplu, aveți încredere în colaboratorii dv ?**

— De cînd am venit la conducerea „Carbochim"-ului m-am străduit în permanență să distribui cît mai judicios autoritatea și răspunderea în structura ierarhică a întreprinderii, în așa fel încît la mine să ajungă cît mai puține probleme și numai cele mai importante. Asta presupune o mare încredere în capacitatea de selecție, de filtrare a colaboratorilor direcți. Este drept că am avut și surprize neplăcute, dar, în general și pînă la urmă, sistemul s-a dovedit eficient. În legătură cu această încredere, unul din interlocutorii dv. afirmă că directorul trebuie să știe mai mult decît colaboratorii săi.

● **În sensul de a stăpîni mai bine decît aceștia implicațiile diverselor părți asupra ansamblului**

— În acest sens, da. Subliniez că directorul trebuie să învețe de la colaboratori, să verifice justețea obiectivelor sale prin cunoștințele acestora. Dacă știe mai mult, se pune problema dacă nu poate face abstracție de colaboratori. Mi se pare că formularea corectă este aceea că directorul, conducătorul economic în general, este un specialist în arta de a coordona specialiștii.

● **Din cîte știu, vi s-a propus să ocupați funcția de director general al centralei de materiale refractare, de la Alba Iulia, din care faceți parte. Dacă nu-s indiscret, de ce n-ați primit ?**

— Pentru că centrala nu este pe profilul cunoștințelor mele. Și-apoi, sînt legat strîns de colectivul de la „Carbochim".

● **După mai bine de trei ani de „directorat" mi se pare că dv. sînteți specialist în conducerea întreprinderii și mai puțin în... abrazive. Nu vă contraziceți ?**

— Nu mă contrazic. Nu spun că trebuie să fii de strictă specialitate. Este necesar, totuși, să ști „ceva", ca să poți face coordonarea de care aminteam.

De altfel, am propriile păreri în ce privește centrala noastră. În afară de faptul că „Carbochim"-ul n-are multe lucruri comune cu celelalte unități componente, este de observat că pentru a face o centrală trebuie să ai cadre. Cu cadrele unei unități mici și cu una-două detașări nu rezolvi problema aparatului chemat să conducă un organism economic de o asemenea complexitate.

● **Văd că director general nu vreți să fiți. Ce altă funcție, în afară de aceea de director, v-ar tenta ?**

— Mi-ar place să lucrez într-un compartiment de organizare. Cred că toți conducătorii de întreprinderi și-ar găsi aici un larg cîmp de aplicare a cunoștințelor căpătate în exercitarea atribuțiilor de conducere.

● **Mă gîndesc, în acest sens, că s-ar putea valorifica în mai mare măsură experiența cadrelor de conducere mai vîrstnice.**

— Într-adevăr. Este o importantă resursă, încă insuficient explotată la noi.

● **Ați fost pe la CEPECA ?**

— Da. La un curs scurt de informare.

● **Și ?**

— Și a doua zi m-a chemat „cineva" din minister să mă întrebe ce fac cu nu știu ce piese. Tovarășul de la minister nu aflase că la CEPECA se spune că directorul de întreprindere nu este un dispecer, ci un om căruia i s-a încredințat o anumită autoritate și o anumită răspundere, căruia i se stabilesc niște obiective clare, pentru care este apoi controlat și apreciat și nu tracasat toată ziua cu probleme de nivelul maiștrilor și șefilor de echipă. De aceea, zic eu că CEPECA ar trebui să înceapă informarea în probleme de conducere și organizare și cu cadrele din ministere.

În legătură cu conducerea aș mai vrea să subliniez că uneori deciziile se iau cu întîrziere, iar informațiile se pierd pe drum. Un exemplu. Noi avem un utilaj-cheie, a cărui nefuncționare paralizează toată industria noastră siderurgică. De doi ani de zile este trimis la reparație la Reșița un cilindru al acestuia. Am intervenit pînă la Consiliul de Miniștri. S-a acceptat cererea noastră. Cilindrul nu este însă nici acum reparat. Este o problemă importantă. Rezolvarea ei accelerează mult ritmul îmbunătățirilor care se produc în uzina noastră.

● **Să sperăm că se rezolvă. Atunci cînd centralele vor intra complet în atribuțiile lor, drumul de la decizie la execuție va fi scurtat considerabil. Și mai este și noua lege a contractelor...**

— M-am gîndit că n-ar fi rău ca, lunar, să faceți un inventar al propunerilor exprimate de directori în cadrul acestei rubrici de interviuri, pe care să-l trimiteți organelor de decizie interesate.

● **Sper că le citesc direct în revistă.**

Constantin COJOCARU

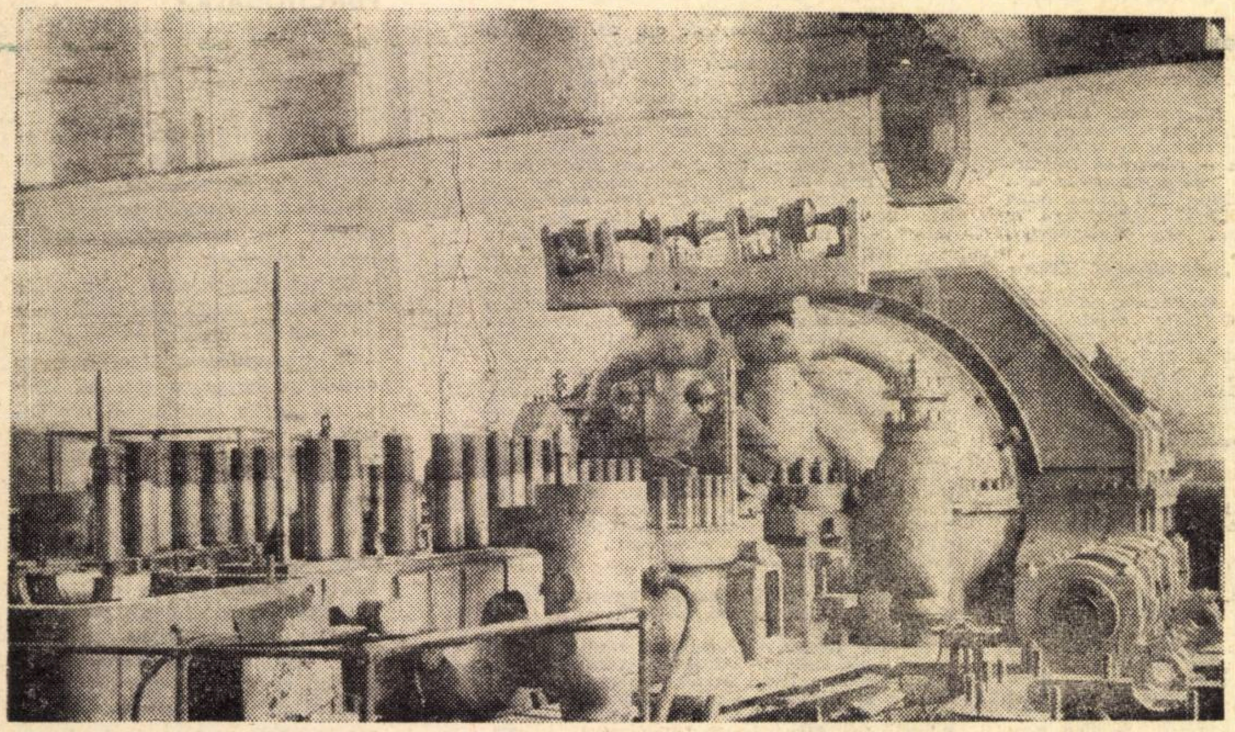

Recent, la CET Palas Constanța, s-au încheiat lucrările primului obiectiv: Stația de 110 kV. Constructorii și montorii de aici își concentrează în prezent atenția spre executarea lucrărilor la primul grup de 50 MW, care urmează să fie dat în funcțiune pînă la sfîrșitul lunii iunie 1970. În fotografie: Aspect parțial al stației de 110 kV.

IN PRIMUL TRIMESTRU 1970

PLUSURI ȘI MINUSURI PE GRAFICELE ȘANTIERELOR

PENTRU a continua într-un ritm înalt dezvoltarea economiei naționale, **fondurile de investiții alocate de stat în acest an sînt cu peste 4 miliarde lei mai mari față de realizările obținute în 1969.** Înfăptuirea în bune condițiuni a investițiilor planificate, intrarea în funcțiune la termen a noilor obiective prevăzute, precum și atingerea într-un termen cît mai scurt a parametrilor proiectați, impune concentrarea eforturilor factorilor interesați — beneficiari, proiectanți, constructori, furnizori de utilaje și materiale — spre rezolvarea din vreme a tuturor problemelor, astfel încît ritmul lucrărilor să se desfășoare potrivit graficelor stabilite.

Ca o primă măsură luată pentru a răspunde acestei cerințe, **s-a prevăzut, ca indicator de plan, eșalonarea pe trimestre a planului de investiții și de punere în funcțiune a noilor obiective.** Totodată, au fost create condițiile de a se cunoaște din timp sarcinile, prin defalcarea pe titulari și beneficiari a planurilor anuale încă de la aprobarea cincinalului 1966—1970, fapt ce a permis ministerelor și întreprinderilor să ia măsuri pentru pregătirea documentației, contractarea utilajelor și organizarea șantierelor de construcții.

Un start bun

ÎN CONTEXTUL acestor măsuri, în trim. I al anului s-a planificat a se realiza un volum de investiții care reprezintă 18,8% la total și 19% la construcții-montaj din planul anual. Realizările la 31 martie a.c. arată că, pe ansamblul economiei, prevederile au fost nu numai îndeplinite, ci și depășite. **Astfel, s-a realizat 19% la total investiții și 19,1% la construcții-montaj, o bună parte din ministere depășind simțitor sarcinile planificate.** Ministerul Energiei Electrice a realizat 21% din planul anual, față de 20,1% planificat. Ministerul Industriei Miniere și Geologie — de 21,1% față de 20,8%, Ministerul Industriei Chimice 16,5% față de 15,9%, Ministerul Industriei Ușoare 19,3% față de 18,0% etc.

Comparativ cu perioadele corespunzătoare din anii precedenți, situația din trim. I. a.c. apare îmbunătățită, în condițiile în care realizările valorice pe 1970 sînt net superioare față de anii 1967—1969:

În procente față de planul anual:

	1967	1968	1969	1970
Investiții	18,4	20,2	17,8	19,0
Construcții-montaj	18,5	21,0	17,5	19,1

Semnificative sînt și realizările obținute pe unele șantiere, care depășesc cu mult media obținută pe economie. Acest lucru demonstrează că acolo unde s-au asigurat corelații juste între pregătirea investițiilor și mersul execuției lor, rezultatele nu s-au lăsat așteptate. Iată cîteva exemple: la lucrările de dezvoltare a Uzinei „Tractorul"-Brașov realizările trim. I. a.c. au reprezentat 25,6% la total și 23,9% la construcții-montaj; la Centrala electrică de termoficare Palas-Constanța — 32,3% atît la investiții, cît și la construcții-montaj; Fabrica de geamuri trase și speciale Buzău — 33,2%, respectiv, 37,2%, Combinatul de celuloză și hîrtie Călărași — 31,9% respectiv 29% etc. **Asemenea rezultate s-au înregistrat la peste 50% din șantierele principale prevăzute în listele de titluri ale planului de investiții pe acest an.** Ele infirmă părerile după care lucrul în ritm lent în primul trimestru ar fi o fatalitate și demonstrează totodată că acolo și atunci cînd se iau măsuri eficiente, se asigură darea în funcțiune la termen sau chiar înainte de termen a unor obiective planificate. **Așa a fost posibil ca la Întreprinderea „11 Iunie"-Galați capacitatea de 19 mil. lei valoarea producției globale, accesorii pentru marochinărie și încălțăminte, pe an să dea în funcțiune cu 8 luni mai devreme, iar la Combinatul chimic Tr. Măgurele — capacitatea de 300.000 t azotat de amoniu/an.**

...dar și rămineri în urmă

Deși pe ansamblu s-au obținut rezultate bune, nu toate ministerele și toate șantierele au realizat sarcinile trim. I. **Așa este cazul Ministerului Industriei Metalurgice, care nu a realizat 14,3 mil. lei din planul trim. I a.c., Ministerului Industriei Alimentare — 4,4 mil. lei, Ministerului Agriculturii și Silviculturii — 47,1 mil. lei și consiliilor populare — 67 mil. lei.** La unele șantiere, realizările au fost sub 10% din planul anual: Fabrica de drojdie furajeră din melasă Corabia — 2,9%; Fabrica de preparate de carne —București — 6,8%; Fabrica de PAL Fălticeni — 6,5%; Combinatul de îngrășăminte azotoase Slobozia — 6%; complexul pentru creșterea și îngrășarea industrială a porcilor la IAS Tomești, județul Iași, 6%.

Analizînd situația pe șantierele care în trim. I. a.c. au obținut pînă la [illegible] din planul anual de investiții, se [illegible]prinde faptul că, de vină nu sînt, în principal, condițiile atmosferice, cum se încearcă să se pretindă, ci mai ales, pregătirea defectuoasă a lucrărilor pe timp de iarnă, în folosirea cu productivitate scăzută a mecanismelor și utilajelor tot mai perfecționate cu care au fost dotate, an de an, organizațiile de construcții, în procedeele de execuție folosite etc.

Repercusiunile unei atari situații se reflectă negativ asupra activității economice a organizațiilor de construcții-montaj. Încetinirea ritmului de execuție pe unele șantiere în trim. I., provoacă trecerea în stare inactivă sau folosirea parțială a mecanismelor și utilajelor, a mijloacelor de transport și a bazelor de producție, utilizarea incompletă a forței de muncă, adică pierderi de capacitate care greu mai pot fi recuperate în perioadele următoare. Totodată, se înregistrează depășiri ale costurilor planificate. Materialele de construcții, livrate ritmic dar neutilizate în proporțiile stabilite, se string în stocuri supranormative, apar împrumuturi restante, care atrag după sine dobînzi penalizatoare.

La Trustul nr. 1 construcții, din cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale, care în trim. I. a.c a realizat o producție de 117 milioane lei (reprezentînd numai 58% din volumul lucrărilor executate în trim. II. 1969), **productivitatea muncii a însumat doar 12.000 lei pe muncitor, față de 14.700 lei cît s-a obținut în medie în anul 1969. Concomitent, pierderile planificate pe primele două luni au fost depășite cu cca 4 milioane lei.** Întreprinderea de construcții-montaj București din cadrul Ministerului Industriei Alimentare a realizat în trim. I. a.c. 80,1% din realizările ultimului trimestru al anului 1969, **fapt ce a contribuit la obținerea unei productivități a muncii de numai 9.553 lei pe muncitor, față de 11.831 lei productivitate medie înregistrată în anul 1969. Pierderile planificate au fost depășite în primele două luni cu aproape 1 milion lei.**

Din nou despre asigurarea la timp a documentației și utilajelor tehnologice

ASUPRA căror chestiuni trebuie insistat pentru a se preveni neajunsurile și a obține creșterea eficienței economice a activității de investiții și realizarea sarcinilor anuale de plan? Mai întîi, **titularii de investiții au datoria de a preda în termen documentația tehnică, completă, de bună calitate, prevenindu-se revenirile sau modificările unor soluții tehnologice și constructive.** O asemenea cerință reiese și din datele statistice ale trim. I. a.c., care ne arată că **șantierele de construcții au avut acoperit planul de producție pe trim. I. cu documen-**

- **Fabrica de conserve de legume și fructe din Calafat,** cu o capacitate de 7 000 t/an, are termen de punere în funcțiune replanificat în luna mai a.c. Dar pînă în prezent nu s-au contractat încă în țară o serie de utilaje (instalație de încărcat coșuri autoclave, mașini de spălat și uscat recipienți, cositoare și altele), fapt ce periclitează din nou respectarea termenului de dare în exploatare.

- În ultimul trimestru al anului urmează să intre în funcțiune **noi capacități de producție la Uzina „Electromagnetica"-București.** La data de 1 aprilie nu au fost contractate utilaje în valoare de circa 14 milioane lei. Printre acestea se numără: un cuptor de inducție cu topire în vid, un cuptor de tratament termic în vid, o instalație de evaporare și altele.

ȘANTIERE · TERMENE · UTILAJE

- **Întreprinderea de piese de schimb pentru utilaje din industria construcțiilor și a materialelor de construcții — Suceava** urmează să intre în funcțiune în luna noiembrie a.c. O parte din mașini n-au fost încă contractate; altele, deși contractate, nu au termene de livrare corelate cu cele de montaj. Pe de altă parte, Uzinele „Independența"-Sibiu și Uzinele „Strungul"-Arad nu au livrat pînă la sfîrșitul lunii martie o serie de utilaje, cu toate că termenele au expirat încă în anul 1969.

- Pentru dezvoltarea Fabricii de cabluri și radiatoare din Brașov, o serie de capacități noi urmează să intre în producție în trimestrul II a.c. La realizarea lor sînt necesare două cuptoare de detensionare și recoacere. Dar întrucît nu s-a primit nici pînă acum din partea I.P.C.M. documentația tehnică, acestea n-au putut fi contractate cu furnizorii.

tație de execuție în proporție de numai 92,2%. Întîrzieri în predarea documentației de execuție s-au înregistrat, îndeosebi, din partea ministerelor Industriei Metalurgice, Transporturilor și Industriei Construcțiilor de Mașini. Această situație cere să se aplice neîntîrziat indicațiile date de conducerea de partid, anume **de a se trece la întocmirea documentațiilor de execuție în cadrul unor birouri, ateliere sau secții de proiectare create pe lîngă întreprinderi.** Avantajul este dublu: pe de o parte, se asigură din timp documentația de execuție, iar pe de altă parte, se descongestionează activitatea institutelor de proiectare, creîndu-le timpul necesar să se ocupe, cu prioritate, de probleme de tehnologie.

Asigurarea din timp a utilajelor tehnologice și montarea în termene scurte a acestora, constituie o altă cerință indispensabilă pentru menținerea unui ritm constant de lucru pe șantiere. Trebuie relevat că, deși specificul primului trimestru determină ca această perioadă să fie cea mai indicată pentru montarea unui volum cît mai mare de utilaje, în multe cazuri s-a produs o situație tocmai contrară: **în primele luni ale anului pe unele șantiere s-au executat puține lucrări de montaj. Limitîndu-se considerabil posibilitățile de terminare în cel mai scurt timp a acestor operații importante.** Restanțe în montarea utilajelor s-au constatat la 31 martie la obiectivele din cadrul ministerelor: Industriei Metalurgice (121,4 mil lei), Industriei Chimice (58 mil. lei), Industriei Construcțiilor de Mașini (51,8 mil. lei) și altele.

Încă de pe acum, se constată că **la unele din capacitățile de producție prevăzute cu termene în trimestrele următoare și la care se ridică probleme legate de punerea lor în funcțiune la datele planificate, acestea se referă fie la necontractarea unor utilaje, fie la contractarea acestora cu termene de livrare necorelate cu necesitățile de montaj.** Așa, de exemplu, pentru dezvoltarea capacității de producție a L.D.H., de la Uzina „23 August" București, cu termen de punere în funcțiune în trim. IV. 1970, nu sînt încă contractate utilaje de aproape 13 mil. lei. Pentru capacitatea de 114 mii tone/an PFL de la complexul pentru industrializarea lemnului Sebeș, cu termen replanificat de punere în funcțiune în trim. II. 1970, sînt încă necontractate unele utilaje: arzătoare mixte, pupitre de control, tablouri de comandă etc. Pentru lucrările de dezvoltare a Fabricii de cabluri și materiale electroizolante București, deși are termen de punere în funcțiune în trim. II. 1970, s-a contractat, cu livrare în luna iulie a.c., instalația de degresare, instalația de impregnare conductori și altele.

● *Atenție deosebită lucrărilor noi*

O ALTĂ PROBLEMĂ, nu de mică importanță, o constituie și **începerea la datele planificate a execuției lucrărilor noi, prevăzute în listele de titluri ale planului de investiții pe acest an.** Concomitent cu concentrarea activității de investiții îndeosebi la lucrările în continuare, s-a reușit să se pregătească într-o mai mare măsură condițiile necesare începerii execuției lucrărilor noi. **Astfel, în trim. I al acestui an, a început execuția la 148 lucrări față de numai 83 în trim. I 1969.** Cu toate acestea, **pînă la 31 martie a.c. nu erau atacate 41 lucrări din cele 155 care, potrivit planului, trebuiau să înceapă pînă la această dată.** În asemenea întîrzieri au intrat ministerele: Industriei Chimice, Agriculturii și Silviculturii, Industriei Construcțiilor de Mașini, Industriei Metalurgice. Justificări se pot găsi și ele se referă, în principal, la întîrzieri în elaborarea și aprobarea documentațiilor tehnice, în perfectarea contractelor de antrepriză, în asigurarea amplasamentelor etc. **Dar problema principală care se pune este aceea de a se preîntîmpina asemenea situații sau de a le înlătura cu hotărîre acolo unde se manifestă, pentru a se respecta prevederile din plan și din grafice cu privire la realizarea ritmică a lucrărilor și termenelor planificate de punere în fucțiune a capacităților de producție.** Acest lucru este perfect valabil și pentru cele 95 lucrări noi care, pînă în prezent, nu au încă aprobate studiile tehnico-economice, unele din ele (circa 40%) fiind abia în curs de elaborare.

Toate acestea confirmă principiul general demonstrat de fiecare dată de practică că, la baza realizării unei investiții noi, stă corelația între pregătirea și mersul execuției ei. Cînd ne referim la pregătirea unei investiții, avem în vedere toate fazele — începînd cu planificarea, proiectarea, contractarea și predarea lucrărilor, a utilajelor și materialelor și terminînd cu darea în exploatare și atingerea parametrilor proiectați. **Hotărîrea conducerii de partid și de stat de a nu se mai introduce în plan investiții care nu au grafice de pregătire și realizare, ci numai acelea ce au asigurate documentațiile tehnice și utilajele necesare, este de natură să înlăture anomaliile ce s-au manifestat în acest domeniu.**

★

RĂSPUNDERI mari revin tuturor factorilor care concură la realizarea investițiilor: titulari și beneficiari, constructori, proiectanți, furnizori de utilaje și materiale de construcții. De aceea, se impune din partea acestora o analiză atentă a fiecărei lucrări (mai ales la acelea ce urmează a fi puse în funcțiune în acest an) și luarea măsurilor corespunzătoare, în vederea îndeplinirii cu succes a planului de investiții pe 1970.

Alexandru OLTEANU
Director în Centrala Băncii de Investiții

DE CE NUMAI 18,5% ?

— Constructorii din municipiul București restanțieri —

UNITĂȚI de construcții puternice, cu o bază tehnico-materială la nivelul cerințelor actuale, întreprinderile din Direcția generală de construcții-montaj au de realizat în acest an un volum de producție de peste un miliard lei, la care se adaugă darea în folosință a circa 20 848 apartamente. Totodată, obiectivele social-culturale de mare interes, printre care Hotelul „Intercontinental", Centrul de televiziune, cămine studențești cu 1 700 de locuri, 300 de locuri în creșe, 56 săli de clasă, lucrări edilitare, modernizări de străzi și drumuri, cere constructorilor responsabilitate sporită pe linia folosirii la întreaga capacitate a forței de muncă și a utilajelor din dotare.

ÎNCĂ de la începutul anului 1970, comitetul de partid al sectorului de construcții și conducerea D.G.C.M. au sprijinit și îndrumat comitetele de direcție și conducerile șantierelor în elaborarea unor planuri de măsuri tehnico-economice concrete și viabile care să faciliteze realizarea integrală a planului pe trim. I. Cifrele — cu puterea lor de sinteză — arată că **în acest prim trimestru s-a realizat la construcții-montaj o producție de 330,6 milioane lei față de 350,1 milioane lei cît a fost prevăzut, adică 18,5% din planul anual (cu 80 milioane mai mult decît în trimestrul I. 1969.)** Așadar, întreprinderile din D.G.C.M. au de recuperat în trimestrul II, concomitent cu realizarea sarcinilor de plan, circa 20 milioane lei. Printre unitățile restante se află: Întreprinderea de construcții hidrotehnice și foraje, Întreprinderea de drumuri și poduri-București, Întreprinderea de instalații montaj izolații și Întreprinderile de construcții-montaj nr. 1 și 5.

Una din carențele principale care au împiedicat realizarea celor 20 milioane rezidă în faptul că atît comitetele de direcție, cît și conducerile șantierelor s-au preocupat insuficient pentru a crea condiții optime de lucru pe timp friguros, concomitent cu deficiențe evidente în atacarea din vreme a frontului de lucru pe anul 1970. În construcții se vorbește de multă vreme despre **pregătirea corespunzătoare a planului și, îndeosebi, a lucrului pe timp friguros.** Dar, probabil că aceste probleme binecunoscute, cu toate că constituie puncte forte în planurile de măsuri, rămîn doar pe hîrtie. Așa se face că în primul trimestru unele vechi neajunsuri în activitatea întreprinderilor nu au fost înlăturate. Este vorba, în primul rînd, de neasigurarea cu căldură a blocurilor închise și de defectuoasa aprovizionare cu materii prime și materiale. Edificator este faptul că la începutul anului 1970, din cele 16 000 de apartamente care se găseau în lucru, numai 2 430 erau închise, și numai 1 830 erau asigurate cu căldură, față de 5 000 cît se prevedea în grafic. Încă un exemplu care ilustrează modul greoi în care demarează activitatea la începutul fiecărui an: la Întreprinderea de construcții-montaj nr. 1, din cele 1 700 apartamente cît prevedea proiectul de organizare, numai 720 au beneficiat de căldura necesară executării în ritm susținut a lucrărilor. Iată, așadar, cum s-a ajuns la situația ca frontul de lucru să fie inferior capacității de finisaj existent în întreprinderi.

● *Devansarea lucrărilor — dar nu numai în grafice*

S-A VORBIT și se va mai vorbi probabil despre devansarea lucrărilor edilitare și de drumuri. În cadrul unităților din D.G.C.M. s-au întreprins în acest sens cîteva acțiuni, menite să impulsioneze ritmul lucrărilor. Dar, **neasigurarea de către beneficiari a documentației și a amplasamentelor, precum și necorelarea lucrărilor edilitare cu construcțiile de bază, o dată cu introducerea acestora în planul de investiții, au constituit serioase piedici.** De altfel, nu se poate vorbi nici în prezent despre o devansare a lucrărilor edilitare și de drumuri, deoarece nu există o concepție unitară în amplasarea lucrărilor. De asemenea, dintr-o defectuoasă coordonare, lucrările edilitare se efectuează în paralel, iar în anumite cazuri se realizează ulterior executării blocurilor de locuințe. Un exemplu în acest sens îl constituie ansamblul de locuințe Drumul Taberei 7—7', unde, deși au existat condiții, devansarea nu s-a realizat, întrucît capacitățile de producție de la ICHF și IDPB au fost la un moment dat depășite. La aceasta trebuie adăugat și faptul că Institutul „Proiect-București" nu a urmărit amplasarea blocurilor în linie stradală pentru a permite astfel reducerea lungimii rețelelor edilitare, care, constituie, pentru cei din execuție, greutăți deosebite. Un alt neajuns — nu lipsit de importanță — a fost lipsa drumurilor de acces spre punctele de lucru. În unele cvartale de la I.C.M. 1 și I.C.P.B., de pildă, livrarea neritmică a panourilor mari a dus la stagnări pe perioade foarte mari.

În lumina acestor situații este necesar ca atît conducerea D.G.C.M., cît și comitetele de direcție să pună în centrul a-

Petre GHEORGHIU

⟶

● **În acest an,** la **Uzina de aluminiu din Oradea** se vor încheia lucrările prevăzute în cadrul celei de-a 4-a etape de dezvoltare, astfel că producția anuală de alumină calcinată va ajunge la 210 000 tone. Situația prezentată arată că lucrările de construcții și montaj sînt avansate față de prevederi. Constructorii și beneficiarul care și-au corelat eforturile s-au angajat ca lucrarea să fie terminată la 1 octombrie a.c., astfel că Uzina de alumină va putea produce cu întreaga sa capacitate, cu un trimestru mai devreme.

● **La Uzina chimică din Valea-Călugărească** se construiește în prezent o hală de mare capacitate, unde vor fi amplasate principalele linii de fabricație a acidului sulfuric (200 000 tone/an), a acidului fosforic (60 000 tone), precum și o instalație de superfosfați pentru o producție anuală de peste 70 000 tone substanță activă. Se fac, de asemenea, lucrări privind reorganizarea fluxului tehnologic pe baze științifice. În cadrul acestora vor fi modernizate transportul de materiale și materii prime, alimentarea cu energie electrică, termică și cu apă. După încheierea acestor lucrări, uzina chimică din Valea Călugărească va produce de trei ori mai mult decît în prezent.

NOI OBIECTIVE ECONOMICE

● **În vederea modernizării și diversificării mașinilor și instalațiilor destinate înzestrării agriculturii,** în întreprinderile constructoare de mașini agricole se întreprind acțiuni menite să ducă la dezvoltarea capacităților de producție. Uzina „7 Noiembrie", din Craiova se va extinde cu o unitate pentru fabricarea de pluguri necesare diferitelor lucrări agricole. La Întreprinderea „Ceahlăul" din Piatra Neamț, al cărei profil — instalații de irigat — este deosebit de important pentru agricultură, se fac, de asemenea, lucrări pentru dublarea capacității de fabricație. Altei întreprinderi din această ramură, „Tehnometal" din Timișoara, unde va începe anul acesta fabricația primelor instalații complexe pentru creșterea păsărilor, i s-au alocat investiții importante pentru construcția unor hale noi și modernizarea suprafețelor de producție existente.

Lucrări asemănătoare se fac anul acesta și la alte întreprinderi de specialitate din București, Medgidia și Codlea, care aparțin de centrala industrială de mașini agricole.

● **AU FOST terminate lucrările de dezvoltare a Fabricii de instrumente muzicale din cadrul Combinatului de industrializare a lemnului din Reghin.** S-au creat astfel posibilități ca aici să fie realizate, anual, 40 000 de viori, mandoline, violoncele și chitare. Lucrările au cuprins amenajarea unei noi hale, dotată cu instalații de climatizare, precum și montarea unor utilaje specifice prelucrării lemnului. Proiectul aparține institutului de specialitate al Ministerului Industriei Lemnului, iar execuția — trusturilor și întreprinderilor din Brașov ale Ministerului Construcțiilor Industriale.

tenției **coordonarea lucrărilor de construcții cu cele edilitare.** Intră în sfera de răspundere a Direcției generale de construcții-montaj coordonarea lucrărilor de construcții și instalații, o dată cu asigurarea unei asistențe tehnice corespunzătoare la nivelul șantierelor.

Carențe în aprovizionarea cu materiale

DINTRE principalele materiale deficitare în primul trimestru notăm: cărămidă eficientă de 29, covor p.v.c. parchet și materiale de instalații. De exemplu, la I.C.M. 2, din lipsa cărămidei eficiente de 29 la blocurile 16 b, H 17 (ansamblul Titan), W1, W2 (Vatra Luminoasă), stadiile fizice nu au fost realizate. Tot o problemă „veche", care își așteaptă rezolvarea este **stabilirea în cunoștință de cauză a necesarului de materiale la nivelul întreprinderilor.** Adeseori se întîlnesc cazuri cînd solicitările sînt mai mari decît consumurile tehnice rezultate din documentații. În alte situații, materialele nu sînt achiziționate la timp. Recurgînd din nou la cifre, arătăm că aceste deficiențe au condus la imobilizări de mijloace circulante care, în primul trimestru, au reprezentat 48 milioane, pentru care s-au plătit dobînzi penalizatoare de 1 750 mii lei.

Folosirea incompletă a timpului de lucru a constituit, de asemenea, în primul trimestru al anului, un impediment în executarea lucrărilor. Cele 185 700 ore stagnări și 162 000 ore absențe nemotivate au grevat asupra îndeplinirii sarcinilor de plan. Pe numeroase șantiere s-au constatat frecvente abateri de la disciplina muncii și de la respectarea programului de lucru. De aceea, se impune ca în cel de al II-lea trimestru, să se intensifice ritmul de lucru, prin folosirea integrală a utilajelor și a forței de muncă.

Toată atenția se cere îndreptată spre punerea în funcțiune a obiectivelor cu termen de predare în semestrul I. 1970, dintre care menționăm: Stația de pompare Drumul Taberei — rezervor 2, Fabrica de mobilă Ștefănești, Stația de tratare a apei „Roșu". Întreprinderile de construcții montaj și cele din sectorul industrial din sistemul D.G.C.M., vor trebui să desfășoare o activitate intensă pentru recuperarea rămînerilor în urmă din trimestrul I și, în mod deosebit, pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor din semestrul I. 1970.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **ISCE INDUSTRIALEXPORT. — În perioada 6—13 aprilie 1970 a încheiat un contract pentru exportul de sape cu role tip 9 SMJ—MJ MTAJ în R. P. Ungară.**

● **ISCE METALIMPORT. — S-au contractat la export 2190 țevi sudate pentru instalații și 300 de aluminiu blocuri pentru R. F. a Germaniei.**

● **ISCE MECANOEXPORT.— Printre contractele de export recent încheiate se numără și cele privind livrarea a 105 de fitinguri negre din fontă maleabilă în Franța și 62490 tuburi de scurgere din fontă în Italia.**

● **ISCE UZINEXPORT. — Principalele contracte de export recente privesc livrarea a 78,8 părți utilaje pentru laminor și 158 echipament pentru laminor în R. F. a Germaniei, 456 poduri rulante și 125 utilaje pentru laminor în R. D. Germană**

● **ISCE MINERALIMPORT.— Dintre produsele care au făcut obiectul exportului în perioada 1—10 aprilie a.c. enumerăm și următoarele: 581 000 t de ciment în R.S.F. Iugoslavia și R. P Ungară, 32 000 mp geam tras în R. S. Cehoslovacă și 21 000 mp în Italia; 24 000 mp geam laminat în Italia și Canada; 12 000 mp rogojini de sticlă în R. D Germană; 380 t piatră gips, 45 t ipsos și 480 t var în R. P. Ungară; 117 mii mp împislitură nebitumată în R.F. a Germaniei; 35 articole sanitare în R. D. Germană, R. S. Cehoslovacă, Cipru și Liban și 3930 t sare în R. P Ungară, R. P. Bulgaria, R.S.F Iugoslavia, R. S. Cehoslovacă și Grecia.**

● **ISCE AUTO—TRACTOR.— S-au semnat contracte la export pentru livrarea a 1500 autoutilitare TV 41—C și 1500 autoutilitare TV 41—F, 201 tractoare pe șenile S—651, 201 buldozere și 121 scarificatoare în R. D. Germană.**

● **ISCE CHIMIMPORT a încheiat contracte de export pentru 60 t fenol în Austria și 400 t bicarbonat de sodiu alimentar în Brazilia. Totodată, s-au încheiat contracte de import pentru achiziționarea a 162 t metabisulfit de sodiu din Olanda și 80 t azotat de potasiu din R. F. a Germaniei.**

TURISM

SATUL DE VACANȚĂ

CU TOATE dotările importante în domeniul turismului efectuate în ultimii ani, acestea se dovedesc a fi încă sub nivelul necesităților, iar baza materială a turismului de masă este încă subdimensionată în raport cu dezvoltarea pe care o înregistrează unele forme, cum ar fi turismul familial, preorășenesc, turismul automobilistic sau drumeția.

În întîmpinarea acestui deziderat, unele organizații centrale și locale au făcut însemnate eforturi, care s-au materializat în circa 100 de campinguri, cîteva moteluri și hanuri cu profil tradițional. Aceste realizări nu pot fi subestimate, dar dintr-o analiză sumară reiese că cele două-trei campinguri cu capacități minime de cazare existente în fiecare județ sînt departe de a elimina incertitudinea că la sfîrșit de săptămînă poți găsi cu siguranță loc de înoptare. Și nu numai atît.

Se constată că rețeaua campingurilor trebuie dezvoltată mai ales în unele județe cum ar fi: Bihor, Arad, Gorj, Vrancea, Mehedinți, Dîmbovița, Tulcea, iar capacitatea celor existente să fie lărgită în raport cu fluxul turistic, fără a se neglija crearea unui confort mai ridicat prin completarea echipamentului de care unele mai au nevoie.

Nu putem nega avantajele acestei forme de cazare pentru turiștii automobiliști și tineret, dar pentru o anumită categorie de turiști — și anume familiile cu copii — campingul nu este convenabil dacă avem în vedere spațiul restrîns pe care-l oferă un cort, temperatura mai scăzută din timpul nopții (mai ales în zonele de munte) și dorința de a petrece comod mai multe zile în mijlocul naturii. Din aceste motive o formă intermediară între camping și hotel se cuvine a fi adoptată și la noi. Este vorba despre „satul de vacanță", foarte des întîlnit în alte țări.

Noțiunea de sat turistic cuprinde o diversitate de tipuri de localități turistice (colonii sau așezări) create în mediul rural, relativ izolate de trepidația orașelor în apropierea unor păduri și izvoare, în zone de interes turistic, acolo unde odihna se poate îmbina cu excursiile și sportul.

De obicei, asemenea sate de vacanță grupează pe o suprafață de un hectar cam 10—15 case cu două-trei camere fiecare, construite din materiale locale, într-o arhitectură specifică zonei. Spre deosebire de camping, satul de vacanță poate fi utilizat pe o perioadă mai lungă a anului, prezintă o mai mare înlesnire și securitate pentru vizitator, iar amortizarea se realizează într-un termen record, deoarece căsuțele pot fi închiriate la prețuri accesibile, chiar vîndute în rate celor care vor să aibă o asemenea proprietate personală în mediul rural.

Ca elemente suplimentare satul de vacanță trebuie să fie dotat cu telefon, cu teren de sport, bucătărie comună și grup sanitar, precum și cu un punct de aprovizionare prin care turiștii să-și poată asigura un trai independent și la un preț redus.

Construirea satelor de vacanță ar putea fi rezolvată și prin atribuirea de terenuri tuturor acelora care pot să-și construiască singuri, cu mijloace relativ modeste, bine înțeles pe baza unor proiecte întocmite de către Direcțiile de sistematizare și arhitectură ale județelor, ca urmare a unor studii fundamentate pe o rațională folosire a mediului rural, o atentă conservare a resurselor peisagistice și o integrare perfectă în specificul arhitecturii locale.

Dar aceste propuneri-deziderate lesne realizabile și deosebit de utile din punct de vedere economic și social, pot fi concretizate numai printr-o strînsă colaborare între toți factorii chemați să statornicească viitorul turismului românesc.

S. BULETI

balkancar

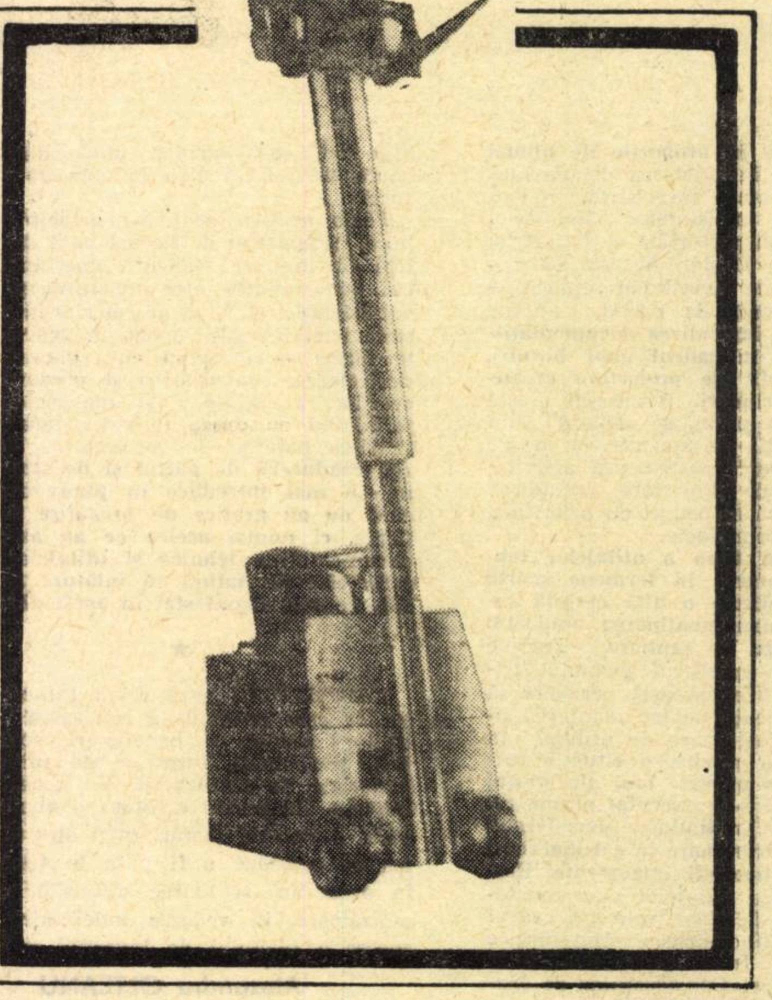

car

DORIȚI SĂ REALIZAȚI IMPORTANTE ECONOMII LA CAPITOLUL TRANSPORTURI ?

În acest scop, alegeți dintre numeroasele tipuri și modele de electrocare pe care vi le oferă „BALKANCAR", pe cele care se pretează cel mai bine nevoilor întreprinderii dv.

Dintre numeroasele avantaje, ale electrocarelor „BALKANCAR" menționăm:

● excelentă maniabilitate
● construcție robustă asigurînd o lungă durată de exploatare și o înaltă securitate în funcționare
● mare rentabilitate

ELECTROCARE:

elevatoare de mare înălțime
elevatoare de mică înălțime
transportoare cu platformă cu benă basculantă.

Pentru orice informații sau cereri de ofertă, vă rugăm să vă adresați la:
BALKANCARIMPEX, Direcția de Export
Sofia, Bulgaria
str. Alabine nr. 56
Telex: 386
Telegrame: Balkancarimpex — Export Sofia

PUBLICOM

■ În lucrarea **Le Profit** (Profitul), Ed. Dunod 1969, 252 pag, economistul francez J. Ullmo își propune să elucideze o serie de probleme complexe legate de natura profitului, eficienta activității economice, concurența imperfectă etc. În afara conținutului interesant al volumului, mai atrage atenția și metoda de expunere utilizată de autor, ale cărei principale date sînt prezentate în introducerea lucrării. J. Ullmo subliniază faptul că utilizarea modelelor matematice în cursul analizei economice este indispensabilă întrucît ele permit delimitarea ipotezelor, precizarea conceptelor, explicarea consecințelor, eliminarea incompatibilităților. În acest fel, modelele matematice — arată el — reprezintă pretioase instrumente de gîndire. Lucrarea folosește totuși un limbaj obișnuit, larg accesibil. Aceasta nu înseamnă nicidecum, spune J. Ullmo, că el nu a folosit abundent în demersul său analitic modelele matematice, ci este vorba de faptul că el a considerat necesar să expună pe înțelesul tuturor concluziile la care a ajuns. În economie, care privește înainte de toate oamenii și acțiunile lor conștiente, consideră autorul, ceea ce nu poate fi exprimat în așa fel incît să fie înțeles de toate conștiințele nu merită să i se consacre efort.

FIȘE

■ Un bilanț al eforturilor depuse pînă acum în direcția elaborării metodelor „previziunii tehnologice" este prezentat în numărul 1/1970 al revistei vest-germane **PLUS.** El este prilejuit de apropierea celor două congrese vest-europene consacrate problemelor previziunii tehnologice ce vor avea loc în acest an : primul, în luna mai, la Paris, iar al doilea în septembrie, la Frankfurt pe Main. Autorul articolului Rudolf Lewandowski, distinge patru metode „clasice" de previziune tehnologică : intuitive, analogice, a extrapolării trendului și a corelării tendințelor. Ceea ce au comun aceste metode „clasice" este că, cu ajutorul lor, se elaborează previziuni pornindu-se de la anumite situații trecute sau prezente.

O altă serie de metode de previziune tehnologică, mai noi, au un caracter de programare-planificare, ținînd seama de obiectivul urmărit în viitor de organismele guvernamentale sau de marile întreprinderi care le utilizează. Dintre acestea, el se oprește mai mult asupra metodei numite „Pattern" elaborată în 1963. „Pattern" se bizuia pe reprezentarea grafică a arborilor de decizii și pe scalarea obiectivelor urmărite în perioada la care se referă previziunea. Se ajunge astfel a se acorda valori relative rezultatelor scontate prin cercetările întreprinse din punctul de vedere al costurilor, al preciziei, al fiabilității etc. Nici metodele clasice, nici metodele de dată mai recentă de programare-planificare nu oferă decizii. Utilizarea lor permite însă să se dea o bază obiectivă unor decizii luate în condiții de incertitudine și comportînd riscuri.

TEORII IDEI

DISCUȚII

CU PRIVIRE LA SISTEMUL RELAȚIILOR DE PRODUCȚIE

CA ORICE sistem dialectic, sistemul relațiilor de producție — structura economică a societății — se caracterizează prin verigile sale calitativ determinate, prin ierarhia acestor verigi sau părți componente, prin interacțiunea sau conexiunea dintre ele. Determinarea elementelor hotărîtoare ale ansamblului relațiilor de producție este posibilă numai pe calea evidențierii formelor mișcării lor în procesul social al reproducției.

Gruparea în cele trei direcții principale cunoscute ale ansamblului relațiilor de producție (relații de proprietate, schimb de activități, relații de repartiție) se dovedește tot mai mult a fi insuficientă, a nu corespunde complexului de raporturi economice existente. De aici, necesitatea unor adăugiri, a unor specificații care pun sub semnul întrebării însuși conținutul sistemului relațiilor de producție specificat mai sus.

În literatura noastră economică s-a arătat că relațiile de producție pot fi grupate în relații pur economice, raporturi tehnice-economice și raporturi politice-economice [1]), după cum s-a făcut și propunerea conform căreia, pornind de la faptul că relațiile de producție sînt în esență relații de proprietate, pot fi urmărite în raport cu sferele reproducției ca rezultat al diviziunii muncii sociale [2]).

Prima grupare pornește de la legăturile ce se stabilesc între baza economică și forțele de producție pe de o parte, precum și între baza economică și suprastructură, pe de altă parte. Este adevărat că relațiile de producție, oricare ar fi modalitatea de grupare, nu pot fi privite în afara acestor legături. Aceste legături, deși intime și necesare, sînt însă oarecum exterioare relațiilor de producție și nu intră propriu-zis în sistemul lor. În ce privește sistemul intrinsec al relațiilor de producție, ni se pare că acesta se constituie din verigile determinate ale reproducției [3]). Se știe că Marx tratează fenomenele și procesele economice, urmărind în general sferele reproducției și apoi procesul de ansamblu al capitalismului. El se referă la relații de producție și relații de circulație etc.[4]).

Limitarea strictă în elaborarea sistemului relațiilor socialiste la sferele reproducției duce însă la scăparea din vedere a problemei formei socialiste de proprietate cît și a unui grup de relații care se stabilesc la nivelul întregii societăți și privesc procesul social al reproducției în ansamblul său.

● Categoria de proprietate și sistemul relațiilor de producție

CONSIDERÎND pe bună dreptate categoria de proprietate drept relația economică inițială, nu o putem scoate în afara sistemului de relații de producție, a verigilor sale.

Caracterizînd proprietatea capitalistă, Marx preciza că diferitele trepte de dezvoltare a diviziunii muncii sînt tot atîtea forme diferite ale proprietății, adică fiecare treaptă a diviziunii muncii determină și relații între indivizi corespunzător cu raportul în care se află ei față de materialul muncii, față de uneltele de muncă și față de produsul muncii". Dacă acestea se referă la evoluția proprietății în diferitele orînduiri social-economice, este clar că în cadrul aceleiași formațiuni, o anumită formă a proprietății determină anumite relații de producție, relații care numai în esență și în ultimă instanță sînt relații de proprietate. Urmează că proprietatea ca relație de producție inițială constituie învelișul material sau suportul pe care se înalță întregul edificiu al relațiilor de producție ale unei orînduiri. Înlăuntrul aceluiași tip de proprietate se formează, există, coexistă și se reproduc o multitudine de relații economice, aflate într-o perpetuă modificare, dezvoltare, perfecționare. Așadar acest complex se caracterizează prin diversitate, prin mobilitate, menținînd și restabilind continuu concordanța cu forțele de producție, cu nivelul mereu mai înalt al evoluției acestora. Faptul că la finele unui proces de reproducție, a unui șir de asemenea procese, a unei etape istorice de dezvoltare, reintîlnim același tip al proprietății, nu face decît să confirme o dată în plus, cele afirmate, Aceste constatări se verifică în practica socială.

În țara noastră, spre exemplu, în perioada de trecere de la capitalism la socialism, au coexistat mai multe forme de proprietate — sectoare economice — care au determinat o anumită structură economică a societății. Trecînd la etapa calitativ superioară — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate — pe baza proprietății socialiste sub cele două forme de manifestare, sistemul relațiilor de producție a cunoscut și va cunoaște sensibile modificări calitative, structurale, făcînd mereu loc noului, progresului. Caracterul și formele proprietății au rămas aceleași și vor rămîne o perioadă îndelungată de timp, datorită bazei unitare pe care o oferă evoluția stimulilor materiali pe care îi degajă.

● Relații de sistem

PE LÎNGĂ relația de proprietate, relațiile nemijlocite de producție, repartiție, schimb și consum, se evidențiază raporturi economice care privesc procesul de reproducție în ansamblul său. Așa sînt cele derivate din sistemul de conducere și planificare a întregii activități economice, concentrarea și centralizarea fondurilor, raporturile dintre sfera productivă și neproductivă, diviziunea muncii sociale etc. Acest grup de relații se caracterizează prin aceea că privesc sistemul de reproducție ca un tot unitar, cu influență asupra întregului sistem de relații și pot fi numite relații macroeconomice sau de sistem, constituindu-se ca verigă calitativ determinată a sistemului relațiilor socialiste de producție.

● Conținutul relațiilor de repartiție

Ca sferă a reproducției, repartiția nu este de sine stătătoare, bine delimitată, ci se compune dintr-un șir întreg de acte economice ce au loc în celelalte sfere. Desigur, aceste acte se evidențiază ca atare, se disting prin natura și modul specific de existență față de conținutul principal al fenomenelor și proceselor economice ce au loc în producție, schimb și consum. Cu toate acestea, există un moment în care repartiția se **particularizează** fără a se exclude din verigile reproducției, din sistemul de legături și intercondiționări ale acesteia. O asemenea particularizare se produce în cadrul activității de planificare, cînd societatea în ansamblul său, ca proprietar colectiv, este chemată să decidă asupra modului de alocare și utilizare a resurselor, stabilirea priorităților, repartiției și însușirii rezultatelor muncii sale. Așadar, în stabilirea conținutului repartiției și apoi a relațiilor de repartiție trebuie să se țină seama de aceste particularități.

asistent univ.
Cornelia DAMINESCU
Institutul politehnic-București

(Continuare în pag. 15)

■ În ultimul număr din 1969 al revistei L'EXPANSION este publicată continuarea articolului **Comment l'oncle Sam achète l'Europe** (Cum cumpără unchiul Sam Europa), în care Robert Seravalle se oprește îndelung asupra dimensiunilor pe care le-a luat pătrunderea capitalului american în vestul continentului. Ultima anchetă **a lui McGraw-Hill** asupra **investițiilor americane în străinătate — arată autorul — scoate în evidență noul salt înainte pe care-l înregistrează** acestea. În 1969, investițiile americane în străinătate au crescut cu 26% față de anul precedent, an în cursul căruia — ca o măsură de apărare a dolarului — acestea au fost serios frînate. Dar nu este vorba doar de o recuperare a „timpului pierdut", deoarece firmele americane preconizează ca în 1970 investițiile lor în străinătate să crească în continuare cu 14%. În fapt, controalele guvernamentale asupra fondurilor pe care întreprinderile americane pot să le trimită în străinătate au fost slăbite ; și, mai ales, aceste întreprinderi găsesc în străinătate toate înlesnirile de credit de care au nevoie.

Investițiile americane în Piața Comună se îndreaptă actualmente în special spre industria prelucrătoare, construcții electrice și electronică —, adică spre

FIȘE

activitățile de vîrf, cu înaltă tehnicitate. Totodată, în spatele acestei pătrunderi masive de capital spre industrie, arată autorul, își fac apariția, uneori depășindu-le, „cavaleria ușoară" a finanțelor, a publicității și alte activități prestatoare de servicii. În ultimii patru ani, numărul instituțiilor de credit americane implantate în Piața Comună s-a mărit cu jumătate.

■ Revista ENTREPRISE (nr. 757/13 martie 1970) publică, sub semnătura lui Henri Lepage, studiul : **L'économie en quête d'un nouveau génie** (Economia în căutarea unui nou geniu). Autorul trece mai întîi în revistă progresele realizate de econometrie în domeniul analizei fenomenelor economice cu ajutorul modelelor. În ciuda acestor reale succese, subliniază el, gîndirea economică occidentală este confruntată de trei mari sfidări. Este vorba, în primul rînd, de unele eșecuri suferite în însuși cadrul încercărilor de previziune cu ajutorul modelelor economice. În acest sens, H. Lepage arată că previziunile privind evoluția economiei S.U.A. realizate cu mijloace econometrice s-au dovedit în bună parte eronate. În al doilea rînd, este relevat faptul că există importante dispute de ordin doctrinal care separă economiștii occidentali. Acestea se poartă în jurul unei probleme fundamentale ca aceea a finalității cursei creșterii economice. H. Lepage își exprimă convingerea că se resimte nevoia realizării unei viziuni globale și sintetice care ar urma să redea gîndirii economice o dimensiune socială și filozofică. Principala chestiune îi apare autorului ca fiind aceea a reintegrării factorilor umani și doctrinali într-o știință care s-a matematizat excesiv.

ŞANTIER ŞTIINŢIFIC

Prof. univ. dr. doc. Dumitru RUSU

Universitatea „Al. I. Cuza"—Iaşi

• Iaşul, oraşul marilor tradiţii culturale, a avut în domeniul ştiinţelor economice reprezentanţi străluciţi. Cum caracterizaţi, pe scurt, activitatea în zilele noastre?

— Patrimoniul înaintaşilor este un îndemn nu numai să continuăm tradiţiile, ci şi să sporim aportul nostru la dezvoltarea ştiinţei economice. „Şantierul ştiinţific" ieşean pe plan economic prezintă multe particularităţi. Aceasta înseamnă: eforturi multiple pentru reînnodarea firului gîndirii economice, pentru dezvoltarea învăţămîntului economic superior, pentru formarea cercetătorilor şi pentru răspîndirea culturii economice. Cu două decenii în urmă s-a statornicit la Iaşi un aşezămînt de cultură economică. Un colectiv harnic, cu sprijinul forurilor competente, a ridicat o construcţie, a fondat o bibliotecă şi laboratoare, organizînd procesul didactic şi cercetarea ştiinţifică.

Sub aripa ocrotitoare a secularei Alma Mater Iasiaensis fiinţează astăzi la Iaşi o facultate de ştiinţe economice cu un profil modern şi cu peste 1500 de absolvenţi.

• Aţi depus de-a lungul anilor o muncă vastă în domeniul ştiinţelor economice. Marcaţi-ne, vă rugăm, cîteva din momentele ei mai însemnate.

— Invitaţia dv. mă onorează şi mă bucură să pot împărtăşi din preocupările mele ştiinţifice. Într-un pătrar de veac am abordat studii şi cercetări fundamentale, menite să aducă contribuţii la dezvoltarea conceptelor teoretice, precum şi cercetări aplicative privind perfecţionarea activităţii în domeniul economiei naţionale. Studiile şi cercetările elaborate stau în strînsă legătură cu catedrele sau colectivele pe care am avut onoarea să le conduc.

„Nu ne este îngăduită nici pasivitatea, nici ignorarea faţă de tot ce este nou şi valoros în creaţia spirituală mondială".

O serie de studii efectuate singur sau în colaborare au fost publicate în revistele de specialitate de la Bucureşti sau de la Iaşi. O micromonografie privind cheltuielile de producţie şi calculul preţului de cost s-a publicat la E.D.P Bucureşti. Pentru studenţii Institutului Politehnic am publicat în 1967 cursul de Evidenţă contabilă şi analiză economică, distins cu premiul II al Ministerului Învăţămîntului. Tot la Editura didactică şi pedagogică a apărut un manual de informatică economică multidimensională, „Contabilitate generală" — 1970.

Alte studii şi monografii se referă la valorificarea patrimoniului ştiinţific din trecut. (Tradiţii progresiste în cultura economică românească; Ion Ionescu de la Brad — economist şi patriot etc.). Unele din ele aduc contribuţii la precizarea conceptelor fundamentale în teoria Contabilităţii şi folosirea calculatoarelor electronice în economie (Obiect şi metodă în teoria contabilităţii; Actualitatea mecanografiei în economia întreprinderii; Organigrame ale fluxului informaţional etc.). Am abordat cercetări metodologice de economia întreprinderii şi am publicat multe studii pe teme de economie industrială (Contribuţii la metodologia calculului preţului de cost, premiată de Ministerul Învăţămîntului; Cercetări asupra reducerii preţului de cost în principalele întreprinderi textile din Moldova; Dimensiuni ştiinţifice noi în economia întreprinderii, etc.).

• În efortul general de promovare a unui învăţămînt modern, adaptat exigenţelor progresului tehnic contemporan, se integrează desigur şi învăţămîntul economic ieşean. Ce elemente vi se par demne de semnalat?

— Asistăm astăzi la o explozie de informaţii în toate sferele de activitate şi nu ne sînt îngăduite nici pasivitatea nici ignorarea faţă de tot ce este nou şi valoros în creaţia spirituală mondială. Se utilizează astăzi cu succes metodele cercetării operaţionale şi se prelucrează electronic stocul de informaţii în planificare şi conducere pentru cunoaşterea procesului reproducţiei şi mai ales pentru stabilirea calculelor previzionale şi elaborarea deciziilor de mare randament în vederea rentabilizării organismelor lucrative, la nivel micro şi macroeconomic.

Cercetările unor doctoranzi le-am călăuzit în acest sens şi ele se desfăşoară eficient, realizarea lor situîndu-se în întîmpinarea unor cerinţe majore ale producţiei. În obiectivul organizatoric al muncii noastre didactice şi ştiinţifice stă preocuparea atentă pentru extinderea şi dotarea „la zi" a Laboratorului de maşini de calcul, mecanografie şi informatică economică.

În sfîrşit, pe masa de lucru stă ca „semifabricat", un tratat de informatică economică în care ne propunem să dezvoltăm calculul economic de la mecanizare şi automatizare la gestiuni integrate, apropiind astfel şi mai mult cercetarea mea şi a colaboratorilor de cerinţele majore ale producţiei.

Convorbire consemnată de
Fl. COSTIN

DE CE O ÎNTOARCERE SPRE MICRO-ECONOMIE?

DACĂ AR trebui să-l credem pe Henri Lepage* gîndirea economică ar avea nevoie de un savant de proporţii. I-ar trebui de urgenţă un economist de geniu care, ca Einstein pentru fizică, să realizeze sinteza sau convergenţa dintre teoria economică şi ştiinţele matematice.

După autorul menţionat, economia aplicată modernă — economia gestiunii, a managementului — s-ar fi transformat după război în matematică; se mai arată că de cîţiva ani încoace problemele micro-economiei ar deveni prioritare la economiştii americani faţă de cercetarea activităţii economice globale pe termen lung etc. Economia politică ar tinde deci să dispară ca disciplină, bună de conservat cel mult pentru un muzeu de arheologie socială.

Oare chiar aşa stau lucrurile?

ISTORIA ne aminteşte că o întreagă şcoală de economişti şi aceasta nu în anii de după război, ci cu o sută de ani în urmă puseseră în ecuaţii „teoria echilibrului economic". Această teorie căuta să explice şi să măsoare condiţiile realizării randamentului optim economic (iar nu a randamentului maxim tehnic) — bine înţeles în condiţiile proprietăţii private a mijloacelor de producţie şi sub postulatul „perfect" al liberei concurenţe. Tezele acelei şcoli matematice au rămas, la vremea lor, savante construcţii ale spiritului. Le lipseau acelor raţionamente algebrice de „economie pură", posibilitatea de verificare, de apropiere a realităţii. Lipsea — o ştim astăzi — lipsea „ordinatorul", această extraordinară (şi încă supradimensionată) „sculă" de lucru.

Premiul Nobel pentru economie în 1969 a fost decernat profesorului Jean Tinbergen nu fiindcă acum s-ar fi descoperit econometria şi prin ea construcţia de modele economice. Cu jumătate de secol în urmă econometria — în filiaţiune directă şi legitimă a teoriei echilibrului economic mai sus citată — era cunoscută ca disciplină autonomă. Mai mult, prin anii 1930 funcţiona chiar o „societate internaţională de econometrie", iar primele modele econometrice datează de pe atunci, inclusiv primele modele ale lui Tinbergen. Abia apariţia ordinatorului le-a făcut însă aplicabile, le-a modernizat considerabil serviciile. Şi aceasta nu numai pentru economie, ci pentru orice apropiere cantitativă a realităţii sociale (inclusiv în ştiinţa comportamentului, teoria deciziei, costurile creşterii economice etc.). Sigur, cu rezultate spectaculoase sau cu eşecuri totale, ca în orice domeniu în care experimentările practice sînt la început şi în care aproximaţia următoare depinde de precizia aproximaţiei precedente.

EXPERIMENTĂRILE în macro-economie în ţările capitaliste sînt probabil cele mai anevoioase dar şi cele mai deruntante. În Franţa, pe un model al Ministerului de Finanţe s-au putut testa, pentru prima oară cu anticipaţie, efectele devaluării din august 1969 obţinînd un grad ridicat de precizie.

Pe un alt model „fizico-financiar" (Fifi) al Institutului Naţional de Statistică, dar cu un grad de precizie mai slab s-au testat direcţiile probabile de dezvoltare ale celui de-al şaselea plan. Cu şi mai multă nesiguranţă se mînuieşte astăzi un model (o machetă a agriculturii franceze), simulînd preţurile eventuale ale produselor agricole.

În acelaşi timp însă, în S.U.A., cercetarea econometrică în macro-economie, respectiv evaluarea creşterii produsului naţional brut pe anul 1969, a dus la un eşec răsunător. Realizările au desminţit previziunile într-un procent de 25%. **Nu punerea în ecuaţie era greşită ci datele fundamentale privind comportamentele s-au schimbat considerabil, antrenînd nesiguranţa modelului.** Amploarea unor asemenea insuccese ar fi „pus pe gînduri" o seamă de mari economişti americani.

Orientarea cercetărilor economice a fost şi mai mult împinsă în S.U.A. îndeosebi spre micro-economie la nivelul trustului, întreprinderii, a gestiunii, a managementului.

Or mai fi, poate, şi alte motive. Iată, de pildă, tot peste Ocean.

Universitatea din Harvard s-a apucat să evalueze costurile — sociale — ale aerului şi apei poluate, ale deşeurilor, ale sănătăţii neasigurate a populaţiei, ale sărăciei şi delincvenţei, ale învăţămîntului neacordat populaţiei etc., toate costuri ale întregii societăţi, suportate de colectivitate. Asemenea măsurători, infinite în structura şi dimensiunile lor macro-economice, riscă să alimenteze mişcările contestatare din orînduirea capitalistă.

Dar acestea, ca şi multe alte constrîngeri şi renunţări intolerabile pentru societate, nu intră deocamdată în variabilele modelelor econometrice ale marilor monopoluri capitaliste şi în ipotezele de simulare. Aici piedica nu o mai constituie absenţa, ci, dimpotrivă, prezenţa jenantă a informaticii şi a ordinatorului.

MARILE monopoluri sînt mai puternice şi mai influente în S.U.A. decît Statul. Numai „Standard Oil" avea cu vreo patru ani în urmă active utilizabile mai mari decît toată rezerva în aur a Statelor Unite. „Du Pont de Nemour" stabileşte ordinea de urgenţă şi de intensitate a investiţiilor sale în străinătate folosind un model al „incertitudinilor": cercetătorii săi au identificat 15—20 grupe de presiuni din diferite ţări pe care le-au luat în calcul. Ford lucrează pe un model al ţărilor cu „devalorizări monetare frecvente" etc. Folosind informatica şi ordinatorul, cercetarea econometrică a acestor mari monopoluri poate evidenţia în favoarea lor contradicţiile dintre forţele de producţie şi relaţiile de producţie, rezolvînd propria lor expansiune prin adîncirea altor contradicţii, în altă parte.

Cînd scopul este de a maximaliza profitul, informatica devine în mod necesar un mijloc de dominare, iar logica hotărîrii depinde strict de sistemul economic la care se aplică.

Succesele sînt spectaculare la nivelul marilor monopoluri. Investiţiile făcute în alcătuirea „modelului", a simulărilor, a pregătirii opţiunilor conducerii se regăsesc în randamentul înalt al profitului şi al creşterii puterii economice şi politice a oligopolului.

Poate şi acestea să explice întoarcerea economiştilor de peste ocean spre cercetarea operaţională, spre optimizarea fenomenului economic la nivelul întreprinderii mai curînd decît la nivelul întregii societăţi. Implicit, obiectivul urmărit nu este atît previziunea pe termen lung a viitorului, cît simularea măsurilor imediate ce ar putea fi luate şi efectele acestora.

ÎN REALITATE, optimizarea economică, atingerea la un moment dat a randamentului optim economic şi înscrierea lui în dinamică, depinde în primul rînd de scopul urmărit. Raţionamentul economic rămîne acelaşi. Pe baza lui economiştii sovietici au realizat programări lineare înainte ca expresia însăşi să fie cunoscută în America. Chiar şi în ţara noastră primele programări lineare cu aplicare practică pe ansamblul economiei datează cel puţin de la mijlocul deceniului trecut. Modelul alcătuit — ca şi macheta, supusă încercărilor fizice de laborator, a unei nave, a unui motor, a unui cobai în medicină etc. — modelul supus unor încercări experimentale în care se simulează diferite ipoteze şi sarcini economice permite să se testeze, să se măsoare efectele probabile ale deciziilor.

Dar, aşa cum randamentul optim economic nu coincide cu (iar uneori chiar se îndepărtează de) randamentul maxim tehnic, tot aşa atingerea la un moment dat a randamentului optim economic pentru întreaga societate şi înscrierea lui în dinamică nu coincide cu (ci contrazice în economia capitalistă) randamentul optim al celor mai înalte profituri. Informatica şi ordinatorul — ca şi multe alte invenţii ale geniului uman, ca şi teoria relativităţii sau energia nucleară — pe alte trepte — pot produce efecte neprevăzute iniţial: pot informa şi calcula **randamentul optim economic şi social din punctul de vedere al întregii societăţi.** Aşa că întoarcerea spre micro-economie a unor economişti burghezi s-ar putea să nu fie o retragere provizorie motivată numai de „aşteptarea apariţiei unui savant de geniu".

Victor IONESCU

*) Vezi **ENTREPRISE** din 13.III.1970

• Cu prilejul manifestărilor dedicate Centenarului naşterii lui V. I. Lenin, vineri 17 aprilie a.c. în incinta Institutului de cercetări economice al Academiei de ştiinţe sociale şi politice, a avut loc, din iniţiativa Secţiei de Istorie a gîndirii economice din institut, o sesiune de comunicări ştiinţifice cu tema „Leninismul şi unele probleme ale istoriografiei economice".

În cadrul sesiunii, la care au participat numeroşi cercetători şi cadre didactice, au fost prezentate următoarele comunicări: **Coordonate leniniste în metodologia economiei politice marxiste** de dr. I. Cristescu, **Unele probleme ale metodologiei cercetării economice în lumina moştenirii leniniste** de Gr. Diaconescu, **În legătură cu metodologia leninistă a criticii gîndirii economice burgheze în «Caiete despre imperialism»** de V. Pilat şi C. Sîrbu, **Cîteva aspecte ale teoriei lui M. Keynes în lumina indicaţiilor leniniste** de I. Dumitru, **Problema moştenirii cultural-ştiinţifice în domeniul economic** de A. Spiridon şi S. Kovacevici, **Legităţi ale istoriei economice, în lucrarea lui V. I. Lenin „Dezvoltarea capitalismului în Rusia"** de C. Bogdan şi A. Platon, **Metoda statistică folosită de V. I. Lenin în lucrarea „Dezvoltarea capitalismului în Rusia"** de R. Demetrescu, **Cercetarea în domeniul istoriei gîndirii economice şi documentarea** de I. Ionescu şi D. Poenaru, **Aspecte actuale ale cercetării istoriei gîndirii economice în lumina ideilor marxist-leniniste** de dr. Gh. Dobre.

Comunicările prezentate au suscitat un viu interes în rîndul participanţilor, care au subliniat importanţa şi actualitatea problematicii abordate. La discuţii au luat parte: dr. I. Anghel, membru al Academiei de ştiinţe sociale şi politice, prof. dr. V. Jinga, dr. I. Cristescu, dr. Gh. Dobre, A. Spiridon, V. Pilat, Gh. Zaman şi alţii.

FIȘE

HARVARD BUSINESS REVIEW nov.-dec. 1968, publică studiul **Tehnology Transfer by Multinational Companies** (Transferul de tehnologie realizat de companiile multinaționale) semnat de I. B. Quinn. Autorul studiului consideră că formarea unor companii multinaționale facilitează transferul de tehnologie avansată dintr-o țară în alta. El prezintă o serie de forme concrete sub care are loc acest transfer și încearcă o descriere a efectelor pozitive care, după opinia sa, pot fi prezentate cuantificat sub forma unui așa-numit „multiplicator tehnologic". Fără a nega existența unor elemente raționale în argumentarea lui Quinn, nu putem să nu remarcăm faptul că ea eludează o serie de aspecte esențiale. Încercînd să prezinte într-o lumină favorabilă și sub forma unui eufemism — „companii multinaționale" — investițiile americane în străinătate, autorul studiului omite principalele lor consecințe negative, ce constau în sustragerea unei părți a venitului național și în diminuarea independenței economice.

■ Suplimentul pe luna martie a revistei **L'USINE NOUVELLE** publică articolul lui Alexis Pelletier intitulat: **Pour une stratégie de la formation permanente dans l'entreprise** (Pentru o strategie a formării permanente în întreprindere), în care se dezbat din nou problemele recalificării forței de muncă în condițiile mobilității determinate de actualul progres tehnic. Autorul constată că reciclarea sau formarea permanentă a muncitorului în cadrul întreprinderilor mici și mijlocii se izbește de cele mai multe ori de factori care i se opun. Este vorba de factorii timp și bani, fără a mai vorbi de reticență, conservatorism, indiferență și acțiuni dispersate. Această opoziție autorul o evidențiază la toate categoriile de personal, inclusiv la nivelul cadrelor cu calificare superioară, la ingineri. Totodată el arată că reciclarea sau pregătirea permanentă necesită elaborarea unei pedagogii speciale care să se adapteze, atît mobilității lucrurilor ce trebuie însușite, cît și psihologiei adulților.

Pentru a facilita acest progres, A. Pelletier consideră necesar a se acorda o deosebită importanță pregătirii de bază în învățămîntul școlar și universitar și stabilirii cît mai rapide a unei legături eficace între programul de învățămînt școlar și nevoile industriei.

■ Revista **PLANOVOE HOZEAISTVO** nr. 3/1970 publică studiul lui I. Silin intitulat **Effectivnosti proizvodstva i planirovanie tempov ekonomiceskogo razvitia** (Eficiența producției și planificarea ritmurilor dezvoltării economice) în care încearcă stabilirea unei corelații între eficiență și ritm de dezvoltare. Ritmul de dezvoltare economică se calculează — arată autorul — în funcție de dinamica forței de muncă și creșterea productivității muncii; a creșterii produsului social total, dinamica fondurilor fixe și a acumulării; prin stabilirea volumului produsului social total plecînd de la cantitatea mijloacelor de producție. Această practică este apreciată de autor ca fiind insuficientă, deoarece se poate obține o dezvoltare economică în condițiile menținerii la un nivel constant a volumului forței de muncă sau a mijloacelor de producție utilizate. În această situație intră în acțiune factorii intensivi de creștere economică, respictiv eficiența cu care sînt folosite elementele fundamentale ale producției: mijloacele de muncă, obiectele muncii, forța de muncă. Datorită acestor considerente, se apreciază că sistemul de indicatori, prin care se stabilesc direcțiile principale ale dezvoltării economice să fie completat cu un indicator de sinteză privind eficiența economică, atît la determinarea perspectivei la nivelul economiei naționale, a ramurii, cît și a unității economice.

SISTEMUL RELAȚIILOR DE PRODUCȚIE

(Urmare din pag. 13)

În sens larg, repartiția este privită ca repartiție a mijloacelor de producție și a forței de muncă, iar în sens restrîns ca repartiție a bunurilor de consum. Pornind de la teza marxistă că, în sens larg, distribuția este „inclusă în însuși procesul de producție și determină structura producției"[5]), semnificația relațiilor de repartiție a fost limitată mai ales la distribuția în sens restrîns. Un asemenea mod de determinare a conținutului și sferei relațiilor de repartiție, considerăm că nu corespunde particularităților, esenței modului de producție socialist.

Reglarea socială prealabilă a producției, a reproducției în întregul său, în limitele și pe baza cunoașterii cerințelor legilor economice obiective, a nivelului atins în dezvoltarea forțelor și relațiilor de producție, a tendințelor care se evidențiază în evoluția realității obiective, este un proces în care se confruntă, se cer și se stabilesc criterii prioritare în satisfacerea anumitor interese și mai întîi de toate a celor economice. Or, acestea nu sînt altceva decît expresia unor relații de producție.

Faptul că planul de dezvoltare a economiei naționale — ca un tabel de priorități — este emanația producătorilor socialiști uniți și primește caracter de directivă prin aprobarea lui de către întreaga societate, face ca relațiile care se stabilesc cu acest prilej între membrii societății să nu existe numai în stare ipotetică, ci ca atare, adică relații efective, deși într-o formă specifică, ca **moment inițial** al celor de fapt. Relațiile economice, care se stabilesc între membrii societății în procesul efectiv de realizare a prevederilor planului au ca punct de plecare cele incorporate în el, au o mișcare în esență orientată, ceea ce nu exclude caracterul lor obiectiv, diversitatea, mobilitatea, gruparea în anumite tendințe ale evoluției lor reale. În acest fel relațiile economice se regăsesc într-o formă sintetică, ca punct de plecare în stabilirea direcțiilor principale ale evoluției noii etape. Se îmbină astfel organic etapele evoluției istorice.

Acestea sînt temeiurile — extrem de succint prezentate — care ne determină să susținem că **relațiile de repartiție se extind asupra întregii sfere a produsului social total precum și a forței de muncă** (în sensul repartiției ei în profil teritorial și de ramură, în sfera productivă sau neproductivă). Dacă asupra includerii în sfera acestor relații a celor prilejuite de repartiția produsului social total mai mulți economiști sînt de acord, asupra celor cu privire la repartiția forței de muncă se pot ridica obiecții. Considerăm că asemenea raporturi există, că ele sînt guvernate de legi economice dintre care amintim întîi de toate legea proporționalității planice, ca formă de existență în socialism a legii generale a repartiției muncii sociale.

La Congresul al X-lea al P.C.R., vorbind despre perfecționarea relațiilor socialiste de producție, a orînduirii noastre sociale și de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că „Realizarea concordanței între forțele de producție și relațiile de producție presupune, în același timp, asigurarea unei dezvoltări juste, proporționale, a diferitelor ramuri economice, stabilirea unor raporturi raționale între ele, îndeosebi a raportului între dezvoltarea industriei și agriculturii. Aceasta impune, de asemenea, repartizarea cît mai judicioasă a forței de muncă în economie, știință și cultură și, mai ales, asigurarea preponderenței forței de muncă în sectorul producției materiale — hotărîtor pentru progresul societății, pentru dezvoltarea activității social-culturale"[6]).

A recunoaște un astfel de conținut al relațiilor de repartiție nu înseamnă că producția își pierde primatul asupra repartiției ca și asupra celorlalte sfere ale reproducției. Dar un anumit mod de repartizare a produsului social creat, cît și a forței de muncă, nu este numai o rezultantă a producției, ci și o importantă, și poate cea mai importantă, premisă a ei.

Fiind un mijloc prin care omul, societatea, influențează producția, îi determină coordonatele evoluției pornind de la o situație dată, configurația și mutațiile interne, relațiile de repartiție trebuie așadar privite în sens larg, în întreaga lor complexitate.

---

[1]) Emilian Dobrescu, Ritmul creșterii economice, Ed. politică, 1968, pag. 19.
[2]) Ion Grădișteanu, Cu privire la conceptul de relații de producție, Viața economică, nr. 41/1969.
[3]) Idem.
[4]) K. Marx, Contribuții la critica economiei politice, E.S.P.L.P., Buc. 1954, pag. 205, 236.
[5]) K. Marx: Contribuții la critica economiei politice, E.S.P.L.P., Buc. 1954, pag. 221.
[6]) Nicolae Ceaușescu: Raport la Congresul al X-lea al P.C.R., Ed. politica, 1969, pag. 61.

CURENTE • ȘCOLI • ECONOMIȘTI

DIN PREISTORIA MULTIPLICATORULUI

FORMULA „multiplicatorul lui Keynes" constituie o atribuire destul de corectă a conceptului — de ale cărui merite intrinseci nu ne vom ocupa aici — dacă se au în vedere precizările pe care i le-a adus autorul „Teoriei generale". (Rezerve pot fi de exemplu în sensul că în „Teoria generală" găsim nu un singur multiplicator, ci două: multiplicatorul investițiilor și pe cel al folosirii mîinii de lucru; la postkeynesiști apar și altele ca multiplicatorul exportului sau cel al comerțului exterior.) Lucrurile se schimbă bineînțeles dacă este vorba de **principiul** multiplicatorului ca atare. În privința aceasta sînt interesante manifestări mai vechi ale ideii, pe care le scot la iveală cercetări recente.

Despre locul lui R. F. Kahn în istoria conceptului de multiplicator s-a scris mult. Însuși Keynes îi recunoaște, după cum se știe, colegului său de la Cambridge, un rol aparte, pe care de altfel nu-l limitează la multiplicator, căci spune că multe lucruri din „Teoria generală" nu ar fi căpătat înfățișarea pe care au luat-o în final, dacă nu ar fi fost contribuția lui. Dintre punctele de vedere asupra acestei chestiuni, unul extrem îi aparține lui Schumpeter, care înclină să-l considere pe Kahn aproape co-autor al „Teoriei generale" (vezi History of Economic Analysis, pag. 1174). Trebuie spus însă că Schumpeter nu a dus pînă la sfîrșit analiza gîndirii lui Keynes, inclusiv a multiplicatorului, lucrarea la care ne referim — neterminată — întrerupîndu-se tocmai la acest capitol. Un punct de vedere aproape diametral opus este cel al lui Paul Lambert, după care și ideea articolului lui Kahn din 1931, considerat îndeobște ca prima formulare (cu cinci ani înainte de apariția „Teoriei generale") a conceptului de multiplicator, i-ar fi fost sugerată în discuții de către Keynes (vezi Revue d'Économie politique, ianuarie-februarie 1969). Drept o dovadă concretă, Lambert citează o broșură electorală din 1929 la a cărei redactare a colaborat Keynes și în care se preconiza folosirea lucrărilor publice pentru combaterea șomajului: „Faptul că mulți muncitori actualmente șomeri ar primi salarii în locul indemnizațiilor de șomaj ar însemna o creștere a puterii de cumpărare efective, ceea ce ar da un impuls general comerțului. Mai mult, activitatea comercială sporită ar determina o activitate economică suplimentară..." Și Lambert, citind pasajul, conchide: „Cînd, fără a face aluzie la cele de mai sus, Keynes îi va atribui numai lui Kahn descoperirea multiplicatorului, el se va arăta generos". Notăm că Paul Lambert se bazează în mare măsură și pe mărturii culese direct la Cambridge.

Cum spuneam, despre rolul lui R. F. Kahn se scrie mult, fără a se omite, de regulă, mențiunea că de fapt ideea de multiplicare are o pre-istorie mai îndelungată, putînd fi găsită și la mercantiliști, dispărînd însă ulterior din circulație. Merită să fie amintite unele reapariții ale ei pe parcurs, în parte necunoscute sau mai bine zis uitate pînă nu de mult.

O contribuție autonomă i se atribuie în prezent economistului danez Jens Warming (1873—1939), între altele într-o lucrare engleză de specialitate, apărută relativ recent (G.L.S. Shackle, The Years of High Theory, Invention and Tradition in Economic Thought 1926—1939, Cambridge, 1967). Warming formulează o teoremă a multiplicatorului într-un articol publicat în limba daneză în 1931, după toate probabilitățile fără a avea cunoștință de articolul lui Kahn, căci dezvoltase ideea și într-o carte apărută la Copenhaga în 1929, într-un articol din 1928 și — mai puțin conturat — într-o lucrare din 1924 (vezi The Economic Journal, septembrie 1969). Mogens Boserup, de la Institutul de economie al Universității din Copenhaga, care face precizările citate la urmă, subliniază că „Warming a expus un mecanism de multiplicare pe deplin închegat în 1928 și 1929" și că vedea în expansiunea declanșată de lucrări publice un proces similar cu „un avînt ciclic obișnuit în care investițiile și consumul cresc împreună".

O contribuție care a început să fie apreciată cel puțin din 1953 (grație lucrării lui T. W. Hutchison, A Review of Economic Doctrines, 1870—1929, Oxford) este cea a economistului germano-american N. Johannsen (1844—1928), care a publicat la începutul secolului mai multe cărți despre problema crizelor și despre teoria banilor. Johannsen a căutat, pare-se, explicația fluctuațiilor economice în faptul că economiile și investițiile reprezintă acte distincte, ajungînd la concluzia că ipoteza după care procesul economisirii trebuie considerat ca socialmente avantajos în sine nu corespunde faptelor. Acesta este contextul în care el emite ideea că reducerea veniturilor unei anumite categorii de persoane reduce veniturile persoanelor care produc mărfurile cumpărate în mod obișnuit de cele dintîi, și așa mai departe, arătînd că acest proces se bazează pe „principiul multplicării" (vezi Henri Denis, Histoire de la pensée économique, pag. 536—539). Henri Denis, alături de Hutchison, constată că J. M. Keynes a cunoscut lucrările lui Johannsen (pe care îl citează în „Tratatul despre bani" din 1930) și susține că „a împrumutat cu siguranță de la el ideile de bază ale sistemului său", refuzîndu-i însă „recunoașterea meritelor, la care avea dreptul", în timp ce consacră numeroase pagini unui economist obscur ca Silvio Gesell. Cu atît mai mult merită a fi reținută, deși nu este o chestiune esențială, prioritatea lui Johannsen în ceea ce privește termenul de multiplicator, pe care Keynes îl folosește întîia oară în titlul unui articol publicat în 1933 (în articolul lui Kahn din 1931 termenul nu apare).

Cel mai timpuriu precursor în domeniul teoriei multiplicatorului, pe care îl vom aminti aici este germanul Heinrich Ludwig Hambert Gall (1794—1863), al cărui aport a fost relevat recent de K. G. Zinn de la Universitatea Gutenberg din Mainz (vezi Kyklos nr. 4/1969, pag. 719—735). Cel mai devreme în 1822, cel mai tîrziu în 1869, Gall formulează principiul denumit astăzi multiplicare, fără a folosi termenul, dar stabilind o legătură foarte modernă, s-ar putea spune, cu utilitatea cheltuielilor statului pentru declanșarea mecanismului. În 1851 el scrie la capătul unui raționament mai detaliat că „fiecare taler pus în circulație în țară pentru muncă, trecînd necontenit din mînă în mînă, trezind peste tot activitatea, stimulînd și recompensînd, servește mereu, poate însutit sau înmiit, pentru a prilejui din nou muncă de un taler...". În 1822, vorbind despre fenomenele de criză și șomaj de după 1815, Gall scrie: „Activitatea a mii de oameni a trebuit să ia o altă direcție. Pentru a nu provoca o perturbare dăunătoare a echilibrului în activitatea celorlalți, ar fi fost necesar ca forțele devenite de prisos să fie utilizate în mecanismul conviețuirii sociale pentru construirea de piramide egiptene sau — spre a nu lăsa impresia de ironie — pentru nivelarea munților, umplerea prăpăstiilor, regularizarea fluviilor, săparea de canale, construirea de șosele și poduri în toate punctele. Întrucît însă lucrul acesta nu s-a făcut, mii de persoane au fost nevoite să se înghesuie în domenii de activitate în care și așa erau prea mulți oameni". În special în acest din urmă pasaj este frapantă asemănarea cu idei enunțate de Keynes în „Teoria generală" cu privire la mijloacele de declanșare a multiplicării: „construcția de piramide" se regăsește textual, „săparea de găuri în pămînt" într-o formă foarte apropiată, întărind impresia de „modern" pe care o lasă ideile lui Gall în ansamblu.

Este greu de spus cît de comune erau asemenea idei pe atunci, dar cert este că problema mijloacelor și a posibilităților de ieșire din crize era mai puțin vitală pentru soarta capitalismului decît cu peste un veac mai tîrziu cînd apare „multiplicatorul lui Keynes". Abia în mediul capitalist-monopolist de stat, principiul multiplicării găsește în practica economică atenția și preocuparea pentru aplicare, pe care le recomanda Gall.

L. STROJA

ECONOMIE MONDIALĂ

VĂMI, VICTIME...

EXISTĂ realmente în relațiile S.U.A. cu Piața Comună o evoluție critică ? Dacă ar fi să ne călăuzim după comentariile presei occidentale, a căror tonalitate urcă, dar și după declarațiile îndeajuns de iritate ale unor persoane oficiale de pe ambele maluri ale Oceanului, ar trebui să conchidem în sens afirmativ. Pînă recent — de pildă — prea des n-am avut prilejul să ascultăm vocea ambasadorului american pe lîngă C.E.E., Robert Schaetzel, a cărui îndelungată discreție părea să demonstreze că, din partea Statelor Unite, motivele de nemulțumire nu abundau. Pe la mijlocul lui februarie însă, într-o conferință la Asociația de politică externă din R.F.G. ambasadorul, după ce a definit Comunitatea drept „o organizație economică complicată, confuză, absorbită în dispute inexplicabile și interminabile" a avertizat că „întîlnirea la nivel înalt de la Haga amenință să devină un punct critic în relațiile dintre C.E.E. și S.U.A.." Nu era greu să se înțeleagă că aluzia vizează în primul rînd eventualitatea lărgirii Pieței Comune, deoarece problema principală la Haga a fost aceea a admiterii Angliei, precum și a celorlalte țări candidate — Danemarca, Irlanda și Norvegia — în organizație.

O altă luare de poziție, nu mai puțin categorică, a fost aceea a lui Boggs, președintele subcomisiei Congresului american pentru comerțul exterior, care a cerut ca „S.U.A. și celelalte state interesate să exercite un drept de control asupra tratativelor și desfășurării lor, influențîndu-le în interesul comerțului internațional". Forurile responsabile ale comerțului exterior american consideră deasemenea drept o situație îngrijorătoare numărul mare de asocieri și acorduri preferențiale încheiate de Piața Comună cu unele țări mai dezvoltate sau mai puțin dezvoltate, cum sînt cele de pe țărmurile Mediteranei.

DUPĂ statisticile S.U.A., exporturile de produse agricole americane în țările Pieței Comune au scăzut anual, începînd din 1968, cu 6%. Cele șase țări ale Comunității sînt acuzate că desfac pe piețele tradiționale ale Statelor Unite, la prețuri de „dumping", o producție subvenționată la extrem. Aranjamentele Pieței Comune sînt declarate a fi într-o totală incompatibilitate cu Acordul General de Comerț și Tarife (G.A.T.T.) invocat azi cu adevărate accente patetice. „Națiunile libere, scrie revista new-yorkeză News Week, și-au jurat îndată ce au încetat să cadă bombele celui de al II-lea război mondial, că nu vor mai permite niciodată repetarea lucrurilor". Revista atrage atenția apăsat că ruinătorul război comercial din timpul Marii Depresiuni a precedat evenimentele și a fost responsabil, în parte, de cele ce s-au întîmplat.

Este adevărat că GATT nu reprezintă încă un cadru definitiv pentru înlăturarea barierelor din calea comerțului internațional, dar el ar putea asigura totuși condiții mai favorabile schimburilor. Însă organizația suferă vizibil influența tendințelor protecționiste atît ale S.U.A. cît și ale Pieței Comune, cărora nu izbutește să li se sustragă. Numai elogierea circumstanțială a virtuților GATT nu este, firește, suficientă pentru a-i asigura eficacitatea și succesul. În ultimele săptămîni s-au înmulțit încă și mai tare recriminările ce și le fac partenerii occidentali și chiar amenințările cu represalii. „Faptul că nu sînt înțelese în străinătate intențiunile noastre în domeniul comerțului exterior, declară Kenneth Davis Jr., secretarul adjunct pentru comerț al S.U.A., ar putea avea consecințe nefericite".

CIFRELE amintesc că în perioada postbelică Statele Unite au atins în comerțul exterior un surplus record. În 1964, exporturile lor ajunseseră să depășească importurile cu 6,5 miliarde de dolari. De atunci însă, acest avantaj a suferit continuu eroziuni. Partea comerțului american în exporturile mondiale s-a redus. De la 17,5 cenți cît reprezenta ea de fiecare dolar în comerțul mondial din 1969, proporția a scăzut la 15,2 cenți anul trecut. Graficul de mai jos pare în această privință concludent.

Economiștii S.U.A. nu neagă că situația se datorează inflației și faptului că economia americană... „a scăpat de sub control". Din 1964 și pînă în prezent majorarea importurilor este de 90%. Se recunoaște, totodată, sporirea abilității Europei occidentale și Japoniei de a produce mărfuri manufacturate, în special pe cele care necesitînd o tehnologie mai complicată, țineau altădată aproape exclusiv de capacitatea Statelor Unite. Între 1964 și 1969, vînzările vest-europene și japoneze de mașini electrice în Statele Unite s-au triplat. Ele au atins o valoare de 70 de milioane de dolari. Semnificativ este faptul că vînzările de mașini de calcul și ordinatoare s-au împătrit, ele ridicîndu-se la 339 milioane de dolari.

În relațiile comerciale ale S.U.A. cu Japonia, nodurile nevralgice se înmulțesc deosebit de repede. Încă de mai multă vreme Statele Unite cer japonezilor să-și limiteze, în mod voluntar, exporturile unor categorii de mărfuri pe piața americană. În ultimele săptămîni Japoniei i se cere, cu o insistență sporită, să-și diminueze exporturile de fire sintetice și de lenajuri. E adevărat că Japonia beneficiază de un surplus în comerțul ei exterior cu S.U.A. în valoare de aproximativ 1,5 miliarde de dolari, dar ceea ce-i irită mai mult pe americani este creșterea listei de produse manufacturate cărora niponii le interzic accesul pe propria lor piață și care numără în prezent 109 articole. Sînt incluse în această listă, subliniază experții, aproape toate mărfurile care ar putea face concurență producției interne. Aspectul de război vamal pe care-l iau relațiile nipono-americane se complică încă mai mult prin aceea că multe dintre țările Europei occidentale barează, la rîndul lor, drumul unor numeroase categorii de mărfuri japoneze spre piețele lor. Încăierarea e triunghiulară și Comunitatea Economică Europeană este azi acuzată pe față că „se amestecă în negocierile nipono-americane cu privire la textile".

Nu de mult, directorul general al GATT-ului, Olivier Long, declara că „lumea riscă să se divizeze în trei blocuri comerciale ostile". Aceasta nu este însă numai părerea sa. Arthur Watson, noul ambasador desemnat al S.U.A. în Franța, scrutînd probabil perspectivele misiunii ce îl așteaptă, declară și el : „Sîntem pe marginea unui război comercial". Convergența aprecierilor este izbitoare. Ziarele de peste ocean atrag atenția asupra sentimentului protecționist care e în continuă creștere în S.U.A. și cred că, din această cauză, un război comercial general între Europa occidentală, Japonia și Statele Unite nu este exclus.

SE VORBEȘTE în termeni duri, dar limbajul marțial poate adesea înșela. Uneori el servește numai drept mijloc de presiune pentru obținerea unor avantaje imediate. Fiecare parte atribuie celeilalte responsabilitatea, reproșîndu-i că ridică barierele cele mai grele. De fapt, experții consideră că măsurile protecționiste — considerate de o parte și de alta — se balansează, întrucît nu sînt mai slabe unele decît altele. În dispută se află direct angajată și Comisia de la Bruxelles care arată că Piața Comună rămîne de departe cel mai important debușeu pentru exporturile agricole americane. Dacă o anumită reducere a acestora a avut loc între 1967 și 1969, afirmă ea, acest fenomen se constată nu în mod exclusiv pe piețele C.E.E. Comisia mai arată că țările comunitare fac parte dintre primii importatori și exportatori de textile și că, în consecință, ele nu se pot dezinteresa de piața mondială a acestor produse. În fapt, schimburile Statelor Unite cu țările comunitare se ridică în prezent la o valoare de aproximativ 13 miliarde de dolari — de trei ori mai mare decît în 1958, primul an de existență a Pieței Comune. Ziarul francez „Le Monde" se întreabă dacă nu cumva S.U.A. se folosește de împrejurări, pentru a justifica o eventuală revenire a lor în problema încă nerezolvată a lui „American Selling Price", această legislație care „falsifică jocul comerțului internațional în domeniul vînzării produselor

Dinu HERVIAN

⟶

SCHIMBARI IN COMERȚUL MONDIAL

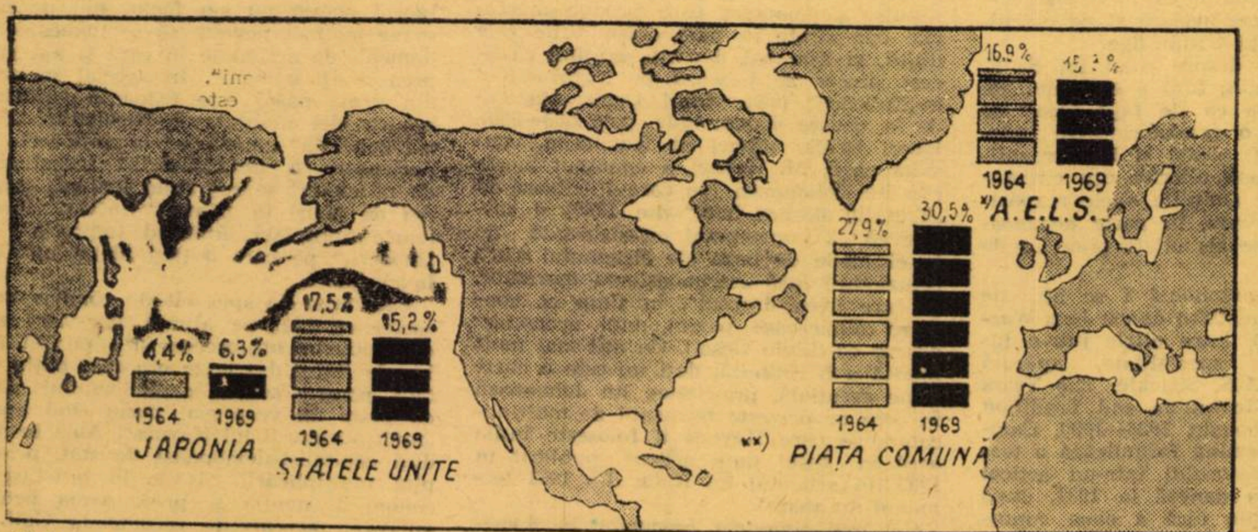

Totalul comerțului mondial anul trecut a crescut la 250 miliarde de dolari, aproape cu 64% față de nivelul din 1964. Țările Pieței Comune și Japonia și-au văzut partea lor crescînd, în timp ce S.U.A. și țările A.E.L.S. și-au văzut-o reducîndu-se.

*) A.E.L.S. : ANGLIA, AUSTRIA, DANEMARCA, ELVEȚIA, NORVEGIA, PORTUGALIA, SUEDIA ȘI FINLANDA (asociată)

**) PIAȚA COMUNĂ : FRANȚA, R.F.G., ITALIA, BELGIA, OLANDA, LUXEMBURG

EDUCAȚIE ECONOMICĂ LA GRĂDINIȚĂ

ÎN FRANȚA — probabil și în alte țări — se resimte necesitatea de a se asigura o educație economică încă de la o vîrstă foarte fragedă. Tot felul de cărți și chiar albume cu desene, avînd tematică economică, apar în editurile pariziene pentru copii. Ele se epuizează repede. Cadrele responsabile fac următorul raționament : există în Franța bacalaureatul economic pe care un tînăr îl poate trece pe baza unui program de pregătire de trei ani ; dar e greu de presupus că interesul pentru problemele economice se poate trezi, pe negîndite, între 14 și 17 ani. De aceea inițierea ar trebui să înceapă încă la vîrsta școlii elementare. Se socotește că lucrul este absolut necesar pentru cei care la 16 ani urmează să intre în viața profesională. Se fac cercetări la „Institutul Pedagogic Național", la „Comitetul Național pentru Consum" și se recomandă ca educația economică să înceapă chiar de la grădiniță, la vîrsta de 5 ani. De mai mulți ani, un Laborator de analize și cercetări a propus copiilor și institutorilor jocuri și exerciții orientate pe probleme economice. O cărțulie se cheamă „Să ne jucăm de-a comerțul" ; alta, cu distribuire gratuită pentru învățători, e intitulată „Să învățăm să citim prețurile".

NOTE

În 1968, „Laboratorul" pomenit a difuzat printre copiii din învățămîntul elementar un chestionar cu tema : „Pîinea în luna septembrie", iar anul trecut, unul cu tema : „Legumele în septembrie 1969". Întrebările sunau cam astfel : „Mănînci multă pîine ? Observi tipul de pîine pe care-l cumperi ? Socotești greutatea pîinii pe care o mănînci într-un an ?". Copiii au notat nu numai greutatea dar și prețurile a diferite tipuri de pîine, au calculat consumul de pîine al familiei pe zi, pe săptămînă, pe lună, pe an, au conchis că mîncînd un tip de pîine și nu altul, familia poate economisi în fiecare an o sumă disponibilă pentru discuri, sau pentru alte genuri de cumpărături. Chestionarul privind legumele a trezit de asemenea interes printre copii. În clasa a doua a unei școli elementare de la Aubervilliers (35 de copii între 8 și 9 ani) institutoarea, lărgind ancheta, a făcut cu copiii studii asupra variațiunilor de preț după magazine, sezoane ; i-a pus să alcătuiască menuuri cu calculul prețurilor. Punîndu-i să citească etichetele de pe borcane și cutii, pentru a deosebi produse, calități, prețuri, copiii au deprins și numeroase cuvinte în limbi străine. Mulți dintre elevi, amintește institutoarea, nu pot fi atrași la învățătură decît prin mijlocirea unor probleme concrete, legate de experiența lor zilnică. „La urma urmei, observă un pedagog, de ce nu i-am învăța pe copii regula de trei simplă folosind ca exemple borcanele de iaurt ?"

Desigur că exercițiile descrise mai sus reprezintă, în același timp un avantaj în însușirea de către copii a metodelor de calcul și o inițiere în bugetul familiei. Nu pare să fie prea nouă ideea de a folosi exemple din domeniul alimentar, al vestmintelor, sau, în sfîrșit, din domenii mai familiare copiilor, pentru a se ușura însușirea materiei. Dar extrapolările, deprinderea elevului chiar din învățămîntul elementar de a se ridica la înțelegerea mai generală a unei probleme economice, de a-și extinde sfera preocupărilor, de acest gen, da. De ce însă numai în calitate de cumpărător ? Există oare într-adevăr vreo societate bazată exclusiv pe consum ? Educația economică pe linie de producție nu este oare și mai indispensabilă ?

A. A.

chimice în S.U.A.". Oricum, scrie ziarul, „europenii vor înțelege greu faptul că S.U.A. împing atît de departe ofensiva lor, prezentîndu-se ca victime ale Pieței Comune, în timp ce, practic, dolarul este azi moneda Europei". Tonul și amărăciunea editorialului din „Le Monde" crește cînd adaugă că „imperialismul dolarului — care a dus și la revalorizarea mărcii vest-germane — a făcut ca în zece ani (1958—1968) investițiile directe ale firmelor americane în țările C.E.E. să se încincească".

Lucrările Congresului S.U.A., care urmează să ia în examinare peste puțin timp propunerile persoanale ale președintelui Nixon cu privire la comerț, vor da, poate, o indicație asupra perspectivelor. Deocamdată, o reducere a tensiunilor și a stărilor conflictuale a fost încercată cu prilejul recentei vizite la Washington a primului ministru Willy Brandt. Cancelarul R.F.G. a fost întîmpinat în S.U.A. nu numai în această calitate, dar și ca purtător de cuvînt al „celor șase". Deși nu a fost publicat nici un comunicat în urma convorbirilor ce au avut loc, presa străină a scris că S.U.A. înțelege să se sprijine în disputa lor cu Piața Comună pe „poziția bine cunoscută de liber-schimbist" a cancelarului Brandt. Propunerea pe care a făcut-o acesta de a se institui o comisie comună, permanentă, în care să se discute chestiunile în litigiu, nu a fost pare-se întîmpinată cu entuziasm. Instituționalizarea schimburilor de vederi, scriu comentatorii americani, nu poate să fie privită ca o soluție realistă de către S.U.A., deoarece acest lucru presupune o politică pe termen lung, în timp ce reacțiile obișnuite ale Congresului american sînt încete și sporadice. Astfel încît nimeni, de fapt, nu pare să aibă în vedere pentru moment vreo soluție de natură să prevină tornada pe care, așa cum se vede, o așteaptă toată lumea. Au trecut secolele, dar visul lui Adam Smith privind o mare republică a negustorilor, în care aceștia să trăiască într-o sublimă armonie universală, e încă departe de a se împlini.

REPERE

● În Anglia **RATA SCONTULUI** a fost redusă de la 7,5% la 7%. Precedenta reducere, tot cu 0,5 puncte, avusese loc la 5 martie a.c.

● La 27 aprilie iau sfîrșit la Bangkok lucrările celei de a 26-a sesiuni anuale a Comisiei O.N.U. pentru Asia și Extremul Orient (ECAFE), la care participă delegați din patruzeci de țări.

● **EXCEDENTUL BALANȚEI DE PLĂȚI JAPONEZE** în anul bugetar încheiat la 31 martie a.c. a fost de 1,99 miliarde dolari, față de 1,62 miliarde în anul bugetar precedent. Volumul comerțului exterior a sporit în aceeași perioadă cu 22%.

● La Geneva are loc în aceste zile o **REUNIUNE ORGANIZATĂ DE UNCTAD** la sugestia Consiliului internațional al cositorului, care examinează proiectul unui nou acord internațional pentru stabilizarea pieței acestui metal. Acordul în vigoare — al treilea în cazul cositorului — expiră la 30 iunie 1971. Producția mondială de cositor în 1969 a fost estimată la 178 000 t, iar consumul la 181 000

● **VENITUL NAȚIONAL AL ITALIEI** a sporit în termeni reali cu 5% în 1969, față de 6% în 1968. Producția industrială a crescut cu numai 4,3% (8,9% în anul anterior).

● 90% din mărfurile (cu excepția celor în vrac) făcînd obiectul comerțului între Europa și Statele Unite ale Americii sînt transportate **ÎN CONTAINERE**.

● **COSTUL ORAR AL MÎINII DE LUCRU** (muncitori și funcționari) pe ansamblul industriei se ridica în 1966 la 8,8 franci francezi în R.F.G., 8,6 în Belgia, 8,5 în Olanda, 8,4 în Franța, 9,7 în Luxemburg și doar 7,3 franci în Italia, rezultă dintr-un recent studiu al Comisiei de la Bruxelles a Pieței Comune. Între ramurile industriale diferențele sînt cîteodată considerabile, chiar în cadrul aceleiași țări.

● **INVESTIȚIILE BRITANICE** reprezintă circa 17% din totalul investițiilor străine în Franța, în vreme ce investițiile franceze în Anglia au dimensiuni mult mai modeste.

DEZBATERI ÎN PRESA ȚĂRILOR SOCIALISTE

CALITATEA PRODUCȚIEI: INDICATORI ȘI PRINCIPII METODOLOGICE

Una din problemele dezbătute mult în presa țărilor socialiste o constituie ridicarea calității produselor și serviciilor. Tematica complexă a definirii indicatorilor și a urmăririi calității se situează pe primul plan al dezbaterilor. În cele ce urmează, redăm unele dintre opiniile exprimate referitor la aprecierea și urmărirea calității.

● O nouă știință „Cvalimetria"

TRATÎND despre criteriile de apreciere a calității, prof. Ivan Kovacev constată, într-un articol din revista bulgară **Ikonomiceski jivot** (nr. 52/1969), că în prezent lipsește o definiție universal valabilă a categoriei „calitatea producției". El amintește, printre altele, de studiile efectuate de un grup de economiști sovietici, care au stabilit existența a peste 100 de definiții ale calității producției și care propun ca știința ce se ocupă de metodele și criteriile de apreciere a calității să fie denumită „cvalimetrie".

Precizarea noțiunii de calitate — subliniază autorul — este absolut necesară pentru soluționarea unei serii de probleme importante ca: măsurarea productivității muncii, aprecierea rezultatelor activității economice a întreprinderilor industriale și comerciale, stabilirea corectă a prețurilor etc. Oricît de dificil ar fi, se impune elaborarea unei metode unitare de apreciere a calității pentru fiecare grupă și tip de produse.

Majoritatea criteriilor propuse pentru aprecierea calității reprezintă totodată încercări serioase de a ajunge la exprimarea logică sau matematică a noțiunii „calitatea producției industriale". Comun autorilor respectivi este faptul că ei consideră calitatea produselor industriale drept funcție a unei serii importante de indicatori.

Adoptînd drept criterii de apreciere a calității produselor industriale gradul utilității acestora, potrivit destinației, și măsura în care corespund indicatorilor tehnici, economici, ergonomici și estetici, I. Kovacev propune următoarea formulă pentru determinarea obiectivă a calității unui utilaj:

$K = K_1 T_{lg} + K_2 \cdot T_{hn} + K_3 \cdot E_c + K_4 \cdot E_{rg} + K_5 \cdot E_{st}$, unde K = indicatorul complex al calității produsului industrial;

K_1, K_2, K_3, K_4, K_5 = coeficienți exprimînd ponderea relativă a indicatorilor sintetici, a căror sumă este egală cu 100;

T_{lg} = indicator sintetic tehnologic al productivității și calității lucrului efectuat de mașina sau utilajul respectiv;

T_{hn} = indicator sintetic caracterizînd nivelul tehnic al produsului realizat, comparativ cu produsele similare;

E_c = indicator sintetic economic cuprinzînd cheltuielile de producție și exploatare a utilajului;

E_{rg} = indicator sintetic ergonomic, evidențiind gradul de optimizare al sistemei „mașină-operator" sub aspect fiziologic, psihologic, antropologic și igienico-sanitar;

E_{st} = indicator sintetic estetic, care se referă la legătura dintre aspectul exterior al produsului — formă, culoare etc. și, cerințele artistice și ale modei.

Această formulă poate fi adaptată și pentru aprecierea complexă a calității produselor industriale destinate uzului personal, devenind:

$K = K_2 \cdot T_{hn} + K_3 \cdot E_c + K_4 \cdot E_{rg} + K_5 \cdot E_{st}$ (II).

În aprecierea calitativă a materiilor prime și a materialelor se poate aplica următoarea variantă a formulei de bază (I): $K = K_2 \cdot T_{hn} \cdot K_3 \cdot E_c$ (III).

În formulele de mai sus valoarea cifrică a indicatorilor sintetici ai calității variază între 0,1 la 1. În acest caz valoarea maximă a indicatorului complex al calității va fi 100, iar cea minimă 10.

Revista amintită subliniază că dificultatea cea mai mare se întîmpină la stabilirea obiectivă a coeficienților ponderii relative a diferiților indicatori sintetici — K_1, K_2, K_3, dar mai ales a indicatorilor K_4 și K_5 — care se referă la aspectele estetice și ergonomice ale produselor. Pentru a putea fi stabiliți cu mai multă obiectivitate se propune aplicarea metodei anchetelor adresate specialiștilor — ingineri, arhitecți, artiști, medici și psihologi.

● Este oare calitatea identică cu nivelul tehnico-economic al produselor?

NU! — răspunde prof. dr. Ludovit Schwaer, în revista cehoslovacă **Planované hospodarstvi** (nr. 3/1970). Calitatea și nivelul tehnic nu sînt noțiuni identice — arată el. — În caz contrar chiar și un produs depășit din punct de vedere tehnic, dar apreciat după o serie de criterii, ca siguranța în exploatare, execuție corectă etc. ar putea fi considerat de calitate. De obicei, se invocă drept argument faptul că între calitate, normele tehnice și nivelul tehnic nu există un raport unic. Evident, prin respectarea normelor tehnice se asigură produse de calitate, dar normele pot exercita în acest fel și o acțiune conservatoare asupra producției, prin aceea că plafonează nivelul ei tehnic. Toate aceste elemente au fost scoase la iveală de practica comerțului exterior, deoarece beneficiarul extern al diferitelor produse tehnice nu este dispus să accepte pe cele depășite, chiar dacă sînt de calitate.

Cînd vorbim de nivel tehnic ne referim deci, în primul rînd, la produsele apte de evoluție tehnică. În această categorie se încadrează produsele complexe din punct de vedere tehnic (automobile, articole electrotehnice și electronice), cărora — pe lîngă ceilalți parametri de calitate — li se pretinde și un nivel tehnic ridicat. Dar, se pot întîlni aici și produse care — deși au un nivel tehnic înalt, nu satisfac totuși unele criterii, ca siguranța în exploatare, durabilitatea, nivelul execuției, aspectul estetic etc. Astfel de produse nu pot fi considerate ca fiind de calitate.

L. Schwaer împarte produsele, în funcție de posibilitățile dezvoltării lor tehnice, în două grupe:

a) produse cu dezvoltarea tehnică încheiată și cu utilitate socială minimă (de exemplu, lampa cu petrol) sau care-și mențin utilitatea (o serie de unelte manuale de uz gospodăresc);

b) produse apte pentru perfecționare și dezvoltare tehnică.

Preocupări pentru clasificarea produselor după nivelul calității lor, pentru o anumită „ierarhizare" a acesteia se întîlnesc frecvent și în alte țări socialiste. Ele sînt determinate, între altele, de necesitatea de a planifica judicios creșterea ponderii produselor cu un nivel calitativ superior și scoaterea concomitentă din fabricație a produselor învechite.

DUPĂ CUM se relata, de pildă, în suplimentul la nr. 3/1969 al revistei sovietice **Ekonomiceskaia gazeta**, la o conferință tehnico-științifică, organizată la Moscova pe problema calității produselor, s-a propus repartizarea acestora în trei clase, și anume:

Clasa I — produsele care corespund celor mai înalte exigențe și se situează la nivelul celor mai bune produse similare pe plan mondial, sau chiar le depășesc. Întreprinderile care fabrică asemenea produse trebuie să beneficieze de o rentabilitate și stimulare materială, superioare.

Clasa a II-a — produsele care corespund cerințelor economiei naționale și prevederilor standardizării și condițiilor tehnice. Întreprinderile respective trebuie să aibă o rentabilitate și stimulare materială, normale.

Clasa a III-a — produsele care necesită îmbunătățiri și modernizări. Este necesar să se creeze asemenea condiții, încît întreprinderea, după o anumită perioadă, să nu mai fie interesată să le producă. Deci ea trebuie să aibă o rentabilitate și stimulare materială, micșorate.

O CLASIFICARE asemănătoare a produselor a fost introdusă în cadrul industriei grele din Polonia, la inițiativa Oficiului central de măsuri și calitate. După cum informa revista **Ekonomika i organizacja pracy** (nr. 5/1969), produsele sînt împărțite în trei grupe: **A, B** și **C**. În grupa **A** sînt incluse produsele care — prin construcție, parametri tehnici și economici — depășesc sau cel puțin ating nivelul realizărilor similare pe plan mondial. Grupa **B** cuprinde produsele de nivel tehnic mediu, iar grupa **C** — produse care se situează sub standardele medii mondiale „Acțiunea **A B C**" se extinde treptat și în alte ramuri industriale.

Introducerea criteriilor de apreciere a calității produselor, amintite mai sus, îi conferă acesteia din urmă un anumit caracter **dinamic**. Astfel, calitatea încetează de a mai fi o noțiune statică, iar dinamicitatea ei este în raport direct cu complexitatea produsului sub aspect tehnic; în ceea ce privește exigențele față de calitate, acestea se schimbă cu atît mai repede cu cît nivelul tehnic atîrnă mai greu în aprecierea complexă a calității.

La aprecierea **nivelului tehnic** al produselor complexe, este necesar să se țină seama, după părerea prof. L. Schwaer, de gradul de valorificare a cuceririlor științei și tehnicii moderne, de gradul de perfecționare a produselor, de nivelul execuției și de respectarea normelor de siguranță în exploatare, precum și de alți indicatori ca eficiență, randament raportat la greutate proprie, viteză (la vehicule). Toți acești indicatori se confundă cu indicatorii de calitate.

În ceea ce privește **nivelul economic**, acesta se stabilește în raport direct cu cheltuielile de producție; un produs fiind considerat la un nivel economic superior dacă se realizează cu cheltuieli minime posibile, satisfăcînd totodată și cerințele de calitate. Prin urmare, — conchide autorul — sfera noțiunii „calitate" este mai cuprinzătoare decît cea a noțiunii „nivel tehnic" sau „siguranță în exploatare". Noțiunea de calitate cuprinde toate elementele care compun noțiunile de nivel tehnic și siguranță în exploatare. De aici rezultă că din punctul de vedere al logicii formale, sferele noțiunilor de nivel tehnic și siguranță în exploatare sînt subordonate celei a calității.

● Aprecierea eficienței economice a îmbunătățirii calității

PRINTRE numeroșii indicatori ai calității, siguranța în exploatare și durabilitatea produselor ocupă un loc deosebit — opinează B. Zlobin, într-un articol apărut în **Voprosî Ekonomiki** (nr. 6/1969). Într-un anume sens durabilitatea unui produs poate fi socotită drept indicator global, în care se manifestă acțiunea tuturor celorlalte caracteristici calitative ale produsului...

Autorul consideră că — întrucît nivelul calitativ al produselor se evidențiază în procesul utilizării acestora — el poate fi reflectat mai din plin de suma cheltuielilor de muncă, legate de fabricare și utilizarea produselor respective. Ținînd seama de acestea, este mai întemeiat — afirmă el — ca, la aprecierea calității produselor, volumul economiilor realizate de pe urma utilizării lor să se compare nu cu prețul cu ridicata, ci cu **cuantumul global al cheltuielilor de muncă legate de fabricarea și utilizarea produselor.** În cazul uneltelor de muncă, o imagine suficient de clară asupra mărimii comparabile a cheltuielilor de exploatare pot oferi cheltuielile pentru reparații curente și capitale pe toată durata funcționării utilajelor respective. Mărimea cheltuielilor pentru reparații capitale și curente depinde direct de nivelul siguranței în exploatare și durabilității produselor; de aceea, utilizarea ei drept indicator valoric la aprecierea calității producției este nu numai justificată, ci și necesară.

Pentru argumentarea celor spuse, autorul prezintă calculul eficienței economice a îmbunătățirii calității în cazul a două mașini: una veche (de bază) și alta nouă. Dacă folosirea mașinii vechi dă anual un beneficiu de m_1 ruble, este evident că pe toată durata funcționării acesteia d_1 vor rezulta $m_1 \times d_1$ ruble de beneficii.

Considerînd valoarea mașinii vechi egală cu v_1 ruble, suma beneficiului obținut la o rublă din valoarea mașinii se exprimă prin raportul $\frac{m_1 \cdot d_1}{v_1}$. Pentru mașina nouă, această mărime reprezintă $\frac{m_2 \cdot d_2}{v_2}$. În valoarea mașinilor comparate se include nu numai prețul lor cu ridicata, ci și cheltuielile pentru reparații capitale și curente, pe toată durata

→

funcționării lor. Firește că diferența dintre aceste mărimi reprezintă cuantumul global al economiilor care se obțin prin folosirea noii mașini, în comparație cu mașina de bază (raportat la 1 rublă din valoare). Împărțind rezultatul la durata de funcționare a noii mașini (d_2), stabilim mărimea economiei anuale pe care ne-o dă folosirea noii mașini în comparație cu a celei de bază, adică mărimea comparată a eficienței economice a noii mașini. Deci, coeficientul eficienței produselor respective va fi:

$$C_{ep} = \frac{\frac{m_2 \cdot d_2}{v_2} - \frac{m_1 \cdot d_1}{v_1}}{d_2} \qquad (1)$$

După calcule matematice simple se obține:

$$C_{ep} = \frac{m_2 \cdot \frac{d_2}{d_1} \cdot \frac{v_1}{v_2} - m_1}{v_2 \cdot \frac{d_2}{d_1} \cdot \frac{v_1}{v_2}} \qquad (2)$$

Ce reprezintă mărimea $\frac{d_2}{d_1}$ și mărimea $\frac{v_1}{v_2}$? Prima din ele — raportul dintre durata de funcționare a noii mașini și durata de funcționare a mașinii de bază — exprimă influența pe care o are asupra coeficientului eficienței diferența între duratele de funcționare ale mașinilor comparate și poate fi numit coeficient al durabilității (C_d). La rîndul ei, a doua mărime — raportul dintre valoarea mașinii de bază și cea a mașinii noi — exprimă influența pe care o exercită asupra coeficientului eficienței diferența între valorile mașinilor comparate, inclusiv diferența între cheltuielile pentru reparații capitale și curente pe toată durata funcționării. Această mărime poate fi denumită coeficient al valorii (C_v).

Formula coeficientului de eficiență C_{ep}, care sintetizează aprecierea economică a calității noii mașini, capătă următoarea formă definitivă:

$$C_{ep} = \frac{m_2 \cdot C_d \cdot C_v - m_1}{v_2 . C_d . C_v} . \qquad (3)$$

După ce exemplifică modul de utilizare a formulei (3), autorul face o serie de precizări asupra cadrului aplicării sale. Ea poate fi folosită — arată el — pentru determinarea eficienței economice a investițiilor capitale și a introducerii tehnicii noi, iar utilizarea ei pentru aprecierea economică a calității producției poate fi considerată drept o variantă particulară a problemei.

● Urmărire și autocontrol

ABORDÎND problema aprecierii obiective a eforturilor depuse de întreprinderi pentru menținerea renumelui mărcilor de fabrică respective, **Ekonomiceskaia gazeta** (nr. 12/1970) împărtășește experiența acumulată în acest domeniu de colectivul Uzinei de mașini de frezat din Gorki. În întreprinderea menționată a fost introdus un indicator complex: **coeficientul calității.** La calcularea coeficientului se ține seama de: procentul produselor predate fără defecte, la prima prezentare; respectarea condițiilor de livrare a mașinilor la export; traducerea în viață a măsurilor tehnico-organizatorice (m.t.o.) care determină, în final, îmbunătățirea calității produselor.

Drept coeficient ideal al calității se ia cifra 1. Dacă pierderile prin rebutare cresc, față de limita stabilită, pînă la 5%, din unitatea convențională a coeficientului calității se scade 0,1. În cazul cînd pierderile prin rebutare depășesc limita stabilită cu 6—10%, coeficientul se micșorează cu 0,2.

Așa se procedează pentru fiecare din factorii ce intră în calculul coeficientului. De pildă, neîndeplinirea de către o secție a m.t.o. micșorează indicatorul calității cu 0,1—0,2. Pentru creșterea (comparativ cu luna precedentă) a volumului produselor returnate — operație efectuată de C.T.C. — secțiile sînt penalizate cu 0,1 din unitatea convențională.

Coeficientul calității pe uzină se determină în fiecare lună; el a devenit un mijloc important de planificare, evidență și analiză a producției. Secțiile care au un coeficient sub 0,7 pierd dreptul la locul de fruntaș în întrecerea socialistă. Iar în condițiile unor indicatori tehnico-economici egali se dă preferință colectivului acelei secții în care caracteristicile calitative ale muncii sînt mai bune.

Experiența colectivului uzinei arată că indicatorul complex al calității este important și pentru stimularea inițiativei personalului tehnico-ingineresc al secțiilor. În cazul realizării unui coeficient de peste 0,9 volumul premiilor acordate pentru rezultatele economice ale activității crește, iar în condițiile unui coeficient sub 0,9 acesta scade.

Eficiența economică a inițiativei lansate la uzina din Gorki a putut fi apreciată încă după primele opt luni de aplicare. Pierderile datorate rebuturilor s-au redus în întreprindere cu 15%, iar retururile de piese defecte de la asamblare — aproape la jumătate. S-a întărit de asemenea, și disciplina în muncă.

ÎNSEMNĂRI DE CĂLĂTORIE

TRECUTUL ȘI PREZENTUL ULIANOVSK-ului

DINTR-O CETATE cu întărituri de pămînt și turnuri de lemn, întemeiată în 1648, Simbirsk-ul devine treptat centru comercial, la încrucișarea unor importante căi ale traficului de mărfuri. Volga, pe care alunecau navele încărcate cu cereale, pește, lînă și potasă, se întîlnea aici cu vechi drumuri comerciale pe uscat, care-i purtau pe negustorii ruși pînă în îndepărtata Persie. Pe la jumătatea secolului al XIX-lea numărul locuitorilor săi se ridica la vreo 20 000—30 000, și totuși Simbirsk-ul rămînea un modest tîrg provincial, lipsit de industrie, departe de calea ferată, cu străzile umbrite sub bolta de arbori, dar cu pavaj de lemn doar pe Strada mare, cu case de lemn și sărmane colibe de pescari, cu numeroase biserici și cîrciumi dar cu numai două școli publice și un spital. Așa se prezenta Simbirsk-ul atunci cînd, în anul 1869, aici a poposit familia Ulianovilor.

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie surprinde orașul pe treapta unui timid început de dezvoltare industrială, marcat de existența a vreo 30 de mici unități — mori, gatere, o fabrică de bere, una de săpun, cîteva mărunte întreprinderi și ateliere pentru prelucrarea metalelor.

Dacă sub aspect economic și edilitar Simbirsk-ul dinainte de revoluție nu reușise să treacă dincolo de limitele unei dezvoltări modeste, numele său avea să rămînă însă înscris cu mai multă temeinicie în istoria modernă rusă și sovietică de o întreagă pleiadă de oameni de știință, scriitori, artiști și oameni de stat. Locuitorii orașului se mîndresc evocînd numele scriitorului clasic I. Gonciarov, autorul cunoscutului roman „Oblomov", a cărui casă adăpostește astăzi muzeul regional de artă. La Simbirsk a trăit vestitul istoric N. Karamzin și tot aici au lucrat criticul literar P. Anenkov, poeții D. Minaev, N. Iazikov și I. Dmitriev, D. Davidov, scriitor și erou al războiului din 1812 și alții.

Aceste meleaguri capătă însă o consacrare mondială prin faptul că ele sînt indisolubil legate de cel care a dezvoltat și îmbogățit nemuritoarea învățătură a lui Marx și Engels. După victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, Simbirsk-ul își schimbă numele și soarta. Printr-o hotărîre a Guvernului Sovietic din anul 1924, orașul primește numele de Ulianovsk, omagiu adus memoriei lui Lenin. Prins în procesul marilor prefaceri din anii Puterii Sovietice, Ulianovsk-ul a devenit un puternic centru urban și industrial, numărînd, în prezent, peste 330 000 locuitori. Unități ale industriei constructoare de mașini, o uzină de automobile și una de linii automate, fabrici de confecții, tricotaje și încălțăminte, un complex alimentar, un combinat industrial pentru prelucrarea peștelui, port fluvial, hoteluri, completează biografia economică modernă a tîrgului provincial de altă dată. În același timp numeroase școli de cultură generală, o școală de muzică și o școală sportivă, trei institute de învățămînt superior, două teatre, cîteva muzee, un studiou de televiziune, o orchestră filarmonică, palatul pionierilor. 35 biblioteci — din care numai biblioteca regională dispune de aproape o jumătate de milion de volume —, două ziare locale, unități sanitare modern utilate ș.a., redau măsura vieții social-culturale a Ulianovsk-ului de astăzi.

● Aici a învățat Lenin

LOCURILE legate de memoria lui Lenin te întîmpină aici la tot pasul. La școala medie generală nr. 1, fostul gimnaziu clasic de băieți, o primă informație despre perioada școlăriei lui Lenin ne-o oferă inscripția simplă de la intrare: „Aici a învățat Vladimir Ilici Lenin, anii 1879—1887". Mai departe, ne conduce Olga Soloviova, elevă în clasa a X-a, care ne povestește cu o competență „savantă", despre viața de elev a lui Volodia. Naturalețea povestirii, cu care micul nostru ghid ne-a cucerit de la început, a făcut să uităm că sîntem într-un muzeu și — printr-un uriaș salt în timp — ne-am trezit colegi cu ea și cu Volodia. Intrăm în camera în care, în anul 1885—1886, Lenin, a urmat cursurile clasei a 7-a. Aceleași bănci din lemn, aceeași catedră scundă din colțul clasei, tabla proaspăt ștearsă, planiglobul puțin îngălbenit — „ediția 1881" — păstrează și azi atmosfera din vremea cînd, în ultima bancă de lîngă fereastră, ședea elevul Ulianov Vladimir.

„In această clasă, ne spune Olga, elevii din primul an de școală ascultă prima lor lecție și-și iau angajamentul să învețe tot așa de bine ca Vladimir Ilici, iar în banca în care a stat el, la sfîrșitul ultimului an de școală, ia loc premiantul clasei, cel care și-a îndeplinit cel mai bine angajamentul luat".

Treptat, trecînd din clasă în clasă și parcă pe măsură ce grijile școlăriei creșteau, povestirea căpăta un accent mai grav și admirația pentru cel care fusese excepțional la toate obiectele de studiu sporea, pentru a se încheia cu o notă de tristețe adîncă și de revoltă înăbușită, neputincioasă. „Aici, în această sală mare — sala de festivități a școlii — între 5 mai și 6 iunie 1887, Vladimir Ilici a dat examenul de maturitate... Trecuse numai un an de la moartea tatălui său — Ilia Nicolaevici — și chiar în ziua în care Vladimir Ilici a scris teza la matematică, fratele său, Aleksandr, a fost spînzurat la Petersburg, în închisoarea Șliselburg, pentru participarea la atentatul la viața țarului Alexandru al III-lea... Volodia era singur, pentru că Maria Alexandrovna, mama lui, plecase la Petersburg să-l scape pe Aleksandr... Și Volodia tot a luat examenul de maturitate cu excepțional". Pentru a-și întări parcă spusele Olga ne arată caracterizarea pe care Lenin a primit-o ca absolvent, o foaie îngălbenită în care dascălii săi scriau: „Extrem de talentat, de sîrguincios și de corect; Ulianov a fost primul în toate clasele, iar la terminarea școlii a fost premiat cu medalia de aur, ca cel mai merituos în ceea ce privește succesele la învățătură și purtare".

În hol, la ieșire ne sînt prezentate portretele altor ilustre figuri, foști „gimnaziști" ai școlii în care a învățat Lenin: vestiții oameni de știință V. Filatov, I. Kurceatov și N. Kolosov, N. Briuhanov, primul comisar al poporului pentru finanțe, Z. Soloviov, adjunctul primului comisar al poporului pentru sănătate, D. Sadovnicov, cîntăreț pasionat al Volgăi, și atîția alții.

● Mărturiile casei părintești

LA URMĂTORUL popas, vizităm „Muzeul V. I. Lenin". E casa de lemn cu un etaj, pe care familia Ulianov a cumpărat-o în vara anului 1878, după ce — devenind mai numeroasă — schimbase alte 6 locuințe. Casa a devenit în 1923 proprietate a statului și și-a deschis ușile ca muzeu în anul 1929. Aici și-a petrecut Lenin copilăria și adolescența între anii 1878 și 1887, cînd s-a înscris la Universitatea din Kazan. Totul e orînduit ca pe vremea cînd Maria Alexandrovna punea fiecare lucru la locul lui. În camera de primire nu se mai aud, însă, de mult romanțele pe care, în ceasurile de tihnă, ea le cînta la pian pentru sine și pentru copiii mai vîrstnici strînși în jur și nici zgomotul jocului încins în camerele celor mai mici. Nu se mai aude „Appassionata" lui Beethowen, melodia despre care, mai tîrziu Lenin avea să spună: „Sînt gata s-o ascult în fiecare zi. E o muzică minunată, supraomenească. Cînd o ascult, îmi spun cu mîndrie, naivă poate: iată ce minunății pot să facă oamenii".

Și totuși în liniștea de muzeu, lucrurile povestesc. Pe biroul din camera de lucru a lui Ilia Nicolaevici Ulianov manualul de pedagogie a lui Ușinski, caietele cu însemnări despre situația școlilor, un volum de versuri ale lui Nekrasov, trusa de scris primită în dar cu ocazia împlinirii a 25 de ani de activitate pedagogică, vorbesc despre preocupările inspectorului și apoi ale directorului școlilor guberniale și despre prețuirea de care se bucura din partea colegilor și colaboratorilor săi. Nimic nu vorbește însă în această cameră de grija de părinte pe care Ilia Nicolaevici o încercase o dată, atunci cînd constatase că Volodia înțelege prea ușor lucruri grele pentru vîrsta lui și teama ca din această cauză în caracterul său de copil să nu-și facă loc, cumva, lipsa de stăruință și de dragoste de muncă.

Patul simplu de fier, o mică toaletă și o măsuță, care se găsesc în camera Mariei Alexandrovna, mărturisesc modestia femeii a cărei viață plină de griji a fost închinată educației copiilor. Opere ale lui Goethe, Schiller, Shakespeare și Hugo, care se găsesc pe măsuță, amintesc vizitatorului că Maria Alexandrovna, fiica unui medic din Petersburg, știa franceza, engleza și germana și că ei i se datoresc primele cunoștințe de limbi străine ale lui Vladimir Ilici.

În camera lui, obișnuitul pat de fier acoperit cu o cuvertură albă, o masă de lemn, două scaune simple model vienez. Pe perete o mică poliță de lemn pentru cărți, planiglobul, iar pe masă două extrase din catalogul cu notele din anii IV și V, diplomele de merit din clasele a III-a și a V-a, cartea „Viața popoarelor europene" de Vodovozova, căpătată ca premiu în clasa a IV-a, copia medaliei de aur primită la absolvirea școlii. Totul îți vorbește despre preocupările serioase ale școlarului, lăsîndu-te să-ți amintești singur că Lenin era totodată animatorul colegilor săi la jocul de croket, la exercițiile de trapez, sau că în cercul său de prieteni era considerat cel mai bun înnotător și alergător cu patinele. Polița cu cărți din perete îți sugerează, doar, preferințele viitorului conducător al Revoluției pentru asemenea eroi ca Spartacus, Garibaldi și Taras Bulba, și că, probabil, în această cameră Lenin a învățat pe de rost aproape toate poeziile lui Nekrasov și că tot aici i-au vrăjit inima și i-au ascuțit spiritul revoluționar-democratic operele lui Turgheniev, Saltîkov-Scedrin, Belinski, Herțen, Dobroliubov, Cernîșevski și Pisarev. Mărturie stă adnotarea unuia din profesori, care — pentru a alunga interesul timpuriu manifestat de Lenin pentru politică — scria pe una din lucrările elevului de 15 ani: „Să nu vă mai amestecați în politicianism... Despre ce clase asuprite scrieți dv., ce caută asta aici?"

● Imaginea de miine a orașului

OASPETELUI care poposește la Ulianovsk i se oferă prilejul de a admira construcțiile noi și de a prefigura schimbările care se vor petrece în imaginea de mîine a orașului. Atenția este concentrată asupra Centrului Memorial „V. I. Lenin" — lucrare monumentală, ale cărei contururi au fost imaginate pe hîrtie, cu fantezie și rigoare științifică, de Institutul pentru construcții culturale și sportive din Moscova și care a fost dată în folosință cu prilejul jubileului împlinirii a 100 de ani de la nașterea întemeietorului Statului sovietic. Sprijinit pe 50 de coloane din beton și marmură, Centrul impresionează prin alura sa modernă, aerată, elegantă, luminoasă. Albul marmurii ca și reflexele sticlei și aluminiului, care formează elementele principale ale edificiului înalt de peste 35 m, anticipează atmosfera plăcută, intimă, apropiată, care domnește în el. O sală mare de festivități cu iluminația bogată și blîndă pe care o dau miile de lămpi electrice ascunse în plafon și în pereți, cu circa 3 000 de fotolii luxoase care coboară în amfiteatru și în ale căror brațe minuscule instalații asigură traducerea simultană în patru limbi, constituie partea centrală a complexului. Ei i se alătură o bibliotecă, în care se întîlnesc operele lui Lenin, sau despre Lenin, editate în toate țările lumii, o sală de proiecție cinematografică, un muzeu, un hol imens destinat întîlnirilor festive și numeroase alte încăperi, menite să adăpostească diferite manifestări științifice și culturale sau în care sînt orînduite fotografii și exponate înfățișînd aspecte din viața orașului.

Una din aripile complexului memorial închide careul care ocrotește de furia vînturilor ce bat dinspre Volga „piesa" cea mai valoroasă, căsuța de lemn de pe strada Streletkaia 17, în care la 22 aprilie 1870 a văzut lumina zilei al treilea copil al familiei Ulianovilor, cel care avea să devină gînditorul cutezător, strălucitul continuator al învățăturii revoluționare a lui Marx și Engels, neobositul militant pentru eliberarea de exploatare și asuprire a celor ce muncesc.

Aflată în renovare, căsuța — „domik", cum o mîngîia cu familiaritate ghidul nostru, Evelina Axiomova — va arăta întocmai așa cum era atunci cînd, pentru scurtă vreme, a adăpostit familia Ulianovilor.

În cursul vizitei făcute la Comitetul regional de partid, primul secretar, tov. A. Skocilov, ne-a furnizat și alte elemente care completează tabloul dezvoltării viitoare a orașului, unele din ele fiind nemijlocit legate de marea sărbătoare a centenarului. Un institut pedagogic ce-și va primi studenții în toamna acestui an, o nouă școală, un hotel cu 26 de etaje și circa 1 000 de locuri, un mare complex comercial, în total 25 de obiective economice și culturale, care vor schimba mult nu numai aspectul orașului muzeu ci și viața locuitorilor săi.

I. IONESCU

DOCUMENTAR

PRODUCŢIA ŞI EXPORTUL DE MAŞINI ALE R. F. G.

PROBLEMA CREĂRII unei structuri raţionale şi eficiente a producţiei şi exportului de maşini şi utilaj preocupă astăzi numeroase ţări. Ţinînd seama de resursele de metal relativ reduse ale majorităţii covîrşitoare a acestor ţări, ele caută soluţii care să le permită, concomitent cu satisfacerea nevoilor acute de înzestrare tehnică a economiilor lor naţionale, o valorificare mai bună, mai eficientă a acestor resurse, inclusiv creşterea încasărilor provenite din exporturile de maşini şi utilaj, respectiv o rentabilitate mai înaltă a acestora.

Structura producţiei

PROBLEMA se complică şi mai mult în economia modernă, datorită intensificării fără precedent a procesului de înnoire şi diversificare a sortimentului de producţie a maşinilor şi utilajelor. De aceea, orice model avansat de structură a producţiei şi exportului de maşini şi utilaj poate prezenta un interes real pentru ţările în discuţie, în ciuda deosebirilor substanţiale în nivelurile şi condiţiile concrete de dezvoltare economică ale acestora şi ale ţărilor înaintate sub raport industrial. În această ordine de idei, datele publicate nu de mult de Uniunea întreprinderilor vest germane constructoare de maşini [1]) pun în evidenţă o seamă de aspecte şi tendinţe de o deosebită actualitate.

Fără a intra în detalii cu privire la dinamica şi nivelul ritmului construcţiilor de maşini vest-germane, care au fost mai accentuate în prima jumătate a deceniului care s-a încheiat şi au manifestat o instabilitate în cea de a doua jumătate, vom constata doar că volumul producţiei a întrecut în 1968 suma de 40 miliarde DM (peste 10 miliarde dolari).

În ceea ce priveşte **structura producţiei** construcţiilor de maşini vest-germane, se remarcă, în primul rînd, ponderea înaltă a unor categorii de maşini şi utilaj, a căror fabricaţie necesită un consum relativ redus de metale şi materiale şi un volum mare de muncă de complexitate şi calificare superioare. Astfel, în 1968, maşinile de birou au deţinut o pondere de 6,6%, iar instrumentele şi aparatajul de precizie 3,0% din valoarea producţiei globale a ramurii. De asemenea, o cotă-parte ridicată a revenit unor categorii de maşini şi utilaj de complexitate şi tehnicitate ridicată, cum sînt maşinile unelte pentru aşchierea metalelor — 8,9%, maşini textile şi maşini de cusut — 6,3%, utilaj pentru industria hîrtiei şi cea poligrafică — 5,2%, utilaj pentru industria alimentară 5,0%, agregate de forţă — 4,7%, pompe şi compresoare — 4,1%, utilaj pentru industria cauciucului şi a maselor plastice — 2,8%, utilaj frigorific — 1,6% ş.a. Elementele şi mecanismele de transmisie, inclusiv rulmenţii au reprezentat în 1968 o pondere de 7,0%, iar armăturile — 5,2% din producţia totală a ramurii construcţiilor de maşini. Deşi cu ponderi mici, sub 1,0% merită notată, totuşi, prezenţa unor categorii de maşini şi utilaj cum sînt: utilajul pneumatic şi hidraulic de gresare, aparatajul de experimentare, utilajul pentru sudură autogenă, automatele comerciale şi cîntarele, maşinile de spălat şi curăţat chimic, utilajul pentru industria de pielărie şi încălţăminte ş.a.

O caracteristică esenţială a tuturor categoriilor de maşini, utilaj şi aparataj menţionate mai sus o constituie valoarea unitară ridicată a producţiei (exprimată în dolari per tonă), valoare care întrece în măsură însemnată valoarea unitară medie pe ansamblul construcţiilor de maşini. De pildă, valoarea unitară a producţiei de maşini de birou (14 413 dol./t) a fost de 6,6 ori mai mare decît valoarea unitară medie a ramurii (2.068 dol./t): valoarea unei tone din producţia maşinilor de cusut a întrecut de 2,8 ori, iar în cazul aparatajului de precizie — de aproape 2 ori, valoarea unitară medie a producţiei ramurii.

De 5 ori peste încasările medii

STRUCTURA EXPORTURILOR vest-germane de produse ale construcţiilor de maşini reproduce, în ceea ce priveşte componenţa sa, structura producţiei. Cu unele excepţii, şi ponderile sînt foarte apropiate, uneori chiar egale. Astfel, în anul 1968, maşinile de birou şi utilajul pentru industria hîrtiei şi cea poligrafică au deţinut fiecare o cotă parte de 7,2% din valoarea totală a exportului de maşini şi utilaj, maşinile textile — 8,4%, utilajul pentru industria alimentară — 6%, pompele şi compresoarele — 4,2% utliajul pentru producţia de cauciuc şi mase plastice 3,1%, instrumentele de precizie — 1,9%, maşinile de cusut — 1,5%. În ceea ce priveşte maşinile-unelte pentru aşchierea metalelor, ele au reprezentat, în acelaşi an, o pondere de 11,5% din exportul total de produse ale construcţiilor de maşini, adică o cotă superioară celei deţinute în ansamblul producţiei. În total, cele 9 categorii de maşini şi utilaj menţionate mai înainte au reprezentat, în 1968, mai mult de jumătate din valoarea globală a exportului de produse ale construcţiilor de maşini.

O particularitate deosebit de importantă a acestor categorii de utilaje o constituie valoarea unitară înaltă a exporturilor (exprimată în dolari per tonă), valoare care depăşeşte în măsură considerabilă valoarea medie a exporturilor de produse ale construcţiilor de maşini în ansamblu.

În ansamblu, categoriile de maşini şi ultilaj cu valori unitare de export superioare celei medii au reprezentat în anul 1968 aproape 70% din exporturile totale de produse ale construcţiilor de maşini ale R. F. a Germaniei.

Totodată, în aceste exporturi sînt cuprinse o seamă de categorii de maşini şi utilaj, a căror valoare unitară a exportului este mai mică sau chiar mult mai mică decît cea medie. De exemplu, în 1968, pentru o tonă de maşini agricole şi tractoare exportată s-au încasat numai 1 062 dol., adică de 2,3 ori mai puţin faţă de valoarea unitară medie (2 463 dol./t). De asemenea, valoarea unitară a exporturilor de maşini şi utilaj pentru construcţii şi fabricarea materialelor de construcţii, utilaj de ridicat şi de transportat şi utilaj minier a marcat mărimi reprezentînd doar între 59% şi 70% din valoarea unitară medie. Utilajul frigorific şi cel chimic fac parte de asemenea din categoriile cu valori unitare sub medie. Trebuie spus că totalul celor 6 categorii specificate mai înainte au deţinut însă o pondere destul de însemnată — 23,4% — din valoarea totală a exportului vest-german de produse ale construcţiilor de maşini. În cazul acestor 6 categorii se poate uşor observa că este vorba tocmai de maşini şi utilaj cu un consum relativ ridicat de metale şi alte materiale, dar a căror producţie este necesară nu numai şi pentru acoperirea unor nevoi interne.

În acelaşi timp, datele citate arată avantajele evidente ale producţiei şi exportului unui şir întreg de categorii de maşini şi utilaje în ceea ce priveşte aportul la creşterea încasărilor din exporturi şi, implicit, la ridicarea rentabilităţii lor. Din exportul unei singure tone de instrumente de precizie sau aparataj de experimentare se obţine o sumă egală cu cea provenită din exportul a 5,8 tone de maşini agricole şi tractoare, sau a 4,3 tone de maşini şi utilaj pentru construcţii şi pentru fabricarea materialelor de construcţie, sau a 3 tone de utilaj chimic.

Valori unitare cu rentabilitate diferită

UN ANUMIT INDICIU asupra rentabilităţii exporturilor vest-germane de produse ale construcţiilor de maşini ni-l pot furniza şi datele cu privire la **diferenţa dintre valorile unitare de producţie şi cele de export.** Pe ansamblul ramurii, valoarea unitară medie a exportului a întrecut în 1968 cu 13,4% valoarea unitară medie a producţiei (2 463 dol./t faţă de 2 068 dol/t). În cazul însă al unor categorii de maşini şi utilaje, îndeosebi al celor al căror avantaje relative au fost evidenţiate, această diferenţă în favoarea valorii unitare a exportului este mult mai mare (de 2—3 ori) decît cea medie. Spre exemplu, în cazul instrumentelor de precizie, al pompelor şi compresoarelor, al utilajului pentru industria alimentară, pentru industria de pielărie şi încălţăminte, al aparatajului de experimentare şi pentru sudură autogenă, valoarea unitară a exportului întrece cu circa 30—40% valoarea unitară a producţiei, ceea ce poate fi considerat drept o situaţie deosebit de avantajoasă. În acelaşi timp, apare surprinzătoare situaţia în domeniul maşinilor de birou, a căror valoare unitară a exporturilor este cu 16% mai mică decît valoarea unitară a producţiei, ceea ce ar presupune o subvenţionare a livrărilor externe, pentru a contracara concurenţa de pe piaţa mondială. Valori unitare de export inferioare celor de producţie s-au înregistrat şi la produse ca: utilaj de turnătorie, agregate de forţă, utilaj frigorific, maşini şi utilaj pentru construcţii şi fabricarea materialelor de construcţii, maşini agricole şi tractoare, automate comerciale ş.a.

O ultimă caracteristică a producţiei şi exporturilor vest-germane de produse ale construcţiilor de maşini — demnă de a fi relevată în mod special — o constituie **cota de export foarte înaltă.** Pe ansamblul ramurii, valoarea exporturilor a reprezentat aproape 53% faţă de valoarea producţiei.

Aprecierea de ansamblu ce se degaje relevă rolul major al exportului în cazul majorităţii covîrşitoare a produselor construcţiilor de maşini vest-germane, gradul lor ridicat de specializare internaţională a producţiei, competitivitatea lor înaltă pe pieţele externe.

I. BURŞTEIN
Mariana MALINSCHI
Institutul de cercetări economice

1) Vezi culegerea statistică a industriei constructoare de maşini publicată de Uniunea întreprinderilor vest-germane constructoare de maşini, 1969. Pe baza acestor date s-au efectuat calculele care au permis relevarea aspectelor şi tendinţelor expuse în continuare. Datele privesc numai construcţiile de maşini propriu-zise, fără industria electrotehnică şi cea a mijloacelor de transport. Datele valorice, exprimate în mărci vest germane (DM) au fost recalculate de noi în dolari la cursul valutar dinainte de revalorizarea mărcii vest germane în 1969 (1 dolar = 4,20 DM).

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

ŢĂRILE A.E.L.S.

SCHIMBURILE INTERNAŢIONALE

Privite pe o perioadă mai lungă, schimburile comerciale ale ţărilor din Asociaţia europeană a liberului schimb (A.E.L.S.) evoluează mai încet decît cele pe ansamblul lumii capitaliste şi pe ansamblul ţărilor capitaliste dezvoltate, înregistrînd ritmuri care, de fapt, sînt apropiate de cele ale ţărilor în curs de dezvoltare. În trimestrul III/1969 — ultima perioadă pentru care există date comparabile din surse O.N.U. — indicele exportului capitalist mondial a fost de 164 (1963 = 100), cel al exportului ţărilor capitaliste dezvoltate a fost de 171, al ţărilor în curs de dezvoltare de 144, al ţărilor A.E.L.S. de 147. În 1969 acestea din urmă au cunoscut totuşi o dezvoltare accelerată a comerţului internaţional faţă de propriile lor rezultate din anul precedent.

Importul celor şapte state membre ale A.E.L.S. plus cel al Finlandei asociate (fără Islanda care a aderat de la 1 martie 1970), au crescut în 1969 cu 10,9% (sporul din 1968 a fost de 5,9%), iar exportul cu 15,2% (în 1968: 8,3%). Pe ţări, sporul cel mai mic al exportului l-a înregistrat Portugalia cu 12,3%, iar cel mai mare Austria şi Finlanda cu peste 21% fiecare. Şi la import, Finlanda a cunoscut sporul cel mai mare cu 27%, la capătul celălalt al scării mărimilor fiind Anglia cu numai 5,3%.

Schimburile intra - A.E.L.S., mai ales sub influenţa consolidării care a intervenit în poziţia comercială a Angliei, au înregistrat o creştere superioară ritmului de creştere pe ansamblul schimburilor internaţionale ale grupării, şi anume cu 16,9% (în 1968: 5,9%). Exportul Angliei spre celelalte ţări membre, care în 1968 se reduseseră cu 1,5%, au sporit în 1969 cu 21,7%. Austria şi Finlanda şi-au mărit exporturile respective în proporţie mai mare, cu 25,5% şi 24,7%, însă ponderea lor în total este mult mai redusă;

Comerţul „celor şapte" şi al Finlandei cu ţările Pieţei Comune a dus în 1969 la consolidarea unei tendinţe apărute în anul precedent şi anume de reducere a deficitului balanţei comerciale a A.E.L.S. în schimburile cu cealaltă grupare vest-europeană. Importurile A.E.L.S. din Piaţa Comună au crescut anul trecut cu 12% (5,9%), în timp ce exporturile s-au mărit cu 18,6% (5,8%). Numai Danemarca şi Finlanda şi-au sporit importurile din ţările Pieţei Comune în ritm mai rapid decît exporturile lor spre acele ţări. Dintre acestea din urmă, piaţa franceză s-a dezvoltat cel mai mult pentru ţările A.E.L.S. în ansamblu, al căror export respectiv a crescut cu 23,4%, un alt importator principal de mărfuri din A.E.L.S. fiind R.F. a Germaniei (+19%). În ceea ce priveşte importurile din ţările Pieţei Comune, sporul cel mai mic s-a constatat în Anglia — de numai 2,7%, în schimburile cu Italia înregistrîndu-se chiar o dare înapoi a importurilor engleze.

Exportul ţărilor A.E.L.S. spre Statele Unite nu s-a mărit anul trecut decît cu 1,4%, faţă de 20,1% în 1968, iar importurile lor din S.U.A. au crescut cu 7,6% (12,2%). Deficitul comercial pe ansamblul grupării în schimburile cu S.U.A. a depăşit 750 milioane de dolari. Exportul Suediei şi cel al Norvegiei în S.U.A. s-au redus cu 7% şi respectiv 5,2%, iar Portugalia şi-a redus importul din S.U.A. cu 8,6%.

În schimburile cu ţările socialiste, A.E.L.S. şi-a mărit importul, conform datelor acestei organizaţii, cu 10% în 1969, faţă de 4,7% în 1968, iar exporturile cu 11,1% (6%). Deosebit de rapid a evoluat comerţul Suediei şi al Elveţiei cu ţările socialiste, şi anume în ambele cazuri cu aproape 20% la import şi cu peste 20% la export.

Cît priveşte schimburile cu „restul lumii", adică cu ţările în curs de dezvoltare, Republica Sud-Africană, Australia, Noua Zeelandă şi Japonia, importul A.E.L.S. a crescut cu 6,3% (5%), iar exportul cu 16,4% (6%).

Faţă de 1959 — ultimul an dinaintea începerii reducerii taxelor vamale între ţările A.E.L.S. —, exportul lor total a crescut cu 111%, iar importul cu 108%. În aceşti 10 ani, comerţul intra - A.E.L.S. a crescut cu 168%.

MONDORAMA

EXPOZIȚIE UNIVERSALĂ ACUM 70 DE ANI

LA 25 aprilie 1900 se deschidea la Paris cea mai mare expoziție internațională cunoscută pînă atunci. Tot ce produsese mai remarcabil, în secolul care se încheia, știința, tehnica, industria și arta universală s-a putut vedea, cu această ocazie, în sutele de pavilioane și de standuri ale celor cincizeci de state participante, printre care se afla și România. Manifestarea a prilejuit desfășurarea unei complete și reușite prezențe a creației românești. Numărul expozanților români a fost de 2 146, dintre care 1 091 s-au înscris pe lista laureaților cu: 47 mari premii, 227 medalii de aur, 354 medalii de argint, 314 medalii de bronz și 149 de mențiuni. Produsele noastre au fost expuse în 12 mari standuri. Numărul total al vizitatorilor expoziției a depășit 50 de milioane. Printre atracțiile principale ale sectorului românesc s-au numărat pavilionul petrolului (în fotografie) și restaurantul, care deservea zilnic 2—3000 de vizitatori.

PROBLEMĂ DE ACCENT ?

DE CELE mai multe ori fuziunile societăților din Piața Comună continuă să se efectueze în cadrul național. De asemenea, sectoarele publice din țările membre continuă să acorde contracte în primul rînd firmelor proprii și doar arareori firmelor din alte țări din grupare. Aceste constatări critice în legătură cu accentul pus pe interesele naționale aparțin Comisiei Pieței Comune și sînt cuprinse în „Manifestul de politică industrială" care a fost dat publicității la Bruxelles la 20 martie. Dacă tendințele arătate vor continua, se atrage atenția în document, ele ar putea face imposibilă elaborarea unei politici industriale comunitare. Dar nu este firesc ca fiecare țară să-și apere propriile interese și să pună pe planul doi presupusele interese comunitare ?

AVÎNTUL ȘI ATRACȚIA ÎNCHIRIERILOR DE AUTOTURISME

ACTIVITATEA de închiriere de automobile, în continuă expansiune în ultimii ani, atrage tot mai mult marile societăți producătoare. Pentru a beneficia de ritmul rapid al creșterii activității acestui sector (de pildă, 20% pe an în R.F.G.), principala firmă vest-germană constructoare de automobile, **Volkswagen** (care a produs peste 2 milioane de autovehicule în 1969), a achiziționat cea mai mare firmă națională de închiriere de automobile — **Selbstfahrerunion Hamburg.** Aceasta din urmă dispune de 186 centre de închiriere și peste 3500 de automobile. Volkswagen are în vedere, în același timp, să stăvilească ofensiva societăților americane de închiriere **Avis** și **Hertz** pe piața R.F.G. Se apreciază că pe șoselele vest-germane circulă azi 20—30 000 de autoturisme închiriate.

VALOAREA UNUI SIMBOL

DOUĂ turnuri de 412 metri vor simboliza rolul primordial al comerțului internațional în lumea de azi. Cunoscutul **Empire State Building** își va pierde în curînd prerogativa de cea mai înaltă clădire din Manhattan. Ea va fi preluată de Centrul comerțului mondial din New York, un vast complex compus din șase corpuri de clădiri, cuprinzînd două turnuri gemene de cîte 110 etaje, fiecare cu înălțimea arătată. Lucrările, care au început în anul 1966 pe o întindere de 6,5 ha — întreprinse de Regia autonomă a portului New York — se vor termina, potrivit prevederilor, în 1973. De pe acum 49 de țări au anunțat că doresc să-și instaleze birouri comerciale în acest centru, în care vor lucra 50 000 de persoane.

O seamă de expoziții de mărfuri, care se așteaptă să fie vizitate de circa 80 000 de persoane zilnic, vor putea fi de asemenea organizate în acest complex. Pentru mai buna cunoaștere a reglementărilor comerciale, a piețelor și a perspectivelor de dezvoltare pe plan mondial, aici va fi instalat un mare centru de informații privind comerțul internațional. Pe lîngă Centrul respectiv va funcționa și un Institut de comerț mondial.

Organizatorii speră că un număr cît mai mare din cei 8 milioane de oameni de afaceri străini care vizitează anual New York-ul vor include în programul lor vizitarea acestui centru.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

MIȘCĂRI DE CAPITAL ÎN INDUSTRIA PIEȚEI COMUNE (C.E.E.)

PROCESUL de concentrare a capitalului industrial și al penetrației reciproce a investițiilor din țări capitaliste dezvoltate în diferite ramuri ale industriei devine tot mai pregnant în ultimii ani. Fuziunile sau absorbțiile, participările la capitalul altor firme, crearea de filiale comune — ca să nu enumerăm decît cîteva dintre mijloacele folosite în acest scop — capătă o amploare și frecvență crescîndă. Accelerarea sa este viu ilustrată de rezultatele unui studiu, elaborat nu demult de Comisia Comunității Economice Europene. Deși aria investigațiilor întreprinse de experții Pieței Comune se limitează la cîteva ramuri importante ale industriei și la perioada 1962—1968, constatările lor sînt concludente pentru evoluția problemei pe ansamblul economiei țărilor membre.

Datele statistice, reproduse în tabelul alăturat, evidențiază o creștere numerică puternică a acțiunilor de acest gen, realizate în sectorul examinat, respectiv de la 234 în 1962 la 530 în 1968 (cifra maximă de 566 operații fiind atinsă în 1966), adică de circa 2,3 ori.

Saltul cel mai spectaculos a fost înregistrat de absorbțiile și fuziunile de întreprinderi (de la 2 în 1962 la 31 în 1968), urmate de participări (62 și, respectiv, 218). După opinia experților, această evoluție a fost favorizată de liberalizarea progresivă a circulației capitalurilor în cadrul Pieței Comune.

Reține, de asemenea, atenția pătrunderea din ce în ce mai susținută a capitalurilor din statele terțe în industria țărilor membre ale Pieței Comune. În perioada 1962—1968, pe ansamblul sectorului examinat, numărul participărilor de capital dintr-o țară terță în societăți din statele Pieței Comune a depășit de peste două ori numărul operațiilor similare intracomunitare. Un raport apropiat există și în domeniul constituirii de filiale comune; doar în ce privește operațiile de absorbție sau fuziune capitalul extracomunitar se află într-o ușoară inferioritate numerică (cu excepția anilor 1967—1968), în parte datorită politicii de sprijinire a întreprinderilor naționale, promovată de unele țări membre.

Se observă, în fine, că ramurile industriei grele (metalurgia, chimia), precum și prestările de servicii sînt mai intens vizate de acțiunile de concentrare sau participare decît ramurile industriei ușoare. Pentru a avea o imagine mai fidelă a evoluției întregii probleme, datele referitoare la numărul diferitelor operații ar trebui ponderate însă cu volumul capitalurilor intra — și extracomunitare, participante la acestea.

REPARTIȚIA OPERAȚIILOR DE CONCENTRARE ȘI PARTICIPARE

Ramuri și ani	Fuziuni și absorbții		Participări		Filiale comune		Total general	
	între firme din C.E.E.	între firme din C.E.E. și o firmă dintr-o țară terță	ale unei firme din C.E.E. la capitalul unei alte firme din C.E.E.	ale unei firme dintr-o țară terță la capitalul unei firme din C.E.E.	create de firme din C.E.E.	create de firme din C.E.E. și o firmă dintr-o țară terță	intra-comunitare	Piața Comună — țări terțe
Pe ramuri și sectoare								
A. Metalurgia și prelucrarea metalelor	21	22	114	294	179	350	314	666
Ind. chimică	18	19	86	150	103	216	207	385
Ind. alimentară	2	6	24	67	39	37	65	110
Ind. textilă	1	1	17	38	47	68	65	107
B. Servicii	6	2	68	146	198	301	272	449
C. Diverse	7	4	72	104	99	152	178	260
TOTAL:	55	54	381	799	665	1124	1101	1977
Pe ani								
1962	1	1	23	39	53	117	77	157
1963	5	4	27	71	53	111	85	186
1964	10	4	36	112	107	186	153	302
1965	9	5	63	124	119	175	191	304
1966	9	6	78	165	103	205	190	376
1967	10	15	80	144	110	168	200	327
1968	11	19	74	144	120	162	205	325
TOTAL:	55	54	381	799	665	1124	1101	1977

Sursa: L'Usine Nouvelle, nr. 13/1970, pag. 165.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 18(348)
18
VINERI
1 mai 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
20 pagini ● 2 lei

MUNCĂ, SOLIDARITATE, PROGRES

Desen de P. NAZARIE

DE PESTE UN SECOL, clasa muncitoare sărbătorește în întreaga lume ziua de 1 Mai ca pe o zi de cinstire a muncii, ca pe un prilej de afirmare a solidarității sale internaționale. În răstimpul de la primul 1 Mai și pînă la cel pe care îl sărbătorim astăzi, progresul social a făcut pași uriași: socialismul a învins deplin și definitiv în 14 țări din Europa, Asia și America și dobîndește un rol crescînd în viața politică internațională; sistemul robiei coloniale s-a prăbușit, descătușînd energiile luptei de eliberare națională și socială în rîndul țărilor pe care dominația economică și politică le ținuse într-o anacronică și inumană înapoiere.

Lumea contemporană, dezvoltîndu-se sub semnul unor fenomene contradictorii, al confruntării dintre forțele progresiste și cele retrograde, evoluează în mod ferm către o orînduire mai bună, bazată pe relații umane corespunzătoare uriașei desfășurări a științei și tehnicii actuale. Eforturile popoarelor din țările socialiste, încadrate într-un proces de perfecționare necontenită a relațiilor sociale, a democrației socialiste, își găsesc o expresie nemijlocită în succesele obținute pe calea sporirii cantitative a producției și a îmbunătățirii sale calitative, în ridicarea nivelului tehnic al bazei materiale în toate ramurile economiei. Totodată, se remarcă atenția sporită acordată perfecționării instrumentelor politicii economice și, în primul rînd, sistemului de planificare și conducere a economiei naționale. Succesele dobîndite de fiecare țară socialistă întăresc sistemul socialist mondial în ansamblul lui, exercită o puternică influență pozitivă asupra gîndirii și acțiunii oamenilor muncii din țările în care mai domină relațiile capitaliste.

Ferm ancorate în concepția marxist-leninistă despre revoluția socialistă și condițiile desfășurării sale pe plan mondial, țările socialiste acordă sprijinul lor și își exprimă deplina solidaritate cu toate forțele progresiste și antiimperialiste care luptă pentru dreptate socială și națională.

În rîndul acestor forțe, un loc de frunte îl ocupă clasa muncitoare din țările capitaliste dezvoltate. Aici activează puternice partide comuniste și muncitorești, care au dobîndit respectul și sprijinul maselor muncitorești proletare și neproletare prin consecvența cu care apără interesle popoarelor respective. Mișcările revendicative, ca și cele politice, desfășurate în ultimul an arată că forțele sociale contestatare ale rînduielilor burgheze văd tot mai mult în partidele comuniste și muncitorești ghidul lor revoluționar spre o societate superioară din toate punctele de vedere celei capitaliste.

O importantă forță progresistă pe plan internațional se dovedește a fi mișcarea de eliberare națională a țărilor care se aflau pînă nu de mult încătușate în sistemul relațiilor de dominație de tip colonial și neocolonial. Conștiința interdependenței dintre dezvoltarea multilaterală a economiei lor și dobîndirea unei reale independențe joacă un rol de seamă în asigurarea progresului acestor țări, ca și în instaurarea pe plan internațional a unor relații bazate pe respectarea independenței și suveranității tuturor țărilor, pe neamestecul în treburile interne, pe egalitate și avantaj reciproc.

Poporul român sărbătorește 1 Mai 1970 în condițiile unui nou avînt al economiei, ale pregătirilor trecerii la cincinalul 1971—1975 menit să ridice nivelul dezvoltării economice a României pe trepte superioare. Măsurile de perfecționare a conducerii și planificării economiei noastre naționale, de întărire a rolului instrumentelor politicii economice se înscriu în contextul unei concepții dinamice și moderne, bazate pe aplicarea creatoare a marxism-leninismului la condițiile înaintării țării noastre pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate.

V. E.

● În perspectiva cincinalului 1971–1975: CONSTRUCȚIA DE MAȘINI ÎN CONFRUNTARE CU CERINȚELE DE ECHIPARE MODERNĂ A ECONOMIEI NAȚIONALE (pag. 3) ● Reducerea cheltuielilor materiale: CREȘTEREA BENEFICIULUI ȘI ÎNNOIREA PRODUCȚIEI – PROCESE OPUSE? (pag. 7) ● CEPECA – ÎNTRE SOLICITARE ȘI RUTINĂ (pag. 10-11) ● PONDERI ȘI DINAMICI ALE MUNCII SALARIATE ÎN ȚĂRILE CAPITALISMULUI DEZVOLTAT (pag. 15) ● CIBERNETICA ȘI CONDUCEREA ● CALITATEA – DIMENSIUNE A PRODUSULUI MODERN (pag. 17) ● Din presa internațională: CE VA ADUCE DECENIUL URMĂTOR? (pag. 19)

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

SUMAR

Nr. 18 din 1 mai 1970

■ ECONOMIE NAȚIONALA

Raporturi optime între creșterea venitului național și a produsului social
de conf. dr. **I. Capanu** (pag. 2)

În perspectiva cincinalului 1971—1975 :
Construcția de mașini în confruntare cu cerințele de echipare modernă a economiei naționale
de ing. **Ioan Avram,** ministrul industriei construcțiilor de mașini (pag. 3)

Dezvoltare regională :
Județul Covasna — La confluența a două cincinale
de **Carol Király,** prim-secretar al Com. jud. P.C.R — Covasna (pag. 5)

Reflecții :
Optimism
de acad. **Gr. C. Moisil**

Reducerea cheltuielilor materiale :
Creșterea beneficiului și înnoirea producției — procese opuse ?
de ing. **Ion Crișan** (pag. 7)

Creditul bancar și creșterea economică a cooperativelor agricole
de **I. Rușinaru,** președintele Consiliului de Administrație al Băncii Agricole (pag. 8)

Pionierii de la Bechet
de **Mircea Postelnicu** (pag. 9)

■ CONDUCERE ȘI ORGANIZARE

CEPECA — între solicitări și rutină
de **C. COJOCARU** (pag. 10—11)

■ TEORII ● IDEI

Trăsături definitorii ale planificării în socialism
de prof. univ. **dr. Constantin Danciu** (pag. 13)

Cărți :

Conducerea științifică a întreprinderii
de **Gh. Crețoiu** (pag. 14)

■ ECONOMIE MONDIALA

Cibernetica și conducerea
de acad. **Viktor Gluskov,** directorul Institutului de cibernetică din Kiev al Academiei de Științe a R.S.S. Ucrainene
În țările capitalismului dezvoltat

Ponderi și dinamici ale muncii salariate
de **I. Pădureanu** (pag. 15)
Omenirea și bogățiile oceanelor
de acad. prof. **Eugen A. Pora** (pag. 16)
Calitatea — dimensiune a produsului modern

Convorbire cu **J. M. Juran.** președintele de onoare al Societății americane pentru controlul calității. (pag. 17)

Osaka — Expoziția universală 1970
de **Dinu Hervian** (pag. 18)

Redactor șef :
Gheorghe DOLGU

Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40470

RAPORTURI OPTIME ÎNTRE CREȘTEREA VENITULUI NAȚIONAL ȘI A PRODUSULUI SOCIAL

PORNIND de la faptul că progresul economic și social nu poate avea loc decît pe baza dezvoltării continue a producției materiale, Partidul Comunist Român a pus un accent deosebit pe crearea unor condiții care să determine creșterea permanentă și în ritm rapid a produsului social și a venitului național, ca parte a acestuia. Această preocupare este concretizată prin realizările obținute în dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului, în dezvoltarea forțelor de producție și, ca urmare, în ridicarea productivității muncii sociale — factor hotărîtor de creștere a produsului total și a venitului național.

Pe lîngă productivitatea muncii, mărimea și dinamica acestor doi indicatori sintetici sînt influențate și de timpul de muncă total consumat în producția materială. Creșterea acestuia, are loc atît prin sporirea populației ocupate în producția materială, cît și prin îmbunătățirea folosirii duratei legale a zilei și lunii de lucru, deci prin micșorarea pierderilor de timp. Măsurile luate în ultimii ani pe linia organizării științifice, a producției și a muncii, a întăririi disciplinei în muncă sînt menite să asigure o îmbunătățire a folosirii timpului legal de lucru și deci o creștere a timpului consumat în producția materială. Creșterea timpului de muncă, pe seama îmbunătățirii folosirii duratei legale a zilei și lunii de lucru, capătă o importanță din ce în ce mai mare mai ales dacă avem în vedere faptul că sporirea numărului de lucrători, este limitată într-o anumită măsură de creșterea populației, cît și de faptul că în perspectiva dezvoltării societății durata legală a zilei și săptămînii de lucru manifestă o tendință de scădere.

După cum rezultă din tabelul nr. 1, în economia noastră produsul social și venitul național au crescut, în principal, pe seama ridicării productivității muncii. Numărul populației ocupate în producția materială a crescut în perioada 1950—1960 cu 12%, iar din anul 1960 a rămas, în linii generale neschimbată. În schimb a crescut substanțial populația ocupată în industrie și în celelalte ramuri ale producției materiale, cu excepția agriculturii. În această ramură, populația ocupată a scăzut cu 16% în anul 1968 față de anul 1950 și 1960. Scăderea este determinată de schimbările profunde care au avut loc în agricultură : transformarea socialistă a agriculturii, creșterea gradului de înzestrare tehnică a acesteia, consolidarea și dezvoltarea permanentă a unităților agricole. Acestea au determinat o sporire a productivității muncii și o scădere a populației ocupate, creînd totodată a sursă de creștere a forței de muncă în industrie și celelalte ramuri ale economiei naționale. Cu toate că proporția populației ocupate în agricultură a scăzut substanțial (de la 74,1% în 1950 la 52,8% în 1968), în comparație cu alte țări europene, ea este încă ridicată. La fiecare persoană ocupată în industrie revin 2,5 persoane ocupate în agricultură.

Tabelul nr. 1

Indicatori	1950	1960	1968
1. Produsul social	100	263	540
2. Populația ocupată în producția materială	100	112	112
— industrie	100	144	203
— agricultură	100	100	84
3. Productivitatea muncii sociale[1]	100	235	481
4. Greutatea specifică a populației ocupate în producția materială (total) din care :	92,6	91,1	88,4
— în industrie	12,0	15,1	20,7
— în agricultură	74,1	65,4	52,8

Sursa : Anuarul Statistic al R.S. România, pag. 118—119.
1) Calculată ca produs social pe o perioadă ocupată în producția materială.

Creșterea produsului social și a venitului național este legată înainte de toate de dezvoltarea producției materiale și este direct influențată de creșterea productivității muncii și de creșterea timpului de muncă folosit în producția materială.

Un rol de seamă în creșterea produsului social și a venitului național îl are și proporția dintre sfera producției materiale și sfera neproductivă a societății. Aceste două sfere se găsesc într-o strînsă legătură, ele influențîndu-se reciproc. Dezvoltarea sferei producției materiale — hotărîtoare pentru dezvoltarea societății — asigură condiții pentru dezvoltarea sferei neproductive. În același timp, dezvoltarea unor ramuri ale sferei neproductive (învățămînt, știință, cultură, ocrotirea sănătății) contribuie la dezvoltarea omului ca principală forță de producție, la perfecționarea mijloacelor de producție, influențînd în acest fel indirect dezvoltarea producției materiale, creșterea produsului social și a venitului național.

În economia noastră, proporția populației ocupată în sfera neproductivă a crescut de la 7,4% în 1950 la 11,6% în 1968. Această schimbare, care a avut loc ca urmare a dezvoltării producției materiale, arată că populația ocupată în sfera neproductivă a crescut mai repede decît cea ocupată în producția materială. Progresul tehnic, introducerea lui în producția materială, cerințele revoluției tehnico-științifice contemporane impun o dezvoltare rapidă ramurilor sferei neproductive care au un rol important în dezvoltarea forțelor de producție (învățămîntul, știința, cultura etc.).

DIN PUNCT DE VEDERE al structurii valorice, produsul social este alcătuit din valoarea mijloacelor de producție consumate (reflectată în evidență prin cheltuielile materiale de producție) și venitul național. Schimbarea raportului dintre aceste două valori determină o diferență între dinamica produsului social și a venitului național. Creșterea proporției cheltuielilor materiale de producție în produsul social, respectiv scăderea proporției venitului național, face ca produsul social să crească mai repede decît venitul național și invers o scădere a proporției cheltuielilor materiale de producție în produsul social determină o creștere mai rapidă a venitului național. Nu vom analiza această problemă care a fost mult timp dezbătută în literatura economică. Menționăm însă că raportul dintre cheltuielile materiale de producție și produsul social și respectiv dintre venitul național și produsul social este influențat de mulți factori cu acțiuni diferite. (vezi I. Capanu, Corelația dintre dinamica produsului social și a venitului național. Revista de Statistică, Nr. 3/1965). De intensitatea cu care acționează acești factori depinde dacă proporția cheltuielilor materiale de producție în produsul social scade sau crește și, respectiv, dacă venitul național crește mai repede sau mai încet decît produsul social. În primul rînd, trebuie avut în vedere că introducerea progresului tehnic în producția materială determină o reducere atît a cheltuielilor de muncă vie, cît și a cheltuielilor de mijloace de producție. De aceea, o dată cu ridicarea productivității muncii este perfect posibil ca greutatea specifică a cheltuielilor materiale de producție în produsul social să se reducă prin scăderea consumurilor specifice de materii prime, materiale etc., introducerea în producție a unor materii prime noi (care au un preț mai mic), a unor mijloace de muncă moderne, perfecționate, ca și prin îmbunătățirea continuă a folosirii mijloacelor de muncă. În al doilea rînd, nu trebuie omis faptul că raportul dintre munca trecută și munca vie pe produse, care reflectă specificul circuitului economic pe întreprindere, nu are aceeași mărime ca raportul dintre cheltuielile materiale de producție și venit național — raport care reflectă circuitul pe economia națională. În al treilea rînd, raportul dintre cheltuielile materiale de producție și produsul social este influențat de structura pe ramuri a economiei naționale, de modificările acesteia. În diferitele ramuri ale economiei naționale există un raport diferit între cheltuielile materiale de producție și produsul global. Schimbarea acestui raport, împreună cu schimbarea structurii pe ramuri, determină o modificare a volumului cheltuielilor materiale pe economia națională și deci și a proporției dintre cheltuielile materiale de producție și produsul social. Schimbarea structurii pe ramuri ale economiei naționale în favoarea ramurilor care au o contribuție mare în produsul social dar au un volum ridicat de cheltuieli materiale (ex. industria), însoțită de o reducere a consumurilor de materiale asigură o scădere a proporției cheltuielilor materiale de producție în produsul social. Ținînd seama de particularitățile progresului tehnic contemporan, de deosebirea dintre raporturile muncă trecută — muncă vie și cheltuieli materiale de producție-venit național, precum și de schimbările în struc-

conf. dr. I. CAPANU

(Continuare în pag. 6)

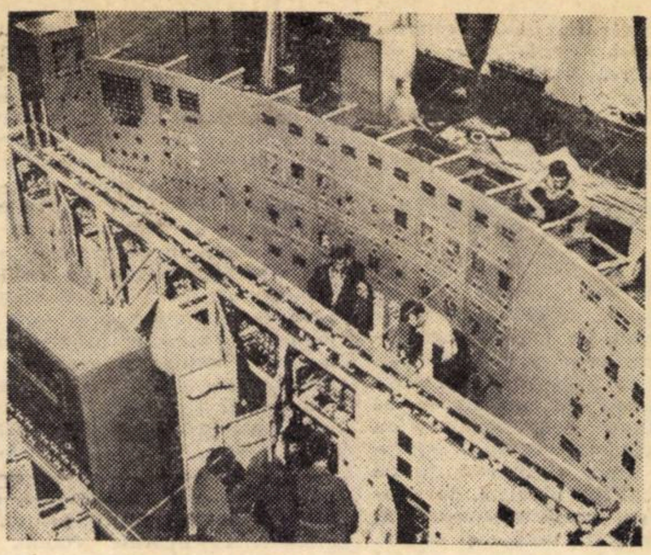

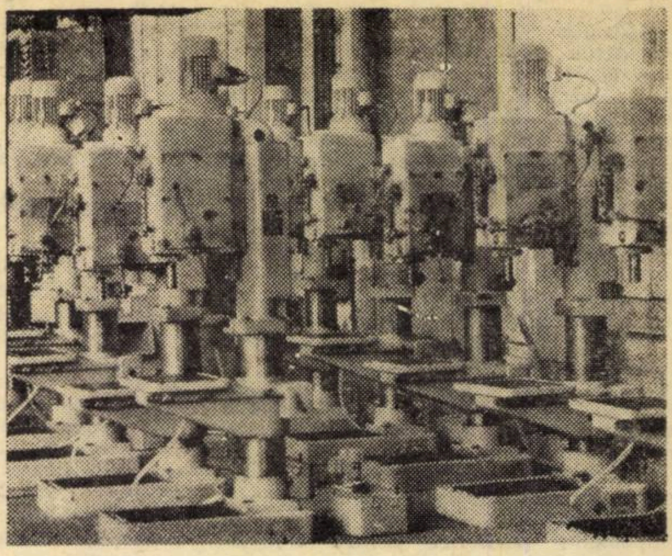

In perspectiva cincinalului 1971—1975

CONSTRUCȚIA DE MAȘINI ÎN CONFRUNTARE CU CERINȚELE DE ECHIPARE MODERNĂ A ECONOMIEI NAȚIONALE

ing. Ioan AVRAM
ministrul industriei construcțiilor de mașini

DEZVOLTAREA armonioasă, echilibrată, a economiei naționale, imprimarea unei structuri moderne, dinamice, sînt determinate, în principal, de măsura în care potențialul industriei constructoare de mașini permite dotarea celorlalte sectoare cu mijloace de muncă mecanice de factură tehnică modernă. Echiparea corespunzătoare din punct de vedere cantitativ, calitativ și sortimental cu mașini, utilaje, instalații și aparatură a ramurilor productive permite promovarea pe scară largă a tehnologiilor avansate, sporirea gradului de valorificare industrială a resurselor de materii prime și materiale, a potențialului indigen de ingeniozitate tehnică, participarea tot mai activă a economiei românești la circuitul mondial al valorilor materiale.

Industria construcțiilor de mașini satisface imperativul de promotor al progresului tehnic în economia națională în măsura în care asimilează elementele noi cele mai valoroase privind orientarea structurii, nivelul tehnic al fabricației, formele de organizare a producției etc. Înscrierea industriei constructoare de mașini pe coordonatele tendințelor celor mai recente ce se conturează în acest domeniu pe plan mondial impune o preocupare continuă din partea proiectanților, constructorilor și cercetătorilor pentru cunoașterea, prelucrarea și dezvoltarea creatoare a cuceririlor științei și tehnicii mondiale.

Modificări calitative în structura producției

CARACTERISTICILE și tendințele actuale ale progresului tehnic în lume, sintetizate în Directivele Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român privind dezvoltarea în perspectivă a industriei românești, indică schimbări calitative în sensul dezvoltării cu precădere a subramurilor strîns legate de progresul tehnic. În Directivele Congresului se subliniază pregnant necesitatea dezvoltării cu prioritate a **„industriei electrotehnice și electronice, producția elementelor de automatizare, fabricația de mașini-unelte de înaltă tehnicitate, de utilaje tehnologice și instalații complexe“**. De asemenea se arată că **„se va acorda o atenție deosebită extinderii și diversificării producției bunurilor de consum, corespunzător creșterii puterii de cumpărare și a cerințelor populației“**.

În stabilirea acestor orientări, s-a ținut seama, în primul rînd, de satisfacerea necesităților prioritare de dotare a ramurilor de bază, a căror dezvoltare rapidă în cincinalul următor impune înzestrarea corespunzătoare. **Strîns corelat cu programele de dezvoltare ale energeticii, metalurgiei, chimiei și construcției de mașini însăși** (care vor avea ritmuri superioare celui pe ansamblul industriei), **construcția de mașini va pune accentul pe fabricația de utilaje energetice, metalurgice, de utilaje pentru subramurile din industria chimică, așa cum sînt cele de prelucrare a bogatelor resurse ale țării.** De asemenea, se va da întîietate fabricației de utilaje tehnologice complexe, necesare construcțiilor, construcțiilor de drumuri și industriei materialelor de construcții, utilajelor pentru liniile moderne de prelucrare a resurselor naturale în cadrul dezvoltării industriei alimentare.

DIRECȚII PRIORITARE ALE DEZVOLTĂRII

● DEZVOLTAREA SUSȚINUTĂ A INDUSTRIEI ELECTROTEHNICE, cu accent pe producție de mașini electrice, transformatoare de forță, aparataj de înaltă și joasă tensiune ● PROGRAM DE DEZVOLTARE RAPIDĂ A INDUSTRIEI ELECTRONICE : aparate electronice industriale, de măsură și control, de mijloace de automatizare pentru înzestrarea instalațiilor cu echipamente moderne de comandă, control și reglaj, componente electronice de clasă profesională, dispozitive semiconductoare pe bază de siliciu și de circuite integrate, aparate de radiocomunicații pentru utilizări profesionale, calculatoare electronice ● MAȘINI-UNELTE ȘI AGREGATE DE ÎNALTĂ TEHNICITATE, cu parametri tehnico-economici superiori și gabarit redus, cu un grad ridicat de automatizare.

Progresul tehnic contemporan reclamă fabricarea de produse cu parametri constructivi și funcționali de vîrf — randament înalt, grad sporit de automatizare — ceea ce va influența direct calitatea produselor obținute de economia națională. În acest context, **se impune situarea pe prim plan a dezvoltării electrotehnicii profesionale, a componentelor și ansamblelor necesare automatizărilor.**

O altă caracteristică a unei economii moderne — valorificarea superioară a metalului — **necesită punerea unui accent deosebit pe producția mecanicii de precizie și a industriei optice,** care permite să se obțină dintr-o tonă de metal produse de valoare ridicată, datorită gradului de prelucrare avansat, implicînd înglobarea unei cantități mari de manoperă de calificare ridicată. Pe de altă parte, aparatura optică, cea de măsură și control, sculele și dispozitivele perfecționate reprezintă o condiție indispensabilă de dotare a mașinilor și utilajelor moderne, în vederea obținerii unor produse de calitate superioară ; totodată, ele sînt reclamate de necesitățile de dezvoltare a cercetării, în institute și uzine. Produsele acestei subramuri sînt cerute în mod deosebit atît în țară, cît și în străinătate.

În pas cu tendințele tehnice de vîrf

UN DOMENIU căruia i se va acorda în special atenție este industria **electrotehnică și electronică, ea reprezentînd condiția principală a mecanizării și automatizării în toate domeniile de activitate.** Ca urmare, nivelul producției sale a fost corelat, în primul rînd, cu programul de dezvoltare al fiecărui sector din economia națională. În cadrul subramurii, produsele electronice, de curenți slabi și de automatizări, prezintă o creștere a producției mai rapidă decît a produselor de curenți tari, microelectronica și miniaturizarea fabricatelor fiind pe primul plan.

Pentru stabilirea cu precizie a planurilor anuale și de perspectivă, au fost întocmite studii aprofundate pe grupe de produse. **Producția întreprinderilor industriei electrotehnice va atinge un ritm mediu anual de 18,2%, deci mai mare decît cel prevăzut în Directivele ultimului Congres al partidului (15...17%), iar cea a întreprinderilor de electronică și automatizări va crește de 2,4 ori.** Vor fi asimilate produse reprezentînd tehnici de vîrf, care vor avea implicații deosebite în toate domeniile economiei naționale și vor permite creșterea nivelului tehnic al fabricației din celelalte ramuri — sporirea productivității muncii și îmbunătățirea calității produselor — dezvoltarea concepției tehnice proprii, amplificarea

→

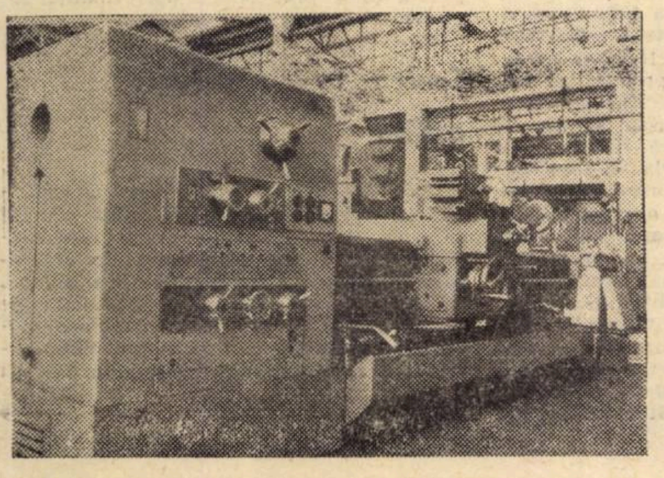

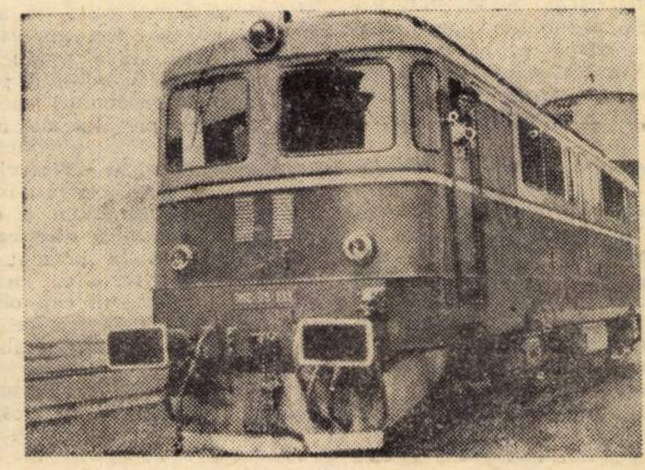

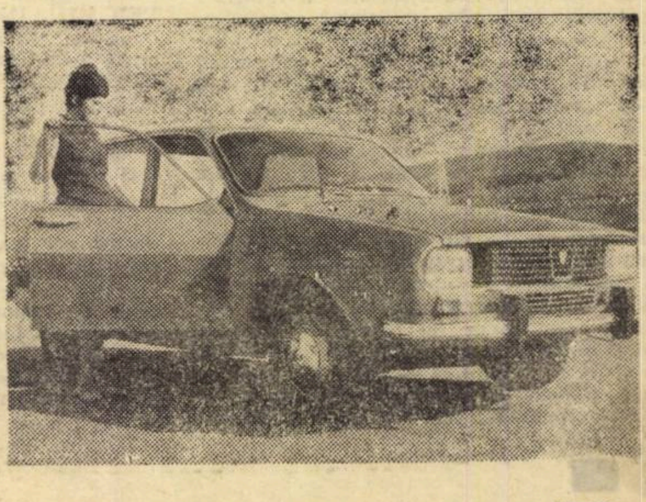

unei participări competitive pe piața internațională.

Creșterea producției în această subramură va fi însoțită de o largă diversificare a nomenclatorului de produse. **În perioada 1971—1975, se vor asimila și moderniza 350 grupe de sortimente, numărul de tipovariante de produse electrotehnice și electronice în fabricație crescînd de la 20 000 în acest an, la 25 000 la sfîrșitul cincinalului viitor.** Se vor dezvolta, cu precădere, capacități de producție pentru tehnica de calcul și componentele electronice profesionale aferente, urmărindu-se astfel satisfacerea cerințelor ce se creează în cincinalul care urmează prin extinderea tehnicii de calcul și închegarea treptată a sistemului național de prelucrare a datelor, prin promovarea tot mai susținută a informaticii în producție și gestiune.

Prin eforturi proprii vor fi asimilate mașini electronice de birou cu imprimantă, de calculat, de contabilizat și facturat, echipamente periferice pentru calculatoare. Fabricația calculatoarelor electronice începe încă din acest an și își va spori treptat gradul de integrare.

Reprezentante tipice pentru tehnica de vîrf, caracteristică epocii actuale, **circuitele integrate logice și liniare, tranzistoarele planar epitaxiale și diodele cu siliciu vor reprezenta, pînă în 1975, 40 de grupe sortimentale diferite. Pentru automatizări, vor fi asimilate încă 30 de tipuri de elemente de bază, micromașini speciale etc.** Merită menționate și construcțiile cu componente tranzistorizate din producția de radioreceptoare, echipamentele moderne pentru comanda program numerică, a mașinilor-unelte, aparatele electromedicale; se dezvoltă, în continuare, și producția a numeroase bunuri de consum electromotrice și electrocalorice.

Mijloace de muncă cu un inalt grad de automatizare

ÎN CE PRIVEȘTE fabricația de mașini-unelte, scule și aparatură de măsură și control, primul beneficiar al produselor obținute este însăși construcția de mașini. În acest caz, nivelul produselor, calitatea utilajelor fabricate — productivitate, siguranță și precizie de funcționare la o exploatare de lungă durată — depinde, în primul rînd, de calitatea mașinilor-unelte la care au fost executate. Urmînd tendința conturată clar pe plan mondial în acest domeniu, **construcția de mașini din țara noastră dezvoltă producția de mașini-unelte cu comandă-program numerică, extinzînd tot mai mult domeniul lor de utilizare și adoptînd sisteme de control activ și de reglare automată a procesului tehnologic.** Se vor realiza mașini speciale, mașini de rectificat și superfinisat, strunguri automate și revolvere, variante specializate de mașini-unelte grele, mașini de danturat și altele. Se va pune un accent deosebit pe diversificarea fabricației de mașini-unelte de prelucrare prin deformare plastică.

Se va merge pe linia diversificării licențelor însușite în perioada anterioară și vor fi create tipuri noi, de concepție proprie, ajungîndu-se ca, în 1971, să se afle în fabricație 216 tipodimensiuni de mașini-unelte, față de numai 130 în 1970. O importanță deosebită va fi acordată realizării de mașini speciale și mașini-agregat utilizate mai ales în fabricile de tractoare, autocamioane, rulmenți, motoare electrice, grupuri energetice etc.

Ca urmare a creșterii potențialului energetic al țării, se dezvoltă fabricația de UTILAJE ENERGETICE, prin asimilarea unor noi tipuri cu parametri funcționali ridicați, reducerea greutății specifice pe unitatea de debit sau energie furnizată. **Creșterea producției de utilaje energetice va fi în 1975 de circa 2,3 ori ca tonaj și de 3 ori ca valoare, față de 1970.** Se vor produce cazane cu abur și cazane de apă fierbinte pentru centrale termoelectrice, turboagregate de termoficare urbană și industrială, hidroagregate necesare valorificării la maximum a resurselor hidroenergetice disponibile, echipamente energetice nucleare, agregate de pompare și diverse utilaje hidromecanice.

La stabilirea nomenclaturii, a tipurilor și tipodimensiunilor utilajelor energetice propuse pentru a se fabrica în cincinalul următor, s-a ținut seama, în primul rînd, de nevoile economiei naționale, așa cum au fost precizate prin studiile speciale efectuate anterior, precum și de principalele tendințe pe plan mondial în acest domeniu, manifestate în special prin creșterea valorilor caracteristicilor tehnice: **ridicarea parametrilor aburului la cazane cu debite mari, intensificarea arderii, creșterea puterii unitare și introducerea supraîncălzirii intermediare, la turboagregate.** În vederea asigurării condițiilor de fabricație a utilajelor energetice în perioada 1971—1975, ministerul a stabilit o serie de măsuri, care vizează toate unitățile colaboratoare pentru realizarea acestor utilaje. **Pentru unele tipuri de utilaje energetice, țara noastră a primit oferte și există condiții și pentru colaborarea în proiectare cu diverse țări în vederea livrărilor în exterior.**

Gamă largă de utilaje tehnologice

DEZVOLTAREA cu precădere în perioada noului cincinal a producției de **utilaje tehnologice**, în vederea înzestrării ramurilor industriale de bază ale economiei noastre, a reclamat o serie de studii pentru corelarea judicioasă a posibilităților de producție cu necesitățile de dotare, întocmindu-se apoi un program de dezvoltare tehnică în vederea asigurării unui progres rapid și în condiții de eficiență ridicată. **Prin nivelele de producție stabilite, s-a urmărit satisfacerea integrală a cererilor de utilaje și creșterea participării construcției de mașini din țara noastră la dotarea cu tehnica modernă de producție a celorlalte industrii, diminuind considerabil importul.** În același timp, s-a urmărit **creșterea participării acestei ramuri la exportul de utilaje și instalații complexe și valorificarea superioară a metalului.**

Un important program de dezvoltare tehnică este prevăzut în domeniul UTILAJELOR PENTRU INDUSTRIA CHIMICĂ, unde se vor avea în vedere tendințele exprimate în tehnica mondială privind caracteristicile lor și anume: creșterea dimensiunilor instalațiilor, a gradului de integrare a obiectivelor, a agresivității fluidelor, a temperaturilor și presiunilor de lucru. Ca principale utilaje reprezentative, din care unele constituie realizări de vîrf ale tehnicii actuale, în programul de asimilare pe perioada 1971—1975 figurează o serie de produse cum sînt: corpuri de înaltă presiune —pînă la 350 atm. — cu diametru pînă la 3,5 m, funcționînd la temperaturi de pînă la 450°C, schimbătoare de căldură alveolare construite cu un consum specific de metal de 3 ori mai mic decît la schimbătoarele clasice.

Într-o primă etapă, se vor crea game tipizate de utilaje pentru operații fizice (distilări, spălări, uscări, granulări etc.), iar în a doua, se va proiecta și realiza furnitura completă de secții componente ale unor instalații dotate cu utilajele din prima etapă. Spre sfîrșitul cincinalului se va putea efectua proiectarea unor linii complete pentru rafinare, produse chimice de bază, petrochimie și îngrășăminte.

Dezvoltarea tehnică privind UTILAJELE DE CONSTRUCȚII ȘI CONSTRUCȚII de DRUMURI (utilaje pentru manevrarea pămînturilor, de preparare și transport al betoanelor, pentru construcții de drumuri, unelte de mică mecanizare), urmărește folosirea unor mașini de mare randament, specializate pentru diferite operații, cu acționare hidraulică și propulsie proprie. **Vor fi astfel asimilate 43 de tipuri de utilaje noi:** încărcătoare frontale de 0,8—1 m^3 și 1,6 m^3, completarea gamei de excavatoare cu un tip de 1,25 m^3, buldozer și autogreder cu propulsie autonomă de 120 CP, rulouri vibratoare și altele. Acest program este corelat cu prevederile de asimilare în fabricație a unor tipuri de motoare Diesel derivate din cele utilizate în fabricația de autocamioane și tractoare, precum și cu asimilarea unei familii noi de tractoare de 120 CP pe baza concepției proprii.

În domeniul UTILAJELOR PENTRU INDUSTRIA MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII, programul întocmit **acordă prioritate acelora care reprezintă volume importante pentru acoperirea necesarului intern și sînt cerute și la export.** Circa 33% din cererile interne se referă la linii de ciment, obiectivul principal fiind asimilarea liniei de mare capacitate de 2.000—3.000 tone/24 ore, la care integrarea fabricației în țară va atinge un nivel de circa 90%; utilajele tehnologice pentru linia de prefabricate din beton și balastiere reprezintă circa 14%, iar pentru linia de ceramică brută și fină — circa 12%. Se va realiza și asimilarea altor linii de fabricație pentru materiale de construcții — azbociment, geam tras, și laminat, beton celular autoclavizat, tuburi de gresie, plăci de faianță, prefabricate și altele.

Dezvoltarea producției de UTILAJE PENTRU INDUSTRIA ALIMENTARĂ cuprinde utilajele tehnologice de prelucrare a laptelui, a cărnii, pentru conserve, băuturi, zahăr, vinificație, morărit și panificație, precum și mașini și instalații frigorifice, compresoare, agregate, diferite aparate etc.

O atenție prioritară se acordă utilajelor tehnologice pentru acele linii care prelucrează materii prime indigene și, dintre acestea, în special celor care — datorită experienței în fabricație și exploatare — au perspective favorabile certe de export. Programul de asimilare **cuprinde în total 59 de utilaje și linii, din care 39 de produse noi sînt reprezentative, de tehnicitate ridicată și cu un mare grad de prelucrare:** din acestea, 16 reprezintă linii tehnologice complexe. Vor mai fi asimilate și alte utilaje sau linii tehnologice cu tehnicitate ridicată.

Domenii de mare importanță ale construcției de mașini — MECANICA FINĂ ȘI INDUSTRIA OPTICĂ — se vor bucura de o dezvoltare accentuată și **vor concentra toate eforturile pentru ridicarea calitativă a produselor, creșterea gradului de tehnicitate și de eficiență a producției.** Oarecum neglijate din punct de vedere al cuprinderii lor sistematice în planurile de perspectivă, aceste domenii vor avea acum de recuperat unele rămîneri în urmă. **Vor fi asimilate noi tipuri de microscoape și aparate de proiecție în concepție proprie și se va organiza o secție de producție pentru fabricația de aparatură optică și opticoelectronică, în unicate și serii mici, destinată, atît utilizărilor industriale de înalt nivel tehnic, cît și cercetărilor științifice.**

Printre tipurile moderne de aparate de măsură ce vor fi asimilate, se numără: aparate pneumostatice, pneumoelectrice și electronice, aparate etalon, manometre cu contact și transmisii electrice, termostate și presostate pentru automatizări etc. Se va organiza, pentru prima dată în țară, producția de automate comerciale, din care, pentru prima etapă, au fost selecționate două tipuri din cele mai mult solicitate: automate pentru vînzarea țigaretelor și a produselor alimentare preambalate.

Un domeniu important al mecanicii de precizie este APARATURA HIDROSTATICĂ ȘI PNEUMATICĂ, a cărei pondere în echiparea utilajelor complexe deține un rol din ce în ce mai însemnat. Se va dezvolta în ritm accelerat producția de elemente tipizate de uz general, precum și fabricația de elemente specializate, adaptate condițiilor specifice ale diferitelor domenii de utilizare, tractoare, autovehicule, mașini-unelte, utilaje de construcție și altele.

Construcția de mașini va sprijini activ și **realizarea programului național de dezvoltare a zootehniei și creșterea producției animaliere, precum și programul național privind gospodărirea rațională a resurselor de apă,** extinderea lucrărilor de irigații, îndiguiri, desecări și combatere a eroziunii solului în țara noastră, programe stabilite pentru anii 1971—1975, corelate cu prevederile generale de perspectivă pînă în 1985. Ținînd seama de experiența acumulată de specialiștii din agricultură, **în cincinalul următor vom realiza un program complex de asimilare și fabricație a peste 100 de noi tipuri de MAȘINI ȘI UTILAJE AGRICOLE în vederea asigurării bazei materiale pentru îndeplinirea programelor naționale din acest domeniu.** Pentru acțiunea de irigații și desecări, se vor asimila încă două tipodimensiuni de aspersoare cu pluviometrie medie pentru îngrășăminte și jet razant, screperul de 8 m^3 cu acționare hidraulică, mașina de curățat și profilat canale, pompe submersibile cu debitul de 30...50 m^3/h și înălțime de pompare pînă la 70 m CA, agregat autopropulsat pentru transportul transversal al aripilor de ploaie.

Sectorul zootehnic va fi dotat, în completare, cu unele utilaje și instalații ca, de exemplu, instalația completă pentru uscat și granulat lucerna, combina de recoltat și tocat plante furajere, tocătoarea de fibroase de mare capacitate, utilaje de ridicată productivitate pentru încărcarea, transportul și depozitarea în stivă a furajelor, autobuncăr de 7 t pentru transportul nutrețurilor combinate etc.

Primatul tehnologiilor moderne in sectoarele primare

REALIZAREA unei producții de înaltă tehnicitate comportă cunoașterea în permanență a stadiului atins în lume de progresul științific și tehnic, a rezultatelor celor mai noi obținute în cercetare, proiectare și exploatare, în țară și străinătate.

Dintre direcțiile principale de dezvoltare a progresului tehnic, sînt caracteristice epocii actuale **extinderea mecanizării și automatizării proceselor de producție,** precum și **introducerea și extinderea unor procedee tehnologice mereu reînnoite.** În industria construcțiilor de mașini din țara noastră, studiul, asimilarea și îmbunătățirea continuă a tehnologiilor noi ocupă un loc important, datorită creșterii sensibile a productivității muncii, perfecționării calității produselor, reducerilor de consumuri specifice de metal, scăderii prețului de cost și îmbunătățirii condițiilor de muncă.

În acest sens, în sectoarele de turnătorie și forjă, atenția a fost îndreptată spre reducerea la minimum a operațiilor de prelucrare mecanică ulterioară, sau chiar eliminarea lor. În prezent se utilizează tot mai mult turnarea cu modele ușor fuzibile, turnarea în coji obținute cu rășini sintetice, turnarea centrifugală, deoarece aceste procedee realizează o creștere de circa 50% a productivității muncii și o reducere a adaosurilor de prelucrare de 45...65%. Au fost introduse și procedee tehnologice de mare specificitate aplicabile la un număr restrîns de uzine, ca de exemplu, elaborarea fontei cu crustă dură, aliată cu crom, executarea miezurilor în cutii de miez calde, formarea la presiuni înalte și altele. În sectoarele de forjă, peste 45% din volumul total al pieselor se execută prin forjare în matrițe și, în special, în matrițe cu figuri multiple.

În sprijinul modernizării proceselor tehnologice din turnătorii, forje și tratamente termice, **pentru cincinalul viitor se prevede asimilarea, încă din primii ani, a 19 tipodimensiuni de mașini de format și împușcat miezuri, 31 tipodimensiuni de cuptoare pentru tratamentul primar al pieselor forjate și 35 tipodimensiuni de cuptoare pentru tratamente termice și termochimice.** În domeniul asamblării, s-au extins sudarea în baie de zgură, care asigură o productivitate de 2...4 ori mai mare decît la sudarea sub flux și sudarea automată și de 6...7 ori mai mare decît sudarea manuală. Sînt în curs de introducere tăierea și sudarea cu jet de plasmă. De asemenea, s-a extins folosirea curenților de inducție la încălzirea și topirea metalelor, la tratamente termice, la obținerea pieselor din pulberi metalice etc.

Sarcinile complexe ale cercetării

PENTRU PROMOVAREA consecventă a progresului tehnic în construcția de mașini, se va dezvolta activitatea de concepție și, în special, cercetarea. **Astfel, pentru industria electrotehnică și electronică, personalul ocupat în această activitate va reprezenta 5,9% din totalul salariaților în 1975 și 6,8% în 1980, față de numai 4% in 1970.** O atenție deosebită se acordă cercetărilor din domeniul componentelor electronice profesionale, al aparaturii radioelectronice speciale, al calculatoarelor electronice și al altor domenii prioritare care, prin importanța și durata de asimilare, impun măsuri deosebite. **Amplificarea bazei tehnice de cercetare și proiectare va cuprinde dezvoltarea institutelor și centrelor existente și înființarea unor centre uzinale de cercetare și proiectare specializate.**

În industria de mașini-unelte, eforturile cercetării vor fi îndreptate, cu precădere, pe calea progresului tehnic și nu a dezvoltării producției de utilaje clasice. Cercetarea trebuie să se situeze întotdeauna înaintea producției, să răspundă cerințelor pieței, funcționalitatea fiind pe primul plan; proiectarea terebuie să creeze rapid produse vandabile, iar fabricația să realizeze cheltuieli reduse, timpi scurți de trecere de la un model la altul, flexibilitate superioară.

În domeniul mașinilor-unelte, tendințele converg, în special, spre comanda numerică și apoi spre centrele de prelucrare. În ultimii ani, au fost puse la punct noi procedee tehnologice, dintre care unele s-au dezvoltat rapid; se perfecționează utilajele necesare: prelucrarea cu scîntei electrice (prin electroeroziune), cu ultrasunete prin procedee electrochimice, cu fascicul de electroni, cu laser, deformarea prin explozie, deformarea sub acțiunea forțelor electromagnetice, deformarea plastică sub acțiunea unui gaz ce se destinde, fluostrunjirea etc. Unele din aceste procedee determină realizarea unor mașini de concepție cu totul nouă. **Perfecționarea lor cere un efort însemnat în domeniul cercetării aplicative.**

În țara noastră, în cincinalul următor, **ponderea cercetării în domeniul mașinilor unelte va crește, ajungînd la 20% din volumul total al muncii de concepție;** se vor dezvolta baza tehnică necesară, institutul, atelierele de prototipuri pe lîngă uzinele constructoare de mașini-unelte, sectoarele calde și modelăriile, ceea ce va contribui substanțial la diversificarea producției și la reducerea perioadei de asimilare.

Vor continua acțiunile în curs și se vor iniția contacte noi cu privire la cooperarea, în special cu țările socialiste, pentru producția de strunguri revolver și multiaxe, mașini de rectificat plan, elemente tipizate de mașini agregat, elemente hidraulice etc. Vor fi, de asemenea, continuate sau inițiate cercetări noi, legate de realizarea programului de dezvoltare a sectoarelor de mecanică fină, de asimilare a unor produse cu performanțe superioare, de sporire a calității.

Cadru organizatoric optim

UN FACTOR hotărîtor, care va contribui la îndeplinirea importantelor sarcini ce revin construcției de mașini, **este continuarea susținută a acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii.** În acest sens, experiența acumulată pe plan mondial, în condițiile economiei moderne, ale revoluției tehnico-științifice actuale, a arătat că desfășurarea activității

⟶

industriale poate fi mai **bine** asigurată prin cuprinderea întreprinderilor în puternice unităţi economice — formate din mai multe întreprinderi asemănătoare, sau a căror producţie se întregeşte — spre folosul lor reciproc şi o mai armonioasă şi eficientă încadrare în mecanismul complex al economiei naţionale.

În cadrul Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini aceste noi organisme sînt centralele industriale şi grupurile de uzine, profilate şi specializate pe principalele industrii ce fac parte din construcţia de maşini, electrotehnică şi electronică, de maşini-unelte, de utilaj petrolier, de utilaj chimic, de vagoane etc. **Infiinţarea centralelor** — titulare de plan, înzestrate cu mijloace materiale şi băneşti corespunzătoare, investite cu o largă autonomie în procesul de producţie — **permite. totodată, o profilare şi specializare tehnică şi economică.**

Noile forme de conducere şi organizare a producţiei au creat condiţii favorabile pentru dezvoltarea unei cooperări raţionale a întreprinderilor, în cadrul unităţilor cu statut de centrală, precum şi între centrale. Acestea dispun de sectoare de concepţie — institute de cercetare şi proiectare de specialitate — ale căror nivel tehnic şi acumulare de experienţă specifică vor creşte. Se extind posibilităţile de unificare şi de încadrare în serii unitare tipizate a produselor, sortimentelor şi tehnologiilor de fabricaţie, crescînd indicele de refolosibile în proiectare, se degrevează capacitatea creatoare pentru noi realizări valoroase. Pentru producţie, se asigură o mai bună folosire a fondurilor fixe, a utilajelor speciale de performanţă. Piesele, subansamblurile şi agregatele vor fi supuse unui proces continuu de unificare, tipizare şi normalizare, crescînd astfel eficienţa economică a lor şi a întregii activităţi. **Profilarea şi specializarea vor putea merge în paralel cu diversifacarea continuă a producţiei.** Creşte, totodată, mobilitatea de adaptare la cerinţele pieţei.

Noile forme de organizare au avut în vedere şi sectorul de cercetare, unde creşterea eficienţei va fi asigurată de colaborarea şi cooperarea mai strînsă între institute şi uzine, pe baza modalităţii contractuale de atacare şi rezolvare a temelor. ceea ce va grăbi şi utilizarea în producţie a rezultatelor cercetării prin scurtarea duratei totale de asimilare a unui produs sau procedeu.

Prin concentrarea şi specializarea activităţii industriale, menţinerea unui raport optim între specializare — integrare, cele 11 centrale industriale 6 grupuri de uzine şi 1 trust de construcţii-montaj din ramura construcţiilor de maşini au posibilitatea să coordoneze şi să dirijeze desfăşurarea în mod ştiinţific a producţiei, să folosească cu eficienţă sporită forţa de muncă, toată capacitatea cadrelor de specialişti, întregul potenţial tehnic al uzinelor.

Valorificînd experienţa dobîndită şi condiţiile tehnice materiale de care dispun, centralele industriale şi unităţile lor vor asigura îndeplinirea sarcinilor importante ce revin industriei construcţiilor de maşini, vor satisface cerinţele tot mai ridicate ale economiei naţionale.

DEZVOLTARE REGIONALĂ

JUDEŢUL COVASNA

LA CONFLUENŢA A DOUĂ CINCINALE

Carol KIRALY
prim-secretar al Comitetului judeţean P.C.R. — Covasna

SITUAT în arcul Carpaţilor, judeţul Covasna se caracterizează prin prezenţa în perimetrul său a unei diversităţi de relief care oferă, pe lîngă numeroase atracţii turistice şi posibilităţi de ordin curativ, şi avantajul de a dispune de un potenţial diversificat de resurse ale solului şi subsolului. Toate acestea constituie premise favorabile pentru dezvoltarea cantitativă şi diversificarea producţiei, pentru crearea unei structuri moderne în economia judeţului, cu influenţă pozitivă asupra nivelului de civilizaţie materială şi spirituală al locuitorilor.

Stăpîni pe soarta lor, români şi maghiari, avînd aceleaşi idealuri, muncesc uniţi pentru a pune în valoare bogăţiile de care dispune judeţul, pentru a înfăptui programul de dezvoltare multilaterală a economiei, culturii şi vieţii sociale în această zonă a ţării. Parte integrantă a politicii economice de ansamblu a P.C.R., prefacerile profunde care au loc în prezent în judeţul nostru îşi găsesc reflectarea în procesul, aflat în plină desfăşurare, de atragere în circuitul economic a noi resurse, în creşterea şi diversificarea producţiei industriale şi agricole. Stadiul atins, precum şi liniile directoare ale dezvoltării economice şi sociale, în perspectivă, permit conturarea unui tablou cuprinzător al realizărilor prezente şi al tendinţelor viitoare.

PERFECŢIONAREA conducerii şi planificării economiei, îmbunătăţirea organizării administrativ-teritoriale au avut o importanţă deosebită pentru accelerarea progresului material şi spiritual, pentru ridicarea întregii activităţi pe o treaptă calitativ superioară. Rezultatele obţinute de oamenii muncii în îndeplinirea şi depăşirea sarcinilor de plan, sînt o dovadă elocventă a traducerii în viaţă a politicii generale a partidului şi statului nostru. **În cursul anilor 1966—1969 valoarea producţiei industriale pe judeţ a înregistrat o creştere de 321 milioane lei, iar pentru anul 1970 aceasta se ridică la 550 milioane lei.** Acest spor de producţie remarcabil reprezintă efectul concentrat atît al creşterii productivităţii muncii, cît şi al efortului de investiţii. Astfel, în perioada cincinalului 1966—1970, **volumul fondurilor de investiţii alocate de stat pentru dezvoltarea judeţului s-a ridicat la 900 milioane lei. Acest fapt a permis ca producţia să atingă un ritm de dezvoltare accentuat — 11,8%.** Dinamica producţiei principalelor ramuri industriale din economia judeţului (vezi tabelul nr. 1) concretizează şi mai sugestiv drumul parcurs de economia industriei judeţului în perioada 1965—1970.

În cadrul ramurilor industriale, cea mai mare dezvoltare au cunoscut-o: exploatarea şi prelucrarea lemnului, industria alimentară, textilă, industria cărbunelui. O imagine concretă, concludentă a contribuţiei acestor ramuri la sporirea potenţialului industrial al ţării ne este dată de dinamica cantitativă a principalelor produse industriale (vezi tabelul nr. 2).

Dezvoltarea industrială, apariţia de noi subramuri, au determinat, în ultimii ani, şi lărgirea nomenclatoarelor de fabricaţie. În prezent, se realizează un număr însemnat de produse noi (şuruburi, amidon, etc.) iar altele, cum sînt cărbunele, materialele de construcţii şi confecţiile înregistrează creşteri importante. Aceasta demonstrează că, pe lîngă sporurile substanţiale de ordin cantitativ înregistrate de subramurile devenite tradiţionale, se manifestă tendinţa unor înnoiri structurale în sensul începerii afirmării unor sectoare industriale cu producţie mai complexă şi cu un grad de tehnicitate sporit.

REZULTATE de seamă s-au obţinut şi în agricultură. Pe suprafaţa de 178 113 ha teren agricol, din care arabil 87 782 ha — gospodărite de 50 cooperative agricole de producţie (64 941 ha) şi 2 întreprinderi agricole de stat (7 624 ha) — se practică o agricultură intensivă, ca urmare a creşterii gradului de mecanizare, chimizare, a irigărilor şi desecărilor efectuate, a specializării şi profilării unităţilor pe cultura cartofului, a sfeclei de

(Continuare în pag. 12)

Tabel nr. 1
(mil. lei)

	ANII		prevederi 1970
	1965	1969	
Combustibil (cărbune)	72,1	112,3	126,3
Construcţii de maşini şi prelucrarea metalelor	13,1	33,7	51,8
Materiale de construcţii	36,8	59,7	73,1
Exploatarea şi prelucrarea lemnului	323,3	374,8	425,3
Textile	217,3	246,3	260,5
Confecţii	16,2	30,8	103,8
Alimentară	286,0	398,8	422,0

Tabelul nr. 2

Produse	U/M	ANII		prevederi 1970
		1965	1969	
Cărbune	mii tone	594,5	963,8	1100,0
Şuruburi	tone	—	—	1200
Cărămizi	mil. buc.	3,5	15,5	20,0
Cherestele	mii mc.	143,4	146,6	164,2
Ţesături bumbac	mil. mp.	10,6	17,2	17,5
Confecţii	mil. lei	16,2	30,8	103,8
Amidon	tone	—	—	2000

SAPTAMINAL — UN GRAFIC COMENTAT

În trimestrul I

SUCCESE ÎN ÎNDEPLINIREA PLANULUI ÎN INDUSTRIE

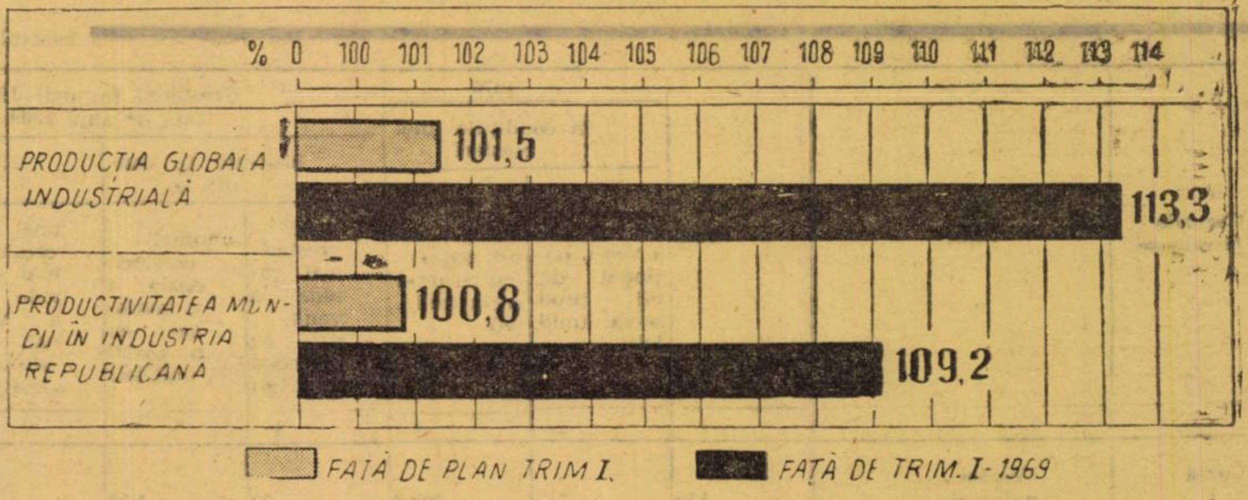

STARTUL în realizarea planului pe 1970 a fost bun. În trimestrul I al anului. ca urmare a eforturilor depuse de cei ce muncesc, s-au obţinut realizări importante în îndeplinirea planului la principalii indicatori. **Planul producţiei globale, pe ansamblul industriei, a fost depăşit cu 1,5%, înregistrîndu-se o creştere de 13,3% faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut.** În tot cursul trimestrului I s-a menţinut un ritm de creştere al producţiei superior celui prevăzut pentru întregul an 1970.

Planul productivităţii muncii pe ansamblul industriei republicane, a fost depăşit în trimestrul I cu 0,8%, obţinîndu-se o creştere de 9,2% faţă de perioada corespunzătoare a anului trecut. Pe seama ridicării productivităţii muncii s-a realizat circa 70% din sporul producţiei globale industriale.

Organizîndu-şi mai bine activitatea de producţie, folosind mai eficient potenţialul tehnic şi uman, marea majoritate a întreprinderilor au dat însemnate cantităţi de produse peste plan: **262,5 milioane kWh energie electrică 18,25 mii tone oţel, 10,9 mii tone laminate finite, 84,5 mii tone cărbune, 3,1 mii tone produse sodice. 20,8 mii tone amoniac comprimat, 15 mii tone îngrăşăminte cu azot, 595 tone fibre melană, 164 tone fibre poliesterice, 1289 tone polietilenă, 12,7 MW motoare electrice de 0.25 kW şi peste, 127,5 MVA transformatoare de forţă, de 5 kVA şi peste, 40,3 mii mc prefabricate din beton armat, 25,5 mii mc cherestea de răşinoase, 2.4 mii tone plăci fibrolemnoase, 893 mii mp ţesături de bumbac şi mătase, 1208 tone preparate din carne, 674 tone brînzeturi şi altele.**

Deşi pe ansamblul industriei planul producţiei globale pe trimestrul I a fost depăşit, unele ministere şi întreprinderi au înregistrat rămîneri în urmă. Ministerul Industriei Alimentare nu a îndeplinit planul pe acest trimestru la producţia globală (99,1%), şi la productivitatea muncii (98,8%).

În cele trei luni care au trecut, datorită menţinerii unor neajunsuri în procesele de producţie (insuficienţe în organizare, în respectarea de contracte, îmbunătăţirea calităţii etc.), planul nu a fost realizat la producţia de: fontă, aluminiu primar, metanol, policlorură de vinil. aparate de radio-recepţie, televizoare, strunguri paralele, utilaje tehnologice pentru industria chimică şi prelucrarea ţiţeiului, vagoane de marfă, încălţăminte cu feţe din piele. carne de bovine, unt.

Întrucît sarcinile de plan pe trimestrul II sînt mai mari faţă de cele din primul pătrar de plan al anului curent. se impun şi eforturi susţinute în fiecare întreprindere, centrală industrială pentru ca resursele de care dispun să fie mai deplin valorificate, în aşa fel încît toţi indicatorii de plan să fie realizaţi, iar economia naţională să primească produse mai multe, de bună calitate şi cu costuri reduse.

VENITUL NAȚIONAL ȘI PRODUSUL SOCIAL

(Urmare din pag. 2)

tura produsului social pe ramuri ale producției materiale, proporția dintre cheltuielile materiale de producție și produsul social, poate să scadă și respectiv să crească proporția dintre venitul național și produsul social. În aceste condiții, **venitul național crește mai repede decît produsul social.**

ÎN ȚARA NOASTRA, dinamica produsului social pe perioada 1960—1968, cum rezultă din tabelul nr. 2, a fost mai mare decît a venitului național și deci ponderea cheltuielilor materiale de producție în produsul social a crescut.

Tabelul nr. 2

	1960	1965	1968
Produsul social	100	157	205
Venitul național	100	154	194
Greutatea specifică a cheltuielilor materiale în produsul social (în prețurile curente ale fiecărui an)	51,5	56,9	58,8

Indicatorii greutății specifice a cheltuielilor materiale, fiind calculați pe baza prețurilor curente ale fiecărui an, cuprind în mărimea lor și influența modificării prețurilor mijloacelor de producție consumate și nu numai influența factorilor economici care modifică proporția dintre cheltuielile materiale și produsul social. Pentru a elimina influența exercitată de modificarea prețurilor trebuie să se calculeze această proporție pe baza prețurilor comparabile. Recalcularea se poate face pornind de la relațiile dintre indicii elementelor structurii valorice a produsului social și anume : indicele produsului social împărțit la indicele greutății specifice a cheltuielilor materiale în produsul social este egal cu indicele venitului national.

Aplicînd această relație la datele tabelului nr. 2, putem calcula greutatea specifică a cheltuielilor materiale în produsul social, exprimată în prețuri comparabile (vezi tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

	1960	1965	1968
— greutatea specifică a cheltuielilor materiale în produsul social (în prețuri comparabile)	51,5	52,5	54,5
— indicile greutății specifice a cheltuielilor materiale în produsul social.	100	101,9	105,6

Rezultă că ponderea cheltuielilor materiale în produsul social a crescut în 1968 față de 1950 cu 5,6%. Aceasta scoate în evidență că eficiența activității economice încă nu este corespunzătoare eforturilor făcute pentru înzestrarea tehnică și că sînt încă ridicate consumurile de materii prime și materiale.

Analiza structurii prețului de cost al producției marfă în industrie relevă că aici cheltuielile materiale de producție au crescut de la 76% în 1960 la 80,1% în 1965 și la 82,3% în 1968. Dacă avem în vedere faptul că în anul 1968 industria a produs 60,9% din produsul social este clar că creșterea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social a fost în mare măsură influențată de ramura industriei.

Necesitatea reducerii ponderii cheltuielilor materiale în produsul social a fost în mod deosebit subliniată în documentele Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român. „Întreprinderile, centralele și ministerele — se subliniază în Directivele Congresului al X-lea — vor trebui să ia măsuri eficace pentru reducerea consumurilor specifice de materii prime și materiale, folosirea rațională a combustibilului și energiei electrice, respectarea riguroasă a prescripțiilor tehnice și tehnologice de fabricație, înlăturarea cheltuielilor neproductive, a pierderilor, a risipei în utilizarea resurselor materiale“.

Măsurile luate pentru înfăptuirea Programului de dezvoltare elaborat la Congres, pun un accent deosebit pe ridicarea eficienței activității economice, pe concentrarea eforturilor întreprinderilor, centralelor și ministerelor spre folosirea rațională a capacităților de producție, spre micșorarea consumului specific de materii prime și combustibil în vederea reducerii ponderii cheltuielilor materiale în produsul social.

În cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor ședinței plenare a C.C. al P.C.R. din decembrie 1969, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că în anul 1970 se planifică obținerea unui venit național de circa 213 miliarde lei, subliniindu-se : **...„Datorită proceselor pozitive care au avut loc în economie in ultimii ani, precum si măsurilor ce se vor lua pentru sporirea eficienței economice se prevede realizarea unei creșteri mai accentuate a venitului național decît a produsului social ; în timp ce produsul social se va mări cu 10,3 la sută față de 1969, venitul național se planifică să crească într-un ritm de 12 la sută“.**

Creșterea venitului național, în anul 1970, cu 12% față de anul 1969, presupune o reducere a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social de 1,5%, respectiv cu 3,2 miliarde lei.

Atenția care se acordă creșterii venitului național și în principal creșterii mai rapide a acestuia este legată de faptul că atît dezvoltarea economică în ansamblu, cît și ridicarea nivelului de trai al populației se bazează pe aceasta. În condițiile în care venitul național nu crește față de o perioadă anterioară, societatea este nevoită să mențină la același nivel acumularea (în ipoteza cînd consumul nu se reduce) și deci nu poate avea loc dezvoltarea economică. Poate avea loc totuși o ușoară dezvoltare numai pe seama fondului de înlocuire dacă acesta se concretizează în mijloace de producție mai perfecționate decît cele care se înlocuiesc.

În condițiile creșterii venitului național, ritmul dezvoltării depinde, pe de o parte, de proporția dintre acumulare și consum, de mărimea ratei acumulării, iar pe de altă parte, de conținutul material care se dă acumulării, respectiv de nivelul tehnic al mijloacelor de producție în care se concretizează majoritatea fondului de acumulare.

PROPORȚIA dintre fondul de consum și fondul de acumulare se stabilește în economia socialistă, în fiecare etapă de dezvoltare a acesteia, în funcție de sarcinile construcției economice, de condițiile concrete create în economie în acea etapă. În principiu, se pot formula următoarele ipoteze în ce privește proporția dintre acumulare și consum.

1. Partea cea mai mare a creșterii venitului național este destinată acumulării, ceea ce duce la creșterea greutății specifice a fondului de acumulare în venitul național. Ea nu se poate folosi pe o perioadă mare de timp căci va determina o rămînere în urmă a consumului.

2. O parte mare a creșterii venitului național este destinată fondului de consum, ceea ce duce la creșterea greutății specifice a acestuia în venitul național. Stabilirea unei astfel de corelații între acumulare și consum nu poate fi determinată decît în împrejurări cu totul excepționale : de exemplu cînd nivelul absolut al consumului a scăzut sau consumul a rămas în urma creșterii producției și trebuie înlăturată această rămînere în urmă. Dacă creșterea venitului național se folosește, pe o perioadă îndelungată, îndeosebi pentru fondul de consum, ritmul acumulării va scădea, dezvoltarea economiei naționale se va încetini și, în cele din urmă, nu se va mai putea asigura o creștere a consumului.

3. Sporul obținut în creșterea venitului național se repartizează între acumulare și consum în așa fel încît să se asigure un ritm rapid atît fondului de acumulare cît și fondului de consum pentru o perioadă îndelungată, avîndu-se în vedere o creștere mai rapidă a acumulării față de consum. În acest caz acumularea și consumul se dezvoltă armonios și proporțional : mărirea acumulării este urmată de mărirea sistematică a consumului, iar creșterea consumului are loc pe o bază sănătoasă și stimulează dezvoltarea producției. O astfel de proporție este optimă, avantajoasă pentru dezvoltarea economiei.

Partidul Comunist Român, urmărind permanent dezvoltarea economiei noastre și creșterea nivelului de trai al populației a asigurat stabilirea unei proporții optime între acumulare și consum.

Pornind de la relațiile dintre indicii produsului social, venitului național și indicele greutății specifice a cheltuielilor materiale în produsul social, de la mărimea venitului național prevăzută în planul pe anul 1970, de la creșterile venitului național și produsului social prevăzute în 1970 față de 1969 putem analiza venitul național și creșterea sa în condițiile unei creșteri mai rapide sau egale cu produsul social ; mărimea fondului de consum și a celui de acumulare, considerînd proporția dintre acestea ca fiind cea prevăzută în Directivele Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român (70% consum și 30% acumulare), mărimea absolută a fondului de consum și a fondului de acumulare pentru anul 1970 în condițiile : a) cînd creșterea venitului național se repartizează 50% la acumulare și 50% la consum și b) cînd creșterea venitului național pe seama reducerii ponderii cheltuielilor materiale se alocă numai acumulării.

Cum rezultă, în cazul 1, cînd am presupus că proporția dintre acumulare și consum rămîne în 1970 aceeași cu cea din 1969, creșterea consumului și a acumulării ar fi aceeași cu creșterea venitului național (12% în condițiile unei creșteri mai rapide a venitului național și 10,3% în condițiile unei creșteri egale a venitului național cu produsul social.

Una din cerințele esențiale ale dezvoltării o constituie însă asigurarea unei creșteri mai mari a acumulării decît a consumului. **În cazul 2,** cînd s-a considerat că creșterea venitului național care se va realiza în 1970 va fi folosită în proporție de 50% pentru acumulare și 50% pentru consum, dinamica acumulării va fi mult mai mare decît a consumului (20,2% față de 8,6%, în condițiile unei creșteri mai mari a venitului național decît produsul social și 17,3% față de 7,4% în condițiile unei creșteri egale a venitului național cu produsul social). Rata acumulării este în acest caz cea mai ridicată și deci se poate asigura, din acest punct de vedere — ritmul cel mai ridicat de dezvoltare a economiei. În condițiile ridicării consumului cu 8,6% (respectiv 7,4%), rata acumulării va fi de 32,2% (respectiv de 31,8%).

În cazul 3, cînd consumul crește în același ritm cu produsul social (10,3%), se alocă acumulării întregul spor al venitului national determinat de reducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social — acumularea crește cu 19,4%, iar rata acumulării se ridică de la 30% la 31%.

Creșterea venitului național, în funcție de raportul în care se găsește față de creșterea produsului social, de proporția dintre acumulare și consum și de conținutul material care se dă acumulării influențează, de fapt, ritmul dezvoltării economiei naționale și creșterea nivelului de trai al populației.

Cerința fundamentală pentru obținerea unui ritm susținut de dezvoltare a economiei naționale o constituie așadar, asigurarea unei rate ridicate a acumulării. Numai pe această cale este posibilă dezvoltarea forțelor de producție, creșterea puterii economice a țării, apropierea țării noastre de nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic, creșterea avuției naționale și ridicarea nivelului de trai al populației.

Tabelul nr. 4

Cazurile presupuse	Indici	1969	1970 — în condițiile unei creșteri: mai rapide a venit. național decît prod. social (mld. lei).	1970 — în condițiile unei creșteri: egale, a venit. național cu prod. social (mild. lei)	Creșterea în anul 1970 față de anul 1969 — absolută în condițiile unei creșteri mai rapide a venit. nat. cu p. social (md. lei)	Creșterea în anul 1970 față de anul 1969 — absolută în condițiile unei creșteri egale a v. național cu p. social (md. lei)	Creșterea în anul 1970 față de anul 1969 — Relative în condițiile unei creșteri mai rapide a ven. nat. cu prod. social %	Creșterea în anul 1970 față de anul 1969 — Relative în condițiile unei creșteri legale a venit — nat. cu prod. social
		1	2	3	4	5	6	7
Cazul 1	Venitul național	190	213	209,8	23	19,8	12	10,3
	Fond consum	133	149,1	146,86	16,1	13,86	12	10,3
	Fondul de acumulare	57	63,9	62,94	6,9	5,94	12	10.3
Cazul 2	Fondul de consum	133	144,5	142,9	11,5	9,9	8,6	7,4
	Fondul de acumulare	57	68,5	66,9	11,5	9,9	20,2	17,3
	Rata acumulării	30%	32,2%	31,8	—	—	—	—
Cazul 3	Fondul de consum	133	146,86	146,86	13,86	—	10,3	10,3
	Fondul de acumulare	57	66,14	62,94	9,14	—	19,4	10,3
	Rata acumulării	30%	31%	30%	—	—	—	—

— CE CREDEȚI despre dezvoltarea viitoare a metodelor matematice și a întrebuințării calculatoarelor în economia noastră ?

— Știi că CEPECA, că Centrul de calcul economic și cibernetică economică, că Centrul de calcul al Universității din București duc, fiecare în domeniul său, o muncă serioasă pentru implantarea metodelor informaticii, ale matematicilor moderne, în economia noastră. Singur ai văzut că fiecare se bate cu miinile în piept afirmind că dorința lui cea mai fierbinte este ca intreprinderea lui să aibă un calculator și să se întrebuințeze metodele matematice.

— Credeți deci că problema este rezolvată ?

— Nu.

— Credeți că n-avem destule calculatoare ?

— Să-ți explic, dar o s-o iau pe de departe.

— Ca să înțeleg ?

— Nu, ca să înțeleagă cine vrea să înțeleagă. Ai aflat că se întrebuințează calculatoarele pentru detectarea paternității unei opere literare ?

— Am auzit că se fac studii de stilistică și că grație unor metode matematice se poate determina dacă cutare manuscris i se poate atribui unui autor sau altuia ?

— Crezi că lucrul acesta bucură pe oricine ?

— Nu văd pe cine l-ar putea supăra.

— Să luăm un exemplu. Crezi că fraza următoare am scris-o în întregime eu ? Citez : «Multe din cărțile „Bibliotecii pentru toți“ m-au delectat, m-au instruit, m-au fermecat».

— Eu n-am impresia că expresia „m-au delectat“ îți aparține.

— Nici eu. Crezi că fraza următoare am scris-o eu toată ? Citez : „Eu pot să viu în laborator și să susțin o conferință“.

— Eu am avut impresia că tu nu confunzi verbele „a ține“ și „a susține“.

— Și eu am convingerea că nu eu am spus că „susțin o conferință“.

REFLECȚII

OPTIMISM

acad. Grigore C. MOISIL

— Nu înțeleg ce legătură are ce-mi spui cu ce te-am întrebat.

— Aici este buclucul calculatorului. Ai detectat fără calculator ceea ce face calculatorul : determină nepotrivirea între stilul meu și un stil ce mi se atribuie de alții. Un cercetător în stilistică poate să jure că nu este stilul meu, un calculator știe. Socotelile lui nu-i pot fi contestate. Dacă încerc să-l intimidez, nu cedează. Dacă îl adulez nu se înmoaie. Pot să-l rog, pot să-ncerc să-l șperțuiesc. Este insensibil. Este o mașină, mai rău decît o brută.

Nici șperț nu ia,
Nici vin nu bea.

— Ei și ?

— Presupune că eu, șef de întreprindere, dau un ordin. Calculatorul notează orbește : conform ordinului dv. s-a întîmplat cutare lucru. Conform ordinului dv. s-a întîmplat cutare lucru și tot așa mecanic. Să vadă toată lumea că sînt prost. Îi cer să raporteze : ce beneficiu a adus cutare măsură a mea. Nu-i cer să vină cu sărumîna. Nici să se plece, nici să mă perie. Să-mi spună și mie ce beneficiu a adus mașina mea. Să pot să raportez. Era o măsură adînc chibzuită.

— Calculatorul raportează că măsura mea a adus pagubă.

— Și nu-l poți intimida ?

— Păi este mașină. N-are inimă.

— Și trebuie să raportezi mai sus adevărul adevărat.

Aici este rolul civilizator al calculatoarelor : te învață să respecți adevărul. Te înveți, dar trebuie timp. Cu cîte adevăruri s-a învățat omenirea. Da s-a învățat.

— Ești un optimist iremediabil.

— Istoria m-a învățat să fiu.

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

CREȘTEREA BENEFICIULUI ȘI ÎNNOIREA PRODUCȚIEI – PROCESE OPUSE ?

● Indicatorii economici și progresul tehnic ● Elemente hotăritoare pentru accelerarea ritmului de asimilare a produselor noi ● Înnoirea producției și scara mobilă a prețurilor de vînzare ● Prima de beneficiu, stimulent al inițiativei de inovare. ● Influența indicatorilor economici pe termen lung.

PROMOVAREA progresului tehnic constituie principala pîrghie de creștere a eficienței economice în industrie. Asupra modului în care aspectele atît de diverse ale inovației tehnice se reflectă în unii indicatori uzuali de eficiență. am avut prilejul să comunic recent — în același loc — cîteva idei. Tema corelațiilor dintre direcțiile cele mai importante ale progresului tehnic și indicatorii sintetici prin care obișnuim să măsurăm eficiența economică în industrie merită însă o atenție mult mai profundă.

Printre importantele atribuții regulatoare pe care unii din acești indicatori sînt puși să le îndeplinească, apreciem că promovarea progresului tehnic trebuie să aibă o certă prioritate. Cu alte cuvinte, pare absolut necesar ca progresul tehnic, în toate manifestările lui, să se reflecte nemijlocit și convergent în dinamica respectivilor indicatori. Ne propunem să verificăm în ce măsură această convergență este asigurată față de unul din aspectele de bază ale progresului tehnic : **asimilarea de produse noi.**

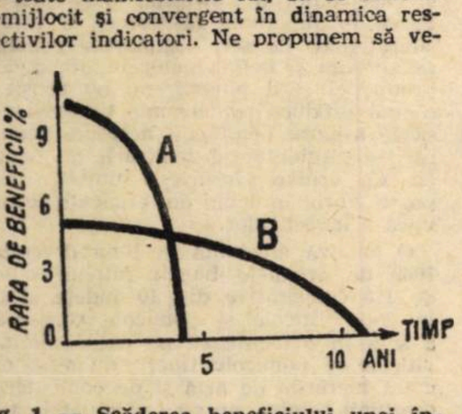

Fig. 1 — Scăderea beneficiului unei întreprinderi în ipoteza în care nu se mai fac „inovații“.

A. Produse cu „viteză de învechire“ mai mare

B. Produse cu „viteză de învechire“ mai mică

În economia întreprinderii industriale capitaliste promovarea progresului tehnic se impune ca o condiție de **supraviețuire.** Schematic procesul poate fi prezentat astfel : datorită concurenței, o întreprindere care încetează să facă „inovații“ (să asimileze produse noi, să-și perfecționeze metodele de fabricație) va pierde treptat din beneficii (fig. 1) acestea ajungînd la zero într-un interval de timp cu atît mai scurt cu cît „viteza de învechire“ a produselor este mai mare (se știe că „viteza de învechire“ diferă în funcție de natura produsului ; viteze maxime întîlnim astăzi în aeronautică și electronică ; mai reduse în industria mecanică, electrotehnică și chimică ; și mai reduse în industria oțelului de exemplu). În esență se poate spune că stimularea progresului tehnic în industria capitalistă acționează sistematic, ca o condiție de supraviețuire, rezultatele obținute în promovarea „inovației“ influențînd direct beneficiul realizat.

ÎN SISTEMUL NOSTRU de planificare principalul rol regulator revine indicatorilor **cantitativi** și **calitativi** de plan. Cel mai uzual indicator cantitativ e **valoarea producției marfă.** Stimulează oare acest indicator asimilarea de produse noi ? În multe cazuri, nu ! Într-adevăr, așa cum de altfel e și categorisit. acest indicator stimulează exclusiv realizarea cantitativă a planului, mai ales atunci cînd desfacerea e asigurată. Desigur, nimeni nu poate ignora faptul că înnoirea producției creează condiții pentru o sporire a producției în viitor. Dar acest caracter „dinamizator“ al progresului tehnic își pierde importanța în condițiile în care planul de producție se așează an de an în funcție de nivelul unor „capacități“ aflate sistematic sub nivelul „cererii“. Avînd posibilitatea să-și îndeplinească planul de producție cu produse însușite cu ani în urmă, întreprinderea nu e decît arareori dispusă să facă sacrificiile pe care i le cere lansarea unui produs nou. Ea înclină — dimpotrivă — să amîne acest moment, pentru a nu-și „periclita producția“.

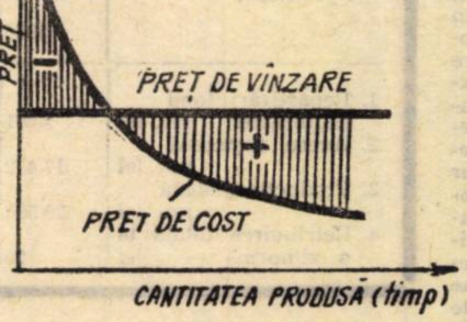

Fig. 2 — Prețul de cost și beneficiul
+ beneficiu
— pierdere

Ne-am putea aștepta la mai mult din partea indicatorului **calitativ** cel mai uzual, **beneficiul** sau **cheltuielile la 1000 lei producție marfă.** Figura 2 arată alura generală a prețului de cost în funcție de cantitatea produsă, egală, la o anumită scară. cu timpul scurs de la lansarea produsului nou. În prima etapă de producție, echivalentă cu de cîteva ori durata ciclului de fabricație (sau cu primele 2—4 trimestre de fabricație) prețul de cost e destul de ridicat din cauza perioadei de „învățare“ sau de „adaptare“ la care participă întregul colectiv al fabricii ; după această perioadă prețul de cost scade relativ brusc, pentru ca, în continuare. cînd procesul de fabricație a fost însușit la toate nivelele, scăderea să devină din ce în ce mai lentă. Chiar dacă — pentru perioada următoare — se întrevăd beneficii

ing. Ion CRIȘAN

(Continuare în pag. 12)

ȘTIINȚĂ, TEHNICĂ TEHNOLOGIE, INOVAȚII

● În ultimul timp, uzinele aparținînd Centralei industriale de utilaje petroliere au înregistrat progrese remarcabile în direcția diversificării produselor. Uzina „1 Mai“ din Ploiești — cea mai mare unitate a centralei — a realizat prototipul instalației de foraj F-200 și a trecut la fabricarea în serie — după proiect românesc — a instalației F-125, pentru foraje pînă la 2 500 m, produs care a și fost solicitat pe piața externă. Uzina ploieșteană a realizat, de asemenea, o sapă cu trei conuri, destinată forajului în roci dure, medii și slabe, care dispune și de o instalație de autocurățire, ceea ce-i conferă un plus de eficacitate. Gama instalațiilor de prevenire a erupțiilor a fost completată cu un prevenitor triplufrontal, pentru presiuni mari. avînd o deosebită siguranță în funcțiune.

O altă mare uzină constructoare de utilaj petrolier, cea din Tîrgoviște, a început de curînd fabricarea unor utilaje petroliere pentru explorări geologice, corespunzătoare condițiilor de zăcămînt din țara noastră. Produse noi cu caracteristici ridicate au realizat și întreprinderea „Neptun“ și Uzina mecanică din Cîmpina, precum și Uzina metalurgică din Bacău.

● **Ruloul vibrator tractat și macaraua de 12,5 tone** sînt două recente produse asimilate de către **Uzina de construcții industriale și rutiere „Progresul“** din Brăila. Ruloul va fi echipat cu un motor de 42 CP, avînd o forță de vibrare de 12,5 tone și o putere de compactare de 1,2 pînă la 1,5 metri adîncime. El poate fi adaptat la tipul de tractor S-650, ca și la alte tipuri de agregate de tractoare. Macaraua de 12,5 tone are lungimea brațului de 9 pînă la 24 metri. este acționată hidraulic și poate dezvolta o viteză de ridicare de 4 metri pe minut.

● **Inginerii Stelian Marinică. Mihai Neguș, Vasile Dîmboveanu și maistru Ion Florin, de la I.R.E.F. — Sibiu,** sînt semnatarii proiectului și tehnologiei de fabricație a primului tip de **bobină de stingere cu reglaj continuu** realizată în țară. Acest aparat, montat în cadrul stațiilor de transformare și distribuție, are menirea de a proteja rețelele electrice în cazul căderilor la pămînt a liniilor. Aparatele care se realizau pînă în prezent asigurau numai un reglaj în trepte, cu scoaterea de sub tensiune a stației. Noul aparat, utilizabil în sistemul de rețele de medie tensiune (20 kilowați) asigură un reglaj continuu, sub sarcină, poate fi acționat manual sau de la distanță prin intermediul unui servomotor. Zilele acestea, a ieșit pe poarta uzinei seria zero a noului produs, urmînd ca încă în acest an producția să asigure integral cerințele sistemului energetic național.

● **Fizicianul Filep Emöd, din Tîrgu Mureș,** a realizat un **aparat electronic pentru analize termomagnetice.** Măsurînd variațiile parametrilor magnetici ai diferitelor sorturi de oțel, aparatul poate furniza date deosebit de importante asupra structurii metalului, cît și asupra modificărilor survenite în timpul prelucrării. El poate găsi, de asemenea, largi aplicații în metalurgie, pentru selecționarea oțelurilor, în funcție de conținutul de carbon, la determinarea precisă a conținutului de austenită reziduală în oțelurile călite, în oțeluri inoxidabile austenitice și pentru alte domenii.

AGRICULTURĂ

CREDITUL BANCAR ȘI CREȘTEREA ECONOMICĂ A COOPERATIVELOR AGRICOLE

Ion RUȘINARU
președintele Consiliului de Administrație
al Băncii Agricole

I

ÎN ÎNTREAGA perioadă a construcției socialiste la sate, partidul și statul nostru au acordat cooperativelor agricole de producție un permanent și multilateral sprijin material și financiar. Alături de eforturile proprii și de munca entuziastă, nemijlocită a țărănimii cooperatiste, sprijinul statului socialist a adus o importantă contribuție la dezvoltarea și creșterea economică a acestui important sector al producției noastre materiale. În contextul acțiunilor de sprijinire a cooperativelor agricole, un loc central îl ocupă creditul bancar. Influența acestuia asupra rezultatelor economice obținute în agricultura cooperatistă s-a resimțit din plin în întreaga perioadă a construcției socialiste la sate, atît în privința multiplicării eforturilor depuse de către cooperative pentru dezvoltarea și perfecționarea bazei tehnico-materiale, cît și a celor legate de satisfacerea nevoilor curente ale producției. Participarea statului socialist prin intermediul creditului bancar la dezvoltarea, consolidarea și creșterea economică a sectorului cooperatist al agriculturii este ilustrată convingător de următoarele date. În perioada 1962—1969 — volumul creditelor pe termen lung pentru obiective de investiții, acordate cooperativelor agricole — totalizează peste 6,4 miliarde lei, revenind în medie 800 milioane lei anual. În aceeași perioadă cooperativele au beneficiat de circa 30 miliarde lei credite pe termen scurt pentru satisfacerea nevoilor curente de producție. Folosind cu răspundere și simț gospodăresc ajutorul financiar primit pe calea creditului bancar, din partea statului, marea majoritate a cooperativelor agricole și-au lărgit și consolidat proprietatea obștească, și-au sporit producțiile medii la hectar și pe animal, și, pe această bază, și-au mărit an de an veniturile. Dinamica acestor indicatori în perioada 1962—1969 este edificatoare. (vezi tabelul nr. 1).

Tabel nr. 1

1962 = 100

Specificarea	1965	1966	1967	1968	1969
Credite bancare	113	133	162	200	261
Proprietatea obștească la 100 ha	154	178	198	208	228
Fonduri fixe la 100 ha	201	226	255	280	307
Producția medie de grîu	138	121	143	121	111
Producția medie de porumb	110	156	135	130	138
Venituri bănești la 100 ha	149	174	190	190	201

Realizările sint evidente și ele vorbesc convingător despre accentuarea procesului de intensificare a producției în agricultura noastră cooperatistă.

Trebuie însă arătat că rezultatele obținute nu sînt încă pe măsura așteptărilor și a posibilităților de care dispun cooperativele noastre agricole. În general, în comparație cu industria, agricultura țării noastre prezintă o serioasă rămînere în urmă. Cauzele unei asemenea stări de lucruri au fost temeinic analizate la plenara C.C. al P.C.R. din 17—19 martie a.c.

Criticînd manifestările de subapreciere a agriculturii existente în trecut, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat cu deosebită tărie necesitatea sporirii în perioada ce urmează a eforturilor îndreptate spre creșterea gradului de înzestrare tehnico-materială a agriculturii. **„Atît experiența țării noastre, —** arăta secretarul general al partidului, **— cît și experiența statelor cu agricultură avansată demonstrează în modul cel mai convingător că numai creînd o puternică bază tehnico-materială a agriculturii, asigurînd mecanizarea și chimizarea lucrărilor, aprovizionarea cu apă a solului, recuperarea terenurilor degradate, conservarea în bune condițiuni a fondului funciar — se poate făuri o agricultură cu adevărat modernă, în stare să furnizeze produse agro-alimentare în cantități tot mai mari pentru buna aprovizionare a populației, să asigure materiile prime agricole necesare industriei".**

Pornind de la necesitatea de a se asigura agriculturii un progres rapid și multilateral, de la faptul că acestui important sector al economiei naționale nu i s-au asigurat în trecut în suficientă măsură mijloacele materiale și financiare, corespunzător punerii în valoare a marilor resurse de care dispune și în scopul creării unei puternice baze tehnico-materiale, conducerea partidului și statului nostru a aprobat două programe naționale de o deosebită importanță care vor duce în viitorii ani la gospodărirea mai rațională a resurselor de apă, la extinderea lucrărilor de îmbunătățiri funciare și la dezvoltarea zootehniei și creșterii producției animaliere.

Multiplicarea eforturilor materiale și financiare ale cooperativelor și statului în vederea înfăptuirii în practică a acestor programe obligă la o analiză temeinică a contribuției pe care au avut-o creditul bancar și fondurile proprii la realizarea sarcinilor ce au revenit agriculturii cooperatiste în anii precedenți, precum și la o analiză a neajunsurilor ce s-au manifestat în orientarea și utilizarea mijloacelor materiale și bănești.

O astfel de analiză considerăm că este absolut necesară pentru a stabili în perioada ce urmează cele mai eficiente direcții și mijloace de cheltuire a fondurilor care să asigure cu adevărat o îmbunătățire a activității economice în toate cooperativele agricole.

II

ÎNTRE ANII 1962—1969 cooperativele agricole au investit pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale peste 25 miliarde lei, din care, așa cum am arătat la început, 6,4 miliarde lei din credite acordate de stat. Ca urmare a investițiilor făcute, cooperativele și-au mărit fondurile fixe, care la sfîrșitul anului 1969 au ajuns la aproape 20 miliarde lei. Dezvoltarea bazei tehnico-materiale a fost posibilă în primul rînd ca urmare a unor importante repartizări în bani și natură la fondul de acumulare, care numai în anii 1966—1969 au reprezentat aproape 11 miliarde lei. Este pozitiv faptul că în ultimii ani un sfert din cooperativele agricole, înțelegînd rolul important al acumulărilor proprii în consolidarea economică, au repartizat la fondul de acumulare între 25—35% din valoarea producției nete, față de 18—25% cît prevede statutul. Menținerea unei rate ridicate de acumulare a creat unităților respective condiții pentru dezvoltarea unor ramuri intensive de producție cum sînt zootehnia, legumicultura, pomicultura și viticultura, precum și pentru creșterea gradului de intensificare în sectorul culturilor de cîmp prin mecanizare, chimizare, irigații.

Efectele economice ale sporirii fondurilor de acumulare și ale cheltuirii cu simț gospodăresc a acestora n-au întîrziat să apară în cooperativele respective și ele s-au concretizat în ridicarea randamentelor la hectar și pe animal, în sporirea livrărilor către fondul de stat, și în creșterea veniturilor bănești și a retribuirii muncii. Corelația strînsă între acumulări, bază materială, producție globală și retribuire este ilustrată convingător de experiența cooperativelor „Drapelul roșu" din Salonta — Bihor și Tomnatec din jud. Timiș (vezi tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Specificare	C.A.P. Drapelul roșu Salonta - Bihor			C.A.P. Tomnatec jud. Timiș		
	1966	1969	%	1966	1969	%
1. Repartizări fond acumulare mii lei	2 691	5 898	219	2 830	4 943	175
2. Avere obștească mii lei	17 472	28 130	160	16 120	25 448	157
3. Producție globală mii lei	20 588	30 750	147	19 865	30 262	153
4. Retribuirea totală la o zi/normă — lei	25	37	148	31	33	106

Sînt două exemple din numărul mereu în creștere al cooperativelor fruntașe din țara noastră care pledează pentru sporirea acumulărilor proprii ca sursă de bază în creșterea economică a unităților și ridicarea bunăstării țărănimii coperatiste. Subliniind aportul fondurilor proprii de acumulare la dezvoltarea și consolidarea agriculturii cooperatiste, trebuie arătat că dezvoltarea bazei tehnico-materiale a C.A.P. a fost puternic sprijinită de stat prin credite pe termen lung pentru investiții. Volumul acestor credite a cunoscut o creștere de la an la an și, ceea ce este mai edificator, porția lor în totalul surselor de finanțare a sporit cu mult în ultima perioadă. Luînd de bază cheltuielile de investiții efectuate de cooperativele agricole în anii 1966—1969, rezultă că participarea creditului bancar la realizarea acțiunilor și obiectivelor de investiții prezintă o creștere de la 20% la 36%.

Orientarea și concentrarea pe anumite obiective a creditelor pe termen lung pentru investiții, au urmat direcțiile de dezvoltare ale agriculturii cooperatiste stabilite prin planurile cincinale. În această privință datele de mai jos sînt edificatoare (vezi tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

Acțiunea de investiții	Perioada 1962-1963	1964-1966	1967-1969
Total	100	100	100
din care:			
— îmbunătățiri funciare	3	18	34
— plantații viti-pomicole	7	37	20
— legumicultură	2	5	29
— construcții agrozootehnice	26	18	3
— animale de producție	58	8	5
— alte investiții	4	14	9

Din datele de mai sus, reiese că în anii 1962—1963 cea mai mare parte a creditelor pe termen lung (84%) au fost utilizate pentru cumpărări de animale de producție și construirea de adăposturi. Cu începere din anul 1964, sarcinile cooperativelor devenind tot mai complexe, creditele pe termen lung au fost orientate îndeosebi spre acțiunile care grăbesc procesul de consolidare și creștere economică a acestor unități și anume: extinderea lucrărilor de îmbunătățiri funciare și îndeosebi a irigațiilor, extinderea plantațiilor viti-pomicole, construirea de sere și solarii legumicole. Din fondurile proprii și creditele investite în ultima perioadă în lucrări de îmbunătățiri funciare și plantații, cooperativele au reușit ca la sfîrșitul anului 1969 să ajungă la 428 mii ha amenajate pentru irigații, din care peste 300 mii ha s-a executat în ultimii 4 ani; de asemenea au extins suprafețele de vii și pomi cu soiuri superioare de struguri și fructe, plantațiile ajungînd astfel în 1969 la 171 mii ha vii și 216 mii ha pomi. Pentru dezvoltarea producției de legume în sere timpurii și extra timpurii, s-au executat și sînt în curs de terminare 1460 ha solarii și 114 ha sere de tip industrial. În anul 1970 se vor mai da în producție peste 600 ha solarii și 130 ha sere. Volumul cheltuielilor de investiții pentru construirea acestor obiective legumicole a fost de circa 800 mil. lei, din care 620 mil. lei din creditele pe termen lung acordate de stat.

Principalul criteriu care a stat la baza acordării creditelor pe termen lung fiind acela al justificării fiecărui obiectiv din punct de vedere al eficienței economice, organele bancare, cu ocazia verificărilor făcute în cooperativele agricole au urmărit modul cum s-au realizat sporurile de producție, randamentul la ha și pe animal, precum și veniturile nete obținute din exploatarea obiectivelor de investiții creditate. În urma analizelor făcute a rezultat că acele cooperative care au întreținut și exploatat în mod corespunzător noile obiective de investiții, care au gospodărit bine mijloacele circulante și au valorificat la timpul optim producția realizată, au reușit să acopere toate cheltuielile de producție, rata anuală de rambursat și să obțină și un venit net destinat reproducției și consumului.

Din păcate mai sînt încă multe cooperative agricole care, insuficient îndrumate de către direcțiile agricole și uniunile cooperatiste, nu au reușit să fructifice corespunzător creditele bancare acordate de stat, nu le-au cheltuit cu simț gospodăresc, fapt pentru care eficiența acestora a fost redusă, iar în unele unități nu s-a realizat nici un fel de eficiență a fondurilor cheltuite. Cele mai mari neajunsuri în această privință s-au manifestat în gospodărirea fondurilor destinate creșterii animalelor. În toate județele sînt cooperative unde, ca urmare a unor orientări greșite în dezvoltarea sectorului zootehnic, construirii de adăposturi improvizate, dispersate și lipsite de utilități, precum și a neajunsurilor manifestate în întreținerea și furajarea animalelor, s-au obținut producții reduse de carne, lapte și ouă, cu costuri mari de producție, din care cauză cheltuielile efectuate nu s-au recuperat, trebuind să fie suportate de celelalte sectoare de producție ale unităților și în special de sectorul vegetal.

Nerealizarea eficienței economice a investițiilor efectuate de cooperativele agricole în anii precedenți s-a produs de fapt în multe unități și în sectoarele îmbunătățirilor funciare, legumicol și cel viti-pomicol. Astfel, din controalele efectuate de organele bancare a rezultat că unele lucrări de irigații au fost executate defectuos și trebuie remediate; la altele sînt necesare operațiuni de finisare de care depinde buna funcționare a sistemelor. Unele neajunsuri s-au constatat și la lucrările terminate și recepționate definitiv. De exemplu la C.A.P. Unirea și Jegălia din jud. Ialomița, din cauza executării necorespunzătoare a lucrărilor, s-au ivit defecțiuni care creează greutăți în irigarea unor suprafețe amenajate pe 790 ha și respectiv 300 ha, fapt care duce la nerealizarea sporurilor de producție și a veniturilor prevăzute.

Sînt și cooperative ca acelea din Tărian — Bihor și Agigea — Constanța unde s-au investit fonduri importante pentru dezvoltarea sectorului legumicol și care, datorită lipsurilor în ce privește darea în funcțiune la termen a tuturor suprafețelor de sere legumicole construite, precum și deficiențelor în organizarea producției și a muncii, nu au reușit să obțină producții de legume timpurii care să le asigure veniturile necesare recuperării cheltuielilor și realizării de beneficii. Ca urmare, în aceste unități nu se poate vorbi practic de eficiența economică a investițiilor.

O analiză efectuată în luna decembrie 1969 de organele băncii într-un număr de 120 cooperative din 10 județe situate în zone viticole și pomicole consacrate, a scos în evidență că pe unele plantații viticole și pomicole tinere nu s-au executat lucrările de artă și de combatere a eroziunii solului, nu s-au efectuat la timp lucrările de întreținere, nu s-au instalat sistemele de susținere, plantațiile nu au intrat pe rod la termenele stabilite, din care cauză producțiile și veniturile prevăzute nu au putut fi realizate. La unele unități ca Scînteiești din județul Galați,

(Continuare în pag. 12)

PIONIERII DE LA BECHET

SURPRIZA începe îndată după depășirea suburbiilor Craiovei. mergînd în jos către Dunăre. adică o dată cu pătrunderea în zona cea mai întinsă și mai compactă a binecunoscutelor nisipuri din sudul Olteniei. În urmă cu cîțiva ani, ariditatea solului acesta năpăstuit se arăta în toată sălbăticiunea ei dezolantă. De o parte și de alta a șoselei asfaltate, între sate, nu era nimic. adică nimic frumos, nimic util. E drept că în dreapta, adesea, de departe peisajul luncii Jiului se oferea, ca și acum, generos privitorului. În imediata apropiere însă, niște maluri cu ripi și văgăuni, pe care creșteau chinuite stoluri răzlețe de scaieți și oțetari chirciți. Pe ici, pe colo, pădurici izolate de salcîmi sfrijiți. Și cam atît.

Iată însă că privirilor celui care revine după cîțiva ani i se oferă în acest aprilie 1970, an în care agricultura românească asaltează viguros cotele superioare ale agrotehnicii moderne. pe laturile șoselei coroane înflorite ale rîndurilor de caiși și pruni, piersici sau cireși. Aliniați cîte cinci, străjuiesc șoseaua de-o parte și de alta, în rînduri uniforme, menținîndu-se așa pînă la Bechet. Sînt plantați pe pămînturile cooperativelor agricole de producție riverane, în urma unui consens unanim.

Este acesta un semn de înnoire și o dovadă — poate nu prea însemnată valoric vorbind, dar simbolică — a rezultatelor pozitive ale intecooperării.

Nisipul — efect și cauză

TOATĂ PARTEA ASTA OLTENEASCĂ, din stînga Jiului, formînd un fel de triunghi cu baza între Bechet și Corabia și vîrful mai sus de Craiova este acoperită de nisipuri sărace și zgîrcite în roade. De-a lungul secolelor oamenii locurilor au avut de îndurat veri toride — temperatura ajunge uneori pînă la 60° la umbră — și de luptat, adesea zadarnic, împotriva secetei și a aridității solului. La începutul veacului s-au plantat, pe ici pe colo, păduri de salcîmi spre a stăvili, cît de cît migrația nisipurilor. În vetrele satelor oamenii au sădit pruni, dintre sîmburoase cei ce rezistă mai bine condițiilor naturale, au semănat secară, obținînd recolte precare, insuficiente pentru hrana familiei. Mai către sud, spre Dunăre, erau vii din viță românească — roșioară.

Dar lucrurile nu putea rămîne așa pentru veșnicie. Înnoirile din agricultura noastră au ajuns și aici. Una dintre ele a constat în înființarea unui centru experimental, transformat în 1965 în stațiune experimentală, unică în țară prin profilul ei de cercetare complexă: agricultură, pomicultură, viticultură, legumicultură. Datorită diversității preocupărilor sale, pînă la începutul acestui an stațiunea depindea de cinci institute de profil. De la 1 ianuarie 1970 a fost transformată în stațiune centrală de cercetări pentru ameliorarea nisipurilor, responsabilă de programul de cercetare pentru cultura plantelor pe soluri nisipoase. În felul acesta, cercetările în acest domeniu se unifică în programul amintit și sînt coordonate de către stațiunea de la Bechet, în colaborare cu institutele de profil ale Academiei de Științe Agricole și Silvice și institute de învățămînt superior.

Scopul principal al întregii activități a stațiunii de la Bechet — singular în felul său — a fost și rămîne acela de a studia posibilitățile de valorificare a nisipurilor în condiții de modelare — nivelare a lor. de irigare și fertilizare. Spre deosebire de experimentările de la Stațiunea Tîmburești, situată cam la jumătatea drumului spre Craiova, începute în 1955 și care s-au executat și se execută în condiții de neirigare și pe orografia (configurația) actuală a terenului: dună și interdună.

Tinerețe și entuziasm

MULTILATERALITATEA și diversitatea direcțiilor de cercetare, varietatea preocupărilor „pionierilor" de la Bechet este impusă și justificată de necesitatea de a stabili metode noi de valorificare a acestor întinsuri și cele mai corespunzătoare structuri de plante agricole. Patru sînt direcțiile principale de cercetare științifică ce alcătuiesc tematica stațiunii:

- stabilirea sortimentului de plante hortiviticole și agricole cele mai potrivite zonei nisipoase;
- identificarea soiurilor de cartofi timpurii și determinarea agrotehnicii specifice;
- studiul plantelor de nutreț;
- stabilirea agrotehnicii plantelor hortiviticole și agricole.

Sub conducerea conf. univ. Petre Baniță, directorul stațiunii, care ocupă acest post de la înființarea ei, lucrează aici cu sîrg și bune rezultate — cifrele de mai jos o vor dovedi — 11 cercetători, a căror medie de vîrstă e sub 30 de ani. „Toți au vocație și entuziasm, pasiune și pricepere, fără de care nu se poate face muncă de cercetare eficientă — spunea tov. Baniță într-o recentă convorbire. Toți sînt atașați de munca lor în stațiune, deși nu totdeauna se desfășoară în condiții prea ușoare, căci viața prin locurile acestea nu e prea comodă. Îi dorim însă mai mult decît atașați: îi vrem împămînteniți. înrădăcinați".

Este o dorință comună a inginerului Mihai Nicolescu, secretarul științific al stațiunii, venit aici din 1965, cînd a terminat Institutul Agronomic din Craiova și care s-a stabilit la Bechet împreună cu soția sa, profesoară de chimie la liceul teoretic; a fostului său coleg de facultate și acum de serviciu, ing. Dumitru Gîrd, care se ocupă de baza furajeră; a ing. Nicolae Groza, care răspunde de laboratorul de îmbunătățiri funciare și care a adus cu el, în 1968 experiența a trei ani lucrați direct în producție, la C.A.P. Pătule; a ing. Eugen Mardan, viticultor, unul din cei mai tineri și entuziaști, dintre tinerii și entuziaștii cercetători de la Bechet.

Experiment în producție = trufandale în masă

UNUL DINTRE MARILE AVANTAJE ale agriculturii pe nisipurile din sudul Olteniei constă în posibilitatea, dovedită și verificată, de a obține recolte timpurii, în masă, la toate culturile, datorită condițiilor climatice specifice. Primăvara vine mai devreme și e mai călduroasă, iar vara de asemenea. Cartoful timpuriu poate fi recoltat aici pe la 25 mai, tomatele la 10 iunie (adică imediat după cele cultivate în solarii), grîul de toamnă în jurul datei de 15 iunie, ca și piersicul, și cam în aceleași zile se coc și cei dintîi struguri de masă din soiurile Perla sau Perleta. Soiurile de struguri de masă, cărora în general li se spune tîrzii, (Afuz-Ali, Regina viilor), apar cu două-trei săptămîni mai devreme decît în alte părți. la jumătatea lui august, adică imediat ce „concurența pepenilor" nu mai este de temut.

Așadar trufandale pe toată linia și nu în cantități neglijabile. Ceea ce e foarte important din punct de vedere al veniturilor realizate și realizabile. Dar iată cîteva cifre de producție experimentală, de pe acum realizate:

- la via de 3—4 ani (cea mai „bătrînă" din stațiune) — 8—10000 kg struguri de masă la ha;
- la via „roșioară" (un soi local) de vinificație — 27.000 kg/ha;
- cartofi timpuriu — 12.000 kg/ha;
- grîu de toamnă — 4.000 kg/ha;
- piersic — 20 000 kg/ha:
- porumb boabe—8000 kg/ha;
- soia (chiar în cultura a doua) — 2000 kg/ha;
- furaje din două culturi (de pildă, borceag urmat de sorg) — 100 000 kg/ha.

De menționat această caracteristică a agriculturii pe nisipuri irigate: se obțin două recolte anuale de cereale boabe, în culturi succesive, iar la furaje chiar trei (după borceag, se seamănă porumb-siloz și după el rapiță Liho).

• Recolte cu 2—3 săptămîni mai devreme decît în altet părți ale țării.

• 27 000 kg de struguri și 20 000 kg piersici la ha.

• 700 000 mii de butași și 30 000 de puieți anual.

• Peste 100 000 kg furaje din culturi succesive.

• O asociație intercooperatistă creată pe baza unei experiențe - demonstrație.

• În următorii doi - trei ani, stațiunea va avea 150 ha de vie, 150 ha de piersici, 200 ha cereale pentru boabe, 20 ha cartofi timpurii ș.a.m.d.

Istoria unei asociații intercooperatiste

RĂSPUNZÎND nemijlocit menirii sale de agent propagator al cuceririlor științei printre cei ce decid. la urma urmei, nivelul producției în ansamblul său, stațiunea a valorificat în diferite moduri rezultatele experimentelor. Organizarea de loturi demonstrative a fost unul dintre ele. Astfel, la C.A.P. Sărata, dintr-o suprafață de 130 ha plantată cu vie. care dădea o producție medie de 1944 kg/ha, stațiunea a preluat 2,5 ha în 1967, pe care s-a aplicat un complex de lucrări agrotehnice astfel că în 1968 s-au obținut 5300 kg. struguri/ha, iar în 1969 s-a ajuns la 20 800 kg/ha. Pe baza acestei experiențe, organele locale de partid și de stat au inițiat înființarea „Asociației viticole Dăbuleni-Bechet", alcătuită din șase cooperative de producție, cu o suprafață de 830 ha de vie și condusă efectiv de către cercetătorii stațiunii. Scopul: prin modernizare și mecanizare, chimizare și irigații. ridicarea productivității muncii și a producției medii, de la 2740 kg. struguri la ha, obținute în ultimii 10 ani, la peste 12 000 kg/ha în 1975. Ca urmare, venitul net va fi de 16 000 lei/ha.

O altă formă de propagare concretă a realizărilor stațiunii constă în producerea de materiale săditor din soiuri valoroase. Anual se livrează unităților de producție din zonă 3—400 000 de butași înrădăcinați pentru plantarea a 50—60 ha de vie și puieți pentru 100—150 ha de livezi noi. În anii care vin, 1971—1975, se va produce material săditor din soiuri valoroase pentru înființarea a 300 ha vie anual.

Sînt unele dintre vlăstarele stațiunii de la Bechet menite să contribuie la rodirea nisipurilor oltenești.

Dar mai sînt și altfel de mlădițe, încă mai prețioase, mai greu de crescut și uneori de transplantat. E vorba despre generațiile de 25—30 tineri horticultori care părăsesc anual băncile Liceului Agricol din Bechet (funcționînd pe lîngă stațiune) și care se vor alătura armatei părinților și fraților lor în lupta pentru fertilizarea nisipurilor. Majoritatea sînt de prin părțile locului (din totalul actual de 156 de elevi, 86 sînt din patru comune vecine: Bechet, Călărași, Dăbuleni, Ostroveni). Liceul se mîndrește a fi singurul cu profil horticol în județul Dolj și unicul din țară cu specializare a culturilor pe nisip.

★

STAȚIUNEA experimentală Bechet este chemată să efectueze în continuare, pe scară tot mai largă, studiile și cercetările cerute de punerea în valoare a terenurilor nisipoase și îndrumarea concretă a unităților agricole în vederea exploatării raționale a suprafețelor amenajate pentru irigație. Perspectivele sînt certe: pînă în 1972—73 se va ajunge la 150 ha de vie (față de 60 ha cît sînt astăzi). la 150 ha de piersici (azi sînt 55 ha de livezi), 20 ha de cartofi timpurii, 200 ha de cereale pentru boabe etc.

În anii care urmează dotarea ei trebuie să crească și va crește. Există un proiect pentru transferarea ei la Călărași unde se află 946 din cele 1046 ha cît posedă în total stațiunea și dintre care deocamdată sînt în cultură 300. În 1971 vor începe construcțiile: pavilion de cercetare (laboratoare și birouri), casă de vegetație, seră înmulțitoare, atelier mecanic, centrală termică, grup social care va cuprinde și 36 de apartamente pentru salariați și anexe. Situat în imediată apropiere a terenurilor experimentale, noul sediu va înlesni și va spori munca cercetătorilor (probele direct de pe cîmp în laborator) și va crea condiții corespunzătoare pentru realizarea deziderатului exprimat de director și colaboratorii săi: împămîntenirea, înrădăcinarea celor care au în mînă prezentul și viitorul cercetărilor privind culturile pe nisipuri.

Mircea POSTELNICU

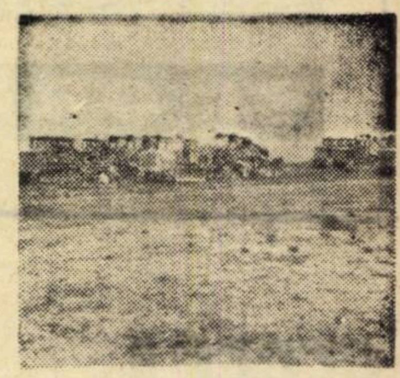

Screpere tractate netezesc terenul viitoarelor recolte

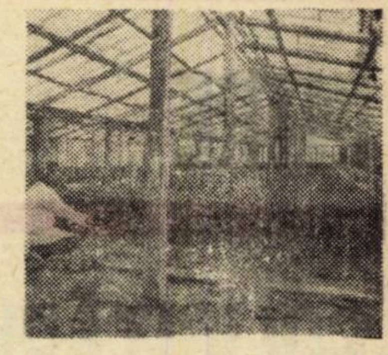

În sere ca aceasta, încălzite, se forțează dezvoltarea celor 600.000 de butași

Colecțiile experimentale ale stațiunii cuprind peste 600 de soiuri de viță, cu cîte 10—100 butuci

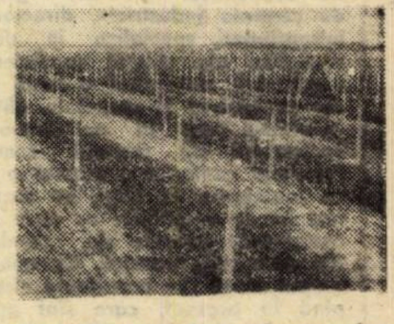

În nesfîrșite rînduri ordonate, vița de vie cucerește întinderile nisipoase

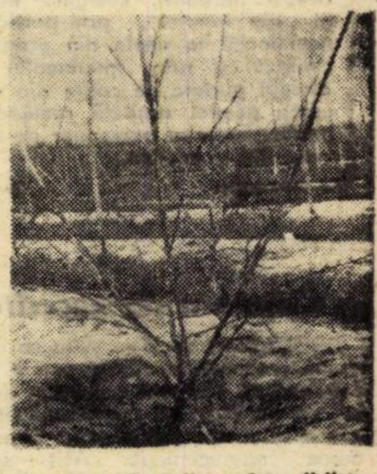

Crengile piersicilor sînt dirijate în sus, spre a înlesni lucrul cu mașinile printre rînduri

Coroanele pomilor fructiferi sînt încărcate de flori, anunțînd o recoltă bogată

CEPECA ÎNTRE SOLICITĂRI ȘI RUTINĂ

ASTAZI CEPECA este un nume binecunoscut cadrelor de conducere și specialiștilor din unitățile noastre economice. Directori generali de centrale industriale, directori de întreprinderi, specialiști în diverse discipline ale științei conducerii și organizării, datorează o bună parte din pregătirea și succesele obținute în ultimul timp în activitatea lor contactului cu experții centrului. Prestigiul centrului a crescut o dată cu înaintarea în timp, cu racordarea lui la realitățile cu care sînt confruntate cadrele de conducere din economia noastră. Ce concluzii se pot trage din experiența cîștigată pînă în prezent, care sînt problemele spre a căror rezolvare este concentrată acum atenția conducerii centrului? Am încercat să aflăm pentru cititorii noștri un răspuns la aceste întrebări, culegînd informații „din interior", prin participarea nemijlocită la unele din programele centrului și prin intermediul unor discuții purtate cu cadre din conducerea acestei instituții românești de perfecționare a oamenilor de conducere din economie.

● Generată de necesități

PROBLEMA dacă — și în ce măsură — conducerea este o știință sau o artă constituie încă obiectul polemicii specialiștilor, ca de altfel și problema conținutului conceptului de conducere, denumit adesea management. Atît specialiștii cît și factorii de decizie din diverse țări ale lumii au ajuns însă în ultimii ani aproape în unanimitate la acceptarea ideii necesității și posibilității pregătirii sistematice, instruirii într-o formă organizată a celor chemați să-și asume răspunderea conducerii colectivelor de oameni angrenați în diversele sectoare de activitate omenească.

CEPECA este o astfel de formă, o instituție prin care țara noastră se înscrie în curentul mondial declanșat în acest domeniu. Centrul răspunde, în același timp, unei necesități interne, de a face ca nivelul de pregătire al cadrelor de conducere din economie să corespundă complexității și intensității vieții noastre economice, rod al politicii de industrializare dusă de partidul comunist. Menținerea unei asemenea concordanțe constituie obiectivul esențial al Centrului de Perfecționare a Pregătirii Cadrelor de Conducere din Întreprinderi. Nu trebuie omis că CEPECA reprezintă numai o componentă a ansamblului de măsuri luate pentru ținerea conducerii și organizării întreprinderilor în pas cu nivelul dezvoltării și structura nouă a economiei.

● Între ce ne trebuie și ce avem

AR FI, neîndoielnic, mai mult decît ambițios să ne propunem în spațiul restrîns de care dispunem să prezentăm fie și succint multiplele aspecte ale activității desfășurate de centru. Ne vom opri deci numai la unele, pe care, departe de noi intenția de a le aprecia mai importante, le considerăm mai interesante.

Să vedem, mai întîi **ce face CEPECA**, care sînt produsele acestei „fabrici de oameni de acțiune". Cu atît mai mult cu cît conducerea centrului și-a propus ca un obiectiv nu prea îndepărtat trecerea la autofinanțare. Care este deci „marfa" din vînzarea căreia centrul speră să-și scoată atîtea venituri încît să-și acopere cheltuielile și să mai și prospere?

Trebuie să recunoaștem că „sortimentul" prezentat de centru la ora actuală (vezi structura...) este suficient de bogat pentru ca propriul său director de marketing să aibă probleme. Ca. de altfel, și ceilalți directori ai săi: este evidentă deosebirea dintre „tehnologia" procesului de perfecționare a unui director general de centrală și aceea de formare a unui specialist în studiul muncii, a unui normator etc. Sînt evidente deci dificultățile prezentate de programarea și desfășurarea unei activități atît de complexe și delicate. S-a găsit totuși o soluție. Fără a se neglija și altele, optimul a fost determinat de două coordonate esențiale: **ce ne trebuie** și **ce avem**.

S-a apreciat că în ceea ce privește cadrele de conducere. acestea sînt **formate**. centrului revenindu-i sarcina să continuie procesul de formare, deci să asigure **perfecționarea** acestor cadre. La rîndul lor, cadrele ocupă nivele diferite în structura ierarhică de conducere a economiei naționale, au deci atribuții diferite. Așa se face că în prezent funcționează nu mai puțin de **cinci programe de perfecționare**: P_1 — conducerea centralelor industriale; P_2 — conducerea întreprinderilor; P_3 — conducerea personalului; P_4 — organizarea producției și a muncii; P_5 — organizarea activității financiar-contabilă.

Analiza structurii programelor invită la două observații preliminare. Prima se referă la faptul că, ținînd seama de schimbările aduse în sistemul de conducere a economiei naționale prin constituirea centralelor, CEPECA a pus la punct un program special de perfecționare a cadrelor din conducerea noilor organisme. A doua observație privește accentul pus pe funcțiunile de personal și financiar — contabilă. ca și pe perfecționarea conducătorilor compartimentelor de organizare, sectoare rămase relativ în urmă.

Primele două programe, axate pe cuprinderea principalelor funcțiuni ale organizațiilor economice (cercetare — dezvoltare, producție. comercială. financiar-contabilă și personal) și a atributelor conducerii (previziune, organizare, coordonare-comandă și control) se adresează directorilor generali și directorilor de funcțiuni din centrale și, respectiv, directorilor și conducătorilor de funcțiuni din întreprinderi, uzine, fabrici. Cuprinzînd și teme de interes general, comune. cele două programe se diferențiază însă prin dezvoltarea diferită a anumitor funcțiuni și atribute, potrivit specificului atribuțiilor conducerilor celor două nivele organizatorice. Astfel, dacă la programul P_1 s-a prevăzut pentru funcțiunea de producție un volum de circa 25% din totalul orelor de instruire, la P_2 această pondere este de 75%. S-a ținut deci seama de faptul că în noua formă de organizare a conducerii economiei naționale întreprinderilor, uzinelor și fabricilor le revin. în principal. atribuții în domeniul activității de producție.

● Un larg evantai de specialiști

CEA DE A DOUA categorie de programe ale centrului depășește faza „perfecționării". avînd ca obiectiv **formarea de specialiști** de înaltă calificare. Evident, sînt specialități componente ale științei și practicii conducerii economice. Merită evidențiat că dacă unele dintre activitățile pentru care sînt pregătiți acești specialiști sînt, într-un fel sau altul, îndeplinite în cadrul unităților economice — de personal format mai mult prin experiență — altele sînt cu totul noi, unele de-abia pe cale să pătrundă în întreprinderi. Intră în această ultimă categorie analiza organizării și metodelor de conducere, marketingul prelucrarea automată a datelor. O imagine în această privință o oferă structura programelor de specializare din acest an: S_1 — analiza organizării și metodelor de conducere; S_2 — programare operativă și urmărirea producției; S_3 — organizarea întreținerii și reparațiilor; S_4 — studiul pieții (marketing); S_5 — organizarea și conducerea activității administrative; S_6 — analiști de sisteme de prelucrare automată a datelor; S_7 — programatori în prelucrarea automată a datelor; S_8 — șefi servicii operare; S_9 — operatori prelucrare date;

Programul S_1 pregătește specialiști care, alături de consultații în organizare (un program special). vor avea un rol hotărîtor în așezarea activității unităților economice pe temelia celor mai noi cuceriri ale științei conducerii și organizării. Ni se pare ilustrativă fie și numai enumerarea principalelor teme abordate în cadrul acestui program: teoria generală a organizării; tehnici și metode de analiză; analiza și proiectarea fluxurilor informaționale și a procedeelor (în sistem manual); simplificarea muncii de birou, echipamente de birou; prelucrarea automată a datelor; controlul în conducere.

● Marketingul la porțile centralelor

ANUL TRECUT CEPECA a organizat, pentru industrie, două serii ale unui program experimental pentru formarea de specialiști în marketing industrial. Experiența acestui program și rezultatele aplicațiilor făcute în trei întreprinderi au demonstrat necesitatea și utilitatea continuării acțiunii, astfel că în anul în curs își desfășoară activitatea două serii de instruire, cu un număr sporit de cursanți. Se vizează înzestrarea cu astfel de specialiști în primul rînd a centralelor industriale, pe considerentul că la nivelul acestor unități sînt concentrate în prezent principalele atribuții ale funcțiunii comerciale. Programul își propune deci să contribuie la efortul general de îmbunătățire a raportului dintre dezvoltarea producției — în special a celei de bunuri de consum — și cerințele reale ale consumatorilor acesteia, una din căile — esențiale. de altfel — de reducere a stocurilor de produse finite din industrie și comerț. de accelerare a vitezei de rotație a mijloacelor circulante și de creștere a competitivității produselor noastre pe piața externă. Atingerea unor astfel de obiective este de neconceput astăzi fără ajutorul arsenalului de tehnici de care dispune practica marketingului. Cu titlu ilustrativ menționăm cîteva din temele abordate de participanții la acest program: cadrul general al problemelor de marketing, delimitarea marketingului comercial de cel industrial, a celui intern de cel extern; tehnicile specifice de marketing, caracteristicile pieții, anchetele prin sondaj, metode statistice utilizabile în cercetarea pieței; studiile de motivație, supravegherea pieței; procesul lansării produselor noi; estetica produselor. analiza valorii, analiza vînzării; previziunea vînzărilor; tehnica publicității; organizarea compartimentului de marketing etc.

● Stăpînii „monștrilor" informaticii

DUPĂ CUM se știe, centrul dispune de un calculator de mare putere (un IBM 360, model 40) folosit atît în scopuri didactice — pentru formarea de specialiști — cît și pentru aplicații practice, care să conducă la elaborarea programelor de lucru pe calculator. Patru din programele de specializare sînt afectate pregătirii celor chemați să pună în funcțiune și apoi să supravegheze viața „monștrilor" informaticii, a calculatoarelor electronice. Primul dintre acești vrăjitori — primul nu numai în șirul programelor CEPECA, dar și în procesul real al implementării și funcționării sistemelor de prelucrare automată a datelor — este **analistul de sisteme**. Acesta este „marele creator": nu al calculatorului, ci al sistemului informațional, în cadrul căruia calculatorul, la ora actuală, nu mai este, de cele mai multe ori, partea cea mai complicată a problemei.

Analistul de sisteme este unul dintre cei mai „generaliști" specialiști din cadrul profesiunilor legate de conducerea și organizarea activității economice. El trebuie să posede cunoștințe foarte exacte, dar din domenii extrem de variate. Astfel, analistul de sisteme trebuie să cunoască foarte bine organizarea și funcționarea unității economice, să stăpînească echipamentele de prelucrarea datelor, metodele matematice utilizate în conducerea întreprinderilor etc. Fără acestea nu-și poate îndeplini atribuțiile. Enumerarea sarcinilor sale ne scutește de necesitatea unei argumentări: elaborarea analizei generale a posibilităților de rezolvare a problemelor cu ajutorul echipamentelor automate de prelucrare a datelor (intră în contact cu utilizatorul, studiază problema, reunește elementele analizei, definește soluțiile posibile, propune soluția cea mai avantajoasă); elaborarea proiectului noului sistem, cu toate elementele sale componente (ordinograma de prelucrare pe echipament, proiectul machetelor documentelor de intrare și ieșire al fișierelor, etapele de prelucrare, trecerile prin mașini și modalități de control, timp de ocupare, costuri etc.): participă la implementarea sistemului informațional creat.

● Decizie rapidă — acțiune eficientă

NEINDOIELNIC, unul din cele mai interesante capitole ale activității CEPECA îl constituie metodele de instruire folosite. Principala lor caracteristică este că axează activitatea de instruire pe forme care solicită contribuția directă a fiecărui participant la propriul său proces de perfecționare, determinînd aplicarea și verificarea imediată, practică a cunoștințelor însușite în cadrul programului. Majoritatea programelor revine metodelor active de instruire, unele conferințe prezentate constituind doar puncte de plecare pentru folosirea lor: conferințe-discuții. cazuri. „incidente". modele (jocuri) de întreprindere, interpretare de roluri, rezolvarea corespondenței, proiecte etc.

Metoda studiului de caz. de exemplu, se bazează pe ideea că oricare dintre problemele pe care le ridică activitatea din întreprindere nu permite o singură soluție-tip ci o serie de soluții posibile, fiecare din ele, elaborate în funcție de experiența și cunoștințele celui pus să analizeze și să rezolve situația respectivă. Discutarea unor astfel de cazuri avînd loc în grupe restrînse de participanți dezvoltă capacitatea de analiză și de apreciere justă a importanței factorilor de influență și a relațiilor dintre aceștia. Prin schimbul de experiență pe care-l asigură. metoda permite o sporire a cunoștințelor și a spiritului de obiectivitate al fiecărui participant.

Metoda modelului de întreprindere constă în a-i pune pe participanți în fața unui complex de situații pentru a căror rezolvare trebuie să-și asume rolurile principalelor cadre de conducere ale întreprinderii respective, elaborînd, luînd și aplicînd decizii, urmărindu-le consecințele și corectîndu-le în condiții dinamice, asemănătoare celor reale. Astfel, participanții, în urma analizării acestor condiții și situații, care simulează activitatea dintr-o întreprindere, sînt obligați să elaboreze deciziile în funcție de informațiile de bază, ca și de rezultatele obținute prin aplicarea deciziilor lor, luate anterior. Această „practică" în elaborarea deciziilor permite însușirea, în mod practic, a unor învățăminte care rezultă din raportul de interdependență în care se găsesc funcțiunile întreprinderii și din necesitatea de a aprecia și a analiza chiar în faza de elaborare a unei decizii consecințele posibile ale acesteia.

Nu numai diversele cursuri, dar întregul ansam u al preocupărilor pe care CEPECA le ırădăcinează în metodica obișnuită, cur ntă, a absolvenților săi se înscriu în obiectivul formării de oameni cu două trăsături esențiale: să **decidă rapid** și să **acționeze cu maxim de rezultate practice.**

Eficiența practică a activității de pînă acum a CEPECA este greu de cuprins în cîteva concluzii generalizatoare. Se poate remarca însă că una din condițiile esențiale ale asigurării eficienței activității de pregătire, specializare și perfecționare a cadrelor de conducere și specialiști desfășurată de CEPECA o constituie modul în care este abordată această problemă de către conducerile ministerelor, centralelor industriale și întreprinderilor. Un studiu elaborat de specialiștii centrului atrage atenția acestora asupra următoarelor aspecte:

1. Este necesar ca **selecționarea participanților** pentru diversele programe ale centrului să se efectueze cu mai mult simț de răspundere, respectîndu-se indicațiile și condițiile de selecționare.

2. **Să supravegheze și să coordoneze** în mod continuu, pe toată durata programului, atît în timpul desfășurării activității la centru cît și în pauzele dintre cicluri, în întreprinderi, la locul de muncă, modul în care participanții selecționați se preocupă de însușirea cunoștințelor prezentate, de elaborarea studiilor și proiectelor obligatorii din cadrul programelor, precum și de aplicarea acestora în practică.

3. **Să urmărească îndeaproape modul în care sînt folosiți absolvenții** programelor CEPECA în producție.

4. **Să organizeze popularizarea rezultatelor** obținute prin aplicarea studiilor și proiectelor și să ia măsuri pentru extinderea și generalizarea acestora.

5. Să folosească experiența și cunoștințele dobîndite de participanții la programul CEPECA **pentru organizarea pregătirii și specializării celorlalte cadre din întreprindere la locul de muncă.**

Acestea sînt nu numai condiții ale unei eficiențe sporite a CEPECA dar și ale asigurării unei contribuții mai substanțiale a procesului de perfecționare a cadrelor de conducere a economiei la dezvoltarea susținută a ansamblului economiei noastre naționale.

SÎNTEM O ȘCOALĂ A BĂTĂLIEI ECONOMICE

Enrico PAOLI
șeful de proiect al centrului

- **Conducătorul de unitate economică trebuie să gîndească întîi economic și după aceea tehnologic și administrativ.**

DE O SPONTANEITATE și solicitudine tipic italiană, dl. Paoli, m-a primit volubil, exprimîndu-și plăcerea că putem continua o discuție începută cu mai bine de doi ani în urmă pe probleme de conducere și organizare. Cînd i-am spus că de data asta vreau să și scriu, fața, de obicei deschisă și zîmbitoare, i s-a luminat și mai mult.

— O, este exact ceea ce doream. Am cîteva idei pe care țin neapărat să le supun unei verificări din partea specialiștilor români. M-aș bucura ca ele să apară în coloanele revistei dv., care, după părerea mea, aduce o contribuție remarcabilă la răspîndirea în România a cuceririlor științei conducerii și organizării unităților economice.

● Ați intrat în contact cu multe cadre de conducere de întreprindere. Îi cunoașteți deci. V-aș ruga să-mi spuneți care apreciați că sînt calitățile, trăsăturile care fac ca unele cadre să fie deosebit de eficace?

— Principala, mi se pare a fi aceea de a cunoaște cu multă exactitate cine și de ce este responsabil. Din păcate, răspunderea este uneori atît de difuză că aproape nu poate fi localizată și atunci sancționezi pe toată lumea, ori pe nimeni. Incontestabil, are prioritate a doua variantă, care înseamnă însă ineficiență, pierdere.

De aceea specialiștii în organizare subliniază că este necesar ca autoritatea și responsabilitatea să fie așezate cu multă precizie și în cît mai puține puncte, de unde să se poată apoi delega autoritatea păstrîndu-se însă responsabilitatea asumată.

Un alt aspect pe care l-aș releva este lipsa, necesitatea dezvoltării, la conducătorii din economie a conștiinței lor economice. De foarte multe ori conducătorii gîndesc cu prioritate după criterii tehnologice, organizatorice, administrative, și foarte puțin economice. Cu alte cuvinte, unii dintre ei nu se întreabă cît îi costă un produs și dacă nu există căi pentru a-l face mai ieftin. Or, trebuie ca lucrurile să se petreacă exact invers. Nu există întotdeauna o legătură între produs și valoare: Este insuficient dezvoltat simțul responsabilității realizării acestei legături.

● Ce apreciați că trebuie întreprins în etapa imediat următoare pentru creșterea eficienței activității desfășurate de centru?

— CEPECA este la ora actuală unul dintre primele, dacă nu cel mai puternic centru de acest gen din lume. Vă spune un om care le cunoaște aproape pe toate. Este remarcabilă grija și operativitatea cu care a acționat conducerea de partid și de stat din România pentru punerea în funcțiune a acestei instituții. Din acest punct de vedere, avem tot ce ne trebuie ca să realizăm obiectivele noastre. Ce am dori acum este o mai strînsă legătură cu realitățile și mai ales cu viitorul realităților în care conducătorii din economie trebuie să se integreze.

În acest sens, este absolut necesar, după părerea mea, un mai strîns și fructuos dialog între cei de aici de la CEPECA, organe de decizie responsabile pentru stabilirea politicii în domeniul formării cadrelor și „clienții" noștri, respectiv ministerele și centralele industriale. La 2—3 luni să ne întîlnim, să ni se spună ce se intenționează, ce se vrea de la noi, ce se apreciază pozitiv și ce nu, iar noi să informăm de modul în care realizăm obiectivele stabilite în comun.

Noi trebuie să facem haine pe măsură — pe care o cunoaștem prin contractul cu clientul — dar să fim și în pas cu moda — pe care o dă organul de decizie, care stabilește politica.

● Ce calități se cer unui profesor într-un centru de perfecționare a cadrelor?

— Părerea mea este că într-o astfel de școală procesul de instruire trebuie condus de conducători din economie, care după 4—5 ani de profesorat să se întoarcă în conducerea economică. După opinia mea, nu de profesori universitari este nevoie. Un centru de perfecționare nu este universitate, ci o școală de bătălie economică. Este o școală de stat major. Aici trebuie să predea cei mai buni generali și ofițeri ai frontului economic de care se dispune la un moment dat.

TIMPUL LUCREAZĂ PENTRU NOI

Ion NICULESCU
directorul centrului

- **Conducerea prin obiective se generalizează**
- **Contribuția compartimentului de personal este hotărîtoare**
- **Marea piedică n-o constituie reglementările, ci lipsa curajului răspunderii și insuficiența arsenalului metodelor de conducere**
- **Nu reușesc să-mi explic lipsa de preocupare pentru formarea cadrelor la conducerile unora dintre ministere.**

CU EXACT trei ani în urmă, la cîteva luni înainte de începerea primului dintre programele CEPECA, inginerul Ion Niculescu, vechi „petrolist", a fost numit director al centrului. A luat deci, practic, parte chiar la „lansarea la apă" a navei al cărui comandant este și în prezent. Cei care-l cunosc de aproape știu că una din trăsăturile sale definitorii o constituie calitatea de a face să se facă, adică exact ce-i trebuie în primul rînd conducătorului modern.

Cunoscînd că s-a întors recent dintr-o vizită în străinătate în schimb de experiență, l-am rugat să împărtășească cititorilor noștri cîteva din impresiile culese. Evident, relative la conducere și organizare.

● Ce se relevă ca noutăți de ultimă oră? Ce tendințe noi se afirmă în conducerea și organizarea unităților economice?

— Noutățile sînt de fapt lucruri mai vechi. Acum, ca și altă dată, preocupările conducătorilor din economie sînt îndreptate spre eficiență economică, spre productivitate și beneficiu.

● Acestea vor fi obiective permanente ale conducătorilor din economie. Mijloacele se schimbă. La acestea v-aș ruga să vă referiți.

— Un fenomen care se observă cu ușurință este concentrarea tot mai accentuată a producției, ca și a capitalului; formarea pe această bază de unități economice puternice, capabile să facă față noilor condiții tehnologice, economice și sociale create în lumea contemporană.

Este de semnalat, apoi, pătrunderea vertiginoasă a calculatorului electronic în unitățile economice, cu tot cortegiul de transformări pe care acesta le produce în organizarea conducerii, a întregii activități economice.

O observație mai recentă se referă la larga generalizare a practicii conducerii prin obiective. Zic largă, gîndindu-mă atît la creșterea numărului de unități care o folosesc cît și la faptul că este utilizată din ce în ce mai mult pentru toate compartimentele și eșaloanele organizațiilor.

● Sînteți conducătorul unei organizații care pregătește conducători. Ce este nou în activitatea de „școlarizare" a conducătorilor?

— Ca o trăsătură generală, și pentru mine deosebit de semnificativă, aș remarca cristalizarea, atît la conducătorii în funcțiune cît și la cei ce se pregătesc să fie, a convingerii în ce privește necesitatea perfecționării lor permanente. Pornindu-se de la aceasta, s-a dezvoltat o mare diversitate de forme de pregătire și perfecționare: universități, centre de perfecționare specializate, centre pe lîngă marile firme etc. În mod deosebit atrage atenția existența, în toate marile întreprinderi, a unor sisteme proprii de pregătire și perfecționare a cadrelor și specialiștilor, la locul de muncă. Neapărat notați că în realizarea acestui obiectiv contribuția hotărîtoare revine compartimentelor de personal din unitățile economice.

● Din experiența pe care o aveți aici, putînd face deci comparații argumentate, v-aș ruga, tovarășe director, să-mi spuneți care sînt „pedalele" pe care trebuie apăsat în continuare pentru perfecționarea cadrelor de conducere din economia noastră?

— La întrebarea „ce vă împiedică să faceți mai bine", conducătorii din economia noastră se plîng îndeobște de faptul că unele normative și reglementări nu mai corespund condițiilor actuale din economie. Au numai parțial dreptate. După părerea mea, există alte lipsuri care țin de formația cadrelor. Înlocuirea acestora cu opusul lor ar diminua considerabil influențele neconcordanțelor produse de reglementări. Aceste neconcordanțe nu vor fi niciodată eliminate.

● Viața o va lua întotdeauna înaintea reglementărilor.

— Exact. Vorbind de lipsuri mă refeream la: lipsa curajului răspunderii, a acceptării de responsabilități, lipsa de combativitate și operativitate în introducerea în practică a metodelor și tehnicilor moderne de conducere. Una din marile carențe continuă s-o reprezinte lipsa de preocupare a cadrelor de conducere pentru formarea propriilor colaboratori. Or, aceasta este una din principalele, dacă nu prima atribuție, sarcină a conducătorilor moderni. Aceste lipsuri nu mai țin de reglementări. Din nefericire ele există. De fapt, unul din obiectivele esențiale ale existenței noastre, a centrului, este să contribuim la eliminarea lor.

● Vă doresc succes. V-aș ruga, în sfîrșit, să-mi spuneți care este, după părerea dv., cauza reținerii unor cadre să vină la CEPECA? Știu că mai rămîne încă „locuri goale" în sălile de curs.

— Cele mai multe „absențe" le avem din industria constructoare de mașini. Există o lipsă de preocupare pentru această problemă din partea conducerii acestui minister. Nu pot să-mi explic și să înțeleg o astfel de orientare. Mi-a fost dat deseori să aud: „Nu mă interesează programele! Îi dați drumul tovarășului să se întoarcă în întreprindere! Avem nevoie de el aici!". Și altele asemănătoare.

Cred că tovarășii respectivi nu cunosc preocupările și conținutul activității noastre. Îmi bazez afirmația pe faptul că atunci cînd a ajuns totuși la noi un director general de centrală acesta nu numai că n-a chemat înapoi oamenii trimiși, dar a solicitat întotdeauna locuri suplimentare.

Sînt însă optimist. Timpul lucrează pentru noi. Noul, pe care noi avem menirea să-l propagăm, va pătrunde treptat, treptat la toate nivelele.

Pagini realizate de
Constantin COJOCARU

CREDITUL BANCAR

(Urmare din pag. 8)

Spiru Haret din județul Brăila și Zorești din județul Buzău, procentul golurilor în plantațiile tinere de vii a ajuns pînă la 25—35%, iar la cooperativele Stăroane din județul Vrancea, Scăieni din județul Prahova și Buciumeni din județul Galați, proporția golurilor în plantațiile pe rod este de pînă la 40%.

Aspectele arătate mai sus, confirmă pe deplin justețea criticilor aduse la recenta plenară a C.C. al P.C.R. privind lipsurile care se mai manifestă în unele cooperative în utilizarea fondurilor proprii și a creditelor pe termen lung și în realizarea eficienței economice a investițiilor din sectorul cooperatist agricol. Totodată existența acestor deficiențe atestă necesitatea luării unor măsuri radicale de gospodărire cu mai multă răspundere a fondurilor proprii și a creditelor bancare acordate de către stat.

III

REALIZAREA celor două programe naționale de modernizare și ridicare economică a agriculturii, aprobate de plenara din martie a C.C. al P.C.R., necesită în viitorul cincinal investiții centralizate în sumă de peste 50 miliarde lei (în afară de cele locale). Vorbind despre eforturile mari materiale și financiare pe care statul le va face alături de cooperativele agricole, pentru traducerea în practică a măsurilor și acțiunilor înscrise în aceste programe de o excepțională însemnătate, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că: **„Înfăptuirea acestui volum de investiții cere o muncă bine organizată, utilizarea cu cea mai mare răspundere a fondurilor alocate, luarea din timp a măsurilor pentru realizarea lucrărilor la termenul stabilit și de cea mai bună calitate".**

Pornind de la aceste sarcini, se impune ca organele Băncii Agricole să sprijine cu și mai multă răspundere cooperativele agricole în realizarea planurilor de măsuri ce se vor întocmi pe baza programelor aprobate de conducerea partidului și să le îndrume pentru reducerea continuă a cheltuielilor de investiții prin amplasarea judicioasă a obiectivelor, folosirea de prefabricate, renunțare la unele lucrări care nu sînt strict necesare și aplicarea altor măsuri care să asigure o creștere a eficienței economice. O sarcină deosebită ce revine organelor bancare este aceea de a analiza încă din faza de planificare a investițiilor și de constituire a asociațiilor intercooperatiste, posibilitățile reale ale cooperativelor de a participa cu mijloacele materiale și bănești cu care s-au angajat și de a asigura la timp sumele subscrise.

Urmărirea executării și dării la timp în funcțiune a obiectivelor mari de investiții trebuie să constituie o preocupare permanentă a conducerilor sucursalelor Băncii Agricole. Este inadmisibilă practica existentă la unele cooperative unde construcția unor serii de obiective durează 2—3 ani. Băncile Agricole vor deschide finanțările necesare numai pentru acele obiective de investiții la care există garanție și certitudine că se vor realiza în termenele stabilite prin proiectele de execuție.

Pentru a contribui la creșterea eficienței economice a fondurilor de investiții, este necesar ca la acordarea creditelor, cu ocazia verificării utilizării lor, organele Băncii Agricole să dea dovadă de mai multă exigență și să adîncească analiza indicatorilor economici și financiari, producțiile și veniturile prevăzute, combătînd lipsurile unor organe în angajarea și utilizarea fondurilor. Trebuie combătută concepția existentă la unele organe agricole de a fărîmița fondurile de investiții și de a repartiza creditele pe termen lung pentru mai multe acțiuni și obiective de investiții și, de regulă, la toate cooperativele agricole.

O dată cu creșterea exigenței și fermității în acordarea creditelor și a controlului bancar, va trebui să crească și răspunderea organelor bancare în repartizarea și aprobarea creditelor. Asigurarea rambursării creditelor solicitate trebuie să reprezinte unul din criteriile de bază ce trebuie avute în vedere la acordarea lor. Aceasta face necesară o analiză aprofundată cu organele agricole și cu conducerea fiecărei unități a posibilităților concrete de creștere a producțiilor și a veniturilor care să permită rambursarea la scadență a creditelor contractate de la stat.

Ținînd seama de faptul că în viitor se vor face investiții în obiective mari, de la care se preconizează să se realizeze cea mai mare parte a producției agricole, îndeosebi animaliere, este necesar ca unitățile băncii, împreună cu organele agricole județene, să urmărească îndeaproape ca acestea să funcționeze și să producă la parametri proiectați. Numai în acest fel se vor putea fructifica eficient fondurile proprii și creditele sporite acordate de către stat.

Problema realizării eficienței economice a investițiilor efectuate de cooperativele agricole pentru extinderea lucrărilor de irigații, pentru dezvoltarea zootehniei, precum și a celorlalte acțiuni de investiții, trebuie să constituie un obiectiv central și permanent în activitatea de analiză și control a organelor Băncii Agricole. În această direcție este necesar să se acționeze cu toată fermitatea pentru reducerea prețului de cost la lucrările și obiectivele construite. Perfecționarea soluțiilor constructive, folosirea unor metode de eficiente de organizare a lucrărilor de execuție, îmbunătățirea calității acestora, utilizarea pe scară largă a prefabricatelor, sînt numai cîteva din acțiunile stabilite de partid, pe care unitățile băncii și organele agricole vor trebui să le urmărească în cooperative în scopul creșterii eficienței economice.

Un obiectiv central trebuie să-l constituie reducerea sistematică a ponderii cheltuielilor materiale în producția globală. Pentru realizarea acestui deziderat, este necesar să efectuăm în așa fel lucrările de investiții și de dotare a agriculturii. încît să obținem o creștere continuă a producției agricole și o scădere a ponderii cheltuielilor materiale. Hotărîtor deci pentru întreaga activitate din cooperative este ca eforturile pe care le face statul, ca și propriile eforturi de investiții, să determine un raport rațional și eficient între cheltuielile materiale și creșterea producției agricole, asigurîndu-se sporirea randamentului fiecărui leu investit. Numai acționînd în acest fel cooperativele agricole vor fi în măsură să obțină producțiile și veniturile prevăzute, să participe cu cantități sporite de produse agricole la fondul de stat și să realizeze o creștere economică sistematică a unităților și, pe această bază, o ridicare continuă a bunăstării materiale și spirituale a țărănimii.

CREȘTEREA BENEFICIULUI

(Urmare din pag. 7)

sigure, neajunsurile prezentului, „pierderile" pe care le aduce cu sine. în perspectiva imediată, lansarea unui produs nou, descurajează multe intenții bune.

Desigur că exemplele date nu epuizează ansamblul corelațiilor progres tehnic — indicatori de eficiență economică. **Este cunoscut faptul că sarcina de reducere a cheltuielilor de producție este factorul mobilizator a celor mai multe acțiuni de modernizare a produselor sau de perfecționare a metodelor de fabricație. Totuși alura divergentă a unor indicatori economici de bază, față de o latură atît de importantă a progresului tehnic — asimilarea de produse noi — trebuie examinată cu grijă.** Ni se pare absolut necesar să se studieze îmbunătățirea acestor indicatori sau a metodicii de folosire a lor, pentru ca ei să îndeplinească fără greș și sub toate aspectele rolul stimulator care le e rezervat.

Cîteva idei sînt menite — în continuare — să determine reflecții mai profunde asupra acestui subiect. De la început lăsăm la o parte ideea stimulării cu premii speciale a unor realizări deosebite în aceste domenii. Atribuirea unor astfel de premii este prevăzută în sistemul actual de salarizare și poate da rezultate favorabile acolo unde va fi folosită pentru a recompensa eforturi într-adevăr excepționale. Dar nu trebuie confundată această recompensare a unor cazuri izolate. cu ideea de **stimulare a întregului colectiv al întreprinderii** pentru modul cum a reușit să-și înnoiască producția. Sistemul de stimulare a progresului tehnic nu trebuie să acționeze izolat, ci în strînsă legătură cu ansamblul rezultatelor economico-financiare ale întreprinderii.

Este de examinat posibilitatea stimulării progresului tehnic prin **variația prețurilor de vînzare.** Astfel la prețul „a" al unui produs nou-calculat după normele în vigoare — ar urma să se adauge un supliment **„da"** stabilit după un barem care să țină seama de nivelul tehnic comparat al produsului. După un timp oarecare, prețul acestui produs s-ar reduce automat la valoarea **„a".** În momentul în care apar semne de învechire, prețul ar urma să fie recalculat din nou, reducîndu-se la **„a — da"**, „da" fiind și de astă dată progresiv în timp.

Așezarea prețurilor de vînzare pe o astfel de „scară mobilă", sub influența nivelului tehnic al produsului, stabilit cu obiectivitate, ar putea constitui un îndemn deosebit de eficient pentru a cointeresa întreprinderea la promovarea progresului tehnic. Metoda ar putea fi aplicată la produse de serie relativ scumpe, ca autoturisme și alte mijloace de transport. unele produse de larg consum de folosință îndelungată ș.a. avînd și efectul secundar de limitare a cererii în prima perioadă, respectiv de stimulare a ei în ultima perioadă de fabricație, înainte de scoaterea unor produse noi. Generalizarea ei la alte produse s-ar putea însă izbi de greutăți, adăugind alte complicații la sistemul și așa suficient de greoi al așezării prețurilor.

Sistemul primelor de beneficiu elimină aceste neajunsuri. Să presupunem că o uzină menține în fabricație produsul „A", depășit din punct de vedere tehnic; întreprinderea e datoare să **verse** într-un **fond special** o **primă** echivalentă cu „a"% din beneficiul realizat pe seama produsului A. În același timp. aceeași întreprindere (sau alta făcînd parte din același grup industrial), lansează în fabricație produsul nou B de înalt nivel tehnic. Ea **primește**, din fondul special susmenționat, o primă de beneficiu echivalentă cu „b"% din beneficiul realizat pe seama produsului B. Cotele „a", respectiv „b", se stabilesc progresiv între anumite limite, astfel încît la un produs de nivel tehnic scăzut beneficiul să fie integral redus (valoarea lui „a" variind între 0 și 100%), iar la produsele noi prima de beneficii să reprezinte pînă la 20—40% din valoarea producției (valoarea lui „b" putînd atinge de cîteva ori 100%).

Fondul special, alimentat din și care alimentează primele de beneficiu, s-ar constitui atît la nivelul centralei industriale cît și la nivelul organului central tutelar (minister). Apare rațional ca prelevarea și acordarea de prime de beneficiu la nivelul centralei să se facă de către consiliul de administrație, pe baza documentației justificative prezentate de aparatul tehnic al acesteia. E de presupus ca, la nivelul ministerului. colegiul să-și rezerve dreptul prelevării și acordării de prime pentru produse de importanță deosebită, cum ar fi cele a căror asimilare este de obște înscrisă în planul tehnic de stat.

Există și alte măsuri de natură să asigure indicatorilor economici uzuali un caracter realmente stimulator în ce privește promovarea progresului tehnic. Apreciem. de exemplu, că **planificarea indicatorilor economici pe termen lung** (în locul planificării anuale practicate astăzi) ar putea avea un astfel de efect. Într-adevăr. asimilarea unui produs nou e un proces de durată, a cărui valorificare se face în timp: e necesar deci ca întreprinderea să poată conta cu certitudine pe avantajele derivate din efectele economice scontate, pe o anumită durată de timp după lansarea noului produs în fabricație.

Apreciem de asemenea că, în locul actualului sistem **proporțional** de stabilire a valorii stimulentelor materiale atribuite. ar trebui experimentat un sistem **diferențial,** conform căruia gratificațiile să se acorde nu proporțional cu **realizarea nivelelor planificate** a diverșilor indicatori, ci în funcție de **dinamica** acestora, de progresele realizate în raport cu perioadele precedente. Acest mod de apreciere a rezultatelor în industrie ar avea probabil darul de a orienta cu mai multă asiduitate atenția conducătorilor din industrie **spre viitor, spre progresul tehnic.**

LA CONFLUENȚA A DOUĂ CINCINALE

(Urmare din pag. 5)

zahăr și pe alte plante tehnice, iar în zootehnie — pe carne-lapte. **Deși suprafața agricolă a județului este relativ redusă — 0,89% din cea a țării — s-a realizat 1,5% din producția globală agricolă a României.** Contribuția județului la crearea fondului de stat este însemnată. **Numai în 1969 din totalul fondului de stat la cartofi, județul a asigurat peste 30%;** de asemenea, din producția totală de lapte de vacă, a valorificat la stat peste 77% lapte marfă, ceea ce pe vacă furajată reprezintă aproape 1 400 litri.

Datorită măsurilor luate de partid, muncii depuse de țărănime și de specialiștii din agricultură, care folosesc din ce în ce mai bine mijloacele puse la îndemînă, se obțin, an de an, producții agricole mai bune. **Producția vegetală a I.A.S. și C.A.P. înregistrează în perioada 1962—1970 sporuri apreciabile.** Astfel, producția de grîu-secară a crescut de la 1 320 kg/ha, cît reprezenta în 1962, la 1960 kg/ha în 1965, urmînd ca în acest an să atingă 2 200 kg; producția de cartofi la hectar va spori, în 1970, conform prevederilor, comparativ cu cea obținută în 1962, cu 3279 kg, iar cea de sfeclă de zahăr cu 10 510 kg.

Concomitent, **creșteri importante înregistrează și șeptelul de bovine și ovine;** de la 30 656 capete, cît a fost în 1962, la 45 600 în 1970 și respectiv de la 44 236 la 78 600. Aceasta demonstrează atenția deosebită acordată punerii mai intense în valoare a resurselor de hrană pentru animalele existente în zonă, în scopul sporirii aportului județului la aprovizionarea populației, la creșterea și diversificarea producției industriei alimentare.

Rezultatele obținute nu reflectă însă integral posibilitățile reale de care dispune județul. Mai sînt multe de făcut, pentru ca agricultura județului să devină cu adevărat modernă, pentru a se putea obține producții mai mari, stabile și tot mai puțin dependente de climă.

REZULTATELE pozitive obținute în producția materială au avut drept consecință, creșterea nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii. **Volumul desfacerilor de mărfuri cu amănuntul a crescut în anul 1969 cu 46%, față de 1965, iar prevederile anului 1970 ridică această cifră la 58%.** Construcțiile de locuințe au înregistrat o creștere spectaculoasă. **Numai în anii 1968—1969 s-au construit, în total, 1386 de apartamente, iar pentru acest an sînt prevăzute un număr de 1.100 apartamente,** față de 610 construite în decursul întregului cincinal anterior.

O caracteristică principală a dezvoltării județului în viitorii ani este continuarea mai pregnantă a industrializării. **Producția industrială va crește într-un ritm mediu anual de aproximativ 18%,** superior nivelului pe economia națională, ceea ce confirmă încă o dată, justețea politicii partidului cu privire la dezvoltarea multilaterală, armonioasă a tuturor județelor patriei. **În 1975, comparativ cu 1970, producția tuturor ramurilor industriale va înregistra sporuri valorice absolute remarcabile:** combustibilul de la 126.300.000 lei la 172.800.000 lei, construcțiile de mașini și prelucrarea metalului de la 51.800.000 lei la 694.500.000 lei, materialele de construcții de la 73.100.000 la 136.000.000 lei etc. Concomitent, se vor înregistra mutații structurale în industria județului. Semnificativ în acest sens este faptul că **ponderea construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor în totalul producției industriale a județului va crește de la 3,4%, cît reprezintă în acest an, la 24,1% în 1975.**

Din **fondurile de investiții. estimate la aproximativ 3 miliarde lei** pe ansamblul ramurilor județului. se vor construi **obiective importante, cum sînt: o fabrică de motoare electrice de gabarit mediu; o fabrică de utilaje pentru acoperiri galvanice; o fabrică de echipament de bord auto; o fabrică de PAL și mobilă; o fabrică de lapte praf; o uzină textilă integrată; un poligon pentru prefabricate** și altele. Prin intrarea în funcțiune totală, sau parțială a unităților noi, precum și prin continua modernizare a instalațiilor existente, se vor valorifica bogatele zăcăminte de lignit, argilă, balast, ape minerale; se va prelucra superior masa lemnoasă; însemnate cantități de materii prime agricole vor fi industrializate.

Viitoarea amplasare a obiectivelor industriale și social-culturale va asigura, concomitent, și o dezvoltare a orașelor județului. Tinerele orașe — Întorsura Buzăului și Baraoltul — vor cunoaște o puternică urbanizare și industrializare. Producția industrială a orașului Întorsura Buzăului, de pildă, va crește în 1975 de peste 4 ori, față de 1965, iar a orașului Baraolt de 3 ori. În aceeași perioadă, o dezvoltare accentuată va cunoaște și orașul Sf. Gheorghe — reședință de județ — înregistrînd o creștere de 3 ori a producției. O dezvoltare accentuată va înregistra și orașul Tg. Secuiesc, care va avea o producție de 7 ori mai mare la finele cincinalului viitor, față de 1965.

În urma ridicării potențialului economic, pe întregul teritoriu al județului vor exista condiții tot mai prielnice pentru crearea de noi locuri de muncă în industrie. **Viitorul cincinal prevede,** prin atragerea forțelor din agricultură, ca urmare a mecanizării și chimizării acesteia, și din sporul natural al populației apte de muncă, **o creștere cu încă 12.000 a numărului de salariați ce vor lucra în industrie, față de 1970.** În aceeași perioadă, **producția globală agricolă va spori cu 29,5%,** urmărindu-se cu prioritate, crearea unei agriculturi tot mai moderne, o mai bună utilizare a fondului funciar, folosirea pe scară și mai largă a științei și tehnicii avansate. Ca urmare, **producțiile medii la hectar vor ajunge, în anul 1975, la 19.500 kg la cartofi, la 27.500 kg la sfecla de zahăr, iar șeptelul va înregistra o creștere de peste 30%, față de 1970.**

Paralel cu dezvoltarea multilaterală și armonioasă a economiei, în județul Covasna, care dispune de condiții turistice favorabile, se va acorda o atenție deosebită punerii în valoare a frumuseților naturale, a izvoarelor de ape minerale cu o mare valoare curativă, a emanațiilor de bioxid de carbon și sulf, unice în Europa prin calitățile lor terapeutice. **Harta turistică a județului se va îmbogăți cu noi unități de deservire a populației prin construirea de hoteluri-sanatorii, cu o capacitate de cazare de peste 1.000 locuri în orașul Covasna; stațiunile Vîlcele, Malnaș, Balvanyos, Sugaș, Ozunca, vor atrage un număr tot mai mare de vizitatori.**

În strînsă corelație cu dezvoltarea industriei, agriculturii, turismului, se vor ridica noi edificii, vor fi construite mai multe mii de apartamente, care vor asigura condiții de locuit din ce în ce mai bune pentru populație; peste 100 de noi săli de clasă, o nouă casă de cultură în orașul Sf. Gheorghe, cămine culturale în mediul rural și altele, vor întregi tabloul general al dezvoltării județului Covasna. Nivelele ce se vor atinge în viitorii ani vor transforma județul Covasna într-un județ cu o industrie dezvoltată, o agricultură modernă, vor determina o creștere substanțială a standardului de viață al locuitorilor.

TEORII
IDEI

TRĂSĂTURI DEFINITORII ALE PLANIFICĂRII ÎN SOCIALISM

UN DOMENIU important al științei și al activității practice legate de făurirea și dezvoltarea noii orînduiri, îl constituie planificarea economiei naționale. Învățătura despre planificarea economiei naționale este o parte integrantă a învățăturii leniniste despre construirea socialismului și comunismului.

În concepția lui Lenin necesitatea obiectivă a planificării în condițiile socialismului este determinată de socializarea mijloacelor de producție, care unește întreprinderile și ramurile într-un uriaș organism economic unitar, închegat. Funcționarea normală a unui asemenea organism economic nu poate fi concepută fără sincronizarea activității diferitelor unități și ramuri, fără o conducere centralizată. „...**Orice mare industrie mecanizată** — arăta Lenin — ...**necesită o absolută și strictă unitate de voință, care să îndrume munca în comun a sute, mii și zeci de mii de oameni**".

Decurgînd din însăși condițiile materiale ale producției moderne, caracterizată printr-un înalt grad de dezvoltare a forței de producție și de socializare a producției, printr-o accentuată diviziune socială a muncii, prin complexe și multilaterale legături de cooperare, necesitatea coordonării activității economice, a conducerii pe bază de plan s-a impus, prin forța evidenței și în condițiile capitalismului.

Ar fi însă o eroare fundamentală să se considere că planificarea ar putea avea același conținut, că ar putea îndeplini același rol, că ar putea urmări aceleași obiective în toate țările, indiferent de conținutul relațiilor de producție, de caracterul orînduirii sociale. Deosebit de important este răspunsul la întrebarea: ce interese, ce clase și pături sociale reprezintă cei care exercită conducerea economiei? Lenin a atras atenția în mod deosebit asupra acestei probleme.

În zilele noastre, în numeroase țări capitaliste statul își asumă tot mai frecvent rolul de a influența reproducția în momentele ei principale, încercînd să preîntîmpine astfel situații nedorite, să atenueze contradicțiile proprii acestei orînduiri. Metode și tehnici de calcul avansate, mașini electronice perfecționate sînt folosite pentru cercetări conjuncturale, pentru elaborarea de prognoze și planuri economice. Cu toate acestea, activitatea de planificare în țările capitaliste nu poate depăși anumite limite determinate de existența proprietății capitaliste asupra mijloacelor de producție, de contradicțiile antagoniste ale reproducției capitaliste, de lupta de concurență între monopoluri. Ca urmare, cu toată intervenția statului burghez în economie el nu reușește să armonizeze decît limitat interesele foarte diverse și foarte divergente ale monopolurilor și ale diferitelor grupări ale burgheziei. Cu atît mai puțin izbutește el să impace interesele ireductibil antagoniste ale exploatațilór și exploatatorilor. Astăzi, ca și în trecut, proprietatea capitalistă asupra mijloacelor de producție dezbină pe producători, generînd concurență și anarhie în producție. Numeroși economiști occidentali recunosc deschis aceste limite. De pildă cunoscutul economist olandez J. Tinbergen afirma că „forțele de ajustare automată nu operează decît cu eficacitate redusă"[1], iar după opinia economistului francez Françoix Perroux, „puterea publică este limitată în ce privește activitatea ei de elaborare și de punere în aplicare a unui plan"[2]). În condițiile capitalismului planurile nu pot avea un caracter atotcuprinzător, ele au un caracter orientativ, indicativ. „Este ușor să ceri planificarea — declara reprezentantul Angliei la o conferință internațională dedicată problemelor planificării economiei de piață — dar de unde să iei metode eficiente care să permită statului înfăptuirea măsurilor necesare, fără încălcarea libertății subiecților economici?"[3]). În aceste condiții, așa cum remarca Pierre Massé, fost comisar al planului în Franța, planul în capitalism nu poate fi decît cel mult un „reductor de incertitudini"[4]).

Numai societatea socialistă dispune în mod obiectiv de toate condițiile necesare pentru conducerea pe bază de plan a întregii economii naționale. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1967, „**proprietatea socială asupra mijloacelor de producție, relațiile de colaborare proprii orînduirii socialiste asigură premisele pentru conducerea planică pe toate treptele economiei, inclusiv la nivelul întregii societăți, fac necesară și posibilă în același timp coordonarea unitară a întregului proces de reproducție, dirijarea conștientă a producției și repartiției, distribuirea resurselor pe ramuri și pe unități de producție, aplicarea pe scară largă a progresului tehnic și științific contemporan**".

Experiența construcției socialiste în țara noastră, ca și în celelalte țări socialiste demonstrează că planificarea este o trăsătură esențială și o funcție vitală a economiei socialiste.

PLANIFICAREA economiei naționale reprezintă conținutul principal și cea mai importantă latură a funcției economico-organizatorice a statului. A planifica înseamnă a conduce, iar conducerea macroeconomică presupune un șir de opțiuni și decizii care au un caracter preponderent politic, deoarece vizează activitatea întregului popor și angajează viitorul întregii societăți. Tocmai de aceea planificarea economiei naționale constituie un atribut fundamental, esențial și inalienabil al suveranității naționale, iar planul de stat poate fi un instrument real al conducerii și dezvoltării economiei numai în măsura în care este expresia voinței suverane a națiunii socialiste.

În repetate rînduri, Lenin a atras atenția asupra necesității de a nu ignora specificul situației din diferite țări, de a ține seama de particularitățile fiecăreia, de trăsăturile caracteristice ale economiei, ale politicii, ale culturii etc. Varietatea în amănunte, în particularitățile locale — preciza Lenin — nu numai că nu știrbește unitatea în problemele fundamentale ale construirii socialismului, ci asigură această unitate.

Partidul Comunist Român acordă o mare importanță cunoașterii și folosirii experienței acumulate de societatea umană și, cu atît mai mult, experienței popoarelor care construiesc noua orînduire. În același timp, este limpede că absolutizarea unei experiențe sau a alteia, copierea mecanică a unor forme și metode nu pot ajuta la rezolvarea problemelor complexe ridicate de viață.

În activitatea sa multilaterală, statul socialist asigură, prin plan, creșterea continuă a forțelor de producție, perfecționarea relațiilor de producție. Factorul hotărîtor îl constituie conducerea conștientă, rațională. Deciziile privind obiectivele planului trebuie să se întemeieze pe analiza aprofundată a realităților, pe cunoașterea fenomenelor și tendințelor noi, eliminîndu-se manifestările de subiectivism. Aceasta presupune studierea aprofundată a legilor obiective ale dezvoltării sociale, cercetarea riguros științifică a realităților concrete în continuă schimbare și elaborarea măsurilor care răspund cel mai bine cerințelor.

Elaborarea planului trebuie să fie în primul rînd o muncă științifică.

Studiind experiența construcției socialiste în țara noastră și în alte țări, aplicînd legile obiective ale dezvoltării societății, combătînd orice interpretare voluntaristă, idealist-subiectivistă a legilor economice, partidul nostru stabilește, în conformitate cu învățătura marxist-leninistă, liniile directoare și sarcinile dezvoltării planificate a economiei și mobilizează masele în lupta pentru realizarea obiectivelor propuse. În elaborarea liniilor directoare privind planificarea activității economice și social-culturale partidul nostru îmbină previziunea științifică cu aprecierea realistă a posibilităților obiective de înaintare spre cele mai înalte trepte de organizare a societății.

În conformitate cu liniile diriguitoare trasate de partid, statul socialist organizează și conduce întreaga economie națională, concentrînd în mîinile sale pîrghiile de comandă ale economiei naționale. În conducerea planificată a economiei, statul socialist aplică principiul centralismului democratic, care îmbină conducerea centrală unitară și coordonată a economiei de către stat, cu participarea largă și activă a oamenilor muncii, prin acordarea de largi atribuții unităților economice, organelor locale etc. în organizarea și conducerea economiei.

„**Partidul nostru** — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — **acordă o atenție deosebită aplicării legilor economice obiective, folosirii pîrghiilor economice pentru creșterea eficienței producției de bunuri materiale. În legătură cu aceasta considerăm greșite atît concepțiile care promovează centralismul excesiv, care înăbușă inițiativa și răspunderea unităților economice și ignorează legile economice obiective, cît și concepțiile după care producția materială ar trebui să se regleze spontan, pe baza impulsurilor pieței, ignorînd rolul factorului conștient în conducerea activității economice și sociale**".

În condițiile revoluției tehnice-științifice contemporane, cînd știința capătă un rol tot mai însemnat nu numai în înzestrarea tehnică, ci și în organizarea și conducerea economiei, problemele conducerii întreprinderilor, ramurilor, întregii economii devin tot mai complexe, munca de conducere trebuind să cuprindă fenomene de o amploare și diversitate crescîndă. În aceste condiții formele și metodele de planificare trebuie să fie continuu perfecționate, adaptate sistematic la realitățile în permanentă schimbare. Tocmai de aceea în ultimii ani s-au intensificat eforturile pentru perfecționarea sistemului de organizare, conducere și planificare a economiei, în conformitate cu cerințele și sarcinile actualei etape de dezvoltare a țării noastre. În aceste măsuri își găsește o concretizare aplicarea creatoare a legității conducerii pe bază de plan, ca trăsătură esențială a orînduirii socialiste.

prof. univ.
dr. Constantin DANCIU

---

1) J. Tinbergen. Techniques modernes de la politique économique, Ed. Dunod, Paris, 1961, p. 1.

2) Francoix Perroux, Tehnicile cantitative ale planificării, Ed. Academiei R.S.R., București, 1969, p. 24.

3) și 4) Citat în „Scînteia" nr. 7532 din 23 noiembrie 1967.

■ Lucrarea **Decizii optime. Bazele programării** de Oskar Lange, Editura științifică, 1970, 318 pag. oferă o expunere sintetică a teoriei generale a programării bazată pe aplicarea multiplicatorilor lui Lagrange. După ce se ocupă de programarea marginală și programarea liniară, descriindu-le ca pe niște cazuri particulare ale acestei teorii generale, ca și de rezolvarea practică a problemelor de programare, cunoscutul economist polonez își consacră analiza problemelor programării în condiții de incertitudine.

Teoria programării în condiții de incertitudine, menționează autorul, aruncă lumină și asupra unor metode de statistică matematică și totodată ea oferă temeiuri pentru o serie de concluzii interesante în domeniul planificării stocurilor și al desfășurării producției în timp. Dar metodele probabilistice și statistice de programare au o aplicare limitată în practică, care impune nu numai cunoașterea directă sau estimativă a repartiției probabilității mărimilor programate; ele se pot aplica în practică numai pentru adoptarea unor decizii care se repetă frecvent. În cazul deciziilor cu un caracter singular, legea numerelor mari nu mai acționează, iar aplicarea programării bazată pe calculul probabilităților nu mai este posibilă. Această lacună o întregește teoria jocurilor strategice, care, după cum se demonstrează în lucrare, oferă temeiul pentru adoptarea unor decizii raționale în condiții de totală incertitudine.

FIȘE

■ Publicația trimestrială a UNESCO, REVUE INTERNATIONALE DES SCIENCES SOCIALES nr. 1/1970, este consacrată integral sociologiei științei. Articolul **La nature de la communication et des influences dans le domaine scientifique** (Natura comunicației și a influențelor în domeniul științei) de Diana Crane se ocupă de structura comunicației, sub aspectul folosirii publicațiilor științifice, al efectelor difuzării informației asupra altor forme de comunicare între cercetători, precum și al influenței raporturilor sociale din lumea științifică asupra difuzării informațiilor. Cercetarea publicațiilor arată că majoritatea rezultatelor științifice apar în reviste de strictă specialitate (cam 50%), în jurul cărora gravitează o masă difuză de publicații deschise tuturor domeniilor științei.

Structura raporturilor între diferitele domenii relevă relații destul de slabe între diverse grupuri de specialiști. Dar nu se poate vorbi decît de o izolare relativă, schimbul de informații și de idei este continuu între ele. În orice caz, relațiile ce leagă între ele diferitele domenii de cercetare sînt destul de complexe și ele asigură unitatea științei, împiedicînd o fărîmițare în „secte" închise. La aceasta contribuie și procesul concomitent de concentrare și de dispersiune a comunicației, precum și acțiunea factorilor de integrare și de dezintegrare ce acționează în știință, factori care stimulează, pe de o parte, o expansiune a cunoașterii, iar pe de altă parte, frînează sectarismul în domeniul cercetării.

FIȘE

■ În ultimii ani a început să se contureze o nouă disciplină, conducerea comparată, al cărei domeniu îl constituie analiza comparativă a procesului de conducere al întreprinderilor din diferite țări. I. Boddeweyn, în urma cercetărilor întreprinse, pe care le-a publicat în articolul **Comparative management studies : An assement** (Studii de conducere comparată : o evaluare) în **MANAGEMENT INTERNATIONAL REVIEW,** vol. 10, nr. 1, 1970 emite anumite judecăți de valoare în această problemă. După opinia sa, principalele merite ale studiilor de conducere comparată constau în : dezvoltarea de scheme și modele de analiză a întreprinderii și elaborarea de tipologii ; relevarea importanței conceptului de mediu, mult timp ignorat în studiile care se refereau doar la problemele întreprinderii dintr-o țară, ceea ce a favorizat conceperea conducerii nu numai ca un fenomen economic, ci și social și cultural ; permit să se facă distincție între elementele universal-valabile și cele conjuncturale sau specifice anumitor întreprinderi; facilitează schimbul de experiență și vehicularea cunoștințelor.

Dar ele prezintă și lacune : nu sînt suficient de cuprinzătoare, limitîndu-se în majoritatea cazurilor la a compara elemente disparate ale procesului de conducere, foarte puține studii fiind științifice în adevăratul sens al cuvîntului, în multe din ele abundă observații și judecăți pripite, eșantioane nereprezentative sau incomparabile.

■ Revista **WIRTSCHAFTSWISSENSCHAFT** nr. 3/ martie 1970 publică un referat al lui A. I. Notkin **Zur Prognostizierung des Wirtschaftswachstums im Sozialismus** (Despre prognoza creșterii economice în socialism) în care este tratată problema intensității fondurilor în producția socială (cunoscută în literatura economică occidentală sub denumirea de „coeficientul capitalului"). Studiile analitice efectuate în Occident arată perioade alternative de creștere și scădere a acestui coeficient ; desigur că, în parte, aceasta s-ar putea explica prin dezvoltarea ciclică a economiei capitaliste ; acest răspuns nu rezolvă însă problema deoarece și în economia socialistă se constată o alternanță în evoluția coeficientului. A. I. Notkin arată că în economia U.R.S.S. se pot distinge două etape în perioada 1951—1969 : în anii 1950—1958 se constată o scădere sistematică în dinamica intensității fondurilor, iar în perioada 1959—1969 o creștere sistematică a acestui coeficient. Este probabil că explicația acestui fenomen trebuie căutată în caracterul progresului tehnic. Atîta timp însă cît această teză nu este demonstrată prin cercetări empirice, ea nu poate fi acceptată decît ca o ipoteză de lucru.

■ Într-un articol intitulat **Passé et avenir des collectivités rurales** (Trecutul și viitorul colectivităților rurale) din revista DIOGENE nr. 69/1970, sociologul francez Henri Mendras încearcă să schițeze un model al colectivităților rurale viitoare în Occident (cu referiri, mai ales, la Franța). Unitatea rurală își modifică „formatul" și, din ce în ce mai puțin, se poate vorbi aici de sate în accepția obișnuită, de comunități închegate în forme tradiționale. Disoluția vechilor structuri e atît de avansată, încît avem de-a face mai curînd cu spații rurale, centrate de regulă pe un mic centru urban, cu o populație agricolă în scădere și alta absorbită de sectorul „terțiar". Satele vechi s-au depopulat. Exodul a atins mai ales acele straturi sociale care asigurau funcționarea mecanismului tradițional al comunității Satul — arată autorul — s-a transformat treptat într-un agregat de exploatări și familii agricole. Colectivități rurale tot mai multe încep să graviteze în jurul orașelor, devenind adevărate anexe urbane, „banlieux", traiul și ocupațiile populației modificîndu-se sub presiunea industriei și a mijloacelor de comunicare de masă.

Tendințele actuale de dezvoltare a mediului rural permit lui Henri Mendras să desprindă unele trăsături esențiale ce vor caracteriza în viitor colectivitățile rurale din Occident.

■ Gradul de neuniformitate a creșterii trebuie privit în două feluri : ca neuniformitate a ritmului de creștere a venitului național în diferiți ani și în diferite perioade mai lungi și ca neuniformitate a volumului producției diferitelor ramuri în același an și în cadrul perioadelor mai lungi. Cu cît o țară este mai dezvoltată din punct de vedere industrial cu atît mai mult se manifestă tendința spre o creștere mai uniformă a venitului național, afirmă prof. Bronislaw Minc, în studiul **Producția optimă și tehnica optimă,** apărut în **EKONOMISTA, 1/1970.** Studiul tratează printre altele, următoarele probleme : **cererea și diferențierea veniturilor, tendințele în ceea ce privește modificările de structură, indivizibilitatea mijloacelor de producție, tehnica înaltă și tehnica optimă, curba producției și structura producției, factorii de creștere intensivă și cei de creștere extensivă, barierele creșterii economice etc.**

■ Un loc important în micromonografia lui Pierre George **L'économie des États-Unis,** (Economia Statelor Unite) Presses Universitaires de France, 1969, 120 pag., îl ocupă partea referitoare la limitele de absorbție a producției de către piața internă americană. Capacitatea de producție crește fără încetare și nimic nu permite a gîndi, menționează P. George, că piața internă poate urma ritmul producției. Faptul că o fracțiune dominantă a acestei piețe este constituită chiar de către întreprinderile industriale nu este suficient pentru a armoniza producția și consumul. Un decalaj cît de redus între evoluția consumului industriilor și oferta de produse brute sau semibrute dă loc imediat la acumulare de stocuri.

Trebuie subliniat, arată autorul, că, spre deosebire de ceea ce se crede în general, partea producției americane destinată exportului este minimă, mai ales în ceea ce privește produsele industriale. Piața industrială americană este o piață internă ; tezaurizarea unei mari părți din capitalurile lumii capitaliste de către băncile americane a redus automat piața economică americană la o piață națională (mai puțin de o cincime din producție se desface pe piața externă).

Or, posibilitățile de scurgere a produselor pe piața internă sînt compromise de o creștere continuă a prețurilor de vînzare, care nu-i urmată — de cele mai dese ori — de o putere de cumpărare corespunzătoare.

■ Cartea lui D. J. Dalrymple și D. L. Thompson : RETAILING, AN ECONOMIC VIEW, (Comerțul cu amănuntul, un punct de vedere economic) The Free Press, New York 1969, 387 pagini, deși are tematica unui manual, abordează problematica comerțului cu amănuntul într-un mod care îi asigură un loc aparte printre numeroasele lucrări consacrate acestui subiect. Autorii abandonează modul de expunere obișnuit în S.U.A., care pornește de la discuția „cazurilor", menite să exemplifice problemele de comerț sau de marketing prin relevarea unor reușite excepționale datorate fie intuiției, fie împrejurărilor deosebite, pentru a utiliza metodele analizei economice.

Cea mai mare parte a cărții este consacrată aspectelor microeconomice, activității întreprinderii comerciale. În acest context, prezintă interes discuția privitoare la metodele de apreciere a eficienței întreprinderii comerciale. Autorii subliniază că există diferite puncte de vedere din care poate fi apreciată eficiența comerțului cu amănuntul ; nici unul însă nu este socotit pe deplin satisfăcător.

În ce privește analiza macroeconomică a comerțului cu amănuntul, pe primul plan al preocupărilor autorilor se situează rapoturile, indicatorii ce reflectă această activitate și diferitele faze ale ciclului economic capitalist. Rolul crescînd atribuit acestor indicatori explică interesul arătat de autori pentru definirea locului ocupat de ramura circulației mărfurilor în balanța legăturilor dintre ramurile economiei naționale. Se poate prevedea locul ce-l va ocupa în viitor comerțul în viața economică ? Prudenți, autorii arată că a încerca să prevezi rolul comerțului cu amănuntul în viitor înseamnă a pune la contribuție mai degrabă judecata sănătoasă decît diferitele metode, tehnici și procedee statistico-matematice obișnuite, scepticism ce este explicat prin marele număr al variabilelor ce ar trebui luate în considerare.

ERATĂ

La documentarul „Producția și exportul de mașini ale R.F.G.", apărut în nr. 17 din 24 aprilie 1970, pag. 19, rîndul al 3-lea de jos, coloana I-a, se va citi : „loarea unitară medie a ramurii (2172", rîndul al 2-lea de jos, coloana a III-a se va citi : „2172 dol/t). În cazul însă al unor cate-" ; la nota nr. 1, ultimul rînd se va citi : „germane în 1969 (1 dolar = 4 DM)".

CĂRȚI

CONDUCEREA ȘTIINȚIFICĂ A ÎNTREPRINDERII

ESTE un lucru îndeobște cunoscut, dar din păcate nu totdeauna însușit practic, că eficiența măsurilor întreprinse pe plan central în domeniul conducerii și organizării activității economice este determinată într-o măsură hotărîtoare de activitatea organizatorică desfășurată de cadrele de conducere din întreprinderi. Pentru aceasta se cere însă nu numai bunăvoință sau inițiativă, ci și pricepere. Iar priceperea nu se capătă pe cale empirică sau, în orice caz, ar fi prea costisitor pentru societate dacă s-ar aștepta ca numai practica să-i învețe pe oameni. Este necesară, prin urmare, însușirea metodelor moderne de organizare și conducere. **„Una din condițiile fundamentale ale perfecționării activității economice, ale creșterii eficienței sale** — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — **este aplicarea pe scară largă a științei conducerii și organizării moderne a producției și a muncii în toate unitățile industriale".**

Un sprijin important în însușirea metodelor moderne de conducere a întreprinderilor îl aduce literatura. În acest context, apariția lucrării **„Conducerea științifică a întreprinderii",** lucrare elaborată de un colectiv de autori competenți [1]), în coordonarea lui Ioniță Olteanu, răspunde unor necesități de mult resimțite în țara noastră.

S-ar putea ca unele cadre de conducere din unitățile noastre economice să caute în această lucrare rețete la problemele care frămîntă o întreprindere sau un compartiment dat.

Desigur că în cadrul procesului de creștere economică se manifestă o serie de tendințe generale — concentrarea crescîndă a producției, concomitent cu specializarea ei ; creșterea ponderii muncii de concepție, atragerea unui număr tot mai mare de specialiști în luarea deciziilor economice ; mecanizarea și automatizarea prelucrării informațiilor, necesitatea reciclării cadrelor etc., — care imprimă și unele trăsături comune activității de conducere a întreprinderilor. Ar fi însă o eroare să căutăm în lucrarea pe care o prezentăm cititorilor răspunsuri gata formulate la sarcinile și preocupările cotidiene dintr-o unitate economică sau alta. Mai întîi, pentru că, așa cum se subliniază și într-unul din studiile lucrării respective, structurile organizatorice și problemele conducerii îmbracă forme concrete, cu multe particularități de la o întreprindere la alta. Apoi, pentru că autorii, în studiile lor, se bazează în principal pe experiența și literatura mondială, pe tendințele și concluziile desprinse în țările dezvoltate, inclusiv cele de care ne deosebim prin orînduirea social-economică. Și. în fine, pentru că în multe probleme nu există păreri sau soluții unanim acceptate, opiniile fiind foarte diferite.

Meritul principal al lucrării „Conducerea științifică a întreprinderii" constă. după părerea noastră, în faptul că ea oferă un bogat material de reflexii, îmbie la meditație și căutare, atît prin documentarea pe care o aduce, cît și prin sugestiile și recomandările colectivului de autori, prin desprinderea problemelor importante de care este confruntată orice întreprindere în condițiile marilor mutații ce au loc mai ales sub imperiul revoluției științifice și tehnice contemporane. Alături de caracterizarea evoluției conducerii întreprinderilor pînă la actualul ei stadiu, găsim de-a lungul celor șapte studii ale lucrării o analiză multilaterală a trăsăturilor conducerii științifice a întreprinderilor, a formelor, funcțiilor și atributelor, a principiilor și metodelor acesteia. Încă din primul studiu se insistă pe larg, cu argumente variate, că întreaga ambianță a industriei moderne modifică conceptele de conducere a întreprinderilor, făcînd ca aceasta să devină în același timp o conducere colectivă, dinamică și previzională.

Una din problemele importante pe care le ridică progresul tehnico-științific contemporan în fața muncii de conducere și larg analizată în lucrare, este înlăturarea rigidității structurilor organizatorice ale întreprinderii. Eliminarea elementelor organizatorice perimate, crearea și grefarea noilor subdiviziuni organizatorice, remodelarea compartimentelor de muncă existente și a legăturilor verticale și orizontale statornicite între ele, sînt principalele elemente care pot asigura suplețea atît de necesară pentru ca structura să răspundă cerințelor vieții în continuă schimbare. În lucrare se dau și unele organigrame — organigramele piramidală, ordonată de la stînga la dreapta și circulară — cu ajutorul cărora autorii fac o analiză fundamentată a elementelor și mai ales a principiilor de bază ale elaborării și funcționării unei structuri organizatorice. Mi se pare demnă de remarcat și ultima parte a acestui studiu referitoare la problemele perfecționării structurilor organizatorice ale întreprinderilor din țara noastră.

Conducere înseamnă, fără îndoială, adoptarea de decizii în problemele cele mai diverse ale activității economice. Aceasta se sprijină atît pe un anumit cadru instituțional, pe metode determinate, cît și pe un sistem informațional adecvat, capabil să asigure operativitate în munca de conducere, optimizarea soluțiilor adoptate și exercitarea controlului aplicării deciziilor luate.

Dar aceasta nu este totul. Conducerea științifică nu se poate realiza fără însușirea științei înaintate, fără o largă activitate de concepție, fără o judicioasă organizare și raționalizare a activității cadrelor de conducere. Este. de aceea, meritoriu faptul că acestei ultime probleme lucrarea recenzată îi consacră un studiu consistent, în care se relevă, pe lîngă factorii care influențează randamentul muncii de conducere și căile ridicării acestuia : organizarea și simplificarea activității, îmbunătățirea stilului de muncă, alegerea colaboratorilor și lucrul cu colectivele, delegarea atribuțiilor și sporirea eficienței ședințelor.

Un cadru de conducere trebuie să cunoască nu numai condițiile materiale și tehnice ale producției, ci și trăsăturile oamenilor cu care lucrează pentru a-i utiliza eficient, pentru a-i educa și dezvolta neîncetat, pentru a crea un climat de muncă favorabil și a mări inițiativa colectivului pe care-l conduce. De unde și necesitatea unor cunoștințe de psihosociologie a muncii pentru toate cadrele de conducere. În același timp, o concluzie care se impune din lectura lucrării o constituie faptul că o condiție indispensabilă a muncii de conducere o constituie înarmarea cadrelor de conducere cu cunoștințe de analiză economică și mai ales deprinderea lor cu practica sprijinirii oricărei măsuri sau decizii, studierea diverselor posibilități și variante, astfel încît să se asigure o eficiență maximă în utilizarea resurselor materiale, de muncă și financiare.

Nu am putea spune că studiile amintite epuizează problemele pe care le pune conducerea științifică a unei întreprinderi, cu atît mai mult a unei întreprinderi socialiste. Am putea aminti în primul rînd problemele complexe pe care le ridică perfecționarea gestiunii economice proprii, precizarea locului și funcțiilor întreprinderii în sistemul diviziunii sociale a muncii și al unor forme noi de organizare a conducerii ramurilor productive. modalitățile de fundamentare a deciziilor ca aspecte esențiale ale conducerii unităților economice care preocupă în prezent cadrele noastre de conducere și care așteaptă o mai mare atenție din partea specialiștilor.

Pe alocuri, probabil și sub influența unor surse de inspirație, în lucrare există o atracție prea mare pentru descrierea și sistematizarea într-o manieră oarecum didacticistă a unor noțiuni sau principii. în dauna unor analize problematice aprofundate. Sînt și unele teze care suscită obiecții, discuții sau care nu se sprijină suficient pe argumente.

Cu toate aceste minusuri, în parte inerente unei munci de pionierat și de asemenea amploare, lucrarea „Conducerea științifică a întreprinderii" se înscrie ca o contribuție remarcabilă în literatura noastră consacrată problemelor organizării și conducerii științifice. Amplul material documentar și analiza teoretică a unor trăsături, principii și cerințe de bază ale conducerii moderne constituie un sprijin și prilej de meditație pentru cadrele care lucrează în munci de conducere în unitățile noastre economice.

Gheorghe CREȚOIU

1) **„Conducerea științifică a întreprinderii",** Ed. politică, 1970, Lucrarea cuprinde următoarele studii : „Conducerea științifică și industria modernă", de Ștefan Bîrlea; „Structura organizatorică a întreprinderii industriale", de Petre Turcu și Ovidiu Nicolescu ; „Perfecționarea sistemului informațional al întreprinderii", de Ion Stăncioiu și Ion Gunea ; „Metode utilizate în conducerea întreprinderilor și procesul luării deciziilor", de Dragoș Cigusievici și Mihail Dumitrescu ; „Raționalizarea activității cadrelor de conducere", de Ioniță Olteanu : „Psihologia muncii de conducere", de Traian Herseni și „Analiza eficienței activității de conducere", de Nicolae Haneș.

ECONOMIE MONDIALĂ

CIBERNETICA ȘI CONDUCEREA

acad. Viktor GLUȘKOV
directorul Institutului de cibernetică din Kiev al Academiei de științe a R.S.S. Ucrainene

LA ÎNCEPUTUL secolului al XX-lea Uzina „Putilov" din Leningrad. fabrica pe loc aproape întreaga gamă de produse din metal și doar un număr redus de furnizori îi livrau în special cărbune, cocs și fontă. Astăzi însă, întreprinderea — care a crescut pe temelia vechii uzine — are sute de furnizori iar sortimentul produselor ei s-a lărgit considerabil. Specificația articolelor necesare aprovizionării tehnico-materiale a uzinei cuprinde zeci de mii de denumiri. În asemenea condiții lucrează majoritatea întreprinderilor din Uniunea Sovietică.

Uzina de televizoare din Lvov este o întreprindere constructoare de aparatură, cu producție de masă; ea fabrică articole cunoscute în țară și peste hotare, printre care televizoarele „Electron" și „Ogoniok" Acestea sînt produse radiotehnice complexe care se compun din mii de piese, 70% dintre ele fiind furnizate de alte unități. Uzina are mii de furnizori și peste 10 mii de consumatori, dispune de o mare bază de depozite, în care se păstrează materiale cuprinzînd 30 000 de denumiri. Structura acestei uzine este tipică: cîteva secții de asamblare, una de matrițare mecanică, una de sculărie. o secție de cutii de rezonanță. Principalul ciclu tehnologic este asamblarea. Volumul producției crește an de an. prevăzîndu-se în perspectivă o producție anuală de 1 milion de televizoare. Ciclul relativ scurt al producției (circa 4—5 zile), puternicele fluxuri de materiale, nenumăratele operații de transport — toate acestea necesită o riguroasă coordonare a activității diferitelor subdiviziuni.

Deficitul unor piese într-o anumită perioadă de timp tulbură ritmul întregului proces de producție, iar directorul, inginerul șef sau dispecerul sînt nevoiți să piardă de fiecare dată mult timp pentru a afla cauzele acestui fenomen.

Nu se poate oare evita încălcarea ritmicității prin crearea unor stocuri de producție neterminată pentru fiecare piesă în parte? Se poate. Dar existența unor stocuri supranormative de valori materiale sub forma producției neterminate constituie o frînă în calea progresului tehnic. Este adevărat că, dacă uzina produce an de an același tip de produse și dacă schimbă tehnologia de producție, să zicem, o dată la zece ani, pericolul nu apare iminent. O uzină modernă constructoare de aparate fabrică însă produse la care se efectuează modificări de proiectare uneori chiar în decursul unei săptămîni. Cum să se procedeze atunci cu stocurile? Să se asimileze produsul nou. urmînd să fie retopite piesele produse în plus? Sau să se întîrzie introducerea realizărilor tehnice pînă cînd se epuizează stocul care s-a acumulat în depozite? În cazul acesta s-ar frîna însăși dezvoltarea tehnicii. Cum s-ar putea soluționa competent asemenea probleme?

Există metode matematice care permit o justă determinare a dimensiunii rezervelor. O anumită categorie de rezerve este necesară pentru a înlătura unele deficiențe în planificare, alta — pentru cazuri neprevăzute. Să zicem că defectarea unei mașini-unelte ar necesita oprirea asamblării unui produs. provocînd deci nerespectarea planului de producție. Pentru a evita asemenea situații, organele de conducere — direcția uzinei și ministerul respectiv — trebuie să asigure evidența acelor rezerve care pot fi considerate drept stocuri active. pornind de la datele statistice asupra nesiguranței în exploatare a utilajului respectiv. Dirijarea justă a unor asemenea stocuri, priceperea de a le introduce operativ în circuit constituie una dintre cele mai importante probleme. O întreprindere care desfășoară o activitate de amploare cu un număr mare de legături. nu va putea rezolva această problemă fără ajutorul mașinilor electronice de calcul. Trebuie creat un asemenea sistem de urmărire a utilizării materialelor în diferite întreprinderi încît repartiția resurselor și planificarea utilajului necesar să se facă în conformitate cu planurile pe termen lung privind specializarea tehnologică a întreprinderii. Acest lucru se poate realiza numai prin crearea unui sistem automatizat unic de conducere a economiei, pe baza tehnicii de calcul.

Oamenii de știință de la Institutul de cibernetică al Academiei de științe a R.S.S. Ucrainene și specialiști de la Uzina de televizoare din Lvov au creat un sistem automatizat de conducere a procesului de producție, denumit „Lvov". Pe lîngă conducerea aprovizionării tehnico-materiale, acest sistem prevede rezolvarea unor probleme de planificare și de dezvoltare în perspectivă a întreprinderii. precum și a problemelor referitoare la planificarea tehnico-economică, conducerea operativă, conducerea activității de desfacere și a celei financiare, evidență contabilă și analiza activității economice, salarizare și cadre. Baza tehnică a sistemului automatizat „Lvov" constă din două mașini electronice de calcul de tipul „Minsk—22". Mașinile sînt prevăzute cu dispozitive suplimentare. care ameliorează caracteristicile lor de exploatare și eficiență. În sistem sînt incluse emițătoare de tipul „da" și „nu", instalate în locurile „înguste" — în cadrul schemei tehnologice generale — și contoare de inregistrare a producției pe benzi rulante și în punctele C.T.C., cuplate cu traductori.

Conducerea uzinei se face de la pupitrul dispecerului principal, prevăzut cu telefon și televizor. Tabloul luminos reflectă situația din întreprindere, administrația uzinei putînd primi, prin intermediul lui, în orice moment date cu privire

(Continuare în pag. 17)

In țările capitalismului dezvoltat

PONDERI ȘI DINAMICI ALE MUNCII SALARIATE

ÎN PRINCIPALA țară a capitalismului monopolist contemporan — Statele Unite ale Americii —, ca și în țara clasică a capitalismului premonopolist — Anglia, care a pierdut dimensiunile locului întîi, dar nu și structurile sociale respective —. în ambele aceste țări ponderea salariaților în totalul populației active este astăzi de circa 9/10. Mai precis, în S.U.A. salariații reprezentau 89,6% din total în 1968, în Anglia 90.1% în 1966. Mai ales în Statele Unite polarizarea s-a desfășurat și în deceniul trecut în ritmuri destul de rapide dacă ținem seama că în 1960 ponderea salariaților fusese de 82.7%.

Dar nu în toate cazurile, chiar cînd ritmurile sînt similare sau superioare, un grad înalt de dezvoltare a capitalismului este însoțit și de ponderi asemănătoare ale muncii salariate. Japonia constituie un exemplu elocvent: 59,9% în 1965. Un alt caz cu caracteristici oarecum asemănătoare — o istorie relativ scurtă a dezvoltării capitaliste intensive, ritmuri susținute de creștere economică — este cel al Italiei. unde ponderea salariaților nu a depășit în deceniul trecut 2/3 din populația activă (66,4% în 1960. 65,3% în 1968, date calculate ca și pînă aici după **Annuaire des statistiques du travail**, 1969). S-ar mai putea menționa că o asemenea rivală a Angliei. din punctul de vedere al nivelului de dezvoltare economică, cum este R. F. a Germaniei, se caracterizează sub raportul structurii sociale printr-o pondere mai mică a salariaților (81.5% în 1968, față de 78% în 1961) decît Australia (83.2% în 1966), Noua Zeelandă (84,8% în același an) sau Canada (85,8% în 1969).

O cercetare asupra cauzelor unor fenomene ca acelea semnalate va ține seama, desigur, de vîrsta diferită a capitalismului în diferitele țări amintite, de noul nivel al tehnicii la care are loc dezvoltarea lui în deceniile recente, de capacitatea tehnicii de a absorbi forță de muncă. de orientările pe care ea le imprimă structurii economiei naționale. Analiza va trebui să țină cont, mai pe scurt, de faptul că structura socială, în raport cu nivelul general de dezvoltare economică, este rezultanta unui întreg mănunchi de factori care acționează asupra structurilor inițiale sau moștenite și între care vor ieși la iveală. neîndoielnic, elemente naționale specifice. Generală, comună este tendința de polarizare, de creștere a ponderii salariaților în totalul populației active spre proporțiile extreme atinse astăzi în S.U.A. și Anglia.

Procesul nu este totuși liniar. în sensul că există și factori cu acțiune opusă. Principala ramură de activitate din care sînt eliminați „independenți", adică nesalariați, o constituie, după cum se știe, agricultura, care și în deceniile de după al doilea război mondial, și în cele mai dezvoltate țări capitaliste. a continuat să alimenteze creșterea absolută și relativă a păturilor salariate ale populației.

În proporții mai mici și îndeosebi mult mai diferite de la o țară la alta, fenomenul are loc și în alte ramuri, de exemplu în industria prelucrătoare. În sfera serviciilor, însă, numărul nesalariaților are tendința să crească, în primul rînd desigur datorită terenului propice pentru tot felul de întreprinderi mici și foarte mici — de întreținere. reparații, îngrijire personală, recreative etc. În țări în care cifra absolută a independenților scade pe ansamblul economiei naționale. cum sînt R.F.G. și S.U.A., numărul lor în aceste ramuri de activitate crește — în primul caz cu circa 8% în perioada 1961-1968. în al doilea cu circa 18% în 1960-1968. În serviciile comerciale și financiare, în schimb, cifra absolută evoluează în același sens ca pe ansamblul economiei — ea scade, în primul caz, cu circa 5%, în al doilea cu 13%.

Dar: numărul salariaților crește simțitor nu numai în serviciile comerciale și financiare (cu 14% și respectiv 34%), ci înregistrează și ritmuri de sporire mai rapide decît cele ale numărului nesalariaților în serviciile necomerciale (cu 17% și respectiv 45%). O situație în care creșterea numărului nesalariaților în sfera serviciilor se face simțită mai puternic ca factor cu acțiune opusă tendinței de polarizare este cea din Italia: nu numai că cifra absolută a crescut foarte repede atît în serviciile comerciale-financiare, cît și în cele necomerciale — cu 29% și respectiv 28% —, dar creșterea a fost mai rapidă decît aceea a numărului salariaților în aceste ramuri (+22% și respectiv +11%). Această evoluție a contribuit atît la creșterea numărului nesalariaților pe ansamblul economiei naționale, cît și la stagnarea — semnalată mai sus — a ponderii salariaților.

Înăuntrul categoriei mari a salariaților au loc, pe lîngă modificările structurii pe ramuri. dintre care unele au fost amintite mai sus, și schimbări demne de reținut ale structurii profesionale. Cea mai largă împărțire a salariaților după profesiune ar fi aceea în muncitori manuali și funcționari de birou. Statistica țărilor capitaliste oferă mai rar posibilitatea de a urmări evoluția acestei împărțiri, iar atunci cînd o oferă, criteriul de bază folosit de regulă — periodicitatea plății salariilor: săptămînal pentru muncitori, lunar pentru funcționari — nu garantează deplina veracitate a cifrelor. Lucrurile se complică și prin prezența ajutorilor familiali. O tendință generală se poate desprinde totuși, pe care o putem ilustra pentru două țări — R. F. a Germaniei și Belgia — cu ajutorul unui interesant compendiu statistic alcătuit la Institutul de sociologie al Universității libere din Bruxelles sub îngrijirea lui Paul Bairoch.

Datele din tabel, confirmînd tendința de scădere a ponderii nesalariaților, ilustrează în același timp tendința de creștere a ponderii funcționarilor în cadrul categoriei salariaților. Diferența dintre ponderea funcționarilor în întreaga economie și cea din industria prelucrătoare arată că alte ramuri au un rol mai important în structura de ansamblu. Într-adevăr, aici își spune din nou cuvîntul situația din sfera serviciilor. În R.F.G., bunăoară, funcționarii reprezentau în 1961 peste 50% din populația activă ocupată în serviciile necomerciale și 46.5% în serviciile comerciale-financiare. În Belgia, în același an. pe totalul sferei serviciilor. funcționarii reprezentau 47,3%. Ca dinamică însă, așa cum se poate deduce foarte ușor și din tabel, ponderea funcționarilor în industria prelucrătoare crește mai repede decît în întreaga economie. Cum se cunoaște din diferite cercetări apărute de-a lungul anilor, această din urmă evoluție se datorează importanței crescînde a personalului tehnic, de organizare. de cercetare în cadrul producției industriale. Cifre semnificative, din păcate însă numai pentru un singur an, deci fără posibilitatea de urmărire a evoluției în timp. găsim în același compendiu statistic referitor la Anglia. În 1961 populația activă era alcătuită în această țară, pe ansamblul economiei, în proporție de 63,1% din muncitori, în proporție de 28,2% din funcționari și de 8,7% din „patroni și independenți" (pag. 193). În industria prelucrătoare. muncitorii reprezentau 76,3%. funcționarii 22,5%, iar patronii și independenții 1,1%.

I. PĂDUREANU

(Continuare în pag. 17)

		Patroni și independenți	Funcționari	Muncitori	Ajutori familiali
		% din populația activă			
BELGIA					
Ansamblul economiei	1947	22,0	20,2	51,5	6,3
	1961	19.7	27.0	48,5	4,8
Industria prelucrătoare	1947	12,0	10,4	76,0	1,6
	1961	8,3	15,3	75.1	1.2
R.F.G.					
Ansamblul economiei	1950	14.8	19.9	50,9	14,4
	1961	12,2	26,8	45,5	10,0
Industria prelucrătoare	1950	10,9	13,4	73,6	2.2
	1961	5,5	18,6	67,9	1,8

Sursa: Statistiques internationales rétrospectives : La population active et sa structure. Sous la direction de P. Bairoch. Université Libre de Bruxelles, 1968.

OMENIREA ŞI BOGĂŢIILE OCEANELOR

acad. prof. Eugen A. Pora

SPECIALIŞTII prevăd ca în anul 2000 numărul populaţiei globului să se ridice la 7 miliarde de oameni, peste alţi 100 de ani la 25 miliarde, iar în anul 2200 pînă la 150 miliarde. Aceasta înseamnă că pe uscat desimea populaţiei va spori de la 23 pe kmp, cît este astăzi, la 1000.

Ideologia burgheză consideră că războaiele reglează raportul dintre numărul de oameni şi resursele economice existente. În prezent, tendinţa din ce în ce mai accentuată este ca diferendele între popoare să se rezolve prin înţelegeri reciproce. De asemenea, medicina preventivă şi ştiinţa ajută la îmbunătăţirea alimentaţiei şi vieţii, ceea ce duce la prelungirea vîrstei medii a indivizilor.

O astfel de creştere demografică nu se poate închipui fără o asigurare a resurselor economice necesare — materii prime industriale, energie, hrană. O.N.U., UNESCO, F.A.O. şi alte organizaţii internaţionale se preocupă în prezent, de asigurarea celor necesare omenirii de mîine.

Astăzi, pe pămînt peste 300 milioane de copii sînt subalimentaţi în proteine (America de Sud, Africa, Asia). Pentru a mări cantitatea de hrană, se fac eforturi deosebite pentru mărirea posibilităţilor agro-tehnice actuale, se caută noi terenuri de culturi, noi rase de animale mai productive etc. În această direcţie ştiinţa agronomică face eforturi mari.

De altă parte se caută micşorarea sau anihilarea pierderilor de alimente din depozite. Insectele, rozătoarele, mucegaiurile etc. alterează cu a 30% din alimentele înmagazinate. Şi aici ştiinţa poate da un mare ajutor.

Se caută, totodată, noi resurse de proteine: algele verzi ce se cultivă artificial pe diferite medii de cultură (mai ales acum pe resturi de hidrocarburi ce se scot din produsele petroliere); sintezele de aminoacizi ce se pot face industrial, pentru ca produsul acesta să fie adăugat ca supliment la hrana săracă în proteine; acelaşi lucru se caută prin întrebuinţarea prelucrată a făinei de peşte, a turtelor de floarea soarelui etc., care conţin principii proteice valoroase, dar care din motive de gust nu sînt folosite în hrana actuală.

Depozit lichid de minerale utile, generator de energie

DAR TOATE aceste eforturi privind sporirea volumului şi intensificarea exploatării resurselor actuale, nu pot asigura necesităţile omenirii de mîine. De aceea, atenţia se îndreaptă spre mări şi oceane, unde pot fi găsite alimente suficiente pentru viitor. Desigur, cadrul în care se găsesc acestea este foarte diferit. Se ştie că apa acoperă 2/3 din suprafaţa pămîntului. Oceanele şi mările se întind pe 366 000 000 kmp, cu o adîncime medie de 3680 m, ceea ce dă un volum total de ape de 1 330 000 000 kmc.

Apa mărilor şi oceanelor este o adevărată mină lichidă. Ea are în medie 36 g săruri la litru. Dacă toată apa lor s-ar evapora, ar rămîne întins pe toată suprafaţa globului un strat de 47,5 m de săruri, din care 77% este clorură de sodiu, 11% clorură de magneziu, 9% sînt sulfaţi de potasiu, de calciu şi de magneziu şi restul de 3% alcătuit din săruri, în care se găsesc toate elementele tabelului lui Mendeleev. Se evaluează că **în apa mărilor şi oceanelor se găsesc 15 miliarde tone de cupru şi tot atît de mangan, 20 miliarde de uraniu, 500 milioane tone de argint, 10 milioane tone de aur ş.a.m.d.**

Pe fundul oceanelor se găsesc concreţiuni feromanganice evaluate la circa 200 milioane tone, care conţin pînă la 15% mangan, dar şi rutil, zircon, platină. (Manganul este exploatat, de pildă în momentul de faţă de către S.U.A., care nu are zăcăminte de acest metal atît de important în industria oţelurilor).

Datorită fenomenului de maree, **oceanele pot furniza şi energie prin instalaţii de mareecentrale,** aşa cum în prezent funcţionează una în estuarul rîului Rance din nordul Franţei. S-a încercat şi utilizarea de termocupluri, care furnizează diferenţe de potenţial pe baza unei încălziri diferită cu apă de la 1000 m adîncime, cu o temperatură de circa +1° şi apă de suprafaţă cu temperatura de +20°. S-au făcut şi instalaţii pentru captarea energiei valurilor.

Problema energiei nu mai prezintă însă o atît de mare actualitate din cauza posibilităţilor oferite de energia nucleară.

Pajiştea mărilor şi lanţul trofic

CELE mai actuale resurse căutate în mări şi oceane sînt cele alimentare. Cum se pune problema?

Fitoplanctonul, alcătuit din alge unicelulare, formează ceea ce se numeşte „pajiştea mărilor". **Într-un mc de apă de mare se pot găsi pînă la 300 000 000 alge unicelulare.** Acestea sînt capabile să sintetizeze substanţe proteice, glucidice, lipidice, vitamine, din săruri minerale, bioxid de carbon şi energie solară, utilizînd clorofila pentru aceasta. În curs de cîteva ore, unele alge unicelulare se pot divide în alte două, ca urmare a acestei sinteze de noi substanţe organice.

Cantitatea de substanţă organică nouă, cuprinsă în algele unicelulare în timp de 12 ore (zi-lumină) constituie ceea ce se numeşte producţia primară a apelor marine. Ea depinde de prezenţa sărurilor biogene (azotaţi, fosfaţi) şi de lumină. Este uşor de înţeles că noi nu putem azi schimba cantitatea de lumină ce cade la suprafaţa oceanelor. Dar putem mări cantitatea de săruri biogene, prin răscolirea fundului, unde aceste săruri se acumulează de milenii şi unde se găsesc în mîl depozite enorme de azotaţi, de fosfaţi, etc. Acolo unde ies la suprafaţă curenţi de fund, care scaldă mîlul adîncurilor, cantitatea de fitoplancton şi, deci, de producţie primară, este mult mai mare decît acolo unde nu sînt decît curenţi de suprafaţă. În golful Guineii, în lungul coastelor Americii de Sud etc. sînt astfel de curenţi de adînc în spre suprafaţă, ceea ce face ca în aceste regiuni să se găsească producţia primară cea mai mare din lume. De producţia primară depinzînd toată producţia biologică a oceanelor, este firesc ca în aceste regiuni să aibă loc şi cele mai mari aglomerări cunoscute de peşti. Şi tot aici se face cel mai bogat vînat din lume.

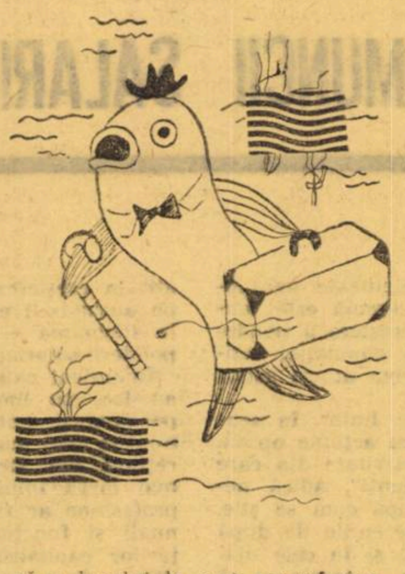

Produsul final al oceanelor depinde deci de producţia primară a locului la care ne referim. Sporind-o, putem mări producţia finală, concretizată în măsura cantităţii de peşte, crustacee, scoici etc. Dar, între producţia primară şi cea finală, se interpun o serie de verigi, de inele care, în ansamblul lor, alcătuiesc lanţurile trofice ale organismelor. Iată un exemplu de acest fel de lanţ: fitoplancton (inel primordial) copepode şi cladocere din zooplancton... crevete... peşte. Cercetările au arătat că pentru a se obţine 10 kg. de peşte, este necesar un consum de circa 100 kg. creveţi, aceştia la rîndul lor consumă circa 1000 kg. zooplancton, care pentru a supravieţui utilizează şi ei 10 000 kg fitoplancton. În lanţurile trofice de la un inel inferior la unul superior se pierde aşadar circa 80—90% din substanţa organică. Acest lucru este deosebit de important. Omul trebuie să exploateze acele lanţuri trofice care sînt mai scurte (ex. fitoplencton-hamsie), la care randamentul este maxim.

Din păcate, nu s-a ajuns a se cunoaşte încă constituţia tuturor lanţurilor trofice ale peştilor industriali. Căci peştele nu stă pe loc în masa apei oceanice. El face migraţii determinate de diferiţi factori de mediu: temperatură, oxigen, curenţi, Ph, hrană, stadiu de dezvoltare. Toate acestea trebuie precizate prin cercetări oceanografice, pentru a şti precis unde şi cînd putem găsi pe întinderea enormă a oceanelor o cantitate de peşte rentabilă, de a fi vînat. Unele state, de timp îndelungat, fac cercetări oceanografice şi au acumulat o multitudine de date asupra migraţiilor unor peşti (de ex. asupra heringilor, scrumbiilor).

S-ar părea, la început, că studiile privind lanţurile trofice şi tot ce e legat de acestea, nu au nici o importanţă practică. Ele constituie însă premise indispensabile ale înlănţuirii într-un „tot" a datelor culese de diferiţi cercetători în timp şi spaţiu diferit, astfel că pînă la urmă pe baza lor, se fac prognoze precise asupra pescuitului şi se asigură rentabilitatea acestuia. În întinderile oceanelor mai sînt multe „pete albe" despre care nu ştim prea multe. În special în largul ocean planetar de sud se pot întîlni multe surprize.

Cămara marină — imens potenţial alimentar

MAREA pune la dispoziţia omului nenumărate resurse de hrană. Între acestea: planctonul este extrem de valoros. El conţine circa 35% proteine, 25% glucide şi 15% lipide din substanţele organice; se mai adaugă circa 5% vitamine şi 20% săruri minerale. Planctonul a fost utilizat de **Bombard** în călătoria sa pe o barcă pneumatică de la Gibraltar la insulele Antile, strecurat prin filete fine şi băut ca un cir, ca o hrană de bază atunci cînd nu dispunea de alta. Preparat însă în anumit fel el ar putea da un aliment extrem de valoros. Dar mai important e faptul că planctonul poate creşte în unele regiuni, de zece ori mai mult decît este astăzi. De el depinde, aşa cum am arătat, producţia finală a oceanelor.

Nevertebratele marine constituie 90% din totalitatea masei organismelor marine, dar ele dau numai 15% din tot ce prinde omul din mări şi oceane. Cantitatea lor ar putea fi uşor înzecită în urma măririi producţiei primare.

Celenteratele sînt exploatate pentru producţia lor de schelete coraliere, utilizate în industria bijuteriilor; **Echinodermele,** mai ales în orient, pentru producţia de trepang, o holoturie ce se cultivă în lagunele interioare a unor atoli, care uscată dă o proteină apreciată alături de orez; **Viermii palolo** sînt colectaţi în toată zona tropicală pentru valoarea lor extrem de mare şi se consumă în pilaf (mărturisesc că este extrem de gustos); **Moluştele** se valorifică prin stridii (au mult glicogen, zinc, fier), prin midii (crude sau în supă), prin Cardium, Pecten, Haliotis etc. Cochilia lor e căutată pentru sideful nasturilor de valoare. De asemenea, se consumă **cefalopodele** în aproape toate oceanele lumii: **Crustaceii** sînt căutaţi fie ca creveţi (Penaeus), fie ca homari, languste (cu care se fac culturi speciale).

Peştii sînt cei mai căutaţi dintre animalele marine. Dar pentru a fi rentabil pescuitul lor trebuie ca ei să se adune în bancuri (ca să poată fi prinşi în cantităţi mari şi repede), să se dispună de mijloace de conservare pe loc (sărare, îngheţare), să se cunoască momentul şi locul unde pot fi găsiţi şi să aibă o anumită talie, căci altfel pot fi folosiţi numai la făina de peşte, încă puţin valorificată din cauza mirosului ei.

Oceanele ne dau şi vegetale, ca algele verzi, în care se găsesc mulţi caroteni, vitamine hidrosolubile din complexul B, C, PP etc. Pentru eschimoşii care se hrănesc aproape exclusiv cu carne de focă, morsă, urs polar etc. adaosul de alge verzi este aproape singura sursă de vitamine. Algele verzi mai conţin o serie de antibiotice speciale şi eficace în special contra bacteriilor marine (care sînt vinovate de alterarea cărnii de peşte). **Din algele brune se scot iodul, bromul, potasiul** (azi mai puţin, din cauză că s-au găsit zăcăminte terestre mai bogate). **Din algele roşii se scot substanţe agaroide, întrebuinţate pe scară largă în industria alimentară** (geluri, îngheţate, brînzeturi), cosmetică (toate cremele se fac cu acizi alginici), în industria textilă (ca mordanţi) etc.

În 1966 din toate mările şi oceanele lumii s-au scos peste 58 milioane de tone de tot felul de produse: nevertebrate, peşti, vegetale (după datele FAO). Cantitatea de produse scoasă din mări creşte de la an la an şi calculele arată că fără a schimba încă nimic în structura oceanelor se pot obţine anual pînă la 100 milioane de astfel de produse. Intervenţia directă şi ştiinţifică a omului va putea duce la mărirea pînă la zece ori (şi chiar mai mult în unele părţi) a producţiei oceanice. **Ştiinţa arată că pe lîngă alimentaţia terestră omul ar trebui să consume în medie cel puţin 18—20 kg de produse marine pe an.** Acestea îi aduc o serie de aminoacizi, de microelemente, de enzime etc., care nu se găsesc în cantitate suficientă în producţia terestră.

De cîteva decenii au apărut „fermele marine", în care omul a ajuns să cultive, în mod dirijat, anumite specii de plante şi animale. Ele sînt amenajate, de obicei, la gurile rîurilor mari unde omul poate supraveghea specia cultivată, prin ferirea ei de duşmani, de paraziţi, prin asigurarea unei circulaţii de ape oxigenate, prin furnizarea unei hrane adecvate. Astfel de ferme există în Filipine, Japonia, Golful Mexic etc. şi tendinţa este ca numărul lor să crească mereu şi să se extindă la diferite alte specii.

Dar pentru a exploata oceanele şi mările trebuie ca omenirea să-şi pună forţele alăturea, pentru ca efortul să fie comun, aşa cum va fi şi rezultatul. ONU dirijează de pe acum cercetarea oceanelor, acţiune la care ia parte efectivă şi România. Fără studii largi, dar în aparenţă neînsemnate, nu se va putea desăvîrşi acest efort al tuturor statelor pentru a cunoaşte şi a înfăptui creşterea producţiei oceanice la valori de zeci de ori mai mari decît cele actuale, asigurînd în acest mod hrana omenirii de mîine.

CIBERNETICA

(Urmare din pag. 15)

la situaţia producţiei. În comparaţie cu schema veche de conducere. sistemul „Lvov" sporeşte de trei ori eficienţa utilizării investiţiilor.

Complexul tehnic „Lvov" a fost proiectat în perspectiva includerii sale într-un sistem general al centrelor de calcul. Un asemenea sistem prevede ca întreprinderile sau uniunile de producţie să aibă propriile lor centre de calcul, în fiecare dintre ele fiind concentrate toate datele cu privire la activitatea întreprinderii. Principalul centru de calcul al ministerului este legat de centrele de calcul ale întreprinderilor şi reglementează interacţiunea lor. În acest caz sarcina fundamentală a ministerului constă nu atît în a conduce concret uzinele, cît în a reglementa relaţiile dintre ele. Această problemă este cu mult mai complicată decît conducerea unei uzine oarecare. Rezolvarea ei este dificilă, deoarece volumul informaţiilor de prelucrat creşte în asemenea măsură încît nici un colectiv nu este în stare să facă faţă.

Problema elaborării unor sisteme de conducere şi a aplicării lor în economia naţională nu poate fi considerată pe deplin rezolvată în prezent. De fapt acestea se elaborează de către întreprinderile înseşi, cu ajutorul organizaţiilor tehnico-ştiinţifice şi de proiectare ale Academiei de ştiinţe sau ale Ministerului construcţiilor de aparate. mijloace de automatizare şi sisteme de comandă, din U.R.S.S.

Introducerea unor noi mijloace ale tehnicii de calcul în sfera conducerii modifică structura organizatorică a acesteia din urmă, ea trebuind de asemenea să fie proiectată. Apare posibilitatea organizării unor sisteme tip de conducere. Ce-i drept, unele organizaţii consideră că nu există sisteme tip, ci doar diferite blocuri din care trebuie să se creeze un sistem de conducere. Această afirmaţie conţine un sîmbure raţional dacă avem în vedere baza tehnică a sistemelor de conducere. Dar, principala dificultate a elaborării lor constă nu atît în baza tehnică cît în alcătuirea de programe pentru maşinile electronice de calcul şi constituirea aşanumitelor masive informaţionale. Este vorba de datele (referitoare. de exemplu. la Uzina de televizoare din Lvov) pe care maşina electronică trebuie permanent să le ţină minte şi să le păstreze, furnizîndu-le la momentul oportun, respectiv de date cu privire la normativele de muncă şi de materiale, la preţuri, itinerarii tehnologice, la utilaje, furnizori şi consumatori.

În condiţiile unor ritmuri şi proporţii mereu crescînde ale producţiei, rezolvarea problemelor folosirii raţionale a forţelor de producţie şi a mijloacelor, reglementarea precisă a activităţii unui număr mare de întreprinderi devine tot mai dificilă. Nu este vorba aici de simpla utilizare a maşinilor electronice pentru efectuarea calculelor economice, ci de organizarea raţională a proceselor de conducere în toată diversitatea lor, începînd cu conducerea diferitelor procese tehnologice în fiecare întreprindere industrială şi terminînd cu planificarea şi conducerea economiei naţionale, în ansamblu. Principala sarcină a conducerii economiei constă în a îmbina pîrghiile economice cu folosirea largă a mijloacelor de automatizare. şi în primul rînd a tehnicii electronice de calcul, cu crearea unor ample sisteme cibernetice.

Elaborarea unor sisteme noi, perfecţionate, de conducere automată a producţiei şi introducerea lor rapidă în economia naţională constituie, fără îndoială, una din etapele cele mai importante ale reformei economice care se înfăptuieşte în prezent în Uniunea Sovietică.

PONDERI

(Urmare din pag. 15)

Cu gîndul la asemenea cifre trebuie citite afirmaţii ca aceea făcută de Raymond Aron într-o lucrare recentă în sensul că „nimic nu seamănă mai puţin cu societatea capitalistă, aşa cum o descria Marx. în ajunul răsturnării finale, decît societatea industrială din Occident la începutul ultimei treimi a secolului al XX-lea" (Les desillusions du progrès, Calman-Lévy, Paris. 1969, pag. 30). Pentru „răsturnarea finală" nu este deajuns, bineînţeles să existe o anumită structură socială. Dar a vorbi de „stratificare mai complexă" ca înlocuitor al proletarizării, cum face R. Aron, de asemenea nu este de ajuns pentru a înlătura faptul polarizării structurii de clasă, care se oglindeşte în ponderea crescîndă a muncii salariate în ţările capitalismului dezvoltat.

CALITATEA – DIMENSIUNE A PRODUSULUI MODERN

J. M. JURAN, este, de asemenea, preşedinte de onoare al Organizaţiei europene pentru controlul de calitate şi autorul unor lucrări între care : „Manual pentru controlul de calitate", „Activitatea cercurilor de calitate din Japonia", „Măsuri organizatorice". Domnia sa a ţinut cursuri organizate în S.U.A., Europa de Vest şi Japonia pe problemele calităţii produselor. La începutul lunii aprilie J.M. Juran a fost oaspetele Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calităţii Produselor de Export şi a avut întrevederi cu specialişti români. Domnia sa a avut amabilitatea să răspundă unor întrebări puse de redactorii noştri Irina Vianu *şi* Dinu Dragomirescu.

Convorbire cu J. M. JURAN. preşedintele de onoare al Societăţii americane pentru controlul calităţii

desen de CIK DAMADIAN

• Vă rugăm să ne precizaţi, în primul rînd, conţinutul pe care dv. îl atribuiţi noţiunii de calitate.

— Prin calitate înţeleg gradul în care produsul corespunde cerinţelor consumatorului, **gradul de utilitate** al produsului. Ceea ce contează este posibilitatea de a folosi produsul, de a obţine serviciul de care ai nevoie atunci cînd cumperi un produs.

• Aceasta înseamnă că atribuiţi un sens mai larg şi noţiunii de produs ?

— Da, în sensul că nu se poate face o deosebire netă între produs şi serviciu. Nimeni nu cumpără un produs în sine ci îl cumpără pentru serviciul pe care îl poate furniza. Beneficiarul are nevoie de anumite servicii : transport, confort, destindere. Pentru obţinerea acestor servicii el poate să fie nevoit să cumpere anumite produse, de exemplu, automobile, televizoare, aparate de uz casnic, haine etc. Este posibil ca în viitor el să poată obţine serviciul dorit fără a mai cumpăra produsul — de pildă prin închirierea produsului, prin cumpărarea serviciului obţinut de pe urma produsului respectiv. De aceea, calitatea produsului trebuie privită în sensul ei mai larg, nu numai al obiectului material, ci şi al serviciului pe care el îl oferă.

• În această viziune globală a calităţii, care sînt elementele principale care o determină ?

— Aceste elemente sînt strîns legate de **ciclul de viaţă al produsului** care, după cum se ştie, începe cu cercetarea şi dezvoltarea, continuă cu proiectarea, apoi cu producţia, desfacerea şi „service-ul" şi care este reluat din nou la încheierea sa, de data aceasta însă la un nivel superior calitativ, pornind de la performanţele trecute. Privind deci întregul ciclu de viaţă al produsului, consider că principalele elemente care determină calitatea sînt : **concepţia tehnică** sau **proiectarea,** care cuprinde destinaţia produsului, forma sa, materialele din care este fabricat ; **gradul de conformare cu specificaţiile tehnice** cuprinse în proiect : **continuitatea asigurării serviciului** respectiv. Aceasta depinde de disponibilitatea produsului în orice moment în care este nevoie de el, de siguranţa funcţionării sale. Noi depindem de această continuitate. Sistemul de transport trebuie să fie sigur, altfel oamenii nu pot ajunge la lucru, energia trebuie să fie disponibilă continuu, altfel activitatea industrială se va opri. **Disponibilitatea continuă a serviciului stă la baza vieţii moderne.**

În sfîrşit, dacă există deficienţe, trebuie să le înlăturăm. De aceea calitatea produsului este determinată, în sensul ei mai larg de utilitate pentru consumatori, şi de „service", de măsura în care clientul poate obţine întreţinerea, repararea produsului sau înlocuirea pieselor defecte după vînzare, de măsura în care se rezolvă, prompt şi conştiincios reclamaţiile şi se respectă garanţiile date.

• Care este raportul între calitate şi costuri ?

— Trebuie să distingem două aspecte : costul pentru producător şi costul pentru beneficiar. În general, pînă în prezent, s-a acordat atenţie în deosebi costului pentru producător. Nu mă voi opri asupra acestui aspect decît în treacăt, pentru a menţiona că studiile întreprinse au arătat că, de regulă, ameliorarea calităţii aduce venituri suplimentare, chiar atunci cînd implică o creştere a costurilor produsului respectiv. Nu se studiază încă destul implicaţiile calităţii asupra costului pentru consumator. Pentru ca un obiect să fie util acestuia, el nu trebuie să corespundă doar nevoilor consumatorului, ci şi bugetului lui. Or, economia consumatorului este diferită de aceea a producătorului. În cazul produselor consumate rapid preţul încasat de producători şi costul pentru consumatori sînt foarte apropiate. În cazul produselor de uz îndelungat, ele sînt foarte diferite, deoarece, la preţul original se adaugă — pentru consumatori — costul menţinerii produsului în funcţiune, al reparaţiilor, al întreţinerilor. În plus, cînd există o defecţiune, se pierde pentru un timp serviciul furnizat, valoarea produsului pentru consumatori scade. În unele cazuri, pierderea poate fi chiar foarte mare, ca de exemplu, în cazul defectării unui tractor cînd nu poate fi îndeplinită un timp munca pe cîmp. Deci, studiul costului pentru consumatori trebuie să cuprindă toate aceste elemente.

• În lucrările dv. v-aţi ocupat amănunţit de controlul calităţii. De cine depinde ameliorarea calităţii în uzină ?

— S-au efectuat numeroase studii în această privinţă. Concluzia este că, în condiţiile industriei moderne, automatizate, **îmbunătăţirea calităţii în uzină depinde în primul rînd de cadrele de conducere** şi nu de muncitori. Proporţia ni se pare a fi de 80% şi, respectiv, 20%. Defectele de calitate îşi au, de obicei, originea încă în faza de organizare a muncii, de concepţie. **Proiectarea este de cele mai multe ori cauza principală a deficienţelor.** De asemenea, **materia primă** achiziţionată poate să nu fie destul de uniformă, **utilajul** poate să nu fie cel mai potrivit. Toate aceste aspecte nu depind de muncitori, ci de personalul de conducere.

• În determinarea utilităţii produsului pentru consumatori, un rol important îl joacă şi marketingul. Pot studiile de marketing să contribuie la ameliorarea calităţii ?

— Fără îndoială. Aceste studii sînt foarte necesare. **Marketingul implică înţelegerea clară a costului pentru consumatori şi cunoaşterea condiţiilor de utilizare a produsului.** În unele cazuri extreme, studiile de marketing pot duce chiar la înlocuirea completă a unui produs prin altul. Pornind de la constatarea că beneficiarul cumpără serviciul, şi nu numai produsul, în cazul rulmenţilor, de exemplu, s-au înlocuit rulmenţii vechi prin alţii noi, care se autolubrifiază (materialul din care sînt ei fabricaţi conţine un lubrifiant care se elimină treptat şi îl scuteşte pe consumator de o parte din muncă). Există, de asemenea, numeroase produse alimentare, semipreparate, care transferă o parte din munca gospodinei în uzină şi care au înlocuit produsele mai vechi.

• Cum se explică, după părerea dv., atenţia deosebită care se acordă calităţii în zilele noastre ?

— Trăim într-un secol în care existenţa oamenilor se desfăşoară la adăpostul a numeroase „diguri protectoare". Activitatea economiei şi chiar viaţa noastră de fiecare zi depind de furnizarea continuă a anumitor servicii : energie electrică, mijloace de transport, comunicaţii etc. Defectarea oricăreia din acestea poate paraliza activitatea a milioane de oameni. Deşi calitatea produselor devine din ce în ce mai bună, orice deficienţă a calităţii are astăzi efecte incomparabil mai ample decît în trecut. Acest lucru s-a constatat, de pildă, acum doi ani cînd viaţa New Yorkului a fost complet întreruptă ca urmare a unei pane de electricitate. Dimensiunea producţiei moderne sporeşte de asemenea riscurile unei calităţi nesatisfăcătoare. Pentru o uzină care face investiţii foarte mari şi produce un volum uriaş de bunuri, defectele de calitate duc la pierderi cu mult mai importante decît într-o uzină mică.

• Publicitatea a luat proporţii considerate de unii autori occidentali ca alarmante, de natură să deruteze cumpărătorul în ce priveşte calitatea produsului vîndut...

— De-a lungul vremurilor oamenii care vindeau produse au obişnuit să exagereze calităţile acestora. Acest lucru nu avea o importanţă prea mare atîta timp cît se vindeau produse simple, cunoscute de oricine. Cumpărătorul se putea convinge singur dacă afirmaţiile vînzătorului sînt reale. Astăzi însă, cînd se desfac aparate moderne, complicate, s-a creat o discrepanţă foarte mare între cunoştinţele proprietarului produsului şi acelea ale cumpărătorului. Acum devine foarte important ca vînzătorul să nu mai exagereze calităţile produsului. Se cere o nouă atitudine în efectuarea reclamei. Este posibil, de pildă, că în Statele Unite, va trebui să se instituie o inspecţie de stat care să stabilească în ce măsură reclama reflectă calităţi reale sau nu...

• Înainte de a ne despărţi, oaspetele american ne-a mai spus :

— Aveam opt ani cînd am plecat din România, de la Gura Humorului. Îmi amintesc desigur cîte ceva de atunci. Revenind acum (la 72 de ani — n.n.) îmi dau seama, de exemplu, că zona Braşovului pe care am vizitat-o este extrem de interesantă. Bine comercializată, ea ar putea concura cu multe centre turistice din Europa. Oamenii sînt ospitalieri şi extrem de prietenoşi...

În contactele pe care le-am avut aici cu reprezentanţii diferitelor ministere şi întreprinderi, am remarcat cu plăcere că personalul de conducere, specialiştii dv. sînt foarte buni, ei se pot compara favorabil cu specialiştii din orice altă ţară. Ei sînt, de regulă, surprinzător de tineri, au imaginaţie, sînt oameni dinamici. Am constatat, de asemenea, că politica dv. industrială merge pe linia introducerii utilajului cel mai nou şi că se acordă în acest scop investiţiile necesare. Cred că în anii viitori economia va fi recunoscătoare pentru aceste decizii.

Japonia și secolul XXI

PE DRUMUL către Kioto, capitala cu 2000 de temple de la sfîrșitul Evului Mediu a fostului împărat Meiji, pe cele zece mile care despart către nord-est Osaka de terenul Expoziției Universale 1970, circulația e de o intensitate paroxistică, însă nu arareori și agonică. De fapt, parcursul, în întregimea lui, n-ar trebui să dureze decît 30 de minute; dar încă cu două luni înainte de deschidere, durata a crescut la 90. Pentru a intui dimensiunea problemei, e suficient să te gîndești că de week-enduri și alte sărbători, numărul vizitatorilor crește pe zi la 600 000. Experții traficului manifestă însă multă ingeniozitate, iar municipalitatea trimite deasupra automobilelor care staționează zeci de minute în șir sub razele fierbinți ale soarelui helicoptere-duș, care să le potolească dogoarea.

Cu numai o mie de zile mai devreme, întinderea de 815 pogoane pe care se află situată „Expo '70" oferea ochiului un peisaj mohorît, cu orezării și bambuși, înecat în praf și piclă. Acum e un fapt evident că nici una din expozițiile universale precedente, n-au înfățișat ca aceasta de la Osaka atîta profuziune de lumină, un univers atît de policrom, o imagine atît de sofisticată, aproape stranie, a ceea ce reprezintă azi miraculoasa aptitudine de creație umană. Desigur, nu e vorba numai de imaginea Japoniei, deoarece la expoziție participă 76 de țări. Cu 14 mai multe decît cele ce au luat parte la expoziția de la Montreal. Participă și trei organizații internaționale: O.N.U., O.C.D.E. și C.E.E. Apoi, deosebit de prezența în ansamblu a țărilor lor, mai participă cu titlu individual unele orașe, cum e München-ul, San-Francisco, Los Angeles. Însă aceea care prin anumite trăsături ale ei specifice provoacă vîlva și comentariile cele mai multe, stimulînd fantezia în cel mai înalt grad, este imaginea Japoniei. Nu e vorba numai de prioritatea firească pe care Japonia o are în atenția publicului ca țară gazdă, ca organizatoare a expoziției; și nici măcar despre faptul că efortul ei de investiție, care se cifrează la suma colosală de 15 miliarde de franci francezi — de 6 ori mai mare cît aceea de la Montreal în 1967, — e atît de important, ci de puternica prezență a Japoniei în economia și tehnologia mondială, de dinamismul dezvoltării ei industriale. Apreciind rezultatele, unii experți afirmă că Japonia deține un avans de 30 de ani asupra previziunilor cunoscutului futurolog american Herman Kahn. „Nu ar fi nici o surpriză dacă secolul XXI se va dovedi a fi secolul Japoniei" — spunea el. Evident, exagerările în această privință nu sînt cu totul imposibile, dar progresul rapid al țării de la «soare-răsare» este o realitate ușor sezisabilă. De la înfrîngerea ei în 1945, economia Japoniei a străbătut o cale care a așezat-o în rîndurile țărilor capitaliste avansate, înaintea Franței, a Angliei și a R.F.G., ea realizînd în 1969 un produs brut intern în valoare de 167 de miliarde de dolari. În întreaga decadă trecută, creșterea ei economică s-a menținut an de an la 16%. Nu este locul în acest reportaj să se facă o analiză a factorilor de creștere economică care au promovat Japonia printre țările dezvoltate și au așezat-o în economia mondială pe locul al treilea, după S.U.A. și U.R.S.S. Și nici să se facă o prezentare a acelor date din care rezultă că ea rămîne încă, în ceea ce privește venitul **per capita**, pe locul al 19-lea. Progresul își are desigur explicațiile lui, dar prin umbrele pe care le proiectează pe alocuri, avansul și succesele nu încetează să fie reale.

Stridențe, mode, rădăcini

ÎN PERIMETRUL expoziției se circulă pe trotuare rulante, la bordul unor nacele teleferice, cu taxiuri electrice, în trenuri **monorail** automate comandate de ordinator, și, bineînțeles, pe jos. Vizitatorii sînt salutați la tot pasul de roboți și de gheișe în minijupe roșii. Cu mult timp înainte, însoțitorii, ghizii, agenții de circulație, au urmat cursuri de limba engleză, dar un reporter francez observă cu o satisfăcută ironie că la întrebarea «Do you speak English?» un șofer de taxi, după ce răsfoiește fără grabă un manual de conversație, îți răspunde candid și fără grabă «no». Ordinatoarele omnipotente prevăd că pe fie ce zi a săptămînii s-ar putea rătăci în incinta uriașă 100 de copii, iar duminica 210; în schimb ele se angajează să nu-i abandoneze și să-i regăsească. În imensul Lunaparc, păsări mecanice zboară de pe o ramură pe alta, sub ochiul electronic al unor fotografi roboți, faimoasele «montagnes russes» fac de 7 ori înconjurul expoziției cu o viteză de 80 km pe oră, vacarmul crește pe game variate în țiuituri, pocnete, zăngăneli, izbituri, scrișnete, clănțăniri, trosnete și nenumărate alte stridențe, închipuind un concert imens, de tip dodecafonic. Interpelat, unul dintre organizatorii expoziției, onest și spiritual, afirmă că „nu este absolut obligatoriu ca din cauza zgomotului să se îmbolnăvească chiar toată lumea".

Tako Okomoto este sculptorul care a conceput și a plasat în inima expoziției trei monumente cu valoare de simbol și care sînt extrem de discutate în rîndurile vizitatorilor. Unul, înalt de 62 metri, arată ca o căpățînă de zahăr, albă, pictată în culori vii, înzestrată cu niște aripi de formă cornală, și deasupra căreia se înalță o mască de metal aurit ce reprezintă soarele. De o parte și de alta se află cîte un turn: unul al maternității și unul al tinereții. În unele cercuri ale intelectualității japoneze, și mai ales ale oamenilor de artă, pare să-și fi făcut loc o tendință care nu se inspiră nici din tradiția proprie națională și nici din cea occidentală. Romancierul Kobo Abe explică: „Nu rămîne azi nimic care să ne deosebească în mod particular ca japonezi. Avem aceleași aspirații ca oamenii din S.U.A. sau din Europa. Adevăratul criteriu este acum acela de a fi modern". Reflectînd, nu cred că ar trebui să ne grăbim a judeca lucrurile numai după asemenea declarații și să credem că e vorba cumva de o orientare de tip cosmopolit. În definitiv, precum ne informează de acolo un călător, unii japonezi ar da oricît să-și poată înălța mai mult pleoapele de pe linia oblongă a ochilor decît o pot face de obicei. Sînt oameni și de alte rase care nutresc ambiții de acest gen, imposibile. Unii frecventează coaforii cu asiduitate doar-doar se va găsi unul care să le netezească părul încrețit cu care s-au născut. Mai ușor e pentru acei adolescenți ce-i întîlnim la toate latitudinile, pe a căror obraji bucălați părul crește pentru întîia oară, și care-și lasă totuși bărbi impresionante de stil wiking. De multe ori omul dorește să fie altceva decît este, dar nimeni nu renunță, totuși, în mod definitiv la sine, la autentic, pentru o modă. Nimeni nu renunță la rădăcini. Funcționarul japonez care nu se desparte peste zi de costumul său sobru și de cravata cu care apare la magazin în fața clienților, cînd va ajunge seara acasă își va îmbrăca kimonoul înflorat, și se va culca noaptea pe un **tatami**.

Pavilionul japonez, cu exponate de mare opulență și gust, îmbină diversitatea cu dinamismul, prezentarea trecutului cu viziunile viitorului. Japonia, exclamă un panou, „nu este numai muntele Fuji, cireșii înfloriți și gheișele". Dar inovația nu părăsește tradiția. Roboții au luat locul spiritelor rele pe care înainte de deschiderea expoziției, preoții sintoiști, anume aduși pentru asta, le-au izgonit din incintă. Ca relații umane, avertisment și filozofie, Japonia nu uită bomba atomică de la Hiroshima sau Nagasaki, cărora li s-a închinat un pavilion anume, dar nu uită nici iubirea, simbolizată într-un pavilion cu expoziție proprie.

Cinci cilindri cu deschiderea spre răsărit, grupați asemenea unor petale de cireș — însemnul heraldic al samurailor — dau înfățișarea globală a pavilionului japonez. La pupa unui vas petrolier, gigant, sînt îngrămădite cu sutele minunile electronicii japoneze. În acest domeniu mai ales, expoziția japoneză are ambiția să demonstreze priorități. În compartimentul trustului Hitachi se face pentru întîia dată proiecția unui spectacol de televiziune cromatică, pe un ecran gigant, în care scop sînt folosite trei fascicole de laser în culori. La pavilionul de comunicații, funcționează primul televideofon, care permite interlocutorilor să se vadă între ei în timp ce vorbesc. Operează aici un „foto-jurnal" cu transmitere la domiciliu; colo o mînă mecanică care ascultă de ordinele unei voci umane, execută 40 de tipuri de mișcări; dincolo un ordinator cu numele lui Bach, improvizează solicitatorului, pe cîteva note sugerate, o întreagă și complexă bucată muzicală. Și cîte altele! Într-un singur secol Japonia a trecut de la Evul Mediu la puterea industriei moderne. Pavilioanele trusturilor Mitsubishi, Matsushita sau Mitsuri, sînt în expoziție o prezență de o masivitate impresionantă. Încă în timpul familiilor feudale exista deja în Japonia, se pare, structura marii întreprinderi — adică organizația modernă cu cea mai mare eficacitate. Încă pe aceea vreme, fapt pe care-l pun în vedere cei ce cunosc bine Japonia, întreprinderile grupau acolo în organizarea lor, în adevărate armate civile, mase mari ale populației supuse unui clan și unei discipline unice de producție. Marile consorții înțeleg și în prezent să se sprijine pe devotamentul „conaționalilor", colectiv, față de ideea de dezvoltare. Imnul lui „Matsushita Electric" de la Tokio, pe care-l intonează în fiece dimineață în cor, funcționarii societății, sună astfel:

„Ca să construim o nouă Japonie,
Să ne punem laolaltă mințile și puterea
Să ne trimitem mărfurile tuturor popoarelor
lumii, într-un flux neîntrerupt și asemenea
unei ape curgătoare.
Înalță-te industrie, înalță-te, înalță-te!
Armonia și sinceritatea
să stăpînească la Matsushita Electric!"

Cu cît sînt însă mașinile mai multe, mai puternice și mai iscusite, cu atît ar trebui ele să aducă oamenilor mai multă bunăstare și fericire. Asta e ceea ce vor probabil să spună muncitorii și funcționarii de la toate întreprinderile electronice din Japonia, care, după cum ne informează ziarele, au declarat la 22 aprilie grevă pentru îmbunătățirea salariilor și a condițiilor de muncă. Numeroase alte uniuni sindicale de asemenea au anunțat că vor declanșa greve, pe ramuri. Începem să înțelegem, a spus recent Yosuke Kashiwagi, ministru adjunct de finanțe, că numai creșterea economică nu e suficientă.

După unii, Osaka, orașul expoziției, ar fi un adevărat coșmar. Privindu-l de sus, astronauții au spus despre el că e mai înecat în „smog" decît Los Angeles. Densitatea populației e extremă. Începînd de la Tokio, șase milioane de oameni devoră coasta Pacificului într-o forfotă fără sfîrșit. De aceea orașul se dezvoltă sub pămînt. Poate de aceea tinerii nenumărați care-și petrec viața în cafenelele subterane sînt numiți „Mogurazoku": animale subpămîntene. Pe cîmpiile de coastă ale Japoniei densitatea este de 1000 de locuitori pe kilometrul pătrat. Încrederea japonezilor în știință și tehnică pare însă să fie pentru ei o puternică sursă de optimism. În timp ce furnalele îneacă cerurile cu funingine, aparate automate, amplasate la îndemînă, debitează la cerere, bineînțeles contra plată, trombe salvatoare de oxigen. Oamenii nu se lasă descurajați nici de sporul demografic. La ora actuală japonezii sînt fascinați de Ocean. Puternicul trust Mitsubishi promite să le construiască orașe submarine, silențioase, calme, confortabile.

La închiderea expoziției, îi va reveni Japoniei onoarea de a transmite mileniilor viitoare mesajul veacului nostru. O capsulă specială, cu mărturiile civilizației contemporane, va fi îngropată în adîncimile pămîntului. Un comentator occidental, cu viziune pesimistă, se întreabă dacă se va mai găsi într-o epocă viitoare cineva care să afle și să deschidă capsula. „Prețul succeselor noastre, a spus de curînd și primul ministru japonez Eisaku Sato, este dezumanizarea".

Imagini, simboluri, ecouri

CELE MAI VIZITATE pavilioane la „Expo '70" sînt însă cel sovietic și cel american. Aici sînt arătate, scrie un reporter francez „obiecte adevărate". Și pe care japonezii, zice el cu maliție, „nu se lipsesc de a le fotografia și manipula cu riscul să le strice". Nu e greu de presupus că pavilioanele citate exercită prin prestigiul țărilor pe care le reprezintă și prin puterea economică a acestora, influența cea mai mare. Dar nici nu e greu să se discearnă în relatările pe care le fac corespondenții presei occidentale cu privire la manifestările și la prezența japoneză, un ton oarecum ambiguu, alcătuit din ambiție, dar și amărăciune, din neliniște și poate chiar de a dreptul din teamă. Edwin Reischauer, fost ambasador al S.U.A. în Japonia, zice: „Ironia e că pe baza ajutorului primit de la noi, și prin mijloace pașnice, Japonia a obținut ceea ce n-a putut obține prin război". Fostul ambasador se teme că „puterea economică a Japoniei i-ar putea asigura o influență diplomatică și o voce care în anii viitori se va auzi răsunînd clar și puternic". Raționamentul diplomatului american se extinde. El spune: „Japonezii se zbat în nehotărîre. Ei se gîndesc stăruitor că nu pot avea influență fără a deveni o puternică națiune militară, și că, așa dar, nu-i exclus să se gîndească și la armele nucleare. Ei știu că dacă depind de puterea militară americană nu vor putea fi egali cu noi... Aceasta va fi marea problemă a Japoniei în viitorii cîțiva ani". Cu o îngrijorare vădită, un conducător al unei societăți americane la Djakarta, exclamă și el:

„Spuneți Americii să se trezească!" Atenție la țara Soarelui-Răsare!"

În ce-i privește pe japonezi, luările de poziții sînt poate mai subtile. „Progresul este un concept occidental, spune Kazuo Akiyana, șeful de publicitate al expoziției. Armonia este însă un concept oriental. Noi considerăm expoziția ca o punte între cele două culturi". Ceea ce nu-l împiedică pe profesorul de sociologie de la facultatea din Kyoto, Hidetoshi Kato, să arate că japonezii consideră expoziția ca o „declarație de emancipare". Ea ne dovedește, adaugă el, că „putem să ne lipsim aproape total de Occident". Tema pe care și-a propus-o pentru expoziția de la Osaka arhitectul japonez Kenzo Tange, se numește „Progres și Armonie". Progres

Dinu HERVIAN

⟶

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

CE VA ADUCE DECENIUL URMĂTOR ?

DECENIUL care începe va fi martorul introducerii pe scară largă a calculatoarelor. După părerea revistei THE ECONOMIST. acest fapt va schimba funcțiile conducerii întreprinderii. Alte evoluții tehnologice, cu implicații mai profunde, ar putea modifica în general viața umanității.

Calculatoarele și structura intreprinderii

UNELE din previziunile cele mai riscante care se pot face sînt acelea referitoare la consecințele posibile ale progresului tehnologic probabil. Se pot avansa totuși unele presupuneri pentru anii 1970—1980, deceniu în care prelucrarea datelor ar trebui în sfîrșit să înceapă să înlocuiască improvizațiile experimentale, ca bază a deciziilor economice de fiecare zi O imagine reprezentativă pentru sfîrșitul deceniului ar putea fi, de pildă, aceea a conducătorului de întreprindere care telefonează direct din biroul său pentru a pune o întrebare calculatorului, căruia i s-au furnizat în prealabil date asupra activității firmei. Răspunsul va sugera cea mai bună alternativă de selecție a anumitor produse, a căror desfacere continuă să crească peste medie și reducerea treptată a fabricării altor produse mai puțin rentabile. Calculatorul respectiv va face legătura, la un capăt, cu punctele sale terminus aflate pe masa personalului de conducere și, la celălalt capăt, cu o rețea de calculatoare asociate, care se va întinde în întreaga lume.

O urmare a acestei evoluții va fi creșterea continuă a dimensiunii economice optime a firmei. Dar un alt rezultat va fi acela că adoptarea deciziilor va aparține în mai mică măsură conducerii superioare a firmei. Însăși această conducere superioară va dori ca lucrurile să se petreacă astfel. Structura ierarhică a firmelor, în forma ei actuală, s-a născut datorită faptului că la un moment dat cineva trebuie să adopte o hotărîre. Inevitabil, aceste hotărîri sînt adeseori greșite. La sfîrșitul deceniului 1970—1980, faptele și erorile respective vor fi înscrise în memoriile neumane ale calculatoarelor și cadrele de conducere inferioare vor afla aceste lucruri și vor rîde pe seama greșelilor comise de directori. De aceea, va veni moda adoptării deciziilor importante „în echipă", după prelucrarea riguroasă a datelor importante. Calitățile necesare conducerii superioare a firmei nu vor mai fi experiența, capacitatea de judecată și capacitatea de a adopta decizii rapid. Aceste calități vor fi (a) imaginație și inventivitate astfel încît conducătorii să poată sugera idei noi pe care calculatoarele să le verifice ; (b) capacitatea de a menține relații personale bune între membrii echipei...

Uzine mai spațioase, utilaje mai mici

ÎN UZINA propriu-zisă, revoluția tehnologică din anii deceniului al 8-lea va duce probabil la ateliere mai spațioase, mai ordonate și mai curate. Uzinele vor introduce utilaje care să funcționeze în baza unui sistem complet automatizat, lăsînd mult spațiu pentru produse și oameni ; cele mai multe utilaje vor deveni mai ușoare și mai mici, astfel încît noile uzine vor ocupa mai puțin loc. Fără îndoială că în deceniul următor se va răspîndi folosirea bateriilor electrice, astfel încît va fi mai puțin nevoie să se atașeze fire la multe aparate din casă sau din uzină. Spre sfîrșitul deceniului se va face probabil un nou pas în combaterea poluării o dată cu furnizarea celei mai ieftine surse de energie de către generatoare nucleare. Acesta ar putea să însemne începutul sfîrșitului combustibilelor din fosile. Se poate concepe că actuala moarte lentă și treptată a cărbunelui (care a fost dureroasă pentru forța de muncă ocupată în extracția minieră) ar putea fi urmată în momentul respectiv de o moarte lentă și treptată a petrolului (care ar putea fi dureroasă pentru capitalul investit acum în producția de petrol). Dar o asemenea evoluție va mai depinde de măsura în care se vor găsi, înainte de sfîrșitul secolului, posibilități alternative de prelucrare chimică a produselor petroliere.

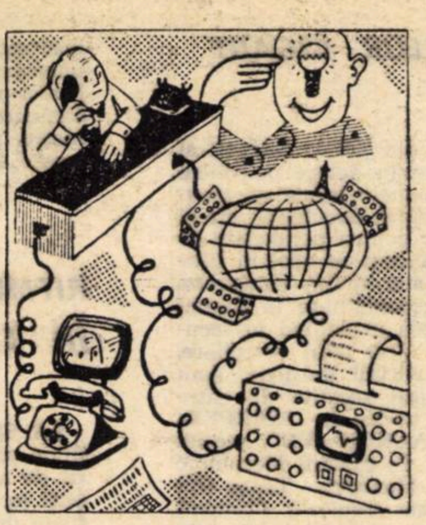

Automobile electrice de inchiriat

ALȚI agenți importanți ai poluării mediului sînt aglomerația și gălăgia produsă de circulația automobilelor în orașe. Nu este probabil că va exista o trecere destul de rapidă spre sisteme mai eficiente de transport în comun în zonele urbane, fie prin mijloace convenționale sau prin mijloace mai noi. S-ar putea ca un rol deosebit să-l joace automobilul care va funcționa cu baterie electrică, ca mijloc lent dar sigur, și mai manevrabil de deplasare în centrele urbane. Poate că aceste automobile vor fi în proprietate municipală, în număr suficient pentru a nu provoca o aglomerație excesivă, și că ele vor fi plasate lîngă un aparat de parcare, unde vor fi reîncărcate și vor putea fi închiriate instantaneu prin introducerea unei monede în aparat.

Creșterea traficului ar putea fi, de asemenea, încetinită, în oarecare măsură, prin reducerea necesității de deplasare. Telefonul cu imagine va deveni un mijloc obișnuit de a ține consfătuiri de afaceri, inclusiv consfătuiri cu asociați din întreaga lume ; el poate deveni, de asemenea, un mijloc de contact social. Aparatul de televiziune din locuință și de la birou va fi folosit mai mult ca un fel de gramofon vizual, prin proiectarea unor filme ; atît a unor filme distractive la domiciliu, cît și a unor filme cu tematică industrială care vor fi proiectate în ateliere de către conducerea firmelor.

Serviciile care materializează multă forță de muncă vor deveni din ce în ce mai scumpe. Va fi din ce în ce mai convenabil să se cumpere un automobil sau un frigider nou decît să se repare unul vechi. Un mijloc de economisire a forței de muncă în servicii, în țările industriale, va fi eliminarea treptată a folosirii cecurilor și a banilor sub formă de numerar ; în magazine, clientul va putea utiliza o cartelă perforată pentru ca sumele cheltuite să fie scăzute din contul lui de la bancă...

Posibilitățile unei vieți mai bune sînt evidente. Ne aflăm acum, probabil, aproape de ultimul salt din întreaga călătorie îndelungată a omului, de la foamea și munca nesfîrșită spre confort și timp liber ; oamenii care trăiesc acum ar putea să fie martorii dispariției dificultăților economice... Chiar firea omului ar putea să fie afectată de dezvoltarea tehnologiei. Extraordinarul progres realizat în deceniul trecut spre înțelegerea modului în care funcționează celula vie ar putea să facă posibilă construcția genetică. Medicamentele și alte modalități de terapie ar putea fi folosite din ce în ce mai mult pentru influențarea personalității. La un anumit moment însă aceste posibilități vor ridica probleme morale față de care dezbaterile anterioare vor părea cu totul neimportante. Cele de mai sus ar putea să nu fie încă problemele majore pentru deceniul 1970—1980, dar ar putea fi cele mai importante pentru deceniul 1980—1990. În orice caz, asemenea previziuni nu par la fel de îndrăznețe cum ar fi părut, cu 15 ani în urmă, să se sugereze că înainte de 1970 oamenii vor păși pe Lună.

OSAKA

(Urmare din pag. 18)

și armonie pentru toți oamenii. Comentariile în jurul expoziției lasă însă de multe ori să se întrevadă în subtext o altă realitate, cu o față mai posomorită, în totală nepotrivire cu simbolul soarelui din grupul monumental principal al expoziției, atît de optimist.

Să mai aruncăm, înainte de a încheia, o scurtă privire asupra pavilioanelor din Expoziție ale celorlalte țări Cel al U.R.S.S. este între toate cel mai vast și cel mai înalt. În centrul lui, într-un zbor real, un număr de sateliți artificiali înfiripă un spectacol pe care vizitatorii îl socotesc emoționant. Șaizeci și trei de ecrane cinematografice, și „cel mai mare proiector conceput vreodată" cum scriu despre el ziariștii străini, celebrează la Osaka centenarul nașterii lui Lenin. Construcția pavilionului sovietic e de forma secerei și ciocanului.

Despre pavilionul S.U.A. — al cărui desen a fost asemuit cu o ciupercă turtită — un critic de artă american spunea că „străinii îl vor interpreta ca pe un simbol al moralei naționale bolnave". Un alt american, dimpotrivă, îl socotește de natură „să promoveze cu adevărat arta structurii". Pavilionul are „cel mai mare acoperiș construit vreodată dintr-o singură piesă" și el poate acoperi perfect un întreg teren de footbal. Construcția e din fibră de sticlă, acoperită cu vinyl și e umflată cu aer.

Pavilionul Franței nu mai pune accentul ca altădată pe parfumuri, artă și literatură — ci pe știință. Un ziar japonez scria recent că „Franța a zis adio amorului" Nu-i adevărat, răspunde un ziar francez, îi spunem numai „la revedere" pentru a putea spune „bunăziua" lucrurilor serioase. În schimb este consacrat poeziei și artelor, pavilionul ceh. Canada amintește cu mare frumusețe la Osaka de elementele vieții ei specifice : gheața, apa, lemnul. O sculptură care înfățișează un miraculos arbore gigant, pe care scînteiază 32 de mii de lămpi electrice, vorbește vizitatorilor despre Elveția. Pavilionul Olandei e o sculptură abstractă care se înalță de pe suprafața unui lac. Al Birmaniei este un palat mirific suit pe spinările unei perechi de dragoni. Varietatea e direct proporțională cu numărul mare al pavilioanelor. Cu toate acestea, vizitatorii obișnuiți ai expozițiilor internaționale nu se pot sustrage pare-se sentimentului de **deja vu.** Mai au oare vreun sens expozițiile acestea internaționale într-o lume în care avionul și televiziunea au desființat distanțele ? Întrebarea aceasta s-a născut la Osaka, unde ecranele de televiziune îi arată simultan pe copiii japonezi jucîndu-se cu mingea la Tokio și pe copiii francezi pe o plajă la Nisa.

Ceea ce nu înseamnă însă că „Expo '70" — deși este calculat că-și va acoperi cheltuielile cu numai biletele de intrare a 50 de milioane de vizitatori — nu-și va primi pe toți cei 60 de milioane așteptați. Va fi al doilea mare succes de organizare internațională al Japoniei, după jocurile olimpice din 1964. Între timp, zi de zi, între Tokio și Osaka, între Osaka și „Expo '70" mulțimile continuă să curgă. Și nu numai dinspre Tokio. Ele mișună din toate direcțiile într-un furnicar uman imens. Noaptea, după feerile „psychedelice" din expoziție, după vacarmul grandios, ca un alt acoperiș peste acoperișele tuturor pavioanelor, cînd și roboții încremenesc în straniile lor armuri, oamenii încearcă să se odihnească, să doarmă, să viseze. Uneori ei trebuie să se culce în temple, în chilii, sau chiar să ia trenul — cel mai rapid dealtfel din lume — înapoi spre Tokio (510 km în 3 ore), ca să poată găsi un pat. Hotelurile la Osaka și din orasele învecinate, cum sînt Kyoto, Nagoya și Kobe, sînt supraaglomerate. Dar omul visează în orice condiții, oriunde și pretutindeni. Ajunge doar să închidă ochii.

Acest aparat de „service" pentru T.V. se potrivește grație execuției portative, a dimensiunilor sale mici, precum și greutății sale reduse pentru reparații ale aparatelor de televiziune în locuințe. Cu ajutorul acestui aparat se pot controla toate etajele aparatului de T.V.

Acest aparat posedă un generator de semnal AM—FM de înaltă frecvență, un generator de semnal „VIDEO", un oscilator de frecvență audio, un oscilator FM „Intercarrier" și un voltmetru electronic pentru tensiune continuă respectiv alternativă și un „Ohm" — metru.

Generator de semnal de înaltă frecvență lucrează cu frecvențe de canal fixe, corespunzător benzilor I—II—III, 9 canale precum și frecvență intermediară.

Frecvența de canal a benzii FI este de 26 MHz — 40 MHz. Tensiunea de ieșire de înaltă frecvență este mai mare de 40 mV pe 75 Ohm și poate fi reglată în mod continuu. Distanța între purtătoarea de imagine și purtătoarea de sunet : 5,5 MHz număr de linii 625, frecvență de cadre 50 Hz, frecvență de linii 15 625 Hz + 1%.

METRIMPEX

ÎNTREPRINDEREA MAGHIARĂ DE COMERȚ EXTERIOR

PENTRU PRODUSE ALE INDUSTRIEI DE INSTRUMENTE

Adresa : Budapesta 62. Căsuța poștală 202 RPU
Adr. telegr. : INSTRUMENT BUDAPEST
Telex : 677

PUBLICOM

SOARTA PETROLIERELOR GIGANT

UN GRUP de experți, format din 350 de delegați ai societăților de navigație care au în dotare petroliere gigant, discută la Londra problemele legate de securitatea acestor nave, atît în timpul circulației, cît și — mai ales — al staționării lor pentru perioadele de descărcare și de curățire. După cum se știe, în ultimele săptămîni au avut loc mai multe catastrofe, unele dintre marile petroliere ciocnindu-se în timpul manevrelor de acostare, iar altele explodînd în locurile de staționare, după golire. Trei mari petroliere, cu un deplasament de peste 200 000 de tone, s-au scufundat în urma unor explozii socotite de către experți drept enigmatice. Este vorba de „MARPENSA“, „MACTRA“ și „KONGHAAKON—VII“, pierite în apele oceanului, lîngă Dakar, în canalul Mozambic și, respectiv, în apropiere de Monrovia. Toate trei deci și-au găsit sfîrșitul în zone tropicale. Oamenii de știință au lansat o ipoteză: exploziile sînt cauzate de electricitatea statică apărută în cisternele petrolierelor în timpul spălării lor cu apă de mare. Ideea a fost reținută și, în prezent, se fac cercetări în acest domeniu. O navă-„cobai“ (petrolierul „MELUTA“) este supus unor probe speciale, avînd la bord aparatura științifică necesară. Nava călătorește, goală, pe ruta Lisabona-Dakar, și, din timp în timp este oprită pentru spălare. De rezultatele acestor cercetări depinde soarta viitoarelor petroliere gigant. Unii experți cer să se revină la vechile nave cu capacități de maximum 50 000 de tone, alții cred că viitorul va rămîne totuși de partea gigantismului, prețul de cost scăzut pe care-l asigură la transport, „mamuții“ mărilor fiind prea ispititor.

Se va reveni totuși asupra tonajelor acestora? Se pare că nu, de vreme ce șantierele japoneze au primit, la începutul lunii martie o nouă comandă, pentru 12 petroliere de tipul „M“ (peste 210 000 tone).

mai ușor decît aluminiul și foarte rezistent la acțiunea apei, a acizilor și alcalinilor slabi. Acest fel de hîrtie poate fi folosită ca material izolant în transformatoare; din ea se pot confecționa tambure cu diametru mare pentru diferite mașini de confecționat tapete, benzi de polietilenă, celofan etc.

RITMURI DIFERENȚIATE ÎN EXPORTUL DE CAPITAL

LA SFÎRȘITUL anului 1968 suma totală a investițiilor private directe ale R.F.G. în străinătate a sporit de aproape 35 ori față de anul 1955. Ritmul creșterii lor a fost cu mult mai rapid decît al celor efectuate de alte țări industriale din Occident. Astfel, în perioada 1960—1967 sporul mediu anual a fost de 7,7% în cazul Angliei, 9,3% în cazul S.U.A., 17,1% în cel al Suediei, 20,9% în cel al R.F.G. O parte covîrșitoare a investițiilor R.F.G. sînt concentrate în ramurile de vîrf: 45,6% s-au îndreptat spre chimie, electrotehnică, industria automobilelor și a metalelor feroase.

MARILE INDUSTRII MICI

V-AȚI GÎNDIT vreodată ce înseamnă un pix, ca valoare industrială și comercială? Ați știut că ustensilul acesta, aflat astăzi în mîna fiecărui știutor de carte, constituie una din cele mai rentabile „afaceri“ pe piața mondială? În mod tacit, pe neobservate, industria uneltelor de scris prosperă continuu de mai bine de o sută de ani. În 1865 se fabricau în toată lumea cam o jumătate de miliard de condeie. Astăzi se produc, în afară de condeie, de tocuri și de stilouri o mie de miliarde de pixuri. Cea mai mare fabrică de pixuri cu pastă se află la Milford (S.U.A.), producția sa zilnică fiind de 3,3 milioane de bucăți. Principala „materie primă“ folosită de fabrica respectivă este reclama. Numai pentru anunțurile la televiziune ea debursează, anual, 25 milioane de dolari. „Dacă n-am face aceste cheltuieli de publicitate — spune directorul fabricii — am putea aduce pe piață pixuri la prețul țigărilor, dar dacă n-am face reclamă, consumatorii le-ar abandona, preferînd stilourile“.

INVESTIȚII PETROLIERE

SATISFACEREA cererii mondiale accelerate de petrol presupune un ritm la fel de susținut al investițiilor. Astfel, un studiu publicat de **Chase Manhattan Bank** din New York constată că valoarea investițiilor în industria petrolieră a lumii capitaliste a totalizat 132,1 miliarde dolari în perioada 1957—1967, din care 15,6 miliarde în 1967. Din această ultimă sumă 7,9 miliarde au fost investite în S.U.A., iar 7,7 în restul lumii capitaliste. Dacă avem însă în vedere investițiile companiilor americane și ale celor aflate sub control american, în S.U.A. și în celelalte țări ale lumii capitaliste, ponderea reală a capitalului american în totalul investițiilor ajunge la 70%.

Paralel, un efort financiar substanțial — 12 miliarde dolari — a fost consimțit în perioada la care ne referim în favoarea prospecțiunilor pentru descoperirea de noi rezerve.

O FELIE DE PÎINE MAI SUBȚIRE

DEȘI consumul de pîine s-a redus în Anglia continuu de la război încoace în favoarea altor alimente, ponderea cheltuielilor pentru pîine în costul vieții scăzînd cu un sfert din 1962, noua urcare a prețului acestui produs, a doua în 1970 și a cincea în ultimii cinci ani, provoacă nemulțumiri. Industria panificației afirmă, la rîndul său că nu poate renunța la urcare, în primul rînd, datorită creșterii cheltuielilor de desfacere și distribuție care absorb în prezent 38% din prețul pîinii.

SCEPTICISM MĂRTURISIT

ÎNTR-O conferință ținută la Bad Godesberg, Otmar Emminger, vicepreședinte al Băncii Federale a R.F.G., a subliniat că uniunea monetară totală între țările Pieței Comune nu va putea fi realizată decît la sfîrșitul procesului de integrare a politicilor lor economice și monetare. Or, în prezent, a adăugat vorbitorul, țările membre — inclusiv R.F.G. — nu sînt dispuse să renunțe la ceea ce el a definit „suveranitatea monetară“. O. Emminger s-a arătat destul de sceptic și în privința proiectului unui fond de rezervă european.

ÎNTRE MINI ȘI MAXI

OSCILAȚIILE modei feminine din această primăvară, între mini și maxi, aduc prejudicii industriei confecțiilor din Franța care folosește 50 000 de lucrători. Clientele nu se hotărăsc și așteaptă, fără să cumpere. In loc să crească cu 3% în primul trimestru al anului, așa cum se prevăzuse, desfacerile de confecții s-au redus cu 3%. Numai o treime din fustele maxi existente în stocuri la magazine au găsit cumpărătoare. Anchete realizate de **Ifop** și **Sofres** au arătat că 82% din femei vor continua să poarte rochii scurte în vara aceasta. Ele nu sînt dispuse însă să mai cheltuiască pentru o modă care probabil nu va mai dura mult, ci vor purta rochiile vechi.

1000 DE ORE ÎN FAȚA MICULUI ECRAN

O ANCHETĂ întreprinsă în Franța constată că elevii de școală petrec în medie 1000 ore pe an în fața televizoarelor și numai 800 ore în clasă. Pe de altă parte, 30% din elevii interogați citesc mai puțin de 5 cărți pe an, iar 73% nu au nici o activitate sportivă, artistică sau culturală. De unde, concluzia că metodele procesului instructiv-educativ nu pot să mai neglijeze influența exercitată de televiziune.

Vizionarea fără control a programelor scurtează și din timpul de odihnă al elevilor: 45% din copii rămîn și după ora 21 în fața micului ecran.

HÎRTIE GUDRONATĂ ÎN LOC DE OȚEL

ÎN Anglia, nu departe de Manchester se fac cercetări în vederea utilizării hîrtiei îmbibate cu gudron, în locul aluminiului și oțelului, la fabricarea țevilor, cilindrilor și a altor piese. Noul material prezintă multiple avantaje față de metale: este de două ori

CEL MAI SOLICITAT

COMERȚUL mondial de medicamente înregistrează la capitolul aspirină cifre anuale foarte ridicate, nedepășite de nici un alt produs farmaceutic. Proprietățile curative ale substanțelor care o formează — citim în revista **La press médicale** — sînt cunoscute încă din 1763, cînd Societatea de științe din Londra s-a ocupat de problema vindecării unor boli cu ajutorul extrasului din scoarță de salcie. Sub numele de aspirină, acest medicament a apărut în comerț în anul 1893, cînd chimistul german Felix Hofmann a reușit să producă, pe scară industrială, acidul acetilsalicilic. Producția mondială a binefăcătoarei tablete a ajuns la 30 000 de tone anual, cu o tendință permanentă de creștere. Sînt țări — Franța, bunăoară — în care aspirina se consumă în proporție de 40 de tablete pe an și pe locuitor.

PIRAMIDE MODERNE

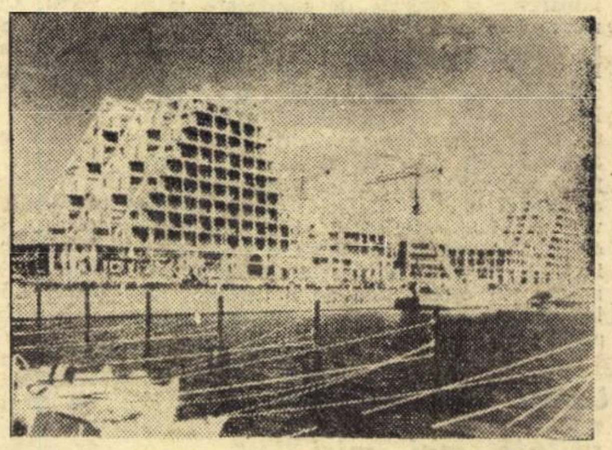

ÎN SUDUL Franței, în apropierea orașului Montpellier, se amenajează moderna stațiune de agrement La Grande Motte, care va ocupa o suprafață de teren de 450 de hectare. Principalele clădiri — șase la număr — care vor fi folosite ca hoteluri, au și fost terminate și date, parțial, în folosință. Ele au forma unor piramide — așa cum se văd în fotografie — înalte de cîte 40 de metri, și sînt înconjurate de balcoane și de terase în trepte. Două dintre aceste piramide moderne sînt clădite la marginea apei, în portul — și el nou construit — care poate adăposti 1 000 de vase de agrement.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 19(349)
VINERI 8 mai 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
20 pagini • 2 lei

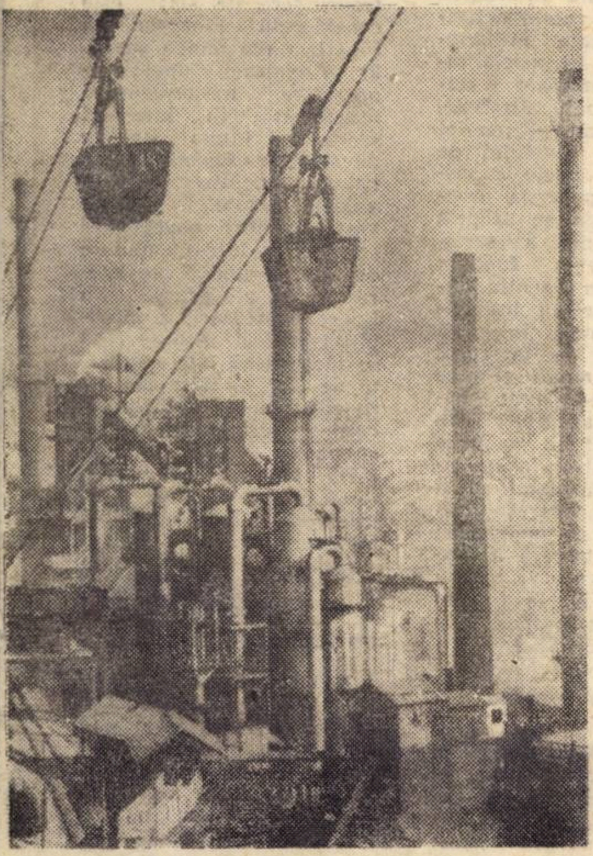

9 MAI - UN SFERT DE VEAC DE LA ZIUA VICTORIEI

ECONOMIA ROMÂNIEI ÎN SPRIJINUL RĂZBOIULUI ANTIHITLERIST

O ANALIZĂ A CHELTUIELILOR MATERIALE LA CENTRALA SIDERURGICĂ REȘIȚA

CARATELE METALULUI

INFORMATICA

ELEMENTUL DINAMIC, HOTĂRÎTOR

CADRELE

EFICIENȚA – FACTOR DETERMINANT ÎN ORGANIZAREA SPECIALIZĂRII ȘI COOPERĂRII DINTRE ÎNTREPRINDERI • COINTERESARE–ECHITATE • C. DOBROGEANU GHEREA. UN PUNCT DE VEDERE ASUPRA ROLULUI INDUSTRIEI ÎN DEZVOLTAREA ROMÂNIEI • COMERȚUL INTERNAȚIONAL – TENDINȚE, STRUCTURĂ • UNIVERSITATEA ȘI ECONOMIA.

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

SUMAR

Nr. 19 din 8 mai 1970

9 Mai — un sfert de veac de la Ziua Victoriei
Economia României în sprijinul războiului antihitlerist
de dr. **Gheorghe Surpat.**
(pag. 3)

■ ECONOMIE NAȚIONALĂ

Reducerea cheltuielilor materiale:
La centrala siderurgică Reșița. — Măsuri complexe pentru utilizarea materiilor prime
de **L. Țintea**

Eficiența — factor determinant în organizarea specializării și cooperării
de ing. **Ion Crișan**
(pag. 4)

Reflecții:
Feed-back
de acad. **Grigore C. Moisil**
(pag. 5)

Salarii:
Cointeresare — echitate
de **C. Constantin**
Efecte pozitive ale sistemului îmbunătățit de salarizare
de ing. **Nicolae Belea,** director în Ministerul Agriculturii și Silviculturii
(pag. 7)

■ CONDUCERE ȘI ORGANIZARE

O experiență în domeniul informațional — Birou specializat la Combinatul industrial
de **V. Smărăndescu, N. Mihăilescu, I. Moga**

Cadre și răspunderi:
Nicolae Ștefan, director general — Trustul de construcții și montaje miniere — București
de **Constantin Cojocaru**
(pag. 9)

Informatica:
Cadrele — elementul dinamic, hotărîtor
de ing. **Mihai Varia,** consilier, secretariatul permanent al Comisiei guvernamentale pentru dotarea cu echipament de calcul și automatizarea datelor
(pag. 10-11)

■ **TEORII ● IDEI**

Șantier științific:
Conf. univ. dr. Eugen Prahoveanu

Consultație:
Amortizarea în reproducția fondurilor fixe
prof. univ. dr. **Marin Mehedințu**
(pag. 12)

C. Dobrogeanu Gherea: Un punct de vedere asupra rolului industriei în dezvoltarea României
de dr. **I. Nicolae-Văleanu**
(pag. 13)

■ ECONOMIE MONDIALA

Documentar:
Comerțul internațional — tendințe și structură
de **Eugen Șerban**
Apă în vin
de **Al. Anca**
(pag. 15)

Din țările socialiste:
Însemnări de călătorie din R. S. Cehoslovacă
În vizită la constructorii de mașini din Plzen
de **Gh. Crețoiu**

R.D.G.: Dezvoltarea intensivă a agriculturii
de **Maria Melnic**
(pag. 17)

Universitatea și economia
Convorbiri cu participanți la reuniunea rectorilor universităților europene
(pag. 18)

Zambia: Obiectivele viitorului plan
(pag. 19)

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

Tiparul: Intreprinderea Poligrafică „Informația", str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

CURIER

● Vechimea în aceeași unitate

VASILE ZUBAC, PETRU CUBINI, Lugoj — 1) Anexa VII-a la H.C.M. nr. 914/1968, în care se precizează condițiile de recunoaștere a vechimii neîntrerupte în muncă nu prevede între situațiile de excepție (cînd trecerea angajaților de la o unitate la alta nu se consideră ca întrerupere a vechimii în muncă) și pe aceea cînd angajatul s-a reîncadrat într-o altă unitate deoarece întreprinderea unde a lucrat s-a mutat în altă localitate și el a refuzat s-o urmeze. În consecință, angajații cărora li s-au desfăcut contractele de muncă în baza art. 16[1] din Codul Muncii, au vechimea neîntreruptă în muncă numai de la data reîncadrării în noua unitate.

2) Conform Indicațiilor privind modul de acordare a gradațiilor la funcțiile tehnico-administrative, prevăzute la pct. 5 din anexa nr. XI la H.C.M. 914/1968, gradațiile acordate unui angajat constituie un drept cîștigat al acestuia atît timp cît ocupă, în aceeași unitate sau prin transfer în altă unitate, funcția la care i s-au acordat gradațiile. Deci, angajatul care a trecut la altă unitate, ca urmare a aplicării art. 16[1] din Codul Muncii, încetează să mai beneficieze de gradațiile obținute, deoarece trecerea nu se face în condițiile menținerii vechimii sale neîntrerupte în muncă, în aceeași unitate. După o perioadă de cel puțin un an de la noua angajare, conducerea unității poate aproba angajatului respectiv un număr de gradații. Aceasta în măsura în care constată că salariatul respectiv îndeplinește condițiile pentru obținerea lor, fără să depășească numărul gradațiilor de care a beneficiat în întreprinderea de unde a plecat. Față de cele de mai sus, la reîncadrare angajatul poate fi salarizat numai la nivelul de bază al funcției deținute.

● Echivalarea unor stagii

GAVRIL ILEA, Oradea — Echivalarea — într-o proporție de pînă la 50% a stagiului efectuat în funcții economice medii, în vederea acoperirii condiției necesare pentru promovarea ca economist principal, are în vedere faptul că în cursul activității desfășurate în funcțiile medii, în specialitatea corespunzătoare studiilor superioare absolvite, se acumulează — paralel cu ridicarea nivelului de pregătire — unele cunoștințe și experiența necesară pentru a se asigura buna îndeplinire a sarcinilor ce revin funcției respective. În situația angajaților care au îndeplinit funcții medii în altă specialitate — în cazul dv. funcții medii tehnice — aceștia n-au avut posibilitatea acumulării, în timpul activității pe care au desfășurat-o, a cunoștințelor economice și a experienței corespunzătoare, astfel că se impune prestarea integrală a stagiului prevăzut pentru promovarea de la funcția de economist la aceea de economist principal.

● Sporul pentru vechime

ECATERINA FUICĂ, Galați — Trecerea dv. de la Întreprinderea economică raională Pașcani la Șantierul naval Galați n-a fost efectuată prin transfer în interesul serviciului. Deoarece soțul dv. era cu serviciul la Galați, nefiind deci transferat în interesul serviciului, aveți drept la sporul pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate, de la data de 8 ianuarie 1962. La calcularea vechimii neîntrerupte în muncă pentru alte drepturi decît sporul de salariu (conform prevederilor art. 10 lit. C din Legea organizării și disciplinei muncii în unitățile de stat) se ia în considerare și perioada lucrată între 3 ianuarie 1958 și 8 ianuarie 1962.

● Încadrarea în cooperativele meșteșugărești

CONSTANTIN CIOBANU, Piatra Neamț — 1) Activitatea desfășurată ca șef resort plan din cadrul unei cooperative meșteșugărești este considerată activitate economică. Perioada lucrată în cazul trecerii într-o întreprindere de stat este considerată ca stagiu în funcții economice medii. 2) Angajatul unei cooperative meșteșugărești transferat în interesul serviciului într-o unitate de stat beneficiază de vechime neîntreruptă în aceeași unitate. În ce privește membrii cooperatori care trec într-o unitate de stat, se aplică prevederile lit. d. ale art. 10 din Legea organizării și disciplinei muncii. Atunci cînd se încadrează într-o unitate de stat, în termen de 90 zile (cu acordul conducerii cooperativei) li se recunoaște vechimea neîntreruptă în muncă. Acestor cooperatori li se întrerupe însă vechimea neîntreruptă în aceeași unitate

● Ocuparea funcției de tehnician principal

PETRU STROE, Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej — Perioada cît ați ocupat funcția de șef de coloană auto (27 martie 1966 — 16 aprilie 1969) se consideră, conform Circularei fostului comitet de stat pentru organizare și salarizare cu nr. 122/1969, și în prezent în vigoare, ca funcție tehnică. Se ia deci în considerare la stabilirea stagiului necesar pentru promovarea în funcția de tehnician principal.

NICOLAE NICHITA, economist, Galați. Propunerea privind „Alocația de stat pentru copii după criteriul locului de muncă și după domiciliu" a fost trimisă forului de resort.

SCRISORI ● SCRISORI ● SCRISORI ●

PREGĂTIREA RECEPȚIONERULUI

Sînt cazuri în care recepția construcțiilor industriale sau civile se face superficial, antrenînd nemulțumiri, discuții și uneori procese. În acest context se pune problema dacă programa analitică a diferitelor noastre instituții de învățămînt tehnic nu păcătuiește prin lipsa unui curs special privind aspectele juridice, tehnice și economice ale recepției, care să familiarizeze pe absolvenți cu tehnica operației și cu răspunderile pe care le incumbă. În felul acesta viitorii constructori, arhitecți etc. ar fi în măsură să procedeze competent la recepțiile la care sînt chemați să participe.

Un asemenea curs ar da consistență ultimei faze a unei construcții, fără care, chiar dacă nu are amploarea proiectării și a executării propriu-zise, are totuși implicații concrete, precise, și este de natură să lămurească răspunderile care revin diverșilor factori care colaborează pe parcursul unei lucrări, conferindu-i garanția oficială a calității cerute în vederea intrării în funcțiune.

Cursul, ale cărui dimensiuni nu trebuie exagerate, ar fi nimerit să fie predat în ultimul an de studiu, cînd studenții posedă toate cunoștințele profesionale ale specialității.

Aurel PĂCURARIU
economist — București

DE CE NEAPĂRAT „CONTABIL ȘEF"?

În coloanele revistei „Viața economică" s-a purtat mai de mult o amplă discuție, avînd ca subiect titulatura „contabil șef sau economist șef"? Cadre din diverse sectoare ale economiei naționale și-au spus părerea că actuala denumire de contabil șef a celui care coordonează activitatea economică a întreprinderii, este improprie. Atribuțiunile sale nu se rezumă numai la probleme contabile el urmărind și controlînd toate problemele economico-financiare, indiferent din care compartiment sînt.

Ce considerente au putut determina menținerea, în continuare în noile nomenclatoare a funcției de „contabil șef"? Oare funcția de director comercial sau director adjunct ar trebui intitulată „merceolog șef"?

C. PASAT
șef de serviciu
Uzina de Pompe-București

9 MAI – UN SFERT DE VEAC DE LA ZIUA VICTORIEI

ECONOMIA ROMÂNIEI ÎN SPRIJINUL RĂZBOIULUI ANTIHITLERIST

DRUMUL DESCHIS DE INSURECȚIA ARMATĂ DIN AUGUST 1944 a fost jalonat de evenimente cu o puternică înrîurire asupra viitorului României. Între aceste evenimente, o semnificație istorică deosebită are ziua de 9 mai 1945, dată la care, prin eforturile și lupta eroică a multor popoare, a fost obținută victoria asupra fascismului.

Victoria epocală asupra fascismului în cel de-al doilea război mondial, cucerită cu prețul a peste 30 milioane de vieți ale multor fii ai națiunilor de pe toate continentele, a salvat civilizația omenirii. În crîncena încleștare cu puternica mașină de război germană, Uniunea Sovietică — forța fundamentală a coaliției antifasciste — a purtat greul războiului și a adus o contribuție hotărîtoare la obținerea victoriei asupra Germaniei hitleriste.

ÎN LUPTA antifascistă, poporul român a înscris o pagină memorabilă, contribuția lui situîndu-se la loc de cinste. Victoria insurecției de la 23 August 1944 și intrarea armatei române în războiul antihitlerist au dus la prăbușirea frontului german în această zonă a Europei, dejucînd încercările lui Hitler și Antonescu de a organiza pe teritoriul României o nouă linie de rezistență militară, au deschis calea înaintării rapide a trupelor sovietice spre Bulgaria, Jugoslavia și Ungaria. Relevînd acest aspect al problemei, publicația „The Christian Science Monitor“ din 24 august 1944 aprecia că „egale în importanță cu lovitura militară dată hitleriștilor prin pierderea României sînt și pierderile suferite în domeniul economic. Aceasta îi lipsește de cea mai mare țară producătoare de cereale din Balcani. Aceasta îi lipsește, de asemenea, pe germani de singura sursă importantă de produse petroliere naturale“.

Partidul Comunist Român, în primele zile după actul istoric al insurecției armate, a chemat întregul popor să depună toate eforturile pentru sprijinirea frontului antihitlerist, pentru refacerea grabnică a economiei. „Interesele vitale ale poporului român — se sublinia în Proiectul de platformă al Frontului Național Democrat, elaborat de C.C. al P.C.R., în a doua jumătate a lunii septembrie 1944 — cer ca el să participe în modul cel mai activ la eliberarea țării de sub jugul cotropitorilor fasciști... Se impune mobilizarea tuturor puterilor poporului și a tuturor resurselor materiale ale țării pentru a da tot ajutorul trupelor sovietice și celor române în lupta lor comună împotriva Germaniei hitleriste“. Organizînd lupta forțelor populare în vederea susținerii efective a războiului antihitlerist și a democratizării vieții social-politice a țării, partidul comunist avea o viziune clară în perspectivă, era conștient că acestea sînt părți organice ale unui întreg proces de transformări revoluționare a căror înfăptuire era menită să deschidă calea spre o treaptă mai înaltă a dezvoltării — trecerea la revoluția socialistă.

Clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea legată de popor, masele largi populare au răspuns cu abnegație chemării Partidului Comunist Român, privind sprijinirea frontului antihitlerist drept o cauză vitală a întregii națiuni.

Efortul militar — contribuție de eroism și jertfe

PUTERNIC sprijinită de masele populare, mobilizate de P.C.R., Armata română, alături de Armata sovietică, a alungat prin lupte grele trupele germano-hortiste din Transilvania, eliberînd întregul teritoriu al patriei și a continuat apoi lupta dincolo de hotarele țării, pînă la înfrîngerea definitivă a Germaniei hitleriste. Așa cum se știe, începînd de la 23 August 1944 și pînă la încheierea războiului în Europa, Armata română s-a angajat cu întregul ei efectiv, care s-a ridicat la peste jumătate de milion de oameni; circa 170 000 de militari români au căzut, morți sau răniți, în lupta împotriva cotropitorilor hitleriști.

Prețioasa contribuție de sînge a Armatei române la victoria asupra fascismului, a fost relevată în numeroasele acte și declarații oficiale, politice și militare, în comentarii ale posturilor de radio etc. Așa de pildă, postul de radio Londra în emisiunea din 7 ianuarie 1945, relevînd amploarea efortului militar al României, arăta: „dintre națiunile care luptă împotriva Germaniei hitleriste, România se situează azi în al patrulea rînd în ce privește numărul de ostași care participă la bătăliile de distrugere a nazismului“. Numeroase ordine de zi ale Comandamentului Suprem Sovietic și comunicate de război au evidențiat bărbăția și eroismul ostasilor români.

Întreaga economie subordonată intereselor războiului

LUPTA pe front pentru înfrîngerea Germaniei naziste a fost susținută de poporul român printr-un uriaș efort economic, întreaga economie națională fiind subordonată intereselor ducerii războiului antifascist.

Datorită desfășurării rapide a insurecției armate au fost salvate de la distrugerile și jafurile proiectate de hitleriști bazinul petrolier al văii Prahovei, întreprinderile industriale în funcțiune la acea dată, căile de comunicație, porturile maritime și fluviale, rezervele de materii prime și altele — toate de importanță esențială pentru ducerea războiului. În august 1944, țara noastră dispunea de importante resurse materiale — petrol, cărbune, produse agroalimentare etc. — care au fost puse la dispoziția frontului antihitlerist. Dar cu toate că victoria insurecției a pus în imposibilitate pe hitleriști de a aplica planurile lor de distrugere și a evitat transformarea teritoriului român într-un teatru de război pustiitor, condițiile grele în care se afla, totuși, economia României au făcut ca aprovizionarea cu armament, muniții, echipament și alimente a armatei noastre pe front și achitarea obligațiilor pe care statul român și le asumase prin convenția de armistițiu încheiată cu Națiunile Unite în septembrie 1944, să necesite eforturi uriașe din partea întregului popor. Datorită jafului hitlerist și războiului, producția industrială a țării scăzuse la jumătate în raport cu 1938. Transporturile erau dezorganizate. Într-o situație grea se afla și agricultura, cu toate că recolta de grîu a țării din 1944 a fost corespunzătoare. Nivelul scăzut al producției din industrie și agricultură a afectat serios aprovizionarea populației cu produse agroalimentare, îmbrăcăminte și altele. Situația economică era agravată și de creșterea procesului inflaționist. La aceste greutăți se adăugau specula și sabotajul practicat de clasele exploatatoare și elementele fasciste.

În pofida tuturor acestor dificultăți, masele muncitoare, înfruntînd foametea și înfrîngînd uneltirile reacțiunii, și-au încordat toate forțele pentru sprijinirea frontului, au dat tot ce au avut mai de preț pentru cauza luptei antifasciste. În fruntea întregului popor, clasa muncitoare a sprijinit în modul cel mai activ efortul de război împotriva hitlerismului, a desfășurat o largă întrecere patriotică, muncind fără preget pentru refacerea economiei și asigurarea producției necesare frontului.

Datorită faptului că unii industriași părăsiseră întreprinderile, iar alții se dedau la acțiuni de sabotaj, Partidul Comunist Român a luat măsuri pentru organizarea comitetelor muncitorești de întreprindere, al căror rol esențial era asigurarea continuării producției, împiedicarea sabotajului și exercitarea controlului asupra capitaliștilor.

Efortul de război s-a intensificat și mai mult după instaurarea primului guvern revoluționar democratic, care a considerat contribuția României la război ca o problemă de stat de cea mai mare însemnătate. Activitatea întreprinderilor industriale, de transport etc. — care aparțineau statului sau în care statul avea participații — a fost mai bine organizată și mai eficient folosită pentru sprijinirea frontului antihitlerist. În același scop au fost utilizate mai intens resursele financiare ale statului. În cadrul efortului economic s-a acordat atenție tuturor ramurilor industriale, îndeosebi celor ce aveau un rol precumpănitor în susținerea frontului: transporturile și comunicațiile, producția de materii prime, energetica, metalurgia.

Transporturile — o verigă principală

ÎN LUPTA pentru sprijinirea frontului antihitlerist un accent deosebit s-a pus pe asigurarea funcționării transporturilor și comunicațiilor, îndeosebi a căilor ferate care trebuiau să asigure aducerea la timp pe front a trupelor, armamentului, munițiilor, alimentelor, să mențină permanent legătura dintre front și spatele frontului.

În slujba frontului antihitlerist a fost pusă aproape întreaga capacitate de transport a căilor ferate române formată din: rețeaua de cale ferată în lungime de aproape 8 000 km., 52 614 vagoane, 2 376 de locomotive. Totodată, în perioada septembrie 1944 — aprilie 1945, au efectuat transporturi militare 324 000 de vagoane. O bună parte din materialul rulant românesc — 23 000 vagoane, 322 locomotive și 8 automotoare au fost utilizate în afara granițelor țării, în Ungaria și Cehoslovacia.

Muncitorii ceferiști, în pofida condițiilor grele de muncă și viață, au depus eforturi uriașe pentru sporirea parcului rulant, refacerea și întreținerea căilor ferate, triajelor și gărilor care suferiseră de pe urma războiului și îndeosebi a celor din partea de nord a Transilvaniei care fuseseră distruse de inamic, pe mari întinderi, în timpul retragerii sale. Ei au reușit pînă la sfîrșitul lunii decembrie 1944 să restabilească o cincime din lungimea totală a liniilor distruse și să repare 18% din suprafața totală a clădirilor C.F.R. dărîmate sau avariate. Pînă la sfîrșitul lunii iunie 1945 au fost restabilite cca. ¾ din liniile curente de cale ferată distruse.

Concomitent cu activitatea de refacere a liniilor s-au depus eforturi mari pentru refacerea Atelierelor C.F.R., a utilajelor lor și pentru ridicarea producției. Astfel, Atelierele C.F.R. din Brașov au reparat din septembrie 1944 pînă în mai 1945 un număr de 8 225 de vagoane, 120 de locomotive și 56 de automotoare, iar Atelierele C.F.R. din Timișoara, în aceeași perioadă, circa 6 200 de vagoane și peste 250 de locomotive. De asemenea, Atelierele C.F.R. „Grivița“ București, în perioada noiembrie 1944—mai 1945 au reparat și amenajat 22 vagoane pentru tancuri, 258 vagoane turele antitanc, 777 vagoane sanitare, peste 400 vagoane de marfă și de călători, iar muncitorii Atelierelor C.F.R. din Ploiești au executat un număr de peste 2 300 reparații curente la vagoane, au asigurat încărcarea cu benzină pentru front a 25—30 de vagoane zilnic etc. De la eliberarea Clujului (11 octombrie 1944) și pînă în mai 1945, muncitorii Atelierelor C.F.R. din acest oraș au reparat 468 vagoane și 38 locomotive. O contribuție importantă în această direcție au adus și muncitorii, tehnicienii și inginerii din întreprinderile producătoare de material rulant și materiale pentru căile ferate, din Arad, Brăila, Ploiești etc.

În slujba ducerii războiului au fost puse 70% din cei 20 000 km de rețea telefonică și telegrafică a țării, 845 km. de conducte petroliere din totalul de 939 km, toate aerodromurile, peste 90% din capacitatea de transport a flotei fluviale și maritime, importante mijloace auto, ca și mijloacele țărănești de tracțiune.

Industria și agricultura se aliniază efortului de război

INDUSTRIA petrolieră și minieră constituiau ramurile de importanță vitală pentru susținerea războiului antihitlerist. Petroliștii și minerii, stînd în primele rînduri ale luptei pentru susținerea frontului, au depus toate eforturile pentru refacerea instalațiilor unor rafinării avariate („Astra Română“, „Steaua Română“, „Creditul Minier“ etc.). Producția

dr. Gheorghe SURPAT

(Continuare în pag. 8)

ÎN SLUJBA FRONTULUI:

54.990 vagoane și locomotive
540.000 tone benzină, petrol, motorină
33.000 tone muniții
670.000 perechi de încălțăminte
6.500.000 metri țesături
45.000 tone de alimente
220.000 tone de produse agroalimentare
142.000 tone furaje și grăunțe

CONTRIBUȚIA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI = 1 miliard dolari

ECONOMIE NAȚIONALĂ

LA CENTRALA SIDERURGICĂ REȘIȚA

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

MĂSURI COMPLEXE, PENTRU UTILIZAREA MATERIILOR PRIME

● Scăderea sistematică a consumului de cocs ● Însemnate rezerve de reducere a încărcăturii de fier vechi și fontă pe șarje ● Lipsa controlului interfazic favorizează creșterea rebuturilor ● Este eficientă livrarea laminatelor la lungimi fixe și multiple?

CENTRALA Siderurgică Reșița, în componența căreia intră Combinatul siderurgic Reșița, Uzina „Oțelul roșu" și Uzina „Ciocanul"-Nădrag, are de realizat în acest an circa 17% din producția de metal a țării. În primul trimestru, Centrala nu numai că și-a îndeplinit sarcinile de plan, dar le-a și depășit, producînd în plus 4012 tone de fontă, 3187 tone de oțel și 4278 tone de laminate. **A produce anual o asemenea cantitate de metal, in condiții de economicitate inaltă** — obiectiv major al intregii economii naționale — **presupune, in primul rind, să fie utilizată cit mai rațional materia primă;** apoi, pe întregul flux tehnologic pe care îl parcurge metalul, de la fazele primare de producere a fontei și oțelului și pînă la obținerea produsului finit — tabla sau laminatele — **el se cere gospodărit cu grijă pentru a se preintimpina sau micșora la minimum posibil pierderile de orice fel.** Pentru că, în ultima instanță, toate acestea se reflectă, pozitiv sau negativ, atît în nivelul de realizare a normelor de consum, cît și în prețul de cost al produselor în cadrul căruia ponderea cea mai mare o au materiile prime și materiale.

Studiul întreprins recent la această centrală, cu sprijinul unor specialiști, a scos la iveală, situații paradoxale privind utilizarea materiei prime. Pe de o parte, există reduceri substanțiale la unele norme de consum planificate, ce se exprimă, practic, prin realizarea de însemnate economii de materii prime, iar pe de altă parte, depășiri serioase la altele, ceea ce atrage după sine pierderi. **Această situație pune din capul locului sub semnul întrebării justețea unor norme de consum la care se obțin mari economii, necesitind reconsiderarea lor, precum și luarea de măsuri corespunzătoare acolo unde se consemnează depășiri.**

● *Influența reducerii consumului de cocs pe tona de fontă*

ÎN CADRUL întreprinderilor componente ale Centralei, numai Combinatul Siderurgic Reșița produce fontă la obținerea căreia este nevoie de cantități mari de cocs. Privind în dinamică realizarea normelor de consum la acest material prețios în anii acestui cincinal și în primul trimestru din 1970, **se constată** (vezi graficul nr. 1), **o scădere sistematică a acestora.** La nivelul ajuns în prezent de 602 kg/cocs pe tona de fontă, furnaliștii reșițeni se situează aproape sau chiar sub nivelul altor furnale de aceeași capacitate din țări cu o veche tradiție industrială. De pildă, la Uzina „Phönin Rei I" din R. F. a Germaniei, la un furnal cu un volum util de 693 mc (cele două de la Reșița au fiecare un volum util de 700 mc), consumul de cocs pe tona de fontă este de 618 kg. **Numai din cocsul economisit de reșițeni în primul trimestru al anului față de 1966 se poate produce în plus o cantitate de 21 588 tone de fontă.**

Aceste realizări, care nu epuizează nici pe departe rezervele ce există, sînt rezultatul direct al aplicării sistematice a unor măsuri bine aprofundate:

● **îmbunătățirea încărcăturii furnalelor, prin utilizarea în proporție tot mai mare a aglomeratului autofondant.** Dacă în 1965, ponderea acestuia în încărcătura totală a reprezentat 64,77%, în 1967 el a ajuns la 92,33%, iar în trimestrul I al acestui an — la 94,79%. Mărind cantitatea de aglomerat autofondant, procesul de topire a încărcăturii se poate realiza cu un consum mai mic de cocs;

● **creșterea temperaturii aerului insuflat în furnale.** De la o temperatură medie de 915°C, realizată în 1965, s-a ajuns în prezent la 1012°C, fapt ce a facilitat, de asemenea, scăderea consumului de cocs;

Graficul nr. 1

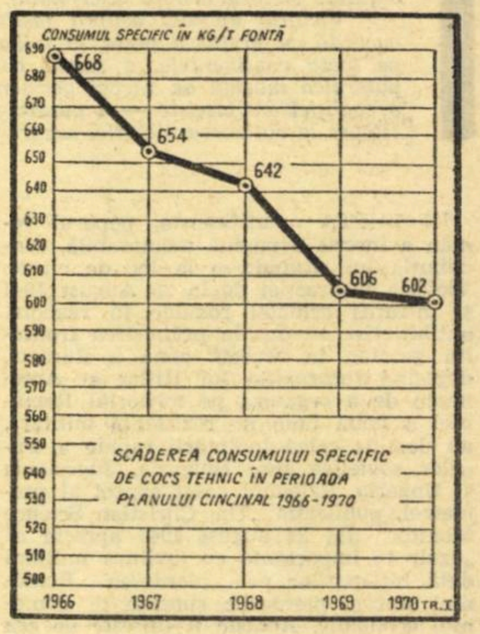

● **îmbunătățirea calității cocsului propriu,** prin mărirea rezistenței mecanice și reducerea conținutului de cenușă.

Pe lingă aceste măsuri de ordin tehnic, au fost luate și altele pe linie organizatorică cum ar fi, de pildă, micșorarea timpului de mers redus al furnalelor și a opririlor curente.

— „Firește — **ne-a precizat ing. Aurel Ieremia,** directorul tehnic al Centralei — posibilitățile de reducere a consumului specific de cocs nu sînt în întregime epuizate. Dimpotrivă. La nivelul Centralei s-au făcut studii în vederea stabilirii cantității optime de gaz metan ce se va introduce

L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 6)

EFICIENȚA – FACTOR DETERMINANT ÎN ORGANIZAREA SPECIALIZĂRII ȘI COOPERĂRII

● Dimensionarea optimă a fabricației, condiție a reducerii investiției specifice, a progresului tehnologic. ● Avantajele unităților cu profil delimitat. ● Tipizare sau elemente specializate? ● Un impediment metodologic în calea opțiunii pentru cooperare sau integrare.

PRINTRE fenomenele care desemnează contururile particulare ale industriei contemporane, **specializarea tehnologică** *) ocupă fără îndoială un loc fruntaș. Specializarea e una din principalele căi care asigură echilibrul între continua diversificare a formelor și metodelor de fabricație, pe de-o parte, economia de muncă materializată și vie, pe de altă parte. Orientări mai noi ale tehnologiei moderne — ca de exemplu comanda program numerică — ne fac să întrevedem o adîncire foarte accentuată a specializării tehnologice în viitor, mai ales în domeniul producției de utilaje în serii mici. Firește, industria zilelor noastre nu se poate lipsi de avantajele hotărîtoare pe care le aduce cu sine specializarea: (1) creșterea „elasticității", a posibilităților de adaptare rapidă la progresul tehnic; (2) reducerea manoperei directe și a cheltuielilor materiale prin mărirea seriilor de fabricație. Să examinăm mai amănunțit acest ultim aspect.

CEL MAI DIRECT mod de realizare a specializării tehnologice îl constituie **concentrarea fabricației de piese realizate pe baza unor metode de fabricație comune sau similare, în unități** (fabrici sau secții) **specializate, în cadrul cărora seriile de fabricație să fie suficient de mari pentru a putea aplica** — în condiții economice — **cele mai avansate tehnologii.** Așa de exemplu, micile turnătorii cu capacități sub 5—10 mii tone pe an, situate în cadrul unor fabrici de mașini-unelte, motoare sau alte produse similare, cedează tot mai mult locul turnătoriilor mari, organizate pe linii de fabricație diferențiate în funcție de mărimea și forma pieselor, cu capacități care depășesc 30 000 tone pe an. Extinderea — în aceste unități — a proceselor de producție cu grad înalt de mecanizare, ca turnări pe conveiere, conduce la sporirea substanțială a tuturor indicatorilor economici: **în raport cu turnarea pe sol, productivitatea anuală a suprafeței de producție crește de la 1—1,3 la 2,5** tone pe metru pătrat, iar productivitatea muncii de la 10—15 la 20—30 tone pe muncitor. Introducerea conveierizării în turnătorie nu este însă rentabilă, din punct de vedere al ansamblului cheltuielilor de producție, decît în condițiile unui program de fabricație care să includă cel puțin 4—10 mii tone pe an de piese cu dimensiuni și forme similare. Concluzii asemănătoare rezultă și în cazul cînd căutăm și stabilim **pragul limită** pentru dotarea unei turnătorii cu instalații mecanizate de preparare a amestecurilor de formare. Investiția specifică în lei pe tonă pentru instalația de preparare necesară unei turnătorii de 20 000 tone pe an este mai puțin de jumătate din cea pentru o turnătorie de 5 000 tone pe an. Dar efectul economic al mecanizării complexe a muncii în turnătorii se manifestă în modul cel mai pregnant prin reducerea coeficienților de rebut: scăderi de 2—4%, pot fi realizate, în special în cazul turnării pieselor cu forme complicate. Semnificația acestor cifre devine și mai evidentă, cunoscînd că **valoarea cheltuielilor materiale echivalente unui procent de rebut în turnătoriile industriei noastre constructoare de mașini se ridică la cca 20 milioane lei pe an.**

Un alt exemplu, din domeniul prelucrărilor prin deformații plastice. E cunoscută dezvoltarea care se asigură producției interne de utilaje tehnologice pentru industria chimică. În construcția acestora intervine un număr mare de **flanșe** (piese inelare de diametre mergînd pînă la 3—4 metri, cu secțiuni variate ca forme și dimensiuni), precum și de **funduri** pentru recipienți. În prezent fabricația acestor piese este în cea mai mare parte dispersată la uzine care au în profil fabricația de utilaj chimic. Flanșele se fac prin tă-

*) Vezi și articolul „Tripticul specializării și avantajele lui economice", Viața Economică, nr. 11 din 13 martie, 1970.

REFLECȚII

FEED—BACK

acad. Grigore C. MOISIL

CUM SĂ-I ZICEM pe românește? Că eu nu sînt dintre cei cărora le place să vorbească un limbaj „elevat". Să afle toată lumea micile mele intimități. Că pînă azi dimineață nu știam nimic despre calculatoarele electronice, dar azi am aflat despre ele și le zic, ca franțujii, „ordinatoare"; miine însă am citit ceva mai strașnic și nu le mai zic decît „computere".

Eu încerc să vorbesc pe românește, cît pot. Nu că înțelege cineva mai ușor ce e un calculator decît un ordinator sau un computer. E mai cinstit computer — că știi că nu știi ce înseamnă. „Ordinator" — parcă ai ști: dă ordine. Și nu e. „Calculator" e clar: face calcule. Dar ce e un calcul?

Asta parcă ar ști-o oricine: adunare. scădere. Aici e încurcătura: crezi că știi și nu știi. Adunare, da; scădere, da; dar mai e și „calculul cu propozițiile", „algebra mulțimilor", „calculul cu predicatele".

Tot felul de socoteli.

Și un om cu socoteală e un om calculat. Despre asta ne-a învățat Noica: „cumpătare" vine de la „computare".

Dar feed-back cum îi zicem?

Inginerii, al căror vechi prieten este, i-au zis „retro-acțiune". alții, mai scurtînd „reacțiune".

Limba o face poporul.

Nu știu cum să-i spun, dar o să explic ce este.

Explicația cea mai simplă o dăm în limbaj militar: sergentul dă un ordin soldatului. Acesta îl execută și apoi raportează că l-a executat. Așa-i și la mașini.

Mașina-sergent dă un ordin mașinii-soldat; mașina sold.t raportează mașinii-sergent. Numai că mașinile raportează mai nuanțat: nu numai că au executat, ci și cît au executat.

Schema este următoarea:

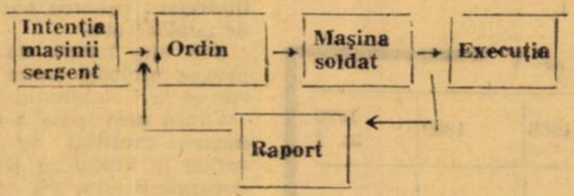

Un exemplu:
intenția mașinii-sergent: iuțeala 80 m/sec
ordin: „deschide vana I",
mașina-soldat execută: deschide vana I
execuția: iuțeala 70 m/sec.
raportul mașinii-soldat: „s-a realizat iuțeala 70 m/sec."

Acesta e procesul de „feed-back".

Mașina-soldat compară intenția sa: 80 m/sec cu realizarea obținută 70 m/sec și, conform programului își modifică ordinul.

Ordin modificat: deschide vanele I și VII.

Procesul reîncepe, tot modificîndu-se. pînă cînd se obține rezultatul dorit.

Voi sublinia că din această descriere reies două idei care trebuie să fie reținute.

Prima: mașina-sergent nu crede că ordinele ei se pot executa întocmai. Mașină fiind, n-are vanitate; știe că „ieșirea" sau „execuția" se poate lovi de tot felul de dificultăți. Deci ea nu cere să i se raporteze „că" s-a executat, ci „cît" s-a executat.

Mașină fiind, dacă i se raportează că nu s-au realizat 80 m/sec ci 70 m/sec, nu se supără.

Nu se supără, dar ia măsuri.

A doua: mașina-soldat raportează exact. Orice inginer-automatist știe că o automatizare nu e posibilă fără aparate de măsură. Că o telecomandă (comandă la distanță) nu e posibilă fără o telemăsură (măsură la distanță). Dacă aparatul de măsură e prost și raportează că s-au realizat 100 m/sec atunci mașina-sergent dă un alt ordin, de exemplu: închideți vana XV; în acest caz, în loc ca în mașină să intre mai mult abur și de la 70 m/sec să treacă la 80 m/sec, intră mai puțin și în loc de 70 m/sec se realizează 60 m/sec.

Iată de ce cred eu că automatica este o disciplină care ar trebui să fie predată și în licee. Dacă cineva ar vrea să facă o carte despre „feed-back", pe înțelesul tuturor, eu cred că aș reuși să fac să i se publice. Să învețe oamenii din vreme. Poate o să le servească.

Marea dificultate e că nu știu cum să spun pe românește la „feed-back". Să înțeleagă omu.

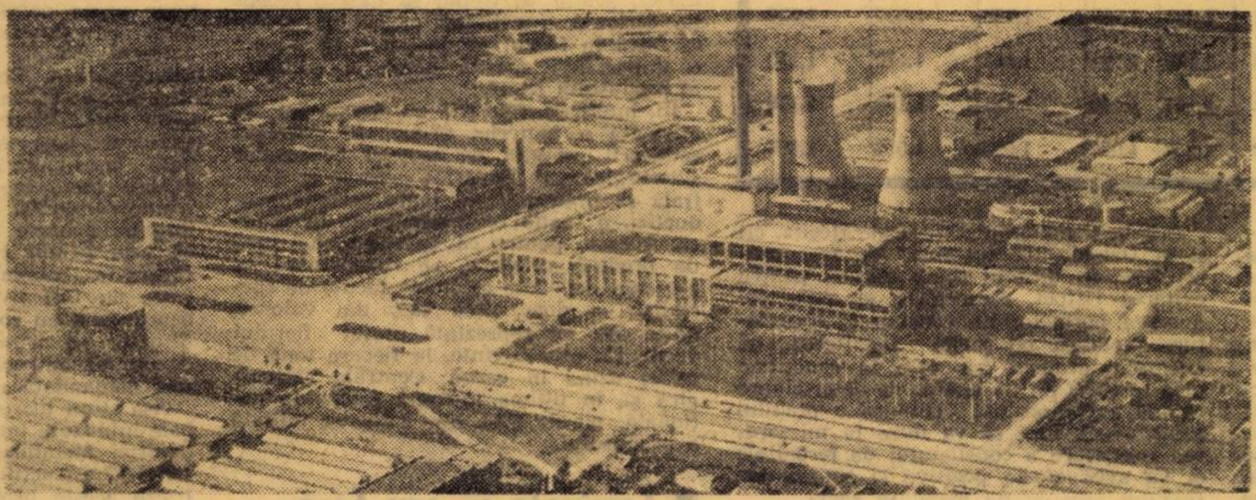

Zona industrială a Iașului

iere din tablă sau prin forjare liberă, ceea ce conduce la pierderi mari de metal prin adaosuri de prelucrare și deșeuri la debitare. Fundurile se execută prin îmbinare cu sudură a unui număr relativ mare de fișii de dimensiuni potrivite pentru a putea fi curbate pe utilajele de presare disponibile. **Creșterea producției de utilaje tehnologice chimice creează condiții pentru trecerea la tehnologii superioare, prin concentrarea producției de astfel de piese în cadrul unei forje specializate de flanșe și funduri.** Proiectul acestei unități prevede dotarea cu un laminor de flanșe și cu o presă hidraulică de mare capacitate pentru ambutisarea la cald a fundurilor de recipienți. **Efectele economice preliminate ale noilor tehnologii sînt următoarele: reducerea consumului de metal la confecționarea flanșelor prin laminare, în medie cu 37%, și la confecționarea fundurilor prin ambutisare cu 12% față de procedeele practicate astăzi.** Economia anuală de metal, ca urmare a introducerii acestor tehnologii noi, va fi de cca 5000 tone.

SPECIALIZAREA tehnologică oferă condiții optime pentru valorificarea avantajelor economice pe care le creează **tipizarea.** Deși prin proiectarea produselor sau ansamblelor în **familii** sau în serii **unitare** nu se obțin direct reduceri de cheltuieli, (dimpotrivă, în unele cazuri elementul „tipizat" costă mai scump decît un element „specializat", proiectat anume pentru utilizarea respectivă), există domenii în care raționalizarea producției pe această cale a condus la efecte foarte favorabile. Un exemplu tipic este acela al aparaturii hidraulice. Pe lîngă aparatura specializată, destinată în special produselor care se realizează în serie mare, ca tractoare sau autocamioane, se fabrică tot mai mult aparatură tipizată de uz general, folosită la toate produsele a căror serie nu e suficient de mare pentru a permite elaborarea unor construcții specializate. Prin tipizarea aparaturii hidraulice se obține o reducere a numărului de repere specifice la 20—30% din numărul total de piese, ceea ce permite scurtarea ciclului de asimilare și reducerea cheltuielilor **de pregătire a fabricației.** Apreciem că, în condițiile fabricării aparaturii tipizate în unități specializate, se vor obține, la nivelul anului 1975, economii de cheltuieli materiale de 10—15 milioane lei, numai datorită reducerii numărului de scule și dispozitive speciale necesare, ca efect al tipizării.

Exemplelor date li se pot adăuga, desigur, multe altele. Cu toate că efectele favorabile ale specializării sînt îndeobște cunoscute, trebuie să considerăm ca nesatisfăcător gradul de specializare tehnologică care există în unele sectoare ale industriei constructoare de mașini. În general uzinele noastre prezintă grade de integrare superioare uzinelor similare din străinătate; conducerile unor uzine și centrale industriale și-au manifestat uneori tendința de a renunța la unele cooperări stabilite în avantajul integrării mai complete în fabrica proprie, privind fără interes posibilitățile de lărgire a cooperării. Care e explicația acestor atitudini, greu de înțeles atunci cînd se judecă exclusiv mecanismul tehnico-economic al procesului de producție? Căutînd printre numeroasele răspunsuri care se pot da la această întrebare, **să examinăm modul în care unii indicatori economici de bază stimulează specializarea tehnologică a producției.**

ESTE EVIDENT că orice reducere a cheltuielilor de muncă vie și materializată, realizată pe seama specializării, se reflectă pozitiv în indicatorii de preț de cost. Totuși modul de reflectare a specializării în unii indicatori sintetici, ca „cheltuiala la 1000 lei producție marfă" și „cheltuieli materiale la 1000 lei producție marfă", conduce la o imagine deformată. Într-adevăr, întrucît valoarea produselor achiziționate prin cooperare se include în valoarea cheltuielilor materiale și avînd în vedere că în valoarea cooperărilor se include atît o anumită cotă de muncă vie cît și de beneficii, ponderea cheltuielilor materiale — în condițiile unei producții realizate prin cooperare — **apare majorată** în raport cu o producție identică realizată într-o singură unitate, complet integrată.

Un exemplu pentru precizarea ideilor. Printre soluțiile de dezvoltare a fabricației de rulmenți pentru următorii ani s-a luat în considerare și varianta de promovare a specializării tehnologice prin concentrarea fabricației de bile, role și colivii într-o singură unitate. Calculele făcute au arătat că adoptînd această soluție, față de varianta executării bilelor în fiecare fabrică de rulmenți, se reduce numărul de lucrători necesari cu 440, suprafețele de producție cu peste 8 000 mp, iar valoarea investițiilor cu cca 40 milioane lei. Toate calculele par să indice varianta bazată pe specializarea tehnologică drept cea mai favorabilă! Toate calculele, minus cele referitoare la „cheltuielile la 1000 lei producție marfă". Într-adevăr, calculul prețului de cost al rulmenților în varianta „cooperare pentru organe de rulare", comparativ cu prețul de cost în varianta „integrare completă", arată o creștere de 3,1 lei la 1000 lei producție marfă, în condițiile în care cheltuielile de muncă vie și materializată sînt mai mici cu 1,5 lei la mie ca urmare tehnologiilor perfecționate în varianta „integrare". Acest spor se datorește beneficiului de 10% înglobat în valoarea produselor achiziționate prin cooperare. Chiar în condițiile reducerii la zero a beneficiului la produsele achiziționate prin cooperare, **ponderea cheltuielilor materiale** va depăși cu 35 lei la mie, aceeași cifră calculată în varianta „integrare completă".

Dăm, în acest sens, un exemplu ipotetic de calcul, care arată efectele „dezintegrării" la nivelul unui grup industrial. (Vezi tabelul varianta de „integrare").

Să examinăm și aceste cifre. În condițiile „specializării", manopera scade cu 50 lei la mie, deci și beneficiul crește corespunzător, de la 100 la 150 lei la mie. **Acest efect economic pozitiv al specializării nu se reflectă însă în indicatorul „cheltuieli la 1000 lei"**, nici chiar în ipoteza calculării cu beneficiu zero a prețurilor de vînzare pentru produsele care se livrează în cadrul cooperării, valoarea a-

ing. Ion CRIȘAN

(Continuare în pag. 8)

ȘTIINȚĂ, TEHNICĂ, TEHNOLOGIE, INOVAȚII

● Uzina de ultilaj petrolier din Tîrgoviște a asimiliat pentru producția industrială **UN NOU AGREGAT DE IRIGAT** prin aspersiune de mare putere. Noul utilaj, proiectat de specialiștii uzinei, este înzestrat cu mecanisme automate, are un debit de 180 mc pe oră, la o presiune de 60 atm., un randament sporit față de alte agregate de acest fel și poate fi ușor manevrat. Procesul de fabricație a utilajului prezintă avantaje economice, datorită faptului că cea mai mare parte a subansamblelor sînt tipizate.

● Răspunzînd cerințelor șantierelor de construcții, industria noastră constructoare de mașini a diversificat continuu **GAMA EXCAVATOARELOR**, utilaje de bază în acest sector. Un loc important în producția acestor agregate îl ocupă excavatoarele hidraulice și cele mecanice cu cablu, fabricate de Uzina de utilaj greu pentru construcții „Progresul" din Brăila. Excavatoarele hidraulice cuprind trei tipuri și au cupa de încărcare între 0,4—0,6 mc. Productivitatea înaltă, elasticitatea în funcționare, domeniul larg de utilizare, manevrabilitatea ușoară, robustețea și siguranța în exploatare conferă acestor utilaje o mare competitivitate. La rîndul lor, excavatoarele mecanice cu cabluri sînt realizate în două variante, avînd cupa de lucru de 0,4—0,5 mc. Față de cele hidraulice, acestea au o productivitate mai mică și o elasticitate mai redusă, dar prezintă avantajul că pot fi echipate cu cupă de draglină și braț de macara, realizînd astfel un domeniu mai larg de ultilizare. Ca urmare a diversificării producției acestor utilaje, industria noastră constructoare de mașini acoperă în prezent nevoile economiei naționale în cea mai mare parte.

● Maistrul mecanic Iosif Nagy și muncitorul Aurel Bucurete, de la Exploatarea minieră Aninoasa, au realizat o **INSTALAȚIE SPECIALĂ PENTRU CURĂȚIREA BAZINELOR CARE COLECTEAZĂ APA DIN SUBTERAN.** Pentru mecanizarea acestei operații, care pînă acum se efectua manual, a fost construit, din resurse locale, un elevator prevăzut cu cadru metalic de susținere, montat pe o platformă mobilă și acționat de un motor electric. Instalația poate fi transportată ușor de la un loc de muncă la altul. Cu ajutorul ei se poate evacua 50 vagoneți de nămol pe schimb, ceea ce reprezintă o productivitate de peste 3 ori mai mare față de nivelul atins pînă acum la această operație.

● Inginerul Nicolae Tihon, de la Institutul de cercetări și proiectări pentru industria extractivă de țiței și gaze din Cîmpina, a realizat după o concepție proprie un dispozitiv utilizabil în procesul de extracție a țițeiului. Este vorba de un **AMPLIFICATOR ELECTRONIC**, cu ajutorul căruia se asigură programarea pompajului de adîncime și mai buna funcționare a acestuia. Noul produs, brevetat ca invenție, permite totodată obținerea unor economii de peste 300 000 lei anual.

UTILIZAREA MATERIILOR PRIME

(Urmare din pag. 4)

în furnale, pentru a se putea reduce în mod corespunzător consumul de cocs. **Aceasta înseamnă practic, că în 1971 norma de consum la cocs va fi astfel fixată incit ea să reflecte cit mai real posibilităţile existente în această direcţie".**

În acţiunea de reducere, în prezent şi în perspectivă, a normei de consum de cocs pe tona de fontă, se ridică însă — aşa cum ne-a relatat interlocutorul — o problemă ce se cere analizată şi rezolvată. În prezent, se manifestă neajunsuri serioase în procesul de omogenizare a minereurilor de fier folosite la aglomerare, deoarece Combinatul siderurgic — Reşiţa nu are posibilitatea să efectueze această operaţie în mod corespunzător. Apare, deci, necesar ca, într-un timp cît mai scurt posibil să se construiască în uzină o staţie de omogenizare.

● *Şi fierul vechi costă*

DACĂ nu în aceleaşi proporţii ca la cocs, economii însemnate de materiale s-au obţinut, prin reducerea consumurilor specifice, şi în alte secţii ale Combinatului siderurgic-Reşiţa — aşa cum rezultă din tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

Denumirea consumului	U/M	1966	1967	1968	1969	1970 tr. I
La oţelăria Martin						
Metal în şarjă (fontă, fier vechi, feroaliaje şi minereuri) pentru oţel Martin	t/t	1,133	1,137	1,142	1,135	1,132
Cărămizi refractare total pentru oţel Martin	kg/t	50,07	44,99	41.54	42,35	41,63
Utilaj de turnare (lingotiere, poduri, pîlnii)	kg/t	26,55	19,87	20,34	19,58	19,16
La laminoare						
Lingouri din oţel carbon necalmat pentru blumuri de relaminare	t/t	1,139	1,135	1,116	1,115	1,117
Lingouri din oţel carbon calmat şi aliat pentru blumuri de relaminare	t/t	1,215	1,199	1,194	1,192	1,188
Lingouri din oţel carbon pentru bandaje şi discuri	t/t	1,608	1,583	1,553	1,530	1,520
Blumuri din oţel carbon necalmat pentru profile grele	t/t	1,139	1,131	1,113	1,110	1,110
Blumuri din oţel aliat pentru profile mijlocii finite necojite	t/t	1,154	1,140	1,131	1,133	1,118
Ţagle de relaminare din oţel carbon pentru laminate uşoare	t/t	1,067	1,057	1,053	1,052	1,053

Economiile realizate la unele materiale **au fost diminuate prin depăşirea consumurilor specifice la altele.** Să urmărim, de exemplu, cum a evoluat nivelul consumului specific de fontă şi fier vechi pe tona de oţel în anii actualului cincinal, atît la secţia oţelărie Martin de la Combinatul siderurgic-Reşiţa, cît şi la cea de la Uzinele „Oţelul roşu". La prima, s-a obţinut, în 1966, un consum specific de 1,133 tone pe tona de oţel ; apoi, după o evoluţie sinuoasă, în trimestrul I al acestui an se consemnează 1,132 tone de încărcătură metalică pentru o tonă de oţel, adică o reducere de... 1 kg pe tonă. **A trebuit să treacă mai bine de 4 ani pentru a se obţine o micşorare abia perceptibilă şi aceasta în condiţiile organizării superioare a producţiei şi a muncii, a creşterii experienţei şi calificării cadrelor.**

La oţelăria Martin a Uzinelor „Oţelul roşu", situaţia este şi mai necorespunzătoare. Aici, în 1968, norma de consum de încărcătură metalică pe fiecare tonă de oţel a fost de 1,116 t/tonă. În 1969 s-a înregistrat o realizare de 1,129 t/tonă, adică cu 13 kg mai mult, iar în primul trimestru al anului de 1,121 t/tonă, deci o depăşire de 5 kg faţă de 1968. Precum rezultă din cifre, **la oţelăria Martin a Uzinei „Oţelul roşu", nu numai că nu s-a atins în primul trimestru al acestui an nivelul din 1968 dar s-a înregistrat chiar o depăşire de 5 kg pe tonă de oţel, ceea ce reprezintă, la întreaga producţie realizată, o pierdere de 318 tone de încărcătură metalică.**

Analizînd mai în adîncime situaţia de la ambele întreprinderi, a reieşit că nu existenţa unor cauze aşa-zis obiective (la Reşiţa s-au asimilat, în decursul ultimilor ani, 12 noi mărci de oţeluri cu caracteristici superioare care necesită un consum specific mai mare de fier vechi ; uneori calitatea acestuia şi a feroaliajelor n-a fost corespunzătoare etc.) au exercitat această influenţă negativă asupra depăşirii consumurilor specifice, ci mai ales deficienţele de ordin intern (dozarea necorespunzătoare a încărcăturii cuptoarelor, risipa de materiale în depozite şi pe tot parcursul de la acestea pînă la cuptoarele Martin, insuficienta urmărire şi analiză a respectării reţetelor tehnologice etc.).

Atît la Combinatul siderurgic Reşiţa, cît şi la Uzinele „Oţelul roşu" au fost preconizate, în ultimul timp, măsuri pentru evitarea risipei, respectarea şi chiar reducerea normelor de consum la încărcătura metalică pe şarje. La Reşiţa, de exemplu, urmează să intre în funcţiune încă în acest an un aparat de determinare rapidă a compoziţiei chimice a oţelului (quantovac), fapt ce va duce la micşorarea simţitoare a consumului de feroaliaje şi va avea efecte pozitive şi asupra întregului consum de metal în şarjă.

● *Totul depinde de răspunderea fiecăruia*

PENTRU a întregi tabloul rezervelor ce există în întreprinderile aparţinînd Centralei siderurgice-Reşiţa în ce priveşte gospodărirea fondului de materii prime şi materiale, **este necesar să relevăm că, spre deosebire de anii anteriori, în primul trimestru din 1970 volumul de rebuturi a marcat, îndeosebi la Combinatul siderurgic-Reşiţa şi la Uzina „Oţelul roşu" o tendinţă de creştere la oţelăriile Martin.** Aceasta a atras după sine, pe de o parte, irosirea unor importante cantităţi de materii prime, iar pe de alta, a îngustat posibilităţile Centralei de a livra mai mult metal beneficiarilor şi de a-şi spori astfel eficienţa întregii activităţi. Iată, în tabelul nr. 2, cum a evoluat procentul de rebuturi în anii actualului cincinal la Combinatul siderurgic-Reşiţa.

Deşi reduse ca procent, **valoarea rebuturilor în primul trimestru al acestuia an s-a ridicat în oţelăria, laminoarele şi secţia bandaje a Reşiţei la aproape 1,8 milioane lei.** La Uzina „Oţelul roşu", **numai la oţelăria Martin rebuturile sub formă de lingou şi semifabricate au reprezentat, anul trecut, 1,22% din producţia de oţel, atingînd o valoare de 4,5 milioane lei, adică o creştere de 10% faţă de 1968.**

În general, din studiul întreprins în cadrul Centralei a reieşit că principalele **cauze care au determinat şi determină în ambele uzine înregistrarea de rebuturi rezidă în nerespectarea disciplinii tehnologice, în deficienţele organizatorice existente în procesul de producţie, cît şi în insuficienta răspundere pentru munca prestată de care dau încă dovadă unii executanţi, maiştri şi ingineri.**

Tabelul nr. 2
%

Denumirea secţiei	1966	1967	1968	1969	Tr. I 1970
Oţelăria Martin	1,88	1,47	1,11	1,00	1,17
Laminoare	0,42	0.40	0,29	0.35	0,24
Bandaje	2,82	2,37	2,50	2,03	1,03

Să evidenţiem cîteva din aceste cauze la Uzina „Oţelul roşu" :

● **la laminorul de platine a rezultat anul trecut o pierdere din rebuturi de 700 000 lei.** Cauzele : **nu s-au schimbat la timp cilindrii de laminare ; s-au înregistrat numeroase deranjamente mecanice şi electrice ; s-au dereglat cajele degrosisoare şi finisoare etc.**

● **la laminorul de profile, valoarea rebuturilor şi declasatelor s-a ridicat, în aceeaşi perioadă, la peste 500 000 lei.** Cauzele : **desele deranjamente mecanice şi electrice ; încălzirea neuniformă a semifabricatelor ; neschimbarea la timp a cilindrelor ; ruperea barelor şi manşoanelor de cuplare etc.**

Sub alte forme, dar avînd la bază aproape aceleaşi cauze, au apărut rebuturile şi la Combinatul siderurgic-Reşiţa.

Cauza principală a existenţei unor asemenea cantităţi de producţie rebutată rezidă în faptul că atît la Combinatul siderurgic-Reşiţa, cît şi la Uzina „Oţelul roşu", **controlul interfazic a fost anul trecut aproape complet înlăturat.** „S-a considerat şi se consideră — ne-a spus ing. **Ilie Brădăţeanu,** şeful serviciului C.T.C. al Centralei — că, în spiritul noii legi privind asigurarea şi controlul calităţii produselor, care urmează să intre în vigoare în trimestrul III al acestui an, muncitorul trebuie să devină controlorul propriei sale activităţi, că autocontrolul urmează să funcţioneze în toate fazele procesului de producţie. **Dar asta presupune ca, la rîndul lor, maiştrii şi inginerii din producţie să vegheze îndeaproape asupra felului în care se respectă disciplina tehnologică pe întregul flux de fabricaţie.** În ce priveşte compartimentul C.T.C., acesta va trebui să facă o recepţie serioasă a calităţii materiilor prime ce intră în fluxul producţiei şi să acorde o importanţă sporită nivelului calitativ al produsului finit".

În interesul folosirii cu maximum de eficienţă a materiei prime, în interesul reducerii preţului de cost al produselor siderurgice **este imperios necesar ca Centrala să imprime, în toate verigile producţiei, o înaltă responsabilitate în muncă.** Aceasta pentru că, în cazul unei tone de produse rebutate, se recuperează — aşa cum dovedesc calculele făcute de specialişti — doar circa 40% din valoare, adică atît cît reprezintă preţul fierului vechi. Cu alte cuvinte, la fiecare tonă de rebut uzina în cauză, Centrala siderurgică şi, în ultima instanţă economia naţională, pierde 60% din valoarea iniţială a produsului.

● *Laminate cu sau fără lungimi fixe şi multiple?*

PROBLEMA valorificării superioare a materiei prime, este complexă şi ea îmbrăţişează multe laturi ale activităţii centralei. **În acest context trebuie privită şi acţiunea de livrare a unor laminate la lungimi fixe şi multiple.** Se ştie că reducerea consumurilor specifice de metal în ramurile consumatoare şi, mai ales, în uzinele constructoare de maşini depinde într-o măsură însemnată nu numai de primirea la termen a produselor siderurgice, ci şi, după caz, în lungimile cerute de procesul de producţie. În ultimii ani, întreprinderile siderurgice şi, printre ele, cele care aparţin de Centrala siderurgică — Reşiţa, au satisfăcut mai bine din acest punct de vedere cerinţele beneficiarilor. Dar, în foarte multe cazuri, în condiţiile unor consumuri specifice mai mari, necesitate de obţinerea lungimilor comandate, a unei manopere sporite pentru debitare şi a productivităţii scăzute la liniile de laminare, a căror ritm este condiţionat de tăiere etc. Toate acestea au influenţat şi influenţează negativ activitatea economico-financiară a întreprinderilor siderurgice.

Din calculele făcute de specialiştii Centralei rezultă că în cazul laminării şi livrării unor profile în lungimi fixe, creşte consumul specific de metal în funcţie de profilul respectiv, dimensiunea şi lungimea comandată. Astfel, pentru oţelul cornier — 130×130×12 — livrat la lungime fixă de 12 m, consumul specific este cu 8,33% mai mare decît în cazul livrării la lungimi de fabricaţie ; la oţelul U 26, consumul specific pentru aceeaşi lungime creşte cu 13,88%, iar la oţelul rotund de 140 mm cu lungime fixă de 4,5 m consumul specific de metal este cu 11,1% mai mare. În această situaţie şi preţul de vînzare al laminatelor trebuie să oglindească aceste cheltuieli sporite. Problema ridicată de întreprinderile siderurgice fiind considerată justă, potrivit catalogului de preţuri (7/M.T. 4 din 1966) a Ministerului Industriei Metalurgice se prevede ca la lungimea barelor între 2—6 m (lungimi fixe care reprezintă ponderea cea mai mare în livrările Centralei) preţul de vînzare al acestora este mai mare cu 1—4%, iar cele ce depăşesc 6 m preţul de vînzare variază între 2,5—6% în plus.

Dar aceste preţuri, nu acoperă în întregime pierderile reale ce se înregistrează prin cantitatea de capete ce rezultă din procesul tehnologic. E drept, unele capete, în condiţiile declasării lor din punct de vedere calitativ, pot fi vîndute, dar aceasta la un preţ care nu acoperă nici pe departe valoarea lor reală. **Dar cea mai mare cantitate de asemenea capete** (este vorba de zeci de mii de tone anual) **sînt dirijate spre retopire în cuptoarele Martin, recuperîndu-se astfel numai valoarea fierului vechi.** În aceste condiţii, specialiştii Centralei opinează că ar fi necesar ca pe plan central **să se revizuiască sporurile de preţ prevăzute în catalog, astfel încît acestea să fie în concordanţă cu cheltuielile suplimentare înregistrate de centrală şi avantajele economice ce rezultă la beneficiari, orientîndu-se cererile şi livrările de laminate în lungimi fixe şi multiple spre sortimentele cu eficienţă economică ridicată.** Acelaşi lucru este valabil şi pentru categoriile de produse plate, respectiv tablele subţiri şi cele groase livrate de centrală.

— „Există două alternative în rezolvarea acestei probleme — ne-a spus **ing. Constantin Ursulescu,** şeful serviciului tehnic din centrală : a) **sau întreprinderile constructoare de maşini să comande la lungimi de fabricaţie** (şi numai unde este absolut necesar la lungimi fixe şi multiple), **iar capetele ce rezultă să fie utilizate, în măsura posibilităţilor, la executarea unor piese sau subansamble mai mici şi restul să fie dirijat spre depozitele regionale de aprovizionare şi desfacere ;** b) **sau centrala siderurgică să primească preţul majorat la nivelul pierderilor efective înregistrate.**

Desigur, majorarea preţurilor la laminatele cu lungimi fixe şi multiple poate afecta nivelul economicităţii producţiei unor uzine constructoare de maşini. În acest context, merită relevat un fenomen petrecut. Despre ce e vorba ? Centrala siderurgică — Reşiţa are prin planul de stat din acest an sarcina să livreze uzinelor beneficiare, îndeosebi celor constructoare de maşini, o cantitate de laminate la lungimi fixe şi multiple de 240 000 tone, ceea ce revine pe fiecare trimestru. 60 000 tone. Or, **situaţia încheiată pe primele 3 luni ale anului arată că s-au primit comenzi şi s-au încheiat contracte numai pentru 51390 tone** (care au fost livrate integral), **rămînînd neacoperită cu comenzi pentru 8 610 tone.** Situaţia pe trimestrul II nu este încă cunoscută, întrucît nu toată cantitatea a fost comandată de beneficiari.

Aşa stînd lucrurile, este necesar ca ambele ministere interesate — Ministerul Industriei Metalurgice şi Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini — să analizeze aceste probleme şi să le găsească o rezolvare favorabilă astfel încît întreaga capacitate de producţie a întreprinderilor Centralei siderurgice să fie acoperite în întregime cu comenzi, iar metalul să fie utilizat cît mai raţional.

NOI OBIECTIVE ECONOMICE

● În partea de nord-est a oraşului Cîmpulung Muscel se ridică un important obiectiv industrial — **Combinatul de materiale de construcţii.** Amplasat în fosta albie a rîului Argeşel, al cărui curs a fost deviat către nord, noul obiectiv va dispune de o fabrică de ciment, (capacitate anuală de 1 920 000 tone) şi o fabrică de var (210 000 tone anual). Aflată în imediata apropiere a surselor de materie primă, fabrica de ciment, va realiza produse cu cheltuieli mult mai reduse decît alte întreprinderi similare.

● Potrivit unui recent angajament, **lucrările din cadrul celei de-a IV-a etape de dezvoltare a Uzinei de alumină din Oradea** se vor încheia cu trei luni mai devreme decît se menţionează în proiect. Prin intrarea în funcţiune a capacităţilor construite în primele trei etape, uzina orădeană furnizează anual 200 000 tone alumină calcinată, urmînd ca, în ultimul trimestru al acestui an, capacitatea sa să sporească cu încă 10 000 tone. Eforturile colectivului de muncitori, ingineri şi tehnicieni de la această unitate industrială s-au concretizat an de an într-un fructuos bilanţ. De la începutul acestui cincinal şi pînă acum, aici au fost obţinute 780 000 tone alumină, cu peste 60 000 tone mai mult decît prevăd cifrele de plan pentru perioada 1966—1970.

SALARII COINTERESARE — ECHITATE

ÎMBOGĂȚITĂ permanent în procesul aplicării practice la condițiile concrete repartiția socialistă are, în esență, la baza sa principiul după care membrii societății socialiste își însușesc din venitul național o cotă parte direct proporțională cu cantitatea și calitatea muncii depuse pentru producerea acestuia. Repartiția după muncă reprezintă în economia socialistă o cerință obiectivă. Formele și pîrghiile înfăptuirii ei, pentru a răspunde acestei cerințe, condițiilor și sarcinilor concrete, trebuie să fie continuu perfecționate. Cu diversele sale instrumente, sistemul de salarizare este chemat să **măsoare** munca depusă de fiecare salariat în diverse domenii de activitate și să realizeze o legătură directă între aceasta și venitul obținut. Sistemul de salarizare trebuie integrat organic în complexul de pîrghii și structuri de politică economică cu ajutorul cărora se urmărește realizarea obiectivelor generale ale dezvoltării societății, stabilite de conducerea de partid și de stat pentru fiecare etapă a construcției socialiste.

Sistemul de cointeresare materială a celor ce muncesc a fost mereu îmbunătățit în țara noastră, ca urmare pe de o parte a necesității adaptării lui la noile condiții create în societate prin dezvoltarea forțelor de producție și schimbarea structurii social-economice a țării, iar pe de altă parte, ca un rezultat firesc al acumulării de experiență. Noul sistem de salarizare, a cărui experimentare a fost generalizată începînd cu 1 martie a.c. în întreaga economie națională, ca și recenta hotărîre privind majorarea unor salarii tarifare, reducerea și reașezarea impozitului pe venituri și alte venituri se înscriu pe linia preocupărilor din ultimii ani ale conducerii partidului și statului nostru de perfecționare a relațiilor de producție, a vieții sociale în general. Trasate cu clarviziune încă de la Conferința Națională din decembrie 1967 și dezvoltate apoi de Congresul al X-lea al P.C.R., direcțiile de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale însumează ca element fundamental și îmbunătățirea sistemului de cointeresare materială. Rezultatele obținute prin confruntarea cu practica evidențiază justețea concepției integrării sistemului de salarizare în complexul mijloacelor de conducere a economiei naționale și, deci, a necesității schimbării lui o dată cu și în funcție de modificările aduse sistemului de conducere în general.

O analiză atentă a schimbărilor produse în sistemul de cointeresare materială duce la sesizarea a două direcții principale de îmbunătățire: pe de o parte întărirea caracterului său de instrument de antrenare a membrilor societății la activitatea socială, prin legarea mai strînsă a nivelului veniturilor de munca efectiv prestată; pe de altă parte utilizarea lui mai eficientă ca mijloc de asigurare a spiritului de echitate și dreptate socială, specific societății noastre socialiste, prin reducerea posiblităților de obținere de venituri altfel decît din muncă și prin apropierea nivelului veniturilor diverselor categorii de salariați.

CREȘTEREA COINTERESARII MATERIALE, respectiv a puterii de stimulare a salariului în participarea membrilor societății în procesul de creare a bunurilor materiale și spirituale, este obținută atît prin îmbunătățirile aduse vechilor instrumente ale sistemului de salarizare cît și prin introducerea unora noi, care permit o mai precisă măsurare a muncii depusă de salariat. Este de menționat, în acest sens, în primul rînd, că noul sistem de salarizare a fost introdus și funcționează practic în prezent pe baza unor norme tehnice care reflectă mai exact cantitatea de muncă solicitată de diversele lucrări, norme care stau la baza stabilirii sarcinilor de producție și de productivitate a muncii și care, în general, sînt realizate integral numai în condițiile îndeplinirii și a sarcinilor de producție și productivitate. Tot în sensul creșterii puterii de stimulare a salariului, acționează, neîndoielnic, și sporirea ponderii salariului tarifar în venitul total al salariaților. Corelarea acestei modificări cu acțiunea de stabilire de norme mai bine fundamentate este de natură a închide canalele de obținerea unor cîștiguri nelegate direct de o muncă socialmente utilă. De asemenea, în direcția evaluării mai corecte a muncii depuse — ținînd seama de diferențele existente în complexitatea muncii diverșilor salariați și a calității acesteia — acționează și măsurile privind diferențierea salariilor tarifare în funcție de experiență, aptitudini și contribuție personală la îmbunătățirea activității (trepte și gradații) și în raport cu vechimea neîntreruptă în aceeași unitate (sporul de vechime).

Nu mai puțin importantă este influența exercitată în direcția creșterii gradului de cointeresare de către pîrghiile introduse în noul sistem de salarizare pe linia condiționării acordării integrale a salariului tarifar de îndeplinirea integrală a sarcinilor de muncă stabilite. Faptul că în majoritatea cazurilor au fost aleși ca indicatori de apreciere — la nivelul unității economice — producția marfă vîndută și încasată și beneficiul duce la observația că, noul sistem de salarizare leagă mai strîns cîștigul real al salariaților de rezultatele generale ale activității întreprinderilor, rezultate care la rîndul lor pot fi apreciate mai direct de cerințele reale ale pieței. Cu alte cuvinte, măsurarea cantității de muncă, verificarea caracterului ei socialmente util este curățată de influențe subiective. Este un element care relevă cu evidență superioritatea noului sistem de salarizare. Pe acest plan, al mai bunei corespondențe dintre pîrghiile de politică economică și cerințele legilor economice, noul sistem de salarizare se completează armonios cu legea contractelor economice.

ECHITATEA pe planul repartiției rezultatelor activității economice desfășurate în societate nu înseamnă nivelarea veniturilor. Societății socialiste nu-i este indiferent cine și cît produce. Pentru a se dezvolta, ea trebuie să stimuleze material participarea membrilor săi la producția de bunuri. Echitate socialistă pe acest plan înseamnă remunerarea în concordanță cu cantitatea și calitatea muncii depuse. Aceasta înseamnă însă că, prin instrumentele sale, sistemul de cointeresare materială trebuie să asigure: măsurarea corectă a muncii, legarea cît mai directă a rezultatelor de muncă, legarea nivelului general al cîștigurilor de posibilitățile concrete ale economiei naționale într-o etapă sau alta, înlăturarea oricăror posibilități de însușire de rezultate care nu provin din munca proprie, îngrădirea formării de mari diferențieri în nivelul cîștigurilor permanente ale diverselor categorii de salariați.

Echitatea socialistă a repartiției nu exclude unele cîștiguri deosebite dacă acestea sînt urmarea unor rezultate într-adevăr deosebite obținute în muncă. Sistemul premial în experimentare stă mărturie în acest sens. Echitatea socialistă nu acceptă însă ca crearea unor mari diferențieri în interiorul cîștigurilor **permanente** — cu pondere sporită în noul sistem, — după cum nu acceptă formarea de venituri care nu au la bază o muncă utilă societății, concretizată în rezultate practice.

În acest sens, hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri reprezintă o continuare directă a preocupărilor conducerii partidului și statului nostru de aplicare consecventă a principiului echității sociale în domeniul repartiției. Analiza rezultatelor practice ale acestor preocupări ne permite a evidenția că un obiectiv urmărit și realizat efectiv îl reprezintă micșorarea ecartului salariilor, respectiv a diferențierii între nivelul maxim și minim al cîștigurilor realizate de membrii societății. Acest obiectiv a fost realizat pe trei căi: majorarea periodică a salariilor mici, realizată, după cum se știe, în 1967 și, recent, prin Hotărîrea la care ne-am referit mai sus; prin însăși noul sistem tarifar în care ecartul este considerabil micșorat față de cel existent în vechiul sistem de salarizare — prin sistemul de impozite, noua hotărîre asigurînd o mai consecventă aplicare a principiului progresivității și deci diminuarea și pe această cale a diferențelor exagerate între cîștigurile efective ale diverselor categorii de salariați.

Cît privește celălalt obiectiv — înlăturarea posibilității formării de venituri care nu au la bază o muncă concretizată în rezultate practice — el a fost de asemenea realizat treptat, recenta Hotărîre continuînd, de fapt, un șir de preocupări anterioare. Sînt cunoscute măsurile inițiate în ultimii ani privind desființarea cumulului de funcții remunerate, anularea indemnizațiilor pentru titluri și grade, reducerea cîștigului din salariu al unor cadre cu munci de răspundere în organele și instituțiile de partid și de stat, centrale și locale. De altfel, în ansamblul său, sistemul de salarizare, prin caracteristicile la care ne-am referit, acționează în aceeași direcție.

Compatibilitatea creșterii gradului de cointeresare în muncă și a celui de echitate în relațiile de repartiție este posibilă, evident, numai în condițiile unei orînduiri socialiste în care există relații de proprietate care asigură compatibilitatea intereselor individuale ale fiecărui om al muncii, cu cele generale, ale întregii noastre societăți.

C. CONSTANTIN

În întreprinderile pentru mecanizarea agriculturii

EFECTE POZITIVE ALE SISTEMULUI ÎMBUNĂTĂȚIT DE SALARIZARE

ÎN VEDEREA stimulării mecanizatorilor și a celorlalți lucrători din întreprinderile și secțiile de mecanizare a agriculturii, pentru creșterea eficienței economice a activității acestora și sporirea producțiilor în cooperativele agricole deservite, începînd cu 1 noiembrie 1969 s-a aprobat generalizarea noului sistem de salarizare și majorare a salariilor, care se aplică în prezent în practică.

Caracteristica esențială a sistemului îmbunătățit de salarizare din întreprinderile pentru mecanizarea agriculturii o constituie legarea nemijlocită a cîștigului mecanizatorilor de rezultatele obținute în producție. Această trăsătură caracterizează atît salarizarea în regie, aplicată la lucrările din ateliere și pentru acțiunile ce nu se pot norma, cît și salarizarea în acord, practicată în perioadele de efectuare a lucrărilor agricole în cîmp. În baza acestui principiu salariul în regie plătit mecanizatorilor se determină nu la 8, respectiv 10 ore, cît reprezintă regimul de lucru în I.M.A. în diferite perioade ale anului, ci în funcție de numărul de ore efectiv lucrate zilnic. Desigur că aici se are în vedere și realizarea sarcinilor încredințate în orele respective de lucru.

În cazul salarizării în acord, cîștigul realizat este în corelație directă cu îndeplinirea normelor de muncă și cu respectarea indicilor de calitate.

Superioritatea noului sistem de salarizare a mecanizatorilor agricoli constă și într-o legare mai strînsă a cîștigului realizat de nivelul de calificare profesională. În această privință, salarizarea mecanizatorilor pe 6 categorii, plus încă o categorie „muncitori specialiști", cu cîte trei trepte de salarizare fiecare, asigură, comparativ cu situația din trecut, o diferențiere mult mai echitabilă între cîștigurile realizate de către lucrătorii cu nivele diferite de calificare și vechime în muncă. În felul acesta noul sistem de salarizare constituie un puternic stimulent pentru ridicarea calificării profesionale.

Eficacitatea noului sistem de salarizare a mecanizatorilor agricoli se desprinde și din aceea că permite o mai judicioasă folosire a forței de muncă în tot timpul anului și, totodată, înlătură cheltuielile neproductive, care constituiau în trecut sursa principală a rezultatelor negative în multe întreprinderi.

Elemente noi aduce noul sistem și în ceea ce privește premierea mecanizatorilor. Criteriile de premiere au în vedere în principal aportul nemijlocit al mecanizatorilor la creșterea eficienței economice a activității întreprinderilor. De asemenea, s-a introdus criteriul de premiere al mecanizatorilor de către cooperativele agricole pentru depășirea producțiilor planificate. Plata premiilor acordate de cooperative se face dintr-un fond constituit în limita unei cote de pînă la 20% din valoarea producției obținute peste plan.

În baza noului sistem de salarizare și majorare a salariilor, au fost majorate salariile unui număr de peste 86 000 muncitori din întreprinderile de mecanizarea agriculturii, din care 70.000 mecanizatori și peste 12 000 mecanici de ateliere.

Desigur, timpul de cînd s-a aplicat sistemul îmbunătățit de salarizare este insuficient pentru a putea afirma că a adus o contribuție de seamă în realizarea planului pe anul 1969, mai ales că în lunile noiembrie și decembrie întreprinderile de mecanizare nu mai execută practic lucrări în cîmp. Totuși, din analizele și verificările făcute rezultă că, există o preocupare mai susținută în toate unitățile pentru realizarea sarcinilor de plan și îndeosebi pentru efectuarea unor lucrări de calitate. Astfel reparațiile tractoarelor și mașinilor agricole s-au desfășurat în acest an în condițiuni mai bune față de aceeași perioadă a anului trecut, deși au fost unele greutăți mai mari în asigurarea pieselor de schimb. Datele din tabelul de mai jos privind ritmul reparațiilor sînt edificatoare. (vezi tabelul nr. 1).

tabelul nr. 1

Denumirea utilajului	U/M	1.III.1969	1.III.1970
— tractoare	buc.	36 269	38 643
— semănători păioase	buc.	17 459	17 632
— semănători prășitoare	buc.	7 858	13 962
— mașini fitosanitare	buc.	3 234	3 478

Aplicarea în practică a sistemului îmbunătățit de salarizare a contribuit într-o mare măsură și la realizarea unor indicatori valorici superiori celor obținuți în aceeași perioadă a anului trecut. Așa de exemplu, realizările din planul valoric al trimestrului I pe luna februarie 1970 față de 1969 erau de 44,2% față de 35,1% la volumul de lucrări și de 45,0% față de 37,7% la indicatorul productivitatea muncii.

Noua salarizare în întreprinderile pentru mecanizarea agriculturii va influența cu siguranță și mai pregnant rezultatele activității de efectuare a lucrărilor agricole în cîmp, ceea ce va spori considerabil contribuția I.M.A. la creșterea producției în cooperativele agricole. Pentru aceasta însă este necesar ca organele de conducere ale I.M.A. să folosească cu pricepere prevederile noului sistem de salarizare și de premiere și să asigure aplicarea lor cît mai corectă în practică.

ing. Nicolae BELEA
director în M.A.S.

TELEX

● **O nouă premieră la uzina de tractoare-Brașov.** La numai citeva zile de la coborirea de pe banda de montaj a tractorului cu numărul de fabricaiţe 250 000, în cadrul uzinei brașovene a avut loo o nouă premieră : intrarea în fabricaţia de serie a noului tip de motor D.115, destinat tractoarelor de 40C.P. folosite în viticultură, legumicultură, horticultură și în alte lucrări agricole. Motorul dispune de 3 cilindri așezaţi în linie și funcţionează pe principiul injecţiei directe.

● **100 tipuri de creioane.** Unica întreprindere de creioane din ţară „Republica"-Sibiu și-a lărgit gama de articole. Au fost realizate noi tipuri de creioane cu mine ceramice, de grafit, copiative și necopiative, colorate în roșu, albastru sau bicolor. În prezent, se livrează pieţei interne și externe 100 de sorturi din aceste articole, producţia anuală fiind acum de circa cinci ori mai mare decît în anul 1950.

● **Obiective agrozootehnice.** În cooperativele agricole de producţie din judeţul Olt, se află în construcţie 46 de obiective agrozootehnice : magazii, pătule, grajduri pentru vaci și hale de păsări. În curind va începe construcţia altor 56 de magazii, grajduri și saivane și a mai multor construcţii avicole. Șantiere pentru ridicarea unor asemenea construcţii s-au deschis aproape în fiecare cooperativă agricolă de producţie.

● **Linie tehnologică pentru marmură albă.** În cadrul Exploatării maramureșene Fîntîna Borșii, a intrat în funcţiune o nouă linie tehnologică necesară extragerii și prelucrării marmurii albe pentru mozaic. Noua linie, concentrînd în componenţa sa mori, concasoare și alte instalaţii, contribuie la dublarea capacităţii exploatării, care va depășit 16 000 tone de mozaic anual.

● **La Uzina de produse chimice „Azur" din Timișoara** a fost pusă la punct tehnologia de fabricare industrială a detergenţilor lichizi, produs chimic de o largă utilizare în industria textilă, folosit pentru spălarea și curăţirea ţesăturilor din fibre vegetale și sintetice și pentru spălarea veselei. Realizaţi pentru prima dată în ţară, din materii prime indigene, detergenţii lichizi întrunesc proprietăţi chimice la nivelul produselor similare străine. Pentru realizarea industrială a acestor detergenţi, la uzina „Azur" au fost construite noi și moderne capacităţi de producţie, dotate cu mașini, instalaţii și utilaje de mare randament.

● **La Constanţa** s-a terminat construcţia **unui mare rezervor de apă potabilă**, avînd o capacitate de 20 000 mc. Acest prim obiectiv din cadrul unui ssitem de pompare și depozitare a apei, prevăzut în zona industrială a municipiului, va contribui la îmbunătăţirea alimentării cu apă a întreprinderilor, a portului maritim și a populaţiei din cartierele învecinate.

● **Sistematizare.** La Moreni a început construcţia primelor blocuri proiectate în cadrul planului de sistematizare a acestei vechi așezări petroliste. Clădirile, însumînd aproape 500 de apartamente, vor fi predate locatarilor în cursul acestui an. Se vor efectua, de asemenea, lucrări de modernizare a drumurilor și șoselelor, precum și lucrări pentru alimentarea orașului cu energie electrică, termică și cu apă. La întocmirea proiectului de sistematizare s-a ţinut seama de tradiţiile arhitecturale ale acestei așezări dîmboviţene.

● **Consfătuire în sectorul industriei conservelor.** La Constanţa s-a desfășurat, recent, consfătuirea pe ţară a sectorului industriei conservelor. La acestea au participat conducerile de la toate combinatele de industrie alimentară și fabrici de conserve, precum și invitaţi din partea Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calităţii Produselor, de la I.S.C.E. „Prodexport" și „Conservexport", Banca Naţională, Institutului de proiectări și cercetări al M.I.A., din partea Ministerului Muncii. Lucrările consfătuirii — conduse de ing. Gh. Bcieru, prim adjunct al ministrului industriei alimentare — au cuprins „Darea de seamă asupra sectorului industriei conservelor pe anul 1969", citeva referate pe teme specifice acestei activităţi, dezbaterea și îmbunătăţirea planului de măsuri privind realizarea producţiei de conserve de legume și fructe pe anul 1970

EFICIENȚA—FACTOR DETERMINANT

(Urmare din pag. 5)

„Varianta de „integrare"

	Integrare completă Uzina A	Specializare. Cooperare beneficiu zero — Uzina A	Specializare. Cooperare beneficiu zero — Uzina B	Specializare. Cooperare beneficiu 10% — Uzina A	Specializare. Cooperare beneficiu 10% — Uzina B
Materiale	500	200	300	200	300
Cooperare	—	450	—	500	—
Manoperă	400	200	150	200	150
Preţ de cost uzine	900	850	450	900	450
Idem grup	900	1300		1350	
Preţ de vînzare uzine	1000	1 000	450	1000	500
Idem grup	1000	1450		1500	
Chelt. la 1000 lei	900	896		900	
Chelt. materiale la 1000 lei	500	655		666	
Beneficiu	100	150		150	

cestui indicator fiind 900, respectiv 896 lei la mie, faţă de 900 lei la mie în ipoteza integrării complete. Valoarea cheltuielilor materiale, pe de altă parte, crește considerabil, ajungînd la 666, respectiv, 655 lei la mie în varianta „specializare" faţă de 500 lei la mie în varianta „integrare". Acest al doilea indicator este, deci, complet deformat prin efectul apariţiei unor relaţii de cooperare.

SÎNTEM de părere că efectelor pozitive ale specializării nu ar trebui să li se opună, în nici un fel, nici unul din indicatorii care măsoară eficienţa economică a activităţii industriale. Semnalînd erorile de orientare pe care metodologia curentă de calcul a indicatorilor „cheltuieli la 1 000 lei" și „cheltuieli materiale la 1 000 lei producţie marfă" le poate introduce, considerăm că studierea aprofundată a naturii acestor indicatori ar trebui să aducă urgent acele corective care să elimine neajunsurile arătate și să stimuleze adîncirea specializării tehnologice în industrie.

ECONOMIA ROMÂNIEI

(Urmare din pag. 3)

de ţiţei prelucrată în rafinării a sporit faţă de septembrie 1944 în octombrie la 193%, în noiembrie la 216% și la 284% în decembrie același an ; în mai 1945, creșterea ajungînd la 304%, adică la o producţie de peste 3 ori mai mare decît în septembrie 1944. Pe această bază, frontul a fost aprovizionat cu aproape 540 000 tone de benzină, ulei, petrol, motorină etc., din care numai benzină — mai mult de 310 000 tone.

Producţia de cărbune necesară transporturilor și economiei în general, a sporit continuu, de la 110 016 tone în septembrie 1944 la 213 000 tone în martie 1945. În perioada septembrie 1944—mai 1945 peste 80% din producţia netă a ţării a fost folosită pentru aprovizionarea căilor ferate, a căror activitate se desfășura în cea mai mare parte în interesul frontului antihitlerist.

În fruntea luptei pentru aprovizionarea frontului, au stat, totodată, siderurgiștii și metalurgiștii. Muncitorii din întreprinderile industriale ca : „Reșiţa", „Astra"-Brașov, „Concordia"-Ploiești, „Cugir", „Voina"-București, „Mărgineanca", „Regia metalurgică"-Brăila și altele, au aprovizionat armata română cu cantităţi însemnate de armament și muniţii : 33 000 mitraliere, puști-mitraliere, puști și pistoale automate ; 420 tunuri și aruncătoare de mine : 33 000 tone de muniţie etc. Întreprinderile metalurgice au reparat pentru armata română și armata sovietică mii de tunuri, tancuri, avioane, autovehicule, vase de război și transport etc.

O contribuţie substanţială la susţinerea războiului antihitlerist, au adus-o și industriile textilă, de încălţăminte, alimentară, care au produs milioane de obiecte de încălţăminte și îmbrăcăminte, zeci de mii de tone de produse alimentare, cantităţi mari de săpun, medicamente, vată, tutun și ţigări etc., trimiţînd frontului 670 000 perechi de încălţăminte, 133 000 mantale, bluze, vestoane ; 6 500 000 m. de ţesături ; de asemenea mari cantităţi de foi de cort, ciorapi, batiste etc. ; 45 000 de tone de alimente diferite.

Tăria de nezdruncinat în faţa greutăţilor, fermitatea cu care muncitorii au înfăptuit chemarea patriotică a P.C.R. „Totul pentru front, totul pentru victorie !" au dovedit, o dată mai mult, înaltul patriotism al clasei muncitoare, rolul său de forţă conducătoare a poporului nostru în lupta pentru apărarea independenţei și suveranităţii naţionale, pentru progresul social al ţării.

În cadrul sprijinirii frontului cu produse agro-alimentare, rolul maselor ţărănești a fost covîrșitor. Agricultura a furnizat frontului întreaga alimentaţie, vitele de tracţiune, iar pentru industrie numeroase materii prime. Ajutate de clasa muncitoare, masele ţărănești au desfășurat o activitate intensă, pentru asigurarea producţiei agricole. Suprafaţa însămînţată în primăvara anului 1945 a depășit pe cea însămînţată în 1938. Conform unor date incomplete, ţărănimea a aprovizionat frontul cu 220 000 tone de produse agroalimentare și peste 142 000 tone de furaje și grăunţe, sute de mii de cai, vite cornute etc. La acestea trebuie adăugate cantităţile mari de produse vîndute sau remise direct de populaţia sătească din zonele în care armatele române și sovietice își făceau aprovizionarea pe baze locale.

Pe baza unor calcule făcute de economiștii români, care trebuie considerate ca aproximative, contribuţia economică a României la războiul antihitlerist s-a cifrat la peste 1 miliard de dolari valută 1938. Semnificativ pentru aprecierea acestui efort este și faptul că în anul 1945 venitul naţional al României reprezenta numai 50 la sută din cel al anului 1938, iar suma totală amintită reprezenta de peste 4 ori bugetul general al statului din anii 1937—1938. Ţinînd seama de toate acestea, precum și de numărul de atunci al populaţiei active a ţării, de perioada scurtă (aproximativ un an), în care s-a efectuat el, putem aprecia că poporul român în susţinerea frontului antihitlerist a adus o apreciabilă contribuţie economică, la care s-a adăugat cea direct militară. Toate acestea au situat poporul român în rîndul participanţilor activi la lupta pentru înfrîngerea Germaniei hitleriste.

★

Reprezentanţii oficiali ai diferitelor ţări, personalităţi politice și militare precum și presa străină au relevat deseori importanţa contribuţiei poporului român la înfrîngerea nazismului. Astfel, ministrul de externe al Uniunii Sovietice la Conferinţa de pace de la Paris, remarca la 10 octombrie 1946 : „Împreună cu noi, împreună cu trupele aliate, noua Românie democrată a început lupta pentru înfrîngerea lui Hitler, a făcut sacrificii considerabile în această luptă și noi toţi recunoaștem serviciile aduse de poporul român acestei cauze...". Cu același prilej, reprezentantul Cehoslovaciei în Comisia militară arăta : „Cred că noi, militarii, vom da ce se cuvine României noi și democratice, care din prima zi a ruperii cu Germania a aruncat în lupta împotriva Axei tot potenţialul său atît uman, cît și material și economic...". De asemenea, la 29 septembrie 1944, ministrul de externe al Marii Britanii arăta că „România a dat un ajutor substanţial cauzei aliaţilor". La 18 septembrie 1944, postul de radio New York menţiona : „Este deci legitim ca poporul român să aibă în momentul de faţă un sentiment de satisfacţie, căci România are o contribuţie însemnată la grăbirea sfîrșitului războiului. Este o contribuţie de care poporul român poate să se felicite".

Participarea României la războiul antihitlerist, preţioasa sa contribuţie materială și de sînge la marea victorie asupra fascismului, constituie una din paginile de glorie ale istoriei poporului nostru, ale luptei sale pentru libertate, independenţă naţională și progres social, care și-a găsit împlinirea în măreţele realizări al socialismului.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **ISCE TEHNOFORESTEXPORT a încheiat contracte cu firma Jack Reichmann din Elveţia, pentru exportul a 15 garnituri de mobilier stil rustic din stejar natur și 81 000 poliţe furnituite cu nuc și fag. Cu firma Hadee din Olanda a fost încheiat un contract pentru livrarea a 10 000 săniuţe tip Davos, de diferite dimensiuni. Totodată, au fost efectuate livrări în valoare de peste 12 milioane lei valută, din care peste 9 milioane lei au reprezentat livrările de mobilă. Cele mai importante s-au făcut către parteneri din U.R.S.S., Franţa, Anglia, R. F. a Germaniei, Suedia, Olanda. Lăzi de fag în valoare de 1 340 mii lei valută au fost livrate în Franţa, Suedia, Egipt, Cipru și U.R.S.S. și butoaie în valoare de 417 mii lei valută în U.R.S.S., Suedia, R.A.U., Cipru. În Ceylon au fost livrate instalaţii complete pentru prelucrarea lemnului, a căror valoare totalizează 436 000 lei valută.**

● **ISCE METALIMPORT. — Contracte de export încheiate în cea de a doua decadă a lunii aprilie a.c. prevăd : livrarea a 12 000 t tablă groasă către firma Soges din Italia — marfa fiind pusă la dispoziţia exportului de către Combinatul Siderurgic Galaţi ; livrarea a 6 600 t blumuri către firma Petrofer-Basel, Elveţia și a 286 t sîrmă neagră către firma Dobbertin din R. F. a Germaniei. În cadrul unui contract încheiat cu parteneri din U.R.S.S. pentru livrarea în semestrul I a.c. de tablă groasă, au fost expediate pînă în prezent 51 000 t. Un contract de import încheiat recent cu firma Fulger Export din Italia, prevede cumpărarea a 15 km cablu NSH.**

● **ISCE AUTOTRACTOR. — Printre contractele de export recent perfectate se înscriu și acelea care prevăd livrarea a 586 autocamioane în R. P. Chineză și R. D. Vietnam, 500 semănători în U.R.S.S., 15 tractoare tip U 400 în Grecia. Dintre livrările efectuate menţionăm : 507 tractoare către parteneri din India, R. P. Chineză, R. D. Germană, Italia 336 autocamioane, în R. S. Cehoslovacă și R. D. Vietnam, 100 autoturisme și autoutilitare în R. P. Polonă, R.D. Germană, R. S. Cehoslovacă. 548 mașini agricole în U.R.S.S., 960 cutii de viteză Estafette în Franţa.**

● **ISCE ROMAGRICOLA. — Contracte de export încheiate recent prevăd livrarea a 60 t miere în Austria și 10 t ceară de albine în Anglia și Japonia.**

● **ISCE INDUSTRIALEXPORT. — Au fost perfectate contractele pentru livrarea unei unităţi de pompare în Venezuela și 4 cargouri pentru mărfuri generale în Grecia.**

O EXPERIENȚĂ ÎN DOMENIUL INFORMAȚIONAL

Birou specializat la Combinatul industrial

COMBINATUL Industriei Alimentare-Bihor, înființat pe data de 1 octombrie 1969, grupează un număr de 10 fabrici: Industria Cărnii Bihor-Oradea, Industria Cărnii Salonta, Industria Laptelui Oradea, Fabrica de zahăr Oradea, Fabrica de ulei „Interindustrial" Oradea, Fabrica de conserve „Avîntul" Oradea, Fabrica de conserve Valea lui Mihai, Vinalcool Oradea, Fabrica de bere „Munca" Oradea și Fabrica de spirt „Victoria" Oradea. Una din problemele ridicate de preluarea de către conducerea combinatului a atribuțiilor sale a fost găsirea unui sistem informațional adecvat exercitării acestora.

ÎN ACEST SCOP, s-a pornit de la crearea unei rețele de captare și emitere a informațiilor cerute de noua formă de organizare și de atribuțiile combinatului. Ca urmare, s-a proiectat un nou sistem informațional ținîndu-se cont de: natura informațiilor, conținutul lor, culegerea și prelucrarea canalelor de circulație și domeniile ce trebuie acoperite cu aceste informații. Totodată, s-a avut în vedere ce informații se cer și de unde și ce informații se prelucrează și unde se comunică.

Practic, lucrarea a început cu întocmirea unei liste a tuturor informațiilor ce se cer de la fabrici, pe fiecare serviciu sau compartiment în parte. Analiza acestora a evidențiat existența unor frecvente suprapuneri în una și aceeași problemă — solicitanți din compartimente și servicii diferite —, paralelisme atît în informația ca atare, cît și în prelucrarea și emiterea ei în continuare.

O largă dezbatere cu factorii interesați (fabrica — în calitatea sa de emițător de date — compartimentul, serviciul și directorul de resort) s-a încheiat cu definitivarea și nominalizarea fiecărei informații, pe probleme și termene, eliminîndu-se dubla emitere sau recepție. S-a stabilit necesarul de date ce trebuie cerut fabricilor zilnic, la două zile, la trei zile, semidecadal, săptămînal, decadal, chenzinal și lunar. O dată cu stabilirea a ceea ce trebuia recepționat s-a pus problema realizării, respectiv a căilor prin care să se ajungă în posesia informațiilor, pentru care sînt utilizate în cadrul combinatului patru mijloace de recepție și anume: contactul direct prin dispecerii combinatului, legătura telefonică, legătura prin telex și legătura scrisă.

După definitivarea solicitării de comunicație și după stabilirea căilor de realizare, din practică a izvorît necesitatea stabilirii în amănunt, la nivelul fiecărui compartiment și serviciu, pornind chiar de la nivelul fabricii, a tuturor informațiilor ce se comunică pe baza dărilor de seamă statistice.

În fine, pentru ca informația să parvină organelor interesate în timp util, astfel încît deciziile ce se iau să fie întradevăr eficiente, s-a stabilit și o orarizare a recepției și emiterii informațiilor, însoțită de periodicitatea datelor de care am amintit.

Pentru dirijarea procesului de culegere a informațiilor, de prelucrare a lor și de informare a organelor corespunzătoare s-a înființat un birou informațional, constituit din trei persoane. Biroul are un triplu rol: de recepție, prelucrare și emitere.

● Corespondență operativă

UNA dintre atribuțiile acestui birou o reprezintă repartizarea operativă a corespondenței și urmărirea rezolvării ei eficiente. Merită să ne oprim asupra modului în care este organizată această activitate în noul sistem.

S-a pornit de la faptul că volumul mare de corespondență sosită zilnic imobiliza, prin rotație, (pentru triere și repartizare) cîte un director, care cheltuia astfel o bună parte din timpul necesar pentru rezolvarea problemelor sale. Pe de altă parte, corespondența fiind repartizată zilnic de alte persoane, s-a ajuns la situația că directorul general nu era informat în permanență asupra principalelor probleme care au apărut și nici dacă au fost rezolvate în timp util.

În noua formulă, corespondența sosită la combinat este triată și repartizată pe directori, la biroul informațional, înscriindu-se pe fiecare simbolul directorului de resort: pentru directorul general — D, director tehnic D 1, director economic — D 2, director comercial — D 3 și director personal — D 4. O dată cu repartizarea se completează și două evidențe ajutătoare: evidența scadențarului, în care se înscriu termenele de rezolvare a corespondenței în scopul urmăririi lor și evidența sintetică a principalelor probleme reieșite din corespondență (de pildă: modificarea cifrelor de plan, modificarea unor raportări statistice etc.).

Întreaga corespondență astfel triată este introdusă în mape pentru fiecare director și prezentată directorului de personal. Acesta o citește, face o selecție, reținînd problemele majore pe care le prezintă directorului general. În acest fel, se realizează o dublă filtrare a problemelor: una „grosieră" la biroul informațional și una „fină", la nivelul directorului de personal.

În continuare, corespondența ajunge la directorii de resort care se informează și o repartizează apoi compartimentelor din subordine — prin intermediul secretariatului — unde este înregistrată și predată imediat serviciilor sub semnătură. Duratele operațiunilor amintite sînt: în medie o oră la biroul informațional, 30 minute informarea directorului de personal și a directorului general, aproximativ o oră informarea directorilor coordonatori și înscrierea rezoluțiilor necesare și o oră și jumătate înregistrarea la secretariat și repartizarea pe servicii. Rezultă că, în medie, o corespondență intrată în combinat ajunge în 4 ore la nivelul serviciilor.

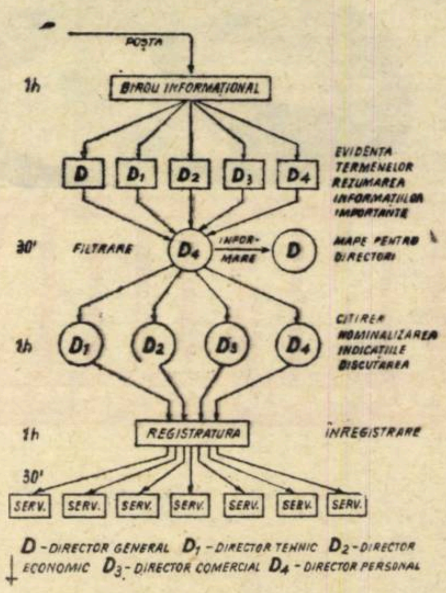

Circuitul corespondenței

Biroul informațional mai are și sarcina de a informa serviciile, cu o zi înainte, asupra scadenței adreselor cu termen intrate, iar la o zi după expirarea termenului verifică în registrul de intrări-ieșiri dacă respectiva corespondență a fost expediată. În caz de neexpediere, este informat directorul de personal.

Rezultatele obținute pînă în prezent permit aprecierea că noul sistem informațional adoptat de CIA-Bihor este suficient de elastic și eficient, dar că există posibilități de îmbunătățire a sa în continuare.

V. SMĂRĂNDESCU
M. MIHĂILESCU
I. MOGA

CADRE ȘI RĂSPUNDERI

NICOLAE ȘTEFAN

director general, Trustul de construcții și montaje miniere — București

● Nu mai trebuie să pun întrebările prin care, de obicei, îndemn interlocutorii să se prezinte. Lucrînd aproape doi ani pe același șantier, am avut timp să aflu multe lucruri despre dv. Sînteți unul dintre „meșterii Manole" ai energeticii noastre contemporane. Intregul deceniu șase la Bicaz, prima jumătate a celui de-al șaptelea la Argeș; inginer șef și apoi director al grupului de șantiere.

— Cifrele sînt exacte. Caracterizarea dv. este însă exagerată. În aceste ultime două decenii există în țara noastră foarte multe traiectorii de viață asemănătoare cu a mea.

● Îmi asum răspunderea caracterizării. Știu că aveți două fete, ambele studente. Ați vrea să-mi spuneți ce specialitate au?

— Una — construcțiile, cealaltă arhitectura. După cum observați, sîntem o familie de constructori, tatăl meu fiind unul din cei mai buni tîmplari pe care i-am cunoscut.

● Pe baza bogatei dv. experiențe, plus a calității de direct interesat, ca părinte, v-aș ruga să-mi spuneți de ce credeți că tinerii noștri ingineri constructori se codesc să înfrunte șantierul?

— Personal, nu-i înțeleg pe acești tineri. Din moment ce s-au dus să urmeze „construcțiile", ar trebui să știe că această meserie mai înseamnă și altceva decît asfalt pe străzile... Capitalei.

Cred că ar trebui să li se explice cu mai multă vigoare ce înseamnă a trăi. Este adevărat că pe șantier viața este mai aspră. Eu am văzut însă și văd în asta un mare avantaj: asprimea și ritmul trepidant al vieții șantierului formează oameni puternici și rapizi în gîndire și acțiune. Am înfruntat destule necazuri. Cu toate acestea, viața este frumoasă atunci cînd învingi toate aceste neajunsuri.

● Ați început chiar la Bicaz?

— Nu, ceva mai devreme. La Bumbești-Livezeni. Îmi amintesc de timpul cînd lucram ca proaspăt inginer la tunelul Dragalina și încerc să compar condițiile de atunci cu cele de astăzi. Sînt, pur și simplu, incomparabile. Și totuși am avut mult de furcă la Argeș cu tinerii absolvenți pînă i-au încadrat în munca de ridicare a uriașului de beton, pe care-l cunoașteți. Au fugit destui. Majoritatea, cei buni, au rămas. Și aceștia sînt acum departe, în frunte și... cu fruntea sus.

> **ASPRIMEA ȘI RITMUL ȘANTIERULUI FORMEAZĂ OAMENI PUTERNICI**
>
> - **„Construcțiile" nu înseamnă numai asfalt pe străzile orașelor.**
> - **Cei care au rămas sînt în frunte și... cu fruntea sus.**
> - **Să nu contramandezi hotărîrile subalternului.**

● Se spune despre dv. că aveți un talent deosebit de a atrage oamenii în jurul dv., de a-i face să simtă plăcerea în a colabora cu dv. Ați vrea să-mi spuneți ce se ascunde în spatele acestui așa-zis talent?

— Ați spus bine „așa-zis", pentru că nici eu nu cred că-i vorba de talent. Ceea ce pot spune este că m-am străduit să văd în colaboratorii mei înainte de calitatea lor de directori sau șefi de serviciu pe aceea de oameni și să-i înțeleg. Mai ales, atunci cînd au necazuri. Fiecare om, la un moment dat, poate avea un necaz personal sau nu poate rezolva o problemă. Este bine dacă el știe că și într-un caz și în celălalt poate veni la tine cu încrederea că va fi ajutat.

Un alt principiu, după mine foarte important, este acela că trebuie să respecți autoritatea — și formală și neformală a colaboratorilor. Dacă un subaltern a luat o hotărîre proastă trebuie să-l lași pe el s-o schimbe. Să-l chemi și să-l ajuți să se convingă el însuși că-i proastă. În orice caz, să nu te duci să-i contramandezi hotărîrile. Este o mare greșeală.

● Cum v-ați selecționat colaboratorii? Aveți un principiu în acest sens?

— S-ar putea să surprindă. Un principiu am, însă nu știu dacă este cel mai bun. El ar suna astfel: ca să faci o treabă, trebuie să-ți **permanentizezi** oamenii de care ai nevoie. Buni sau răi. Să-i stabilizezi pe probleme, chiar dacă nu sînt la început de cea mai bună calitate. Pe parcurs, lecția se învață și rezultatele vin cu siguranță. Omul este cea mai elastică resursă de care dispune un conducător în economie. Tot relativ la relațiile cu oamenii, mai am o regulă: dînd cuiva o dispoziție am căutat întotdeauna să-i spun tot ce știam despre chestiunea în cauză; dar absolut tot. Subliniez aceasta, fiindcă știu din experiență că unii conducători din economie fac exact invers.

● Tovarășe director general, știu că la Argeș a fost construită șoseaua după doi ani de la începerea lucrărilor, după ce s-a distrus un serios fond de vehicule de transport. Același lucru s-a întîmplat la Lotru. Aș vrea să știu părerea dv. într-o astfel de chestiune.

— Este o întrebare perfect justificată. Din păcate, ceea ce vă pot spune este că, atunci cînd am început Argeșul, personal am susținut să începem prin construirea drumului. Dar... nu eu, sau, mai exact, nu noi, constructorii, facem și planificarea unor astfel de lucrări...

Cred că recenta lege a investițiilor elimină lipsa de răspundere ca și acele deficiențe de coordonare în planificare, datorită căreia s-a ajuns la situațiile semnalate de dv. la Argeș și Lotru.

Constantin COJOCARU

INFORMATICA

CADRELE – ELEMENTUL DINAMIC, HOTĂRÎTOR

ing. Mihai VARIA
Consilier, Secretariatul permanent al Comisiei guvernamentale pentru dotarea cu echipamente de calcul și automatizarea prelucrării datelor

ÎN ZILELE NOASTRE, pregătirea cadrelor necesare exploatării calculatoarelor electronice reprezintă una din preocupările majore în toate țările care dispun sau vor dispune într-un viitor apropiat de asemenea echipamente. Aspectele privind numărul, modalitățile de recrutare, selecție și instruire ridică probleme deosebit de dificile. In raportul Comitetului A.C.M. (Association for Computing Machinery) pentru învățămînt în domeniul științei calculatoarelor, elaborat în anul 1968, se remarcă între altele că, cu toate succesele obținute de SUA în domeniul tehnicii de calcul, „organizarea acestui învățămînt întîmpină uriașe dificultăți : lipsa de cadre didactice calificate, de laboratoare și lipsa de manuale, care par să fie mai grave în învățămîntul mediu".

Pregătirea cadrelor de informaticieni constituie o preocupare importantă și în țara noastră. Numărul mare de specialiști care trebuie instruiți într-un timp scurt, varietatea domeniilor în care aceștia sînt chemați să activeze, asigurarea echipamentelor de calcul necesare pentru instruire și altele, reprezintă tot atîtea probleme care trebuie soluționate pentru a asigura exploatarea corectă, cu randament optim a tehnicii moderne. **Abordarea problemei cadrelor implică soluționarea, mai întîi, a unor probleme organizatorice : stabilirea necesarului de informaticieni pe specialități și pe o anumită perioadă de timp, definirea profilului fiecărei specialități, precum și repartizarea sarcinilor de instruire pe școli și instituții cu această destinație.**

Pe baza **Programului privind dotarea economiei naționale cu echipamente moderne de calcul și prelucrarea datelor**, a numărului de specialiști necesar pentru diferitele tipuri de activități de acest gen și a previziunilor asupra dezvoltării tehnicii de calcul pe plan mondial, se poate aprecia că pînă în anul 1975, numai pentru utilizarea tehnicii de calcul sînt necesare cîteva mii de cadre cu studii superioare și un număr de cîteva ori mai mare de cadre cu pregătire medie, fără să fie luată în considerare media mecanizare, care și ea necesită un număr mare de operatori și programatori. Pentru etapele următoare, cifrele vor fi evident și mai mari.

Stabilirea funcțiilor caracteristice informaticii, precum și definirea profilului acestor funcții, pe baza atribuțiilor și sarcinilor specifice, reprezintă alt factor important, care condiționează rezultatele ce se pot obține în activitatea de formare a specialiștilor. In acest sens, printr-o anexă recentă la H.C.M. nr. 209 s-au stabilit funcțiile de bază, urmînd ca, în continuare, să se definitiveze atribuțiile și sarcinile ce revin specialiștilor din domeniul informaticii.

Arhitectul sistemului

CONSIDERAȚIILE privind delimitarea sferei atribuțiilor, configurația profilului profesional — specializarea de bază și instruirea în domeniul informaticii — ne permit să elucidăm aspectele principale privind procesul de formare și utilizare a specialiștilor din acest nou domeniu.

Analistul de sistem efectuează studii, analize, proiectează sisteme informaționale, și respectiv de prelucrare de date, formulează prezentări logice referitoare la probleme de gestiune sau științifice, inginerești și procedee pentru soluționarea acestora prin utilizarea sistemelor de prelucrare electronică a datelor. Pentru a corespunde atribuțiilor și sarcinilor ce-i revin, el trebuie să aibă o anumită **formație specifică** acestei funcții. Bunăoară, în scopul analizării și proiectării unui sistem informațional dintr-o întreprindere, analistul de sistem trebuie să cunoască bine unitatea respectivă și mecanismele sale.

Totodată, pentru a putea analiza o problemă economică, științifică sau tehnică, analistul are datoria să cunoască bine domeniul respectiv, în special procesul pe care-l studiază. Necesitatea cunoașterii specialității în domeniul în care se înscriu problemele de studiat duce la concluzia că **funcția de analist este indicat să fie îndeplinită de persoane cu formații diferite.** În etapa de început a utilizării calculatoarelor electronice, cele mai multe probleme de rezolvat cu ajutorul lor fiind cele economice și tehnice, rezultă că funcțiile de analist vor fi ocupate de economiști și ingineri de diferite specialități.

În afară de pregătirea de bază — inginer sau economist specializat într-un domeniu distinct — **analistului i se cere să aibă o instruire în informatică.** El trebuie să cunoască programarea și să aibă idee de calculatorul electronic, care va fi folosit în rezolvarea problemelor pe care le studiază. În plus, **de cea mai mare importanță este stăpînirea de către analist a metodologiei de abordare a problemelor pe care le studiază.** În acest sens este interesantă **gradarea diferențiată a laturilor pregătirii unui analist,** prezentată de B. Mauduit, în lucrarea sa „Introducere în echipamentele electronice de gestiune". După opinia autorului, analistul trebuie să posede o **formație** cu un diapazon calificativ diferențiat pe următoarele discipline :

1. tehnologia mașinii : slabă
2. programare : importantă
3. tehnica analizei : foarte importantă
4. tehnicile de organizare : importantă
5. matematici aplicate : mediu
6. problema de studiat : foarte importantă.

Remarca ce se degajă este că un analist de sistem nu trebuie să aibă o pregătire matematică deosebită, așa cum în mod exagerat s-a apreciat pînă acum. de către unii.

Un bun analist de sistem trebuie să posede însă o serie de **calități. El trebuie să dovedească maturitate în înțelegerea problemelor complexe, ceea ce presupune o analiză logică, clară, discernămînt pentru a le defini corect, pentru sesizarea factorilor cheie.** Analistului i se cere să aibă o **concepție imaginativă,** să fie receptiv și să dispună de **capacitatea de selectare** a celor mai potrivite soluții practice. El trebuie să fie deprins să lucreze metodic și precis, să posede calitatea de a trata cu oamenii. În lucrarea „Normativ și proceduri I.C.T. pentru prelucrarea datelor" 1966, vol. I., pag. 12, între altele se afirmă : „Este imposibil de a da indicații precise asupra nivelului de pregătire pe care trebuie să-l aibă candidații pentru această funcție (analist de sistem). În general, o licență universitară, combinată cu o vastă experiență practică formează o bună bază pentru selecție".

Pregătirea unui analist trebuie urmărită, în special, sub următoarele laturi mai importante : pregătirea în specialitatea de bază (inginer, economist, filolog, medic etc.), **pregătirea în informatică și cunoașterea tehnicilor de organizare**. Pornind de la aceste cerințe, se pune întrebarea : este bine ca analiștii de sistem să fie formați într-o facultate anume specializată sau prin cursuri postuniversitare de specialitate ? Privind prin prisma avantajelor, se pare că cea de a doua variantă este mai acceptabilă. Ea permite ca studenții să se formeze într-o specialitate de bază, să capete o oarecare practică în producție, după absolvirea facultăților și, ulterior, cei care doresc și au cunoștințe și aptitudini, să fie selectați pentru a deveni analiști de sistem. În prezent, analiștii de sistem se instruiesc la CEPECA și se așteaptă deschiderea unor cursuri de instruire la Centrul de calcul metodologic al Ministerului Învățămîntului și la Academia de Studii Economice, după un plan și program de învățămînt unitar, cu o durată de șase luni.

Din calculele elaborate rezultă că numărul analiștilor de sistem, în prima etapă cel puțin, este mult mai mare decît cel al analiștilor de modele matem[atice] ; la 5—6 analiști de sistem un analist de modele matematice.

Logicianul modelor

ÎN PROCESUL informatic un loc de mare importanță ocupă **analistul de modele matematice**. Noțiunea de analist de modele matematice se găsește consemnată în diferite documente ale organelor internaționale de specialitate, sub multiple denumiri : analist inginer, specialist matematică aplicată, analist de sisteme inginerești — științifice, analist pentru cercetare operațională ș.a. Indiferent de modul în care este denumit, conținutul profilului profesional și sfera atribuțiilor sînt aceleași. El realizează analiza logică a problemelor economice, științifice, inginerești, tehnice, formulînd modele matematice care urmează să fie rezolvate cu ajutorul calculatorului electronic.

Dacă în formația analistului de sistem are prioritate pregătirea în specialitatea de bază (economist, inginer, medic etc.), în pregătirea analistului de modele matematice **prioritatea revine disciplinelor matematice specifice :** analiză numerică, grafe, calculul probabilităților, statistică matematică, programare liniară și dinamică, simulare, algebra logicii, elemente de teoria deciziilor și a jocurilor. Metodele de cercetare operațională, folosind calculatoarele electronice, constituie o latură importantă

„Pentru formarea unui programator : calități intelectuale + 800 ore de curs + 2 ore la calculator"

ACESTA este titlul articolului publicat în „Le Monde", la 5 martie a.c., de J. Citry, director la Centrul de analiză și programare din Paris.

După ce constată că actuala instruire a programatorilor este necorespunzătoare, autorul anunță că Centrul de analiză și programare a deschis cursuri începînd din luna aprilie a.c., care vor asigura o pregătire serioasă a acestor specialiști. Cursurile și seminariile sînt organizate pe următoarele module : inițiere în informatică (o săptămînă) ; limbajul COBOL (3 săptămîni) ; limbajul ASSEMBLER (6 săptămîni) ; logica de programare (2 săptămîni) ; studii de cazuri (4 săptămîni) ; formarea practică în cadrul echipelor de analiști și programatori cu experiență (4 săptămîni). Rezultă o durată de pregătire a programatorilor de 20 săptămîni, a cîte 8 ore de lucru în fiecare zi.

Apreciere semnificativă

LA ÎNCHIDEREA lucrărilor reuniunii Grupului de lucru pentru calculatoare electronice și tehnica de calcul desfășurate la București în luna aprilie a.c. prof. **C.C. Gotlieb**, consultant al secretarului general al O.N.U., a declarat :

„Faptul că lucrările au avut loc la Centrul dv. de perfecționare a pregătirii cadrelor ne-a oferit posibilitatea să vedem această unitate, comparabilă cu centre similare din țări dezvoltate din punct de vedere economic. Metodele și tehnicile utilizate la calculatorul centrului sînt foarte moderne. Dispuneți de un potențial în măsură să asigure o bună pregătire și specializare a cadrelor".

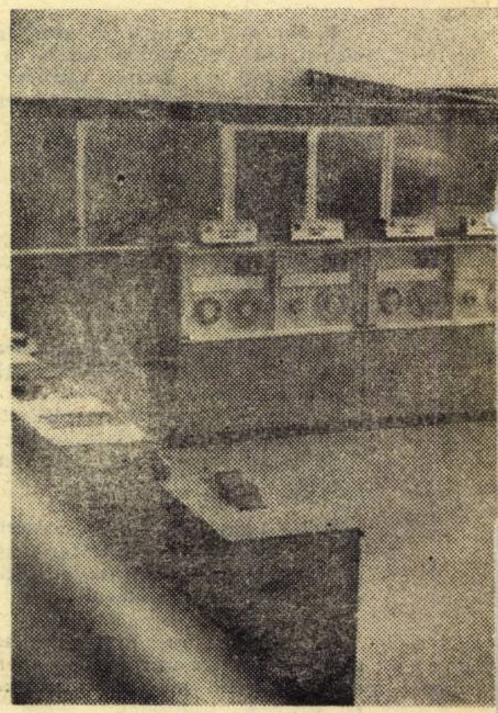

a formării analistului de modele matematice.

Se pune întrebarea: funcția de analist de modele matematice este indicat să fie ocupată numai de matematicieni sau ea poate, sau trebuie să fie ocupată, de exemplu, și de ingineri sau economiști? Credem că răspunsul cel mai potrivit este acela că funcția poate fi îndeplinită și de ingineri și de economiști, cu condiția ca aceștia să posede o bună pregătire matematică. **Absolut obligatorii pentru analistul de modele cunoștințele matematice nu sînt însă suficiente. Un matematician foarte bine pregătit în specialitatea sa nu va putea să stabilească relațiile corespunzătoare între diferiți parametri ai procesului, al căror model matematic se străduiește să-l stabilească, dacă nu va cunoaște resorturile lui intime.**

Pregătirea analiștilor de modele matematice prin cursuri postuniversitare este prevăzută, a se realiza la noi pentru început, la Academia de Studii Economice și la Centrul de calcul metodologic al Ministerului Învățămîntului. Specificul acestor cursuri îl constituie pregătirea analiștilor pe probleme economice (planificare, finanțe, bănci, comerț, administrative etc.) și, respectiv, științifice și tehnice.

Traducătorul de... modele

ANSAMBLUL fazelor ciclului informatic modern reclamă prezența indispensabilă în acest proces a **programatorului.** În sens larg, sfera noțiunii de programator cuprinde: **programatorii pentru software-ul de bază** — programatori experimentați, care lucrează la fabricile constructoare de calculatoare electronice s... pentru case de software —, **programatori pentru aplicații, programatori pentru sisteme și alte categorii.**

Programatorii pentru software-ul de bază trebuie să aibă o pregătire matematică, de informatică și să cunoască calculatorul electronic deosebit de bine. Numărul lor este în genere mic. Cel mai mare număr de programatori este cel pentru aplicații, sau pentru utilizatori — cum li se mai spune. Programatorii pentru sisteme sînt limitați ca număr: 1—2 pentru fiecare sistem. Aceștia, în principal, testează calculatorul electronic, pentru a verifica și asigura corecta lui funcționare.

În fond, ce face marea masă de programatori? **Pe baza dosarelor de aplicații elaborate de analiști, programatorii elaborează schemele logice ale programelor, scriu programele într-un limbaj adecvat, le testează pe calculatorul electronic, pînă elimină toate greșelile, predîndu-le apoi pentru imprimare pe suporturi corespunzătoare; urmăresc menținerea la zi a programelor.**

Analiza activității de bază a programatorilor — elaborare de scheme logice și scriere de programe — evidențiază faptul că acelora, care vor să practice exclusiv meseria respectivă, nu li se cer cunoștințe profunde economice, tehnice, științifice.

Referindu-se la nivelul de cunoștințe de matematică necesare programatorilor obișnuiți (de aplicații și sisteme), Ministerul Tehnologiei din Marea Britanie, într-un document intitulat „Titlurile personalului și descrierea activităților și prelucrarea datelor comerciale", face remarca: „inițial calculatoarele erau folosite aproape în întregime pentru lucrări matematice sau științifice, iar analiza și programarea erau efectuate de către oameni de știință sau matematicieni licențiați. Acest fapt a dus la concluzia falsă că programatorii de gestiune trebuie să aibă calificări similare. Accentul va fi pus însă pe felul de înțelegere și pe aptitudinile pentru programare".

În funcție de gradul de complexitate și de dificultate al operațiilor ce se cer executate, **normativele în vigoare în țara noastră precizează necesitatea existenței atît a programatorilor cu studii superioare cît și a celor cu studii medii.** Programatorii cu studii superioare, de regulă absolvenți ai secțiilor de mașini de calcul din cadrul facultăților de matematică, sau licențiați absolvenți ai cursurilor de programatori — ocupă posturile de bază în programare în cadrul unităților de calcul electronic. Ei trebuie să fie în măsură să elaboreze singuri scheme logice pentru programe complicate și să scrie astfel de programe. De asemenea, trebuie să cunoască limbajul calculatorului și limbajele Cobol și Fortran, pentru a putea îndruma și coordona lucrul programatorilor cu studii medii care, în general, scriu secvențe de programe, sau programe mai mici, în scopuri economice, tehnice, științifice.

Programatorii cu studii medii sînt recrutați dintre bacalaureații liceelor economice, tehnice, sau ai liceelor de cultură generală, urmînd ca aceștia să urmeze un curs sau o școală de specializare. În cursul actualului an școlar, la două licee economice din București se experimentează introducerea cunoștințelor necesare de informatică, urmînd ca în anii următori, în funcție de rezultatele obținute, să se extindă acest învățămînt și în alte licee economice și tehnice, în primul rînd.

Cunoștințe de specialitate plus calități personale

CONCOMITENT cu un anumit cuantum de cunoștințe ce se cer acumulate din domeniile disciplinelor strict necesare, programatorii trebuie să întrunească și o serie de **calități personale.** Astfel pentru îndeplinirea acestei profesii, în condiții optime de eficacitate, **programatorului i se cere să posede:**

— **metodă analitică și logică de rezolvare a problemei și abilitate de a percepe structura fundamentală a programului;**

— **capacitatea de a-și însuși noi metode tehnice și de a aprecia implicațiile acestora;**

— **deprinderea de a munci ordonat și disciplinat** la aplicarea standardelor și meticulozitate în detaliere și documentare:

— **tenacitate și răbdare** de a lucra la un proiect lung, care poate fi supus la mai multe schimbări;

— **posibilitatea de a se adapta cu lucrul într-un colectiv restrîns.**

Cele prezentate se referă la pregătirea programatorilor profesioniști. Însă activitatea de programare are o sferă mult mai largă de cuprindere. Extinzînd puțin sfera considerațiilor, se poate afirma că, așa cum un inginer, un economist sau în general, un intelectual, trebuie să cunoască una sau mai multe limbi străine de circulație universală, pentru a fi la curent cu progresul științific și tehnic din domeniul său de activitate, tot așa intelectualul, de orice profesie ar fi, cu timpul, va trebui să cunoască unul sau mai multe limbaje ale calculatorului electronic pentru a se putea înțelege cu acesta. Din acest punct de vedere este nimerit să amintim că la multe universități occidentale, toți studenții, începînd cu cei de la facultățile de filologie și terminînd cu cei de la cele tehnice-științifice, în cursul anului I sau în primele zile ale anului II, urmează un curs scurt (de o săptămînă), unde învață un limbaj, pe care-l utilizează apoi în rezolvarea diferitelor aplicații cu ajutorul calculatorului electronic. Este o metodă care s-a dovedit foarte bună și cred că ar trebui să fie luată în considerare și de către institutele noastre de învățămînt superior, care dispun de calculatoare electronice sau au acces la acestea.

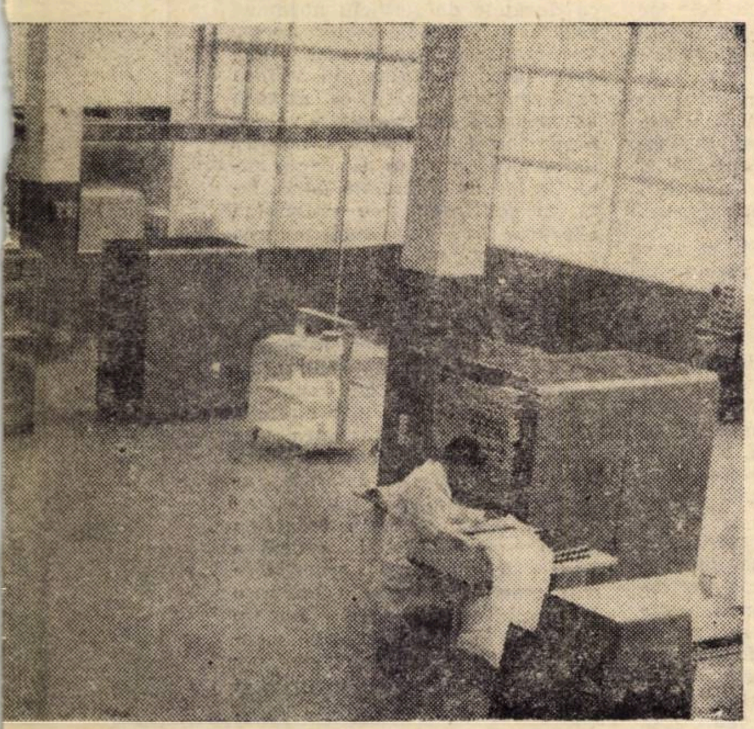

Dotat cu aparatură modernă, Centrul de calcul de la CEPECA oferă cadrelor de specialiști, care urmează cursurile de perfecționare, de aici, posibilitatea de a-și însuși cunoștințele necesare privind utilizarea noii tehnici în diferite domenii de activitate.

Elevi ai liceului economic nr. 1, la o oră de curs la Centrul de calcul al Universității București

Sistem de control automat al producției de televizoare în U.R.S.S.

UN SISTEM integrat de control al producției a fost realizat la Fabrica de stat pentru televizoare, de la Lvov, care se bazează pe o configurație cu două calculatoare electronice Minsk — 22. Fabrica folosește 20 000 de sorturi de articole și produce 500 tipuri de componente.

Pentru asigurarea controlului producției au fost realizate patru programe cadru: planificarea și controlul inventarului, statistica și planificarea prețurilor; controlul operativ al producției; calcule și revizuirea prețurilor pieselor, în corelație cu cheltuielile de producție. Coordonarea sectoarelor de producție este controlată la trei nivele: centrul de prelucrare, directorul producției, șeful secției. Sumele investite calculatoarele electronice și echipamentele necesare au fost recuperate într-un an.

„Laboranții" prelucrării

FUNCȚIONAREA continuă, lucrul zilnic al echipamentelor care asigură pregătirea datelor, prelucrarea electronică și controlul lor sînt asigurate de operatori. Activitatea de pregătire a datelor, de scriere a acestora sub formă codificată pe suporturi potrivite (cartele, bandă de hîrtie, bandă magnetică, discuri), pentru a fi introduse în calculatorul electronic, presupune existența următoarelor **funcții de operatori: perforatori, verificatori, sortatori, operatori pentru mașini de reprodus.** În activitatea de prelucrare a datelor sînt incluși operatori de la unitatea centrală, unitățile de intrare-ieșire, unitățile de memorie externă, cele de înregistrare a datelor, echipamentele de transmitere și de colectare a datelor, precum și bibliotecarul de programare.

La instruirea operatorilor trebuie avute în vedere următoarele considerente: numărul de operatori de instruit este foarte mare; pregătirea trebuie făcută prin lucrul practic la echipamente — ceea ce pretinde un însemnat număr de astfel de mijloace afectate instruirii. În plus, centrele de calcul electronic, care sînt repartizate pe tot teritoriul țării, au nevoie de instruirea unor astfel de operatori, recrutați din regiunea respectivă, cu puțin timp înainte de instalarea calculatorului electronic. Aceste cerințe justificate, de multe ori, nu coincid cu capacitățile reale de instruire.

Simbioza: tinerețe — experiență

SE POATE afirma că informatica este nu numai un domeniu nou, ci și un domeniu al tinereții. Într-adevăr, recomandări oficiale, în țările în care tehnica de calcul cunoaște o importantă dezvoltare, precizează că pentru funcțiile de analist și programator cu studii superioare, care reprezintă 25% din numărul total, vîrsta minimă este de 25 ani, iar pentru funcțiile de programator cu studii medii și operatori — 18—20 ani. Dar nu numai atît, chiar instructorii și formaticienii, folosiți de diferite firme și instituții de specialitate au, de cele mai multe ori, sub 30 de ani. Ceva mai mult, lectorii din institutele de învățămînt superior se supun aceleiași reguli. Această tinerețe, cu pasiunea și entuziasmul ei, a adus prospețime și a influențat introducerea informaticii în cele mai variate domenii de activitate. Dar, fără experiența savanților, a oamenilor de știință, a inginerilor, a matematicienilor, informatica nu ar fi putut lua ființă și nu ar fi înregistrat progresele la care asistăm.

Informatica, mai mult poate decît alte domenii de activitate, pretinde colaborarea inginerilor, economiștilor, matematicienilor, medicilor, filologilor, juriștilor — în general a tuturor profesiilor — tineri și vîrstnici; toți trebuind să se instruiască pentru a putea obține cît mai mult de la calculatorul electronic pus în slujba tuturor.

Curs experimental de programare la trei licee economice

MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI, prin Centrul de cercetare pedagogică și perfecționare a cadrelor didactice din învățămîntul profesional și tehnic, pe baza „Studiului referitor la pregătirea cadrelor de specialitate în ramura prelucrării automate a datelor în perioada 1970 — 1975", elaborat de Secretariatul permanent al Comisiei guvernamentale pentru dotarea cu echipamente de calcul și automatizarea prelucrării datelor, a organizat, în mod experimental, începînd cu anul școlar 1969/70, un curs de inițiere în programare, la liceele economice nr. 1 și 3 din București, precum și la Liceul economic din Timișoara. Cursul de inițiere în calculatoare s-a introdus la anii III și IV, cîte 2 ore săptămînal, obligatoriu pentru șase clase la Liceul economic nr. 1 și facultativ, numai pentru elevii cu rezultate bune la învățătură, la Liceul economic nr. 3.

Un sprijin deosebit în desfășurarea acestei acțiuni a fost acordat de către Centrul de calcul metodologic al Ministerului Învățămîntului, prin asigurarea lectorilor și organizarea vizitelor elevilor la centrul de calcul. Interesul pentru acest curs, și rezultatele promițătoare ale experimentului vor permite o extindere a acestui învățămînt și la alte licee economice și tehnice, în localitățile în care se prevede înființarea de centre de calcul electronic.

ȘANTIER ȘTIINȚIFIC

Conf. univ. dr. Eugen PRAHOVEANU

● În ce raporturi se situează, după părerea dv., publicistica economică față de cercetarea științifică din același domeniu?

— Multă lume le consideră ca fiind două activități independente, separate, iar unii cercetători apreciază chiar că publicistica e o ocupație minoră, nedemnă de preocupările „majore" ale cercetării. După mine între ele există o strînsă legătură. Publicistica în domeniul economiei este inabordabilă fără o profundă cunoaștere a realității, a tendințelor de dezvoltare a fenomenelor economice pe baza unui studiu atent al acestora, ceea ce înseamnă, implicit, și cercetare. În plus, ea cere găsirea unor forme specifice de exprimare, mai atractive, în stare să determine nu numai pe specialist să citească, ci și pe oricare membru al societății. Este vorba, în fond, de fapte economico-sociale care interesează, sau trebuie să intereseze pe toată lumea. La aceasta aș mai adăuga că publicistica, prin forța lucrurilor, trebuie să aducă fapte, elemente noi, ceea ce este imposibil fără depistarea lor — una din sarcinile principale ale cercetării în domeniul la care ne referim, cu atît mai mult cît nu este vorba dt publicistică în general, ci de economie, de știință.

● După cîte știu, aceste idei nu au rămas în sfera considerațiilor teoretice, ci le-ați și pus în aplicare.

...Publicistica economică este inabordabilă fără studiul atent al realității...

— Perfect adevărat. Primele încercări le-am făcut încă de pe băncile facultății, ceea ce, trebuie să mărturisesc, că m-a atras să lucrez la început într-o redacție de specialitate iar, ulterior, să îmbin activitatea didactică cu cea de cercetare și publicistică. Aceasta face ca în prezent să am aproximativ 65 de titluri apărute.

● Ce tematică v-a preocupat cu „precădere", ca să folosim un termen uzual in economia politică?

— Cunoscut fiind faptul că in domeniul nostru mai mult decît în altele, comanda socială este foarte prezentă și faptul că preocupările de cercetare sînt legate de publicistică, mult timp gama de probleme a fost variată, de la probleme ale construcției socialiste, respectiv de politică economică, și pînă la problemele capitalismului contemporan.

● Ați reușit să depășiți acest stadiu de dispersare?

— Se pare că da, iar momentul crucial l-a constituit elaborarea tezei de doctorat. Atunci mi-am centrat atenția pe o problemă: subdezvoltarea în lumea capitalistă, cu concretizare la America Latină. Cum cercetarea subdezvoltării este legată de ansamblul sistemului economic în care ea se manifestă, cu timpul am fost atras în abordarea problemelor economiei țărilor capitaliste dezvoltate. În ultimul timp m-au preocupat aproape în exclusivitate principalele aspecte, manifestări ale capitalismului contemporan în țările dezvoltate. Această „deplasare" nu e întîmplătoare, ea fiind determinată de extraordinara mobilitate a faptelor economice în cadrul acestor țări, ca o consecință a progresului științifico-tehnic actual.

● La ce v-ați oprit?

— Deocamdată mă aflu la acea parte a cercetării care se caracterizează prin cunoașterea faptelor, cum ar fi concentrarea extraordinară a capitalurilor, forța deosebită a monopolurilor internaționale, modificările ce survin în structura economică a țărilor dezvoltate și, implicit, în structura populației ocupate etc. Încă de pe acum studierea acestor fapte scoate în evidență accentuarea unor fenomene mai puțin active în trecut, apariția unor noi surse de discordanță dintre acei care dețin forța economică și aici am în vedere unele din contradicțiile noi și deosebit de însemnate ca aceea dintre monopolurile din S.U.A. și țările din Europa occidentală, și cele dintre monopolurile internaționale și oligarhiile financiare naționale. Toate acestea au constituit obiectul unor studii care au apărut din 1968 încoace și ale altora ce vor apărea în curînd.

Am impresia că avalanșa de fapte foarte semnificative, care se înregistrează în lumea capitalistă contemporană, se datorește dezvoltării extraordinare a forțelor de producție din țările dezvoltate, respectiv revoluției tehnico-științifice. Tocmai acest lucru mă face să urmăresc și în continuare un fenomen complex, legat pe de o parte de mobilitate, iar pe de alta de adaptarea capitalismului la această mobilitate. Cred că acesta este procesul în care putem îngloba diferite fenomene, fapte, care la prima vedere ne apar disparate, iar pe de altă parte, acesta este contextul în care se amplifică vechile contradicții și apar altele noi.

● Vă gîndiți, urmînd filiera ideilor expuse, la o lucrare de mai mare anvergură?

— Chiar dacă apar sub forma unor studii separate independente, între ele există o legătură organică, ceea ce, în perspectivă, s-ar putea concretiza într-o lucrare unitară.

Discuție consemnată de
Fl. COSTIN

CONSULTAȚIE

În ajutorul celor ce studiază în cadrul învățămîntului de partid

AMORTIZAREA ÎN REPRODUCȚIA FONDURILOR FIXE

ÎN CONDIȚIILE actualei revoluții științifice și tehnice, reproducția fondurilor fixe din economie se caracterizează printr-un ritm susținut de reînnoire și perfecționare calitativă. Statul nostru, preocupîndu-se continuu de crearea condițiilor necesare pentru utilizarea în producția materială a celei mai înaintate tehnici pe plan mondial și a celor mai noi cuceriri ale științei, desfășoară în același timp și o largă acțiune de modernizare a mașinilor și utilajelor existente, de reproiectare a unor mijloace de muncă învechite și de înlocuire a altora cu exemplare mai perfecționate, care au parametri tehnico-economici superiori.

Înzestrarea economiei naționale cu fonduri fixe și, în primul rînd, cu fonduri fixe productive, perfecționarea lor continuă pe o bază tehnică modernă, constituie una dintre cele mai importante premise ale asigurării reproducției socialiste lărgite, ale progresului neîntrerupt al societății noastre. Prin programul de investiții, partidul și statul nostru a alocat și alocă an de an fonduri imense de resurse bănești în vederea dezvoltării industriei constructoare de mașini și a altor ramuri producătoare de fonduri fixe, pentru ridicarea continuă a nivelului tehnic al producției.

Concomitent cu creșterea cantitativă și sporirea eficienței folosirii fondurilor fixe, cu schimbările calitative care intervin în gradul de mecanizare și automatizare a producției, în tehnologia de fabricație a mașinilor și utilajelor și în metodele de construcții capitale, sporește și însemnătatea reglementării, pe baze științifice, a regimului de amortizare, devine tot mai evidentă necesitatea perfecționării lui. Experiența arată că adaptarea sistematică a sistemului de amortizare la realitățile în permanentă mișcare asigură menținerea și accelerarea ritmurilor de creștere economică, că nesocotirea noilor cerințe determinate de progresul material și spiritual al societății poate da naștere unor fenomene negative, care frînează ridicarea eficienței cheltuirii fondurilor materiale și bănești în pas cu dotarea tehnică și tehnologică a economiei naționale.

În contextul măsurilor preconizate de partid în domeniul perfecționării conducerii și planificării economiei naționale, pentru ridicarea întregii activități economice pe o treaptă de eficiență calitativ superioară, un loc important îl ocupă și cele referitoare la îmbunătățirea sistemului de amortizare a fondurilor fixe. **Problema esențială** care s-a pus în această privință a constat în crearea unui cadru mai bun, menit să ridice la un nivel mai înalt **rolul pîrghiei amortizării** în procesul de realizare a reproducției mijloacelor de muncă, în vederea folosirii cît mai eficiente a acestora.

REGLEMENTAREA AMORTIZĂRII fondurilor fixe, în vigoare din ianuarie 1969, și-a propus, printre multiplele sale obiective, următoarele mai principale: determinarea cît mai precisă a costurilor de producție prin evaluarea unitară a fondurilor fixe și prin aplicarea unor norme de amortizare care să exprime, pe de o parte, uzura fizică reală a acestora, iar pe de altă parte, să țină seama în mai mare măsură de efectele celei morale; asigurarea recuperării valorii fondurilor fixe prin intermediul amortizării într-o perioadă de timp mai scurtă, ca urmare a ritmului actual al progresului tehnic, a necesității înlocuirii mai rapide a mijloacelor de muncă învechite din punct de vedere tehnic; stimularea unităților economice în folosirea completă, rațională și cu maximum de randament a tuturor fondurilor fixe cu care au fost dotate, întreținerea și repararea la timp și în condiții ireproșabile a acestora.

Fiind sinteza unei ample acțiuni desfășurate în anii 1963-1968, noua reglementare a amortizării fondurilor fixe prezintă îmbunătățiri esențiale față de cea veche, ceea ce e de natură să ducă la întărirea gestiunii economice proprii a întreprinderilor, la transformarea sistemului de amortizare într-un instrument eficace și indispensabil activității practice, constructive.

Tendința de perfecționare continuă a sistemului de amortizare a mijloacelor de muncă, în pas cu cerințele producției moderne, constituie o trăsătură comună a țărilor dezvoltate. În unele din aceste țări, spre exemplu, sînt larg răspîndite metodele accelerate de amortizare, în scopul stimulării investițiilor în diferite domenii. În general, scurtarea duratei de amortizare în aceste țări reflectă tendințele de reducere a perioadei efective de funcționare a mașinilor și utilajelor prin accelerarea înlocuirii acestora, cu altele mai moderne. Ca urmare, întreprinderile respective au largi posibilități de a-și alege metoda de amortizare pe care o consideră cea mai eficace (rate anuale egale sau descrescătoare), reușind astfel să-și recupereze în primii ani de funcționare cea mai mare parte a investiției, ba mai mult, să-și creeze și disponibilități pentru reinvestirea unor fonduri. De pildă, duratele normate de funcționare a mijloacelor de muncă în industria prelucrătoare sînt în medie cu circa 15% mai mici decît duratele de amortizare efectivă; în alte ramuri duratele efective depășesc pe cele de amortizare cu 30-40 la sută (construcția de mașini și prelucrarea metalelor). Nu mai vorbim de faptul că, în anumite cazuri, însăși legislația face posibilă amortizarea unor mijloace de muncă într-o perioadă și mai scurtă decît cea indicată de tabelele oficiale în vigoare.

DUPĂ CONȚINUTUL ei economic, amortizarea reprezintă acea parte a valorii care, în expresie bănească, se transmite asupra produsului creat ca rezultat al folosirii productive a fondurilor fixe. Ea oglindește prin urmare, procesul de uzură a mijloacelor de muncă și de creare, în același timp, a condițiilor materiale necesare înlocuirii acestora în formă naturală.

Pe măsura introducerii pe scară tot mai largă a tehnologiei moderne, care determină creșterea productivității muncii, valoarea fondurilor fixe se modifică. O astfel de modificare nu poate să nu se reflecte și în mărimea normei de amortizare, întrucît de stabilirea judicioasă a acesteia depinde nu numai recuperarea valorii fondurilor fixe, ci și influența pe care o exercită asupra nivelului prețului de cost, asupra rentabilității activității întreprinderilor, stimulării întreprinderilor la o mai bună folosire a mașinilor și utilajelor.

Prin reevaluarea fondurilor fixe după valoarea lor de înlocuire, reevaluare care a avut loc în perioada octombrie—decembrie 1964, pe baza prețurilor în vigoare, și care a dus la stabilirea unor valori unitare ale mijloacelor de muncă de același fel, noile norme de amortizare incluse în prețul de cost reflectă în prezent mai bine uzura socială medie, asigură compensarea cheltuielilor sociale necesare pentru înlocuirea mijloacelor de muncă și permit compararea veridică a rezultatelor activității economice a întreprinderilor. Unitățile noastre socialiste, înzestrate cu mijloace de muncă identice, chiar dacă au fost achiziționate în perioade și la prețuri diferite, au astăzi, ca urmare a acestei reevaluări, o situație egală în privința amortizării, justificată din punct de vedere economic. Totodată, trebuie relevat faptul că, paralel cu acțiunea de inventariere și reevaluare a fondurilor fixe din economie, a fost elaborată pentru prima dată și o clasificare a acestora. Această clasificare împarte fondurile fixe pe categorii, grupe și subgrupe, după destinația economică și forma materială, după funcțiile tehnico-economice pe care le îndeplinesc.

O trăsătură caracteristică a sistemului actual, perfecționat, de amortizare, constă în faptul că duratele de serviciu normate, care stau la baza noilor norme de amortizare, sînt mai mici decît cele prevăzute în vechea reglementare, ceea ce asigură recuperarea mai rapidă a valorii fondurilor fixe. Practica noastră economică, precum și experiența țărilor cu economie dezvoltată au confirmat cu pregnanță adevărul că la determinarea acestor norme de amortizare este necesar să se țină seama nu numai de termenul uzurii fizice a mijloacelor de muncă, ci și de oportunitatea înlocuirii lor cu altele noi, cu randament superior, înainte de expirarea acestui termen; cu alte cuvinte, a fost evidentă necesitatea de a se lua în considerare și efectele uzurii morale, datorate ritmului actual al progresului tehnic. În acest fel, prin formarea într-o perioadă mai scurtă a unor fonduri de amortizare mai mari, unitățile economice au posibilitatea să-și asigure resursele bănești necesare recuperării valorii fondurilor fixe cu care sînt dotate, accelerării procesului de reînnoire, men-

prof. univ. dr.
Marin MEHEDINȚU

(Continuare în pag. 14)

C. DOBROGEANU-GHEREA

Un punct de vedere asupra rolului industriei în dezvoltarea României

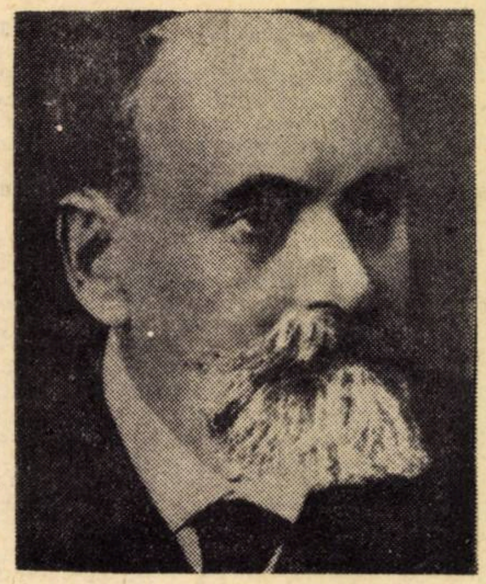

ULTIMUL sfert al veacului trecut a însemnat pentru țările române o accentuare a dezvoltării capitalismului aflat încă în prima fază. Pe acest fond, a avut loc pătrunderea și răspîndirea marxismului fapt care a produs un puternic reviriment în cultura spirituală a poporului nostru. Unele caracteristici ale dezvoltării țărilor române — speculate de ideologii reacționari pentru a demonstra pretinsa absență a terenului propice în vederea răspîndirii marxismului — accentuau necesitatea folosirii metodei și concepției marxiste pentru cercetarea unor realități „rebele". De la început pătrunderea marxismului a însemnat atît propagarea lui în mase, cît și folosirea lui pentru investigarea problemelor vitale ale societății românești.

Multe personalități de frunte, intelectuali sau muncitori, au contribuit la răspîndirea marxismului pe meleagurile carpatine — (dr. Stîncă și Raicu Rion, C. Buzdugan și P. Mușoiu, Ion Iosif, și Sofia Nădejde ș.a.) — dar aportul cel mai de seamă l-a avut C. Dobrogeanu-Gherea, supranumit uneori „Marx al României" [1]).

În repetate rînduri Gherea a ținut să sublinieze că marxismul nu este o culegere de dogme, ci o concepție și o metodă care permit înțelegerea științifică a dezvoltării societății omenești. Dacă nu întotdeauna a găsit rezolvările cele mai bune, dacă nu toate generalizările teoretice emise au fost confirmate de viață, aceasta se explică mai ales prin nivelul dezvoltării mișcării muncitorești, frămîntările și neclaritățile existente pe plan mondial, larga răspîndire a oportunismului în mișcarea muncitorească internațională după moartea lui Engels etc.

Controversa epocii

În cercetările lui Gherea un loc de seamă l-au ocupat geneza economiei românești moderne, structura, caracterul și perspectivele ei. O latură importantă a acestor procese era problema industrializării României, problemă mult dezbătută în epoca aceea, grupîndu-i pe participanți în două mari categorii și anume: adepți ai unei „Românii eminamente agrare", pe de o parte iar, pe de altă parte, susținători ai industrializării României. În luptă cu conservatorismul de orientare agrariană — Al. Moruz, P. Carp, N. Filipescu, I. Strat, P. Misir etc. — proeminențele „liberalismului luminat" — D. P. Marțian, B. P. Hașdeu, G. Barit, B. Baiulescu, A. D.Xenopol, P. S. Aurelian — făcuseră foarte mult pe linia promovării unor concepții favorabile dezvoltării industriei pe teritoriul țării noastre.

Punctul de vedere al clasei muncitoare se afirmă de la început cu multă vigoare în sprijinul dezvoltării industriei. In opera lui Gherea acest punct de vedere găsește un solid sprijin și o amplă argumentație delimitîndu-se de cel al liberalismului luminat. Opțiunea socialiștilor pentru industrialism era dictată de poziția forțelor sociale pe care le reprezentau și de concepția lor materialist dialectică asupra dezvoltării societății omenești. „Teoria materialismului economic (în sensul de istoric — n.n.), scria Gherea, constată... că structura economică a societății hotărăște în primul rînd toate celelalte manifestări sociale ale ei, cum e organizația politică, religiunea, credința, morala, producțiile artistice" [2]), iar structura economică se sprijină pe o anumită dezvoltare a forțelor de producție. Un rol important în afirmarea civilizației capitaliste — pregătitoare a premiselor trecerii la socialism — l-a avut industrialismul. Din primele sale lucrări de proporții mai mari, Gherea se apleacă cu atenție asupra formei de capital pe care o îmbracă mijloacele de producție în societatea burgheză, delimitînd latura materială a acestora de conținutul social, de capital, pe care-l capătă. Răspunzînd învinuirilor pe care burghezia le aducea socialiștilor — că, vrînd să distrugă capitalurile, distrug baza de producere a bogăției societății și o aruncă în barbarie, Gherea scria: „Domnilor burjui, nici prin gînd nu ne trece să nimicim bogățiile, capitalurile... Noi voim să nimicim acea **formă socială...** sub care aceste bogății se fac capitaluri, și în loc de a fi mijloc de îndestulare a cerințelor omenești, mijloc de fericire, se fac un mijloc de apăsare..." [3]). Delimitarea precisă a conținutului material al capitalului de conținutul său social a avut mare importanță pentru Gherea în determinarea poziției clasei muncitoare față de industrializarea burgheză. Ca proces de dezvoltare a forțelor de producție, industrializarea burgheză își are semnificația sa pozitivă și clasa muncitoare o apreciază în consecință; ca proces de exploatare capitalistă ea nu putea să nu-i vadă viciile și să nu lupte împotriva lăcomiei burgheziei care o folosea pentru stoarcerea de cît mai multă plusvaloare.

Lucrarea „Ce vor socialiștii români?" conține o analiză pătrunzătoare a problemei industrializării țării într-o viziune nouă, axată pe susținerea dreptului la existență a socialismului și în țările înapoiate, pe apărarea intereselor clasei muncitoare.

Adversarii marxismului și ai socialismului ca mișcare susțineau cunoscuta idee după care socialismul ar fi la noi o plantă exotică; cît n-avem proletariat industrial, socialismul n-are ce căuta la noi „ca leac". El, se afirma, este bun pentru apusul european, unde existau industrii dezvoltate. Răspunsul socialiștilor români, al lui Gherea îndeosebi, a fost de-a dreptul zdrobitor: „Dacă d-voastră — se adresa el adversarilor — socotiți socialismul drept leac împotriva bolii proletariatului industrial, atunci de ce lucrați din răsputeri, nu socotiți o jertfă prea mare spre a întemeia industria națională și deci totodată proletariatul industrial? Voiți fabrici, drumuri de fier, agricultură cu mașini, dar pe lîngă toate acestea lucrează și proletari salariați și, dacă vroiți să aduceți din Europa boala, de ce n-am avea și noi dreptul să aducem leacul? Introduceți proletariatul — boala; noi introducem socialismul — leacul" [4]). Trebuie să precizăm că în această perioadă, Gherea era preocupat de justificarea rosturilor socialismului, ca mișcare, în țara noastră, iar dezvoltarea industrială era tratată îndeosebi prin prisma dezvoltării proletariatului, a rolului și misiunii sale în societatea modernă.

O nouă opinie

Este un merit al mișcării noastre socialiste, și al lui Gherea îndeosebi, că de la începuturile sale — cînd însăși dezvoltarea industrială făcuse doar cîțiva pași și se baza pe metodele rapace, caracteristice acumulării primitive a capitalului — n-a respins-o ab initio ci și-a fixat poziția sa critică, rațională. De la bun început sînt scoase în relief o seamă de contradicții și limite ale industrializării legate de contextul social-economic al țării și de interesele burgheziei care vrea industrie fără proletari, care sprijină industria națională dar creează „supape" și concurenței produselor industriale apusene", vrea un sistem de schimb și repartiție evoluat pe o bază de producție puțin evoluată etc. Burghezia română, care se „împămîntenea", prinsese rădăcini și în moșii, vroia industrii fără însă a-l elibera pe producător, ținîndu-l în stare semiiobagă, lucrînd cu bună știință la crearea unei situații hibride. Tratînd natura contradictorie a măsurilor luate de clasele dominante din țara noastră, Gherea avea să scrie: „Clasele guvernamentale de la noi ar pofti să aibă industrie mare fără proletariat; în societatea actuală asta înseamnă a avea industrie fără muncitori. Și iată-i, pe de o parte, că votează bani, fac jertfe (nu-i vorbă, din pungile altora) pentru încurajarea industriei naționale, iar pe de alta împroprietăresc pe însurăței, leagă pe lucrători de bucățile lor de pămînt, prea mari pentru a-i lăsa să moară și prea mici pentru a-i face să trăiască. Printr-un astfel de mijloc dibaci lucrătorul agricol nu poate fi nici agricultor proprietar, nici salariat, ci un fel de hermafrodit în înțelesul economic" (104). Acest „hermafrodism" economic, avantajos unor pături suspuse, a fost realmente un obstacol în calea dezvoltării economice și a dezvoltării clasei muncitoare. Avantajul asigurării rezervei forței de muncă brute, al unei forțe de muncă foarte ieftine — plătită chiar sub valoarea ei, era însoțit de dezavantajul imobilității forței de muncă, de dezinteresul pentru calificare și creșterea productivității muncii etc.

Lipsa de consecvență a guvernelor pe linia unei politici de protejare a industriei naționale devine, de asemenea, obiectul criticii lui Gherea. El reliefează predilecția cercurilor conducătoare spre sfera schimburilor, a speculațiilor și a îmbogățirii facile lăsînd pe plan secundar problemele producției. Vizîndu-i îndeosebi pe guvernanții conservatori, preocupați realmente cu prioritate de problemele schimbului (moșierii erau interesați în facilitarea desfacerii mai ales peste graniță a produselor agricole și procurarea de acolo a produselor industriale mai ieftine decît cele indigene) Gherea scria: „În Cameră, mai-marii noștri... în loc de a cerceta baza, adică producția, dezbat... chestii de circulații și distribuirea productelor, netrecîndu-le prin minte măcar atîta că, dacă nu se va putea produce nimica, nu va circula nimica și cu toții vom pieri de foame" (104).

„Burghezimea ori poporul muncitor"

Critica făcută de Gherea modului de înfăptuire a industrializării în țara noastră viza cadrul acesteia, baza desfășurării și contradicțiile regimului existent care limitau dezvoltarea forțelor de producție. Punînd problema organizării raționale a producției și a forțelor sociale care s-o realizeze el spunea: „La această întrebare pot fi numai două răspunsuri: burghezimea ori poporul muncitor".(111) Analiza subtilă a celor două modalități îl conduce la concluzia că cel mai bine ar fi dacă s-ar organiza producția din punctul de vedere al clasei producătorilor. În critica clasei burgheze el ajunge însă la unele exagerări, asupra cărora el va reveni mai tîrziu.

Gherea considera că „neputînd concura pe piața mondială neavînd o piață lăuntrică, burghezimea noastră nu poate întemeia producția mare" (112) în industrie. La aceasta el mai adăuga și posibilitățile limitate, unilaterale, de finanțare a industrializării care se reduceau la „măsuri sălbatice împotriva poporului muncitor". (112) Apărarea industriei naționale prin tarife ridicate, prohibitive etc. Gherea n-o vedea eficientă, iar măsurile luate de cercurile conducătoare le considera ca dezorganizînd producția. De aici trăgea și concluzia că „oricum vom suci și învîrti lucrurile, este văzut că burghezimea noastră n-are cel mai mic teren pentru a întemeia o industrie națională, pentru a organiza producția industrială". (114). Această concluzie, evident exagerată, bazată pe îngroșarea unor limite reale ale capacității burgheziei de a industrializa țara, era legată de demonstrarea faptului că organizarea producției la noi era o sarcină a producătorilor și nu a burgheziei.

„Organizarea producției... în interesul poporului muncitor" (116) nu era concepută de Gherea ca o trecere la socialism, ci, dimpotrivă, ca realizare a unui capitalism „curățat" de anumite laturi tenebroase ale sale. În această privință el nu poate ieși din impas fără a recurge la unele idei ale lui Proudhon cu privire la asociațiile muncitorești de producție. Astfel, Gherea considera că organizarea producției în agricultură în folosul poporului muncitor ar trebui să se bazeze pe „colectivizarea muncii în comune", fapt care ar ridica nivelul de viață al țărănimii, s-ar stimula piața internă, iar industria ar avea un climat favorabil de dezvoltare. „Țărănimea, fiind bogată, ar cere din ce în ce mai multe producte industriale. Neputînd avea colonii, neputînd concura cu străinătatea, am avea

dr. I. NICOLAE VĂLEANU

——→

CONSTITUIREA CONSILIULUI ȘTIINȚIFIC AL INSTITUTULUI PENTRU STUDIEREA CONJUNCTURII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

ÎN ZIUA de 22 aprilie a.c. a avut loc ședința de constituire a Consiliului științific al Institutului pentru studierea conjuncturii economice internaționale. Cuvîntul de deschidere al ședinței a fost rostit de ing. Cornel Burtică, ministrul comerțului exterior, care a făcut o trecere în revistă a problemelor majore ce stau în fața comerțului nostru exterior ;' la a căror rezolvare este chemat să-și aducă o contribuție substanțială Institutul pentru studierea conjuncturii economice internaționale. Activitatea Consiliului științific, a arătat în continuare vorbitorul, va trebui să fie legată de dezbaterea acestor aspecte și de orientarea activității de cercetare a institutului spre rezolvarea problemelor ridicate de munca practică care vizează dezvoltarea și îmbunătățirea calitativă a relațiilor economice externe ale țării noastre.

În continuarea lucrărilor, Gh. Marcu, director general adjunct al institutului, a prezentat obiectivele cuprinse în planul de cercetare pe anul în curs, iar Gheorghe Istrate, director științific, și Iosif Pățan, consilier, au prezentat planul editorial și, respectiv, planul de manifestări științifice pe anul 1970. La dezbaterile care au avut loc pe marginea materialelor prezentate, au luat cuvîntul prof. Mihail Hașeganu, vicepreședinte al Băncii Române de Comerț Exterior, Marcel Popescu, vicepreședinte al Camerei de Comerț, Mircea Oprișan, adjunct de șef de secție la Consiliul de Miniștri, Gheorghe Dolgu, redactor șef al revistei „Viața economică", Teodor Niculescu, director general adjunct în Ministerul Comerțului Exterior și alți membri ai Consiliului științific.

În încheierea lucrărilor, prof. dr. Costin Murgescu, director general al institutului și președintele Consiliului științific, a subliniat concluziile reieșite din dezbaterile primei ședințe a Consiliului științific și a mulțumit participanților pentru contribuția adusă la îmbunătățirea conținutului planurilor de activitate ale institutului pe anul în curs.

■ Pornind de la faptul că în conceptul noilor dispoziții legale contractul economic are, alături de funcțiile sale juridice și funcții economice și anume aceea de instrument de planificare, Valentin Prisăcaru în articolul **Încheierea contractelor economice în lumina noii reglementări legale**, publicat în revista ARBITRAJUL DE STAT nr. 2/1970 susține că „în contextul noii reglementări, contractul economic, căpătînd noi funcții va avea și o fizionomie juridică nouă, determinată de faptul că acesta se încheie ca manifestare de voință a organizațiilor socialiste cu personalitate juridică în limitele capacității și principiului specializării după care acestea sînt organizate", și că, pe baza acestora, se vor încheia proiectele planului anual de jos în sus. O atenție deosebită acordă autorul problemei voinței de a contracta a organizațiilor socialiste, conchizînd că prin ofertă și acceptarea ei, atît organizația producătoare cît și cea interesată și-au manifestat voința de a contracta, bazată pe înțelegerea directă dintre cele două organizații socialiste. Autorul se ocupă, de asemenea, de consecințele nerespectării termenelor și procedurii de încheiere a contractelor și de rezolvare a neînțelegerilor precontractuale.

În același număr al revistei rețin atenția și articolele: **O nouă reglementare legală privind**

FIȘE

realizarea investițiilor de N. Manolescu, **Noi reglementări în vederea îmbunătățirii activității de comerț exterior** de I. Iczkovits și A. Dumitriu, precum și **Considerații cu privire la răspunderea organelor colective ale organizațiilor socialiste** de dr. V. D. Zlătescu.

■ Sub titulatura **Economies et sociétés,** Institutul de știință economică aplicată din Paris condus de François Pérroux, publică o serie de caiete științifice consacrate unor probleme actuale ale științei economice. Caietul nr. 1, din ianuarie 1970, cuprinde studii elaborate de economiștii polonezi în probleme de planificare, investiții, gestiunea întreprinderii și progres tehnic. Studiul lui Krzysztof Porwit **Central Plan in a system of Multilevel Planning** (Planul central într-un sistem de planificare la mai multe niveluri) relevă ideea că problema crucială a planificării la mai multe niveluri constă în necesitatea de a elabora microdeciziile privind diferite sectoare ale economiei într-o asemenea manieră, încît ele să fie conforme cu sarcinile sociale generale puse în fața economiei naționale, ca un întreg.

Aceasta înseamnă că deciziile sectoriale să concorde cu un criteriu macroeconomic de raționalitate, care postulează maximizarea nivelului de satisfacere a nevoilor sociale, ținînd seama de resursele de care dispune societatea. Dificultatea constă în găsirea modalității de a optimiza decizii parțiale potrivit unui criteriu general, exogen față de sectorul respectiv. Autorul încearcă să dea un răspuns la această problemă, insistînd îndeosebi asupra metodelor și tehnicilor de planificare la nivel central.

(Urmare din pag. 13)

totuși piață internă" (118). Cît privește organizarea producției industriale, aceasta trebuie să aibă loc prin acțiunea energică a asociațiilor de muncitori. Dar cum vor ajunge muncitorii să conducă fabricile? Fără revoluție, după o rețetă nu departe de cea proudhonistă!

Situîndu-se pe poziția accelerării dezvoltării forțelor de producție, a industrializării țării, Gherea a exagerat greutățile procesului real înfăptuit în cadrul social-economic dat și i-a opus o soluție **dorită,** pentru care nu existau nici condiții de realizare și nici forța socială pregătită corespunzător în acest sens. In „Ce vor socialiștii români?" Gherea, se pare, nu se debarasase complet de unele iluzii care i-au afectat analiza și i-au dat o tentă utopică unor laturi ale soluției. Totuși, el a fost destul de realist ca să înțeleagă că, chiar dacă s-ar realiza o atare soluție, aceasta n-ar însemna încă o societate socialistă. „Ni se va zice că trecerea pămîntului la comunele rurale,... fabrici ale societăților de lucrători, creșterea puterii politice a muncitorilor în statul burghez de azi sînt departe de a alcătui o organizație socialistă! Se înțelege, așa este!..." (122) Societatea socialistă, în care el își punea mari speranțe și pe linia industrializării, se profila undeva în viitor, uneori într-un viitor mult prea îndepărtat.

Industrializarea — o necesitate

Concepția lui Gherea despre industrializarea României se va cristaliza, pierzînd din unele exagerări și elemente de utopism, în primul deceniu al secolului nostru și îndeosebi în lucrarea „Post scriptum sau cuvinte uitate" apărută în 1908. Și de această dată, problema industrializării este tratată tot în contextul demonstrării existenței bazei pentru o mișcare socialistă în țara noastră.

Poporanismul sterist relansase ideea „socialismul, plantă exotică", susținînd că social-democratismul marxist n-are teren, n-are condiții sociale de viață și că poporanismul își găsește justificare. Agrarianismului exagerat al lui C. Stere, Gherea îi opune concepția marxistă a industrializării, conjugată, de această dată, cu „legea" sa despre dezvoltarea țărilor înapoiate. Nu intră în economia articolului de față relevarea eforturilor lui Gherea de a folosi marxismul pentru analiza țărilor înapoiate — acest aspect ar merita, credem, un studiu desinestătător — dar nu putem să nu reținem atenția asupra modului cum concepea el marxismul, ca „o concepție întreagă a vieții, care conține o metodă de cercetare a ei, care are o filozofie a istoriei ei... și care obligă la o anumită activitate practică" (216). Folosirea acestei concepții și metode în studiul industrializării se finalizează prin fixarea coordonatelor activității practice și a atitudinii clasei muncitoare față de ei.

Un merit incontestabil al lui Gherea rezidă în fixarea unui punct de vedere, a unei poziții desinestătătoare a clasei muncitoare față de problemele majore ale societății românești din vremea sa. „Față de aceste probleme, spunea el, social-democratul are propriul lui rost, propriul lui rol necesar, deosebit de al tuturor celorlalți și determinat de concepția și convicțiile lui socialiste" (319). În timp ce „generoșii" care trădaseră mișcarea muncitorească și trecuseră de partea burgheziei sub pretextul că atît socialiștii cît și liberalii erau interesați în dezvoltarea capitalismului și a industriei, Gherea explică atitudinea diverselor clase și grupuri sociale sau politice față de procesele amintite, delimitînd poziția proprie a social democrației. Problema dezvoltării noastre capitaliste și industriale, — va preciza el (față de trecut cînd considera că burghezia este incapabilă de aceasta), este de natură burgheză și nu socialistă, o problemă a burgheziei care afectează în chip diferit interesele diverselor clase sociale și grupări politice, de aceea și o multitudine de poziții și atitudini. „Clasa proprietății noastre latifundiare este și va fi împotriva dezvoltării industriale. Dezvoltarea industrială ar distrage atenția și protecția statului de la agricultură la industrie" (218) și ar priva pe latifundiari de mari avantaje. Poporaniștii consecvenți sînt și ei, din alte considerente decît conservatorii, împotriva industrializării. Ei „socotesc capitalismul și industrialismul ca o mare nedreptate socială, îl socotesc ca un rău în sine și de aceea vor să ne retragem din drumul dezvoltării noastre capitaliste la o parte, să ne organizăm acolo pentru propria-ne întrebuințare o democrație rurală — semisocialistă și, stînd în această idilă rustică, sunînd din bucium și cîntînd din fluier, să așteptăm pînă ce carul progresului modern, trecînd prin gropi, prin toate piedicile, pericolele și mizeriile drumului capitalist, va ieși, în sfîrșit, în drumul cel larg al societății socotite slobozite: atunci ne suim și noi în car și mergem pe calea largă a societății viitoare" (219).

Este greu să mai adaugi un cuvînt de critică la adresa rusticismului poporanist. Am mai adăuga o remarcă semnificativă a lui Gherea. „Eu, ca social democrat marxist, cred că concepția poporanistă că ocolirea capitalismului e o himeră naivă, că **sîntem deja în capitalism,** că dezvoltarea capitalistă industrială ni se impune" (220) (sublinierea noastră). Din acest punct de vedere, al necesității inexorabile a industrializării, pozițiile liberalismului luminat și cele ale social-democratismului sînt foarte apropiate. Aceasta întrucît ambele „pricep importanța și necesitatea vitală și întrucît și unul și altul au de dus o luptă comună împotriva tuturor rămășițelor feudale ce stau în calea capitalismului industrial în țările înapoiate" (p. 221). Deosebirile între ei sînt legate de Gherea de pozițiile lor sociale, de „faptul că unul și altul se adresează în lupta lor la clase sociale deosebite", cu motive sociale și etice, îndemnuri în activitate diferite. Motivele liberalismului burghez în lupta lui pentru dezvoltare industrială sînt legate de dorința de îmbogățire, de consolidare ca clasă și a orînduirii capitaliste. „Și, notează Gherea, într-o lucrare de mai tîrziu, numai întru atît întrucît interesele ei de înavuțire concordă cu dezvoltarea capitalistă a țării, întru atît e și burghezia pentru această dezvoltare, pe cînd din moment ce interesele de înavuțire imediată vin în conflict cu această dezvoltare și cu ridicarea nivelului economic al țării ea trădează cauza dezvoltării capitaliste". Caracterului limitat și contradictoriu al liberalismului luminat pe linia dezvoltării industriale, Gherea îi opune o poziție înaintată și consecventă a clasei muncitoare, a partidului social-democrat. „Social-democrația tinde spre industrializarea țării pentru că un stat industrial creează relații omenești superioare statelor înapoiate... în societatea industrială se creează mai bune condiții de trai pentru muncitori, condiții materiale, morale, intelectuale, se creează și mai bune condiții de luptă pentru emanciparea muncii. În societatea industrială se creează posibilități și elemente pentru dezvoltarea ulterioară a societății, la temeiul cărei dezvoltări social-democrația își întrevede idealul" (pag. 221). Din aceste deosebiri de concepție între liberali și social-democrați decurg și măsurile practice și atitudinile deosebite față de dezvoltarea industrială.

★

SUSȚINEREA industrializării țării de către socialiștii români, delimitîndu-se totodată principial de liberalism, decurgea din concepția lor materialistă despre societate.

Subliniind poziția avansată a mișcării noastre socialiste încă de la începuturile ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată: **„de la primele sale începuturi, mișcarea muncitorească și socialistă din România, reprezentanții ei de seamă, au văzut în industrie condiția vitală a dezvoltării țării noastre"** [5]).

Printre susținătorii acestei orientări, la loc de frunte s-a situat C. Dobrogeanu Gherea. Activitatea sa a fost remarcabilă nu numai în acest domeniu, ci în mai toate domeniile care vizau răspîndirea marxismului, combaterea concepțiilor ostile clasei muncitoare, analiza marxistă a realităților românești, dezvoltarea conștiinței rolului clasei muncitoare în prefacerea societății și organizarea sa. C. Dobrogeanu Gherea înscriindu-se în istoria gîndirii economice românești ca un militant de frunte, a cărui personalitate a depășit cu mult granițele țării noastre.

---

[1]) Vezi „Analele de istorie" nr. 2/1970, pag. 85.

[2]) C. Dobrogeanu-Gherea, **Materialismul economic și literatura.** În „Studii critice", vol. IV, Buc. 1925, pag. 158.

[3]) C. Dobrogeanu-Gherea, **K. Marx și economiștii noștri.** În „Studii critice", vol. V Buc., 1927, pag. 277.

[4]) C. Dobrogeanu-Gherea, **Scrieri social-politice,** Ed. politică, Buc. 1968, pag. 66. În rest, cînd vom cita din această lucrare, vom indica doar pagina în text.

[5]) Nicolae Ceaușescu, **România pe drumul desăvîrșirii construcției socialismului.** Vol I, Buc. 1968, pag. 22.

AMORTIZAREA

(Urmare din pag. 12)

ținerii acestora la nivelul tehnicii contemporane.

Pe baza calculelor experimentale efectuate în anul 1968, pentru fondurile fixe din economie, s-a ajuns la concluzia că durata medie de amortizare și, prin urmare, de înlocuire a valorii lor, poate fi redusă de la 25,7 ani la circa 21 de ani, iar pentru întreprinderile republicane (fără agricultură) de la 23,7 ani la 18,5 ani. În unele ramuri ale industriei (minieră, exploatarea și industrializarea lemnului, transporturile feroviare și navale) duratele medii de amortizare au fost sensibil micșorate față de prevederile vechii reglementări. Proporțional cu reducerea duratei normate a crescut mărimea normelor de amortizare, care sînt unice pentru fonduri fixe identice, indiferent de ramura în care ele funcționează; aceste norme au fost stabilite prin luarea în considerare a condițiilor normale de utilizare și de uzură a mijloacelor de muncă, a numărului de schimburi. Desigur, pentru unele grupe de fonduri fixe, care funcționează în condiții speciale (mediu umed sau coroziv, temperaturi înalte), care determină o uzură mai pronunțată, au fost stabilite norme de amortizare distincte mai mari.

Astfel elaborate, noile norme analitice prezintă o seamă de avantaje, întrucît fondul de amortizare, care se formează pe baza lor, reflectă mai bine schimbările care intervin în structura și uzura fondurilor fixe. Cu alte cuvinte, normele actuale permit o determinare mai exactă a mărimii amortizărilor, înlătură astfel deformările în structura și nivelul prețului de cost și, prin aceasta, contribuie la aprecierea mai realistă a rentabilității întreprinderilor.

URMĂRIND creșterea răspunderii și a interesului întreprinderilor de a respecta termenele de punere în funcțiune a fondurilor fixe, de a le păstra și folosi cu eficiență, de a proceda la efectuarea de perfecționări tehnice, noul sistem prevede amortizarea acestora pe întreaga durată de funcționare, de la punerea în exploatare și pînă la casare, adică pe perioada efectivă de serviciu. Dacă, totuși, unele fonduri fixe sînt scoase din funcțiune înainte de a se fi recuperat — prin intermediul amortizării — valoarea lor integrală, partea rămasă neamortizată se acoperă din cheltuielile de producție ale întreprinderii în anul în care a avut loc casarea sau, eșalonat, pînă în anul în care aceste fonduri ating durata normată de serviciu. În cazul cînd, însă, fondurile fixe funcționează și după recuperarea valorii integrale, adică după expirarea duratei de serviciu normate, mijloacele bănești obținute ca urmare a amortizării lor în continuare, rămîn la dispoziția întreprinderilor în proporție de 25 la sută, în scopul finanțării lucrărilor de modernizare, de reparații capitale, de îmbunătățire a tehnologiei producției. Restul se repartizează la dispoziția centralelor industriale (15 la sută) și a statului (60 la sută), ceea ce stimulează gospodărirea judicioasă a fondurilor fixe. Rezultatele obținute pînă în prezent confirmă rolul stimulatoriu al acestei prevederi a noului sistem.

În același timp, în vederea stimulării întreprinderilor pentru reducerea timpului în care fondurile fixe nu funcționează în producție, noua reglementare restrînge la minimum scutirile de plată a amortizării. Această prevedere a sistemului actual de amortizare are o deosebită însemnătate. De fapt, a fost lichidată practica unor întreprinderi de a menține neutilizate unele mijloace de muncă instalate, pentru care s-au cheltuit însemnate fonduri bănești. Excelau în această privință unele unități miniere și ale industriei constructoare de mașini, ale industriei chimice și petrolului. Fondurile fixe, date disponibile, înregistrau valori remarcabile, iar nefolosirea lor provoca mari cheltuieli neproductive. Nu întîmplător, întreprinderile care au avut asemenea fonduri fixe inactive, au avut și o situație nesatisfăcătoare din punct de vedere financiar. Adesea, utilajele imobilizate erau trecute în scripte la capitolul: „în rezervă" sau „în conservare". În cele mai multe cazuri, astfel de etichetări aveau rolul de a masca lipsa de răspundere pentru imobilizarea fondurilor materiale ale statului, întrucît pentru ele nu se plăteau amortizări. Aparent, întreprinderile respective nu produceau daune, întrucît prețul lor de cost nu era grevat de aceste amortizări. În realitate, însă aceste mașini și utilaje în conservare sau în rezervă blocau fondurile economiei naționale. De aceea, este absolut întemeiată prevederea din noul sistem, ca toate mijloacele tehnice, toate fondurile fixe (cu foarte mici excepții) să fie supuse amortizării.

Nu trebuie pierdut din vedere faptul că statul nostru face eforturi deosebite pentru înzestrarea ramurilor economice cu cele mai moderne fonduri fixe — parte integrantă și preponderentă a avuției naționale. Problema folosirii lor cît mai raționale are o deosebită însemnătate economică. În ultimă analiză, aceste mijloace tehnice contribuie la creșterea produsului social total, la asigurarea reproducției socialiste lărgite și la ridicarea sistematică a nivelului de trai al oamenilor muncii.

ECONOMIE MONDIALĂ

DOCUMENTAR

COMERŢUL INTERNAŢIONAL

TENDINŢE ŞI STRUCTURĂ

UNUL DIN FENOMENELE ECONOMICE cele mai importante ale economiei mondiale contemporane este comerţul internaţional ,schimbul de mărfuri şi servicii între diferitele ţări ale lumii. Multiplicîndu-se şi diversificîndu-se în mod continuu, relaţiile economice internaţionale aduc o contribuţie de seamă la progresul economiilor diverselor state, la îmbunătăţirea climatului de înţelegere şi încredere între popoare la întărirea păcii pe glob. Documentarul de faţă îşi propune să înfăţişeze cîteva din aspectele şi problemele esenţiale ale evoluţiei şi structurii comerţului internaţional.

Ritm inalt de creştere

UNA din caracteristicile principale ale evoluţiei postbelice a comerţului mondial o constituie accelerarea ritmului de creştere a exporturilor şi respectiv, a importurilor totale din lume.

Exprimate în dolari şi în preţuri curente, exporturile mondiale capitaliste au crescut de la 20 miliarde în 1913 la 52 miliarde în 1929 — anul cu cel mai mare nivel antebelic. Marea criză mondială de supraproducţie din 1929/1933 a adus o diminuare brutală a exporturilor din cauza generalizării măsurilor discriminatorii şi protecţioniste în comerţul principalelor ţări capitaliste: în 1937 exporturile mondiale scăzuseră la 21,4 miliarde, în 1938 la 21,1 miliarde de dolari.

Încetarea ostilităţilor a găsit numeroase ţări capitaliste dezvoltate în imposibilitatea de a-şi putea satisface necesităţile vitale din propria producţie, ceea ce a dat un puternic impuls comerţului internaţional.

În condiţiile penuriei imediat postbelice de mijloace internaţionale de plată, cererea masivă de mărfuri a dus la o bruscă creştere a preţurilor, ceea ce influenţează mărimea valorii exporturilor mondiale. În preţurile curente ale anilor respectivi, exporturile mondiale capitaliste ajung în 1948 la 53,8 şi în 1950 la 55.9 miliarde de dolari (în preţuri constante exportul mondial în 1948 este cu 4% mai mic decît în 1938 deşi în preţuri curente el este de 2,5 ori mai mare).

Din 1951 pînă în 1954 intervine o perioadă de oarecare stagnare (în 1952 înregistrîndu-se chiar un regres absolut) exporturile anuale variind între 73 şi 76,9 miliarde de dolari. Apoi nu se mai petrece o scădere decît în 1958. În restul perioadei are loc o creştere continuă care culminează cu cele peste 238 miliarde dolari, sumă ce reprezintă valoarea exporturilor mondiale capitaliste în 1969. În majoritatea anilor ritmul de creştere depăşeşte 6.5%, ajungînd şi la sporuri anuale de 11—12% (în 1956, 1960, 1968 şi 1969).

Tabelul nr. 1 prezintă dinamica exporturilor mondiale, în preţuri curente, aşa cum rezultă din statistica O.N.U.

În ce priveşte exporturile lumii socialiste, după cum estimează statisticile O.N.U. se remarcă o dinamică şi mai accentuată: în 1938 — 2,4 miliarde dolari; în 1948 — 3,7; în 1958 — 12.0; în 1960 — 15,0; în 1968 — 24,9; în 1969 peste 26 miliarde dolari. După cum se vede, în deceniul 1948—1958 exporturile lumii socialiste cresc de peste trei ori, iar în deceniul 1958—1968 de peste două ori.

Un raport semnificativ

ÎN PERIOADA interbelică, date fiind cele trei crize economice de supraproducţie (1920/1921, 1929/1933 şi 1937/1938) s-a manifestat cu putere fenomenul stag-

Eugen ŞERBAN

⟶

Tabelul nr. 1

EVOLUŢIA EXPORTURILOR
(miliarde dolari)

Anii	Mondial Total	Mondial capitalist			Mondial socialist
		Total	Ţări dezvoltate	Ţări in curs de dezvoltare	
1913	20,0	20,0	—	—	—
1928	—	51,9	38,9	13,0	—
1929	—	52,0	39.9	12,1	—
1930	—	41,4	32,1	9,2	—
1937	—	21,4	14.4	5,7	—
1938	23,5	21.1	15,2	5,9	2,4
1948	57,5	53,8	36,7	17,1	3,7
1949	—	54,2	38,4	2,7	—
1950	—	55,9	37,6	2,8	—
1951	—	75,9	52,4	3,5	—
1952	80,0	73,0	52,1	20,9	7,0
1953	82,0	74,1	53,1	21,0	7,9
1954	85,5	76,9	54,8	22,1	8,6
1955	93,0	83,7	60,0	23,7	9,3
1956	103,1	93	68,1	24,9	10,1
1957	111,1	99,8	74,4	25,4	11,3
1958	107,2	95,2	70,5	24,7	12
1959	115,7	101,5	75,7	25,8	14,2
1960	128,0	113,0	85,7	27,3	15,0
1961	134,0	118,3	90,5	27,8	15,7
1962	141,4	124,0	95,1	28,9	17,4
1963	154,1	135,4	103,9	31,5	18,7
1964	172,4	152,1	117,6	34,5	20,3
1965	186,4	164,7	128,3	36,4	21,7
1966	203,6	180,4	141,7	38,7	23,2
1967	214,6	189,7	149,5	40,2	24,9
1968	279	252,0	168,1	43,9	27

Sursa: O.N.U., Statistical Yeabook, 1968.

APĂ ÎN VIN

LA LUXEMBURG, acum două săptămîni, în zorii vineţii ai zilei de 22 aprilie, după un nou şi epuizant efort de conciliere, ţările C.E.E. au izbutit, în cele din urmă, să se pună de acord cu privire la reglementarea pieţei vinului, această chestiune spinoasă care împiedica „desăvîrşirea" fazei tranzitorii a organizaţiei. Nu se poate afirma în general că în Piaţa Comună nu se produc acorduri. Ele şint chiar foarte frecvente. Ceea ce nu se poate şti însă niciodată este faptul dacă ele sînt şi definitive. Şi de data asta, ca de obicei, înţelegerea s-a încheiat — cum scrie presa ţărilor comunitare — „în ciuda divergenţelor economice şi... electorale".

A mai fost semnat cu acelaşi prilej şi tratatul care permite „întărirea puterilor Parlamentului european". Rămîne ca textele să fie ratificate acum de parlamentele naţionale ale celor şase ţări, pentru ca noua legislaţie asupra finanţării cheltuielilor agricole ale Comunităţii să poată deveni efectivă. Înainte încă de a se instăpîni vara, acest lucru ar trebui să devină un fapt împlinit. Altminteri negocierile pentru primirea Angliei şi a celorlalte ţări candidate în Piaţa Comună n-ar putea începe la termenul convenit, adică la începutul lunii iulie.

În ce priveşte fondul reglementărilor privitoare la piaţa vinului, cîteva „amănunte" traduc semnificaţia şi întinderea pe care o are acordul. În principiu, începînd de la 1 iunie, comerţul cu vin între statele membre va fi liberalizat. Franţa, de exemplu, va putea să-şi extindă vînzările în Italia. Ea are de pe acum acces liber pe piaţa R.F.G. şi Benelux. Pînă la sfîrşitul lui 1971 însă, în ce priveşte piaţa ei proprie, Franţa va putea lua măsuri de limitare a importurilor „în cazul în care acestea s-ar dovedi excesive şi ar risca să producă perturbaţii interne". Se remarcă de asemenea că ministrul francez al agriculturii a obţinut ca „preţul european" să fie fixat la acelaşi nivel ca cel aplicat în Franţa.

S-a semnalat faptul că între toate reglementările privind politica agricolă comună, cea a vinului este singura care stabileşte anumite obligaţiuni şi interdicţii în materie de producţie şi fabricaţie. Aşa sînt, de pildă, cele privitoare la edulcorare, cupaj, amestec cu apă şi la alte asemenea procedee practicate în producţia vinului, şi care, în paranteză fie spus, îl umplu adesea de cea mai legitimă mînie pe consumator. „Exigenţele franceze pot să pară de altfel ipocrite, scrie Le Monde, deoarece, dacă există o ţară unde vinurile sînt adesea transformate în aşa fel încît să nu le mai recunoască nimeni, atunci aceasta este Franţa".

În ce priveşte Republica Federală a Germaniei, reprezentantul ei a obţinut la Luxemburg un număr de derogări care îi vor îngădui să-şi păstreze neştirbită legislaţia sa naţională. În ce fel va reacţiona parlamentul italian la această reglementare, socotită drept un „moment esenţial", dar care nu prea pare să schimbe mare lucru pe nicăieri, vom avea prilejul să o constatăm în curînd. În tot cazul încă o dată se dovedeşte că I. L. Caragiale rămîne un autor universal.

Ce se va întîmpla acum cînd „Europa verde" e pe... verde? De la 1 ianuarie 1970, toate prelevările agricole vor trebui afectate casei comunitare. La 1 ianuarie 1975 totalitatea cheltuielilor bugetare ale C.E.E. urmează să fie acoperite din încasările comunitare. Etapa în care teoretic se află azi Piaţa Comună este aceea a „consolidării". Va putea fi însă realizată consolidarea în timpul scurt care rămîne pînă la a treia etapă, aceea „a lărgirii rîndurilor"? — iată întrebarea pe care şi-o pun promotorii Comunităţii. Rămîn trei luni pentru ca „cei şase" să se pună de acord cu privire la eliminarea barierelor tehnice din calea schimburilor; la unificarea cadrului juridic, fiscal şi financiar pentru industrie; la înfiinţarea de întreprinderi comune europene, pentru a se evita „marile concentrări naţionale"; la schimbările necesare în domeniul utilizării forţei de muncă, cu scopul de a se reduce efectele dureroase ale adaptărilor structurale — adică tot atîtea probleme, ca nişte vîrfuri de stîncă sub apă, în calea navigaţiei libere a corabiei pe care s-au îmbarcat «cei şase». În ceea ce priveşte realizarea unei uniuni economice reale şi a unei uniuni monetare, nimeni nu se aşteaptă ca acestea să poată fi realizate înainte de sfîrşitul deceniului care tocmai a debutat. „Este desigur greu să se prevadă o «sincronizare» adevărată între desfăşurarea perioadei care trebuie să transforme Anglia într-un membru deplin al Pieţei Comune şi stabilirea uniunii economice şi monetare" scrie un comentator din presa franceză. „Înainte de a fi admisă Anglia, scrie acelaşi, ar trebui mai întîi ca «cei şase» să ştie în această privinţă unde vor să ajungă, cum să înainteze şi în cît timp".

Este evident, cel puţin deocamdată, că oenologii politici ai Europei occidentale încă nu se pot hotărî să renunţe la a turna apă în vinul integrării, deoarece acesta, iată, nu pare să-i turmenteze în mod deosebit nici chiar pe partizanii integraţionişti cei mai combativi.

Alexandru ANCA

nării și scăderii comerțului internațional. Raportat la producția țărilor capitaliste și în primul rînd, la producția lor industrială, exportul a prezentat o incontestabilă rămînere în urmă. Aceasta a justificat concluzia teoretică referitoare la îngustarea relativă a pieței mondiale capitaliste.

Cîteva cifre sînt edificatoare: în 1929 producția mondială capitalistă era cu 46% mai mare decît în 1933, exporturile erau însă de 2,4 ori mai mari.

În 1937, în ajunul declanșării crizei, producția industrială era cu 4% superioară celei din 1929 și cu 52% celei din 1913, în schimb exporturile reprezentau numai 41% din nivelul anului 1929 și 91% din cel al anului 1913.

În perioada de după cel de-al doilea război mondial lucrurile evoluează, pînă în momentul de față în mod diferit. Din 1948 pînă în 1967 producția industrială a lumii capitaliste a crescut de 2,8 ori, iar exporturile de produse industriale au sporit de 4,2 ori (vezi tabelul nr. 2).

Raportul dintre dinamica exporturilor și cea a producției industriale în perioada postbelică are o deosebită semnificație și își găsește explicația în primul rînd în desfășurarea revoluției științifice și tehnice contemporane, ca și în adîncirea diviziunii internaționale a muncii între țările industrializate, în lărgirea pe această bază a cooperării și colaborării internaționale. Acest raport constituie un temeinic contraargument împotriva tezelor care afirmă că procesul industrializării și, în genere al creșterii producției industriale într-o țară sau alta, ar duce la o îngustare a relațiilor comerciale internaționale. Un alt argument în aceeași direcție, care merită întreaga atenție ni-l oferă analiza structurii comerțului internațional pe grupuri de țări și pe grupuri de mărfuri.

Disparități în grup

ESTE cunoscut că în lumea contemporană există două sisteme economice diferite și că în cadrul lumii capitaliste există grupuri de țări — dezvoltate și în curs de dezvoltare. Participarea diferitelor grupuri de țări la exportul mondial este inegal, după cum rezultă din calculele efectuate pe baza datelor tabelului nr. 1.

Țările socialiste (calculat la teritoriile lor actuale) participau în 1938 cu 9,6% la exportul întregii lumii, în 1958 cu 11,2% și în 1968 cu 11,3%. În cadrul exporturilor totale ale țărilor nesocialiste, grupul țărilor capitaliste dezvoltate participă la exportul mondial în 1938 cu 72%, în 1948 cu 69%, în 1958 cu 75% și în 1968 cu 80%. În ce privește țările în curs de dezvoltare, acestea înregistrează o scădere a ponderii în 1968 — circa 20%, față de 1938 — 28%, ca și față de 1948, cînd aceasta era de 31%.

După cum se vede țările industriale concentrează majoritatea exporturilor, ponderea respectivă fiind în creștere în condițiile sporirii rapide a totalului mondial. În schimb economia țărilor în curs de dezvoltare, este în mod precumpănitor orientată către producția de materii prime agricole și minerale. De aici și nivelul exporturilor pe locuitor apreciabil mai scăzut în țările în curs de dezvoltare decît în cele industriale.

Fără îndoială, trebuie remarcat faptul că în unele țări în curs de dezvoltare a început procesul industrializării, ceea ce se repercutează și în domeniul schimburilor lor externe. Dat fiind însă faptul că numărul acestor țări este încă relativ scăzut, influența lor asupra exporturilor întregului grup este destul de limitată. Totuși, se poate menționa creșterea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare: produse chimice (1958 — 0,22, 1968 — 0,64 miliarde dolari din totalul mondial capitalist de 5,1 și respectiv de 14,65 miliarde), mașini și utilaje (1958 — 0,14, 1968 — 0,71 miliarde din totalul mondial capitalist de 18,28 și, respectiv 55,06 miliarde dolari); alte produse industriale, îndeosebi textile (de la 2,39 la 7,62 în același interval, din totalul corespunzător de 23,17, respectiv 57,95 miliarde dolari).

Interesant este de menționat și un alt aspect. În anul 1958 totalitatea alimentelor și materiilor prime, inclusiv combustibilii exportați de țările în curs de dezvoltare însumau 20,72 miliarde iar cea exportată de țările capitaliste dezvoltate — 21,62 miliarde doalri. Poziția țărilor în curs de dezvoltare s-a înrăutățit în această privință în ultimul deceniu: în 1968 participarea țărilor capitaliste dezvoltate la exportul respectivelor materii prime era de 38,82 miliarde față de 31,88 miliarde ce reveneau țărilor neindustriale.

Cu alte cuvinte, deși specializate în producerea de materii prime (vezi tabelul nr. 3), țările în curs de dezvoltare nu joacă în producția acestora rolul de monopol. În schimb, în ce privește producția industrială, țările capitaliste dezvoltate, care produc circa 90% din totalul producției industriale a lumii nesocialiste, exercită prin ponderea respectivă — un adevărat monopol industrial în economia mondială capitalistă.

Intensitatea specializării în producția de materii prime se poate deduce din structura exporturilor pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare: ele reprezintă circa 80% din totalul exporturilor acestor țări, în timp ce produselor industriale, din care majoritatea cu un redus grad de prelucrare, le revin mai puțin de 20%. În cazul multor țări din acest grup situația este și mai dificilă întrucît economia respectivelor state este orientată spre monoproducție. Pentru respectivele țări, un număr foarte redus de produse primare constituie majoritatea exporturilor, după cum se vede din tabelul nr. 3. Urmările grave ale predominării monoproducției se exprimă în puternica dependență față de piața mondială, de fluctuațiile prețurilor pe această piață, ceea ce are ca urmare o îndatorare crescîndă a țărilor monoproducătoare, scurgerea unei importante părți din venitul național în străinătate (deoarece o bună parte a surselor de materii prime continuă să fie în miinile monopolurilor internaționale).

Orientare geografică

STADIUL fluxurilor principale de mărfuri pe glob sau orientarea lor geografică este deosebit de semnificativă. De aceea economiștii nu scapă din vedere un asemenea aspect al comerțului internațional. Spațiul nu ne permite să prezentăm orientarea geografică a comerțului principalelor țări. De aceea ne limităm la fluxurile între țările lumii grupate după sistemul lor social-economic și după nivelul lor de dezvoltare economică (vezi tabelul nr. 4).

În ultimul deceniu 1958—1968 orientarea geografică a suferit următoarele modificări. În 1958 spre țările capitaliste dezvoltate se îndreptau 63% din exporturile mondiale, 66,6% din cele ale țărilor capitaliste dezvoltate, 72% din cele ale țărilor în curs de dezvoltare și 17,5% din cele ale țărilor socialiste. Proporțiile respective deveniseră în 1968: 69,5%, 76% și 23%. Este, deci, vorba despre o sporire evidentă a acestui grup de țări în exportul tuturor celorlalte grupuri de țări, inclusiv în schimburile dintre țările capitaliste dezvoltate.

Spre țările în curs de dezvoltare în 1968 erau orientate 28,6% din exporturile țărilor capitaliste dezvoltate, 23,1% din cele ale propriului grup și 9,2% din cele al țărilor socialiste. Cu excepția ponderii exporturilor provenite din țările socialiste, care crescuse la 15,5% se remarcă o scădere de pondere în deceniul 1958—1968: 20,1% din exporturile țărilor capitaliste dezvoltate și 19,8% din cele ale grupului țărilor neindustriale.

Partea țărilor socialiste în exporturile mondiale crește de la 11,5% la 13,2% în același interval: ponderea în export a țărilor capitaliste către țările socialiste scade însă de la 5,8% la 3,9% în vreme ce ponderea lor în exportul țărilor în curs de dezvoltare crește de la 5,9% la 6,2%.

Un capitol aparte în comerțul internațional îl formează așa numitul comerț Est-Vest, cu alte cuvinte comerțul dintre țările socialiste și cele nesocialiste. Din punct de vedere istoric ultimele decenii înregistrează creșteri apreciabile, dar trebuie remarcat că politica războiului rece, promovată o întreagă perioadă de timp de către țările capitaliste și-a pus pecetea pe dinamica acestor relații. În pofida creșterilor importante, ele mai exercită o influență negativă pînă în zilele noastre, ceea ce se poate deduce din ponderea scăzută a acestui comerț în totalul schimburilor internaționale. Această pondere este departe de a reflecta în mod corespunzător participarea țărilor socialiste la producția mondială de mărfuri industriale și agricole. Barierele vamale discriminatorii, obstacolele tarifare și netarifare artificiale menținute încă în numeroase domenii ale comerțului Est-Vest împiedică intensificarea exporturilor din țările socialiste spre cele capitaliste, ceea ce pune piedici în calea sporirii importurilor țărilor socialiste din cele capitaliste.

Tabelul nr. 5 ilustrează evoluția comerțului Est-Vest și ponderile reprezentate.

Atitudinea tot mai favorabilă ce se manifestă în țările capitaliste în rîndurile oamenilor politici ca și în cele ale oamenilor de afaceri îndreptățesc estimările că acest important compartiment al comerțului internațional are perspective de creștere mult mai accelerate în următorul deceniu.

Tabelul nr. 5

COMERȚUL EST-VEST

(total export și import)

Anii	Valoarea schimburilor Est-Vest (mil. dolari)	Comerț Est-Vest în % din: Schimburile mondiale totale	Comerțul țărilor socialiste	Comerțul țărilor capitaliste
1938	2995	6,4	73,8	9,5
1948	3015	2,6	41,6	4,1
1953	2145	1,3	14,0	2,1
1954	2805	1,4	14,5	2,3
1955	3280	1,6	16,7	2,5
1956	3695	1,8	18,6	2,7
1957	4195	1,9	19,0	2,9
1958	4450	2,1	18,5	3,2
1959	4920	2,1	17,2	3,3
1960	5875	2,5	19,2	3,5
1961	6175	2,3	17,9	3,1
1962	6500	2,3	18,8	3,7
1963	7265	2,4	19,1	3,6
1964	8690	2,5	21,7	3,8
1965	9650	2,6	22,4	3,8
1966	11190	2,8	24,8	4,0
1967	12170	2,8	25,2	4,1
1968	12710	2,8	24,3	3,8

Sursa: O.N.U. Statistical Yearbook, Yearbook of international trade statistics: Monthly Bulletin of statistics, colecția 1960/1969.

Tabelul nr. 2

Comparație între dinamica producției și exporturilor industriale mondiale (1963 = 100)

	1938	1948	1958	1959	1961	1962	1964	1965	1966	1967
Populație	66	75	81	93	96	98	102	104	107	109
Prod. industrială	30	45	62	80	89	95	108	115	123	126
Export. industrial	28	33	50	70	86	92	113	122	135	141

Sursa: O.N.U. Statistical Yarbook, 1968.

Tabelul nr. 3

DOMINAȚIA MONOPRODUCȚIEI *)

90—99,8%

Mauritius (zahăr)
Libia (petrol brut)
Gambia (arahide)
Antilele ol. (combustibili)
Ecuador (banane, cacao, cafea)
Brunei (petrol brut)
Sudan (bumbac, semințe oleaginoase)
Guadelupa (zahăr, banane)
Liberia (caucic, min. fier)
Barbados (zahăr)
Costa Rica (cafea, banane)
Venezuela (petrol, min. fier)
R. Africa Centrală (bumbac, diamante)
Ciad (bumbac)
Guatemala (cafea, banane)
Kuweit (petrol)

80—90%

Coasta de Fildeș (cafea, cacao, banane)
Ceylon (ceai, condimente, cocs)
Sierra Leone (diamante)
Niger (arahide)
Brazilia (cafea, cacao, zahăr)
Uganda (cafea)
Chile (cupru)
Columbia (cafea, banane, zahăr)
Mali (arahide)
Thailanda (orez, cauciuc)
Nicaragua (cafea, bumbac)

*) Predominarea monoproducției este ilustrată de ponderea a 1—3 produse primare în valoare totală a exporturilor țărilor respective. Sursa datelor, care sînt calculate ca medie pe anii 1965—1968, este: O.N.U., Yearbook of International Trade Statistics, 1968.

Tabelul nr. 4

DESTINAȚIA EXPORTURILOR (F.O.B.) ÎN MILIARDE DOLARI

Export din / către:	1958 Mondial total	1958 Țări capitaliste: dezvoltate	1958 Țări capitaliste: în curs de dezvoltare	1958 Țări capitaliste: total	1958 Țări socialiste	1968 Mondial total	1968 Țări capitaliste: dezvoltate	1968 Țări capitaliste: în curs de dezvoltare	1968 Țări capitaliste: total	1968 Țări socialiste
MONDIAL	107,8	67,9	27,3	95,2	11,7	238,1	165,2	45,8	211,0	25,3
Țări capitaliste: dezvoltate	71,0	47,8	20,4	68,2	2,2	167,6	126,9	33,7	160,6	6,0
în curs de dezvoltare	24,7	17,8	5,7	23,5	0,8	43,4	32,1	8,6	41,7	2,2
Total	95,7	65,6	26,1	91,7	3,0	211,0	159,0	42,3	201,3	8,7
Țări socialiste	12,0	2,1	1,1	3,2	8,5	27,0	6,2	3,4	9,6	16,6

Sursa: O.N.U. Statistical Yearbook, 1960 și 1968.

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

Insemnări de călătorie din R.S. Cehoslovacă

ÎN VIZITĂ LA CONSTRUCTORII DE MAȘINI DIN PLZEN

PEISAJUL industrial al R. S. Cehoslovace este atît de bogat și variat incit nu este greu să întocmești un program interesant pentru orice vizitator preocupat să cunoască economia țării prietene. Cu toate acestea, cred că nu exagerăm afirmînd că un itinerar economic care nu ar cuprinde și orașul Plzen ar fi nedrept și, poate, chiar incomplet. Chiar dacă la prima vedere această remarcă poate fi legată de asociația involuntară ce se face între numele acestui vechi oraș din Boemia occidentală și cunoscuta bere exportată azi în zeci de țări, trebuie spus că renumele Plzen-ului se datorește în primul rînd uzinelor „Skoda“, care ocupă un loc de frunte în industria grea cehoslovacă. „Skoda“-Plzen furnizează peste 3% din producția totală a întreprinderilor de construcții mecanice din Cehoslovacia, contribuind cu aproape 7% la exporturi și cu peste 10% la activitatea de investiții. Din cei aproape 150 000 de locuitori ai orașului Plzen, circa 50 000 sînt lucrători ai uzinelor „Skoda“.

Cu toată elocvența lor, cifrele de mai sus nu epuizează și nici nu caracterizează suficient potențialul și mai ales însemnătatea uzinelor care, de mult timp, reprezintă un simbol al industriei mecanice cehoslovace.

Profilul de producție, foarte variat și diversificat, impune „Skoda“ nu numai pe plan național, ci și internațional, programul de fabricație înglobează o treime din sectoarele cele mai importante ale mecanicii grele, cu toate că nomenclatorul produselor a suferit anumite modificări, preconizîndu-se o reducere a sectoarelor de la 45, cîte erau în 1965 (din care 30 construcții mecanice) la circa 40 în acest an.

Din punct de vedere tehnologic „Skoda“ cuprinde un ciclu de producție aproape complet, începînd cu producția de fontă și oțeluri speciale (pentru nevoile proprii) continuînd cu fabricarea pieselor turnate, forjate și sudate și pînă la o mare gamă de utilaje și instalații mecanice și electrice. Cele patru linii principale de producție — electrotehnica grea, construcții de mașini-unelte grele, mijloace de transport (locomotive electrice, troleibuze) și instalații metalurgice — asigură realizarea unei game largi de produse: centrale termice și electronucleare; mașini electrice sincrone, cu curent continuu; transformatoare; laminoare; prese hidraulice pentru extrudere; locomotive electrice și componentele acestora precum și troleibuze; mașini unelte; aparate de măsură; compresoare mobile cu piston, prese pentru industria de cauciuc; instalații pentru fabrici de zahăr; instalații pentru industria tutunului etc.

Este și greu să te descurci într-o varietate așa de mare de produse și mai ales să parcurgi în cursul unei singure vizite numărul mare de fabrici, standuri de probă și institute sau centre de proiectare și de cercetare. De aceea, vrînd-nevrînd, trebuie să limităm călătoria noastră prin „imperiul construcțiilor de mașini“ al țării prietene.

IATĂ-NE în uzina de turbine electrice. În acest domeniu, uzinele din Plzen se bucură de reputația unei vechi tradiții în cadrul industriei grele cehoslovace, prima turbină cu vapori fiind construită aci încă în 1904. O hală nouă, construită în ultimii ani, cu o suprafață de 40 000 mp și o capacitate de circa 2 200 MW anual, asigură producerea de turbine electrice de la 50 MW la 200 MW. După cum ni s-a relatat în cursul vizitei, cercetătorii și proiectanții au pregătit și proiectul turbinei de 500 MW, a cărei producție este prevăzută să înceapă în curînd.

Un banc de încercare a turbinelor, construit de asemenea în ultimii ani, dispunînd de echipament de echilibrare dinamică a rotoarelor turbinelor pînă la 500 MW, completează această hală modernă și creează condiții pentru asigurarea calității cerute de producția zilelor noastre. Depozitul de piese și detalii al fabricii este complet automatizat, astfel că manevrarea acestora asigură o mare operativitate și o productivitate ridicată a muncii.

REALIZAREA unei producții de o asemenea complexitate presupune și o activitate laborioasă de cercetare și proiectare. În cadrul uzinelor „Skoda“ aceasta se desfășoară pe două planuri. O parte importantă a activității de cercetare se înfăptuiește prin intermediul unui institut central al uzinelor, care cuprinde mai multe sectoare, după domeniile de activitate: matematică aplicată; fizică aplicată; rezistența materialelor, metalurgia oțelurilor și a fontei; construcții mecanice; automatizare și tehnologie. Un alt sector al institutului, servind cercetările acestuia, dar care răspunde și la solicitările diferitelor fabrici din cadrul uzinelor, îl reprezintă bancurile centrale de încercare; ele efectuează încercări de mecanică, fizică, analiză chimică și de metalurgie.

Un al doilea plan îl reprezintă laboratoarele de cercetare și de studii, organizate pe lîngă principalele fabrici și sectoare, cum ar fi laboratorul de turbine electrice, de laminoare, locomotive și de materiale electrice, de centrale nucleare, de mașini-unelte etc. De altfel, trebuie notat că un asemenea mod de organizare a cercetării l-am mai întîlnit și la o altă mare uzină a industriei grele cehoslovace, C.K.D. — Praga. Pe baza dezvoltării cercetării proprii și a cooperării cu o serie de firme din alte țări, uzinele din Plzen au înregistrat numeroase brevete și au încheiat contracte de licență. Uzinele „Skoda“ sînt în prezent deținătorul a circa 900 de brevete de invenții înregistrate în țară și străinătate. Totodată, marca produselor „Skoda“ este înregistrată și protejată în 90 de țări.

O DATĂ cu dezvoltarea uzinelor, cu diversificarea producției și cu ridicarea nivelului calitativ al produselor, s-au lărgit continuu relațiile externe ale uzinelor. O creștere sensibilă a marcat exportul produselor ce poartă marca uzinelor din Plzen în ultimul deceniu și jumătate. Astfel, ponderea exportului în totalul producției a crescut de la 25% în 1955 la circa 45% în prezent. Din totalul exportului, circa patru cincimi se îndreaptă spre țările socialiste, iar restul spre țările capitaliste dezvoltate și țările în curs de dezvoltare. Relațiile economice externe se desfășoară prin intermediul a două societăți de export, „Skodaexport“ și „Stroiimport“ (care execută lucrările de montaj peste graniță).

În discuțiile avute la uzină, interlocutorii noștri ne relatau cu satisfacție dezvoltarea relațiilor cu întreprinderile din țara noastră. Circa 23% din totalul produselor exportate către țările socialiste sînt livrate țării noastre. După cum ni s-a spus în cursul vizitei, Uzinele „Skoda“ vor livra în următorii ani patru blocuri energetice a cîte 200 MW pentru termocentralele de la Brazi și Rovinari, precum și instalații pentru alte obiective sau întreprinderi economice.

Ne-au fost înfățișate și alte realizări importante, mai ales pe linia dezvoltării bazei materiale, a pregătirii cadrelor etc. Toate acestea îți întăresc convingerea că reputația de care se bucură uzinele Skoda din Plzen este binemeritată și că în viitor ea se va consolida.

Gheorghe CREȚOIU

R. D. GERMANĂ

DEZVOLTAREA INTENSIVĂ A AGRICULTURII

AGRICULTURA ocupă un loc important în sistemul economiei naționale a Republicii Democrate Germane, țară caracterizată printr-un grad ridicat de industrializare. Din punctul de vedere al aportului la potențialul economic, precum și al populației ocupate, ea se situează pe locul doi după industrie. Din totalul de 7,7 milioane populație activă, în agricultură sînt ocupați 1,2 milioane, din care 75% sînt membri cooperatori, iar restul lucrători și salariați agricoli. Ca urmare a măsurilor de ridicare continuă a fertilității solului, precum și a introducerii mecanizării și metodelor științifice moderne de producție, a crescut sistematic contribuția agriculturii la crearea venitului național, ea urcînd de la 5,8 miliarde mărci, cît a fost în 1955, la 11,936 miliarde mărci în 1966.

Importanța sectorului agricol și silvicol pentru economia națională este ilustrată și de faptul că această ramură furnizează aproape 9% din necesarul de materii prime ale industriei, consumînd totodată aproape 7% din produsele sectorului industrial.

După cum scria **Neues Deutschland** (19/XII.1969), în planul de dezvoltare a economiei naționale se acordă în continuare o atenție mare dezvoltării intensive a agriculturii, prin creșterea sistematică a poductivității și folosirea eficientă a fondurilor de producție. Se urmărește micșorarea la minimum a pierderilor materiale pe unitate de produs, creșterea acumulărilor în cooperativele agricole de producție și în gospodăriile agricole de stat. Deși în 1970 agricultura va beneficia de subvenții materiale mai reduse din partea statului pentru extinderea bazei de producție, decît în 1969, se subliniază că — prin utilizarea lor cu pricepere — se poate obține o creștere identică a capacităților de producție cu cea din anii precedenți.

Pentru 1970 se prevede o creștere a producției marfă la carne la 1 650 000 tone, lapte — 6 640 000 tone și la păsări — 3150 milioane de bucăți, asigurîndu-se astfel necesarul pentru piața internă.

Potrivit prevederilor planului pe anul în curs, în centrul preocupărilor cooperativelor agricole și gospodăriilor de stat se află depășirea rezultatelor obținute pînă în prezent la producția vegetală. Obținerea acestor rezultate se bazează pe realizările de pînă în prezent.

La cereale recoltele la ha aproape s-au dublat față de perioada antebelică; a sporit și șeptelul, precum și producția animalieră. În timp ce numărul vacilor de lapte a crescut cu 51% între anii 1949 și 1969 producția de lapte pe o vacă furajată a crescut cu 88%. Datorită îndeosebi dezvoltării cooperativelor specializate în creșterea animalelor, numărul vacilor a crescut între anii 1962—1968 cu 3%, iar producția medie de lapte pe o vacă a crescut cu 37%.

Sporirea productivității muncii în agricultură se datorește utilării acesteia cu tehnică modernă și introducerii de metode agrotehnice înaintate. Peste 90% din suprafața cultivată cu cereale, sfeclă de zahăr sau cartofi, se recoltează cu mașini complexe moderne. La sfîrșitul anului 1966 un tractor revenea la 45 ha teren agricol, o combină la 131 ha. Prin utilizarea complexă a mașinilor și prin organizarea lucrului pe schimburi, în întreprinderile agricole se realizează un înalt grad de exploatare a acestora. Mecanizarea complexă și metodele agrotehnice moderne se aplică și în sectorul creșterii animalelor, la depozitarea și conservarea recoltei și împrăștierea îngrășămintelor. În marile combinate specializate pentru creșterea animalelor se aplică mulsul electric, iar agregate speciale ușurează muncile dificile de dozare a furajelor, de hrănire a animalelor și de curățire a încăperilor. În transportul laptelui se utilizează tot mai frecvent, alături de cisterne de mare capacitate, și conducte subterane prin care sînt legate centrele de producție a laptelui cu centrele de prelucrare a produselor lactate.

Un loc important îl ocupă extinderea chimizării. Aceasta a cunoscut o continuă ascensiune. Comparativ cu 1960/61, în 1966/67 aprovizionarea agriculturii cu îngrășăminte azotoase a crescut de la 38,5 la 70,1 kg substanță activă pe hectar, la cele fosfatice — de la 35,1 la 51,5 kg, la cele calcaroase — de la 117,1 la 248,8 kg pe hectar. În 1970 aprovizionarea agriculturii cu îngrășăminte minerale va crește cu 20—22% față de 1965. Potrivit revistei **Die Wirtschaft** (nr. 7/1970) creșterea cu 50% a producției agroalimentare, prevăzută în planul de perspectivă, se va realiza mai ales pe seama utilizării mijloacelor agrochimice moderne. Pe această linie, la Congresul al X-lea al agriculturii din R.D.G. s-a subliniat, între altele, necesitatea sporirii utilizării îngrășămintelor azotoase pînă la 120 kg/ha, începînd cu anul curent.

Ameliorațiilor, care constituie unul din mijloacele de ridicare a productivității solului, le-au fost alocate în perioada 1960—66 peste 1,1 miliarde mărci; au fost irigate peste 357 000 ha și desecate 91 000 ha, amenajîndu-se și peste 3 300 kilometri de drumuri agricole. Potrivit revistei **Die Wirtschaft** (nr. 10/1970), se practică pe scară largă lucrări de ameliorații simple, efectuate în regie proprie și prin care se realizează economii de materiale de investiții, ajungîndu-se într-un timp mai scurt la amortizarea lor. Cooperativele agricole au sporit în 1970 alocațiile lor pentru ameliorații la peste 15% din totalul investițiilor, față de 10% în 1965. Se prevede ca, în anii următori, cel puțin o cincime din sporul de recoltă planificată să se realizeze pe seama ameliorațiilor.

În vederea înfăptuirii sarcinilor trasate pentru agricultură la Congresul al VII-lea al P.S.U.G., se preconizează dezvoltarea, pe principiul liberului consimțămînt, a unor relații de cooperare multilaterală între întreprinderile agricole de stat, cooperativele agricole de producție și întreprinderile de prelucrare a produselor agricole și cele de desfacere. Aceasta contribuie la sporirea productivității muncii în agricultură. Dezvoltarea unor relații multiple de cooperare între întreprinderi cu profile diferite are loc în condițiile menținerii independenței lor juridice.

Un exemplu de funcționare și organizare a unei astfel de organizații economice îl constituie Uniunea Cooperatistă „Lapte și produse lactate“ din Apolda-Weimar. Ea a fost înființată în 1968, înmănunchind 29 de cooperative agricole de producție (cu o suprafață de peste 18 000 ha și cu un efectiv de peste 7 000 vite), un combinat pentru produse lactate, o fabrică de brînzeturi, întreprinderi de transporturi, întreprinderi alimentare raionale, uniuni raionale ale cooperației de consum Weimar și Apolda precum și combinatul pentru tehnica agricolă de la Buttelstedt și inspectoratul zootehnic Weimar. Ea este condusă de consiliul uniunii, compus din reprezentanți ai tuturor întreprinderilor participante, care-și aleg din sînul lor un președinte și un vicepreședinte. Prin acordul de cooperare se stabilesc țelurile și sarcinile, a căror realizare se efectuează pe principiul diviziunii muncii în cadrul uniunii.

Maria MELNIC

UNIVERSITATEA ȘI ECONOMIA

Convorbiri cu participanți la reuniunea rectorilor universităților europene

CAPITALA NOASTRĂ a găzduit recent lucrările primei reuniuni a rectorilor universităților europene, manifestare organizată de Universitatea bucureșteană sub egida UNESCO. Inițiată la propunerea României, reuniunea, care s-a încadrat în programul Anului internațional al educației, a prilejuit participanților — rectori, vicecancelari și prorectori a peste 40 de universități de pe continentul nostru — discuții utile pe tema obiectivelor, căilor și mijloacelor de dezvoltare a cooperării interuniversitare europene, Convorbirile pe care redactorii noștri Irina Vianu *și* Dinu Dragomirescu *le-au avut — prin amabilitatea cîtorva participanți, economiști sau specialiști din domenii apropiate — s-au referit la modul în care se realizează în universitățile pe care dînșii le conduc legătura cu necesitățile vieții economice, ale practicii, atît în procesul de învățămînt cît și în activitatea de cercetare științifică. Interlocutorii noștri ne-au împărtășit totodată aprecierile lor pozitive privind utilitatea inițiativei care i-a reunit la București. Discuțiilor purtate le-a fost martor graficianul* Cik Damadian, *realizatorul portretelor alăturate.*

A TRECUT EPOCA SPECIALISTULUI UNILATERAL

Andrei Iakovlevici MALÎȘEV
Prim vicerector al Universității bieloruse de stat „V. I. Lenin“ din Minsk

ÎN țara noastră, sistemul de învățămînt în universități se bazează pe principiul unității procesului de învățămînt cu cercetarea științifică, studenții fiind atrași la această activitate încă din primii ani de facultate. Mulți din colaboratorii Academiei de Științe a Republicii predau în același timp la Universitate. O parte importantă a studenților de la cursurile superioare efectuează practica în institutele Academiei și își pregătesc acolo lucrările de diplomă.

Unul din principiile fundamentale ale procesului de învățămînt în universitățile sovietice este acela al legăturii dintre teorie și practică, dintre experiența practică și știință. Acest principiu urmărește ca studenții să capete priceperea și deprinderea de a lucra independent, de a-și dezvolta gîndirea științifică, să cunoască metodele muncii științifice, să știe să efectueze un experiment și să prelucreze rezultatele acestuia.

O importanță deosebită o are efectuarea practicii pedagogice și în producție, care ocupă între o treime și un sfert din timpul total consacrat pregătirii specialistului. Pe perioada practicii, fiecare student are o temă individuală de cercetare. Considerăm foarte utilă o asemenea legătură între pregătirea teoretică și cea practică, ea nepermițînd nici izolarea teoriei, nici practicismul îngust. Cînd vorbim de legătura dintre cercetarea științifică și practică trebuie să ne referim și la sistemul contractelor între catedre și întreprinderi industriale sau agricole. Ele cuprind perioade de 1—3 ani și prevăd realizarea unor teme de cercetare științifică de interes practic. Universitatea noastră a încheiat asemenea contracte cu diverse întreprinderi din R.S.S. Bielorusă și din alte republici pentru sume inportante.

Cu referire la raportul între științele umanistice și cele exacte, în predarea universitară, noi căutăm să realizăm o îmbinare armoniasă a lor în cunoștințele studenților. Progresul tehnic-științific și dezvoltarea tehnicii în general nu duc la izolarea reciprocă a științelor umaniste și a celor exacte, ci dimpotrivă, la apropierea lor organică. Laolaltă, științele umanistice și cele exacte determină înaintarea științei în general. Legătura reciprocă dintre științele umanistice și cele exacte devine din ce în ce mai strînsă și exercită o influență nemijlocită asupra dezvoltării științelor aplicate.

Este greu să ne închipuim studiul aprofundat și înțelegerea chimiei și a fizicii fără cunoașterea filozofiei marxiste, a pedagogiei — fără cunoașterea fiziologiei și psihologiei, a economiei — fără filozofie și matematică, a biologiei — fără filozofie, chimie, fizică și matematică. De aceea, atunci cînd se alcătuiesc programele universitare se acordă o atenție deosebită îmbinării judicioase a predării științelor umaniste și a celor exacte. De asemenea, se acordă o importanță mare studiului domeniilor noi ale științei și tehnicii, de care depinde în practică realizarea progresului științific și tehnic.

Tehnica de calcul electronic, de exemplu, a ajuns la un asemenea nivel de dezvoltare încît cu ajutorul ei se pot rezolva cele mai complexe probleme nu numai în domeniul tehnicii, dar și al economiei, fizicii și chimiei, matematicii și istoriei. De aceea, specialiștii din diverse domenii trebuie să cunoască tehnica de calcul, pentru a ști să pună probleme mașinii de calcul și să interpreteze rezultatele obținute. Niciodată dezvoltarea progresului tehnic și volumul bunurilor materiale dobîndite de oameni nu au depins într-o asemenea măsură ca acum de știință. Astăzi știința a devenit un factor care determină nivelul de dezvoltare al unei țări, a devenit unul din principalii indicatori ai forței ei. Progresul științific din ultimele zeci de ani a dus la apariția a nenumărate noi procedee tehnologice, a creat noi materiale, a revoluționat toate laturile activității umane.

Știința pătrunde în toate sferele vieții și peste tot ies la iveală rezervele inepuizabile ale stăpînirii naturii de către om. Și dacă este adevărat că știința revoluționează producția socială, este tot atît de adevărat că mașina electronică de calcul revoluționează întreaga știință. Ea este o puternică forță de multiplicare a posibilităților intelectuale ale omului, un instrument de progres.

Consfătuirea rectorilor universităților europene, care are loc zilele acestea în București, demonstrează unitatea punctelor de vedere în ceea ce privește căutarea căilor de cooperare între universități. Astăzi, cînd a trecut epoca savantului izolat în laboratorul său, unde toate aparatele puteau încăpea pe o singură masă, cînd laboratoarele științifice se aseamănă mai curînd cu întreprinderi uriașe, iar acceleratoarele depășesc, prin dimensiunile lor, vechile piramide și programele științifice sînt realizate de colective foarte numerose, o importanță deosebită a căpătat-o dezvoltarea cooperării internaționale. În luările lor de cuvînt o serie de participanți la Consfătuire au subliniat și ei necesitatea unei asemenea cooperări în legătură cu creșterea rolului universităților în epoca progresului tehnico-științific.

Schimbul de informații reciproce, schimbul de savanți, cercetări științifice comune în cele mai importante probleme trebuie să înlesnească dezvoltarea științei și folosirea realizărilor sale în folosul omului, contribuind astfel la înțelegerea mai bună între popoare. În zilele noastre cooperarea științifică poate fi un factor important al întăririi păcii.

CE AȘTEAPTĂ DE LA NOI TINERETUL

Torgny SEGERSTEDT
Rectorul Universității din Uppsala

ÎN ULTIMII 10—15 ani a avut loc o creștere uriașă a studenților în universitățile suedeze. De la 20.000 în 1955, numărul lor a ajuns acum la 120.000. Acest fapt ridică unele probleme privind absorbirea lor în muncă. Pînă în prezent din acest punct de vedere lucrurile s-au desfășurat destul de bine, mai ales datorită procesului rapid de industrializare și de reducere a proporției forței de muncă ocupate în agricultură, care este acum de 8%. Simultan a sporit numărul celor ocupați în domeniul serviciilor. A existat astfel o creștere rapidă a ocupațiilor pentru care este nevoie de pregătire universitară. În viitor însă este probabil că ritmul urbanizării și al reducerii populației agricole va fi mai lent și de aceea sîntem în oarecare măsură îngrijorați de posibilitățile de ocupare a absolvenților în deceniul care a început. O dificultate suplimentară rezultă din faptul că în prezent cei mai mulți studenți optează pentru științele sociale și prea puțini pentru facultățile tehnice.

Considerăm importantă legătura strînsă între universitate și industrie, desigur mai ales cînd este vorba de institutele cu caracter tehnic. Considerăm însă că universitățile trebuie să se ocupe mai ales de cercetarea fundamentală. Colaborăm cu fundații speciale care promovează cercetarea, dar trebuie să avem grijă ca ele să nu fie cele care dirijează direcțiile cercetării. Sîntem, de asemenea, doritori ca unele rezultate ale cercetării fundamentale să fie utilizate. În acest scop discutăm regulat cu unii reprezentanți ai industriei private. De curînd a fost creat un Comitet special de stat pentru dezvoltarea tehnică, unde putem să ne adresăm propunînd brevetarea unor descoperiri făcute în Universitate. Cîte odată acest comitet ne sugerează și teme de cercetare.

În domeniul meu specific — al sociologiei — mă preocupă mai ales sociologia industrială, adaptarea omului la mediul industrial. Nu este suficient ca muncitorul să fie eficient în producție. El trebuie de asemenea, să se adapteze la noul fel de viață. Și, deoarece în Suedia industrializarea și reorganizarea vieții pe această bază au avut loc rapid, s-au pus numeroase probleme de adaptare. În studiile mele am constatat, de pildă, că oamenii care se mută de la sat la oraș se adaptează mai ușor dacă au prieteni, dacă se mută cîteva familii împreună. Oamenii se adaptează mai bine la procesele automatizate din uzină atunci cînd își petrec timpul liber într-un fel plăcut și variat.

În ce privește reuniunea de la București consider că este foarte important să existe asemenea posibilități de schimburi de opinii între rectorii tuturor universităților europene. Impresia mea este că avem probleme asemănătoare. Între acestea — numărul crescînd de studenți, formarea lor în funcție de structurile în modificare ale economiei.

Tinerii se tem de un nou război și, după cît îmi dau seama, noi rectorii, întruniți aici, sîntem, de asemenea, preocupați de acest pericol care planează asupra omenirii și dorim să contribuim la o mai bună înțelegere internațională. Cred că tocmai acest lucru îl așteaptă de la noi tineretul. De aceea, mișcările studențești care au loc în unele țări ne preocupă și ele.

STIMULENTE PENTRU CERCETAREA UNIVERSITARĂ

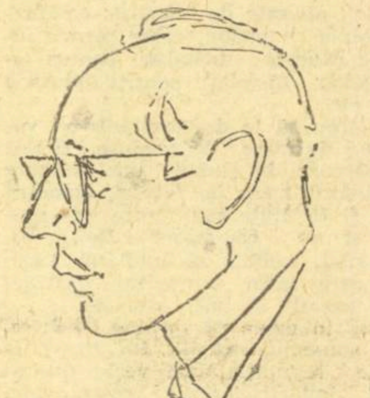

Gerhard WINKLER
Rectorul Universității „Karl Marx“ din Leipzig

COLABORAREA între știință și practică are loc pe mai multe căi. Pe de o parte sîntem foarte interesați să invităm la universitate practicieni cu bogată experiență în conducerea întreprinderilor și combinatelor. În acest sens avem o serie de posibilități. O primă posibilitate o constituie contractele încheiate cu aceștia pentru predarea unor lecții. Pe unii practicieni, care au acumulat o anumită experiență în predare, îi putem numi conferențiari onorifici (cazul, de exemplu, al unui membru din conducerea Comisiei de Stat a Planificării numit profesor onorific de economia politică a socialismului). În domeniul meu — economia agrară — organizăm la fiecare două săptămîni un colocviu la care participă, ca oaspeți ai universității, cadre din agricultură, atît din conducerea ei cît și din cooperativele de producție și din gospodăriile de stat, ca și din industria prelucrătoare a produselor agricole. La sfîrșitul colocviului, ei consacră o oră studenților și oamenilor de știință pentru a răspunde la întrebări.

O altă formă de legătură între universitate și întreprinderile industriale sau agricole ca și cu organele de conducere de stat o constituie contractele pentru rezolvarea unor probleme puse de practică. Astfel, universitatea noastră are un contract cu centrul de cercetări de pe lîngă marea întreprindere Carl Zeiss din Jena și cu centrul de cercetări chimice din Wolfen. În contracte se fixează exact obiectivele dorite de beneficiar, iar univer-

sitatea se declară de acord să colaboreze cu un anumit număr de oameni de știință la realizarea acestor obiective devenite teme concrete de cercetare. Se stabilește de asemenea, termenul de efectuare a cercetării și sub ce formă trebuie predate rezultatele, ca și penalizările în caz de îndeplinire parțială.

Eu însumi sînt concomitent și conducătorul unui colectiv care se ocupă cu probleme de sociologie agrară. În agricultura noastră se cere să „deschidem" noi posibilități de ocupare a femeii în agricultură. Am încheiat în acest sens un contract ferm cu Consiliul pentru producția agricolă și economia alimentară al R.D.G. Acest contract are o durată de trei ani. La fiecare sfîrșit de an trebuie terminată și predată beneficiarului o anumită parte din lucrare. După 4—6 săptămîni de la predare are loc susținerea și dezbaterea concluziilor într-un grup de oameni de știință și practicieni convocat de beneficiar. Dacă această susținere capătă calificativul „bine" sau „foarte bine", atunci este folosită posibilitatea acordării unui premiu suplimentar pentru cercetătorii din colectiv, astfel încît există și un stimulent material pentru performanțe cît mai bune. Mărimea acestui premiu se stabilește și se cunoaște dinainte. O altă sumă din contract i se cuvine universității. Contractul prevede că în cazul neîndeplinirii sarcinilor de cercetare se aplică o sancțiune, o penalizare contractuală. În contractul meu, de exemplu, am drept cîștig o sumă de 30% din totalul prevăzut. În caz de întîrziere în predarea rezultatelor, mi se scade de exemplu pentru primele 10 zile 4% din cîștig, pentru 20 de zile 8%, iar o întîrziere de o lună înseamnă o scădere a cîștigului cu 12%. Astfel sînt de părere că se ține seama de interesele ambelor părți pentru a se obține rezultate bune într-un termen adecvat.

Sîntem recunoscători Universității din București, organizatoarea acestei reuniuni, că am primit invitația de a participa la ea. După cum știți, R.D.G. nu este membră a UNESCO, însă — prin convenție cu UNESCO — universitatea gazdă are libertatea să ne cheme, astfel încît noi am putut participa pentru prima dată ca un partener cu drepturi egale. Pentru aceasta deci vreau să mulțumesc din inimă țării gazdă, și în mod special Universității din București în frunte cu rectorul ei, prof. J. Livescu.

NU NUMAI CUNOŞTINŢE CI ŞI CAPACITATEA DE A LE MODIFICA

Walter MULLER
Rectorul Universității din Berna

ÎN EXPLICAREA metodelor educației economice trebuie pornit de la scopurile ei. Voi numi trei dintre ele. Primul este **însușirea metodelor noi de gestiune a întreprinderii.** Sîntem conștienți că aceste metode se află într-o revoluționare continuă. De aceea, este foarte important ca studenții să învețe să le modifice permanent. Primul scop este deci acela de a ști ce este valabil astăzi și de a-ți însuși capacitatea de a-ți modifica mereu cunoștințele. În ce privește al doilea scop, **necesitatea de a lucra în echipe, în grup,** el devine tot mai important. E necesar ca studenții să învețe tehnica lucrului în echipe mici. În sfîrșit, studenții proveniți direct din liceu nu sînt obișnuiți **să lucreze independent.** Dar economia de azi are nevoie tot mai mult de cadre care să știe să lucreze fără supravegherea continuă a cuiva. Pentru a atinge aceste scopuri, noi am suspendat toate prelegerile profesorilor. Studenții lucrează de la început în grupe mici, de maximum 15 membri. Ei primesc toată bibliografia — cărți etc. — pe care o studiază în afara programului și în vacanță. În timpul cursurilor universitare nu se face nimic altceva decît se discută, se rezolvă cazuri practice, diferite exerciții. Grupele lucrează în mare parte autonom, adică fără ajutorul direct al unui profesor sau asistent, dar avînd posibilitatea de a apela oricînd la acest ajutor.

Despre cooperarea dintre institutul nostru și industrie vă pot spune următoarele: noi am trimis pe studenții noștri chiar de la începutul studiilor în întreprinderi industriale, comerciale, instituții bancare, de asigurări, pentru a efectua acolo lucrări practice. Experiența a arătat însă că aceasta a creat un fel de nesiguranță la studenții puțin formați, deoarece metodele folosite încă în practică în mod predominant sînt nu cele științifice, ci metode bazate pe intuiție și „bun simț". De aceea, pentru a familiariza pe studenți cu punctele de vedere practice, am elaborat un model al unei întreprinderi după o descriere exactă și detaliată a unei întreprinderi de mărime mijlocie din industria elvețiană constructoare de mașini, care cuprinde toate aspectele ei: programul de producție, aparatul de producție, organizarea, modul cum sînt reglementate problemele de personal etc. Acest model al întreprinderii ne servește să oferim începătorilor în ale studiului o imagine concretă a unei firme industriale vii. Într-un stadiu mai avansat, cînd formarea studenților s-a mai consolidat și cînd ei pot să discute cu mai multă siguranță cu conducătorii întreprinderilor din practică, studenților li se mijlocește un stagiu mai îndelungat pentru a lucra în întreprinderi, institutul nostru stabilind însă cu conducerea acestora tematica lucrărilor.

Institutul nostru are relații foarte strînse cu industria și în alt mod: noi executăm comenzi ale industriei și, reciproc, putem obține din industrie foarte multe informații asupra metodelor elaborate de aceasta în mod independent.

Perfecționarea în continuare a cadrelor de conducere din industrie a devenit și pentru țara noastră o problemă urgentă, care în practică a și fost în bună parte rezolvată. Majoritatea universităților organizează acum cursuri pentru absolvenții mai vechi, adică pentru absolvenții care au și intrat în viața practică și care simt nevoia să fie puși la curent cu cele mai noi rezultate ale științei. Și institutul nostru organizează în mod curent astfel de cursuri.

Reuniunea rectorilor universităților europene de la București, în afara obiectivelor ei propriu zise, mi-a mijlocit o mulțime de contacte personale, un schimb de experiență extrem de valoros, în special în problemele de structură a universităților și ale metodelor de învățămînt din diferite țări europene. Solicitările reuniunii mi-au lăsat pînă acum foarte puțin timp pentru a vizita Bucureștiul și România, dar ceea ce am văzut mi-a lăsat o impresie plăcută.

REPERE

● DUPĂ PĂREREA DR. PAUL McCRACKEN, președintele Consiliului Economic al președintelui Nixon, în 1970 PRODUSUL NAȚIONAL brut al S.U.A. va înregistra o creștere nominală de 5.5—6%, valoarea sa ajungînd la 985 miliarde dolari.

● Între 13 și 18 aprilie s-au desfășurat la Luxemburg și Düsseldorf ZILELE INTERNAȚIONALE ALE SIDERURGIEI. Specialiști din mai multe țări ale Europei apusene, din U.R.S.S., Japonia și S.U.A. au prezentat 42 de comunicări pe tema „automatizarea în siderurgie".

● Între 30 iunie și 2 iulie va avea loc în Olanda prima CONFERINȚĂ INTERNAȚIONALĂ ASUPRA FINANȚĂRII AEROPORTURILOR. Se estimează că azi există în lume 600 aeroporturi internaționale pentru reactoare mari și alte 40 000 pentru avioane obișnuite.

OBIECTIVELE VIITORULUI PLAN

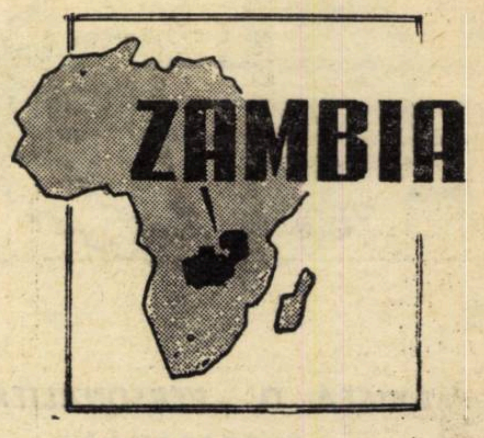

ÎN 1971 va începe să fie înfăptuit în Zambia cel de-al doilea plan de dezvoltare, pe cinci ani, al cărui principal obiectiv va fi consolidarea independenței economice a țării. Programul de măsuri se bazează pe realizările primului plan economic, 1966—1970, în cursul căruia a început procesul de diversificare a economiei și de ridicare a nivelului de trai al populației. În vederea realizării acestor obiective, guvernul Zambiei a mizat mai puțin pe primirea unui ajutor din străinătate, și mai mult pe utilizarea resurselor interne ale țării, sprijinind acțiunile sale prin înființarea unor organisme guvernamentale menite să faciliteze participarea mai mare a statului la dezvoltarea industriei naționale.

Încă în 1960 a fost înființată Corporația de dezvoltare industrială, I.N.D.E.C.O. Atita timp cît Zambia s-a aflat sub dominație engleză, această instituție a funcționat ca un organism particular, avînd o importanță redusă în economia țării.

Începînd din anul 1964 însă, rolul Corporației a crescut considerabil, I.N.D.E.C.O. devenind principalul instrument economic al statului în vederea promovării unei politici de expansiune industrială. Corporația avea inițial două sarcini de bază: încurajarea dezvoltării ramurilor industriale noi și orientarea investițiilor guvernamentale spre cele mai importante sectoare economice. De asemenea, I.N.D.E.C.O. își păstra și vechile atribuții, acordînd noilor întreprinderi asistență financiară sub formă de împrumuturi.

Rezultatele activității Corporației nu s-au lăsat așteptate. În cîțiva ani, în Zambia au fost construite numeroase obiective industriale cu capital guvernamental și privat, participarea statului variind în funcție de importanța întreprinderilor. Printre cele mai importante obiective construite în Zambia după cîștigarea independenței au fost: uzina textilă de la Kafue, fabrica de explozivi de la Kafironda, uzinele chimice de la Kawbe, conducta petrolieră între Zambia și Tanzania etc. Totodată, I.N.D.E.C.O. participă, împreună cu firme străine, la construirea de hoteluri, șosele, amenajări turistice etc.

Rolul Corporației în dezvoltarea economică a țării a crescut mult în urma reformelor economice, anunțate de președintele Kaunda în aprilie 1968. Din cuvîntarea președintelui a reieșit că, în vederea obținerii independenței economice, se impuneau unele măsuri urgente, între care: interzicerea transferurilor peste graniță a profiturilor întreprinderilor controlate de către companii străine, limitarea împrumuturilor acordate cetățenilor nezambieni, participarea statului la o serie de mari întreprinderi controlate de firme străine.

Prin preluarea de către stat a 51% din acțiunile a 25 de întreprinderi particulare cu capital străin, s-au creat premisele funcționării acelor întreprinderi în interesul statului. Companiile respective își vor continua activitatea, unindu-se cu întreprinderile din aceleași ramuri industriale controlate de I.N.D.E.C.O. Astfel, cîteva companii producătoare de materiale de construcții s-au asociat sub conducerea lui „Zambian Steel and Building Supplies Limited" — subsidiar al lui I.N.D.E.C.O. De asemenea, „Zambia National Wholesale Corporation Limited", înființată de către I.N.D.E.C.O. a preluat acțiunile celei mai mari întreprinderi private de desfacere a bunurilor de consum — „Campbell Booker Carter Limited", luînd naștere în acest fel „Consumer Buying Corporation of Zambia Limited".

Cea mai importantă activitate a Corporației de dezvoltare industrială după cîștigarea independenței s-a desfășurat însă pe linia naționalizării industriei de cupru, a cărei importanță este covîrșitoare în economia țării, Zambia fiind al treilea producător mondial (după S.U.A. și U.R.S.S.). Extracția și prelucrarea minereului de cupru se făcea de către 2 mari companii străine — „Anglo-American Corporation", cu capital englez și sud-african, și „Roan Selection Trust", cu capital american. În anul 1969, guvernul Zambiei și-a exprimat intenția de a prelua prin intermediul I.N.D.E.C.O. 51% din acțiunile celor două companii. Drepturile de exploatare a cuprului trec în mîinile statului fără a se plăti despăgubiri companiilor străine. Totodată, statul va prelua și licențele de prospectare acordate precum și terenurile pe care se află minele de cupru. De asemenea, guvernul Zambiei a procedat și la modificarea sistemului de impozite aplicat celor două companii, prin introducerea unei taxe asupra profiturilor.

Naționalizarea minelor de cupru constituie un pas important în vederea emancipării economice a țării, creînd condițiile necesare pentru dezvoltarea rapidă a forțelor de producție. În anii care au trecut de la cucerirea independenței naționale, economia Zambiei, în ansamblul său, a cunoscut un ritm de creștere de peste 6,5% anual (unul din cele mai rapide ritmuri de creștere economică din Africa). Măsurile de consolidare a independenței economice cuprinse în cel de-al doilea plan, sînt menite să contribuie la o valorificare mai completă a resurselor naturale și vor grăbi dezvoltarea generală a țării.

Ion DALEA

TRUSA DE MĂSURAT PENTRU INSTALAȚII DE TELECOMUNICAȚII TIP TT – 0150

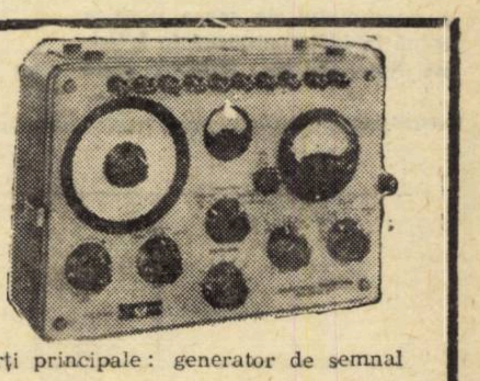

Aparatul se compune din două părți principale: generator de semnal și indicator de nivel.

● **Generator de semnal**
domeniul frecvenței — 200... 6000 Hz;
distorsiune neliniară — mai mică de 3%;
tensiune ieșire — 4,21 V la 600 Ohm respectiv —4 și +1 Neper.

● **Indicator de nivel**
domeniul de măsurare nivel — —4 ... +2 Neper;
domeniul de măsurare a impedanțelor — 10 Ohm ... 150 kOhm;
domeniul de măsurare a neadaptării — 0 ... 4 Neper., în domeniul de freventă de la 200 ... 6000 Hz.

exportă
METRIMPEX
Intreprindere maghiară de comerț exterior pentru produse ale industriei de aparate de măsurat

Adresa: Budapesta 62. Căsuța Poștală 202 RPU
Adresa Telegrafică: INSTRUMENT BUDAPEST
Telex: 677

PUBLICOM

MONDORAMA

EXISTĂ O „PERSONALITATE EUROPEANĂ?"

CUM SE COMPARĂ vest-europeanul anului 1950 cu omologul său din 1970? A adus cu sine integrarea vreun progres spre o „personalitate europeană" fie la nivelul guvernelor, fie al economiei, al modului de viață sau al culturii? Răspunsul pe care-l dă autorul unei cărți, publicată recent la Londra (**„Noii europeni" de Anthony Sampson**) este negativ. Se constată că în deceniul care s-a încheiat s-a reafirmat cu vigoare pe plan politic ideea „statului-națiune", iar pe plan eco mic competiția și rivalitatea nu s-au atenuat. În pofida desființării taxelor vamale, barierele în calea schimburilor se mențin luînd alte forme. Prețurile continuă să difere mult de la o țară la alta. Politica agricolă este încă o piedică serioa în calea uniunii industriale.

REFLUXUL MATERIEI CENUȘII

350 TINERI oameni de știință părăsesc anual Anglia pentru a lucra în Statele Unite, dar alți 200 își exprimă dorința de a se reîntoarce în Anglia, relatează ziarul londonez **The Times.** Harry Hoff, care recrutează cadre în Statele Unite pentru instituțiile științifice din Anglia, arată că pentru fiecare anunț de angajare a unor oameni de știință în Anglia publicat în ziarele americane sosesc aproximativ 10.000 oferte. Motivele acestui reflux al materiei cenușii constau, după părerea cotidianului londonez, în neadaptabilitatea europenilor la modul de viață american sub diversele sale aspecte, cum sînt dominația valorilor materiale asupra celor spirituale, violența din orașe, tulburările rasiale, mediul educativ nesatisfăcător în unele școli din marile metropole unde învață copiii lor.

CEL MAI MARE MINERALIER — PETROLIER

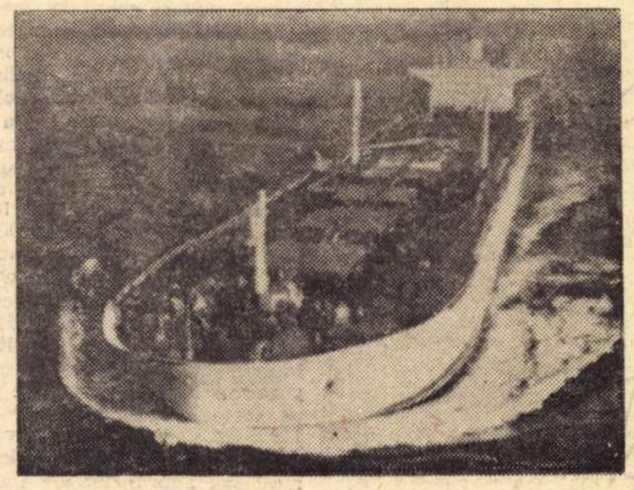

URIAȘA navă pe care o vedem în această fotografie, reprodusă după revista **Navires** este mineralierul-petrolier „Polysaga", de 160 000 de tone, construit recent de șantierele japoneze pentru Norvegia. El este destinat transporturilor de petrol, din Golful Persic în Europa, și de minereuri, din Africa și Brazilia în Japonia. Dimensiunile sale: 308 metri lungime și 44 metri lățime. Forța motoarelor Diesel de care dispune: 30 400 CP. Viteza: 16,6 noduri pe oră. Cu aceste caracteristici „Polysaga" este cel mai mare mineralier-petrolier construit pînă acum în lume.

CASE „LA PACHET"

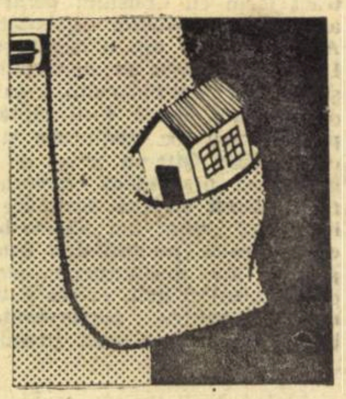

CONSTRUCTORII englezi au lansat recent pe piață un nou produs, care se speră că va fi de larg consum — casele numite „de buzunar", confecționate din carton ondulat, combinat cu fibre de material plastic și de sticlă. Panourile respective astfel realizate sînt mai ușoare decît cele din lemn și au o formă care le permite îmbinarea, astfel încît să poată ocupa, la transport, minimum de spațiu. Curînd — scria revista **La Maison** — au și apărut, în diferite localități din Anglia, ateliere, dispensare, garaje, magazii de depozitare și case de locuit, construite din noul material care are o serie de calități mult căutate de beneficiari: nu prinde igrasie (deci poate fi utilizat și în subsoluri), nu este atacat de termite sau carii, nu-și pierde forma și culorile inițiale, și — esențialul — costă mai puțin de un sfert din prețul construcțiilor similare făcute cu materiale clasice.

DENSITATE COMPARATĂ

STATISTICI recente arată că Parisul este orașul cu cea mai densă populație din întreaga lume — 32 000 de locuitori pe kmp. Pe locurile următoare se află: Tokio, cu 16 000 de locuitori, New York cu 13 200 și Londra cu 10 300 de locuitori. Cu două decenii în urmă, pe locul întîi se afla New Yorkul, iar pe locul doi Londra.

Statistică internațională

MASE PLASTICE: REALIZĂRI ȘI PROGNOZE

PRODUCȚIA de mase plastice s-a afirmat în ultimele decenii drept una dintre cele mai dinamice subramuri ale industriei chimice, înregistrînd — pe plan mondial — un ritm mediu anual de 16,2% în perioada 1957—1967. O prognoză recentă asupra evoluției producției (pînă în 1980) și a consumului de mase plastice (pînă în 1975) publicată în **L'Usine Nouvelle (nr. 12/1970)**, oferă o serie de date interesante în acest domeniu.

Se apreciază astfel că, chiar dacă ritmul creșterii producției mondiale se va încetini întrucîtva, reducîndu-se la 14,2% în perioada 1967—1975 și la 13,1% în cincinalul următor (vezi tabelul 1), el va fi totuși susținut. În cadrul principalelor țări producătoare se observă modificări continue de poziții: scade treptat ponderea a doi mari producători — S.U.A. și Anglia —, în timp ce greutatea specifică a Japoniei, Uniunii Sovietice, României sau Braziliei a crescut sensibil. Țara noastră a înregistrat și va înregistra ritmuri de creștere printre cele mai ridicate în lume, în întreaga perioadă examinată, ceea ce îi va permite, conform prognozei specialiștilor, să se situeze în 1980 pe locul 10—11 în lume, înaintea unei serii de țări cu o producție apreciabil mai avansată în 1957 (Canada, Cehoslovacia, Suedia, Spania, Brazilia, Belgia, Elveția ș.a.).

Semnificative sînt și datele prognozei asupra evoluției consumului de mase plastice în 1975 (vezi tabelul 2). Pe plan mondial, aceasta urmează să crească în 1975 de circa 11 ori față de nivelul anului 1958, depășind net extinderea consumului unor materii prime sau materiale de bază (ciment, oțel etc.). Sporurile sînt net diferențiate; printre primele 15 țări consumatoare, cel mai rapid ritm înregistrează Japonia, iar cel mai lent — Statele Unite, care au cedat primul loc în lume fiind treptat devansate nu numai de Japonia ci și de o serie de țări europene. Decalajul în ceea ce privește nivelul consumului între prima clasată în 1968 — R.F.G. (42,9 kg) și o serie de țări în curs de dezvoltare (pentru care există date statistice) este apreciabil: Iran — 1,1 kg, India — 1,6 kg, Turcia — 1,7 kg, Brazilia — 2,4 kg, Argentina — 3,4 kg. Referitor la țara noastră, se apreciază că între anii 1958 și 1968 nivelul consumului de mase plastice pe locuitor a crescut de 23 de ori, urmînd să atingă 23 kg/an în 1975.

Tabelul 1

Producția (în mii tone)

Tara	1957	1967	Ritmul mediu anual de creștere în 1957-67 (în %)	1975	Ritmul mediu anual de creștere în 1967-75 (în %)	1980	Ritmul mediu anual de creștere în 1975—80 (în %)
Total mondial	4360	19 700	16,2	58 000	14.2	110 000	13.1
Din care:							
Statele Unite	1948	6 512	12,8	16 000	12.0	27 500	11,5
Japonia	255	2 434	25,3	11 900	22,0	17 000	18,0
R.F.G.	547	2 635	17,0	7 400	14,0	13 600	13,0
U.R.S.S.	244	1 112	16,3	4 000	20,0	8 400	16,0
Italia	148	1 103	22,2	3 100	14,0	5 700	13,0
Anglia	397	1 102	11,0	2 700	12,0	4 500	11,0
Franța	183	890	17,2	2 200	12.0	3 900	12,0
Olanda	45	340	22,3	1 020	15,0	1 730	12,0
R.D.G.	87	310	13,4	900	14,5	1 600	12,5
Polonia	19	190	25,8	700	17,1	1 100	9,5
România	5	114	36,0	490	20,0	1 100	18.0
Spania	21	162	22,5	530	16,0	970	13,0
Brazilia	24	141	19,4	480	17,0	960	15,0
Canada	120	274	8,7	550	9,0	900	10,0
Cehoslovacia	42	165	14.9	470	14,0	850	13,0

Tabelul 2

Consumul de mase plastice (kg. pe locuitor)

Țara	1958	1968	1975	Creșterea în 1975 față de 1958
Media mondială	1,5	6,5	16	de 11 ori
R.F.G.	9.4	42,9	107	de 11 ori
Japonia	2,7	27,3	106	de 39 ori
Danemarca	7,7	36,7	95	de 12 ori
Suedia	8,5	33,1	86	de 10 ori
Belgia	5,5	34,3	85	de 15 ori
Finlanda	6,6	31,2	82	de 12 ori
Elveția	5,1	30,0	78	de 15 ori
Statele Unite	9,5	31,6	72	de 8 ori
Norvegia	5,5	25,6	72	de 13 ori
Anglia	5,4	21,9	59	de 11 ori
Franța	5,3	21,6	59	de 11 ori
Italia	3,0	21,0	58	de 19 ori
Austria	5,0	21,2	57	de 11 ori
R.D.G.	5,8	20,9	53	de 9 ori
Olanda	5,4	17,5	51	de 9 ori

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 20(350)
20
VINERI
15 mai 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
20 pagini • 2 lei

OPTIMIZAREA STRUCTURII PARCULUI AUTO ȘI A DISTANȚEI MEDII

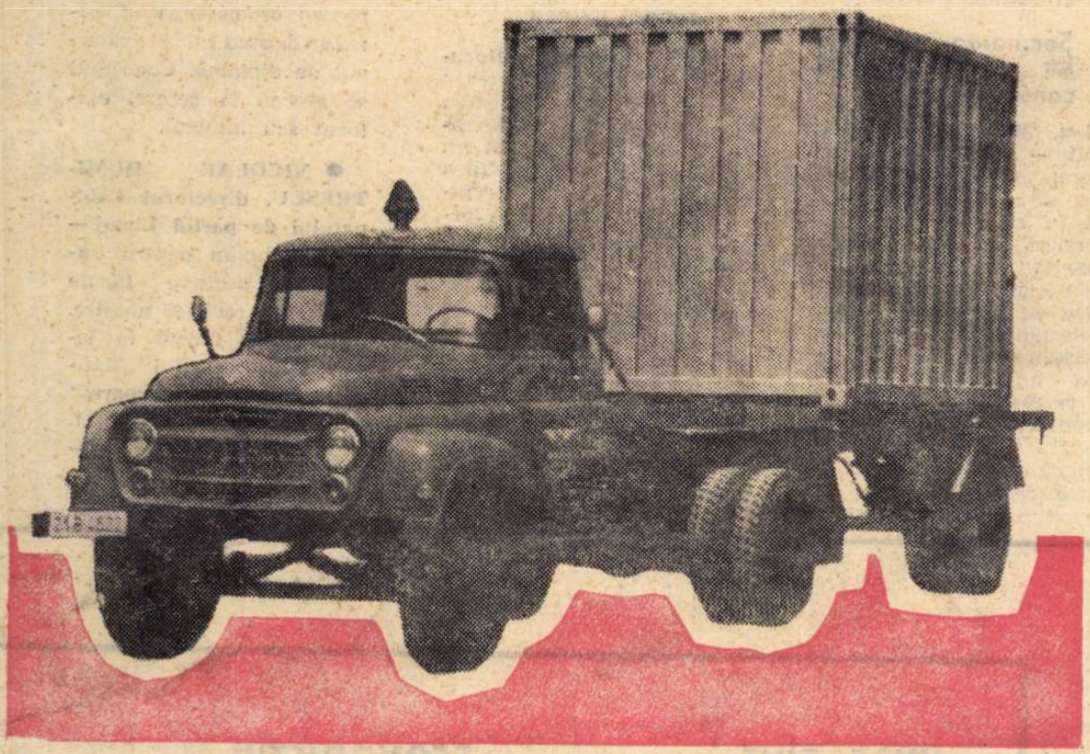

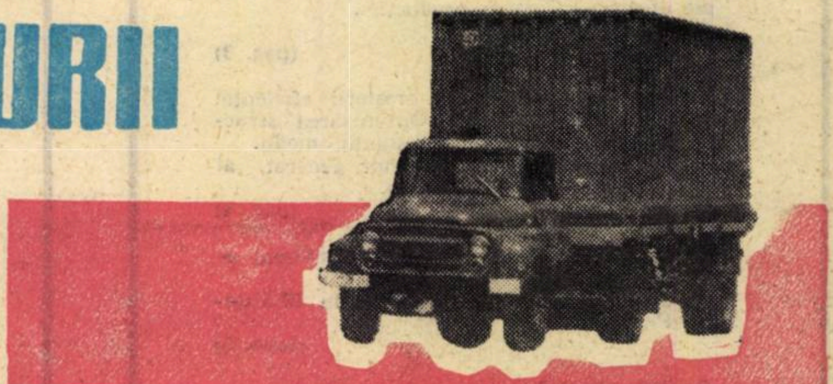

PERFECȚIONAREA SISTEMULUI INFORMAȚIONAL ECONOMIC

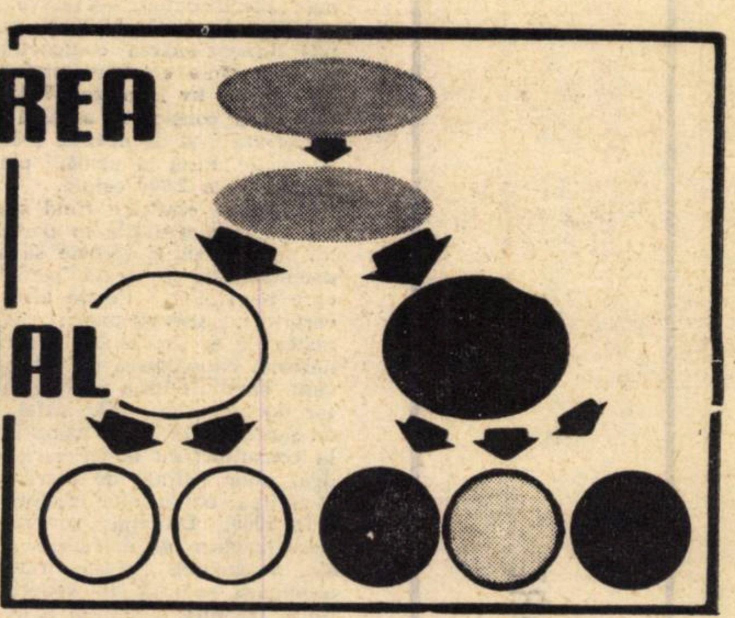

Un parametru imponderabil, dar cu multiple efecte

CULTURA PRODUCȚIEI

RELAȚIILE ECONOMICE EXTERNE ALE ROMÂNIEI ȘI SPORIREA EFICIENȚEI COMERȚULUI EXTERIOR

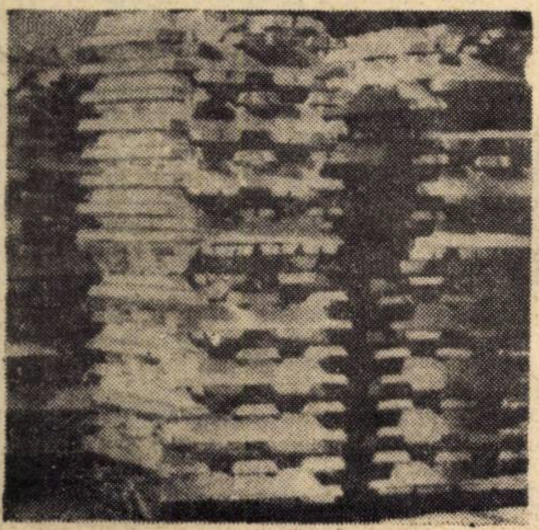

atlas ECONOMIC

ALUMINIUL METALUL SECOLULUI XX

PROBLEME ALE FILOGENEZEI TEHNICE

viața economică

Săptăminal editat de Societatea de Științe Economice din România

SUMAR

Nr 20 din 15 mai 1970

■ ECONOMIE NAȚIONALA

Reducerea cheltuielilor materiale :
Un parametru imponderabil, dar cu multiple efecte — Cultura producției.
de ing. **Ion Crișan** (pag. 3)

Coordonate de bază ale creșterii eficienței in transporturile auto : Optimizarea structurii parcului auto și a distanței medii.
de ing. **V. Mateevici,** director general al Centralei de transporturi auto. (pag. 4)

Perfecționarea sistemului informațional economic.
de dr. **Decebal Urdea**, director in Ministerul Finanțelor (pag. 5)

Ancheta noastră :
Creditele și mijloacele proprii în sprijinul investițiilor în C.A.P.
de **Maria Ioniță** (pag. 6)

Reflecții :
Teorema lui Pitagora
de acad. **Grigore C. Moisil** (pag. 7)

■ CONDUCERE ȘI ORGANIZARE.

Conceptul deciziei în întreprinderea industrială
de **Ovidiu Nicolescu,** cercetător, I.C.E. (pag. 8)

Studii :
Cum sint valorificate cunoștințele specialiștilor ?
de ing. **Ștefan Stancu,** Cabinetul județean Prahova pentru probleme de organizare a producției și a muncii.

Consecințele unei simple cronometrări
de ing. **Ștefan Iliescu,** Cabinetul județean Vrancea pentru probleme de organizare a producției și a muncii.

Cadre și răspunderi :
dr. ing. Gh. Vilceanu, directorul I.A.S.-Slobozia
de dr. **Sabin Nica — Sirbești** (pag. 9)

Dezbateri :
Relațiile economice externe ale României și sporirea eficienței comerțului exterior (III) (pag. 10—11)

Turism :
Izvoare de studiu și experiență
de **Al. Borza** (pag. 12)

■ TEORII ■ IDEI

Puncte de vedere :
Probleme ale filogenezei tehnice (I)
de prof. dr. ing. **Valter Roman.** (pag. 13)

Șantier științific :
Ihor Lemnij
de **Fl. Costin** (pag. 14)

■ ECONOMIE MONDIALA

Conjunctura și reacțiile bursiere. Febra din aprilie
de **Dinu Hervian** (pag. 16)

Atlas economic :
Aluminiul — metalul secolului XX
de **Vasile Negrescu,** director general al I.S.C.E. Metalimport. (pag. 17)

Din țările socialiste :

R. P. D. Coreeană : Hidro-ameliorațiile sporesc recolta.
R.P. Polonă : Planul pe 1970 — Preocupare sporită pentru creșterea eficienței. (pag. 18)

Redactor șef : Gheorghe DOLGU

Iparul : Intreprinderea Poligrafică „Informația", str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

CURIER

● Încadrarea la nivelul de bază al funcției

M. ALBU, București — Provenind din cimpul muncii, unde ați avut o activitate salariată de peste 12 luni, la absolvirea învățămîntului superior economic ați fost încadrat ca economist și ați primit salariul tarifar corespunzător pentru al doilea an de activitate. De la data cînd ați lucrat un an efectiv, în funcția de economist, urmează să fiți încadrat la nivelul de bază al acestei funcții.

● Semnarea devizelor lucrărilor de construcții-montaj

Ing. MIHAI HERLEA, Cluj — Ținind seama de faptul că, de regulă, biroul de proiectare organizat în cadrul unor întreprinderi nu este compartimentat, devizele pe categorii de lucrări și cheltuieli se semnează de : proiectantul (inginerul de specialitate) care a efectuat antemăsurătorile (în ce privește cantitățile și încadrările în articole de deviz) ; inginerul (tehnicianul) care a întocmit devizele respective (în ce privește introducerea corectă a prețurilor din cataloagele de prețuri) ; șeful biroului de proiectare. În cadrul birourilor de proiectare cu un volum mai mare de activitate și cu un personal mai numeros, atunci cînd, pe lingă tehnicianul sau inginerul care a întocmit devizele, este încadrat și un inginer verificator, și acesta are obligația de a semna, răspunzînd pentru verificarea devizelor respective.

● Salarizarea absolvenților proveniți din cimpul muncii

RADU COSTIN, București — 1) În „Indicațiile" cu privire la aplicarea noului sistem de salarizare (anexa IX la H.C.M. nr. 914/1968), se prevede (pct. 10) că absolvenții institutelor de învățămînt superior cu examen de stat (cu diplomă) proveniți din cimpul muncii (cu un stagiu de muncă de cel puțin 12 luni), sînt salarizați de la începutul activității lor cu salariul tarifar prevăzut pentru al doilea an de activitate. 2) Întrucît, absolviți învățămîntul superior la cursuri de zi, sînteți supus reglementării privind repartizarea într-o unitate, ca și ceilalți absolvenți, care nu provin din cimpul muncii.

● Concediul fără plată

Ing. IOAN POPESCU Reșița — Potrivit art. 18 din H.C.M. nr. 1052/1962, privind îmbunătățirea învățămîntului seral și fără frecvență de cultură generală și superior, modificată prin H.C.M. nr. 1190/29 mai 1967, studenții admiși în învățămîntul superior fără frecvență, beneficiază anual de un concediu fără plată de pînă la 30 zile calendaristice, pentru prezentarea o singură dată la concursul de admitere la examenele pentru promovarea fiecărui an de studii și la examenul de diplomă. Concediul se acordă la cerere, eșalonat sau integral.

● **NICOLAE DUMITRESCU, directorul Cabinetului de partid Lugoj** — Vă mulțumim pentru aprecierile pozitive făcute la adresa revistei noastre. Semnalarea făcută în legătură cu articolul „Muncă, solidaritate, progres" din nr. 18 este justă. Corect ar fi fost „Se apropie un secol...".

SCRISORI ● SCRISORI ● SCRISORI

UNDE SÎNT BENEFICIARII ?

ANUL TRECUT, la stabilirea planului de producție pe 1970 al fabricii de aparataj din cadrul uzinei „Electroputere"—Craiova, organele de resort din M.I.C.M. au propus dimensionarea compartimentului de celule electrice prefabricate de 10 și 20 kv la peste 3 000 bucăți. Uzina a considerat această cifră exagerată față de nevoile economiei naționale. Pînă la urmă, planul a fost fixat la 2 800 celule.

Celulele electrice fiind specifice pentru fiecare stație în parte, ele nu sînt de serie, trebuie să aibă o documentație separată pentru fiecare beneficiar. Pe de altă parte, cerințele aprovizionării tehnico-materiale și procesului tehnologic necesită cunoașterea de către fabricant, cu mult timp înainte, a acestor documentații. De altfel, încă cu șapte ani în urmă uzina a trecut la consultări cu beneficiarii în cadrul unor ședințe de lucru pentru stabilirea obligațiilor reciproce.

În 1969, Direcția generală de aprovizionare și desfacere a ținut să organizeze și să tuteleze o asemenea ședință, în vederea planului pe 1970. Ședința a avut loc la 22 septembrie, dată destul de tîrzie pentru fixarea programului pe trimestrul I. Reprezentantul D.G.A.D. avea foarte multe repartiții, dar beneficiarii lor nu se arătau. Astfel, programul pe trimestrul I 1970 a fost întocmit introducîndu-se în fabricație stații de celule solicitate pentru trim. II sau chiar III. Nu s-a putut totuși acoperi comenzi pentru 100 celule, reprezentînd producția pe două săptămîni.

Acum, cînd producția pe trim. III la celule, ca și restul fabricației, trebuia de mult să fie cunoscute și introduse în circuitul de aprovizionare, sîntem în situația ca cererile de celule pe tot semestrul II, deci inclusiv cele cu termen de livrare 31 decembrie a.c. să nu însumeze mai mult de 200 bucăți, ceea ce înseamnă circa trei săptămîni de fabricație. Ce vom face în celelalte nouă săptămîni ale trimestrului III ? Dar în IV ?

Ion DUGĂEȘESCU
economist
Grupul de uzine pentru aparataje și mașini electrice — Craiova

ECONOMISTUL ȘI MAȘINA ELECTRONICĂ DE CALCUL

AM CITIT în coloanele revistei două articole referitoare la rolul economistului în viața economică — al tov. T. Schatteles, de la Institutul de cercetări economice (nr. 6/1970), și al tov. Gh. Marinescu (nr. 13/1970). Ele m-au determinat să-mi exprim și eu părerea în această problemă. Mulți oameni au convingerea că un economist are menirea doar de a înregistra niște cifre, de a defalca pe trimestre un plan dat de forurile tutelare pe un an, sau alte asemenea activități de rutină.

Trebuie să spunem că rolul economistului este să descopere fenomenele economice cu ajutorul datelor contabile, statistice și să le dirijeze prin pîrghiile economice și cifrele de plan elaborate pentru a atinge sarcina care-i stă în față. De aceea, așa cum un inginer mecanic învață construcția mașinilor unelte, tot așa economistul trebuie să învețe să stăpînească construcția uneltelor cu care va lucra, adică : contabilitatea, analiza activității economice a întreprinderilor, legislația muncii etc. etc. Numai înarmat cu aceste unelte poți conduce fenomenele economice care apar într-o uzină, județ sau ramură a economiei naționale.

În ultimul timp se aud tot mai multe voci care ridică problema rolului economistului în condițiile utilizării mașinilor electronice de calcul. Aici se cuvine să facem o precizare : încă nici o mașină electronică nu a descoperit vreun fenomen natural sau social, ci a calculat doar valorile și influențele pentru date oferite de om. Așadar, rolul economistului rămîne în continuare de a descoperi fenomenele economice, ale căror valori le va prelucra cu aceste mașini, trebuind să le dirijeze în scopul major al societății și omului.

Ivan BOTA
economist,
Consiliul popular al municipiului Arad

ECONOMIE NAȚIONALĂ

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

Un parametru imponderabil, dar cu multiple efecte

CULTURA PRODUCȚIEI

● Perfecționarea metodelor de fabricație, o cerință continuă ● „Pierderile tehnologice" pot și trebuie să fie diminuate ● Coeficient ridicat de utilizare a materiilor prime ● Ce frînează promovarea în sectoarele calde din industria construcțiilor de mașini, a metodelor cu înalt grad de economicitate ? ● Răspunderea cadrelor de conducere din centrale și întreprinderi pentru promovarea noului în producție.

DINTRE cei doi parametri de bază ai procesului de fabricație, **forma** produsului și **metoda** de producție, s-ar părea că — cel puțin în industria constructoare de mașini — primul e mai puternic influențat de progresul tehnic decît al doilea. Cu alte cuvinte, vorbim tot mai mult de mărirea „vitezei de învechire" a unui produs și mai puțin despre obsolescența cutărei sau cutărei metode de fabricație. Tehnologiile clasice, convenționale par să ocupe îndeobște ponderea cea mai însemnată a itinerariului tehnologic al organelor de mașini, chiar atunci cînd diversificarea și modernizarea produselor se desfășoară în ritmul rapid, caracteristic zilelor noastre. În opoziție cu **dinamismul formelor, metodele** par să evolueze cu o foarte prudentă încetineală.

Dintr-un punct de vedere această prudență e justificată : introducerea unor tehnologii noi este de cele mai multe ori legată de necesitatea înnoirii utilajului tehnologic, deci de cheltuieli de investiții, a căror declanșare trebuie bine cumpănită. Pe de altă parte, **elasticitatea** deosebită a industriei constructoare de mașini în comparație cu a altor ramuri, posibilitatea ei de a se adapta relativ ușor la schimbări în forma și performanțele produselor, se bazează tocmai pe o oarecare **universalitate** a metodelor comune de fabricație, ceea ce nu stimulează totdeauna căutarea unor metode specifice mai evoluate.

Ar fi însă o mare greșeală să neglijăm **enormele resurse de creștere a eficienței economice care derivă din perfecționarea metodelor de fabricație.** În industria constructoare de mașini, dinamismul tehnic se manifestă nu numai prin ridicarea spectaculoasă a nivelului tehnic al produselor, ci, în aceeași măsură, deși mai discret, prin continua promovare de noi procedee tehnologice, prin îmbunătățirea migăloasă a desfășurării fiecărei operații și fiecărei faze de lucru. Calitatea procesului tehnologic influențează hotărîtor volumul cheltuielilor materiale de fabricație. E suficient să avem în vedere faptul **că 10 — 40% din metalul utilizat pentru confecționarea unui utilaj, uneori chiar mai mult, se transformă în „pierderi tehnologice"**, a căror mărime depinde direct de metodele de lucru practicate. Cu toate acestea, există uzine constructoare de mașini în care acțiunea de modernizare a proceselor tehnologice nu are un caracter continuu, ci se desfășoară sporadic, sub imperiul unor necesități izolate și imediate. În unele cazuri, metode avansate, bine confirmate de practică într-un anumit atelier sau la o anumită linie de fabricație, așteaptă vreme îndelungată generalizarea, în timp ce unor produse noi li se aplică în continuare tehnologii depășite, care conduc la pierderi ridicate de metal.

CALITATEA procesului tehnologic în construcția de mașini își găsește expresia cea mai semnificativă în COEFICIENTUL DE UTILIZARE A METALULUI, exprimat prin raportul dintre greutatea netă și consumul tehnologic al unui produs. În unele întreprinderi ca de exemplu Tractorul, Uzina de autocamioane din Brașov, nivelele coeficienților de utilizare a metalului la diferitele produse sînt urmărite cu toată atenția, specialiștii acestor uzine dîndu-și seama — pe bună dreptate — că indicatorii respectivi orientează în modul cel mai corect măsurile care stau la îndemîna uzinelor pentru reducerea cheltuielilor materiale. Foarte sugestiv este tabelul de mai jos care arată **nivelul coeficienților de utilizare a metalului înregistrat în anul 1969 la unele tipuri de mașini și utilaje, în raport cu nivelele atinse la produse similare**, care au beneficiat de o pregătire de fabricație mai completă.

Coeficienți de utilizare a metalului

	Realizați la unele tipuri de produse	Realizați la produse similare
Autocamioane	0,72 ... 0,75	0,79 ... 0,80
Mașini unelte grele	0,40 ... 0,60	0,65 ... 0,68
Motoare Diesel peste 200 CP	0,46 ... 0,51	0,55 ... 0,57

Pentru a sesiza corelația dintre cifrele date și consumul real de metal, e suficient să arătăm că **o creștere a coeficientului de utilizare a metalului în fabricația de autocamioane cu 0,01 (1%) corespunde unei economii de cca 2 500 tone metal anual.**

Deviza sub care se desfășoară lupta tehnologiilor moderne contra risipei de metal se poate rezuma astfel : **să reducem la maximum adaosurile de prelucrare, să le eliminăm cu desăvîrșire acolo unde se poate.** Într-adevăr, sectoarele primare de fabricație așa numitele „sectoare calde" (turnătorii, forje) alături de secțiile de construcții sudate, determină în măsura cea mai însemnată nivelul coeficienților de utilizare. Încă și astăzi în multe din **turnătoriile** industriei constructoare de mașini, nivelul tehnologic este departe de a asigura punctul de plecare pentru un salt spectaculos al acestor coeficienți. Lăsînd la o parte cîteva unități noi, dotate cu tehnica cea mai modernă, ca de exemplu turnătoria nouă de la Uzina de autocamioane, sînt numeroase ateliere în care se mențin metode depășite de preparare a amestecurilor, de formare, de uscare a miezurilor. Echipamentul tehnologic (ramele, modelele, cutiile de miez) sînt de calitate inferioară și degradate. În cele mai multe cazuri această situație nu e justificată de dificultăți majore de dotare, dovadă rezultatele mult mai bune obținute de turnătorii similare. Trebuie

ing. Ion CRIȘAN

(Continuare în pag. 13)

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

În întreprinderile Ministerului Industriei Lemnului

POSIBILITĂȚI LARGI DE MICȘORARE A NORMELOR DE CONSUM

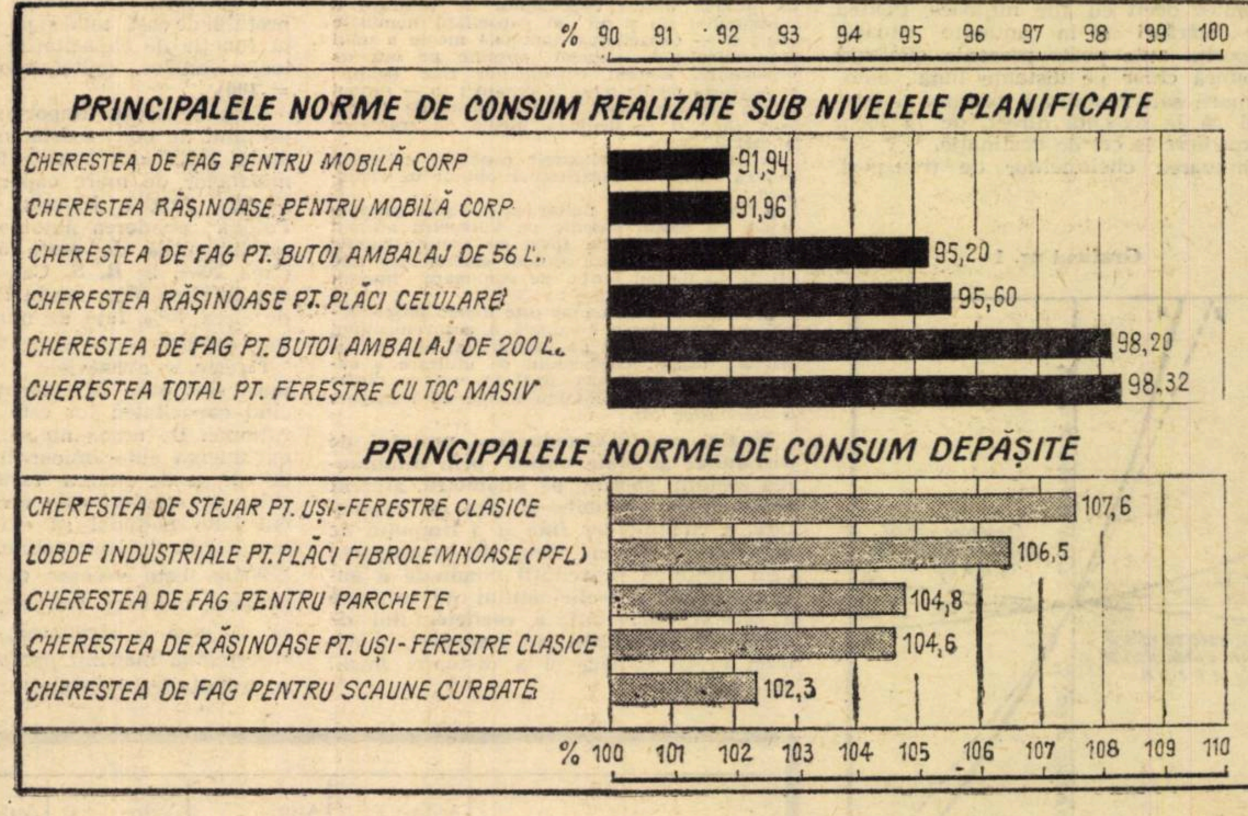

ACTIVITATEA multor întreprinderi aparținînd Ministerului Industriei Lemnului a fost caracterizată, în primul trimestru al acestui an, printr-o grijă sporită față de utilizarea mai eficientă a lemnului. Drept urmare, din cele 29 norme de consum date prin plan, 19 au fost reduse între 2—8%. Acest lucru s-a concretizat în micșorarea consumului de cherestea cu 4 143 mc, la cel de bușteni cu 5 977 mc, iar la cel de P.F.L. — cu 700 tone.

Economiile obținute în această perioadă au fost însă serios diminuate prin faptul că la altele normele de consum au fost depășite. La cherestea, de exemplu, prin depășirea a 7 norme, s-au utilizat în plus 3 227 mc. Consumuri mai mari decît cele normate s-au înregistrat la **C.E.I.L. Oradea** (datorită faptului că execută tipuri neeconomice de ferestre) și la **C.E.I.L. Bacău** (care a executat în proporție sporită ferestre duble, cu un consum mare de cherestea, în locul celor cuplate). În alte locuri, depășirea normelor de consum s-au datorat deficiențelor de ordin organizatoric. La **C.E.I.L. Bacău, C.E.I.L. Pitești** și la **C.E.I.L. Focșani** lipsa de frize uscate la confecționarea parchetului de fag, a determinat aceste unități să usuce artificial frizele cu umiditate ridicată. De aici au rezultat rebuturi mari, cauzate de crăpăturile din material.

Cu 1 129 mc au fost depășite normele de consum și la lemnul pentru celuloză și pastă la producția de pastă mecanică. Aceasta pentru că nu s-a montat la timp un rafinor cu discuri la **Fabrica de hîrtie — Bușteni.** În sfîrșit, la lobde industriale pentru P.F.L. s-a folosit, în plus, 4 256 mc, cea mai mare depășire — 3 791 mc — fiind consemnată la **C.E.I.L. Tr. Severin.** Aici a fost utilizată cantitatea respectivă de lobde, ca urmare a faptului că furnizorii nu au livrat deșeuri de industrializare. Această situație putea fi evitată, mai ales că întreprinderile furnizoare aparțin aceluiași minister.

În lumina rezultatelor obținute pe primul trimestru, în toate întreprinderile ministerului se impun măsuri care să ducă la reducerea normelor de consum, la economii tot mai însemnate de material lemnos.

Coordonate de bază ale creșterii eficienței în transporturile auto:

OPTIMIZAREA STRUCTURII PARCULUI AUTO ȘI A DISTANȚEI MEDII

PENTRU satisfacerea nevoilor de transport mereu crescînde ale economiei naționale, parcul de mijloace auto din dotația ministerelor și organizațiilor centrale din țara noastră se dezvoltă continuu, în funcție de volumul și natura mărfurilor necesare a fi transportate, de distanța de deplasare a acestora și, în special, de eficiența lor economică. Datorită rezultatelor economice obținute în ultimii ani și specificului său, transportul auto public s-a dezvoltat într-un ritm accentuat. Volumul transporturilor de marfă efectuate în anul 1969 de către unitățile de transport auto din Ministerul Transporturilor, a fost față de anul 1955, de circa 18 ori mai mare ca tone transportate și de circa 10 ori mai mare ca prestații exprimate în tone-kilometri.

Creșterea în proporție mai mică a volumului de tone km, comparativ cu tonele transportate, se datorește faptului că în această perioadă, ca o consecință directă a dezvoltării transporturilor rutiere și a creșterii parcului auto, s-a micșorat distanța medie de transport de la circa 37 km în 1955, la 19,5 km, în anul 1969, realizîndu-se în acest mod o repartiție mai rațională între diferitele mijloace de transport. O dată cu sporirea volumului mărfurilor transportate trebuie realizată însă și creșterea continuă a eficienței economice.

Factorii care determină mărimea cheltuielilor de producție

ÎN TRANSPORTURI se poate obține o eficiență ridicată atunci cînd deplasarea unui volum de marfă de la un loc la altul se realizează cu cheltuieli de transport mai mici. Mărimea acestora pe diferite distanțe, variază atît în funcție de nivelul prețului de cost în transportul propriu zis, cît și de celelalte cheltuieli generate de pregătirea mărfurilor pentru transport, inclusiv ambalarea în condițiile cerute de mijlocul folosit, manipulările ce se fac cu ocazia încărcării și descărcării, completarea transportului, în cazul cînd unitățile primitoare nu au linii de garaj etc.

Asemenea cheltuieli au în mod obișnuit o valoare mai ridicată în transportul efectuat cu alte mijloace care necesită transbordări, iar ponderea lor este cu atît mai mare cu cît distanța este mai scurtă. În general, se înregistrează cheltuieli mari de transport pe distanțe scurte și acolo unde este necesar o transbordare și un transport local, fie la expediere, fie la destinație, operațiuni care solicită o serie de manipularizări suplimentare. În transportul auto, în general, nu survin astfel de situații, deoarece el se execută direct de la locul de expediere la cel de destinație, astfel că pe distanțe scurte aceste transporturi sînt mai economice decît cu alte mijloace. Pentru unele mărfuri și în anumite situații, transportul auto poate prezenta eficiență economică chiar pe distanțe lungi, datorită marii sale mobilități, precum și prin faptul că le execută direct, de la locul de expediere la cel de destinație.

Diminuarea cheltuielilor de transport, la deplasarea mărfurilor de la un loc la altul, depinde nu numai de alegerea mijlocului de transport cel mai economic ci și de mărimea tarifelor aplicate de organizațiile de transport respective. O politică tarifară justă, care să cointereseze și beneficiarii de transport în utilizarea cît mai rațională a automobilelor puse la dispoziție, trebuie să asigure: **o corelare a tarifelor cu prețul de cost, diferențierea tarifelor în funcție de mărimea expedițiilor, de distanța medie de transport, de sezon etc., după gradul de ocupare a capacității autovehiculelor, determinat de greutatea specifică a mărfurilor.**

În aceste condiții, problema ce se pune constă în stabilirea criteriilor pentru alegerea celor mai economice capacități de transport care să conducă la efectuarea transporturilor cu cheltuieli cît mai mici. Pentru aceasta se impune o analiză a influenței variației factorilor ce determină mărimea prețului de cost, în condițiile utilizării unor mijloace de transport de diferite capacități.

Pornim de la relația generală a prețului de cost, (Sm), care exprimă interdependența ce există între prețul de cost unitar în lei/tonă kilometru și principalii indicatori tehnico-economici de utilizare a autovehiculelor destinate transporturilor de mărfuri, redată mai jos sub forma:

$$S_m = \frac{Pv}{CUC.K} + \frac{f}{CUC.K.v} + \frac{f.to}{A.K.d.}$$

în care:

Pv — costul specific pe kilometru aferent cheltuielilor variabile, (lei/km); CUC — coeficientul de utilizare a capacității de transport, ca produs dintre coeficientul de utilizare a parcursului (Z) și cel al capacității nominale (A); K — capacitatea nominală medie a unui autovehicul; f — costul specific pe oră de exploatare, aferent cheltuielilor fixe (lei/h); v — viteza medie tehnică (km/h); to — timpul mediu de staționare într-un ciclu de transport (h); d — distanța medie de transport a mărfii (km).

Se pot trage următoarele concluzii, necesare pentru stabilirea capacităților optime de transport:

- **prețul de cost** unitar este direct proporțional cu costul specific pe kilometru aferent cheltuielilor variabile (pv), cu costul specific pe ora de exploatare aferent cheltuielilor fixe (f) și cu timpul mediu de staționare într-un ciclu de transport (to);
- **prețul de cost** unitar este invers proporțional cu capacitatea nominală a autovehiculului (K), cu coeficientul de utilizare al acestei capacități (ZxK), coeficientul de utilizare a capacității de transport (C.U.C.), viteza medie tehnică (v) și cu distanța medie de transport a mărfurilor (d).

De aici rezultă că reducerea prețului de cost unitar se poate obține prin diminuarea costului specific pe kilometru, aferent cheltuielilor variabile pe ora de exploatare, a cheltuielilor fixe și a timpului de staționare într-un ciclu de transport; prin creșterea capacității nominale a automobilelor, a coeficientului de utilizare a acestor capacități, a coeficientului de utilizarea capacității de transport, a vitezei medii tehnice și a distanței medii de transport.

Fiecare indicator în parte provoacă schimbarea prețului de cost în proporții diferite. Gradul de influență rezultă din ponderea cheltuielilor care depind de indicatorul respectiv. Pe baza realizărilor medii anuale ale întreprinderilor de transporturi auto din cadrul Ministerului Transporturilor, gradul diferit de influență asupra prețului de cost unitar, al fiecărui indicator este redat în graficul nr. 1, în care se prezintă variația procentuală a prețului de cost, în funcție de modificarea coeficientului de utilizare a capacității nominale (notat cu A), a coeficientului de utilizare a parcursului (z), a vitezei medii tehnice (V), a timpului de staționare într-un ciclu de transport (to) și a distanței medii de transport (d).

Dintre acești cinci indicatori, cea mai accentuată variație a prețului de cost o provoacă coeficientul de utilizare a capacității nominale (A) și a parcursului (Z), respectiv, coeficientul de utilizare a capacității de transport (CUC). Avînd în vedere că valoarea medie a coeficientului de pondere a cheltuielilor depinde de capacitatea medie nominală a unui autovehicul și că acest element din relația generală a prețului de cost este cuprins la numărătorul fiecăruia din cei trei termeni, rezultă că eficacitatea economică a transportului auto depinde în mare măsură de acest factor.

Sporirea capacității nominale

INFLUENȚA creșterii capacității nominale a autocamioanelor asupra prețului de cost al transportului are un caracter complex, deoarece, în general, majoritatea elementelor care intră în componența costurilor sînt înrîurite în sensuri diferite de modificarea ei. Astfel, cheltuielile pentru combustibil, amortizări și reparații curente deși cresc ca valori absolute, totuși prețul de cost scade, fiindcă sporirea lor se produce într-o proporție mai redusă decît aceea a capacității nominale. Cheltuielile pentru anvelope pot crește, ca urmare a unei sarcini mai mari pe osie, viteza medie tehnică se reduce, iar timpul de staționare într-un ciclu de parcurs se mărește proporțional cu sporirea capacității nominale (dacă nu intervine mecanizarea operațiilor de încărcare-desrărcare).

Pe ansamblu, în condițiile utilizării raționale a mijloacelor de transport, prețul de cost ce revine pe tonă-km scade pe măsură ce se obține o creștere a capacității nominale a autocamioanelor. Acest lucru este posibil, deoarece un anumit volum de prestații de transport poate fi realizat cu un număr mai mic de curse, prin folosirea de autocamioane cu capacitate mai mare de încărcare.

Prezentăm, în tabelul nr. 1, variația prețului de cost total și pe tonă-kilometru, în funcție de capacitățile nominale a autocamioanelor. (autocamionul de 5 tone = 100).

Față de aceste importante reduceri ale prețului de cost, există în prezent o tendință justificată pentru folosirea autocamioanelor de mare capacitate. Astfel, în Franța, Anglia, Elveția, Austria și R.P. Polonă ponderea automobilelor grele cu sarcina utilă de peste 5 tone, este de circa 20%, în R. S. Cehoslovacă și Suedia de circa 30%, iar în R. F. a Germaniei de circa 40%, față de numai circa 5% în țara noastră.

Firește, avantajele autocamioanelor mari sînt puse în evidență numai atunci cînd capacitatea lor este folosită cît mai rațional. De aceea nu se poate merge pe excluderea autocamioanelor mici sau medii. Față de marea varietate a expedițiilor de mărfuri este necesar ca în parcul auto național să existe o gamă cît mai largă de automobile, de capacități diferite. Este necesar ca parcul auto al fiecărui minister sau organizație centrală să aibă o structură variată care să corespundă mărimii partizilor de mărfuri ce trebuie transportate.

Graficul nr. 2

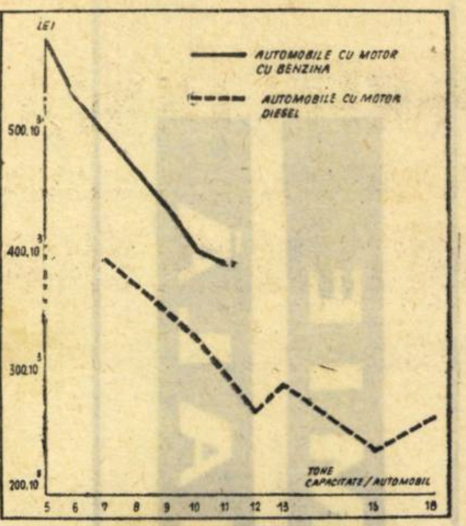

Variația comparativă a cheltuielilor de exploatare pentru 1 milion t/km. la automobilele de transport marfă cu motoare cu benzină și Diesel.

Avantajele parcului public

PROBLEMA de fond care se pune în acțiunea de organizare a transporturilor auto din țara noastră este stabilirea ponderii automobilelor din parcul public față de parcul intern și delimitarea sferei de acțiune a acestora, în scopul ridicării eficienței economice și a îmbunătățirii satisfacerii calitative a nevoilor de transport pe ansamblul economiei naționale.

Din experiența proprie și a altor țări rezultă că în orice situație, transporturile executate de către unitățile de exploatare auto specializate pentru cărăușie, cu un număr mare de automobile în dotare, se efectuează la un preț de cost mai scăzut datorită, pe de o parte, organizării mai bune a exploatării și întreținerii parcului în condiții tehnice superioare și, pe de altă parte, datorită posibilităților de combinare a transporturilor în scopul utilizării integrale a capacității vehiculelor. De altfel, introducerea metodelor avansate de exploatare la unitățile deținătoare de parc auto intern nici nu este posibilă deoarece numărul relativ mic de autovehicule din dotarea lor nu justifică investițiile necesare pentru mecanizarea proceselor de încărcare, deservire tehnică a autovehiculelor etc.

În stadiul actual, în vederea sporirii eficienței economice, după părerea noastră, ar fi indicat să se efectueze dotarea parcului public cu autovehicule de mare capacitate, capabile să efectueze toate transporturile de mărfuri, grupate în partizi mari, concomitent cu adaptarea parcului intern de autovehicule la deservirea nevoilor imediate ale producției sau pentru nevoi urgente de intervenție, crescînd ponderea autovehiculelor de mică capacitate.

Dieselizarea — o cerință a viitorului apropiat

ÎN CADRUL analizei factorilor de reducere a prețului de cost al transporturilor nu putem trece cu vederea importanța dieselizării parcului auto din țara noastră, prevăzută pentru perioada 1971—1975. Această acțiune se impune datorită faptului că motorul SR-211, care echipează întreaga familie de aucamioane ce se construiesc în prezent în țara noastră, nu asigură exploatarea autobasculantelor, autotractoarelor cu semiremorci și a autobuzelor, în condiții de eficiență economică corespunzătoare.

Motoarele Diesel, realizînd un cuplu motor ridicat, la un regim de turație coborît, asigură funcționarea motoarelor la regimuri termice normale care elimină suprasolicitările și un parcurs lung fără reparații. În același timp, consumurile specifice de combustibil, care la motoarele cu electroaprindere de tipul SR-211 sînt de circa 240 g/cal putere oră, la motoarele Diesel sînt de numai circa 170

ing. V. MATEEVICI
director general al Centralei de transporturi auto

(Continuare în pag. 7)

Tabelul nr. 1

Indicatorii	Autocamionul de 5 t	Autocamionul de 6 t	Autocamionul de 8 t	Autocamionul de 10 t	Autocamionul de 12 t	Autocamionul de 15 t	Autocamionul de 18 t	Autocamionul de 20 t
Variația prețului de cost %	100	—14,96	—32,85	—42,20	—46,35	—49,67	—50,98	—51,11
Prețul de cost lei/t km pentru CUC constant.	0,843	0,717	0,566	0,487	0,452	0,424	0,413	0,412

Graficul nr. 1

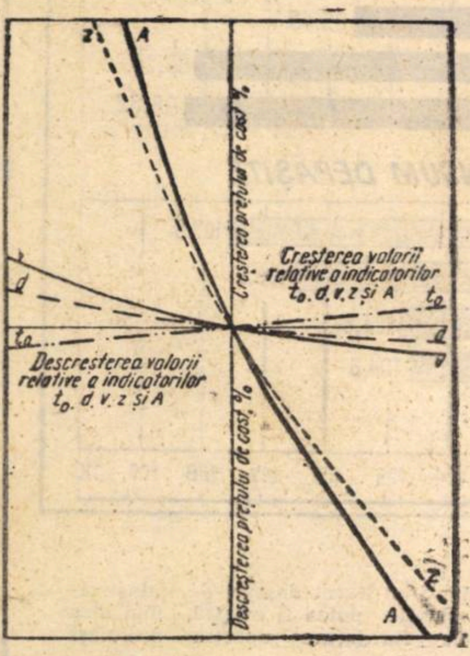

Variația procentuală a prețului de cost în funcție de modificarea coeficientului de utilizare a parcursului, a capacității nominale, a vitezei medii tehnice, a timpului mediu de staționare într-un ciclu de transport și a distanței de transport.

PERFECȚIONAREA SISTEMULUI INFORMAȚIONAL ECONOMIC

- Restrîngerea documentelor primare la cele strict necesare reflectării proceselor economice.
- Grafic de circulație a informațiilor în fiecare unitate economică.
- Îmbunătățirea formelor contabile.

UNUL DIN PRINCIPALELE instrumente de cunoaștere a proceselor social-economice, de fundamentare a programelor de dezvoltare a economiei naționale, de control al îndeplinirii planului de stat, de analiză a folosirii resurselor naturale, a forței de muncă și a mijloacelor de producție, de caracterizare a eficienței economice, îl constituie sistemul informațional economic.

Este unanim recunoscut faptul că procesul de conducere nu poate fi înfăptuit decît în condițiile existenței unui flux rațional de informații menit să contribuie la luarea deciziilor pe baza deplinei cunoașteri a realităților. De aceea, pe bună dreptate sistemul informațional economic este considerat ca o parte componentă a științei conducerii, a organizării producției și a muncii. Tocmai de aceea, în documentele Conferinței Naționale a partidului din decembrie 1967 și ale Congresului al X-lea al partidului s-a subliniat necesitatea perfecționării neîntrerupte a sistemului informațional ca parte componentă a măsurilor de perfecționare a conducerii economiei naționale.

După cum este cunoscut sursa principală de date ale sistemului informațional economic o constituie evidența tehnico-operativă, contabilă precum și raportările statistice. Ca atare, consider că este îndreptățită concluzia potrivit căreia perfecționarea sistemului informațional economic depinde, în mare măsură, de modul în care este organizată evidența, de acțiunile concrete întreprinse în domeniul raționalizării acesteia.

Diferențieri în funcție de particularitățile formelor de evidență

PENTRU realizarea în condiții optime a sarcinilor legate de raționalizarea evidenței, trebuie să se acționeze în mod diferențiat, în funcție de cerințele și sfera de cuprindere a celor trei componente ale evidenței economice. Deși s-au întreprins numeroase acțiuni în domeniul raționalizării evidenței, totuși, aceasta continuă să fie încărcată, să solicite un mare volum de muncă din partea aparatului. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu **„se întocmește încă multă formularistică care duce la înnecarea muncii vii în vrafuri de dosare. Este necesar să trecem cu hotărîre la reducerea radicală a formularelor și referatelor..."**

După părerea noastră, domeniul principal în care trebuie să se acționeze în continuare pe drumul raționalizării evidenței îl constituie **evidența tehnico-operativă**, care, după unele aprecieri, reprezintă circa 70—80% din totalul muncii afectate evidenței, restul reprezentîndu-l contabilitatea și statistica.

Consider că nu este lipsită de interes sublinierea că evidența tehnico-operativă trebuie să marcheze specificul activității fiecărui loc de muncă, al fiecărui atelier, secție sau întreprindere în parte. Ea se bazează pe consemnarea în documente a fenomenelor așa cum se petrec ele, fără prelucrări sau grupări speciale.

În practica raționalizării evidenței tehnico-operative din țara noastră s-au desprins cîteva coordonate de bază. În primul rînd, este vorba despre faptul că evidența tehnico-operativă trebuie să asigure volumul de informații și date strict necesare pentru urmărirea activității tehnice, economice și financiare. În al doilea rînd, acest gen de evidență — ca de altfel și celelalte — trebuie să evite cu desăvîrșire paralelismele în întocmirea documentațiilor și vehicularea informațiilor, a transmiterii repetate a datelor.

Dat fiind progresul rapid care se remarcă și în domeniul introducerii mașinilor de evidență și calcul în lucrările specifice evidenței, este rațional ca perfecționarea evidenței operative să cuprindă în sfera sa și adaptarea documentelor primare la cerințele prelucrării mecanizate a datelor.

În alt mod se pun problemele privind raționalizarea contabilității. În acest caz, este vorba despre partea de evidență — care — după părerea mea, exprimă esența sistemului informațional economic la nivelul întreprinderilor. Prin metodele sale specifice de generalizare, cu ajutorul înregistrărilor efectuate în conturi, a bilanțului ș.a. contabilitatea asigură un volum însemnat de informații care permit reflectarea în expresie bănească a patrimoniului și exercitarea controlului permanent al existenței și mișcării fondurilor materiale și bănești. Totodată, evidența contabilă permite cunoașterea rezultatelor economice și financiare din activitatea întreprinderii, centralei, combinatului sau oricărei alte unități. Pe baza datelor furnizate de contabilitate, se iau decizii care vizează creșterea eficienței economice și se efectuează previziuni cu privire la realizarea principalilor indicatori financiari.

Cu ajutorul **raportărilor statistice** se urmărește în profil departamental, al ramurilor și teritorial — îndeplinirea cantitativă și valorică a planului, se fundamentează planurile de dezvoltare a economiei naționale, se organizează și controlează procesele economice și sociale. Așadar raționalizarea evidenței trebuie înfăptuită diferențiat, în funcție de particularitățile fiecărei forme de evidență.

Sistem piramidal de raportare a datelor

PENTRU TRANSPUNEREA în practică a sarcinii privind perfecționarea sistemului informațional economic și implicit a raționalizării evidenței, a fost elaborat un program, aprobat de conducerea partidului, ale cărui obiective sînt în curs de realizare, iar unele sînt deja înfăptuite. Așa de pildă, sub îndrumarea și coordonarea colectivului interdepartamental constituit în scopul îndeplinirii măsurilor prevăzute în programul amintit, Ministerul Finanțelor a întreprins unele acțiuni de simplificare și raționalizare a contabilității menite să ducă la reducerea volumului de muncă și la sporirea aportului aparatului financiar-contabil din unitățile economice și bugetare la bunul mers al activității acestora.

Întrucît înregistrările în contabilitate se bazează în exclusivitate pe documente, s-a acordat o atenție deosebită revizuirii tuturor documentelor primare cu caracter financiar-contabil, elaborîndu-se totodată indicațiile de utilizare a acestora. Prin punerea în aplicare, de la 1 ianuarie 1969, a noilor formulare s-a realizat o reducere a acestora de la 106 la 63, concomitent cu reducerea numărului de exemplare și de semnături.

Formele de înregistrare contabilă (maestru-șah, pe jurnale etc.) au fost revizuite și îmbunătățite pe baza consultării unui mare număr de specialiști din întreprinderi și ministere. Numai prin înlocuirea formei de înregistrare „jurnal order" cu o nouă formă denumită „pe jurnale" s-a obținut o reducere a numărului de formulare de la 28 la 13 în unitățile industriale și de la 23 la 10 în cele comerciale.

Finalizarea datelor contabile se realizează cu ajutorul dărilor de seamă lunare, trimestriale și anuale. Aceste dări de seamă ocupă un loc tot mai însemnat în preocupările economiștilor care le folosesc pentru analize tot mai complexe. Pentru acest motiv, dările de seamă au fost supuse unui proces permanent de revizuire și îmbunătățire. Caracteristica principală a raționalizărilor înfăptuite în domeniul raportărilor contabile o constituie trecerea la sistemul piramidal de raportare a datelor, astfel încît fondul principal de date se reflectă în bilanțul întreprinderii, iar la nivelele superioare — centrale, ministere, organe de sinteză — se raportează un număr mai redus de indicatori, anume cei strict necesari acestor organe. Numărul de date din raportările contabile periodice pentru unitățile economice pe anul 1970, față de anul 1969, a fost redus la nivelul întreprinderilor cu 20%, la centrale cu 37% și la ministere cu 40%. Simplificarea bilanțului și a anexelor sale s-a realizat în special prin lichidarea paralelismelor cu raportările pe linie statistică, precum și prin renunțarea la datele lipsite de semnificație.

Întrucît tot mai numeroase sînt întreprinderile care beneficiază de foloasele mașinilor de evidență și calcul a fost acordată o mare atenție adaptării formelor de înregistrare contabilă la condițiile de utilizare a mijloacelor mecanizate. Pentru prima dată au fost elaborate indicații metodologice privind forma de înregistrare contabilă în condițiile utilizării mașinilor de contabilizat și a mașinilor cu cartele perforate în întreprinderile industriale. Pentru a sprijini unitățile din economie pe linia mecanizării lucrărilor de evidență, Ministerul Finanțelor a pregătit peste 1.200 metodologi și programatori pentru mașinile de facturat și contabilizat.

Măsuri de raționalizare s-au luat și în ce privește evidența instituțiilor bugetare, a organelor financiare de pe lîngă consiliile populare ș.a. Raționalizări însemnate s-au înfăptuit și în domeniul raportărilor statistice, acțiune care este coordonată de Direcția Centrală de Statistică. Ca rezultat al simplificărilor întreprinse, la nivelul unei întreprinderi, în anul 1970, față de anul 1966, numărul de dări de seamă statistice de stat s-a redus simțitor, astfel: de la 50—52 la 30—35 în industrie, în funcție de specificul unităților; de la 36 la 23 în construcții; de la 22 la 13 în comerț.

Aceste simplificări sînt menite să creeze condiții mai bune aparatului de economiști, planificatori, contabili, statisticieni pentru munca de analiză, de adîncire a aspectelor studiate, de scoatere la iveală a rezervelor și punerea lor în valoare pentru creșterea eficienței economice.

Evidență numai pentru datele realmente necesare

LA NIVELUL întreprinderilor, centralelor, ministerelor și al organelor centrale de sinteză, volumul de informații și gradul de detaliere trebuie să corespundă necesităților determinate de exercitarea competențelor și atribuțiilor stabilite unităților și treptelor organizatorice respective.

În cadrul întreprinderilor, sistemul informațional economic, deci și evidența, trebuie organizat diferențiat astfel încît să corespundă necesităților reale ale diverselor verigi organizatorice. Așa de pildă, la nivelul șefilor de echipă și maiștrilor, evidența trebuie să reflecte modul de îndeplinire a programului de producție zilnic, pe locuri de muncă și muncitori precum și abaterile de la programul de producție care necesită intervenții imediate, încărcarea mașinilor și utilajelor, folosirea forței de muncă, îndeplinirea normelor de muncă, a normelor de consum ș.a. La nivelul șefilor de ateliere și secții, evidența trebuie să permită cunoașterea îndeplinirii zilnice a programului de producție pe faze tehnologice precum și abaterile de la acest program, intrările și consumul de materii prime și materiale pe zile și realizarea normelor de consum, încărcarea mașinilor și utilajelor, folosirea forței de muncă, cheltuielile de producție, calitatea produselor ș.a.

La nivelul conducerii întreprinderii, evidența furnizează date cu privire la rezultatele activității unității și factorii care le-au determinat, informații operative care necesită decizii ce depășesc competențele funcțiilor ierarhice subordonate în legătură cu programul de producție, folosirea capacităților de producție, aprovizionarea cu materii prime și materiale, desfacerea producției, realizarea planului tehnic și de cercetare, situația disponibilităților financiare ș.a.

În cadrul centralelor și al celorlalte unități cu statut de centrală, evidenței îi revine rolul să asigure fondul de informații necesar cunoașterii activității și eficienței economice, al îndeplinirii sarcinilor de plan pe întreaga centrală și pe fiecare unitate subordonată în vederea luării la timp a deciziilor, pentru fundamentarea măsurilor de dezvoltare a întreprinderilor, fabricilor componente precum și pentru informarea organelor ierarhice superioare.

În cadrul ministerelor și celorlalte organe centrale, sistemul informațional, evidența trebuie să asigure fondul de informații necesare pentru cunoașterea rezultatelor activității economice, a eficienței acesteia, a îndeplinirii sarcinilor de plan pe centrale, pe ramuri și subramuri, în vederea luării deciziilor în domeniile de activitate pe care le coordonează.

Din cele de mai sus rezultă că la baza raționalizării evidenței trebuie să stea ideea utilității datelor, a menținerii numai a datelor realmente necesare diverselor verigi organizatorice. Se cuvine a se face această remarcă întrucît din analiza situației actuale a evidenței rezultă menținerea în „circuit" a multor documente care nu-și dovedesc utilitatea, a paralelismelor, a lipsei de precizări în ce privește competențele în materie de evidență la nivelul întreprinderilor ș. a. Din constatările făcute rezultă că, în bună măsură, evidența este încărcată în mod nejustificat ca urmare a unor „inițiative" luate în cadrul întreprinderilor în decursul anilor, sau cererilor organelor tutelare, care sînt în afara prevederilor legale.

Fiecare întreprindere sau centrală are posibilități largi de raționalizare a evidenței fără să fie necesar „avizul" sau „acordul" organelor superioare, bineînțeles respectîndu-se dispozițiile legale. În acest sens ar fi foarte util ca în cadrul acțiunilor permanente de organizare științifică a producției și a muncii să se aibă în vedere necesitățile legate de raționalizarea evidenței, să se elaboreze fluxul informațional în cadrul întreprinderii, ținînd seama de nevoile reale ale fiecărei trepte organizatorice. O mare însemnătate o prezintă accelerarea valorificării proiectelor generale întocmite pentru raționalizarea documentelor primare purtătoare de informații referitoare la programarea și urmărirea operativă a producției, elaborarea documentației tehnologice, exploatarea utilajelor ș a. În final, această acțiune trebuie să se încheie prin elaborarea unui număr optim al documentelor menținute în funcțiune și care sînt strict necesare reflectării proceselor economice și sociale.

Documentele primare nu constituie un scop în sine ci un mijloc pentru organizarea pe baze raționale a procesului de producție, aprovizionare, desfacere ș.a. De aceea, folosirea judicioasă a documentelor trebuie să constituie o preocupare permanentă a tuturor factorilor interesați. În acest sens, este de relevat utilitatea întocmirii în fiecare întreprindere a unui **grafic** de circulație a documentelor în care să se stabilească termenele de întocmire a documentelor, circuitele acestora, responsabilități ș.a. Numai prin respectarea riguroasă a prevederilor unui asemenea grafic se poate stăvili tendința de umflare a evidenței, se pot lichida paralelismele în întocmirea documentelor. Această remarcă este cu atît mai valabilă cu cît din analizele efectuate recent s-au constatat cazuri în care evidența a fost amplificată prin menținerea acesteia atît la fabrici cît și în paralel la centrale sau combinate. De asemenea, s-a constatat că nu în toate situațiile circulația documentelor este cea rațională, ceea ce duce la neținerea la zi a contabilității, la întîrzieri în efectuarea decontărilor, îngreuierea operațiunilor de control ș. a.

Măsurile principale care se au în vedere pentru raționalizarea în continuare a lucrărilor specifice contabilității se referă la domenii cum sînt: **perfecționarea metodelor de evidență și calculație a prețului de cost, îmbunătățirea structurii dărilor de seamă, revizuirea întregii legislații contabile, alcătuirea unor noi planuri de conturi, adaptarea formelor contabile la cerințele noilor tipuri de mașini cu care sînt dotate unitățile ș.a.** După cum se observă, este vorba despre domeniile de bază ale contabilității.

Și în ce privește raportările statistice sînt încă posibilități de raționalizare, mai cu seamă prin renunțarea completă la dările de seamă solicitate de organele tutelare ale unităților în afara celor reglementate pe căile legale.

Înfăptuirea măsurilor vizînd raționalizarea evidenței este condiționată de conlucrarea tuturor factorilor din instituții, întreprinderi, centrale și ministere pentru menținerea în uz numai a acelor evidențe care își dovedesc utilitatea și care corespund intereselor economiei naționale.

dr. Decebal URDEA
director în Ministerul Finanțelor

CREDITELE ȘI MIJLOACELE PROPRII ÎN SPRIJINUL INVESTIȚIILOR ÎN C.A.P.

RECENTA PLENARĂ A C.C. AL PARTIDULUI nostru a adoptat, după cum se știe, programele naționale privind gospodărirea rațională a resurselor de apă, extinderea lucrărilor de irigații, îndiguiri, desecări și de combatere a eroziunii solului, precum și dezvoltarea zootehniei și creșterea producției animaliere. Lucrările de mare amploare care vor fi executate în viitorii ani pe baza acestor programe au un rol deosebit nu numai pentru dezvoltarea și modernizarea agriculturii, ci și pentru progresul întregii economii naționale. Pentru a se înțelege amploarea acestor lucrări, amintim că în anii 1971—1975 se vor investi în agricultură, din fondurile centralizate ale statului, circa 80 miliarde lei, iar din veniturile cooperativelor agricole peste 25 miliarde lei; din volumul total al investițiilor, peste 50 miliarde lei revin obiectivelor prevăzute în cele două programe mai sus amintite. Înfăptuirea acestui volum de investiții presupune utilizarea cu răspundere a fondurilor și creditelor alocate, realizarea lucrărilor la termenele stabilite și de cea mai bună calitate.

În vederea dezbaterii problemelor actuale privind constituirea fondurilor necesare pentru realizarea investițiilor planificate în cooperativele agricole, creșterea eficienței creditului pe termen lung și intrarea la termen în funcțiune a noilor obiective, revista „Viața economică" a organizat, cu concursul Băncii Agricole, *o anchetă în rîndurile unor specialiști, ale căror opinii le publicăm în rîndurile ce urmează. La anchetă au participat directorii sucursalelor județene:* V. Avram — *Iași;* I. Miron — *Constanța;* M. Hotăranu — *Dolj;* G. Cerpazovici — *Timiș;* D. Moleriu — *Arad;* A. Loșonți — *Cluj;* I. Georgescu — *Caraș-Severin;* D. Prajovschi — *Prahova și* G. Grigorescu — *revizor șef în centrala Băncii Agricole.*

Surse de finanțare a investițiilor

UNA DIN SURSELE de finanțare a investițiilor pe care le execută cooperativele agricole este **creditul pe termen lung**, acordat de stat, al cărui volum a sporit an de an. În perioada 1949—1969, cooperativele agricole au primit, pentru realizarea investițiilor, credite pe termen lung de peste 9 miliarde lei. Din volumul total al acestora, 30% s-au acordat pentru procurări de animale de producție, 20% pentru construcții, 13% pentru plantații viticole, iar 12,7% pentru îmbunătățiri funciare. Pe parcursul anilor, creditul pe termen lung a fost orientat spre realizarea de obiective și acțiuni de investiții importante, cu eficiență sporită cum ar fi: îmbunătățirile funciare, și în special amenajările pentru irigații, complexele pentru creșterea animalelor, plantațiile pomiviticole și construcțiile legumicole.

O altă sursă de finanțare a investițiilor în cooperativele de producție o constituie **fondurile proprii**. Ca urmare a consolidării lor economico-organizatorice, cooperativele agricole au participat, în ultimii ani, cu fonduri proprii din ce în ce mai mari, creditul acordat de stat completînd mijloacele bănești necesare pentru acoperirea cheltuielilor de investiții. Astfel, în județul Timiș există un număr mare de cooperative agricole, care, gospodărindu-și corespunzător fondurile proprii, au asigurat realizarea investițiilor numai din fonduri proprii. Cooperative agricole cum sînt: **Dudeștii Noi, Checea, Giarmata** etc., obținînd, an de an, rezultate bune în creșterea producției și a veniturilor, au reușit să-și ramburseze toate creditele pe termen lung, iar în prezent să-și execute investițiile necesare numai pe seama fondurilor proprii. După părerea unanimă a specialiștilor, fondurile proprii ale cooperativelor trebuie să constituie **principala** sursă de finanțare, creditul bancar fiind **o sursă de completare** a fondurilor de investiții necesare.

În același timp, specialiștii consultați, în marea lor majoritate, au apreciat că nu se poate stabili un raport optim — din punct de vedere teoretic — între fondurile proprii și credite, întrucît mărimea acestor fonduri trebuie stabilită de la caz la caz, în funcție de o serie de factori social-economici, cum sînt: stadiul de dezvoltare a cooperativei agricole, profilarea și specializarea acesteia în funcție de condițiile pedoclimatice, volumul investițiilor în anul de plan inclusiv acțiunile intercooperatiste, veniturile cooperativei, volumul prelevărilor la fondul de acumulare, volumul investițiilor executate în perioadele anterioare, mărimea ratelor de împrumut pe care le are de rambursat etc.

Au fost exprimate și puncte de vedere care consideră că pentru stimularea cooperativelor agricole de producție de a preleva la fondul de acumulare sumele cuprinse în plan și pentru a stabili o cotă de prelevare cît mai apropiată de limita maximă (25%) din valoarea producției nete, un factor important l-ar constitui și introducerea unui **raport între cota de participare cu fonduri proprii și creditele bancare. Acest raport de optimizare ar urma să fie diferențiat atît pe cooperative** (în funcție de gradul de dezvoltare și de situația economico-financiară) **cît și pe obiective** (în funcție de importanța și de eficiența economică a acestora). Dat fiind decalajul care există în prezent între unele cooperative în ceea ce privește organizarea și dezvoltarea producției, într-o primă etapă, cooperativele cu o situație economică și financiară mai grea ar trebui să se bucure de un **regim preferențial** în ceea ce privește aplicarea măsurilor preconizate, care să le permită o dezvoltare mai rapidă. Raportul de optimizare, diferențiat pe cele două criterii, ar putea fi avut în vedere la întocmirea planurilor de către cooperativele

ANCHETA NOASTRĂ

agricole și la repartizarea plafoanelor de credite necesare acestora.

Părerea noastră se apropie de primul punct de vedere exprimat și constă în aceea că proporția **între fondurile proprii și creditele pe termen lung nu trebuie incorsetată între anumite limite care să constituie condiții de creditare. Proporția participării creditului la realizarea investițiilor trebuie să fie stabilită în funcție de potențialul economic al fiecărei cooperative agricole, de situația sa financiară, de eficiența obiectivului respectiv etc.**

Rezerve pentru creșterea participării cu fonduri proprii

STATUTUL adoptat de Congresul cooperativelor agricole din martie 1966 a stabilit ca fondul de acumulare să varieze între 18—25% din producția netă obținut. **Practica arată că avem cooperative care au posibilități de acumulare superioare limitei maxime** de 25%. De exemplu, în anul 1969, în județul Prahova 30 C.A.P.-uri, din cele 115 existente, au afectat mai mult de 25% din producția netă pentru acumulări.

„Renunțarea la limita maximă prevăzută de statutul C.A.P. pentru constituirea fondului de acumulare și lăsarea ei la latitudinea unității agricole ar deschide posibilități sporite de participare cu fonduri proprii la lucrările de investiții" (D. Prajovschi).

Desigur, aplicarea prevederilor statutului, trebuie diferențiată, ținîndu-se seama de nevoile și posibilitățile fiecărei unități în parte. Cooperativele agricole consolidate din punct de vedere economic pot preleva la fondul de acumulare cote superioare celei înscrise în statut (25%), însă cu asigurarea unei retribuiri corespunzătoare a membrilor cooperatori pentru munca depusă, precum și cu onorarea tuturor obligațiilor față de terți.

O altă rezervă pentru creșterea aportului propriu la realizarea investițiilor o constituie sursele destinate acumulărilor constituite în ultima parte a anului. Tot unitățile din județul Prahova ne oferă această apreciere. În acest județ, disponibilitățile în conturile de investiții ale C.A.P.-urilor la finele anului 1967 au fost de 18,6 milioane, de 13,8 milioane lei în 1968 și de 18 milioane lei în 1969. **„Pentru a se mobiliza aceste disponibilități, încă în anul în care ele se creează, ar trebui creditat pe termen scurt decalajul ce apare între data cînd se realizează sursele proprii și data cînd trebuie efectuate cheltuielile de investiții corespunzătoare sau să se mărească limita actuală de 60% stabilită la creditarea pentru activitatea de producție a C.A.P.** (D. Prajovschi).

Adoptarea acestei propuneri, după părerea noastră, presupune asigurarea veniturilor planificate în funcție de care s-a făcut prelevarea la fondul de acumulare, în caz contrar ar însemna ca majoritatea investițiilor să se realizeze pe seama creditului bancar.

Datorită faptului că procentele 18—25% sînt stabilite global pentru alocări în natură și bani, la majoritatea cooperativelor agricole se constată că, deși fondul de acumulare este constituit din producția netă în procente către limita maximă, sau chiar mai sus, în cadrul acestuia, alocările în bani reprezintă în județul Constanța, de pildă, de cele mai multe ori, numai 20—40%, diferența constînd din animale trecute la turma de bază și rezerve de producție. De exemplu, la cooperativa **Nicolae Bălcescu**, din acest județ, fondul de acumulare planificat în 1970 este de 1843 mii lei, din care partea în bani reprezintă numai 430 mii lei, diferența constituind-o valoarea animalelor planificate a fi trecute la turma de bază și o sumă foarte mică pentru plata normelor convenționale de investiții. Aceeași situație s-a constatat și la cooperativele **Tortomanu, Dorobanțu, Făclia** etc. De aceea **„propunem ca prin metodologia de calcul să se stabilească un procent distinct pentru alocări în bani care să se raporteze la producția netă și să fie prevăzut în planul de producție și balanța de venituri și cheltuieli a cooperativelor agricole"** (I. Miron).

Aceasta cu atît mai mult cu cît fenomenul se repetă și în alte județe. De pildă în județul Cluj, media realizată în ultimii trei ani, reprezentînd prelevări în bani la fondul de acumulare, de numai 9—10% din valoarea producției nete, nu va putea acoperi necesarul de fonduri proprii cu care cooperativele să contribuie la realizarea investițiilor. După părerea specialiștilor din acest județ, este necesar ca ponderea acestora să crească pînă la 15%, pentru ca împreună cu acumulările în natură să reprezinte limita maximă prevăzută în statut de 25%. În aceeași perioadă, pe întreg județul Cluj, prelevările la fondul de acumulare au reprezentat numai 19—21% din producția netă realizată.

Analiza structurii fondului de acumulare în ultimii ani evidențiază o tendință de scădere a părții bănești, atît ca sumă absolută cît și ca pondere, în raport cu partea în natură. Or, fondul de acumulare este destinat asigurării unei reproducții lărgite în cooperativele agricole, destinație ce poate fi atinsă numai prin alocarea unei părți din ce în ce mai mari din producția netă sub formă bănească. Aceasta, cu atît mai mult cu cît unele elemente din structura fondului de acumulare n-au nimic comun cu procesul reproducției lărgite. De aceea, **opinăm pentru stabilirea unui procent distinct al alocărilor bănești în structura fondului de acumulare.**

Randament sporit pentru fiecare leu investit

AȘA CUM arătam mai sus nu este oportun ca acordarea creditelor pe termen lung pentru investiții să fie condiționată de nivelul sau raportul de participare cu fonduri proprii. **Eficiența economică exprimată prin obținerea unui venit net sporit este indicat să constituie — după părerea tuturor participanților la anchetă — punctul de reper în orientarea utilizării fondurilor destinate investițiilor.**

Aceasta presupune ca orice investiție făcută să aducă cooperativei respective un spor de producție și venituri suplimentare, atît prin sporirea volumului și a calității produselor, cît și prin reducerea cheltuielilor materiale.

Maria IONIȚĂ

(Continuare în nr. viitor)

NOI OBIECTIVE ECONOMICE

• **În viitorul plan cincinal, municipiul Tîrgoviște** își va îmbogăți peisajul industrial cu noi obiective de mare însemnătate pentru economia națională. Recent, aici a început construcția Uzinei de strunguri — considerată a fi cea mai mare și modernă din țară. Ea urmează să intre în funcțiune cu mai bine de 50% din capacitatea de producție în anul 1972, iar doi ani mai tîrziu cu întreaga capacitate: 9 500 strunguri automate și semiautomate de diferite tipuri, precum și 5 700 tone piese forjate din oțel, pe an. În același perimetru se desfășoară lucrările la un nou obiectiv: Uzina „Romulux" de surse electrice de lumină și accesorii. În 1973, cînd ultimele lucrări vor fi încheiate, uzina tîrgovișteană va realiza anual 4,5 milioane lămpi fluorescente tubulare, 1,2 milioane lămpi cu vapori de mercur de înaltă presiune și 95 000 000 becuri normale cu incandescență.

• **La Filiași a început construcția unei Fabrici de transformatoare de forță**, aparținînd Grupului de uzine pentru aparataj și mașini electrice din Craiova. Fabrica va dispune de trei hale industriale, cu o suprafață de 30 000 mp. Ea va realiza anual transformatoare electrice de forță, cu un potențial total de 5 500 000 kVA, depășind de 1,7 ori nivelul înregistrat în momentul de față de unitatea similară a Uzinei „Electroputere" din Craiova. Noua întreprindere urmează să producă transformatoare cu puteri cuprinse între 5 și 1 600 kVA și tensiuni pînă la 35 kV. Se preconizează astfel ca nivelul productivității muncii să depășească de 1,7 ori media realizată în „uzina-mamă", iar investițiile materializate să se recupereze din beneficiile obținute în circa doi ani. Fabrica de transformatoare de la Filiași, urmează să intre în funcțiune în primul trimestru al anului 1972.

• **În zona industrială din suburbia Crișeni-Zalău** se construiește o filatură de bumbac, cu o capacitate de 4 000 tone fire cardate pe an. Acest mare obiectiv industrial din județul Sălaj a fost încredințat Întreprinderii de construcții-montaj Cluj. O primă etapă de punere în funcțiune a fost fixată la finele anului 1971, cînd fabrica va lucra cu jumătate din capacitatea proiectată. Tehnologia de fabricație se bazează pe un studiu al Institutului de cercetări textile, care preconizează utilizarea sorturilor de bumbac cu lungime de fibră redusă și cu conținut mărit de impurități pentru obținerea firelor medii prin pieptănare. O mare cantitate de fire va fi produsă special pentru țesătoriile și fabricile de tricotaje din țară.

• **Recent, la Gheorghieni a început construcția unei moderne fabrici de mobilă** care va avea o capacitate anuală de circa 22 000 de garnituri, — sufragerii, camere de zi, dormitoare etc. Ea va contribui la valorificarea superioară a masei lemnoase din această regiune, precum și la dezvoltarea economică a acestei localități. Potrivit proiectelor elaborate de Institutul de specialitate al Ministerului Industriei Lemnului, procesele tehnologice vor fi în întregime mecanizate și automatizate. Echipamentul tehnic este furnizat, în mare parte, de către uzinele constructoare din țară.

REFLECȚII

TEOREMA LUI PITAGORA

acad. Grigore C. MOISIL

TEOREMA LUI PITAGORA nu se pune la vot.

Ce s-ar intimpla dacă s-ar fi pus la vot teorema lui Pitagora și dacă s-ar fi obținut următoarele rezultate favorabile ei :

în Atica 90%
în Beoția 40%
în Samos . . . . . 3 voturi pentru.

Care e informația ce o putem obține ?

Primul lucru de care am fi siguri e că Pitagora e din Samos ; cele trei voturi sînt : al lui, al tatălui său și al fratelui său. Fiul său, contestatar, a votat contra. Concetățenii săi au votat contra. (Ce, domnule, a făcut și el o teoremă. Mare lucru. Sînt cetățeni ai insulei care au făcut mai mult decît el : Aristarc a cîștigat la Jocurile Olimpice premiul cel mare de aruncare cu fulgul, Eudimios a împărțit tuturor cetățenilor o burcă cu smochine, că fiecăruia i-au venit două smochine. Ș-apoi, cine știe, zice-se că a furat-o din Egipt. Și ce rost are ? La ce servește ? Merg corăbiile mai iute ? Sau țin mai bine la furtună ? Și de unde știi că e adevărată ? A măsurat el toate triunghiurile dreptunghice ?

Asta la Samos.

Să comparăm voturile în Atica și în Beoția. Concluzia este că în Atica erau 90% oameni care știu geometrie iar în Beoția numai 40%.

Deci, dacă punem la vot teorema lui Pitagora nu obținem informații asupra teoremei lui Pitagora, ci asupra stării matematice a colectivului de votanți.

Teorema lui Pitagora nu se pune la vot, ci se demonstrează. Și, o dată demonstrată, teorema lui Pitagora desparte pe cetățeni în două categorii : cei care o înțeleg și cei care nu o înțeleg ; de împărțirea aceasta nu știe nimeni, decît „bătrînul dascăl cu-a lui haină roasă'n coate". Pentru ceilalți. această împărțire afișată ascunde o alta : cei ce o înțeleg și cei care se fac că o înțeleg. Aici ipocrizia are un rol creator : cel ce se face că înțelege ajută.

Dificultatea mare e că nu toate adevărurile științei (sau științelor, atît cît sînt științe) au două mii și cinci sute de ani vechime. Ce e de făcut ? Nu cred că e de făcut altceva decît ce se face de două mii de ani cu teorema lui Pitagora : se predă.

În toate țările și în toate limbile, în toate școlile e un profesor care îi învață pe elevi teorema lui Pitagora ; unii dau premii celor ce o învață, alții pun la colț pe cei ce n-o învață. Poate, rar, cineva care a ajuns om mare și vrea să se singularizeze. spune : „uite, eu nu știu teorema lui Pitagora". Iar cei care-l ascultă îl aprobă mătănios și gîndesc : „se vede".

De ce, după medicamente, dar înainte de hrană, popoarele rămase în urmă, dar care vor să intre în orchestra celor ce fac istorie cer profesori care să-i învețe teorema lui Pitagora ? După părerea unora ceea ce caracterizează pe om — homo sapiens, homo cogitans — e gîndirea. Ar fi greșit însă să ne închipuim că de la început omul știa să gîndească. Studii de psihologie genetică, psihologia copilului, psihologia primitivului, se fac. Eu nu mă pricep. Un sistem de norme ale gîndirii deductive corecte s-a dat abia de către vechii elini : Aristotel, Euclid. Un sistem de norme ale gîndirii inductive corecte, ale scoaterii legilor naturii din experiență, ale legilor societății din statistici, abia a început să fie studiat acum vreo cîteva sute de ani. Azi încă aceste lucruri se învață printr-o ucenicie.

Dar omenirea are din ce în ce mai urgentă nevoie să gîndească corect. O greșeală a celui ce trăgea cu arcul costa o săgeată ; poate și viața prostului trăgaci. O greșeală a celui ce apasă pe un buton al unui tablou de comandă ar putea costa o întreagă uzină. Iată de ce aceste comenzi sînt automat îngrădite : comenzile prost date nu se execută. Dar o greșită înțelegere a unui fenomen psihologic ? economic ?

Omenirea are nevoie de profesori care s-o învețe teorema lui Pitagora ca, în acest fel să învețe să gîndească corect. Am avea nevoie de un nou Aristot care să strîngă și să clasifice nu numai raționamentele corecte ci, așa cum a făcut-o stagiritul, și raționamentele incorecte. De care omul cinstit să se păzească.

EFICIENȚA ÎN TRANSPORTURILE AUTO

(Urmare din pag. 4)

g/cal putere oră, conducînd la realizarea unor mari economii de carburanți. Datorită acestor avantaje, în majoritatea țărilor dezvoltate, autovehiculele de capacitate medie și mare sînt echipate numai cu motoare Diesel.

În sprijinul propunerii de creștere a ponderii automobilelor de mare capacitate la noi în țară, Ministerul Transporturilor în colaborare cu Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini a elaborat un studiu tehnico-economic.

Variația cheltuielilor de exploatare, a productivității și a duratei medii în exploatare realizate de noile tipuri de automobile dotate cu motoare Diesel, care vor fi livrate de industria noastră, în comparație cu cele cu electroaprindere din dotația actuală, este arătată în graficele nr. 2 și 3.

Rezultatul înzestrării economiei naționale cu autovehicule de mare capacitate va fi îmbunătățirea structurii parcului auto de marfă republicane, prin creșterea capacității medii în cazul parcului public de la 4,1 tone în 1967 la 6,8 tone în 1975 iar în cazul celui intern de la 4,0 tone la 5,04 tone.

● În atenția delimitării activității: limita de rentabilitate

RIDICAREA eficienței economice a tuturor genurilor de transport din țara noastră ridică la rang de problemă esențială diviziunea sarcinilor între diferitele mijloace de transport, în principal între cel auto și calea ferată. Deși, uneori, anumite condiții locale pot să influențeze, apriori, alegerea mijlocului de transport (de exemplu transporturile de masă chiar la distanțe foarte mici, dacă între punctele de expediere și primire există linie ferată), totuși **criteriul principal al repartizări sarcinilor generale este cel economic.** Studiile elaborate de Ministerul Transporturilor au căutat să stabilească limita distanței a cărei depășire de transportul auto, sau coborîte sub ea de calea ferată, face ca transportul să devină neeconomic (distanța economică sau mai exact distanța critică), pornind de la criteriul fundamental al minimului de cheltuieli pentru economia națională.

Graficul nr. 3

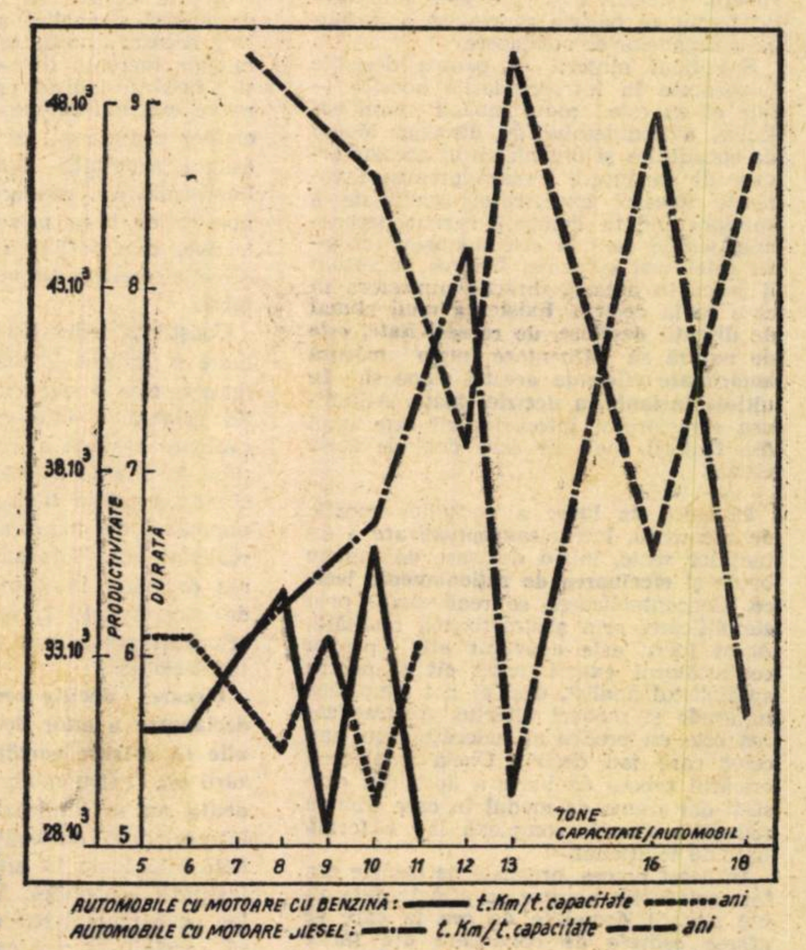

Variația comparativă a productivității și a duratei medii în exploatare la autocamioanele cu benzină și Diesel.

Ținînd seama de elementele determinate, la nivelul realizărilor medii, distanța critică a evoluat, de la circa 80 km, corespunzătoare dotării parcului auto din anul 1968, la circa 120 km, avînd în vedere înzestrarea parcului auto cu autovehicule de mare capacitate echipate cu motoare Diesel prevăzută pentru anii 1972-1975. În aceste condiții noua reglementare (H.C.M. nr. 1671 din 1969) ce prevede preluarea transporturilor pînă la distanța de 50 km de către parcul auto, reprezintă un pas înainte, în sensul apropierii distanței limită de transport dintre mijloacele feroviare și auto de limita de rentabilitate stabilită pe baza costurilor sociale ale transporturilor. În acest sens unitățile beneficiare au datoria să ia acele măsuri organizatorice care să le permită efectuarea transporturilor în limitele de rentabilitate, în funcție de prețul de cost total, stabilindu-se periodic distanțele critice pe feluri de mărfuri, categorii, tipuri de autovehicule și relații de trafic de căi ferate—auto.

Una din principalele măsuri organizatorice ce se impun în această direcție, este **raționalizarea transporturilor de mărfuri în funcție de distanțe.** Pe lîngă departajarea transporturilor de mărfuri între mijloacele auto și calea ferată, în viitor urmează a se face și o repartizare în funcție de distanță și capacitatea mijloacelor auto. Astfel, pentru transporturile rutiere interurbane se vor utiliza numai autotrenuri de mare capacitate, formate din autocamioane cu remorci sau autotractoare cu semiremorci de 8-10 tone, al căror preț de cost unitar de transport, lei/t km, este cu circa 40% mai redus decît al autocamioanelor singulare de 3-5 tone.

De asemenea, pentru utilizarea la maximum a capacității autotrenurilor, Centrala de transporturi auto trebuie să extindă activitatea stațiilor de colectare și de expediere a mărfurilor pe parcurs, organizînd în mod corespunzător expeditorul unic. Prin aceste unități, mărfurile în partizi mici, colectate de la mai mulți expeditori din aceeași localitate sau din mai multe localități apropiate, sînt sortate și repartizate pe direcțiile de circulație prestabilite, astfel ca să asigure încărcarea la capacitatea nominală a autovehiculelor utilizate în acest scop sau aflate în tranzit, paralel cu mărirea vitezei de circulație a mărfurilor de la expeditor la primitor, la un preț de cost cît mai redus.

ȘTIINȚĂ, TEHNICĂ TEHNOLOGIE, INOVAȚII

● **UN TIP NOU,** perfecționat, de mașină pentru sfărîmat îngrășăminte chimice și tocat plante rădăcinoase pentru furaje a fost creat de către inginerii bucureșteni M. Pavelescu, Fl. Sandu, P. Cioboată și Gr. Răileanu. Agregatul are o construcție simplă și robustă, precum și un gabarit redus. El permite mecanizarea încărcării direct în remorci a îngrășămintelor (pe care le sfărîmă și le cerne în același timp); poate fi transportat pe șosele fără a stînjeni circulația și are o utilizare continuă, pe întreg cursul anului, putînd fi folosit după nevoie, prin schimbarea unor dispozitive, atît la prepararea îngrășămintelor, cît și a furajelor.

● **INDUSTRIA NOASTRA CONSTRUCTOARE DE MAȘINI** realizează în prezent o gamă largă de agregate și utilaje frigorifice, satisfăcînd într-o măsură tot mai mare nevoile economiei naționale în acest domeniu. Începînd cu anul acesta, Uzina „Tehnofrig" din Cluj a trecut la fabricația de serie a unor tipuri noi de compresoare și agregate cu capacități frigorifice pînă la 280 000 kilocalorii pe oră, care au fost experimentate și omologate în cursul anului trecut. O parte din aceste utilaje sînt destinate rețelei comerciale pentru păstrarea produselor alimentare sau condiționarea aerului în încăperi utilizate la depozitarea produselor.

Alte utilaje de acest gen, asimilate recent, sînt destinate proceselor tehnologice în industriile alimentară și chimică, depozitelor frigorifice, instalațiilor feroviare de răcire, fabricilor de gheață. Ele pot fi folosite și pentru instalațiile de producere a temperaturilor relativ scăzute, ca de exemplu cele necesare pentru congelare. În construcția acestor agregate, specialiștii români au folosit o serie de procedee și materiale superioare care le conferă un randament sporit față de alte utilaje similare produse pînă acum în țara noastră și le situează la nivelul celor fabricate în alte țări.

● **INGINERUL ION TĂNĂSESCU,** de la Institutul de cercetări și proiectări instalații pentru extracția țițeiului și a gazelor din Cîmpina, este autorul unei rigle de calcul-brevetată ca invenție românească. Folosită în cadrul întreprinderilor de foraj din Ploiești și București, noua riglă a dat rezultate din cele mai bune privind precizia și viteza în calcul, reducerea timpului în alcătuirea programelor forajului cu jet, procedeu modern de săpare a sondelor adînci.

● **TEHNICIANUL MIRCEA ROIBU,** de la Șantierul naval din Galați, autor al unei invenții și a peste 20 de inovații și raționalizări, a experimentat de curînd un nou aliaj pentru elicele turnate ce vor fi folosite în construcția navelor cu deplasament între 7 500 și 15 000 tone. O asemenea compoziție, care se realizează pentru prima dată în țară, este de două ori mai rezistentă la apa de mare decît cele folosite pînă acum și cu circa 18% mai ușoară. Pentru trecerea la producția de serie a noului tip de elice a fost asigurată o linie de fabricație corespunzătoare, dotată cu utilaje de turnătorie și mijloace de prelucrare de tehnicitate ridicată.

CONDUCERE ȘI ORGANIZARE

CONCEPTUL DECIZIEI ÎN ÎNTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ

CEA MAI SIMPLĂ definire a muncii de conducere este „obținerea de rezultate prin decizii aplicate de alții". Decizia reprezintă mijlocul prin care titularii funcțiilor de conducere sînt puși să realizeze o anumită activitate. Capacitatea de a lua decizii eficiente este o calitate indispensabilă a oricărui cadru de conducere. Fiind pregătită, luată și realizată într-un anume cadru economic și social, este firesc ca acesta să imprime deciziei anumite particularități.

În orice proces de luare a deciziei se presupune, în primul rînd, **existența unuia sau mai multor obiective ce trebuie atinse.** În mod firesc, obiectivele întreprinderilor industriale din țara noastră reflectă specificul relațiilor de producție socialiste, așa cum se prezintă ele astăzi, potrivit nivelului atins de dezvoltarea forțelor de producție și a formelor de organizare socială. Aceasta se manifestă, în principal, prin interdependența dintre obiectivele întreprinderii și obiectivele economiei naționale, consemnate în planurile de perspectivă și anuale. Procesul definirii principalelor obiective macroeconomice și cele ale întreprinderilor se desfășoară concomitent, ținînd cont de necesitățile dezvoltării economiei naționale și de posibilitățile fiecărei unități industriale. Faptul că întreprinderea noastră industrială practică o conducere pe obiective constituie o premisă importantă pentru luarea unor decizii eficiente *).

Exprimarea clară și precisă o obiectivelor întreprinderii (și a subobiectivelor derivate din acestea, pentru subdiviziunile organizatorice), condiționează calitatea deciziilor luate. Rezultatele vor fi exprimate în termenii obiectivelor sau subobiectivelor, valoarea deciziei depinzînd de gradul în care contribuie la realizarea acestora. Cînd nu îmbracă o formă cantitativă, este dificilă aprecierea măsurii îndeplinirii obiectivului, fiind necesară o complexă analiză a principalelor sale elemente calitative și cantitative. Spre exemplu, o asemenea situație apare cînd este vorba de decizia de introducere în fabricație a unui nou produs.

În al doilea rînd, putem aprecia că una din condițiile necesare ale deciziei este **existența posibilității unor cursuri alternative de a acționa pentru realizarea obiectivului. Decizia implică întotdeauna actul alegerii,** colectivul sau persoana care decide putînd opta pentru o modalitate de realizare a obiectivului sau alta. În cazul cînd nu există decît un singur curs al acțiunii pentru atingerea scopului nu este vorba de luarea unei decizii ci de o măsură de rutină. Luarea deciziei presupune întotdeauna, un proces de stabilire a **priorităților** în vederea optării pentru soluția cea mai eficientă, în condițiile date. Nu orice proces de alegere este o fază a luării deciziei. Pentru a fi considerată ca decizie, alegerea respectivă **trebuie să afecteze și activitatea altor titulari de funcții.** Această distincție este implicată de faptul că decizia reprezintă o atribuție a organelor de conducere.

Specificul alegerii — pentru deciziile importante în întreprinderile noastre — este că ea este rodul muncii unui colectiv, a comitetului de direcție. Modul de constituire și organizare al acestor organe de conducere creează premise favorabile folosirii experienței combinate a specialiștilor în domenii variate (economic, tehnic etc.) la selecționarea variantei celei mai eficiente. Un rol important îl joacă în această direcție atmosfera în care se ia decizia. **Existența unui climat de discuții deschise, de receptivitate, este de natură să influențeze într-o măsură hotărîtoare eficiența acestei etape și, în ultimă instanță, a deciziei luate.** Atitudinea directorului întreprinderii este unul din factorii cheie de care depinde acest climat.

Procesul de luare a deciziilor constă, de asemenea, într-o **conceptualizare** a situațiilor reale, într-o detașare de faptele brute și **efectuarea de raționamente logice.** Conceptualizarea se realizează prin simplificare, prin abstractizarea realității. Acest lucru este adevărat atît pentru conducătorul experimentat cît și pentru specialistul analist, deși ei pot simplifica în grade și moduri diferite. Abstractizarea este un produs al judecății celui sau celor care iau decizii. Cheia înțelegerii oricărui proces de luare a deciziilor este să-ți dai seama de modul în care trebuie redusă o situație complexă la o formă ușor de soluționat.

În acest proces, organele de decizie din întreprinderile noastre se află în fața unei situații deosebite de cea în care se găsesc cadrele de conducere din țările capitaliste. Pe de o parte, faptul că întreprinderea este o componentă a economiei naționale planificate este de natură să limiteze influența neprevăzută a principalilor factori macroeconomici asupra activității ei; caracteristicile lor prezente sînt cunoscute și evoluția lor viitoare planificată. Pe de altă parte, natura socialistă a întreprinderii noastre pune anumite condiții limită suplimentare în luarea deciziilor: a) de natură economică, vizînd armonizarea permanentă a intereselor micro și macroeconomice, în vederea obținerii maximului de rezultate economice pe ansamblul economiei; b) de natură social-umană, ținînd de specificul relațiilor de producție socialiste.

Este evident că rezultatul obținut nu va depinde numai de decizia luată. Realitatea este rareori atît de pasivă încît rezultatul opțiunii hotărîte să depindă numai de strategia selectată.

Ritmul rapid în care survin schimbările economice și tehnice determină **modificări în conținutul deciziei pe parcursul realizării.** În mod frecvent însă, acțiunea combinată a schimbărilor în condițiile unei economii planificate tinde să se manifeste în direcția afectării modului de realizare a deciziei și nu a deciziei însăși.

Ca urmare, suplețea și promptitudinea devin, o calitate esențială a organelor de decizie în adaptarea hotărîrilor lor la situațiile noi apărute.

O altă caracteristică esențială a deciziei este individualitatea procesului de luare a sa. Una și aceeași situație este concepută și tranșată în mod diferit de către diverse persoane. Fiecare din noi percepe o situație de alegere în mod diferit: un analist pregătit din punct de vedere științific, de pildă, va încerca să exprime conceptualizarea ei într-un model explicat — ceea ce va intra în acest model este în mod necesar o funcție a experienței, a caracterului selectiv al percepției și a judecății lui referitoare la ceea ce ar trebui sau nu să se introducă.

Fiecare decizie va reflecta capacitatea de sinteză și analiză a celui ce a luat-o. Din această cauză, pentru depășirea limitelor inerente (într-o anumită proporție) fiecărui individ este necesară antrenarea mai multor persoane la luarea deciziilor complexe, cu adînci rezonanțe asupra activității întregii întreprinderi. Reorganizarea conducerii întreprinderii noastre pe baza principiului muncii colective, prin înființarea comitetelor de direcție, creează tocmai o astfel de premisă.

Conștiința individualității procesului de luare a deciziei, la toate cadrele de conducere, este o necesitate de prim ordin. Ea asigură o înțelegere adecvată și o evaluare realistă a activității subordonaților, favorizînd delegarea eficientă a sarcinilor, condiție indispensabilă apropierii punctelor de luare a deciziei de locul realizării lor. Totodată, ea ușurează luarea deciziilor în grup, sporind gradul de receptivitate la analizele și soluțiile celorlalți participanți și, implicit, calitatea deciziilor.

Fiecare decizie constituie punctul de declanșare a altor decizii și măsuri menite să asigure condițiile necesare realizării ei. Pentru multe decizii **interdependența** nu se limitează numai în cadrul întreprinderii respective, ci înglobează și hotărîrile luate în alte întreprinderi sau instituții economice. Modificările ce au loc pe parcursul realizării lor influențează sensibil asupra activității nu numai în întreprinderea respectivă, ci ca urmare a reacției în lanț, în numeroase alte unități. De aici rezultă necesitatea armonizării principalelor decizii ale întreprinderii în procesul stabilirii și realizării lor, a respectării disciplinei de plan. Prezentarea principalelor caracteristici ale procesului de luare a deciziilor în condițiile întreprinderilor noastre ne permite să-l definim ca fiind **alegerea cursului celui mai eficient de acțiune pentru atingerea obiectivelor planificate, pe baza simplificării realității și luării în considerație a interdependentelor ce integrează întreprinderea în sistemul economiei naționale, prin prisma capacității de analiză și sinteză a organelor de luarea deciziei.**

Ovidiu NICOLESCU
cercetător
I.C.E.

*) Menționăm că în întreprinderile noastre, ca și în cele din alte țări socialiste, conducerea pe obiective (bine înțeles în anumite forme specifice) se practică încă din primii ani ai trecerii la construcția socialistă. Insuficienta preocupare pentru elaborarea teoriei corespunzătoare a dat însă posibilitatea ca analiza și definirea acestui important concept de conducere să fie realizată pentru prima dată în alte părți, cu toate că el a fost introdus acolo mai tîrziu.

INDUSTRIA MINIERĂ ȘI GEOLOGIA

● În ședința din luna aprilie s-au dezbătut următoarele probleme: reducerea consumului de lemn de mină în cursul cincinalului 1971—1975; realizarea planului de investiții pe trimestrul I-1970 și măsuri pentru îndeplinirea lui în trimestrul II; constituirea Consiliului departamental al Departamentului Geologiei; aprobarea studiilor tehnico-economice privind dezvoltarea bazinului carbonifer Căpeni—Baraolt și a exploatării miniere Voivozi în viitorul cincinal.

Participanții la discuții au apreciat că, în vederea reducerii consumului de lemn de mină, este necesar ca **industria metalurgică să asigure profile laminate pentru armarea galeriilor și materiale pentru stîlpii hidraulici, iar industria materialelor de construcții — elemente prefabricate din beton.** S-a subliniat, de asemenea, necesitatea ca **în industria chimică să se intensifice cercetările pentru înlocuirea lemnului de mină cu mase plastice,** iar **unitățile din industria lemnului să livreze masa lemnoasă la dimensiunile și termenele prescrise în contracte,** respectîndu-se condițiile calitative.

Colegiul a hotărît ca **Direcția tehnică și de dezvoltare să elaboreze,** pînă la sfîrșitul lunii iunie a.c., pe baza analizei normelor de consum transmise de C.S.P. și a documentațiilor prezentate de unitățile miniere, mari consumatoare de lemn, **sinteza necesităților de lemn pentru următorul cincinal** și să o prezinte apoi colegiului ministerului.

În vederea îndeplinirii planului de investiții pe trimestrul II 1970 și realizării punerilor în funcțiune prevăzute în acest an, colegiul a hotărît ca **Direcția de coordonare a producției și Direcția tehnică și de dezvoltare să urgenteze elaborarea, soluționarea și avizarea documentațiilor tehnice.**

INDUSTRIA ALIMENTARĂ

● Pe agenda ședinței de colegiu a ministerului, din luna aprilie au figurat: planul cincinal 1971—1975; realizarea indicatorilor de plan pe trimestrul I 1970 și măsuri pentru îndeplinirea prevederilor pe trimestrul II a.c.

În cadrul dezbaterilor la primul punct, s-a subliniat, printre altele, că

ORGANELE DE DECIZIE ÎN ACȚIUNE

COLEGII ALE MINISTERELOR

realizarea programelor naționale cu privire la dezvoltarea zootehniei, crează premise favorabile pentru atingerea nivelelor planificate de producție la carne și lapte precum și pentru îmbunătățirea ritmicității aprovizionării industriei alimentare cu materii prime. Au fost prezentate, **propuneri** avînd ca scop creșterea randamentului de prelucrare la fabricile de zahăr, prin eliminarea pierderilor pe tot fluxul tehnologic, începînd chiar de la recoltare.

De asemenea, s-au stabilit unele măsuri privind: îmbunătățirea calității și prezentării precum și diversificarea produselor alimentare; pregătirea cadrelor calificate de muncitori, maiștri și tehnicieni pentru noile unități care vor intra în funcțiune în cincinal, creșterea productivității muncii prin lucrări de mică mecanizare și îmbunătățiri tehnice aduse utilajelor; depozitarea producției cu caracter sezonier (în special în industria conservelor); realizarea principalilor indicatori financiari (mai ales a beneficiului și diminuarea cheltuielilor materiale pe seama reducerii consumului de materii prime).

Deoarece industria alimentară nu este asigurată în suficientă măsură cu ambalajele necesare, mai ales la producția pentru export, **colegiul a propus luarea de măsuri și alocarea de mijloace materiale pentru diversificarea fabricației de ambalaje,** corelată cu sarcinile de producție prevăzute.

În vederea realizării sarcinilor de plan pe trimestrul II 1970, colegiul a hotărît ca atenția cadrelor de conducere din minister și din combinatele pe care le coordonează să fie concentrată spre: asigurarea cu materii prime în cantitățile necesare și la un nivel calitativ corespunzător; punerea în funcțiune, la termenele prevăzute, a tuturor obiectivelor de investiții și atingerea parametrilor proiectați la toate capacitățile de producție; cunoașterea temeinică a cerințelor pieței externe; revederea cererilor de import și diminuarea acestora prin folosirea utilajelor produse în țară; utilizarea la întreaga capacitate a tuturor mașinilor și utilajelor, creșterea coeficientului de schimb și respectarea cu strictețe a stass-urilor și rețetelor de fabricație.

STUDII

CUM SÎNT VALORIFICATE CUNOŞTINŢELE SPECIALIŞTILOR ?

UNUL dintre studiile efectuate în primul trimestru al acestui an de Cabinetul judeţean Prahova pentru probleme de organizare a producţiei şi a muncii a avut ca obiect utilizarea cadrelor de specialitate în cîteva dintre unităţile economice ale judeţului : schelele de extracţie a ţiţeiului-Boldeşti şi Băicoi, rafinăriile Brazi şi Ploieşti, Fabrica de stofe „Dorobanţul"-Ploieşti şi Ţesătoria „Intex"-Păuleşti.

Un prim aspect relevat de analiza datelor obţinute a fost acela că ponderea cadrelor tehnice cu pregătire superioară şi medie în numărul total al salariaţilor variază simţitor de la o unitate la alta. Astfel, în timp ce la Rafinăria Brazi, acest raport este de 12,6%, la „Dorobanţul" el este de 5%. Evident, această diferenţiere trebuie pusă în primul rînd pe seama gradului de înzestrare tehnică a diverselor unităţi. Credem însă că se poate aprecia că la unităţile din ultima categorie se resimte o relativă lipsă de asigurare cu cadre tehnice.

Semnificaţii deosebite prezintă însă datele privind modul cum sînt folosite cadrele cu pregătire superioară.

Analiza structurii cadrelor tehnice pe grade de pregătire, arată că raportul dintre numărul cadrelor tehnice cu pregătire medie şi al celor cu pregătire superioară diferă foarte mult de la o întreprindere la alta. Acest raport este cuprins între 3,4 la schela de extracţie Boldeşti şi 1,5 la Fabrica de stofe „Dorobanţul"-Ploieşti, în timp ce, de obicei, în ţările cu o industrie dezvoltată, revin între 4 şi 6 tehnicieni la un inginer. Situaţia existentă la unităţile cuprinse în studiu, permite tragerea concluziei că din lipsă de cadre tehnice medii, numeroşi ingineri execută activităţi sub nivelul lor de cunoştinţe, care ar trebui efectuate de maiştri sau tehnicieni. Aşadar, ei sînt utilizaţi ineficient.

Studiul a mai evidenţiat, pe de o parte, existenţa în general a unui număr insuficient de cadre cu pregătire economică şi, pe de altă parte, a unei ponderi reduse a cadrelor economice cu pregătire superioară. Ponderea acestora în totalul cadrelor economice este, de pildă, de numai 3,34% la schela de extracţie Băicoi, 7,23% la Rafinăria Ploieşti şi 7,85% la Ţesătoria „Intex"-Păuleşti. Acest fapt are implicaţii nefavorabile asupra rezultatelor activităţii întreprinderilor, lipsindu-le tocmai de acele cadre care, prin studiile şi soluţiile propuse, pot şi trebuie să contribuie la ridicarea nivelului eficienţei economice.

Pe lîngă faptul că numărul cadrelor economice cu pregătire superioară este în unele unităţi redus, s-a constatat că majoritatea celor cu studii medii nu au cunoştinţe de specialitate, ei provenind din absolvenţii liceelor de cultură generală, care n-au urmat mai departe o instituţie de învăţămînt de specialitate post-liceală.

O folosire neraţională a cadrelor cu pregătire superioară tehnică şi economică a fost relevată şi de gruparea acestora în raport cu domeniul de activitate în care lucrează : producţie sau cercetare-proiectare. Ponderea specialiştilor din primul sector este de 90% la schela de extracţie a ţiţeiului Boldeşti, 87,50% la Rafinăria-Ploieşti şi 81,08% la cea de la Brazi. În loc să fie utilizate pentru rezolvarea unor probleme privind dezvoltarea, perfecţionarea proceselor tehnologice şi a organizării producţiei şi a muncii, la întreprinderile amintite, cadrele cu pregătire tehnică şi economică superioară sînt puse să rezolve îndeosebi probleme curente de producţie. Examinînd structura inginerilor şi economiştilor în raport cu natura funcţiilor ocupate (de conducere sau execuţie), rezultă că ponderea specialiştilor din funcţii de execuţie în totalul cadrelor cu pregătire superioară tehnică şi economică este excesiv de ridicată, aşa cum rezultă din datele studiului : la schela de extracţie Băicoi (92,24%), Rafinăria Brazi (90%), Fabrica de stofe „Dorobanţul"-Ploieşti (89,37%). Punerea faţă în faţă a celor două raporturi dă certitudine concluziei că în unităţile economice analizate cunoştinţele acumulate de cadrele cu pregătire superioară nu sînt valorificate integral.

ing. Ştefan STANCU
Cabinetul judeţean Prahova pentru probleme de organizare a producţiei şi a muncii.

CONSECINŢELE UNEI SIMPLE CRONOMETRĂRI

ÎNTR-UN STUDIU început în anul 1969 şi continuat şi în acest an, elaborat de Cabinetul judeţean-Vrancea pentru probleme de organizarea producţiei şi a muncii, a fost supusă analizei utilizarea fondului de timp al muncitorilor la Fabrica de confecţii-Focşani.

Cronometrările efectuate au evidenţiat că din cei 3145 muncitori, cîţi lucrează în fabrică, 103 muncitori încep lucrul cu întîrziere de 10—18 minute, deşi sînt prezenţi la locul de muncă, 30 muncitori se aprovizionează singuri cu materiale auxiliare şi încep lucrul cu 12—16 minute mai tîrziu, 140 muncitori nu lucrează 19—24 minute din cauza neaprovizionării locurilor de muncă cu materii prime şi materiale. Totodată, din cronometrare a rezultat că 62 muncitori au plecat în pauză cu 3—6 minute mai devreme, 95 muncitori au întîrziat cu 5—8 minute la reluarea lucrului, 286 muncitori au încheiat lucrul cu 3 pînă la 10 minute mai devreme de sfîrşitul zilei de muncă, iar 43 muncitori au lipsit de la programul de lucru.

Datele culese în cursul cronometrării au relevat o pierdere totală de 30.565 minute, adică 63,4 zile/om, ceea ce înseamnă o producţie nerealizată de 23.204 lei pe zi, iar pe întregul an un minus de 6.991.698 lei. Lipsurile organizatorice şi disciplinare pe lîngă că diminuează producţia, stînjenesc sau uneori dezorganizează şi activitatea celorlalţi muncitori.

După efectuarea determinării amintite, s-a trecut la elaborarea şi aplicarea unor măsuri care să asigure îmbunătăţirea organizării şi disciplinei muncii şi deci folosirea rezervelor identificate. Astfel, pentru reglementarea intrării şi ieşirii muncitorilor din secţiile şi sectoarele de producţie, s-au introdus ceasurile de pontaj. De asemenea, reluarea lucrului după pauza de masă se anunţă prin semnale acustice.

Pentru fiecare model introdus în lucru la maşinile de cusut, s-a fixat diagrama mişcărilor raţionale, care se dă fiecărei muncitoare. Apoi diagrama este explicată detaliat la cursurile de ridicare a nivelului de pregătire profesională.

S-a reorganizat şi stabilizat, totodată, programul lucrărilor de întreţinere şi revizie tehnică a utilajelor. Lăcătuşii mecanici sînt repartizaţi permanent pe sectoare şi remuneraţi în funcţie de cîştigul mediu realizat de muncitorii tehnologi, deci în raport cu realizarea efectivă a planului de producţie.

S-au fixat, de asemenea, un număr minim de lucrări de întreţinere curentă pentru fiecare grupă de maşini, care nu necesită o calificare mecanică specială şi care se vor executa de muncitorii tehnologi în cazul defectării utilajelor respective. Astfel, se evită pierderea unui timp prea mare pentru remediere, folosindu-se mai eficient lăcătuşii mecanici la lucrările mai mari de întreţinere curentă a maşinilor şi instalaţiilor din sector.

Alte măsuri, stabilite în urma studiului efectuat, au fost : simplificarea şi raţionalizarea aprovizionării tehnico-materiale a locurilor de muncă, predarea şi preluarea din mers a schimburilor de producţie şi fixarea poziţiei optime în timpul lucrului, specifică fiecărui sector şi loc de muncă. Măsuri operative s-au luat şi pentru eliminarea mişcărilor inutile şi neraţionale în timpul executării operaţiunilor tehnologice, aceasta constituind un obiectiv principal al instruirii profesionale periodice.

Rezultatele economice obţinute în prima lună de aplicare a măsurilor preconizate de studiu s-au materializat în creşterea volumului producţiei cu 11,9% şi a productivităţii muncii cu 10,7%, introducîndu-se în fabrică, în acelaşi timp, o opinie de masă favorabilă îmbunătăţirii necontenite a folosirii fondului de timp şi deci creşterii eficienţei întregii activităţi economice.

ing. Ştefan ILIESCU
Cabinetul judeţean Vrancea pentru probleme de organizare a producţiei şi a muncii

CADRE ŞI RĂSPUNDERI

dr. ing. GHEORGHE VÎLCEANU

directorul Intreprinderii agricole de stat — Slobozia

• De cînd lucraţi în agricultură şi de cîţi ani sînteţi directorul întreprinderii pe care o conduceţi ?

— Provenind dintr-o familie de ţărani muncitori aş putea spune că în agricultură lucrez de foarte multă vreme, încă din anii copilăriei. În producţia agricolă însă lucrez practic de 16 ani, din momentul terminării facultăţii. Niciodată în aceşti ani nu m-am îndoit de justeţea indicaţiei date de conducerea partidului că locul specialistului agricol este în întreprinderea productivă, acolo unde se creează bunuri materiale necesare societăţii. De aceea, nu mi-am schimbat locul de muncă şi nici natura activităţii profesionale.

Ca director al acestei întreprinderi lucrez de peste 12 ani. În acest interval, în organizarea unităţii noastre s-au petrecut schimbări calitative importante, care s-au reflectat în îmbunătăţirea sistematică a rezultatelor economico-financiare.

• Ştim că stabilitatea cadrelor în întreprinderea pe care o conduceţi este unul din „secretele" succeselor dvs. Cum aţi reuşit să o asiguraţi ?

— În primul rînd am pus accentul pe justa repartizare a cadrelor în diferitele sectoare şi ramuri de producţie, urmărind ca fiecăruia să i se încredinţeze un loc de muncă în care să-şi poată valorifica la maximum calităţile profesionale şi aptitudinile organizatorice. În al doilea rînd, conducerea întreprinderii s-a preocupat de asigurarea unor condiţii de locuit corespunzătoare, atît pentru cadrele tehnice cu răspunderi directe, cît şi pentru muncitori. În al treilea rînd, am urmărit să ridicăm autoritatea şi prestigiul cadrelor de decizie din subunităţile de producţie, lărgindu-le atribuţiile şi dîndu-le libertate de acţiune în soluţionarea problemelor. Menţinerea în cadrul întreprinderii a unui climat sănătos de muncă colectivă, a unei atmosfere de întrajutorare tovărăşească şi de răspundere pentru îndeplinirea sarcinilor de plan a constituit, după părerea mea, un alt factor care a influenţat pozitiv asupra stabilităţii cadrelor.

• Ce alţi factori au condus în întreprinderea dv. la creşterea rentabilităţii ?

— Am considerat de la bun început că în condiţiile asigurării unei baze tehnico-materiale în continuă creştere şi perfecţionare şi a unui sistem stimulativ de retribuire pentru muncitori şi tehnicieni, „cheia succesului", cum i-aţi spus dv. şi tot „secretul" desfăşurării unei activităţi rentabile, în general, nu poate fi decît organizarea temeinică, îndrumarea calificată şi conducerea competentă a activităţii economice. În acest context profilarea producţiei la nivelul întreprinderii şi specializarea fermelor şi a celorlalte subunităţi, au constituit acţiuni economico-organizatorice de cea mai mare însemnătate.

Alături de profilarea şi specializarea producţiei, organizarea minuţioasă a muncii în sensul executării unor lucrări de calitate şi la timp optim, perfecţionarea tehnologiilor de producţie, extinderea mecanizării proceselor de muncă în producţia vegetală, a micii mecanizări în zootehnie, sînt alte măsuri şi acţiuni pe care le-am întreprins în vederea creşterii şi ieftinirii producţiei. Toate aceste acţiuni de ordin tehnic şi organizatoric n-ar fi putut asigura o sporire a beneficiilor, dacă nu ne-am fi preocupat cu toată răspunderea de aplicarea cu stricteţe în practică a principiilor gestiunii economice proprii. Gospodărirea eficientă a fondurilor şi comensurarea permanentă a cheltuielilor de producţie cu veniturile obţinute, a constituit şi constituie o problemă centrală în activitatea tuturor cadrelor noastre investite cu autoritate şi responsabilitate.

• Ştim că vă preocupă şi problemele de cercetare ştiinţifică. Ce părere aveţi despre rolul pe care ştiinţa trebuie să-l joace în organizarea şi conducerea producţiei ?

— Încă din primii ani de muncă în producţie am înţeles că nu se pot obţine rezultate superioare şi eficiente din punct de vedere economic, fără aplicarea în practică a măsurilor tehnice, a tehnologiilor şi metodelor de organizare a producţiei şi a muncii, recomandate de cercetarea ştiinţifică. Mi-am dat de asemenea seama că cercetarea ştiinţifică nu trebuie făcută numai în institute şi staţiuni experimentale, de către cercetători consacraţi, ci că ea poate să aibă bune rezultate şi în întreprinderile productive. Călăuzit de această concepţie, am început în cadrul întreprinderii o serie de experienţe legate de nevoile stringente ale producţiei. M-a pasionat îndeosebi legumicultura. Sinteza principalelor rezultate experimentale, obţinute în acest domeniu şi verificate în condiţii de producţie, a constituit obiectul tezei de doctorat, pe care am susţinut-o în anul 1967.

În ultimii ani, folosind din plin condiţiile optime pe care ni le oferă laboratorul, organizat în întreprindere încă din 1962, la ferma legumicolă Perieţi, lucrăm la crearea unui soi de fasole cu un potenţial ridicat, adaptat condiţiilor pedoclimatice din judeţul Ialomiţa. Dat fiind stadiul avansat al lucrărilor de selecţie, urmează ca pînă la sfîrşitul acestui an, soiul respectiv să fie predat pentru încercare şi omologare.

În legătură cu rolul ştiinţei, vreau să subliniez că ea reprezintă pentru organizarea şi conducerea producţiei în întreprinderi ceea ce lumina, căldura şi apa o reprezintă pentru plante. Consider însă că ştiinţa agricolă poate deveni un factor de progres în dezvoltarea agriculturii numai în măsura în care răspunde nevoilor producţiei şi îşi trage seva din izvoarele nesecate ale acesteia.

Discuţie consemnată de **dr. Sabin NICA-SÎRBEŞTI**

ECOURI

IN ULTIMUL TIMP, la redacția noastră au sosit scrisori din partea unor economiști din țară și străinătate, în care aceștia își exprimă punctul de vedere pe marginea problemelor abordate în cadrul dezbaterii asupra eficienței comerțului exterior al României. Redăm ideile esențiale formulate în două din materialele primite:

• ESENȚIALUL — PROGNOZA

EXPRIMÎNDU-ȘI interesul pentru tematica discuțiilor, GHEORGHE RUGESCU, economist I la Agenția economică a României din Rio de Janeiro, scrie că, după părerea sa, „în dezbaterea problemei trebuie să se pornească de la condițiile existente, de la stadiul de dezvoltare în care se află comerțul nostru exterior; plecînd de aici, să încercăm să punem bazele unei teorii proprii de dezvoltare și sporire a eficienței economice a comerțului exterior. La realizarea creșterii eficienței comerțului exterior este antrenat întregul circuit economic: producția, transportul, reclama și propaganda etc.".

Accentuînd asupra rolului pe care-l joacă în acest cadru producția și apreciind importanța trecerii majorității întreprinderilor de comerț exterior pe lîngă ministerele producătoare, Gh. Rugescu subliniază că „numai prin efortul comun al tuturor celor care participă direct sau indirect la activitatea de comerț exterior se pot asigura premisele pentru obținerea unei eficiențe ridicate. Dar cui îi revine sarcina să transforme aceste premise în certitudini? Răspunsul este unul singur: lucrătorului din comerțul exterior — celui care lucrează la serviciul operativ, tratînd direct cu partenerul extern; celui care studiază conjunctura pieței internaționale; celui care caută calea rutieră cea mai scurtă sau navlosește vasele; celui care controlează marfa înainte de a trece granițele țării; celui care verifică documentele de export și încasează valuta".

Autorul consideră că „scopul final al cercetării conjuncturale este elaborarea unei concluzii, a unor prognoze care să orienteze pe cel ce lucrează în privința evoluției pieței externe pentru produsul respectiv, în așa fel încît să poată fi ales momentul optim de apariție pe piață atît la export cît și la import"; totodată, el constată că, din ceea ce a putut vedea pînă în prezent, „materialele care tratează conjunctura pieței unui produs sau a altuia se limitează la expunerea unor fapte petrecute cu mai mult sau mai puțin timp în urmă. Din punct de vedere informațional, materialul își atinge scopul. Din punct de vedere conjunctural — nu, deoarece materialului îi lipsește exact partea esențială și care servește activității de comerț exterior — prognoza".

Autorul își exprimă dorința ca în cadrul dezbaterii să fie inclusă și problema legăturii sau raportului „în care trebuie să se găsească folosirea celui mai favorabil moment conjunctural și asigurarea livrărilor ritmice.

Nu toate produsele oferite de economia națională pot fi comercializate în condițiile unei eficiențe ridicate. Este vorba aici de experiența în producerea unei mărfi sau alteia, de gradul de tehnicitate al mărfii respective, care — în întîlnirea pe piața externă cu un produs similar de calitate superioară — nu poate rezista concurenței (sau, pentru a rezista, oferta produsului trebuie însoțită de o serie de avantaje privind condițiile de plată, de garanție, de service etc.). Toate acestea se reflectă însă în rezultatele concrete obținute ca urmare a comercializării produsului respectiv".

DEZBATERI

RELAȚIILE ECONOMICE EXTERNE ALE ROMÂNIEI ȘI SPORIREA EFICIENȚEI COMERȚULUI EXTERIOR (III)

DEZBATERILE care au avut loc la Academia de învățămînt social-politic „Ștefan Gheorghiu", în cadrul ședințelor a treia și a patra*) s-au axat în primul rînd asupra raportului între dezvoltarea complexă a economiei și specializarea producției, asupra criteriilor, direcțiilor și formelor de specializarea producției pentru export. Totodată au fost abordate și o serie de alte probleme ale comerțului internațional, ca locul relațiilor economice externe în procesul reproducției, utilizarea metodelor de modelare în comerțul exterior etc. Redăm, în cele ce urmează, conținutul principal al dezbaterilor:

- **Cercetarea științifică în domeniul teoriei relațiilor economice externe.**
- **Criteriile eficienței în specializarea producției pentru export.**
- **Modele matematice ale schimburilor comerciale internaționale.**

Conf. dr. ION BLAGA, de la Academia de Studii Economice, s-a referit în expunerea sa îndeosebi la trei probleme: stadiul atins de cercetarea științifică în domeniul teoriei relațiilor economice internaționale, soarta istorică a teoriei ricardiene a costurilor comparative, raportul dintre specializarea producției și eficiența comerțului exterior. Plasarea relațiilor economice internaționale în afara celor patru faze ale reproducției este discutabilă — a spus vorbitorul. Relațiile economice dintre țări sînt prin excelență *relații de schimb*. Cred că nu exagerez dacă afirm că, pînă la urmă, toate formele de relații economice internaționale pot fi reduse la schimb, că toate aceste relații pot fi considerate ca aparținînd sferei circulației. Este adevărat că o componentă importantă a relațiilor economice internaționale o constituie, în prezent, cooperarea interstatală în producție, cu multiplele și variatele ei forme, dar esența cooperării o reprezintă schimbul de activități.

Referindu-se la tezele formulate de cei care l-au precedat la cuvînt, conf. dr. I. Blaga a arătat că scoaterea relațiilor internaționale din sfera circulației ar implica reevaluarea majorității conceptelor, noțiunilor și categoriilor cu care am operat pînă acum și, pînă la urmă, renunțarea la importante realizări ale gîndirii economice în domeniul schimburilor internaționale, care trebuie să constituie puncte de plecare. În condițiile în care s-ar reține vechile concepte și noțiuni, și implicit concluziile existente, chiar dacă ele ar fi supuse criticii, vom constata că în acest domeniu dispunem de mult mai mult decît de niște premise teoretice. Este adevărat, însă, că nu avem încă o teorie completă și închegată a relațiilor economice internaționale și nu dispunem de concluzii exhaustive nici în domeniul comerțului internațional, nici în cel al cooperării internaționale, iar cercetarea relațiilor internaționale este, la noi, poate mai rămasă în urmă decît alte capitole ale teoriei economice.

Referitor la conținutul teoriei costurilor comparative, la concluziile ce decurg din această teorie pentru aprecierea eficienței comerțului exterior, la pozițiile diferite ale economiștilor față de teoria ricardiană, vorbitorul a relevat că, de cele mai multe ori, critica marxistă a acestei teorii a vizat variantele sale contemporane, apologetice, deformarea sa de către economia politică burgheză contemporană.

De aceea, — *a subliniat el* — prima noastră sarcină este să stabilim care anume costuri se compară, care anume valori și forme ale lor se înfruntă în schimburile internaționale. Apoi trebuie să înlăturăm din această teorie tot ce e apologetic; în sfîrșit, este necesar s-o adaptăm la condițiile economice mondiale contemporane și să vedem dacă nu putem s-o folosim în interesul nostru, pentru fundamentarea unei politici economice.

Teoria costurilor comparative reprezintă o pledoarie pentru dezvoltarea comerțului și schimburilor economice internaționale; în același timp, ea oferă și criterii pentru o politică judicioasă în acest domeniu. Iată, de exemplu, ce rezultate ne poate oferi compararea costurilor naționale cu cele mondiale. Dacă facem abstracție de orice abateri ale prețurilor de la valoare, atît pe plan național cît și pe plan mondial, putem afirma că o comparație între nivelul prețurilor dintr-o țară și nivelul prețurilor mondiale ne indică într-o măsură importantă nivelul productivității muncii. Această comparație a prețurilor ne prilejuiește o formă particulară de exprimare a eficienței de ansamblu a activității economice dintr-o țară, pe care o putem numi eficiența comparată a economiei naționale. Sub acest aspect, dacă prețurile interne sînt mai mici decît cele mondiale înseamnă că productivitatea națională a muncii în aceste țări este superioară celei mondiale. Limita minimă a eficienței comparate o constituie egalitatea nivelului prețurilor interne cu cel al prețurilor externe. Pe baza acestor comparații se pot desprinde concluzii importante pentru determinarea căilor de reducere a cheltuielilor de producție pe plan intern.

Presupunînd că nivelul general al prețurilor unei țări este egal cu nivelul celor mondiale, pot exista totuși produse ale căror prețuri interne să fie mai mici decît cele externe, și invers. Considerăm — *a spus vorbitorul* — că este eficient comerțul exterior al acelor țări care reușesc să importe și să exporte mărfuri cu un decalaj între prețurile interne și cele externe mai favorabil decît decalajul mediu dintre nivelul general al prețurilor pieței interne și cel al prețurilor mondiale. După părerea noastră, pot fi considerate eficiente operațiunile de comerț exterior care răspund următoarelor condiții: a) decalajul dintre prețurile interne și cele mondiale la mărfurile exportate să fie mai mic decît decalajul nefavorabil între nivelul general al prețurilor interne și nivelul general al prețurilor mondiale; b) decalajul dintre prețurile interne și cele mondiale la mărfurile exportate să fie mai mare decît decalajul favorabil între nivelurile generale ale prețurilor interne și celor mondiale; c) decalajul dintre cele două categorii de prețuri la mărfurile importate să fie mai mare decît decalajul nefavorabil dintre nivelul general al prețurilor interne și cel al prețurilor mondiale și d) decalajul dintre cele două categorii de prețuri la mărfurile importate să fie mai mic decît decalajul favorabil între nivelurile generale ale celor două categorii de prețuri.

În aceste condiții, eficiența comerțului exterior, spre deosebire de eficiența comparată a economiei naționale, este dată de veniturile suplimentare obținute de o țară, ca urmare a faptului că productivitatea muncii sale naționale este mai mare decît cea mondială (nivelul general al prețurilor interne ale acestei țări este mai mic decît nivelul prețurilor mondiale). În același timp, eficiența comerțului exterior este dată de reducerea pierderilor de plusprodus la care este expusă o țară din cauză că productivitatea națională este inferioară celei mondiale.

Abordînd o serie de aspecte ale specializării producției și comerțului exterior, vorbitorul a subliniat că, recunoașterea necesității de a specializa producția în vederea exportului ne obligă să găsim produsele care oferă cea mai mare eficiență. Trebuie să ne specializăm în acele produse pe care le putem fabrica la prețul cel mai scăzut și la calitatea cea mai înaltă și care, totodată, să fie cît mai căutate pe piața mondială. Evident că este necesar să se îmbine specializarea producției cu dezvoltarea ei complexă, orice specializare îngustă putînd să ducă la legarea consumului intern într-o măsură prea mare de import. Criteriul soluțiilor de organizare a producției trebuie să fie eficiența economică maximă, în cadrul căreia eficiența schimburilor externe constituie numai o latură, dar foarte importantă.

În cadrul comunicării sale conf. dr. ALEXANDRU PUIU, de la Academia de Studii Economice, a scos în evidență mai întîi neajunsurile teoriei costurilor comparative, citînd o serie de economiști străini și români, care — încă în veacul trecut și în prima jumătate a secolului nostru (ca P. S. Aurelian sau M. Manoilescu) — au sesizat incompatibilitatea tezelor ricardiene cu necesitățile evoluției economiilor naționale, aflate la diferite nivele de dezvoltare, și a relațiilor economice internaționale; vorbitorul a accentuat asupra faptului că adîncirea specializării internaționale în spiritul teoriei costurilor comparative ar duce la agravarea decalajelor economice și tehnice dintre țări.

După părerea sa, teoria costurilor comparative este concepută pentru a fi aplicată în condițiile unei libertăți depline a concurenței în domeniul comerțului internațional, dar o asemenea libertate nu mai există pe piața mondială contemporană. Ceea ce rămîne valabil din teoria costurilor comparative — *a subliniat vorbitorul* — este doar ideea de comparare a costurilor naționale cu cele internaționale; este necesar ca acestea să fie luate în considerare nu la un moment dat, ci în *dinamica* lor, în perspectiva unor schimbări structurale în toate țările, indiferent de nivelul dezvoltării forțelor de producție. În acest caz, compararea costurilor este numai un factor, *un criteriu dintr-un întreg sistem* care trebuie luat în considerare la adîncirea specializării internaționale.

În continuarea expunerii sale, vorbitorul s-a referit la raportul dintre dezvoltarea echilibrată și specializarea internațională a producției. România, cu cei 20 de milioane de locuitori ai săi, cu o suprafață și cu un potențial economic care o situează pe o treaptă medie în scara de mărime a țărilor lumii, este obiectiv interesată în participarea activă la circuitul internațional de valori, iar eficiența acestei participări este condiționată într-o măsură însemnată de adîncirea specializării internaționale a producției. Fără îndoială că în această acțiune nu putem lua ca punct de plecare concluziile ce decurg din teoria costurilor comparative, deoarece acestea contravin cerințelor dezvoltării complexe a economiei, făuririi unei structuri moderne a acesteia. De altfel, *a opinat autorul*, este imposibil de explicat tendințele care au loc în diviziunea internațională a muncii, specializarea ce se desfășoară între țările socialiste și chiar între țările capitaliste industriale, prin teoria costurilor comparative. Adîncirea specializării internaționale pentru România contemporană nu poate fi concepută decît în cadrul politicii economice de dezvoltare echilibrată, care presupune dezvoltarea armonioasă a industriei, agriculturii și a celorlalte ramuri.

Combătînd opiniile conform cărora între creșterea echilibrată și specializarea internațională ar exista o incompatibilitate, vorbitorul a insistat îndeosebi asupra faptului că, în condițiile revoluției științifico-tehnice contemporane, orientarea țărilor mai puțin dezvoltate spre specializarea îngustă a producției pentru export, respectiv pe cîteva produse din domeniul industriei extractive sau chiar al industriei prelucrătoare de bunuri de consum și mai ales din domeniul agriculturii, ar accentua și mai mult decalajele existente. Aceasta ar contribui la frustrarea țărilor respective de existența unor ramuri cu rol motor în promovarea progresului tehnic și cu efect mare de antrenare pe făgașul dinamismului economic a celorlalte ramuri sau sectoare.

Apoi, Al. Puiu a insistat asupra criteriilor specializării internaționale a producției în țara noastră, arătînd că adîncirea specializării trebuie să asigure:

- promovarea unui dinamism continuu al creșterii economice (privită în ansamblu), ridicarea productivității muncii sociale, perfecționarea structurii economiei naționale;
- efectuarea unor mutații în structura economiei naționale de la ramuri producătoare de materii prime la cele prelucrătoare, în special la ramuri ale căror produse încorporează cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane;
- realizarea unor mutații în domeniul formării și ocupării forței de muncă, astfel încît să fie favorizată nemijlocit creșterea ponderii populației ocupate în sferele cu o productivitate ridicată a muncii;
- îmbunătățirea continuă a locului țării noastre în cadrul diviziunii internaționale a muncii.

Folosirea specializării internaționale ca pîrghie pentru impulsionarea dezvoltării exportului nostru și consolidarea locului României pe piața mondială presupune concentrarea atenției asupra unor domenii noi, a unor produse care în prezent sînt de abia în curs de afirmare sau care se anunță a juca un rol însemnat pe piața mondială în perioada următoare.

Raportînd în mod concret la țara noastră, vorbitorul a arătat că este necesar să se ia în considerare în primă urgență, la adîncirea specializării, îndeosebi subramurile care asigură valorificarea superioară a materiilor prime, cum sînt electrotehnica, electronica, petrochimia etc. Totodată, o atenție deosebită ar trebui să se acorde, în continuare, anumitor subramuri care — deși sînt importante consumatoare de metal — prezintă avantajul experienței în producție, al locului deja cucerit pe piața mondială (producția de tractoare, utilaj petrolier, mașini-unelte de așchiere a metalelor, instalații complete pentru diferite ramuri ale economiei etc.). Pe de altă parte, însă, problemele specializării internaționale a producției nu pot fi abordate fără a ține seama și de proporțiile raționale dintre industrie și agricultură.

Considerăm necesară — a spus vorbitorul în încheiere — elaborarea unor modele matematice pe mai multe variante, care să permită întocmirea unui program — fundamentat teoretic și bazat pe posibilitățile și cerințele noastre — privind adîncirea specializării producției ca o latură a dezvoltării echilibrate a economiei românești.

În cuvîntul său, conf. dr. CONSTANTIN MOISUC a formulat unele aprecieri referitoare la teoria costurilor comparative, precum și la criteriile de alegere a specializării. Totodată, vorbitorul a adus argumente noi în susținerea afirmației sale că relațiile economice externe depășesc limitele sferei circulației.

Prof. dr. ALEXANDRU ZAMFIR, de la Academia de Studii Economice, a subliniat, în intervenția sa, că specializarea internațională este determinată de o serie de necesități obiective: limita surselor potențiale, creșterea consumului și imperativul progresului tehnic, căruia trebuie să-i facem față. Toate acestea impun — a *arătat vorbitorul* — o anumită concepție și anumite direcții de specializare.

Un prim criteriu al specializării l-ar constitui locul și dinamica în perspectivă pe piața externă, ca sursă de aprovizionare și piață de desfacere. Exemplificînd cu problema specializării în cadrul ramurii celuloză-hîrtie, respectiv în producerea celulozei sau fabricarea — în final — a hîrtiei, vorbitorul a arătat că România dispune de mai puține resurse de lemn de rășinoase decît alte țări din lume, iar pe plan mondial există 40 de furnizori de celuloză. În schimb, există o piață de desfacere pentru articole de papetărie și cartoane, de zeci de ori mai mare decît piața celulozei și cu o valoare mult mai mare. Rezultă deci avantajele specializării în domeniul papetăriei și cartoanelor.

Al doilea criteriu se referă la *modul de comercializare*. Problema care se pune este de a se îmbina în mod optim cooperarea în producție cu contracte pe termen lung. Aceasta înseamnă a stabili care dintre cele două forme asigură mai bine valorificarea resurselor, iar dacă asigură amîndouă — în ce proporție să le îmbinăm. Teoria nu a oferit pînă acum o soluție, iar scopul dialogului nostru este tocmai de a da practicii un răspuns.

Al treilea criteriu ar fi *aportul valutar* pe care-l aduce o anumită specializare. Vorbitorul a exemplificat, printre altele, cu importul de completare, care intră, de pildă, în componența mașinilor exportate; pe măsură ce crește disproporționat importul de completare, eficiența exportului respectiv se reduce și chiar încetează dacă se ține seama de criteriul aportului valutar.

Un alt criteriu este cel al *eficienței economice, privită însă sub diferite aspecte, cum ar fi decalajul dintre prețurile de cost și prețurile de vînzare pe piața externă.* Vorbitorul a relevat, de asemenea, aspectul *dimensionării optime* — în cadrul specializării — a investițiilor și instalațiilor pe tipuri și destinații, exemplificîndu-și afirmațiile prin condițiile de eficiență la export a producției de mobilă, de confecții și celei a industriei petrochimice.

Alte criterii ale eficienței în specializarea internațională pot constitui — după părerea vorbitorului — *raportul de schimb între tona importată și tona exportată, gradul de valorificare a surselor de care dispunem, condițiile de credit pe care le practicăm la export sau le obținem la import.*

În încheiere, vorbitorul a menționat o serie de limite ale aplicării criteriilor amintite, cum ar fi structura resurselor naturale de care dispunem, pregătirea optimă a cadrelor de specialiști ș.a. Unele limite pot fi depășite printr-o organizare eficientă, științifică a producției.

SKULTÉTY LADISLAU, economist la I.S.C.E. „Auto-tractor", s-a referit la conținutul unor noțiuni folosite în activitatea de comerț exterior și la măsura în care termenii respectivi reflectă realitatea. Vorbitorul a subliniat rolul conducerii pe bază de plan a economiei în ansamblu și a activității de comerț exterior în special, în vederea obținerii unei eficiențe maxime, accentuind asupra necesității de a se utiliza metodele matematice în conducerea economiei, asupra condițiilor ce trebuie asigurate pentru a face posibilă aplicarea metodelor matematice în domeniul comerțului exterior.

Ocupîndu-se de problema prețurilor, vorbitorul a precizat că una dintre premisele de bază ale ridicării eficienței activității de comerț exterior (în special ale cunoașterii și controlului acesteia) o constituie posibilitatea de a determina obiectiv conținutul material care se ascunde îndărătul prețurilor. Dar, pentru ca această posibilitate să existe, este necesar ca înseși prețurile interne să fie determinate pe criterii economice.

În intervenția sa, conf. dr. CONSTANTIN MECU, de la Academia de învățămînt social-politic „Ștefan Gheorghiu", a subliniat necesitatea precizării unor criterii științifice care să fundamenteze orientările actuale și de perspectivă ale dezvoltării relațiilor economice externe ale României și ale specializării producției în vederea exportului.

Aceste criterii, *a spus vorbitorul*, trebuie să răspundă unor cerințe dictate de interesele națiunii noastre, ale construcției socialismului și progresului social. Respectiv, ele trebuie să corespundă stadiului atins de dezvoltarea forțelor de producție în țara noastră; să ia în considerație locul pe care-l ocupă economia românească în economia mondială și să contribuie la ameliorarea acestui loc; să stimuleze creșterea atît cantitativă, cît și calitativă, precum și modificările structurale ascendente în economia țării; să valorifice mai din plin și mai eficient resursele materiale și umane ale țării, etc.

Referindu-se la opiniile exprimate asupra teoriei ricardiene a costurilor comparative, vorbitorul a afirmat că acest principiu nu corespunde intereselor noastre ca un criteriu de specializare internațională a producției, întrucît nu răspunde cerințelor formulate mai înainte față de astfel de criterii. Experiența istorică, școlile economice din numeroase țări ale lumii au respins principiul costurilor comparative. Dificultatea fundamentală constă însă nu în respingerea acestui principiu, ci în găsirea unor criterii științifice, aplicabile la condițiile realității existente și corespunzătoare intereselor noastre. De aceea, se impune o studiere atentă a experienței țărilor puternic industrializate în ceea ce privește modalitățile încadrării mai eficiente în circuitul economic mondial, a experienței similare a unor țări socialiste nu cu mult mai dezvoltate decît România.

În legătură cu tipul de specializare, opinia vorbitorului a fost că ea nu poate fi prea îngustă, deoarece experiența ne arată că acele țări care posedă o economie dezvoltată, cu o structură complexă de ramură sînt capabile să manevreze resursele lor în condițiile concurenței mondiale, trecîndu-le dintr-o ramură cu înaltă productivitate în alta la fel și chiar creînd noi ramuri.

În ceea ce privește criteriile specializării internaționale, vorbitorul le-a sistematizat astfel:

- criterii izvorîte din evoluția economiei și pieței mondiale (evoluția pe termen lung a diviziunii internaționale a muncii și a producției mondiale, schimbările în consumul mondial, mutații pe piața și în prețurile mondiale);
- criterii ce decurg din evoluția de pînă acum și din tendințele evoluției viitoare a economiei naționale (realizarea unui dinamism susținut al economiei naționale și ridicarea eficienței sale, înfăptuirea unor mutații ascendente în structura economiei și în domeniul forței de muncă, corelațiile balanței legăturilor interramuri, îmbunătățirea locului deținut de țara noastră în cadrul economiei mondiale);
- criterii ale specializării la nivelul ramurilor, subramurilor și întreprinderilor.

Tov. ION AUREL, asistent la catedra

(Continuare în pag. 12)

*) Pentru dezbaterile anterioare, vezi „Viața economică", nr. 12 și 14/1970.

ECOURI

• „VITRINELE" PRODUCȚIEI

ÎN CEL DE-AL DOILEA material, intitulat „Produsele chimice românești la tîrgurile și expozițiile internaționale în 1970" A. NECHITA, economist la I.S.C.E. Chimimport, abordează problema propagandei comerciale în străinătate, prin prisma experienței realizate de întreprinderea respectivă. Printre altele, autorul apreciază „ca utilă și eficientă prezentarea celor mai multe produse chimice în ambalajul comercial utilizat la export. Această modalitate de a prezenta produsele chimice este folosită de numeroase firme și are avantajul că pune în fața clienților noștri potențiali un element în plus, foarte important, ambalajul. El este purtătorul denumirii mărcii și al emblemei fabricii, ceea ce corespunde concepției privitoare la reclama comercială la tîrgurile internaționale.

Trebuie să popularizăm în mod intens și organizat mărcile noastre de fabrică, pentru a ne face cunoscuți, deoarece produsele chimice românești corespund pe deplin, sub raportul calității, cu cele oferite de alți producători de renume. Reclama mărcilor de fabrică este o necesitate a comerțului internațional și trebuie să o respectăm, să-i creăm condiții prielnice de realizare...

Tendința de perfecționare neîncetată a nivelului propagandei comerciale solicită căutarea de modalități de expunere tot mai eficiente, care să atingă laturile cele mai utile comerțului nostru cu produse chimice și să atragă atenția asupra produselor la exportul cărora sîntem interesați cu prioritate. Din experiența noastră rezultă că la fiecare tîrg internațional, care reprezintă un centru de convergență a factorilor economici pe piața respectivă, sînt solicitate anumite produse chimice; aceasta înseamnă că trebuie să intensificăm propaganda comercială la tîrgurile internaționale pentru produsele care constituie fondul intereselor comerciale și pentru care cererea este actuală. În același timp trebuie să facem cunoscută și prezența noilor produse de export, să informăm clientela asupra posibilităților noastre de a exporta, ținînd seama de cererea imediată și de perspectivă, de posibilitățile noastre de producție, cît și de alți factori conjuncturali".

Arătînd că, în cadrul comerțului internațional, întrecerea se desfășoară și pe frontul reclamei și propagandei comerciale, A. Nechita menționează că „există încă un cîmp larg de acțiune pentru intensificarea efortului de ridicare a calității și eficienței reclamei noastre comerciale la tîrgurile internaționale, în prezentarea produselor chimice. Cîmpul trebuie explorat la maximum, astfel încît aceste „vitrine" ale industriei noastre chimice să aibă o eficiență deosebită în export.

După părerea noastră, calitatea reclamei comerciale în exterior trebuie să preocupe factorii de răspundere, ca un element integrat în acțiunea de ridicare a eficienței întregii noastre economii, ca o necesitate vitală în confruntările ce au loc cu ocazia tîrgurilor internaționale.

Acest fapt presupune să se acorde o atenție deosebită selecționării exponatelor și ambalajelor și, în special, modalității de prezentare. Trebuie avut în vedere că modalitatea de prezentare suferă o continuă uzură morală, ceea ce implică o continuă căutare de noi și noi metode de prezentare, expresive, estetice, eficiente. Ea trebuie să concorde cu psihologia vizitatorului, care diferă de la o țară la alta".

RELAȚIILE ECONOMICE EXTERNE

(Urmare din pag. 10—11)

de economie mondială a Academiei „Ștefan Gheorghiu", s-a referit îndeosebi la dezvoltarea acelor industrii care folosesc în mod intens cercetarea științifică.

Pentru ca o economie să se specializeze în mod eficient într-o activitate care implică o intensă cercetare științifică, este necesar — a arătat el — să existe ceea ce s-ar putea numi o compatibilitate tehnologică ; ea constă în principal în capacitatea proprie de a inova, de a dispune de un potențial tehnologic important, de o infrastructură științifică și tehnologică, toate acestea permițînd să se întreprindă, în mod rapid și competitiv, realizarea de produse noi bazate pe o tehnologie la nivelul celei mondiale, asimilarea și folosirea eficientă a procedeelor și metodelor noi, existente pe plan mondial.

Totodată, vorbitorul s-a pronunțat pentru luarea în considerare — în vederea opțiunii — și a problemei asimilării investițiilor străine, a ameliorării și perfecționării lor. Se știe astăzi că nu este obligatoriu ca o țară în care se descoperă o invenție să fie totodată și cea mai avantajată de punerea în aplicare și difuzarea invenției respective (afirmație exemplificată de vorbitor pe baza experienței postbelice a Japoniei).

În cuvîntul său, GHEORGHE BARBU, *șef de sector la I.S.C.E.I., a formulat o serie de considerațiuni asupra necesității ca România să aibă un export diversificat, asupra posibilităților pe care le au produsele noastre de a pătrunde pe piețele externe și a piedicilor pe care le întîmpină eforturile respective. El a arătat, printre altele,* că extinderea automatizării procesului de producție determină adîncirea specializării întreprinderilor, trecerea la producția de serie mare, necesitatea creării unui număr mai mare de întreprinderi pentru realizarea de produse complete și — în ultima instanță — a asigurării unei piețe largi de desfacere.

IULIAN DUMITRU, asistent la catedra de economie politică de la Academia „Ștefan Gheorghiu", a făcut o analiză critică a modelului Heckscher-Ohlin-Samuelson (o variantă modernizată a teoriei costurilor comparative a lui D. Ricardo), pe care marea majoritate a economiștilor burghezi îl acceptă drept teorema de bază a schimburilor internaționale.

Modelul Heckscher-Ohlin-Samuelson încearcă să demonstreze că o țară relativ mai bine dotată cu un anumit factor de producție trebuie să exporte produsul care încorporează relativ mai mult din acel factor, dar — *a subliniat vorbitorul* — întrucît foarte puține dintre premisele de la care pleacă acest model au un caracter realist, este evident că însuși modelul se îndepărtează foarte mult de realitate. El a apreciat că cercetările unor economiști nemarxiști nu confirmă teoria costurilor comparative, că eroarea fundamentală constă în extrapolarea acestui principiu la întreaga economie națională în condițiile existenței unor mari deosebiri în productivitatea muncii în diferite ramuri. Chiar și în cadrul unor ramuri sau subramuri acest criteriu trebuie să constituie doar un punct de plecare pentru ridicarea eficienței în producția unui anumit sortiment de mărfuri.

În concluzia finală a expunerii sale, tov. I. Dumitru a arătat că nici cauza și nici coordonatele specializării în comerțul internațional nu trebuie căutate în dotările cu factorii de producție, ci în necesitatea de a economisi efortul național, paralel cu satisfacerea cît mai deplină a nevoilor economiei. În acest fel, schimburile economice internaționale pot contribui la dezvoltarea economiei naționale. Pe de altă parte, gradul de dezvoltare a economiei unei țări este factorul principal care determină locul țării respective în cadrul diviziunii internaționale a muncii. Numai prin dezvoltarea complexă a economiei naționale și prin ridicarea eficienței în toate ramurile economice se poate asigura o poziție avantajoasă în cadrul diviziunii internaționale a muncii, care să permită specializarea rațională a producției și evitarea pierderilor de muncă națională în procesul schimburilor internaționale.

GRIGORE DIACONESCU, cercetător la Institutul de cercetări economice, a prezentat dezbaterii un model input-output al comerțului internațional, care — așa cum arăta și autorul — păstrează calitățile și lipsurile modelului static de tip Leontief și se bazează pe postulatele acestuia din urmă.

După cum a menționat vorbitorul, modelul încearcă să surprindă fluxurile comerciale internaționale, în strînsă dependență cu economiile naționale, care sînt sursa și totodată obiectul multiplei influențe a acestor fluxuri.

Vorbitorii care au urmat la cuvînt au evidențiat — pe lîngă aportul tov. Diaconescu la elaborarea unui instrument modern și de perspectivă — și greutățile legate de aplicarea lui în practică.

ION BUJORICĂ, șef de secție la I.S.C.E.I., și-a exprimat părerea că modelul are deocamdată un caracter teoretic și nu poate fi aplicat în practică.

Referindu-se la problemele specializării în cadrul diviziunii internaționale a muncii, vorbitorul a accentuat asupra necesității ca economia noastră să se specializeze nu numai pe produse, ci și pe anumite tipodimensiuni de produse. În acest sens ar putea fi folosită experiența țărilor cu un înalt nivel de dezvoltare industrială, care importă și totodată exportă laminate, mașini și utilaje de diferite tipuri, de anumite tipodimensiuni. Vorbitorul s-a oprit și asupra problemei creării de unități specializate sau subspecializate pentru export, opinînd că aceasta ar avea efecte negative asupra rentabilității economice, în general, cît și asupra rentabilității exporturilor.

În încheierea dezbaterii, conf. dr. C. MOISUC *a subliniat că specializarea internațională presupune o dezvoltare complexă, care este un factor în alegerea specializării, după cum — la rîndul ei — specializarea internațională influențează dezvoltarea economiei naționale. În ceea ce privește alegerea dimensiunii optime a întreprinderii, vorbitorul a accentuat asupra faptului că aceasta ocupă un loc însemnat în dezvoltarea complexului economic național, fiind și un criteriu important în determinarea specializării producției.*

CONSFĂTUIRE ȘTIINȚIFICĂ

ÎN sala de festivități a Ministerului Comerțului Exterior a avut loc în zilele de 5-6 mai a.c. o consfătuire științifică, organizată de Institutul pentru studierea conjuncturii economice internaționale, cu tema **„Forme moderne de prospectare a piețelor externe și introducerea pe piață de noi produse"**. La consfătuire, care a supus dezbaterii unui cerc larg de specialiști probleme actuale ce stau în fața comerțului nostru exterior, au participat specialiști din Ministerul Comerțului Exterior, conducători de întreprinderi, lucrători din serviciile operative și de conjunctură ale întreprinderilor de comerț exterior, cadre didactice din învățămîntul superior de specialitate și cercetători științifici ai institutului.

Cuvîntul de deschidere a consfătuirii a fost rostit de ing. Cornel Burtică, ministrul comerțului exterior. El a subliniat importanța organizării unor astfel de consfătuiri, care — prin tematica abordată — pot și trebuie să-și aducă contribuția la îmbunătățirea calitativă a comerțului nostru exterior.

În cursul celor două zile de dezbateri au fost prezentate referate științifice și au avut loc discuții cu privire la comercializarea pe piața externă a produselor noi, la metodele moderne de prospectare a piețelor externe pentru produse industriale și aplicarea cercetărilor de marketing în promovarea exportului unor mărfuri românești.

CULTURA PRODUCȚIEI

(Urmare din pag. 3)

să considerăm nesatisfăcătoare extinderea actuală a procedeelor moderne de formare utilizînd amestecuri autoîntăritoare pe bază de rășini furanice care înlocuiesc procedeele convenționale, precum și formele întărite cu CO_2, reducînd apreciabil rebuturile și asigurînd o precizie sporită a pieselor. Resurse însemnate de reducere a consumului de metal pot fi mobilizate deasemenea prin introducerea unor noi metode de turnare de precizie cu amestecuri fluide sau prin formarea cu presiuni înalte.

SECTOARELE de prelucrări prin deformarea plastică ar putea de asemenea să contribuie mult mai eficient la reducerea consumurilor tehnologice, cu atît mai mult cu cît există în țară o experiență pozitivă în aplicarea unor tehnologii de forjare avansate. Așa de exemplu, încă de mai mult timp a fost pusă la punct și aplicată industrial, în urma unor lucrări proprii de cercetare, **tehnica forjării cu fibraj continuu a arborilor cotiți**. Această metodă, care folosește încălzirea prin inducție și un echipament tehnologic în întregime conceput și realizat în țară, s-a impus în primul rînd prin efectele favorabile asupra proprietăților mecanice ale arborilor realizați pe această cale, ca urmare a sporirii coroiajului și a asigurării unor fibre neîntrerupte. Extinderea metodei și la alte tipuri de arbori a fost în mod nejustificat frînată de așa zise „considerente economice". Reluarea acestor calcule a evidențiat pregnant că **prin aplicarea tehnologiei respective la diferitele tipuri de arbori, consumul de metal se reduce cu 500 kg pe bucată.** În același timp **cheltuielile de fabricație scad la 66% din cele înregistrate la forjarea convențională, cheltuielile de asimilare ale noului procedeu amortizîndu-se în cca 3/4 de an.**

Un procedeu modern de forjare se aplică cu bune rezultate la Uzina de utilaj petrolier din Ploiești, care folosește pentru forjarea sapelor cu role procedeul de **deformare cu energii înalte**. Spre deosebire de ciocanele clasice, care lovesc piesa incandescentă cu o viteză de cca 6 m/sec., noul tip de ciocan asigură o viteză de impact de 22 m/sec., lovitura avînd caracterul unui șoc foarte puternic. Această viteză ridicată permite forjarea pieselor complicate la dimensiuni foarte precise. În raport cu tehnologia clasică, **noua metodă reduce consumul de metal cu 2.5—4 kg pe fiecare sapă.** Este semnificativ faptul că — **prin utilizarea unor matrițe mai complexe — greutatea pieselor forjate** (respectiv consumul de oțel aliat) **va putea fi redusă cu încă cca 1 kg la fiecare sapă. În total economia de oțel aliat, realizată pe seama introducerii acestui procedeu, însumează 300—400 tone pe an.**

Extinderea altor procedee tehnologice moderne ca **tăierea oțelurilor înalt aliate și încărcarea cu carburi metalice cu ajutorul plasmei, sudura în medii protectoare gazoase** (bioxid de carbon, argon), **tratamentele termice de durificare superficială în atmosfere protectoare,** care au fost puse la punct prin lucrări proprii de cercetare și au fost introduse în producție cu bune rezultate, ar putea contribui în măsură însemnată la îmbunătățirea coeficienților de utilizare a metalului. Cercetarea condițiilor specifice de aplicare a unor metode noi care s-au impus pe plan mondial, dar care nu și-au găsit încă un rol satisfăcător în uzinele noastre, ca de exemplu **sudura cu fascicol de electroni, deformarea plastică cu ajutorul explozivilor, extruzia la rece a oțelurilor,** așteaptă din partea Institutului departamental de cercetări tehnologice (ICTCM) mai multă inițiativă și mai multă ambiție în reușită.

NU POT ÎNCHEIA această sumară citare a unor tehnologii moderne cu efect important asupra consumului de metal, fără a insista asupra rolului tehnologilor și al altor cadre tehnice din uzine în promovarea cu curaj și perseverență a metodelor noi de fabricație. Noua organizare a conducerii industriei constructoare de mașini, înființarea centralelor industriale și preluarea de către acestea a unor sarcini importante pe linia dezvoltării tehnice, asimilării de produse noi, asigurării desfacerii producției în perspectivă, creează condiții favorabile ca **în uzine** cadrele tehnice, începînd cu colectivul de conducere, să-și rezerve o bună parte din timp îmbunătățirii metodelor de fabricație. În același scop este necesar să se acorde atenție mai mare în special completării dotării cu scule, dispozitive și verificatoare a diferitelor operații, lichidînd neajunsurile care mai stăruie în sectoarele calde. Nu trebuie uitat că fiecare măsură de amănunt pe linia unei mai bune pregătiri de fabricație se traduce în economii certe de cheltuieli materiale. Completarea dotării fiecărei operații cu sculele și dispozitivele cele mai potrivite, alegerea și verificarea judicioasă a acestora, dar mai ales **continuitatea** acestei munci de perfecționare tehnologică, iată căi sigure de creștere a coeficientului de utilizare a metalului. Ansamblul acestor măsuri constituie totodată principala cale de a spori acel parametru imponderabil, dar cu multiple efecte indirecte, parametru caracteristic nivelului contemporan al tehnicii, pe care să-l numim în mod convențional : **cultura producției.**

TURISM

IZVOARE DE STUDIU ȘI EXPERIENȚĂ

INTENSIFICAREA abordării problemelor teoretice ale turismului, remarcată în ultimul timp în publicațiile noastre, reprezintă o importantă contribuție la ridicarea continuă a calificării profesioniștilor turismului.

Publicarea studiilor și a cărților despre turism sau avînd implicații în turism își are începutul cu mulți ani înainte. Așa, de pildă, mi se pare interesant să reamintesc cartea publicată de Vasile A. Marinescu în anul 1933 „Rolul Industriei Turistice în Economia Națională a României", sau articolele din anii 1933—1938 ale aceluiași, republicate sub titlul „Contribuții la dezvoltarea turismului în România", în Biblioteca Asociației academice de yachting și turism „Dor de ducă". Un alt studiu interesant a publicat Constantin Bică în 1943, în caietul ALACI Nr. 16, cu titlul „Introducere în economia turistică". Dar cea mai valoroasă lucrare din acele timpuri rămîne, fără îndoială, ampla analiză a posibilităților de dezvoltare a turismului în țara noastră, pe care a făcut-o Val. Pușcariu în „Turismul în România", studiu publicat în Enciclopedia României, vol IV, 1943.

În ultimii ani, spațiul grafic destinat turismului a fost acoperit mai mult cu albume, monografii, descrieri, ghiduri și altele, cu un caracter aproape exclusiv descriptiv.

Printre foarte puținele excepții se remarcă albumul „Peșteri din România" de Mihai Șerban, Iosif Viehmann și Dan Coman, ale cărui imagini, în afara aspectelor documentare, sugerează ideea necesității de a se valorifica pentru turism unele peșteri din țara noastră, care sînt cel puțin tot atît de frumoase ca și cele din alte țări.

La fel, în „Monumente ale naturii din România" de Emil Pop, N. Sălăgeanu, Val. Pușcariu și alții (1965) dincolo de prezentarea științifică a monumentelor naturii, străbate întrebarea : De ce nu se dezvoltă în țara noastră un turism al parcurilor naturale și naționale, de ce nu se organizează nici unul din teritoriile a căror frumusețe oameni de știință de seamă se străduiesc s-o conserve pentru masele largi ?

Un fenomen îmbucurător poate fi însă considerat faptul că planurile editoriale pe anul 1970 sînt sensibil îmbogățite.

În primul rînd se anunță reeditarea ultimelor două lucrări amintite mai sus. Apoi, Oficiul Național de Turism va publica într-un amplu volum de 350 pagini, cele 70 comunicări prezentate la primul Colocviu de geografia turismului, ținut la București, în septembrie 1968. Acestea cuprind cîteva lucrări de sinteză privind linii directoare ale dezvoltării turismului și ale valorificării bogatului potențial turistic al României, precum și analize asupra perspectivelor unor importante zone.

De asemenea vor fi publicate într-un volum lucrările de un deosebit interes ale celui de al III-lea Congres al A.I.T. (Aliance Internationale de Tourisme), găzduit de țara noastră în luna septembrie 1969 și în cadrul căruia personalități eminente din turismul mondial și-au prezentat punctele de vedere în problema atît de controversată : *turism organizat sau turism individual ?*

Tot în acest an va vedea lumina tiparului primul manual românesc de turism „Industria turismului, condiții, tehnici, evaluări" de conf. univ. Alecsandru Sobaru, președintele colegiului Oficiului Național de Turism, care va apare în colecția „Creșterea Economică" și va cuprinde o amplă analiză a principalelor probleme ale dezvoltării turismului.

Anul 1970 va fi deci mai bogat decît oricare altul în izvoare de studiu pentru profesioniștii turismului, contribuție importantă la îmbunătățirea activității lor de fiecare zi.

Al. BORZA

TEORII IDEI

FIȘE

■ În studiul său postum, intitulat **Upravlenie i naucino-tehniceskaia revoliutiia (Conducerea și revoluția științifică și tehnică)** și publicat în revista VOPROSI FILOSOFII, I. G. Kurakov, cunoscut prin publicațiile sale pe teme legate de etapa actuală a progresului tehnic, scrie că conducerea producției face parte integrantă din forțele de producție ale societății. Rolul conducerii în economia țării este foarte mare. Un deficit în capacitatea bazei științifice poate fi compensat prin cooperarea cu alte țări, iar unul al capacității bazei de producție — prin aplicarea celor mai perfecționate procese tehnologice de producție. În schimb deficitul în ceea ce privește capacitatea verigii conducerii nu poate fi acoperit decît prin cadrele proprii. Pentru aceasta trebuie să se acorde o deosebită atenție problemei dezvoltării rapide a capacității acesteia. Este nevoie de specialiști și de cadre de conducere cu un mare avans în ceea ce privește nivelul de cunoștințe, oameni din producție energici și cu spirit de inițiativă. Ei trebuie să dispună de suficient timp pentru aplicarea în producție a realizărilor științifice și tehnice și a experienței înaintate. Poziția socială și starea materială a cadrelor de conducere, a oamenilor de știință și a marilor specialiști trebuie să fie la același înalt nivel, dacă aportul lor la creșterea venitului național este egal.

■ În studiul **Le progrès technique et le modèle de croissance** (Progresul tehnic și modelul de creștere) de economiștii cehi Mojmir Hajek și Miroslav Toms publicat în REVUE D'ECONOMIE POLITIQUE nr. 1 1970, se încearcă a se demonstra că accelerarea ritmului progresului tehnic, caracteristică a revoluției științifice și tehnice, a modificat **importanța relativă a factorilor creșterii economice.** În timp ce în secolul trecut, dezvoltarea economică era caracterizată prin consum mare de fonduri de investiții, ceea ce a provocat o asemenea creștere a coeficientului capitalului încît și reproducția simplă a bunurilor materiale devenea din ce în ce mai costisitoare, astăzi revoluția științifică și tehnică permite de a realiza o economie relativă de capital, ceea ce determină o **diminuare a coeficientului capitalului.**

Pentru înțelegerea acestei tendințe este necesară o precizare a definiției progresului tehnic. Progresul tehnic **încorporat** provoacă o creștere a producției prin îmbunătățirea calității a doi factori: fondurile de producție și forța de muncă. Progresul tehnic **neîncorporat** antrenează o creștere a producției prin îmbunătățirea funcțiilor de alocare a factorilor de producție legată de modificări în organizare, gestiune, influențe instituționale etc. Deși este dificil de făcut distincția între aceste două tipuri de progres tehnic într-un model de creștere economică, descrierea nu este lipsită de interes. Pentru economia S.U.A. s-a calculat că progresul tehnic contribuie pe termen lung cu 2,23% la ritmul de creștere a venitului național, din aceasta 0,56% revine progresului tehnic încorporat și 1,67% — deci partea cea mai mare — celui neîncorporat.

PUNCTE DE VEDERE

PROBLEME ALE FILOGENEZEI TEHNICE (I)

prof. dr. ing. Valter ROMAN

ÎN CONTEXTUL preocupărilor pentru elaborarea unei teorii a revoluției științifice și tehnice aș dori să abordez problema legităților în apariția, dezvoltarea și generalizarea forțelor de producție, **a acțiunii unor legi noi în dezvoltarea lor contemporană**, problemă ce constituie, fără îndoială, unul din capitolele principale (poate chiar cel mai important) al acestei teorii. Studiul filogenezei tehnice (alături de studiul filogenezei biologice) are o importanță deosebită pentru dezvoltarea societății contemporane. Istoria milenară atestă dezvoltarea **continuu ascendentă**, deși în ritmuri diferite de la o epocă la alta, a forțelor de producție (în special a tehnicii); ea arată că **fiecărui mod de producție îi sînt proprii anumite forțe de producție**; că **condițiile materiale** și **organizatorice** ale unei orînduiri noi (deci inclusiv noile forțe de producție) **încep să se formeze** (își au geneza) **în formațiunea social-economică precedentă**; că **noile forțe de producție au devenit totdeauna incompatibile cu vechile orînduiri,** cu vechiul mod de producție în care și-au făcut apariția; că forțele de producție moderne au tendința unei creșteri **accelerate.**

Aceste constatări au fost puse în evidență și formulate pentru prima oară de Marx și au fost reconfirmate, în formulări adecvate noii epoci în care a trăit, de către Lenin. Marx a arătat primul că forțele de producție au în ultima analiză, rolul cel mai revoluționar în dezvoltarea societății, că tehnica, element component al forțelor de producție, este, în ultima instanță, punctul de plecare al dezvoltării societății, impulsul cel mai important al transformărilor sociale. Descoperind rolul de motor al forțelor de producție în dezvoltarea societății, Marx a pus piatra unghiulară a teoriei științifice a acestora, deschizînd, o dată cu aceasta, posibilitatea unei prospective dialectice și materialiste.

Concepția clasicilor marxismului cu privire la corelația (corespondența) dintre forțele și relațiile de producție pune în evidență existența unei legități în dezvoltarea forțelor de producție. O privire retrospectivă va arăta că formațiunile social-economice presocialiste: comunismul primitiv, sclavagismul, feudalismul și capitalismul au scos la iveală forțe de producție tot mai perfecționate, mai productive, mai eficiente, calitativ diferite de la o formațiune social-economică la alta. Dacă **comuna primitivă** dispune de unelte de piatră, în condițiile proprietății colective; **sclavagismul** are unelte metalice, în condițiile proprietății private asupra mijloacelor de producție și asupra oamenilor; **feudalismul** ajunge la „moara" pusă în mișcare de oameni, la meserii și manufactură, în condițiile proprietății private feudale asupra mijloacelor de producție și, parțial, și asupra producătorilor; **capitalismul** dispune de mașina-unealtă și mașina cu abur etc., în condițiile proprietății private capitaliste asupra mijloacelor de producție. În mod logic și legic — deci în conformitate cu ceea ce noi denumim **lege în dezvoltarea istorică a forțelor de producție** — socialismului (comunismului) ar trebui să-i corespundă forțe de producție **proprii, specifice, superioare, calitativ diferite** față de ultima orînduire pe care o înlocuiește. Marx vorbea (în acest sens) despre **„un sistem osos și muscular al producției"**, care este caracteristic pentru un anumit mod de producție. Care sînt, care ar fi aceste forțe de producție?

Răspunsul la această întrebare nu este ușor de dat și nici nu poate fi simplu. El nu este ușurat de loc de faptul că, în ce privește modurile de producție precedente, corespondența dintre forțe și relații de producție a fost în general dezlegată. Realitățile de astăzi pun sub semnul îndoielii existența unei legi cu caracter **general** și, în orice caz, ne avertizează asupra **complexității** fenomenului contemporan. Atît în țările capitaliste cît și în țările socialiste se constată o primă realitate: existența unor forțe de producție de **același tip, a acelorași** forțe de producție materiale. Această realitate ar infirma legea enunțată. Totuși, consider că o asemenea lege există; ea acționează însă într-un mod mult mai complex și într-un interval de timp mult mai lung decît am fi tentați să ne închipuim, cu tot caracterul **accelerat** al dezvoltării istorice, produs al dezvoltării accelerate a științei și tehnicii.

Pentru înțelegerea fenomenului complex al coexistenței și chiar al dezvoltării oarecum paralele a **acelorași** forțe de producție materiale, a **aceluiași tip,** în **două** sisteme sociale diferite va trebui avut în vedere neapărat faptul **particular** (în comparație cu alte perioade istorice din trecut) al nașterii socialismului nu în țările capitaliste cele mai dezvoltate din punct de vedere industrial, ci, dimpotrivă, în cele înapoiate, în care deci (în orice caz în **majoritatea lor)** procesul de industrializare era în curs de desfășurare sau chiar departe de a fi fost terminat în momentul preluării puterii de către clasa muncitoare. Mai trebuie adăugată la aceasta remarca lui Lenin cu privire la greutățile care stăteau în calea realizării acestei sarcini istorice: **„Noi putem (și trebuie) să începem să construim socialismul nu cu un material uman imaginar sau anume creat de noi, ci cu materialul UMAN PE CARE NI L-A LĂSAT MOȘTENIRE CAPITALISMUL"**[1] (sublinierile ns. — V. R.).

Trebuie făcute aceste precizări, deosebit de importante pentru tragerea unor concluzii, căci, spre deosebire de această situație (trecerea societății de la capitalism la socialism), trecerea de la o formațiune social-economică la alta, superioară, s-a făcut, în toate epocile istorice, fără nici o excepție, în acele țări în care forțele de producție au atins nivelul cel mai înalt din epoca respectivă.

Referindu-ne la cele două formațiuni social-economice existente astăzi: capitalismul și socialismul, există o singură asemănare în privința genezei marilor răsturnări din infrastructura societății: atît prima revoluție industrială de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, începutul secolului al XIX-lea, cît și revoluția științifică și tehnică, respectiv cea de-a doua revoluție industrială s-au născut după înfăptuirea revoluțiilor burgheze și burghezo-democratice, respectiv după înfăptuirea revoluțiilor socialiste într-o serie de țări europene. Singura diferență între aceste două perioade istorice (pe planul pus în discuție) constă în aceea că prima revoluție industrială, respectiv forțele de producție noi (emanație a acestei revoluții) s-au dezvoltat și s-au extins **numai** în cadrul orînduirii **capitaliste** (cu caracter progresist în acea epocă) și nu și în cadrul feudalismului; pe cînd astăzi noile forțe de producție (emanație a revoluției științifice-tehnice) se creează, se dezvoltă și se extind în **ambele sisteme** coexistente la ora actuală (în cel socialist și capitalist).

E cazul să se remarce că prima revoluție industrială și revoluția științifică-tehnică nu pot fi asemuite pînă la identificare, iar diferența dintre ele nu se poate reduce la ceea ce opune socialismul capitalismului. Aceste corelații sînt mult mai complexe. Dacă prima revoluție industrială este organic legată de capitalism, care a dat naștere **civilizației industriale,** ducînd relațiile de producție capitaliste la victoria definitivă, revoluția științifică și tehnică (a doua revoluție industrială) este legată potențial, prin esența și prin logica sa internă, de socialism, de comunism fiind menită să dea naștere unei noi civilizații, **civilizației științifice** — baza victoriei definitive a relațiilor de producție comuniste. O caracteristică specifică a situației actuale (în ceea ce privește aceste două revoluții și aceste două orînduiri) constă în aceea că dacă socialismul contemporan este legat încă, printr-o mulțime de fire, de sarcinile primei revoluții industriale, deși revoluția științifică și tehnică se desfășoară tot mai intens, capitalismul tîrziu este legat mai mult de revoluția științifică și tehnică, se străduiește să întărească aceste legături (sarcinile primei revoluții industriale fiind rezolvate), dar fără sorți de izbîndă, căci potențele creatoare ale științei și tehnicii contemporane nu se pot realiza **integral** în condițiile unei baze social-economice caracterizate prin menținerea proprietății private asupra mijloacelor principale de producție, în condițiile menținerii exploatării, opresiunii și alienării.

Caracterul diferit al condițiilor în care se desfășoară și al consecințelor social-politice pe care le are revoluția științifică-tehnică în cele două orînduiri diferite nu înseamnă totuși că avem de-a face cu **două** revoluții științifice-tehnice diferite, căci acest proces revoluționar, această mutație e determinată de **aceeași** bază materială a marii producții mașiniste, comune pentru amîndouă sistemele.

M-am referit în repetate rînduri la aceste probleme (vezi, de pildă, studiul „Revoluțiile sociale și tehnico-științifice de-a lungul secolelor și influența lor asupra procesului istoric", apărut în „Buletinul Institutului Politehnic", București, tom. XXII, fasc. 4, 1960, precum și volumul „Revoluția industrială în dezvoltarea societății", Ed. Științifică, 1965), dar consider că este necesară o abordare mai complexă, dacă dorim să descifrăm mai cu precizie existența unei (sau unor) legi de dezvoltare a forțelor de producție, felul **cum acționează această lege (aceste legi) în întreaga perioadă istorică a trecerii de la capitalism la socialism** și, dincolo de această perioadă, cum vor acționa **în viitoarea societate comunistă.** Numai în acest fel se va putea contura, cît de cît, **noul tip** de forță de producție (în special materială) caracteristic societății socialiste, modului de producție socialist matur, dezvoltat și, dincolo de acesta, societății comuniste.

Studiul perioadei primei revoluții industriale, arată că forțele de producție **tipice** capitalismului (în special și în primul rînd mașina-unealtă și mașina cu abur) s-au născut în condițiile capitalismului timpuriu și s-au dezvoltat în condițiile formațiunii social-economice **capitaliste,** ceea ce a și determinat victoria definitivă a sistemului capitalist. Aceste forțe de producție noi nu s-au putut dezvolta în condițiile sistemului **feudal,** ele au devenit **incompatibile** cu feudalismul (de ex. în Spania, Rusia, Austro-Ungaria, Italia, România etc.). Numai în condițiile trecerii lor la capitalism s-a deschis drum liber introducerii, dezvoltării și generalizării, și în aceste țări, a forțelor de producție de tip nou, specifice capitalismului. Aceeași experiență istorică arată că deși **unele** schimbări cantitative și chiar calitative ale forțelor de producție pot avea loc chiar în condițiile unei societăți cu tendință vădită spre perimare, deci depășite de evoluția istorică, pentru gradul de „depășire", de „perimare" a sistemului respectiv va rămîne totuși semnificativ și indicativ fenomenul frînării sau dezvoltării forțelor de producție. În orice caz s-a văzut, istoria a demonstrat, că generalizarea mașinilor-unelte a devenit **imposibilă** în cadrul feudalismului și numai **abolirea acestuia** a permis respectiva generalizare, **că în prima sa fază de existență,** noua orînduire se bazează totdeauna pe forțele de producție tipice **vechii** orînduiri pe care le-a moștenit și numai în cursul dezvoltării sale istorice creează forțele de producție de **tip nou, adecvate** noii orînduiri; noua orînduire are nevoie întotdeauna de un anumit timp pentru afirmarea plenară a posibilităților sale potențiale. Capitalismul a utilizat mica producție manufacturieră, casnică, moștenită de la feudalism, dezvoltînd treptat, în procesul primei revoluții industriale,

(Continuare în pag. 15)

ȘANTIER ȘTIINȚIFIC

Ihor LEMNIJ

• Vă simțiți economist prin vocație?

— Nu tocmai. Cînd eram la vîrsta marilor opțiuni, ca de altfel și alți colegi de-ai mei, am oscilat între mai multe discipline teoretice. Mă fascinau și teoria literară și filozofia, dar mai cu seamă lingvistica. Pe vremea aceea însă n-am întîlnit pe nimeni care să mă convingă că oricare dintre aceste drumuri aș fi ales, aveam nevoie de un bagaj de cunoștințe matematice solide. Această lacună se resimte și acum după 15 ani de activitate de cercetător. Pentru lingvistică, însă, am o slăbiciune și acum. On reviens toujours... Cîteodată, în ceasuri de tihnă, răsfoiesc cu plăcere și, mărturisesc, cu nostalgie cîte o carte de lingvistică. Ca simplu amator, desigur. De altfel, oricît de surprinzător ar părea, uneori se întîmplă să se stabilească legături între domenii, în aparență, foarte îndepărtate. De curînd l-am văzut pe Roman Jakobson citind pe Oskar Lange. Unul dintre cei mai de seamă lingviști, pe unul din cei mai remarcabili economiști. În timp ce științele se diversifică, metodologia modernă le unifică. În toate domeniile tendințele nete, uni-direcționale, sînt rare.

• Cum v-a venit ideea să vă ocupați de legătura dintre economie și tehnică?

— Nu tocmai simplu. Ani de-a rîndul m-am ocupat de economia mondială în general. Lipsa barierelor de limbă este un avantaj, dar și o sursă de mare pericol pentru cercetători: pericolul împrăștierii. Încetul cu încetul am făcut o serie de observații pe care le poate face oricine în cîteva ceasuri, bineînțeles dacă știe ce vrea. Urmărind statistici pe termen lung, am constatat o serie de tendințe care nu pot fi explicate altfel decît prin progresul tehnic. Mă gîndesc, de pildă, la modificarea raporturilor cantitative dintre ramurile industriei sau la scăderea consumurilor specifice de materii prime. Evoluția tehnicii se materializează și într-o serie de alte tendințe în dezvoltarea forțelor de producție. Dat fiind că făceam aceste studii într-un timp cînd creșterea economică era, și mai este încă, în centrul discuțiilor economiștilor, mi-am dat seama că această creștere este imposibilă fără progresul tehnic. De fapt, creșterea economică și progresul tehnic sînt două fețe ale aceluiași fenomen. Desigur am găsit și alți teoreticieni care susțineau concepții asemănătoare. De altfel, este cunoscut că în ultimii 10 ani literatura pe această temă, a rolului progresului tehnic în creșterea economică, a luat proporții uriașe.

„Ambiția oricărui economist din zilele noastre este să cuantifice fenomenele pe care le studiază".

• Vă veți ocupa de această temă și în viitor?

— Cred că da. Statornicia este o condiție a succesului în munca noastră. Statornicia, precizez, și nu specializarea îngustă. Căci dacă e prea îngustă e pernicioasă. E drept că mai am și alte treburi: lucrări urgente, de necesitate imediată. În același timp dificultățile au crescut. Ambiția oricărui economist din zilele noastre este să cuantifice fenomenele pe care le studiază sau cel puțin să le pună în relații exprimabile matematic. Progresul tehnic este însă o formă de mișcare a valorilor de întrebuințare, fiecare unică în felul ei. Cum altfel să le însumezi, să le compari decît într-o expresie valorică? Dar această expresie șterge tocmai ceea ce este specific, esențial valorilor de întrebuințare și dinamicii lor istorice. Iată o dilemă gravă. Oare cum vom ieși din ea?

Dat fiind că mulți economiști din lume sînt preocupați de exprimarea în termeni economici a progresului tehnic și a efectelor sale, avem toate motivele să sperăm totuși că, treptat, vom ajunge la rezolvarea ei.

Discuție consemnată de
Fl. COSTIN

CĂRȚI

DIPLOMAȚIA. CONCEPTE ȘI METODE

ÎN LUMEA DE AZI, lume a interdependențelor, cînd progresul și prosperitatea popoarelor sînt de neconceput fără existența unui circuit viu, continuu, de valori materiale și spirituale, rolul **diplomației,** atît ca sistem al cunoștințelor, dar mai ales al mijloacelor care stau la baza activității externe a statelor, se află în continuă creștere. Pe de altă parte, amplificarea rolului diplomației în etapa actuală este oglindită, printre altele, de interesul sporit față de perfecționarea metodelor și mijloacelor diplomației, aparatului diplomatic, de numărul tot mai mare de studii și lucrări apărute pe plan internațional, în intenția vădită de a pune în valoare teoria și practica diplomatică, ținînd seama de complexitatea problematicii internaționale actuale.

În acest context, semnificația recentei apariții a lucrării lui Mircea Malița * depășește cadrul acelei intenții enunțate cu multă modestie de autor în prefață — „de a se înscrie în rîndul lucrărilor noi pe cale de a forma o literatură românească asupra diplomației".

Reprezentînd continuarea unor studii valoroase și originale despre istoria, teoria și practica muncii diplomatice, cu care autorul a îmbogățit doctrina românească în materie, precum și rezultatul sintetizării unei vaste experiențe proprii în acest domeniu, lucrarea recenzată are meritul incontestabil de a aduce multe clarificări, atît în legătură cu conceptele de bază și evoluția diplomației, cît mai ales, în ceea ce privește instrumentele de lucru ale activității multilaterale de promovare constantă a politicii externe a partidului și statului nostru, politică îndreptată spre dezvoltarea și lărgirea colaborării cu toate statele, în interesele fundamentale ale poporului român, ale cauzei generale a socialismului și păcii.

În condițiile în care ministerele, centralele industriale, întreprinderile economice din țară și misiunile diplomatice ale României din străinătate, secțiile economice ale acestora și birourile comerciale sînt permanent îndrumate de conducerea de partid și de stat spre mai buna cunoaștere a problemelor economice, tehnico-științifice, spre studierea aprofundată a conjuncturii pieței externe, pentru găsirea celor mai diverse și eficace forme de colaborare și cooperare economică și asigurarea unei rentabilități sporite a comerțului exterior, îmbunătățirea radicală a activității organizațiilor de comerț exterior, înarmarea **tuturor** lucrătorilor care își desfășoară activitatea în aceste sectoare cu elemente de bază din teoria și practica muncii diplomatice devin o chestiune nu numai de principiu, ci de stringentă actualitate.

FĂRĂ A NE OPRI asupra problematicii primelor două părți ale lucrării („Conceptele de bază" și „Evoluția"), care fără îndoială prezintă un real interes pentru oricare cititor, indiferent de sfera în care își desfășoară activitatea cotidiană, ne permitem să semnalăm nemijlocit problematica părții a III-a a lucrării — „Instituții și metode", iar pentru lucrătorii din domeniul relațiilor economice externe — în special capitolele 4—7.

Definind **negocierile** ca fiind „procese competitive desfășurate în cadrul unor convorbiri pașnice de către una sau mai multe părți, ce acceptă să urmărească împreună în mod optim și sigur unele obiective, fixate în cuprinsul unei soluții explicite, agreată în comun" (p. 275), autorul evidențiază, pe bună dreptate, natura lor specifică de angajare solemnă și formală, în comparație cu alte forme, importante la rîndul lor dar presupunînd un grad mai redus de angajare — contactele, conversațiile, discuțiile, dezbaterile, schimburile de vederi, convorbirile. În același timp, clasificarea negocierilor după scopurile lor — pentru prelungire, extensiune, normalizare, redistribuție și inovație — permite să se releve că ultimul tip de negocieri enunțat — cele care urmăresc așa-zisele acorduri de inovație — constituie astăzi unele din cele mai actuale preocupări și absorb un efort însemnat din partea unei multitudini de factori interesați, în funcție de nivelul sau cadrul în care se desfășoară asemenea negocieri. Această realitate a zilelor noastre are menirea să stimuleze printre lucrătorii din domeniul relațiilor economice, tehnice, științifice externe tendința spre permanenta căutare a noului, a mijloacelor suplimentare care să contribuie la stabilirea de cooperări, ținînd seama de interesele economiei naționale în etapa actuală și în perspectivă.

De o deosebită utilitate practică este cunoașterea procesului complex de **pregătire a negocierilor,** asupra căruia autorul insistă cu rigurozitate în același capitol — al II-lea. Importanța stabilirii ordinei de zi, a regulamentului de ordine interioară sau a naturii documentului ce urmează a fi adoptat este atît de mare, încît, așa cum se subliniază în lucrarea de față, fiecare parte interesată le acordă o deosebită atenție, tot mai frecvent apelîndu-se în faza pregătitoare la modele logice, matematice sau la metoda simulării.

De asemenea, prezintă importanță practică cunoașterea și însușirea **calităților pe care trebuie să le aibă negociatorul** și asupra cărora autorul „Diplomației" insistă atît în partea I a lucrării (cap. II), cît și în capitolul IV din partea a III-a. Pe lîngă o serie de trăsături cum ar fi patriotismul, cultura generală, disciplina, conștiinciozitatea, punctualitatea, răbdarea, perseverența, respectul pentru adevăr, loialitatea, integritatea etc., care trebuie să caracterizeze pe oricare reprezentant al țării în relațiile lui cu străinătatea, negociatorul trebuie să cunoască cît mai bine problematica, să aibă capacitatea de a defini soluția în termeni hotărîți, de a raporta cu claritate și fără menajamente forurilor de decizie, de a prezenta situațiile fără echivoc partenerilor.

El trebuie să înțeleagă cît mai bine pozițiile și argumentele pe care le avansează partenerul, să fie animat de spirit de cooperare, să inspire simpatie și încredere, să aibă simțul momentului și al timpului. Numeroasele exemple folosite de autor în sprijinul tezelor sale sînt deosebit de instructive, din acest punct de vedere.

Capitolele respective sînt completate în mod fericit de cîteva anexe la lucrare, extrem de utile. Avem în vedere pe cele referitoare la stilul diplomatic vocabularul diplomtic ș.a.

În relațiile economice, tehnice științifice internaționale un rol important sînt chemate să joace în epoca contemporană misiunile speciale, conferințele și organizațiile internaționale. În ceea ce privește cadrul, structura organizatorică a organismelor economice din sistemul O.N.U., a instituțiilor specializate ale O.N.U. sau ale altor organizații guvernamentale și neguvernamentale cu caracter economic și tehnico-științific, tematica actuală a dezbaterilor ce au loc în aceste organizații de vocație universală, precum și aspectele esențiale ale participării României la activitatea instituțiilor respective, reținem că ele au constituit obiectul unei prezentări anterioare **) făcută cu aceeași competență și pasiune științifică, de către autorul „Diplomației".

Elementele istorice, teoretice și practice cuprinse în capitolele 5 și 6 din partea a III-a a noii lucrări a tovarășului Mircea Malița, aspectele concrete cu privire la misiunile speciale, convocarea, desfășurarea și finalizarea conferințelor și congreselor internaționale sau la acțiunile organizațiilor internaționale pentru promovarea cooperării în domeniul economic și social, în strînsă legătură cu eforturile pentru promovarea păcii și securității, constituie expresia logică a continuității și, în același timp, o bună bază de pregătire a lucrătorilor care își desfășoară activitatea în asemenea domenii.

REFERITOR LA „apariția, alături de instituția diplomației clasice, a unei diplomații tehnice, culturale, și, în primul rînd, a unei diplomații **economice** care ocupă un rol din ce în ce mai mare în relațiile dintre state", despre care se amintește în prima parte a „Diplomației" (pag. 18) și care se tratează mai pe larg în capitolele 7 și 8 din partea a III-a („Diplomația economică" și respectiv „Diplomația culturală"), ne permitem să observăm că, din considerentele menționate anterior în literatura de specialitate (vezi, spre exemplu „Viața economică" nr. 36, 1969, p. 14) nu am putea subscrie la sectorizarea sau „specializarea" diplomației pe ramuri. Diplomația, fiind o activitate complexă, care se bazează pe legile de dezvoltare a societății, pe datele funizate de istorie, economie, drept etc., este chemată să servească la îndeplinirea obiectivelor politicii externe a statului socialist, în primul rînd în ansamblul lor, rămînînd astfel **unitară,** ceea ce nu exclude, însă, să-și stabilească ca una din principalele sarcini — contribuția la analiza proceselor economice internaționale, să ofere elemente actuale cu privire la mutațiile în relațiile economice internaționale.

În felul acesta, diplomația poate contribui în ansamblu la dezvoltarea relațiilor economice și nu numai economice, ci și culturale, tehnice, științifice pe planul economiei mondiale, între state suverane și independente.

Valențe multiple — științifice și politico-educative — prezintă, după părerea noastră, partea a IV-a a lucrării — „Diplomația românească" care, pe lîngă o privire scurtă dar bine sistematizată, închegată, asupra istoriei diplomației românești prezintă, pe baza unui bogat material documentar, în primul rînd pornind de la documentele de partid și de stat, principiile și structura organizării relațiilor externe ale Republicii Socialiste România.

Lucrarea tovarășului Mircea Malița, alcătuită în lumina unei concepții originale despre istoria, teoria și practica acestei științe și arte, care este diplomația, constituie o nouă și prețioasă contribuție nu numai la patrimoniul bibliografiei române și internaționale de specialitate, dar și un instrument util pentru activitatea unui larg cerc de lucrători pe tărîmul relațiilor externe ale țării noastre.

dr. George MARIN

* Mircea Malița. Diplomația. Școli și instituții. Ed. Didactică și Pedagogică. București 1970, 576 pag.

**) „România socialistă și cooperarea internațională". Editura politică, București 1969.

FIȘE

■ Revista FORTUNE ianuarie 1970, publică editorialul **A Demanding New Decade** (Un nou deceniu exigent) a cărui viziune asupra următorilor zece ani este cu precumpănire pesimistă în ceea ce privește S.U.A. În viitorul imediat, se consideră în articol, economia americană va înregistra o recesiune mai mult sau mai puțin gravă. Politica de finanțare prin deficit (deficit financiar) — practicată în deceniul trecut — își va vădi abia în perioada ce urmează rezultatele ei negative. În același timp, se arată, deși criza dolarului a depășit în 1969 unul din momentele ei acute, deficitul cronic al balanței de plăți nu va întîrzia să-și facă simțite consecințele în anii ce urmează.

Dar nu în dificultățile economice, care se profilează la orizont, constă cea mai importantă sfidare ce va confrunta societatea americană — subliniază editorialul. Anii care au trecut au demonstrat că creșterea economică este departe de a reprezenta un remediu universal pentru problemele sociale ce frămîntă S.U.A. Dimpotrivă, ei au cunoscut mișcări sociale deosebit de intense și o creștere fără precedent a violenței. Totodată — se spune în continuare — o dezvoltare economică animată exclusiv de interesele private a dus la poluarea aerului și apelor. Asemenea evoluții, avînd toate șansele să continue în deceniul următor, sînt mai îngrijorătoare chiar decît probabilele dificultăți care stau în fața economiei americane.

■ În editura Misli — Moscova, 1969, a apărut studiul lui V. I. Olighin-Nesterov intitulat **Ispolzovanie ekonomiceskih zakonov soțialisma i upravlenie proizvodstvom** (Folosirea legilor economice ale socialismului și conducerea producției) 189 p., în care sînt abordate problemele teoretice și metodologice ale conducerii producției în condițiile relațiilor de producție socialiste. Ocupîndu-se de problemele metodologice ale perfecționării conducerii producției, autorul insistă asupra corelației dintre mecanizarea conducerii și mecanizarea complexă și automatizarea producției. Mai mult, se subliniază că mecanizarea conducerii constituie, în fond, un element necesar al celuilalt proces. Actuala tehnică de conducere reprezintă de fapt un complex de mijloace pentru obținerea, prelucrarea, analiza și transformarea informației în decizie. În legătură cu aceasta se remarcă că mijloacele tehnice ale conducerii producției pot fi subîmpărțite în trei clase: — mijloacele pentru obținerea informației, de transmitere a informației și de analiză a informației, inclusiv mijloacele conducerii automate a producției pe baza obținerii complexe, analizei logice și prelucrării informației în decizii de conducere.

■ Ocupîndu-se de problema modalităților de perfecționare a organizării întreprinderilor, **C. Henrion**, în volumul **L'Entreprise moyenne et l'ordinateur**, (Întreprinderea modernă și mașina electronică de calcul) Dunod Economie, Paris 1969, 134 p, arată că în cazul întreprinderilor de dimensiuni medii, utilizarea specialiștilor întreprinderii în organizare este preferabilă folosirii consilierilor din exterior. O asemenea soluție permite rezolvarea operativă a tuturor problemelor organizatorice, prezente sau viitoare, asigură irevocabilitatea mutațiilor efectuate și a tehnicilor introduse, evitîndu-se consecințele caracterului pasager al intervenției consilierilor.

Salariatul însărcinat să îndeplinească funcția de organizator trebuie atașat la cel mai înalt nivel ierarhic al întreprinderii — susține autorul. În atribuirea acestei funcții, aptitudinea de a organiza și spiritul de sinteză trebuie să aibă preponderență în fața oricăror alte calități, inclusiv asupra unei experiențe foarte bogate. În plus, în functie de caracteristicile întreprinderii, persoana respectivă trebuie să posede anumite calități cum ar fi: spirit de inițiativă, priceperea contactelor umane etc.

■ Pornind de la dificultățile pe care numeroase întreprinderi franceze le au în domeniul exportului, I. Cleret în studiul **Une méthodologie appliquée à l'exportation — „la méthode Propex"**, (O metodologie aplicată exportului — „metoda Propex"), publicat în MANAGEMENT FRANCE, nr. 2 1970, propune o nouă metodă de clasificare și soluționare progresivă a ansamblului problemelor implicate de procesul de exportare a produselor, numită Propex, care — potrivit opiniei sale — este în același timp rațională și operațională. Conform acesteia, procesul de export se descompune într-o serie de operații tip care se succed logic: analiza diagnostic a situației exporturilor, diagnosticul piețelor de desfacere, adaptarea întreprinderii, elaborarea planului general de export, programarea acțiunilor de realizare a lui, organizarea serviciului export, planificarea realizărilor, valorificarea mijloacelor existente și implantarea mijloacelor și programelor de export. Fiecare etapă este caracterizată prin anume mecanisme de bază, în cadrul cărora se utilizează tehnici perfecționate de informare, marketing și conducere.

Avantajele metodei Propex pot fi rezumate astfel: se aplică la orice gen de export, este o metodă indicativă și nu imperativă, lăsînd cadrelor de conducere posibilitatea de a utiliza în cadrul întreprinderii metodele și tehnicile cele mai potrivite, atrage atenția asupra problemelor latente care necesită soluții și a tehnicilor moderne de export.

■ Discuțiile în jurul lucrării lui J. K. Galbraith **Noul stat industrial** continuă. JOURNAL OF POLITICAL ECONOMY (noiembrie — decembrie 1969) publică articolul economistului american Scott Gordon intitulat **The Galbraithian System — Rejoinder** (Sistemul lui Galbraith — O ripostă), care reprezintă cea mai recentă replică în polemica angajată de cei doi economiști. Menționăm că polemica cuprinde nu numai argumente științifice, ci și atacuri ad hominem — dovadă a pasiunii cu totul neobișnuite cu care se discută tezele profesate de Galbraith. Gordon reia, într-o formă nouă, criticile pe care le formulase anterior. El reproșează lui Galbraith că de fapt nici nu a scris o lucrare economică propriu-zisă, ci un tratat normativ de filozofie economică, în același timp îl acuză de a fi partizanul unei societăți oligarhice, în care conducerea ar urma să aparțină tehnocrației.

Aceste interpretări forțate își au originea în reacția nefavorabilă la încercarea lui Galbraith de a desacraliza unele mituri ale gîndirii economice americane. Gordon — reprezentant al școlii de la Chicago inspirată de M. Friedman — nu-i poate ierta lui Galbraith, pe de o parte, critica teoriei neoclasice a competiției și, pe de altă parte, punerea sub semnul întrebării a unei curse a creșterii economice care face uitate esențiale valori umane.

■ În studiul **Capitalisme, socialisme et révolution scientifique et technique** (I), apărut în revista ECONOMIE ET POLITIQUE, martie 1970, Pierre Bourtayre susține că nu asistăm în prezent la o revoluție științifică **propriu-zisă.** O „revoluție științifică" — spune el — intervine cînd o teorie nouă permite interpretarea unor fenomene pe care nici o teorie anterioară nu le putea explica. O astfel de teorie, se pare, nu poate fi sesizată, deși constatăm numeroase descoperiri, al căror punct teoretic de pornire este însă raportabil la o perioadă anterioară. La drept vorbind, spune autorul, asistăm doar la o „acumulare" de date despre care se poate aprecia că vor asigura, pînă la urmă, o lărgire, prin salt calitativ, a bazelor teoretice existente. În anumite sectoare, cel puțin, știința se prezintă astăzi cu un atare caracter de generalitate, încît favorizează multiplicarea a numeroase realizări aplicative.

Dacă nu avem de-a face cu o revoluție **propriu-zisă** în știință, s-ar putea totuși vorbi, ca urmare a fenomenului de acumulare și a caracterului de generalitate mai sus-pomenite, de **începuturi** ale unei revoluții științifice și tehnice marcate de posibilitatea creată a automatizării producției materiale. Această automatizare, spune autorul, este trăsătura caracteristică cea mai specifică a acestei revoluții, precum și dovada realității sale.

■ REVUE D'ECONOMIE POLITIQUE (ian. — febr. 1970) publică studiul lui S. C. KOLM **L'économie normative des services de masse** (Economia normativă a serviciilor de masă). Autorul pornește de la constatarea că știința economică contemporană a neglijat în mod inadmisibil problemele serviciilor de masă și nu este capabilă să lămurească o serie de chestiuni cum ar fi efectele externe, randamentele crescînde ale serviciilor de masă și altele. După părerea sa, analiza acestor fenomene trebuie să aibă la bază progresele recente din domeniul cercetărilor operaționale.

S. K. Kolm își propune să aducă unele contribuții la rezolvarea problemelor economice ridicate de economia serviciilor de masă. În acest scop el introduce conceptul de **blocare de așteptare** conform căruia consumatorii diferitelor servicii trebuie să aștepte o anumită perioadă de timp în care sînt serviți cei dinaintea lor. Economistul francez menționat își propune ca, pe baza metodelor oferite de cercetarea operațională, să stabilească un sistem de calcul a **costurilor sociale ale blocării de așteptare.** În modul acesta, arată el, vor exista posibilități de cuantificare a aportului serviciilor de masă la creșterea economică.

FILOGENEZA TEHNICĂ

(Urmare din pag. 13)

propriile sale forțe de producție, propria sa bază de producție a bunurilor materiale. Noua formațiune social-economică are un caracter progresist prin faptul că oferă pentru dezvoltarea mai liberă, mai rapidă a forțelor de producție **posibilități, condiții obiective** superioare, indiferent de faptul dacă acești factori nu vor acționa de la început din plin, datorită unor greutăți și chiar unor greșeli aproape inerente începutului.

S-ar putea vorbi de o anumită **dualitate** a tehnicii în perioadele istorice de tranziție. O retrospectivă istorică, cît de succintă, va arăta că, de fapt, toate societățile în dezvoltare, în trecere de la o orînduire la alta, au cunoscut o asemenea dualitate, o coexistență temporară a două tehnici diferite: tehnica modernă care se afirmă tot mai mult și învinge pînă la urmă și tehnica tradițională. Depinde de justețea politicii tehnice a claselor dominante ca dialectica acestor două tehnici să ducă, într-un timp cît mai scurt, la victoria tehnicii noi, mai înaintate față de cea pe care o înlocuiește.

Ar fi de un interes și de o importanță cu totul deosebite dacă am putea stabili — într-o primă aproximație și ca o primă sarcină — care ar putea fi acele forțe de producție **incompatibile** cu capitalismul tîrziu, pentru a putea prognoza (previziona), într-o a doua aproximație (fie pe bază de extrapolare, fie folosind alte metode) forțele de producție care vor fi **tipice** pentru societatea socialistă matură (multilateral dezvoltată), pentru viitoarea societate comunistă.

Ceea ce complică și mai mult ecuația noastră, introducînd noi necunoscute, constă în aceea că forțele de producție caracterizate ca fiind specifice socialismului, noile forțe de producție — emanație a revoluției științifice și tehnice — sînt și ele **integrate** (chiar dacă nu fără anumite limite) de către capitalismul tîrziu, capitalismul monopolist de stat.

EXISTENȚA acestei **„anomalii"** (căci nu încape îndoială că este vorba de o „anomalie") se datorește, probabil, în special, faptului că țările socialiste s-au născut în țările înapoiate ale Europei. Consider că nu întîmplător au vorbit Marx și Engels despre nașterea obligatorie a socialismului în țările cele mai înaintate ale lumii, ale Europei; că în teoria lor despre revoluție ei au emis ipoteza înfăptuirii revoluției socialiste în țările capitaliste cele mai avansate și, concomitent, în toate aceste țări.

Probabil că în cazul că evoluția istorică ar fi mers pe linia preconizată de Marx, astăzi n-am vorbi despre asemenea anomalii, căci noile forțe de producție — emanație a revoluției științifice-tehnice — s-ar fi născut în sînul noii formațiuni social-economice, în socialism și **numai** în socialism. Și, în acest caz, și legea dezvoltării forțelor de producție ar fi avut o nouă confirmare. Istoria a mers însă pe alte cărări. Iar Lenin, sesizînd noua situație, a avut curajul — în spirit marxist — să modifice teza lui Marx și, o dată cu aceasta, să elaboreze programul răsturnării orînduirii capitaliste din Rusia, abia ieșită din chingile țarismului.

Nu încape îndoială că dezvoltarea în continuare a forțelor de producție în țările capitaliste avansate și **integrarea** noilor forțe de producție în economia capitalistă, respectiv **adaptarea** sistemului de relații sociale și, în primul rînd, a relațiilor de producție și de schimb ale acestor țări capitaliste, la noul nivel al forțelor de producție au devenit posibile tocmai datorită faptului că socialismul a învins, în primul rînd, în țările înapoiate.

Nu trebuie să omitem în acest context (al posibilităților dezvoltării forțelor de producție în capitalism) nici fenomenul istoric al întrecerii dintre cele două sisteme mondiale, care acționează, fără îndoială, ca un motor, un stimulent (ce nu trebuie în nici un caz subapreciat).

Consider necesar a face o remarcă preliminară: să nu se confunde **regimul socialist** cu **societatea socialistă,** cu **modul de producție socialist.** Puterea socialistă nu este încă socialismul. Ceea ce a existat la început în țările socialiste, cu toate diferențele existente dintre ele (în cîteva — puține — baza tehnică-materială a socialismului a existat înaintea socializării mijloacelor de producție, în altele s-a creat paralel cu socializarea, iar în unele socializarea a precedat crearea bazei tehnice-materiale adecvate noii societăți), a fost un regim socialist, deci țări în care clasa muncitoare, în alianță cu țărănimea și cu alte pături sociale, a preluat puterea. Socialismul nu se „instaurează", el se edifică. Revoluția socialistă nu instaurează socialismul, ci puterea clasei muncitoare, deschizînd, în acest fel, drumul către societatea socialistă, comunistă. În țările socialiste se „construiește" socialismul, se formează modul de producție socialist și care nu poate fi decît rezultatul unui proces istoric evolutiv îndelungat. Cu atît mai mult cu cît punctul de plecare a fost mult înapoi față de nivelul și performanțele atinse în țările capitaliste. Nu întîmplător a apărut deci lozinca **„ajungerii din urmă"** — enunțată încă de Lenin în lucrarea sa „Catastrofa care ne amenință, și cum trebuie să luptăm împotriva ei". În această lucrare Lenin scrie: **„...ori vom pieri, ori vom ajunge din urmă țările înaintate și le vom ÎNTRECE ȘI DIN PUNCT DE VEDERE ECONOMIC".** (V. I. Lenin, Opere complete, vol. 34, Bucuresti, Editura politică, 1965, p. 210).

Dată fiind această situație istorică, elaborarea a priori a unui **model** al socialismului, către care ar trebui să tindă țările socialiste ar fi o concepție și o practică greșită. Un asemenea model unic nu există și este foarte greu, dacă nu imposibil, a-l prevedea, a-l elabora în toate detaliile sale, căci noua societate trebuie construită în strictă concordanță și în funcție de realitățile istorice concrete din fiecare țară. Așa cum legile generale ale capitalismului au îmbrăcat forme de aplicare foarte diferite de la o țară la alta, tot așa și legile generale ale socialismului acționează în forme dintre cele mai diferite în diversele țări.

Este logic și inevitabil ca țările socialiste să-și fi fixat drept un **obiectiv de seamă** înlăturarea deosebirilor în nivelul dezvoltării economice față de țările capitaliste dezvoltate. Deși această sarcină nu a fost și nu este de loc ușoară, ea se realizează efectiv cu **metode noi,** diferite față de cele cu care s-au industrializat, la vremea lor, țările capitaliste astăzi socotite avansate. Desigur, cu totul alta ar fi fost situația dacă revoluția socialistă ar fi învins, în primul rînd, în țările avansate. Și, firește și problema „ajungerii din urmă" a acestor țări socialiste avansate de către țări mai puțin dezvoltate, intrate și ele mai tîrziu pe orbita socialismului, s-ar fi pus cu totul altfel. Este bine, în acest context, să ne aducem aminte de cele spuse și repetate de Lenin după preluarea puterii, în legătură cu situația tînărului stat socialist în comparație cu țările capitaliste avansate, în legătură cu o eventuală victorie a revoluției socialiste în mai multe sau chiar într-o singură țară capitalistă dezvoltată. Nu întîmplător avertiza Lenin — în lucrarea sa „Stîngismul — boala copilăriei comunismului" — asupra unei noi situații a Rusiei și asupra sarcinilor deosebit de grele ce i-ar reveni în acest caz.

În ultimii ani ai vieții sale, Lenin s-a gîndit mult la marile sarcini istorice ce reveneau primului stat socialist din lume, în condițiile unei moșteniri deosebit de grele, în raport cu nivelul de dezvoltare economică a țărilor capitaliste din Occident. El își dădea perfect de bine seama că rămînerea în urmă moștenită reprezenta o piedică a cărei depășire va necesita eforturi susținute și un timp îndelungat. În diferite însemnări ale sale, Lenin vorbește despre existența unei **„prăpăstii între măreția sarcinilor trasate și SĂRĂCIA nu numai materială, ci și CULTURALĂ"** [2]).

---

1) V. I. Lenin. Opere complete, vol. 41. Editura politică, București. 1966 p. 33.

2) Idem, vol. 45, p. 440.

ECONOMIE MONDIALĂ

Conjunctura și reacțiile bursiere

FEBRA DIN APRILIE

DE LA 24 OCTOMBRIE 1929, zi memorabilă în istoria „marii crize", americanii au rămas față de semnalele bursei cu o sensibilitate incurabilă. Spre sfîrșitul lunii trecute, știri venind din Wall-Street răspîndiseră nu numai la New-York, nu numai la Washington, dar și pe tot întinsul Statelor Unite — și chiar dincolo de granițele lor — o atmosferă de consternare și febrilitate. De la asasinarea președintelui Kennedy, niciodată scăderea cursurilor nu mai atinsese o treaptă atît de joasă. Luni 27 și marți 28 aprilie, un val neașteptat de vînzări a împins indexul valorilor industriale, „Dow Jones", să coboare cota de la 747,29 la 724,36, făcîndu-l să piardă în două zile 22,96 de puncte. De fapt, față de acum patru ani, cînd indexul „Dow Jones" atinsese 1100 puncte, acesta a coborît în medie cu 35%.

Nu sînt decît trei săptămîni de cînd băncile comerciale din S.U.A., urmînd impulsul politicii economice a Administrației, au redus ceea ce ele numesc **the prime rate**, adică dobînda la împrumuturile ce se acordă celor mai buni clienți, de la 8,5 la 8%. Banca Federală, pentru a determina o destindere pe piața financiară, a stimula „afacerile" și a răsturna astfel tendința către recesiune, hotărîse încă la 18 martie să pună în circulație noi lichidități și să determine o scădere a ratei scontului. Bursa a reacționat favorabil, iar indexul valorilor la 25 martie se ridicase cu 16,37 puncte. „Atmosfera de criză s-a abătut în chip neașteptat asupra Wall-Street-ului", definea situația un observator. „Confuzia a pus stăpînire pe cercurile bursiere și amenință să rupă echilibrul mecanismelor financiare...".

Care puteau fi pricinile declinului? Ele nu par să fie pe de-a-ntregul clare. O analiză pe care o citim în suplimentul economic recent al ziarului „Le Monde" explică aproape totul prin zvonurile despre perspectivele de faliment care pîndesc marile agenturi de schimb americane. Influența zvonurilor nu poate fi negată niciodată. Ele circulă și se propagă cu o putere extraordinară. Una din cele mai mari trei firme de **brokers** (agenți de schimb), ar fi cerut președintelui lui „Stock Exchange" din New-York autorizația de a-și suspenda operațiile în vederea lichidării. Altă firmă, cunoscută pentru spiritul său măsurat, ar fi dat instrucțiuni funcționarilor „să nu cedeze panicii", dacă vreuna din firmele concurente va fi obligată să-și depună bilanțul. Reputațiile nesigure la bursă sînt întotdeauna fatale. Firme solide, puse sub suspiciune, se prăbușesc uneori pe negîndite, iar altele, slabe, prosperă. Spre sfîrșitul anului 1968, de pildă, perioada se caracteriza la bursă prin speculațiuni înfrigurate, ziarele citau unele societăți noi, cu o situație îndoielnică, ale căror acțiuni își dublau într-o singură zi valoarea lor față de prețul de emisiune. În zilele crizei bursiere recente, se cita în presă cazul unei companii de **software**, „Program Proprietary Systems", ale cărei acțiuni au scăzut în două luni de la valoarea de 25 dolari la 8 dolari bucata — o scădere de 68% — deși analiștii de la bursă, studiind situația, prevedeau că, în fapt, beneficiile ei se vor încinci într-un an și înzeci în doi.

În ceea ce privește dificultățile agenturilor de schimb, ele se explică, după unii, prin investițiile nerecuperabile pe care le fac acestea în echipamentul modern, costisitor, subliniindu-se calitatea adesea proastă a programărilor la ordinatoare. Este pus în cauză de asemenea costul urcat al serviciilor pentru curtieri la bursa din Wall-Street, care era înainte de introducerea mijloacelor electronice de 80 de cenți pe fiecare „ordin" și care este azi, în medie, de 10 dolari. Alte comisioane ridicate pe care le impune „Stock Exchange" agenților de schimb, ar influența de asemenea în mod negativ **business-ul**.

Dar situația bursieră, opinează un comentator, nu este decît reflexul „crizei de demoralizare de care se află cuprinsă întreaga țară". Orice repriză sau întremare la bursă nu poate avea decît un caracter iluzoriu.

Deși nu pe de-a-ntregul, edificatoare par mai ales rapoartele pe întîiul trimestru al anului cu privire la profituri, pe care le-au dat publicității marile întreprinderi și societăți. „General Motors" anunță o diminuare de 33% în comparație cu același trimestru al anului 1969. „Ford" una de 26%. Scăderi masive — de peste 30% — raportează „United States Steel", cea mai mare companie siderurgică a S.U.A. și de asemenea „Republic Steel", care figurează pe locul trei. În aceeași situație se declară și alte numeroase firme, între care, de pildă, „Lockheed" sau „Motorola". Bursa nu putea să nu reacționeze. În cinci zile, acțiunile „I.B.M." (International Business Machines) au pierdut 34 de puncte. „Wall Street Journal" anunță că beneficiile totale a 665 de societăți au scăzut pe primul trimestru în comparație cu aceeași perioadă din 1969, cu 8,9%.

PÎRGHIILE sau instrumentele inventate în deceniile care s-au scurs de la «marea criză» de către teoreticienii economiei capitaliste, și folosite asiduu pentru a preveni primejdiile, nu se demonstrează infailibile. Simultaneitatea utilizării depline a forței de muncă și a stabilității monetare nu a putut fi obținută. Momentul actual acuză o agravare în ambele domenii. Consiliul experților economici ai Casei Albe se arată el însuși surprins de creșterea ratei șomajului. De la 3,5% în decembrie 1969, în martie ea crescuse la 4,4%. Cifra e cu 1% mai ridicată azi decît în aceeași perioadă a anului trecut, ceea ce se traduce printr-un milion de oameni neocupați în plus. Tema principală azi în lumea industrială sînt licențierile. Societatea „Boeing" a concediat 18 000 de muncitori din uzinele sale de la Seattle. Compania „North American Rockwell" — ca urmare a economiilor făcute de N.A.S.A. — a licențiat 5 000 de tehnicieni ai diviziei sale aerospațiale. „General Motors" a redus orele de lucru în 22 din uzinele sale — ceea ce afectează veniturile a 126 500 de salariați. „E posibil ca numărul celor neocupați să mai crească încă" declara Herbert Stein, unul din membrii Consiliului.

În anii din urmă, de pildă, cu prilejul marilor evaziuni și migrații ale capitalurilor speculative dintr-o țară capitalistă în alta — care au dus, după cum știm, la prăbușiri monetare și la agravarea instabilității economice — a ieșit în relief cu o deosebită forță rolul factorului psihologic. Nu este imposibil ca discuțiile mereu mai aprinse în S.U.A. cu privire la amenințarea recesiunii să fi influențat și ele comportarea publicului deținător de acțiuni și a agenților de bursă. În S.U.A., cel puțin o familie din patru deține acțiuni cotate la bursa din New York. Declinul înregistrat în Wall Street reflectă, cel puțin în mod parțial, îngrijorarea, neliniștea. Teama e o contagiune pernicioasă. Dovadă felul în care au reacționat de îndată și celelalte burse, din toate marile și micile capitale ale lumii occidentale. Importante scăderi ale cursurilor au avut loc și în Anglia. „Intimitatea legăturilor dintre Wall-Street și bursa din Londra s-a mai dovedit o dată" scrie „Financial Times". În grade diferite, neliniștea la bursă s-a manifestat în Elveția, Suedia, Danemarca, Australia, Canada, Belgia, Franța, R.F.G. și mai ales în Japonia, unde evoluția situației era pe punctul de a dezlănțui panica.

Este însă în S.U.A. recesiunea numai o „posibilitate", o „amenințare"? După definiția știută, elaborată chiar în S.U.A., ea este deja un fapt: două trimestre și mai bine s-au scurs de cînd Produsul Brut Intern nu a mai înregistrat nici o creștere. Ba chiar el a scăzut, în termeni reali, în primele trei luni ale anului acesta, cu 2 900 milioane de dolari. În mod paradoxal a crescut în același timp și inflația. Indexul prețurilor de consum s-a ridicat în luna martie la o rată anuală de 6%. Contrariind așteptările dr. Mc Cracken, președintele grupului de consilieri economici ai președintelui — care își exprimase speranța că la sfîrșitul anului creșterea generală a prețurilor ce afectează Produsul Brut Intern va putea fi limitată la 3—3,5% — nici o ameliorare a situației nu se întrevede. Așadar, invulnerabilă deocamdată, inflația nu creează nici ea efecte favorabile asupra operațiilor la bursa valorilor mobiliare.

Încă pentru toamna anului trecut așteptase Administrația S.U.A. rezultatele măsurilor anti-inflaționiste. Dar ele nu s-au produs nici în cursul iernii. Noua măsură a autorităților monetare, privind înlesnirea de fonduri, demonstrează că experții economiei oficiali se tem acum mai mult de recesiune decît de inflație și că politica măsurilor antiinflaționiste s-a schimbat între timp într-o politică a măsurilor antirecesioniste. A apărut în cercurile economice din S.U.A., pentru a defini situația, formula ironică **stagflation.** Confuzia de la Bursă are, după cum se vede, izvoare multiple. Cu tot efectul de stimulare care este așteptat să-l exercite asupra «afacerilor» liberalizarea creditului și ușurările fiscale, în Wall-Street încrederea n-a putut fi restabilită. Reprezentanții cercurilor oficiale au simțit de aceea nevoia să dea asigurări asupra perspectivelor economice generale, și chiar președintele Nixon, întîlnindu-se în timpul crizei cu un grup de oameni de afaceri la Casa Albă, le-a spus: „Dacă aș avea bani, vorbind sincer, eu acum aș cumpăra acțiuni".

SE ȘTIE că sub influența ideilor de esență keynesiană, președinții Kennedy și Johnson au urmat o politică de **new economics,** potrivit căreia dacă deșurubezi robinetul emisiunii de monedă, menții rata dobînzii scăzută iar aparatul de producție în mișcare și expansiune. E greu de spus dacă Administrația republicană a președintelui Nixon s-a convertit la această doctrină, dar este un fapt că în prezent poziția monetariștilor se bucură de precădere. În noiembrie vor avea loc în S.U.A. alegeri. Recesiunea nu e un climat pentru opțiuni politice favorabile celor ce dețin frînele. „Dacă avem azi vreo certitudine în S.U.A., declară Ely Shapiro, profesor la Harvard, apoi aceea este că nu ne putem permite recesiunea". Și el explică: „pentru simplul motiv că cererea socială este foarte mare". Iar Paul Volcker, subsecretar de stat la Finanțe, declara și el, în aceeași ordine de idei, la o reuniune a O.C.D.E.: „Problemele pe care ni le pun negrii și orașele noastre, ne interzic să oprim expansiunea economică".

Există în S.U.A., după cum e lesne de văzut, o mare încredere în mijloacele de modulare ale politicii economice. După unii dintre economiști, ele ar fi „asigurat, în mare parte, prosperitatea care dăinuie de aproape zece ani, și mai ales din 1965". În ceea ce privește perspectivele, deși după unii monetariști efectele măsurilor de înlesnire a creditului adoptate în martie se vor putea manifesta abia după șase sau nouă luni, există părerea că încercarea autorităților nu va izbuti să determine o scădere de durată a scontului. Se pornește de la punctul de vedere că rata scontului depinde de capitalurile disponibile în mod real. Într-o economie de inflație formarea de capitaluri noi e neînsemnată, deoarece întreprinderile

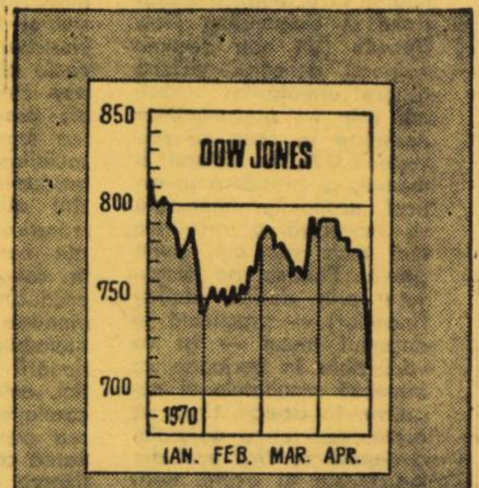

sînt foarte îndatorate și deci beneficiile lor viitoare deja angajate. Formarea de capital nu se confundă cu noile credite puse la dispoziție de bănci. Dacă volumul mijloacelor de plată create în asemenea manieră depășește valoarea resurselor productive, fizice, realmente disponibile, instilația monetară se va traduce printr-o ridicare a prețurilor. Pentru întreprinzători, o expansiune finanțată nu prin capitaluri noi ci prin credite noi, ar putea deveni, de aceea, insuportabilă. În acest caz poate că numai firmele îndatorate mai puțin ar fi în măsură să facă față dificultăților, și să-și mențină cursul acțiunilor la bursă.

Raționamentul nu este înlăturat de faptul că numai cu puțină vreme înainte de a se produce în Wall-Street declinul, acțiunile se negociau încă la „hausse". Urcările care au avut loc anterior, observă experții, nu se raportau decît la valorile speculative. Valorile „sigure", hîrtiile industriale în care de obicei în țările capitaliste investește „capul de familie" — și cărora englezii, ca și americanii, le zic **blue chips** — nu au marcat în răstimp vreo creștere. În degringolada din aprilie, valorile speculative au suferit și ele pierderi; care nu le-au depășit însă pe cele ale valorilor „sigure". Nu se poate spune că pe piața liberă, adică a titlurilor neînregistrate la **Stock Exchange** — numite „over the counter" — nu au avut loc, de asemenea, unele scăderi spectaculoase. Se citează astfel cazul acțiunilor societății E.D.S. (Electronic Data System) — pe care le deține în proporție de 81% texanul Ross Perot — și care într-o singură zi, miercuri 22 aprilie, de la 150 dolari bucata au scăzut la 100. Peste o săptămînă — „săptămîna cu susul în jos" cum o numește „Financial Times", ele au scăzut la 77. Pierderile înregistrate de hîrtiile lui Ross Perot s-au ridicat la 445 milioane de dolari. Omul s-a transformat într-o zi, spun ziarele fără compătimire, dintr-un mare miliardar într-un „simplu multimilionar".

DUPĂ REDRESAREA aproximativă cu care s-au încheiat zilele tulburi din ultima săptămînă a lunii aprilie, bursa din Wall-Street a suferit curînd un alt zdruncin, acesta provocat de învazia trupelor S.U.A. în Cambodgia. Cursurile au început să scadă iar. În acest moment bursele sînt foarte pesimiste. „Aceeași pierdere a încrederii care marchează societatea americană în general, scrie ziarul «Finacial Times» lovește și în piața valorilor. Dincolo de ea se profilează umbra Cambodgiei".

Evident, nu e chiar atît de greu să știm cum poate reacționa bursa față de anume evenimente politice care survin uneori pe negîndite și întunecă tabloul. Știm cum reacționează bursa la fenomenele obișnuite de instabilitate și de incertitudine economică. Americanii își pun însă problema de a ști cu ce măsuri va răspunde acum Administrația la neliniștea care se generalizează. Un comentator de presă care pare a fi apropiat cercurilor oficiale, afirmă că dacă acestea vor fi ispitite să încerce ca politică economică altceva, „aceasta va fi o formă oarecare de politică a veniturilor". O politică a veniturilor? Parcă am mai auzit de așa ceva! O politică declarată a veniturilor în S.U.A.? Și asta se poate! Dar istoria și experiența aplicării ei în alte țări, înrudite ca sistem, nu promit nimic deosebit.

Dinu HERVIAN

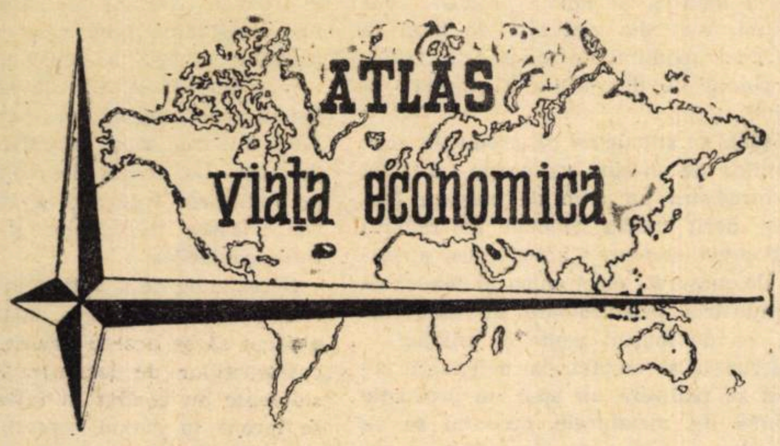

ALUMINIUL – METALUL SECOLULUI XX

ALUMINIUL este un metal foarte tînăr dacă avem în vedere existența multiseculară a cuprului sau a fierului. Primele particule de aluminiu au fost obținute în anul 1825, însă timp de peste 50 de ani el a rămas un metal foarte rar datorită dificultăților de elaborare pe care tehnologia acelor timpuri nu reușea să le depășească. Abia în anul 1886 aluminiul a început să fie produs pe scară industrială, ca urmare a descoperirii procedeului electrolizei. Procedeul respectiv solicită doi factori importanți: investiții considerabile (de 6 ori mai mari decît pentru producția unei tone de oțel) și un consum enorm de curent electric (14 000—18 000 kWh pentru o tonă de aluminiu).

O dată cu dezvoltarea impetuoasă a industriei și în special a industriei construcțiilor, a celei constructoare de mașini, a transporturilor, a industriei electrotehnice și a celei de ambalaje, cererea de aluminiu a cunoscut și ea o creștere rapidă.

ALRO

LA MIJLOCUL anului 1965, România a intrat în rîndul producătorilor de aluminiu, numărîndu-se la acea dată printre cele circa 25 de țări ale lumii care obțineau acest metal. Producția uzinei de aluminiu de la Slatina a progresat într-un ritm susținut, urmînd să atingă anul acesta 107 000 tone, față de 70 000 tone planificate inițial. În prezent, România se situează pe locul al 13-lea printre țările producătoare de aluminiu, dintre care pe locul al 6-lea printre țările europene și pe locul al 3-lea în rîndul țărilor socialiste. În viitorul cincinal, producția de aluminiu primar și aliaje din aluminiu a României va spori cu 80–100%, urmînd să se ridice la 180 000–200 000 tone în 1975.

Acordînd în continuare o atenție neslăbită dezvoltării industriei de aluminiu, statul român alocă însemnate fonduri pentru extinderea capacităților de producție ale uzinei de la Slatina, precum și pentru crearea unor capacități de produse finite din aluminiu, ceea ce va permite României nu numai să satisfacă nevoile propriei industrii, dar și să lărgească exporturile sale în acest domeniu, mai ales sub formă de produse prelucrate.

Pe primul loc între metalele neferoase

DUPĂ UNELE ESTIMAȚII, producția mondială de aluminiu se ridica la 2 500 t în 1900 și la 138 084 t în 1920, pentru ca în 1940 să ajungă la 883 300 t[1]). În momentul de față aluminiul ocupă în mod ferm primul loc în producția de metale neferoase, în timp ce, imediat după cel de al doilea război mondial, el se situa pe locul al patrulea, după cupru, zinc și plumb.

Materia primă utilizată în producția de aluminiu este bauxita. Rezervele de bauxită, cu un conținut de 40-45% oxid de aluminiu, ale țărilor capitaliste sînt evaluate la circa 10 miliarde tone. Ele sînt concentrate mai ales în țările din zonele tropicale și subtropicale. Rezervele de bauxită din Guineea, Camerun și Surinam sînt evaluate la aproximativ un miliard de tone. Zăcăminte mari de bauxită — reprezentînd circa 1/3 din rezervele totale ale lumii capitaliste — au fost descoperite în ultimul timp și în Australia. Marea majoritate a zăcămintelor de bauxită ale lumii nesocialiste sînt exploatate de marile monopoluri producătoare de aluminiu din S.U.A., Canada, Franța. R.F.G. și Elveția.

Producția de bauxită a țărilor capitaliste a crescut de la 16 milioane tone în 1958 la 35 mil. tone în 1967, iar a țărilor socialiste, de la 4,7 mil. tone la 9 mil. tone. Însumată, producția mondială de bauxită a sporit de la 21 mil. tone la 44 mil. tone, ceea ce reprezintă o creștere de peste două ori, într-o perioadă relativ scurtă.

În ultimul deceniu se remarcă tendința de construire a uzinelor producătoare de alumină — produs intermediar între bauxită și aluminiu — nu în țările producătoare de aluminiu primar, ci în țările de unde se extrage bauxita, în scopul reducerii cheltuielilor de transport.

Tabelul nr. 1

Cîteva țări mari producătoare de bauxită

(producția în milioane tone)

	1958	1968
Jamaica	5,8	8,4
Surinam	3,0	5,7
Australia	0,1	4,9
Guyana	1,6	3,7
Franța	1,8	2,8
Guineea	0,3	1,6
S.U.A.	1,3	1,7
Grecia	0,8	1,7

Sursa tabelelor: Metallstatistik 1958—1968, Frankfurt/Main, 1969.

Această măsură răspunde și interesului țărilor în curs de dezvoltare posesoare de zăcăminte de bauxită, care în scopul măririi veniturilor reușesc în unele cazuri să impună monopolurilor străine construirea de uzine de alumină în apropierea minelor de bauxită. Asemenea uzine au fost construite mai ales în țări din America Latină. Capacitățile de producție de alumină ale țărilor capitaliste se cifrează la circa 14 mil. tone, principalii producători fiind (în milioane tone): S.U.A. (5,5), Australia (1,3), Canada (1,1), Jamaica (0,9), Franța (0,9), Japonia, Surinam și R.F.G. (fiecare cîte 0,7).

Aluminiul este produs în peste 30 de țări...

NUMĂRUL țărilor producătoare a crescut de la 24 în anul 1957 la 31 în 1967 și se prevede că în anul 1975 aluminiul va fi produs în 38 țări. Din totalul producției mondiale de aluminiu, producția țărilor capitaliste a înregistrat o creștere de la 2,8 milioane tone în anul 1958 la peste 7 milioane tone în 1969, iar cea a țărilor socialiste de la 0,7 mil. tone la 1,9 mil. tone (în 1968). Estimațiile pentru 1975 privind primul grup de țări variază între 13 și 15,5 mil. tone.

Aproximativ 77% din producția de aluminiu a lumii capitaliste este concentrată în 6 țări: S.U.A., Canada, Japonia, Norvegia, Franța și R.F.G.

Tabelul nr. 2

Mari producători din lumea capitalistă

(în milioane tone)

	1957	1969 (evaluări)	1975 (previziuni)
S.U.A.	1,4	3,4	5,3
Canada	0,6	0,9	1,1
Japonia	0,1	0,6	2,9
Norvegia	0,1	0,5	...
Franța	0,2	0,4	...
R.F.G.	0,1	0,3	1,3

Cel mai mare producător mondial de aluminiu este S.U.A. Producția de aluminiu a acestei țări este concentrată în proporție de 80% în trei mari monopoluri: Alcoa, Reynolds și Kaiser Aluminium and Chemical Corporation. Menționăm că monopolurile americane și canadiene dețin practic pozițiile cheie nu numai în țările lor, ci și într-o serie de alte țări capitaliste, influențînd puternic volumul comerțului mondial și nivelul prețurilor.

Din previziunile amintite reiese că producția de aluminiu va continua să se mărească în țările azi mari producătoare ale acestui metal, concomitent cu dezvoltarea ei mai accentuată într-un șir de țări unde se găsește mai aproape de începuturile ei (India, Italia, Anglia, Grecia etc.). O creștere spectaculoasă va cunoaște producția de aluminiu în Japonia, țară care — începînd din 1968 — ocupă locul trei din acest punct de vedere printre țările capitaliste, cu perspective de a trece pe locul secund.

...dar în proporție de numai 7 % în țările în curs de dezvoltare

UNUL DIN FENOMENELE actuale în producția de aluminiu a lumii capitaliste o constituie amplasarea uzinelor în cea mai mare parte în țările dezvoltate, numai 7% din capacități fiind situate în țările în curs de dezvoltare. Dar și acestea din urmă reprezintă de fapt filiale sau întreprinderi-fiice ale marilor monopoluri producătoare de aluminiu din țările capitaliste dezvoltate. Situația respectivă este determinată de faptul că construirea de uzine producătoare de aluminiu necesită investiții foarte mari, iar țările în curs de dezvoltare nu dispun deocamdată de mijloacele financiare necesare. Astfel, costul investițiilor — raportat la o tonă de aluminiu — reprezintă, după estimațiile curente, 800 dolari. Rezultă că investițiile necesare construirii unei uzine producătoare de aluminiu cu o capacitate de 100 000 tone însumează circa 80 milioane dolari. Investițiile în industria de aluminiu — calculate de la bauxită pînă la produsul finit — sînt de 2 000 — 2 500 dolari/tonă.

În ultimul timp se remarcă, de asemenea, tendința de amplasare a uzinelor producătoare de aluminiu în apropierea marilor porturi maritime, renunțîndu-se la construirea lor în zonele care dispun de resurse hidroenergetice, întrucît costul transportului de bauxită la sursa de energie electrică este mai ridicat decît cel al transportului energiei electrice la uzina situată în regiunea litorală. Există, de asemenea, proiecte de construire a unor uzine producătoare de aluminiu avînd la bază energia nucleară, în țări ca Anglia, Olanda, R.F.G., Belgia.

În scopul reducerii costurilor, se tinde în prezent spre construirea de uzine cu capacități de circa 600 000 tone pentru alumină și 200 000 tone pentru aluminiu, considerate ca optime. Prin construirea unor astfel de capacități, cheltuielile de producție pentru o tonă de alumină ar reprezenta circa 45 dolari (față de 55 dolari/tonă în uzinele în funcțiune astăzi), iar pentru o tonă de aluminiu 350 dolari (față de 400-450).

Marii consumatori

CONSUMUL MONDIAL de aluminiu a crescut în perioada 1958—1968 de la 3,2 mil. tone la 8,7 mil. tone, respectiv cu 272%. Din totalul consumului, țărilor capitaliste le reveneau 2,5 mil. tone în anul 1958 și 7 mil. tone în 1968. În aceeași perioadă, consumul de aluminiu al țărilor socialiste a crescut de la 0,7 mil. tone la 1,75 mil. tone. Creșteri însemnate a înregistrat consumul de aluminiu în Japonia, care a ajuns al doilea mare consumator al lumii capitaliste, după S.U.A., precum și în R.F.G., Canada, Italia. Se remarcă, de asemenea, creșterea foarte rapidă a consumului de aluminiu în unele țări în curs de dezvoltare ca, de pildă, India, Brazilia, Spania.

În ceea ce privește ramurile industriale consumatoare de aluminiu, pe primul loc se situează construcțiile de mașini, cărora le revin circa 23% din totalul consumului. Ramurile constructoare de mijloace de transport, mai ales de automobile, dar și industria aeronautică sînt mari consumatoare de aluminiu. Consumul de aluminiu pentru un automobil se ridică în S.U.A., de exemplu, la 33 kg, față de mai puțin de 4 kg în 1945, ceea ce presupune în condițiile unei producții anuale de 9 milioane de automobile o cantitate de circa 300 000 tone aluminiu. Alte două ramuri mari consumatoare sînt industria electrotehnică (12% din total) și cea a bunurilor de consum de folosință îndelungată (circa 10%). Industria de ambalaje constituie un alt consumator important — circa 10% — cu o pondere în creștere în consumul total.

Aluminiul pare angajat într-o luptă de concurență cu alte metale și materiale. În acest sens, creșterea prețurilor cuprului din ultimii ani determină ridicarea competitivității conductorilor și cablurilor din aluminiu. Chiar și masele plastice se simt, în anumite domenii, ame-

Vasile NEGRESCU
director general
al I.S.C.E. — Metalimport

(Continuare în pag. 19)

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

R. P. D. COREEANĂ

HIDRO-AMELIORAȚIILE SPORESC RECOLTA

CONDIȚIILE specifice de climă din R.P.D. Coreeană — perioadele secetoase alternînd cu cele ploioase — au impus crearea în țară a unui vast sistem de hidro-ameliorații. Aceasta a devenit singura alternativă pentru asigurarea unei baze stabile în producția agricolă.

Lucrările de irigații au luat o mare amploare în special după plenara din septembrie 1959 a C.C. al Partidului Muncii din Coreea, cînd s-a adoptat hotărîrea de a se extinde considerabil suprafața cultivabilă cu orez. În numai 6 luni de la această plenară, în întreaga țară suprafața irigabilă a crescut cu aproape 376 000 de ha, acest spor fiind de trei ori mai mare decît întreaga suprafață irigată în perioada premergătoare eliberării și depășind totodată întreaga suprafață irigată în anii 1945—1958. A urmat construcția marelui sistem de irigații Phennam, prin unirea albiilor rîurilor Tedongan și Cioncihongan. Sistemul Phennam, care funcționează de peste un deceniu, asigură astăzi irigarea a zeci de mii de hectare de teren agricol în valea Eltusamcionri. Canale de irigații ce se întind pe sute de kilometri, prevăzute din loc în loc cu ecluze, mii de bazine de acumulare, stații de pompare — au devenit astăzi o realitate în lupta oamenilor muncii nord-coreeni pentru a smulge recolte stabile naturii. Se lucrează astăzi la alte sisteme de irigații — Kijan, Odidon, Cendan, Amnokgan, Singhe — care vor cuprinde în păienjenișul canalelor lor noi suprafețe de teren.

Canalele de irigații construite pînă în prezent sînt legate între ele, ceea ce le asigură un sistem unitar de distribuire a apei. Aceasta oferă posibilitatea alcătuirii unui plan concret și fundamentat de aprovizionare cu apă și de irigare la timp, pe sectoare. Sistemul de irigații este prevăzut, de asemenea, cu mari capacități de acumulare a surplusului de apă provenit de pe urma ploilor abundente. Totodată, prin extinderea sistemului de drenaj, încă aproape 60 000 ha de terenuri agricole sînt apărate de inundații.

Lucrările de hidroameliorații efectuate în R.P.D. Coreeană au constituit o pavăză împotriva calamităților naturale, contribuind la sporirea producției agricole.

V. B.

R. P. POLONĂ

PLANUL PE 1970: PREOCUPARE SPORITĂ PENTRU CREȘTEREA EFICIENȚEI

Prevederile planului economic pe 1970 — aprobat de Seimul R. P. Polone — au fost elaborate ținîndu-se cont de trei premise de bază, și anume: a) asigurarea dezvoltării economice în direcția îndeplinirii sarcinilor de bază care facilitează îndeplinirea actualului plan cincinal, ridicarea eficienței economice a producției; b) crearea condițiilor corespunzătoare de plecare pentru realizarea unor sarcini calitativ superioare în viitorul cincinal; c) înlăturarea unor disproporții și greutăți care au influențat negativ dezvoltarea economiei țării.

În cursul anului 1970 au fost acceptate multe prevederi noi, care tind spre intensificarea metodelor de gospodărire. Ele constau, în esență, în încetinirea ritmului de creștere a investițiilor cu asigurarea concomitentă a eficienței sporite a obiectivelor de investiții date în exploatare, într-o mai bună ritmicitate a realizării lor și în respectarea termenelor planificate spre a fi date în folosință. Planul prevede, printre altele, un nivel cît mai înalt posibil al exportului, reducerea ritmului de creștere a producției în unele ramuri ale industriei prelucrătoare, o dată cu îmbunătățirea calității și rezultatelor economice. Se tinde, de asemenea, spre accelerarea ritmului de creștere a productivității muncii și se urmărește ca în măsura în care o întreprindere reușește să reducă cheltuielile de producție să devină un criteriu de bază în aprecierea activității acesteia.

În 1970 a fost prevăzută o creștere a producției globale industriale cu 7,3%, ceea ce reprezintă un nivel ceva mai scăzut decît media realizată pe ultimii ani; totodată, se va tinde spre o creștere substanțială a producției cu parametri moderni. În același timp, planul definește ca o necesitate limitarea producției de articole perimate, al căror preț de cost este prea ridicat.

Sarcinile în 1970 în domeniul dezvoltării științei și tehnicii s-au concentrat, înainte de toate în direcția accentuării caracterului intensiv al lucrărilor de cercetare în sectoare aflate în plină dezvoltare și a perfecționării produselor realizate pe bază de licențe. Calitatea și caracterul modern al noilor produse vor constitui unul din criteriile de bază la aprecierea modului în care este înfăptuit planul de dezvoltare a științei și tehnicii.

În plan se stipulează că producția construcțiilor de mașini va crește cu 10%. Vor înregistra un ritm de creștere mai ridicat decît media globală pe ramură următoarele sectoare: automatica, aparatura de măsurat, electronica și teletehnica, industria producătoare de autovehicule, cea de mașini-unelte și utilaje.

Siderurgia și metalurgia neferoasă urmează să realizeze un spor de producție de 5,7%. În metalurgie, accentul se va pune, de asemenea, pe dezvoltarea produselor cu un grad de prelucrare mai mare.

În 1970 este prevăzută totodată o creștere a producției de combustibil și energie, precum și ameliorarea continuă a structurii balanței combustibililor.

În industria chimică se prevede o creștere a producției cu circa 12,8%. Se apreciază însă că această ramură nu va fi în stare să satisfacă necesitățile economiei poloneze la o serie de produse tot mai căutate.

În industria ușoară planul prevede mărirea producției cu 6,6%, precum și îmbunătățirea continuă a calității produselor. Cu toate că livrările pe piață vor spori, ele nu vor reuși să acopere în întregime cerințele la unele articole.

În agricultură, planul stabilește o creștere a producției globale cu circa 2,9%, urmînd ca producția vegetală să sporească cu 4,2%, iar cea animalieră cu circa 1%. În ceea ce privește gospodăriile agricole de stat, acestea vor urmări să realizeze o creștere a producției cu 8,6%. Prin extinderea simțitoare a livrărilor de îngrășăminte minerale, mașini și utilaje și materiale de construcții va fi asigurată îmbunătățirea condițiilor de dezvoltare a producției agricole.

În comerțul exterior pe 1970 se prevede o creștere a schimburilor cu 6%, din care la export cu 7,1%, iar la import cu 4,9%. În structura exportului, mașinile și utilajele vor reprezenta 40,5%, iar bunurile de consum de proveniență industrială — 17%.

În ultimii trei ani investițiile au progresat în Polonia, în medie, cu aproape 9% pe an. Întrucît un asemenea ritm a fost considerat prea ridicat, prevederile planului vădesc o considerabilă micșorare a sa. Investițiile din sectorul socialist al economiei se vor ridica în 1970 la 176,8 miliarde zloți, înregistrînd un spor de 2,5%. Un accent deosebit se va pune pe realizarea integrală a sarcinilor prin concentrarea mijloacelor și capacităților întreprinderilor.

Necesitatea de a obține în 1970 o creștere corespunzătoare a spațiului locativ a făcut să se acorde prioritate sectorului construcțiilor de locuințe. Aceleași considerente au condus la interzicerea de a se începe în cursul acestui an construirea de noi obiective cu caracter administrativ. Suma totală alocată în cadrul finanțării de către stat pentru sectorul construcțiilor de locuințe se cifrează în 1970 la circa 18,8 miliarde zloți.

Fondul global de salarii pe ansamblul sectorului socialist al economiei va crește comparativ cu nivelul anului 1969, cu circa 5,2%. Astfel va fi asigurată sporirea cu 2,5% a salariilor medii. În schimb, vor fi serios micșorate în 1970 cheltuielile suportate din fondul nescriptic, din fondul de onorarii și delegații de servici, precum și cheltuielile în scopuri administrative și de reprezentare.

Potrivit prevederilor pe 1970, venitul național trebuie să crească într-un ritm apropiat de cel atins în ultimii ani (fondul de consum urmînd să sporească cu 4%).

În ceea ce privetșe creșterea productivității muncii, în industrie aceasta urmează să atingă 5,2%, iar în sectorul construcțiilor 5%. În consecință, în 1970 circa 73% din sporul producției industriale va fi realizat prin creșterea productivității muncii.

Un alt element important reprezintă crearea combinatelor industriale, care vor beneficia de condiții mai elastice de acțiune și de o mai mare independență în adoptarea hotărîrilor.

Într-un cuvînt, planul pe 1970 pune în fața întregii economii naționale poloneze sarcini superioare din punct de vedere calitativ. Realizarea lor va depinde de modul de conducere și îndrumare economică la toate nivelurile.

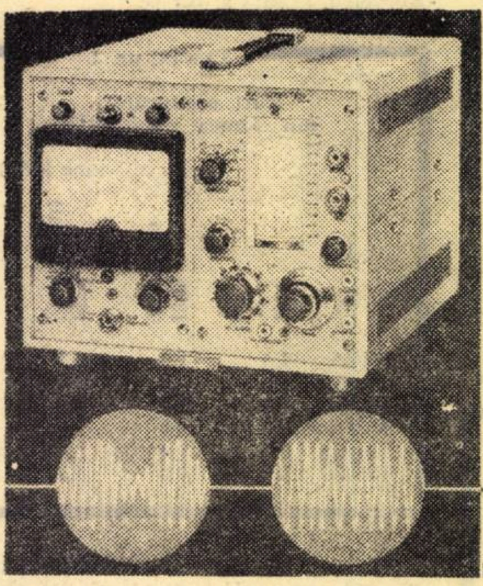

TR-0608

„SERVICE" APARAT DE MĂSURAT

pentru aparate de radio-recepție AM — și FM și aparate de televiziune tip TR — 0608

Aparatul de măsurat este indicat pentru controlul aparatelor de radio recepție AM și FM precum și aparatelor TV în banda I.

Lucrează ireproșabil nu numai în ateliere, ci poate fi folosit și pe teren.

Oscilatorul HF de comandă cu quarz al acestui aparat (domeniul de frecvență 100 kHz pînă la 108 MHz ± 1%) poate fi acordat la intervale de 250 kHz sau 2,5 MHz.

Rezistența de ieșire este de 75 Ohm, tensiunea maximă de 50 mV. Cu voltmetrul se pot măsura tensiuni continue de la 50 mV pînă la 1000 V precum și tensiuni alternative de la 50 mV pînă la 300 V în domeniul de frecvență de la 30 Hz pînă la 30 MHz.

Rezistențele de la 0,1 Ohm pînă la 1000 Ohm se pot de asemenea măsura cu acest aparat.

METRIMPEX

Întreprindere maghiară de comerț exterior pentru produse ale industriei de instrumente

Adresa: Budapesta 62. Căsuța Poștală 202 RPU
Adresa telegr.: INSTRUMENT BUDAPEST
Telex: 677

PUBLICOM

ALUMINIUL

(Urmare din pag. 17)

nințate de ofensiva aluminiului, care se desfășoară nu numai intensiv, ci și extensiv, în sensul cuprinderii unor noi ramuri și domenii. Cererea crescîndă de aluminiu, ca și faptul că nu întotdeauna zonele producătoare coincid cu cele consumatoare se reflectă în mărirea volumului comerțului mondial cu aluminiu — de la 1,5 mil. tone în anul 1958 la 3,1 mil. tone în anul 1967. Cei mai mari exportatori din lumea capitalistă sînt, în ordine (datele se referă la 1968, în mii t): Canada (783), Norvegia (435), S.U.A. (164), Franța (122), Olanda (44), Austria (25), Elveția (24), R.F.G. (23), Anglia (21) etc. Printre principalii importatori occidentali se numără (în mii t): S.U.A. (622), Anglia (362), R.F.G. (292), Belgia și Luxemburg (159), Japonia (141), Franța (89), Italia (86), Olanda (33) etc.

În rîndurile marilor exportatori mondiali de aluminiu se numără și U.R.S.S. (253 100 t exportate în 1968). Principalul importator de aluminiu între țările socialiste este R.D.G. (peste 92 000 t în 1967).

Unii experți apreciază că în viitor comerțul mondial cu aluminiu ar putea să se diminueze, întrucît există tendința construirii de uzine în țările consumatoare. Alți specialiști consideră că respectiva tendință este contracarată într-o măsură de construirea unor mari uzine producătoare care necesită desfacerea producției pe zone mai largi.

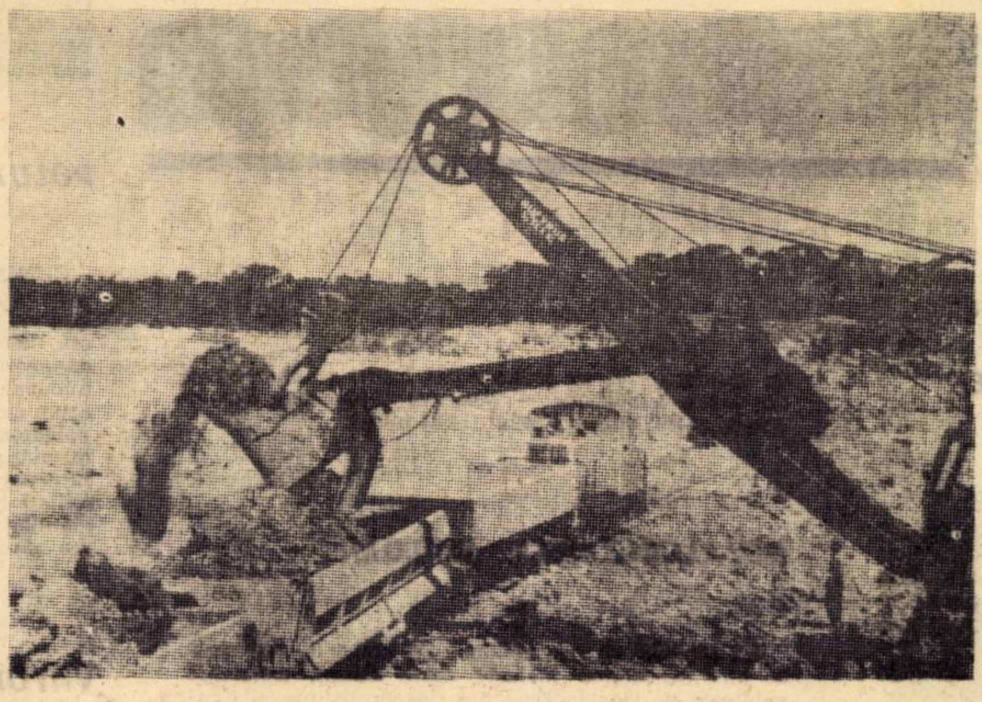

Carieră de bauxită în Surinam. O bună parte a producției mondiale de bauxită se obține în acest mod

Un grad inalt de monopolizare

SPRE DEOSEBIRE de alte metale neferoase, piața aluminiului se caracterizează printr-un grad inalt de monopolizare. The Aluminium Company of America, de exemplu, extrage bauxită în Surinam, o rafinează la Mobile (statul Alabama, S.U.A.), pentru ca alumina să fie transformată în aluminiu la Vancouver (statul Washington). Marea majoritate a aluminiului obținut în țările capitaliste este dirijată de monopolurile respective la uzinele prelucrătoare ale acestora, la filialele sau la firmele ce se găsesc sub controlul lor sau la diferite firme care au contracte și acorduri cu monopolurile pe o perioadă de 10-20 ani și chiar mai mare. De exemplu, 80% din producția monopolului Alcoa a fost realizată în companiile sale ca produse finite, iar 20% sub formă de lingouri vîndute firmelor cu care are acorduri de lungă durată, respectiv clientelei sale permanente. Pe piața capitalistă a aluminiului există practic un cartel tacit al monopolurilor, care controlează comerțul mondial cu acest metal. De aceea, pătrunderea de noi furnizori pe piață este foarte îngreunată.

Puternica monopolizare a producției și comerțului determină o relativă stabilitate a prețurilor. Practic, timp de 40 de de ani, prețul aluminiului pe piața capitalistă s-a menținut la același nivel, deși cheltuielile de producție s-au diminuat de două ori. În prezent, prețul de monopol al unei tone de aluminiu franco depozitul consumatorului este de 606 dolari. Creșterea prețului propusă la aluminiu în lingouri a stîrnit unele nemulțumiri din partea producătorilor de laminate de aluminiu care, în cazul majorării prețului materiei prime, ar fi nevoiți să recurgă la o majorare corespunzătoare a prețurilor laminatelor. În general, profitul la vînzările de semifabricate și laminate de aluminiu este socotit de firmele producătoare ca fiind foarte mic și că el este asigurat, pe ansamblul vînzărilor, prin desfacerea de aluminiu blocuri. Din această cauză, exportul de aluminiu blocuri și laminate de aluminiu se efectuează în general de către concernele integrate. De aceea, comerțul mondial cu semifabricate și laminate de aluminiu este de 2 ori mai mic decît cel cu aluminiu blocuri, reprezentînd circa 1,5 mil. tone, comerțul liber cu laminate de aluminiu fiind practic nesemnificativ.

Deși producția de aluminiu presupune investiții însemnate, crearea unei astfel de industrii în condițiile progresului tehnic actual și al diversificării domeniilor de utilizare apare ca o componentă importantă a dezvoltării industriei moderne.

[1] **Richard M. Highsmith, J. Granville Jensen, Geography of Commodity Production. J. B. Lippincott Co., Philadelphia — New York, pag. 351.**

REPERE

● **Balanța comercială a S.U.A. a înregistrat un excendent de 593 milioane dolari în primul trimestru al anului curent, față de un deficit de 64 milioane în trimestrul corespunzător din 1969. Cifrele nu includ exporturile de material militar (102 milioane dolari în trim. I 1970, 82 milioane în primul trimestru 1969).**

● **Reprezentanții unor țări și zone mari producătoare de grîu (S.U.A., Canada, Australia, Argentina și Piața Comună) discută la Ottawa posibilitatea unei reglementări mai eficiente a pieței acestui produs. Actualul acord internațional asupra cerealelor, datînd din iulie 1968, fixează prețurile minime pentru tranzacțiile internaționale. Abundența ofertei a făcut însă ca aceste prețuri să nu fie respectate în practică.**

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

PERSISTENTE TENDINȚE INFLAȚIONISTE

ÎN MAJORITATEA țărilor capitaliste dezvoltate, menținerea unor ritmuri de creștere economică similare cu cele din lunile și trimestrele precedente este însoțită de o intensificare a tendințelor inflaționiste. Dacă în 1969 s-a constatat o accelerare a creșterii prețurilor în raport cu 1968, actualmente se înregistrează într-o serie de țări continuarea fenomenului în raport cu 1969. Conform datelor comisiei economice a O.N.U. pentru Europa, coroborate și cu cele ale Organizației de colaborare și dezvoltare economică, cele mai mari creșteri ale prețurilor bunurilor de consum s-au înregistrat în 1969 în Olanda — cu 7,5% față de +3,7% în 1968; în Irlanda — cu 7,4% față de +4,7%; în Statele Unite — cu 5,4% față de +4,2%. O accelerare a ritmului de creștere a prețurilor au cunoscut și țări în care sporul a fost de proporții mai reduse. De exemplu, în Belgia prețurile bunurilor de consum s-au mărit în 1969 cu 3,8%, față de +2,7% în 1968; în R. F. a Germaniei cu 2,7% față de +1,6%; în Italia cu 2,6% față de +1,4%; în Austria cu 3% față de +2,8%; în Suedia cu 2,7% față de +1,9%. O creștere identică a prețurilor în ambii ani s-a înregistrat în Elveția, și anume cu 2,5%, iar în Japonia, unde ele crescuseră în 1968 cu 5,4%, s-a înregistrat anul trecut un spor de 5,2%.

Printre cauzele imediate ale persistenței creșterii accelerate a prețurilor se menționează factori variați și cu incidență variată în diferitele țări. Rezultatelor nefavorabile din agricultură li se atribuie creșterea prețurilor la produsele alimentare, care în Olanda și Anglia, de pildă, a reprezentat 7%, în Franța, Irlanda, Italia și Norvegia între 4% și 5%, în R. F. a Germaniei, 3%. O influență considerabilă au exercitat-o urcările de impozite directe într-o seamă de țări, în cadrul unor măsuri restrictive cu caracter general sau în legătură cu introducerea taxei pe valoarea adăugată: acest factor a acționat în țări ca Anglia, Franța, Olanda, Irlanda. Se mai menționează înrîurirea unor scumpiri de mărfuri la import, atît în ceea ce privește materiile prime cît și în ce privește produsele industriei prelucrătoare. Cu toate că date privind structura urcărilor de prețuri după categoriile de cheltuieli de consum încă nu sînt disponibile, se apreciază că sfera serviciilor continuă să alimenteze tendințele inflaționiste cel puțin la fel de intens ca în anii precedenți.

Cifre referitoare la primele luni ale anului în curs confirmă accelerarea creșterii prețurilor în mai multe țări. În Italia, bunăoară, indicele prețurilor la bunurile de consum era în ianuarie 1970 cu 5% mai ridicat decît în aceeași lună a anului trecut (iar indicele prețurilor cu ridicata — cu 8,5%). În R. F. a Germaniei ritmul de creștere al prețurilor bunurilor de consum a depășit în ultimele luni 3% în februarie 1970 sporul a fost de 3,5% față de februarie 1969. În Anglia, indicele prețurilor cu amănuntul (1962=100) a ajuns în martie 1970 la 137,0 față de 130,3 în aceeași lună a anului trecut. În Franța, unde se constată o ușoară slăbire a factorilor de scumpire, luna februarie s-a caracterizat printr-un indice al costului vieții cu 5,7% mai ridicat decît în februarie 1969.

După date O.C.D.E. pe o perioadă de cîțiva ani — 1963—69 — cele mai mari creșteri ale indicelui costului vieții se constată în Olanda și Japonia, cu 35,3 și respectiv 34,1%. Sporuri variind între 20% și 30% a înregistrat acest indice în Belgia (23,8%), Franța (24,4%), Anglia (27,2%), Italia (21,6%), Austria (22,6%), Suedia (26,1%), Elveția (21,0%). Sub 20% se situează, dintre principalele țări, creșterile din R.F.G. (16,1%) și Statele Unite (19,7%).

Prognozele pe anul 1970 prevăd creșteri ale prețurilor bunurilor de consum cu 5% în Austria, față de 3% în 1969; cu 4,3% în Belgia, față de 3,8% în anul care a trecut; cu 3% în R. F. a Germaniei față de 2,7%; cu 5—6% în Italia, față de 2,6%; cu 3,7% în Suedia, față de 2,7%; cu 5,6% în Norvegia, față de 3,3% în 1969. Ritmuri ceva mai mici decît în anul 1969 ar putea fi atinse în Franța (4% față de 6%), Olanda (4% față de 7,5%) Irlanda (5,5% față de 7,4%), Anglia (4,3% față de 5,4%).

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● BULGARIA — ȚĂRILE SCANDINAVE

Comerțul Bulgariei cu țările scandinave se dezvoltă favorabil, apreciază într-un comentariu agenția **BTA**. Bulgaria exportă în aceste țări în primul rînd fructe și legume proaspete și conservate, precum și produse ale industriei chimice, metalurgice și construcțiilor de mașini. Cel mai important partener al Bulgariei în comerțul cu țările scandinave este Suedia. În ultimul deceniu volumul schimburilor comerciale cu această țară a crescut de aproximativ 8 ori. Bulgaria achiziționează din Suedia instalații miniere, laminate feroase, cherestea, rulmenți și alte mărfuri.

Comerțul cu Norvegia se desfășoară pe baza unui acord pe termen lung, valabil pînă în anul 1973, care consfințește liberalizarea deplină a exportului și importului în schimburile bilaterale. Obiectul comerțului cu această țară îl reprezintă aceleași mărfuri ca și în comerțul cu Suedia, Bulgaria importînd, în plus, din Norvegia nave și pește și exportînd în această țară, printre alte mărfuri, tancuri maritime. Pentru dezvoltarea în perspectivă a comerțului bulgar cu țările scandinave se caută noi forme de colaborare, printre care crearea de întreprinderi mixte, cooperarea în diferite sectoare economice (mai ales în construcții), ș.a.

● CEHOSLOVACIA — FRANȚA

Recent a fost semnat la Paris, pe perioada 1970—1971, programul de colaborare tehnico-științifică între R. S. Cehoslovacă și Franța. Această colaborare, după cum arată **Rude Pravo**, va fi orientată în domeniul utilizării energiei nucleare în scopuri pașnice, al televiziunii în culori, al cercetărilor asupra tehnicii calculatoarelor electronice și a utilizării lor în medicină etc. S-au dezbătut, de asemenea, probleme privind schimbul de bursieri și de specialiști stagiari.

● POLONIA — DANEMARCA

La Copenhaga s-au încheiat convorbirile comerciale polono-daneze, în urma cărora a fost semnat protocolul referitor la schimburile de mărfuri dintre cele două țări pe anul 1970, prevăzîndu-se lărgirea comerțului bilateral.

Polonia va exporta în Danemarca cărbune, mașini-unelte, produse ale industriei siderurgice, mărfuri de consum și va importa din această țară mașini și instalații industriale, nave maritime, produse alimentare.

● UNGARIA — NORVEGIA

Recent a fost semnat un acord pe termen lung cu privire la schimburile de mărfuri între R. P. Ungară și Norvegia, anunță agenția **MTI**. Totodată, a fost parafat un acord de colaborare economică industrială și tehnică între cele două țări.

● R.P. CHINEZĂ — R.S.F. IUGOSLAVIA

Volumul global al schimburilor comerciale dintre R. P. Chineză și R.S.F. Iugoslavia a atins în anul 1969 cifra de 1,6 milioane de dolari, ceea ce reprezintă o creștere cu 21% în comparație cu anul precedent — se menționează în presa iugoslavă. Valoarea exporturilor iugoslave în China s-a situat, în anul 1969, la 640 000 de dolari, iar cea a importurilor — la 960 000 de dolari.

Noul acord comercial prevede că, în anul în curs, exportul iugoslav către R. P. Chineză se va situa la nivelul a 1,3 milioane de dolari, iar importul din această țară — la 640 000 dolari. Iugoslavia va livra Chinei medicamente, insecticide, țesături și unele sortimente de oțel, importînd, în schimb, mărfuri de larg consum și produse chimice.

● BULGARIA — JAPONIA

Între Bulgaria și Japonia a fost încheiat un acord comercial și naval, pe cinci ani, care prevede acordarea reciprocă a clauzei națiunii celei mai favorizate în domeniile respective. Acordul semnat, subliniază **Rabotnicesko delo**, prezintă o mare importanță pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor economice între Bulgaria și Japonia.

MONDORAMA

RESTRUCTURAREA SIDERURGIEI BRITANICE

NAȚIONALIZATĂ în 1951, siderurgia britanică fusese denaționalizată în 1953. Naționalizată din nou în 1967, producția ei s-a ridicat anul trecut la 24,3 milioane t din totalul celor 26 milioane t obținute pe ansamblul economiei. Potrivit planului de expansiune în curs de aplicare, capacitatea ei de producție urmează să ajungă în 1975 la 33 milioane t. Paralel, se are în vedere restructurarea ei, multe din unitățile actuale ale celor 13 societăți care o compun fiind considerate prea mici și ca ocupînd un personal prea numeros. În orice caz, British Steel Corporation, care a grupat cele 13 firme, contează azi pe locul trei în ierarhia marilor societăți siderurgice din lumea apuseană.

POPULAȚIA U. R. S. S. ÎN LUMINA RECENTULUI RECENSĂMÎNT

DIRECȚIA Centrală de Statistică a U.R.S.S. a dat publicității comunicatul cu privire la rezultatele ultimului recensămînt al populației țării. Potrivit datelor recensămîntului, numărul populației U.R.S.S. la 15 ianuarie 1970 a fost de 241 748 000 de oameni. În cei 11 ani care au trecut de la ultimul recensămînt, s-au născut 51,5 milioane de oameni și au murit 18,6 milioane. Populația a crescut deci, în această perioadă, cu 32,9 milioane, respectiv cu 15,8%. În Kazahstan și Asia Centrală sporul natural al populației a fost de 8,6 milioane, în timp ce numărul total al populației regiunilor respective în această perioadă a crescut cu 9,8 milioane, ceea ce înseamnă că 1,2 milioane de oameni s-au stabilit în aceste regiuni venind din alte locuri. Numărul populației urbane a U.R.S.S., care în 1959 a fost de 100 milioane, a crescut la 136 milioane, iar al celei din mediul rural a scăzut de la 108,8 la 105,7 milioane.

Recensămîntul a înregistrat 111,3 milioane bărbați (46,1%) și 130,4 milioane femei (53,9%). Pe de altă parte în U.R.S.S., ca și în restul lumii de altfel, se constată că se nasc mai mulți băieți decît fete (la 100 fete se nasc 106 băieți).

Comunicatul mai publică cifre prezentînd creșterea numărului de orașe cu peste 500 mii de locuitori, azi în număr de 33, pe primele trei locuri situîndu-se — cu zonele suburbane — Moscova (7 061 mii), Leningradul (3 950 mii) și Kievul (1 632 mii).

REVALORIZAREA DIPLOMEI

REZULTAT al unei călătorii de studii în mai multe țări dezvoltate, inclusiv peste Ocean, reflecțiile publicate de Gaston Deurinck, vicepreședinte al Consiliului național al politicii științifice din Belgia, în revista INDUSTRIE scot cu pregnanță în evidență ideea că rapiditatea evoluției cunoștințelor și a profesiunilor nu mai justifică în zilele noastre concentrarea în bloc a pregătirii superioare în perioada premergătoare exercitării profesiunii. Studii de optimizare au arătat, spune autorul, că cel puțin 15% din volumul pregătirii de bază ar trebui reportat în activități formative ulterioare (reciclare).

G. Deurinck mai opinează că învățămîntul universitar ar trebui repartizat în mai multe cicluri succesive, între care să opereze o selecție progresivă a studenților, pentru a opri elementele care din diferite motive — în special ținînd de caracter — s-ar dovedi inapte. În același timp ar trebui asigurată posibilitatea pentru cei respinși pe parcurs de a-și valorifica diplomele obținute pe treapta respectivă, ca și aceea de a-și încerca eventual șansa ulterior, după ce au lucrat un timp în producție.

„REVOLUȚIE ÎN LUMEA AUTOMOBILULUI"

REGIA națională **Renault** a obținut o participare majoritară la cea mai importantă firmă franceză de închiriere de autovehicule, **Europcars**, aflată în căutarea unei societăți puternice care s-o sprijine în crearea unei rețele internaționale, lucru de loc ușor în condițiile dominației pe piață a giganților americani **Hertz** și **Avis**. La rîndul său, Renault — ca și Volkswagen în R.F.G. — era interesată să-și diversifice activitatea, pătrunzînd într-un sector a cărui expansiune a devenit mai rapidă decît cea a producției propriu-zise. Printre motivele pentru care o serie de firme importante preferă să închirieze automobile în loc de a le cumpăra se citează: întreținerea asigurată de firma care închiriază, înlocuirea automată a vehiculului în caz de accident, reinnoirea mai rapidă a parcului etc. În presa economică se apreciază că dacă formula amintită se va răspîndi și printre particulari, aceasta va însemna o „revoluție în lumea automobilului".

POLUAREA AMENINȚĂ ȘI INDUSTRIA

CUNOSCUTA firmă vest-germană Grundig a fost nevoită să renunțe la construirea unei uzine în Saar. Motivul: atmosfera orașului desemnat în acest scop era poluată cu vapori de sulf într-o măsură care dăunează materialelor folosite la producerea magnetofoanelor. Faptul este semnificativ, pentru că pînă acum se vorbea numai de pericolul pe care-l prezintă poluarea pentru oameni. După cum se vede, ea a început să ridice probleme și industriei. Or, în special în ramurile de vîrf, este nevoie de un mediu „curat", atribut care devine treptat apanajul mai ales al regiunilor mai puțin industrializate, pentru dezvoltarea cărora poluarea altor regiuni devine... o șansă.

VIITORUL RADIOULUI

ÎNTREBAT în cadrul unui interviu ce crede despre viitorul radioului în Franța în fața concurenței televiziunii, discului, magnetofonului etc., directorul general al radioteleviziunii franceze, Jean Jacques de Bresson declara: „Considerăm că radioul nu trebuie deloc neglijat, căci el rămîne preferința a două categorii de public: în timpul zilei, a salariaților, iar seara — a tinerilor ca și a persoanelor în vîrstă, din păcate prea numeroase, care nu-și pot procura un televizor".

O STATISTICĂ A FUMATULUI

UN NUMĂR recent al revistei **Entreprise** ne pune la dispoziție următoarele date în privința proporțiilor fumatului, care nu mai au, credem, nevoie de comentariu.

Țara	Consumul anual de țigarete (în miliarde)	Procentajul țigaretelor cu filtru	Consumul de tutun pe cap de locuitor (în g pe an)	Ponderea tutunului în cheltuielile familiei (în %)
R.F.G.	111	84	2 500	4
Belgia — Luxemburg	17	55	3 000	2
Franța	66	36	1 700	1,7
Anglia	125	75	2 500	7
Italia	68	53	1 400	3,5
Olanda	16	27	2 700	3,5
S.U.A.	535	75	3 300	2

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

PERSPECTIVE DEMOGRAFICE

CREȘTEREA populației mondiale — în ansamblu și pe diverse regiuni ale globului — a încetat de mult să preocupe doar pe demografi, ținînd seama de consecințele economice și sociale pe care le are accelerarea sau încetinirea dinamicii sale. În ultimul deceniu, au fost elaborate numeroase studii asupra acestei probleme, în cadrul O.N.U. și al diferitelor sale organisme. Au fost efectuate, între altele, prognoze pînă în anul 2000 sau pînă la jumătatea secolului următor, pe mai multe variante, în raport cu ritmul posibil al creșterii.

Prognoza prezentată în tabelul alăturat (care adoptă drept bază un ritm mediu de creștere), — alăturată evoluției reale din 1920 pînă în prezent — permite să se tragă unele concluzii interesante. Conform aprecierii experților O.N.U., creșterea cea mai dinamică a populației mondiale va fi înregistrată în perioada 1970—1990, după care ea se va încetini treptat, ritmul deceniului al patrulea al secolului XXI situîndu-se la același nivel cu ritmul deceniului corespunzător din secolul nostru.

Evoluția apare însă net diferențiată pe cele două mari grupe: regiuni dezvoltate și regiuni mai puțin dezvoltate (după nomenclatura O.N.U.)*. În cadrul țărilor dezvoltate se observă o „cădere" puternică a ritmului de creștere a populației în deceniul al cincilea al secolului nostru și un „salt" impresionant în deceniul următor, curba ritmului înregistrînd după aceea o coborîre lentă. În ceea ce privește țările mai puțin dezvoltate, ele urmează să atingă ritmul cel mai înalt al creșterii demografice în deceniul 1970—1980, după care acesta va descrește destul de rapid, situîndu-se la mijlocul secolului următor la nivelul deceniului al treilea al secolului nostru.

Conform prognozei, cu excepția primelor decenii ale acestui secol, ritmul creșterii (și sporul absolut) al populației din regiunile mai puțin dezvoltate va depăși de 2—3 ori pe cel al populației din regiunile dezvoltate. Ca urmare, și ponderile respective se vor modifica radical: față de 36,2% din totalul mondial în 1920, populația regiunilor dezvoltate va reprezenta doar circa 18% în anul 2050, în timp ce greutatea specifică a populației regiunilor mai puțin dezvoltate va spori, corespunzător, de la 63,8% la circa 82%. Or, tocmai în aceste regiuni creșterea demografică susținută ridică multiple probleme economice și sociale.

Desigur, statisticile prezentate constituie doar o ipoteză, susceptibilă de corective privind ritmul creșterii sau structura grupelor, în funcție de evoluția — în deceniile viitoare — a unor factori determinanți ai progresului social, economic și politic.

*) Statistica Națiunilor Unite include în prima grupă țările membre ale O.C.D.E. și celelalte țări europene, Australia, Noua Zeelandă, iar în a doua grupă — restul lumii.

Dinamica populației pe glob

Anul	Total mondial		Din care:			
			regiuni dezvoltate		regiuni mai puțin dezvoltate.	
	milioane de locuitori	sporul decenal (în %)	milioane de locuitori	sporul decenal (în %)	milioane de locuitori	sporul decenal (în %)
1920	1 861	—	674	—	1 187	—
1930	2 070	11	759	13	1 311	10
1940	2 296	11	822	8	1 474	12
1950	2 516	10	858	4	1 658	12
1960	2 998	19	976	14	2 022	22
1970	3 592	20	1 082	11	2 510	24
1980	4 330	21	1 194	10	3 136	25
1990	5 187	20	1 318	10	3 869	23
2000	6 129	18	1 441	9	4 688	21
2010	7 100	16	1 600	8	5 500	18
2020	8 100	14	1 700	7	6 400	16
2030	9 100	12	1 800	6	7 300	14
2040	10 100	11	1 900	6	8 200	12
2050	11 000	9	2 000	5	9 000	10

Sursa: O.C.D.E., Le problème alimentaire des pays en voie de développement.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

Viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 21([illegible])
21
VINERI
22 mai 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
20 pagini • 2 lei

UNITATE ȘI BĂRBĂȚIE ÎN MOMENTE DE GREA ÎNCERCARE

ZILELE pe care le trăim sînt dramatice. Pe zone întinse ale țării, viața economică și populația suferă urmările unor inundații catastrofale. Furia apelor deslănțuite cu o amploare nemaicunoscută în istoria noastră și, cum apreciază hidrologii, poate nici în aceea a altor țări de pe continent, a devastat și continuă să amenințe cu distrugerea întreprinderi industriale, mari suprafețe de culturi agricole, locuințe nenumărate și avutul a mii de cetățeni. Apele Mureșului au atins în revărsarea lor debitul mediu al Dunării. La Satu Mare în localitățile din județ bulboanele Someșului au lovit 22 000 de case, distrugînd total 3350 dintre ele. În oraș sînt încă inundate zeci de străzi, unde nivelul apei atinge un metru. La Tirgu Mureș, Reghin, Tirnăveni, Luduș, Sighișoara, Alba Iulia, Dej și alte orașe și localități distrugerile și pagubele sînt uriașe. Sînt de deplorat pierderi de vieți omenești. Măsuri excepționale de apărare sînt în curs pe Dunăre, Siret și Prut.

Atît de puternică, manifestă, eficace, în aceste zile grele pe care le-a abătut asupra țării năboirea apelor, impresionanta solidaritate a națiunii noastre socialiste este un izvor de tărie și mîndrie pentru toți. Sentiment și faptă de inspirație cetățenească și umană, ea este în fond acea permanență a conștiinței fiecăruia dintre noi, care ne dă calmul și energia de care avem nevoie, îndemnul la generozitate și la muncă sporită.

Reacțiile la încercările prin care trecem reflectă o minunată capacitate de voință și de acțiune colectivă. Citim corespondențele reporterilor din regiunile care suferă inundația și ele ne pun sub ochi adevărate pilde de abnegație, eroism și frățietate. Sîntem cu toții martorii unei atitudini de splendidă dăruire ce se manifestă ca un val pe tot cuprinsul patriei, al unui devotament unanim, consacrat ajutorării sinistraților și în general redresării economice, care ne fac să simțim și admirație și gratitudine.

Promptitudinea cu care s-a mobilizat poporul întreg, muncitori, țărani, intelectuali ; tineri, bătrîni, femei ; cetățenii țării de toate naționalitățile, demonstrează grăitor puternica coeziune morală și politică ce caracterizează societatea noastră. Energia și excelentul spirit de organizare cu care partidul și guvernul au declanșat resorturile necesare, punînd în funcțiune toate mijloacele și resursele apte să împuțineze suferința și pagubele ; exemplul personal dat de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, și ceilalți conducători care s-au aflat din prima zi în mijlocul populației lovite de calamități ; măsurile întreprinse pe loc în scopul unui ajutor prompt și efectiv — toate acestea i-au îmbărbătat și continuă să-i însuflețească, asemenea unor steaguri desfășu-

--→

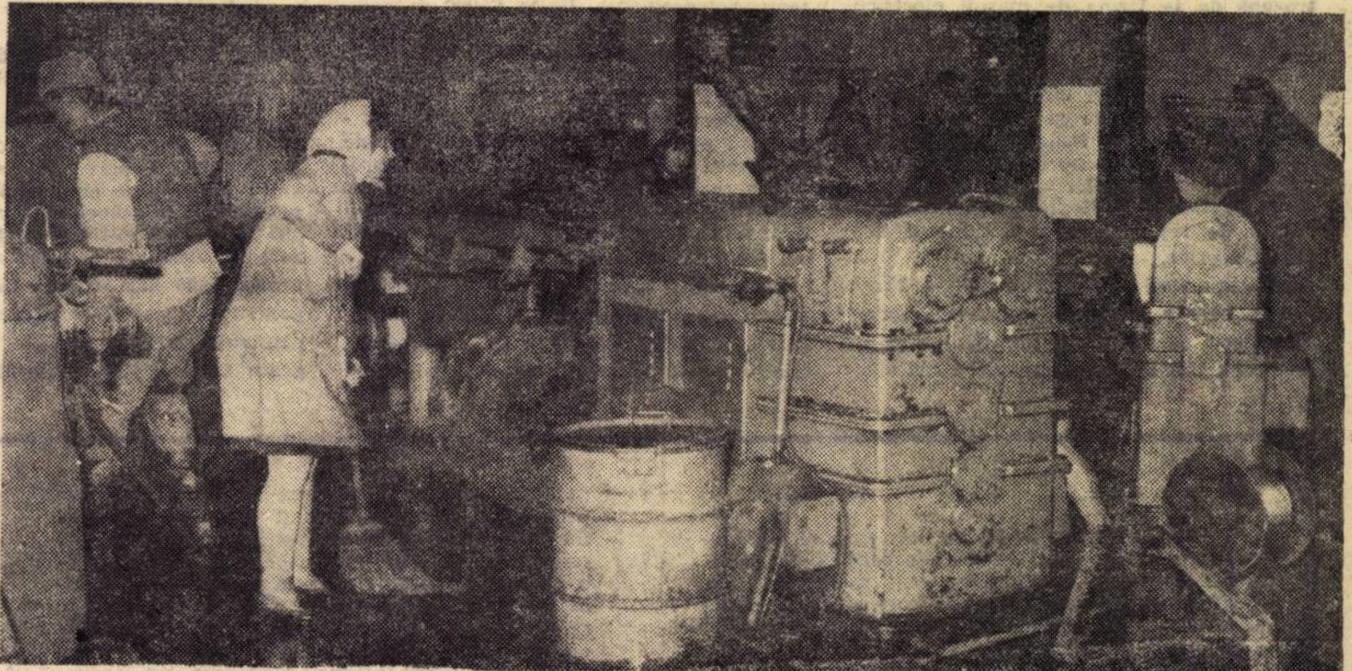

MĂSURI ENERGICE, ACŢIUNI HOTĂRÎTE

ÎNTREAGA VIAŢĂ DIN ZONELE

SĂ-ŞI REGĂSEASCĂ

● Bătălia pentru refacerea unităţilor economice se desfăşoară cu dăruire şi eroism. ● Angajamentele luate pentru sprijinirea refacerii întreprinderilor lovite de inundaţii se transformă în fapte ● Colectivele de muncă, valorificînd mai bine rezervele interne, dau numeroase produse peste plan ● Într-o impresionantă unitate, poporul nostru îşi consacră întreaga energie pentru ca viaţa ţării să reintre treptat pe făgaş normal.

CONSTRUCTORII DE MAŞINI ÎN BĂTĂLIA REFACERII

O SERIE de uzine constructoare de maşini situate în judeţele Mureş, Satu-Mare şi Sibiu şi-au întrerupt activitatea, parţial sau total, ca urmare a puternicelor inundaţii care s-au abătut asupra acestor locuri. Pentru limitarea şi evitarea efectelor negative provocate de această calamitate naturală, pentru a reda producţiei cît mai rapid capacităţile afectate, Comandamentul pentru apărarea împotriva inundaţiilor, constituit în cadrul ministerului, a luat o serie de măsuri.

În scopul urgentării reluării activităţii, au fost trimişi la Uzina Automecanica-Mediaş, care a suferit din cauza inundaţiilor, 10 mecanici pentru maşini-unelte, 15 electricieni, 2 mecanici pentru bohwerk-uri, 2 specialişti în telefonie, urmînd ca, în curînd, să se trimită de la Uzina „Vulcan"—Bucureşti specialişti pentru revizuirea centralei termice. Concomitent, uzinei i-au fost repartizate 2 grupuri electrogene de la Uzina de maşini electrice, 2 motocompresoare de la Uzina „Timpuri Noi" din Bucureşti, 2 autovidanjoare, 2 automacarale, 2 aparate de sudură în argon, 2 autobasculări etc. Pentru revizuirea electromotoarelor şi a aparaturii de laborator, s-a luat măsura ca specialişti de la Uzinele de autocamioane, „Tractorul" din Braşov şi Uzina mecanică-Mîrşa să se deplaseze la Mediaş şi să grăbească ritmul de repunere în funcţiune a uzinei respective.

Întreprinderii „Electromureş" — Tîrgu Mureş, care a avut, de asemenea, serios de suferit de pe urma inundaţiilor, i-au fost repartizate, pentru reluarea activităţii : 2 motopompe, 4 grupuri electrogene, 1 motocompresor, redresori, întrerupătoare DITU, cabluri de forţă, motoare electrice, AMC-uri, sîrmă de bobinaj, ulei, bumbac, acid sulfuric, clorhidric, produse petroliere. Diferite uzine constructoare de maşini din ţară au trimis 130 de muncitori calificaţi pentru revizuirea maşinilor-unelte, a utilajelor şi instalaţiilor.

Măsuri similare au fost luate şi pentru reluarea activităţii productive la Uzina „Unio" din Satu-Mare. Ca urmare, în cursul zilei de 18 mai, energia electrică era asigurată în proporţie de 30%. De asemenea, după o întrerupere de mai bine de o săptămînă, Uzinele „Electromureş" şi „Unio" şi-au reluat parţial activitatea.

Zilele acestea, în faţa primejdiei inundaţiilor din judeţul Arad, Uzina de vagoane şi cea de strunguri, şi-au sistat temporar producţia. Peste 13 000 de salariaţi ai acestora au participat, zile şi nopţi la supraînălţarea digului de la Mureş, la repararea lui în locurile în care s-au produs infiltraţii şi rupturi. Alte întreprinderi din Braşov, Sibiu, Cugir, Timişoara etc. au fost afectate indirect de calamitate, datorită perturbărilor în aprovizionarea cu materii prime, subansamble, scăderilor de tensiune în reţeaua energetică, dificultăţilor intervenite în transportul muncitorilor.

La cererile formulate de alte ministere, care nu dispun de specialişti în domeniul utilajelor mecanice şi energetice, Comandamentul contra inundaţiilor din Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini a trimis : specialişti la Combinatul chimic — Tîrnăveni pentru expertizarea unor poduri rulante, care au suferit avarii în timpul calamităţilor, 15 electricieni de la Uzina „Independenţa" din Sibiu s-au deplasat la Copşa Mică pentru separarea staţiei trafo şi 25 pentru remedierea stricăciunilor la unele electromotoare de la unităţile industriale din aceeaşi localitate.

Desigur, măsurile amintite vor fi completate cu altele, care vor crea condiţii propice refacerii potenţialului industrial al unităţilor ce au avut de suferit de pe urma inundaţiilor.

MATERIALE DE CONSTRUCŢII ÎN CANTITĂŢI SPORITE PENTRU NEVOILE ECONOMIEI ŞI ALE POPULAŢIEI

ÎN VEDEREA asigurării unei producţii suplimentare de materiale de construcţii necesare lucrărilor de refacere în zonele calamitate, conducerea Ministerului Industriei Materialelor de Construcţii a luat o serie de măsuri pentru a sprijini atît unităţile economice, cît şi populaţia. Astfel, în unităţile neafectate direct de calamităţi s-a trecut la lucrul continuu, în trei schimburi, inclusiv duminicile, pe tot parcursul trimestrului II. 1970 pentru a îndeplini atît sarcinile de plan pe trimestrul în curs, cît şi pentru a se obţine o producţie suplimentară. Ca urmare, în trimestrul II se vor obţine peste plan importante cantităţi de materiale de construcţii, dintre care cele mai importante sînt : **10.000 tone ciment, 5 km tuburi de presiune din azbociment cu diametru de 200 cm, 200 mii mp materiale hidroizolante, 1000 mc panouri mari din beton armat, 5000 mp de fîşii din beton armat pentru planşeu, 2500 tone ipsos, 5000 bucăţi materiale de zidărie, 200 mii mp geam tras, 150 tone obiecte sanitare din porţelan, 3000 mp tuburi de canalizare etc.**

În afară de aceste însemnate cantităţi, s-a mai luat măsura de a se distribui judeţelor calamitate materiale de construcţii care mai sînt de livrat către fondul pieţei în acest trimestru. Este vorba de 18.500 tone ciment, 3160 mii mp materiale hidroizolante, 4000 mp fîşii beton armat de planşeu, 39500 tone var, 7320 tone ipsos, 18.200 mii bucăţi materiale de zidărie, 19.700 mii bucăţi ţigle, 1200 mii unităţi cahle teracotă, 12.800 mp plăci faianţă etc. Totodată, au fost emise repartiţii suplimentare de materiale de construcţii atît pentru produsele aflate în dirijarea C.S.P.-ului, cît şi departamental.

Planul de măsuri al Ministerului industriei materialelor de construcţi are în vedere şi cererile importante de materiale ce vor fi făcute în trimestrele următoare. Din materialele de construcţii repartizate către fondul pieţei în aceste trimestre

(Urmare din pag. 1)

rate deasupra capetelor, pe cei care se află angajaţi în lupta cu elementele ostile ale naturii. Elocvente şi emoţionante sînt mărturiile care afluează din toată ţara, în care sînt exprimate hotărîrea de a pune în viaţă măsurile stabilite de partid pentru lichidarea consecinţelor calamităţilor naturale, unitatea poporului în jurul partidului şi a conducerii sale. Iniţiativa oamenilor muncii de a oferi o parte din salariul lor pînă la sfîrşitul anului, contribuţiile nepreцupeţite ale tuturor celorlalţi cetăţeni, marchează prin spontaneitatea faptei un moment de însufleţitoare solidaritate umană şi socială.

Avem înaintea noastră — în zilele, săptămînile şi lunile care vin — o perioadă de muncă încordată. Pierderile, încă incomplet evaluate, sînt mari şi dureroase. Ştim că rănile lăsate în urmă de stihii nu vor fi uşor de vindecat. Dar încrezători în forţa unităţii şi solidarităţii noastre, înfruntăm cu bărbăţie încercarea grea la care sîntem supuşi, ne încordăm toate energiile pentru a reface ceea ce a fost distrus, pentru a reda mişcare maşinilor oprite, pentru a restabili circuitele normale ale vieţii.

În judeţele calamitate, în fruntea priorităţii refacerii se înscriu asigurarea alimentării cu apă potabilă şi energie electrică, restabilirea comunicaţiilor, reconstruirea căilor de transport. Pas cu pas sînt create condiţiile pentru ca unităţile sinistrate să-şi reia integral sau parţial activitatea.

În întreprinderi întreruperea activităţii a pricinuit goluri importante de producţie. Vor fi necesare, pentru împlinirea lipsurilor, produse peste plan. În primă urgenţă este chemată să-şi intensifice producţia industria materialelor de construcţie. În afară de nevoile generale ale economiei, zonele lovite de dezastru aşteaptă ciment, cărămidă, geamuri, prefabricate, spre a reface unităţile de producţie, instituţiile social-culturale, căminele oamenilor muncii.

În agricultură, întreprinderile de stat, cooperativele, toate unităţile agricole din zonele cruţate trebuie să depună toate eforturile, să se organizeze astfel încît să se muncească zi şi noapte pentru a umple golurile imense provocate de stihii prin compromiterea culturilor unor mari suprafeţe şi distrugerea unei părţi a şeptelului. Unităţile agricole din zonele calamitate trebuie să desfăşoare o adevărată şi continuă bătălie pentru a-şi vindeca rănile şi a reintra în circuitul economic normal. Populaţia aşteaptă să fie aprovizionată cu produse agroalimentare, industria cu materii prime, întreaga economie naţională aşteaptă satisfacerea multiplelor sale necesităţi.

Ampla iniţiativă de masă care s-a manifestat în rîndurile întregii populaţii în scopul ajutorării judeţelor lovite de inundaţii şi al sprijinirii muncii de refacere, va da neîndoios un imbold puternic pentru readucerea treptată a lucrurilor pe făgaşul lor normal. În întreprinderi, pe ogoare, în laboratoare, instituţii, pe şantiere, oriunde, munca se încarcă azi cu noi sensuri patriotice. Ţara trebuie să înfrîngă greutăţile neaşteptate ivite în realizarea ritmurilor ce şi le-a propus pentru dezvoltarea ei. O mişcare largă, cu un înţeles social şi politic limpede — o puternică mişcare de solidaritate patriotică — demonstrînd simţul de responsabilitate al tuturor faţă de prezent şi viitor, a şi cuprins ţara.

Unele întreprinderi în oraşele şi localităţile sinistrate îşi reiau producţia treptat. A început să dea iar curent termocentrala de la Luduş, funcţionînd din nou cu toate grupurile energetice. Lucrează „Combinatul de sticlărie şi faianţă" ca şi Întreprinderea „Nicovala" de la Sighişoara. Brutăriile din oraşul Dej aprovizionează iar populaţia cu pîine. A reintrat în funcţiune, în acelaşi oraş, fabrica „Iprofil". Alte întreprinderi îşi reiau, de asemenea, producţia. Drumurile se refac, pe rînd, şi redevin practicabile. Materialele de construcţii şi reparaţii iau calea localităţilor devastate. La Satu Mare s-au redeschis magazinele şi funcţionează din nou reţeaua telefonică. Sînt numai cîteva exemple.

Aşa cum scriu corespondenţii de la faţa locului, cărora lupta aprigă pentru apărare şi refacere le inspiră un limbaj militar : „Bătălia continuă !" Nivelul apelor în regiunile din nord-vestul ţării scade ; dar nu toate ameninţările sînt înlăturate. În sud nivelul apelor este încă în creştere. Cu eforturi fără răgaz, oamenii muncii, strîns uniţi în jurul partidului, luptă să limiteze pagubele, să asigure reluarea activităţii normale în regiunile devastate. Ei şi le vor înzeci pentru depăşirea planurilor de producţie în industrie, în agricultură, în toate ramurile, sprijinind redresarea economică şi lichidarea urmărilor pe care catastrofa naturală a inundaţiilor le-a provocat în ţară. Toţi cetăţenii patriei, urmînd chemările şi îndemnul partidului, îşi vor face datoria ca un singur om.

PENTRU CA ACTIVITATEA ECONOMICĂ, LOVITE DE CALAMITĂŢI PULSUL OBIŞNUIT

La Arad, unde îi vedeţi construind baricade împotriva puhoaielor şi în toate locurile unde a bîntuit stihia, militarii forţelor armate au săvîrşit, unii cu preţul vieţii, numeroase fapte de eroism.

(III şi IV) o mare cantitate va fi redistribuită zonelor sinistrate. Numai în trimestrul III populaţia acestor judeţe va putea procura 130.000 tone ciment, 650 mii mp plăci azbociment, 10.000 mc fişii dn beton armat pentru planşeu, 64.000 tone var, 13.500 tone ipsos, 1425 mii mp geam tras, 49.000 mii bucăţi ţigle ceramice, 3000 mii unităţi cahle teracotă, 165 tone obiecte sanitare porţelan, 20.000 mp plăci faianţă, etc.

Paralel cu sporirea producţiei, punerea treptată în funcţiune a unităţilor afectate de calamităţi constituie o preocupare de prim ordin a conducerii ministerului şi a comandamentului pentru prevenirea inundaţiilor şi refacerii urmărilor sale. La fabricile afectate de ape au fost trimise de urgenţă delegaţii de specialişti care au trecut neîntîrziat la conducerea directă a acţiunilor de înlăturare a efectelor inundaţiilor, de stabilire a măsurilor tehnice necesare pentru punerea în funcţiune a obiectivelor economice, pentru identificarea utilajelor, instalaţiilor, agregatelor ce urmează a fi recondiţionate. Datorită măsurilor energice luate, activităţii practice neîntrerupt desfăşurate, pînă la 20 mai au fost repuse în funcţiune şi redate producţiei Fabricile de cărămizi „Mureşeni"—Tg. Mureş, „Hercules"—Tîrnăveni, Fabrica de teracotă Bistriţa, Fabrica de geamuri Tîrnăveni. La celelalte unităţi se desfăşoară în prezent lucrări de amploare, s-au stabilit datele de reintrare în producţie, urmînd ca în perioada viitoare să se raporteze şi reluarea activităţii lor („Fafrica de cărămizi „7 Noiembrie"-Sighişoara, Fabrica de produse refractare-Dej, Fabrica de cărămizi-Satu Mare).

Comandamentul ministerului dirijează în continuare, zi şi noapte, toate lucrările de refacere, creează condiţiile materiale, tehnice şi umane necesare şi acordă tot sprijinul cerut pentru ca viaţa economică să reintre treptat în normal.

ÎNDUSTRIA UŞOARĂ ÎN LUPTA PENTRU RELUAREA NORMALĂ A ACTIVITĂŢII

NUMEROASE întreprinderi ale Ministerului Industriei Uşoare din judeţele Mureş, Sibiu, Satu Mare, Covasna, Harghita şi Cluj au fost greu afectate în urma calamităţilor naturale.

Circa 30 obiective au fost complet acoperite de ape. Printre unităţile cu cele mai mari pagube se numără Fabrica de încălţăminte „Ardeleana" din Alba Iulia, de maşini de gătit „1 Septembrie" şi tăbăcăria „Drum Nou" din Satu Mare, Ţesătoria de lînă şi mătase Sighişoara, Uzinele textile „Tîrnava", fabrica „Emailul roşu", cea de încălţăminte şi pielărie din Mediaş. Numai la Fabrica de pielărie şi încălţăminte din Mediaş apele au distrus circa 30 000 de perechi de încălţăminte. Pe lîngă importantele cantităţi de produse finite, total sau parţial deteriorate, inundaţiile au distrus însemnate cantităţi de materii prime şi materiale, utilaje şi instalaţii de producţie etc.

Pentru a limita pagubele pricinuite şi a pune în funcţiune întreprinderile, Comandamentul pentru apărarea împotriva inundaţiilor din cadrul ministerului a luat o serie de măsuri, altele urmînd a fi luate în continuare. În primul rînd, au fost trimişi spre fabricile respective, în afară de cadre de conducere din minister, 40 de ingineri constructori, instalatori, tehnologi, mecanici de instalaţii etc. pentru a ajuta efectiv la punerea în funcţiune a utilajelor, precum şi 15 economişti, care să ajute la punerea la punct a problemelor de gestiune. De asemenea, au fost trimişi 70 de muncitori calificaţi, tehnicieni şi ingineri de la Combinatele din Bucureşti. În afara acestora, au mai fost trimişi de la diferite fabrici din ţară peste 300 de electricieni, lăcătuşi, mecanici, zidari, maiştri. Aceştia vor sprijini activitatea de refacere a întreprinderilor din Satu Mare, Mediaş, Alba Iulia, Sighişoara etc.

Spre întreprinderile calamitate au fost expediate, totodată, numeroase materiale şi utilaje: 16 motopompe, 9 electropompe, 3 000 perechi cizme de cauciuc, 3 000 salopete, 1 500 combinezoane şi pantaloni cu pieptar, 3 000 kg de deşeuri de bumbac pentru ştersul utilajelor, 600 felinare de vînt, 800 m l cablu trifazic, 1 000 m l furtun şi 3 tone de ulei industrial. Fabricile de sticlă au trimis peste 1 milion bucăţi butelii pentru apă minerală şi circa 800 mii flacoane pentru medicamente. Alte materiale şi echipamente urmează să fie expediate în continuare.

În vederea recuperării unor materii prime, semifabricate şi produse finite care au fost supuse inundaţiilor, s-a dispus trimiterea imediată a acestora cu camioanele la diverse întreprinderi din ţară, în scopul prelucrării lor. În acest sens, peste 30 de autocamioane au transportat ţesături de bumbac, fire, ţesături de lînă de la Sighişoara şi Mediaş către unele fabrici similare din Bucureşti, Pucioasa, Braşov şi Sibiu.

Pentru punerea treptată în funcţiune a utilajelor afectate de inundaţii, specialişti din Bucureşti, Timişoara etc. s-au deplasat la faţa locului în vederea stabilirii exacte a necesarului de piese de schimb, în special cele din lemn (suveici, canete, vatale, tuburi textile etc.). Întreprinderea „Ambalajul metalic" din Timişoara, care execută piese de schimb, şi-a orientat producţia cu prioritate pentru întreprinderile care au suferit de pe urma inundaţiilor. În plus, numeroase întreprinderi din ţară au început să trimită din rezervele lor piese de schimb şi să confecţioneze altele în atelierele proprii.

Comandamentul ministerului urmează să ia şi alte măsuri practice, astfel încît fabricile lovite de inundaţii să-şi poată relua activitatea de producţie.

Şi Aiudul a fost năpădit de puhoaie, suferind pagube considerabile

IMPERATIVE ALE REDRESĂRII SITUAŢIEI ÎN AGRICULTURĂ

INUNDAŢIILE fără precedent care au avut loc în unele judeţe din nordul ţării, au provocat importante pagube agriculturii, calamitînd suprafeţe întinse de terenuri cultivate sau aflate în curs de însămînţare. Conform datelor centralizate la Ministerul Agriculturii şi Silviculturii, pînă la data de 20 mai a.c. au fost inundate aproape 600 000 ha. teren agricol, culturile fiind distruse pe mari suprafeţe. După date provizorii, peste 25 000 de animale au pierit înecate. Au fost dărîmate sau avariate construcţii zootehnice, ateliere, magazii de cereale şi furaje ale unităţilor agricole de stat şi cooperatiste, ale ţăranilor din zonele puternic lovite de furia apelor. Pagubele totale identificate pînă la 20 mai, depăşesc în agricultură 1 miliard lei.

Analizînd situaţia creată în agricultura judeţelor care au primit o grea lovitură de pe urma inundaţiilor, Ministerul Agriculturii şi Silviculturii, împreună cu Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole de Producţie au stabilit un complex de măsuri tehnice şi organizatorice, precum şi o serie de sarcini operative concrete care urmează să se aplice atît în judeţele şi unităţile agricole calamitate, cît şi în cele chemate să vină în ajutorul acestora.

Pentru zonele calamitate s-a stabilit să se treacă de urgenţă la inventarierea detaliată pe unităţi agricole şi, în cadrul acestora, pe sole şi parcele a suprafeţelor inundate. În acest scop, la nivelul judeţelor s-au constituit comisii, care împreună cu conducerile şi specialiştii din unităţi, cu cadre de la şcolile agricole, staţiuni experimentale şi alte organizaţii economice, vor identifica solă cu solă suprafeţele inundate, stabilind gradul de calamitate a culturilor şi măsurile ce se impun pentru fiecare cultură în parte. Astfel, s-a hotărît ca pentru culturile de păioase cu un grad de calamitate mai mare de 50% să fie luate măsuri urgente de întoarcere şi reînsămînţare cu porumb boabe.

La culturile prăşitoare, cum sînt sfecla de zahăr, porumbul şi floarea soarelui, măsurile stabilite sînt diferenţiate pe culturi în funcţie de zone. Astfel la sfecla de zahăr s-a hotărît ca reînsămînţarea cu aceeaşi cultură să se facă în toate judeţele calamitate, aceasta deoarece umiditatea existentă va permite obţinerea unei producţii bune.

Măsuri diferenţiate au fost stabilite şi pentru celelalte culturi agricole: **legume, unele plante furajere, culturi aromatice şi medicinale.** O măsură cu caracter general, obligatorie pentru toate unităţile agricole din ţară, este aceea de a reînsămînţa cu porumb boabe toate culturile calamitate, unde condiţiile nu permit ca acestea să fie semănate cu aceeaşi cultură.

După inventarierea, determinarea gradului de calamitate şi precizarea culturilor ce se vor reînsămînţa, comisiile organizate la nivelul judeţelor afectate de inundaţii vor stabili necesarul de sămînţă pe culturi şi soiuri, vor identifica stocurile existente în unităţi şi vor solicita acoperirea deficitului, care se va efectua de către M.A.S. prin întreprinderile sale specializate.

O altă măsură tehnico-organizatorică indicată de M.A.S. o constituie **stabilirea de urgenţă a graficului de executare a lucrărilor pe fiecare unitate agricolă** în parte. În acest scop s-a trasat ca sarcină comisiilor din judeţele calamitate să calculeze necesarul de mijloace mecanice, să stabilească cît din acest necesar se poate acoperi din judeţ, făcînd mişcări din zonele necalamitate şi să solicite M.A.S. acoperirea deficitului de tractoare şi maşini. Măsuri deosebite s-au stabilit pentru judeţele Ilfov, Teleorman, Ialomiţa, Constanţa, Buzău, Dolj, Bihor, Vîlcea şi altele, chemate să sprijine unităţile din zonele calamitate. Astfel s-a hotărît ca aceste judeţe să pregătească tractoarele şi maşinile agricole necesare, să le organizeze în formaţiuni corespunzătoare de lucru.

S-au stabilit, de asemenea, şi măsurile organizatorice pe care judeţele calamitate urmează să le ia pentru ca tractoarele şi maşinile venite în ajutor din alte judeţe să fie folosite cît mai raţional şi eficient.

Programul de măsuri şi sarcini elaborat de către M.A.S. cuprinde şi alte acţiuni tehnice şi organizatorice referitoare la asigurarea seminţelor, a răsadurilor, precum şi indicaţii precise referitoare la agrotehnica ce va trebui să fie aplicată pe suprafeţele calamitate.

Măsuri eficiente sînt cuprinse în program şi pentru remedierea pagubelor provocate în zootehnie.

ÎN LUPTĂ CU GREUTĂȚILE REFACERII

ANGAJAMENTE SUPLIMENTARE PENTRU DEPĂȘIREA SARCINILOR DE PLAN

RĂSPUNZÎND CHEMĂRII PARTIDULUI

ÎN TOATE ÎNTREPRINDERILE INDUSTRIALE, oamenii muncii, răspunzînd chemării partidului, își iau angajamente suplimentare de a realiza mai multe produse peste plan, de a obține cît mai însemnate economii materiale, pentru a contribui în acest mod la diminuarea pierderilor provocate de inundații, pentu a asigura îndeplinrea prevederilor de plan pe acest an. Redăm cîteva din acestea:

În municipiul București

COLECTIVELE de muncă din întreprinderile bucureștene depun toate eforturile pentru sprijinirea acțiunii ce se desfășoară în întreaga țară pentru înlăturarea distrugerilor din zonele calamitate, reluarea producției și lichidare a pagubelor materiale. Pe ansamblul municipiului — București, **angajamentul producției industriale suplimentare pe acest an pentru recuperarea pierderilor din localitățile calamitate, este de peste 135 milioane lei.** Contribuția în produse ce vor fi realizate din economii are o valoare ce depășește 20 milioane lei, iar peste 400 muncitori și specialiști au plecat în zonele calamitate, să sprijine reluarea producției.

● Angajamentul suplimentar al **Uzinei de motoare și compresoare „Timpuri Noi"** este concretizat în produse ce depășesc 800 mii lei.

● Salariații **Uzinei de reparații auto Grivița** și-au luat angajamentul să dea peste plan o producție marfă în valoare de 600 000 lei și să execute cu prioritate reparațiile capitale ale autovehiculelor din județele calamitate.

● **Uzina de reparații Dudești-Cioplea** va obține peste plan o producție în valoare de 500 000 lei.

● Colectivul **Fabricii de utilaje și piese de schimb — Chitila** a hotărît să livreze utilaje și piese de schimb județelor afectate de calamitate cu 30 zile înainte de termenele contractuale și și-a dublat angajamentul de depășire a planului pe 1970 de la 115 000 lei, cît era cel inițial, la 230 000 lei.

● **Fabrica de pielărie și încălțăminte „Flacăra roșie"** va livra, peste plan, 10 000 perechi încălțăminte, 6 000 kg talpă, 4 000 mp piele, 4 000 bucăți articole de marochinărie și 6 000 bucăți articole tehnice și de protecție.

● Muncitorii, tehnicienii și inginerii de la **Fabrica „9 Mai"** din cadrul **Combinatului de mătase — București** s-au angajat să depășească cu 2% valoarea producției globale.

● Producția suplimentară pe care o vor realiza unitățile **Combinatului de lînă— București** va fi de 10000 mp țesături în valoare de 690 000 lei.

● **Întreprinderea de construcții și reparații echipament de telecomunicații** și-a suplimentat planul la producția marfă cu circa 1 000 000 lei, iar la beneficii cu 600 000 lei.

● Populația din zonele calamitate va primi de la **Fabrica de produse de panificație „Herăstrău"** 6 000 kg pîine intermediară, obținută din economiile realizate prin reducerea consumurilor specifice.

În alte localități din țară

ÎNSEMNATE angajamente suplimentare au fost luate și de alte întreprinderi din diferitele localități neafectate de calamități.

● **Colectivul Combinatului de materiale de construcții—Tg. Jiu** s-a angajat să realizeze, în plus, 2000 tone ciment, 1.000.000 buc. cărămidă, 15.000 m.p. panouri termoizolatoare și alte materiale de construcții. Zilele acestea au și fost expediate 87 vagoane ciment cu destinația Mediaș și 60 vagoane cu var spre alte localități calamitate.

● **Muncitorii, tehnicienii și inginerii Fabricii de ciment Fieni** au hotărît ca, pînă la sfîrșitul lunii mai a.c., să livreze suplimentar 1000 tone ciment.

● **Colectivul Întreprinderii de prefabricate din beton autoclavizat—Doicești,** s-a angajat să dea în luna mai a.c., peste plan, 300 m.c. prefabricate, iar pînă la sfîrșitul anului 1100 m.c. din care se pot construi 50 apartamente.

● **Salariații din industria locală — județul Prahova** s-au angajat să livreze suplimentar în această lună 200 tone var, 200 tone ipsos și 300.000 buc. cărămidă.

● **Chimiștii de la Uzina de superfosfați și acid sulfuric din Năvodari — Județul Constanța,** au hotărît să dea în plus pînă la sfîrșitul lunii mai a.c., 4500 tone acid sulfuric, 300 tone superfosfat simplu, 100 tone superfosfat granulat etc., reprezentînd în total o producție marfă de peste 2.600.000 lei.

● **Colectivul Rafinăriei — Pitești** s-a angajat să producă suplimentar în luna curentă mai bine de 300 tone carburanți.

● **Metalurgiștii de la Uzina mecanică „Muscel" — Jud. Argeș** au luat hotărîrea să realizeze în tr. II a.c. o producție suplimentară în valoare de 5,5 milioane lei.

● **Textiliștii de la Întreprinderea „Bucegi" — Pucioasa** s-au angajat să dea suplimentar în acest an față de prevederi 30.000 m.p. țesături și 10 tone fire.

● **Colectivele exploatărilor miniere Filipeștii de pădure și Șotînga** s-au angajat să livreze în luna mai a.c. peste plan 6.400 tone cărbune. La nivelul Centralei Cărbunelui din Ploiești s-a prevăzut, să se obțină peste plan, pînă la finele lui 1970, o producție valorică de 6,7 milioane lei.

● **De la Combinatul siderurgic — Galați** am fost informați că furnaliștii au reușit pînă la 20 mai a.c. să elaboreze peste plan 7800 tone fontă, iar oțelarii circa 7000 tone oțel.

În județul Cluj

OAMENII IES ÎNVINGĂTORI ÎN LUPTA CU STIHIA APELOR

● În județul Cluj, **conform evaluărilor provizorii făcute pînă la 19 mai a.c., pagubele materiale provocate de inundații se cifrează la 300 milioane lei. Din cele 2 669 locuințe inundate, majoritatea sînt avariate, iar 323 complet distruse. Au fost afectate de inundații 11 obiective economice și industriale, două școli generale, spitalul și liceul din Dej.**

Pagube mari s-au produs în agricultura județului, fiind inundate aproape 20 de mii hectare, din care 13 177 ha teren arabil, 6 253 ha pășuni și fînețe, 80 ha cu vie, 75 ha livezi. Culturile compromise cuprind peste patru mii hectare cultivate cu grîu și porumb, 695 ha cu sfeclă de zahăr, 308 ha cartofi, 428 ha legume etc. De asemenea au fost distruse 740 m de șosea națională, 3,5 km de cale ferată și 31 poduri și podețe.

DUPĂ aproximativ 130 de ore de deluviu, puhoaiele Someșului s-au retras. Arieșul și celelalte pîrîuri s-au întors și ele în albia lor. Evaluarea pagubelor și daunelor pricinuite de stihiile dezlănțuite ale naturii este de aproximativ 300 milioane lei. Dar nimeni nu își pierde acum timpul cu calcule și contemplări. Populația zonelor sinistrate și din alte localități, de la operațiile de salvare a vieților omenești și a bunurilor materiale, a trecut la restabilirea condițiilor de desfășurare normală a vieții, a activității productive și sociale.

În municipiul Dej — localitatea cea mai crunt lovită din județul Cluj — **7 unități productive și-au reluat complet activitatea.** Fabrica de mobilă producea în ziua de 18 mai cu 90% din capacitate. Au reintrat în funcțiune Complexul de industrializare a lemnului și celelalte unități productive aparținînd industriei locale din Gherla.

La Combinatul de celuloză și hîrtie (platforma Dej), **Fabrica de conserve „11 Iunie", Fabrica de produse lactate, Întreprinderea de produse refractare, Depoul de locomotive Dej — Triaj** și în **Autobaza din Dej** se execută reparațiile și reviziile tehnice în vederea revenirii la activitatea productivă în următoarele zile.

În localitățile sinistrate sosesc necontenit echipe de muncitori, tehnicieni, ingineri de diferite specialități, pentru a participa nemijlocit la vindecarea rănilor pricinuite economiei. **Duminică 17 mai au lucrat în orașele Dej, Gherla și localitățile rurale învecinate 4 300 salariați, studenți și elevi din 22 întreprinderi, instituții și școli profesionale din Cluj, Turda etc.** Majoritatea lor au participat la pregătirea unităților industriale, în vederea reluării activității acestora, la refacerea rețelelor electrice, a conductelor de apă potabilă și a căilor de comunicație.

La **Fabrica de produse refractare** au sosit specialiști de la Fabrica de ciment din Turda. **Fabrica de conserve „11 iunie"** a primit ajutor din partea unui grup de salariați de la Combinatul alimentar din Cluj. La punerea în funcțiune a celor 65 de autovehicule de la Autobaza Dej, participă mecanici și tehnicieni de la unitățile similare din Cluj și Turda.

Comandamentul județean și cel local îndreaptă acum forțele spre refacerea completă a căilor de comunicații, rețelelor de alimentare cu apă, energie electrică, combustibil, a liniilor telefonice. Circulația pe drumurile și căile ferate din Dej și Cluj este restabilită. În ședința comandamentului care a avut loc luni seara, s-au luat măsuri pentru intensificarea lucrărilor de reparare a drumurilor între Dej — Bistrița (pe acest traseu se construiește și un pod provizoriu) și Dej — Baia Mare, pe porțiunile de cale ferată avariată în valea Someșului, precum și a drumurilor județene și comunale mai importante.

Concomitent, în întreprinderile și instituțiile din localitățile neafectate — Cluj, Turda, Cîmpia Turzii, Huedin etc. — salariații dau dovadă de înalt patriotism, prin donații în bani, obiecte de îmbrăcăminte și alimente. **Duminică — 17 mai a fost transformată în zi obișnuită de lucru în 29 de întreprinderi din județul Cluj.** Cei 27 000 de salariați au renunțat la remunerația muncii lor în această zi în favoarea sinistraților. Colectivul **Uzinei „Metalul roșu"** a hotărît să depășească planul pe luna mai cu 1 100 000 lei. Totodată, el a pregătit o echipă de muncitori și tehnicieni, care vor participa la repunerea în funcțiune a **Fabricii de aragaze din Satu Mare. Uzina „Armătura"** va da peste planul lunii mai produse în valoare de 2 milioane lei. Mai multe echipe de muncitori din această uzină s-au oferit să participe, în orele libere, la repararea instalațiilor în localitățile inundate.

Uzina „Unirea" va realiza o producție suplimentară de 2 500 000 lei, iar Uzina **„Tehnofrig"** 600 000 lei. Colectivul uzinei „Tehnofrig" a luat și o altă inițiativă importantă: va repara toate materialele electrice din instalațiile construite de uzină, care funcționează în localitățile sinistrate. Este de relevat și **angajamentul colectivului Trustului de construcții local.** Unitățile sale vor construi în orașul Dej 80 apartamente peste plan, iar pe cele 70 programate pentru sfîrșitul lunii iunie, le vor finisa și preda în zilele următoare.

Dat fiind faptul că în zonele calamitate se simte nevoia de materiale de construcții, colectivele din ramura respectivă s-au angajat, în unanimitate, să acopere necesitățile. Ele vor livra în lunile mai și iunie, peste plan, 6 500 tone de ciment, 11 100 tone de var, 820 000 cărămizi, 10 000 mp fîșii prefabricate cu goluri, 1 500 m tuburi de canalizare, 100 000 țigle, 120 000 mp covor PVC, 200 000 mp pînză asfaltată, 50 000 mp benzi pentru producerea conductelor subterane. În aceste cantități nu sînt cuprinse produsele întreprinderii de cariere și balastiere din Cluj. Colectivul de aici nu și-a luat încă un angajament concret, în schimb în ultimele patru zile a livrat 13 000 tone de piatră peste plan și continuă să expedieze zilnic cîte 2 500 tone (în loc de 200 tone, cît este prevăzut).

Unitățile Combinatului de exploatare și industrializare a lemnului produc peste planul lunii în curs 3 000 mp de plăci aglomerate din lemn — PAL, 550 mc de lemn de construcții și 50 mc de cherestea rășinoasă. Toate acestea reprezintă o mică parte din tumultuoasa activitate desfășurată de oamenii muncii din județul Cluj pentru vindecarea rănilor pe care le-a pricinuit inundațiile în această parte a țării.

Andrei VARGA

În județul Iași

PUTEREA HOTĂRÎTOARE A FAPTELOR

DEȘI mai puțin afectată de inundații decît alte localități din țară, populația județului Iași trăiește în aceste zile momente de mare încordare, dar și de încredere deplină în forțele ei mobilizate să preîntîmpine efectele negative ale furiei apelor revărsate.

Sub conducerea comitetului județean de partid, oamenii muncii din satele de pe malul Prutului, Siretului sau Jijiei, ajutați de militari ai forțelor noastre armate, au evacuat bunurile materiale și au înălțat diguri de protecție a localităților și semănăturilor amenințate de inundații. La Prisecani, Victoria, Scopșeni, Trifeni și în alte sate au fost trimise mijloace tehnice de lucru și ajutoare materiale în alimente și medicamente. Cu toate aceste eforturi depuse, peste 37 000 ha teren agricol au fost inundate. Pagubele pricinuite pînă la 20 mai, după date provizorii, se ridică, pe întregul județ la 73 milioane lei.

La ora cînd transmitem aceste rînduri, lupta cu apele amenințătoare se desfășoară din plin. Pretutindeni se muncește cu calm și hotărîre, diminuîndu-se efectele negative ale inundațiilor. Acolo unde furia apelor a trecut, se lucrează intens la refacerea drumurilor, a instalațiilor electrice și telefonice, a locuințelor.

La chemarea partidului, populația județului Iași acordă sprijinul său dezinteresat atît localităților sinistrate din propriul județ, cît și celorlalte localități din țară. În toate întreprinderile au avut loc adunări în care muncitorii, inginerii, tehnicienii și ceilalți salariați au hotărît să acorde o zi sau mai multe pe lună din salariul lor pînă la sfîrșitul anului, și să lucreze gratuit în unele zile de odihnă pentru a compensa pierderile de producție provocate de încetarea activității întreprinderilor din zonele calamitate.

Îndeplinirea planului pe 1970 în industria ieșeană se desfășoară cu succes. **Pînă la sfîrșitul lunii aprilie a. c. s-a dat peste plan o producție de 52 milioane lei din angajamentul anual de 135 milioane lei.** În aceste zile, colectivele întreprinderilor și-au luat noi angajamente, care totalizează alte milioane de lei producție suplimentară.

Uzina „Metalurgica" s-a angajat să realizeze, peste plan în luna mai, încă 200 tone de țevi sudate; **Combinatul textil** — o producție de 1 milion lei, **Fabrica de Antibiotice** — 100 000 flacoane de penicilină și alte medicamente, **Uzina mecanică „Nicolina"** — o producție de 2 milioane lei, **Uzina mecanică din Pașcani** — o producție de 1,5 milioane lei, **Uzina de fibre sintetice** — o producție de 3,8 milioane lei.

Lista angajamentelor ar putea continua. Trebuie să remarcăm că oamenii muncii ieșeni, sub conducerea organizațiilor de partid, au trecut operativ la îndeplinirea angajamentelor suplimentare asumate. Duminica de 17 mai la Combinatul textil

⟶

În mijlocul poporului — în inima poporului.

și la Întreprinderea de produse ceramice a fost zi de lucru. Colectivele celor două unități industriale și-au dăruit gratuit activitatea dintr-un înalt spirit de solidaritate cu oamenii muncii care au avut de suferit de pe urma inundațiilor și și-au consacrat eforturile pentru sporirea suplimentară a producției. Îndeplinindu-și angajamentul pe luna mai, **textiliștii** au produs duminică 7 500 kg fire de bumbac, 30 200 tricotaje, 5 000 mp țesături de mătase, confecții în valoare de 300 000 lei, iar **lucrătorii ceramiști** au realizat 120 000 cărămizi, mai mult de jumătate din angajamentul pentru luna curentă. **Colectivul de la Fabrica de Antibiotice** a și pregătit 15 000 flacoane de Moldamin și 30 000 flacoane penicilină, urmînd ca în zilele următoare să-și îndeplinească angajamentul integral.

La Uzina Metalurgică utilajele se află în revizie. Muncitorii, tehnicienii și inginerii de aici au luat măsuri speciale pentru scurtarea cu 2 zile a termenului de reintrare în funcțiune a uzinei, astfel ca angajamentul să poată fi îndeplinit în întregime pînă la sfîrșitul lunii. Alte unități, cum ar fi **Întreprinderea nr. 14 — instalații-montaj** au format echipe de intervenții care sînt gata să acorde ajutorul lor la refacerea instalațiilor industriale și a caselor de locuit deteriorate de inundații.

Cu aceeași abnegație răspund chemării partidului și țăranii cooperatori. În adunările care au avut loc la **Cooperativele agricole Ruginoasa, Tătărăști, Dolhești** și altele, țăranii au hotărît să doneze pentru ajutorarea celor sinistrați contravaloarea unei norme de muncă.

Alături de muncitori și țărani, intelectualitatea ieșeană universitară se dovedește încă o dată pătrunsă de un înalt spirit patriotic. Cadrele didactice și studenții și-au manifestat hotărîrea de a veni în ajutorul sinistraților și a unităților economice lovite de inundații cu importante sume de bani și prin muncă patriotică. Astfel, s-a hotărît formarea unei brigăzi de specialiști care să sprijine reluarea activității unor întreprinderi industriale, formarea unor brigăzi de studenți care, în timpul vacanței, vor contribui la lucrările necesare înlăturării efectelor inundațiilor. De asemenea, studenții bursieri au hotărît să doneze în folosul sinistraților partea de bursă rezervată cheltuielilor personale pînă la sfîrșitul anului.

Acum, cînd transmitem aceste rînduri, întreaga suflare a bătrînei cetăți moldovene, vibrează la unison cu întreaga țară, hotărîtă să-și aducă contribuția la depășirea cu succes a greutăților și pagubelor provocate de calamitățile naturale fără precedent care au lovit întinse ținuturi ale patriei noastre.

V. GHEORGHIU

● Potrivit unei prime evaluări a Comandamentului județului Sălaj **rezultă că peste 200 case sînt complet distruse, iar alte 200 sînt afectate parțial. În total au fost evacuate din zona revărsării apelor 2 086 de familii. Din 29 de poduri distruse au fost refăcute nouă, iar din 435 podețe avariate s-au refăcut 208.**

În acest județ au fost afectate de inundații 16 km de linii electrice, 19 km linii telefonice, 187 km de șosele, 20 km de cale ferată. Cea mai mare parte a rețelelor de transport și telecomunicații a fost repusă în funcțiune.

● În Tîrgu Mureș, **inundațiile au scos din funcțiune, parțial sau total, 11 întreprinderi mari, la Reghin șase, la Luduș șapte, la Sighișoara cinci. Au fost inundate aproximativ 100 de mii ha. teren agricol și peste 70 de localități. Au fost distruse poduri, tronsoane de căi ferate și drumuri. Peste 12 mii de familii au fost evacuate prin intervenția cu elicoptere, amfibii, bărci, plute. Au fost salvate de la înnec aproximativ 5 000 de persoane. Pînă la 19 mai a.c. au fost identificate în județ 23 de victime.**

● În județul Satu Mare **suprafața totală de teren inundată — identificată — se ridică de 98 900 hectare, din care: 26 600 ha grîu, 12 000 ha porumb, 2 000 ha sfeclă de zahăr, 2 500 ha cartofi, 1 200 ha legume, 54 600 ha ogor. Au dispărut 16 860 animale și 14 450 păsări. Furia apelor a distrus 3 350 case și 6 597 anexe gospodărești.**

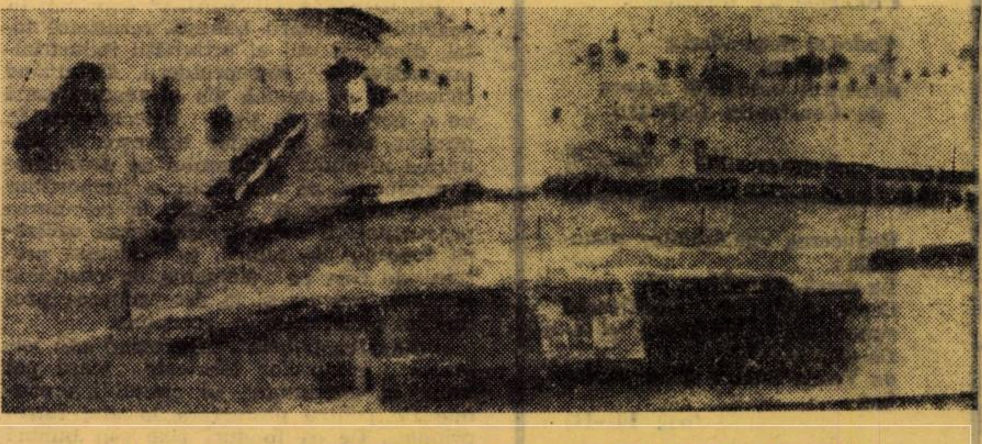

Astfel arăta nodul feroviar Dej în zilele cumplitei invazii a Someșului.

La Alba Iulia, crunt lovită de calamități, cetățenii sinistrați sînt salvați cu ajutorul ambarcațiunilor militare.

Cu toate mijloacele, pe toate căile de transport, inclusiv avioanele TAROM, sinistraților din județele afectate de inundații le sosesc neîncetat ajutoare trimise din întreaga țară.

In județul Maramureș

ÎNTREPRINDERILE MINIERE ȘI FORESTIERE PRODUC

● O primă evaluare globală a victimelor omenești și pagubelor materiale provocate de calamități în cele 24 de localități inundate în cuprinsul județului Maramureș, **sînt mari — așa cum comunică Comandamentul de aici. Pînă în ziua de 19 mai a.c. s-au înregistrat 8 morți în localitățile Baia Mare, Sighetul Marmației, Borșa și Cocîrlău. Au fost distruse 706 case. Drumurile naționale au fost distruse și avariate pe aproape 30 de km., iar cele locale pe 232 km. Rețeaua feroviară a fost distrusă pe o distanță de 25 km și avariată pe 53,5 km. Au fost scoase temporar din funcțiune opt unități de producție, șase dintre ele reluîndu-și recent activitatea.**

MARAMUREȘUL a fost unul dintre primele județe năpăstuite de furia naturii dezlănțuite. Pe data de 13 mai a.c. s-au prăvălit peste Maramureș milioane de tone de apă. Dintr-o dată micile pîraie de munte s-au transformat în rîuri. Tisa, Iza, Mara, Timișul au ieșit din matca lor milenară, acoperind mii de hectare. În torente furibunde apa s-a aruncat peste drumuri distrugîndu-le pe zeci de km, a rupt terasamente de căi ferate și poduri, a sfîrtecat rețele electrice. Șoselele au devenit de la un capăt la altul impracticabile. În unitățile forestiere ale Sighetului și Marmației, precum și în alte sectoare activitatea productivă a încetat.

În zona Maramureș șuvoaie învolburate au coborît la fel cu o viteză uluitoare, măturînd totul în calea lor: case, construcții industriale, unități forestiere, zmulgînd copaci din rădăcină.

Cel mai mult de suferit de pe urma furiei apelor au avut-o unitățile miniere. La Exploatarea minieră Borșa stihia dezlănțuită a naturii a debutat prin inundarea drumului de acces: — Toroiaga și Burhaia —, cu răsturnarea stîlpilor de înaltă tensiune și ruperea conductei de alimentare cu apă potabilă, precum și a conductei de evacuare a sterilului din flotație. Inundațiile nu au cruțat nici exploatarea minieră „Nistrul". Aici apa a inundat complet ultima porțiune a minei. Aproape toate unitățile Centralelor miniere și metalurgiei neferoase Baia Mare au avut de suferit de pe urma inundațiilor. Acum însă lucrurile au intrat în făgașul lor normal. Minerii au învins apele. **Muncind cu dăruire, ei au evacuat, prin sisteme de pompaj, apa, au refăcut rețelele de iluminat și de aerisire, drumurile, reușind de pe acum să scoată din adîncuri zeci de tone de minereuri și cărbune.**

În celelalte unități economice ale județului se duce și în prezent o luptă acerbă pentru diminuarea pagubelor provocate de apă. Se muncește zi și noapte ca să se repună în cel mai scurt timp în funcțiune liniile ferate și drumurile. În acest scop, Întreprinderea de materiale de construcții din Baia Mare a trimis în zona Cireșul Mare peste 560 tone de piatră pentru refacerea traseului de cale ferată Mirești — Ulmeni. De asemenea, au fost dirijate sute de tone de piatră din această unitate pentru refacerea drumului național Baia Mare — Satu Mare. De altfel acest drum a devenit practicabil în după amiaza zilei de duminică. Refacerea drumului Baia Mare — Satu Mare, prezintă o importanță deosebită. Județul Maramureș care a fost complet izolat (nu exista nici o cale de acces în această parte, decît numai prin avion), poate fi aprovizionat în mod curent cu alimente și materiale necesare procesului de producție.

Printr-un efort uriaș, datorită spiritului de sacrificiu și patriotismului oamenilor muncii, al tineretului, al gărzilor patriotice și a ostașilor armatei noastre, viața economică a Maramureșului intră, treptat, pe un făgaș normal.

Cornel ARDELEANU

viața economică

Săptăminal editat de Societatea de Științe Economice din România

SUMAR

Nr. 21 din 22 mai 1970

Măsuri energice, acțiuni hotărîte pentru ca activitatea economică, întreaga viață din zonele lovite de calamități să-și regăsească pulsul obișnuit. (pag. 2—3)

În luptă cu greutățile refacerii

Angajamente suplimentare pentru depășirea sarcinilor de plan. (pag. 4—5)

● ECONOMIE NAȚIONALA

Planificare :
(Puncte de vedere)
Posibilități de perfecționare a indicatorului producției globale.
de **Ion Drăghici,** directorul Direcției teritoriale de revizie și control nr. 4 și **Marin Stoianovici,** Comisia economică a Comitetului județean P.C.R. Brașov. (pag. 6)

Ancheta noastră :
Creditele și mijloacele proprii în sprijinul investițiilor în C.A.P.
de **Maria Ioniță** (pag. 7)

● CONDUCERE ȘI ORGANIZARE

Cabinetele de organizare :
Probleme ale tranziției...

Cadre și răspunderi :
Ion Crăciun,
ministrul industriei ușoare
de **Constantin Cojocaru** (pag. 8)

Reducerea cheltuielilor materiale :
La masa rotundă.
Economisirea + valorificarea superioară a metalului = eficiență înaltă.
de **Vasile Boescu** și **Ion Bumbea** (pag. 10—11)

● TEORII ● IDEI

Aspecte teoretice și metodologice ale economiei învățămîntului (I)
de prof. univ. dr. **Dan Grindea** (pag. 13)

Șantier științific :
dr. **Ion Păcuraru**

Curente — școli — economiști :
Monetarism contra neokeynesism
de **L. Stroja** (pag. 14)

Dezbateri
Relațiile economice externe ale României și sporirea eficienței comerțului exterior. Specializarea producției pentru export în contextul diviziunii internaționale a muncii
de **I. Bujorică,** șef secție la I.S.C.E.I. (pag. 16)

● ECONOMIE MONDIALA

Documentar :
Economia vest-europeană în anul 1969
de **P. Grecu** (pag. 17)

Redactor șef : Gheorghe DOLGU

Tiparul : Intreprinderea Poligrafică „Informația", str. Brezoianu, nr. 23—25.

PLANIFICARE

POSIBILITĂȚI DE PERFECȚIONARE A INDICATORULUI PRODUCȚIEI GLOBALE

AUTORII articolului de față, după ce fac unele considerații și relevă anumite deficiențe cu privire la determinarea conținutului indicatorului producției globale, opiniază ca acesta să rămînă mai departe un principal indicator sintetic al producției industriale, date fiind funcțiile pe care le îndeplinește la nivelul întreprinderii și al economiei naționale. Ei se pronunță însă pentru o îmbunătățire a determinării lui, astfel incît o serie de neajunsuri care se manifestă în prezent să fie înlăturate.

„PRODUCȚIA GLOBALĂ" exprimă, în condițiile evaluării bănești, rezultatul total, direct și util al activității industrial-productive a întreprinderii, sintetizînd consumul de muncă vie și materializată pe o perioadă de timp determinată. În prezent acest indicator servește la stabilirea nivelului și ritmului de dezvoltare a producției pe ansamblu, a proporțiilor dintre sectoare și ramuri, la calcularea productivității muncii, aprecierea utilizării fondului de salarii, la calculul prețului de cost pe elemente de cheltuieli primare, precum și la determinarea produsului social total în economie.

„Producția globală", cuprinzînd atît valoarea produselor fabricate (care pot intra, în continuare, în circuitul economic fie pentru prelucrare la alte întreprinderi, fie ca fonduri fixe sau bunuri de consum pentru populație), cît și valoarea semifabricatelor și producției neterminate, **prezintă și o serie de neajunsuri** relevate de multe ori în literatura de specialitate, inclusiv în „Viața Economică". Aceasta, deoarece indicatorul valoric al producției globale la nivelul întreprinderilor suportă o serie de influențe, cum ar fi :

● **variația valorii producției în funcție de valoarea materiei prime folosite.** Cu cît valoarea materiei prime folosite la realizarea unui produs este mai mare, cu atît mai mare va fi și valoarea acestuia, deși în majoritatea cazurilor se depun aceleași eforturi, respectiv se adaugă aceeași valoare nouă pentru realizare. Pentru fabricarea unui metru de stofă, de exemplu, se consumă aceleași salarii și aceeași cotă de uzură a mijloacelor fixe. Cu toate acestea valoarea produsului diferă în funcție de structura materiei prime folosite.

● **modificările intervenite în specializarea și cooperarea dintre întreprinderi.** Cu cît se extinde mai mult specializarea și colaborarea pentru realizarea unui produs — care este o cerință a industriei moderne — cu atît se denaturează în actualele condiții de determinare, indicatorul valoric al producției globale. Aceasta deoarece părțile componente ale produsului finit sînt incluse în raportări atît de unitățile producătoare, cît și de cele coordonatoare. La unitățile din urmă se înregistrează un raport invers proporțional între extinderea cooperării, care favorizează creșterea substanțială a producției, și valoarea nou creată adăugată produsului finit, care este din ce în ce mai redusă.

● **cuprinderea în producția globală a creșterii sau descreșterii stocurilor producției neterminate la întreprinderile cu ciclu lung de fabricație și lipsa unei metodologii precise de determinare a acestora,** permite, în unele cazuri, să se raporteze și materii prime și materiale primite din afară, care n-au parcurs nici o fază a procesului de fabricație, sau să se mențină în producția neterminată produse rebutate, comenzi sistate etc.

Lipsurile indicatorului producției globale, semnalate încă din primii ani de folosire, **au ridicat problema îmbunătățirii metodologiei practicate sau înlocuirii acestuia prin alți indicatori care să exprime mai fidel activitatea economică a întreprinderii.** În rezolvarea ei au apărut în presa de specialitate diverse păreri, în sensul ca să se folosească, în paralel, mai mulți indicatori (producția globală, producția marfă vîndută și încasată, producția netă), din care unul să fie obligatoriu, sau să se folosească numai indicatorul producției nete sau numai indicatorul producției marfă vîndută și încasată etc.

Susținem părerile formulate în sensul ca producția globală să rămînă mai departe ca principal indicator STATISTIC al producției industriale, date fiind funcțiile pe care le îndeplinește la nivelul întreprinderii și al economiei naționale,

PUNCTE DE VEDERE

dintre care unele nu pot fi suplinite de nici un alt indicator al producției industriale (ca, de exemplu, utilizarea lui la determinarea produsului social total). Opinăm pentru menținerea acestui indicator, bazați pe următoarele considerente :

Producția netă, ca indicator obligatoriu, ar putea determina întreprinderile să-și orienteze activitatea către fabricarea preferențială a unor produse cu un volum mare de muncă și, deci, să constituie o frînă pentru introducerea progresului tehnic și creșterea productivității muncii. La aceasta se mai adaugă faptul că beneficiul și impozitul pe circulația mărfurilor, care ar urma să se includă în acest indicator, nu sînt în toate ramurile rezultatul direct al muncii depuse pentru realizarea produselor, mărimea lor fiind determinată de politica statului în stabilirea prețurilor.

Producția marfă vîndută și încasată prezintă avantajul că mobilizează întreprinderile să depună eforturi nu numai pentru executarea unui anumit volum de producție, ci și pentru punerea lui în circuitul economic prin actul de vînzare. Producția marfă vîndută și încasată este însă un indicator care caracterizează activitatea întreprinderii în sfera circulației, el neexprimînd la un moment dat rezultatul întregii activități. Folosirea, în continuare, a producției globale ca indicator de plan, impune însă o îmbunătățire a metodologiei determinării lui, acțiune aflată în curs de desfășurare.

Părerea noastră este că, la formularea acestor propuneri, trebuie să se aibă în vedere următoarele :

a) producția globală valorică să exprime cît mai fidel producția realizată în expresie naturală. În forma actuală de determinare, producția globală este majorată nejustificat, întrucît aceeași materie primă se include de mai multe ori în calcul, deși nu i se fac prelucrări esențiale pentru schimbarea valorii de întrebuințare. Așa, de exemplu untdelemnul rafinat intră în calculul producției globale a unității producătoare. Dacă îmbutelierea acestuia o efectuează altă unitate, se mai include încăodată și în producția globală a celei de a doua unități. Sau un alt caz : carnea, dacă este vîndută direct de abator rețelei de desfacere, intră o singură dată în producția globală. Dată însă unui antrepozit frigorific, care să presupunem îi efectuează împachetarea și congelarea, intră de două ori în producția globală atît la întreprinderea de industria cărnii, cît și la întreprinderea frigorifică.

Acest sistem de calcul, permite organelor tutelare să efectueze transferuri între întreprinderile în subordine cu singurul scop de a realiza producția globală la nivelul ramurii sau ministerului. Considerăm, deci, necesar ca **toate operațiunile care nu duc la o schimbare a valorii de întrebuințare a produsului, să fie considerate lucrări cu caracter industrial, iar valoarea acestuia să fie inclusă în producția globală numai la întreprinderea producătoare de bază.**

b) subansamblele sau reperele primite din colaborare la care nu se efectuează decît operațiunea de montare să nu fie cuprinse decît în producția globală a unităților producătoare, iar la unitățile coordonatoare ce efectuează doar asamblarea sau alte operațiuni însemnate, să se cuprindă în producția globală doar valoarea acestor operațiuni. În felul acesta, se vor elimina unele anomalii care, în prezent, denaturează producția globală. Iată un exemplu : Uzina de autocamioane-Brașov include în valoarea producției globale autocamioanele complete cu platformă, deși asupra caroseriei nu efectuează nici o operațiune, nici măcar aceea de montare (aceasta este efectuată de unitatea producătoare a platformelor, respectiv de C.E.I.L. Brașov). În schimb, autoșasiurile care sînt vîndute Uzinei Mecanice-Mîrșa se includ atît în producția globală a Uzinei de autocamioane — Brașov, cît și în cea a uzinei beneficiare, care execută și montează bascula. În acest mod, se ajunge ca producția globală a Uzinei mecanice —Mîrșa să fie mai mare decît cea a uzinei producătoare a autoșasiului, deși valoarea care o adaugă produsului (bascula și operația de montare) este de circa 10% din valoarea produsului final (autocamionul basculant). Mai mult chiar, benele (cutiile basculante) executate de Uzina mecanică — Mîrșa, sînt aduse și montate la Uzina de autocamioane — Brașov. Cazuri de acest fel sînt multiple.

c) stabilirea precisă pe cale de instrucțiuni a întreprinderilor care au dreptul să includă în producția globală creșterile de solduri ale producției neterminate, precum și a unei metodologii exacte de determinare.

După cum este cunoscut, actualele instrucțiuni de raportare prevăd că au dreptul să influențeze producția globală cu diferențele soldurilor de producție neterminată, întreprinderile cu ciclul lung de fabricație (peste 30 zile). Dintr-un sondaj făcut recent la cîteva întreprinderi industriale din județele Brașov și Covasna, **a reeșit că acestea au interpretat diferit** instrucțiunile D.C.S. nr. 1 a, în sensul că unele din ele n-au luat în calcul producția neterminată pentru produsele la care ciclul de fabricație depășea cu mult 30 zile (Ex. Uzina de material rulant — Brașov : boghiuri de mare capacitate — 55 zile, reparații capitale automotoare — 38 zile, pluguri de zăpadă —

⟶

65 zile etc.), iar altele au prezentat diferențe între producția globală și marfă, chiar dacă nu au avut ciclul de fabricație peste 30 zile (Fabrica „Timpuri Noi" Brașov).

Un neajuns important al actualei metodologii constă **în modul de determinare și de evaluare a producției neterminate.** Avînd în vedere timpul scurt dintre ultima zi a perioadei, pentru care se face raportarea, și termenul de depunere al dării de seamă, fiecare unitate procedează diferit la evaluare. Așa, de exemplu, Uzina Tractorul și Uzina de autocamioane din Brașov, au stabilit volumul producției neterminate la sfîrșitul perioadelor prin apreciere, comunicările secțiilor prevăzute de instrucțiuni fiind **primite numai după depunerea dărilor de seamă.** Este adevărat că producția globală se corectează ulterior prin determinarea creșterii producției neterminate față de soldul contabil al perioadei expirate, ca sold de început, și a includerii în calcul a diferențelor dintre preliminări și datele evidenței contabile. Nu există însă posibilitatea unui control ulterior asupra exactității datelor folosite în calcul, întrucît în cazul metodei directe se întîmpină greutăți în stabilirea gradului de finisare al produsului, valabil numai la un moment dat, iar în cazul metodei indirecte soldul contabil al contului 140 poate fi influențat de existența în secții a unor materii și materiale primite din afară, precum și de unele produse rebutate, comenzi sistate etc., pentru care n-au fost luate măsuri de lichidare.

În aceste condiții, **majoritatea unităților fac preliminarea producției neterminate și influențează producția globală după necesități.** Este concludent în acest sens cazul Uzinei de autocamioane — Brașov care, în tot cursul anului 1969, cu excepția lunilor ianuarie și februarie, a subevaluat preliminările cu 5-60 milioane lei, creîndu-și în acest fel o rezervă permanentă de majorare a raportărilor statistice. Pe de altă parte, Uzina Hidromecanica — Brașov a preliminat astfel producția neterminată încît a avut posibilitatea să raporteze în perioada ianuarie — mai 1969 ca realizat și depășit planul producției globale. Dacă preliminările erau făcute potrivit instrucțiunilor, planul lunilor ianuarie și mai 1969 ar fi arătat neîndeplinit.

Considerăm că aspectele enumerate, care favorizează denaturarea producției globale, pot fi pe deplin prevenite în cazul în care **producția neterminată s-ar include în producția globală doar cu cota parte reprezentînd munca vie folosită pentru realizarea produselor care n-au ajuns in stadiul de a fi finite.** În ce privește întreprinderile îndreptățite la includerea producției neterminate în cea globală, precum și a calculelor de determinare, considerăm că acestea trebuie stabilite prin anexe la instrucțiuni fie de către D.C.S., fie de către forurile tutelare.

Aducerea indicatorului producției globale cît mai aproape de expresia valorică a producției în unități naturale la nivelul economiei, constituie o cerință de bază pentru exercitarea corespunzătoare a funcțiilor ce-i revin. De bună seamă că folosirea, în continuare, a indicatorului producției globale, ca indicator statistic în sfera producției materiale, nu exclude, ci presupune folosirea indicatorului producției marfă vîndută și încasată în sfera circulației. Numai în acest fel se va asigura cerința ca producția marfă să nu fie realizată ca un scop în sine, ci strict pentru nevoile economiei.

Indicatorii venitului net se urmăresc, în condițiile actuale, sub forma unor indicatori financiari mult îmbunătățiți prin recentele indicații metodologice elaborate de Ministerul Finanțelor pentru întocmirea lucrărilor de planificare financiară pe anul 1970, pe care le apreciem ca bine venite.

Ion DRĂGHICI
directorul Direcției teritoriale de revizie și control nr. 4

Marin STOIANOVICI
Comisia Economică a Comitetului județean P.C.R. — Brașov

ANCHETA NOASTRĂ

CREDITELE ȘI MIJLOACELE PROPRII ÎN SPRIJINUL INVESTIȚIILOR ÎN C.A.P.

(Urmare din nr. trecut)

După părerea unor participanți la anchetă, indicatorii actuali: investiția specifică, sporul de venit, coeficientul de eficiență, rentabilitatea, termenul de recuperare a investiției și a creditului sînt suficienți pentru a furniza datele necesare stabilirii eficienței economice a investițiilor planificate — **(C. Cerpazovici). Cei mai mulți însă consideră că actualul sistem de indicatori prezintă neajunsuri.**

Eficiența creditelor pe termen lung se apreciază, în cea mai mare parte a cazurilor, prin **venitul net rezultat** în urma folosirii în producție a investiției creditate. **Conform statutului C.A.P., baza formării surselor pentru investiții, din care se asigură și rambursarea creditelor pe termen lung, nu o constituie venitul net, ci producția netă.** Aceste două mărimi nu sînt egale, deoarece 18—25% din producția netă obținută prin exploatarea investițiilor creditate sînt, în general, de o mărime inferioară venitului net luat în considerare la acordarea creditului. Tovarășul **A. Loșonți,** adept al acestui punct punct de vedere, ne oferă următorul calcul: dacă pentru înființarea unei plantații viticole de 10 ha, cooperativa a investit 500 000 lei, din care 300 000 lei din credite, iar pentru exploatarea ei cheltuiește anual, în medie 70 000 lei, din care 30 000 lei pentru retribuirea membrilor cooperatori, iar 40 000 lei pentru consumul de materiale (inclusiv amortizarea), obținînd venituri de circa 120 000 lei, **venitul net anual este de 50 000 lei** (120 000—70 000), ceea ce presupune o eficiență corespunzătoare pentru a asigura restituirea întregului credit, într-o perioadă activă de rambursare de 6 ani de la intrarea pe rod. Făcînd însă calculul **producției nete** la aceeași plantație, rezultă 80 000 lei (120 000 — 40 000 lei), la care aplicînd cota maximă de 25% obținem **20 000 lei,** sumă care potrivit statutului, poate fi destinată acumulărilor și deci poate servi ca sursă de rambursare a creditelor. **Se poate observa că rambursarea creditului în cazul în care s-ar baza numai pe eficiența mijlocului creditat, este posibilă în minimum 15 ani de la intrarea pe rod și nu în 6 ani cum rezultă în funcție de venitul net.** Exemplul dat ni se pare concludent și de aceea **propunem reanalizarea calculului ce se face la analiza eficienței economice a creditelor, în sensul de a se stabili dacă calculul eficienței creditului pentru investiții pe baza venitului net este cea mai corespunzătoare metodă pentru a reda mai realist nivelul eficienței. În același timp, este edificatoare calcularea eficienței economice numai pentru obiectivele de investiții a căror realizare se materializează corespunzător într-un spor de venituri.**

Numeroși participanți au făcut sugestii, după părerea noastră, juste, în sensul de **a se elabora o metodologie unitară pentru reevaluarea mijloacelor fixe din C.A.P.-uri și calcularea cotelor de amortizare. De asemenea, s-a propus introducerea calculului prețului de cost și elaborarea unor acte normative în care să se prevadă obligația cooperativelor agricole de a ține o evidență în care elementele de cheltuieli și venituri înscrise în antecalcul, să se urmărească și la post-calcul, în așa fel încît comparațiile care se fac să furnizeze concluzii cît mai reale în stabilirea eficienței economice etc.**

Condiții ale realizării eficienței economice

DAR, perfecționarea sistemului de indicatori nu este suficientă pentru determinarea și mai ales pentru realizarea unei eficiențe economice superioare. Una din problemele cele mai dezbătute la recenta plenară a C.C. al partidului a fost darea în funcțiune la termen a investițiilor. Pentru aceasta, este necesar ca încă în faza de proiectare, criteriile de fundamentare a necesității, oportunității și eficienței economice, să aibă la bază o analiză științifică, bine documentată. Amintim că această problemă și-a găsit rezolvarea într-o nouă reglementare — Ordinul nr. 4/1969 al Ministerului Agriculturii și Silviculturii — care prevede pentru investițiile din agricultura cooperatistă aplicarea unui sistem similar cu cel prevăzut pentru sectorul de stat. În aceeași ordine de idei, tov. **D. Moleriu** propune **„înființarea unui serviciu de proiectare la nivelul fiecărui județ, care să elaboreze documentațiile de deviz necesare, adaptînd la condițiile locale proiectele orientative, cele tip și refolosibile existente sau elaborînd proiecte fază unică pentru lucrări cu valori mai mici (sub 1 milion). Proiectele cu valori mai mari** (peste 1 milion) **să fie elaborate numai de către organizațiile de proiectare".** În legătură cu activitatea de proiectare, amintim că H.C.M. nr. 122/1970 prevede înființarea de la 1 aprilie a.c. a oficiilor de proiectare a investițiilor din agricultură, care vor funcționa pe lîngă direcțiile agricole județene.

În ce privește asigurarea cu materiale și utilaje pe baza documentațiilor tehnice, tov. **M. Hotăranu** propune **„contractarea lor înainte de începerea lucrărilor, aceasta constituind una din condițiile obligatorii pentru admiterea la finanțare, indiferent că lucrarea se execută din credite, din credite și fonduri proprii sau numai din fonduri proprii".** Executantul lucrărilor de investiții de mai mare amploare, după părerea sa, trebuie să fie **unitățile de stat specializate,** cooperativele asigurînd doar forța de muncă necalificată. **Recepționarea lucrărilor ar trebui să fie asigurată, în aceste cazuri, de specialiștii din cadrul direcțiilor agricole,** cărora să le revină și obligația organizării proceselor de producție în perioadele de probă.

Amplasarea judicioasă a investițiilor constituie, îndeosebi pentru agricultură, **una din condițiile esențiale ale eficienței economice.** Nestudierea atentă a terenului, de pildă, unde urmează să fie amplasat obiectivul, creează mari neajunsuri începînd cu faza de execuție. Astfel de deficiențe se semnalează la sistemul de irigații din zona Carasu. În sistemul **Făclia** se apreciază ca fiind necorespunzător amplasamentul stației de repompare 1, la intersecția a două văi, fapt ce creează, pe de o parte, posibilitatea inundării în urma ploilor torențiale, iar pe de altă parte va antrena cheltuieli suplimentare de protejare împotriva inundării.

Nerespectarea **termenelor de dare în funcțiune** provoacă neajunsuri pe linia economică și financiară. De pildă, în anul 1969, cooperativele **Lumina, Sibioara, M. Kogălniceanu, N. Bălcescu, Cuza Vodă și Castelu** din județul Constanța nu și-au realizat producțiile planificate la principalele produse agricole, încheind anul cu rezultate financiare negative (împrumuturi restante, retribuția muncii sub nivelul planificat etc.), ca urmare a faptului că sistemul de irigații a fost dat în folosință cu mari întîrzieri — 8 luni). De aceea, apreciem ca fiind indicată propunerea tov. **A. Loșonți,** ca lucrările să se execute eșalonat, la termene intermediare, pînă la darea în funcțiune, termene care să fie comunicate și la unitățile băncii. De altfel, Legea nr. 72/1970 privind investițiile se aplică și în agricultură și prevede introducerea graficelor de execuție a lucrărilor. **„Cînd termenele nu sînt respectate, se propune sancționarea prin rambursarea anticipată a creditelor corespunzător lucrărilor neexecutate, urmînd ca această măsură să înceteze după recuperarea rămînerilor în urmă".** A. Lușonți). **C. Cerpazovici consideră că aparatul bancar poate interveni în prevenirea lucrărilor care nu îndeplinesc condițiile de calitate, prin respingerea de la decontare a acestora, recomandînd părților să ia măsurile necesare de remediere.**

Control bancar operativ, eficient, diversificat

ÎN ULTIMII DOI ANI, conducerea Băncii Agricole a luat o serie de măsuri menite să întărească controlul preventiv la acordarea creditelor pe termen lung, fapt ce a contribuit la reducerea cazurilor în care apar investiții cu eficiență economică scăzută sau a căror destinație s-a schimbat ulterior realizării lor. Tov. **I. Georgescu** ne semnalează faptul că din **„constatările organelor bancare rezultă că unele din lucrările de investiții executate cu un scop, sînt folosite în alt scop sau rămîn chiar nefolosite; aceasta îndeosebi în sectorul zootehnic, ca urmare a faptului că profilul unităților suferă schimbări". Pentru a se preveni asemenea situații este necesară,** după părerea sa, **în primul rînd, stabilirea profilului unităților respective de către organele competente.** În același timp, specialiștii bancari propun ca la începutul anului, înainte de defalcarea pe C.A.P.-uri a cifrelor orientative, reprezentînd creditele de investiții, de către direcțiile agricole județene, să se formeze **o comisie din care să facă parte și un delegat al Băncii Agricole, care să stabilească repartizarea creditelor pe obiective și acțiuni de investiții mai deosebite, precum și eficiența economică a acestora.** Așa cum s-a recomandat și în documentele recentei plenare a C.C. al partidului, este necesar să se evite tendința de a dispersa, fără discernămînt, fondurile pe tot teritoriul țării, urmărindu-se **concentrarea acestora acolo unde pot da maximum de rezultate în producție, în creșterea eficienței economice într-un timp cît mai scurt.**

Întrucît începînd cu 1 noiembrie 1969 Banca Agricolă a primit ca sarcină și efectuarea reviziilor financiar-gestionare; este necesar ca timpul afectat controlului bancar să fie judicios folosit, astfel încît să se realizeze o îmbinare optimă între cele două genuri de activitate; acest fapt creează posibilități pentru o mai bună cuprindere și adîncire a controlului pe problemele de investiții. Realizarea parametrilor proiectați și a eficienței economice a investițiilor, întreținerea corespunzătoare a mijloacelor fixe și efectuarea la timp a reparațiilor, respectarea contractelor de livrare a producției obținute de la obiectivele creditate, precum și unele probleme de analiză pot fi urmărite cu ocazia verificărilor financiar-gestionare. De asemenea, tov. **C. Grigorescu** apreciază că **„o dată cu efectuarea reviziei în cooperative privind gestiunea bănească se verifică și respectarea disciplinei operațiunilor de casă; verificarea gestiunii materialelor răspunde și necesității de control a garanției creditelor, iar verificarea gestiunii fondurilor fixe asigură, totodată, controlul existenței investițiilor procurate din credite pe termen lung și utilizarea lor cu eficiența prevăzută la solicitarea creditelor".**

În etapa actuală, așa cum propune și tov. **V. Avram, considerăm necesar ca munca de control să fie orientată și exercitată îndeosebi la acele cooperative agricole de producție care desfășoară o activitate nesatisfăcătoare, cu abateri de la plan, care fac cheltuieli neeconomicoase.** În restul cooperativelor, controlul să se facă la intervale mai mari sau numai asupra indicatorilor de plan nerealizați și care au interferență cu pîrghiile bancare.

★

REALIZAREA vastului program de investiții prevăzut pentru viitorii cinci ani va permite creșterea sistematică a producției, îmbunătățirea tuturor indicatorilor economici din agricultură, scăderea considerabilă a cheltuielilor materiale în raport cu volumul global al producției agricole realizate. Realizarea acestor mari sarcini va aduce o contribuție de seamă la satisfacerea cerințelor generale ale economiei, la îmbunătățirea nivelului de trai al țărănimii, la ridicarea standardului de viață al întregului nostru popor.

Maria IONIȚĂ

ȘTIINȚĂ, TEHNICĂ TEHNOLOGIE, INOVAȚII

● **Uzina de utilaj minier din Filipeștii de Pădure** a început să producă în serie, după proiecte proprii, **complexul de instalații pentru mecanizarea lucrărilor în subteran.** Un astfel de utilaj minier efectuează simultan tăierea, susținerea și transportul în abataje. Viteza sporită de lucru, productivitatea mare și siguranța operațiilor sînt cîteva din caracteristicile acestui complex minier. Primele două utilaje au și fost livrate Combinatului carbonifer de la Tg. Jiu, pentru a fi utilizate în cadrul exploatării Ploștina.

● În cursul acestui an, Institutul de **foraj-extracție din Cîmpina,** a pus în aplicare circa **50 de studii privind exploatarea principalelor zăcăminte de țiței și gaze.** În colaborare cu specialiștii din schele, cercetătorii au extins exploatarea zăcămintelor de țiței viscos prin combustie subterană, realizînd pe această cale un plus de producție echivalent cu capacitatea de prelucrare a rafinăriei din localitate pe un trimestru. Economii importante s-au obținut și prin folosirea metodei moderne a forajului cu jet.

CONDUCERE ȘI ORGANIZARE

ridic de încheiere a contractelor, stabilindu-se posibilităţi de semnare a contractelor, de către directorul cabinetului, de plată a colaboratorilor externi, de fixare a tarifelor şi condiţiilor de plată etc.

Toate acestea, pot să ducă la îndeplinirea sarcinii trasate cabinetelor de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii în actuala etapă.

Ulterior, colaborarea cu întreprinderile se poate extinde, existînd, în această direcţie, multe posibilităţi.

ing. I. PĂUNESCU
director al Cabinetului judeţean pentru probleme de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii-Ilfov.

CABINETELE DE ORGANIZARE — PROBLEME ALE TRANZIŢIEI...

IDEEA TRANSFORMĂRII CABINETELOR DE ORGANIZARE din organisme de propagare a cunoştiinţelor în unităţi economice de sine stătătoare, specializate în prestarea de servicii în domeniul conducerii şi organizării activităţii economice, aşa cum scriam în numărul 13 a.c. al revistei noastre, este astăzi tot mai mult acceptată atît de lucrătorii acestor cabinete cît şi de „oamenii din întreprindere". Punctele de vedere diferă însă atunci cînd se pune problema: cum să se facă trecerea? Publicăm în acest număr opiniile aparţinînd altor trei specialişti (un director de cabinet, un cadru de conducere din întreprindere şi un proaspăt absolvent al cursurilor CEPECA de consultanţi în organizare) lăsînd deschisă discuţia, cu scopul de a pune în evidenţă cît mai multe elemente pentru luarea deciziilor adecvate.

ÎNTÎI SĂ NE FACEM CUNOSCUTĂ OFERTA

APRECIEZ ca pozitivă acţiunea iniţiată de revista „Viaţa economică" în numărul 13 din 27 martie a.c. de a invita specialişti să-şi exprime opiniile despre organizarea activităţii cabinetelor în etapa actuală.

Considerînd juste, în ansamblu, observaţiile exprimate de directorii cabinetelor de organizare din judeţele Cluj şi Arad privind necesitatea şi posibilităţile acordării de sprijin unităţilor economice de către consilierii externi, specialişti în organizare, apreciez ca actuală necesitatea întăririi cabinetelor şi schimbarea formei de organizare a acestora. Sînt întrutotul de acord ca în perspectivă, cabinetul să devină o unitate economică, independentă, autofinanţată, colectivul de specialişti fiind retribuit de cabinet din fondurile realizate prin plata de către întreprinderi, conform contractului, a unei cote procentuale din economiile realizate în urma studiilor elaborate şi aplicate.

Cred că prima etapă a trecerii la autofinanţare va prezenta unele dificultăţi, inerente începutului. De aceea subliniez că în această etapă este necesar să fie dusă o muncă sistematică de către cabinete în vederea „prezentării" serviciilor lor, pentru ca întreprinderile să le cunoască şi să apeleze la acestea. Trebuie convinse întreprinderile de adevărul că numai cu cei 2—5 salariaţi din cadrul compartimentelor proprii de organizare, nu poate fi pusă pe baze ştiinţifice întreaga lor activitate. Numai cabinetele au posibilitatea să concentreze specialişti din diferite domenii, care să poată aborda multilateral şi aprofundat diversele probleme organizatorice ale unităţilor economice. Prin dovezi practice trebuie demonstrat că efectuarea unui studiu de către specialişti din afara unităţii, costă mai puţin decît întocmirea lui în întreprindere.

Este necesar, apoi, un efort susţinut din partea cabinetelor pentru depistarea de comenzi în vederea încheierii de contracte cu întreprinderile. În acest sens, noi am studiat amănunţit planurile tematice de studii ale întreprinderilor din judeţ — care, de altfel, sînt cunoscute, cabinetul aducîndu-şi în parte contribuţia la întocmirea lor — alegînd pe acelea care necesită, după părerea noastră, intervenţia cabinetului şi care deci sînt susceptibile a fi comandate de către întreprinderi.

În cadrul unei a doua etape, care ar urma să se desfăşoare pînă la sfîrşitul anului 1970, cabinetele nu trebuie, după părerea mea, să urmărească în mod efectiv acoperirea tuturor cheltuielilor lor. Din veniturile obţinute în această perioadă trebuie creat un fond care să constituie numai „rampa de lansare" a trecerii efective la autofinanţare la 1 ianuarie 1971. Etapa a III-a, care va începe la 1 ianuarie 1971, este aceea în care, fiind trecute pe regim de autofinanţare, cabinetele vor trebui să fie scoase de sub finanţarea consiliilor populare, chiar numele de „cabinet", nemaifiind potrivit.

Pentru a se parcurge etapele amintite sînt însă necesare unele măsuri care trebuie să stea în atenţia colectivului central de sprijinire a cabinetelor. Astfel, este necesară, după părerea noastră, completarea anexei nr. 2 la H.C.M. nr. 77/1970, cu precizarea că şi cabinetele de organizare au dreptul să încheie contracte cu unităţile economice. Consiliile populare trebuie să creeze totodată cadrul ju-

CABINET... SAU CENTRU TERITORIAL DE ORGANIZARE ?

TRECEREA la autofinanţarea cabinetelor de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii este o necesitate firească. Această schimbare ridică însă două probleme esenţiale: cine preia funcţia actualului cabinet? care să fie forma şi fazele trecerii la sistemul autofinanţării?

În ceea ce priveşte prima întrebare, este de observat că regulamentul de funcţionare precizează: „Scopul principal al cabinetului îl constituie răspîndirea largă a cunoştinţelor din domeniul organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii, cu participarea largă a activului obştesc..." Deci, cabinetul este un organism cu caracter obştesc, care contribuie la sensibilizarea conducătorilor de diferite nivele, răspîndeşte ştiinţa organizării. Trecerea la autofinanţare a cabinetelor ar anihila acest caracter. Activitatea de propagare a noului, necesară încă după părerea noastră, ar putea fi preluată de cabinetele de învăţămînt politic. Astfel, pe lîngă cercurile de „economie politică", „economie industrială" ş.a.m.d., ar putea să ia fiinţă cercuri de „organizare ştiinţifică", „sistem informaţional", „psihologia muncii" şi altele, care ar avea ca o-

Francisc SZABO
ing. şef-adjunct
Uzina „Unirea" — Cluj

→

CADRE ŞI RĂSPUNDERI

ION CRĂCIUN

ministrul industriei uşoare

● **Sînteţi unul dintre cei mai tineri miniştri. La 30 de ani eraţi director general. Dv. aţi numi acum un tînăr de 30 de ani în funcţia de director general?**

— Mi-am pus şi eu o astfel de întrebare. Şi vă mărturisesc că nu îmi este uşor să răspund. Ceea ce pot afirma cu încredere este că la această vîrstă un om poate ajunge la un nivel de competenţă, la un cumul de calităţi care să-i permită exercitarea atribuţiilor oricărei funcţii de conducere în economie. Şi dacă nivelul este atins, nu văd de ce să nu acordăm încrederea cuvenită acestor oameni. Să nu uităm că la această vîrstă există calităţi care mai tîrziu, vrînd-nevrînd, încep să se mai piardă. Mă gîndesc în primul rînd la entuziasm, pornirea naturală către inovaţie, de spargere a vechilor tipare şi, evident, puterea de muncă.

Părerea mea este însă că trebuie să ne ocupăm mai mult de descoperirea şi apoi de pregătirea sistematică a unor cadre tinere, capabile, pentru a face din ei cu un ceas mai devreme buni conducători.

● **Dv. aţi fost promovat cu încredere!**

— Vedeţi, e totdeauna jenant să vorbeşti despre tine! Gîndindu-mă însă cum eram eu, ce orizont aveam la 30 de ani, la ce înţelegeam eu din procesul de conducere, apreciez, cu mintea de acum, că ar fi trebuit să ştiu şi să pot, atunci, mai mult. De aceea insist asupra necesităţii ca organele de conducere să acorde o atenţie mai mare — aş zice că aceasta este atribuţia lor principală — descoperirii şi formării cadrelor tinere de conducători. Pe tineri trebuie să-i „punem în circulaţie" cît mai devreme posibil.

● **Un bun conducător se „naşte" sau „devine"?**

— Devine. Şi fenomenul se accentuează o dată cu dezvoltarea socială. Conducerea este tot mai mult rezultatul cuceririlor ştiinţei şi din ce în ce mai puţin al improvizaţiei, al întîmplării. Conducerea este astăzi o ştiinţă şi trebuie privită ca atare. **„Cel ce vrea să conducă o activitate în viaţa socială, să contribuie la conducerea societăţii noastre socialiste** — sublinia recent secretarul general al partidului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu — **trebuie să-şi perfecţioneze continuu cunoştinţele, să studieze cu rîvnă. Şi activitatea de conducere este o ştiinţă — poate mai importantă decît alte domenii ale ştiinţei — deoarece pînă la urmă are repercusiuni largi asupra întregii societăţi".**

Conducerea este totodată o meserie şi încă una foarte pretenţioasă. Cel care o profesează trebuie să primească o pregătire specială, deosebită, de exemplu, de aceea a unui proiectant de maşini sau cercetător spaţial. Ca o particularitate, cred că cei mai buni „dascăli" în conducere sînt cei care au ajuns deja conducători. De aceea spun eu că fiecare conducător trebuie să-şi formeze în jurul său un fond de rezervă de cadre tinere, să le urmărească atent şi să intervină în evoluţia lor. Să nu se uite că a-l numi pe un om într-o funcţie de conducere nu înseamnă să-l arunci, să se descurce cum poate, ca la învăţarea înotului (nici înotul nu se mai învaţă astăzi după această metodă).

● **Care sînt, după dv. principalele resorturi ale formării cadrelor de conducere?**

— Prima condiţie pe care trebuie s-o îndeplinească un cadru de conducere — de fapt, orice categorie de cadre — este să fie convins, pînă-n măduva oaselor, că munca este suprema pasiune şi satisfacţie. Sună cam pedagogic, dar acesta este adevărul. Este convingerea mea. Munca nu trebuie, mai bine-zis, nu poate fi făcută din „obligaţie" ea trebuie făcută cu pasiune, printr-o dăruire totală, entuziastă.

Trebuie apoi să ai curajul să „pui în discuţie" unele lucruri cu tradiţie. Să vrei şi să ştii să rişti. Să-ţi pui mereu întrebarea: nu se poate face şi altfel, mai bine, mai simplu, mai eficient? Povestea cu oul lui Columb are multe semnificaţii şi este întotdeauna actuală. Chestiunea este să fii convins că ceea ce vrei să faci are viitor şi că este vorba de obiective mari şi nu de mărunţişuri.

● **Din cîte îmi dau seama, desprinderea de amănunte, concentrarea asupra problemelor de maximă importanţă şi de cea mai largă perspectivă constituie una din „tehnicile" folosite de toţi conducătorii cu succes. Aţi vrea să-mi spuneţi cum o aplicaţi dv.?**

— Este într-adevăr o tehnică, dar şi o chestiune care ţine de conştiinţă, de mentalitate. Aceasta ar putea fi definită prin aceea că trebuie să aştepţi mereu ceva, să vezi mereu în viitor, să crezi în viitor. Chiar cînd eşti năpădit de cele mai grele probleme şi de cele mai negre gînduri să ai tăria să zici: „să acţionez cu hotărîre, cu convingerea că viitorul va fi mai bun."

În al doilea rînd, oamenii de conducere, indiferent pe ce treaptă se găsesc, trebuie să desfăşoare o activitate intelectuală de sinteză, de detaşare de particular. Nu spun că nu-i bine să fii analist. Dimpotrivă, părerea mea este că dacă nu cunoşti lucrurile în amănunt nu poţi fi un veritabil om de sinteză. Un conducător trebuie să cunoască bine amănuntele, dar să nu se piardă în ele, să nu rămînă agăţat de ele; să le „scuture" pînă rămîne cu esenţa lor, cu deosebire să păstreze fenomenele în germene, cu tendinţă de dezvoltare.

● **La un minister complex cum este cel al industriei uşoare se întîmplă, atît înăuntru cît şi în afară, mult prea multe ca să poată fi percepute direct de un om la nivelul unde sînteţi dv. Cum reuşiţi?**

— Personal aş vrea să ştiu totul. Practic însă, aceasta nu este totdeauna posibil. Ceea ce ştim este rezultatul capacităţii fiecăruia din noi de a acumula şi a înţelege şi al tehnicilor, al sistemului de culegere şi prelucrare a informaţiilor. Vizez să ajungem acolo încît — folosind un vocabular din literatura ştiinţifico-fantastică — să apăs pe un buton şi să cunosc pe loc orice mă interesează din întreaga activitate a ministerului. Deocamdată însă citesc şi eu, ca şi alţii, direct cît mai mult posibil: cărţi, buletine, reviste, informări etc. Printr-un lung şi sistematic exerciţiu am ajuns să citesc destul de repede.

Tot ca o „tehnică" încerc să obişnuiesc pe cei cu care vin în contact, în special colaboratorii mei direcţi, să vorbească puţin. Pentru simplul motiv că înainte de a vorbi, trebuie să gîndească mult la problema abordată. Evit să mi se prezinte şi verbal o aceeaşi problemă care-mi este prezentată în scris.

● **Întotdeauna?**

— Nu. Depinde, de la caz la caz. Discut foarte mult cu oamenii, însă întotdeauna pe probleme clar definite şi cu omul cel mai competent, chiar dacă acesta nu este legat direct cu mine pe linie ierarhică.

● **Nu încălcaţi principiul unităţii de comandă?**

— Nu, pentru că nu fac decît să mă consult în vederea luării deciziilor, pe care le transmit apoi pe linia

biectiv ridicarea nivelului de cunoştinţe al membrilor de partid şi al activului fără de partid în acest domeniu nou şi foarte interesant. În felul acesta, cabinetele de organizare, dintr-un organ de propagandă ar deveni un organ executiv, iar munca obştească ar fi înlocuită cu muncă retribuită.

Cele mai multe semne de întrebare se pun pentru perioada de reorganizare şi transformare a cabinetului actual în „centru teritorial de organizare". Dintre cele trei etape propuse de P. Munteanu, în articolul său intitulat „Proiect în trepte" („Viaţa economică" nr. 13/1970), merită atenţie deosebită cea de a treia, deoarece prima treaptă este deja parcursă în prezent, ca de exemplu la cabinetul din Cluj, iar cea de a doua prezintă interes în cadrul centralelor industriale, dar nicidecum în cadrul eterogen al industriei unui municipiu sau judeţ. Cabinetul, devenit „centru teritorial de organizare", pe baza intrării în vigoare a unei legislaţii corespunzătoare, ar putea, după părerea noastră, adopta următoarele faze în metodica de activitate.

● Mijlocitor între specialişti şi întreprinderi

În această fază, cu un număr relativ mic de specialişti (5—10), centrul ar culege de la întreprinderi teme şi probleme de organizare pe care le-ar clasifica, după un sistem zecimal, completate — pe cartoteci de evidenţă — cu o sumară descriere. În mod asemănător ar face investigaţii în rîndul specialiştilor din diverse domenii, clasificînd în acelaşi sistem zecimal, preferinţele lor de preocupare, în vederea soluţionării unor probleme în timpul liber, contra unei retribuiri corespunzătoare.

Specialiştii angajaţi ai centrului vor putea organiza şi coordona mici colective (de maximum 2—3 persoane), care să efectueze studiul necesar, să livreze întreprinderii planul de măsuri şi să contribuie la aplicarea lui în practică. Aceste măsuri trebuie să facă obiectul unui act de contractare, în care să se prevadă condiţii pentru ambele părţi, atît pentru grupul de specialişti cît şi pentru întreprinderea beneficiară.

● Livrări de lucrări şi studii de organizare proprii

În această fază se extinde numărul de specialişti salariaţi ai centrului, cei dinafară putînd fi angajaţi cu o jumătate de normă, sau retribuiţi cu un onorariu corespunzător.

Necesitatea trecerii cabinetelor la autofinanţare decurge pe de o parte, din faptul că economia noastră dispune de mari rezerve de producţie şi productivitate, nevalorificate însă din cauza unor deficienţe organizatorice, iar pe de altă parte, din aceea că inteligenţa şi capacitatea latentă a unui număr mare de cadre specializate în diverse domenii nu este complet utilizată.

Viitoarele „centre teritoriale de organizare" vor putea să asigure din acest punct de vedere mari beneficii, atît pentru gestionarea economică proprie, cît şi pentru întreprinderile beneficiare, dar mai ales pentru acestea din urmă.

STUDII

● **Specialiştii sectorului de organizare din Ministerul Construcţiilor Industriale (M.C.I.), au întocmit un amplu studiu privind posibilităţile de aplicare a prelucrărilor automate ale datelor în sistemul informaţional din construcţii-montaj.** Au fost elaborate temele de proiectare şi dimensionate echipele de analişti, care vor proiecta sistemul informaţional cu prelucrarea automată a datelor pe calculatorul electronic de tipul IRIS-50, cu care va fi dotat centrul de calcul al ministerului.

● **Aplicarea teoriei firelor de aşteptare la deservirea preselor de vulcanizare a anvelopelor şi a unei metode raţionale de muncă de polideservire a maşinilor** în funcţie de noua capacitate de producţie, pentru executarea operaţiilor de vulcanizare a camerelor de aer, vor permite Uzinei „Danubiana" din Bucureşti să obţină în acest an economii antecalculate de peste 10.500 mii lei. Aceste studii pot fi aplicate, după asigurarea condiţiilor tehnico-organizatorice necesare şi la Uzina de anvelope de la Floreşti-Prahova.

● **La Combinatul chimic — Craiova.** se aplică în acest an un studiu avînd ca temă **prelungirea timpului de funcţionare între două opriri planificate a fabricii de acetilenă din metan.** În urma unei analize atente a cauzelor care au determinat desele opriri ale instalaţiei de epurare a amoniacului, s-a ajuns la concluzia că timpul de funcţionare între două opriri planificate poate fi prelungit de la 25—28 la 40—45 de zile. Eficienţa economică antecalculată este concretizată într-un spor anual de producţie de 305 tone acetilenă, din care se pot obţine 298 tone butanol, cu o valoare de 2905 mii lei.

PE CRITERIILE „MEDICINEI INDUSTRIALE"

DUPĂ opinia noastră, transformarea cabinetelor în unităţi cu gestiune economică proprie nu exclude posibilitatea ca şi în viitor aceste organisme să rămînă un factor de propagare şi difuzare în unităţile economice a principiilor de bază ale ştiinţei conducerii şi organizării. Ele pot desfăşura această activitate fie ca urmare a unei obligaţii statutare, fie ca un serviciu cu plată.

Relativ la funcţionarea viitoarelor întreprinderi de consultanţi, credem că gruparea specialiştilor propusă de P. Munteanu ar putea fi îmbunătăţită. Şi iată de ce. Pe ce bază grupa de analiză a activităţii personalului tehnic-administrativ, de pildă, ar interveni într-o organizaţie economică? A reorganiza munca personalului TA şi a descoperi ulterior că de fapt cauza deficienţelor ivite în acest domeniu rezidă în structura organizatorică a întreprinderii, înseamnă a îngreuna pentru o perioadă de timp activitatea de organizare ştiinţifică în respectiva unitate.

Nevoile de organizare, impun ca specialiştii grupaţi în categoriile propuse de P. Munteanu să fie dirijaţi precis acolo unde s-a semnalat o defecţiune în specialitatea lor. De asemenea, consider utilă următoarea grupare a specialiştilor din cadrul cabinetelor de organizare:

● o grupă de specialişti **„diagnosticieni"**, care intraţi într-o unitate economică determină „boala" de care suferă întreprinderea. Acestei categorii de specialişti îi revine, deci, sarcina importantă de a stabili cu precizie pista de acţiune reală, evitîndu-se angajarea pe una falsă;

● o grupă de specialişti în **„terapeutică"** adică personal capabil să stabilească modalităţile concrete de remediere a deficienţelor. Aceştia elaborează mai multe variante de îmbunătăţire, alegînd-o pe aceea cu eficienţa economică maximă.

● o grupă de specialişti care coordonează acţiunile întreprinderii în aplicarea soluţiilor propuse de cei din grupa de „terapeutică". Specialiştii-coordonatori pot să nu intervină în întreprinderile care au posibilitatea să-şi aplice măsurile elaborate, fără a apela în această etapă la sprijinul cabinetelor de organizare.

Bujor Sorin BUDA
Combinatul de bumbac nr. 1 — Bucureşti

CRONICĂ

● **NICOLAE MARCULESCU** în vîrstă de 49 ani, **director general al Centralei industriale a prelucrării ţiţeiului — Ploieşti,** este absolvent al Facultăţii de chimie industrială din cadrul Institutului politehnic — Iaşi, din anul 1946, cînd a obţinut diploma de inginer chimist. Anterior actualei funcţii a fost director general al Direcţiei generale de prelucrare a ţiţeiului din cadrul Ministerului Petrolului.

Centrala a cărei activitate o conduce în prezent, cuprinde 12 întreprinderi (din care 9 rafinării, o întreprindere de regenerare a uleiurilor, una de reparaţii capitale a rafinăriilor şi o bază de aprovizionare cu materiale).

★

● **DIRECTORUL GENERAL al Grupului industrial pentru foraj-extracţie — Piteşti** este ing. **NICOLAE ŢILIVEA** în vîrstă de 47 ani. A terminat în 1947 Facultatea de mine şi metalurgie din cadrul Şcolii politehnice — Bucureşti. De atunci a lucrat numai în industria petrolului, acumulînd o bogată experienţă, mai ales în domeniul extracţiei.

Înainte de a fi numit în conducerea acestui grup industrial, a fost director al Trustului de extracţie — Piteşti. Printre altele a realizat mai multe inovaţii care, în prezent, se aplică cu succes.

Grupul industrial, al cărui director general este în prezent cuprinde patru schele, două întreprinderi de foraj, o întreprindere de ateliere şi transport, un şantier de construcţii-montaj şi o bază de aprovizionare.

---

ierarhică normală. Prin aceste discuţii urmăresc, de fapt, două obiective: primul este acela ca decizia să îmbrace forma unei autodecizii — ea trebuie elaborată cu concursul şi acceptul celui care o aplică efectiv; al doilea, că, pe această cale, personal, învăţ, mă apropii foarte repede de real. În timpul nostru, a învăţa direct de la alţii este una din căile cele mai sigure şi mai rapide de a învăţa. Aş zice chiar că este o necesitate. Într-o oră poţi afla de la un specialist lucruri la care el a meditat sau a lucrat ani de zile. Este un fel de a te hrăni cu concentrate! În plus, specialistul îţi predă cu plăcere rezultatele muncii lui.

● **V-aş ruga, tovarăşe ministru, să-mi spuneţi care sînt principalele dv. obiective de perspectivă?**

— Îmi este greu să le ierarhizez. Ordinea pe care o dau nu indică vreo prioritate. Primul priveşte asigurarea funcţionării eficiente a noii structuri organizatorice. Trebuie ca în scurt timp să facem să se înţeleagă bine şi corect raţiunea economică a existenţei combinatelor, să le „punem pe roate" cît mai repede, făcînd toate modificările şi ajustările pe care viaţa le va impune.

Doresc să ajung să mă ocup cît mai puţin de prezent. Să am timp pentru perspectivă. Dacă pentru producţie, perspectivă înseamnă 1—5 ani, pentru cadre, de exemplu, perioada de luat în calcul este de 10—15 ani. Or, la nivelul nostru, unul din principalele obiective de atins sînt cadrele, oamenii. Sînt preocupat în mod deosebit de pregătirea condiţiilor introducerii calculatoarelor. Este o chestiune „de viaţă şi de moarte". In acest domeniu, sîntem într-o cursă în care am fost puţin depăşiţi. Trebuie să accelerăm ritmul, ca să nu ajungem prea tîrziu la linia de sosire.

Urmăresc, de asemenea, crearea unui climat care să favorizeze iniţiativa, inovaţia, cercetarea. Există încă situaţii de inerţie, pasivitate, indiferenţă. Lipseşte uneori imboldul satisfacţiei personale. Avem realizări, dar trebuie să vrem, să realizăm mult mai mult. Nu este atît o problemă de ordin material, cît una psihologică, spirituală, de atitudine intelectuală a conducătorilor de combinate, în primul rînd.

Tot o chestiune de atitudine mi se pare a fi şi aceea a calităţii producţiei. Calitatea este în ultimă instanţă rezultatul unei anumite orientări principiale a întregii mase de salariaţi. Sîntem pe cale de a pune la punct un întreg sistem care urmăreşte să reconsidere în întregime abordarea problemei calităţii. Mă preocupă personal. Mai sînt şi alte probleme de perspectivă care mă frămîntă în prezent.

● **Vă mulţumesc. Relativ la prima dintre cele menţionate, aş vrea să vă spun că unii conducători de combinate şi mai ales de întreprinderi din combinate, cu care am venit în contact în ultimul timp, acceptînd principiile pe baza cărora este construită noua structură, nu sînt întotdeauna de acord cu modul în care aceste principii au fost aplicate practic. Cum apreciaţi această atitudine?**

— Nu este bună, nu este justificată. Şi iată de ce. Eu nu spun că în toate cazurile a fost găsită soluţia cea mai bună. În unele situaţii mai trebuie făcute, probabil, anumite ajustări. De aceea spun că trebuie să luptăm în continuare pentru a ajunge la o concepţie şi o structură care să valorifice integral avantajele noului sistem de conducere a economiei naţionale, avantaje, după părerea mea, incontestabile.

De altfel, nu există formă de organizare care să aibă numai avantaje. Toată chestiunea este dacă avantajele sînt mai mari. Or, în cazul de faţă, avantajele sînt evidente. Au şi început să apară rezultate. Unul din obiectivele principale urmărite prin constituirea centralelor a fost acela al unirii forţelor întreprinderilor pentru realizarea în comun a unor activităţi. Unire înseamnă putere; să nu uităm acest adevăr. Activităţile de aprovizionare, desfacere, asigurare cu piese de schimb, activitatea mecano-energetică, de cercetare şi proiectare etc. se pot desfăşura acum mult mai bine, mai eficient decît înainte.

> **COMBINATELE CONDUSE DE OAMENI COMPETENŢI S-AU DETAŞAT**
>
> - **Un conducător trebuie să cunoască amănuntele, dar să nu rămînă agăţat de ele**
> - **Să ne ocupăm din ce în ce mai mult de viitor**
> - **Să învăţăm întotdeauna şi de la alţii**

● **Este criticat în general, faptul că s-au preluat de către combinate specialiştii din întreprindere, fără a se prelua şi activităţile corespunzătoare.**

— Nu este o situaţie generală. Am spus mai sus că este posibil că nu peste tot să fi fost găsită soluţia cea mai bună. Organizarea combinatelor presupune rezolvarea în comun a unor activităţi ce privesc toate unităţile componente. Pentru aceasta, dacă-i necesar, trebuie să contribuie fiecare unitate, inclusiv cu specialişti. Există şi unele deficienţe reale, legate de sistemul de raportare, de informare şi coordonare, uneori pe plan local, a unităţilor economice. Acestea sînt însă temporare şi sînt treptat eliminate. Şi-apoi sînt nişte chestiuni de natură formală. Dacă o formă de organizare se dovedeşte avantajoasă din punct de vedere economic, trebuie să modelăm partea administrativă în funcţie de această formă şi nu invers.

● **Înţeleg că în funcţionarea noii structuri organizatorice joacă un rol important factorul om.**

— Trebuie observat că acolo unde la conducerea combinatelor au fost puşi oameni întreprinzători, competenţi, dinamici, demarajul a fost mult mai rapid, aceste unităţi detaşîndu-se categoric. Nu trebuie pierdut din vedere că adaptarea noii structuri presupune o reaşezare a valorilor, o schimbare în structura valorică a oamenilor chemaţi să ia decizii în economie. Pentru conducerea unor organisme economice de dimensiunea combinatelor, sînt necesare cadre de un anumit profil, de o anumită valoare. Combinatul este mai greu de condus decît o întreprindere şi decît o fostă direcţie generală. Există o anumită rezistenţă, o tendinţă de păstrare a statu quo-ului. Uneori, lucrurile sînt prezentate deformat, din motive personale, înguste. Trebuie să fim exigenţi. Fenomenele economice nu acceptă compromisuri pentru interese personale. Este valabil pentru toată lumea, inclusiv pentru ministru.

● **Spuneţi-mi, tovarăşe ministru, dv. aveţi şi ceea ce, îndeobşte, se cheamă timp liber?**

— Desigur. La un moment dat chiar am vrut să vă spun că sacrificarea lui este prima modalitate prin care te poţi rupe de prezent pentru a gîndi mai mult la viitor. Stă la îndemîna tuturor...

● **Presupun că-l mai folosiţi şi pentru altceva şi cred că nu-s prea indiscret cerîndu-vă să-mi spuneţi pentru ce anume.**

— Deloc. Îmi plac literatura, muzica, pictura, sportul. Gust şi eu din toate cîte puţin, în limita posibilităţilor (ca să folosesc şi eu o expresie foarte des utilizată...). De altfel, mă chinuie un gînd mai vechi: visez — evident după ce ies la pensie — să mă retrag într-o cabană şi să scriu nişte poezii; ceva antimov, antiviolet, antiermetic antidada, anti, anti...

Pînă atunci, însă, rămîn cu obiectivele la care m-am referit şi, mai ales, altele noi, pe care mi le va rezerva viitorul.

Constantin COJOCARU

INDUSTRIA CONSTRUCTOARE DE MAȘINI din țara noastră a dobîndit, mai ales în anii din urmă, însemnate succese în direcția însușirii și realizării de mașini și utilaje ale căror performanțe se situează la nivelul tehnicii actuale. Cu toate acestea, sînt unele întreprinderi care, în contradicție cu necesitatea urmăririi progresului tehnic pe plan mondial, fabrică încă mașini cu greutate specifică ridicată, încărcînd nejustificat nivelul cheltuielilor materiale pe produs. În legătură cu acest aspect „Viața Economică" a organizat recent o „masă rotundă" la care au luat parte: mai mulți specialiști din cadrul Centralei industriale de mașini unelte, din *unele întreprinderi aparținînd acesteia, cît și din partea ministerului de resort. Tema:* „Folosirea cu maximum de eficiență economică a metalului, reducerea cheltuielilor materiale pe unitate de produs".

Utilizarea eficientă a materiilor prime și a materialelor, în cazul de față a metalului, problemă deși dezbătută și analizată ani de-a rîndul, își menține și în prezent actualitatea, întrucît punerea de acord a consumurilor specifice cu progresul tehnic pe care-l înregistrează continuu industria noastră socialistă, constituie nu numai o necesitate, o cerință permanentă, dar și principalul factor al ridicării eficienței întregii activități economice. Așadar, întrebările care pot fi permanent puse și amplificate: Folosim cu rezultate economice maxime materiile prime? Ce valori obținem dintr-un kg de metal? Utilizăm tot ceea ce progresul tehnic ne pune la dispoziție? Sînt competitive mașinile unelte ce le fabricăm? etc. au format axul de bază al dezbaterilor, sensul unor valoroase propuneri ale participanților la „masa rotundă". Sperăm că prin problematica aleasă, prin modul de abordare a diferitelor aspecte avute în vedere, atît opiniile, cît mai ales propunerile participanților, oferă un larg și valoros cîmp de reflecție.

LA MASA ROTUNDĂ

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

ECONOMISIREA SUPERIOARĂ EFICIENȚĂ ÎNA

I. CARE SÎNT, DUPĂ PĂRE CE POT ȘI TREBUIE SĂ CONDU MATERIALE ÎN CONDIȚIILE RE PERFORMANȚE RIDICATE?

II. SÎNT JUSTIFICATE CERE NUMAI MAȘINI UNIVERSALE ST ȚIUNI BINE DETERMINATE POT

III. CE FACTORI CONDUC MILARE A PRODUSELOR NOI? RĂRII ÎNTRE ÎNTREPRINDERI LA RIALE?

IV. CARE ESTE SEMNIFICAȚ DE METAL" ÎN CONTEXTUL UTIL

I

REDACȚIA — La început am dori să răspundeți la întrebarea: care sînt după părerea dv. sensurile, formele de manifestare, implicațiile și însemnătatea reducerii cheltuielilor materiale în domeniul construcțiilor de mașini-unelte?

Ing. I. CRIȘAN: — Economia de metal, după opinia mea, trebuie înțeleasă într-un sens larg, ea cuprinzînd aspecte extrem de variate. Primul, îl reprezintă **greutatea mașinilor unelte în raport cu cele fabricate pe plan mondial.** În domeniul construcțiilor de mașini unelte, greutatea este un indicator al **măiestriei de proiectare,** mai ales atunci cînd este vorba să comparăm două mașini cu aceleași performanțe (exemplu, dimensiune de prelucrare și putere instalată) și care, în același timp, sînt similare din punct de vedere al exploatării, respectiv al păstrării gradului de precizie. Cum se situează industria noastră de mașini-unelte în această privință?

Am în față o listă de indicatori, în care sînt comparate performanțele mașinilor-unelte fabricate în țară cu cele realizate de unele firme cu renume mondial. Din analiza făcută rezultă că la o serie de produse reproiectate recent, nivelul atins nu este cu nimic mai prejos față de cele similare din străinătate.

Situația nu se prezintă însă așa la toate produsele. Cauza: unele din acestea asimilate cu cîțiva ani în urmă nu au mai făcut obiectul preocupărilor de modernizare constructivă. La **strungurile tip Carusel,** de pildă, avem rezerve serioase de greutate. La toată gama de 1250—1600 mm, sîntem sensibil peste greutățile pe care le înregistrează strungurile fabricate de unele firme străine, la parametrii similari. Exemplul nu este singular.

Situația dată reflectă un anumit neajuns, o insuficiență în ce privește ținerea pasului cu progresele obținute în tehnică. Astăzi industria noastră are la dispoziție mai multe mijloace tehnice decît acum 10 ani. Noile materiale și metode de fabricație se cer însă mai bine valorificate. Dispunem de metode de dimensionare perfecționate, de posibilități obiective de verificare a rigidității și a fiabilității mașinilor. Dar numai dacă ne ocupăm de ele zi de zi, putem ține pasul cu evoluția performanțelor pe plan mondial.

A doua latură la care doresc să mă refer, este aceea a **valorii care se realizează dintr-un kg de metal.** Această problemă nu este nouă pentru constructorii de mașini-unelte din țara noastră. Ei au avut întotdeauna în vedere acest indicator, a cărui evoluție foarte interesantă ne indică drumul pe care trebuie să-l parcurgem. Între mașinile-unelte standard de complexitate minimă și mașinile complexe cu comandă program numerică, se înscrie o gamă întreagă de mașini care parcurg toată scara de valori între 20 și 200 lei pe kg. Aici sînt două direcții principale de subliniat:

- **prima, este mărirea gradului de automatizare a mașinilor,** în cadrul căreia comanda numerică este direcția cea mai importantă de dezvoltare și care tinde să revoluționeze metodele de prelucrare din construcția de mașini în sectorul fabricației de serie mică. Comanda program a venit să rezolve problema cea mai actuală, aceea a fabricației în serie mică. Pentru automatizarea producției în serie mică, comanda program numerică reprezintă soluția ideală.
- **a doua direcție de mărire a gradului de valorificare a metalului, este dotarea mașinilor-unelte cu accesorii.** Știm din practica mondială că accesoriile mașinilor-unelte costă încă o dată cît mașina-unealtă propriu-zisă, deși cîntăresc sensibil mai puțin. De aceea, este necesar să facem un pas înainte pe linia fabricării de accesorii. Atît institutul de specialitate, cît și centrala industrială trebuie să se ocupe mai mult de rezolvarea acestei probleme.

A treia latură are cu totul alt aspect — și anume: este vorba de **economia de metal la nivelul întregii economii.** Să imobilizăm cît mai puțin metal în mașinile-unelte, pentru a obține aceeași producție, să realizăm cît mai multe mașini-unelte specializate care sînt mai ușoare și mai ieftine, în raport cu mașinile „de catalog". În multe cazuri, mașina specializată derivă din mașina universală standard, adică constituie o adaptare a acesteia pentru a se putea executa un anumit gen de operații. Pe plan mondial se afirmă din ce în ce mai ferm tendința ca **industria de mașini-unelte să nu se rezume în „a livra beneficiarului o mașină", ci în „a rezolva beneficiarului o problemă".** Pe această cale, prin studiul atent al cerințelor reale ale beneficiarului, reușim să îi soluționăm problema cu minimum de cheltuială și cu minimum de consum de metal. Astăzi, multe tone de metal sînt insuficient utilizate în uzinele noastre, reprezentînd părți de mașini-unelte sau accesorii care se folosesc foarte rar, deoarece s-a comandat o mașină de catalog în loc de una specializată.

Ing. Gh. DIACONESCU: — După opinia mea, reducerea greutăților mașinilor-unelte implică, la rîndul său, mai multe aspecte. Există ce-i drept, în prezent, **tendința** majorității uzinelor constructoare de a se orienta spre reducerea greutății propriu-zise a mașinilor. În general, este firesc să fie așa. Centrala noastră a luat unele măsuri, ca prin proiectare și reproiectare, să asigure în viitorul apropiat, începînd chiar din 1971, realizarea de mașini-unelte cu greutate specifică mult mai redusă față de produsele existente în fabricație. Bunăoară, mașinile de găurit cu coloană vor fi diversificate în două grupe: **prima** cuprinde mașinile Ø 20 și Ø 25, care vor avea o greutate de 850 kg fiecare, față de 1100 cît cîntăresc tipurile din fabricația curentă; **grupa a doua** cuprinde mașinile Ø 32 și Ø 40 care vor fi cu 350 kg/buc. mai ușoare ca cele care se fabrică în prezent.

Tot prin reproiectare mașina de îndoit tablă tip Abkant își va reduce greutatea cu 2 000 kg/buc., iar foarfeca ghilotină cu 1000 kg/buc. în comparație cu greutatea actuală. Totodată, se vor proiecta și fabrica mașini specializate (mașini agregat pentru prelucrat armături, șuruburi etc.) cu care vor fi dotate noile fabrici de armături din Tîrgoviște, Bacău și Zalău, cît și Fabrica de șuruburi Tg. Secuiesc. Prin utilizarea elementelor tipizate reproiectate greutatea proprie a acestor mașini se va reduce, comparativ cu tipurile fabricate în prezent, cu 2—5%.

Ar fi greșit ca acest lucru să se facă mecanic, fără o analiză prealabilă. Trecerea la reducerea greutății trebuie realizată numai atunci cînd se cunoaște îndeaproape regimul de folosire a mașinii. Firește, regimurile de așchiere, care determină randamentul, pot prima asupra unei diminuări substanțiale a greutății mașinii. Din acest punct de vedere consider că **un criteriu de comparare ar putea fi greutatea pe unitatea de putere, adică corelarea cu regimul de așchiere la care mașina trebuie să lucreze.** De asemenea, discutînd problema prin prisma necesității obținerii unei anumite calități a suprafeței prelucrate, aș putea arăta că **mașinilor folosite la finisări li se pretinde o rigiditate deosebită, fapt ce impune o sporire a greutății lor,** așa cum este cazul mașinilor de rectificat, lepuit, suprafinisat etc., unde greutatea este determinată de tehnologia prelucrării. Deci și acest aspect trebuie avut neapărat în atenție.

S-a discutat la un moment dat despre economia care se poate realiza la piesele cu volum mare, cum ar fi, de pildă, batiurile — piese care determină în mare măsură rigiditatea maximă a mașinii. **O serie de studii făcute asupra rigidității pe piese și subansamble au dovedit că și acestea care, prin definiție, sînt piese cu greutate ridicată, pot fi micșorate prin proiectare, eliminîndu-se acele porțiuni care, practic, nu afectează calculul de rezistență, mai ales că, introducîndu-se ramforsări prin intermediul unor nervuri, se obține rigidizarea solicitărilor.** O cercetare științifică a pieselor de mare pondere poate duce la o proiectare, dar de așa natură, încît să se obțină o reducere substanțială a consumului de metal.

O altă problemă care trebuie pusă în discuție în legătură cu reducerea consumului de metal este aceea: **folosirea de piese turnate sau de materiale laminate?** În construcția de mașini sînt cazuri în care este de dorit mai ales folosirea unor laminate.

Consider că în prezent, ținînd seama de dezvoltarea pe care a cunoscut-o și o va reprezenta în viitor construcția de mașini-unelte nu mai este necesar să se facă o distincție netă între indicatorul consumului total de metal pe mașina-unealtă — cît reprezintă materialele laminate și cît piesele turnate. Principalul constă ca în funcție de tehnologie, de seria de fabricație, de solicitările la care va fi supusă etc., să se aleagă soluția optimă care să asigure cost minim mașinii și consum redus de metal.

Firește, în activitatea noastră, o importanță deosebită o are și **calitatea materiilor prime și a materialelor.** M-aș referi la un singur caz și anume, **calitatea fontei** ca materie primă pentru elaborarea de piese. În construcția de mașini-unelte nu se poate folosi orice fel de fontă, lucru recunoscut de toate fabricile de specialitate. Deși în construcția de mașini-unelte, din considerente calitative fonta costă cu 30% mai mult decît cea folosită în ansamblul industriei construcției de mașini, aceasta se justifică, întrucît permite obținerea unor performanțe mai ridicate a pieselor și conduce la reducerea greutății și gabaritului mașinilor-unelte. Dar calitatea ei este determinată, mai ales, de materialele care se introduc în cubilouri. Ori, în ultima vreme, neglijînd probabil acest element, întreprinderile siderurgice, ne livrează fontă de slabă calitate, provocîndu-ne serioase greutăți, consumuri ridicate, cheltuieli materiale suplimentare.

Ing. Samuel KESTENBAUM: — Eu vreau să fiu și mai concret în cele afirmate în legătură cu calitatea unor materii prime: **Uzina „Înfrățirea" Oradea** primește pentru turnătoria sa, fontă nouă de primă fuziune de la CS Reșița și Centrala industrială Hunedoara. Conținutul de mangan al acesteia se înscrie între limitele 0,15—0,22%. Ea este, deci, necorespunzătoare, dar în lipsa alteia noi trebuie să o folosim. În ce privește fonta veche și fierul vechi ele se primesc de la unitățile I.C.M., care le colectează de la vase de bucătărie, sîrme, resturi de table oxidate, pînă la tucerie. Fără a le sorta, le trimit la noi pentru retopire. Știți ce se întîmplă în cubilou cu astfel de materiale?! Fierul vechi, așa cum este livrat produce în cubilou un procent ridicat de zgură, în loc să contribuie la reducerea carbonului, așa cum cere procesul tehnologic. De aici neajunsuri la asigurarea calității, la respectarea normelor de consum. Pentru rezolvarea acestor deficiențe **este necesar ca combinatele siderurgice respective să elaboreze și să livreze fontă de calitatea cerută de beneficiari, iar I.C.M.-ul să organizeze sortarea, granularea și brichetarea fierului și fontei vechi, livrîndu-ne ceea ce se pretează pentru specificul producției noastre.**

Ing. Ștefan CONSTANTIN: — Din literatura de specialitate, din constatările mele personale, rezultă că pe plan mondial există într-adevăr tendința ca greutatea unor mașini să crească în valoare absolută. Am vrut să precizez acest fapt deoarece am avut multe discuții pe tema respectivă. Este unanim recunoscut că **precizia mașinii este în funcție de rigiditate, de fiabilitate, de nivelul vibrațiilor etc.** Totuși, reducerea metalului imobilizat în mașină trebuie să fie mereu în atenție, în sensul alegerii chiar de la proiectare a unor soluții tehnice cît mai eficiente. Practic cum se poate acționa?

Pentru **strungurile paralele,** am făcut o serie de studii în mai multe întreprinderi cu care prilej a rezultat că lucrările cu frecvență maximă de prelucrare pe aceste mașini sînt în jur de 300—360 mm, și lungimea de prelucrare a pieselor pînă la aproximativ 700 mm, circa 70% din piesele de revoluție prelucrate pe strunguri erau piese scurte. Pe baza acestor studii, am proiectat o nouă familie de strunguri paralele, într-o gamă de 12 tipo-dimensiuni, cu diametrul de prelucrare 250—800 mm. Ținînd seama de faptul că nu este indicat să folosim pentru prelucrarea pieselor scurte mașinile lungi (ele includ o cantitate inutilă de metal, necesită o manoperă mai mare, ocupă suprafețe de producție în plus) am proiectat și varianta cu batiul scurt. Din această nouă familie s-a realizat, pînă în prezent **grupa de mașini cu diametre de prelucrare** de 450—500—560 mm și avem în curs de finalizare grupa de 630—710—800 mm; într-un vii-

+ VALORIFICAREA METALULUI = ... TĂ

..., ELEMENTELE HOTĂRÎTOARE ... REDUCEREA CHELTUIELILOR ... UNOR MAȘINI UNELTE CU

...NEFICIARILOR DE A SOLICITA ...O ÎN TIMP CE PENTRU OPERA... MAȘINI SPECIALIZATE ?
...URTAREA TERMENULUI DE ASI... ...IBUIE ORGANIZAREA COOPE... ...CEREA CHELTUIELILOR MATE...

...CATORULUI „VALOARE PE KG. ...EFICIENTE A METALULUI ?

În jurul „mesei rotunde" au luat loc: ing. Ion Crișan, *Laureat al Premiului de Stat, director general al Direcției de dezvoltare a ramurii și investiții din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini; ing.* Gh. Diaconescu, *director tehnic, ing.* Ștefan Constantin, *șef al serviciului tehnic și* Bucur Stelian, *șef sector norme de consum din Centrala industrială de mașini-unelte;* Samuel Kestenbaum, *inginer șef de concepție Uzina „Înfrățirea"-Oradea;* Gheorghe Vasilescu, *inginer șef Institutul de cercetări și proiectări mașini unelte și agregate-București.*

...tor apropiat se vor asimila dimensiunile mici pînă la 250 mm. care au o serie de elemente și subansamble comune de la o grupă la alta.

Tot în legătură cu eficiența utilizării metalului s-a evidențiat faptul că strungurile Carusel sînt mai grele decît alte mașini similare. Aceasta se datorează fenomenului de tipizare a unor elemente și subansamble, tehnologie ce determină ca greutatea unor tipo dimensiuni din gama de Caruselele aflate în fabricație să fie mai mare decît a unor produse similare. La aceste mașini avem elemente comune de la tipodimensiunea de 1000—3200 mm. Este într-adevăr un dezavantaj al tipizărilor, deoarece implică anumite compromisuri de la soluțiile teoretice. Dar plusurile de metal consumate sînt recuperate ca valoare, tot datorită utilizării tehnologiei de grup, întrucît aceasta permite obținerea unei înalte productivități a muncii. După calculele noastre, la cazurile amintite, **prin nivelul productivității ce-l obținem, valoarea metalului consumat în plus, este recuperată de mai bine de două ori.**

Ing. Gh. VASILESCU : — Variația elementelor de care trebuie ținut seama atunci cînd analizăm posibilitățile diminuării cheltuielilor materiale pe produs, impune studii aprofundate, acțiuni bine conturate. În acest sens s-a arătat că mașinile-unelte ce le realizăm trebuie să asigure în funcționare o precizie ridicată pe care trebuie să o păstreze un timp îndelungat. Acest domeniu necesită inițial o preocupare atentă asupra realizării unei structuri corespunzătoare, întrucît în structura mașinii intervine 90% din greutatea ei, prin structură înțelegînd partea de bază: batiu, montanți, carcase. În acest domeniu liniile pe care se merge sînt: analizarea structurii mașinii pe modele realizate la limită din mase plastice, din plexiglas sau metal, reduse la scară și prin modele matematice. Prin aceasta avem posibilitatea să găsim structuri la care să obținem o rigiditate maximă cu un consum mai scăzut de metal.

Pe baza principiilor menționate, Institutul de cercetări și proiectări mașini-unelte și agregate proiectează noi familii de mașini orizontale de alezat și frezat, strunguri Carusel, mașini de frezat longitudinal, mașini de rectificat plan și altele. Toate aceste mașini sînt concepute în așa fel, încît să poată fi realizate într-o gamă largă de variante dimensionabile, în diverse componențe, cu un sortiment bogat de accesorii și în diverse grade de automatizare, dotate inclusiv cu echipamente de comandă după program numeric, și cu o greutate redusă.

Stelian BUCUR : — Vreau să mă refer din nou asupra importanței aprovizionării tehnico-materiale, ca element important în normarea consumurilor, în obținerea de economii. În prezent, unii furnizori de materii prime sau semifabricate, datorită înțelegerii greșite a restringerii sortimentelor, nu livrează sau nu realizează toate sortimentele conform cerințelor fabricației de mașini-unelte. Fabricarea unor tipuri de laminate, de pildă, este prescrisă în standarde, dar producătorii, prin restringerea sortimentelor, nu le realizează. Din această pricină, uzinele constructoare de mașini sînt nevoite să consume laminatele pe care le găsesc, deși la prelucrare o cantitate de metal este transformată automat în șpan. Aș cita aici cîteva sortimente care nu se fabrică: bare rotunde din oțel de Ø 13, 17, 21, 95, 170 și 200 mm. Lipsa acestora conduce la utilizarea altor laminate al căror consum devine adesea dublu față de sortimentul prevăzut.

Încă o problemă importantă în micșorarea consumului de metal este aceea a **folosirii mai intense în construcția mașinilor-unelte a maselor plastice.** În cadrul Centralei industriale de mașini-unelte s-au luat măsuri concrete încă din 1967 și, acolo unde a fost posibil, s-au introdus masele plastice, realizîndu-se reduceri însemnate de metal. Una din uzinele care folosesc pe scară largă masele plastice este Unirea-Cluj. În 1969, aici s-au înlocuit repere din fontă, oțel și bronz în greutate de 275 tone, cu diverse repere din mase plastice, care însumează o cantitate de peste 90 tone. Este adevărat că la uzina respectivă specificul fabricației a făcut posibil acest lucru, utilajele textile pretîndu-se mai mult la utilizarea înlocuitorilor. În construcția mașinilor-unelte însă, utilizarea maselor plastice este infimă. Cauza: în țară nu există un institut de specialitate care să experimenteze și să propună înlocuitori din mase plastice. Asemenea preocupări lipsesc și din partea întreprinderilor producătoare și prelucrătoare de mase plastice, ca de altfel, și o insistență mai mare din partea constructorilor de mașini.

II

● **Redacția: Din sondajele făcute în mai multe întreprinderi, majoritatea specialiștilor au subliniat că una din cauzele care determină consumuri ridicate de metal o constituie și necunoașterea de către unii beneficiari a nevoilor reale a proceselor tehnologice la care mașinile-unelte urmează să fie supuse. Cum pot fi în viitor preîntîmpinate asemenea fenomene ?**

Ing. Gh. VASILESCU : — Desigur, reducerea consumului de metal nu este un scop în sine, ci obținerea din aceeași cantitate a unei producții maxime, realizarea unor mașini-unelte capabile de a produce piese cu un preț de cost cît mai redus. Aceste aspecte pot fi analizate din punctul de vedere al proiectantului, al executantului, cît și cel al beneficiarului, cel care exploatează mașinile.

După părerea mea, în mod firesc, **ar trebui să se plece de la solicitarea proceselor tehnologice ale întreprinderilor beneficiare, întrucît în raport cu nevoile producției trebuie făcute și comenzile.** Altfel, se ajunge, și la aceasta am să revin, la situații paradoxale, costisitoare pentru economia națională. Institutul nostru, prin specialiștii săi, desfășoară multiple acțiuni pentru a determina pe beneficiari să solicite mașini în funcție de mărimea seriilor de fabricație, a pieselor care sînt destinate prelucrării. Problema se rezolvă după caz, prin livrarea unor mașini-unelte universale sau a unora specializate. În cadrul mașinilor-unelte universale căutăm să realizăm diverse variante atît dimensionale, cît și din punct de vedere al componenței, care să fie folosibile sub diverse forme. În scopul arătat, mașinile sînt proiectate sub formă modulară și compusă din unități tipizate care permit ca aceeași mașină să poată fi realizată fizic în diverse variante, în funcție de destinația viitoare la beneficiar. Acest lucru nu este suficient să fie numai prevăzut ca posibil în documentație, ci și **cel care comandă mașina să știe ce să pretindă.**

În general, beneficiarii interni au tendința de a comanda mașinile la complexitatea maximă, cu o dotare minimală de accesorii și scule. Faptul este, desigur, foarte dăunător. O mașină de frezat longitudinală de tipul FLP 1000, cu patru capete de frezat are greutate de 42 t. Dacă mașina este livrată cu 3 capete, în loc de 4, va avea un preț de cost de 91% din cel al mașinii de bază, iar greutatea ei va fi de numai 40 tone. La limită, această mașină poate fi prevăzută cu un singur cap lateral, în care caz prețul de cost devine 58% din valoarea inițială, iar greutatea scade la 20 t, ceea ce reprezintă o economie de 50% din consumul inițial de metal. Totodată, măsura respectivă permite beneficiarului să utilizeze mai rațional fondurile de investiții, iar uzinei furnizoare să folosească mai rațional capacitățile proprii de producție.

În această privință aș vrea să dau și cîteva exemple concrete. Bunăoară, producția de bază a Uzinei de strunguri—Arad, o reprezintă strungurile cu diametrul de 400 mm. Din analizele făcute pe plan mondial în privința dimensiunii pieselor, care corespund de altfel și situației producției din țara noastră, rezultă că nu această dimensiune este frecvent utilizată, ci cele pînă la diametrul de 300—320. **Dacă beneficiarii ar analiza mai atent procesul tehnologic din unitățile ce le conduc și și-ar alege mașinile în mod corespunzător, în cazul de față dacă în loc de strungul SN 400** (greutate 2090 kg) **ar achiziționa în proporție de 50% tipul SN 322** (greutate 1050 kg) **s-ar ajunge la producția totală** (la tipul SN 400 pentru beneficiarii interni este de aproximativ 800 pe an) **să se obțină o economie de metal de circa 400 tone pe an.**

Bucur STELIAN : — Personal, optez pentru fabricarea de mașini-unelte specializate, dar, în măsura unor cerințe justificate, și pentru realizarea unor tipuri de mașini universale standard. Față de cele spuse, aș arăta că o serie de **mașini universale standard, care se fabrică în prezent în țara noastră** (ciocane de forjă, mașini de rabotat cu cuțit mobil și altele) **ar putea fi scoase din fabricație, din două motive: întîi, că ele sînt depășite moral; în al doilea rînd, cantitatea de metal care se consumă la fabricarea lor revine la un preț de livrare foarte mic. La ciocanele de forjare, de pildă, prețul unui kg de metal fabricat este de 6,25 lei, față de 44 lei/kg cît se obține pentru realizarea mașinii de frezat universală de sculărie.** Ambele produse sînt fabricate de Uzina „Înfrățirea"-Oradea.

Mai mult, eu cred că **actualele mașini-unelte universale, care se fabrică curent, ar trebui reviziuite și unele din ele reproiectate.** Prin aceasta înțeleg că este necesar să se revadă în ansamblu mașina și nu să se modernizeze doar unele repere. În susținerea ideii, subliniez faptul că **mașinile de frezat longitudinal cu portal, de pildă, nu sînt folosite în nici o uzină cu toate cele patru capete cu care sînt prevăzute. De asemenea, Uzina de strunguri-Arad, fabrică de ani de zile, strunguri paralele universale („cu mecanism șurub conducător") pentru tăiat filete. Ori, dacă analizăm puțin modul de utilizare al acestor tipuri de strunguri, ne dăm seama că în majoritatea sectoarelor de producție** (uzine mari, fabrici sau unități ale industriei locale) **acestea nu-și găsesc utilizarea, deoarece mai mult de 96% din producția de piese ale unei fabricații, nu necesită filetări pe strung.**

Așadar, **trebuie găsite mijloacele de a se produce și strunguri mai simplificate** (fără șurub conducător). În schimb, **acestea ar trebui dotate cu un număr mare de dispozitive și accesorii speciale** (dispozitiv de copiat, de strunjit conic, de stringere rapidă, pensete, tamburi de limitare a cursei, port-cuțite interschimbabile și altele), **care pot mări considerabil universalitatea strungului.** Spun acest lucru, deoarece prin eliminarea acestui șurub conducător, se poate obține o reducere însemnată a consumului de metal pe unitate de produs. **La o producție de circa 2500 bucăți strunguri, dacă se ia în calcul circa 25 kg masa pieselor ce se elimină, reducerea anuală de metal este de circa 62 tone** (în special laminate din oțeluri aliate sau de calitate superioară).

O altă sursă de a micșora consumul de metal pe unitate de produs o constituie gabaritul mașinii. Iau tot cazul strungului. Alegerea mașinii trebuie axată pe necesitatea rezolvării cerințelor tehnologice de producție și nu de dragul de a avea o mașină. Mă refer, în special, la tendința de a se procura strunguri mari și lungi. **Analiza a demonstrat că mai mult de 60% din producția de piese care se execută pe strunguri sînt mici și mijlocii, care nu depășesc lungimi mai mari de 600 mm. În general, astfel de piese se prelucrează și pe strunguri de 3 000 mm distanța între vîrfuri, fie din lipsă temporară de capacitate, fie de dragul de a încărca utilajul.**

Această problemă, îmbracă multiple aspecte. O parte din strung rămîne nefolosită, deci metal înmagazinat fără folos, costuri mari, ocuparea nejustificată de spații productive, costuri mari de reparații etc. Concretizarea cifrică a ideii exprimate, demonstrează că **diferența cantitativă de metal înmagazinată într-un strung de 2000 mm distanță între vîrfuri, în comparație cu altul care corespunde procesului tehnologic, avînd distanța între vîrfuri de 750 mm, este de circa 800 kg/strung.** Iată de ce proiectanții, conducătorii de uzine, beneficiarii au datoria să aleagă acele mașini care să le rezolve problemele tehnologice în modul optim și cît mai ieftin — în interesul unităților cît și al economiei naționale.

Tot ca o latură negativă a problemei este că mulți din cei interesați nu cunosc produsele indigene. Mai grav este că, adesea, nici proiectanții care elaborează proiecte de ansamblu, de sectoare prelucrătoare, nu le cunosc. După cum știm, la alegerea utilajelor, proiectanții se folosesc în special de cataloage și prospecte străine. De aceea, în cazul strungurilor, se prevăd tot mașini lungi și cu șuruburi conducătoare, cu toate că fabricația pe astfel de mașini nu este economică și nu se justifică. În această direcție **trebuie acordată o mai mare atenție din partea comisiilor care avizează studiile tehnico-economice și proiectele respective, iar acolo unde se cer într-adevăr utilaje ieșite din comun să fie făcută o justificare temeinică, adică să se vadă gradul de încărcare și chiar să se caute posibilități de cooperare cu alte întreprinderi, soluție care este mult mai economică pentru solicitant.**

Gh. DIACONESCU : — Socot că intervenția redacției de a răspunde cum este mai bine să ne orientăm — spre mașini universale standard sau specializate? —

⟶

este firească, întrucît aici se poate interveni cu mari șanse de a se economisi metalul și mari fonduri de investiții. Orientarea de viitor trebuie să fie, după părerea mea, către dezvoltarea fabricației mașinilor specializate, care rezolvă cel mai bine o anumită problemă. În acest sens, avem soluții diferite, în funcție de seria de fabricație, complexitatea reperelor, forma acestora etc. La piesele complexe tindem către mașini agregate, iar la seria mare de fabricație către mașini automate și semiautomate. De aici însă nu trebuie înțeles că mașinile universale standard nu vor avea mai departe intrebuințări destul de numeroase. Cele existente, vor rămîne în dotarea atelierelor de întreținere, de sculării, prototipe pentru serii mici etc.

Trebuie să subliniez faptul că pentru a determina pe solicitanți să achiziționeze mașini specializate, simplificate, trebuie să existe o diferențiere substanțială de preț față de mașina universală standard. În prezent prețurile la mașinile universale standard și la cele specializate sînt aceleași. Lucru total nejust. Normal ar fi ca prețurile la mașinile specializate să fie mai mici decît la cele universale (standard) fapt ce ar cointeresa pe beneficiari în achiziționarea lor. De altfel și costurile lor de producție diferă destul de mult.

S-a ridicat **problema dotării mașinilor-unelte cu accesorii.** Fără discuție că o mașină săracă în dotarea cu accesorii și-a pierdut, în bună parte, valoarea încă de la cumpărare. O mașină bine dotată cu accesorii de diversitate cît mai mare, menite să rezolve probleme multiple la serii mici, să înlocuiască dispozitivele speciale etc., capătă o intrebuințare deosebită. Beneficiarii ar trebui să judece foarte bine modul cum aleg o mașină atît ca variantă constructivă, cît și ca dotare cu accesorii. De remarcat că dotarea cu accesorii a mașinilor trebuie să fie cît mai bogată, iar acestea să fie livrate la cerere, în funcție de intrebuințarea dată, accesoriile avînd preț separat față de cel al mașinii. Sînt cazuri cînd la 3—4 mașini de același fel dintr-o uzină este posibil să se folosească un singur set de accesorii din cele cu o folosință mai rară. De aici rezultă și avantajul de a avea în dotare mașini-unelte produse de un număr limitat de furnizori și în cantități mari.

Stelian BUCUR: — Și eu susțin punctul de vedere exprimat aici și anume de a se face o diferențiere substanțială a prețului unei mașini simplificate, față de cea de bază. Accesoriile care completează mașina să aibă prețuri aparte, dînd astfel posibilitatea solicitatorilor să le ia pe acelea care le convin și le satisfac cel mai bine nevoile producției.

Subliniez totodată necesitatea ca în viitor producția de mașini-unelte standard **și specializate să se axeze pe game largi de tipo-dimensiuni, astfel încît să poată satisface atît cererile de export** (unde se solicită mașini cu echipamentul și accesoriile de lucru complete), cît **și pe cele de mașini simplificate, care să rezolve nevoile producției indigene.** Prețul trebuie să fie stabilit în funcție de gradul de complexitate, de dotare al mașinii și de beneficiile care se pot realiza din exploatarea ei.

III

REDACȚIA: — S-a evidențiat în dezbatere, necesitatea accelerării ritmului de insușire a produselor noi, ca o cerință a progresului tehnic și totodată ca o condiție a lărgirii căilor de micșorare a cheltuielilor materiale pe produs. Se depun suficiente eforturi pentru a ține pasul cu progresul ce se înregistrează pe plan mondial in această direcție?

Ing. Gh. VASILESCU: — Evident, reducerea cheltuielilor materiale, pe unitate de produs, poate avea loc atunci cînd fiecare intreprindere ține pasul cu cerințele tehnicii moderne. O cale pentru a ține pasul cu noul în tehnică, de altfel subliniată în întrebare, este **asimilarea intr-un timp cît mai scurt a noilor produse.** Industria noastră a făcut în ultimii ani pași însemnați în această direcție. Noile produse asimilate evidențiate în discuție, sînt competitive, prezintă serioase avantaje tehnice și economice.

A ne mulțumi însă cu realizările ar fi o greșeală, întrucît domeniul ce-l abordăm prezintă încă multe neajunsuri. Asistăm astăzi la unele fenomene negative în privința termenelor de însușire a unui nou produs. **Uzinele fiind interesate să-și realizeze în special indicatorii de plan pe anul în curs, tergiversează însușirea unor produse noi, amînă punerea lor în fabricația de serie.** De asemenea, faptul că de obicei cheltuielile pentru asimilarea unor produse noi, respectiv cheltuielile din planul tehnic, se scad din volumul de beneficii mie pe mie, nu stimulează această activitate, ci dimpotrivă. Intreprinderile simțindu-se afectate în ce privește diminuarea beneficiului acționează insuficient și cu mari intîrzieri în realizarea planului de asimilări. La aceasta se adaugă și consecințele utilizării unor capacități de producție, care fiind folosite numai pentru realizarea planului de producție, permit o oglindire mai avantajoasă în indicatorul productivitatea muncii.

Sînt și alte aspecte care se cer mai bine analizate. Bunăoară, **în modul de raportare a realizărilor de plan nu se ia în considerare faptul că asimilarea unei mașini, deși poate să aducă o valoare mai mare pe economie, nu se reflectă în indicatorul cantitativ.** Toate aceste neajunsuri vor trebui, pe baza unei minuțioase analize, înlăturate. „Înghețarea" unor indicatori, neadaptarea operativă la cerințele progresului tehnic, sînt frîne a căror persistență diminuează eforturile ce le depunem pentru a face activitatea noastră cît mai eficientă. Ministerul nostru, C.S.P.-ul pot și trebuie să intervină, punînd de acord indicatorii de plan, mijloacele de stimulare, incît o întreprindere care nu ține pasul cu tehnica nouă, nu valorifică potențialul de care dispune pentru reducerea cheltuielilor materiale, să suporte consecințele ce decurg de aici.

Gh. DIACONESCU: — Problema ridicată o consider de certă importanță. Astăzi în țările avansate industrial, intreprinderile care asimilează produse noi în termene scurte, au și condiții deosebite. Ele nu realizează însușirea noilor produse numai cu forțe proprii. Pentru această activitate ele apelează la fabrici special construite în acest scop, de unde procură operativ dispozitivele, verificatoarele, sculele etc. necesare noului produs. Acest lucru este economic, întrucît pe de o parte, permite ca sculăriile uzinale să fie dimensionate la o capacitate medie necesară, iar pe de altă parte, ca asimilarea produselor să se facă economic și într-o perioadă scurtă de timp. O asemenea previziune ar trebui să fie în atenția organelor de decizie, problema unor **intreprinderi specializate de scule,** dimensionate la capacități corespunzătoare, impunîndu-se din plin.

În privința asimilării, mașinile standard pentru a putea fi modernizate și schimbate tipurile la intervale scurte, sînt necesare:

a. specializarea fabricilor;

b. existența unor servicii de concepție puternice;

c. dotarea uzinei cu o sculărie dimensionată pentru astfel de scopuri.

Socot și eu necesar să propun ca produsele noi realizate în cadrul planului tehnic și care au, îndeobște, o eficiență economică ce strică indicatorii de plan anuali ai intreprinderilor să se deconteze pe baza unui cont special, în afara cheltuielilor pe mia de lei.

Și pentru că tot sînt la acest subiect aș dori să ridic și **unele aspecte ale posibilității cooperării dintre intreprinderi,** o metodă ce poate contribui la accelerarea ritmului de innoire a producției, la rezolvarea eficientă a unor cerințe impuse de producție.

În mod normal, o fabrică care folosește cooperarea la realizarea unor produse, ar trebui să se bucure de serioase avantaje, în special economice. Din păcate, lucrurile nu se petrec așa. Fiecare intreprindere avînd sarcini de reducere a cheltuielilor pe mia de lei, sarcini de beneficiu, încarcă în mod artificial costurile la ansamble, subansamble sau alte piese din cooperare, astfel că acestea devin mai scumpe decît dacă ar fi realizate în uzina care finalizează produsul. Și, cu cît unele din acestea circulă prin mai multe uzine, ele suportă tot de atîtea ori și sancțiunea respectivă. Adăugirea procentelor de beneficiu pe bucățele și apoi în final pe produs, toate la un loc ridică cheltuielile de achiziție, fapt ce conduce la restringerea la minimum posibil a sferei de cooperări. **Ar trebui,** după părerea mea, **ca sarcina de beneficiu să fie prevăzută o singură dată la produsul finit, intreprinderea cooperatoare avînd dreptul la o cotă parte, în funcție de participare la fabricația respectivă. Ar fi util,** de asemenea, ca, **prin adîncirea specializării, intreprinderile să fie cît mai larg obligate și cointeresate în extinderea cooperării.**

Stelian BUCUR: — Aș vrea să susțin ideile enunțate și prin cîteva exemple concludente. Centrala noastră întîmpină mari greutăți în ce privește fabricarea elementelor hidraulice pentru mașini-unelte (pompe hidraulice de toate tipurile, drosere, cilindri, valve și altele). Toate uzinele care au fost indicate să fabrice astfel de elemente au căutat și caută să se debaraseze de executarea și asimilarea lor. Mai mult, în anii trecuți s-a făcut un studiu tehnico-economic, s-au executat unele prototipuri de astfel de elemente hidrostatice, s-a difuzat chiar un catalog, dar toate au rămas în faze de prototip și catalog. Situația se prezintă așa întrucît nu au fost luate și măsurile care să cointereseze pe colaboratori, să se creeze capacități specializate pentru astfel de produse. Cheltuim mult cu realizarea unor asemenea elemente, ocupăm mașini mari care ar trebui să producă cu totul altceva, diminuînd posibilitățile de a realiza în același timp, cu aceleași capacități, produse mai multe și la costuri reduse.

În construcția unui nou prototip de mașină intervin și alte elemente (suruburi și în special elemente de asamblare de concepție nouă, ce oferă o mai mare siguranță în exploatare și altele) care nu se fabrică în prezent în țară. Pentru a putea ține pasul cu ce apare nou în tehnică, este necesar ca astfel de elemente să fie fabricate în cadrul unor intreprinderi specializate, care pot și trebuie să fie receptive și ușor adaptabile la perfecționarea acestora.

Gheorghe VASILESCU: — Da, este adevărat că, în prezent, aproape toate întreprinderile își execută elementele hidraulice, elementele de asamblare, elementele de ungere, deci produse de folosință generală, care dacă ar fi concentrate la un singur fabricant ar permite realizarea lor în condiții de economicitate superioară, respectiv ar justifica folosirea unor mașini speciale. Acest neajuns face ca, în momentul de față, mașinile specializate să nu fie solicitate în mod corespunzător.

Trebuie acordată o atenție mai mare organizării fabricației de elemente de utilizare generală în cadrul unor intreprinderi specializate. Acest lucru ar justifica introducerea de mașini specializate și, totodată, ar permite adoptarea unor tehnologii care să contribuie la micșorarea consumului de metal, la diminuarea cheltuielilor de producție. Totodată, aceasta ar facilita și lărgirea cooperării, reducerea termenului de insușire a produselor noi.

IV

REDACȚIA: — Cum credeți că ar putea fi imbunătățit modul de urmărire a consumului de metal în intreprinderi; ce indicator ar putea reflecta mai bine acest proces?

Gh. DIACONESCU: — În fața noastră, de altfel cum s-a concretizat si în discuții, se pune, pe de o parte, problema reducerii greutății produselor, concomitent cu menținerea sau amplificarea performanțelor lor, iar pe de altă parte, sporirea greutății acestora, în concordanță cu cerințele de a satisface cît mai bine calitativ nevoile producției. Într-un asemenea caz, trebuie să răspundem, într-adevăr problemei — ce variantă trebuie aleasă, ce indicator trebuie folosit pentru a oglindi cel mai fidel eficiența utilizării metalului?

Socot că atît în cuvîntul său, cît mai ales în articolul publicat în „Viața Economică" nr. 17 din 24 aprilie a.c., tov. ing. I. Crișan, a sugerat bine, convingător, necesitatea utilizării în construcțiile de mașini a indicatorului, **gradul de valorificare a metalului,** exprimat prin **valoarea producției realizate dintr-un kg de metal.** Fiind intru-totul de acord cu acesta, subliniez faptul că indicatorul respectiv poate fi utilizat la analizele pe produs, pe grupe de produse, și chiar pe o subramură sau ramură de producție.

Creșterea valorii producției pe unitatea de greutate indică, firește, o sporire corespunzătoare a nivelului tehnic al producției. Și aceasta se poate obține prin fabricarea de mașini de performanță, printr-o completare cît mai largă cu accesorii ajutătoare. Voi folosi în sprijinul afirmației și unele exemple. În prezent, **costul mediu al unui kg de mașină-unealtă se situează în jur de 30 de lei, în timp ce o mașină de rectificat de calitate depășește de 3—4 ori costul mediu.** De asemenea, **o presă sau un utilaj pentru forje, se situează sub 20 lei kg.** Rezultă că pentru intreprinderile noastre constructoare de mașini ar fi neeconomic să folosească metalul pentru fabricația unor mașini-unelte de greutate mare și cost mic.

Ing. Gh. VASILESCU: — Subscriu intru-totul la necesitatea introducerii prin plan a indicatorului valoarea producției obținute dintr-un kg de metal. Obținerea, să presupunem, a unei reduceri de cîteva kg de metal la un produs care consumă multă materie primă, nu înseamnă mare lucru, dacă nu avem în vedere eficiența reducerii lui, într-un cuvînt la ce valoare a fost fructificat fiecare kg de metal.

Revenind la ideea că, pentru a obține maximum de eficiență este necesară lărgirea preocupărilor pentru asimilarea de produse noi cu nivel tehnic tot mai ridicat, cu grad superior de automatizare, inclusiv a utilajelor în care precumpănesc mecanismele complexe, este nevoie să se intensifice activitatea de cercetare, să se dezvolte continuu inițiativa proprie a fiecărei unități. Aceasta va face ca fiecare kg de metal să fie valorificat cu maximum de eficiență.

Ing. Samuel KESTENBAUM: — Personal apreciez că ideea enunțată de a urmări consumul de metal pe produs, prin valoarea ce se atribuie fiecărui kg fabricat, este o necesitate și, totodată, o reflectare mai justă a eficienței activității noastre. În discuții s-au făcut referiri la utilizarea unor materiale înlocuitoare, la aprovizionarea corespunzătoare cu laminate și fontă, la activitatea de cercetare și proiectare, la menținerea produselor la nivelul actual al tehnicii; toate la un loc, acolo unde există o organizare bună, o colaborare bună, respectarea strictă a normelor înscrise în diferite contracte și acorduri, se vor reflecta în ridicarea valorii fiecărui kg de metal utilizat. Și invers, deficiențele interne sau la terți, influențează negativ calitatea producției, consumul de materii prime și, implicit, nivelul cheltuielilor materiale pe unitatea de produs.

Ținînd seama de sarcinile majore date în viitorul cincinal în direcția reducerii cheltuielilor materiale, sper că unele neajunsuri vor fi lichidate din vreme, așa încît scopul urmărit de a produce din aceeași cantitate de materii prime mai multe produse, de o valoare mai mare, să devină fapt.

ÎN DEZBATERI au fost abordate, desigur, și alte multe aspecte care privesc posibilitatea valorificării unor resurse materiale. Consensul unanim al ideilor exprimate îl constituie necesitatea coordonării acțiunilor proiectanților, constructorilor și cercetătorilor pentru utilizarea cu maximum de eficiență a fondului de materii prime, astfel încît raportul dintre cantitatea de metal incorporat în fiecare produs, costul lui și performanțele atinse în exploatare să-l situeze la valorile optime înregistrate pe plan mondial.

Sesizarea la timp a tendințelor evoluției în domeniul constructiv, tehnologic, al organizării fabricației, structurii cererii de mașini unelte, al materiilor prime utilizate, va permite specialiștilor să-și orienteze astfel eforturile, capacitatea creatoare, încît să mențină fabricația de mijloace de muncă mecanice la nivelul realizărilor de vîrf mondiale. Pentru realizarea acestui imperativ este necesară ancorarea permanentă a specialiștilor în sfera actualităților tematice ale progresului tehnic contemporan, participarea la soluționarea problemelor complexe pe care le pune la ordinea zilei perfecționarea mașinilor unelte. Studierea aprofundată a posibilităților de modernizare a fabricației, analiza și preluarea cu discernămînt a realizărilor valoroase dobîndite în alte țări conjugate cu confruntarea soluțiilor originale indigene, reprezintă o cerință vitală pentru progresul rapid și continuu al producției de mașini unelte.

Vasile BOESCU
Ion BUMBEA

TELEX

● **Lucrările de electrificare a magistralei feroviare Craiova—Orșova—Cilnic (Reșița) se desfășoară într-un ritm intens. După încheierea cu succes a probelor tehnologice pe linia Filiași—Turnu Severin—Orșova, constructorii șantierelor specializate ale Departamentului Căilor Ferate au devansat lucrările pe tronsonul Caransebeș — care urmează a fi terminat în semestrul II a.c. Acest ritm a facilitat începerea electrificării, cu un an mai devreme, a ultimului sector — Caransebeș—Cilnic.**

● **Studiile balneologilor de la stațiunea Singeorz-Băi au dovedit că apa minerală din izvorul nr. 4 are** o puternică acțiune hipoglicemiantă. S-a constatat că, glicemia, glicozuria, ca și colesterolul scad, prin consumarea acestei ape, chiar și atunci cînd valorile lor se prezintă în limitele considerate medical normale. Bolnavii de diabet nu fac reacții sau crize de cură nici în cazul administrării unor mari cantități, de circa 900 g apă minerală pe zi. Specialiștii explică această acțiune prin stimularea activității insulinei, pe de o parte, iar pe de altă parte prin efectul asupra proceselor tisulare enzimatice.

● **Constructorii de locuințe din municipiul Oradea** au dat în folosință 420 apartamente din cele 1 580 cîte sînt prevăzute pentru anul 1970. Marea majoritate a noilor locuințe sînt situate în zona de vest a Oradei, acolo unde Uzina de alumină, Fabrica de mobilă, Fabrica de zahăr, Centrala de termoficare si alte intreprinderi aflate în construcție alcătuiesc o puternică zonă industrială. De altfel, în această parte a orașului, peste 20 000 de orădeni locuiesc în case noi.

TEORII IDEI

ASPECTE TEORETICE ȘI METODOLOGICE ALE ECONOMIEI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI (I)

CORELAȚIA între dezvoltarea învățămîntului și creșterea economică a fost supusă — îndeosebi în ultimele două decenii — unei analize minuțioase în literatura economică mondială. Acest interes în descifrarea corelației amintite a fost generat, după părerea noastră, de cel puțin două considerente esențiale:

a) desfășurarea într-un ritm uluitor a revoluției tehnico-științifice contemporane;

b) sumele crescînde afectate din venitul național pentru dezvoltarea învățămîntului.

Între cei doi factori există o legătură evidentă, fapt ce explică tendința — manifestată în ultimele două decenii în toate țările dezvoltate sau în curs de dezvoltare — a devansării ritmului creșterii venitului național de către ritmul cheltuielilor pentru învățămînt.

În România, în timp ce venitul național a sporit în 1968 de 1,94 ori față de 1960, cheltuielile pentru învățămînt (fără a include aici investițiile aferente acestui sector în perioada arătată), au sporit de peste 2,2 ori. Continuînd calculul privind volumul absolut al venitului național în țara noastră pînă în 1968 (pe baza metodologiei arătate în lucrarea ce am publicat-o în 1967 *) și raportînd la această mărime (circa 179 mld. lei) mărimea cheltuielilor afectate învățămîntului în anul 1968 (circa 7,8 mld. lei) rezultă că ponderea acestora a fost de aproape 4,4%. Dacă se adaugă și cheltuielile pentru investiții în învățămînt în 1968 (peste un miliard lei) ponderea se ridică la peste 4,9%. Este demnă de reținut această cifră dacă avem în vedere observația unui expert în problemele eficienței învățămîntului care menționa că în condițiile contemporane țările dezvoltate alocă peste 3% din venitul național pentru învățămînt. [1])

Efortul deosebit care se face pe plan mondial în dezvoltarea învățămîntului, este indisolubil legat de transformarea conținutului acestei activități sub impactul revoluției tehnico-științifice contemporane. După cum am arătat într-un studiu anterior [2]), actualmente această revoluție conferă activității din învățămînt un pronunțat **caracter productiv**.

Fiind vorba de sume considerabile din venitul național ce se alocă dezvoltării învățămîntului, este firesc să se pretindă cunoașterea — ca în oricare alt domeniu productiv — a eficienței acestor cheltuieli. Nu este de mirare că pe fondul acestei necesități au apărut o serie de lucrări valoroase privind influența învățămîntului asupra creșterii economice în general, și a venitului național în special, cum sînt cele ale economiștilor sovietici Strumilin și Jamin, ale lui Denison și Schultz pentru S.U.A., ale lui Fireston și Bertram pentru Canada, ale lui Tinbergen, Aukrust, Bowman, Vaizey, Edding, Salomon etc., efectuate în cadrul UNESCO, O.C.D.E. sau alte organisme internaționale, privind diferite laturi în cercetarea eficienței învățămîntului. Și nu am menționat decît pe cei mai reprezentativi.

Pentru a avea o imagine mai pregnantă a importanței problemei în discuție, merită prezentat tabelul elaborat de economiștii cehoslovaci M. Hajek și M. Toms și publicat de Radovan Rihta în 1967 (vezi pag. 15) privind sursele creșterii economice în S.U.A. în ultimele 6 decenii [3]).

Problema eficienței economice a învățămîntului are o importanță cu atît mai mare în socialism, dacă avem în vedere și aspectul accesibilității în acest domeniu a maselor largi ale populației.

Posibilitățile nelimitate de calificare prin învățămînt pe care le oferă orînduirea socialistă, diversitatea formelor create în acest scop, generează premise incomparabil mai largi pentru sporirea eficienței acestei activități în viața economică și socială. Valorificarea acestor po-

prof. univ. dr. Dan GRINDEA

(Continuare în pag. 15)

Lecție practică la Facultatea de cibernetică economică și calcul economic, de la Academia de științe economice

FIȘE

■ În HOMMES ET TECHNIQUES, nr. 305/1970, D. Chalvin discută în articolul **Le développement des compétences personnelles au management** (Dezvoltarea competențelor personale în conducere) unele probleme noi puse cercetării în legătură cu sporirea eficienței conducătorilor de întreprinderi. S-a ajuns la concluzia că la reușitele unui conducător contribuie în mod esențial comportamentul său și nu numai aptitudinea intelectuală de a asimila instrumentele moderne de lucru ce-i stau la dispoziție. Unii specialiști definesc stilurile comportamentale „manageriale", pornind de la „gradul angajamentelor managerului față de obiectivele întreprinderii" și „gradul cooperării sale cu ceilalți factori de răspundere din întreprindere". Dintr-o multitudine de analize s-au putut schița cinci tipuri de comportament: conducere autoritară, conducere ce se bazează pe „un bun spirit de cooperare", conducere tehnocratică, la care primează conținutul tehnic și nu și cel uman al deciziilor, conducerea „realistă" care se bizuie pe compromisuri între o autoritate fără excese și climat de cooperare și, în sfîrșit, o conducere care știe să îmbine „un angajament personal intens față de obiectivele ambițioase ale întreprinderii și cooperarea francă cu toți factorii acesteia".

Opțiunea pare să se îndrepte spre formula „pluralitate și coerență", al cărei țel este să se ajungă la asimilarea „regulilor de joc" comune de către toate cadrele, reguli „coerente cu obiectivele generale" ale întreprinderii capitaliste moderne. Aceste noi tendințe în cercetările din domeniul „management"-ului sînt motivate și prin presiunile sociale ale diverselor grupuri formale și informale, care au devenit rebarbative față de comportamentele decizionale ale tehnocratismului autoritar.

■ Robert Stich, în studiul **Pitfalls to Systems Management** (Curse pentru conducerea sistemelor) publicat în MANAGEMENT INTERNATIONAL REVIEW, vol. 10, nr. 1, 1970 arată, referitor la conceptul conducerii prin sisteme, că atît la teoreticieni cît și la practicienii conducerii întreprinderii se constată mai multe interpretări greșite, pe care le numește „curse". Nu rareori se crede că adoptarea conducerii prin sisteme implică obligatoriu utilizarea computerelor. Această idee eronată este determinată de conceperea acestei conduceri ca un proces analitic. În realitate ea este un proces de integrare sistematică a tuturor activităților întreprinderii într-un ansamblu coerent. Tot ceea ce poate face un computer este de a analiza datele, comparîndu-le cu normele înmagazinate în memoria sa, el neputînd în nici un caz să sintetizeze informații. Această neînțelegere a generat convingerea neîntemeiată că aplicarea conducerii prin sisteme, datorită rolului jucat de computer, necesită utilizarea de matematicieni de înaltă calificare. Experiența — susține autorul — arată contrariul și anume că în practică este nevoie mai curînd de oameni care să înțeleagă ce este o întreprindere decît de matematicieni.

■ În studiul intitulat **Comportarea consumatorilor ca premisă a politicii consumului** publicat în numărul 1/1970 al revistei EKONOMISTA, economistul polonez A. Hodoly socotește că consumul poate fi considerat atît ca țel cît și ca mijloc al activității economice. După ce distinge aspectele de reproducție, de motivare și aspectul infrastructural al consumului, autorul arată că ele se împletesc tot mai mult pe măsură ce ne îndepărtăm de tratarea omului ca simplă forță de producție, proprie primei etape de industrializare, cînd cel mai important a fost aspectul de reproducție a consumului. Într-un stadiu mai înalt de industrializare, care necesită o forță de muncă din ce în ce mai calificată, accentul se deplasează spre latura infrastructurală a consumului. De asemenea, crește rolul aspectului motivațional. În perioada revoluției științifice și tehnice, în care știința devine principala forță de producție, are loc o unificare a tuturor aspectelor consumului.

■ În studiul lui Robert Dorfman **An Economic Interpretation of Optimal Control Theory** (O interpretare economică a teoriei controlului optim) din ultimul număr al lui **THE AMERICAN ECONOMIC REVIEW** (Vol. LIX, nr. 5, dec. 1969) se afirmă că teoria contemporană a creșterii economice nu este decît o nouă denumire pentru vechea teorie a acumulării capitalului. Încercările anterioare de a se formaliza teoria acumulării capitalului ca o problemă de calcul variațional au eșuat din cauza rigidității acestui capitol al matematicii. Cerințele tehnologiei spațiale au determinat o reorientare a calculului variațional, care s-a transformat în teoria controlului optim. Ideea fundamentală a lui R. Dorfman este că teoria controlului optim este identică din punct de vedere formal cu teoria acumulării capitalului și că sensurile ei majore pot fi dezvăluite printr-un raționament strict economic.

■ Roger Priouret, în articolul său **Paradis provisoire** (Paradis provizoriu), publicat în revista **L'EXPRESS** nr. 958, 1969, discutînd regimul depunerilor în Elveția, pune întrebarea dacă această țară, care beneficiază de toate avantajele dezvoltării schimburilor internaționale, nu trebuie să-și modifice legislația actuală. El pleacă de la constatarea că jumătate din acțiunile cotate la bursă în Franța, deținute de particulari, sînt depuse în străinătate, în majoritate în Elveția. Cauzele sînt în număr de trei: evitarea impozitului pe venit sau pe drepturile de succesiune; securitatea depunerilor; liberul arbitru pentru plasarea — pe scară mondială — a banilor. Evadarea capitalurilor nu este proprie numai Franței. De aproape 10 ani, tendința este la fel de puternică în Italia, Spania și chiar Statele Unite. Astăzi, Elveția a devenit coșmarul guvernului american, singura scăpare fiind o negociere cu guvernul elvețian, căruia i se cere să pună nerezidenților aceleași impozite ca și autohtonilor. Dacă se va obține acest lucru, s-ar putea ca paradisul fiscal elvețian „să nu fie decît provizoriu", conchide autorul.

ȘANTIER ȘTIINȚIFIC

Dr. Ion PĂCURARU

• Se poate afirma că în cercetarea fenomenelor economice, v-ați îndreptat cu predilecție spre un domeniu precis delimitat, mai exact spre problemele forței de muncă ?

— Ca element de bază al forțelor de producție, forța de muncă a constituit, într-adevăr, aș putea spune, o permanență în preocupările mele nu numai teoretice, ci și practice. Ele s-au materializat mai întîi în numeroase articole și studii și, ulterior, în lucrarea de doctorat, consacrată balanței statistice a forței de muncă. Dar preferința mea pentru problemele de mare complexitate și deosebit de bogate în semnificații economico-sociale ale forței de muncă nu a exclus și studiul altor aspecte tangente sau oarecum independente. Mă refer la asemenea teme de mare interes pentru teorie cît și pentru activitatea practică, ca de pildă : nivelul de trai, definirea noțiunii de muncă productivă și neproductivă, clasificarea ramurilor și chiar istoria economică a țării noastre.

• V-ați referit la complexitatea deosebită pe care o prezintă cercetătorului problemele forței de muncă. Ați dori să explicitați ?

— Mă voi referi la două probleme legate și de preocupările mele actuale. Una dintre acestea este elaborarea balanței forței de muncă de perspectivă, o acțiune complexă și amplă, care necesită un mare efort de elucidare a numeroase probleme teoretice și practice, de depășire a unor obstacole de ordin obiectiv sau subiectiv. Mă gîndesc în primul rînd la operațiunea de determinare a necesarului de forță de muncă într-o perspectivă largă de circa 10—15 ani (de notat că o politică a forței de muncă nu poate fi elaborată decît într-o astfel de perspectivă) care cere în mod necesar a fi corelată cu tendințele de dezvoltare a economiei într-o perioadă similară. De asemenea, stabilirea populației ocupate în agricultură, delimitarea populației ocupate pe sfere de activitate în ramuri ale economiei, după criterii unitare care să permită și anumite comparații internaționale, sînt tot atîtea operațiuni prealabile de a căror rezolvare depinde elaborarea judicioasă a balanței. Evident, însă, că pe lîngă nenumăratele aspecte de ordin statistic și metodologic ridicate în procesul elaborării balanței, se cer aprofundate și rezolvate o serie de probleme teoretice, cum ar fi : perspectivele și corelarea optimă dintre creșterea gradului de organizare, sporirea productivității muncii ca urmare a introducerii tehnicii noi — fenomene ce izvorăsc în mod necesar din progresul tehnic și științific din zilele noastre — și eliberarea forței de muncă agricole, a absorbirii acesteia de către celelalte ramuri.

„O orientare profesională corectă e definitorie pentru utilizarea optimă a forței de muncă..."

• Care este a doua problemă de care ați pomenit ?

— Este vorba de orientarea profesională, problemă aparent minoră, dar care se poate repercuta cu efecte deosebite în sfera producției materiale. O orientare profesională corectă, corespunzător cu nevoile și tendințele de dezvoltare a economiei, este definitorie pentru utilizarea cu randament optim a forței de muncă. Dar, parafrazîndu-l pe Shakespeare, cum să o faci, aceasta e întrebarea.

În rezolvarea acestei probleme trebuie să avem în vedere, pe lîngă necesitățile de ansamblu ale economiei și posibilitatea ca ele să fie satisfăcute în condiții optime, respectiv prin analiza strictă a tradițiilor existente, a specificului local, a posibilităților economice ale fiecărei regiuni sau zone, paralel, cred eu, cu o mai amplă lămurire a tinerilor asupra conținutului meseriilor și al profesiunilor, calităților și perspectivelor lor. Orientarea profesională nu poate fi ruptă de selecția profesională riguroasă, bazată nu numai pe cunoștințele teoretice, ci și pe cele fizico-psihice ale tinerilor, depistate prin teste de rigoare. În al treilea rînd, se pune problema integrării profesionale a tinerilor, care cere nu numai ca ei să fie acceptați de colectivul în care se integrează, dar și sprijiniți de acesta. Modalitățile, formele de orientare, selecție și integrare profesională constituie așadar o tematică vastă, demnă de studiat.

• Intenționați să faceți cunoscute publicului unele din subiectele menționate în discuția noastră ?

— Aș dori, pe baza studiilor efectuate ulterior, să „perfecționez" lucrarea de doctorat, să lărgesc sfera de cuprindere cu probleme metodologice și teoretice. Studiul e pasionant și nu-mi doresc decît... timp.

Discuție consemnată de
Fl. COSTIN

CURENTE • ȘCOLI • ECONOMIȘTI

MONETARISM CONTRA NEOKEYNESISM

REACȚIA împotriva keynesismului în gîndirea economică burgheză nu a mai avut de mult vigoarea și mijloacele de acțiune care o caracterizează în momentul de față. Terenul tematic pe care ea se afirmă nemijlocit este acela al politicii economice, mai ales pentru stăpînirea caracterului ciclic al producției capitaliste, iar terenul său geografic principal îl formează Statele Unite. Sub ambele aspecte, însă, semnificația „marii dezbateri" actuale dintre monetariștii și neokeynesiștii americani depășește aceste hotare. Este vorba, în fond, de o dispută între curentul dirijist și cel liberal din economia politică burgheză, iar localizarea în S.U.A. este strîns legată de faptul că aici școala monetaristă „a venit la putere", ca să spunem așa, o dată cu Administrația republicană căreia i-a furnizat principalii consilieri economici.

Avînd în vedere că evoluția conjuncturii prezintă analogii fundamentale în principalele țări capitaliste și că deci îndoielile cu privire la eficiența mijloacelor de esență keynesistă — folosite pînă acum cu preponderență — pentru reglementarea lor pot apărea în toate aceste țări, înclinăm să credem că dezbaterea „monetarism contra neokeynesism" nu se va limita, și de fapt încă de pe acum nu se limitează, la Statele Unite. Școala neoliberală de la Chicago și cel mai de seamă reprezentant al ei astăzi, Milton Friedman — asupra cărora vom reveni cu alt prilej — au ecouri și adepți în alte țări, vest-europene de pildă, chiar dacă ne gîndim numai la R. F. a Germaniei și Elveția.

Definițiile reciproce pe care și le dau cele două curente (rămînînd la autorii americani) nu sînt lipsite de tendința de a simplifica la maximum pozițiile celuilalt. Paul Samuelson spunea acum cîtva timp într-o confruntare directă cu oponenții săi monetariști : „Monetarismul este credința că determinanta primordială a stării cererii globale pe plan macroeconomic — dacă va fi șomaj sau dacă va fi inflație — o constituie banii... și, mai precis poate, diferitele ritmuri de modificare a cantității lor". Iar nemijlocit despre Milton Friedman : „concepția sa, expusă în repetate rînduri, este următoarea : în măsura în care este vorba de starea globală macroeconomică a cererii, numai volumul circulației bănești contează" [1]). La rîndul său, Milton Friedman declară că, după Keynes și keynesiști, „banii nu au nici o importanță" și că „politica monetară este ceva cu totul depășit" [2]). Concluziile de politică economică ce se trag din cele două definiri reciproce extreme sugerează că neokeynesiștii americani pledează exclusiv pentru politica fiscală ca mijloc de acțiune asupra conjuncturii (a început să se folosească pentru ei denumirea de fiscaliști), în timp ce reprezentanții școlii de la Chicago se pronunță pentru aplicarea exclusiv a politicii monetare în același scop.

Judecînd după practica politicii economice, cu greu s-ar putea afirma că polarizarea merge atît de departe. Nu încape îndoială că acolo unde au fost consultați, și atîta timp cît au fost consultați experți economici adepți ai keynesismului, politicii fiscale i s-a rezervat un rol foarte important în instrumentarul de politică economică. Pornind de la teza lui Keynes că la originea mișcărilor ciclice ale producției capitaliste stă insuficiența, respectiv excesul cheltuielilor globale din cadrul economiei, acești consilieri au recomandat să se acționeze prin modificarea în funcție de împrejurări a impozitelor, a datoriei publice, a cheltuielilor statului. La fel, însă, este greu de contestat că s-a folosit și politica monetară, înțelegînd prin aceasta acțiunea asupra structurii ratelor dobînzii, asupra mișcărilor internaționale de capital, asupra creditului de consum, asupra operațiunilor de credit ale băncilor. Despre ponderea adecvată a fiecăreia din aceste politici de bază („policy mix") s-a discutat mult în literatura occidentală, dar nu aceasta este problema de fond în cazul controversei dintre monetariști și neokeynesiști.

Înainte de a merge mai departe, merită să fie menționat aici următorul aspect al disputei : în numele interesului comun de a nu permite ca fluctuațiile producției capitaliste „să iasă de sub control", keynesiștii se arată uneori destul de concesivi față de monetariștii de la Chicago, propunîndu-le un fel de unitate de acțiune. Walter W. Heller, neokeynesist de frunte atît în teorie cît și în practică (ceea ce îl distinge de un universitar ca Samuelson, de pildă), le-a lansat următorul apel : „ceea ce ne lipsește după cît se pare este un «pact de dezarmare între economiști», o recunoaștere reciprocă a meritelor potențiale pe care le comportă poziția celuilalt". Dacă aici este vizată poziția teoretică, pledoaria pentru unitate în practică este și mai clară : „Calea progresului în materie de politică economică o constituie, mai degrabă, acțiunea colectivă pentru elaborarea celei mai bune combinații posibile de politici... capabilă să concilieze un grad ridicat de folosire a mîinii de lucru cu o stabilitate rezonabilă a prețurilor" [3]). Remarcabil este că acest apel, lansat într-o discuție directă cu Milton Friedman, nu a avut nici un ecou, șeful școlii de la Chicago mulțumindu-se să-și reafirme propriile poziții. Caracteristicile principale ale acestei poziții arată că problema centrală a controversei „monetarism contra neokeynesism" nu este nicidecum una de „policy mix", ci mult mai adîncă.

Reazemul teoretic fundamental al poziției friedmaniene îl formează teoria cantitativă a banilor. Respinsă la timpul său de Marx, abandonată apoi în diferite formulări ale ei de înșiși economiștii burghezi, ea nu a dispărut cu totul. Nu este locul aici să intrăm în amănuntele deosebirilor ce ar putea exista între forma inițială, crudă a acestei teorii („cantitatea banilor determină nivelul prețurilor") și forma „rafinată" în care o afirmă Milton Friedman și alți exponenți ai școlii de la Chicago. „Noi am insistat totdeauna, spune Friedman, asupra faptului că banii au o importanță considerabilă la nivelul evoluției mărimilor nominale, dar nu și pentru mărimile reale privite într-o perspectivă mai îndelungată. A existat tendința de a neglija această limitare și de a crea o sperietoare afirmîndu-se că, după concepția noastră, numai volumul circulației bănești importă în procesul dezvoltării economice. Aceasta din urmă constituie o poziție absurdă, la care de altfel nu am aderat niciodată" [4]). Dar cantitatea banilor importă, spune același autor, „cînd ne preocupă să știm cum se comportă prețurile". Ceea ce poate fi interpretat în sensul că teoria cantitativă a banilor nu a renunțat totuși cu desăvîrșire la pretenția de a fi teorie a determinării prețurilor.

Importanța predominantă, covîrșitoare, atribuită sferei circulației bănești se manifestă apoi în poziția friedmaniană sub forma tezei despre posibilitatea automatismului dezvoltării economiei capitaliste în condițiile de astăzi. Aici începe să fie mai vizibilă adevărata adîncime a deosebirilor de păreri dintre monetariști și neokeynesiști. Dacă ne referim la controversa cunoscută în literatura burgheză anglo-saxonă sub denumirea „Rules versus Authority", Friedman este hotărît pentru primul termen. Problema, așa cum este pusă în acea literatură, se referă la faptul dacă economia capitalistă trebuie lăsată să funcționeze după anumite „reguli" precise, fixe, care să regleze procesele economice mai mult sau mai puțin automat, sau dacă funcționarea economiei trebuie să fie subordonată unei „autorități", respectiv deciziilor luate de state, instituții, persoane. Regăsim sub această formă alternativa „dirijism sau liberalism", în privința căreia, cum spuneam, Friedman se pronunță net pentru liberalism. Instrumentul automatismului este, pentru el, o rată anuală fixă de creștere a cantității banilor, ceea ce și constituie, tot după el, conținutul specific al politicii monetare, legat evident de o anumită concepție asupra posibilităților de acțiune ale autorităților și asupra limitelor ce trebuie să le respecte. „Este cert, scrie Friedman, că politica monetară pentru care am optat în ultimă instanță (un ritm regulat de creștere a cantității banilor) este strîns legată de ideile mele despre rolul statului. După părerea mea, acesta trebuie să fie limitat și, în domeniile unde concursul lui este indispensabil, reglementat strict de reguli bine definite și nu lăsat la discreția guvernelor" [5]). Contrastul față de poziția neokeynesistă reiese suficient de clar dacă îl mai cităm foarte pe scurt pe Walter Heller care spune : „este necesar de a persevera și de a amplifica folosirea unei politici discreționare, elaborată de om, în loc de a recurge la principii monetare și fiscale rigide" [6]).

Noua vigoare cu care este afirmată poziția neoliberală în țara unde keynesismul părea să fi triumfat definitiv, după unele păreri, în politica economică, are atît cauze imediate cît și cauze cu acțiunea mai îndelungată, permanente în capitalism. Printre primele nu este neglijabil rolul faptului că, așa cum spuneam, monetariștii sînt astăzi „la putere" — în persoana lui Friedman, consilier apropiat — deși neoficial — al Administrației, în persoana lui Arthur F. Burns, al cărui discipol este primul și care ocupă un post-cheie prin funcția sa din Federal Reserve System, etc. Cel puțin deocamdată nu ar putea fi privită altfel decît ca o cauză imediată nici decepția ce se manifestă în legătură cu eficiența limitată a politicii economice de tip keynesist — capabilă să determine la un moment dat relansarea conjuncturii, dar nu și să evite periclitarea ei continuă de factorii de adîncime ai mecanismului reproducției capitaliste. Printre cauzele permanente se numără mai ales opoziția latentă a capitaliștilor față de intervenția continuă, crescîndă a statului în viața economică. Deschisă este însă problema nu numai a eficienței noului automatism promis de școala de la Chicago — și căruia se și încearcă, de fapt foarte prudent, să i se deschidă un cîmp de acțiune prin influența lui A. F. Burns în Federal Reserve System —, ci mai ales a ponderii acelor grupuri și pături de capitaliști care pot spera să-și îmbunătățească pozițiile de pe urma trecerii de la neokeynesism la monetarism în politica economică. Cînd spunem „pondere", înțelegem desigur nu forța numerică, ci forța economică și totodată măsura în care grupurile și păturile respective de capitaliști sînt capabile să vadă, dincolo de interese proprii imediate, interesele clasei capitaliste în ansamblu, ale orînduirii în care ea este clasa dominantă. Or, în această privință „noul automatism" friedmanian riscă să deschidă porțile unor fenomene sociale — dintre care este suficient să menționăm perspectiva unui șomaj considerabil sporit față de cel actual — care pot periclita rapid interesele clasei capitaliste în ansamblu și pe care aceste interese nu le pot deci admite pe scară mare, ținînd seama de experiența interbelică și de noua situație din lume. Problema șomajului s-ar pune de altfel nu numai în sfe-

L. STROJA

(Continuare în pag. 15)

ECONOMIA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

(Urmare din pag. 13)

sibilități, utilizarea optimă a premiselor necesită însă un proces conștient, planificat, direcționat spre un obiectiv precis în cadrul opțiunilor și deciziilor înmănunchiate în planul de dezvoltare a economiei naționale.

• *Asemănări între natura productivă a activității din învățămînt și activitatea economică*

DETERMINAREA influenței învățămîntului asupra creșterii economice presupune nu numai relevarea conținutului productiv al activității din acest domeniu, dar și posibilitatea cuantificării acestei activități. Pentru facilitarea unei asemenea acțiuni ni se pare deosebit de util a releva în prealabil similitudinile ce se degajă din compararea activității din învățămînt cu activitatea economică în general.

La o privire superficială s-ar părea că aceste două domenii de activitate au puține puncte comune. Aceasta explică reacția și rezerva unor cercetători privind posibilitatea cuantificării influenței învățămîntului asupra creșterii venitului național. O cercetare mai atentă însă descoperă nenumărate forme, fenomene și procese specifice activității economice, dar pe care le regăsim și în învățămînt. Menționăm, fără pretenția de epuizare, elementele de bază ale asemănării celor două feluri de activități, elemente care ne pot servi la determinarea eficienței economice a învățămîntului.

a) Experiența mondială atestă că sumele cheltuite pentru învățămînt servesc nu numai unui scop social-cultural, dar într-o măsură din ce în ce mai mare unui **scop economic productiv**, învățămîntul devenind astăzi elementul hotărîtor în reproducția lărgită a forței de muncă din punct de vedere calitativ și în creșterea considerabilă a ponderii muncii complexe în ansamblul muncii sociale. În acest mod el devine unul din factorii esențiali ai sporirii productivității muncii, venitului național și al avuției naționale. Ca atare, cheltuielile din învățămînt nu pot fi socotite în întregime neproductive. O parte au caracterul unor cheltuieli pentru bunuri de consum durabil — cum ar fi de exemplu învățămîntul general [4]) —, o altă parte au însă nemijlocit caracterul de investiții productive, îndeosebi învățămîntul tehnic și economic de toate gradele.

De altfel încă Marx sublinia că timpul cheltuit pentru dezvoltarea intelectuală a muncitorului apare ca **„cea mai puternică forță productivă“**, care din punctul de vedere nemijlocit al procesului de producție **poate fi considerată drept producere de capital constant** [5]).

Ținînd seama de condițiile formării valorii sociale în economia modernă, de caracterul productiv al cheltuielilor pentru învățămînt (total sau parțial), apare cu necesitate în perspectivă, nu numai **includerea lor în cheltuielile sociale de producție** pentru reflectarea cît mai reală a timpului de muncă socialmente necesar în epoca contemporană, dar și **calculul eficienței lor economice.** O asemenea optică va impune inevitabil reexaminarea critică a conținutului produsului pentru sine și a produsului pentru societate (actualmente fiind îndeobște acceptat că suportarea tuturor cheltuielilor din învățămînt se face din plusprodus). Experiența pregătirii unor cadre direct la locul de muncă și includerea acestor cheltuieli în prețul de cost este revelatoare din acest punct de vedere, creînd în același timp premisele **pentru degrevarea bugetului de asemenea cheltuieli și trecerea treptat în perspectivă a întregului învățămînt tehnic și economic pe principiul gestiunii economice proprii, ca orice unitate productivă.**

Prin această poziție ne apropiem de părerea unor economiști [6]), că în viitor ministerele economice nu numai că vor trebui să dea comanda socială în ce privește numărul de cadre necesare și a specialiștilor ce trebuie incluși în sistemul învățămîntului în conformitate cu sarcinile planificate, dar, în același timp, și să se asigure finanțarea pregătirii viitorilor specialiști în unitățile de învățămînt respective. Aceasta va avea o influență favorabilă asupra procesului de planificare în domeniul învățămîntului și a reducerii costurilor în acest sector de activitate, impulsionînd implicit urmărirea eficienței procesului de învățămînt în producție și în accelerarea creșterii economice.

b) Relevînd caracterul productiv al cheltuielilor din învățămînt sau cel puțin a acelor afectate învățămîntului tehnic și economic, trebuie avut însă în vedere că — la fel ca și în domeniul economic — efectul lor productiv se manifestă numai în măsura în care **aceste cheltuieli se încadrează în timpul de muncă socialmente necesar.** Depășirea acestuia, fie sub aspectul nefolosirii integrale a bazei tehnico-materiale, sau a fondului de cadre didactice, precum și risipa în aceste direcții micșorează sensibil eficiența investițiilor efectuate. Asemenea aspecte specifice în acest sector ca: repetenția, promovarea unor cursanți slab pregătiți, insuficientul nivel de calificare a unor cadre didactice etc. determină **pierderi** nu numai imediat în domeniul învățămîntului, dar — ceea ce este mult mai grav — în perspectivă, la scara macro-economică. Ca atare, stabilirea optimă pe plan local și teritorial a necesarului privind baza tehnico-materială și a cadrelor didactice la nivelul micro-unităților, asigurarea condițiilor ca acestea să-și desfășoare o activitate rodnică, are o deosebită importanță pentru curmarea fluctuației, lichidarea navetismului etc., cu efect pozitiv asupra eficienței economice a învățămîntului.

De asemenea, sporirea exigenței și perfecționarea continuă a cunoștințelor cadrelor didactice, evitarea astfel a fenomenului uzurii morale ce acționează astăzi cu o deosebită intensitate și în acest sector, au o importanță covîrșitoare la nivel macro-economic. Fiindcă sîntem în sfera similitudinilor, înfăptuirea unei asemenea cerințe permite ca — folosind limbajul economic în domeniul investițiilor — viitoarele cadre instruite în învățămînt, să realizeze asimilarea în procesul de producție într-un termen cît mai scurt și să-și desfășoare astfel de la început activitatea la parametrii proiectați.

c) În sfîrșit, dorim să mai menționăm că, și în cadrul învățămîntului, la fel ca și în domeniul economic se pun asemenea probleme ca: **optimizarea** relației dintre cheltuielile de învățămînt și creșterea venitului național, **analiza costurilor comparative** pe diverse grade și forme de învățămînt, **mobilizarea rezervelor** și **prognozarea tendințelor, modernizarea** procesului de desfășurare a învățămîntului, ergonomia învățămîntului etc. Asemenea probleme stau în atenția unei noi discipline ce se conturează: „Economia învățămîntului“.

Aspectele enunțate pînă aici relevă nu numai importanța studiilor economice asupra activității din învățămînt, dar și actualitatea cuantificării eficienței acestei activități.

• *Cuantificarea și problemele ei*

ACEASTĂ PROBLEMĂ poate fi abordată în principal din două unghiuri de vedere. Un aspect al eficienței învățămîntului studiat pe larg în literatura de specialitate de o serie de economiști și care a obținut rezultate remarcabile în modelele econometrice preconizate de prof. J. Tinbergen și perfecționate de discipolii săi, se referă la **influența creșterii economice asupra dezvoltării învățămîntului,** pentru a realiza această activitate la dimensiunile socialmente necesare. Corelația între creșterea economiei și dimensiunile la care urmează să se dezvolte învățămîntul face astăzi obiectul unei vaste literaturi. Abordarea ei a fost generată și de nevoia prognozării pe termen mediu și lung a efectivului de cadre necesare menținerii ritmului creșterii economice, a căror pregătire trebuie să se facă în condiții optime și cu costuri minime. Nu discutăm aici în ce măsură acest obiectiv a fost atins, sau dacă lucrările efectuate permit deja stabilirea mărimii socialmente necesare a cheltuielilor pentru dezvoltarea învățămîntului, în condițiile unui anumit nivel și a unor anumite tendințe în creșterea economică. Ceea ce dorim să reținem este bogatul portofoliu de studii efectuate pe această latură a eficienței învățămîntului în cadrul unor organisme internaționale (U.N.E.S.C.O., O.C.D.E., Institutul Internațional de Planificare a Educației etc.) sau de experți în această problemă și care ar merita să-și găsească o mai largă valorificare în literatura noastră economică de specialitate.

Un alt aspect sub care se cercetează de curînd problema eficienței învățămîntului și pentru care literatura existentă este încă redusă, se referă la conexiunea inversă și anume la **influența dezvoltării învățămîntului asupra creșterii economice.** Abordarea eficienței din acest unghi a fost generată de sporirea considerabilă a cheltuielilor destinate învățămîntului și care micșorează inevitabil posibilitățile de investiții în sfera producției materiale.

Cu alt prilej mă voi opri asupra cîtorva probleme de ordin metodologic, privind cel de-al doilea aspect sub care se analizează eficiența învățămîntului.

Anii	Ponderea factorilor extensivi (gradul de folosire a forței de muncă, capitalul) în dezvoltarea economiei (în %)	Ponderea factorilor intensivi (tehnica nouă, calificarea, organizarea) (în %)
1899—1909	74,4	25,6
1909—1919	60,5	39.5
1919—1929	54,8	45,2
1948—1953	48.9	51,1
1953—1957	31,8	68,2

---

*) D. Grindea: „Venitul național în Republica Socialistă România“, Editura științifică, 1967, p. 129. La mărimea absolută a venitului național calculată pentru 1965 am aplicat creșterea procentuală a venitului național în perioada 1966—1968 publicată în Anuarul statistic al R.S.R. 1969, p. 108.

1) Ph. Salomon: Théorie économique et stratégie d'enseignement, Paris 1966, p. 144.

2) D. Grindea: Considerații teoretice și practice asupra funcției productive a învățămîntului. Rev. Forum nr. 12/1969.

3) R. Rihta: Revoluția științifică-tehnică și marxismul în „Probleme ale păcii și socialismului“ 1967, nr. 1—2, p. 131.

4) Chiar și această parte este contestată de unii economiști ca avînd un caracter neproductiv. B. A. Weisbord în studiul „Education and investment in human capital“, publicat în Journal of Political Economy (oct. 1962 p. 106) considera că 1% din cheltuielile pentru învățămîntului primar în S.U.A., respectiv 66 mil. dolari, sînt recuperate datorită faptului că populația își poate completa singură formularele de impunere la impozit, nefiind astfel necesară angajarea de salariați.

5) „Din manuscrisele nepublicate ale lui K. Marx“ (Bolșevic nr. 11—12/939 pp. 64—65). Reprodus din Mirovaia Ekonomika i Mejdunarodnie Otnoșenia nr. 3/1967, p. 50.

6) Vezi: V. Jamin: „Economia și învățămîntul“ în „Voprosi Ekonomiki“ nr. 2 pe 1967, p. 50.

FIȘE

• **Între 14—15 mai 1970, s-au desfășurat în plenară și pe secții lucrările adunării generale a Academiei de Științe Agricole și Silvice, consacrate dezbaterii și aprobării programelor de cercetare științifică, pentru perioada 1971—1975. Cuvîntul de deschidere al ședinței secției de Economia și organizarea întreprinderilor agricole socialiste, a fost rostit de președintele secției, Dumitru Dumitriu, director al Institutului de Cercetări pentru Economia Agrară, care a făcut o trecere în revistă a problemelor majore ce stau în fața cercetătorilor de economie agrară din țara noastră, marcînd, totodată, o serie de preocupări ale Academiei de Științe Agricole și Slivice, în acest domeniu. Proiectul planului de lucru al secției pentru anul 1970, cuprinde o serie de teme majore de studiu, ca de pildă: Zonarea producției agricole; Profilarea producției agricole în C.A.P.; Eficiența economică a investițiilor; Metode și tehnici moderne de calcul economic. Se preconizează, de asemenea, organizarea unor simpozioane științifice, mese rotunde, axate pe dezbaterea aspectelor primordiale ale economiei agrare din țara noastră.**

La dezbaterile secției au luat cuvîntul, făcînd sugestii și propuneri, un mare număr de participanți: prof. Nicolae Cornățeanu, prof. Bucur Șchiopu, prof. Marin Stancu, prof. Emil Negruțiu, prof. Sergiu Vrejbă, conf. univ. Mircea Bulgaru, conf. univ. dr. Constantin Anderca, Constantin Gib, dr. Dumitru Teaci. În încheierea lucrărilor, președintele secției de Economia și organizarea întreprinderilor agricole socialiste a prezentat concluziile reieșite din dezbaterile primei ședințe de lucru a secției și a mulțumit participanților pentru aportul adus la definitivarea planului de activitate.

■ Sub titlul **Après Phillips (După Phillips)** revista ANALYSE ET PREVISION (febr. 1970) publică comentariile lui Bertrand de Jouvenel asupra așa-numitei curbe Phillips și a unor cercetări făcute asupra acesteia. După cum se știe, curba Pillips încearcă să stabilească relația care există între creșterea salariilor (și respectiv a prețurilor) și nivelul șomajului. După părerea lui Phillips, o rată extrem de scăzută a șomajului determină o creștere rapidă a salariilor care, la rîndu-i, amenință stabilitatea prețurilor. În consecință, consideră economistul britanic, în 1958 cînd și-a elaborat concepția teoretică, este necesară menținerea unei anumite rate a șomajului (în general 2,5%) în scopul asigurării stabilității prețurilor. Recent, doi economiști americani, O. Eckstein și G. From, au calculat că, în S.U.A., creșterea prețurilor se datorează doar în proporție de 18% creșterii salariilor, restul de 82% revenind creșterii rapide a capacităților de producție. Concluzia acestora analogă celei a lui Phillips, este că, în interesul stabilității prețurilor, este necesar să se mențină capacități de producție nefolosite.

B. de Jouvenel subliniază mai întîi, că menținerea stabilității prețurilor prin nefolosirea cronică a unei părți a forței de muncă și a capacităților de producție reprezintă o gravă risipă pentru societate. Constatînd, apoi, că în S.U.A., creșterea costului vieții se datorează în cea mai mare parte creșterii prețului serviciilor, el își manifestă îndoiala față de însăși eficacitatea măsurilor preconizate de teoreticienii sus-amintiți.

Erată

În nr. 19 din 8 mai 1970 al revistei noastre la documentarul „Comerțul internațional“ din pag. 15, tabelul nr. 1 coloana 2, ultimul rînd, se va citi 239; coloana 3, ultimul rînd, se va citi 212,0.

MONETARISM

(Urmare din pag. 14)

ra producției, ci de pildă și în legătură cu imensul aparat de stat care s-a dezvoltat în condițiile de după război și pe care o „restrîngere“ a capitalismului monopolist de stat ca cea pe care lasă s-o întrevadă Friedman l-ar face în bună parte disponibil.

Sîntem bineînțeles departe deocamdată de așa ceva, și înviorarea neoliberalismului monetarist american poate fi considerată, tot deocamdată, numai ca o expresie a nostalgiei automatismului, proprie în general liberalismului economic în condițiile capitalismului monopolist. Aceasta nu schimbă cu nimic faptul că o teorie neoliberală continuă să existe și în țara celui mai dezvoltat capitalism monopolist de stat, că ea continuă să dea și rețete de politică economică și să se opună categoric doctrinei intervenționiste a keynesismului. Cred, de aceea, că, mai ales în condițiile specifice existente în momentul de față în S.U.A. și ilustrate mai sus, nu se poate vorbi de o tendință spre convergența celor două doctrine, ci mai degrabă de evoluția lor mai accentuat divergentă în ultimul timp.

---

1) The Federal Reserve Bank of Boston: Controlling Monetary Aggregates. Monetary Conference, June 1969, pag. 7, 8.

2) **Milton Friedman,** Inflation et systèmes monétaires. Calmann-Lévy, Paris, 1969, pag. 39.

3) Politique monétaire ou politique fiscale? Editions Mame, Paris, 1969, pag. 112, 63—64.

4) Politique monétaire ou politique fiscale ?, pag. 69—70.

5) **Milton Friedman,** Inflation et systèmes monétaires, pag. 32—33.

6) Politique monétaire ou politique fiscale ?, pag. 40.

DEZBATERI

Relațiile economice externe ale României și sporirea eficienței comerțului exterior

SPECIALIZAREA PRODUCȚIEI PENTRU EXPORT ÎN CONTEXTUL DIVIZIUNII INTERNAȚIONALE A MUNCII

DETERMINATĂ de ritmul rapid de dezvoltare a progresului tehnic pe plan mondial, care duce la apariția unui număr crescînd de produse noi, la lărgirea nomenclatorului produselor necesare unei economii și, în același timp, la scurtarea ciclului de viață a produselor, specializarea producției pentru export în cadrul diviziunii internaționale a muncii reprezintă astăzi o cerință imperioasă. Lărgirea continuă a producției reclamă un volum tot mai mare de investiții și forță de muncă specializată în domenii din ce în ce mai variate. Pe de altă parte, scurtarea ciclului de viață a produselor impune utilizarea cu maximum de eficiență a utilajelor, pentru amortizarea acestora într-un timp cît mai scurt.

Pe baza specializării se creează posibilitatea repartizării și utilizării raționale a resurselor materiale și umane, în scopul realizării unor anumite tipuri de produse, pentru care economia respectivă dispune de condiții optime. Bineînțeles, așa cum s-a subliniat și în cursul dezbaterii pe această problemă (vezi „Viața economică" nr. 18/1970) specializarea nu trebuie să afecteze dezvoltarea complexă, echilibrată a economiei naționale.

Este necesară o analiză complexă

SPECIALIZAREA producției în condițiile diviziunii internaționale a muncii este o problemă complexă, care poate prezenta o serie de particularități de la un produs la altul, în funcție de situația concretă din fiecare țară. Din această cauză considerăm că nu este posibil să se formuleze anumite criterii detaliate, care să fie universal valabile. De asemenea, în orientarea specializării nu putem atribui rolul determinant unui singur aspect economic, întrucît eficiența unei specializări este determinată de o multitudine de factori interdependenți, contribuția fiecăruia depinzînd de modul în care este interpretat și folosit.

De exemplu, apreciem că — în luarea deciziilor referitoare la specializare — este greșit să se atribuie rolul hotărîtor „costurilor comparative". Pornind de la această teorie, ar însemna ca țările industrializate — care au experiență îndelungată, o productivitate ridicată și costuri de producție scăzute — să continue să producă numai bunuri industriale cu un grad de prelucrare tot mai înalt și cu o valoare tot mai mare. În același timp, țările neindustrializate sau mai puțin industrializate ar urma să-și axeze în continuare activitatea economică în domeniul minier, al producției agro-alimentare și, eventual, în domeniul industriei ușoare. Firește că în specializarea producției trebuie să se țină seama de factorii economici, de cheltuielile de muncă cu care se realizează produsele respective. Studiul comparativ al costurilor este necesar în vederea stabilirii măsurilor și căilor de realizare a mărfurilor pentru export cu cheltuieli de muncă cît mai mici.

De asemenea, apare ca eronată opinia conform căreia specializarea ar trebui să se facă pe anumite ramuri sau subramuri. Dacă analizăm structura și orientarea geografică a comerțului exterior al țărilor capitaliste dezvoltate, observăm că cea mai mare parte a schimburilor lor comerciale (cca. 73%) se efectuează între aceste țări. Pe grupe de produse situația este asemănătoare, atît în ceea ce privește comerțul cu semifabricate, cît și comerțul cu produse finite, și anume: la metale neferoase — 85,5%, laminate din oțel — 72,2%, produse chimice — 64,2%, mașini și utilaje — 68,5%, textile și îmbrăcăminte — 71,3% etc. În cadrul fiecărei grupe de produse, toate țările industrializate exportă și importă aceleași feluri de produse, începînd, de exemplu, cu laminate din oțel și mergînd pînă la mașinile și utilajele cu cel mai înalt grad de prelucrare. Deosebirea dintre produsele exportate și cele importate rezidă în domeniul tipodimensiunilor, al calității și al caracteristicilor tehnice. Este cunoscut astfel faptul că toate țările industrializate au dezvoltat producția electronică. În cadrul acestei industrii, Japonia s-a specializat în realizarea unor produse electronice similare cu cele fabricate de alte țări, însă tranzistorizate și de tip miniaturizat.

Prin urmare, experiența țărilor industrializate arată că progresul unei economii naționale este legat de făurirea unei structuri moderne, în care să fie prezente ramurile de bază. În acest context, specializarea presupune ca în fiecare ramură eforturile principale să fie îndreptate în direcția dezvoltării unei game optime de produse, care sînt cerute pe piața internațională, sînt importante din punct de vedere economic și pentru a căror realizare există condițiile necesare.

Există unele teorii, potrivit cărora specializarea în cadrul diviziunii internaționale a muncii trebuie să cuprindă exclusiv produse cu o valoare unitară cît mai mare. Absolutizarea acestui principiu apare nefondată, putînd fi infirmată prin foarte multe exemple. Astfel, principalele firme producătoare de calculatoare electronice — I.B.M. (americană) și I.C.I. (engleză) s-au specializat în realizarea unor calculatoare electronice, al căror preț poate depăși un milion de dolari. Acest lucru nu a împiedicat firma italiană Montecatini să conceapă și să lanseze pe piața internațională microcalculatoare electronice, de capacitate mult mai redusă și cu un preț unitar de numai 6,5 mii dolari. Nu se poate afirma că producția unor asemenea microcalculatoare nu este rentabilă; întrucît ele prezintă posibilități de utilizare eficientă în numeroase domenii de activitate, este foarte probabil ca realizarea unei serii mai mari de microcalculatoare să fie mai rentabilă decît însăși producția calculatoarelor de dimensiuni mari.

Fără a încerca stabilirea unor criterii universal valabile pentru specializare, considerăm totuși că în adoptarea de decizii privind această problemă este necesar să se țină seama de o serie de aspecte economice, cum sînt cele expuse mai jos.

Cerințele pieței externe

ANALIZA premiselor pe care le oferă piețele externe pentru specializarea producției pentru export trebuie corelată cu examinarea posibilităților noastre de a realiza produsele respective. În stadiul actual al progresului tehnic, posibilitățile de specializare internațională în cadrul producției industriale sînt — pentru oricare țară — mult mai mari decît erau cu 20—30 ani în urmă, ele fiind determinate atît de puterea de absorbție sporită a piețelor de desfacere, cît și de condițiile de care dispun diferite țări pentru realizarea produselor respective. Cîteva exemple în acest domeniu sînt edificatoare.

Să luăm, de pildă, piața mondială a strungurilor. Țările capitaliste dezvoltate își axează din ce în ce mai mult producția pe strunguri de mare capacitate, cu parametri tehnico-economici foarte înalți, destinate marilor uzine constructoare de mașini. Aceasta nu înseamnă însă că țările respective folosesc exclusiv asemenea strunguri; în cadrul economiei lor, există o serie largă de întreprinderi industriale mici sau de ateliere de reparații, care folosesc strunguri de capacitate mai mică, fără comandă program și cu caracteristici tehnico-funcționale mai puțin pretențioase. În condițiile actuale de dezvoltare a producției noastre de strunguri, realizarea unor strunguri de mare capacitate, cu parametri tehnico-funcționali deosebit de înalți, pe lîngă faptul că ar fi deosebit de costisitoare, ar implica un volum foarte mare de importuri de completare. În al doilea rînd, însăși concurența pe piața externă cu firmele străine, care au deja o experiență îndelungată în domeniul respectiv și ale căror produse sînt bine cunoscute, este dificilă.

Al doilea exemplu îl constituie piața autoturismelor. După cum este cunoscut, marea majoritate a țărilor producătoare s-a specializat în producția autoturismelor de oraș. În schimb, producția de autoturisme de teren a constituit o preocupare mai limitată pe plan mondial, din care cauză piețele externe prezintă o mare capacitate de absorbție pentru aceste produse. Acest factor, corelat cu experiența dobîndită la noi în domeniul respectiv, permit dezvoltarea în continuare a producției de autoturisme de teren, întrucît ele pot fi valorificate la export în condiții avantajoase. Existența unei însemnate capacități de absorbție pe piețele externe nu exclude însă preocuparea pentru îmbunătățirea continuă a parametrilor tehnico-calitativi ai acestor autoturisme, deoarece, pe de o parte, aceasta ne permite să obținem prețuri mai mari de export, iar pe de alta ne dă posibilitatea de a concura cu succes pe eventualii noi producători și exportatori.

Un alt exemplu îl poate constitui construcția de vase maritime. În prezent, marile șantiere navale își orientează din ce în ce mai mult activitatea spre construcția de nave cu un deplasament cît mai mare. În aceste condiții, producția de vase relativ mici — de cca. 10—15 mii t.d.w. — este neglijabilă, deși vasele de tip „Liberty", construite în timpul celui de-al doilea război mondial, își dovedesc și în prezent utilitatea, în special în ceea ce privește transporturile maritime pe distanțe scurte. În aceste condiții, realizarea unor vase de cca. 10—20 mii t.d.w. poate constitui un domeniu de specializare. Pentru ridicarea eficienței economice a specializării noastre în construcția de nave cu un deplasament relativ mic, ar fi utilă fie realizarea unei cooperări internaționale pentru eliminarea importului de completare, fie asimilarea producerii în țară a subansamblelor care fac obiectul acestui import.

Asemenea posibilități de specializare sînt multiple, fiecare din ele reclamă însă un examen minuțios.

Corelarea cerințelor externe cu necesitățile interne

UN ALT ASPECT economic care trebuie analizat la adoptarea unor decizii privind specializarea, constă în corelarea cerințelor pieței externe cu necesitățile interne, ale economiei naționale. Realizarea unei producții exclusiv pentru export antrenează dependența desfacerii acesteia față de condițiile conjuncturale, mai mult sau mai puțin favorabile, de pe piețele externe. Totodată, este limitată posibilitatea de a satisface cu promptitudine, cantitativ, cererea de pe piața externă, în cazul expansiunii acesteia. Realizarea unor produse destinate atît consumului intern cît și exportului ar putea asigura o flexibilitate mai mare în desfacerea lor și o operativitate sporită în domeniul comerțului exterior.

În legătură cu specializarea în cadrul diviziunii internaționale a muncii, în ultimul timp a cîștigat tot mai mult teren ideea creării unor unități sau secții, a căror producție să fie destinată exclusiv exportului. În aplicarea acestei idei trebuie să se țină seama de faptul că deosebirile dintre produsele destinate consumului intern și produsele similare destinate exportului nu trebuie să se refere la calitatea însăși a mărfii, la parametrii ei tehnico-economici. Ele constau în anumite detalii de mai mică importanță (formă, culoare, modă, mod de ambalare și de prezentare etc.), care nu afectează esențial calitatea mărfii, dar care — venind în întîmpinarea cerințelor specifice diferitelor piețe, satisfăcînd anumite doleanțe ale clienților externi — sînt de natură să faciliteze desfacerea produsului în exterior. Asemenea îmbunătățiri de detaliu aduse produselor destinate exportului pot fi realizate, în funcție de natura produselor, în cadrul unităților care produc pentru consumul intern, fie în secții anexe, fie sub forma unor serii de produse diferite.

În cazul creării unor unități productive — specializate pentru export, este necesar ca divizarea fluxului de producție a unui produs în unități distincte (pentru intern și pentru export) să evite realizarea unor serii mici de produse și, prin aceasta, cheltuieli specifice ridicate. În al doilea rînd, în cazul mijloacelor de producție, produsele destinate consumului intern nu trebuie să aibă parametrii tehnico-funcționali inferiori produselor similare destinate exportului. În caz contrar, produsele pe care le realizăm cu mijloacele de producție respective devin mai puțin competitive pe piețele externe, atît în ceea ce privește calitatea cît și costurile acestora. În sfîrșit, crearea unor unități productive specializate pentru export trebuie să fie însoțită de asigurarea, din timp, a desfacerii unei însemnate cantități din producția respectivă, prin contracte de colaborare sau comerciale, pe o perioadă mai îndelungată.

Etapa următoare de analiză pentru stabilirea domeniilor de specializare ar constitui-o problema rentabilității producției destinate exportului.

După ce au fost determinate produsele în a căror producție ne putem specializa, în funcție de cerințele pieței externe și de posibilitățile interne, se trece la compararea cheltuielilor de producție cu încasările din export. Eventualele cheltuieli ridicate de producție, care apar inițial, nu trebuie privite ca un element static, imuabil în orice condiții. În cazul în care cheltuielile interne de producție sînt ridicate, este necesar să se analizeze ce anume cauze duc la această situație și, în final, să se întreprindă măsuri pentru eliminarea lor. Cauzele pot diferi de la caz la caz: consum specific ridicat, productivitate scăzută, import de completare mare ș.a. Eliminarea pe parcurs a acestor deficiențe, prin specializarea personalului, prin asimilarea producerii în țară a subansamblelor importate, prin perfecționarea continuă a tehnologiei etc., permite să se treacă de la o producție cu eficiență scăzută la export la una cu indici de rentabilitate mai ridicați.

Aspectele înfățișate în acest articol nu sînt limitative, ele reprezentînd numai o parte din multitudinea faptelor ce trebuie luați în considerare pentru orientarea specializării țării noastre în cadrul diviziunii internaționale a muncii.

I. BUJORICĂ
șef secție la I.S.C.E.I.

DOCUMENTAR

ECONOMIA VEST–EUROPEANĂ ÎN ANUL 1969

ECONOMIE MONDIALĂ

Locul lui 1969 în ciclul conjunctural...

CONTRAR așteptărilor experților occidentali, anul 1969 a fost un an de creștere relativ rapidă a produsului intern brut, a producției industriale și comerțului în cele mai multe țări vest-europene. Aceste constatări sînt cuprinse într-un studiu al Comisiei C.E.E. a O.N.U.*), elaborat pentru a 25-a sesiune a Comisiei, care s-a desfășurat recent. Spre deosebire de alte studii asemănătoare, prezentul document încadrează dezvoltarea economiei vest-europene din anul precedent într-o retrospectivă mai lungă. În această optică, experții constată că **în perioada postbelică au continuat fluctuațiile ciclice ale creșterii economice.**

Pe ansamblul țărilor examinate **), creșterea produsului intern brut a fost în 1969 de 6% față de 5% în 1968. Volumul producției industriale a înregistrat și el o creștere de aproape 9%. Spre sfîrșitul anului au apărut semne de încetinire a ritmului care, se prevede, va continua în 1970, ceea ce confirmă, după părerea experților, că în 1969 a fost atins vîrful curbei. Cu cîteva excepții, evoluția PNB, a producției industriale și a investițiilor pe țări confirmă această interpretare (vezi tabel 1).

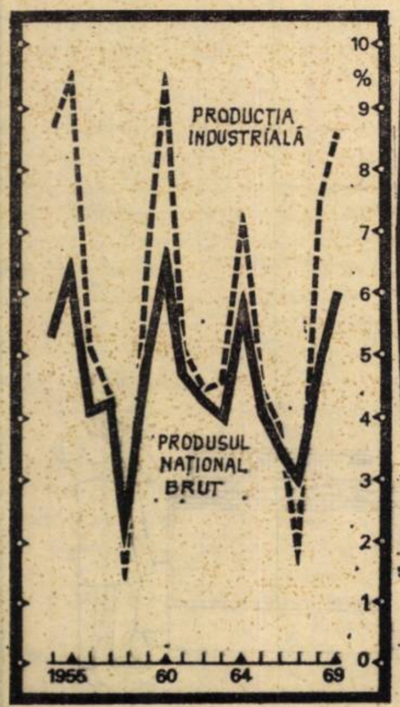

Curba evoluției economiei vest-europene (creșteri procentuale față de anul anterior)

Irlanda, Anglia, Italia, Norvegia și Olanda se abat de la evoluția generală, ritmurile lor în 1969 fiind mai scăzute decît în alți ani. Explicațiile sînt, desigur, diferite în funcție de problemele specifice fiecărei țări: în cazul Angliei și Irlandei, însăși politica economică a tins spre o limitare a creșterii; Italia s-a aflat în această situație datorită mișcărilor greviste din a doua parte a anului; Norvegia a suferit din cauza condițiilor climatice nefavorabile agriculturii, precum și a rezultatelor slabe din sectoarele pescuitului și a construcției de vase.

Șomajul se menține ridicat

ÎNVIORAREA economică a țărilor vest-europene a dus la o oarecare reducere a șomajului în cursul anului 1969. Cu toate acestea, experții remarcă un fenomen pe care-l consideră îngrijorător: **în majoritatea țărilor nivelul șomajului a rămas superior oricărui an de vîrf al ciclurilor conjuncturale post-belice.** Cererea sporită de forță de muncă nu a antrenat automat o reducere corespunzătoare a numărului de șomeri. Una din explicații este că o serie de țări au intensificat din nou politica de atragere de forță de muncă străină, mai ieftină, în detrimentul muncitorilor rezidenți. Astfel, în cazul R.F. a Germaniei, din creșterea totală a forței de muncă, doar o treime a fost obținută prin reducerea șomajului, restul provenind din imigrare: muncitorii străini reprezentau în luna septembrie aproximativ 5% din totalul forței de muncă (1.501.000 muncitori străini).

Creșteri importante ale imigrării de brațe de muncă au cunoscut și Franța, Suedia și Austria. Chiar în Elveția, cu toate măsurile restrictive luate, în ultima parte a anului, muncitorii străini reprezintă 28% din forța de muncă ocupată (770.000 persoane).

Analizînd evoluția productivității muncii pe ansamblul economiei și pe diverse ramuri, autorii studiului subliniază încetinirea ritmului de creștere al productivității în 1969 și scot în evidență similitudinea existentă între rezultatele anilor 1968—1969 și perioadele corespunzătoare ale ciclurilor precedente. Se confirmă astfel o ipoteză mai veche a economiștilor occidentali, și anume că **ritmuri de creștere a productivității muncii mai ridicate apar în prima fază a înviorării economice** (de exemplu, în 1959 și în 1968), **ulterior înregistrîndu-se un spor mai lent al productivității.**

În ceea ce privește **investițiile**, reluarea lor alertă în 1969, după creșterea relativ lentă din 1968, urmează și ea îndeaproape felul evoluției investițiilor în alte cicluri post-belice. Atunci, ca și acum, **creșterea cea mai rapidă a lor a avut loc în al doilea an de expansiune a producției,** cînd ritmul lor, cel puțin la mașini și utilaje, a depășit ritmul creșterii producției.

Experții Comisiei economice consideră că, spre deosebire de anul 1968, cînd expansiunea și-a tras seva din dezvoltarea comerțului internațional, în 1969 principalul element dinamizant al dezvoltării economiei a fost tocmai sporul cheltuielilor pentru mașini și utilaje.

După cum se vede și din tabelul nr. 1, autorii consideră că pentru 1970 investițiile vor continua să sporească într-un ritm similar cu cel din 1969, deși creșterea P.N.B. se va încetini. Acest fapt este și el interpretat ca fiind tipic pentru evoluția ciclurilor postbelice căci, de regulă, **investițiile oglindesc mai lent modificările ce intervin în ritmul producției și al consumului.**

Un însoțitor nedorit: inflația

CREȘTEREA rapidă a producției și a cererii a intensificat **tensiunile inflaționiste,** astfel încît rezultatele economice, favorabile pe ansamblu, nu s-au oglindit în egală măsură în nivelul de trai. Prețurile de vînzare cu amănuntul au crescut în 1969 mai mult decît în anul precedent în aproape toate țările industriale (cu excepția Danemarcei, Finlandei și Norvegiei). Creșterile cele mai accelerate, de peste 5%, au avut loc în Franța, Islanda, Olanda și Anglia, iar cele mai reduse în Finlanda și Elveția.

Creșterea rapidă a prețurilor la bunurile de consum a avut loc, în parte, ca urmare a măririi prețurilor la import, tendință ce a oglindit redresarea din acest an a prețurilor la produsele primare, cît și linia general ascendentă a prețurilor la produsele industriei prelucrătoare. Scumpirea importurilor a jucat un rol mai important în evoluția costului vieții **mai ales în țările care își devalorizaseră moneda lor** nu cu mult timp în urmă (Anglia, Danemarca, Finlanda și apoi Franța, după august anul trecut). Sporirea impozitelor indirecte la care au recurs unele state pentru a reduce consumul și a-și acoperi cheltuielile, a jucat și ea un rol important în creșterea prețurilor de consum. Autorii studiului apreciază de exemplu, că în Anglia urcarea impozite-

P. GRECU

(Continuare în pag. 19)

Tabelul 1

Evoluția PNB, a investițiilor și producției industriale (în procente față de anul anterior)

Țara	Anul	PNB în prețuri curente	Investiții	Producție industrială
Austria	1966	4,7	7,1	4,6
	1967	3,1	—	0,8
	1968	4,1	—1,2	7,2
	1969	6,5	7,0	10,7
	1970	5,0	8,5	—
Belgia	1966	2,8	6,5	2,1
	1967	3,4	1,1	1,4
	1968	3,8	—1,3	5,8
	1969	6—7	10—12	10,5*
	1970	4,5—5,5	8,5	—
Danemarca	1966	2,5	4,1	2,6
	1967	3,8	6,1	3,9
	1968	3,8	0,8	4,7
	1969	6,6	15,0	12,0
	1970	3—4	—	—
Finlanda	1966	2,3	2,8	4,7
	1967	2,5	—3,3	3,8
	1968	2,3	—3,4	6,0
	1969	8,0	14,6	9,9
	1970	6,0	12,0	—
Franța	1966	5,5	8,9	7,2
	1967	4,8	5,7	2,3
	1968	4,2	5,2	5,0
	1969	8—8,5	9,5—10	12,7
	1970	3,5—4	4,5—5	—
R.F.G.	1966	2,3	0,2	1,7
	1967	0,2	—7,4	—2,1
	1968	7,6	8,2	12,0
	1969	8,4	15,7	12,7
	1970	4,5	8,5	—
Irlanda	1966	1,2	—4,3	4,8
	1967	4,2	6,7	8,5
	1968	4,9	11,0	11,3
	1969	4,0	13,0	8,0*
	1970	4,5	—	—
Italia	1966	5,9	4,0	11,6
	1967	6,4	10,5	8,3
	1968	5,7	7,4	6,3
	1969	5,0	—	3,5*
	1970	6,7	10,0	—
Norvegia	1966	4,4	6,2	4,7
	1967	5,6	10,1	4,5
	1968	3,7	—6,3	4,3
	1969	3,9	—2,6	4,7
	1970	4,7	11,3	—
Olanda	1966	2,6	8,5	6,0
	1967	6,1	7,8	4,9
	1968	6,2	10,1	10,9
	1969	5,0	—0,8	11,5*
	1970	4,5	4,6	—
Suedia	1966	2,8	6,0	3,9
	1967	2,3	4,9	3,0
	1968	4,0	—0,9	5,3
	1969	5,0	4,5	7,3
	1970	4,3	5,5	1,0
Anglia	1966	2,0	2,6	1,8
	1967	1,9	6,9	—
	1968	3,1	4,1	5,3
	1969	1,8	—0,1	2,5
	1970	2,8	4,2	—
Elveția	1966	2,9	—0,4	4,6
	1967	1,8	0,5	2,5
	1968	4,0	3,8	5,5
	1969	4,0	7,5	12,0*
	1970		8,0	—

*) Estimări ale Secretariatului C.E.E./O.N.U.

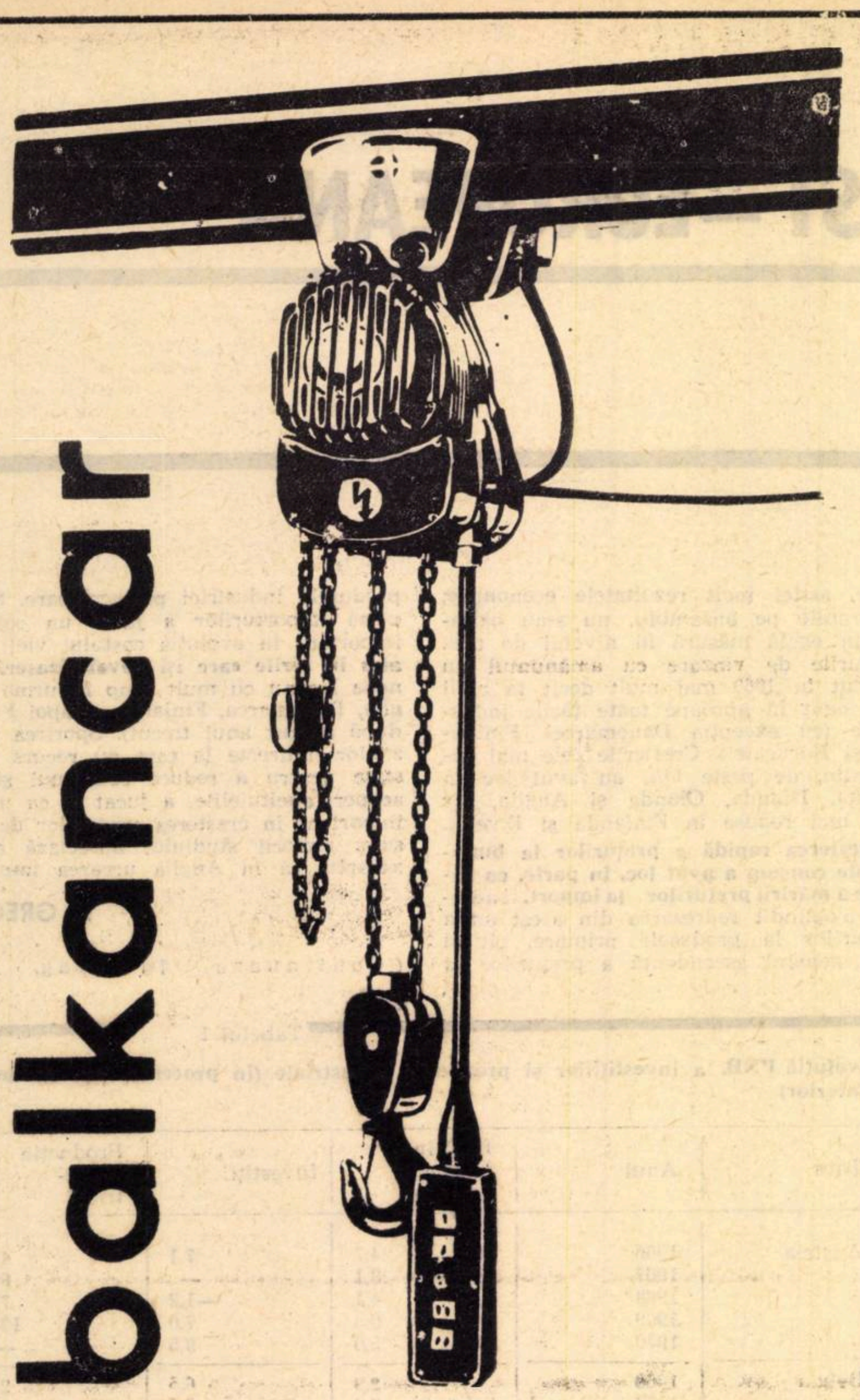

CONSTRUCȚIE UȘOARĂ ȘI COMPACTĂ

EXPLOATARE SIGURĂ ȘI COMODĂ !

MACARALE ELECTRICE CU LANȚ TIP M B

Capacitate de ridicare : 250 la 1000 kg
Înălțime de ridicare 3,2 la 12 m
Viteză nominală de ridicare : 4 m/min.
Viteză minimă de ridicare : 1 m/min.
Element portant : lanț cu verigi inelare.

Se livrează macarale electrice de tip normal, adaptate unor condiții speciale de lucru :

- climat tropical uscat sau umed
- mediu chimic – agresiv

La cererea clientului macaralele electrice se exportă :

- fie cu suspensie fixă
- fie cu dirijare liberă, dirijare cu lanț sau dirijare electrică.

Pentru orice informații sau cereri de ofertă, vă rugăm a vă adresa la :

BALKANCARIMPEX, Direcția „Export"
Sofia, Bulgaria

str. Alabin nr. 56

Telex : 386

Telegrame : Balkancarimpex-Export Sofia

PUBLICOM

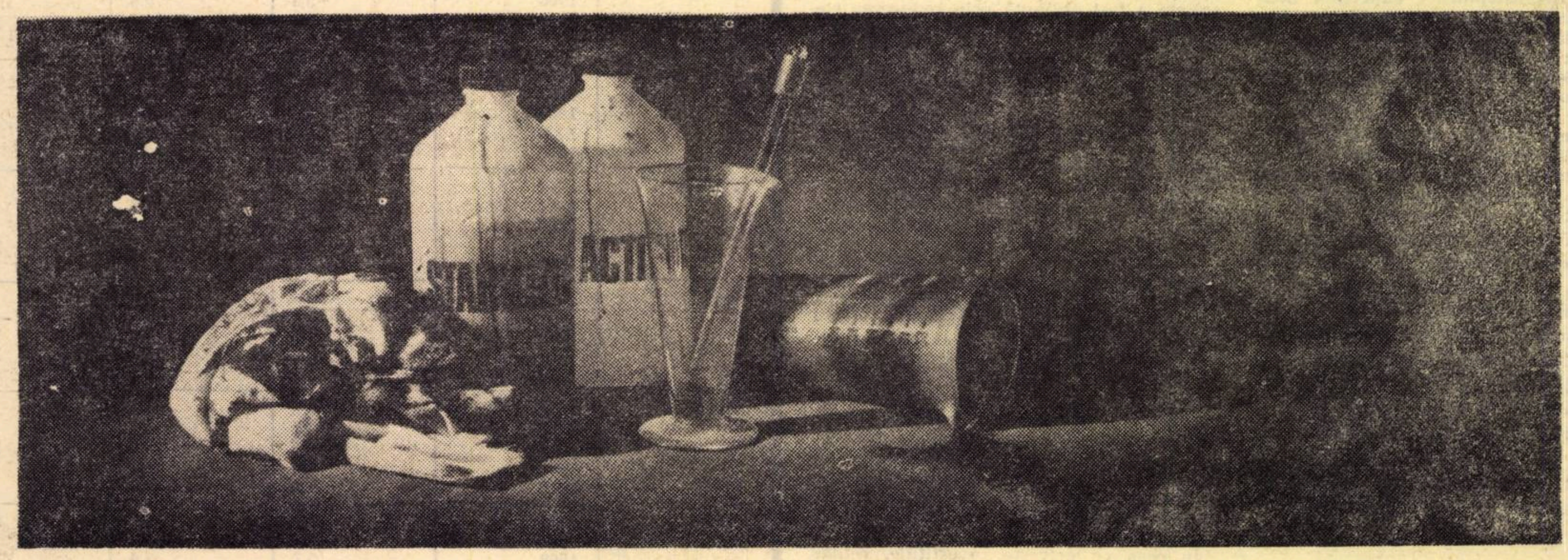

În operațiunile de multiplicare

RANK XEROX PUNE CAPĂT PROBLEMEI CHIMICALELOR

CHIMICALELE, CERNELURILE, LICHIDELE

Nu vă mai incomodează în încăperea de multiplicat. Aceasta, pentru că nu mai este nevoie de nici o substanță pentru a executa copii cu multiplicatorul RANK XEROX.

Tot ceea ce vă trebuie este hîrtia obișnuită și documentul pe care vreți să-l multiplicați.

Nu aveți altceva de făcut decît să puneți documentul pe aparatul RANK XEROX. Apăsați pe un buton și priviți cum ies copiile multiplicate. Totul este perfect de la început pînă la sfîrșit.

Materialul este uscat și gata de difuzat.

De fapt, întregul proces este atît de curat, încît niciodată nu este necesară spălarea mîinilor după lucrul la mașină sau curățirea mașinii după utilizare.

RANK XEROX

vă oferă acest sistem de multiplicare curat cu trei tipuri de mașini.

Tipul cel mai mare și mai rapid — tipul 3 600 — execută o copie într-o secundă.

Tipul cel mai mic — tipul 660 — se poate instala pe un birou.

Între aceste modele se află modelul 720.
Dar toate cele trei modele au o caracteristică comună.

Orice deranj este eliminat.

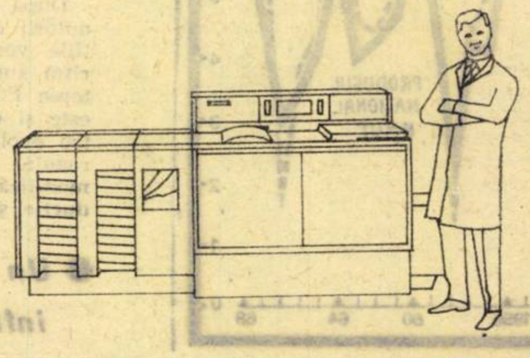

Informații suplimentare obțineți de la I.S.C.E. TEHNOIMPORT, Căsuța Poștală 110, str. Doamnei 5, București, și de la I.S.C.E. MAȘINIMPORT, Cal. Victoriei 133, București.

PUBLICOM

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● R.S.F. Iugoslavia : Comerț cu 124 de țări

Potrivit publicației **Revue mensuelle Yougoslave,** în anul 1969 Iugoslavia a avut schimburi comerciale cu 124 de țări din lumea întreagă ; cu 94 de țări aceste relații s-au bazat pe acorduri comerciale. Activitatea comercială, menționează revista, s-a caracterizat printr-o diminuare a aranjamentelor pe bază de cliring și creșterea numărului de acorduri încheiate cu zone cu monedă convertibilă. Plățile în monedă convertibilă se efectuează în prezent cu 69 de țări, pe bază de cliring — cu 22 de țări, iar pentru alte trei țări s-au semnat acorduri de plăți speciale. Cel mai mare număr de acorduri comerciale a fost semnat în 1969 cu U.R.S.S. (în total 8), după care urmează Cehoslovacia, Italia, Ungaria și R.A.U. (cîte 6 acorduri), apoi Franța, R.D.G., Polonia, România (5 acorduri).

● Polonia — Spania

După cum informează cotidianul **Trybuna ludu,** în urma convorbirilor purtate la nivelul ministerelor de comerț exterior ale Poloniei și Spaniei, la Madrid a fost semnat un acord de colaborare economică pe termen lung în domeniile : naval, al transporturilor și industriei, precum și un protocol de plăți. Acordul se înscrie pe linia dezvoltării continue a relațiilor comerciale și de colaborare economică, în condițiile avantajului reciproc, și prevede efectuarea unui schimb de misiuni economice între cele două țări.

Potrivit acordului semnat, pe anul 1970 se creează posibilități pentru mărirea exportului polon de produse industriale ca : tractoare, rulmenți, motoare electrice, aparatură electronică, produse chimice și farmaceutice și, totodată, pentru sporirea importurilor din Spania a unor produse ale industriei siderurgice, chimice, de echipament industrial și naval, de fibre sintetice etc.

● R.P. Mongolă : extinderea comerțului exterior

După cum relatează agenția **Monțame,** relațiile comerciale ale Mongoliei se lărgesc continuu, ca urmare a dezvoltării economice a țării. În prezent, organizațiile de comerț exterior ale Mongoliei au relații cu aproape 200 de organizații și firme de comerț exterior din alte țări. În ansamblul comerțului exterior, ponderea cea mai mare revine țărilor socialiste. În ultimii doi ani, volumul comerțului exterior a crescut cu 8,4%, iar pînă la sfîrșitul actualului cincinal va crește cu 17%.

● Ungaria — R. F. a Germaniei

Combinatul de vagoane și construcții de mașini din Győr și firma G.H.W. din Düsseldorf au încheiat un contract privind construirea unei noi turnătorii de oțel, anunță agenția **M.T.I.** Potrivit contractului, firma vest-germană va furniza proiectul, tehnologia și o parte din utilajele turnătoriei de oțel, care va fi construită în orașul Győr și care urmează să fie dată în exploatare în 1972. Costul construcției, evaluat la 5,5 milioane de mărci, va fi în întregime acoperit prin livrări de produse metalurgice ungare.

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

SUEDIA : MĂSURI DE FRÎNARE

AȘTEPTATE DE CÎTVA TIMP, în lumina evoluției recente a indicatorilor conjuncturali, măsurile de frînare hotărîte de autoritățile suedeze în aprilie urmează să intre în vigoare în cursul acestei luni. Pîrghia principală folosită este un impozit de 25% pe investițiile noi socotite neesențiale în domeniul construcțiilor. O măsură similară a mai fost aplicată între martie 1967 și octombrie 1968 pentru a controla o tendință de „supraîncălzire". De data aceasta, scopurile urmărite includ și o reorientare a investițiilor și anume îndeosebi spre ramurile industriale ale căror produse concurează direct pe piețele externe.

Actuala frînare, apreciată de observatori ca drastică, urmează după un an de înviorare a conjuncturii care la rîndul lui fusese precedat de o perioadă de încetinire în 1967—1968. În 1969 produsul intern brut al Suediei a crescut cu 5% față de anul precedent — ritm ceva mai mic decît media pe țările europene membre ale O.C.D.E., evaluată la 6%. Sporul de 5% a depășit totuși întrucîtva așteptările autorităților și anume ca urmare a unei creșteri mai însemnate a exportului de mărfuri decît cea care fusese scontată. Exportul total de bunuri și servicii s-a mărit în 1969 cu 12,5% în prețurile constante din 1959 — considerabil mai repede decît în ultimii ani. Ritmul de creștere al importului total de bunuri și servicii a fost însă mai rapid (+14%), ceea ce a dat naștere unui deficit considerat ca preocupant. În anii precedenți, ritmul de creștere al importurilor fusese mai mic sau aproximativ egal cu cel al exporturilor.

Analiza contribuției principalelor ramuri ale economiei suedeze la creșterea produsului intern brut în 1969 atrage atenția asupra unora din împrejurările care au dus în cele din urmă la măsurile actuale. În agricultură s-a înregistrat o scădere cu 13,5% a produsului, mai ales din cauza secetei din vara anului trecut, care a frînat în același timp și producția de energie electrică bazată în mare parte pe resursele hidroenergetice ale țării. Construcțiile și lucrările publice au crescut în pas cu ansamblul produsului intern brut. Dacă lăsăm la o parte silvicultura, unde sporul a fost de 8,5%, cea mai importantă creștere — de 7% — a înregistrat-o industria extractivă și prelucrătoare. Aici creșterea a fost considerabil mai mare decît în anii precedenți, îndeosebi în industria celulozei și a hîrtiei (+12% în prețuri constante), avantajată de creșteri apreciabile ale prețurilor pe majoritatea piețelor externe. Peste medie au crescut și ramurile construcției de mașini (+10%), dar aici s-au făcut simțite unele insuficiențe ale capacităților de producție, care au dus la o relativă rămînere în urmă sub raportul participării la export. Un fenomen asemănător s-a putut observa în metalurgia prelucrătoare. Acestor ramuri urmează să li se acorde acum prioritate în ceea ce privește investițiile, avantajîndu-le pe acestea față de restul investițiilor din economie care vor suporta noul impozit temporar de 25% (în principiu pînă la 1 iulie 1971).

La adoptarea măsurilor de frînare au contribuit și evoluțiile înregistrate de la începutul acestui an la o serie de indicatori. S-a conturat, de pildă, o creștere accelerată a deficitului balanței comerciale ; pe tot anul 1969 acesta a reprezentat circa 1,1 miliarde coroane suedeze, în timp ce numai în ianuarie—februarie 1970 s-a ridicat la 848 milioane coroane (323 milioane în lunile corespunzătoare din 1969). Indicele prețurilor bunurilor de consum a crescut în primele două luni ale anului cu 2,9% (+7% în ianuarie—februarie 1969). Din această cauză se contează pe tot anul pe o creștere de 5—6% a nivelului prețurilor, față de cel mult 3,5% cît se prevăzuse cu ocazia adoptării bugetului pe acest an. Ca urmare a extinderii și majorării impozitului pe valoarea adăugată, se prevede încă de pe acum o nouă creștere a prețurilor cu peste 4% în 1971. Cît privește investițiile, o anchetă efectuată în noiembrie 1969 lasă să se întrevadă pentru anul în curs sporirea lor cu circa 5%. Prin măsurile adoptate recent se speră să se obțină atît creșterea mai accentuată a totalului investițiilor cît și deplasarea lor în mai mare măsură spre ramurile hotărîtoare pentru sporirea exportului.

ECONOMIA VEST-EUROPEANĂ

(Urmare din pag. 17)

lor indirecte a contribuit cu 1% la creșterea de 5,5% a prețurilor de consum, iar în Olanda cu 1,5% la creșterea de 7,5%.

● *Evoluții diferențiate*

ACCELERAREA producției și a consumului a avut ca urmare — și în parte a fost efectul creșterii comerțului internațional. Dacă ipotezele experților Comisiei economice privind reducerea importurilor S.U.A. (ca urmare a tendinței de încetinire a creșterii economice) s-au confirmat — exporturile vest-europene spre această țară au crescut cu numai 5% — comerțul intra-vest-european a cunoscut un spor rapid.

Analiza comerțului exterior al țărilor industrializate vest-europene dezvăluie evoluții foarte diferențiate. Importurile R.F.G. din celelalte țări vest-europene au crescut cu 29%, importurile franceze cu 40%. Celelalte țări ale Europei occidentale și-au sporit și ele importurile din această regiune cu 20—25%, cu excepția Austriei (10%), a Angliei (8%) și a Norvegiei (4%).

Cele mai importante modificări în **situația plăților lor externe** au înregistrat Anglia, R.F.G. și Franța. De la un deficit de 0,6 miliarde dolari în 1968, balanța conturilor curente a Angliei s-a soldat cu un excendent de aproximativ 0,9 miliarde dolari — cel mai mare din 1950 încoace. Această evoluție a avut loc în primul rînd ca urmare a reducerii substanțiale a deficitului comercial. În R.F.G. reducerea excendentului plăților curente (cu aproximativ 1 miliard de dolari) a rezultat din scăderea excendentului comercial și sporirea cheltuielilor invizibile. Mărirea deficitului în balanța plăților curente a Franței a reflectat deteriorarea considerabilă a raportului între export și import. Toate celelalte țări industriale din această regiune au cunoscut o oarecare deteriorare a plăților externe, cu excepția Austriei, Belgiei și Elveției, a căror situație s-a ameliorat.

După calculele experților care au elaborat studiul, **rezervele monetare** ale ansamblului țărilor capitaliste s-au redus în anul trecut cu peste 1 miliard de dolari, iar cele ale țărilor în curs de dezvoltare au crescut aproximativ cu aceeași sumă în cursul primelor trei trimestre. Rezultă că în anul 1969, **pentru prima oară de 10 ani încoace, nu s-a înregistrat nici o creștere a lichidităților internaționale.** Cu toate acestea, ajustarea parităților monetare, — prin devalorizarea francului și revalorizarea mărcii și emisiunea primei tranșe de drepturi speciale de tragere — a dus la sfîrșitul anului la o oarecare ameliorare a situației monetare interoccidentale.

*) „The European Economy in 1969", document ME/GER/70 D. 10, partea a II-a.

**) Anglia, Austria, Belgia, Danemarca, Elveția, Finlanda, Franța, R.F. a Germaniei, Irlanda, Italia, Norvegia, Olanda, Suedia.

Tabelul 2

Evoluția comerțului exterior (creșteri sau scăderi ale importurilor și exporturilor — în milioane dolari și în procente față de perioada corespunzătoare a anului precedent)

	Importuri (c.i.f.)			Exporturi (f.o.b)			Soldul balanței comerciale	
	1967	1968	1969	1967	1968	1969	1968	1969
Anglia	6	7	6	—2	7	14	—3612	—2553
Austria	—1	8	14	7	10	21	— 509	— 440
Belgia—Luxemburg	—	16	20	3	16	23	— 143	68
Danemarca	5	3	16*	3	4	13*	— 631	— 808*
Elveția	5	10	18	7	15	16	— 480	— 619
Finlanda	—2	—6	27	1	7	21	43	— 38
Franța	4	13	24	4	12	18	—1277	—2312
R.F.G.	—4	16	24	8	14	17	4693	4108
Irlanda	3	9	20	15	2	11	— 377	— 527
Italia	13	6	18*	8	17	17*	— 69	— 280*
Norvegia	14	—2	9	11	12	14	— 768	— 740
Olanda	4	12	18	8	15	20	— 951	—1023
Suedia	3	9	17	6	9	15	— 184	— 335

*) Estimări ale Secretariatului C.E.E./O.N.U.

UNIUNEA ECONOMICĂ DE STAT
balkancar
Bd. Totleben 34 — Sofia
Telex : 022386
R. P. Bulgaria
prezintă în perioada 25 mai — 5 iunie 1970, în Pavilionul F din cadrul Complexului Expozițional din Piața Scînteii 1, expoziția cu tema :
TEHNICA MODERNĂ DE RIDICARE ȘI TRANSPORT
Sînt expuse :
— electrocare
— electrostivuitoare
— motostivuitoare
— palane electrice
— produse hidraulice
— construcții diferite în funcție de specificul încărcăturii și condițiile de încărcare și descărcare.
Specialiștii întreprinderii stau la dispoziția vizitatorilor cu informații tehnice și demonstrații practice.
Orele de vizitare : zilnic între 9,30 — 19,00
PUBLICOM

MONDORAMA

OŢELUL RECÎŞTIGĂ TEREN ÎN AERONAUTICĂ

RASPÎNDIREA avioanelor cu reacţie şi supersonice antrenează cu sine o nouă modificare a locului ocupat de diversele materiale intrînd în componenţa lor. Astfel, aliajele de aluminiu au fost treptat eliminate de oţel din constituţia motoarelor cu reacţie, unde temperatura depăşeşte frecvent 1 000°. Şi celula avionului este construită din ce în ce mai mult din oţel şi titan în loc de aluminiu. În cazul avionului Boeing 747, aluminiul deţine încă 70%, dar peste 25% reprezintă oţeluri speciale. Faptul că la peste 2,3 ori viteza sunetului aliajele de aluminiu nu mai rezistă — comentează presa de specialitate — oferă oţelurilor speciale o nouă şansă.

TELECOMUNICAŢII ŞI BISCUIŢI

CEA MAI MARE firmă de telecomunicaţii de peste ocean — I.T.T. — urmăreşte să obţină controlul asupra pieţei vest-europene a biscuiţilor prin achiziţionarea unei cote importante din acţiunile firmei General Biscuit din Belgia. International Telegraph & Telephone, care ocupă locul 13 în ierarhia mondială a firmelor capitaliste (cu o cifră de afaceri anuală de 22 miliarde franci francezi) are de asemenea interese în domeniul construcţiilor, al asigurărilor şi chiar al pompelor funebre. Societatea belgiană amintită dispune de filiale în Franţa, R.F.G., Anglia, Olanda şi Italia.

Asocierea proiectată ilustrează tendinţa din ce în ce mai pronunţată a marilor trusturi spre formarea de conglomerate, care le asigură manevrarea unor fonduri uriaşe prin diversificarea cea mai neaşteptată a sferelor de activitate.

PUBLICITATE ÎN METROU

DIN cele 4,25 miliarde franci reprezentînd ansamblul cheltuielilor publicitare din Franţa în 1968, 80 de milioane au fost consacrate publicităţii **pe** şi **în** mijloacele de transport în comun. Intre acestea, prioritatea este acordată nu autobuzelor, cum s-ar putea crede, ci metroului, care dispune de 200 km de cale, peste 3 000 de vagoane şi 360 de staţii, transportînd mai mult de 4 milioane de călători pe zi. În ofensiva publicitară sînt mobilizate şi automatele, prăvăliile, chioşcurile de ziare şi cabinele telefonice din staţii.

NOI „TURNURI EIFFEL"

PATRU ingineri din Stockholm au cîştigat concursul internaţional organizat de Kuweit pentru proiectarea lucrărilor de distribuire a apei în principalele centre aglomerate ale ţării (capitala statului şi regiunea rafinăriei Mena el Ahmadi). Proiectul prevede, între altele construirea a 33 de castele de apă, de mari dimensiuni. Cele mai înalte — care au şi fost denumite „turnurile Eiffel" ale Kuweitului — vor atinge 185, respectiv 145 şi 125 de metri. Fiecare din rezervoarele acestora va avea o capacittate de circa 6 000 mc. Primul dintre ele va constitui şi o atracţie turistică, fiind prevăzut cu un restaurant turnant, amplasat la ultimul nivel al construcţiei. Vizitatorii acestui local vor putea cuprinde cu privirea, în numai patruzeci de minute, cît durează rotaţia, o bună parte din ţară (15 540 kmp).

ARTĂ VECHE PE PIAŢA MONDIALĂ

PREA MULTE comori artistice stau depozitate în rezervele muzeelor din Republica Arabă Unită — scrie **Connaissance des Arts** — neputînd fi expuse din lipsă de spaţii. După o sută cincizeci de ani de investigaţii arheologice, piesele colecţionate — afirmă autorităţile — sînt destul de numeroase încît să poată constitui o sursă importantă de venituri, prin vînzări libere, la preţuri dinainte stabilite. S-a hotărît deci să fie oferite pe piaţa mondială cîteva mii de obiecte de artă veche, toate însoţite de certificate de autenticitate. Pentru început, vînzările vor fi făcute printr-un magazin din Cairo, prin aceasta urmărindu-se şi atragerea unui contingent aparte de turişti străini. Cu fondurile ce se vor realiza în acest mod se vor clădi două noi muzee la Cairo şi se vor subvenţiona activităţile arheologice viitoare.

PRINCIPALII PARTENERI COMERCIALI AI FRANŢEI

DINTR-O listă a primilor 50 de parteneri comerciali ai Franţei în 1969 dată publicităţii de Banca franceză de comerţ exterior reiese, printre altele, că din valoarea totală de 77 592 milioane de franci a exporturilor, 20,4% se îndreaptă către R.F.G., după care urmează celelalte ţări din Piaţa Comună, ponderea totală a ţărilor acestei organizaţii în exportul francez fiind de 52,5%. Ponderea S.U.A. (5,5%) este cu puţin inferioară celei a Olandei. Dintre ţările africane locul de frunte îl deţine Algeria (3% din exportul Franţei). Dintre ţările socialiste, U.R.S.S. ocupă locul 10 cu 1,8%, Polonia locul 29, iar Iugoslavia locul 31 (ambele cu 0,5%).

Potrivit aceleiaşi surse, gradul de acoperire a importurilor de către exporturi (89% în octombrie) ajunsese în februarie a.c. la 94%.

BATICUL

DESENELE complicate şi bogate în culori, care ornează sarongurile malaezienelor, poartă numele de batic. Cuvîntul, de origină javaneză, înseamnă pictură ceruită. Arta respectivă este foarte veche, aria ei de răspîndire cuprinzînd la început teritoriile Chinei, Indiei şi Egiptului. În Europa baticul a fost introdus de către olandezi, în secolul al XVII-lea, fiind adus din Java. La începutul secolului nostru el cu-

cerise întreaga lume. Procedeul de obţinere a baticului este următorul: se aplică pe stofă desenul dorit, iar părţile care trebuie să rămînă în culoarea stofei se impregnează cu ceară, după care se introduce totul în baia cu vopsea. Ceara împiedică aderenţa vopselei pe stofă. În fotografie: o malaeziană realizînd un batic. Baticurile realizate de artiştii malaezieni sînt mult solicitate pe piaţa mondială, fapt care a generat o simţitoare creştere a preţurilor lor.

STATISTICĂ INTERNAŢIONALĂ

EVOLUŢII ÎN UTILIZAREA CALCULATOARELOR

CONDIŢIILE utilizării raţionale a calculatoarelor electronice în economie, tendinţele repartizării lor pe ramuri şi sectoare, precum şi pe diferitele domenii de activitate în cadrul întreprinderilor constituie tot atîtea probleme actuale de studiu în numeroase ţări industriale. Statisticile evidenţiază că — pe plan mondial — ramura de activitate cea mai bine dotată cu calculatoare electronice este industria, iar în cadrul acesteia — industria aerospaţială, construcţia de maşini electrice, cea de automobile şi industria petrolului, care deţin — împreună — 60% din numărul lor total.

O anchetă recentă, efectuată în Statele Unite — ţară capitalistă în care funcţionează cel mai mare număr de calculatoare electronice — a evidenţiat că în timp ce în 1958 circa 58% din acestea erau utilizate în domeniul gestiunii, iar 38% în scopuri ştiinţifice, în 1968 ponderile respective erau de 74% şi 15%; pentru 1978 se prevede o distribuţie de 64% în probleme de gestiune, de 14% în cercetarea ştiinţifică şi de 22% în alte domenii de aplicare. Conform aprecierilor, o evoluţie apropiată înregistrează şi parcul de maşini electronice din alte ţări industriale importante.

În ceea ce priveşte modificările ce intervin în sfera aplicării informaticii (exprimată prin repartizarea utilizării calculatoarelor electronice pe diferite sectoare de activitate) în cadrul întreprinderilor industriale, concluziile anchetei de mai sus sînt prezentate în graficul alăturat. Se observă că aplicarea informaticii îşi deplasează accentul de la sectorul financiar şi administrativ către cele legate direct de procesul de producţie sau de controlul şi prognoza activităţii industriale.

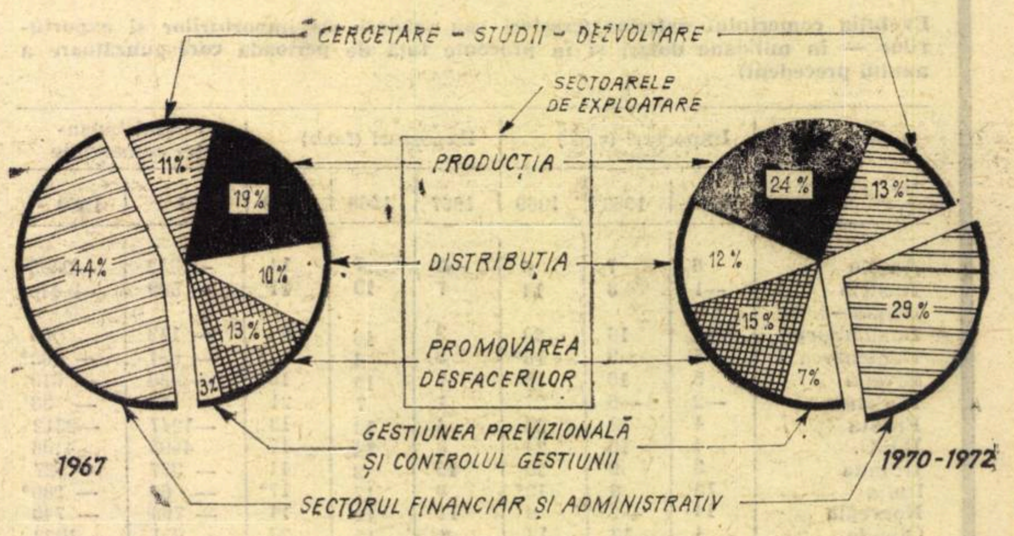

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

Viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 22 (352)
22
VINERI 29 mai 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
20 pagini • 2 lei

VOM ÎNLĂTURA URMĂRILE DEZASTRULUI, VOM CONTINUA CU HOTĂRÎRE MERSUL NOSTRU ÎNAINTE

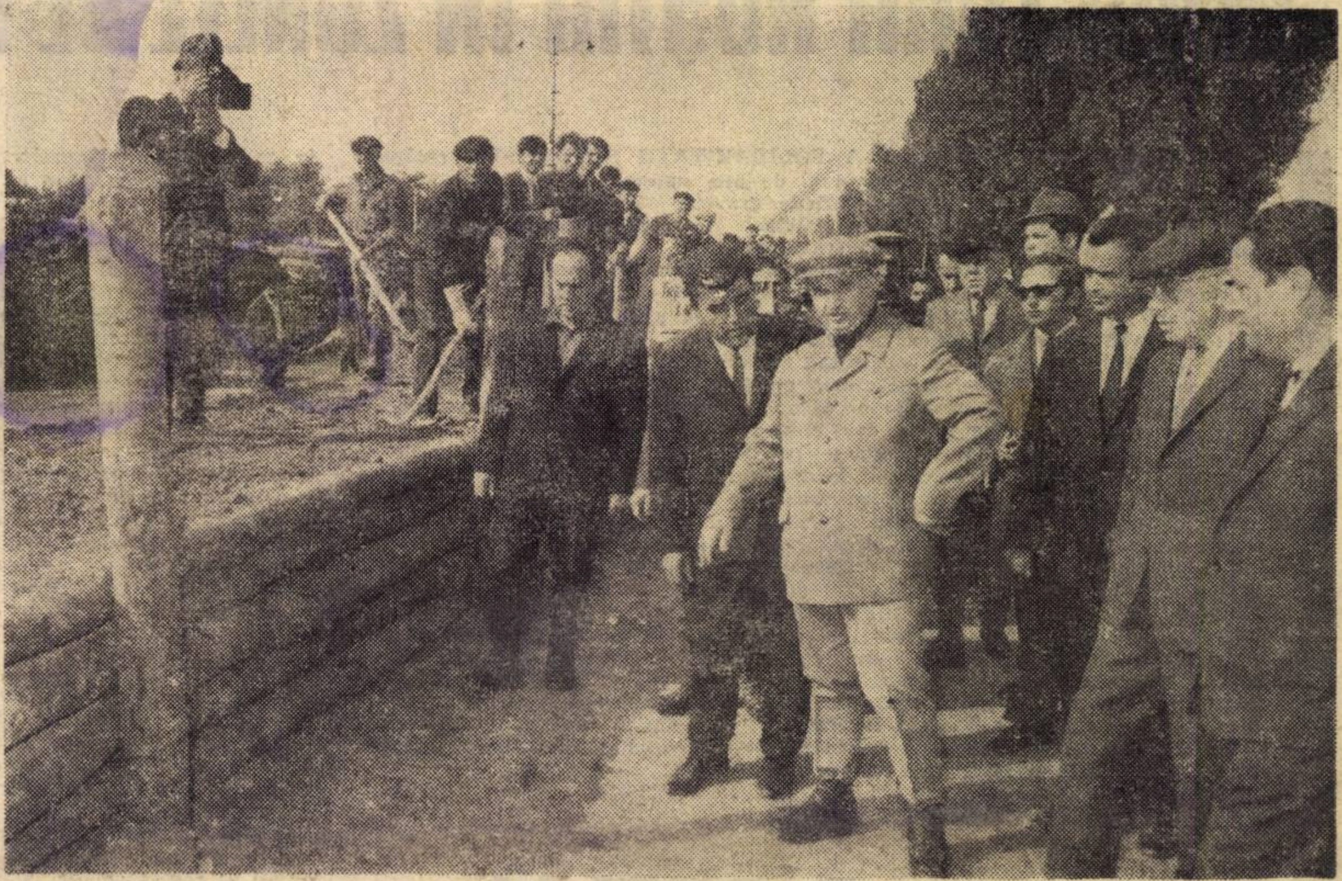

ÎN BĂTĂLIA cu apele dezlănțuite, care ne supun la noi încercări, unitatea, solidaritatea și hotărîrea de luptă a poporului continuă să se manifeste într-un mod impresionant. Mii și mii de cetățeni, muncitori, țărani, intelectuali, ostașii forțelor noastre armate, gărzile patriotice și unitățile de pregătire militară a tineretului sînt zi de zi alături de cei loviți de calamități.

Astăzi, întreaga țară citește comunicatele referitoare la cotele apelor și la starea vremii, ca pe niște comunicate de luptă. Se îmbunătățește vremea? Apele au depășit cotele de inundații pe Dunăre, Someș, Crișuri, Mureș, Tîrnave, Bîrzava, Olt, Siret, Trotuș, Bîrlad? Ochii sînt ațintiți pe hartă cu îngrijorare dar și cu calm, cu hotărîrea de a preîntîmpina noi calamități posibile, de a lichida distrugerile și urmările acestora din zonele afectate mai înainte.

Estimările arată că pagubele pricinuite de ape în zecile de orașe, sutele și sutele de sate, pe sutele de mii de hectare sînt foarte mari. Ne așteaptă o perioadă de încordare a disciplinei și a voinței de a trece într-un timp cît mai scurt peste această perioadă grea, pentru a putea ajunge din nou la asigurarea unei desfășurări normale a muncii în industrie, agricultură, transporturi, în toate domeniile vieții sociale, culturale și științifice.

Poporul nostru este adînc convins că, așa cum sublinia conducătorul iubit al partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, rănile provocate de cotropirea apelor vor fi vindecate, mersul nostru înainte va continua, neabătut, că prin muncă încordată vom face să strălucească și mai luminos chipul patriei noastre socialiste.

Există numeroase dovezi în acest sens. O primă dovadă este dată de clasa noastră muncitoare: nici nu s-au retras apele pe deplin și a fost reluată munca productivă în uzinele și fabricile care pînă atunci fuseseră sub undele mocirloase. O dovedesc țăranii noștri cooperatori, care duc în aceste zile bătălia pentru recolta anului 1970, deciși să asigure produsele agro-alimentare necesare economiei naționale și populației. O dovedesc brigăzile patriotice care au început să pornească spre locurile unde este nevoie urgentă de brațe omenești.

Pe de altă parte, solidaritatea umană manifestată de întregul popor atinge cote tot mai înalte. La ora cînd închidem ediția, „Contul omeniei", Contul 2 000 de la C.E.C., depășea considerabil suma de 20 milioane de lei. Acestora li se adaugă sumele importante ale contribuției tuturor salariaților din țara noastră, ca și sumele și fondurile de produse ce reprezintă contribuția țărănimii cooperatiste. Un cuvînt aparte merită și emoționantele dovezi de simpatie, solidaritate și sprijin pe care le dau zeci și zeci de popoare ale lumii, numeroși șefi de state, oameni politici, organizații internaționale, organizații economice și firme străine, cetățeni ai altor state, care vin să-și adauge contribuția lor la fondul de ajutorare a sinistraților. Aceste manifestări dovedesc prietenia, stima și prețuirea de care se bucură țara noastră, dorința popoarelor de a trăi în pace și de a colabora spre binele umanității.

Calamitățile naturale care au încercat și continuă să încerce țara, sînt confruntate cu hotărîrea dîrză a poporului nostru de a învinge toate greutățile, de a asigura condițiile pentru ca pagubele produse să nu afecteze mersul înainte, realizarea obiectivelor pe care ni le-am propus pe calea transformării României într-o țară cu economie socialistă multilateral dezvoltată.

CLASA MUNCITOARE, ÎNTREAGA NAȚIUNE,

PENTRU LIMITAREA PAGUBELOR PRICINUITE

Seria grelelor incercări nu a luat încă sfirșit: un nou val de inundații a lovit in ultimele zile numeroase localități din țară și însemnate suprafețe agricole. Dînd dovadă de o totală dăruire și înaltă conștiință patriotică, întreaga țară, ca un singur om, muncește fără preget pentru refacerea unităților productive lovite de calamitate, iar in intreprinderile aflate in funcțiune — pentru sporirea producției și îndeplinirea angajamentelor suplimentare asumate. În covirșitoarea majoritate a intreprinderilor s-a trecut la schimburi prelungite și se lucrează și duminicile. Deși pagubele sint impresionante, națiunea noastră, strins unită în jurul partidului, își inzecește eforturile pentru a birui marile greutăți și incercări prin care trece țara, își manifestă, prin fapte pline de eroism, hotărirea fermă de a face ca viața să-și reia, treptat, cursul normal, ca activitatea economică să pulseze din plin.

REDACTORII NOȘTRI ÎN ZONELE DE LUPTĂ CU APELE

MANIFESTARE VIBRANTĂ A SOLIDARITĂȚII SOCIALISTE, cetățenii patriei — români, maghiari, germani și de alte naționalități — muncesc cu totală dăruire pentru a inlătura urmările gravelor distrugeri pricinuite de furia apelor dezlănțuită orașelor și satelor, intreprinderilor industriale și unităților agricole dintr-o serie de județe ale țării.

Răspunzînd cu o emoționantă unanimitate chemării conducerii partidului și statului, colectivele de muncă din intreprinderi și instituții, din unitățile agriculturii socialiste, militarii forțelor armate și gărzile patriotice, cetățeni de toate virstele și ocupațiile își manifestă prin fapte și în spiritul unei inalte conștiințe patriotice și solidarități tovărășești, hotărîrea lor fermă de a inlătura avariile suferite, astfel incit unitățile din industrie, agricultură, transporturile și telecomunicațiile greu lovite de calamități să-și reia activitatea și să se reintegreze treptat în circuitul economic

Prin forțele locale și bazîndu-se pe importantele mijloace materiale și tehnice concentrate in ajutorul lor de ministere și centrale industriale, oamenii muncii din unitățile economice încercate de furia apelor, desfășoară o activitate eroică, zi și noapte, pentru ca fiecare utilaj, fiecare secție și atelier să înceapă să producă, pentru ca pagubele pricinuite să fie recuperate.

Înțelegînd că acum patria are nevoie de cît mai multe bunuri materiale pentru a-și vindeca rănile pricinuite de puhoaiele dezlănțuite, muncitorii, inginerii, tehnicienii și economiștii din fabricile, uzinele și combinatele din intreaga țară, integrați în giganticul efort al întregii națiuni, prestează ore și schimburi suplimentare, lucrează duminicile, își sporesc propriile angajamente pentru a realiza producție peste plan și a contribui astfel la compensarea pierderilor mari la care a fost supusă economia și populația noastră.

În aceste momente de grea încercare, fiecare om al muncii se transformă într-un ostaș care, la postul său de luptă, execută cu calm și hotărire sarcinile care-i revin, măsurile de urgență care au fost stabilite.

IN JUDEȚUL MUREȘ

DÎRZENIA RECONSTRUCȚIEI

AU TRECUT aproape două săptămîni de cînd Mureșul, Someșul, Tirnavele, cu o furie oarbă, pustiitoare, au distrus truda de ani a locuitorilor, gospodării și case bine durate, întreprinderi, ogoare, acoperind orașe și sate întregi. Un localnic îmi mărturisea: „sînt om bătrîn și un asemenea fenomen n-am mai trăit; albia Mureșului nu se mai vedea. Mureșul era peste tot, dar nu domol, cum îi era cursul, ci nebun și pustiitor; pînă și pîrîul Pocloș, care traversează orașul Tg. Mureș, un firicel de apă, a atacat cu furia umilitului, casele noastre".

Într-adevăr, totul s-a plecat în calea apelor, numai oamenii au rămas în picioare. I-am văzut pe ogoare, în întreprinderi, în fața caselor distruse, muncind pentru ca totul să fie cum a fost.

Întreaga economie a județului a fost afectată

CUNOȘTEAM economia județului Mureș, frumoasele realizări ale oamenilor de pe aceste pămînturi străvechi și păstram încă vie imaginea lor. Scrisesem despre ele în anul jubiliar '64, cu prilejul aniversării a douăzeci de ani de la eliberare. Doream să revăd aceste locuri. Din avuția județului lipsesc acum miliarde; au fost distruse imense bunuri materiale; din avion observ cum localități întregi au rămas punctate doar de acoperișuri firave, ogoarele au fost transformate în mlaștini. Ajunsă la comitetul județean de partid, discut cu unii tovarăși și le împărtășesc impresiile mele. „Așa este, multă avuție națională s-a distrus, confirmă tovarășul **Ernest Szotyori** — secretarul cu probleme economice al comitetului județean de partid — apele dezlănțuite au luat materii prime, materiale, au distrus instalații, numai oamenii le-au rezistat". Uniți, calmi, în frunte cu cei mai buni dintre ei — comuniștii — în acele zile au dat dovadă de adevărat eroism. Apele au inundat 40 de întreprinderi și le-au scos din funcțiune, dar oamenii, români, maghiari, germani, legați prin idealul comun al slujirii patriei noastre socialiste, au făcut ca o mare parte din întreprinderile calamitate să intre deja total sau parțial în funcțiune. Ei au reprezentat un stăvilar de granit în calea apelor înfuriate. Numai 6 unități industriale nu funcționează în prezent. Dar și aici oamenii ies biruitori.

Noaptea coșmarului

ÎN MAI PUȚIN de un ceas eram la Tîrnăveni, localitate care a fost în mare parte acoperită de apele Tirnavei mici. Combinatul chimic Tîrnăveni este una din bazele puternice ale industriei chimice din țara noastră. Vechi, de aproape 70 de ani, el s-a îmbogățit cu fabrici importante, ca cele de bicromat de sodiu, de gresie antiacidă, policlorură de vinil bazate pe procese tehnologice moderne; cele de carbid, faianță, clorosodice au fost modernizate și mărite. Produse cum sint: bicromatul de sodiu, soda caustică, carbura de calciu, sînt mult solicitate pe piața mondială.

Am intrat pe poarta combinatului și mi s-a înfățișat un tablou tragic. Tot combinatul, cu instalații, materii prime, materiale este încă în apă. Mă întîmpină tov. **Teodor Spineanu**, secretarul comitetului de partid și îmi spune: „Apa a fost rea cu noi. Am făcut tot ce ne-a stat în putință, dar apa a venit într-o cantitate așa de mare, încît a atins înălțimea de 2 metri în halele combinatului". Ați fost prezent în întreprindere în toate momentele grele. Vreți să ne spuneți cum a fost cînd au venit apele? „Am fost aici în noaptea de pomină. Fiind anunțați de dimineață că Tirnava este mare, am format un comandament și am pus oameni de pază în punctele cele mai expuse inundațiilor. Am consolidat digurile. Deodată, un muncitor mă anunță că ape mari vin dinspre Praid. Am plecat să verific cele afirmate de el și așa era. Veneau în cantitate mare, de o înălțime de aproape 1 metru, cu un zgomot asurzitor. Am fugit la halele de carbid și am anunțat oprirea producției și evacuarea urgentă a oamenilor. Știți, carbidul în contact cu apa dă acetilenă, care și ea în contact cu aerul formează amestecuri puternic explozibile. Nici n-au părăsit bine oamenii halele și se simțea deja miros de acetilenă. Imediat în urma noastră s-a auzit o puternică explozie, care a trezit întregul oraș. Am văzut o limbă enormă de fum negru — era acetilena. Încă o explozie și o flamă violetă ne-a anunțat că am rămas în întuneric. Ce noapte! Ploua mărunt, fum negru înecăcios, întuneric. Apa, din cauza substanțelor chimice pe care le dizolvase, devenise corosivă, ataca nu numai utilajele, dar și oamenii. 800 de muncitori, care lucrau în schimbul de noapte au fost salvați. Dar 130 de muncitori au rămas izolați, la cuptorul nr. 4. Vreau să vă vorbesc despre maistrul **Andrei Szabo.** El a știut să-i stăpînească pe acești oameni și i-a convins să nu sară în apă. Oamenii știau că este pericol de explozie și vroiau să se salveze sărind în apă. Dar și apa devenise corosivă, ucigătoare. Cu calm, i-a îndrumat spre un anume punct, unde erau în afară de pericol".

Tovarășul director **Andrei Gaspar** — inginer mecano-energetic, și el prezent în combinat în acea noapte, intervine în discuție și-mi spune: „Și salvarea constituia o problemă. Datorită eroismului și spiritului de sacrificiu a doi muncitori, **Mihai Petru** și **Ion Cîmpeanu,** au putut fi salvați muncitorii de la cuptorul 4. S-au urcat în două tractoare și prin apa învolburată și corosivă i-au cărat grupuri-grupuri, pînă la poarta combinatului".

Vizitez părțile de combinat unde se poate pătrunde. Peste tot apă, noroi, pereți distruși, arhive răvășite, bunuri materiale năclăite de o apă murdară. Panorama ce mi se oferă este de nesuportat. Un tablou tragic al distrugerilor. Toți oamenii în salopete de lucru, cu cisme, muncesc din greu pentru ca viața economică să renască. Toți luptă cu bărbăție să învingă greutățile, să diminueze pagubele. Deși din muncitorii combinatului 600 sînt sinistrați, nu mai au case în care să se odihnească, muncesc ore în șir pentru ca unitatea lor, care furnizează produse vitale pentru economia națională, să reintre în funcțiune.

Bătălia cu timpul

AICI, reconstrucția nu se desfășoară haotic, ci are la bază o gîndire matură, un plan. Muncitorii lucrează, dar nu la întîmplare ci organizat, sistematic.

Pentru a cunoaște mai îndeaproape planul de muncă, m-am îndreptat spre biroul conducătorului grupului de uzine chimice. Mi-a ieșit în întîmpinare un om tînăr, în salopetă de lucru. Era inginerul chimist **Bujor Roșca,** directorul general. M-am prezentat. Am avut impresia că a privit cu bunăvoință vizita mea, dar și cu regret că vin într-o asemenea împrejurare.

„Veniți din partea unei publicații economice. Acum 10 zile vă puteam spune succint: avem o valoare a producției globale de 2,1 ori mai mare față de cea realizată în 1965. În primele 4 luni ale acestui an ne-am realizat toți indicatorii de plan și am dat circa 8 milioane lei beneficii peste plan..."

În douăzeci de minute, însă, apele Tirnavei au năvălit, într-o cantitate uriașă și i-au oprit, pentru o clipă, din acest proces de creație productivă. "...Azi, din păcate, vă pot spune că munca este vremelnic întreruptă, că avem pierderi materiale de circa 68 milioane, din care numai în mijloace fixe de 29,7 milioane. Pierderile de producție globală se ridică la circa 205 milioane. Vă rog să rețineți, combinatul n-a fost distrus ci, temporar, activitatea lui s-a întrerupt". Acesta este punctul de la care s-a pornit atunci cînd au întocmit planul de măsuri. De aceea, ideea fundamentală a planului de măsuri adoptat este **intrarea în funcțiune în mod treptat**. Criteriul: **în ordinea importanței produselor pentru economia națională.** Iată concret și etapele:

- 25—26 mai: sulfatul de aluminiu;
- 5 iunie: bicromatul de sodiu;
- 15—20 iunie: carbidul.

Ordinea de urgență adoptată se pare rațională, pentru că va evita propagarea efectelor negative în lanț, stagnarea producției și în alte unități.

În eforturile pentru salvarea bunurilor materiale, pentru limitarea daunelor din județ, Combinatul a fost ajutat, cu promptitudine, de conducerile ministerelor economice, de nenumărate întreprinderi din țară, care au trimis specialiști, utilaje, materiale, într-un cuvînt, tot ceea ce a fost posibil, pentru ca activitatea de producție să fie reluată într-un termen cît mai scurt. O înaltă apreciere a dat tov. **Bujor Roșca** muncii acestor specialiști și m-a rugat să le transmit, prin coloanele revistei, mulțumirile sale și ale întregului colectiv de muncă.

Uzinele **„Electromureș"**, situate la numai 20 m de apele Mureșului, au fost unele din primele unități economice calamitate într-o proporție însemnată: circa 12 milioane lei pagube, pierderi de producție în valoare de 30—35 milioane lei. Anterior calamității, toți indicatorii de plan erau realizați, ritmic, în fiecare decadă. Tovarășul director, inginer **Gh. Bezdadea,** ne-a declarat: „Cu sprijinul celor 140 de specialiști veniți din întreprinderile bucureștene cu profil similar am reușit, pînă în prezent, să funcționăm cu 30% din capacitate. Pentru sprijinul acordat, vă rog să transmiteți mulțumirile noastre colectivelor de muncă ale unităților respective.

Cu un mare efort, sperăm să atingem 90% din capacitate încă la 1 iunie a. c. Spălarea și ungerea utilajelor s-au executat, însă acționarea lor electrică este un proces ceva mai îndelungat. Utilajele uzinei sînt ca un om care a fost grav bolnav și care acum trăiește perioada de convalescență. Au stat 24 ore sub apă.

Discuția cu interlocutorul meu continuă. El apreciază că sint premise ca să se acopere pierderile pînă la sfîrșitul anului, numai dacă se vor asigura cu comenzi posibilitățile existente de producție, îndeosebi la fabrica de conductori electrici.

Deși afectat de situația grea a întreprinderii pe care o conduce, găsește resurse de bună dispoziție și mă invită să văd o expoziție cu produsele realizate de uzină. Remarc două produse expuse: un radiator electric tip „Cămin", cu imitație de foc și un radiator cu ulei, care înmagazinează căldură, pe care o degajează chiar după ce e deconectat. Sînt două prototipuri care urmează să fie

LUPTĂ CU TENACITATE, BĂRBĂȚIE ȘI EROISM

DE CALAMITĂȚI ȘI ÎNLĂTURAREA LOR

lansate în producție încă în cursul acestui an. Suride. Este optimist, are încredere în viitor.

ÎN PREZENT, acesta este sentimentul care domină pe oamenii acestor locuri. Numai 14 zile au trecut de la momentul culminant al calamității și cîte probleme au trebuit să rezolve acești oameni! Au știut să trăiască clipe dramatice, fără să-și piardă cumpătul; pentru unii, din fericire puțini la număr, inundația a însemnat totul. În încleștarea cu forțele dezlănțuite ale naturii, au știut unde să privească; n-au privit în sus, spre cer, pentru că au fost conștienți că scăparea le vine din jur, de la semeni și s-au unit în durere, fără să se înspăimînte, au luptat eroic, limitînd forța destructivă a fenomenului natural. Au reușit să învingă oboseala fizică, încordarea îndelungată și să-și concentreze forțele spre ceea ce era vital: **reînceperea activității economice.**

Maria IONIȚĂ

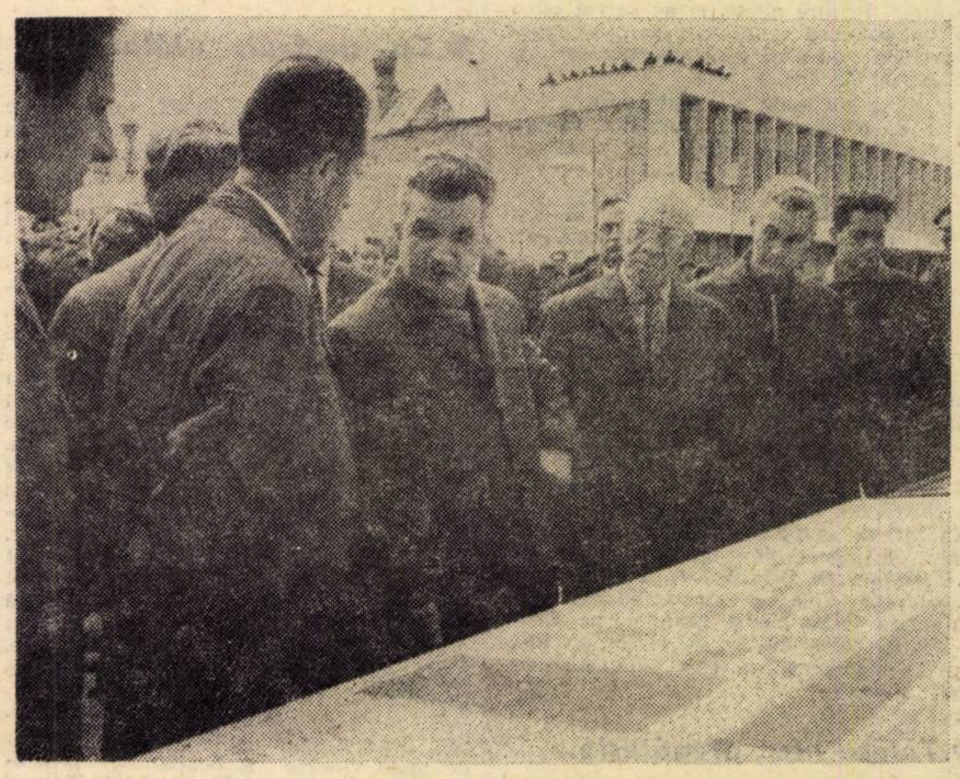

Printre unitățile industriale vizitate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu zilele trecute, se numără și Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului din Focșani, care între altele, produce jumătate din plăcile P.F.I. fabricate în țară. Și aici oamenii își înzecesc eforturile în producție pentru a contribui la măreața operă de refacere care se desfășoară peste tot unde au trecut puhoaiele

MAREA ÎNCERCARE A GALAȚILOR

VAPORUL alunecă pe suprafața apelor tulburi ale Dunării. De fapt nu pe a apelor Dunării, ci pe ale unei imense întinderi lichide, împrăștiată în dreapta pînă hăt, departe, spre munții Măcinului și-n stînga pînă nu se știe unde: cîmpul vizual este retezat de pădurea de sălcii cufundate în apă pînă la jumătatea coronamentului. Pe aici, pe undeva, sînt cele două maluri ale Siretului. Acum nu mai are margini. Sau, mai exact, ele sînt Galațiul și Brăila.

Ba nu. Uite-l! Asta-i. Pe-aici e firul apei. Este mai tulbure, mai mîlos. Duce cu el pămînt, copaci, case și animale. Pe chei lume multă. Fluviul, obișnuitul prieten al acestor oameni, izbește fără suflet digul proaspăt ridicat. Oamenii își privesc prelung prietenul care, de astădată, a uitat de omenie. De pe un vas un țăran cu soția își deșartă-ntr-o remorcă avutul. Nu plînge. E numai încruntat. Așa mă primește Galațiul.

Vine și pleacă. Noi rămînem

22 mai 1970. N-am mai călcat pe aceste străzi. Nu știu cum arată ele atunci cînd nu sînt prinse în cleștele amenințător al puhoaielor Siretului, Prutului și Dunării. Nu știu. Văd numai că astăzi aceste străzi nu se deosebesc cu nimic de oricare altele, din oricare oraș. Pe vapor făcusem o cunoștință. Îmi spune:

— Știi, noi am mai înfruntat Dunărea. Nu ne sperie. Sîntem mai tari ca ea. Vine și pleacă. Noi rămînem.

Mai tîrziu aveam să-i dau dreptate.

Oamenii își văd de treabă

23 mai, o zi frumoasă, cu mult soare. Cobor în port. Aici se lucrează la un dig de apărare. Se bat stîlpi, se așează saci plini cu nisip. Autobasculantele aduc pămînt. Compresoare-l tasează. Și lungimea digului crește cu fiecare oră. Oamenii-și văd de treabă. Ca și Dunărea...

Spre prînz mă îndrept spre sediul Comitetului județean de partid, unde știu că va avea loc o ședință a comandamentului de luptă împotriva inundațiilor. Și aici lumea este calmă.

Măsurile preconizate dovedesc hotărîre, pricepere în stabilirea priorităților, în mînuirea mijloacelor de care se dispune pentru a face față pericolelor previzibile. Primejdia imediată rămîne Prutul. Principalele forțe continuă să fie concentrate aici. Întrucît se apreciază posibilă întîlnirea viiturilor de pe Dunăre cu cele de pe Prut se hotărăște continuarea cu intensitate a lucrărilor de la digul — de aproape 8 km lungime și 1 m înălțime — care să apere zona de jos a orașului de apele Dunării.

Orașul, la fel ca-n ziua trecută!

Pentru ei ar trebui ridicat un monument

24 mai. E duminică. Ies din nou pe chei. Plouă mărunt, des. Frigul e înțepător. Dunărea a crescut din nou. Mă îndrept spre tronsonul II al digului, care știam că-i neterminat. Trec pe lîngă mine, una după alta, mașinile încărcate cu pămînt. Îmi amintesc de „Șoferii Iadului“ și-mi răspund că acești șoferi apără raiul pe care oamenii vor să și-l construiască la adăpostul digului ce se ridică aci în port. Și-mi văd de drum. Nu degeaba gîndisem la iad. Aici, la joncțiunea cu tronsonul al treilea se lucrează la ultimii zece metri de dig. Mașinile intră în noroiul cleios, vîscos, pînă peste jumătatea roților.

Și plouă, plouă mereu. Mărunt, des, rece. Peste vestonul de vară, ostașul și-a pus o pătură. E plină de apă. Șiroaie de apă se preling pe obrajii ostașului Nu știu dacă numai de ploaie. Nici el nu știe. Nici nu-l preocupă. Îl preocupă acum marea întunecată din față. Ploaia-i atît de deasă că nu se vede decît fața murdară și impasibilă a fluviului și cerul, la fel de murdar și impasibil. Privește și înjură. Mă apropii de el.

— De unde ești?

— Din Tîrgu-Mureș.

— Ai vești de acasă?

— N-am primit nici un fel de veste de pe cinci, luna asta.

— Nu ești îngrijorat.

— Cum nu. Dar acum nu vedeți că și aici apele vor să distrugă frumusețe de oraș. Numai că i-am venit de hac. În 2—3 ore digul e gata și-apoi n-are decît să se zbată, cît o vrea.

—Spune-mi, nu ți-e frig?

— Nu-l mai simt. Cu sacii ăștia de nisip am transpirat de-a binelea. Și-apoi trebuie să ne facem datoria.

Ostașul acesta se numește Ion Munteanu. Ion își face datoria. Ostașul acesta din Ardeal pe care l-am întîlnit lucrînd la digul de apărare al orașului Galați, nu este singurul. Ca el sînt mulți alții, din multe orașe și sate ale țării, care și-au pus viața în primejdie, sau și-au dăruit-o, pentru salvarea din dezastru. Și-au făcut datoria. Simplu. Ostașul acesta care lucrează la digul de apărare a orașului Galați are în față fluviul dezlănțuit amenințător și deasupra cerul spart, care-i trimite în față zeci de mușcături de ghiață pe secundă. El știe însă că în spatele lui se află avuția strînsă într-o viață de 22 000 de oameni, că imediat lîngă el sînt uzine, fabrici, șantiere, depozite în care este înmagazinată și o parte din munca lui și a părinților lui, muncă care trebuie să înfrumusețeze viața lui și a copiilor lui. Este datoria lui să n-o lase să se așeze pe fundul Dunării. Și el își face datoria. Simplu. Fără înflorituri.

Plecînd de lîngă subunitățile de ostași mă gîndeam că ar fi demn să fie pusă în practică ideea de a se ridica un monument în amintirea faptelor de eroism săvîrșite de armata noastră în această grea încercare a țării.

Să astupe breșa produsă în avuția națională

ÎMI continui drumul pătrunzînd în ceea ce se cheamă zona industrială de jos a orașului. Este concentrată aici, în jurul portului, amenințată de o eventuală răbufnire a Dunării, o forță economică care depășește de departe dimensiunile municipiului, ale județului. Atinge dimensiunile economiei naționale. Sînt amplasate aici „Șantierul naval“, „Laminorul de tablă subțire“, Întreprinderea „11 Iunie“, „Exportlemn“, „Stația de sortare a minereului“, „Întreprinderea de prefabricate din beton“, „Depozitul de combustibil“, „Baza de aprovizionare nr. 2“.

Sînt stabilite aici 22 000 de suflete. Majoritatea lor, în căsuțe mici, modeste. Privind la construcțiile portului, ale șantierului naval, gîndesc că, năvala apelor fluviului ar produce distrugeri realmente catastrofale.

Cu aceste gînduri pătrund în incinta șantierului naval. Este tot duminică 24 mai. Este, după legile noastre, o zi de repaus. Și totuși, aici, astăzi, este „încălcată“ legea. Oamenii au cerut administrației să li se permită să muncească, să producă suplimentar pentru a acoperi o parte din golul creat în avuția națională de năvala apei. Colectivul șantierului naval — ca toate celelalte întreprinderi din județ (peste 21 milioane depășire la producția globală și 35 milioane la beneficii) — s-a angajat ca, în afară de contribuția în bani din salariu, care se ridică la peste 225 000 lei, să depășească volumul producției marfă cu 600 000 lei. De remarcat că aceasta se adaugă celor peste 10 milioane de producție suplimentară peste plan asumate în cadrul angajamentelor luate anul acesta. Șantierul s-a angajat, de asemenea, să acorde în plus o zi de muncă care se va finaliza în 1 200 000 lei producție suplimentară. În acest cadru se înscrie și această zi de duminică.

Muncitorii lucrează aici de azi dimineață, de mai bine de zece ore. Așa consemnează carnetele de pontaj ale maiștrilor. Gheorghe Hristea, Aurel Spanache, Nicu Macovei. Muncitorii își fac datoria. Aici pe locul lor de muncă. Ca și ostașii. Simplu. Lucrează cum au lucrat și ieri și alaltăieri, cum vor lucra și mîine și poimîine. Deosebirea este că lucrează mai mult. Că lucrează duminica. Esențialul este că știu de ce o fac.

★

Am fost pe malul Prutului în apocaliptica noapte de 24 mai. Am văzut din nou la datorie ostașul, șoferul. Lor li s-a adăugat elevul școlii profesionale. Am văzut că atunci cînd omul se încordează e mai tare ca apa. Fie ea și dezlănțuită.

Marea încercare a Galațiului încă se așteaptă.

Constantin COJOCARU

JUDEȚUL TULCEA

ÎN LUPTĂ CU APELE...

CUMPLITA încercare la care a fost supusă țara, n-a ocolit nici județul Tulcea. Mărginită de ape în trei din cele patru laturi ale sale, cuprinzînd în interiorul său Delta Dunării, suprafață pe care se întinde județul, avea prea puține șanse să scape. Și, așa cum era de așteptat, în timp ce Someșul, Siretul, Prutul creșteau în aval, Dunărea a început să-și umfle cu mai multă putere brațele. La Tulcea, apele au înghițit faleza orașului, transformînd frumoasele globuri albe ale luminilor ce marcau marginea falezei în adevărate geamandure. Liniile ferate din fața gării sînt acoperite de apă. În Deltă, întinse suprafețe de pămînt au fost atacate de apa murdară, mîloasă și, deși localnicii, piscicultorii, stuficultorii i-au opus o serioasă rezistență, o mare parte din „uscatul Deltei“ mustește astăzi sub plaga apei.

La comandamentul pentru apărarea împotriva inundațiilor se consemnau acum două zile (n. r. — la închiderea ediției) ultimele rezultate ale stihiei apelor:

- suprafață inundată: 66 831 ha.
- case inundate: 2 730
- familii evacuate: 1 433
- localități inundate: 29

Dintre localitățile amintite, 10 sînt înconjurate complet de ape (Grindu, Pătlăgeanca, Sălceni, Plaur, Mila 23, Ilganii de Sus ș. a.), iar restul (Turcoaia, Smîrdan, Isaccea, Sulina, Ilganii de Jos, Murighiol, Sf. Gheorghe ș. a.) parțial.

Eroism la diguri

LOCUITORII județului au depus în perioada care a trecut o muncă fără precedent la diguri. În ultimele două săptămîni s-au consolidat, armat sau supraînălțat digurile pe o lungime de aproape 45 km, întrucît în multe locuri se dove-

diseră prea slabe. Pretutindeni se semnalau eroziuni puternice produse la taluzul exterior al digului datorită nivelelor mari, a acțiunii mecanice a valurilor. Numai la Turcoaia, de pildă, unde apa trece de 3,5 m deasupra terenului, o mică eroziune s-a soldat — pînă a fost astupată — cu inundarea a 100 ha. Lupta dîrză s-a dus cu abnegație și eroism. La sistemul Măcin, digul a fost consolidat pe o lungime de 6 300 m, salvîndu-se o suprafață de 20 000 ha; s-a rupt și digul stațiunii experimentale (800 ha) de la Maliuc. Timp de 6 zile salariații stațiunii — între care muncitorii M. Sohov, D. Panait, T. Chiriac, ing. C. Constantinescu, biologul I. Voinescu, inginerul șef A. Leahu ș. a. — au lucrat pînă la epuizare să supraînalțe digul. Printre altele, ei au salvat circa 60 ha pe care se găseau parcele experimentale cu stuf „Arundo Donax" și plopul de Canada.

Acțiune susținută s-a desfășurat la Fabrica de conserve „Dunărea" din Tulcea. Vestea că surata — Fabrica de conserve Zagna-Vădeni — se află sub ape, parcă i-a îndîrjit pe cei din Tulcea. A avut loc o ședință, în cadrul căreia inginerul-șef Virgil Iacob a predat unitatea femeilor, după care toți bărbații au plecat să consolideze digul. Două zile la rînd s-a muncit aici. „Dacă intră apa la noi, pierdem imediat circa jumătate de miliard" — ne spunea inginerul-șef. Și conștienți că apără avutul țării, oamenii munceau în apă, în noroi. De multe ori, fără să mai țină seamă de hainele cu care erau îmbrăcați, intrau în apă pînă la brîu. La Pardina, prin consolidarea a 15 km dig, a fost salvată o suprafață de 27 000 ha, **12 000** animale și importante cantități de stuf; în Gorgova, pe aceeași linie a puternicei unde de viitură, S. Danilov, D. Brînză, A. Belacurencu, P. Ștefanov ș. a., prin consolidarea digului, au întins parcă brațele pe circa 4 km în calea apelor. Și astfel au fost salvate vieți omenești, case, bunuri materiale, animale.

Tulcea se pregătește de luptă

ÎN ORAȘUL TULCEA domnește calmul. Între oameni și Dunăre s-a încins o luptă crîncenă, tăcută. Bătrînul fluviu nu are clipele de nebunie năvalnică ale Someșului. El crește încet însă, centimetru cu centimetru, la fel de amenințător. Dovadă bărcile, șalupele care sosesc mereu din Deltă, aducînd oameni triști, pe chipul cărora se citește durerea, chinul luptei cu apa. Sînt coloane pestrițe, de locuitori ce poartă în mîini ceea ce au vrut sau, mai bine zis, au mai reușit să salveze. O valiză, niște perne...

Încet, parcă dușmănos, fluviul se întinde puțin cîte puțin, mușcînd din uscat. Și tulcenii îl urmăresc atent. Și fiindcă fluviul se umflă, îi pun în față mereu stavile. S-a ridicat dig de beton în dreptul platformei din centrul orașului (lîngă modernul hotel „Delta"), dig lat în dreptul gării C.F.R. și a portului. În zona industrială de est, unde sînt amplasate cîteva unități industriale — M.T.S., Fabrica de industrializare a peștelui, Fabrica de industrializare a vinului ș. a., apa amenința incinta întreprinderilor. Imediat, pentru zăgăzuirea apelor, s-a construit un dig de piatră, pe o lungime de 1 km. În altă zonă — a gării de mărfuri triaj — s-au amenajat rampe pentru depozite, întrucît pericolul de inundație era iminent. S-au transportat și aici circa 1000 tone de piatră.

Cu umărul, alături...

ÎN ZONA liberă a Deltei, multe sate sînt complet inundate, apa ajungînd la 0,5—1 m deasupra pămîntului. Creșterea fiind prevăzută din timp, familiile de aici au fost evacuate. În Deltă au apărut 11 bacuri-dormitor, în care locuitorii de la Mila 23, Plaur, Grindu, T. Vladimirescu, satul Vulturul așteaptă retragerea apelor. S-a asigurat în bune condițiuni transportul familiilor sinistrate, aprovizionarea lor cu alimente, legume și pîine.

Și aici, un aport deosebit în lupta cu natura dezlănțuită au adus militarii forțelor armate de uscat și apă. 90 de ostași din detașamentul maiorului Gh. Gherasim, de pildă, au lucrat timp de aproape două săptămîni într-un ritm rapid la supraînălțarea digului de protecție al stațiunii experimentale Maliuc. „Patrularea de supraveghere pe timpul nopților, executată de soldații acestui detașament de intervenție — ne explică maiorul V. Toma — a însemnat pentru acești bravi soldați, o amplă aplicație, într-o încercare hotărîtoare dintre cele mai grele".

Colective de muncitori, țărani cooperatori, intelectuali, mii și mii de cetățeni de toate vîrstele și ocupațiile, pensionari, femei, tineri din județul Tulcea, își manifestă în chip impresionant solidaritatea civică, umană cu cei loviți de calamitățile naturale abătute asupra țării.

★

ÎNDEMNUL însuflețitor al partidului, încrederea că greutățile, oricît de mari ar fi, pot fi învinse, îi fac pe cetățenii din județul Tulcea să aștepte cu calm și hotărîre apropiata încleștare cu fluviul.

Modesto FERARINI

JUDEȚUL ARAD

FAPTE DE UN ADEVĂRAT EROISM

ECONOMIA județului Arad a fost greu afectată de năvălirea apelor Mureșului. Valoarea pierderilor suferite este imensă. Au fost avariate 4 500 case, din care 2 000 complet dărîmate. Totul în valoare de circa 22,5 milioane lei. Pagubele de la clădirile celor 42 cooperative agricole de producție lovite de apă, se cifrează la peste 4 milioane lei. Recolta a fost compromisă numai în sectorul cooperatist pe o suprafață agricolă de 16.657 ha, daunele ridicîndu-se la circa 16 milioane lei. Cooperativele de consum și meșteșugărești au pierdut bunuri în valoare de 3 milioane lei.

La toate acestea se adauga 105.340 om/zile stagnare, la 11 mari unități economice, cărora le corespunde o producție globală nerealizată, în perioada 16—20 mai a.c., în valoare de 37.225.000 lei. Pentru a completa bilanțul, mai amintesc cele 890 vagoane piatră, 107.000 saci cu nisip și pămînt, 820 camioane și hărnicia celor 80.000 oameni folosiți la digurile Aradului. Au fost distruse școli, căile ferate avariate, podurile duse de apă.

Este un bilanț dezolant. Un singur lucru ne face să mai răsuflăm ușurați: a fost salvat Aradul cu casele celor 150.000 oameni. Excepționalele măsuri de apărare luate de comitetul județean de partid și comandamentul de luptă împotriva inundațiilor, munca eroică a zeci de mii de cetățeni au salvat importante valori materiale și spirituale.

Cînd am vizitat cîteva mari unități economice din județul Arad — Uzinele de vagoane, Combinatul textil, Uzina de strunguri și C.E.I.L. — arătau ca niște cetăți asediate: intrările zidite pînă la 2 m, gurile de canal astupate, toate sursele de apă blocate. Obiectivele mai importante au fost protejate prin măsuri extraordinare.

S-a depus o muncă titanică, într-un timp incredibil de scurt, pentru punerea la adăpost a tuturor componentelor avuției noastre naționale. Nu a fost omis nimic. Totul s-a desfășurat calm, ordonat și precis.

Relevăm în mod deosebit faptul că după ce s-a asigurat securitatea maximă a mijloacelor de producție, toate colectivele de salariați au plecat direct la porțiunea de dig repartizată lor. În cele două zile de maximă tensiune — 17 și 18 mai, respectiv duminică și luni — **au lucrat fără întrerupere 10 000 de oameni de la Uzinele de vagoane, 15 00 de la Combinatul textil, 5 00 de la Uzinele de strunguri, 1 500 de la C.E.I.L.** Contribuția materială a unităților amintite a fost considerabilă. Uzina de vagoane a asigurat cherestea și materiale în valoare de 300 000 lei, Combinatul textil a confecționat 10 000 saci din 30 000 mp lauf, C.E.I.L. a asigurat materiale în valoare de 481 000 lei, în care cei 600 mc de cherestea ocupă locul principal. Întregul parc auto al tuturor fabricilor, uzinelor, organizațiilor economice din oraș au fost la dispoziția comandamentului județean.

În cele două zile de muncă încordată, cu stihia apelor, cu tot pericolul iminent, disciplina a fost excepțională, organizarea perfectă și fără nici o fisură. Nu a fost nici o greșeală în coordonare. Toate măsurile au fost rapide și eficiente. Putem afirma că spiritul organizatoric din uzine și secții s-a mutat la un loc nou de muncă. În momentul în care s-a constatat că unda de apă distrugătoare a trecut pe cota maximă (de 689 cm în 18 mai la ora 9,30) și a început să se manifeste tendința de scădere a nivelului Mureșului, pe baza cunoașterii exacte a diagramei variației apelor în amonte la Săvîrșin și Lipova, s-a dat ordinul de remontare a utilajelor.

Primii au început această operație Uzinele de vagoane Arad. La ora 0 în noaptea dintre 18 și 19 mai s-a hotărît pregătirea pentru reintrarea în funcțiune. S-au montat întîi motoarele de la Fabrica de oxigen, pentru ca, la 7 dimineața, primul schimb să aibă aer în conducte. Paralel, s-au montat motoarele de la compresoare. La ora 2 noaptea s-a dat semnalul montării motoarelor de la secția de arcuri și de aprindere a cuptoarelor. La ora 4 toate motoarele electrice și aparatele de măsură erau pregătite. Activitatea s-a încheiat la majoritatea secțiilor marți la ora 8, iar la secția arcuri și sculărie la ora 14. Lucrul a început la ora 7 dimineața în paralel cu montarea utilajelor, iar la ora 8 toate secțiile și-au reluat activitatea, în afară de cele amintite. În prima zi s-a atins 70% din capacitatea normală, din cauză că, fie că nu existau condiții să se lucreze efectiv, fie că nu erau mijloace de transport.

Capacitatea integrală de producție a fost atinsă la Uzinele de strunguri încă în cursul zilei de miercuri, urmînd să fie realizată pînă la sfîrșitul săptămînii și la Combinatul textil. La CEIL, din cauză că sectoarele de exploatare din Lipova, Bîrzava etc. au suferit degradări, fiind acoperite cu apă, pierderile de producție nerealizate se măresc în fiecare zi. Ele au ajuns la 7,5 milioane lei în ziua de 22 mai, crescînd în continuare, în special din cauza Lipovei aflată sub apă.

Încă din primele ore ale reluării activității toate energiile au fost mobilizate pentru a acoperi pierderile suferite și pentru realizarea integrală a sarcinilor de producție, iar acolo unde este posibil să se dea producție suplimentară pentru a compensa o parte din pierderile economiei naționale. **În unitățile evacuate, în fiecare schimb, în fiecare secție s-a hotărît să se presteze ore suplimentare în zilele de duminică și prelungirea programului la secțiile unde se lucrează doar în două schimburi.** Uzinele de vagoane s-au angajat să lucreze cîte o duminică pe lună pînă la sfîrșitul acestui trimestru și să lucreze în regim de 12 ore, în funcție de nevoile producției pînă la recuperarea integrală a sarcinilor de plan pe luna mai.

Colectivul Uzinei de strunguri a hotărît să lucreze 2 duminici în această lună, iar la secțiile și locurile de muncă unde va fi nevoie să se prelungească programul pînă la 12 ore. Se studiază, într-un colectiv special constituit, posibilitatea de a depăși planul cu toate că se întîmpină greutăți în procurarea de piese prin cooperare. (Utilaje electromagnetice de la Cugir, accesorii de la „6 Martie" Zărnești, etc.).

În ședința colectivului de la Combinatul textil s-a hotărît recuperarea tuturor pierderilor în cursul trimestrului II. La filaturi, țesătorii, finisări și mașini de tricotat, unde coeficientul de schimb este 3, vor lucra în fiecare duminică pînă la sfîrșitul trimestrului cu 2 schimburi. La secțiile confecții-tricotaje și confecții-textile se vor lucra 12 ore în schimb. La acest combinat se manifestă dorința de a veni în sprijinul unităților surori din Mediaș și Satu Mare avariate de calamități. Pentru a putea depăși planul s-au devansat unele comenzi pentru care există materii prime.

CEIL s-a angajat să recupereze 6 milioane lei din pierderi încă în cursul trimestrului II, iar pînă la sfîrșitul anului să dea peste plan 10 000 000 lei, contribuție la pierderile suferite de alte unități similare.

În prezent, colectivele de muncă arădene au luat ample măsuri de ajutorare a întreprinderilor lovite de calamitate. Au fost expediate strunguri la Fabricile Tîrnava-Mediaș, motoare electrice la Satu Mare, s-au format echipe de specialiști pentru a interveni acolo unde nevoile o cer. Solidaritate, unitate — iată într-adevăr hotărîrea fermă a muncitorimii arădene.

Septimiu POP

JUDEȚUL SIBIU

CU ABNEGAȚIE, FĂRĂ RĂGAZ

LACOME, apele Tîrnavei au produs pagube mari economiei județului Sibiu: **peste 137 milioane lei, din care 129 milioane lei numai în orașul Mediaș.** Pierderi grele au fost înregistrate și în celelalte localități respectiv în orașele Copșa Mică și Dumbrăveni, comunele, Dîrloș, Bratei, Tîrnava, Hoghilag: 256 de case dărîmate, 326 grav avariate, 43 de străzi distruse complet, drumuri și poduri deteriorate — iată o parte din tristul bilanț al inundațiilor din județ. Dar cel mai mult au avut de suferit unitățile industriale din municipiul Mediaș. Greu lovite — în două inundații consecutive au fost uzinele „Automecanica", „Tîrnava", „Emailul Roșu", „Gaz metan", Fabricile „8 Mai", „Salconserv", Întreprinderile de transport auto-gaz metan, de gospodărie orășenească și altele. La Copșa Mică, uzinele „Carbosin" și metalurgice, iar la Dumbrăveni, topitoria de cînepă, Cooperativa meșteșugărească și Secția de mobilă. În total, 15 unități republicane și 5 de industrie locală au pierdut avuții importante de pe urma inundațiilor. Pagubele estimative sînt de ordinul milioanelor. Uzina textilă „Tîrnava", de pildă, are pierderi de 7,2 milioane lei la producția finită, peste 12 milioane lei la materii și materiale și aproape 1 milion stricăciuni la clădiri. Cele mai importante daune au fost înregistrate însă la utilaje și instalații. Suma totală este de aproape 17 milioane lei.

Uzina „Emailul Roșu", recent reutilată și modernizată, și-a înscris la pasiv o pierdere de producție finită de 8 milioane lei, peste 7,1 milioane la materii și materiale și 3,4 milioane la utilaje și instalații. Pentru refacerea clădirilor vor fi necesare circa 6 milioane lei.

Produse finite de 4 milioane lei, materii și materiale de 12 milioane, un deficit total de aproape 24 milioane lei a înregistrat și uzina „Automecanica". Pierderi importante au suferit și Fabrica „8 Mai": materii și materiale — 4,5 milioane; producție finită — 2 milioane; un bilanț total de peste 10 milioane lei.

Agricultura județului Sibiu a fost, de asemenea, greu încercată. Peste 8659 ha teren arabil, 3555 ha fînețe și alte sute de hectare însămînțate cu legume au fost complet inundate. Grele lovituri au suferit cooperativele agricole de producție al căror pămînt de pe 9300 ha a fost și, pe alocuri, mai este sub apă. În ceea ce privește întreprinderile agricole de stat, inundațiile le-au afectat peste 3500 ha compromițînd recolta ce se anunța foarte bogată. Pierderi importante s-au înregistrat, de asemenea, la animale și păsări.

Comandamentul județean pentru prevenirea și lichidarea urmărilor inundațiilor a acționat ferm și operativ pentru salvarea și ajutorarea oamenilor și pentru reluarea grabnică a producției în întreprinderile, fabricile și uzinele năpădite de ape. După retragerea lor — de reținut că medieșenii au fost nevoiți să suporte asaltul a două inundații — echipe formate din diverși meseriași din Sibiu au sosit la Mediaș și au muncit, alături de colegii lor, pentru repunerea în funcțiune a instalațiilor și utilajelor. Cei rămași acasă, la locurile lor de muncă, la întreprinderile „Libertatea", „Independența" și Uzina de piese din Sibiu au reparat aproape 400 de motoare electrice pentru unitățile din Mediaș.

Pentru a diminua pagubele provocate economiei județului, colectivele de muncă sibiene s-au angajt să lucreze suplimentar. Astfel, muncitorii uzinei „Independența" lucrează în schimburi prelungite, inclusiv duminicile și aceasta tot timpul cît va fi nevoie. Ei și-au manifestat hotărîrea să dea o producție globală suplimentară de 5 milioane lei în lunile mai și iunie.

Examen de adîncă solidaritate muncitorească au dat însă toate colectivele de muncă din Sibiu. Iată, de pildă, muncitorii de la **Uzina mecanică din Mîrșa** au hotărît să execute modelele din lemn necesare începerii activității uzinei „Automecanica" și să repare și să pună în funcțiune instalațiile electrice din ateliere. În același timp, ei vor munci în plus la locurile lor pentru a da o producție suplimentară, numai în lunile mai și iunie, în valoare de 2 milioane lei producție globală și 3 milioane lei producție marfă.

La **Uzina de piese de schimb**, pentru realizarea unei producții suplimentare de 600 000 lei, salariații prestează în prezent, în mod voluntar, cîte 2—3 ore peste program. De reținut că un mare număr dintre ei au activat alături de cei de la uzina „Automecanica". **Colectivul întreprinderii „Flamura Roșie"** s-a angajat, de asemenea, să obțină suplimentar un milion lei producție globală și marfă.

În afară de munca plină de abnegație, toți au dat din salariul lor, din îmbrăcămintea lor pentru a ajuta pe sinistrați. La efortul general de restabilire a situației, o contribuție majoră o aduc și țăranii cooperatori. Bunăoară, **membrii cooperatori din Miercurea Sibiului s-au angajat să dea cîte cinci norme convenționale, 500 kg porumb, 3500 kg cartofi și cinci vițele, cei de la Apoldul de sus tot cîte 5 norme, cinci vițele și 10 purcei, iar cei de la Șelimbăr vor da 10 000 lei, 2000 kg porumb și 2 vaci.**

În aceste zile, în toate orașele și comunele județului Sibiu care au avut de suferit de pe urma calamităților naturale, se desfășoară o activitate intensă, plină de abnegație pentru ca viața să reintre pe un făgaș bun. La Copșa Mică, după cîteva zile de încleștare cu apa și mîlul, muncitorii de la „Carbosin" au aprins din din nou focul la cuptoare și au început să producă negru de fum, iar la Uzinele metalurgice totul a intrat în funcțiune, producînd la întreaga capacitate. Coșurile fumegînde au readus atmosfera industrială și o dată cu aceasta și primele cantități de produse.

Mediașul — greu lovit de cele două inundații — își vindecă treptat rănile adînci. Se lucrează neîntrerupt la restabilirea căii ferate, care deservește unitățile republicane, se dă bătălia finisării unui bloc care va adăposti 60 familii sinistrate. În uzinele „Automecanica", „Tîrnava", „**Emailul Roșu**" se muncește zi și noapte la curățirea utilajelor și mașinilor, pentru ca activitatea de producție să poată reintra treptat în normal.

Emil ZAMFIRESCU

OBIECTIVUL PRINCIPAL: REFACERE, NORMALIZARE

CORESPONDENŢII NOŞTRI NE TRANSMIT:

JUDEŢUL BRAŞOV

SPRIJIN ŞI AJUTOR MATERIAL CONSISTENT

LA URIAŞA şi dramatica înfruntare cu puhoaiele apelor dezlănţuite în numeroase judeţe ale ţării participă şi braşovenii din plin, cu toate forţele, într-o impresionantă acţiune de solidaritate patriotică. Furia apelor a distrus din culturile de-abia ivite la soare, aproape 20.000 hectare de teren în zona Bod-Măieruş şi Rupea-Făgăraş ; de asemenea, trei întreprinderi industriale au suferit importante pierderi. **Pe întregul judeţ, pagubele provocate de năvălirea violentă a apelor se cifrează la peste 22 milioane lei.**

În faţa dezastrului, colectivele de muncă din fabrici, uzine şi cooperativele agricole braşovene au început o luptă plină de vigoare, bărbăţie şi curaj. Numeroşi ţărani cooperatori din zona localităţilor Feldioara, Rupea, şi Făgăraş au muncit cu abnegaţie la salvarea din calea apelor a grădinilor de legume, a terenurilor cu culturi de cîmp.

La Rupea. la secţia de industrializare a lemnului, aparţinînd de C.E.I.L.-Braşov, muncitori şi ţărani, au lucrat zeci de ore la sortarea, stivuirea şi salvarea materialului lemnos. La Făgăraş, membri ai organizaţiilor de masă şi obşteşti, ai gărzilor patriotice, cetăţeni tineri şi bătrîni au luptat din greu pentru refacerea imobilelor inundate şi reconstruirea celor distruse. La Fabrica de cărămidă s-au săvîrşit adevărate acte de eroism. Zile în şir, 150 de muncitori ai fabricii, în frunte cu conducerea unităţii, au lucrat la evacuarea mîlului din hale (cca 350 mc), la descongestionarea cuptoarelor, sortarea cărămizilor şi punerea în funcţiune a utilajelor.

Nenumărate fapte pline de profundă semnificaţie s-au consemnat şi în zonele necalamitate ale judeţului. Dintr-un îndemn de înaltă conştiinţă civică, braşovenii au pornit imediat să dea un puternic ajutor unităţilor industriale şi cetăţenilor din celelalte judeţe supuse inundaţiilor. Iniţiative spontane, pornite din inimă, s-au consemnat încă din primele zile ale deluviului. De la **Uzina „Tractorul"**, un grup din cei mai buni mecanici au plecat la uzina „Automecanica" din Mediaş pentru a ajuta la demontarea şi repararea maşinilor şi utilajelor inundate. Unele dintre acestea au fost aduse la Braşov şi reparate de alte echipe de muncitori ai uzinei. Încă din noaptea de 15 mai, colectivul din cadrul Regionalei C.F.R.-Braşov a plecat la reconstrucţia terasamentelor spulberate de ape din zona Sighişoara-Mureni şi Blaj-Teiuş. Un colectiv al şantierului 51, din cadrul întreprinderii de construcţii căi ferate Braşov, lucrînd în schimburi ziua şi noaptea, au executat drumuri şi linii ferate în zona Gheorghieni-Mureni aproape de Sighişoara. Ei au transportat aici cca 75 000 mc de pămînt, 8500 t de piatră brută spartă şi balast. De la **Fabrica de stofe Braşov** 40 de lucrători au pornit încă din primele zile să dea ajutor la repunerea în funcţiune a fabricii textile „6 Martie" din Sighişoara, o parte din lîna şi ţesăturile fabricilor Mediaş şi Sighişoara fiind aduse pentru recondiţionare la unităţile surori din Braşov şi Prejmer. **Întreprinderea regională de electricitate-Braşov** a trimis în aceste zile două grupuri electrogene la Mediaş şi altul la Alba-Iulia, pentru a alimenta cu energie electrică brutăriile, reţelele de apă şi alte instalaţii. Echipe de chimişti **de la Combinatul Făgăraş şi oraşul Victoria** au plecat cu maşini şi utilaje pentru a ajuta la refacerea şi punerea în funcţiune a Combinatelor chimice de la Tîrnăveni şi Tg. Mureş.

În uriaşa acţiune de reluare a pulsului normal al vieţii, braşovenii îşi oferă totodată cu dăruire capacităţile creatoare, întreaga lor putere de muncă. Colectivele marilor uzine, însufleţite de elan patriotic, au hotărît să lucreze în schimburi prelungite în zilele de repaus, să folosească din plin maşinile şi utilajele pentru a aduce o contribuţie sporită la recuperarea grabnică a pierderilor suferite de economia naţională. Numai **în lunile mai şi iunie constructorii de autocamioane vor realiza o producţie suplimentară de 25 milioane lei.** Pînă la sfîrşitul lunii iunie a.c., **Fabrica de ciment şi var** va obţine peste plan 200 t ciment şi 15 000 tone calcar. De altfel, din această unitate pleacă zilnic spre Mediaş, Sighişoara, Bacău, Tg. Mureş şi în alte localităţi lovite de calamitate, zeci de tone de ciment pentru reconstrucţia obiectivelor distruse. **Colectivul Uzinei „Tractorul"**, reînnoindu-şi angajamentele iniţiale, **a hotărît să depăşească planul cu 20 milioane lei la producţia globală şi cu 50 mil. lei la producţia marfă, livrînd totodată agriculturii în avans 400 tractoare U 650.**

Pe cele două platforme ale chimiei de la Făgăraş şi oraşul Victoria se depun eforturi impresionante pentru sporirea producţiei şi ajutorarea agriculturii. De aici vor fi livrate suplimentar unităţilor agricole de stat şi cooperatiste 16.500 t îngrăşăminte azotoase, 600 t insectofungicide şi altele.

Colectivele de muncă din industria braşoveană au luat măsuri hotărîte pentru ridicarea parametrilor producţiei la cote cît mai înalte. **În anul 1970, industria braşoveană va realiza, peste angajamentele iniţiale, 100 milioane lei la producţia marfă, 10 milioane lei la producţia agricolă, 14 milioane lei la livrări la fondul pieţei (500.000 t îngrăşăminte, 600 t mase plastice şi răşini sintetice, 200 t fenol, 500 motoare electrice, 30.000.000 lei accesorii pentru tractoare, 20.000 t piese turnate din fontă şi oţel, 2500 t ciment, 750 mp prefabricate din beton, 30.000 mp ţesături lînă, 40.000 bucăţi tricotaje, 17.000 perechi încălţăminte pentru copii şi multe altele).**

Duminică 24 mai, braşovenii au transformat ziua de sărbătoare în zi de lucru. Forţa de organizare, capacitatea de mobilizare a dat roade. Colectivele a numai 50 de întreprinderi au realizat o producţie în valoare de aproape 42.000.000 lei.

Spiritul de solidaritate se manifestă în aceste zile şi sub nenumărate alte forme. În toate unităţile braşovene cadrele de conducere pînă la şefii de secţie au donat la fondul de ajutorare al zonelor calamitate, salariul pe o lună. Centrele de colectare a obiectelor de încălţăminte sînt asaltate de zeci de cetăţeni, femei şi bărbaţi, tineri şi bătrîni. Pînă la 26 mai, spre judeţle Mureş, Sibiu şi taberele de copii sinistraţi din judeţul nostru au pornit 30 autocamioane purtînd ajutorul frăţesc al braşovenilor : 95.887 obiecte de îmbrăcăminte şi încălţăminte şi 21.714 obiecte de uz gospodăresc.

În tabăra de vară de pe Timiş se află de mai multe zile zeci de copii veniţi din mai multe judeţe ale ţării. Aici ei găsesc atmosfera ospitalieră a braşovenilor, ajutorul lor frăţesc neprecupeţit. În întregul judeţ, ţăranii cooperatori şi individuali donează zilnic nenumărate vite, oi şi miei, tineret bovin, purcei etc. pentru întregirea şeptelului de animale din zonele care au suferit de pe urma inundaţiilor.

Gheorghe NOVAC

JUDEŢUL ARGEŞ

ÎNALTE DOVEZI DE CONŞTIINŢĂ CIVICĂ ŞI PATRIOTICĂ

OAMENII MUNCII din judeţul Argeş sînt animaţi în aceste zile de acelaşi sentiment de solidaritate umană, patriotică şi civică, care domină inimile întregului popor. Răspunzînd apelului adresat de Biroul executiv al Consiliului Naţional al Frontului Unităţii Socialiste, muncitorii, inginerii şi tehnicienii din întreprinderile industriale, adunaţi în mitinguri, au hotărît, în unanimitate ca, concomitent cu acţiunile şi iniţiativele privind ajutorarea sinistraţilor cu obiecte de îmbrăcăminte, alimente şi bani, să-şi ia angajamente suplimentare în producţie prin care să contribuie la compensarea pierderilor din unităţile care au avut de suferit de pe urma calamităţilor.

Colectivul de la **Uzina de Autoturisme**, unitate bine cunoscută pentru hărnicia şi succesele obţinute în producţie, a hotărît ca, numai în luna mai, să realizeze **o producţie globală de 5 milioane lei şi 3 milioane lei la producţia marfă,** ajungînd astfel ca, pînă la sfîrşitul anului, **să producă în plus o producţie globală de 19,2 milioane lei şi 7,7 milioane lei la producţia marfă.** În acest scop, ei au lucrat un schimb în zilele de duminică 17 şi 24 mai, aşa cum vor lucra şi în următoarele zile de repaus din mai. De asemenea, în secţiile unde activitatea este organizată pe 2 schimburi, se lucrează cîte 12 ore. Datorită intensificării eforturilor, **în ultimele 10 zile au fabricat peste plan 37 autoturisme „Dacia" 1100 şi 1300, însemnate cantităţi de piese de schimb auto şi tractor, în valoare de circa 600 000 lei.**

Şi salariaţii de la **Uzina „Metalurgica"-Muscel** s-au alăturat eforturilor întregului popor de ajutorare a familiilor sinistrate, de sprijinire a colectivelor de muncă din întreprinderile zonelor calamitate. Ei s-au angajat **să depăşească planul pe lunile mai şi iunie cu 13,5 milioane lei la producţia globală şi cu 12 milioane lei la producţia marfă, să trimită întreprinderii „Republica" din Reghin 5 tone de nisip, iar întreprinderii „Electro"-Mureş — din Tg. Mureş un electrostivuitor de 1 t, o staţie de încărcat acumulatoare de 80 volţi şi alte ajutoare, constînd din SDV-uri şi muncitori cu înaltă calificare,** care să contribuie la reluarea procesului de producţie. În ultimele zile, **metalurgiştii din Cîmpulung au fabricat peste plan diferite piese de schimb auto şi tractor în valoare de circa 600 000 lei, precum şi 90 bucăţi garnitură TV.**

Chimiştii de la Fabrica de negru de fum au hotărît ca, peste angajamentul anual iniţial, să realizeze din planul uzinelor „Carbosin" — Copşa Mică cantitatea de 400 tone negru de fum. Angajamentul lor suplimentar are acoperire în cele peste 700 tone negru de fum realizate în plus de la începutul anului şi pînă acum.

La rîndul lor, **rafinorii s-au angajat să realizeze suplimentar diferite produse în valoare de 2 milioane lei.** Eforturile lor se concretizează în succese deosebite. Astfel, în cea de-a doua decadă a lunii mai au fabricat în plus, prin valorificarea superioară a materiilor prime, însemnate cantităţi de produse, printre care peste 10 000 t de benzină. Adugăm aici şi faptul că rafinorii au produs, din materialul economisit, 100 tone benzină, 100 tone motorină şi 100 tone păcură, care au şi fost expediate zonelor calamitate.

Colectivul Fabricii de confecţii din oraşul Curtea de Argeş, care a îndeplinit încă înainte de 1 mai a.c. sarcinile ce-i reveneau în actualul cincinal, a hotărît ca, peste prevederile planului anual şi angajamentelor iniţiale, **să producă suplimentar diferite confecţii în valoare de 4 800 000 lei.** Măsurile tehnico-organizatorice luate şi intensificarea eforturilor colectivului au făcut ca angajamentele să prindă viaţă. În ultimele zile au fost fabricate peste plan circa 4 000 de confecţii diferite.

Muncitorii, inginerii şi tehnicienii de la Fabrica de motoare electrice s-au angajat ca numai în luna mai să realizeze o producţie suplimentară de 300 000 lei. Producţia marfă pe care o vor livra în plus. pînă la sfîrşitul anului, reprezintă 2 000 000 lei. În ultimele zile ei **au fabricat peste plan 361 motoare fracţionare.** De asemenea, **de aici au fost expediate întreprinderii cu profil asemănător — „Electro-Mureş" din Tg. Mureş — un electrostivuitor, 50 motoare electrice şi alte materiale pentru repunerea în producţie.** Faţă de angajamentul iniţial, colectivul CEIL-Piteşti a hotărît să dea, pînă la sfîrşitul anului 1970, o producţie suplimentară în valoare de 4 700 000 lei.

În zilele de 19 şi 20 mai **de la platforma industrială CEIL-Piteşti au plecat spre fabricile de mobilă din Tg. Mureş şi Gherla 40 mc şi, respectiv, 20 mc cherestea uscată. Colectivul Fabricii de mobilă de la platforma industrială CEIL-Piteşti a realizat în fiecare zi, începînd cu 15 mai, o producţie suplimentară variind între 11 000 şi 64 000 lei, recordul fiind înregistrat pe 20 mai cînd s-a obţinut o depăşire de 100 000 lei. Colectivul acestei secţii s-a angajat să realizeze în plus, 400 garnituri mobilă în valoare de 1 200 000 lei, cei de la secţiile**

Ion RIZOIU

⟶

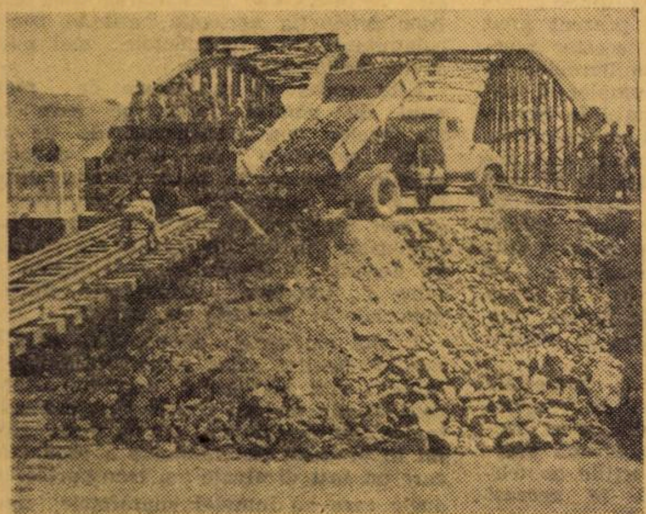

Peste tot în zonele calamitate — oamenii depun eforturi pentru a reface ceea ce a pustiit furia năvalnică a apelor. Din toate colţurile ţării sînt expediate, pe adresa sinistraţilor, ajutoare materiale — admirabil simbol al solidarităţii umane.

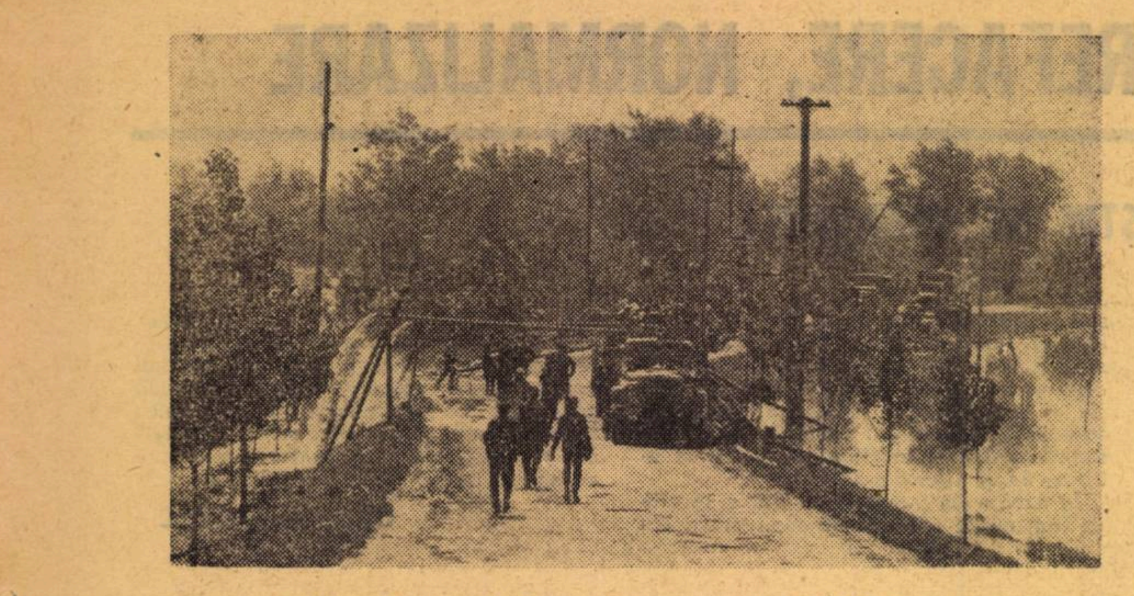

La Alba Iulia, apa bălțită este pompată spre direcțiile de scurgere

de placaje și cherestele 1 600 000 lei și, respectiv, peste 1 000 000 lei etc.

Asemenea fapte deosebite de muncă s-ar putea relata și de la **Fabrica de stofe „Argeșana" care și-a amplificat angajamentul inițial anual de la 30 milioane la 33 milioane lei și de la Întreprinderea textilă, Grupul industrial foraj-extracție IPMPB,** ca de altfel din toate întreprinderile și unitățile economice ale județului.

În aceste zile, toți oamenii muncii din Argeș, animați de un fierbinte patriotism, muncesc cu abnegație și hotărîre, cu dăruire de sine, pentru a-și aduce întreaga contribuție la compensarea pierderilor, la îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan.

JUDEȚUL HARGHITA

PENTRU CA TOTUL SĂ REVINĂ LA NORMAL

CALAMITATEA care s-a abătut asupra patriei noastre a produs pagube însemnate și economiei județului Harghita. Au fost inundate parțial 73 localități, din care 4 000 case, ceea ce a făcut necesară evacuarea a 4314 persoane. Numeroase unități economice, căi de transport, instituții, precum și cetățeni au avut de suferit de pe urma inundațiilor. **Pagubele în întregul județ se ridică la peste 31 000 000 lei, cele mai însemnate fiind înregistrate de întreprinderile industriale, ca urmare a stagnărilor, precum și a pierderilor de materii prime și produse, a deteriorării unor utilaje.** Printre unitățile industriale mai mult atinse de furia apelor se numără Fabrica de ață, „Tehnoutilaj", Fabrica de mobilă și unitățile de exploatare și industrializare a lemnului din Odorheiul Secuiesc și Toplița, Salina Praid etc.

Agricultura a avut și ea de suferit: mii de hectare acoperite cu apă, culturi compromise, 1299 animale și peste 1000 de păsări pierdute. Dificultăți mari a creat activității economice distrugerea sau avarierea a 73 km drumuri, 103 poduri, deteriorarea pe porțiuni însemnate a căilor ferate Odorheiul Secuiesc-Vinători și Praid-Sovata, distrugerea și avarierea a circa 400 km drumuri forestiere.

Din primele momente ale calamității naturale, toți salariații — muncitori, tehnicieni, ingineri din întreprinderile unde se profila pericolul inundațiilor — români și maghiari — au pornit, umăr la umăr, o luptă acerbă pentru limitarea distrugerilor, pentru punerea la adăpost a utilajelor, a materiilor prime și produselor. Apoi, după 25—30 de ore, cînd apele au început să se retragă, a pornit o intensă activitate pentru reluarea neîntîrziată a producției, pentru înlăturarea urmărilor calamității, pentru normalizarea activității în toate domeniile. Datorită eforturilor impresionante ale tuturor salariaților, însuflețiți de exemplul comuniștilor care erau prezenți în locurile cele mai grele și mai primejdioase, unitățile economice calamitate și-au reluat treptat activitatea de producție. **În dimineața zilei de 18 mai toate întreprinderile industriale care au avut de suferit de pe urma inundației erau repuse în funcțiune parțial sau integral.**

La chemarea partidului, colectivele de muncă din întreprinderile industriale harghitene își fac datoria cu devotament și abnegație. Datele statistice arată că, în primele două decade ale acestei luni, unele întreprinderi, deși au avut de suferit de pe urma calamității, și-au realizat sarcinile de producție, iar altele au obținut însemnate cantități de produse peste prevederile planului.

Printre acestea se numără Uzina de la Vlăhița (ea a obținut o producție marfă suplimentară de 427 mii lei livrînd peste prevederi însemnate cantități de carcase pentru motoare electrice și utilaje pentru industria metalurgică), Combinatul de in și cînepă de la Gheorghieni, Întreprinderea „Aminlemn" Sin Simion, Fabrica de mobilă din Odorheiul Secuiesc, Întreprinderea de morărit și panificație și altele.

Colectivele de muncă ale unităților economice harghitene au găsit foarte necesar ca paralel cu activitatea pentru lichidarea în scurt timp a urmărilor inundațiilor să acorde un ajutor substanțial populației și întreprinderilor din județele mai crunt lovite. **Întreprinderea „Apemin"-Borsec, a expediat pînă acum în județele calamitate circa 1 milion sticle cu apă minerală; colectivul Fabricii de ață din Odorheiul Secuiesc, el însuși angajat într-o febrilă activitate de refacere după inundarea halelor, execută recondiționarea unei importante cantități de ață parțial degradată de apă la o unitate din Sighișoara. Unitățile de panificație din județ au trimis aproape 70 tone de pîine populației sinistrate din județele Maramureș și Bacău; salariații Combinatului de exploatare și industrializare a lemnului, au pregătit și livrat către I.C.T.-Brașov, în numai 24 ore, cantitatea de 200 mc bușteni pentru piloni de poduri și 100 m grinzi de rășinoase, solicitate pentru repararea urgentă a podurilor distruse sau avariate și au trimis circa 200 mp de plăci celulare la Cîmpina, unei unități care construiește barăci pentru sinistrați.**

Încadrîndu-se în efortul general, care a mobilizat întreaga țară, **cooperativele agricole de producție și cooperatorii din județul Harghita, depun eforturi considerabile pentru reînsămînțarea terenurilor care au fost inundate și contribuie cu produse agro-alimentare și cu materiale de construcții la sprijinirea populației din județele sinistrate.**

Manifestînd un patriotism fierbinte și însuflețite de chemările partidului, colectivele de muncă ale întreprinderilor industriale ale județului, își iau angajamente suplimentare față de cele asumate inițial. **Lucrătorii forestieri, de pildă, s-au angajat să obțină în plus 5 milioane lei la producția globală; colectivul Fabricii de confecții din Miercurea-Ciuc și-a propus să dea, peste angajamentul anual, o producție globală de 2,2 milioane lei; minerii de la Bălan și-au suplimentat cu 500 000 lei angajamentul privind depășirea planului producției globale etc.**

Prin muncă încordată, plină de dăruire, muncitorii, tehnicienii, inginerii și economiștii, toți salariații unităților economice harghitene, se integrează în uriașul efort al țării, al întregului nostru popor pentru lichidarea urmărilor catastrofei naturale, pentru normalizarea vieții în toate domeniile.

C. ȘTEFAN

JUDEȚUL CLUJ

PIERDERILE DIN PRODUCȚIE VOR FI RECUPERATE

APELE care s-au retras au lăsat în urma lor un tablou dezolant: căi ferate, drumuri, poduri distruse, case, magazine, școli dărîmate, obiecte, produse — degradate. Acest tablou întărește și amplifică convingerea fiecărui cetățean din județ că datoria lui este de a-și aduce un aport maxim la refacerea avariilor, repunerea în funcțiune a întreprinderilor, la recuperarea pierderilor de tot felul.

Cîteva date statistice. **În ultimele 8 zile din localitățile județului Cluj au plecat spre zonele sinistrate peste 10.000 cetățeni pentru a lua parte activă la reparații, și reconstrucții.** 4500 din aceștia sînt tineri muncitori, studenți sau elevi. Duminică 24 mai, cu tot timpul nefavorabil, au plecat din Cluj, Turda, Cîmpia Turzii și din alte localități la muncă voluntară în localitățile sinistrate aproape 5000 de salariați.

La Fabricile de produse refractare și de conserve din Dej, cel mai greu lovite de stihiile apelor, sînt prezenți specialiști din multe unități productive din județ. În ultimele zile această participare s-a amplificat. La Fabrica de produse refractare lucrează în permanență peste 100 de ingineri, electricieni, excavatoriști, șoferi, lăcătuși, metrologi, instalatori etc.

De la Fabrica de ciment din Turda, secția mecanizare din Cluj a Combinatului industrial de utilaje și piese de schimb pentru întreprinderi producătoare de materiale de construcții, Institutul Politehnic Cluj, Uzina mecanică de material rulant Cluj, colectivul Fabricii de conserve „11 Iunie" din Dej, participă în permanență muncitori, tehnicieni, și ingineri de la unitățile aparținînd Combinatului alimentar din Cluj. **Grație ajutorului multilateral primit, două secții ale Fabricii „11 iunie"** — sucuri și marmeladă — **au intrat în funcțiune cu întreaga lor capacitate** (în restul secțiilor se fac revizii tehnice în vederea procurării fructelor și legumelor recolta 1970), **iar la Fabrica de produse refractare lucrările avansează în ritm rapid, fapt ce permite scurtarea perioadei de imobilizări.**

Fabrica de mobilă din Dej de cîteva zile produce din plin: Față de 370.000 lei producție zilnică, ea realizează 400.000 lei. După cum prevedea conducerea întreprinderii, restanța înregistrată în timpul inundației și refacerea instalațiilor va fi recuperată încă în prima decadă a lunii iunie. Colectivul întreprinderii, după ce a reînceput activitatea, a luat o hotărîre demnă de consemnat: va produce pentru Fabrica de mobilă din Satu Mare 500 repere mai mult din tipul de mobilă „Magnolia", pentru ca întreprinderea soră să își poată achita obligațiile de export.

Nici Combinatul de celuloză și hîrtie — tot de pe platforma Dej — nu va rămîne mult timp în restanță. Lucrările de reparații și revizie se apropie de sfîrșit, iar stocul de materii prime este în curs de completare. Directorul general al Combinatului ne-a declarat că în timpul cîștigat prin lichidarea reviziilor se va recupera întreaga producție pierdută în luna mai, de unitățile aparținătoare, în special cea din Prundul-Buzăului. Un asemenea angajament a luat și colectivul Combinatului de pielărie și încălțăminte Cluj. Unitățile din Cluj și Orăștie vor recupera pierderile de producție care s-au produs la Alba Iulia. Astfel planul pe trimestrul I nu va suferi.

În cursul săptămînii care a trecut toate întreprinderile din județul Cluj și-au revizuit posibilitățile privind creșterea producției, reducerea cheltuielilor și depășirea celorlalți indicatori de plan. Ca urmare, **angajamentul luat la începutul anului de a depăși planul producției marfă cu 100 000 000 lei pe județul Cluj a fost majorat cu 65.929.000 lei. Planul de export va fi depășit cu 2.400.000 lei valută, iar suma beneficiilor s-a majorat de la 22.200.000 lei la 29.956.000 lei.** La acestea se adaugă lucrările, produsele, precum și acțiunile efectuate gratuit pentru recuperarea pierderilor provocate de inundații.

Uzina **„Metalul Roșu" din Cluj** a trimis 30 de specialiști pentru repunerea în funcțiune a Fabricii de aragaze din Satu Mare. Uzina de reparații Auto a recondiționat 14 motoare pentru Autobaza Dej și urmează să mai repare 10 autocamioane. **Uzina mecanică de material rulant** a reparat 10 cuve și o presă hidraulică și alte piese pentru Întreprinderea de produse refractare din Dej. **Uzina „Unirea"** a confecționat piese de schimb pentru sinistrații din Odorhei și Mediaș.

Andrei VARGA

DE LA COMANDAMENTELE CENTRALE AFLĂM:

PENTRU REDRESAREA ECONOMICĂ A UNITĂȚILOR AGRICOLE, DIN ZONELE CALAMITATE

ing. Ion TOMA
secretar general
în Ministerul Agriculturii
și Silviculturii

INUNDAȚIILE catastrofale care s-au abătut asupra țării, începînd cu 12—13 mai a. c., au provocat distrugeri și pagube incomensurabile întreprinderilor și unităților economice din agricultură. Pe baza datelor centralizate de către comisia pentru combaterea inundațiilor din cadrul M.A.S. este în prezent greu de evaluat precis totalul acestor pierderi, care sînt de ordinul miliardelor de lei. Un tablou cu totul incomplet al pagubelor provocate de inundații în aceste zile de grea încercare pentru economia noastră națională este ilustrat de următoarele cifre: **pînă la data de 27 mai a.c. inundațiile au cuprins peste 896 800 ha teren agricol, din care circa 402 000 ha terenuri însămînțate cu diferite culturi.** Importante suprafețe agricole au fost distruse de alunecările de teren care au avut loc în diferite județe din țară, îndeosebi în Moldova și nordul Transilvaniei.

Mari pagube și distrugeri materiale s-au înregistrat în sectorul de creștere a animalelor. Pierderile din acest sector au afectat în mod considerabil efectivele de animale, construcțiile zootehnice și baza furajeră. **Pînă la aceeași dată, mortalitățile la animale provocate de inundații însumau circa 35 000 taurine, porcine, ovine și peste 35 000 păsări.** Au fost distruse și avariate un număr mare de adăposturi de animale și s-au pierdut cantități enorme de furaje.

Desigur, există și alte categorii de pierderi provocate agriculturii de revărsarea apelor, care pentru moment nu sînt vizibile, dar afectează în mod simțitor producția agricolă atît în zonele calamitate cît și în județele mai puțin lovite de inundații.

Este vorba de milioanele de metri cubi de pămînt fertil pe care furia apelor le-a transportat de pe întinse suprafețe de teren, devenite practic improprii pentru agricultură. Refacerea capacității de producție a acestor terenuri, în marea lor majoritate amplasate în luncile fertile ale rîurilor, va necesita o perioadă îndelungată de timp și, totodată, importante eforturi materiale și de forță de muncă.

O altă categorie de pagube ce s-au produs efectiv, dar care încă nu s-au evaluat, sînt **pierderile unor importante cantități de materii fertilizante, îndeosebi îngrășăminte chimice, administrate solului în procesul de chimizare a producției, care au fost dizolvate și transportate de apele care au inundat suprafețele agricole.** Trebuie arătat că, în acest an,

⟶

eforturile statului socialist pentru chimizarea agriculturii **s-au concretizat în 700 000 tone îngrășăminte substanță activă livrate unităților agricole, I.A.S., și C.A.P.** Efectul economic a acestor eforturi, în condițiile de umiditate excesivă din acest an, provocată de inundații, va fi în mod substanțial diminuat, ca urmare a faptului că plantele nu vor mai putea beneficia de întreaga cantitate de îngrășăminte încorporate în sol.

Vorbind despre pagubele imense provocate agriculturii de către inundații, trebuie menționat că apa a determinat distrugeri nu numai acolo unde s-a revărsat, ci și în zonele pe unde a trecut. Astfel, **în livezile multor unități agricole a dezrădăcinat mii de pomi, iar în podgorii, pe suprafețe întinse, a zmuls vița de vie cu spalieri cu tot.**

Excesul de umiditate din ultimele săptămîni a provocat și provoacă pierderi însemnate și unităților agricole mai puțin afectate de inundații. Este vorba aici de **județele din sudul țării, cum sînt Ilfov, Teleorman, Ialomița, Dolj, Olt, Prahova și altele, unde pe suprafețe întinse de semănătură băltește apa, creînd dificultăți serioase dezvoltării normale a vegetației culturilor.** O astfel de inundație lentă, existentă pe aceste suprafețe din sudul țării, este în ultimă analiză tot atît de dăunătoare și păgubitoare ca și o revărsare propriu-zisă, întrucît plantele afectate practic nu mai dau nici un fel producție. Reînsămînțarea suprafețelor se impune și în acest caz, ceea ce reclamă cheltuieli în plus.

INCONTESTABIL că distrugerile și pierderile provocate agriculturii de revărsarea năprasnică a apelor ar fi fost și mai mari dacă în toată această perioadă nu s-ar fi întreprins de către partid măsuri energice de prevenire și stăvilire a inundațiilor, dacă harnica noastră țărănime, împreună cu muncitorii din I.A.S. și I.M.A., din fabrici și uzine, ajutați de forțele noastre armate, n-ar fi depus eforturi supraomenești pentru a apăra și salva avutul țării. În această privință, este suficient să reamintim munca fără repaus de zile și nopți în șir, pe care lucrătorii din agricultură au depus-o în lupta cu apele învolburate ale Mureșului, Someșului sau Tîrnavelor, reușind să pună la adăpost de furia apelor suprafețe întinse de teren. De asemenea, trebuie să menționăm eforturile ce se depun în prezent de către muncitorii și țăranii cooperatori din județele Brăila, Galați, Ialomița, Buzău și altele pentru a stăvili revărsarea pe întinse suprafețe a apelor crescînde ale Dunării, Siretului și Prutului.

Cu toate pagubele și distrugerile provocate economiei agricole, **există reale posibilități, ca printr-o muncă asiduă și printr-o temeinică organizare a activității la nivelul fiecărui județ și a fiecărei unități agricole de producție, să realizăm o redresare a situației economice.** Înfăptuirea acestui obiectiv major constituie în prezent preocuparea centrală, de căpetenie, a tuturor lucrătorilor din agricultură, începînd de la organele centrale și terminînd cu cadrele care lucrează nemijlocit în producție. Avem datoria să luptăm cu hotărîre pentru refacerea culturilor distruse, pentru obținerea de recolte bune la toate plantele de cultură și pentru redresarea și creșterea producției în zootehnie, astfel ca să putem asigura aprovizionarea normală a populației și a industriei cu produse agroalimentare. În scopul realizării acestor sarcini de o excepțională însemnătate economică, conducerea M.A.S., împreună cu Uniunea Națională a C.A.P., a întocmit un amplu program de măsuri care, în prezent, a și început să se materializeze în practică. Astfel, în toate județele s-au constituit comisii de evaluare a pagubelor și de organizare a acțiunilor de redresare. **În prezent, în toate județele calamitate, cît și în cele mai puțin afectate de inundații, se lucrează intens la evacuarea rapidă a apelor care stagnează pe culturi, la pregătirea terenului și efectuarea reînsămînțărilor.** Peste tot sînt respectate riguros recomandările și indicațiile date de organele de specialitate, lucrîndu-se cu abnegație, organizat și într-un înalt spirit de disciplină.

Din datele centralizate la M.A.S. rezultă că, deși în marea majoritate a județelor, condițiile pentru desfășurarea lucrărilor agricole au continuat să fie nefavorabile, totuși, **s-a reușit ca, pînă la 23 mai a.c., apa să fie evacuată pe însemnate suprafețe și să se reînsămînțeze numai în C.A.P. o suprafață de peste 3 400 ha.** În unitățile mai puțin afectate de inundații se lucrează intens la întreținerea culturilor și cositul furajelor.

Potrivit programului de măsuri stabilit, a fost organizată o vastă acțiune de sprijinire a județelor calamitate, cu semințe, material săditor, mijloace mecanizate și cadre de specialiști. Astfel, în baza cantităților de semințe solicitate de către direcțiile agricole din județele afectate de inundații, s-au asigurat pe plan central din rezervele de stat următoarele cantități de sămînță: **2 500 tone porumb, din care 1 000 tone din hibrizi** timpurii, **126 tone sfeclă de zahăr, 73 tone floarea-soarelui, 30 tone fasole, 35 tone soia, 197 tone in pentru fibră, 52 tone cînepă. S-au asigurat de asemenea importante cantități de răsaduri pentru legume.**

În vederea compensării pierderilor de materii fertilizante provocate de revărsarea apelor și pentru refacerea fertilității solului pe suprafețele inundate, **s-au livrat suplimentar unităților agricole din aceste zone 40 000 tone îngrășăminte chimice.**

MĂSURI deosebite au fost luate pe linia sprijinirii de către județele din sud a unităților agricole calamitate cu mijloace mecanice. **Pînă în prezent au fost trimise să lucreze în aceste zone 55 formațiuni de lucru, alcătuite fiecare din cîte 8 tractoare, 4 discuri, 3 pluguri, 3 semănători prășitoare, 1 grapă reglabilă, 1 remorcă și 1 cisternă.** La fiecare 3—4 formații de lucru s-a trimis cîte un atelier mobil de reparații. Formațiile de lucru, echipate cu toate cele necesare, sînt însoțite fiecare de către directorul sau inginerul-șef al întreprinderii de mecanizare care le-a trimis. La cererea județelor Satu-Mare, Maramureș și Hunedoara sînt pregătite încă 51 de formații mecanice de lucru care urmează să se deplaseze în unitățile ce vor fi comunicate.

În afară de aceste mijloace mecanizate, organizate în formațiuni de lucru, la solicitarea organelor județene din zonele respective, **s-au mai trimis 110 semănători de porumb SPC-6 și 144 bucăți grape cu discuri.** Toată această forță mecanică a și ajuns în județele Cluj, Bistrița-Năsăud, Harghita și Brașov.

În afara ajutorului material acordat, unitățile calamitate sînt sprijinite efectiv de un important număr de specialiști din centrală și de la județe în organizarea lucrărilor și în acțiunea de redresare economică.

Există certitudinea că, prin măsurile care au fost luate pînă în prezent la diferite nivele de conducere și ce se va întreprinde în zilele următoare și prin munca plină de abnegație a tuturor lucrătorilor din agricultură, se va reuși ca efectele distructive provocate de inundațiile catastrofale să fie simțitor diminuate si să se creeze conditii care să permită obținerea unei producții agricole la nivelul cerințelor economiei naționale.

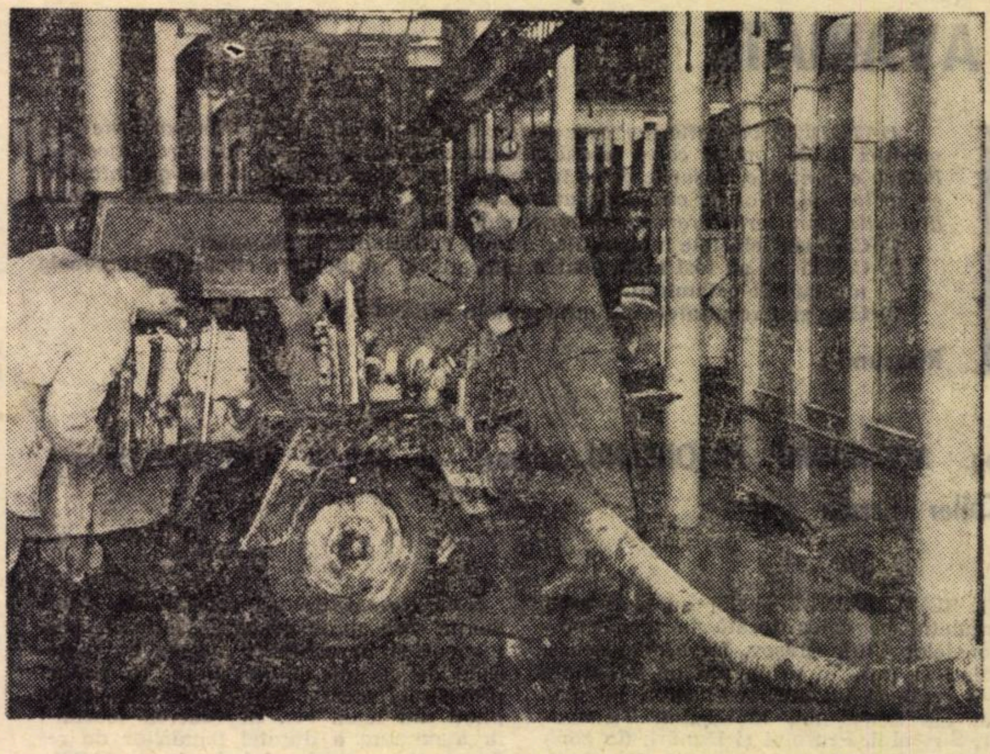

Lupta pentru înlăturarea stihiei apelor, continuă neîntrerupt. Zilnic se înscriu noi acte de eroism în epopeea redresării și normalizării vieții economice și sociale

REGIMUL DE ALIMENTARE CU ENERGIE, APROAPE TOTAL RESTABILIT

ing. Cristinel VÎLCIU
adjunct al ministrului energiei electrice

ASIGURAREA energiei electrice necesare întreprinderilor de stat, unităților cooperatiste și populației, prezintă o însemnătate vitală pentru reușita deplină a eforturilor depuse de întregul popor în acțiunea de stăvilire a ravagiilor provocate de forțele destructive ale ploilor căzute în cantități imense pe aproape întreg teritoriul țării. Torentele de apă dezlănțuite au scos din funcțiune termocentralele de mare capacitate — Luduș și Tîrnave — pe perioade de 4 și, respectiv, 12 zile, dar rezerva din sistemul energetic național și măsurile grabnic luate pentru repunerea în funcțiune a acestor centrale, au permis să nu fie afectați consumatorii respectivi.

În cadrul rețelelor electrice (linii de înaltă, medie și joasă tensiune, stații și posturi de transformare), calamitățile abătute cu uriașă violență asupra diferitelor zone ale țării, asupra orașelor și satelor, au avariat numeroase obiective energetice importante, dintre care cităm:

— stațiile de transformare Satu Mare, Luduș și Serbești, complet inundate;

— liniile electrice de 220 KV Borzești — Filești, Luduș — Baia Mare, Luduș — Peștiș, Bicaz — Borzești, Fîntînele — Bicaz, Luduș — Fîntînele, Luduș — Sibiu și Sibiu — Arefu, cît și alte linii de 110 KV, care prezintă numeroase deplasări longitudinale și laterale ale stîlpilor, datorită alunecărilor de teren și infiltrațiilor apei;

— linia de 110 KV cu dublu circuit Dej — Baia Mare a fost, de asemenea, grav avariată în dreptul comunei Ruși unde, datorită viiturilor de pe Someș, s-au rupt cinci stîlpi metalici;

— posturi de transformare aeriene și subterane din circa 22 localități urbane au fost inundate, din care cel mai mare număr s-a înregistrat în orașele Tîrgu-Mureș, Satu-Mare și Dej.

În toate județele calamitate și, în special, în județele Mureș, Harghita, Cluj, Sălaj, Satu-Mare, Baia-Mare, Galați, Alba, Arad, Hunedoara și altele, viiturile produse au deteriorat linii de 6, 15 și 35 KV prin ruperi de stîlpi și conductoare, ceea ce a determinat întreruperea furnizării energiei electrice parțial sau total în diferite zile la cca 1300 localități rurale, în care sînt incluse și unități agricole și industriale amplasate în zonele respective.

Tabloul tragic al distrugerilor prezentate se estimează la pagube de circa 70 milioane lei. Dar, pretutindeni, alături de toți oamenii muncii încleștați în marea bătălie pentru zăgăzuirea distrugerilor și pentru realimentarea cu energie electrică a zonelor sinistrate, muncitorii și restul salariaților din întreprinderile noastre au luat următoarele măsuri mai importante:

— în localitățile în care s-a întrerupt furnizarea energiei electrice datorită inundării localităților sau deteriorării instalațiilor electroenergetice, au fost luate măsuri de realimentare urgentă a punctelor importante (spitale, brutării, sedii de comandamente etc.), fie prin realizarea unor scheme electrice provizorii, fie prin transportarea și instalarea de grupuri electrogene mobile;

— pe măsură ce terenul a permis, echipele de intervenții și reparații au fost mobilizate pentru remedierea deteriorărilor produse instalațiilor (în mod provizoriu sau definitiv); de asemenea, au fost concentrați specialiști din cadrul Centralei industriale, precum și echipe de muncitori, maiștri specializați, tehnicieni și ingineri de la alte întreprinderi, pentru executarea de lucrări de cable subterane și repuneri în funcție a aparatajului de control și automatizare;

— au fost dirijate cu mare operativitate materiale și aparataj în zonele în care a fost necesar să fie executate lucrări de remediere de amploare mai mare;

— în diferite unități, avertizate de comunicatele hidrologice, înainte de sosirea apelor, precum și în timpul inundării, s-a lucrat efectiv la evacuarea unor instalații ce puteau fi transportate și scoase din funcțiune, iar în unele cazuri s-au creat scheme electrice provizorii în rețeaua de distribuție, care au permis scoaterea din funcțiune a porțiunilor de linii electrice aeriene ce traversează

apele, fără ca să fie afectați consumatorii din zonă.

Sînt demne de relevat acțiunile întreprinse în acest sens de Întreprinderea de rețele electrice de la Deva, care a reușit să alimenteze cu energie electrică fără întrerupere, consumatorii: Întreprinderea minieră Deva, Exploatarea de calcar Crăciunești, Întreprinderea minieră Certej, Fabrica chimică Orăștie și orașul Orăștie, însuși orașul Deva și un important număr de localități rurale;

— cu ajutorul avioanelor sanitare și a helicopterelor militare au fost controlate o parte din liniile de transport de energie electrică situate în zonele inundate pentru a se stabili în ce măsură au fost afectate, precum și măsurile operative de luat pentru remedierea defecțiunilor;

— la majoritatea liniilor de 110 și 220 KV ai căror stîlpi prezintă alunecări din axul liniei, au fost trimiși proiectanți și geologi din cadrul I.S.P.E. și din întreprinderile de rețele electrice, în scopul stabilirii de soluții provizorii sau definitive de consolidare a stîlpilor.

Datorită înaltei conștiințe patriotice, a muncii eroice depuse, a spiritului de abnegație care a caracterizat din plin lucrătorii electricieni în luptă cu natura dezlănțuită, s-a reușit ca toți marii consumatori, orașele și, în general, toate satele să fie realimentate. În mod deosebit merită evidențiate colectivele de muncă de la I.R.E.-Cluj, Baia-Mare, Tg. Mureș, Timișoara, Suceava și altele.

Centralele industriale de producere și transport-distribuție a energiei electrice, după primele analize efectuate, întrevăd posibilitatea ca toate defecțiunile provocate de calamități să fie remediate prin folosirea resurselor umane și materiale proprii, fără să fie afectați indicatorii de plan.

Se lucrează intens la refacerea podului C.F.R. din apropierea halții Ciocmani, județul Sălaj, distrus de apele Someșului revărsat

REDAREA ÎN CIRCULAȚIE A CĂILOR DE COMUNICAȚIE AVARIATE

DATORITĂ calamităților care au lovit greu întreaga țară, transporturile de mărfuri și călători pe calea ferată și drumurile naționale au fost grav afectate. Pentru a cunoaște măsurile ce se întreprind în scopul redării cît mai grabnice în exploatare a căilor de circulație avariate, am adresat departamentelor de specialitate din Ministerul Transporturilor următoarele întrebări:

1) Care sînt efectele inundațiilor asupra activității de transport?

2) Ce măsuri au fost luate pentru refacerea și restabilirea circulației în zonele afectate de calamități?

3) Care sînt rezultatele obținute pînă în prezent?

Răspund:

Ing. ALEXANDRU FILIOREANU, adjunct al șefului Departamentului Căilor Ferate

1. REVĂRSĂRILE apelor au lovit greu circulația pe calea ferată în zonele regionalelor Cluj, Brașov, Deva, Timișoara, Galați și Iași. În urma ploilor torențiale și a creșterii nivelurilor rîurilor, în special ale Someșului, Mureșului, Tîrnavelor, Siretului, Prutului și Dunării (în zona orașului Galați), a fost oprită circulația pe tronsoane de cale ferată a căror lungime însumează peste 1 500 km și au fost avariate sau distruse 25 poduri feroviare, cu o lungime totală de circa 800 m. În peste 50 de puncte, terasamentele au fost complet spălate de viituri, avariile fiind de proporții foarte grave, ajungînd la dislocări de terasamente care totalizează 22 km.

În ce privește instalațiile bloc de semnalizare și centralizare electrodinamică. acestea au fost avariate într-un număr de peste 50 stații C.F.R. Ca urmare a inundațiilor a avut de suferit și starea tehnică a liniilor de telecomunicații feroviare, care au fost avariate pe diferite trasee, în lungime totală ce depășește 150 km, stîlpii fiind doborîți și firele și cablurile de telecomunicații rupte pe distanțe ce însumează peste 3 km.

2. IMEDIAT, după începerea revărsărilor, principalele eforturi ale regionalelor de cale ferată au fost concentrate spre evacuarea garniturilor de trenuri de călători și marfă din zonele periclitate. După revărsarea rîurilor din Transilvania și Moldova, prima grijă a Departamentului Căilor Ferate a fost identificarea și punerea în evidență a avariilor suferite de sistemul feroviar, pentru a stabili soluțiile și mijloacele adecvate de refacere.

Atît la nivelul Departamentului cît și la fiecare regională de cale ferată au fost constituite comandamente care coordonează acțiunile de înlăturare a efectelor inundațiilor și de redare în exploatare a liniilor ferate și instalațiilor de centralizare și telecomunicații. Pentru executarea lucrărilor de refacere au fost constituite 14 formații speciale de lucru, alcătuite din muncitori, tehnicieni și ingineri din cadrul regionalelor de cale ferată, întreprinderilor de construcții de căi ferate, brigăzii de căi ferate, institutului de proiectări de specialitate, stabilindu-se pentru fiecare din aceste formații raza de acțiune și termenele de execuție a lucrărilor.

Aceste formații sînt dotate cu o serie de utilaje de construcții: excavatoare, buldozere, autobasculante de 11—27 tone, sonete mecanice pentru bătut piloții podurilor, grupuri electrogene și compresoare. Formațiile sînt cazate chiar în terenurile de lucru, care au în componența lor pe lîngă vagoane pentru transportul materialelor și utilajelor și vagoane-dormitor.

S-au format trenuri speciale de intervenție care aprovizionează șantierele permanent și în cantități masive cu materiale de carieră și balastieră, cu poduri provizorii, preasamblate, grinzi metalice, piloți din lemn etc. În vederea scurtării la maximum a duratei lucrărilor de refacere în carierele și balastierele C.F.R.-ului, munca a fost organizată în schimburi de zi și noapte. S-au expediat pînă în prezent peste 130 mii tone piatră brută și spartă, blocuri și balast necesare restabilirii terasamentelor. Un sprijin important am primit din partea ostașilor forțelor noastre armate, subunități de militari lucrînd împreună cu ceferiștii în aproape toate zonele afectate de inundații.

3. MOBILIZAREA tuturor forțelor umane și tehnice ne-a permis **să redeschidem pînă în prezent peste 1200 km de linii, rămînînd încă închise circa 320 km din care 140 km linii înguste**, inclusiv tronsoanele blocate datorită ploilor din 23 și 24 mai a.c. cînd noile fronturi de viitură au afectat Moldova și în special zona orașelor Brăila și Galați. În prezent se lucrează intens pentru restabilirea circulației pe podurile avariate de peste Mureș în punctele Crăciunel-Teiuș, peste Tîrnava Mică la ieșirea din stația Blaj, pe cele de peste Șieu de la Sărățel, de la Ciocmani pe linia Dej-Jibou și pe podurile de la Ulmeni—Sălaj de pe linia Jibou-Baia Mare. Ceferiștii depun eforturi susținute și pentru restabilirea circulației feroviare pe linia Ilia—Lugoj, Radna-Timișoara, Blaj-Praid, Vînători-Sighișoara, Brăila-Barboși.

Pentru aprovizionarea întreprinderilor cu materii prime și semifabricate, precum și a populației cu alimente și bunuri de consum s-au format garnituri de trenuri de marfă care au fost îndrumate pe rute ocolite spre localitățile calamitate.

În perioada care urmează, eforturile vor fi concentrate spre refacerea tuturor avariilor produse de inundații și intensificarea traficului feroviar pe liniile unde circulația a fost restabilită. Lucrînd cu inițiativă, neprecupețindu-și forțele și utilizînd din plin mijloacele de care dispun, unitățile Departamentului Căilor Ferate, ceferiștii vor depune toate eforturile pentru ca efectele calamităților naturale să fie înlăturate, pentru ca activitatea sistemului circulator al economiei naționale să se desfășoare din nou din plin.

Ing. TEODOR BLUMENFELD, director general al Direcției generale a drumurilor

1. CA URMARE a intensității puternice și a ariei mari a inundațiilor, tronsoane de drumuri naționale, însumînd peste 440 km, au fost degradate. De asemenea, au fost avariate parțial sau distruse complet 38 poduri rutiere, din care 17 poduri de lemn, în lungime totală de circa 595 m. l. și 21 poduri definitive de beton sau metalice, însumînd peste 970 m. l. Avariile identificate la drumuri constau în ruperea totală sau parțială a terasamentelor, distrugerea îmbrăcăminții din asfalt sau beton, deplasări de terasamente, ca urmare a alunecărilor de teren provocate de infiltrațiile de apă etc. La podurile rutiere s-au constatat avarii parțiale ale infrastructurii, ale rampelor de acces, distrugerea completă a unor deschideri la cele din lemn sau chiar distrugeri totale ale unor poduri de lemn sau beton.

2. UNITĂȚILE de drumuri și poduri ale Direcției generale a drumurilor din cadrul Departamentului transporturilor auto, navale și aeriene au intervenit cu toate forțele pentru refacerea avariilor și restabilirea urgentă a circulației. Imediat după declanșarea inundațiilor au fost luate măsuri de refacere provizorie, care sînt urmate în prezent de executarea unor lucrări de reconstrucție definitivă. Pe sectoarele de drumuri naționale, care au suferit avarii, toate formațiunile de întreținere și construcții au fost concentrate spre refaceri de terasamente, fiind deplasate în aceste zone pentru remedieri și forțele existente în sectoarele neafectate. Pentru tronsoanele de drumuri care se găsesc încă sub apă s-au luat măsuri de aprovizionare cu materiale și asigurare a utilajelor necesare în vederea începerii lucrărilor de refacere a degradărilor pricinuite de inundații. imediat după retragerea apelor.

3. ÎN PREZENT, **din cele 37 poduri rutiere avariate, a mai rămas de restabilit circulația numai pe 3, situate pe drumul național nr. 17 B: Vatra Dornei — Poiana Teiului.** Se lucrează intens pe drumul național nr. 11: Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej — Bacău, în zonele afectate de alunecări de teren.

Din cauza inundațiilor, la 25 mai circulația rutieră era încă întreruptă pe următoarele drumuri naționale: 2 B (Brăila — Șendreni); 2 F (Bacău — Vaslui); 12 A (Ghimeș — Gheorghe Gheorghiu-Dej); 25 (Tecuci — Galați); 24 A (Murgeni — Fălciu); 5 C (Giurgiu — Zimnicea); 24 (Corabia — Turnu Măgurele). Din cauza alunecărilor de teren circulația este întreruptă și pe drumul național nr. 11, între orașele Gheorghe Gheorghiu-Dej — Bacău.

Datorită lucrărilor de refacere, mijloacele auto pot circula în prezent pe următoarele variante ocolitoare: pe drumul național nr. 5 C, pe ruta Bujorul — Smîrdioasa — Zimnicea, pe nr. 54: Corabia — Vișina — Chilieni — Izbiceni — Lunca — Turnu Măgurele: pe nr. 11: orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej — Adjud — Bacău.

Eforturile susținute ale lucrătorilor din unitățile Direcției generale a drumurilor din cadrul departamentului nostru sînt îndreptate spre refacerea în cît mai scurt timp a tuturor sectoarelor de drumuri naționale, avariate de calamități și restabilirea grabnică a traficului rutier, componentă însemnată a transporturilor din țara noastră.

Stere POPESCU

La Fabrica de confecții din Sighișoara, activitate intensă pentru repunerea în funcțiune a utilajelor.

ECONOMIE NAȚIONALĂ

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

DE LA CONCEPȚIE LA FINISAREA PRODUSULUI UN DRUM CU POSIBILITĂȚI LARGI DE VALORIFICARE EFICIENTĂ A MATERIEI PRIME

UN INDICATOR economic cu mare forță de sinteză, caracteristic nivelului de dezvoltare al economiei în ansamblu, dar și al fiecărei ramuri și unități productive, îl constituie **ponderea cheltuielilor materiale în volumul total al producției realizate.** Este bine cunoscută influența determinantă pe care ponderea cheltuielilor materiale o are asupra venitului național și, implicit, asupra volumului de acumulări și a nivelului de trai al populației. Reducerea ponderii cheltuielilor materiale în totalul produsului social reflectă gradul înalt de prelucrare a materiilor prime și permite creșterea venitului național.

Nu este un secret faptul că în țările puternic dezvoltate din punct de vedere industrial, o caracteristică de bază a proceselor de producție o constituie înnoirea permanentă a gamei sortimentale, asimilarea de noi produse, mai eficiente, mai ușoare, care determină ca, în toate domeniile hotăritoare ale producției, să se obțină consumuri specifice reduse, mai mici decît cele realizate la noi chiar în cazul unor tehnologii similare. Ridicarea potențialului economic al țării noastre presupune — în mod imperativ — **o preocupare mai susținută pentru a realiza produse moderne, la nivelul tehnicii actuale, cu consumuri specifice simțitor reduse.** Iată, de ce, în cadrul sarcinilor puse de conducerea de partid cadrelor din economie, un loc central îl ocupă micșorarea costurilor de producție, și, îndeosebi, a cheltuielilor materiale, creșterea eficienței economice a întregii activități.

Preocuparea pentru reducerea consumurilor de materii prime și materiale și, deci, a cheltuielilor materiale, este legată atît de decizii strategice care se iau îndeosebi în faza de elaborare a planului de perspectivă, cît și de măsuri permanente în domeniul proiectării, a tehnologiilor și a organizării proceselor de producție propriu-zise. Din acest punct de vedere, este interesant un tur de orizont asupra unora din aspectele actuale ale reducerii cheltuielilor materiale în industrie, avînd în vedere că ne situăm în etapa definitivării planului cincinal 1971—1975.

Produse ușoare = rezervorul principal al economiilor

PRACTICA mondială a demonstrat în mod neîndoielnic că evoluția tehnicii permite și impune în același timp realizarea unor produse tot mai ușoare și cu parametrii mai înalți. Realizările în acest domeniu au incidențe în cel puțin trei direcții principale:

- **economii de materiale în producție;**
- **creșterea valorii de întrebuințare a produselor și a prețurilor acestora;**
- **avantaje la beneficiar manifestate prin spor de productivitate și prin manipularea unei mase mai reduse.**

Deci, efectul fabricării produselor ușoare constă în micșorarea cheltuielilor de producție nu numai direct la producător, ci și la consumator, pe întreaga durată de folosire a produsului respectiv.

O deosebită semnificație capătă **construcțiile ușoare în industriile prelucrătoare** și, în mod deosebit, în construcția de mașini. După cum rezultă din datele unor institute din diferite țări, **reducerea consumurilor specifice de metal în construcția de mașini este determinată în proporție de 75% în faza de concepție a noilor produse, 13% de tehnologiile utilizate și numai 12% prin măsurile din procesul propriu-zis de producție.** În această ramură, asimilarea de produse moderne, cu performanțe ridicate și cu greutate specifică redusă pe unitate de putere, constituie de altfel nu numai premisa unor economii de metal, ci, în primul rînd, **elementul determinant pentru dezvoltarea rapidă și eficientă a economiei naționale în ansamblu, a participării țării noastre la diviziunea internațională a muncii,** prin exportul de produse comptetitive, de valoare ridicată.

În prezent, deși avem o industrie de prelucrare a metalelor cu o dotare tehnică avansată și în continuă dezvoltare, unele din mașinile, utilajele și instalațiile noastre au greutăți specifice mai ridicate decît produsele similare de vîrf realizate pe plan mondial. Unele comparații parțiale duc la concluzia că produsele noastre depășesc în greutate mașinile și utilajele similare din alte țări cu 10 pînă la 60%, iar ca o medie deloc exagerată, se poate lua în discuție un plus de greutate unitară de aproximativ 25%. Semnificația unui astfel de ordin de mărime este ușor de sesizat, **deoarece pe parcursul unui cincinal echivalează cu milioane de tone de metal, care s-ar consuma fără utilitate socială, ca tribut al unui insuficient efort de cercetare, de creație, de substituire a muncii fizice și materializate prin inteligență.**

Iată din ce cauză înnoirea producției, asimilarea pe scară largă a unor noi mașini și utilaje moderne, reproiectarea produselor actuale, constituie unul din obiectivele centrale nu numai a industriei constructoare de mașini, ci a întregii economii naționale în cincinalul viitor. Comparativ cu ciclul de înnoire a producției în țările dezvoltate industrial, apare indicat ca în următorii cinci ani, **cel puțin 3/4 din numărul sortimentelor produse astăzi de întreprinderile constructoare de mașini să fie reproiectate sau înlocuite cu produse complet noi.**

Eficiența unor astfel de preocupări în industria construcțiilor de mașini este ilustrată exemplificativ de rezultatele unor studii preliminare efectuate în sectorul electrotehnic, care au dus la concluzia că **prin reproiectări și asimilări de noi produse, se pot micșora consumurile specifice cu circa 25% la motoare electrice, peste 15% la aparataj electric și circa 10% la transformatori.**

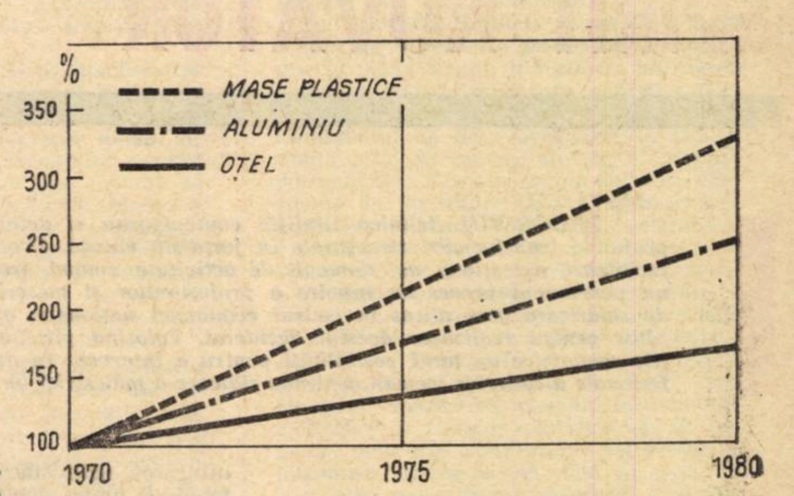

Graficul nr. 2

Tendințele consumului mondial de oțel, aluminiu și mase plastice

Deciziile în domeniul reproiectărilor și asimilărilor sînt rezultatul unei activități sistematice, metodice, care are drept scop determinarea soluțiilor optime, atît în ceea ce privește semifabricatele și componentele, cît și produsul în totalitatea sa. Studiile privind construcția ușoară au arătat că soluția optimă trebuie să țină seama de faptul că, sub o anumită limită, consumul mare de manoperă, utilizarea unor materiale costisitoare în raport cu destinația produsului, ar scumpi produsul disproporționat de mult în raport cu valoarea de întrebuințare, fapt care impune studiul detaliat pentru fiecare caz în parte (vezi graficul nr. 1).

Influențe favorabile, ca urmare a însușirii în fabricație a unor produse mai ușoare, sînt previzibile și în celelalte ramuri ale industriei. Un domeniu însemnat, prin valoarea materiei prime utilizate, îl constituie **industria lemnului.** Astfel, în fabricația de mobilă, soluțiile utilizate încă în prezent duc la produse grele, supradimensionate din punct de vedere al grosimilor materialului lemnos și însuși al gabaritului produsului. Cheresteaua, placajul și P.F.L., utilizate în fabricația de mobilă din alte țări, prezintă diferențe de grosimi în minus față de cele utilizate la noi de 2-5 mm, ceea ce la volumul total al fabricației, echivalează cu importante cantități de masă lemnoasă. Același aspect se ridică la fabricarea ușilor și ferestrelor, la care consumurile sînt, de asemenea, ridicate.

În industria ușoară, care utilizează cantități mari de materii prime din import, este posibilă fabricarea unor produse mai ușoare, cu o eficiență sporită și de calitate superioară. Studii efectuate pe o gamă largă de produse (saten, tercot, moleschin, damast, cașmir etc), **au arătat posibiltatea de a se obține produse de calitate corespunzătoare, cu un consum mai mic de materie primă, variind între 10-30 g/mp** (reducere medie cu circa 10%), **cu influențe pozitive asupra volumului producției și, evident, al cheltuielilor materiale.** Preocupări asemănătoare în industria încălțămintei, au evidențiat, de asemenea, posibilități de a crea modele moderne, ușoare, elegante, cu un consum mai mic de materii prime.

Fiecare unitate economică trebuie să fie stimulată a realiza produse noi, cu parametri calitativi ridicați și consumuri reduse. În acest sens, întreprinderile trebuie să-și elaboreze un program pentru următorii cinci ani de ridicare a calității producției. **Conjugarea acestui program cu unele instrumente economice, cum ar fi prețuri stimulative pentru produsele superioare și prețuri regresive pentru produsele învechite, stimularea materială a colectivelor din întreprinderi pentru asimilarea de produse de înaltă tehnicitate, ar fi de natură să așeze pe baze noi preocupările pentru înnoirea permanentă a fabricației.**

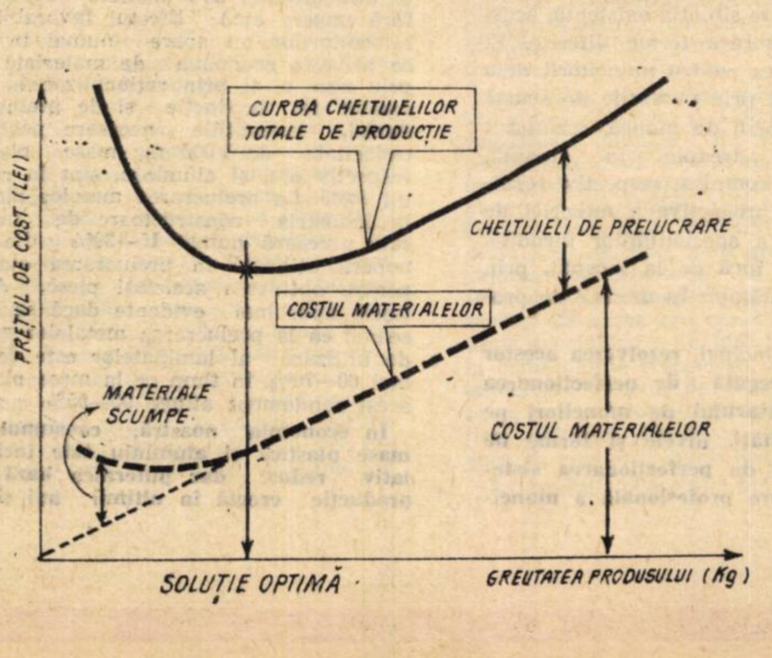

Graficul nr. 1

Corelația dintre cheltuielile de producție și greutatea produsului cu determinarea punctului optim

Prin tehnologii moderne, la consumuri materiale scăzute

ÎMPREUNĂ cu concepția despre produs, tehnologia **de fabricație influențează și ea asupra consumului de materii prime și materiale, iar în unele ramuri are un rol decisiv.** Astfel, **industria extractivă de minereu** este caracterizată în țara noastră prin pierderi tehnologice relativ mari, atît în faza minieră, cît și în cea de preparare. În procesul minier se înregistrează atît pierderi în zăcămînt ridicate, cît și diluarea minereului cu steril, iar la preparare, procentele de metal pierdute au o pondere mare comparativ cu alte țări. **Un singur procent recuperat în plus, echivalează cu mii de tone de cupru, zinc, plumb, fier, produse pe care țara noastră le importă și a căror resurse pot fi majorate prin aplicarea unor fluxuri tehnologice îmbunătățite.**

În siderurgie, gradul de utilizare a metalului nu se situează la nivelul posibilităților, înregistrîndu-se pierderi prea mari în toate fazele de producție. **Aplicarea turnării continue, utilizarea lingotierelor din grafit nodular, obținerea produselor finite de calitate superioară, sînt cîteva din căile principale folosite în această direcție pe plan mondial.**

În industria constructoare de mașini și-au dovedit eficiența din punct de vedere al micșorării consumurilor specifice, **extinderea matrițării și presării, turnarea de precizie, care permite obținerea de piese finite bune, ce nu mai necesită prelucrări cu pierderi, folosirea pe scară largă a sudurii.** O tendință modernă accentuată o reprezintă turnarea pieselor din fontă cu grafit nodular sau lamelar, în locul pieselor din oțel, soluții ce permite realizarea lor cu renunțarea la o fază tehnologică și economii materiale corespunzătoare.

În industria lemnului, folosirea lipirii

ing. Mircea PÎRJOL
consilier în Departamentul aprovizionării tehnico-materiale din C.S.P.

---→

CALIFICAREA, ÎN CONCORDANȚĂ CU CERINȚELE COMPLEXE ALE ECONOMIEI NAȚIONALE

CONCEPȚIE MODERNĂ, SPIRIT NOVATOR

PROGRESUL tehnico-științific contemporan a determinat apariția unor profunde transformări structurale în forța de muncă. Evoluției sale actuale, ce facilitează apariția a noi domenii de activitate umană, trebuie să-i corespundă un permanent proces de înnoire a profesiunilor și meseriilor. Actualul sistem de salarizare generalizat în cadrul economiei naționale, oferă cadru corespunzător pentru realizarea acestui deziderat. Folosind pîrghia cointeresării, unitățile economice au largi posibilități pentru a interveni în direcția pregătirii profesionale a cadrelor, pentru continua ridicare a măiestriei lor profesionale.

● În atenție, perspectiva

STATUL NOSTRU, promovînd cu consecvență progresul tehnic, acordă o atenție susținută formării și dezvoltării cadrelor de toate categoriile, folosind în acest scop, în funcție de cerințe și de posibilitățile reale, o varietate de forme și mijloace. Astfel, în procesul industrializării socialiste, concomitent cu atragerea a noi forțe de muncă în industrie, a crescut ponderea muncii calificate. În prezent, aproximativ 83% din numărul total al muncitorilor din industrie sînt calificați, față de circa 74% în 1958. Pe măsura avansării procesului de modernizare a economiei noastre s-au creat condițiile ca acoperirea necesarului suplimentar de muncitori să se facă în proporții sporite pe seama celor calificați.

Cu toate acestea, analiza atentă a profilului și conținutului calificării pune în evidență o oarecare tendință de rămînere în urmă a pregătirii unei părți a muncitorilor în raport cu cerințele tehnicii și producției. În primul rînd, o mare parte din numărul muncitorilor din industrie sînt calificați prin cursuri de scurtă durată sau la locul de muncă, fiind instruiți în fracțiuni de meserii, avînd, în general, o specializare unilaterală, limitată la nivelul unui singur loc de muncă, potrivit unor cerințe „la zi" a diferitelor întreprinderi. Evident, o astfel de calificare, deși a corespuns unei etape, nu asigură suficientă elasticitate, adaptabilitate și mobilitate în utilizarea resurselor umane.

În al doilea rînd, chiar în condițiile în care promovarea muncitorilor în categorii superioare de calificare este limitată, printre altele, de inexistența lucrărilor de un nivel superior, în foarte multe întreprinderi există o discrepanță între categoria medie a lucrărilor și cea de calificare. De regulă, prima este superioară; în plus, deși ambele categorii manifestă o tendință lentă de creștere, decalajul dintre ele se menține relativ constant.

Chiar și numai aceste două aspecte relevate ne permit să evidențiem faptul că în activitatea de formare profesională a muncitorilor, ca și în cea de utilizare a forței de muncă calificate, s-a manifestat și se manifestă încă un proces de specializare îngustă, unilaterală și prematură. Făcînd abstracție de factorii obiectivi rezultați, în principal, din condițiile concret istorice ale dezvoltării industriei românești în anii construcției socialiste, ca și din coexistența diferitelor tipuri de tehnică, menționăm că, asupra acestui proces o influență deosebit de puternică au o serie de factori subiectivi. Este vorba, înainte de toate, de concepția statică și utilitaristă, ce a avut o largă circulație, asupra pregătirii muncitorilor în condițiile progresului tehnic modern. **Identificînd calificarea cu sarcina de muncă pe care muncitorul o are de îndeplinit la un moment dat se pierde din vedere,** după părerea noastră, lucrul esențial, **eficiența de durată a formării profesionale și utilizării corespunzătoare a resurselor umane.**

Calificarea fracționată a muncitorilor prin forme care le oferă doar o pregătire sumară este însoțită adesea, așa cum arată practica, de o seamă de neajunsuri: utilizarea nesatisfăcătoare a potențialului tehnic și uman, cheltuieli mari cauzate de defectarea frecventă a utilajelor și de uzura lor prematură, procent ridicat de rebuturi, consumuri neraționale de materii prime și materiale ș.a. Este un adevăr de necontestat, ilustrat și de o analiză la Uzinele „Hidromecanica" din Brașov că, cu cît ne depărtăm de sfera calificării înalte și mijlocii observăm că cea mai mare parte a producției rebutate (la forja acestei uzine) o dau, în proporție de peste 60 la sută, muncitorii din categoriile 3 și 4 de salarizare.

● Profil larg, orizont profesional amplu

RIDICAREA gradului de pregătire a cadrelor constituie unul din factorii de bază ai economisirii muncii vii și materializate. Socotim că perfecționarea calificării este o cerință majoră, un imperativ categoric, al ridicării nivelului calitativ al întregii activități economice a întreprinderilor. Nu este un secret faptul că **un profil mai larg și un nivel superior de calificare oferă, deopotrivă, posibilități diverse și sporite de folosire a muncitorilor în funcție de necesități, ca și de creștere a productivității muncii, de îmbunătățire a calității, de aplicare a unor tehnologii noi, mai perfecționate, de dezvoltare însăși a tehnicii.** Dacă lăcătușii de reparații de la Uzinele constructoare de mașini-Reșița, de pildă, ar poseda cunoștințe și în domeniul circuitelor electrice sau al aparatajului electric, ar putea asigura intervenții competente și neîntîrziate, evitîndu-se stagnările, uneori îndelungate, în funcționarea mașinilor-unelte cu comandă electrohidraulică. Dacă ar exista muncitori pregătiți în noua meserie de electromecanic, care se profilează ca foarte utilă, lăcătușii n-ar mai spune că pentru remedierea unui defect e necesară intervenția electricianului și invers, pierzîndu-se cu astfel de dispute prețios timp din producție.

Apare, deci, ca o necesitate calificarea în meserii de profil larg, îmbogățirea ei, policalificarea în meserii înrudite. Evident, că avînd în vedere situația existentă, acest proces poate îmbrăca forme diferite. El poate fi, mai ales pentru muncitorii deja ocupați, instruiți prin cursurile de scurtă durată sau la locul de muncă, rezultatul calificării din treaptă în treaptă, de la simplu la complex, respectiv, rezultatul însușirii progresive a meseriei de profil larg sau a specialităților înrudite, prin pregătirea, încă de la început, prin sistemul de învățămînt în meserii de profil larg.

Desigur, în principal, **rezolvarea acestor probleme este legată de perfecționarea planificării necesarului de muncitori pe meserii, specialități, nivele și forme de calificare, ca și de perfecționarea sistemului de formare profesională a muncitorilor calificați.** Concomitent cu aceasta, însă, conducerile tehnico-administrative dispun de o serie de mijloace, de instrumente, insuficient sau necorespunzător folosite, prin care pot acționa eficient în direcția perfecționării calificării. Iată cîteva dintre acestea:

În primul rînd, se impune **creșterea răspunderii în organizarea și desfășurarea cursurilor de calificare și de ridicare a calificării,** asigurîndu-li-se un conținut tehnic de specialitate care să satisfacă nevoile actuale și cele de perspectivă din întreprinderi.

În al doilea rînd, există multiple rezerve în însăși **organizarea producției și muncii.** Practica arată că promovarea alternanței felului de muncă, constituie un mijloc de lărgire a orizontului profesional al muncitorilor, contribuie la stimularea interesului acestora pentru însușirea de noi cunoștințe teoretice și deprinderi practice, de noi specialități.

În al treilea rînd. Adesea promovarea în categorii superioare are încă multe elemente subiective. Deși indicatoarele tarifare de calificare prevăd, în mod diferențiat, cunoștințe despre construcția și funcționarea mașinilor, despre tehnologii, materii prime etc., acestora li se acordă puțină importanță, pe primul plan fiind numai proba practică.

În fine, **se cer cît mai deplin folosite posibilitățile sporite pe care le oferă noul sistem de salarizare. Astfel, prin acesta** au fost stabilite diferențieri progresive între categorii de calificare, iar în cadrul fiecăreia între trepte. Pe de altă parte, ponderea ridicată a salariului tarifar creează posibilitatea evitării nivelării în remunerare, ceea ce alături de repartizarea progresivă între categorii și trepte, constituie mijloace deosebit de însemnate ce pot să stimuleze muncitorii în ridicarea calificării lor profesionale potrivit necesităților existente în fiecare întreprindere.

Desigur, posibilitățile pe care le oferă noul sistem de salarizare sînt numeroase. În principal, totul depinde de felul în care se aplică răspunderea materială, de felul în care sînt folosite stimulentele suplimentare în cursul anului sau la sfîrșitul său, prin gratificații. În măsura în care toate acestea vor fi folosite, este neîndoielnic că întreprinderile nu vor mai avea dificultăți în ridicarea calificării, iar muncitorii vor consimți ei înșiși să-și completeze cunoștințele necesare noilor nevoi și sarcini ale producției întreprinderii.

URMĂRIREA CONSECVENTĂ a îmbinării optime în fiecare întreprindere, atelier, loc de muncă, la fiecare muncitor, a pregătirii științifice și tehnice generale cu cea de specialitate, fundamentarea specializării profesionale pe o bogată cultură tehnică va asigura formarea de muncitori și specialiști bine calificați, capabili să țină pasul cu progresul tehnic.

Steliana PERȚ

cercetător științific principal,
Institutul de Cercetări Economice

VALORIFICAREA MATERIEI PRIME

(Urmare din pag. 9)

longitudinale în locul tăierii de profile adînci, care duc la pierderi mari, valorificarea integrală în plăci a deșeurilor de materiale lemnoase, inclusiv a cojii, fabricarea de plăci cu fețe finisate și miez din materiale de calitate inferioară, sînt cîteva din preocupările actuale ale tehnologilor, care vor contribui la economisirea resurselor de masă lemnoasă.

● Înlocuitorii economisesc milioane

LA FIECARE 10 minute, laboratoarele de cercetare de pe glob creează un nou tip de material plastic, ale cărui proprietăți sînt adecvate unor anumite domenii de utilizare, bine definite. Pe plan mondial, raportul consumului oțel — mase plastice era în 1965 de 29:1, iar tendința este ca, în deceniul următor, raportul să atingă 7:1. În ceea ce privește metalele, aluminiul a ajuns în ultimii ani pe locul al 2-lea după oțel, raportul în consum evoluînd de la 70:1 în 1965 la 30:1 în cursul viitorului deceniu (vezi graficul nr. 2).

Și pentru țara noastră este de o deosebită importanță **modificarea raportului între consumul de oțel — mase plastice — aluminiu, acest raport fiind determinant pentru obținerea unei eficiențe ridicate.** Materii prime noi, permit soluții tehnice ce înainte nu erau posibile, dar care sînt hotărîtoare pentru obținerea de produse la nivel mondial (de exemplu materialele placate cu substanțe anticorozive, sau lagărele de mașini fără ungere etc.). Efectul favorabil al înlocuitorilor nu apare numai în ceea ce privește economia de materiale propriu zisă, ci și prin raționalizarea proceselor de producție și de prelucrare. Astfel, investițiile necesare pentru o capacitate de 1 000 mc mase plastice, respectiv oțel și aluminiu, sînt în raportul 1:3:5. La prelucrarea maselor plastice în industria constructoare de mașini, este necesară numai 15—30% din manopera utilizată în prelucrarea oțelului, pentru obținerea aceleiași piese. Avantajele apar mai evidente dacă se ține seamă că la prelucrarea metalelor gradul de utilizare al laminatelor este de numai 60—70%, în timp ce la mase plastice acest randament atinge 90—95%.

În economia noastră, consumul de mase plastice și aluminiu este încă relativ redus, dar puternica bază de producție creată în ultimii ani și în curs de dezvoltare și în cincinalul viitor creează premisele unei extinderi puternice a acestor consumuri.

În industria de încălțăminte, de exemplu, folosirea unor înlocuitori determină reduceri de cheltuieli materiale (vezi tabelul nr. 1), avînd următorul ordin de mărime:

Tabelul nr. 1

materialul înlocuitor	materialul înlocuit	Scăderea cheltuielilor pt. materiale (%)
talpă sintetică	talpă bovine	67
meșină poromerică	meșină căptușeli	30
bombeuri din pînză impregnată cu nitro	bombeuri din pînză impregnată cu emulsie poliesterică	15

Extinderea înlocuitorilor este legată și **de o așezare corespunzătoare a prețurilor de vînzare.** În condițiile actuale, de exemplu, grila de masă plastică pentru tractorul de 40 CP, costă 36 lei față de 7 lei, cît costă grila din tablă, iar conducta PVC pentru motorină are un preț dublu față de cea din metal etc. **În astfel de situații, folosirea înlocuitorilor nu poate fi, desigur, stimulativă și necesită măsuri corespunzătoare care să asigure o mai bună corelare pe ansamblul economiei.**

● Structură și cooperare

STRUCTURA PRODUCȚIEI în diferitele ramuri influențează desigur în mod decisiv consumurile specifice de materiale. Astfel, în construcția de mașini, față de indicele mediu de consum exprimat în tone laminate la un milion lei, există variații foarte mari, care se situează, în unele cazuri, la numai 15—25% din această medie, în sectoare cum sînt: mecanică fină, pompe și compresoare, utilaj pentru industria ușoară, electrotehnică ș. a. În același timp, în alte sectoare, consumul depășește cu mult media — ea însăși ridicată — situîndu-se la un nivel de 175—200% față de aceasta (utilaje pentru industria chimică, pentru materiale de construcții, utilaj minier etc.). La construcții metalice, barăci, ambalaje din metal, gradul de prelucrare scăzut determină indici de consum la milion lei de 5—6 ori peste medie.

Desigur că structura producției este determinată de necesitatea satisfacerii cerințelor economiei naționale. **Dar problema nu este de a renunța la fabricarea unor anumite categorii de utilaje, ci de a moderniza în cadrul fiecărei grupe sortimentul și, mai ales, de a însuși în fabricație o gamă mai largă de produse.**

Industria chimică prezintă unele similitudini cu construcția de mașini, sub aspectul structurii producției. Importăm încă multe produse, îndeosebi de mic tonaj, dar de valoare ridicată, ca și o serie de sortimente — specialități din producția de masă. Din această cauză, valoarea producției obținute în raport cu tonajul este încă scăzută și, în consecință, cheltuielile materiale sînt mai mari decît în alte țări.

Cooperarea în producție este un factor de influență a costurilor de producție ce nu poate fi neglijat. Aparent, judecînd la nivelul unei singure întreprinderi, procurarea unor piese sau subansamble prin cooperare de la altă uzină la un preț de cost stabil, face imposibilă acționarea asupra cheltuielilor materiale legate de acest capitol. **Și în aceste cazuri se pune problema revederii elastice a prețurilor de vînzare, în funcție de prețul de cost și evitarea beneficiilor exagerate.**

Dar esențial este faptul că pentru economia națională, o cooperare eficientă este un factor de reducere a cheltuielilor de producție și, implicit, a celor materiale. O uzină specializată va produce întotdeauna, la o serie mare și cu o dotare corespunzătoare, mai bine și mai ieftin decît fiecare uzină consumatoare în parte și aceasta înseamnă muncă socială economisită. Este foarte important ca fiecare centrală industrială și întreprindere să examineze condițiile cele mai favorabile de cooperare, pentru a asigura și pe această cale un spor de eficiență în producție.

● Domenii ce se cer mai intens explorate

FABRICAREA unor produse noi, la nivelul tehnicii actuale, utilizarea tehnologiilor celor mai eficiente, se reflectă în mod nemijlocit în reducerea consumurilor specifice de materii prime și materiale. Dar în afara acestor consumuri materiale, legate direct de produs, cheltuielile de producție includ alte costuri care pot influența asupra eficienței activității întreprinderilor.

Cheltuielile pentru amortismente pe unitatea de produs pot fi influențate prin utilizarea intensivă a tuturor mijloacelor fixe din dotare. În multe întreprinderi se plătesc încă amortismente pentru fonduri fixe nefolosite, care se ridică în mod frecvent la 1,5—2% din totalul amortismentelor plătite. Acest capitol de cheltuieli neraționale determină în afară de încărcarea inutilă a costurilor cu milioane de lei anual, pierderi de producție prin nefolosirea unor capacități construite din avuția națională.

În domeniul cheltuielilor de aprovizionare și desfacere sînt de evidențiat cîteva aspecte specifice:

- aprovizionări cu materiale de calitate, în cantitățile strict necesare și de la sursa cea mai apropiată;
- gospodărire rațională în depozite pentru economie de muncă și evitarea pierderilor și perisabilităților;
- desfacere operativă, fără stocuri mari de produse finite;
- folosirea ambalajelor celor mai ieftine și recircularea intensivă a acestora, ori de cîte ori este posibil.

Un singur exemplu legat de cheltuielile de aprovizionare reflectă rezervele care există în acest domeniu: **din calculele de optimizare a transporturilor pentru unele mărfuri de masă, a reieșit că este posibilă o reducere cu circa 10% a volumului de transport exprimat în tone-kilometri la același tonaj expediat și cu asigurarea aprovizionării tuturor beneficiarilor.** Deci economii de zeci de milioane lei anual prin scurtarea traseelor de transport și raționalizarea fluxurilor de circulație a produselor.

Desigur că în fiecare întreprindere există domenii principale asupra cărora se poate acționa pentru creșterea venitului național prin reducerea cheltuielilor de producție.

Pentru noile obiective din industria chimică

CADRE PREGĂTITE DIN TIMP

INDUSTRIA CHIMICĂ a cunoscut și cunoaște an de an o mare dezvoltare. În perspectiva 1971—1975 ritmul de creștere a producției va determina dublarea realizărilor din 1970. Această evoluție necesită cadre de muncitori, tehnicieni și ingineri de o înaltă calificare, apți să conducă și să folosească în cele mai bune condiții tehnologii introduse pentru prima dată în țară, utilaje mecanizate și automatizate la nivelul tehnicii mondiale.

● Instalații moderne — exigențe sporite

ÎN PERIOADA 1966—1970, în industria chimică s-au pus în funcțiune un număr de 240 obiective industriale, dintre care, mari combinate și uzine pe platforme noi: Uzina de fibre sintetice-Iași, Combinatul petrochimic-Pitești, Combinatul chimic din Rîmnicu-Vîlcea, Combinatul de îngrășăminte azotoase-Tg. Mureș etc., ceea ce a determinat angajarea unui însemnat număr de muncitori și cadre tehnico-economice. Ca urmare, în această perioadă s-au recrutat aproximativ 34 000 de salariați, adică mai mulți decît avea întreaga ramură în 1948. Acest lucru justifică afirmația că în industria chimică nu se poate vorbi de o tradiție industrială, vechimea în specialitate numărîndu-se în cel mai bun caz de ordinul a 1—2 decenii, iar pentru unele meserii — specialități apărute o dată cu noile subramuri, ca petrochimie, fire și fibre sintetice — chiar de ordinul anilor.

Este lesne de înțeles de ce **funcționarea corectă a utilajelor chimice și realizarea la timp a parametrilor proiectați ai noilor instalații depind de factorul uman,** de modul cum răspund exigențelor sporite ale noii industrii cei care sînt chemați să conducă procesele de producție. Metodele folosite pentru selecționarea și specializare a muncitorilor, maiștrilor și tehnicienilor condiționează obținerea de rezultate bune în producție, atingerea în termen a parametrilor proiectați, realizarea unei productivități corespunzătoare a muncii.

Ținînd seamă că **în 1970 în industria chimică vor fi puse în funcțiune un număr de 58 fabrici și instalații noi,** problema recrutării și pregătirii cadrelor a reprezentat pentru Ministerul Industriei Chimice, centralele și întreprinderile beneficiare ale acestor investiții o preocupare deosebită. **Din cei peste 8 000 salariați necesari acestor noi obiective pînă în prezent au fost recrutați circa 75%, urmînd ca restul, circa 2 000 salariați, să fie angajați în continuare, în special dintre absolvenții învățămîntului profesional și mediu tehnic și prin repartizări din învățămîntul superior.**

● Prezență obligatorie la probele tehnologice

ANGAJĂRILE de personal efectuate au avut la bază un plan de recrutare și pregătire a cadrelor, întocmit pe elementele documentației tehnice aprobate de Consiliul tehnico-științific al ministerului, pentru fiecare secție sau instalație. **Avîndu-se în vedere termenul de punere în funcțiune a obiectivului respectiv, unitățile beneficiare au întocmit aceste planuri pe trimestre și surse de proveniență** (plan local de învățămînt sau din întreprinderi cu profil similar), **pe baza cărora au trecut din timp la recrutarea, selectarea și pregătirea personalului prin specializare în unități cu profil apropiat.** La începerea probelor mecanice — pentru unele meserii și specialități — și a probelor tehnologice, noii angajați sînt prezenți în unitate și participă efectiv la efectuarea lor.

Astfel, pentru fabrica de melană de la U.F.S. Săvinești cu termen de punere în funcțiune în trim. I 1970, din totalul de 1150 salariați prevăzuți în proiect, la 31 decembrie 1969 erau angajați 1000 salariați, proveniți, în cea mai mare parte, din absolvenți ai învățămîntului profesional, pregătiți în școlile ministerului, existente la Piatra Neamț, Iași și Brăila. Numai școala profesională din Piatra Neamț are o promoție anuală de circa 300 absolvenți în meserii specifice acestei uzine. Avantajul acestei întreprinderi a fost că elevii școlii au putut face practică în uzină, pe instalații similare celor pe care le vor deservi la repartizarea în producție, iar la absolvire erau gata specializați pe instalațiile melana I și II, în funcțiune de mai mult timp. Angajarea lor cu 6—9 luni înainte de darea în exploatare a instalațiilor a fost necesară pentru că la producerea firelor textile sintetice, în afară de cunoștințe teoretice și practice corespunzătoare, mai e nevoie și de o îndemînare deosebită, care se capătă într-un timp relativ îndelungat.

În același mod au procedat și Combinatul chimic-Craiova și Combinatul de îngrășăminte chimice din Turnu-Măgurele pentru cele două fabrici mari de amoniac-uree-azotat de amoniu, care au termen de punere în funcțiune totală în trim. II.1970. Fiecare, avînd de recrutat un număr de peste 1000 salariați, s-au preocupat de angajarea lor din timp. La 31 decembrie 1969 aproape întregul aparat productiv al acestor obiective era constituit și își continua specializarea în instalațiile existente la combinatele respective, care deși au o tehnologie diferită de aceea a noilor fabrici, prezintă totuși faze tehnologice identice, astfel că pregătirea s-a putut desfășura în cele mai bune condițiuni.

Avantajul deosebit pe care îl prezintă dezvoltările pe aceleași platforme industriale, din punct de vedere al pregătirii personalului, constă în aceea că există posibilitatea folosirii experienței și pregătirii oamenilor mai vechi, angajați la instalațiile puse în funcțiune, care sînt promovați în locurile de muncă cheie, în locul lor angajîndu-se cadre cu experiență mai redusă, dar care nu afectează funcționarea unor instalații a căror tehnologie este bine cunoscută.

La aplicarea acestei metode s-a ținut seamă de experiența punerilor în funcțiune la unele unități industriale mai vechi cum au fost: Combinatul chimic—Borzești, Uzina de fire sintetice — Săvinești, Combinatul de fibre artificiale — Brăila, Combinatul de cauciuc sintetic și produse petrochimice Gh. Gheorghiu-Dej etc, construite în localități fără tradiție industrială și la care recrutarea, selecționarea și pregătirea cadrelor a prezentat probleme dificile. La aceste unități a existat o posibilitate redusă de selecționare a cadrelor, de aici decurgînd și o perioadă mai îndelungată de pregătire și specializare a lor. Greutățile au fost accentuate și de faptul că la unele tehnologii, cum au fost: fabricarea cauciucului sintetic, a firelor și fibrelor sintetice și, în general, cele din subramura petrochimică, introduse pentru prima dată în țară, nu a existat posibilitatea pregătirii cadrelor pe instalații similare. În aceste condiții durata pînă la atingerea parametrilor proiectați a fost mai mare decît cea prevăzută în grafice.

La planificarea noilor investiții ce vor fi date în producție în 1970 s-a ținut cont și de rezultatele obținute în întreprinderi construite în orașe cu vechi tradiții industriale, cum ar fi Uzina de fire sintetice — Iași și Combinatul de îngrășăminte azotoase din Tg. Mureș. Prima, pusă în funcțiune în anul 1969, și-a realizat și depășit din primele luni parametrii proiectați ai etapei respective și este pregătită să pună în funcțiune noile instalații de fibre poliesterice în cele mai bune condiții. Aici factorul „pregătire" și-a spus pe deplin cuvîntul, atît în ceea ce privește utilajele tehnologice cît și în modul cum au fost selecționate și specializate cadrele. Au fost folosite din plin atît experiența unităților proprii mai vechi, precum și condițiile de pregătire pe instalațiile asemănătoare de la Uzina de fire sintetice Săvinești.

Dacă ținem seama de faptul că în unele întreprinderi chimice (fabrici de polietilenă, de fire și fibre chimice, medicamente etc.) producția unei singure zile se cifrează la valori ce depășesc 1 milion de lei, ne dăm seama ce importanță are efectuarea unei manevre greșite (din lipsă de calificare corespunzătoare sau din neatenție) care poate duce la oprirea unei instalații sau la deteriorarea ei. De aceea, la angajarea și selectarea cadrelor, unitățile beneficiare de investiții au procedat în acest an cu o exigență maximă, iar la admiterea în școlile profesionale ale Ministerului Industriei Chimice s-a pus accent mărit pe recrutarea de elevi cu reale aptitudini în domeniul chimic.

O problemă deosebită în ceea ce privește asigurarea cu cadre a noilor obiective, a constituit-o și necesitatea de menținere a personalului specializat. Datorită faptului că nu întotdeauna în localitățile unde se construiau noi platforme chimice se puteau crea de la început condiții optime de cazare și de trai, fluctuația era foarte mare. Aceste exemple au determinat luarea, din timp, a măsurilor de creare a condițiilor, astfel ca personalul școlarizat și specializat, pentru care statul a cheltuit sume importante, să fie menținut în unitățile respective și să fie folosit corespunzător pregătirii sale. În prezent, sînt foarte rare cazurile, cînd absolvenții din învățămîntul profesional sau tehnic, repartizați în unitățile industriei chimice să mai dorească să plece din aceste întreprinderi.

Ținînd seamă de perspectiva dezvoltării industriei chimice în viitorii ani, atît la nivelul ministerului cît mai ales la centralele industriale, au fost luate măsuri deosebite care să asigure pregătirea cadrelor pentru toate meseriile. În acest scop s-a întocmit un plan de măsuri care, printre altele, cuprinde mijloacele necesare îmbunătățirii muncii. Se studiază reprofilarea școlilor profesionale, efectuarea unei optimizări a funcțiilor în industrie, stabilirea unui grafic general de recrutare și pregătire a cadrelor pentru toate unitățile ce vor fi puse în funcțiune.

Emil TRAJAN

Ministerul Industriei Chimice

NOI COORDONATE ALE CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE AGRICOLE ȘI SILVICE

prof. N. GIOSAN
președintele Academiei de Științe Agricole și Silvice

ÎNFIINȚAREA din inițiativa Partidului Comunist Român a Academiei de Științe Agricole și Silvice pe lingă Ministerul Agriculturii și Silviculturii a marcat o nouă etapă, superioară, în asigurarea sprijinului pe care știința trebuie să-l dea producției, pentru a înfăptui politica partidului în dezvoltarea agriculturii și silviculturii, în organizarea și îndrumarea activității de cercetare, în rezolvarea problemelor pe care le ridică dezvoltarea impetuoasă a economiei noastre naționale.

După constituirea sa, în prima ședință de lucru din 14—15 mai a.c. Adunarea generală a Academiei a dezbătut și aprobat principalul document al activității sale de viitor, programul de cercetare științifică din agricultură și silvicultură pentru perioada 1971—1975.

Prin acest program se stabilesc coordonatele de bază ale contribuției științei agricole și silvice la înfăptuirea mărețelor programe de dezvoltare a economiei noastre naționale în perioada următoare și se fundamentează o nouă concepție în însuși modul de abordare și de rezolvare a problemelor pe care le ridică în fața cercetării științifice politica partidului de înflorire economică și de progres social al României socialiste.

OBIECTIVELE principale pe care sînt axate problemele de cercetare sînt izvorîte din sarcinile programului de dezvoltare economico-socială a țării noastre în perioada 1971—1975, adoptat de Congresul al X-lea al P.C.R. și ale celor două programe naționale de dezvoltare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare și a zootehniei, adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 17—19 martie a.c.

Prevederile acestor programe, privind creșterea importantă a producției agricole și silvice și, în mod corespunzător, înzestrarea acestora cu o importantă bază tehnico-materială prin investiții de o amploare nemaiîntîlnită în istoria țării noastre, determină un complex de acțiuni și de măsuri cărora cercetarea științifică trebuie să le aducă soluții practice, eficiente și rapide, strîns coordonate cu ritmul de dezvoltare a producției.

Un loc central în cadrul problemelor de cercetare îl au sarcinile de dezvoltare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare și de gospodărirea apelor, îndeosebi, a irigațiilor, care prin mobilizarea pe plan național a oamenilor muncii din agricultură, angrenează pe un front larg știința agricolă, deschizătoare de drumuri noi pentru promovarea progresului tehnic și realizarea unor lucrări moderne cu o înaltă eficiență economică.

De asemenea, un accent important se pune pe sarcinile de mare însemnătate care revin cercetării științifice în zootehnie, în scopul recuperării rapide a rămînerii în urmă din acest sector de bază al agriculturii românești și pentru promovarea creșterii animalelor și sporirea producției animaliere la nivelul țărilor avansate, folosind tehnica modernă, industrială de maxim randament economic.

Aceste vaste programe de dezvoltare a economiei naționale, care atribuie agriculturii și silviculturii un loc de seamă, determină și în cercetarea științifică din sectoarele respective o orientare nouă, superioară față de trecut, atît în conținutul lor specific, cît și în dezvoltarea aplicativă a acestor cercetări.

Făcînd o succintă trecere în revistă a principalelor orientări ale cercetărilor prevăzute în programul de lucru al Academiei de Științe Agricole și Silvice se pot prezenta următoarele direcții mai importante de activitate:

În primul rînd, se va pune un accent sporit pe intensificarea cercetărilor legate de asigurarea agriculturii cu soiuri și hibrizi de mare productivitate la cereale, plante tehnice, legume, plante de nutreț, pomi și vii, capabile să dea randamentul cel mai ridicat în condițiile unei agriculturi intensive. Noile soiuri ce se vor crea de cercetători vor fi adaptate într-o mai mare măsură cerințelor mecanizării, trebuind să prezinte o capacitate mai mare de utilizare a potențialului de producție a solurilor noastre prin irigare și chimizare. Pentru o mare parte a plantelor cultivate atenția va fi îndreptată spre crearea de soiuri care se pretează la industrializare. O atenție deosebită se va acorda în viitor creării de soiuri rezistente la boli și dăunători.

Probleme de mare importanță ridică și stabilirea unor tehnologii de mare intensitate și eficiență economică. În acest scop cercetările științifice vor stabili tehnologiile pentru cultura plantelor de cîmp atît în condiții neirigate, cît și pe terenurile irigate, unde producțiile sînt mici. O atenție deosebită se va acorda culturii grîului, porumbului, sfeclei de zahăr, cartofilor și plantelor furajere. În sectorul legumicol se vor efectua cercetări legate de perfecționarea tehnologiei cultivării în sere și solarii, îndeosebi în ceea ce privește fertilizarea, combaterea bolilor și a dăunătorilor, iar în cîmp se vor urmări îmbunătățirea tehnologiilor de producție a principalelor specii: roșii, ceapă, rădăcinoase, varză etc. pentru a da producții cît mai ridicate.

În pomicultură cercetările vor fi orientate către perfecționarea tehnologiilor principalelor specii pomicole: măr, păr, prun, piersic, cireș pentru a asigura producții constante și ridicate, o atenție deosebită acordîndu-se plantațiilor intensive și pe terenurile în pantă, precum și recoltării mecanizate a fructelor.

În viticultură se vor cerceta și stabili tehnologii perfecționate la varietățile pentru vin și mai ales la cele pentru struguri de masă, urmărindu-se atît creșterea producției, cît și îmbunătățirea ei calitativă.

În scopul creșterii eficienței economice a chimizării agriculturii se vor extinde și diversifica cercetările legate de îmbogățirea sortimentului de îngrășăminte chimice, insectofungicide, ierbicide și biostimulatori și aplicarea lor diferențiată. În legătură cu lucrările solului se vor întreprinde studii prin care se va urmări perfecționarea tehnologiilor pentru evitarea tasării terenului, reducerea consumului de combustibil și folosirea rațională a mașinilor.

În combaterea dăunătorilor se va pune accentul pe folosirea substanțelor cu remanență redusă și pe metodele de combatere biologică. O mare atenție se va acorda perfecționării metodelor de prognoză a apariției bolilor și dăunătorilor, transmiterii rapide a informațiilor la cultivatori și îmbunătățirii utilajelor de aplicare a tratamentelor.

În domeniul îmbunătățirilor funciare, se va studia promovarea unei eficiențe tehnice și economice cît mai ridicate a amenajărilor și evitării unor neajunsuri care mai există în acest domeniu. Se va cerceta în mod aprofundat folosirea rațională a resurselor de apă ale țării și combaterea poluării apei și se vor stabili metodele, procedeele, materialele și utilajele de construcție optime pentru realizarea lucrărilor din programul național. Un loc central în cadrul cercetărilor din acest domeniu îl vor ocupa studiile referitoare la organizarea exploatării sistemelor de irigații și, îndeosebi, corelării exploatării hidroameliorative cu exploatarea agricolă a terenurilor irigate, precum și cele legate de ridicarea eficienței lor economice, cercetarea avînd în acest sens menirea să contribuie la stabilirea structurii culturilor care răspund prin sporuri mari de producție la irigare, prin obținerea de două culturi pe an sau trei culturi în doi ani, la folosirea unei tehnologii diferențiate, la mărirea eficienței îngrășămintelor și ierbicidelor și altele. Se vor intensifica cercetările privind punerea în valoare a terenurilor din incintele îndiguite, a nisipurilor, sărăturilor și solurilor erodate. Vor fi mult extinse și adîncite studiile pedologice și agrochimice care să fundamenteze proiectarea fiecărui sistem în parte, stabilirea tipului de amenajare și a metodelor de udare și să asigure înlăturarea pericolului de înmlăștinare și sărăturare secundară a solului, contribuind efectiv la sporirea fertilității.

Problemele pe care trebuie să le rezolve programul de dezvoltare a zootehniei și de creștere a producției animaliere sînt deosebit de complexe și în ducerea lor la bun sfîrșit cercetarea științifică va trebui să-și spună un cuvînt hotărîtor. În acest scop este imperios necesar să fie grabnic lichidată rămînerea în urmă care există în domeniul cercetării din zootehnie. Pentru realizarea acestui obiectiv major al științei agricole vor fi întreprinse studii și cercetări intense, strîns legate de producție, în vederea stabilirii tehnologiilor celor mai corespunzătoare de creștere și exploatare în complexele industriale a porcinelor, păsărilor și taurinelor. De asemenea, vor fi intensificate cercetările privind tehnologia de fabricație a nutrețurilor combinate și elaborarea rețetelor furajere pe specii și categorii de animale, cu folosire de materii prime din țară, cu o valorificare cît mai deplină a tuturor resurselor furajere din agricultură și industrie și cu o bună asigurare îndeosebi a echilibrului proteic.

Cercetările din zootehnie vor utiliza pe scară mai largă rezultatele geneticii moderne în vederea creării de rase și hibrizi de animale apte pentru creșterea și exploatarea industrială.

Ținînd seamă de rolul pe care adăposturile pentru animale îl au în ridicarea eficacității din zootehnie, cercetările din acest domeniu vor fi îndreptate spre efectuarea de studii legate de perfecționarea tipurilor de construcții pentru asigurarea, cu o eficiență economică cît mai ridicată, a unor condiții mai bune de aerisire, căldură, lumină, de mecanizare și automatizare a lucrărilor.

În domeniul cercetărilor de medicină veterinară vor fi rezolvate îndeosebi problemele privind epizootologia și profilaxia bolilor infecto-contagioase, parazitare și a celor privind sterilitatea, punîndu-se accent pe cele specifice creșterii în complexele de tip industrial. Pentru a răspunde cerințelor practice actuale vor fi elaborate metode noi de producere a biopreparatelor și a medicamentelor de uz veterinar.

Sarcini importante figurează pe agenda cercetărilor de mecanizare și de economie agrară atît în domeniul problemelor de îmbunătățiri funciare și de creștere a animalelor, cît și în întregul complex al problemelor dezvoltării agriculturii românești.

Cercetările de mecanizare pentru îmbunătățirile funciare sînt orientate către studierea, experimentarea și asimilarea în țară a întregii game de mașini și utilaje pentru exploatarea sistemelor de irigații, de dispozitive pentru reglare, măsură, control și automatizare în marile sisteme hidroameliorative.

De asemenea, se va studia mecanizarea pe terenurile în pantă, în viticultură, pomicultură și legumicultură, experimentîndu-se și introducîndu-se cît mai devreme în practică mașinile și tractoarele cele mai adecvate pentru o mecanizare complexă.

O altă direcție prioritară a cercetărilor din domeniul mecanizării o constituie asimilarea mașinilor și instalațiilor pentru mecanizarea și automatizarea proceselor tehnologice din complexele zootehnice de tip industrial, a celor de deshidratare și de pregătire a nutrețurilor combinate, precum și mașinilor pentru cultivarea, recoltarea și depozitarea furajelor.

În cercetarea economică vor fi efectuate studii aprofundate, privind zonarea producției agricole și optimizarea repartiției ei teritoriale, profilarea și organizarea producției în unitățile agricole socialiste. O deosebită atenție se va acorda cercetărilor privind organizarea producției și a muncii în unitățile agricole din zonele irigate și în fermele zootehnice de tip industrial. Folosirea deplină a capacității economice ridicate de care dispun marile unități agricole de stat și cooperatiste impun cercetării științifice elaborarea de studii privind stabilirea unor soluții cît mai eficiente pentru optimizarea luării deciziilor în conducerea acestor unități, pe baza unui sistem informațional elaborat după principiile cibernetice moderne, în concordanță cu programul de înzestrare a economiei naționale cu echipament electronic de calcul.

O pondere însemnată în cercetările de economie agrară o vor avea studiile legate de utilizarea judicioasă și raționalizarea cheltuielilor materiale, de folosirea cu simț gospodăresc a fondurilor de investiții și a tuturor mijloacelor de producție, de ridicarea eficienței economice și creșterea rentabilității în agricultură.

În meteorologie se va pune accentul pe îmbunătățirea metodei de prognoză a timpului, prin folosirea mijloacelor moderne de înregistrare a datelor, transmitere și prelucrare a informației.

În gospodărirea apelor vor fi perfecționate metodele de calcul și prognoză a scurgerii de suprafață și a rezervelor de apă pe bazine hidrografice; va fi studiată metodologia de optimizare a soluțiilor de amenajare și exploatare a resurselor de apă. Se va urmări să se găsească soluții noi, ieftine și eficiente pentru prevenirea poluării apelor.

O sarcină de cea mai mare importanță a sectorului de producție din rețeaua Academiei de Științe Agricole și Silvice este aceea de a aproviziona agricultura cu semințe și material săditor de cea mai bună calitate din soiuri și hibrizi de mare productivitate, precum și de a furniza reproducători din rase ameliorate, contribuind direct la realizarea programului de dezvoltare a zootehniei. Pentru realizarea acestor importante obiective institutele de profil din cadrul Academiei vor produce în cel mai scurt timp cantitățile de sămînță necesare pentru satisfacerea cerințelor la toate plantele de cultură, precum și un număr mereu sporit de animale de rasă.

În problemele silvice, orientarea principală a cercetărilor va fi îndreptată spre obiectivele legate de gospodărirea judicioasă a pădurilor, sporirea resurselor de masă lemnoasă, amplificarea funcțiilor pădurii și diversificarea producției silvice. Direcțiile principale ale cercetării privesc stabilirea zonelor și metodelor de extindere a speciilor rășinoase de mare randament, elaborarea tehnologiilor de creare și conducere a culturilor de rășinoase și foioase, repede crescătoare, pentru necesități papetare, sporirea creșterii masei lemnoase prin îngrășăminte și amendamente în arborete, regenerarea și îngrijirea pădurilor, extinderea tehnologiilor bazate pe lucrări mecanizate, utilizarea eficientă a fondurilor de vînătoare și salmonicole, producerea semințelor pentru culturile silvice etc.

(Continuare în numărul viitor)

TELEX

● **Constructorii de locuințe din Constanța** au predat primele 293 de apartamente din fondul celor 2 400 de apartamente prevăzute în planul pe acest an. Într-un stadiu avansat se află construcția altor sute de apartamente în Tomis Nord, cel mai mare și mai tînăr cartier al orașului, care va însuma 10 000 de apartamente. Alte blocuri se înalță în apropierea zonei industriale a municipiului Constanța, la Mangalia, Medgidia și în celelalte orașe din județ.

● **La Uzina de reparații din Balș** au fost introduse în fabricație 17 tipuri de piese de schimb pentru mașini agricole provenite din import. Între altele, uzina va produce piese destinate cultivatoarelor purtate P-420, cositoarelor mecanice E-143, mașinilor de recoltat cartofi E-649, combinelor Fox și pentru alte utilaje.

● **La Uzina mecanică din Cugir** a ieșit din fabricație cea de-a 200 000-a mașină de cusut „Ileana". De la începerea fabricării acestor produse, uzinele din Cugir au livrat unităților comerciale din țară, precum și beneficiarilor externi, peste 930 000 mașini de cusut de diferite tipuri. Anul acesta se produc pentru uz casnic și pentru industria de confecții cinci tipuri de mașini, multe dintre ele fiind exportate în Anglia, Siria și Ghana. S-a asimilat, de asemenea, prototipul unei mașini destinate confecționării articolelor din piele.

● **La Uzinele mecanice de reparat material rulant „16 Februarie" din Cluj** a fost pusă în funcțiune o secție nouă de ambutisat tablă groasă. Hala modernă, la construcția căreia au fost utilizate, pentru prima dată, chesoane lenticulare fabricate după o invenție românească, adăpostește o presă de 650 tone, instalații de pregătire a tablei pentru prelucrare, cuptoare speciale de tratament termic. Ambutisările se pot face atît prin forjare, cît și prin matrițare. Aici vor fi produse cazane de locomotivă, cazane pentru termoficare de tip „Gama" și „Manotehnica", recipienți pentru industria chimică.

● Blana de oaie cu firul lăsat poate fi transformată în... astrahan? Această problemă a fost rezolvată, în mod ingenios, de inginerii H. Tăzlăoanu, I. Man și A. Cătană, de la Fabrica de blănuri „1 Mai" din Oradea. Ei au creat un procedeu de ondulare artificială a blănurilor naturale cu fire drepte sau slab ondulate. Încercări de a transforma după voință forma firelor au mai fost făcute în diverse țări, dar ele n-au depășit studiul încercărilor. În mod curent, multe fabrici de blănuri utilizează pentru ondularea artificială soluții de „permanent" și procedee bine cunoscute în atelierele de coafură feminină. Durabilitatea și calitatea onduleurilor create pe această cale rămîn însă aproximative. Procedeul inginerilor orădeni înlătură aceste dezavantaje. Potrivit rețetei lor, ondularea blănurilor se face începînd de la tăbăcirea și vopsirea pieilor, cu ajutorul unor soluții special create. Onduleurile devin permanente, pe toată lungimea lor, și sînt uniforme pe întreaga suprafață a blănii. Aplicarea acestui ingenios procedeu creează posibilitatea obținerii unor blănuri durabile și frumoase.

PUNCTE DE VEDERE

PROBLEME ALE FILOGENEZEI TEHNICE (II)

prof. dr. ing. Valter ROMAN

REVENIND la problema abordată *) trebuie spus că în aprecierea cît mai justă cu putință a **perspectivelor de dezvoltare a forțelor materiale de producție**, în condiții concrete va trebui să avem în vedere mai mulți factori. Printre aceștia și pe cel al **accelerării** crescînde a dezvoltării lor.

Acumulările anterioare în țările capitaliste avansate fiind mai mari și coeficientul de accelerare — cel puțin pentru un anumit interval de timp — este mai mare. Firește, aceasta nu înseamnă că țările capitaliste avansate vor merge și de acum înainte și totdeauna în ritmuri mai accelerate, căci legile interne ale dezvoltării tehnicii, științei, forțelor de producție nu sînt singurul factor care acționează în direcția progresului continuu. Ceilalți factori, și în primul rînd relațiile de producție (învechite) pot avea un efect de reducere sau chiar de anihilare (la un anumit moment dat), a acestei dezvoltări accelerate.

A vorbi numai de elemente și procese **cumulative** în progresul forțelor de producție și de a desemna prin aceasta, în exclusivitate, dezvoltarea lor, n-ar reflecta cu veridicitate realitatea și ne-ar împinge la concluzii greșite, în special în ce privește perspectivele. Schimbările **calitative** sînt de o importanță nu mai mică decît cele de ordin **cantitativ**, ele se materializează prin revoluțiile în știință, în tehnică, în forțele de producție în general, exprimînd momentele de cotitură, momente de maximă semnificație în istoria lor. Ne referim aici în primul rînd nu la expresia cantitativă a acestor schimbări calitative, ci la acele schimbări care reprezintă elementele de discontinuitate.

Deși superioritatea unei orînduiri se reflectă precumpănitor în forțele de producție, totuși nu acesta este unicul criteriu al aprecierii istorice. Noua orînduire socială, socialistă trebuie să-și manifeste superioritatea printr-o dezvoltare **multilaterală**, deci atît în domeniul forțelor de producție și al relațiilor sociale, în domeniul organizării și conducerii planificate a întregii societăți, cît și pe tărîmul vieții sociale, culturale, ideologice și politice. Noile forțe și noile relații sociale nu generează **imediat și automat** o nouă orînduire. Oricare formațiune social-economică a avut nevoie de un anumit timp pentru a-și dovedi, din toate punctele de vedere superioritatea față de cea precedentă, căreia i-a luat locul. Această constatare are o valabilitate cu atît mai mare și incontestabilă cu cît ne vom referi la țări care au demarat pornind de la un nivel scăzut sau foarte scăzut al dezvoltării lor economice în raport cu țările cele mai înaintate. Pentru a vedea însă mai clar perspectivele trebuie adăugat neapărat că procesul de accelerare a evoluției istorice are ca efect **reducerea etapei de recuperare a acestei rămîneri în urmă**, căci în socialism cerințele legilor obiective nu se mai manifestă (dacă nu în mod absolut în orice caz în mod precumpănitor) spontan, ci într-un mod tot mai conștient, îndeplinirea lor devenind obiective deliberate ale activității umane, sociale.

Pentru a aprecia perspectivele, mai apropiate și mai îndepărtate, ale capitalismului și socialismului e util și necesar să se distingă cu precizie **tipul de progres** caracteristic pentru capitalism și cel caracteristic pentru socialism. E vorba de caracterul **antagonist** și **inegal** al progresului în capitalism, pe de o parte, și de caracterul **neantagonist**, tot mai **echilibrat, multilateral** tot mai **conștient** și **planificat, umanist** al progresului în socialism, pe de altă parte.

Deși imaginea simplistă și vulgarizatoare a unei lumi capitaliste aflate într-un regres total, în putrefacție și care și-ar fi epuizat complet orice posibilitate creatoare, sau în care relațiile de producție ar deveni o frînă absolută în dezvoltarea tehnicii de producție (a forțelor de producție) — imagine, cîndva, din nefericire, larg răspîndită în literatura marxistă — aparține trecutului, trebuie să ne ferim totuși de a ne lăsa din nou seduși de aprecieri ce n-ar corespunde realităților. Important este **nu** de a nega orice posibilitate de dezvoltare a capitalismului contemporan (care a dat dovadă de o anumită **adaptabilitate** și de **dinamism** economic), ci de a distinge cu claritate **limitele** și agravarea caracterului tot mai **contradictoriu** și tot mai **inegal** al evoluției sale istorice. Concomitent cu factorii care acționează în sensul realizării unor progrese (cîteodată chiar deosebit de importante — automatizarea, cibernetizarea, chimizarea proceselor de producție etc.), se afirmă tot mai puternic și factori care acționează în direcție opusă. Agravarea continuă a vechilor contradicții antagoniste sub impactul marilor mutații din baza tehnico-materială a societății, cît și apariția unor contradicții noi deosebit de virulente, care se ascut, în mare parte sub influența acelorași factori, fac ca perspectivele istorice ale capitalismului să rămînă cele prevăzute de Marx.

Este evident că existența supermonopolurilor, cu toate efectele pozitive de moment și cu caracter „local", limitează, pînă la urmă, atît raza de acțiune, cît și pătrunderea în profunzime a revoluției științifice și tehnice, căci determină, între altele, supraindustrializarea unor regiuni, condamnînd altele la o subdezvoltare cronică. Dacă în trecut răsturnările în producția bunurilor materiale s-au făcut întotdeauna de către o clasă socială în dauna altei clase, revoluția științifică și tehnică — luînd un caracter multilateral și universal — nu mai poate fi înfăptuită **integral** de nici o clasă exclusiv pentru sine și în detrimentul alteia, ci numai de către acea clasă socială, care nu mai acționează doar în interesul ei propriu, îngust, și în detrimentul alteia, care deși acționează ca clasă o face totuși în numele și în folosul întregii societăți — clasa muncitoare. Numai această clasă, o dată ajunsă la putere, va putea modela marile procese revoluționare contemporane în sensul realizării unei **identități** între revoluția științifică și tehnică și conținutul umanist al socialismului, al comunismului.

ÎNFĂȚIȘÎND contradicțiile și limitele orînduirii capitaliste, sîntem obligați, în același timp, să vedem și **sarcinile istorice ce se pun în fața țărilor socialiste** pentru ca întrecerea istorică să fie încheiată cît mai repede, definitiv, în favoarea socialismului.

Pare a fi cît se poate de evident că problema **adaptării** întregului sistem al relațiilor sociale la nivelul noilor forțe de producție — care n-au existat în momentul înfăptuirii revoluției socialiste și care se dezvoltă impetuos ca rezultat al revoluției științifice și tehnice — **se pune** cu vigoare **și în țările socialiste**. Această problemă se pune cu atît mai mult cu cît aceste forme, nici în faza lor incipientă, nu au fost întotdeauna dintre cele mai adecvate (cu toate progresele reale, importante, ce nu pot fi trecute cu vederea), contradicțiile — inerente și socialismului — nefiind sesizate și soluționate totdeauna la timp. Or, tocmai această preocupare este menită să aibă un rol foarte important, poate hotărîtor, în întrecerea istorică dintre socialism și capitalism.

Țările socialiste înfruntă astăzi — fie-

(Continuare în pag. 15)

*) Vezi **Viața economică**, nr. 20, pag. 13 și 15.

FIŞE

■ După părerea lui Joseph Barbou des Courières, exprimată în studiul **La représentation détaillée des traitements** (II), publicat în revista franceză AUTOMATISME, nr. 3, 1970, informaticii îi lipsește în prezent o metodologie generală și suplă, care să poată fi aplicată direct de către analiști și programatori în activitatea lor, precum și să servească drept cadru în pregătirea acestora. Între progresul tehnologic și întîrzierea în elaborarea metodologiei s-a format o prăpastie, care trebuie cît mai repede lichidată. Prospectînd în perspectivă, autorul consideră că viitorul studiilor de informatică, — problemă cu caracter economic și în același timp politic, — depinde de interesul pentru elaborarea de metodologii, manifestat de constructorii de calculatoare electronice, marii beneficiari și puterea publică. Referindu-se la raportul dintre calculatoarele electronice și limbaje, el apreciază că dacă a treia generație corespunde unui stadiu de generalizare a folosirii limbajelor sintetice de programare traduse de compilatoare, cea de-a patra generație va interpreta direct acest limbaj, generația a V-a va fi capabilă de a aplica singură concepția organică pornind de la un limbaj de concepție, generația a VI-a de a aplica direct concepția funcțională și concepția organică, pornind de la un limbaj de analiză, iar cea de-a VII-a generație de calculatoare va efectua ea singură analiza funcțională.

■ În recenta sa lucrare intitulată **Welfare Economics and the Economics of Socialism (Economia bunăstării și economia socialismului)**, Cambridge, University Press, 1969, cunoscutul economist Maurice Dobb întreprinde o critică a economiei bunăstării din punctul de vedere al utilității ei pentru abordarea problemelor curente de politică economică și pentru economia politică a socialismului. În prima parte a lucrării se clarifică sensul și importanța propozițiilor fundamentale ale „economiei bunăstării" privite în perspectivă istorică. Aici autorul discută conceptul de utilitate și funcționare a mecanismului concurențial, problemele pe care le ridică măsurarea venitului național, repartiția acestuia, comparațiile interpersonale ale utilității și condițiile de optimum.

În partea a doua se analizează, prin prisma „economiei bunăstării", metodologia și practica planificării socialiste. Autorul consideră că dat fiind că în țările socialiste se acordă tot mai multă atenție satisfacerii nevoilor consumatorilor și elaborării unor planuri optime, introducerea criteriilor „economiei bunăstării" ar putea fi utilă și în planificarea socialistă. Autorul face o serie de generalizări în legătură cu raportul dintre plan și piață, centralizare și descentralizare, sistemul de prețuri și utilizarea ratei dobînzii în economia socialistă.

FIŞE

■ P. A. Hromov semnează lucrarea **Proizvoditelnosti truda v narodnom hozeaistve** (Productivitatea muncii în economia națională) Editura Mîsli, Moscova 1969, pag. 226, în care abordează un cerc larg de probleme teoretice și practice privind această categorie economică.

Una din problemele abordate se referă la dinamica productivității muncii în industrie și influențele ce le exercită asupra acestei dinamici modificările de structură și teritoriale. În acest context autorul consideră că indicatorul privind nivelul teritorial al productivității muncii folosit este convențional, deoarece el nu reflectă structura ramurilor industriei dintr-un raion sau altul al țării. Pentru a evita această lipsă se propune un nou indicator care să reprezinte un tablou real al productivității muncii în cadrul anumitor limite teritoriale. Indicatorul propus este obținut din indicii pe ramuri ai productivității muncii, raportarea productivității din fiecare ramură la nivelul mediu (tot pe ramură) la nivelul țării și în sfîrșit indicii obținuți sînt analizați prin prisma greutății specifice a numărului de muncitori din fiecare ramură. Se calculează astfel un indice mediu al productivității muncii tuturor muncitorilor din toate ramurile industriale existente în anumite limite teritoriale.

■ Revista FORTUNE (ian. 1970) publică articolul **Science Takes a Closer Look at Man** (Știința se apropie tot mai mult de problemele omului) semnat de Lawrence Lessing care se ocupă de semnificația și direcțiile deosebitului interes de care se bucură azi științele sociale. Știința economică — arată autorul — este, fără îndoială, cea mai „dezvoltată" dintre toate științele sociale. Din punct de vedere metodologic, ea a reușit să asimileze procedeele și limbajul matematicii și să cîștige prin aceasta atît un plus de rigurozitate cît și posibilități de experimentare. În al doilea rînd, tocmai datorită evoluției amintite ea a devenit cea mai utilă știință socială și joacă un rol deosebit de important în activitatea practică a oamenilor, fapt atestat și de recentele premii Nobel pentru contribuții remarcabile în știința economică. Cu toate acestea, știința economică este pîndită de pericolul unei excesive tehnicizări care duce la privirea întregii societăți exclusiv prin prisma unor indicatori economici. Pentru a evita un asemenea pericol, spune Lessing, se impune tot mai mult colaborarea economiștilor cu specialiști din celelalte științe sociale în scopul realizării unor cercetări interdisciplinare ce urmează să privească societatea din unghiuri multiple și să plaseze în centrul atenției omul și problemele sale.

DEZVOLTAREA ECONOMIEI ROMÂNEŞTI ÎN OPTICA LUI I.N. ANGELESCU

PRINTRE numeroşii cercetători ai economiei româneşti din primele trei decenii ale secolului nostru se detaşează personalitatea lui I. N. Angelescu. În scurta sa viaţă (moare răpus de boală la numai 45 de ani) el s-a impus atît în domeniul publicisticii, cît şi al învăţămîntului superior economic. Astfel, în anul 1913 devine redactor şef al revistei „Economia naţională“, fondată de P. S. Aurelian, iar în 1918, împreună cu N. G. Leon şi Al. Cousin fondează prestigioasa revistă „Analele economice şi statistice“, iar peste un an întemeiază şi conduce revista „Correspondence Économique“, organ al Ministerului Industriei şi Comerţului. Activitatea de profesor de istoria comerţului şi apoi de finanţe publice la Academia de studii comerciale şi industriale este încununată de numirea sa în 1924 ca rector al Academiei, calitate pe care o deţine timp de 5 ani, de numele său fiind legată realizarea proiectului de a clădi un local propriu al Academiei. În 1927, devine primul preşedinte al Asociaţiei economiştilor din România.

Lucrările şi articolele sale îl definesc ca un purtător de cuvînt al intereselor burgheziei industriale din România deceniilor II şi III; pe de o parte ca un apărător al intereselor burgheziei în general, ca clasă, indiferent de ţară, iar pe de altă parte, ca un proeminent apărător al intereselor specifice ale burgheziei industriale din România.

Prima direcţie a preocupărilor sale este ilustrată de lucrările subordonate ideii „solidarismului social-economic“, printre care „Cooperaţia şi socialismul în Europa“ (1913), „Asigurările sociale în statele moderne“ (1914), „Cunoaşterea şi conducerea pieţei economice“ (1914, 1915) şi altele.

Ca apărător al intereselor specifice ale burgheziei române, Angelescu continuă linia de gîndire din a doua jumătate a veacului trecut care se pronunţase pentru industrializare, cu limite mai pronunţate în concepţia economică teoretică, dar cu o mare lărgime de orizont în ce priveşte structura şi perspectivele economiei româneşti, corespunzător noului nivel de dezvoltare a României, posibilităţilor deschise de desăvîrşirea formării statului naţional unitar.

Printre ideile care i-au potenţat cercetarea, putem aminti ideea rolului hotăritor al factorului economic, şi în primul rînd al producţiei, faţă de factorul politic sau cultural, ideea dezvoltării legice a societăţii, a posibilităţii cunoaşterii acestor legităţi şi a necesităţii aplicării lor potrivit cu condiţiile specifice ale ţării noastre, ideea necesităţii investigării multilaterale a realităţii, precum şi a istoriei în vederea desprinderii unor îndrumări pentru politica curentă şi perspectivele de viitor etc. Formularea unor astfel de idei se face însă cu destulă inconsecvenţă şi adesea, ele sînt expuse într-o concepţie general-teoretică eclectică şi contradictorie.

Consecvenţa utilizării lor este mai evidentă îndeosebi cînd Angelescu contrapune interesele burgheziei româneşti tendinţelor acaparatoare ale burgheziei mai puternice din alte ţări. Poziţia sa de clasă — deschis mărturisită — nu închidea încă posibilitatea oricărei abordări realiste şi lucide, deoarece acea fracţiune moderată a burgheziei pe care a reprezentat-o mai avea interese care, în anumite limite, corespundeau cerinţelor dezvoltării societăţii româneşti din acele timpuri.

Rolul producţiei în viaţa societăţii

UNUL din postulatele de bază ale concepţiilor sale este ideea rolului determinant al factorului economic şi în special al producţiei în viaţa societăţii. „Descoperirile tehnice aplicate în producţie şi transporturi — spunea el într-una din lecţiile ţinute în faţa studenţilor — prefac viaţa popoarelor, schimbă modul producţiunii de mărfuri şi al transporturilor, schimbă organizaţiile economice, întreaga viaţă socială“. Această concepţie va fi suportul cel mai solid al ideii industrializării României, promovată de Angelescu.

Mai mult, el recunoaşte că şi în interiorul unui popor conflictele şi luptele de clasă se reazimă pe diferenţe între interesele economice ale claselor. El nu ascunde — ceea ce poate surprinde la un economist burghez din secolul XX — că întotdeauna s-a impus organizarea economică potrivit cu interesele celor mai puternici economiceşte şi că puterea politică a fost întotdeauna în miinile acelei clase care a dispus de cea mai mare bogăţie. În această relaţie dintre puterea economică şi cea politică, Angelescu vede însă un argument care justifică legitimitatea dominaţiei economice şi politice a burgheziei.

Determinismul său economic se împleteşte cu ideea dezvoltării legice a societăţii. După părerea sa, dezvoltarea social-economică a popoarelor este guvernată de o serie de legităţi generale, universale. El sublinia însă, în repetate rînduri, necesitatea înţelegerii şi aplicării acestor legităţi în funcţie de particularităţile concret istorice din fiecare ţară. Legile care reglementează raporturile economice între popoare, scria el, nu pot fi privite numai sub raportul universalităţii şi eternităţii lor. „Legile care înfăptuiesc acelaşi sistem pot fi păgubitoare într-o ţară şi folositoare în alta“. În consecinţă, conchide el, orice sfaturi, păreri, teorii sau scrieri ale specialiştilor străini despre politica ce trebuie să o urmăm ne sînt indiferente. „Numai cunoaşterea realităţii economice de la noi poate să ne servească de călăuză. Noi trebuie să îndrăznim, spunea el, să luptăm pentru o idee care este a noastră, izvorîtă din nevoile noastre“. Această afirmare hotărîtă a intereselor ţării are la bază conştiinţa că dezvoltarea noastră internă într-o direcţie sau alta poate afecta într-un fel sau altul interesele altor state. De pildă, politica de industrializare, de valorificare a propriilor noastre bogăţii putea afecta interesele capitaliştilor străini şi stîrni opoziţia îndîrjită a unor state mai dezvoltate. În aceste condiţii, interesele noastre pot fi realizate nu prin apeluri la umanismul sau filantropia altora, nu prin sau numai prin afirmarea dreptului nostru de dezvoltare independentă ci prin crearea mijloacelor de a impune acest drept. „Orice luptă, fie război cu armele distrugătoare, fie lupta economică paşnică se pregătesc în fiecare moment... Luptele se pregătesc şi triumful se asigură prin crearea şi întărirea puterii economice... Cine nu luptă pentru propria propăşire, cine nu merge cu timpul său e înlăturat de la viaţă şi altul îi ia locul...“ Concretizînd aceste principii la situaţia şi condiţiile României, Angelescu cere să ne supunem unei necesităţi hotărîtoare, să susţinem lupta de interese cu alte popoare pentru a nu fi excluşi de la viaţa şi civilizaţia vremii. După părerea sa, această necesitate hotărîtoare este **industrializarea ţării.** În condiţiile creşterii tendinţelor expansioniste ale altor ţări, care pun în pericol independenţa şi fiinţa naţională a poporului român, Angelescu afirmă cu hotărîre că „sîntem siliţi să industrializăm România... Datoria oricărui popor care nu înţelege să fie aservit — scria el, cu vădită intenţie de a imprima o anumită direcţie politicii guvernului — este de a-şi impune o directivă potrivită cu interesele acestuia, indiferent dacă este în armonie sau în conflict cu tendinţele politicii economice mondiale“. Constatînd că în decursul istoriei întotdeauna au existat state dominante şi state dominate, Angelescu, evaluînd forţele şi posibilităţile României de după primul război mondial, sublinia cu tărie că „nu sîntem o ţară menită să fie aservită nici unei constelaţii de puteri“, că putem şi trebuie să ne opunem de a fi obiectul dominaţiei şi exploatării din afară. Condiţia hotărîtoare este industrializarea accelerată şi multilaterală a ţării.

Alături de această idee dominantă, potrivit căreia rolul şi viitorul României pe plan internaţional depinde de gradul dezvoltării economice şi în primul rînd de gradul dezvoltării industriale, Angelescu invocă şi numeroase alte argumente: necesitatea reducerii dependenţei existenţei de condiţiile naturale, necesitatea punerii în valoare a variatelor bogăţii naturale ale ţării şi a energiei creatoare a poporului, necesitatea ridicării agriculturii, a redresării balanţei de plăţi prin sporirea exportului şi reducerea importului de produse fabricate, necesitatea îmbunătăţirii situaţiei populaţiei ca o condiţie a consolidării ordinei social-economice capitaliste şi altele.

Economia naţională — o economie integrală

DEMONSTRÎND multilateral că industrializarea României este o necesitate obiectivă, Angelescu încearcă să evalueze posibilităţile reale ale industrializării ţinînd seama de resursele interne de materii prime şi energetice, de resursele financiare ale statului şi particularilor, de nivelul tehnic la care trebuie realizată industrializarea, de împrejurările interne şi externe care pot favoriza sau împiedica această orientare a politicii economice.

Pe baza unor studii adîncite, el afirma: „Avem toate condiţiile care se cer unei dezvoltări industriale. Industrializarea României nu este numai posibilă dar şi necesară“. Pornind de la evaluarea resurselor ţării de materii prime şi de energie industrială, precum şi de la analiza structurii importului nostru de produse industriale, Angelescu indică ramurile principale care ar putea cunoaşte o mare dezvoltare: industrializarea complexă a produselor agricole, industria textilă şi de pielărie, extragerea şi prelucrarea superioară a petrolului, cărbunelui, gazului metan, industria chimică inclusiv produse farmaceutice şi producţia de îngrăşăminte chimice, industria metalurgică şi constructoare de maşini. Angelescu era de părere că pentru început trebuie să dăm o „dezvoltare suficientă“ tuturor ramurilor de industrie care găsesc în ţară materia primă. Ulterior putem dezvolta şi unele industrii, ca de pildă metalurgia şi construcţiile de maşini, bazate pe materii prime importate. După război, el considera însă că avem o bază suficientă şi pentru dezvoltarea metalurgiei. Pornind de la variatele resurse naturale şi de la aşezarea geografică a României, el vorbea de necesitatea făuririi **unei economii complexe, a unei economii integrale.** „În mod fatal economia naţională a României trebuie să fie o economie integrală“. Prin aceasta înţelegea o economie „capabilă să satisfacă în cea mai mare parte nevoile economiei noastre naţionale“, iar în perspectivă, chiar produse industriale pentru export.

Angelescu concepea industrializarea pe scară largă a întregii ţări, prin mari uzine şi fabrici, folosind în producţie cele mai noi realizări ale ştiinţei şi tehnicii existente atunci. „Nu ne-am face datoria către poporul nostru, arăta el într-o lucrare, dacă n-am folosi toate mijloacele pe care ştiinţa şi civilizaţia modernă ni le pun la îndemînă, precum şi toate izvoarele de avuţie pe care natura ni le oferă în această ţară“. În consecinţă, el cerea îndrumarea politicii economice spre acele direcţii care permit şi condiţionează „utilizarea maximă şi optimă a bogăţiilor ţării şi energiei poporului“. Industrializarea în aceste condiţii ar asigura, după părerea sa, „o mai bună remunerare a muncii naţionale“, şi o sporire a valorii produselor.

Resursele financiare ale modernizării economiei

SCHIŢÎND un vast program de dezvoltare economică, şi în primul rînd de industrializare a ţării, Angelescu manifestă o permanentă preocupare faţă de posibilităţile de a asigura capitalurile necesare, formulînd şi aici numeroase idei interesante. Acestui scop, care în perioada 1918—1924 a devenit preocuparea sa centrală, îi consacră o serie de lucrări ca: „Actualităţi financiare“, „Problema financiară“, „Direcţia generală economică“, „Perspectivele economice ale României“, „Îndrumări în politica economică a României“, „Reforma financiară“, „Politica economică a României faţă cu politica imperialistă“ etc.

Angelescu era de părere că refacerea economiei şi dezvoltarea postbelică, avînd ca obiectiv central crearea unei industrii naţionale, trebuie să se sprijine în primul rînd pe resursele financiare interne. El este astfel unul din susţinătorii politicii „prin noi înşine“. În acest sens, propune lansarea unor împrumuturi interne, reforma sistemului de impunere (astfel încît impozitul să se aplice pe venit, nu pe capital), coborîrea limitei veniturilor neimpozabile pentru a-i încadra în rîndul impozabililor pe ţăranii împroprietăriţi, crearea unei reţele de bănci populare la sate pentru ridicarea tehnică a agriculturii parcelare şi chiar o anumită reformă a sistemului monetar. În fond, este vorba de un complex de măsuri politico-economice ale statului de realizare a acumulării primitive în favoarea burgheziei, care era, după părerea economistului român, condiţia hotărîtoare a unei dezvoltări rapide şi multilaterale. Angelescu nu ascunde că cea mai mare parte a sarcinilor industrializării va apăsa astfel pe umerii poporului, că întreprinzătorii privaţi (burghezia) vor beneficia sub forme diverse de sprijinul direct sau indirect al statului. Aici se vădeşte cel mai bine caracterul burghez al concepţiei sale.

În concepţia sa statului îi reveneau sarcini economice din cele mai importante: el are misiunea de a face investiţii de capital productive mai tîrziu; nu poate lipsi de la conducerea şi participarea la beneficii în întreprinderile de care depinde apărarea naţională sau de importanţă hotărîtoare pentru întreaga dezvoltare economică; producţia şi distribuţia unor produse ca zahărul, alcoolul, petrolul etc., trebuie să fie monopolul statului; acesta să organizeze şi să coordoneze importul şi exportul, să prospecteze pieţele străine, să creeze legături comerciale externe, să aplice o politică protecţionistă favorabilă dezvoltării industriale; să asigure dezvoltarea şi buna funcţionare a transporturilor şi comunicaţiilor, să asigure izvoarele de energie, maşinile şi materiile într-un cuvînt, arăta Angelescu, „este necesară intervenţia activă a statului prin participarea directă la producţia economică, prin stimularea şi înlesnirea producţiunii întreprinderilor private, prin dirijarea activităţii economice spre anumite ramuri de producţie... prin măsurarea echilibrului economic şi a unei juste repartizări a veniturilor între clasele economice“. Astfel el cerea făţiş transformarea statului într-un instrument de îmbogăţire a burgheziei.

Doar o iluzie...

PUNÎND un accent prioritar pe mobilizarea intensă a resurselor interne cu sprijinul activ al statului, Angelescu considera totuşi că necesităţile unei industrializări rapide şi multilaterale depăşeau posibilităţile interne oricît de deplin ar fi fost mobilizate acestea. În consecinţă, i se pune cu multă acuitate problema capitalului străin. Angelescu dezvăluie realist numeroase pericole şi neajunsuri pe care le reprezintă capitalul străin pentru independenţa ţării, putinţa acestuia de a înfrînge — în anumite condiţii — politica economică naţională dacă aceasta nu coincide cu interesele capitaliştilor străini. Cu toate acestea, era de părere că în anumite limite, capitalul străin ar putea fi acceptat. După părerea sa, capitalul străin trebuia exclus cu desăvîrşire din marile bănci şi întreprinderile statului, din ramurile şi întreprinderile de importanţă hotărîtoare pentru dezvoltarea economiei naţionale. Pentru celelalte întreprinderi se puteau deschide graniţele participării capitalului extern, dar „fără preponderenţa vreunui străin“. După părerea sa, chiar şi în aceste întreprinderi „capitalul şi experienţa străină vin alături de cel românesc, ca părtaş şi auxiliar...“, dar nu sub formă bănească şi speculativă: „aportul străin să vină sub formă de maşini şi unelte sau materii prime de care avem nevoie“. Dacă nu acceptă aceste condiţii, capitalul străin trebuie refuzat. Angelescu voia deci ca burghezia română să beneficieze de avantajele capitalului străin fără neajunsurile indisolubil legate de exportul de capital, ceea ce în bună măsură, s-a dovedit a fi doar o iluzie.

★

ÎN ANSAMBLU, se poate aprecia că Angelescu a promovat o concepţie înaintată despre dezvoltarea economică a României, care corespundea într-o măsură importantă cu cerinţele dezvoltării reale a ţării noastre în condiţiile date. În acest sens, opera sa apare istoriografilor gîndirii economice româneşti ca plină de idei substanţiale ce merită a fi studiate şi consemnate.

dr. V. IOŢA

FIȘE

■ INTERNATIONAL AFFAIRS (ianuarie 1970) publică articolul **Link Money and Development** (Legătura dintre bani și dezvoltare) semnat de economistul britanic Paul Streeten. Autorul susține că pîrghiile de sporire a lichidității internaționale pot constitui în același timp forme de ajutorare a țărilor lumii a treia. Chiar dacă nimeni nu a omorît pînă acum doi iepuri dintr-o dată, există totuși numeroase ocazii în care două scopuri pot fi atinse cu ajutorul unui singur instrument politic. În acest sens el prezintă avantajele ce decurg pentru toate țările din abordarea chestiunii lichidității în strînsă legătură cu problemele țărilor în curs de dezvoltare. Din punct de vedere tehnic, arată el în continuare, există mai multe modalități de realizare a acestui lucru dar, indiferent de modalitățile concrete, se creează situații deosebit de favorabile în care țările donatoare pot acorda ajutoare fără ca balanța lor de plăți să sufere și fără ca să fie necesară sporirea alocațiilor bugetare. Aceasta, subliniază P. Streeten, nu numai că ar reprezenta un important ajutor pentru țările în curs de dezvoltare, dar ar echivala cu o ameliorare generală a funcționării actualului sistem monetar internațional.

■ Între specialiștii care se ocupă de economia capitalistă postbelică s-a ajuns la un consens în aprecierea inflației și șomajului în țările capitaliste dezvoltate din punct de vedere industrial ca fenomene endemice. Mai mult, s-a stabilit și o relație între ele, considerîndu-se că nu poate exista în același timp și un nivel al prețurilor stabil și o folosire completă a forței de muncă. Serge-Christophe Kolm, în studiul **La théorie de la courbe inflation-chomage,** publicat în REVUE ÉCONOMIQUE, martie 1970, emite ideea că în esență explicația dilemei între inflație și șomaj constă într-o constrîngere de origină micro-economică și statistică asupra caracteristicilor macro-economice ale societății, cauzate de dispersia inajustărilor instantanee a diverselor piețe. Spre deosebire de M. Friedman și alți economiști occidentali, el apreciază că „inflația și subfolosirea forței de muncă nu sînt decît proprietăți ale stărilor tranzitorii în timpul ajustării datelor de bază, dar în lumea noastră în care acestea se schimbă fără încetare, acest tranzitoriu este permanent" și conchide că „a alege între mai puțină inflație și mai mult șomaj sau mai puțin șomaj și mai multă inflație este o dilemă inevitabilă a economiilor de piață, inerente sistemului lor".

■ Studiul **Management Services** (Serviciile conducerii) de B. R. Aston, publicat în MANAGEMENT INTERNATIONAL REVIEW, nr. 6, 1969, este consacrat unui concept recent apărut în literatura de specialitate, intitulat „serviciile conducerii". Prin el se înțelege orice capacitate din domeniul conducerii, care este necesară unei întreprinderi, dar care îi lipsește. Delimitarea tehnicilor și cunoștințelor „serviciilor conducerii" a devenit necesară datorită creșterii decalajului între posibilitățile cadrelor de conducere de a asimila și volumul și complexitatea corpului de cunoștințe al conducerii, aflat în plin proces de îmbogățire. „Serviciile conducerii" constituie o parte a ceea ce știința comportistă a definit ca fiind subsistemul adaptiv al întreprinderii. Funcțiunea lui este de a inova, furnizînd idei, concepte și tehnici valoroase, creînd condiții pentru ca ele să fie luate în considerare, acceptate și utilizate în întreprindere. Specificul acestui concept constă în aceea că duce la creșterea eficacității conducerii prin procese de schimbări adaptive.

CĂRȚI

UN NOU MANUAL DE CONTABILITATE

CERCETAREA contabilă din țara noastră din ultimele decenii, ca de altfel și cea pe plan mondial, s-a aplecat în special spre rezolvarea problemelor de tehnică contabilă. Iată de ce apariția unei lucrări care să prindă într-un tot gîndirea contabilă se lasă de mult așteptată. Apariția tratatului de informatică multidimensională „Contabilitatea generală" de prof. univ. dr. doc. Dumitru Rusu, în Editura didactică și pedagogică, vine să umple un gol resimțit. Ținem să facem de la început precizarea că lucrarea depășește cadrul unui manual. El este în același timp și un remarcabil tratat în care autorul ne face cunoștință cu o concepție închegată, originală, clădită pe ceea ce istoria doctrinelor contabilității a consemnat mai valoros.

Definind obiectul contabilității ca fiind „ansamblul mișcărilor de valori exprimate în bani, într-un perimetru de mică sau mare întindere (întreprindere, instituție, centrală industrială, ramură etc.), precum și raporturile economico-juridice care iau naștere între unitățile economiei naționale și care provoacă decontări bănești între ele, calculele contabilității reflectă deodată mișcarea și transformarea mijloacelor economice precum și resursele în ordinea lor de formare și după destinația lor în procesul de reproducție" (pag. 23), tradiția istorică este respectată, deschizîndu-se în plus noi perspective domeniului de cercetare. Înțelegînd prin metodă drumul pe planul cunoașterii obiectului, autorul ajunge la concluzia că în cunoașterea obiectului contabilității se disting trei etape: reprezentarea cifrică a mișcărilor de valori cu un bilanț mobil; sistemul de calcul contabil digrafic; calcule periodice de sinteză. Fiecărei trepte a metodei contabilității îi corespund anumite verigi ale procesului de cunoaștere denumite procedee. Se fundamentează astfel atributele contabilității ca știință a reflectării, controlului și previziunii mișcărilor de valori exprimate în bani din cadrul unui anumit perimetru.

Sectorului de calcul cronologic îi este afectat și capitolul III, „Clasificarea conturilor", în care nota de originalitate se menține în special prin fundamentarea și structura clasificării. Capitolul „Sisteme de contabilitate" se oprește îndeosebi asupra sistemului de contabilitate în partidă dublă. Într-o logică strînsă, demonstrîndu-se esența acestui sistem. Metodologia calculului prețului de cost prezintă puncte de vedere originale, în special în ce privește studiul cheltuielilor de producție, consumațiunilor de valori și tratamentul lor în contabilitate.

Teorie și practică, contabilitatea a influențat și, la rîndul său, a fost influențată de mijloacele de calcul și scriere. Despre principalele mijloace mecanografice, gradul și formele de organizare, despre indicatorii de comensurare a eficienței introducerii mecanografiei află cercetătorul din cuprinsul capitolului următor.

Problemelor de tehnică contabilă, normare a contabilității, inventariere și inventar, principii de întocmire a bilanțului le sînt rezervate capitolele VII, VIII, IX, X. În ultimul este prezentată teoria realității bilanțului. Capitolul „Tratarea informației contabile" prezintă elementele prin care se fundamentează trecerea de la reflectarea trecutului și prezentului prin intermediul analizei comparative spre calcule previzionale. Ultimele două capitole sînt rezervate unei scurte istorii a contabilității.

În întregul tratat se face simțită experiența de pasionat cercetător, dispunînd de o largă bază de informații, circumscrise la activitatea de cadru didactic universitar de peste un sfert de veac a autorului.

R. PETRIȘ
Universitatea „Al. I. Cuza" — Iași

FILOGENEZA TEHNICĂ

(Urmare din pag. 13)

care în felul ei, în conformitate cu condițiile istorice specifice — această problemă cu caracter general. Unele dintre problemele care necesită răspunsuri adecvate sînt: raportul dintre centralizare — descentralizare; dintre plan — piață, bani — marfă. O deosebită acuitate are problema corelației plan — piață și a cărei soluționare trebuie să fie profund dialectică. Dacă soluționarea ei justă înseamnă înlăturarea centralismului excesiv și a birocrației paralizante, nu este mai puțin adevărat că aceasta nu trebuie să ducă la crearea unei economii în care stihia și autoreglarea spontană să fie ridicate la rang de principiu atotconducător.

În procesul rezolvării tuturor acestor probleme se ivesc de bună seamă greutăți, contradicții (cu caracter neantagonist); nici în socialism lucrurile nu se desfășoară lin.

Cunoașterea (sesizarea) la timp a lipsurilor și greșelilor, dezvăluirea lor curajoasă pe baza unor discuții de fond și democratice și luarea unor măsuri categorice (fără a avea în vedere alte interese decît cele generale) sînt garanția unei dezvoltări ascendente și accelerate a societății socialiste.

Orînduirea socialistă nu se dezvoltă de la sine, în mod automat, o dată cu premisele materiale ale existenței sale. Imensele rezerve potențiale ale socialismului nu pot fi traduse în viață decît prin acțiunea conștientă, tot mai conștientă a factorului subiectiv, prin lupta necruțătoare împotriva a tot ce este depășit, perimat, sclerozat în toate compartimentele vieții sociale. Superioritatea orînduirii socialiste constă tocmai în aceea că poate evita producerea unor asemenea fenomene negative, poate asigura o ascensiune continuă și accelerată a societății, datorită unei politici principiale, echilibrate, elastice legată de cunoașterea tot mai concretă și mai profundă a realităților istorice contemporane în permanentă și accelerată schimbare.

ÎN LUMINA celor enunțate se poate conchide că problema forțelor de producție de **tip nou**, corespunzătoare societății socialiste, viitoarei societăți comuniste, este deosebit de complexă și grea, că la ora actuală nu s-ar putea prevedea, decît cu un grad deosebit de mare de incertitudine aceste forțe. Cu greu s-ar putea spune chiar dacă aceste forțe noi s-au născut sau nu (chiar în forma lor embrionară) și dacă se vor naște într-un interval de timp mai scurt sau mai lung. Pentru a descifra mai exact perspectivele, **nu trebuie supraapreciate** sau **subapreciate** contradicțiile orînduirii capitaliste și ale sistemului mondial capitalist și nici **subapreciate sau supraapreciate** contradicțiile interne inerente orînduirii socialiste și sistemului mondial socialist, respectiv problema ritmurilor posibile de creștere viitoare ale unora și altora și în primul rînd în ce privește forțele de producție.

Cred, că ceea ce se poate spune cu certitudine este că în procesul de creare a acestor forțe de producție de **tip nou,** al realizării unei productivități și a unei eficiențe superioare celor atinse de capitalism trebuie să avem în vedere atît aspectele **cantitative** cît și **calitative** ale acestui proces în ambele sisteme; împletirea acestor două aspecte (și nicidecum opunerea lor antagonică) va avea un rol hotărîtor pentru soarta întrecerii istorice, pe scară mondială, dintre socialism și capitalism.

Avînd în vedere tocmai aceste procese, cred că se poate formula o primă concluzie în sensul că dovada superiorității socialismului asupra capitalismului se va putea obține, într-o primă etapă, încă **înaintea nașterii unor forțe de producție de un tip nou,** ca rezultat al unei întreceri de ordin **cantitativ,** în ce privește forțele materiale de producție. Unul din criteriile principale ale întrecerii istorice cu capitalismul, constă, fără îndoială, în **ritmul** de dezvoltare a forțelor de producție, de care va depinde deci, în cea mai mare măsură, victoria socialismului în această întrecere. Realizarea unor **ritmuri superioare** de dezvoltare a unui sistem social față de cel precedent este o lege a dezvoltării istorice a societății și care determină, în ultimă instanță, victoria unuia asupra celuilalt. Această lege este cu atît mai valabilă pentru sistemul socialist.

În această primă etapă sistemul socialist va da dovada măsurii de dezvoltare a științei și tehnicii [1]), a organizării și conducerii planificate a producției, a vieții economice, sociale și culturale; a gradului de folosire a marilor cuceriri științifice și tehnice în procesele de producție, ușurarea muncii, ridicarea nivelului de trai al maselor largi populare; în gradul de democrație atins, ceea ce, luate la un loc, vor dovedi, în mod indiscutabil, superioritatea socialismului în toate domeniile. În acest context o importanță deosebită (aș spune hotărîtoare) va avea justețea și eficiența prognozelor (prospectivă) — element ideologic foarte important al luptei de clasă pe scară mondială — care, fiind o nouă disciplină, trebuie ridicată la nivelul unei adevărate științe și care va trebui să fie efectuată la trei nivele: tehnico-științific, economic și social (suprastructural), prognoza tehnologică (tehnico-științifică) avînd caracter prioritar. Acest considerent este cu atît mai just cu cît ne vom gîndi la efectul invers al condițiilor sociale, al formelor organizării și conducerii sociale asupra procesului tehnico-științific. Trebuie să avem în vedere că deși între cercetarea științifică, creșterea economică și progresul social nu există, în mod obligator, o corelație lineară, în condițiile orînduirii socialiste ea poate și trebuie să devină lineară, neexistînd factori obiectivi care să împiedice o asemenea dezvoltare — premisa obținerii unor ritmuri superioare.

Și pentru că am vorbit de prognoze de mai lungă respirație, apare verosimil că schimbarea caracterului muncii într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat (30-40 de ani) este legată în special, de fizica modernă, de electronica cuantică care indică linia pe care va merge transformarea proceselor tehnologice din industrie. Aceasta prefigurează, în primul rînd, programarea autoreproducerii mecanismelor (ceea ce apare ca ceva absolut posibil, existînd deja autoreglarea proceselor tehnologice) și, în al doilea rînd, posibilitatea evoluției, perfecționării ulterioare (a autoreproducerii mecanismelor, respectiv crearea unor noi generații de mașini în stare să realizeze scheme superioare celor existente în ele), deci existența unei adevărate **filogeneze tehnice** care, firește, se supune unei alte legități decît filogeneza biologică, dar care (progresul tehnic) scoate pe om de sub stăpînirea legităților statistice ale selecțiunii naturale. În ultimă instanță și în adevărata sa esență aceasta reprezintă înlocuirea, într-o măsură crescîndă, și a unor facultăți intelectuale ale omului — expresie a unei adevărate apoteoze a ființei umane și nicidecum negarea ei.

Studiul filiației tehnicii din epoca contemporană arată trecerea de la mașina, definită pînă acum ca „un mecanism (dispozitiv) artificial, creat de om, pentru înlocuirea funcției sale **productive** în vederea ușurării muncii sale și a ridicării productivității muncii", la mașina contemporană definită ca „un mecanism artificial, creat de om, pentru înlocuirea funcțiilor sale atît productive cît și ale celor **intelectuale** și **fiziologice** în vederea ușurării și mai accentuate a muncii sale și a ridicării sensibile a productivității muncii". În felul acesta, celor trei tipuri de mașini existente pînă nu de mult (energetică, tehnologică și de transport) li se adaugă **noi** tipuri de mașini (de control și conducere, matematice și cibernetice). Viitorul ar putea să mai adauge și alte tipuri.

Firește, e necesar a adăuga imediat că în domeniul prognozelor există — cum spune sociologul francez P. Massé * — un tip de „relație de incertitudine", ceea ce ne obligă la o grijă și simț al răspunderii mărite, dar rămîne totuși valabil că gradul de certitudine mai mare trebuie să fie de partea socialismului.

Apare ca evident că performanțe superioare în domeniile amintite vor dovedi superioritatea socialismului, vor duce la victoria socialismului asupra capitalismului pe plan mondial (ceea ce, firește, nu poate fi confundat, identificat cu victoria revoluției socialiste în toate țările capitaliste avansate, deși nu trebuie, neapărat, exclusă nici o asemenea posibilitate).

Dacă forțe de producție de **tip nou** vor apărea în această primă etapă sau într-o etapă ulterioară e deosebit de greu de spus. Totodată nu există nici un argument serios pentru a dovedi imposibilitatea și incompatibilitatea stărilor din această primă etapă cu asemenea descoperiri revoluționare, epocale.

Deși e vorba de un proces îndelungat, deosebit de complex și anevoios e neîndoios că la capătul acestei evoluții istorice se conturează acele forțe de producție de **tip nou,** specifice comunismului triumfător.

---

1) A vedea în această privință studiile făcute în diferite țări. Între ele semnalăm: **„Perspective de la rechèrche scientifique et technique en France"**, în revista „Le Progres scientifique" Nr. 126, 127 și 128 (1969); cartea lui H. Kahn și A. Wiener: **Anul 2000**, conținînd „lista a unui număr de o sută de inovații tehnice foarte probabile în ultima treime a secolului al XX-lea" (p. 94—98, ediția franceză); studiul Prof. P. Thiessen (R.D.G.), **„Perspectivele colaborării cercetării științifice și a tehnicii pînă în anul 2000"**, apărut în No. 1 și 2 — 1967 ale revistei „Wissenschaft und Produktion"; **„Reflexion pour 1985"**, La Documentation française, 1964.

*) Vezi prima parte a articolului în numărul 20 al revistei.

ECONOMIE MONDIALĂ

SCHIMBĂRI STRUCTURALE ÎN INDUSTRIA UNOR ŢĂRI SOCIALISTE

ÎNCERCARE DE CUANTIFICARE

STRUCTURA economică a unei ţări este o noţiune cu un conţinut complex — definită adesea ca un ansamblu de proporţii şi corelaţii care se stabilesc între diferitele sectoare de activitate productivă, între ramurile, subramurile şi fluxurile economice, în mişcarea lor continuă. Cunoaşterea deplasărilor care au loc în structura economică este o cerinţă indispensabilă pentru fundamentarea programului de dezvoltare a forţelor productive ale ţării. În sprijinul acestei cunoaşteri ştiinţa economică pune la dispoziţie o gamă variată de metode de investigare, inclusiv pentru cuantificarea amploarei şi profunzimii deplasărilor structurale în economie. Folosirea metodelor matematice în economie permite măsurarea fenomenelor şi proceselor structurale economice, oricît de complexe ar fi ele.

În studiul de faţă ne propunem să examinăm metodologia determinării deplasărilor structurale în industrie şi posibilităţile aplicării sale în cazul analizei comparative a situaţiei din mai multe ţări.

● Un instrument de lucru: coeficientul K

ÎN LITERATURA de specialitate se arată că intensitatea schimbărilor structurale în economie poate fi determinată după formula[1]:

$$K = \sqrt{\sum_{i=1}^{n} (P^1 - P_i^0)^2}$$

unde:

K = coeficientul schimbărilor structurale (exprimate în puncte);

P^1 = ponderea elementului respectiv (în cazul nostru ramură industrială) în totalul indicatorului cercetat (ansamblul producţiei industriale), în perioada curentă;

P^0 = ponderea elementului respectiv în totalul indicatorului cercetat, în perioada de bază.

Se menţionează, de obicei, că acest coeficient este similar abaterii medii pătratice simple, cu deosebirea că aici abaterea se ia nu faţă de o mărime medie oarecare, ci faţă de situaţia existentă anterior.

Mărimea acestui coeficient depinde de doi factori fundamentali:

1) **mărimea diferenţelor dintre nivelul indicatorilor analizaţi în perioada curentă şi în perioada de bază.** În expresie matematică acest factor apare în forma:

$$\Sigma |\Delta_i| = \Sigma |P_i^1 - P_i^0|;$$

2) **profunzimea deplasărilor în structură,** deoarece pentru aceeaşi $\Sigma |\Delta_i|$, **K** va fi mai mare dacă valoarea totală a diferenţelor se va repartiza pe un număr mai mic de termeni.

Prin urmare, mărimea coeficientului creşte atunci cînd o economie înregistrează modificări structurale de amploare mai mare. Aceste modificări apar mai acentuate în perioada de industrializare, cînd se depun eforturi deosebite pentru crearea şi dezvoltarea aparatului tehnico-industrial al ţării prin promovarea mai ales a ramurilor producătoare de unelte de producţie şi obiecte ale muncii.

Înainte de a opera cu acest coeficient, se impun cîteva consideraţiuni asupra posibilităţilor şi avantajelor utilizării sale în analiza economică. Exprimînd intensitatea modificărilor structurale care au loc în componenţa unui indicator agregat (cum ar fi produsul social total, venitul naţional, fondurile de producţia industrială globală sau netă, cea agricolă etc.), coeficientul permite efectuarea unor analize comparative în două perioade de timp diferite. El indică, pe de o parte, în care dintre perioadele studiate s-au produs cele mai intense sau mai puţin intense modificări structurale, iar pe de alta, ce amploare au avut aceste modificări.

De asemenea, sînt interesante rezultatele obţinute prin folosirea coeficientului schimbărilor structurale în analiza paralelă a modificărilor survenite în cadrul diferiţilor indicatori agregaţi; este astfel posibil să se determine la care anume structura a avut o mobilitate mai mare şi la care mai mică. Bineînţeles, interpretarea rezultatelor obţinute depinde de indicatorul analizat, de perioada de timp studiată şi, în general, de condiţiile economice concrete ale ţării respective.

În sfîrşit, coeficientul schimbărilor structurale poate fi folosit şi la aprecierea comparativă a intensităţii modificărilor structurale în două unităţi economico-geografice de acelaşi tip (judeţe, regiuni sau ţări).

Utilizarea coeficientului schimbărilor structurale în analiza diferitelor economii naţionale impune o serie de cerinţe, dintre care cele mai importante sînt: a) indicatorul analizat să cuprindă aceleaşi componente (ramuri, subramuri) şi în acelaşi număr în toate ţările şi b) analiza să se efectueze pentru aceeaşi perioadă de timp în toate ţările luate în studiu.

● Tendinţa de incetinire a deplasărilor structurale

APLICÎND metodologia arătată pentru calculul coeficientului schimbărilor structurale în cadrul producţiei industriale globale din unele ţări socialiste, în perioadele 1950-1960 şi 1961-1968, am obţinut valorile prezentate în tabelul alăturat.

Tara	Coeficientul schimbărilor structurale în perioada	
	1950—1960	1961—1968
Bulgaria	10,41	10,86
Cehoslovacia	14,98	6,68
R.D. Germană	9,92	5,75
Polonia	15,95	12,44
România	13,44	11,13
Ungaria	12,88	6,08

Sursa: Anuarele statistice ale ţărilor respective.

Analiza mai amănunţită a datelor ne îngăduie să punctăm cîteva fenomene structurale mai caracteristice, atît sub aspectul comparabilităţii între perioade — în cadrul fiecărei ţări — cît şi sub cel al comparabilităţii între ţări, în cadrul ambelor perioade[2]).

În **Bulgaria** intensificarea modificărilor structurale, ca şi nivelul înalt al acestor modificări în ambele perioade, îşi găsesc explicaţia mai ales în două împrejurări: pe de o parte, în apariţia unor ramuri industriale noi, iar pe de altă parte, în modificarea accentuată a ramurilor ce deţin un rol cheie în dezvoltarea industriei şi, în general, a economiei ţării. Între ramurile noi, care au influenţat mai puternic asupra mărimii lui **K,** se remarcă industria de prelucrare a petrolului (cu o pondere neglijabilă în 1950, dar care a ajuns să reprezinte 2,1% din întreaga producţie industrială a Bulgariei în 1968); industria constructoare de maşini şi prelucrarea metalelor, a cărei pondere a sporit cu 3,3 puncte procentuale (p. p.)[3] în anii 1950-1960 şi cu 6,7 p. p. în 1961-1968; industria chimică (+ 0,9 p. p. şi, respectiv, + 2,4 p. p.) şi siderurgia (+ 1,1 p. p. şi + 1,7 p. p.). La cauzele arătate mai sus trebuie adăugată, de asemenea, reducerea ponderii industriei textile (cu 4,2 p. p. în perioada 1961-1968, faţă de o scădere cu numai 0,6 p. p. în deceniul anterior) şi a industriei alimentare (cu 6,2 p. p. şi, respectiv, 7,3 p. p.). Bineînţeles că şi celelalte ramuri industriale au cunoscut o evoluţie negativă sau pozitivă a ponderilor în producţia industrială, însă intensitatea acestei evoluţii fiind mai redusă, nu a fost de natură să influenţeze în mod deosebit dinamica şi nivelul coeficientului analizat.

Din tabel se constată că, exceptînd Bulgaria, în toate celelalte ţări coeficientul schimbărilor structurale în industrie cunoaşte valori mai reduse în deceniul al şaptelea decît în perioada precedentă. Cauzele acestei situaţii diferă în funcţie de condiţiile concrete, diverse şi ele, în care s-a desfăşurat politica industrială a ţărilor respective.

În **Cehoslovacia,** coeficientul înalt al schimbărilor în deceniul 1950-1960 se datoreşte, în principal, sporirii ponderii industriei constructoare de maşini, a siderurgiei şi a industriei chimice. Scăderea valorii lui **K** în perioada 1961-1968 este determinată de evoluţia mai lentă a ponderii aceloraşi ramuri, decît în deceniul anterior. Astfel, ritmul mediu anual de creştere al industriei constructoare de maşini în 1950-1960 a fost de 16,3%, iar în perioada următoare — de numai 7,7%; în cazul siderurgiei ritmul mediu anual a fost de 12,1% şi, respectiv 5,2%. O serie de alte ramuri, mai ales industria alimentară, textilă, cea a exploatării şi prelucrării lemnului, şi-au redus ponderea în ambele perioade. Există, de asemenea, cîteva ramuri (industria combustibililor, metalurgia neferoasă, celuloză şi hîrtie) a căror pondere a cunoscut o creştere mai rapidă în cea de a doua perioadă, dar datorită importanţei lor reduse în cadrul industriei, aceasta n-a putut compensa evoluţia precumpănitoare a schimbărilor structurale.

Tendinţe similare în ceea ce priveşte mobilitatea principalelor componente ale structurii industriale, se constată şi în **R.D. Germană,** cu deosebirea că aici un rol mai important revine industriei chimice, alături — bineînţeles — de industria constructoare de maşini, prima inregistrînd un ritm mediu anual de 12,1% (în perioada 1950-1960) şi 7,7% (în perioada 1961-1968), iar cea de a doua — 14,9% şi, respectiv, 7,8%. Este interesant de menţionat, de asemenea, că în ultima perioadă numai industria constructoare de maşini şi cea chimică şi-au sporit ponderea în totalul producţiei industriale cu 4,6 p. p. şi, respectiv, 1,8 p. p. (deţinînd în 1968 peste 50% din valoarea producţiei industriale),[4] în timp ce ponderea tuturor celorlalte ramuri a stagnat sau chiar a diminuat.

În **Polonia** coeficientul deplasărilor structurale cunoaşte valori ridicate atît în prima perioadă, cît şi în cea de a doua, chiar dacă în această din urmă valoarea lui **K** este inferioară. Nivelul său în general înalt se datoreşte mobilităţii energice înregistrate în special de ponderea industriei constructoare de maşini şi a celei chimice. De exemplu, industria constructoare de maşini şi-a sporit ponderea de la 8,1% în 1950 la 19,7% în 1960 şi la 28,8% în 1968, iar cea chimică de la 4,6% în 1950, la 7,4% în 1960 şi 10,9% în 1968. O influenţă sensibilă asupra deplasărilor structurale din industria polonă a exercitat-o scăderea continuă a ponderii industriei alimentare şi textile.

Deplasările structurale din industria **României,** mai intense în prima perioadă, se datoresc în special industriei constructoare de maşini, a cărei pondere s-a majorat de la 13,3% în 1950 la 24,0% în 1960, industriei chimice — de la 3,1% la 6,1%, precum şi industriei alimentare, în cazul căreia ponderea a scăzut de la 24,2% la 18,9%.

În deceniul următor, procesul de dezvoltare a industriei a continuat să se caracterizeze prin schimbări structurale, însă ele şi-au micşorat amploarea. Astfel, industria constructoare de maşini şi-a sporit ponderea în perioada 1961-1968 cu 5,3 p. p., iar reducerea ponderii altor ramuri s-a încetinit de asemenea (cu excepţia industriei alimentare, care a inregistrat o scădere de 7,7 p. p.). Doar industria chimică a cunoscut o creştere progresivă a ponderii sale (+ 4,5 p. p. în 1961-1968).

Analiza modificărilor structurale în industria **R.P. Ungare** evidenţiază că acestea s-au dispersat asupra tuturor componentelor, în aşa fel încît majoritatea ramurilor care au înregistrat creşteri de ponderi în primul deceniu, au cunoscut scăderi de ponderi în perioada următoare, şi invers. La principalele ramuri ale industriei (construcţiile de maşini şi industria chimică) deplasările sînt atît de reduse, încît aceste ramuri s-ar putea caracteriza mai degrabă printr-o situaţie stagnantă sau aproape stagnantă în prima perioadă (+0,6 p.p. şi, respectiv, —0,5 p.p.) şi printr-un început de dinamizare în cea de a doua perioadă (+3,5 p.p şi +3,6 p.p.).

În exemplele de faţă, coeficientul **K** exprimă schimbările structurale doar la nivelul întregii industrii; este evident că asemenea deplasări structurale au loc şi în cazul fiecărei ramuri. Printre factorii care condiţionează creşterea economică, deplasările structurale în direcţia modernizării şi sporirii eficienţei economiei se disting prin amploarea influenţei lor şi caracterul nemijlocit al acesteia.

● Corelaţia între coeficientul K şi ritmul creşterii

O EXPRESIE concludentă a influenţei menţionate este dată de evoluţia comparativă a valorii coeficientului schimbărilor structurale din industrie şi ritmul mediu anual de creştere a producţiei în această ramură. Pentru perioada 1961—1968, indicatorii respectivi au fost (în %) de 10,86 şi, respectiv, 11,8 în cazul Bulgariei; de 6,68 şi 5,75 în cel al Cehoslovaciei; de 5,75 şi 6,1 în R.D. Germană; de 12,44 şi 8,4 în Polonia; de 11,13 şi 13,2 în România; de 6,08 şi 7,25 în Ungaria.

Se observă că în ţările în care coeficientul schimbărilor structurale se situează la un nivel mai ridicat — cum este cazul Poloniei, României şi Bulgariei, şi ritmul mediu anual de creştere a producţiei industriale este mai înalt. Şi invers: în Cehoslovacia, R.D. Germană şi Ungaria, al căror coeficient se situează între 5,75 şi 6,68, creşterea medie anuală este mai redusă — între 5,75 şi 7,25.

N-ar fi just să se tragă de aici concluzia că această legătură funcţionează cu exactitatea unei ecuaţii matematice. Ritmul creşterii producţiei industriale este influenţat şi de alţi factori propulsori, ca şi de startul iniţial, de nivelul de dezvoltare de la care s-a pornit în ramura respectivă. De aceea, legătura nemijlocită dintre schimbările structurale în industrie şi creşterea producţiei sale trebuie apreciată doar ca o tendinţă generală, aşa cum demonstrează, de altfel, înseşi datele prezentate.

Analiza comparativă a schimbărilor structurale în industria unor ţări socialiste permite să tragem cîteva concluzii cu caracter general. În primul rînd, deplasările structurale s-au manifestat în toate ţările menţionate mai ales în construcţiile de maşini, în chimie şi siderurgie, situaţie care se datorează, cum este şi firesc, desfăşurării procesului de industrializare a economiilor respective.

În al doilea rînd, industrializarea, ca

⟶

atare, s-a desfășurat cu intensități diferite în fiecare țară luată aparte, în funcție de nivelul de dezvoltare moștenit, precum și de o serie de factori specifici fiecărei țări. Din această cauză, importanța uneia sau alteia dintre ramurile industriei grele este diferită de la țară la țară. De exemplu, industria chimică ocupă un loc mai reprezentativ și cunoaște o dinamică mai energică în România, R.D. Germană și Polonia, în timp ce siderurgia cunoaște o dezvoltare comparativ mai susținută în Cehoslovacia, Ungaria, Polonia și România.

★

ÎN ÎNCHEIERE, considerăm necesar să menționăm și unele limite ale utilizării coeficientului schimbărilor structurale în analiza economică.

Din punct de vedere științific, coeficientul schimbărilor structurale are o capacitate de exprimare mai riguroasă atunci cînd analiza se efectuează pe o perioadă mai îndelungată de timp și cînd indicatorul analizat conține un număr mai mare de componente.

Limita principală a acestui coeficient o constituie faptul că el nu permite clasificarea intensității modificărilor structurale, intensitate care are valori diferite, în funcție de nivelul de dezvoltare atins de structura economică pe fondul căreia apar schimbările examinate. De aceea, considerăm că în analizele care se efectuează în domeniul structurii economice este necesar să se țină seama și de nivelul de dezvoltare a structurii economice cercetate. De asemenea, din cauza metodologiei de calcul aplicate, coeficientul nu diferențiază deplasările negative de cele pozitive.

Cu toate aceste lipsuri, coeficientul folosit de noi pentru a pune în evidență modificările petrecute în structura producției industriale a unor țări socialiste are calitatea de a da unele indicii în această direcție deosebit de importantă pentru înțelegerea mai complexă a dezvoltării lor economice.

Sanda ARSENE
cercetător stagiar la I.C.E.

---

1) Vezi de pildă, dr. Em. Dobrescu, **Cuantificarea intensității modificărilor structurale din economia națională**, „Probleme economice", nr. 4/1967, pag. 151, precum și **Ritmul creșterii economice — teorie și analiză**, Editura politică, 1968, București, pag. 213—215. În literatura economică se menționează și posibilitatea folosirii altor indicatori pentru determinarea deplasărilor structurale, cum ar fi indicatorii absoluți și relativi ai variației.

2) Se impune să facem o rezervă în ceea ce privește comparabilitatea datelor între țări. Datorită sistemelor de prețuri diferite, ca și deosebirilor în metodologia de calcul a producției globale a ramurilor industriale, datele respective nu sînt perfect comparabile ; ele permit totuși stabilirea tendințelor în dezvoltarea industriei țărilor menționate.

3) Obținute ca diferență între ponderea ramurii respective la sfîrșitul perioadei și cea de la începutul acesteia.

4) În același an, ponderea cumulată a celor două ramuri industriale a fost de 25,3% în Bulgaria, 34,2% în Cehoslovacia, 39,7% în Polonia, 31,9% în România și 36,6% în Ungaria.

REPERE

● EXPERȚII CLUBULUI CELOR 10 au efectuat un schimb de opinii asupra perspectivelor balanței de plăți a S.U.A., care se anunță deficitară în acest an, și au examinat primele concluzii ale studiilor privind introducerea cursurilor flexibile. Promotorul lor, Statele Unite, doresc să consolideze pe această cale poziția de etalon internațional a dolarului. Într-adevăr, cursul dolarului însuși nu ar putea deveni variabil decît în raport cu aurul, (ceea ce în prezent este exclus)

● UN STUDIU AL OCDE, dat de curînd publicității consideră că în centrul preocupărilor politicii economice suedeze în 1970 trebuie să se afle ameliorarea situației balanței sale de plăți. În anul trecut, reluarea expansiunii economice a coincis cu o sporire a importului, însoțită de ieșiri importante de capital. Ca urmare, rezervele de devize ale țării s-au redus cu o treime.

● În anul 2000 POPULAȚIA ELVEȚIEI va ajunge la circa 7,5 milioane de locuitori, față de 6 milioane în prezent.

● **Drepturi speciale de tragere totalizînd 300,5 milioane de dolari au fost utilizate ca mijloc de plată de către 29 de țări membre ale F.M.I. în primul trimestru al anului. Din totalul sumei, 152,9 milioane au fost schimbate contra devize (53 milioane de către S.U.A., 20 milioane de către R.F.G. etc.), iar restul a fost vărsat la F.M.I. pentru rambursarea unor trageri anterioare.**

PRIORITĂȚI ȘI STRATEGIE ÎN AGRICULTURA LUMII

ANII CARE AU URMAT după terminarea celui de al doilea război mondial și în mod deosebit, ultimul deceniu, au marcat apariția unor fenomene și evoluții de mare amploare și cu implicații adînci asupra întregului proces de creștere și dezvoltare contemporană. Dacă în secolele care au precedat veacul nostru, cele patru elemente : aerul, focul, pămîntul și apa asigurau un potențial primar de acoperire nelimitată a nevoilor omului, și dacă generațiile de agricultori se succedau în cadrul unor structuri economice și sociale ce se transformau doar în ritmuri seculare sau multiseculare, influența progresului tehnic al zilelor noastre, ca și creșterea accelerată a populației lumii — cu toată goana sa de necesități și ele în creștere — pun sub semnul întrebării viitorul resurselor de oxigen, energie, terenuri cultivabile și de apă potabilă.

Cînd anii '60 au impus atenției și responsabilității mondiale aceste fenomene majore, ca motive de îngrijorare, prudență și de acțiuni regulatoare, de prevenire a ceea ce trebuie evitat, printre problemele critice de mare amploare, ca aceea a păcii și securității, a stăpînirii energiei atomice, a prevenirii poluării apei și a aerului sau a orientării și corectării procesului de urbanizare, au fost înscrise și cele două fenomene dimensionale ale **alimentației și dezvoltării**, identificate ca problematici structurale de imediată urgență pentru o parte însemnată a omenirii.

Definirea amploarei și naturii alimentației și dezvoltării, ca și analiza, diagnoza și prognoza fenomenelor caracteristice care compun evoluția trecută și desfășurarea în perspectivă a consumului alimentar pe ansamblul lumii și a dezvoltării economice — ca premisă esențială a înlăturării foametei și malnutriției în țările în curs de dezvoltare — constituie unele din principalele preocupări ale organizațiilor O.N.U.

Este cunoscut că dintre organismele specializate ale Națiunilor Unite care acționează în această direcție, Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.) deține un rol-cheie. În cei 25 de ani de existență (1945—1970), F.A.O. și-a desfășurat activitatea sub două laturi : cercetare și informare pe de o parte și acțiuni operaționale pe de altă parte.

În prima perioadă de activitate, munca organizației s-a polarizat în cea mai mare parte în jurul **studiilor de informare și analiză**, de examinare și evaluare a condițiilor care determină nivelul, ritmul și structura producției agricole în diferite țări, ca și a disponibilităților și necesităților alimentare curente. O dată cu trecerea anilor, paralel cu aceste activități de informare și explorare, F.A.O. s-a angajat și în **acțiuni de sprijinire a producției agricole** prin executarea unor programe de dezvoltare, experți pentru asistență tehnică, documentații tehnice, formare de cadre specializate, abordînd dezvoltarea agriculturii în contextul dezvoltării economice generale, ca bază de îmbunătățire a alimentației, mai ales în țările în curs de dezvoltare.

În cursul ultimilor zece ani, cînd necesitățile țărilor în curs de dezvoltare au devenit tot mai acute, iar coexistența paradoxală a unor excedente de produse agroalimentare în țările industriale și a accentuării subnutriției în numeroase țări slab dezvoltate începuse să contureze o perspectivă foarte probabilă a foametei cronice — pentru populația statelor mai puțin dezvoltate — problema raportului dintre explozia demografică și creșterea insuficientă a mijloacelor de subzistență a depășit sfera tehnică. Această contradicție intolerabilă în secolul XX a dobîndit o semnificație socială și etică deosebită.

ÎN ACEST CONTEXT, F.A.O. a avut două inițiative importante în domeniul acțiunii de informare și analiză. Ținînd seama că încă la începutul primului deceniu al dezvoltării (1961—1970) în lume se năștea cîte un copil pe secundă și că în țările în curs de dezvoltare, deja subalimentate, fenomenul era și mai rapid, organizația a lansat în 1960 **Campania mondială împotriva foamei**, căutînd să trezească sentimentul unei responsabilități internaționale. În cadrul aceleiași preocupări, F.A.O. a abordat problematica și sub latura desprinderii tendințelor de durată și a cauzelor mai adînci care stau la temelia dezechilibrului dintre disponibilitățile și necesitățile de alimente. Preluînd inițiativa primului Congres mondial al alimentației (1963) de a elabora un studiu al situației alimentare mondiale în raport cu evoluția populației și cu dezvoltarea generală de ansamblu a țărilor în curs de dezvoltare și un proiect de recomandări pentru stabilirea unui program de acțiune viitoare, Conferința generală a statelor membre ale F.A.O. a decis ca studiul să fie conceput ca un **plan mondial pentru producție, comerț și dezvoltare agricolă.** Cunoscut sub denumirea de „Plan Indicativ Mondial pentru Dezvoltarea Agriculturii" (P.I.M.), proiectul a fost prezentat la cea de a 15-cea Conferință F.A.O. ținută la Roma în noiembrie 1969. Proiectul a pus în lumină inițiativele ce trebuie luate la nivel național și internațional pentru redresarea dezechilibrului alarmant între producția alimentară și populație.

P.I.M. plasează soluționarea dezechilibrului alimentar în contextul de perspectivă al dezechilibrului alimentar în contextul de perspectivă al dezvoltării agriculturii în țările deficitare, al dezvoltării economiilor naționale ca un tot organic. Deși el este numai un cadru „indicativ" pentru identificarea marilor probleme care se vor pune, probabil, în decursul unei perioade de douăzeci de ani, avînd ca repere orizontul anilor 1975—1985 — statele fiind suverane în materie de planificare — P.I.M. conține o serie de obiective și soluții de realizare posibile. El constituie un cadru suficient de larg pentru aplicarea unor măsuri de strategie prospectivă în țările în cauză, sugerînd totodată anumite priorități legate de dezvoltarea agriculturii și conferind astfel și o bază multilaterală pentru intensificarea acțiunii operaționale a F.A.O.

F. A. O. sondează terenul acțiunilor de strategie prospectivă pentru dezvoltarea agriculturii mondiale

Firește, tendința F.A.O. de articulare mai orientată a rezultatelor provenite din activitățile de informare și analiză, cu acțiunile operaționale de corectare din timp a premiselor necesare pentru lichidarea în perspectivă a decalajului dintre disponibilitățile și nevoile de alimentație, nu se concretizează numai în elaborarea P.I.M. Planul indicativ coincide cu alte inițiative ale F.A.O. și le completează pe linia strategiei desfășurate a organizației.

Încă în 1968, Directorul general A. H. Boerma a anunțat că pentru a face acțiunile F.A.O. mai eficiente și pentru a putea obține rezultate practice cît mai însemnate în domeniul dezvoltării agriculturii, au fost reținute **cinci domenii prioritare.** Astfel, eforturile erau prevăzute a fi concentrate asupra următoarelor sfere de preocupări : dezvoltarea utilizării varietăților de cereale de mare randament ; eliminarea deficitului de proteine ; lupta împotriva risipei ; mobilizarea resurselor umane pentru dezvoltarea rurală ; procurarea și economia de valută străină.

În condițiile multiplelor probleme ale agriculturii mondiale, atît sub raportul dezvoltării și modernizării în țările în curs de dezvoltare, cît și al modificărilor de structură în agricultura țărilor dezvoltate, prioritățile abordează necesitățile cele mai urgente ale agriculturii și alimentației în regiunile în curs de dezvoltare. Bazată pe analiza și diagnoza situației existente și pe prognozele de explorare a tendințelor de perspectivă ce se desprind din extrapolarea fenomenelor critice care amenință să se amplifice în viitor, selectarea de către F.A.O. a obiectivelor de strategie a dezvoltării agriculturii a fost călăuzită în bună parte de comensurarea posibilităților de mobilizare a resurselor umane și materiale naționale și internaționale. O contribuție efectivă la stabilirea priorităților de acțiune au avut și concluziile provizorii care s-au desprins pe parcursul lucrărilor și analizelor referitoare la întocmirea proiectului P.I.M.

Noua **strategie de dezvoltare a agriculturii**, învederată de F.A.O., este în curs de perfecționare, avînd drept scop acțiunea de reducere a decalajelor existente, prin lansarea unei ofensive de dezvoltare intensivă și multilaterală a sectorului agriculturii, ca ramură-cheie a economiei lor naționale. Formulînd un număr de propuneri concrete în cadrul celor cinci domenii prioritare, menite să exploreze opinia mondială înainte de a porni la o acțiune, Organizația înțelege să polarizeze și să mobilizeze experiența și cunoștințele păturilor largi ale populației lumii în confruntarea cu problematica gravă a foamei și malnutriției.

În cursul procesului de cristalizare a strategiei de dezvoltare a agriculturii, care a început să prindă viață în cadrul activității de informare și analiză efectuată de F.A.O., situația din lume nu a rămas pe loc. Ecuația alimentație/populație s-a mai completat cu **factori noi**, cu incidențe cantitative și calitative importante. Astfel, progresul tehnic și-a spus cuvîntul prin folosirea pe o scară mai largă a varietăților de cereale cu randament ridicat, determinînd sporuri importante de producție într-o serie de țări cronic deficitare, îndeosebi în unele din Orientul Îndepărtat. A crescut, de asemenea, utilizarea îngrășămintelor, insecticidelor și antidăunătorilor și a altor mijloace de intensificare a producției agricole. În același timp, au avut loc și schimbări în structurile agricole, mai favorabile dezvoltării producției și spațiului rural, iar creșterea volumului de investiții a început să dea roadele scontate. Totuși, schimbările intervenite și înnoirile semnalate nu au modificat prea mult coordonatele raportului alimentație/populație, după cum nici structura economică de ansamblu nu prezintă transformări calitativ fundamentale. Volumul de calorii disponibile pe locuitor în țările în curs de dezvoltare continuă să fie în jurul a 2.200/zi, în comparație cu circa 3.000 calorii în țările dezvoltate și peste 2.400 calorii în medie pe ansamblul lumii ; disponibilitățile de proteine pe zi și pe locuitor abia se ridică la 42—70 g. (în Asia de sud-est chiar 40 g.), față de 90 g. în regiunile dezvoltate.

AMPLOAREA obiectivelor reclamă eforturi mari pe de altă parte, însăși transformările novatoare încep să genereze **probleme noi**, ca de exemplu, înmagazinarea, comercializarea, măsuri de consolidare a rezultatelor atinse, școlarizare etc., presupunînd o diagnoză nouă a situației și reconsiderarea sensurilor de acțiune. Considerat sub raportul acestor problematici multilaterale, întreaga strategie de dezvoltare agricolă apare într-o lumină nouă, reclamînd precizări și formulări de directive și priorități noi pentru inițierea unor măsuri desfășurate pe un front larg, la nivel național și internațional.

Sprijinindu-se pe concluziile Planului indicativ mondial pentru dezvoltarea agriculturii și ținînd seama de cele cinci obiective prioritare ale strategiei enunțate de aceeași organizație, Congresul mondial al alimentației, ca for internațional de discuție și de conjuncturare a evoluției viitoare necesare și posibile, este chemat să sintetizeze ambianța nou creată și să sugereze urgențele din etapa următoare, ca și căile de realizare a lor.

În preajma începerii celui de al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare, **al doilea Congres mondial al alimentației**, care va avea loc la Haga în iunie 1970, își va desfășura lucrările în două faze, pe temele mari ale dezvoltării agriculturii ca factor constitutiv al dezvoltării economice generale pentru a jalona în continuare direcțiile de acțiune. Urmînd constatarea făcută de Directorul general al F.A.O. că „s-a spus totul asupra ceea ce trebuie realizat" și că „a sosit timpul să ne gîndim la mijloacele de a le înfăptui", participanții la Congres vor fi chemați să identifice modalitățile cele mai eficiente pentru soluționarea problemelor pe care le confruntă agricultura mondială, marcînd totodată și un imbold în procesul de asociere a popoarelor la promovarea dezvoltării.

Eugen BUCIUMAN
secretarul Comitetului Național F.A.O.

ŞTIINŢA ESTE INVESTIŢIA ÎN VIITOR

DOCTOR ÎN FIZICĂ și istoria științei, cunoscutul profesor american se preocupă de legitățile proprii dezvoltării științei, de filozofia științei și politica științei, fiind de părere că înțelegerea acestor probleme poate ajuta omenirea să confrunte mai bine viitorul.

Printre lucrările publicate : „Știința de la Babilon încoace", „Știința despre oamenii de știință", „Cercetare asupra cercetării", „Măsurarea științei despre știință", „Deosebirea dintre știință și tehnologie".

Interviu cu

DR. DE SOLLA PRICE, profesor la Universitatea din Yale

Un tot indivizibil

• Avînd în vedere preocupările dv., am dori să ne împărtășiți unele concluzii la care ați ajuns privind obiectivele unei politici a științei.

— În primul rînd, știința trebuie privită ca un tot. Prin știință înțeleg acea activitate a omului care produce cunoaștere, care furnizează informații noi. Această cunoaștere se dezvoltă foarte rapid, sub toate aspectele ei. Despărțirea, pe care unii o fac, între știința fundamentală și cea aplicativă, este — după opinia mea — o ficțiune. Există un sistem de cunoștințe în care părțile componente acționează reciproc una asupra alteia și nu este posibil să dezvolți numai unele din ele. Este ca și cînd ai spune că numai miinile muncitorului sînt utile, dar nu și picioarele. Astăzi s-ar putea hotărî de exemplu să nu mai dezvoltăm radioastronomia, dar peste o lună am putea să ne dăm seama că această știință este cheia progresului în domenii practice foarte importante. De aceea, politica științei trebuie să încurajeze dezvoltarea tuturor laturilor cunoașterii.

Principala bogăție — materia cenușie

• Cum se poate asigura eficiența științei în industrie ?

— Este foarte important să se pună accentul pe industriile bazate pe știință. Astăzi, în condițiile revoluției științifice, prioritatea acestor industrii poate transforma orice stat într-o țară dezvoltată.

De-a lungul veacurilor, bogăția unei țări a depins de lucruri diferite : în antichitate — de numărul de oameni de care dispunea pentru război ; mai tîrziu de bogăția pămîntului pe care îl folosea pentru agricultură ; în epoca revoluției industriale — de materiile prime, de fier, cărbune, petrol ; acum, principala bogăție a unei țări este capacitatea științifică a cadrelor sale, materia cenușie. Electronica, cibernetica, petrochimia, calculatoarele — acestea asigură bogăția țării. În țările cele mai avansate din punct de vedere economic mereu mai puțini oameni sînt ocupați în industrie și agricultură, și din ce în ce mai mulți în sfera serviciilor, ceea ce înseamnă într-o tot mai mare măsură în activitatea științifică.

• În acest context, considerați că știința a devenit un factor de producție ?

— Da, într-o accepție nouă. Știința este acum singura modalitate de care dispunem pentru a investi în tehnologia viitorului. După părerea mea, pentru o țară care își propune astăzi să-și creeze o industrie, cum este, de exemplu, cazul țărilor africane, este foarte important ca ele să nu se organizeze în vederea construirii vechilor ramuri ale industriei existente, să nu se limiteze la achiziționarea de licențe. Volumul cunoștințelor științifice se dublează la zece ani, așa încît, pînă ce vor fi fabricate utilajele pe baza licențelor cumpărate, ele vor fi deja învechite, iar produsele nu vor putea fi vîndute pe piața mondială, țara respectivă condamnîndu-se la o permanentă stare de colonialism economic, dacă nu va face ea însăși cercetare.

În acest context, aș aminti că unii oameni credeau că dacă o țară nu are calculatoare, acest lucru dăunează industriei. De fapt însă raportul este diferit. Industria are nevoie de matematică fundamentală, iar aceasta nu poate avansa fără calculatoare. Dacă am folosi calculatoarele numai pentru industrie, am introduce doar tehnica existentă. Or, ceea ce se cere este descoperirea permanentă a noului. **Este deci vital să ne ocupăm și de lucruri care par inutile.** Exact acest lucru îl înțeleg atunci cînd spun că știința, știința fundamentală, este ea însăși **nemijlocit** o forță de producție.

• Spuneați că volumul cunoașterii științifice se dublează la zece ani. Ce implicații are acest lucru pentru politica de cadre științifice ?

— Un aspect este acela al **pregătirii** oamenilor de știință. Profesorii care predau în universități trebuie să fie oameni care și-au încheiat recent studiile — nu cu 30 de ani în urmă — și deci dispun de cele mai noi cunoștințe. În al doilea rînd, trebuie să ținem seama că avem nevoie de 4—5 ani pentru a transmite aceste cunoștințe. Deci, în orice caz, la terminarea cursurilor jumătate din cunoștințele obținute de studenți s-au și perimat. Peste alți cinci ani ei nu mai au decît cunoștințe vechi. Soluția este să instruim studenții în științele fundamentale și apoi să-i trimitem direct pe unii din ei în cercetare, în domeniile cele mai avansate — în electronică, cibernetică etc. În acest mod, ne pregătim automat pentru etapa **următoare** a dezvoltării științei.

Un alt aspect este acela al **folosirii** oamenilor de știință, căci în zadar îi pregătim, dacă nu-i folosim. O descoperire științifică are valoare economică numai dacă este aplicată. S-a ajuns la unele cuantificări în privința raportului dintre numărul oamenilor de știință care să lucreze în producerea cunoștințelor și numărul celor ocupați în producția materială. După studii ale O.C.D.E. raportul este 1 la 3, după opinia mea — 1 la 4. În orice caz, raportul este constant. Oamenii de știință din uzine trebuie să introducă permanent inovația. Deatfel, aceasta este calea prin care Japonia, de pildă, va reuși

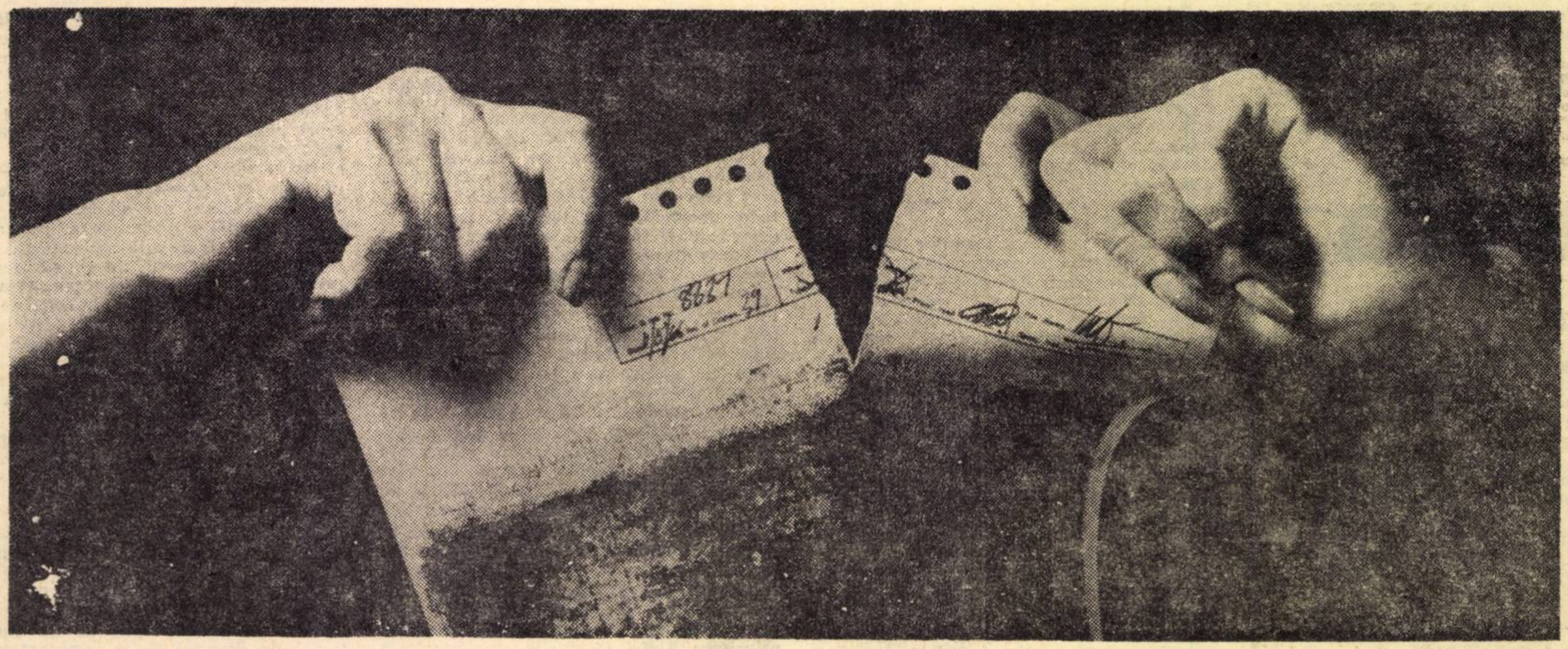

AVEȚI NEVOIE DE MAI MULTE ORIGINALE ÎN MINIMUM DE TIMP ?

Originalul trebuie dactilografiat, verificat, corectate greșelile etc.

RANK XEROX simplifică toate acestea

Cu un multiplicator RANK XEROX se execută copierea directă de pe documentul original. Nu mai este necesară dactilografierea unui original. Nu sînt necesare exemplare de control.

Se așează originalul pe mașină, se apasă pe un buton și se urmărește cum apar copiile uscate. Hîrtie obișnuită. Perfect de la început și pînă la sfîrșit.

Totul este foarte simplu, iar metoda de copiere este identică la toate cele trei tipuri de mașini pe care le exportăm.

Tipul 3 600 — cel mai mare și mai rapid — execută o copie într-o secundă.

Tipul 660 — cel mai mic — se instalează cu ușurință pe un birou.

Tipul 720 — modelul de mărime medie — se poate monta pe un postament simplu.

Probabil că nu aveți nevoie de toate cele trei tipuri. Dar tot atît de sigur este faptul că aveți nevoie de originale.

Iar cu RANK XEROX totul este rezolvat.

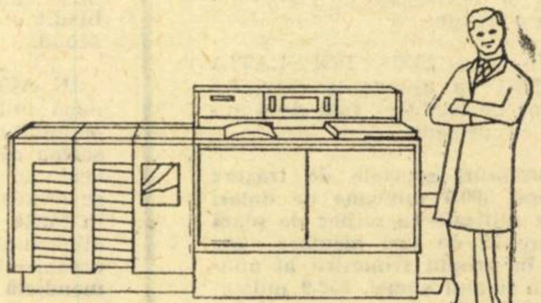

Informații suplimentare obțineți de la ISCE TEHNOIMPORT, Căsuța Poștală 110, str. Doamnei 5, București și de la ISCE MAȘINIMPORT, Calea Victoriei 133, București.

PUBLICOM

să devină peste zece ani mai bogată decît Statele Unite. Nu trebuie uitat că 80% din oamenii de știință japonezi lucrează în industriile cele mai avansate.

● Ați ajuns și la unele cuantificări privind corelația între cercetarea științifică și creșterea economică...

— Această corelație este diferită de la o ramură la alta. Cu cît ramura are un ritm de creștere mai rapid, cu atît are nevoie de mai multă cercetare științifică. În agricultură sau textile, care au un ritm de creștere scăzut, să zicem de 2% pe an, nu este necesar să se cheltuiască mai mult de 0,2% din produsul net al ramurii pentru cercetare științifică. Tot ce se cheltuiește în plus ar fi o risipă. În electronică sau petrochimie însă, unde creșterea este în medie de 10% pe an, este necesar să se cheltuiască pentru cercetare în jur de 25% din produsul net realizat pentru a putea menține ritmul creșterii. Ca regulă generală se poate afirma că **ritmul cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare, ca procent din valoarea producției, trebuie să crească la cubul creșterii ritmului industriei.** De pildă, dacă pornim de la un ritm de creștere de 6% și cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare reprezintă tot 6% din produsul realizat, o dublare a ritmului creșterii, presupune ca ritmul de sporire a cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare să crească de 2^3 ori, sau de 8 ori.

● În lucrările dv. vă referiți la existența unor crize în dezvoltarea științei. Considerați că există astăzi o asemenea criză ?

— Un prim impas există în domeniul informației științifice. Cantitatea de informație este atît de mare încît duce la contrariul ei — la lipsa ei de utilitate. Pentru un om de știință a devenit imposibil să se țină la curent cu tot ce se publică. **Articolul, ca mijloc de informație, devine perimat. Informația scrisă este înlocuită din ce în ce mai mult prin contactul direct.** De aceea, o importanță cu totul deosebită o capătă astăzi conferințele științifice naționale și internaționale. Acest lucru este deosebit de valabil, chiar vital, pentru țările mici.

● Considerați că o țară mică poate progresa tot atît de repede ca una mare în știință ?

— Nu numai că poate progresa, dar chiar progresează mai repede în prezent. Există astăzi în lume o problemă pe care eu o numesc „a țărilor prea dezvoltate". În țări ca SUA, de exemplu, dezvoltarea științei devine acuma mai lentă. Astfel de țări sînt „saturate" cu știință. Ele nu mai au destui cercetători pentru a continua progresul în același ritm. În Statele Unite s-au redus mult cheltuielile și noi vorbim chiar de o „recesiune în știință". Desigur, în mod absolut țările la care ne-am referit sînt situate pe poziții fruntașe. Totuși, țările mici avansează acum mai repede, căci ele nu și-au epuizat încă rezervele de oameni de știință. Acest lucru se întîmplă și cu limbile întrebuințate în știință.

● Care vor fi, după părerea dv., domeniile unde știința va progresa cel mai rapid în deceniile următoare ?

— Biologia moleculară. Cele mai noi industrii, de exemplu „construcția biomoleculară", vor apare ca urmare a dezvoltării acestei științe.

● *Matematica — pe planul doi ?*

Recentele descoperiri despre originea vieții prezintă un interes atît de mare încît chiar fizica și matematica își vor pierde — după părerea mea — din importanță. Omul va putea influența genetica. Este posibil ca un progres substanțial să fie de asemenea obținut, în agricultură, ca urmare a acestor descoperiri. De exemplu, în loc să folosim îngrășăminte chimice, să folosim poate un praf care să „producă" plante miraculoase.

Chiar urbanizarea ar putea deveni inutilă. Industriile cele mai noi consumă un volum foarte mic de materie primă și unul foarte mare de materie cenușie, așa încît ele vor putea fi amplasate oriunde, indiferent de apropierea de sursele de materie primă. Un singur camion care sosește o dată pe lună va putea aduce întreaga materie primă necesară. Se vor dezvolta astfel peste tot zone industriale, satele nu se vor mai deosebi de orașe. Oamenii vor rămîne pe loc, dar vor duce o viață îndestulată. Aceasta nu este știință fantastică, e un lucru realizabil în anumite condiții — chiar și în 10 ani.

● Ce descoperiri interesante așteptați ca urmare a cuceririi Lunii ?

— Nici una. Desigur, cucerirea spațiului este o aventură extrem de interesantă, dar este ca și cum am construi în momentul de față catedrale sau piramide. Ea nu aduce nimic nou științei.

● V-aș pune o întrebare poate prea generală, dar ea frămîntă oamenii. Ce ne va aduce pînă la urmă știința ?

— Sper că ne va aduce lucruri bune, dar pentru aceasta trebuie ca oamenii să fie educați, să fie culți. Dar știința nu este numai un mijloc pentru atingerea unui scop, ea este și un scop în sine. În definitiv știința este activitatea cea mai creatoare a omului.

După părerea mea, aceasta este însăși natura științei. De fapt pentru ce trăim ? Unul din răspunsuri poate fi: pentru ceea ce omul creează. În artă, muzică, literatură... Există și un alt domeniu special al creației, care nu aparține unei singure țări ci întregii umanități: aceasta este știința.

Interviu realizat de
Irina VIANU

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

BALANȚE EXTERNE

DUPĂ O PERIOADĂ relativ scurtă, în care semnificațiile balanțelor comerciale și de plăți ale principalelor țări capitaliste au părut a se estompa, ele revin pe primul plan, mai ales ca urmare a unor noi pasive înregistrate în cazul Statelor Unite și în cel al Angliei. Favorizată de asemenea evoluții ca scindarea pieței aurului și introducerea „drepturilor speciale de tragere" în cadrul Frontului Monetar Internațional, estomparea semnificațiilor negative ale balanțelor americane și engleze nu va fi rezistat astfel prea mult timp în fața exigențelor reglementării conjuncturii interne, care între altele impune tuturor țărilor capitaliste eforturi de intensificare a exporturilor și de frînare — în diferite proporții — a importurilor.

Balanța de plăți a S.U.A. a înregistrat în primul trimestru al acestui an un deficit de 1728 milioane dolari pe baza calculului numit „de lichiditate" (după corectarea oscilațiilor sezoniere) și de 3096 milioane dolari pe baza calculului numit „al reglementărilor oficiale". În ambele cazuri este vorba de o pasivizare considerabilă: în ultimul trimestru din 1969 balanța se încheiase cu un excendent de 532 și respectiv 837 milioane dolari. Înrăutățirea balanței „de lichiditate" se explică mai ales printr-o creștere accentuată a ieșirilor de capital, în sumă de circa 2,5 miliarde dolari, față de un miliard în trimestrul 4/1969. Mișcarea din primele trei luni ale anului curent este socotită însă a reflecta mai fidel adevăratele tendințe ale fluxurilor de capital, deoarece în perioada precedentă fusese vorba în bună măsură de operațiuni cu caracter temporar dictate de restricțiile oficiale ale investițiilor de capital în străinătate. Pe de altă parte, rezultatul a fost influențat de reducerea achizițiilor străine de hîrtii de valoare americane de la circa 700 la circa 300 milioane dolari. Pe piața acțiunilor au rezultat chiar vînzări nete ale deținătorilor străini în sumă de 90 milioane dolari. Se pare că de creșterea rezervelor de dolari ale băncilor centrale străine au beneficiat îndeosebi Anglia, Franța, Canada, R. F. a Germaniei și Japonia. În ceea ce privește aprecierea duratei tendințelor recente în balanța de plăți a S.U.A., observatorii vest-europeni, spre deosebire de unele afirmații din surse oficiale americane, tind să considere că ea se va prelungi, trebuind să fie pusă în legătură și cu situația precară a balanței schimburilor externe și cu creșterea continuă a angajamentelor externe pe termen scurt, fără o consolidare corespunzătoare a rezervelor valutare.

O deteriorare a cunoscut în cursul lunii aprilie balanța comercială a Angliei, după o serie aproape neintreruptă de solduri lunare active timp de circa trei trimestre. Deficitul din aprilie, după corectarea oscilațiilor sezoniere, este de 11 milioane lire sterline, însă ceea ce reține în mod deosebit atenția observatorilor nu este mărimea absolută, ci tendința de statornicire a soldului pasiv. Este adevărat că intrările din comerțul invizibil continuă să depășească apreciabil deficitul balanței comerciale, ceea ce a dat în primul trimestru al anului curent un sold activ de 150 milioane lire sterline. Dar importurile engleze cresc în ritm accelerat, în timp ce expansiunea exporturilor vădește o tendință de slăbire. Valoarea importurilor a constituit în aprilie un nou record, atingînd 750 milioane lire sterline, iar media mobilă pe ultimele trei luni (februarie-aprilie) a fost de 731 milioane. Aceasta reprezintă o creștere de 5% față de media pe lunile noiembrie-ianuarie, pe cîtă vreme în cursul anului trecut importul fusese aproape staționar. În ceea ce privește exportul, el a fost în februarie-aprilie numai cu 1% superior mediei mobile pe noiembrie-ianuarie. În cifre absolute, exportul din aprilie, în sumă de 684 milioane lire sterline, a constituit și el un record, dar continuarea actualelor tendințe comparate ale importului și exportului ar duce în curînd la contrabalansarea completă a intrărilor din comerțul invizibil. O asemenea situație s-ar putea produce încă în trimestrul al treilea 1970, ceea ce ar fi de natură să pericliteze asanarea balanței de plăți a Angliei realizată anul trecut. Deficitul amintit de 11 milioane lire sterline al balanței comerciale în aprilie rezultă din recalcularea cifrelor de export și import, înregistrate inițial în valori fob și respectiv cif: exportul recalculat a reprezentat 650 milioane lire sterline față de 679 milioane în prețuri fob, iar importul 661 milioane față de 750 în prețuri cif. Ar mai fi de reamintit că potrivit estimațiilor făcute înainte de evoluția recentă, soldul balanței de plăți curente a Angliei pe acest an ar urma să fie excedentar în proporție de 1.2—2 miliarde dolari.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● U.R.S.S. — Suedia

Revista „Vneștineaia Torgovlea" (nr. 5/1970) informează că la Moscova a fost semnat un acord de colaborare economică și tehnico-științifică între U.R.S.S. și Suedia. Acordul prevede extinderea schimbului reciproc de oameni de știință și specialiști, de informații economice și tehnico-științifice, de rezultate ale cercetărilor și experiențelor efectuate de institute de cercetări, organizații și firme; se prevede, de asemenea, schimbul de licențe și patente. S-a ajuns la o înțelegere în legătură cu elaborarea în comun a unor probleme în domeniul științelor fundamentale și aplicate. O înaltă eficiență economică, remarcă revista, se așteaptă ca urmare a colaborării în domeniul construcției de obiective economice, inclusiv în cel al livrărilor de utilaje complete.

● Bulgaria — Japonia

„Posibilitățile existente în Bulgaria și Japonia oferă condiții pentru dezvoltarea și adîncirea în continuare a relațiilor între cele două țări" — subliniază agenția B.T.A. — citînd declarația ambasadorului Japoniei în Bulgaria.

Japonia este interesată să importe din Bulgaria tutun și alte produse agrare, precum și produse ale industriei constructoare de mașini și chimice și ale metalurgiei neferoase; Bulgaria, la rîndul său, este interesată să importe nave, instalații complete pentru industria chimică, metale și fibre sintetice.

Acordul comercial și naval pe cinci ani semnat recent la Sofia, sublinia **Rabotnicesko Delo,** prevede acordarea reciprocă a clauzei națiunii celei mai favorizate în toate domeniile legate de schimbul de mărfuri, traficul naval și tratamentul acordat persoanelor fizice și juridice aparținînd celor două țări.

● R.D. Germană — Turcia

La Ankara a avut loc semnarea protocolului privind schimburile reciproce de mărfuri pe 1970—1971 între cele două țări, care — potrivit publicației **Markt Informationen** (nr. 12, 1970) — reprezintă o nouă creștere față de anul precedent.

Pe lista exportului R. D. Germane în Turcia precumpănesc produse ale industriei prelucrătoare a metalelor și ale industriei chimice, iar cea a importurilor cuprinde — între altele — fructe tropicale, materii prime pentru industria textilă și a pielăriei, precum și metale.

● R.P. Albania : — Austria și Franța

După cum informează agenția **A.T.A.,** la Tirana a fost semnat recent un protocol privind schimbul de mărfuri între R. P. Albania și Austria pe anul în curs. Un document similar referitor la schimbul de mărfuri între Albania și Franța pe anul 1970 a fost semnat, de asemenea, la Tirana, anunță aceeași agenție.

● Polonia — Suedia

La încheierea recentei sesiuni a Comisiei mixte polono-suedeze de colaborare economică, industrială și tehnică, la Varșovia a fost semnat un protocol care prevede extinderea formelor de cooperare economică dintre cele două țări. Documentul trasează principalele direcții și stabilește formele cooperării, relevînd că există ample posibilități, în special în domeniul construcțiilor navale, construcției de strunguri, turbine, automobile, motoare electrice, utilaj pneumatic, rulmenți și instalații de foraj. De asemenea, au fost precizate domeniile colaborării tehnico-științifice și unele măsuri de facilitare a schimbului de mărfuri care constituie obiectul cooperării.

● Bulgaria — Benelux

Un acord comercial pe termen lung între Bulgaria și Benelux a fost semnat recent la Sofia, informează agenția B.T.A. Acordul creează condiții pentru sporirea schimburilor de mărfuri și extinderea legăturilor economice dintre Bulgaria, pe de o parte, și Belgia, Olanda și Luxemburg, pe de altă parte. Semnarea acordului a avut loc cu prilejul vizitei în Bulgaria a ministrului comerțului exterior al Belgiei, Hendrick Fayat.

● Iugoslavia — Norvegia

La Belgrad s-a întrunit comisia mixtă iugoslavo-norvegiană de colaborare economică, care a examinat rezultatele relațiilor comerciale bilaterale și a făcut propuneri de extinderea lor. Cu acest prilej s-a remarcat că principalele produse de export ale Iugoslaviei către Norvegia sînt navele. În ultimii ani, șantierele navale iugoslave au livrat Norvegiei 6 nave, urmînd ca pînă în anul 1973 să fie livrate încă 12 nave, în valoare totală de 150 milioane de dolari. S-a făcut propunerea, de ambele părți, ca lista mărfurilor ce constituie obiectul schimbului, să fie extinsă.

● Bulgaria — Anglia

Agenția **B.T.A.** anunță că la Sofia a fost semnat recent un protocol cu privire la schimbul de mărfuri dintre R. P. Bulgaria și Anglia, valabil pînă la 31 martie 1971. Totodată, a fost încheiat un acord comercial pe termen lung, care va reglementa schimburile dintre cele două țări pe perioada 1970—1975.

● Ungaria — Suedia

Întreprinderea ungară de extracție a cărbunelui din Tatabánya a încheiat cu firma suedeză Flygt un acord de cooperare pe termen de 10 ani. Potrivit acestui acord, se acordă firmei suedeze dreptul de a fabrica și a comercializa (în aproape șaizeci de țări) 14 instalații și procedee diverse de purificare și asanare a apelor — informează agenția ungară M.T.I.

★

Banca Națională a R. P. Ungare a încheiat recent cu consorțiul bancar „Bank of London and South America Ltd." (BOLSA), un important acord financiar potrivit căruia partea ungară va primi un credit de 30 milioane de dolari, rambursabil în trei ani. Creditul va fi folosit, după cum scrie ziarul **Magyar Hirlap,** pentru dezvoltarea producției industriei farmaceutice ungare, în următorul plan cincinal, cu 25—30%. Pe această bază, și exportul ungar de medicamente se va dubla, în perioada respectivă.

MONDORAMA

TURBOTRENUL ÎN ACȚIUNE

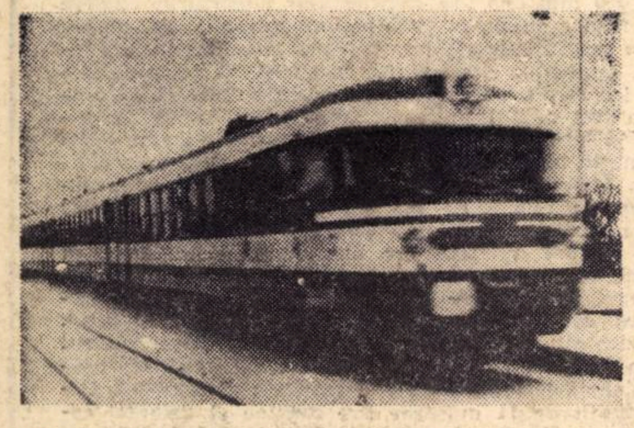

TURBOTRENUL francez a devenit operațional. Trei garnituri circulă, de la 6 aprilie 1970, pe ruta Paris — Caen — Cherbourg și alte două vor fi introduse, la începutul lunii viitoare, pe ruta Paris — Trouville — Deauville. O astfel de garnitură **(în fotografie)** este formată din patru vagoane, dintre care primul și ultimul sînt purtătoare de instalații motrice (un motor de 330 kW și un turbomotor de 820 kW). Întreaga garnitură măsoară 87 de metri în lungime, are greutatea de 114 tone și circulă cu viteza de 180 de km pe oră. Capacitatea de transport : 188 de pasageri.

Față de rezultatele satisfăcătoare obținute în prima lună de exploatare — atît din punct de vedere tehnic, cît și economic — societatea constructoare a pus în lucru încă două garnituri, din seria „Turbo II", care vor avea cîte cinci vagoane și vor circula cu 300 de km pe oră. Ele vor fi livrate pentru exploatare în primăvara anului viitor, cînd vor fi gata și lucrările de amenajare a primelor linii cu terasamente speciale, rezistente la viteza propusă.

HOTEL-MUZEU ÎN TAHITI

LA OUTUMAORO, în apropiere de orașul Papeete, centrul administrativ al arhipelagului Tahiti (Polinezia estică), a fost construit și dat în exploatare un hotel modern, de clasă internațională, denumit „Maeva". Edificiul, care evocă prin liniile sale un anumit stil arhitectonic polinezian, are șapte nivele și 230 de camere. Ca o atracție deosebită pentru turiști, în hotel a fost amenajat un muzeu de artă veche specifică regiunii.

PIAȚĂ NEGLIJATĂ

COMERCIANȚII vest-germani au pornit la asalt pentru cucerirea unei piețe mult timp neglijate : cea a consumatorilor vîrstnici. Acest efort — scrie **Industriekurier** — este stimulat de cifre foarte elocvente. Dacă consumatorii tineri reprezintă o putere de cumpărare de 20 miliarde de mărci, cei vîrstnici sînt „cotați" cu 60 de miliarde. Categoria lor este în creștere. 21,6 milioane din locuitorii de azi ai R.F.G. sînt în vîrstă de peste 45 de ani. Fiecare al treilea lucrător actual nu se va mai afla în 1980 în cîmpul muncii. De la 11,8% din totalul consumatorilor în 1965, ponderea celor de peste 65 de ani va ajunge în 1980 la 14,5%.

Preocuparea comercianților nu este de fapt singulară. Agențiile de turism au sesizat și ele interesul pe care-l prezintă vîrstnicii, în special pentru perioadele extrasezon.

PODUL DE LA NANKIN

UNA dintre cele mai mari lucrări tehnice realizate în ultima vreme în Republica Populară Chineză este podul metalic de la Nankin, peste fluviul Iantzî, construit în întregime de specialiști chinezi. Podul,

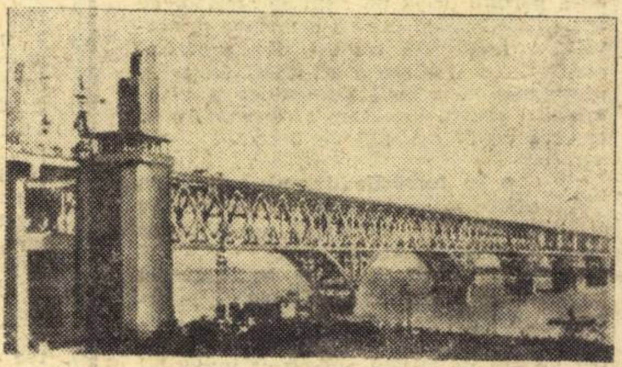

care se numără astăzi printre cele mai mari din Asia, are 1 300 m lungime și dispune de două nivele de circulație, cel de jos fiind rezervat unei căi ferate duble, iar cel de sus pentru automobile. Căile de acces care duc la uriașa construcție sînt amenajate de o parte și de alta pe o distanță de 6 km.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

UN SONDAJ ÎN ȚĂRI ÎN CURS DE DEZVOLTARE

NIVELUL științific al statisticilor economice și sociale privind țările în curs de dezvoltare — îndeosebi problema asigurării „prospețimii" datelor, a gradului lor de cuprindere și comparabilitate — rămîne o chestiune de mare însemnătate pentru toate instituțiile care se ocupă de economia mondială. Cauza rezidă nu numai în organizarea deseori sumară a serviciilor statistice în țările respective, în insuficiența cadrelor calificate și a bazei tehnico-materiale necesare, ci și în uriașa diversitate a structurilor și a formelor de organizare social-economice, care face ca punctele de reper și unitățile de măsură adoptate să difere nu numai față de cele utilizate în cazul economiilor dezvoltate, ci chiar de la o țară la alta.

După cum se arată într-un studiu cuprinzător, publicat în nr. 11/1970 al revistei **Economie & statistique** (editată de Institutul național de statistică și studii economice din Franța), în țările africane, de pildă, anchetele statistice reprezintă deseori singurele surse de informare economică amănunțită și cuantificată, care permit să se evalueze, printre altele, producția agricolă tradițională, veniturile populației sau consumul. Aceste anchete trebuie să țină seama de influența unor factori specifici (de exemplu, caracterul pronunțat sezonier al multor activități), să-și modeleze sistemul de cercetare în raport cu variația conținutului unităților sociale cercetate (de pildă, proporțiile și autonomia economică a unității de bază — „gospodăria"— pot varia considerabil de la caz la caz).

Studiul prezintă sinteza unui număr de 37 de anchete pe tema „buget de familie — consum", efectuate între anii 1955 și 1967 (îndeosebi în 1960—1965), într-un număr de 14 țări africane făcînd parte din zona francului francez. Gradul de cuprindere al anchetelor este înfățișat în tabelul 1.

Rezultatele anchetelor sînt ilustrate în revista amintită, prin exemplul structurii consumului alimentar pe locuitor în regiunile rurale din partea de sud a statului Ciad, în 1965 (vezi tabelul 2).

Chiar dacă nu au un grad înalt de generalitate, exactitatea lor științifică dă acestor cifre posibilitatea să evidențieze unele orientări de bază, proprii consumului populației din majoritatea țărilor africane. Gospodăria rurală are în Ciad un pronunțat caracter natural, aprovizionarea de pe piață, cu bani, reprezentînd doar 13% din valoarea totală a consumului de alimente și băuturi, aflat — de altfel el însuși — la un nivel scăzut. Baza alimentației populației rurale o constituie cerealele, legumele și zarzavaturile, produsele oleaginoase și lactate (revenindu-le, la un loc, 68% din totalul consumului), care — în proporție covîrșitoare — se obțin în afara circuitului marfă-bani ; în același timp, ponderea alimentelor de origină animală, bogate în proteine (carne și pește) este cu totul redusă — cca 15%, iar cea a dulciurilor — infimă.

Datele reprezintă o ilustrare elocventă atît a nivelului relativ scăzut al alimentației populației în țările în curs de dezvoltare cît și a faptului că economia orientată spre monocultură (Ciadul, de exemplu, este mono-cultivator de bumbac) are un sector important de agricultură destinat să asigure hrana locuitorilor țărilor respective.

Tabel 1

Țara	Populația totală (în anul anchetei sau într-un „an mediu"	Populația cuprinsă în cadrul anchetei: persoane	Populația cuprinsă în cadrul anchetei: % din total	Nr. locuitori incluși în eșantioane (persoane)	Rata sondajului, pe țări, în % (4/2)	Rata observării pe țări, în % (4/1)
0	1	2	3	4	5	6
Camerun	4.750.000	1.619.736	34	5.374	0,33	1,1
Ciad	3.300.000	1.565.508	47	5.677	0,36	1,7
Congo (Braz.)	771.100	203.063	26	9.381	4,6	12,2
Coasta de Fildeș	3.340.000	3.085.166	92	36.726	1,1	10,1
Dahomey	2.350.000	2.093.597	89	14.805	0,71	6,3
Gabon	460.000	225.040	49	5.762	2,6	12,5
Madagascar	5.753.200	5.343.836	93	30.446	0,57	5,3
Mali	3.701.000	190.470	5,1	2.987	1,6	0,8
Niger	3.040.700	2.290.953	75	36.785	1,6	12,1
Republica Africa Centrală	1.227.200	2.373	0,19	630	27,0	0,5
Senegal și Mauritania	3.400.000	566.650	17	9.202	1,6	2,7
Togo	1.600.000	1.611.154	100	9.532	0,59	6,0
Volta superioară	4.650.000	2.353.653	51	10.851	0,46	2,3
Total	38.343.200	21.151.199	55	178.158	0,84	4,7

Tabel 2

Produsul	Valoarea consumului (în franci C.F.A.)*: total	din care: monetar (din cumpărări directe)	din care: nemonetar (consumul produselor proprii, troc și cadouri în natură)
— Condimente	408	28	380
— Legume și zarzavaturi	1.628	52	1.576
— Cereale, mîncăruri pe bază de cereale	4.033	305	3.728
— Fructe	246	7	239
— Oleaginoase, lapte, unt etc.	1.282	84	1.198
— Carne	872	224	648
— Pește	709	254	455
— Zahăr, bomboane, miere	51	35	16
— Sare	108	90	18
— Băuturi locale	759	165	594
— Băuturi importate	144	97	47
Total alimente și băuturi	10.240	1.341	8.899

*) 50 de franci C.F.A. = 1 franc francez.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 23(353)
VINERI
5 iunie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
20 pagini • 2 lei

CU TOATE FORȚELE PENTRU RECUPERAREA PIERDERILOR

PENTRU ÎNDEPLINIREA SARCINILOR DE PLAN

PE TOATE EȘALOANELE, în toate ramurile de activitate socială, întreaga națiune este angrenată cu hotărîre în vasta și complexa acțiune de refacere, de înlăturare a consecințelor inundațiilor, desfășoară eforturi pline de abnegație pentru îndeplinirea și depășirea planului, pentru continuarea neabătută a procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. În toate mințile, în toate inimile, gîndul dominant, sentimentul dominant este că drumul nostru trebuie continuat. Fără oprire. Fără încetinirea ritmului !

Breșa produsă în avuția națională, dereglările provocate în funcționarea mecanismului economic, pagubele aduse familiilor sinistrate sînt imense. Modul în care a fost și este înfruntată lovitura neașteptată relevă însă că voința țării de depășire a dificultăților, voința țării de a se realiza așa cum se vrea este incomparabil mai puternică. Toți sîntem conștienți că sînt necesare eforturi deosebite pentru reconstrucția a ceea ce a fost distrus. Pentru reconstrucția caselor, a uzinelor, a drumurilor, a podurilor, pentru refacerea culturilor. Sînt necesare eforturi pentru umplerea golului provocat în producție de scoaterea temporară din uz a unor importante capacități, de perturbarea relațiilor dintre unitățile economice.

Uriașa cantitate de energie, declanșată de cel mai nobil dintre sentimente omenești — patriotismul socialist — s-ar dovedi haotică, risipită, fără canalizarea, dirijarea ei cu competență spre obiectivul urmărit. Aici este secretul, resortul esențial al forței și operativității, al eficienței cu care societatea românească înfruntă consecințele grelelor încercări la care am fost supuși : în structura sa social-economică, în organizarea sa politică.

În toate împrejurările, în toate domeniile și sectoarele de activitate s-a manifestat cu o imensă vigoare rolul partidului nostru comunist, forța călăuzitoare a întregii vieți sociale, organizatorul destinelor țării.

Înaltul exemplu dat de conducerea partidului, de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care din primele zile s-a aflat în mijlocul poporului, pretutindeni unde a fost mai greu, insuflă încredere, galvanizează conștiințele și energiile, sudează voințele într-un unic imens elan popular în vederea biruirii dificultăților. Și dacă niciodată unitatea poporului nu s-a manifestat atît de puternic, aceasta se datorește, în primul rînd unității de granit a partidului, legăturii lui strînse cu masele, experienței dobîndite în conducerea societății, integrării sale profunde în ființa țării.

Este greu de găsit termen de comparație pentru solidaritatea cu care poporul român a înfruntat această calamitate naturală. Toți cetățenii țării, indiferent de naționalitate, muncitori, țărani, intelectuali, au răspuns cu promptitudine chemării partidului de a participa la prevenirea efectelor inundațiilor, la ajutorarea sinistraților și acum, la refacerea și recuperarea pagubelor, la îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan. Această unitate de voință și totală dăruire este rezultatul firesc al deplinei concordanțe a politicii interne și externe a partidului cu interesele vitale ale poporului nostru, rezultatul frăției indestructibile între poporul român și naționalitățile conlocuitoare, cultivate cu atîta grijă de partid, rezultatul muncii de educație comunistă a maselor duse de partid timp de mai bine de două decenii.

Clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea au înfruntat cu bărbăție lovitura dată căminelor, au apărat de năvala pustiitoare a apelor fabricile și ogoarele. N-au precupețit nici un efort. Zile și nopți, fără somn, în condiții grele.

Vor rămîne scrise cu litere de aur în istoria noastră faptele de eroism ale ostașilor țării. Au construit diguri. In ploaie, vînt, frig. Au salvat vieți omenești, case, uzine, holde.

(Continuare în pag. 2)

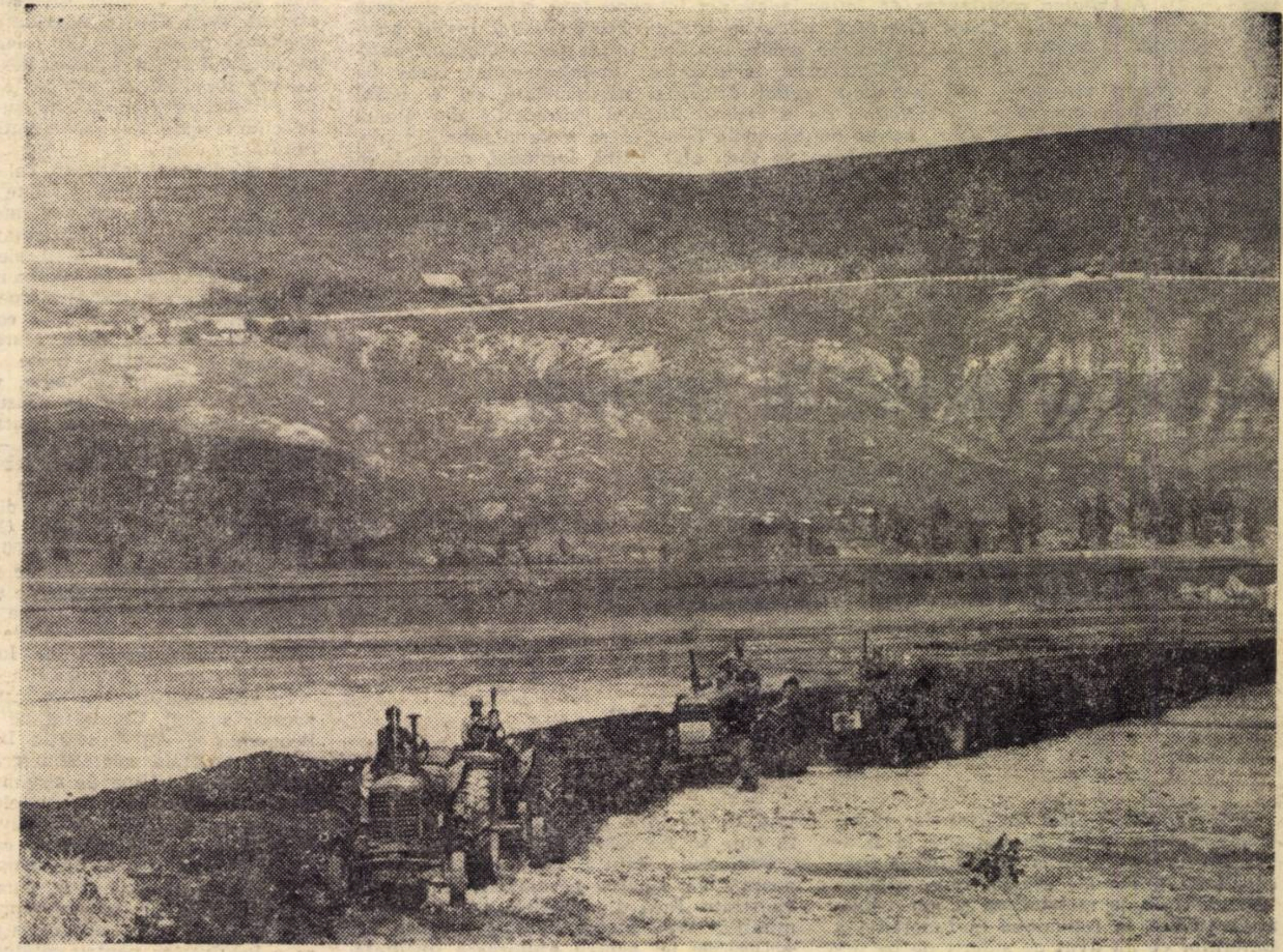

ACTIVITATE ÎNCORDATĂ PENTRU ÎNFĂPTUIREA INTEGRALĂ

● În județele lovite de calamitate, majoritatea întreprinderilor au început să producă, iar altele se găsesc într-o fază avansată de refacere ● În unitățile agricole de stat și cooperatiste se duce o intensă bătălie pentru cîștigarea recoltelor ● Sporesc angajamentele inițiale luate de colectivele de muncă din industrie pentru mărirea producției, în vederea compensării pagubelor pricinuite de dezlănțuirea apelor ● Totul pentru îndeplinirea integrală a planului pe acest an și asigurarea condițiilor pentru cincinalul următor! ●

IN ACESTE ZILE, cu excepția stării de alertă din localitățile situate pe malul Dunării, unde lucrările de consolidare a digurilor continuă neîntrerupt, zi și noapte, în toate județele care au avut de suferit de pe urma calamităților se muncește intens pentru repunerea în funcțiune a întreprinderilor care au fost greu lovite de pe urma puhoaielor dezlănțuite. Multe din ele au și început să producă, total sau parțial, iar altele se află într-o fază avansată de refacere. Acolo unde apele s-au retras, în unitățile agricole de stat și cooperatiste se lucrează de zor fie la reînsămînțări, fie la întreținerea culturilor pentru cîștigarea bătăliei recoltelor.

Activitatea colectivelor de întreprinderi din întreaga țară este caracterizată în prezent printr-o muncă încordată, plină de eroism. Reevaluîndu-și realist posibilitățile și găsind noi resurse interne pentru sporirea producției, muncitorii, inginerii și tehnicienii își suplimentează substanțial angajamentele luate în întrecerea socialistă, manifestîndu-și astfel hotărîrea nestrămutată de a grăbi înlăturarea urmărilor calamităților, de a realiza integral prevederile din planul actualului cincinal. Zi de zi, aceste angajamente încep să se materializeze în fapte, concretizîndu-se în mii și mii de tone de țiței, oțel, fontă, laminate, cărbune, în mii de mp de țesături, într-o producție sporită de materiale de construcții etc.

La chemarea conducerii partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, întregul nostru popor, sudat ca o trainică familie, desfășoară o muncă încordată și entuziastă pentru ridicarea activității economice la nivelul și cerințele impuse acestui ultim an al cincinalului și asigurarea unei temelii trainice viitorului cincinal.

MĂSURI OPERATIVE ÎN SPRIJINUL REFACERII CONSTRUCȚIILOR DETERIORATE DE INUNDAȚII

ing. Ion GĂVOZDEA
vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Economia și Administrația Locală

N-A ÎNCETAT încă furia apelor și întreaga țară a trecut cu hotărîre la înlăturarea, într-un timp cît mai scurt, a consecințelor grave ale acestor mari calamități naturale, la restabilirea și normalizarea situației, la repunerea în funcțiune a unităților ce au avut de suferit de pe urma inundațiilor și la recuperarea rămînerilor în urmă în realizarea planului. Într-o atmosferă de deplină solidaritate, oamenii muncii au hotărît ca, prin eforturi înzecite, să contribuie, prin rezultatele obținute în creșterea producției, la recuperarea pagubelor, la asigurarea condițiilor ca dezvoltarea în ritm susținut a economiei noastre naționale, să nu fie împietată, ca sarcinile planului de stat pe anul în curs să fie realizate cu succes.

Prin grija statului nostru socialist se acordă un sprijin permanent populației sinistrate. Încă din primele zile ale calamităților **s-au alocat fonduri speciale de 400.000.000 lei pentru ajutorarea imediată a locuitorilor din județele afectate de calamități.**

Cunoscînd pierderile grele din zonele sinistrate și necesitatea rezolvării cît mai grabnice a problemelor ridicate de refacerea gospodăriilor personale și sprijinirea cooperativelor agricole de producție, Comitetul Central al P.C.R., Consiliul de Miniștri și Consiliul Național al Frontului Unității Socialiste au luat recent o Hotărîre privind unele măsuri de ajutorare a populației și a cooperativelor agricole de producție, care au avut de suferit de pe urma calamităților naturale. **Hotărîrea prevede executarea suplimentară în acest an a 5.000 de apartamente în localitățile calamitate. Cetățenilor din municipii și orașe, ale căror locuințe proprietate personală au fost complet distruse, li se pot atribui, dacă doresc, apartamente în proprietate personală din locuințele ce se construiesc în blocuri de către stat.** Se vor repartiza cu prioritate apartamente cetățenilor care au locuit cu chirie în clădiri care au fost distruse de calamități.

În scopul realizării în cel mai scurt timp a locuințelor planificate în acest an și a celor 5.000 apartamente prevăzute suplimentar, sarcini importante revin organizațiilor de construcții ale consiliilor populare județene. În sprijinul acestei acțiuni vor veni și unitățile specializate ale altor ministere și ale unor consilii populare județene. La Satu Mare, de pildă, unde se vor construi peste prevederile planului 1.650 apartamente, vor veni în ajutor Trustul local de construcții Bihor care va executa — 200 apartamente, cei din județul Maramureș — cu 200 apartamente, Întreprinderea de construcții „Carpați" — cu 400 apartamente și Unitatea din județul Satu Mare a Ministerului Construcțiilor Industriale, care va ridica 650 apartamente. În județul Alba, unde se vor construi suplimentar 370 apartamente și în județul Bistrița-Năsăud, organizațiile locale de construcții vor fi ajutate de unități ale Ministerului Construcțiilor Industriale și ale Ministerului Industriei Metalurgice.

În vederea realizării cît mai grabnice a acestor sarcini, Comitetul de Stat pentru Economia și Administrația Locală a trimis în județele calamitate grupe de specialiști în probleme de sistematizare, proiectare și execuție a locuințelor care, împreună cu comitetele executive ale consiliilor populare județene și cu unitățile constructoare, vor stabili amplasamentele și sistemele constructive, care să permită executarea în cît mai scurt timp a acestor apartamente. Acțiunea de construire a locuințelor pentru cetățenii sinistrați va fi sprijinită și de unitățile coordonate de Ministerul Industriei Materialelor de Construcții, care vor executa 600 de căsuțe din beton celular autoclavizat. Împreună cu acest minister, C.S.E.A.L. analizează și determină în prezent posibilitățile de a depăși planul de producție la fabricile și poligoanele de prefabricate ale consiliilor populare județene, precum și de redistribuire a panourilor mari de la județele neafectate de calamități, în scopul executării în soluțiile cele mai rapide a locuințelor în zonele sinistrate. Pentru accelerarea ritmului de construire a locuințelor se vor devansa termenele de punere în funcțiune a noilor poligoane de prefabricate, cum sînt cele de la Petroșani, Oradea și altele, acestea urmînd să înceapă producția, eșalonat, pe secții, pe măsura punerii lor în funcțiune.

C.S.E.A.L. a trimis specialiști în județele în care se vor executa suplimentar apartamente, pentru a determina necesarul de materiale, utilaje de construcții și forță de muncă. Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini va trebui să ne sprijine în această acțiune, prin asigurarea utilajelor necesare, prin redistribuire de la alți beneficiari. Comitetele executive ale consiliilor populare județene vor trebui să urmărească construirea cu prioritate a apartamentelor pentru sinistrați și apoi, eșalonat, pentru restul populației. Apartamente pentru familiile ale căror locuințe au fost distruse de calamități, vor trebui cît mai repede date în folosință, chiar fără unele finisaje exterioare sau folosind racorduri provizorii în rețeaua de instalații de energie electrică, apă, termoficare, gaze etc.

O altă prevedere a recentei Hotărîri adoptate de conducerea de partid și de stat este aceea că **cetățenii din mediul urban ale căror locuințe proprietate personală au fost distruse de calamități, dar nu doresc să primească în proprietate personală apartamente în blocuri, vor beneficia de un ajutor bănesc pentru a-și reconstrui locuințele.** Ajutoare bănești vor primi și cei a căror locuințe au fost avariate, în scopul executării reparațiilor necesare. **Cetățenii din mediul rural ale căror locuințe, proprietate personală, au fost distruse sau avariate, vor beneficia de asemenea de ajutor bănesc pentru refacerea sau repararea locuințelor.** Atît în mediul urban, cît și în cel rural se vor acorda ajutoare pentru refacerea anexelor gospodărești. De asemenea, se **vor acorda ajutoare pentru refacerea bunurilor casnice și de uz personal, distruse de calamități, cetățenilor de la orașe și sate în obiecte și numerar.**

În vederea refacerii sau reparării locuințelor distruse sau avariate, cetățenii vor beneficia de unele înlesniri cum sînt: procurarea de materiale de construcții la prețuri de livrare, fără impozit pe circulația mărfurilor, scutirea de taxe pentru obținerea autorizației de construcții, înscrierea dreptului de proprietate și altele. În sprijinul realizării acțiunii de ajutorare a populației calamitate vor veni și

→

(Urmare din pag. 1)

Unii dintre ei și-au dat viața. S-au definit a fi ceea ce partidul și poporul i-a învățat și le-a cerut să fie: pavăză a cuceririlor noastre în fața primejdiilor de orice fel.

Reportajele au evidențiat aici un tînăr care salvează cu o barcă improvizată două, cinci, zece familii, dincolo grupuri de studenți sau elevi care apără Brăila și Galațiul. Un reflector uriaș ar fi putut arăta că tot tineretul acestei țări a participat cu tot ce a avut el mai bun; că el reprezintă o forță reală, pe care se poate conta. El este așa pentru că a fost format să fie astfel: de școală, de organizația sa — U.T.C., de partid.

Toți au făcut-o și o fac pentru că știu că este în joc propriul lor bun, propria lor avuție. Pentru că România este a lor și numai a lor. A lor, a tuturor. Pentru că știu că ceea ce au construit și construiesc pe aceste pămînturi este al lor. Numai un astfel de resort a putut declanșa energia umană care s-a revărsat în aceste zile de-a lungul și de-a latul țării.

Se poate spune, cu cel mai deplin temei, că orînduirea noastră, economia noastră au trecut cu strălucire un greu examen. Nici o orînduire bazată pe inechitate, pe exploatare n-ar fi putut organiza bătălia cu apele așa cum am organizat-o noi. Într-un alt cadru social ar fi fost de neconceput ca eforturile depuse să fie atît de eficiente, ca succesul acțiunii de limitare a pierderilor să fie atît de mare, ca acțiunea de refacere și normalizare să se desfășoare atît de rapid, de sistematic.

Pe de altă parte, dacă economia noastră a reușit să reziste șocului produs de ceea ce specialiștii consideră a fi fost cea mai amplă calamitate cunoscută în Europa, aceasta se datorește solidității ei, justeței opțiunilor politicii elaborată de Partidul Comunist Român.

Dacă am reușit să ridicăm cu extremă rapiditate diguri uriașe în calea puhoaielor, este pentru că am dispus de *mașini* și *forță de muncă calificată.* Dacă am reușit să repunem în funcțiune, în numai cîteva zile, uzine întregi, grav avariate, este pentru că avem un *sistem energetic național,* variate surse de *materii prime puse în valoare* și, din nou, mașini. Dacă acum suplimentăm producția în unele fabrici pentru a acoperi pierderile provocate în altele, este pentru că avem aceste fabrici. Dacă ne putem angaja să realizăm integral sarcinile asumate mai înainte, este pentru că dispunem de *multe fabrici.* Toate acestea le putem face pentru că două decenii am construit — cu eforturi, neîndoielnic, dar și cu incontestabile și tonice succese — o economie sănătoasă, echilibrată, dinamică. Să ne gîndim numai ce consecințe ar fi avut o astfel de încercare dacă economia românească nu ar fi mers pe calea industrializării, dacă în agricultură nu ar fi triumfat marea producție socialistă.

Din mulțimea de învățăminte ce pot fi degajate din această grea încercare, două trebuie reținute, în primul rînd: orînduirea noastră socialistă dispune de puternice resurse interne, prin structura și forța sa ea poate înfrunta orice fel de examen; această forță își are izvorul principal în conducerea întregii vieți sociale, în puterea de organizare și mobilizare a maselor de către partid. Viitorul nostru rămîne construirea societății socialiste multilateral dezvoltate, iar garanția făuririi lui — conducerea societății de forța politică, care este Partidul Comunist Român.

PENTRU REFACERE ȘI NORMALIZARE, A CINCINALULUI

unitățile Ministerului Comerțului Interior și ale Uniunii Centrale a Cooperativelor de consum, care vor repartiza în județele calamitate materiale pentru fondul pieței necesare construirii și reparării de locuințe.

Prin contribuția tuturor la această mare acțiune, sîntem convinși că vom face să dispară într-un timp scurt urmele dureroase ale calamității naturale.

CONTRIBUȚIA INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII

Interviu cu tov. ing. SILVIU OPRIȘ
adjunct al ministrului industriei materialelor de construcții

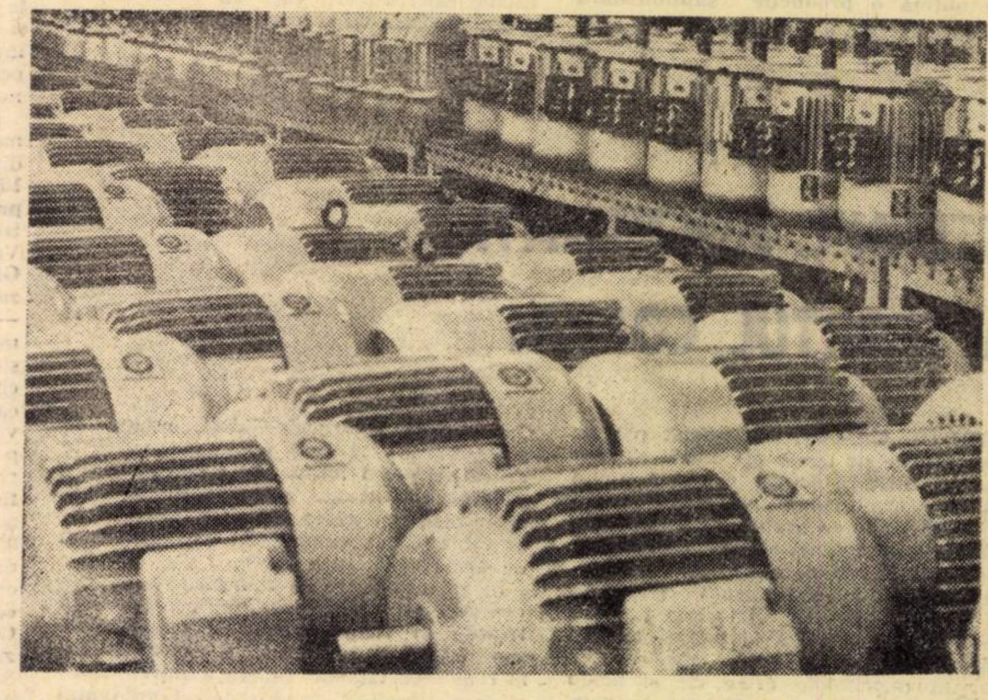

Un lot de motoare electrice e gata pentru a fi expediat întreprinderilor din zonele calamitate.

ȚINÎND seama de cererile mari de materiale de construcții solicitate de zonele calamitate, pentru reconstruirea unităților industriale avariate și a clădirilor personale, redactorul „Vieții economice" Septimiu Pop s-a adresat tov. ing. **Silviu Opriș**, adjunct al ministrului industriei materialelor de construcții cu rugămintea de a răspunde la următoarele întrebări :

— În urma revărsărilor de proporții neobișnuite a apelor cîteva unități ale ministerului dv. și-au întrerupt producția. Ce s-a întreprins și ce se întreprinde pentru ca ele să fie integrate cît mai grabnic în circuitul economic?

— Din cele 17 unități afectate de calamități, 14 funcționează în momentul de față cu întreaga lor capacitate. Fabrica de produse refractare Dej și-a reluat doar parțial activitatea, lucrînd cu secțiile de șamotizare. Cuptoarele sînt deocamdată în temperare, urmînd să dea producție imediat după consumarea acestei faze. Fabrica din Dej a primit un substanțial ajutor pentru recuperarea ei cît mai grabnică. O serie de unități ale ministerului nostru (Uzinele „9 Mai"-București, Stația mecanică Cluj, Fabrica de cărămizi Turda etc.) au trimis încă în primele zile formații de muncitori de înaltă calificare, dotate cu scule, utilaje, aparate și materiale, iar asistența tehnică a fost asigurată de specialiștii din minister, centrale și institute de cercetări. Ca urmare a efortului colectiv, putem aprecia că data de 15 iunie, prevăzută pentru începerea producției, va fi devansată cu cîteva zile.

O altă unitate, Fabrica de cărămizi-Satu Mare, produce doar cu una din cele trei unități ale sale, la a doua se lucrează pentru reluarea producției, iar a treia se mai află sub apă (n.r. — marți 2.VI.1970). Tot sub apă este și balastiera Sebeș-Olt. Sîntem pregătiți ca imediat după crearea condițiilor necesare să intervenim astfel ca perioada de întrerupere să fie cît mai scurtă.

— Stagnările fortuite au provocat, desigur, pierderi de producție. Vor fi ele recuperate?

— Pierderile cauzate de întreruperea activității sînt de circa 15 milioane lei producție globală. Unitățile calamitate nu au produs aproximativ 2 mil. buc. țigle, peste 2 mil. buc. cărămizi refractare, peste 6 milioane buc. cărămizi și blocuri ceramice etc. Cu toate acestea, datorită măsurilor de reluare imediată a producției și a eforturilor suplimentare depuse de unitățile neafectate, planul producției globale pe minister în luna mai a fost îndeplinit. S-au obținut depășiri la ciment cu 0,1%, carton bitumat 1.2%, panouri mari de locuințe 16%, fîșii de planșeu 3,2%, geamuri trase 4,1%.

— Pentru asigurarea unor cantități sporite de materiale de construcții necesare refacerii județelor calamitate, ce măsuri au fost luate și cum se materializează ele?

— Încă în cursul lunii mai, deși principala noastră sarcină a fost recuperarea pierderilor și îndeplinirea planului, am reușit să producem unele cantități de materiale de construcții în contul angajamentelor suplimentare ale trimestrului II. Unitățile noastre au fabricat peste plan 918 t ciment, 1615 mc panouri pentru locuințe, 2395 mp fîșii de planșeu, 122 000 mp geamuri trase, 75 t articole din porțelan și faianță etc. Datorită condițiilor create în toate unitățile, apreciem că, începînd cu luna iunie, vom obține totale: 90,9 mil. lei producție globală.

Pentru a asigura sporirea producției de ciment s-a hotărît ca utilajele să fie folosite de toate fabricile în regim continuu și în orele de vîrf a consumului de energie electrică; să se efectueze transferul clincherului de la Fabrica de ciment Medgidia la altele cu capacități disponibile de măcinare (Comarnic, Cernavodă, Brăila) etc. La producția de materiale refractare s-a luat măsura trecerii parțiale la fabricarea de produse legate chimic (nearse) ș.a. Totodată, au fost luate măsuri de reducere a duratelor de executare a reparațiilor utilajelor la toate unitățile, iar la cele unde activitatea a fost întreruptă, concomitent cu lucrările de refacere să se execute un volum cît mai mare de reparații, astfel ca după intrarea lor în producție să se asigure un grad de folosire maxim a instalațiilor.

O sursă importantă de obținere a unor sporuri de producție peste plan este scurtarea termenelor de atingere a parametrilor proiectați la unele unități, acțiune efectuată pe baza analizării fiecărui obiectiv în parte. La etapa a doua a dezvoltării Întreprinderii de materiale izolatoare Berceni, de pildă, se vor realiza parametri în cursul trimestrului II/1970 în loc de III/1971, iar la secția vată minerală a aceleeași unități în trimestrul II/1970, în loc de I/1971. Secția de tuburi din beton armat precomprimat de la Întreprinderea de prefabricate Hunedoara va devansa termenele de atingere a indicatorilor din trimestrul I/1971, în trimestrul III/1970 etc.

O ultimă grupă de măsuri pe care o amintim este accelerarea punerii în funcțiune, încă în cursul acestui an, a unui număr de obiective de investiții. Enumerăm printre cele mai importante: permanentizarea producției de cărămizi la F.C. Jimbolia, ce se va devansa din trim. IV/1970 la data de 31.10.1970; dezvoltarea fabricii de produse izolatoare Bîrcea ce va intra în funcțiune la 31.08.1970, în loc de trim. III/1970, etc. Toate acțiunile aminte, alături de altele întreprinse sau în curs de promovare, constituie o garanție a realizării angajamentelor suplimentare ale ministerului nostru.

Ca urmare a măsurilor luate în fiecare unitate, pînă la 1 iunie a.c., au fost expediate la Satu Mare 2046 t ciment, din care 581 pentru fondul pieței, 487 t var, 297 mii bucăți blocuri din beton, 1100 mii bucăți cărămizi (toate pentru populație), 193 t ipsos (din care 143 t pentru populației), 1136 mii bucăți țigle (din care 1100 mii bucăți pentru populație), în județul Hunedoara, 1335 t ciment, 336 mii bucăți cărămizi, către județul Tg. Mureș 56 t ciment, 45 mii bucăți țigle, toate pentru fondul pieței etc.

Avem convingerea că, datorită activității fructuoase din toate unitățile de materiale de construcții ale ministerului nostru, în lunile ce urmează vom fi în măsură să satisfacem toate cererile, urgentînd prin aceasta procesul de reconstrucție și normalizare.

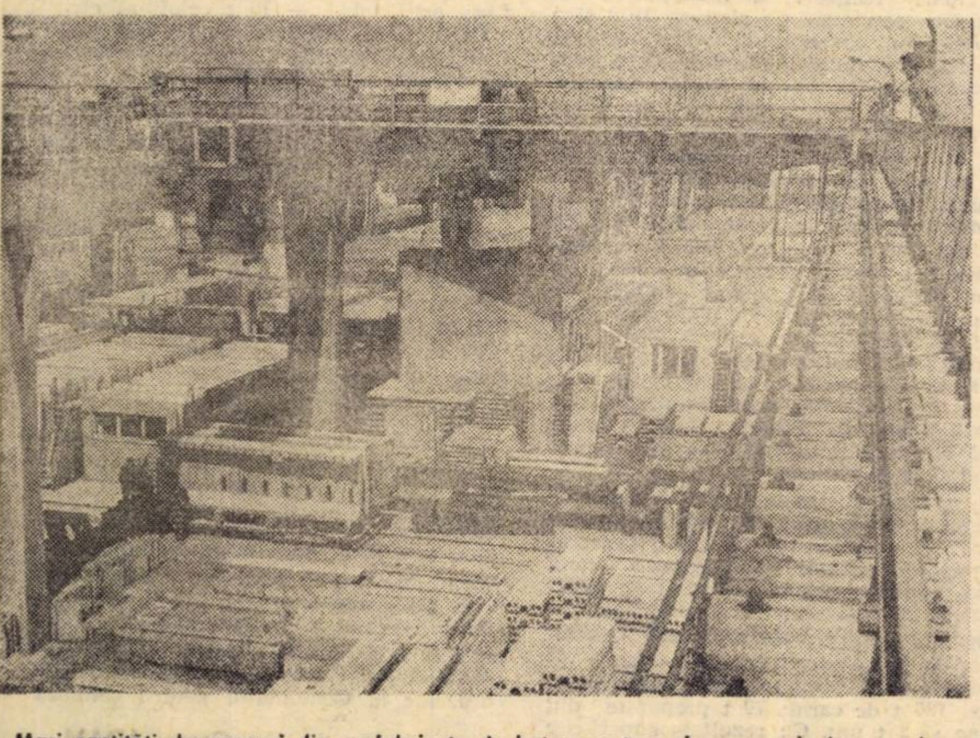

Mari cantități de panouri din prefabricate de beton pentru refacerea uzinelor, caselor, școlilor, pleacă zilnic din Militari — București.

JUDEȚUL PRAHOVA

ÎNALTUL SENTIMENT AL RESPONSABILITĂȚII

SENTIMENTUL dominant în aceste zile în întreprinderile județului Prahova este cel al responsabilității și efortului pentru asigurarea tuturor condițiilor, astfel încît economia țării, greu lovită de calamități, să poată primi, într-un timp cît mai scurt, bunuri materiale în plus, pentru ca prevederile actualului cincinal să fie întrutotul înfăptuite. Ocupînd unul din primele locuri în economia națională prin volumul producției ce se realizează în întreprinderile județului, prahovenii sînt conștienți că stă în puterea lor să se înscrie cu un aport însemnat în marea operă de refacere, de reconstrucție la care s-a angajat cu totală dăruire întregul popor.

Din angajamentele zecilor de unități de producție din județ reținem, în primul rînd, pe cele ale unor întreprinderi fruntașe pe ramură de producție. Astfel, colectivul **Combinatului petrochimic — Ploiești** a hotărît să majoreze angajamentul inițial **de la 18 la 30 mil.** lei la producția **globală, de la 14,5 la 24** mil. lei la producția marfă, de la 7,6 la 15 mil. lei la beneficii. Cunoscuta Uzină constructoare de utilaj petrolier **„1 Mai" — Ploiești** și-a majorat angajamentul cu 3 mil. lei la producția marfă și cu 1 mil. lei la beneficii; **Rafinăria Brazi** s-a angajat să reducă cu 2 zile durata reviziei generale a complexului de cracări catalitice, aceasta contribuind la majorarea angajamentului inițial de 2,5 mil. lei.

Importante majorări de angajamente se înregistrează și la alte unități. Colectivul Uzinei de anvelope **„Victoria" — Florești** și-a sporit angajamentul cu 10 mil. lei la producția globală, ceea ce înseamnă producerea peste plan a 20 000 garnituri anvelope ATA, cu care se vor putea echipa 400 tractoare, 500 mașini agricole, 800 autoturisme și camioane. Fabrica textilă **„Dorobanțul" —Ploiești** și-a majorat angajamentul inițial de la 3 la 9,5 mil lei la producția globală, de la 3 la 8,5 mil. lei la producția marfă vîndută și încasată, propunîndu-și să realizeze suplimentar peste 20 000 mp țesături și 9 000 kg fire pieptănate. Șirul exemplelor ar putea continua. **Pe totalul**

I. VOICU

——→

județului angajamentele inițiale au fost majorate, pînă în prezent, cu 70 861 000 lei la producția globală industrială, cu 11 668 000 lei economii la prețul de cost și cu 16 663 000 lei la beneficii; la export urmînd să se livreze în plus mărfuri in valoare de 20,5 mil. lei.

Ceea ce se cuvine remarcat este atmosfera de muncă rodnică din fiecare unitate, abnegația cu care se lucrează peste tot în vederea realizării exemplare a sarcinilor de producție și a angajamentelor asumate. Semnificativ în acest sens este faptul că **planul pe cinci luni a fost îndeplinit pe industria județului Prahova cu 3 zile inainte de termen, ceea ce a permis ca pînă la sfîrșitul lunii mai să se obțină o producție suplimentară în valoare de peste 125 mil. lei.** La sfîrșitul celor cinci luni care au trecut din acest an, bilanțul consemnează o producție suplimentară de 14 mil. lei, și 301 t polietilenă, realizată la Combinatul petrochimic — Ploiești, peste 250 000 mp geam tras la Fabrica de geamuri — Scăieni, peste 23 mii mp țesături de lînă la Fabrica textilă „Dorobanțul", 662 mc prefabricate din beton și 427 000 cărămizi și blocuri ceramică la Întreprinderea „1 Mai" — Bucov.

Largi acțiuni au loc în întreprinderi pentru valorificarea unor noi rezerve interne, pentru a face ca produsele obținute să se situeze la costuri cît mai reduse. Valorificînd mai bine potențialul de care dispune, fiecare colectiv este hotărît ca, în acest an, să dobîndească asemenea realizări, care să constituie o punte trainică de trecere la noul cincinal.

JUDEȚUL GALAȚI

PUTERNIC ANGRENAȚI LA EFORTUL COMUN

JUDEȚUL GALAȚI a suferit pagube importante de pe urma revărsării rîurilor Bîrlad și Siret. Bilanțul de pînă acum arată că în urma calamității **au fost inundate 27 545 ha teren arabil, diferite clădiri ale unității de industrializare a lemnului, conducte de aducțiune a apei de adincime, stații și canale, s-au evacuat temporar 1574 familii.** Pagubele materiale în curs de evaluare se cifrează la zeci și zeci de milioane.

Atît în momentele grele cît și acum populația județului a continuat și continuă activitatea cu tenacitate, cu dîrzenie, pentru sporirea producției agricole și industriale, pentru înlăturarea pagubelor cauzate de inundații. Concludent în acest sens **este suplimentarea angajamentelor inițiale de a da peste plan o producție globală valorică de 218 mil .lei cu încă 82,7 mil. lei; în construcții realizările la sfîrșitul anului vor depăși cu 53,6 mil. lei prevederile de plan.** Se vor produce astfel, în plus, zeci de mii tone de laminate, construcții metalice, materiale de construcții, utilaje și piese de schimb pentru agricultură, conserve, importante cantități de țesături, confecții, și alte mărfuri de consum.

Prin înzecirea eforturilor, prin utilizarea judicioasă a agregatelor și a materiilor prime, colectivele de muncă duc la îndeplinire cu răspundere, cuvîntul dat. La Combinatul siderurgic-Galați, numai în perioada 21—26 mai s-au produs peste prevederi 689 t fontă, 530 t oțel și 4133 t sleburi. Importante cantități de produse peste plan realizează și Uzina „Laminorul" de tablă, Combinatul textil, Întreprinderea de sîrmă, lanțuri și altele.

În plus, numeroase colective din întreprinderi au hotărît ca, din economii, să trimită în zonele sinistrate importante cantități de materiale, care să contribuie la refacerea cît mai rapidă a întreprinderilor și localităților distruse. **Combinatul siderurgic va trimite 14 500 mc oxigen îmbuteliat, 500 mc prefabricate din beton, 110 t laminate, 225 t ciment, 23 000 t zgură pentru ciment și construcții terasiere și alte materiale, va reconstrui 3 școli și un cabinet la Combinatul chimic-Tîrnăveni; Uzina „Laminorul" de tablă, 50 t tablă subțire; Combinatul textil 23 000 mp țesături din care 13 000 mp vor fi confecții.**

Șantierul de construcții va trimite spre zonele calamitate 50 t construcții metalice, industria locală — 100 000 bucăți cărămizi și mari cantități de obiecte de uz casnic. În multe întreprinderi s-au și format brigăzi de muncitori și specialiști din cele mai diverse profesii care, la cerere, se vor deplasa pentru a da o mînă de ajutor la reconstrucție.

L. BASSIRO

JUDEȚUL DIMBOVIȚA

ZILELE CELOR MAI ÎNALTE RITMURI

MAI PUȚIN lovit de calamități, județul Dimbovița dispune de un important potențial productiv, capabil să contribuie din plin la marea acțiune de refacere și normalizare — fapt confirmat pe deplin de realizările obținute în primele 5 luni ale anului. Potrivit datelor înregistrate la Direcția județeană de statistică, **planul producției globale și marfă pe această perioadă a fost îndeplinit în întreprinderile industriale cu 2 zile înainte de termen.** Au fost realizate în plus 21 mil. lei la producția globală și 15 mil. lei la producția-marfă. **În unitățile economice ale județului au fost obținute suplimentar 7 700 t ciment, 3 700 mp țesături, 230 000 lămpi electrice speciale, 3 400 t cărbune, precum și alte produse.**

Pornind de la nivelele obținute în primele cinci luni ale anului, numeroase colective din întreprinderi și-au propus ca, în perioada ce urmează, să atingă ritmuri înalte de producție și să-și suplimenteze angajamentele în întrecere. Astfel, colectivul **Fabricii de ciment din Fieni** și-a majorat angajamentul cu încă 7 000 t ciment și 500 t var, pe care le va realiza pînă la 1 septembrie a.c. În plus, cimentiștii de aici vor da peste angajamentul anual 4000 t ciment și vor confecționa în timpul lor liber 200 m liniari gard din beton, folosind fier vechi și praf de ciment rezultat de la electrofiltre. La rîndul său, colectivul **Întreprinderii de prefabricate** a realizat planul de producție pe cele 5 luni ale anului cu cinci zile înainte de termen, ceea ce a permis obținerea în plus a 3 035 mc. beton celular autoclavizat, 183 mc. beton greu, ceea ce echivalează cu 140 apartamente convenționale. Secția panouri mari pentru hale industriale lucrează în schimburi prelungite, în scopul recuperării rămînerilor în urmă din întreprinderile similare avariate. Concomitent, a început turnarea de bare din beton greu, necesare acoperirii construcțiilor. Specialiștii de aici au creat condiții pentru trecerea la confecționarea tuturor pieselor necesare realizării acestor construcții. Dînd dovadă de un înalt spirit de solidaritate, **constructorii de utilaj petrolier din Tîrgoviște** au livrat în avans 40 agregate de aspersiune, 6 remorci de 20 t, 2 automacarale de 5 t, expediind în același timp, fără contract, o însemnată cantitate de barăci metalice. De asemenea, ei vor repara în uzină 10 electromotoare necesare repunerii în funcțiune a unor capacități de producție avariate.

Cu aceeași dorință de a-și aduce contribuția la diminuarea pagubelor pricinuite de calamitățile naturale, muncesc și textiliștii de la **Întreprinderea „Bucegi" din Pucioasa.** Pînă în prezent, ei au reușit să recondiționeze 20 000 mp țesături și 15 t fire primite de la Fabrica textilă „Tîrnava"-Mediaș. Alte patru vagoane de celofibră, aparținînd aceleiași unități economice, urmează să fie recondiționate în următoarele zile. Toate acestea, fără a afecta îndeplinirea sarcinilor proprii.

Pe întregul județ, colectivele unităților economice au hotărît ca prin folosirea mai bună a capacităților de producție, a timpului de lucru și a forței de muncă, **să realizeze peste aceste angajamente 10 mil. lei la producția globală, 1 mil. lei la livrările pentru export. Planul de beneficii va fi depășit cu 3 mil. lei.** În scopul urgentării lucrărilor de reconstrucții din zonele sinistrate, Consiliul popular județean va renunța din cota sa la însemnate cantități de materiale pentru construcții.

Compensarea pagubelor înregistrate în zonele sinistrate preocupă în aceeași măsură și pe lucrătorii din agricultura dîmbovițeană. Au fost luate măsuri pentru întreținerea cît mai bună a culturilor în vederea realizării și depășirii producțiilor planificate. **Vor fi cultivate peste plan 5000 ha cu legume, iar prin exploatarea rațională a pajiștilor naturale, se vor obține 1000 t fîn peste prevederile inițiale, cantitate ce urmează să fie trimisă județelor calamitate.**

N. TEIȘAN

JUDEȚUL BACĂU

PRODUSE PESTE PLAN DE BUNĂ CALITATE

APELE învolburate nu au ocolit nici meleagurile băcăoane. Au distrus case și drumuri, au inundat unități forestiere și agricole, au înmuiat dealurile și le-au purtat la vale cu tot ce aveau pe ele — plantații, rețele electrice. Oamenii le-au ținut piept, au limitat distrugerile și acum toți, ca unul, depun eforturi însemnate pentru a diminua pagubele, pentru a se reintra repede pe făgașul normal al vieții și al muncii.

Elocvente în acest sens sînt angajamentele majorate luate de colectivele din întreprinderi. **O producție marfă de 137.286.000 lei peste plan — iată un prim obiectiv care impulsionează întrecerea socialistă a anului 1970.** Pe Valea Trotușului, 11 000 de **chimiști ai Grupului industrial de petrochimie Borzești** au contribuția cea mai consistentă — 47.000.000 lei, cu 18 milioane lei mai mult decît angajamentul inițial. Ei și-au propus să producă de două sau chiar de trei ori mai multă sodă caustică, cauciuc sintetic, fenol, policlorură de vinil, 700 tone sodă caustică. 1 800 tone p.v.c., 350 tone cauciuc sintetic etc. Chimiștii sînt urmați de aproape de **textiliștii din Buhuși și Bacău** care, împreună, au acum un angajament anual de 282.000 mp țesături tip lînă și mai bine de 70.000 mp țesături din bumbac, de cinci și, respectiv, zece ori mai mult decît cel luat la începutul anului. **Minerii din Comănești** au hotărît să aducă la lumina zilei cu 3 000 tone de cărbune mai mult decît prevede planul. **Grupul industrial pentru forajul extracția țițeiului Moinești** va realiza în acest ultim an al cincinalului o producție marfă, peste plan, în valoare de 4,8 milioane lei (dublu față de angajamentul inițial), fără a face nici o cheltuială suplimentară.

Pe baza acestor hotărîri, industria județului Bacău și-a suplimentat considerabil și alte obiective ale angajamentului anual. **Productivitatea muncii va spori cu 1,4% față de plan, la export se vor livra suplimentar produse în valoare de 5,9 milioane lei valută, economiile obținute prin reducerea cheltuielilor de producție vor fi cu 37 989 000 lei mai mari față de plan, beneficiile suplimentare vor atinge suma de 57 039 000 lei.**

Lăudabile sînt și acțiunile întreprinse în unitățile **„Letea", „Partizanul", Fabrica de șuruburi și cea de confecții** din municipiul Bacău. Se remarcă hotărîrea de a se produce, peste plan, potrivit angajamentului suplimentar, 2 120 mc cherestea de rășinoase, 500 tone hîrtie, confecții textile în valoare de 7,6 milioane lei, 77 000 perechi încălțăminte, mobilă în valoare de 1,9 milioane lei.

De la începutul anului și pînă în prezent, în județul Bacău s-au realizat, peste plan, însemnate cantități de produse. **La finele primelor patru luni se raporta depășirea sarcinilor de plan cu 1 241 tone cărbune, 170 tone fenol, 148 tone cauciuc sintetic, 210 tone hîrtie, 6 588 mc cherestea de rășinoase. Producția marfă realizată de industria județului atinsese valoarea de 68,4 milioane lei peste plan.** Primele două decade ale lunii mai au îmbogățit bilanțul cu 101 tone sodă caustică, 90 tone p.v.c., 36 tone cauciuc sintetic, 879 mc cherestea rășinoase etc.

În duminicile de 24 și 31 mai, fabricile băcăoane nu au cunoscut odihna. Mii și mii de muncitori au venit la lucru. Într-un singur schimb de duminică, textiliștii de la **„Proletarul" Bacău au realizat 3 500 mp țesături și 1 000 kg fire; la Fabrica de șuruburi o duminică a fost** mai fructuoasă decît o zi de lucru obișnuită: 481 000 piulițe și 411 000 șuruburi. La **„Partizanul"** Bacău s-au produs într-o duminică 4 565 perechi încălțăminte, 1 719 mp piei moi și 4 100 kg piei tari. Minerii s-au întrecut pe ei înșiși: în prima duminică lucrată, 1 200 de mineri au scos din abataje 776 tone de cărbune.

Solidaritatea băcăuanilor îmbracă în aceste zile multiple alte aspecte. Întreprinderile de industrie locală, bunăoară, au expediat în județele atinse de calamități 14 000 tone balast și 751 tone piatră. Au fost pregătite pentru a lua același drum alte 17 000 tone balast și 250 tone piatră. Fabrica de șuruburi și Uzina metalurgică din Bacău au onorat imediat comenzile pentru unitățile economice transilvănene. Peste tot, în cadrul planurilor de cooperare, se dă prioritate executării comenzilor făcute de acele fabrici al căror proces de producție a fost stînjenit de forța stihinică a apelor.

Multe echipe de specialiști și muncitori cu înaltă calificare au plecat la lucru în Transilvania. O echipă de electricieni și alta de șamotori de la G. I. Borzești lucrează încă de la 17 mai la Uioara — Ocna Mureș. Alți electricieni au plecat, tot de aici, la Combinatul chimic Tîrnăveni. Numeroase autobasculante și autocamioane ale unităților băcăuane lucrează de mai mult timp în orașele și satele transilvănene. Umărul viguros al întregii țări își trage puterea și de aici — de la Bacău, Comănești, Moinești, Tg. Ocna...

S NANIANU

JUDEȚUL BRĂILA

EFORTURI SUPLIMENTARE — REALIZĂRI LA COTE ÎNALTE

CA ȘI ÎN TOATE celelalte întreprinderi din țară, colectivele de muncă din județul Brăila s-au angajat să obțină cît mai mari realizări în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan pe 1970 și a prevederilor cincinalului. În această perioadă cuvîntul de ordine în fiecare întreprindere, la fiecare loc de muncă este: „să nu precupețim nici un efort, să punem în slujba reconstrucției cele mai bune realizări". **În primele cinci luni ale anului, în industria județului s-a realizat, peste prevederile planului, o producție globală în valoare de 57 000 000 lei, marcînd o creștere față de aceeași perioadă a anului 1969 de 12%.** De subliniat că acest spor a fost realizat în proporție de peste 85% pe seama creșterii productivității muncii, care numai în primul trimestru a fost mai mare față de aceeași perioadă a anului trecut, cu 11,6%. **La producția marfă vîndută și încasată planul pe 5 luni a fost realizat cu 5 zile mai devreme, depășirile însumînd circa 65 milioane lei.**

În această perioadă, Uzina „Progresul" a realizat, peste plan, 20 t oțel, 2 excavatoare cu cupă de 0,4 mc și a expediat însemnate cantități de instalații complexe pentru industria chimică și metalurgică. De la Uzina „Laminorul" au fost expediate către beneficiari 230 t laminate, de la Fabrica „Stînca" — 200 t ciment, de la Combinatul industriei alimentare 136 t de carne, 70 t preparate din carne și 2 t unt. Cu rezultate superioare s-a încheiat planul acestei perioade și la export, **mărfurile expediate peste plan avînd o valoare de peste 16 milioane lei.** Colectivul de muncă de la Uzina „Progresul" a exportat peste prevederi 8 excavatoare, Combinatul de celuloză și hîrtie — 320 t celuloză, Combinatul de fibre artificiale — 76 t celofibră etc.

Răspunzînd chemării conducerii partidului de a contribui la compensarea pierderilor provocate de inundații, colectivele de muncă din județ și-au suplimentat angajamentele luate inițial. **La producția marfă, angajamentul a fost majorat cu încă 45, milioane, însumînd astfel un total de 100 milioane lei peste prevederile planului. La prețul de cost, angajamentul s-a mărit la 11 milioane, în loc de 6,4 mil. lei cît a fost inițial, iar beneficiile peste plan realizate vor întrece 25 mil. lei — cu 15 mil. lei mai mult decît s-a prevăzut la început.**

Printre colectivele de muncă, care s-au evidențiat în mod deosebit în această acțiune, se află cel de la Uzina „Progresul", care s-a angajat să livreze în plus, pînă la sfîrșitul anului, utilaje industriale și instalații complexe pentru industria chimică și metalurgică în valoare de 10 mil. lei; cel de la Uzina „Laminorul" a hotărît să livreze, în plus, economiei naționale, laminate în valoare de 3 mil. lei, cu 1 mil. mai mult decît angajamentul inițial. Pînă la sfîrșitul anului, Combinatul pentru fibre artificiale va realiza, peste prevederile planului, 800 t celofibră și 150 t rețele cord, iar la Combinatul pentru celuloză

Grecu ADAM

⟶

și hîrtie valoarea produselor realizate peste plan vor însuma 20 mil. lei față de 10 mil. lei, cît a fost angajamentul inițial. Colectivul de muncă de la Fabrica „Stînca" s-a angajat să livreze șantierelor de construcții 3 600 t ciment, cu 2 600 t mai mult decît s-a stabilit la începutul anului.

Paralel cu activitatea intensă pe care muncitorii și tehnicienii o desfășoară pentru a feri județul lor de inundarea Dunării, ei muncesc cu însuflețire pentru a transforma angajamentele în fapte, pentru ca prevederile cincinalului să fie înfăptuite în totalitate.

JUDEȚUL OLT

EFORTURI CONJUGATE — PRODUCȚII PESTE PLAN

RÎUL OLT a afectat economia județului Olt cu o valoare estimativă de aproape 20 milioane lei. Au avut de suferit de pe urma apelor agricultura și circa 1500 de familii. Pentru a șterge urmele calamităților din județ, cît și din celelalte zone ale țării, **oamenii muncii de aci s-au angajat să dea în acest an o producție globală suplimentară de 26 329 000 lei, economii la prețul de cost de 5 787 000 lei, o producție marfă de aproape 32 milioane lei, să livreze la export mărfuri suplimentare de peste 1,5 milioane lei valută și să reducă importul cu 137 000 lei valută, să livreze la fondul pieței mărfuri de aproape 6 milioane lei.**

Între întreprinderile și unitățile economice care participă activ la acest efort, se află pe prim plan **Uzina de aluminiu.** Aici, colectivul s-a angajat să realizeze 5,5 milioane lei la producția globală și marfă, 600 de mii lei economii la prețul de cost, să livreze la export mărfuri în plus de 1,1 milioane lei și să înregistreze beneficii de 1,5 milioane lei. În prezent, la **Uzina de prelucrare a aluminiului** — nou obiectiv important al actualului cincinal — se desfășoară o activitate susținută pentru realizarea rapidă și la cel mai înalt nivel calitativ a lucrărilor de construcție-montaj. De reținut că planul la lucrările de construcții-montaj era — cu cîteva zile în urmă — realizat în proporție de 130%.

Participantă activ la efortul general se află și **industria locală** a județului. Centralizat, industria locală s-a angajat să realizeze suplimentar o producție de 1,5 milioane lei, să depășească prevederile inițiale cu 58 800 lei la cărămizi, 100 000 lei la balast și 350 000 lei la prefabricate. Unitățile din Slatina, Caracal și Corabia s-au angajat ca, din economiile de lemn, să confecționeze cît mai multe uși și ferestre, să realizeze producții suplimentare pe seama resurselor interne.

Pînă la 21 mai, colectivul de muncă de la **Uzina de reparații din Balș** realizase planul de producție pe primele 5 luni. Bilanțul încheiat cu acest prilej arăta o producție marfă peste plan de 1,1 milioane lei, economii la prețul de cost de 250 000 lei. Aceste succese au permis ridicarea angajamentului peste plan cu încă 1 milion lei la producția globală, 500 000 lei economii la prețul de cost și 300 000 lei la beneficii. În plus, pentru fabricarea unei cantități și mai mari de piese de schimb și subansamble sau ansamble de utilaj agricol, se va lucra cîte o duminică pe lună pînă la sfîrșitul anului.

Fabrica de osii și boghiuri din Balș și-a înscris, de asemenea, însemnate angajamente suplimntare. Peste 4 milioane la producția globală și marfă, o jumătate de milion la prețul de cost și beneficii, reducînd în acelaș timp importul în valoare totală de 114 000 lei valută. Obligațiile asumate peste prevederile inițiale constau în fabricarea a 215 roți montate pe osii monobloc.

Oamenii muncii din agricultura județului Olt au stabilit, de asemenea, să dea producții legumicole mai mari decît cele inițiale. Pentru aceasta ei vor cultiva cu legume 1 200 ha peste prevederi, vor produce în beneficiul zonelor calamitate răsaduri de roșii, vinete și altele.

E. BUZESCU

JUDEȚUL GORJ

TOATE RESURSELE — DIN PLIN VALORIFICATE

SOLIDARI cu întreaga națiune, oamenii muncii gorjeni au hotărît să depună eforturi sporite pentru obținerea unui plus de producție, care să contribuie la diminuarea daunelor suferite de economia țării. Angajamentul inițial de a obține peste 20 mil. lei la producția marfă a fost suplimentat cu încă aproape 15 mil lei. **Pînă la sfîrșitul anului se vor produce în plus 2000 t ciment, 8,50 mil. bucăți cărămizi și blocuri ceramice, 350 t masă plastică, 2000 mp parchet, 10 000 mp plăci aglomerate, mobilă în valoare de 700 000 lei. 800 mp uși ferestre, 185 t cărămizi refractare, 550 mc cherestea fag și rășinoase, 65 000 t lignit, 14 mil. mc gaze de sondă, 2800 t țiței și alte produse.**

La beneficii, angajamentul inițial va fi depășit cu aproape 4 mil. lei. Printre unitățile care și-au sporit angajamentul amintim: Combinatul cărbunelui Tg. Jiu (cu 5 800 000 lei), Grupul industrial foraj extracții Tg. Jiu (cu 3,3 mil lei), Întreprinderea mecanică Sadu (aproape 2 mil. lei), industria locală (2 500 000 lei), Fabrica de confecții (500 000 lei) și altele.

Organizîndu-și mai bine activitatea, mobilizînd în procesul de producție noi și noi rezerve interne, colectivele de muncă din întreprinderile gorjene au obținut în primele cinci luni ale anului succese de seamă în realizarea planului și a angajamentelor luate.

La **Combinatul cărbunelui Tg. Jiu** — realizarea planului cu 3 zile mai devreme a permis să se obțină 5 000 t lignit peste plan. În total, pe cele cinci luni aici s-au obținut aproape 60 000 t lignit peste plan. **Grupul industrial foraj-extracție** a încheiat cele cinci luni ale anului cu un plus de 1,750 mii lei la producția globală, 2 800 000 lei economii la prețul de cost și 1 mil. beneficii peste plan.

Colectivele gorjene ale unităților industriale. mobilizate de organizațiile de partid, aduc o însemnată contribuție și la sprijinirea refacerii întreprinderilor industriale și agricole care au avut de suferit de pe urma inundațiilor. Combinatul de materiale de construcții Tg. Jiu și întreprinderile industriale locale au trimis, de pildă, spre zonele calamitate importante cantități de ciment, cărămizi și produse alimentare. Tot în același scop, întreprinderile și șantierele de construcții din județ au renunțat la repartițiile de materiale de construcții care totalizează 820 t ciment, 875 000 bucăți cărămizi și blocuri ceramice, 100 t oțel beton, 3 000 mp parchet de fag, 15 000 mp panouri termo-izolante, însemnate cantități de var, lemn de mină, carton asfaltat, ipsos, pînză bituminizată și multe alte materiale.

Hotărîți să aducă din plin contribuția la înfăptuirea politicii partidului, la realizarea și depășirea sarcinilor trasate de Congresul al X-lea, lucrătorii din întreprinderile industriale și agricole, sînt ferm hotărîți să facă totul pentru a da țării produse mai multe, mai bune, mai ieftine.

N. MUNTEANU

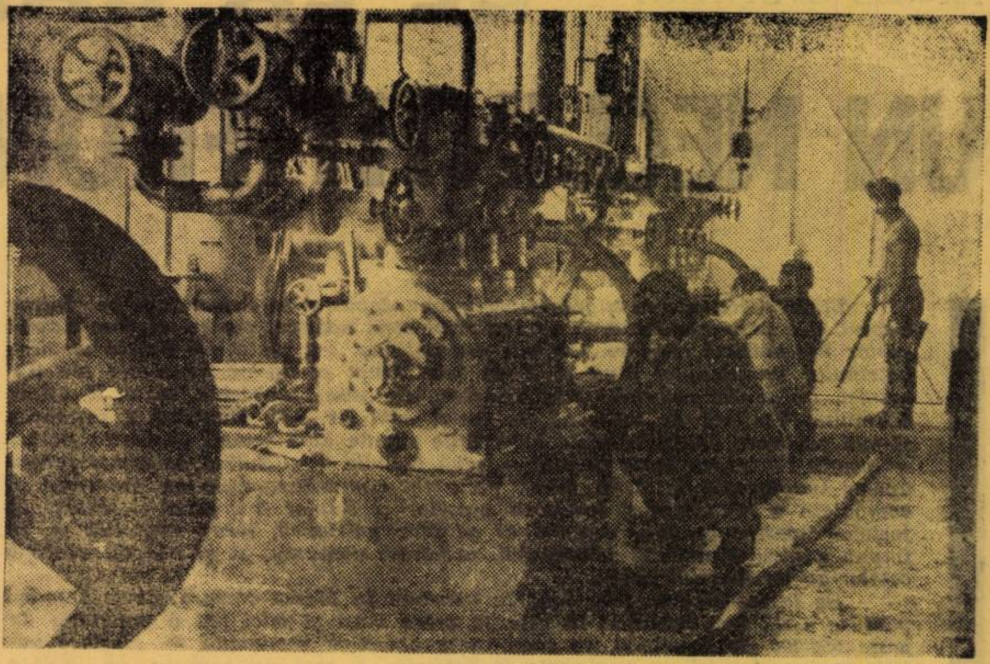

La stația de joasă tensiune de la Fabrica de lapte praf — Luduș, invadată de ape, se lucrează intens pentru repunerea în funcțiune.

BĂTĂLIA PÎINII

E LARGĂ, cuprinde întreaga țară. E aspră, cere luptă continuă cu apele, cu timpul cu natura. E eroică prin sacrificiile prin abnegația oamenilor. E necruțătoare cu cei ce rămîn în urmă.

E frontul agriculturii, care și în condițiile acestui an cu calamități fără precedent pe pămîntul românesc, poate să dea patriei pîinea, carnea, laptele în cantitățile necesare economiei naționale.

Un stimulent puternic, un îndemn la acțiune îl constituie recentele hotărîri cu privire la ajutorarea populației și a cooperativelor agricole care au avut de suferit din cauza inundațiilor, și la cointeresarea crescătorilor de animale. Acestor noi dovezi ale grijii permanente manifestate de conducerea partidului și statului față de om, față de viața sa, lucrătorii din agricultură sînt datori să le răspundă prin grija față de soarta recoltelor, a întregii producții agricole.

MAI ÎNTÎI APELE... Acolo unde nu s-au retras în întregime în albia lor, acolo unde băltesc pe întinse suprafețe, deși n-au fost viituri, trebuie evacuate cu maximă urgență. Nici soarele, nici vîntul, ci puterea brațelor și forța mașinilor pot desăvîrși această acțiune în timp util. Și covîrșitoarea majoritate a oamenilor de pe ogoare au răspuns și răspund prompt acestui imperativ. Se lucrează întreaga zi-lumină, adesea și noaptea. La Suraia, în județul Vrancea, s-a săpat cu o rapiditate aproape incredibilă un canal lung de 2 km; semănăturile de pe mai mult de 600 de hectare au fost salvate. La Perlam, în județul Timiș, pompe de mare capacitate absorb zi și noapte apa care a inundat terenurile, printre care 50 de hectare cu butași pentru producerea semințel de sfeclă. Cooperatorii de aici sînt hotărîți să refacă totul, cît mai repede și cît mai bine. Pe Bărăgan, în județele Ialomița și Teleorman o întreagă rețea de canale brăzdează șesul: oamenii, ale căror arme sînt tîrnăcopul, cazmaua, lopata, înaintează și apele în urma lor se retrag. Cîmpul renaște. Pe frontul apelor oamenii ies învingători.

NICI O PALMĂ DE PĂMÎNT NEÎNSĂMÎNȚAT! Este, mai mult decît oricînd, o sarcină de prim ordin. În condițiile în care trebuie să reînsămînțăm întinse suprafețe în iunie, deci cu o întîrziere de peste o lună față de perioada normală, este aproape de prisos sublinierea urgenței acestei lucrări. Orice agricultor trebuie s-o înțeleagă; face parte din abecedarul meseriei. Majoritatea specialiștilor și muncitorilor din întreprinderile agricole de stat, majoritatea țăranilor cooperatori au dovedit și dovedesc prin tot ceea ce întreprind acum hotărîrea lor de a îndeplini această cerință a agrotehnicii. La Sînmartin, în județul Arad, înainte de inundații erau însămînțate cu porumb 450 de hectare; astăzi au în cultură cu 50 de hectare mai mult. În comuna Vad, din județul Cluj, apele au spălat pur și simplu pămîntul de pe 600 de hectare; griul mai avea puțin și dădea în spic, porumbul primise prima prașilă, grădina de legume promitea o recoltă bună N-a mai rămas nimic. Au dispărut și multe case. Oamenii însă au rămas. Cei mai mulți, se adăpostesc noaptea în șoproane improvizate sau în vreun grajd, iar ziua muncesc cu înverșunare. Într-o singură zi au plantat 2 hectare cu roșii, 5 hectare cu ardei, 2 hectare cu arpagic. Cîmpul mort trebuie readus la viață cît mai curînd. În numeroase cooperative agricole din județul Iași, tractoarele n-au putut intra pe cîmp; pămîntul era moale, roțile se înfundau, patinau. Cooperatorii n-au așteptat: nu era timp. De la bătrîni pensionari pînă la copiii de școală au pus mîna pe sape și au însămînțat bob cu bob porumbul, au replantat cartofii.

Pe frontul însămînțărilor și reînsămînțărilor oamenii ies învingători.

TOT PE AGENDA URGENȚELOR — ÎNTREȚINEREA CULTURILOR. De fapt, acest complex de lucrări se înscrie în mod normal în sezonul actual. Accentul care se pune de data aceasta însă este de două ori mai puternic. În primul rînd pentru că umiditatea excesivă a determinat o dezvoltare puternică și haotică a buruienilor care, după cum prea bine se știe, pot provoca daune pînă la nivelul compromiterii totale a culturilor; în al doilea rînd, pentru că prin sporul de producție ce se obține, ca urmare a prașilelor făcute la timp, se poate acoperi o parte însemnată din pierderile cauzate de inundații. Iată deci, motive pentru care această chemare a cîmpului găsește un larg ecou în rîndul mecanizatorilor, al țăranilor cooperatori, al tuturor locuitorilor satului. Cea mai convingătoare dovadă — prezența zilnică, în număr mare, la lucru. La cooperativa agricolă din comuna Nicolae Bălcescu, județul Bacău, în fiecare zi 1000 de oameni vin la muncă. În satul Munteni, din același județ, ca și în multe localități din județul Cluj, am întîlnit chiar situații mai puțin obișnuite în alți ani: numărul participanților la lucrările de sezon este mai mare decît numărul cooperatorilor apți de muncă existenți în evidența acestor unități. Explicația — care demonstrează responsabilitatea acestor oameni față de soarta recoltelor — este destul de simplă: au venit să ajute la urgentarea lucrărilor bătrîni care au ieșit de cîțiva ani la pensie, gestionari ai cooperației de consum, funcționari din comună, elevi. Cu asemenea forțe este posibil să se prășească într-o singură zi aproape întreaga suprafață cultivată cu porumb și floarea soarelui, așa cum a fost cazul, de exemplu, la Țibănești — Iași.

Pe frontul luptei cu timpul, cu natura, oamenii ies învingători.

RESURSELE NU S-AU EPUIZAT, PRODUCȚIILE POT FI MAI MARI. Este anul agricol care, după cum susțin specialiștii, oferă o seamă de condiții deosebite, pe primul loc situîndu-se umiditatea. Deci, este anul în care se pot folosi cu multe șanse de succes culturile intercalate și succesive. Practica nu-i nouă; important este să facă tot ceea ce este posibil ca să prinzi momentul optim. Așa cum procedează, de exemplu, țăranii cooperatori din județul Dolj. Aici, importante forțe sînt concentrate acum la însămînțarea fasolei și dovlecilor în culturile de porumb. Intenția este ca în această decadă a lunii iunie, culturile intercalate să ocupe 100 000 de hectare. Nu-s însă singurele suprafețe care pot produce mai mult. Încă de pe acum se pregătesc condițiile necesare pentru ca recoltarea păioaselor și eliberarea terenurilor să se facă într-un timp cît mai scurt posibil, astfel ca pe 60 000 de hectare să se poată însămînța porumb pentru boabe sau masă verde, fasole, legume etc. Un corespondent al acestei inițiative l-am întîlnit la Galați, unde s-a stabilit ca și membrilor cooperatori să li se repartizeze suprafețe de miriște pentru a le semăna cu furaje în cultură dublă, creîndu-se astfel o rezervă importantă de nutrețuri necesare animalelor proprietate personală.

Alături de frontul împotriva apelor (de data aceasta împotriva Dunării), se află marele front al pîinii, în cadrul căruia, cu înaltă responsabilitate, cu dîrzenie trebuie să cîștigăm fiecare luptă pentru obținerea unor producții agricole la nivelul maxim al posibilităților.

N. SIMIONESCU

IN BĂTĂLIA CU APELE DUNĂRII

DE LA BAZIAŞ LA MILA 0 — UN NECLINTIT FRONT AL REZISTENŢEI

EFORTURI, adesea supraomeneşti, s-au depus şi se depun încă pe întreg traseul ce-l parcurge Dunărea pe teritoriul ţării noastre, pentru a pune stavilă apelor în continuă creştere. Centrul gravitaţional s-a mutat în zonele megieşe bătrînului Danubiu, el fiind cărăuşul neîntrerupt al apelor interioare ale României, cît şi ale celorlalte ţări riverane, ele înseşi depăşind cu mult cotele obişnuite. Umflată de milioane de metri cubi de apă, Dunărea a provocat şi mai provoacă alertă în toate localităţile situate de-a lungul ei. De la Baziaş — poarta de intrare a sa în ţară — pînă la mila 0 — Sulina, unde imesitatea apelor învolburate intră în mare, peste tot comandamentele de prevenire şi combatere a inundaţiilor, locuitorii oraşelor şi satelor din zona ei, ostaşi ai forţelor noastre armate, membri ai gărzilor patriotice, luînd măsurile ce se impun pentru protejarea pămîntului, urmăresc continuu, zi şi noapte, evoluţia cotelor apelor marelui fluviu.

De la intrarea în ţară pînă la vărsarea în Marea Neagră, apele Dunării parcurg 1 072 km, întîlnind în cele 18 oraşe mari şi mici (cu o populaţie de peste 550 000 de locuitori), cu importante obiective economice — şantiere navale, uzine, fabrici şi combinate industriale — zeci de comune, cu incinte agricole deosebit de fertile, însumînd o suprafaţă de circa 400 mii hectare. Iată ce explică lupta aprigă dintre om şi apă.

În acest an, Dunărea şi-a mărit cotele de inundaţie, în primul rînd ca urmare a desprimăvărării. Au fost inundaţii, dar nu de proporţii. În zonele afectate, prin măsurile luate, pagubele au fost reduse la minimum posibil. Abia uşuraţi din prima încrîncenare, oamenii s-au mobilizat în zilele de sfîrşit de mai şi început de iunie pentru a dura fortificaţii şi mai puternice care să stea stavilă în calea unei noi viituri de apă, mai mare, mai furibundă. Dunărea a intrat în ţară cu debite sporite de apă pe secundă (aproape de trei ori mai mare decît debitul mediu) şi cu o viteză de patru pînă la cinci km pe oră. Nivelele maxime s-au înregistrat în ziua de 2 spre 3 iunie la Baziaş şi ele continuă — cum subliniază buletinele hidrologice — pe întregul parcurs al ţării, pînă la 10—15 iunie în sectorul de vărsare în Marea Neagră.

Pe întregul traseu al marelui fluviu, incintele sînt apărate de peste 1 000 km de diguri, calculate să reziste presiunii apelor .Cu toate acestea, în unele localităţi, porturi la Dunăre, apele au reuşit să intre în incinta lor, activitatea portuară, a unor fabrici încetînd, sau fiind parţial oprită. Totodată, mari suprafeţe de teren cultivat, unele comune au fost acoperite de apă. La Zimnicea, *apele au pătruns pe teritoriul oraşului. La* Olteniţa *şi* Giurgiu *s-au dat aprige lupte pentru a limita revărsarea apelor, fabricile, porturile, fiind apărate cu dîrzenie. La* Turnu-Severin *şi* Cernavodă, *dar mai ales la* Brăila *şi* Galaţi, *pe întregul traseu, se depun eforturi maxime pentru a nu se ceda nimic apelor.*

S-ar putea scrie pagini întregi din apriga confruntare între capriciile naturii dezlănţuite şi munca eroică a omului. Peste tot, bucăţică cu bucăţică, pămîntul este apărat, oamenii înfruntă vitregia apelor, nu se dau bătuţi. Depunînd eforturi greu de redat în cuvinte, muncesc fără preget, zi şi noapte, necunoscînd oboseala. Şi în această încrîncenare, se înscriu fapte de adevărat eroism, pagini de neuitat. Să derulăm cîteva secvenţe din această magnifică bătălie, dintre ape şi om.

BAZIAŞ. — Localitate situată la extremitatea de sud-vest a ţării, marchează punctul geografic unde Dunărea — în drumul său din inima Europei spre Marea Neagră — intră pe pămîntul ţării noastre. Zile şi nopţi de-a rîndul, localnicii au făcut de veghe ,aşteptînd cu îngrijorare, dar şi cu încredere în forţele lor, sosirea noilor viituri ale Dunării, pentru a le face inofensive, pentru a nu le da putinţă să producă noi pagube. Dar aici au fost luate din timp multiple măsuri preventive ; zeci de autocamioane au transportat, în convoaie nesfîrşite, vagoane de grîu, porumb şi alte produse ce se aflau în magaziile bazei de recepţie, situată în apropierea apelor, pentru a le pune la adăpost. Au fost evacuate cantităţi însemnate de lemn, care se aflau în incinte, pe chei. Spiritul de prevedere s-a dovedit bine venit. Cotele depăşind în unele locuri nivelul digului, apele au pătruns în ziua de 28 mai în magaziile evacuate. Este totuşi o victorie, bunurile materiale fiind puse la adăpost, apele nu au putut pricinui mari pagube.

Culminaţia viiturii de pe Dunăre a pătruns în zona Baziaşului. Apele au atins aici cota cea mai înaltă din istoria fluviului — 735 cm. După deplasarea în aval a marilor debite, cotele apelor au început, treptat, să scadă. Pericolul a trecut...

TURNU SEVERIN. — Port şi mare oraş la Dunăre. De obicei aici fluviul are o albie din cele mai late. Şi totuşi apele au trecut pragul cheiului — ajungînd şi în incinta Şantierului naval. Deşi vineri 29 mai au atins 818 cm, ele erau totuşi cu 3 cm sub cota atinsă în aprilie. Întrucît apa de pe platforma portuară a crescut, ameninţînd cu revărsarea, au fost evacuate materialele NAVROM, iar digul a fost înălţat cu 40 cm. În aval se află inundate 8 000 mc de material lemnos şi 3 700 ha de pămînt, din care 2 900 ha sînt cultivate. Munca de prevenire a inundaţiilor se desfăşoară fără preget. Tot vineri s-au turnat 21 vagoane de piatră în bloc şi brută la punctul Topolniţa (podul de aici a făcut, la partea carosabilă, joncţiunea cu apa), în vederea protejării circulaţiei normale a trenurilor Bucureşti—Timişoara. Pe şoseaua naţională situată de-a lungul Dunării, autobasculantele nu încetează să transporte mii de tone de anrocamente. S-au turnat şi tasat 220 tone de pămînt pentru a consolida şoseaua la Şimian — localitate care cunoaşte, parţial, vitregiile apei.

CORABIA. — O veste de ultimă oră : apele Dunării au pătruns pînă în pragul Căpităniei portului, inundînd platforma de depozitare a mărfurilor (care au fost în prealabil evacuate), multe hectare de grădini şi pămînt arabil ale cooperativei de producţie „Unirea". Se află sub apă şi linia ferată a portului. În ultimele trei zile, Dunărea a crescut cu încă 33 cm, ajungînd la 756 cm. Se prevede că în ziua de 3 iunie va atinge 765 cm. Digul care protejează circa 14 000 ha din zona Potelu, cuprins între kilometrii 666 şi 632 rezistă bine dacă apele vor ajunge la cota 800. Pentru ca unele puncte mai slabe — kilometrul 634 şi kilometrul 638, să reziste forţei puternice ale apelor, s-au adus aci saci de nisip şi garduri de fascine. În acţiunea de apărare împotriva furiei apelor sînt antrenaţi peste 20 000 oameni — muncitori, ţărani cooperatori şi militari — care au la dispoziţie numeroase mijloace mecanizate. Fermitatea oamenilor este cu atît mai mare, cu cît este vorba de a apăra instalaţii productive şi culturi agricole a căror valoare se ridică la 133 milioane lei.

TURNU MĂGURELE. — După ce apele umflate ale Oltului au inundat peste 600 ha de grîu, 1 000 ha de porumb, 800 ha de lucernă şi s-au revărsat sălbatic peste aşezări şi păduri, în ultimele zile şi apele Dunării au crescut vertiginos. Pentru preîntîmpinarea unor noi calamităţi, digul a fost înălţat şi întărit, iar silozurile din port, consolidate. În timp ce în port s-au luat toate măsurile de precauţiune şi s-a depus o muncă eroică pentru preîntîmpinarea extinderii inundaţiilor, pe ogoarele apărate de diguri a fost accelerat ritmul lucrărilor agricole, iar din cooperativele de producţie au pornit spre zonele sinistrate numeroase camioane de legume proaspete. Muncitorii şi tehnicienii din întreprinderile industriale — alături de colectivele de muncă din întraga ţară îşi manifestă, prin fapte, hotărîrea lor de a spori producţia, de a depăşi propriile angajamente. Colectivul Combinatului de îngrăşăminte chimice, de exemplu, şi-a suplimentat angajamentul anual la 5 500 000 lei producţia globală.

GIURGIU. — Cetăţenii de aici trăiesc din nou momente grele, dramatice. După ce în 1942 oraşul aflat mai mult de trei sferturi sub apă, a trebuit să fie în bună măsură reconstruit, ei s-au pregătit să înfrunte în această primăvară din nou, cu bărbăţie şi fermitate. apele Dunării care cresc necontenit. Deşi aflată în parte sub apă, Întreprinderea de prefabricate continuă să producă. Şantierul naval, aflat numai cu cîţiva centimetri peste nivelul Dunării, îşi desfăşoară activitatea. Fabrica de zahăr este înconjurată de diguri de pămînt, iar scările clădirii Direcţiei navigaţiei fluviale sînt spălate de apele spumoase al valurilor. Cu eroism şi abnegaţie, sute de muncitori. membri ai gărzilor patriotice, militari, cetăţeni de toate categoriile, lucrează la înălţarea digului aflat la marginea oraşului, pînă la cota de 10 metri .Se aşteaptă cu înfrigurare şi calm confruntarea cu noile viituri ale Dunării.

OLTENIŢA. — În urmă cu cîteva zile, apele Dunării au ajuns la un nivel neobişnuit, pînă la platforma de asamblare şi cala de lansare a Şantierului naval de aici. Dar chiar şi în asemenea condiţii, viaţa şantierului pulsează din plin. În ziua de 26 mai — cu toate că nivelul apelor a crescut — a fost lansată la apă. după o muncă stăruitoare şi încordată. motonava nr. 21 de 5 000 tone. Paralel cu munca în producţie, se lucrează de zor la înălţarea digului de protejare a depozitului de materiale şi cel care împrejmuieşte şantierul. La această activitate titanică îşi dau concursul, în afară de localnici, muncitori din alte unităţi din oraş şi din comunele învecinate. Mii de oameni, zeci de basculante, excavatoare şi screpere lucrează zi şi noapte, pentru a pune la adăpost oraşul, avutul cetăţenilor şi terenurile agricole din împrejurimi.

CĂLĂRAŞI. — Deşi oraşul este aşezat peste nivelul cotei de inundaţii, se iau măsuri intense pentru prevenirea oricărei „surprize". Este de prevăzut ca în zilele de 4 şi 5 iunie cota apelor Dunării să atingă 715 cm. Aici au început de cîtva timp lucrări — atît pentru consolidarea, cît şi pentru supraînălţarea digurilor de la Chicui — Călaş — Rău, Boiana — Sticleanu care au ajuns în prezent la 1,5 m peste cota de inundaţii. Aceeaşi muncă încordată, plină de dăruire, se desfăşoară şi în zona Borcei, expusă revărsării apelor. În ultimii ani, s-a ridicat aci un dig masiv împrejmuind, între Borcea şi Dunăre, 113 000 de hectare de teren — zonă fertilă unde se produc anual aproape 300 000 tone de cereale, floarea soarelui, orez, zeci de mii de tone de legume. De aproape 90 de zile, peste 5000 de muncitori din I.A.S., ţărani cooperatori din judeţul Ialomiţa, militari, membri ai gărzilor patriotice şi oameni ai muncii din judeţul Brăila sînt încleştaţi în lupta cu apele. În noaptea de 25 mai, printr-o muncă eroică de consolidare a digului pe o lungime de peste 12 km forţa deslănţuită a apelor a fost din nou înfrîntă. Au fost evitate astfel inundarea a 83 000 ha de grîu, porumb, floarea soarelui şi legume. Încă un examen greu, trecut cu bine.

CERNAVODĂ. — Acum mai bine de două săptămîni, cetăţenii oraşului au trecut prin momente dramatice. Apele, năvălind cu aproape jumătate de metru peste cota de inundaţie, au trecut peste digurile înălţate şi au pătruns în oraş. A fost inundat portul, spitalul ,moara, atelierele Întreprinderii de hidromecanizare şi transporturi navale, precum şi numeroase locuinţe şi magazine. Pentru a preîntîmpina repetarea calamităţilor, digurile au fost nu numai prelungite cu 2,2 km, dar şi înălţate, atingînd cota de 740 cm şi avînd la coronament o lăţime de 4 m. În vederea evitării infiltrării apei în diguri, au fost amplasate, din 20 în 20 de metri, saci cu pămînt, pentru a fi aruncaţi în momentele critice pe locurile periclitate. De asemenea, în acţiunea de stăvilire a apelor, la Cernavodă au fost concentrate pe malul fluviului importante forţe umane şi tehnice.

BRĂILA. — Scăpate sub controlul şi puterea omului, apele Siretului au acoperit cu linţoliul lor lichid 21 000 ha, cinci localităţi cu 1330 de case. Temporar au fost scoase din funcţiune patru unităţi productive. Au fost evacuate 7266 persoane. Deşi Dunărea a fost strunită, hidrologii consemnează că apele ei se află în creştere. Datele arată că în perioada 6—7 iunie apele vor atinge cota maximă de 635 cm. În portul Brăila, nivelul cheiului a fost depăşit. Oamenii au limitat invazia apelor prin ridicarea unor diguri noi în această zonă. În sectorul faleză-docuri, digul existent a fost completat, constituind în prezent o stavilă de nădejde. În raza municipiului Brăila, oamenii au de apărat împotriva puhoaielor deslănţuite întreaga zonă industrială a portului, cu toate clădirile, mijloacele de producţie, precum şi celelalte întreprinderi situate în această parte a oraşului, două cartiere — Comorofca şi Radu Negru — şi altele, ale căror bunuri depăşesc valoarea de 500 milioane lei. Concomitent, în incintele Călmăţui — Gropeni — Chişcani, screpere, buldozere, dragline şi cîteva sute de oameni acţionează fără încetare. Dar încleştarea cea mai intensă este localizată în Insula Mare a Brăilei, Aproape 10 000 de oameni, dotaţi cu screpere, buldozere, zeci de autocamioane, tractoare, cu voinţa dîrză de a înfrînge furia apelor, luptă pentru apărarea celor 157 de km de diguri, care protejează 72 000 ha cu un grad înalt de fertilitate. O bogăţie care merită eforturile eroice pe care le fac oamenii pentru a nu permite Dunării să recotropească, pămînturile smulse de hărnicia şi ingeniozitatea lor. Hotărîrea nestrămutată de a rezista este demonstrată de fermitatea şi promptitudinea cu care oamenii muncesc, zi şi noapte, bat palplanşe, fascine, toarnă piatră şi pămînt, acţionînd pentru consolidarea digului, pentru repararea lui în punctele unde apa se infiltrează.

GALAŢI. — Oraşul de pe Dunăre — alertat continuu — rezistă. Cota de 6 metri nu a fost de foarte multă vreme înregistrată aici. Cu toate că pericolul planează asupra sa, oraşul îşi desfăşoară normal trepidanta viaţă de mare urbe. Oamenii muncesc cu abnegaţie şi dăruire. La Şantierul naval se conturează noi siluete de nave, la Uzina de tablă subţire se elaborează noi loturi de foi metalice, la Uzina mecano-navală, ies de pe liniile de fabricaţie noi gruiuri pentru bărci, cabestane etc. Ce dă siguranţă activităţii ce se desfăşoară aici ? Centura de apărare ridicată, cu truda a 20 000 de oameni, multe zile şi nopţi, fără întrerupere. Cu cîtva timp în urmă, Comandamentul judeţean Galaţi a stabilit o serie de măsuri concrete pentru apărare : construirea unui dig cu o lungime de peste 6 km şi o înălţime de un metru. În „digul de la Dunăre" au fost investite 170 000 de ore-om de muncă. Cei 3 850 de stîlpi de beton, 241 mc cherestea, importantele cantităţi de tablă navală încorporate în dig, cei peste 10 000 mc pămînt excavat, 15 000 saci cu nisip, 2 000 mc anrocamente şi alte materiale, dau o imagine de ansamblu asupra efortului material şi uman, asupra trăiniciei construcţiei. Deşi digul a fost terminat, oamenii continuă să vegheze. Nu vor ca strădania lor să se irosească în van. Ochiul lor scrutează neobosit Dunărea, descifrînd necontenit perfidia intenţiilor ei, măsurînd cotele apelor sale, pe care le compară cu înălţimea zidului ocrotitor durat prin muncă asiduă, încordată.

SULINA. — Punctul terminus al lungii călătorii a Dunării, înainte de vărsare în Mare. În ultimele zile, cotele apelor a crescut cu 3 cm şi se aşteaptă în cursul acestei săptămîni un nou aflux. Această viitură nu este întîmpinată de către oameni cu braţele încrucişate. Principalele forţe sînt concentrate aici spre consolidarea incintelor de la Pardina, Caransuhat şi Măcin, precum şi a localităţii Sulina. Duminică 31 mai şi luni 1 iunie sute de oameni au depus eforturi deosebite pentru supraînălţarea digului de centură în lungime de aproape 3 km. Puternicele mijloace mecanizate mobilizate, contribuie la desfăşurarea în ritm rapid al lucrărilor. Ca pe întregul traseu, oamenii de la Sulina stau permanent de veghe şi acţionează hotărît pentru ca izbiturile furibunde ale valurilor să nu atenteze la valorile materiale şi spirituale acumulate de ei în decursul anilor.

FILE MEMORABILE din cronica marii încleştări a omului cu vitregiile naturii. Ele marchează cotele înalte ale solidarităţii, hotărîrea fermă a oamenilor de a apăra, uneori chiar cu preţul vieţii, bunurile plămădite cu trudă de întregul nostru popor, pentru a-şi dura o viaţă fericită, mereu mai prosperă. Ieşinnd victorioşi în lupta cu apele Dunării, înlăturînd sau diminuînd pagubele ce le-ar putea provoca, oamenii muncesc cu pasiune şi dăruire pentru a vindeca rănile săpate de stihiile naturii şi a asigura mersul înainte, astfel încît să strălucească şi mai luminos chipul patriei noastre socialiste.

4 iunie 1970

V. BOESCU, L. ŢINTEA, I. BUMBEA

REFLECȚII

CINE?

acad. Grigore C. MOISIL

MARILE dezlănțuiri: uraganele, cutremurele de pămînt, revărsările de ape nu-l mai fac pe om să reia vechile ritualuri, să întrebe pe Pythia, să implore pe Joe, să-i sacrifice lui Moloch.

Omul de azi se încrede în uneltele care nu l-au înșelat: geometria și experiența. Cu ce-a învățat el de la natură se opune vitregiilor naturii. Legile naturii îl învață să lupte în contra naturii.

Cîte le știe, că nu le știe decît cîteva, și de curînd.

Vezi în unele părți ale lumii unde bîntuie cutremurele cum sînt clădite case care țin cînd se cutremură pămîntul. Nu știi să prevezi cutremurele, dar știi să te aperi de ele: cît de cît. Și alți oameni măsoară și calculează, fiind încrezători că vor răzbi furia pămîntului.

În alte părți ale lumii, pe unde sînt mai dese uraganele, avioanele străbat cerul să prindă sîmburele de furtună cînd se naște. Omul urmărește furtuna: cu telefonul, cu telegraful, cu tot ce-a știut să facă, să dea de veste. Și alții gîndesc și încearcă să găsească leac de potolire a furtunii.

— /orbește-mi de inundații. Azi nu mă tulbură decît revărsările de ape. Ce știți, voi știința, să faceți? N-ați știut să prevedeți cataclismul! Azi stați neputincioși și apele vin mari. Și plouă, plouă.

— Și pe mine mă doare, ca și pe tine. Nimeni n-a spus vreodată că știința azi știe să prevadă orice. Nici că poate să împiedice orice.

Nu-i momentul să spunem ce a făcut știința; prea ar fi multe.

Să ne gîndim la revărsarea apelor. Lucrurile nu sînt simple.

De ce plouă? Despre meteorologie s-a glumit atîta, că nu știe să prevadă vremea ce va să fie, încît uităm că, în răstimp, ea a început să învețe s-o facă. E nevoie de multe, multe stații care să însemneze în multe locuri și temperatura, și iuțeala vîntului, și direcția vîntului, și umiditatea, și presiunea, și cîte și mai cîte. Oameni mulți, aparate multe. Cine se gîndește la ele cînd e frumos și soare? Unii se gîndesc.

Și trebuie trimise toate veștile, repede, la cel ce întocmește hărțile. Și trebuie să i le trimită și cei din țară, și cei din alte țări.

Și hărțile sînt multe, cu multe curbe pe ele și trebuie să fie citite. Cere timp. Eu nu cred că astăzi calculatoarele știu să citească hărțile.

Și trebuie făcute calcule, bazate pe teorie: hidrodinamică, termodinamică, și cîte altele. Calculele trebuie făcute repede, nu vreau să știu mîine ce-a fost ieri.

Și asta trebuie făcut încă ani în șir pînă se va ști mai bine. Se face de ani și se știe ceva. Mai trebuie ani, și oameni, și aparate, și matematică, și multă știință de carte.

Apa cade pe pămînt. Într-unele locuri pămîntul suge mai multă apă, în altele mai puțină. E pămînt și pămînt. Fizica solurilor e un capitol al pedologiei. Apa intră în pămînt. Cum merge, pe unde merge, cînd și cum țîșnește afară. Asta e hidrogeologie.

Și cînd începe să vie la vale, cît de iute? Cît de tare izbește? Încotro o ia?

Stațiile răspîndite pe toată suprafața globului trebuie să culeagă tot felul de date. Mai trebuie o colaborare internațională. Datele trebuie transmise la atîtea și atîtea institute.

Și totuși.

Ce-am spus că trebuie să se facă, se face. Se culeg datele, se transmit institutelor, se colaborează internațional. Că s-ar putea mai bine? Nu aici stă problema.

Dificultatea mare e prelucrarea datelor. Omenirea n-a început decît de curînd să lucreze cu multe date. Pînă de curînd omul nu știa să gîndească decît asupra unui număr mic de informații, cele pe care le ținea minte.

Abia azi, grație calculatoarelor electronice, omul începe să mînuiască volume de date comparabile cu informațiile meteorologice, hidrologice.

Nu cumva mai are nevoie și de cercetări pur teoretice, pur matematice sau experimentale, pentru a birui acest complex de fenomene? Eu nu sînt nici meteorolog, nici hidrolog, dar mă întreb dacă ceea ce s-a făcut pînă azi în hidrodinamica în medii poroase e suficient pentru hidrogeologie. Alții mai pricepuți se vor întreba asupra altor probleme, tot matematice; asupra altor experiențe de făcut.

— Și azi?

— Azi facem cu cît știm. Știm mai mult ca acum o mie de ani. Telegraful, telefonul, radioul leagă ce știm aici de ce știm dincolo. Camioanele automobile duc bolnavii unde trebuie, automobilele amfibii merg și pe apă și pe uscat. Avioanele aduc medicamente și corturi. Știința, în lupta cu o nenorocire pe care n-o putem prevedea și pe care n-o putem cu o vorbă învinge, ne-a dat mijloace pe care strămoșii noștri nu le aveau.

Mai puternice decît lira care să îmblînzească urgia Olimpului.

— Și omul?

— Dar cine a făcut totul? Și digurile și penicilina? Și toată, toată știința, care azi nu ajunge și care ajută atîta?

— Omul!

PORȚILE DE FIER

ÎN TERIBILA ÎNCLEȘTARE

DE FAPT aici bătălia a început mai de mult, înainte chiar de contactul direct cu apa. Primele tranșee ale luptei pentru domolirea uriașului fluviu și punerea lui în slujba omului s-au aflat în circumvoluțiunile unor creiere luminate, care au elaborat proiectele marelui Sistem hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier. Evident că rostul oricărei profesii se regăsește în rostul cel mare al intereselor comune, al solidarității umane; dar reușita o indică mai ales gradul în care rezultatele răspund unei anume necesități reale ori mai multora. Pentru că nici o colectivitate nu duce o existență lipsită de probleme; există numai diverse forme de manifestare a lor, mai mult sau mai puțin spectaculoase.

Aceste rînduri se doresc a fi un elogiu al puterii minții, al acelui eroism al inteligenței creatoare, prevăzătoare, ce prea adesea rămîne opac atenției intens solicitată de senzațional.

★

IN ZILELE acestei cumplite primăveri care a îndoliat suflete, a sfărîmat case, a distrus bunuri, a devastat ținuturi întregi, în aceste zile de sfîrșit de mai și început de iunie, la Porțile de Fier alerta a fost continuă. Continuă, dar calmă, în ciuda paradoxului aparent. În aceste zile, tov. Octavian Groza, ministrul energiei electrice, prezent la fața locului, declara ferm și reconfortant, în mai multe rînduri:

- **Barajul este pregătit pentru înfruntarea cu Dunărea.**
- **Totul decurge normal; totul se desfășoară așa cum trebuie.**
- **Am prevăzut creșterea. Sintem încă departe de a fi nevoiți să apelăm la rezerve.**
- **Ecluza funcționează normal, ca și navigația prin ea, care a crescut intens.**

În aceleași zile de aprigă luptă a țării cu dușmanul de apă și nămol, titlurile ziarului local, mai căutat ca niciodată, anunțau pe cititori: „La Porțile de fier domnește calmul"; sau „Pe marele șantiere de la Porțile de Fier se muncește cu pasiune și sîrguință"; sau „Apele Dunării cresc. Dar și mai mult crește dîrzenia oamenilor".

Comunicări și știri liniștitoare, binefăcătoare, într-o perioadă în care țara întreagă își încordează forțele într-un suprem efort de refacere.

★

LA TEMELIA calmului amintit, ca și la temelia trainică ale noilor porți ale Dunării stau laolaltă înțeleapta cutezanță a proiectanților, măiestria tehnică și conștiinciozitatea constructorilor, prudența plină de responsabilitate a comandamentului pentru prevenirea inundațiilor, care, toate împreună au făcut ca Porțile de Fier să fie atît de bine pregătite pentru înfruntarea cu Dunărea.

În mod normal ,barajul este capabil să primească 15 800 mc de apă pe secundă, În aprilie, cînd a mai venit Dunărea mare, debitul a ajuns la 14 000 mc pe secundă, iar zilele trecute a atins același debit. Așadar, mai sînt încă mari rezerve de rezistență, cărora li s-a adăugat recent un nou coeficient de siguranță și precizie, constînd în supraînălțarea digului **amonte cu un metru. Aceasta pentru a întîmpina o eventuală viitură de 17 000 cm pe secundă corespunzătoare cu cota 940 cm, cu mult peste nivelul maxim prevăzut a se atinge.** Totodată, au fost pregătiți 30.000 mc de arocamente, 2 300 saci cu argilă și nisip, ce urmează a fi folosiți în situații cu totul deosebite și mai cu seamă pentru protecția zonelor care ar putea fi atacate de valuri. Importante utilaje și mijloace de transport sînt în orice moment gata să intre în acțiune.

Datorită măsurilor întreprinse în ultimul timp, apele pot crește cu încă un metru și jumătate față de cel mai înalt nivel atins în această primăvară — ceea ce este practic de neimaginat — fără vreun pericol.

★

ÎNCOLĂCINDU-ȘI grumazul cărunt cu tulburări rebele, aducînd din amonte apele atîtor rîuri și culegînd durerile atîtor oameni, Dunărea își scurge acum undele de leșie prin trei cîmpuri deschise ale barajului deversar din partea iugoslavă, prin șase goliri de fund și prin două provizorate. Într-un caz de extremă necesitate apa ar putea fi evacuată și prin ecluză, dar specialiștii apreciază această eventualitate ca prea puțin probabilă.

Bineînțeles că lucrările suplimentare, pregătirile deosebit de riguroase în intenție și execuție, au necesitat un volum sporit de muncă omenească și de materiale. Deci cheltuială în plus. Dar nu e nevoie să fii specialist ca să te îngrozești aflînd că în cazul că fluviul n-ar fi fost strunit și ar fi inundat șantierul, pagubele ar fi fost de ordinul n, și întreaga operă ar fi fost dată înapoi cu cel puțin doi ani. E de reflectat!

★

DIGUL amonte de separație de care am amintit protejează zona T3-T6, adică aceea unde se lucrează la turbinele 3. 4, 5, și 6. El se prelungește cu încă 400 m, ocrotind incinta barajului deversar. Se muncește intens și într-un loc și în celălalte, la 30 de metri sub Dunăre.

Un fapt, o dovadă între atîtea altele a tăriei oamenilor: în ziua de 23 mai, exact la ora 12, cînd unda de viitură a Dunării a atins cota maximă și a ajuns, la Tr. Severin, șantierul nr. 2, care construiește barajul, a raportat îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan pe luna mai, după ce cu trei zile înainte constructorii hidrocentralei îndepliniseră planul pe primele cinci luni ale anului, depășind planul valoric cu 4 milioane lei.

La turbinele 1 și 2 se execută finisajele. Curînd vor intra în probe tehnologice. Inițial, anul acesta trebuie să intre în funcțiune numai una. Datorită eforturilor comune și priceperii constructorilor și montorilor s-a cîștigat un avans de două luni și la cel de-al doilea grup, care va da și el producție în 1970. Tot în avans se lucrează și la turbinele 3 și 4.

Neîndoielnic că pînă în cele din urmă apele, oamenii, întîmplările vor intra în albia lor firească pe tot cuprinsul țării. Cotele apelor Dunării vor scădea și ele, iar buletinul hidrologic nu va mai fi ascultat cu îngrijorare. Dar la Porțile de Fier cotele barajului vor fi mereu în creștere, apropiind tot mai mult ziua cînd întregul sistem va trimite țării kilowații făuriți de om după voia lui și de Dunăre, fără vrerea ei, sub stăpînirea LUI.

★

ÎN MOMENTELE acelea, cînd în stare de alertă continuă oamenii își apărau cu dragoste, cu competență și îndîrjire, munca și viața lor, pe ecranul cinematografului „Porțile de Fier" din Turnu Severin rula zguduitorul documentar „Barajul voinței", peliculă — mărturie a dezastrului abătut asupra țării, dar totodată impresionantă imagine — document a solidarității întregului popor. Confirmare concretă pe uriașul șantier: cînd s-a aflat că în regiunile sinistrate e nevoie de ajutor în forțe de muncă s-au prezentat mulți meseriași demni de numele de OM. Un eșalon de 15 autocamioane, cu 45 de specialiști, conduși de un destoinic inginer șef, au plecat la Satu Mare. E o puternică echipă, care poate acționa autonom și eficient, dispunînd de toate agregatele necesare și utilajele corespunzătoare. Cei rămași să-i înlocuiască nu solicită nici un rabat pentru lipsa lor și a mașinilor respective. Dimpotrivă: se încadrează în ritmul general de intensificare a producției.

Ceea ce spune tot, cinstește omenia și determină rostul fiecăruia în teribila încleștare cu natura dezlănțuită.

Mircea POSTELNICU

Interviul nostru cu
GERARDO E. BILDESHEIM

AM FOST IMPRESIONAT DE EFORTURILE POPULAȚIEI PENTRU LIMITAREA EFECTELOR CALAMITĂȚILOR

DIRECTORUL Serviciului F.A.O. pentru America de Nord, Europa și regiunea Pacificului de sud-est, a vizitat țara noastră în ultimile zile ale lunii mai. Domnia sa a avut amabilitatea să răspundă la unele întrebări puse de redactorul nostru Irina Vianu.

● **Care este scopul vizitei dv. în România?**

— Vizita mea în România este rezultatul unei înțelegeri în acest sens între directorul general al F.A.O., pe care îl reprezint, și guvernul român, pentru a studia posibilitățile de a ajuta populația care a suferit de pe urma inundațiilor din țara dv.

● **Ce locuri ați vizitat, ce ați văzut acolo?**

— Din avionul pe care guvernul român mi l-a pus la dispoziție am avut o viziune practic asupra întregii zone afectate de inundații — sudul țării, cîmpia Dunării, Brăila și Galați, apoi zona de nord-vest, cu localitățile Satu-Mare și Arad. Am fost foarte impresionat de eforturile populației pentru a limita efectele calamităților. La Arad, de exemplu, am văzut cum populația a înălțat diguri foarte mari pe rîul Mureș. Sînt sigur că acest lucru a salvat orașul.

● **Din experiențe similare în alte țări, studiate de F.A.O., ce urmări negative considerați că vor exista pentru sol, pentru agricultură în general?**

— Depinde, desigur, de evoluția vremii în perioada următoare. Dacă vremea va fi bună, se poate spera că apele se vor evapora destul de repede și zonele inundate se vor reduce treptat în zilele sau săptămînile care vin. În sudul țării, însă, în Bărăgan și de-a lungul Dunării, în general, pînă la Brăila, cred că efectele vor fi mai îndelungate. Apa din sol a ajuns la suprafață și va trebui să treacă mult timp pînă ce pămîntul va reveni la normal.

În continuare interlocutorul nostru a menționat că problemele ce se cer rezolvate sînt multiple. Cu prioritate însă în asemenea situații se salvează ceea ce se poate salva și se asigură hrană pentru animalele care au supraviețuit. Cred că acest lucru e cel mai important. Apoi, cel puțin o porțiune din terenuri ar putea fi folosită în timpul rămas disponibil pînă la venirea toamnei pentru a cultiva unele plante care se pot recolta foarte repede — varietăți timpurii de porumb, produse horticole ca fasolea, mazărea.

ECONOMIE NAȚIONALĂ

Pentru îmbunătățirea aprovizionării populației

MĂSURI EFICIENTE DE STIMULARE A ZOOTEHNIEI

HOTĂRÎREA recentă a Comitetului Executiv al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România privind îmbunătățirea prețurilor de cumpărare a animalelor și produselor animaliere, precum și alte măsuri de stimulare a dezvoltării zootehniei constituie o expresie concludentă a preocupării consecvente a partidului nostru de folosire a pîrghiilor economice pentru sporirea producției animaliere și pentru creșterea nivelului cantitativ și calitativ de satisfacere a nevoilor populației cu produse animale.

Înscriindu-se pe linia traducerii în viață a Directivelor Congresului al X-lea al P.C.R., a programului național de dezvoltare a zootehniei și de creștere a producției animaliere. recenta Hotărîre prevede o serie de măsuri de stimulare prin prețuri și prin alte mijloace a producătorilor agricoli, cît și de ridicare a eficienței economice în această importantă ramură de activitate a economiei noastre agricole. Este cunoscut că în decursul anilor, au sporit efectivele de animale, s-a mărit producția de carne, lapte ouă și alte produse animaliere. Ca urmare, s-a îmbunătățit aprovizionarea și s-a mărit continuu consumul populației. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, atrăgea atenția că **„dacă am privi numai din acest punct de vedere lucrurile ne-am putea declara oarecum mulțumiți ; dar dacă avem în vedere că la creșterea animalelor, sîntem încă în urma multor țări, că cerințele de consum ale populației cresc continuu și nu pot fi satisfăcute mulțumitor de actuala producției a zootehniei, atunci se impune să afirmăm deschis că ritmul de creștere a efectivelor de animale este necorespunzător : este necesar** — sublinia în continuare secretarul general al partidului — **să luăm măsurile cele mai serisoase pentru dezvoltarea în ritmul cel mai rapid a zootehniei**".

În acest cadru, creșterea coienteresării materiale a producătorilor în sporirea efectivelor, mărirea producției și îmbunătățirea calității acesteia constituie un factor de cea mai mare însemnătate. Majorarea prețurilor de cumpărare la producător a produselor de origină animală, ca mijloc de stimulare materială, a izvorît din necesitatea unei mai bune corelări dintre costurile de producție și prețurile de vînzare, care, la unele produse, cu toate eforturile depuse pînă în prezent de unitățile agricole, nu asigurau obținerea producției în condiții rentabile. Desigur, nu este vorba de întreaga producție animalieră, ci numai de produsele arătate în Hotărîre și anume : carnea de bovine adulte, porcine, lapte de oaie și lapte de vacă. Fără îndoială, creșterea prețurilor la aceste produse va stimula unitățile agricole de stat, cooperativele agricole, pe țăranii coperatori și pe cei cu gospodărie inidividuală să sporească producția, obținînd pe această cale venituri mai mari.

Așa cum se subliniază în Hotărîre, măsurile de sporire a cointeresării producătorilor se vor realiza nu numai prin mărirea prețurilor de livrare la produsele prevăzute, ci și prin alte mijloace cum sînt : acordarea către cooperative și producători individuali a unei prime de 300—500 lei pentru fiecare junincă la prima fătare, posibilitatea membrilor cooperatori și a producătorilor individuali din zonele de deal și munte de a cumpăra la preț de stat unele cantități de porumb, pentru animalele sau produsele animale pe care le-au contractat. În afară de aceasta, pentru stimularea producției, o deosebită importanță o au degrevările de impozite la materiale de construcții folosite la construirea de complexe și ferme de tip industrial, la o serie de utilaje și mașini specifice procesului de producție în zootehnie, precum și scutirea de impozite a membrilor cooperatori și a producătorilor individuali pentru un număr de vaci egal cu numărul de viței contractați și livrați.

Sporirea prețurilor la producător și celelalte stimulente ce se vor acorda unităților producătoare au în mod firesc influențe asupra bugetului statului, precum și asupra prețurilor de vînzare. În această privință, o semnificație deosebită o are faptul că cea mai însemnată parte din aceste majorări va fi suportată din veniturile statului și numai o mică parte se va acoperi prin mărirea prețurilor de vînzare către populație. Trebuie să subliniem însă că la o serie de produse care au o pondere mai mare în alimentația populației, cum sînt untul, unele preparate și conserve de carne, smîntîna, laptele praf și altele, rămîn neschimbate. De asemenea se vor menține actualele prețuri cu amănuntul la carnea de calitatea a II-a, la slănină, untură și organe, precum și la toate subprodusele rezultate din sacrificarea animalelor.

Folosirea pîrghiilor economice ale prețurilor și a impozitului constituie numai unul din mijloacele multiple, utilizate în practică de partidul și statul nostru pentru dezvoltarea zootehnicii și sporirea producției animaliere. Așa după cum este cunoscut, programul național de dezvoltare a zootehniei și de creștere a producției animaliere adoptat de plenara CC al PCR din martie a.c., cuprinde un ansamblu de măsuri și acțiuni pentru dezvoltarea susținută a bazei tehnice-materiale, concentrarea și specializarea producției în unitățile de tip industrial, lărgirea și îmbunătățirea calitativă a bazei furajere, perfecționarea raselor de animale etc.

Realizarea obiectivelor stabilite în zootehnie necesită măsuri operative deosebite de îmbunătățire a organizării producției și a muncii, de reducere a cheltuelilor materiale și de creștere a productivității muncii. Numai pe această bază se va putea asigura o reducere sistematică a costurilor de producție și desfășurarea unei activități rentabile în fiecare complex și fermă de creștere a animalelor și păsărilor. Ridicarea nivelului tehnic al producției și creșterea cointeresării materiale a producătorilor vor contribui nu numai la sporirea producției, ci și la diminuarea cheltuielilor, ceea ce va crea o bază trainică pentru a putea realiza în viitor o reducere a prețurilor de vînzare. De aceea, înfăptuirea acțiunilor preconizate în programul național și a măsurilor cuprinse în recenta Hotărîre devine o sarcină de maximă importanță pentru toți lucrătorii din agricultură și acestea cu deosebire în condițiile din acest an, cînd calamitățile naturale, care s-au abătut asupra țării noastre, au produs însemnate pagube și sectorului zootehnic.

Avînd la bază o temeinică fundamentare științifică, izvorîtă din realitatea practică și din cerințele unei dezvoltări rapide și eficiente a producției zootehnice, există certitudinea deplină că aplicarea recentelor măsuri și acțiuni de stimulare a zootehniei va avea o influență pozitivă atît asupra sporirii producției animaliere și a veniturilor realizate din acest sector, cît și asupra creșterii și îmbunătățirii nivelului de trai al poporului.

D. DUMITRIU
Directorul Institului de cercetări pentru economia agrară

O BAZĂ TRAINICĂ PENTRU CREȘTEREA PRODUCȚIEI ANIMALIERE

ing. Ion COROIU
secretar al comitetului județean P.C.R. Arad — președinte al Uniunii județene a C.A.P.

ÎN ANSAMBLUL economiei agricole, zootehnia constituie o ramură principală, de importanță covîrșitoare. atît pentru înfăptuirea procesului obiectiv necesar de modernizare a agriculturii, de creștere a eficienței acesteia, cît și pentru îmbunătățirea aprovizionării populației cu produse agroalimentare. În cuvintarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 17—19 martie a.c. tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că : **„existența unui puternic sector zootehnic reprezintă unul din indicatorii cei mai caracteristici ai unei agriculturi intensive moderne"** și că rămînerea în urmă a acestei importante ramuri față de țările avansate **„afectează atît eficiența economică deci și nivelul veniturilor țărănimii — cît și aprovizionarea populației cu produse animaliere"**. Iată, de ce, dezvoltarea puternică a sectorului de creștere a animalelor atît în întreprinderile agricole de stat, cooperativele agricole cît și la țăranii cooperatori și cei cu gospodărie individuală constituie o necesitate de cea mai stringentă actualitate.

Răspunzînd acestei necesități, conducerea partidului nostru a inițiat, a elaborat, dezbătut și aprobat un program național de mari proporții în domeniul zootehniei, prin care se urmărește atît lichidarea rămînerii în urmă, cît și dezvoltarea puternică a acestui sector cheie al economiei noastre agricole.

Avînd în vedere ritmul înalt de creștere a populației — respectiv a consumului — și ținînd seama de necesitatea științifică a sporirii ponderii alimentelor de origine animală în structura rației alimentare, **în programul național s-a prevăzut ca pînă în 1975 producția și fondul de stat la carne, lapte și ouă să se dubleze în comparație cu realizările din anul 1969.** În vederea îndeplinirii acestor obiective. s-au stabilit sarcini concrete de sporire a efectivelor, de îmbunătățire a raselor de animale, de dezvoltare cantitativă și calitativă a bazei furajere, de perfecționare a sistemelor de creștere și îngrășare, de extindere și modernizare a condițiilor de adăpostire, de folosire în producție a celor mai înalte tehnologii cunoscute pe plan mondial și de aplicare în practică a celor mai noi metode și procedee de creștere și îngrijire a animalelor.

Îmbunătățirea organizării producției și modernizării bazei materiale constituie, desigur, factori de cea mai mare importanță pentru sporirea producției, creșterea productivității muncii și ridicarea eficienței economice în acest sector de activitate. Pentru realizarea unui efect și a unei eficiențe economice maxime în creșterea animalelor este însă absolut necesar ca elementele tehnice și organizatorice de ridicare a producției să se îmbine organic armonios cu cele de sporire a cointeresării materiale a unităților producătoare. Recenta Hotărîre a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a guvernului privind îmbunătățirea prețurilor de cumpărare a animalelor și a produselor animaliere, precum și alte măsuri de dezvoltare a zootehniei, răspunde atotcuprinzător și în modul cel mai eficace acestei necesități stringente de dezvoltare a producției noastre zootehnice.

Măsurile economice adoptate pentru creșterea cointeresării materiale a producătorilor, au la bază necesitatea obiectivă de a asigura acestora condiții normale, corespunzătoare pentru desfășurarea unei activități productive eficiente. Fără îndoială că un preț mai bun plătit producătorului, la nivelul acoperirii cheltuielilor efectuate cu o producție normală în continuă creștere, va influența pozitiv dezvoltarea zootehniei ; va crește cu siguranță preocuparea unităților socialiste și a celorlalți crescători de animale pentru sporirea efectivelor, a producției și îmbunătățirea calității acesteia.

Influența pozitivă asupra producției a sporirii prețurilor de cumpărare, a degrevărilor sau scutirilor de impozite, precum și a celorlalte mijloace de cointeresare prevăzute în Hotărîre se vor materializa atît într-o creștere mai rapidă a efectivelor la toate categoriile de producători, cît și în extinderea sistemelor, a metodelor și procedeelor moderne de creștere și îngrășare a animalelor.

Cele peste 850 milioane lei de care vor beneficia producătorii agricoli de pe urma măsurilor de cointeresare, stipulate în Hotărîre, constituie noi și importante resurse financiare pentru cumpărări de animale, pentru construcții de complexe industriale, construcții de fabrici pentru furaje combinate, pentru introducerea pe scară largă a mecanizării în zootehnie și pentru dezvoltarea altor elemente ale bazei tehnice-materiale. Toate acestea, în condițiile gospodăririi judicioase a cheltuielilor materiale, vor asigura, pe lîngă o creștere a producției și o considerabilă sporire a eficienței economice în acest sector de activitate. Ridicarea eficienței economice, constituind o sursă trainică pentru noi acumulări, va permite totodată și alocarea de fonduri mai mari pentru retribuirea muncii. Iată de ce recenta Hotărîre, prin măsurile pe care le cuprinde, are o importanță deosebită și pentru sporirea veniturilor țărănimii noastre cooperatiste.

Subliniind rolul, importanța și caracterul stimulativ pentru producători al măsurilor aprobate în dezvoltarea zootehniei, este necesar să arătăm că se va putea ajunge la rezultate scontate de conducerea partidului numai în condițiile cînd aceste stimulente se vor aplica pe fondul unei preocupări susținute din partea producătorilor, pentru organizarea temeinică a producției și a muncii în fermele de animale și pentru utilizarea cu un înalt simț gospodăresc a cheltuielilor materiale.

PREMISE PENTRU SATISFACEREA LA NIVEL SUPERIOR A CERINȚELOR DE CONSUM

ÎMBUNĂTĂȚIREA prețurilor de cumpărare a animalelor și a produselor animaliere. precum și celelalte măsuri de stimulare a dezvoltării zootehniei, stabilite prin recenta Hotărîre a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și al Consiliului de Miniștri, întrunesc aprobarea unanimă a oamenilor muncii, care apreciază că măsurile adoptate vin să asigure îmbunătățirea, în continuare, a aprovizionării populației cu produse agroalimentare. Prin transpunerea în viață a prevederilor Hotărîrii se creează condiții favorabile pentru cointeresarea mai largă a cooperativelor agricole de producție, a membrilor acestora, a producătorilor individuali și a unităților agricole socialiste la creșterea și ameliorarea șeptelului, la sporirea producției animaliere și, pe această bază îmbunătățirea aprovizionării populației în tot cursul anului, cu carne, preparate de carne, lapte și alte produse.

Este un fapt obiectiv că în pas cu ridicarea nivelului de trai să sporească substanțial și consumul de carne, lapte și de diverse preparate din acestea, produse care ocupă un loc însemnat în ali-

Ion BULDUȘ
director adjunct
Ministerul Industriei Alimentare

(Continuare în pag. 12)

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

PREȚURILE DE CATALOG ALE COCSULUI ÎN CONCORDANȚĂ CU DINAMICA CONDIȚIILOR DE PRODUCȚIE !

POTRIVIT reglementărilor în vigoare, facturarea și plata diferitelor materii prime și materiale la beneficiar se efectuează la un preț de catalog fixat — cu caracter provizoriu — în urmă cu peste 8 ani, care, practic este același atît pentru materialele realizate în țară, cît și pentru cele de import și corespunde, în general, cu prețul de cost al produselor fabricate de noi. Această reglementare, care are menirea să apere economia noastră națională de oscilațiile de prețuri de pe piața mondială, pe lîngă marile avantaje și aspectele pozitive ce rezultă în mod clar chiar din enunțarea principiului care îi stă la bază, are însă și unele aspecte negative, datorită menținerii stricte a prețurilor vreme prea îndelungată la același nivel. *Ea a corespuns unei realități economice valabile la un moment dat, dar a fost depășită atît de evoluția normală a condițiilor economice, cît mai ales de schimbările vertiginoase ce apar ca urmare a revoluției tehnico-științifice actuale.*

Cărbunii superiori mai ieftini, cei inferiori mai... scumpi

ÎN CAZUL cărbunilor cocsificabili și ai cocsului, acest lucru se face manifest cu deosebire. În primul rînd, la stabilirea inițială (în 1962), a prețurilor cărbunilor cocsificabili și necocsificabili din țară nu s-a ținut seama de caracteristicile tehnologice ale acestora, ci doar de variațiile de umiditate și cenușă. În acest fel, în prețul cărbunilor se reflectă doar variațiile de putere calorică și ea într-o primă aproximație. Cărbunele cocsificabil de la Lupeni de 0—10 mm cu 8% cenușă și 9% umiditate, de exemplu, are prețul la destinatar de 343 lei/t (329 lei/t la expediție), în timp ce cărbunele necocsificabil de la Petrila tot de 0—10 mm, dar spălat, cu 9% cenușă și cu 14% umiditate, are un preț de 314 lei/t (309), ceea ce revine la un preț efectiv de 400 lei/t (394) la masa combustibilă a cărbunilor Lupeni și de 407 lei/t (400) la masa combustibilă a cărbunilor Petrila.

În consecință, **un cărbune superior, cocsificabil din punct de vedere tehnologic este vindut mai ieftin decît cărbunele inferior** — necocsificabil — **făcîndu-se în acest mod, abstracție totală de utilizările mult mai valoroase în industrie a cărbunilor de Lupeni față de cei energetici de la Petrila, folosiți în general la ars.** Dar nu numai atît. Sortul de cărbuni Lupeni de 0—50 mm spălat pentru cocserie are un preț de 355 lei/t (341) față de prețul de 343 lei/t (329) al cărbunilor de 0—10 mm, cînd de fapt măcinarea cărbunilor de 0—50 mm cere o cheltuială de energie suplimentară, deci costă mai mult la consumator iar prețul calculat la masa combustibilă este în acest caz în raport invers cu valoarea de utilizare la cocserie (427 lei/t față de 400 lei/t).

De altfel și din punctul de vedere al randamentului de cocs este total nerațional ca diferiți cărbuni cu diferite volatile, să aibă același preț cum este cazul cărbunilor de import Armada și Viteznîi Unor, care se facturează la fel la prețul de 417 lei/t, deși cantitatea de cocs rezultată din al doilea cărbune este mai mare cu cca 40%.

Ce arată practica pe plan mondial ?

ÎN ACESTE CONDIȚII, **prețurile de catalog nu reflectă nici o corelație clară cu utilizările tehnologice și cele energetice ale cărbunilor, deși pe plan mondial, datorită faptului că utilizarea energetică a cărbunilor nu poate concura decît la prețuri de desfacere mai mici cu ceilalți purtători de energie primară** (gazele naturale, produsele petroliere), **există o diferență netă între prețurile cărbunilor energetici și cei cocsificabili.** În 1968, la una din minele din R.F. a Germaniei, diferența de preț între huilele cocsificabile grase tip A cu 33—40% materii volatile și huilele flambante cu 40—43% volatile era de 9,10 mărci vest germane/t, ceea ce de fapt corespunde unei diferențe de preț de la 85 mărci la 76 la tona de masă combustibilă, adică de cca 12%. **Alte date indică în S.U.A. diferențe de preț de la simplu la dublu între huilele necocsificabile și huilele de cocs.** Acest fenomen este o consecință directă a faptului că, în timp ce prețul huilelor energetice (și al celorlalți cărbuni necocsificabili) este plafonat la nivelul unui preț de kilocaloria utilă, care în nici un caz nu poate fi egal sau mai mare decît prețul mediu al kilocaloriei corespunzătoare obținute din combustibili gazoși sau lichizi (pe tona de combustibil convențional), prețul huilelor cocsificabile depinde mai ales de creșterea cererilor pentru asigurarea cu cocs a siderurgiei. Plafonarea prețului cărbunilor energetici la un anumit nivel este accentuată și de greutățile suplimentare care apar la utilizarea lor la termocentrale, transporturi navale și feroviare sau uz caznic. Aceste greutăți sînt inerente problemelor de transport, de manipulare și alimentare în focar a cărbunilor, precum și celor puse de evacuarea cenușii și de poluarea aerului, care apar în mod inevitabil la arderea cărbunilor.

Ca o consecință a acestor influențe și factori care determină nivelul de preț al cărbunilor, diferența de preț dintre huilele cocsificabile și cele necocsificabile apare ca întemeiată și se poate deduce că ea se va accentua pe măsura intensificării concurenței celorlalți purtători de energie și a creșterii cererii de huile la fabricarea cocsului, fenomen care s-a manifestat deosebit de puternic în ultimul an. În mod corespunzător, **ar fi necesar ca și la prețurile de catalog la care se facturează și se contabilizează la uzine cărbunii din țara noastră și cei din import, să se evidențieze diferențele calitative dintre cărbunii cocsificabili și necosificabili încurajîndu-se astfel utilizarea cărbunilor inferiori** — care trebuie să fie mai ieftini — **în scopuri mai calificate, la fabricarea cocsului sau a înlocuitorilor acestuia și să se creeze premisele economice** (de fapt contabile) **pentru folosirea mai largă a cărbunilor din țara noastră.** Pe plan mondial se înregistrează o diferențiere de preț chiar și în cazul huilelor cocsificabile, atît în funcție de conținutul acestora în elemente și compuși dăunători (cenușă, sulf, umiditate) cît și pe măsura diferențierii lor după proprietățile de cocsificare. Proprietățile diferite de aglutinare, de cocsificare se reflectă la utilizarea în calitățile fizico-mecanice ale cocsului obținut, respectiv în comportarea acestuia în furnal, în indicatorii tehnico-economici care se obțin la elaborarea fontei. Din acest motiv, pe plan internațional există un anumit decalaj între prețurile huilelor din grupa Vab după clasificarea internațională (35 după clasificarea poloneză) și prețurile huilelor din grupele Vcd, VI, VII (respectiv 34 33, 32/31), care sînt mai puțin utile în șarjele de fabricare a cocsului.

Ultimele date publicate — aprilie 1970 — indică la cărbunele din Polonia următorii coeficienți de echivalare a prețurilor (la aceeași cenușă și umiditate): huila slabă=1,22 ; huila grasă A=1,27 ; huila grasă B=1,17 ; huila de gaz A=1,00 și huila de gaz B=0,87, ceea ce înseamnă chiar în cadrul huilelor cocsificabile diferențe de preț de 46%. Toate aceste situații, precum și condițiile și distanțele de aprovizionare (navluri percepute la transport) fac ca prețul cocsului realizat din cărbuni superiori de import să difere în mod net de prețul celui realizat din alți cărbuni, mai slabi sau aduși cu cheltuieli mai mici. **Reflectarea acestui fapt asupra prețului de cost al fontei nu poate fi însă evidențiată dacă la calcularea lui se folosesc, în mod artificial, aceleași prețuri de catalog indiferent de cocsul de cărbuni consumați la fabricarea lui.**

Economii scriptice, formale

AȘA STÎND LUCRURILE, **la prețuri de catalog uniforme, constante și egale cu caracter net nivelatoriu, străduințele și unele din lucrările efectuate pentru reducerea consumului specific de cocs pot să nu corespundă — în realitate — cu un efect economic pozitiv, ci de fapt, ascund un efect economic negativ.** Să exemplificăm cu niște cifre orientative, dar care pot ilustra foarte bine cele afirmate: La un furnal de 700 mc se lucrează într-o perioadă de referință cu un cocs de calitate ceva mai slabă eventual chiar cu cocs brichete — care, deși produs în condiții de aprovizionare mai favorabile, revine totuși la cca 700 lei/t, față de un preț de catalog de 665 lei/t. În aceste condiții, se consumă la furnal cca 700 kg cocs/t de fontă, ceea ce duce la o cheltuială efectivă de 490 lei/tona de fontă pentru cocs — la prețuri de cost reale — și la o cheltuială contabilizată de 465 lei/tona de fontă pentru cocsul calculat la prețuri de catalog, **deci o depășire reală cu 25 lei/t a cheltuielilor scriptice.**

Pentru reducerea consumului specific — celelalte condiții rămînînd constante — se trece la aprovizionarea cu un cocs care, prin proprietățile fizico-mecanice ce le are și prin conținutul mai redus de cenușe și sulf, asigură atingerea unui consum specific de numai 600 kg/tona de fontă, ceea ce reprezintă o echivalare de cca 1 tonă de cocs clasic la 1,2 tone cocs brichete din prima variantă. La prețurile de catalog uzuale — și abstracție făcînd de corecturile introduse în ultima vreme pentru compoziția chimică și rezistență — **se ajunge la o cheltuială contabilizată de cca 400 lei/tonă fontă pentru cocsul folosit, deci formal, la o economie scriptică de 65 lei tona de fontă.** Dacă se ține seama însă de prețul de achiziție sau de costul real al acestuia cocs, care este fabricat din huile de calitate superioară din import sau este adus sub formă gata de utilizare, de la mari depărtări, atunci lucrurile se schimbă. La un preț de cost real minim de 850 lei/t la cocsul produs din huile de import, cheltuielile efective pentru cocs pe tona de fontă cresc la cca 510 lei față de 465 lei/t de fontă contabilizată, sau de 490 lei/t fontă real în primul caz, realizat cu cocsul brichete — mai slab, fabricat însă în țară din materii prime indigene sau mai ieftine. Sarcinile economice ating valori pur și simplu prohibitive de 1200 lei/t de fontă, la prețuri de cost maximale de cca 2000 lei/t de cocs de import, care se întîlnesc cîteodată la aprovizionarea lui (vezi tabelul).

Consecința directă a acestei situații este **orientarea efortului către realizarea unor valori de consum specific, care din punct de vedere scriptic indică o scădere a cheltuielilor pentru cocs, deci un efort economic pozitiv, dar care, în realitate, acoperă efecte economice negative, o creștere pronunțată a cheltuielilor pentru asigurarea cu cocs de calitate.** Uzinele consumatoare sînt astfel tentate să dea preferință produselor de import, respectiv cocs sau huile de cocs, care se înregistrează în scripte la prețuri de catalog și să evite folosirea cocsului propriu sau cărbunilor din țară, care duce la depășiri de prețuri de cost și de cheltuieli planificate.

În acest fel, **este frînată realizarea și consumul în țară, chiar la prețuri de cost și consumuri specifice ceva mai ridicate a unor cocsuri, ca și a altor materii prime și materiale care, ca performanțe tehnice și indicatori realizați la utilizare, nu pot ajunge sau depăși performanțele obținute cu materiale procurate din import, în condiții economice grele.** Pentru că la prețuri de catalog și la calculațiile de preț de cost ce derivă din ele, apare un efect economic scriptic nefavorabil, deși, **în realitate, din cauza diferențelor de prețuri de achiziție sau de cost, utilizarea cocsurilor produse în țară are un efect economic real, net pozitiv, care nu se poate însă evidenția în calcule.** Este adevărat că utilizarea unui cocs mai bun de import îmbunătățește și ceilalți indicatori tehnico-economici de producere a fontei la furnal (productivitatea agregatului și, deci, cheltuielile specifice reduse pe tona de produs), **dar există în această scară de prețuri care se compară,** un anumit nivel de la care nici unul din indicatorii îmbunătățiți și nici efectul lor economic global nu poate compensa și justifica creșterea **cheltuielilor pe tona de fontă** ce rezultă din **prețurile reale** de achiziție plătite **pentru cocs import** sau pentru cocs **fabricat din huile** scumpe aduse de la mari distanțe.

Calculele orientative și simplificatoare, prezentate pentru evidențierea rolului factorului amintit, **rămîn însă valabile** și în aceste cazuri, doar limita ce desparte efectele economice pozitive de cele negative este **deplasată la alt nivel** de prețuri reale de cost sau de achiziție. Dar, întrucît, în mod practic, o tonă de cocs înlocuită, eliberează economia națională de importul unei tone din cocsul cel mai scump ce se poate obține pe piața internațională, calculul corect este în raport cu acesta din urmă și are un coeficient de valabilitate ridicat. În mod efectiv, pe scara de calități a cocsurilor folosite în diferite scopuri, este eficientă înlocuirea chiar a celor cărora la utilizare li se pun cerințele cele mai puțin costisitoare și astfel pot satisface consumatori mai pretențioși.

Rezultatele importante obținute pe plan mondial și în țara noastră la reducerea consumului specific de cocs **(în România s-a atins în 1969 un consum specific mediu de 613 kg cocs/t fontă față de 1145 kg/t fontă realizată în 1955 sau 1020 kg/t fontă realizată în 1960)** prin aplicarea celor mai diferite măsuri (folosirea de gaz metan, aglomerarea și pregătirea minereurilor, creșterea temperaturii aerului insuflat în furnal etc), vor trebui dezvoltate în continuare. În același timp este **necesar să se acorde o atenție deosebită și efectelor generale economice, întrucît va trebui să se realizeze un raport favorabil între economiile realizate la reducerea consumului specific de cocs și costul cheltuielilor efectuate pentru realiza-**

ing. Ilie BARBU
Institutul de cercetări metalurgice

(Continuare în pag. 12)

VARIAȚIILE PREȚULUI DE COST AL FONTEI ÎN FUNCȚIE DE PREȚUL DE COST SAU DE ACHIZIȚIE AL COCSULUI

	Cocs de referință din țară (eventual cocs brichete)	Cocs din huile de import	Cocs din import
1. Preț de catalog lei/t	665	665	665
2. Preț de cost sau de achiziție real lei/t	700	850	2000
3. Consum specific kg/cocs/t fontă	700	600	600
4. Cheltuieli pentru cocs/t fontă în lei/t fontă			
4.a. la prețuri de catalog	465	400	400
4.b. la prețuri reale de cost sau achiziție	490	510	1200
5. Variații aparente de preț de cost la prețuri de catalog lei/t fontă	0	—65	—65
6. Variații reale de preț de cost, la prețuri reale de cost sau achiziție lei/t față de referința la preț de catalog	+25	+45	+735
7. Diferența față de folosirea cocsului de referință lei/t fontă	0	+20	+710

INFORMATICA

TEHNICA MODERNĂ DE CALCUL, INSTRUMENT DE ANALIZĂ, PROGNOZĂ ŞI DECIZIE ECONOMICĂ

ing. Const. **DUMITRAŞCU**

secretar permanent adjunct al Comisiei guvernamentale pentru dotarea cu echipamnet de calcul şi automatizarea prelucrării datelor

ÎN ETAPA ACTUALĂ, cînd ştiinţa joacă un rol din ce în ce mai însemnat în dezvoltarea forţelor de producţie, creşterea eficienţei economice este condiţionată de aplicarea pe scară largă a ştiinţei conducerii şi organizării moderne în toate unităţile, precum şi de utilizarea tehnicii de calcul. În acest context se înscriu măsurile privind folosirea în activitatea de planificare a studiilor de prognoză, a metodelor de analiză şi calcul perfecţionate; raţionalizarea fluxului informaţional pe toate treptele de organizare şi, în special, perfecţionarea sistemului informaţional economic; introducerea pe scară tot mai largă a metodelor matematice de calcul şi utilizarea tehnicii electronice de calcul prin crearea unor sisteme de prelucrare a datelor, precum şi trecerea la folosirea calculatoarelor electronice în conducerea proceselor tehnologice.

Coordonate ale dotării cu echipament de prelucrare automată a datelor

TOATE ACŢIUNILE menite să contribuie la introducerea tehnicii de calcul, se desfăşoară — după cum se subliniază în Directivele Congresului al X-lea al P.C.R. — pe baza Programului privind dotarea economiei naţionale cu echipamente moderne de calcul şi prelucrare a datelor, întocmit pentru perioada 1967-1975. Pe baza acestui Program sînt concentrate eforturile pentru echiparea unităţilor economice cu un număr sporit de maşini de calcul de mică şi medie mecanizare, precum şi pentru dezvoltarea unor sisteme de prelucrare automată a datelor cu calculatoare electronice şi echipamente periferice moderne.

Avînd în vedere necesităţile mari ale economiei de dotare cu echipamente de calcul, atît în perioada actuală cît şi de perspectivă, **Programul a prevăzut fabricarea în ţară a principalelor echipamente.** Astfel în 1968 a început fabricarea maşinilor electromecanice de calculat cu două operaţii şi a maşinilor electronice de calculat cu patru operaţii. Ţinînd seama de progresul tehnicii electronice de calcul pe plan mondial, s-a stabilit ca tipurile electromecanice să fie fabricate numai pentru maşinile cu 2 şi 3 operaţii, iar echipamentele mai complexe să fie de tip electronic, sau electrono-mecanic. În cursul anului 1969 a început fabricarea de maşini electrono-mecanice de facturat cu perforator de bandă, cu 9 registre, urmînd ca în 1971 să se realizeze o maşină de facturat şi contabilizat cu 18 registre.

Deşi cercetătorii români au construit încă din 1957 primul calculator de concepţie proprie CIFA-1, realizările, în continuare, care nu au fost puţine şi de neglijat, au fost obţinute d~ colective dispersate şi au rămas la nivelul unor modele de prototip. Pentru a trece la începerea fabricaţiei de echipamente de calcul, au fost create bazele de cercetare şi proiectare în acest domeniu şi s-au luat măsuri optime pentru asigurarea condiţiilor necesare fabricării calculatoarelor electronice. În vederea asigurării unei întreţineri corespunzătoare a parcului de echipamente de calcul, s-a înfiinţat Întreprinderea pentru întreţinerea şi repararea utilajelor de calcul (IIRUC) organizată pe conceptul modern de „service" centralizat. În prezent, filialele IIRUC au fost organizate în 27 de oraşe ale ţării — reţeaua fiind în continuă dezvoltare — în vederea preluării treptate în întreţinere a tuturor echipamentelor de calcul, pe bază de contracte (abonament de servicii).

Dacă acestea sînt, pe scurt, coordanatele acţiunii de dotare cu echipamente de calcul a economiei, **o a doua direcţie de acţionare în introducerea tehnicii de calcul este cea a organizării utilizării eficiente a acestor mijloace,** domeniu care solicită eforturi cel puţin tot atît de mari, dacă nu chiar mai deosebite.

Condiţii pentru optimizarea producţiei

PRIN FOLOSIREA mijloacelor moderne ale tehnicii de calcul întreprinderile vor beneficia de realizarea unui flux informaţional rapid, bogat şi exact, astfel încît să poată folosi mai bine mijloacele materiale şi băneşti de care dispun, să realizeze sarcinile de plan în condiţii mai economice, să livreze mai prompt şi mai ritmic producţia marfă către clienţi. Prelucrarea automată a datelor pe un calculator electric conduce la creşterea calităţii informaţiei, care se asigură prin complexitatea, viteza şi corectitudinea acesteia, permite organelor operative din întreprindere (ateliere, secţii, sectoare) să ia decizii cu o eficienţă prezumată maximă. În acelaşi timp, calculatorul electronic furnizează pentru conducerea întreprinderii, pentru organele sale superioare tutelare şi pentru fluxul informaţional statistic, date şi informaţii mult mai rapide, care să permită optimizarea deciziilor în conducerea şi planificarea activităţii lor economice.

Folosirea calculatorului electronic pentru gestiunea economică necesită o serie de lucrări pregătitoare, atît din partea întreprinderilor, cît şi a organelor tutelare şi a celor de sinteză ale economiei naţionale. De aceea, o dată cu apariţia acestei noi ramuri a **„tehnicii de calcul"** apare şi necesitatea de proiectare a fluxului informaţional automatizat sau pe scurt a **„informaticii",** proces care are caracteristicile şi metodologia sa proprie. Proiectarea fluxului informaţional pentru prelucrarea datelor de gestiune economică dintr-o întreprindere trebuie să se facă de către colective specializate în acest scop, dar cu contribuţia permanentă şi substanţială a specialiştilor din unitatea respectivă. Datele zilnice ale procesului de producţie, de pildă, pot servi mai multor scopuri : stabilirii încărcării utilajului, determinării manoperei, consumului de materiale, de energie, a preţului de cost al produsului etc. Diferitele dosare, cartoteci, fişe etc. ce se întocmesc azi în întreprinderi, în diferite servicii şi sectoare sînt înlocuite odată cu introducerea tehnicii electronice de calcul cu „fişiere" care se ţin la zi, complete şi exacte în memoria externă a calculatorului. În acest mod, orice organ din întreprindere, interesat în obţinerea unor informaţii, se poate adresa direct calculatorului şi obţine în cîteva minute, datele de care are nevoie. Organizarea şi proiectarea fişierelor ce cuprind datele constante şi variabile ale procesului economic — aranjate într-o formă convenabilă pentru o identificare uşoară — reprezintă etapa cea mai importantă şi mai complexă în stabilirea unui flux informaţional modern.

Prelucrarea automată a datelor de gestiune economică presupune existenţa unor **„programe"** scrise în limbajul adecvat al echipamentului electronic. Ele trebuie să reflecte relaţiile multiple şi complexe ale proceselor economice din întreprinderi. În acelaşi timp, programarea presupune elaborarea unor modele (algoritme) matematice, care să stabilească prin relaţii matematice aspectele complexe ale fenomenelor economice din întreprinderi : lansarea producţiei, aprovizionarea, contractarea produselor, salarizare, preţ de cost, contabilitate etc., fenomene legate, prin date şi relaţii, atît în interiorul, cît şi de exteriorul întreprinderii. Activitatea complexă a unei întreprinderi necesită colaborare strînsă între elaboratorii şi beneficiarii de programe pentru a se ajunge la o **„programare eficientă",** care **să folosească cît mai raţional timpul de lucru al calculatorului electronic, să permită obţinerea unor informaţii rapide, exacte şi cu un cost** redus pentru întreprindere. Prin faptul că în memoria calculatorului se poate înregistra un număr foarte mare de date care pot fi uşor ţinute la curent cu schimbările periodice, principiile de proiectare a unui flux informaţional prevăd ca aceleaşi date rezultate din prelucrare, să folosească mai multor scopuri, tinzîndu-se astfel către **„gestiunea integrată"** a unei întreprinderi.

Răspunderea cadrelor din întreprinderi

FELUL, amploarea şi structura sistemului informatic diferă după condiţiile fiecărei întreprinderi. Planificarea şi introducerea sistemelor informatice impun **sarcini directe** unitare ca :

Colocviu internaţional de microelectronică avansată

ÎN PERIOADA 6—10 aprilie 1970 a avut loc la Paris un colocviu de microelectronică avansată, organizat de Uniunea Asociaţiilor Tehnice Internaţionale (U.A.T.I.) şi Societatea franceză a inginerilor electronişti şi radioelectricieni (S.F.E.R.), sub egida Federaţiei Naţionale pentru Industria Electronică (F.N.I.E.). Scopul acestui colocviu a fost acela de a reuni utilizatorii tot mai numeroşi de circuite integrate şi specialişti în proiectarea şi fabricarea acestora.

Cu această ocazie, au fost prezentate comunicări în legătură cu realizările obţinute prin folosirea unor tehnologii noi pentru rezolvarea problemelor economice puse de producţie, subliniindu-se avantajele pe care le poate oferi microelectronica atît din punct de vedere al performanţelor şi al economiilor, cît şi din punct de vedere al preciziei. De asemenea, s-au făcut comunicări în legătură cu folosirea microelectronicii avansate în sisteme complexe şi utilizarea calculatoarelor în proiectarea, producţia, testarea şi aprecierea exactităţii circuitelor.

CENTRUL de calcul teritorial-Cluj, are iniţial ca sarcină prestarea de servicii de calcul şi prelucrarea automată a datelor pentru întreprinderile şi instituţiile din judeţul propriu şi din judeţele învecinate. Activitatea centrului este orientată în trei direcţii şi anume : calcule privind gestiunea economică a întreprinderilor, probleme de optimizare şi calcule pentru cercetarea ştiinţifică şi proiectare.

În prezent 20 de întreprinderi sînt deja beneficiarele centrului de calcul. Dintre lucrările mai importante care se execută pe maşini electronice de calcul amintim :

- *urmărirea producţiei la o secţie a Uzinei „Unirea" ;*
- *stabilirea necesarului de materiale pe produs, la Întreprinderea „Metalul roşu" ;*

— definirea cît mai precis posibil a cerințelor față de sistemul informațional;

— informarea asupra metodelor avansate de organizare și de prelucrare automată a datelor, pentru a aprecia posibilitățile de aplicare a acestora și a le avea în vedere în formularea obiectivelor;

— stabilirea obiectivelor, a termenelor finale de realizare, precum și a celor pentru obținerea unor rezultate parțiale, crearea unui sistem de control al avansării lucrărilor, pentru a avea întotdeauna siguranță că obiectivul va fi realizat la termenul prevăzut;

— formarea unui colectiv de specialiști în domeniul organizării și prelucrării datelor, ținînd seama că dezvoltarea și introducerea unui sistem informatic nu sînt probleme simple și că salariații respectivi trebuie să aibă cunoștiințe teoretice, experiență practică, calități um...ne corespunzătoare.

Conducerea întreprinderii trebuie să încadreze în așa fel colectivul de informatică în structura organizatorică (de exemplu, ca serviciu de stat major al conducerii) încît acesta să-și poată exercita influența în mod direct. **Implantarea unui sistem informatic integrat de gestiune a unei întreprinderi, duce la importante modificări în structura organizatorică** a acesteia, la schimbarea relațiilor între serviciile funcționale și sectoarele de producție. Astfel, chiar din prima fază, se poate ajunge la o **centralizare a funcțiunilor** în domeniul prețului de cost, salarizării, contabilitate, aprovizionare — desfacere, magazii, la o sporire a capacității de cuprindere a problemelor de producție (prin comasarea organizatorică a atelierelor, secțiilor), dar și la **descentralizarea atribuțiilor** către organele operative, mărindu-le răspunderile în luarea deciziilor. Tocmai această revoluție în organizarea internă a întreprinderii, reclamă participarea permanentă a colectivului său de specialiști la proiectarea unui flux informațional nou.

O cerință expresă pentru reușita introd...ții prelucrării automate a datelor este aceea ca **datele tehnico-economice cuprinse în programe să reprezinte fidel realitățile întreprinderii**, spre a obține eficiența dorită. Deci consumurile de manoperă, materiale, energie etc., prețuri de aprovizionare, valoarea salariilor, trebuie să fie determinate pe baze științifice, să nu conțină erori sau exagerări, iar pentru planurile viitoare ele trebuie să reflecte, prin indicatorii programați, influența sub toate formele a progresului tehnic. De aici rolul important al specialiștilor din întreprinderi (în special sectorul tehnologului-șef și al organizării producției) la **revizuirea și așezarea pe baze științifice a tuturor normelor și indicilor** care se cuprind și se introduc în programele fluxului informațional proiectat.

Această lucrare de mare amploare și răspundere revine aproape în exclusivitate întreprinderii beneficiare de program. De aceea, cu circa doi ani înainte de a lua în considerare aplicarea tehnicii electronice de calcul în cadrul întreprinderii, trebuie să se înceapă acțiunea de pregătire a tuturor lucrărilor, datelor și elementelor indispensabile proiectării fluxului informațional. În acest sens, o **condiție fundamentală o constituie formarea unor specialiști, care nu au fost pînă în prezent în structura întreprinderilor și anume: analiștii și programatorii.** Analiștii de sisteme și modele trebuie recrutați din cele mai calificate cadre ale întreprinderii, care dovedesc că, în afara cunoștințelor tehnologice, organizatorice și economice, au aptitudini pentru a-și însuși cunoștințele noi în tehnica de calcul (în special completarea cunoștințelor matematice, cunoștințe privind exploatarea și programarea echipamentelor electronice de calcul).

Realizarea pe etape a sistemelor

VOLUMUL MARE de lucrări de pregătire a unității economice în vederea introducerii prelucrării automate a datelor, face ca atingerea gradului superior de automatizare a conducerii, respectiv a nivelului de „gestiune integrată" să dureze — după experiența unor țări avansate — de la 4 la 7 ani, fiind, desigur în funcție de mărimea și complexitatea întreprinderii respective. S-a desprins astfel concluzia, unanim recunoscută de specialiști, că **sistemul informatic să fie creat pe etape**, avîndu-se în vedere ca **toate proiectele parțiale să fie corelate între ele pentru a permite perfect asamblarea treptată.** Ordinea succesivă a compartimentelor pentru care și în care să se dezvolte sistemul informatic, se va alege — pe cît posibil — astfel, încît să se obțină rezultate vizibile și măsurabile chiar în primele etape. În general, realizarea sistemului informatic de gestiune al unei unități industriale este bine să înceapă cu compartimentele producției sau desfacerii, după care să urmeze alte activități de certă importanță pentru întreprindere ca, de exemplu, sistemul de stocare sau de dispoziții, domeniul vast al sistemului de evidență, cu numeroasele sale ramificații.

O cale importantă în vederea creșterii eficienței întreprinderii și realizării de economii însemnate o reprezintă scăderea rezervelor depozitate (materii prime, materiale, semifabricate, produse finite). Îmbunătățirea sistemului informațional în acest domeniu, prin asigurarea unei informări mai rapide cu privire la stocurile existente și la creșterea vitezei lor de rotație conduce nemijlocit la reducerea stocurilor și, implicit, la economii care ar putea fi realizate într-un timp relativ scurt. În afară de aceasta, datele privitoare la sistemul de stocare și de dispoziții, au și o influență simțitoare asupra deciziilor care se iau în alte compartimente ca, de exemplu, în producție și desfacere.

Sistemul de evidență îndeplinește o funcție universală pentru aproape toate celelalte compartimente ale întreprinderii, furnizîndu-le în mod permanent rapoarte și analize. Aci, prin aplicarea unor procedee avansate, se poate înlocui metoda obișnuită a raportării curente printr-o raportare după principiul excepțiilor (management by exception).

Centrele de calcul electronic

CONCLUZIA că un sistem informatic de gestiune integrată pentru o unitate economică se poate și este rațional să se realizeze treptat, prin introducerea de sisteme de prelucrare automată a datelor, menite să rezolve în termene scurte anumite funcții și activități din unitate, trebuie acordată cu disponibilitățile de calcul mari ale calculatoarelor moderne de care va dispune economia noastră, pentru a preveni situațiile de nefolosire la capacitate — pe timp îndelungat — a acestor utilaje extrem de costisitoare.

Rezolvarea corespunzătoare a problemei constă în cuplările mai multor unități la un calculator, respectiv la un centru de calcul teritorial. Rezultatele pozitive ale acestei soluții au fost confirmate și verificate atît de experiențe acumulate în străinătate cît și de practica din țara noastră. Astfel, centrul de calcul de la CEPECA — Otopeni, lucrînd în 1969 cu 6 întreprinderi (Uzina „23 August", Fabrica de mașini unelte și agregate, „Dacia", „Policolor", Combinatul de confecții și tricotaje, „Electronica" din București), a reușit să rezolve pentru aceste unități probleme financiar-contabile de producție, de stocuri și gestiunea materialelor. Pe aceeași linie se înscriu și rezultatele obținute de Centrul de calcul economic și cibernetică economică București care a soluționat o serie de probleme pentru Combinatul petrochimic-Brazi, Uniza „Danubiana" etc. Folosirea unor soluții „prefabricate" — indiferent dacă ele sînt denumite aplicații standard, programe modulare sau altfel — conduce la obținerea unei apreciabile economii de timp și la reducerea cheltuielilor, întrucît cadrele își concentrează efortul numai asupra adaptării acestor „aplicații standard" la cerințele speciale ale întreprinderii.

În țara noastră, în conformitate cu Programul de dotare, un rol deosebit în organizarea prelucrării datelor revine centrelor de calcul teritoriale. Aceste unități de calcul cu gestiune economică proprie vor putea asigura utilizarea eficientă a capacității lor, prin activitate în trei schimburi. Cu tehnica de calcul din dotare, ele vor presta servicii pentru un număr mai mare de beneficiari, inclusiv pentru unitățile economice mici, care în alte condiții nu ar putea folosi această tehnică. Coordonînd activitatea echipelor de analiști și programatori proprii cu cea a nucleelor de informaticieni din întreprinderi se va **asigura o mai rapidă introducere a metodelor de prelucrare a datelor în cît mai multe întreprinderi** eliminînd astfel risipa de eforturi de analiză și programare prin paralelisme.

Concentrarea mai multor calculatoare electronice în cadrul aceleiași clădiri a centrului de calcul teritorial conduce la creșterea siguranței în exploatare a echipamentelor de calcul, la economii de suprafețe, reducînd efortul de construcții-montaj și permițînd organizarea centralizată a întreținerii. Centrele de calcul teritoriale vor avea sarcini multiple, constînd din prelucrarea pentru fiecare întreprindere abonată, a datelor specifice organizării ei intrinseci, precum și a celor ce servesc la corelarea cu alte întreprinderi din aceeași ramură sau din ramuri diferite. Ele vor reprezenta deci, atît puncte de concentrare și centralizare a informațiilor, cît și verigi de transmisie la un centru coordonator a datelor de interes major. **Centrele de calcul teritoriale vor constitui primele noduri în cadrul rețelei sistemului unitar național informatic ce urmează a se modela în viitor.**

În conformitate cu Programul de dotare cu echipamente de calcul, la începutul anului 1969 s-au înființat primele centre de calcul teritoriale la Timișoara și Cluj, ca întreprinderi economice, avînd ca obiect prestarea de servicii de calcul și prelucrarea datelor pentru întreprinderile industriale, institutele de proiectare și cercetare, unitățile locale și alte categorii de unități din zonele respective, care nu vor dispune de centre proprii de calcul.

În afară de rețeaua centrelor de calcul teritoriale, care va realiza o difuzare pe o scară cît mai largă a prelucrării automate a datelor la cît mai multe întreprinderi de pe teritoriul țării, se prevede ca prelucrarea automată a datelor să fie asigurată — într-o proporție însemnată — de către centrele de calcul proprii ale marilor uzine, ale grupurilor și centralelor industriale și ale departamentelor, care vor furniza informații pentru fundamentarea acțiunilor operative și de perspectivă.

★

SUCCINTA PREZENTARE a cîtorva aspecte ale problematicii introducerii tehnicii electronice de calcul în unitățile economice ne permite să apreciem atît complexitatea acestei acțiuni, cît și volumul mare și dificil de lucrări de pregătire pe care le reclamă. Dacă rezultatele în creșterea eficienței economice, pe care le aduce informatica în unitatea economică pot fi apreciate, pentru viitor, ca spectaculoase, tot atît de corect este să se înțeleagă că pentru obținerea lor este necesar un efort de pregătire deosebit. Totodată trebuie reținut că întreprinderea care nu-și va moderniza conducerea procesului economic nu va putea să-și asigure rentabilitatea minimă necesară existenței sale, nu va mai putea face față sarcinilor unui viitor nu prea îndepărtat.

Pe drept cuvînt **informatica** a fost denumită **„a doua revoluție industrială"** — în special în cazul aplicațiilor privind problemele de gestiune a unităților economice — aceasta atît prin aspectul de **complement al primei revoluții industriale a mașinismului,** cît și prin mutațiile profunde pe care le aduce în unitate, pe linia modificării relațiilor și organizării structurilor sale.

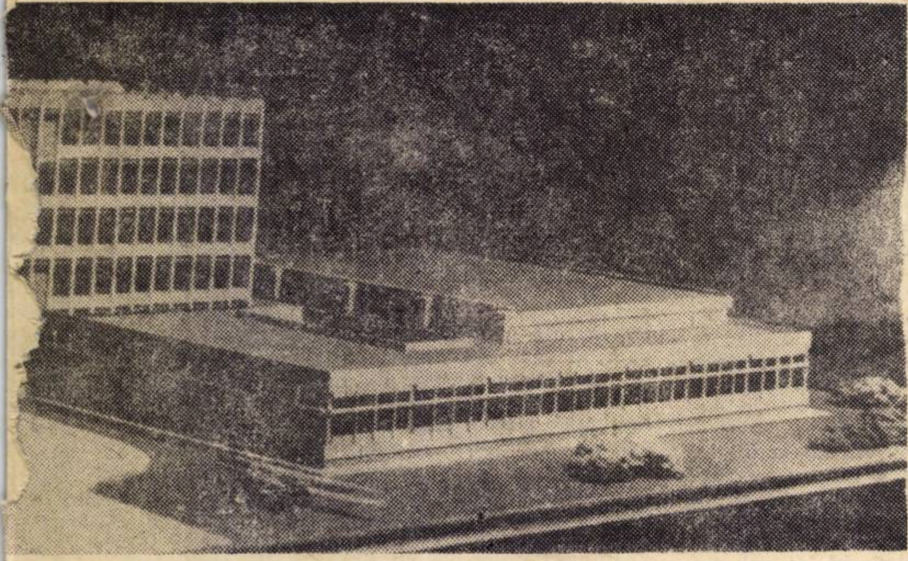

Centrul de calcul teritorial — Cluj

• *prelucrarea evidenței materialelor la Combinatul de industrie alimentară;*

• *urmărirea producției la Uzina „Carbochim";*

• *urmărirea producției și a livrărilor la Combinatul textil.*

În cadrul centrului s-a întocmit un studiu privind programarea operativă optimă a producției la o secție a Combinatului textil, care în decursul acestui an va fi experimentat în producție. De asemenea, sînt în curs de pregătire mai multe lucrări de amplasare pentru diferite întreprinderi privind: calculul necesarului de materiale și întocmirea graficului de aprovizionare; urmărirea livrărilor pe produse, distincte, pe beneficiari și a facturilor, emise, încasate și neîncasate; situația stocurilor de materii și materiale pe gestiuni și conturi și pe total întreprindere; urmărirea realizărilor pe ateliere, secții, uzină, zilnic, decadal, lunar și trimestrial.

În scurt timp, capacitatea de prelucrare a Centrului de calcul va crește considerabil datorită dotării sale cu un calculator electronic modern cu o mare capacitate de prelucrare. Aceasta va permite ca numărul întreprinderilor care vor putea beneficia de serviciile Centrului de calcul să crească mult. Prin specificul activității sale Centrul de calcul teritorial va aduce o contribuție importantă la modernizarea activității întreprinderilor din zona Cluj.

Sistem de clasare complet automatizat

UN NOU SISTEM automat pentru clasificarea documentelor și pentru comunicații între servicii funcționează în prezent la Hamburg, la sediul unei societăți petroliere internaționale. Această instalație deservește un efectiv total de 1 800 persoane și îi sînt suficiente numai trei persoane pentru asigurarea funcționării sale. Ea se compune din: o rețea telefonică pentru cererea dosarelor, un transportor care le duce la etaje și stelaje mobile pentru depozitare. Aceste stelaje au fost realizate de către International Bruynzeel Company și constituie baza sistemului. Spațiul de stocaj, în care sînt aranjate corespondența, facturile și contractele, se compune din 64 unități mobile, măsurînd fiecare aproximativ 8 m lungime. Ele sînt acționate pneumatic și se deplasează pe șine instalate pe sol. Pentru a avea acces la un anumit stelaj, se apasă pe un buton de comandă montat la extremitatea unității; se acționează, de asemenea, un dispozitiv pneumatic, instalat la baza stelajului, care deplasează celelalte unități de-a-lungul șinelor metalice și deschide un pasaj de acces.

Stelajele Bruynzeel sînt împărțite fiecare în șapte compartimente. Corespondența, facturile și contractele sînt plasate în dosare speciale, identificabile printr-o culoare și un număr de cod. Acest cod permite o referință imediată asupra datei și naturii documentului.

Atunci cînd unul din cei 1 800 salariați, care lucrează la sediul social, are nevoie de un anumit dosar, el formează pe cadranul telefonului un număr de cod, care identifică dosarul și serviciul care îl solicită: acest număr este transmis în arhivă. Mesajul este primit de către unul din cele patru aparate de înregistrare, care imprimă datele necesare pe o cartelă. Unul din arhivari ia această cartelă și scoate dosarul din rafturile mobile. Dosarul este așezat apoi într-o cutie specială, care este la rîndul ei introdusă în sistemul de transport între etaje. Un preselector, montat pe cutie, îi permite acesteia să fie repartizată automat la etajul dorit. Dosarul este apoi scos din cutie și depus la serviciul sau biroul care l-a solicitat. Cutia goală se întoarce pe transportor la arhivă; acest serviciu este situat la etajul zece.

NOI COORDONATE ALE CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE AGRICOLE ȘI SILVICE (II)

prof. N. GIOSAN
președintele Academiei de Științe Agricole și Silvice

(Urmare din nr. trecut)

În elaborarea acestui vast program de activitate științifică a fost preluată experiența pozitivă a cercetărilor efectuate pînă în prezent, concretizată în rezultatele cu care știința românească și-a adus aportul la marile eforturi desfășurate de statul nostru socialist pentru dezvoltarea și perfecționarea agriculturii și silviculturii.

Trebuie menționate în acest sens ca realizări mai însemnate: generalizarea în cultură a unor soiuri și hibrizi de mare productivitate și crearea de noi soiuri și hibrizi la principalele culturi de cîmp și horticole; îmbunătățirea tehnologiilor de producție în diversele zone pedoclimatice ale țării și la principalele culturi agricole; stabilirea regimului de irigare și a tehnicii de udare, punerea în valoare a unor terenuri sărăturate, nisipoase și afectate de eroziune; îmbunătățirea unor tehnologii de exploatare a animalelor și de preparare a furajelor; mecanizarea agriculturii în diverse ramuri de producție și pe diferite categorii de terenuri; perfecționarea metodologiilor de calcul economic, de organizare și profilare a producției agricole. În silvicultură: regenerarea și refacerea arboretelor, împădurirea terenurilor degradate etc. O realizare însemnată a fost și aprovizionarea agriculturii cu cantități din ce în ce mai mari de semințe, material săditor și prăsilă din animale de rasă.

UN ROL ÎNSEMNAT în elaborarea și stabilirea noilor direcții de cercetare l-a jucat analiza lipsurilor care au afectat cercetarea științifică agricolă și silvică influențînd negativ eficiența practică a activității desfășurate în acest sens. În această privință trebuie să semnalăm mai întîi o abordare insuficientă a unor probleme ale dezvoltării agriculturii și silviculturii noastre cum sînt: asigurarea unităților agricole cu semințe și material săditor de mare productivitate din cele mai valoroase soiuri și hibrizi de plante, ameliorarea raselor și tipurilor de animale și stabilirea tehnologiilor de creștere a lor în regim industrial, dezvoltarea bazei furajere, recoltarea mecanizată a legumelor, fructelor, efectuarea lucrărilor pe terenurile în pantă. În silvicultură: ameliorarea unor specii autohtone de bază ca molidul și fagul, producerea de semințe genetic ameliorate la principalele specii forestiere etc.

O altă lipsă s-a constatat în ceea ce privește neconcordanța dintre ritmul rapid de intensificare a agriculturii în anumite sectoare și dezvoltarea cercetării aferente, din care cauză aceasta nu a putut să contribuie în timp util la rezolvarea integrală a problemelor legate de obiectivele ce urmau a fi atinse. Acest lucru a fost evident în domeniul creșterii intensive a animalelor în combinate industriale și în domeniul irigațiilor.

Trebuie, de asemenea, să relevăm insuficienta preocupare a cercetătorilor de a valorifica și de a generaliza în producție rezultatele obținute în activitatea lor, ceea ce a generat un insuficient interes pentru legătura cu viața practică, cu organele de decizie ale Ministerului Agriculturii și Silviculturii, o slabă participare la dezbaterea marilor probleme care stau în fața agriculturii. O preocupare nesatisfăcătoare a existat și în valorificarea a tot ce s-a lucrat pe plan mondial și putea fi adaptat condițiilor de la noi în domeniul științelor biologice, fizico-chimice, matematice etc.

Au existat lipsuri și în metodologia de elaborare a tematicii de cercetare care, bazîndu-se numai pe propunerile institutelor și stațiunilor, a reflectat în mod predominant specificul disciplinelor funcționale ale unităților de cercetare, neintegrîndu-se în întreaga complexitate a obiectivelor de rezolvat.

Pe de altă parte, s-a ajuns, din același motiv, la tendința anarhică de extindere a temelor, în mod fragmentar, pe un front tot mai larg fără ierarhizarea lor și eliminarea celor mai puțin importante sau a celor care erau rezolvate cu ani în urmă în țară sau pe plan mondial. De asemenea, lipsa legăturii vii, organizate, între colective aparținînd la unități sau subunități diferite, angajate la tematici conexe, a generat apariția de paralelisme și a determinat o insuficientă legătură cu **catedrele din învățămîntul superior,** rămînînd astfel nerațional utilizat un potențial științific foarte important.

Folosind învățămintele trase din analiza atît a rezultatelor pozitive, cît și a lipsurilor constatate, tematica de cercetare științifică care compune programul de activitate al Academiei, a prevăzut includerea tuturor acelor probleme și aspecte care au reflectat rămîneri în urmă sau tratări incomplete, a eliminat paralelismele în cercetare și temele de importanță minoră și a dat un caracter predominant aplicativ întregii activități de cercetare.

În același timp, analiza efectuată în vederea elaborării programului de cercetare a generat și materializat o nouă concepție în însăși abordarea și rezolvarea problemelor cercetării științifice din agricultură și silvicultură. Se va trece, astfel, de acum înainte la integrarea temelor diverselor institute, stațiuni, ale catedrelor din învățămîntul superior și ale altor foruri de cercetare, în programe de cercetare multilaterale, care să aducă în obiectivul cercetării în mod conexat tot complexul factorilor naturali, tehnici și economici care contribuie la realizarea unor sarcini bine determinate în dezvoltarea agriculturii și silviculturii. Se leagă, astfel, într-o strînsă corelație și colaborare creatoare, disciplinele și sectoarele de cercetare care conlucrează la rezolvarea obiectivelor propuse.

Programele de cercetare sînt axate pe finalitatea lor în producție, pe o integrare strînsă a rezultatelor cercetării cu verificarea și extrapolarea lor în practica unităților agricole socialiste din întreaga țară, stabilindu-se în acest sens un număr de 160 ferme etalon în cadrul I.A.S. și C.A.P., în care se vor aplica în condiții de producție tehnologiile elaborate de cercetarea științifică. Cercetarea se va desfășura în strînsă colaborare cu beneficiarul, cu ministerele interesate și, în special, cu Ministerul Agriculturii și Silviculturii. De asemenea, în străduința de a folosi cît mai deplin întreaga capacitate de cercetare existentă, la stabilirea programului s-a realizat o colaborare strînsă cu învățămîntul superior și alte unități de cercetare.

ÎNTREAGA TEMATICA se realizează pe bază de contracte, promovîndu-se în acest fel la un nivel superior spiritul de răspundere atît al cercetătorilor, cît și al beneficiarilor, în aplicarea și valorificarea rezultatelor cercetării în practică, contribuindu-se în mod hotărîtor la ridicarea eficienței economice a cercetărilor în toate sectoarele și ramurile producției agricole și silvice.

În funcție de cerințele sporite ale programului stabilit s-a îmbunătățit structura organizatorică a cercetărilor, creîndu-se unități de cercetare specializate în domeniul creșterii animalelor, a nutriției animale, ameliorării pajiștilor, ameliorării nisipurilor și terenurilor erodate. S-a întărit rolul și răspunderea institutelor de profil în ce privește producerea semințelor de soi, a materialului săditor și a animalelor de rasă, trecîndu-se în subordinea lor stațiunile experimentale aferente.

Academia de Științe Agricole și Silvice dispune de o importantă bază materială pentru activitatea ei de cercetare și de producție; are un număr de 15 institute, 8 stațiuni centrale, și 36 stațiuni experimentale în agricultură, la care se adaugă Institutul de studii, cercetări și proiectări silvice cu rețeaua sa de stațiuni experimentale. Dispune de un important centru de documentare și de un centru de calcul recent înființat. În unitățile de cercetare agricole și silvice lucrează un număr de circa 1400 cadre de cercetare. Posedă, deci, un important potențial de cercetare care-i va permite să înfăptuiască cu succes programul său de activitate în perioada următoare. Pentru ca această capacitate să se transforme în fapte vii, să genereze rezultate utile societății noastre socialiste, Academia va milita și va urmări ca fiecare din institutele și stațiunile sale să promoveze în activitatea cercetătorilor săi un spirit și o nouă mentalitate de lucru.

Aplicînd creator această concepție de lucru și mobilizînd întreaga sa capacitate de creație, Academia de Științe Agricole și Silvice va fi în măsură să realizeze sarcinile importante ce revin cercetării științifice pentru înfăptuirea programului de dezvoltare a agriculturii și silviculturii **din țara noastră.**

PREMISE

(Urmare din pag. 8)

mentația populației. Totodată, este rațional, ca atunci cînd crește consumul să fie stimulată și producția, astfel ca ea să țină pasul cu satisfacere în tot mai bune condițiuni a solicitărilor. În acest sens, măsurile preconizate vin să pună într-o mai deplină concordanță producția de carne și lapte cu nevoile crescînde ale consumatorilor. Prin stimularea materială a crescătorilor de animale, se creează condiții ca aceștia să folosească toate posibilitățilt de care dispun pentru a spori cît mai repede producția, pentru a găsi resurse care să le permită scăderea în viitor a costurilor de producție.

Simpla enumerare a acestor măsuri evidențiază pe deplin grija partidului și guvernului nostru de a nu afecta veniturile salariaților cu cîștiguri mai mici, oglindește spiritul de echitate a orînduirii noastre socialiste. Măsurile luate nu vor afecta salariul real al oamenilor muncii, prevederile stabilite în programul actualului cincinal înfăptuindu-se integral. Prin generalizarea noului sistem de salarizare și majorare a salariilor în întreaga economie, prin măsurile luate pentru sporirea salariilor mici și de reducere a impozitelor pe salarii — s-a asigurat salariaților venituri anuale suplimentare de peste 12 miliarde lei. S-au creat astfel posibilități pentru o mai largă participare a acestora la realizarea fondurilor necesare cointeresării crescătorilor de animale în asigurarea populației cu produse animaliere mai multe și mai bune.

Firește, Hotărîrea pune în fața unor organizați economice sarcini importante. Ministerul Industriei Alimentare, avînd asigurat un fond sporit de marfă, prin încheierea de contracte cu producătorii, va avea posibilitatea să aprovizioneze unitățile comerciale cu sortimentele necesare în proporțiile stabilite prin plan. În același timp, ținînd seama de necesitățile de consum mereu sporite ale populației, se are în vedere și o diversificare mai largă a producției, realizarea unor produse de calitate superioară și cu elemente nutritive mai bogate. Astfel, dacă pînă în prezent se vindea lapte cu conținut de 2% grăsime, se va pune la dispoziția consumatorilor și lapte cu conținut de grăsime de 3%. În ce privește iaurtul, care avea un conținut de grăsime de 2,8%, s-au pus în vînzare și alte sortimente cu un conținut mai mare de unități de grăsime (4%). Tot în domeniul produselor lactate, se preconizează extinderea fabricației de iaurt dietetic, iaurt din lapte de oaie sau bivoliță, cremă de iaurt și cremă de iaurt cu gemuri. S-a introdus în fabricație un nou sortiment de telemea superioară de vacă, cu un conținut de 50% grăsime și unt superior cu 80% unități de grăsime.

Și în cadrul sortimentelor de produse proaspete, se va extinde fabricația de brînzeturi cu gemuri, stafide, chimion, boia, vanilie etc. De asemenea, se va dezvolta producția de conserve de lapte — ca, de exemplu, lapte concentrat cu zahăr și arome naturale (lămîie, portocală, zmeură, vanilie) în cutii de metal, lapte concentrat cu zahăr, cacao și rom, jeleuri de smîntînă cu arome la borcane și altele. În domeniul preparatelor de carne, se va extinde gama sortimentelor culinare conservate prin frig, de exemplu, dovlecei umpluți cu carne, ardei umpluți cu carne, gulaș ardelenesc, sărmăluțe în foi de viță, fripturi cu garnituri etc. De asemenea, se vor pune în consum cantități mereu sporite de carne tranșată și preambalată de diferite gramaje, care va facilita îmbunătățirea aprovizionării populației în condiții mai civilizate și de higienă ridicată.

Așadar, totul este îndreptat spre a satisface mai bine nevoile în continuă creștere, impuse de ridicarea nivelului de trai al populației. Tocmai de aceea, eforturile tuturor — producător, industrie de prelucrare — trebuie și mai mult strînse și intensificate, pentru a valorifica din plin toate condițiile create în vederea sporirii producției, ridicării calității, diminuării costurilor de producție. Producînd mai mult, mai bine, mai ieftin, se creează premise favorabile, ca în viitor, partidul și statul să ia alte măsuri pentru ridicarea, în continuare, a standardului de viață.

PREȚURILE DE CATALOG

(Urmare din pag 9)

rea acestui obiectiv (la aglomerare, pregătire etc.).

Penalizări, dar și stimulente corespunzătoare

FENOMENELE economice observate și analizate la cărbuni și cocs se semnalează și la diferite alte materii prime, materiale, semifabricate etc. importate care, din cauza prețurilor de catalog menținute constant vreme îndelungată, apar cîte o dată mai avantajoase decît produsele realizate în țară, eventual din materii prime mai sărace și, din acest motiv, la un preț de cost ceva mai ridicat decît cel de catalog. În cazul acestor produse realizate în țară la un preț de cost superior celui de catalog sau de vînzare, **diferențele trebuie acoperite de la buget, din fonduri de tehnică nouă sau pe seama altor produse mai rentabile din uzina respectivă, în timp ce diferențele dintre prețurile de catalog și cele de achiziție ale produselor importate se pierd din evidență, prin preluarea și diluarea sarcinilor respective în ansamblul sarcinilor economiei naționale, pe linie de comerț exterior.** Inițial, domeniile de valabilitate ale prețurilor de catalog se acopereau și se întrepătrundeau cu cele de valabilitate ale prețurilor de cost interne și cu cele de achiziție de pe piața mondială. Ulterior însă, din cauza dinamicii normale, în funcție de evoluția tehnicii și științei, la prețurile de cost interne și a variațiilor legate atît de acest factor, cît și de elementele de conjunctură a pieței internaționale, domeniile de valabilitate a celor trei feluri de preț încep să se separe, în așa fel încît între zonele respective apar diferențieri pronunțate, iar acoperirea lor reciprocă este din ce în ce mai restrînsă, ba chiar poate dispare cu totul.

Consecințele cu totul neașteptate ale acestor fenomene constau în apariția unor discordanțe între interesele directe ale întreprinderilor, centralelor și chiar ale ministerelor contabilizate și evidențiate cifric la nivelul acestora, și interesele generale care se reflectă doar în ansamblul economiei naționale. Pentru a ieși din această contradicție, care dăunează atît dezvoltării tehnice, cît și evidențierii eficienței economice a tehnologiilor cercetate și realizate în țără și, în consecință, frînează aplicarea lor, **este necesar ca, pînă la reviziuirea prețurilor de catalog** — a căror valabilitate n-ar trebui să depășească în nici un caz 2—3 ani ca să fie puse în concordanță cu ritmurile de dezvoltare a științei și tehnicii — **să se introducă bonificații și penalizări corespunzătoare, eventual chiar premieri speciale pentru înlocuirea materialelor aduse din import.**

Este necesar ca, pentru materialele realizate în țară, care pot înlocui — chiar la indicatori ceva mai slabi — produse din import, **să se acorde întreprinderilor producătoare și beneficiare, bonificații, iar în fața utilizării materialelor din import să se pună drept stavilă penalizări de preț, care să fie proporțional corespunzătoare cu efortul depus de economia națională pentru aducerea lor.** Pentru a asigura succesul acestei acțiuni, ar fi poate util ca la fel cum se acordă primă de export colectivelor întreprinderilor ce produc astfel de materiale, să se acorde primă de economie pentru materialele de import, înlocuite cu produse din țară, chiar și la indicatori ceva mai slabi, pînă la o limită economică acceptabilă.

În ce privește reducerea consumului specific de cocs pe tona de fontă, ar fi indicat ca acțiunile ce se întreprind să fie mai bine concretizate. Ar fi necesar, de exemplu, să se fixeze ca obiectiv: **„reducerea efortului economic pentru cocs la tona de fontă"** sau **„reducerea efortului economic la fiecare produs"**, ceea ce, teoretic, ar trebui să fie egal cu **„reducerea prețului de cost"**.

Problema generală a corelărilor între prețurile de catalog, folosite în calculele economice la nivelul întreprinderilor și dinamica destul de accentuată a dezvoltării tehnicii și a științei, atît în țară, cît și pe plan mondial, ar trebui discutată și lămurită mai pe larg. Pentru a cointeresa uzinele, unitățile cu gestiune economică proprie la îmbunătățirea balanței de plăți externe, este util ca, fără a supune economia noastră națională oscilațiilor pur conjuncturale ale prețurilor de pe piața mondială, să se asigure, prin folosirea unor prețuri diferențiate și a altor stimulente economice, orientarea acestora către folosirea bazei de materii prime și tehnologice românești.

INDUSTRIA CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI

PE AGENDA ședinței din luna mai au figurat: definitivarea propunerilor pentru planul cincinal 1971—1975 și pentru planul pe anul 1971; analiza propunerilor Colectivului central pentru elaborarea programului de pregătire a cadrelor, a necesarului de personal calificat pînă în anul 1980.

Unul din colectivele stabilite pentru programul de pregăitre a cadrelor îl constituie creșterea ponderii muncitorilor calificați de la 84,5% în 1970 la 91,4% în 1975. De asemenea, va spori simțitor ponderea personalului din activitatea de cercetare și proiectare necesar introducerii tehnologiilor moderne.

Acoperirea necesarului suplimentar de muncitori calificați în următorul cincinal se va putea realiza cu absolvenți de școli profesionale într-o proporție de 64%, diferența urmînd a fi asigurată cu absolvenți ai cursurilor de calificare.

CONSTRUCȚII INDUSTRIALE

PROBLEME discutate în ședința de colegiu din luna mai: planul de pregătire a cadrelor în construcții în perioada 1971—1980; modul cum au fost rezolvate propunerile și sesizările oamenilor muncii în 1969 și primul trimestru din acest an; concluziile rezultate din analiza activității de selcționare și pregătire a cadrelor; aprobarea investiției pentru stația de reparat utilaje și mijloace de transport — Constanța și prezentarea propunerilor de îmbunătățire a indicatorilor din proiectul de plan cincinal pe 1971—1975.

Referitor la problema cadrelor, colegiul a hotărît ca în viitorul cincinal

ORGANELE DE DECIZIE ÎN ACȚIUNE

Colegii ale ministerelor

circa 24% din necesarul suplimentar de muncitori să fie acoperit cu absolvenți ai școlilor profesionale și prin ucenicie la locul de muncă, restul prin cursuri de calificare de scurtă durată. Ponderea muncitorilor calificați, pregătiți prin școli profesionale, în efectivul total al muncitorilor va crește în anii 1971—1975 de la circa 17% la aproximativ 25%.

Ponderea maiștrilor în numărul total al salariaților va spori în perioada amintită de la 2 la 3%, iar a tehnicienilor de la 2,6 la 2,8%. Datorită deschiderii unor noi școli și a reducerii duratei de pregătire, capacitatea de școlarizare se va mări în viitorul cincinal de circa 4 ori. Colegiul a mai hotărît școlarizarea normatorilor și a gestionarilor de materiale, includerea în efectivul total și a cadrelor necesare pentru lucrările efectuate în străinătate, care se realizează de către întreprinderile de construcții prin intermediul „ARCOM"-ului și organizarea unor licee industriale pentru pregătirea maiștrilor în cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale.

Pe baza propunerilor făcute de întreprinderi de îmbunătățire a indicatorilor din proiectul planului cincinal 1971—1975 s-a hotărît, printre altele, creșterea indicilor de mecanizare a lucrărilor. Astfel, în raport cu realizările anului 1969, acești indici vor crește în 1975, la lucrările de pămînt de la 80 la 85%, la mecanizarea complexă și la săpare de la 88 la 94%. Indicii de mecanizare ai lucrărilor cu beton vor spori la mecanizarea complexă de la 92 la 96% și la alimentarea betonierelor cu ciment de la 74 la 80%.

Pentru îmbunătățirea activității, unele întreprinderi au solicitat majorarea volumului de construcții-montaj pentru a se asigura folosirea integrală a capacității de producție, scoaterea de pe lista de titluri a unor lucrări cu valoare mai redusă, amplasate pe platforme unde întreprinderile respective nu sînt organizate, definirea precisă a profilului unor unități, construirea de noi baze de producție pentru investiții proprii sau extinderea celor existente și pregătirea mai temeinică a investițiilor de către titularii de plan (contractările cu furnizorii de tehnologii și utilaje, precizările de amplasamente etc.). Colegiul a hotărît elaborarea unui plan de măsuri concrete în acest sens.

CONDUCERE ȘI ORGANIZARE

RĂSPUNDEREA ORGANELOR DE CONDUCERE COLECTIVĂ

PROBLEMA stabilirii naturii, a structurii și întinderii răspunderii organelor de conducere colectivă din unitățile economice, rămîne în continuare una de cert interes teoretic și de indiscutabilă importanță practică, de soluția ei depinzînd în mare măsură funcționarea cu eficiență a comitetelor de direcție și a consiliilor de administrație.

Reprezintă răspunderea colectivă o modalitate de răspundere civilă, sau ea se mărginește la materia dreptului administrativ? Avem de-a face cu o răspundere conjunctă sau una solidară? Care sînt cauzele și în ce condiții un organ colectiv, în întregul său, ori unii dintre membrii acestuia, pot fi exonerați de răspundere? Există în prezent mai multe puncte de vedere care vizează formularea de răspunsuri, găsirea de soluții pentru aceste probleme. Articolul de față, prin intermediul unei cuprinzătoare retrospective, exprimă unul din aceste puncte de vedere.

CARE este semnificația juridică și, sub această formă, care este conținutul economic concret, ce trebuie desprinse din formularea folosită atît în Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri nr. 719/1968, cît și în statutul-cadru al centralei industriale: organul colectiv în întregul său și fiecare dintre memebrii acestuia răspund pentru activitatea organizației socialiste iar, — pe de altă parte — fiecare membru al acestui organ răspunde pentru îndeplinirea sarcinilor ce îi sînt repartizate?

S-au conturat, pînă la ora actuală, opinii divergente, atît în problema naturii acestei răspunderi sau a structurii ei, cît și asupra consecințelor ce se impun, adoptînd unul sau altul din punctele de vedere exprimate referitor la aceste probleme [1]).

Divergența de opinii în masa celor chemați să aplice aceste dispoziții a stîrnit un interes deosebit. În fața unui atare interes, o privire retrospectivă asupra problemelor ridicate în discuție ni se pare utilă.

LICENȚIAT al Facultății de drept din București, în 1956, Victor-Dan Zlătescu obține titlul de doctor în drept la aceeași instituție de învățămînt superior în 1966. Este, de asemenea, diplomat al Facultății Internaționale pentru Studiul Dreptului Comparat de la Strasbourg, unde-și pregătește actualmente doctoratul în drept comparat. În prezent, lucrează în cadrul aparatului central de stat. Din 1969 susține la Centrul de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi — CEPECA — o serie de conferințe cu privire la aspectele juridice ale activității organizațiilor economice de stat, abordînd probleme ale noii legislații privind conducerea colectivă a întreprinderilor și centralelor industriale, ca și aspectele contractuale ale activității acestora.

● Civil sau administrativ?

REPREZINTĂ oare răspunderea colectivă o modalitate de răspundere civilă, sau se mărginește la materia dreptului administrativ? Aceasta este problema cu care, necesarmente, trebuie să înceapă discuția. De remarcat că, potrivit art. 31 din statutul centralei industriale, consiliul de administrație poartă răspunderea față de colegiul ministerului, iar potrivit art. 35, biroul executiv răspunde **în fața consiliului de administrație.** Deși Hotărîrea nr. 719/1968 nu face o atare precizare, aceasta nu ar putea reprezenta, după părerea noastră, un temei suficient spre a conchide că între răspunderea organelor colective de conducere din întreprinderi și a celor din centralele industriale ar exista o deosebire de natură. În ambele cazuri, trebuie să admitem că responsabilitatea față de organul ierarhic superior sau față de organul de conducere superior este o responsabilitate administrativă..

Nu în litera ci în sensul textului trebuie căutată, în aceste condiții, ideea de răspundere civilă. Căci, dincolo de formularea textelor de lege, ce pare a se limita la materia dreptului administrativ, trebuie să admitem — și nici unul din autorii care s-au pronunțat pînă acum nu pare a fi de altă părere — că răspunderea colectivă operează și pe planul dreptului civil. O atare responsabilitate civilă ni se pare că răspunde unei necesități economice. Ea este de natură să cultive simțul de răspundere al fiecărui membru al colectivului de conducere pentru activitatea întregului organ colectiv, întărind în felul acesta solidaritatea celor ce-l compun. **Responsabilitatea colectivă ni se pare consecința firească a adoptării principiului conducerii colective.** A respinge acest punct de vedere ar însemna a accepta ideea că răspunderea civilă a organelor de conducere colectivă se călăuzește după același principiu al răspunderii individuale ca și sub imperiul principiului conducerii unipersonale. O atare concluzie ni se pare, din capul locului de neacceptat.

● Răspundere conjunctă sau solidară?

CEA de a doua problemă cu care sîntem confruntați este cea a structurii acestei responsabilități. Aceasta trebuie căutată printre structurile cunoscute dreptului nostru civil. Faptul că textele de lege circumstanțiază responsabilitatea, „potrivit dispozițiunilor legale" exclude de la început ideea unei construcții juridice inedite. Problema se reduce în acești termeni la o dilemă: avem în față o răspundere conjunctă sau una solidară?

Pentru a înțelege esența ei, cîteva — scurte — precizări de ordin tehnic ni se par absolut necesare. În dreptul nostru civil, obligațiile sînt, în principiu, conjuncte. Dacă mai mulți debitori, de pildă, sînt legați printr-o obligație unică, fiecare dintre aceștia nu este ținut decît la plata părții sale din datorie; datoria conjunctă este, așadar, o datorie divizibilă. Răspunderea solidară apare doar ca o excepție de la regula divizibilității datoriilor.

dr. Victor Dan ZLATESCU

→

CADRE ȘI RĂSPUNDERI

Dr. I. BELOIU

director al Direcției creditării industriei bunurilor de consum din Banca Națională

● Mai mult de jumătate din cei 50 de ani ai dv. i-ați petrecut în bancă. Funcționar de ghișeu, inspector, referent tehnic de specialitate, director adjunct și, în prezent, director și membru al Consiliului de Administrație, au constituit, în cariera dv., trepte ierarhice, de fapt examene, pe care le-ați promovat. Cărui fapt datorați această consecvență?

— În glumă, aș spune că e vorba de o consecvență ardelenească. În serios, vă răspund că munca de bancă în sine este suficientă pentru a justifica nu numai o viață profesională, dar și o pasiune care nu se alterează.

● Fiindcă vorbiți de pasiune, care dintre laturile muncii bancare v-a atras îndeosebi?

— Decontările fără numerar mi-au atras atenția și m-au preocupat încă de mult; poate fiindcă ele sînt cele mai frecvente operațiuni, ocupînd mii și zeci de mii de oameni din întreprinderi, organizații și instituții și din unitățile bancare, poate fiindcă în acest rulaj neîntrerupt al banilor se reflectă mai mult ca oriunde, la bancă, munca vie a milioane de producători, a comerțului, sau poate pentru că aici am intuit și găsit vaste posibilități de raționalizare a muncii, de perfecționare a relațiilor financiare generate de vînzarea-cumpărarea mărfurilor, de prestările de servicii, de vărsămintele de acumulări etc.

Am fost și sînt partizanul extinderii plăților din inițiativa plătitorului — bineînțeles sub controlul băncii — și împreună cu colectivul de lucru am obținut utilizarea dispoziției de plată într-o serie de cazuri, în relațiile dintre industria bunurilor de consum și agricultură. Cu ani în urmă, am încercat satisfacția introducerii și lărgirii compensărilor reciproce, care reduceau considerabil munca legată de decontările fără numerar.

● Am putea să spunem, într-o formă mai liberă de exprimare, că sînteți „creditorul" industriei bunurilor de consum. Ați reușit să-i cunoașteți dezvoltarea? Vă considerați solidar cu conducerea acestei industrii pentru realizări și pentru... nerealizări?

— Într-un fel, da. Ca director în Banca Națională, organ care asigură o parte importantă din mijloacele bănești ale acestui sector economic, laturile esențiale și tendințele activității fabricilor, centralelor și combinatelor industriale nu-mi pot scăpa. În limbaj bancar, rezultatele bune sînt sinonime cu fonduri eficient utilizate, bine garantate, corect rambursate la scadență.

● Ce părere aveți despre creșterea stocurilor supranormative?

— Este bine să precizăm că stocajele anormale nu constituie numai o problemă de natură financiară, ci ele sînt reflexul întregii activități, începînd cu aprovizionarea tehnico-materială, cu lansarea și executarea producției și sfîrșind cu desfacerea și realizarea acesteia. Creșterea lor înseamnă dereglări în executarea planurilor economice, nerespectarea cerințelor de calitate: în orice caz fenomene nedorite atît pentru economie cît și pentru bancă.

Maria IONIȚĂ

→

ceea ce înseamnă că ea nu se prezumă, trebuind să fie sau prevăzută de lege sau stipulată expres într-un act cu caracter convenţional. În aceste cazuri însă, creditorul poate urmări pe oricare dintre debitorii solidari pentru întreaga datorie, urmînd ca ulterior, debitorul care a plătit să se întoarcă împotriva codebitorilor, pentru partea fiecăruia din datorie. Există o serie întreagă de consecinţe de ordin tehnic, legate de stabilirea uneia sau alteia din aceste modalităţi obligaţionale pe care nu e cazul să le amintim aici. Ceea ce ni se pare important de reţinut este însă faptul că solidaritatea reprezintă o adevărată garanţie pentru creditor, care se poate îndrepta, pentru întreaga datorie, împotriva acelui debitor ce i se pare a fi mai solvabil.

Unii autori, mai prudenţi, au evitat să pună un semn de egalitate categoric între răspunderea colectivă şi cea solidară, acceptînd solidaritatea numai pentru ipotezele expres prevăzute de lege, şi anume, în cazurile cînd, printr-o hotărîre a organului colectiv s-a comis o infracţiune sau un delict civil. Se admite astfel, în mod implicit, că în toate celelalte cazuri — deci de regulă generală — răspunderea este conjunctă. Cît ne priveşte, respingem ideea unei compatibilităţi între responsabilitatea colectivă şi răspunderea conjunctă. Multiple argumente pledează în acest sens. În primul rînd acela că, dacă ar fi intenţionat să rămînă în termenii dreptului comun, legiuitorul nu s-ar mai fi referit la o responsabilitate colectivă. Această răspundere colectivă trebuie necesarmente să fie altceva decît răspunderea conjunctă, care ar fi operat în lipsa textelor menţionate. Pe de altă parte, ni se pare că înţeleasă ca o simplă răspundere conjunctă, răspunderea colectivă, s-ar transforma, pur şi simplu, într-o sumă de răspunderi individuale, pierzîndu-şi orice semnificaţie. Căci în felul acesta, cel de al doilea aspect al răspunderii colective potrivit căruia fiecare membru al organului colectiv răspunde pentru activitatea organizaţiei socialiste (şi, înţelegem prin aceasta, **întreaga** activitate a organizaţiei socialiste) ar rămîne fără aplicare.

Singura instituţie cunoscută dreptului nostru civil, a cărei structură corespunde formulei folosite de legiuitor, rămîne solidaritatea. Potrivit normelor acesteia, întregul organ de conducere pe de o parte răspunde în mod colectiv de prejudiciile cauzate, iar, pe de altă parte, fiecare membru al acesteia, poate fi tras la răspundere civilă pentru paguba cauzată de întregul organ.

Incontestabil, în aplicarea regulilor de solidaritate există anumite dificultăţi. Pentru ca ele să fie depăşite, propunem ca, în statutele proprii ale centralelor industriale sau chiar în cele ale întreprinderilor, să se înscrie, în sensul prevederilor statutului-cadru, clauze de solidaritate. În lipsa unor atari clauze însă, sîntem de părere ca, printr-o interpretare oarecum extensivă, dar nicidecum inexactă, textele din statutul centralei, industriale ca şi cele din Hotărîrea nr. 719/1968 să fie interpretate ca reglementînd o răspundere solidară.

Caracterul solidar al răspunderii pune la rîndul său, problema modalităţii împărţirii pagubei între membrii organului colectiv. Unii din autorii care s-au ocupat cu această problemă, au scăpat din vedere faptul că nu toţi membrii organelor colective de conducere sînt salariaţi ai organizaţiilor socialiste pe care le conduc aceste organe. Între membrii consiliilor de administraţie a centralelor, bunăoară, se întîlnesc specialişti din afara centralei, cadre didactice, oameni de ştiinţă sau alte cadre cu experienţă îndelungată şi înaltă calificare. Aceştia nu sînt în raporturi de muncă nici cu centrala, nici cu organizaţiile ce intră în compunerea acesteia şi, de regulă, nu sînt remuneraţi în nici un fel, prestînd servicii benevole. Tocmai de aceea, am evitat în mod constant, să ne referim la răspunderea **materială a angajaţilor**, specifică dreptului muncii, preferind să vorbim, în termeni generali, despre răspunderea civilă.

S-a susţinut, de către unul din autorii care opinează în favoarea răspunderii conjuncte, că repartizarea despăgubirii între coautorii prejudiciului ar trebui făcută **proporţional cu salariul**. După părerea noastră, soluţia ar fi posibilă chiar şi în cazul răspunderii solidare, căci, potrivit codului civil, fiecare din codebitori este dator către altul numai cu partea sa de datorie, or, potrivit, Instrucţiunilor Ministerului Finanţelor, invocate în discuţie, partea fiecăruia din datorie se poate stabili prin raport cu salariul pe care îl primeşte.

● *Exonerarea de răspundere*

AM LĂSAT pentru sfîrşitul acestui articol chestiunea care a produs cele mai mari frămîntări ; cea a cauzelor de exonerare de răspundere. În ce condiţii, un organ colectiv, în întregul său, ori unii dintre membrii acestuia, vor fi la adăpost de răspundere ? Nu ne referim, desigur, la cauzele generale de exonerare, din dreptul civil sau dreptul muncii, ci la împrejurările specifice materiei de care ne ocupăm. Ni se pare astfel, în afară de orice discuţie, faptul că, în cazul în care, ca urmare a unei neînţelegeri ivite în sînul organului colectiv, în care preşedintele acestuia a fost pus în minoritate, problema a fost supusă spre soluţionare organului ierarhic superior — şi soluţia prejudiciabilă a fost adoptată de către acesta, organul colectiv în sînul căruia s-a produs neînţelegerea este la adăpost de răspundere, indiferent în ce sens au votat unii dintre membrii acestuia.

S-a discutat foarte mult în ultimul timp asupra problemei exonerării de răspundere a celor care au votat împotriva măsurii prejudiciabile. În literatura de drept administrativ s-a susţinut că membrii organului colectiv care au votat împotriva măsurii păgubitoare nu pot fi făcuţi răspunzători alături de majoritatea prin votul căreia s-a luat această măsură. Am arătat, cu alt prilej, că nu putem împărtăşi acest punct de vedere, atît timp cît el este prezentat ca o soluţie de principiu. Căci, după părerea noastră, principiul răspunderii colective presupune tocmai o unitate de tratament aplicată atît majorităţii cît şi minorităţii ; hotărîrea luată de organul colectiv cu majoritate de voturi este unică şi leagă întregul organ. Dezbaterile care au precedat-o, nehotărîrile sau opoziţia pe care au formulat-o unii, ni se par irelevante, tot astfel cum, de pildă, ezitările sau incertitudinile unei persoane, anterioare încheierii unui act juridic, nu au nici o relevanţă după ce actul juridic a fost încheiat. Supunerea minorităţii faţă de majoritate — caracteristică centralismului democratic — ni se pare esenţială pentru exercitarea conducerii colective. Cu atît mai mult ni se pare nejustificată ideea exonerării celor ce s-au abţinut de la vot. Arătam că rigoarea principiului se poate găsi în practică atenuată, ţinînd seamă că ne aflăm în faţa unei răspunderi administrative. Căci, trăgînd la răspundere întregul colectiv culpabil de luarea unor anumite măsuri, organul tutelar va putea aprecia asupra gradului de culpabilitate a fiecărui membru în parte, stabilind sancţiuni în raport cu aceasta. A ridica însă această posibilitate — desigur, excepţională — la rangul de principiu, ajungînd la concluzia unei exonerări automate a celor care au votat împotriva măsurii incriminate, ni se pare a depăşi atît litera cît şi spiritul textelor de lege de la care am pornit, omiţînd că, în cea de a doua parte, acestea stabilesc tocmai răspunderea fiecărui membru pentru fapta întregului organ colectiv.

Intră aici în joc un considerent ce pare a fi scăpat cu desăvîrşire promotorilor ideii exonerării automate. Se omite astfel, că întregul nostru sistem juridic se sprijină pe principiul îmbinării intereselor individuale cu cele obşteşti. A admite exonerarea automată a tuturor celor ce au votat contra unei măsuri, înseamnă a da o primă de încurajare acelor persoane care, spre a se pune la adăpost de răspundere, se pot situa în mod constant pe o poziţie negativistă, votînd împotriva tuturor măsurilor importante, care le-ar putea antrena răspunderea.

Am susţinut însă că acest **temperament** — nu poate fi acceptat decît în materie administrativă. În civil, ideea de solidaritate ar implica o extindere automată a răspunderii asupra tuturor membrilor organului colectiv, fără a se ţine seama — nici măcar cu titlu de excepţie — de votul negativ exprimat. Arătăm în acest sens — relevînd de la bun început deosebirile esenţiale dintre o organizaţie economică socialistă şi o întreprindere capitalistă — cum, Curtea de Casaţie franceză, făcînd o aplicaţie constanta a ideii de solidaritate, a respins cererile de exonerare ale membrilor unor consilii de administraţie care votaseră negativ. Împotriva soluţiei pe care am propus-o s-au ridicat unele critici. Nu i s-a reproşat acesteia atît logica pe care o exprimă, cît consecinţele prea draconice la care ajunge. Căci, membrii organelor colective sînt în cea mai mare parte desemnaţi, potrivit funcţiei pe care o ocupă în organizaţia socialistă, iar nu aleşi, pe baza unei candidaturi ; ei nu sînt retribuiţi cu nimic pentru munca depusă în această calitate şi, deşi sînt egali în drepturi, ar fi greu de susţinut că au cu toţii aceeaşi autoritate pentru a influenţa o hotărîre a organului colectiv. Observaţiile ce s-au formulat ni se par întemeiate şi sîntem gata să ne reproşăm că în lucrările noastre anterioare nu am subliniat suficient unul dintre aspectele însemnate ale problemei. Răspunderea colectivă rămîne, în cadrul sistemului general de răspundere civilă din dreptul nostru, bazată pe ideea de culpă. Nu sîntem, aşadar, astfel cum s-ar putea crede, în prezenţa unei răspunderi obiective, care ar putea opera în afara unei aprecieri a atitudinii celui chemat a răspunde.

Membrii organului colectiv de conducere sînt răspunzători, în această lumină, de hotărîrile acestui organ numai în măsura în care poartă o culpă reală în producerea prejudiciului. Astfel încît, deşi votul negativ nu poate conduce automat la exonerare, în aprecierea gradului de vinovăţie al fiecăruia, organele chemate să stabilească răspunderea vor trebui să cerceteze atitudinea avută în şedinţele organului colectiv, argumentele aduse în discuţie, dar şi posibilitatea pe care o avea — în concret — un anumit membru ale acestui organ de a aprecia consecinţele votului său.

Într-un mod asemănător trebuie pusă problema şi cu privire la membrii organului colectiv care au lipsit la şedinţa în care s-a adoptat hotărîrea păgubitoare. Sîntem de părere că o absenţă fără motive temeinic justificate nu poate pune la adăpost de răspundere, căci aceasta ar însemna să se încurajeze absenţele de la toate şedinţele în care urmează a se lua măsuri importante. Desigur că, în concret, organele chemate a stabili răspunderea vor aprecia asupra cauzelor care au determinat absenţa, exonerînd de răspundere pe cei ce invocă motive întemeiate.

Problema a mai fost pusă şi pe tărîmul raportului de cauzalitate. S-a susţinut astfel că membrii organului colectiv care au votat contra măsurii păgubitoare ca şi cei care s-au abţinut de la vot ori au absentat, trebuie puşi la adăpost de răspundere pentru motivul că între fapta lor şi prejudiciu nu există un raport de cauzalitate.

O consecinţă extremă a acestei optici o constituie teoria aşa-numitei „cauzalităţi excedentare" sau a „surplusului cauzal", care preconizează exonerarea membrilor care au votat în favoarea măsurii păgubitoare „în cazul cînd aceasta nu a fost adoptată strict la limită, ci s-au înregistrat cîteva voturi mai mult decît cele ce ar fi fost necesare pentru majoritatea simplă sau chiar şi un singur vot în plus căci... lipsa oricărui vot, privit **ut singuli**, n-ar fi împiedicat producerea prejudiciului". Teza îşi găseşte sprijin, în concepţia autorului său, în faptul că cel care îşi dă votul, nu poate avea posibilitatea de a aprecia anticipat „dacă hotărîrea pe care o ia şi acţiunea pe care o săvîrşeşte pentru traducerea în fapt a acelei urmări vor fi sau nu generatoare de anumite urmări..." [2]).

E evident că, astfel pusă, problema se deplasează de pe planul raportului de cauzalitate pe cel al posibilităţii de apreciere, deci al culpei. Rămînînd însă la problema raportului cauzal, vom remarca că, pentru a da un sens răspunderii colective, cauzalitatea trebuie privită nu în relaţie cu fapta fiecărui membru al organului colectiv în parte, ci cu cea a acestui organ, privit ca un întreg unitar. A trece dincolo de aceasta şi a stabili cauzalitatea faptei fiecărui membru al organului colectiv, înseamnă a lichida răspunderea colectivă, transformînd-o într-o sumă de răspunderi individuale. Or, după părerea noastră, aceasta nu este acceptabil nici economic şi nici juridic ; economic, fiindcă se încalcă astfel finalităţile cunoscute prin care a fost introdus principiul conducerii şi răspunderii colective, în organizaţiile economice socialiste ; juridic, deoarece un principiu fundamental de interpretare recomandă să se dea textului acea interpretare care îi conferă un sens, iar nu cea care îl lasă fără urmări.

★

E ÎN AFARĂ de orice îndoială — toţi autorii sînt gata să o recunoască — că disputa semnalată îşi găseşte cauza cea mai însemnată în prea marea concizie a textelor care reglementează răspunderea colectivă. Disputa izvorăşte din înţelegerea diferită a uneia şi aceleiaşi formulări şi reprezintă, după părerea noastră, o confruntare între ideea de a da o semnificaţie autonomă acestei formulări şi cea contrară. O astfel de înţelegere diferită trebuie să reprezinte un semnal, în sensul că textele care o permit au nevoie de dezvoltări suplimentare. Astfel de dezvoltări, binevenite, vor putea fi făcute, de pildă, cu prilejul adoptării viitorului Cod Civil, care va situa în acest mod principiul răspunderii colective în ansamblul principiilor dreptului civil socialist român.

---

[1]) Vezi. Mircea Anghene, „Perfecţionarea formelor şi metodelor de conducere în administraţia de stat. Generalizarea muncii şi conducerii colective", în „Revista română de drept" nr. 8/1969, p. 43 ; A. Mihalca şi C. Banu, „Răspunderea materială a organelor de conducere colectivă", în „Finanţe şi credit", nr. 12/1969, p. 53 ; L. Miller, „Conlucrarea colectivă şi răspunderea personală". în „Viaţa economică" nr. 23/1969, p. 13 idem, „Răspunderea materială a membrilor comitetelor de direcţie", în „Revista română de drept" nr. 4/1970; V. D. Zlătescu, Consideraţii cu privire la răspunderea organelor colective ale organizaţiilor economice de stat, în Arbitrajul de Stat nr. 2/1970. p. 49; idem, Legislation de la Republique Socialiste de Roumanie. în Journal des tribunaux, Bruxelles, 22 mars 1969, p. 212 ; idem, Curs litografiat CEPECA 1969, fascicola : Răspunderea organelor colective ale organizaţiilor economice de stat.

[2]) L. Miller, în op. cit. în Revista română de drept nr. 4/1970.

● Totuşi, pentru bancă nu e o notă bună că o parte din plasamentele sale stau imobilizate fie şi vremelnic.

— Este adevărat. Rezolvarea problemei stă în puterea centralelor, combinatelor şi fabricilor, care pot lichida cauzele acestui fenomen negativ. Nu este mai puţin adevărat însă că şi organele de sinteză — printre care se numără şi banca — trebuie să sprijine eforturile lor. De pildă, în trimestrul IV 1969 am iniţiat împreună cu conducerea Ministerului Industriei Uşoare, o acţiune prin care sperăm să „spargem" în bună măsură aceste stocaje, îndeosebi cele în produse finite. Din păcate, la începutul acestui an, situaţii noi ca şi neîndeplinirea angajamentelor luate, pe această linie, de către conducerile unităţilor productive, au făcut ca fenomenul să se repete, ba chiar să se amplifice. Nu ne putem mulţumi cu rezolvări „temporare", cu caracter de campanie. Experienţa cîştigată şi cu această ocazie ne va servi pentru a proiecta mai multă atenţie spre prevenirea stocurilor, pentru a mări exigenţa faţă de aparatul bancar din sucursale şi filiale. Va trebui să dovedim mai multă operativitate, să interpretăm cît mai economic fenomenele specifice acestui sector, să dovedim iniţiativă şi eficienţă în efectuarea controlului bancar.

● Ce părere aveţi de sectorul fabricilor de conserve ?

— Îmi provoacă îngrijorare mai ales în ce priveşte calitatea produselor şi gospodărirea fondurilor. Se înregistrează pierderi serioase în materii prime şi ambalaje, se produc încă sortimente necerute de populaţie, mărfuri care lasă de dorit sub aspect calitativ. Intenţionăm, ca pe baza unui control recent întreprins la faţa locului, de acord cu conducerea Ministerului Industriei Alimentare, să propunem un ansamblu de măsuri care să se soldeze cu o eficienţă sporită a muncii în acest an.

● Apreciaţi iniţiativa ca o trăsătură a lucrătorului bancar ? Ne puteţi da un exemplu personal ?

— Fără îndoială. Sectorul cooperaţiei meşteşugăreşti are un specific anume — relaţii aproape în exclusivitate cu populaţia pentru mărfuri şi servicii — ceea ce face necesară o elasticitate deosebită în creditare. Convins de acest lucru, am promovat încă din 1967, o participare mai mare a creditului la realizarea producţiei din acest sector, şi am obţinut stabilirea unui cadru de relaţii directe între bancă şi unităţile productive ale cooperaţiei meşteşugăreşti. Realizările ulterioare au justificat această măsură, îndeosebi prin efectele resimţite de cei care-i încredinţează cooperativei comenzi de tot felul.

● În încheiere, aş vrea să vă întreb de ce lucrarea de doctorat v-aţi susţinut-o pe o temă din istoria gîndirii economice româneşti — P. S. Aurelian şi protecţionismul vamal — şi nu pe o temă bancară ?

— Dacă vreţi, este tot o chestiune de pasiune. M-a preocupat mult, în perioada studenţiei, cunoaşterea gîndirii economice româneşti care a stat la baza unor acte economice, a unor instituţii etc. Susţinerea doctoratului pe o temă de istorie a gîndirii economice a constituit şi un corolar al unor strădanii şi pasiuni din anii tinereţii.

● Ca membru al Consiliului de Administraţie, cum vedeţi rolul băncii în viitor ?

— În orice caz, mai activ, mai ancorat în activitatea de producţie şi circulaţia mărfurilor. Banca îmi apare mai înzestrată sub aspectul pîrghiilor financiare pe care le manevrează în folosul gospodăririi tot mai eficiente a fondurilor, aproape de celelalte organe economice centrale, dar şi mai aproape de unităţile economice, astfel încît „profilaxia" să ia locul constatării postfaptice a deficienţelor.

TEORII IDEI

ASPECTE TEORETICE ȘI METODOLOGICE ALE ECONOMIEI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI (II)

NIMENI nu poate contesta astăzi rolul învățămîntului în dezvoltarea economică. Problema care se pune însă în cercetarea acestei influențe este aceea cum poate fi ea demonstrată și măsurată. Din literatura de specialitate consacrată studierii acestor aspecte ale eficienței se pot desprinde două tendințe în modul de atacare a problemei.

1) Tendința de **reflectare** a influenței învățămîntului asupra creșterii economice îndeosebi prin folosirea unor **metode comparative**, precum și a elaborării unui **sistem de corelații ale eficienței învățămîntului la nivel macro și micro economic.**

2) Tendința de **cuantificare** a influenței învățămîntului asupra creșterii economice îndeosebi prin folosirea de calcule economice bazate pe **metoda aproximațiilor succesive**, precum și folosirea **metodelor matematice moderne** în cercetarea eficienței.

Aceste două tendințe se completează reciproc, dînd un tablou de ansamblu al nenumăratelor aspecte prin care se poate forma o imagine, mai mult sau mai puțin completă, a impactului învățămîntului asupra economiei. Ca atare, ele trebuie folosite în aceeași măsură. În același timp — după cum vom vedea — nu poate fi ignorat faptul că problemele cele mai dificile le ridică cea de-a doua tendință.

În ce privește reflectarea influenței învățămîntului asupra creșterii economice prin folosirea unor metode comparative se are în vedere relația între **mărimea venitului național**, de la o perioadă la alta, sau între țări, la o perioadă dată, și **gradul de școlarizare a populației** pe mediul urban și rural, precum și pe diferite trepte de învățămînt (elementar, mediu și superior), în raport cu numărul total al populației. Datele statistice internaționale confirmă că țările cu un grad de școlarizare ridicat al populației și, în cadrul acestuia, în mod deosebit în domeniul învățămîntului tehnic și economic, mediu și superior, au un nivel mai mare al venitului național pe locuitor, după cum în cadrul aceleiași țări, creșterea gradului de școlarizare de la o perioadă la alta este însoțită de o sporire a mărimii venitului național pe locuitor.

În mod și mai frapant apare acest aspect, dacă se confruntă de la o perioadă la alta într-o țară, sau în aceeași perioadă între diferite țări, creșterea ponderii cadrelor calificate în producție, cercetare științifică și activitate de proiectare (distinct pe două studii medii și superioare) cu creșterea venitului național pe locuitor.

Paralel cu folosirea acestei metode comparative, care se poate extinde și la confruntarea altor mulți indicatori — despre care vom vorbi în continuare — o importanță crescîndă pentru reflectarea fenomenului studiat o are elaborarea — în linii generale — a sistemului de corelații ai eficienței la nivel macro- și microeconomic. În această ordine de idei, la nivel macro-economic un interes deosebit prezintă **analiza creșterii venitului național și a cheltuielilor afectate din venitul național pentru învățămînt** (pe total și pe locuitor), sub aspectul dinamicii, al mărimii sporului și ritmului mediu anual, precum și al ponderii acestor cheltuieli în venitul național etc. Pentru adîncirea analizei economice și reliefarea cît mai corectă a proceselor, aceleași corelații ar trebui urmărite distinct pe învățămîntul tehnic și economic, mediu și superior. În mod similar se pune problema **urmăririi corelației între cheltuielile pentru învățămînt** — cu distincția pentru învățămîntul tehnic și economic — **și productivitatea muncii sociale.** Determinarea acestui ultim indicator ridică o serie de aspecte complexe pe care — dat fiind obiectivul acestui studiu — nu ne propunem să le abordăm. Convențional poate fi acceptată formula existentă în literatura economică și anume raportul dintre mărimea venitului național și numărul celor ocupați în sfera muncii productive.

Un interes deosebit prezintă cercetarea unor asemenea relații — ca cele menționate mai sus — nu numai la nivelul întregii economii, ci și pe ramurile ei principale, **îndeosebi industria și agricultura.** În acest mod se poate confrunta efortul financiar făcut în învățămîntul industrial și agricol la nivel mediu și superior pe de o parte, în raport cu efortul solicitat de dezvoltarea întregului învățămînt, iar pe de altă parte, cu mărimea venitului național realizată în aceste ramuri atît sub aspectul dinamicii cît și al ponderii. Este necesară utilizarea indicatorului „venit național realizat", întrucît sistemul actual de prețuri nu ne permite să operăm — cum ar fi corect — cu venitul național creat, decît folosind un mare coeficient de convenționalitate ceea ce ar complica mult efectuarea analizelor.

O altă corelație importantă la nivel macro-economic o constituie aceea între **dinamica cheltuielilor pentru învățămînt și dinamica cheltuielilor bugetare** în vederea desprinderii efortului bugetar în susținerea procesului de învățămînt. În sfîrșit, dorim să mai menționăm **corelația între volumul investițiilor din economie și volumul investițiilor din învățămînt** — cu defalcarea pentru învățămîntul tehnic și economic — sub aspectul dinamicii, al sporului și ritmului mediu anual, precum și al ponderii. Cu acest prilej se impune o precizare mai clară a noțiunii de „investiții" în învățămînt, avînd în vedere — după cum am arătat — că o parte a cheltuielilor curente din învățămînt au caracter de investiții. Pentru simplificare, prof. W. Schultz propunea acceptarea a jumătate din mărimea cheltuielilor de învățămînt ca avînd caracter de investiții [1]), subliniind bineînțeles caracterul convențional al acestui procent. Fără îndoială că din punct de vedere statistic acceptarea unui procent de 50% micșorează posibilitatea de eroare în plus sau în minus și, în măsura în care nu există alte căi de determinare mai precisă a lui, el poate fi luat în considerație.

Cunoscînd mărimea cheltuielilor pentru învățămînt cu caracter de investiții, precum și sporul lor anual, și determinînd rata medie a plusprodusului în economie (ca un raport între volumul acumulărilor și fondul de salarii destinat sferei productive), putem obține **mărimea virtuală a plusprodusului,** sau sporul lui anual, la care societatea renunță pentru a pregăti forța de muncă calificată. Confruntînd această mărime pe total sau sporul anual, cu totalul sau sporul anual al plusprodusului, obținem o rată ce exprimă sub altă formă efortul financiar al societății în scopul menționat mai sus.

În afara corelațiilor valorice la nivel macro-economic, pentru reflectarea eficienței învățămîntului, un deosebit interes prezintă o serie de corelații în expresie fizică. Astfel sînt: confruntarea coeficientului posibil de participare în învățămîntul superior al populației care a absolvit nivelul mediu (în funcție de rezultatele școlare obținute) și coeficientul efectiv ce se înregistrează actualmente; dinamica și ponderea numărului de cadre didactice în învățămîntul mediu și superior (din care tehnic și economic), față de numărul elevilor și studenților existenți în aceste forme de învățămînt; ponderea elevilor și studenților care au depășit vîrsta obișnuită pentru anul de studii respectiv față de numărul acestora din acel an etc.

Paralel cu prezentarea unor corelații importante la nivel macro-economic, se cer examinate o serie de corelații la nivel microeconomic, care prin natura lor au o mare capacitate de generalizare.

Ca unitate microeconomică avem în vedere atît instituții de învățămînt de diferite grade, cît și întreprinderi din sfera muncii productive. La acest nivel există posibilitatea urmăririi mai directe (prin intermediul anchetelor, chestionarelor, discuțiilor etc.) a unor aspecte privind eficiența învățămîntului. La nivelul întreprinderilor din sfera muncii productive interesează **într-un grad deosebit corelarea costurilor pentru pregătirea unei persoane pe diferite trepte de învățămînt, cu venitul mediu ce-l va obține în producție** pentru gradul de pregătire respectiv. În acest mod se poate stabili orientativ „termenul de recuperare" în acest domeniu, precum și momentul din care „investiția" în învățămînt fiind acoperită devine o sursă gratuită de sporire a venitului național.

Într-un studiu intitulat „Aspecte economice ale învățămîntului în U.R.S.S.", acad. Strumilin, aprecia eficiența ridicată a învățămîntului asupra creșterii economice, pornind de la faptul că amortizarea cheltuielilor necesitate de pregătirea prin învățămînt se face în 5—10 ani, în timp ce perioada activă a unui lucrător instruit după ce a intrat în producție este de 30—40 ani.

Determinarea costurilor, cunoscînd mărimea cheltuielilor pentru învățămînt cu caracter de investiții (pe diferite trepte), precum și a coeficientului de actualizare a acestora, nu ridică probleme metodologice deosebite. În schimb, determinarea venitului mediu pune o serie de probleme dificile, datorită mobilității indicatorului „venit mediu", asupra căruia influențează durata perioadei de asimilare în producție, cînd mărimea venitului nu reflectă încă cunoștințele acumulate, creșterea experienței și a vechimii în muncă, vîrstă etc. În sfîrșit, în asemenea corelații nu trebuie omis că persoana ce urmează o formă medie sau superioară de învățămînt, renunță voluntar pentru acea perioadă, la un venit minim pe care l-ar fi obținut oricum în condițiile cînd ar fi rămas necalificată. În lucrarea „Capital formation by education", publicată în decembrie 1966 în Journal of Political Economy, prof. Schultz aprecia că în S.U.A. un elev din învățămîntul secundar renunță anual la un salariu mediu al unui muncitor echivalent cu 11 săptămîni, iar un student la salariul mediu al unui muncitor echivalent cu 25 săptămîni. Corelarea **costurilor pentru învățămînt pe o persoană dată** merită a fi făcută și **în raport cu sporul producției obținute după reîntoarcerea la locul de muncă.** S-ar putea concepe elaborarea unui tabel șah de eficiență, care să prindă pe orizontală costurile necesare pentru o persoană pe diferite trepte de învățămînt, iar pe verticală sporul de producție obținut de persoana cu calificarea respectivă, în diferite ramuri, față de o altă persoană lipsită de calificare.

O altă corelație interesantă ar fi aceea între **sporul fondului de salarii** al unei întreprinderi, **ca urmare a calificării cadrelor** și **sporul acumulărilor** obținute de aceeași întreprindere **în urma acțiunii de calificare.** În ce privește determinarea mărimii sporului de acumulări, se poate utiliza metoda reducerii muncii complexe la munca simplă și stabilirea mărimii sporului de acumulări la o oră de muncă simplă. Diferența între această mărime și mărimea sporului de acumulări la ora de muncă efectivă, înmulțită cu numărul lucrătorilor care se încadrează în calificarea respectivă, ne dă orientativ creșterea acumulărilor pe seama muncii calificate.

În sfîrșit, tot la nivelul întreprinderilor, o mare însemnătate pentru eficiența învățămîntului prezintă **corelarea nivelului de pregătire a cadrelor, cu utilizarea lor concretă** în acea unitate productivă (omul potrivit la locul potrivit).

În instituțiile de învățămînt se pot urmări asemenea corelații interesante cum ar fi: ponderea candidaților cu note mari, ce nu pot continua din diverse motive învățămîntul superior în totalul promoției școlii respective; ponderea candidaților cu pregătire slabă (după notele obținute) ce continuă învățămîntul superior, în totalul promoției școlii respective; pierderile (în expresie procentuală) de elevi și studenți pe ani de studii, față de numărul total din anul respectiv; gradul de încărcare a fondului de timp pentru învățătură al elevilor și studenților dintr-o formă de învățămînt; ponderea și modul de utilizare a timpului liber; raportul dintre numărul cursanților unei forme de învățămînt și suprafața utilizabilă a unității respective; valoarea înzestrării tehnico-materiale pe elev și student în diferite tipuri de școli sau instituții de învățămînt superior; numărul de elevi și studenți ce compun în medie o grupă, o clasă, un an de învățămînt etc. Asemenea corelații și altele de acest gen examinate în timp și între țări prezintă aspecte deosebit de revelatoare privind condițiile în care se poate manifesta influența învățămîntului asupra economiei, precum și cadrul ce se cere creat pentru a asigura în perspectivă o sporire a acestei eficiențe.

CORELAȚIILE enunțate pînă aici atît la nivel macro cît și microeconomic, reflectînd mai mult sau mai puțin corect influența învățămîntului asupra dezvoltării economiei, cu tot caracterul lor uneori spectaculos, nu ne oferă decît un instrument empiric pentru necesitățile practice de elaborare a unei politici de învățămînt care să asigure o creștere prestabilită a venitului național. Și aceasta, fiindcă utilizarea oricărei metode propuse pînă aici, nu cuantifică propriu-zis și nici nu dă posibilitatea unei cuantificări mai precise a influenței învățămîntului asupra economiei, astfel ca pe această bază să se poată determina, de exemplu, că sporind cu **X** lei investițiile în învățămînt — în condițiile unei structuri date a economiei și a învățămîntului — se va obține o creștere **Y** de venit național, sau că în sporul de venit național, **Z** reprezintă procentul influenței învățămîntului. Puținele studii ce abordează asemenea probleme cum sînt cele ale acad. Strumilin sau ale economistului american Denison — foarte discutate și chiar criticate, îndeosebi ale ultimului — folosesc în esență metoda aproximațiilor succesive, care — după părerea noastră — poate răspunde (în anumite limite) unui asemenea scop.

Dificultatea cuantificării acestei influențe se datorează, nu numai rolului complex al învățămîntului asupra întregii activități sociale, ceea ce îngreunează considerabil determinarea strictă a porțiunii ce revine învățămîntului, dar și faptului că, deși uneori rezultatele unei forme de învățămînt sînt nemijlocit legate de o creștere o producției, la rîndul ei, această formă de învățămînt este implîntată pe o formă de învățămînt anterioară (de exemplu, învățămîntul elementar), fără de care ea nu ar fi putut obține asemenea rezultate, dar această formă preexistentă nu are o legătură nemijlocită cu producția.

Atît desprinderea din diversitatea de influențe ce le exercită învățămîntul, a aceleia legate nemijlocit de producție, cît și izolarea ei cantitativă și calitativă de celelalte poartă inevitabil un grad înalt de convenționalitate. Din această cauză, rezultatele ce se pot obține la nivelul actual al evidenței, pot fi acceptate doar ca ordine de mărime, de care trebuie să se țină în acest sens seama, în politica de investiții, în determinarea nivelului ratei acumulării, în stabilirea necesarului de cadre etc.

Pornind de la aceste premise, credem că pot fi elaborate o serie de tabele prin care să se obțină un anumit ordin de mărime a influenței învățămîntului asupra creșterii venitului național.

Date fiind dificultățile existente în stabilirea unei relații nemijlocite între cheltuielile din învățămîntul cu caracter de investiții și creșterea venitului național ca urmare a diversității de influențe pe care aceste cheltuieli le exercită pe multiple planuri, aș propune o metodologie care pornește de la reducerea muncii complexe la munca simplă, la scara întregii sfere productive (cu excepția agriculturii unde, atît sistemul de retribuire, cît și de realizare a plusprodusului este diferit) folosindu-se în scopul realizării acestei reducții salariul minim al lucră-

prof. univ. dr.
Dan GRINDEA

→

*) Vezi „Viața economică", nr. 21/1970.

FIȘE

■ Nici previziunea în general și nici cea economică în special nu reprezintă ceva nou, scrie Alec Cairncross în articolul **Economic Forecasting** (Previziunea economică) apărut în **Economic Journal,** dec. 1969. Ambele — se spune — sînt la fel de vechi ca și activitatea umană, care a implicat întotdeauna și o activitate economică. Ceea ce este nou — susține el — este modul în care se practică azi previziunea și felul în care ea este organizată. Ea este privită azi ca o componentă de primă importanță a luării deciziilor la toate nivelele și este realizată de experți anume pregătiți în acest scop. Previziunea — arată autorul — are la bază două principale elemente: un sistem informațional bine pus la punct cît și existența unui model adecvat. Ea cere acordarea unei importanțe suficiente ambelor elemente și nu admite neglijarea unuia în favoarea altuia. Introducerea unor date proaste într-un model bun — subliniază economistul britanic — duce, desigur, la previziuni eronate. Prelucrarea unor date de calitate cu un model rudimentar face ca previziunile să fie simpliste și să lase în afara obiectului lor importante corelații. Totuși, conchide el, dacă am avea de ales între cele două extreme este de preferat ultima, întrucît sînt mai utile previziunile incomplete, dar corecte, decît cele exhaustive, dar eronate și rupte de realitate.

■ Înțelegînd prin economie reală o economie în care mărimile monetare nu joacă decît un rol pasiv, Jana Kybackova și Jan Klaceh în studiul lor **Multiplicatorul într-o economie reală** publicat în revista POLITICKA EKONOMIE 9/1969 analizează conceptul de multiplicator atît în aspectul său static cît și în cel dinamic. Ei observă că și într-o economie condusă în mod riguros centralizat trebuie să se impună procesele multiplicative fiind însă aici obiectul echilibrărilor prin balanțe. Riguros vorbind, relațiile materiale ale produsului social, ale venitului național și altele ar trebui să conțină ex ante acțiunea multiplicatorului. Și aici, un plus de investiții sau orice altă creștere autonomă a cererii introduce în economia națională salarii și venituri adiționale care, la rîndul lor creează o cerere suplimentară de bunuri de consum. La aceasta, producția poate reacționa prin epuizarea stocurilor sau prin creșterea cantității de produse. Atunci cînd aceste două posibilități sînt excluse, golul este umplut printr-o mișcare a prețurilor.

■ Jean-Pierre Schadt, vicepreședinte al Asociației elvețiene a tîrgurilor, saloanelor și expozițiilor specializate, arată în articolul **Foires et salons, instruments de marketing** (Tîrguri și saloane instrumente de marketing) publicat în **Revue française du marketing,** Cahier 33, trim.IV, 1969, că după o perioadă de recul, spre **sfîrșitul secolului al XIX-lea și mai ales în veacul nostru, tîrgurile și expozițiile au luat un nou avînt, căpătînd cu timpul un caracter specializat, precum și noi funcții.** Practica din ultimul deceniu ca și tendințele care se profilează în viitorii 20—30 de ani, conduc la ideea că rolul comercial al tîrgului va pierde tot mai mult din importanță, în ceea ce privește cumpărările și comenzile, în favoarea rolului de informare și de promovare a vînzărilor. Vizitatorul poate beneficia de avantajul de a compara mijloacele de producție ale diverșilor producători așezate alături, mai mult „în funcțiune", de a urmări reacțiile celorlalți vizitatori, preferințele lor în calitate de specialiști și de cumpărători potențiali, de a învăța de la ceilalți expozanți etc.

Ca instrumente de marketing, tîrgul și expoziția sînt tot mai mult însoțite de congrese, conferințe, seminarii, simpozioane, în cursul cărora expozanții și alți specialiști au posibilitatea de a lua contact, de a-și confrunta părerile și mai ales de a-și contura sau sistematiza ideile unei strategii de marketing.

■ Buldozerul nu poate face ceva ce nu s-ar putea realiza cu o linguriță de ceai. Romanii erau în stare să-și înmulțească numerele, iar britanicii reușesc să adune sume cu moneta lor nezecimală. Meșteșugarii americani mai folosesc și astăzi țolii și picioarele. Dar astronomii și fizicienii din toată lumea preferă sistemul metric și mai ales ei preferă matematica. Acesta este puternicul instrument de analiză care stă la dispoziția noastră a tuturor, avînd demonstrațiile gata elaborate. Pornind de la ideea supremației matematicii ca instrument de analiză economică, Hanes Brems (în lucrarea **Quantitative Economic Theory** (Teoria economică cantitativă) John Wiley, New York 1968 prezintă în mod sistematic o serie de modele matematice rezolvabile și rezolvate, mai simple și mai complicate, într-o succesiune logică, oferind astfel o imagine generală asupra teoriei economice oficiale din Occident.

■ În articolul **Le Tiers monde n'est pas panier percé** (Lumea a treia nu este un sac fără fund), apărut în L'EXPANSION nr. 27/1970, Jaques Fontaine abordează problema subdezvoltării. Autorul pleacă de la constatarea că de peste 15 ani țările dezvoltate au aprobat, mai mult moral decît economic, necesitatea ajutorului pentru cea de a „treia lume". Cu timpul, însă, entuziasmul a început să scadă, constatîndu-se că decalajul țărilor subdezvoltate față de cele dezvoltate nu numai că nu se reduce, dar chiar se adîncește. Cauza principală: creșterea mai rapidă a populației în aceste țări în comparație cu creșterea produsului național brut. Analizînd două rapoarte recente — „raportul Pearson" considerat o lucrare remarcabilă a unui grup de experți internaționali și studiul Agenției americane de dezarmare asupra cheltuielilor militare, J. Fontaine găsește că țările în curs de dezvoltare nu au motive să dispere, deoarece în lume se pot găsi surse care să permită investiții și, în consecință, o creștere economică care să depășească pe cea demografică.

OMAGIU PROF. UNIV. DR. DOC. VASILE V. PROTOPOPESCU

O MOARTE FULGERATOARE a smuls din mijlocul nostru, în plină forță de creație, pe prof. univ. Vasile V. Protopopescu, figură proeminentă a învățămîntului superior economic din țara noastră. Născut la 12 februarie 1907 în comuna Dărmănești, județul Prahova, a absolvit liceul „Enăchiță Văcărescu" și, apoi, în anul 1930, a obținut licența la Academia de înalte studii comerciale și industriale din București. Distingîndu-se încă din timpul studiilor superioare economice ca un element extrem de muncitor, cu însușiri deosebite în domeniul științelor, în perioada 1932—1933 a fost trimis ca bursier al statului român la specializare în mari instituții financiare din Franța. Reîntors în țară, a pregătit și a susținut examenul de doctorat la Academia de studii comerciale și industriale din București, cu o teză din domeniul științei întreprinderilor. În primii ani ai activității sale a ocupat funcții economice în aparatul de stat, unde a dovedit competență, spirit de organizare și de inițiativă.

Din anul 1946 a fost numit, prin concurs, profesor universitar la Academia de înalte studii comerciale și industriale, funcționînd în continuare la Institutul de studii economice și planificare și în actuala Academie de studii economice din București, pînă la sfîrșitul vieții sale.

Ca profesor universitar, prof. dr. doc. V. V. Protopopescu a elaborat cursuri de un înalt nivel științific, și-a apropiat studenții economiști cărora le-a insuflat dragoste pentru profesiunea aleasă, pentru perfecționarea lor necontenită. A condus și îndrumat cu competență și dăruire un număr de peste 38 doctoranzi.

Paralel cu fructuoasa sa activitate didactică, prof. V. V. Protopopescu a desfășurat și o largă muncă de cercetare științifică, mai ales în domeniul conducerii și organizării întreprinderilor economice socialiste. În lucrările sale științifice, în număr de peste 80, se relevă seriozitate în abordarea problemelor, informare bogată din literatura recentă română și străină, concluzii temeinice sprijinite pe fapte și pe o logică strînsă, caracteristică cercetătorului obișnuit de-a lungul anilor cu pătrunderea esenței fenomenelor social-economice. Succesele sale strălucite în munca didactică și de cercetare științifică se datoresc culturii sale economice vaste, dublată de o remarcabilă cultură în domeniile științelor naturale și umaniste.

Prof. V. V. Protopopescu a desfășurat în cadrul Academiei de studii economice și o bogată activitate metodică. A participat la îmbunătățirea planurilor de învățămînt, revizuirea programelor analitice, organizarea muncii științifice a cadrelor didactice și a studenților, în spiritul exigențelor perfecționării și modernizării învățămîntului superior economic. Firea lui blajină, optimistă. l-a apropiat ușor de toți cei cu care a venit în contact, care l-au iubit și stimat. Prin dispariția prematură a prof. V. V. Protopopescu, școala economică românească este lipsită de serviciile unui dascăl de mare prestigiu și erudiție, iar noi, cei care am muncit alături de el, pierdem un prieten și sfătuitor.

prof. dr. doc. I. IVĂNESCU
secretarul științific al Senatului Academiei de studii economice

torilor necalificați. În mod concret, aceasta înseamnă că, pornindu-se de la abstracția că în sfera productivă ar lucra numai muncitori necalificați, se pot concepe următoarele formule:

$$1)\ \frac{\frac{A}{B} \times C}{Y} = Z$$

pentru stabilirea venitului național realizat pe om/oră muncă necalificată (date calculate);

$$2)\ C \times D \times Z = Y^a$$

pentru stabilirea venitului național realizat de munca necalificată (date efective):

$$3)\ Y - Y^a = \Delta Y$$

pentru stabilirea venitului național realizat de munca calificată. (date efective);

$$4)\ \frac{\Delta Y}{Y} = \text{ponderea venitului na-}$$

țional realizat de munca calificată în totalul venitului național;

în care: A = fond salarii plătite efectiv în sfera productivă: B = salariu mediu pentru munca necalificată; C = numărul de ore muncă efectuate într-un an (8×300 zile); Y = venit național realizat (minus partea aferentă agriculturii): Z = venit național realizat pe om/oră muncă necalificată; D = numărul efectiv de salariați necalificați; Y_a = = venitul național realizat de munca necalificată (fără agricultură).

Folosind formulele de mai sus, dar pornind de la fondul de salarii plătit efectiv numai muncii calificate (medie sau superioară), respectiv fondul de salarii total minus partea destinată plății muncitorilor necalificați și utilizînd de această dată salariul pentru munca de calificare medie, putem determina, prin diferență, mărimea venitului național realizat de munca de calificare superioară, precum și ponderea lui în totalul venitului național. Urmărind acest efect asupra sporului anual de venit național, putem stabili, de asemenea, partea ce revine muncii necalificate, de calificare medie și de calificare superioară.

Folosind aceeași metodă de reducție a muncii complexe la muncă simplă, se poate concepe o formulă mai simplificată pentru cuantificarea influenței învățămîntului asupra creșterii venitului național, și anume:

$$[A - (S \times B)] \times P = F$$

$$\frac{F}{Y} = \text{ponderea în mărimea venitului na-}$$

țional;

$$\frac{F}{\Delta Y} = \text{ponderea în creșterea anuală a}$$

venitului național.

în care: S = număr total de salariați din sfera productivă;

P = rata medie a plusprodusului pe întreaga economie (minus agricultura); F = mărimea sporului de venit național ca urmare a calificării muncii; A, B și Y au aceeași semnificație ca în formulele precedente, cunoscînd mărimea lui F se poate determina ponderea sa în venitul național sau sporul anual al acestuia.

Această formulă nu ne permite, însă, să defalcăm distinct mărimea sau creșterea anuală a venitului național, pe seama muncii de calificare medie și de calificare superioară.

Indiferent de formulele utilizate, nu trebuie omis caracterul convențional al calculelor, despre care am mai vorbit, întrucît s-a considerat că diferența între fondul de salarii afectat muncitorilor necalificați (date calculate ce rezultă din procesul de reducție) și fondul de salarii efectiv plătit s-ar datora exclusiv calificării. În fapt, asupra acestei diferențe influențează un șir întreg de alte cauze, ca: diferite indemnizații, sporuri, ore suplimentare, formule de acord utilizat, ore de noapte, condiții deosebite de muncă etc. Ca atare, procesul reducerii muncii complexe la muncă simplă și apoi retransformarea ei, în măsura în care evidența statistică nu permite înlăturarea acestor influențe nelegate de calificare, este reflectat într-o anumită măsură incomplet. De asemenea, sporul venitului național se datorează nu numai calificării, ci și altor factori a căror izolare se poate realiza doar parțial.

Orientativ însă, indicatorii obținuți din formulele de mai sus, prezintă un interes incontestabil și ei pot fi utilizați pentru elaborarea unor corelații derivate. Astfel, volumul valoric al pierderilor din învățămînt ca urmare a repetenției (costul unui cursant pe diverse trepte și forme de învățămînt înmulțit cu numărul de cazuri) și care constituie în ultimă instanță o pierdere din venitul național total sau din creșterea lui anuală, se poate corela cu sporul de venit național ca urmare a creșterii calificării, stabilindu-se astfel mărimea netă a venitului național datorat muncii calificate. De asemenea, deducînd din mărimea sporului de venit național ca urmare a calificării, mărimea fondului de salarii afectat numai muncii calificate, se obține mărimea valorică a plusprodusului datorat muncii calificate centralizat la buget. Un interes deosebit pentru eficiența economică prezintă confruntarea acestei mărimi sau sporul anual al acesteia, cu mărimea cheltuielilor pentru învățămînt suportate de buget sau sporul lor anual. În sfîrșit, se poate determina raportul între sporul de acumulări, ca urmare a calificării și investițiile făcute în învățămînt, stabilindu-se orientativ o rată a acumulării pentru aceste investiții, care poate fi confruntată cu rata acumulării la scara economiei sau a ramurilor ei de bază.

În cuantificarea cît mai corectă a influenței învățămîntului un rol din ce în ce mai important îl joacă folosirea metodelor matematice moderne și, în mod deosebit, analiza factorială. Efectuarea ei presupune două faze. În prima fază se stabilesc funcțiile de producție pe baza unor asemenea indicatori ca: a) dinamica venitului național (eventual a produsului social final — G.N.P., pentru ca rezultatele să fie comparabile cu alte țări), b) dinamica forței de muncă pe diferite structuri și c) dinamica fondurilor de producție. Prin determinarea, cu ajutorul metodelor econometrice, a contribuției celor doi factori (b și c) asupra creșterii venitului național (sau produsul social final), partea „neexplicată" din creșterea acestuia se consideră că revine progresului tehnic, îmbunătățirii calificării (influența învățămîntului), organizării muncii și producției, schimbării structurii producției etc.

În faza a doua se face aplicarea analizei factoriale pentru determinarea contribuției simultane a fiecăruia din factorii enumerați, în interacțiunea lor, asupra părții din creșterea venitului național sau a produsului social final care nu se poate explica prin creșterea forței de muncă și a fondurilor de producție. În acest scop, se cer cunoscute sau, eventual, construite: date statistice privind acțiunea pură a progresului tehnic la noi și în diverse țări, ceea ce implică o serie de analize econometrice; date statistice care să permită aprecierea măsurilor de îmbunătățire a organizării muncii, a schimbării structurii producției, a structurii pe linia calificării forței de muncă etc.

Din literatura de specialitate rezultă că, pentru efectuarea acestor analize în vederea determinării eficienței învățămîntului asupra creșterii economice, unii autori folosesc modele input-autput, programarea matematică, modele de creștere economică în care este prinsă funcția învățămîntului etc.

1) T. W. Schultz: „Investment in Human Capital" American Economic Review. Vol. L. I; martie 1961.

ECONOMIE MONDIALĂ

FRANŢA: STRUCTURI, POLITICI ECONOMICE, COMERŢ

DIN PUNCT DE VEDERE al produsului intern brut Franţa se situează pe locul al 5-lea în lume, fiind depăşită numai de S.U.A., U.R.S.S., Japonia şi R.F. a Germaniei.

Ponderea Franţei în producţia industrială mondială a fost în 1968 de peste 4%. La asigurarea unei asemenea ponderi au contribuit, în mod evident, producţiile obţinute în ramurile industriei chimice şi a construcţiilor de autoturisme, unde Franţa deţine locul al 6-lea şi respectiv al 4-lea în lume, precum şi realizările din sectorul energetic (117,7 miliarde KWh energie electrică produsă în anul 1969, care reprezintă aproape 5% din producţia mondială), din siderurgie (20,4 milioane tone oţel, ceea ce constituie aproximativ 4% din producţia mondială), din industria metalurgică (366 mii tone aluminiu primar, respectiv peste 4% din producţia mondială şi cea mai mare producţie din Europa) etc.

Sectorul căruia i se acordă şi în prezent cea mai mare atenţie în cadrul politicii economice continuă să fie industria, care participă cu 47,7% la formarea produsului intern brut.

Numărul unităţilor productive din industria franceză este de cca 900 de mii; 16% din efectivul de salariaţi al acestora lucrează în unităţi cu peste 2.000 de salariaţi. Aproximativ jumătate din cele 900 de mii de unităţi productive îşi desfăşoară activitatea fără nici un salariat (patronul este şi lucrător).

Agricultura, în care lucrează 17% din populaţia activă a ţării, participă cu 7% la formarea produsului intern brut. Circa 65% din unităţile agricole (cuprinzînd 55% din suprafaţa cultivată a ţării) sînt exploatate doar de proprietarul lor, iar aproximativ 1/4 dintre ele au salariaţi, în marea majoritate pînă la 10 persoane.

Unul din mijloacele folosite pentru impulsionarea activităţii industriale este constituirea unui cadru instituţional, propice accelerării procesului de restructurare a industriei, în funcţia de cerinţele actuale ale unei economii moderne.

Pe lîngă Ministerul Dezvoltării Industriale şi Ştiinţifice şi Ministerul Pentru Echipamente a mai fost creat un Comitet interministerial de politică industrială şi Institutul pentru dezvoltarea industrială (I.D.I.), finanţat direct sau indirect de către stat.

Cu ajutorul I.D.I., care va dispune în următorii 3 ani de resurse în valoare de cca. 1 miliard de franci, se speră să se amelioreze performanţele întreprinderilor mijlocii (beneficiare ale capitalului de împrumut pe care li-l pune la dispoziţie I.D.I.), în faţa concurenţei interne şi externe.

Se aşteaptă ca I.D.I. să contribuie la creşterea puterii industriale a Franţei, mai ales în ramurile de bază, unde se constată rămîneri în urmă faţă de alte ţări capitaliste dezvoltate.

În raportul Institutului pentru dezvoltarea industrială, dat publicităţii la sfîrşitul anului 1969, este schiţat rolul statului în impulsionarea creşterii economice şi îndeosebi a industriei, pe calea intervenţiei sale directe în sectorul public şi prin influenţele sale specifice în domeniul privat.

În concepţia autorilor raportului, statul ar avea rolul să creeze cadrul economic propice dezvoltării industriale, să orienteze politica industrială a ţării şi să hotărască în problemele priorităţilor atît din punct de vedere regional, cît şi al ramurilor sau al structurii în cadrul lor.

Se preconizează, de asemenea, sprijinirea fuzionărilor deoarece se consideră că vor asigura o competitivitate sporită. Alegerea unităţilor care vor fi sprijinite prin politica statului, se va face atît din punct de vedere al competitivităţii cît şi al posibilităţilor pe care acestea le oferă de a se folosi pe timp îndelungat forţa de muncă.

Pentru a se rezolva problema investiţiilor, a exportului, a ocupării forţei de muncă, a progresului tehnologic şi competitivităţii, se consideră că în afara domeniilor unde statul activează deja (construcţiile de avioane civile, informatica, industria atomică, spaţială), sînt şi alte sectoare unde ar fi necesară şi posibilă intervenţia statului. Astfel, se face referire la industria bunurilor de echipament, la industria mecanică, electrică, (unde competitivitatea s-ar putea realiza prin restructurări, raţionalizări etc.), precum şi la sectorul construcţii.

În prezent Franţa se distinge prin dimensiunile industriei naţionalizate şi prin caracterul statal al unei însemnate părţi a sistemului bancar şi de credit. Sectorului de stat îi revine 20% din capitalul productiv.

Întreprinderilor de stat le revin 80% din totalul producţiei de ţigări, chibrituri, cărbuni, gaze, electricitate. Serviciile de telecomunicaţii sînt, de asemenea, asigurate de sectorul de stat. În cadrul lui se realizează 40—80% din totalul producţiei de cocs, echipament mecanic şi electrotehnic, de produse ale industriei aeronautice, armamentului, transporturilor terestre, maritime şi aeriene. Din producţia de petrol brut, automobile, chimicale, întreprinderile de stat furnizează 20—40%.

Un loc însemnat îl ocupă în Franţa întreprinderile mixte (150 de mari întreprinderi mixte concentrează 35% din capitalul pe acţiuni al ţării) proprietate de stat şi particulară.

Eforturi deosebite sînt în curs pentru sprijinirea dezvoltării sectorului electronic. S-a hotărît ca forţele naţionale ale acestui sector să fie adunate într-o singură societate care să primească ajutor din partea statului şi să poată produce calculatoare de înalt nivel tehnic. Această societate împrumută de la stat 50% din capitalul necesar.

Intervenţia extinsă a statului în sfera capitalului bancar constituie o altă caracteristică a economiei franceze.

După numărul întreprinderilor financiare de stat, Franţa întrece multe dintre ţările capitaliste dezvoltate. Acestea concentrează aproximativ 80% din totalul depozitelor băneşti existente în ţară. Statului îi aparţine şi banca de emisiuni şi aproximativ 30 de societăţi de asigurări. De asemenea, sub controlul statului se află aproape toate instituţiile financiare specializate în finanţarea investiţiilor industriale. În general, sub controlul direct al statului se află circa 45—50% din resursele băneşti folosite în sfera investiţiilor.

În ultima vreme, guvernul francez se preocupă tot mai intens de atenuarea disparităţilor care există în dezvoltarea economică şi socială a regiunilor ţării, ştiut fiind că numai 5, din cele 21 de regiuni ale Franţei, contribuie la formarea a 50% din produsul naţional brut.

Estul Franţei cunoaşte o dezvoltare mult mai accentuată decît vestul. Pe un teritoriu aproape egal, în estul ţării se creează 72% din produsul naţional brut, ceea ce înseamnă că pe locuitor producţia este în medie cu 30% superioară celei din vest.

În anul 1969 a fost creat un organism denumit „sistem de studii asupra schemei de amenajare a teritoriului Franţei“, care a alcătuit o situaţie a fiecărei regiuni, privită sub aspect demografic şi economic şi a făcut propuneri în legătură cu posibilităţile lor viitoare de dezvoltare.

Studiile alcătuite de acest organism stau la baza discuţiilor care se poartă în vederea elaborării celui de-al VI-lea plan economic.

André Bettancourt, ministru delegat cu probleme de plan şi amenajarea teritoriului; pe lîngă premierul francez, arăta într-un interviu acordat revistei Entreprise (în martie 1970) că, pe lîngă măsurile luate pînă în prezent în scopul ridicării economice a regiunilor din vest, anul 1970 urmează să fie marcat de noi acţiuni îndreptate spre ridicarea din punct de vedere industrial a acestor regiuni. Încă mulţi ani de aici înainte, va fi favorizată dezvoltarea industrială a vestului Franţei. Oraşele care vor beneficia mai mult de pe urma acestei politici vor fi Brest, Cherbourg, Nantes, Saint Nazaire, Poitiers, Bordeaux şi Toulouse.

Un sector important spre care se îndreaptă atenţia cercurilor conducătoare franceze este şi cel al cercetării ştiinţifice şi tehnice. Ponderea cheltuielilor pentru această activitate reprezintă în Franţa 1,4% din valoarea produsului intern brut, fiind mai redusă decît în S.U.A. (3%), dar mai mare decît în R.F. a Germaniei (1%). Peste jumătate din cheltuielile de cercetare sînt absorbite de ramurile electronicii şi aeronauticii.

Din totalul cheltuielilor destinate cercetării ştiinţifice, 65% reprezintă contribuţia statului, care îşi îndreaptă atenţia mai ales spre industria mecanică, aeronautică, electronică şi a energiei nucleare. Raportul dintre cercetarea aplicativă şi cea fundamentală este în favoarea celei dintîi, spre deosebire de S.U.A., R.F. a Germaniei şi Belgia, de exemplu, unde cercetările fundamentale sînt aduse, în cea mai mare parte, pînă în faza de producţie.

Un rol important se atribuie în Franţa planurilor, care după cum se ştie au un caracter indicativ. Pînă în prezent, în Franţa au fost elaborate cinci planuri de dezvoltare a economiei, cel de-al şaselea (1971—1975) fiind în curs de definitivare.

În jurul măsurilor şi căilor de creştere a activităţii diferitelor sectoare, discuţiile continuă. Între altele se are în vedere un ritm de creştere a produsului naţional brut ceva mai mare (5,75—6%), decît cel al perioadei în curs, precum şi îmbunătăţirea competitivităţii produselor, realizîndu-se o expansiune „prin ofertă“, nu „prin cerere“.

Unul din obiectivele politicii economice franceze îl constituie asigurarea consolidării francului, asigurarea stabilităţii lui.

În pofida intensificării procesului inflaţionist pe plan internaţional, de la 10 august 1969 — data devalorizării francului — şi pînă în 10 februarie a.c. s-a înregistrat un cîştig net în devize (în Franţa) de peste un miliard de dolari. Situaţia balanţei comerciale s-a îmbunătăţit încă din luna decembrie, cînd procentul de acoperire a importului prin export a ajuns la 92%.

În cursul lunii aprilie a.c. au fost luate o serie de măsuri de relaxare în domeniul creditului intern. Astfel, pînă la sfîrşitul semestrului în curs, instituţiile specializate vor acorda suplimentar credite pe termen lung şi mijlociu în valoare de 780 milioane de franci.

Asigurarea în viitor a stabilităţii financiare şi monetare este o problemă principală, ce preocupă cercurile conducătoare franceze, care doresc ca pe această bază să se realizeze dezvoltarea economică accelerată.

Dezvoltarea economiei franceze în perioada postbelică a determinat o creştere importantă a comerţului exterior, Franţa numărîndu-se printre primele 4 ţări din lume din punct de vedere al ponderii în comerţul mondial, fiind precedată doar de S.U.A.,R.F.G. şi Anglia. Franţa exportă a cincea parte din producţia industriei sale constructoare de maşini şi chimice, o treime din producţia industriei siderurgice, peste o treime din producţia industriei alimentare şi uşoare etc. În perioada postbelică se constată o creştere mai rapidă a importurilor în comparaţie cu exporturile şi un ritm de creştere al schimburilor comerciale externe superior celui înregistrat de produsul naţional brut.

Dinamica comerţului exterior francez, favorizată de reducerea tarifelor vamale şi a îngrădirilor cantitative, este superioară celei înregistrate de comerţul mondial capitalist. Astfel, ritmul mediu anual de creştere a fost în perioada 1961—1969 de 11,2% faţă de 8,8% cel la nivel mondial.

Ca structură, se remarcă o creştere a ponderii produselor agricole şi a materiilor prime în totalul exportului (de la 21,6% în 1960 la 28,6% în 1969) iar la import a celor prelucrate (de la 38,4% în 1960 la 63,0% în 1969), scăzînd cea a materiilor prime (de la 24,2% la 14,4%). Schimbările structurale care au avut loc în comerţul exterior al Franţei se datoresc atît orientării politicii economice spre dezvoltarea potenţialului economic industrial al ţării, cît şi implicaţiilor economice determinate de apartenenţa la Piaţa Comună.

O caracteristică esenţială a schimburilor comerciale externe franceze, este concentrarea lor pe un număr redus de state. Franţa realizează aproape 85% din volumul comerţului său exterior cu 20 de ţări, R.F.G. ocupînd primul loc atît la import cît şi la export.

O parte relativ importantă a comerţului exterior francez o ocupă ţările Asociaţiei Europene a Liberului Schimb, care deţin 10,4% din importul şi respectiv 14,2% din exportul Franţei.

În ceea ce priveşte relaţiile economice ale statului francez, cu ţările în curs de dezvoltare, se poate menţiona, ca una din caracteristicile importante ale acestora, ponderea mare deţinută de ţările aşa-zise ale „zonei francului“. Ţările din această zonă deţin circa 12% din comerţul exterior al Franţei.

Este demn de menţionat însă, că Franţa a fost printre primele ţări vest-europene care au promovat ideea lărgirii şi diversificării relaţiilor economice externe cu ţările socialiste.

În cursul ultimilor 4 ani (1965—1969) se observă o accentuare a tendinţei de sporire mai rapidă a exporturilor Franţei (cu 30%) către ţările socialiste, comparativ cu creşterea importurilor (27,3%). Dintre ţările socialiste europene, principalii ei parteneri comerciali sînt U.R.S.S. (38% din volumul total al schimburilor cu aceste ţări), R.S.F. Iugoslavia, R.P. Polonă şi R.S. România.

Partea componentă a procesului lărgirii şi diversificării schimburilor de valori materiale şi spirituale între ţări cu sisteme sociale diferite, dezvoltarea relaţiilor economice, tehnico-ştiinţifice, culturale, dintre Franţa şi ţările socialiste — relaţii bazate pe respectarea principiilor suveranităţii şi independenţei naţionale, a neamestecului în treburile interne, a egalităţii în drepturi şi avantajului reciproc — contribuie la crearea unui climat de pace atît în Europa cît şi în întreaga lume.

Gheorghe MARCU
director general adjunct al Institutului pentru studierea conjuncturii economice internaţionale

Traian SILEA
şef de secţie

REPERE

● Cheltuielile pentru cercetare şi dezvoltare efectuate de administraţiile centrale publice din Belgia s-au ridicat în 1969 la o sumă echivalentă cu 106 milioane dolari, cu 9,5% mai mult faţă de 1967. Sporul prevăzut pentru 1970 este de 16,8%. Cifrele nu includ sectorul particular, în care se efectuează mai mult de jumătate din cercetări.

● Cel mai mare trafic aerian din Europa este înregistrat de aeroportul din Londra (14,3 milioane de călători pe an), după care urmează Orly (Paris), cu 9,2 milioane şi Frankfurt pe Main cu 8 milioane.

● La Amsterdam urmează să înceapă în acest an construirea unei prime linii de metrou în lungime de 18 km. Investiţiile necesare, 390 milioane de florini, sînt finanţate de stat în proporţie de 50%. Lucrarea trebuie terminată în 1975

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

TÎRGUL INTERNAȚIONAL AGRICOL DE LA NOVI-SAD LA A 37-a EDIȚIE

ANUAL, primăvara, la Novi-Sad, în Iugoslavia, în frumosul oraș înconjurat de livezi cu pomi și viță de vie de pe malurile Dunării, are loc tradiționalul tîrg internațional agricol, importantă manifestare a rezultatelor obținute și a progreselor înregistrate în domeniul agriculturii. Am participat la a 37-a ediție a acestei interesante și instructive expoziții agricole, în cadrul unei delegații de ziariști români, la invitația secretariatului provincial pentru informații din Voivodina.

Interesul deosebit și semnificația economică a tîrgului internațional agricol de la Novi-Sad sînt atestate de faptul că anual crește numărul țărilor participante interesate în cunoașterea realizărilor din acest domeniu, în obținerea de informații și efectuarea de schimburi de experiență, în încheierea de tranzacții comerciale.

Existența unui tîrg agricol cu caracter de continuitate de la an la an, într-un centru agrar, mare producător de cereale, plante tehnice, legume, fructe și produse animale, cum este Voivodina, care să îndeplinească funcția de perfecționare a organizării activității productive și de valorificare din agricultură și de generalizare a experienței înaintate, dobîndite în acest domeniu, s-a dovedit a fi deosebit de utilă. Organizarea periodică a acestui tîrg a căpătat noi semnificații în anii construcției socialiste. Așa cum ne relata directorul actualei ediții a tîrgului internațional agricol de la Novi-Sad, Milan Novcovici, planuri pentru construcții de tîrguri și expoziții agricole cu caracter periodic au fost și înainte de cel de-al doilea război mondial, care s-au realizat parțial și în proporții mai restrînse. Imediat însă după război, vechile idei și planuri au găsit o realizare nouă, de proporții mai mari și superioară din punct de vedere calitativ.

Toate schimbările petrecute în agricultura și în viața economică a Iugoslaviei socialiste au determinat luarea unor măsuri de extindere și perfecționare a activității de organizare a tîrgurilor și expozițiilor agricole. Au fost construite pavilioane moderne și amenajate spații corespunzătoare de expunere a produselor, mașinilor și instalațiilor agricole în conformitate cu noile cerințe ale tehnicii, cu interesele autohtone și ale producătorilor străini participanți la tîrg.

Modernizarea condițiilor de prezentare a spațiilor de expunere a mărfurilor, a fost determinată și, în același timp, a condus la lărgirea și îmbunătățirea structurii exponatelor prezentate. Astfel, dacă la început erau predominante produsele agricole de origină vegetală și animală, la ultimele ediții ale tîrgului ponderea au avut-o mașinile și instalațiile agricole, produsele agricole prelucrate, diferitele tipuri de construcții gospodărești, instalațiile de furaje combinate și alte exponate caracteristice tehnicii și tehnologiei agricole contemporane. O etapă nouă în dezvoltarea tîrgului internațional agricol de la Novi-Sad a fost marcată de participarea la tîrg a unităților industriei alimentare, acțiune prin care s-a asigurat legătura indestructibilă dintre producția agricolă și modalitățile de prelucrare și valorificare a acesteia. În felul acesta, tematica din ultimii ani a tîrgului agricol de la Novi-Sad reflectă într-un sistem complex și unitar preocupările și tendințele actuale de dezvoltare combinată, pe baza tehnicii moderne, a producției agricole, a industriei prelucrătoare și a celorlalte ramuri industriale și activități legate de agricultură. Una dintre caracteristicile esențiale ale tîrgului, care merită să fie subliniată și care s-a evidențiat și la ediția din acest an, este aspectul său instructiv-propagandistic, deosebit de util pentru activitatea practică.

La actuala ediție a tîrgului agricol internațional de la Novi-Sad au participat 1400 de reprezentanți ai diferitelor unități agricole socialiste de stat și cooperatiste, combinate agro-industriale, producători agricoli individuali, întreprinderi de import-export, bănci și alte unități și organizații economice, din care 300 de reprezentanți dintr-un număr de 22 de țări. Exponatele prezentate au fost din cele mai felurite: produse de vin, tutun, uleiuri, produse alimentare, semințe, utilaje și instalații agricole, îngrășăminte chimice, furaje combinate și altele.

Dintre mărfurile expuse de către unitățile agricole iugoslave, o deosebită impresie, sub raportul calității și al rezultatelor cantitative obținute, au produs-o tuturor vizitatorilor produsele combinatelor agro-alimentare din Beograd, Vîrșeț, Titel, Saraievo, Prilep. Mostar, Odzak, Sombor, Pancero, Lubliana și altele. Cel mai viu interes în rîndul participanților la tîrg l-au suscitat multiplele sisteme de mașini și instalații agricole destinate mecanizării complexe în toate ramurile de activitate agricolă, precum și în sectoarele de prelucrare a produselor vegetale și animale. În acest cadru, aprecieri deosebite s-au făcut la adresa caracteristicilor tehnice a tractoarelor mici de 10 pînă la 30 C.P., echipate cu întregul set de mașini și unelte necesare mecanizării în legumicultură, pomicultură, viticultură și pe suprafețele mai restrînse și dispersate din cultura plantelor de cîmp. Aceeași puternică impresie au produs-o instalațiile pentru lucrările de îmbunătățiri funciare, îndeosebi pentru irigații, cît și cele destinate mecanizării în zootehnie și preparării furajelor combinate.

De înalte aprecieri s-au bucurat și realizările din domeniul creșterii animalelor, prezentate la tîrg în cadrul unor pavilioane și construcții special amenajate. S-au expus 1098 capete animale mari, din care 277 taurine de prăsilă din rasele cu cel mai ridicat potențial genetic, 170 taurine la îngrășat, 394 porcine, 150 ovine și 104 cabaline. Cu animale de prăsilă s-au prezentat la tîrg și unele țări străine, dintre care Austria și R. F. a Germaniei cu un total de 90 capete taurine. Într-o hală special amenajată pe o suprafață de 4000 m^2 au fost expuse diferitele sisteme moderne de creștere și hrănire a păsărilor, începînd cu puii de o zi și pînă la cele destinate producției de carne și ouă. În acest sector, organizat într-un mod deosebit de instructiv, vizitatorul are posibilitatea să se informeze și să se documenteze asupra celor mai noi cuceriri realizate în avicultură pe plan mondial.

Prezența la tîrgul de la Novi-Sad a unui număr de 50 întreprinderi de import-export evidențiază o altă latură a activității desfășurate în cadrul acestei importante manifestări agricole.

Pe agenda de activitate a tîrgului se înscriu și alte acțiuni legate de producția și valorificarea produselor agricole. Dintre acestea subliniez pe cele didactico-propagandistice în cadrul cărora figurează cicluri de expuneri, lecții, prezentări de diafilme, și filme documentare, axate pe cele mai actuale probleme ale agriculturii.

Prin întregul său conținut, tîrgul agricol internațional de la Novi-Sad din primăvara acestui an, a contribuit la propagarea în rîndul producătorilor a celor mai noi realizări obținute pe plan mondial în dezvoltarea tehnicii agricole, a tehnologiilor de producție și a metodelor înaintate de organizare a producției și a muncii. Totodată el s-a afirmat ca un important mijloc de apropiere, de cunoaștere și colaborare a producătorilor agricoli din diferite țări.

dr. Sabin NICA SÎRBEȘTI

R. D. VIETNAM

JALOANE ECONOMICE PE 1970

ÎN PLANUL DE STAT pe anul 1970, relatează săptămînalul **Le Courrier du Vietnam**, se preconizează lichidarea în continuare a consecințelor agresiunii americane și consolidarea economică a țării pe calea dezvoltării socialiste. În același timp se prevede sporirea volumului articolelor destinate exportului care să permită și creșterea volumului importurilor.

Sarcini mari revin în acest an agriculturii, considerată baza dezvoltării industriei. Cu toate succesele înregistrate în ultimii ani, în anumite sectoare ea n-a putut realiza un echilibru și e handicapată de unele dificultăți. Planul pe 1970 fixează agriculturii sarcina de a rezolva, în primă etapă, problema cerealelor și a altor alimente. În acest scop se preconizează folosirea tuturor suprafețelor cultivabile, efectuarea semănăturilor în perioada optimă. O atenție specială se va acorda orezului — principala plantă de cultură, dezvoltării sistemului de irigații. Agricultura va fi dotată cu un număr sporit de mașini și unelte; noi varietăți productive de orez și de alte plante vor fi larg extinse în cultură.

Industria are sarcina de a sprijini agricultura și de a produce, într-o perioadă cît mai scurtă, cantitatea de mărfuri de primă necesitate și de larg consum pentru satisfacerea nevoilor de bază ale populației. Industria locală își va continua dezvoltarea conform particularităților locale, în direcția realizării, în prima etapă, a unui echilibru între agricultură și industrie. Se va acorda atenție dezvoltării prioritare a ramurilor esențiale, de pildă, a bazei energetice.

Asigurarea circulației unui volum sporit de mărfuri și a transportului populației, prin folosirea deplină a mijloacelor de transport existente, precum și dotarea rețelei cu noi mijloace de transport, figurează, de asemenea, printre prevederile planului pe anul 1970. Se va extinde și rețeaua căilor de comunicații, pentru a se asigura o mai bună legătură între centrele de provincii și comune. Se va urmări repartizarea mai judicioasă a producției sociale, stabilizarea prețurilor, extinderea rețelei comerciale etc.

● *Consfătuirea reprezentanților industriei ușoare*

O CONSFĂTUIRE reunind pe reprezentanții ramurilor industriei ușoare — anunță aceeași publicație — s-a desfășurat recent, pentru a face bilanțul realizărilor pe anul 1969 și a preciza sarcinile pe anul în curs. Cu acest prilej, din dezbateri a reieșit că întreprinderile industriei ușoare și-au reluat, în 1969, activitatea normală; ele au îndeplinit planul anual la următorii indicatori: valoarea producției globale, produsele de bază, productivitatea muncii, prețul de cost, fondurile de acumulare. Întreprinderile au îndeplinit sau chiar au depășit sarcinile la 22 din 35 de produse principale. Productivitatea muncii calculată pe un muncitor a fost superioară, în medie cu 4%, față de norma fixată. Prețul de cost al produselor a scăzut cu 0,35%, iar fondurile de acumulare au sporit cu 1,94% peste prevederile planului. În cadrul consfătuirii s-a luat hotărîrea de a spori, în anul curent, cantitatea bunurilor de consum și a îmbunătăți calitatea lor, pentru a răspunde mai bine necesităților populației și exportului.

V. B.

CUBA

CULTURA OREZULUI IA AMPLOARE

ÎN ACȚIUNEA de dezvoltare a agriculturii o atenție sporită se acordă în acest an și creșterii producției de orez. În acest scop, a fost însămînțată o suprafață de peste 20 mii caballeras (1 caballera = 13,4 ha). Publicația cubaneză **Granma** subliniază că în momentul de față se acordă o atenție deosebită ridicării productivității și calității muncii de însămînțare, folosirii eficiente a îngrășămintelor minerale și ierbicidelor, și altor măsuri menite să asigure succesul în cea mai mare campanie de însămînțare a orezului de pînă acum.

În cadrul consfătuirii naționale pentru cultura orezului, desfășurată nu de mult la Havana, s-a subliniat că în actuala campanie de însămînțare se vor aplica în orezării 75 000 tone de îngrășăminte (în substanță activă) și 39 500 tone de uree. Au fost abordate și alte probleme ca normarea muncii în campania de însămînțări, introducerea unor noi varietăți de orez, mecanizarea lucrărilor în orezării, organizarea producerii semințelor etc. Specialiștii au împărtășit, de asemenea, din experiența lor în ce privește aplicarea unor noi varietăți de orez (de tipul IR—8), de curînd introduse în Cuba și care vor lua o mare extindere.

În domeniul mecanizării, în cadrul consfătuirii, a fost dezbătută problema unei bune utilizări a combinelor importate, preconizîndu-se totodată construirea în Cuba a diverselor mașini pentru cultivarea orezului. S-a subliniat, necesitatea de a se intensifica procesul de formare a cadrelor de specialiști și muncitori pentru orezării, fiind adoptată hotărîrea de a se crea cursuri pentru șefi de loturi și zone de orezării, precum și de a atrage lucrătorii din irigații la cursuri rapide de perfecționare tehnică.

Faptul că, în prezent, peste 800 de elevi urmează cursurile Institutului tehnologic pentru orez, arată **Granma**, permite să se asigure, în anii următori, necesarul de tehnicieni de nivelul mediu pentru orezării.

ARTA BAROCULUI ŞI PLANUL MANSHOLT

SE PĂREA că rumorile trezite de „planul Mansholt" în decembrie 1968, la prezentarea lui, s-au stins definitiv. Nu mai amintea nimeni de el decit în chip incidental. Opoziţia ţăranilor, fermierilor, camerelor agricole — secţiuni importante ale corpului electoral — demonstra că niciunuia dintre guvernele în cauză nu-i va fi uşor să se pronunţe în favoarea lui. Deosebit de unele implicaţii sociale, inerente în condiţiile structurilor respective, — şomaj în rindurile salariaţilor agricoli, desrădăcinare şi suferinţă în familiile ţărăneşti cu exploatări mici şi medii — adoptarea planului mai comporta, prin orientarea şi ţelurile sale integraţioniste, inadmisibile prejudicii aduse suveranităţii naţionale a statelor. Au trecut de atunci optsprezece luni. În acest răstimp, autorul planului a simţit chiar o dată nevoia să-şi ia dosarul în servietă şi să plece într-un turneu prin toate ţările Pieţei Comune ca să şi-l pledeze personal şi la faţa locului. Dar n-a izbutit să convingă mai mult. De curind tăcerea a fost însă ruptă din nou. În cele şase capitale au sosit, trimise de Comisia Executivă de la Bruxelles, noi propuneri. Ele tind să amendeze întrucitva imaginea şi impresia dintii asupra planului. Ţelul rămine însă restructurarea întregii agriculturi a celor şase ţări de baze comunitare. În ceea ce priveşte repercusiunile sociale, noile propuneri nu dovedesc că Sicco Mansholt, şi cu el întreg „corpul de birocraţi şi tehnocraţi" — cum sînt numiţi adesea membrii executivi — ar avea cumva idei noi, deosebite, pentru a li se face faţă. Din cele zece milioane de oameni ocupaţi în agricultura ţărilor Pieţei Comune, fie că o vor dori sau nu fie că sînt sau nu acceptabile condiţiile, unul din doi trebuie să o părăsească.

SĂ RECAPITULĂM pe scurt datele problemei. Statisticile invedereaza in planul Mansholt un fapt real: două treimi din fermele existente în ţările Pieţei Comune nu dispun de o suprafaţă agricolă mai întinsă de zece hectare; iar ca şeptel, de un număr mai mare de cinci vaci. Cu toate progresele înregistrate in domeniul producţiei, acestea nu sînt evident condiţii prielnice pentru a ameliora productivitatea în agricultură la nivelul reclamat de concurenţa preţurilor mondiale. Dacă e adevărat că in ultimul deceniu numărul agricultorilor din ţările vest-europene s-a redus în mod continuu, iar productivitatea a sporit în chip constant, nu-i mai puţin adevărat faptul că schimbările ce s-au produs nu sînt suficiente pentru a asigura produselor agricole comunitare puterea de competiţie cu cele nord-americane, de pildă. Exporturile Pieţei Comune se fac şi azi în pierdere. Iar pierderile, după cum se ştie, sînt compensate din Fondul Comun, alimentat din bugetele naţionale ale celor şase state. Nu dispunem de cifre definitive, dar în anul 1969, potrivit unor evaluări ale Comisiei, cheltuielile de subsidiere a pieţelor şi de îmbunătăţiri structurale pe plan naţional al ţărilor Pieţei Comune, considerate împreună, urmau să se ridice la suma de 22,5 miliarde de franci francezi. An de an apoi, ele ar urma să crească cu 4—5 miliarde.

Subvenţiile i-au pus astfel la adăpost de concurenţă pe producători, situaţie care a făcut însă posibilă în continuare exploatarea suprafeţelor mici, precum şi stocarea unor masive excedente nevandabile — mai ales de griu zahăr şi produse lactate. Comisia de la Bruxelles consideră starea agriculturii europene ca fiind „alarmantă". Pentru a se pune în relief „subdezvoltarea agricolă a ţărilor comunitare" se subliniază că în şapte din zece gospodării, agricultorii nu-şi întrebuinţează decît trei sferturi din timpul lor de lucru şi că venitul agricultorilor este în urmă cu 25—30% faţă de cel al grupurilor socio-profesionale comparabile. Planul Mansholt pleacă de la faptul că tehnica modernă creează posibilitatea ca un singur om în agricultură să cultive 40 de hectare de pămînt arabil, iar în cazul fermelor zootehnice, să crească 40 de vaci. În avantajul rentabilităţilor optime este desigur firesc ca dimensiunea unităţilor să fie sporită. O gospodărie agricolă, susţine memorandumul Comisiei, ar trebui să dispună pentru producţie de cel puţin 80—120 ha; o fermă zootehnică — de un număr minim de 40—60 de vaci; iar una avicolă — de 100 000 păsări. Este însă tot un fapt că în condiţiile economice şi sociale ale ţărilor capitaliste, procesul de concentrare a producţiei n-ar putea avea decît un caracter de constringere pentru cele mai multe din familiile ţărăneşti.

Pentru a se face faţă exodului unei populaţii agricole de 5 milioane de locuitori siliţi să-şi abandoneze pămînturile pînă în 1980 — anul final al perioadei de realizare a proiectului — se prevăd unele măsuri de „canalizare". În afară de persoanele mai în vîrstă, care urmează să fie scoase la pensie cu anticipaţie, majoritatea celor ce urmează a părăsi agricultura vor fi îndrumaţi spre cursuri de calificare. Dar cursurile, prin ele însele nu vor putea rezolva problema plasării acestora în alte activităţi. Se atrage atenţia că în perioada actuală, cind mecanizarea şi automatizarea proceselor de producţie creează chiar în rindurile muncitorilor industriali îmbulzeală la şcolile de recalificare, concurenţa va fi acerbă. Numărul noilor locuri de muncă care vor trebui create va fi enorm. Dificultăţi mari sînt prevăzute mai ales în Italia — unde populaţia ocupată în agricultură atinge o proporţie de 24,7% — şi de asemenea în Franţa unde procentul este 15%. În celelalte ţări comunitare, proporţia este mai mică: în R.F.G. 11,6%, în Olanda 8,5%, în Belgia 7%. În Franţa, chiar fără a ţine seama de perspectiva unui şomaj generat de restructurările agricole, experţii instituţiilor economice diriguitoare pun cu urgenţă problema creării unui important număr de slujbe noi pentru muncitorii care vor deveni disponibil în procesul raţionalizărilor si reorganizărilor pe care Planul al VI-lea le are în vedere în industrie.

ÎN FAPT, exodul rural e un proces de dată mai veche in ţările vest-europene. Dacă planul Mansholt prevede că unul din doi oameni în agricultură trebuie să plece, un raport publicat in Franţa — raportul Vedel — informează că în această ţară pleacă azi de pe pămînturi cinci din şase. Bineinţeles, că e numărul cel mai mare al celor nevoiţi să plece îl constituie salariaţii agricoli şi „ajutoarele" de familie ale micilor proprietari: copii, nepoţi etc.

În noile propuneri, privind planul Mansholt, care urmăresc o accelerare a plecărilor, se prevăd compensaţii ce n-au figurat în versiunea iniţială. Pensiile pentru lucrătorii agricoli care au atins vîrsta de 55 de ani ar urma să fie suplimentate cu o „îndemnizaţie viageră". Îndemnizaţia urmează să o primească, de asemenea, şi patronii, în cazul cînd aceştia îşi părăsesc proprietăţile, dar numai acei patroni ale căror suprafeţe nu vor mai fi cultivate,ori vor fi vindute ori închiriate altor producători, judecaţi de autorităţi a „merita incurajarea". Cit despre agricultorii mai tineri de 55 de ani, se prevede că cei care vor pleca vor primi şi ei o primă, în funcţie de valoarea locativă a suprafeţei eliberate. După cum se vede, îndemnizaţiile nu sînt compensatorii, dar ele impun totuşi imense cheltuieli de finanţare a planului de restructurări.

Se cunoaşte că în intenţia „administratorilor" de la Bruxelles se mai află şi reducerea suprafeţelor cultivate. În total urmează să fie sustrase culturilor şi sterilizate pămînturi care laolaltă reprezintă o intindere cît a Belgiei. Pe această cale se speră că va fi lichidată producţia cu caracter excedentar. În dorinţa de a îmblînzi opoziţia faţă de ideea micşorării suprafeţelor agricole — manifestată mai ales în Franţa — propunerile recomandă să se acorde, celor care vor consimţi să-şi împădurească solurile arabile, o primă egală cu 80% din cheltuielile de investiţie necesare în acest scop. Faptul că fondurile necesare pentru finanţarea planului urmează să fie furnizate nu numai de către Fondul Comun, dar pe jumătate de înseşi statele membre ale Comunităţii, nu este nici el de natură să stîrnească un entuziasm deosebit în ţările C.E.E.

DACĂ AM VĂZUT cum urmează să fie „despăgubiţi" cei care pleacă, ar trebui să vedem acum care sînt stimulentele pentru cei care rămîn şi cărora le revine sarcina modernizării. În noile propuneri figurează acordarea unor prime de „demaraj". Este vorba despre subvenţii forfetare care se ridică la 27.500 de franci. Cei rămaşi vor avea şi prioritatea de acces la terenurile rămase libere. Le revine autorităţilor publice să preia de asemenea o parte din sarcina dobinzilor la cheltuielile de investiţii. Vor putea beneficia însă de încurajări numai cei ce vor dovedi că posedă o „capacitate profesională suficientă": că se pricep la contabilitate; că sînt în stare să prezinte planuri de dezvoltare desfăşurate pe un termen de 6 ani. Ei vor trebui să arate pe ce căi tind să-şi modernizeze întreprinderea; care le este programul de investiţii; şi să facă dovada că cifra lor anuală de afaceri se poate stabili la 110 000—126 000 de franci. Ziarul „Le Monde" se întreabă: Crede cineva că vor putea fi impuse reguli de calcul tuturor ţăranilor din Piaţa Comună? Că am putea să ne lipsim pentru asemenea raţiuni de toţi cei versaţi în producţia agricolă? Şi in încheiere remarcă: prea este „tehnocratică" această idee ca să nu provoace o nouă înfruntare de arme în Comunitatea Economică.

Aşa cum sînt văzute ele de cercurile politice şi economice din Europa occidentală, perspectivele noilor propuneri ale Comisiei nu par a fi prea clare. „Planul Mansholt nu e biblia mea" spunea Boulin, ministru al agriculturii in Franţa la data cînd a apărut Memorandumul. Ezitările Franţei, se refereau, între altele, şi la dimensiunile propuse pentru unităţile de producţie, pe care le socoteşte prea mari. În noua variantă, acestea nu mai sînt precizate, dar se menţine totuşi ideea scoaterii unor suprafeţe din producţie, idee împotriva căreia de asemenea se pronunţaseră reprezentanţii Franţei. Două concesii mai importante au fost făcute însă în cadrul noilor propuneri; dar tocmai ele pun în lumină acele divergenţe care, la prima vedere par de însemnătate minoră, dar care în fond au un caracter esenţial şi se arată a fi insolubile. Cea dintîi, privitoare la subsidii, admite că statele membre ale Comunităţii vor putea, în cazul în care doresc, să acorde în continuare, pînă în 1974, ajutor financiar agricultorilor ce nu pot face faţă „ansamblului condiţiilor cerute de programul european". A doua, încă mai importantă, anulează procedura propusă iniţial şi potrivit căreia competenţa în ceea ce priveşte judecarea capacităţii profesionale a persoanelor ce rămîn în agricultură ar fi urmat să aparţină instituţiilor supranaţionale. Într-o conferinţă de presă recentă, Sicco Mansholt s-a văzut nevoit să explice că, în general in aplicarea măsurilor de restructurare, autorităţile naţionale vor avea totală libertatea de manevră, astfel încît ele să poată ţine suficient seama de particularităţi.

În ciuda concesiilor şi precizărilor suplimentare, Comisia Pieţei Comune nu izbuteşte să dea propunerilor sale mai multă claritate şi forţă de persuasiune decît înainte. Pe măsură ce trece timpul proiectul se încarcă cu noi şi noi adaosuri. Planul Mansholt, a spus o dată Raymond Barre, reprezentantul Franţei în Comisia de la Bruxelles, este un edificiu baroc. De fapt, Raymond Barre nu se declarase împotriva planului Mansholt. Vroia însă probabil să spună că-l găseşte prea greoi şi întortochiat. În Franţa, după cum se ştie, barocul n-a avut niciodată mare succes. Se pare că azi este gustat din ce în ce mai puţin chiar şi în ţările în care această artă a luat naştere şi a excelat, membre şi ele ale Pieţei Comune.

Alexandru ANCA

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

PIAŢA LEMNULUI

ANUL ÎN CURS, ca anul 1969, este apreciat de organismele şi publicaţiile internaţionale specializate ca un an de oarecare intensificare a producţiei, desfacerii şi consumului de lemn şi produse lemnoase, după ce la mijlocul deceniului se observase o oarecare stagnare. Se menţine tendinţa de creştere mai rapidă a unor produse ca placajele, plăcile fibrolemnoase, panelurile, hirtia de ziar. Ca ordin de mărime, această tendinţă se exprimă în asemenea cifre de sporuri pentru perioada 1958—1968: lemn de foc 5%, lemn industrial 25%, cherestea de răşinoase 20%, cherestea de foioase 35%, placaje 120%, plăci fibrolemnoase 80%, pastă de lemn chimică 100%, hirtie de ziar 50%, alte hîrtii şi cartoane 80%.

După evaluări ale Comitetului lemnului din Comisia economică O.N.U. pentru Europa, faţă de începutul deceniului (1959—1961 = 100), producţia de cherestea a atins în ţările europene (fără U.R.S.S.) în 1969 indicele 122 şi va ajunge probabil în 1970 la 124; la cherestea de răşinoase nivelurile sînt de 119 în 1969 şi 121 în 1970, la cheresteaua de foioase 136 şi, respectiv, 139. Producţia de plăci de toate felurile s-a situat în 1969 la nivelul 261, iar în 1970 va ajunge probabil la 285, din care: la placaje şi produse similare 161 şi respectiv 169, la plăci aglomerate 482 şi respectiv 543, la plăci fibrolemnoase 176 şi respectiv 185. Pe de altă parte, producţia de produse forestiere pentru construcţie a reprezentat în 1969 faţă de începutul deceniului 135 şi poate să atingă anul acesta nivelul 139.

Piaţa produselor forestiere în Europa, cum reiese dintr-un studiu recent publicat de Secretariatul Comisiei economice O.N.U. pentru Europa împreună cu F.A.O., a fost în majoritatea cazurilor fermă în 1969 şi în primul trimestru 1970. Se apreciază că această situaţie se va menţine în continuare în acest an, chiar dacă creşterea economică în ansamblu, aşa cum se prevede, se va încetini faţă de anul trecut. Evoluţia va depinde în bună măsură de industria construcţiilor, care în majoritatea ţărilor vest-europene întîmpină anumite dificultăţi, resimţindu-se de pe urma scumpirii creditului. Reducerea ratei scontului în Anglia cu cîteva luni în urmă a fost interpretată în acest context ca favorabilă industriei construcţiilor şi deci şi desfacerii produselor lemnoase. Se sconteazǎ, de pildă, că Anglia îşi va intensifica achiziţiile de cherestea de răşinoase, care anul trecut au fost foarte lente. Pe de altă parte, majoritatea ţărilor continentale par să-şi fi acoperit în cea mai mare parte nevoile pe anul în curs. O perspectivă mai favorabilă o deschide constatarea că stocurile importatorilor se află actualmente la un nivel foarte scăzut.

Comerţul cu produse forestiere al ţărilor europene (fără U.R.S.S.) s-a mărit simţitor în 1969. Exportul a crescut cu circa 8%, ajungînd la 124 milioane mc E.M.P.L. (echivalent de materie primă lemnoasă), iar importurile, cu acelaşi ritm de creştere, au ajuns la 164 milioane mc E.M.P.L. Valoric, exporturile au totalizat 4 790 milioane dolari faţă de 4 133 milioane în 1968; peste 3/5 din sumă au reprezentat-o cheresteaua, cu 1 010 milioane, şi hîrtia şi cartonul, cu 2090 milioane dolari. Importurile au totalizat 6 540 milioane dolari, faţă de 5 640 milioane în 1968; hirtia şi cartonul au participat cu 2 050 milioane, cheresteaua cu 1 690 milioane, pasta de lemn cu 1350 milioane dolari. În unităţi naturale, creşterile cele mai mari la import în 1969 s-au înregistrat la: plăci aglomerate (+ 17%, ajungînd la 1,03 milioane tone), pastă de lemn chimică (+ 10%, 8,73 milioane tone), hîrtie de ziar (+ 18%, 2,40 milioane tone), alte sorturi de hîrtie şi carton (+ 16%, 7,81 milioane tone), lemn pentru celuloză (+ 11%, 12,40 milioane mc). Principalele creşteri la export au fost cea de 21% la plăci aglomerate (volumul atins: 0,97 milioane tone), de 18% la hîrtie (afară de hîrtia de ziar) şi carton (7,90 milioane tone), de 14% la lemn pentru celuloză (7,23 milioane mc).

O evoluţie interesantă este semnalată pe piaţa cherestelei de răşinoase, şi anume reducerea importurilor nete ale Europei. Producţia ţărilor europene în 1969 a fost de 61,6 milioane mc. Exporturile au atins un record absolut cu cifra de 19,00 milioane mc, aproape cu 1 milion mc mai mult decît în anul precedent. Importul a crescut mult mai puţin (cu 0,5%), atingînd 26,65 milioane mc. Importul net de 7,65 milioane mc. trebuie comparat cu nivelul record de 9,49 milioane mc. atins în 1965.

MONDORAMA

PERSPECTIVELE CONTAINERIZĂRII

NAVELE port-containere revendică treptat un loc și un rol tot mai important în cadrul transporturilor maritime comerciale. Conform estimațiilor, flota mondială de port-containere va însuma 350 de nave la sfîrșitul anului 1972, față de 110 nave la 1 octombrie 1969; corespunzător capacitatea totală de transport va crește de la 115 000 la 250 000 de containere normalizate (de 20 de picioare).

Considerîndu-se încărcătura medie per container de 10 tone, precum și numărul mediu anual de curse pentru nave, s-a calculat că, prin acest mijloc de transport, în 1972 ar putea fi transportate 30 milioane tone de mărfuri. O cifră spectaculoasă, a cărei progresie se datorează multiplelor avantaje oferite de containerizare, cum este, de pildă reducerea costului transportului cu aproximativ 20 dolari pe tona marfă.

O ALTĂ ZONĂ A LIBERULUI SCHIMB

MINIȘTRII economiei ai R.A.U., Libiei și Sudanului, reuniți la Cairo, au căzut de acord — după cum informează revista **Jeune Afrique** — asupra desființării treptate, începînd cu 1 ianuarie 1971, a tuturor tarifelor vamale și de tranzit între țările lor, unificării fiscale și garantării drepturilor de proprietate și de moștenire pentru cetățenii celor trei țări, adoptării de măsuri comune în privința trusturilor internaționale etc. Țările semnatare ale acordului de la Cairo s-au declarat dispuse să accepte eventuala candidatură a altor țări arabe.

ÎN STADIU DE DEZIDERAT

UNUL din argumentele principale ale participanților integrării vest-europene era acela că Piața Comună va reduce decalajul existent între țările membre și Statele Unite, pe calea introducerii celei mai avansate tehnologii. Cum se îndeplinește acest deziderat? Iată părerea unui industriaș vest-european, citat de revista engleză **The Economist**: Este adevărat că noi am sporit mult productivitatea, dar aceasta în primul rînd în vechile industrii prelucrătoare, în așa numitele sectoare ortodoxe ale construcției de mașini sau chimicalelor, industrii ale epocii lui Henri Ford... Maximum ce se poate afirma este că noi, în Comunitatea Economică Europeană, am copiat revoluția industrială a Americii din deceniul 1920—1930... Dar noi am obținut rezultate destul de slabe în multe domenii descoperite după 1950".

AEROPORTURI ÎN AFRICA

AGENȚIA pentru securitatea navigației aeriene în Africa (ASECNA), constituită în 1959, cu participarea a 14 state din centrul, vestul și sud-estul continentului, a construit, în ultimii ani, zece noi aeroporturi internaționale, în tot atîtea mari orașe din țările membre. Două dintre acestea au fost date în exploatare de curînd: la Abidjan (Coasta de Fildeș) și la Tananarive (Republica Malgașă). Cel de la Abidjan (în fotografie) este prevăzut pentru un trafic anual de 500 000 călători, iar cel de la Tananarive pentru 400 000 de călători (cifre probabile pentru anul 1980).

Amîndouă aceste aeroporturi au fost înzestrate cu piste speciale, în stare să deservească toate marile tipuri de avioane comerciale, în afară de „Boeing 747". Ca noutate pe continent sînt cele cinci trotuare rulante instalate pentru uzul călătorilor la Abidjan, între clădirea aerogării și punctele de decolare a avioanelor.

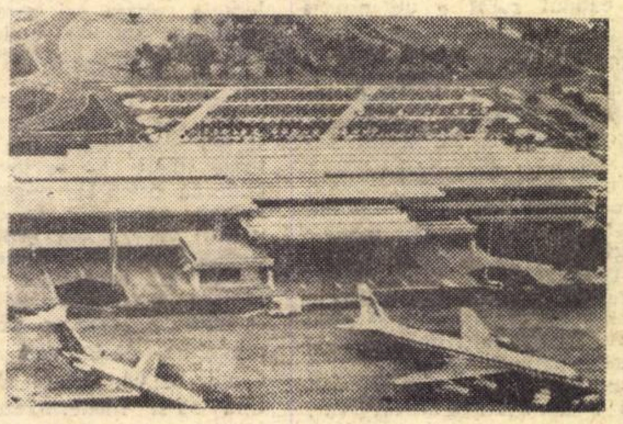

MODA „MINI" ȘI AUTOMOBILELE

FIRMELE constructoare nord-americane prevăd că din cele 12 milioane de automobile care vor fi vîndute în 1980 pe piața internă a S.U.A., 50% vor fi de dimensiuni mici. Tendința este evidențiată de pe acum de progresul constant al vînzărilor firmelor europene, în frunte cu Volkswagen, în Statele Unite. Deși vor trebui să vîndă 5 mașini „mini" (la scară americană) pentru a realiza același profit ca de pe urma a 3 automobile actuale, marile firme americane sînt nevoite să se adapteze situației. Astfel, General Motors va consacra producției de automobile mici una din cele mai moderne uzine ale sale, aceea din statul Ohio. Măsuri similare au fost anunțate și de Ford și Chrysler.

„LEGUME" MARINE

O BUNĂ PARTE din alimentele care formează în prezent hrana omului poate fi înlocuită prin plante marine selectate și hibridate — este de părere cunoscutul profesor sovietic V. Zaițev. Algele, de pildă, a menționat el, pot căpăta gust de carne sau de legume. Este posibilă, de asemenea, mărirea conținutului lor în proteine și grăsimi vegetale. Aceasta le-ar putea transforma într-un excelent aliment. Cercetătorii sovietici efectuează în prezent experiențe interesante privind culturile de stridii și midii organizate în Marea Neagră. În perimetrele experimentale stridiile, de exemplu, cresc chiar mai repede decît în condiții normale. La fiecare trei ani, o nouă recoltă este gata pentru a fi trimisă pe piață.

UN NOU ABU-SIMBEL

UN PLAN de salvare a marilor valori artistice pe care le reprezintă templul din Borobudur (Indonezia) a fost luat în considerare de U.N.E.S.C.O. Acest templu — cel mai mare din lume dintre cele închinate lui Budha — a fost construit la jumătatea secolului al VIII-lea, pe un teren instabil, care a început să se scufunde. Imensul monument — un piedestal poligonal, în trepte decorate cu basoreliefuri, a căror suprafață este de peste 2 500 mp — a ajuns, datorită ploilor și cutremurelor, la un pas de distrugerea totală. Ritmul lucrărilor de restaurare întreprinse pe plan local nu ține pasul cu procesul continuu de degradare, la care contribuie și vegetația excesivă crescută pe ansamblul arhitectural. De aceea, prin apeluri adresate comunității internaționale — scrie **Chronique de l'UNESCO** — se va colecta suma de circa 10 milioane de dolari necesară pentru efectuarea marilor lucrări preconizate. Monumentul va fi demontat complet, spre a i se putea face un nou postament, din beton, și apoi va fi reconstruit pe același loc.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

CAUCIUCUL: RIVALITATEA DINTRE NATURAL ȘI SINTETIC

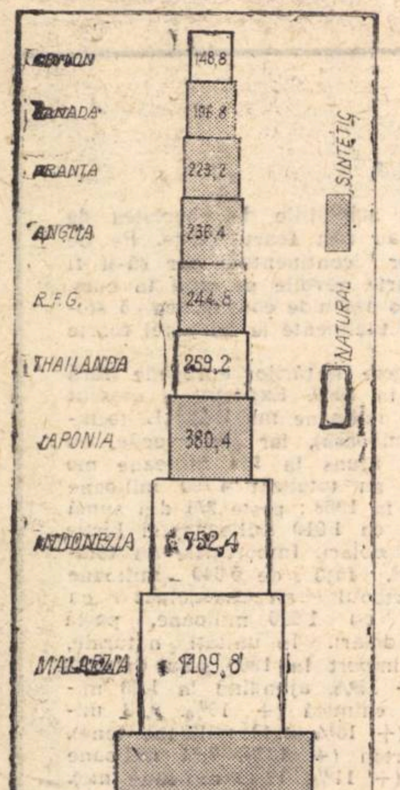

Principalii producători de cauciuc din lumea capitalistă, în 1968 în mii de tone
Dupa statisticile O.N.U.

CONCURENȚA aprigă pe care și-o fac reciproc pe piața mondială, în ultimele trei decenii, cauciucul natural și cel sintetic pare a fi tranșată în favoarea celui din urmă. Producția și consumul mondial de cauciuc sintetic au depășit net nivelele corespunzătoare ale celui natural, datorită — printre altele — faptului că extracția acestuia din urmă nu putea ține pasul cu extinderea cererii, precum și siguranței în aprovizionare pe care o oferă țărilor industriale crearea unei industrii proprii de cauciuc sintetic.

După cum se poate vedea din graficele 1 și 3, Statele Unite se mențin într-un considerabil avans față de celelalte țări din lumea capitalistă, în ceea ce privește atît producția globală de cauciuc sintetic, cît și nivelul consumului de cauciuc (sintetic și natural) pe locuitor.

Producția de cauciuc natural este concentrată în întregime în zona ecuatorială și sub-ecuatorială, constituind principalul sau unul din principalele articole de export ale Malaeziei, Indoneziei, Thailandei, Ceylonului, Cambodgiei ș.a. Trebuie menționat, de asemenea, că majoritatea țărilor socialiste din Europa (U.R.S.S., R.D. Germană, România, Polonia, Cehoslovacia) au dezvoltat — îndeosebi în ultimul deceniu — producția proprie de cauciuc sintetic.

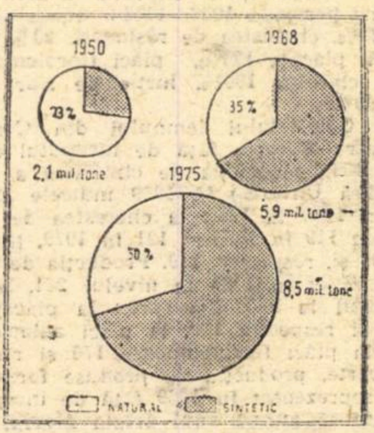

Creșterea consumului de cauciuc în țările capitaliste între anii 1950—1975, în milioane tone
(După „L'Usine Nouvelle")

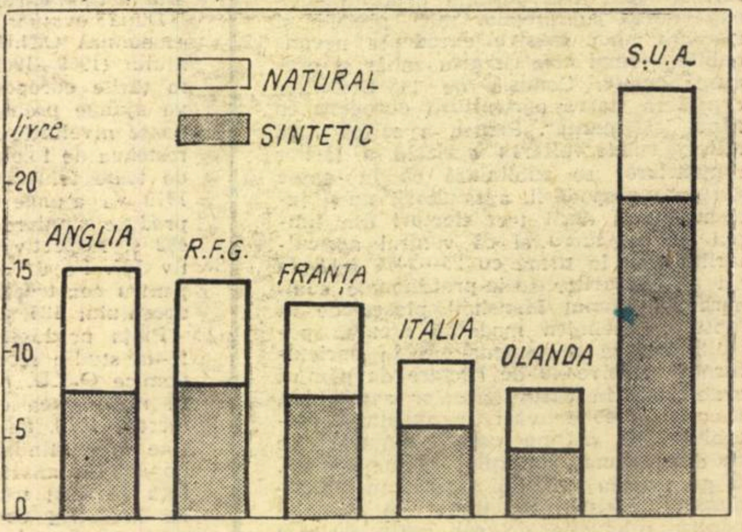

Consumul de cauciuc pe un locuitor, în 1966, într-o serie de țări capitaliste industriale (1 livră = 453,59 g). (După „L'Usine Nouvelle")

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 24(354)
24
VINERI
12 iunie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
20 pagini • 2 lei

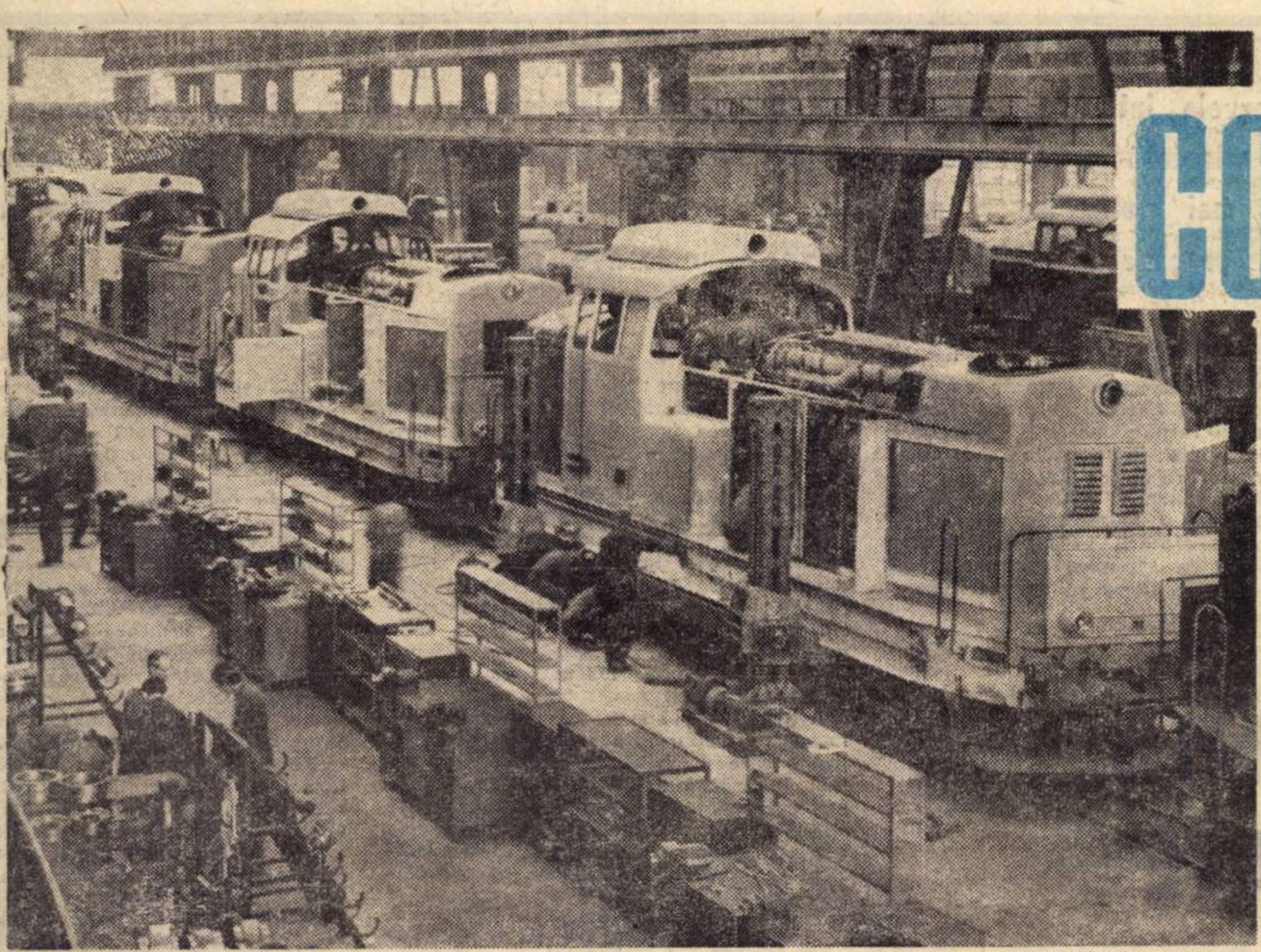

COMPETIȚIA METAL-VALOARE

CENTRALA— UNITATE ECONOMICĂ

ÎNALTĂ CONȘTIINȚĂ PATRIOTICĂ, HOTĂRÎRE FERMĂ DE A ÎNDEPLINI ȘI DEPĂȘI PLANUL PE 1970

ASPECTE ECONOMICE ALE CONFERINȚEI GENERAL-EUROPENE PENTRU SECURITATE ȘI COOPERARE

Înlocuirea mijloacelor de producție parțial uzate

DETERMINAREA DURATEI OPTIME

SPORINDU ŞI ANGAJAMENTELE INIŢIALE

CLASA MUNCITOARE ÎŞI AFIRMĂ ÎNALTA CONŞTIINŢĂ PATRIOTICĂ, HOTĂRÎREA FERMĂ DE A ÎNDEPLINI ŞI DEPĂŞI SARCINILE DE PLAN PE 1970

Valorificînd mai intens rezervele interne, colectivele de muncă din intreprinderi obţin, zi de zi, noi succese în producţie ● Întreaga activitate orientată spre normalizarea producţiei în unităţile lovite de urgia apelor, compensarea pagubelor produse, realizarea a tot mai multe bunuri materiale necesare economiei naţionale ● Îndeplinirea planului pe 1970 şi pregătirea producţiei pe 1971 — obiective majore.

RASPUNZÎND chemării partidului, oamenii muncii din întreaga ţară — din fabrici şi uzine, şantiere de construcţii, exploatări miniere şi petroliere, de pe ogoare etc. — manifestîndu-şi înaltul spirit de răspundere faţă de viitorul patriei, faţă de cauza nobilă a socialismului, îşi dedică întreaga lor capacitate şi putere de muncă înfăptuirii programului privind refacerea imenselor valori distruse de calamităţi, normalizarea întregii vieţi economice şi sociale. Punînd în valoare noi resurse interne, muncitorii, inginerii şi tehnicienii, reuşesc să producă mai multe bunuri materiale necesare satisfacerii în măsură mereu sporită a cerinţelor economiei naţionale. Muncind în schimburi prelungite şi duminicile, angajamentele sporite faţă de cele iniţiale, încep să se transforme, treptat, în fapte.

Industria metalurgică

MAI MULTĂ FONTĂ, OŢEL ŞI LAMINATE

Interviu cu ing. ION CHEŞA, adjunct al ministrului industriei metalurgice

ÎN TOATE judeţele care au avut de suferit de pe urma calamităţilor naturale, se desfăşoară în prezent o intensă activitate de reconstrucţie atît a unităţilor industriale cît şi a locuinţelor cetăţenilor distruse sau avariate. Totodată diferite ramuri ale economiei naţionale şi, îndeosebi, industria constructoare de maşini, participă nemijlocit la recuperarea pagubelor provocate, prin suplimentarea angajamentelor luate de a produce mai multe bunuri materiale. Toate acestea necesită cantităţi sporite de metal. În legătură cu aceasta, redactorul nostru **L. Tintea** s-a adresat tov. ing. **Ion Cheşa**, adjunct al ministrului industriei metalurgice, cu rugămintea de a răspunde la întrebările:

● În ce măsură au fost afectate de calamităţi, direct sau indirect, intreprinderile din ramura dv., ce acţiuni s-au iniţiat pentru ca activitatea de producţie să nu sufere?

— Calamităţile naturale care s-au abătut asupra numeroaselor judeţe ale ţării, cauzîndu-le pagube incalculabile, nu au afectat direct intreprinderile siderurgice. Datorită însă întreruperilor în circulaţia feroviară, procesul de aprovizionare a unor unităţi a avut temporar de suferit, reclamînd măsuri urgente de remediere a situaţiei. Ţinînd seama de faptul că stocul de cocs pentru furnale la Combinatul Siderurgic — Galaţi nu era asigurat decît pentru 2—3 zile, de exemplu, s-a luat măsura dirijării întregii cantităţi de cocs din import spre această importantă unitate, celelalte uzine avînd asigurate stocuri pe 14—20 zile. În acest fel, s-au creat condiţii ca marile furnale ale Galaţiului să nu-şi întrerupă nici o clipă activitatea. Tot datorită întreruperilor în circulaţia feroviară, în unele zone s-au ivit greutăţi în aprovizionarea oţelăriilor cu fier vechi şi păcură. În strînsă colaborare cu organele C.F.R., aceste greutăţi au fost înlăturate, cantităţile de fier vechi fiind livrate zilnic de la centrele de colectare din zonele neafectate de calamităţi, iar păcura direct de la rafinării.

Au fost şi cazuri, cînd din cauza dificultăţilor ivite în transporturi, neaprovizionarea ritmică s-a soldat cu unele nerealizări de producţie. Combinatul Siderurgic — Reşiţa de pildă neprimind la timp ţagle de la Hunedoara — ca urmare a întreruperii circulaţiei feroviare în zona Ilia — nu a realizat în întregime sarcina de plan la laminate finite pline pe luna mai. De asemenea, datorită inundaţiilor provocate de revărsarea Mureşului, a fost avariată temporar magistrala de gaz metan care alimentează Uzina „Oţelul Roşu".

Măsurile operative luate de comandamentul înfiinţat în cadrul ministerului, acţiunile întreprinse pe plan local, precum şi munca fără preget depusă de siderurgişti, a dus la diminuarea efectelor negative ale inundaţiilor, reuşindu-se chiar în aceste condiţii deosebite să se îndeplinească şi să se depăşească planul pe luna mai. Datorită îmbunătăţirii indicilor de utilizare a agregatelor, a folosirii mai productive a timpului de lucru, **în primele 5 luni ale anului s-au produs peste plan 7544 tone cocs, 24296 tone oţel, 15630 tone laminate finite pline, 11137 tone tablă mijlocie şi groasă, aproape 5000 tone ţevi din oţel şi 1755 tone produse refractare.** Prin cantităţile sporite de metal livrate economiei naţionale, planul producţiei marfă pe primele cinci luni ale anului a fost depăşit cu 266 milioane lei.

Activitatea intensă desfăşurată a permis, de alfel, ca după retragerea apelor, unele comenzi urgente solicitate de diferite întreprinderi afectate de calamităţi, să fie satisfăcute cu maximum de operativitate. Astfel, au fost livrate Combinatului chimic — Tîrnăveni, Uzinei de produse sodice — Ocna Mureş şi altor întreprinderi peste 450 tone de cărămizi refractare. Uzina „Republica"—Bucureşti a livrat întreprinderii de conducte magistrale din Mediaş 300 tone ţevi, iar alte 500 m conducte pentru refacerea reţelei de alimentare cu apă a oraşului Satu Mare.

● Ţinînd seama că asigurarea unui ritm susţinut de producţie în întreaga economie solicită tot mai mult metal, cum va fi satisfăcută această cerere?

— Stimulate de realizările obţinute pînă acum şi animate de dorinţa fermă de a-şi aduce întreaga contribuţie la opera de refacere şi reconstrucţie a zonelor calamitate, siderurgiştii — reanalizîndu-şi realist posibilităţile pe care le au — şi-au suplimentat simţitor angajamentele luate iniţial în întrecerea socialistă. Concret, **în loc de 5500 tone cocs, cît a fost angajamentul iniţial, se vor realiza 8500 tone; la fontă, angajamentul a sporit de la 33300 tone la 37300 tone, prin hotărîrea furnaliştilor de la Combinatul siderurgic — Galaţi şi de la Combinatul Siderurgic — Reşiţa. Cifra de 50050 tone oţel peste plan, cît reprezenta angajamentul luat la începutul anului, a crescut cu încă 4800 tone, iar la laminate în loc de 27600 tone se va realiza 33100 tone.** Angajamentele au fost sporite simţitor şi la ţevi din oţel. Valoric, producţia ce va fi realizată peste plan în 1970, pe minister, se va ridica la peste 330 milioane lei, în loc de 173 milioane cît erau prevăzute iniţial.

Acţiunea de sporire a producţiei de metal va trebui însă strîns împletită, în lunile care urmează, cu gospodărirea cît mai judicioasă a materiilor prime şi a materialelor, cu reducerea consumurilor specifice. Numai în acest fel, industria noastră siderurgică va putea să realizeze din aceeaşi cantitate de materie primă, mai multă fontă, oţel şi laminate şi să reducă preţul de cost al acestora.

● Cum prevedeţi că va fi încheiat anul 1970 şi ce măsuri vor fi luate pentru desfăşurarea activităţii viitoare?

— Este greu de prevăzut în amănunt ce se va întîmpla pînă la sfîrşitul anului. În tot cazul, ceea ce pot afirma cu certitudine este faptul că sarcinile planificate pe acest an, plus angajamentele majorate, vor fi îndeplinite întocmai. În ce priveşte, pregătirea producţiei pentru 1971 — primul an din cincinalul următor — trebuie să arăt că la noi ea a şi început virtual. Atît la nivelul ministerului, cît şi la nivelul centralelor industriale se desfăşoară o intensă activitate pentru realizarea obiectivelor de investiţii care urmează să intre în funcţiune în 1971 şi se creează condiţii pentru cele care se află în construcţie în continuare sau vor începe la anul. În 1971 vor intra în funcţiune, printre altele, laminorul de benzi la cald şi se va extinde capacitatea laminorului de tablă groasă (cu încă 200 000 t/an) de la Combinatul siderurgic — Galaţi, laminorul de cupru de la Uzina „Industria sîrmei" — Cîmpia Turzii, noi cuptoare la Fabricile de produse refractare din Alejd, Pleaşa şi altele.

Paralel cu activitatea desfăşurată în domeniul investiţiilor, se lucrează la elaborarea, într-o primă variantă, a planurilor de măsuri tehnico-organizatorice, planuri care urmează să fie definitivate cu mult înainte de începerea anului de producţie, pentru a se crea din timp condiţii de materializare a prevederilor cuprinse în ele. De asemenea, atît în Institutul de cercetări metalurgice, cît şi în unele uzine se află de pe acum într-o fază avansată cercetările şi experimentările privind asimilarea de noi mărci de oţeluri superioare, ce se vor elabora anul viitor, paralel cu creşterea ponderii oţelurilor aliate şi înalt aliate în producţia totală de metal a ţării.

Problema principală ce se pune în anul viitor în siderurgie — ca de altfel în întreaga noastră industrie — este aceea ca, paralel cu sporirea producţiei (îndeosebi pe seama folosirii mai bune a capacităţilor de producţie, a forţei de muncă şi a timpului de lucru) să fie ridicată la un nivel şi mai înalt eficenţa întregii activităţi economice. În acest sens, vom lua în continuare măsuri pentru stabilirea unor consumuri specifice de materii prime şi materiale cît mai corespunzătoare nivelului tehnic, calificării şi experienţei dobîndite de colectivele de muncă.

Schiţînd sumar cîteva din orientările principale pentru asigurarea producţiei pe 1971, nu uităm nici o clipă că în răstimpul cît a mai rămas pînă la sfîrşitul anului va trebui să muncim din răsputeri pentru a putea satisface în condiţii cît mai bune nevoile sporite de metal ale ţării.

Industria petrolului

DIMENSIUNILE PROPRIILOR EFORTURI

Convorbire cu ing. NICOLAE ION, adjunct al ministrului petrolului

INDUSTRIA petrolului şi gazelor naturale, ramură cu vechi tradiţii în ţara noastră, poartă înalta răspundere de a asigura economiei naţionale cantităţi sporite de combustibili lichizi şi gazoşi, materii prime pentru retortele chimiei. Anul acesta calamităţile naturale au afectat şi unele unităţi din sectoarele de foraj, exploatare, transport şi desfacerea produselor petroliere. Cu toate greutăţile existente, înfăptuirea integrală a sarcinilor de plan pe 1970, recuperarea pagubelor provocate de calamităţi, preocupă în mod direct atît ministerul cît şi unităţile sale. Toate forţele sînt îndreptate acum spre valorificarea maximă a resurselor existente, spre înfăptuirea angajamentelor luate, de a produce mai mult, mai bine, mai ieftin. În acest cadru de idei se înscrie şi convorbirea de faţă.

● Unităţile petrolifere, de gaz metan, răspîndite pe întreg teritoriul ţării, au avut de suferit în urma inundaţiilor?

— Inundaţiile catastrofale din luna mai şi iunie au provocat multor unităţi din ramura noastră serioase pagube. Au fost afectate parţial 4 conducte magistrale şi 3 conducte principale de transportat gazul metan. Întreruperea livrării gazului a fost de scurtă durată, în prezent toate funcţionînd la întreaga lor capacitate.

Au fost afectate de calamităţi, pînă la 6 iunie, un număr de 29 depozite şi staţiuni PECO. Cu excepţia staţiunii PECO-Sulina, aflată încă sub ape (n.r. — 9.VI.1970), toate au reînceput activitatea. Subliniem că în întreaga perioadă am asigurat aprovizionarea tuturor beneficiarilor industriali şi a populaţiei din judeţele calamitate.

⟶

Cu toate greutățile întîmpinate în rețeaua de distribuire planul de desfacere a produselor petroliere a fost depășit în luna mai cu 6 mil. lei, din care 2 mil. reprezintă livrări în plus către fondul pieței. Închei lista exemplificativă a efectelor negative ale inundațiilor amintind de cele 8 formațiuni de lucru aparținînd Întreprinderii de prospecțiuni geologice și geofizice — București, scoase din funcțiune în perioada 14—23 mai. Și ele și-au reluat activitatea.

Pierderile de producție și pagubele, estimate pînă la 8 iunie 1970, în toate unitățile ministerului afectate de calamități, sînt de circa 100 mil. lei.

● **Ținînd seama de toate aceste greutăți, ce măsuri au fost luate pentru a se asigura îndeplinirea sarcinilor de plan ?**

— Cu toate pagubele pricinuite de inundații, eforturile depuse de toate întreprinderile noastre, au fost concretizate în realizarea și depășirea principalilor indicatori de plan. Producția globală industrială în luna mai a.c. a fost îndeplinită în proporție de 100,9% (+ 9 mil. lei), producția marfă vîndută și încasată 100,8% (+8,1 mil. lei) și productivitatea muncii 101,1%. Am dat peste plan importante cantități de țiței, gaze de sondă, gaz metan, benzină, uleiuri minerale etc. Toate centralele, grupurile și întreprinderile industriale subordonate ministerului și-au îndeplinit sarcinile de plan.

Nerealizările provocate de calamități au fost compensate prin depășiri chiar în cadrul centralelor respective. Astfel, minusul de 2,8 mil. lei producție globală al Uzinei mecanice — Mediaș (aparținînd de Centrala industrială gaz metan), a fost acoperit de plusul asigurat de sectorul extracție și transport din cadrul aceleiași centrale. Realizări deosebite, urmare a efortului de a acoperi pierderile prin depășirea sarcinilor, au fost obținute de Grupul industrial de foraje și extracție al țițeiului — București, Pitești, Ploiești, Moinești etc.

Și pe ansamblul celor 5 luni scurse de la începututl anului sarcinile de plan au fost depășite, constituind o garanție a îndeplinirii planului ultimului an al cincinalului. Producția globală a fost realizată în proporție de 101,3, producția marfă 101,4, productivitatea muncii 101,4.

● **Realizările dobîndite pînă în prezent în îndeplinirea planului nu reprezintă desigur plafonul maxim al aspirațiilor unităților dvs., ele dispun probabil de potențe mult mai mari ?**

— Într-adevăr, angajamentele recent suplimentate prevăd o creștere a producției globale cu73,4 mil. lei, a producției marfă cu 24,9 mil. și economii sporite la prețul de cost cu 58,0 mil., beneficii mai mari cu 68,3 mil. față de sarcinile planificate pe acest an.

Mijloacele prin care vom obține transformarea potențelor de care ați amintit în certitudini sînt în esență: folosirea integrală a capacităților de producție la instalațiile de prelucrare a țițeiului, încărcarea schimburilor 2 și 3, din unitățile care nu lucrează cu foc continuu, la nivelul schimbului 1; aprovizionarea ritmică a rafinăriilor cu țiței din țară și din import; urmărirea, în continuare, a creșterii gradului de valorificare a tonei de țiței; reducerea duratei de efectuare a reviziilor mecanice a instalațiilor pentru prelungirea ciclului lor de funcționare ș.a.

Dezvoltarea impetuoasă a tuturor ramurilor economiei în viitorul cincinal ridică în fața noastră sarcina de mare răspundere de a asigura nevoile de combustibil și materie primă la un nivel mult sporit. Aceasta impune pe lîngă gospodărirea rațională a rezervelor naționale de petrol și gaze și găsirea acelor resurse care să permită satisfacerea tututor solicitatorilor. Acordăm, de aceea, importanța cuvenită perfecționării tehnologiilor de exploatare și folosirii procedeelor moderne de extracție (combustie subterană, injecție cu apă aditivală), explorării mai intense a zăcămintelor, utilizării forajului la mare adîncime, reactivării fondului de sonde inactive, reducerii pierderilor în extracția și transportul țițeiului, a gazului metan etc.

Septimiu POP

In industria minieră

ÎN CINCI LUNI, O PRODUCȚIE MARFĂ SUPLIMENTARĂ DE 146 500 000 LEI

CALAMITĂȚILE naturale ce s-au abătut asupra țării au afectat și activitatea a 22 de unități miniere. A fost inundată Întreprinderea minieră-Căpeni (sectorul Virghiș) și Exploatarea miniera-Baia Borșa, la care au fost izolate minele Toroiaga și Burloaia. La Exploatarea minieră-Baia Borșa, de pildă, din cauza inundației, drumurile de acces la mină au fost spălate în mai multe puncte, aprovizionarea cu apă industrială și potabilă a fost întreruptă, conducta de transport a sterilului la iazul de decantare a fost ruptă, iar linia de înaltă tensiune care alimentează exploatarea a suferit avarii. Celelalte 20 de unități — printre care Exploatările miniere Nistru, Săsar, Flotația centrală Baia Mare, Exploatarea minieră — Deva, Exploatările miniere-Baia de Arieș, Leșul Urșului, Salinele-Ocna Mureș și Praid etc. — și-au redus parțial activitatea sau pe perioade scurte, fie ca efect al inundațiilor, fie datorită lipsei de materie primă. Din această cauză, în luna mai, unitățile miniere afectate au înregistrat pierderi de producție la sortimentele cupru, plumb și zinc — în concentrate.

Pentru a se atenua efectul negativ al acestor nerealizări, asupra economiei naționale, au fost întreprinse măsuri operative. Astfel, pentru obținerea cantității de metal lingou prevăzută în plan, s-au mobilizat stocurile de concentrate de la uzinele metalurgice; în toată perioada întreruperii transportului feroviar, s-a organizat, pe principiul coloanei auto, transportul acestor produse de la unitățile miniere la Uzinele de cupru din Baia Mare și la Uzina chimică-Copșa Mică. În acest mod, planul la metal lingou, pe luna mai, inclusiv pe cele cinci luni care au trecut din acest an, a fost integral îndeplinit.

Ca urmare a acțiunilor întreprinse pe plan local și a sprijinului acordat de minister, în prezent activitatea a fost reluată la toate unitățile afectate de calamități. **Pe ansamblul ministerului, planul a fost depășit, în primele cinci luni ale anului, cu 147,9 milioane lei la producția globală și cu 146,5 milioane la producția marfă.** În această perioadă, **s-au livrat economiei naționale, suplimentar: 136.124 t cărbune, 2.789 t minereu de fier, 12.612 t sare și 29.570 t calcar industrial.** De remarcat este faptul că, la capătul a cinci luni de activitate, toate unitățile ministerului — combinate, centrale etc. — și-au realizat sau depășit sarcinile de plan.

Pornind de la cerințele sporite ale economiei naționale, ministerul a luat măsuri menite să asigure realizarea și depășirea sarcinilor de plan pe 1970. Astfel, paralel cu punerea în funcțiune a noi capacități de producție: Mina Bărbăteni — cărbune, Mina de la Valea Chiuarului — bentonită, Salinele de la Tg. Ocna și Slănic-Prahova etc. — s-au luat măsuri tehnico-organizatorice adecvate pentru atingerea înainte de termen a parametrilor proiectați la unitățile recent date în exploatare. De asemenea, s-au luat măsuri pentru organizarea rațională a proceselor de producție, în vederea utilizării cu eficiență sporită a utilajelor din dotare și a fondului de timp. **Colectivele de muncă din sectorul cărbune, fier și nemetalifere pe baza măsurilor întreprinse, s-au angajat să realizeze, pînă la sfîrșitul anului, o producție globală suplimentară de 100 milioane lei și producție marfă în valoare de 80 milioane lei.**

B. ION

La Combinatul textil Sighișoara fiecare piesă, fiecare mașină a fost curățată, controlată, verificată, pusă la punct după ravagiile provocate de revărsarea Tîrnavei Mari

JUDEȚUL TULCEA

ÎN PRODUCȚIE ȘI ÎMPOTRIVA APELOR

COLECTIVELE de muncitori, ingineri, tehnicieni, din unitățile economice ale județului Tulcea, salariații Întreprinderilor agricole de stat și-au luat în aceste zile angajamente de depășire a sarcinilor de plan. Astfel, salariații combinatului alimentar au hotărît să realizeze suplimentar o producție marfă de 6,8 milioane lei — cifră echivalentă cu 300 t conserve de legume 50 t conserve de peste, 10 t brînzeturi și alte produse; colectivul de la UIL Tulcea va depăși valoarea producției globale și marfă cu 150%; salariați de la IAS Mihai Cogălniceanu au stabilit să-și suplimenteze angajamentele luate inițial cu 960 000 lei (ceea ce înseamnă o producție de porumb mai mare cu 187 tone, depășirea cu 38 tone a angajamentului anterior la floarea soarelui etc.)...

Pe județ, angajamentele se pot exprima prin următoarele cifre: o producție suplimentară marfă de 10,3 milioane lei; depășirea planului la export cu 420 000 lei valută; livrările la fondul pieței vor crește cu 6,14 milioane lei; sporirea beneficiilor cu 3,9 milioane lei; 6 180 t de porumb, 874 t de legume, 1 060 t de floarea soarelui în plus la fondul centralizat al statului.

„DUNĂREA a scăzut cu 10 cm". „Azi este staționară". „Din nou a crescut 2 cm"... La Tulcea, apele Dunării de-a lungul celor trei brațe, în canalele, lacurile și gîrlele Deltei — la data de 9 iunie a.c. se mențineau cu 50 cm, și în unele locuri chiar cu mai mult peste cotele de inundații. Și în continuare, conform previziuni Buletinelor hidrologice, apele Dunării vor continua să se mențină peste cota inundabilă încă 7—8 zile.

Cine se interesa pînă nu demult de asemenea date la Tulcea? Cotele apelor Dunării nu interesau prea mult pe omul obișnuit. Acum însă, lucrurile s-au schimbat, mai ales de cînd Dunărea nu se mai satură, lățindu-se într-una. Din ultimele date rezultă că în județul Tulcea s-au distrus valori ce se ridică la zeci de milioane lei. **Numai valoarea mijloacelor fixe distruse** — diguri, canale, bazine experimentale și clădiri — **este pînă acum de circa 18.000.000 lei.** Pentru a repune în funcțiune mijloacele de bază avariate sînt necesare mai bine de 80 milioane lei.

ÎN MOMENTUL de față apele continuă să domnească în județul Tulcea. În oraș apa n-a pătruns decît pe faleză, deoarece oamenii, prin acțiuni hotărîte, rapide, au forțat-o să-și urmeze cursul normal. Digurile suplimentare, supraînălțarea celor existente, au dus la salvarea zonei industriale, a uzinei de apă, a platformei din centrul orașului. Apa mustește totuși în diverse locuri prin oraș — uneori este eliminată zilnic cu motopompe — pe alocuri au apărut construcții de beton în jurul gurilor de canal. adevărate „fîntîni", care împiedică apa, împinsă afară prin canal, să se împrăștie pe străzi.

În județul Tulcea, digurile apără — de-a lungul Dunării și al canalelor — incinte agricole însumînd o suprafață de peste 26 000 de hectare agricole, precum și numeroase localități — Ostrov, Pecinega, Măcin, Jija, Luncavița, Nufărul, Mahmudia, Murighiol etc.

Împotriva apelor au fost supraînălțate, construite sau reparate diguri pe o lungime de 49.600 km; zilnic 3 000 pînă la 6 000 de oameni — civili sau soldați — au lucrat pentru a înfrînge Dunărea.

Cîte nu se ascund însă în spatele acestor cifre? Încercăm să dăm puțin vălul la o parte și... zeci de oameni din Caraorman au muncit cu înverșunare să ridice cu 30 cm digul pepinierei piscicole la care lucrau, apoi alți 40 cm. Și astfel au reușit să salveze o stațiune de reproducție artificială de o deosebită importanță pentru cercetarea științifică piscicoiă.

ORGANIZAȚI în schimburi de zi și noapte, locuitori din Sulina muncesc la amenajarea digului circular al orașului încercuit din 3 părți de apă — Marea Neagră, Dunărea și bălțile din brațul Sf. Gheorhe, și inundat 80%...

Pardina rezistă eroic. Din 180 de case; doar vreo 12 au rămas neinundate. Locuitorii și-au făcut colibe de stuf pe părțile uscate și luptă pentru apărarea digului, care ferește restul de pămînt al așezării... eroi, la Bara Sulina, unde pragul de nisip crește mereu, vertiginos. Și totuși, cota Barei trebuie menținută la minimum 23 de picioare Altfel s-ar inunda total Sulina, localitățile aflate în amonte, s-ar opri navigația pe Dunăre. Aici se muncește foarte mult, cu îndîrjire și zilnic o voce calmă raportează Bucureștiului: „La Bara Sulina — totul decurge normal"...

Pretutindeni militari. Sfîrșesc treaba într-un loc, pun în siguranță vieți omenești, utilaje, unități economice, apoi pleacă în alte puncte grele, unde iau totul de la început.

Modesto FERARINI

→

CRONICĂ DE ÎNTREPRINDERE

„Emailul Roșu" — Mediaș

FABRICA PRODUCE DIN NOU

ZILE ȘI NOPȚI de grele încercări pentru colectivul de muncă de la Uzina „Emailul Roșu" din Mediaș. Deși am luat măsuri de îndiguire, de zidire a intrărilor în ateliere și secții apa plină de mîl a întrecut, în zilele de mai, cu mult cotele maxime știute, dărîmînd totul în cale și inundînd în întregime uzina noastră. În secțiile mecanică, email, centrala termică, în magazii apa a acoperit totul, sfidînd parcă munca noastră de zi cu zi.

Am fost prezent cînd ziua, în amiaza mare, în 20 de minute, toate secțiile uzinei noastre erau acoperite cu un strat de peste doi metri de apă murdară. Cei mai mulți salariați erau la datorie înfruntînd furia apelor. Cînd puterea lor ne-a depășit am fost evacuați majoritatea dintre noi. Au fost însă muncitori care și-au petrecut ziua și noaptea pe acoperișurile unor secții și în cîteva birouri pînă ce au fost salvați.

În cîteva zile am suferit pierderi neînchipuit de mari. Produse finite de 8 milioane lei, materii și materiale de peste 7 milioane, stricăciuni la clădiri și altele. Ceea ce ne-a întristat foarte mult a fost faptul că instalații extrem de complicate abia terminate la sectorul I, în valoare de 134 milioane lei, au fost acoperite în întregime cu mîl în strat de 50 cm.

Cu deplin optimism, avînd îndemnul partidului, colectivul nostru de muncă nu s-a resemnat după cele două inundații ci, dimpotrivă, a acționat cu calm și hotărîre. Toți ca unul, conștienți că fiecare trăiește acum pentru toți, au trecut la refacerea uzinei. După ce s-a putut intra în incintă a început evacuarea apelor, folosindu-se toate pompele existente și ajutorul tovarășilor de la alte întreprinderi. Am confecționat lopeți și cu tot personalul am trecut la scoaterea apei și nămolului de pe căile de acces și din birouri.

Evident, problema principală era repunerea în fucțiune a tuturor utilajelor. La eforturile titanice ale tuturor salariaților s-au alăturat și alți prieteni din București, Brașov și Sibiu.

La ora actuală fabrica nu lucrează cu întreaga sa capacitate. Și-au reluat activitatea doar secția de prelucrare a tablei și secția 2 (fosta fabrică „Ideal") unde se execută cărucioare pentru copii și jucării.

Intrarea în funcțiune a întregii fabrici depinde direct de darea în exploatare a cuptoarelor de emailare. Datorită muncii depuse în aceste zile, primul cuptor de acest fel, va produce în jurul datei de 10—12 iulie. Pînă la sfîrșitul lunii iulie se vor pune în funcțiune, eșalonat și celelalte patru cuptoare. Sperăm că prin măsurile adoptate, sprijinul concret primit, odată cu intrarea în funcțiune a întreprinderii la toată capacitatea sa, producția nerealizată să o recuperăm pînă la sfîrșitul anului.

ing. Constantin TATOMIR
director
Uzina „Emailul roșu"-Mediaș

„1 Septembrie" — Satu Mare

TOTUL DE LA ÎNCEPUT

AM FOST de multe ori la „1 Septembrie". Am admirat nu o dată edificiul din beton al halei de montaj — o desăvîrșită expresie a arhitecturii moderne. Admiram curățenia de farmacie. Deși Someșul „a plecat", în secție i se văd urmările sumbre, adică cuptorul nr. 3 explodat, mii de metri de cabluri distruse, transformatorul de energie electrică avariat, 600 de motoare electrice au fost înecate de mîl, automatele au devenit simple cutii fără viață. Fără să socotim producția zilnică pierdută, pagubele în materiale și utilaje depășesc cîteva zeci de milioane lei. Aproape că totul trebuie luat de la capăt. Se lucrează la „1 Septembrie" în două schimburi prelungite de 12 ore. Mulți însă, foarte mulți nu sînt la posturi. Casele lor au fost luate de ape. Au venit în schimb alți muncitori de la „Metalul Roșu" Cluj, de la „Metalica" — Oradea, de la Uzinele „Unio" — Satu Mare și alți oameni. În dorința de a ajuta, au venit și specialiști din Austria și Olanda care și-au dat mîna împreună la înlăturarea urmărilor avariilor provocate de ape.

Se muncește zi și noapte, fără odihnă. Se verifică circuitul electric, se recondiționează automatele, se ridică motoarele electrice. Lîngă un tablou de comandă acoperit cu smalț l-am întîlnit pe Nicolae Ștefan, un automatist de la „Metalica" — Cluj. Lucrează cu încă 30 automatiști, electricieni, lăcătuși mecanici la verificarea tablourilor de comandă din secția „smalț". Au venit împreună cu directorul fabricii ing. Eugen Oacheș. Printre altele, tov. Nicolae Ștefan mi-a spus: „Am venit pentru că așa trebuie. Așa este omenește. Duminică, cînd am sosit, nu puteam să intrăm în fabrică din cauza apelor, dar am transportat apă și alimente pentru sinistrați. Acum însă nu mai avem mult de lucru. Majoritatea releelor și a circuitelor electrice au fost verificate și în bună parte puse în funcțiune...".

Lucrurile însă nu se opresc numai la verificări și recondiționări. Foarte multe piese de la automate, de la utilajele speciale au devenit neutilizabile. Piesele de schimb ridică astfel o problemă importantă care va întîrzia punerea în fucțiune a fabricii cu tot efortul colectivului, deoarece de data asta este vorba de import. De la tov. Sterică Hagiac, ing. șef adjunct al fabricii, care răspunde de problema de investiții, am aflat că secția de turnătorie, nichelaj, scule și verificatoare a început să funcționeze; la secția de prelucrări mecanice, cîteva strunguri lucrează și ele din plin. Au fost rezidite cuptoarele de ardere a smalțului care au explodat. Dar mai sînt foarte multe lucruri de făcut, deoarece zilnic se pierde sau mai bine zis se contabilizează la producția nerealizată aproape 1 000 de mașini de gătit și sobe emailate.

Conform graficului se apreciază că la 15 iunie fabrica va putea produce parțial. Calculele arată că în perioada de stagnare a activității, s-a pierdut o producție echivalentă cu circa 30.000.000 lei. Muncind zi și noapte, colectivul întreprinderii este însă hotărît să facă totul pentru normalizarea cît mai grabnică a situației. Se vor lansa în producție noi S.D.V.-uri preconizate pentru trim. III și astfel se vor face mari economii de timp și tehnicitate, care vor permite pînă la urmă să fie mărită și viteza benzii de asamblare. Există încă rezerve privind capacitățile de producție. Munca va fi organizată în așa fel, încît nici un utilaj să nu stagneze măcar o oră.

Eforturile deosebite depuse au permis ca zilele acestea să fie puse în producție noi secții. Pe ansamblul, nivelul producției atins în raport cu capacitatea întreprinderii este de 30%. În prezent s-au creat condiții ca primul cuptor de emailare să fie dat în exploatare pînă la jumătatea lunii în curs, iar cel de al doilea pînă la începutul lunii septembrie. Colectivul întreprinderii este hotărît să depună toate eforturile, ca sarcinile de producție din 1970, să fie recuperate în cea mai mare parte pînă la sfîrșitul anului.

C. ARDELEANU

Uzina de pompe — București

PREZENȚI LA DATORIE...

ACUM trei săptămîni, am întîlnit la Satu Mare o coloană de mașini ale căror prelate purtau inițialele Uzinei de pompe din București. Groaznicul pluvial încă nu trecuse. Cîteva cartiere mai erau lacustre. Helicopterele continuau să lanseze în punctele izolate saci de polietilenă cu pîine și butoaie cu apă potabilă. Șirul de camioane înainta greu, pe străzi băltite, spre parcul Grădina Romei. Credeam că aduce îmbrăcăminte sau alimente, ca și alte caravane ale solidarității sosite din zeci de județe.

— Parcă mai aveam timp să încărcăm și alte ajutoare — se justifică inginerul Gheorghe Ionescu, aflat în prima mașină. Aseară, întreprinderea noastră a primit apelul municipalității sătmărene. Și am sosit. Aducem douăsprezece pompe submersibile, pentru uzina de apă potabilă...

Ieri m-am dus în Uzina de pompe. Ca să văd dacă a mai avut și alte solicitări de forță majoră în această perioadă de grele încercări pentru țară și dacă a răspuns cu aceeași promptitudine. L-am revăzut și pe inginerul Ionescu. Se întorsese, împreună cu echipa de specialiști, trimisă de uzină pe Someșul răscolit. E dispecer șef. Am continuat, pe un plan mai general, discuția începută la Satu Mare.

— Da, colectivul nostru s-a străduit să facă față împrejurărilor deosebite și continuă eforturile...

Șeful dispeceratului îmi dă relații consultînd o listă intitulată sumbru: „Calamitate". S-au expediat pompe pentru evacuarea apei la fabrica „Republica" din Reghin, la „Independența" din Sibiu, la Stația plutitoare Mureșul Mort, la ... Mahmudia și la Somona... Și se pregătesc, cu febrilitate, livrările — ca răspuns celui de al doilea val de S.O.S.-uri. Orașele dunărene, cer pompe de tipurile „Brateș" și „Dunărea"...

Două mii cinci sute de oameni, toți constructorii de mașini pentru pompaj, răspund chemării partidului.

— Lucrăm și zi și noapte și duminicile — îmi spune lăcătușul Victor Dănăilă, președintele sindicatului. Toate secțiile s-au organizat după principiul locului de muncă cu foc nestins...

Dincolo de criteriile organizării muncii, acest „foc nestins" apare ca o vîlvătaie țîșnită din inimile oamenilor.

Stan Udrea, împreună cu tehnicianul Dumitru Mușat, au căutat și au găsit noi posibilități de creștere a productivității muncii la operațiile de miezuit. Inginerul Emil Dăbuleanu, șeful sectorului uzinaj, îmi înfățișează un bilanț preliminar al lunii mai, care reflectă înalta conștiință cetățenească a strungarilor și frezorilor. Foile de lucru consemnează un plus de șapte mii de ore. În dreptul realizărilor de vîrf, alături de virtuoși ai așchierii metalului, cum sînt Ioniță Marin și Petru Bunea, au apărut nume noi, de tineri, ca al lui Ion Goea și Ion Pălăngeanu. Tineri crescuți la școala întrecerii socialiste.

— Grăbim realizarea planului de măsuri tehnico-organizatorice — subliniază inginerul șef Mihail Brănișteanu. Nu numai și nu în primul rînd prin organizarea celui de al treilea schimb urmărim lichidarea locurilor înguste. Colectivul a găsit, în aceste zile de demonstrare a competenței, noi rezerve în utilizarea spațiului și a mașinilor.

Într-adevăr, oamenii uzinei ne dovedesc încă o dată probitatea profesională, așa cum era de așteptat de la constructorii prestigioaselor pompe „U.P.B.". Solicitările din luna mai, determinate de situația excepțională, s-au reflectat pe linia de montaj final într-un plus de o sută de pompe față de prevederi.

— Ne-am suplimentat angajamentele pentru acest an — îmi declară inginerul Dimitrie Grecov, directorul întreprinderii. Producția globală pe care o vom da, peste plan, este echivalentă valoric cu o mie de pompe...

Da, constructorii de pompe sînt prezenți la fierbintea chemare a țării.

George ORAȚIU

Combinatul petrochimic — Ploiești

SOLIDARITATE, HOTĂRÎRE

2 IUNIE 1970 — Primele ore ale dimineții la Combinatul petrochimic — Ploiești. Peste tot, la fiecare instalație, pe graficele de întrecere, sînt înscrise realizările zilnice, depășirea sarcinilor de plan. Muncitorii sînt neobosiți în strădania de a contribui la recuperarea pierderilor pricinuite economiei țării de inundații, de a îndeplini și depăși sarcinile de plan. Stau de vorbă cu operatori, maiștri, ingineri, le aflu gîndurile și angajamentele și le transmit mulțumirile care le-au fost adresate de colectivele de muncă de la două unități calamitate pe care le-au ajutat: Combinatul chimic Tîrnăveni și Uzinele „Electromureș", unități pe care le-am vizitat în săptămîna precedentă.

La apelul celor două unități amintite, grav calamitate, răspunsul chimiștilor ploieșteni a fost prompt: în mai puțin de 10 ore, echipele de ajutor erau în județul Mureș. Solidaritate concretă, care caracterizează colectivele de muncă din Valea Prahovei. Iar cei rămași acasă, luptînd zi de zi pentru îndeplinirea planului, realizează producții suplimentare, execută diferite sarcini, pentru a sprijini eforturile de redresare și normalizare a vieții economice și sociale.

● *Angajament de onoare*

„OAMENI de treabă, ploieștenii; ne-au ajutat cu tot ce au putut; au venit imediat și au muncit alături de noi la repunerea în funcțiune a utilajelor" — am auzit spunîndu-se la Tîrnăveni. Grupuri de specialiști muncesc și acum acolo; printre ei se numără: Ene Constantin, Octavian Enescu, Pavel Cismaru, Ion Ana, conduși de inginerul Marius Epure și mulți alții, care, din a doua jumătate a lunii mai, lucrează efectiv la Combinatul chimic Tîrnăveni.

Iar aici, la Ploiești, eforturile se intensifică.

„Ne-am luat angajamente sporite" — îmi spune tov. Tiberiu Boteanu — inginer șef de producție, și fața îi exprimă liniștea omului care și-a făcut datoria.

Într-adevăr, creatorii polietilenei sînt la înălțime. Au înțeles că produsul fabricat de ei este o armă puternică în lupta împotriva apelor, pentru înlăturarea urmărilor inundațiilor, pentru refacere. Din ea se confecționează sacii în care se pune nisipul și din care s-au ridicat diguri pe sute de kilometri; din polietilenă se fac folii care se folosesc în agricultură; și tot ea este folosită ca material electroizolant pentru cablurile electrice etc. Sînt numai cîteva din numeroasele întrebuințări ale polietilenei, produs din care pe poarta combinatului, în momentele culminante ale calamității, au ieșit cantități cu 10% mai mari decît prevederile de plan. Pînă la sfîrșitul anului, muncitorii și inginerii s-au angajat să producă peste plan 500 t polietilenă, din care au început să livreze încă din această lună.

Angajamente sporite și-au luat și muncitorii celorlalte fabrici din cadrul combinatului. Astfel, se vor produce peste plan, pînă la sfîrșitul anului, 400 t fenol, 300 t — dimetiltereftalat, 300 t — acetonă etc.

● *Premise și certitudini*

I. MICĂLE, directorul sucursalei județene Prahova a Băncii Naționale spunea: „Combinatul petrochimic din Ploiești este o unitate care merge bine. De doi ani n-a mai avut nici un împrumut restant". Aprecierea este semnificativă și are acoperire reală. Tovarășul Marin Vasilescu, responsabilul comisiei economice din comitetul de partid al combinatului mi-a înfățișat date edificatoare privind situația economică și financiară a combinatului: în primele cinci luni ale acestui an indicatorul producției globale a fost îndeplinit în proporție de 102%, al producției marfă — 102%, al productivității pe salariat — 102,3%, al livrărilor la export — 103%. Pe ansamblul combinatului, cheltuielile materiale, în primele patru luni, au fost reduse cu 10 400 mii lei. Numai în primele patru luni ale acestui an s-au obținut peste 8 milioane lei beneficii peste plan.

Buna pregătire profesională a întregului colectiv de muncă este și ea confirmată de fapte ca acestea:

- nu există refuzuri de calitate;
- nu există instalație care să nu lucreze la parametrii proiectați;
- toți indicatorii de plan sînt realizați ritmic.

De aceea, angajamentele suplimentare ale petrochimiștilor prahoveni sînt pe deplin realiste: 30 milioane lei la producția globală, peste 20 milioane la producția marfă, 7 714 lei/salariat la productivitatea muncii, 442 mii lei valută la livrările pentru export, 15 milioane la beneficii...

Se pregătește temeinic intrarea în noul cincinal. Pînă la 15 iunie se va încheia acțiunea de contractare a producției anului 1971 pentru intern. S-au definitivat cifrele de plan ale viitorului cincinal și s-au defalcat sarcinile pentru anul viitor. Se cunosc, de pe acum, obligațiile față de beneficiari.

„Sîntem gata oricînd să ajutăm și alte județe"

ACEASTA este hotărîrea colectivului nostru, îmi spunea la încheierea convorbirii avute, inginerul-șef al Combinatului, tov. Tiberiu Boteanu. Prin conținutul său, ea exprimă un veritabil angajament pe care poate să și-l asume numai un colectiv de muncă care lucrează bine, din toate punctele de vedere.

Părăsesc Combinatul împreună cu un grup de muncitori care pleacă spre casă. Sînt din Ploiești ori de prin satele megieșe... Cei mai mulți rămîn prin stațiile dintre Brazi și Ploiești, îndreptîndu-se către căsuțele înșirate de-a lungul șoselei. Își revăd gospodăriile, familiile care-i așteaptă în poartă... Aici, trăiesc și gîndesc, în ceasuri de tihnă, acești minunați muncitori. Iar semnele continuei ridicări a bunăstării lor sînt evidente. Pe kilometri întregi, case stil vilă, cu grădini bine lucrate, care te fac să te gîndești la mîinile harnice, pricepute să practice atîtea și atîtea meserii, făuritoare ale atîtor bunuri.

Maria IONIȚĂ

ECONOMIE NAȚIONALĂ

INVESTIȚIILE ȘI EFICIENȚA LOR, FACTORI HOTĂRÎTORI AI ACCELERĂRII DEZVOLTĂRII ECONOMIEI NAȚIONALE

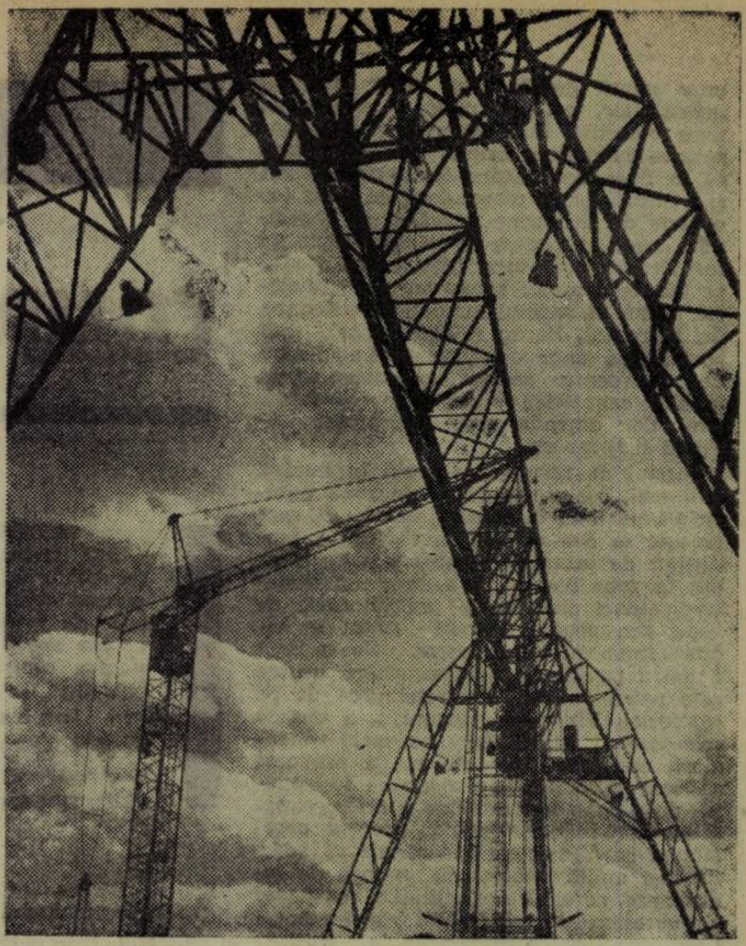

ing. Mircea GEORGESCU
vicepreședinte C.S.P.

DEZVOLTAREA continuă și modernizarea economiei naționale sînt indisolubil legate de utilizarea unei părți din venitul național pentru acumulare, care constituie, după cum se știe, sursa de bază a reproducției lărgite. În anii de conducere planificată a economiei naționale, în România s-a urmărit ca prin repartiția venitului național să se asigure formarea unor astfel de proporții între fondul de acumulare și fondul de consum, încît acestea să corespundă cerințelor reproducției socialiste lărgite și creșterii continue a bunăstării materiale și culturale a poporului.

● Orientare prioritară

ACUMULAREA socialistă se înfăptuiește, în principal, pe calea investițiilor. Stabilirea volumului total posibil de realizat într-o anumită perioadă, și repartizarea acestuia pe ramuri este o problemă complexă, de a cărei rezolvare judicioasă depinde asigurarea unor ritmuri susținute și a proporțiilor necesare. Acestea se realizează din aproape în aproape, pe bază de analize.

Repartizarea investițiilor pe ramurile economiei naționale se face prin confruntare, pe bază de studii multiple, a numeroase variante cu privire la resursele necesare, modul de asigurare al acestora și rezervele existente; cele mai moderne procedee tehnologice; asigurarea cadrelor calificate corespunzătoare pentru folosirea noilor mijloace tehnice; posibilitățile de desfacere pe piața internă și externă: problemele transporturilor și repartiției teritoriale, nivelul folosirii capacităților de producție existente etc. În final, se alege varianta care prezintă maximum de avantaje economice.

Orientarea investițiilor pe ramurile economiei naționale urmărește, în primul rînd, asigurarea continuării în ritm susținut a industrializării socialiste a țării, ceea ce se reflectă, printre altele, în ponderea ridicată a investițiilor alocate pentru dezvoltarea industriei. În perioada 1971—1975, din totalul investițiilor, 60% vor fi alocate industriei, față de 57-58% prevăzut în Directivele Congresului al X-lea al P.C.R., adică de 1,7 ori mai mult decît în perioada 1966—1970. De asemenea, acest proces urmărește dezvoltarea agriculturii și crearea unei baze materiale moderne; se vor aloca 80 miliarde lei din fondurile de investiții centralizate ale statului, pentru realizarea celor două programe adoptate de plenara C.C. al P.C.R. din aprilie a.c.

Repartizarea și folosirea judicioasă a resurselor materiale, de muncă și bănești în cadrul economiei naționale, alegerea acelor orientări ale investițiilor care asigură în prezent și în perspectivă o eficiență ridicată, constituie pîrghii importante ale mecanismului de dezvoltare planificată, proporțională, a economiei noastre naționale. De aceea, în planurile de dezvoltare economică, un loc central îl ocupă sarcinile privind formarea și utilizarea fondurilor de investiții, în scopul creării unor capacități de producție la un înalt nivel tehnic, care contribuie la creșterea productivității muncii sociale, la sporirea rapidă a venitului național. Atît prin mărimea, cît și prin repartizarea sa, venitul național condiționează volumul investițiilor viitoare și ritmurile de dezvoltare economică.

Volumul investițiilor determină, după cum se știe, ritmul reproducției socialiste. Dar volumul investițiilor nu poate fi oricît de mare. El este determinat de necesitatea obiectivă a stabilirii unei juste proporții între fondul de acumulare și fondul de consum. **În condițiile în care volumul de investiții este limitat,** căci așa se pune în ultima analiză problema, **ritmul reproducției socialiste lărgite poate și trebuie să fie influențat favorabil prin eficiența economică a investițiilor.**

● Oportunitate și utilitate

ALOCAREA unor mijloace materiale și financiare mereu mai mari, în vederea satisfacerii cerințelor obiective de modernizare a economiei implică o înaltă răspundere pentru modul în care ele sînt folosite, atît în etapa repartizării lor pe ramuri, subramuri și obiective, cît și în perioada realizării propriu-zise a investițiilor prevăzute și a exploatării lor ca fonduri fixe. Conferința Națională și Congresul al X-lea al partidului au pus, cu o deosebită pregnanță, problema eficienței întregii producții, în general, și a investițiilor, în mod special. Astfel, în urma analizei temeinice a lipsurilor apărute în acest domeniu, s-a hotărît ca la fiecare obiectiv de investiții să se analizeze în prealabil în mod temeinic și cu exigență maximă utilitatea și oportunitatea, soluțiile tehnice și costurile prevăzute.

În etapa actuală, de dezvoltare a economiei naționale, un rol deosebit de important revine **ridicării calității mijloacelor de producție și creșterii indicilor de funcționare a acestora.** Trecerea proceselor de producție pe o bază tehnică nouă este un atribut esențial al industrializării și se oglindește în ridicarea indicilor intensivi ai dezvoltări economice generale, în creșterea neîncetată a productivității muncii sociale. Analizînd pe plan mai larg dezvoltarea economiei naționale rezultă că, în perioada 1966—1970, industrializarea a intrat într-o etapă nouă, calitativ superioară. Dimensiunile dezvoltării industriei, caracterul complex al activității ei, precum și implicațiile pe care le are asupra satisfacerii nevoilor interne și creșterii exportului, au impus o serie de schimbări structurale în favoarea unor ramuri și subramuri care îndeplinesc un rol esențial în valorificarea superioară a resurselor țării, în sporirea eficienței economice.

Un ritm mai ridicat decît media pe ansamblul industriei vor înregistra ramurile producătoare de mijloace tehnice moderne. Astfel, în industria electrotehnică și electronică, ritmul va fi de 21%, producția de mașini-unelte de așchiere a metalelor va crește într-un ritm mediu de circa 32%, iar pentru producția de elemente de automatizare s-a prevăzut un ritm mediu anual de creștere de aproape 33%. Tot pe linia unor mutații structurale poate fi avută în vedere și orientarea spre introducerea în fabricație a o serie de produse cu parametri tehnico-economici superiori, adoptarea unor tehnologii moderne, complexe și abordarea unor domenii noi, cum este cel al tehnicii electronice de calcul.

Faptul că în cursul actualului plan cincinal o parte importantă a sporului producției industriale, îndeosebi în chimie, energie electrică, siderurgie, materiale de construcții și industria ușoară, se va obține în întreprinderi noi, cresc cerințele pentru asigurarea unei eficiențe înalte a fiecărui obiectiv, bazate pe analize temeinice, spirit de răspundere, soluții tehnice adecvate.

Un rol important în ridicarea nivelului tehnic al mijloacelor de producție în întreaga economie revine ridicării nivelului calitativ al proiectării și construirii obiectivelor de investiții. Este cunoscut că, în general, introducerea în producție a unor mijloace tehnice noi, mașini și mecanisme perfecționate, necesită investiții mari. Mărimea mijloacelor necesare introducerii tehnicii mecanizate și automatizate prezintă o importanță hotărîtoare pentru economia națională, întrucît societatea dispune, în fiecare perioadă dată, de un anumit fond de acumulare și este interesată să obțină prin folosirea acestuia un efect economic cît mai mare posibil. De aceea, la planificarea, proiectarea și construirea obiectivelor de investiții este necesar să se aibă în vedere atît adoptarea unui nivel tehnic înalt, cît și economisirea maximă a fondurilor investite.

În condițiile formării și repartizării centralizate a fondului de acumulare, societatea socialistă ține seama de toate corelațiile investițiilor în economia națională, de totalitatea efectelor generate de acestea în procesul reproducției sociale. De aici rezultă că **determinarea eficienței economice a investițiilor și a tehnicii noi reprezintă un element organic, de neînlocuit, în etapele de întocmire și aprobare a planului, de elaborare a documentației de proiect, la stabilirea termenelor de finalizare a lucrărilor, în procesul realizării investițiilor și introducerii tehnicii noi,** iar după terminarea lor, în analiza eficienței folosirii fondurilor fixe nou create cu ajutorul sumelor alocate în acest scop.

● Venitul național la un leu investit

NIVELUL eficienței investițiilor realizate se poate reflecta cu ajutorul indicatorului sintetic „venitul național obținut la un leu investiții". În general, mărimea indicatorului venitului național obținut la un leu investiții este influențată de mai mulți factori, care acționează cu intensități și în sensuri diferite, atît în perioadele de proiectare și construcție, cît și în timpul exploatării obiectivelor realizate. **Între acești factori, un rol însemnat revine schimbărilor în structura de folosință a investițiilor, atît la nivelul ramurilor producției materiale (prin asigurarea unor fonduri importante necesare dezvoltării rapide și diferențiate a industriei, agriculturii, construcțiilor, transporturilor etc.) cît și înlăuntrul ramurilor, la unele lucrări de investiții, care necesită fonduri mari pe o perioadă de timp relativ îndelungată (obiective electro-energetice, metalurgice, combinate chimice, plantații viti-pomicole).**

Contextul, în care ansamblul factorilor amintiți își exercită influența, diferită ca sens și intensitate, oferă și posibilitatea găsirii căilor concrete pentru asigurarea unei înalte eficiențe politicii de investiții. La elaborarea studiilor de fundamentare a necesității construirii unui nou obiectiv industrial trebuie luați în calcul o serie de factori de natură tehnică, economică, socială, sursele de materii prime din zonă, posibilitățile de desfacere, potențialul de forță de muncă etc. În funcție de rezultatele analizei multilaterale, se stabilește oportunitatea atacării, dimensiunile capacității, locul de amplasare, termenul de dare în folosință etc.

Varianta de proiect optimă adoptată trebuie să prevadă procese tehnologice avansate și utilaje de înaltă productivitate, alegerea unor amplasamente cît mai raționale și a unor soluții constructive care să conducă la reducerea costului investiției, scurtarea substanțială a duratei de execuție a construcțiilor și a termenelor de atingere a parametrilor proiectați, după punerea în funcțiune a obiectivului.

● Noul context legislativ

EXPERIENȚA anilor trecuți a determinat îmbunătățirea legislației cu privire la planificarea investițiilor. Noile reglementări cuprind măsuri care acționează în sensul creșterii eficienței investițiilor. Legea investițiilor prevede măsuri menite să preîntîmpine adoptarea

⟶

unor soluții greșite, care reduc eficiența investițiilor, ca, de pildă, executarea unor obiective fără asigurarea corespunzătoare cu materii prime. Trebuie arătat că în lipsa unui cadru legislativ adecvat și a insuficienței răspunderii au avut loc o serie de fenomene negative, cu însemnate pierderi pentru societate, cum au fost: construirea unor fabrici de produse lactate care nu aveau asigurată materia primă în bazinul lor de aprovizionare, (la Petroșani, Bacău și Satu Mare), sau construirea unor obiective care nu dispun de piețe pentru desfacerea produselor, la nivelul capacității prezentate — fabricile de amendamente calcaroase — Aleșd și Bicaz etc.

Sarcini de răspundere revin în lumina noii legi, coordonatorilor de zonă industrială pe linia discernămîntului de care trebuie să dea dovadă în cheltuirea fondurilor de investiții, pentru a evita crearea în zona respectivă a unor noi obiective, atunci cînd acolo există unele de acest gen pentru a scuti statul de un efort financiar suplimentar. Construirea a patru pavilioane administrative, pentru cele patru unități electrotehnice de pe platforma Pipera — București, a dus la executarea utilităților cu mari întîrzieri, ceea ce, bineînțeles, a provocat serioase dificultăți în respectarea termenului de punere în funcțiune a noilor capacități productive. De aici, decurge necesitatea ca Centralele industriale să acorde mai multă importanță muncii de coordonare, corelînd posibilitățile existente cu necesarul pe ansamblul zonei respective, pentru a preîntîmpina irosirea fondurilor.

Scopul major al politicii de investiții îl constituie valorificarea superioară, eficientă a tuturor resurselor materiale și umane prin construirea unui însemnat număr de obiective industriale, care să asigure sporirea potențialului economic al țării și reducerea treptată a decalajului între județe, în ce privește nivelul de dezvoltare economică și social-culturală, respectiv îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție. De aceea, pentru viitor o preocupare de seamă o constituie îmbunătățirea, în continuare, a repartizării teritoriale a forțelor de producție, alegerea pentru noile obiective a amplasamentelor cu așezare optimă față de sursele de materii prime, de căile de transport și de consumatorii produselor etc. În acest scop, trebuie luate măsuri complexe care să reducă la minimum perspectiva unor amplasamente neraționale, prin elaborarea unei metodologii științifice de fundamentare a amplasării investițiilor. **Adoptarea unei soluții de amplasare trebuie pregătită printr-o fundamentare temeinică, luîndu-se în considerare toate elementele care țin seama de contextul economic și social al teritoriului respectiv.**

Pentru asigurarea unei eficiențe superioare, **este utilă folosirea unor metode eficace, ca modelarea matematică a fenomenului economic și a tehnicii electronice de calcul.** În acest mod se poate optimiza corect decizia. **La nivelul macroeconomic,** de pildă, atunci cînd se elaborează un plan anual, pentru ramura industriei, la repartizarea fondului de investiții destinat diverselor subramuri, **la stabilirea criteriului de optimizare se ține seama, în primul rînd, de maximizarea producției globale.** Cunoscîndu-se cheltuielile de investiții specifice fiecăreia din subramurile industriale, se urmărește obținerea unei producții maxime cu minimum de cheltuieli. Bineînțeles, aceasta cere o analiză complexă avînd la bază balanțele materiale, care indică necesitățile pe fiecare ramură în parte, precum și corelațiile dintre toți indicatorii de plan.

În prezent, aplicarea metodelor moderne de analiză și calcul s-au transformat, dintr-un deziderat, într-o practică curentă în munca de planificare, iar preocupările care se manifestă în economia noastră pentru a se realiza o participare cît mai substanțială a modelării matematice în procesul de planificare, constituie o garanție pentru perspectiva îmbunătățirii metodelor în domeniul investițiilor și pe ansamblul economiei naționale.

Pe toate fazele — începînd de la calculele de fundamentare a investiției, continuînd cu etapele succesive de realizare și terminînd cu efortul pentru atingerea parametrilor proiectați — se impune încetățenirea unui mod riguros economic de a gîndi și acționa, astfel încît fondurile de investiții alocate să fie utilizate cu maximum de eficiență.

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

Cu ing. I. MELEGA, directorul tehnic al Centralei industriale de utilaje metalurgice, energetice și de construcții despre:

COMPETIȚIA METAL — VALOARE

POATE MAI MULT CA ORICÎND, condițiile specifice ale desfășurării activității economice din acest an impun luarea de măsuri complexe în toate întreprinderile pentru valorificarea superioară a potențialului de care dispun, și în primul rînd, a materiilor prime și materialelor. Obținerea din aceeași cantitate de metal, lemn, lînă, bumbac, talpă, piele, țiței, minereu etc. a unui volum sporit de produse cu caracteristici calitative înalte, precum și diminuarea cheltuielilor materiale la 1000 lei producție marfă, constituie factorii hotărîtori în acțiunea de ridicare a eficienței întregii activități economice.

Pornind de la aceste imperative, redactorii revistei „Viața economică" Vasile Boescu *și* Ion Bumbea *au purtat zilele acestea o discuție cu inginerul* I. Melega, *directorul tehnic al Centralei industriale utilaj energetic, metalurgic și de construcții, pe tema :* Competiția metal — valoare.

RED. : — Centrala dv. este o mare consumatoare de metal... ?

I. M.: Este adevărat. Prin întreprinderile componente — „23 August", „Vulcan", Uzina de mașini grele din București, Uzina „Progresul" — Brăila, Nicolina — Iași, „Tehnofrig" — Cluj, etc. — centrala noastră consumă cantități importante de metal. Aproape o cincime din metalul consumat în construcțiile de mașini este valorificat în unitățile noastre, care asigură economiei și livrează la export produse de valoare mare și tehnicitate înaltă ca locomotive Diesel hidraulice (de la 250—1250 CP), motoare Diesel (de la 12—700 CP), turbine de abur (de la 50—330 MW), cazane de aburi (de la 3—1035 T ab/oră) etc.

RED. : — În acțiunea de valorificare superioară aveți, desigur, anumite priorități... ?

I. M.: — Nu este ușor să le selectez. Dar voi încerca. În principal, acționăm pe două căi :

- ridicarea nivelului tehnic al produselor prin asimilări și reproiectări, paralel cu diminuarea consumurilor specifice ;
- îmbunătățirea structurii producției, prin reducerea sau eliminarea completă din fabricație a produselor cu consum mare de metal și performanțe depășite.

Nu e vorba deci o simplă reducere a unor norme de consum. Pentru a atinge obiectivele ce ni le-am propus, am antrenat larg proiectanții și tehnologii, compartimentele de aprovizionare, controlul tehnic de calitate, pe toți muncitorii. Acționăm pe toate fronturile și cu toate mijloacele tehnice și economice, astfel ca produsele pe care le realizăm să fie mai ușoare, să aibă funcționalități care să le situeze la nivelul celor de pe piața mondială.

RED. : — Cum urmăriți consumurile specifice, ce indicatori utilizați ?

I. M.: — Aș vrea să spun din capul locului că indicatorii existenți în prezent (t/t și t/buc.), nu sînt de natură să ne dea o imagine precisă asupra consumurilor specifice. Economia obținută prin reproiectare constructivă, de pildă, nu este evidențiată în norma t/t. Pe de altă parte, întrucît sarcinile sînt date în tone pe poziții de plan complexe (utilaj pentru industria alimentară, chimică, metalurgică etc.), există „pericolul" ca în urma unor reproiectări masive de instalații sau utilaje, să nu îndeplinim planul ca tonaj, deși ca sortimente el este respectat întocmai.

După părerea economiștilor noștri, mai cuprinzător pare a fi indicatorul t/mil. lei. Acesta corectează în bună măsură neajunsurile semnalate la folosirea celorlalți indicatori. El evidențiază gradul de valorificare a metalului și indică creșterea sau descreșterea nivelului tehnic al producției.

RED. : — În „Viața economică" unii specialiști din industria construcțiilor de mașini s-au pronunțat pentru utilizarea indicatorului valoare în lei pe kg de metal.

I. M.: — Sînt complet de acord cu ei. De altfel, inversul indicatorului t/mil. lei practicat de noi este indicatorul lei/kg. Ambii indicatori arată gradul de valorificare a metalului, cuprinzînd și influența creșterii sau descreșterii prețului stabilit pe piață în favoarea sau defavoarea produsului respectiv, ca urmare a ridicării performanțelor sale. Consider, deci, util să se folosească în viitor unul din cei doi indicatori, în funcție de specificul întreprinderii.

RED. : — Ce realizări mai concludente ne-ați putea furniza în privința ridicării valorii/kg de metal încorporat în produsele ce le realizați ?

I. M.: — Valoarea obținută dintr-un kg de metal este diferită, de la uzină la uzină și de la produs la produs. Dacă la locomotiva de 120 CP fabricată înainte de 1968 de Uzinele „23 August", valoarea pe 1 kg de metal era de 21,30 lei, în 1970 la noile produse LDH 250 această valoare crește la 42,10 lei, pentru LDH 350 la 52 lei, iar pentru LDH 1250, la 63,30 lei. La excavatoarele mecanice de 0,3 mc, fabricate de Uzina „Progresul" — Brăila kg de metal în anul 1968 era în jur de 19 lei, în 1969 — prin mărirea capacității cupei la 0,4 mc — ajunge la circa 20 lei, iar prin trecerea, în 1970, la excavatorul hidraulic de 0,4 mc, se ridică la circa 28 lei/kg.

RED. :— V-ați referit la ridicarea nivelului tehnic, la asimilări și reproiectări, ca surse principale de reducere a consumurilor. Ce exemple vi se par mai elocvente ?

I. M.: — La Uzina „23 August" — LDH 250 a înlocuit vechea locomotivă de 120 CP, conducînd la o economie de 200 t metal în 1970, iar LDH 450 are un consum specific mai mic cu 2,5 t pe bucată, față de vechea locomotivă de 350 CP. La Uzina „Progresul" — Brăila vechiul compresor D 15, cu un consum de 79 kg/CP fiind înlocuit în perioada 1969—1970 cu compresoare cu cilindrii opuși, consumul specific mediu a fost diminuat la 45,2 kg/CP.

La Uzina „Timpuri Noi" motorul D 12, asimilat în 1969, are un consum specific de 31,7 kg/CP, față de vechiul motor D 15, care avea în 1968—1969 un consum de 56,7 kg/CP. Uzina „Tehnofrig" — Cluj a asimilat în 1970 o gamă întreagă de compresoare frigorifice, care au o greutate redusă cu circa 30% față de tipurile vechi.

Paralel cu asimilarea de noi produse, modernizările realizate la mașinile și utilajele aflate în fabricația curentă, au condus și vor conduce și ele la economii de metal. Numai trecerea de la ruloul R12 la ruloul modernizat R8—14 asigură în acest an o economie de circa 1100 tone metal, iar reproiectarea gamei de filtre de la uzina „Vulcan" — o economie de 310 tone. Reproiectările pentru modernizări și asimilările realizate pînă în prezent ridică în acest an nivelul economiilor de metal pe centrală la peste 7500 tone.

RED. — Știm că ați putea continua lista realizărilor. Știm însă de asemenea că uzinele din centrala dv., au fost și criticate cu diferite prilejuri pentru că mențin în fabricatei produse cu un consum excesiv de metal și depășite din punct de vedere al calităților tehnico-funcționale.

I. M.: — E drept, fabricăm încă mașini, utilaje și instalații, care sînt rămase în urmă sub raport tehnic. Important după părerea mea, nu este enumerarea lor, ci măsurile ce le luăm pentru a le aduce la nivelul corespunzător cerințelor actuale. Astfel, actuala soluție constructivă a cazanelor de abur fabricate de Uzina „Vulcan" fiind depășită, ne-am propus ca încă din acest an să le reproiectăm prin adoptarea unei soluții moderne de fabricație și anume, — cu pereți de membrană. Soluția respectivă înlesnește transferul de căldură în interiorul cazanului și atrage după sine o reducere a greutății totale a cazanului. Este prevăzută, de asemenea, realizarea de cazane de abur transportabile pentru debite de 6,5—10 t/h și o gamă de cazane de apă fierbinte de la 0,2—2 Gcal/h. Asimilarea cazanelor mari de 1035 t/abur/oră, începută din primele luni ale anului curent, va conduce la creșterea eficienței în anii următori. Dintr-un studiu făcut, împreună cu institutul de specialitate, s-a ajuns la concluzia că pînă în 1975 va fi posibil să economism, numai la cazane, o cantitate de circa 8000 tone metal.

Pentru ca realizările să fie pe măsura posibilităților de care dispunem, este necesar ca la alcătuirea structurii planului să se țină seama, în primul rînd, de nevoile reale ale beneficiarilor și, în raport cu ele, să se introducă în plan mașinile și utilajele cele mai avantajoase din punct de vedere economic. În viitor avem în vedere asimilarea unor noi produse, fapt ce va face ca marea majoritate a fabricațiilor ce le vom realiza să fie la nivelul atins de tehnică. În sectorul turbine, se vor asimila noi tipuri perfecționate de turboagregate și generatoare, la grupa de utilaj alimentar, o serie de produse rămase în urmă față de cele similare străine (dulap congelator cu plăci, mașină de divizat aluat, mașină de modelat cornuri, tancuri izoterme, mașina de scos sîmburi etc.) sînt prevăzute a fi modernizate în anii următori ; betonierele 250 și 500 l BL2 și BF2 începînd din 1972 vor fi înlocuite în fabricație cu alte tipuri — BL2 și BF3 — de aceeași capacitate, dar cu performanțe îmbunătățite.

RED. : — Procesul de innoire a producției nu este totuși lent ?

I. M.: — Da și nu. Dacă ne referim la cerințele progresului tehnic, da ; în funcție de posibilitățile pe care le avem, nu. Termenele mari la însușirea de produse noi, se datorează, în special, lipsei de capacitate în uzine pentru realizarea prototipurilor, faptului că o serie de elemente tipizate, SDV-uri sau elemente de asamblare, se vor executa cu aceleași capacități, în loc să le primim de la unități specializate. Mai contribuie la aceste întîrzieri și faptul că o serie de oțeluri speciale și echipamente hidraulice, nefiind asimilate în țară, trebuie aduse din import.

După părerea mea, pentru îmbunătățirea ritmului de asimilări, este necesar să se creeze condiții pentru fabricarea centralizată a organelor de ansamblare, a elementelor tipizate, a elementelor speciale (hidraulice, elctrice) și a SDV-urilor.

RED. : — În discuția noastră, se pare că am scăpat din vedere un domeniu însemnat privind gospodărirea judicioasă a metalului : perfecționarea tehnologiilor de fabricație.

I. M.: — Da, este adevărat. Lucrînd în special după licențe, deci partea constructivă fiind rezolvată, avem cîmp larg de acțiune în domeniul perfecționării proceselor tehnologice, care pot contribui la diminuarea consumurilor specifice. De altfel, faptele arată că nu ignorăm de loc această cale, ci dimpotrivă, deși în domeniul respectiv mai avem încă foarte multe de făcut. Dar permiteți-mi să fac apel la cifre. Prin forjarea arborilor cotiți cu fibraj continuu la Uzina „23 August" — tehnologie modernă — obținem îmbunătățirea calității și reducerea greutății acestora cu circa 150 kg. Utilizînd lingotiere cu volum variabil — Uzina de mașini grele — București, obține piese cu adaosuri minime de turnare. Și acest lucru este important întrucît lingourile respective sînt necesare pentru laminoare și blocuri de matrițe, ele încorporînd mult metal. De asemenea, prin folosirea oțelului aliat, placat pe suprafețele interioare cu oțel inoxidabil, de către uzina „Tehnofrig" — Cluj, la tamburii separatoarelor și curățitoarelor de lapte se obține o economie de circa 240 tone/an oțel inoxidabil.

Rezerve mari există, indiscutabil și în acest domeniu. Uzinele noastre, în special „23 August", „Vulcan", „Timpuri noi" înregistrează în sectoarele calde un procent ridicat de rebut, se toarnă cu adaosuri mari de prelucrare, la unele repere cantitatea de așchii la prelucrare este mai ridicată decît greutatea lor propriu zisă. Toate acestea afectează serios utilizarea economică a materiei prime, scumpesc prețul de cost al produselor în ansamblu. Analizînd coeficienții de utilizare a metalului la cîteva produse, con- →

stătăm situații de-a dreptul contradictorii, în timp ce la cazanele de abur industriale și cazane de apă fierbinte, coeficienții de utilizare se ridică la 90%, avem și produse unde acești coeficienți se mențin în jur de 54% (motoarele Diesel de 350 și 700 CP, inclusiv grupurile de foraj și atacurile de osii).

Toate aceste aspecte formează în prezent baza unui studiu adîncit și sperăm că, avînd ajutorul specialiștilor din institutele noastre de cercetări, al celor din centrală și din fiecare uzină situația va fi substanțial îmbunătățită. Avem de pe acum stabilite unele măsuri concrete, tehnologii moderne în experimentare, care vor deveni în curînd metode permanente de lucru.

RED.: — **În discuțiile cu unii specialiști din întreprinderile dv. ni s-au prezentat diferite aspecte care privesc necesitatea perfecționării relațiilor cu unitățile furnizoare?**

I. M.: — În acest domeniu există multe lucruri de făcut. Socot însă că vă referiți la neajunsurile celor din sectoarele calde. Nisipul de turnare, de pildă, ce ni se livrează nu este bun. Apoi livrarea lui în vagoane deschise — nu totdeauna bine sortat — și depozitarea lui în aer liber (vara, iarna), contribuie la realizarea de piese turnate necorespunzătoare din punct de vedere calitativ, la menținerea unui procent ridicat de rebut.

La sectoarele calde, sînt și alte dificultăți. Întreprinderile noastre, în special Uzina de utilaj greu și Uzina „23 August", toarnă piese grele, de tonaje mari. Pentru realizarea lor se cere metal greu, bine sortimentat. Or, Întreprinderea de Colectare a Metalului nu ne livrează cantitățile prevăzute. Combinatul siderurgic Galați care are, de asemenea, obligația aceasta, folosește fierul greu — șutajele de la laminoare pentru propriile sale nevoi. Am dori ca în această privință să nu fim doar ascultați, ci sprijiniți efectiv.

Nu vreau să fac aici un inventar al necazurilor. Existența lor ne obligă, în primul rînd, pe noi să acționăm și să nu tolerăm unele practici vechi, dăunătoare. Totuși sînt lucruri care ne depășesc. Datorită micșorării numărului de sortimente de către întreprinderile siderurgice, de pildă nu primim unele dimensiuni de laminate, deși sînt prevăzute în STAS. Acest fapt atrage după sine consumuri exagerate de metal. Totodată, datorită livrării unor semifabricate la greutăți mai mari decît cele prevăzute în STAS, apar la noi consumuri suplimentare de metal mari. Este cazul livrării de bandaje pentru osii de vagoane, care sînt primite de la Combinatul siderurgic-Reșița cu un surplus de greutate de 16 kg/buc. și totalizează, într-un singur an, un consum suplimentar de 730 t metal.

Deși cu riscul de a mă repeta, rog să consemnați faptul că vina pentru asemenea fenomene o purtăm în egală măsură cu furnizorul. Spunînd aceasta, am în vedere faptul că în noile condiții ale perfecționării sistemului de planificare și organizare a economiei, toate aceste neajunsuri pot fi lichidate, prin efortul comun al beneficiarului și furnizorului.

Probleme mai sînt, firește, destule. Dar dacă, din cele arătate, se vor rezolva unele din ele, înseamnă că discuția noastră a fost eficientă. Și în acest caz, mă oblig, să-mi fac o permanență la „Viața economică", revistă pe care de altfel o citesc cu regularitate și îi port o deosebită stimă.

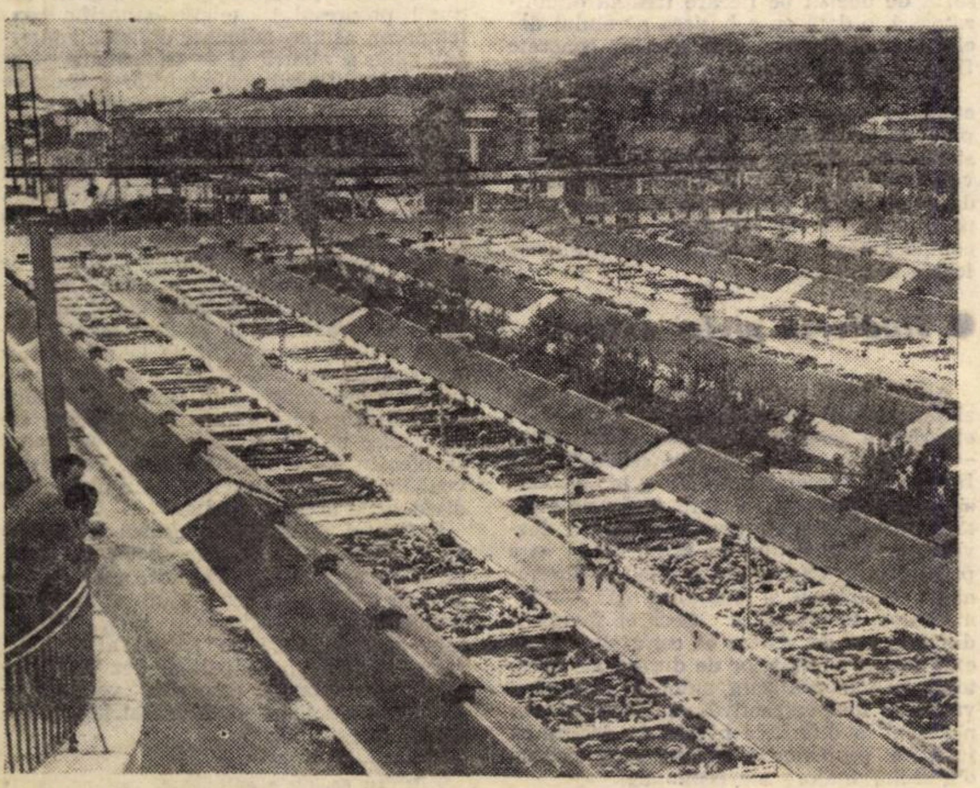

I.A.S. Turnu-Severin — Complexul de îngrășare a porcilor

AGRICULTURĂ

PÎRGHII DE PROGRES ÎNTR-UN SECTOR ESENȚIAL

Hotărîrea partidului și guvernului privind stimularea zootehniei

Zootehnia

— ramura cea mai complexă a producției agricole — este atrasă într-un amplu și rapid proces de modernizare. În acest vast domeniu al producției materiale se concentrează multiple resurse materiale și financiare și, în ultimul timp, remarcabile eforturi de concepție, de inteligență umană.

Orientarea spre dezvoltarea mai accentuată a zootehniei este determinată de cauze precise. Creșterea populației țării, a celei urbane în special, explică geneza cerințelor cantitative de produse alimentare de toate sortimentele. Latura calitativă, marcată de tendința creșterii ponderii produselor de origină animală în consumul alimentar total, este, în primul rînd, rezultatul măririi puterii de cumpărare a populației. Consumul de produse animaliere pe locuitor reprezintă unul din cei mai pregnanți indici de apreciere a nivelului de trai material și unul din elementele care condiționează acest nivel. Pentru că, într-o alimentație normală, ponderea produselor de origină animală de înaltă valoare biologică este salutară, contribuind la creșterea unei generații de oameni sănătoși, robuști, cu o mare capacitate de muncă. Privite prin această prismă apare firească staționarea sau mai adesea scăderea consumului mediu de pîine, în favoarea produselor cu valoarea nutritivă complexă. Consumul de produse animaliere a evoluat într-un ritm ascendent. Anul trecut, în comparație cu 1960, volumul desfacerilor prin comerțul socialist s-a mărit cu 38% la carne, cu 94% la brînzeturi, preparate și conserve de carne, de 3,2 ori la lapte și 2,6 ori la ouă. Tendințele de mărire a cererii de produse animaliere, în defavoarea altor categorii de alimente, au o largă arie de manifestare, cuprinzînd numeroase țări. În ultimii 60 de ani, în Europa, consumul de pîine pe locuitor a scăzut de la 200 la 98 kg, iar consumul de carne s-a mărit de la 30 la 55 kg.

În țara noastră cerințele crescînde de produse animaliere ale populației au loc într-o perioadă de maxim efort pentru industrializarea socialistă a țării și se poate aprecia că pe măsura întăririi bazei tehnice-materiale a socialismului care atrage după sine creșterea nivelului de trai, preferințele pentru carne, lapte și derivate ale acestora se vor accentua. Este de relevat că acestea au putut fi obținute în cantități superioare, în condițiile de demaraj ale multor cooperative agricole încă din primii ani de după cooperativizarea agriculturii, ani care reprezintă și punctul de plecare în construcția complexelor zootehnice ale IAS.

Cerințele de produse animaliere au determinat și determină ample măsuri de stimulare a dezvoltării șeptelului, de sporire a producției de carne, lapte, ouă, într-o gamă largă de derivate, de sortimente diversificate sub forma a zeci de preparate. Acestui scop precis, satisfacerii tot mai depline a nevoilor de aprovizionare ale populației, ale economiei naționale îi răspunde recenta Hotărîre a partidului și guvernului privind îmbunătățirea prețurilor de cumpărare a animalelor și produselor animaliere, precum și alte măsuri de stimulare a dezvoltării zootehniei.

Așa cum se precizează în Hotărîre, ca rezultat al eforturilor financiare pentru crearea și lărgirea bazei tehnico-materiale a agriculturii, a activității desfășurate de țărănime au crescut efectivele de animale și producția acestora. Între anii 1962—1969 numai întreprinderilor agricole de stat le-au fost alocate circa 6,8 miliOane lei pentru dezvoltarea zootehniei, pe calea concentrării și specializării producției, a promovării tehnologiilor moderne. De relevat că aceste sume au fost direcționate spre construcția complexelor de tip industrial pentru creșterea animalelor, fabrici de nutrețuri combinate, instalații pentru deshidratarea și granularea furajelor verzi.

În legătură cu resursele și performanțele posibile ale complexelor de tip industrial sînt concludente rezultatele complexelor avicole ale IAS care, anul trecut au obținut, în medie, 210 ouă pe pasăre față de 230 în S.U.A. Complexul avicol Mihăilești, județul Ilfov a realizat în medie cîte 251 ouă la efective mari de păsări. Consemnînd asemenea rezultate, avem în vedere și posibilitățile de progres. În aceleași complexe avicole, de fapt, chiar în aceleași construcții, se va putea mări de 2,5 ori producția de ouă prin introducerea sistemului de creștere a păsărilor în baterii multietajate.

Amploarea eforturilor

pentru crearea și dezvoltarea fermelor zootehnice este remarcabilă și în cadrul cooperativelor agricole. În aceeași perioadă 1962—1969, în aceste unități, pe baza creditelor statului și a fondurilor proprii au fost cumpărate peste 1 milion bovine, aproximativ 2 milioane ovine, 400 mii porcine, pentru care s-au construit și adăposturile necesare. Sporirea efectivelor de bovine, ovine, porcine și păsări, ridicarea ponderii raselor ameliorate și amelioratoare au permis ca, în comparație cu anul 1960, în 1969, producția globală animalieră să fie mai mare cu 32%.

Procesul de intensificare a sectorului zootehnic a dat o serie de rezultate bune. În acest sens se poate aminti că, între anii 1962—1969, greutatea medie de livrare a tineretului taurin pe total sectoare agricole, s-a mărit cu 44 kg, iar în cooperativele agricole cu 57 kg. În aceiași ani comparați, producția medie de lapte pe ansamblul agriculturii a crescut cu 242 l, sporul total însumînd 5370 mii hl. Aceste date ilustrează un progres evident, datorat, în principal, eforturilor desfășurate în unitățile agricole de stat și cooperativele agricole, pentru dezvoltarea intensivă și dinamică a sectorului zootehnic.

O pîrghie de progres de excepțională însemnătate economică o constituie Programul național de dezvoltare a zootehniei și de creștere a producției animaliere adoptat la Plenara din martie a.c. a C.C. al P.C.R. Finalitatea economică a acestui program se va materializa prin dublarea, pînă în 1975, în comparație cu anul 1969, a producției și a fondului de stat la carne, lapte și ouă. Una din caracteristicile programului adoptat se referă la continuarea eforturilor pentru construirea complexelor zootehnice de tip industrial în IAS și la trecerea, în proporții masive, la crearea sectorului zooindustrial în cooperativele agricole prin intermediul asociațiilor intercooperatiste. Încă din acest an au început construcția a zeci de complexe intercooperatiste de tip industrial pentru creșterea porcilor, îngrășarea taurinelor și a mieilor, creșterea păsărilor pentru ouă sau carne.

Prin cooperarea și asocierea dintre IAS și cooperativele agricole, prin adoptarea soluțiilor constructive și a tehnologiilor moderne de exploatare se va ajunge la rezultate asemănătoare între complexele IAS și cele intercooperatiste potrivit principiului „la tehnologie egală rezultate egale".

Pentru realizarea programului național

de dezvoltare a zootehniei esențial este fundamentul material concretizat prin mari fonduri de investiții, care, numai în perioada viitorului cincinal, vor însuma circa 20 miliarde de lei, adică de patru ori mai mult decît în perioada 1966—1970. Alte însemnate fonduri pentru dezvoltarea sectorului zootehnic vor fi alocate din veniturile proprii ale cooperativelor agricole. Pîrghia investițiilor oferă certitudinea realizării marilor complexe zootehnice de tip industrial, dar acestea nu vor cuprinde decît o parte a șeptelului.

În actualul stadiu de dezvoltare a agriculturii românești este de însemnătate excepțională valorificarea intensă a multiplelor resurse ale tuturor categoriilor de producători pentru sporirea și ameliorarea efectivelor de animale, mărirea producției de carne, lapte, lînă ouă. Atragerea în circuitul economic a gamei largi de resurse furajere, utilizarea deplină a spațiului de cazare atît în unitățile agricole socialiste cît și în gospodăriile personale ale cooperatorilor și țăranilor individuali din zona de munte necooperativizată are loc prin acționarea pîrghiilor cointeresării materiale. Este ceea ce se realizează prin recenta Hotărîre a partidului și guvernului în interesul unanim al producătorilor și consumatorilor. Prevederile acestei Hotărîri sînt cunoscute. Producătorii vor beneficia de prețuri de cumpărare stimulatorii la bovine adulte, la porcine, la lapte de vacă și de oaie. Cîteva aprecieri se impun. Urmărind să cointereseze mai puternic cooperativele agricole, pe membrii acestora și producătorii individuali în producția și livrarea laptelui de vacă hotărîrea fixează prețuri superioare celor din IAS în perioada 1 noiembrie 30 aprilie. Creșterea mai accentuată a prețului de cumpărare a laptelui în perioada de iarnă pentru toate sectoarele agriculturii este în concordanță cu cheltuielile mai mari de producție din această perioadă și cu cerințele de consum ale populației care sînt superioare în comparație cu perioada de vară. Pentru aceleași considerente, prețurile de cumpărare sînt mai mici în perioada 1 mai — 30 octombrie pentru toate categoriile de producători. Totodată se mențin sporurile de preț în vigoare pentru livrarea animalelor în perioada de iarnă și primăvară.

În timpul scurt care a trecut de la apariția Hotărîrii am primit numeroase date și informații care atestă interesul și aprecierea față de măsurile privind acordarea primei de 300—500 lei pentru fiecare junincă la primă fătare, livrarea unor cantități de porumb pentru contractarea și livrarea laptelui de către cooperatori și țărani individuali din zonele de deal și munte, scutirea de taxe și impozite etc. Fiecare din aceste înlesniri are un efect stimulator dar toate la un loc sînt de natură să creeze un climat propice mobilizării tuturor eforturilor pentru dezvoltarea zootehniei. Referindu-ne doar la prima ce se acordă pentru junincile la prima fătare putem desprinde concluzii de natură economică interesante. Pînă acum sacrificările de vițele sau creșterea lor în condiții precare au frînat mărirea și ameliorarea efectivelor de vaci. Un calcul sumar arată că numai cooperativele agricole, prin înlocuirea vacilor bătrîne și slab productive cu vaci în plină producție, ar putea cîștiga zilnic mai multe milioane de lei. Cointeresarea materială pentru creșterea tuturor vițelelor cel puțin pînă la prima fătare include și o importantă latură calitativă; după prima lactație, pe baze de apreciere care conferă toată certitudinea, vor putea fi menținute, la turma de bază cele mai bune vaci mărindu-se gradul de ameliorare a cirezilor. Totodată crește tonajul de carne de vită mult solicitată pentru consumul intern și la export.

Aplicarea prevederilor Hotărîrii amintite asigură țărănimii venituri suplimentare de circa 850 milioane lei, calculate la nivelul anului 1970. Efectul acestor măsuri de natură economică, incomparabil mai eficiente decît cele administrative, se va materializa cu certitudine deopotrivă în folosul producătorilor și consumatorilor, al întregii economii naționale.

C. BORDEIANU

DEZBATERI

Relațiile economice externe ale României și sporirea eficienței comerțului exterior (IV)

PLANIFICAREA DE PERSPECTIVĂ

CEA DE-A CINCEA ȘEDINȚĂ de dezbateri), care s-a desfășurat la Academia de Studii Economice, a avut ca temă centrală „Planificarea de perspectivă a comerțului exterior". În cele ce urmează, prezentăm o sinteză a principalelor intervenții din cadrul dezbaterii.*

Corelații fundamentate

DEFININD conținutul planificării în domeniul comerțului exterior, GHEORGHE MARCU, director general adjunct al Institutului pentru studierea conjuncturii economice internaționale, a arătat că aceasta „presupune, drept condiții esențiale, cunoașterea și luarea în considerare a cerințelor dezvoltării armonioase a economiei naționale, a relațiilor obiective privite în complexitatea și mișcarea lor, folosirea cercetărilor fundamentale de piață și a tendințelor conjuncturale pe termen mediu și lung ca bază pentru luarea de decizii, precum și adoptarea de soluții în ceea ce privește organizarea și planificarea întregului circuit economic începînd cu orientarea investițiilor, planificarea aprovizionării, a producției, organizarea rețelei de distribuție și planificarea transporturilor.

Planul de comerț exterior trebuie să fie rodul activității de cunoaștere a aspectelor micro și macroeconomice pe plan intern și extern, al cercetării și luării în considerare a cerințelor pieței, să asigure utilizarea optimă a resurselor umane și materiale de care dispune economia în perioada dată, în condițiile diviziunii internaționale a muncii. Or, — a subliniat vorbitorul, — acest lucru presupune ca în acțiunea de planificare să nu se scape din vedere nici unul din aspectele esențiale care pot să dea și dau planului un caracter real, științific fundamentat, și anume: determinarea producției și consumului, a disponibilităților de export și a necesarului de import; stabilirea unui sistem de stimulare materială care să asigure realizarea deplină a obiectivelor propuse; în fine, aplicarea formelor de conducere a economiei prin care își croiesc drum și sînt concretizate primele două aspecte".

Referindu-se la obiectivul urmărit prin planurile de comerț exterior, acela de a realiza o corelare cît mai armonioasă — ca timp, calitate și structură sortimentală — între oferta pentru export și cererea pe piața externă, vorbitorul a evidențiat că această corelare nu se realizează automat, ci reprezintă rezultatul unui efort susținut de studiere calificată a cererii în dinamica evoluției sale structurale și cantitative, precum și a influențelor pe care le are progresul tehnic asupra cererii și ofertei de mărfuri. Planul anual de comerț exterior „poate fi privit ca o balanță-șah în care să se urmărească cu ușurință, pe structură, orientarea exporturilor și proveniența importurilor de mărfuri".

În încheiere, vorbitorul s-a pronunțat, printre altele, pentru „o defalcare mai elastică a cifrelor de plan pe diferitele perioade ale anului, diferențiat la import și export (în funcție de tendințele conjuncturale manifestate pe piața externă), care ar crea posibilitatea de a ieși pe piața externă în calitate de exportatori sau importatori în perioadele optime. Deși o astfel de defalcare nu ar fi într-o concordanță deplină cu cadrul în care se întocmește în prezent planul de încasări și cheltuieli valutare (căruia i s-ar putea aduce corectivele corespunzătoare), ea ar permite sporirea încasărilor valutare la export și economii la import, pe seama folosirii eficiente a fluctuațiilor de pe piață".

Prof. dr. ALEXANDRU ZAMFIR, de la Academia de Studii Economice, a făcut unele sugestii în legătură cu perfecționarea metodelor de planificare a comerțului exterior, în perspectivă. El a arătat „necesitatea unei concepții previzionale asupra pieței internaționale — care să fundamenteze propunerile de plan în mod științific și realist, folosind atît proiectările de tendințe și structuri viitoare ale cererii de pe piață cît și corelările cu cotele posibile care să revină exporturilor noastre. În felul acesta ar dispare dilema dintre exportul rezidual, fluctuant de la an la an, care prisosește ocazional de la balanța resurselor și a consumului intern, și exportul cantitativ. Se va putea realiza o pregătire științifică a plasării producției specializate la export, încadrînd-o într-o cooperare internațională pregătită în prealabil".

Vorbitorul a subliniat, de asemenea, însemnătatea „corelării mai strînse în perspectivă a prevederilor pentru apariția în planul de export a produselor noi, încadrate nu numai **în spațiu** (prin repartiția lor judicioasă în funcție de cerințele diferiților parteneri străini), dar și **în timp**, prin eșalonarea lor avantajoasă în cursul ciclurilor de viață tehnologică și comercială a acestor produse pe piața mondială". El s-a referit astfel la organizarea în timp a investițiilor și a producției pentru export în funcție de tendințele cercetării de noi produse și perspectivele de viață ale acestora pe piață. Ca exemplu, vorbitorul a citat stabilirea unei proporții judicioase între camionul greu sau tractorul cu puteri mari față de cele mijlocii sau ușoare, diversificarea calității și dimensiunilor la conservele cerute pe piața externă.

S-a evidențiat, de asemenea, necesitatea „îmbunătățirii sistemului de prețuri externe prevăzute în plan, ca instrument de măsurare a eficienței realizării viitoare a planului de comerț exterior, precum și a cursurilor de revenire, prin completarea lor cu alți indicatori — curent aplicați în alte țări (de exemplu, raportul de schimb între valorile medii realizate pe unități exportate față de unități importate, defalcate pe relații și grupe de produse, sau dinamica cotelor-părți din piața externă deținute de diferite produse de export românești — defalcate pe relații și țări)".

Un alt aspect considerat important de către vorbitor a fost cel al „orientării schimburilor externe pe relații și țări pe baza studiului cerințelor piețelor externe. Aceasta, pentru a crea de la început — pe bază de eficiență și avantaje reciproce — poziții de schimb potențial echivalente și dinamice. În acest sens, un rol deosebit revine programului de promovare a schimburilor — prevăzut în directivele Congresului al X-lea al P.C.R. — care trebuie să constituie o adevărată strategie a dezvoltării relațiilor economice externe ale țării noastre, pe etape de realizare, grupe de produse pregătite în perspectivă și piețe alese judicios, ca și tacticii de înfăptuire prin combinarea măiestrită a mijloacelor folosite, contacte, acorduri și contracte pe termen lung, cooperare, forme noi de comercializare etc.".

Creșterea rolului și funcțiilor planificării

„RELAȚIILE de producție socialiste, precum și existența monopolului statului asupra comerțului exterior creează premisele obiective de bază pentru asigurarea unei planificări atotcuprinzătoare în acest domeniu important al economiei naționale" — a afirmat conf. dr. ALEXANDRU PUIU, de la Academia de Studii Economice, prezentîndu-și referatul (elaborat împreună cu lectorul Anica Moțiu).

„O primă cerință a perfecționării planificării în domeniul comerțului exterior, a subliniat vorbitorul, este definirea mai precisă a conținutului și scopului planificării. În acest sens, considerăm necesar să se pornească de la două grupe de premise: scopul comerțului exterior; particularitățile comerțului exterior și ale planificării acestuia, față de alte ramuri ale economiei naționale.

Considerăm că scopul comerțului exterior se poate defini ca fiind acela de a contribui la accelerarea procesului de creștere a productivității sociale a muncii, la ocuparea cît mai rațională și eficientă a forței de muncă, la intensificarea promovării progresului tehnic în economie.

În ceea ce privește particularitățile ramurii la care ne referim, reflectate în planificare, trebuie să avem în vedere preponderența elementelor de circulație față de cele de producție, chiar dacă cooperarea în producție duce — așa cum s-a subliniat și în ședințele precedente ale dezbaterii — la o împletire mai directă a elementelor de circulație cu cele de producție. De asemenea, trebuie să ținem seama că, spre deosebire de alte ramuri (de pildă industria), comerțul exterior oferă factorului de decizie, respectiv statului, mai puține elemente de planificare, ceea ce necesită de la bun început aplicarea unor metode de mai mare elasticitate".

Vorbitorul a relevat apoi că „activitatea de fundamentare a planului constituie una din etapele care condiționează în mod hotărîtor eficiența muncii de planificare și care are un rol esențial în orientarea comerțului exterior și a dezvoltării producției pentru export. Fundamentarea prezintă dificultăți mai mari în special în procesul elaborării planurilor de perspectivă. Trebuie menționat că elaborarea planului de perspectivă pe 1971—1975 marchează o îmbunătățire a fundamentării, constînd în precizarea mai exactă a sarcinilor diferitelor verigi angrenate în activitatea de planificare încă din această etapă, în atragerea în mai mare măsură a unor verigi operative (cum sînt întreprinderile de comerț exterior sau agențiile comerciale românești din străinătate) la fundamentarea planului, în colaborarea mai strînsă între C.S.P., M.C.E. și alte ministere economice... Una din cauzele care duc la neajunsuri în fundamentarea planului de comerț exterior rezidă încă în deficiențele prospectării pieței mondiale".

Referindu-se la „gradul de incertitudine datorat specificului activității de comerț exterior, la problema riscului în planificare", vorbitorul a arătat că aceasta este ignorată sau, în orice caz, de multe ori ocolită în știința și practica noastră.

„O altă cerință a îmbunătățirii activității de planificare în comerțul exterior — a spus, în continuare, vorbitorul — este legată de realizarea unei mai mari elasticități a planului. O problemă de care depinde în mare măsură eficiența activității de planificare în comerțul exterior este aceea a îmbinării elementelor de plan cu cele de piață, cu cele conjuncturale în timp și spațiu. Ni se pare că aceasta constituie problema problemelor în planificarea comerțului exterior".

În continuare, vorbitorul a arătat că sistemul informațional din comerțul exterior „tinde să nu mai răspundă necesităților operative impuse de complexitatea relațiilor economice ale țării noastre și de volumul crescînd de informații necesare conducerii economice. De aceea, cadrul organizatoric nou creat impune cu necesitate trecerea la un sistem informațional îmbunătățit, perfecționat".

Printre realizările obținute pînă în prezent, vorbitorul a enumerat simplificarea unor evidențe paralele în întreprinderile de comerț exterior, desființarea unor documente inutile, scurtarea circuitului unor informații, restrîngerea numărului de puncte de avizare, verificare și semnare. Totodată, el a relevat că „această acțiune se desfășoară din plin, căutîndu-se soluții eficiente de adaptare a sistemului informațional la noua structură organizatorică, respectiv adaptarea informației la necesarul de decizii pe fiecare treaptă organizatorică, o dată cu coborîrea nivelului deciziei și stabilirea unor sarcini concrete fiecărui compartiment.

Deoarece și în momentul de față apar evidențe paralele la I.S.C.E.-uri și întreprinderi producătoare, ar fi necesar să se stabilească precis circuitul informațiilor, volumul lor, gradul de detaliere și periodicitatea lor în funcție de sarcinile compartimentului, de legăturile cu celelalte compartimente și cu respectarea normelor legale în vigoare".

Studierea pieței externe

ABORDÎND problema necesității previziunilor științifice în domeniul comerțului exterior, a asigurării relației „conjunctură — prognoză — plan de perspectivă", ION BALESCU, cercetător principal la I.S.C.E.I., a insistat îndeosebi asupra legăturii acestora cu politica de investiții pentru dezvoltarea capacităților în ramurile în care producția de export are o pondere însemnată. Vorbitorul a subliniat că „fundamentarea temeinică a fiecărei investiții din punctul de vedere al cerințelor pieței externe, al tendințelor de durată ale acestora, trebuie realizată anterior elaborării variantei de perspectivă, așa încît examinarea ei la diferitele nivele de decizie să justifice propunerile făcute prin prisma opțiunilor majore ale economiei.

Necunoașterea sau ignorarea cerințelor pieței externe, a tendințelor acesteia, poate duce — în cazurile în care exportul devine ineficient — la restrîngerea producției și, prin aceasta, la utilizarea incompletă a unor capacități de producție".

Vorbitorul a scos în evidență faptul că nestudierea temeinică a pieței externe generează anumite riscuri; acestea pot apare sub forma „perturbărilor în îndeplinirea unor prevederi, care — chiar dacă au loc în domeniul comerțului exterior — declanșează o adevărată reacție în lanț, cu implicații în toate secțiunile planului, cunoscute fiind relațiile de interdependență între indicatorii planului". Toate acestea reclamă, a conchis vorbitorul, „legarea organică a cercetării conjuncturale de realitățile și necesitățile economiei naționale, de direcțiile de dezvoltare a acesteia, de producție și piață, de cerere și ofertă, de practică. De aici rezultă că studiile noastre vor trebui să dea răspunsuri concrete la o serie de probleme, ca: oportunitatea unor investiții pentru construirea de obiective destinate să producă la export; produsele și sortimentele cerute pe piața externă; piețele de desfacere cele mai avantajoase; perioadele optime de vînzare și cumpărare; eficiența comparată a diferitelor forme de cooperare; măsurile care se impun pentru adaptarea producției noastre de export la cerințele pieței mondiale".

Extinderea programării liniare

SKULTÉTY LADISLAU, economist la I.S.C.E. „Autotractor", s-a concentrat — în expunerea sa — asupra problemei folosirii cursului de revenire și a prețului extern planificat drept indicatori sintetici de bază ai activității întreprinderilor de comerț exterior. După părerea sa, „acești indicatori nu mai corespund nevoilor actuale de planificare, cînd problema eficienței a devenit atît de acută și cînd economia noastră a fost înzestrată cu o serie întreagă de mijloace moderne de calcul" și ar trebui înlocuiți printr-un indicator care să asigure comparabilitatea rezultatelor operațiunilor efectuate pe diferite piețe, cu diverse produse.

Vorbitorul a susținut, cu exemplificări, necesitatea introducerii **programării liniare** în planificarea comerțului exterior, întrucît aceasta „așează planurile de export și de import pe baze economice omogene și realiste,... creînd premise pentru înlăturarea subiectivismului din activitatea de comerț exterior... Utilizarea programării liniare în planificarea comerțului permite fiecărui lucrător în parte să raporteze activitatea proprie la întreaga activitate de comerț exterior și să cunoască interdependența lor; astfel, economistul operativ devine conștient de rezultatul final posibil al propriei sale activități. În sfîrșit, introducerea programării liniare ar spori capacitatea comerțului exterior de a influența asupra celorlalte ramuri ale economiei naționale".

Tov. CONSTANTIN ALEXA, asistent la catedra de comerț exterior din A.S.E. a relevat că „studierea tendințelor progresului tehnico-științific se impune ca o necesitate obiectivă pentru planificarea de perspectivă, în scopul de a asigura o acțiune eficientă asupra dezvoltării schimburilor noastre externe. Aceasta cu atît mai mult, cu cît numeroase probleme care se rezolvă în știință și tehnică în prezent vor putea fi aplicate în producție — în funcție de nivelul de dezvoltare a forțelor de producție ale fiecărei țări și de particularitățile tehnologice ale produsului — de regulă peste 5—15 ani, iar unele descoperiri științifice fundamentale sînt introduse în producție abia peste decenii.

Analizînd direcțiile și intensitatea acțiunii progresului tehnico-științific contemporan asupra adîncirii diviziunii internaționale a muncii și — ca urmare — asupra amplificării schimburilor economice internaționale, avem posibilitatea de a introduce în planul de perspectivă al comerțului exterior acele mărfuri, pentru care se prevede desfacerea viitoare pe piața externă în condiții de maximă eficiență".

Trecînd în revistă ramurile industriale și grupele de produse, asupra cărora influența progresului tehnico-științific se manifestă mai pregnant, vorbitorul a menționat că — „dacă în cazul pieței mijloacelor de producție, la analiza cererii viitoare trebuie să plecăm de la influențele progresului tehnico-științific asupra consumului productiv — în cazul planificării schimburilor comerciale cu produse ale industriei ușoare și alimentare va trebui să plecăm de la schimbările ce vor interveni în viitor în structura consumului individual al acestor produse".

Referatul prezentat în cadrul dezbaterii de I. BURSTEIN, șef de sector la Institutul de cercetări economice, a cuprins o analiză a dinamicii comerțului exterior al României în perioada 1951—1975, a raportului acesteia față de ritmul altor indicatori sintetici principali ai dezvoltării economiei naționale, cum sînt: venitul național, producția globală industrială și volumul investițiilor.

---

*) Pentru ședințele anterioare, vezi nr. 12, 14 și 20/1970 ale revistei.

REFLECȚII

TABELE DE TIR

acad. Grigore C. MOISIL

Omul de știință și anume experimentatorul, studiază fenomenele simple, elementare și legile lor le enunță sub formă matematică. Exemplu: se stabilesc legile căderii corpurilor; se stabilesc legile rezistenței aerului la înaintarea unui punct material. Simplificările: se studiază legile mișcării unui punct greu în vid; se studiază rezistența aerului la mișcarea unui punct; iată două simplificări.

Să presupunem că studiem mișcarea unui obuz în aer. În primul rînd: obuzul nu e un punct. În al doilea rînd, el e supus la două forțe: cea a greutății care-l face să cadă la pămînt și cea a rezistenței la înaintare, a aerului. În al treilea rînd, el pornește din tun cu o anume iuțeală (la ieșirea din gura tunului: iuțeala inițială). Combinarea acestor legi o face matematicianul cînd scrie ecuațiile mișcării obuzului; el combină legile căderii corpurilor cu cele ale rezistenței aerului și, ținînd seama de iuțeala cu care obuzul iese din gura tunului, calculează înclinarea ce trebuie dată țevii tunului pentru ca obuzul să cadă în punctul dorit.

E aici o problemă teoretică, care e rezolvată de matematician: să dea metoda de calcul; aceasta e problema de mecanică a matematicianului.

Evident orice soluție se dă cu anume aproximații. Acestea sînt altele cînd trimitem un obuz la cîțiva kilometri sau o rachetă interplanetară. Ținem seama de faptul că densitatea aerului variază cînd trecem în straturile superioare ale atmosferei? Ținem seama de influența vîntului? În diferitele cazuri avem probleme diferite și matematicianul trebuie să rezolve aceste probleme diferite.

Se pune și o a doua problemă: să se aprecieze eroarea comisă atunci cînd calculăm numerele cu două zecimale exacte, cu trei sau cu patru. Cîte zecimale exacte trebuie să introducem în datele cu care începem calculul pentru ca erorile rezultatelor să fie neglijabile? Aceeași metodă care pentru un obuz de tun obișnuit dă o eroare de cîțiva centimetri, tolerabilă, poate da unui satelit o eroare intolerabilă de cîțiva zeci de kilometri și mai mult.

Această analiză a metodelor numerice e treaba altor matematicieni, care se ocupă de analiza numerică.

Cine face calcule? Pînă acum vreo douăzeci de ani, aceasta nu era treaba matematicienilor, ci a altor oameni care nu făceau decît adunări, scăderi, înmulțiri, împărțiri. Se numeau calculatori.

E o confuzie încă foarte răspîndită printre foarte mulți: confuzia între matematicieni și calculatori. Unii agravează confuzia, crezînd că matematica e teoria, iar calculul e practica. Confuzia e dusă pînă la a proclama matematicieni caii de circ dresați să facă un exercițiu care are aerul unui calcul.

Calculul nu e practica matematicii.

Calculul e o tehnică, foarte stimabilă desigur, dar care azi nu are nici o legătură cu matematica, tot astfel cum zugrăvitul nu are nici o legătură cu chimia. Că vopselele pe care le întrebuințează un meșter zugrav îi sînt procurate de un magazin, care le cumpără de la o fabrică și că această fabrică lucrează după rețete ce-i sînt date de chimiști, e adevărat. Tot astfel este adevărat că un calculator face calcule după niște rețete care au fost date de matematicieni.

Într-o etapă mai înaintată, însă facerea calculelor de către calculatori-oameni e înlocuită de facerea calculelor de calculatoare-mașini: calculatoarele electronice.

Aici matematicianul mai intervine o dată ca programator pentru calculator. Dar despre aceasta am mai vorbit și vom mai vorbi. Azi vreau să vorbesc despre altceva.

Legile științei — legile căderii corpurilor și legile rezistenței aerului, împreună cu rolul vîntului și al iuțeii inițiale sînt studiate separat în știința fundamentală. Ele se combină într-o cercetare aplicată, balistică, fiindcă această combinare ne interesează. Este balistica o știință fundamentală sau una aplicată? Așa pusă problema, ea poate da loc la nenumărate discuții. Pentru artilerist însă nu aceste discuții sînt interesante, ci tabelele de tir.

Sau poate integrarea calculatorului în tot sistemul de tir.

Dar dacă nu se cunoșteau legile fenomenelor simple — căderea corpurilor grele în vid, rezistența aerului la mișcarea unui punct material în aer, se puteau oare construi tabele de tir?

Nu se prea putea.

Matematicianului combinarea tuturor acestor legi îi dă ceea ce el numește: un sistem de ecuații diferențiale. El știe să rezolve (se spune „să integreze") astfel de ecuații.

Dar dacă nu știa dinainte?

Evident, putem să-i punem problema s-o rezolve.

Să zicem că putem să i-o punem. Ecuațiile diferențiale se studiază de cîteva sute de ani. Pe atunci nu se făceau tabele de tir.

— De ce-ai spus „să zicem că puteam să-i punem problema". Nu ești sigur că putem?

— Ba da, dar ca să-i putem pune problema trebuia să știm să transcriem matematic ideea de „iuțeală". Asta a făcut-o Newton. Adică, să știm calculul diferențial și integral; acest calcul l-a inventat Leibniz și Newton. Sînt cîteva sute de ani de-atunci.

— Eu n-am spus că nu avem nevoie de matematica voastră pentru aplicații.

— Cînd Leibniz și Newton au inventat calculul diferențial și integral nu se făceau tabele de tir.

ECOURI

ROLUL CURSULUI DE REVENIRE

IN ARTICOLUL trimis revistei noastre, MIHAIL JIPESCU, inspector principal la sucursala județeană Ilfov a Băncii Naționale, arată că, în prezent, în cadrul operațiunilor de export sînt utilizate patru tipuri de prețuri și anume:

— prețul intern complet de export al produselor (exprimat în lei și care se formează din: prețul intern de livrare a mărfii la export, cheltuielile suplimentare pentru livrare în condiții speciale, primele de export și cheltuielile de circulație a mărfurilor pînă la frontieră);

— prețul extern în lei valută, stabilit întreprinderii producătoare prin plan;

— prețul extern în lei valută efectiv (prețul în valută obținut, înmulțit cu cursul oficial al acesteia);

— cursul de revenire (raportul între prețul intern complet de export și prețul extern în lei valută efectiv).

Făcînd o analiză a diferiților factori care condiționează nivelul cursului de revenire (considerat ca „un element care contribuie la realizarea eficienței pentru livrările la export"), autorul conchide că acesta „se îmbunătățește în cazul cînd scad costurile de producție (respectiv prețul intern de export) și cînd cresc prețurile pe piața externă.

Deci situația cea mai favorabilă o avem atunci cînd cursul de revenire este egal sau foarte apropiat de 1, arătînd că vînzarea mărfurilor s-a realizat în condiții optime".

Autorul opinează că „urmărirea cu regularitate a acestui indicator de către fiecare întreprindere producătoare de mărfuri pentru export, la fiecare sortiment produs și realizat, dă posibilitate conducerilor întreprinderilor respective să cunoască în orice moment rezultatul financiar al producției pentru export și — în funcție de aceasta — să ia măsurile corespunzătoare de îmbunătățire a situației".

NOI RESURSE ÎN CIRCUITUL ECONOMIC

RECUPERAREA AMBALAJELOR DE MOBILĂ

Cînd cumpărăm mobilă, cu cîtă grijă urmărim ca ea să ajungă nelovită în apartament, cu luciul perfect și stofa impecabilă! Pentru a se asigura intact aspectul și calitatea mobilei pe tot parcursul furnizor- cumpărător, se repartizează, an de an, cantități importante de materiale pentru ambalaj. **Numai în acest an Ministerul Industriei Lemnului utilizează aproape 3 milioane kg produse papetare** (carton ondulat, hîrtie de ambalaj, hîrtie subțire), **peste 20 mii m³ cherestea și alte materiale** (cuie, sfoară etc.). Fabricile de mobilă ale industriei locale consumă și ele cantități apreciabile din aceleași materiale pentru ambalarea produselor destinate consumului intern.

Ce se întîmpă, însă, cu aceste materiale după ce mobila este dezambalată și expediată la cumpărător? Ele rămîn la magazinele de desfacere și pot fi văzute de oricine pe trotuarele sau gangurile din preajma acestora, sub formă de șipci și lețuri, sau grămezi de carton ondulat și hîrtie, sfîșiate și mototolite. În prezent, **doar o mică parte din materialele lemnoase sînt revalorificate** (circa 10% din șipci se trimit la fabricile de PFL sau la întreprinderile „Combustibilului"), **iar cartonul ondulat și hîrtia nu se recuperează în nici un fel.** Dacă materialele lemnoase și papetare din ambalajul mobilei ar fi recuperate în întregime, sau ar putea fi eliminate din consum, **economia națională nu ar fi în situația de a aloca anual circa 100 mii m³ masă lemnoasă numai pentru această destinație.**

Nu s-ar putea spune că nu au existat preocupări la organele de specialitate ale Ministerului Industriei Lemnului și ale Ministerului Comerțului Interior pentru eliminarea sau reducerea cantităților de materiale lemnoase și papetare. Ele s-au concretizat chiar în diverse teme de cercetare, planuri de măsuri, instrucțiuni, experimentări, informări etc. Din păcate, inițiativele au rămas nefinalizate. O temă de cercetare, din 1966, intitulată: „Studiu privind livrarea mobilei în ambalaje recuperabile", putea duce la soluționarea livrării dulapului demontat în lăzi-navetă și a mesei demontate în ambalaj nerecuperabil, ceea ce ar fi avut drept efect micșorarea consumului de ambalaje. **După un an și mai bine de experimentări, cele două părți interesate** (a se citi dezinteresate), **adică organele fostului M.E.F. și ale M.C.I., printr-o înțelegere tacită, abandonează această cale de raționalizare a ambalării unor piese de mobilă.**

În anul următor, adică în 1967, se elaborează o altă temă de cercetare, care se referă la transportul mobilei în semiremorci auto cu amenajări interioare. Generalizarea acestei soluții putea duce la eliminarea ambalajului, reducerea cheltuielilor de circulație, economii la mijloacele de transport. Cele cîteva zeci de semiremorci-furgon omologate de fostul M.E.F. la începutul anului 1969 pentru transportul mobilei între localități, puteau aduce un reviriment, dacă ar fi fost folosite din plin chiar din momentul achiziționării lor; dar, un timp, ele au stat nefolosite, datorită faptului că le lipseau autotractoare. Dar numai cu un număr atît de mic de semiremorci, nu se poate vorbi de economii substanțiale de materiale de ambalaj, chiar dacă ar lucra cu toată capacitatea. Dar pînă cînd M.I.L. va achiziționa un număr suficient de semiremorci amenajate și autotractoare, poate să treacă încă mult timp. De aceea, organele M.C.I., în colaborare cu cele ale M.I.L. și ale celorlalți producători de mobilă (consiliile populare județene), ar trebui să ia măsuri pentru recuperarea și refolosirea — fie și parțială — a materialelor de ambalaj. **Recuperarea ar urma să fie făcută de unitățile de desfacere ale comerțului, printr-o dezambalare îngrijită ca să se poată recupera o cantitate cît mai mare din materiale.** Astfel adunate, ele vor putea fi trimise periodic la fabrica de mobilă din aceeași localitate sau din localitatea cea mai apropiată. Sarcina de refolosire a materialelor primite de la organele comerțului ar reveni fabricilor de mobilă care, printr-o ușoară recondiționare, le vor putea folosi la ambalarea produselor lor, pe lîngă materialele noi.

Condițiile de recuperare și de refolosire ar putea fi precizate prin instrucțiuni comune elaborate de M.C.I. și M.I.L. (cu consultarea consiliilor populare județene). În orice caz, **pentru ca reglementarea menționată să fie eficientă, ea ar trebui să aibă la bază cointeresarea materială reciprocă.** În acest fel, pînă la generalizarea transportului cu semiremorci, s-ar putea economisi cantități însemnate de cherestea, carton ondulat, hîrtie ș. a.

Petre CIOCLU
economist principal C.S.P.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● TEHNOFORESTEXPORT — A fost livrată la export mobilă în valoare de 10,2 milioane lei valută către parteneri din U.R.S.S., R.S. Cehoslovacă, R.D. Germană, R.P. Ungară, R.P. Polonă, R.P. Mongolă, R.F. a Germaniei, Anglia, Franța, Olanda. Uși și ferestre în valoare de 310.000 lei valută au fost livrate în R.S. Cehoslovacă și R.F. a Germaniei. Un contract pentru livrarea de șipci pentru lăzi de fag în valoare de 118.700 lei valută a fost încheiat cu o firmă din Franța. În U.R.S.S. au fost livrate diverse tipuri de ambalaje în valoare de 64.000 lei valută și anume: lăzi de fag, butoaie de bere, butoaie de stejar.

● ROMANOEXPORT — Contracte de export încheiate în ultima perioadă prevăd — printre altele — exportul a 3 milioane bucăți sticlărie pentru ambalaj în R.S.F. Iugoslavia, 33.000 bucăți sticlărie de menaj în Anglia, 3 070 seturi și 2 600 bucăți sticlărie de menaj în Canada, 300 t deșeuri de filatură în Japonia. Alte contracte prevăd exportul a 11.600 mp covoare plușate „Victoria" și 31 600 mp covoare tip „Axminster-Bistritza" în Japonia; 37 500 bucăți tricotaje P.N.A. pentru femei, bărbați și copii și 145.000 bucăți tricotaje din bumbac în Austria, confecții ca 28 000 pardesie pentru bărbați în Libia, 26.300 costume și pantaloni pentru bărbați și copii în Etiopia, 25 000 costume de protecție în R.F. a Germaniei.

Contracte de import încheiate recent prevăd cumpărarea a 140 t tananți sintetici din Franța, Anglia, Elveția, 500 t fire viscoză din Italia 200 t fuior de iută din Thailanda.

● AUTO-TRACTOR — Cu parteneri din Brazilia a fost perfectat exportul a 380 tractoare S-650 pe șenile.

● METALIMPORT — Cu o firmă din Franța a fsot încheiat un contract pentru exportul a 1 330 t țevi de oțel fără sudură. Contracte de import prevăd cumpărarea a 625 t ferosiliciu din Anglia și Belgia.

● INDUSTRIALEXPORT — Au fost încheiate contracte pentru exportul a 180 sape cu role de diverse dimensiuni în Pakistan.

DINAMICA ORGANIZĂRII CENTRALEI INDUSTRIALE

„Formele și metodele de conducere și organizare socială nu sînt imuabile, stabilite odată pentru totdeauna. Ele trebuie continuu perfecționate, în pas cu schimbările care se produc în viață, cu sarcinile pe care le impune procesul obiectiv al dezvoltării economice și spirituale a societății. În fiecare etapă a dezvoltării economice, formele și metodele de conducere și organizare trebuie deci adaptate noilor cerințe, specifice acestor etape".

NICOLAE CEAUȘESCU

AUTORUL evidențiază în articolul de față modul concret în care se desfășoară procesul de definitivare a organizării conducerii unei centrale industriale, bazat pe principiile științei conducerii și ținînd seama de condițiile specifice existente în cadrul activității de producere a anvelopelor și prelucrare a maselor plastice. Acest proces este abordat și tratat în dinamică, creșterea gradului său de complexitate marcînd constituirea unui cadru organizatoric adecvat, capabil să asigure sporirea eficienței conducerii activității economice.

CONDUCERE ȘI ORGANIZARE

CENTRALA industrială de anvelope și mase plastice a fost constituită la 1 octombrie 1969 prin gruparea a șase întreprinderi pe criteriu tehnologiei de fabricație — două uzine ce fabrică anvelope și patru uzine de prelucrare a maselor plastice. Structural, centrala a fost organizată pe scheletul uzinei de anvelope „Danubiana", care a devenit unitate cu gestiune economică internă, celelalte uzine rămînînd unități cu gestiune economică proprie.

Rezultatele economice obținute pînă acum de centrală în ansamblu cît și de fiecare uzină în parte atestă justețea adoptării pentru început a acestei forme organizatorice. Am spus pentru început întrucît în concepția noastră organizarea conducerii centralei este un proces în continuă desfășurare. Astfel, pentru integrarea și stabilirea unei strînse legături cu unitățile componente, de cuprindere a activității desfășurate în uzinele și fabricile subordonate este necesară perfecționarea continuă a întregii organizări a centralei.

Experimentare

ÎN PRIMA etapă, care a corespuns perioadei de constituire a centralei industriale, elaborarea structurii organizatorice s-a făcut pornind de la atribuțiile ce au revenit centralei, activitățile exercitate de aceasta, obiectivele ce i-au fost încredințate, ținîndu-se seama de tipul organizatoric stabilit de organele superioare. Așa s-a ajuns la organigrama prezentată în fig. 1.

Se observă că activitățile au fost grupate în cinci funcțiuni : cercetare-dezvoltare, producție, mecano-energetic, comercial-financiar, organizare și personal, fiecare condusă de cîte un director. Toate aceste funcțiuni cuprind 27 compartimente, corespunzătoare atribuțiilor exercitate de către centrală. O analiză atentă relevă că unele compartimente (servicii) funcționează în mod paralel. Astfel sînt prevăzute în structură două servicii tehnice (tehnic anvelope, tehnic mase plastice) și două servicii de producție (producție anvelope, producție mase plastice) grupate după profilul producției. O astfel de grupare a condus și la o anumită structură a atribuțiilor directorului tehnic și ale directorului de producție, în sensul că directorul tehnic coordonează efectiv activitatea tehnică și productivă a uzinelor de anvelope prin serviciile tehnic anvelope și producție anvelope, iar directorul de producție coordonează activitatea uzinelor de prelucrare mase plastice prin serviciile tehnic mase plastice și producție mase plastice. Prin această divizare a activității de cercetare-dezvoltare și de producție s-au creat paralelisme între compartimente, fiecare dintre serviciile tehnice sau de producție au aceleași atribuții, dar pentru profile diferite de producție. În acest fel nu s-au respectat unele dintre principiile de bază ale construcției structurilor organizatorice : individualizarea conducerii pe funcțiile de bază ale unității economice, economia de legături ierarhice și funcționale, economia de personal. Drept urmare, s-au multiplicat funcțiile de conducere, ceea ce a condus la lungirea circuitelor informaționale. Unitatea de luare a deciziilor pe ansamblul centralei lipsește în cadrul funcției cercetare dezvoltare și a funcției producție, întrucît pentru coordonarea și centralizarea problemelor și activităților din acest domeniu ar urma să mai existe un alt compartiment sau o altă funcție de conducere care să îndeplinească atribuția respectivă.

Experiența celor șase luni a dovedit că în tehnica muncii de conducere mai sînt unele neajunsuri cauzate de structura organizatorică, de existența unui volum de informații excesiv de mare, care antrenează mulți salariați, în primul rînd cadrele cu pregătire tehnică și economică superioară. În legătura dintre compartimentele centralei și ale uzinei „Danubiana", din analiza făcută, am constatat că în multe cazuri informațiile, în special cele care privesc activitatea economică, sînt primite de conducerea centralei mai tîrziu, mult după terminarea perioadei la care se referă, astfel că deciziile luate nu întotdeauna sînt cele mai eficiente.

Analiza structurii organizatorice elaborată în prima etapă duce la concluzia că nu s-a reușit să se asigure integrarea organică a uzinei „Danubiana" — unitate cu gestiune economică internă — în cadrul centralei. Astfel că principiul apropierii conducerii de producție nu a putut fi încă respectat. Funcționarea paralelă a unor servicii „de stat major" atît la nivelul centralei cît și al uzinei a împiedicat transmiterea rapidă a informațiilor și deciziilor și a diminuat operativitatea muncii de conducere. De asemenea, principiul interdependenței minime nu este respectat în totalitate ceea ce dispersează responsabilitatea unor compartimente, diluează autoritatea și produce uneori confuzii în declanșarea acțiunilor.

Concluzia că structura organizatorică din prima etapă prezintă o serie de deficiențe este confirmată de existența unor compartimente care funcționează în paralel atît la nivelul centralei cît și al uzinei „Danubiana". Astfel e cazul serviciilor : mecanic, piese de schimb, energetic, ATM, tehnic, comercial, contabilitate, organizarea muncii, salarizare, avînd un număr prea mare de trepte de conducere, ceea ce face ca drumul deciziei să fie destul de lung. De asemenea stabilirea celui mai rațional loc al acestor compartimente în cadrul organizării, legăturile pe care practic le au, demonstrează că subordonarea nu este cea mai indicată și nu corespunde cel mai bine funcțiilor întreprinderii. Ca urmare a acestei analize s-a stabilit și aplicat începînd din 1 aprilie 1970 o nouă structură organizatorică, redată în fig. 2.

Parțial

ACEASTĂ structură permite conducerii uzinei „Danubiana" să-și orienteze întreaga atenție în direcția realizării sarcinilor de producție. Conducerea centralei stabilește numai politica de dezvoltare a producției și aprobă planul de producție, inclusiv planul cheltuielilor de producție, sarcina realizării acestora revenind exclusiv uzinei „Danubiana", care are obligația să urmărească realizările. Centrala intervine numai în cazurile în care apar abateri negative de la planul stabilit. Pentru a asigura uzinei „Danubiana" răspunderi depline numai în domeniul realizării sarcinilor de producție, centrala a preluat de la aceasta toate activitățile care se pot desfășura centralizat (cercetare, proiectare, investiții, contractare, aprovizionare, desfacere, contabilitate, financiar, personal și salarizare etc.). Directorul Uzinei „Danubiana" este nemijlocit responsabil față de conducerea centralei. Orice dispoziție, decizie, instrucțiune transmisă uzinei este adresată exclusiv directorului acesteia, care răspunde față de centrală de punerea ei în aplicare.

Această structură organizatorică constituie un moment deosebit de important în evoluția centralei. În condițiile noii structuri, organele de conducere sînt grupate pe trei nivele și anume : conducerea superioară (directori), conducerea intermediară (director uzină, ingineri șefi), conducere de supraveghere (șefi de secții). Aceste nivele se referă la funcțiile de conducere a activității centralei și a uzinei „Danubiana" și asigură acoperirea corespunzătoare și echilibrată a tuturor funcțiilor și folosirea optimă a salariaților.

Utilizarea salariaților a fost concepută ținîndu-se seama de trei aspecte :

- **economic** — asigurarea unei depline întrebuințări cu cel mai bun randament al fiecărui salariat și, în mod corespunzător, îndeplinirea diverselor activități la nivelul ierarhic cel mai jos posibil ;
- **uman** — satisfacerea nevoilor materiale și spirituale ale salariaților, prin plasarea acestora în cele mai bune condiții de muncă, recunoașterea corectă a cantității și calității muncii prestate de fiecare ;
- **acțiune** — pătrunderea la toate nivelele ierarhice, fără confuzii, deformări, întîrzieri, a măsurilor centralei industriale și transmiterea informațiilor spre nivele ierarhice superioare, pentru fundamentarea, controlul și eventuala corelare a deciziilor.

În condițiile noii structuri organizatorice, unul din principiile de bază și anume cel al unității de conducere este pe deplin respectat, întrucît responsabilitățile sînt clar stabilite, fiecare salariat are un singur șef, în fața căruia răspunde pentru întreaga sa activitate ; paralelismele între compartimente de diferite profile (anvelope sau mase plastice) s-au eliminat.

Din compararea celor două organigrame ale uzinei „Danubiana" din fig. 1 și 2 se poate observa că au fost eliminate serviciile care funcționau în paralel cu cele din centrala industrială, atribuțiile acestora fiind preluate de către serviciile similare din cadrul centralei industriale. În acest fel se realizează o reducere a numărului de compartimente funcționale din schema de organizare a uzinei „Danubiana", o economie de personal tehnic-administrativ, prin diminuarea acestuia de la 256 posturi la 177, și, mai ales, o economie de comunicații între uzină și centrală, atît prin reducerea volumului de informații, cît și prin scurtarea drumului de circulație a acestora.

Extins

ÎN VIITORUL IMEDIAT urmează a se definitiva o nouă variantă de structură organizatorică a centralei industriale, avînd ca obiectiv principal integrarea Uzinei de prelucrare a maselor plastice București în structura centralei, și, o dată cu aceasta, funcționarea uzinei respective ca unitate cu gestiune economică internă. La elaborarea unei astfel de structuri vor trebui rezolvate o serie de probleme, cum ar fi ierarhizarea diverselor activități în funcție de volumul, importanța și complexitatea lor, stabilirea și dimensionarea compartimentelor și a numărului de salariați, organizarea activității de reparații și întreținere, delimitarea și preluarea celei mai mari părți din atribuțiile din domeniul comercial, financiar-contabil și de personal.

Studiile efectuate pentru această fază a organizării centralei au relevat necesitatea ca în acest proces al integrării tuturor întreprinderilor în centrală să fie avute în vedere mai multe cerințe. Una dintre acestea se referă la dimensiunea activității compartimentelor și frecvența relațiilor între serviciile întreprinderii și cele ale centralei. În întreprinderile situate în aceeași localitate cu centrala apar situații în care elementul principal care determină gruparea anumitor activități în compartimente distincte este importanța lor. Astfel, înființarea unor compartimente de control financiar intern, control tehnic de calitate, protecția muncii etc. nu este justificată de dimensiunile activității lor, ci de importanța pe care le-o conferă influența lor asupra rezultatelor finale ale activității întreprinderii. La proiectarea noii structuri organizatorice a Uzinei de prelucrare mase plastice-București se va avea în vedere acest criteriu, cunoscînd că centrala industrială va prelua principalele atribuții din activitățile ei de cercetare-dezvoltare, comercială, financiar-contabilă, și parțial cea de personal.

Corespunzător acestei concepții, structurile centralei industriale, a uzinei „Danubiana și a uzinei de prelucrare mase plastice-București, care-și are sediul în aceeași localitate cu centrala, vor arăta ca în fig. 3. Rezultă că Uzina de prelucrare mase plastice va avea în principal următoarele activități :

— În domeniul producției, îndeplinește atribuțiile și sarcinile privind realizarea planului de producție, în care scop asigură pregătirea fabricației, aprovizionarea cu semifabricate a locurilor de muncă, execută programarea și urmărirea producției, defalcînd pe baza cifrelor primite de la centrală, indicatorii de plan producție pe trimestre, luni, zile, schimburi și chiar pe fiecare utilaj, instalație, atelier și secție în parte, urmărind realizarea lor ; urmărește respectarea tehnologiei, a metodelor de lucru, reducerea consumurilor specifice și execută controlul de calitate ; stabilește și urmărește măsurile de îmbunătățire a condițiilor de lucru și protecția muncii. De asemenea, execută întreținerea și repararea utilajelor tehnologice și energetice din dotarea tehnică a uzinei, mișcarea și manipularea materiilor prime și materialelor în depozite, în secții și între secții și ateliere, precum și buna deservire a grupurilor sociale și a prevenirii incendiilor.

— În domeniul aprovizionării și desfacerii, financiar și personal asigură primirea, conservarea, depozitarea și distribuirea materiilor prime, precum și expedierea și facturarea produselor finite, întocmind documentele respective în contul centralei ; ține evidența cheltuielilor de producție, stabilind prețul de cost de uzină ; asigură realizarea planului de muncă și salarii, prin angajarea de personal la nivelul numărului stabilit de centrală și salarizarea acestuia conform legilor în vigoare.

În această organizare, uzina de mase plastice București urmează să devină o unitate cu gestiune economică internă, care nu va avea personalitate juridică și cont propriu la bancă, iar relațiile cu alte întreprinderi, centrale și instituții se vor realiza de către aparatul centralei industriale.

Generalizat

ÎN PROCESUL evolutiv al organizării structurale a Centralei industriale de anvelope și mase plastice este firesc ca în faza finală întreprinderile componente să fie degrevate de unele activități, iar centrala să preia în mod efectiv conducerea acestora. De aceea într-o altă etapă de dezvoltare a centralei va fi generalizată integrarea întreprinderilor cu gestiune economică proprie în structura centralei. În această etapă urmează ca pentru cele patru întreprinderi (uzina de anvelope „Victoria-Florești", uzinele de prelucrare mase plastice Buzău, Iași și Orăștie), care își au sediul în alte localități decît centrala, să se elaboreze o nouă structură organizatorică, pornind de la premisa că și acestea vor deveni unități cu gestiune economică internă. După părerea noastră, cadrul general al unei grupări a compartimentelor dintr-o întreprindere ce-și are sediul într-o altă localitate decît Centrala industrială din care face parte, poate fi următorul (fig. 4).

Aplicarea acestei structuri organizatorice impune stabilirea unei strînse legături a centralei cu activitatea concretă a unităților subordonate și preluarea de către acestea a unor activități aparținînd în prezent întreprinderilor, și anume : problemele de cercetare, de proiectare, activitatea de planificare-contractare a investițiilor, aprovizionarea materiilor prime și materialelor nominalizate în planul prețului de cost, desfacerea produselor finite, disciplina contractuală, controlul financiar intern, contabilitatea generală, problemele de învățămînt, planificarea reparațiilor la utilajele tehnologice și energetice etc.

Numai în acest fel, după părerea noastră, centrala poate deveni o organizație economică în adevăratul sens al cuvîntului și numai apoi un nivel ierarhic în structura organizatorică a conducerii economiei naționale. Perioada de experimentare a structurilor organizatorice la cele patru întreprinderi din cadrul centralei industriale de anvelope și mase plastice, care își au sediul în alte localități va arăta, fără îndoială, măsurile concrete de perfecționare care se impun.

Ion VELICAN

director organizare și personal
Centrala Industriei de Anvelope și Mase Plastice — București

Fig. 1

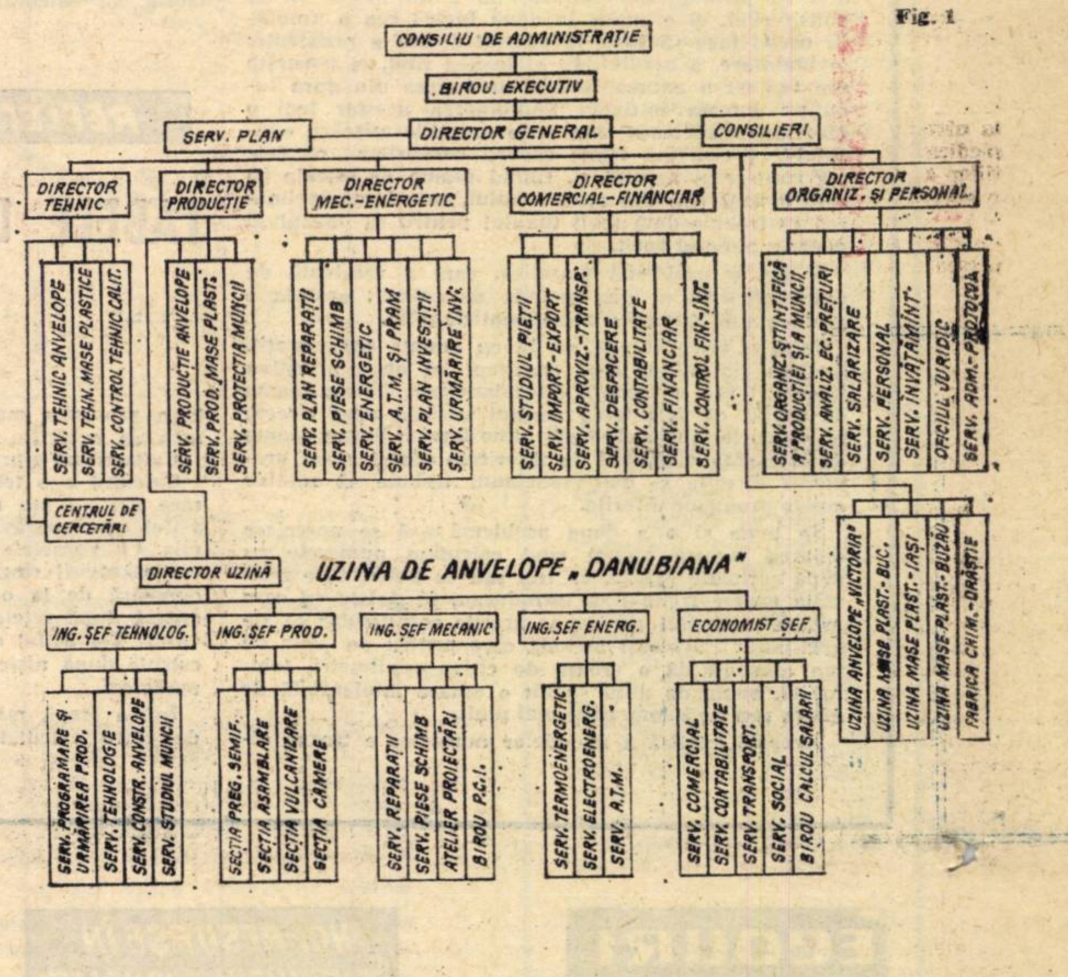

Fig. 2

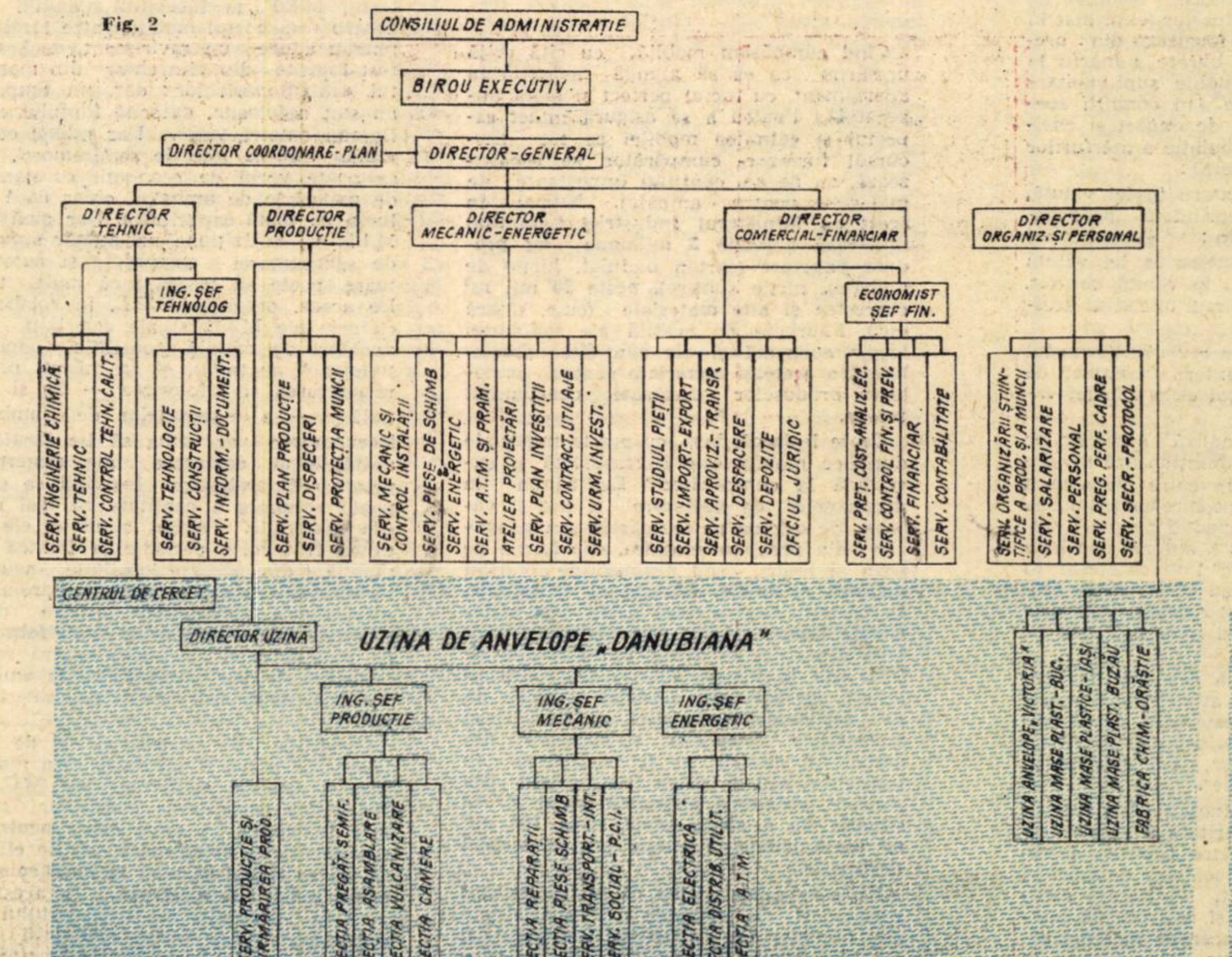

Fig. 3

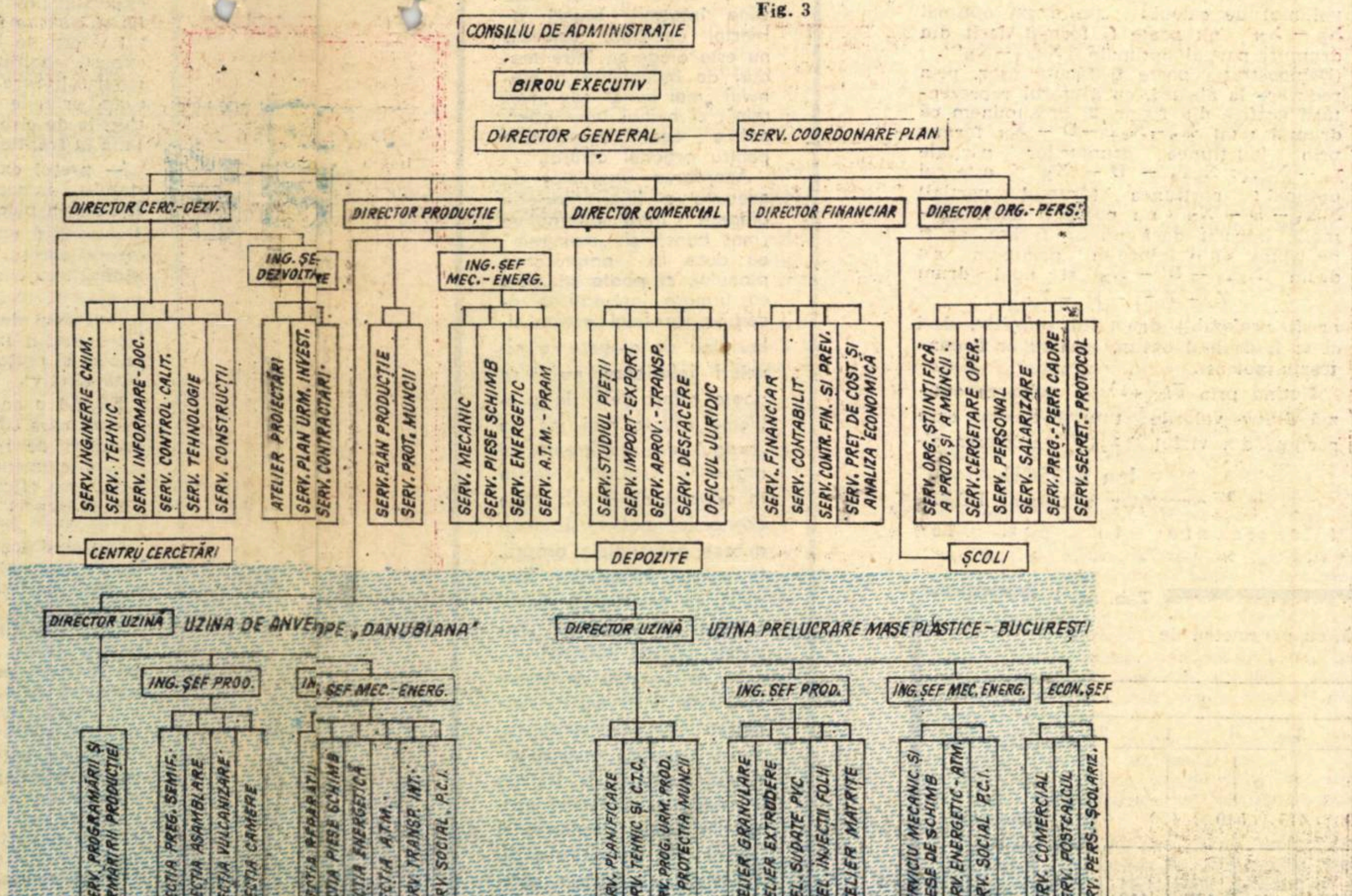

Fig. 4

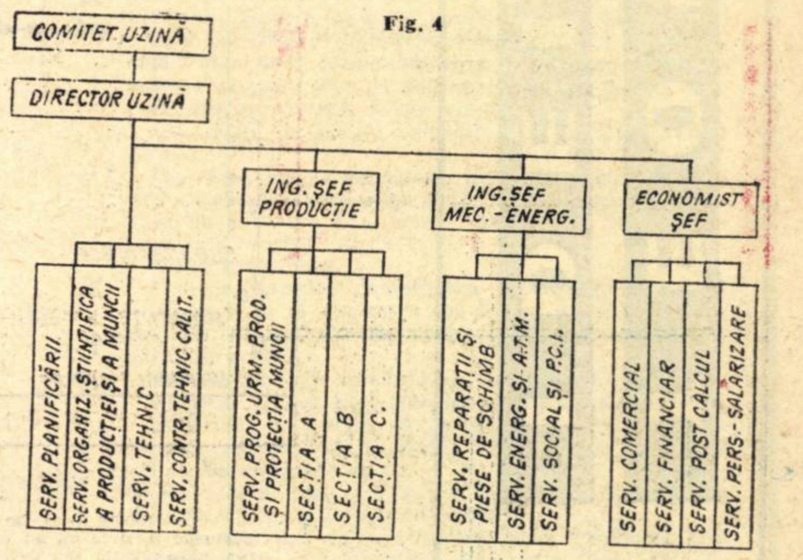

TEORII
IDEI

Înlocuirea mijloacelor de producție parțial uzate

DETERMINAREA DURATEI OPTIME

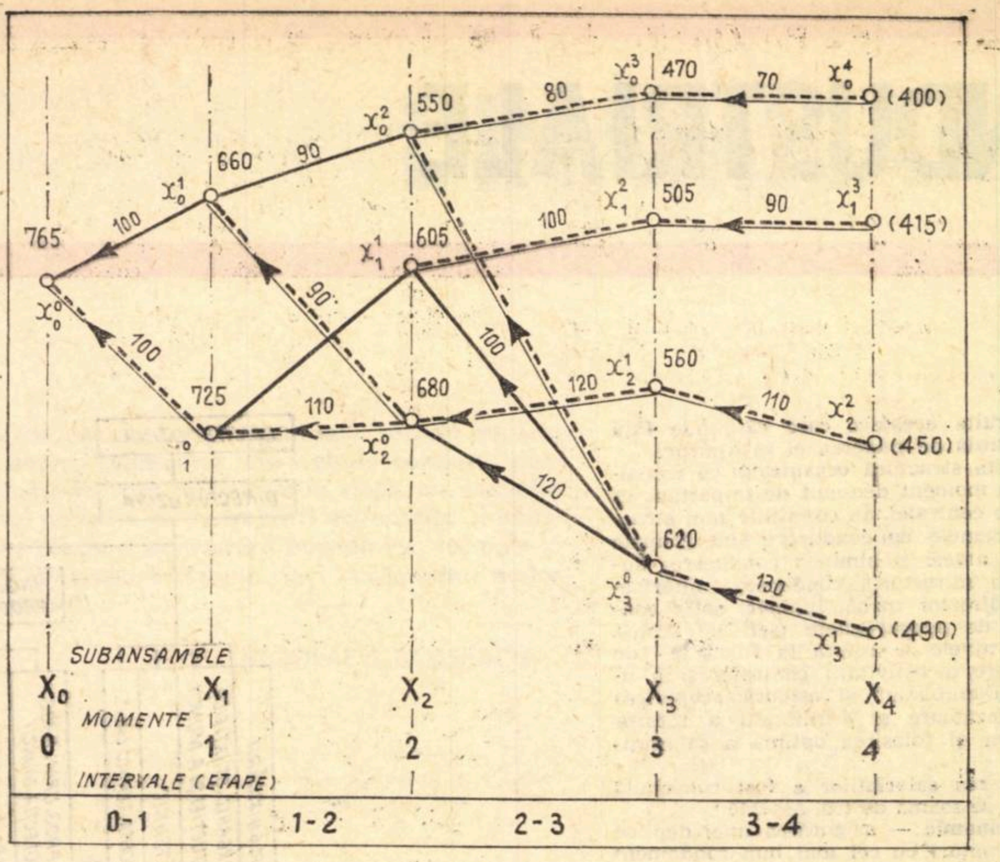

NOTE — 1). De reținut că graful constituie o reprezentare convențională, în care rapoturile metrice nu au nici o semnificație ; forma arcelor (rectilinie sau curbată), alura acestora (ascendentă sau descendentă), precum și mărimea lor nu au nici o semnificație; desfășurarea în evantai (sau arbore) este făcută numai în scopul de a putea urmări individual fiecare arc, și a-l distinge de celelalte.

2) În ceea ce privește liniile duble ale grafului, ele reprezintă arcul (sau arcele) care conduc la valoarea optimă (în cazul în speță la valoarea maximă) aferentă vîrfului respectiv. (A se confrunta graful cu tab. nr. 2 de calcul).

DETERMINAREA duratei optime de serviciu a mijloacelor de muncă (simple unelte, mașini, utilaje, instalații, echipamente), pe baza uzurii fizice și morale, constituie una dintre problemele importante ale economiei socialiste. Ea este însă adeseori abordată în literatură în diferite moduri, toate constînd în principiu din următoarele: se stabilesc legile de variație (în sens invers), în raport cu timpul, a cheltuielilor medii anuale pentru reparații $r=f(t)$ și respectiv pentru amortizare $a=\varphi(t)$, se însumează $r+a=f(t)+\varphi(t)=\psi(t)$ și se derivează în raport cu timpul expresia rezultată pentru sumă $\psi(t)=0$; valoarea t_0 a timpului care anulează derivata, reprezintă momentul optim căutat al duratei de serviciu a mijlocului de producție respectiv. $\psi^1(t_0)=0$.

Mult mai puțin cunoscută, după știința noastră, este însă o problemă frecvent întîlnită în practica întreprinderilor de producție și, prin aceasta, de mare importanță pentru economia națională, anume determinarea momentului optim de înlocuire a unui mijloc de producție parțial uzat printr-un altul cu aceeași destinație, însă de fabricație mai recentă, deci avînd parametri de exploatare cu mult mai buni ; în primul caz (al determinării duratei de serviciu optime), parametrii procesului de producție depind exclusiv de vîrstă, respectiv gradul de uzură a mijlocului de producție, în care caz problema păstrează un caracter static, obișnuit, putînd fi rezolvată numai prin aplicarea procedeelor tradiționale cunoscute : în cazul problemei care ne preocupă însă, pe o a doua treaptă de complexitate, se ia în considerare nu numai vîrsta echipamentului în cauză (în raport cu data fabricației sale), ci și diferitele tipuri de echipamente, cu aceeași destinație, fabricate ulterior, ca urmare a inovațiilor și perfecționărilor tehnologice, lansate la diferite date succesive : problemă a determinării „strategiei“ optime, respectiv a deciziilor succesive de păstrare în continuare a echipamentului existent sau de înlocuire a lui printr-unul mai nou, decizii care trebuie luate în momentele caracteristice ale procesului de producție, astfel încît rezultatul final să fie cît mai avantajos din punctul de vedere al unui anumit criteriu de optimizare ; în acest context, avem de-a face cu un proces „secvențial“, de decizie în mai mulți pași, iar problema de tip nou care se ridică capătă o dimensiune în plus, putînd fi rezolvată în modul cel mai simplu, prin aplicarea metodei programării dinamice și a grafului asociat.

Teoretic, problema înlocuirii sau păstrării în continuare a echipamentului existent într-o unitate de producție se pune în fiecare moment ; pentru simplificarea problemei, putem mărgini studiul numai la anumite scadențe succesive, începutul anilor, data reparațiilor capitale sau alte momente caracteristice ; fiecare dintre alegeri determină pe toate cele care urmează, fiind determinată la rîndul ei de toate alegerile (deciziile) care o preced.

NE PROPUNEM a prezenta în cele ce urmează un **algoritm** (o schemă generală) de rezolvare a unei astfel de probleme, schemă pe care să poată fi grefate tot felul de particularități ce ar putea prezenta problemele concrete de acest tip.

Vom face apel la metoda grafică de rezolvare a problemei, în legătură cu care precizarea cîtorva noțiuni este necesară ; notăm simbolic fiecare „stare“ posibilă a sistemului deciziilor prin x_i^j (indicele inferior indicînd data fabricării echipamentului, iar cel superior vechimea sa în raport cu această dată) ; considerînd „graful“ asociat problemei, constituit din ansamblul tuturor stărilor posibile x, acestea pot fi repartizate pe subansamble X_i, cuprinzînd mulțimea stărilor caracterizate prin același indice inferior i, adică satisfăcînd relația de apartenență $x_i^j \in X_i$ (a se vedea figura), și dintr-o succesiune de „arce“ (x_n^r, x_{n+1}^s) care marchează legătura (trecerea) de la o stare de pornire x_n^r la starea imediat următoare x_{n+1}^s „valoarea“ atribuită acestui arc fiind (cu notațiile adoptate convențional) :

$$v(x_n^r, x_{n+1}^s) = V(x_n, x_{n+1}^s) - C(x_n^r, x_{n+1}^s),$$

în care $v(x_n^r, x_{n+1}^s)$ este venitul net care rezultă din exploatare prin aplicarea deciziei $d(x_n^r, x_{n+1}^s)$ iar $C(x_n^r, x_{n+1}$ sînt cheltuielile de investiții corespunzătoare (care sînt nule în caz de păstrare în continuare a echipamentului existent, sau egale cu costul înlocuirii, costul echipamentului nou minus costul de lichidare a echipamentului vechi, în caz de înlocuire a acestuia cu unul nou) ; determinarea „drumului“ (succesiunii de arce) optim se face prin aplicarea algoritmului lui Bellman care limitează considerabil volumul de calcul : „un drum optimal $X_n - X_N$ nu poate fi format decît din drumuri parțial optimale $X_{n+1} - X_N$“[1]. (Demonstrația poate fi făcută ușor, prin reducere la absurd, cu ajutorul reprezentării grafice din fig.nr. 2. Presupunem că drumul total $X_n - X_{n+1} - D - X_N$ format prin joncțiunea drumurilor parțiale $\chi_n - X_{n+1}$; $X_{n+1} - D - X_N$ este cel optimal ; porțiunea (drumul parțial) $X_{n+1} - D - X_N$ nu poate fi decît optimală, întrucît dacă nu ar fi așa, ar fi de ajuns să o înlocuim printr-un alt drum $X_{n+1} - D' - X_N$ și noul drum

$$\chi_n - \chi_{n+1} - D' - \chi_N$$

ar fi preferabil drumului primitiv, deci el ar fi drumul optim, ceea ce ar fi contrariu ipotezei.

Notînd prin $\overline{v}(x_{n+1}^s)$ valoarea optimă dintre valorile tuturor arcelor care pornesc din vîrful x_{n+1}^s aplicarea al-

Ion ILIESCU
cercetător principal, I.C.E.

(Continuare în pag. 15)

Tab. nr. 1

Mașini fabricate la diferite date, noi și în diferite stadii de uzură, cu parametrii de exploatare (și lichidare) corespunzători

Nr. crt.	Momentul fabricației	0					1				2			3	
	Vîrsta mașinii	0	1	2	3	4	0	1	2	3	0	1	2	0	1
1	Costul mașinii (noi, sau în stare de lichidare, după caz), în mii lei	500	460	430	410	400	520	475	440	415	540	480	450	560	490
2	Venit aferent fiecărui interval, în mii lei		100	90	80	70		110	100	90		120	110		130
3	Simboluri atribuite diferitelor „stări“	x_0^0	x_0^1	x_0^2	x_0^3	x_0^4	x_1^0	x_1^1	x_1^2	x_1^3	x_2^0	x_2^1	x_2^2	x_3^0	x_3^1

Sub redacția profesorului I. A. Doroșev, a apărut culegerea de studii **Direktivi i stimulî v mehanizme upravlenia ekonomikii** (Directivele și stimulentele în mecanismul conducerii economiei). Ed. Mîsl, Moscova 1969. Ideea dominantă a culegerii este corelarea directivelor (hotărîrilor) sau a măsurilor administrative cu stimulentele economice astfel încît să se obțină maximum de eficiență în activitatea de conducere a procesului economic. Autorii subliniază însemnătatea conducerii centralizate pentru stabilirea măsurilor hotărîtoare și acordă o deosebită atenție păstrării funcțiilor directoare la organele operative cum sînt ministerele, departamentele și alte organisme din sistemul conducerii și planificării economiei. Ei își manifestă dezacordul cu acei economiști și sociologi care susțin că pe măsura extinderii reformei economice actuale, funcțiile conducerii operative vor slăbi și se vor desființa.

În legătură cu rolul stimulentelor, este analizată însemnătatea beneficiului, a retribuției garantate în cadrul colhozurilor, a intereselor economice în activitatea colhozului, a conducerii colective în colhozuri etc. Se apreciază că stimulentele economice au un rol deosebit în conducerea activității economice atunci cînd ele sînt corelate într-un sistem cum ar fi gestiunea economică proprie.

FIȘE

În articolul intitulat **Libertatea de decizie în cadrul planului central** publicat în EKONOMISTA 1/1970, S. Bolland pune problema deciziilor economice descentralizate. El arată că gradul de libertate pe care organul central îl poate lăsa instanțelor inferioare se reduce la alegerea între diferite moduri de a îndeplini sarcinile de plan. Dacă planul este bine întocmit, atunci obiectul deciziilor centrale nu este alegerea între moduri de îndeplinire a planului „mai bune“ sau „mai rele“, ci numai între alternative egal acceptabile pentru organul central.

Acordarea organelor de execuție a libertăților de alegere între alternative „mai bune“ și „mai rele“ nu duce la optimizarea planului, ci poate să aibă ca urmare înrăutățirea acestuia. În felul acesta libertatea de alegere la niveluri inferioare nu se poate referi decît la probleme situate mai jos de „pragul de indiferență al organului central“. Numai în această sferă subiectele economice pot să-și maximizeze preferințele proprii, în cursul îndeplinirii planului. În acest scop planul trebuie să cuprindă „rezerve pentru alternative“, care se adaugă la rezervele de intervenție. Formarea unor asemenea rezerve presează asupra venitului național și trebuie considerate ca făcînd parte din costul economic și social al descentralizării. Ca atare, ele trebuie comparate cu avantajele acesteia din urmă.

CONCEPTUL DE MODEL ECONOMIC OPTIMIZANT

TEORIA optimului economic a apărut și s-a dezvoltat în strînsă legătură cu modelarea economică. Dezvoltarea științei este însoțită de crearea de noi concepte, care sintetizează lapidar un mănunchi de idei, pentru a căror exprimare ar fi fost necesare mai înainte lungi perifraze. Astfel, termenul model *domină vocabularul economic al celei de-a doua jumătăți a secolului al XX-lea, fiind afectat de pe acum de un anumit grad de uzură morală, deși conținutul economic al noțiunii nu este încă pe deplin elucidat.*

PRIORITATEA științifică a utilizării termenului de model și-o arogă matematica; s-a împlinit de curînd un secol de cînd a fost utilizat prima oară (în 1868) de matematicianul Beltrami, care a construit un model euclidian pentru geometria neeuclidiană [1]). Conținutul conceptual al termenului nu a fost însă ignorat de oamenii de știință nici cu secole în urmă.

O ANALIZA a sensurilor pe care gîndirea contemporană o atribuie noțiunii de model ar scoate la iveală opinii care susțin **de la cea mai largă pînă la cea mai îngustă accepție a acestui termen.** Pentru a permite încadrarea unei clase cît mai largi de construcții intelectuale în această noțiune, se încearcă a se înlătura orice detaliere de prisos, simplificîndu-se la extrem atributele conceptului de model. Astfel, concepția economistului englez John Hicks permite extinderea sferei noțiunii de model la orice construcție teoretică, care simplifică în mod logic și coerent realitatea obiectivă, dacă îți oferă un plus de cunoaștere. Esențial pentru un model este să nu trădeze realitatea, iar nu natura formală a raționamentului: formalizarea matematică poate, sau nu, să fie necesară și utilă [2]). Aceasta reprezintă accepția cea mai largă a noțiunii de model care, evident, că își poate găsi o ilustrare conformă și în domeniul economic.

Este largă circulația noțiunii de model economic într-o accepțiune extinsă, aproape echivalentă cu noțiunea de teorie economică, din care lipsește elementul de natură cantitativă. Există totuși și definiții ale modelului, în general, din care s-ar putea înțelege că modele non-matematice ar fi excluse din această categorie. De pildă, economistul sovietic S. M. Vișnev dă o definiție sistematică, precisă și concisă, care cuprinde elementele de bază necesare unui model, din care s-ar deduce că formalizarea matematică este indisolubil legată de modelare. Prin model, S. M. Vișnev înțelege: „informație teoretică și empirică strict ordonată, care include: abstractizare, simplificare și agregare; formalizare logică și matematică; interpretare a transformărilor și a soluțiilor matematice" [3]). Această concepție ar reprezenta accepția cea mai îngustă a noțiunii de model, preconizînd inevitabilitatea reprezentării bogăției și complexității universului real printr-un ansamblu de cantități și relații matematice între aceste cantități.

LOCALIZAREA definiției modelului în sfera economicului va impune o specificare mai concretă a conținutului noțiunii, ținînd seama de trăsăturile particulare esențiale ale fenomenelor și proceselor economice. Prin aceasta se lărgește și domeniul controverselor — dată fiind multitudinea punctelor de vedere sub care poate fi abordată realitatea economică obiectivă. Sînt totuși două elemente esențiale care nu pot fi ignorate la modelarea economică fără a dăuna redării fidele a realității obiective:

a) dublul aspect al fenomenului și proceselor economice — cantitativ și calitativ — avertizează împotriva unei tratări unilaterale a economicului; dacă pînă nu de mult gîndirea economică din țările socialiste a diminuat latura cantitativă a cercetării științifice, ar fi tot atît de puțin indicat de a trece de la o extremă la cealaltă: subaprecierea laturii calitative ar însemna ignorarea caracterului social al fenomenelor economice.

b) formalizarea matematică nu este singura formă posibilă de abstractizare, dar este treapta superioară a abstractizării științifice care te apropie de hotarele certitudinii, în măsura în care nu sînt falsificate premisele.

În gîndirea economică contemporană se accentuează tot mai mult tendința de a acorda modelului economic semnificația restrînsă de model formalizat matematic. După definiția formulată de economistul francez A. Vincent, un model economic este „reprezentarea simplificată, dar completă, a evoluției economice a unei societăți în timpul unei perioade date, sub aspectul său cifric. Din punct de vedere tehnic, modelul descrie funcționarea unui sistem economic prin intermediul unei serii de ecuații simultane, exprimînd relații care există între mărimi economice măsurabile, considerate semnificative pentru funcționarea sistemului" [4]). O definiție similară a modelului economic, mai săracă din punct de vedere al conținutului economic, dar mai precisă în privința caracteristicilor matematice ale modelului economic se găsește la economistul american Gardner Ackley: „Un model economic constă dintr-un grup sau o serie de relații economice, fiecare dintre acestea cuprinzînd cel puțin o variabilă care apare de asemenea măcar o singură dată și într-altă relație economică care face parte din model" [5]). În această definiție, existența modelului economic este condiționată de cerințele rezolvării algebrice a sistemului de relații matematice.

Uneori se încearcă a se îngusta la maximum sfera noțiunii de model economic, introducîndu-se detalii nesemnificative în definiție, care o limitează numai la tipul de model elaborat de cercetătorul respectiv. „Modelul economic — susțin N. E. Kobrinski și A. M. Matlin — este o ecuație sau un sistem de ecuații, care exprimă legăturile dintre diferitele mărimi și indicatori ale proceselor economice, cărora li s-a aplicat restricții în ceea ce privește resursele" [6]). Or, această condiție a existenței unor limitări în ceea ce privește resursele nu se verifică la toate modelele economico-matematice, ci caracterizează, în primul rînd, modelele de programare matematică.

Acest exclusivism matematizant poate fi acceptat ca o particularizare (este adevărat, de importanță capitală) a noțiunii de model economic; nu pare însă justificat a se elimina din această categorie o descriere simplificată, dar substanțială a universului economic, indiferent dacă se efectuează în termeni calitativi sau cantitativi, dacă are atributele unei construcții științifice.

Precizarea conținutului modelului în domeniul economic în accepția largă a termenului și cerința fundamentală ca un model economic să poată fi caracterizat și prin atributul „matematic" sînt astfel formulate de economistul sovietic A. L. Vainștein: „Numim **model economic** o reprezentare schematică a unui fenomen economic sau a unui proces economic, obținută drept rezultat al unei abstractizări științifice a trăsăturilor caracteristice a activității economice înconjurătoare și a mecanismului economic format în decursul a mai multor secole de dezvoltare a activității economice a omului. La baza modelului economic se pune întotdeauna un anumit ansamblu de ipoteze privind elementele esențiale ale fenomenului observat și acțiunea lor reciprocă. Dacă modelul se exprimă în formă matematică, atunci el este un **model economic matematic sau econometric**" [7]).

Concepția lui A. L. Vainștein despre esența modelului economic ni se pare judicioasă și oferă posibilitatea de a evita o înțelegere restrictivă a noțiunii. Ceea ce ni se pare nerezolvat însă este definirea modelului în care apare expresia matematică. A. L. Vainștein nu face deosebirea dintre modelul de economie matematică și modelul econometric, identificînd aceste două noțiuni. După părerea noastră, în știința contemporană se cristalizează o delimitare între economia matematică și econometrie, care trebuie să fie aplicată și acestor două tipuri de modele. În acest sens, ni se pare judicioasă divizarea pe care o face Lawrence R. Klein a modelelor economico-matematice în două categorii distincte. [8])

a) **Modelele de economie matematică** sînt menite — după opinia lui L. R. Klein — să exprime matematic structura logică a unui sistem de gîndire care își propune să explice esența dezvoltării economice pe baza cîtorva principii fundamentale de comportare. În această grupă pot fi încadrate majoritatea modelelor de creștere economică elaborate de economiștii occidentali: Harrod, Domar, Kaldor, Goodwin, Smithies etc. Construcțiile de acest tip pot fi considerate modele cu caracter pedagogic, fiind lipsite de utilitate pentru decizii de ordin practic. Ele pot constitui o bază de plecare pentru modelele din cealaltă grupă.

b) **Modelele econometrice** sînt modele mult mai detailate și mai încărcate, destinate să fie ajustate la datele economice și să traseze mișcări reale ale variabilelor economice în timp. Ele sînt combinate prin împletirea mai multor ipoteze **a priori** din modelele pedagogice ale economiei matematice și adăugînd ecuații pentru a clarifica natura instituțională a economiei studiate — legile de impunere, practicile bancare, gradul de imperfecțiune a pieței, dependența de relațiile comerciale externe, controlul valutar etc.

Modelele economiei matematice ar putea să fie considerate ca fiind creații ale unei etape premergătoare elaborării de modele econometrice propriu-zise, deși ele pot fi elaborate și de sine stătător (ceea ce, de altfel, se întîmplă frecvent). Tendința dominantă care se manifestă în prezent în gîndirea economică contemporană este elaborarea de modele econometrice.

Deși considerăm judicioasă clasificarea lui Lawrence R. Klein, definițiile sale comportă anumite rezerve. Definiția dată modelului de economie matematică este prea vagă, limitîndu-se numai la cerința formală a exprimării în simboluri matematice a unei concepții economice. De asemeni, definiția dată modelului econometric este nesatisfăcătoare, deoarece reflectă în primul rînd proprietățile modelelor macroeconomice de creștere elaborate de către el și colaboratorii săi; de pildă, modelele de programare matematică nu ar putea fi incluse în definiția sa, întrucît nu dau nici o indicație despre „natura instituțională" a economiei reprezentate și nici nu sînt deduse prin ajustarea de serii de date statistice.

Pentru o definiție adecvată a modelului economico-matematic ni se pare mai fertilă calea de a porni de la definiția generală, dată modelului matematic de către matematicieni, și de a încerca concretizarea ei pe tărîm economic, acordînd o semnificație economică simbolurilor matematice respective. Astfel, A. Kauffman definește modelul matematic prin: „un ansamblu de funcții și repartiții de probabilități, astfel constituit încît introducînd valorile măsurate ale variabilelor și parametrilor în model, toate relațiile să fie verificate, și anume pentru toate cazurile posibile sau pentru un număr foarte mare de cazuri posibile" [9]). Această definiție lasă nespecificat conținutul concret al abstracțiilor matematice, astfel că dacă se face precizarea că relațiile matematice respective sînt definite într-un domeniu economic, o asemenea definiție ar cuprinde toate tipurile de modele econometrice.

DACĂ AM ÎNCERCA să sintetizăm concepția noastră despre esența modelului în economie, am putea da următoarele definiții: **Modelul econometric** reprezintă un ansamblu de funcții și de repartiții de probabilități definite într-un domeniu economic, verificat statistic prin introducerea valorilor determinate ale variabilelor și parametrilor din model. Modelele de economie matematică și modelele econometrice pot fi desemnate prin termenul general de **modele economico-matematice.**

Transcrierea în formule matematice a unor teze abstracte despre evoluția cantitativă a unor fenomene sau procese economice nu înseamnă matematizarea gîndirii economice, nici modelarea matematică a economiei, ci numai formularea matematică a unor concepte și idei cuantificabile, care ar fi putut să fie exprimate și într-o formă non-matematică. Astfel cum un text economic nu cîștigă în valoare științifică printr-o simplă operație de traducere dintr-o limbă într-alta, tot astfel formalizarea matematică a unor idei economice nu echivalează cu transformarea unei inexactități într-un adevăr demonstrat din punct de vedere științific. Matematizarea gîndirii economice presupune ceva mai mult decît o simplă transpunere în simboluri matematice a unor concepte economice care pot fi cuantificate; ea pretinde o intervenție a raționamentelor de natură matematică pentru a demonstra valabilitatea unor concluzii cu caracter economic, o utilizare a unor teoreme sau metode matematice pentru a da un răspuns la rezolvarea unor probleme economice, care nu poate fi obținut pe altă cale.

Un model economico-matematic trebuie să satisfacă un minimum de condiții pentru a avea o valoare cognitivă și aplicativă.

PRIN PRISMA cercetării optimului economic, modelele economico-matematice s-ar putea grupa în două categorii: a) modele descriptive; b) modele de decizie sau de optimizare.

Economistul matematician englez R. G. D. Allen spune în această privință: „Construcția modelelor noastre este un exercițiu de știință economică pozitivă, o încercare de a descrie cum funcționează sistemul economic. Altă problemă este de a încerca să controlăm funcționarea sistemului și să îmbunătățim rezultatele. Este timpul de a trece de la știința economică pozitivă la considerații despre optimizare și, prin aceasta, la politica economică" [10]).

După opinia lui R. G. D. Allen, modelul descriptiv ar face parte din acea ramură a științei economice denumită în Occident „positive economics" spre deosebire de „normative economics". O treaptă superioară în modelarea economică ar constitui-o într-adevăr elaborarea de modele de optimizare, care să servească deciziilor de politică economică. Noi identificăm modelul de optimizare cu modelul de decizie, deoarece ar fi anacronică elaborarea unei teorii a deciziilor fără a le asigura caracterul de optim.

Economia matematică contemporană conține un număr imens de modele care — se pare — se înmulțesc în progresie geometrică, pe măsura intensificării aplicării metodelor matematice în economie. Cercetătorul optimului economic rămîne dezorientat în fața posibilităților de alegere pe care i le pune la dispoziție știința contemporană în domeniul formalizării matematice a realității economice și caută criterii obiective de clasificare, evaluare și selecționare. Cerințele generale ale elaborării unui model economico-matematic [11]) ar trebui concretizate pentru a caracteriza un model optimizant al economiei naționale. Într-o primă aproximație, aceste cerințe ar putea fi astfel formulate:

- să corespundă mecanismului de funcționare a economiei naționale [12]), altfel ar fi lipsit de realism;
- să ofere o soluție rațională și eficientă de repartizare a resurselor umane, materiale și bănești, în timp și în spațiu;
- să conțină o funcție-obiectiv;
- să existe informația necesară pentru evaluarea numerică a parametrilor modelului;
- să fie cunoscută cel puțin o metodă de rezolvare numerică pentru sistemul de ecuații și inegalități pe care le conține;
- să fie „computabil", adică să fie rezolvabil cu tehnica de calcul existentă într-un termen acceptabil.

Alegerea tipului de model economico-matematic adecvat optimizării economiei naționale impune o selectare laborioasă a „stocului" de modele existente, pe baza unei analize minuțioase a capacității cognitive și operaționale a fiecărui model.

Opțiunea în privința naturii modelului economico-matematic nu rezolvă însă în întregime problema elaborării modelului optimizant al economiei naționale. Realitatea economică este mai bogată decît orice schemă matematică, astfel că este necesar a depăși această limită prin elaborarea unui model care să îmbine rigurozitatea matematică cu elasticitatea proceselor economice.

dr. M. HOROVITZ
Institutul de cercetări economice

---

1) Vezi Gr. C. Moisil „Un exemplu de model în logica neclasică" în „Materialismul dialectic și științele naturii". Vol. X, Ed. politică, București, 1965, pag. 7.
2) Vezi John Hicks, Capital and Growth, Londra 1965, pag. 28.
3) S. M. Vișnev; Ekonomiceskie parametri. Izdatelstvo Nauka, Moskva, 1968, pag. 5.
4) A. Vincent, Initiation à la conjoncture économique. Citat după Grand Larousse. Vol. V pag. 416, ed. 1961.
5) Gardner Ackley — Macroeconomic Theory, 1963, pag. 12.
6) N. E. Kobrinsky, A. M. Matlin, Ekonomiko-matematiceskie modeli planirovania obsestvennovo proizvodstva: Ekonomika i matematiceskie metodi, nr. 2/1967, pag. 224.
7) Economiko-matimaticeskie metodi — seria III A. L. Vainștein Vozniknovenie i razvitie primenenia lineinovo programmirovannia v SSSR-Moscova, 1968, pag. 5.
8) L. R. Klein: The Role of Econometrics in Socialist Economics, in Problems of economic dynamics and planning. Varșovia 1964, pag. 189.
9) A. Kauffman: Metode și modele ale cercetării operaționale, București, Ed. științifică, vol. I pag. 20.
10) R.D.G. Allen — Economica, Londra, 1967 — pag. 401.
11) Vezi S. M. Vișnev, opt. cit., pag. 8.
12) Conținutul economic al acestei noțiuni este nesatisfăcător studiat în literatura noastră economică; el este mai bogat decît al noțiunii sistem de conducere a economiei, implicînd o expresie a interdependențelor de bază și totodată o viziune dinamică a economiei.

ŞANTIER ŞTIINŢIFIC

Conf. dr. Tudor PAUL

● Consideraţi munca de cercetare ca fiind intrinsecă activităţii unui cadru didactic din învăţămîntul superior ?

— Îmbinarea organică, armonioasă, a activităţii instructiv-educative cu cea de cercetare ştiinţifică constituie neîndoios o cerinţă pentru fiecare cadru didactic. Cercetarea ştiinţifică condiţionează calitatea muncii didactice, asigurînd acesteia conţinutul şi forţa de influenţare şi convingere care trebuie s-o caracterizeze.

Pentru acela care predă studenţilor „Istoria economiei naţionale", cercetarea ştiinţifică a trecutului economic sub multiplele sale aspecte se impune cu atît mai mult în funcţie de particularităţile disciplinei noastre. O asemenea disciplină presupune explorarea unui număr ridicat şi variat de surse, a unui impresionant volum de fapte, analiza şi selecţionarea judicioasă a acestora şi sintetizarea lor într-un sistem de cunoştinţe care să ajute pe studenţi să-şi formeze o imagine clară asupra evoluţiei şi mecanismelor vieţii economice din trecut şi, pe această bază, să poată înţelege mai bine prezentul. Din toate aceste considerente, la care trebuie adăugat faptul că noi n-am dispus de o istorie închegată a economiei noastre elaborată pe baze marxiste, şi ţinînd seama de locul bine definit pe care-l ocupă „Istoria economiei naţionale" în pregătirea profesională a unui economist, atît eu cît şi colegii mei de catedră am considerat că prima noastră datorie este să elaborăm un curs de istorie economică a României.

● Către ce domenii au înclinat cu precădere preferinţele dv. ?

— Problematica abordată este variată, specifică disciplinei pe care o predau. M-am ocupat şi mă ocup de

„...cercetarea ştiinţifică condiţionează calitatea muncii didactice...".

dezvoltarea diferitelor sectoare de activitate economică (industrie, agricultură, finanţe, circulaţie monetară etc.), de politica economică, de gîndirea economică ş.a. M-au pasionat însă, în mod deosebit, pasiune care mă stăpîneşte în continuare, problemele legate de situaţia maselor muncitoare din România burghezo-moşierească. În această sferă de preocupări se include şi teza mea de doctorat cu tema Situaţia clasei muncitoare din România în perioada celui de al doilea război mondial.

● Ce aspecte teoretice sau concrete vi se par demne de o explorare mai profundă în trecutul economic al patriei şi care ar constitui totodată o sarcină a cercetărilor din acest domeniu ?

— Aspectele la care vă referiţi sînt încă destule şi ele ţin atît de formaţiunile social-economice precapitaliste cît şi de perioada capitalismului. Cronologic, m-aş referi, în primul rînd, la mult dezbătuta şi controversata problemă a obştei săteşti din ţara noastră, la tratarea acestei instituţii în evoluţia ei concretă, la sesizarea şi aprofundarea particularităţilor şi consecinţelor sale. De asemenea, mi se pare necesară aprofundarea studiilor privind dezvoltarea industriei capitaliste cu insistare mai ales asupra cooperaţiei simple capitaliste şi a stadiului manufacturier. Mult interes prezintă şi problema stabilirii locului şi rolului României în cadrul diviziunii internaţionale a muncii în diverse perioade şi momente istorice. Merită şi trebuie să fie aprofundate şi numeroase probleme economice specifice perioadei de după 23 August 1944, ca de exemplu controlul muncitoresc şi rolul său revoluţionar, eforturile P.C.R. şi ale statului pentru cooperativizarea agriculturii, industrializarea socialistă a ţării.

● Ce vă preocupă în prezent ?

— În primul rînd, finisarea părţilor de curs care îmi revin în vederea tipăririi lui, pe care l-am dori într-un asemenea tiraj încît să satisfacă atît cerinţele studenţilor cît şi ale publicului interesat. Concomitent sînt antrenat în culegerea de material documentar pentru elaborarea, împreună cu toţi membrii catedrei, a primului manual de Istoria economiei naţionale a României. Acest principal obiectiv al cercetării mele ştiinţifice nu exclude însă şi alte preocupări.

Discuţie consemnată de
Florence COSTIN

DISCUŢII

ESTE DUBLUL NIVEL AL PREŢURILOR O REALITATE ?

CU PRILEJUL discuţiilor purtate în anul 1969 pe tema planificării şi modelării preţurilor, abordînd problema raportului dintre valoare şi preţ, s-a subliniat adesea că în ţara noastră ar exista un decalaj sensibil şi constant între nivelul preţurilor şi valoare, în sensuri diferite pe sectoarele A şi B ale industriei. Potrivit părerilor exprimate, ca urmare a acestui decalaj, mijloacele de producţie sînt pe ansamblu subevaluate, iar bunurile de consum dimpotrivă, sînt evaluate în general la un nivel superior valorii. Cu alte cuvinte, avem de-a face cu două nivele de preţuri în industrie: un nivel mai scăzut, în cazul mărfurilor destinate consumului productiv şi un nivel mai ridicat la mărfurile vîndute pentru consumul personal. O dată stabilită această premisă, s-au făcut şi o serie de deducţii logice referitoare la deformarea proporţiilor generale valorice din economie ca urmare a dublului nivel al preţurilor. Totodată, se trăgea şi concluzia practică în sensul că perfecţionarea preţurilor ar presupune, în primul rînd, un transfer masiv de venit net din preţurile sectorului B în ale sectorului A, în vederea restabilirii echilibrului global între acestea. De altfel, teze similare au fost la timpul lor puse în circulaţie şi în alte ţări socialiste.

În rîndurile de faţă ne propunem să analizăm, pe baza datelor privind nivelul şi evoluţia venitului net pe ramurile industriei, în ce măsură consideraţiile de mai sus corespund realităţii din ţara noastră. Economiştii care susţin că în industrie ar exista două niveluri de preţuri pornesc de la un fapt real, care a avut loc în formarea preţurilor la produsele industriale: scoaterea impozitului pe circulaţie din preţurile cu ridicata ale mijloacelor de producţie, la reaşezarea generală a acestora din anii 1954—1955. Ulterior, la reaşezarea generală a preţurilor cu ridicata din 1963, acest principiu a fost în general menţinut. În afara acestui element, mai mult de ordin istoric, argumentele în favoarea existenţei a două nivele de preţuri s-au mărginit la exemple izolate de bunuri de consum care conţin cote ridicate de impozit, considerîndu-se că în general teza în cauză constituie un adevăr peremptoriu.

În primul rînd trebuie remarcat că însăşi premisa de la care se pleacă pentru susţinerea existenţei a două niveluri de preţuri este discutabilă. Pare mult mai probabil că prin reaşezarea preţurilor din 1955 nu s-au redus — aşa cum s-a intenţionat — preţurile mijloacelor de producţie sub valoarea lor, ci s-a diminuat nivelul acestora care, în cele mai multe cazuri era superior valorii lor. La reaşezarea din 1963, preţurile mijloacelor de producţie au fost stabilite la un nivel mai scăzut, avîndu-se în vedere caracterul mai accentuat al progresului tehnic în acest sector şi deci posibilitatea reducerii costurilor şi creşterii rentabilităţii în perspectivă *).

Dar chiar admiţînd că la reaşezările din 1954—1955 şi 1963 preţurile mijloacelor de producţie au fost în general subevaluate, nu se poate presupune că acest decalaj s-a menţinut mai mult sau mai puţin intact pînă în prezent, dacă avem în vedere că progresul tehnic, şi deci creşterea productivităţii muncii şi implicit a rentabilităţii, acţionează mai energic în ramurile producătoare de mijloace de producţie, preţurile acestora rămînînd în aceste interval neschimbate.

În lipsa unei delimitări riguroase a ramurilor şi subramurilor industriei pe sectoarele A şi B ale industriei, vom confrunta evoluţia rentabilităţii** cumulat pe Ministerul Industriei Uşoare şi Ministerul Industriei Alimentare, care produc în principal bunuri de consum, precum şi pe ansamblul celorlalte ministere, cu nivelul general al rentabilităţii pe totalul industriei.

	1962	1963	1969
Total industrie	100	100	100
M.I.U.+M.I.A.	108	123	107
Restul ramurilor	93	80	96

Cu tot caracterul lor aproximativ, datele de mai sus reflectă ca sens şi ordin de mărime evoluţia rentabilităţii totale pe cele două sectoare ale industriei. Ele arată că, într-adevăr, în 1963 a existat un anumit decalaj în nivelul preţurilor acestor ramuri. Dar decalajul menţionat, care se ridica la 43 de puncte în 1963, s-a redus la numai 11 puncte în 1969.

Această apropiere dintre ratele rentabilităţii şi, respectiv, dintre nivelurile de preţuri ale celor două sectoare, a avut loc ca urmare a reducerii mult mai rapide a cheltuielilor de producţie în sectorul A, îndeosebi în ramurile prelucrătoare, cum sînt chimia şi construcţiile de maşini, care prin natura lor sînt mai dinamice. Semnificativ în acest sens este faptul că în ultimii ani aceste ramuri au avut un nivel înalt de rentabilitate, ultima situîndu-se peste media pe ansamblul industriei.

Tendinţa menţionată de apropiere între cele două grupe ale industriei este subliniată şi de evoluţia volumului total al impozitului pe circulaţie, concentrat iniţial cu precădere în preţurile bunurilor de consum, comparativ cu evoluţia beneficiului. În timp ce în intervalul 1963 — 1969 volumul impozitului creşte cu numai 50%, volumul beneficiului — caracteristic ambelor sectoare — creşte de aproape trei ori şi jumătate.

O analiză minuţioasă efectuată în anul 1969, pe baza livrărilor de mărfuri cu ridicata, în funcţie de destinaţia acestora pentru consumul productiv sau la fondul pieţei, releva faptul că în prezent impozitul pe circulaţia mărfurilor se împarte în proporţii relativ apropiate între cele două destinaţii. Totodată, este interesant de remarcat că circa două treimi din impozitul inclus în preţurile mărfurilor livrate la fondul pieţei se localizează la un număr restrîns de grupe de bunuri de consum: băuturi — tutun, ţesături — tricotaje, ulei — cosmetice. Dacă am considera impozitul din preţurile acestor mărfuri drept „taxă de consumaţie" şi îl vom exclude la calcularea ratei rentabilităţii pe totalul livrărilor la fondul pieţei, vom obţine un nivel de rentabilitate foarte apropiat de cel pe ansamblul industriei.

Toate acestea duc la concluzia că, deşi în momentul reaşezării din 1963 a existat o anumită subevaluare a mijloacelor de producţie, în prezent decalajul dintre preţurile sectoarelor A şi B este substanţial redus şi nu constituie un temei suficient pentru a se vorbi de existenţa a două niveluri de preţuri în industria ţării noastre. Ca atare, nici ideea deformării proporţiilor valorice fundamentate din cauza inegalităţii etalonului preţurilor nu apare întemeiată. Dimpotrivă, se poate afirma că la nivelul fiecăruia din cele două sectoare, cît şi pe ansamblul lor, preţurile reflectă în esenţă just proporţiile muncii sociale în industrie.

Faptul că nu se confirmă existenţa unei discrepanţe substanţiale între nivelurile de preţuri pe cele două sectoare ale industriei nu înseamnă că, în cadrul diferitelor ramuri şi subramuri preţurile actuale reflectă corespunzător proporţiile cheltuielilor sociale de producţie. Decalaje importante, nejustificate în prezent, există în ce priveşte nivelurile de preţ din ramurile primare şi cele prelucrătoare ale industriei. O diferenţă accentuată a rentabilităţii se întîlneşte şi în sectorul bunurilor de consum, atît pe subramuri cît şi pe produs. Nu încape îndoială că raportul de valoare — preţ în industrie trebuie considerat şi pe un plan mai larg prin prisma interacţiunii industriei cu celelalte ramuri ale producţiei materiale şi îndeosebi cu agricultura. Acest lucru este necesar să fie avut în vedere la planificarea nivelului preţurilor din industrie pe o perioadă mai îndelungată.

În ceea ce priveşte posibilitatea înlăturării decalajului dintre preţurile celor două sectoare ale industriei — care după cum am văzut nu este nici pe departe de proporţiile atribuite de unii cercetători — s-a preconizat o simplă transferare a venitului net din preţurile bunurilor de consum în cele ale mijloacelor de producţie, majorînd preţurile acestora din urmă şi menţinînd neschimbat nivelul preţurilor bunurilor de consum. O asemenea evoluţie nu este însă realistă nici chiar la proporţiile reduse ale decalajului existent în prezent între preţurile celor două sectoare. Se ştie că orice majorare de preţuri la mijloacele de producţie se transmite numai într-o măsură redusă asupra bunurilor de consum. Potrivit unor calcule orientative, o majorare a preţurilor cu 50 de unităţi monetare în industria grea, distribuită uniform pe toate produsele, conduce la creşterea costurilor (respectiv reducerea rentabilităţii) în industria uşoară şi alimentară cu o singură unitate. În consecinţă deplasarea unei anumite sume de venit net din sectorul B în sectorul A necesită o creştere considerabil mai mare a preţurilor din cadrul acestuia din urmă. Numai pentru a „transfera" în sectorul A impozitul pe circulaţia mărfurilor existent în prezent la băuturi-tutun şi ţesături-tricotaje ar trebui să se majoreze de aproape trei ori preţurile în industria grea. Evident aceasta nu este neapărat necesar şi nici realizabil.

Desigur problema nivelului unic de preţuri este mult mai vastă, cu implicaţii largi şi necesită o studiere aprofundată.

Experienţa ţării noastre, ca şi a celorlalte ţări socialiste, evidenţiază faptul că apropierea nivelului de preţuri între cele două sectoare ale industriei poate avea loc numai într-o perioadă mai îndelungată de timp, în principal pe baza reducerii cheltuielilor de producţie ca urmare a progresului tehnic şi a sporirii continue a producţiei care să facă posibilă, în final, reducerea preţurilor în ambele sectoare ale industriei. Orice alte soluţii concepute pe baza unor scheme sau modele teoretice prezintă neajunsul că nu ţin seama de complexităţile formării preţurilor în diferitele ramuri ale industriei, de funcţiile multiple ale preţurilor şi în general, de caracterul istoric al categoriei preţ.

Părerile şi sugestiile de felul celor analizate mai sus, deduse

dr. Const. TUDORAN

(Continuare în pag. 15)

FIȘE

■ Cartea dr. N. S. Stănescu „Comerț și dezvoltare. Teorii și realități ale subdezvoltării" (Editura politică, 1970, 230 pag.) abordează o problematică de mare actualitate internațională — situația țări-

lor în curs de dezvoltare și perspectivele evoluției lor economice. Explicarea decalajelor dintre țările dezvoltate și cele subdezvoltate, ca și dimensiunile acestor decalaje ocupă un spațiu substanțial, prezentîndu-se implicațiile sociale și politice ale discrepanțelor actuale. Autorul consideră, în această ordine de idei, că subdezvoltarea nu este pur și simplu „o rămînere în urmă", ci o deformare a evoluției economice, ca urmare a unui anumit tip de diviziune internațională a muncii. Lucrarea este o pledoarie pentru dezvoltarea multilaterală, complexă a economiei țărilor ce și-au cucerit independența de stat, dar nu au reușit încă să-și consolideze independența economică și politică. Autorul subliniază importanța pe care o are în această privință stabilirea unor relații internaționale bazate pe egalitate între state independente și suverane.

■ Trebuie să considerăm, oare, cheltuielile materiale doar ca sursă pentru reproducția simplă sau ele includ inevitabil o mărime care servește reproducției lărgite? — se întreabă Dan Grindea în articolul **„Cheltuielile materiale de producție și eficiența economică"**, LUPTA DE CLASĂ nr. 5/1970. După opinia sa, cea de-a doua alternativă reprezintă realitatea. Faptul că între momentul instalării unui fond fix și cel al înlocuirii lui, în condițiile actualului progres tehnic, apar posibilități de reducere nu numai a valorii fondului fix în cauză, dar și a consumului obiectelor muncii în procesul de producție dat — arată autorul — permite ca o parte din cheltuielile materiale (respectiv fondul de amortizare) să servească, într-o măsură mai mare sau mai mică, reproducției lărgite. Ca urmare, conchide autorul, teza foarte frecventă din manualele de economie politică, după care fondul de acumulare este unica sursă a reproducției lărgite ar trebui reexaminată, considerîndu-l doar ca o sursă de primă importanță.

■ Intr-un amplu studiu intitulat **La nouvelle strategie du petrol** (Noua strategie a petrolului) din ENTREPRISE nr. 749/1970, Jean-Paul Pigasse abordează implicațiile economice și politice mondiale legate de producția și importanța crescîndă a petrolului. Autorul constată creșterea extraordinară a consumului de energie în economia modernă.. In viitor această cerință sporită de energie nu pare să se diminueze : dacă în 1980 vor fi necesare 11 miliarde de tone de cărbune în combustibil convențional pentru a acoperi cerințele de energie, în anul 2000 cifra aproape se va dubla, ajungînd în jur de 20 miliarde tone. Făcînd această constatare, autorul se întreabă care vor fi sursele ce vor putea asigura acest necesar și ajunge la concluzia că el va putea fi acoperit numai în proporție de 17% pentru S.U.A. și 23% pentru Europa Occidentală de energia nucleară, restul fiind în cea mai mare parte furnizat de petrol și gaze naturale. Plecînd de la această constatare autorul apreciază rolul deosebit ce îl va avea petrolul în toată această perioadă și o dată cu aceasta întrevede marea bătălie ce se va da între monopolurile ce controlează sursele și rezervele de petrol din lumea capitalistă. In final se consideră că această bătălie va fi esențială pentru dezvoltarea țărilor vest-europene lipsite de surse petroliere directe.

■ Lucrarea economistului suedez Gudmundur Magnusson **Production under Risk** (Producția în condiții de risc) Almqrist & Wiksells Boktryckeri AB Uppsala 1969, 286 pag., abordează o problemă mai puțin studiată în economia matematică contemporană : **determinarea deciziilor optime pentru o întreprindere care produce în condiții de incertitudine.** Termenii „risc" și „incertitudine" sînt considerați sinonimi de către autor. Incorporarea riscului în teoria tradițională a producției — îndeosebi, în condițiile unei economii de piață neplanificate — este menită să apropie de realitate prezumpțiile și simplificările inerente unei modelări matematice a proceselor economice. Analiza posibilităților de producție și stabilirea condițiilor de optim sînt tratate de autor sub influența metodelor programării matematice. Interpretînd criteriile de optim în condiții de risc, autorul susține că în poziția de optim prețul mărfii trebuie să fie egal cu prețul de cost marginal plus o adăugire marginală datorită riscului. Riscul pretinde „un premiu". Premiul pentru risc este justificat fie prin reducerea probabilă a încasărilor, fie prin creșterea probabilă a cheltuielilor. In condiții de risc, o funcție de distribuție a probabilităților trebuie să fie adaptată la optimizarea deciziilor.

■ Recent a apărut lucrarea **Mathematical Economics** (Economia matematică), The Macmillan Company 1969, 411 pag.), de Kelvin Lancaster, care acoperă o serie largă de probleme privind teoria generală a optimizării, modelele economice statice și dinamice și altele. Autorul arată că **economia matematică** nu reprezintă o știință de sine stătătoare, ci doar o componentă a economiei. Obiectul ei de studiu, consideră el, este în continuă modificare, căci ea poate fi definită ca o punte de trecere a noilor metode matematice către științele economice. In consecință, subliniază el, economia matematică avansată de ieri, este economia matematică de azi și economia, pur și simplu, de mîine. O asemenea evoluție se datorează rapidei îmbogățiri a instrumentarului analitic al științei economice și indică exigențele mereu sporite ce se impun în pregătirea celor ce studiază realitatea economică.

Referindu-se la modelul legăturilor dintre ramuri, elaborat de Leontief, K. Lancaster arată că el cuprinde implicit o teorie a valorii bazată pe muncă. Aceasta în sensul că din numitul model reiese că o mulțime de prețuri proporționale cu timpul de muncă necesar formează o mulțime de prețuri de echilibru pentru toate cererile finale.

DUBLUL NIVEL

(Urmare din pag. 14)

adesea mai mult din construcții teoretice directe din examinarea realității economice, evidențiază în mod pregnant necesitatea unei cotituri în modul de tratare a problemelor privind prețurile. Pentru a nu rămîne în continuare în sfera considerațiilor generale — nu rare ori în conflict cu realitatea — este necesar să se treacă la o abordare concretă și diferențiată a problemelor specifice pe care le ridică prețurile din diferite sectoare, ramuri și subramuri ale economiei naționale. Evident, aceasta nu înseamnă subestimarea adîncirii cercetărilor științifice asupra unor aspecte teoretice ale formării prețurilor, insuficient elucidate în prezent. Este doar nevoie ca astfel de cercetări să se bizuie pe un volum cît mai mare de fapte economice reale, care să ofere teren pentru constituirea bazei de pornire și fundamentare a concluziilor. Elaborarea unor monografii cuprinzătoare privind aspectele concrete ale formării prețurilor în diferite compartimente ale economiei naționale ar înlesni o astfel de orientare în abordarea problemelor de prețuri și ar constitui un suport mai temeinic pentru generalizări teoretice.

---

*) A se vedea : Radu Mănescu, „Considerații asupra corelației prețurilor cu valoarea mărfurilor", Probleme economice, nr. 8/1967, pag. 18.

**) Se are în vedere rentabilitatea totală (beneficiu + impozit pe circulația mărfurilor).

DURATA OPTIMĂ

(Urmare din pag. 12)

goritmului de mai sus conduce la determinarea valorii optime a arcului $d(x_n^r, x_{n+1}^s)$ care ar putea constitui o secvență a drumului optim (în cazul parcurgerii procesului de producție în sensul săgeților) : $W_n^r = \bar{v}(x_{n+1}, -) + V(x_n^s, x_{n+1}) - C(x_n^r, x_{n+1}^s)$.

Valoarea optimă care trebuie atribuită vîrfului x_n^r (în presupunerea, mai sus menționată, că se efectuează determinarea drumului optim pornind de la momentul lichidării spre momentul inițial al procesului de producție) va fi $OPT.W_n^r$.

Referindu-ne, pentru exemplificarea aplicării metodei programării dinamice mai sus schițate, la cazul concret al unui proces de producție cu o durată de 4 ani (N=4), sau 4 cincinale tabelul nr. 1 conține toate datele inițiale ale problemei : diferitele momente de fabricație, diferitele grade de uzură ale echipamentului, veniturile nete corespunzătoare intervalelor, precum și costurile de lichidare corespunzătoare a diferitelor grade de uzură. Tabelul nr. 2 arată clar modul de calcul al arcelor și drumului optim, iar fig. nr. 1, graful asociat problemei ; drumul (strategia) optim este reprezentat prin succesiunea de arce $x_0 - x_1^0 - x_2^0 - x_2^1 - x_2^2$, valoarea lui (totalul veniturilor, inclusiv valoarea reziduală, minus surplusurile de cost ale echipamentelor noi care înlocuiesc pe cele parțial uzate) fiind, potrivit datelor inițiale 765 mii lei.

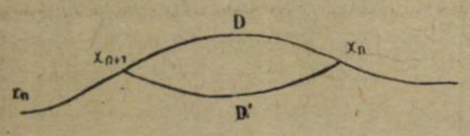

Drumul critic, cel alcătuit din succesiunea neîntreruptă de linii duble, se traduce concret prin următoarea strategie:

„Se procură mașina x_0^0 produsă în momentul 0, și se exploatează în prima perioadă ; la finele acesteia, se înlocuiește această mașină printr-o mașină nouă x_0^0, fabricată în momentul 1, care, de asemeni, se menține în exploatare în etapa a 2-a ; la începutul etapei a 3-a se înlocuiește această mașină printr-o mașină nouă x_2^0 fabricată în momentul 2, care se menține în exploatare în decursul etapelor 3 și 4".

Această politică de exploatare conduce la un venit total de 765 mii lei, mai mare decît oricare altă strategie, din numărul foarte mare de combinații posibile.

Soluționarea problemei în modul mai sus expus reflectă unul dintre aspectele eficienței economice a exploatării întreprinderilor productive, eficiență considerată la nivel de întreprindere ; este cunoscut însă că numai în mod excepțional optimul la nivelul întreprinderii coincide cu optimul la nivelul întregii economii, de cele mai multe ori acestea fiind incompatibile ; se ridică deci problema armonizării intereselor particulare ale întreprinderilor cu interesele generale ale economiei naționale, dat fiind că în multe cazuri poate apărea mai indicat a nu se înlocui un mijloc de producție dat la momentul optim determinat ca mai sus, ci a decala data înlocuirii, pentru a plasa fondurile materiale și bănești necesare înlocuirii în alte investiții ale economiei naționale, mai eficiente decît înlocuirea mijlocului de producție considerat. Aceasta constituie însă o nouă problemă, de sine stătătoare, axată pe conceptul de „cheltuieli de conexiune inversă", lansat de economistul sovietic V. V. Novojilov, problemă care necesită o dezvoltare specială.

Tabelul nr. 2

Calculul valorilor arcelor și a (drumului) strategiei optime :

$Wh,0x\,(x_N^1) = v(x_0^h, x_1^1 + \cdots v(x_n^r, x_{n+1}^s) + \cdots\, v(x_{N-1}^k, x_N^1) = \text{maxim}.$

Nr. crt.	Vîrful	Arce aferente vîrfului	Calculul valorii arcelor : $W_n^r = v(x_{n+1}^s, -) + V(x_n^r, x_{n+1}^s) - C(x_n, x_{n+1}^s)$	Valoarea maximă aferentă vîrfului max. W_n^r
1	x_0^3	$x_0^3 - x_0^4$	400 + 70 = 470	470
2	x_1^2	$x_1^2 - x_1^3$	415 + 90 = 505	505
3	x_2^1	$x_2^1 - x_2^2$	450 + 110 = 560	560
4	x_3^0	$x_3^0 - x_3^1$	490 + 130 = 620	620
5	x_0^2	$x_0^3 - x_0^3$	470 + 80 = 550	550
		$x_0^2 - x_3^0$	620 + 80 — (560 — 410) = 550	550
6	x_1^1	$x_1^1 - x_1^2$	505 + 100 = 605	605
		$x_1^1 - x_3^0$	620 + 100 — (560 — 440) = 600	—
7	x_2^0	$x_2^0 - x_2^1$	560 + 120 = 680	680
		$x_2^0 - x_3^0$	620 + 120 — (560 — 480) = 660	—
8	x_0^1	$x_0^1 - x_0^2$	550 + 90 = 640	—
		$x_0^1 - x_2^0$	680 + 90 — (540 — 430) = 660	660
9	x_1^0	$x_1^0 - x_1^1$	605 + 110 = 715	—
		$x_1^0 - x_2^0$	680 + 110 — (540 — 475) = 725	725
10	x_0^0	$x_0^0 - x_0^1$	660 + 100 = 760	—
		$x_0^0 - x_1^0$	725 + 100 — (520 — 460) = 765	765

NOTĂ : Se presupune că o mașină în stare de parțială uzură nu se înlocuiește decît numai cu una nouă, nu și cu una „de ocazie", de asemeni uzată însă avantajoasă comparativ, sub aspectul exploatării.

ECONOMIE MONDIALĂ

ASPECTE ECONOMICE ALE CONFERINŢEI GENERAL – EUROPENE PENTRU SECURITATE ŞI COOPERARE*)

Costin MURGESCU

DESTINDEREA ÎN EUROPA, crearea unor relaţii de încredere şi colaborare paşnică între toate statele europene implică aprobarea şi rezolvarea treptată a unei serii întregi de probleme care s-au acumulat pe continentul nostru. Drumul pe care-l avem de parcurs pentru a asigura colaborarea, securitatea şi pacea în Europa este lung şi plin de obstacole; pentru a-l străbate cu succes, se cuvine să îmbinăm fermitatea în atingerea ţelului final cu elasticitatea şi comprehensiunea în examinarea diferitelor propuneri, astfel încît soluţiile convenite să poată reflecta interesele comune ale popoarelor noastre.

În acest cadru de preocupări, interacţiunea dintre politic şi economic ne determină la unele reflecţii privind problemele colaborării economice dintre ţările Europei.

Fără nici o îndoială, relaţiile economice intraeuropene nu reprezintă decît un sector determinat din domeniul atît de larg al problematicei pe care o implică îmbunătăţirea relaţiilor internaţionale de pe continent. Cu alte cuvinte, cînd semnalăm atenţiei aspectele economice nu pierdem din vedere importanţa majoră de a se soluţiona numeroase şi complexe probleme eminamente politice care ne preocupă pe toţi. Considerăm însă că în efortul de defrişare a căilor care pot duce la statornicirea păcii şi securităţii în Europa, aspectelor economice le revine un rol care justifică cercetarea lor distinctă.

ÎN ENUNŢAREA tezelor pe care le supunem discuţiei, pornim de la faptul că relaţiile economice internaţionale între ţări cu orînduiri sociale diferite se impun ca o necesitate obiectivă a epocii în care trăim. Mai ales pentru ţările mici şi mijlocii — aşa cum sînt majoritatea statelor de pe continentul european — promovarea unei colaborări economice internaţionale intense şi multilaterale reprezintă, în condiţiile actualei revoluţii ştiinţifico-tehnice, o cerinţă vitală a progresului.

În plus, aşa cum a demonstrat experienţa ultimilor ani, extinderea raporturilor economice dintre statele europene a facilitat contactele între factorii responsabili ai acestor state şi dezvoltarea dialogului asupra vieţii politice a continentului. La rîndul ei, ameliorarea climatului politic încurajează — în virtutea unei fireşti intercondiţionări — dezvoltarea relaţiilor pe plan economic.

Desfăşurarea în continuare a acestui proces, multiplicarea formelor de conlucrare economică între diferitele state europene, reprezintă un pas important spre construirea unei durabile baze materiale a securităţii continentului.

ÎN PERIOADA războiului rece, s-au auzit nu o dată voci care susţineau că prin deosebirile de orînduire s-ar ridica piedici insurmontabile în calea extinderii relaţiilor economice între ţările europene socialiste şi cele în care există proprietatea privată asupra mijloacelor de producţie. Viaţa a demonstrat cît de neîntemeiat era un asemenea scepticism. Realităţile economico-geografice au impus extinderea treptată a relaţiilor comerciale bilaterale între ţările Europei, cu toate deosebirile existente între întreprinderile socialiste de stat existente în unele ţări şi întreprinderile particulare existente în celelalte ţări ale continentului. Intensificarea acestor relaţii, forţa cu care s-a impus în mod obiectiv cerinţa coexistenţei paşnice, conştiinţa necesităţii de a se găsi căi de colaborare corespunzătoare epocii actuale, au determinat creşterea sensibilă a schimburilor reciproce de bunuri materiale şi servicii astfel încît ceea ce se numeşte de regulă „comerţul est-vest" se afirmă tot mai mult ca unul din cele mai dinamice curente ale comerţului internaţional.

În acelaşi timp, analiza evoluţiei pozitive a relaţiilor economice intraeuropene nu poate să excludă observaţia că există şi posibilităţi de conlucrare nefolosite pînă acum, dar care ar putea fi puse în valoare în viitor, în condiţiile unei evoluţii pozitive a relaţiilor generale pe continent.

În această privinţă, aş dori să semnalez interesul pe care Republica Socialistă România îl acordă examinării problemelor colaborării economice la o conferinţă general-europeană. După cum se ştie, propunerea de a se ţine o asemenea conferinţă a fost făcută de ţările socialiste cu prilejul consfătuirii lor de la Bucureşti din 1966 şi a fost reluată în 1969 în întîlnirile de la Budapesta şi Praga. Recent, preşedintele Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceauşescu, arăta: „Avem în vedere faptul că o asemenea reuniune ar trebui să ajungă la unele concluzii, cel puţin de ansamblu, privind baza relaţiilor dintre ţările europene — între care aş menţiona un acord de renunţare la folosirea forţei şi la ameninţarea cu forţa, un acord privind dezvoltarea colaborării şi cooperării economice, tehnice şi ştiinţifice, prin înlăturarea unor bariere şi discriminări actuale. S-ar crea astfel un climat favorabil abordării în viitor şi a altor probleme nerezolvate. Nu ne aşteptăm deci ca o primă reuniune să soluţioneze toate problemele în suspensie; noi aşteptăm de la această consfătuire să creeze premise pentru a se face noi şi noi paşi pe calea colaborării, securităţii şi păcii în Europa".

Examinarea problematicei economice în cadrul unui forum de prestigiul şi răspunderea unei conferinţe general-europene ar fi de natură să deschidă noi căi pentru lărgirea cooperării, stimulînd diferiţii factori de decizie politică şi economică în investigarea variatelor domenii şi forme de conlucrare posibilă.

Deschisă tuturor statelor interesate, Conferinţa general-europeană ar putea duce astfel la perfecţionarea acelei reţele de relaţii economice în care se concretizează raporturile de interdependenţă obiectivă dintre diferitele ţări ale continentului.

UN ROL important ar îndeplini eliminarea factorilor de frînare a comerţului intraeuropean, rezolvarea problemelor legate de practica unor taxe vamale, îngrădiri cantitative sau reglementări de alt ordin care introduc discriminări economice între diferitele ţări ale continentului. Fără îndoială, dacă vrem să stăm ferm pe terenul realităţilor, nu putem să ignorăm existenţa organizaţiilor economice subregionale constituite în Europa în virtutea unor considerente istorice unanim cunoscute.

Republica Socialistă România, membră fondatoare a Consiliului de ajutor economic reciproc, participă activ — alături de celelalte ţări membre — la perfecţionarea colaborării din cadrul acestei organizaţii. Punem cooperarea cu celelalte ţări din C.A.E.R., cu toate ţările socialiste, în centrul relaţiilor economice internaţionale ale României. În acelaşi timp, România dezvoltă relaţii de colaborare economică cu toate ţările lumii.

Economiştii români înregistrează cu satisfacţie extinderea relaţiilor economice dintre diferitele ţări socialiste şi ţările aparţinînd altor sisteme social-economice. Totodată, ei nu pot să nu înregistreze cu îngrijorare tendinţele care apar în cadrul Pieţei Comune, de îngustare a relaţiilor cu terţe ţări. În concepţia noastră, apartenenţa la organizaţiile economice subregionale nu trebuie să fie de natură a influenţa asupra extinderii relaţiilor economice internaţionale între toate statele continentului, precum şi cu celelalte ţări ale lumii. Pe toate planurile politica de blocuri închise nu ne apropie, ci ne îndepărtează de ţelul securităţii în Europa.

Epoca noastră este o epocă în care se afirmă tot mai pregnant interdependenţele universale într-o lume întemeiată pe cerinţa egalităţii suverane a tuturor statelor. În concepţia noastră, numai o colaborare liberă, curăţită de discriminări, între toate statele, va permite accelerarea progresului general, va da tuturor popoarelor posibilitatea accesului deplin la cuceririle ştiinţei şi tehnicii contemporane, va creea baze trainice pentru destindere, securitate şi pace.

Europa, de unde au izbucnit în prima jumătate a secolului două războaie ale căror flăcări au cuprins apoi întregul glob, are posibilitatea de a oferi, în ultimele decenii ale aceluiaşi secol, un alt model de dezvoltare istorică prin promovarea unei conlucrări economice laborioase pe baza principiilor universal valabile ale respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii în drepturi, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc.

M-AM REFERIT mai sus la necesitatea şi posibilitatea de a dezvolta, în continuare, schimburile comerciale bilaterale între statele europene. Nu pot omite însă faptul că în condiţiile lumii actuale formele clasice ale relaţiilor economice internaţionale au un cîmp de acţiune şi o eficienţă limitată, în timp ce forme moderne se afirmă impetuos. Am în vedere, în primul rînd, cooperarea în domeniul cercetării ştiinţifice şi tehnice, ca şi cooperarea în producţie, care deschid perspective noi participării fiecărei ţări la circuitul mondial de valori materiale şi spirituale.

Este ştiut, de pildă, că există o contradicţie între năzuinţa firească a fiecărei ţări de a dobîndi accesul la realizările permanent reînnoite ale ştiinţei şi tehnicii şi imposibilitatea practică în care se află imensa majoritate a ţărilor lumii de a obţine prin eforturi proprii realizări de vîrf în toate domeniile ştiinţei şi tehnologiei. Evitarea irosirii eforturilor de cercetare şi preocuparea de a realiza o optimă punere în valoare a resurselor naţionale fac din cooperarea tehnico-ştiinţifică internaţională un comandament de stringentă actualitate pentru toate ţările lumii, inclusiv pentru cele europene.

Nu este în intenţia noastră de a schiţa o anumită ordine de prioritate în această privinţă. Nici nu este, de altfel, problema principală. Esenţial este de a dezvolta conştiinţa comună a acestei necesităţi de cooperare, de a stimula găsirea unor forme corespunzătoare de cooperare bilaterală şi multilaterală care să permită înfăptuirea ei în variatele sectoare ale economiei şi administraţiei care aşteaptă să fie impulsionate prin aplicaţii efective ale ştiinţei şi tehnicii moderne. Informatica, utilizarea ordinatoarelor şi tehnicilor electronice de calcul, cercetarea operaţională, facilitarea transferului de tehnologii, reprezintă exemple, nu constituie un program. Ar fi, oare, hazardat să reflectăm chiar la îmbunătăţirea cadrului general-european în domeniul schimbului de informaţii tehnico-ştiinţifice, al contactelor şi colaborării între cercetători şi specialişti, al schimbului de realizări ştiinţifice etc.?

Varietatea resurselor, structurilor economice şi cunoştinţelor ţărilor europene creează, de asemenea, un teren larg de conlucrare în producţie. Prin conlucrarea între doi, trei sau mai mulţi parteneri, în funcţie de interese şi posibilităţi, poate fi facilitată construirea de obiective industriale, agricole şi de altă natură, fabricarea unor produse de înaltă tehnicitate şi forţă competitivă, înfăptuirea programelor naţionale de dezvoltare şi modernizare. Cooperarea oferă, fireşte, partenerilor posibilitatea de a realiza o mai bună folosire a capacităţilor de producţie şi a forţei de muncă, în special în ramurile complexe, precum şi o aprovizionare stabilă şi pe termen lung cu produsele necesare economiilor respective. Avantagiile sînt de o evidenţă care face superfluă demonstraţia. Nu pot să nu reamintesc însă că raporturile economice dintre parteneri, prin extinderea lor în sfera producţiei, asigură stabilitate şi continuitate şi în dezvoltarea schimbului internaţional de mărfuri.

Pentru a obţine efectele scontate, este nevoie să învingem o serie de prejudecăţi existente încă în unele ţări sau la unii întreprinzători, să găsim rezolvări tehnice pentru aspecte încă insuficient elucidate şi să depăşim reglementări cu efect de frînare a cooperării în producţie. Se ştie, de pildă, că pentru a face din cooperarea în producţie o pîrghie de promovare a comerţului intraeuropean, produsele rezultate din cooperare ar trebui să circule între ţările partenere în regim preferenţial.

Concomitent cu extinderea cooperării în producţie între statele, organizaţiile economice sau întreprinderile din diferite ţări europene, se pune şi problema unor acţiuni mai largi de cooperare la scara întregii Europe.

Nivelul forţelor de producţie şi legăturile naturale dintre statele europene, determinate de convieţuirea lor în această zonă a globului pămîntesc, multiplică permanent domeniile care impun asemenea măsuri de colaborare la scara întregului continent. Există în această privinţă o serie de idei şi propuneri care, examinate la o conferinţă general-europeană, şi-ar găsi fără îndoială mai uşor drumul spre înfăptuiri practice.

Nu s-ar cuveni astfel să reflectăm mai atent la lărgirea şi consolidarea cooperării europene în scopul realizării unui sistem energetic general-european?

Nu ar trebui să grăbim oare crearea unui sistem raţional general-european de transporturi feroviare, rutiere şi fluviale, folosirea economicoasă a mijloacelor respective de transport, aplicarea maximă a tehnicii avansate în domeniul transporturilor?

Nu este, de asemenea, vremea să acţionăm în legătură cu influenţa industrializării intense a ţărilor europene asupra mediului de viaţă al omului, din moment ce poluarea aerului şi a apelor implică astăzi nu numai soluţii în cadrul naţional sau subregional, ci şi soluţii la nivel european, pe calea conjugării şi concentrării eforturilor tuturor statelor europene?

EUROPA este o parte componentă a lumii în care trăim; destinul Europei este indisolubil legat de destinul întregii omeniri. Cooperarea economică între statele continentului nu poate fi concepută decît ca o parte organică a ansamblului relaţiilor economice mondiale. Cu alte cuvinte, înfăptuirea conlucrării paşnice între toate ţările europene trebuie gîndită şi ca o deschidere a lor spre popoarele celorlalte continente. Aceasta cu atît mai mult cu cît prin potenţialul lor, ca şi prin cunoştinţele acumulate, statele Europei sînt chemate să-şi aducă contribuţia lor la accelerarea progresului acelei părţi a lumii pe care vicisitudinile istoriei au condamnat-o în trecut la subdezvoltare.

Ţările Africii, Asiei şi Americii Latine trebuie să vadă nu numai în vorbe, ci şi în fapte, că adîncirea conlucrării economice intraeuropene creează premise mai bune şi pentru înfăptuirea propriilor lor obiective naţionale de industrializare, folosire raţională a resurselor naturale şi de muncă, de valorificare superioară a rezultatelor creaţiei lor pe arena internaţională.

Considerăm că obiectivul acesta trebuie enunţat de la început cu toată claritatea şi urmărit cu toată sinceritatea

(Continuare în pag. 19)

*) Considerente prezentate în cadrul celui de-al doilea Colocviu internaţional asupra problemelor securităţii europene, organizat între 4–6 iunie 1970 la Bucureşti de către Asociaţia de drept internaţional şi de relaţii internaţionale.

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

U.R.S.S.

SE EXTINDE APLICAREA NOULUI SISTEM DE CONDUCERE ȘI PLANIFICARE

SFERA DE CUPRINDERE a noului mecanism de conducere și planificare în U.R.S.S. continuă să se extindă. Noile metode de gospodărire au început să fie aplicate în organizațiile de construcții, în întreprinderile industriei materialelor de construcții.

Totodată, în acest an se încheie cincinalul 1966—1970; prin urmare, înfăptuirea următorului plan cincinal va fi însoțită, deasemenea, de aplicarea experimentului legat de perfecționarea metodelor economice de gospodărire. Folosim cuvîntul „experiment", pentru că acesta are o largă utilizare în presa sovietică care dezbate extinderea reformei, precum și pentru faptul că, dacă cu patru ani în urmă presa burgheză prezicea în unanimitate „eșecul" măsurilor aplicate, acum ea pune accentul pe dificultățile care ar fi condiționat, chipurile, „încetinirea" transformărilor. În înfăptuirea noului mecanism — sau, cum se mai numește la noi, a reformei economice — există, fără îndoială, unele greutăți. Dar despre rezultatele noilor măsuri vorbesc datele statistice, care arată că în primii patru ani ai reformei (1966—1969) venitul național al țării s-a majorat cu peste o treime, ritmul mediu anual al creșterii fiind considerabil mai mare decît în cincinalul precedent. Veniturile reale calculate pe locuitor au sporit, în aceeași perioadă cu aproximativ 20%.

Care este ponderea experimentului economic în realizarea acestor indicatori? Voi cita doar primele și cele mai recente rezultate, la care se referă culegerea „Reforma economică în U.R.S.S.", editată de revista „Ekonomiceskaia gazeta". La sfîrșitul anului 1966, au trecut să lucreze după noul sistem de planificare și stimulare economică 704 întreprinderi; ele au dat 8% din întreaga producție industrială și 12% din beneficii în industrie. Reforma a contribuit, după cum subliniază economiștii, la îmbunătățirea structurii producției și a proporțiilor în cadrul economiei naționale, la dezvăluirea și utilizarea rezervelor interne ale întreprinderilor. Ca urmare, întreprinderile care lucrează după noul sistem au dat economiei naționale, în primul an, peste prevederile planului produse în valoare de 11 miliarde de ruble și beneficii depășind 3 miliarde și jumătate de ruble.

Rezultatele celui de al patrulea an de activitate a întreprinderilor sînt cunoscute: la sfîrșitul anului 1969, după noul sistem, lucrau 36 000 de întreprinderi industriale, adică 3/4 din numărul lor total în țară. Ele au furnizat anul trecut mai mult de 80% din întreaga producție industrială și au dat peste 90% din volumul beneficiilor din ramura respectivă.

În felul acesta avem temeiul să afirmăm că noile metode de planificare și stimulare economică își produc efectul, că noul mecanism funcționează tot mai eficient și că aportul lui practic crește.

Iar acum cîteva cuvinte despre dificultățile pe care reforma trebuie să le biruie. Nu ne vom opri asupra celor întîmpinate inițial — și care, într-o măsură mai mare sau mai mică, au fost depășite — cu toate că primele dificultăți par a fi cele mai importante, întrucît reforma nu reprezintă un act administrativ, ci este un proces aprofundat de elaborare și introducere a unor forme de conducere planificată a economiei care să corespundă nivelului actual al forțelor de producție ale țării, să deschidă cîmp larg dezvoltării impetuoase a progresului tehnico-științific. Din punct de vedere teoretic, dacă ne referim la documentele P.C.U.S. și ale guvernului sovietic, problema se reduce la cîteva principii fundamentale. În culegerea amintită, ele sînt expuse în următoarea ordine:

1) Centrul de greutate în conducerea producției se deplasează asupra metodelor economice (îmbinate cu cele administrative) pentru folosirea mai deplină a unor categorii cum sînt: prețul, beneficiul, salariul, creditul, fondurile de stimulare economică.

2) Ridicarea nivelului științific al planificării; în cadrul conducerii planificate de la centru a economiei se extinde autonomia și inițiativa întreprinderilor.

3) Se creează un sistem de stimulare economică a întreprinderilor pentru îndeplinirea unor sarcini înalte de plan și mărirea eficienței producției.

4) Pe baza îmbinării juste a stimulării materiale cu cea morală, crește cointeresarea materială a lucrătorilor în rezultatele activității economice a întreprinderilor.

Toate acestea, luate împreună, necesită modificarea radicală a stilului și metodelor de muncă ale organelor de conducere a producției.

Aplicarea noului mecanism a fost precedată de o uriașă activitate pregătitoare, bazată nu pe inspirațiile și descoperirile neașteptate ale economiștilor, ci pe profunda studiere a experienței pozitive acumulate în decursul construirii socialismului timp de jumătate de secol, pe confruntarea cu moștenirea teoretică lăsată partidului nostru de V. I. Lenin. Ea a început cu experimentarea în anumite întreprinderi, trecîndu-se după aceea la grupe de întreprinderi; a fost difuzată experiența lor, au fost comparate rezultatele, precizate formele și metodele, noi ramuri ale industriei au fost atrase treptat și consecvent în sfera de acțiune a reformei.

Acest proces se desfășoară și în prezent, dar la un nivel cu totul nou, mai înalt, întrucît acum amploarea aplicării reformei cît și profunzimea la care a pătruns ea în organismul economic diferă mult față de trecut.

Atrage atenția însă un fenomen esențial. La sfîrșitul anului trecut, și în special la începutul acestui an, în presa sovietică s-a accentuat critica dificultăților și insuficiențelor de tot felul, care frînează aplicarea noului mecanism în lărgime și în profunzime.

Explicația constă în faptul că a început să acționeze un factor de o însemnătate hotărîtoare: de aici înainte reforma va fi tot mai mult însoțită de acel climat psihologic care — în condițiile gospodăririi socialiste — apare de fiecare dată cînd transformările vizează interesele milioanelor de oameni și cînd pături largi ale populației încep să simtă avantajele inițiativelor, în cazul de față ale noilor metode de gospodărire.

După părerea economiștilor sovietici, etapa următoare a reformei constă nu atît în extinderea în lărgime a acțiunii sale, cît în accelerarea procesului de concentrare a producției, de comasare și specializare a întreprinderilor mici, în crearea de mari uniuni de producție. Aceasta privește direct activitatea aparatului de conducere din cadrul direcțiilor generale și al ministerelor, al institutelor de cercetări științifice etc. Prima inițiativă în acest sens a constituit-o trecerea la gestiunea economică — în cursul anului trecut — a tuturor direcțiilor generale ale Ministerului construcțiilor de aparate și mijloace de automatizare, acțiune care s-a justificat pe deplin.

O dată cu concentrarea producției, cu extinderea reformei pe verticală, are loc perfecționarea prețurilor, a creditelor, finanțelor, îmbunătățirea decontărilor etc. Cu alte cuvinte, noul mecanism economic, verificat de practică, acționează cu destulă eficiență încît se poate întrezări cu precizie tendința continuă a dezvoltării lui. Prognozele, în special dacă se bazează pe deziderate, sînt întotdeauna riscante. În cazul de față, se poate afirma că în acest an — și cu atît mai mult în cincinalul următor — noul mecanism va funcționa cu mai multă rapiditate și cu eficiență mereu crescîndă.

Fiodor BREUS
Agenția de presă „Novosti"

PRODUCȚIE SPORITĂ CU UN NUMĂR REDUS DE SALARIAȚI

ÎN ULTIMUL TIMP, presa sovietică acordă spații largi unui experiment lansat la începutul anului 1967 la combinatul chimic din Șcekino. Așa cum se arată în suplimentul revistei **Ekonomiceskaia Gazeta** nr. 10/1970, combinatului i s-a stabilit, la începutul anului 1967, un anumit fond de salarii la personalul din producția industrială, pentru întreaga perioadă 1967—1970, urmînd ca economiile obținute prin adoptarea și aplicarea unor măsuri organizatorice și eliberarea pe această bază a unei părți a lucrătorilor să rămînă la dispoziția combinatului. Fondul se consumă pentru suplimentarea salariilor. Această suplimentare se efectuează numai cu condiția creșterii corespunzătoare a volumului de lucrări, extinderii zonelor de deservire, cumulării de profesiuni.

Experimentul a fost minuțios pregătit, în acest proces fiind antrenat întregul colectiv de lucrători: au fost larg dezbătute condițiile de muncă și măsurile propuse; s-au împărțit tuturor categoriilor de lucrători chestionare cu scopul de a se culege propuneri de îmbunătățire a organizării muncii; au fost analizate în mod critic problemele legate de volumul de muncă în procesul de producție, elaborarea unor norme de muncă revizuite, numărul personalului de deservire și de conducere, organizarea locurilor de muncă etc. Pe baza unor calcule de fundamentare s-a stabilit dinamica productivității muncii și salariului mediu pe anii 1967—1970. S-a hotărît ca pînă în anul 1970 să se realizeze creșterea volumului producției cu 87%; creșterea productivității muncii de 2,5 ori; creșterea salariului mediu cu peste 30%; reducerea personalului din producție cu 1000 persoane.

Pentru realizarea acestor obiective, conducerea combinatului a pus în aplicare un complex de mijloace organizatorice. Astfel, au fost elaborate norme de muncă fundamentate științific; s-a acordat atenție învățămîntului tehnic profesional-practic, 1300 muncitori însușindu-și profesiuni înrudite; s-a reorganizat ziua de muncă a inginerilor, activitatea personalului tehnic administrativ (între altele, s-a creat un birou central de evidență a materiei prime, materialelor și produselor finite); s-au comasat o serie de secții; s-a centralizat aprovizionarea secțiilor cu materiale auxiliare, ca și activitatea de reparare a utilajului etc.

Bilanțul general al experimentului este acela că luînd drept bază cifra de 100 pentru anul 1966, pentru anul 1969 indicele a crescut la 132 la salariul mediu, 187 la producția globală și 208 la productivitatea muncii.

Pornind de la aceste rezultate, în ultimii trei ani, Comitetul de Stat pentru Muncă și Salarii și Consiliul Central al Sindicatelor al U.R.S.S. au hotărît mărirea numărului întreprinderilor în care să se experimenteze această formulă de organizare și cointeresare în muncă. Printre ele figurează întreprinderi și uniuni din industria chimică, prelucrarea petrolului și petrochimie, din industria ușoară și alimentară, construcții de mașini, din metalurgia feroaselor și neferoaselor.

În întreprinderile în care se desfășoară experimentul economic lansat la combinatul chimic din Scekino legat de creșterea producției în condițiile scăderii numărului salariaților, pe baza perfecționării organizării producției, muncii și a sistemului de salarizare, au fost eliberați aproape 12 000 de oameni în perioada 1968—1969. Ei au fost repartizați în noi sectoare de producție, în întreprinderi care au solicitat forța de muncă. Pînă la sfîrșitul anului 1971, numărul lucrătorilor din întreprinderile în care se desfășoară experimentul se va reduce cu aproximativ 26 000 în comparație cu perioada de la începutul aplicării lui — aceasta în condițiile creșterii considerabile a volumului producției.

La începutul anului curent, numărul întreprinderilor în care se aplică experimentul amintit a fost sporit la peste 60: în cadrul lor lucrează astăzi circa 400 de mii de oameni.

V. B.

Însemnări despre

TÎRGUL INTERNAȚIONAL DE LA BUDAPESTA

DIN TURNUL castelului cu zidurile cenușii, care străjuiește parcul Varosliget, aflat nu departe de inima capitalei ungare — tîrgul părea un imens covor multicolor: verdele proaspăt al copacilor, pavilioanele moderne, multe din ele construite din aluminiu și sticlă, albastrul lacului, mașinile și instalațiile expuse în aer liber, creau o ambianță atractivă, plină de viață, întregită de forfota vizitatorilor. Tîrgul internațional se întinde pe 260 000 mp, din care 108 000 mp ocupați de pavilioane, la el fiind prezente 1 500 de firme industriale și întreprinderi de comerț exterior din 33 de țări, din care 23 participante oficial. Într-un mare pavilion, România și-a prezentat mostre din produsele industriale. Un interes deosebit au suscitat standurile industriei construcțiilor de mașini, îndeosebi mașinile-unelte, utilajul petrolier, motoarele electrice de mici dimensiuni, precum și produsele industriei chimice. În mod aparte, a suscitat atenția vizitatorilor autoturismul „Dacia 1300".

Ediția 1970 a Tîrgului internațional de la Budapesta are o semnificație deosebită, încadrîndu-se în manifestările prilejuite de cea de-a 25-a aniversare a eliberării țării de sub jugul fascist. De aceea, așa cum mi-a fost subliniat de mulți interlocutori, Tîrgul din acest an are și caracterul unui document, care marchează rezultatele obținute de un popor, eliberat de exploatare.

În cadrul unei conferințe de presă, dr. Rédei Ienö, directorul Institutului pentru cercetarea pieței, a spus între altele că structura produselor în cadrul întreprinderilor a fost modificată prin lărgirea producției de articole mai bune, de abandonarea sau diminuarea producției articolelor mai puțin rentabile. Reforma economică a obligat întreprinderile să-și adapteze mai bine producția pe cerințele consumului intern și ale pieței externe. Articolele greu vandabile grevează asupra gestiunii întreprinderii, pentru stocurile de mărfuri nevîndute plătindu-se penalizări. Întreprinderile sînt determinate, astfel, să abandoneze producția fabricatelor perimate, învechite, fără căutare. Exponatele ungurești din pavilioanele Tîrgului reflectă din plin rezultatele acestei noi orientări: gamă largă de sortimente, calitatea ridicată a produselor față de anii precedenți. Toate la un loc sînt rezultat al muncii harnice, al pregătirii și îndemînării muncitorilor, inginerilor și oamenilor de știință unguri.

Desigur, că este dificil a înfățișa într-un articol, tot ceea ce este cuprins în hotarele acestui Tîrg internațional, în care se oglindesc vizibil rezultatele obținute în domeniul producției industriale ungare. Ne vom limita, în cele ce ur-

Virgil PETRESCU

→

DOCUMENTAR

EVOLUŢII RECENTE ÎN INDUSTRIALIZAREA AFRICII

ÎN ULTIMII ANI, continentul african în ansamblul său, cu toată instabilitatea politică cunoscută de unele din ţările sale, a înregistrat progrese sensibile în domeniul industrializării. Dezvoltarea sectorului industrial ocupă în multe ţări un loc însemnat în planurile şi programele de dezvoltare economică elaborate în anii de după cucerirea independenţei politice.

PORNIND de la moştenirea lăsată de colonialism, numeroase ţări africane depun în prezent eforturi pentru crearea unor industrii naţionale care să valorifice pe loc resursele naturale existente, să înlocuiască importul unor produse şi să permită diversificarea exporturilor lor. Pentru multe ţări africane anul 1969 a însemnat intrarea în funcţiune a unor obiective mai importante şi începutul construcţiei altora, care vor îmbogăţi ulterior harta industrială a Africii.

În sectorul industriei grele a fost inaugurat complexul siderurgic „El Hadjar", la Annaba, în nord-estul Algeriei, care va produce anual 400 mii tone laminate de oţel şi 350 mii tone fontă. Ca şi celelalte ţări care se industrializează, ţările Africii consumă tot mai mult ciment. Consumul de ciment al continentului a crescut de la 6 mil. tone în 1950 la 15,3 mil. tone în 1968, în timp ce în aceeaşi perioadă producţia autohtonă a trecut de la 4,1 mil. tone la 13,8 mil. tone (**Industrie et travaux d'outre mer** nr. 193, 1969, pag. 1030). Diferenţa, de circa 2 mil. tone anual, se acoperă prin import. Pentru a reduce importul acestui produs, se află în construcţie fabrici de ciment şi ateliere de măcinat clinkerul la Freetown, în Sierra Leone, Monrovia, în Liberia, Abidjan, în Coasta de Fildeş, Tokardi şi Tema în Ghana, Lome, în Togo, Lagos/Apapa, în Nigeria, Duala, în Camerun şi Owendo, în Gabon. În 1969 au fost date în exploatare fabricile de ciment de la Gastu, în Algeria, Figuil, în Camerun şi Sokoto, în Nigeria.

Faţă de alte ramuri industriale, o dezvoltare mai rapidă cunoaşte industria textilă. În ultimii ani au fost construite fabrici pentru egrenat bumbacul în Camerun, Coasta de Fildeş, Volta Superioară şi Dahomey. În Algeria a început construcţia complexului textil Tlemcen, care va produce în etapa finală 3 mil. m mătase artificială şi ţesături sintetice şi 1 mil. m mătase naturală. O fabrică de textile a fost edificată în Republica Mali, iar recent o altă unitate a fost inaugurată în Nigeria. În Senegal a intrat în construcţie complexul textil Sotiba — Simpafric.

Progrese sensibile au fost înregistrate în 1969 şi în industria de prelucrare a peştelui. În Mauritania a fost dat în exploatare abatorul frigorific de la Nouadhibou, iar în Camerun, în cadrul planului de modernizare a industriei de prelucrare a peştelui, s-a construit un complex piscicol la Point Noire. La Abidjan ca şi la Cotonou a luat amploare pescuitul industrial al crevetelor.

Pentru a aprecia eforturile depuse în ultimii ani de ţările Africii în domeniul energeticii, se impune precizarea că în momentul cuceririi independenţei politice, în afară de cîteva ţări, infrastructura energetică a majorităţii statelor africane era practic inexistentă. Or, valorificarea resurselor energetice condiţionează dezvoltarea industrială a ţărilor africane. „Dezvoltarea economică a Africii trece prin extinderea potenţialului său energetic", scrie în această ordine de idei revista **Le moniteur africain.**

O atenţie firească se acordă folosirii potenţialului hidro-energetic al Africii, evaluat la 200 000 MW, ceea ce reprezintă 6% din rezervele mondiale. În scopul valorificării potenţialului hidroenergetic al Republicii Congo — Kinshasa, între „Electricité de France" (EdF) şi statul congolez s-a semnat, în iulie 1969, convenţia privind finanţarea centralei hidroelectrice Inga. Situată la 40 km de Matadi, ea va avea în prima etapă o putere instalată de 300 MW, iar în cea finală 2 500 MW. În Republica Gabon a început construcţia barajului Kinguélé, care va furniza energie electrică capitalei şi zonei sale industriale. Pe lîngă barajul Kainji, cu o capacitate finală de 960 MW, inaugurat în 1968, au fost date în funcţiune 3 centrale hidroelectrice. Prin cooperarea regională a statelor riverane fluviului Senegal, se va construi barajul Gouina, în Mali, cu o producţie anuală de 4—6 miliarde kWh energie electrică. În ţările Maghrebului numeroase baraje construite sînt destinate mai ales lucrărilor de irigaţie. În Uganda, hidrocentrala Owen Falls, pe Nil, are deja o putere instalată de 120 MW, care va putea ajunge la 150 MW. Alte proiecte sînt în curs de realizare la Murchinson Falls, pe Nilul Alb, şi Bugavati, în aval de Owen Falls. În R.A.U., Nilul alimentează barajul de la Assuan, care va aproviziona cu energie electrică un complex chimic pe bază de fosforiţi, o uzină de aluminiu şi una de fero-siliciu.

După cum este cunoscut, Africa posedă abundente şi variate resurse miniere, iar datele geologice lasă să se întrevadă descoperirea a numeroase alte zăcăminte. Totuşi, cercetarea şi exploatarea lor rămîn încă în funcţie de cererea ţărilor industrializate, îndeosebi din Europa Occidentală, către care se exportă cea mai mare parte din aceste minereuri (cu excepţia fierului şi uneori a bauxitei).

Minereurile extrase din subsolul african reprezintă 28% din valoarea producţiei miniere mondiale. În ce priveşte tonajul, ponderea Africii în producţia mondială este foarte variată: peste 80% la diamante şi cobalt, între 50-60% la aur şi crom, între 30-40% la fosfaţi, antimoniu şi vanadiu, între 20-25% la mangan, cupru şi azbest, şi între 5-10% la cositor, plumb, zinc, fier, bauxită şi petrol.

Existenţa acestor bogate resurse miniere în subsolul continentului a permis unor ţări africane să-şi dezvolte mai mult industria extractivă. Ritmul mediu anual de creştere în industria extractivă în cursul ultimului deceniu (13%), a fost mult mai ridicat decît în industria prelucrătoare, ca urmare a descoperirii zăcămintelor de petrol şi a minereurilor de fier.

Fierul african aduce o contribuţie destul de însemnată la siderurgia mondială. Numai Liberia a furnizat în 1969 peste 21 mil. tone fier, iar în 1970 va livra 24,5 mil. tone. Ca urmare a lucrărilor de extindere şi modernizare, portul Buchanan va putea primi în anii viitori mineraliere de 75 mii tone, iar Monrovia de 90 mii tone. În Mauritania, exporturile de minereu de fier ale societăţii „Miferma" s-au ridicat în 1969 la 10 mil. tone.

Pe baza zăcămintelor de bauxită de care dispune, Guineea a început să producă deja alumină, din care exportă circa 600 mii tone anual. Construirea unei noi căi ferate în Camerun va permite exploatarea zăcămintelor de bauxită de la Martap. În 1969, în Republica Africa Centrală a fost creată compania minelor de uraniu „Bakouma", care va realiza investiţii de 8 miliarde franci CFA. În Niger a început organizarea exploatării minelor de uraniu, iar în Gabon continuă să se dezvolte producţia de mangan.

Producţia de petrol, inexistentă acum 25 de ani, a cunoscut creşteri însemnate: în 1969 producţia de petrol brut a Africii a fost de 230,9 milioane tone, ceea ce, după datele furnizate de **Petroleum Press Service,** reprezintă 10,5% din producţia mondială. Anul acesta, Libia va ajunge la o producţie de 200 mil. t. petrol. Algeria, cu o producţie de 50 mil. tone, a descoperit noi zăcăminte; în cooperare cu firme japoneze, societatea naţională Sonatrach construieşte în prezent la Arzew o rafinărie, cu o capacitate de 2,5 milioane tone. Se caută petrol în Senegal, Mauritania, Congo — Kinshasa. În Nigeria numai războiul a limitat exportul la 20 milioane tone.

În sectorul mijloacelor de transport, Africa a moştenit aceeaşi rămînere în urmă ca şi în alte ramuri. Puterile coloniale au construit căi de transport numai în măsura în care acestea serveau exploatării zăcămintelor în vederea exportului în metropolă. De aceea, în Africa există în prezent doar 75 mii km cale ferată, ceea ce revine: 1 km cale ferată la 400 kmp. Densitatea reţelei de comunicaţii este foarte variată.

Existenţa unei infrastructuri corespunzătoare condiţionînd dezvoltarea economică, sînt necesare eforturi susţinute în această direcţie, inclusiv pentru formarea de cadre naţionale. Astfel, în 1969 s-a hotărît construirea celui de-al doilea tronson al căii ferate transcameruneze (Belabo — Ngaoundéré) lung de 335 km, finanţat de Agenţia pentru dezvoltare internaţională (A.I.D.) şi de alte organisme financiare internaţionale şi guvernul camerunez. În Republica Malgaşă unul din proiectele viitorului apropiat se referă la calea ferată de la Boké la Kamsar, pentru evacuarea bauxitei. Primăvara aceasta începe, cu sprijinul Republicii Populare Chineze, construcţia căii ferate care va lega Tanzania de Zambia, pe o lungime de 1 700 km. În Volta Superioară se va prelungi calea ferată de la Ouagadougou pînă la minele de mangan de la Tambao. Coasta de Fildeş are în proiect construcţia unei căi ferate de la San Pedro în direcţia Man, pentru a evacua minereul de fier de la Bangolo. Este prevăzută, de asemenea, realizarea unei legături intracontinentale vest-est, care să lege Nigeria de Sudan, traversînd nordul Camerunului şi Ciadul. Tot anul acesta, cu participarea statelor interesate şi a P.N.U.D., va începe construcţia căii ferate proiectate să traverseze deşertul Saharei în linie dreaptă către sud, pe o distanţă de 1 100 km, după care se va bifurca — o ramură (de 1 070 km) ajungînd la Gao, în Mali, iar cealaltă (de 950 km) la Tahoua, în Niger.

Cu toate eforturile făcute pentru crearea şi dezvoltarea unor ramuri industriale, procesul de industrializare în Africa este la începuturile sale. Ponderea industriei în totalul produsului intern brut al ţărilor africane rămîne încă scăzută (25,7% în 1960 şi 30,4% în 1967). Independenţa ţărilor africane este de dată prea recentă pentru a se putea modifica într-o perioadă scurtă o astfel de situaţie, cu adînci rădăcini istorice.

Continuarea efortului de industrializare — cu toate greutăţile pe care le au de înfruntat tinerele state africane — va face ca industria să-şi sporească aportul la producţia naţională, iar Africa să ocupe un loc mai favorabil în diviziunea mondială a muncii. Potrivit unei recente lucrări *) care prezintă perspectivele dezvoltării industriale a continentului african, ponderea agriculturii, care reprezenta 35% din produsul intern net în 1960, va scădea la 20% pînă în anul 2 000, în timp ce ponderea industriei va trece de la 20 la 40%. Valoarea producţiei industriale totale (în preţurile anului 1960), care era de 11 miliarde dolari în 1960, va creşte — conform previziunilor — la 53 miliarde dolari în 1980 şi 205 miliarde dolari în anul 2000. După acelaşi autor, ritmul mediu anual de creştere al producţiei industriale va fi de 7,9% în perioada 1960—1980 şi de 8,9% între anii 1980—2000, faţă de 5,2% şi respectiv 4,7% pentru agricultură. Se poate observa deci că industria africană se va dezvolta mai repede decît agricultura.

Deşi aceste cifre — rod al previziunilor — trebuie acceptate cu anumite rezerve, mai ales pentru ţările unde informaţia statistică este incompletă, ele indică o tendinţă din ce în ce mai evidentă.

Minu PÎSLĂ
Iaşi

*) **A. F. Ewing**, Industry in Africa, Oxford University Press, London, 1968, pag. 60.

TÎRGUL DE LA BUDAPESTA

(Urmare din pag. 17)

mează, doar la cîteva din exponatele industriei ungare, prezentate într-o gamă largă de noi produse la ediţia din acst an a Tîrgului.

Atenţia sutelor de mii de vizitatori a fost atrasă în mod deosebit de exponatele industriei uşoare şi alimentare. În pavilioanele industriei textile, de pildă, impresionează calitatea materialelor, pătrunderea tot mai largă a materiilor prime plastice, a fibrelor sintetice şi a ţesăturilor cu bază mixtă. Industria încălţămintei a fost prezentă cu modele moderne, elegante şi într-un sortiment bogat.

Publicul vizitator a fost viu interesat şi de exponatele industriei construcţiilor şi a celei constructoare de maşini. Este vorba de hala frigorifică din panouri de aluminiu, rapid montabilă, de căsuţele de week-end din lemn sau prefabricate din beton. Printre acestea figurează trei produse care au obţinut medalii de aur la Tîrgul de primăvară din Leipzig. Este vorba de o freză electrohidraulică de copiat (fabrica din Esztergom), de nivelmetrul automat de precizie (Uzinele optice ungare) şi de generatorul complex pentru televiziunea în culori (Uniunea pentru tehnica telecomunicaţiilor). O bogată participare la Tîrg are şi industria ungară a telecomunicaţiilor, cu instalaţii magnetofonice şi difuzoare de tip nou la instalaţiile de emisie şi de recepţie, noile aparate moderne de televiziune etc. Întreprinderea „Videoton" prezintă un nou tip de receptor radio pentru emisiuni în stereofonie, prevăzut cu pic-up stereofonic şi înregistrator magnetic. Exponatele industriei chimice şi farmaceutice dovedesc cu prisosinţă amploarea şi avîntul acestei ramuri în R.P. Ungară.

Foarte mulţi vizitatori s-au oprit şi în faţa autobuzelor Ikarus 200. A atras atenţia în mod deosebit autocarul turistic dotat cu aparat TV, staţie de radio emisie-recepţie, maşini electrice de scris, chicinetă, chiuvete. Familia autobuzelor Ikarus 200 cuprinde 11 tipuri. Anul acesta se vor produce 6 400 autobuze, urmînd ca în ultimul an al celui de-al patrulea cincinal, numărul lor să fie de 10—12 000.

Alături de miile de vizitatori maghiari şi de peste hotare, am străbătut ceasuri în şir pavilioanele şi standurile Tîrgului. Mă gîndeam cîtă muncă, cît efort şi ce cheltuială necesită organizarea unei atari manifestări, şi dacă toate acestea sînt compensate de rezultatele obţinute. Un interlocutor sublinia că esenţialul nu este numărul contractelor industriale sau comerciale încheiate în cadrul Tîrgului, ci posibilitatea unui studiu al pieţei în viitorul apropiat sau îndepărtat, de a cunoaşte şi a cerceta cererea şi oferta şi mai ales de a face o comparaţie pe plan internaţional din care să reiasă în ce domeniu a fost atins nivelul mondial şi unde mai există rămîneri în urmă. Interesantă mi se pare, în acest context opinia specialistului elveţian în domeniul organizării de tîrguri internaţionale Jean Pierre Schadt, vicepreşedinte al Asociaţiei elveţiene a tîrgurilor, saloanelor şi expoziţiilor. Într-o lucrare recentă, Jean Pierre Schadt insista asupra rolului de informare al unor asemenea manifestări, de cunoaştere a reacţiilor, a preferinţelor, fiind instrumente de promovare a vînzărilor.

Tîrgul de la Budapesta şi-a atins scopul propus şi prin felul cum a fost organizat, prin conferinţele, simpozioanele, contactele care au avut loc, întîlnirile de la clubul comercianţilor, instalat în clădirea Muzeului de agricultură, avînd ca scop să ajute la stringerea legăturilor între întreprinderile industriale şi întreprinderile comerciale.

Într-o declaraţie făcută presei în zilele expoziţiei, dr. Horgos Gyula, ministrul siderurgiei şi al construcţiilor de maşini spunea: „Putem să ţinem pasul în măsura cunoaşterii rezultatelor obţinute de concurenţi. Cu forţe proprii, dar mai cu seamă prin extinderea cooperării, să producem mărfuri cel puţin la nivelul celor fabricate de partenerii noştri de întrecere".

Specificul economiei ungare este dezvoltarea unui comerţ exterior deosebit de larg. Ungaria schimbă pe piaţa internaţională un volum de produse corespunzător a 40% din venitul ei naţional. Mulţi interlocutori şi-au exprimat opinia că importanţa comerţului exterior este în continuă creştere pe ansamblul economiei naţionale a Ungariei.

Fireşte, nu se poate trece cu vederea rolul remarcabil pe care îl au tîrgurile internaţionale în dezvoltarea industriei, ridicarea nivelului tehnic mondial, în strîngerea legăturilor economice şi comerciale între popoare.

Ediţia 1970 a Tîrgului internaţional de la Budapesta a contribuit la propagarea noilor realizări obţinute pe scară mondială în domeniul industriei, ştiinţei şi tehnicii. Totodată, el s-a afirmat ca un mijloc important de apropiere între popoare şi de cunoaştere reciprocă.

RELAȚIILE ECONOMICE ALE ROMÂNIEI CU FRANȚA

ÎN PERIOADA 1961—1968, schimburile comerciale dintre România și Franța au sporit de aproximativ trei ori, ponderea lor în totalul comerțului exterior al țării noastre cu statele capitaliste dezvoltate din Europa fiind de 12,2%. În anul 1969 Franța a ocupat locul al 7-lea în comerțul total al României (circa 4,4%) și locul al 4-lea (după R.F. a Germaniei, Italia și Anglia) în comerțul nostru cu țările occidentale.

Legăturile comerciale româno-franceze se desfășoară pe baza acordurilor comerciale de lungă durată, Franța fiind prima țară occidentală cu care România a încheiat după cel de al doilea război mondial asemenea acorduri.

Pe baza acordului comercial încheiat pentru perioada 1965—1969, s-au exportat în Franța, produse petroliere, produse agro-alimentare, produse lemnoase, produse ale industriei textile și pielăriei și s-au importat din această țară, mașini, utilaje și instalații complexe, produse siderurgice, precum și o gamă largă de produse alimentare și bunuri de consum.

Acordul comercial pe durata 1970—1974 și Protocolul comercial pentru 1970, la care sînt atașate și listele cu mărfurile care pot forma obiectul curentelor de schimb, asigură un cadru favorabil dezvoltării relațiilor comerciale cu Franța.

În anul care a trecut, mai bine de jumătate din exportul românesc în Franța s-a efectuat în regim liberalizat. De acest regim au beneficiat produsele chimice, agroalimentare, cele ale industriei lemnului, ale sectorului mecanic. În viitor el se va aplica și la produsele siderurgice, petroliere, țesături, confecții, tricotaje, fructe proaspete, unele conserve de fructe etc.

Este evident că politica de liberalizare a favorizat și va favoriza și în anii care vin ritmul dinamic al creșterii schimburilor româno-franceze. Exporturile noastre în Franța au crescut în 1969, comparativ cu 1965, de 2,4 ori, iar importurile cu 1,9 ori, în condiții în care volumul importurilor l-a depășit pe cel al exporturilor. În anul 1969, s-au înregistrat următoarele ponderi la export: produsele agro-alimentare 33%, produsele petroliere 22%, produsele din lemn (inclusiv mobila) 12%, produse ale industriei mecanice și siderurgice 14%, textilele și încălțămintea 9%, produsele chimice 9%, alte mărfuri 1%. La import, instalațiile și mașinile au reprezentat 65%, produsele siderurgice 19%, chimice 6%, iar alte produse 10%.

În ultimii ani, se constată o scădere treptată a ponderii produselor agro-alimentare și petroliere (care rămîn totuși predominante), concomitent cu o anumită creștere a ponderii produselor industriei mecanice și siderurgice, în totalul exportului nostru către Franța. La îmbunătățirea structurii exportului românesc contribuie introducerea unor produse noi din sectorul industriei electrotehnice și chimice, a unor noi tipuri de mobilă, lărgirea scortimentului de confecții etc.

La import se diminuează ponderea instalațiilor și mașinilor (de la 73% în 1965 de exemplu, la 65% în 1969), în timp ce crește ponderea produselor siderurgice (de la 11 la 19%).

În cadrul preocupărilor pentru dezvoltarea exportului românesc în Franța și îmbunătățirea structurii lui se întreprind diverse acțiuni și măsuri, printre care în specializarea unor combinate care să livreze marfă conform cerințelor pieței franceze, asigurarea unor ambalaje corespunzătoare, colaborarea cu unii clienți externi în fabricarea produselor potrivit exigențelor specifice, etc. Printre unitățile de producție care au asemenea sarcini de export se numără Combinatul de pielărie și încălțăminte nr. 1 din București, Combinatul din Satu Mare pentru confecții textile, Fabrica „Someșul" din Cluj pentru articole din melană etc.

În domeniul producției de încălțăminte și confecții pentru export s-a mărit gama de modele, se colaborează cu clienții francezi la crearea de noi modele și adaptarea celor existente la cerințele pieței franceze. S-a organizat producția de țesături de bumbac în lățimile cerute pe piața franceză. Pentru asigurarea creșterii exportului românesc în Franța, se acordă o atenție deosebită unor subramuri ale industriei chimice, petroliere, industriei construcțiilor de mașini, alimentare etc.

Instrumente utile ale dezvoltării relațiilor comerciale între România și Franța se dovedesc a fi societățile mixte de desfacere care au fost create, ca de exemplu „Decofra" (organizată în octombrie 1967 pentru produse chimice) și „Sotecom" (pentru produse din sectorul construcțiilor de mașini).

Alături de comerțul exterior, se extinde și se adîncește cooperarea economică și tehnico-științifică dintre România și Franța. La aceasta aduce o importantă contribuție Comisia mixtă guvernamentală româno-franceză de cooperare economică, științifică și tehnică. Au fost deja întreprinse o serie de măsuri avînd drept scop adîncirea cooperării în domeniile construcțiilor de mașini, metalurgiei, chimiei, petrolului, energiei electrice, nucleare etc.

Este de actualitate promovarea formelor de cooperare pe terțe piețe, îndeosebi în domeniul industriei extractive.

Printr-o tendință de amplificare se caracterizează și activitatea de cooperare tehnico-științifică. Astfel este în curs de desfășurare programul de lucru pentru cooperarea în sfera recuperării țițeiului prin metode termice. Printre obiectivele unor viitoare acțiuni comune se numără dezvoltarea procedeelor de obținere a îngrășămintelor compuse și executarea de alte lucrări de cercetare în comun, de către institutele de specialitate din cele două țări.

O serie de acțiuni decurgînd din contractele de licență pentru fabricarea calculatoarelor electronice, pregătirea cadrelor de specialiști în domeniul prelucrării automate a datelor etc., vizează cooperarea pe planul informaticii.

Pe măsura creșterii potențialului economic al țării noastre se creează noi condiții pentru lărgirea și intensificarea cooperării economice dintre România și Franța și implicit, pentru extinderea continuă a schimburilor reciproce de mărfuri dintre cele două țări.

Există în prezent, toate premisele necesare pentru dezvoltarea continuă a relațiilor economice ale României cu Franța.

Apropiata vizită în Franța a președintelui Consiliului de Stat al Republicii noastre — tovarășul Nicolae Ceaușescu, va contribui fără îndoială la întărirea prieteniei și colaborării dintre poporul român și poporul francez, la amplificarea relațiilor noastre economice, tehnico-științifice și culturale.

Gheorghe MARCU
director general adjunct al Institutului pentru studierea conjuncturii economice internaționale

Traian SILEA
șef de secție

CARNET

NICI O COINCIDENȚĂ

LA RECENTA SESIUNE a Organizației de cooperare și dezvoltare economică, pe anul 1970, miniștrii celor douăzeci și două de țări membre au discutat se pare problemele de ordin secundar în sala de ședințe iar pe cele importante pe culuoare.

În pauze, așadar, miniștrii au vorbit despre curbele brutale de la bursa din New-York în lunile aprilie și mai, despre „slăbiciunea dolarului" și despre impactul evoluției economice din S.U.A. asupra economiei celorlalte țări. De la tribună ei s-au ocupat de problemele poluării, despre unele obiective de dezvoltare pe termen lung și chiar despre ajutorul destinat țărilor din „lumea a 3-a". Cuvîntul de deschidere, rostit de ministrul economiei și finanțelor franceze, Valéry Giscard d'Estaing, președintele sesiunii, a făcut excepție. În timp ce S.U.A. și Anglia ar dori în ceea ce privește politica monetară cursuri de schimb flexibile, Giscard d'Estaing a pledat pentru „fixitatea cursurilor". „Obiectul cooperării internaționale nu constă în a transforma problemele tale altuia, spune Giscard d'Estaing. Multe din problemele pe care le numim internaționale sînt în realitate probleme de echilibru intern". Preconizînd echilibrul bugetar ca pe o politică esențială, ministrul francez al economiei contestă politica monetaristă ca instrument pentru stăpînirea conjuncturii practicată de colegii săi de peste Ocean.

Deși influența deficitului din balanța de plăți americană, rolul dolarului în sistemul monetar interoccidental și în general consecințele pe care le determină starea economiei S.U.A. în economia celorlalte țări din O.C.D.E. au constituit preocuparea majoră a miniștrilor vest-europeni, nici în ședințele sesiunii și nici în comunicatul final nu se face vreo mențiune despre ele. Se fac în schimb recomandări de politică economică care conțin paradoxe aproape tradiționale. Miniștrii s-au declarat de acord să lupte împotriva inflației, dar au arătat că guvernele lor „sînt hotărîte să evite o scădere cumulativă a producției și a utilizării brațelor de muncă". Nu se indică însă care sînt limitele în ceea ce privește „regularizarea cererii". La fel, în timp ce sînt denunțate „inconvenientele economice și sociale" pe care le provoacă ratele extrem de ridicate ale dobînzilor, se subliniază că ele constituie totuși „un element important al politicii antiinflaționiste". Rolul pieței „eurodolarilor" în menținerea ratelor mari nu este evocat nici măcar în mod aluziv.

În pofida instabilității și adversităților din situația economică a țărilor O.C.D.E. obiectivul lor de creștere economică declarat pentru deceniul 1970—1980 este: +65%. Dacă cel de +50% ce și l-au propus la începutul deceniului 1960—1970, considerat atunci ca „îndrăzneț", a fost atins și depășit, acum date fiind perspectivele nesigure ale politicii economice urmate în diferitele țări ale O.C.D.E. îndoielile sînt mai numeroase.

În sfîrșit, problema preferințelor acordate de statele africane și malgașe, asociate la Piața Comună, țărilor din această organizație, sau aceea a preferințelor consimțite față de Anglia de unele țări ale Commonwealth-ului, a provocat controverse ca și problema ajutorului pentru țările în curs de dezvoltare.

Comunicatul Sesiunii, în care n-au pătruns deci ecourile preocupărilor centrale ce s-au făcut auzite mai ales în pauze și pe culoare, se referă în primul rînd la temele neexplozibile din ședințe și cuprind declarații oarecum de caracter pios. Una dintre acestea se referă la problemele „mediului înconjurător" sau la aspectele calitative ale industrializării".

La O.C.D.E. nu s-a constatat nici de data asta vreo simbolică coincidență între numele palatului gazdă — la Muette — și atitudinea miniștrilor prezenți. Au vorbit toți. Nu însă și despre ce au dorit.

Alexandru ANCA

CONFERINȚA GENERAL — EUROPEANĂ

(Urmare din pag. 16)

în procesul adîncirii cooperării dintre statele europene.

Contribuția Europei la cauza dezvoltării economice globale a lumii este condiționată într-o măsură determinantă de pașii ce vor fi făcuți efectiv în direcția înseninării climatului pe continent și făuririi securității europene care să dezpovăreze economiile țărilor europene de presiunea cheltuielilor militare. Acest fapt de necontestat nu ar putea justifica o amînare a sprijinului pe care Europa are obligația morală să-l acorde fără întîrziere țărilor „lumii a treia"; el subliniază însă importanța problemelor securității europene atît pentru țările hărăzite să trăiască în această parte a globului cît și pentru lichidarea stării de subdezvoltare existentă în alte continente.

O asemenea abordare a problemei ar exercita în concepția noastră o influență binefăcătoare asupra climatului politic mondial, ca și asupra intensificării circuitului mondial de valori materiale și spirituale.

PRIN EVOCAREA unor direcții spre care ar putea fi orientată conlucrarea economică a statelor Europei, nu am dorit să schițăm un program de acțiune. Cu atît mai mult nu am dorit să ne referim la cadrul instituțional cel mai potrivit pentru înfăptuirea unor asemenea obiective.

Firește, nu putem ignora însă contribuția de prestigiu pe care a adus-o pînă acum Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa în dezvoltarea relațiilor economice dintre țările continentului. În ultimii ani, tocmai de aici au fost inițiate de altfel unele acțiuni care merg în direcția pe care o evocăm.

Comisia economică pentru Europa este de altfel tocmai organismul internațional care reunește statele continentului nostru, indiferent de orînduire sau nivel de dezvoltare. Completarea ei, prin recunoașterea dreptului R.D.G. de a participa alături de R.F. a Germaniei, într-o deplină egalitate cu toate celelalte țări europene — reflectare a cerinței de principiu privind participarea ambelor state germane, a tuturor statelor europene la rezolvarea tuturor problemelor care apar în viața continentului nostru — și orientarea politicii comisiei spre îndeplinirea funcțiilor unui centru de promovare a cooperării intraeuropene, ar furniza fără dificultăți cadrul instituțional necesar.

Ceea ce prezintă un interes primordial este, după părerea noastră, examinarea de către Conferința general-europeană a problemelor colaborării și cooperării economice, tehnice și științifice între țările continentului. Sîntem încredințați că un asemenea examen ar evidenția importanța acestei probleme pentru toți participanții și influența ei asupra destinderii și securității europene, asupra progresului economic al țărilor acestui continent, ca și al celorlalte regiuni ale lumii interesate deopotrivă în asigurarea păcii mondiale și a bunăstării tuturor popoarelor.

RESTRUCTURĂRI ÎN OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ

DATELE STATISTICE asupra evoluției gradului de ocupare a populației, a structurii populației ocupate (pe principalele sectoare de activitate) prezintă un interes cu atît mai mare cu cît cuprind o arie mai largă în timp și spațiu. Chiar dacă precizia multora dintre ele este relativă, ținînd seama de aproximația recensămintelor efectuate cu decenii în urmă în numeroase regiuni ale lumii, ele pun totuși în evidență contraste și tendințe reale.

Din tabelul 1 se poate vedea că gradul de ocupare a populației în lume manifestă o tendință de scădere în secolul nostru (mai accentuată în ultimele decenii), sub influența unor cauze ca prelungirea perioadei de studii pentru tineret, asigurarea în mai multe țări a dreptului de pensionare, creșterea ponderii copiilor și tinerilor în ansamblul populației ș.a. Această scădere este mai pronunțată în regiunile în curs de dezvoltare, unde ponderea populației active (rata activității) s-a redus — în 1960 — la 39,8%, față de 45,2% în cazul țărilor industriale[1].

Se observă, totodată, că și în cadrul fiecărui grup de țări există evidente decalaje zonale: dacă în Europa scăderea gradului de ocupare a fost relativ lentă între anii 1900—1960, iar în America de Nord acesta a rămas, practic, constant, în schimb procesul a fost mult mai rapid în Japonia, Australia, Noua-Zeelandă ș.a. Deși de mai mică amploare, asemenea decalaje apar și între diferitele regiuni în curs de dezvoltare.

În întreaga lume asistăm la reducerea ponderii populației ocupate în agricultură, cu sporirea concomitentă a ponderii celei ocupate în industrie și îndeosebi în sectorul serviciilor. În secolul nostru, această mișcare a fost mai vie în țările dezvoltate (unde ponderea populației agricole s-a micșorat de la 59,4% în 1900, la 30,5% în 1960), decît în cele în curs de dezvoltare, astfel că la începutul deceniului al șaptelea ponderea populației agricole din aceste din urmă țări depășea de circa 2,4 ori pe cea din țările dezvoltate (vezi tabelul 2). În schimb, ponderile populației ocupată în industrie și servicii prezentau un raport invers. Ca urmare, în timp ce în țările în curs de dezvoltare agricultura se menține categoric pe primul loc, aproape în toate regiunile industriale ale lumii ea a fost devansată — sub raportul efectivului populației ocupate — atît de sectorul serviciilor, cît și de industrie.

Unele date mai recente, publicate de O.C.D.E., confirmă continuitatea procesului de restructurare a populației active în țările industriale. Raportînd la ansamblul acesteia (ocupată în sectorul civil), agriculturii (inclusiv silvicultura, vînătoarea și pescuitul) îi reveneau — în 1968 — numai 4,8% în America de Nord, 9,1% în A.E.L.S., 15% în Piața Comună și 20% în Japonia. Ponderile corespunzătoare ale industriei sînt: 33,7% (S.U.A.), 43,2% (A.E.L.S.), 44% (C.E.E.) și 34% (Japonia), iar cele reprezentînd alte activități — 61,5%, 47,7%, 41% și 46%. De unde se vede că principalul beneficiar al restructurării este sectorul serviciilor, care deține în America de Nord o pondere majoritară, iar în alte țări industriale se apropie de aceasta.

1) Pentru perioada de după 1960 lipsesc date statistice globale și comparabile.

Tabelul 1

DINAMICA POPULAȚIEI ACTIVE MONDIALE

Regiunea	Persoane active (milioane)			Rata activității (în %)		
	1900	1930	1960	1900	1930	1960
ÎN ÎNTREAGA LUME	750,0	939,0	1263,0	46,7	45,5	41,5
Pe ansamblul țărilor dezvoltate *)	273,1	361,5	445,5	48,3	47,6	45,2
din care:						
Europa	140,9	181,7	202 7	45,7	47,3	44,8
— Piața Comună	65,2 *)	65,8	72,3	46,0 *)	48,2	42,7
— A.E.L.S.	30,3	36,2	40,6	44,9	47,6	45,3
— U.R.S.S. *)	72,0	90,0	112,0	58,7	55,9	52,2
America de Nord	31,1	52,8	76,2	38,0	39,5	38,6
Japonia	24,8	29,3	44,0	56,5	45,9	47,1
Alte țări **)	4,8	7,7	10,7	51,6	46,7	37,4
Pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare *)	477,7	577,7	817,2	45,8	44,2	39,8
din care:						
America Latină	...	39,0 *)	70,0	...	36,0 *)	33,5
Asia de Sud și Est	181,0 *)	202,0 *)	314,0	44,3 *)	40,7 *)	39,3
Africa de Nord	...	16,2 *)	22,7	...	41,5	34,5
Alte țări *)...	264,1	320,4	410,5	48,3	48,5	41,9

*) Evaluări. **) Australia, Noua Zeelandă și R.S.A.
Sursa (pentru ambele tabele): B.I.T., Revue internationale du Travail, nr. 4/1968.

Tabelul 2

SCHIMBĂRI ÎN STRUCTURA POPULAȚIEI ACTIVE (în % din total, pe sectoare)

Regiunea	Agricultură			Industrie			Servicii		
	1900	1930	1960	1900	1930	1960	1900	1930	1960
ÎN ÎNTREAGA LUME *)	72,1	67,1	58,1	13,2	14,7	18,8	14,7	18,2	22,9
Pe ansamblul țărilor dezvoltate *)	59,4	50,1	30,5	21,7	24,2	33,5	19,0	25,7	36,0
din care:									
Europa	50,6	43,6	31,8	28,3	30,0	36,3	21,1	26,5	31,8
— Piața Comună	44,4 *)	35,1	20,5	33,0 *)	35,7	42,4	22,8 *)	29,2	37,2
— A.E.L.S.	28,7	19,1	11,5	41,4	39,8	44,7	29,9	41,1	43,7
— U.R.S.S. *)	82,1	79,5	43,8	7,3	9,1	27,5	10,7	11,4	28,7
America de Nord	38,3	23,3	7,3	30,8	32,4	36,3	30,9	44,4	56,4
Japonia	71,1	49,5	32,6	14,1	20,9	29,7	14,8	29,6	37,6
Alte țări **	52,9	46,5	22,9	22,0	22,4	34,9	25,1	31,0	42,2
Pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare *)	97,4	77,7	73,1	8,4	8,9	11,2	12,2	13,5	15,6
din care:									
America Latină	...	63,4 *)	50,1	...	16,1 *)	20,0	...	20,5 *)	30,0
Asia de Sud și de Est	76,4 *)	76,8 *)	73,1	10,8 *)	10,2 *)	10,5	12,8 *)	13,1 *)	16,4
Africa de Nord	...	76,0 *)	69,6	...	8,3 *)	10,3	...	15,6 *)	20,0
Alte țări *	82,3	80,1	77,3	6,4	7,2	10,4	11,3	12,8	12,3

*) Evaluări. **) Australia, Noua Zeelandă și R.S.A.

MONDORAMA

JULES VERNE ACTUALIZAT

ÎN ROMANUL „De la Pămînt la Lună" (1865), eroii lui Jules Verne folosesc o navă din aluminiu, cu două treimi mai ușoară decît cea construită inițial din fontă. Potrivit calculelor, nava lor cîntărea 9 tone și costa 173 150 dolari. Ideea lui Jules Verne ținea pe vremea aceea de domeniul fantasticului. Astăzi, ea ne apare ca o previziune genială a dezvoltării cosmonauticii. Cu rectificarea că în zilele noastre nava lui ar putea fi construită cu 3% din costul de atunci și că pentru o navă din programul „Apollo", de exemplu, se folosesc 114 t aluminiu.

REZERVELE MONDIALE ÎN CREȘTERE

ÎN ANUL care a trecut rezervele mondiale cunoscute de țiței au crescut cu 11 miliarde tone, ajungînd la 73,2 mrd. tone. Ținînd seama de consumul anual mondial actual de 2,1 mrd. tone, această rezervă acoperă necesarul pentru mai mult de 35 de ani. După cum reiese dintr-o statistică publi[illegible] anual de firma Esso AG, rezervele mondiale de țiței confirmate au sporit față de 1960 cu 78%. Din aceeași statistică rezultă că rezervele de gaz metan ale lumii s-au dublat față de 1960, reprezentînd la sfîrșitul anului 1969 38 100 miliarde mc. Luînd ca bază consumul actual de 970 mrd. mc, rezervele acoperă necesarul de aproximativ 39 de ani.

FEBRA NICHELULUI

ORAȘUL Kalgoorlie, situat la o depărtare de 300 de mile de Perth, capitala statului Australia de Vest, a fost un centru înfloritor în ultimul deceniu al secolului trecut, cînd căutătorii de aur au invadat regiunea. Dar după ce febra aurului s-a potolit, prosperitatea orașului a luat sfîrșit. Acum însă viața la Kalgoorlie este iarăși agitată o dată cu apariția unei noi febre: a nichelului. În jurul acestei localități au fost descoperite zăcăminte deosebit de bogate. Geologii presupun că lanțul zăcămintelor de nichel la nord și sud de Kalgoorlie ar fi atît de bogate, încît la sfîrșitul acestui deceniu Australia va putea concura pentru întîietate în producția de nichel cu Canada.

CINE SÎNT BURAKUMINII ?

ÎN MOD paradoxal în Japonia modernă continuă să abunde o serie de prejudecăți față de populația burakuminilor, din regiunea Osaka. Descendenți ai clasei celei mai de jos din epoca feudală, burakuminii formează și astăzi obiectul unor discriminări grave. Deși reprezintă numai 3% din populația Japoniei, burakuminii constituiau la începutul deceniului trecut 60% din totalul șomerilor, iar în prezent — 30%. Marile companii din regiunea Osaka — Matsushita Electric și Sumitomo — refuză să-i angajeze. Spre deosebire de regulamentul general pentru muncitorii japonezi, care de regulă sînt angajați pe viață, muncitorii burakumini pot fi concediați oricînd fără nici o explicație. Școlile din localitățile Buraku sînt dintre cele mai slabe din țară și elevii lor nu pot ajunge în nici un caz în universități.

În prezent liderii comunității Buraku poartă discuții cu guvernul în privința adoptării unui plan pe 10 ani pentru ameliorarea situației. Corespondentul ziarului **The Financial Times**, care relatează faptele de mai sus, consideră că va mai dura însă foarte mult timp pînă cînd prejudecățile și discriminarea față de această populație minoritară vor dispare cu totul.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

25

ANUL VIII nr. 25(355)
VINERI
19 iunie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
20 pagini • 2 lei

INDUSTRIA ALIMENTARĂ

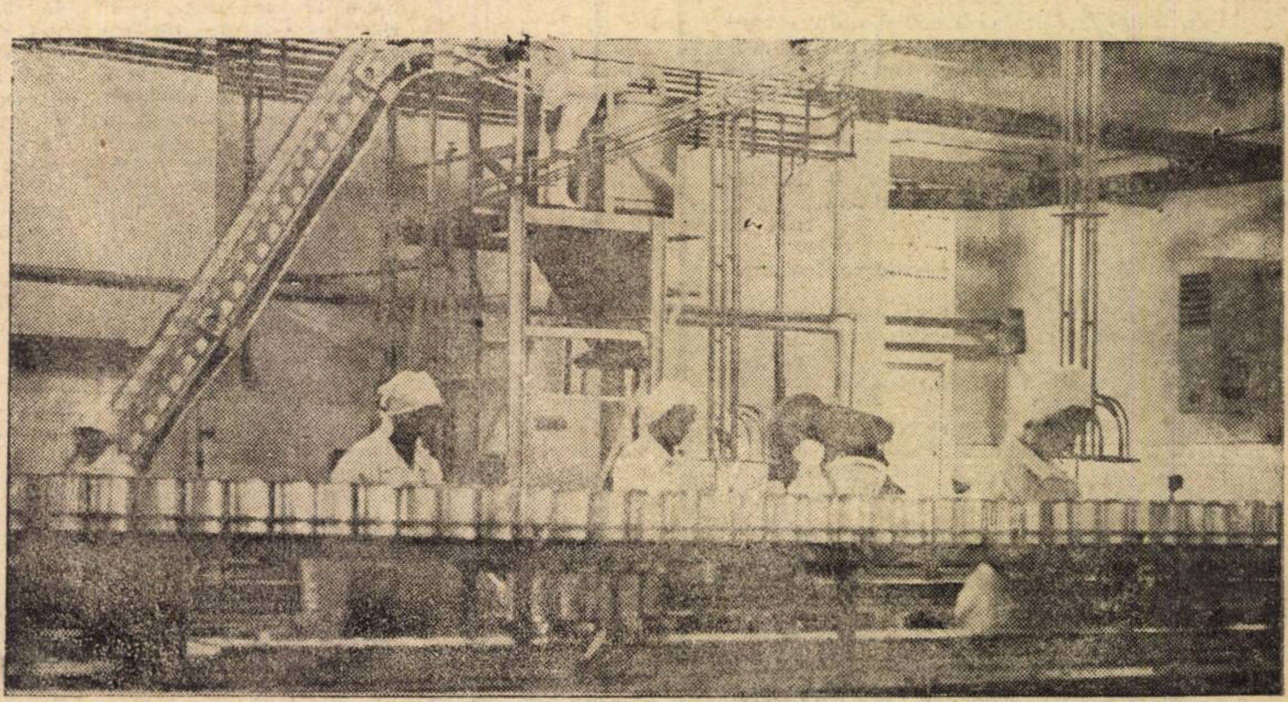

ÎN FAȚA UNOR CERINȚE CALITATIV SUPERIOARE

ÎNVERZESC NISIPURILE

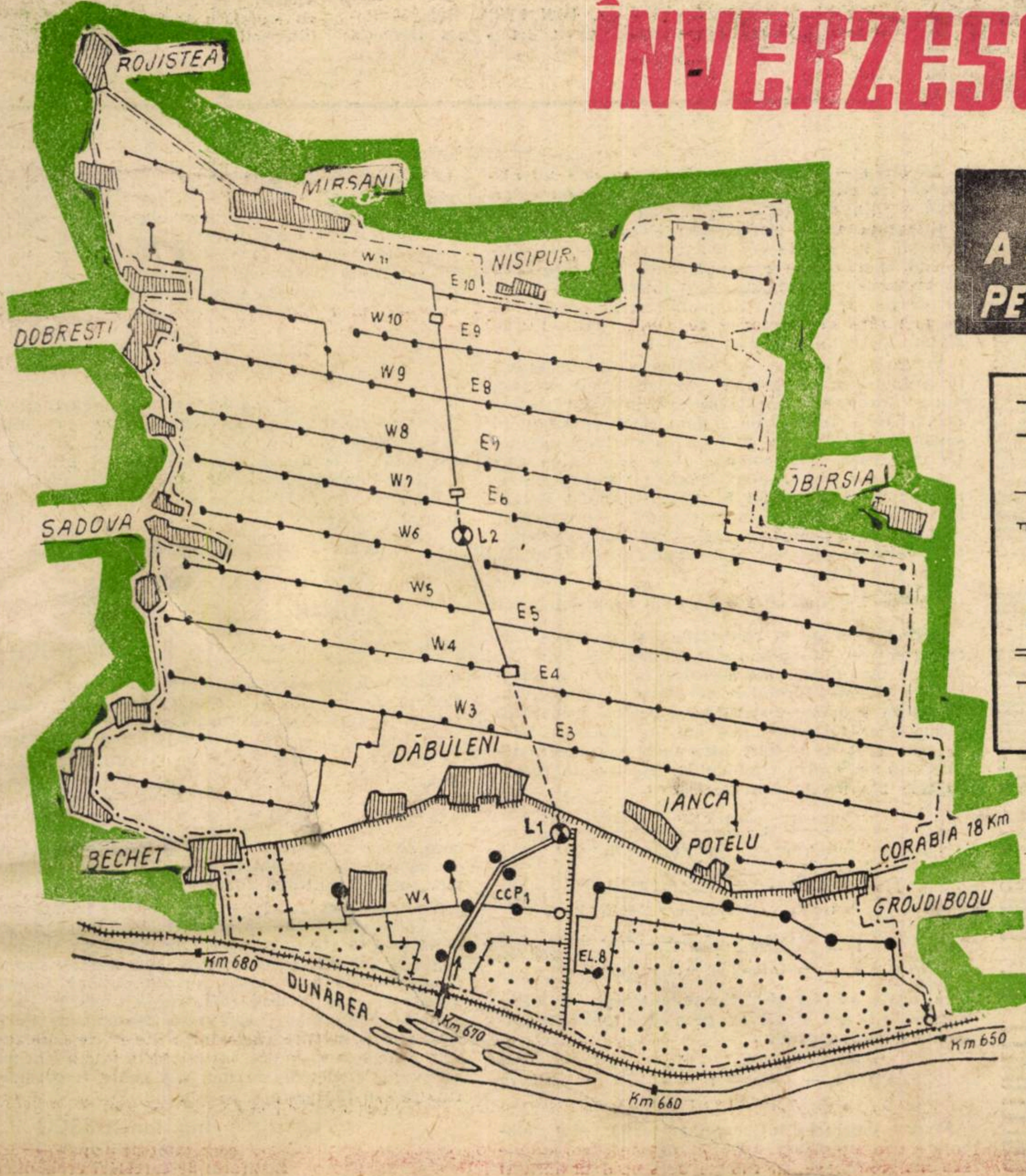

SCHEMA DE AMENAJARE A SISTEMULUI DE IRIGAȚII PE NISIPURI SADOVA-CORABIA

- LIMITĂ DE PERIMETRU
- CANALE DISTRIBUITOARE CU STAȚII DE PUNERE SUB PRESIUNE
- LIMITA DE IRIGAȚII DIN FORAJE-LUNCĂ
- LIMITA TERASĂ
- STĂVILAR REGULATOR DUNĂRE
- STAȚII DE POMPARE DESECARE
- $L_1 L_2$ STAȚII DE POMPARE-ALIMENTARE
- CANAL DE ADUCȚIUNE
- CONDUCTE METALICE Φ 2800-3600 mm
- PUȚURI FORATE CU STAȚII DE POMPARE

Al doilea colocviu pentru securitate și cooperare europeană :

INTERDEPENDENȚA ECONOMICULUI ȘI POLITICULUI

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

SUMARUL

Nr. 25 din 19 iunie 1970

● ECONOMIE NAȚIONALĂ

Prin mobilizarea largă a potențialului economic al țării se îndeplinesc exemplar prevederile planului pe 1970, creîndu-se o punte solidă pentru trecerea la noul cincinal

Municipiul București: Traiectoria unei viguroase dezvoltări.
de **Dumitru Popa**, prim-secretar al Comitetului Municipal București al P.C.R.
(pag. 3)

Județul Neamț: Toate prevederile realizate la cote înalte.
de **Ștefan Boboș**, prim-secretar al Comitetului Județean Neamț al P.C.R.
(pag. 4)

Județul Brăila: Activitate rodnică, perspectivă mobilizatoare
de **Nicolae Mihai**, prim-secretar al Comitetului Județean Brăila al P.C.R.
(pag. 5)

Investiții:
O necesitate stringentă: Pregătirea temeinică și din timp a execuției noilor obiective
de **Al. Olteanu**, director în Centrala Băncii de Investiții.

Salarii:
Precizări privind aplicarea noului sistem
de **Ion Stroescu**, consilier în Ministerul Muncii
(pag. 6)

Agricultură:
Hotărîrea partidului și guvernului privind stimularea zootehniei
În interesul producătorilor și al consumatorilor, al întregii economii naționale
de ing. **Ștefan Lungu**, Comitetul de Stat pentru Prețuri
(pag. 7)

Înverzesc nisipurile din sudul Olteniei
de **Mircea Postelnicu**
(pag. 8)

Cadre și răspunderi:
dr. **Decebal Urdea**, director în Ministerul Finanțelor
de **Maria Ioniță**
(pag. 9)

În perspectiva cincinalului 1971—1975:
Industria alimentară — în fața unor cerințe calitativ superioare
de ing. **Gh. Moldovan**, ministrul industriei alimentare
(pag. 10—11)

● TEORII ● IDEI

Clasa muncitoare — forța socială principală a contemporaneității
de lector univ. **Ioana Iovănescu**
(pag. 13)

● ECOMOMIE MONDIALĂ

Documentar
Economia sovietică: potențial, dinamică
de **V. Brăneanu, N. Popov**
(pag. 15)

Documentar
R. F. a Germaniei
Mecanizarea agriculturii — amploare și implicații
de **Vorzsak Almos, Vorzsak Magdalena Iași**
O cursă contra cronometru —
Alimentație — populație
dr. **Laurențiu Buia — I.C.E.A.**
(pag. 16)

Franța în epoca ordinatoarelor
Ineludabila provocare a informaticii
de **Alexandru Anca**
(pag. 17)

Al doilea Colocviu pentru securitate și cooperare europeană: Interdependența economicului și politicului
Convorbiri realizate
de **Irina Vianu** și **Dinu Dragomirescu**
(pag. 18)

Redactor șef: Gheorghe DOLGU

Tiparul: Intreprinderea Poligrafică „Informația", str. Brezoianu, nr. 23—25.

40 470

CURIER

● Incadrarea absolvenților proveniți din cîmpul muncii

MARIANA STOEA, București — Conform prevederilor pct. 10 din „Indicațiile cu privire la aplicarea noului sistem de salarizare" (anexa IX la H.C.M. nr. 914/1968, cu modificările ulterioare) absolvenții institutelor de învățămînt superior economic cu examen de stat proveniți din cîmpul muncii, unde au lucrat cel puțin 12 luni, sînt salarizați cu salariile tarifare prevăzute pentru funcția de economist, în al doilea an de activitate (potrivit nomenclatorului aplicat în unitatea unde lucrează). Întrucît înainte de a promova învățămîntul superior economic cu examen de stat (cu diplomă) aveți o activitate de 15 ani în funcții economice medii și în cazul dv. se pot aplica prevederile pct. 5 din anexa IX-a la H.C.M. nr. 914. Puteți fi încadrată deci în funcția de economist la gradația corespunzătoare stagiului avut în funcții economice medii, care se ia în considerare în proporție de cel mult jumătate.

● Fondurile de amortizare

IOAN FODOR, contabil șef, Fabrica de mobilă Gherla — Fondurile de amortizare constituite potrivit art. 11 din Legea nr. 62/1968, au fost prevăzute (în bugetul de stat pe acest an) în vederea finalizării investițiilor cuprinse în planul de stat, cu excepția cheltuielilor pentru reparații capitale și a sumelor reținute în vederea rambursării creditelor bancare. Atunci cînd o întreprindere are nevoie de investiții productive, care nu sînt prevăzute în planul de investiții, ea se poate adresa băncii la care își are contul pentru a obține credite (H.C.M. nr. 1 830/1965 și Instrucțiunile C.S.P., M. F. și Băncii Naționale nr. 7/1965). Fondurile prevăzute la art. 11 din Legea nr. 62, au în general aceeași destinație (lucrări productive, modernizări, îmbunătățiri ale tehnologiei producției), ca și cele prevăzute a se aproba din credite (lucrări de mică mecanizare și altele cu caracter productiv sau destinate îmbunătățirii aprovizionării și deservirii populației). În consecință, întreprinderea se poate adresa băncii, arătînd în mod concret natura investițiilor, eficiența lor, posibilitatea rambursării creditului din beneficii suplimentare, asigurarea documentației și mijloacelor materiale pentru realizarea investițiilor.

● Vechimea neîntreruptă în aceeași unitate

DUMITRU SIMION, Sebeș — Atît în anexa VII la H.C.M. nr. 914/1968, cît și în recenta Lege privind organizarea și disciplina muncii în unitățile socialiste de stat se prevede în mod expres, că transferarea la cerere a angajatului (a angajatei) în localitatea unde soțul (soția) a fost transferat în interes de serviciu, determină menținerea vechimii neîntrerupte în aceeași unitate. În toate celelalte cazuri această vechime se consideră întreruptă. În cazul dv. aveți recunoscută numai vechimea neîntreruptă în muncă, în raport cu care se calculează alte drepturi decît sporul la salariu (ajutoare de boală, concediul de odihnă etc.).

● Compensarea unei învoiri

ION FIRA, Balș — Potrivit art. 7 din Decretul nr. 285/1960, angajații care au un singur concediu fără plată de cel mult 15 zile lucrătoare în cursul unui an calendaristic, precum și cei care au în cursul unei luni învoiri de pînă la trei zile lucrătoare inclusiv, au dreptul la alocația de stat pentru luna respectivă. În ipoteza în care n-ați beneficiat (în anul 1969) de un concediu fără plată pînă în luna decembrie, iar în această lună ați avut — din motive temeinice — două învoiri de cîte două zile lucrătoare fiecare, se poate considera că cea de a doua învoire s-a acordat în locul concediului fără plată. În vederea precizării dreptului la alocație, este necesar să vă adresați Ministerului Muncii. Eventual, întreprinderea unde lucrați să ceară aceste precizări, arătînd situația deosebită în care ați fost, precum și faptul că în cursul anului 1969 nu ați mai avut concediu fără plată, indiferent de numărul zilelor respective.

● Revenirea asupra desfacerii contractului de muncă

I. PAȘCANU, București — La pct. 18 din Instrucțiunile nr. 7 000, elaborate de Ministerul Finanțelor și fostul Comitet de stat pentru probleme de muncă și salarii, se prevede că acordarea transferării ulterioare (după plecarea salariaților din unitate prin demisie sau desfacerea contractului de muncă) este interzisă. Întrucît, în cazul semnalat de dv. desfacerea contractului de muncă s-a făcut în temeiul art. 20 lit. b din Codul Muncii, reîncadrarea angajatului, în altă unitate, în termen de 90 de zile de la data desfacerii contractului de muncă, nu întrerupe vechimea sa în muncă și în aceeași unitate. Are — din acest punct de vedere — aceeași situație și drepturi cu angajații transferați în interesul serviciului.

CHELTUIELI LA 1000 LEI PRODUCȚIE DE CONSTRUCȚII-MONTAJ

M. Radu — București. — Publicăm mai jos răspunsul la întrebarea pusă de dv. pe tema enunțată în titlul alăturat:

Diferența între întreprinderile industriale în general și cele de construcții-montaj nu este de esență, ci numai de amănunt, unica deosebire fiind că prețurile cu ridicata sînt înlocuite la întreprinderile de construcții-montaj prin prețurile de facturare sau prețurile de deviz, respectiv de situații de plată, după caz.

Volumul producției nu influențează indicatorul în cazul întreprinderilor de construcții-montaj, după cum nu-l influențează nici în cazul întreprinderilor industriale, cum bine precizați în scrisoarea dv., pentru motivul că volumul producției figurează (prin componentele sale q), la aceeași mărime, atît la numărătorul cît și la numitorul indicatorului, astfel încît, presupunînd ceilalți factori invariabili (inclusiv structura producției), modificînd în același raport k volumul producției, valoarea indicatorului rămîne neschimbată, potrivit relației

$$I' = \Sigma kq \cdot p / \Sigma kq \cdot c = k \Sigma q \cdot p / k \Sigma q \cdot c = 1. \quad (1)$$

Notînd prin q_1, c_1 cantitățile și prețurile de cost efective ale produselor și prin q_{p1}, c_{p1} valorile planificate ale acestora, iar prin p costurile de vînzare, formulele cele mai răspîndite în literatura economico-statistică pentru măsurarea influențelor factorilor mai sus menționați (preț de cost, preț de vînzare, structură) asupra majorării sau micșorării cheltuielilor efective în raport cu cele planificate sînt respectiv:

$$I_c = \frac{\Sigma q_1 \cdot c_1}{\Sigma q_1 \cdot p_1} : \frac{\Sigma q_1 c_{p1} \cdot}{\Sigma q_1 \cdot p_1} = \frac{\Sigma q_1 \cdot c_1}{\Sigma q_1 \cdot c_{p1} \cdot}$$

$$I_p = \frac{\Sigma q_1 \cdot c_1}{\Sigma q_1 \cdot p_1} : \frac{\Sigma q_1 \cdot c_1}{\Sigma q_1 \cdot p_{p1}} = \frac{\Sigma q_1 p_{p1} \cdot}{\Sigma q_1 \cdot p_1} \quad (2)$$

$$I_s = \frac{\Sigma q_1 c_{p1} \cdot}{\Sigma q_1 p_{p1}} : \frac{\Sigma q_{p1} \cdot c_{p1} \cdot}{\Sigma q_{p1} \cdot p_{p1} \cdot}$$

În unele lucrări statistice se consideră că influența modificării structurii producției poate fi calculată și după formula:

$$I_s = \frac{\Sigma q_1 \cdot c_1}{\Sigma q_1 \cdot p_1} : \frac{\Sigma q_{p1} \cdot c_1}{\Sigma q_{p1} \cdot p_1} \quad (3)$$

Pentru separarea influenței factorilor, sînt elaborate în literatură diferite metode, mai simple sau mai complexe, în funcție de scopul urmărit și de relațiile dintre factori: produs, raport, sumă sau diferență.

În cazul rezultatului economic complex considerat (indicatorul I menționat) și a factorilor de influență specificați, o metodă deosebit de simplă, cu suficientă precizie în aplicare, pe care o recomandăm, este metoda substituirilor în lanț, notînd simbolic prin

$$I = \frac{\Sigma q \cdot p}{\Sigma q \cdot c} = f\ (p,\ c,\ s) \quad (4)$$

structura factorului complex și ordinea de substituire a factorilor simpli, prin indicele O, perioada de bază (sau de plan) și prin 1 perioada curentă (sau valori realizate) prin ΔI variația factorului complex și prin ΔI_p, ΔI_c, ΔI_s influențele (în mărimea absolută) ale factorilor p, c, s, vom avea:

$$\begin{aligned} \Delta I_p &= f(p_0, c_0, s_0) - f(p_1, c_0, s_0) \\ \Delta I_c &= f(p_1, c_0, s_0) - f(p_1, c_1, s_0) \quad (5) \\ \Delta I_s &= f(p_1, c_1, s_0) - f(p_1, c_1, s_1) \end{aligned}$$

$$\Delta I_p + \Delta I_s + \Delta I_c = f(p_0, c_0, s_0) - f(p_1, c_1, s_1) = \Delta I$$

Dacă am considera, în afara factorilor de influența de mai sus și influența factorului volum, relația (4) s-ar scrie sub forma:

(6) I=f (q, p, c, s). Determinînd, după metoda de mai sus, valoarea influenței factorului q, aceasta ar fi:

$$\Delta I_q = f(q_0, p_0, c_0, s_0) - f(q_1, p_0, c_0, s_0) = I - I' = 0$$

ceea ce ar constitui o dovadă în plus, obținută pe o altă cale, a faptului că volumul producției nu influențează valoarea indicatorului I.

Este de observat că pe lîngă efectele izolate mai sus calculate, fiecare dintre factori mai determină și alte efecte comune, produse prin interacțiunea lor (efecte combinate, încrucișate, suprapuse). Metoda de mai sus nu diferențiază aceste influențe, ci le înglobează într-una singură; sistemul de diferențiere este însă deosebit de laborios, iar pe de altă parte influențele de corelație sînt comparativ mici, astfel încît într-o primă aproximație metoda de mai sus poate fi considerată ca satisfăcătoare.

Ing. Ion ILIESCU
cercetător principal — Institutul de cercetări economice

ECONOMIE NAȚIONALĂ

Prin mobilizarea largă a potențialului economic al țării

SE ÎNDEPLINESC EXEMPLAR PREVEDERILE PLANULUI PE 1970, CREÎNDU-SE O PUNTE SOLIDĂ PENTRU TRECEREA LA NOUL CINCINAL

CA UN SINGUR OM, întregul nostru popor, răspunzînd chemării conducerii partidului, desfășoară zi de zi o muncă avîntată, plină de eroism pentru diminuarea și recuperarea pagubelor, pentru îndeplinirea exemplară a planului pe acest an. În fiecare ramură, întreprindere județ, după o matură reanalizare a posibilităților existente, au fost sporite substanțial angajamentele inițiale luate în întrecere. Noua dimensionare a acestora, în scopul mobilizării largi a potențialului existent, constituie o expresie a înaltei responsabilități, a puternicului patriotism al milioanelor de oameni ai muncii hotărîți să contribuie cît mai consistent la dezvoltarea dinamică a economiei, la dobîndirea de cît mai mari succese în înfăptuirea actualului plan cincinal. Este elocvent în acest sens faptul că, cu toate calamitățile ce au afectat majoritatea județelor țării, planul pe luna mai (cu excepția unor sortimente) a fost îndeplinit și depășit în toate ramurile, că startul bun luat de la începutul anului a permis ca, pe întreaga economie, prevederile pe primele 5 luni din 1970 să fie înfăptuite și depășite la toți indicatorii.

În lupta cu biruirea greutăților provocate de stihiile naturii, oamenii nu pierd nici o clipă din vedere perspectiva, programul luminos elaborat de cel de al X-lea Congres al partidului. Pentru fiecare ramură, pentru fiecare întreprindere, în toate județele, sînt de acum jalonate prioritățile de dezvoltare, sînt luate în considerație noi resurse ce pot fi atrase în circuitul economic, modalitățile de a utiliza cu rezultate mai bune tehnica, forța de muncă, materiile prime și materialele etc. Tot ceea ce se preconizează și se întreprinde practic pentru următorii cinci ani are drept țel suprem sporirea contribuției la dezvoltarea în ritm susținut a economiei naționale și ridicarea continuă, pe această bază, a nivelului de trai, material și cultural, al poporului nostru.

MUNICIPIUL BUCUREȘTI

TRAIECTORIA UNEI VIGUROASE DEZVOLTĂRI

Dumitru POPA
prim-secretar al Comitetului municipal București al P.C.R.

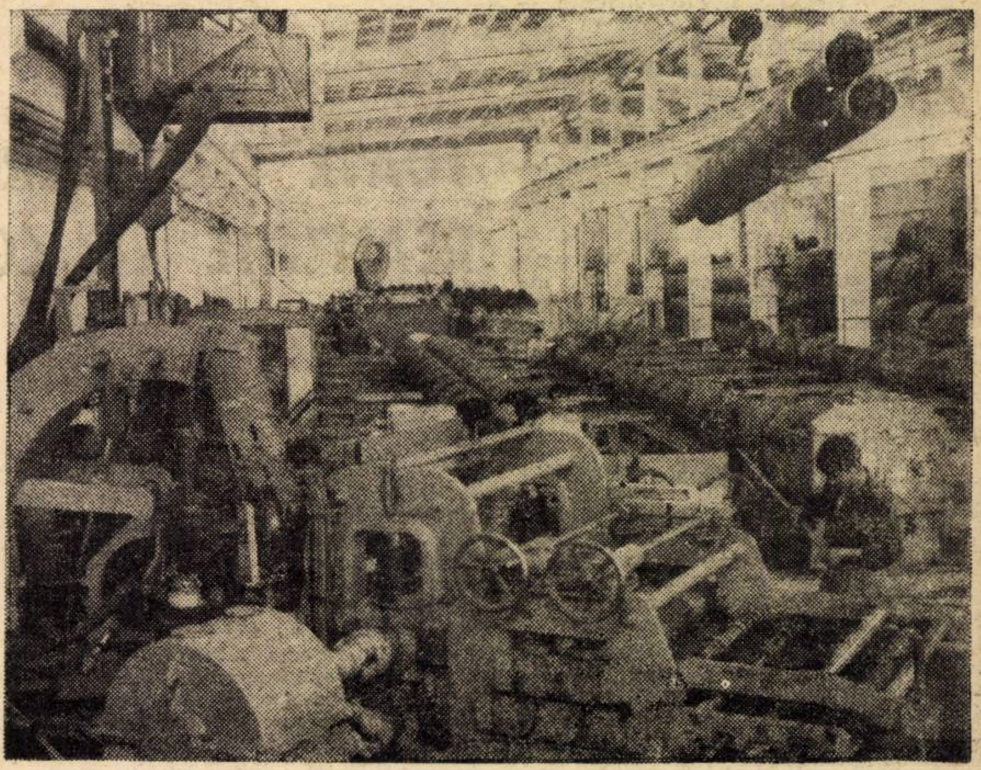

Secția de țevi sudate din cadrul Grupului de uzine „Republica" și-a îndeplinit și depășit, pe primele cinci luni ale acestui an, sarcinile de plan.

ÎN ACESTE ZILE de grea încercare pentru țara noastră, cînd inundații fără precedent au provocat grave pierderi economiei naționale, am fost cu toții martorii unei emoționante manifestări a unității de granit a întregii noastre națiuni socialiste. Ca un singur om, într-un unic și responsabil act de voință, poporul nostru a răspuns cu abnegație și dăruire chemării partidului, concentrîndu-și toate forțele în lupta cu furia apelor dezlănțuite, ca și acolo unde cursul normal al vieții nu a fost afectat — pentru a limita efectele inundațiilor, pentru a asigura recuperarea cît mai grabnică a daunelor.

În acest impresionant front al solidarității, oamenii muncii din Capitală, în frunte cu comuniștii, s-au angajat cu întreaga lor energie creatoare. Stimulînd uriașul elan patriotic al maselor, în care și-a găsit o strălucită întruchipare forța conștiinței socialiste, biroul comitetului municipal a orientat organizațiile de partid, comitetele de partid din unitățile economice, să se situeze, prin exemplul viu al faptelor, în fruntea colectivelor de muncă, să potențeze și să canalizeze, prin largi și mobilizatoare acțiuni organizatorice, politice, puternicul flux al inițiativelor, toate eforturile, pentru a răspunde cît mai eficace comandamentului suprem al acestor zile — **„Totul pentru refacere, totul pentru normalizare"!**

Sub conducerea organizațiilor de partid, în unitățile economice s-a desfășurat o amplă și complexă analiză a posibilităților existente care, activizate în circuitul economic prin măsuri tehnico-organizatorice prompte și eficace, să facă posibilă suplimentarea angajamentelor luate la începutul anului în întrecerea socialistă. Caracterul de masă al acestei acțiuni de reevaluare a rezervelor, desfășurată practic la nivelul fiecărui loc de muncă, efortul fiecărui colectiv de a contribui cît mai substanțial la recuperarea pierderilor cauzate de inundații economiei naționale, s-au soldat cu punerea în valoare a noi și importante resurse de sporire a producției. Pe această bază, angajamentele inițiale asumate de colectivele de oameni ai muncii din București în întrecerea dintre organizațiile județene de partid, au fost substanțial majorate, **urmînd ca pe întregul an să se realizeze peste prevederile planului o producție marfă de 940 milioane lei, să fie livrate la export mărfuri în valoare de 132 milioane lei, să se obțină economii de 148 milioane lei și beneficii de 187 milioane de lei.**

Deși aceste prevederi marchează o creștere simțitoare față de cele inițiale, avînd permanent în vedere solicitările acestei perioade de reconstrucție, atît biroul comitetului municipal, cît și cele ale comitetelor de partid ale sectoarelor, pornesc de la premisa necesității continuării susținute a acțiunii de valorificare a noi rezerve. În acest sens, o deosebită atenție acordăm faptului ca angajamentele suplimentare să vizeze creșterea producției nu în general, ci în mod organizat, la acele produse care sînt solicitate. **Subliniez aici inițiativa valoroasă a colectivelor din întreprinderile de materiale de construcții, aparținînd Consiliului popular municipal și din alte unități, de a produce suplimentar 50 milioane de cărămizi, 20 mii cahle de teracotă, 3.000 mp uși și ferestre, 50 tone tuburi de gresie etc.**

PENTRU a asigura condițiile necesare îndeplinirii exemplare a indicatorilor de plan și a angajamentelor, comitetul municipal de partid își concentrează eforturile în sensul amplificării pe coordonate superioare a acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii. Direcțiile principale le reprezintă aplicarea riguroasă a măsurilor privind mai buna utilizare a capacităților de producție, creșterea productivității muncii, reducerea substanțială a consumurilor specifice de materii prime și materiale, perfecționarea aprovizionării tehnico-materiale, întărirea disciplinei muncii. În acest sens, este continuată cu intensitate acțiunea inițiată la începutul anului în 33 de întreprinderi cu o deosebită pondere în economia Capitalei (printre care Uzinele „23 August", „Semănătoarea", „Uzina de mașini grele", „Automatica", „Danubiana", „Policolor", Întreprinderile „Flacăra roșie" și „Flora") pe linia rezolvării — printr-o largă participare a activiștilor din aparatul de partid și de stat, a specialiștilor din centralele industriale, a cercetătorilor și cadrelor universitare — unor importante probleme tehnice, organizatorice și economice ce condiționează perfecționarea întregii activități. Acest amplu studiu tehnico-economic ce își propune elaborarea și aplicarea operativă a unor măsuri de înaltă eficacitate, se îmbină cu numeroase alte acțiuni convergînd spre același scop: **creșterea generală a eficienței activității economice a întreprinderilor, prin eliminarea deficiențelor existente și ridicarea continuă a gradului de organizare a producției.**

Ca urmare a măsurilor întreprinse pentru atragerea în circuitul economic a noi resurse, a abnegației cu care oamenii muncii din Capitală s-au angajat în lupta pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, bilanțul pe cinci luni înscrie importante succese. **Industria de stat și-a îndeplinit planul la producția globală în proporție de 101,9%, realizînd peste prevederi un volum de producție de 378 milioane de lei. Față de realizările aceleiași perioade din anul precedent, producția efectivă a crescut cu 13,1%, iar productivitatea muncii, comparativ cu întregul an 1969, a marcat un salt de 10,4%.** Se cuvine subliniat aici că în luna mai — cînd s-a raportat o producție suplimentară de 128,7 milioane de lei — puternica mobilizare a oamenilor muncii pentru combaterea efectelor inundațiilor a condus la atingerea unei medii de realizări zilnice superioară cu 11,3 milioane de lei celui mai înalt nivel obținut în acest an.

Aceste rezultate ne dau garanția îndeplinirii exemplare a prevederilor de plan pe semestrul I, a depășirii sarcinilor anuale prin respectarea deplină a angajamentelor asumate. De altfel, bilanțul preliminat al actualului cincinal (pentru 1970 s-a luat în calcul planul anual majorat cu angajamentele în întrecerea socialistă) relevă faptul că economia Capitalei își va construi viitoarea etapă de dezvoltare pe fundamentul unor realizări deosebite. Principalii indicatori de plan din industria de stat vor fi depășiți, pe ansamblul celor cinci ani, cu 1,9% la

→

producţia globală şi 1,6% la productivitatea muncii, în condiţiile utilizării unui număr de salariaţi mai mare cu numai 0,23%. Faţă de planurile anuale, se va realiza o producţie suplimentară de circa 3,6 miliarde lei, din care peste 86% pe seama depăşirii productivităţii muncii. **În acest fel se creează premisele înfăptuirii principalilor indicatori ai planului cincinal iniţial în industria de stat cu aproape un trimestru mai devreme.**

PE BAZA acestor preliminări, potrivit indicaţiilor conducerii partidului şi statului cu privire la elaborarea planului cincinal pentru perioada 1971—1975, comisia economică a Comitetului municipal Bucureşti al P.C.R. a întocmit sinteza principalilor indicatori privind dezvoltarea economică a Capitalei în următorii cinci ani, în profil teritorial. La întreaga acţiune de fundamentare şi îmbunătăţirea a indicatorilor de plan au contribuit membrii comitetului de partid municipal şi ai sectoarelor, ai comisiilor economice, reprezentanţii ministerelor şi ai centralelor, organizaţiile de partid, sindicatele care, împreună cu colectivele de lucru constituite în întreprinderi, antrenînd numeroase cadre de specialitate şi cu experienţă în producţie, au identificat importante resurse interne şi au stabilit măsuri menite să asigure valorificare superioară a bazei tehnico-materiale, a potenţelor de muncă.

La proiectarea dezvoltării economice în viitorul plan cincinal s-au avut în vedere condiţiile economice şi sociale specifice unui mare centru urban, cu funcţionalitate complexă, aşa cum este municipiul Bucureşti, o evaluare cît mai judicioasă a posibilităţilor de creştere a resurselor de muncă, influenţate în viitor, de afirmarea industrială tot mai accentuată a judeţelor limitrofe. Aceste considerente ne-au determinat ca, în stabilirea nivelelor de creştere a economiei municipiului, să avem în vedere **restringerea numărului obiectivelor noi şi să orientăm fondurile de investiţii în direcţia dezvoltării şi reutilării întreprinderilor existente, îmbunătăţirii înzestrării tehnice în ramurile de bază** — industria constructoare de maşini şi, în cadrul acesteia, electronica şi electrotehnica — **urmărindu-se concomitent creşterea într-un ritm susţinut a productivităţii muncii şi utilizarea cît mai raţională a forţei de muncă de care dispunem.**

Ţinînd seama că Bucureştiul este un centru industrial puternic dezvoltat, cu tradiţie şi experienţă îndelungată în ramurile de bază ale producţiei, s-au examinat pe larg problemele legate de modificările structural-calitative ale activităţii industriale şi anume: **adîncirea procesului de specializare a tuturor întreprinderilor, în vederea executării unor produse cu un înalt grad de tehnicitate, dezvoltarea cu precădere a acelor sectoare care asigură promovarea progresului tehnic — electronica şi electrotehnica industrială, mecanica fină, producţia de utilaje şi instalaţii complexe.**

Pornind de la realizările superioare preliminate pe acest an — care marchează confluenţa dintre cele două cincinale — nivelurile şi ritmurile propuse pentru perioada 1971—1975 prefigurează sintetic noile cote ce vor fi înregistrate în dezvoltarea economică a municipiului Bucureşti. Procesul de modernizare a industriei Capitalei este ilustrat de creşterea mai accentuată a producţiei industriei constructoare de maşini, în cadrul căreia industria electronică şi electrotehnică, va cunoaşte un spor de producţie de aproape 90%. Într-un ritm susţinut se vor dezvolta, în continuare, industria chimică, a materialelor de construcţii, uşoară şi alimentară. În concordanţă cu dezvoltarea sistemului energetic naţional şi cu necesităţile de consum ale municipiului, producţia de energie termică va cunoaşte în perioada 1971—1975 creşteri însemnate.

Volumul total de investiţii propus a se realiza în cincinalul următor va fi cu peste 40% mai mare decît cel din cincinalul actual. Comitetul municipal de partid acţionează perseverent pentru ca factorii angrenaţi în materializarea acestor importante fonduri — beneficiari, proiectanţi, constructori — să manifeste o înaltă responsabilitate în gospodărirea lor, o preocupare susţinută pentru obţinerea în cît mai scurt timp a efectelor economice scontate. Sporirea eficienţei investiţiilor impune ca în toate ramurile să se urmărească reducerea continuă a ponderei lucrărilor de construcţii în scopul utilizării fondurilor în principal pentru dotarea cu maşini şi utilaje, industrializarea lucrărilor, îmbunătăţirea proiectării tehnologice şi a fluxurilor de fabricaţie, în aşa fel încît să se obţină o exploatare intensivă a utilajelor şi suprafeţelor de producţie. În acest context, considerăm necesar ca ministerele beneficiare să ia măsuri pentru reconsiderarea studiilor tehnico-economice la nivelul exigenţelor ce reies din ultimele documente de partid, atît în ce priveşte parametrii proiectaţi, cît şi eşalonarea punerilor în funcţiune pe ani şi trimestre.

În propunerile de ansamblu ale dezvoltării în perspectivă a Capitalei se regăsesc concluziile şi rezultatele unor studii şi analize economice şi cu caracter social întocmite de Comitetul municipal de partid şi Consiliul popular privind stabilirea şi aplicarea de soluţii eficiente pentru perfecţionarea organizării producţiei şi a muncii, creşterea gradului de folosire a capacităţilor productive, modernizarea produselor, diminuarea cheltuielilor de fabricaţie etc., ale căror efecte se vor concretiza atît în acest an, cît şi în viitorul cincinal. Alături de acţiunea ce se desfăşoară în 33 mari întreprinderi, se mai poate aminti aici pe aceea care a analizat activitatea principalelor organizaţii de construcţii-montaj, finalizată cu elaborarea unor măsuri concrete, curente şi de perspectivă, care să asigure aşezarea pe baze ştiinţifice a organizării muncii pe şantiere. De asemenea, la fundamentarea indicatorilor de plan în industrie, îndeosebi în ce priveşte utilizarea capacităţilor de producţie, s-au avut în vedere concluziile recentei analize efectuată din indicaţia conducerii partidului asupra folosirii timpului de lucru al maşinilor şi utilajelor. Ca urmare a măsurilor elaborate, au fost identificate posibilităţi de majorare a sarcinii de plan pe cincinalul următor la producţia globală

PERIOADA viitorilor cinci ani — aşa cum este jalonată de prevederile elaborate — va însemna pentru industria Capitalei nu numai realizarea unor importante sporuri cantitative de producţie ci, mai cu seamă înregistrarea unui substanţial salt calitativ în ceea ce priveşte creşterea eficienţei economice. Pe baza propunerilor ce s-au întocmit şi care se vor perfecţiona în urma dezbaterii sarcinilor de plan, majoritatea întreprinderilor vor asimila în această perioadă produse noi, de înaltă tehnicitate şi competitivitate, iar producţia unor sortimente cu caracteristici superioare, cum sînt maşinile-unelte, pompe centrifugale, maşinile agricole, mijloacele de automatizare şi de calcul ş.a., va cunoaşte creşteri de două pînă la zece ori. **Preocupările pentru diversificarea producţiei şi îmbunătăţirea calităţii produselor se vor reflecta şi în creşterea exportului, care va fi mai mare în următorii cinci ani cu peste 70%.** Este de remarcat că în 1975 exportul industriei constructoare de maşini va spori de peste 1,6 ori faţă de anul 1970.

Pe ansamblul industriei, productivitatea muncii va înregistra parametri ridicaţi, ceea ce va permite ca pe această cale să se realizeze marea majoritate a creşterii producţiei globale. De asemenea, **vor fi diminuate cheltuielile totale la 1000 lei producţia marfă, şi îndeosebi cele materiale, asigurîndu-se sporirea volumului de beneficii de aproape 1,4 ori.**

Desigur, complexitatea temei abordate nu permite să aducem în discuţie decît coordonatele directoare ale cincinalului următor, care va însemna pentru economia Capitalei înscrierea pe traiectoria unei viguroase dezvoltări, a unor structurale îmbunătăţiri calitative a activităţii productive. Concluziile şedinţei biroului comitetului municipal au confirmat faptul că indicatorii pentru cincinalul următor pot fi pe deplin realizaţi; ei au fost însuşiţi în totalitate, iar în întreprinderile ce au mai avut probleme nesoluţionate s-au organizat colective de specialişti care, sub conducerea membrilor biroului şi cu sprijinul ministerelor, au stabilit noi măsuri concrete şi eficiente pentru înfăptuirea tuturor sarcinilor şi, în primă urgenţă, a celor aferente anilor 1971 şi 1972.

EROISMUL clasei noastre muncitoare, înalta conştiinţă socialistă a maselor — materializate în aceste zile de luptă pentru refacere — ne dau garanţia fermă că, sub îndrumarea puternicei organizaţii de partid municipale, oamenii muncii din Capitală îşi vor îndeplini cu succes importantele sarcini ce le revin, vor rezolva cu competenţă toate problemele producţiei curente, precum şi cele vizînd activitatea de perspectivă, asigurînd astfel un demaraj optim în viitorul cincinal.

Judeţul Neamţ

TOATE PREVEDERILE REALIZATE LA COTE ÎNALTE

Ştefan BOBOŞ
prim-secretar al Comitetului judeţean Neamţ al P.C.R.

DESIGUR, nu-i acum vremea reflecţiilor asupra a ceea ce va însemna, în timp, 1970, dar cred că nu greşesc dacă apreciez că acesta va rămîne anul unor deosebite eforturi şi izbînzi pentru poporul român; anul care ne-a cerut şi continuă să ne solicite eforturi mari pentru înlăturarea rănilor provocate de calamităţile naturale; anul în care nu ne precupeţim forţele pentru a încheia cu deplin succes cincinalul 1966—1970 şi ne pregătim cu temeinicie în vederea înfăptuirii amplului program stabilit de Congresul al X-lea al partidului pentru perioada 1971—1975.

Vorbind despre calamităţile naturale, aş menţiona că, deşi judeţul Neamţ nu a fost prea puternic lovit de vitregiile naturii — pagubele însumînd peste 20 milioane lei — totuşi şi aici oamenii au trebuit să depună eforturi susţinute pentru normalizarea cît mai grabnică a vieţii economice şi sociale. Mă refer, în primul rînd, la măsurile operative care s-au luat pentru repunerea în funcţiune a căilor de comunicaţie, a reţelelor electrice şi a altor obiective care au suferit avarii. De asemenea, dat fiind volumul mare de doborituri de vînt (care se ridică la 2,1 milioane mc), în exploatările forestiere, precum şi în sectoarele de transport şi industrializare a lemnului, s-a trecut la folosirea intensivă a tuturor utilajelor şi mecanismelor, la organizarea schimburilor prelungite, inclusiv la lucrul în zilele de repaus, toate acestea avînd drept scop darea în producţie în cel mai scurt timp a întregii cantităţi de masă lemnoasă.

În agricultură, imediat ce vremea a devenit favorabilă, s-a trecut la reinsămînţarea suprafeţelor afectate de inundaţii şi se află în plină desfăşurare lucrările de întreţinere a culturilor, de recoltare şi conservare a furajelor.

Optimismul viguros cu care judeţul Neamţ îşi amplifică activitatea productivă are o temeinică bază în realizările dobîndite pînă acum, în măsurile care au fost luate în vederea dezvoltării acestora în perioada următoare. **În primele 5 luni, în industria judeţului, planul a fost depăşit cu 111 milioane lei la producţia marfă, cu aproape 6 milioane lei valută la export, iar numai în trimestrul I s-au obţinut peste plan 18 milioane lei economii la preţul de cost şi 34 milioane lei beneficii.** De remarcat că, în mai, s-a realizat o producţie marfă peste plan de 38 milioane lei faţă de 18 milioane lei media lunară a realizărilor din primele patru luni ale anului.

Pe baza acestor rezultate şi reanalizînd posibilităţile de care dispune fiecare unitate economică, oamenii muncii din industria judeţului, răspunzînd chemării partidului de a-şi spori contribuţia la înlăturarea urmărilor calamităţilor naturale şi la asigurarea mersului nostru înainte, şi-au majorat substanţial angajamentele pe care le-au luat la începutul anului. Astfel, **colectivele întreprinderilor producătoare de materiale de construcţie,** înţelegînd nevoia crescîndă de astfel de produse, **au hotărît să realizeze, peste angajamentul iniţial, 6 000 tone ciment, 4 200 000 bucăţi materiale de zidărie, 4 000 tone var şi altele.** De asemenea, încă de la jumătatea lunii mai, laminoriştii romaşcani **şi-au majorat substanţial angajamentul anual ca şi chimiştii de la Săvineşti.**

Potrivit angajamentului suplimentar, **industria judeţului Neamţ va realiza în acest an, peste plan, 303 milioane lei la producţia marfă, 15,3 milioane lei valută la export, 70 milioane lei economii la preţul de cost, 95 milioane lei beneficii. Întreprinderile vor da economiei naţionale peste plan 23 500 tone ţevi din oţel, 2 200 tone fibre melană, 1 500 tone amoniac, cca 10 000 mc cherestea şi altele.** De altfel, încă din cursul primului trimestru, Comitetul judeţean de partid a iniţiat o amplă acţiune, la care au participat numeroşi specialişti, cadre din aparatul de partid, din activul comisiei economice, în scopul aprecierii potenţialului real al întreprinderilor, al sporirii producţiei din acest an. Cu prilejul studiilor întreprinse au ieşit în evidenţă mai multe căi de urmat pentru realizarea obiectivului propus: creşterea indicilor intensivi şi extensivi de utilizare a instalaţiilor, agregatelor şi maşinilor unelte; darea în funcţiune înainte de tremen a noilor obiective industriale importante, cum sînt instalaţia Melana III de la U.F.S. Săvineşti, laminorul de 6 ţoli de la Uzina de ţevi din Roman; reducerea cu 3-6 luni a duratei de atingere a parametrilor proiectaţi la capacităţile puse în funcţiune în perioada precedentă etc.

Vizita pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu a făcut-o în judeţul nostru la sfîrşitul lunii mai, discuţiile purtate, indicaţiile preţioase date cu acest prilej, ne-au ajutat să ne concretizăm modul în care vom acţiona pe aceste căi, să ne majorăm angajamentele iniţiale. Din estimările făcute pînă la ora actuală, reiese că există toate condiţiile, ca pînă la finele semestrului I, jumătate din angajamentul anual majorat să fie realizat. Nu exagerăm dacă afirmăm cu siguranţă că, la sfîrşitul anului, judeţul Neamţ va raporta că şi-a îndeplinit şi depăşit toate sarcinile pe care le-a avut în cincinalul 1966—1970.

Bilanţul se anunţă bogat. În aceşti ultimi cinci ani, producţia industrială a judeţului înregistrează o creştere cu peste 65%, iar producţia agricolă globală — cu 24%. Cu toate că pe parcurs au fost decalate termenele de punere în funcţiune a unor importante obiective industriale, am reuşit să recuperăm întîrzierile astfel că, în 1970, industria va realiza o producţie de circa 100 milioane lei peste nivelul prevăzut iniţial în planul cincinal. Iată, aşadar, cota de la care noi întindem puntea spre înălţimile cincinalului viitor.

Cum este şi firesc, proiectul viitorului cincinal situează pe primul plan problemele de ordin calitativ al activităţii economice, de care depinde, în esenţă, eficienţa cu care este fructificată munca socială. O asemenea problemă de importanţă vitală o constituie gradul de utilizare a capacităţilor de producţie. Studiile întreprinse ne-au permis să determinăm posibilitatea de a obţine o producţie suplimentară de circa 900 milioane lei anual, fără a construi noi capacităţi, ci numai prin modernizarea sau reutilarea unor secţii de fabricaţie, eliminarea unor locuri înguste, creşterea indicilor de utilizare a capacităţilor existente — rezervă preluată în întregime cu prilejul fundamentării indicatorilor proiectului de plan.

Potrivit proiectului de plan pe perioada 1971—1975, producţia globală va trebui să crească cu 70% în industrie şi 40% în agricultură. Pentru a avea o imagine mai concludentă a acestei creşteri, trebuie să arătăm că **în cincinalul următor sporul de 1% în industria judeţului echivalează cu o producţie de peste 71 milioane lei, faţă de 42,5 milioane lei în perioada 1966—1970.**

Investiţiile alocate de stat judeţului nostru pentru următorii cinci ani vor depăşi de 1,7 ori realizările din cincinalul actual. Circa 83% din aceste fonduri vor fi repartizate industriei, din care aproape 2/3 în ramura chimiei. Ca urmare, în 1975, chimia va deţine o pondere de peste 45% în totalul industriei, faţă de 30% în prezent. Va creşte, de asemenea, ponderea ramurii construcţiilor de maşini de la 8,4 la 10,2%, iar a industriei alimentare de la 5,7 la 7%.

O caracteristică esenţială a viitorului plan cincinal constă în aceea că **dezvoltarea producţiei este însoţită de schimbări structurale în calitatea produselor, de înfăptuirea unui program amplu ce vizează ridicarea performanţelor tehnico-economice ale acestora la nivelul cerinţelor progresului tehnic contemporan.** De pildă, în următorii cinci ani, la Întreprinderea mecanică — Roman se vor asimila, pe bază de concepţie proprie, 11 familii şi tipuri de maşini-unelte pentru prelucrarea lemnului, la care se urmăreşte atingerea randamentelor, gabaritelor şi greutăţii celor mai bune produse similare de pe piaţa mondială. În întreaga industrie a judeţului vor fi asimilate 33 produse noi, se vor introduce în producţie, prin reproiectare sau modificarea tehnologiilor în scopul îmbunătăţirii calităţii, alte 12 produse, iar 17 vor fi eliminate fiind învechite şi de calitate slabă.

Un rol de importanţă deosebită în acest proces îl va avea **dezvoltarea cercetării ştiinţifice,** a muncii de concepţie în întreprinderile din ramura chimiei, construcţiilor de maşini şi din alte ramuri. Este semnificativ faptul că la Uzina de fibre şi îngrăşăminte chimice — Săvineşti, cea mai mare parte a noilor dezvoltări, mai ales în sectorul fibrelor melana, se realizează pe baza tehnologiilor proprii proiectate aici; totodată, în vederea realizării fibrelor chimice la nivelul celor mai bune produse din străinătate, la această uzină s-a prevăzut perfecţionarea tehnologiilor de fabricaţie, aplicarea metodelor moderne în organizarea şi controlul calităţii şi altele. La Uzina de ţevi din Roman,

⟶

prin modernizarea unor utilaje și tehnologii, întreaga producție se va realiza la nivelul celor mai exigente norme internaționale, ceea ce va spori în mod substanțial competitivitatea acestor produse pe piața externă.

Modificările cantitative și calitative la care m-am referit, se vor reflecta nemijlocit în creșterea eficienței economice. Ca urmare a folosirii mai bune a capacităților de producție și a timpului de lucru, a introducerii în ritm mai accelerat a progresului tehnic, productivitatea muncii în industrie în anul 1975 va fi de 1,7 ori mai mare decît în 1970. Nivelul cheltuielilor de producție, îndeosebi al celor materiale, se va reduce continuu, ceea ce are o mare însemnătate în sporirea produsului net, a venitului național. În industria județului Neamț, în decursul următorilor 5 ani, cheltuielile pentru realizarea a 1 000 lei producție marfă se vor reduce cu aproape 12%, iar beneficiul anual se va dubla.

Avînd în vedere sarcinile mobilizatoare ce le revin în cincinalul următor, de al cărui început ne mai despart doar șase luni, întreprinderile din județul Neamț au început de pe acum să se pregătească pentru producția anului 1971. Pe baza măsurilor stabilite în secții, ateliere, pe întreprinderi, s-a trecut la aprovizionarea tehnico-materială, încheierea contractelor cu furnizorii și beneficiarii, elaborarea documentațiilor pentru investiții, lucrări de mică mecanizare etc. Subliniez ca deosebit de important faptul că pentru anul 1971 toate întreprinderile au condiții să se încadreze în indicatorii de plan.

Avem convingerea fermă că sarcinile viitorului cincinal, care sînt deosebit de mobilizatoare, vor fi îndeplinite cu succes de către județul nostru. Dispunem pentru aceasta de o puternică bază tehnico-materială și de o experiență valoroasă; avem oameni entuziaști, harnici și talentați care — așa cum ne-o dovedesc și în prezent — știu să-și manifeste prin fapte demne de toată prețuirea sentimentele nobile pe care le nutresc față de patrie, față de partid.

Județul Brăila

ACTIVITATE RODNICĂ, PERSPECTIVĂ MOBILIZATOARE

Nicolae MIHAI
prim-secretar al Comitetului județean Brăila al P.C.R.

ASEMENEA întregului nostru popor, oamenii muncii din județul Brăila desfășoară o muncă avîntată, plină de roade, hotărîți să îndeplinească și să depășească sarcinile de plan pe 1970, pentru a încununa cu succes realizarea întregului cincinal, pentru a pregăti temeinic condițiile de trecere la cincinalul următor. Dar au intervenit calamitățile naturale, inundațiile fără precedent, care au provocat economiei naționale incalculabile prejudicii materiale. E drept, pagubele cauzate economiei județului nostru n-au afectat rezultatele bune pe care le-au obținut în acest an oamenii muncii. Evaluarea lor în județul Brăila, aflată încă în curs de definitivare, arată că au fost afectate de inundații trei unități industriale, două de construcții, 63 agricole și 15 bugetare. O primă estimare evidențiază că pagubele pricinuite, pierderile de producție, se ridică la peste 100 milioane lei. Cele mai crunt lovite au fost unitățile agricole cărora apa le-a inundat o suprafață de aproape 31 mii hectare.

Dacă stăvilirea apelor ieșite cu mulți metri din matca Siretului nu a fost omenește posibilă, în schimb eforturile depuse pentru salvarea a cît mai multe bunuri materiale, și mai ales, cele pentru începerea reconstrucției și recuperării daunelor înregistrate n-au cunoscut și nu cunosc, practic, margini. S-a muncit și se muncește cu abnegație și eroism. De la Combinatul pentru industria alimentară, a cărei fabrică de conserve se află și acum sub apă, de exemplu, în urma recomandărilor și a sprijinului acordat de comandamentul județean pentru prevenirea inundațiilor, au fost transferate și montate în altă parte, într-un timp scurt, o serie de utilaje tehnologice. În acest fel, este posibil să se recupereze o mare parte din producția de conserve care, în mod practic, nu se mai putea realiza în vechea fabrică. Deși amenințarea apelor este prezentă, și-a reînceput activitatea și secția de ambalaje din lemn a Combinatului pentru exploatarea și industrializarea lemnului. La Șantierul naval, a cărei cală de montaj se află sub apă, se lucrează cu forțe sporite în bloc-secții, realizîndu-se un decalaj ce va fi folositor atunci cînd retragerea apelor va permite să se reia normal lucrul.

În agricultură, în urma măsurilor operative luate, s-au reinsămînțat 12.000 ha. Cea mai mare suprafață, respectiv 10.500 ha. a fost reinsămînțată cu porumb, 732 ha cu legume, 179 cu floarea soarelui și alte plante.

Animați de un puternic patriotism și hotărîți să-și dedice toate forțele și capacitatea de muncă efortului de reconstrucție și normalizare pe care-l face întreaga țară, oamenii muncii din județ, chiar în zilele cînd lupta de oprire cu orice preț a apei pentru a nu afecta Insula Mare a Brăilei s-a desfășurat cu maximum de încordare, au hotărît să reanalizeze posibilitățile pe care le au în vederea obținerii unor producții suplimentare. O atenție deosebită a acordat Comitetul județean de partid fundamentării angajamentelor sporite luate în întrecere, în sensul ca ele să fie reale, pe deplin realizabile. **La nivelul județului, angajamentele inițiale au fost dublate ceea ce înseamnă mai bine de 100 milioane lei producție marfă ce se va realiza peste plan în anul curent. Această depășire se va concretiza în peste 2 600 t ciment, 3000 t laminate, 7 excavatoare, 800 t celofibră, 150 t rețele cord, confecții în valoare de 4 milioane lei, utilaje pentru industrie de peste 10 milioane lei și bunuri de consum ce vor fi livrate peste prevederile planului.** De altfel, despre eforturile depuse de oamenii muncii din industria județului, despre seriozitatea și hotărîrea fiecăruia de a-și respecta angajamentele asumate, vorbesc convingător rezultatele obținute în primele 5 luni ale anului în curs. Astfel, **valoarea producției industriale realizate suplimentar în această perioadă s-a ridicat la 67 milioane lei, din care 11 milioane o reprezintă producția peste plan realizată în luna mai. Au fost livrate și încasate peste nivelul planificat produse valorînd 80 milioane lei.**

În activitatea rodnică desfășurată, o mare atenție a fost acordată creșterii eficienței economice, măririi contribuției pe care industria județului trebuie s-o aducă la fondul de acumulare al țării. Este demn de subliniat faptul că **numai în primele luni ale acestui an valoarea beneficiilor realizate peste plan depășește 25 milioane lei.** Această sumă oglindește eforturile făcute de colectivele de muncă din toate sectoarele de activitate pentru reducerea cheltuielilor de poducție, economisirea metalului și a celorlalte materii prime, pentru îmbunătățirea continuă a parametrilor tehnico-economici ai produselor. Avînd în vedere rezultatele obținute pînă în prezent, precum și angajamentele suplimentare luate, ne exprimăm convingerea că planul anual pe județ va fi substanțial depășit, iar planul cincinal realizat cu mult timp înainte de termen. În acest fel, vom crea premise favorabile realizării sarcinilor stabilite pentru viitorul cincinal.

Așa după cum au fost analizate și aprobate propunerile de plan pentru perioada 1971—1975, avem certitudinea, ținînd seama de orientarea investițiilor, că **în cincinalul următor economia județului nostru va urca noi trepte pe calea unei dezvoltări multilaterale și armonioase, care va asigura în continuare ce-rințele reproducției socialiste.** Astfel, din investițiile prevăzute pentru această perioadă, cea mai mare parte, respectiv peste 46,6%, este destinată dezvoltării industriei, urmînd să se construiască un număr de 29 obiective industriale moderne. Din totalul fondurilor de investiții prevăzute în cincinalul următor, aproape 67% sînt destinate construirii a trei obiective aparținînd ramurilor de bază ale industriei. Așa, de pildă, în cadrul dezvoltării Uzinei „Progresul" este prevăzută construirea unei Fabrici de excavatoare cu o capacitate anuală de 1400 buc., precum și a unei turnătorii de oțel cu o capacitate de 20 000 tone anual. Prin construirea unei termocentrale (cu o primă etapă ce va însuma 600 MW) avînd termen de punere în funcțiune în anii 1973—1974, ponderea energiei electrice din totalul producției industriale a județului va crește în anul 1975 de circa 10 ori față de sfîrșitul actualului cincinal. Pentru prelucrarea industrială a importantei baze de produse furnizate de agricultura județului, se vor construi, de asemenea, un număr de 17 noi obiective amplasate pe întregul teritoriu. Prin punerea în funcțiune a acestora, se va realiza o producție de peste 300 milioane lei.

În cincinalul următor, nomenclatorul producției brăilene se va îmbogăți cu noi produse. Este vorba de cargouri de 2500 tdw, excavatoare hidraulice pe pneuri și șenile, macarale mobile pe pneuri etc. Sînt prevăzute, de asemenea, realizarea de sortimente noi și creșteri însemnate la producția de celofibră, rețele cord, cartoane, laminate din oțeluri aliate, preparate din carne, conserve de legume și fructe etc. Fonduri importante sînt prevăzute pentru înfăptuirea programului privind dezvoltarea intensivă a agriculturii, precum și pentru realizarea unor însemnate acțiuni social-culturale.

Semnificativ pentru viitorul cincinal este faptul că cea mai mare parte (peste 75%) a creșterii de producție, va trebui să se realizeze în unitățile industriale existente, îndeosebi pe seama creșterii productivității muncii și a folosirii complete a capacităților de producție. Numai în felul acesta se va asigura realizarea creșterii planificate a rentabilității, fiind prevăzut de altfel ca nivelul ei să se mărească de trei ori în anul 1975, față de ceea ce se va realiza în acest an în industrie. Aceasta presupune din capul locului orientarea, în continuare, a eforturilor colectivelor de muncă spre gospodărirea cu maximum de grijă a materiei prime și a materialelor, spre realizarea unor produse cu greutăți proprii reduse și cu performanțe tehnice superioare. De altfel, calculele făcute la fundamentarea viitorului cincinal, arată că această „cură de slăbire" a produselor, se va materializa în economisirea a peste 8.400 tone metal, 114.000 mc lemn, peste 31.000 tone combustibil convențional etc.

Realizarea întocmai a angajamentelor sporite din acest an și pregătirea condițiilor producției cincinalului viitor cer din partea colectivelor de muncă eforturi deosebite, sporirea competenței în organizarea și desfășurarea întregii activități economice.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

În primele 5 luni ale anului

INDUSTRIA ÎȘI AMPLIFICĂ REALIZĂRILE

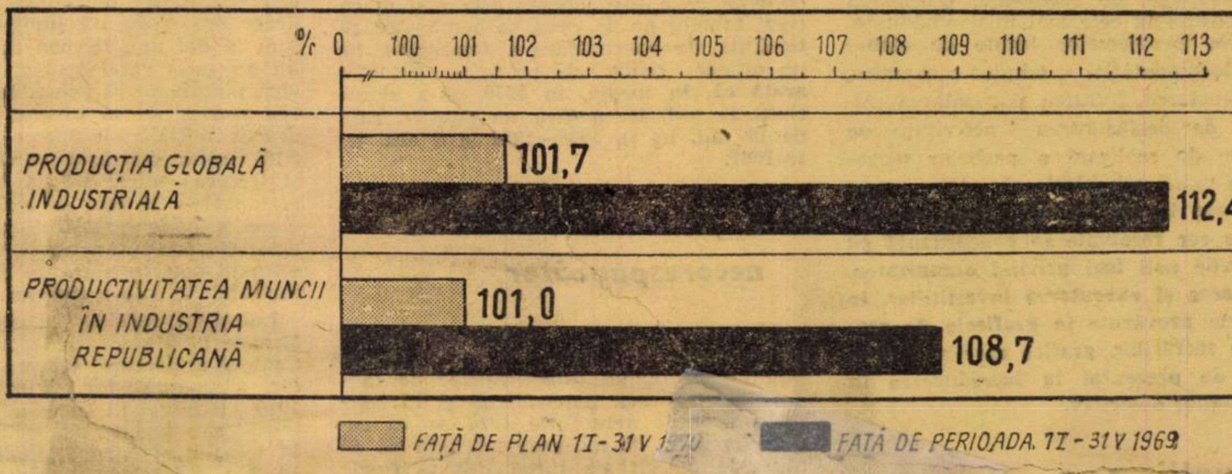

CALAMITĂȚILE naturale care au lovit întinse zone ale țării au afectat și activitatea productivă dintr-un număr important de unități industriale, șantiere de construcții, întreprinderi de transport etc. S-au înregistrat distrugeri de utilaje și instalații, degradări de construcții industriale, de materii prime sau produse finite și însemnate pierderi de producție, provocate de sistarea totală sau parțială, pe diferite perioade, a activității.

În pofida acestor condiții grele, **planul producției globale industriale pe 5 luni a fost îndeplinit în proporție de 101,7%**, înregistrîndu-se o creștere de 12,4% față de aceeași perioadă a anului 1969. Merită relevat faptul că în luna mai — perioada cea mai afectată de inundații — datorită eforturilor susținute depuse de toți cei ce muncesc, planul producției globale, pe ansamblul industriei, a fost realizat în proporție de 100,2%. În perioada ianuarie-iunie 1970 s-au produs peste plan importante cantități de oțel, laminate, cărbune, zinc, energie electrică, benzină, uleiuri minerale, acid sulfuric, îngrășăminte chimice, melană, celofibră, polietilenă, mijloace de automatizare, acumulatoare, ciment, prefabricate din beton armat, cherestea de rășinoase, confecții, încălțăminte cu fețe din piele etc.

Pe ansamblul industriei republicane **planul productivității muncii a fost îndeplinit în primele 5 luni ale acestui an în proporție de 101,0%.** Comparativ cu nivelul realizărilor din aceeași perioadă a anului precedent, productivitatea muncii a crescut cu 8,7%, obținîndu-se pe seama ei aproximativ 70% din sporul producției globale. De remarcat că toate ministerele cu profil industrial au realizat integral acest indicator.

Cu toate eforturile depuse, datorită mai ales calamităților, în unele județe (Satu-Mare, Maramureș, Bistrița-Năsăud, Harghita, Covasna, Vrancea Olt etc.) ca și în unele ramuri (industrie chimică, materiale de construcție, industria lemnului) prevederile de plan nu au fost îndeplinite la cotele planificate. În luna mai, de pildă, din cauza avariilor suferite de unele unități, lipsei de energie electrică, a apei industriale, greutăților ivite în aprovizionarea tehnico-materială, utilizării unei părți din forța de muncă la lucrările de prevenire a inundațiilor, economia națională n-a primit, la nivelele planificate, o serie de produse (vagoane de marfă, autovehicule, sodă caustică și calcinată, carbid, cărămizi și blocuri ceramice, plăci din particule aglomerate, țesături și altele).

Măsurile întreprinse, angajamentele suplimentare luate în toate unitățile industriale, realizările remarcabile din prima jumătate a lunii iunie, constituie garanția sigură a recuperării majorității restanțelor încă în primul semestru al anului, astfel încît planul pe acest an cît și cincinalul în ansamblu să nu fie cu nimic afectate.

INVESTIȚII O necesitate stringentă

PREGĂTIREA TEMEINICĂ ȘI DIN TIMP A EXECUȚIEI NOILOR OBIECTIVE

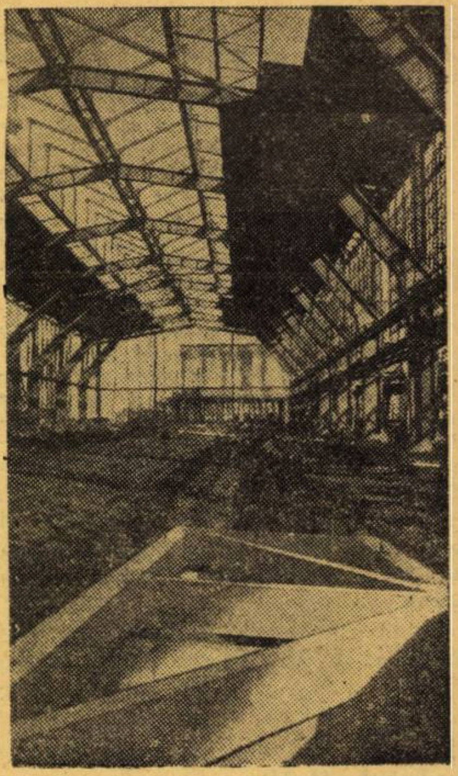

AN DE AN, statul nostru alocă mari fonduri de investiții pentru creșterea forțelor de producție ale țării și dezvoltarea bazei materiale a științei, culturii, învățămintului și ocrotirii sănătății. **Paralel cu asigurarea unui ritm susținut de lucru la obiectivele începute, pentru a putea intra în funcțiune la termenele stabilite, sarcini deosebit de importante revin titularilor și beneficiarilor de investiții, proiectanților și constructorilor, furnizorilor de utilaje și organelor de avizare pentru pregătirea temeinică din timp, a lucrărilor noi ce urmează a fi atacate în anul de plan.** Însemnătatea acestei sarcini se conturează clar, dacă se are în vedere că în etapa de pregătire a execuției lucrărilor noi trebuie să fie soluționate probleme multiple și că de modul de rezolvare a lor — completă sau mai puțin completă — depinde ritmul ulterior de execuție, punerea în funcțiune la termen a obiectivelor și realizarea indicatorilor tehnico-economici prevăzuți în documentație.

Aceste probleme se referă la lansarea temei de proiectare, elaborarea, avizarea și aprobarea documentației tehnico-economice, la contractarea mașinilor, utilajelor și instalațiilor, cum și a construcțiilor, la organizarea șantierelor etc. Practica arată că, atunci cînd toate aceste probleme au fost bine puse la punct, începerea lucrărilor noi s-a făcut la termenele planificate, execuția a putut să se desfășoare ritmic, investițiile respective s-au dat în funcțiune chiar înainte de termen. **Este de ajuns să arătăm că, în 1969, de exemplu, din 429 capacități de producție date în exploatare, 67 au intrat în funcțiune — integral sau parțial — înainte de termenele planificate. Aceasta a făcut ca economia națională să primească un plus de producție de aproape 1,5 miliarde lei și peste 400 milioane lei beneficii.**

În cadrul etapei de pregătire se cer rezolvate, cu precădere, problemele legate de prospectarea piețelor externe, atunci cînd investițiile noi urmează a se realiza cu utilaje și instalații din import, de însușirea fabricației mașinilor, utilajelor și instalațiilor care sînt prevăzute a fi asimilate de întreprinderile din țară, de elaborarea, avizarea și aprobarea documentației tehnico-economice, de contractarea utilajelor. Bineînțeles că soluționarea acestor probleme trebuie făcută într-un timp care să nu influențeze negativ asupra perioadei necesare executării lucrărilor și, respectiv, asupra termenului de punere în funcțiune. Etapa de pregătire presupune, de asemenea, precizarea pe cît posibil în cele mai mici amănunte, a tuturor problemelor legate de elaborarea documentației tehnico-economice, de contractarea, livrarea și montarea utilajelor, de desfășurarea activității de execuție, de realizare a probelor mecanice, de rodaj, tehnologie etc. Altfel spus, **problemele legate de pregătirea investițiilor se cer rezolvate în concordanță cu prevederile noii legi privind organizarea, planificarea și executarea investițiilor, în termenele prevăzute în graficele de realizare a lucrărilor, grafice care sînt obligatorii de prezentat la introducerea în plan a noilor obiective.**

Situații care se reeditează

CELE ARĂTATE sînt desigur cunoscute celor care răspund de realizarea investițiilor. Dar experiența a demonstrat că neaplicate întocmai, precum și menținerea unui front larg de lucrări în construcții pot avea consecințe negative ce se reflectă, în final, în duratele lungi de realizare a unor investiții. **Pentru ilustrare, arătăm că numărul șantierelor în execuție simultană era la 31 decembrie 1969 de 2563, față de 2455 în 1968.**

Referindu-se la această problemă, conducerea de partid și de stat a subliniat **că este necesar să se reducă frontul de lucru în construcții, deoarece este mai avantajos să se concentreze activitatea pe un număr restrîns de obiective, care să fie realizate în termene scurte, să dea producție și acumulări pentru economie, decît să se deschidă un număr mare de șantiere ce antrenează dispersarea mijloacelor și forțelor și nu permite terminarea lucrărilor în perioade scurte.**

În acest an, s-a prevăzut începerea unui număr de 310 lucrări noi mai importante, din care numai 116 aveau indicatorii tehnico-economici aprobați de introducerea lor în plan. **Pînă la 31 mai a.c., execuția începuse numai la 194 lucrări noi, deși 235 lucrări aveau studiile tehnico-economice aprobate.**

Tabelul nr. 1

Anii	Număr de lucrări noi mai importante	Valoarea de plan alocată — în miliarde lei.	Procent din planul anual de investiții
1966	483	4,4	9,5
1967	428	3,4	6,5
1968	350	3,6	6,1
1969	386	3,9	6,2
1970	310	4,7	7,2

Dar și în 1970, ne reîntîlnim cu situații din anii precedenți, **în sensul că nici la această dată pentru 18 lucrări noi nu s-au elaborat studiile tehnico-economice, iar pentru 57 lucrări acestea se află abia în faza de avizare sau aprobare.** Este firesc ca, într-o asemenea situație, cînd după cinci luni de la începerea anului nu este încă perfectată documentația tehnică pentru 20,4% din numărul total al lucrărilor (Min. Ind. Chimice — 25 lucrări, Min. Ind. Construcțiilor de Mașini — 11 lucrări, Min. Ind. Metalurgice — 5 etc.), iar 19,1% din lucrările cu documentație asigurată nu erau încă atacate (Min. Ind. Const. de Mașini — 9 lucrări, Min. Ind. Chimice — 6 lucrări, Ministerul Agriculturii și Silviculturii, Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor — cîte 4 lucrări, Min. Ind. Mater. de Constr. — 3 lucrări), să ne punem întrebarea : cum pot fi înlăturate aceste lacune în pregătirea, atacarea și realizarea investițiilor, care s-au manifestat în anii precedenți ? Aceasta cu atît mai mult, cu cît în condițiile în care, comparativ cu anii precedenți, numărul lucrărilor noi mai importante este mai redus, în timp ce valoarea de plan ce a fost alocată este mai mare (vezi tabelul nr. 1), ceea ce demonstrează tendința de concentrare a fondurilor pe un număr redus de șantiere. **Situația arată că, în medie, în 1970 s-a alocat circa 15 mil. lei pentru un șantier, față de 10 mil. lei în 1968—1969 și 8 mil. lei în 1967.**

În primul an, demaraj necorespunzător

CONCENTRAREA fondurilor pe un număr redus de șantiere se reflectă și în faptul că volumul imobilizărilor de fonduri de investiții neterminate și în continuare la 31 decembrie 1970 se va reduce la circa 38 miliarde lei, față de 44 miliarde lei cît s-a înregistrat la finele anului 1969. Cu toate acestea, situația necesită a fi îmbunătățită în continuare. **Avem în vedere faptul că, în anul începerii lucrărilor noi, se execută un volum redus de lucrări, datorită atît întîrzierilor în crearea condițiilor de începere, cît și neglijării de către constructori a acestor lucrări.** Iată ce arată rezultatele analizei efectuate la 12 ministere economice în ce privește volumul de investiții realizate în primul an la lucrările noi nominalizate în plan, începute în cei patru ani ai actualului cincinal (vezi tabelul nr. 2).

În întreaga perioadă — așa cum se desprinde din tabel — **la lucrările noi s-a realizat în medie pe primul an de execuție 7,9% din valoarea totală a investițiilor, cu o îmbunătățire în anul 1968 cînd nivelul a crescut la 9,5%, pentru ca în anul 1969 să se înregistreze o tendință de regres (8,8%).** Se remarcă, de asemenea, că la lucrările noi începute în anul 1966, datorită ritmului slab, a rămas de executat la finele anului 1969 încă aproape 25% din valoarea totală a investiției, ceea ce duce la durate mari de realizare a obiectivelor pînă la închiderea șantierelor, respectiv la însemnate imobilizări de fonduri în lucrări în curs de execuție și neterminate, în menținerea unui front larg de lucru în construcții.

O altă concluzie ce se degajă este aceea că, **din totalul de 872 lucrări începute în perioada 1966—1969, la un număr de 192, realizările din primul an de execuție au reprezentat sub 5% din valoarea totală a investiției.** La multe din acestea, datele efective arată că au fost începute în ultimele 3 luni ale anului. Semnificativ este însă faptul că 38 de lucrări (aproape 20%) din cele la care realizările din primul an de execuție au reprezentat sub 5% din valoarea totală a investiției, au fost începute în primele șase luni. **Toate acestea demonstrează că rezultatele slabe se datoresc începerii unor lucrări insuficient pregătie.** O atare situație este pe deplin ilustrată, de pildă, de secția nouă de prepa-

Alexandru OLTEANU
director în Centrala Băncii de Investiții

(Continuare în pag. 7)

SALARII

PRECIZĂRI PRIVIND APLICAREA NOULUI SISTEM

DUPĂ CUM este cunoscut, încadrarea salariaților cu 5 sau 10% sub nivelul de bază aprobat are un caracter de excepție, fiind determinată de necesitatea perfecționării unor elemente ale sistemului de salarizare, în cadrul fondurilor disponibile și în condițiile acordării unor creșteri echilibrate de salarii. Această încadrare are o durată limitată de la trei luni la doi ani, termen în care unitățile au obligația ca (în cadrul fondului de salarii planificat) să procedeze la reîncadrarea angajaților la nivelul de bază. Încadrarea inițială cu 5 sau 10% sub salariul tarifar prevăzut la nivelul de bază și trecerea ulterioară la acest nivel, reprezintă — în fapt — aplicarea în două etape a noilor salarii tarifare, cea de a doua etapă nefiind condiționată de vreun element nou, în afară de cel al existenței fondului de salarii necesar.

Luînd în considerare cele de mai sus, Ministerul Muncii, de acord cu Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, a precizat (nr. 20182 din 8 iunie 1970 că angajații care au fost încadrați inițial sub nivelul de bază și reîncadrați, în temeiul și condițiile prevăzute la art. 13 din H.C.M. 914/1968, beneficiază în continuare de prevederile art. 19 din Hotărîre. Este vorba de menținerea drepturilor ce se acordă, potrivit reglementărilor în vigoare, în raport cu nivelul salariilor tarifare de încadrare (alocația de stat pentru copii, abonamente gratuite de transport etc.).

ANALIZA diferitelor situații ivite în perioada experimentării noului sistem de salarizare a mai evidențiat necesitatea precizării modului de acordare a gradațiilor în cazul salariaților transferați în interesul serviciului la o altă unitate. Prevederile existente (pct. 5 din anexa XI la H.C.M. nr. 914/1968, cu modificări ulterioare) se referă exclusiv la salariații transferați în interesul serviciului, pe aceeași funcție sau pe una echivalentă, ca nivel de salarii în unități din aceeași grupă de salarizare și de același grad de organizare (în cazul salariaților care dețin funcții de conducere cu salarii diferențiate pe mai multe gradații). Pentru elucidarea modului de acordare a gradațiilor în alte cazuri, s-a stabilit recent (Precizările Ministerului Muncii cu nr. 170.001/1970) că salariaților transferați în interesul serviciului în unități clasificate în grupe de salarizare, respectiv în grade de organizare, cu nivele de salarizare mai mici decît cele din unitățile de la care se fac transferările, li se poate acorda un număr de gradații care să corespundă calităților și aptitudinilor lor profesionale. Aceasta fără ca prin acordarea gradațiilor să se depășească salariile tarifare de încadrare avute anterior de angajații respectivi.

În cazul promovării în funcții cu nivele de salarizare superioare celor prevăzute pentru funcțiile deținute anterior, urmează să se aplice, în continuare, prevederile pct. 6 din anexa sus-menționată. În cazul promovării într-o funcție superioară de execuție se asigură o creștere a salariului tarifar echivalent cu o clasă, iar la promovarea într-o funcție de conducere, o creștere echivalentă cu 1 sau 2 clase de salarizare.

Pentru salariații care au fost transferați sau trecuți pe funcții mai mici, ca urmare a unor măsuri organizatorice sau din motive independente de activitatea lor, la acordarea gradațiilor se va ține seama de vechimea lor în specialitate, precum și de calitățile și aptitudinile lor profesionale, fără ca prin aceasta să se poată depăși salariile tarifare avute la funcția deținută anterior. În același mod urmează să se procedeze și la acordarea gradațiilor pentru salariații care au trecut la alte unități, altfel decît prin transfer în interesul serviciului, însă în condițiile care, conform reglementărilor în vigoare, le dau dreptul la menținerea vechimii neîntrerupte în aceeași unitate.

Ioan STROESCU
consilier
Ministerul Muncii

AGRICULTURĂ

ÎN INTERESUL PRODUCĂTORILOR ȘI AL CONSUMATORILOR, AL ÎNTREGII ECONOMII NAȚIONALE

Hotărîrea partidului și guvernului privind stimularea zootehniei

HOTĂRÎREA Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Miniștri, privind îmbunătățirea prețurilor de cumpărare a produselor animaliere și celelalte măsuri de stimulare a zootehniei, se înscriu în ansamblul de măsuri adoptate de Plenara Comitetului Central al P.C.R. din luna martie, concretizate în Programul național de dezvoltare a zootehniei și de creștere a producției animaliere.

Ca și în celelalte ramuri ale economiei naționale, pentru desfășurarea unei activități normale în agricultură și crearea condițiilor de creștere continuă a producției, o importanță deosebită o constituie asigurarea unei rentabilități corespunzătoare. Majorarea prețurilor de cumpărare la principalele produse animaliere — la bovine adulte îngrășate cu 25—27% pentru toți producătorii, la porci în medie cu 10% pentru cooperativele agricole de producție și gospodăriile populației, la lapte de vacă cu 10% pentru livrările întreprinderilor agricole de stat și cu 14% pentru cantitățile furnizate de restul producătorilor și la laptele de oaie cu 17% pentru toți producătorii — a avut în vedere tocmai asigurarea unei eficiențe economice corespunzătoare pentru producători, în condițiile realizării unor producții medii la nivelul posibilităților de care dispun în prezent unitățile agricole socialiste.

Măsurile luate de conducerea de partid și de stat, pentru stimularea producătorilor în dezvoltarea zootehniei și pentru livrarea unor cantități mai mari de produse animaliere la fondul de stat, pe lîngă majorarea prețurilor de cumpărare și menținerea sporurilor de preț pe perioade la livrarea bovinelor și porcinelor, se referă și la alte avantaje materiale importante cum sînt:

- acordarea unei prime de 300—500 lei pentru fiecare junincă la prima fătare, cooperativelor agricole de producție, membrilor cooperatori și producătorilor individuali. Acest stimulent substanțial va contribui la creșterea ponderii vacilor din totalul efectivelor de bovine și totodată creează posibilitatea unei selecții mai riguroase după cunoașterea însușirilor productive ale animalelor;
- vînzarea unor cantități de furaje concentrate — porumb — producătorilor din zonele de deal și munte care livrează anumite cantități de lapte la fondul de stat și menținerea în continuare a reglementărilor în vigoare în ceea ce privește acordarea unor cantități de porumb pentru tineretul bovin și porcii livrați statului;
- scutirea de impozit pe venit pentru un număr de vaci egal cu numărul de viței contractați și livrați statului;
- degrevarea de impozit pe circulația mărfurilor de la 1 ianuarie 1970 pentru materialele de construcție a complexelor și fermelor de tip industrial pentru creșterea și îngrășarea animalelor, precum și pentru instalațiile de pregătirea furajelor. Începînd cu data de 1 iunie 1970, utilajele și mașinile specifice procesului de producție în zootehnie se livrează cooperativelor agricole și asociațiilor intercooperatiste la prețuri cu ridicata ale întreprinderii — fără impozit — ca și în cazul livrărilor care se efectuează unităților agricole de stat. Aceste măsuri au o deosebită importanță în etapa actuală cînd sînt preconizate să se efectueze modernizări ale procesului de producție, investițiile specifice la prețuri cu ridicata ale întreprinderii fiind mai ieftine, ceea ce are influență directă asupra reducerii costurilor de producție și respectiv a creșterii rentabilității.

Prin aplicarea măsurilor privind majorarea prețurilor de cumpărare la principalele produse animaliere și celelalte avantaje acordate, țărănimea va beneficia de venituri suplimentare de circa 850 milioane lei, calculate la nivelul planului pentru anul 1970, așa cum se arată în hotărîre.

Principalele criterii, care au stat la baza determinării noilor prețuri de cumpărare majorate, precum și nivelul acestora sînt următoarele:

La bovine adulte. Această categorie rezultă din reformarea normală a animalelor, în special a vacilor de lapte, reprezentînd o sursă importantă de carne pentru fondul central, în mod deosebit în cazurile în care animalele sînt îngrășate înainte de livrarea lor pentru tăiere.

În scopul sporirii cointeresării producătorilor pentru îngrășarea bovinelor adulte reformate înainte de a le livra statului, în conformitate cu H.C.M. nr. 556/1970 majorarea prețurilor de cumpărare a fost efectuată numai pentru animalele de cal. I și II, astfel:

Tabel nr. 1 — lei/kg viu —

	Preț vechi	Preț majorat	Creșterea %
— bovine adulte de calit. I-a	6,30	8,00	27
— bovine adulte de calit. II-a	5,60	7,00	25
— bovine adulte de calit. III-a — neîngrășate	4,60	4,60	—

Prin efectul noilor prețuri, cooperativele agricole de producție vor realiza la îngrășarea bovinelor adulte un venit net de 15 pînă la 20% față de cheltuieli, în funcție de calitatea animalului livrat.

La porcine. Prețurile de cumpărare la porcii livrați pentru sacrificare au fost majorate numai pentru vînzările către stat de la cooperativele agricole, membrii acestora și producătorii individuali. Pentru porcii furnizați de întreprinderile agricole de stat s-a efectuat numai o regrupare a categoriilor de greutate, fără a se schimba nivelul mediu al prețului de livrare, măsură justificată prin faptul că aceste întreprinderi, care obțin o parte însemnată a producției de carne de porc în complexe industriale și beneficiază de furaje la prețuri mai mici, realizează beneficii normale la îngrășarea porcilor. Pentru cooperativele agricole s-a avut în vedere în principal perspectiva înființării unor complexe inter-cooperatiste de creșterea porcilor în sistem industrial, care încă de la începutul intrării lor în producție trebuie să fie rentabile.

Prețurile noi de cumpărare a porcilor de la cooperativele agricole, membrii cooperatori și producătorii individuali stabilite prin H.C.M. nr. 556/1970, comparativ cu cele vechi, se prezintă astfel:

Tabel nr. 2 — lei/kg viu —

Grupa de greutate a porcilor*)	Preț vechi	Preț nou	Creșterea %
— de la 90 la 100 kg	9,00	9,50	5,5
— de la 100 la 115 kg	9,00	10,50	17
— de la 115 la 120 kg	9,50	10,50	10,5
— peste 120 kg	9,50	9,50	—
— porci de grăsime peste 130 kg **	11,00	11,00	—

*) Prețurile noi de contractare sînt stabilite pe trei grupe de greutate (90—100 kg/cap; 100—120 kg/cap; peste 120 kg/cap). În tabel, din necesitatea de a face comparabile prețurile, s-au divizat grupele de greutate corespunzător.

**) Inclusiv sporul de 1,50 lei/kg care se acordă pentru porcii de grăsime.

Este de subliniat faptul că în timp ce la porcii de grăsime s-au menținut vechile prețuri, la cei în greutate de 100—120 kg viu s-a acordat o majorare substanțială de 17% și respectiv 10,5%, întrucît livrarea porcilor la această greutate se consideră cea mai economică atît pentru producători — în ce privește consumul de furaje pe kg spor — cît și pentru industrie care obține o carne cu mai puțină grăsime ce se pretează mai bine la prelucrare și este solicitată de consumatori.

La laptele de vacă. Pentru cumpărarea acestui produs, de mare importanță în alimentația populației, pe lîngă majorarea prețului de cumpărare s-a efectuat și o diferențiere a prețului în funcție de sezoane, în concordanță cu variația costurilor de producție care sînt mai mari în timpul iernii cînd furajele sînt mai scumpe și producția, în general, mai scăzută. În această perioadă și cererea de consum a populației pentru lapte și produse lactate este mai ridicată (vezi tabelul nr. 3).

Tabel nr. 3 — lei/hectolitru —

	Preț vechi unic în tot cursul anului	Preț nou		Creșterea	
		vara	iarna	vara %	iarna %
— pentru laptele cumpărat de la c.a.p., membrii cooperatori și producătorii individuali	175	185	220	6	26
— pentru laptele livrat de I.A.S.	165	175	190	6	15

La smîntîna preluată ca atare prețurile de cumpărare au fost majorate corespunzător creșterii prețurilor laptelui și conținutului de grăsime, fiind de 15 lei/kg vara și de 17,50 lei/kg iarna, pentru cumpărările efectuate de la cooperativele agricole, membrii cooperatori și producătorii individuali.

Prin noile prețuri de cumpărare la lapte, cooperativele agricole de producție vor realiza, în medie pe an, un preț de circa 200 lei/hl. Trebuie subliniat faptul că prețul mediu de 200 lei/hl acoperă cheltuielile materiale de producție și asigură o retribuție a muncii la un nivel corespunzător în situația cînd se obține o producție medie anuală de cel puțin 1800—2000 litri pe cap de vacă. De altfel, nici nu poate fi concepută rentabilizarea producției de lapte pe calea acoperirii prin preț a costurilor celor mai

ing. Ștefan LUNGU
șeful secției produselor agricole și ale industriei alimentare din Comitetul de Stat pentru Prețuri

(Continuare în pag. 9)

(Urmare din pag. 6)

rate de carne din București a Ministerului Industriei Alimentare la care, deși execuția ei a fost începută în februarie 1968, s-a realizat pînă la finele anului numai 0,2% din valoarea totală a lucrării; de asemenea, la secția de drojdie furajeră din melasă de la fabrica de zahăr Corabia din cadrul aceluiași minister, începută în luna mai 1968 s-a realizat 0,1% din valoarea lucrării.

CONSECINȚA unui asemenea mod necorespunzător de pregătire a realizării investițiilor a fost nerespectarea termenelor de punere în funcțiune a unor obiective și, ca urmare, necesitatea replanificării termenelor de realizare a lor. La Complexul de industrializare a lemnului Focșani, de exemplu, la care realizările în primul an de execuție au reprezentat abia 0,8% din valoarea totală a lucrării, termenul inițial de punere în funcțiune — trimestrul IV.1969 — a trebuit să fie replanificat în trimestrul III.1970. Tot astfel, la fabrica de ață Odorhei (cu 0,8% realizări în primul an de execuție din valoarea lucrării), termenul de punere în funcțiune a fost replanificat din trimestrul IV.1969 în trimestrul I.1970.

În general, **toate lipsurile manifestate în pregătirea investițiilor se reflectă în duratele mari de realizare a unor obiective, fapt ce nu poate decît să conducă la reducerea eficienței economice.** Semnificativ este în acest sens cazul secției de pigmenți anorganici de la Întreprinderea „Sinteza" Oradea. Întrucît în primul an de începere s-a realizat sub 5% din valoarea totală a lucrării, durata de execuție a fost de doi ani și patru luni.

Cele arătate, scot în evidență **necesitatea ca, în toate cazurile, să fie luate măsuri hotărîte pentru pregătirea din timp a investițiilor noi.** Se impune cu acuitate, acolo unde există rămîneri în urmă, urgentarea elaborării documentațiilor, precum și începerea lucrărilor ce au documentația asigurată. Numai astfel se va putea crea condiții unui ritm susținut de execuție încă de la începerea obiectivelor noi, precum și scurtarea duratelor de realizare a lor.

Tabelul nr. 2

Anul începerii lucrărilor	Lucrări noi începute în anul de plan		Realizări procentuale din valoarea totală a investiției conform documentației			
	Număr	Valoarea totală cf. documentației (în mil. lei)	În primul an de execuție	În al 2-lea an de exec.	În al 3-lea an de exec.	În al 4-lea an de exec.
1966	229	36.675	6,9	26,2	27,4	15,0
1967	255	26.233	7,6	26,0	30,0	—
1968	189	16.008	9,5	31,7	—	—
1969	199	21.229	8,8	—	—	—
TOTAL:	872	100.145	7,9	—	—	—

ÎNVERZESC NISIPURILE DIN SUDUL OLTENIEI

IN CINCINALUL URMATOR se prevede amenajarea pentru irigaţii a unei suprafeţe de 1.500.000 ha. O parte din lucrări se execută în cooperare cu parteneri străini. Una dintre cele mai importante, a cărei executare a şi început în septembrie 1969, constă în amenajarea pentru irigare a perimetrului Sadova — Corabia din judeţele Dolj şi Olt (vezi schiţa de pe copertă), *în care se vor investi aproape 2 miliadre lei, pînă în 1974, cînd va intra integral în exploatare. Demn de reţinut este faptul că terasa oltenească de nisipuri este în afara oricărui pericol de inundaţii, producţia normală fiind posibilă în fiecare an, indiferent de condiţiile climatice.*

PE CUPRINSUL ţării noastre sînt 500.000 ha de terenuri nisipoase, din care peste 220.000 ha în Oltenia. Nisipurile din partea stîngă a Jiului ocupă suprafeţele cele mai compacte şi au fertilitatea cea mai scăzută. Producţiile sînt minore. Pe terenurile puternic vălurate cu dune şi interdune se cultivă suprafeţe reduse de secară, tutun sau pepeni, cu slabă productivitate. Aici apa este mai necesară ca oriunde şi fără de ea plantele trenează jalnic, ducînd o existenţă scurtă, precară şi încetinindu-şi vegetaţia înainte de mijlocul verii.

Calităţi mai puţin cunoscute ale nisipului

AMENAJAREA pentru irigaţii a terenurilor cu nisipuri mobile şi a celor din incinta îndiguită are drept scop punerea în valoare a terenurilor neproductive şi slab productive, care în condiţiile naturale şi ecologice specifice vor permite obţinerea unor sporuri de producţie mari. Perimetrul stabilit pentru irigare, şi despre care vom vorbi în cele ce urmează, se situează în zona nisipurilor de pe terasa stîngă a Jiului, în inter-fluviul Dunăre — Jiu — Olt.

În total este vorba de 79.500 ha, din care 63.400 ha pe terasa înaltă a Dunării şi 16 100 ha în incinta îndiguită a Dunării (Bechet — Potelu).

Sînt două zone bine distincte din punct de vedere morfologic:

a) zona de terasă formată din terenuri nisipoase cu denivelări locale, datorate dunelor de nisip;

b) zona de luncă formată din terenuri plane, dintre care jumătate au relieful frămîntat, tot datorită dunelor de nisip, iar o parte cuprinde fundul fostului lac Potelu.

Din cercetările efectuate pînă în prezent reiese că gama plantelor care pot fi cultivate pe nisipuri e mai mare decît cea cultivată pe solurile din luncă, datorită texturii solului, constanţei termice ridicate şi capacităţii nisipului de a încorpora şi ceda apoi plantelor apa şi îngrăşămintele. Şi încă ceva: împotriva aparenţelor, irigarea pe terenuri nu necesită mai multă apă de cît cea efectuată pe alte soluri. Aceeaşi cantitate este perfect suficientă, numai că trebuie administrată la intervale mai scurte de timp şi cu măsură pentru a nu se pierde în adîncime prin infiltraţie, ci conservată în sol prin lucrări adecvate.

Sistemul de irigare va fi amenajat în cooperare cu grupul „Taylor Woodrow Irrigation" din Marea Britanie, care livrează utilaje şi echipamente, unele materiale, asigură documentaţia şi asistenţa tehnică necesară executării lucrărilor şi va garanta funcţionarea sistemului la parametri proiectaţi, ca şi instruirea personalului.

Partea română participă la acestă acţiune prin asigurarea studiilor complete de teren şi a unei părţi din proiecte, a materialelor de masă (ciment, agregate de balastieră, material lemnos, piatră, cărămidă), tablă de oţel, baracamente, utilaje de construcţii şi transport, energia electrică. Ea va efectua defrişările, construcţiile civile şi conducerea efectivă a lucrărilor, asigurînd totodată integral forţa de muncă necalificată, semicalificată şi parţial pe cea calificată. **De menţionat că specialiştii noştri aduc o esenţială contribuţie tehnică, creatoare, la elaborarea şi concretizarea proiectelor.** Regimul de irigaţie, de pildă, a fost determinat pe baza planului de cultură stabilit de partea română, pe baza unor studii şi experienţe temeinice.

Fertilizarea sterilităţii

ZONA în care se lucrează acum cu febrilitate este una dintre cele mai secetoase din ţară. Se ştie că nivelul mediu al precipitaţiilor anuale se situează între 400-500 mm, din care numai 180-200 mm în perioada de vegetaţie. Precaritatea şi neuniformitatea ploilor fac să se înregistreze secete cu durata de 80-90 zile, cu temperaturi care ating 41° şi vînturi frecvente ce spulberă nisipurile necoezive şi favorizează formarea celor mai mari dune din ţară. Pe scurt, ariditate aproape desăvîrşită, dezolantă, rămasă de veacuri fără leacul clasic, dar greu de obţinut APA — negaţia uscăciunii, spulberul arídităţii.

Trebuia să vină vremuri noi şi oameni noi ca să găsească şi să aplice în fapt soluţii propice. Specialiştii din Ministerul Agriculturii şi Silviculturii (Departamentul îmbunătăţiri funciare), au măsurat, au calculat, au socotit o dată şi încă o dată, au verificat experienţe efectuate, au recalculat eficienţa celor începute încă din 1962 şi au ajuns la concluzia că se poate face o amenajare de irigaţie bună, cu randament, rentabilitate şi... reconfortare agro-silvică.

Leacul, apa, era cunoscut şi aparent la îndemînă. Dar trebuia făcut să ajungă unde-i locul: la rădăcina plantelor, fără de care acestea nu pot lua fiinţă şi nu pot trăi. **După îndelungate şi aprofundate studii ale regimului nivelelor, s-a ajuns la o soluţie tehnică originală:** eliminîndu-se formula pompării apei din Dunăre şi fundamentînd teoretic şi practic **formula captării apei din fluviu în regim gravitaţional.** Este vorba, în fapt, de săparea unui canal în nisipurile refulante prin care să se aducă apa pînă la piciorul terasei, acelaşi canal avînd şi un rol — nu mai puţin important — de colector pentru întreaga zonă, inclusiv lacul Potelu, în toate perioadele anului, îngăduind menţinerea apei sub 1—1,20 m.

Debitul captat din Dunăre: 51 mc pe secundă.

Canalul de aducţiune, consolidat cu anrocamete, are lăţimea la bază de 25 m şi taluze de 1/5 m. Nivelele apelor din Dunăre sînt controlate prin intermediul unui stăvilar amplasat în corpul digului şi care dispune de trei stavile — porţi cu deschiderea fiecăreia de 7 m. Comanda închiderii şi deschiderii lor se face electric. Canalul de aducţiune Co continuă de la dig pînă la terasă (în amplasamentul staţiei de pompare L 1), avînd lăţimea de bază de 8 m şi taluze de 1/5. Staţia de pompare amintită aspiră un debit de apă de 44,5 mc/s la nivelul de 20,09 m şi o refulează la cota 90,98 prin intermediul conductei metalice P.1.

Agregate de pompare cuplate la electromotoare, pompe acţionate de motoare sincrone, grătare, difuzoare de admisie, vane pe conductele de aspiraţie şi vane fluture pe conductele de refulare, toate comandate automat, completează dotarea staţiei şi-i asigură funcţionarea. De menţionat că **întreaga construcţie se execută în cuvă deschisă,** incinta fiind protejată cu filtre aciculare, spre înlesnirea **escavaţiei** libere. Remarcabil este, de asemenea, faptul că **montarea utilajului se execută concomitent,** eliminîndu-se astfel execuţiile în cheson închis, cu aer comprimat, care necesită mult metal şi mari cantităţi de cofraje. Sporeşte, astfel, şi gradul de asigurare a protecţiei muncii. Conducta metalică de refulare P 1 este lungă de 5170 m, are diametrul interior de 3 660 mm, iar grosimea peretelui de 25 mm şi este îngropată în sol, fiind dintre cele mai mari construite în ţară. **Pentru producerea tuburilor necesare se construieşte o fabrică specială care va fi utilizată şi în viitor, pentru alte sisteme,** şi în care roluirea tablei este automată ca, şi sudura, fiind apoi verificată printr-un sistem electronic. Pentru mărirea rezistenţei, în condiţiile economisirii metalului, **conductele metalice sînt învăluite într-un manşon de beton, care le sporeşte rezistenţa.** Din bazinul de refulare, apa este preluată de către canalul C 1 care o conduce pînă la staţia de repompare C_2. Lung de 7,5 km, cu lăţimea la bază de 3 km şi taluzele de 1/3 m, avînd un debit de 35 mc/s. **Canalele sînt impermeabilizate cu folii de polietilenă neagră cu o grosime de 0,25 mm, fixate cu dale hexagonale prefabricate din nisip, ciment şi cenuşă de termocentrală utilizată drept liant.** Şi pentru aceste dale **se construieşte acum o fabrică anume.** Datorită acestei metode **costul impermeabilizărilor** — nisipul e gratuit — **se reduce cu 60—70% şi se asigură debite mari şi constante,** ceea ce ar fi incert în cazul conductelor.

Canale, conducte, staţii de punere sub presiune a reţelei îngropate de irigaţii, pompe, acest adevărat sistem vital şi aparat circulator al zonei, concură la realizarea unui vis de nevisat: apa va veni peste toate cele aproape 80 000 ha pe ţeavă, ca în casă, de la robinet, spre odrăslirea plantelor şi belşugul oamenilor. Se evită, astfel, totodată, pierderile de apă, ca şi cele de teren, inevitabile în cazul canalelor deschise. Şi mai e ceva important pe nisipurile olteneşti: conductele sînt executate din PVC, sînt mult mai greu atacate decît cele din azbociment, sensibil mai vulnerabile la acţiunea substanţelor reziduale din îngrăşămintele chimice, în mod firesc abundent administrate pe asemenea terenuri.

Distribuirea apei pe terasă...

PE TERASĂ reţeaua de distribuţie este întinsă, diversă, complicată. Şapte canale deschise aduc apa către partea estică a sistemului, iar alte nouă o dirijează în partea sa vestică, iar apoi prin canale de ordinul 2, care, toate laolaltă, întrunesc cam 260 km, impermeabilizate după metoda amintită. Secţiunea lor poate conduce debite între 2 şi 8 mc/s, avînd de-a lungul lor, la fiecare 2,3 km, **staţii de punere sub presiune a sistemelor de irigaţii, pentru a căror construcţie se utilizează o tehnică originală: ele vor fi amplasate în aer liber** (fără clădiri), **dotate cu motoare protejate** (capsulate). Acest fapt aduce mari economii de materiale, care vor fi folosite pentru alte scopuri agricole.

Sistemul de irigaţii de pe terasă va fi complet automatizat şi conectat la un dispecer central situat în apropiere de Dăbuleni, care va permite distribuirea apei la cerere şi controlul întregii reţele, în cazuri de defecţiuni, accidente, goliri neprevăzute etc.

...în luncă

TERASA şi zona de luncă reprezintă un tot unitar. Acolo, jos, se rezolvă desecarea apei de suprafaţă prin canale deschise (proiect executat în întregime de către partea română), se coboară nivelul apei freatice în zonele cele mai depresionare cu ajutorul unor puţuri forate, largi de 1—1,20 m. Pentru a fundamenta soluţia menţionată, s-au adus utilaje de cercetări şi de foraj corespunzătoare, pompe pentru încercările de debit în condiţii de exploatare — fapt rar şi de remarcat. Scopul şi rezultatul: **eliminarea excesului de apă din primăvară şi asigurarea necesarului pentru vara toridă.** Este pentru prima oară în ţară cînd se fac **studii** şi **experimentări** de o asemenea amploare, **în condiţii identice cu cele de funcţionare normală.**

Ce, cum şi cu ce

CONCURĂ aici şi colaborează cele mai bune utilaje de transport şi construcţie, făurite de industria românească, laolaltă cu cele aduse de partea cooperatoare. Sînt, de pildă, autoscrepere cu capacitate de 16—24 mc care operează la nivelele superioare ale canalelor şi altele, mai mici (6—8 mc) care lucrează la baza lor, unde cele mari nu mai sînt eficiente. Pentru nivelări (mai bine zis „modelări", pentru că nu e vorba acolo de o orizontalizare absolută, ci de „îndulcirea" dunelor), sînt de asemenea, folosite autoscrepere, buldozere autogredere de mare productivitate, şi mobilitate, ca şi pentru construcţia drumurilor, pentru transporturi — există **o întreagă gamă de maşini** (autocamioane, autobasculante, autodumpere, macarale hidraulice şi telescopice de mare tehnicitate, pluguri, tasatoare etc.) — **specifice condiţiilor de pe nisip.** Toate concură la realizarea lucrărilor pînă în toamna anului 1973.

Relaţia directă sol-apă

Întreaga suprafaţă va fi irigată prin aspersiune. Costul apei, relativ ridicat în cadrul acestui sistem, a impus necesitatea reducerii la minimum a pierderilor, ceea ce a determinat în primul rînd opţiunea pentru metoda de udare prin aspersiune. Conducte din PVC îngropate cu diametru pînă la 400 mm vor înlesni staţiilor de punere sub presiune să deservească fiecare cîte 531 ha.

Echipamentul mobil de udare care va fi tractat mecanic, diferă în funcţie de caracteristicile solului şi în special de textura şi permeabilitatea sa. Aşezate în patrate de dimensiuni variabile, iar o parte **autopropulsate** (pentru culturi joase: lucernă, legume ş.a.) cu timpi de revenire cu udarea pe aceeaşi suprafaţă de 7,8 sau 12 zile, aspersoarele servesc toate aceluiaşi scop: **fertilizarea** nescontată altădată, certă acum, a unor soluri de secole condamnate penuriei vegetale şi supuse unor prea lungi timpi de amorţire.

Perdelele

SE DEFRIŞEAZĂ păduri, se scot buturugile şi se amenajează terenul pe 7940 ha, care în prezent este ocupat de pădure de salcîni. **Defrişarea are loc concomitent cu avansarea lucrărilor de amenajare, la marginea estică şi vestică a ploturilor menţinîndu-se perdele din plantaţiile existente. Totodată, se plantează alte perdele silvice din soiuri repede crescătoare** care, pe de o parte vor ocroti fiecare canal contra deflacţiei provocată de vînt, fiind şi ele irigate, iar pe de altă parte, **vor compensa masa lemnoasă care se produce azi pe o suprafaţă mult mai mare.**

Mircea POSTELNICU

⟶

PENTRU AMATORII DE STATISTICI

- Norma de udare: 1605 mc/ha.
- Din Dunăre se vor lua 51 mc de apă pe secundă, iar aducţiunea pînă la extremitatea nordică va fi de 31 km.
- 260 km de canale amplasate la 2 300 m unul faţă de altul.
- Vor funcţiona 141 de staţii de punere sub presiune, cu 832 de pompe.
- Reţeaua îngropată, sub presiune, din conducte PVC va însuma 2 025 km, din care 1 635 pe terasă şi 390 în luncă.
- S-a prevăzut funcţionarea a peste 53 000 de aspersoare, dintre care 46 370 pe terasă.
- 79 500 ha de terenuri nisipoase din sudul Olteniei vor fi amenajate pentru irigare în următorii patru ani şi vor intra în funcţiune astfel:

15 000 ha	mai 1971
14 500 ha	noiembrie 1971
28 000 ha	mai 1972
22 000 ha	mai 1973

- Valoarea producţiei agricole vegetale după amenajare va fi de cel puţin 658 milioane lei pe an.
- Venitul net după amenajare va fi de cel puţin 237 milioane lei pe an.
- Sporul de venit net după amenajare va fi de cel puţin 192 milioane lei pe an.
- Durata de recuperare a investiţiei — din sporul de venit net — 10 ani.
- Eşalonarea realizării sporului de producţie proiectat:

— în primul an de exploatare	30%
— în al doilea an de exploatare	50%
— începînd cu cel de al treilea	100%

- În vederea obţinerii acestor rezultate, M.A.S. întocmeşte în prezent paralel cu execuţia sistemului de irigaţie Sadova — Corabia şi proiectul de „Organizare şi dezvoltare în perspectivă a producţiei agricole", ceea ce va duce la succesul acţiunii şi atingerea în bune condiţiuni a parametrilor proiectaţi.
- Producţiile medii la principalele culturi în regim irigat, începînd cu al treilea an de exploatare, vor fi de cel puţin:

	pe terasă (kg/ha)	în luncă (kg/ha)
a) la culturile de bază		
— porumb boabe	6000	6000
— grîu de toamnă	3500	4000
— floarea soarelui	2000	2800
— lucernă fîn	9000	10000
— fructe	10000	—
— struguri de masă	12000	—
b) la culturile duble:		
— porumb boabe	3500	—
— soia boabe	1500	1800
— fasole boabe	1200	1500
— porumb siloz	30000	45000

CADRE ȘI RĂSPUNDERI

Dr. Decebal URDEA

Director în Ministerul Finanțelor — Direcția metodologiei și îndrumării contabile

• Pentru conducerea pe baze științifice a unităților productive, comitetele de direcție dispun de o serie de instrumente cum sînt: planul economic și financiar, organizarea științifică a producției și a muncii, sistemul informațional economic și altele. Care este — după părerea dv — rolul evidenței contabile în sistemul informațional economic?

— Pe lîngă rolul de a „fotografia" fenomenele economice trecute, contabilitatea a început să dobîndească, din ce în ce mai mult, un rol tot mai activ în ce privește influențarea activității economice, în sensul că ea permite realizarea unor analize economice cu caracter previzional. Prin îndrumările pe care le dăm, am asigurat șefilor contabili posibilitatea ca, o dată cu întocmirea fiecărui bilanț, să facă și o analiză asupra felului cum vor putea fi îndepliniți principalii indicatori economici și financiari în perioada imediat următoare și, bineînțeles, să indice și măsurile ce se impun pentru recuperarea eventualelor rămîneri în urmă.

• Considerați că evidența contabilă constituie un adevărat „tablou de bord" la îndemîna conducerilor de unități?

— În general, da. Precizia, suplețea, claritatea constituie calități ale contabilității în general și ale contabilității de întreprindere în special. Contabilitatea permite o informare permanentă și obiectivă asupra tuturor laturilor procesului economic, contribuie în mod substanțial la fundamentarea deciziilor. Se impune însă, după părerea mea, o micșorare a volumului de date contabile care urmează a fi strînse, prelucrate și transmise organelor de decizie.

• Informația economică are un grad mare de „perisabilitate". Avem, în prezent, o informație economică operativă?

— Unul din neajunsurile informației economice, inclusiv contabile, constă în faptul că, în unele cazuri, nu este suficient de operativă. Transmiterea datelor referitoare la situația patrimonială trecută a întreprinderilor este rezolvată — după părerea mea — satisfăcător. Datele contabile nu ne permit însă, în prezent, să cunoaștem — dacă este nevoie în fiecare zi — operațiunile care hotărăsc rezultatele economice și financiare. De pildă se știe că reducerea prețului de cost reprezintă un factor important de accelerare a dezvoltării economiei, de ridicare a nivelului de trai al populației. Aceasta presupune cunoașterea zi de zi, sau la perioade scurte, de cîteva zile, a modului în care se realizează principalele elemente ale prețului de cost, pentru ca în caz de nevoie să se poată interveni operativ cu măsuri eficiente. Regulile actuale de planificare, calculare și evidență a prețului de cost permit cunoașterea cheltuielilor de producție și, implicit, a rezultatelor financiare numai după 15—20 zile de la expirarea lunii sau trimestrului respectiv. Pentru aceasta, ne-am propus ca, în colaborare cu specialiștii de la CEPECA, să experimentăm un sistem de calculare și urmărire operativă a prețului de cost în cîteva întreprinderi (Uzina de pompe — București, Policolor — București, ș.a.) și pot să vă spun că sînt optimist în ce privește rezultatele ce se vor obține.

• Noua structură organizatorică din economie impune o mai mare suplețe și pe linie contabilă. S-a realizat o asemenea structură a compartimentelor financiar-contabile? Cum v-ați preocupat de acest lucru în calitatea pe care o aveți?

— Azi, mai mult decît ieri, se cere suplețe, multă suplețe pe linie organizatorică și multă răspundere din partea șefului compartimentului financiar — contabil. O dată cu înființarea centralelor, Ministerul Finanțelor a elaborat normele contabile corespunzătoare noii structuri, care permit organizarea contabilității în funcție de condițiile concrete existente în fiecare centrală în parte. Cu alte cuvinte, nu s-a adoptat o măsură rigidă, ci s-a ținut seama că, în unele situații, este mai bine ca evidența să fie ținută centralizat la sediul centralei, în alte situații este mai avantajos să se țină descentralizat, la unitățile componente ș.a. Opțiunea pentru un sistem sau altul a fost lăsată ministerelor de resort.

În cele mai multe cazuri, compartimentele financiar — contabile au reușit să se integreze bine în structura noilor organisme, dovedind mobilitate. Din păcate, datorită unor cauze subiective, îndeosebi din pricina lipsei de experiență, sîntem martorii unor paralelisme în ținerea unor evidențe pe linie contabilă. Fenomenul este anormal, de pildă, în cazul operațiunilor generate de facturare, care se fac și de fabrici și de combinate.

• În atribuțiile dv. de serviciu intră și sarcina de a elabora reglementări metodologice de natură contabilă care să permită urmărirea îndeplinirii planului economic și financiar, să asigure integritatea patrimoniului întreprinderilor. Aș dori să cunosc ce părere aveți despre conținutul actualei legislații contabile, și măsura în care asigură îndeplinirea obiectivelor mai susmenționate?

— Actuala legislație contabilă a fost elaborată începînd cu anul 1948. Cu toate perfecționările care i s-au adus pe parcurs, ea este depășită, dacă ținem seama de stadiul atins în dezvoltarea economiei noastre naționale. Acesta este unul din motivele care au stat la baza alcătuirii unui proiect de norme contabile, la care au contribuit numeroase cadre din ministere, învățămînt, practicieni din întreprinderi, organe de control. Spre deosebire de trecut, aparatul contabil va avea la îndemînă o singură lucrare, față de numeroase regulamente, instrucțiuni, circulări, emise în anii din urmă. Noua lucrare reflectă adaptarea contabilității la măsurile luate de conducerea partidului și statului pe linia îmbunătățirii planificării și conducerii, accentuează răspunderea aparatului contabil pentru înregistrarea fidelă a operațiunilor, pentru apărarea avutului obștesc, cu metode specifice contabilității.

• Ce tendințe noi întrevedeți în domeniul aplicării matematicii la știința pe care Goethe a apreciat-o ca fiind „una din cele mai frumoase invenții ale spiritului uman"? Sînteți pregătit să le întîmpinați?

— Introducerea calculatoarelor electronice în activitatea de conducere ridică numeroase probleme și în practica contabilă. Mă refer numai la două. În cadrul direcției noastre avem un serviciu specializat pentru promovarea unor forme și metode de contabilitate moderne, precum și un centru de calcul și mecanizare a evidenței, cu ajutorul căruia am pregătit peste 1200 de programatori pentru mașinile de contabilizat și facturat, care sînt puși la dispoziția unităților productive. După cum vedeți, procesul de pregătire a cadrelor a devansat pe cel de dotare, ceea ce după părerea mea, este un lucru bun.

În al doilea rînd, atît pe mine cît și pe colegii mei din colectivul de lucru, ne preocupă problemele de teorie contabilă. Personal, mă preocupă definirea conținutului și sferei de cuprindere a unor termeni uzuali în activitatea contabilă precum și a unor termeni de granită ca acela pe care, de fapt, ați axat interviul: „Fluxul informațional", căruia trebuie să i se definească conținutul în general și cel de natură contabilă, în special. Sper să reușim, împreună cu ceilalți specialiști din colectivul de autori, să ducem la bun sfîrșit angajamentul luat față de Editura enciclopedică — elaborarea Dicționarului de contabilitate.

Maria IONIȚĂ

..Un drum de exploatare de-a lungul aducțiunii larg de 14 km și lat de 8 m, amenajarea rețelei de alimentare cu energie electrică de joasă tensiune a întregului sistem de irigație, lucrări de automatizare a lui, dotarea cu utilaj de exploatare, toate sînt lucrări menite să constituie **rețeaua de bază pentru viitoarea exploatare agricolă.**

Sincronizarea

ÎN ACESTE săptămîni de primăvară lucrările începute în septembrie 1969 continuă intens în multe puncte. Pe malul Dunării este în construcție stăvilarul și priza și a început săparea canalului Co. S-a pornit lucrul și la conducta Pl. Activitate febrilă pe șantierul fabricii de conducte, ca și la fabrica de dale necesare impermeabilizării canalelor deschise.

Se defrișează, se nivelează terenurile care chiar de anul acesta vor putea da producție.

Atmosfera specifică marilor șantiere se instăpînește. În punctele menționate, și în altele, uriașe tractoare „Michigan" articulate și pe pneuri, autoscrepere cu o capacitate zilnică de 9000 mc, gredere, excavatoare de capacități diferite, săpătoare de șanțuri, macarale, elevatoare, autoremorchere, camioane agitatoare pentru transportul cimentului, o mulțime de alte mașini (a căror listă ocupă multe pagini din deviz) sapă nisipul, îl răscolesc, descăpățînează dunele, umplu interdunele, nivelează, modelează, într-un cuvînt pregătesc patul cald și umed pe care în curînd vor înverzi culturile plantate pe terenuri nisipoase, spre folosul generației noastre și al viitorimii.

Paralel, la Ministerul Agriculturii și Silviculturii, specialiști cu înaltă calificare lucrează cu dîrzenie și competență la elaborarea unui al doilea proiect, pe deplin realist și bine fundamentat — privind organizarea și dezvoltarea în perspectivă a producției agricole în zonă. Pe lîngă ineditul economic, faptul reprezintă o chezășie a succesului întregii acțiuni.

STIMULAREA ZOOTEHNIEI

(Urmare din pag. 7)

ridicate datorită unei productivități scăzute.

Nivelul de producție arătat, care va asigura rentabilizarea laptelui produs de c.a.p. în condițiile prețurilor de cumpărare majorate, se situează sub realizările din i.a.s. și este posibil să fie obținut și depășit de majoritatea cooperativelor agricole. Este necesar deci, ca în cooperativele agricole care încă nu obțin producții de circa 2000 l. lapte anual pe cap de vacă să se ia măsuri energice pentru îmbunătățirea tehnologiei de exploatare și înlăturarea deficiențelor organizatorice care mai persistă, astfel ca prin utilizarea cu maximum de eficiență a condițiilor existente în fiecare unitate, să se poată atinge acest obiectiv în cel mai scurt timp.

La laptele de oaie prețul de cumpărare a fost majorat de la 3,00 la 3,50 lei/l pentru toți producătorii ceea ce, adăugat la îmbunătățirea prețurilor de cumpărare la carnea de ovine din toamna anului precedent, va asigura producătorilor o rentabilitate corespunzătoare în creșterea ovinelor.

AȘA CUM SE ARATĂ în hotărîrea Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Miniștri, fondurile necesare pentru majorarea prețurilor de cumpărare și acordarea celorlalte stimulente se vor asigura parțial din veniturile statului, iar o anumită parte din aceste fonduri se vor acoperi prin majorarea prețurilor cu amănuntul.

În acest an, pe baza hotărîrilor partidului și guvernului, s-a încheiat acțiunea de generalizare a noului sistem de salarizare și majorarea salariilor în toate sectoarele economiei naționale. Pe lîngă majorarea generală a salariilor, recent s-au luat noi măsuri de creștere a salariilor mici, de scutire și reducere a impozitului pe salarii, astfel că pe total s-au asigurat salariaților cîștiguri suplimentare de peste 12 miliarde lei, sumă care depășește de foarte multe ori efortul financiar pe care trebuie să-l facă consumatorii prin creșterea prețurilor cu amănuntul.

Dacă se are în vedere că majorarea prețurilor cu amănuntul s-a făcut într-o proporție mai mică decît creșterea prețurilor de cumpărare și că noile prețuri cu amănuntul s-au stabilit în mod diferențiat, astfel încît la unele produse prețurile au fost menținute, iar la altele s-au aplicat majorări minime, rezultă că influența pentru populație este mai mică decît sumele acordate producătorilor și în mod deosebit, această influență se localizează mai puțin asupra unor anumite categorii de consumatori cu venituri mai mici. Această situație se desprinde din compararea indicilor de creștere a prețurilor la cumpărare și la amănunt pe grupe de produse. Astfel, la carnea de bovine prețurile de cumpărare au fost majorate cu 26%, iar cele cu amănuntul numai cu 11%, la carnea de porc creșterea a fost de 10% la cumpărare și de 8% la amănunt.

Majorarea prețului cu amănuntul într-o proporție mai scăzută decît a celui de cumpărare s-a făcut în condițiile în care au rămas nemodificate prețurile la slănină, organe — cu excepția specialităților — și la toate subprodusele de abator. De menționat că la sortimentul de carne de porc cu slănină prețurile au crescut cu 1 leu/kg, cu numai circa 6%.

La preparatele de carne noile prețuri cu amănuntul au fost determinate luîndu-se în calcul diferența de costuri la materia primă. La aceste produse apare o creștere de preț în sumă absolută mai mare decît la carnea de măcelărie întrucît prin înlăturarea oaselor și a unor părți din carne care nu se pot introduce în preparate ca: seu, tendoane și aponevroze, prețul cărnii de lucru crește cu circa 2,00 lei/kg. În plus, la prelucrarea cărnii în preparate se înregistrează scăzăminte.

Această majorare a fost repartizată în mod diferit pe sortimente în funcție de calitatea materiei prime folosite și de consumul specific. La unele preparate ieftine, care se adresează unor categorii de consumatori cu venituri mai mici, prețurile cu amănuntul au rămas nemodificate — salam de vacă 13 lei/kg, cîrnați Muntenia și Harghita 18 lei/kg, lebervurșt 24 lei/kg, precum și la majoritatea sortimentelor de caltaboși și tobe — deși existau influențe de pînă la 0,50—0,60 lei/kg la produsul finit. La alte preparate de carne majorarea a fost de 1—2 lei/kg — salam Argeș, Dumbrava, Predeal, cîrnați proaspeți de porc, cîrnați Bicaz etc. — deci sub creșterea medie a prețului materiei prime, iar la cele superioare s-au făcut majorări de peste 2,50 lei/kg.

Merită a fi subliniat faptul că, în timp ce la carnea de vită prețul mediu cu amănuntul a crescut cu 11%, iar la carnea de porc cu 8%, creșterea medie a prețurilor cu amănuntul la preparate de carne este de 8,7%.

La lapte și produse lactate, pentru sortimentele de larg consum care au existat în rețeaua comercială pînă la 1 iunie 1970 majorarea prețurilor cu amănuntul a fost minimă — cu 0,20 lei/l. la laptele de vacă cu 2% grăsime, cu 0,30 lei/kg la iaurtul cu 2,8% grăsime, cu 1,20 lei/kg la brînză proaspătă de vaci cu 8% grăsime, cu 1 leu/kg la telemea de vacă de cal. I. — La o serie de produse lactate cu un volum mare în consum ca: smîntînă cu 25% grăsime, unt cu 74% grăsime, înghețată și altele prețurile cu amănuntul au rămas nemodificate.

În același timp, în scopul diversificării sortimentelor de produse lactate și pentru a veni în întîmpinarea cererii consumatorilor care solicită produse lactate cu un conținut mai ridicat de grăsime, s-a luat măsura de a se introduce în fabricație astfel de sortimente pentru care s-au stabilit noi prețuri cu amănuntul, prin corelare cu prețurile sortimentelor existente.

Este de mare importanță să se livreze comerțului o gamă cît mai largă de sortimente, în cantități suficiente și în primul rînd dintre cele care au prețuri mai mici pentru a se satisface cerințele tuturor consumatorilor. De altfel prin noile prețuri s-a avut în vedere asigurarea unor rentabilități normale și la sortimentele cu prețuri mai mici tocmai pentru a nu se frîna producția acestora, astfel că întreprinderile de produse lactate vor avea toate condițiile, dar și datoria în același timp de a-și organiza producția în concordanță cu cererea populației.

La produse de cofetărie și patiserie, ca urmare a modificării prețurilor cu amănuntul la lapte, produse lactate și carne, din totalul de 500 de sortimente care au prețuri stabilite de Ministerul Comerțului Interior, s-au modificat prețurile cu amănuntul numai la 64 de sortimente în compoziția cărora intră cantități mai mari de frișcă, brînză sau carne.

Măsurile luate de partid și guvern pentru cointeresarea crescătorilor de animale în creșterea producției animaliere și a livrărilor la fondul de stat sînt rezultatul analizei aprofundate a stadiului actual de dezvoltare a zootehniei în țara noastră și a sarcinilor ce se prevăd în viitor în acest domeniu de activitate pentru înregistrarea unor progrese în evoluția uneia dintre principalele ramuri ale agriculturii, care furnizează produse alimentare de primă necesitate.

Concomitent cu organizarea mai bună a producției și a muncii, conform programului general de dezvoltare al zootehniei, stimularea materială a producătorilor agricoli este de natură să contribuie la îmbunătățirea aprovizionării populației cu produse din carne și lapte de calitate, care să fie la nivelul mereu crescînd al cerințelor consumatorilor.

IN PERSPECTIVA CINCINALULUI 1971-1975

INDUSTRIA ALIMEN

UNOR CERINȚE CAL

ing. Gh. MC
ministrul industr

DEFININD cu claritate multilateralul program de dezvoltare a României pe noi trepte ale progresului și civilizației, care îmbrățișează întreaga existență materială și spirituală a poporului, documentele Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român fixează în centrul atenției omul și satisfacerea trebuințelor sale. Caracteristicile și tendințele actuale ale progresului tehnic în lume, sintetizate în Directivele Congresului privind dezvoltarea în perspectivă a industriei românești indică schimbări calitative în sensul dezvoltării cu precădere a subramurilor strîns legate de progresul tehnic.

In intimă corelație cu sporirea veniturilor directe ale oamenilor muncii, rezultate din aplicarea consecventă a repartiției socialiste după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii, e nevoie să crească volumul bunurilor materiale și serviciilor puse la dispoziția populației. Tocmai de aceea, documentele Congresului, reafirmînd prioritatea în procesul industrializării, a producției mijloacelor de producție — cerință obiectivă a reproducției lărgite — stabilesc, totodată, un ritm ridicat de creștere a producției bunurilor de consum.

Examinarea structurii actuale a industriei țării noastre pune în evidență continuarea procesului de optimizare a raporturilor dintre industria grea și cea a bunurilor de consum în vederea satisfacerii în tot mai bune condiții a cerințelor crescînde ale populației. Realizarea unei producții de înaltă tehnicitate comportă cunoașterea în permanență a stadiului atins în lume de progresul științific și tehnic, a rezultatelor celor mai noi obținute în cercetare, în țară și străinătate. Este o axiomă faptul că funcționarea normală a unui organism atît de complicat cum este cel al societății moderne reclamă sincronizarea diferitelor lui laturi și elemente. Întregul mecanism social trebuie să devină foarte suplu, capabil să cuprindă și să armonizeze fenomenele de o mare diversitate care au loc în sfera producției, ca și în alte sectoare.

Măsurile adoptate pentru perfecționarea formelor și metodelor de conducere, organizare și planificare a economiei naționale, reflectînd vitalitatea și caracterul dinamic al economiei noastre, urmăresc să creeze un cadru propice de acțiune pîrghiilor și căilor ce trebuie folosite pentru obținerea unei eficiențe sporite în activitatea economică.

În pas cu tendințele tehnice și cerințele actuale

DEZVOLTAREA industriei alimentare a creat condiții pentru satisfacerea în măsură crescîndă a cerințelor populației, pentru participarea din ce în ce mai activă la comerțul exterior al țării noastre, cit și la formarea mijloacelor financiare ale statului. În același timp, s-a creat o bază sigură pentru a se trece în viitorul cincinal la o treaptă calitativ superioară în activitatea industriei alimentare, trecere reclamată atît de posibilitățile, cît și de cerințele economiei naționale. Mă refer, pe deoparte, la dezvoltarea substanțială a producției agricole, baza de materii prime a industriei alimentare, la posibilitățile industriei noastre constructoare de mașini de a furniza echipament tehnic la nivelul celor mai bune performanțe, la creșterea calificării cadrelor noastre tehnice, iar pe de altă parte, la exigențele mult sporite ale consumatorilor interni, la necesitatea de a asigura o competitivitate sporită produselor alimentare pe piața externă. Aș adăuga și funcția ce are de îndeplinit această ramură în atragerea forței de muncă disponibile în zonele încă slab industrializate, prin amplasarea în aceste zone a unor unități de producție alimentară.

Creșterea în viitorii cinci ani a producției globale în industria alimentară este de 62%, într-un ritm mediu anual de 10,2%. În această perioadă se va obține o producție ce va depăși realizările din ultimii 15 ani. Ținînd seama de îmbunătățirea în structură a aprovizionării populației, ritmurile de creștere se diferențiază în favoarea subramurilor care asigură produse alimentare cu valoare nutritivă superioară. Cifrele ilustrează concludent această perspectivă. Astfel, **în 1975, producția fizică va înregistra creșteri însemnate la alimentele cele mai importante pentru asigurarea unui consum rațional** (carne — 76,3%, lapte de consum — 56,7%, brînzeturi — 105,6%, lapte praf — 150%, pește proaspăt — 314%, conserve de carne — 57,6%, pastă de tomate — 142%).

Obținerea unui asemenea spor al producției, pune însă în fața celor care lucrează în acest sector cîteva probleme, care încă nu și-au găsit o rezolvare completă. În primul rînd, este vorba de **valorificarea superioară a materiilor prime agricole, care** — după o apreciere modestă — **trebuie să asigure cel puțin 25% din sporul de producție pe ramură.** Posibilitățile în acest domeniu sînt, practic, nelimitate. Oricare din subramurile industriei alimentare dispune, sub acest aspect, de rezerve importante, care le vor permite să atingă o creștere substanțială a gradului de industrializare. În mod deosebit ar fi de menționat unele subramuri la care rezervele au rămas nefolosite și unde se pot obține rezultate imediate: **industria cărnii** (prin extinderea procedeului de transare a cărnii pe specialități, intensificarea producției de preparate și conserve de carne); **industria laptelui** (prin dezvoltarea producției de brînzeturi fermentate din lapte de vacă, a înghețatei, a laptelui praf); **industria peștelui** (prin dezvoltarea producției de conserve, semiconserve și semipreparate de pește); **industria băuturilor** (prin creșterea ponderii vinului cu grad de prelucrare sporit).

Programul de asimilare de noi produse pentru anii viitori a fost întocmit, urmînd să se urmărească sistematic omologarea și apoi comportarea noilor produse pe piață. Gama produselor noi prevăzute a fi asimilate în anii cincinalului este foarte largă și voi menționa numai, pentru exemplificare, unele ca: expandate de cereale, băuturi răcoritoare pe bază de lapte, brînzeturi tari tip parmezan, acid citric, pectină, drojdie furajeră, preparate de carne tip aperitiv, conserve liofilizate ș.a.

Primatul calității

O PROBLEMĂ de importanță primordială pentru industria alimentară constă în **ridicarea pe o treaptă superioară a calității produselor.** Așa cum s-a subliniat la Congresul al X-lea, **„ridicarea calității produselor, realizarea de produse cu caracteristici tehnico-economice superioare, trebuie să constituie o preocupare de prim ordin, una din sarcinile de cea mai mare însemnătate ale ministerelor și centralelor industriale“.**

Trebuie recunoscut de la bun început că, pînă în prezent, realizările în această direcție nu s-au situat la nivelul eforturilor depuse de statul nostru socialist pentru înzestrarea industriei alimentare cu o bază tehnică modernă. Lipsa stabilității calitative a produselor noastre, frecventele derogări de la standarde și norme, folosirea unor materii prime necorespunzătoare, degradarea calitativă a unor produse noi scurt timp după punerea lor în circulație, încălcarea unor norme de igienă alimentară — au provocat uneori nemulțumirea justificată a consumatorilor. Criticile și indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 17-19 martie a. c. ne pun în situația pe toți — de la ministru pînă la ultimul muncitor — **să înțelegem că este o datorie imperioasă a pune capăt unei stări de lucruri, care adesea a umbrit eforturile și succesele noastre.** Pentru aceasta, consider că este necesară, în primul rînd, **o schimbare radicală a mentalității unor conducători de întreprinderi.** Practica obținerii rentabilității pe seama diminuării calității produselor se manifestă încă la unii conducători de combinate și fabrici. Trebuie să fie clar fiecăruia că **obținerea de beneficii pe seama deprecierii calității produselor nu are nimic de a face cu o eficiență reală.** Dimpotrivă, numai înalta calitate a produselor asigură o desfacere normală a producției, accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante, contribuind totodată la ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii. **Numai în felul acesta poate fi și trebuie înțeleasă legătura între nivelul calitativ al producției și eficiența activității economice.**

Ministerul Industriei Alimentare își propune, în consecință, să acționeze concomitent în două direcții: a) **combaterea practicilor nepermise și introducerea celei mai severe discipline în producție;** b) **investigarea procedeelor tehnologice și metodelor moderne, care să conducă la obținerea unor indici calitativi la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial.** În acest sens, **vom lua măsuri pentru întărirea activității și răspunderii controlului tehnic de calitate, în spiritul prevederilor legii votate de Marea Adunare Națională.**

În vitalizarea acțiunilor întreprinse pe această linie, am elaborat un program de măsuri pe subramuri privind ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției, măsuri care vor permite obținerea unor produse cu principii nutritive cît mai apropiate de ale materiilor prime din care provin, a stabilității calitative a produselor, a unui conținut mai complet sub aspect nutrițional. Pentru ilustrare, aș menționa, cu titlu de exemplu, cîteva: asigurarea unei temperaturi optime în sălile de transare a cărnii; introducerea de tunele de afumare rece la fabricile de preparate cu carne, folosirea amelioratorilor pentru îmbunătățirea calității pîinii; instalarea unor mijloace de răcire a laptelui pe grupe de centre de colectare, dotarea acestora cu aparate de măsură și control; extinderea ambalării la cald a pastei de roșii; fabricarea gemurilor cu adaos de pectină; recuperarea aromelor la sucurile de fructe etc.

Realizarea unei producții superioare în industria alimentară fiind condiționată de utilizarea unei materii prime de calitate, **se impune statornicirea unor asemenea tipuri de relații cu furnizorii din agricultură, respectiv mînuirea în așa fel a pîrghiilor economice de care dispunem, încît producătorii să fie interesați în a obține și livra materii prime de bună calitate și într-o ritmicitate adecvată nevoilor industriei.** Zonarea producției agricole vegetale, concentrarea acesteia în unități specializate cu condițiile natural-economice cele mai favorabile, introducerea unor soiuri îmbunătățite, vor trebui să înlesnească obținerea de către industrie a unor materii prime cu substanță utilă ridicată, apte pentru industrializare.

Programul de dezvoltare a creșterii animalelor, aprobat recent de Plenara C.C. al P.C.R., creează condiții deosebite pentru satisfacerea necesităților industriei în ce privește producția de carne, lapte etc. Aceasta ne obligă, însă, să găsim cele mai eficiente căi pentru ca industria să se alinieze din punct de vedere organizatoric-tehnic, al dotării, la prevederile acestui program. Simuitan, va trebui să urmărim și în acest domeniu de activitate perfecționarea relațiilor cu furnizorii, să nu pierdem din vedere posibilitățile de care dispun — în ce privește creșterea animalelor — și gospodăriile populației, să asigurăm aprovizionarea ritmică a întreprinderilor noastre cu animale, respectînd cu rigurozitate indicațiile date de conducerea partidului privind protejarea șeptelului de bovine apt pentru reproducție.

Creșterea, diversificarea și ridicarea nivelului calitativ al producției în anii cincinalului constituie premisele și pentru lărgirea volumului exportului industriei alimentare, a îmbunătățirii structurii acestuia, a măririi competitivității mărfurilor alimentare pe piața externă. Pentru a asigura realizarea unei creșteri a exportului, ne propunem un complex de măsuri, vizînd cunoașterea temeinică a cerințelor pieței externe, adaptarea operativă la aceste cerințe, prospectarea de noi piețe. Combinatele noastre vor trebui să aibă asigurate toate condițiile tehnico-materiale și organizatorice necesare pentru realizarea unei producții de calitate și în sortimentele solicitate la export. Concomitent, vor trebui să găsească căile cele mai potrivite de sporire a eficienței exportului, atît prin valorificarea superioară a materiei prime, cît și prin reducerea costurilor, **cunoscînd că aprecierea muncii depuse pentru realizarea planului de export se va măsura, în primul rînd, nu după cantitatea livrată, ci după volumul de valută obținut.**

● O producție echivalentă
din sporul producției va fi real
a materiilor prime agricole. ●
și secții noi. ● Calitatea și div
● Sporirea productivității mun
ducție — sursa principală de sp

Direcții prioritare ale dezvoltării

REALIZAREA unei creșteri substanțiale și ridicarea nivelului tehnic al producției, ar fi de neconceput fără dezvoltarea bazei tehnico-materiale a industriei alimentare. Prin plan, se **alocă, pentru perioada 1971—1975, fonduri de investiții de 13,450 miliarde lei, un volum egal cu cel realizat într-o perioadă de 19 ani anteriori. În acești ani, urmează să fie puse în funcțiune 200 unități și secții noi de producție.**

În viitorul cincinal, orientarea investițiilor urmărește lichidarea unor disproporții și rămîneri în urmă în diverse sectoare și eliminarea treptată a caracterului deficitar al unor produse. Se are în vedere, îndeosebi, eliminarea unor rămîneri în urmă în dotarea subramurilor cărnii, frigului, conservelor, laptelui, peștelui și băuturilor. Ca urmare, **în industria cărnii se vor construi 11 abatoare, 3 fabrici de preparate și conserve de carne, crescînd în felul acesta capacitatea de tăiere cu 212 mii tone/an, a producției de preparate de carne cu 50 mii tone/an, a conservelor și semiconser-**

ARĂ ÎN FATA

ATIV SUPERIOARE

AN
entare

a obţinută în 15 ani ● 25%
seama valorificării superioare
puse în funcţiune 200 unităţi
rea producţiei pe primul plan.
educerea cheltuielilor de pro-
beneficiilor.

velor de carne cu 29 mii tone/an. **În industria frigului se vor construi 5 frigorifere de mare capacitate în centre de mare consum.** Pentru dezvoltarea pescuitului oceanic **s-a prevăzut achiziţionarea a 20 nave de pescuit şi 6 nave colectoare frigorifice.** În industria laptelui se vor dezvolta noi capacităţi pentru producţia de brînzeturi, lapte praf, unt etc. De asemenea, vor creşte capacităţile de producţie în industria conservelor de legume şi fructe. **De remarcat că producţia de legume şi fructe conservate prin frig va spori în 1975 de 10 ori faţă de 1970, ştiut fiind că congelarea legumelor şi fructelor este cea mai eficientă formă de conservare din punct de vedere economic, păstrînd în acelaşi timp cel mai bine gustul şi aroma materiilor prime.**

La repartizarea investiţiilor pe judeţe, s-a ţinut seama de resursele de materii prime existente pe teritoriu, precum şi de nevoile de consum ale diferitelor localităţi din ţară. Unităţile noi construite se vor grupa în două mari categorii: unele vor fi de interes general şi vor deservi zone mai largi ale ţării sau vor fi destinate pentru export (fabrici de zahăr, ulei, brînzeturi, băuturi etc.), iar altele vor fi de interes strict local, dimensionate după nevoile localităţii în care sînt amplasate. În acest fel, vom căuta să răspundem multora din cererile organelor locale în ce priveşte acoperirea nevoilor de consum ale populaţiei din diferitele oraşe şi centre ale ţării.

La noile unităţi, cît şi la dezvoltarea celor existente, vom urmări introducerea unor instalaţii moderne, la nivelul tehnicii actuale, cu grad de mecanizare şi automatizare avansată. Astfel, în industria uleiului se va extinde procesul de extracţie continuă, încît în 1975 aceasta va reprezenta 75% din întreaga producţie. În industria zahărului, prin extinderea instalaţilor de difuzie continuă şi alte procedee, 90% din întreaga producţie se va realiza în instalaţii moderne. În industria conservelor se va da o atenţie deosebită liniilor cu funcţionare continuă, cu grad de mecanizare avansată. În sectoare ca: lapte, vin, băuturi alcoolice, va trebui să crească gradul de mecanizare a operaţiunilor de îmbuteliere, iar în toate subramurile noastre se va pune accentul pe dotarea cu instalaţii şi utilaje pentru mecanizarea transporturilor interne. **Merită relevat faptul că echiparea industriei alimentare în viitorul cincinal se va baza în măsură din ce în ce mai mare pe utilaje şi instalaţii tehnologice din producţia internă.**

Volumul mare de lucrări capitale care trebuie realizate şi mijloacele materiale ce sînt puse la dispoziţia industriei alimentare în anii cincinalului următor, **impun adoptarea unei poziţii deosebit de atente faţă de modul în care vor fi folosite aceste valori, în scopul obţinerii unei eficacităţi economice cît mai ridicate.** Desigur că pregătirea minuţioasă întreprinsă pînă în prezent, studiile tehnico-economice elaborate, experienţa cîştigată în ultimii ani şi, mai ales, respectarea liniilor directoare ale conducerii de partid în domeniul politicii de investiţii, vor permite adoptarea soluţiilor celor mai eficiente. Ţinînd seama de aceste postulate, fondurile de investiţii au fost canalizate spre subramurile industriei alimentare care necesită o dezvoltare mai accentuată în perioada imediat următoare şi contribuie la creşterea volumului de produse alimentare:

● **în industria zahărului şi uleiului** fondul de investiţii pe perioada 1971—1975 reprezintă cca. 21% din volumul total al investiţiilor din industria alimentară şi sînt destinate reutilării şi modernizării fabricilor de zahăr existente, construirii de noi fabrici de zahăr şi ulei, precum şi creării de capacităţi noi pentru prelucrarea boabelor de soia;

● **în industria peştelui** fondurile alocate reprezintă cca 20% şi au în vedere dezvoltarea pescuitului oceanic şi amenajarea a peste 50 000 hectare cu pepiniere şi crescătorii, în principal în Delta Dunării;

● **în industria băuturi — tutun,** fondurile de investiţii marchează nivelul de 16%, iar eforturile în perspectiva anilor 1971—1975 vor fi concentrate în direcţia ameliorării calităţii produselor, prin crearea de noi spaţii de depozitare şi prelucrare, prin construirea de noi fabrici de bere şi dezvoltarea celor existente, precum şi utilării tehnologice a unităţilor mai vechi, adaptînd producţia acestora la gustul şi preferinţele actuale ale consumatorilor;

● **în industria conservelor,** alocaţiile se cifrează la circa 13% şi sînt destinate dezvoltării capacităţilor existente la conservele de legume şi fructe sterilizate, pastă de tomate, cu accent deosebit pe diversificarea produselor şi livrării la export a unor cantităţi mai mari de fructe şi legume conservate prin frig.

● **în industria laptelui,** orientarea investiţiilor (12%) este polarizată — în afară de construirea de fabrici orăşeneşti de produse lactate — spre crearea de capacităţi noi la brînzeturi şi lapte praf;

● **în industria cărnii şi frigului,** nivelul fondului de investiţii reprezintă 12% şi este îndreptat spre construirea de noi abatoare prevăzute cu secţii de preparate şi semipreparate de carne, precum şi dezvoltarea reţelei frigorifice, prin înfiinţarea şi extinderea unor antrepozite frigorifice generale.

Reducerea substanţială a costurilor de producţie

BENEFICIIND de o atît de importantă creştere a dotării sale tehnice, **ramura industriei alimentare va realiza în cincinal o sporire a productivităţii pe salariat de 30%, adică un ritm mediu anual de 5,4%. În felul acesta, 60,2% din sporul de producţie se va obţine pe seama creşterii productivităţii muncii.** Paralel, se vor situa la nivele superioare indicatorii de eficienţă economică. Astfel, **în 1975 la fiecare mie de lei fonduri fixe se va obţine o producţie în valoare de 2 990 lei.** În centrul atenţiei va sta dimensionarea raţională a consumului de forţă de muncă (azi încă exagerat în unele subramuri, cum ar fi cea a conservelor), cunoaşterea şi urmărirea consumului de manoperă pe produs, îmbunătăţirea indicelui de utilizare a timpului de lucru prin creşterea ritmicităţii aprovizionării, aplatizarea vîrfurilor de producţie în subramurile sezoniere.

În cel mai înalt grad ne preocupă reducerea consumurilor specifice — în general a cheltuielilor materiale — care au o pondere de 93% în totalul cheltuielilor de producţie. Nivelul cheltuielilor de producţie la 1 000 lei producţie marfă va trebui să scadă pînă în 1975 cu 8,5% faţă de anul 1970. **Aceasta va conduce la creşterea volumului de beneficii, care va fi de 3,2 ori mai mare în 1975 faţă de 1970.** Dintre căile multiple care pot asigura o reducere a costurilor şi creşterea rentabilităţii, vom avea în vedere — pe lîngă introducerea unei evidenţe mai bune şi a controlului sistematic al consumului de materii prime şi materiale — o mai exigentă organizare a recepţiei materiei prime, reducerea distanţelor la transportul acesteia prin îmbunătăţirea zonării aprovizionării fabricilor, prelungirea duratei de folosire a ambalajelor, îmbunătăţirea randamentelor şi a indicilor de recuperare a subproduselor, eliminarea cheltuielilor neproductive.

Modificări calitative în structura producţiei

CERCETĂRILE efectuate în ultimele decenii au dovedit că nutriţia corectă este dependentă nu numai de mărimea aportului alimentar, exprimat prin numărul de calorii consumate, ci mai ales de compoziţia (calitatea) regimului alimentar. Prin echilibrul ce se realizează, ca urmare a unei alimentaţii raţionale, nu numai că se evită afecţiunile ce rezultă din lipsa de concordanţă dintre trebuinţe şi consum, dar prin aceasta se influenţează favorabil dezvoltarea şi funcţionarea organismului şi se asigură o creştere a activităţii sale generale, cu mărirea capacităţii de adaptare la muncă şi la condiţiile de mediu. Pentru determinarea consumului raţional s-a considerat util ca — pe lîngă criteriile ştiinţifice — să se ţină seama şi de alte elemente ca: tradiţiile în consum, tendinţele manifestate în ultima perioadă etc., ceea ce a făcut necesar să se analizeze multiform şi plurilateral evoluţia consumului de produse alimentare în ţara noastră.

Viitorul plan cincinal prevede creşterea susţinută a ponderii mărfurilor preambalate la toate produsele, fapt ce va contribui în mod substanţial la ameliorarea formelor de deservire comercială şi extinderea pe această bază a comerţului cu autoservire. Ponderea produselor preambalate în totalul livrărilor către fondul pieţei se înscrie pe o linie continuu ascendentă la toate grupele de produse.

Mobilitate şi obiective fundamentate

NIVELUL calitativ al producţiei e o categorie dinamică, determinată de progresul tehnico-ştiinţific. Competitivitatea produsului finit depinde de calitatea materiei prime şi materialelor, de concepţia tehnică şi tehnologică constructivă, care stă la baza realizării lui. Structura economică, nivelul tehnic, concentrarea şi specializarea trebuie să fie astfel dezvoltate, încît să reacţioneze prompt la schimbările din ţară şi din lume. **Reflex al acestor schimbări, structura întreprinderilor** — şi aceasta este întrutotul valabil pentru industria alimentară — **trebuie să fie diversificată în sensul completării producţiei, în prezenţa necontenită pe piaţă cu noutăţi şi în a reacţiona în mod elastic faţă de variatele şi justificatele cerinţe ale consumatorilor.**

Organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii trebuie să se concretizeze în valori materiale certe şi sporite, să ducă la dezvoltarea şi diversificarea continuă a producţiei, astfel ca prin cantitate, varietate, calitate şi exigenţă, să propulseze consumul pe locuitor din ţara noastră — care este încă sub nivelul realizat de alte ţări cu condiţii economice, geografice, climaterice similare — la nivelul consumului fiziologic optim.

Ţinînd cont de ritmul de creştere a producţiei noastre agricole — baza de materii prime pentru industria alimentară — se impune luarea unor măsuri organizatorice atît în sfera producţiei, cît şi a circulaţiei mărfurilor care, aplicate cu fermitate, să devină în toate unităţile un factor dintre cei mai importanţi în accelerarea procesului de valorificare superioară a resurselor de materii prime, a ridicării pe trepte superioare a eficienţei economice, cu corolarul său — îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă şi a bunăstării poporului.

Aceste măsuri, care-şi aşteaptă rezolvarea în viitorul imediat, se înscriu pe coordonate precise în aria de acţiune a industriei alimentare şi se definesc astfel:

● **creşterea producţiei la principalele produse alimentare în ritmuri care să permită ca la producţie, consum pe locuitor, productivitatea muncii, să se asigure reducerea treptată a decalajului faţă de ţările cu economie avansată şi apropierea de nivelul lor de dezvoltare;**

● **sporirea continuă a gradului de industrializare a materiilor prime agricole, transformarea lor prin mijloacele cele mai moderne, în produse care să corespundă necesităţilor şi exigenţelor consumatorilor;**

● **asigurarea populaţiei cu alimente în care factorii nutritivi să se găsească cît mai armonios proporţionaţi, să răspundă unui consum fiziologic normal, legat şi de condiţiile concrete ale ţării noastre, de tradiţiile de consum şi modul de procurare a factorilor energetici;**

● **asigurarea ridicării calităţii şi a prezentării produselor alimentare prin: întărirea controlului asupra calităţii materiei prime (alegere, sortare, selecţionare, recepţie şi păstrare), a respectării proceselor tehnologice pe faze de fabricaţie, a recepţionării produsului finit, a depozitării şi expedierii din unitatea de producţie;**

● **sporirea aportului valutar prin lărgirea exportului de bunuri alimentare cu un înalt grad de prelucrare, folosirea judicioasă a elementelor de conjunctură, creşterea competitivităţii mărfurilor româneşti de industrie alimentară pe piaţa extrenă, prin calitate şi promptitudine;**

● **creşterea contribuţiei industriei alimentare la formarea mijloacelor financiare ale statului, prin continua sporire a acumulărilor băneşti, o dată cu dezvoltarea şi diversificarea producţiei, reducerea cheltuielilor materiale de producţie, mărirea productivităţii muncii şi valorificarea superioară a materiilor prime;**

● **lărgirea cercetărilor tehnico-ştiinţifice şi economice cu caracter complex, perfecţionarea sistemului informaţional, aplicarea ergonomiei şi organizarea de cursuri pentru ridicarea calificării şi perfecţionarea pregătirii cadrelor tehnice şi economice din aparatul central şi unităţi.**

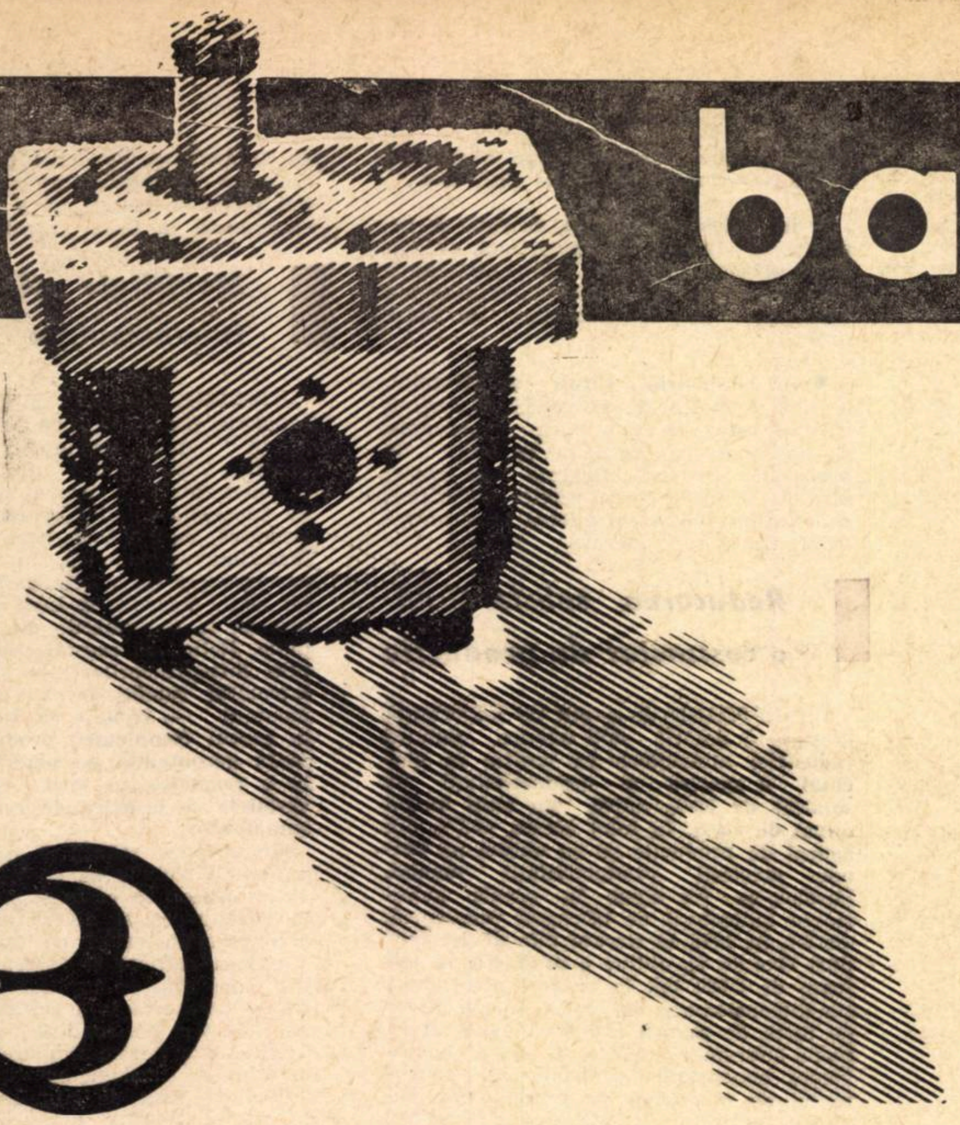

balkancar

SINONIM CU ÎNALTĂ CALITATE!

Material hidraulic și pneumatic cu un vast domeniu de aplicabilitate;

- motoare și pompe de joasă sau înaltă presiune
- transmisii hidraulice
- cricuri
- aparate de control și reglaj, distribuitoare
- filtre
- instrumente pneumatice manuale
- dispozitive pneumatice pentru strunguri

Pentru orice detalii sau cereri de ofertă, vă rugăm a vă adresa la: BALKANCARIMPEX, Direcția de Export. Bulgaria, Sofia strada Alabine nr. 56 Telex: 386 — Telegrame: Balcancarimpex — Export Sofia.

PUBLICOM

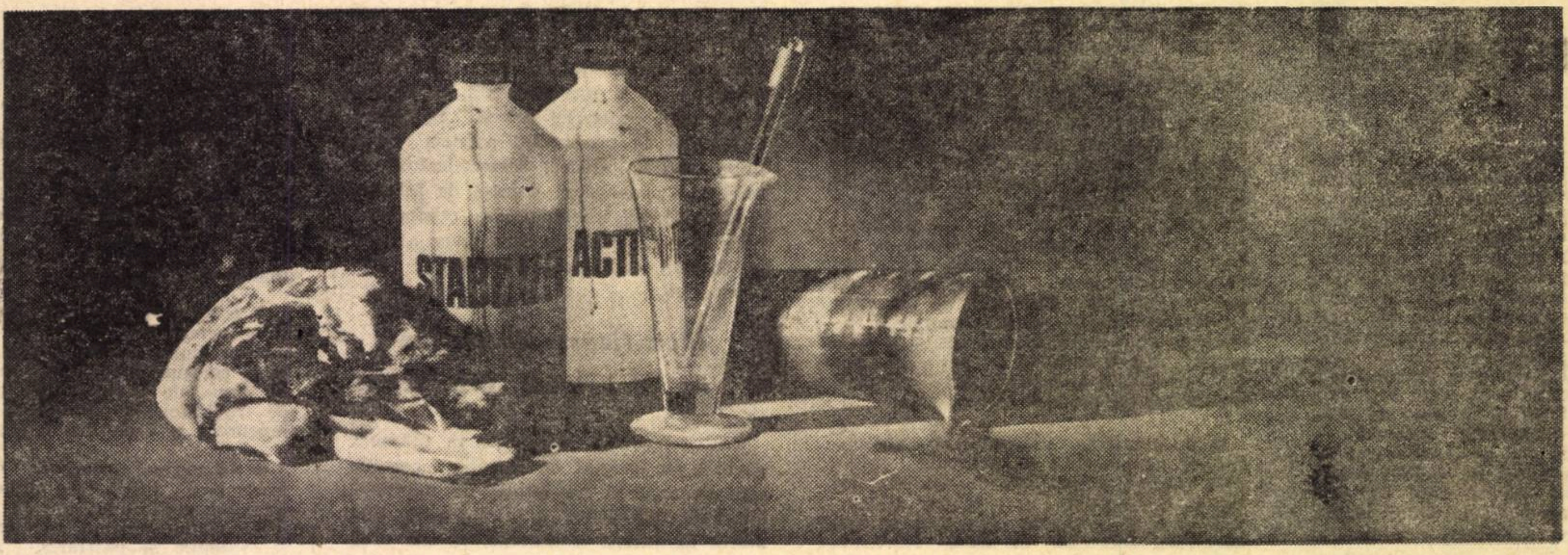

In operațiile de multiplicare

RANK XEROX PUNE CAPĂT PROBLEMEI CHIMICALELOR

CHIMICALELE, CERNELURILE, LICHIDELE nu vă mai incomodează în încăperea de multiplicat. Aceasta, pentru că nu mai este nevoie de nici o substanță pentru a executa copii cu multiplicatorul RANK XEROX.

Tot ceea ce vă trebuie este hîrtia obișnuită și documentul pe care vreți să-l multiplicați.

Nu aveți altceva de făcut decît să puneți documentul pe aparatul RANK XEROX. Apăsați pe un buton și priviți cum ies copiile multiplicate. Totul este perfect de la început pînă la sfîrșit.

Materialul este uscat și gata de difuzat.

De fapt, întregul proces este atît de curat, încît niciodată nu este necesară spălarea mîinilor după lucrul la mașină sau curățirea mașinii după utilizare.

RANK XEROX

vă oferă acest sistem de multiplicare curat cu trei tipuri de mașini.

Tipul cel mai mare și mai rapid — tipul 3 600 — execută o copie într-o secundă.

Tipul cel mai mic — tipul 660 — se poate instala pe un birou.

Între aceste modele se află modelul 720.

Dar toate cele trei modele au o caracteristică comună: Orice deranj este eliminat.

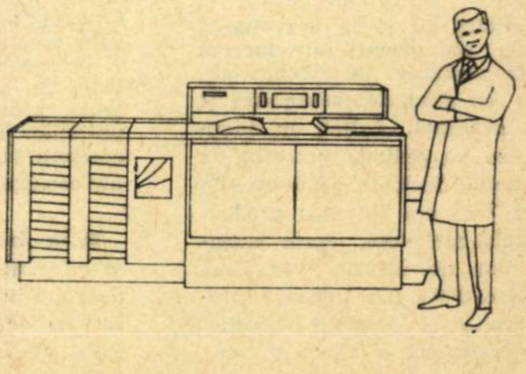

Informații suplimentare obțineți de la I.S.C.E. TEHNOIMPORT, Căsuța Poștală 110, str. Doamnei 5, București, și de la I.S.C.E. MAȘINIMPORT, Cal. Victoriei 133, București

PUBLICOM

TEORII IDEI

CLASA MUNCITOARE – FORȚĂ SOCIALĂ PRINCIPALĂ A CONTEMPORANEITĂȚII

REVOLUȚIA științifică-tehnică are implicații din cele mai variate asupra dezvoltării economice și sociale, determină modificări în structura economiei naționale făcînd să apară noi ramuri și subramuri. Se adîncește diviziunea profesională a muncii, apar noi profesiuni și dispar sau pierd din importanță altele. Cu toate că revoluția științifică-tehnică se desfășoară pe plan mondial, ea poartă amprenta relațiilor de producție din fiecare țară, cu urmări atît în privința modificărilor structurale, cît mai ales pe planul consecințelor social-economice. Relațiile de producție capitaliste, diviziunea internațională capitalistă a muncii, care au determinat împărțirea sistemului capitalist în țări dezvoltate și țări slab dezvoltate, fac ca cea mai mare parte a țărilor acestui sistem să înregistreze ritmuri extrem de lente în aplicarea în producție a cuceririlor științei și tehnicii contemporane.

În ciuda teoriilor unor ideologi burghezi modificările provocate nu reprezintă o înlăturare a trăsăturilor caracteristice modului de producție capitalist — proprietatea privat-capitalistă asupra mijloacelor de producție, existența claselor sociale antagonice și exploatarea — ci doar premisa materială a acesteia. Procesul de concentrare a producției și capitalului care se adîncește tot mai mult în actualele condiții, determină chiar mărirea volumului proprietății privat-capitaliste și, o dată cu aceasta, posibilități sporite pentru extinderea exploatării asupra unei mase tot mai mari de oameni. Aceasta își găsește expresia și în creșterea sferei muncii salariate în lumea capitalistă în toată perioada postbelică (vezi tabelul nr. 1).

Tabel nr. 1

Efectivul de muncitori și funcționari în lumea capitalistă

	1950	1960		1967	
	milioane	milioane	în % față de 1950	milioane	în % față de 1950
Țări capitaliste dezvoltate *)	160	180	112	200	125
Țările Asiei, Africii și Americii Latine	130	155	119	170	131
TOTAL :	290	335	116	370	128

*) S.U.A., Canada, țările Europei occidentale, Japonia, Australia și Noua Zeelandă.
Sursa : Problemele Păcii și Socialismului nr. 3/1969 Supliment pag. 3

Evoluția efectivului de salariați după cel de-al doilea război mondial confirmă încă o dată justețea tezelor marxist-leniniste potrivit cărora „acumularea capitalului înseamnă deci înmulțirea proletariatului" [1]).

Creșterea numărului total al salariaților în lumea capitalistă, de la 290 milioane în 1950 la 370 milioane în 1967, arată că o masă tot mai mare de oameni ai muncii este exploatată de capital, infirmînd teza „deproletarizării" societății burgheze, teză conform căreia va avea loc un proces de dizolvare a proletariatului și burgheziei într-o „clasă de mijloc", ca urmare a intensificării introducerii în producție a progresului științifico-tehnic contemporan.

Este adevărat că revoluția științifică-tehnică și introducerea în producție, în proporții tot mai mari, a realizărilor sale determină anumite modificări, dar acestea se referă în special la structura internă de clasă a salariaților. Astfel, scade într-o anumită măsură rolul muncii manuale, fapt evidențiat de creșterea mai lentă sau uneori scăderea numărului muncitorilor manuali [2]) în totalul salariaților. Modificări în structura internă de clasă apar și mai evidente în repartizarea salariaților pe ramuri de activitate (vezi tabelul nr. 2).

Principala concluzie care se desprinde din datele tabelului este descreșterea populației ocupate în agricultură și în industria extractivă, concomitent cu creșterea într-o proporție mai mică a salariaților în industria manufacturieră și creșterea mai mare a celor ocupați în servicii, comerț, bănci, asigurări, afaceri imobiliare.

O IMPORTANTĂ schimbare în structura socială a țărilor capitaliste o constituie creșterea absolută și relativă în totalul salariaților a categoriei „funcționarilor". Gruparea „funcționari" are un caracter extrem de eterogen, statisticile burgheze încadrînd aci atît pe directori și administratori de întreprinderi capitaliste cît și pe muncitori cu înaltă calificare, ingineri, tehnicieni, lucrători din sfera serviciilor, stenografe, vînzători etc., fapt ce îngreunează analiza acestei categorii de salariați. Prin poziția ce o au în procesul de producție, o mare parte din cei încadrați în această categorie se apropie de situația muncitorilor. Această evoluție se manifestă atît ca urmare a dezvoltării forțelor de producție cît și ca urmare a caracterului antagonist al modului de producție capitalist (vezi tabelul nr. 3). Capitalismul — scria Lenin determină o „creștere foarte rapidă a numărului de funcționari în toate domeniile muncii naționale, o sporire neîncetată a cererii de intelectuali" [3]).

Creșterea cea mai mare s-a înregistrat la personalul tehnic-ingineresc, cu 233% în 1968 față de 1950, și la lucrătorii de birou, cu 165% față de 1950. Sporirea efectivului funcționarilor se manifestă și în celelalte țări capitaliste ; astfel, în Norvegia 1/4 din populația ocupată în producție o reprezintă funcționarii, iar pentru Suedia se aprecia că în 1970 fiecare al doilea salariat va lucra în birou.

SOCIOLOGII ȘI ECONOMIȘTII burghezi sînt foarte entuziasmați de creșterea sferei serviciilor și a numărului de funcționari. Ei prezintă denaturat procesul de lărgire a clasei muncitoare, susținînd că locul muncitorilor l-ar lua „clasa mijlocie", că fotoliul businessmanilor ar fi ocupat de „elita intelectualilor", că are loc difuzarea proprietății capitaliste, pe baza căreia toți ar deveni proprietari. Pentru a „argumenta" toate acestea, ei includ în aceeași grupare pe liber-profesioniști, ingineri, tehnicieni, muncitori cu înaltă calificare, învățători, directori și membri ai consiliilor de administrație ale monopolurilor, toți funcționarii de stat și particulari, inclusiv micii slujbași, adică reprezentanți ai clasei muncitoare, ai burgheziei și păturilor intermediare. În realitate, nu numai că nu se produce „deproletarizarea" societății burgheze, ci dimpotrivă, o lărgire a granițelor sociale ale clasei muncitoare [5]). Schimbările calitative care se petrec în rîndurile clasei muncitoare, creș-

lector univ. Ioana IOVANESCU

(Continuare în pag. 14)

Tabel nr. 2

REPARTIZAREA SALARIAȚILOR PE RAMURI DE ACTIVITATE ÎN S.U.A., R.F.G., JAPONIA ȘI BELGIA

	S.U.A.		R.F.G.		Japonia		Belgia	
	1960	1967	1961	1967	1960	1965	1961	1967
Agricultuă, silvicultură, vînătoare, pescuit	1478121	14690000	454420	339000	794688	631811	26138	15453
Industria extractivă	625562	556000	752190	534000	515238	312995	109479	74190
Industria manufacturieră	17124659	21174000	8995980	9235000	8197237	10022001	1102645	1094522
Construcții	3067806	4127000	2095422	1909000	2128890	2766363	199170	256397
Electricitate, gaz, apă, servicii sanitare	885613	1073000	205909	217000	233181	261628 *	28863	30117
Comerț, bănci, asigurări, afaceri imobiliare	12076352	15788000	2613409	2948000	4393143	5999631	266726	375342
Transporturi, antrepozite și comunicații	3380683	3714000	1416961	1414000	2158131	2788841	217795	230405
Servicii	14879603	20733000	4371920	5079000	5150220	6120292**	591750	738516
Forțe armate	1733402	3447000	—	—	—	—	—	—
Alte activități	2544558	—	19428	—	4043	10161	2253	—
TOTAL :	57796359	72086000	20925639	21674000	23574770	28913723	2544819	2814942

Sursa : Annuaire des statistiques du travail. Bureau International du travail. Genève 1968.
*) fără servicii sanitare
**) inclusiv servicii sanitare

'396

■ La rubrica „Discuții", revista MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOȘENIA nr. 5/1970 publică studiul **Suscestvuiet li edinaia sfera uslug?** (Există oare o sferă unitară a serviciilor ?) de S. Zagladina.

Precizînd importanța actuală a serviciilor ca și influența lor asupra indicatorilor de calitate privind activitatea economică, autoarea consideră că serviciile nu pot fi privite ca o sferă unitară, ci diferențiat. În funcție de caracterul lor S. Zagladina distinge mai multe grupe de servicii : 1) serviciile materiale aduse producției, circulației și cercurilor largi de consumatori, incluzînd transporturile, telecomunicațiile și comerțul, care, împreună cu producția materială, formează sfera producției de bunuri materiale ; 2) producerea de forme nemateriale ale avuției, în care include știința, învățămîntul și ocrotirea sănătății ; 3) serviciile nemateriale, cum ar fi serviciile economice ale statului, serviciile financiare, de asigurări, formele de deservire a populației etc.; 4) serviciile cu un pronunțat caracter neproductiv, ca aparatul de stat, armata, cum și gospodăria casnică.

Referitor la această ultimă grupă se face precizarea că întrucît munca depusă în cadrul lor nu contribuie la crearea de valoare nouă și se efectuează pe seama redistribuirii

FIȘE

acesteia, ea nu poate fi luată în considerație în noțiunea de economie socială ca mecanism total de reproducere a bunurilor materiale și a serviciilor.

■ În suplimentul pe luna aprilie 1970 al revistei L'USINE NOUVELLE apare articolul lui Roger Schwob intitulat **Recherche technique et planification national** (Cercetare tehnică și planificare națională) în care se definește raportul și influența dintre acțiunea de planificare întreprinsă de statul francez și dezvoltarea cercetării științifice tehnice. Precizînd faptul că în Franța planificarea nu are un rol de directivă, ci de îndrumare și informare, precum și faptul că statul nu era nevoit să creeze o cercetare științifică tehnică pe un loc gol, autorul ajunge la concluzia că planificarea franceză a influențat în mod pozitiv dezvoltarea cercetării în domeniul tehnic. Această influență, după aprecierea sa, s-a manifestat în următoarele direcții : lucrările de elaborare a planurilor au prilejuit efectuarea de importante studii care au constituit o formă foarte utilă de informare a cercurilor interesate asupra situației de fapt, ca și asupra perspectivelor ; s-a creat un climat favorabil pentru dezvoltarea cercetărilor tehnice, în special prin facilitarea contactului dintre specialiștii din domenii foarte diferite ; s-a ajuns la elaborarea unei politici în cercetarea tehnică ; a fost facilitată materializarea unora dintre cuceririle cercetării științifice ; această acțiune a creat o opinie publică și în special politică favorabilă cercetării tehnice, popularizînd importanța ei incontestabilă pentru dezvoltare.

FIȘE

■ Modelele exprimate prin funcții de producție, arată T. Baron, în articolul **Probleme economice-matematice ale funcțiilor de producție,** publicat în **Studii și cercetări de calcul economic și cibernetică economică,** nr. 2/1970, pot fi folosite cu succes în analiza economică, în elaborarea modelelor de prognoză, atît la nivel macro cît și microeconomic. Ca oricăror modele însă, și lor le sînt inerente anumite limite. Cele mai multe modele au un caracter static, în sensul că nu pot ține seama de tendința progresului tehnic și au în vedere numai alegerea dintre procedeele existente, gata elaborate. În ce privește acele modele ce-și propun să elimine acest caracter, nu este rezolvată totuși pe deplin problema progresului tehnic, deoarece se presupune separarea progresului tehnic de schimbarea proporției între forța de muncă și fondurile fixe. Or, este cunoscut că progresul tehnic duce la creșterea compoziției organice a capitalului. O altă obiecție împotriva mtodei funcțiilor de producție, este faptul că acestea caută să exprime printr-o singură ecuație de regresie sistemul legăturilor de producție. În același timp, subliniază autorul, aceasta reprezintă tocmai un avantaj al metodei, întrucît permite simplificarea, schematizarea realității și scoaterea la iveală a unor importante interdependențe cantitative aplicabile pentru exploatarea de plan.

■ La închiderea primului „deceniu al dezvoltării", Dieter Danckwortt schițează un bilanț global, într-un articol în MODERNE WELT nr. 1/1970, sub titlul **Entwicklungshilfe in der Krise** (Ajutorul de dezvoltare în criză). De la începutul deceniului, 66 de națiuni și-au cucerit independența, ritmul anual de creștere economică în „lumea a treia" a oscilat între 5—6%, s-au înregistrat progrese în agricultură și în domeniul educației. Totuși „cercul mizeriei" nu a putut fi rupt. Planificarea „dezvoltării" se inspiră din modele în care locul principal îl dețin ratele de beneficii ale investițiilor alocate în cadrul programelor de ajutorare. Rămîne actual avertismentul din 1964 al lui Gunnar Myrdal că problemele esențiale ale progresului țărilor în curs de dezvoltare sînt de ordin politic, social și psihologic, pe cînd experții țărilor industriale avansate se cantonează în dosul problemelor strict tehnice. Mișcările de eliberare, tendințele de transformare a relațiilor sociale și a sistemelor instituționale anacronice sînt considerate ca „perturbări romantice" ale procesului de planificare a ajutoarelor. Astfel, criza „politicii de dezvoltare" — spune Danckwortt — este, în primul rînd, o criză „a înțelegerii sensului ei politic", iar menținerea „lumii a treia" în cadrul diviziunii internaționale capitaliste a muncii constituie bariera principală în drumul său spre progres social.

■ Revista **Australian Economic Papers** (decembrie 1969) publică studiul **Keynes's Grandchildren** (Nepoții lui Keynes) semnat de C. G. F. Simkin, care trece în revistă o serie de întrebări cruciale ce frămîntă azi pe economiștii occidentali. Autorul exprimă părerea că, în ciuda unor incontestabile realizări, teoria economică contemporană nu este încă capabilă să realizeze previziuni certe și să recomande politicii economice cele mai potrivite măsuri. În acest sens sînt prezentate o serie de opinii avansate în ultimii zece ani de economiști britanici de renume (Harrod, Balogh, Paish), care s-au dovedit în întregime eronate. Aceasta indică — susține Simkin — că teoria macroeconomică, domeniu de maximă importanță, este insuficient dezvoltată și nu poate face față exigențelor. El consideră că numeroase doctrine, în ciuda formei riguroase în care sînt prezentate, sînt lipsite de fapt de o adevărată bază științifică. Simkin cercetează unele din cauzele care împiedică teoria economică occidentală să dea răspunsuri competente problemelor majore ce se ridică. Aici el relevă, dîndu-și adeziunea, opiniile formulate de Mishan și Galbraith, care au arătat că abordarea economiei contemporane din unghiul strict al utilității economice nu mai este suficientă. Știința economică contemporană nu se poate rezuma la încercările, mai mult sau mai puțin reușite, de alocare optimă a resurselor și trebuie să ia în considerație atît nevoile spirituale ale omului, cît și consecințele umane, pe termen lung, ale progresului tehnic. Aceasta, subliniază Simkin, pentru că principalul pericol ce planează azi asupra „societății occidentale" este acela al descompunerii vieții urbane și al distrugerii sistematice a resurselor naturale ca urmare a unei creșteri necontrolate și, uneori, lipsită de finalitate a activității industriale.

■ Una din cele mai sincere expuneri a motivelor pentru care țările occidentale dezvoltate ar urma să acorde ajutor țărilor în curs de dezvoltare o găsim în articolul **More Priority to Foreign Aid** (O mai mare prioritate ajutorului în străinătate) semnat de economistul britanic Reg Prentice și publicat în revista INTERNATIONAL AFFAIRS (ianuarie 1970). După ce se referă, în trecere, la unele rațiuni de ordin moral ce trebuie avute în vedere, el arată că ajutorul acordat țărilor în curs de dezvoltare este în primul rînd o „investiție în pace". Dacă prăpastia dintre țările bogate și cele sărace va continua să se adîncească, spune el, pacea va fi tot mai greu de menținut. La fel de important îi apar lui R. Prentice și considerentele de ordin economic căci, consideră el, programul de ajutor poate fi privit și ca o investiție pe piețele străine.

Dacă se au în vedere atît efectele directe cît și cele indirecte ale ajutorului — spune el — se poate constata că sporirea acestuia ar avea urmări favorabile asupra balanței comerciale a Marii Britanii și chiar asupra balanței sale de plăți. R. Prentice se referă la faptul că ajutoarele acordate sub forma unor credite pe termen lung sînt în general legate de condiția de a cumpăra produse din țara donatoare. De asemenea, el ține seama și de faptul că rambursarea creditelor, ce are un caracter continuu și reprezintă o sumă în creștere, influențează balanța de plăți. În legătură cu cele arătate de economistul britanic se ridică însă legitima întrebare privind oportunitatea unui asemenea ajutor pentru țările în curs de dezvoltare, ajutor însoțit de condiții prea puțin avantajoase pentru acestea din urmă.

CLASA MUNCITOARE

(Urmare din pag. 13)

terea gradului ei de calificare, trecerile de la unele funcții operative la altele de supraveghere, control, reglare ș.a. nu sînt de natură să transforme clasa muncitoare într-o clasă „de mijloc", întrucît nu a intervenit nici o modificare a raportului ei față de mijloacele de producție și cu atît mai puțin în ce privește luarea deciziilor. Veniturile majorității păturilor inferioare ale funcționarilor sînt de regulă mai mici decît salariile muncitorilor. De exemplu, încă din 1952 venitul mediu al unui funcționar din S.U.A. reprezenta aproximativ 96% din salariul mediu al unui muncitor, în 1957 funcționarii din domeniul finanțelor erau plătiți în medie cu 10% mai puțin decît muncitorii din uzine, iar funcționarii comerciali cu 16%. Extinderea granițelor sociale ale clasei muncitoare se manifestă și prin faptul că o pondere tot mai mare a intelectualilor, în special a inginerilor și tehnicienilor nu mai pot să lucreze independent, se angajează ca salariați la capitaliști, deosebindu-se de multe ori, foarte puțin, prin poziția lor în procesul de producție, prin situația lor materială și socială de principalele categorii ale clasei muncitoare. În S.U.A., majoritatea intelectualilor prestează muncă salariată: ponderea celor care au pierdut calitatea de „independent", transformîndu-se în „salariat", a crescut de la 75% în 1930 la 81,3% în 1940, la 86,8% în 1950 și la 87,9% în 1960 [6]. În Franța, 75% din intelectuali prestează muncă salariată.

În condițiile complexității relațiilor sociale ale capitalismului contemporan, delimitarea justă a proletariatului de celelalte pături sociale ale societății capitaliste este una din cele mai complicate probleme. Părerea multor teoreticieni [7], la care subscriem și noi, este că o parte a funcționarilor (cei din păturile inferioare) se încadrează în clasa muncitoare. Bineînțeles, nu se poate considera ca făcînd parte din proletariat conducătorii de întreprinderi, directorii, inginerii superiori însărcinați cu funcții administrative și personalul superior din companiile particulare și de stat. Aceștia dețin funcții cheie ale capitalului, își însușesc sub formă de salarii foarte mari, de premii și dividende, o parte din plusvaloarea creată de muncitori. Același lucru trebuie spus și cu privire la acea parte a funcționarilor de stat care îndeplinesc funcții politice și militaro-polițienești ale statului burghez, ci participînd într-o măsură sau alta la reprimarea oamenilor muncii. La înțelegerea justă a limitelor granițelor sociale ale proletariatului trebuie pornit de la raportul diferitelor grupuri de oameni față de mijloacele de producție, de la relațiile de repartiție determinate de acest raport, de la mărimea venitului și felul de obținere a lui.

În cadrul clasei muncitoare, muncitorii industriali constituie coloana vertebrală, partea ei cea mai concentrată, mai puternică și mai numeroasă.

Încă Lenin a atras atenția asupra faptului că mai ales intelectualii ocupă un loc specific printre celelalte clase, avînd o situație întrucîtva asemănătoare cu a burgheziei prin relativă independență, nivel de trai, relații, concepții etc., dar apropiindu-se în parte de muncitori, pe măsură ce capitalismul le răpește tot mai mult situația de sine stătătoare, transformîndu-i în salariați și afectîndu-le nivelul lor de trai.

Trăsătura distinctivă a structurii sociale a țărilor capitaliste în condițiile revoluției științifice-tehnice contemporane o constituie creșterea necontenită a proletariatului, creșterea greutății specifice a păturilor lui ocupate în sfera serviciilor cu caracter productiv, proletarizarea funcționarilor și tendința tot mai accentuată de contopire a unei părți a lor cu clasa muncitoare, paralel cu creșterea volumului total al muncii salariate folosite în producția socială. În perioada 1960—1967, cînd progresul tehnic este introdus tot mai mult în producție, creșterea absolută și relativă a salariaților este mai intensă tocmai în țările industrial-dezvoltate, ceea ce infirmă încă o dată teza „deproletarizării" societății burgheze.

Principala clasă care se opune clasei capitaliste a fost și rămîne în continuare clasa muncitoare — forța cea mai înaintată a societății — clasa care joacă un rol din ce în ce mai important în dezvoltarea socială a lumii moderne.

„Marile bătălii care au avut loc în ultimii ani în țările capitaliste — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — demonstrează uriașa forță revoluționară a clasei muncitoare, rolul ei important în lupta maselor populare pentru libertate și dreptate socială, împotriva orînduirii capitaliste [8]).

Realitatea din lumea capitalistă arată că „ascensiunea muncitorilor pe verticală", posibilitățile „nelimitate" de avansare pe care le-ar avea azi prin intermediul ierarhiei profesionale, sînt vise care nu se realizează. Mobilitatea lor pe verticală este foarte redusă, ei rămînînd departe de funcțiile de decizie.

Sporul natural al populației, procesul de ruinare a gospodăriilor țărănești individuale [9] și a micilor întreprinzători, atragerea în producție ca salariați a noi persoane și în special femei, determină o sporire a ponderii salariaților în totalul populației active în aproape toate țările capitaliste dezvoltate (vezi tabelul nr. 4).

Nu numai că nu are loc formarea unei „clase de mijloc", dar clasa intermediară existentă se diferențiază și îngroașă rîndurile proletariatului. Cei care creează bogăția societății capitaliste sînt oamenii muncii, dar în condițiile relațiilor de producție specifice orînduirii burgheze, care guvernează atît producția cît și repartiția bunurilor materiale, această bogăție ia forma de capital.

---

[1]) K. Marx, Capitalul vol. I, Ed. 1948, pag. 550

[2]) În S.U.A. numărul muncitorilor este cu 8% mai mic decît în 1943, an în care s-a înregistrat cel mai ridicat nivel al totalului muncitorilor. Vezi: Problemele miinii de lucru în S.U.A. Problèmes économiques nr. 992 din 5.I.1967. În R.F.G. în numai patru ramuri industriale numărul celor ocupați a sporit cu 1841, deși numărul muncitorilor a scăzut cu 10 224. Vezi: Capitalismul contemporan, revoluția tehnico-științifică și clasa muncitoare. Problemele Păcii și Socialismului nr. 1/1969.

[3]) V. I. Lenin, Opere complete, 1961, vol. 4, pag. 203

[4]) Cu excepția personalului administrativ, în care statistica oficială americană include personalul de conducere și chiar pe administratorii proprietari (1968 — 7,7 milioane).

[5]) A Melnicov ajunge la concluzia, pe baza cercetărilor făcute de el grupării forță de muncă, din statistica americană, că 45—46 milioane (inclusiv șomerii) reprezintă clasa muncitoare, adică 67% din forța de muncă civilă.
— așa cum s-a arătat la Congresul P.C. din februarie 1970 — clasa muncitoare numără aproape 9 milioane de oameni, adică 44,5% din populația activă față de 40,3% în 1954; numai din 1964 pînă în 1968 ea a crescut cu aproape un milion.

[6]) Mirovaia Ekonomika i Mejdunarodniie Otnoșenia Nr. 1/1970

[7]) L. A. Leontiev, André Barjonet, G. Ardaev, A. Veber, V. Soldovnicov ș.a.

[8]) Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al X-lea Congres al P.C.R., Ed. Politică 1969, pag. 102

[9]) Ruinarea gospodăriilor țărănești a determinat scăderea numărului acestora în S.U.A. de la 4 mil. în 1940 la 3 mil. în 1969 și după unele estimări va ajunge la 1 mil. în 1980; în R.F.G. numărul gospodăriilor individuale a scăzut cu 1,5 mil. în perioada 1950—1966, din care 1,1 milioane numai din 1950 pînă în 1958; în Japonia în perioada 1950—1960 numărul gospodăriilor agricole a scăzut cu 150.000, o scădere mai mare înregistrîndu-se la gospodăriile sub 0,5 ha; în Suedia s-au ruinat în perioada 1951—1966, 17,1% din gospodăriile țărănești.

Tabel nr. 3

Efectivul principalelor grupe de funcționari din S.U.A.
(în milioane)

Grupa	1950	1960	1965	1967	1968 (martie)
Total funcționari	22,3	28,7	32,1	34,2	35,4
din care:					
personal tehnico-ingineresc	4,5	7,5	8,9	9,9	10,5
lucrători de birou	7,6	9,8	11,2	12,3	12,6
lucrători din sfera serviciilor	6,5	8,3	9,3	9,3	9,4
Funcționari în % din totalul muncitorilor și funcționarilor	37,5	43,1	44,5	46,0	47,5

Sursa: Problemele Păcii și Socialismului 3/1969. Supliment pag. 4

Tabel nr. 4

Ponderea salariaților în totalul populației active
(în %)

Țara	Anul	Ponderea salariaților în populația activă	Anul	Ponderea salariaților în populația activă
S.U.A.	1955	85,2	1968	91,3
Anglia	1951	92,4	1968	90,2
R.F.G.	1950	70,8	1968	80,7
Franța	1954	64,9	1968	77,0 **)
Italia	1951	61,0	1966	63,0 *)
Japonia	1955	38,6	1968	85,0 *)
Canada	1961	82,4	1967	60,7 *)

Sursa: Mirovaia Ekonomika i Mejdunarodnie Otnoșenia 10/1969.
*) Problemele Păcii și Socialismului 3/969 Supliment pag. 1; **) Perspectives nr. 1123, 19.7.1969

ECONOMIE MONDIALĂ

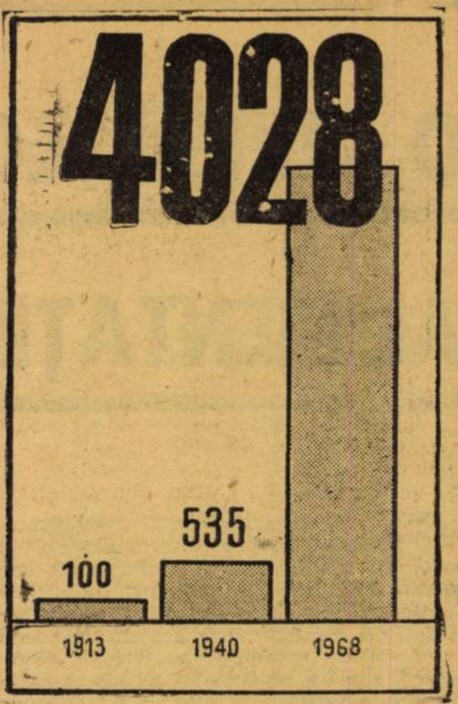

Graficul 1 — Dinamica venitului național (în %).

DOCUMENTAR

ECONOMIA SOVIETICĂ: POTENȚIAL, DINAMICĂ

ÎN CELE peste cinci decenii care au trecut de la afirmarea sa în lume ca prim stat al oamenilor muncii de la orașe și sate, Uniunea Sovietică a parcurs un drum urias. Prin munca sa plină de abnegație și eroism, poporul sovietic, sub conducerea P.C.U.S., a asigurat triumful socialismului, consolidarea trainică a Statului Sovietic, trecerea la construirea comunismului. Au fost create o puternică industrie modernă și o agricultură socialistă dezvoltată, s-au obținut mari realizări în domeniul culturii, științei și tehnicii.

În prezent, în cinci zile producția industriei sovietice depășește pe cea obținută de industria Rusiei țariste în decurs de un an. Avuția națională a Uniunii Sovietice depășește de 15 ori nivelul ei de dinainte de revoluție. Pentru evaluarea acestei avuții nu mai sînt suficiente cifre de ordinul miliardelor, valoarea ei a depășit un trilion de ruble.

În perioada 1913—1968 venitul național (în prețuri comparabile) a crescut de peste 40 de ori (vezi graficul nr. 1); în 1970 el va ajunge la aproape 275 miliarde ruble, cu 42% mai mult decît în 1965. Structura venitului național, pe principalele sectoare de activitate care contribuie la formarea lui, evidențiază ponderea ridicată a industriei și construcțiilor (61,6%), urmate de agricultură (21,4%), comerț, achiziții, aprovizionare tehnică-materială (11%) transporturi și telecomunicații (6%).

A fost realizat un amplu program de investiții capitale; în decursul cincinalelor, acestea au cunoscut creșteri constante: de la 77,7 miliarde ruble în perioada 1951—1955 la 146,3 în 1956—1960 și la 211,8 miliarde în 1961—1965. Încă în primii patru ani ai cincinalului actual (1966—1970) investițiile au depășit nivelul cincinalului precedent, ajungînd la 240,9 miliarde ruble.

STRUCTURA industriei sovietice se află într-un proces de continuă perfecționare, caracterizat îndeosebi prin dezvoltarea cu precădere a ramurilor generatoare de progres tehnic, cum sînt construcțiile de mașini, industria chimică, energetica ș.a. Totodată, se extinde specializarea și cooperarea în producție a întreprinderilor, se îmbunătățește amplasarea teritorială a obiectivelor industriale.

Ritmuri deosebit de înalte au înregistrat construcțiile de mașini și prelucrarea metalelor (a căror producție globală a sporit de aproape 23 de ori în 1968, comparativ cu nivelul anului 1940), și în special producția de aparatură, utilaje și instalații pentru industria chimică, cea a hîrtiei și celulozei, a materialelor de construcții etc. Aceeași observație este valabilă și pentru industria chimică și petrochimică (cu o creștere de 21,5 ori în intervalul amintit), în cadrul căreia s-a dezvoltat cu prioritate producția materiilor prime și materialelor de sinteză.

S-a extins puternic baza energetică a economiei, producția de energie electrică crescînd, între anii 1940—1968, de 13,2 ori, extracția de petrol de circa 10 ori, iar cea de gaze de aproape 46 de ori. S-au mărit considerabil rezervele prospectate de combustibili fosili, îndeosebi datorită zăcămintelor de țiței și gaze descoperite, în ultimul deceniu, în Siberia. Ponderea petrolului și gazelor în balanța combustibililor va reprezenta — la sfîrșitul acestui an — 60%, față de 52% în 1965.

S-a lărgit concomitent capacitatea instalată a centralelor electrice, ajungînd la 166 milioane kW la sfîrșitul acestui cincinal, comparativ cu 19,6 milioane kW în 1950. Este în curs de înfăptuire un vast program de construire a unor centrale atomo-electrice; în domeniul centralelor termo și hidroelectrice accentul se pune pe înzestrarea lor cu agregate de mare capacitate (500 000—1 200 000 kW).

Dinamica producției la o serie de produse principale ale industriei grele poate fi urmărită în tabelul de mai jos.

PARALEL cu dezvoltarea industriei s-a îmbunătățit înzestrarea tehnică a agriculturii socialiste. Forța motrice totală cu care a fost înzestrată agricultura a sporit (în ultima perioadă) de la 155,9 milioane c.p. în 1960 la 280,2 milioane c.p. în 1968, la 100 de hectare suprafață arabilă revenind 121 c.p. în 1968 față de 74 c.p. în 1960. Agricultura sovietică dispunea anul trecut de 2124 mii tractoare, 676 mii combine cerealiere, precum și de numeroase alte tipuri de mașini agricole.

Realizările obținute în chimizarea agriculturii sînt ilustrate prin creșterea susținută a cantităților de îngrășăminte furnizate (pe hectar cultivat): de la 12,2 kg în 1960 la 37,7 kg în 1968 (substanță activă). Întărirea continuă a bazei tehnico-materiale a agriculturii a permis dublarea producției sale globale între anii 1940 și 1968.

Modificări esențiale s-au produs și în domeniul transporturilor; dinamismul acestei ramuri apare din cifrele comparative ale traficului de mărfuri. În timp ce în 1950 volumul mărfurilor transportate — cu toate genurile de transport — a însumat 713,3 miliarde t/km, nivelul corespunzător al anului 1969 a fost de 3574 miliarde t/km. În ceea ce privește traficul de pasageri, acesta era în 1969 de aproape 6 ori mai mare decît în 1950, ritmurile cele mai înalte fiind înregistrate de transporturile rutiere și aeriene.

Felul produsului	Unitate de măsură	1928	1940	1950	1965	1969
Energie electrică	mlrd. kwh	5,0	48,3	91,2	506,7	689
Oțel	mil. t	4,3	18,3	27,3	91	110
Țiței	mil. t	11,6	31,1	37,9	242,9	328
Gaze naturale	mlrd. mc	0,3	3,4	6,2	129,4	183
Cărbune	mil. t	35,5	165,9	261,1	577,7	608
Ciment	mil. t	1,8	5,7	10,2	72,4	89,8
Mașini-unelte așchietoare	mii buc.	2,0	58,4	70,6	185,8	206
Automobile	mii buc.	0,8	145,4	362,9	616,3	844,3
Tractoare	mii buc.	1,3	31,6	116,7	354,5	442
Îngrășăminte chimice (în subst. activă)	mil. tone	0,14	3,2	5,5	31,3	46

Sursa: Anuarul statistic al U.R.S.S. pe 1968, Moscova 1969 și Comunicatul D.C.S. a U.R.S.S. cu privire la îndeplinirea planului pe 1969.

TRANSFORMĂRILE radicale prin care a trecut economia Uniunii Sovietice, ritmul impetuos al construirii bazei tehnico-materiale a comunismului au generat profunde schimbări în structura populației, în viața ei de toate zilele.

În perioada 1913—1970 (ianuarie), populația Uniunii Sovietice a crescut de la 159,2 la 241,7 milioane de locuitori (cu circa 52%). În același interval populația rurală a scăzut de la 130,7 milioane (82% din total) la 105,7 milioane (44%), iar populația urbană a sporit de la 28,5 milioane (18%) la 136 milioane de locuitori (56%). La începutul acestui an U.R.S.S. număra zece orașe cu peste un milion de locuitori, iar alte 23 de centre urbane aveau o populație de 500 000—1 000 000 de persoane.

Corespunzător s-a modificat și structura populației ocupate în economia națională. În timp ce, între anii 1940 și 1968, ponderea persoanelor care lucrează în industrie a crescut de la 23% la 36% iar a celor ocupate în transporturi, comerț, servicii publice, învățămînt etc. — de la 23% la 35%, greutatea specifică a populației ocupate în agricultură și silvicultură s-a redus de la 54% la 29%. În 1968 muncitorii și funcționarii reprezentau 56,9% din ansamblul populației ocupate (față de 30,4% în 1940) iar colhoznicii — 17,3% (față de 44%).

TOTODATĂ, o puternică dezvoltare au cunoscut învățămîntul, știința și cultura. În anul școlar 1968/69 numărul celor cuprinși în toate formele de învățămînt era de 77 526 000 de persoane (fiecare al treilea locuitor). În același an, la fiecare 1000 de locuitori se numărau 187 de studenți și 178 de elevi ai școlilor medii de specialitate.

Roadele acestui uriaș efort în domeniul învățămîntului pot fi ilustrate prin faptul că în 1969 instituțiile de învățămînt superior au dat 565 000 de absolvenți, iar școlile medii de specialitate — peste un milion; pentru anul 1914 cifrele corespunzătoare au fost: 12 000 și 7000 de absolvenți. La sfîrșitul anului 1969, în Uniunea Sovietică erau peste 877 000 de lucrători științifici, dintre care peste 220 000 de candidați și doctori în științe. Se poate adăuga la aceste date că alocațiile de la bugetul de stat și din alte surse pentru dezvoltarea științei, culturii și pentru alte măsuri social-culturale au reprezentat 24% din venitul național în 1968, volumul cheltuielilor legate direct de dezvoltarea științei crescînd în perioada 1940—1968 de 30 de ori.

În prezent, Uniunea Sovietică se situează la loc de frunte în ceea ce privește dezvoltarea științei și tehnicii, explorarea cosmosului, utilizarea energiei nucleare precum și în alte domenii de importanță capitală pentru progresul contemporan.

Concomitent, și în ritmuri dinamice, au progresat cheltuielile pentru asistență medicală și socială, pentru construcția de locuințe (vezi graficul 2) și pentru alte domenii, a căror sinteză reprezintă — alături de creșterea consecventă a veniturilor directe ale populației — un factor important de îmbunătățire a nivelului său de trai, de ridicare continuă a gradului de confort și de civilizație.

Graficul 2 — Creșterea fondului locativ în localitățile urbane (total milioane mp în anul respectiv).

OGLINDIND creșterea puternică a potențialului economic al Uniunii Sovietice, extinderea și diversificarea participării sale la diviziunea internațională a muncii, volumul comerțului exterior plasat — în ultimele trei decenii — pe o curbă net ascendentă. În prețuri comparabile, el a depășit în 1969 de 18 ori nivelul anului antebelic 1938, ajungînd la 19,8 miliarde ruble. Un loc preponderent în ansamblul comerțului exterior al Uniunii Sovietice revine țărilor socialiste (65% din total).

Principalul element calitativ îl constituie schimbarea structurii importului și exportului. Dacă în 1913 mașinile și utilajele nu reprezentau decît circa 0,3% din valoarea exportului, în 1968 ponderea lor se apropia de 22%; în aceeași perioadă, ponderea produselor alimentare și a materiilor prime respective a scăzut de la 54,7% la 10,3%. În cadrul importurilor, pe primul loc se situau în 1913 produsele și materiile prime alimentare, urmate de materii prime și semifabricate pentru industria textilă; în 1968 pe aceste locuri se aflau mașinile și instalațiile, precum și mărfurile industriale de larg consum. Aria comerțului exterior al Uniunii Sovietice s-a extins continuu: în prezent, ea întreține relații comerciale cu mai mult de 100 de țări de pe toate continentele lumii, avînd încheiate acorduri interguvernamentale cu 82 din ele.

ACORDÎND o înaltă prețuire tradiționalei prietenii dintre popoarele român și sovietic, Partidul Comunist Român și Guvernul Republicii Socialiste România promovează cu consecvență politica de colaborare și cooperare cu Uniunea Sovietică în diferite domenii ale vieții economice, sociale și politice. Aceasta corespunde intereselor ambelor țări, constituind totodată o contribuție la întărirea sistemului socialist mondial, la cauza păcii și securității în lumea întreagă.

V. BRĂNEANU
N. POPOV

O CURSĂ CONTRA CRONOMETRU: ALIMENTAŢIE – POPULAŢIE

ISTORICII care abordează evenimentele şi fenomenele deceniului al şaptelea al secolului nostru, vor fi înclinaţi să privească lucrurile sub unghiuri de vedere foarte diferite. Dacă unii din ei vor fi înclinaţi să caracterizeze această perioadă ca o etapă explozivă a „forţelor faustiene", adică a progresului tehnic ca ameninţare a umanităţii, sau ca o epocă de accelerare a istoriei sub toate aspectele sale, alţii vor căuta să definească aceşti ani ca o eră a fenomen‹el›or de mare amploare, faţă de care forţele progresiste internaţionale au căutat să-şi conjuge eforturile, în vederea stăpînirii efectelor supradimensionate ale acestora. Ceea ce îi va aduce însă la un numitor comun pe cei care vor analiza într-o zi primul Deceniu al dezvoltării, cu întreaga sa gamă de decalaje între necesităţile şi mijloacele disponibile în lume, va fi constatarea că viitorul oamenilor, afectaţi de lipsuri cronice şi de subdezvoltare, a constituit obiectul unor reflexii în comun ale opiniei publice mondiale, ţărilor şi organizaţiilor internaţionale, chemate să facă investigaţii şi să acţioneze fără întîrziere.

Al doilea Congres mondial al alimentaţiei care se desfăşoară în aceste zile la Haga, sub semnul discutării strategiei de adoptat faţă de prevenirea alarmantei perspective **a deficitului crescînd între resursele alimentare şi populaţie**, constituie una din manifestările de seamă ale solidarităţii internaţionale în lupta contra spectrului foamei şi malnutriţiei în rîndul celor peste un miliard şi jumătate de suflete din ţările în curs de dezvoltare.

Cînd în dimineaţa zilei de 5 iunie 1963, 1.200 de persoane s-au întîlnit cu ocazia deschiderii primului Congres mondial al alimentaţiei, **un nou tip de conferinţă** îşi făcea apariţia. Reunind toţi factorii oficiali şi neoficiali interesaţi în problemele de alimentaţie, agricultură, creştere şi dezvoltare, Congresul a devenit o **reuniune periodică,** în scopul examinării problemelor alimentare şi demografice în lume şi al studierii acţiunilor şi măsurilor întreprinse şi propuse de Organizaţia Naţiunilor Unite pentru Alimentaţie şi Agricultură, ca depozitară principală a strategiei internaţionale de dezvoltare a agriculturii şi de combatere a foamei şi malnutriţiei în lume.

În cadrul sesiunilor din 1963 şi 1965 ale Conferinţei F.A.O. la care au participat toate ţările membre ale organizaţiei, directorul general a primit apelul participanţilor de a formula propuneri de **acţiune cu privire la dezvoltarea viitoare a agriculturii,** pe care să se centreze activitatea F.A.O. şi care să ajute guvernele în definirea şi aplicarea politicilor agricole naţionale. Răspunsul la acest apel s-a materializat în elaborarea „Planului indicativ mondial pentru dezvoltarea agricolă" (P.I.M.) al cărui proiect a fost prezentat şi dezbătut la cea de a XV-a sesiune a Conferinţei F.A.O., în toamna anului 1969.

Prin proiecţiile de explorare întocmite pînă în anii 1975—1985 Planul Indicativ Mondial caută să desprindă fapte şi căi de acţiune, lăsînd să se întrevadă că acestea converg spre soluţionarea strategică a dezvoltării şi modernizării agriculturii ca factor de dezvoltare şi diversificare a economiilor naţionale.

Avînd la bază elementele analitice şi de recomandare ale proiectului P.I.M., ca şi domeniile de concentrare prioritară a strategiei F.A.O. în materie de producţie agricolă şi alimentară, cel de al doilea Congres mondial al alimentaţiei îşi propune să examineze evoluţia în perspectivă a ecuaţiei alimentaţie/populaţie şi **să orienteze responsabilităţile forurilor naţionale şi internaţionale spre măsurile care să permită evitarea lărgirii dezechilibrului între producţie şi consumul de produse agroalimentare.**

Această cursă contra cronometru în care se vor angaja cele 1000—1200 de personalităţi şi experţi guvernamentali invitaţi să participe la Congresul de la Haga, **urmează să fie desfăşurată pe două faze.**

În prima fază se va încheia un bilanţ al situaţiei actuale, în lumina concluziilor PIM şi a identificării problemelor de dezvoltare care reclamă o acţiune prioritară asociată, desigur, cu cele cinci domenii prioritare ale programului de acţiune care concentrează acţiunile strategice de dezvoltare a agriculturii desfăşurate de FAO.

Lucrările din prima fază se vor polariza în **jurul temelor fundamentale** care compun problematica dezvoltării în contextul cuprinzător al disponibilităţilor alimentare de bază şi al modalităţilor de sporire a acestora în raport cu creşterea accelerată a necesarului. Legat de aceasta se va trece şi la examinarea necesităţii şi posibilităţii de transformare calitativă a regimului alimentar şi a nivelului de trai, îndeosebi în ce priveşte accelerarea consumului de proteine, care, după ridicarea raţiei calorice, se înscrie ca o fază superioară a luptei pentru îmbunătăţirea regimului alimentar. Căile de stimulare şi de diversificare a producţiei alimentare, bazate în primul rînd pe dezvoltarea intensivă şi multilaterală a agriculturii, într-o ambianţă de creştere armonioasă a acesteia, alături de dezvoltarea necesară a industriei, va implica şi studierea mutaţiilor care trebuie şi pot fi operate în procesul de adaptare a populaţiei agricole, a structurii mediului şi societăţii rurale, printr-o remodelare generală a serviciilor, activităţilor neagricole şi instituţiilor din lumea satelor. Ţinîndu-se seama de legătura ce există între progresul economic general al ţărilor în curs de dezvoltare şi comerţul exterior ca factor de stimulare a progresului economic şi social, dezbaterile din prima fază vor fi chemate să analizeze şi posibilităţile şi căile de accelerare şi diversificare a exporturilor ţărilor în curs de dezvoltare. Recunoscînd şi accentuînd importanţa comerţului pentru crearea disponibilităţilor de valută necesare în scopul procurării de produse alimentare şi al mijloacelor de producţie necesare diversificărilor economiilor în curs de dezvoltare, participanţii la Congres, vor înţelege să abordeze întreaga problematică pe care o ridică desfăşurarea nestingherită a unui comerţ exterior echitabil, reciproc avantajos eliberat de obstacole vamale şi de altă natură.

Într-o a doua fază urmează să fie examinate principalele tipuri de resurse, făcîndu-se totodată sugestii în ce priveşte modul de reunire a noilor resurse apreciate ca necesare pentru soluţionarea problemelor ce se impun în legătură cu creşterea rolului agriculturii în dezvoltarea de ansamblu a economiei naţionale, în procesul de creştere mai rapidă a producţiei alimentare în lumea în curs de dezvoltare, ca şi pe ansamblul globului.

Lucrările în faza a doua a Congresului vor aborda **modalităţile de mobilizare a resurselor materiale existente şi potenţiale, ca şi de mobilizare a oamenilor şi a opiniei în favoarea acţiunilor ce trebuie întreprinse.**

Pentru traducerea în viaţă a propunerilor de acţiune, formulate în prima fază a discuţiilor, urmează să fie analizate căile de intervenţie şi de sprijin pe care guvernele le vor putea urma, fiecare în parte sau în comun — pe bază bilaterală sau multilaterală — în direcţia dezvoltării în perspectivă a agriculturii şi prin aceasta a producţiei alimentare. Tot în faza a doua vor fi identificate direcţiile de acţiune ale instituţiilor internaţionale, ale consorţiilor şi băncilor de dezvoltare şi ale altor grupuri şi cercuri conştiente de necesitatea multilaterală a dezvoltării, care prin finanţare, asistenţă tehnico-ştiinţifică, ajutor alimentar, procurare de mijloace de producţie pentru agricultură, pot să-şi aducă contribuţia la soluţionarea treptată a problemei alimentare.

Pentru întregirea măsurilor pe termen lung care trebuie să stea la baza programului de acţiune care vizează transformarea relaţiei necesităţi/disponibilităţi într-un raport echilibrat, cu caracter de durată, dezbaterile Congresului urmează să abordeze problematica în viziunea unor programe de largă participare a energiilor şi a conştiinţei naţionale şi internaţionale. Aşezînd măsurile ce se vor cristaliza din concluziile primei faze a lucrărilor, pe ideea de difuzare cît mai largă a cunoaşterii perspectivelor privind dezvoltarea agriculturii şi a resurselor alimentare, în ţările în curs de dezvoltare, participarea multilaterală la Congres urmează să antreneze asocierea directă a populaţiilor în cauză, la planurile de dezvoltare. Pe de altă parte, mobilizarea opiniei publice mondiale — şi în mod deosebit a tineretului lumii — urmează să favorizeze vehicularea cît mai largă a ideii de responsabilitate atotcuprinzătoare faţă de problemele alimentaţiei şi ale dezvoltării, ca instrument activ în adîncirea cooperării internaţionale îndreptată împotriva foametei şi subdezvoltării.

Pentru ca lucrările Congresului să fie cît mai constructive şi reprezentative, FAO a preconizat dezbaterea pe scară cît mai largă a problemelor în toate ţările lumii.

Propunînd dezbaterea prealabilă şi pe scară mondială a temelor de dezvoltare a agriculturii şi a alimentaţiei, FAO a recomandat tuturor organizaţiilor naţionale şi internaţionale, guvernamentale şi neguvernamentale, implicate în strategia dezvoltării şi în combaterea foamei şi malnutriţiei, să abordeze problema identificării elementelor care să permită conjecturarea unui viitor nou, eliberat de grija pentru mijloacele de subzistenţă.

dr. Laurenţiu BUIA

Institutul de cercetări pentru economie agrară

REPERE

● **Preţurile agricole unice din Piaţa Comună vor rămîne aceleaşi şi de la 1 august 1970 pînă la 31 iulie 1971. Aceasta a fost hotărîrea consiliului miniştrilor agriculturii din 8 iunie care a respins propunerea de a se reduce preţurile la grîu, sfeclă de zahăr şi lapte, deşi subvenţionarea exportului excedentelor la aceste produse i-a costat pe contribuabilii vest-europeni 8 miliarde franci în anul precedent.**

● **Vasul metanier Esso Brega a transportat de la Arzew la New York prima tranşă, de 40 000 mc de gaze naturale lichefiate, din totalul celor 120 000 mc pe care compania Texas Eastern Transmission le va importa din Algeria. Este vorba de cel mai mare transport de acest fel efectuat pînă acum peste Atlantic.**

● **Confederaţia suedeză a întreprinzătorilor (S.A.F.) grupa la sfîrşitul anului trecut 23807 întreprinderi, numărînd în total 1 220 200 de salariaţi. 71% din întreprinderile membre aveau sub 25 de salariaţi, în vreme ce alte 160 de companii dispuneau fiecare de peste 1000 de salariaţi, iar împreună totalizau peste 40% din salariaţii S.A.F**

DOCUMENTAR — Republica Federală a Germaniei

MECANIZAREA AGRICULTURII – AMPLOARE ŞI IMPLICAŢII

REPUBLICA Federală a Germaniei este o ţară dezvoltată a cărei economie are un pronunţat caracter industrial. În acelaşi timp, cultura plantelor şi creşterea animalelor au devenit activităţi intensive, caracterizate printr-un nivel ridicat de mecanizare. În general, solurile R.F.G. nu au o fertilitate naturală prea mare, iar clima favorizează mai mult plantele puţin iubitoare de căldură. Din suprafaţa totală a ţării de 24.744 mii ha, numai 56,7% (14.034 mii ha) reprezintă suprafaţă agricolă. Ea se repartizează astfel: arabil 54,2%, grădini, vii şi livezi 4,3%, păşuni şi fineţe 41,4%, alte suprafeţe 0,1%.

Populaţia R.F. a Germaniei (58 milioane locuitori în 1968) este numeroasă în raport cu suprafaţa agricolă: la 100 ha teren agricol revin circa 400 de locuitori (mai mult decît în Franţa, Italia sau Luxemburg), ceea ce pune sarcini destul de grele în faţa agriculturii. Producţia agricolă proprie asigură necesarul de consum intern numai în proporţie de 76%, R.F. a Germaniei fiind astfel o mare importatoare de produse agricole, în ciuda unor randamente ridicate la ha: 257 q la cartofi, 30 q la cereale, 429 q la sfecla de zahăr etc.

Agricultura vest-germană are un pronunţat caracter familial-ţărănesc. 70% din numărul gospodăriilor agricole au o suprafaţă de sub 10 ha şi deţin 30% din suprafaţa agricolă. Abia 0,2% din totalul gospodăriilor dispun de suprafeţe care trec de 100 ha. Cu toate acestea, în numai 17 ani (1949—1966) numărul gospodăriilor agricole a scăzut cu 515,7 mii, adică cu 26,6%, cel mai mult (cu 44%) reducîndu-se numărul gospodăriilor cu 2—5 ha. Această scădere s-a făcut în favoarea gospodăriilor mijlocii şi mari, cu suprafeţe între 10—100 ha, al căror număr a crescut în aceeaşi perioadă cu 62,1%. Pe ansamblu, suprafaţa medie a unei gospodării a crescut foarte puţin: de la 7 ha la 8,7 ha.

Mecanizarea lucrărilor reprezintă factorul esenţial de care depinde valorificarea rezervelor de practicare a agriculturii în orice ţară, elementul de bază al progresului tehnic, fără de care nici chimizarea şi irigaţiile nu pot fi concepute. Ea duce totodată la reducerea absolută şi relativă a populaţiei agricole, fenomen ce însoţeşte procesul modernizării agriculturii.

În R.F. a Germaniei, mecanizarea începe cu mult înaintea celui de-al doilea război mondial, dar devine atotcuprinzătoare abia în deceniul 1950—1960, după care şi-a menţinut un ritm destul de ridicat. Transformările radicale încep în direcţia înlocuirii forţei de tracţiune animală cu cea a maşinilor. Cu toate greutăţile decurgînd din existenţa unui mare număr de gospodării mici, mecanizarea agriculturii este mai accentuată decît în alte ţări capitaliste dezvoltate din Europa. Vertiginoasa dezvoltare a industriei vest-germane a înghiţit forţa de muncă eliberată din agricultură, asigurînd totodată mărirea continuă a desfacerilor de tractoare şi maşini agricole. Ca urmare, în perioada 1949—1966 numărul animalelor de tracţiune a scăzut de circa zece ori, de la 3.361 mii capete la 389 mii capete (vezi tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Evoluţia forţei de tracţiune în perioada postbelică

Forţa de tracţiune	1949	1966
Animală *) (mii CP)	8.677	1.471
— cai (mii capete)	1.208	269
— boi (mii capete)	323	4
— vaci (mii capete)	1.830	116
Mecanică (mii CP)	2.280	27.776
— tractoare fizice (mii bucăţi)	95	1.215
Total forţă de tracţiune (mii CP)	10.957	29.247
— animală (%)	79	5
— mecanică (%)	21	95

*) 1 cal = 5CP ; 1 bou = 2,5CP ; 1 vacă = 1CP

(Continuare în pag. 19)

Franța în epoca ordinatoarelor

INELUDABILA PROVOCARE A INFORMATICII

Logica franceză și ordinatoarele

ÎN FRANȚA, ca și în alte țări poate, calculatoarele electronice nu au făcut la debutul lor o impresie deosebită. Oamenii se întrebau dacă nu era vorba pur și simplu de „o nouă generație a mecanografiei de gestiune". Dar, în cîțiva ani, ele s-au răspîndit cu rapiditate în compartimentele cele mai diferite ale activității umane. Cercetate în înfățișarea lor imediată, păreau niște mobile anodine, niște banale scrinuri domestice, mute, lustruite, fără nici cea mai ușoară trepidație care să le trădeze calitatea de mașini. Oamenii de știință au atras atenția însă că e vorba de niște mașini cum n-au mai fost altele, cu o vocație universală, de natură să determine schimbări radicale în modul de a produce și a gîndi, apte să revoluționeze întreg ansamblul de instrumente ale progresului. Desigur că pentru populație, „roboții" nu și-au dezvăluit încă nici azi întreg misterul și nu-i este oricui ușor să înțeleagă contribuția decisivă a acestor mașini la explorarea spațiului cosmic, la stabilirea modelelor de creștere economică și mai puțin încă poate să priceapă cum poate fi în stare o mașină să compună muzică, să prevadă furtunile, să-i identifice pe criminali sau să prezică pe cîștigătorul uneia sau alteia dintre marile competiții sportive. Cu toate acestea, francezul, înclinat prin formație și tradiție spre spiritul logic, a refuzat ezoterismul, ipoteza magică, și cu fervoare a început să se folosească de extraordinara capacitate de stocare a cunoștințelor pe care o dovedea „creierul electronic" al ordinatorului și de ritmul extraordinar în care acesta poate prelucra datele și oferi soluții în cele mai neașteptate domenii.

Întîrzierea Franței în ceea ce privește înzestrarea diverselor ramuri de activitate cu calculatoare electronice, lucru despre care francezii vorbesc uneori, pare să fie cu totul relativă. Este adevărat că în 1975, potrivit prevederilor, în S.U.A. vor fi instalate de trei ori mai multe mașini decît în Franța, R.F.G. și Aglia laolaltă. O anchetă recentă arată însă că în toate marile întreprinderi din Franța există cîte un calculator. În total 3000 de întreprinderi — din care 65% de talie medie — dispun de unul. În 60% din cazuri calculatorul este de model recent și în 80% de cazuri el este luat cu chirie. Dintre firmele echipate cu ordinatori, un procent de 2,5 fac parte dintre cele de talie mică. Se consideră însă în Franța că folosirea unui ordinator nu este neapărat justificată de talia întreprinderii, ci de natura activității ce o desfășoară ea. Desigur, nu oricărei întreprinderi îi este posibilă — din punct de vedere financiar — locația unui calculator. Sînt însă destule societăți de serviciu în domeniul computerilor care execută calcule după comandă. În afară de aceasta, oricare întreprindere interesată poate avea instalat pe o consolă, la sediul său, un aparat conectat — prin fir telefonic — cu un ordinator central, a cărui folosință e împărțită între mai mulți abonați contra unei plăți lunare aproape neînsemnate (mai puțin de 1000 de franci). Se prevede că în ceea ce privește micile ordinatoare, în Franța se va ajunge în 1972 de la cele cîteva sute existente în prezent la peste 4.000 de exemplare. Ele vor constitui 70% din totalul „parcului" instalat în 1975. O mare dezvoltare o vor lua totodată rețelele de folosință comună. Pînă în 1972 „liniile terminale" de calculatoare, instalate la beneficiari, se vor înzeci. Se presupune că așa cum în prezent e rar să afli pe undeva pe cineva care să dispună de propria lui centrală electrică, tot astfel, într-o zi, va fi rar să se afle vreo întreprindere care să aibă un ordinator propriu la sediu. „Terminalele" vor fi un lucru tot atît de comun precum azi prizele de curent electric.

Pentru a ilustra evoluția parcului francez de ordinatoare, tabelul de mai jos este edificator.

	1966 (a)		1969 (a)		1972 (b)	
	Nr. ordin.	Milioane de fr. [1]	Nr. ordin.	Milioane de fr.	Nr. ordin.	Milioane de fr.
Mari	74	689	132	1265	239	2295
Mijlocii	804	2000	1475	3634	2329	5749
Mici	647	380	2570	1748	6320	4368
Industriale (2)	33	98	65	177	103	288
TOTAL:	1558	3167	4242	6824	8932	12700

a) estimațiuni
b) previziuni
[1]) echivalent cu prețul de vînzare (un mare număr de ordinatoare fiind închiriate).
[2]) aceste ordinatoare nu servesc la gestiunea întreprinderilor, ci sînt integrate procesului de producție (comandă și control automat)
Sursa: ziarul „Le Monde"

Uneori, regele e gol

CA ÎN TOATE țările, **informatica** (expresia, de origine franceză, a rezultat din contragerea a două cuvinte: substantivul **information** + adjectivul calificativ **automatique = informatique)** a pus și în Franța probleme variate, unele specifice. Ne vom opri asupra cîtorva din ele. De fapt, în epoca ce o străbatem, șefii de întreprindere se află pretutindeni sub imperiul unor realități de o factură deosebită, noi. Pentru a le face față, pentru a se adapta mijloacelor moderne puse la dispoziție de revoluția științifică și de impetuoasa dezvoltare a tehnologiei, pentru a se folosi de avantajele oferite, o mare importanță o are, desigur, natura structurilor sociale în care se acționează. Sarcina informaticienilor în Franța, după cum reiese din observațiile unor specialiști, nu este ușoară. Întreprinderile sînt adesea divizate în adevărate seniorii. Iar seniorii, față de tendințele de mai largă pătrundere și cuprindere ale informaticii, se simt amenințați de ochiri indiscrete și de imixtiuni.

Vorbind despre obiectivele pe termen lung, directorul informaticii din Institutul național al Statisticii Economice din Franța, P. Henry, spunea: „Trebuie să adunăm treptat sistemele de informatică care s-au creat în diferitele sectoare de activitate, pentru a constitui un sistem vast și unic, capabil să înlănțuie în mod automat colectarea informației de bază, pentru a o trata în mod statistic și pentru a putea stabili astfel datele necesare exploatării modelelor econometrice". Pornind de la aceste rațiuni, Institutul a inițiat un proiect pentru crearea unui fișier național al firmelor. Deoarece numele proiectului, oarecum simbolic, este **Sirène**, unul dintre patronii acelor întreprinderi care înțeleg să rămînă adăpostiți în dosul propriilor lor ziduri, au putut să observe ironic că Institutul urmărește poate un efect anesteziant. Seniorii, așadar, n-ar dori să li se întocmească o situație de stare civilă pentru statistica publică și o fișă de performanțe a întreprinderilor din proprietatea lor. Cîtă vreme însă viața economică și socială nu este în întregime „informatizată", spune un specialist francez, gestiunea automată nu va fi posibilă, pentru că nu se va putea ține cont în mod corect de toate situațiile. Mașinile nu pot fi bine folosite decît atunci cînd nu sînt în joc interese particulare.

Mai întîi concurența, și apoi rigorile autorităților publice, i-a silit pe patronii francezi, ale căror întreprinderi au în mare parte un caracter familial tradițional, să facă față pe rînd marilor probleme contemporane: organizare, automatizare, marketing, gestiune. Acum ei trebuie să înfrunte provocarea informaticii, fără de care viitorul însuși le-ar putea fi primejduit. Patronii acceptă provocarea, dar ar dori mai mult o tratare autonomă a informațiilor și, în măsura posibilă, exclusivitatea ordinatoarelor. Un alt specialist în problemele gestiunii a definit astfel lucrurile: „Suma raționalismelor individuale se exprimă printr-un iraționalism pe plan național".

De multe ori, pentru a dovedi o orientare modernă, un șef de întreprindere cumpără un ordinator, dar în curînd acesta se află pus pe linie moartă. Este vorba „de un conservatism social al celor ce se tem să nu le scape din mînă levierele de comandă", spune același. „În cele din urmă, principalul obstacol în calea propagării informaticii în Franța, constă în această atitudine".

Mai sînt semnalate și alte frîne. Multe din cadrele medii, și chiar de conducere, se tem de declasare. Progresul tehnologic în domeniile în care activează le provoacă neliniște. Fie automatizarea globală a gestiunii, fie automatizarea parțială în unele sectoare mai obișnuite, — cum sînt de pildă contabilitatea sau operațiunile de facturare, — îi face să se simtă direct amenințați. Introducerea unui ordinator de gestiune în întreprindere provoacă întotdeauna o ruptură a vechilor echilibre și mulți încep a se simți în nesiguranță, neștiind ce loc vor ocupa în circuitul informației și ce lumină ar putea proiecta asupra aptitudinilor lor personale, evaluările obiective ale mașinii. De asemenea, unii din ei nu sînt siguri de posibilitatea de a mai exercita vreun control asupra altora.

Sarcina redistribuirii cadrelor îi revine în ultimă instanță șefului de întreprindere. Dar „informatizarea" gestiunii poate reuși doar dacă acesta știe nu numai ce trebuie să aștepte de la ordinator, dar și să țină bine lucrurile în mînă și să-și asocieze în mod corespunzător pe colaboratorii săi. Introducerea unui ordinator în gestiune de multe ori poate pune în discuție legitimitatea unui șef, pe care eventual îl descoperă ca fiind mediocru. Pentru că această mașină are facultatea de a arăta, ca în povestea lui Andersen, că „regele e gol".

Știință sau artă?

ÎN SCHIMB, oamenii de știință de toate disciplinele, înțelegînd de la bun început avantajul extraordinar al ordinatorului, l-au adoptat cu mare entuziasm. Situație care nu pare să încînte pe cei care în Franța au perspectiva de ansamblu în ceea ce privește nevoile de informatică ale țării. Aceștia se tem că informatica va cădea în mîinile matematicienilor care „nu au nici o aptitudine pentru popularizarea informaticii de gestiune". Or, în Franța, informatica de gestiune reprezintă precum s-a stabilit 80% din nevoi. În prezent, acestea nu sînt satisfăcute nici în administrație, nici în întreprinderi, decît într-o proporție de 5—10%. La aceasta mai trebuie avut în vedere considerentul — el nu privește numai Franța ci toate țările ce folosesc calculatoarele electronice — că acestea nu sînt încă folosite decît într-o măsură destul de redusă față de adevărata lor capacitate. Și e de subliniat că se folosesc azi calculatoare de „a treia generație". De la mașinile cu tuburi electronice s-a trecut la cele cu tranzistori, iar progresul tehnologic constă în calculatoarele cu micromodule și cu circuite integrate. Aceasta în ceea ce privește aspectul denumit **hardware**; cît despre aspectul **software**, programarea apare ca o posibilitate azi din ce în ce mai rafinată.

Nu lipsa de mașini, remarcă un expert francez, constituie adevărata problemă, ci aceea de „informaticieni". Azi, toate ministerele în Franța posedă „parcuri" de ordinatoare și de asemeni toate marile servicii publice, întreprinderile naționale de caracter industrial, organismele specializate în cercetarea tehnică sau sociologică, mai multe din orașele cu peste 100.000 de locuitori chiar. Ceea ce poate gîtui dezvoltarea informaticii este penuria de informaticieni.

Există trei tipuri principale de profesioniști ai informaticii. Mai întîi, **specialiștii de Hardware**, respectiv constructorii de calculatoare, ingineri și tehnicieni. Munca acestora nu diferă mult de aceea a sectorului electronicii în general și al mecanicii de precizie. Cei care fac **munca de concepție** în domeniul construcției ordinatoarelor, sînt mai puțin numeroși. **Servanții**, care fac munca de utilizare directă a ordinatoarelor reprezintă al doilea tip. Ei alimentează mașinile cu date și informații, perforează cartoanele, extrag rezultatele (pregătirea profesională a acestora nu reclamă un timp îndelungat). Apoi sînt **specialiștii de software**, avînd o profesiune cu limite încă neprecizate și care practică activitățile cele mai originale ale informaticii: aceștia utilizează un număr foarte variat de specialități, de tip interdisciplinar. Nu menționăm decît în treacăt o a patra categorie, a **„comercialilor"**, care are însă în Occidentul capitalist o importanță dintre cele mai mari, și de a căror activitate depinde prin contractele încheiate, activitatea constructorilor, piața, serviciile etc.

Toate aceste activități cer o remunerație ridicată. Ordinatoarele costă enorm și sancțiunea economică a unei utilizări necorespunzătoare sau insuficiente este împovărătoare. Se cer oameni cu experiență, dar și cu pregătire teoretică.

În Franța a început organizarea unui învățămînt pentru pregătirea a tot mai numeroase cadre de „informaticieni". Metodele instruirii variază în funcție de cele trei compartimente: mașină, programare, aplicație. Din punct de vedere pedagogic, informatica este o disciplină prea tînără pentru ca să se fi putut ajunge la o standardizare a metodelor. Începutul se face acum. Dintre toate, programarea reprezintă punctul central al informaticii. Numeroși conducători de întreprinderi au tendința să se intereseze mai mult de aplicațiile informaticii în domeniul specific ce îi interesează pe dînșii. Această metodă este socotită în Franța ca totalmente ineficientă. Informatica e un sistem complex, care nu poate da rezultate decît dacă este însușit în întregime. Ea trebuie asimilată deci în mod sistematic. Lipsesc încă profesorii specializați, care ar putea preda materia în licee și chiar în școlile elementare. Pe termen lung însă, soluția va fi numai aceasta. Studiul la nivelul școlilor elementare și medii nu va putea avea desigur decît un caracter de inițiere. Lipsesc încă indispensabilele noțiuni de matematică, de economie, de gestiune pentru a se putea face la aceste niveluri mai mult.

În fapt, învățămîntul informaticii se și dezvoltă în Franța, și în diferite forme: la cursurile întreprinderilor constructoare de computere; în toate marile școli și universități — chiar și la catedrele umanistice — la Institutul de programare al Universității din Paris (3 000 de studenți); la I.R.I.A., unde instruirea se face în strînsă legătură cu „planul calcul", și în numeroase școli particulare care pregătesc personalul auxiliar (perforatori etc.).

Folosirea ordinatoarelor, spunea șeful unei întreprinderi franceze cu un grad mare de „informatizare", îi înspăimîntă pe unii dintre colegii mei, care țin în materie de afaceri mai mult la „fler" decît la metodele științifice. Flerul nu este însă, după cum se știe, comensurabil. Dar, la urma urmei zice el, gestiunea nu mai poate fi nici ea considerată azi pur și simplu ca o știință, cum era de bon ton să se afirme pînă acum. Utilizarea calculatoarelor face ca gestiunea să fie și ea o artă.

Reputată pentru exercițiul logicii, Franța nu e mai puțin reputată desigur în exercițiul artelor. Și cum nu întotdeauna unul îl exclude pe celălalt...

Alexandru ANCA

Al doilea Colocviu pentru securitate și cooperare europeană

INTERDEPENDENȚA ECONOMICULUI ȘI POLITICULUI

TIMP DE TREI ZILE (4—6 iunie a.c.), Bucureștiul a fost gazda celui de al doilea Colocviu european avînd ca temă problemele întăririi cooperării și securității europene, organizat sub egida Asociației de drept internațional și relații internaționale din România (A.D.I.R.I.) și care a reunit oameni de știință din 26 de țări. Convorbirile solicitate de redacția noastră citorva participanți evidențiază cu pregnanță, dincolo de o firească diversitate de păreri într-o problemă sau alta, că securitatea europeană nu poate fi concepută doar în termeni politici, ci și ca un rezultat al cooperării multilaterale în domeniile economic, științific și cultural.

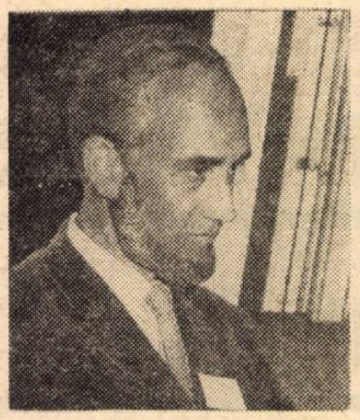
Karl BIRNBAUM

Wirginia GRABSKA

Robert REFORD

Ljubivoje ACIMOVIC

Securitatea europeană presupune relații normale în toate domeniile

O PRIMĂ PROBLEMĂ care a făcut obiectul convorbirilor noastre a fost aceea a **conținutului conceptului de securitate europeană, a raportului între politic și economic în cadrul acestui concept.**

„Aș dori să subliniez — arăta **dr. Ljubivoje Acimović, director al Secției de relații internaționale a Institutului de politică și economie internațională din Belgrad** — că problema securității europene ține de stabilirea unor relații normale în toate domeniile. Deoarece războiul rece și rezultatele lui în Europa, și chiar în lume, au creat o situație nefirească, în care cooperarea economică este limitată din considerente politice, cred că lărgirea ei este indispensabilă asigurării securității. Cooperarea nu este doar un obiectiv, ci și un mijloc pentru a obține rezultatele dorite".

„Evident, cooperarea economică poate contribui foarte mult la asigurarea securității — ne declara **Karl Birnbaum, directorul Institutului suedez pentru probleme internaționale.** Cu cît există mai multe contacte, cu atît mai puțin este probabilă o acțiune pripită, violentă. Dacă o asemenea dezvoltare a cooperării va fi realizată astfel încît legăturile economice, tehnice și culturale să fie foarte importante, folosirea forței va deveni de neconceput. Securitatea va urma automat. De asemenea, la aceasta ar contribui un schimb cît mai larg de persoane și idei între toate țările. Aceste aspecte nu pot fi despărțite".

„În special dezvoltarea cooperării economice între țările Europei de Est și cele ale Europei de Vest, poate fi un factor important al întăririi securității — precizează și **Wirginia Grabska, de la Institutul de relații internaționale din Varșovia.** Desigur, rezolvarea problemelor economice nu poate înlocui pe aceea a problemelor politice, dar poate să creeze condiții care să înlesnească atingerea scopului dorit.

În ultimul timp, și mai ales în a doua jumătate a deceniului care a trecut, în domeniul colaborării economice au avut loc evoluții favorabile, în special prin extinderea schimburilor comerciale și găsirea unor forme noi de colaborare tehnico-științifică și în producție.

Dacă ne gîndim la perspective, adaugă **W. Grabska,** constatăm că există posibilități mari dar și dificultăți. Dificultățile derivă mai ales din nivelul diferit al dezvoltării țărilor respective și din deosebirea sistemelor economice, de comerț și de plăți. Există și dificultăți care țin de factori politici. De pildă, circulă unele păreri în Occident că dezvoltarea completă a colaborării ar putea fi realizată doar atunci cînd în economia țărilor socialiste vor avea loc schimbări radicale, în special în sensul lărgirii sferei de acțiune a elementelor pieței. Desigur, noi introducem și vom introduce unele schimbări, dar nu de natură să modifice esența orînduirii noastre sociale, tot așa cum schimbările din economia capitalistă, spre dirijism, nu modifică esența orînduirii capitaliste. Colaborarea trebuie să se realizeze pe baza realităților. Altfel am contraveni însuși principiului coexistenței pașnice care presupune colaborarea între parteneri așa cum sînt ei.

Ar trebui să ne concentrăm asupra unor asemenea forme de cooperare care să țină seama de realitatea deosebirilor între sistemele economice.

•

Rod al efortului comun

DISCUȚIA s-a îndreptat apoi spre **modalitățile concrete de intensificare a cooperării, spre contribuția pe care o poate aduce la aceasta fiecare țară europeană.**

„Fiecare stat, fie el mare sau mic, are posibilitatea să contribuie la asigurarea securității — declara **L. Acimović.** În primul rînd ar trebui să se dezvolte relații de bună vecinătate între toate țările pe plan politic, economic și tehnologic. Un exemplu foarte reușit de cooperare este acela dintre România și Iugoslavia în construirea uriașei hidrocentrale de pe Dunăre. Pot fi citate și alte exemple similare de colaborare, cu Italia sau Austria. Asemenea legături pot îmbunătăți mult relațiile politice și mai ales fac necesară o cooperare permanentă, creind condiții pentru rezolvarea divergențelor, atunci cînd ele se ivesc. Cooperarea subregională multilaterală (balcanică, în Europa centrală, nordică etc.) sau cooperarea regională (pe întreaga Europă) sînt foarte utile. De exemplu, cele două grupări subregionale mari, C.A.E.R. și Piața Comună sînt ambele realități de care trebuie să se țină seama. Cred că noi, cei care nu sîntem incluși în vreuna din grupări, ca și țările care fac parte din ele, trebuie să găsească o cale de cooperare. Există unele indicii că țările Pieței Comune ar putea adopta o atitudine mai deschisă spre lumea exterioară decît pînă în prezent. Cred că eventuala lărgire a Comunității prin aderarea Angliei, Danemarcei, Norvegiei și Irlandei, va obliga această organizație să adopte o atitudine mai flexibilă, care să țină seama în oarecare măsură de angajamentele internaționale anterioare ale țărilor respective. De altfel, Iugoslavia a semnat de curînd un acord comercial cu Piața Comună, care nu este foarte satisfăcător, dar este totuși un prim pas util. În afara acestor relații, cu întreaga grupare, se dezvoltă și se vor dezvolta forme de colaborare de la țară la țară. Asemenea exemple de cooperare industrială există între Franța și România sau între Italia și U.R.S.S.".

La importanța colaborării între o țară și alta, ca entități separate, s-a referit și oaspetele nostru **Diarmid McLaughlin, directorul Trustului federal pentru educație și cercetare din Londra.** Luînd drept exemplu comerțul între Anglia și România și cooperarea în producția de avioane între cele două țări, D. McLaughlin atrăgea atenția că acest gen de cooperare practică este cel mai util. „Este foarte bine să se încheie tratate, să se facă declarații de bunăvoință pe hîrtie, dar lucru într-adevăr important este interdependența crescîndă care se creează în practică, atunci cînd se fac lucruri împreună, cînd colaborarea durează mult timp, deoarece crearea climatului necesar securității nu poate fi decît un proces continuu, de durată".

Utilitatea contactelor directe

DACĂ ar fi să stabilim un numitor comun al aprecierilor făcute la adresa celui de al doilea colocviu european de la București, am constata că afirmația „a fost foarte util" aparține tuturor interlocutorilor.

„Această întîlnire a fost foarte folositoare — ne spunea **Wirginia Grabska** — acum cînd problema securității are o importanță vitală și cînd toate popoarele doresc realizarea unui sistem de securitate. Colocviul de față este o expresie a acestei tendințe: oameni de diferite profesii din multe țări și-au exprimat liber gîndurile, au căutat să propună modalități de a rezolva problemele arzătoare ale

(Continuare în pag. a 19)

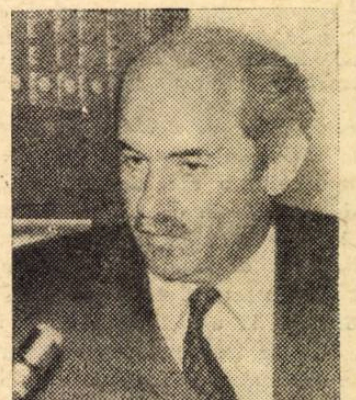

JANEZ STANOVNIK, secretar executiv al Comisiei Economice a ONU pentru Europa

UN IMPORTANT PAS ÎNAINTE

• În Europa, ca și în general în lume, există țări care au sisteme social-economice diferite, țări mari și țări mici, iar din punct de vedere economic — țări dezvoltate și țări în curs de dezvoltare. În același timp, în relațiile internaționale normale și reciproc avantajoase partenerii trebuie să fie egali. Cum poate fi realizat acest deziderat în condițiile amintite și ce rol credeți că revine în această privință organizațiilor internaționale, C.E.E./O.N.U.?

— Cooperarea între țările europene și în general între toate țările lumii ar trebui să fie un factor de la sine înțeles. Dar faptul că există această triplă diferență face necesar ca organizațiile internaționale să elaboreze principii și reguli care să facă posibilă cooperarea pe baza egalității, deoarece altminteri, dacă totul ar fi lăsat pe seama — permiteți-mi să mă exprim așa — jocului liber al pieței, țările mai mici s-ar găsi într-o poziție inegală față de cele mari, țările mai puțin dezvoltate — față de țările industrializate, mai avansate din punct de vedere tehnic, și ar apare că, în fapt cooperarea internațională ar însemna un amestec în sistemul lor intern, că un sistem ar încerca să impună celuilalt instituțiile sale.

Rolul organizațiilor internaționale este tocmai acela de a stabili o seamă de reguli, ca un fel de filtre prin care să treacă relațiile internaționale, care să facă posibil ca diferitele țări să trăiască în modul pe care ele îl doresc și care să neutralizeze posibilele efecte negative ale acestor diferențe reale.

• Ce progrese apreciați că s-au realizat în ultima vreme pe calea cooperării economice intereuropene și care a fost contribuția C.E.E./O.N.U. la realizarea lor?

— În această direcție s-a realizat un important pas înainte la ultima sesiune a C.E.E./O.N.U. care a avut loc în luna aprilie. În cadrul sesiunii eu am susținut un raport despre stadiul comerțului intraeuropean, cu referință specială la comerțul Est-Vest. În acest raport am pus un accent deosebit pe necesitatea modificării structurale a schimburilor de mărfuri între Răsărit și Apus și am susținut cu tărie, așa cum am făcut și anul trecut în România (vezi **viața economică** nr. 26/1969 — n.r.) că este nevoie ca exportul țărilor socialiste, în care predominau produsele primare, să se diversifice, să includă mai multe produse industriale. În acest raport am susținut, de asemenea, că pentru a spori exportul de produse ale industriei prelucrătoare este nevoie de cooperare industrială. Sînt foarte bucuros să spun că acest raport a fost adoptat în unanimitate de către Comisie. Este pentru prima oară de la înființarea Comisiei (în 1947) că atît țările apusene cît și cele răsăritene au acceptat în unanimitate această teză. S-a hotărît, de asemenea, și consider lucrul acesta ca fiind și mai important, ca întregul program de activitate al Comitetului pentru comerț să se bazeze pe această hotărîre fundamentală. De aceea, sper că activitatea Comisiei noastre va deveni realmente un nucleu de promovare a comerțului și cooperării între Est și Vest.

• În interviul pe care ați avut amabilitatea să ni-l acordați anul trecut, vorbeați cu satisfacție de faptul că există posibilitatea nu numai a unui schimb de experiență între guvernele europene într-un domeniu sau altul, ci și a unor acțiuni sincronizate. Care sînt evoluțiile recente pe linia afirmației dv.?

— Și în acest domeniu s-a înregistrat în ultimul an un remarcabil pas înainte, în special în așa numita problemă a mediului. Astăzi țările își dau seama că în acest domeniu este nevoie de un sistem de acțiuni internaționale sincronizate, pe care l-aș numi al convențiilor internaționale. Necesitatea unor acțiuni internaționale sincronizate privind protecția apei sau a aerului sau amenajarea teritoriului — nu numai a unui schimb de experiență — este tot mai bine înțeleasă. Nu poate fi vorba, de exemplu, ca o singură țară să aibă grijă de Dunăre. Cînd Dunărea se poluează, aceasta se datorează faptului că poluarea începe mult în susul fluviului, în Europa Centrală. Din acest motiv este necesară sincronizarea eforturilor, cooperarea în folosul statelor riverane.

Convorbiri realizate de
Irina VIANU
Dinu DRAGOMIRESCU

→

• V-am ruga în încheiere să amintiți cîteva din preocupările de perspectivă ale C.E.E./O.N.U.

— Există multe domenii în care sper că se va extinde activitatea Comisiei noastre în viitor, în special acela al studiilor pe termen lung, pentru că eu consider că am atins stadiul în care este important să încercăm să prevedem viitorul. Numai dispunînd de un studiu științific asupra dezvoltării probabile, vom putea împiedica acum extinderea anumitor evoluții negative în viitor. Un alt domeniu căruia îi acordăm o importanță considerabilă este cel al transporturilor europene. Cred că transporturile europene s-au dezvoltat prea multă vreme la întîmplare, anarhic; construirea arterelor europene de transport va trebui concepută rațional. În sfîrșit, domeniul energetic, care cunoaște un veritabil boom ca efect al progresului tehnic, necesită, de asemenea, o reconsiderare fundamentală din partea Comisiei noastre. Sper că domeniile amintite se vor bucura de prioritate în cadrul Comisiei noastre.

INTERDEPENDENȚA

(Urmare din pag. 18)

securității europene, de a reduce încordarea care rezultă din existența în Europa a două blocuri militare. Problemele sînt dificile și de aceea schimbul de păreri despre crearea unor condiții mai prielnice pentru destindere este binevenit. Deși părerile exprimate au fost uneori contradictorii, ele au pornit toate de la convingerea că o destindere este posibilă. Cred că majoritatea participanților se gîndesc la asemenea forme de colaborare care pot contribui la destindere: economică, tehnică, științifică, culturală. Împărțirea răspunderii între multe țări ar ajuta la realizarea ei mai grabnică. Desigur, este vorba de un proces mai îndelungat; conferința de față este însă un pas util în această direcție".

„Ceea ce apreciez la maximum la colocviul din acest an — ne declara la rîndul său **Janez Stanovnik** — este că s-a realizat un acord foarte larg și substanțial între oamenii de știință din Est și din Vest. Acest lucru îl consider important pentru că arată cum oamenii de știință, oameni care au drept țel căutarea adevărului, pot cădea de acord asupra unor premise esențiale, fundamentale ale Conferinței. În această privință cred că și colocviul nostru, care are un caracter științific, este într-un fel o reflectare a unui spirit general care domină în Europa și care este foarte favorabil progresului pe calea către o conferință privind securitatea europeană".

Karl Birnbaum încadra organizarea colocviului de la București în contextul mai general al strădaniilor României pentru făurirea securității europene:

„Este foarte important că România a luat o asemenea inițiativă, care ne dă posibilitatea să discutăm într-un cadru mai larg, cu participarea unei serii de organizații internaționale și a unor țări mai rar întîlnite la dezbaterea problemelor europene. Cred că principala contribuție a acestui colocviu și a altor întruniri asemănătoare este crearea unei asemenea opinii publice active. Acest colocviu a reușit să întrunească reprezentanți ai științei politicii și ai opiniei publice din țările Europei, dar și din S.U.A. și Canada. Din acest punct de vedere el este și foarte reprezentativ".

„Este prima mea vizită în România — **ne declara Robert W. Reford, membru al Institutului canadian de relații internaționale din Toronto și corespondent la O.N.U. al ziarului The Montreal Start** — și o consider ca o experiență extrem de interesantă și utilă. Înțeleg acum mult mai bine poziția dv. internațională. Cred că o țară nu poate fi înțeleasă decît prin discuții directe și vizitînd-o.

În această ordine de idei aș mai dori să spun, referindu-mă la Republica Populară Chineză, că lumea nu își poate rezolva problemele fără ea, pentru că China este o națiune mare. De aceea, este foarte important de a se asigura legături între toate țările și nu numai la nivel guvernamental. Cred că și contactul între cetățeni este foarte important pentru o mai bună înțelegere în lume".

În continuare, oaspetele canadian ne împărtășea convingerea sa că „perspectivele cooperării dintre România și Canada sînt foarte bune. Noi avem aceleași obiective, chiar dacă modalitățile realizării lor diferă: dorim o lume mai pașnică și mai sigură, în care fiecare țară să respecte suveranitatea celorlalte, să nu intervină în treburile interne ale altor țări. Sînt acum mult mai bine informat despre aceste deziderate atît de importante pentru existența noastră a tuturor".

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

Japonia: CONSTRUCȚIA DE MAȘINI UNELTE

INVESTIȚIILE în economia Japoniei, deși se mențin la la un nivel ridicat, par să intre într-o fază de incertitudine a creșterii. Oficiul japonez de planificare, pe baza unor anchete recente, pronostichează pentru anul fiscal în curs (aprilie 1970 — martie 1971) o creștere cu 12% a investițiilor în utilaje și instalații, față de un spor de 17,2% în anul fiscal precedent. Tendința se va oglindi, conform acestei prognoze, și în cadrul anului fiscal 1970—1971 creșterea fiind mai lentă în a doua jumătate decît în prima. Se face rezerva că evaluarea pornește de la premisa menținerii actualelor restricții în domeniul creditului, care exercită o anumită acțiune de frînare. Desființarea lor nu se întrevede însă deocamdată, întrucît tendința spre lărgirea capacităților este apreciată ca destul de puternică, întreprinderile urmărind pe această cale atît reducerea costurilor cît și modernizarea.

Evoluția de pînă acum a investițiilor s-a oglindit între altele în dimensiunile industriei constructoare de mașini a Japoniei și, în mod deosebit, ale subramurii ei constructoare de mașini-unelte. În 1969 producția de mașini-unelte a crescut cu 36% în expresie valorică, ajungînd la 665,1 milioane dolari față de 488,8 milioane în 1968. Desfacerile în țară s-au mărit într-un ritm numai cu puțin mai mic decît cel al producției, și anume cu 31,6%, și au totalizat 700 milioane de dolari. Gradul de folosire a capacitățiilor existente s-a reflectat într-o creștere mult mai însemnată a carnetelor de comenzi — de la 206,1 milioane dolari la sfîrșitul anului 1968 la 363,3 milioane în 1969, adică la peste 50% din producția anuală. În această situație s-au lungit și termenele de livrare, care actualmente sînt de 6-7 luni, iar partea din producție care se exportă a înregistrat o ușoară scădere — la 9,1%, față de 10,6% în 1968.

În structura construcției de mașini-unelte japoneze începe să se accentueze tendința spre creșterea ponderii mașinilor-unelte speciale. Deocamdată evoluția în acest sens nu este spectaculoasă: în 1969 greutatea specifică a mașinilor-unelte universale a fost de 84,3%, față de 85,2% în anul precedent, însă după aprecierile observatorilor această evoluție în termeni valorici nu redă întreaga amploare a tendinței în structura fizică a producției. În expresie valorică, producția de strunguri a crescut în 1969 cu 33% și a reprezentat circa o treime din producția globală a ramurii (216 milioane dolari). La mașini de găurit verticale s-a înregistrat un spor de 41%, la mașini de găurit orizontale — unul de 44%, la mașini de frezat — de 45%, iar la mașini de rectificat — de 24%.

Balanța de import-export a ramurii este deficitară: exportului de 60,4 milioane dolari în 1969 i-a corespuns un import de 95,8 milioane. Anul trecut importul a acoperit 13,7% din cererea internă, față de 17,8% în 1968. În cadrul importului se produc noi diferențieri. În 1969, importul de strunguri a scăzut în expresie valorică cu nu mai puțin de 20%, cel de mașini de găurit verticale cu 9%. În același timp, producătorii străini au plasat pe piața japoneză cu 36% mai multe mașini de găurit orizontale, cu 24% mai multe mașini de frezat, cu 30% mai multe mașini de rectificat. Principalii furnizori — S.U.A. R.F.G., Elveția și Anglia — au totalizat 87% din import.

Pe de altă parte, se întrevede într-o perspectivă nu prea îndepărtată o intensificare a exportului japonez, pe care evoluția internă în domeniul investițiilor doar a amînat-o. Pentru construcția de mașini-unelte este socotită valabilă analiza ansamblului industriei japoneze constructoare de mașini, întreprinsă de uniunea întreprinderilor vest-germane din această ramură, analiză potrivit căreia ponderea exportului japonez corespunzător, care în prezent este de 4% din totalul mondial, ar putea să ajungă în următorii cinci-zece ani la 20%. După datele din sursa menționată, producția japoneză de mașini a însumat în 1969 circa 16 milioane dolari față de 12,5 miliarde cît a însumat producția aceleiași ramuri din R.F.G.; distanța a mai crescut astfel față de 1968, cînd cifra pentru Japonia a fost de 12,5 miliarde dolari, iar cea pentru R.F.G. de 10 miliarde. Principala țară importatoare de mașini-unelte japoneze este S.U.A. (29% din exportul japonez respectiv în 1969), dar concurența lor este așteptată să se intensifice în primul rînd pe piețele din regiunile în curs de dezvoltare.

DOCUMENTAR

(Urmare din pag. 16)

Tabelul permite să se remarce creșterea de 3,7 ori a numărului de tractoare fizice care lucrează în agricultură și de 12 ori a capacității de tracțiune mecanică. Datorită acestor transformări, ponderea tracțiunii animale în totalul forței de tracțiune a scăzut de la 79% la numai 5%, în favoarea forței de tracțiune mecanică. În aceeași perioadă, forța totală de tracțiune a crescut de 3 ori, iar forța de tracțiune care revine pe o suprafață de 100 de hectare teren agricol a crescut de la 77,5 CP la 208,5 CP, reprezentînd cel mai ridicat nivel de înzestrare din Europa occidentală.

Faptul că în prezent agricultura vest-germană dispune de circa 1,3 milioane tractoare fizice nu înseamnă că procesul de „tractorizare" s-a terminat. Tractoarele uzate vor fi mereu înlocuite cu altele, cu o capacitate mai mare, și însăși introducerea celorlalte mașini agricole necesită un număr crescînd de tractoare.

Creșteri rapide a înregistrat și numărul mașinilor agricole. Astfel, în deceniul 1950—1960, numărul combinelor a crescut de 32 de ori, al mașinilor de semănat de 20 de ori, al mașinilor de muls de 52 de ori etc.

Cel mai înalt grad de mecanizare îl au gospodăriile cu peste 50 ha teren agricol, urmate de cele cu o suprafață între 20—50 ha, în timp ce gradul de mecanizare al gospodăriilor mici rămîne destul de scăzut. Această stare de fapt se explică prin aceea că asupra gradului de mecanizare influențează o multitudine de factori: mărimea gospodăriilor, prețul mașinilor și posibilitățile de exploatare a lor, mărimea capitalului disponibil etc.

O concluzie care se poate desprinde din cele arătate mai sus este că în următorii ani este de așteptat că procesul de mecanizare a agriculturii va continua.

Una din principalele consecințe ale mecanizării agriculturii este reducerea absolută și relativă a populației agricole. Un număr tot mai mare de lucrători sînt eliberați din agricultură și caută plasament în celelalte ramuri ale economiei naționale, în special în industrie, unde există o mare nevoie de forță de muncă. Paralel cu această migrare de la sat la oraș au avut loc schimbări radicale și în structura forței de muncă agricole (vezi tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Evoluția numărului și a structurii populației agricole în perioada 1950—1965

	Populația agricolă activă			
	1950		1965	
	mii	%	mii	%
Total ocupați în agricultură	6.776	100,0	3.658	100,0
din care:				
— permanenți	5.146	75,9	2.500	68,1
— sezonieri	1 630	24,1	1.158	31,9
Forța de muncă a familiei	5.569	81,7	3.250	90,9
din care:				
— permanenți	4.389	78,8	2.287	67,9
— sezonieri	1.180	21,2	993	32,1
Salariați	1.216	18,3	378	10,9
din care:				
— permanenți	766	58,7	213	58,1
— sezonieri	450	41,3	165	41,9

În perioada 1950—1965 populația agricolă activă a scăzut cu peste 3 milioane de oameni, respectiv cu circa 46%. În acest fel, ea mai reprezenta în 1965 numai 10% din totalul populației active a R.F. a Germaniei, pondere mai mică decît în Franța (17%), Italia (24,7%), Luxemburg (13,5%) și decît media pe Piața Comună (15,8%), dar mai mare decît în Belgia (6,1%), Olanda (7,9%) sau S.U.A. (5—6%).

Avînd în vedere faptul că mecanizarea agriculturii vest-germane încă nu s-a terminat, iar industria continuă să ducă lipsă de forță de muncă, se apreciază că în 1980 populația agricolă activă va mai reprezenta numai 7% din populația activă a țării, scăzînd pînă la 1,4 milioane de persoane.

În cadrul populației agricole active, cea mai însemnată scădere a fost înregistrată la categoria salariaților (68,9%), care nu sînt legați prin intermediul proprietății de agricultură. Este interesant de remarcat că în cadrul acestei categorii, numărul salariaților permanenți înregistrează un ritm mai rapid de scădere față de cel al salariaților sezonieri. Acest fenomen se explică, în primul rînd, prin transformarea continuă a unui număr de salariați permanenți în salariați sezonieri.

În aceeași perioadă, forța de muncă a familiei scade cu 2,2 milioane de oameni (cu 41%). Faptul se datorește în primul rînd scăderii numărului de gospodării mici, cu suprafețe de sub 10 ha, de unde au plecat peste 2 milioane de oameni. Și în cadrul acestei categorii numărul lucrătorilor permanenți scade mai repede decît numărul sezonierilor.

Este neîndoielnic că principala cauză a migrării forței de muncă de la sat la oraș este mecanizarea agriculturii, dar alături de acest factor principal, în aceeași direcție mai acționează și alții: posibilități mai mari de cîștig în alte sfere, cererea mare de forță de muncă din partea industriei, posibilitățile mai mari de culturalizare și distracție oferite de marile centre urbane. În 1962 veniturile medii ale agricultorilor reprezentau 62% din veniturile medii ale lucrătorilor din industrie, în 1964 — 79%, pentru ca apoi să scadă din nou la 67% în 1966.

Ca urmare a ritmurilor inegale de scădere a numărului diferitelor categorii de forță de muncă agricolă, structura populației agricole suferă o serie de modificări: în perioada analizată crește ponderea forței de muncă a familiei de la 81,7% la 90%, în defavoarea salariaților, a căror pondere în totalul populație agricole scade de la 18,3% la circa 10%. Importante schimbări au avut loc și în structura forței de muncă a familiei, ponderea celor ocupați permanent scăzînd în favoarea celor ocupați sezonier. Un număr tot mai important de mici agricultori își completează veniturile în afara agriculturii și își lucrează micile lor suprafețe numai în timpul liber. În felul acesta, agricultura nu mai este ocupația lor de bază, iar forța lor de muncă agricolă devine sezonieră. În același timp, o parte a veniturilor extraagricole ale familiei servește adeseori ridicării gradului de dotare tehnică al respectivelor gospodării. Dar acest sistem reprezintă, de cele mai multe ori, o formă de tranziție pentru familiile în cauză înainte de părăsirea definitivă a agriculturii.

Ca urmare a investițiilor consimțite pentru mecanizarea agriculturii, productivitatea muncii în această ramură era în 1960 cu 218% mai ridicată decît cu zece ani înainte, economiile de muncă vie fiind estimate la 80—90% la cultura cerealelor, 75% la sfecla de zahăr, 50% la producția de lapte. Afirmația că mecanizarea agriculturii într-un ritm atît de rapid a fost cerută nu atît de necesitățile agriculturii, cît de cele ale industriei în plină dezvoltare, nu este hazardată.

VORZSAK Almos
VORZSAK Magdalena
Iași

MONDORAMA

CURS FLOTANT PENTRU DOLARUL CANADIAN

RELUÎND un experiment al R.F.G. din toamna anului trecut, Canada a renunţat la cursul fix al monedei sale (echivalent cu 92,5 cenţi S.U.A.), lăsîndu-l să fluctueze liber pe piaţă în funcţie de cerere şi ofertă. În cazul dolarului canadian, subevaluat în ultima perioadă, cursul va urca (imediat după adoptarea măsurilor s-a şi înregistrat o creştere de 4%) ceea ce va favoriza creşterea importurilor (devenite mai ieftine) şi o reducere a exporturilor. O asemenea evoluţie, se speră, va frîna procesul inflaţionist prin mărirea volumului de mărfuri existent pe piaţa internă. În acelaşi timp va fi posibilă o politică mai flexibilă în domeniul creditului, ceea ce ar stimula investiţiile şi ar atenua şomajul.

Trecerea la cursuri fluctuante este preconizată de unii experţi monetari şi pentru alte valute în vederea diminuării dezechilibrelor existente. Împotrivă se pronunţă însă Fondul Monetar Internaţional, afirmînd că incertitudinea implicată de variabilitatea cursurilor ar impieta asupra dezvoltării relaţiilor comerciale. Din acest motiv unii observatori consideră că experimentul canadian nu va dura mult.

„FLORI DIN ROMÂNIA"

SUPLIMENTUL literar al ziarului berlinez *Neues Deutschland* din 13 mai a.c. recomandă cu căldură cititorilor săi, la rubrica „Cartea din import", albumul realizat de un tînăr medic român, pe nume Mircea Bichiceanu. Cele 200 de fotografii artistice, parte din ele în culori, pe care le conţine albumul prezintă o serie de flori de pe plaiurile noastre în mediul lor natural şi în diferite faze ale dezvoltării lor. Textul anunţului din ziar este însoţit de cîteva ilustraţii din acest album recomandat ca un „cadou ales".

Comunicîndu-ne cele de mai sus, cititorul nostru Petre Danciu din Cluj, îşi exprimă totodată speranţa că iniţiativa medicului român va fi urmată şi de alţi amatori de frumos.

INTELSAT IV

SATELIŢII de telecomunicaţii devin din ce în ce mai mari. Cel mai nou satelit, proiectat pentru telecomunicaţii universale, este Intelsat IV (în fotografie), cu înălţimea de aproximativ 5,50 m şi diametrul de 2,44 m. El urmează să fie lansat pe o orbită sincronă, la 35 887 km deasupra Pămîntului, la începutul anului viitor şi va putea asigura simultan aproximativ 6 000 de convorbiri telefonice duplex sau 12 transmisiuni de televiziune în culori sau diferite combinaţii de emisiuni video şi radio.

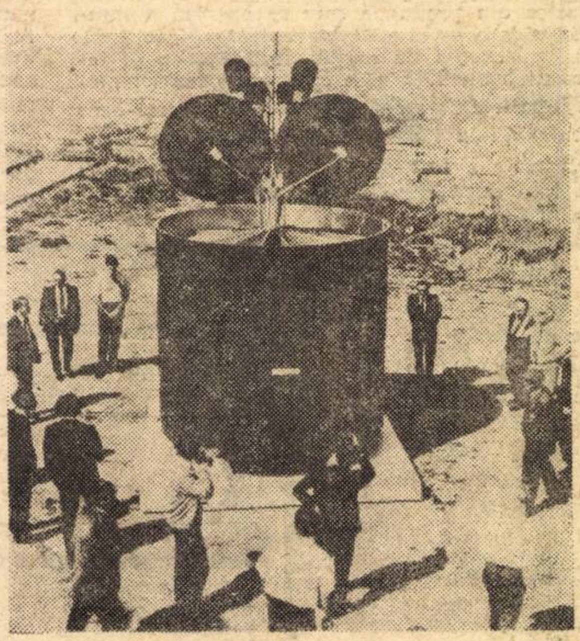

Intreprinderea Hughes Aicraft Corporation din California va construi patru sateliţi de telecomunicaţii de acest tip pentru Intelsat (Consorţiul internaţional de sateliţi de telecomunicaţii). Intelsat numără în prezent 69 de ţări membre, coproprietare ale sateliţilor; instalaţiile corespunzătoare de telecomandă de pe sol sînt deţinute şi acţionate de guvernele sau de întreprinderile particulare ale ţărilor în care sînt amplasate.

Dintre cei patru sateliţi Intelsat IV care vor fi construiţi pe baza contractului Hughes, doi vor fi asamblaţi în Europa de British Aicraft Corporation şi trimişi apoi în California pentru probele finale.

GEOGRAFIA TELEFONULUI

LA FINELE anului 1970 numărul posturilor telefonice instalate în întreaga lume va ajunge la 200 000 000, apreciază revista HISTORIA. În prezent ţările care au în folosinţă cele mai multe telefoane sînt: S.U.A. — 44,2 aparate instalate la 100 de locuitori, Suedia — 42, Noua Zeelandă — 35, Canada — 34,9, Elveţia — 33,9. În S.U.A. există 84 000 000 de posturi telefonice, în Japonia — 10 700 000, în Anglia 9 300 000. Dintre oraşele lumii, cele care posedă mai multe telefoane sînt: Washington (88,3 aparate la 100 de locuitori), Stockholm (69,4), New-York (62,3), Philadelphia (59,3) şi Paris (47). Există şi un deţinător al recordului absolut în acest domeniu: cartierul Beverley Hills, din Hollywood, care are 102 562 de posturi telefonice instalate pentru 79 000 de locuitori.

AUTOMOBILE JAPONEZE — NIVEL RECORD ÎN 1969

PRODUCÎND 4 850 015 autovehicule în 1969, cu 15,5% mai mult decît cu un an înainte, Japonia se situează pe locul al doilea între ţările capitaliste constructoare. Reprezentînd mai puţin de jumătate din producţia americană — care depăşeşte acum 10 milioane bucăţi — autovehiculele japoneze au o particularitate: ponderea camioanelor atinge un nivel deosebit de ridicat (45%) în raport cu cel din ţările vest-europene, unde în general nu trece peste 10%.

Prezentăm mai jos ierarhia principalelor firme japoneze, pe baza rezultatelor din 1969, menţionînd pentru comparaţie că între ele Renault s-ar situa pe locul al treilea: Toyota 1 524 233; Nissan 1 209 620; Toyo Kogyo 422 201; Mitsubishi 370 901; Honda 368 641; Daihatşu 260 362; alte firme 694 057.

STATISTICĂ INTERNAŢIONALĂ

ROCADE PE EŞICHIERUL CĂRBUNELUI

COMBUSTIBIL-MOTOR al revoluţiei industriale de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea şi din prima jumătate a celui care i-a urmat, cărbunele cunoaşte în perioada posbelică un pronunţat declin, evidenţiat de scăderea treptată a ponderii sale în balanţa energetică mondială. Concurenţa altor purtători de energie — mai eficienţi, mai economici, mai uşor de folosit, precum şi introducerea progresului tehnic în diferite sectoare ale producţiei, transporturilor sau ale vieţii cotidiene (modernizarea proceselor tehnologice în metalurgie, electrificarea căilor ferate şi dieselizarea transporturilor navale, extinderea încălzirii centrale în instituţii şi blocuri de locuit) a restrîns treptat aria utilizării cărbunelui. Ca urmare, în ciuda faptului că cerinţele de energie sînt în continuă creştere pe plan mondial, consumul şi, respectiv, producţia de cărbune stagnează, iar în ultimii ani au înregistrat un uşor regres (vezi tabelul). Evoluţia nu este însă identică în toate regiunile globului.

Scăderea producţiei de cărbune este mai sensibilă în Europa occidentală — în ţările Pieţei Comune şi Anglia, în Japonia, în timp ce în Statele Unite nivelul ei oscilează de la o perioadă la alta. Aceasta se explică atît prin faptul că ţările industriale respective şi-au reprofilat balanţa energetică, cît şi prin aceea că — în urma epuizării totale sau parţiale a rezervelor mai uşor accesibile de cărbuni superiori — ele recurg la importuri din alte ţări. În schimb, extracţia cărbunelui a cunoscut o creştere susţinută, în ultimele decenii, în majoritatea ţărilor socialiste din Europa şi Asia, precum şi într-o serie de alte ţări aflate în plin proces de industrializare.

Merită a fi menţionat încă un aspect. În perioada examinată, raportul dintre cărbunii superiori (antracitul şi huila) şi cei inferiori (cărbunele brun, lignitul, turba) în volumul total al extracţiei s-a modificat sensibil în favoarea acestora din urmă: de la 18% în 1948, lignitul şi cărbunele brun au ajuns să reprezinte 26-28% în ultimii ani. Această evoluţie este determinată, pe de o parte, de epuizarea unor zăcăminte de cărbuni superiori, iar pe de alta — de orientarea crescîndă a cărbunelui spre noi utilizări (combustibili pentru termocentrale, materie primă în industria chimică etc.).

Producţia mondială de cărbune

(în milioane tone)

Ţara	1938	1948	1958	1968 Total	1968 din care: huilă	1968 din care: lignit
Total mondial						
din care:	1588,0	1728,9	2432,6	2607,0 [1]	...	...
Uniunea Sovietică	128,0 [2]	208,2	496,1	594,0	455,7	138,3
Statele Unite	355,0	595,7	391,6	505,0	500,7	4,3
R. D. Germană	...	112,8	217,9	248,7	1,6	247,1
R. F. a Germaniei	...	164,9	243,8	213,7	112,2	101,5
Anglia	231,0	212,8	219,3	166,7	166,7	—
Polonia	...	75,3	102,5	155,5	128,6	26,9
Cehoslovacia	...	40,3	80,8	100,7	25,9	74,8
India	...	30,6	46,1	74,9	70,8	4,1
Australia	...	21,8	32,6	64,2	40,9	23,3
Japonia	...	36,3	51,3	46,9	46,6	0,3
Franţa	47,2	45,1	60,0	45,1	41,9	3,2

[1]) Evaluări; [2]) Anul 1937;
Sursa: United Nations, Statistical Yearbook 1966, Monthly Bulletin of Statistics, ianuarie 1970, precum şi unele statistici naţionale.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VIII nr. 26(356)
26
VINERI
26 iunie 1970
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
20 pagini • 2 lei

ÎN PERSPECTIVA CINCINALULUI 1971-1975

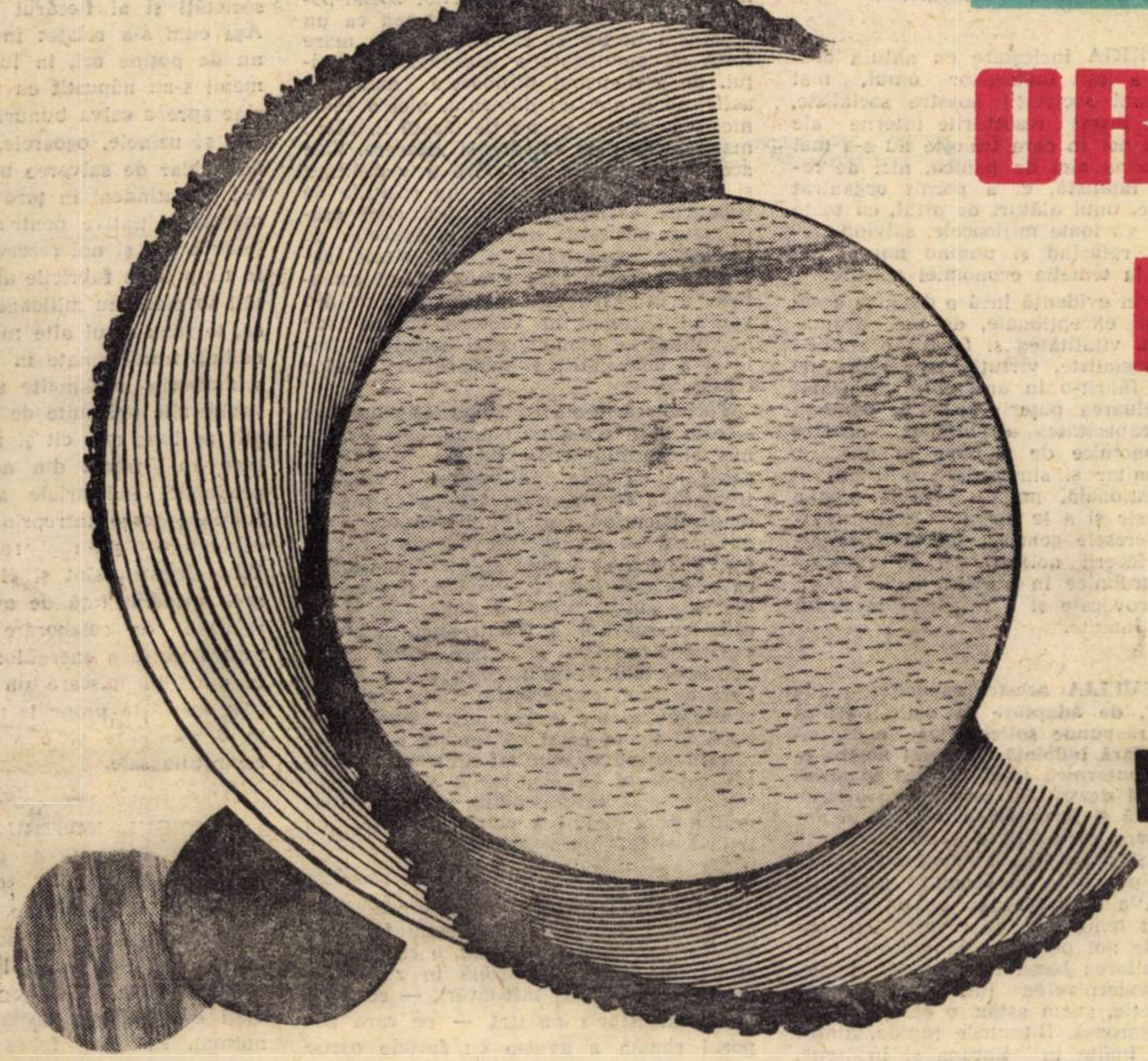

ORIENTĂRI RITMURI NIVELE

INDUSTRIA LEMNULUI

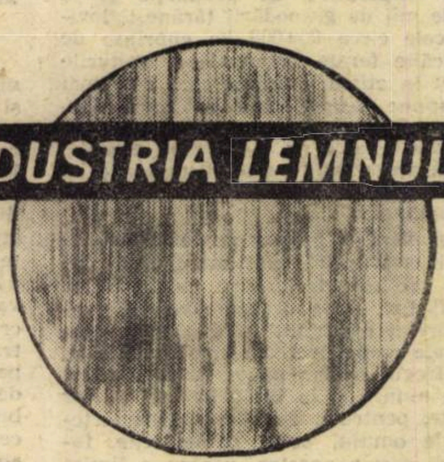

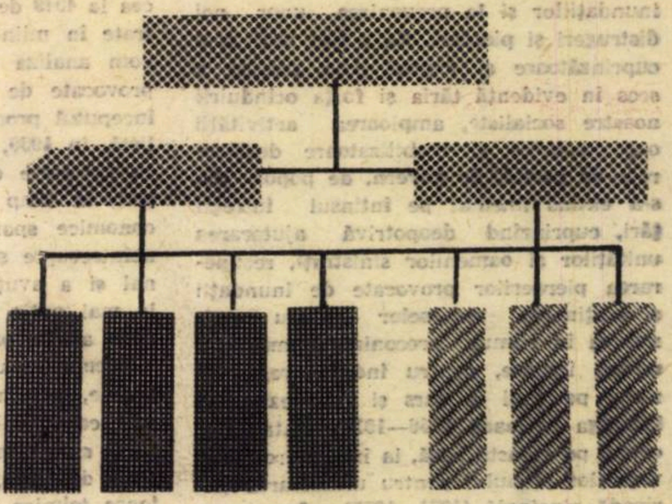

TABLOUL DE BORD AL CONDUCERII. ATRIBUTE ȘI ACTIVITĂȚI

În marea încleștare cu stihia naturii și-a spus cuvîntul

FORȚA ORÎNDUIRII ȘI A ECONOMIEI NOASTRE SOCIALISTE

PROGNOZA ȘI PLANURILE CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

In marea infruntare cu stihiile naturii și-a spus cuvîntul

FORȚA ORÎNDUIRII

ŞI A ECONOMIEI NOASTRE SOCIALISTE

AU TRECUT ZILELE, săptămînile în care poporul nostru, ca un singur om, ca o singură voință, lupta cu forțele naturii, manifestate într-o formă așa de dură și de tragică. Și parcă pe măsură ce ne îndepărtăm de acele zile „fierbinți" — de fapt zile și nopți în care zeci și sute de mii de oameni s-au războit cu apele dezlănțuite pentru a salva vieți omenești, animale și bunuri materiale, au stat de veghe zeci de ore în șir pentru a pune stavilă în calea stihiilor naturii — sîntem inevitabil îndemnați să meditām, să facem comparații, să tragem concluzii, să căutăm explicații eforturilor nebănuite, incredibile chiar pentru mulți străini de aceste meleaguri.

Catastrofica revărsare a apelor, cu revenirile ei, pe alocuri în două și trei rînduri, a provocat fără îndoială mari pagube economiei naționale, a ridicat probleme specifice construcției economice, a mărit brusc solicitările la care aceasta era supusă. Să ne gîndim numai la cele peste 170 de vieți pierdute, și la cele cîteva sute de mii de persoane evacuate, la cele 20 de orașe și cele peste 1200 de sate inundate, cu cele peste 70 000 de locuințe nimicite, la sutele de întreprinderi industriale, de ferme agricole de stat și cooperative de producție și la zecile de mii de gospodării țărănești lovite, cu cele circa 900 000 ha cuprinse de ape, la căile ferate, drumurile și podurile distruse; la atîtea și atîtea care s-ar mai putea spune despre ceea ce apele dezlănțuite au luat sau au avariat în calea lor! Toate acestea au o expresie globală, sintetică, dureroasă: peste 10 miliarde lei pierderi suferite de economia națională și de populație.

Aceste pierderi imense puteau fi fără îndoială incombarabil mai mari, dacă din primele ore ale declanșării calamităților nu ar fi fost forța organizatoare și mobilizatoare a partidului și dacă populația din zonele respective, din cele învecinate, dacă întregul nostru popor nu s-ar fi ridicat la muncă și la luptă în fața apelor revărsate, pentru a opri înaintarea forțelor ostile omului peste pămînturile, fabricile și casele noastre, pentru a limita și înlătura pierderile provocate. S-a declanșat o amplă acțiune pentru crearea și consolidarea digurilor de-a lungul principalelor ape revărsate, mai ales a Dunării care amenința cea mai mănoasă cîmpie a țării; s-au înălțat, supradimensionat și consolidat sute de km de diguri, acțiune în care au participat peste 100.000 de oameni.

Uriașa declanșare de forțe constructive, de energie creatoare care în fața stihiilor turbate ale naturii au devenit mai tumultuoase, nu s-a rezumat la limitarea inundațiilor și la prevenirea unor noi distrugeri și pierderi. Ea a fost mult mai cuprinzătoare și tocmai prin aceasta a scos în evidență tăria și forța orînduirii noastre socialiste, amploarea activității organizatorice și mobilizatoare desfășurate de partid, de guvern, de popor. Ea s-a extins imediat pe întinsul întregii țări, cuprinzînd deopotrivă ajutorarea unităților și oamenilor sinistrați, recuperarea pierderilor provocate de inundații și susținerea resurselor pentru continuarea în ritmul preconizat a mersului nostru înainte, pentru îndeplinirea planului pe anul în curs și cu aceasta pe întreaga perioadă 1966—1970, pentru trecerea, pe această bază, la înfăptuirea prevederilor planului pentru următoarea perioadă cincinală (1971—1975). **Așa cum sublinia nu de mult tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., în aceste împrejurări grele s-a remarcat comportarea exemplară a poporului nostru, unitatea întregii națiuni socialiste, în lupta împotriva primejdiei, eroismul a mii și mii de cetățeni, solidaritatea și întrajutorarea impresionantă a muncitorilor, țăranilor și intelectualilor în efortul pentru depășirea catastrofei, pentru apărarea bunurilor obștești și ajutorarea sinistraților, pentru recuperarea rapidă a pagubelor provocate.**

ÎN APRIGA încleștare cu natura dezlănțuită, a ieșit învingător omul, mai precis omul societății noastre socialiste, care prin înseși resorturile interne ale orînduirii noi în care trăiește nu s-a mai lăsat cuprins nici de panică, nici de resemnare fatalistă, ci a pornit organizat la acțiune, unul alături de altul, cu toate forțele și cu toate mijloacele, salvînd, recuperînd, refăcînd și punînd noi și noi cărămizi la temelia economiei noastre.

A ieșit în evidență încă o dată, în aceste condiții excepționale, de un dramatism acut, vitalitatea și forța orînduirii noastre socialiste, virtuțile societății pe care am făurit-o în anii care au urmat după preluarea puterii de către oamenii muncii, capacitatea alcătuirilor noastre social-economice de a pune în mișcare, în mod unitar și sincronizat, o uriașă energie națională, imense resurse umane și materiale și a le dirija în conformitate cu interesele generale ale țării, în direcția refacerii neîntîrziate, a reintrării cît mai grabnice în normal, a vindecării rănilor provocate și a reluării mersului impetuos înainte.

LA TEMELIA acestei capacități „de manevră", de adaptare la noile condiții și de a răspunde solicitărilor excepționale stă, fără îndoială, edificiul nostru economic, puternica bază tehnică materială creată și dezvoltată prin promovarea cu consecvență și fermitate a politicii de industrializare socialistă a țării. Datorită creșterii și perfecționării continue a forțelor de producție în întreaga economie națională, a orientării an de an a unui volum tot mai mare de investiții pentru crearea de noi obiective economice, pentru dezvoltarea bazei de materii prime, pentru modernizarea întregului aparat de producție, avem astăzi o economie robustă, viguroasă. Ritmurile rapide, dintre cele mai înalte în Europa și în lume, structura complexă a industriei și a economiei, politica de utilizare și valorificare rațională a resurselor de care dispunem au dus la mărirea continuă a potențialului economic al țării, la creșterea capacității de a răspunde diferitelor solicitări, prevăzute și neprevăzute. Să ne gîndim numai ce-ar fi însemnat pierderile provocate de inundații pentru vechea Românie, care nu dispunea decît de o industrie relativ slab și unilateral dezvoltată, iar componenta tehnică principală a bazei materiale a agriculturii se reducea la 4049 de tractoare, și acelea concentrate în mîinile marilor moșieri! Dacă vom analiza cele 10 miliarde pierderi provocate de inundații constatăm că la începutul procesului de construcție socialistă, în 1950, ele ar fi echivalat cu circa jumătate din veniturile bugetului de stat, în timp ce azi, datorită puterii economice sporite ca urmare a creșterii neîntrerupte și rapide a venitului național și a avuției naționale, ele se reduc la mai puțin de 7%, ceea ce reprezintă circa a 14-a parte din bugetul republican.

Tocmai ca urmare a bazei tehnice materiale, puternice și moderne, făurite în anii construcției socialiste a fost cu putință să se mobilizeze, într-un timp extrem de scurt, un întreg arsenal de mijloace tehnice — autocamioane, tractoare, buldozere, excavatoare, flote de vase fluviale, elicoptere și avioane, sisteme moderne de telecomunicații — cantități imense de materiale pentru a ridica noi diguri în calea apelor și a consolida pe cele existente, pentru a salva populația din localitățile inundate, pentru a repune în funcțiune fabricile calamitate.

O DATĂ cu această verificare a forței materiale de care dispunem a ieșit la iveală însă și capacitatea economiei noastre socialiste, a structurilor social-politice noi, socialiste, de a acționa ca un organism unitar și eficient, cu o mare forță de mobilizare a energiilor poporului, de a distribui mijloacele materiale astfel încît nici un domeniu, nici o zonă, nici o localitate să nu fie lăsată în afara marii acțiuni de salvare și refacere. Este aceasta o dovadă grăitoare a viabilității și rolului motor pe care-l au relațiile de producție socialste, în primul rînd proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, consolidată și dezvoltată neîntrerupt, ca urmare a acumulării socialiste, a utilizării unei părți crescînde din venitul național în vederea creării de noi obiective economice și social-culturale și a dezvoltării și modernizării celor existente.

Tocmai ea, proprietatea socialistă, a fost și este baza economică nouă, care a permis și permite convergența intereselor generale cu cele individuale, eliminarea treptată a formelor de egoism și individualism, creînd posibilitatea ca economia națională să se prezinte ca un tot unitar, omogen sau, cum se exprima Lenin, ca o singură fabrică, ce poate fi condusă dintr-un singur birou de administrație. Ea este izvorul noilor relații statornicite în economia noastră națională, între membrii societății, între întreprinderile socialiste de stat, cooperatiste, între ambele aceste forme ale economiei noastre socialiste. Și tot în acest context al noilor realități obiective, rezultat al transformărilor petrecute în structurile social-economice în anii socialismului, se află izvoarele noii atitudini a oamenilor față de muncă și față de avutul obștesc.

AM GĂSIT pentru toate aceste teze, afirmate uneori numai teoretic în lecții sau articole de propagandă, o confirmare strălucită, vie și palpabilă în zilele îndelungatei și durei înfruntări, — cea mai dură din istoria noastră — pe care poporul român a avut-o cu forțele oarbe ale naturii. Poate că cea mai concentrată expresie o constituie faptul că deși inundațiile și pagubele lor au afectat numai anumite zone, lupta împotriva lor și a consecințelor lor s-a transformat, încă din primele zile — la chemarea înflăcărată a partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care împreună cu ceilalți conducători de partid era totdeauna acolo unde se simțea mai mult nevoia de îmbărbătare, de cuvinte și îndrumări înțelepte în acțiunea de salvare și refacere — în cauza comună a întregului popor care unit, ca un singur om, ca o singură voință, a desfășurat o muncă de salvare, de limitare, eliminare și prevenire a pagubelor, pentru normalizarea situației și continuarea mai departe a avîntului economic. Ce poate fi mai elocvent pentru demonstrarea noilor relații socialiste, decît faptul că în timp ce unele fabrici și uzine erau sub apă, sau munceau pentru repunerea în funcțiune a capacităților de producție, altele nu numai că își trimiteau reprezentanții aci pentru a ajuta la refacere, dar se și angajau să dea producții suplimentare pentru economia națională? Și ce ne poate convinge mai bine despre forța și caracterul principial nou, socialist al agriculturii noastre cooperatiste, ca eforturile sporite pentru creșterea producției agricole și sporirea livrărilor la fondul central al statului, afirmate în zonele neafectate de inundații, pentru a asigura aprovizionarea industriei și a populației?

În aceste împrejurări s-a manifestat cu toată amploarea, cît de adînc este înrădăcinată în conștiința oamenilor muncii ideea de proprietari ai mijloacelor de producție, că avuția socială reprezintă izvorul progresului și bunăstării întregii societăți și al fiecărui individ în parte. Așa cum s-a relatat în acele zile grele, nu de puține ori, în lupta cu apele oamenii s-au năpustit cu toată dăruirea de sine spre a salva bunurile obștești, fabricile și uzinele, ogoarele, fermele — înainte chiar de salvarea bunurilor personale; pretutindeni în țară au apărut nenumărate inițiative pentru punerea în valoare a noi și noi rezerve ale producției; în timp ce în fabricile afectate de calamități se pierdeau milioane de ore de muncă, le luau locul alte milioane de ore de odihnă transformate în ore de muncă în schimburile prelungite și duminicile devenite zile obișnuite de lucru. Ca urmare, atît pe luna mai cît și pe cele cinci luni care au trecut din acest an, planul producției industriale a fost îndeplinit. Aproape toate întreprinderile industriale calamitate și-au reluat activitatea. Toate acestea sînt și ele o mărturie a noii atitudini față de avutul obștesc, a relațiilor de colaborare și întrajutorare tovărășească, a energiilor pe care le poate pune în mișcare un popor care și-a luat soarta în propriile mîini și-și făurește o orînduire și o viață conforme cu aspirațiile sale.

ÎNTREGUL NOSTRU popor a apărut în aceste momente de grea încercare ca o mare familie strîns unită, condusă de o singură voință și de un singur țel: apărarea avuției naționale, a bunurilor făurite cu atîta trudă, limitarea și reducerea pierderilor și repunerea întregii vieți economice și sociale pe un făgaș normal. În acest fel s-a verificat încă o dată ca un izvor al forței societății noastre, unitatea moral politică a poporului rezultată în urma transformărilor petrecute în baza politică, economică și socială a societății, ca urmare a victoriei depline a socialismului pe pămîntul românesc.

Totodată, în aceste împrejurări s-a verificat încă o dată marea însemnătate social-politică a rolului conducător al partidului, capacitatea și eficiența întregului mecanism de funcționare și conducere planificată a economiei naționale. Era necesară o coordonare riguroasă a tuturor acțiunilor și activităților, elaborarea operativă de măsuri adecvate și dirijarea cu exactitate a mijloacelor spre locurile de importanță primordială. Trebuia, de asemenea asigurate funcționarea ireproșabilă a sistemului informațional din zonele calamitate către organele centrale și o transmitere extrem de operativă a deciziilor și indicațiilor de aci în jos. Un uriaș rol organizator l-a avut acțiunea concretă și promptitudinea intervențiilor conducerii superioare de partid, a guvernului, a ministerelor și celorlalte organe centrale, precum și a organelor locale de partid. S-a dovedit astfel justețea și eficiența a înseși principiilor de organizare a conducerii societății noastre, în primul rînd a centralismului democratic și a apropierii conducerii de producție.

Toate acestea ne dau convingerea că, deși pierderile și greutățile pe care le avem de învins sînt mari, vom reuși să refacem totul și să mergem mai departe, că prin eforturile noastre unite și tenacitatea poporului atît de încercată în acele zile, întregul curs al construcției socialiste își va continua ritmul dinamic, continuu ascendent.

ECONOMIE NAȚIONALĂ

ÎN PERSPECTIVA CINCINALULUI 1971-1975

ORIENTĂRI, RITMURI, NIVELE

Mihai SUDER
ministrul industriei lemnului

DEZVOTAREA ÎN RITM SUSȚINUT a industriei de exploatare, prelucrare a lemnului, celulozei și hîrtiei, reflectă orientarea dată de partid privind valorificarea superioară și complexă a uneia din principalele resurse naturale ale țării noastre : lemnul. *Este edificator în această privință faptul că producția globală industrială a anului 1970 va fi cu 38% mai mare față de 1965.*

În actualul cincinal, industria lemnului a beneficiat de importante fonduri de investiții pentru construcția de noi obiective industriale, modernizarea și extinderea capacităților existente. Ca urmare, în actualul cincinal au fost puse în funcțiune numeroase complexe de prelucrare a lemnului și fabrici separate pentru producția de mobilier, combinate și fabrici de celuloză, hîrtie și cartoane. De asemenea, au fost construite peste 8500 km drumuri, deschizîndu-se noi bazine forestiere și scurtîndu-se substanțial distanțele de scosapropiat ale lemnului din păduri. Unitățile de exploatare au fost dotate cu noi tipuri de utilaje, mecanisme și cu un numeros parc de mijloace auto pentru transportul materialului lemnos.

Dezvoltarea bazei tehnico-materiale în industria lemnului, celulozei și hîrtiei a creat premise favorabile ridicării pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități de producție.

Pe toate fazele, cote inalte ale valorificării

MĂSURILE aplicate în cadrul acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii, precum și extinderea procedeelor tehnologice avansate atît la exploatare cît și la prelucrarea industrială, au condus la obținerea unor însemnate realizări în valorificarea superioară a lemnului.

În exploatările forestiere s-au redus într-o proporție însemnată pierderile de exploatare și consumul tehnologic, consumul de lemn în instalații pasagere, a crescut indicele de utilizare a masei lemnoase. În acest an, indicele de folosire a lemnului în scopuri industriale a ajuns la 75% față de 71% în 1965. În 1970 se prevede a se realiza un spor de 200 000 mc bușteni pentru industrializare, în condițiile reducerii volumului total de lemn exploatat față de anul trecut, prin măsuri tehnice și organizatorice privind îmbunătățirea tehnologiilor de exploatare, lărgirea gamei de specii și folosirea lemnului de mici dimensiuni la prelucrarea industrială. Prin valorificarea lemnului mărunt și diminuarea pierderilor de exploatare la 4%, s-a obținut în actualul cincinal însemnate economii de lemn.

Un rol important în creșterea indicelui de utilizare și micșorarea pierderilor, precum și în scăderea consumului tehnologic, l-a avut mecanizarea lucrărilor de recoltare, mișcare ,încărcat și transport al lemnului din pădure. În acest an, se realizează indici de mecanizare ridicați : 92,4% la doborît-secționat, 60,8% la scosapropiat, 65% la încărcat, față de 59%, 50,6% și respectiv 36,9% cît s-a înregistrat în 1965.

Marile complexe de prelucrare a lemnului cu profil diversificat, dotate cu instalații și mașini de înaltă tehnicitate și de mare randament, asigură valorificarea lemnului în semifabricate superioare și produse finite, realizîndu-se un indice de utilizare a lemnului brut de 75-80%.

Progrese calitative în structura producției

CONCOMITENT cu sporirea indicilor de folosire a masei lemnoase, s-au petrecut schimbări calitative în structura producției. Astfel, în actualul cincinal a continuat dezvoltarea producției de semifinite superioare din lemn. Producția de placaj, de pildă, a sporit față de 1965 cu 26,5%, lărgindu-se gama sortimentelor pentru cofraje în construcții, pentru vagoane, etc. De asemenea, producția de furnire a crescut de peste 2 ori. Mai bine de 50% din furnire se produc din fag, specie preponderentă în fondul forestier al țării, iar restul din alte specii, în majoritate indigene.

În vederea satisfacerii nevoilor în creștere de produse lemnoase, s-a dezvoltat industria de plăci aglomerate și fibrolemnoase. În 1970, producția de plăci va ajunge la 500 000 tone, față de 262 000 tone în 1965, ceea ce va situa România printre principalele țări europene producătoare de P.A.L. și P.F.L. Este important să arătăm că în industria de plăci se utilizează drept materie primă lemnul rotund subțire și despicat (fag, plop și salcie), precum și, într-o anumită proporție, deșeurile de la prelucrare, creîndu-se astfel posibilitatea creșterii ponderii celui destinat industrializării. Pe de altă parte, plăcile constituie un înlocuitor excelent al cherestelei în diverse domenii. În ultimii 3 ani, de exemplu, prin folosirea plăcilor din lemn s-au substituit circa 3 milioane metri cubi de cherestea.

Orientarea industriei de prelucrare a lemnului spre creșterea ponderii produselor finite s-a oglindit în sporirea producției de mobilier, care dispune de o veche tradiție în țara noastră și de o însemnată bază de materie primă, cu calități deosebite. *În 1970, se realizează o prducție de mobilier de 2 ori mai mare față de 1965, într-o gamă variată de sortimente și modele, cu caracteristici funcționale și estetice mult îmbunătățite, în gabarite corespunzătoare noilor tipuri de locuințe.* Sortimentația de mobilă se îmbogățește continuu cu noi modele de construcție modernă, în stil clasic sau din elemente cu specific național, mult apreciate pe piața internă, ca și peste hotare

Producția de uși și ferestre a urmat o linie ascendentă impusă de dezvoltarea construcțiilor de locuințe, de realizarea de obiective industriale și social-culturale. În perioada actualului cincinal au fost puse în funcțiune noi capacități industriale înzestrate cu linii tehnologice moderne și utilaje avansate pentru fabricarea binalelor de mare serie.

Un ritm susținut de dezvoltare s-a înregistrat în acest cincinal și în producția de celuloză și hîrtie. *Față de 1965, în 1970 se produce cu 70% mai multă celuloză și cu 77% mai multă hîrtie.*

Calitate, eficiență

UN OBIECTIV major urmărit cu perseverență în industria lemnului, celulozei și hîrtiei este *calitatea produselor*, luîndu-se în această direcție ample măsuri pe întreaga filieră a producției : introducerea mărcii de fabrică în marea majoritate a unităților, instituirea unui sever control tehnic de calitate pe întregul flux tehnologic — de la recepția materiei prime și materialelor, pînă la ambalarea, expedierea și transportul produselor către beneficiari : extinderea tehnologiilor moderne, finisarea mobilei, utilizarea unor materiale noi, cu însușiri estetice superioare și durabile. Legea privind asigurarea și controlul calității produselor constituie un nou instrument eficace pentru mobilizarea lucrătorilor, specialiștilor și cadrelor de conducere în vederea respectării condițiilor de calitate, prin stabilirea răspunderilor în sfera producției.

Creșterea eficienței economice se înscrie printre preocupările de bază ale unităților și combinatelor industriale ale Ministerului Industriei Lemnului. Directivele Congresului al IX-lea, Hotărîrile Conferinței Naționale, ca și ale plenarelor C.C. al P.C.R. care au avut loc în această perioadă au fost aplicate cu consecvență prin măsurile luate pentru valorificarea mai intensă a rezervelor interne de creștere a productivității muncii, de reducere a consumurilor specifice de materii prime și materiale și a cheltuielilor de producție. Este edificator faptul că *valoarea producției globale industriale prevăzute pentru actualul cincinal va fi depășit cu 1,7 miliarde lei. Productivitatea muncii în acest an, este mai mare cu 39% decît 1965.*

Măsurile luate pe întregul proces de exploatare și prelucrare a lemnului, în perioada 1966—1970, au condus la *creșterea valorii produselor obținute dintr-un mc de masă lemnoasă exploatată cu 30%*. Totodată, s-a acționat energic pentru micșorarea consumurilor de materii prime și materiale. În mod deosebit s-a avut în vedere reducerea consumului de lemn prin diminuarea pierderilor în procesul de prelucrare a materialului brut și economisirea acestuia la fabricarea diverselor produse finite, în special a mobilierului. Ca urmare, în fiecare an se economisesc zeci de mii de metri cubi de lemn, care se utilizează superior în alte scopuri.

Conjugarea eforturilor pentru creșterea productivității muncii, cu reducerea cheltuielilor materiale și sporirea ponderii produselor cu o valoare ridicată, se finalizează în ridicarea continuă a eficienței economice a unităților și pe ansamblul ministerului. *Față de 1965, volumul beneficiilor pe întreaga ramură de producție a sporit cu 46%.*

Dezvoltarea industriei lemnului, celulozei și hîrtiei a permis nu numai satisfacerea nevoilor pieței interne, ci și sporirea exportului de produse lemnoase. S-a aplicat o serie de măsuri tehnico-organizatorice pentru specializarea unor unități în producția de export, precum și participarea fiecărei fabrici la realizarea unor produse destinate pieței externe. **Efectul acestor măsuri se concretizează în creșterea exportului la produse lemnoase cu 20% în acest an, față de 1965.** În prezent, se livrează mobilă, plăci din lemn, placaj, binale, instrumente muzicale și

(Continuare în pag. 8-a)

- **Producția globală industrială mai mare cu 38% în acest an față de 1965.**
- **În ultimii 5 ani o producție dublă de mobilă într-o gamă variată de sortimente și modele.**
- **De la 262 000 tone plăci în 1965 la 500 000 tone în 1970, România situindu-se printre principalele țări europene producătoare de P.A.L. și P.F.L.**
- **În următorul cincinal o producție globală industrială cu 23% mai mare decît în 1970.**
- **În perioada 1971-1975 se vor construi 93 de fabrici și secții noi și 7 500 km de drumuri forestiere.**
- **În cincinalul viitor, 25% din întreaga producție marfă va fi destinată exportului.**
- **Sporirea beneficiilor și rentabilității producției — principala preocupare.**

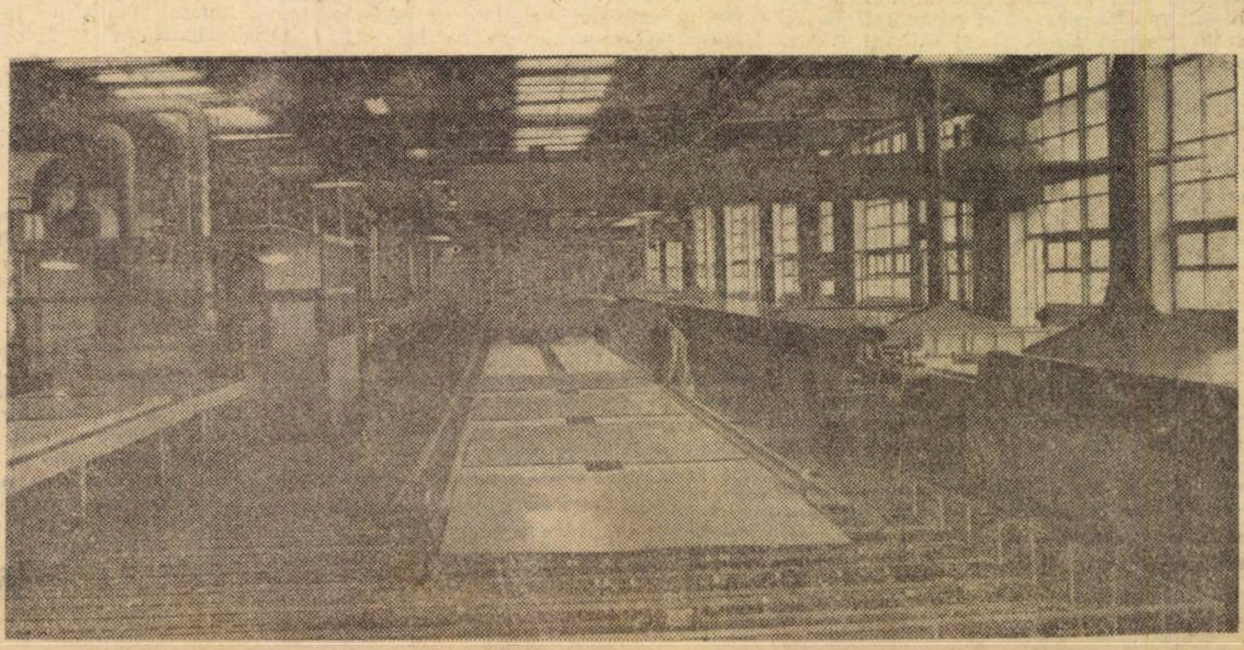

C.I.L. PIPERA : linia de înnobilare a plăcilor fibrolemnoase.

ÎNDEPLINIREA EXEMPLARĂ A PLANULUI PE 1970 — PUNTE SOLIDĂ PENTRU TRECEREA LA NOUL CINCINAL

JUDEȚUL BACĂU

NOI TREPTE ALE DEZVOLTĂRII ECONOMICE

Gheorghe ROȘU
prim-secretar al Comitetului județean Bacău al P.C.R.

ZONĂ de confluență a trei rîuri din Moldova centrală — Bistrița, Siret și Trotuș — județul Bacău se întinde deopotrivă pe munte și șes, pe deal și podiș. Geografia servește minunat economia, oferind numeroase bogății ale subsolului: petrol, cărbune, sare; forța rîurilor transformată în energie, ca și o echilibrată agricultură. Surse de materii prime puse deplin în valoare în ultima vreme, pădurile județului din zonele de deal și munte întregesc un tablou economic exprimat în ramuri diverse: foraj și extracție de petrol, exploatări forestiere, industrie chimică, energetică, ușoară și alimentară.

Statisticile arată că județul nostru deține 3,6% în producția de ansamblu a economiei naționale, ceea ce ne situează pe un loc fruntaș (8) între cele 39 județe ale țării. Trebuie făcută încă de la început precizarea că **economia județului Bacău este foarte tînără, într-o continuă dezvoltare** (avînd un suport material complex și solid), departe de a-și fi relevat toate posibilitățile existente, atît ca sursă de materii prime, ca amploare, ca randament, dar mai ales ca punere în valoare a capacității și energiei oamenilor de pe aceste meleaguri. Vorbind despre potențialul economic al județului Bacău relev faptul că industria chimică deține în totalul producției o pondere de 25,1%, energia electrică 12,8%, industria alimentară 10,2%, industria extractivă 20,4%. Industria lemnului, care împreună cu industria hîrtiei, tradițională și prestigioasă, însumează 13,9%. În ultimii ani o atenție sporită s-a acordat dezvoltării unităților industriei ușoare și alimentare.

Agricultura, la rîndul său, ramură de bază a economiei, după marile procese transformatoare prin care a trecut, cunoaște în prezent un avînt fără precedent. Ca urmare a înzestrării tehnice și materiale, a perfecționării organizatorice și a avîntului muncii generat de ridicarea conștiinței țărănimii cooperatiste, s-au înregistrat în ultimii ani creșteri importante a producției la ha. În 1967—1969, de pildă, în comparație cu anii 1960—1962, producția de grîu la ha a crescut cu 323 kg., la porumb cu 300 kg., la sfeclă de zahăr cu 2470 kg. O atenție deosebită s-a acordat și se acordă sectorului zootehnic. La nivelul anului 1969, producția animalieră reprezenta 54,7% din totalul producției globale agricole, fiind deci preponderentă. Desigur, în zootehnie nu se poate afirma că s-au înregistrat creșteri spectaculoase dar, în ultimii ani, s-au pus bazele unei dezvoltări substanțiale în perspectivă. În acest sens Hotărîrile adoptate de plenara C.C. al P.C.R. din 19—20 martie a.c., cît și recenta Hotărîre a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri privind îmbunătățirea prețului de cumpărare a animalelor și produselor animaliere, precum și alte măsuri de stimulare a dezvoltării zootehniei, constituie premisele dezvoltării unei puternice baze materiale atît prin investiții în zootehnie, prin stimularea producătorilor la contractare, cît mai ales prin crearea fermelor specializate de alură industrială.

ANUL 1970, ultimul an al actualului cincinal, cînd se prelimină posibilitățile abordării cu noi succese a viitorului plan de cinci ani, a găsit județul Bacău antrenat într-un efort susținut, pentru îndeplinirea și depășirea planului și a angajamentelor asumate în toate sectoarele producției materiale. Ca urmare, **în primele 5 luni ale anului producția globală s-a realizat în proporție de 102,1%, depășindu-se sarcinile de plan cu peste 67 milioane lei.** S-au obținut suplimentar importante cantități de cauciuc sintetic, policlorură de vinil, fenol, hîrtie, țesături tip lînă, cherestea, antidăunători, mobilă etc. — parte din acestea fiind destinate exportului, ceea ce contribuie la depășirea angajamentului anual cu peste 2 milioane lei valută. **În domeniul investițiilor, din 1 592 513 mii lei s-au realizat în cinci luni 648 491 mii lei, adică 40,7%.**

În perioada ce a trecut de la începutul anului județul nostru a avut de înfruntat și unele greutăți, majoritatea fiind provocate de calamitățile naturale. În afara inundării unor zone pe aproape 11 000 ha teren arabil, au avut loc și numeroase alunecări de teren. Calamitățile au distrus și avariat peste 1350 case, aproape 700 de alte construcții gospodărești, sute de hectare de plantații de vii și livezi și zeci de hectare de pădure. Economia forestieră a avut cel mai mult de suferit prin cele peste 70 000 mc doborituri în locuri greu accesibile, precum și din cauza rupturilor de drumuri, poduri, avarierea utilajelor și instalațiilor de scos-apropiat. S-au distrus, de asemenea, zeci de km de drumuri și șosele, poduri, iar pe suprafețe întinse stratul de sol fertil a fost spălat prin viituri puternice.

În cadrul acțiunilor vizînd diminuarea efectelor calamităților și normalizarea vieții economice și sociale, la loc de frunte stau inițiativele colectivelor tuturor unităților de a lucra peste program, **hotărîrea de a suplimenta angajamentele luate în începutul anului și de a da o producție marfă în valoare de peste 137 milioane lei, adică de 2,26 ori mai mare decît angajamentul inițial. Pe ansamblul județului, materializarea angajamentelor se va concretiza în realizarea peste plan, în 1970, a 2500 tone cărbune brun, 6200 tone sare solidă, 2500 tone țiței, 2500 tone produse petroliere, 300 tone hîrtie, 2700 mc cherestea, 100 tone plăci fibrolemnoase, 300 000 m țesături etc.** La aceste angajamente cantitative se adaugă reducerea cheltuielilor de producție cu 38 milioane lei (ceea ce reprezintă de 2,13 ori valoarea angajamentului inițial), creșterea beneficiilor cu circa 57 milioane lei. În prezent toate colectivele de muncă sînt preocupate să-și respecte cuvîntul dat.

ÎN VIITORUL plan cincinal un accent deosebit este pus în județul nostru pe dezvoltarea unor ramuri de bază: industria constructoare de mașini va cunoaște un ritm mediu anual de 20,4%, industria chimică de 9,9%, industria ușoară și alimentară 7,2% și respectiv 7,3%. In anul 1975, aproape 50% (mai exact 48,5%) din totalul producției industriale a județului o va deține industria chimică, urmată de cea a energiei electrice și termice, de industria construcțiilor de mașini.

Producția globală agricolă va cunoaște o creștere în 1975 de 49,7%, față de prevederile din 1970. Sporurile cele mai mari se vor obține la producția zootehnică. Luînd ca bază anul 1970, această importantă ramură a agriculturii va avea un spor de 70,3%.

Investițiile urmează să sporească în cincinalul 1971—1975, față de perioada 1966—1970, cu 86,8%. Din totalul investițiilor pe județ, principalelor ramuri (petrol, chimie, energie electrică și termică) le revin 62,4%. Între obiectivele noi ale cincinalului viitor se înscriu: 2 grupuri de 50 MW la Întreprinderea de centrale termoelectrice Borzești pentru asigurarea cu energie electrică a platformei Borzești; extinderea capacității de producție la cauciuc sintetic cu încă 30.000 tone, o nouă instalație de cauciuc poliizoprenic de 45.000 t/an, dezvoltarea masivă a producției de policlorură de vinil, fenol, acetonă, insecticide și fungicide toate

(Continuare în pag. 5-a)

JUDEȚUL TIMIȘ

PROGRAM COMPLEX DE VALORIFICARE A RESURSELOR

Mihai TELESCU
prim-secretar al Comitetului județean Timiș, al P.C.R.

JUDEȚUL nostru dispune de o structură economică complexă. În actualul cincinal, ca urmare a sprijinului acordat de conducerea de partid și de stat, prin alocarea unor importante fonduri de investiții, s-a dezvoltat și modernizat baza tehnică-materială a industriei, agriculturii și altor sectoare ale economiei. Au intrat în funcțiune noi capacități de producție la Întreprinderile „Electromotor", „Electrobanat", „Victoria", „Azur", „6 Martie", „1 Iunie", Fabrica de pîine, Antrepozitul frigorific din municipiul-Timișoara, Întreprinderea de prelucrare a tulpinelor de cînepă din Sînnicolaul Mare, Industria textilă Lugoj, Uzina „Ciocanul"-Nădrag etc. În agricultură au fost date în folosință mari complexe zootehnice la Beregsău, Birda, Giarmata și Orțișpara, sere legumicole de tip industrial la Timișoara, Lovrin, Tomnatic, Jimbolia și Variaș și au fost executate ample lucrări de desecări și irigații.

Ca urmare a eforturilor depuse de oamenii muncii — români, germani, maghiari, sîrbi și de alte naționalități — sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, a aplicării în viață a studiilor și măsurilor privind organizarea științifică a producției și a muncii, a ridicării nivelului tehnic al producției, utilizării raționale a capacităților de producție și a forței de muncă, producția industrială a județului Timiș a crescut într-un ritm superior prevederilor actualului cincinal. **În acest an vom realiza o producție de aproape 11 miliarde lei, cu 700 milioane lei mai mult decît s-a prevăzut inițial. Sporul de producție, pe întreaga perioadă 1966—1970 va depăși valoarea de 2 miliarde lei.** Ritmul înalt de dezvoltare a tuturor sectoarelor de activitate, face ca județul nostru să dețină în prezent o pondere însemnată în economia țării, dînd 3,7% din producția globală industrială și 5,7% din producția globală agricolă. Industria timișeană realizează din producția națională 33% la motoare electrice de 0,25kW, 6,7% din țesături de lînă și tip lînă, 17% la tricotaje de bumbac și tip bumbac, 14% la încălțăminte, 22,7% la lacuri și vopsele, 35,2% la țigle, 6,2% la conserve de carne, 8,3% la zahăr etc.

Realizări remarcabile s-au obținut și în agricultură. **Producția vegetală a județului a fost în anul 1969 cu 19% mai mare decît în 1965, iar producția animalieră a crescut în aceeași perioadă cu 26,5%.** Succesele obținute în dezvoltarea întregii agriculturi, rod al hărniciei și priceperii țărănimii, al tuturor lucrătorilor și specialiștilor din această ramură, au situat județul Timiș pe locul II în întrecerea socialistă desfășurată în anul 1969.

BILANȚUL primelor cinci luni ale acestui an confirmă eficiența măsurilor stabilite de comitetul județean de partid privind valorificarea superioară a tuturor resurselor de care dispune economia județului nostru. **Planul producției industriale a fost îndeplinit în proporție de 102,6%, livrîndu-se peste prevederi produse în valoare de aproape 124 milioane lei, din care însemnate cantități de motoare electrice, macarale și poduri rulante, țesături, cărămizi, țiglă și alte produse.** Cele mai înalte cote ale producției industriale au fost atinse în cursul lunii mai. **Realizarea, în această lună, a unei producții suplimentare de peste 30 milioane lei este cu atît mai remarcabilă, cu cît a fost obținută în condițiile unei lupte fără preget pentru prevenirea și combaterea inundațiilor.** Comitetul județean de partid a concentrat importante forțe umane și mijloace materiale pentru supraînălțarea și consolidarea digurilor de protecție ale rîurilor Mureș, Timiș, și Bîrzava, punînd la adăpost de distrugere numeroase localități și peste 100 000 de ha din solul cel mai fertil al județului.

Deși, prin aceste măsuri, pagubele au fost mult limitate, economia județului a înregistrat totuși anumite pierderi. În această perioadă a fost întreruptă activitatea la Periam și Sînnicolaul Mare, iar o parte din forțele întreprinderilor de transporturi și construcții au fost angajate zi și noapte pentru efectuarea lucrărilor de apărare împotriva inundațiilor. **Pagubele estimate în economia județului se cifrează la peste 70 milioane lei, din care mai mult de 60 milioane lei reprezintă pierderi cauzate de distrugerea culturilor, iar 10 milioane lei producție nerealizată de întreprinderile amintite și contribuția unităților economice pentru prevenirea inundațiilor.** În lumina indicațiilor conducerii partidului, oamenii muncii din județul Timiș, în frunte cu comuniștii, au trecut cu toate forțele la înlăturarea efectelor provocate de calamități, la recuperarea pierderilor. În momentul de față întreprinderea de prelucrare a tulpinelor de cînepă din Sînnicolaul Mare și Fabrica de pălării din Periam își desfășoară activitatea normal urmînd să recupereze, pînă la finele semestrului I a.c., întreaga producție nerealizată în luna mai. Și-au intensificat eforturile pentru recuperarea în cel mai scurt timp a restanțelor și unităților de transporturi și construcții.

PUTERNIC angrenați în efortul general, al întregului popor, oamenii muncii de pe cuprinsul județului desfășoară o muncă entuziastă în vederea ridicării activității economice la nivelul cerințelor ultimului an al cincinalului. În toate întreprinderile au fost analizate resursele de sporire a producției, depistîndu-se noi posibilități de valorificare mai deplină a rezervelor interne. Pe această bază, organizația noastră județeană de partid a suplimentat angajamentele luate la începutul anului, atît în industrie, cît și în agricultură. **Anul acesta industria județului va da peste plan o producție marfă de 200 milioane lei, față de 100 milioane lei cît prevedea angajamentul inițial, va livra la fondul pieței produse în valoare de 50 milioane lei, față de 30,4 milioane lei, iar la export mărfuri în valoare de 12 milioane lei valută, cu 4 milioane lei valută mai mult decît s-a prevăzut anterior.**

Eforturile muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor sînt orientate îndeosebi spre obținerea unor însemnate cantități de produse de primă necesitate pentru realizarea programului elaborat de conducerea partidului privind refacerea și normalizarea activității economice și sociale. **Colectivele întreprinderilor producătoare de materiale de construcții, de exemplu, s-au angajat să dea peste prevederile planului anual 5,1 milioane bucăți cărămizi, față de 400 000 cît își propuseseră inițial.** Considerabil au sporit, de asemenea, **angajamentele unităților constructoare de mașini, care vor realiza peste plan, 12 500 kW motoare electrice, 65 instalații de ridicat și transportat, numeroase alte utilaje și piese de schimb, necesare repunerii în funcțiune a întreprinderilor din zonele calamitate, precum și dotării obiectivelor aflate în construcție.**

Organele și organizațiile de partid, comitetele de direcție și consiliile de administrație vor milita și în continuare ca sporul de producție să se obțină în condițiile creșterii eficienței economice. Depășirea volumului producției va fi realizată în mare măsură prin folosirea materiilor prime și materialelor economisite. În această direcție, **angajamentul reînnoit prevede economisirea a 1200 tone metal, 40 tone fire și fibre textile, 30 000 mp piele, 2000 mc material lemnos, 1500 tone**

(Continuare în pag. 5-a)

REFLECȚII

AZI NU SCRIU; AZI TRANSCRIU

acad. Grigore C. MOISIL

— Mă, tu toată ziua scrii la „Viața economică". Mai ai timp să și citești ?

— Să-ți dovedesc. E o carte „Știința despre știință", publicată în 1968 de Editura Politică. Am ajuns la pagina 63. Acolo scrie despre agricultura americană : „Mai puțin de 7% din forța de muncă din S.U.A. lucrează astăzi în agricultură..., majoritatea alimentelor consumate de locuitorii marilor și micilor orașe din S.U.A. provin de la mai puțin de 1 milion de ferme. Pentru aprovizionarea cu alimente sînt mai importanți cei 2 milioane de muncitori industriali care produc îngrășăminte, unelte și mașini agricole și prelucrează și ambalează alimentele, decît fermierii și muncitorii agricoli folosiți de ei. Dar mai importanți încă decît fermierii sau muncitorii industriali sînt cei circa o sută de mii de tehnicieni agricoli care mențin productivitatea agricolă a națiunii pe o linie permanent ascendentă".

— Nu se poate spune că lucrezi operativ. Dacă n-ai citit decît 63 de pagini, n-ai dreptul să te lauzi. Eu chiar mă mir că, cu cititul, ai ajuns la o carte din 1968. Ce faci restul timpului ?

— Știi, meseria mea de bază nu e agricultura. Da tot mă gîndesc. Dacă o fi cum zice el, domnul Gerard Piel (eu cred că e un om priceput ; văd că i s-a dat și un premiu cu care îl laudă editura : Premiul „Kalinga") ; asta înseamnă că cei vreo sută de mii de tehnicieni agricoli „care mențin productivitatea agricolă a națiunii pe o linie permanent ascendentă" știu cum s-o facă.

— De bună seamă că știu.

— De unde știu ?

— Le-o fi spus și lor vreun profesor, or mai fi citit prin cărți, de unde vrei să știu eu de unde știu ei ? Asta nu e treaba mea.

— Îmi îngădui să spun că asta e treaba mea. Cei o sută de mii de tehnicieni au învățat de undeva. Asta e punctul unu. El zice că „mențin productivitatea pe o linie permanent ascendentă". Adică azi e productivitatea mai mare decît ieri, mîine va fi mai mare decît azi. Asta înseamnă că introduc permanent mijloace noi de ridicare a productivității. Adică mereu e cineva care-i învață cum să ridice productivitatea. Asta e punctul doi.

Să stăm să ne gîndim. Cei 100 000 de tehnicieni au nevoie de profesori. Dar ei au nevoie să învețe continuu. Uneori se socotește cam un profesor la 10 studenți. Învățămîntul acesta nu e dat însă tot anul, ci numai o parte din an, cîteva luni. Să zicem că pe an am un profesor la 50 de tehnicieni. Asta face vreo 2000 de profesori de tehnicieni. Acești profesori vor face lecții despre metodele noi. Dar ei înșiși trebuie să învețe aceste metode. Cam o jumătate de timp predau și o jumătate de timp învață. Deci am nevoie de vreo 4 000 de profesori de tehnicieni.

Acești profesori de tehnicieni învață și ei de la profesori. Am deci nevoie de vreo 40 de profesori de profesori (în limbajul obișnuit ei sînt numiți profesori de universitate).

Acești profesori predau. Ce ? Descoperirile oamenilor de știință. Cîți oameni de știință trebuie să facă descoperiri care să se aplice imediat în agricultură ?

Să le numim descoperiri de gradul I de aplicabilitate. Eu nu știu să le enumăr, că nu sînt agricultor. Da văd că sînt plicuri cu semințe, săculețe și saci mari cu îngrășăminte, lucruri care se vînd în sticle, în borcane, unele pentru griu, altele pentru cai.

Mai știu că se fac irigații și tractoare, că acestea sînt proiectate și calculate de alți oameni care aplică imediat ceea ce am numit descoperirile de gradul I de aplicabilitate în tot felul de științe : și mecanică, și botanică, și biologie și economie.

Dar aceste descoperiri de gradul I de aplicabilitate unde sînt făcute ? În institutele de cercetări departamentale. Dar cercetătorii din aceste institute departamentale de unde învață cum să ajungă la rezultate de o aplicabilitate imediată ?

Munca aceasta voi încerca s-o descriu altă dată. Dar nu pot să trec cu vederea faptul că descoperirile de gradul I de aplicabilitate sînt fundate pe descoperirile despre care voi spune că au gradul II de aplicabilitate. Acestea sînt descoperirea legilor naturii. Despre acestea se știe că vor fi aplicate, dar nu se poate ști cînd se face descoperirea, nici cînd, nici cum va fi aplicată.

Eu n-am vizitat o fermă de mare productivitate. Dar mă gîndesc. Întrebuințează electricitate ? Eu cred că da. Cum plătește ea descoperirile lui Faraday și Ohm, ale lui Coulomb și Ampère ? Și-a atîtor altora care, în laboratoare de cercetări fundamentale, au făcut descoperirile fără de care nu aveam industria electrotehnică de azi. Întrebuințează aparate de radio și de televiziune ? Eu cred că da. Cum plătește ea ecuațiile lui Maxwell, experiențele lui Hertz, ale lui Popov, ale lui Branly ? Ridicîndu-le monumente după moarte ?

Dar pe Galileu, care a fondat mecanica, dar pe Newton, pe Leibnitz ? Toată cohorta de oameni de știință, care au făcut cercetări fundamentale, pe care unii le numesc „de aplicabilitate neplanificabilă", pe care aci le-am numit de „aplicabilitate de gradul II", vine să-și ceară drepturile de autor, de descoperitor.

JUDEȚUL BACĂU

(Urmare din pag. 4)

la Grupul industrial de petrochimie Borzești. Fabrica Letea va fi înzestrată cu încă o mașină de hîrtie ziar de 50.000 t/an, Complexele de prelucrare a lemnului din Bacău și Comănești cu cîte o fabrică de plăci aglomerate de 5000 și, respectiv 35.000 tone anual.

Se vor aloca importante fonduri de investiții pentru dezvoltarea capacităților de producție la Fabrica de șuruburi și Uzina metalurgică-Bacău, iar în industria ușoară, paralel cu dezvoltarea și reutilarea unităților existente, se vor construi o fabrică de piele sintetică și alta de articole tehnice din cauciuc.

În agricultură, investițiile se vor orienta către construirea a două complexe pentru creșterea porcilor de cîte 150.000 capete/an ; 4 complexe de vaci în ferme I.A.S. ; o fabrică de nutrețuri concentrate de 180.000 t/an (legată de cele 2 complexe de porci) ; 600 ha plantații vii în I.A.S. ; un complex de sere la Borzești. O atenție mai mare se va acorda amenajării de irigații în sisteme mari ca cele din Dămienești — Rogoaza, Itești-Bistrița, precum și combaterii eroziunii solului în bazinul Berheci — Zeletin. Unitățile agricole cooperatiste vor fi înzestrate pînă în 1975, din fonduri proprii și necentralizate, cu complexe moderne, specializate pentru 15.000 porcine, 45.000 berbecuți, 13.000 bovine. Se vor construi grajduri pentru încă 6000 taurine și complexe avicole care în 1973 vor atinge 600.000 capete.

SUCCINTUL tablou al economiei județului Bacău evidențiază faptul că în timp ce toate zonele limitrofe municipiului Bacău cunosc o accentuată dezvoltare industrială, centrul administrativ bate pasul pe loc. De altfel, această situație este valabilă și pentru cincinalul pe care-l încheiem, cît și pentru cel următor. Teritorial (cel puțin din cît se cunoaște pînă la data aceasta), orașului Bacău îi sînt destinate mult mai puține investiții decît orașului Gheorghe Gheorghiu-Dej ce va determina ca, la sfîrșitul perioadei 1971—1975, capitala de județ să aibă — fără un motiv întemeiat — o pondere și mai mică decît în prezent în producția industrială globală a județului. Trebuie remarcat că municipiul Bacău dispune de condiții optime pentru amplasarea unor puternice unități industriale : însemnate resurse de forță de muncă, de apă, de energie electrică, gaze, se află la confluența unor principale artere de circulație rutieră și feroviară etc.

În legătură cu dezvoltarea economică a județului Bacău se impun și alte cîteva propuneri de care credem că organele centrale de resort vor ține seama :

● existența zăcămintelor de sare (care se estimează a putea fi exploatate încă 1700 de ani) creează condiții pentru amplasarea unor noi obiective care să valorifice această bogăție naturală ;

● rafinăriile din județ expediază astăzi cantități masive de benzină la instalația de piroliză de la Pitești și primesc de la aceasta o serie de semifabricate. Ar fi rațional să se construiască o instalație de piroliză de 100.000 tone la Borzești pentru a se evita costurile mari ocazionate de transport ;

● se impune extinderea Fabricii de bere din Bacău de la 400.000 hl la 650.000 hl, deoarece investiția specifică ar fi de 143 lei/hl, față de 305 lei/hl investiție specifică la capacitatea inițială ;

● este necesar ca organele centrale competente să dea curs propunerilor județului de a se devansa alocarea investițiilor pentru dezvoltarea producției de policlorură de vinil la Grupul industrial de petrochimie Borzești, a complexelor de creștere și îngrășare a porcilor de la I.A.S. și reutilarea Fabricii de zahăr Sascut (care nu mai poate funcționa în condițiile actuale, cu totul necorespunzătoare)

AM RIDICAT toate aceste probleme nu pentru a face o demonstrație a puterii economice a județului — sîntem conștienți că mai sînt încă nenumărate resurse care stau în stare latentă — ci pentru a arăta că partidul duce o politică științifică de dezvoltare multilaterală și echilibrată a tuturor zonelor țării, chiar și a acelora care cu 25 de ani în urmă erau considerate improprii dezvoltării industriale. Atît Valea Bistriței cît mai ales Valea Trotușului au devenit zone ale unei industrii moderne, superior utilate, și ale căror produse sînt căutate în multe țări. Am mai intenționat să arătăm că dispunem de mult mai multe posibilități și că oamenii muncii de pe cuprinsul județului Bacău, sub directa îndrumare a organelor și organizațiilor de partid, sînt hotărîți să depună eforturi sporite pentru a aduce o contribuție mai substanțială la dezvoltarea continuă a economiei patriei.

JUDEȚUL TIMIȘ

(Urmare din pag. 4)

combustibil convențional, 1 milion kWh energie electrică și altele. O recentă plenară a comitetului județean de partid a stabilit un ansamblu de măsuri, care vizează gospodărirea cu grijă a materiilor prime și materialelor, reducerea consumurilor specifice, pe calea reproiectării a numeroase produse, modernizării tehnologiilor de fabricație, utilizării pe scară mai largă a înlocuitorilor de metal, piele etc. **Noile angajamente prevăd, de asemenea, o creștere a productivității muncii pe salariat, peste prevederile planului — de la 600 lei la 800 lei — reducerea cheltuielilor de producție de la 20 milioane lei la 30 milioane lei și sporirea beneficiilor suplimentare de la 25 milioane lei la 50 milioane lei.**

În același timp, organizațiile de construcții, pentru a veni în sprijinul obținerii unor producții suplimentare, s-au angajat să pună în funcțiune înainte de termen, pe lîngă cele 7 obiective industriale și agricole stabilite inițial, noile țesătorii de la Combinatul textil din Lugoj și Complexele zootehnice intercooperatiste de la Giroc și Peciul Nou care, în final, vor avea o capacitate de 72 mii păsări, respectiv 30 000 porci. **Oamenii muncii din agricultură s-au angajat să realizeze — peste prevederile cuprinse în chemarea organizației județene de partid Timiș — 1 150 tone legume, 500 tone carne, 3 700 hl lapte, 500 000 ouă și alte produse.** Rezultatele dobîndite pînă în prezent, elanul cu care se lucrează în aceste zile în fabrici, pe șantiere și pe ogoare, ne dau garanția că angajamentele luate pe 1970 vor fi îndeplinite și depășite.

COMITETUL JUDEȚEAN de partid a acordat o importanță deosebită fundamentării propunerilor de dezvoltare a economiei județului în perioada 1971—1975. Studiile și analizele efectuate au fost axate pe valorificarea superioară a resurselor de creștere a producției și productivității muncii. Potrivit prevederilor, în viitorul cincinal, **producția industrială va crește cu 70% față de 1970, într-un ritm mediu anual de peste 11%.** Pe lîngă utilizarea mai bună a capacităților de producție existente, s-a avut în vedere dotarea întreprinderilor și a noilor obiective cu utilaje moderne, perfecționarea procedeelor tehnologice, care să asigure creșterea productivității muncii, un grad ridicat de prelucrare a materiilor prime și materialelor. **Peste trei pătrimi din sporul producției industriale se va realiza prin creșterea cu 48% a productivității muncii.**

Grija conducerii partidului și statului nostru față de dezvoltarea agriculturii județului nostru se concretizează, între altele, în cincinalul 1971—1975, prin alocarea unor fonduri de investiții de 3 miliarde de lei care, pe baza studiilor efectuate, vor fi folosite cu prioritate pentru lucrări de îmbunătățiri funciare, extinderea serelor și solariilor de tip industrial, construirea de noi complexe pentru creșterea animalelor, etc. **La principalele culturi, planul cincinal prevede creșteri de 30% la producția de grîu, 20% la porumb, 42% la floarea soarelui, 31% la sfeclă în cooperativele agricole și la 30% la porumb, 37% la legume, 48% la struguri și 145% la fructe în întreprinderile agricole de stat.** De asemenea, vor fi obținute creșteri însemnate în sectorul zootehnic. **Producția marfă la carne va spori cu 42%, iar cea de lapte cu 78%.**

Pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor sporite ce revin județului nostru în viitorul cincinal, s-au stabilit de pe acum o seamă de măsuri politice și tehnico-organizatorice a căror aplicare va crea condițiile necesare desfășurării ritmice a întregii activități de producție. Urmărim încheierea din timp a contractelor economice, nominalizarea din vreme a producției, pregătirea fabricației, asigurarea tuturor condițiilor tehnico-materiale, a forței de muncă, astfel încît industria timișeană să producă cu întreaga ei capacitate, să obțină rezultate pe măsura marilor ei posibilități.

TELEX

● **ÎN CADRUL** acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii, întreprinderile industriale din județul Dîmbovița acordă o mare **atenție folosirii spațiilor de producție.** Printr-o judicioasă amplasare a unor utilaje, la fabricile textile din zona industrială a orașului Pucioasa a fost creată posibilitatea montării unui număr sporit de războaie de țesut, a unor mașini de preparat, ringuri și instalații de finisaj. Folosind aceleași metode, Fabrica de ciment și cea de becuri din Fieni vor putea să dispună de noi linii de fabricație cu flux continuu.

Un studiu vizînd folosirea chibzuită a spațiilor existente a fost realizat la Uzina mecanică din Moreni și la cea de piese de schimb pentru utilaje chimice de la Găești. Pe ansamblul economiei județului, rezultatul acestor preocupări s-a concretizat în creșterea spațiului productiv cu peste 10 000 mp. Ca urmare a acestui fapt, producția globală marchează anul acesta o creștere de peste 13%, în timp ce beneficiile și economiile suplimentare sporesc cu 10 000 000 lei.

● **INTEGRÎNDU-SE** în efortul general de a contribui la redresarea economiei naționale prin realizarea unor sporuri de producție cît mai mari, colectivul Trustului județean de construcții din Galați a obținut importante succese în muncă. Pe șantierul microraionului 19 a fost predat, cu o lună mai devreme față de termenul stabilit, un bloc cu 40 apartamente, iar alte două blocuri, însumînd 140 de apartamente, au intrat în faza de finisaj cu două săptămîni mai devreme. De asemenea, la Tecuci, localitate greu lovită de apele Bîrladului, este pe punctul de a fi terminată construcția a 150 apartamente ce vor fi repartizate sinistraților din acest oraș.

● **UZINA** de reparații auto din Suceava a inclus în producție autobasculanta de 4,5 tone acționată hidraulic. Noua autobasculantă poate fi montată pe mașini SR 113-R și este utilizată îndeosebi în transportul materialelor de construcții. Încă din această lună, de pe banda de montaj a uzinei sucevene vor pleca 15 asemenea autobasculante, urmînd ca pînă la sfîrșitul anului să fie livrate 200 bucăți. Realizarea noului produs se înscrie în acțiunea de reprofilare a uzinei sucevene pe construcții de utilaje, mecanisme și piese de schimb.

● **RECENT** la Zalău, a început construcția unei mari filaturi de bumbac. Întreprinderea va avea o capacitate anuală de 4 100 tone fire de bumbac, din care 3090 tone fire cardate, iar restul fire semipieptănate. Construcția noului obiectiv industrial a fost încredințată întreprinderii de construcții-montaj Cluj. La Uzinele de utilaj textil Unirea din Cluj au și fost perfectate contractele pentru livrarea unor mașini de înaltă tehnicitate.

Filatura de la Zalău va începe să producă în cursul ultimului trimestru al anului viitor, de aceea conducerea fabricii a luat măsuri pentru pregătirea muncitorilor și maiștrilor care vor lucra în noua unitate. Pînă în prezent, au fost recrutați aproape 200 de tineri pentru a fi calificați în cadrul marilor întreprinderi textile din țară. Alți 120 de tineri din județ se află în anul doi de studii la diferite școli profesionale.

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

COSTURILE DE FABRICAȚIE LA NIVELUL POTENȚIALULUI

CONCOMITENT CU GRIJA PENTRU PERFECȚIONAREA caracteristicilor tehnico-funcționale, constructorii de autocamioane din Brașov acordă o atenție deosebită reducerii sistematice a costurilor de fabricație. Eforturile lor pentru modernizarea permanentă a produselor se împletesc strîns cu preocuparea de a reduce consumurile specifice. Asimilînd cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii înregistrate de industria de autocamioane pe plan mondial, constructorii brașoveni aduc, totodată, în procesul de fabricație numeroase elemente proprii, inițiative de mare eficiență. În acest mod, an de an, ei realizează produse cu caracteristici superioare, cu randament sporit în exploatare, în condițiile măririi coeficientului de utilizare a materiilor prime și materialelor, ale creșterii rentabilității producției.

Semnificația structurii

PRODUCȚIA de autocamioane prezintă anumite particularități determinate de complexitatea constructivă, tehnologică și gradul de integrare a fabricației, de numărul și diversitatea structurii surselor de aprovizionare etc. Pe lîngă materiile prime și materialele pe care le achiziționează în cadrul relațiilor de aprovizionare obișnuite, uzina își procură prin cooperare o serie de piese și subansamble necesare fabricației de autocamioane. Aceste aspecte se reflectă, sub raport economic, într-o structură aparte a cheltuielilor de producție. **Din totalul cheltuielilor cu materiile prime și materialele de bază, circa 70% reprezintă produsele și semifabricatele aduse prin cooperare.**

Prezentarea sumară a unor aspecte referitoare la structura fabricației, a cheltuielilor de producție, permite identificarea domeniilor în care inițiativa uzinei se poate manifesta din plin pentru utilizarea cu maximum de eficiență economică a fondului de materii prime și materiale. O imagine de ansamblu ne-o oferă analiza comparativă pe structură, a elementelor de cheltuieli primare înregistrate în 1969, față de nivelele prevăzute în plan pentru acest an (vezi tabelul nr. 1).

Tabel nr. 1 (%)

Elemente de cheltuieli primare	1969 Efectiv	1970 Plan
Materii prime și materiale de bază (din afară)	79,90	80,00
din care:		
produse și semifabricate aduse prin cooperare	53,50	56,00
Materiale auxiliare (din afară)	3,60	3,60
Combustibil (din afară)	0,90	1,02
Energie și apă (din afară)	2,00	2,20
Total cheltuieli pentru materiale (din afară)	86,40	86,82
Deșeuri recuperabile (se scad)	1,70	1,92
Total cheltuieli pentru materiale, mai puțin deșeurile recuperabile	84,96	84,93
Amortizarea fondurilor fixe	2,70	2,94
Total salarii	9,60	9,81
din care: salarii directe	3,30	3,75
C.A.S.	1,20	1,22
Alte cheltuieli bănești	1,54	1,10
din care: cheltuieli cu materiale	1,02	0,56
Total cheltuieli	100,00	100,00

Analiza datelor reliefează că ponderea cea mai mare în totalul prețului de cost o au cheltuielile cu materii prime și materiale de bază, care în 1969 au reprezentat 79,9%, iar în acest an cresc la 80%. Din totalul acestor cheltuieli, 53,5% au reprezentat, în 1969, produsele și semifabricatele aduse prin cooperare, ponderea lor crescînd la 56%, în 1970. O pondere mare au, de asemenea, cheltuielile cu salariile, care au reprezentat 9,6% în 1969, înregistrind în 1970 o ușoară creștere — 9,81%.

Dinamica ponderii principalelor elemente de cheltuieli, grupate după criteriul muncă vie și materializată, indică o evoluție normală sub raport economic. Astfel, în timp ce cheltuielile cu munca trecută, materializată, cresc de la 86,3%, cît reprezentau în 1969, la 87,1 în 1970, cuantumul celor cu munca vie scade, în aceeași perioadă, de la 13,7% la 12,9%. Geneza acestui proces o constituie sporirea productivității muncii, care a permis ca în cadrul întreprinderii, cu un număr de muncitori relativ mai mic, să se prelucreze o cantitate mai mare de materie primă și materiale. O evoluție firească prezintă și ponderea produselor și semifabricatelor aduse prin cooperare. Creșterea valorii lor, în totalul cheltuielilor, indică o adîncire a procesului de specializare, caracteristic fabricatelor de mare complexitate constructivă, și implicit o extindere a relațiilor de cooperare.

Unde sînt localizate rezervele?

O ESTIMARE reală a rezervelor se poate realiza analizînd modul de îndeplinire a planului de reducere a prețului de cost. Față de o sarcină de plan de 2,9%, s-a obținut în 1969, de pildă, o reducere efectivă de 3,02%. Ca urmare a acestei situații, uzina a realizat economii, peste plan, de 4 315 mii lei. Dacă la aceasta se adaugă economiile peste plan la producția marfă necomparabilă de 510 mii lei, rezultă că în 1969 s-a obținut peste plan, la total producție, o economie de 4 825 mii lei.

Urmărind pe seama căror articole de calculație s-au obținut aceste economii, se constată că pentru producția marfă comparabilă, economiile efective din 1969 au rezultat, în principal, din reducerea costurilor, față de nivelul din 1968, la articolul „materii prime și materiale directe", cu 15 055 mii lei, la articolul „cheltuielile secțiilor de producție" (inclusiv cele privind întreținerea și funcționarea utilajului) cu 17 513 mii lei, la „cheltuielile generale ale întreprinderii" cu 10 816 mii lei, la „cheltuielile speciale de fabricație" cu 5 861 mii lei, la cele cu salariile directe cu 4 986 mii lei etc.

Cu toate aceste rezultate pozitive, în întreprindere există încă rezerve care pot fi mobilizate, în vederea reducerii prețului de cost. Datele statistice și calculele efectuate arată, de pildă, că pierderile din rebuturi au reprezentat în 1969 suma de 36 962 mii lei, depășirea consumurilor specifice de metal — circa 5 166 mii lei, cheltuielile neproductive 4 585 mii lei, sumele echivalente plății orelor suplimentare — 3.579 mii lei, cele privind plata amortismentelor pentru mijloacele fixe neutilizate — 46 mii lei, iar pierderile din întreruperi — 112 mii lei.

Dacă luăm în calcul cele 26 962 mii lei pierderi din rebuturi (apreciind că restul de 10 milioane s-ar putea explica prin cauze de natură obiectivă), precum și toate celelalte cheltuieli care, în mod normal, ar fi putut fi evitate, rezultă că în 1969 întreprinderea a consumat inutil 40 380 mii lei. Scăzînd din totalul cheltuielilor de producție înregistrate de întreprindere în 1969, pe cele care puteau fi evitate, se obține un nivel al cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă de numai 825,5 lei. Pentru a putea aprecia ce înseamnă acest lucru, în tabelul nr. 2 se prezintă situația indicatorului realizat în 1969, nivelul planificat (pe baza variantei din februarie) în 1970, comparativ cu noul indicator obținut.

Tabelul nr. 2

Indicatorul	1969		Plan 1970		Indicator recalculat pentru 1969
	Plan	Efectiv	Propunere întreprindere	Propunere centrală	
Cheltuieli de producție la 1000 lei producție marfă	839,5	838,5	832,9	820	825,5

Rezultă că, dacă s-ar fi evitat unele neajunsuri în procesul de producție, nivelul cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă ar fi fost, în 1969, cu 13,3 lei mai mic decît cel obținut efectiv, și cu 7,4 lei sub propunerea făcută de întreprindere inițial, pentru 1970.

Din studiul efectuat se desprinde că **principalele rezerve de reducere a cheltuielilor de fabricație se localizează în sfera costurilor materiale.** Analizînd indicatorul „cheltuieli cu materii prime și materiale la 1000 lei producție marfă", se observă că, față de 719,5 lei, cît s-a planificat în 1969, s-a realizat efectiv 723,6, înregistrîndu-se deci o creștere a acestora. Urmărind variația costurilor pe produs, la elementele de cheltuieli pentru materiale metalice, nemetalice și de vopsit, se desprinde că la o serie de produse principale — autocamionul SR 132, SR 113 complet și SR 114 cu troliu, cheltuielile efective au depășit în 1969 pe cele planificate.

Studierea atentă a posibilităților existente, nefructificate în suficientă măsură în 1969, a permis uzinei ca, în 1970, să prevadă, prin plan, un nivel de cheltuieli la mia de lei mult mai redus — 703,4 lei. Acest fapt atestă existența unor reale posibilități de reducere a cheltuielilor cu materialele pe fiecare produs. Pe baza studierii posibilităților de reducere existente, **pentru 1970 s-a prevăzut o sarcină de reducere de 5043 tone metal, din care laminate 4028 tone,** colectivul întreprinderii angajîndu-se să realizeze peste acestea, suplimentar o economie de 150 tone.

Cură de „slăbire"...

CONSUMURILE SPECIFICE — element esențial în ansamblul costurilor de fabricație — au cunoscut, an de an o dinamică continuu descendentă, contribuind efectiv la reducerea substanțială a cheltuielilor materiale pe produs. **Comparativ cu 1967, consumurile specifice la autocamioanele SR 113 și SR 131, de pildă, au scăzut, în 1969, cu 102 și respectiv 111 kg/bucată; în acest an reducerea va fi și mai accentuată: 153 de kg/bucată la primul tip și 179 kg la celălalt.**

Pentru 1970, colectivul uzinei a elaborat un plan de măsuri pentru diminuarea consumurilor specifice, pentru reducerea cheltuielilor materiale. Printre măsurile preconizate pot fi amintite cele privind **reproiectarea de piese și subansamle,** care va asigura economii de 1 227 tone, trecerea la unele repere de la folosirea oțelului turnat, la fontă nodulară, extinderea utilizării înlocuitorilor etc. Prin reproiectarea traversei motorului, de pildă, se va realiza o economie de 275 tone, prin reducerea grosimii pereților la blocul motor — 160 tone, prin executarea camei și a șeii în construcție sudată — 155 tone etc.

În întreprindere mai există și alte rezerve de reducere a consumului de metal. Trecerea de la fabricarea unor piese din oțel turnat, la executarea din fontă nodulară permite o reducere a greutății lor cu circa 10%. Prin reproiectări de tehnologie, numai la secția forjă se va realiza, în acest an, o economie de metal de peste 249 de tone. De asemenea, o „rezervă **însemnată o reprezintă și extinderea folosirii înlocuitorilor, în general, și a maselor plastice, în special.** Pornind de la faptul că pe plan mondial greutatea pieselor din mase plastice pe autocamion a ajuns la circa 20 kg, iar în 1970, la Uzina de autocamioane — Brașov, este prevăzută a fi de numai 8 kg, se poate aprecia că în acest domeniu există încă mari rezerve neutilizate. Acțiunea de extindere a folosirii lor trebuie să se bazeze pe o strînsă colaborare între uzina producătoare de autocamioane — care urmează să facă propuneri de repere concrete, ce pot fi confecționate din acest gen de materiale — și fabricile producătoare de mase plastice, chemate să asigure fabricarea lor într-un termen cît mai scurt și la costuri scăzute.

Din studiile elaborate rezultă, totodată că prin extinderea folosirii oțelurilor slab aliate și aliate, a utilizării pe scară mai largă a profilelor, în locul tablei îndoite și ambutisate, a tehnologiei de prelucrare la rece, prin raționalizarea consumului de metal pentru fabricarea sculelor, prin reducerea pierderilor de metal în procesul de prelucrare ș.a., se pot obține în acest an însemnate economii materiale. În acest scop, specialiștii uzinei au luat în studiu circa 100 de repere unde există încă mari rezerve nefructificate.

Coeficient de țară optim, procent de rebut redus

REDUCEREA CHELTUIELILOR cu materialele necesare fabricării autocamioanelor este legată direct și de preo-

Conf. univ. ing. C. BĂRBULESCU
doctor în economie

→

ȘTIINȚĂ, TEHNICĂ TEHNOLOGIE, INOVAȚII

- **UN COLECTIV** de la Institutul de studii și cercetări transporturi-București, împreună cu specialiștii de la Rafinăria Ploiești-Nord, a pus la punct **tehnologia de fabricație, pe cale industrială, a unei emulsii cationice bituminoase.** Acest produs, care se realizează pentru prima dată în țară, își găsește o largă utilizare în întreținerea drumurilor asfaltate și are multiple avantaje economice: productivitate sporită, durabilitate și cheltuieli de întreținere a drumurilor reduse aproape la jumătate în comparație cu procedeele actuale. În același timp, cu ajutorul emulsiei amintite, operațiile de badijonat, tratamente superficiale și mixturi stocabile se pot face și pe timp de iarnă sau în condiții de umiditate. Această emulsie bituminoasă se produce în cadrul unei noi instalații construite la Rafinăria Ploiești-Nord, care numai în acest an va realiza peste 10 000 de tone. Pentru viitor se prevede să se obțină aici pînă la 50 000 tone anual.
- **LUCRĂTORII** Centrului de cercetări pentru prelucrarea maselor plastice și cauciucului, în colaborare cu specialiștii Uzinelor de prelucrare a maselor plastice din București și Iași și cu cei ai Fabricii de cabluri și materiale electroizolante din Capitală, au elaborat **rețetele și procesele tehnologice pentru fabricarea unor noi materiale plastice granulate pe bază de policlorură de vinil.** Ele vor fi întrebuințate la izolarea conductoarelor electrice, care funcționează la tensiuni de pînă la 10 Kv și a acelor care în timpul funcționării sînt supuse la temperaturi de circa 100 grade Celsius. Noile materiale plastice urmează să fie produse de uzinele amintite, care au colaborat la elaborarea rețetelor și proceselor tehnologice.

cuparea conducerii uzinei și a centralei pentru **ridicarea continuă a coeficientului de tară al autocamioanelor.** Analizînd situația acestui coeficient pe plan mondial se constată că la firmele europene el variază între 0,8 și 2,2, iar la firmele din S.U.A. între 1,86 și 2,5. Comparativ cu aceste date se poate aprecia că în fabricația de autocamioane din țara noastră, deși s-au obținut o serie de realizări, există încă rezerve de îmbunătățire. Cu titlu ilustrativ, se poate arăta că la autocamionul SR 113 coeficientul de tară a ajuns de la 1,7 în 1965, la 1,81 în 1970, iar la tipurile derivate — SR 113 L și SR 113 N, — 1,95 și, respectiv 1,99. La tipurile noi, introduse în fabricație în 1970, aceasta înregistrează valori mai bune. De aici se desprinde concluzia că dacă la tipurile noi coeficientul de tară e destul de apropiat de valorile mondiale, la cele din fabricația curentă, evoluția lui înregistrează o ameliorare lentă. **Îmbunătățirea continuă a coeficientului de tară presupune o reducere sistematică a greutății materialelor folosite pentru executarea autocamionului și în special a masei metalice incorporate.**

O sursă importantă de reducere a costurilor de producție o reprezintă **respectarea, la fiecare operație, pe toate fazele a disciplinei de fabricație.** Ignorarea acestei exigențe a producției industriale moderne se soldează cu efecte negative mari, care grevează serios nivelul cheltuielilor. În 1969, de pildă, datorită nerespectării riguroase a prescripțiilor tehnologice, desenelor greșite, folosirii de S.D.V.-uri necorespunzătoare, utilizării unor sortimente de materiale neadecvate cerințelor de fabricație, neatenției la executarea diferitelor operații etc., s-au rebutat produse în valoare de 36,9 milioane lei. Așadar, datorită unor cauze în mare parte subiective, costurile de producție au fost majorate substanțial, influențînd negativ nivelul beneficiilor și al rentabilității întreprinderii.

Experiența anului trecut și a celor cinci luni din acest an a demonstrat că principalele cauze care permit apariția rebutului le reprezintă nerespectarea disciplinei tehnologice (circa 27%), **prescrierea greșită a procesului tehnologic și desene eronate** (peste 8%), **neatenția în execuție** (35%) etc. Studierea structurii cauzelor care provoacă rebuturi permite elaborarea măsurilor necesare lichidării surselor generatoare de produse necorespunzătoare calitativ. Acționînd în acest mod, uzina va putea să ridice mult procentul de produse bune, să reducă substanțial cheltuielile neeconomicoase, ceea ce se va reflecta, în ultimă instanță, în sporirea eficienței economice.

Ce arată coeficientul de schimb și raportul dintre categoriile de personal?

MICȘORAREA COSTURILOR DE PRODUCȚIE necesită adoptarea unui ansamblu de măsuri care să vizeze și reducerea cheltuielilor cu salariile, mai buna folosire a capacităților de producție, înlăturarea sau diminuarea accentuată a cheltuielilor neproductive ș.a. Analiza situației acestor cheltuieli permite evidențierea unor rezerve însemnate de reducere. Urmărind, de pildă, situația folosirii fondului de timp disponibil la utilajele din secțiile de bază rezultă că, în 1969, procentul de folosire a acestuia a fost de numai 69,7%, ceea ce corespunde unui coeficient de schimburi de circa 2%. Ținînd seama de faptul că sarcina trasată de organele de partid și de stat este de a se realiza un coeficient al numărului de schimburi de 2,2—2,4 și că în întreprindere s-a ajuns de-abia la circa 2,1 rezultă, că în acest domeniu există încă însemnate rezerve insuficient fructificate. Nu trebuie uitat faptul că îmbunătățirea folosirii utilajului echivalează cu o producție suplimentară de zeci sau sute de milioane lei, ceea ce constituie un factor important de reducere a prețului de cost.

O atenție deosebită pentru reducerea costurilor de producție se cere acordată **folosirii cît mai judicioase a cheltuielilor cu fondul de salarii,** pe baza mai bunei utilizări a forței de muncă. Din analiza folosirii forței de muncă rezultă că există încă un număr nejustificat de mare de muncitori auxiliari și de personal tehnico-administrativ. Așa, de pildă, în 1969 ponderea muncitorilor auxiliari, față de total muncitori a fost de 45%, iar prin plan, pentru 1970 s-a fixat o pondere de 43%. Din numărul total de muncitori auxiliari de 5 369, la mecanicul șef au lucrat anul trecut 1 233, la sculărie 1 152, restul fiind ocupați cu executarea operațiunilor de transport, întreținere etc. În 1970, situația acestui personal sub raportul ponderii și structurii se menține aproape neschimbată. Dacă adăugăm la aceasta faptul că, în acest an personalul tehnico-administrativ reprezintă circa 1958 oameni, adică 13,83% din totalul personalului industrial, se poate trage concluzia că plata acestuia grevează serios, după părerea noastră, asupra costurilor de producție ale întreprinderii. Se impune, deci, o normare judicioasă a acestui personal, pentru a se stabili o structură și un număr de specialiști, în concordanță cu cerințele reale ale procesului de producție.

Rezerve de reducere a costurilor de producție pot fi mobilizate și prin lichidarea fluctuației forței de muncă, a orelor suplimentare lucrate, prin reducerea timpului nelucrat din motive nejustificate, prin repartizarea rațională a personalului pe schimburi etc. În 1969, de pildă, faptul că fluctuația forței de muncă a fost de 32,7% a contribuit, după părerea noastră, într-o mare măsură la existența cheltuielilor foarte mari cu producția rebutată. De asemenea, repartizarea personalului tehnico-ingineresc în mod disproporționat pe schimburi (marea majoritate lucrînd în schimbul I) a dus la o insuficientă îndrumare tehnică și conducere a muncitorilor din schimburile II și III.

Deficiențele existente în organizarea producției și a muncii au determinat în 1969 prestarea în întreprindere a unui număr de 1 012 097 ore suplimentare, ceea ce echivalează cu un fond suplimentar de salarii plătit de circa 3 579 mii lei. În același timp, numărul de oameni-zile neutilizate din diferite motive a crescut în 1969, față de plan, cu 19 687, ceea ce echivalează anual un număr de 68 muncitori. Din păcate, o parte din aceste deficiente continuă să persiste și în 1970.

★

EVIDENT, eforturile ce se depun pentru reducerea cheltuielilor de producție, în general, și diminuarea în cadrul acestei acțiuni a cheltuielilor materiale în special, se concretizează, de la perioadă la perioadă, în economii însemnate. Principalul constă, în prezent, ca toate eforturile să fie concentrate sistematic spre acele sectoare de producție, la acele piese și subansamble unde se mențin încă consumuri specifice mari, unde cheltuielile de producție depășesc prevederile. Analiza periodică a stadiului înfăptuirii măsurilor tehnico-organizatorice preconizate, va permite depistarea locurilor unde se află cele mai mari rezerve, pentru a se acționa cu toate forțele în vederea valorificării lor.

CORELAȚII OPTIME ÎNTRE CHELTUIELILE MATERIALE ȘI CREȘTEREA PRODUCȚIEI (I)

TRADUCEREA ÎN VIAȚĂ a amplului program de modernizare a agriculturii noastre presupune nu numai importante eforturi materiale din partea statului și a unităților agricole, dar și realizarea unei corelații optime între aceste eforturi și creșterea producției agricole, asigurînd în felul acesta participarea crescîndă a agriculturii la creșterea venitului național. În nenumărate rînduri documentele de partid au atras atenția asupra necesității asigurării unei eficiențe economice sporite a eforturilor materiale făcute, asupra creșterii eficienței investițiilor în toate ramurile economiei naționale, inclusiv în agricultură.

În cuvîntarea la Plenara C.C. al P.C.R. din 17-19 martie a.c. tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia:

„Hotărîtor în îndeplinirea programului de dezvoltare a agriculturii este ca eforturile materiale pe care le fac partidul și statul, investițiile prevăzute să determine un raport rațional și eficient între cheltuielile materiale și creșterea producției agricole, asigurîndu-se sporirea randamentului fiecărui leu investit".

SPORIREA absolută a cheltuielilor materiale determinată de introducerea pe scară largă a progresului tehnic are — lucru firesc — o influență directă asupra creșterii producției globale și a producției nete. Analiza evoluției acestor trei indicatori ca și a ponderii cheltuielilor materiale în producția globală, atît la nivelul întregii agriculturi, cît și al celor două forme principale de unități agricole — I.A.S. și C.A.P. — ne oferă posibilitatea unor reflecții asupra modului de utilizare a cheltuielilor materiale în agricultură și asupra efectului lor economic.

Considerînd că o serie de cheltuieli materiale (îngrășăminte chimice, irigații, construcții agrozootehnice, cele efectuate cu procurarea materialului biologic etc.) își transmit efectul economic într-o perioadă mai mare de timp și totodată pentru a înlătura influența negativă a factorilor naturali din unii ani, am efectuat analiza noastră pe medii de cîte trei ani și prin raportarea la unitatea de suprafață. Față de perioada 1960—1962 producția globală, cheltuielile materiale și producția netă, pe total agricultură ca și în întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție, au avut în perioada 1963-1965 și 1966-1968 o evoluție în dinamică și a ponderilor, ilustrată în graficele nr. 1, 2, 3.

Analiza dinamicii producției globale, a cheltuielilor materiale și a producției nete ne arată un fapt incontestabil pozitiv și anume că modernizarea proceselor de producție din agricultură, sporirea investițiilor și a cheltuielilor materiale au determinat o creștere a producției globale și a producției nete la unitatea de suprafață. Astfel, **față de perioada 1960-1962 în perioada 1966-1968, unei creșteri a cheltuielilor materiale pe unitatea de suprafață cu 46,3%, pe total agricultură, cu 21,7% pe sector I.A.S. și cu 68,3% pe sector C.A.P., i-a corespuns o creștere a producției globale cu 26,3%, 40,5% și respectiv 34,2%.** Concomitent a crescut și producția netă la unitatea de suprafață și anume cu peste 15% pe total agricultură și pe total sector cooperatist și cu peste 77% în sectorul I.A.S.

Compararea dinamicilor respective pe cele două sectoare și pe total agricultură ne arată o evoluție diferențiată a acestora. **În timp ce pe total agricultură și pe total sector cooperatist se înregistrează o dinamică a cheltuielilor materiale superioară dinamicii producției globale și producției nete, în întreprinderile agricole de stat, ritmul de creștere a producției globale și mai ales a producției nete depășesc substanțial pe cel al cheltuielilor materiale.** Trebuie să menționăm faptul că și în întreprinderile agricole de stat, în perioada dinaintea anului 1960, perioadă de înzestrare tehnico-materială mai intensă, s-a înregistrat un ritm de creștere mai accelerat al cheltuielilor materiale față de producția globală și producția netă. Deși, ca urmare a modernizării proceselor de producție, va spori și în continuare cuantumul cheltuielilor materiale pe unitatea de suprafață, nivelul actual de înzestrare tehnico-materială a I.A.S.-urilor a permis și va permite realizarea unui ritm superior de creștere a producției globale și a producției nete.

Analizate sub acest aspect, evoluția producției globale și a cheltuielilor materiale pe total sector cooperatist și pe total agricultură, nu este satisfăcătoare. Cheltuielile materiale efectuate nu au determinat o creștere corespunzătoare a producției globale și a producției nete. Căror factori se datorește această situație? Evoluția diferită a dinamicilor producției globale și a cheltuielilor materiale la unitatea de suprafață pe total agricultură și pe cele două tipuri de unități agricole este determinată, după părerea noastră, de doi factori principali de nivelul diferit al înzestrării tehnico-materiale, al cheltuielilor materiale pe unitatea de suprafață în perioada de bază și de modul în care această bază tehnico-materială este folosită, de efortul depus pentru creșterea gradului de eficiență a cheltuielilor efectuate.

O comparație între cuantumul cheltu-

dr. Sabin NICA-SIRBEȘTI
Gr VÎLCEANU
Maria BUCUR

(Continuare în pag. 8-a)

Grafic nr. 1

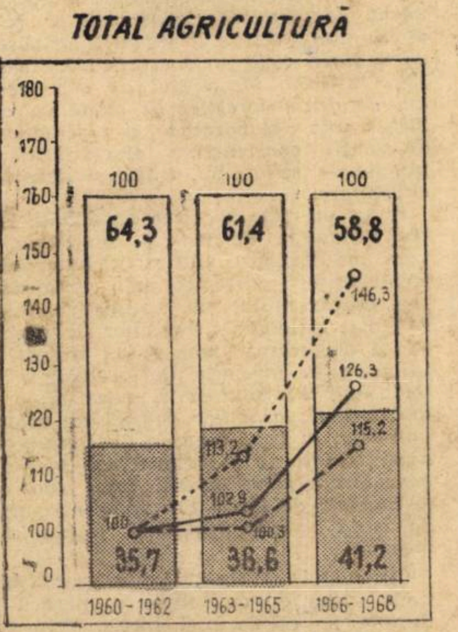

Grafic nr. 2

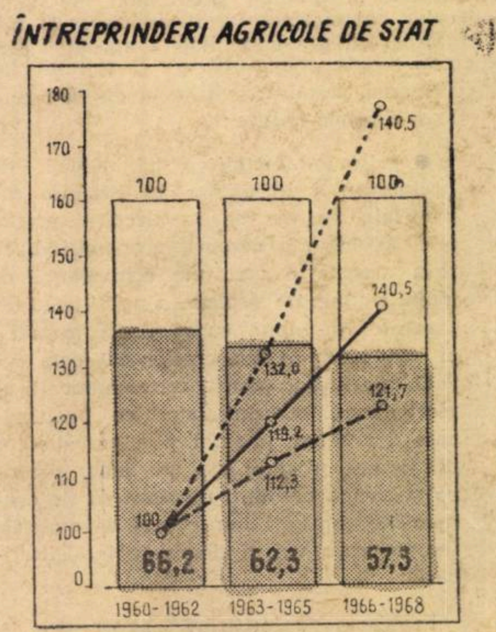

Grafic nr. 3

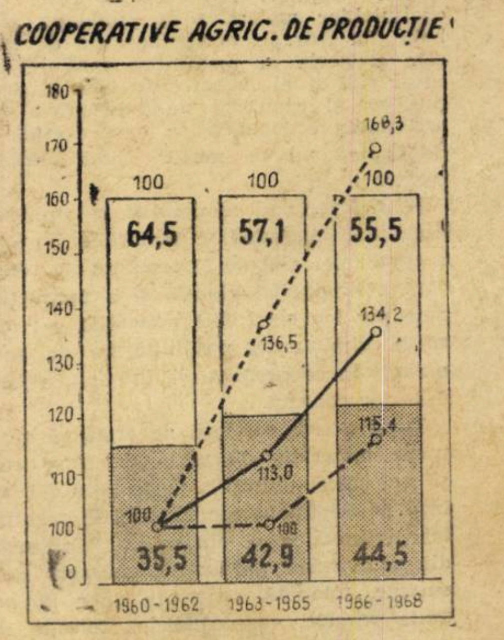

——— DINAMICA PRODUCȚIEI GLOBALE
– – – DINAMICA CHELTUIELILOR MATERIALE
- - - - DINAMICA PRODUCȚIEI NETE
▓ PONDEREA CHELTUIELILOR MATERIALE ÎN PRODUCȚIA GLOBALĂ
☐ PONDEREA PRODUCȚIEI NETE ÎN PRODUCȚIA GLOBALĂ

Producția globală, cheltuielile materiale și producția netă la 100 ha agricol (dinamică și pondere). Media perioadelor: 1960—1962; 1963—1965; 1965—1968.

ielilor materiale pe unitatea de suprafață, ne arată că în perioada 1960—1962, acestea erau în întreprinderile agricole de stat de peste 2 ori mai mari decît pe total agricultură și de peste 3,3 ori decît pe total sector cooperatist. În perioada următoare acest raport se îmbunătățește ajungînd în anii 1966—1968 la 1,6 și respectiv 2,4. Acest lucru a fost determinat de faptul că în perioada analizată și mai ales după încheierea procesului de cooperativizare a agriculturii au fost luate măsurri pentru accelerarea dotării tehnico-materiale a cooperativelor agricole, ceea ce a determinat un ritm mai accelerat al cheltuielilor materiale la unitatea de suprafață nu numai la nivelul sectorului cooperatist, dar și la nivelul întregii agriculturi, devansîndu-se ritmul creșterii cheltuielilor materiale realizat de către întreprinderile agricole de stat. Desigur că nivelul la care s-a ajuns în prezent nu satisface în întregime cerințele unei agriculturi intensive, ceea ce va necesita sporirea în continuare a eforturilor pentru înzestrarea tehnico-materială a unităților agricole. Dar nivelul înzestrării tehnico-materiale într-o anumită perioadă, ca și eforturile susținute pentru creșterea acestuia, justifică numai o anumită dinamică a cheltuielilor materiale nu însă și necorelarea lor cu cea a producției globale și a producției nete. Cu toate că nu există întotdeauna un raport direct și imediat între investiții, cheltuielile materiale efectuate și sporirea producției agricole, analiza acestora pe o perioadă mai mare de timp, medii de ani, ar trebui să se coreleze. **Eforturile materiale efectuate, atunci cînd sînt luate toate măsurile pentru folosirea lor cu eficiență și economicitate, trebuie să determine, să aibă ca efect, o creștere mai rapidă a producției globale pe unitatea de suprafață, astfel încît ponderea cheltuielilor materiale în totalul producției globale să prezinte o tendință de scădere.** Ca tendință, în perioada analizată, după cum reiese din graficele prezentate, pe total agricultură și pe total sector cooperatist se realizează o creștere a ponderii cheltuielilor materiale în producția globală. Numai în sectorul întreprinderilor agricole de stat tendința este de scădere. În acest sector se pune însă problema nivelului cheltuielilor materiale **la unitatea de suprafață și în producția globală** care se menține încă destul de ridicat. Un calcul estimativ arată că, cu toată tendința de scădere a ponderii cheltuielilor materiale în producția globală, efectul economic realizat (producția globală și producția netă per leu cheltuială materială) este încă insuficient. Astfel, în perioada 1960—1962, la un leu cheltuială materială reveneau 2,8 lei producție globală și 1,8 lei producție netă pe total agricultură și sector cooperatist; în întreprinderile agricole de stat raportul amintit era de 1,5 lei și respectiv 0,5 lei. În ultima perioadă analizată (1966—1968) reveneau 2,4 lei producție globală și 1,4 lei producție netă pe total agricultură, aproape 2,3 lei producție globală și 1,25 lei producție netă pe total sector cooperatist și 1,8 lei și respectiv 0,74 lei pe total sector I.A.S. Compararea evoluției acestor cifre ne arată o tendință de creștere a volumului producției globale și a producției nete per leu cheltuială materială în sectorul întreprinderilor agricole de stat, tendință normală dacă avem în vedere corelația dintre dinamica acestor trei indicatori, precum și evoluția ponderii cheltuielilor materiale în producția globală. Pe total agricultură și pe total sector cooperatist, dinamicii celor trei indicatori ca și ponderii cheltuielilor materiale în producția globală îi corespunde o tendință de scădere a volumului producției globale per leu cheltuială materială.

Trebuie menționat faptul că unul din efectele negative ale ponderii mari a cheltuielilor materiale în producția globală din întreprinderile agricole de stat este și acela al menținerii încă la un nivel ridicat al prețului de cost al produselor, al realizării unor beneficii din activitatea economică pe care acestea o desfășoară nu pe măsura posibilităților create.

Pentru sectorul cooperatist, necorelarea dinamicii cheltuielilor materiale cu cea a producției globale și tendința de reducere a producției globale și a producției nete per leu cheltuială materială pot duce la diminuarea posibilităților de acumulare în cooperative și, implicit, a fondului de consum.

Toate aceste corelații ne arată că eforturile materiale efectuate de către stat și de către unitățile agricole nu-și au încă pe deplin corespondentul în rezultatele economice și financiare, obținute din activitatea productivă. Aceasta presupune, totodată, existența unor importante resurse, care, judicios folosite de către unitățile agricole, vor putea contribui la creșterea eficienței cheltuielilor materiale, la realizarea unei producții din ce în ce mai mari la unitatea de suprafață.

ORIENTĂRI, RITMURI, NIVELE

(Urmare din pag. 3-a)

articole de sport, celuloză și hîrtie, precum și alte sortimente în peste 60 de țări din toate continentele lumii.

Prevederi de perspectivă

DIRECTIVELE Congresului al X-lea al P.C.R. prevăd dezvoltarea în continuare în ritm susținut a industriei lemnului, celulozei și hîrtiei. Astfel, *pînă în 1975 urmează să se realizeze o producție globală industrială cu 23% mai mare decît în acest an — spor ce se va obține prin valorificarea superioară a materiei prime, creșterea ponderii lemnului prelucrat industrial, extinderea fabricației produselor cu grad superior de prelucrare și îndeosebi a mobilierului.* De remarcat că sporul de producție va trebui realizat dintr-un volum de masă lemnoasă mai mic cu circa 8% față de 1970.

Din ansamblul complexului de măsuri, care vor asigura atingerea acestor obiective economice majore, cantitative și calitative amintim pe cele ce vizează domeniile cheie, hotărîtoare, pentru ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități:

● efectuarea cu maximum de grijă a operațiunilor de doborîre și scoatere a lemnului din pădure, îmbunătățirea continuă a sortării masei lemnoase, precum și utilizarea pe scară mai largă a lemnului de mici dimensiuni;

● raționalizarea tăierilor în păduri și valorificarea la un grad superior a materialului lemnos în procesul de prelucrare și utilizare, în așa fel încît satisfacerea necesităților economiei naționale să se îmbine cu grija pentru păstrarea și dezvoltarea patrimoniului forestier al țării. Dat fiind faptul că resursele de materie primă sînt limitate de nivelul creșterilor anuale ale pădurilor, exploatarea și prelucrarea lemnului au o evoluție diferențiată în perspectivă. Dacă în exploatările forestiere nu se realizează creșteri de producție, datorită reducerii tăierilor, totuși masa lemnoasă necesară industriei de prelucrare va fi asigurată prin sporirea procentului lemnului folosit în scopuri industriale; în schimb, industria de prelucrare a lemnului marchează o dezvoltare susținută în viitorul cincinal (de 2 ori și respectiv 2,7 ori la plăci fibrolemnoase și plăci din așchii aglomerate, cu 30% la mobilă etc);

● creșterea neîntreruptă a indicelui de lemn de lucru, în detrimentul lemnului folosit drept combustibil. Se prevede ca indicele de utilizare în scopuri industriale a masei lemnoase să crească de la 75% în 1970, la circa 79% în 1975. Prin aceasta se va obține un volum de circa 2 milioane mc lemn destinat industrializării, cantitate care compensează parțial diminuărilor determinate de reducerea volumului tăierilor;

● la fabricarea plăcilor se vor utiliza de 3 ori mai multe deșeuri și rumeguș decît în actualul cincinal; vor crește cu precădere produsele cu un grad înalt de prelucrare din punct de vedere industrial; valoarea produselor noi și a celor reproiectate va fi de circa 23 miliarde lei, din care mobila aproape integral. Toate aceste măsuri și acțiuni sînt urmarea încadrării în normele de consum simțitor reduse;

● prin îmbunătățirea tehnologiei de prelucrare a buștenilor în produse industriale, se vor da în circuitul economic 600.000 mc deșeuri, economisindu-se prin aceasta o cantitate echivalentă de lemn rotund. De asemenea, prin înlocuirea lemnului de mină cu susțineri metalice și din beton a traverselor de cale ferată, a stîlpilor pentru telecomunicații și electrificare, a spalierelor cu prefabricate din beton, precum și a ambalajelor din lemn cu ambalaje din mase plastice și carton ondulat, urmează să fie economisite cantități importante de material lemnos care vor fi destinate industrializării.

Problema valorificării superioare și economisirii lemnului depășește sfera Ministerului Industriei Lemnului, căpătînd tot mai mult un caracter național. Dat fiind faptul că resursele de material lemnos ale țării sînt limitate la nivelul creșterilor anuale ale pădurilor, pentru acoperirea nevoilor economiei naționale se impune asocierea eforturilor de economisire a lemnului din partea tuturor consumatorilor. În acest scop, ministerul nostru va elabora, în colaborare cu toți marii consumatori de lemn, un program concret de măsuri vizînd în special acțiuni și studii de reproiectare a unor produse și stabilirea de noi tehnologii.

Toate aceste măsuri cît și altele ce vor fi luate în viitor, vor facilita realizarea unor însemnate economii. *În anul 1975, de exemplu, consumul specific de bușteni de rășinoase pentru cherestea și alte utilizări industriale va fi redus cu 5%, ceea ce va antrena însemnate economii de lemn.*

Planul cincinal 1971-1975 reprezintă o treaptă superioară de dezvoltare calitativă a industriei lemnului, celulozei și hîrtiei, o etapă cu sarcini și obiective deosebit de importante pentru îndeplinirea cărora se cer eforturi susținute din partea colectivelor din unități, combinate, grupuri de întreprinderi, ca și din partea Institutelor de cercetări și proiectări pentru industria lemnului, celulozei și hîrtiei.

Un obiectiv principal îl va constitui diversificarea mai largă a producției, creșterea ponderii produselor care asigură economisirea și prelucrarea la un grad superior a masei lemnoase. În strînsă legătură cu aceasta, se impune îmbunătățirea continuă a caracteristicilor tehnice și calitative ale produselor. În acest scop, se vor specializa fabricile pe grupe de produse, în funcție de dotația tehnică și de calificarea muncitorilor extinzîndu-se totodată cooperarea între întreprinderi. Standardele vor fi puse de acord cu resursele de materii prime și materiale și se vor extinde tehnologiile noi de fabricație, privind utilizarea judicioase a materiei prime și creșterea preciziei de lucru. Concomitent, se va manifesta o mai mare exigență în pregătirea producției, în special la produsele noi și în respectarea cu rigurozitate a tehnologiilor și rețetelor de fabricație. *În cincinalul viitor vom fabrica tipuri noi de plăci fibrolemnoase dure, cu două fețe netede și înnobilate, tipuri noi de plăci aglomerate din lemn și de mobilă corp și curbată, uși, ferestre, ambarcațiuni sportive, ambalaje, carton duplex cretat, hîrtie înnobilată, cerată, cașerată cu folie de aluminiu, semiceluloză din fag etc.*

Domenii prioritare

VOLUMUL DE INVESTIȚII crește în viitorul cincinal cu 30%, față de perioada 1966—1970. Fondurile vor fi orientate cu prioritate spre extinderea rețelei de drumuri, dezvoltarea producției de plăci aglomerate din lemn și fibrolemnoase, în special cu suprafața înnobilată, dezvoltarea industriei de mobilă, drojdie furajeră, celuloză, hîrtie, cartoane etc. În cadrul acestui program se vor construi un număr de 93 fabrici și secții noi printre care: 14 fabrici de plăci aglomerate din lemn, 2 fabrici de plăci fibrolemnoase, 9 fabrici de mobilă, combinate de celuloză și hîrtie, precum și 7500 km de drumuri forestiere.

Prin aplicarea de către Institutele de cercetări și proiectări a celor mai eficiente soluții tehnico-economice, *s-a prevăzut ca ponderea construcțiilor și a montajului în totalul investițiilor să se reducă de la 50,5%, cît este în 1970 la circa 33% în 1975, iar prețul de cost pe un km de drum forestier să scadă cu circa 21%, prin elaborarea și introducerea de soluții constructive diversificate, în funcție de relief, sol, trafic și durata de exploatare.*

În ce privește sporirea capacității pentru producția de mobilă, pe viitor ne vom orienta spre utilizarea intensivă a capacităților existente, prin îmbunătățirea coeficientului de schimburi, folosirea mai rațională a spațiilor de producție și asigurarea unor indici ridicați de utilizare la mașinile de prelucrare a lemnului. *Proiectarea și construirea, în anii viitori, a noilor fabrici de mobilă, vor avea la bază studiile de conjunctură a pieței interne și externe, cu luarea în considerare a asigurării unor contracte și comenzi de lungă durată, pentru tipuri de mobilă care prezintă rentabilitate maximă.*

Cincinalul 1971—1975 va constitui o nouă etapă de dezvoltare și pentru industria de celuloză și hîrtie. Prin construirea de noi combinate, modernizarea și extinderea capacităților existente, producția din acest sector va crește în următorii 5 ani față de 1970, cu 50% la celuloză și semiceluloză, cu 43% la hîrtie și cu peste 77% la cartoane și mucavale. Prin punerea în funcțiune a marelui combinat de la Tr. Severin — care va folosi ca materie primă lemnul de foioase — și extinderea C.C.H. Dej — se va produce în țară o gamă variată de hîrtie și cartoane (în prezent unele se importă), creindu-se chiar disponibilități pentru export. În 1975, producția ambalajelor din carton ondulat va spori de 4 ori față de 1970, ceea ce va permite renunțarea la importul de carton ondulat și înlocuirea ambalajului din lemn, care va fi folosit în alte scopuri industriale.

În dezvoltarea sectorului de celuloză și hîrtie s-a mers în mod consecvent pe linia folosirii lemnului de foioase, care pînă în prezent nu a avut asemenea utilizări. Astfel, în timp ce consumul de lemn de rășinoase folosit pentru celuloză crește cu 25%, cel de foioase crește cu 300%.

Noile instalații de celuloză, hîrtie și cartoane prevăzute a intra în funcțiune vor avea un înalt grad de mecanizare și automatizare a proceselor tehnologice, determinînd o creștere de circa 50% a productivității muncii pe total sector celuloză și hîrtie, reducerea consumului de materii prime și obținerea unor produse de calitate superioară, competitive pe piața internațională. Sporirea cu 26% pe total minister a productivității muncii va implica inițierea de noi acțiuni în sfera organizării producției și a muncii, luarea unor măsuri eficiente pentru folosirea la maximum a capacităților de producție, extinderea mecanizării și automatizării, *îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, a normării științifice a muncii,* ridicarea calificării cadrelor, utilizarea *cît mai completă a timpului de lucru* și întărirea disciplinei în producție.

Creșterea continuă a beneficiilor și rentabilității producției rămîne, și în cincinalul viitor, una din principalele preocupări ale combinatelor industriale și grupurilor de întreprinderi din ramura noastră de activitate. Acumulările trebuie să sporească an de an astfel că, în 1975, creșterea să reprezinte 50% din acumulările anului 1970. Acest spor are la bază inițierea unor ample acțiuni: reducerea cheltuielilor materiale, sporirea productivității muncii, creșterea randamentului mecanismelor și utilajelor, reducerea cheltuielilor generale de adminstrație și a pierderilor de material lemnos prin manipulare etc. Prin măsurile preconizate, cheltuielile la 1000 lei producție-marfă se vor reduce cu 40 lei, determinînd obținerea în cincinal a unor economii de miliarde de lei. Este demn de remarcat că, la o creștere a producției în 1975, de 23%, beneficiile vor spori în aceeași perioadă de 2 ori, ceea ce scoate în evidență ritmul înalt de ridicare a eficienței economice în această ramură.

Continua lărgire a cadrului în care lemnul își va găsi o utilizare cît mai rațională este exprimată sintetic în faptul că, *în 1975, valoarea produselor obținute dintr-un metru cub de masă lemnoasă exploatată va fi de 1058 lei față de 792 lei în 1970.*

Dezvoltarea industriei lemnului, celulozei și hîrtiei în proporțiile arătate determină, pe lîngă asigurarea nevoilor interne ale economiei naționale și sporirea exportului de produse, mai ales la mobilă, plăci înnobilate, hîrtie și la alte sortimente cu un grad superior de prelucrare. Astfel, exportul la P.A.L. va crește de 4,5 ori, la P.F.L. de 3,2 ori, iar la nivelul anului 1975, țara noastră va participa cu cantități importante la comerțul european de plăci. Totodată, exportul de mobilă va crește cu 37% și de 2,6 ori la celuloză; în schimb, la cherestea exportul scade considerabil. Din întreaga producție marfă realizată de industria lemnului în cincinal s-a prevăzut ca 25% să fie destinată exportului. Aceasta presupune satisfacerea exigențelor ridicate de clienții externi sub raport calitativ și onorarea în termen a contractelor încheiate, ceea ce obligă la noi măsuri de îmbunătățire a tehnologiei de fabricație, a finisajului și întărirea controlului tehnic de calitate în toate compartimentele producției.

★

SUCCESELE de pînă acum, ca și perspectivele însemnate ce se conturează în viitorul cincinal pentru industria lemnului, celulozei, și hîrtiei sînt rodul politicii consecvente a partidului nostru de industrializare socialistă a țării prin dezvoltarea susținută a ramurilor economiei naționale, care dispun de resurse interne de materii prime. Lucrătorii din ramura noastră de producție sînt hotărîți să muncească mai bine în viitorul cincinal pentru a contribui în mod substanțial la ridicarea eficienței întregii activități.

COMERȚ EXTERIOR

NOI MĂSURI PENTRU CREȘTEREA RENTABILITĂȚII FINANCIAR-VALUTARE

DEZVOLTAREA în ritm ascendent a economiei naționale în condițiile diversificării producției și a îmbunătățirii continue a calității acesteia a dat posibilitatea creșterii permanente a participării țării noastre la schimburile internaționale. Documentele de partid au subliniat în repetate rînduri că sporirea exportului, atît ca volum cît și ca structură, trebuie să fie însoțită de creșterea eficienței schimburilor noastre externe. La realizarea unei înalte rentabilități contribuie o serie de factori cum ar fi obținerea unor prețuri externe superioare, reducerea continuă a cheltuielilor la mărfurile destinate exporturilor, optimizarea structurii mărfurilor exportate în sensul creșterii ponderii produselor cu o eficiență sporită la export etc.

După cum se știe, pentru reglarea rentabilității la produsele principale cu rentabilități ridicate s-au stabilit prețuri de calcul care au la bază prețul de cost mediu pe ramură și o rentabilitate limitată (10—15%). În aceste condiții se dă posibilitatea efectuării unor analize și decizii operative cu privire la mai buna ordonare a produselor la export, respectiv pentru orientarea exportului spre produsele care prezintă rentabilități valutare superioare.

Pentru creșterea eficienței exportului nu este suficientă însă numai optimizarea structurii mărfurilor exportate. Se cere înainte de toate creșterea calității produselor, a gradului de finisare și de prezentare etc. la nivelul cerințelor pieței externe și reducerea continuă a costurilor, astfel încît produsele să fie competitive la export. Din analiza dinamicii exportului și a alocațiilor de la buget pentru export, pe perioada 1965—1969, se constată că în timp ce alocațiile de la buget pentru export au crescut de peste două ori, volumul exportului a crescut în aceeași perioadă, de numai 1,5 ori.

Diferența dintre ritmul creșterii exportului comparativ cu al alocațiilor de la buget pentru export se datorește și creșterii volumului cheltuielilor speciale de export care se efectuează de unitățile producătoare pentru aducerea produselor în condițiile de calitate și prezentare solicitate la export. Aceste cheltuieli se includ în prețurile complete de export și influențează atît volumul alocațiilor de la buget pentru export, cît și rentabilitatea valutară. Cheltuielile speciale de export au crescut însă într-un ritm mai accentuat decît exportul. Astfel, în perioada 1967—1969, exportul calculat la prețurile cu ridicata interne, a crescut cu 22,2%, în timp ce cheltuielile speciale de export au crescut cu 27,9%. Aceste cheltuieli prezintă diferențe însemnate de la o întreprindere la alta și de la un produs la altul.

La multe produse destinate exportului cum sînt: soda calcinată, lacurile și vopselele, ureea granule, mașinile agricole etc., nivelul cheltuielilor speciale de export față de prețurile cu ridicata interne depășește cu mult media realizată pe total economie. Cea mai mare parte a acestor cheltuieli sînt justificate de operațiunile suplimentare care trebuie efectuate pentru a se putea realiza plasarea mărfurilor pe piețele externe.

Nu puține sînt însă cazurile în care aceste cheltuieli, care se decontau în mod automat, de la buget, acopereau unele deficiențe în producție sau constituiau surse de realizare cu mai multă ușurință a beneficiilor. În același timp, nivelul ridicat al cheltuielilor speciale de export reflectă și slaba preocupare a unităților furnizoare de mărfuri la export de a reduce costurile, de a găsi soluții mai economice de ambalare etc.

Recenta hotărîre a Consiliului de Miniștri care reglementează regimul de stabilire și aplicare a cheltuielilor speciale de export ce se aplică de la 1 aprilie a.c. se referă nu numai la metodologia și competențele de stabilire a acestor cheltuieli, ci în mod deosebit la măsurile care trebuie să fie luate de ministere, centrale industriale și unități economice producătoare pentru a efectua numai acele cheltuieli care se justifică economic, care asigură o eficiență valutară corespunzătoare la exportul produselor pentru care se fac astfel de cheltuieli.

Noua hotărîre îngustează sfera de aplicare a cheltuielilor speciale de export, delimitează mai precis aceste cheltuieli de restul cheltuielilor care se fac pentru produsele destinate exportului, stabilește natura operațiunilor care pot fi încadrate în categoria cheltuielilor speciale de export. Pentru a elimina situațiile în care se stabileau cheltuieli speciale de export la produsele exportate care nu prezentau diferențe de calitate sau ambalare față de cele din standarde sau norme interne, se prevede ca în astfel de cazuri să se aplice numai prețurile cu ridicata sau de calcul în vigoare. La produsele care prezintă diferențe calitative sau ca formă de prezentare față de cele pentru care sînt stabilite prețuri și care necesită alte costuri, urmează să se stabilească prețuri corespunzătoare care să reflecte și aceste diferențe.

Pînă la data intrării în vigoare a noilor reglementări, pentru numeroase produse destinate exportului, care prezintă diferențe calitative sau de ambalare, s-au practicat prețuri cu ridicata plus cheltuielile suplimentare de export. Și la aceste produse urmează să se stabilească prețuri cu ridicata sau de calcul corespunzătoare, fără a putea depăși însă prețurile anterioare plus cheltuielile suplimentare de export care s-au practicat pînă la 31 martie 1970. Stabilirea prețurilor pentru aceste produse nu trebuie confundată însă cu o operațiune matematică de adunare a celor două elemente. În prealabil trebuie să se verifice realitatea cheltuielilor respective, să se găsească posibilități de reducere și în mod deosebit să se analizeze eficiența exportului produsului respectiv.

Datorită lipsei unei metodologii unitare de stabilire a cheltuielilor speciale de export, pînă în prezent, în acestea au fost incluse și unele costuri care prin natura lor nu pot fi încadrate în categoria cheltuielilor speciale de export. Așa de exemplu, cheltuielile cu transportul pînă la frontiera română, anumite dotări suplimentare, ambalajele, îmbunătățirile

Gh. NICULESCU
director general adjunct în
Ministerul Finanțelor

(Continuare în pag. 12-a)

COOPERAȚIA DE CONSUM

SPRE OPTIMIZAREA ACTIVITĂȚII ECONOMICE ȘI OBȘTEȘTI

DUPĂ CUM SE ȘTIE, încă din toamna anului trecut conducerea Centrocoop a trecut la reorganizarea administrației centrale. Recent, această acțiune de reorganizare s-a extins la nivelul organizațiilor cooperatiste județene și comunale. În dorința de a informa cititorii noștri asupra semnificației, conținutului și obiectivelor acestor măsuri de reorganizare a activității cooperației de consum, redacția noastră s-a adresat tov. ing. IOAN BUCȘA, vicepreședinte al Centrocoop care a avut amabilitatea să răspundă la cîteva întrebări.

● **RED.: V-am ruga în primul rînd să ne arătați pe scurt ce elemente au determinat luarea recentelor măsuri de reorganizare a cooperației de consum?**

Ing. IOAN BUCȘA: Și în sectorul nostru de activitate, liniile directoare privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, au constituit premisele și jaloanele măsurilor de reorganizare ale cooperației de consum. Această acțiune, după cum vă este cunoscut, a început în toamna anului trecut. Avînd ca obiectiv perfecționarea conducerii și organizării, măsurile de reorganizare s-au concretizat într-o mai rațională distribuție a compartimentelor centrale și a personalului tehnic-administrativ. O consecință directă a măsurilor de reorganizare luate în toamna anului 1969 a fost și înființarea centralelor economice precum și Oficiul de construcții și proiectări.

Între timp au avut loc lucrările celui de al V-lea Congres al Cooperației de consum. Discuțiile purtate au relicfat, pe lîngă succesele dobîndite, unele neajunsuri de ordin organizatoric ce impietau asupra eficienței economice finale a sectorului nostru de activitate. În acest context, avem în vedere, în primul rînd, actuala formă de organizare la nivel județean care, printre alte deficiențe are ca rezultat divizarea răspunderii pentru aceeași activitate economică între mai mulți factori și unități, funcționarea de întreprinderi mici, fără perspectivă de dezvoltare în această formă, cu volum restrîns de activitate, ceea ce, în ultimă instanță, se resfrînge asupra rezultatelor întregului sector de activitate, asupra eficienței economice a activității noastre de achiziții, producție, prestări de aprovizionare și desfacere.

Analizînd, în lumina sarcinilor ce decurg din documentele Congresului al X-lea al P.C.R. și ale celui de al V-lea Congres al cooperației de consum, cadrul organizatoric necesar realizării sarcinilor economice — financiare și obștești ce revin cooperației de consum, Comitetul Executiv al Centrocoop a considerat că trebuie luate măsuri pentru îmbunătățirea actualei structuri organizatorice la nivelul județelor și comunelor.

● **RED.: În ce constau, măsurile la care vă referiți și ce principii au stat la baza lor?**

I. B.: Vizînd perfecționarea actualei structuri organizatorice la toate nivelele, precum și o mai judicioasă distribuție a cadrelor, foarte pe scurt, măsurile luate de Comitetul Executiv al Centrocoop au avut la bază următoarele principii:

● respectarea principiului de asociere și stabilirea unei legături organice între cooperativa de consum și uniunile cooperatiste, care să asigure aplicarea principiilor centralismului democratic și întărirea muncii colective în desfășurarea întregii activități, atragerea într-o mai mare măsură a membrilor cooperatori la conducerea și gospodărirea cooperativelor;

● așezarea formei de organizare a cooperativelor de consum, în general, pe principiul împărțirii teritorial-administrative a țării;

● creșterea contribuției cooperativelor de consum la dezvoltarea economică a comunelor pe calea valorificării într-o măsură mai mare a resurselor locale, îmbunătățirea aprovizionării și servirii populației rurale și atragerea acesteia în acțiunile pentru construcții de magazine, unități de deservire etc.;

● separarea la nivelul județului a problemelor privind organizarea și conducerea activității economice, de cele legate de activitatea obștească, de îndrumarea și controlul cooperativelor de consum, prin crearea de întreprinderi economice județene unice;

● gruparea mai rațională a sarcinilor pe compartimente de muncă în vederea eliminării paralelismului, simplificării aparatului tehnic-adminstrativ și realizării de economii, precum și pentru îmbunătățirea raportului între personalul de conducere și cel de execuție prin atragerea în activitatea direct productivă a unei părți a forțelor de muncă utilizate în prezent în munca administrativă și de birou;

● îmbunătățirea și perfecționarea activității fiecărei organizații și unități în scopul obținerii unor rezultate economico-financiare care să permită acoperirea nevoilor de fonduri pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale, a cheltuielilor de pregătire a cadrelor și social-culturale, precum și creșterea eficienței și ridicarea pe o treaptă superioară a calității muncii lor.

● **RED.: În expunerea dv. v-ați referit la separarea problemelor economice de cele obștești. În acest scop ați amintit de crearea unor noi unități, respectiv întreprinderea economică județeană. V-am ruga să detaliați aceste aspecte.**

I. B.: Aceste două aspecte prezintă o deosebită importanță. Separarea activității economice de cea obștească urmează a se realiza prin delimitarea activității ce se desfășoară la nivel județean.

În condițiile noii reorganizări, uniunii județene îi revine sarcina să asigure îndrumarea, sprijinirea și controlul activității cooperativelor asociate, asigurînd totodată verificarea periodică a indicatorilor economico-financiari ai cooperativelor și întreprinderilor economice județene. Pentru desfășurarea activității economice, în scopul realizării sarcinilor de plan s-au organizat întreprinderi economice județene care concentrează activitățile desfășurate în prezent de către întreprinderile comerciale, inclusiv filialele acestora, de alimentație publică, de valorificare a produselor agricole și de producție. De asemenea, întreprinderea preia de la uniunea județeană activitatea de contractări-achiziții (acolo unde această activitate în prezent este condusă direct de uniunile județene), de prestări de servicii, reparații și întreținere, aprovizionare tehnico-materială, transporturi etc.

Întreprinderea economică județeană este organizată pe principiul gestiunii economice proprii, fiind titulară de plan și răspunzînd pentru modul cum se îndeplinesc sarcinile de plan atît față de uniunea județeană, cît și față de Uniunea centrală a cooperativelor de consum.

Separarea activității economice de cea obștească și organizarea întreprinderii economice județene va avea ca rezultat conducerea și răspunderea unitară pentru realizarea sarcinilor de plan, o creștere a gradului de operativitate în rezolvarea problemelor, o mai bună selecționare a cadrelor, precum și o mai judicioasă redistribuire a cadrelor tehnico-economice.

● **RED.: O ultimă întrebare: în lumina recentelor măsuri de reorganizare și a principiilor generale pe care le-ați expus, cum se reflectă acestea la nivelul cooperativelor de consum?**

I. B.: Dezbaterile Congresului au scos în evidență o serie de aspecte caracteristice modului de desfășurare a activității cooperativelor de consum. Printre principalele probleme puse în discuție putem menționa: o mai judicioasă atragere a membrilor cooperatori la conducerea și gospodărirea unităților, întărirea răspunderii conducerii cooperativelor, o mai judicioasă repartizare a sarcinilor și răspunderilor, o mai rațională desfășurare a muncii sub toate aspectele pe care le impune optimizarea continuă a activității economice. În acest scop, se vor organiza cooperative de consum, de regulă, în fiecare comună. Înființarea de cooperative se va face treptat începînd de la 1 iunie și se va încheia la finele trimestrului III a.c. Cooperativa de consum va fi titulară de plan, iar conducerea acesteia va răspunde în fața membrilor ei de desfășurarea întregii activități organizatorice, economice și financiare, de dezvoltarea și gospodărirea avutului obștesc.

ORGANELE DE DECIZIE ÎN ACȚIUNE

Colegii ale ministerelor

INDUSTRIA METALURGICĂ

ÎN ședința din 6 iunie a. c. a fost dezbătută situația realizării indicatorilor la sfîrșitul lunii mai, precum și o informare privind stadiul îndeplinirii în trimestrul I a parametrilor proiectați la capacitățile de producție puse în funcțiune. S-a consemnat, cu acest prilej, că în primele cinci luni ale anului 1970 principalii indicatori planificați au fost depășiți, apărînd însă în unele unități nerealizări la producția marfă vîndută și încasată, ca și un volum relativ ridicat de credite restante.

Analizînd situația, colegiul a hotărît ca — în vederea realizării indicatorilor privind reducerea cheltuielilor la 1000 lei producție marfă și a îndeplinirii sarcinii de beneficii — centralele industriale care au unități ce nu și-au îndeplinit indicii amintiți vor analiza pînă la 31 iulie a.c. nivelele realizate și vor stabili măsuri pentru respectarea disciplinei contractuale, corelarea mai bună a planului de încasări cu cel de producție, eliminarea cauzelor care generează refuzuri de plăți, accelerarea întocmirii și prezentării spre încasare a facturilor și reducerea sub nivelul de plan a facturilor neîncasate.

Centralele industriale cu sprijinul Direcției tehnice și a Direcției de îndrumare și urmărire a producției vor analiza modul cum au fost îndeplinite în primele cinci luni normele de consum și vor stabili măsuri pentru recuperarea pînă la sfîrșitul acestui an a depășirilor înregistrate în vederea încadrării consumurilor sub nivelele aprobate prin planul de stat sau departamental. Pentru consumurile de cocs și pentru cele de metal, analizele se vor face în luna iunie 1970, iar pentru celelalte consumuri în luna iulie a.c.

Pînă la 25 iunie, consiliile de administrație vor stabili măsuri pentru lichidarea noilor imobilizări în stocuri supranormative. Se va analiza lunar și modul cum decurge îndeplinirea sarcinilor din planul tehnic de însușire a tehnologiilor moderne pentru elaborarea oțelurilor de calitate superioară.

INDUSTRIA LEMNULUI

ÎN ședința din 3 iunie a.c., colegiul a analizat necesitatea reprofilării secției de lăzi, butoaie și panouri de construcții ce se află în curs de execuție la Filiași, într-o unitate de piese de schimb și utilaje specifice industriei lemnului. Aceasta va permite reducerea substanțială a importului. Producția fizică prevăzută a fi realizată de către vechea secție va fi repartizată Combinatelor pentru exploatarea și industrializarea lemnului Ploiești, Pitești, Mureș și Fabricii de butoaie — Satu Mare.

Au mai fost analizate rezultatele obținute în experimentarea noului sistem de salarizare în unitățile coordonate de minister. O concluzie importantă a fost următoarea: cointeresarea materială și retribuția în raport cu rezultatele muncii au determinat întărirea răspunderii pentru îndeplinirea sarcinilor stabilite, a disciplinei în muncă și s-au reflectat pozitiv în îndeplinirea indicatorilor de plan.

S-au analizat și reținut unele propuneri în ceea ce privește: salarizarea muncitorilor în exploatările forestiere, încadrarea pe categorii de salarizare a muncitorilor sezonieri; remunerarea muncitorilor din exploatările forestiere, care lucrează în brigăzile cu plata în acord global; aplicarea rețelei tarifare pentru industria de prelucrare a lemnului, grupa A la salarizarea muncitorilor de la fabricile de binale; acordarea unui spor de vechime de 2% la salariul tarifar angajaților cu o vechime neîntreruptă de 3—5 ani; regimul de lucru al maiștrilor și șefilor de parchete din exploatările forestiere ș.a.

Colegiul a hotărît aplicarea experimentală, timp de 6 luni, a noului regulament de organizare și funcționare a Ministerului Industriei Lemnului. La elaborarea lui s-au luat ca bază atribuțiile prevăzute în vechiul regulament eliminîndu-se atribuțiile ce au trecut la combinatele industriale și la grupurile de întreprinderi și regrupîndu-se cele rămase la minister, în funcție de noua structură organizatorică.

Regulamentul actual cuprinde prevederi în legătură cu modul de organizare și funcționare a ministerului, structura acestuia și atribuțiile ce-i revin în scopul înfăptuirii politicii partidului și statului în ramura industriei de exploatare și prelucrare a lemnului și de celuloză și hîrtie. O serie de atribuții ale combinatelor au rămas a fi precizate în etapa imediat următoare, după apariția modificărilor previzibile în legislație. În prezent, acestea sînt executate prin delegări de la minister, de combinate.

TABLOUL DE BORD AL CONDUCERII. ATRIBUTE ȘI ACTIVITĂȚI

PORNIND DE LA CONCEPTELE DE BAZĂ ale științei conducerii și organizării autorul își propune o analiză a procesului de conducere, a succesiunii în care se exercită atributele și activitățile conducătorilor, cu unele observații privind specificul cadrelor de conducere din unitățile noastre economice. Autorul subliniază ideea că procesul de conducere reprezintă un tot inseparabil, pentru a sugera interdependența strînsă care există în exercitarea atributelor conducătorilor.

CELE TREI ELEMENTE asupra cărora are a acționa orice conducător în îndeplinirea îndatoririlor sale: **oamenii,** care lucrează în unitate; **lucrurile,** respectiv obiectele neînsuflețite din cadrul organizației — materiale, utilaje, scule, mijloace financiare, structuri etc.; **ideile.** Conducătorii sînt aceia care îndrumă, respectiv influențează oamenii în vederea realizării obiectivelor unității pe care o conduc, valorificînd potențialul de energie creatoare. Ei acționează asupra obiectelor neînsuflețite din unitatea condusă, determinînd în detaliu cea mai bună situare a lor, identificîndu-le, măsurînd și analizînd posibilitățile lor, în vederea asigurării unei funcționări corecte, pentru a atinge randamentul maxim, făcînd să evolueze organizarea lor în funcție de necesitățile reale ale unităților, adaptînd-o astfel mereu schimbărilor. În sfîrșit, conducătorii trebuie să-și aducă în mod continuu contribuția de gîndire, de concepție, formulînd cît mai clar obiectivele unității pe care o conduc, adăugînd în activitate inițiativa lor, integrată în direcțiile de dezvoltare stabilite.

Prevederea — strategie și politică

PREVEDEREA constituie atributul prioritar al conducătorilor, el condiționînd exercitarea corespunzătoare a tuturor celorlalte. Prevederea reprezintă o atitudine, un stil specific de a gîndi al celor ce conduc, care trebuie să privească mereu înainte, să predetermine modul de desfășurare al oricărei acțiuni. Prevăzînd, conducătorii răspund la întrebările: ce obiectiv urmăresc? la ce rezultate vreau să ajung? ce trebuie să fac pentru aceasta?

Prima activitate în alcătuirea unei prevederi, este stabilirea perspectivei, respectiv indicarea direcției în care trebuie dirijată acțiunea prezentă. Trebuie apoi determinate rezultatele finale și elaborată strategia ce urmează să fie desfășurată. După determinarea perspectivei, a obiectivelor, a modului cum trebuie acționat și a etapelor care condiționează termenul de realizare, conducătorii — în cadrul atributului de prevedere — trebuie să continue să gîndească în detaliu acțiunea, programînd ordinea și durata de realizare a diverselor etape, întocmind necesarul de resurse umane, materiale și financiare care trebuie puse în mișcare, stabilind procedurile de urmat, nominalizînd metodele de lucru și conturînd politici care să permită elaborarea unor decizii de îndrumare adecvate.

Analizînd modul în care conducătorii unităților economice din țara noastră și-au exercitat pînă în prezent atributul de prevedere, constatăm că el a fost situat în multe cazuri mai ales în exteriorul întreprinderii, al unității economice propriu-zise. Această „exteriorizare" a predeterminării modului de desfășurare, a acțiunilor după părerea noastră, a influențat negativ rezultatele activității economice, întrucît nici celelalte atribute n-au mai putut fi exercitate corespunzător.

În sistemul perfecționat de conducere și organizare a economiei, în curs de implementare în țara noastră, tendința este ca activitățile de prevedere să fie integrate la nivelul unităților cu statut de centrală, iar la nivelul conducerii centrale, rămînînd în special stabilirea perspectivei și fixarea obiectivelor mari. În felul acesta, planificarea curentă, operativă, programarea și adîncirea în detaliu a tuturor elementelor de previziune urmează a se face la locul acțiunii, la nivelul unităților de către conducerile acestora, pe baza realităților și a posibilităților identificate din analizarea faptelor.

Organizarea: echilibru și precizie

MĂSURILE privind situarea și corelarea activităților unei organizații economice, împărțirea acestora în unități care să asigure cea mai rațională folosire a resurselor umane și materiale disponibile, în vederea realizării cu maximum de eficiență obiectivele stabilite — formează conținutul atributului de organizare.

Ansamblul de metode și de reguli de detaliu privind organizarea, formează regulamentul de organizare și funcționare al unității care trebuie ținut la zi — modificat și întregit — corespunzător dinamicii de dezvoltare a organizației economice. Nu insistăm asupra activităților grupate în acest atribut întrucît, în general, ele sînt cunoscute specialiștilor noștri. Ne oprim numai la un aspect, care, după părerea noastră, este deosebit de important și actual.

În stabilirea rolului și atribuțiilor fiecărui compartiment, a sarcinilor fiecărui post de lucru, a responsabilității și autorității care îi incumbă, conducătorii trebuie să acorde o mare atenție descentralizării autorității de decizie. Ei trebuie să găsească echilibrul cel mai potrivit între precizarea concretă a sarcinilor și acordarea dreptului de a avea inițiativă, de a dispune de libertate în acțiune. Gradul de descentralizare este în mod esențial influențat de valoarea oamenilor și de eficiența sistemului de comunicații.

În materie de organizare, problema care se pune pentru conducătorii din organizațiile economice din țara noastră, este faptul că mulți dintre indicatori sînt stabiliți, de regulă, de organele centrale: numărul mediu scriptic, de funcții de execuție raportat la cel de funcții de conducere, număr de nivele ierarhice, număr de subordonați pentru diferite categorii de conducători etc. După părerea noastră, este necesar ca pe măsură ce responsabilitatea conducătorilor pentru rezultatele unităților economice va constitui unicul criteriu al aprecierii muncii lor, în aceeași măsură se va putea lărgi gama de atribuții ce revin direct întreprinderilor.

Este de la sine înțeles că gradul de descentralizare, trebuie să țină seama pe de o parte, de larga posibilitate de obținere într-o țară socialistă ca a noastră, a unor soluții de coordonare cu eficiență maximă pe întreg sistemul economic, prin centralizarea obiectivelor și menținerea unei unități de concepție pe ansamblu, paralel cu asigurarea supleței în organizare care ține seama de realitățile în continuă schimbare din unități, cunoscute mai bine și mai curînd de conducătorii acestora, ei fiind în imediata apropiere a locului de acțiune și putînd lua astfel decizii mai potrivite de organizare în detaliu.

În orice caz, trecerea creșterea competențelor organelor „de jos" în exercitarea atributului de organizare este rațional să se facă treptat, în cadrul ansamblului de măsuri ce se elaborează în cursul perioadei de experimentare destinate găsirii și definitivării noilor forme de conducere a economiei, corespunzătoare actualei etape de dezvoltare a economiei noastre

> **„Se impune să ne preocupăm în continuare de îmbunătățirea muncii de conducere, de elaborarea și aplicarea principiilor conducerii științifice a societății, care au o importanță esențială pentru progresul noii noastre orînduiri".**
>
> NICOLAE CEAUȘESCU

Comanda — antrenarea oamenilor spre obiectivul dorit

COMPLEXUL de activități prin care conducătorii influențează oamenii în scopul realizării obiectivelor dorite este atributul cunoscut sub numele de comandă. Cu acest conținut, conceptul modern de comandă depășește cu mult ideea de dispoziție, de putere de a impune.

Conducătorii își exercită atributul de comandă — în sensul actual al noțiunii — numai asupra unor oameni corespunzători, puși în posturi potrivite, pe care trebuie să-i cunoască în mod aprofundat, cărora trebuie să le dea exemplu bun, iar în relațiile cu ei trebuie să aplice și să respecte strict reglementările în vigoare care leagă organizația economică de angajații săi, reglementări care trebuie să fie bine cunoscute de ambele părți.

Exercitarea atributului de comandă presupune, de asemenea, păstrarea unui contact permanent cu realitățile de la nivelul execuției și solicită urmărirea atentă a rapoartelor de informare asupra desfășurării acțiunilor. Dreptul de a comanda derivă, desigur, din poziția conducătorilor în ierarhie, dar implică și autoritatea personală a acestora, derivată din inteligența, competența, experiența și valoarea lor personală.

Activitatea de delegare a autorității, a dreptului de a comanda, respectiv atribuirea de responsabilități precise, reprezintă determinarea acelei căi care împacă avantajele cu inconvenientele pe care le presupune eliberarea conducătorilor de sarcini care pot fi mai bine executate de alți colaboratori; ea înseamnă căutarea acelor colaboratori care au calități de judecată suficiente și cunosc mai bine, mai ușor și mai rapid faptele care influențează decizia. Se pune, desigur, problema găsirii dozajului corespunzător de autoritate la toate nivelele, capabil să dea cît mai mare randament total.

Activitățile prin care un conducător poate influența comportarea oamenilor din subordine, constituie, de fapt, o parte din activitățile grupate în cadrul funcțiunii de personal, care se regăsesc printre sarcinile fiecărui cadru de conducere și anume: **selecționarea,** care cuprinde recrutarea și alegerea de oameni calificați pentru postul ce urmează să-l ocupe în cadrul unității, precum și îndepărtarea celor incapabili; **integrarea** sau preocuparea de a familiariza subordonații nou angajați, sau schimbați pe posturi, cu ambianța locului de muncă, cu obiectivele compartimentului, cu țelurile unității în care lucrează: **formarea,** respectiv mărirea competenței personalului în subordine prin instruire și practică; **perfecționarea,** adică sprijinirea subordonaților în vederea aprofundării cunoștințelor, modificării atitudinilor și îmbunătățirii continue a aptitudinilor și capacităților lor; **motivarea** care înseamnă a orienta, a da un sens muncii, a crea o ambianță în care toți oamenii să lucreze, cu convingerea că sînt utili și că posibilitățile și capacitățile lor sînt folosite la măsura lor justă; **participarea,** respectiv obținerea adeziunii oamenilor la o anumită acțiune, prin informarea lor, asigurarea înțelegerii acțiunii respective, consultarea lor asupra problemelor legate de sarcinile lor și luarea în considerare a sugestiilor și propunerilor lor.

Fundamentarea exercitării atributului de comandă pe o bună cunoaștere a oamenilor, pe folosirea mijloacelor pe care le pune la dispoziție știința — psihologia, sociologia și psihosociologia — constituie una din caracteristicile importante ale sistemului perfecționat de conducere și organizare a economiei, în prezent pe cale de definitivare în țara noastră.

Coordonarea prin și pentru gîndirea colectivă

COORDONAREA înseamnă asigurarea unei unități în inițiativa, activitatea și devotamentul oamenilor. Exercitarea acestui atribut se realizează în principal prin munca în colectiv, prin folosirea sistematică a ședințelor de lucru cu subordonații și colaboratorii direcți. Coordonînd, conducătorii realizează: corelarea, îmbinarea eforturilor în cea mai eficientă combinație; utilizarea diferențelor existente între oameni, încurajarea spiritului de inițiativă, a gîndirii independente și soluționarea conflictelor care se ivesc în desfășurarea activității; stăpînirea schimbărilor care intervin înăuntrul colectivului de lucru, pe de o parte ca urmare a evoluției factorilor exteriori care influențează asupra unității în care lucrează, iar pe de altă parte, ca urmare a spiritului creator și inovator al oamenilor, pus în serviciul atingerii țelurilor unității.

În organizațiile noastre economice, coordonarea constituie de obicei o preocupare permanentă a conducătorilor și este exercitată prin muncă împreună cu colectivul unității. Pentru ca ședințele de lucru ale consiliilor de administrație din unitățile cu statut de centrală, ale comitetelor de direcție din unitățile care compun centrala industrială sau ale compartimentelor care constituie structura organizatorică a organizațiilor economice să se desfășoare în condiții bune, să fie operative și să dea rezultatele scontate, este necesar un efort susținut pentru pregătirea acestora. Conducătorii trebuie să învețe să conducă lucrările în aceste ședințe în așa fel încît să se asigure participarea activă a tuturor la dezbateri, să folosească experiența și cunoștințele oamenilor pentru îmbunătățirea rezultatelor economice ale unității.

Control: normare, evaluare, corectare

ATRIBUTUL prin care conducătorul cunoaște și corectează în permanență drumul unității spre obiectivele stabilite este controlul. A controla înseamnă a măsura rezultatele față de prevederi, a răsplăti oamenii conform performanțelor realizate și a reprograma activitatea, făcînd corecțiile necesare.

Materia primă a controlului este informația. Calitatea informației este funcție directă de calitatea organizării. Informația circulă pe canalele formate de legăturile ierarhice și funcționale materializate de structura organizatorică a unității, în care trebuie să se folosească asemenea proceduri care să permită punerea la dispoziția conducătorilor a unor informații de control reale, complete, rapide și operative. Ansamblul informațiilor curente prezentate conducătorilor într-o formă stabilită, corespunzător nevoilor determinate de caracterul funcției de conducere constituie **tabloul de bord.**

O primă activitate a conducătorilor în exercitarea atributului de control, este stabilirea sistemului informațional cel mai adecvat, este determinarea datelor caracteristice, necesare, care răspund la trei întrebări: Ce? Cum? Cînd?

Nu se poate concepe controlul fără să existe anumite etaloane predeterminate, care sînt normele de performanță, regulile cu ajutorul cărora se fixează criteriile ce ar trebui îndeplinite pentru ca îndatoririle principale să fie considerate bine realizate. Întocmirea unor norme obiective, raționale și eficiente de lucru, cu participarea celor chemați să le aducă la îndeplinire, și care astfel le acceptă, reprezintă prima etapă a oricărui control.

A doua etapă a controlului o constituie compararea, evaluarea rezultatelor obținute în raport cu normele, respectiv stabilirea mărimii abaterilor față de obiectivul urmărit, precizarea devierii față de normă, determinarea randamentului acțiunii

A treia etapă este acțiunea de corectare. În momentul în care conducătorii își dau seama că obiectivele sînt amenințate și că nu vor putea fi atinse dacă nu se iau imediat măsuri de corecție pentru a redresa situația, ei trebuie să intervină cu îndrumări pentru atingerea normelor sau cu oricare alte măsuri pe care cunoașterea cauzelor reale ale devierii le-ar impune. Aceste măsuri sînt numeroase și pot fi foarte variate, trebuind a fi capabile să răspundă împrejurărilor care le reclamă, ele mergînd pînă la schimbarea obiectivelor, pînă la modificarea prevederilor. Rezultatul activităților de control conduce la evidențierea, răsplătirea sau sancționarea oamenilor.

Dacă încercăm să desprindem din realitățile cunoscute în organizațiile economice din industria noastră, cum este folosită informația de „control", trebuie să constatăm că de multe ori aceasta nu vine întotdeauna de la nivelul execuției la conducători în timp util pentru a permite să se corecteze în permanență mersul acțiunii, pentru a influența continuu desfășurarea activităților unității înspre îndeplinirea obiectivelor stabilite.

Pe de altă parte, informațiile primite de la nivelul execuției, nu sînt totdeauna astfel adaptate ca să servească efectiv nevoilor exercitării de către conducători a atributelor lor, specifice fiecărui nivel ierarhic. Uneori ele sînt redactate mai ales spre folosul organelor exterioare unității și mai puțin ale celor din interior. De aceea, considerăm necesar ca o dată cu îmbunătățirea sistemului de conducere și organizare a economiei naționale să se studieze și să se stabilească în fiecare unitate un permanent schimb de informații între nivelele de execuție și cele de conducere.

În concluzie, se poate spune că procesul de conducere constă în **integrarea** fazelor de previziune, organizare, comandă, coordonare și control. A conduce înseamnă **a gîndi,** sprijinit permanent pe **realități,** **a decide** alegînd dintre mai multe **alternative** pe cea mai oportună, a asigura **informarea** corectă de la locul acțiunii și a **transforma apoi informația în acțiune,** repetînd în continuare ciclul.

Adrian POPESCU

CADRE ȘI RĂSPUNDERI

EMILIA JOIȚA

director în Direcția organizării — M.I.A.

● Ați urmat vreun program CEPECA?

— Încă nu. Este o dorință. Din păcate, acțiunea de constituire și apoi de funcționare a noii structuri organizatorice a ministerului — prin apariția combinatelor, unități cu statut de centrală industrială — mi-a ocupat tot timpul de care am dispus în această perioadă.

● Există o diferență în modul de îndeplinire a atribuțiilor, la cadrele care au absolvit astfel de programe de perfecționare?

— Comparativ cu alte ministere, de la noi au trecut pe la CEPECA un număr mare de cadre. Trebuie spus că, într-adevăr, acestea „văd altfel" lucrurile și, pe plan practic, sînt mai eficiente.

● Este justă aprecierea că, din acest punct de vedere, s-a creat un relativ decalaj între cadrele de conducere din unitățile economice și cele din ministere?

— Parțial... Adică depinde de minister și de fiecare om în parte. În general însă, este adevărat că, uneori, nu sînt luate în considerare toate inițiativele celor din unități. Din acest punct de vedere, eu aș îndrăzni să spun că ar trebui să treacă pe la CEPECA toate cadrele de conducere din minister, inclusiv adjuncții miniștrilor. Socotesc că în aceste condiții, rezolvarea unor probleme de organizare ar sta mai mult în atenția celor care dirijează diversele activități, realizîndu-se astfel o corelare utilă a gîndurilor și năzuințelor personalului din combinate și fabrici cu cele ale organelor de conducere din minister.

● Dacă nu mă-nșel, ați lucrat inițial în învățămîntul superior. Ce v-a făcut să părăsiți meseria de dascăl?

— Sînt mai multe motive. Principalul ține însă, cred eu, de temperament, de firea mea dinamică, de dorința de a fi mereu în acțiune. Aici, în producție, apar noi și noi probleme, care te solicită, te împing înainte. Consider că aici mă pot împlini mai bine din punct de vedere profesional.

● Și femeile suferă de boala dinamismului?

— Sînt mai dinamice decît se crede... Cunoașteți-le mai bine și o să vedeți că nu mai trebuie să vă puneți o astfel de întrebare. Este numai o invitație

● Mulțumesc. O transmit. Pe lîngă dinamism, ce-i mai trebuie unui om de acțiune — bărbat sau femeie — ca activitatea lui să fie eficientă?

— Pe scurt, un astfel de om este definit, după mine, de două dimensiuni: să aibă clar conturate obiectivele pe care le urmărește, să știe ce vrea; să-și găsească apoi mijloacele cele mai simple pentru a le atinge, fără a uita că principalul, între acestea, este omul

● Care sînt după părerea dv. deficiențele ce se mai manifestă în selectarea cadrelor de conducere în întreprinderi?

— Deși este o chestiune mai dificilă, răspund, totuși. În primul rînd, în practica promovării cadrelor nu întotdeauna se respectă cu strictețe principiul valorii, al competenței. Intervin relațiile, interesele personale, înguste etc. — împotriva cărora, evident, trebuie luptat în permanență. Însuși sistemul de principii de promovare trebuie perfecționat, pus pe baze mai științifice — dacă se poate spune astfel. Mă gîndesc la mai larga utilizare a principiului aprecierii oamenilor pe baza rezultatelor și nu a valorii „în general".

În esență, problema este în mîna conducătorilor. Eu, din principiu, nu angajez în direcție decît după ce sînt edificată, asupra calităților persoanei respective, după ce sînt convinsă — prin discuții repetate cu cel pe care îl angajez — că poate să facă față atribuțiilor pe care le va avea. De asemenea, mi se pare necesară crearea unei stabilități a celor cu funcții de conducere, eliminînd practica schimbărilor prea dese, care modifică uneori chiar și orientarea în munca cu oamenii... Să nu uităm că omul sfințește locul.

● Care sînt principalele obiective ale ministerului pentru cincinalul următor?

— Creșterea producției, ridicarea calității producției și reducerea cheltuielilor materiale.

● Și ale dv.?

— Toate sînt legate de buna funcționare a combinatelor. Roadele au început să apară și o dată cu ele și satisfacțiile profesionale.

Constantin COJOCARU

> **OMUL SFINȚEȘTE LOCUL**
>
> **● Din principiu, nu angajez un om în direcție, decît după ce sînt edificată asupra calităților sale.**
>
> **● Apreciere în funcție de rezultate, nu de valoare „în general".**
>
> **● Producția este cîmpul de acțiune al omului dinamic;**

ISTORIE ECONOMICĂ

IOAN N. PAPINIU – primul traducător al lui F. List

ÎNTRE PERSONALITĂŢILE mai puţin cunoscute, dar cu preocupări pe tărimul gîndirii economice se numără şi Ioan N. Papiniu, cel care a tradus în ţara noastră lucrarea de bază a lui F. List.

Născut la 9 noiembrie 1853 la Ploieşti, Ioan N. Papiniu şi-a făcut studiile elementare şi pe cele liceale în ţară, iar apoi a urmat Facultatea de Drept din Paris, obţinînd licenţa în 1879, cu o teză de drept civil, avînd contingenţe de ordin economic[1]. În acelaşi an a intrat în diplomaţie, în calitate de cancelar al consulatului român din Salonic. Peste cîtva timp, a devenit secretar al legaţiei române din Constantinopol, iar în 1884, consul general român la Salonic. În anul următor a fost desemnat şef al diviziei consulare din Ministerul de Externe al României. A exercitat o anumită perioadă de timp, în 1891, chiar funcţia de secretar general al departamentului iar spre sfîrşitul acestui an, a devenit consul general la Budapesta. În noiembrie 1893 a fost numit agent diplomatic la Sofia. A mai îndeplinit şi funcţia de ministru plenipotenţiar al României la Belgrad, în 1896, iar peste doi ani a devenit cel dintîi şef al misiunii diplomatice române de la Haga[2]. După cît se pare, din Olanda s-a reîntors în cadrul Ministerului de Externe la Bucureşti, unde a lucrat pînă la sfîrşitul vieţii, în decembrie 1924.

Aşa cum remarca Nicolae Iorga, „fiul preotului de la Ploieşti, om harnic şi solid, pornit pe studiu şi capabil de muncă grea, n-a plecat la o legaţie nici din personalul unui club, nici din înconjurimea unui om politic. El nu s-a menţinut prin legături personale şi intriga n-a intrat în combinaţiile lui. Din cei mai tineri ani, pînă cînd moartea a cules pe septuagenar de la lucru, el a fost un perfect funcţionar şi un muncitor neobosit"[3].

PE PLANUL activităţii teoretice, Ioan N. Papiniu a purtat, înainte de toate, un interes deosebit faţă de trecutul de luptă socială şi naţională a poporului nostru. În recenzia pe care a făcut-o lucrării lui N. Densuşianu, „Revoluţiunea lui Horia în Transilvania şi Ungaria" (1784-1785)[4], el menţiona că, cu ajutorul acestei lucrări „ne putem da seama de suferinţele claselor de jos ale unei naţiuni de freamătul de durere şi indignare al miserului ţăran şi peste toate, de nereuşita mijloacelor piezişe sau violente de a le înlătura". Ioan N. Papiniu a fost, totodată, un bun cunoscător al luptei de eliberare socială şi naţională a popoarelor din Balcani[5]. El cunoştea profund şi evoluţia economică a popoarelor Europei occidentale şi orientale, arătîndu-se interesat faţă de modalităţile prin care unele dintre acestea şi-au întărit potenţialul economic şi, concomitent, independenţa naţională. De asemenea, a acordat o atenţie deosebită sistemelor de politică economică promovate în diferite ţări, ataşîndu-se în chip evident experienţei protecţioniste care viza dezvoltarea industriei naţionale şi angrenarea tot mai puternică, pe această bază, în circuitul economic internaţional. Tocmai legat de aceasta, I. N. Papiniu a dat prima traducere românească a scrierii lui Friedrich List, **Sistem naţional de economie politică,** opera fundamentală a curentului protecţionist european şi nord-american din secolul al XIX-lea.

Pus în situaţia de a participa la negocieri comerciale şi de a scruta perspectivele dezvoltării comerţului exterior al României, el a dat la iveală două broşuri servind aceste scopuri[6].

Ca număr de titluri, opera social-economică a lui I. N. Papiniu nu este prea bogată. Nici din punctul de vedere al originalităţii ideilor propagate nu se dezvăluie prea amplu. De altfel, trebuie conchis că ne aflăm, în primul rînd, **în faţa unei opere de atitudini** şi numai în al doilea rînd, **în faţa unei opere de creaţiuni.** Cu toate acestea, opera social-economică a fostului diplomat român nu este lipsită de semnificaţii.

Momentul în care I. N. Papiniu a activat cel mai mult pe plan social-economic s-a caracterizat prin acţiunile tot mai susţinute ale burgheziei româneşti de a consolida rînduielile capitaliste în cadrul economiei naţionale, cu ajutorul dezvoltării industriale a ţării, acţiunile respective fiind însă vădit contracarate de cele ale moşierimii, care se adapta cu greu noilor stări de lucruri. Pe planul politicii economice se confruntau două sisteme: protecţionismul şi liber-schimbismul.

Ioan N. Papiniu s-a alăturat fără rezerve forţelor favorabile dezvoltării industriale a ţării şi sprijinirii acestei dezvoltări prin măsuri protecţioniste. În acest sens, este semnificativă traducerea, de către el, a unui raport consular italian asupra Comerţului exterior al României, pe care a răspîndit-o în anul 1885, atît sub forma unor articole publicate în revista condusă de P. S. Aurelian, „Economia naţională", cît şi sub forma unei broşuri. Raportul fusese, desigur, considerat important de către traducător, prin aceea că autorul lui aprecia că paralizarea activităţii economice în România este similară tuturor ţărilor europene... „care pînă acum îşi îndreptau principala lor activitate către agricultură". Dar şi mai semnificativă este traducerea pe care a făcut-o lucrării lui F. List, **Sistem naţional de economie politică** pe care a răspîndit-o mai întîi sub formă de articole în revista „Ţara nouă" în 1886, iar în 1887 sub formă de carte căreia P. S. Aurelian i-a adăugat o prefaţă. Prezintă interes din punctul de vedere al cunoaşterii ideilor şi atitudinilor social-economice ale lui I. N. Papiniu, adnotările sale făcute la traducerea lucrării lui List pe care o aprecia în primul rînd pentru atenţia ce o acorda dezvoltării industriei. Aceasta se poate observa pe marginea lucrării lui Jeans, **Supremaţia Angliei, Cauzele, organele şi pericolele ei,** tradusă în limba franceză în 1887 şi citită de autorul nostru în 1898. „Oricum ar fi, scria I. N. Papiniu, preocupaţiunea supremă a lui List în cartea de faţă este dezvoltarea industriei şi ocrotirea ei în ţara sa".

Cartea lui Jeans care se păstrează cu adnotările respective, I. Papiniu a apreciat-o, de bună seamă, pentru faptul că ea dezvăluia unele consecinţe ale intrării lumii „în era marei industrii". Dar nu s-a lăsat sedus de pledoaria antiprotecţionistă a autorului englez. El a calificat drept „concluzie eronată" teza acestuia după care protejarea industriei ar contracara ridicarea salariilor, exportul, căderea preţurilor şi limitarea importului de anumite produse manufacturate. Împotriva tezei respective se înscria, după părerea sa, exemplul Germaniei din 1898, ale cărei realităţi le studiase, de altfel, şi din punctul de vedere al organizării învăţămîntului industrial şi profesional[7].

Ioan N. Papiniu face parte, aşadar, din acea pleiadă de militanţi din domeniul acţiunii şi gîndirii social-economice şi politice româneşti care au susţinut, în a doua jumătate a secolului trecut, necesitatea dezvoltării industriei naţionale prin măsuri protecţioniste, ca o chezăşie a dezvoltării economiei naţionale.

Virgil IONESCU

---

1) **I. N. PAPINIU, Thèse pour la licence,** Paris, 1879, 155 pag.

2) Vezi, **LUCIAN PREDESCU, Enciclopedia Cugetarea,** Buc. Ed. Cugetarea — Georgescu Delafras, 1940, p. 633 şi **Reprezentanţele diplomatice ale României,** vol. I, Buc., Ed. politică, 1967, p. 276 şi 299.

3) **N. IORGA, Oameni cari au fost,** vol. II, Buc., Ed. pentru literatură, 1967, p. 205.

4) Vezi „Ţara nouă", anul, I, Buc. 1884, p. 598—609; 620—628; 668—678.

5) Vezi **I. N. PAPINIU, Fruntariile Albaniei,** f.l., 1912, 10 file litografiate şi **LEON LAMOUCHE, Betrand BAREILLES, EDITH DURHAM, ELISE AUBRY, I. N. PAPINIU et D. KOLOVANI, La question albanaise,** Paris, Imprimerie Henri Diéval, 1920, p. 63—79 (Într-o notă a editorului, I. N. Papiniu este apreciat ca unul dintre diplomaţii cei mai competenţi în privinţa ţărilor balcanice).

6) Vezi **G. TORNIELLI BRUSATI DI VERGANO, Raport despre comerţul exterior al României.** Traducerea din limba italiană de I. N. Papiniu. Buc., 1885, 62 pag. şi **Tarif général des Droits de Douane de Roumanie établi par la Loi du 17/29 mai 1886.** Traduit d'après le texte officiel par M.M.I.N. Papiniu, T. P. Rădulescu.

7) Vezi **FREDERIC LIST,** op. cit. p. 357—358 şi p. 115 infra (Notele traducătorului).

COMERŢ EXTERIOR

(Urmare din pag. 9)

constructive etc. nu constituie cheltuieli speciale de export şi ca atare, după noile reglementări, nu se mai includ în aceste cheltuieli.

Dotările suplimentare solicitate de clienţii externi, care reprezintă în fapt furnizarea unui produs, precum şi ambalajele (dacă acestea nu sînt incluse în preţ), se vor factura separat. Tot separat se vor factura şi diferenţele determinate de înlocuirea unor dispozitive şi aparate (de exemplu, folosirea de aparate de bord din import în locul celor indigene), sporurile de preţ şi primele de calitate legale în vigoare.

În categoria cheltuieli speciale de export se încadrează numai cheltuielile efectuate pentru operaţiunile de finisări sau condiţionări speciale, pentru marcaje şi inscripţionări speciale sau pentru alte asemenea operaţiuni care nu schimbă caracteristicile de bază tehnice sau calitative ale produsului. Hotărîrea prevede că rentabilitatea care se include în cheltuielile speciale de export nu poate depăşi 6%.

Unele cheltuieli de export se efectuau pentru aducerea produselor în condiţiile de calitate sau prezentare prevăzute în norme sau standarde interne, ceea ce conducea în fapt la încasarea unui preţ final mai mare decît cel legal.

Noua hotărîre prevede, aşa cum este normal, că în preţurile cu ridicata sau de calcul, pentru produsele destinate exportului precum şi în cheltuielile speciale de export, nu se pot include cheltuielile efectuate pentru aducerea produselor în condiţiile de calitate sau ambalare stabilite prin standarde sau norme interne.

Delimitarea mai precisă a cheltuielilor speciale de export de restul cheltuielilor care se efectuează la produsele exportate prezintă o deosebită importanţă întrucît cunoscînd structura cheltuielilor respective există posibilitatea analizării cu mai multă uşurinţă a posibilităţilor de reducere a cheltuielilor de export.

Stabilirea cheltuielilor speciale de export se face de ministere, celelalte organe centrale şi comitetele executive ale consiliilor populare judeţene şi al municipiului Bucureşti. Aceste organe vor putea acorda competenţă de stabilire a cheltuielilor speciale de export şi unităţilor economice subordonate (centralelor industriale şi chiar întreprinderilor). Unităţile economice vor putea stabili cheltuieli speciale de export (dacă organele centrale le-au acordat o astfel de competenţă), numai în cazul în care pe total an se asigură realizarea eficienţei economice care rezultă pe baza indicatorilor de plan aprobaţi pentru produsul sau grupa de produse la care urmează să se stabilească aceste cheltuieli.

În hotărîre un loc important îl ocupă prevederile menite să conducă la creşterea eficienţei exportului. În acest scop se prevede sarcina pentru toate unităţile economice de a lua măsuri pentru reducerea continuă a cheltuielilor speciale de export, de a reduce cheltuielile stabilite în toate cazurile în care rentabilitatea depăşeşte limitele prevăzute, sau atunci cînd nu se mai justifică aplicarea cheltuielilor respective. Ambalajele pentru mărfurile destinate exportului au o valoare mare, ceea ce arată cît de actuală este problema reducerii cheltuielilor în acest sector. La acest element de cheltuieli există însemnate rezerve de reducere, fiind posibilităţi largi de folosire a unor ambalaje de greutăţi mai reduse, confecţionate din materiale înlocuitoare etc. Economiile care se pot realiza la ambalaje prezintă importanţă atît sub aspectul reducerii cheltuielilor de export, cît şi al materialelor (lemn, tabla, fire textile etc.) care se economisesc şi cărora li se poate da o valorificare superioară.

De aceea, hotărîrea prevede sarcina de a lua măsuri pentru însuşirea în producţie a unor ambalaje cît mai economicoase, pentru folosirea de ambalaje din materiale înlocuitoare. Orientarea în problema ambalajelor trebuie s-o stabilească ministerele şi celelalte organe centrale care, la elaborarea planurilor anuale de export, urmează să concretizeze şi măsurile care vor fi luate de unităţile economice subordonate pentru a asigura reducerea continuă a cheltuielilor de export.

Hotărîrea prevede şi alte măsuri care vor conduce la o rentabilitate valutară cît mai mare. Astfel, exportul produselor în ambalaje confecţionate din materii prime la care se poate obţine o eficienţă valutară superioară produsului, precum şi folosirea de ambalaje din import, pentru mărfurile exportate, se poate face numai în anumite condiţii bine precizate.

Reducerea cheltuielilor speciale de export nu înseamnă asigurarea în mod automat a unei eficienţe valutare superioare. De aceea, hotărîrea prevede obligaţia pentru ministere, centrale industriale, unităţi economice producătoare şi întreprinderi de comerţ exterior, de a lua măsuri pentru obţinerea unor preţuri externe corespunzătoare, ţinînd seama de toate cheltuielile făcute în plus pentru exportul produselor, respectiv de a se recupera prin preţurile externe aceste cheltuieli.

Noile reglementări privind stabilirea şi aplicarea cheltuielilor speciale de export se înscriu în ansamblul măsurilor luate pentru creşterea eficienţei economice, reprezintă un mijloc important de stimulare a unităţilor furnizoare de mărfuri la export de a obţine un volum sporit de valută cu cheltuieli interne cît mai reduse.

cuparea conducerii uzinei și a centralei pentru **ridicarea continuă a coeficientului de tară al autocamioanelor.** Analizînd situația acestui coeficient pe plan mondial se constată că la firmele europene el variază între 0,8 și 2,2, iar la firmele din S.U.A. între 1,86 și 2,5. Comparativ cu aceste date se poate aprecia că în fabricația de autocamioane din țara noastră, deși s-au obținut o serie de realizări, există încă rezerve de îmbunătățire. Cu titlu ilustrativ, se poate arăta că la autocamionul SR 113 coeficientul de tară a ajuns de la 1,7 în 1965, la 1,81 în 1970, iar la tipurile derivate — SR 113 L și SR 113 N, — 1,95 și, respectiv 1,99. La tipurile noi, introduse în fabricație în 1970, aceasta înregistrează valori mai bune. De aici se desprinde concluzia că dacă la tipurile noi coeficientul de tară e destul de apropiat de valorile mondiale, la cele din fabricația curentă, evoluția lui înregistrează o ameliorare lentă. **Îmbunătățirea continuă a coeficientului de tară presupune o reducere sistematică a greutății materialelor folosite pentru executarea autocamionului și în special a masei metalice incorporate.**

O sursă importantă de reducere a costurilor de producție o reprezintă **respectarea, la fiecare operație, pe toate fazele a disciplinei de fabricație.** Ignorarea acestei exigențe a producției industriale moderne se soldează cu efecte negative mari, care grevează serios nivelul cheltuielilor. În 1969, de pildă, datorită nerespectării riguroase a prescripțiilor tehnologice, desenelor greșite, folosirii de S.D.V.-uri necorespunzătoare, utilizării unor sortimente de materiale neadecvate cerințelor de fabricație, neatenției la executarea diferitelor operații etc., s-au rebutat produse în valoare de 36,9 milioane lei. Așadar, datorită unor cauze în mare parte subiective, costurile de producție au fost majorate substanțial, influențînd negativ nivelul beneficiilor și al rentabilității întreprinderii.

Experiența anului trecut și a celor cinci luni din acest an a demonstrat că principalele cauze care permit apariția rebutului le reprezintă nerespectarea disciplinei tehnologice (circa 27%), **prescrierea greșită a procesului tehnologic și desene eronate** (peste 8%), **neatenția în execuție** (35%) etc. Studierea structurii cauzelor care provoacă rebuturi permite elaborarea măsurilor necesare lichidării surselor generatoare de produse necorespunzătoare calitativ. Acționînd în acest mod, uzina va putea să ridice mult procentul de produse bune, să reducă substanțial cheltuielile neeconomicoase, ceea ce se va reflecta, în ultimă instanță, în sporirea eficienței economice.

Ce arată coeficientul de schimb și raportul dintre categoriile de personal ?

MICȘORAREA COSTURILOR DE PRODUCȚIE necesită adoptarea unui ansamblu de măsuri care să vizeze și reducerea cheltuielilor cu salariile, mai buna folosire a capacităților de producție, înlăturarea sau diminuarea accentuată a cheltuielilor neproductive ș.a. Analiza situației acestor cheltuieli permite evidențierea unor rezerve însemnate de reducere. Urmărind, de pildă, situația folosirii fondului de timp disponibil la utilajele din secțiile de bază rezultă că, în 1969, procentul de folosire a acestuia a fost de numai 69,7%, ceea ce corespunde unui coeficient de schimburi de circa 2%. Ținînd seama de faptul că sarcina trasată de organele de partid și de stat este de a se realiza un coeficient al numărului de schimburi de 2,2—2,4 și că în întreprindere s-a ajuns de-abia la circa 2,1 rezultă, că în acest domeniu există încă însemnate rezerve insuficient fructificate. Nu trebuie uitat faptul că îmbunătățirea folosirii utilajului echivalează cu o producție suplimentară de zeci sau sute de milioane lei, ceea ce constituie un factor important de reducere a prețului de cost.

O atenție deosebită pentru reducerea costurilor de producție se cere acordată **folosirii cît mai judicioase a cheltuielilor cu fondul de salarii,** pe baza mai bunei utilizări a forței de muncă. Din analiza folosirii forței de muncă rezultă că există încă un număr nejustificat de mare de muncitori auxiliari și de personal tehnico-administrativ. Așa, de pildă, în 1969 ponderea muncitorilor auxiliari, față de total muncitori a fost de 45%, iar prin plan, pentru 1970 s-a fixat o pondere de 43%. Din numărul total de muncitori auxiliari de 5 369, la mecanicul șef au lucrat anul trecut 1 233, la sculărie 1 152, restul fiind ocupați cu executarea operațiunilor de transport, întreținere etc. În 1970, situația acestui personal sub raportul ponderii și structurii se menține aproape neschimbată. Dacă adăugăm la aceasta faptul că, în acest an personalul tehnico-administrativ reprezintă circa 1958 oameni, adică 13,83% din totalul personalului industrial, se poate trage concluzia că plata acestuia grevează serios, după părerea noastră, asupra costurilor de producție ale întreprinderii. Se impune, deci, o normare judicioasă a acestui personal, pentru a se stabili o structură și un număr de specialiști, în concordanță cu cerințele reale ale procesului de producție.

Rezerve de reducere a costurilor de producție pot fi mobilizate și prin lichidarea fluctuației forței de muncă, a orelor suplimentare lucrate, prin reducerea timpului nelucrat din motive nejustificate, prin repartizarea rațională a personalului pe schimburi etc. În 1969, de pildă, faptul că fluctuația forței de muncă a fost de 32,7% a contribuit, după părerea noastră, într-o mare măsură la existența cheltuielilor foarte mari cu producția rebutată. De asemenea, repartizarea personalului tehnico-ingineresc în mod disproporționat pe schimburi (marea majoritate lucrînd în schimbul I) a dus la o insuficientă îndrumare tehnică și conducere a muncitorilor din schimburile II și III.

Deficiențele existente în organizarea producției și a muncii au determinat în 1969 prestarea în întreprindere a unui număr de 1 012 097 ore suplimentare, ceea ce echivalează cu un fond suplimentar de salarii plătit de circa 3 579 mii lei. În același timp, numărul de oameni-zile neutilizate din diferite motive a crescut în 1969, față de plan, cu 19 687, ceea ce echivalează anual un număr de 68 muncitori. Din păcate, o parte din aceste deficiente continuă să persiste și în 1970.

★

EVIDENT, eforturile ce se depun pentru reducerea cheltuielilor de producție, în general, și diminuarea în cadrul acestei acțiuni a cheltuielilor materiale în special, se concretizează, de la perioadă la perioadă, în economii însemnate. Principalul constă, în prezent, ca toate eforturile să fie concentrate sistematic spre acele sectoare de producție, la acele piese și subansamble unde se mențin încă consumuri specifice mari, unde cheltuielile de producție depășesc prevederile. Analiza periodică a stadiului înfăptuirii măsurilor tehnico-organizatorice preconizate, va permite depistarea locurilor unde se află cele mai mari rezerve, pentru a se acționa cu toate forțele în vederea valorificării lor.

CORELAȚII OPTIME ÎNTRE CHELTUIELILE MATERIALE ȘI CREȘTEREA PRODUCȚIEI (I)

TRADUCEREA ÎN VIAȚĂ a amplului program de modernizare a agriculturii noastre presupune nu numai importante eforturi materiale din partea statului și a unităților agricole, dar și realizarea unei corelații optime între aceste eforturi și creșterea producției agricole, asigurînd în felul acesta participarea crescîndă a agriculturii la creșterea venitului național. În nenumărate rînduri documentele de partid au atras atenția asupra necesității asigurării unei eficiențe economice sporite a eforturilor materiale făcute, asupra creșterii eficienței investițiilor în toate ramurile economiei naționale, inclusiv în agricultură.

În cuvîntarea la Plenara C.C. al P.C.R. din 17-19 martie a.c. tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia :

„Hotărîtor în îndeplinirea programului de dezvoltare a agriculturii este ca eforturile materiale pe care le fac partidul și statul, investițiile prevăzute să determine un raport rațional și eficient între cheltuielile materiale și creșterea producției agricole, asigurîndu-se sporirea randamentului fiecărui leu investit".

SPORIREA absolută a cheltuielilor materiale determinată de introducerea pe scară largă a progresului tehnic are — lucru firesc — o influență directă asupra creșterii producției globale și a producției nete. Analiza evoluției acestor trei indicatori ca și a ponderii cheltuielilor materiale în producția globală, atît la nivelul întregii agriculturi, cît și al celor două forme principale de unități agricole — I.A.S. și C.A.P. — ne oferă posibilitatea unor reflecții asupra modului de utilizare a cheltuielilor materiale în agricultură și asupra efectului lor economic.

Considerînd că o serie de cheltuieli materiale (îngrășăminte chimice, irigații, construcții agrozootehnice, cele efectuate cu procurarea materialului biologic etc.) își transmit efectul economic într-o perioadă mai mare de timp și totodată pentru a înlătura influența negativă a factorilor naturali din unii ani, am efectuat analiza noastră pe medii de cîte trei ani și prin raportarea la unitatea de suprafață. Față de perioada 1960—1962 producția globală, cheltuielile materiale și producția netă, pe total agricultură ca și în întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție, au avut în perioada 1963-1965 și 1966-1968 o evoluție în dinamică și a ponderilor, ilustrată în graficele nr. 1, 2, 3.

Analiza dinamicii producției globale, a cheltuielilor materiale și a producției nete ne arată un fapt incontestabil pozitiv și anume că modernizarea proceselor de producție din agricultură, sporirea investițiilor și a cheltuielilor materiale au determinat o creștere a producției globale și a producției nete la unitatea de suprafață. Astfel, **față de perioada 1960-1962 în perioada 1966-1968, unei creșteri a cheltuielilor materiale pe unitatea de suprafață cu 46,3%, pe total agricultură, cu 21,7% pe sector I.A.S. și cu 68,3% pe sector C.A.P., i-a corespuns o creștere a producției globale cu 26,3%, 40,5% și respectiv 34,2%.** Concomitent a crescut și producția netă la unitatea de suprafață și anume cu peste 15% pe total agricultură și pe total sector cooperatist și cu peste 77% în sectorul I.A.S.

Compararea dinamicilor respective pe cele două sectoare și pe total agricultură ne arată o evoluție diferențiată a acestora. **În timp ce pe total agricultură și pe total sector cooperatist se înregistrează o dinamică a cheltuielilor materiale superioară dinamicii producției globale și producției nete, în întreprinderile agricole de stat, ritmul de creștere a producției globale și mai ales a producției nete depășesc substanțial pe cel al cheltuielilor materiale.** Trebuie să menționăm faptul că și în întreprinderile agricole de stat, în perioada dinaintea anului 1960, perioadă de înzestrare tehnico-materială mai intensă, s-a înregistrat un ritm de creștere mai accelerat al cheltuielilor materiale față de producția globală și producția netă. Deși, ca urmare a modernizării proceselor de producție, va spori și în continuare cuantumul cheltuielilor materiale pe unitatea de suprafață, nivelul actual de înzestrare tehnico-materială a I.A.S.-urilor a permis și va permite realizarea unui ritm superior de creștere a producției globale și a producției nete.

Analizate sub acest aspect, evoluția producției globale și a cheltuielilor materiale pe total sector cooperatist și pe total agricultură, nu este satisfăcătoare. Cheltuielile materiale efectuate nu au determinat o creștere corespunzătoare a producției globale și a producției nete. Căror factori se datorește această situație ? Evoluția diferită a dinamicilor producției globale și a cheltuielilor materiale la unitatea de suprafață pe total agricultură și pe cele două tipuri de unități agricole este determinată, după părerea noastră, de doi factori principali de nivelul diferit al înzestrării tehnico-materiale, al cheltuielilor materiale pe unitatea de suprafață în perioada de bază și de modul în care această bază tehnico-materială este folosită, de efortul depus pentru creșterea gradului de eficiență a cheltuielilor efectuate.

O comparație între cuantumul cheltu-

dr. Sabin NICA-SIRBEȘTI
Gr VILCEANU
Maria BUCUR

(Continuare în pag. 8-a)

Grafic nr. 1

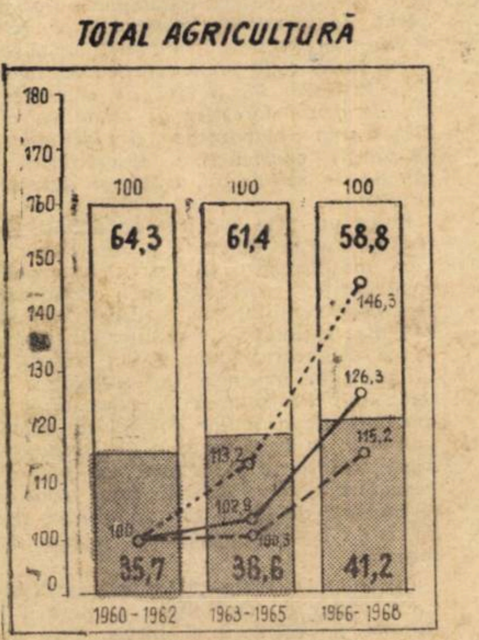

Grafic nr. 2

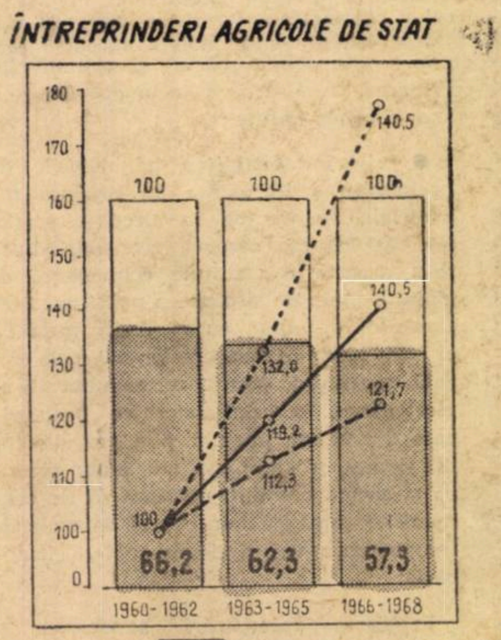

Grafic nr. 3

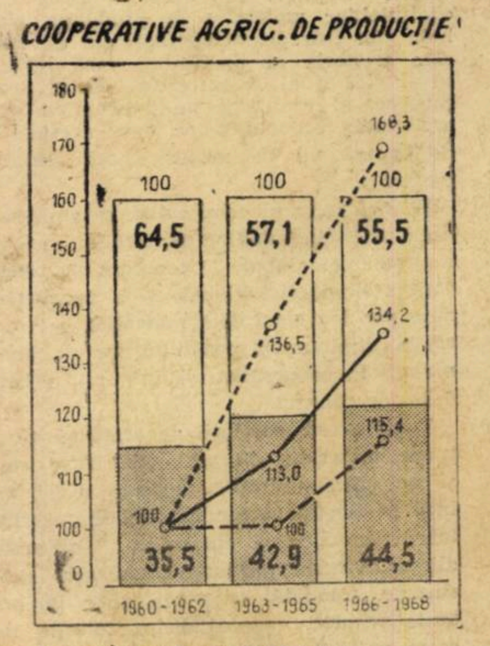

——— DINAMICA PRODUCȚIEI GLOBALE
– – – DINAMICA CHELTUIELILOR MATERIALE
- - - - - DINAMICA PRODUCȚIEI NETE
▒ PONDEREA CHELTUIELILOR MATERIALE ÎN PRODUCȚIA GLOBALĂ
☐ PONDEREA PRODUCȚIEI NETE ÎN PRODUCȚIA GLOBALĂ

Producția globală, cheltuielile materiale și producția netă la 100 ha agricol (dinamică și pondere). Media perioadelor : 1960—1962 ; 1963—1965 ; 1965—1968.

ielilor materiale pe unitatea de suprafață, ne arată că în perioada 1960—1962, acestea erau în întreprinderile agricole de stat de peste 2 ori mai mari decît pe total agricultură și de peste 3,3 ori decît pe total sector cooperatist. În perioada următoare acest raport se îmbunătățește ajungînd în anii 1966—1968 la 1,6 și respectiv 2,4. Acest lucru a fost determinat de faptul că în perioada analizată și mai ales după încheierea procesului de cooperativizare a agriculturii au fost luate măsurri pentru accelerarea dotării tehnico-materiale a cooperativelor agricole, ceea ce a determinat un ritm mai accelerat al cheltuielilor materiale la unitatea de suprafață nu numai la nivelul sectorului cooperatist, dar și la nivelul întregii agriculturi, devansîndu-se ritmul creșterii cheltuielilor materiale realizat de către întreprinderile agricole de stat. Desigur că nivelul la care s-a ajuns în prezent nu satisface în întregime cerințele unei agriculturi intensive, ceea ce va necesita sporirea în continuare a eforturilor pentru înzestrarea tehnico-materială a unităților agricole. Dar nivelul înzestrării tehnico-materiale într-o anumită perioadă, ca și eforturile susținute pentru creșterea acestuia, justifică numai o anumită dinamică a cheltuielilor materiale nu însă și necorelarea lor cu cea a producției globale și a producției nete. Cu toate că nu există întotdeauna un raport direct și imediat între investiții, cheltuielile materiale efectuate și sporirea producției agricole, analiza acestora pe o perioadă mai mare de timp, medii de ani, ar trebui să se coreleze. **Eforturile materiale efectuate, atunci cînd sînt luate toate măsurile pentru folosirea lor cu eficiență și economicitate, trebuie să determine, să aibă ca efect, o creștere mai rapidă a producției globale pe unitatea de suprafață, astfel încît ponderea cheltuielilor materiale în totalul producției globale să prezinte o tendință de scădere.** Ca tendință, în perioada analizată, după cum reiese din graficele prezentate, pe total agricultură și pe total sector cooperatist se realizează o creștere a ponderii cheltuielilor materiale în producția globală. Numai în sectorul întreprinderilor agricole de stat tendința este de scădere. În acest sector se pune însă problema nivelului cheltuielilor materiale la **unitatea de suprafață și în producția globală** care se menține încă destul de ridicat. Un calcul estimativ arată că, cu toată tendința de scădere a ponderii cheltuielilor materiale în producția globală, efectul economic realizat (producția globală și producția netă per leu cheltuială materială) este încă insuficient. Astfel, în perioada 1960—1962, la un leu cheltuială materială reveneau 2,8 lei producție globală și 1,8 lei producție netă pe total agricultură și sector cooperatist; în întreprinderile agricole de stat raportul amintit era de 1,5 lei și respectiv 0,5 lei. În ultima perioadă analizată (1966—1968) reveneau 2,4 lei producție globală și 1,4 lei producție netă pe total agricultură, aproape 2,3 lei producție globală și 1,25 lei producție netă pe total sector cooperatist și 1,8 lei și respectiv 0,74 lei pe total sector I.A.S. Compararea evoluției acestor cifre ne arată o tendință de creștere a volumului producției globale și a producției nete per leu cheltuială materială în sectorul întreprinderilor agricole de stat, tendință normală dacă avem în vedere corelația dintre dinamica acestor trei indicatori, precum și evoluția ponderii cheltuielilor materiale în producția globală. Pe total agricultură și pe total sector cooperatist, dinamicii celor trei indicatori ca și ponderii cheltuielilor materiale în producția globală îi corespunde o tendință de scădere a volumului producției globale per leu cheltuială materială.

Trebuie menționat faptul că unul din efectele negative ale ponderii mari a cheltuielilor materiale în producția globală din întreprinderile agricole de stat este și acela al menținerii încă la un nivel ridicat al prețului de cost al produselor, al realizării unor beneficii din activitatea economică pe care acestea o desfășoară nu pe măsura posibilităților create.

Pentru sectorul cooperatist, necorelarea dinamicii cheltuielilor materiale cu cea a producției globale și tendința de reducere a producției globale și a producției nete per leu cheltuială materială pot duce la diminuarea posibilităților de acumulare în cooperative și, implicit, a fondului de consum.

Toate aceste corelații ne arată că eforturile materiale efectuate de către stat și de către unitățile agricole nu-și au încă pe deplin corespondentul în rezultatele economice și financiare, obținute din activitatea productivă. Aceasta presupune, totodată, existența unor importante resurse, care, judicios folosite de către unitățile agricole, vor putea contribui la creșterea eficienței cheltuielilor materiale, la realizarea unei producții din ce în ce mai mari la unitatea de suprafață.

ORIENTĂRI, RITMURI, NIVELE

(Urmare din pag. 3-a)

articole de sport, celuloză și hîrtie, precum și alte sortimente în peste 60 de țări din toate continentele lumii.

Prevederi de perspectivă

DIRECTIVELE Congresului al X-lea al P.C.R. prevăd dezvoltarea în continuare în ritm susținut a industriei lemnului, celulozei și hîrtiei. Astfel, *pînă în 1975 urmează să se realizeze o producție globală industrială cu 23% mai mare decît în acest an — spor ce se va obține prin valorificarea superioară a materiei prime, creșterea ponderii lemnului prelucrat industrial, extinderea fabricației produselor cu grad superior de prelucrare și îndeosebi a mobilierului.* De remarcat că sporul de producție va trebui realizat dintr-un volum de masă lemnoasă mai mic cu circa 8% față de 1970.

Din ansamblul complexului de măsuri, care vor asigura atingerea acestor obiective economice majore, cantitative și calitative amintim pe cele ce vizează domeniile cheie, hotărîtoare, pentru ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități:

- efectuarea cu maximum de grijă a operațiunilor de doborîre și scoatere a lemnului din pădure, îmbunătățirea continuă a sortării masei lemnoase, precum și utilizarea pe scară mai largă a lemnului de mici dimensiuni;

- raționalizarea tăierilor în păduri și valorificarea la un grad superior a materialului lemnos în procesul de prelucrare și utilizare, în așa fel încît satisfacerea necesităților economiei naționale să se îmbine cu grija pentru păstrarea și dezvoltarea patrimoniului forestier al țării. Dat fiind faptul că resursele de materie primă sînt limitate de nivelul creșterilor anuale ale pădurilor, exploatarea și prelucrarea lemnului au o evoluție diferențiată în perspectivă. Dacă în exploatările forestiere nu se realizează creșteri de producție, datorită reducerii tăierilor, totuși masa lemnoasă necesară industriei de prelucrare va fi asigurată prin sporirea procentului lemnului folosit în scopuri industriale; în schimb, industria de prelucrare a lemnului marchează o dezvoltare susținută în viitorul cincinal (de 2 ori și respectiv 2,7 ori la plăci fibrolemnoase și plăci din așchii aglomerate, cu 30% la mobilă etc);

- creșterea neîntreruptă a indicelui de lemn de lucru, în detrimentul lemnului folosit drept combustibil. Se prevede ca indicele de utilizare în scopuri industriale a masei lemnoase să crească de la 75% în 1970, la circa 79% în 1975. Prin aceasta se va obține un volum de circa 2 milioane mc lemn destinat industrializării, cantitate care compensează parțial diminuărilor determinate de reducerea volumului tăierilor;

- la fabricarea plăcilor se vor utiliza de 3 ori mai multe deșeuri și rumeguș decît în actualul cincinal; vor crește cu precădere produsele cu un grad înalt de prelucrare din punct de vedere industrial; valoarea produselor noi și a celor reproiectate va fi de circa 23 miliarde lei, din care mobila aproape integral. Toate aceste măsuri și acțiuni sînt urmarea încadrării în normele de consum simțitor reduse;

- prin îmbunătățirea tehnologiei de prelucrare a buștenilor în produse industriale, se vor da în circuitul economic 600.000 mc deșeuri, economisindu-se prin aceasta o cantitate echivalentă de lemn rotund. De asemenea, prin înlocuirea lemnului de mină cu susțineri metalice și din beton a traverselor de cale ferată, a stîlpilor pentru telecomunicații și electrificare, a spalierelor cu prefabricate din beton, precum și a ambalajelor din lemn cu ambalaje din mase plastice și carton ondulat, urmează să fie economisite cantități importante de material lemnos care vor fi destinate industrializării.

Problema valorificării superioare și economisirii lemnului depășește sfera Ministerului Industriei Lemnului, căpătînd tot mai mult un caracter național. Dat fiind faptul că resursele de material lemnos ale țării sînt limitate la nivelul creșterilor anuale ale pădurilor, pentru acoperirea nevoilor economiei naționale se impune asocierea eforturilor de economisire a lemnului din partea tuturor consumatorilor. În acest scop, ministerul nostru va elabora, în colaborare cu toți marii consumatori de lemn, un program concret de măsuri vizînd în special acțiuni și studii de reproiectare a unor produse și stabilirea de noi tehnologii.

Toate aceste măsuri cît și altele ce vor fi luate în viitor, vor facilita realizarea unor însemnate economii. *În anul 1975, de exemplu, consumul specific de bușteni de rășinoase pentru cherestea și alte utilizări industriale va fi redus cu 5%, ceea ce va antrena însemnate economii de lemn.*

Planul cincinal 1971-1975 reprezintă o treaptă superioară de dezvoltare calitativă a industriei lemnului, celulozei și hîrtiei, o etapă cu sarcini și obiective deosebit de importante pentru îndeplinirea cărora se cer eforturi susținute din partea colectivelor din unități, combinate, grupuri de întreprinderi, ca și din partea Institutelor de cercetări și proiectări pentru industria lemnului, celulozei și hîrtiei.

Un obiectiv principal îl va constitui diversificarea mai largă a producției, creșterea ponderii produselor care asigură economisirea și prelucrarea la un grad superior a masei lemnoase. În strînsă legătură cu aceasta, se impune îmbunătățirea continuă a caracteristicilor tehnice și calitative ale produselor. În acest scop, se vor specializa fabricile pe grupe de produse, în funcție de dotația tehnică și de calificarea muncitorilor extinzîndu-se totodată cooperarea între întreprinderi. Standardele vor fi puse de acord cu resursele de materii prime și materiale și se vor extinde tehnologiile noi de fabricație, privind utilizarea judicioase a materiei prime și creșterea preciziei de lucru. Concomitent, se va manifesta o mai mare exigență în pregătirea producției, în special la produsele noi și în respectarea cu rigurozitate a tehnologiilor și rețetelor de fabricație. *În cincinalul viitor vom fabrica tipuri noi de plăci fibrolemnoase dure, cu două fețe netede și înnobilate, tipuri noi de plăci aglomerate din lemn și de mobilă corp și curbată, uși, ferestre, ambarcațiuni sportive, ambalaje, carton duplex cretat, hîrtie înnobilată, cerată, cașerată cu folie de aluminiu, semiceluloză din fag etc.*

Domenii prioritare

VOLUMUL DE INVESTIȚII crește în viitorul cincinal cu 30%, față de perioada 1966—1970. Fondurile vor fi orientate cu prioritate spre extinderea rețelei de drumuri, dezvoltarea producției de plăci aglomerate din lemn și fibrolemnoase, în special cu suprafața înnobilată, dezvoltarea industriei de mobilă, drojdie furajeră, celuloză, hîrtie, cartoane etc. În cadrul acestui program se vor construi un număr de 93 fabrici și secții noi printre care: 14 fabrici de plăci aglomerate din lemn, 2 fabrici de plăci fibrolemnoase, 9 fabrici de mobilă, combinate de celuloză și hîrtie, precum și 7500 km de drumuri forestiere.

Prin aplicarea de către Institutele de cercetări și proiectări a celor mai eficiente soluții tehnico-economice, *s-a prevăzut ca ponderea construcțiilor și a montajului în totalul investițiilor să se reducă de la 50,5%, cît este în 1970 la circa 33% în 1975, iar prețul de cost pe un km de drum forestier să scadă cu circa 21%, prin elaborarea și introducerea de soluții constructive diversificate, în funcție de relief, sol, trafic și durata de exploatare.*

În ce privește sporirea capacității pentru producția de mobilă, pe viitor ne vom orienta spre utilizarea intensivă a capacităților existente, prin îmbunătățirea coeficientului de schimburi, folosirea mai rațională a spațiilor de producție și asigurarea unor indici ridicați de utilizare la mașinile de prelucrare a lemnului. *Proiectarea și construirea, în anii viitori, a noilor fabrici de mobilă, vor avea la bază studiile de conjunctură a pieței interne și externe, cu luarea în considerare a asigurării unor contracte și comenzi de lungă durată, pentru tipuri de mobilă care prezintă rentabilitate maximă.*

Cincinalul 1971—1975 va constitui o nouă etapă de dezvoltare și pentru industria de celuloză și hîrtie. Prin construirea de noi combinate, modernizarea și extinderea capacităților existente, producția din acest sector va crește în următorii 5 ani față de 1970, cu 50% la celuloză și semiceluloză, cu 43% la hîrtie și cu peste 77% la cartoane și mucavale. Prin punerea în funcțiune a marelui combinat de la Tr. Severin — care va folosi ca materie primă lemnul de foioase — și extinderea C.C.H. Dej — se va produce în țară o gamă variată de hîrtie și cartoane (în prezent unele se importă), creîndu-se chiar disponibilități pentru export. În 1975, producția ambalajelor din carton ondulat va spori de 4 ori față de 1970, ceea ce va permite renunțarea la importul de carton ondulat și înlocuirea ambalajului din lemn, care va fi folosit în alte scopuri industriale.

În dezvoltarea sectorului de celuloză și hîrtie s-a mers în mod consecvent pe linia folosirii lemnului de foioase, care pînă în prezent nu a avut asemenea utilizări. Astfel, în timp ce consumul de lemn de rășinoase folosit pentru celuloză crește cu 25%, cel de foioase crește cu 300%.

Noile instalații de celuloză, hîrtie și cartoane prevăzute a intra în funcțiune vor avea un înalt grad de mecanizare și automatizare a proceselor tehnologice, determinînd o creștere de circa 50% a productivității muncii pe total sector celuloză și hîrtie, reducerea consumului de materii prime și obținerea unor produse de calitate superioară, competitive pe piața internațională. Sporirea cu 26% pe total minister a productivității muncii va implica inițierea de noi acțiuni în sfera organizării producției și a muncii, luarea unor măsuri eficiente pentru folosirea la maximum a capacităților de producție, extinderea mecanizării și automatizării, *îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, a normării științifice a muncii,* ridicarea calificării cadrelor, utilizarea *cît mai completă a timpului de lucru* și întărirea disciplinei în producție.

Creșterea continuă a beneficiilor și rentabilității producției rămîne, și în cincinalul viitor, una din principalele preocupări ale combinatelor industriale și grupurilor de întreprinderi din ramura noastră de activitate. Acumulările trebuie să sporească an de an astfel că, în 1975, creșterea să reprezinte 50% din acumulările anului 1970. Acest spor are la bază inițierea unor ample acțiuni: reducerea cheltuielilor materiale, sporirea productivității muncii, creșterea randamentului mecanismelor și utilajelor, reducerea cheltuielilor generale de adminstrație și a pierderilor de material lemnos prin manipulare etc. Prin măsurile preconizate, cheltuielile la 1000 lei producție-marfă se vor reduce cu 40 lei, determinînd obținerea în cincinal a unor economii de miliarde de lei. Este demn de remarcat că, la o creștere a producției în 1975, de 23%, beneficiile vor spori în aceeași perioadă de 2 ori, ceea ce scoate în evidență ritmul înalt de ridicare a eficienței economice în această ramură.

Continua lărgire a cadrului în care lemnul își va găsi o utilizare cît mai rațională este exprimată sintetic în faptul că, *în 1975, valoarea produselor obținute dintr-un metru cub de masă lemnoasă exploatată va fi de 1058 lei față de 792 lei în 1970.*

Dezvoltarea industriei lemnului, celulozei și hîrtiei în proporțiile arătate determină, pe lîngă asigurarea nevoilor interne ale economiei naționale și sporirea exportului de produse, mai ales la mobilă, plăci înnobilate, hîrtie și la alte sortimente cu un grad superior de prelucrare. Astfel, exportul la P.A.L. va crește de 4,5 ori, la P.F.L. de 3,2 ori, iar la nivelul anului 1975, țara noastră va participa cu cantități importante la comerțul european de plăci. Totodată, exportul de mobilă va crește cu 37% și de 2,6 ori la celuloză; în schimb, la cherestea exportul scade considerabil. Din întreaga producție marfă realizată de industria lemnului în cincinal s-a prevăzut ca 25% să fie destinată exportului. Aceasta presupune satisfacerea exigențelor ridicate de clienții externi sub raport calitativ și onorarea în termen a contractelor încheiate, ceea ce obligă la noi măsuri de îmbunătățire a tehnologiei de fabricație, a finisajului și întărirea controlului tehnic de calitate în toate compartimentele producției.

★

SUCCESELE de pînă acum, ca și perspectivele însemnate ce se conturează în viitorul cincinal pentru industria lemnului, celulozei, și hîrtiei sînt rodul politicii consecvente a partidului nostru de industrializare socialistă a țării prin dezvoltarea susținută a ramurilor economiei naționale, care dispun de resurse interne de materii prime. Lucrătorii din ramura noastră de producție sînt hotărîți să muncească mai bine în viitorul cincinal pentru a contribui în mod substanțial la ridicarea eficienței întregii activități.

TEORII

IDEI

PROGNOZA ȘI PLANURILE DE PERSPECTIVĂ ALE CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

CONDUCEREA și planificarea economiei naționale se bazează, după cum se știe, pe elaborarea unor planuri științific fundamentate. Un rol important în fundamentarea planurilor îl pot avea prognozele, care pînă nu de mult au fost oarecum neglijate. Uneori, s-a afirmat în literatură că prognoza este o formă a conducerii societății bazate pe dezvoltarea spontană. Cu alte cuvinte, se crea o opoziție între prognoză și plan, ceea ce a dus la neglijarea prognozelor. Prognoza are ca obiect conturarea imaginii viitorului. În acest sens ea se deosebește de plan, care se ocupă de realizarea în fapt a viitorului. De aici decurg și modalitățile de intercondiționare ale prognozei cu planificarea.

Unul din caracterele specifice ale prognozei este acela că, referindu-se la fenomene ale viitorului, nu se poate pronunța asupra certitudinii lor complete, mai ales cînd este vorba de detalii. Trebuie ținut seama de marea complexitate a fenomenelor sociale, de specificul dezvoltării societății umane care, fiind un fenomen viu, depinde și de o mulțime de factori subiectivi, de interesele oamenilor, de nivelul lor de conștiință, de caracterul deciziilor luate în diferite acte. Toate acestea la un loc fac ca asupra prognozei să domnească, într-un grad mai mare sau mai mic, incertitudinea, variind după domeniul sau durata de timp pe care se efectuează. Este adevărat că în societatea socialistă are loc un proces de armonizare a intereselor individuale cu cele generale, iar activitatea practică se desfășoară planificat, subordonată unor scopuri stabilite științific. Cu toate acestea nu se poate afirma că au fost înlăturate în întregime elementele spontane, imprevizibile. Conturarea conținutului general al noțiunii de prognoză subliniază astfel faptul că aceasta, deși este subordonată unor acțiuni practice, nu se înglobează nemijlocit în acestea, ci prin intermediul planificării sau altor activități cărora le slujesc rezultatele ei. În prognoză nu se cuprinde, din acest motiv, decizia exercitată prin plan, al cărei atribut este. De aici decurge unul din marile avantaje ale prognozei, care-i justifică de fapt funcția ei socială. **Plasîndu-se înaintea deciziei și ținînd seama de nedeterminările de care acțiunea este pîndită, prognoza are posibilitatea să ofere un material bogat, organizat în variante diferite, cu tot atîtea posibilități de dezvoltare.**

Planificarea, ca acțiune practică nemijlocită, ca fapt istoric creator al realității în desfășurare, găsește în prognoză elementele de care are nevoie pentru fundamentarea științifică a sarcinilor pe care la stabilește. Astfel, analiza situației prezente și proiectarea ei în viitor, ținînd seama de elementele noi care vor apare, stau la baza fundamentării științifice a planului. În același timp, planificarea dispune de date și elemente proprii de fundamentare, decurgînd din specificul acestei activități, ca balanțe, normative etc. Înainte de toate însă, prin planificare se selectează și se compară diferitele posibilități pentru decizia de alegere a variantei de dezvoltare. Deci, planificarea stabilește o anumită corelație între necesități (sarcini) și posibilități, anumite direcții de dezvoltare, o anumită structură, anumite nivele și proporții etc. Datorită caracterului obligator al sarcinilor stabilite, planificarea trebuie să se sprijine pe elemente certe, sau cu un grad înalt de probabilitate.

Prognoza este un element important al mecanismului de planificare. Rezultatele prognozei sînt utilizate nu numai în perioada de stabilire a sarcinilor, ci și pe parcurs, procesul de planificare fiind supus unei continue îmbunătățiri. La rîndul ei, prognoza utilizează pentru studiile și propunerile sale, datele planificării, rezultatele realizării sarcinilor de plan.

În literatura de specialitate se menționează uneori ca trăsături ale prognozei pasivitatea și lipsa de obligativitate a propunerilor sale, spre deosebire de plan. Abordarea în acest mod a problemei ar putea să deruteze, ar conduce la ideea că actul prognozei este benevol, absența lui nefiind motiv de îngrijorare. Se pare că acest fel de a concepe prognoza poartă amprenta aplicării ei în țările capitaliste, unde ea are ca domeniu exclusiv fenomenele spontane și se desfășoară în condițiile lipsei unei coordonări sociale de ansamblu. Or, în țările socialiste, locul și funcționalitatea socială a prognozei este diferită, orînduirea socială oferindu-i un alt cadru de acțiune și o altă modalitate de îmbinare cu planificarea.

Se mai subliniază uneori, cu bună dreptate, faptul că prognozele se elaborează pe perioade mai mari decît planul, sau de către alți oameni decît cei însărcinați prin funcțiile lor cu elaborarea planului. Prognoza are o mai mare elasticitate și libertate de mișcare, determinate de locul lor specific în ansamblul activității de planificare. Ea are posibilitatea de a furniza un bogat material informativ-orientativ, pe baza unei capacități proprii de penetrație în perspectivă, prin atragerea cadrelor calificate să se pronunțe asupra viitorului. Aparatul de planificare, oricît ar fi de bine pregătit, nu se poate dispensa de acest sprijin larg al specialiștilor, iar prognoza este unul din canalele principale pentru atragerea unui asemenea sprijin, necircumscris la un cadru administrativ restrîns.

Prognoza preia deci rezultatele științelor reflectorii și le transformă în mijloace ale unui anumit domeniu al acțiunii practice — acela al conducerii, îndrumării și coordonării diferitelor probleme sociale. Prin prognoză se aruncă punți în viitor, se stabilesc jaloane principale pentru a orienta prezentul. Acest obiectiv îl atinge împreună și în cadrul planificării. Pe baza lor, statul socialist elaborează și traduce în fapt o strategie a prevederii și formării viitorului.

CELE ARĂTATE sînt valabile și pentru prognoza în domeniul științific și tehnic. Mai mult, știința și tehnica constituie, alături de demografie, prin caracterul aleatoriu mai pronunțat al fenomenelor din domeniul lor, obiecte specifice ale prognozei.

Și în trecut prognoza a fost o parte componentă a muncii oricărui om de știință, dar, o dată cu cuprinderea cercetării științifice în activitatea de planificare, ea devine o parte distinctă, organizată social, un mijloc de îndrumare a cercetării științifice.

Fără aprecierile calitative ale prognozei, planificarea cercetării nu se poate desfășura cu eficiență. De prognoza în domeniul cercetărilor fundamentale depinde în ansamblu orientarea dezvoltării în domeniile cercetărilor aplicative și de dezvoltare. Totodată, evaluarea necesităților economice joacă un rol hotărîtor în aprecierea direcțiilor de dezvoltare a cercetării aplicative și mai ales de dezvoltare. Prognoza tehnologică, de produse sau procese tehnologice noi sau îmbunătățite, se află în mare măsură în legătură directă cu nevoile producției și ale desfacerii, lucru de care trebuie să se țină seama la întocmirea planurilor de cercetare la nivelul întreprinderilor, centralelor industriale, ministerelor, în ale căror unități de cercetare se efectuează studii de acest fel.

Rolul prognozei și metodele folosite în elaborarea planurilor de cercetare sînt diferite în raport de felurile și categoriile de prognoză: prognoze în știință sau în tehnică, prognoze pe domenii (ramuri), sau prognoze de ansamblu, precum și, în cadrul lor, prognozele tendințelor dezvoltării științei și tehnicii, dezvoltării bazei materiale a științei, evoluției mijloacelor financiare, cadrelor etc.

O MARE IMPORTANȚĂ o au în prezent prognozele în domeniile științei și tehnicii care dau rezultate aplicabile în producție. Un interes deosebit se acordă activității de dezvoltare, consacrată transformării noilor cunoștințe de tehnică și perfecționării acesteia. Prognozele în domeniul științelor tehnice urmează să aibă drept coordonată de bază rezultatele obținute în științele naturii, după cum prognoza activității de dezvoltare trebuie să țină seama de rezultatele științelor tehnice, îndeosebi aplicative. La rîndul lor, prognozele în domeniul noilor produse și procedee sînt o sursă de subiecte de cercetare în științele naturii ș.a.m.d. Luarea în considerare a acestor legături este necesară nu numai pentru elaborarea prognozelor, ci și pentru accelerarea ciclului cercetare-dezvoltare-producție.

Un criteriu pentru orientarea eforturilor proprii îl constituie rezultatele obținute pe plan internațional și gradul de extindere a relațiilor științifico-tehnice. Pe această bază prognozele vor lua în considerare ponderea asimilării și însușirii de cunoștințe, produse și procedee tehnice noi, precum și a achiziționării de licențe. Prognoza în domeniul științei și tehnicii, ca parte a prognozei dezvoltării forțelor de producție, are importanță nu numai pentru planificarea cercetării, ci și pentru planificarea economiei naționale. Fundamentarea planului economiei naționale nu poate avea loc în afara prognozelor în știință și tehnică.

Din practica de pînă acum se desprinde ideea că pe baza concluziilor prognozei este posibil și necesar să se elaboreze pentru diferitele domenii și ramuri de importanță deosebită concepții de dezvoltare tehnico-științifică a acestora care să constituie fundamentarea tehnico-științifică necesară planificării în perspectivă și conducerii economiei naționale.

Legătura dintre prognoze și plan, atît economic cît și științific, se face pe baza unor **programe**, în care se stabilesc direcțiile de bază ale științei și tehnicii și problemele principale, aprobate de organele competente pe baza analizării posibilităților de realizare a lor. Aceste modalități de transformare a prognozei în plan sînt specifice domeniilor care în mod necesar trebuie să devanseze dezvoltarea economică de ansamblu.

Știința și tehnica trebuie să elaboreze prognozele care să anticipeze nu pur și simplu prevederile de plan, ci să fie făcute pe o astfel de perioadă încît să dea perspectiva absolut necesară fundamentării științifice din timp a sarcinilor progresului tehnic și alegerii căilor optime ale soluționării problemelor economice și tehnico-științifice cele mai importante. De aceea ar fi util ca perspectiva să fie cît mai mare, însă distanța ei în viitor depinde, atît de natura și caracterul obiectului prognozei, cît și de posibilitatea devalorizării datelor obținute, ca urmare a descoperirilor noi. Cu alte cuvinte, prognoza științei și tehnicii are o modalitate caracteristică de încadrare în activitatea de planificare; ea anticipează cu o întreagă perioadă elaborarea planului cincinal al economiei naționale. Trebuie menționat că pentru aceleași rațiuni, nu numai studiile de prognoză, ci și planul de dezvoltare în perspectivă a științei și tehnicii are un caracter de devansare.

Asimilate activității de planificare, prognozele stau tot mai mult în atenția organelor de stat din țările socialiste. Sînt în preocuparea specialiștilor problemele principiilor elaborării prognozelor, ale obiectului acestora în diferite domenii, ale metodelor și organizării procesului de desfășurare a studiilor de prognoză și utilizării lor în planificare ș.a.

ÎN ROMÂNIA activitatea de prognoză în știință și tehnică, aflată în curs de reorganizare a adus pînă în prezent unele foloase. Date cu caracter de prognoză au fost utilizate la elaborarea programului unitar al cercetării științifice pentru perioada 1966—1970, a planului cincinal pentru anii 1971—1975, se utilizează în prezent la elaborarea planului decenal 1971—1980, precum și la planificarea cercetării unor probleme complexe, de importanță națională deosebită, în cadrul unor programe prioritare.

Studiile de prognoză pentru aceste lucrări, integrate lucrărilor de planificare, au fost efectuate la Consiliul Național al Cercetării Științifice, în cadrul unor colective de oameni de știință și alți specialiști, constituite în acest scop. Pe baza studiilor sau aprecierilor cu caracter de prognoză s-au stabilit criterii de orientare generală și specifice pe ramuri sau grupe de ramuri, direcții ale dezvoltării cercetării, care au fost apoi utilizate drept cadru pentru planificarea cercetării științifice și a valorificării în producție a rezultatelor obținute.

În prezent, activitatea de prognoză în știință și tehnică fiind în curs de extindere, are tendința de a deveni ceea ce trebuie să fie, adică o etapă care anticipează și fundamentează planul.

Ținînd seama de faptul că prognoza dezvăluie direcțiile dezvoltării științei, care permit apoi stabilirea concepției dezvoltării tehnico-științifice, în țara noastră se conturează următoarele principii de bază: a) subordonarea studiilor de prognoză cerințelor de perspectivă ale societății socialiste multilateral dezvoltate; b) orientarea prognozelor după nivelul mondial atins de cercetarea științifică și tehnică; c) în concretizarea sarcinilor științifice pentru țara noastră trebuie să se aibă în vedere că nu se pot dezvolta toate subramurile, că ne putem ocupa numai de anumite probleme, care au o mare importanță pentru dezvoltarea economică și socială, sau care au o însemnătate primordială pentru dezvoltarea ramurilor științifice existente.

Prognozele vor trebui să stea la baza întocmirii unor fișe, sau, în cazul problemelor complexe, de importanță deosebită, a unor studii de fundamentare, necesare pentru selectarea temelor ce urmează a fi incluse ca sarcini în plan. Prognozele vor fi folosite pentru elaborarea propunerilor proprii ale ministerelor sau altor organe centrale, pentru programele de perspectivă ce se preconizează să fie întocmite de către Consiliul Național al Cercetării Științifice, programe în care să se stabilească prioritățile și care să constituie cadrul general pentru orientarea și planificarea activității științifice în perspectivă. La elaborarea acestor programe se recomandă să se ia în considerare mai multe variante de prognoză, în raport de sarcini și posibilități.

LA ELABORAREA propunerilor cuprinse în studiile de prognoză, în vederea trecerii la întocmirea planului tematic al cercetării științifice, activitatea se orientează după următoarele criterii generale: a) introducerea în sfera activității de cercetare a problemelor majore, de interes național, cu caracter complex, și abordarea de noi domenii științifice strîns legate de cerințele esențiale de perspectivă ale economiei și culturii românești; b) asigurarea interdependenței strînse între rezultatele cercetării științifice și prevederile planului tehnic, în vederea valorificării lor optime; c) dezvoltarea și intensificarea cercetării științifice în acele ramuri și domenii ale științei în care s-au format în țara noastră școli recunoscute pe plan mondial; d) dezvoltarea cercetării științifice, ținînd seama de realizările și perspectivele activității științifice mondiale; e) asigurarea continuității activității științifice desfășurate pe baza planului cincinal în curs de îndeplinire în viitoarele planuri de perspectivă. Temele sînt axate în special pe cercetările tehnice sau strîns legate de practică, o atenție deosebită acordîndu-se cercetărilor aplicative și de dezvoltare. De asemenea, pentru a utiliza din plin foloasele schimburilor tehnico-științifice internaționale, în atenția cercetării stau perfecționarea și dezvoltarea licențelor, pentru a le menține cel puțin la nivelul tehnicii obișnuite, iar în măsura posibilului dezvoltarea, pornind de la ele, a cercetărilor proprii.

Planificarea cercetării științifice are ca părți distincte programele prioritare, în curs de elaborare, care vor concentra cercetări din diferite ramuri ale științei și tehnicii pe obiective de însemnătate deosebită în domeniile gospodăririi raționale a energiei, forajului, punerii în producție și exploatării sondelor de mare adîncime, cercetării geologice a platformei continentale a Mării Negre și forajului pe mare, asigurării bazei de materii prime pentru industria aluminiului, valorificării zăcămintelor de minereuri neferoase, cercetării privind valorificarea complexă a resurselor naturale ale Deltei Dunării, elaborării de noi rășini sintetice și mase plastice, economiei de metal, însușirii și introducerii în producție a mașinilor unelte cu comandă numerică și a altor utilaje tehnologice,

C. I. POPESCU
V. SPIRIDON

(Continuare în pag. 15)

ȘANTIER ȘTIINȚIFIC

dr. George MARIN

● Ce a determinat atracția dv. spre problemele economiei mondiale?

— Mai multe considerente. Dintre acestea, aș aminti două. În primul rînd, complexitatea condițiilor în care se dezvoltă economia mondială în etapa actuală, care imprimă acestei dezvoltări o serie de particularități a căror cunoaștere are nu numai o profundă semnificație teoretică, dar și practică, mai ales din punct de vedere al politicilor economice ale statelor suverane și independente ce tind să-și organizeze în măsură tot mai mare relațiile lor economice externe corespunzător cerințelor progresului și prosperității. În al doilea rînd, multitudinea concepțiilor despre esența și viitorul economiei mondiale, despre perspectivele relațiilor economice internaționale, ceea ce m-a determinat să reflectez atît asupra unor elemente de metodă, cît și de conținut ale acestei științe, uneori denumită — impropriu, după părerea mea — nouă, care este economia mondială.

● Care sînt, după dv., concepțiile predominante în aceste probleme?

— Particularitățile dezvoltării economiei mondiale în etapa actuală fac ca unele păreri realiste să fie tot mai larg însușite pe plan internațional de economiști, politicieni, publiciști etc. Astfel, cîștigă teren ideea că economia mondială ca atare nu este un „organism deosebit", care să aibă „funcții specifice" și „instituții speciale" sau că existența ei ar trebui legată de prezența unor instituții sau organizații economice internaționale. Economia mondială, ca fenomen economic, social și politic, este prezentată de un cerc tot mai larg de economiști, în primul rînd marxiști, ca un sistem de legături economice complexe între economiile naționale ale unor țări aparținînd aceluiași sistem mondial sau unor sisteme diferite. Asemenea concepții favorizează

...este timpul ca, măcar la unul din institutele economice de învățămînt superior din țară, să se creeze o catedră specială de economie mondială.

legăturile libere între popoare, lipsite de limitele unor blocuri sau grupări economice închise, de îngrădirile artificiale ale unor politici economice discriminatorii și aceasta este perspectiva relațiilor economice internaționale.

● Puteți vorbi despre o anumită ordine, de anumite priorități în preocupările dv?

— O asemenea ordine mi-a fost impusă de însăși situația reală a cercetărilor în domeniul economiei mondiale cu cîțiva ani în urmă, în sensul că am simțit mai întîi nevoia de a reflecta asupra cercului problemelor care trebuie să constituie obiect al cercetării acestei științe, căutind hotarele care o despart de alte ramuri ale științelor economice. Logic, a urmat cercetarea elementelor de bază în vederea elaborării unui sistem categorial al economiei mondiale, cercetări al căror rezultat, ca și în cazul reflecțiilor asupra obiectului economiei mondiale, s-a materializat în studii publicate. Rezultatele acestor cercetări m-au ajutat să elaborez o programă a cursului de economie mondială pentru Facultatea de economie generală de la Academia de Studii Economice din București, programă care, după dezbateri, a îmbrăcat o formă ce răspunde interesului crescind față de problematica economiei mondiale. În acest context, aș exprima o doleanță izvorîtă atît din pasiunea profesională, cît mai ales din dorința de a contribui la crearea cadrului propice pentru pregătirea cadrelor și aprofundarea cercetărilor în domeniul economiei mondiale: am în vedere faptul că este timpul ca, măcar la unul din institutele economice de învățămînt superior din țară, să se creeze o catedră specială de economie mondială, în sarcinile căreia ar trebui să intre obiective multiple-pedagogice, de cercetare, de legături pe plan extern etc.

● Care ar fi, după părerea dv., obiectul cercetării unor asemenea colective și, personal, ce vă gîndiți să abordați în viitorul apropiat?

— După cum este cunoscut, orientarea de ansamblu a cercetărilor a fost definită de către partidul și statul nostru. În cadrul cercetărilor în domeniul economiei mondiale, analiza principalelor tendințe care se manifestă pe planul economiei mondiale, a interferențelor dintre factorii politici și economici internaționali poate duce la concluzii deosebit de utile pentru depistarea celor mai corespunzătoare forme de colaborare și cooperare economică, în vederea sporirii eficienței economice, a participării țării noastre la schimbul de valori materiale și spirituale.

Personal, am în vedere domeniul politicii economice externe, atît al țărilor capitaliste dezvoltate, cît și al țărilor socialiste, precum și formele contactelor de perspectivă est-vest, avînd în vedere utilitatea lor economică, tehnico-științifică, cît și semnificația politică, ca factor care contribuie la mai buna cunoaștere reciprocă, la sporirea încrederii între popoare, constituind un fundament material al conviețuirii pașnice.

A.S.

CĂRȚI

IMPERATIVUL INDUSTRIAL ȘI PLANIFICAREA CAPITALISTĂ

PREOCUPĂRILE legate de poziția economiei franceze în economia mondială, în general, și în cea europeană, în special, au generat o întreagă literatură a „sfidării". Lui J. J. Servan-Schreiber, M. Drancourt, L. Armand, P. Vellas vine să li se adauge acum unul dintre cei mai înzestrați economiști francezi contemporani — Lionel Stoleru *). Autor al unei lucrări de teorie economică ce a stîrnit un justificat interes [1]) Stoleru ne prezintă de data aceasta o analiză concretă, destinată să servească desprinderii unor concluzii imediat utile politicii economice.

„UCENICUL VRAJITOR" — Dacă sarcina de a da un titlu lucrării lui Stoleru ne-ar fi revenit nouă, nu am fi ezitat s-o numim „Sfidarea europeană". Desigur, nu în sensul pe care-l dau acestor cuvinte unii economiști americani atunci cînd se referă la concurarea firmelor americane de către cele europene, ci în cu totul alt sens. Ne gîndim la faptul că ceea ce străbate ca un fir roșu întreaga carte este căutarea unor modalități de a rezolva gravele dificultăți pe care le-a ridicat, pentru întreprinderile franceze, intrarea în vigoare a tratatului de la Roma, constituirea Pieței Comune.

„Semnînd tratatul de la Roma — spune Stoleru — cei șase au procedat ca ucenicul vrăjitor: ei au declanșat forțele concurenței sperînd că progresul industrial, astfel stimulat, va susține creșterea economică" [2]). Consecințele pentru economia Franței nu au fost însă numai dintre cele dorite — subliniază el în continuare. Într-un cuvînt, se poate vorbi azi despre o serioasă diminuare a poziției competitive a Franței în cadrul Comunității europene. Astfel, ea are în prezent o balanță comercială deficitară cu toate țările Pieței Comune, iar exporturile ei conțin cea mai mare pondere de produse agricole și materii prime. Reducerea puterii competitive a economiei franceze se află în strînsă legătură cu o serie de fenomene negative constatate pe plan intern. De pildă, rentabilitatea întreprinderilor franceze este cea mai scăzută comparativ cu celelalte țări ale Pieței Comune, fără ca aceasta să fie însoțită de un nivel relativ mai înalt al salariilor. Rentabilitatea redusă atrage după sine capacitatea insuficientă a întreprinderilor franceze de a se autofinanța, precum și o serie de alte consecințe negative.

L. Stoleru, ca și J. J. Servan-Schreiber, procedează la o comparare amănunțită a structurilor economiei franceze cu acelea ale economiei americane, relevînd multiple aspecte ale decalajului tehnologic, managerial, al evidenței contabile, al utilării cu calculatoare etc. Dar, spre deosebire de Servan-Schreiber, autorul „Imperativului industrial" nu consideră că „sfidarea americană" ar reprezenta principala sfidare ce confruntă economia franceză. Pentru el, pericolul pe care îl reprezintă investițiile americane în Franța nu constituie decît un simptom al unei afecțiuni care este reducerea puterii competitive a Franței în raport cu partenerii europeni. Dacă în „Sfidarea americană" integrarea europeană era oferită drept un panaceu universal, în lucrarea de care ne ocupăm **se caută remedii pentru înlăturarea efectelor nefavorabile ale integrării.**

Este drept că, referindu-se la politica industrială pe care trebuie s-o inițieze guvernul francez, Stoleru afirmă că o asemenea politică nu poate fi decît una comunitară. Această afirmație nu reprezintă însă o adeziune, ci mai degrabă o capitulare în fața realității și oferirea unei soluții posibile, deși departe de a fi optimă. De altfel, trecînd în revistă modalitățile de colaborare comunitară care ar fi favorabile Franței, el întrevede atîtea dificultăți datorate unor interese divergente, încît traducerea lor în fapt apare ca extrem de problematică.

INSUFICIENȚA MECANISMULUI PIEȚEI — L. Stoleru consideră că depășirea dificultăților generate de încadrarea în Piața Comună este posibilă doar printr-o anumită politică industrială promovată de stat, termen care, vom încerca să arătăm, definește o anumită concepție despre planificarea capitalistă. Pentru a demonstra legitimitatea și necesitatea unei astfel de politici industriale, el formulează o serie de observații realiste privind incapacitatea mecanismului pieței de a asigura o creștere economică susținută și echilibrată. Se oferă astfel o imagine asupra rațiunilor care au determinat dezvoltarea, sub o formă sau alta, a intervenției statului în mecanismul reproducției capitaliste.

În primul rînd, este relevat faptul că în domenii vitale ale activității economice piața este inexistentă și ea trebuie creată în mod artificial de către stat. Este vorba anume de cercetarea științifică și de industriile-pilot care, pentru a se dezvolta, au nevoie atît de sprijin financiar din partea statului, cît și de crearea unei piețe de stat. În al doilea rînd, se arată că există numeroase ocazii în care piața se dovedește „mioapă" și generează tendințe de supraestimare a cererii. Pentru a preveni asemenea situații este de dorit ca statul să elaboreze previziuni coerente și, pe baza acestora, să frîneze, prin pîrghiile de care dispune, activitatea acelor întreprinderi a căror producție riscă să nu găsească debușee. În al treilea rînd, este analizat cazul în care reacțiile pieței sînt întîrziate și nu pot stimula în suficientă măsură dezvoltarea unor ramuri cheie și de viitor ale economiei. În această ultimă situație se reclamă din partea statului o intervenție care să se concretizeze în măsuri de promovare a acestor ramuri.

O NOUĂ IPOSTAZĂ A PLANIFICĂRII CAPITALISTE — Se știe că planificarea capitalistă franceză se distinge de celelalte tipuri europene printr-o viziune mai detaliată și prin încercarea de a orienta în mod imperativ unele procese economice. În această măsură, credem, ideile lui Stoleru, deși sînt în opoziție critică cu politica planificării practicate azi în Franța, reprezintă ducerea mai departe a notelor caracteristice acesteia.

Potrivit părerii lui J. Tinbergen, procesul planificării cuprinde trei faze distincte: **macrofaza** — în care se realizează o analiză în termenii unor mărimi agregate și se fac opțiuni asupra acestora din urmă; **faza tranzitorie** — în care se efectuează o analiză de structură și se fac opțiuni privind sistemul legăturilor dintre ramuri; **microfaza** — în care se analizează anumite proiecte specifice și se aleg cele considerate răspunzînd cel mai bine exigențelor formulate în prealabil. Dacă considerăm „tipul olandez" de planificare capitalistă, constatăm că acesta se caracterizează prin faptul că se ocupă, în principal, de macrofază și, în măsură redusă, de faza tranzitorie. „Tipul francez" include atît macrofaza, cît și faza tranzitorie. În sfîrșit, tipul pe care-l reclamă Stoleru sub denumirea de „politică industrială" ar urma să cuprindă și o bună parte a microfazei — autoritatea centrală de planificare urmînd să-și spună cuvîntul pe baza unei analize detaliate, în problema opțiunii pentru anumite proiecte specifice.

Criticînd actualele metode prin care s-a încercat în Franța realizarea obiectivelor planului, autorul „Imperativului industrial" consideră că ele au dus la reducerea rentabilității întreprinderilor și posibilităților acestora de a investi, la tezaurizarea (uneori în străinătate) a devizelor și la alte consecințe nesatisfăcătoare. În concepția autorului, măsurile de politică economică nu devin coerente și nu pot contribui efectiv la realizarea unor obiective prestabilite decît dacă plasează în centrul lor **întreprinderea** și dacă își propun ca principal scop sporirea puterii competitive a acesteia.

Sistemul de măsuri preconizat de Stoleru prevede pătrunderea statului în cele mai intime aspecte ale procesului de producție, în vederea stimulării unor evoluții și a frînării altora. El propune ca, prin utilizarea unor pîrghii fiscale și monetare, a pieței de stat, a politicii comerțului exterior, statul să orienteze însăși activitatea întreprinderilor naționale, în așa fel încît să întărească poziția lor pe piața internaționlă. Referindu-se la împărțirea economiei, efectuată de François Pérroux, în sectoare antrenante și antrenate, Stoleru consideră că statul trebuie să-și asume sarcina de a depista întreprinderile industriale ce constituie primul sector și să elaboreze o politică economică detaliată referitoare la ele.

A RECONCILIA LUMEA PRODUSULUI CU LUMEA CONSUMULUI? — Încercările economiștilor occidentali de a elabora sisteme de raționalizare a producției, care să asigure o creștere rapidă a economiei fără să țină seama de factorii sociali, sînt tot mai mult puse azi sub semnul întrebării. În „Noul stat industrial", J. K. Galbraith critică cu ascuțime cursa creșterii economice care unidimensionează și condiționează individul. La rîndul său, Fr. Pérroux, în cîteva dintre lucrările sale mai recente, cercetează cu îngrijorare poziția omului și a valorilor sale cele mai de preț într-un sistem strict raționalizat din punctul de vedere al intereselor profitului capitalist.

Întrebări de această natură, care se vădesc a fi expresia unei frămîntări pe care însăși realitatea înconjurătoare le determină, își pune L. Stoleru în ultima parte a cărții sale. Este deosebit de semnificativ că acest „politehnician", care și-a făcut o bună parte a studiilor în S.U.A., nu poate să nu se oprească pînă la urmă la implicațiile sociale ale dezvoltării economice. Privind în jurul său, el constată: cursa creșterii economice care neglijează valorile umane întrunește tot mai puțin adeziunea celor ce participă la ea. Marea masă a producătorilor — recunoaște Stoleru — este azi profund nemulțumită de faptul că revoluția burgheză n-a îndeplinit nici una din devizele ce și le pusese în față: libertate, egalitate, fraternitate.

Critica lui Stoleru nu depășește limitele unei gîndiri care refuză să vadă sursa contradicțiilor economice și a frămîntărilor sociale, în caracterul perimat al relațiilor de producție. Pentru el, rezolvarea problemelor actuale constă în „reconci-

Armand POPPER

(Continuare în pag. 15)

FIȘE

■ Lucrarea lui N. A. Ivanov **Narodnohozeaistvennîe proporții, faktor vremeni, tempî** (Proporțiile economiei naționale, factorul timp, ritmuri) Ed. Ekonomika, Moscova, 1969, p. 182, este consacrată problemelor economice ale investițiilor capitale. Intrarea în funcțiune a noilor capacități de producție este considerată o condiție fundamentală de schimbare a proporțiilor economice. Durata creării capacităților de producție diferă în ramurile economiei naționale, fiind determinată de gradul de intensitate a fondurilor fixe în ramura respectivă. Ramurile industriei grele — în care se cer mari fonduri de investiții — sînt caracterizate prin termene lungi de creare a noi capacități de producție. Astfel, un procent din fondurile fixe utilizate în ramurile industriei grele asigură numai 0,7% din producția globală, în timp ce industria ușoară și alimentară asigură 2,9%, de patru ori mai mult. Sînt deci evidente dificultățile de a schimba în termen scurt structura unei economii în sensul creșterii greutății specifice a ramurilor care cer mari investiții de capital. Scurtarea duratei de creare a noilor capacități de producție este un factor de seamă în optimizarea structurii economiei naționale.

■ Printre aspectele pe care B. Daudé le studiază în recentul volum **L'entreprise et la recherche** (Întreprinderea și cercetarea) publicat în DUNOD ECONOMIE, Paris, 1969, 112 p., se numără și decalajul științific existent între S.U.A. și Europa Occidentală. În vederea elucidării cauzelor acestei „prăpăstii științifice" s-a realizat o analiză comparativă a activității de cercetare-dezvoltare în 9 ramuri industriale aflate în plină expansiune : calculatoare electronice, semiconductori, instrumente științifice, produse farmaceutice, mase plastice, metale neferoase, fibre artificiale și sintetice, siderurgie și mașini unelte. Cauzele principale relevate au fost : dimensiunile reduse ale întreprinderilor europene, lipsa de mobilitate a factorilor de producție, îngustimea piețelor, sprijin guvernamental insuficient adoptat și deficiența directorilor de întreprinderi în a valorifica posibilitățile de a inventa și inova, ceea ce evidențiază influența lui „management gap". La aceste elemente se mai adaugă, desigur, și scurgerea de materie cenușie în S.U.A., unde începînd din 1945 s-au expatriat aproximativ 100.000 cercetători și tenicieni din lumea întreagă, ceea ce a reprezentat de la început un cîștig net pentru această țară de 4 miliarde dolari.

■ **The sociology of industry** (Sociologia industrială), Londra, 350 p., de S. Parker, R. Brown, J. Child și M. Smith, cuprinde o sinteză a problemelor teoretico-aplicative ale sociologiei industriale, văzute prin prisma experienței britanice. Este definit obiectul disciplinei — rezervîndu-i-se studiul subsistemului economic al societății, cu alte cuvinte tot ce se află în legătură cu producția și repartiția bunurilor materiale și a serviciilor. Termenului de „industrie", ca obiect de cercetare sociologică, i se dă o accepție largă, cuprinzînd întreaga „activitate de muncă" din societatea contemporană. Sociologia industrială își structurează cercetarea pe trei niveluri : legăturile sub-sistemului economic cu alte sub-sisteme, structura acestui subsistem și modul în care indivizii își asimilează rolurile. Pe aceste trei niveluri se construiește și teoria sociologiei industriale, autorii considerînd că în acest fel se creează premisele soluționării mult discutatei probleme a interrelației teorie și material empiric. Direcțiile principale ale cercetării în domeniul sociologiei industriale sînt considerate a fi următoarele : analiza industriei „birocratizate" din punct de vedere al rolurilor, comportamentului și poziției muncitorilor, studierea locurilor de muncă ca sisteme organice și socio-tehnice complexe, studiul grupurilor de muncitori (informale, mai ales), a sistemului de relații, scopuri și convingeri, mai ales în conflict cu aparatul de conducere, analiza acțiunii întregului complex al „relațiilor industriale" asupra individului. Autorii pun accentul principal pe roluri și status-uri, neglijînd deosebirile determinate de stratificările de clasă.

■ O nouă metodă de apreciere a eficienței investițiilor este prezentată de G. Kupowski în numărul 5/1970 al revistei poloneze GOSPODARKA PLANOWA. Esența acestei noi metode constă în exprimarea eficienței în categorii valorice, în timp ce vechea metodă presupunea aprecierea eficienței în unități naturale. După părerea autorului, adoptarea noii metode înseamnă **„o uriașă revoluție atît în domeniul teoriei, cît și în practica economică".** Consecința cea mai importantă a exprimării eficienței investițiilor în categorii valorice constă în posibilitatea comparării rezultatelor, indiferent de forma materială ce o îmbracă. În același timp, se lărgesc posibilitățile de substituire a efectelor investițiilor. **Ipso facto,** cîmpul diferitelor variante posibile nu se limitează în cadrul unei singure ramuri, ci se lărgește la întreaga economie. Pe baza vechii metode de apreciere a investițiilor, calculul economic trebuia să răspundă doar la întrebarea : cum să se investească, lăsînd în suspensie problema : în ce să se investească ? De fapt, răspunsul la această ultimă întrebare era dat **ex ante** de organele centrale de planificare. Aplicînd noua metodă de apreciere a investițiilor, titularilor de investiții li se cere nu minimalizarea cheltuielilor la unitatea de produs în expresie naturală, ci minimalizarea cheltuielilor la unitatea de valoare. Cum se aplică în practică noua metodă ?

Față de un anumit volum al fondurilor de investiții alocate pe economie, se prezintă un anumit număr de cereri de fonduri din partea unor titulari potențiali. Aceștia prezintă oferte documentate conform noii metode de apreciere a efectelor economice ale investițiilor propuse. Deținătorul fondurilor de investiții (banca) seriază aceste oferte și acordă mijloace în ordinea importanței efectelor scontate. Această procedură echivalează cu un fel de licitație între titularii potențiali ai creditelor de investiție.

Simpozion al ziariștilor economiști

ÎNTRE 16-20 iunie 1970, a avut loc în Bulgaria un simpozion al ziariștilor economiști pe tema : perfecționarea conducerii economiei naționale în țările socialiste, rezultatele obținute și sarcinile presei.

La simpozion au participat din Bulgaria : Velko Ciankov — redactor șef al ziarului „Cooperativno selo" și membru în biroul Uniunii ziariștilor din Bulgaria, prof. dr. Minko Rusenov — redactor șef al revistei „Ikonomiceski jivot", Koliu Kolev — redactor la ziarul „Rabotnicesko delo", Vladimir Marianov — redactor la „Radio Sofia", Delcio Atipov — redactor la ziarul „Trud", Gheorghi Avramov — redactor la ziarul „Cooperativno selo" ; Cehoslovacia : ing. Vlasta Klimpl — redactor la revista „Nová Mysl" și președintele Clubului de ziariști economiști ai R. S. C., Pavel Chavlicek — redactor la ziarul „Praca" (Bratislava) ; R. D. Germană : Karlheinz Hilbert — redactor șef la „Die Wirtschaft" și președintele Secției de ziariști economiști din R.D.G., Hans Börner — redactor șef adjunct la „Freie Erde" și președintele Secției de ziariști agrarieni din R.D.G. ; Polonia : Jan Glówczyk — redactor șef la „Zycie gospodarcze", Henryk Chadzynski — redactor la ziarul „Zycie Warszawy" ; România : prof. Gheorghe Dolgu — redactor șef la „Viața economică", Stere Gioga — redactor la „Probleme economice" ; Ungaria : dr. József Garam — redactor șef la „Figyelö", Vizel Iván — redactor la „Figyelö" ; U.R.S.S. : prof. A. F. Rumianțev — redactor șef la „Ekonomiceskaia gazeta", președintele Secției economice unionale pe lîngă Uniunea ziariștilor din U.R.S.S., K. G. Koritov — redactor la ziarul „Soțialisticeskaia industria".

La lucrările Simpozionului au participat, de asemenea, Aurelian Nestor, secretar al Organizației Internaționale a Ziariștilor și Petco Karadelkov, secretar general al Uniunii ziariștilor Bulgari.

Au prezentat referate : Minko Rusenov (Bulgaria), József Garam (Ungaria), Jan Glówczyk (Polonia), Gh. Dolgu (România), A. F. Rumianțev (U.R.S.S.) și ing. Vlasta Klimpl (Cehoslovacia). În referatele și intervențiile participanților au fost oglindite succesele țărilor membre ale C.A.E.R. în domeniul perfecționării conducerii economiei naționale și contribuția mijloacelor de informații în masă în această direcție. În cursul schimbului de păreri, care s-a desfășurat într-o atmosferă prietenească și în spirit academic, a fost pus în lumină faptul că perfecționarea sistematică a conducerii economiei naționale în diferite țări se desfășoară pe baza principiilor marxism-leninismului, potrivit condițiilor concrete ale fiecărei țări în parte.

Participanții la simpozion au avut posibilitatea să viziteze și să cunoască întreprinderi din R. P. Bulgaria și au fost primiți de tovarășul Stanko Todorov, secretar al C. C. al Partidului Comunist Bulgar.

IMPERATIVUL INDUSTRIAL

(Urmare din pag. 14)

lierea lumii produsului cu lumea consumului"[3]), idee care, nefiind dusă pînă la capăt, nu spune prea mult. Căci, acceptînd terminologia sa, reconcilierea lumii produsului cu lumea consumului nu se poate face decît intr-o societate care a instaurat controlul social asupra producției și repartiției și unde este înlăturată exploatarea. L. Stoleru evită această singură concluzie valabilă și de aceea ideea sa privind reconcilierea lumii produsului cu cea a consumului rămîne vagă și ineficientă.

*) L. Stoleru L'impératif industriel, Seuil, 1969, 295 pag.

1) L. Stoleru. L'équilibre et la naissance économique, Dunod, 1968.

2) L'imperatif industriel pag. 27.

3) Idem, pag. 285.

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ

(Urmare din pag. 13)

creării de noi hibrizi și rase de animale apte pentru exploatarea industrială, lărgirii aplicațiilor matematice în economie, cercetărilor spațiale ș. a. Se vor dezvolta cercetările de oceanografie și se va elabora un program complex pentru cercetarea resurselor din Marea Neagră, cooperînd în acest domeniu cu alte țări.

Elaborarea acestor programe prioritare are la bază studii de fundamentare, în cadrul cărora se cuprind importante elemente de prognoză.

În principal, studiile de fundamentare, cuprind : a) prezentarea problemelor generale (economice, tehnico-științifice etc.) referitoare la obiectivul principal al programului prioritar; b) justificarea necesității pe care o prezintă pentru economia națională elaborarea programului prioritar ; c) organizarea și nivelul activității de cercetare științifică în alte țări ; d) prezentarea stadiului la care au ajuns cercetările științifice efectuate la noi în țară (inclusiv cele în curs de efectuare) ; e) precizarea decalajului existent între nivelul atins de cercetările proprii, față de stadiul atins în cele mai avansate țări ; f) prezentarea orientativă a direcțiilor principale de cercetare și a tematicii programului prioritar ; g) modul de valorificare a rezultatelor ce se vor obține și efectele economice scontate ; h) aspecte legate de organizarea judicioasă a rețelei de cercetare, a bazei materiale și a cadrelor și precizarea faptului dacă unitățile de proiectare și producție, care vor valorifica rezultatele cercetării, au condiții pentru a conlucra la realizarea programului prioritar ; precizarea măsurilor care se impun a fi luate.

Utilizarea tot mai largă a prognozei ca pîrghie de fundamentare științifică a planurilor de cercetare naște preocupări legitime legate de îmbunătățirea surselor de informare, de comensurabilitatea prevederilor prognozei și a indicatorilor folosiți pentru aceasta, de perfecționarea metodelor de elaborare a prognozelor. Aceste preocupări se desfășoară concomitent cu problema asigurării cadrelor necesare, specializate pentru activitatea de prognoză.

În aceste direcții de preocupări, se creează condiții îmbunătățite de elaborare a prognozelor și de aplicare a lor. Dotarea economiei cu calculatoare electronice, dezvoltarea centrelor de calcul, ca bază tehnico-materială adecvată a sistemului informațional modern, sînt premise de importanță esențială. La aceasta se adaugă activizarea și reorganizarea pe principii științifice a sistemului de informare și documentare în știință și tehnică, între care și măsurile pentru crearea unui centru (institut) național de informare și documentare, elaborarea de către organele de statistică a seriilor de date, pe diferite perioade de timp, în conformitate cu necesitățile extrapolării științifice, utilizarea bibliotecii de brevete, organizată pe lîngă Oficiul de stat pentru invenții și mărci, ca sursă de informare pentru prognoze, colaborarea cu alte țări în acest domeniu etc.

Sistemul de informare științifică și tehnică, integrat sistemului național de informare pe baza unei concepții unitare, va fi în situația să acorde sprijinul așteptat de colectivele de elaborare și prelucrare a prognozelor în raport cu sarcinile fixate. El va putea să înmagazineze informațiile într-un sistem ordonat, care să asigure documentarea rapidă și exhaustivă.

Preocupări sporite sînt necesare și în direcția metodelor întrebuințate. Rezultatele operațiilor matematice de modelare și optimizare depind de măsura în care factorii considerați în prognoze sînt apreciați aproximativ corect, cantitativ și calitativ, de măsura în care natura, cauza, efectul lor, dependența lor reciprocă își găsesc o expresie cantitativă.

Întrucît prognozele trebuie să aprecieze șansele de a se atinge în viitor anumite niveluri cu ajutorul unor parametri, apare esențială alegerea lor și prevederea valorii pe care o vor avea. De asemenea, este necesară elaborarea de parametri și indicatori pentru unificarea și comparabilitatea expresiilor pe care le îmbracă rezultatele prognozelor de diferite tipuri și nivele.

Schimbări favorabile au loc și în condițiile de aplicare a prognozelor. Noile măsuri luate în economie, între care se menționează crearea centralelor industriale, dau posibilitatea intensificării, la nivelul unităților economice și al ministerelor, a studiilor de prognoză orientate pe produse sau grupe de produse, în vederea unei mai bune luări în considerare a tendințelor progresului tehnic. În această direcție, sînt preocupări pentru asigurarea interacțiunii necesare dintre prognozele științifice și prognozele tehnice referitoare la produse sau procedee, pentru a se stabili fluxul necesar de informare între factorii care le întocmesc.

De asemenea, reorganizarea recentă a rețelei de cercetare, prin care sediul cercetării al celor mai multe unități a fost apropiat de producție, precum și trecerea unităților de cercetare la regimul de gestiune economică proprie, la sistemul de lucru pe bază de contracte, vor înlesni accelerarea ciclului cercetare—proiectare—producție.

Perseverarea în soluționarea acestor probleme este garanția transformării prognozei și planificării cercetării științifice într-o activitate permanentă, care disciplinează gîndirea și ajută la pregătirea deciziilor pe ansamblul economiei naționale, precum și la toate nivelele organizatoric-administrative, orientîndu-le spre funcțiuni legate de realizarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

REVISTA PRESEI

ECONOMIE MONDIALĂ

S. U. A.: ECONOMIA ȘI RĂZBOIUL

„Dacă se va anunța că sintem definitiv invinși in Vietnam, indicele acțiunilor la bursă va sălta cu 50 de puncte".

PAUL SAMUELSON

ÎNTR-UN DISCURS despre situația economiei americane, rostit la 17 iunie, președintele Statelor Unite se ocupă de mijloacele pentru depășirea actualelor dificultăți, manifestate atît în stagnarea din ultimele trei trimestre, cît și în accelerarea simultană a inflației. Pe lîngă folosirea în continuare a mijloacelor de acțiune indirectă, monetare și fiscale, se înființează o Comisie națională pentru productivitate, al cărei principal obiectiv va fi găsirea unor modalități de a spori productivitatea și urmărirea sporurilor de prețuri și salarii pentru a trage semnalul de alarmă, atunci cînd se depășesc anumite praguri periculoase. Președintele S.U.A. s-a oprit, de asemenea, amănunțit asupra efectelor războiului, arătînd că lichidarea lui ar contribui la însănătoșirea economiei. Stagnarea, a afirmat el se datorează unor dificultăți de adaptare în trecerea de la o economie de război la una de pace, iar numărul ridicat al șomerilor poate fi atribuit faptului că în anul precedent numărul persoanelor ocupate în producția de război s-a micșorat cu 300 000. În acest context, Richard Nixon reia promisiunea sa de dezangajare în Vietnam.

Declarația a intervenit pe fundalul unei îngrijorări crescînde în Statele Unite cu privire la perspectivele economiei, oglindite în scăderea spectaculoasă a cursurilor acțiunilor la Wall Street, care amenința să ducă la un crah bursier. De la 985 — în toamna anului 1968 — indicele acțiunilor industriale (Dow Jones) ajunsese la finele lunii mai la 631, după ce valoarea acțiunilor scăzuse cu 250 miliarde dolari. După o redresare cu 12% în 4 zile, la începutul lunii iunie, curba Dow Jones a redevenit stagnantă și a înregistrat o nouă ușoară scădere după discurs.

Observatorii din Statele Unite și din alte țări au urmărit cu multă atenție evoluția evenimentelor, căutînd să depisteze cauzele lor mai adînci. Se manifestă un larg consens cu privire la faptul că încetarea războiului ar putea înlătura actualele dificultăți, deși există un oarecare scepticism cu privire la respectarea acestei promisiuni. Redăm mai jos extrase din unele articole publicate în preajma discursului prezidențial și după acesta.

„Maladii pe care știința economică nu le poate vindeca"...

„ORICARE ar fi urmarea evenimentelor de la bursă, și-a făcut loc un sentiment nou: s-ar putea să existe maladii pe care știința economică nu le poate vindeca, s-ar putea ca frumoasa siguranță a experților să nu fie decît înșelătoare" — scrie Pierre Drouin în **Le Monde.** „Publicul constată că în pofida întregului arsenal de restricții monetare și bugetare care a dus la marasmul activității economice, prețurile continuă să crească în ritm de 7% pe an, ceea ce pentru Statele Unite este cu adevărat un ritm alarmant. De aici nu mai este departe pînă la a gîndi că guvernul a pierdut din mînă controlul asupra evenimentelor și această neîncredere fundamentală a alimentat în același timp inflația și elanurile pesimiste de la Wall Street...

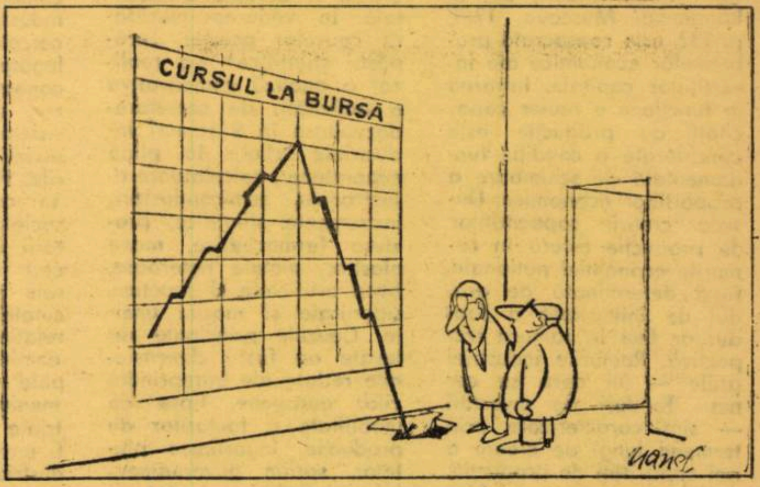

Situația este aici... (după „Der Volkswirt")

Totul se întîmplă ca și cînd la nivelul persoanelor, al întreprinderilor și al statului, forțele în derivă ar putea acum să devină mai puternice decît celelalte forțe.

Prima indicație în acest sens a fost dată în 1968, de imposibilitatea suprataxei de a reduce cererea internă. Contrar celor ce se întîmplă de obicei, consumatorii au recurs la economiile lor pentru a continua să mențină ritmul ridicat al cheltuielilor... Instrumentele fiscale nedînd rezultate, s-a recurs din nou la instrumentele monetare care și provocaseră o «minirecesiune» în 1966—1967. Dar băncile și întreprinderile au găsit, cel puțin în prima perioadă, o alternativă: autofinanțarea fiind insuficientă spre a acoperi cererea de investiții în perioade de boom, creditul bancar fiind de asemenea mai dificil de obținut, s-a recurs intens la împrumuturi pe piața eurodolarilor sau pe piața americană pe termen scurt. După New York City Bank (buletinul din aprilie 1970), în cea mai mare parte a anului 1969 sursele externe au furnizat aproximativ 35% din fondurile necesare sporirii imobilizărilor și tezaurizării firmelor. Acesta este, de departe, procentul cel mai ridicat de la al doilea război mondial.

Referindu-se la faptul că în S.U.A. în perioada postbelică au lipsit crizele de amploarea celor anterioare, autorul adaugă: ar fi însă periculos să se creadă că de aici înainte Statele Unite se află la adăpostul unor mișcări mai ample care s-ar transmite, pe calea unor «accidente financiare», care, la rîndul lor, ar avea ecou în întreaga economie... Rămîne să constatăm că fenomenele efectelor reciproce în economie scapă de sub controlul celor mai buni experți și că este materialmente imposibilă o creștere puternică a economiei pe termen nedefinit. Toată arta constă deci, în evitarea asperităților conjuncturale și în evitarea fenomenelor de ruptură"...

„Economia nu se poate redresa pînă ce războiul nu va fi înlăturat"

CARE sînt, totuși, cauzele eșecului politicii economice? **The Wall Street Journal** atrăgea atenția că declinul de la bursă se datorează mai ales unei cauze „ce nu poate fi descoperită în paginile finan-

I. VIANU

(Continuare în pag. 18)

ACORDUL PUS LA ÎNCERCARE

DE LA REVALORIZAREA mărcii pe care a operat-o Republica Federală a Germaniei în octombrie 1969, un fel de pace monetară se așternuse pe piețele financiare occidentale. Nu se poate însă spune că nu continua să stăruie în conștiința fiecăruia sentimentul de armistițiu, de simplu provizorat. Azi noi îngrijorări își fac loc. Mai ales evoluția situației în economia americană inspiră motive de incertitudine. Nu de azi și nu de ieri țările vest-europene se tem de contagiunea inflației, gata azi din nou să traverseze Atlanticul. Experții sînt încredințați că Statele Unite vor fi tentate în săptămînile și lunile viitoare să înmulțească „lichiditățile" la dispoziția economiei — și aceasta în proporții masive. Potrivit ultimelor statistici publicate de Banca Federală a Rezervelor, masa monetară a crescut în trei săptămîni într-un ritm anual de 9,2% — ceea ce depășește considerabil „expansiunea moderată" de 4—6% avută în vedere anterior. Se atrage atenția asupra datoriei publice, care este impresionantă. Unele mari întreprinderi, în lipsă de fonduri, se simt amenințate de faliment. Cum s-a putut de altfel constata recent, în cazul celei mai importante întreprinderi feroviare americane, „Pen Central", căreia statul s-a văzut nevoit să-i vină de urgență în ajutor. Ispita unor noi emisiuni monetare e puternică. N-ar fi pentru prima dată cînd practicienii politicii monetare americane ar cădea de acord cu Oscar Wilde, care socotea că cea mai bună cale de a rezista tentației este aceea de a-i ceda.

Judecînd după resorturile puse în mișcare, se pare că speranța cea mai persistentă pe care o nutresc responsabilii finanțelor S.U.A. cu privire la deficitul intern și la poziția dolarului, este aceea că situația ar putea fi redresată printr-o revalorizare înceată și constantă a monedelor vest-europene, a celei japoneze și a dolarului canadian. Această revalorizare este așteptată pe calea lichidării fățișe sau deghizate a sistemului parităților fixe, prevăzut în acordurile de la Bretton-Woods. Acolo, după cum se știe, marjele de oscilație a cursurilor au fost limitate la 1% peste sau sub nivelul parităților. Pentru țările vest-europene s-a stabilit ulterior, chiar o fluctuație de numai 0,75%. Informațiile arată că în cadrul Fondului Monetar Internațional au și început a se face în prezent studii cu privire la o eventuală lărgire a limitelor.

Ca și în trecut, ideea unei devalorizări a dolarului este refuzată în mod categoric de S.U.A., deși valoarea reală a aurului în raport cu dolarul continuă să crească. Diederichs, ministrul sud-african al finanțelor, tocmai declara zilele acestea, că, în următorii doi ani, prețul metalului galben se va ridica de la 35 la 45 dolari uncia. Această precizare ar trebui însă considerată ca fiind foarte optimistă, după unii observatori care nu pierd din vedere influența incontrolabilă a mișcărilor de capitaluri speculative. Fapt este că zilele acestea s-a putut constata un nou aflux, puternic, de dolari în R.F.G., unde, într-o singură zi — miercuri 10 iunie — Bundesbank s-a văzut în situația de a răscumpăra o jumătate de miliard de dolari. Intrări masive de dolari s-au făcut de asemenea simțite la Haga și la Berna. Fuga din fața valutei americane pare totuși destul de neașteptată dacă avem în vedere că dobînzile plătite la împrumuturile în dolari au fost toată vremea foarte ridicate. La împrumuturile pe o lună, de pildă, dobînda pe piața eurodolarilor fusese de 9 și 7/8 la sută, în timp ce dobînda în R.F.G de numai 9%.

Noile circumstanțe fac ca pozițiile țărilor din Comunitatea Economică Europeană să tindă iar spre divergență. Atitudinea față de politica unei variabilități mai mari a parităților, pentru care pledează S.U.A. este încă odată nesigură. Cînd la 9 iunie, la Luxemburg, miniștrii căzuseră de acord să refuze orice propunere de acest fel, nimeni nu se aștepta ca hotărîrea lor de acțiune solidară să fie pusă atît de curînd la încercare. Luînd cuvîntul la Asociația franceză a ziariștilor economiști, Giscard d'Estaing a putut declara imediat după reuniunea de la Luxemburg că acordul țărilor comunitare vest-europene va reduce interesul pentru studiile și proiectele în curs la F.M.I. Ministrul francez al economiei și finanțelor afirma că orice încercare care ar tinde să lărgească fluctuația monedelor țărilor membre ale F.M.I. în raport cu dolarul, va constitui o zguduire în plus a sistemului monetar interoccidental. Concepția pentru viitor a ministrului francez are în vedere mai de mult de altfel o „organizație monetară mondială bazată pe doi poli: dolarul și organizația europeană". Vorbind despre această organizație, Giscard d'Estaing îi include nu numai pe „cei șase", dar, în cazul în care „Comunitatea Europeană se va lărgi, de asemenea și pe noii membri, care, la rîndul lor, vor trebui să se declare solidari." Urmează să se vadă însă dacă surpriza scrutinului în alegerile recente din Anglia nu va modifica oarecum perspectivele, deoarece conservatorii au lăsat să se înțeleagă că în ce privește condițiile, poziția lor va fi mai intransigentă decît aceea a laburiștilor. Dar, nici chiar în rîndurile partenerilor actuali ai Pieței Comune, fisurile n-au fost definitiv astupate. R.F.G. nu pare încă dispusă să discute despre o uniune monetară cît timp aceasta nu ar fi precedată de o uniune economică reală. Pe de altă parte, faptul că deținătorii de devize americane se îndreaptă azi din nou spre marca vest-germană, demonstrează convingerea acestora că R. F. G-ul „nu va rămîne surd la o nouă presiune a Washingtonului", cum se exprimă un ziarist francez, și că va continua să sprijine, ca și în trecut, paritatea monedei americane. Olanda a făcut cunoscut mai de mult că atîta vreme cît nu încep tratative serioase cu Anglia, n-ar dori să se întreprindă pași decisivi în materie de cooperare monetară europeană. Din poziția luată la Luxemburg de Emilio Colombo, ministrul Italiei, cu privire la menținerea parităților fixe, se pot de asemenea deduce ezitări legate de acordul intervenit.

Bipolarismul «moneda europeană și dolarul» nu va depăși pentru multă vreme încă, se pare, stadiul de deziderat. „Dacă numai la cîteva zile după consiliul de la Luxemburg unul sau mai mulți dintre «cei șase» se vor hotărî să-și lase moneda să fluctueze între limite mai puțin înguste, nimeni nu va mai crede atunci că partenerii Pieței Comune sînt cu adevărat în stare să realizeze uniunea lor monetară", scrie comentatorul ziarului „Le Monde".

Alexandru ANCA

DEZVOLTAREA CONTINUĂ A RELAŢIILOR ECONOMICE DINTRE ROMÂNIA ŞI UNIUNEA SOVIETICĂ

DEZVOLTAREA relaţiilor de prietenie, alianţă şi colaborare frăţească cu toate ţările socialiste se află, după cum se ştie, ca o constantă, în centrul politicii externe, al întregii activităţi internaţionale a partidului şi statului nostru. În acest context, un loc de prim rang îl ocupă dezvoltarea continuă a relaţiilor multilaterale de prietenie şi colaborare cu Uniunea Sovietică, legături care au acumulat bogate tradiţii în cursul unei îndelungate perioade istorice şi care şi-au găsit împlinirea, pe o treaptă superioară, în ultimul sfert de veac, în lupta comună pentru construirea socialismului şi comunismului. **„Doresc să subliniez aici, în faţa Congresului** — arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu în Raportul C. C. al P.C.R. la Congresul al X-lea al Partidului — **că, în spiritul liniei politice tradiţionale a partidului nostru, vom acţiona şi în viitor pentru dezvoltarea relaţiilor de prietenie şi colaborare multilaterală cu Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, cu Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, aceasta constituind una din temeliile politicii externe a ţării noastre" *).**

Recenta întîlnire dintre delegaţia Partidului Comunist Român, condusă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al P.C.R. şi delegaţia Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, condusă de tovarăşul Leonid Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., a prilejuit efectuarea unui rodnic schimb de vederi asupra unui cerc larg de probleme, cele două delegaţii reafirmind şi de această dată dorinţa lor de a întări şi dezvolta relaţiile prieteneşti, româno-sovietice, relaţiile dintre P.C.R. şi P.C.U.S.

Colaborarea şi cooperarea economică şi tehnico-ştiinţifică reprezintă un important capitol al acestor relaţii. Noi şi noi fapte vin să consemneze evoluţia pozitivă, continuu ascendentă, a acestor relaţii. Ca urmare a întîlnirii menţionate, la sfîrşitul lunii mai a.c. a avut loc vizita la Moscova a tovarăşului Ion Gheorghe Maurer, preşedintele Consiliului de Miniştri al ţării noastre, cu care prilej — într-o atmosferă constructivă, de lucru — au fost examinate problemele extinderii şi adîncirii în continuare, pe baze reciproc avantajoase, a colaborării şi cooperării în diferite domenii.

REALIZĂRILE remarcabile dobîndite de cele două ţări în creşterea potenţialului lor economic, precum şi accentuarea procesului de diversificare a ramurilor economiei naţionale şi de creştere a complexităţii şi nivelului calitativ al producţiei sub impulsul progresului ştiinţific şi tehnic, au creat posibilităţi tot mai largi pentru intensificarea relaţiilor economice româno-sovietice. Atenţia şi preocuparea ambelor părţi pentru fructificarea acestor posibilităţi au asigurat o evoluţie continuu ascendentă a colaborării economice şi tehnico-ştiinţifice dintre România şi U.R.S.S. Imaginea acestei evoluţii se reflectă în schimburile comerciale dintre cele două ţări, care au atins, în anul 1969, un volum de peste 5 miliarde şi jumătate lei valută, întrecînd cu aproape 70% pe cel realizat în anul 1960. Cu o pondere de cca. 23% din totalul comerţului exterior românesc şi de 50% din volumul total al schimburilor cu ţările socialiste, Uniunea Sovietică reprezintă principalul partener comercial al ţării noastre.

Continuînd dinamica ascendentă din anii trecuţi, livrările reciproce de mărfuri, prevăzute în protocolul comercial pe anul 1970, vor creşte cu 3% faţă de realizările din anul 1969 şi cu 4% faţă de prevederile iniţiale pe anul în curs, stabilite prin acordul de lungă durată pe perioada 1966—1970.

Concomitent cu sporirea volumului schimburilor, au loc mutaţii pozitive în structura acestora, în sensul creşterii greutăţii specifice a produselor finite cu un grad superior de prelucrare şi cu parametri tehnici şi calitativi ridicaţi. De exemplu, ponderea maşinilor şi utilajelor în comerţul reciproc a sporit de la 16,2% în 1960 la aproape 30% în 1969. Printre poziţiile mai importante ale exportului românesc în U.R.S.S. figurează vase maritime şi fluviale, utilaj petrolier şi electrotehnic, utilaje pentru rafinării şi industria chimică, maşini-unelte, motoare, transformatoare de forţă, ţevi de oţel, produse petroliere, produse chimice ş. a. La rîndul său, Uniunea Sovietică exportă în România îndeosebi maşini-unelte, utilaj energetic, utilaj pentru industria metalurgică, minieră şi petrolieră, utilaj rutier, utilaj pentru telecomunicaţii, rulmenţi, excavatoare, autoturisme, minereu de fier, cocs, bumbac şi alte mărfuri.

O dezvoltare continuă cunoaşte schimbul de produse siderurgice, în cadrul căruia fiecare din cele două ţări îşi asigură unele tipodimensiuni de laminate pe care nu le produce din lipsă de capacităţi de producţie, sau pentru că procurarea lor prin intermediul acestei forme de colaborare este mai avantajoasă din punct de vedere economic. În acest sens, pentru anul 1970 a fost convenit un schimb de laminate de 240 mii tone de fiecare parte, cu posibilităţi de majorare în cursul anului.

Un loc însemnat în comerţul dintre România şi U.R.S.S. îl ocupă livrările de mărfuri industriale de larg consum. Ţara noastră exportă în U.R.S.S. însemnate cantităţi de confecţii şi tricotaje, mobilă, încălţăminte ş. a., importînd, totodată, televizoare, frigidere, ceasuri etc.

UN ROL TOT MAI IMPORTANT în dezvoltarea relaţiilor economice româno-sovietice revine cooperării economice şi tehnice, formă de colaborare căreia ţara noastră îi acordă o atenţie deosebită. Rezultatele obţinute în acest domeniu dovedesc în mod practic multiplele avantaje ale cooperării şi posibilităţile pe care aceasta le oferă pentru dezvoltarea în continuare a colaborării româno-sovietice. În acest sens, printre acţiunile finalizate poate fi menţionată cooperarea în livrarea şi asimilarea în România a unor hidroagregate de 178 MW, necesare sistemului hidroenergetic şi de navigaţie de la „Porţile de Fier", obiectiv de o mare însemnătate pentru economiile naţionale ale României şi Iugoslaviei. Recent a fost încheiat între organele de resort române şi sovietice un acord pentru construirea în România a unei centrale atomoelectrice de 400 MW. Partea sovietică urmează să participe la realizarea acestei acţiuni cu documentaţii tehnice, utilaje şi instalaţii, să acorde asistenţă tehnică la proiectare, montaj şi punere în funcţiune şi să asigure specializarea cadrelor pentru montaj şi exploatare, iar partea română va participa cu unele utilaje şi instalaţii, precum şi cu lucrări de proiectare şi construcţii-montaj. S-a încheiat, de asemenea, un acord pentru construirea în România a unor importante obiective metalurgice, printre care o instalaţie de turnare continuă a oţelului, un laminor de semifabricate pentru oţeluri aliate, un laminor de profile grele, secţii chimice la uzina cocsochimică de la Combinatul metalurgic Galaţi ş. a.

Se au de asemenea în vedere unele acţiuni de cooperare cu perspective de finalizare în viitorul apropiat, cum este, de pildă, construirea cu eforturi comune a complexului hidroenergetic din zona „Stînca Costeşti", pe rîul Prut, format dintr-o uzină electrică, un lac de acumulare şi alte lucrări cu diverse folosinţe în aval de baraj (irigaţii, alimentare cu apă etc.). La realizarea acestui obiectiv cele două ţări urmează să contribuie în condiţii de paritate la investiţii şi la cheltuielile de întreţinere şi să folosească în părţi egale potenţialul hidroenergetic şi capacităţile de regularizare a lacului. Se prevede, totodată, şi cooperarea în producţia utilajelor pentru prevenirea erupţiilor la extragerea petrolului, acţiune în cadrul căreia România livrează comenzile hidraulice pentru echiparea prevenitoarelor fabricate în U.R.S.S. ş. a.

ÎN ACEEAŞI ORDINE DE PREOCUPĂRI se preconizează o serie de noi acţiuni de cooperare industrială, menite să contribuie la creşterea livrărilor de materii prime, semifabricate sau produse finite. Astfel, într-un stadiu avansat se află examinarea de către organele şi organizaţiile de resort române şi sovietice a posibilităţilor de cooperare pentru dezvoltarea producţiei de minereu de fier şi pelete în U.R.S.S., în vederea majorării exportului către România, partea română urmînd să participe la realizarea acestei acţiuni cu maşini, utilaje şi mijloace financiare. Organele competente din cele două ţări examinează, totodată, posibilităţile de participare a României, în condiţii similare, la dezvoltarea capacităţilor de producţie în U.R.S.S. a asbestului fibră şi celulozei, în vederea majorării livrărilor acestor produse din U.R.S.S. în România, precum şi posibilităţile de participare a U.R.S.S. la dezvoltarea producţiei de sodă caustică şi sodă calcinată în România, pentru mărirea exportului către U.R.S.S.

Specialiştii români şi sovietici, organele şi organizaţiile de specialitate din cele două ţări, examinează, de asemenea, unele probleme privind colaborarea, pe o perioadă îndelungată, în domeniul construcţiilor navale, cooperarea în producţia motoarelor Diesel navale de mare putere şi în producţia de utilaje pentru centrale atomice, realizarea de instalaţii complete pentru întreprinderile metalurgice din România. Alte acţiuni se referă la cooperarea în vederea sporirii livrărilor reciproce de utilaje complexe şi linii tehnologice pentru diferite ramuri industriale din România şi U.R.S.S., prelucrarea în capacităţile existente în industria uşoară din România a unor materii prime sovietice în vederea livrării de produse finite în U.R.S.S. etc. Concretizarea unor astfel de acţiuni va duce la materializarea posibilităţilor tot mai mari şi mai variate pe care dezvoltarea pe baze moderne a economiilor naţionale ale României şi Uniunii Sovietice le oferă pentru intensificarea în anii viitori a schimburilor de mărfuri şi valorificarea cu o eficienţă sporită a potenţialului ştiinţific şi tehnic şi a experienţei în producţie de care dispun fiecare din cele două ţări prietene.

Dezvoltarea relaţiilor economice dintre România şi U.R.S.S. este favorizată de activitatea rodnică desfăşurată de Comisia interguvernamentală româno-sovietică de colaborare economică, organ de coordonare şi îndrumare căruia îi revine un rol important în prospectarea şi examinarea posibilităţilor de dezvoltare a colaborării şi cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice, precum şi în elaborarea de măsuri menite să ducă la soluţionarea unor probleme concrete de interes comun din diferite ramuri ale economiei naţionale. O formă practică, eficientă, de organizare a activităţii Comisiei s-au dovedit grupele mixte de lucru constituite pentru o serie de domenii industriale importante cum sînt: siderurgia; extracţia ţiţeiului şi construcţia de utilaj petrolier şi chimic; construcţii de maşini grele, energetice şi de transport; construcţii; industria alimentară şi uşoară. Activitatea care se desfăşoară în grupele de lucru, precum şi întîlnirile conducătorilor ministerelor şi ale specialiştilor constituie un cadru organizatoric prielnic pentru investigarea permanentă a noilor posibilităţi de colaborare, examinarea concretă a problemelor de interes reciproc şi elaborarea de propuneri pentru finalizarea acţiunilor din domeniul cooperării economice şi tehnice, domenii care ocupă un loc din ce în ce mai important în preocupările Comisiei interguvernamentale româno-sovietice de colaborare economică.

Activitatea acestei comisii se completează cu succes cu aceea a Comisiei mixte de colaborare tehnico-ştiinţifică, în cadrul căreia numai la sesiunea a XXV-a (care a avut loc recent, la Moscova) au fost convenite aproape 300 teme de colaborare privind transmiterea de documentaţii tehnice şi vizite ale specialiştilor pentru schimb de experienţă şi cunoaşterea proceselor tehnologice din industrie, agricultură şi alte ramuri ale economiei naţionale. La aceeaşi sesiune a fost convenit programul colaborării tehnico-ştiinţifice româno-sovietice pentru perioada următoare. Discuţiile purtate cu acest prilej, temele convenite, au reconfirmat posibilităţile largi de dezvoltare a colaborării, în special în domeniul industriei constructoare de maşini, industriei chimice, industriei metalurgice, energiei electrice, agriculturii şi silviculturii, construcţiilor, industriei alimentare şi uşoare, precum şi în alte domenii care prezintă interes pentru cele două ţări.

Pe măsura acumulării experienţei, activitatea Comisiei mixte româno-sovietice de colaborare tehnico-ştiinţifică devine mai variată, se îmbogăţeşte cu forme noi. În legătură cu aceasta este de remarcat, de pildă, faptul că unele ministere şi instituţii interesate din România şi U.R.S.S. au convenit să desfăşoare colaborarea tehnico-ştiinţifică directă, pe bază de planuri anuale de lucru aprobate de cele două părţi în Comisie. Pe linia extinderii în viitor a formelor de colaborare, se preconizează, de asemenea, efectuarea, prin cooperare, a unor lucrări de proiectare şi cercetare ştiinţifică în probleme de interes reciproc, pe bază de acorduri şi contracte; realizarea, la cererea şi în folosul ambelor părţi, a unor lucrări de proiectare şi cercetare ştiinţifică; efectuarea, prin cooperare, a unor prestări tehnico-ştiinţifice, inclusiv înzestrarea standurilor experimentale şi a altor obiective, cu aparatură şi utilaje, necesare atît în procesul cercetării cît şi în producţie; schimburi de rezultate ale cercetărilor tehnico-ştiinţifice, inclusiv pe baze comerciale; acordarea reciprocă de asistenţă în domeniul instruirii şi perfecţionării specialiştilor ş.a.

Rezultatele obţinute pînă în prezent în activitatea de colaborare economică şi tehnico-ştiinţifică, acţiunile de cooperare în curs de desfăşurare şi cele pentru care există premise de finalizare într-un viitor apropiat, precum şi preocuparea celor două ţări pentru identificarea unor noi domenii şi forme de intensificare a colaborării şi cooperării reciproce, constituie baza asigurării evoluţiei ascendente a relaţiilor economice româno-sovietice şi în perioada următoare. Astfel, concomitent cu luarea măsurilor corespunzătoare pentru îndeplinirea integrală şi la timp a prevederilor protocolului comercial pe anul în curs, ultimul an al Acordului comercial pe perioada 1966—1970, organele centrale de planificare, de comerţ exterior şi alte organe, desfăşoară lucrările de definitivare a acordului comercial pe perioada 1971—1975, avîndu-se în vedere sporirea substanţială a volumului schimburilor reciproce. Totodată s-a căzut de acord ca pe măsura stabilirii livrărilor reciproce pe această perioadă, să se treacă la încheierea de acorduri sau contracte pe termen lung pentru obiective şi instalaţii complete, mijloace de transport, maşini şi utilaje cu ciclu lung de fabricaţie şi pentru alte mărfuri. De asemenea, în cadrul activităţii Comisiei interguvernamentale româno-sovietice de colaborare economică şi a grupelor mixte de lucru, s-au stabilit măsuri pentru impulsionarea în continuare a colaborării şi cooperării atît pentru perioada imediat următoare cît şi pentru perioada 1971—1975, o atenţie deosebită fiind acordată extinderii cooperării şi specializării în producţia de maşini şi utilaje de înaltă tehnicitate, cooperării pe bază de licenţe, patente sau documentaţii tehnice transmise reciproc, cooperării în construirea de obiective industriale în diferite ramuri etc.

BAZATĂ pe legături de prietenie tradiţionale, pe comunitatea de orînduire socială şi de ideologie, dezvoltarea în continuare a relaţiilor economice româno-sovietice va contribui şi mai mult la progresul economic al celor două ţări, la întărirea forţei şi prestigiului socialismului în lume.

I. IONESCU

*) Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, Editura Politică, Bucureşti, 1969, pag. 78—79.

REVISTA PRESEI

(Urmare din pag. 16)

ciare ale ziarelor". Reluînd această idee într-un articol intitulat „Războiul și Wall Street-ul", ziarul **The New York Herald Tribune precizează:** „Veștile proaste din Wall Street furnizează un indiciu asupra sentimentului pe care mulți îl resimt pînă în măduva oaselor în legătură cu războiul și economia. Căci scăderea valorilor la bursă arată că situația economică va deveni cu mult mai proastă, un timp cu mult mai îndelungat, decît se credea pînă acum. Un element principal al scăderilor este lipsa de încredere generală față de modul în care este dus războiul...

Efectul exact al declinului la bursă este departe de a fi clar. Nimeni nu știe precis cît șomaj și pentru cît timp este prevestit de actuala scădere a valorilor. Dar previziunile nu erau bune încă de la început. Economiștii Administrației se așteptau la o ușoară reducere a activității în primul trimestru al anului, urmată de o nouă reducere în al doilea trimestru, iar în ultima jumătate a anului la o reluare lentă a creșterii. Pornind de la aceste presupuneri se spera că șomajul va fi menținut la o medie de 4,3% pe întregul an. Acum aceste speranțe au fost spulberate. Șomajul a crescut în luna mai de la 4,4% la 4,8%. În lunile viitoare este aproape cert că rata șomajului va depăși 5%. Scăderea veniturilor, ce va decurge din această evoluție, va avea un efect depresiv asupra întregii economii. Cu alte cuvinte mini-recesiunea va continua...

Locul unde trebuie căutată cauza acestui fenomen este în primele pagini ale ziarelor. Aici se arată că Administrația extinde războiul într-o atmosferă de confuzie și nemulțumire. Tot aici se arată că Administrația nu știe ce atitudine să ia față de protestele crescînde din universități. În aceste condiții, oamenii care gîndesc nu mai pot să aibă încredere în măsurile ce se vor lua. Investitorii suspendă cumpărările și amînă deciziile. Rezultatul este scăderea acțiunilor la Wall Street și perspectivele mai sumbre pentru economie. Desigur, nu este probabilă o recesiune majoră... Dar nu există nici perspectiva unei economii sănătoase și prospere. Economia nu se poate redresa pînă ce războiul din Vietnam și discordia care-l însoțește nu vor fi înlăturate".

O confirmare a acestui punct de vedere găsim și în revista vest-germană **Der Volkswirt** care atrage atenția asupra coincidenței dintre momentul în care a început scăderea abruptă a cursului acțiunilor și extinderea războiului în Cambodgia: „Pe acest fundal conjunctural tulbure, Cambodgia a avut un efect puternic, și anume în jos: Wall Street-ul a reacționat la 4 mai prin cea mai mare scădere a cursurilor de la 22 noiembrie 1963, ziua care a urmat uciderii președintelui Kennedy. Numai în această zi indicele Dow Jones a scăzut cu peste 17 puncte, iar în ziua următoare cu încă aproape 5 puncte, ajungînd la nivelul cel mai scăzut din ultimii șapte ani. Agenții de bursă vorbesc despre existența a numeroși factori negativi care s-au intensificat datorită evenimentelor politice". Autorul arată în continuare că în ultimul an profiturile societăților care produc pentru scopuri militare au crescut în ultima perioadă, iar a celor cu producție civilă au scăzut. La sfîrșitul primului trimestru 1970, din 130 de societăți, 73 au înregistrat profituri în stagnare sau în regres față de perioada corespunzătoare a anului trecut: „Printre întreprinderile cu profituri în creștere se numără Polaroid (+ 29%), NCR (+ 25%), Honeywell — care are importante contracte de apărare și pentru zborurile cosmice (+17%), Westinghouse, al doilea concern electric din lume, de asemenea, avînd comenzi guvernamentale pentru programul cosmic și de apărare (+ 11%). Într-o situație defavorabilă, în pofida conjuncturii de război, se află United Steel (—30%), Lockheed Aircraft (—25%) și altele. Lucrurile stau și mai rău la General Motors... Profitul pe acțiune a scăzut față de anul trecut cu 38%; la Ford scăderea a fost de «numai» 26%. Față de aceste cifre nu poate fi vorba de o schimbare de tendință în Wall Street...".

Dacă promisiunile se vor ține

NECESITATEA de a se pune capăt războiului este reafirmată și după discursul din 17 iunie, ziarele americane salutînd punerea acestei probleme în discursul prezidențial, deși se mențin unele rezerve cu privire la sinceritatea intențiilor exprimate.

„Nu poate exista un remediu simplu pentru flagelul inflației care afectează acum țara și în special nu poate exista un remediu pe termen lung, cu excepția unuia singur asupra căruia președintele Statelor Unite s-a oprit amănunțit: trecerea de la o economie de război la una de pace", scrie **The Washington Post.** „Înlăturînd soluțiile economice alternative și recunoscînd că inflația s-a dovedit o problemă cu mult mai dificilă decît au anticipat consilierii săi economici, președintele mizează pe o dezangajare treptată și neîntreruptă din Vietnam pentru a reduce cheltuielile militare și a crea posibilitatea să se urmeze o politică monetară și fiscală eficientă. Pe scurt, soarta politicii economice este legată de soarta retragerii din Vietnam... În măsura în care acest lucru va face să se respecte programul stabilit pentru această retragere, avem de-a face cu un dividend de o mare valoare a unei declarații de politică economică ce nu oferă altfel motive pentru prea multă speranță... Administrația mizează pe capacitatea economiei de a se degaja dintr-o situație inflaționistă strîns legată de război. În măsura în care se poate presupune că războiul este într-adevăr pe cale de lichidare, aceasta este o speranță rezonabilă" conchide ziarul.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

Societatea mixtă „Slovenijales-Africa"

Întreprinderea iugoslavă „Slovenijales" din Liubliana urmează să încheie cu guvernul Republicii Africa Centrală un acord pe 30 de ani pentru exploatarea a 40 mii hectare de păduri tropicale cu esențe valoroase — consemnează revista *Les Nouvelles Yougoslaves* (nr. 4/1970). „Slovenijales", care se ocupă cu fabricarea și vînzarea mobilei, cuprinde cîteva fabrici de mobilă și furniruri, precum și un mare număr de puncte de desfacere în întreaga Iugoslavie. Același acord prevede întemeierea societății mixte, „Slovenijales — Africa", urmînd să fie construite, în această regiune africană, bogată în materii prime, mai multe fabrici specializate.

Ținînd seama că pe piața europeană se manifestă o cerere sporită la mobila din lemn exotic, întreprinderea iugoslavă își propune ca, în următorii trei ani, să ajungă să poată plasa, pe piața internă și pe cea euroreană, aproape 300 mii m.c. de material lemnos. Se construiește, în prezent, la Kopar, port la țărmul nordic al Adriaticii ,o fabrică specializată în tratarea lemnului tropical.

U.R.S.S. — Italia și Anglia

La Moscova a fost semnat un protocol privitor la dezvoltarea colaborării între Ministerul Construcțiilor de Mașini Grele din U.R.S.S. și 18 firme industriale italiene; se prevede realizarea unui schimb de informații tehnico-științifice în domeniul construcțiilor de mașini energetice și de transport. Se preconizează, de asemenea,

→

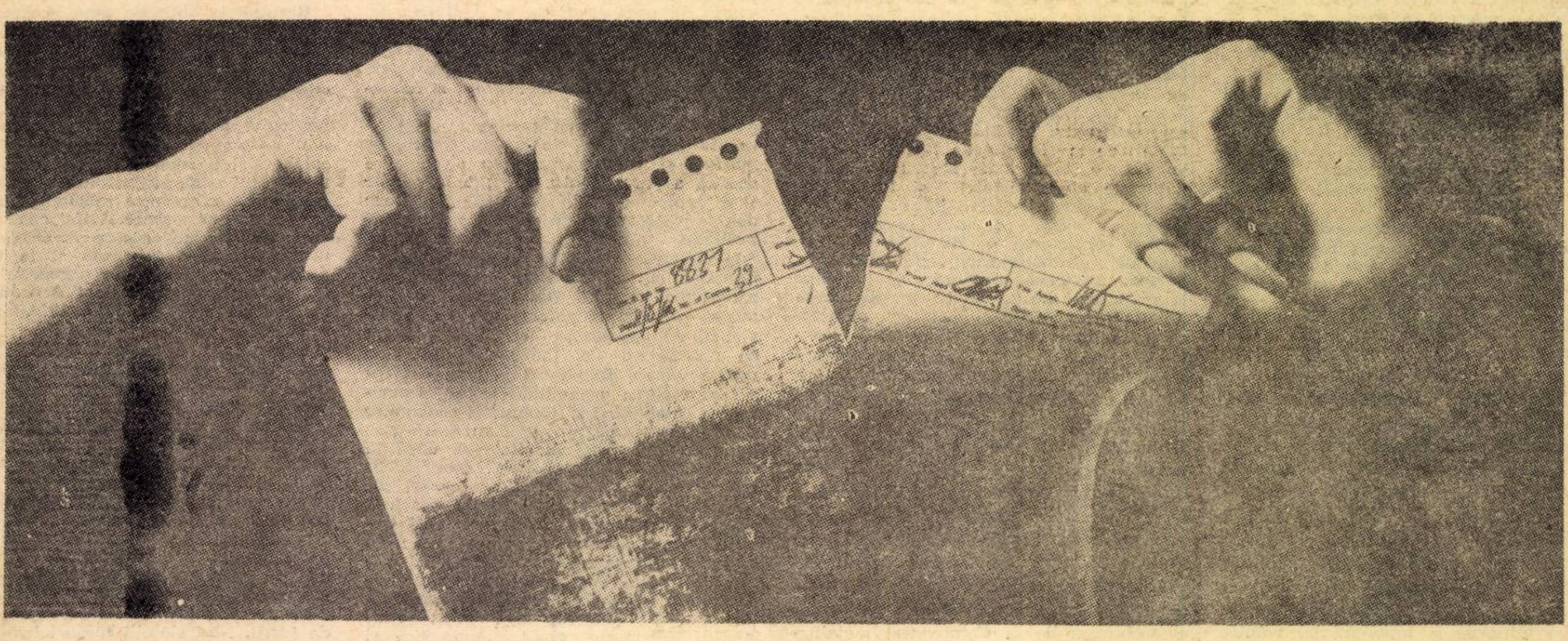

AVEȚI NEVOIE DE MAI MULTE ORIGINALE ÎN MINIMUM DE TIMP?

Originalul trebuie dactilografiat, verificat, corectate greșelile etc.

RANK XEROX LIMITED simplifică toate acestea

Cu un multiplicator RANK XEROX se execută copierea directă de pe documentul original. Nu mai este necesară dactilografierea unui original. Nu sînt necesare exemplare de control.

Se așează originalul pe mașină, se apasă pe un buton și se urmărește cum apar copiile uscate. Hîrtie obișnuită. Perfect de la început și pînă la sfîrșit.

Totul este foarte simplu, iar metoda de copiere este identică la toate cele trei tipuri de mașini pe care le exportăm.

Tipul 3 600 — cel mai mare și mai rapid — execută o copie într-o secundă.

Tipul 660 — cel mai mic — se instalează cu ușurință pe un birou.

Tipul 720 — modelul de mărime medie — se poate monta pe un postament simplu.

Probabil că nu aveți nevoie de toate cele trei tipuri.

Dar tot atît de sigur este faptul că aveți nevoie de originale.

Iar cu RANK XEROX LIMITED totul este rezolvat.

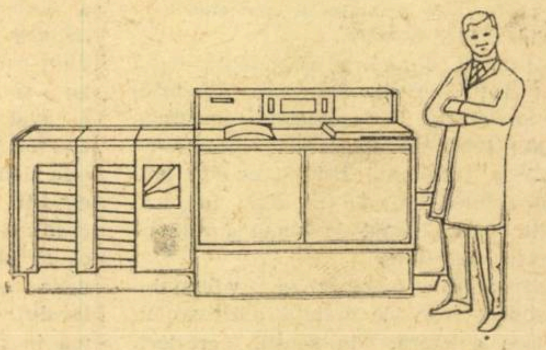

Informații suplimentare obțineți de la ISCE TEHNOIMPORT, Căsuța Poștală 110, str. Doamnei 5, București și de la ISCE MAȘINIMPORT, Calea Victoriei 133, București.

PUBLICOM

efectuarea în comun a unor lucrări de cercetare și proiectare în domeniul respectiv.

Moscova a fost vizitată, de asemenea, de președintele Consiliului britanic pentru comerțul cu țările Europei de Est, John Stevens, care, după cum relatează agenția *TASS*, a purtat convorbiri în capitala Uniunii Sovietice, în scopul dezvoltării relațiilor economice bilaterale. În prezent, Anglia ocupă primul loc în comerțul sovietic cu țările capitaliste, volumul schimburilor reciproce de mărfuri situîndu-se, în anul 1969, la 600 milioane de ruble.

● Ungaria — Anglia

Cu ocazia vizitei efectuate în luna mai în R.P. Ungară, ministrul comerțului din Anglia a purtat discuții cu omologul său Biró József și cu diferiți specialiști în domeniul economic și industrial. După cum arată ziarul *Magyar Nemzet* (24.V.1970), la conferința de presă organizată la încheierea vizitei, ministrul englez a subliniat că acordurile încheiate în ultimul timp contribuie la dezvoltarea în continuare a relațiilor comerciale și economice între cele două țări. El a menționat acordul în domeniul licențelor, pe baza căruia industria ungară va începe să producă un număr sporit de mașini-unelte ; acordul de colaborare între firma engleză Vickers și întreprinderea ungară Medicor, precum și relațiile de cooperare între firmele engleze English Electric și Imperial Chemical Industries, pe de o parte, și întreprinderile ungare interesate, pe de alta. Dezvoltarea acestor relații, a subliniat ministrul englez, are loc în condițiile avantajului reciproc.

● Iugoslavia — R.F. a Germaniei

Întreprinderea iugoslavă „Sloboda" a încheiat un contract pe zece ani privind colaborarea comercială și tehnică cu firma vest-germană „Siemens", în vederea producerii în comun a unor articole electrotehnice, anunță agenția *Taniug*.

● Ungaria — Peru

O delegație guvernamentală ungară a purtat la Lima convorbiri referitoare la dezvoltarea relațiilor economice bilaterale. Partea ungară a acceptat să ofere Republicii Peru asistență financiară și tehnică pentru dezvoltarea industriei metalurgice a acestei țări, relatează agenția *M.T.I.* Partea peruviană s-a declarat, la rîndul ei, de acord să coopereze cu cea maghiară în construcția de mașini de transport și să exporte în R.P.U. unele produse ale industriei miniere, ale agriculturii și industriei piscicole.

● U.R.S.S. — Iugoslavia

Întreprinderea sovietică de comerț exterior „Soiuzneftexport" a semnat un contract cu privire la livrarea în Iugoslavia în decursul anului 1970, a 1,3 milioane tone de țiței, 450 mii tone de păcură, 150 mii tone de motorină, 50 mii tone de petrol lampant și alte produse petroliere — consemnează revista *„Vneșneaia Torgovlea"*.

● Ungaria — Canada

În cursul vizitei sale în Canada, delegația de experți maghiari în probleme de comerț exterior și industrie a avut o serie de întrevederi cu reprezentanți ai diferitelor firme canadiene. Discuțiile purtate cu acest prilej s-au referit la posibilitatea achiziționării de licențe și de know-how, precum și la modalitățile de cooperare, Ungaria fiind interesată să sporească importurile de mașini din Canada.

● Bulgaria — Franța

Zilele tehnicii informaționale franceze, organizate la Sofia, au constituit prilejul unui rodnic schimb de păreri între reprezentanții Comitetului pentru știință și tehnică din Franța și omologii lor din Bulgaria — informează cotidianul **Rabotnicesko delo** (29.V.1970). În documentul elaborat cu această ocazie, se prevăd soluții pentru problemele legate de relațiile de cooperare între Bulgaria și Franța în domeniul tehnicii electronice de calcul, al sistemelor automate și al schimbului reciproc de specialiști.

IRAN

RITMURI ȘI OBIECTIVE

ÎN PLINĂ industrializare, Iranul este o țară care reduce treptat diferența dintre ea și alte țări mai avansate din punct de vedere economic. În momentul de față, pe plan economic, Iranul cunoaște un ritm susținut de dezvoltare, care menținîndu-se la nivelul actual, va crea condițiile în vederea depășirii obiectivelor celui de-al IV-lea plan cincinal (1968—1972). Cincinalul prevede un ritm de creștere a economiei pe ansamblul său de 9,4% pe an (obiectiv realizat și chiar depășit în unele ramuri economice, pînă la 20 martie 1970 — sfîrșitul celui de-al doilea an al planului de dezvoltare). În primul an (1969) al planului cincinal, venitul național brut pe locuitor a ajuns la 271 dolari, crescînd cu 13% față de anul 1968 și cu 25% față de anul 1967.

În vederea realizării ritmului de dezvoltare economică planul cincinal preconizează efectuarea unor investiții în economia națională în valoare de 10,8 miliarde dolari.

Dezvoltarea producției industriale este obiectivul primar al planului cincinal, ritmul de creștere mediu anual al sectorului industrial urmînd să atingă în anii celui de-al IV-lea plan de dezvoltare 13%.

Principala sursă de finanțare a investițiilor în industrie (26% din investițiile totale) vor rămîne în continuare veniturile obținute din exploatarea țițeiului. În anul 1969 extracția de petrol a Iranului a atins un nivel record — 167,6 milioane tone, crescînd cu 18,2% față de anul 1968. Pentru realizarea programului de investiții, în anul 1970, guvernul Iranului a cerut Consorțiului Internațional, care exploatează petrolul iranian, vărsarea către stat a unei sume de 1,1 miliarde dolari. Aceasta ar face posibil ca extracția de petrol în anul 1970 să crească cu 25% (40 milioane tone) față de anul 1969, ceea ce ar situa Iranul pe locul trei în ierarhia mondială, după S.U.A. și U.R.S.S.

De asemenea, în vederea îndeplinirii sarcinilor planului cincinal, Iranul va beneficia, ca și în trecut, de un ajutor substanțial din străinătate sub formă de împrumuturi și investiții de capital. În ce privește investițiile străine de capital în industrie, trebuie subliniat faptul că guvernul iranian încurajează doar acele investiții care nu lezează interesele economice și politice ale țării. Participarea firmelor străine la construirea unor obiective industriale nu trebuie să depășească 49% din totalul acțiunilor întreprinderii.

Cu participare străină, au fost construite în ultimii doi ani, în Iran aproape 150 de fabrici și uzine, reprezentînd investiții în valoare de peste 60 milioane dolari. Printre cele mai importante obiective industriale, intrate total sau parțial în producție menționăm : două complexe petrochimice la Abadan producînd amoniac, sulfură, uree, acid sulfuric, fosfați, detergenți, sodă caustică, p.v.c. ; un combinat metalurgic la Isfahan ; o uzină de aluminiu la Arak ; 13 fabrici de asamblat automobile (producție — 45000 autoturisme) etc.

În vederea dezvoltării armonioase a economiei naționale, guvernul iranian a acordat și acordă o importanță deosebită promovării agriculturii. Se alocă sume importante (25% din totalul investițiilor) pentru sporirea producției agricole cu un ritm mediu anual de 5%.

Reforma agrară, concepută acum 10 ani și care se află în prezent în etapa sa finală a contribuit la modernizarea agriculturii iraniene și înlăturarea treptată a structurilor feudale. În anul 1969, agricultura iraniană a contribuit cu 24% la formarea produsului intern brut, constituind sursă de venituri pentru aproape 50% din forța de muncă a țării.

Reflectînd modificările din economie, comerțul exterior al Iranului este într-un continuu proces de transformări structurale. Astfel, dacă pînă acum cîțiva ani, exportul țării era compus în exclusivitate din petrol brut și diverse produse tradiționale, în prezent, în cadrul exportului iranian, alături de covoare, citrice, petrol, și-au făcut apariția o serie de articole noi ale industriei naționale. Menționăm : produsele metalice, sîrmă de cupru și de aluminiu, autobuze, produse textile, articole chimice, farmaceutice etc.

Planul cincinal prevede o creștere a exporturilor în anul 1972 la peste 4 miliarde dolari. Importurile Iranului sînt caracteristice unei țări care se industrializează. Produsele metalice, mașinile și utilajele, echipamentul electric au o pondere de peste 60% în importul total. În anul 1969 valoarea importurilor iraniene s-a ridicat la 1 554 milioane dolari față de numai 742 milioane dolari în anul 1965. Deși valoarea importurilor a crescut continuu, balanța comercială a țării a înregistrat an de an excedente importante datorită în bună măsură sporirii exporturilor de petrol.

Guvernul iranian se preocupă să stabilească relații de colaborare și cooperare economică multilaterală pe baza avantajului reciproc cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor socială. În consecință, relațiile economice între Iran și țările socialiste au cunoscut o dezvoltare deosebită în ultimii ani. Peste 5% din exportul iranian de produse tradiționale este îndreptat spre țările socialiste, care în ultimii ani, au început să importe și produse ale industriei iraniene (autobuze, produse chimice, produse textile etc.).

De asemenea, țările socialiste participă la construirea unor importante obiective industriale în Iran (U.R.S.S. — laminorul și uzina de mașini unelte de la Isfahan ; România — uzina de tractoare de la Tabriz ; Cehoslovacia — Complexul de mașini grele de la Tabriz etc.). În anul 1969 au fost semnate acorduri de cooperare între Iran și o serie de țări socialiste. Astfel, Iranul a încheiat un acord cu Polonia, în valoare de 13 milioane lire sterline și un alt acord în valoare de 9 milioane lire cu Bulgaria.

Relațiile economice dintre Iran și România sînt deosebit de fructuoase. În anul 1969, România a acordat Iranului un credit de peste 100 milioane dolari, totodată crescînd și livrările de tractoare spre Iran în schimbul petrolului și a unor produse ale industriei iraniene. Aceste relații de colaborare din ce în ce mai strînse reflectă dorința celor două țări de a-și intensifica în viitor acțiunile de cooperare în vederea promovării progresului economic și social.

Ion DALEA

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

PIAȚA AURULUI

VÎNZĂRILE SPORITE ale Republicii Sud-Africane pe piața liberă a aurului și menținerea prețurilor pe această piață la niveluri care depășesc într-o măsură sau alta nivelul de 35 dolari uncia de aur fin sînt principalele evoluții pe care le rețin observatorii pe baza informațiilor cu privire la primul trimestru al anului. Date amănunțite referitoare la situația din 1969 sînt cuprinse în ultimul raport anual al Băncii Reglementărilor Internaționale.

Producția de aur a lumii nesocialiste a fost în 1969 aproape egală cu cea din anul precedent și anume de 40,43 milioane uncii față de 40,47 milioane. Din această cantitate, 31,276 milioane uncii sau 77,2% s-au produs în Republica Sud-Africană (31,169 milioane uncii în 1968). La prețul de 35 dolari uncia, producția anului trecut a însumat 1 415 milioane dolari, ceva mai puțin decît nivelul record de 1 440 milioane atins în 1965 și 1966.

În R.S.A. a continuat procesul, început mai de mult, de restructurare regională a extracției de aur. În zonele unde exploatarea zăcămintelor a început mai recent, producția a crescut în 1969 cu 500 000 uncii, ajungînd la 26,9 milioane uncii, în timp ce în zonele mai vechi producția a scăzut din nou. Conținutul în aur al minereului a fost ceva mai mic anul trecut decît în 1968, iar costul extracției a crescut întrucîtva. Totuși, beneficiul pe uncia de aur — fără beneficiile din extracția uraniului — a fost de 14 dolari în 1969, față de 13,3 dolari în 1968.

Prețul mediu de vînzare al aurului sud-african a fost anul trecut de 37,1 dolari, față de 35,4 dolari în 1968. La aceasta a contribuit creșterea simțitoare a părții din producția vîndută pe piața liberă, în comparație cu ultimele luni din 1968. În perioada de după lichidarea pool-ului aurului în martie 1968 și crearea pieței paralele libere, R.S.A. incorporase rezervelor sale circa 60% din producția curentă de aur. În 1969, ca urmare a înrăutățirii balanței de plăți R.S.A. a vîndut întreaga producție curentă și în plus o cantitate echivalentă cu 130 milioane dolari din rezerve. În felul acesta cantitățile vîndute pe piață (deci fără achizițiile oficiale sau trecerile în rezervă a cantităților extrase) au reprezentat 92% din întreaga extracție a lumii nesocialiste în 1969 și anume 1 305 milioane dolari față de 37% (sau 390 milioane dolari) în ultimele nouă luni din 1968.

Rezervele oficiale ale lumii nesocialiste, fără R.S.A. s-au mărit în 1969 cu 240 milioane dolari, din care 50 milioane au revenit Fondului Monetar Internațional. Conform înțelegerii realizate între R.S.A. și F.M.I. la sfîrșitul anului trecut, achizițiile F.M.I. au continuat și au reprezentat în primul trimestru 1970 circa 285 milioane dolari — sumă aproximativ corespunzătoare extracției sud-africane din acest trimestru. Scăderea rezervei de aur a R.S.A. în același trimestru cu 115 milioane dolari denotă vînzări concomitente pe piața liberă.

Rezervele oficiale de aur ale lumii nesocialiste au crescut în 1969 pe ansamblu cu 120 milioane dolari, ajungînd la 41 015 milioane, după ce în cei trei ani premergători scăzuseră cu 2 225 milioane. Cifra globală ascunde diferențieri considerabile. Cel mai mult au crescut rezervele S.U.A. și anume cu 970 milioane dolari, ajungînd la 11 860 milioane. Între altele, S.U.A. au cumpărat aur în valoare de 500 milioane dolari din R.F.G. și în valoare de 325 milioane dolari din Franța. Rezervele de aur ale acestor două țări s-au redus în cursul anului trecut cu 460 și respectiv 330 milioane dolari. Creșteri au înregistrat rezervele Japoniei, de exemplu — cu 60 milioane dolari, nivelul atins rămînînd însă relativ scăzut în cazul acestei țări și anume de 415 milioane dolari.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

REALITĂȚI ȘI PERSPECTIVE ÎN AGRICULTURA ȚĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE

RIDICAREA AGRICULTURII țărilor în curs de dezvoltare, satisfacerea în prezent și în viitor a nevoilor alimentare ale populației respective constituie două dintre problemele de strictă actualitate, aflate pe ordinea de zi a numeroase organisme naționale și internaționale. Cu toate succesele realizate în unele țări în ceea ce privește extinderea producției agro-alimentare, decalajul dintre regiunile în curs de dezvoltare și cele dezvoltate pe planul randamentelor agricole se menține (și chiar se adîncește uneori), fiind însoțit de un decalaj de sens invers în domeniul dinamicii demografice.

Datele statistice publicate de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (O.C.D.E.) pentru anii 1955 și 1965, precum și evaluările experților săi pentru anul 1980, evidențiază cu pregnanță tendințele amintite. Pe ansamblul regiunilor în curs de dezvoltare (vezi tabelul 1) agricultura ocupa — în 1955 — două treimi din întreaga populație, dar nu furniza decît ceva mai mult de o treime din produsul intern brut(cifrele corespunzătoare (previziunile) pentru anul 1980 sînt de 60% și 23%. Drept urmare, dacă în 1955 produsul intern brut pe un locuitor ocupat în agricultură reprezenta 27,1% din nivelul său realizat în celelalte sectoare ale economiei, se prevede că în 1980 raportul va fi de 1/5.

Situația agriculturii țărilor africane este — am putea spune — caracteristică pentru subdezvoltare. În 1965, în timp ce populația agricolă depășea (numeric) de 3,1 ori ansamblul celei ocupate în celelalte sectoare, produsul intern brut creat în agricultură nu reprezenta decît 37% din totalul său pe economie. Ca urmare, la un volum al P.I.B. per locuitor de 106 dolari, pe o persoană din sectorul agricol reveneau doar 52 dolari, iar în celelalte sectoare de activitate (în medie) — 274 dolari.

Veniturile scăzute ale populației agricole, caracterul natural predominant al gospodăriei rurale în multe regiuni, abundența și ieftinătatea forței de muncă etc., constituie tot atîtea frîne în dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii, în utilizarea metodelor agrotehnicii moderne. În același sens influențează și fărîmițarea proprietății agrare, faptul că în regiunile în curs de dezvoltare nu este utilizată decît o parte din suprafața propice pentru agricultură. Drept consecință, în condițiile creșterii continue a populației agricole, suprafața ce revine pe un agricultor se reduce treptat.

După cum estimează experții O.C.D.E., această tendință — opusă celei ce se manifestă în țările dezvoltate — se va menține și în deceniile următoare (vezi tabelul 2). Raportul dintre suprafața ce revine pe un membru al populației agricole în țările capitaliste dezvoltate și corespondentul ei din țările în curs de dezvoltare ar evolua de la 6,1 în 1965 la 22,6 în anul 2 000 (aceasta, în condițiile sporirii suprafeței agricole cu 10—20% în diferite regiuni în curs de dezvoltare).

Perspectivele sînt deosebit de preocupante pentru țările în curs de dezvoltare din Asia de sud și est, unde suprafața agricolă per persoană din populația agricolă s-ar putea reduce la 0,25 ha în pragul secolului următor, situația fiind ceva mai puțin gravă în Orientul Apropiat și America Latină. După cum s-a subliniat în repetate rînduri în dezbaterile forurilor internaționale, o ameliorare a situației se poate realiza în primul rînd pe baza eforturilor proprii ale țărilor în curs de dezvoltare pentru schimbarea structurilor social-economice, diversificarea economiei și modernizarea agriculturii lor.

Tabelul nr. 1

Dinamica populației și a produsului intern brut în țările în curs de dezvoltare

Regiunea	Populația (milioane de locuitori)			P.I.B. total (miliarde dolari)			P.I.B. pe un locuitor (dolari)		
	1955	1965	1980	1955	1965	1980	1955	1965	1980
Ansamblul regiunilor în curs de dezvoltare.									
— Agricultura	784,9	967,9	1317,2	49,4	65,2	98,6	63	67	75
— Sectoarele neagricole	339,4	523,8	874,1	90,3	151,3	330,2	232	289	378
Total	1174,3	1491,7	2191,3	139,7	216,5	428,8	119	145	196
Din care :									
Africa									
— Agricultura	171,9	208,5	276,5	8,2	10,8	16,4	48	52	59
— Sectoarele neagricole	48,5	66,9	123,9	11,5	18,3	37,8	236	274	305
Total	220,4	275,4	400,4	19,7	29,1	54,2	89	106	135
America Latină									
— Agricultura	98,7	112,3	134,7	13,1	17,7	27,3	133	157	203
— Sectoarele neagricole	84,6	130,9	241,3	42,4	70,3	150,4	501	537	623
Total	183,3	243,2	376,0	55,5	88,0	177,7	303	362	473
Orientul Apropiat									
— Agricultura	28,0	34,1	43,4	2,0	2,7	4,1	72	79	96
— Sectoarele neagricole	16,8	24,0	44,7	7,4	14,4	38,6	438	598	863
Total	44,8	58,1	88,1	9,4	17,1	42,7	209	294	485
Extremul Orient									
— Agricultura	486,3	613,0	862,6	26,1	34,0	50,7	54	56	59
— Sectoarele neagricole	239,5	302,0	464,2	29,0	48,3	103,5	121	160	223
Total	725,8	915,0	1326,8	55,1	82,3	154,2	76	90	116

Sursa : Etudes du Centre de Développement \ O.C.D.E.

Tabelul nr. 2

Regiunea	1965: Terenuri agricole (milioane ha): terenuri arabile	1965: Terenuri agricole (milioane ha): pășune permanentă	1965: Terenuri agricole (milioane ha): total corectat	1965: Populație agricolă (milioane)	1965: Suprafața agricolă per persoană (ha)	2000: Suprafața agricolă totală corectată (milioane ha)	2000: Populația agricolă (milioane)	2000: Suprafața agricolă per persoană (ha)
Țări capitaliste dezvoltate	412	933	645	105	6,14	645	50	12,90
Țări în curs de dezvoltare	624	1358	964	968	1,00	1031	1800	0,57
— Africa	205	574	348	209	1,67	390	400	0,97
— America Latină	109	507	236	112	2,11	244	130	1,88
— Orientul Apropiat	51	166	93	34	2,74	97	50	1,94
— Extremul Orient	259	111	287	613	0,47	300	1220	0,25

Notă : La rubrica „total corectat" un hectar de pășune permanentă a fost echivalat cu 1/4 ha de teren arabil. În ceea ce privește dinamica populației, s-a luat ca bază varianta „medie" a previziunilor elaborate de experții O.N.U.

MONDORAMA

NOU ACORD INTERNAȚIONAL PRIVIND COSITORUL

ÎN mai 1970 a fost încheiat la Geneva un nou acord internațional — al patrulea — privind cositorul, care va intra în vigoare la 30 iunie 1971. Față de acordul anterior au survenit puține modificări. Pe piața internațională, prețul „planșeu" rămîne fixat la 1 260 lire sterline tona, iar prețul „plafon" la 1 605 lire sterline tona. Stocul regulator se menține la 20 000 t metal, avînd rolul de a frîna variațiile bruște ale prețurilor provocate de operații speculative. Modificările privesc doar modalitățile de finanțare a stocului și posibilitățile de intervenție ale Consiliului internațional al cositorului. Astfel, finanțarea stocului regulator va putea fi efectuată în parte de F.M.I., iar Consiliul cositorului va putea utiliza rezervele din stoc pe baza cursului de pe piață și nu a prețului „planșeu" sau „plafon" ca pînă acum.

CURIER VORBIT

GAMA mijloacelor de a atrage noi ascultători și telespectatori pentru un studio sau altul nu încetează să se îmbogățească. Astfel, **Radio—Télé—Luxembourg** (RTL) a instalat la intrarea în studiourile sale pariziene, din strada Bayard, o serie de magnetofoane la dispoziția publicului, care poate zi și noapte să-și comunice astfel impresiile și părerile sale privind orice domeniu. Opiniile considerate ca fiind cele mai interesante sînt difuzate de R.T.L. de două ori pe zi.

PRINCIPALII BENEFICIARI

FIRMELE industriale din S.U.A. și filialele lor din America Centrală sînt pînă în prezent principalele beneficiare ale Pieței Comune din această zonă, constata într-un editorial ziarul **Le Monde.** Deși schimburile comerciale înăuntrul Pieței Comune central-americane s-au lărgit considerabil din 1961 pînă în 1967, investițiile nord-americane în această zonă au avut un ritm și mai alert, dublîndu-se în aceeași perioadă. Creșterea lor cea mai rapidă a avut loc în industria prelucrătoare (de la 23 milioane dolari la 121 milioane).

CENTRALĂ ATOMO-ELECTRICĂ ÎN MUNȚII CAUCAZ

ÎN R.S.S. Armeană există bogate zăcăminte de cupru, molibden, aur și bauxită, dar rezervele de combustibil sînt insuficiente pentru dezvoltarea unor industrii prelucrătoare, iar rîurile nu sînt destul de mari pentru a se putea construi hidrocentrale. De aceea, dezvoltarea economiei republicii este legată de extinderea capacităților energetice pe seama centralelor atomice. În Valea Araratului au început lucrările de construire a unei centrale atomo-electrice — prima de acest fel din Caucaz. Centrala va produce tot atîta energie electrică cît furnizează în prezent toate centralele electrice ale Armeniei. Pentru început, vor fi instalate două reactoare cu o putere totală de 880 000 kW. Potrivit calculelor, centrala atomică din Caucaz va putea asigura nevoile crescînde de electricitate ale Armeniei pînă în anul 1985.